flacara

ANUL XXIII — NR. 15 (983) — 6 APRILIE 1974

- DE PROFESIE, REVOLUȚIONAR
- cronica orei zero
- cine s-a răzbunat pe Racea Petru?
- ÎN DELTA DUNĂRII SERIALUL DE SÎMBĂTĂ SEARA S-A ÎNCHEIAT CU O URMĂRIRE ÎN NOAPTE

OPT MICROCASE DE COMENZI. Există la opt mari magazine alimentare din Iaşi. Iniţiativa aparţine I.C.S.-Mărfuri alimentare. Beneficiari: salariaţii întreprinderilor productive ale oraşului.

30 000 COLETE ŞI 400 000 SCRISORI sînt prelucrate la fiecare 24 de ore în tranzitul poştal al Bucureştiului.

TIMP DE 75 DE ANI AM SĂDIT, ÎN FIECARE TOAMNĂ, 2–3 POMI — declară cooperatorul nonagenar Constantin Bîzu din Cevuru, judeţul Gorj. 75 x2 fac 150; 75 x3 fac 225. Oricum, cifra este apreciabilă.

CONSILIUL DE CONTROL MUNCITORESC de la Combinatul de prelucrare a lemnului Rîmnicu Vîlcea, făcînd o exigentă analiză a cauzelor care generează pierderi şi implicit care afectează preţul de cost al produselor, şi-a justificat exemplar şi lăudabil existenţa. În ceea ce ne priveşte am socotit că tocmai de aceea faptul trebuie făcut public.

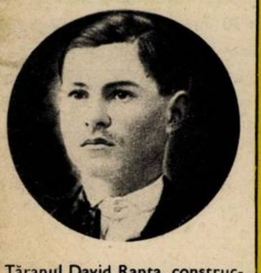

Ţăranul David Ranta, constructor de avioane (pagina 25)

PROGRAM INTENS DE ÎNVIORARE A SERICICULTURII în judeţul Iaşi. Pentru început s-a înfiinţat la C.A.P.-Bivolari o pepinieră de duzi pe 50 de hectare. Treptat, se vor înfiinţa ferme sericicole în 20 de ceapeuri. Cu alte cuvinte la Iaşi se creează condiţii de muncă şi pentru viermii de mătase pentru a produce fireşte mătase.

CULMEA NUFĂRULUI. Ar fi să meargă pînă acolo cu solicitudinea faţă de clienţi, încît să vină să ne ia de acasă rufele şi să ni le aducă înapoi spălate. Nu o spunem în glumă, lucrul acesta fiind posibil, din moment ce aşa procedează Fabrica mixtă-Iaşi, omologul Nufărului bucureştean. Omolog, deocamdată, e un fel de a spune.

OFICIUL JURIDIC PENTRU SFATURI. La Sibiu, în cadrul Casei de cultură a tineretului funcţionează o dată pe săptămînă un oficiu juridic specializat. Aici vin mai cu seamă tineri muncitori, care cer consultaţii în probleme de încadrare, de familie. Din surse sigure aflăm că le şi primesc şi încă şi pe gratis.

Unde se alină puţine dureri şi se macină mult timp! (pagina 4)

PERDELE MAI MULTE. Gospodine, vă rugăm să aveţi încredere! Directorul Fabricii de tricotaje şi de perdele din Paşcani declară că peste puţin timp geamurile noastre vor avea alte perdele, atunci cînd această nouă întreprindere va funcţiona la parametrii proiectaţi. Pentru început, ea produce zilnic peste 15 000 metri patraţi de perdele.

NAVETISM. La şcoala din Vlădeni (judeţul Iaşi), din 1 030 elevi, 102 erau ameninţaţi cu corigenţa la sfîrşitul trimestrului I, iar 43 cu repetenţia. Cauza este criza de timp a corpului didactic, a cărui activitate se desfăşoară veşnic pe fugă, între 2 trenuri. Din 9 profesori, 8 sînt navetişti, doar directorul locuind în sat.

HOTEL ÎN DELTĂ. La jumătatea distanţei Tulcea-Sulina, în comuna Crişan, va fi dat în funcţiune pînă la 1 mai a.c. un hotel turistic cu 148 de locuri. Ştirea am aflat-o pe 1 aprilie, dar o luăm totuşi în serios.

AMBALAJE ÎN PLUS. În zilele cînd pe strada Lipscani din Bucureşti îşi fac apariţia lucrătorii de la salubritate, în faţa magazinelor apar maldăre de hîrtii şi ambalaje nou-nouţe. Tovarăşi vînzători, ambalajele se mai folosesc şi la împachetat!

FILME POLITICE FĂCUTE DE FEMEI. Paralel cu arhicunoscutul festival de la Cannes, la Paris se desfăşoară un fel de subfestival sau minifestival al filmului politic făcut de femei. Ţara noastră participă cu filmul «Întoarcerea lui Magellan» al regizoarei Cristiana Nicolae.

PODOSU FACE BINE MERSI, EXCEPTÎND FAPTUL CĂ NU ARE CASĂ. Cunoscutul prieten al revistei «Flacăra», cetăţeanul Podosu din comuna Siriu, judeţul Buzău, ne-a telefonat zilele trecute şi ne-a anunţat, pe banii săi, că totul este în regulă, mai puţin faptul că nici acum nu are casă. Împreună cu soţia sa şi împreună cu ai săi patru copii el continuă să spere într-o dreptate care există în această ţară, dar, pe plan judeţean, este puţin nesocotită. În rest, totul bine.

CENTRUL DE ŞTIINŢE SOCIALE TIMIŞOARA ÎN ACTUALITATE. Tineri de la Centrul de ştiinţe sociale din Timişoara, sub îndrumarea directă a tovarăşului Ion Iliescu, secretar cu probleme de propagandă al Comitetului judeţean Timiş al P.C.R., sondează starea forţei de muncă din agricultura judeţului. Ei au pornit la drum nu pentru a afla ceea ce se cunoaşte, ci pentru a cunoaşte ceea ce deocamdată nu se ştie.

DE FIECARE DATĂ CARTEA TREBUIE SĂ SE ÎMBINE TOT CU EA. Zilele trecute am auzit din nou melodia «Cincinalul în patru ani jumătate», semnată de H. Mălineanu, versurile fiind proprietatea lui H. Negrin. Am şi reţinut o frază: Cartea se îmbină cu strungul şi combine.

Credem că vom face cincinalul plini de cinste şi de eroism, dar mai credem că-l putem face şi fără agramatisme cel puţin supărătoare.

TRAGEDIA «OVIDIUS» de Grigore Sălceanu (Constanţa) a fost tradusă în limba italiană de profesorul universitar Mariano Baffi din Roma. Piesa va fi publicată şi reprezentată la Sulmona cu prilejul congresului mondial «OVIDIANUM» care va avea loc anul viitor.

PRIMELE UNITĂŢI AGRICOLE ETALON, dotate cu maşini şi utilaje de mare randament şi organizate pe baza ultimelor rezultate ale cercetării ştiinţifice, au fost înfiinţate la Amzacea, Belciugatele, Măgurele, Valea Călugărească, Mihai Viteazul, Peştera, Bercsău.

ÎN SISTEMUL BRATEŞ mai sînt multe de făcut.

FERIŢI-VĂ DE PAZNIC! Ion Purcăreaţă era paznic comunal în comuna Viziru-Brăila, dar pasămite nimeni de prin comună nu voia să fure din avutul obştesc. Neliniştit probabil că va fi întrebat unde sînt hoţii, pentru a-şi justifica postul, Purcăreaţă s-a apucat singur de mici furtişaguri nocturne. Acum nu mai este paznic comunal.

AUTOSERVIRE DIN FABRICĂ. Nicolae Costache, instalator, avea de instalat ceva la Întreprinderea de tricotaje-Braşov. Pînă să termine însă cu instalaţiile s-a gîndit la ceva cadouri vestimentare pentru soţie, soacră şi cele trei surori ale sale, ba s-a gîndit să se cinstească şi pe sine. Aşa că s-a servit singur, direct din fabrică, şi s-a servit cu generozitate: 8 rochii, 21 pulovere şi cîteva cămăsi.

Sabin Bălaşa la rubrica «Români celebri» (pagina 13)

CÎMPIILE PRIMORDIALE. Prozatorul Alexandru Deal este cunoscut în oraşul natal şi sub titulatura de Sandu. Asta nu-l împiedică să lucreze la un nou roman pe care — s-a angajat în faţa noastră — îl va preda Editurii «Cartea Românească» cel mai tîrziu în 10 aprilie. Din modestie, autorul nu ne-a spus dacă romanul este bun sau nu, însă avem atîta răbdare încît să-i aşteptăm apariţia şi să-l citim.

SOMNUL MECANICILOR DE LOCOMOTIVE ARE LOC ÎN GĂRI. Că nu se poate locomotivă fără mecanic e clar. Că ei, mecanicii, cîştigă foarte bine, se ştie şi se discută. Nu se discută însă suficient de mult despre somnul lor, acela dintre două curse. Somn dirijat, ordonat, ce se petrece în apropierea gării, în cămine extrem de confortabile dealtfel, dar aşezate adică exact acolo unde zgomotul e mare şi deci exact acolo unde ei nu se pot odihni.

CĂRBUNELE DĂ VIAŢĂ VIEŢII. La Anina, unde cărbunele dă viaţă vieţii, unde oamenii se nasc deja mineri, unde cuvîntul sacrificiu este unul fundamental, tatăl şi fiul nu au voie să lucreze în aceeaşi galerie. De ce? În cazul unui accident de muncă, nici tatăl şi nici fiul — uniţi prin dragoste şi muncă — nu-şi pot sări în ajutor, nu au acea inimă să intervină unul în ajutorul celuilalt şi deci ar trebui să moară amîndoi privindu-se.

Graţie măsurii de care am amintit, ei lucrează în locuri diferite şi se expun mai puţin morţii. Căci la Anina, cuvîntul de ordine este viaţă, şi viaţa înseamnă, în primul rînd, să trăieşti.

PENTRU TINE, PENTRU SPORT. PRONOSPORT. Cam de mult timp această zicală ne cutreieră timpanele. În primul rînd, Pronosportul nu există pentru sport, ci lucrurile stau tocmai invers. Cu alte cuvinte, sportul sprijină Pronosportul. Că instituţia în cauză are merite în dezvoltarea sportului este limpede, dar zicala aceasta n-o onorează deloc.

LUPTA PENTRU PREVENIREA INCENDIILOR CONTINUĂ. Împotriva incendiilor, adică acele fenomene care se soldează cu victime omeneşti şi pagube materiale, se luptă din răsputeri. Grupurile judeţene de pompieri, formaţiile voluntare din localităţi muncesc eroic pentru combaterea acestui păgubitor lucru. Chiar şi pe cutiile de chibrituri sîntem avertizaţi, în color, de primejdia ce ne paşte: «Nu mă uita aprins» este, de pildă, eticheta unei noi cutii de chibrituri. Rămîne deci să nu lăsăm aprins nimic.

DIN FRIZERIE ÎN FRIZERIE. S-a mai auzit de oameni care trec din restaurant în restaurant, din cinematograf în cinematograf. Dar de cineva care să intre dintr-o frizerie în alta nu s-a mai auzit. Cel puţin pînă la Petru Diaconiuc, care şi-a început tunsoarea într-o frizerie din comuna Salcea, unde însă s-a întrerupt curentul, întîmplare frecventă în ultima vreme în această localitate. Maşinile electrice ale frizerilor de aici s-au oprit, aşa că omul nostru abia cînd a ajuns în Suceava şi-a aranjat în sfîrşit podoaba capilară.

SĂ NE GÎNDIM LA ORAŞUL MEDIAŞ. Cunoscuta brînză fermentată «Cedar» se fabrică de astăzi înainte şi la Mediaş. Deci, pe lîngă industriile sale locale renumite, Mediaşul îşi adaugă un nou produs, neindustrial, dar ajutînd industriei.

Dan Chebac continuă succesul cu *Vînare de vînt* în cenaclul «Flacăra» (pagina 16)

de profesie, revoluționar

Nu știu care e meseria dumitale, stimate cititor, dar știu că nu-i posibil să nu te fi întîlnit vreodată cu un activist de partid. Și mai știu că întîlnirea n-a putut fi una oarecare, ci una implicată de o problemă stringentă. Toți ne întîlnim cu acei pentru care politica aplicată, politica să-i spunem concretă, le este profesie. Dar prea puțini dintre noi și-au găsit și timpul să mediteze puțin cu privire la munca și viața acestor oameni. Și faptul e, fără îndoială, nedrept. Iată de ce am socotit necesar să închinăm o pagină acestor activiști care duc, zi și noapte, o muncă pur și simplu eroică pentru înfăptuirea cuvîntului Partidului, în cel mai exact și bun înțeles al său.

La Hunedoara am avut dialoguri cu cinci din cei șase instructori teritoriali (unul fiind în concediu) ai Comitetului municipal de partid. Le-am pus fel de fel de întrebări despre specificul muncii și despre viața dumnealor, dar cum esența o reprezintă răspunsurile, am tăiat toate întrebările și vă propun să citiți direct cinci confesiuni eliberate de orice comentariu, de orice cuvînt în plus.

Țin totuși să adaug, așa ca un fel de moto, cîteva cuvinte ale tovarășului Gheorghe Ordean, secretar cu probleme organizatorice, firește tot la Comitetul municipal Hunedoara, despre instructorii teritoriali:

«Omul care-i instructor de partid trebuie să fie convins că-i necesară munca lui; și dispus să se califice și să se răscalifice permanent în meseria asta în care nu lucrezi cu materie moartă, ci cu oameni; și gata oricînd să plece pe zile, săptămîni și chiar luni și ani departe de familie; și aș mai adăuga să aibă talent pentru această meserie cu totul specială».

Ion Bulișcă: «Din '46 încoace am prins toate acțiunile conduse de partid».

Am venit în Hunedoara la chemarea Partidului în august '46, pentru reconstrucția Uzinelor de fier, cum se numeau pe atunci. Eram copil. M-am calificat la turnătoria de oțel: o școală de 3 luni, apoi iar producție. În ianuarie '47 am fost primit în partid. Din septembrie '952 sînt activist de partid, deci de 28 de ani cu alte cuvinte din '46 încoace am prins toate acțiunile conduse de partid. Cînd încă eram utecist seara puneam soarele pe ziduri, dar dimineața nu mai era; pentru că pe la Ghelar mai erau legionari. În '46—'48 mîncam supă cu chimen și mămăligă și munceam și seara și de sărbători la descărcatul vagoanelor și la furnale. O altă perioadă grea a fost cooperativizarea; nu veneam de pe teren cu săptămînile și dormeam pe mese, nemîncați. Dar s-a reușit să trecem de greutăți. Eu am avut numai 4 clase; în '65 am terminat Liceul «Decebal» din Deva. Din '61 sînt instructor teritorial. Au fost mulți care au stat cîte un an, doi, dar au fost schimbați. Eu am rămas. Mi-a plăcut să îndrum și să ajut. La început a fost greu să vorbesc în public, n-aveam decît patru clase. Prima dată cînd am vorbit în public subiectul a fost păstrarea documentelor de partid și materialul îl știam pe dinafară cum vorbesc profesorii. Am Ordinul Muncii, clasa a 3-a, și foarte multe medalii cu aniversări. Prezența activistului să știți că face mult. La C.A.P.–Peștișul Mare, acum cîteva zile, la o acțiune pentru curățatul pășunii organizată cu elevi au venit și președintele, și inginerul șef, și medicul veterinar; chiar dacă-i duminică — să fim sinceri — vin de rușine cînd aud că instructorul e prezent. Nu vorbesc dur, ci din convingere și găsesc înțelegere. Sînt oameni cărora le-am rezolvat probleme personale, mi-au și mulțumit, dar nu le mai rețin numele. De la C.A.P., aseară am venit la 10, dar nevasta mă înțelege. În decembrie '61 ne-am căsătorit și în primăvara lui '62 s-a îmbolnăvit. 11 ani ne-am chinuit. Mai aveam și eu hipertensiune. Dar ne-am înțeles. Îi spun: în seara asta am ședință, tu să mănînci, să nu-ți faci grijă! La mine-i lună și bec în casă. Și cămașa la fel. M-ajută și dînsa, pentru că știe că trebuie să ies între oameni. De-ar fi la toți așa!

Ileana Segato: «Mă caută și-mi zice: ...Nu vă cunosc, dar mi-a spus o femeie că ne înțelegeți».

Am venit din Petroșani pentru trei luni, ca să înlocuiesc provizoriu pe cineva și iată că sînt de 24 de ani în Hunedoara, deci din '50. Am fost președintă a comitetului municipal al femeilor, iar din '73 sînt instructoare. Eu răspund de organizațiile de partid din cartiere. Majoritatea activităților mele zilnice se desfășoară în mijlocul oamenilor: pensionarii și casnicele. Toate problemele orașului — fie că-s acelea ale spațiilor verzi, fie că-s acelea ale terenurilor de joacă pentru copii, fie că-s acelea ale femeilor cu copii mulți și cărora le-au plecat soții de-acasă, fie orișice alte probleme — nu se pot rezolva decît cu oameni. Și oamenii vin cu încredere la mine, pentru că am pretenția că-s cunoscută și că pe cît pot le dau ajutor. Vin femei și-mi spun: «Am venit la dumneavoastră, nu vă cunosc, dar mi-a spus o femeie că ne înțelegeți». Iar eu mă pun pe mine în situația femeii pe fața căreia se cunoaște că-i necăjită și fac tot ce pot. E drept că și femeile astea ne-au înțeles și ne-au răspuns la chemările privind gospodărirea cartierelor. Și uite așa, împreună, și de la un an la altul, reușim să obținem niște rezultate, să ajutăm niște oameni. Munca de activist mi-a plăcut, am fost voluntară. Eu am plecat de jos și munca de activist nu-i ușoară pentru că nu-i simplă munca cu omul. Fiecare are felul lui de a fi, de a gîndi și de a vorbi, iar tu, activist, trebuie să te faci înțeles. Pe de altă parte, munca de activist nu-i normată, plecăm dimineața și ne întoarcem cînd terminăm. În sfîrșit, în munca de activist nu poți să vezi satisfacțiile de la o zi la alta, ci mai tîrziu, după o perioadă mai lungă, pentru că satisfacțiile muncii noastre nu se cîntăresc nici prin depășiri de plan, nici prin tone de fontă. Și totuși mi-a plăcut munca asta. Pentru satisfacțiile pe care ți le aduce cu vremea dar și pentru că m-a făcut să uit foarte multe necazuri personale. Am o fiică pe care am crescut-o mai mult singură. Acum, de 5 ani încoace, e profesoară. Nu m-am lăsat dezarmată. Mi-am luat soarta în mîini.

Romulus Moga: «Activistului, la sfîrșitul unei zile de muncă, nu-i poți număra piulițele».

Eram foarte tînăr și răspundeam — ca activist de partid — de niște comune tocmai în perioada cooperativizării. La Peștișul Mic, la sfat, era o cameră a oaspeților. Și într-o noapte mă trezesc cu un om beat care-mi cerea să-i dau cererea de intrare în cooperativă înapoi. Mi-era frică, îl tot lămuream că a dat-o de bunăvoie și că n-are rost să se răzgîndească după un pahar de vin. A doua zi s-a trezit, mi-a spus că alții l-au contralămurit la crîșmă, și nu mi-a mai cerut cererea, dar eu spaima am tras-o. Au fost perioade grele, acum e altceva. Nu veneam cu săptămînile acasă, dar m-am legat de munca cu oamenii. Activistului, la sfîrșitul unei zile de muncă, nu-i poți număra piulițele, munca lui cere timp. Ai vorbit o dată, de două ori, de șapte ori cu oamenii și abia după aia vezi că ei muncesc mai bine, deci — indirect — că ai realizat și tu ceva. Acum am mulțumirea sufletească explicabilă că am sprijinit mult și multe organizații de bază, că oamenii simt nevoia să mă caute și să discute cu mine despre problemele lor, că sînt cunoscut și, cred eu, stimat. Dar asta a însemnat muncă de dimineață pînă seara pe teren, a însemnat efort ca să văd și de cei doi copii ai mei, efort ca să fac 7 clase generale, școala de ofițeri de rezervă, școala industrială de patru ani, o școală tehnică de maiștri, o școală de partid de un an, liceul și acum Academia «Ștefan Gheorghiu» unde-s student în anul 3. Eu sînt maistru laminorist și dacă eram materialist, aș fi putut cîștiga bănește mai bine în combinat; dar mi s-a spus că e nevoie de mine aici, în munca de partid.

David Strikberger: «Am făcut o socoteală cu soția mea și în zece ani am văzut două operete și cinci filme».

Sînt membru de partid din '45 și activist de 25 de ani. La 17 ani n-aveam drept de vot dar am fost președintele unei comisii de votare într-o comună. Am avut munci în diverse locuri. Au fost cazuri cînd am refuzat munci de conducere numai ca să lucrez jos nemijlocit cu oamenii. E o pasiune ca în orice meserie. Fiecare om e cu ideile lui preconcepute; iar tu, activist, trebuie să găsești un limbaj și să cazi la învoială cu el. Am o răbdare deosebită să explic omului cînd n-are dreptate și am criticat directori de întreprindere de la care oamenii plecau nemulțumiți pentru că ei, directorii, n-aveau răbdare să le explice de ce au luat o anume măsură. Dacă am explica mai mult deciziile, am avea mai puține nemulțumiri din partea oamenilor. Am fost întrebat: ce metodă folosesc că oamenii mă înțeleg? Am răspuns: pentru fiecare om trebuie o altă metodă. În asta constă priceperea noastră. Generalitățile în munca noastră nu mai au loc și problemele sînt extraordinar de multe și de diversificate. Pe de altă parte nu avem timp suficient pentru instruirea personală. Am făcut o socoteală cu soția și în zece ani am văzut două operete — «Silvia» de Kalman și «Țara surîsului» de Lehar — patru filme în oraș și al cincilea, «Puterea și adevărul», pe care l-am văzut organizat. Soția vede că vecinii vin la 3–4, se spală și se duc cu nevestele prin oraș, pe la magazine, și-mi spune: eu nici n-am cu cine să mă consult cînd vreau să cumpăr ceva. Am un copil de șase ani; mai vin seara cu o ciocolată, cu o jucărie, dar asta-i prea puțin. Mi-a zis: «Măi, tăticule, d-asta te iubesc așa de mult pentru că ne vedem așa de rar!»

Nici în concediu nu-ți priește să stai; ești mereu solicitat. Oamenii te găsesc la telefon ori jucîndu-te cu copilul pe afară și-ți spun oful lor. Și nu-ți stă la îndemînă să refuzi pe nimeni. În general, sănătate să fie, restul n-avem ce să ne plîngem. Că doar singuri ne-am hotărît să luptăm pentru cauza asta. Iar partidul ne-a răsplătit, eu am fost de atîtea ori decorat că nici nu mai am unde pune distincțiile.

Nelu IONESCU

(Continuare în pagina 9)

clipa în care numele tău se ridică la înălțimea numelui țării pentru a rămîne acolo o viață

Mai întîi a răsunat o comandă: «La drapel pentru onor înainte prezentați-ARM!» Și armele, în mișcare, au strălucit brusc în soarele acelei dimineți răcoroase de sfîrșit de martie, mîna stîngă a bătut sus către cutia mecanismelor și ulucul pistoalelor mitralieră care au coborît, apoi, cu repeziciune, aliniate perfect, în poziția regulamentară pentru onor. De o parte mătasea drapelului foșnind încet în jurul lăncii înclinate, de altă parte mătasea privirilor acelui zid viu de soldați adunați în careu pe platoul imens, iar la mijloc spațiul deschis al unei secunde a acestei istorii tot atît de aproape de fiecare dintre noi, cît fiecare este aproape de inima lui.

Într-o unitate din București, solemnitatea depunerii jurămîntului militar de către ostași ai noului contingent a avut loc în prezența tovarășului general de armată Ion Ioniță, ministrul apărării naționale, din al cărui cuvînt și convorbiri cu militarii în termen au reieșit deplina responsabilitate cu care aceștia își satisfac stagiul militar, dorința lor de a absolvi cu rezultate foarte bune și bune această înaltă școală a educației politice și ostășești, prin îmbogățirea cunoștințelor și formarea deprinderilor de buni luptători, fie în sălile de studiu, fie pe terenurile de instrucție, în tabere sau în poligoane.

Ei, cei mai tineri ostași ai țării, trăiau clipe de neuitat, depuneau jurămîntul față de patrie, față de popor, față de Președintele Republicii, Comandantul suprem al forțelor armate, și tuturor le bătea inima în piept mai tare ca de obicei și toți erau gravi și concentrați ca la un eveniment de seamă.

*

Soldatul Ștefan, în viața civilă lăcătuș mecanic, este de părere că armata «e o școală a vieții». Soldatul Stoica, tot lăcătuș mecanic, își exprimă plăcuta impresie că «o unitate militară este, într-adevăr, o unitate». Soldatul Culea, din cadrul unei subunități de infanterie, spune că «avem ce învăța aici». Soldatul Badea, tîmplar la Combinatul de prelucrare a lemnului din Arad, știe că «trebuie să ne face
datoria față de patrie». Iar eu trebuie să-n
amintesc, în timp ce scriu aceste rîndur
cuvintele comandantului unității: num
șapte soldați din noul ciclu de instrucț
au sub 8 clase elementare. Și cred că as
fel se explică mai bine și cele ce-mi sp
nea locotenentul-major Balaci Cornel,
nume că perioada de la încorporare pîr
la depunerea jurămîntului, dincolo de fun
ția ei de acomodare, s-a scurtat față de c
de acum cincisprezece sau douăzeci d
ani tocmai pentru că astăzi gradul de pr
gătire al celor încorporați este mult m
ridicat. Lucru care vine perfect de acor
cu necesitatea mînuirii unei tehnici d
luptă moderne și cu necesitatea de a av
clară conștiința rosturilor pregătirii m
litare.

Soldatul Godeanu, soldatul Voicu, so
datul Ursu, soldatul Dinu, soldatul Buza
soldatul Spiru — iată cîteva nume, num
cîteva dintre cele multe cîte au fost rosti
așa cum numai o dată în viață pot fi rosti
— bărbătește, dar cu o mare emoți
pentru că numai o dată în viață spui
ținînd mîna strînsă, cît mai puternic, p
Drapelul țării, pentru a nu se vedea cu
— oricît de mult te-ai stăpîni — mîini
tot tremură, tot tremură puțin. Și es
atît de firesc, este atît de limpede-om
nește de firesc să fie așa...

Soldatul Godeanu, soldatul Voicu, so
datul Ursu, soldatul Dinu — și din trecu
peste punți nesfîșiate de timp, vin al
nume, tot din același regiment: subloc
tenentul Cehan Nicolae, soldatul Vera Co
stantin, soldatul Pana Ion, căzuți eroic
luptele de la Deleni, și alții, mulți alț
în memoria cărora s-au ridicat monumen
la Oradea, Debrețin, Zvolen și în atît
alte părți.

Numele a mii de soldați s-au ridicat,
ziua de 30 martie, pînă la înălțime
melui țării, pentru a rămîne acolo o via
Și pentru a veghea la strălucirea acest
Nume.

Acești Frumoși Logodnici ai Țării!

Dumitru ELIAD

un legămînt pentru o viață

Era o dimineață cu un cer limpede, cu un văzduh luminos prin care pluteau fără grabă păsări și mugurii se desfăceau pe ramurile pomilor, iar pe cîmpurile din zare vîntul culca cu blîndețe firele de iarbă. Întreaga atmosferă cerea să se întîmple un lucru deosebit, înalt, care să-ți înfioare inima și să te bucuri ca de ceva neînchipuit de frumos și de pur.

Soldații, arătoși în uniformele curate, erau adunați în careu, cu mîinile încleștate pe arme, și mamele lor dacă i-ar fi văzut, ar fi plîns nerecunoscîndu-și copiii în bărbații aceia în toată legea.

*

Să ai 20 de ani și să mergi în fața drapelului unității și cu mîna pe drapel să juri că vei apăra, dacă va fi nevoie, aceste pămînturi pe care de veacuri poporul nostru le apără și le îngrijește pentru ca numele de român să nu se piardă în uitar
Cum să nu îți clocotească mai aprig sî
gele în vine, cum să nu ai glasul sugrum
de emoție?

— La ce te gîndeai, soldat Chirilă Gheo
ghe, atunci cînd erai în fața drapelulu

— La cei de acasă. Aș fi vrut să mă va
și ei.

Să ai 20 de ani, să fi fost în viața de toa
zilele strungar, iar în urmă cu o lună să
îmbrăcat haina militară și acum să atin
cu mîna drapelul unității și să rostești c
mai sfînt legămînt pe care l-ai făcut și
vei face vreodată, prin care ființa ta nu-
mai aparține, ci o dăruiești cu dragoste
poate că și cu o dulce înfiorare, țăr
astfel încît fără murmur să te supui la ori
îți va cere ea, chiar dacă îți va cere să
jertfești așa cum și-au jertfit viața atî
români pe atîtea cîmpuri de luptă. Cum
nu simți că nu mai ești băiatul zburdaln

Moment solemn: ministrul apărării naționale al Republicii Socialiste România, tovarășul general de armată Ion Ioniță, trece în revistă subunități care urmează să depună jurămîntul militar.

și nepăsător pe care îl mustrau uneori părinții, ci un om în toată firea?

— Soldat Dorobanțu Petrică, ce ai simțit rostind jurămîntul militar?

— Nu știu cum să vă spun, dar parcă acum am devenit un adevărat bărbat.

Să ai 20 de ani, să nu fi iubit poate niciodată, să nu fi făcut poate niciodată un legămînt vreunei fete, iar acum să îți legi viața de cea a țării, pecetluind o iubire în care știi că nu vei fi niciodată înșelat sau părăsit. Cum să nu te cuprindă o bucurie fără margini?

— Soldat Nuțescu Ștefan, știi ce înseamnă jurămîntul pe care l-ai făcut?

— E un legămînt pe care dacă îl calci te vor dispreţui milioane de oameni, iar numele tău va fi hulit în vecii vecilor.

Ce frumoși erau ei, cei mai tineri ostași ai țării, băieți care nu mai rostiseră poate niciodată pînă acum cuvîntul acesta atît de grav, «jur», și care în ziua aceea înaltă își rosteau legămîntul pentru o viață, sub bolta senină a cerului:

— Eu, soldat Dragomir Florea, jur... Eu, soldat Ladislau Maghi, jur... Eu, soldat Prodan Maricel, jur... Eu, soldat Ghivnică Gheorghe, jur...

George ARION

TRAIASCA SCUMPA NOASTRA PATRIE
JURĂMÎNTUL MILITAR

În prezența tovarășului general-colonel Ion Gheorghe, prim adjunct al ministrului apărării naționale și șef al Marelui Stat Major, ostași din cel mai tînăr contingent depun jurămîntul de credință față de patrie, popor și partid.

unde se alină puține dureri și se macină mult timp!

policlinica de triaj, verigă birocratică, umilitoare, costisitoare și inutilă

În București, pe strada 11 Iunie, la colțul la *care 12 o ia la stînga spre* Parcul Libertății, se află Policlinica de triaj a Direcției sanitare a municipiului, clădire care adăpostește o policlinică ce nu triază vagoane, cum ai fi gata să crezi, ci triază oameni, adică țărani veniți din diferitele județe ale țării, mai puțin Ilfov, să-și caute de sănătate în spitalele Capitalei.

Se vine aici numai cu trimitere de la locul de baștină, și primul lucru pe care îl află bolnavul este că soneria nu se găsește chiar la intrare, ci pe strada Justiției, informație la fel de prețioasă pentru noi — și, desigur, și pentru *ceilalți — ca și afișul peste care dai cu ochii de* cum ai deschis ușa. Scrie acolo, ca să înțeleagă toată lumea și să nu mai existe nici un dubiu, că — voi cita — atunci cînd sună prelung soneria, cazanul de apă caldă de la subsol este supraîncălzit și trebuie stins focul de urgență și decuplat întrerupătorul. Două zile cît ne-am învîrtit noi pe culoarele policlinicii băgînd de seamă nu numai la durerile oamenilor, ci și la necazurile lor de altă natură, soneria n-a sunat, ceea ce înseamnă, desigur, că recipientul de apă caldă de la subsol nu s-a încălzit prea tare, spre mulțumirea noastră, a tuturor.

În același răstimp am consemnat impresii, declarații și fapte care demonstrează — vom proba imediat — că în incinta Policlinicii de triaj nu toată lumea este mulțumită, deși ar însemna să fim bîntuiți de o cumplită rea credință dacă am scrie că oamenii de acolo, salariații, struniți de mîna energică a directoarei, doctor Rodica Lupu, nu se străduiesc să le facă vizitatorilor viața cît mai lungă și șederea cît mai scurtă.

Din păcate, cum se mai întîmplă uneori, de la intenție și pînă la realitate mai rămîne un pas mare de făcut. Unul singur, dacă nu doi.

IOANA PÎRÎȚU A DORMIT LA O NAȘĂ, LÎNGĂ PODUL ȘERBAN VODĂ

Ioana Pîrîțu e din Crovu, o comună la vreo zece kilometri de Titu, în Dîmbovița, și a venit la București cu o durere de inimă mai veche, care a mai adus-o pe strada 11 Iunie de vreo 4-5 ori în iarna asta. La policlinică a sosit cam la șase dimineața, însoțită de fiul său, care nu prea are chef de vorbă și care își ascunde identitatea sub o haină de piele bine lustruită. A venit cu rata, dar va trebui să doarmă peste noapte la București, căci *pînă la această oră* de prînz la care stăm de vorbă — e aproape două, după ceasul nostru — n-a rezolvat prea multe, doctorul de la cardiologie recomandîndu-i să fie văzută și de un coleg de la glande, iar serviciul de endocrinologie nefuncționînd decît după ora 14. Așa că pierzînd Ioana Pîrîțu orice șansă de a se mai întoarce la Crovu în aceeași zi, hotărî dînsa să meargă să se culce la o nașă, lîngă podul Șerban Vodă, vizavi de nu știu ce minister, dar pînă să facă treaba asta, acceptă să stea de vorbă cu noi, spre evidenta nemulțumire a fiului, care nu *se arătă prea bucuros în fața șansei de a* apărea la revistă.

La policlinica asta, zicea lelea Ioana, doctorii sînt cunoscători și stau bine cu omenia. Numai cu timpul e mai prost, că vii din zori și pleci uneori seara. Asta cînd ai noroc, adică atunci cînd totul merge bine cu consultul și cînd și hîrtiile corespund. Altfel, te întorci și a doua zi și adesea stai prin holuri pînă te uită Dumnezeu.

— Și de ce pierzi atîta vreme, lele Ioană?

— Păi, zice că nu sînt locuri la spital și că e musai să mă dea la Fundeni, de parcă n-ar mai fi și alte spitale la București. Eu cred că dacă tot venim la București cu trimitere, atunci să ne-o dea de-acasă direct pentru spitalul care trebuie, nu să mai pierdem vremea aici. Ce, dacă sîntem țărani, timpul nostru nu contează?!

CU RĂBDARE, DAR FĂRĂ TUTUN

Am minți dacă am susține că la Policlinica de triaj nu e ordine. E curat, e spălat, personalul de la informații vorbește civilizat și la obiect, țăranii nu sînt luați peste picior, așa cum se mai întîmplă pe ici, pe colo, cozile la bonuri nu sînt chiar kilometrice, dar — dintr-o cauză *sau alta — oamenii își petrec în incinta acestei* instituții mult mai multe ore decît ar fi necesar Și le petrec sau și le irosesc, luați-o cum vreți. La optzeci de ani, pe care nu-i arată, Grigore Nedelcu a venit tocmai de la Bărbulești, din Urziceni, la 7,30 dimineața a intrat pe ușa policlinicii cu o iritație a pielei și cu un baston în mînă. S-a învîrtit preț de o jumătate de oră pînă a aflat că la Dermatologie serviciul începe abia după-amiază, dar omul nostru nu s-a speriat prea tare. Era obișnuit, mai venise de nu știu cîte ori în strada 11 Iunie și apoi, de ce să nu judecăm și așa, ce poate să-l mai sperie pe moș Grigore la cei optzeci de ani, cînd dînsul a trecut prin foarte multe în viață, chiar și prin două războaie?! Făcute la manutanță.

Pe holuri lumea se mai plimbă, unii mai dorm, alții se mai descalță, unii mai citesc. Totul pare permis, ca în sala de așteptare a unei gări. Totul, mai puțin fumatul, cu care gospodarii policlinicii sînt foarte stricți, trimițîndu-i pe eventualii pătimași cu tutunul pe băncile din curte, unde în orele de prînz se și mănîncă uneori brînză cu pîine, tăiate cu briceagul.

Dacă în privința fumatului nu există nici u rabat, în privința respectării ordinii la intrarea în cabinete se mai fac și excepții, cele ma multe vizînd — *ca din întîmplare* — pe cei car n-au avut timp să prindă repartizarea bonurilor, dar au avut timp să se cunoască din [illegible] lărie cu unii dintre salariații policlinicii. [illegible] fel, marți 2 aprilie, la ora 8,40 ușa laboratorului de analize s-a deschis în fața cîtorva zec de persoane și asistenta Elena Gavrilă a zîmbit cu multă înțelegere omenească:

— Mai este cineva fără bon?

— Dar de ce nu ne luați pe noi, cei cu bonuri? — a îndrăznit o voce.

— Pentru că așa vrem noi — a venit răspunsul.

Pusă față în față cu acest ciudat dialog doctor Rodica Lupu s-a închis la chip și ne-a spus că este păcat că asemenea elemente ș asemenea incidente știrbesc prestigiul salariaților săi.

Într-adevăr, tovarășe directoare, este păcat Dar ce putem face noi mai mult?!

AICI E DE AȘTEPTAT, NU GLUMĂ!

Alexandru Rîmboacă din Radomirești e cunoștință mai veche. L-am lăsat la policlinică luni după-amiază și l-am găsit tot acol marți dimineața. Ne-a spus că e însoțit de u băiat, dar băiatul — am înțeles mai tîrziu — nu era chiar un fiu, ci mai degrabă o cunoștință, cu siguranță un om al muncii care fuses nevoit să se învoiască (să credem doar atît... de la serviciu pentru a da o mînă de ajuto *țăranului de lîngă Roșiori, venit la Bucureș* cu sacul, ca la pomul lăudat, acuzînd dure mari și vechi după o operație de hernie.

Povestea se înfiripa, din nou, în jurul fișe de internare și, mai ales, al eventualului lo liber în spital. Lipsea ceva, poate o hîrtie poate un act, Alexandru Rîmboacă din Radomirești nu prea știa exact despre ce est vorba și, gîndeam, nici nu prea avea cum s știe, de vreme ce se prăvălise, încovoiat peste un scaun, așteptînd să se rezolve c biletul de internare și chiar cu durerile, di ce în ce mai neomenești.

— Matale ce crezi, cînd îți dă internarea? S-a uitat la noi ca și cum tocmai am fi cobo- ît dintr-o farfurie zburătoare, și-a trecut mîna este gură și a articulat:

— Cine știe?! Aici e de așteptat, nu glumă! O stare de spirit și, dacă vreți, o stare de apte explicate în numai două vorbe.

NU OAMENII SÎNT DE VINĂ, CI SISTEMUL

N-am stat prea mult în cabinetul direc- oarei care este în același timp și cabinetul e reumatologie. Cîteva minute numai, in- erval în care bunele impresii despre doctorița odica Lupu s-au confirmat, întărindu-ne con- ingerea că avem de-a face cu o femeie vred- ică în meserie și energică, aflată la cîrma nei instituții care depune eforturi să comu- ice cu publicul în condiții cît mai urbane. N-o s-o mai lăudăm aici pe doctorița Lupu, i o să scriem că — în ciuda strădaniei sale — ucrurile nu merg întotdeauna bine și oamenii u sînt întotdeauna mulțumiți. Țăranii aceștia, are pot fi părinții sau frații noștri, vin la Bucu- ești să se caute de dureri la ceea ce cred ei ă sînt cei mai buni specialiști ai țării, dar sînt upuși, din păcate, unui regim inutil de tergi- ersare, de pierdere inutilă a vremii, exact acelui timp de care ar avea nevoie pentru a ultiva pămîntul țării. Într-un fel, în cel mai menesc fel cu putință, explicațiile directoa- ei pot fi acceptate — «nu toate serviciile lu- rează concomitent, de exemplu la O.R.L. sau ermatologie nu avem decît un singur medic, deci o singură tură»; «la spitalele care țin de minister și nu de sfat nu avem locuri, țăranii trebuie programați încă o dată la serviciile de internări ale spitalelor respective» — pînă la capăt, dar nu despre a critica seriozitatea personalului Policlinicii de triaj este vorba în aceste rînduri, ci chiar despre RAȚIUNEA ei de a exista, despre necesitatea unui intermediar pe calea dintre unitatea sanitară care trimite bolnavul și cea care urmează să-l recepționeze.

Este aceasta o cale încă destul de lungă și de complicată, cu un jalon suplimentar care nu o dată îngreuiază operația, răpind din responsabilitatea celui care trimite și oferind scuzele de rigoare celui care primește. Țărani care dormitează în holuri de policlinică pierzînd ore prețioase și chiar zile, țărani care au bătut drumul Bucureștiului din cine știe ce colț de țară, de la Oradea, Suceava sau Arad, pentru a se lecui în modernele spitale ale Capitalei și pe care nimeni nu-i bagă în seamă — iată o imagine îngrijorătoare, în totală discordanță cu omenia și atenția pe care statul nostru socialist le acordă omului, problemelor sale, timpului său.

În ultimă instanță, faptul că în hol este curat și fumatul este interzis ajută unui bolnav încartiruit cu zilele în imobilul de pe strada 11 Iunie ca și o injecție făcută unui mort. Policlinica de triaj este o verigă birocratică, costisitoare și inutilă, la care trebuie de îndată — după opinia noastră — să se renunțe, scutindu-se astfel statul de o cheltuială în plus și cetățeanul de o tristă complicație.

Ovidiu IOANIȚOAIA

magine nu de pe peronul unei gări, înaintea venirii trenului, ci chiar din holul de la taj al policlinicii. Și asta la o oră nici prea-prea, nici foarte-foarte.

lena Gavrilă este veselă și chiar autoritară, ceea ce, să recunoaștem, nu-i de ici, de colo.

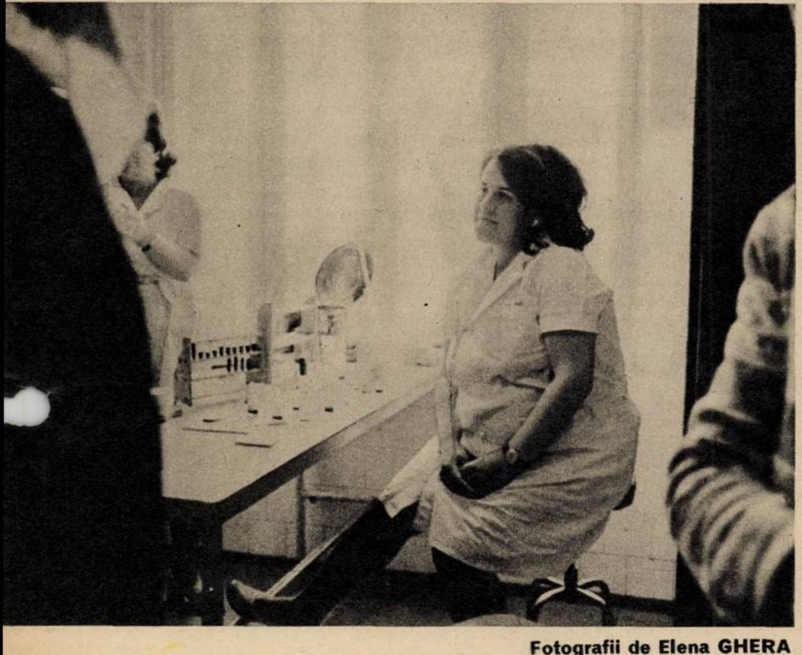

Fotografii de Elena GHERA

Noapte bună, puișor....

mă cutremură gîndul că s-ar putea să nu producem noi acest medicament

Sînt inginer metalurgist, am 31 de ani și lucrez la Centrala Industrială Siderurgică-București.

Din 1963 sufăr de litiază renală bilaterală. În primăvara acelui an, după o criză de o lună de zile, am eliminat un calcul de la rinichiul stîng; în 1964 criza s-a repetat. De data aceasta, eliminarea calculului din rinichiul stîng a durat circa cinci luni de zile.

Din 1971 — septembrie — îmi apar din nou simptomele litiazice și încep a elimina foarte mulți calculi. Dureri mari, permanente, greutăți deosebite în viață și muncă, din această cauză. Alerg la medic — sînt de atunci sub observația medicilor de la spitalul Panduri — și urmez diferite tratamente medicale cu Cystenol, Rowatinek, Urogal. În plus păstrez un regim alimentar deosebit. Toate acestea se dovedesc inutile. În răstimpul septembrie 1971 — iulie 1973 am ajuns astfel să «prind» un număr de circa 150 calculi, de dimensiuni variind între mărimea bobului de grîu și mărimea bobului de porumb.

În luna noiembrie 1971 mi s-a blocat rinichiul stîng din cauza unui calcul. Pentru a evita operația, am fost internat la Institutul de balneologie-București, unde am urmat un tratament de cură cu apă minerală și medicamentos, asociat cu tratamente fizice (diverse băi, împachetări cu parafină). La ieșirea din spital eram în aceeași situație ca la internare. De eliminat, am eliminat acești calculi doar grație *autobuzelor I.T.B.*, care au reușit să mă zdruncine corespunzător. Situația în care mă aflam m-a adus în pragul deznădejdii.

Întîmplător, am aflat de la un cetățean că există la INCREST niște cercetări în domeniul litiazelor renale și că, urmînd tratamentul prescris de medicii de acolo, a reușit să se simtă mai bine, afirmînd că prin radiografie s-a evidențiat eliminarea depunerilor de calculi (conglomerate cristaline).

M-am prezentat în luna iulie 1973 la INCREST și am început tratamentul cu medicamentul prescris de doctor Tina Covaliu. Evident, mi s-au făcut analize — dealtfel cele mai complete analize ce mi-au fost făcute vreodată. Am întîlnit aici medici care n-au mai dat din umeri și care efectiv mi-au redat încrederea în viață.

Rezultatul tratamentului?

De la începutul lui (iulie 1973) și pînă în prezent (aprilie) mi-au dispărut complet durerile de la rinichi. În perioada sus-menționată am eliminat 11 calculi (și de la stîngul și de la dreptul) existenți în rinichi în momentul începerii tratamentului. Eliminarea a fost mult ușurată, deoarece calculii erau mult mai mici și mai puțin duri decît cei eliminați anterior. La radiografiile efectuate n-au mai apărut opacități în rinichi.

Iată niște argumente care m-au făcut să mă cutremur la gîndul că — așa cum s-a scris în revista «Flacăra» de sîmbătă 30.3.1974 — s-ar putea să nu producem noi acest medicament.

Din cîte mi-am dat seama, la noi în țară sînt foarte mulți bolnavi de litiază renală. Personal, am discutat cu numeroși suferinzi și le-am recomandat cu căldură tratamentul prescris de doctorița Covaliu.

Ca membru de partid, ca om, ca cetățean, ca unul care am suferit atît de mult din pricina acestei maladii, sînt convins că adevărul va ieși la iveală și se va împiedica din fașă o gravă greșeală în curs de comitere.

Este oare necesară reeditarea unui nou caz Boici? Personal, invit pe toți cei care au beneficiat de tratamentul inimoșilor cercetători de la INCREST să se adreseze ca și mine revistei «Flacăra». În fața unor argumente indubitabile vor dispărea o dată pentru totdeauna necredința, ignoranța sau reaua-voință a celor care împiedică progresul cercetărilor farmaceutice.

Inginer Mihail LEONESCU
Centrala industrială siderurgică-București

UNICATE

la noi, la oradea...

Oradea și împrejurimile sînt așezate pe mari zăcăminte de apă termală. «Băile Felix», cunoscute din vechime, au astăzi o faimă europeană, *mai cu seama pentru* bolnavii din țările nordice care vin aici în număr mare. Vin în cîrje, pe cărucioare și pleacă teferi, pe propriile picioare, nu prin minunea cerească preconizată în Lourdes-ul Franței, ci prin acțiunea apei, dar și a unei școli românești de balneologie cu specialiști de primă mărime. Astăzi, cînd se pornește sistematic la exploatarea optimă a tuturor bogățiilor naționale, edilii orădeni și-au dat seama de adevăratul tezaur al apei termale: ea este folosită în sere de legume și flori. Va fi folosită la încălzirea blocurilor și în industrie.

Dar în ideea unicatelor acestei rubrici vorbim *despre apa termală ca despre elementul* ce creează aici un microclimat. Zona este ocrotită de dealurile dispuse în formă de potcoavă, așa că apa termală poate favoriza aici un fel de microclimat tropical îngăduind ca la «Băile 1 Mai», lîngă «Felix», să dea în floare un soi de lotus (Nymphaea lotus thermalis) cum se mai află numai pe Nil și Amazoane. Floarea plutește pe un rîu lin și străveziu cu apă fierbinte — într-o rezervație naturală, dar din păcate e năpădită de un fel de ferigă parazitară ce crește și se întinde cu repeziciune. Lotusul este, ce-i drept, declarat monument al naturii și se încearcă ocrotirea lui doar foarte puțin. Rațele și vitele din satul vecin se hrănesc nestingherite din monumentul naturii, îngîmfate că în hrana lor intră flori sublime cum se găsesc numai pe Nil și Amazoane.

Microclimatul de la Oradea îngăduie și magnoliilor să se simtă ca la ele acasă. E tocmai sezonul înfloririi acestor copaci exotici, cîțiva dintre ei, în fața Palatului baroc. Este al doilea palat baroc din Europa, în ceea ce privește lungimea. Are atîtea ferestre cîte zile sînt într-un an, 365, și adăpostește în el un muzeu bogat, printre cele mai importante din țară. A fost construit în secolul al 18-lea și a fost restaurat mai anii trecuți, restaurarea lui înghițind o imensă sumă de bani și necesitînd o seamă de specialiști de tot felul. Și iată că în incinta lui, Oradea și-a sărbătorit un secol de activitate muzeistică. Printre exponate rare: cîteva vase grecești descoperite în Italia (de o valoare deosebită), o frumoasă colecție de pictură românească *clasică* și contemporană etc. Ca pitoresc, semnalăm o imensă colecție de ouă aduse de pe toate meridianele lumii, de la ouăle minuscule pînă la cele «gigantice», precum și o barcă imensă, dintr-un trunchi, a cărei vîrstă nu a fost încă determinată. Barca aceasta rămîne o enigmă: oare cînd au existat pe teritoriul Bihorului ape atît de mari încît să se fi călătorit, pe ele, cu o asemenea barcă?

Secția etnografică a muzeului, în exponatele multicolore de costume naționale, ștergare, cusături, sculpturi în lemn, cojoace etc., pune la dispoziția nenumăraților turiști, români și străini, arta oamenilor din Bihor, tipar de lumină al sufletelor lor iubitoare de frumos.

Dar poate celebra curiozitate a Oradiei este așa-zisa *Biserică cu lună*. De fapt, catedrala din plin centrul orașului, durată în secolul al 18-lea de către oamenii cu dare de mînă români, aromâni, sîrbi și greci, adică cei de credință ortodoxă. Oradea era mare centru comercial în care se stabiliseră, în colonii, oameni de afaceri de tot felul. Pe lîngă cei numiți mai sus, mai sosiseră aici coloniști germani, italieni și francezi.

De ce se numește catedrala *Biserica cu lună?* Pentru că în 1793 meșterul ceasornicar Georg Rueppert dimpreună cu fratele său au instalat pe turn orologiul și luna. Luna este un glob, vopsit jumătate auriu, jumătate negru și care prin rotație arată cu exactitate poziția lunii pe cer. De pildă, cînd luna e plină, pe turn se arată, completă, emisfera aurită a globului, iar cînd e lună nouă (*Crai nou*) se vede *numai* o felie subțire, o semilună din partea aurie, restul fiind partea neagră a globului.

În jurul acestui aparat s-au făcut fel și fel de presupuneri: că ar fi fost construit de meșteri stranii, aidoma astrologilor și alchimiștilor, și că el funcționează pe baza magneților din Lună, ca fluxul și refluxul mării. Tocmai de aceea nimeni n-ar mai fi îndrăznit să umble la aparat ca nu cumva să-l strice pe vecie. Sau că aparatul ar fi fost construit de un meșter nebun dar genial (cîți nebuni nu sînt geniali...) care ar fi căutat să rezolve, prin el, un *perpetuum mobile*. Sînt și *interpretări mistice*, *firește*. Adevărul e că frații Rueppert au construit aparatul cu logica practică a două capete nemțești, legînd mecanismul globului lunar cu cel al ceasului. În funcție de rotația minutarelor de pe cadranul ceasului se rotește și globul lunar, dar în așa fel încît el să execute o mișcare de rotație în 28 de zile, deci atît cît durează o fază lunară. Nimic straniu, nimic mistic în toată această jucărie genială care este însă unică în lume. Desigur, ea nu are nimic de-a face cu microclimatul zonei, nici cu magnoliile exotice, dar privește de-acolo de sus, cu un ochi pe jumătate negru, *pe jumătate auriu*, *cum trece timpul* peste centrul luxos al cetății, peste superbele clădiri ale bibliotecii, ale primăriei, ale palatului baroc din spatele primăriei, acesta din păcate la un pas de ruină, susținut cu propteli de lemn, cu toate că e o capodoperă a stilului atît de rar întîlnit pe pămîntul românesc.

Al. ANDRIȚOIU

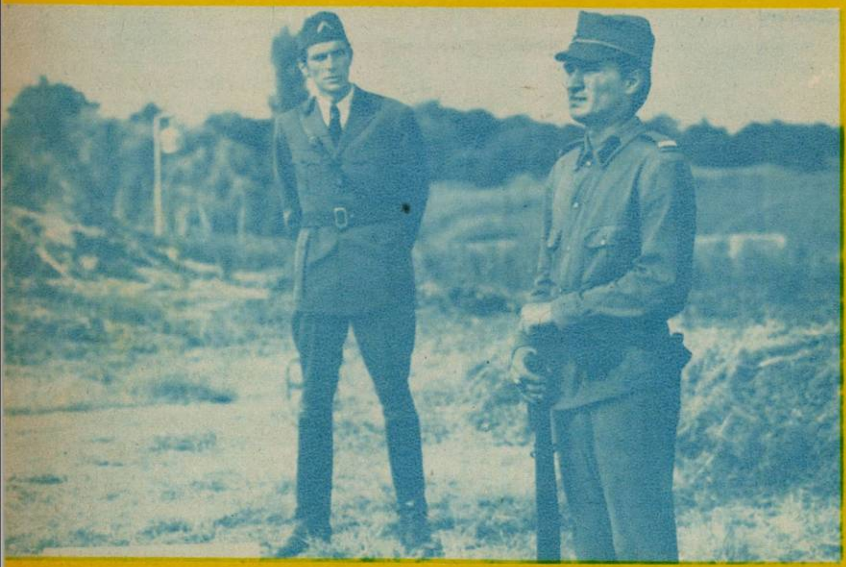

PREMIERĂ ROMÂNEASCĂ

un film scris de MARIN PREDA: «porțile albastre ale orașului»

Să nu-l căutăm pe Moromete în ceea ce a scris sau va scrie Marin Preda pentru ecran, nu are rost să-l așteptăm, asta am înțeles din spusele marelui nostru prozator la o întîlnire cu criticii. Cum ar putea să arate Moromete pe pînza aceea albă, cine l-ar putea întruchipa, cum s-ar descurca filmul, prins în pînza de păianjen a unor sugestii literare unice? Ca oameni care iubim cinematograful și la bine și la rău (dacă știm să-l iubim și la rău), mai degrabă ne-a bucurat neclintirea maestrului, hotărît să nu dea un chip anume eroului său; cunoașterea și recunoașterea — oricît de dureroasă ar fi ea — a unor limite fatale este mult mai aducătoare de folos decît îndrăzneala care face o apă și un pămînt din ceea ce este dat unei arte și ceea ce este hărăzit alteia. O adevărată și demnă colaborare dintre film și literatură nu înseamnă ca primul să trăiască pe spatele sau în umbra acesteia din urmă; mi se pare mai robust, și mai drept, omagiul acelor scriitori care țin să ofere filmului nu neapărat modele, ci, în primul rînd, șansa unui punct de plecare. Scenariul lui Marin Preda «Porțile albastre ale orașului» a constituit un astfel de start. Încredințat unui regizor de o anumită sobrietate epică precum Mircea Mureșan, filmul ne restituie un chip tulburător al eroismului. A trecut, din paginile scenariului, pe peliculă, un sentiment fundamental, acela al dăruirii totale, lipsită de spectaculos, cu care oamenii au participat la istorie în momentele ei cruciale. Bateria antiaeriană chemată să apere, în august 1944, porțile albastre ale Capitalei este o comunitate de flăcăi în floarea vîrstei, plecați, cei mai mulți, de lîngă «coarnele plăvanilor», care au adus cu ei, de acasă, înțelepciunea curajului și a speranței, conștiința că trebuie să învingă pentru că ei sînt cei care duc, mai departe, rosturile firești ale existenței. «Terminăm dracului cu nemții ăștia și plecăm și noi acasă», spune la un moment dat unul dintre eroii filmului, frază deloc șugubeață, ci plină de un adevăr adînc. Dealtfel, una dintre cele mai frumoase imagini ale filmului este aceea a celor trei ostași plecați să-și caute un tovarăș rănit. Întoarcerea lor, filmată pe o creastă de deal, în amurg, pare o venire împăcată de la muncile cîmpului. Disponibilitatea regizorului s-a dovedit mai activă în impunerea drept centru vital al interesului afectiv a acestui grup de eroi modești — pentru care ordinea lucrurilor este de mult statornicită, fie pace, fie război — decît în susținerea episoadelor și a personajelor cu o acuzată încărcătură dramatică.

Scenariul avansa, ca pilon al dramaturgiei, înfruntarea dintre un tînăr sublocotenent și un sergent, două pietre tari, amîndoi oameni ai datoriei, dar și ai neumilinței, unul decis să se confrunte doar cu asprimea rigorilor militare, altul — neliniștit, înclinat să-și revizuiască, față în față cu moartea, o existență, să descopere o altă scară a valorilor, mai autentică. Cred că regizorul a fost preocupat mai mult de integrarea celor două personaje în frontul anonim al luptătorilor, în înscrierea destinului lor sub semnul aceluiași sacrificiu, decît de pătrunderea sub crusta de tăceri și de asprimi a celor doi. Propunerea nu este de respins, războiul egalizează dramele, eliberează esențele din strînsoarea amănuntelor. Ofițerul cu durități de cremene moare pe același pămînt, deopotrivă al dezertorului întors la datorie după o paroxistică trezire la realitate, deopotrivă al țăranului care a pierit cu dorul unei țigări bune. Toți sînt oameni pe care lumea «numa m-or vedea că nu-s», cum zice, emoționant, cîntecul lui Doru Stănculescu, autorul unei muzici cu totul insolite în cinematograful nostru. Motivele unor balade folk, puritatea frazelor muzicale picurate de chitara lui Stănculescu și flautul lui Sorin Minghiat dau filmului o stabilă dimensiune poetică, accentuează, fără ostentație, acea idee a reașezării existenței în matca ei normală. Ce povestesc oamenii după ce s-au întors să-și vadă de pîine și de cîmp? Nu cearta dintre un ofițer și un sergent, nu moartea unuia sau a altuia, ci victoria dobîndită umăr lîngă umăr.

Un grup de actori norocoși — nu pot numi decît astfel pe cei aleși să joace într-un film girat de numele lui Marin Preda — își interpretează eroii cu acea bucurie secretă pe care ți-o dă conștiința că nu-ți cheltuiești talentul în vînt: mă gîndesc la Dan Nuțu, Ion Caramitru (amîndoi cu partituri dificile), Dumitru Furdui, Dumitru Rucăreanu, la excelentul Costel Constantin, pe nedrept ținut departe de film, la debutantul Romeo Pop (în scenele cu Nuțu apare însă crispat de efortul de a face față partenerului). Norocoasă și dînsa, dar spre folosul personal, nu și al nostru — Emilia Dobrin, despre care scriu, cu inima strînsă, ceea ce n-aș vrea să mai scriu vreodată despre un actor: a stricat, prin stridență și neaderare la rol, toate scenele în care apare. Din fericire, nu sînt multe.

Magda MIHĂILESCU

«le mouton enragé» sau, în bună traducere românească, «mielul turbat»

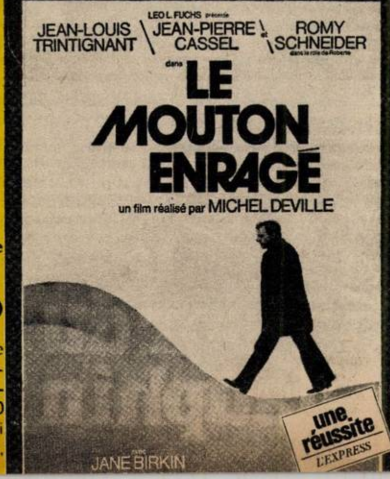

COLISEE • FRANÇAIS • CARAVELLES • GAMBETTA
ST-GERMAIN VILLAGES • GAUMONT RIVE GAUCHE • CONVENTION • FAUVETTE
CYRANO • FRANÇAIS • BELLE-EPINE • VELIZY 2 • ROSNY 2 • AVIATIC • ULIS 2

LEO L. FUCHS présente
JEAN-LOUIS TRINTIGNANT \ JEAN-PIERRE CASSEL \ et ROMY SCHNEIDER
dans
LE MOUTON ENRAGÉ
un film réalisé par MICHEL DEVILLE
JANE BIRKIN
une réussite L'EXPRESS

Istoria unui «miel» care turbează și devine leu... O idee seducătoare.

(Jean de Baroncelli — Le Monde)

Seducătoare, într-adevăr. Dovadă că aceeași idee l-a sedus și pe Aurel Baranga, în comedia sa, jucată, în premieră absolută, la București, în **februarie 1954,** și reprezentată de peste **10 000** (zece mii) de ori pe nenumărate scene din țară și străinătate. De unde se vede clar că ideile... circulă, chiar dacă unii cineaști nu indică sursa.

CRONICA TEATRALĂ

«chițimia» de ion băieșu

Una dintre cele mai vechi ambiții ale umoriștilor a rămas aceea de a fi luați în serios. Cel mai ilustru în acest sens în literatura dramatică românească rămîne Caragiale care, după strălucite comedii, reușește să scrie și *Năpasta*, dramă la fel de zguduitoare ca și celebra sa nuvelă: *O făclie de Paști*. Pe scurt, nu există o incompatibilitate între fiorul tragic și horbota comică a frazei. Autorii mai moderni împletesc în piesele lor, cu frecvență, hazul cu cinismul cel mai pur și efectele, poate fi spus, sînt considerabile.

Ion Băieșu, autor gustat de comedii, cu succes la public, inotînd în unda amară a teatrului cehovian, dă, cu acest *Chițimia*, un examen foarte greu pentru el. La origine, piesa mi se pare o comedie tragică cu evidente tente ionesciene, cu o simbolistică oarecum arbitrară, dar nu nepotrivită, ci singura posibilă, cu o replică supravegheat-absurdă și cu o lovitură de teatru finală care, deși previzibilă, șochează. Pe scurt, despre ce este vorba: Chițimia este un Oblomov autohton, dosădit, perfect mediocru, lipsit de inițiative, trăind într-o ataraxie continuă, sub oblăduirea unei femei care-l întreține. Suportul moral al legăturii dintre cei doi este acela al unei reușite viitoare în materie de invenție care nu mai vine, a unui fel de *perpetuum mobile*, ducînd la exasperarea eroinei îmbătrînite, deși, surpriză, cum vom vedea în finalul piesei, ea a cunoscut limitele intelectuale și morale ale comparsului său. Neputința lui Chițimia este totală. *El trebuie să fie împins mereu de* cineva din spate, de fapt este un individ refuzat de inteligență, pentru că, oroare!, cum vom afla din propria-i mărturie, el a moștenit identitatea, ideile și logodnica celui mai bun prieten al său. O întîmplare absurdă face ca pe front adevăratul Chițimia să moară în groapa de obuz, în care se adăpostise pînă atunci impostorul din scenă. Odată cu dispariția fizică a celui care va reapare în piesă sub forma unui egregor, falsul Chițimia moștenește și inițiativele inginerești ale amicului. Mintea lui nu atinge însă sublimitatea donatorului involuntar, femeia lîngă care trăiește își dă seama de substituirea personajului, dar acceptă o viață deznădăjduită, în speranța că în imaginația falsului Chițimia se va aprinde, odată și odată, scînteia geniului. Nimic mai fals decît această judecată! Abulicul personaj se înconjură de indivizi dubioși, în frunte cu un escroc notoriu ce se autointitulează: *Profesorul*, cel mai interesant personaj, după noi, din piesa lui Băieșu. Sceleratul, pentru a stimula imaginația falsului Chițimia, inventează, la rîndul său, un alt personaj, numit Japonezul, fals industriaș, sedus de invenția lui Chițimia. Escrocheria este repede denudată și o explicație violentă are loc între Profesor și victima sa. Cu o superbie demnă de o cauză mai bună, escrocul recunoaște că a vrut să-l înșele și că, de fapt, fără existența lui, Chițimia ar fi fost de mult distrus de o viață fără perspectivă, lansînd, finalmente, o frază memorabilă de la care piesa ar fi trebuit să ia o turnură extraordinară: «Ce dacă japonezul nu e un japonez adevărat? Lumea e plină de japonezi pe care invenția dumitale ar putea să-i intereseze» (citatul e aproximativ). Poate că un alt autor ar fi schimbat complet macazul derulării acțiunii de-aici înainte. Profesorul ar fi putut deveni foarte bine un manager extraordinar care să-l cravașeze pe Chițimia și să-l ducă la reușite spectaculoase, indiferent de mijloacele folosite, dar Băieșu a preferat să-l împingă pe Chițimia al său pe calea unei ratări iremediabile. Astfel, personajul mărturisește că de la o vrem este vizitat de adevăratul Chițimia, pe care-l ș vedem, ieșind de sub scenă ca dintr-un mormînt sub chipul spectral al lui Dan Nuțu. Ciudat est că mortul-viu, spectrul, egregorul, nu-i cere nimic Nu-i face nici un reproș celui care i-a furat mintea, logodnica și identitatea. Între ei nu exist decît o tandră contemplare care-l neliniștește p impostor și-l duce pe sfătuitorul său, Profesoru la ideea de a-l suprima definitiv cu mijloace fizice Fostul japonez care în realitate este un pușcăriaș gata la orice, este tocmit pe post de ucigaș ș oroare!, falsul Chițimia acceptă tîrgul. Printr- lovitură arbitrară de teatru, cum spuneam ma înainte, dramaturgul trece în planul simbolic, ș prin ferestrele întunecatei bolgii în care locuieșt Chițimia, apar reflectoarele adevărului, producin întinerirea bruscă a soției lui Chițimia care ies biruitoare din scenă, la brațul fostului logodnic Impostorul, cutremurat de neputință, va rămîn pedepsit să-și caute în memorie adevărata ident tate pe care a uitat-o.

Expusă astfel, drama lui Chițimia poate să stîrnească nedumeriri. Dar trebuie să recunosc c autorul a reușit să stabilească contururile une anumite plictiseli metafizice, și să-și încarce personajul cu o melancolie neputincioasă, cu un oblomovism esențial. *Chițimia* rămîne, cred eu, ce mai bun lucru al lui Ion Băieșu, pretîndu-se l interpretări numeroase.

Regia lui Alexandru Tatos, discretă și punctîn cînd trebuie efectele necesare, a ajutat foart mult textul, cum scenografia lui Helmut Stürme a închegat grafic universul concentraționar al une odăi mizere, privită parcă sub o lupă, tocma pentru a sublinia terifiantul plictis în care cei do își duc trista existență. În Chițimia I, Oct Cotescu, vechi interpret al textelor lui Ma Băieșu, debutează manieristic, reușind final să intr în pielea tragică a personajului. Cu o mască răvășit golită de orice sentiment, cu o lipsă de gestur aproape mecanică, cu un glas sfîșietor în imposibilitatea lui de a exprima ceva clar, în total c masca unui Chițimia larvar, Octavian Cotescu reușit să ne rămînă în memorie. Vica, soția lu Chițimia I, în viziunea Rodicăi Tapalagă, ni s- părut că întregește, sub latura dramatică, portre tul acestei actrițe, realizînd o frumoasă compoziție. Cu o mască tumefiată, cu un mers șleampă de femeie dezabuzată de suferință, cu acea înșiruire rapidă de cuvinte din finalul actului înti aducînd cu degradarea mahalagească a unei feme contagiate de o ireversibilă mediocritate; totul î contrast cu strălucitoarea metamorfoză finală, cîn Rodica Tapalagă închează un excelent portret actoricesc. În Chițimia II, Dan Nuțu, fără un text pre mare, cu o economie remarcabilă de mijloace, fac din personajul său o apariție persecutantă și stranie; exact ce și-a dorit și autorul. Ștefan Bănică în Profesorul, cu toate disponibilitățile lui comic îl joacă numai pe Ștefan Bănică, deși o anumit răutate îl ridică deasupra manierismului joculu său. Ovidiu Schumacher, Mihai Mereuță, în dou roluri mai puțin servite de text, au fost notabil

În total, un spectacol aș spune de ținută, tulburător pe alocuri, care ar trebui să ambiționez ș mai mult pe autor, pe care-l felicit din toat pentru stilul în care și-a învins propriile dific

Eugen BARBU

POLUAREA FOLCLORULUI

pledoarie pentru «miorița»

Cum, pe ce cale am putea răspunde tuturor celor care doresc să afle amănunte privind cercetările actuale în domeniul folclorului și rezultatele obținute? Din scrisorile primite îmi dau seama că numărul lor este mult mai mare decît bănuiam.

Ce posibilități au harnicii culegători anonimi de folclor de a face cunoscută experiența lor?

Studiile publicate în revistele de specialitate nu folosesc oricui. Întrebuințînd o terminologie tehnică de specialitate, ce se îmbogățește zi de zi (după mine, inutil de complicată), lucrările devin greoaie, transformîndu-se în adevărate șarade.

Chiar și mie îmi vine greu să aflu toate rezultatele interesante, dobîndite de către mulți cercetători ai folclorului. Or, tocmai aceste informații ne dau prilejul să înțelegem mai bine anumite probleme, să avem o viziune mai completă asupra stării cîntecului popular din țara noastră, viziune ce ne dă putința să întrevedem perspective și soluții pentru viitor. Este bine, dar în nici un caz suficient, ca rezultatele obținute cu multă trudă să fie doar consemnate și puse la păstrare, căci riscul de a-și pierde la un moment dat din valoarea inițială sau chiar de a fi depășite, amenință întotdeauna. Apoi, care este oare cea mai elementară satisfacție a cercetătorului decît aceea de a avea putința să împărtășească celorlalți realizările sale? Altcum nu rămîne oare totul literă moartă, ba mai mult, nu contribuie la demobilizarea respectivului muncitor intelectual? De aci încolo munca lui riscă să se desfășoare mecanic, ajungînd chiar pînă la urmă o îndeplinire formală a unui plan de muncă convențional elaborat și care își pierde interesul tocmai în acest gingaș domeniu.

Cît am fost de rușinat eu însumi luînd cunoștință, cu atîta întîrziere, de rezultatele spectacu- al Academiei, filiala Iași. Împotriva unor teorii false, dăinuind totuși de multă vreme, ieșenii sînt în stare să dovedească bogăția nebănuită a artei populare, astăzi încă în plină înflorire în Moldova. Din păcate, acest lucru le este cunoscut lor, numai lor. Munca depusă, metoda elaborată pentru obținerea unor asemenea fericite rezultate, trebuia neapărat difuzată. Mă poartă gîndul la «*Miorița*» de la posturile noastre de radio. Însuflețită de peste 15 ani de către sîrguinciosul și omniprezentul GEORGE ANTOFI, această emisiune poate fi, pe drept cuvînt, socotită *singura noastră tribună folclorică* de largă audiență. Microfonul sus-numitei emisiuni ne dă prilejul să auzim glasul și gîndul atîtor entuziaști, care își dedică cea mai mare parte din viață cercetării și valorificării folclorului.

Aducerea acestor oameni în fața microfonului este un foarte însemnat mijloc de informare vie, permanentă. Și, în aceeași vreme, o binevenită răsplată, un stimulent, pentru convinșii apărători ai culturii populare.

Mi-aș dori ca «*Miorița*», unica tribună de la care colaboratorii din afară își prezintă realizările și dezbat pe calea undelor problemele folclorului nostru, să fie privită cu mai mult interes de către cei ce au un cuvînt de spus. Socot că 20 de minute de-a lungul unei săptămîni nu sînt îndestulătoare pentru ca «*Miorița*» să-și poată îndeplini cu eficacitate misiunea. Să nu fim zgîrciți cu timpul acordat consolidării culturii noastre.

Intrată în buna tradiție a ascultătorilor, «*Miorița*» rămîne, pentru foarte mulți din cei ce iubesc și activează pe tărîmul folclorului, singura posibilitate de informare permanentă.

Hari BRAUNER

CONDIŢIA ACTORULUI

ştefan iordache

Prinţul clasic al îndoielilor, al dilemelor tragice, Hamlet, cel ce spune despre sine: «Prea sînt un porumbel lipsit de fiere să pot întoarce amarul unei jigniri», capătă o nouă amprentă în interpretarea pe care i-o dă Ştefan Iordache la Teatrul «C.I. Nottara».

«Vremurile şi-au ieşit din matcă», crima, trădarea, calomnia, suspiciunea sînt atotstăpînitoare, iluziile s-au spulberat ca un fum uşor într-o zi de vară, cuvîntul e dat acum omului pentru a-şi ascunde gîndurile, infernul e pavat cu rele intenţii. În acest întunecat ev mediu, Hamlet al lui Ştefan Iordache devine «străinul», contestatarul dur, cuprins de o mîhnire neagră, totală, în care speranţa înseamnă a bea din cupa cu venin a adevărului, înseamnă hotărîrea de a răsplăti o crimă odioasă printr-o crimă frumoasă. Hamlet e cavalerul răzbunării într-o lume în care totul e pierdut în afară de onoare, e conştiinţa care se zbate cu disperare, singură, în corupţia regală, în bîlciul deşertăciunilor şi al vanităţilor.

Replicile sale, învăluite într-o aură de nebunie, şi-au pierdut orice urmă de reverie, sînt aspre, ascuţite, obsedante şi obsedate, diabolice, ţintind fără cruţare în cei pentru care există morţi ce trebuie ucişi a doua oară. Privirea i-a devenit sfidătoare, ochii sticloşi sclipesc ca un pumnal, cărturarul înţelept, ştiutor al tainelor lumii, aruncă mînios cărţile pentru că e vremea faptelor brutale. Intrînd astfel, fără voie, în capcana unei noi iluzii, pentru că libertatea lui Hamlet de a se revolta împotriva crimei şi minciunii nu este decît o amăgire, uneltită de cei ce-l aduc pe războinicul Fortinbras, care va începe un nou ciclu de fărădelegi.

Marionetă tragică — să folosim o foarte recentă expresie a lui André Malraux privitoare la un popor asmuţit împotriva altuia — acesta e chipul lui Hamlet, trăit pînă în străfunduri de Ştefan Iordache în memorabila sa creaţie.

Şi dacă ne gîndim că tot Ştefan Iordache a putut fi un răscolitor Constantin Brîncoveanu în piesa lui Nicolae Iorga sau că iradiază umor şi bună dispoziţie în «Bună seara, domnule Wilde» de Eugen Mirea, se poate spune cu certitudine că în raniţa-i de actor el are bastonul de mareşal.

Ion **MIHĂILEANU**

o piesă despre care s-a vorbit prea puţin

«Locul tău sub soare» este parabola unei opţiuni. Personajele piesei lui Gheorghe Robu se înfruntă mai ales în plan etic. Ele se străduiesc să-şi definească un punct de vedere asupra existenţei, şi în funcţie de aceasta să-şi aleagă drumul în viaţă. Situate la început la antipod, cele două personaje principale, Lena şi **Şeful şantierului,** se caută de sine. Sînt tineri, se îndreaptă spre orizonturi mai mult sau mai puţin definite, întîmpină greutăţi, surclasează dificultăţi, fiecare în sensul unor opţiuni deliberate. Lena visează o existenţă comodă, în umbra marilor confruntări, ferită de intemperii, scăldîndu-se într-un «dolce farniente» vulnerabil; **Şeful şantierului** înţelege că destinul *său se va realiza numai trăind în epicentrul marilor* frămîntări ale epocii. În timp ce Lena e tentată de promisiunile **Omului cu piscina,** închipuindu-şi viaţa ca într-o seră de tuberoze, Şeful şantierului se dedică muncii fierbinţi, în mijlocul oamenilor care-l plămădesc, care-l formează, cu credinţa că socialismul îi oferă toate condiţiile realizării. Aceşti oameni îşi caută fericirea. Evident, fiecare în felul său, urmînd traiectorii premeditate. *Ei se întîlnesc şi se resping.* Temporar. *Pînă la* urmă Lena respinge calea echilibrului sufocant al comodităţii, părăseşte «colivia de aur» în care se simte ca o prizonieră, lasă în urmă apele stătute şi parfumate ale «piscinei» şi porneşte în căutarea celeilalte alternative: a vieţii trăite demn, cinstit, angajat. **Şeful şantierului** o primeşte însă cu ezitare. Numit tocmai **Director general,** el se întreabă dacă nu cumva Lena l-a ales... mai ales pentru *noua sa învestitură.* Şi aşa *mai departe...*

Piesa debutantului Gheorghe Robu are o simetrie pe care numai viaţa, cu capriciile ei dezordonate, o poate impune adeseori. Parabola e limpede, simbolurile plastice. Teatrul Naţional din Craiova a ales inspirat textul acesta pentru o pledoarie în favoarea existenţelor trăite în prima linie a vieţii sociale, acolo unde se înfruntă destine şi se dezbat idei, acolo unde se înfăptuiesc marile deziderate ale *lumii* noastre. *Textul* este *servit* de o regie ingenioasă (Georgeta Tomescu), de un decor funcţional şi expresiv (V. Penişoară-Stegaru). Jocul actorilor Iosefina Stoia, Petre Gheorghiu, Remus Mărgineanu, Dan Werner şi în special al lui Vasile Cosma şi Valeriu Dogaru este inteligent şi subtil.

Cu această piesă, Teatrul Naţional din Craiova încearcă — după cum se declară în caietul de sală — «*să ilustreze, cu mijloacele teatrului,* o opţiune ideologică în care punctul de plecare îl constituie un act politic»... Şi fără doar şi poate că opţiunea în planul existenţei fiecăruia dintre tinerii care se află la vîrsta eroilor piesei şi care sînt virtualii spectatori ai acestei reprezentaţii, constituie un act politic major.

Liliana **JINGOIU**

«facla literară»

Cititorii cotidianului «Facla», înfiinţat şi condus de neînfricatul N.D. Cocea, au luat cunoştinţă că în curînd va apărea săptămînalul «Facla literară». Era la începutul anului 1923. Scriitorii erau îmbiaţi să colaboreze, cu onorarii considerabile: 1 000 de lei nuvela, 500 de lei articolul de critică, 300 de lei poezia. Printre amatorii de a scrie la noua revistă mă număram şi eu, în acel moment student la Litere în anul al III-lea. M-am gîndit să debutez cu un articol despre Ernest Renan, al cărui centenar al naşterii se apropia. Am scris şi transcris pe curat un articol cu titlul «Comemorarea lui Renan», compus în grabă şi într-o manieră vag impresionistă. Cum era să mă prezint însă în faţa «temutului polemist» N.D. Cocea? Numai gîndul mă paraliza. Atunci l-am rugat pe colegul meu mai vîrstnic, Ion Ilie, bibliotecarul facultăţii noastre, să mă însoţească la redacţie. Am urcat împreună, per pedes, cinci etaje ale imobilului din Calea Victoriei, ca să ajungem la redacţia «Faclei» şi să ne anunţăm directorului. Ne-a primit un bărbat vioi, mobil, cu o vastă chelie schopenhaueriană, abia trecut de 40 de ani, care mi-a ascultat cu impacienţă fraza dinainte pregătită. Apoi ne-a întrebat brusc:

— Sînteţi studenţi?

La răspunsul nostru afirmativ ne-a spus fără ocol că generaţiile noi de studenţi nu mai citesc, sînt lipsite de generozitatea vîrstei, se ţin de huliganisme şi că, în principiu, n-are încredere în noi. Eram însă amîndoi, şi însoţitorul meu şi eu, mari cititori şi adversari ai mişcării studenţeşti cuziste. Ne-am disculpat, cum am putut mai bine, de o vină care nu era a noastră şi i-am înmînat manuscrisul. L-a luat, l-a aruncat pe birou şi ne-a poftit să revenim peste o săptămînă. Am fost exacţi la întîlnire. N.D. Cocea ne-a primit surîzător. Manuscrisul meu era la vedere.

— Te-am citit, tinere, mi-a spus şi, cu aceeaşi bruscheţe în glas, a adăugat: Nu-ţi pot publica articolul.

Am primit îndărăt «corpul delict» şi m-am pregătit să mă retrag, acoperit de acelaşi îndatoritor coleg. N.D. Cocea ne-a oprit, spunîndu-mi:

— Te angajez însă cronicar literar permanent, cu condiţia să-mi dai pentru primul număr un articol despre critica lui C. Dobrogeanu-Gherea, iar înainte de a se împlini centenarul naşterii *lui Renan, om vedea ce-om face.*

Mai e nevoie să spun că am rămas înmărmuriţi de neaşteptata întorsătură a lucrurilor? Eu unul eram ameţit de fericirea la care nici că visasem: a fi cronicarul literar atitrat al unui mare săptămînal!

N.D. Cocea mi-a surîs, adăugînd:

— Cred că ai stofă de critic. Te aştept cu articolul. Nu întîrzia!

Peste trei zile i-am adus articolul. L-a citit şi m-a bătut pe umeri:

— E-n regulă! Continuăm, nu-i aşa?

Am luat deunăzi colecţia «Faclei literare» la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România: 16 numere, de la 1 februarie la 17 mai 1923. Revista, în format in-4°, ceva mai mic decît acela al «Flacării», dar cu textul pe două coloane, era tipărită pe hîrtie proastă, de aceea pe care o numeam «de împachetat brînza». Fiecare număr avea pe foaia de titlu o gravură sau un desen, iar în text, altele, semnate de contemporani sau reproduceri după originalele secolelor trecute.

Numărul întîi continua în pagina următoare cu un vibrant articol-program de N.D. Cocea: *Credinţa noastră.*

Extragem aceste rînduri:

«În «Facla literară» vom semăna gînduri, vom aprinde lumini, vom face operă creatoare, ridicînd în zarea inteligenţelor idealul frumuseţei pure şi aruncînd în suflete germenul rodnic al bunătăţei şi-al cugetărei umane.

Nu e cu putinţă, dacă totul nu e mort în ţara asta şi dacă sufleteşte nu suntem pierduţi, să nu ieşim biruitori din lupta asta îndoită. Ar fi absurd să concepem măcar ideia că între poezie şi urletele antisemite va triumfa vecinic răgetul bestiei, că între histrionul de la Iaşi şi bunul Anatole France, va triumfa mereu răutatea şi imbecilitatea, că între cele două lumi ce se ciocnesc azi pretutindeni, între lumea prejudecăţilor, a superstiţiilor şi urilor ancestrale şi lumea nouă a egalităţei printre oameni şi a libertăţei de cugetare, să învingă mereu prostia, incultura şi sălbăticia primitivă».

Urma articolul *Duşmanul Judeilor* de Anatole France, care pleca de la o imaginară convorbire cu «mica moldovalahă», despre agitaţiile recente de la noi şi se încheia cu pierderea pentru totdeauna a unui pergament «autentic, dovada irefutabilă a naşterii, vieţii şi înălţărei Domnului nostru Isus Christos». Nimeni din redacţie n-a *ştiut sau n-a vrut să-mi răspundă despre cealaltă* autenticitate, tot atît de problematică, a articolului semnat Anatole France, care mi s-a părut din capul locului o foarte reuşită contrafacere a scrisului şi spiritului marelui ironist sceptic de către ciracul său «moldovalah», N.D. Cocea.

Numărul întîi deschidea o anchetă care formula următoarele întrebări:

«1) Cum vă explicaţi că operele literare şi artistice româneşti nu corespund sufletului şi inteligenţei poporului nostru, că sunt cu mult mai prejos şi decît simţul artistic al maselor şi decît vremurile în care trăim?

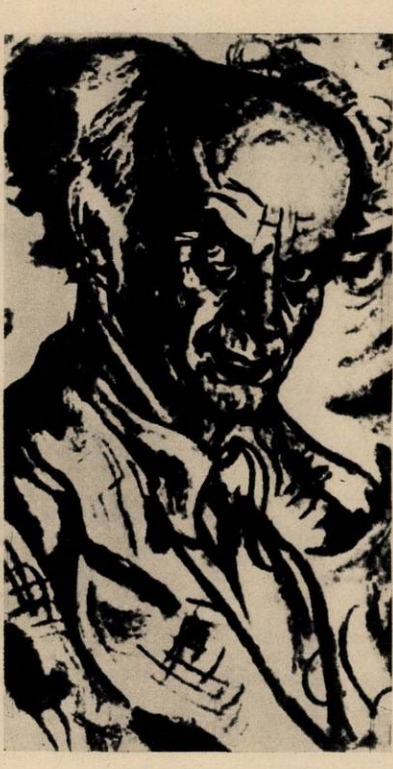

N.D. COCEA văzut de Löwendal

2) Ce-ar fi de făcut, în mod practic, ca să remediem această stare de lucruri şi ca să însufleţim mişcarea noastră artistico-literară?»

Au răspuns, în numerele 1, 5 şi 7, numeroase personalităţi literare, artistice şi politice, în această ordine: dr. N. Lupu, Istrate Micescu, Ion Minulescu, Claudia Millian, A. de Herz, Gala Galaction, Dem. Theodorescu, N. Davidescu, Camil Petrescu, Sever Dan, Spiridon Popescu, Vasile Savel, Liviu Rebreanu, Sever Bocu, M. Lotor (*sic*, Marius Lotar!), T. Teodorescu-Branişte, Corneliu Moldovanu, Constantin Mille, Camil Ressu, Radu D. Rosetti, Pan Halippa şi G.M. Ivanov. Dintre toţi nu mai trăieşte astăzi, după cîte ştim, decît penultimul, trecut de 90 de ani! Mai marcant mi s-a părut răspunsul lui Camil Petrescu, care observa printre altele:

«N-avem scriitori? Poate. Ceea ce e însă neîndoielnic, este că n-avem cititori. Bune sau rele, stau cărţile teancuri nevîndute».

Poetul care văzuse «idei», mai credea în «teoria Ideilor-forţe» (a lui Alfred Fouillée).

Punctul de atracţie al revistei a fost promisiunea apariţiei a cîte unui roman străin, în traducere, săptămînal. Astfel s-au putut citi următoarele cărţi, mai mult sau mai puţin senzaţionale: *Silbermann* de Jacques de Lacretelle, *Băetana (La Garçonne)* de Victor Margueritte, *Cataclismul* şi *Războiul focului* de J.H. Rosny-aîné, *Incestul (De profundis)* de Przybyszewski, *Aphrodita* de Pierre Louys, *Stabilimentul d-nei Tellier (La Maison Tellier)* de Maupassant, *În grădina lui Epicur* de Anatole France, *Antoaneta* de Romain Rolland etc.

Au colaborat dintre scriitorii români consacraţi — din ajun sau ulterior — afară de N.D. Cocea, prietenul şi vărul său Gala Galaction (*cu pagini de jurnal de la Agapia, din romanul* său de dragoste), Victor Eftimiu, Adrian Maniu, Aron Cotruş, T. Teodorescu-Branişte, Ion Vinea, H. Bonciu, I.G. Costin (Jacques G. Costin), Ilarie Voronca ş.a.

Mă pot lăuda că eu l-am adus pe Ilarie Voronca la «Facla literară». Ani de-a rîndul mi-a repetat că graţie mie a cîştigat la această revistă primele şi ultimele onorarii primite pentru poezie. Mi-a amintit de aceasta şi în 1946, cînd a venit în ţară, ca reprezentant al Radiodifuziunii franceze. Am mai tras cu mine la «Facla literară» pe alt mare timid, Alexandru Claudian, mai tîrziu succesorul lui Petre Andrei la catedra de sociologie de la Universitatea din Iaşi, pe Vladimir Streinu (cu o singură poezie) şi pe Costică Niculescu-Clasicul, care a semnat cu pseudonimul Dinu Geoglovan numeroase poezii, cronici şi traduceri.

Gala Galaction l-a atras la numărul 5 pe bunul său prieten Al. Zamfirescu (poetul moşier şi bibliofil, care semna Matei Elian la «Vieaţa nouă»).

Relev şi rubricile permanente: *Viaţa intelectuală, Reviste române, Reviste străine, Cărţi străine, Teatru* (cu semnătura M. Corbea), uneori şi *Bibliografie.*

Ilustraţia «Faclei literare» a fost foarte bogată şi tot atît de variată, de la gravura în lemn din secolul al XV-lea şi pînă la Renoir, Rodin şi Matisse, trecînd prin clasicii picturii Renaşterii şi ai şcolii olandeze: Rafael, Rubens şi Rembrandt, cu subiecte sacre şi profane.

Dintre artiştii români au ilustrat «Facla literară» Steurer, Ross, Şt. Dumitrescu, Marcel Iancu, Gruia.

Numărul 15 dădea în frontispiciu manşeta sonoră:

«Citiţi în «Facla» care apare
Sîmbătă 12 mai
Procesul
COCEA — REGELE FERDINAND»

N.D. Cocea jubila juvenil: i se intentase, în sfîrşit, un proces de lèse-majesté!

În numărul următor şi ultim el semna articolul: «Procesul Cocea-Regele Ferdinand începe».

Articolul se încheia astfel:

«Primesc provocarea. Nu voi fugi de proces. Vom vorbi acolo în gura mare. Vom avea ca oaspeţi tribunalul, Curtea, presa, ţara întreagă. Vom avea ca martori camarila Palatului, politicieni şi lachei. Vom ciocni paharele împreună. Şi dacă, cum e lesne de prevăzut, al meu se va *sparge, de-un lucru cel puţin sunt sigur,* că, în numele străvechei şi ironicei fatalităţi, conţinutul lui va împroşca de sus şi pînă jos, toată mantia şi toată purpura regală».

Pe pagina penultimă, la rubrica *Ştiri*, din numărul 16, se anunţa că N.D. Cocea fusese cu cîteva zile înainte victima unei agresiuni, la coborîrea din trăsură, pe strada Sărindar, din partea unei bande de indivizi care l-au lovit cu bastoanele şi i-au sfîşiat hainele.

La citirea ştirii m-am repezit la redacţie să mă interesez de starea sănătăţii scumpului meu director, de care am rămas legat pînă la sfîrşitul zilelor lui. Spre uimirea mea, l-am găsit la masa de lucru, legat la frunte cu un bandaj alb. Mi-am manifestat bucuria că-l văd sănătos, am înfierat mişelescul atentat şi nu mi-am ascuns mirarea de a-l fi găsit neclintit la postul său de luptă. Mi-a răspuns rîzînd:

— Ce credeai? C-o să-mi spargă capul? Cap de pamfletar, rezistă la orice lovitură!

În orice împrejurare, N.D. Cocea îşi păstra surîsul, voia bună şi optimismul. Cu acelaşi număr «Facla literară» şi-a încetat apariţia. Luptătorul rămînea pe poziţie de atac, în ziarul «Facla».

da, normal și legal, dar poate că s-a înțeles greșit!

Moto: Zîmbiți, vă rog! Ha, ha, ha, ha! Dar nici chiar așa! (cîntec pionieresc)

Nu, nimic nu poate fi mai trist pentru artiști decît să audă în timpul spectacolului cea mai directă și concretă expresie a nemulțumirii unei săli întregi: Dați-ne banii înapoi, banii, banii! Astfel de momente sînt, din fericire, rare și asta nu numai pentru că spectatorul român este deosebit de răbdător și generos, ci și pentru că majoritatea teatrelor și ansamblurilor au înțeles de mult că, indiferent unde, acasă sau în turneu, singura dovadă de respect față de public este valoarea spectacolului. Și totuși... Marți, 12 martie, în Alexandria era așteptat un spectacol dat de «Doina Argeșului». În partea a doua urmau să apară și cei «Doi olteni la București», unul fiind scris cu litere mari pe afișe, Vasile Tomazian, celălalt cu litere ceva mai mici, Petrică Rădulescu. Foarte bine, pentru cei din Alexandria un asemenea spectacol cu cap de afiș «sal'tare, taică și noroc!» nu putea să fie decît foarte promițător, biletele s-au vîndut toate, la ora anunțată sala era plină. Vine Teatrul din Pitești la Alexandria, vine și Alexandria la Teatrul din Pitești. În partea întîi a spectacolului s-a cîntat cu folos, s-a aplaudat cu căldură, cele două părți combăteau fiecare cu ce avea la îndemînă, atît valoarea ansamblului «Doina Argeșului», cît și participarea alexăndrenilor fiind la înălțime. Pauza, binevenită, îi umplea de nerăbdare, pe toți, mai puțin pe conducătorul de turneu, Stoicescu Gheorghe, pe organizatorul de spectacole, Florea Sever, și pe unul dintre oltenii ce trebuiau să meargă la București, Petrică Rădulescu.

Și iată, cortina s-a ridicat, dar... stupoare generală, în loc de «sal'tare, taică și noroc!», Petrică Rădulescu a anunțat că popularul comic, capul de afiș al turneului, Vasile Tomazian, este bolnav... la București. Deci din cei «Doi olteni la București», numai unul ajunsese la Alexandria, el, Petrică Rădulescu, care va încerca singur să... și tot așa și pe dincolo. Aici a început acel moment penibil de care scriam la început, cînd, pe bună dreptate indignați, simțindu-se păcăliți și provinciali oarecare, cei din sala Casei de cultură a sindicatelor din Alexandria au vrut banii înapoi, unii strigînd mai tare, alții mai încet, cîțiva în gînd sau chiar acasă, în familie, după spectacol. Cei mai hotărîți au părăsit sala, mulți însă au rămas gîndindu-se probabil că și-așa au plătit biletele astea, acum ciuntite.

Să fim bine înțeleși, nici nu-mi trece prin gînd să pun la îndoială valoarea întregului spectacol. Dealtfel, acest lucru nici nu ar mai prezenta interes din moment ce, în primul rînd, trebuie pus sub semnul întrebării acest procedeu «de șușă» în care una scrii afară și alta arăți înăuntru. Dar să nu mă grăbesc, m-am gîndit, poate vedeta s-a îmbolnăvit în ultimul moment și atunci ce vină ar mai avea piteștenii în toată pățania? Ce vină? Florea Sever mai mult tace în fața directorului Casei de cultură, Florin Săvoiu, care, ca toți cei de față, era pe bună dreptate din cale afară de supărat de absența capului de afiș, atît de tîrziu, prea tîrziu, anunțată publicului. Petrică Rădulescu, după aplauzele meritate care l-au însoțit la ieșirea din scenă, mi-a spus:

— Maestrul e foarte bolnav. S-a îmbolnăvit la Roșiori, duminică seara; cînd m-am dus să-l iau azi, mi-a spus: «tăticule, este imposibil, nu pot».

— Deci la prînz știați că nu vine.

— Știam.

— La ce oră v-ați întîlnit aici cu ansamblul?

— La trei. Stai, să nu fie o greșeală. La patru și un sfert, patru și jumătate.

— Și de ce n-ați anunțat pe cei din Alexandria să lipească pe afișe o banderolă cu vestea asta, astfel ca toți cei care n-ar mai fi vrut să vadă spectacolul să dea biletele înapoi.

— Nu trebuia să fac eu asta, organizatorul, conducătorul de turneu...

Pe șeful secției «Doina Argeșului», Stoicescu Gheorghe, abia l-am mai prins în autobuz, gata de plecare, după ce-l căutasem cîtva timp peste tot. l-am pus întrebarea cu banderola, subliniind că absența unui cap de afiș, oricît ar fi ea de neprevăzută, nu este anunțată în partea a doua a spectacolului, cînd mulți dintre cei intrați nu mai au altceva de făcut decît să rămînă prizonieri în sală.

— Ei, nu chiar așa, ansamblul nostru e recunoscut...

— Nu este vorba de valoarea ansamblului, ci de spectacolul anunțat aici, cu Vasile Tomazian...

— Da, da. Este bolnav rău, totuși am așteptat pînă în ultima clipă să vină.

— La 16,30 Petrică Rădulescu, cu care trebuia să vină dînsul, v-a anunțat că...

— M-a anunțat?

— Cînd l-ați văzut singur, nu l-ați întrebat? Mai ales că înainte de spectacolul din Alexandria ați avut matineu într-o comună.

— ...Nici n-aveam pe cine. La Casa de cultură nu era nimeni.

— Nimeni?! protestează tovarășul Săvoiu. (Bibliotecara Buzatu Maria avea să-l confirme: statuse tot timpul acolo, dar nici un argeșean n-o anunțase.)

— Deci se putea anunța din timp. Nu susțin că n-ați mai fi avut spectatori, dar așa era normal.

— Da, normal și legal, dar poate că s-a înțeles greșit. Așa pățim cu vedetele. Nu știu dacă n-ar fi mai bine să renunțăm la ele, valoarea ansamblului ne-ar permite asta.

— Pînă cînd vă hotărîți, e bine să respectați afișul și mai ales numele cu litere mari care atrag spectatori.

— Desigur.

În fine, mă rog, cum ar spune tanti Elvira, mai lipsea opinia lui Vasile Tomazian pentru ca lucrurile să se limpezească. Acesta, ocupat peste măsură, mi-a spus la telefon:

— Da. Mi-au telefonat de la Pitești să merg cu ei. Și directorul adjunct Baltazar și tovarășul Cioacă. Pe acesta îl cunosc, așa că am zis bine, merg. Am vorbit pentru 3 zile, dar ei au mai făcut 3. Și le-am mai spus că eu nu merg la matineu, dar ei tot m-au anunțat la Peretu deci vina e a lor. Pe urmă eu le-am spus că sînt bolnav, cu cîteva zile înainte. Și cînd a venit Petrică Rădulescu să mă ia, i-am spus că nu pot. Vina nu e a mea, e a lor.

Desigur că ar mai fi de aflat și alte «amănunte» ale acestui turneu desfășurat sub emblema Teatrului din Pitești în județul Teleorman. Dar ce folos cînd realitatea e una singură, imposibil de acoperit cu zecile de scuze ce ar putea să apară peste noapte ca pistruii. Singurul lucru care i-ar fi interesat pe «păcăliții» din urbea teleormăneană, și nu numai pe ei, ar fi fost ca în drumul lor spre București cei doi olteni să nu se fi despărțit tocmai la Alexandria.

Iulian NEACȘU

uite postul, nu e postul

S-a întîmplat pe la jumătatea lunii martie. Îi arăt tovarășului Buliga Ion, șeful Oficiului forțelor de muncă din Suceava, o repartiție eliberată de dînșii la data de 7 februarie 1974.

De atunci și pînă acum o femeie este purtată pe drumuri și îndrumată greșit cu cea mai vădită rea-intenție. O femeie vrea să muncească, să cîștige pentru ea și pentru fetița ei, Cristina, o pîine adevărată, cinstită. Dar cineva, din motive nu prea greu de bănuit, nu vrea, pur și simplu, și încalcă, fără pic de jenă, legea nr. 12 și articolul 63 din Codul Muncii.

Este chemat inspectorul Gheban Vasile.

— Noi am ajutat-o pe tovarășa Iordache Elena. Am înțeles-o că are un copil de întreținut. l-am oferit un post de cantaragiu la I.C.M. Nu cunoaștem motivele pentru care i s-a refuzat angajarea, deși I.C.M.-ul ne-a cerut să le găsim un om potrivit.

— Care sînt obligațiile unităților față de repartițiile eliberate de dumneavoastră? Pot să le refuze așa, oricum?

— Uitați, scrie chiar pe repartiție: «Angajarea prin repartiție nu poate fi refuzată decît după trecerea termenului de probă și numai pentru motive bine întemeiate, comunicate în scris Oficiului forțelor de muncă».

Dar conducerea filialei I.C.M.-Suceava n-a comunicat nimic, absolut nimic. Elenei Iordache i s-a spus că trebuie să meargă la Iași pentru a susține un examen de cantaragiu. Se duce tovarășa Iordache la gară, cumpără un bilet, urcă în tren și ajunge la Iași unde află că examenul se ține *în aceeași zi* la... Suceava! La Iași, la conducerea centrală a I.C.M., obține aprobarea de a lucra pe postul de cantaragiu, dar trebuie să se reîntoarcă la Suceava (bineînțeles că iar bani și timp pierdut) și, cu ajutorul unor intervenții, reușește să dea examen, după ce, în prealabil, plătește o taxă de 50 de lei pentru școlarizare. Dar se pare că era mult prea tîrziu. După atîta umblătură, după atîtea îndrumări greșite, Elena Iordache se vede pusă în situația de a renunța la postul de cantaragiu. Între timp, la I.C.M., pe postul solicitat este angajată o altă persoană, fără repartiție sau aprobare din partea oficiului forțelor de muncă.

Tovarășii Creangă și Lupu (să ne scuze că nu le-am putut afla și prenumele) de la conducerea I.C.M.-Suceava, protagoniștii care au declanșat această scamatorie cu «uite postul, nu e postul», susțin, prin telefon, că postul s-ar fi desființat. Dar cum rămîne cu solicitarea dînșilor către Oficiul forțelor de muncă? Că despre comunicarea în scris a motivelor pentru care se refuză angajarea Elenei Iordache, despre felul cum au știut dînșii să-și bată joc de un om, punîndu-l pe drumuri, ce să mai vorbim...

Victor NIȚĂ

reșița între fascinație și ceapă laminată

E forfotă mare în piața «30 Decembrie» a orașului. Mă opresc pe la mese, întreb sau ascult ce cumpără gospodinele, cum cumpără și ce li se oferă, mai ales. La tejgheaua unui aprozar, mai multă lume adunată. Sînt foarte puține sortimente pe care, cei care stau la coadă, pot să le cumpere. Se vînd cartofi în pungi. Cer permisiunea să golesc o pungă. Dezastru. Aproape jumătate din cartofi sînt stricați, iar alții degerați, și colac peste cartofi, am mai scos și o mînă de pămînt. Tovarăși de la I.L.F.-Reșița, ați ajuns să vă vindeți și pămîntul din ogradă? A cui a fost ideea? Poate ați și brevetat-o, între timp.

Întreb pe gestionară cum este posibil să vîndă asemenea marfă. Mi se răspunde pe un ton agresiv: «Așa mi-i aduce, așa-i dau, tovarășe. N-o să aduc alții mai buni de la tata».

E-adevărat, poate tata nu are.

Îmi trec ochii în stînga, în dreapta: cămăși de noapte stau lîngă ceramică de Biniș, mături lîngă murături, ciurele lîngă boia, sandale demodate lîngă carne de miel.

De fapt, piața «30 Decembrie» din Reșița nu arată ca o piață.

Așa mică și insalubră cum este nici măcar nu are un loc al ei, este tolerată pe strada Laminoarelor, stradă pe care se circulă de la bicicletă pe trei roți pînă la tractoare cu gabaritul depășit.

În sfîrșit, la o tarabă mai răzleață, un om între două vîrste vinde și praz:

— De unde aduci stupefiantul ăsta, taică?

— De la Dunăre.

— Cum te cheamă?

— Gică.

— Nea Gică, se vinde aici prazul?

— Aici i se zice ceapă laminată...

Întîmplarea mă pune față-n față cu soții Kripș. Sînt veniți după cumpărături.

Acum două săptămîni, îmi spun, s-a adus spanac verde, dar acum nu. Poate din cauza primăverii. La aprozare se vînd mere în pungi de celofan. În vitrină sînt expuse mere frumoase, iar cînd ajungi acasă și le desfaci pe cele din pungă, îți dai seama că ai fost escrocat: merele sînt mici și foarte stricate. Ar fi de dorit să se renunțe la acest procedeu, mai mult decît rușinos. De asemenea ducem lipsă de zarzavaturi: păstîrnac, pătrunjel și altele. Și ar mai fi un aspect: deși li se fixează prețul la produsele pe care le vînd, vînzătorii particulari fac un fel de hocus-pocus cu tăblițele pe care s-au scris prețurile. În față e un preț, iar pe spatele ei altul. Cînd simt vreun control, întorc tăblițele cu prețul normal.

De acest lucru aveam să mă conving și eu. În cele aproape două ore cît am stat prin piață, n-am întîlnit nici un om al ordinii, n-am întîlnit nici un subofițer de miliție care, de obicei, are ca sector de activitate și piața. Astfel că nimic nu e de mirare.

Valeriu ARMEANU

din nou despre manole aldescu

Am scris pentru prima oară despre Manole Aldescu cu tristețe, prezentînd opiniei publice situația celui mai mare campion din istoria schiului românesc, pe care amputarea unui picior și indiferența unor oameni îl izolaseră, însingurîndu-l.

Am scris pentru a doua oară despre Manole Aldescu cu bucurie, notînd atmosfera de solidaritate umană creată în jurul nefericirii sale, convins fiind că legile drepte ale acestei țări și înțelegerea oamenilor îl vor recupera pe Manole Aldescu pentru societate.

Acum — iată — scriu din nou despre Manole Aldescu. Pentru a treia oară această revistă a noastră consacră un articol cazului marelui campion. De data aceasta însă misiunea este — vă veți convinge imediat — mai grea și cel ce semnează la sfîrșitul acestui articol a zăbovit îndelung înainte de a nota — în deplină cunoștință de cauză — că ceea ce se întîmplă în prezent cu Manole Aldescu este mult mai trist.

Să explic. În urma primului articol publicat în «Flacăra», ca urmare a intervenției și solidarității unor oameni care nu-l cunoscuseră pînă atunci pe Manole Aldescu și ca o consecință firească și legală a memoriilor adresate de fostul campion diferitelor foruri, în luna ianuarie a acestui an Manole Aldescu a fost internat la Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din București, instituție medicală ce urma să-și dea avizul cu privire la gradul de invaliditate.

Pentru a fi mai exact, să menționez că tot ceea ce dorea Manole Aldescu în adresele sale îndreptate către forurile medicale locale, județene și republicane era acordarea DREPTULUI DE A MUNCI, drept de care se bucură, conform Constituției, fiecare cetățean al acestei țări. Iată dealtfel, pentru întărire, cîteva rînduri din ultima sa scrisoare adresată redacției: *«Vreau să mai fac o precizare. Aș dori să știe și cei care au înțeles articolele greșit și care m-au criticat în scris și verbal că nu am cerut mila nimănui. Eu am cerut revizuirea gradului de pensionare de care nu sînt mulțumit și dreptul de a munci»*.

Revin. În urma consultului amănunțit efectuat în cadrul Institutului de expertiză, se părea că dorința — omenească și legală — a marelui schior va fi îndeplinită, de vreme ce Ministerul Muncii, Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă ne expediază sub semnătura directorului adjunct științific, dr. N. Sirjiță, un răspuns oficial, publicat în pagina 33 a numărului 12/1974 al revistei «Flacăra», din care cităm:

«...*Tovarășul Aldescu Manole a fost internat în Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă în perioada 17 ianuarie-1 februarie 1974 la cererea Oficiului interjudețean Prahova de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă. pentru efectuarea unor investigații și examinări complexe... Comisia de specialitate din institut, luînd în considerare faptul că Fabrica de hîrtie Bușteni a organizat condiții speciale de muncă pentru tovarășul Aldescu Manole, în cadrul cărora a reușit să-și îndeplinească obligațiile de lăcătus-strungar cu 1/2 normă, A HOTĂRÎT SĂ-I ACORDE AVIZUL PERMANENT PENTRU MUNCĂ DE RECONFORTARE.* (subl. n.). *S-au dat îndrumările necesare pe linia aplicării hotărîrilor noastre de mai sus Oficiului interjudețean Prahova de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, prin avizul nostru de expertiză seria D, nr. 00293/6 februarie 1974*».

Cu stupoare așez acest document alături un altul, le confrunt, le compar și — recunos cu mîna pe inimă — nu mai înțeleg nimic. Al doilea document pe care îl am în față este «Decizia nr. 310 din 13 martie 1974 asupra capacității de muncă privind pe tov. Aldescu Manole în vîrstă de 44 de ani, domiciliat în orașul Bușteni, str. Caraiman nr. 18, județul Prahova», hîrtie eliberată de Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Prahova, Secția de expertiză medicală a capacității de muncă, Comisia de expertiză. În mare, acest al doilea document repetă mentiunile primului, doar că la capitolul VI al hotărîrii citesc uluit: 1. «FORME DE MUNCĂ INDICATE (EXEMPLE) — NU; 2. FORME DE MUNCĂ CONTRAINDICATE: TOATE ÎN CONDIȚII OBIȘNUITE».

Așadar, scris negru pe alb! Neputînd să decidă asupra gradului de invaliditate al bolnavului Manole Aldescu, recapitulez, Comisia de expertiză medicală a capacității de muncă Prahova hotărăște să solicite avizul Institutului de expertiză din București, ultima instanță în acest domeniu. După o investigație atentă, institutul stabilește că Manole Aldescu poate să muncească, așterne această concluzie hîrtie și o expediază la 6 februarie 1974 ciului interjudețean Prahova pentru a o pune în aplicare.

După 40 de zile (!!) de reflecție, interval în care bolnavul nu mai este convocat în fața vreunei comisii, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Prahova emite o nouă decizie, sub semnătura dr. Aurel Ludu, medic primar, și dr. Pașcanu Mirea Sofia, medic specialist, prin care ÎNCALCĂ dispozițiile forului superior.

Oricît vi s-ar părea de ciudată situația, stimați cititori, ea există, obligîndu-mă să consemnez — cu tristețe și cu indignare — că un om care nu vrea altceva decît să muncească este purtat pe drumuri.

Cu hîrtiile în mînă, un jurist îmi explică, în limbajul dreptului, că dacă fabrica de la Bușteni a creat condiții speciale pentru Manole Aldescu, atunci acesta mai are o portiță de scăpare și mai merită să încerce cu un nou memoriu, de vreme ce Decizia nr. 310 vorbește numai de «condiții obișnuite».

N-ar fi exclus, gîndesc, ca juristul să aibă dreptate, dar asta ar însemna alte drumuri, alte opinteli, alți bani, ceea ce — înțelegeți, desigur — nu este foarte simplu pentru un om cu un singur picior, cu o soție care n-a lucrat niciodată și care este de asemenea bolnavă.

Și atunci, mă întreb, unde este defecțiunea?! Ce s-a întîmplat cu «îndrumările necesare pe linia aplicării hotărîrilor» Ministerului Muncii?! Cum de a plecat hîrtia albă la Ploiești și a ajuns neagră la Bușteni?! Oare are cineva dreptul să-și bată joc de Manole Aldescu pentru că are un singur picior?

Noi sîntem siguri că nimeni n-are acest drept, în România de astăzi, țară în care oamenii trăiesc și muncesc liber.

Tot noi mai credem că cei care nesocotesc legalitatea și care, vrînd sau nu, încalcă drepturile altor oameni trebuie să răspundă pentru faptele lor.

Ovidiu IOANIȚOAIA

mama-ou

Pornisem pe urmele unei scrisori din care citez «sînt (adică va fi,n.n.) aruncată în stradă la vîrsta de 90 de ani, în timp ce fratele meu se ăfăie în lux şi bunăstare şi urmăreşte să-şi mărească averea şi cu această cocioabă (este vorba despre o casă bătrînească, din lemn, unde bătrîna a locuit şi mai locuieşte de aproape 50 de ani, a îngrijit-o, a reparat-o, a plătit taxe şi impozite, iar fratele ei, Dragomir Nicolae, de 83 de ani, profesor pensionar, deţine la Cluj, pe str. Nicolae Iorga, la nr. 25, o adevărată vilă, un fel de palat, în comparaţie cu respectiva cocioabă)... vă cer un sfat omenesc şi un sprijin de a fi lăsată, atît timp cît mai trăiesc, în casa în care stau de atîţia zeci de ani şi să nu fiu aruncată în stradă, ca un cîine».

Am ajuns la Sibiu şi am studiat dosarele conform cărora bătrîna va fi aruncată în stradă şi, deocamdată, i se mai permite să locuiască în casa de lemn pînă ce fratele (ce fel de frate poate fi un asemenea om?!) îi va plăti suma de 10 952 lei, drept de retenţie.

Şi m-am dus în satul Vale, la nr. 397, lîngă Sălişte, unde locuieşte bătrîna Dragomir Maria. În primul rînd constat că nu ea a scris revistei noastre (nu numai că nu are prea multă şcoală, dar îmi spunea că ea ar dori să cheme pe cineva, de la vreun ziar sau revistă, să scrie despre fratele ei, să vadă lumea ce fel de om îi el, şi dacă nu cumva cunosc eu pe cineva care să-i compună scrisoarea) dar asta nu schimbă cu nimic aspectul problemei, ci dovedeşte că un om, cine ştie cine, a vibrat şi s-a cutremurat de neajutorarea bătrînei. În aceste condiţii, cu o bătrînă care nici nu prea ştia cine sînt şi ce vreau, nu pot afla acele amănunte care mă interesează pe [illegible]. Îmi aduc aminte că unul dintre martorii [illegible]rînei a fost învăţătorul pensionar Giurea Stelian. Iată-mă, aşadar, în casa învăţătorului *unde este cald, şi linişte, şi bine, şi omenie.*

— E foarte bine că aţi venit să faceţi dreptate.

— Nu, tovarăşe Giurea, noi nu facem dreptate, este de datoria altora să facă dreptate. Judecătorii. Noi vrem să prezentăm faptele dintr-un punct de vedere al unei opinii, al unei atitudini. Am văzut dosarele şi era acolo pomenit un om: Laiu Vasile. Cine este Laiu Vasile?

— Este un moldovean care are vreo 52 de ani. Trăieşte la bătrînă, în casa de lemn, cum îi spunem noi.

— Cînd şi cum a venit Laiu în satul Vale?

— Eu sînt în acest sat din 1939, aşa că ştiu aproape totul despre acest Laiu. El a venit aici în timpul războiului. Era soldat în divizia «Tudor Vladimirescu». A fost rănit şi doctorii i-au recomandat aerul de munte. A găsit-o singură pe această bătrînă şi a rămas la ea.

— Laiu avea pe atunci 23 de ani. Era tînăr. Bătrîna avea aproape 60 de ani. Era bătrînă.

— Vreţi să spuneţi că...

— Nu, nu eu spun asta, ci fratele bătrînei, care îl numeşte pe Laiu drept un concubin.

— Nu e posibil oare ca un om simplu, de [illegible] de ani, singur pe lume, să poată stabili, omeneşte, o înţelegere de convieţuire frăţească cu o femeie de 60 de ani?

— Ba da, a fost posibil, mai ales că şi ea, deşi are un frate şi o soră, era o femeie tare singură care n-a simţit din partea nimănui, niciodată, o căldură sufletească, aşa, ca de frate. Pînă a veni acest Laiu, bătrîna avea nişte momente de mare deznădejde şi durere şi tristeţe. Viaţa nu-i oferise aproape nimic, mai ales că se născuse şi infirmă. Şi în momentele acelea de mari dureri sufleteşti, această femeie începea să cînte. Cînta doine. Cînta extraordinar de frumos, că noi rămîneam împietriţi, nu alta. Apoi a venit acest Laiu care a fost şi îi este ca un frate. Ca un frate adevărat.

— Ce fel de om este Laiu?

— Un om bun, un om harnic, un om cinstit. Şi cu un extraordinar bun-simţ. Cînd bătrîna a pierdut procesul, am banuit că Laiu va pleca. L-am întrebat unde se va duce. «Vai, domn' învăţător, se poate?! Cum să mă duc? Dacă plec şi eu, bătrîna rămîne singură iar. Ea nu mă are decît pe mine». Aşa mi-a spus Laiu. Vă rog să mă credeţi, pentru mine, învăţătorul şi intelectualul, asta a fost aşa, cum să vă spun, o teribilă judecată de om cu bun-simţ. Şi vreau să vă spun că toată vecinătatea, adică tot satul, aşa îl ştie pe Laiu, un adevărat om, din toate punctele de vedere.

— Îl cunoaşteţi pe fratele, adică pe Nicolae Dragomir? Ce fel de om este?

— Pur şi simplu mi-e lehamite să vorbesc despre acest om. Mai ales că este şi profesor de istorie şi geografie. Adică a fost, că şi el este acum pensionar. Pentru noi, dascălii, atitudinea lui, lăcomia şi neomenia lui sînt o mare ruşine, o mare pată. Are trei băieţi, doi sînt ingineri şi unul e doctor. Mă mir că aceşti copii care veneau în vacanţe aici, la bătrînă, pe care au poreclit-o i «mama-ou», că bătrîna le dădea tot timpul cîte un ou proaspăt, au uitat de această bătrînă şi l-au lăsat pe tatăl lor să se preteze la tot circul şi mascarada care a indignat tot satul, pentru că procesul s-a ţinut aici, deoarece bătrîna nu poate să meargă la judecătorie, la Sibiu.

— Şi cum a pierdut bătrîna procesul?

— După cîte ştiu eu, bătrîna trebuia să se bucure de dreptul acela de uzucapiune, deoarece tot satul ştie că bătrîna era proprietară, că Nicolae, fratele ei, nu s-a mai interesat deloc de această casă, aproape 40-45 de ani. Dar bătrîna nu avea act pe casă, că Nicolae a reuşit să facă un act de vînzare-cumpărare de la mama lor chiar în ziua în care această femeie îşi dădea duhul. Asta se întîmpla prin 1924. A doua zi de la moartea bătrînei, a mamei lor, Nicolae s-a dus repede la Sibiu şi s-a întabulat la cartea funduară. Bătrîna era singura care ştia că nu e casa ei, în rest, tot satul ştia că ea este proprietara. După ce trecuseră mai bine de 30 de ani, cît ar fi intrat în dreptul uzucapiunii, bătrîna a dorit să cumpere casa de la fratele ei. A ales această cale şi nu un proces. S-a dus la Cluj şi i-a oferit bani. Avocatul spunea că dacă bătrîna n-ar fi recunoscut acest lucru, cîştiga procesul în mod sigur. Bătrîna ar fi putut să nu recunoască.

— Cum adică, să mintă?

— Da, am întrebat-o că de ce nu a minţit. Am asistat la proces şi cînd au întrebat-o judecătorii dacă a oferit sau nu bani, bătrîna, poate cu intuiţia ei, că nu are prea multă carte, a simţit că aici este cheia procesului ei. S-a uitat la noi, a început să transpire, să tremure, ochii i se umflaseră ca două cepe. Poate că ar fi vrut să mintă. Dar nu, n-a minţit. A înghiţit greu, de parcă şi-ar fi înghiţit tót sufletul, şi a recunoscut. Ştiţi ce mi-a spus? «Dacă minţeam ce-ar fi spus tovarăşii de la consiliu?»

Şi, după cîte am înţeles eu, în sentinţa dosarului 5896/1969, pentru că bătrîna nu avea conştiinţa de sine asupra proprietăţii casei de lemn, acel animus sibi habendi, factor subiectiv esenţial (cum să aibă o bătrînă o asemenea conştiinţă de sine?!), Nicolae Dragomir, fratele, cîştigă procesul. Iar în alt dosar, 5807/1972 o cheamă în judecată pe bătrînă şi obţine sentinţa de a o evacua. Bătrîna face recurs, pierde, iar în dosarul 7021/1973 are cîştig de cauză, adică fratele ei îi va plăti suma de 10 952 lei, drept de retenţie, după care poate să-şi arunce sora de 90 de ani chiar în mijlocul străzii, să ne întîlnim noi cu ea şi poate să o ajutăm.

Victor NIŢĂ

rudă cu toată uzina

Oaspetele nu prea este oaspete dacă ştie atît de bine cărările între războaie şi ringuri, între strunguri şi freze. Şi totuşi îl însoţeşte directorul, însuşi directorul Fabricii de stofe «Argeşana» Piteşti. «De unde vine tovarăşu'?» îl întreabă pe interlocutorul său un bătrîn maistru, reporterul aflat şi el pe acolo cu alte treburi. «De dincolo» răspunde bătrînul meşter, făcînd un gest vag între cer şi pămînt. Şi văzînd nedumerirea reporterului adaugă «De pe lumea ailaltă».

Iată-i la un muncitor. Directorul parcă ar face nişte prezentări. Omul care-l însoţea îl prinde de umeri pe cel în salopetă, rotundul umerilor în căuşul palmelor. «Mă frate, mă!» O întîlnire ca de doi oameni care se cunosc mai demult, dar între timp au aflat că, iată, sînt fraţi, şi directorul, însuşi directorul, face oficiul de a-i prezenta. Şi bătrînul meşter, reporterului: «Omu a înviat din morţi».

Nicolae Andreescu, bărbat de 26 de ani, tată cu doi copii — după cum aflăm de la medicul de întreprindere dr. Vasile Maftei — fusese internat de urgenţă cu arsuri de gradul I şi gradul II pe 85 la sută din suprafaţa pielii. Aproape două luni de zile mica lui barcă a navigat pe hotarul dintre fiinţă şi nefiinţă. «Pentru recuperarea limfei pierdute prin plăgi şi pentru refacerea ţesuturilor, Nicolae Andreescu avea nevoie în fiecare zi de cîte două kilograme de sînge şi de plasmă, ne spune doctorul Maftei. În fiecare zi cîte 15–20 de oameni de la Fabrica de stofe «Argeşana» veneau la spital să doneze sînge. Cîte 15–20 de oameni pînă într-o bună zi cînd doctorul Tufeanu, de la Serviciul de reanimare, le-a spus: «Deocamdată nu mai e nevoie, vă mulţumesc ». Numărul lor era atunci de 235. Şi alte sute îşi aşteptau rîndul.

Directorul, însuşi directorul, îl însoţea pe Nicolae Andreescu la locurile de muncă ale celor care îi donaseră sînge: «Mă frate, mă!», «Dacă tu eşti bine, înseamnă că e bine, altceva nu mai contează». Şi bătrînul meşter, ca pentru sine: «Se făcu rudă cu toată uzina».

Reporterul a ţinut să fie de faţă a doua zi cînd Nicolae Andreescu se va înapoia în haine de lucru, la locul său de muncă. În cîteva minute cîteva mii de oameni au intrat pe porţile larg deschise. Reporterul mărturiseşte că nu l-a recunoscut pe Nicolae Andreescu, după cum nu i-a recunoscut nici pe cei 235 fraţi de sînge ai săi.

Marin IONITA

CE PROFEŢIM, CE PROFESĂM

mihu dragomir

Dacă lui Nicolae Labiş i se curma urcuşul cînd talentul său era în plină înflorire, cînd «crisalida devenea fluture», cum s-a exprimat cineva, Mihu Dragomir intrase deja în anotimpul matur al roadelor, se afla în plină ascensiune pe orbita liricii româneşti contemporane la ora dispariţiei dintre noi. Cu toate că moartea îl surprindea, acum zece ani, la o vîrstă prematură, mai ales pentru o putere creatoare ca aceea demonstrată cu prisosinţă de neobositul scriitor şi om de cultură, în urma lui lăsa deja o operă plurivalentă din păcate mai mult invocată ca o pildă de disciplină a muncii decît studiată şi relevată ştiinţific. Bilanţul înfiripat în pripa încheierii definitive a socotelilor poetului cu viaţa surprindea chiar pe cei mai buni cunoscători ai travaliului cotidian pe care îl săvîrşea cu o formidabilă dăruire acest strălucit intelectual român. În afara celor cîteva plachete de versuri tipărite în anii dinainte de război, pe cînd era încă elev sau student (debutează cu placheta «Gînduri prăfuite» tipărită la Brăila în 1936 sub semnătura Mişu Const. Dragomirescu), bibliografia sa poetică însuma la ora decesului nu mai puţin de 13 volume cărora li s-au adăugat postum încă trei. Dincolo de tributul pe care îl plăteşte, ca mai toţi scriitorii perioadei de început a noii literaturi, viziunii simplificatoare a menirii cuvîntului scris şi festivismului, ceea ce se impune ca linie diriguitoare a acestei opere destul de vaste este militantismul penetrant al poetului, patriotismul său de incandescenţa romantică şi calitatea rară a scrisului său de a fi o veritabilă cronică lirică a revoluţiei noastre înţeleasă în adevărata ei sorginte, ca «zi ce venea de demult şi de departe».

Scriitor cu disponibilităţi creatoare multiple, în deplină concordanţă cu spiritualitatea sa complexă, cu spiritul său faustic de investigaţie , Mihu Dragomir editase de asemenea două cărţi în proză, o primă parte a romanului consacrat «întoarcerii armelor» intitulat «La început a fost sfîrşitul» şi o vizionară culegere de «Povestiri deocamdată fantastice», ambele probînd siguranţa verbului exersat cu predilecţie în poezie.

Personalitatea literară solicitată deopotrivă de cultura română dar şi de orizonturile altor culturi, preocupată să dea afinităţilor lirice şi echivalenţele de verb, cum a făcut-o strălucit cu magistrul său Edgar Allan Poe (căruia îi dedicase în tinereţe o poemă manifestă), Mihu Dragomir şi-a cheltuit cu dăruire energiile pentru realizarea versiunii româneşti a unor scrieri importante aparţinînd, pe lîngă Edgar Allan Poe, lui V. Maiakovski, H.G. Wells, Steinbeck, Simonov ş.a.

Publicist cu un nedomolit patos al cotidianului, plin de nerv şi discernămînt, a risipit în paginile presei noastre zeci şi sute de articole, de la cele de atitudine politică faţă de evenimentele la zi pînă la reportajele şi însemnările care marcau frecventele sale incursiuni în spaţiul constructiv şi spiritual al patriei, nu odată la întîlnirile cu publicul cititor cu care îi plăcea totdeauna să discute pătruns de un profund respect pentru opiniile acestuia.

Începîndu-şi ucenicia de activist şi de ziarist comunist în aceeaşi Brăilă a copilăriei şi adolescenţei, unde înjghebase cîndva efemere reviste juvenile, din 1949 va veni la Bucureşti, pentru a lucra în redacţia «Vieţii româneşti», avînd drept colegi la secţia de poezie pe Eugen Jebeleanu, Cicerone Theodorescu, Veronica Porumbacu şi talentatul şi regretatul poet autodidact, tovarăş de cenaclu în anii studenţiei, Cristian Sîrbu. Cultura şi inteligenţa sa în elaborarea unei publicaţii, pasiunea cu care ştia să se dăruie scrisului colegilor, receptivitatea faţă de comandamentele sociale ale timpului, spiritul său ales, hărnicia rar întîlnită îl recomandă ca unul dintre cei mai competenţi conducători de reviste literare, ceea ce atrage după sine promovarea sa în conducerea revistei «Viaţa românească» şi mai apoi încredinţarea funcţiei de redactor şef al revistei «Tînărul scriitor» (anii 1955-1956). Îndeplineşte de asemenea o vreme funcţia de director al cinematografiei, perioadă care coincide cu un reviriment în această artă (filmul «Moara cu noroc» e un fruct al acelei perioade), pentru ca în 1958 să fie principalul fondator al revistei «Luceafărul», revistă care prin programul său, aşa cum îl concepuseră Mihu Dragomir şi echipa redacţională care l-a secondat, avea să aibă o înrîurire covîrşitoare în afirmarea unei întregi pleiade de tineri scriitori, poeţi îndeosebi.

Părinte literar recunoscut si stimat al multor talente, maestru deopotrivă plin de afecţiune dar şi exigent al multor debutanţi pe care ţinea să-i întîmpine, cum proclama în prima poştă a redacţiei din celebra pagină «Dintre sute de catarge» a«Luceafărului»acelor ani, «cu pîinea şi sarea celei mai curate prietenii», Mihu Dragomir se numără printre cei mai devotaţi animatori de viaţă literară din cîţi a cunoscut istoria noastră literară contemporană. Nu numai cei care vedeau pentru prima dată lumina tiparului sub înalta sa egidă spirituală, ci toţi scriitorii tineri care au avut fericirea de a lucra cu el sau de a se afla în preajma sa îi datorează în bună măsură formaţia lor scriitoricească acestui spirit de o efervescenţă contaminantă.

Asemenea virtuţi l-au impus cu dreptate pe Mihu Dragomir în conştiinţa literară a zilelor noastre, scrierile sale nefiind nişte simple promisiuni, posibile deveniri, ci datele reale ale unei opere întinse, care ni s-a relevat şi se relevă în ipostaze noi cu fiecare apariţie a numeroaselor inedite. Imaginea, în mărime naturală a personalităţii atît de complexe, o vom avea însă numai atunci cînd, aşa cum aspira Maria Banuş în cuvintele ce i le închina la moarte, toate scrierile sale vor fi selectate şi adunate de cineva care să umble cu ele cu tot atîta sensibilitate, gust şi grijă cum umbla poetul cu operele înaintaşilor sau ale debutanţilor, aplecîndu-se *cu luciditate şi evlavie deasupra manuscriselor.*

Neîndoielnic, o asemenea întreprindere dusă la capăt cu pasiune şi discernămînt, fără tărăgănarea condamnabilă de pînă acum, cu grija de a nu supralicita sentimental compuneri fără ecou, dar nici de a lăsa pradă uitării scrieri remarcabile, va avea darul de a conferi semnificaţie valorică reală versului vizionar cu care debutează poezia sa — profesiune de credinţă — OM:

«Pierind în somnul nopţii, visez o nouă zi»

Este o zi care merită să fie înscrisă cu cinste în calendarul literelor române contemporane.

Niculae STOIAN

(Urmare din pagina 2)

Moise Petrescu: «E o legătură între viaţa organizaţiei de bază şi rezultatele muncii din producţie».

Sînt instructor de partid doar din noiembrie anul trecut, însă am lucrat vreo 13 ani la U.T.C. Pentru mine se ridică nişte probleme: să cunosc foarte bine munca, să intru în atribuţii şi, mai ales,să dobîndesc cunoştinţe economice, pentru că am de-a face cu cadre cu pregătire de specialitate. Munca noastră e frumoasă, grea, trebuie făcută cu pasiune,pentru rezolvarea problemelor, cu principialitate şi cu foarte multă exigenţă şi autoexigenţă. Cei cu care lucrăm noi dacă ne prind vreo fisură, dacă simt că nu eşti în temă, încep să te întoarcă. Sînt fiu de ţăran şi totuşi problemele de agricultură sînt pentru mine noi. E adevărat că nici n-am reuşit să stau mai mult de două zile într-o cooperativă agricolă de producţie pentru că am multe organizaţii de bază de care răspund. E scurtă perioada de cînd sînt instructor de partid, însă am bucuria să văd că în unele sectoare se simte o îmbunătăţire a activităţii de producţie. Pentru că există o legătură între viaţa organizaţiei de bază şi rezultatele muncii din producţie. Iată, la cooperativa agricolă de producţie Buituri, în noiembrie am umblat prin sat după doi-trei oameni ca să poată fi ţinută adunarea statutară; în decembrie, adunarea s-a ţinut cu cîţiva membri, peste jumătate plus unu; iar în ianuarie şi februarie lipseau de la adunări doar doi-trei membri, pensionari bolnavi. Şi-acum, latura productivă: înainte oamenii nu ieşeau la muncă, apoi au ieşit vreo cincizeci–şaizeci şi sînt semne că vor ieşi mai mulţi; iar pînă una alta, lucrările pregătitoare sînt gata, fiind transportate pe cîmp pînă şi îngrăşămintele de la grajdurile particulare. Nu-s mulţumit din alt punct de vedere: sincer vorbind nu m-am ocupat destul de fetiţa mea care-i în clasa a VII-a. Dar zilnic, de la 8–5 îmi făceam munca, de la 5–9 seara urmam Institutul de subingineri la seral, iar de culcat mă culcam la 12,30–1 noaptea, pentru că mai aveam şi proiecte şi de pregătit seminarii. Sînt student în anul IV şi-acum îmi fac proiectul de diplomă. Curînd voi termina şi voi fi la o răscruce. Pe de o parte am făcut o specializare, pe de altă parte nu-mi vine să întrerup o activitate de 13 ani de activist politic. Mă gîndesc că dacă aş avea o muncă de partid într-o întreprindere aş fi în contact şi cu problemele profesionale şi ar avea de cîştigat şi munca de partid.

> **«Statul socialist stimulează pe cale economică, socială și juridică întemeierea și întărirea familiei, acordă sprijin familiilor cu mulți copii, îmbunătățește ocrotirea mamei și a copilului, creînd condiții tot mai bune pentru creșterea, îngrijirea și educarea tinerei generații».**
>
> **(NICOLAE CEAUȘESCU. Din Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 12-14 octombrie 1966)**

într-o căsnicie, la un moment dat...

O familie de țărani săraci de prin părțile Brăilei, din comuna Scorțaru Nou, familia Mocanu, oameni simpli, români muncitori peste pămînt, drepți și cinstiți, dar fără prea multă știință de carte, familia Mocanu a trimis în lume nouă copii.

Cinci băieți și patru fete: Ștefan, Constantin, Radu, Stela, Maria, Dumitra, Gheorghe, Ioana și Victor, toți fiind în viață și toți trăgîndu-se din aceiași părinți, avînd meserii diferite și locuind în locuri diferite, toți căsătoriți, adunînd la rîndul lor paisprezece copii. O singură fată și treisprezece băieți.

Din întîmplare, l-am ales pe cel mai tînăr din vechea generație Mocanu, pe Victor, care este de meserie inginer, care locuiește la București, pe bulevardul Ion Șulea, la etajul IX al unui bloc cu multă verdeață și cu multe intrări, care are 34 de ani și doi copii, băieți, pe Marius de șase ani și pe Cătălin de patru. Îi spun că am venit să discutăm despre familia sa, despre cea de la Scorțaru și despre cea de la București, și dînsul zice bine. Să discutăm, dar nu numai despre asta, ci și despre familia mea de la Galați și de la Brăila, pe unde mai locuiesc frații și surorile mele. Și discutăm:

— Tata, țăran cu pămînt puțin și guri multe la masă, n-a știut nici ce școală facem. El însuși avea doar cîteva clase. Ne-a spus însă să fim oameni muncitori și serioși în viață și ne-a mai spus să fim români cinstiți, să ne iubim nevestele și copiii. Parcă-l aud: «Măi, băiete, eu și mamă-ta am dus-o greu, dar am avut mare respect pentru familie, pentru copii, că așa am învățat de la părinții noștri. Am fost uniți și la rău și la bine. Cu voi o să fie mai ușor. Voi n-o să aveți atîtea praguri, că s-a schimbat viața, s-a făcut mai ușoară. Dar familia să vi-o iubiți ca pe ochii din cap». Noi, frații, am rămas uniți, așa cum a vrut bietul tata, chiar dacă din cauza diferenței de vîrstă nu prea ne-am adunat pe acasă laolaltă. Eu am făcut liceul la Timișoara, ajutat de frati-miu Radu, care era inginer acolo. El m-a ținut la școală, el m-a scos la viață, de am făcut pînă la vîrsta asta ce-am făcut. Grație lui am ajuns inginer. Grație iubirii de frate care nu este, la urma urmei, altceva decît tot o formă a iubirii de familie.

> **«Partidul nostru poartă răspunderea pentru viitorul poporului și de aceea acordă o mare atenție cultivării unei atitudini pline de grijă și răspundere socială față de familie, față de tinerele generații. Familia are un rol de mare însemnătate în dezvoltarea societății, a națiunii noastre socialiste și de aceea este necesar să se manifeste cea mai înaltă răspundere față de întemeierea și consolidarea ei».**
>
> **(NICOLAE CEAUȘESCU. Cuvîntare la Conferința organizației P.C.R. a orașului București, 15 decembrie 1966)**

Îl întreb dacă toți ceilalți opt frați sînt căsătoriți. Toți, îmi spune. Cîți dintre ei au avut necazuri familiale?, îl iscodesc. Necazuri poate au avut, zice, dar mai mult nu. Cu știința care am moștenit-o de la părinți, ne-am ferit de mari neînțelegeri în căsnicie, întemeindu-ne familii după multă gîndire și păzindu-le cu dragoste și luciditate.

— Nici unul dintre frați sau surori n-a divorțat?

— Nu. În neamul nostru așa ceva nu este cu putință. Unul dintre frați a avut într-adevăr o cumpănă, dar a trecut.

«Judecătoria sectorului III, municipiul București. Ședința din Camera de Consiliu din 18 februarie 1974. Instanța compusă din președinte — Ioan Marica, grefier — Rosenberg Gabriel.

Pe rol fiind judecarea acțiunii de divorț introdusă de reclamanta Bălan Georgeta împotriva pîrîtului Bălan Petre.

La apelul nominal făcut în Camera de Consiliu s-au prezentat reclamanta Bălan Georgeta, personal, și pîrîtul Bălan Petre, personal. Procedura completă.

Reclamanta declară că s-a împăcat cu pîrîtul și cere a se constata acțiunea stinsă.

Pîrîtul solicită a se lua act de declarația reclamantei și solicită stingerea acțiunii de divorț. Văzînd că potrivit art. 618, al. 2 c.p. civ. sînt întrunite condițiile pentru stingerea acțiunii prin împăcarea părților, urmează a se lua act de declarația lor și pentru acest motiv, în numele legii, hotărăște:

Bălan Georgeta s-a împăcat cu Bălan Petre și se constată stinsă acțiunea prin împăcarea părților. Cu recurs. Pronunțată în Camera de Consiliu azi, 18 februarie 1974».

Bălan Georgeta — lăcătuș mecanic la «Acumulatorul», Bălan Petre — operator chimist. În discuție, mai mulți copii. O familie pe care chibzuința — venită chiar și în ceasul al doisprezecelea — o păstrează.

Reiau dialogul cu Victor Mocanu. Este căsătorit de zece ani, cu Maria, profesoară de științe naturale la Școala generală nr. 90; profesoară și mamă în același timp, femeie ocupată de două ori, la școală și acasă.

— Sînteți însurat de zece ani. De cît timp vă cunoașteți soția?

— De cincisprezece. Ne-am cunoscut bine înainte de a merge la starea civilă și din această cunoaștere se trage, cred, armonia de astăzi. Într-o căsătorie trebuie să-ți cunoști în amănunt partenerul, căci schimbul de inele se cere să fie un act bine gîndit. Noi ne-am cunoscut de foarte tineri și cînd ne-am luat, eram convinși că într-o căsnicie, la un moment dat, calitățile sînt mai puțin importante decît slăbiciunile. Ratarea unei căsnicii, tratarea acesteia ca pe o aventură, conduc de obicei la diminuarea șanselor de reușită profesională, în ultimă instanță, la neîmplinirea individului, care în condițiile societății noastre are toate posibilitățile de reușită.

— N-aveți niciodată momente de impas în casă?

— E prea mult spus. Ne străduim amîndoi, muncind mult și fiind destul de obosiți, să evităm nervii inutili, stările de conflict. La necazuri ne înțelegem din ochi.

— De cîte ori pe zi intrați în bucătărie? Pe zi, pe săptămînă sau pe an?!

— În general, nu mă omor cu treburile casnice, deși unele dintre ele sînt atribuția mea exclusivă. Cînd e nevoie însă de mine la bucătărie, nu refuz.

— Se zice că femeile au gură rea. Ce credeți despre asta?

— Nu cred în așa ceva. Gura nevestii depinde de purtarea bărbatului.

La aceeași judecătorie, dosarul nr. 3305 pe 1973. Reclamanta Elena Prună solicită divorțul împotriva pîrîtului Dumitru Prună. Reclamanta are 25 de ani, pîrîtul 33, ambii sînt din comuna Tîrîceni — Lehliu, iar acțiunea de divorț are ca motiv principal faptul că soțului «îi cam place anturajul», neglijîndu-și obligațiile familiale.

Între multele pagini, o propoziție se repetă de mai multe ori. «S-au dat sfaturi de împăcare a soților» — se repetă. În cele din urmă, chibzuința a învins neînțelegerile momentane și familia de pe strada Eretelui nr. 49 s-a reintregit, hotărîrea judecătorească sintetizînd: «Acțiunea stinsă prin împăcarea părților».

Completarea noastră: reclamanta — vînzătoare la Trustul local de cofetării și răcoritoare nr. 2, pîrîtul — tîmplar mecanic.

Vicepreședinta judecătoriei, Maria Roman, prin amabilitatea căreia am avut la dispoziție dosarele citate, încerca dezlegarea acestui nesăbuit joc de-a căsătoria și divorțul:

— În multe cazuri se reflectează mai adînc asupra motivelor divorțului decît asupra celora ale căsătoriei. Întemeierea unei familii este un act de mare seriozitate și răspundere care trebuie bazat pe o cunoaștere profundă, îndelungată, lucidă.

Într-un fel, repetarea cuvintelor inginerului Mocanu. Repetarea sau întărirea lor, cu atît mai grăitoare cu cît ea vine de la un om al legii, obișnuit cu destule divorțuri triste.

«Lucram pe atunci ca șef de secție.... Aveam în subordine, între alții, pe unul Ilie Neagu, muncitor foarte bun. Reglor. Într-o bună zi, pe neașteptate, a venit la mine soția sa, Maria, plîngîndu-se că nu știe ce să mai facă, lamentîndu-se că Ilie e risipitor, că nu aduce banii acasă, că au doi copii și că el zăbovește cu prietenii.... M-am gîndit cîteva zile cum să-i vorbesc omului, altfel un lucrător serios și capabil. L-am luat pe departe, i-am vorbit de una și de alta, apoi i-am spus că am aflat că soția sa vrea să divorțeze. A făcut ochii mari, atunci i-am destăinuit tot ce știam, i-am vorbit ca de la om la om și m-a înțeles. Peste cîteva luni, nevasta lui Ilie Neagu s-a întors să-mi mulțumească, confirmîndu-mi că se împacă bine, că greul a trecut».

— Ce i-ați spus, cum l-ați convins?

Nu-și mai aduce aminte exact ce cuvinte a folosit. Nu i-am spus mare lucru, zice. Nu i-am făcut morală, nu i-am vorbit ca un șef, ci ca un bărbat. I-am povestit despre familia noastră, despre a mea. Omul a înțeles și s-a îndreptat.

«Tovarășe președinte,

Subsemnatul Chirițescu Alexe, domiciliat în București, strada Victor Manu, nr. 34, bloc C1, scara B, etaj 3, ap. 11, am deschis acțiune de divorț cu soția Chirițescu Filofteia pentru neînțelegeri în familie cu dosarul nr. 1229 din februarie 1973. Subsemnatul cu bună înțelegere și de acord cu soția ne-am împăcat și în consecință vă rog să binevoiți a dispune închiderea dosarului cu numărul de mai sus. Cu stimă...»

Acțiunea stinsă prin împăcarea părților.

Plec de la Victor Mocanu, inginerul șef al I.A.S.B.-ului. În ultima clipă îmi povestește despre un vecin, tot din fabrică. Pleca de acasă cu zilele și soția sa a venit să se sfătuiască, să-și salveze casa. Comunistul Victor Mocanu a găsit din nou tonul cel mai potrivit și Stelian Bîță a revenit în mijlocul familiei, conștient că a greșit. Nemaigreșind în continuare.

De un singur lucru îi pare rău lui Victor Mocanu. Că are numai doi băieți și că n-are nici o fată. Dar va avea, mă asigură. Viitorul copil va fi o fată. Apoi încă una. Să fie în număr egal, zice, nu ca mine, care am fost al nouălea. Fără pereche.

Și mai are un regret Victor Mocanu, cel plecat dintr-o casă de oameni săraci de la Scorțaru Nou de lîngă Brăila: că nu toate familiile dimprejur sînt la fel de unite și de tari ca a lui.

Un regret care ar trebui să însemne pentru mulți un subiect de meditație. Serios. Grav.

Ovidiu IOANIȚOA

pămînturile de care s-a legat numele nostru

Orice societate cu adevărat modernă, atunci cînd își hotărăște direcțiile de dezvoltare știe că trebuie să-și cîntărească atent posibilitățile, să-și asigure condiții cît mai prielnice pentru ca gîndurile și proiectele sale cele mai îndrăznețe să fie acoperite de aurul curat al faptelor. În lumina acestui ADEVĂR de necontestat fiecare dintre legile noastre, astăzi, se pătrunde de idealurile supreme ale poporului României socialiste, de transformare a acestui pămînt într-un spațiu al civilizației și bunăstării celor ce muncesc, unde «a fi gospodar» înseamnă, înainte de orice, a-ți iubi țara, a face totul pentru înflorirea ei deplină.

Iată de ce această lege reprezintă rodul unei adînci chibzuințe și de aceea ea se integrează organic spiritului de profundă cunoaștere și grijă față de avuțiile țării, de folosirea lor cît mai înțeleaptă. În fapt, Legea apelor pornește de la recunoașterea unui adevăr esențial: acela că apa este un element vital, o bogăție indispensabilă existenței și dezvoltării unei națiuni.

Pămînturile de care s-a legat de veacuri numele nostru și care s-au numit întotdeauna pămînturi de la Mureș, de la Olt ori de la Dunăre au în ele semnificația rodului din care au trăit părinții și străbunii noștri, din care trăim noi și vor trăi generațiile care vin, au în ele dimensiunea datoriei pe care o avem față de aceste pămînturi, față de aceste ape ce trebuie păstrate întregi și limpezi așa cum se păstrează un lucru de mare preț.

Trăim astăzi într-un veac înaintat, cînd știința și tehnica fac progrese uluitoare, ne putem mîndri cu faptul că țara noastră este integrată în acest efort continuu de progres, că industria sa se dezvoltă impetuos, dar trebuie să acționăm cu toată hotărîrea pentru ca acest flagel al lumii moderne — poluarea, cu toate implicațiile sale — să nu strice echilibrul stabilit de natură.

Pentru locuitorii Doljului, la fel ca pentru toți locuitorii patriei noastre, această preocupare devine cu atît mai mare cu cît ne putem referi deja la existența unor surse industriale de poluare. Industria carboniferă din bazinul superior al Jiului, termocentralele de la Craiova, Rogojelu și Paroșeni, Combinatul chimic Craiova au contribuit — prin lipsa unor măsuri adecvate — la transformarea apelor Jiului într-un amestec de uleiuri care nu mai amintește prin nimic de limpezimea izvoarelor sale.

De asemenea, evacuarea unor ape neepurate sau insuficient epurate duce la mari pierderi de substanțe utile; exemplu: numai Combinatul chimic Craiova pierde anual în apele evacuate circa 8 000 tone amoniac. Nu poate fi trecut cu vederea nici faptul că poluarea apelor județului a dus la distrugerea în mare măsură a vieții acvatice pe lungi sectoare de rîuri și aproape la imposibilitatea folosirii acestor ape la irigații și mai ales pentru satisfacerea nevoilor populației.

Fără îndoială că existența acestor situații a determinat și pînă acum luarea unor măsuri de către forurile centrale și locale pentru restabilirea echilibrului apelor, prin punerea în funcțiune a unor instalații de purificare a apei, în sectorul industrial, în paralel cu introducerea în procesul de producție a unor tehnologii noi în tratarea apelor uzate.

În același timp, pentru evitarea inundațiilor s-au realizat lucrări de mare amploare cum sînt digurile de la Jiu și Dunăre, precum și cele 87 amenajări însumînd 3 500 hectare de luciu de apă curată, lucrări cu destinație complexă: irigații, stăvilirea viiturilor, lacuri de agrement, lacuri pentru piscicultură. Este de subliniat că numai prin aceste amenajări se adaugă marilor zone irigate ale Olteniei peste 8 000 hectare teren arabil și că o serie întreagă de localități rurale sau zone agricole sînt ferite acum de inundații.

Trebuie însă menționat faptul că acțiunile întreprinse pînă în prezent n-au reușit să stăvilească în mod corespunzător acest feno de degradare a calității apelor, impunînd intensificarea lor, cuprinderea tuturor direcțiilor precizate de actuala lege care concepe într-un ritm unitar, profund științific, măsurile ce trebuie aplicate pentru păstrarea și folosirea resurselor de apă ale țării. Pentru prima dată în țara noastră a apărut o asemenea lege care cuprinde toate aspectele privind gospodărirea științifică după cele mai avansate concepții de amenajare integrală și complexă a bazinelor hidrografice în vederea tratării în mod unitar a tuturor problemelor legate de ape.

Din ea se desprind cu claritate acțiuni și moduri de lucru privind buna gospodărire, cum ar fi: interdependența dintre diversele modalități de folosire a apelor și dintre diferitele domenii de activitate interesate în buna gospodărire a apelor; folosirea combinată a acelorași amenajări hidrotehnice atît pentru asigurarea cu apă a dezvoltării irigațiilor cît și pentru aprovizionarea centrelor populate. De asemenea, prevederile privind folosirea potențialului hidroenergetic sau atenuarea efectelor viiturilor atestă valabilitatea legii care prezintă gospodărirea rațională a apelor ca pe o activitate complexă care trebuie să răspundă sub toate aspectele cerințelor vieții sociale și economice.

Această imensă forță a apei trebuie controlată și stăpînită în permanență, trebuie întreținută cu pricepere și grijă, pentru că apa înseamnă garanție pentru marile recolte ale agriculturii, înseamnă lumină, înseamnă energie pentru industrie, înseamnă — nu în ultimul rînd — o parte din frumusețea și măreția acestui pămînt românesc. Cred de aceea că Legea apelor se cere înțeleasă în toată importanța ei de către fiecare cetățean al acestei țări. Și ca orice lege ce exprimă interesul tuturor, ea trebuie să aibă acțiunea unei norme morale.

Gheorghe DINDERE

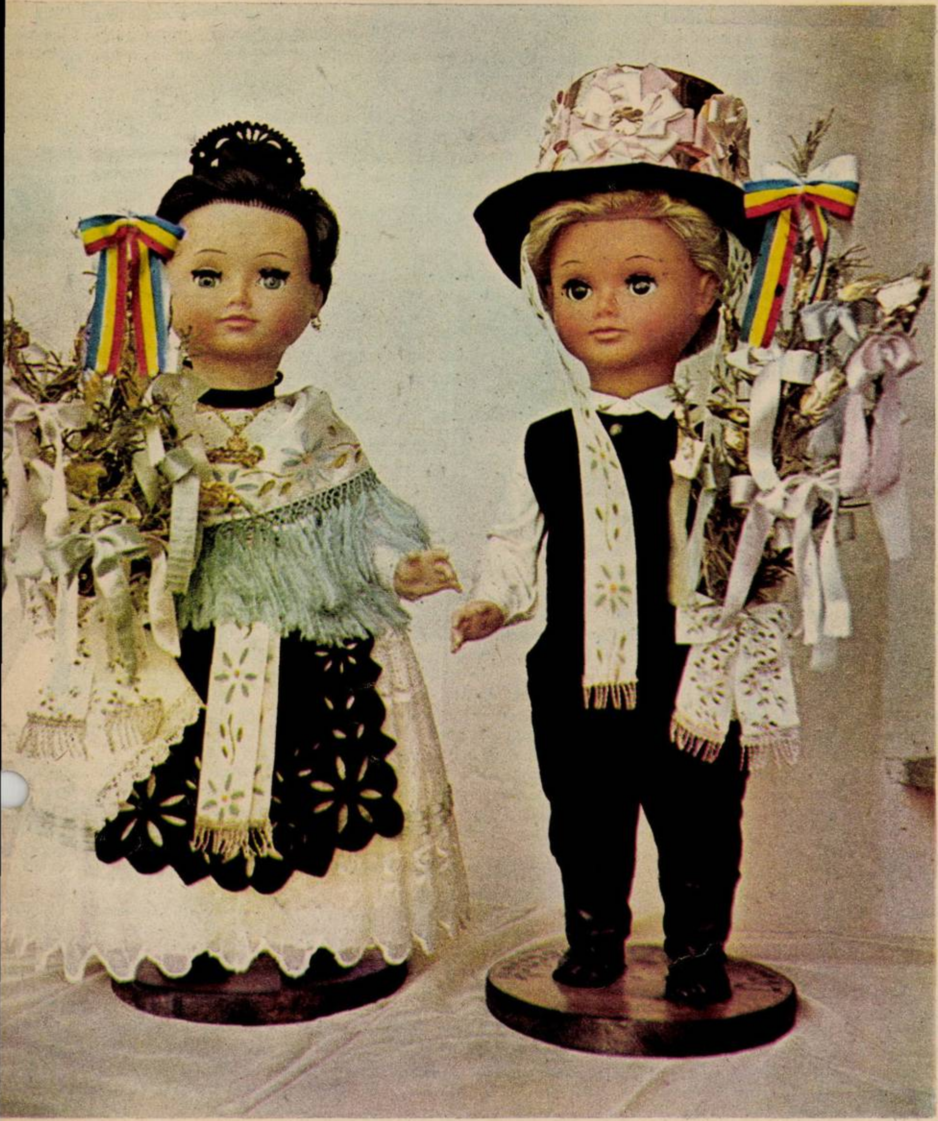

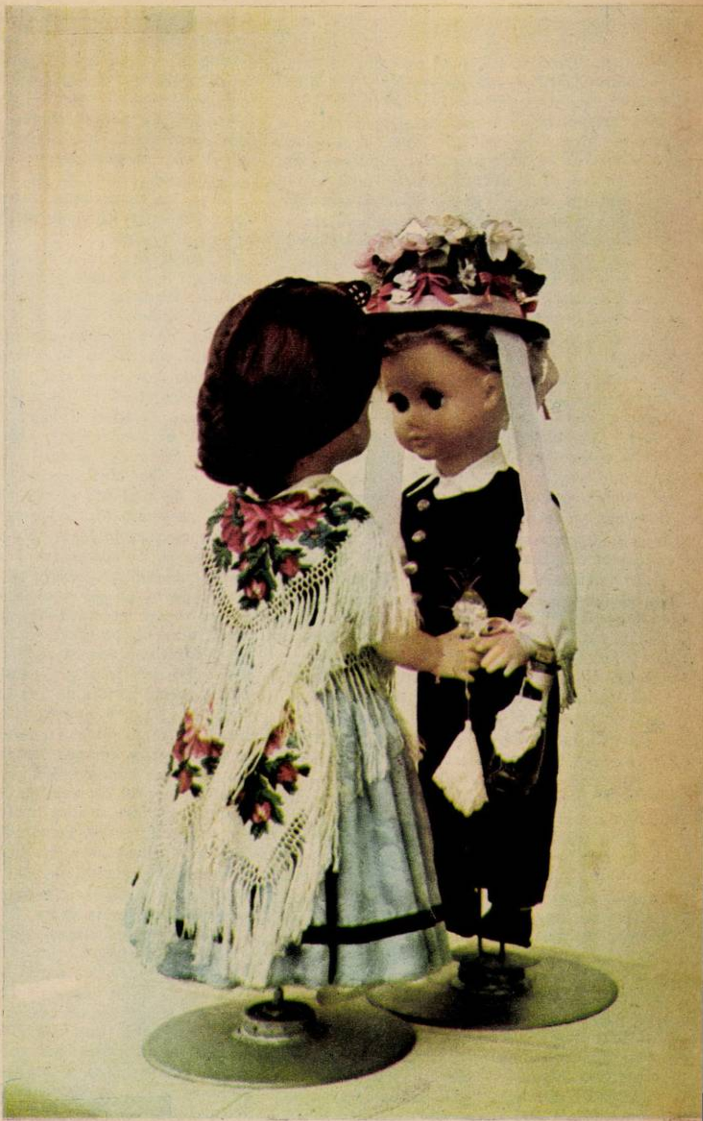

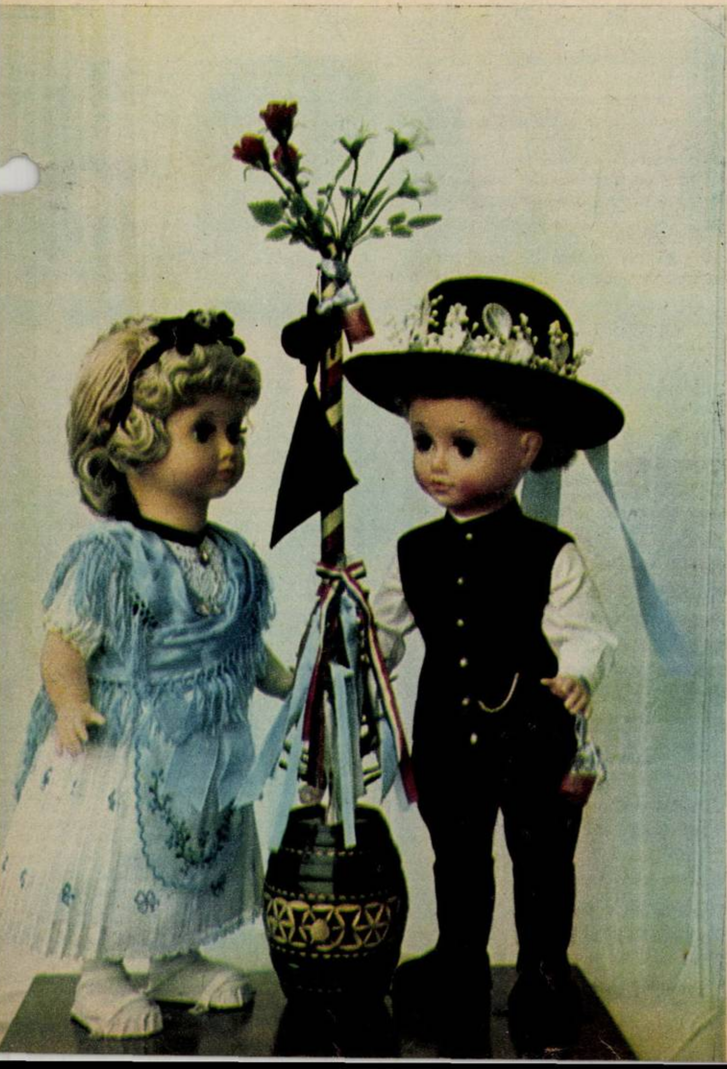

păpușile din lenauheim

Pe locurile de baștină ale poetului german Lenau, o mînă de oameni au realizat un muzeu unic la noi în țară. Este vorba de reprezentarea, din mai vechi timpuri și pînă la noi, a portului popular din zonele Banatului. Cu atît mai mult este pusă în valoare vestimentația cu cît ea se înscrie într-un cadru atît de curat al candorii — păpușile.

Priviți păpușile din Lenauheim îmbrăcate în costume de sărbătoare sau de lucru. Nasturii de argint de la laibăre sînt mari. În ei se coagulează parcă miez de meteor și au forme de cupe. Femeile poartă fuste lungi, plisate, cu franjuri și broderii de mînă. Au șorțe albe sau roz cu dantelării uimitoare. Cei mai frumoși pantofi pe care i-am văzut vreodată sînt cu siguranță cei din picioarele unei femei din comuna Horia (Arad), datînd de pe la 1920. Sînt de catifea vișinie, cu floricele albastre. Au ceva din tainele saraiurilor turcești și din farmecul unui bazar. Ca să nu mai vorbim de broboadele cu maci roșii din Peciul Nou. Sau strasurile de la pălăriile bărbaților — adevărate cununi pentru Eden, în care se întîlnesc toate florile pămîntului.

Dar noi nu ne-am propus să facem o descriere în amănunt a fiecărui veșmînt în parte. Ar fi inoportun. Cu ajutorul lui Sandor Rudolf, fotoreporter la «Banater Zeitung», sperăm să vă bucurați, ca și noi, în fața acestor păpuși. Ele ne aduc,pe pragul acestor ani, nu numai portul așa cum a fost, dar și acel surîs cald din trecut.

Cînd treceți prin Lenauheim, nu uitați de păpuși!

Valeriu ARMEANU

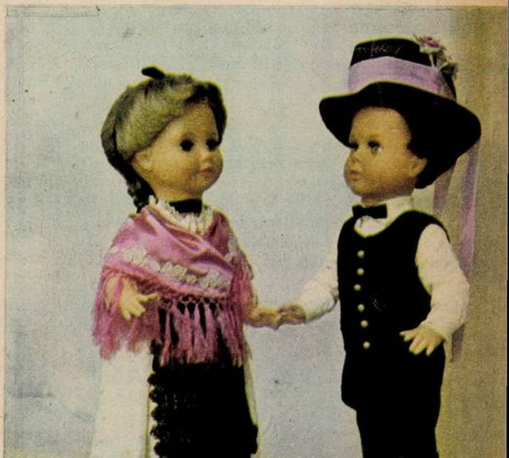

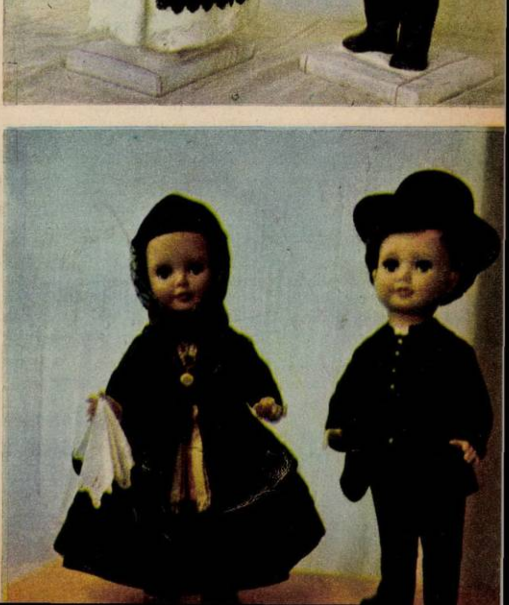

roman serial

nişte ţărani (5)

Eu, dacă vrei să ştii, şi să mergem noi unde vrei dumneata — folosea mereu acest dumneata, chiar dacă vorbea şi cu un copil, atunci cînd vrea el să fie important şi să pună, cum tot el zicea, «o podişcă» între el şi cel cu care filozofa — mie să-mi spui dinainte clar: cum ar veni să ne ducem să furăm nişte lemne din pădurea statului că ale noastre s-au cam terminat şi atunci hotărîm cum ar veni acum: domnule, pe data de marţi, la ora şi la locul. — Locul Măgura, se băga în vorbă, de obicei, Petre al lui Toma, murind de rîs cu gura lui ştirbă pentru că ştia bine că nu puteau ei fixa nici locul, nici ora, pe data de marţi, ca să se ducă să fure lemne, fiecare făcînd asta pe cont propriu şi la ora lui. Dar Năiţă rămînea imperturbabil şi întotdeauna de partea lui se afla, foarte băgăreţ şi şuierînd vorbele cu glasul său răguşit, Pătru cel scurt. — Ziceai că Pătru e acasă?, întreba Năiţă, prefăcut, pe femeia aceluia care încetase să-l mai roage să intre în casă, fiindcă jocul se terminase şi ea era sigură că Năiţă n-o să-i intre în casă. Fireşte, că nu avea nici un secret în acea odăiţă, dar era bine să lase impresia că şi la ei în casă, cît era ea de mică, tot se găsea ceva care era al lor. şi numai al lor, sărăcia, şi tot era ceva, un secret, adică nu era pustiu. — Pătru, cum să nu, e acasă, răspundea ea, dar tot cu capul în pămînt, şi tot cu spatele la uşă şi striga uşurel Păăătrule, de parcă l-ar fi strigat de pe Măgură, iar el, care se afla la numai un metru în spatele ei, după uşa pe care o păzea ea şi nu putea să nu audă ce se vorbise pînă atunci răspundea tare şi răstit, cum trebuia să răspundă un bărbat, cu treburi, unei neveste care îl tot sîcîia şi îl întrerupea de la ale lui. — Ce e? — Mă, fir-aţi ai dracului, făcea Năiţă Lucian, pe care îl distra acest protocol practicat şi de el altfel şi cu toată credinţa. — Pătrule, ia ieşi, mă, afară, că vine primăvara şi te găseşte după sobă. Tu n-auzi cum cîntă cucul, pe mine m-a şi spurcat azi dimineaţă. — Bine că nu te-a spurcat pupăza, rîdea Pătru, ieşind din casă cu spatele înainte, ca un om preocupat de ce lăsase înăuntru. Afară era o viforniţă de zile mari, vîntul bubuia în acoperişuri şi răbufnea în ferestre şi pătrundea furios şi în săliţa neterminată. — Nu intri?, se făcea şi Pătru că îl invită, însă trîntea uşa cu nădejde după nevasta care se şi strecurase înăuntru cu capul în pămînt şi tot întunecată. — Nu, preciza Năiţă, cu altă ocazie, acum se pune chestiunea să vii tu pînă la mine că mi-a căzut moţul la o claie de fîn şi pînă desară mi-o dărîmă vîntul ăsta, aşa că e momentul să te sui tu în vîrful ei şi să-i pui moţul la loc. — Bine, hotărî Pătru după un moment de gîndire, tremurînd în cămaşă în săliţa deschisă, ia-o înainte că viu şi eu. — La ce oră?, întreba Năiţă serios, şi, al dracului, se şi întoarse cu faţa după soare sau unde credea el că ar fi soarele, fiindcă bineînţeles că nu avea ceas, însă gestul era foarte serios şi el chiar şi credea în el. — La ce oră e acum, şuiera Pătru, arătînd din mîini că asta era situaţia, nu încape amînare. — Tu o iei înainte şi eu viu după tine. — Iar pleci, Pătrule, se auzea glasul femeii de după uşă, iar pleci, nu te mai potoleşte Dumnezeu pe lîngă casă nici acuma, nu mai ai stare, neam? — He-he, făcea Pătru, arătînd cu capul spre uşa încăperii, adică, «muiere, ce să-i faci», astea ar vrea să stai toată ziua după ele pe lîngă sobă. Însă şi jocul acesta era fals pentru că Pătru nu plecase nicăieri iarna aceea, şi Năiţă ştia, iar ea, femeia, vorbea doar cu gura, pentru că aşa o auzise şi pe maică-sa vorbind, şi pe toate femeile, aşa se făcea, aşa se cuvenea, să se ştie că ele duc dorul bărbaţilor şi că nu mai pot ele ca ei să stea cu ele, acasă.

Încăperea pe care o terminaseră, şi în care stăteau, şi în care zidiseră şi soba, abia făcea loc unui pat îngust şi unei mese puse la fereastră, cu două scaune la cele două capete. Stăteau amîndoi, de dimineaţa pînă seara, mai ieşeau după apă, mai să dea fîn la o vacă amărîtă, mai să închidă seara vreo trei găini. Stăteau amîndoi, ea învîrtind cu lingura într-o ulcică cu fasole, sau peticind o haină care nu trebuia nimănui, el meşterind la acel cuier de lemn înflorat. Stăteau şi tăceau şi fiecare se gîndea la ale lui. Din cînd în cînd, Pătru începea o poveste de cînd era el mai tînăr sau de cînd era el pe front, însă nu o termina niciodată, pentru că avea impresia că ea nu-l ascultă şi că pe ea nu o interesează şi atunci o fura cu coada ochiului sau încerca să se uite mai îndeaproape la ea, dar tot pe furiş, pentru că, deşi se luaseră de cîteva luni bune, nu se legase nimic între ei, iar Pătru nu simţea faţă de ea nici o slăbiciune. I se părea străină, iar prezenţa ei în casă, nefirească, şi o urmărea cum trebăluieşte, şi cum îşi face de lucru, şi cum vorbeşte, cîteodată, singură, şoptit, cu oala de pe foc, sau cu vătraiul, sau cu o mîţă cu care venise de acasă şi care dormea, noaptea, la picioarele lor, şi torcea cuminte. Era o pisică neagră, ca un drac, o pată nu avea pe ea, albă sau mai deschisă, şi Pătru o mîngîia căci îi plăcea de ea şi o simţea cu suflet. Femeia lui — căreia niciodată nu-i zisese pe nume şi căreia, niciodată, nu avea să-i zică pe nume — i se părea străină de el şi străină, ea, în tot ce făcea, altfel o femeie ca toate femeile, se scula, îşi făcea de lucru, masa era la timp, cămaşa albită la timp, focul în sobă nu se stingea, treburile curţii le făcea, însă parcă n-ar fi fost acolo. Nu ridica din pămînt capul, nu vorbea decît dacă o întrebai, nu cînta, nu striga, nu trîntea, nu se supăra şi lui Pătru i se părea casa mai goală şi mai pustie de cînd se însurase. Cînd vorbea cu ea, acele puţine cuvinte care le vorbea, i se părea că vorbeşte singur, ea mai mult ofta, şi încuviinţa şi zicea mereu — «Aşa, Pătrule».

Era o femeie mai înaltă ca Pătru, nu cu mult, dar se vedea, şi cînd plecau de acasă el mergea mult mai înainte, iar ea după el, cu capul în pămînt, şi cu întunericul acela pe faţă. — Să nu uiţi să luăm şi nişte sare — zicea Pătru mergînd, fără să întoarcă, din mers, capul, să vadă dacă ea e în urma lui şi îl aude. Era sigur că este şi chiar aşa şi era, căci ea îi răspundea repede şi grăbindu-se după el, dar fără să se apropie prea mult: — Nu, zicea ea, nu! Şi atît. El mergea repede-repede, cu pasul lui precipitat, parcă se ducea de-a dura la vale, iar ea venea după el ca o umbră alungită de soare. În rest vorbea fiecare în sinea lui şi cu el însuşi, cum făceau şi acasă, cînd stăteau împreună şi nu puteau să închege, nici unul din ei, nici o poveste pe care să o ducă pînă la capăt. Ea punea masa, la fereastră, şi se aşezau pe cele două scaune, faţă în faţă, cu străchinile la mijloc şi nu se întîlneau decît cu lingurile de lemn pe fundul străchinii şi ea zicea, de fiecare dată, «Doamne, iartă-mă, iar ne certăm, Pătrule», deşi nu se certaseră niciodată, nu aveau de ce. Pătru se uita la ea cum bagă lingura în strachină cu sfială, ferit, strecurat parcă, şi cum scutură lingura pe marginea străchinii, ca să nu rămînă prea multă ciorbă în ea şi după aceea punea lingura binişor pe masă, ascunsă sub streaşina străchinii, şi se ştergea la gură cu mîna, cu un gest la fel de furiş. Nu era urîtă, dar nici frumoasă, avea o faţă ovală, parcă niţel prelungită spre bărbie, o faţă albă, fără vlagă şi cu un întuneric stăruind pe ea care o făcea străină sau aşa i se părea lui Pătru. Ţinea mereu ochii în pămînt şi cînd mînca tot aşa mînca, ţinînd capul aplecat deasupra mesei, arar îl fura pe Pătru cu o privire sfiită, iar cînd se pregătea să vorbească, puţinul acela pe care îl vorbea, sau cînd se pregătea să răspundă la ce era întrebată, repezea mîna la gură şi acoperea un zîmbet vinovat. Pătru rămînea cîteodată cu ochii pe ea, punea şi el lingura pe masă, îşi lăsa mîinile în poală şi se uita, mestecînd, la ea, de parcă n-ar fi fost lîngă el şi el şi-o amintea. Nu ştia de ce nu i se părea că este a lui, adică nevasta lui, proprietatea lui, parcă era cineva străin, care venise la el şi mînca la masă cu el, şi el nu ştia de unde să-l ia şi cum să înceapă vorba cu el. Nu-i era nici milă de ea, deşi i se părea prea slabă, prea firavă, altfel cu putere, căci ridica la rînd cu el şi pe ce punea mîna se cunoştea. Avea însă ceva în felul ei de a fi ferit, şi trist, sau posac, o durere ca o boală şi, într-o noapte, se trezise visînd-o şi se uita la ea cum doarme lîngă el, cu amîndouă mîinile puse pernă sub obraz, nu se auzea nici cum respiră. Nu-l întreba niciodată nimic, decît atunci cînd venea de undeva: — Venişi, Pătrule? — Venii, răspundea el scurt şi ea se făcea cu treburi şi se ferea din calea lui. Nu-l întreba nimic nici cînd el se ducea pe la ai ei, care nu stăteau prea departe, dar nici ei nu-l întrebau «ce mai face fata noastră?» — sau «să-i spui să mai treacă pe aici». Soacra lui, care era, altfel, bună de gură, nu-l întreba niciodată de ea şi lui chiar îi plăcea că nu se amestecă nimeni în casa lui, dar vedea bine că şi ei sînt străini de el, nici o întîmplare nu-i pusese în situaţia să se vadă că sînt rude şi că sînt o familie.

Se însurase — se gîndea Pătru la masă, într-o zi, privindu-şi femeia cum strecoară lingura în strachina cu ciorbă de parcă i-ar fi fost ruşine că el o vede mîncînd — se însurase şi viaţa lui rămăsese tot atît de neisprăvită. Îşi făcuse şi casă, sigur, mai avea de lucru la ea, mai avea să o tencuiască, să-i facă scările de piatră şi se gîndea chiar cu bucurie la momentul acela în care avea să zidească scările şi să-l vadă tot satul cum zideşte scările, mai avea să facă un gard nou, mai avea destule, dar casa era ridicată. Şi el nu înţelegea, totuşi, nici o schimbare. Cînd stătea singur şi era neînsurat, nu i se păruse aşa pustie casa în care stătuse, o cămăruţă nenorocită, cu un ochi de fereastră, pe care nu se vedea nimic. Acum stătea la mas în casa nouă şi se uita pe o fereastră înaltă ş vedea toată Măgura şi nu era singur, un sufle de om răsufla lîngă el şi lui îi era urît, simţe un pustiu în jurul lui, parcă încăperea în car stătea era goală. — La ce te gîndeşti, Pătrule îl întrebase ea, văzîndu-l dus, cu ochii pe fereastră şi cu lingura uitată pe masă şi el pierdut — La ce să mă gîndesc, răspunse el rîzîn silit, mă uitam că, uite, vine primăvara, nu ma minte Năiţă, şi ieşim şi noi afară din casă. D frunza, iese soarele ne mai dezgheţăm şi no Dar ea nu-l crezu. Înţelegea şi ea că-i est străină, dar aşa fusese şi maică-sa faţă de tat ei, toată viaţa lor, şi aşa erau şi vecinele ei. C prietenă de-a ei, care se măritase înaintea ei, şi spusese: «N-am avut eu noroc să am prun vineţi lîngă pămîntul lui al lu' cutare, că mi de el mi-ar fi fost drag, dar de, nu puteam s lăsăm pămînturile despărţite, mai ales că acol pusese tata şi doi nuci. Aşa că»... Pentru nuc aceia însă se măritase cu un gîjîit, un om a dracului, care mai fusese însurat şi îi muris nevasta şi care numai de certuri se ţinea s numai cu toporul ameninţa şi ea îi zicea «dumneata», fiindcă era un om trecut de patruzec de ani, iar ea n-avea decît nouăsprezece.

— Noi n-am avut nici pămîntul aproape, c tu n-ai avut deloc, se trezi ea vorbind tar cum îi era obiceiul, cînd vorbea singur

— N-am avut, zise Pătru, care se gîndea acelaşi lucru, şi ea se făcu de pămînt şi lu strachina şi ieşi afară.

— N-am avut, continuă Pătru singur, fir-a al dracului de pămînt, că am umblat o lum întreagă şi numai pămînt am visat şi patru an am dormit în toate pămînturile de pe lume asta.

Într-adevăr, venea primăvara, sub bătaia un vînt subţire în fereastră izbi vîrful unui mutat de Pătru de la casa veche, aşa cum er ca un pom, şi Pătru văzu mugurii lui plesniţ Soarele se strecurase pe după nişte nori d zloată, dar liliacul nu minţea.

CAPITOLUL III
DISCUŢIA

— Ei, începu «discuţia» un maior «mai aşezat», cum observă, cu o oarecare nădejde, Năiţ Lucian, privindu-l pe ofiţer cu luare aminte ş sforţîndu-se să-i lase impresia că n-are alt ambiţie mai mare şi nici nu avusese vreodat alta mai mare decît să-l asculte pe el supus ş îndatoritor gata să lămurească, în toate privinţele, «situaţia respectivă», şi să termine, şi e şi maiorul, cît mai repede ce aveau de făcut «fiindcă îmi părea un om cu griji, cu treburi cu răspunderi, înţelegea şi el că aveam fiecar destule pe cap, nu puteam sta la poveşti, aşa ziua în amiaza mare, era cazul să ne mai veden şi de ale noastre, mai ales eu, care şi plecasem de-acasă pe nepusă masă, nici cu nevasta n vorbisem, lăsasem şi-un sac cu porumb l moară, se alegea praful de făină dacă sta mul neridicat, în fine, ce să mai spun, mă gr şi eu».

Dinu SĂRARU
(Va urma)

serial flacăra

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (10)

maraton dramatic pe aleile cişmigiului

— Ultimul act în acţiunea pentru prinderea evadatului M.I. urma, aşadar, să se consume în preajma Liceului «Gh. Lazăr», tovarăşe colonel Ceacanica...

— Cu toate că nu ne întîlniserăm vreodată, M.I. mi s-a adresat pe nume, căutînd să mă flateze. Mi-a spus că a aflat despre valoarea mea profesională şi despre faptul că eu fusesem însărcinat cu urmărirea sa. În continuare s-a prefăcut surprins de atitudinea mea: de ce să-l transport sub ameninţarea pistolului, aşa cum ar proceda, clasic, un poliţist obişnuit?! Deşi sesizasem intenţia de a miza pe vanitatea mea, m-am hotărît să las o clipă pistolul pe canapea pentru a scoate din buzunarul drept cătuşele, ca să-i imobilizez mîinile. Mă simţeam oarecum liniştit, pentru că la percheziţia-fulger nu-i găsisem nici o armă.

— Spuneaţi mai înainte că M.I. nu era omul care să ezite să facă uz de armă. Cum se explică faptul că tocmai atunci ieşise neînarmat?

— Probabil că întregul său arsenal se afla la gazda de unde urma să aibă loc plecarea în munţi.

Din acel moment aveam să greşesc aşa cum n-aş fi crezut posibil să mi se întîmple vreodată. După ce am lăsat pistolul din mînă, n-am reuşit să mă comport normal, ca un adevărat poliţist sau cel puţin ca un psiholog, chiar mediocru! Trebuia să scot cătuşele din buzunarul drept şi cu toate că această acţiune se putea realiza *fără să întorc capul* — pentru a nu-l slăbi din ochi pe deţinut — m-am comportat ca orice sclav al reflexelor omului obişnuit: odată cu introducerea mîinii în buzunar, mi-am întors şi privirea înspre acolo, deşi, repet, operaţiunea putea fi executată fără mişcarea capului.

Neprevăzutul s-a consumat într-o fracţiune de secundă: infractorul a deschis uşa maşinii fără zgomot şi — în ciuda vitezei de 50 kilometri pe oră cu care ne deplasam — a sărit în stradă cu riscul de a fi călcat de celelalte autovehicule. Se şi auzea scîrţîitul frînelor!

Într-o clipă, ţinînd cătuşele în mînă, îmi recăpătasem sîngele rece. Situaţia era catastrofală: M.I. dispăruse din maşină; îi zăream doar tălpile pantofilor...

Am făcut un plonjon după el, atingînd cu vîrful degetelor tocurile pantofilor celui care «zbura» spre axul bulevardului, chiar în dreptul Cişmigiului.

Cum şoferul nu auzise nimic — vă reamintesc că era surd — maşina îşi continua cursa cu 50 kilometri pe oră, în timp ce portiera se clătina, iar pistolul şi cartuşele zăceau inutile pe perna din spate.

Ne-am prăbuşit unul lîngă celălalt pe caldarîm, suferind multiple leziuni. Oferisem publicului două spectacole simultane, urmărite cu viu interes: două persoane sărind din mers şi maşina oprită în dreptul librăriei «Cioflec» de către un baraj viu format din cetăţeni...

Rivalul meu, fiindu-mi superior din punct de vedere fizic, m-a rostogolit din nou pe caldarîmul dur, printr-o lovitură de picior în coşul toracic. Astfel a cîştigat timp şi a luat-o la fugă pe o alee a Cişmigiului, urmat de mine la o distanţă respectabilă. Continuam să alerg, cerînd totodată ajutorul cetăţenilor. Vederea îmi era stînjenită de sîngele ce mi se prelingea pe faţă.

În timpul acestui maraton disperat mă simţeam epuizat din punct de vedere fizic şi moral; mă cutremura gîndul că toată munca fusese zadarnică. Plutonierul Andrei lipsise de la datorie pentru prima şi poate pentru ultima dată! Pierdeam sînge şi rămîneam tot mai în urmă. Aveam pasiune şi voinţă, îmi lipsea doar forţa fizică şi-mi reproşam, aproape plîngînd, că am părăsit maşina fără să-mi iau pistolul. Ce uşor m-aş fi descurcat!

M.I. îşi juca ultima carte, lupta pe viaţă şi pe moarte. Nici nu se aştepta la acest răgaz, fiind convins că, din maşină, voi face uz de armă.

Evadatul ajunsese la ieşirea din Cişmigiu, prin străzile Brezoianu şi Zalomit, cînd deodată doi muncitori îmbrăcaţi în salopete, care treceau întîmplător pe acolo, s-au aruncat asupra lui şi l-au prins. Am ajuns şi eu lîngă ei şi literalmente m-am agăţat de M.I. cu braţele şi cu dinţii. Nu doream să-l mai scap o dată!

În timp ce mulţumeam muncitorilor şi căutam să conving lumea adunată în jur că cel urmărit era un delincvent primejdios, acesta se jura pe toţi sfinţii că eu nu eram ofiţer de miliţie, ci un impostor surprins de el în flagrant de adulter... Din nou, avalanşa emoţiilor. Văzînd că cei doi muncitori, pe care-i rugasem să-l imobilizeze pe fugar, începeau să ezite, le-am oferit posibilitatea, fără a mă dezlipi de adversar, să-mi scoată legitimaţia din buzunar. Capitolul emoţiilor s-a încheiat din momentul cînd muncitorii s-au convins că eram cu adevărat ofiţer de miliţie.

Revoltaţi de îndrăzneala infractorului, ei l-au escortat pînă la maşina oprită, cum am spus, în faţa librăriei «Cioflec». După ce l-au aşezat în faţă, lîngă şofer, cei doi mi-au pus pistolul în mînă, recomandîndu-mi ca pe viitor să fiu mai vigilent şi să mă străduiesc să ajung un bun miliţian! Deşi lecţia dată de muncitorii în salopete gri m-a făcu să roşesc şi încercam să-mi ascund faţa de privire mulţimii, eram cel mai fericit muritor, pentru că oricum, misiunea fusese îndeplinită!

Pe platoul comandamentului Miliţiei m-au întîmpinat colegii. Comandantul şi-a manifestat dorinţa să ne vadă — pe mine şi pe arestat. Amîndo eram desfiguraţi, însîngeraţi şi cu hainele rupte În timp ce M.I. era condus în arestul din care evadase, eu eram îmbrăţişat de comandantul pe care- iubeam.

— Dar ce s-a întîmplat cu plutonierul Andrei «lipsă la apel» tocmai în momentul culminant a acţiunii relatate de dumneavoastră?

— În rezerva unde primeam îngrijirile medical a intrat la miezul nopţii un vizitator agitat, cu ochi în lacrimi — Andrei. Eronat informat, el credea c ratasem acţiunea şi că viaţa îmi era în primejdie Din acest motiv s-a prezentat cu teamă la serviciu simţindu-se vinovat de absenţa sa.

Se tot agita şi se scuza, dar eu i-am cerut să s liniştească, asigurîndu-l că nu eram grav rănit ş că în două zile voi fi complet restabilit. Bineînţeles i-am mulţumit şi pentru afecţiunea ce mi-a dovedi — şi cu acest prilej — că mi-o purta.

Sinceritatea colegului meu, de care mă leg amintirea atîtor acţiuni comune, m-a impresiona plăcut cînd a făcut precizarea că îl şocase nu atî pericolul în care mă găsisem eu, cît faptul — dup cum credea el — că-l scăpasem din nou pe M.I din cauza absenţei sale din dimineaţa care avea s decidă succesul sau eşecul întregii acţiuni.

Continuarea dialogului cu Andrei avea însă s fie şi mai puţin lină ca începutul său...

Dumitru CEACANICA
Lionel NIŢESCU
(Va urma

combat în mod programat cinismul în arta mondială

Sabin Bălașa, născut la 17 mai 1932, Dobriceni, Olt. Absolvent al Institutului de arte plastice «Nicolae rigorescu». Al cursurilor Academiei de limbă și cultură italiană — Siena, 1965. Al cursului de vară Academiei de pictură din Perugia. Participant la toate expozițiile din țară și la numeroase expoziții e artă românească din străinătate: Varșovia (1955), Moscova (1958), Cairo, Alexandria, Damasc (1960–961), Bienala tineretului de la Paris (1961), Pescara–Italia (1965), Roma (1966), Orly (1968), Torino, oma (1969), Tel Aviv, Iugoslavia, Bulgaria, Japonia etc. (1970–1972), Cognes sur Mer — Franța, Salonul ndependenților — Paris (1973).

Între 1966 și 1973 a creat 7 filme de pictură animată: Picătura, Valul, Orașul, Phoenix, Fascinații, ntoarcere în viitor (în colaborare cu studiourile Corona Cinematografica — Roma), Galaxii. Participant festivalurile internaționale ale filmului de animație și scurt metraj: Mamaia, Tours, Annecy (Franța), berhausen (R.F.G.), Cracovia, Busto Arsizio (Italia), Sidney, Leipzig (R.D.G.), Hollywood. Membru in uriul festivalului internațional al filmului de animație de la Annecy (1973).

Premii. Varșovia (1955), Moscova (1958); Medalia de aur a Concursului european de pictură de la escara (1965); Premiul revistei «Arta» pentru pictură murală (1970); Premiul revistei «Săptămîna» 1972). Pentru filme: Pelicanul de argint (Mamaia 1966 și 1968), la festivalurile internaționale ale filmului e animație; Premiul ACIN (1971). Lucrări de pictură în principalele muzee din țară, în colecții particulare din țară și străinătate.

Pictura lui Sabin Bălașa recapitulează istoria picturii. E un amalgam de rezonanțe dominate de originalitatea artistului. Ceea ce a fost esen- [illegible] experiența artei indiene vechi, artei [illegible]ene, artei grecești, prerenașterii și Renașterii chiar, în experiența impresioniștilor, în experiența ultimilor titani Dali, Picasso, Delvaux, în libertatea de a spațializa a abstracților, cîte ceva din toate esențele acestea au impregnat capacitatea de a picta a lui Bălașa, chemarea lui. În laboratorul său se decide în ultimă instanță arta pe care o face, dar se simt acolo și tăriile celor mai importante secțiuni din istoria picturii. Ele transpar prin marele său talent, ele, împreună cu puternica lui contribuție, nasc sinteza unică și ciudată care este pictura sa. Bălașa are o ereditate artistică foarte încărcată, apărută și manifestată firesc, nu programată. El nu a umblat pe la izvoare, ca un om care se cultivă, pentru consolidarea personalității. Nu s-a hrănit cu ele înainte de-a picta și pentru a picta, ci a observat ecoul lor în ceea ce picta. «*Efort am făcut numai să mă descopăr pe mine. În artă fiecare dă la iveală nu conținutul pe care și-l propune, ci ceea ce are, ceea ce conține ființa sa. Tema principală este artistul însuși*». Cînd artistul se caută în afara sa, cînd aleargă după o mare temă, după o mare semnificație, după un mare drum în istoria artei, eșuează. «*N-am căutat în istoria picturii, ci în mine*». Artiștii mari descoperă un spațiu inedit, o lume unică. Numai artiștii singulari sînt mari. Sabin Bălașa este un pictor singular, fără să fi urmărit asta, un artist care a depus o muncă titanică nu pentru a ajunge la singularitate, ci pentru a-și exprima singularitatea prin sondare în sine. «*Pe măsură ce muncesc mai mult, îmi dau seama cît de neimportantă este munca dacă lipsește dotația, și cît de mult trebuie trudit atunci cînd ai har pentru a-l scoate la lumină*». Este unicul artist care în această epocă recapitulează istoria picturii universale ca pictor. În «*Panorama artelor plastice contemporane*», Jean Cassou spune: «*Orice revoluție plastică este o simplificare, o reîntoarcere la noțiuni primare, un primitivism, o renaștere*». Observație valabilă în toată profunzimea ei pentru pictura lui Sabin Bălașa.

În al doilea rînd, Bălașa este un solist al animației mare, sudînd muzica, mișcarea și pictura, el a descoperit ceea ce criticii străini au denumit cinepictură. Filmele lui sînt de o densitate extraordinară, trebuie văzute de multe ori pentru a înțelege sensurile fiecărei fotograme.

Pentru acest pictor arta nu este o profesie, e o misiune. Se consideră om fără profesie, dar cu o misiune. Pentru el, arta e un mod de a trăi viața, de a traduce în formă și culoare lumi de stări, lumi de sentimente. «*Nu am cea mai mică prejudecată în privința formelor, siluiesc formele, mijloacele, toate trebuie să se supună stărilor mele sufletești, sentimentului. Nu sînt nici zero la sută estet în sensul intelectualist, nu am vreun plan teoretic, ci numai plan poetic și filozofic. Sfidez orice în sine, inclusiv arta în sine. Pictura n-are reguli. Regulă este flacăra, sentimentul. O pictură este terminată atunci cînd sentimentul care a provocat-o s-a sleit*». Lumea aderă la pictura lui Bălașa. Lumea situată pe toate treptele de inițiere artistică simte modelul spiritual propus de către arta sa. Umanismul său anticipează o ființă puternică, pură, o vietate neviermănoasă, în plină legalitate cu natura și cu legile ei. Oameni și în același timp metafore, saturați de idei, de libertate, rezultat al unei construcții, al unei conștiințe. În pictura lui nu apar mecanisme, case, croitorie, veșminte, nu găsești stări de boală, stări sufletești, rang social sau pecetea profesiei. Consacră un tip de om spiritual și un mod de a exista spiritual. Înălțimea spiritualității și prezența unei conștiințe ultime, libere, drept sursele valorii omului. «*Umanismul meu este copia fidelă a aspirațiilor, a stărilor mele. În lumea modernă a apărut o contradicție între gradul de conștiință pînă la care s-a înălțat omul și gradul de conștiință pe care e forțat de unele conjuncturi să-l practice. Omul a ajuns să fie mai mult decît îi permit realitățile să fie. Umanismul meu polemizează cu asemenea stări de lucruri, se ridică împotriva crizei consecutive lor. Polemizez cu cei care au dezumanizat figura umană printr-un obiectivism neconstructiv (de fapt, prin cinism). Combat în mod programat cinismul în arta mondială*». Umanismul său nu se manifestă prin discursuri despre umanism, ci prin el însuși. Pentru Bălașa, umanismul e fapt, e gest, e implicare, nu teorie. El zice: «*Dacă în arta mea nu vă provoacă stări necesare, atunci nu sînt umanist. În caz contrar, sînt*».

Bălașa își gîndește arta profund, șocant și sclipitor. Existența lui este și o permanentă meditație asupra artei. 1. «*Nu există reguli ale picturii, ci reguli de etică, de conștiință. 2. Pictori mari sînt cei care nu se trag din alții, ci din afirmarea propriei ființe; ei iau arta de la capăt. 3. Nu există curente, ci doar mari artiști; orice curent este impostură. 4. Nu există artă modernă, există artă contemporană (e firesc să existe) și artă eternă. Contemporani sîntem toți, de mare valoare sînt numai cei care ating eternitatea; artiștii cu harul eternității sînt mai contemporani decît toți contemporanii «moderni». 5. Geniile nu apar datorită vreunor școli; Rafael a fost un titan nu pentru că l-a avut profesor pe Perugino, nici pentru că s-a născut la Urbino; mai mult, școlile diluează forța creatorilor. 6. O lucrare începe să fie mare cînd încetează să fie un tablou; creația ambientală e tot așa de depărtată de artă, ca și un pictor de ceea ce este de fapt un creator, un misionar. 7. Pictori mari au fost puțini în toate epocile, apar rar; copacii sînt mai deși în perspectivă. Cînd te apropii însă copacii mari sînt puțini, și observi cum criticii se ocupă de frunze*». Contrar părerilor acreditate, Bălașa consideră că e foarte ușor de recunoscut și de separat, în pictură, impostorul de marele artist. Doar reaua intenție sau nepriceperea nu văd valoarea acolo unde există, ori o proclamă alegînd-o din rîndurile mediocrității și imposturii. «*Cei ce susțin că numai după moartea artiștilor se poate stabili cine au fost cei mari și cine cei mărunți, au interes ca micimea lor să nu se vadă. Cînd s-a greșit, cînd un artist mare, avînd și o viață scurtă, n-a fost recunoscut, el a fost, în realitate, împiedicat să fie cunoscut. Cînd a fost lăsat să fie cunoscut, el a fost și recunoscut. Dacă Van Gogh ar fi trăit mai mult, ar fi fost și el recunoscut*». Bălașa crede în capacitatea de a se impune a valorii, convins că o mare valoare nu poate sta ascunsă multă vreme. Anonimatul continuu e semnul nulității, preocuparea artistului pentru vogă, dovada nonvalorii. În schimb, atunci cînd voga se datorește lumii, marelui public, este, dimpotrivă, atestatul valorii. «*Expresia cea mai limpede a nonvalorii în vremea noastră constă în încercarea de a te impune ca artist prin șocarea, prin complexarea mulțimii. Expresie încarnată de cei ce-și fac publicitate din neaderența publicului la opera lor*». Pictorul disociază între marele public și organele culturale împovărate de nobile datorii. «*Un popor care nu discerne la timp prin antenele sale culturale, riscă să piardă artiștii de valoare. Șansele de cultură și de spiritualitate ale unui popor sînt proporționale, printre altele, cu măsura capacității organelor culturale de a recunoaște la timp valorile. Măreția funcționalului din cîmpul artei vine sau nu vine din rezultatele obținute în selectarea valorilor*».

După opinia lui, titanii moderni sînt Dali, Picasso, Delvaux, Magritte. Dali i se pare cel mai puternic. «*Cel mai mare gigant al vremii. Nu seamănă cu nimeni, cu nimic. Capacitatea de afirmare liberă a propriei persoane și mijloacele de vorbire plastică ale lui Dali, uluitoare. Imaginile create de către el concurează cu marile miracole naturale. Un tablou de Dali nu e cu nimic mai prejos decît imaginea planetei Marte văzute de aproape. O pasiune pentru supunerea necunoscutului la fel de mare ca și a omului de știință, specifică tuturor artiștilor titani. Se compară „nebunul" de Dali cu unul care pictează flori?*» Bălașa afirmă că toți artiștii mari prezintă omul în starea de cosmicitate, nu în stări trecătoare. Ceea ce a ajutat totdeauna capacitatea umană de a nu se pierde în mic, adică în neadevăr, au fost trăirile mitice. Stratul mitic din noi vitalizat în vremea din urmă de pătrunderea în cosmos și de fervoarea anticipării. Nevoia de mit și de mitologizare a împrumutat dintotdeauna și chipul artei, arta fiind ceea ce se vede cu mintea, cu facultățile superioare ale omului. «*Cosmicitatea a existat dintotdeauna la artiștii foarte mari (la Leonardo, la Michelangelo), sprijinită pe resursele mitice din vremea lor. Artistul e sau cosmic, etern, sau inexistent*».

Spiritul poetico-filozofic, impregnat în pictura lui Bălașa, pulsează în mitologia românească, în firea și în spiritualitatea poporului român, aliaj dintre filozofie și poezie, dintre a trăi și a poetiza. Spiritualitatea românească este principala rădăcină a artei lui. Toate rezonanțele din istoria picturii, sesizabile în lucrările sale, de care vorbeam la început, sînt vasale originalității lui Bălașa, venită din marea artă a poporului român. «*Pentru prima dată în pictura noastră nu afirm Barbizonul de altădată, nici Barbizonul de acum. La flacăra Mioriței sau a Meșterului Manole, m-am călit mai bine decît la o școală și la o simțire străină. Prin asta mă simt mai aproape de universalitate. Cea mai mare pictură a noastră e Voronețul, nu Barbizonul. Sînt legat de marea artă a poporului român, legat direct nu prin intermediul școlilor franțuzești, legat de acea mare artă în care pictura de la Aman la Pallady nu e decît un crîmpei. Dacă am învățat ceva, am învățat numai de la cei mai mari artiști ai lumii, și-am învățat nu din pictura lor, am învățat altceva. Am învățat să fiu tot atît de liber, de personal, de neconformist, de netributar. Am învățat că trebuie să fii unic, nu să amintești, prin pictura ta, de cutare sau de cutare maestru, deși, din păcate, numai așa ceva atrage grațiile unei critici căznite și fără alt simț decît al valorilor mediocre*».

Sabin Bălașa e un artist cu adevărat implicat în viața cetății. El afirmă misiunea istorică și socială a artei, urmărind să determine prin creația sa o ascensiune în plan spiritual, necesitate contemporană, suport și dovadă a ascensiunii în plan social. Asemeni artei oricărui mare creator, arta lui se încadrează în fenomenul istoric al prezentului. «*Mi-e foarte clar, poporul nostru n-are nevoie la ora actuală nici de naturi moarte, nici de pictură abstractă. Ci de o artă de anvergură, în stare să marcheze și să susțină dinamismul social. Vreau să fiu expresia unei renașteri, vreau să impulsionez o renaștere și să răspund astfel imperativelor contemporane pe care ni le pune țara*».

Omul acesta polemic, puternic și copleșitor cînd e vorba despre creație, despre artă, e vulnerabil, inabil, lipsit de instinct de conservare în planul vieții. «*Aceleași căi pe care m-am împlinit ca pictor m-au expus loviturilor și suferințelor. Ar fi existat și alte drumuri, dar ele m-ar fi scos din cîmpul artei*». O mediocritate organizată reflex ca orice mediocritate, a încercat să-l împiedice să facă artă, tot atît de mult pe cît s-a ocupat el cu arta. «*Ceea ce am reușit totuși să realizez pînă acum dovedește că arta rămîne mai tare decît agresorii ei. În vreme ce eu m-am ocupat de mine, alții s-au „ocupat" tot de mine. Constat că și în continuare am parte de același „stimulent".*» A avut și mai are încă de luptat cu alianța artiștilor mediocri.

Cînd e mulțumit de cum îi merge lucrul, Sabin Bălașa muncește pînă la epuizare. Într-o stare de euforie produsă de un alcool misterios. Pare un bolnav fericit de boala lui. Sînt perioade cînd din cauza oboselii și a unei boli de ochi aproape că nu mai vede, dar el continuă să picteze asemeni unui condamnat. E de o severitate paroxistică. Atunci cînd nu-i place un detaliu cît de mic, reia totul de la început. Rupe lucrări duse pînă departe, dacă nu-l mulțumește ceva, și-a distrus lucrarea de diplomă și toate lucrările realizate în institut, nu și-a deschis imediat cu ele expoziții personale, cum au făcut alții. «*Cînd pictez lucrările cele mai de vîrf nu-mi dau seama dacă mi-e greu sau ușor, precum mi-e imposibil să mă trezesc din somn cu visele materializate, adică să le am și-n somn și-n stare de veghe. Abia după o asemenea etapă mă cuprinde o cruntă oboseală, dovada tensiunii. Cînd simt chiar în timpul lucrului dificultatea muncii, atunci mi-e clar, nu sînt destul de înarmat cu starea, cu sentimentul, cu acea combustie necesară operei și mă opresc. Cînd am cîtuși de puțin sentimentul neputinței, nu mai pictez. Arta este dovada unei puteri, nu pictez decît atunci cînd simt acea putere, cînd domin lucrarea. Îmi repugnă să mă chinuiesc atunci cînd lucrez, îmi repugnă lucrările în care se simte cazna. Niciodată nu mi-am pregătit în minte o viziune într-un timp reperat. Momentul în care se naște e fulgerător, nu cred că poate fi înregistrat ca timp. Ea se naște în toată ființa mea, scoaterea ei la lumină este însă un act pasional, realizat cu exaltare și tremur. Pentru mine, lucrarea nu este un rezultat al calculului, ci o viziune. Munca depusă de alții pe pînză întru calcularea lucrării, eu o consum trăind în afara picturii*».

Obsesia lui este să realizeze lucrări unice, care să transmită lumii întregi, la tensiuni nemaiatinse, sentimentul bucuriei. «*Am convingerea că dacă s-ar face un concurs al artei de cînd există lumea, cu tema în ce măsură au reușit artiștii să cuprindă și să transmită prin opera lor dificilul și atît de rarul sentiment al bucuriei, eu aș ocupa primul loc. Nu greutățile vieții îmi pot diminua capacitatea de a transmite fericire, ci greutățile dinlăuntrul ființei mele, și uneori, în mod ridicol, un aparent nimic, pe care se întîmplă să-l aibă toți și tocmai eu nu, un atelier al tău, de exemplu, așa cum eu n-am avut niciodată*». Pictura lui Bălașa datorează enorm structurilor lui de generozitate. Stăpîne absolut peste gîndirea și peste sensibilitatea artistului. O dovedește fiecare lucrare, precum și această profesiune de credință: «*Cel fără gîndul nemuririi operei sale nu e artist. Dacă unii nu înțeleg bucuria pe care o ai în viață pentru după moarte, pentru veșnicie, nu pricep asta din lipsa generozității. A lucra pentru veșnicie înseamnă a lucra pentru veșnicia lumii, pentru veșnicia vieții. Înseamnă generozitate (lege pentru artă), și iubirea semenilor de azi și a urmașilor de mîine. Cel ce nu iubește pe copiii copiilor lui, nenăscuți încă, nu-și iubește nici copiii. Sentimentul din care se nasc fulgerător viziunile mele este un sentiment de generozitate ajuns în starea de difuzare în tot, de integrare în viața universală. Atingerea acestei stări de către mine, persoană izolată și egoistă, este secretul luminii spirituale prezente în lucrările mele, de care sînt conștient*».

Romulus BALABAN

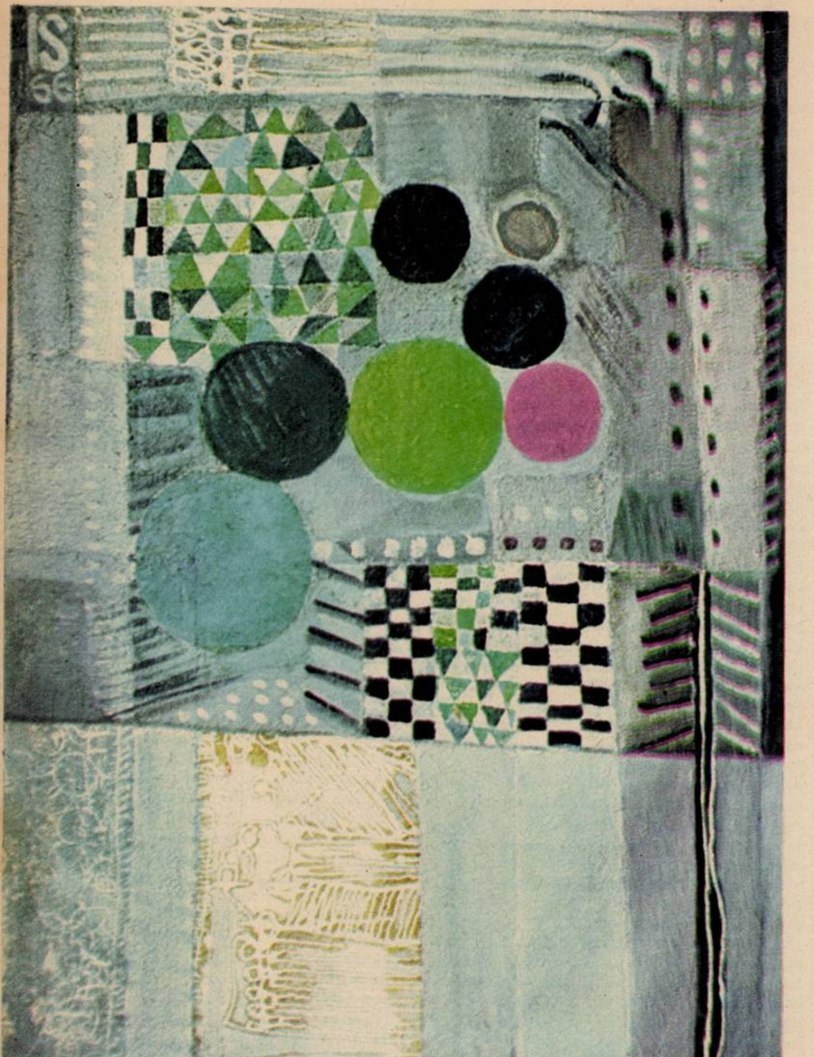

Ploaia.

nu pictura mea s-a schimbat, ci eu însumi

— *Acum, cînd memoria mă înșală, și nu-mi pot aduce aminte de începuturile creației dumneavoastră, și de acea primă și unică expoziție care s-a întîmplat atît de demult, încît și anul acela l-am uitat, vă întreb, Ion Sălișteanu: ce a rămas și ce a dispărut din vanitățile, ambițiile, speranțele, aspirațiile de atunci? Adică, într-o singură propoziție: ce considerați că s-a schimbat în pictura dumneavoastră?*

— Schimbările care se produc în imagine în decursul unui proces de profesionalizare și de clarificare interioară sînt foarte evidente la toți artiștii; dar nu pictura e cea care se schimbă, ci noi înșine, artistul care este permanent modulat de presiunea unor cunoașteri noi, informații și, în general, determinat de implicațiile complexe pe care natura profesiunii sale și solicitările culturale și sociale i le impun. În ceea ce mă privește, pot să spun că tendința de totdeauna a fost ca imaginea să fie conformă cu mine. Așa că nu pictura mea s-a schimbat, ci eu însumi. Ceea ce lucrez acum face parte dintr-o etapă care mă preocupă și în care sînt obligat să rămîn atîta vreme cît pot să suport datele formale ale acestei expresii.

— *Unii dintre artiști pictează ceea ce văd, alții ceea ce își imaginează că văd, alții își închipuie doar că pictează, dumneavoastră ce faceți, maestre Sălișteanu?*

— Întrebarea e complexă și conține niște erori virtuale, nepotrivit de dezbătut acum, pentru că numai răspunsul la cei care pictează ce văd conține o neînțelegere posibilă și anume faptul că imaginea plastică se adresează văzului și totuși există moduri extrem de diferite de a vedea. De fapt fiecare pictează ceea ce știe, deci ceea ce cunoaște, deci ceea ce înțelege din realitatea exterioară sau interioară, concomitent cu o corelare cu istoria picturii și a legilor profesiunii sale. Și eu pictez ceea ce știu despre lume în acest moment.

— *Țin minte că a existat în pictura românească o vreme cînd artiștii s-au îndreptat spre folclor ca spre o speranță, pentru a căuta acolo noi structuri ale imaginii. Și în pictura dumneavoastră a existat un asemenea moment. Apoi a urmat un reflux și acum poate nimeni nu se mai îndrăgostește de geometriile și cromatica unui ștergar. N-am să spun că e bine, nici că e rău. O să vă rog să-mi vorbiți de ce ați apelat la folclor atunci și dacă el mai reprezintă o fascinație pentru dumneavoastră?*

— Da, reprezintă. Dar nu ca un element de la care plec, ci ca o stare a armoniilor posibile în care mă regăsesc. Pentru că eu descopăr ulterior similitudini cu imaginea diversă (cromatică, ritmicitate, sistem de ordonare ș.a.m.d.) a artei populare, fără s-o fi căutat intenționat ca punct de plecare. Perioada folclorismului a trecut într-adevăr, dispărînd citatul plastic de artă populară din operele artiștilor contemporani. Dar nu cred că a dispărut, și nu poate să dispară, dezvoltarea organică în sensul tradiție artei noastre strămoșești. Dimpotrivă, găsesc că în diversitatea ei pictura românească se dezvoltă în limitele unui specific dictat de o anume sensibilitate față de formă, culoare, și asociație filozofică cu natura, hrănită de reperele sigure ale folclorului?

— *Spuneți-mi: cum definiți în cîteva cuvinte noțiunea de «pictor al realului».*

— Realul este tot ce știm și tot ce aspirăm să știm. Pictorul «acestui subiect» se poate exprima într-o infinitate de variante posibile scrise în sensul realității. Pentru mine însă noțiunea de real este legată direct de sensul oportunității unei atitudini.

— *Pictați portrete, dar nu mai pictați peisaje, pictați cîte o floare, dar nu compoziții. De ce*

— Nu pictez decît compoziții, adică ansambluri de forme, pete sau referiri figurative care se corelează cu lumea mea interioară, cît și cu lumea exterioară, într-o ordonare pe care o doresc, în punctul de echilibru, să fie a unei armonii relaționale. Portretul nu e portret și nici floarea nu e floare, ci ipostaze figurative ale unei expresii unitare în tot ceea ce fac. În general, un gen al picturii (portret, peisaj, natură statică, compoziție de gen sau istorică) este mai interesant pentru istoricul de artă în analiza unei epoci decît pentru artistul creator de imagini pe care sensul sistemului de semn plastic îl interesează mai mult decît delimitarea prin subiect a categoriei de expresie.

— *Pictura dumneavoastră are un stil aparte ea tinde din punct de vedere al construcției formale să depășească barierele discursivului, ea mizează pe ordonarea unor structuri în registre iar în spațiul pictural coexistă semnele abstra cu reperele figurative. Cel puțin așa mi s-a p mie, urmărindu-vă lucrările prin expoziții. Aceasta e doar o opinie care ar vrea să prefațeze întrebarea: aveți aspirații programatice?*

— Existența unui «program artistic» este firească și sistemul opțiunii și al trierii se supune totdeauna acestuia. Numai în epoca de formare artistică tatonările la întîmplare, cu reușite accidentale, justifică absența unui cadru determinat de personalitatea constituită a unui artist numai la începuturi un concept precizat asupra sensului și formei imaginii este înlocuit de obicei cu «modele» artistice. Dar concepția programatică a demersului plastic are alte legi decît ale științei. Vreau să spun, și este valabi cel puțin pentru mine, că niciodată imaginea nu se naște înainte de a apărea ca realitate concretă. Procesul este de căutare sau de găsire pe parcursul căutării, imaginea conturîndu-se conformă cu sistemul de sensibilitate și gîndire pe care ți l-ai constituit. Pentru că stilul imaginii nu este decît reflectarea stilului interior al autorului.

Cornel BOZBICI

Efigie de dor.

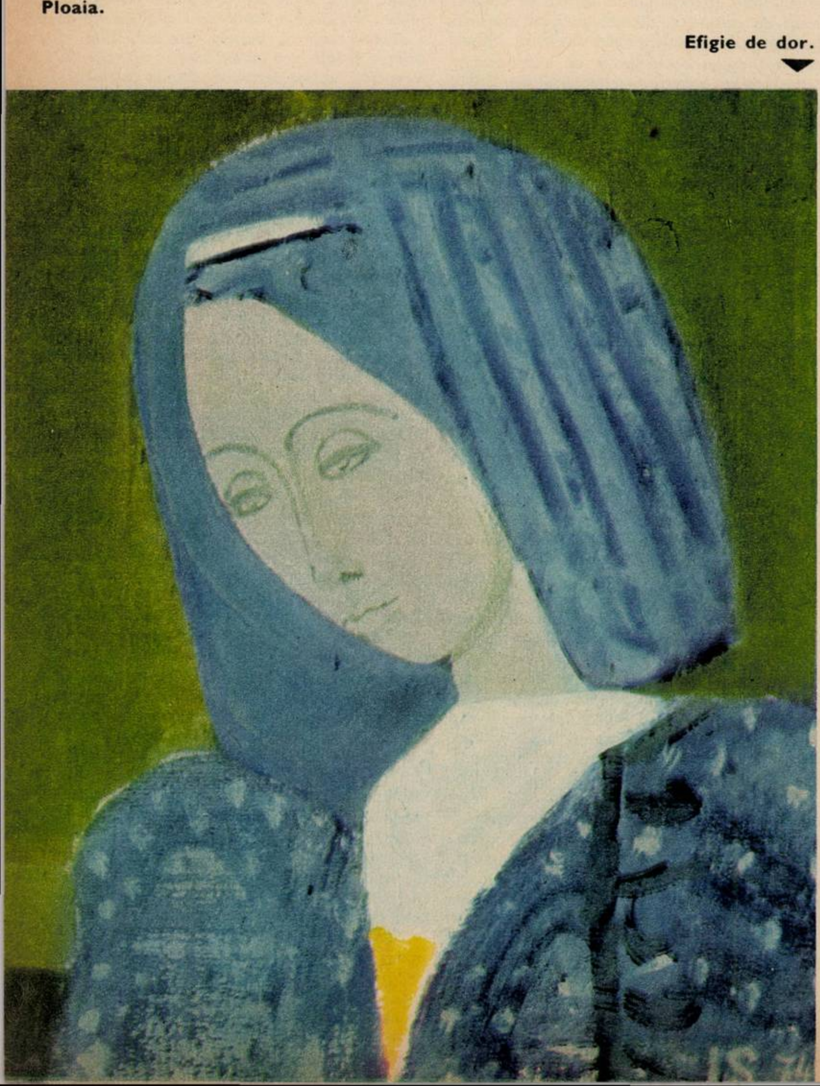

Generații.

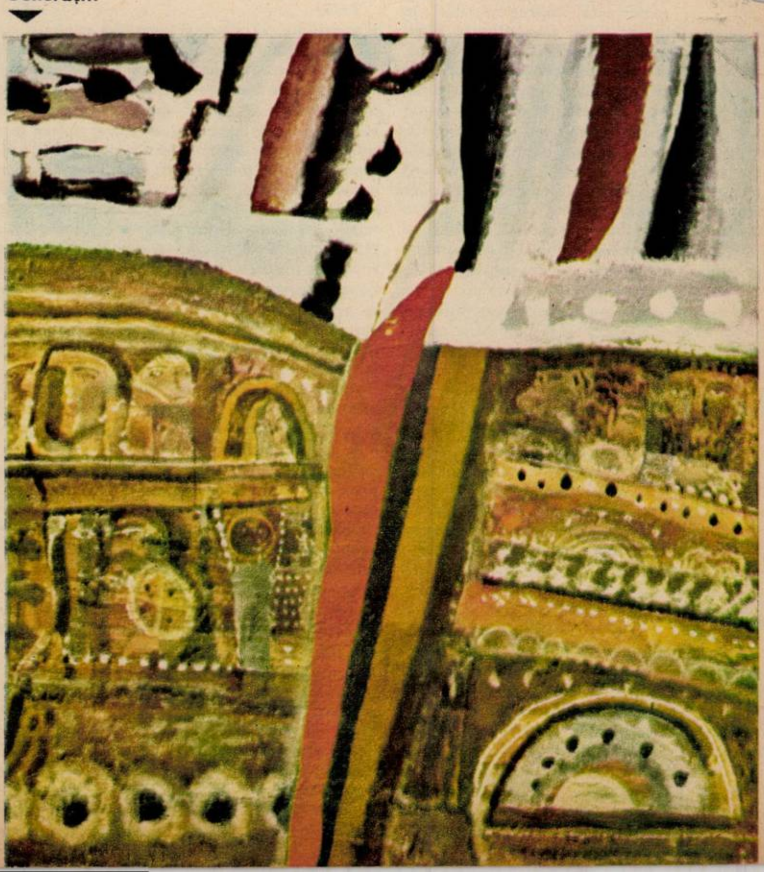

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (23)

ilie — neașteptată vioară întîi în meciul cu belgia

În sfîrșit, pe la mijlocul lui aprilie toți jucătorii sînt din nou acasă pentru a pregăti cea mai importantă competiție — Cupa Davis. În ciuda echipei care se arăta incomparabil mai tare decît cu un an înainte, aveam o tragere la sorți proastă, fiindcă în turul al doilea urma să-i întîlnim pe spanioli cu echipa lor de aur la București.

În America, deși pierduse la Orantes, Țiriac îi bătuse pe Santana și Gisbert, iar victoriile lui Ilie asupra lui Lundquist și Sangster le confirmau pe cele obținute cu un an înainte la Riessen, Iovanovici, Țiriac. Începem pregătirile încrezători, băieții vrînd să demonstreze celor de acasă că tot ce se scrisese pînă atunci despre ei în ziare nu erau vorbe goale. Avem mai întîi un meci de antrenament cu echipa Ungariei, din care lipsește Gulyas la București. Ion își amintește că Szöke, adversarul său, fusese la un pas să-l bată la Universiadă și cîștigă sobru, 6-2; 7-5; 6-2. În schimb, Ilie este de nerecunoscut, face cîteva puncte excepționale, dar greșește multe, foarte multe mingi ușoare, suferind o înfrîngere rușinoasă, 2-6; 3-6; 0-6, la Szikszai. A doua zi cîștigăm dublul, iar Mărmureanu îl bate în meci amical, 3-0, pe Barany. Întîlnirea se termină la 2-1 pentru noi, deoarece în ziua a treia plouă și jucătorii maghiari sînt obligați să se reîntoarcă acasă tot pentru Cupa Davis.

Înfrîngerea categorică a lui Ilie și victoria lui Petre *ridică din nou problema alcătuirii echipei.* Nimeni nu contestă rezultatele lui Ilie, dar în aceste ultime zile înaintea meciului cu belgienii lecția ce i-o dăduse Szikszai venise ca o lovitură de teatru. Se punea întrebarea: dacă Ilie va juca la fel de prost, nu vom pierde oare meciul cu belgienii? Ca întotdeauna în astfel de situații, apar tot felul de păreri. Ba că Ilie a jucat prea mult în străinătate, ba că nu știu care lovitură nu e pusă la punct, ba că s-a culcat tîrziu în noaptea dinaintea meciului... Vreau să aflu părerea lui Țiriac și după un antrenament îl întreb:

— Acum ce facem, Ioane?

— Cum ce facem?

— Petre a jucat foarte bine.

— Ești nebun? Cine ți-ar ierta greșeala dacă ai ține pe tușă un jucător de 20 de ani, care i-a bătut pe Riessen, Iovanovici, Țiriac, Sangster și Lundquist? Ce, noi avem, ca americanii, douăzeci de tineri de talia lui Ilie și nu știi pe care să-l alegi?

— Bine, dar deocamdată trebuie să-i batem pe belgieni. Din păcate, trebuie!

— Îi vom bate. În mod normal, eu pot cîștiga două puncte și nu uita că la dublu oricum sîntem mai tari.

— Mă gîndesc că Ilie face diferențe mari de joc, de la o zi la alta. Ai văzut la Balcaniadă, era să piardă la Gavrilidis și a doua zi l-a bătut pe Iovanovici. Poate își revine și acum.

— Sigur că da. Și mai mult decît atît, nu trebuie să-ți fie frică, fiindcă orice om cu capul pe umeri și care se pricepe cît de cît la tenis ne judecă prin ceea ce promitem să fim și nu prin ceea ce sîntem în Cupa Davis.

Cînd am prezentat propunerea mea de echipă la federație, lucrurile au mers mai ușor decît mă așteptam. Exemplului cu Gavrilidis și Iovanovici l-am adăugat pe cel cu Montrenaut și Sangster, de la Cairo, și pe cel cu Majoli și Metreveli, de pe Coasta de Azur. Nu au existat obiecții, așa că am înmînat arbitrului principal — atît pentru simplu cît și pentru dublu — formația Ion Țiriac—Ilie Năstase.

Tragerea la sorți am considerat-o bună, fiindcă ne gîndeam că în situația unei întîlniri echilibrate Țiriac urma să joace meciul decisiv împotriva campionului Hombergen, în fața căruia avea prima șansă. În primul meci — un punct, bănuiam noi dinainte cîștigat, cel al lui Ion la Drossar, al doilea jucător belgian. Începe jocul. Ion se mișcă greu și pînă să ne dăm seama despre ce e vorba, belgianul conduce cu 4-0. Apoi ritmul jocului scade și Ion se apropie pînă la 4-5, dar Drossar cîștigă setul cu două mingi norocoase. Mă gîndeam că totul a fost doar un foc de paie și așteptam replica hotărîtă a lui Ion. Țiriac însă nu se dezmorțește, joacă în continuare lent, pierde cîteva gheme gata făcute *și Drossar cîștigă al doilea set mai ușor decît aș fi* crezut. În setul trei, Ion are trei setboluri din care însă nu reușește să fructifice nici unul și pierdem astfel cel mai sigur punct al nostru. Belgienii se și văd învingători, gîndindu-se probabil că celelalte două puncte le vor face la Ilie. În vestiarul nostru se simte panică. Ion intră direct la duș. Se fac tot felul de calcule. Toată lumea se agită. Numai Ilie în fața oglinzii își piaptănă cu grijă părul cu cărare într-o parte. Ieșim pe teren. Ilie zîmbește, iar publicul uită deodată înfrîngerea lui Țiriac și-l primește cu aplauze. Mă uit la Hombergen, e alb la față și nu-și găsește locul. Încep să sper. Ilie joacă foarte bine. Cîștigă repede, 6-3, primul set, dar la 5-5 în setul doi face cîteva greșeli ușoare și pierde. Este momentul critic al întregii întîlniri. Și eu mă gîndesc că pentru noi ea este pierdută mai mult de jumătate. Ilie joacă a doua sa întîlnire în Cupa Davis, în timp ce Hombergen este de cîțiva ani titular. Mă așteptam ca Ilie să joace în continuare crispat, dar el uită de scor și după cîteva gheme disputate la începutul setului trei face apoi 10 gheme la rînd, încercînd și reușind mingi de-a dreptul imposibile. Hombergen pare un umil strîngător de mingi. Publicul se ridică în picioare după fiecare punct, iar la sfîrșitul meciului un cor uriaș scandează: «I-li-e, I-li-e!»

La dublu am cîștigat cu 3-0, belgienii jucînd cu Drossar și De Gronekel. În ultima zi, Ilie îl bate 3-1 pe Drossar, după un meci palpitant, în care tribunele l-au încurajat de la prima pînă la ultima minge. Începe meciul lui Ion cu Hombergen. Campionul belgian nu mai are ce pierde, iar Ion vrea să șteargă impresia din prima zi. Obosit după meciul lui Ilie, publicul asistă în liniște. Hombergen, relaxat, riscă în permanență și foarte multe mingi îi intră în teren. Ion face eforturi disperate să țină ritmul. Cîștigă chinuit primele două seturi: 8-6; 7-5. La sfîrșitul setului trei, Hombergen sesizează oboseala lui Ion și pune «scurte» urmate de loburi. Hărțuit, Ion fuge pe tot terenul. În tribună se aud rîsete. În pauza dintre gheme Ion e mînios. Ochii îi sînt congestionați, mîna îi tremură. Bea apă și mușcă marginea paharului.

Meciul s-a întrerupt din cauza întunericului la două seturi la unu și 3-1 pentru Ion. Căpitanul echipei belgiene a cedat punctul. Seara, Ion nu a vrut să vină la banchet și noi n-am insistat.

Peste o săptămînă, Țiriac ridica publicul în picioare la Stuttgart în finala susținută contra lui Roy Emerson (de mai multe ori cîștigător al Roland Garros-ului, Wimbledon-ului, Forest Hills-ului și Cupei Davis), aflat atunci în primă formă. Ion a pierdut foarte greu meciul, iar comentariile i-au fost favorabile. Gottfried von Cramm, una dintre cele mai marcante personalități din lumea tenisului, declară: «Nici unul din primii zece jucători din lume nu poate fi sigur de victorie în fața acestui adevărat atlet din România. Pentru nimeni, fie el Santana sau Emerson, nu e o rușine să piardă în fața lui Țiriac, o adevărată mașină de alergat». Iar ziarul «Stuttgarter Nachrichten» notează: «În finala de simplu, fostul cîștigător al Wimbledon-ului, Roy Emerson, și campionul român au entuziasmat pe spectatori printr-un joc pasionant. Partida a *durat mai bine de două ore și a furnizat cea mai* frumoasă finală văzută de noi în ultimii ani».

După Stuttgart, Ion și Ilie se duc la Roma, iar Mărmureanu și Bosch, la un concurs în Berlinul occidental, adică la cele două importante turnee care se bucurau de prezența primilor jucători din lume. La Roma participau Roche, Mulligan, Fletcher, Pietrangeli, Gulyas, iar în Berlinul occidental, capetele de afiș erau Santana și Emerson.

Năstase îi bate pe Bartoni și pe Tachini, dar pierde la Mulligan, iar Ion îi elimină pe Palmieri și Fletcher. În celălalt concurs Mărmureanu realizează o frumoasă victorie la indianul Mukerja. Bosch, în schimb, îi ia doar patru ghemuri lui Santana. Sîmbătă seara, adică cu aproape o săptămînă înaintea meciului, echipa Spaniei, fără Santana, care ajunsese în finală, sosește la București.

La Roma concursul se desfășoară anevoios din cauza ploilor. Țiriac îl bate pe Bologna și intră în semifinală, la dublu, Țiriac și Năstase se califică în sferturi, iar la mixt Țiriac și Virginia Wade (Anglia) urmează să joace în semifinale.

Luni seara vine Santana. Mă duc să-l aștept și mă gîndesc ce înseamnă și soarta omului. Manolo Santana, cîștigător al Wimbledon-ului, Roland Garros-ului și Forest-Hills-ului, campionul a cărui faimă o întrece în țara sa pe cea a toreadorilor reprezentantul firmei Philips Morris în Spania. Jucătorul care pentru o simplă demonstrație primește nu știu cîte sute sau mii de dolari. Fostul copil orfan despre care se spune că la vîrsta de zece ani s-a angajat strîngător de mingi pentru a-și cîștiga o pîine. Pentru ca mai tîrziu, într-o seară cînd terenurile erau libere și el bătea mingea, să fie remarcat de domnul Romeo Giron, unul din membrii de vază ai clubului. Nu peste mult timp, domnul Giron cere acordul mamei lui Manolo de a se ocupa de fiul ei. Din acel moment, pentru micuțul Manolo începe o viață de vis: mănîncă pe măsura foamei, joacă tenis, învață. Manolo Santana, marele campion despre care se spune că după fiecare victorie importantă telefonează tatălui său adoptiv.

Sosește Santana, odată cu el Mărmureanu și Bosch, dar eu nu mai am ochi și pentru ei. Schimb cu Santana cîteva cuvinte, bineînțeles banale, și apoi îl iau în primire ziariștii. Este de o comunicativitate rar întîlnită. «Vreți să știți părerea mea despre meci? Însăși prezența noastră aici cu atîtea zile înainte vă poate edifica. Considerăm întîlnirea cu România ca foarte importantă și de aceea am socotit că o prealabilă acomodare ne este absolut necesară. Tocmai de aceea am condiționat participarea mea la turneul din Berlinul occidental de stabilirea datei irevocabile de plecare spre București: luni după-amiază. Am jucat o singură dată cu Țiriac și am pierdut. Este un jucător care obosește rar, mereu dîrz, foarte hotărît. Cu Năstase nu am jucat încă, dar am auzit multe lucruri foarte bune despre el».

În autobuz îl întreb pe Günther cum joacă Santana, iar el îmi răspunde: «Serviciul nu e foarte tare, ca al lui Lundquist sau Sangster, spre exemplu, dar e întotdeauna bine plasat și asta te obligă să returnezi la mijlocul terenului. În 80% din cazuri pe asemenea mingi Santana vine la plasă, lovind liftat cu dreapta. Pasează foarte bine, are un volé foarte bun. L-am privit o săptămînă întreagă și nu pot spune că am observat o parte slabă unde să faci cu regularitate punctul».

Trec pe la ziarul «Sportul» să aflu rezultatele de la Roma. Semifinala lui Țiriac cu Mulligan se întrerupse chiar în primul set din cauza ploii. Lucrurile încep să se complice, fiindcă marți băieții noștri mai jucau încă la Roma, iar vineri începea meciul. A doua zi îl văd pe Santana la antrenament. Reprizele de tenis intens alternează cu pauze mari în care se vorbește și se rîde mult. Santana nu are program special și gesturi studiate. Îl simți că-i place să lovească, aleargă mult și face prietenește cu ochiul copiilor de mingi. Marți, la Roma, Țiriac întrerupe din nou, tot din cauza ploii, semifinala sa cu Mulligan, dar de data aceasta Ion și Ilie se retrag din concurs. Ajung în sfîrșit miercuri acasă, după o călătorie în care au folosit deopotrivă automobilul, avionul și trenul. Întîrzierea băieților nu se comentează pentru că o semifinală la Roma, la vremea aceea, reprezenta una din culmile la care visam.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

VIAȚA LUI GROCK, «REGELE» CLOVNILOR (7)

așa s-a născut grock

Sosi și anul 1903. Anul în care Adrian Wettach devenit Grock.

Afacerile circului Baracetta mergeau atît de rău încît pîndeam o ocazie să mă despotmolesc.

Această ocazie se ivi pe cînd mă aflam din nou la Voison. Mă dusesem într-un Café-concert ca să-mi încerc norocul.

— Să vorbești cu patronul? Nu e cu putință, îmi spuse șeful chelnerilor. L-am dus la spital, ieri. A căzut în timp ce cînta la pian.

— Cum?

— Da. Îi acompania pe artiști. Dealtfel, reprezentația nu va putea să aibă loc deseară.

Reprezentația a avut totuși loc. Mi s-au dat 10 franci pe zi, casă și masă.

Baracetta nu-mi purtară pică.

Cîteva zile după asta, făceam exerciții la pian, cînd două femei intrară în cafeneaua care ținea de un hotel.

Eram singur și mi se adresară mie, voind să știe dacă era posibil să aibă o cameră pentru cîteva zile.

Cea mai tînără dintre ele mă privea cu insistență. O examinai la rîndul meu și am recunoscut-o pe dată.

— Jenny!

— Adrian! Ce faci aici?

— Dar tu?

— Circul nostru sosește mîine.

Această tînără femeie era fata clovnului Wetzel. Se măritase cu artistul Lucien Godard, cu care intrase la Circul național elvețian.

Cînd am ieșit, se lipeau peste tot afișe și primele trăsuri soseau în piața tîrgului.

Jenny mă conduse la soțul ei, care se arătă îndată gata să mă prezinte directorului lor — un elvețian care se numea Schmidt. Era un om foarte original. Începuse prin a fi patron măcelar. Devenit bogat, întemeiase un circ. Cîștiga mult mai puțini bani, dar era fericit.

Prima mea întîlnire cu Schmidt, a doua zi dimineață, îmi dovedi că era un număr aparte.

Instalat pe un scaun turnant, un omuleț grăsuliu, cu o calviție roză, mă fixa fără un cuvînt printr-un lornion.

Cu gesturi lente, și-a aprins un trabuc.

— Ai fost la școală?

— Da.

— Bun. Botezat și vaccinat?

— Da.

— Bun. Cît fac 13 și cu 27?

— 40.

— Bun. Spune-mi cîțiva eroi naționali elvețieni.

— Tell, Winkelned.

— Alții.

Ezitam.

— Waldmann.

— Și apoi?

Se impacientă.

Nu mai găseam nimic.

— Și Ochsenbein? Ei? Nu contează deloc?

Doamne! Cine putea să fie acest Ochsenbein? Auzeam pentru prima oară de el.

— Cum, nu știi cine a fost Ochsenbein și pretinzi că ești elvețian? Du-te, tinere, învață și pe urmă să vii. Nu pot să te angajez așa.

Am alergat s-o caut pe Jenny.

— Jenny! Te implor! Angajarea mea depinde de unul Ochsenbein. Știi de cine e vorba?

Tînăra femeie izbucni în rîs.

— Evident, toată lumea îl știe aici. Nu ți-am spus ca să cazi și tu ca noi. Ochsenbein e un strămoș de-al lui Schmidt. E foarte mîndru de el. Acest strămoș s-a luptat nu știu în ce an, și nu e necesar să știi, cu Sonderbund. Întoarce-te la Schmidt și spune-i că ți-ai amintit acum de Ochsenbein, a cărui vitejie i-ai admirat-o totdeauna.

Am obținut angajamentul, dar nu pe post de clovn sau voltijor.

— Clovni și voltijori sînt cîte boabe de nisip pe malul mării, declară fostul măcelar. Dar un bun casier nu se află peste tot.

Am devenit deci... casier, cu 250 franci salariu pe lună. Mi-am preluat postul chiar a doua zi.

— Dimineața, mă puse în temă casierul concediat, ai de măturat în vagonul-casierie. La sosire și la plecare trebuie să ajuți la montat și demontat și să expediezi caii.

— Bun. Ușor de făcut. Și apoi?

— În timpul reprezentației ai sarcina să aduni bălegarul din manej, să dai hrană animalelor și să ajuți la schimbarea costumelor în cabine.

— Bun. Și asta se poate face. E tot?

— Nu. În fiecare seară trebuie să faci socotelile cu patroana și, crede-mă, asta e cel mai teribil!

Cu toate aceste obligații, găseam timp să mă antrenez cu ardoare în fiecare dimineață sculîndu-mă devreme. Cum într-o zi făceam cabriolă după cabriolă, cîntînd în același timp la vioară, Schmidt apăru deodată în fața mea.

— Ia spune, ești țicnit?

— ...?

— De ce nu mi-ai spus ce știi să faci?

— Mi-ați spus totuși că...

— Gura! O să-ți arăt eu ce-nseamnă să-ți bați joc de un descendent de-al lui Ochsenbein! Caută-ți imediat un partener și pune la punct un număr. Înțeles?

M-am sfătuit cu Jenny și Godard.

Își aduceau aminte de un artist care lucrase înainte la Circul național, dar care trebuise să se separe de partenerul lui pentru a-și face serviciul militar. Stagiul său se terminase. Omul se numea Marius Galante. I-am scris și a venit îndată. Galante lucra sub numele de «Brick». Sosi la 29 septembrie 1903.

— Cînd puteți începe?, întrebă Schmidt.

— Poimîine.

— Aveți intenția să montați ceva în două zile?

Galante era un tînăr cam de vîrsta mea, atletic, minunat ca «purtător» și chitarist. Înainte de a-și face armata, participase la un număr acrobatico-muzical cu un spaniol numit Pedro, sub pseudonimele de Brick și Brock.

Galante vroia să-și păstreze numele de artist. Cît despre mine, refuzam să-l iau pe cel de Brock, ce aparținea lui Pedro. Combinația acestor două nume îmi plăcea totuși. Ce să fac? Hotărît să păstrez sunetul «rock», am încercat toate literele alfabetului: Arock, Drock, Erock erau oarecare. Frock parcă suna ceva mai bine. Grock!!! Perfect!

Așa s-a născut Grock, la 1 octombrie 1903, la Nîmes.

*

«Brick și Grock» rămaseră la Papa Schmidt pînă în octombrie 1904, voiajînd prin toată Europa. Turneul luă sfîrșit la Geneva, pentru că Schmidt își vindea circul și se retrăgea.

Încă din primul an, Brick și cu mine am fost în stare să ne cumpărăm noi costume și să ne înlocuim instrumentele. Ne antrenam fără răgaz și numărul nostru nu întîrzie să aibă reputația de a fi cel mai bun în genul său. Eram socotit cel mai tare voltijor al timpului. N-aveam să mă preocup de angajamente și urcam încet, dar sigur.

Am părăsit Geneva pentru a discuta despre un contract cu Circul Bureau la Lyon. Eram mai elegant ca odinioară și directorul mă recunoscu cu greu.

— Dumneata ești Grock? Nu știam asta cînd te-am angajat!

Unul dintre vechii mei prieteni, clovnul Fernandez, pe care-l pierdusem mult timp din vedere, se apropie de mine:

— Ce faci aici? Ești fără lucru?

— Ba nu. Încep deseară.

— Unde? Nu figurezi pe afișe.

— Cum? Dar asta ce-i?

— Brick și Grock. Ești tu?

— Sîntem noi.

— Grock e un acrobat formidabil. Tu ești Brick?

— Nu, eu sînt Grock!

La sfîrșitul primei ședințe, directorul veni să ne felicite în cabină. Îl însoțea cineva care vroia să ne vorbească. Nu voi uita așa de curînd această conversație. Cînd domnul acela ne părăsi, aveam în buzunar un angajament pentru circul Medrano din Paris. Primul nostru contract la unul din circurile de frunte ale unei capitale din Europa. De el depindea soarta noastră.

Brick era unic. Aveam cu adevărat un succes considerabil și ofertele de angajamente ne copleșeau. Eram fericiți. Fără a fi încă niște stele, făceam parte din programele de valoare.

Timp de doi ani am colindat Franța, Belgia, Tunisia, Italia și Spania.

În februarie 1906 ne-am angajat la Buenos Aires, la teatrul Saint Martin, transformat în circ. Călătoria avea loc cu pachebotul «Italia». Pe drum, o avarie la cîrmă constrînse nava să facă escală aproape o săptămînă pe o mică insulă populată de indigeni cu pielea întunecată.

Plictiseala ne împinse să încercăm o experiență. Venise seara. Ca totdeauna, băștinașii insulei ne înconjurau interesați de felul de viață și de obiceiurile europenilor. Brick și cu mine ne-am hotărît pe loc să dăm o reprezentație. Eram curioși să le vedem reacțiile.

Rezultatul a fost neașteptat. Luau glumele noastre foarte în serios. Cînd Brick mă dojenea pentru gogomăniile mele se auzeau suspine în asistență. Dar cînd căzui și mă tăvăleam pe nisip, în urma unei lovituri de picior a partenerului meu, primită la locul potrivit, acest public surprinzător începu să scoată niște urlete de disperare, încît am încetat să mai jucăm.

S-au calmat cam greu. Dar Brick își pierduse orice considerație în ochii lor. O bătrînă îmi aduse, în semn de consolare, ciozvîrta nu știu cărui animal. Alții îmi dăruiau fructe pe care le depuneau la picioarele mele. Prin gesturi îmi dădură de înțeles că dacă vroiam să mă răzbun pe răul Brick puteam conta pe ajutorul lor. Amenințai cu pumnul în direcția acestuia și toată asistența mă imită.

A doua zi am plecat și cincisprezece zile mai tîrziu eram la Buenos Aires.

Șederea aceea la Buenos Aires a fost decisivă pentru mine, pentru că acolo am făcut cunoștință cu Antonet, cel mai bun clovn de pe atunci.

Circul Saint-Martin angajase două cupluri de clovni: Palisse-Cerato și Antonet-Walter. Palisse și Cerato aveau o reputație mondială și așteptam apariția lor cu nerăbdare. Lucrau în prima parte a programului. Arta lui Cerato a fost o revelație. Sala era aproape să se năruie sub atîtea aplauze.

Îmi era greu să-mi închipui că poate exista ceva mai bun. Dar, pe măsură ce-i priveam pe Antonet și Walter, judecata mea se modifică și steaua lui Palisse și Cerato pălea. Publicul i-a însoțit pe Antonet și Walter cu ovații pînă ce au părăsit arena.

A. IOSEFINI

(Va urma)

Hari Brauner la Universal club, ca și noi.

Doi viitori filozofi, Eugen Dumitrescu și Mircea Bucsok, se întreabă ce s-ar întîmpla «de-ar fi mîndra-n deal la cruce».

cum a fost (29)

Primele gînduri și primele versuri rostite în Cenaclul nostru au fost rupte din simțămintele și cuvintele înflăcărate cu care, în ultima săptămînă, întregul nostru popor a omagiat istoricul moment pe care l-am trăit, alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în inalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România.

Ion Marinescu, Costel Constantin, Florian Pittiș și Florin Crăciunescu au recitat *Fiul patriei* (Mihai Beniuc), *Pe nimb de vulturi* (Vasile Nicolescu), *Pod peste veacuri* (Ion Nicolescu), *Cu țara scrisă în privire* (Nicolae Dragoș). Poezia — mereu prezentă la datorie cînd e vorba de a da un nume celei mai nobile emoții.

*

Chibzuind că la cumpăna dintre două luni de primăvară fiind, oaspeți ai unui club de tineret fiind, Universal club (sectorul 3), Cenaclul «Flacăra» a hotărît ca antologia sa să fie dedicată, pur și simplu, primăverii, mai bine-zis primăverilor văzute de marii noștri poeți, beți de roze, de crînguri, de grădini. Deși oaspeți ai unui club intitulat Universal, gazdele noastre nu au extins universalismul într-atît încît să accepte de la început rigorile unei selecții cu temă dată (și ce temă, primăvara!). Sala a răspuns timid îndemnurilor la visare lansate de Tamara Crețulescu și Lucia Rîpeanu, de Ion Marinescu, Mihai Stan, Florian Pittiș, Costel Constantin, Florin Crăciunescu, care au citit din Lucian Blaga, Magda Isanos, Mihai Beniuc, Macedonski, Ion Pillat, Leonid Dimov, poezii al căror titlu, dacă nu are o primăvară în el are o roză, iar dacă nu are o roză are o barză («Barza» de Leonid Dimov). «Pentru înseninarea sufletelor înnourate de atîta primăvară», Adrian Păunescu i-a adus aminte lui Florian Pittiș că ar fi cazul să cînte acea melodie din folclorul nou, culeasă din Colentina (sectorul 2), iar lui Cornel Ionescu să spună la muzicuță ceea ce vrea el, «ținînd seama de faptul că trebuie să și placă». Și a plăcut tuturor Hora staccato. Cum de cînd e lumea și pămîntul între contabili șefi și anotimpul numit primăvară a existat o misterioasă legătură, Mircea Vintilă a mîngîiat chitara cu notele «Baladei contabilului șef», urmate de «Osebite anecdote» și «Un om pe niște scări». Din teancul de poezii scrise chiar de gazde am ascultat «Sonetul împlinirilor» în lectura autorului, adică a lui Mircea Albeanu, și frumosul «Colind» al Lilianei Pripici, mult prea emoționată pentru a-și citi singură inspiratele versuri, descifrate pînă la urmă de Tamara Crețulescu.

Pentru ca gheața să fie spartă de tot, și pentru că sinceritatea unei întîlniri este mai de preț decît respectarea punctelor stabilite acasă, am hotărît să renunțăm la restul antologiei, în favoarea unui dialog cu gazdele, a unui schimb de opinii ilustrate pe loc: spuneți-ne ce v-ar plăcea, vă vom spune și noi ce ne place. De acum încolo cei din sală și cei de pe scenă s-au străduit să se simtă precum în propunerea adresată de Adrian Păunescu: «Ca pe bordul unui vas mare, care călătorește între două continente — sectoarele 1 și 3». După ce Lucia Rîpeanu ne-a întors din nou la primăvară («Ploaie de primăvară» de Otilia Cazimir) iar Tamara Crețulescu ne-a cîntat (am scris exact, ne-a cîntat, nu recitat) «Neghiniță neagră», după ce studenții în anul II la filozofie Eugen Dumitrescu și Mircea Bucsok (recomandați de Mircea Vintilă) au debutat în cenaclul nostru cu două melodii, pe versuri de Eminescu și cîntec din bătrîni, «De-ar fi mîndra-n deal la cruce», după toate astea chiar că ne simțeam plutind. Din păcate, ne-am lovit, în domoala noastră alunecare, de o replică stridentă a unui cavaler de bulevard, certat cu bunul-simț, «o ramură uscată nimerită din întîmplare prin sală», cum avea să ne liniștească un conducător al Universal clubului.

Din păcate a fost și prima exmatriculare din cenaclu a unui invitat. Să sperăm că e și ultima.

Am trecut peste incident cu convingerea că ne aflăm în fața unor băieți și fete care merită frumusețile pe care le aveau cu ei membrii cenaclului nostru. Drept care am mers înainte alături de: Doru Stănculescu, deținătorul unei alchimii muzicale, care face din «Săraca fată, săracă» aproape un cîntec existențialist; Mihai Stan cel care, dacă va recita într-o bună zi «Cîntecul chitarelor» de Per Sorenssen, în fața unui munte, sînt convinsă că îl va spulbera: Adrian Păunescu, care a murmurat «Repeta povară»; eleva Mariana Dragomiroiu. Stimula de garoafele primite între timp, au mai cîntat: Dan Chebac («Războinicii», «Balada morții»), Doru Stănculescu («Ai, hai»), Erika Jozsa și Carol Horvath (unde ați fost cînd n-ați fost la cenaclu?), Vali și Carmen; a mai recitat Pittiș (fragment din «Scrisoarea III» și, în același binecunoscut stil, «Primăvara» de Topîrceanu). După ce s-a consultat cu sala, conducătorul cenaclului, Adrian Păunescu, a recitat, acompaniat în surdină de Cornel Ionescu și Eugen Dumitrescu, poeziile de care îi era și lui însuși dor: «Calul călare» și «Da, mai avem».

În ceea ce privește sfîrșitul propriu-zis, acesta a fost cu *foarte bine*, mai precis cu formația *Venus L*, condusă de Liane Biremberg («Hai veniți, cîntați cu noi» din filmul «Sacco și Vanzetti», «Adio», «Floarea», «Poemul orelor», compoziții ale grupului).

Magda **MIHĂILESCU**

«C-așa e să fii haiduc», spune Mariana Dragomiroiu.

Posibilă imagine dintr-un film cu Tamara Crețulescu și Costel Constantin.

Lucia Rîpeanu, după «Ploaie de aprilie».

Pentru prima dată la cenaclu, Florin Crăciunescu.

Venus L. spre deosebire de Venus N.

Fotografii de
Radu CONSTANTINESCU

cum a fost (30)

Un mediu receptiv — academicieni şi militari în acelaşi timp

Miercuri, 3 aprilie — din nou muzica şi poezia, în mijlocul unor oameni care au invitat *Cenaclul Flacăra*. Din nou deci o şansă de cunoaştere şi înţelegere spirituală, pe care publicul — alcătuit acum din studenţi ai Academiei Militare — şi cenaclul şi-au acordat-o. Pentru fructificarea acestei şanse fiecare a făcut, desigur, ce ştia mai bine. De exemplu, Camelia Zorlescu a recitat din Goga şi din Miron Radu Paraschivescu, iar Lucia Râpeanu din Topîrceanu şi din Marin Sorescu, în timp ce Ion Gheorghe Arcudeanu a intrat cît se poate de actoriceşte în pielea personajului iepuresc din fabula «Iepuraşul cherchelit». Cornel Ionescu l-a întrebat pe «Radu mamii» Cine-a pus cîrciuma-n drum», dar n-a aflat nici un răspuns. Tocmai de aceea a mai cîntat şi «Frunzuliţă verde de stejar». Alături de «Balada murgului», «Vis cu Nicuţă şi Tăligă», «Lordul Jonn» şi «Osebite anecdote», Mircea Vintilă a oferit şi o premieră: «Balada lui Constantin şi Veronica». Vali şi Carmen, după ce au cîntat «Mica publicitate» şi «Nopţi», s-au hotărît să ne spună şi un «Cîntec pentru pace». Din sală s-au pus întrebări privind intenţiile şi istoricul cenaclului (a început şi tînărul nostru cenaclu să aibă un istoric). S-a răspuns acestor întrebări cu vervă şi precizie. Apoi, Dan Chebac a interpretat în versiunea română, realizată de Adrian Păunescu, «Blowin' in the wind» (Vînare de vînt), acelaşi cîntec fiind reluat şi în original.

La cererea studenţilor militari, Adrian Păunescu a recitat «Da, mai avem» şi «Repetabila povară».

Avînd în vedere că în sală culoarea uniformelor era, desigur, uniforma, dar că acea culoare era, printre altele, şi o garanţie a posibilităţii muzicii şi poeziei de a exista în diversitate, adică într-o bogăţie de culori, Adrian Păunescu şi-a amintit un text din Blaga, care a marcat, de altfel, şi finalul întîlnirii: «Tot ce putem şti, fără temerea de a fi desminţiţi, este că sîntem purtătorii bogaţi ai unor excepţionale posibilităţi. Tot ce putem crede, fără de a săvîrşi un atentat împotriva lucidităţii, este că ni s-a dat să luminăm cu floarea noastră de mîne un colţ de pămînt. Tot ce putem spera, fără de a ne lăsa manevraţi de iluzii, este mîndria unor iniţiative spirituale, istorice, care să sară, din cînd în cînd, ca o scînteie şi asupra creştetelor altor popoare. Restul e ursită ».

Dumitru ELIADE

triste, revoltătoare devieri de la normele eticii şi echităţii noastre

tatăl avea 69 de ani şi era medic ginecolog, mama avea numai 13 ani

«S.C., la vîrsta de 13 ani, fiind sedusă de către Vintilă Gheorghe, care prin cadouri costisitoare şi promisiuni de viitor, a determinat-o să întreţină relaţii cu el, a dat naştere minorului S. Mario (acum acest minor are 7 ani, se numeşte Vintilă Mario prin stabilirea paternităţii şi este elev în clasa I, n.n.). Situaţia generală a numitei S.C. se datorează în principal unei lipse de supraveghere atentă a mamei sale care a crescut-o pe minoră în condiţii foarte grele, fiind despărţită de tatăl minorei şi avînd venituri modeste. Numita S.C., împreună cu fiul şi cu mama sa, ocupă un apartament cu care fostul concubin a înzestrat-o în scopul de a repara în acest fel prejudiciul moral pe care i l-a adus în timpul minorităţii. Vintilă Gheorghe a locuit un timp într-o cameră (în acel apartament, n.n.) pe care a mobilat-o cu lucrurile proprii, cerînd însă ca fosta concubină să accepte să se căsătorească, să convieţuiască cu el. Mama numitei S.C. s-a opus acestei căsătorii, date fiind diferenţa extrem mare de vîrstă, aproape 56 de ani, şi situaţia [illegible]colă. Vintilă G. a început o campanie de procese. A pretins că a fost izgonit din apartament, că i s-au oprit lucrurile personale, mobilier, veselă, îmbrăcăminte etc., motiv pentru care le-a dat în judecată pentru infracţiunea de furt. Concluziile noastre cu privire la situaţia lui S.C. sînt în sensul că aceasta este victima dorinţelor lui Vintilă Gheorghe un om cu posibilităţi intelectuale, spirituale şi materiale care i-au permis să profite de S.C. (am reprodus fragmente din ancheta socială nr. 34521 din 15 iunie 1972 ca răspuns la adresa nr. 2658/1972 eliberată de Judecătoria sectorului 7 Bucureşti, deoarece considerăm că este o relatare suficient de clară a cazului şi a mobilului care a provocat atîta necaz şi tristeţe).

32 de dosare (unele aflîndu-se încă pe rol!), aproape 300 de înfăţişări. Decizii, martori, hotărîri. O enormă risipă de timp şi bani. Şi totul a început în anul 1970, cînd s-a înaintat primul dosar, dar evenimentul declanşator (relaţii sexuale cu o minoră) avusese loc în primele luni ale anului 1966, deoarece minorul Vintilă M. s-a născut în decembrie 1966.

Cum a reuşit Vintilă Gheorghe să se sustragă deocamdată de la pedeapsa cuvenită? Cu foarte multă perspicacitate şi puţin noroc. Procuratura municipiului Bucureşti, prin adresa nr. 611/B/1970, consideră că «fapta nu a fost săvîrşită de dv.» (i se răspunde lui Vintilă Gheorghe). Cum s-a eliberat acest act? «Probabil în urma declaraţiei pe care am dat-o la miliţie după cele spuse (răspunde S.C.). Doctorul mi-a dat o listă de persoane despre care eu trebuia să spun că au avut relaţii sexuale cu mine. Mi-a promis mie şi mamei mele, că dacă vom declara cum zice el, totul va fi bine, dar văd că n-a fost deloc aşa...»

Că numita S.C. a dat o declaraţie cu o serie de nume fictive, reiese şi din faptul că persoanele, fără adresă şi identitate completă, n-au fost puse, aşa cum era normal, în urmărire pentru infracţiunea comisă (raporturi sexuale cu o minoră), dar încă ne mirăm, deocamdată, că minora, care «a recunoscut» că practica prostituţia, nu a fost condamnată. «Totul se aranjase de către mine, la miliţia de moravuri», ne spune Vintilă Gheorghe, elucidînd misterul acestor scoateri de sub urmărire. Mai tîrziu, cînd vor începe procesele, această declaraţie va fi considerată ca o dovadă de practicare a prostituţiei de către minora S.C., dar iată, considerăm noi, un fapt tulburător: două adrese eliberate de I.M.M.B. sectorul 1 miliţie — «din verificările efectuate nu rezultă că S.C. ar fi fost cercetată de organele noastre pentru practicarea prostituţiei»(adresa 375008/12 mai 1970), «vă comunicăm că cea în cauză nu a fost cercetată pentru această infracţiune» (adresa 5105 din 2 iunie 1970). Să considerăm că declaraţia dată de S.C. la indicaţiile lui Vintilă Gh. ar fi fost verificată şi deci, stabilindu-se adevărul, ar fi fost anulată?! Deşi adevărul în această privinţă are o mare însemnătate din toate punctele de vedere, vom merge totuşi mai departe. Cînd organele procuraturii îl scot pe Vintilă Gheorghe de sub urmărire penală pentru relaţii sexuale cu o minoră, menţionăm că nu se dăduse încă rezultatul definitiv al dosarului pentru stabilirea paternităţii. După ce atacă, fără succes, de două ori, prin recurs extraordinar, hotărîrea Tribunalului Suprem prin care este stabilit ca tată al minorului Vintilă Mario (şi se pare că va ataca din nou această hotărîre!), doctorul încă nu este supus urmăririi penale. Se aşteaptă o reclamaţie? De ce nu se acţionează din oficiu de către Procuratura municipiului Bucureşti, care, acum, pe baza hotărîrii Tribunalului Suprem şi pe baza dosarului nr. 481/1971, expertiza antropologică, (deci cu un an mai tîrziu după ce Vintilă Gheorghe fusese scos de sub urmărire) poate afla cine este tatăl minorului Vintilă Mario născut de către minora de 13 ani, S.C.?!

Mai mult decît atît, ca un amănunt nu lipsit de interes, după ce se stabileşte tatăl minorului Vintilă Mario şi i se stabileşte o pensie de întreţinere de 700 de lei (destul de mică faţă de posibilităţile materiale ale tatălui), doctorul, motivînd existenţa darului manual, apartamentul, reduce pensia la 450 lei. N-ar fi cazul ca minorului, prin mama sa, care a pierdut apartamentul printr-un proces la care i se refuză recursul extraordinar («darul manual a fost făcut pe un mobil imoral» — deci se recunoaşte caracterul imoral al darului! — susţine tovarăşul Cristian Dumitrescu de la Procuratura generală) să i se restabilească vechea pensie de 700 lei? Meschinărie şi tîrguială pentru o faptă atît de murdară, încît într-un presupus plan al valorii materiale nu poate fi nicicum vorba despre o vînzare-cumpărare-răscumpărare. Atît.

Dar să mergem mai departe, citînd cîteva fragmente din tulburătoarele scrisori «de dragoste» pe care Vintilă Gheorghe i le trimitea fetiţei S.C. «Tătuţu a reîntinerit. Abia acum îi place să trăiască, să iubească, să se dăruiască (avea pe atunci 72 de ani!, n.n.), să aibă şi el parte de o dragoste întreagă pe care n-a avut-o niciodată şi care să fie a lui, numai a lui. Ah, stricat bătrîn. De ce nu încetează — vei spune tu. Stricat. Da, dacă n-aş fi sincer, poate, copil bătrîn» (este explicată viaţa lui plină de deziluzii într-ale iubirii, n.n.). Apoi continuă cu sfaturi către fiul său — «N-aş vrea să fie un sentimental, n-aş vrea să iubească femeia mai mult decît merită. S-o cunoască aşa cum este, frivolă, nestatornică şi fără suflet. Să fii ambiţios, aşa după cum a fost tata, să ajungi în vîrful piramidei, să conduci tu turma, să nu te laşi condus de ei, numai atunci vei fi un om între oameni, aceasta este cheia şi secretul vieţii, adică să nu crezi niciodată ce cred alţii, să crezi numai ceea ce crezi tu, crezul tău te va mîntui, scumpul meu.» Va semna mai jos — Tata — şi va adăuga, avîndu-se în vedere viitoarea declaraţie pe care S.C. trebuia s-o dea la miliţie pentru scoaterea de sub urmărire a lui Vintilă Gheorghe. «Copilul meu frumos, ai grijă să nu-mi distrugi viaţa, după cum eu nu ţi-am distrus-o pe a ta». Este vorba de scrisoarea recomandată nr. 356 din 20 septembrie 1968, trimisă de la Maternitatea din Pucioasa, unde era medic primar. Iată alte fragmente la fel de edificatoare: «Chipul tău bălai, cu părul de aur, cu cărarea pe o parte, cu ochii tăi senini, blînzi şi albaştri, gîtul tău alb şi subţire, pielea albă, catifelată şi moale ca mătasea roză de pe scoicile de pe plajă, aurite de soare şi căldură... mă opresc aici, nu cobor mai jos (!) unde se găseşte o simfonie de acorduri cutremurătoare de emoţii pe care nu sînt în stare să le descriu, deoarece vraja lor, numai la gîndul că tu eşti comoara tuturor acestor delicate şi delicioase desfătări... (cît de patern, nu-i aşa, scrie onorabilul doctor ginecolog Vintilă Gheorghe?) Eşti copilul meu iubit pe care nu l-aş ceda nimănui... ne aparţinem unul altuia şi nimeni, absolut nimeni nu ne poate despărţi. Ar fi o crimă să te pierd, sau să te lepezi de mine.» (Scrisoarea recomandată nr. 3761 trimisă tot de la Pucioasa).

Şi, într-adevăr, S.C. comite o crimă «de neiertat». Ştie şi a înţeles concret, prin existenţa însăşi a copilului ei, că a greşit. Dar nu concepe să se căsătorească cu un om de 72 de ani, cînd ea avea doar 16 ani. Refuză categoric. «Mi s-a furat copilăria. De multe ori îmi vine să cred că visez urît. Aş da orice să fie numai un coşmar şi să mă trezesc iar la 12 ani. De ce să mi se fure şi viitorul? De trei ani muncesc. Doctorul nu ştie. Crede că sînt o întreţinută a cuiva (am verificat şi am constatat că tovarăşa S.C., la locul ei de muncă, unde nu i se cunoaşte adevărata situaţie, munceşte corect, a fost evidenţiată şi, deşi are doar 21 de ani, a fost avansată ca şefă a unei mici unităţi, menţionăm aici discreţia şi omenia de care o funcţionară de la serviciul de salarii a ştiut să menţină un secret pe care S.C. i-l mărturisise.) Poate că viitorul meu nu va fi el chiar aşa de frumos, dar va fi al meu, construit de mine, prin munca mea, prin demnitatea şi încrederea pe care vreau să le recîştig în ochii mei, dar şi în ochii cuiva care va trebui să mă cunoască aşa cum am fost, cum sînt şi cum vreau să fiu» (acesta este motivul pentru care noi i-am scris numele cu iniţiale).

După cum spuneam, doctorul Vintilă nu este de acord, o cheamă la proces pentru a reîntoarce darul manual, apartamentul, şi a obţine dreptul de a-l vinde. După ultima licitaţie definitivă, apartamentul a fost vîndut cu 127 000 lei, peste adevăratul său preţ de 86 000 lei.

Nu pot să înţeleg cum a putut să aibă loc rocada aceasta, adică fosta şi actuala victimă trebuie să plătească preţul apartamentului, plus cheltuieli de judecată, sau să fie apoi aruncată în mijlocul străzii, iar Vintilă Gheorghe, posesor al unei însemnate averi («eu am făcut statului o donaţie de tablouri valorînd zece milioane lei» cu cîtă emfază se îmbracă doctorul în dărnicie!) să-şi ceară drepturile că, vezi Doamne, este sărac.

Trebuie că s-a făcut un efort imens, că un ochi s-a închis prea tare, iar celălalt a fost deschis cu multă, prea multă solicitudine pentru a se găsi calea scoaterii la licitaţie a apartamentului. Adică nu s-a luat în seamă faptul că apartamentul a fost făcut cadou pentru a repara o infracţiune penală (deşi nu se poate, nicicum, repara o copilărie distrusă, o viaţă furată), dar s-a considerat că S.C. nu şi-a respectat făgăduielile făcute în scris la vîrsta de 14 ani, cînd încă era minoră! Oare n-au fost suficient înţelese motivele pentru care Vintilă Gheorghe voia neapărat să locuiască în acelaşi apartament cu S.C.? La această întrebare credem că mulţi s-au ferit să dea răspunsul cuvenit — menţinerea în continuare a intimităţii relaţiilor dintre el şi S.C.

Sigur că da, spunem noi cu amărăciune, s-a hotărît rezoluţiunea darului manual pentru că mobilul acestui dar a fost un mobil imoral. Dar care este pedeapsa ce i s-ar fi cuvenit «tinerelului» de 69 de ani care, după relaţiile cu o minoră de 12 ani, a devenit tatăl recunoscut al unui copil? Dacă minora a fost vinovată, dacă mama minorei a fost vinovată, dacă doctorul este vinovat, ce vină are copilul Vintilă Mario?

De unde atîta talent de a mărunţi fondul clar al problemei într-o sumedenie de dosare, de a da pentru fiecare dosar (neţinîndu-se cont de celelalte dosare!) cîte o soluţie, o hotărîre, iar în final, după o alergătură printr-un adevărat hăţiş de dosare, să se ajungă la o asemenea interpretare, încît acuzatul (lup îmbrăcat în blană de oaie!) este o victimă, iar victima devine o fioroasă fiinţă? S-a ajuns să nu se mai vadă pădurea din cauza... copacilor. Şi era limpede ca lumina zilei că tatăl loveşte în mama propriului său copil, recidivînd cu ajutorul unor interpretări de lege.

Dată fiind natura unică, deosebită a cauzei care a generat acest lung şir de dosare şi procese, ne exprimăm nedumerirea că nu s-a apelat niciodată la indicaţiile cuprinse în normele eticii şi echităţii socialiste. Lipsit de fondul şi aportul uman şi generos al acestor norme, procesul se încheie stîrnind o întrebare legitimă: Ce fel de dreptate este asta?

Şi dincolo de această reală tragedie, nebănuindu-şi deocamdată destinul impus cu brutalitatea unui căluş vîrît în gură, copilul creşte, rîde, învaţă.

El este elev în clasa I, este un elev bun, inteligent, are note mari. Mama lui este o tînără care înţelege şi vrea şi luptă pentru a trăi cinstit, pentru a fi, dincolo de cele întîmplate, un om adevărat. Împotriva lor s-a ridicat Vintilă Gheorghe. Încercînd să desprindem esenţa celor 32 de dosare cu 300 termene de judecată, am dorit să redăm fondul uman al acestui caz pe care îl dorim unic, irepetabil şi supus dezbaterii opiniei publice.

Victor NIŢĂ

Răspunzînd scrisorii publicate în «Flacăra» nr. 11 a.c. sub semnătura lui R. Dumitrescu din Sibiu, referitoare la «Grajdul-atelier din Călimănești», **Santa Iosif,** *șeful acestui punct de lucru Dacia-Service, ne scrie arătînd că R. Dumitrescu a acordat prea ușor un asemenea calificativ. Punctul de lucru din Călimănești a fost deschis, e drept, înaintea încheierii lucrărilor de amenajare, înaintea instalării încălzirii centrale și a unui grup sanitar, înaintea betonării curții. Santa Iosif ne aduce la cunoștință că acest punct, departe de a semăna cu un grajd, este instalat într-o clădire din sticlă și beton, pardosită cu mozaic. E dotat și cu aparatura electronică necesară reglajelor, echilibrării roților, reglării farurilor etc. În hala de lucru se pot executa intervenții pe trei autoturisme simultan. Depanările și tractările se execută cu ajutorul unui autoturism Dacia-Service. Punctul de lucru urmează să se extindă prin darea în folosință a trei boxe de reglaje fine, a unei boxe-atelier mecanic și de tinichigerie. Se vor executa, bineînțeles, și instalarea grupului sanitar, betonarea curții și lucrările pentru punerea la punct a încălzirii centrale.*

*

Bucur Constantin *din Arad ne scrie că: «Locuitorii din unele cartiere ale orașului Arad (în special din cartierul Pîrneava) așteaptă ca să vină salariați plătiți de municipalitate ca să planteze flori sau să taie în plantațiile de trandafiri ramurile care au început să se sălbăticească sau să se compromită total. Asociațiile de locatari ar putea organiza acțiuni în vederea amenajării lor. Un alt aspect: pe strada Sebeșului, de ani de zile se plantează în fața blocurilor arbuști. S-au făcut și apărători pentru acești pomi tineri. Vin însă autovehiculele și cît ai zice pește fac munca zadarnică. Anul trecut, în decurs de numai cîteva ceasuri, trei autovehicule au încercat să-i desființeze. Și asta în fiecare zi, pînă dispar. Primăvara se plantează alți pomi. Aceasta pînă cînd organele în drept îi vor obliga pe făptași să plătească pagubele.*

*

Absolventă a unei școli financiare, **Dragomir Sândița,** *comuna Liești, a fost repartizată în județul Iași, la un spital. După 2 ani și șase luni a născut o fetiță și a rămas acasă cîtva timp ca să-și crească copilul. A încercat să reintre în serviciu, a solicitat ajutorul forțelor de muncă din Galați, dar nu a primit nici un răspuns. A început căutările la Tecuci, dar s-a lovit de faptul că nu are mutație în oraș și deci nici forțele de muncă de aici nu puteau să-i dea repartiție.*

Răspunsul Consiliului popular al județului Galați, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale: *«Vă facem cunoscut că în urma demersurilor făcute în continuare de noi și a discuțiilor purtate cu reclamanta, rezultă că în prezent este angajată în funcția de calculator rate la cooperativa de consum Liești».*

director
Vlad Ion

șef oficiu
Neofit Tache

*

Weber Petre *din Sibiu, strada Vasile Alecsandri 29, se adresează, prin intermediul acestor pagini, Teatrului satiric-muzical «Constantin Tănase» din București cu o întrebare. De ce din spectacolul «Ritmurile tinereții», prezentat la Sibiu, pe data de 4.III.1974, a lipsit cîntărețul folk Mircea Florian? De ce organizatorii nu au găsit de cuviință să-i anunțe absența măcar prin ștergerea numelui de pe afișe?*

*

Căpitănescu Maria *din Timișoara, strada Corbului nr. 7/C, se referă la situația mamei sale, Căpitănescu Floarea din satul Valea Marcu, comuna Dumbrava, județul Mehedinți. Are 68 de ani și 24 ani vechime în C.A.P., din care cel puțin 21 de muncă. Deși statutul C.A.P. prevede pentru femeile care au împlinit 65 de ani și au 20 ani vechime o sumă anumită, C.A.P. refuză să-i elibereze fișa personală din 1950 pînă în prezent sau orice altă adeverință similară, pe baza căreia s-ar putea cere U.J.C.A.P.—Mehedinți revizuirea dosarului de pensionare.*

*

Am primit de la **Antoche Neculai** *din Bacău, str. Pictor Andreescu nr. 1, o precizare referitoare la scrisoarea ing. Gh. Enache, publicată în nr. 8/1974 sub titlul «Nu am primit nici un răspuns la contestația noastră». Modificarea rețetei de preparare a cleiului Bewoid prin înlocuirea parțială a colofoniului cu parafină, s-a introdus încă din anul 1940 la fabrica «Letea» Bacău.*

Pe atunci fabrica «Letea» a plătit o sumă destul de frumușică inginerului Emil Aldea de la fabrica de hîrtie Petrești. Inventatorul acestui clei a pus în practică la Bacău rețeta sa, dînd și numele acestui clei, «EMALDIN», după numele său. Antoche Neculai nu crede că după 30 de ani, tovarășii de la Brăila nu știu de cleiul de parafină pentru hîrtie EMALDIN.

Ce au de spus tovarășii de la fabrica «Letea»? — întreabă corespondentul nostru. De ce nu fac și dînșii economie de colofoniu, care se aduce cu atîta cheltuială din import? Parafină avem din belșug la noi în țară și rețeta o au de acum 30 de ani.

*

Apetri Vasile *s-a angajat în anul 1970 la uzina de autocamioane «Steagul Roșu» Brașov, unde a urmat cursul de calificare gradul II pentru meseria de strungar. Din octombrie 1970 pînă în septembrie 1972 a lucrat în această întreprindere. Deoarece dorea să se întoarcă la Bacău, unde avea casă și familie, dar nu prestase cei cinci ani de muncă la întreprindere prevăzuți de contract, a cerut să plătească școlarizarea și să i se elibereze cartea de muncă, conform Codului Muncii. Uzina de autocamioane Brașov i-a reținut însă cartea de muncă de la 12 septembrie 1972 pînă în octombrie 1973. La 15 martie 1973 Apetri Vasile a fost încadrat la Fabrica de șuruburi Bacău pe baza unor adeverințe eliberate de oficiile de muncă Brașov și Bacău. La cele trei sesizări făcute de Fabrica de șuruburi pentru eliberarea cărții lui de muncă, uzina brașoveană nu răspunde. Abia în urma unei sesizări la «Scînteia» îi trimite cartea de muncă. Dar în loc de strungar, e trecut lăcătuș. Apetri Vasile solicită acum din nou o adeverință din care să reiasă că a lucrat ca strungar avînd categoria a II-a, întrebîndu-se de ce e atît de greu să o obțină.*

*

Mincă Viorica *din Pitești, strada Craiovei, bloc 16, sc. E, etaj 3, ap. 16, semnalează următoarea situație: În luna ianuarie 1974 a cumpărat de la magazinul «Fortuna» din Pitești o bicicletă «Pegas» în valoare de 1 515 lei. Dintr-un lot de circa 60 de biciclete nu a găsit nici una fără defecte de fabricație (vopsea jupuită, ghidon strîmb, șa descusută, lipsă chei din trusă etc.). A cumpărat una cu completări de piese de la alte biciclete. Fiind iarnă, bicicleta n-a fost utilizată. Totuși ghidonul «nichelat» s-a jupuit, rămînînd fierul ca atare. Întreabă: dacă s-a știut de toate aceste defecțiuni de ce s-a făcut recepția? De ce prețul de vînzare nu a fost diminuat proporțional cu defecțiunile respective? De ce s-au eliberat certificate de calitate ca produs corespunzător? Fabrica producătoare Brașov ce părere are?*

*

Dumitran Alexandru *din București, Aleea Reșița nr. 9, bloc 43, sector 5, scrie în numele Comitetului de locatari al blocului 43: în perimetrul cuprins între strada Drumul Găzarului — Șoseaua Giurgiului și str. Luică s-a construit un cartier nou, format din 40—50 de blocuri. În tot cartierul există două barăci de lemn unde nu poți cumpăra decît pîine și articole de băcănie, care de fapt nu rezolvă nici pe departe necesitățile populației. Locuitorii din acest cartier se gîndesc cu amărăciune că în alte cartiere, ca Titan, de exemplu, se construiește o nouă frizerie sau o nouă marochinărie și aici nu au de unde să-și cumpere un kilogram de carne sau altceva.*

Locuitorii acestui cartier întreabă edilii orașului care sînt perspectivele de înființare (nu-i vorba de dezvoltare) a unei rețele alimentare, a unor complexe comerciale?

*

Caldare Zenovia *arată că s-a înscris în C.A.P. Crasnaleuca din județul Botoșani în anul 1959, de la înființare, și a muncit alături de ceilalți membri cooperatori cu depășiri de norme stabilite de adunarea generală. Fiind născută în anul 1912, la data de 14 aprilie 1972 s-a pensionat. Pensia a început s-o primească însă abia din aprilie 1973, pentru că în actul de naștere întocmit de Consiliul popular Crasnaleuca s-a făcut o greșeală, trecîndu-se ca dată de naștere 1918 în loc de 1912. Actul a trebuit să fie rectificat prin judecătoria din Dorohoi. Cum rămîne atunci cu cele 12 luni în care nu a primit pensia, întreabă Caldare Zenovia. O greșeală rectificată în actul ei de naștere contează mai mult decît îndeplinirea tuturor celorlalte condiții de pensionare?*

*

Repetenția la clasele I-IV a fost eliminată, iar în celelalte clase îngrădită. Hotărîre justă—ne scrie **Avram Gheorghe** *de la Școala generală nr. 1, Jimbolia, județul Timiș — ce se impunea de o necesitate. Avram Gheorghe consideră însă că există un «dar...». Dacă un elev din clasa I nu reușește să-și însușească tehnica scrisului și cititului, cele mai elementare calcule aritmetice, în clasele următoare nu mai poate face față. Corespondentul nostru propune ca, avînd în vedere și faptul că acum copiii merg la școală de la 6 ani, să i se dea elevului din clasa I posibilitatea să repete clasa și să se elimine repetenția de la clasele mai mari, a V-a și a VI-a. Propune de asemenea ca în școlile cu clase paralele să se instituie clase cu potențiale descrescînde: clasele «A», de pildă, să facă materia prevăzută în programă foarte aprofundat, «B»-urile și «C»-urile cuprinzînd elevi cu potențial intelectual ceva mai scăzut, să o facă mai scheletic, mai practic. După fiecare trimestru sau an școlar, pe baza anumitor criterii, elevii să poată trece din «B» în «A» și invers. Acest permanent concurs ar înlocui formele repetenției.*

*

Marcu Sofia, *București, strada Scorțan Ion nr. 76, sectorul 2, pensionară. Din 1971 este bolnavă, țintuită la pat. Are o fiică farmacistă în Caracal. Fiind singurul ei sprijin, dorește ca aceasta să fie mutată cu serviciul în București.*

Răspunsul Ministerului Sănătății, Direcția asistenței medicale: *Conform H.C.M. nr. 2351/1969, posturile de farmaciști în municipiul București se pot ocupa numai prin concurs. Ministerul Sănătății va organiza pe data de 27 aprilie 1974 o sesiune de concursuri pentru farmaciști în municipiul București, la care poate participa și farmacista Marcu Maria. Lista posturilor vacante și criteriile de participare la concurs se pot consulta de cei interesați la oficiile farmaceutice.*

inspector general
Ploeșteanu Ionel

*

În numărul 10 (978), din 2 martie 1974, s-a publicat scrisoarea lui D. Aurel din București care reclamă că, fiind despărțit în fapt de soția sa, D. Georgeta din Medgidia, aceasta nu-i permite să-și viziteze copilul. De data aceasta ne scrie **Dimirule Georgeta,** *domiciliată în Medgidia, strada Kemal Agi Amet nr. 4. Înainte de despărțirea în fapt și după aceasta, D. Aurel nu a înțeles ca de bunăvoie să presteze vreun ajutor material pentru creșterea copilului. Prin sentință judecătorească a fost obligat la plata unei sume de 350 lei lunar. Au început să curgă după aceasta acțiunile formulate în scop șicanator. Astfel, D. Aurel s-a adresat Judecătoriei din Medgidia cu acțiune pentru încredințarea minorului, dar nu-și asuma el această mare răspundere, ci lăsa totul în seama mamei sale. Acestei acțiuni i-a urmat o altă acțiune, prin care a solicitat a se stabili zile de vizitare a copilului. Judecătoria Medgidia a stabilit ca zile de vizită prima și ultima duminică din lună. Dar el nu se prevalează de aceste drepturi create, nu vine să vadă copilul. Tot el este însă cel nemulțumit pentru că, avînd muncă de teren, nu poate să se deplaseze de două ori pe lună. În legătură cu afirmația că fiul lor spune unui «alt om» tată, justificarea este lesne de lămurit. Trăind alături de alți nepoței, ne scrie Georgeta Dimirule, respectiv copiii fraților săi, fără să aibă puterea gîndirii lucrului afirmat, zice tată, că nu e nimic rău în aceasta, fiind vorba de o imitare, stare de lucruri caracteristică vîrstei lui.*

*

Sburlea Ionel, *domiciliat în orașul Vulcan, strada Decebal nr. 37/7, județul Hunedoara, a cumpărat în luna decembrie 1972 de la magazinul de mobilă din Vulcan o garnitură în valoare de 4 555 lei, executată de fabrica de mobilă din Cehu Silvaniei. Cînd a ajuns acasă a constatat unele lipsuri. Adresîndu-se fabricii, a primit răspuns că într-adevăr au fost piese lipsă din vina personalului. A primit și o telegramă să se prezinte la magazin să le ridice. Dar pînă în 12 octombrie 1973 nu a primit nimic.*

Fabrica mixtă «SILVANIA» din Cehu Silvaniei *ne răspunde în 14 decembrie 1973, anunțînd că piesele reclamate de tovarășul Sburlea au fost trimise magazinului de mobilă din Vulcan. În același timp, s-a luat legătura cu tovarășul Pavel Pick, merceolog la I.C.S. mărfuri industriale Petroșani, pentru a urmări dacă mărfurile trimise au ajuns la reclamant. Marfa trimisă, a declarat acesta, a ajuns în depozit la Petroșani, de unde apoi nu se mai știe nimic de ea. Pentru ca reclamantul totuși să intre în posesia celor reclamate se va mai trimite una garnitură sticlărie și una oglindă la depozitul din Petroșani, iar contravaloarea acestora se va imputa celor care răspund de misterioasa dispariție a celor trimise de fabrică la data de 7 mai 1973.*

director
Moraru Valer

Anul acesta Sburlea Ionel revine, arătînd că în ciuda răspunsului dat scrisorii trimise la «Flacăra» în octombrie 1973 nu a intrat încă în posesia pieselor lipsă la garnitura de mobilă pe care a cumpărat-o.

*

Comitetul sindical orășenesc Oravița s-a putut mîndri la un moment dat cu o realizare frumoasă — ne scrie **Grigore Palade** *din Oravița, strada Mihai Eminescu nr. 32, județul Caraș-Severin. Este vorba despre cenaclul literar care se înfiripase aici, dar a dispărut din motive pe care nu le consideră de ajuns întemeiate (lipsa unui critic literar etc.) E un necaz, afirmă Grigore Palade, resimțit de mulți orăvițeni, care așteaptă reînceperea cît mai grabnică a activității cenaclului în cadrul Casei orășenești de cultură «Mihai Eminescu» — așezămînt cu o atît de bogată tradiție culturală.*

*

Moană Alexandru *din comuna Bobicești, județul Olt, salariat la I.O.B.-Balș, scrie: La noi se face paza obștească prin rotație de către toți cetățenii. De la un timp încoace sînt cetățeni care spun că ei plătesc la Consiliul popular agentului fiscal și nu mai fac de pază. Am rămas noi, muncitorii, să facem de pază în comună. Nu știu cum să procedez pentru a găsi o soluție ca să nu mai fac de pază și să plătesc, căci la serviciu lucrez în ture. Dacă fac de pază în sat de la ora 9 seara la 5,30 dimineața nu mai pot să dau randament la lucru pentru că sînt foarte obosit. De ce salariații consiliului nu fac și ei serviciul de pază la telefon, pentru că ei pot să doarmă la consiliul popular și a doua zi pot să lucreze în bune condiții, pe cînd noi, muncitorii, sîntem expuși accidentelor de muncă. Sînt oameni la noi care lucrează într-un C.A.P. tot în comună, dar în alt sat, și nu fac de pază. Pădurarii tot nu fac. De ce trebuie să facem noi, muncitorii, care lucrăm la oraș?»*

*

Pe șoseaua Pantelimon, ascuns în dosul unor magazii ale Școlii profesionale speciale nr. 9 a Ministerului Sănătății, se află un monument de artă medievală, datînd din secolul XVI.

Este vorba de fosta mănăstire Mărcuța, încadrată în ziduri de cetate întărită, cu o clopotniță monumentală din timpul lui Constantin Ipsilanti, cu ruinele unei fîntîni la rîul Colentina, precum și o fostă așezare domnească transformată și ocupată acum de Școala de ucenici a Ministerului Sănătății.

Dacă fosta așezare domnească ar fi restaurată și înapoiată acestui monument, Direcția Monumentelor ar reda Capitalei un vechi lăcaș de cultură și un obiectiv turistic de importanță istorică. Se poate crea aici un muzeu de artă medievală cu toate evenimentele ce s-au succedat de la înființarea sa.

Cele de mai sus le consemnează **Nițescu Marioara** *din București.*

*

În ultimii trei ani transportul de pasageri pe brațul Chilia — adică pe distanța Tulcea-Periprava — s-a îmbunătățit trecîndu-se de la vechile nave, neconfortabile sau de capacitate mică, acționate de aburi și cu zbaturi la motonave moderne dotate cu ceea ce este mai nou în materie. Nu știu însă de ce, deși numărul de motonave a crescut, de foarte multe ori călătorim cu vechile vase.

Consider normal ca și oamenii din aceste părți îndepărtate, ale căror singure legături cu «continentul» sînt telefonul și vaporul, să beneficieze de un transport confortabil și sigur.

În momentul de față distanța amintită e satisfăcută de vasul «Independența» de capacitate mică, în care nu poți ocupa un loc decît dacă te urci printre primii. Foarte mulți pasageri stau în picioare sau afară.

Tot în dotarea flotei de transport fluvial sînt și navele rapide pentru pasageri cu aripi portante sau așa-zisele rachete. Deși sloiurile au trecut de mul nu se circulă cu ele. Cu aceste nave distanța Tulcea-Periprava ar fi acoperită în aproximativ 2 ore și cinc minute, spre deosebire de «pasager» care o străbate în circa 4 ore (motonava), iar actualul vas «Independența» în aproximativ 6 ore. (Mă numesc **Trandes Constantin** *și sînt inginer agronom la C.A.P.-Chilia Veche, județul Tulcea.)*

*

Pîrvu Florian, *jurist, locuind în București, str B. Brainer nr. 2, ne scrie că s-a născut în com. Mărunței, vecină cu fondul de vînătoare Reșca, și l-a cunoscut în copilărie pe Ilie Neagu, eroul reportajulu «Eu, ca tehnician de vînătoare, știu foarte bine c este prestigiul țării» («Flacăra» nr. 11 din 1974) Cititorul nostru se îndoiește că vînătoarea ar fi integrată în activitatea de producție planificată, așa cum se arată în articol. În prezent, cu excepția iepurilor vînatul irațional a distrus aproape toate celelalt animale care trăiau din abundență în Reșca. Inspectoratul silvic județean face cîteodată unele concesi ceea ce nu este bine. Este știut că pretextul vînări unor cerbi este folosit în orice sezon pentru distrugerea oricărui vînat. Întrucît importanța naturală ș istorică a acestui loc cere o imediată revizuire concepției despre ocrotirea vînatului, Pîrvu Floria își exprimă speranța că specialiștii vor analiza măsurile cele mai bune pentru salvarea acestuia.*

*

Victor Răileanu, *Mangalia, str. Oituz nr. se face purtătorul de cuvînt al mai multor locuito acestui oraș. Mangalia are o casă de cultură un au loc spectacole de teatru, film, reuniuni, conferințe programe artistice și multe altele. În acest oraș c peste 20 000 locuitori nu există nici un cinematograf Sîmbăta și duminica, la Casa de cultură se organizeaz seri de dans sau alte manifestări cultural-artistice Locuitorii Mangaliei ar dori să aibă o sală numa pentru programe de film.*

*

Ciobotaru Constantin, *din Suceava, bd. Georg Enescu 8, bloc G 7 II sau III, scara B, ap. 10, se refer la o problemă care nu privește numai orașele sucevene: felul cum sînt numerotate noile blocuri. Spr exemplu, adresa domniei-sale se prezintă astfel bloc D 7 scara A, G 7 scara B, G7 scara C; deci prim scară A este D7, iar scările D și C=G 7. În felu acesta sînt numerotate și alte blocuri dispuse la rînd care au și cifre și litere. Cînd cineva te caută, nu t poate găsi pentru că în momentul cînd vede la capătu clădirii litera D, cu toate că blocul este G 7, pleac mai departe.*

Întrebîndu-se de ce mai e necesar să se dea atîte denumiri — G 7, D 7, M 4, A-uri, J-uri, C-uri ș.a.m.d — unor blocuri care mai au în același timp și u număr, Ciobotaru Constantin propune ca blocuril să fie numerotate cu numere de la 1 la ∞. Sumedeni de litere să rămînă în dosarele constructorilor dac așa doresc.

*

Ca absolvent al unei școli profesionale, cu meseri de electrician constructor de mașini electrice (bobinator), **Ungureanu Aurelian,** *domiciliat în comuna Străulești, satul Budu Cantemir, județul Vaslui a fost repartizat de către Ministerul Muncii la I.E.I.L Huși. Prezentîndu-se la întreprindere nu a fost îns încadrat, din cauză că — așa cum i s-a spus — nu exista post liber. Pentru a putea fi încadrat er nevoie de suplimentarea postului de către I.J.I.L. — Vaslui.*

Răspunsul Comitetului județean Vaslui a P.C.R.: *Cu adresa nr. 16873 din 1974 Întreprinderea județeană de industrie locală a dat dispoziți conducerii Fabricii mixte de industrie locală Huși d a încadra pe tovarășul Ungureanu Aurelian ca electrician bobinator. În acest sens s-a suplimentat ș schema de regie cu un post.*

*

În orașul Strehaia județul Mehedinți, pe strad Oltului la nr. 40, ne scrie **Giurumescu Teodor** *se află un imobil într-o stare deplorabilă la exterior iar prin mijlocul unei ferestre este scos un burla din tablă care adaugă un plus imaginii de paragin și un mijloc sigur de izbucnirea unui incendiu. Cas este locuită de Borișteanu Grigorița. În camera î care locuiește această femeie (care în prezent ar 80 de ani) este un raft pe care noaptea dorm niște găini, iar sub raft sînt depozitate lemnele pe care i l taie copiii și vecinii. În mijlocul camerei este o sob din tablă stricată, iar lîngă sobă improvizat un pa din scînduri.*

Bătrîna nu are nici un fel de ajutor decît de l Consiliul popular Strehaia.

Răspunsul comitetului județean Mehedinți al P.C.R. cercetînd și analizînd cele sesizate s-a constatat c sînt justificate, pentru care Comitetul Executiv a Consiliului Popular al orașului Strehaia, cunoscîn situația de fapt, a luat măsuri și cu data de 30 ianua rie a.c. sus-numita Borișteanu Grigorița a fost internată la căminul de bătrîni Ilovăț, județul Mehedinți unde sînt asigurate toate condițiile de viață.

Internarea sa în cămin este justificată de faptul c nu avea susținători legali și nici posibilități material de existență.

reportaj din chicago

Un oraș poate fi privit cu o mie de ochi. Poți intra, cel mai adesea, prin porțile arhitecturii și atunci relatarea ta nu va diferi de a colegului de *pe trotuarul celălalt decît cel mult prin topică.* Poți prefera culoarul, la fel de lejer, al descrierilor anterioare și nu-ți va rămîne decît satisfacția identificării la teren. Cînd accepți ideea forajului măcar la cîțiva metri depărtare de bordura accesibilă oricui, speri la mai mult. În cazul unei aglomerări ca Chicago, operația este obligatorie. Rezemat pe umerii lacului Michigan, orașul schimbă, asemeni flash-ului cinematografic, pe centimetru patrat și secundă, hainele una după alta și dacă rămîi la discreția automobilului n-ai să poți spune a doua zi decît ce s-a îndurat să-ți lase vederii cadrul forțat al parbrizului: un *centru leșiatic, aglomerat pînă peste poate,* case lungite spre soare, cartiere deșirate hăt departe, vitrine țipătoare, în contratimp cu modestia ferestrelor din jurul Parcului Jackson. E prea puțin și nereprezentativ pentru Chicago, locul de unde fuge atîta lume și, paradoxal, locul către care se îndreaptă, cu pasiune, atîția alții, consolidîndu-i poziția de cel mai mare oraș american după New York, firește. Din zece locuitori de pe Mississippi, unsprezece îți vor spune cu siguranță că preferă orice altceva, dar niciodată Chicago. I-am înțeles și îi înțeleg cunoscînd de acum ritmul relaxant al vieții în Minnesota și avînd cît de cît idee de faima, *nu din cele mai* ademenitoare, pusă în circulație pe seama orașului Chicago. Lume multă, necunoscută, neprimitoare, redusă în spațiul eului, cu refuzul sociabilității pe buze, alertată de mirajul cîștigului. Orașul îți poate dobîndi simpatia, de bună seamă, în ciuda pasiunii sale pentru izolare. Dar pentru asta va trebui să renunți cît de repede la înghesuiala trotuarului pe care la fiecare două secunde trebuie să auzi sau să emiți un «I'm sorry!», să uiți de vînzătoarele de reclame postate în drumul tău, să accepți, doar cînd n-ai încotro, dialogul propus cu insistență de invidiat de recrutorii în «Armata salvării» și uitînd de crestele împietrite ale blocurilor coborîte din cer să treci pragul cîtorva case. E una din cărări spre inima orașului.

«O milă depărtare de aici». Sub acest titlu e prezentată la Muzeul de știință și industrie istoria, în secvențe, a primei experiențe nucleare din istorie. Vă amintiți, desigur, detaliile, poate un pic prea romanțate, din monografia închinată lui Albert Einstein, la puțină vreme după moartea sa. Atomiștii rezidenți în America solicitau sprijinul pentru investigații științifice subordonate găsirii unui mijloc de luptă bazat pe fisiune nucleară. Se află aici, în muzeu, copia scrisorii lui Einstein, savantul care, simțind aproape teoria relativității, a trebuit să tocească școlărește matematicile superioare, întru netezirea drumului spre esența ei. Premiul Nobel, mulți ani după aceea, avea să-l găsească în drum spre India, invitat al lui Rabindranath Tagore, încununînd, mi se pare mie, mai mult decît talentul nativ neobișnuit, predispoziția spre fabulos a funcționărașului de la oficiul de patente din Zürich, cît ambiția fantastică de a-și explora pînă la capăt disponibilitățile științifice. Scrisoarea din Nassau Point, Peconic, Long Island către președintele Roosevelt, datată 2 august 1939, e concisă dar clară și ea face cunoscută dorința savanților de a contracara o posibilă apariție a armei atomice deasupra Europei. La 2 decembrie 1942, «La o milă depărtare de aici», de clădirea impunătoare a muzeului, se desfășura, sub conducerea lui Enrico Fermi, prima experiență nucleară. Harta dispunerii laboratorului a fost expusă, pro memoria. Clădirea, îmbrăcată în verde pe atunci, nu mai există, pe locul acela s-a construit stadionul universității. O casetă cu cărbune din prima pilă atomică din lume, C P-1 (Chicago Pile nr. 1), poate fi văzută în muzeu. Acest perete e dedicat de fapt în întregime evenimentului: fotografiile lui Enrico Fermi și ale colaboratorilor săi — LeoSzilard și Arthur Compton, doamnele Fermi și Compton în vizită la Chicago în decembrie 1962, la 20 de ani după eveniment. Cîndva era prinsă în vitrină doar cupa victoriei...

Muzeul de știință și industrie este un mic Babilon al tehnicii. Rătăcești kilometri întregi, pe scările rulante ori de-a lungul culoarelor în sens unic minunîndu-te de cîte s-au putut aglomera într-o singură clădire și mai ales cum sînt prezentate. Vrei să afli ceva despre fabricația oțelului? Găsești la etaj microinstalații dispuse să te poarte de la furnal la turnarea continuă. Ceva despre automobil? La parter, un «scrin al bunicii» cu fel de fel de arătări în materie începînd cu Bernardi 1893, Gleason 1909, Mercedes 1913 ori Ford 1914, trăsuri stăpînite de orgoliul motorului. Am descoperit și mica istorie a presei, ilustrată între altele cu fotografii celebre. Fotoliul de onoare, desigur, rezervat primei fotografii din lume (1826): «Acasă la Nicèphore Niepce» (tatăl ei). Imaginea primei sesiuni O.N.U. (San Francisco, 1945) stă alături de [illegible] Franz Ferdinand la Sarajevo și al implantării steagului la Iwo Jima. Știința și tehnica se pot degusta în comprimate, aici, la o milă depărtare de laboratorul lui Fermi. *Cînd în campusul Universității* Chicago am sesizat micul obelisc închinat de Henry Moore evenimentului de la 2 decembrie 1942 am avut încă o dată revelația unicității.

A fost o adevărată revelație. Programul meu la Chicago era așa de încărcat încît să fi vrut și nu reușeam mai mult decît reușeau toți cei din grupul nostru — vizite, discuții, întrebări acolo unde mergem și... preparativele de rigoare pentru întoarcerea în Minnesota. Apropierea Michiganului, asemeni mării sau oceanului, alimentează nestatornicia. Invitația a fost atît de amabilă că n-am rezistat, mi s-ar fi părut în afara oricărui gest de eleganță. Domnul Merdinger, cel care insista atît de mult să-l vizitez, este un om trecut de prima tinerețe. Ne-am identificat reciproc la primul schimb de priviri la parterul hotelului Palmer House, unde-l așteptasem mai bine de o oră. Fusesem căutat cu insistență la alt «Hilton», cîțiva pași mai încolo, în tot acest timp! Ușor de înțeles și nimic imposibil în acest Chicago unde poți conviețui ani de zile fără să ai idee de ce se întîmplă dincolo de lungimea brațului.

În apartamentul domniei-sale am stat de vorbă o seară întreagă, în cea mai autentică limbă românească adusă încoace cu zeci de ani în urmă de pe colinele Sucevei. Profesor emerit la Universitatea Roosevelt, profesor la Școala de medicină a Universității Loyola, domnul Merdinger este în prezent președintele Academiei de științe a statului Illinois. Discuția pivotează în jurul vizitei sale, de anul trecut, în țară, despre care îmi spunea, într-o rară predispoziție emoțională: «Nu m-am putut sătura să privesc Suceava de astăzi, locul meu de baștină, locul unde am crescut într-o sărăcie nemaipomenită. Dar acolo m-am născut, acolo mi-am petrecut copilăria, acolo s-au născut părinții și bunicii mei și oricît de grele ar fi amintirile, de leagăn nu te desparți niciodată».

Printr-un gest abia ghicit, gazda mea de-o **seară mă invită în camera alăturată, în birou. Văd fotografiile înfățișîndu-l în momentul primirii de către președintele Republicii Socialiste România,** Nicolae Ceaușescu, la București. Din rafturile bibliotecii răsar poeziile lui Eminescu și Alecsandri, lucrări monografice despre arta românească. «Aș putea să vă recit și acum poeziile învățate în anii mei de școală. Sînt om de știință și am vrut să lucrez printre cei dintre care am plecat. Am fost interesat să văd la ce nivel muncesc ei. Și am rămas foarte plăcut impresionat. Îmi notez nume despre care aud vorbindu-se în superlative: profesorii Octav Costăchel, Ionescu Stoian, Laurențiu Chiosa, dr. Ovidiu Bujor. Dintr-un sertar este scoasă pentru a fi arătată, corespondența cu președintele Academiei Române, Miron Nicolescu, cu profesorii Mihai Drăgănescu și Virgil Cândea. Îmi arată o carte, «Efectele biologice ale poluării mediului», apărută sub redacția lui Alexandru Ionescu. Dr. Merdinger semnează prefața. «Aș vrea să vin din nou în România și sper că acest lucru să nu se întîmple foarte tîrziu. Păstrez amintiri dintre cele mai dragi și aștept să revăd locurile și oamenii pe care îi păstrez în inima mea».

Pe treptele Institutului de artă o afluență incredibilă. Ai putea înțelege că se află la mijloc vernisajul unei expoziții ocazionale. În hol, ce să spun, sufocant. Printre rafturile cu reproduceri de artă, cu monografii de tot felul sau mici bibelouri, abia îți faci loc. Dar după aceea apele se limpezesc. Camerele spațioase își dispută mulțimea de vizitatori, divizîndu-i în progresie geometrică și nu trebuie să te mire dacă la un moment dat vei constata că rămîi singur (cine nu-și dorește așa ceva?), față-n față cu respirația artistului. Brâncuși e aici, e oriunde, n-am fost încă pe Coasta de vest dar nu cred că de-acolo ar putea să lipsească. Capriciul organizatorilor îți lasă revelația descoperirii de unul singur. Criterii proprii de amplasare îi așază lucrările, cîte sînt, în diferite locuri, în extremitatea sălii de la etaj. Un indiciu că poate fi aproape nu lipsește: vecinătatea aleasă a marilor spirite din secolul nostru. În prealabil ai sub ochi o veritabilă enciclopedie Picasso în mișcare: «Corp de acrobată» (1904), chip de femeie uscățivă, conservînd trăsăturile feței știute de la Eva; «Bust de femeie» (1908) reprezintă o spaniolă, poate, între două vîrste. Parte din detaliile anatomice abia sînt sugerate. În «Nud șezînd» (1909) s-a renunțat la multe, conturate precis sînt doar gesturile. «Capul de femeie» obținut prin intersecția de micro corpuri geometrice, adunate într-un caleidoscop, firește, perfect. Ultimul tablou, tot «Cap de femeie»: fondul bate în ocru, suprimările de detaliu se țin lanț, starea psihică a personajului se află și mai pregnant sub semnul divorțului voit cu ceea ce numim clasic. Brâncuși (prezentat aici, în sfîrșit, drept sculptor român și nu francez născut în România) expune prima variantă a «Negresei blonde», datată 1928, în marmură albă, pe piedestal negru (în forma din 1933, în bronz am văzut-o la Muzeul de artă modernă la New York, în septembrie). «Muza dormind», bronz, 1910, este anterioară celei de la Guggenheim. Pe cealaltă latură a sălii, ceva mai bine pusă în relief, «Lebăda» din 1923, în marmură albă, învecinată de «*Doi pinguini*», din 1914. Izolată aproape, figura antică din piatră aparținînd perioadei 1906-1908. Lîngă «Lebăda» brâncușiană, un Picasso: «Mama și copilul» (1921) care ne readuce surprinzător la primul chip feminin evocat, în timp ce «Nud sub pin» (1959) face trimitere mult dincolo de ultima piesă a galeriei de la intrare. Frapant «Bătrînul chitarist». Cu chitara aproape verticală, cu capul înclinat în unghi drept, cu picioarele cruciș. Inima și gîndurile bătrînului chitarist sînt departe în spațiu, departe prin ani, buzele sale întredeschise abia rostesc răscolirile sufletești, *în timp ce mîna, arcuș de viață, tremură ațîțată* peste coardele reci. Decor de baladă andaluză străveche, sunet de cobză rătăcit în Altamira. Într-un front al încăperii vecine, Toulouse Lautrec. Ești atras de furtuna picioarelor, diagonală furibundă pe fondul de verde tocit al tabloului, unduirea mîinilor contrapunctează sacadat forțîndu-te să fredonezi Can-can. La «Moulin Rouge» (1892) — figuri scrobite de bărbați, și mai țepene sub jobenul negru, chipuri veștede de femei, cînd mirate, cînd protectoare. Lipsește, din păcate, profilul aceleia fără de care, în imaginația mea, «Moulin Rouge» nu aparține lui Lautrec, nu este el.

E ora închiderii, sînt aproape de mine mișcările ochilor implorînd retragerea, respirația aprinsă a celor care o zi întreagă au supravegheat alunecarea în sălile muzeului a mii de oameni. Ce mai apuc să văd este decorul acesta de lumini, voit sau pur și simplu întîmplător constituit la primul etaj în spatele unui perete de altar spaniol, din secolul patrusprezece. Peisaje semnate de Pissaro, Degas, Van Gogh, Monet, Renoir. Apa devine cînd verde, cînd albastră, valurile spumoase apar uneori în alb strălucitor. Splendidă corolă de peisaje, în semn de rămas bun.

Neagu UDROIU

cine s-a răzbunat pe racea petru ?

Petru Racea — fost pedagog, din toamna lui '72 pînă în aceea a lui '73 cînd i s-a desfăcut contractul de muncă, la Şcoala profesională «Nicovala» din Sighişoara — priveşte înapoi cu mînie şi face o acuzaţie cu vreo 13 capete. Cu scrisoarea în care erau ele consemnate m-am dus la Sighişoara şi am început să compar acuzele acestea cu realitatea. Iată bilanţul care mi-a ieşit:

CREDIT

1. Într-adevăr, lui Petru Racea şi încă unor doi candidaţi la postul de pedagogi li s-a cerut, în perioada de probe anterioare angajării, să semneze un fel de demisii nedatate, prin care prerecunoşteau că nu-s capabili să facă faţă sarcinilor implicate de funcţia de pedagog. Iniţiativa asta nelegală şi de o năstruşnică prudentă prevedere a aparţinut fostului director adjunct al şcolii, Rusu Gavrilă — azi pensionar; ea i-a fost reproşată acestuia de către forurile şcolare şi de partid în drept; dar de ea nu a ştiut nimic directorul Constantin Beldiman.

2. Într-adevăr, într-o anumită perioadă elevilor li s-a interzis de către direcţia şcolii să stea duminica în internat; dar măsura aceasta, extremistă şi nu tocmai fericită, a fost luată de nevoie şi numai împotriva băieţilor, pentru că aceştia erau peste măsură de indisciplinaţi, iar — în urma angajamentului utecistilor că vor contribui intens la asigurarea unui climat de disciplină — s-a revenit asupra ei. Strict logic, chestiunea poate fi pusă şi invers de cum a făcut-o tovarăşul Petru Racea, acuzînd nu direcţia şcolii pentru măsura luată, ci pe pedagogii care nu reuşeau să menţină ordinea în cămin.

3. Într-adevăr, n-a existat nici o evidenţă precisă şi nici cartele de masă la cantina şcolii, dar şcoala a avut şi are o excelentă gospodărie anexă, «cum n-au nici restaurantele din Sighişoara», iar cei care răspund de foarte mulţi ani de zile de gospodărie şi cantină, de la director la bucătar, au reputaţia unor oameni corecţi, devotaţi şi muncitori. Oricum, conducerea şcolii a fost criticată,şi acum cantina are şi evidenţă, şi cartele.

4. Într-adevăr, elevii externi nu primeau suplimentul de mîncare dimineaţa, în perioada de practică, pentru că fabrica îşi începea lucrul la ora şase şi ei nu mai aveau timp cînd să treacă să-l ia; dar suplimentul acesta nu rezulta dintr-o obligativitate, ci era realizarea conducerii şcolii care a reuşit să asigure, peste masa obişnuită a cantinei, şi un supliment. Încît, chiar dacă unii elevi, într-o anume perioadă, renunţau la supliment, şi chiar dacă suplimentul nu putea fi întotdeauna format din aceleaşi alimente pentru toţi cei peste o mie de elevi, nu înseamnă că un merit al conducerii şcolii trebuie transformat în cusur criticabil.

5. Într-adevăr, pedagogul Racea a luat cuvîntul în consiliul profesoral şi a vorbit critic mult timp, iar în registrul de procese verbale n-au fost consemnate decît texte de cîteva rînduri; şi, în paranteză fie spus, despre procedeul acesta al sintezei eliptice am auzit că se mai practică şi în alte şcoli.

6. Într-adevăr, textul iniţial al convocării la adunarea de partid deschisă în care urma să se discute cazul Racea cuprindea doar acest obiectiv; iar, în fapt, la acea şedinţă ordinea de zi a avut mai multe obiective privitoare în general la lipsurile şcolii, cît şi la alte aspecte ale muncii didactice; şi tot adevărat este că la acea adunare ex-pedagogului Racea i-a fost refuzată participarea. Dar forurile locale de conducere, administrative şi de partid au socotit, pe de o parte, că o şedinţă-proces Racea nu-şi are, faţă de rezultatul anchetelor deja făcute, rostul; iar pe de altă parte, că participarea lui Petru Racea la acea şedinţă nu-şi găseşte justificarea, el nefiind membru de partid şi nemaifiind nici angajatul şcolii.

7. Într-adevăr, tovarăşul director Constantin Beldiman a fost cam sever cu elevii, pe unii chiar tunzîndu-i zero; dar şcoala are peste o mie de elevi, dintre care vreo trei sferturi sînt băieţi; iar corpul profesoral era alcătuit pe jumătate din femei şi, alcătuit, foarte mult timp, din puţine cadre stabile şi din multe cadre tehnice care erau angajate în principal la alte întreprinderi şi accesoriu aveau şi ceva ore la această şcoală profesională. Încît, în aceste condiţii, a menţine ordinea şi disciplina nu era deloc simplu; ba, dimpotrivă.

DEBIT

1. Nu a existat nici cel mai mic indiciu şi nici măcar tovarăşul Racea n-a avut concret ce să invoce în sprijinul propriei bănuieli că la această şcoală eşti acceptat ca pedagog doar dacă îţi manifeşti material recunoştinţa faţă de direcţie.

2. Nu există probe — tovarăşul comandant al miliţiei locale m-a asigurat — din care să rezulte că ani de zile maistrul Boris Grabcev a făcut, prin comasarea a două grupe, şi orele tovarăşului director Beldiman.

3. Nu-i adevărată afirmaţia că şcoala ar fi reţinut nişte bani unor eleve absolvente. Lucrurile s-au petrecut astfel: trei întreprinderi în care elevele au fost repartizate ca muncitoare au virat sumele ce formau drepturile băneşti pentru perioada de tranziţie ale fostelor eleve, la şcoală; iar şcoala nemaiputînd face formele de plată a virat înapoi sumele cu pricina întreprinderilor care le-au achitat direct absolventelor. Deci, o banală încurcătură.

4. Nu s-a confirmat că directorul şcolii a pus note la purtare de unul singur, ci, dimpotrivă, că în consiliul profesoral, în pofida regulamentului şcolar care prevede să fie supuse discuţiei doar notele sub şapte, era supusă discuţiei colective pînă şi nota zece.

5. Elevii nu numai că nu au participat la demolarea unei clădiri,în vederea construirii unui nou corp de clădire pentru şcoală, îmbrăcaţi cu hainele-uniformă, pe care şi le-ar fi stricat, ci au avut toţi salopete, ba li s-au făcut şi mănuşi de protecţie. Ministerul a felicitat conducerea şcolii pentru că, spre deosebire de alte şcoli profesionale, la aceasta stocul necesar de salopete a fost asigurat chiar de la începutul anului şcolar.

6. Faţă de efectivul elevilor interni, într-adevăr nu mai putea fi ţinut un post de pedagog în plus, pentru că un asemenea post îşi găseşte justificarea legală doar de la 61 de elevi în sus, iar la începutul acestui an şcolar — plecînd, la 13 noiembrie, 24 de băieţi la Sibiu şi, la 20 decembrie, alţi 28 de băieţi la Alexandria — mai rămîneau, ca efectiv stabil pentru restul anului, doar 17 elevi peste cei 300 care justificau trei posturi de pedagog. Al patrulea nu îşi mai găsea deci justificarea.

TRĂGÎND LINIA
ŞI FĂCÎND TOTALUL

Pînă aici am înşirat, fireşte adnotat, acuzele tovarăşului Petru Racea.

Numai că — după ce a făcut o acţiune în justiţie pentru anularea deciziei de desfacere a contractului de muncă, acţiune ce i-a fost respinsă; după ce a făcut memorii la Comitetul judeţean de partid, la miliţia oraşului Sighişoara, la ziarul «Scînteia», la «Reflectorul» televiziunii, la Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, la Ministerul Industriei Uşoare, la Comitetul Central al P.C.R. şi la noi, la «Flacăra» — s-a stîrnit un val de anchete care, pe lîngă faptul că au pus pe drumuri o mulţime de oameni (numai «de la judeţ» au venit — pe linie de partid, pe linie sindicală, pe linie U.T.C., pe linie administrativ-şcolară, pe linie de cadre, pe linie financiar-contabilă — vreo şase), pe lîngă faptul că s-a pierdut enorm de mult timp (au fost interogaţi vreo 60 de elevi, iar tovarăşul Racea a fost ascultat ore întregi, de foarte mulţi), pe lîngă faptul că s-a iscat o corespondenţă interogativă şi explicativă care a implicat alte ceasuri de muncă, au avut să-i spunem darul să evidenţieze şi unele lucruri despre petiţionar.

Şi anume că amintirea pe care a lăsat-o el cadrelor didactice de la şcoala din Daneş e aceea a unui om pe care nu te puteai baza şi căruia dacă-i încredinţai o sarcină, ca să fii liniştit şi sigur că va fi realizată trebuia să o mai încredinţezi încă unei persoane; că între 20 aprilie '70 şi 20 septembrie '71 în cartea sa de muncă e un gol; că, pedagog fiind la şcoala profesională «Nicovala», l-a bătut pe portar, dormea pe masă la meditaţii, fuma în sala de mese, că a condus o bătaie a elevilor la un bal în comuna Daneş, că era susţinător al elevilor certaţi cu ordinea şi disciplina; că, tot la şcoala profesională «Nicovala», a primit repetate sancţiuni, vreo patru, pentru că a părăsit şcoala lăsîndu-i singuri pe elevi, pentru absenţe repetate de la serviciu, pentru că l-a bătut pe un elev; că i s-a oferit un post la magazie, la fabrica de confecţii, unde sînt angajaţi mulţi absolvenţi de liceu, dar că el pretinde un post în învăţămînt, cu toate că din '68 se tot pregăteşte să intre la o facultate fără frecvenţă dar n-a făcut-o, că este o diferenţă între «ce se pretinde şi ce este», că el le-a dictat elevilor declaraţiile de care apoi s-a folosit în susţinerea memoriilor sale împotriva conducerii şcolii.

Şi tot valul acesta de anchete a mai avut darul să evidenţieze că tovarăşul Constantin Beldiman, cel rău acuzat de tovarăşul Petru Racea, este de două decenii director, că stă în şcoală de dimineaţă pînă seara,cu toate că e grav bolnav, că umblă, aleargă şi se zbate enorm pentru şcoală, că dumnealui şi şcoala pe care o conduce sînt foarte bine văzuţi la minister, că întreprinderile sînt mulţumite de absolvenţii care vin de la această şcoală, că e preţuit de conducerea oraşului atît ca om cît şi — pentru rezultatele profesionale şi gospodăreşti ale şcolii — ca director.

În afara dosarului care s-a format la Comitetul orăşenesc de partid Sighişoara în urma anchetelor în cazul Racea, în afara discuţiei lungi de peste două ore cu tovarăşul Horst Schiroky, secretar al comitetului de partid şi vicepreşedinte al consiliului popular Sighişoara, în afara discuţiilor şi cu alte persoane, am mai avut un mijloc de informare: o scrisoare a unui fost elev al şcolii «Nicovala», Vasile Popescu, scrisoare venită — pe neaşteptate — directorului Constantin Beldiman. Redau doar fragmente din ea:

«Tovarăşe director, mai întîi doresc din tot sufletul să vă dau cîteva amănunte în legătură cu un memoriu care a fost trimis la Bucureşti de elevii foşti ai clasei III B, unde l-am avut diriginte pe tov. maistru Mitrache Ion. Acest memoriu a fost făcut de tov. pedagog Racea Petru, care m-a influenţat pe mine şi pe elevul Brînzei să-l transcriem noi cu mîinile noastre. Întreaga clasă şi noi doi nu ne-am dat seama că făcînd acest memoriu vom aduce şcolii pe care o conduceţi o pată neagră. Eu m-am gîndit să vă scriu dv. personal, deoarece îmi dau seama că din cauza noastră, a clasei III B şi a tov. Racea, îl puteţi trage la răspundere pe tov. maistru Mitrache Ion, care nici nu a ştiut de cele întîmplate şi nu aş dori ca dumnealui să fie tras la răspundere, deoarece cît am fost elev la «Nicovala» tov. Mitrache niciodată nu ne-a dat asemenea sfaturi, ne învăţa lucruri bune, dar noi nu-l ascultam nici pe el şi nici pe dumneavoastră care eraţi şi sînteţi conducătorul acestei şcoli. În continuare tov. director, eu, subsemnatul Popescu Vasile, caut să-mi cer mii şi mii de scuze pentru faptele rele pe care le-am făcut eu şi întreaga mea clasă,foştii III B,deşi am fost învăţaţi destul de bine de dv. în primul rînd şi de celelalte cadre didactice din şcoala «Nicovala». (...) Deşi am terminat şcoala eu totuşi, tov. director, vă rog foarte mult să mă iertaţi cu toate ce am greşit atît eu cît şi cl. III B. În încheierea acestor mici rînduri pe care vi le-am scris caut să vă mulţumesc pentru grija pe care aţi avut-o faţă de toţi elevii şi v-aş ruga ca în continuare să-i sfătuiţi şi pe cei care au rămas în urma noastră, să nu facă aşa cum am făcut cei din III B şi să vă dea ascultare, căci aţi fost cel mai apropiat părinte al meu, dar nu mi-am dat seama cînd a trebuit şi acum sincer vă spun că îmi pare foarte rău».

Mărturisesc că publicarea acestui articol este foarte penibilă pentru mine, dar cel dintîi care a invocat publicitatea — cu toate riscurile şi neplăcerile implicate de ea — a fost tovarăşul Petru Racea.

M-am dus la Sighişoara pentru că m-a impresionat situaţia dumnealui de om fără serviciu, de om care a împrumutat bani pentru un apartament şi care trebuie să plătească rate, de tată a doi copii mici şi, m-am dus, pentru că logic am acceptat şi mai ales pentru că *ştiu* că e posibilă şi o desfacere nedreaptă a unui contract de muncă, pentru a îndepărta un incomod veşnic pus pe critică.

Nu am pretenţia că bilanţul meu corespunde pas cu pas adevărului, nu semnez aici o hotărîre judecătorească definitivă şi nu-mi îngădui să susţin că lumea-i alcătuită doar din lucruri net albe şi net negre.

Însă mă gîndesc că a te folosi de elevi pentru a rezolva problemele de conducere ale unei şcoli este total nepedagogic şi că faptul acesta cumva indică o lipsă de vocaţie pedagogică. Mă gîndesc că dacă porţi responsabilitatea existenţei şi creşterii a doi copii, nu-i normal să stai cu lunile acasă şi să scrii memorii, ci normal este să munceşti şi să cîştigi bani undeva, nu numaidecît în învăţămînt; asta neîmpiedicîndu-te să lupţi, după orele de serviciu, şi pentru adevărul şi dreptatea în care crezi. Mă gîndesc că, la Bucureşti, există posturi de pedagogi ocupate de profesori, nu de absolvenţi doar de liceu. Şi totodată mă gîndesc că pedagog nu-i o meserie în care să merite să îmbătrînească un bărbat. Decît doar dacă e un comod şi nu un revoluţionar mînios.

Nelu IONESCU

POŞTA REDACŢIEI

Un grup de tineri din Cîmpeni: Problemele ridicate sînt serioase, de ce nu aveţi curajul să scrieţi din cine este compus grupul? **Teodorescu Crina, Bucureşti:** Ne solicitaţi să vă analizăm «producţia literară», iar răspunsul să vi-l trimitem prin poştă, pentru că nu aveţi timp să cumpăraţi «Flacăra». Faceţi-vă timp! (de rest nu mai comentăm). **Preda Mihai, sanat. T.B.C. Mangalia:** Puteţi scrie pe adresa redacţiei. **Ştefănuţă Sabin, Bucureşti:** Vă credem, dar nu nouă trebuia să ne aduceţi aceste argumente, ci «Scînteii tineretului» care a publicat reportajul. **Micu Ioan, Braşov:** Rubrica propusă de dumneavoastră ne interesează, dar să fie vorba de oameni care există, îndemn nu de puţine ori publicat de revista noastră. **Aldea Tinel, com. Valea Lungă:** Reportaj înseamnă oameni, viaţa care te înconjură, reflectarea realităţii, nu numai stil. Reflectaţi şi reveniţi. **Sobol Ioan, Cîmpina,** şi **Gavriliu Emil, com. Breasta:** Reportajele trimise nu sînt publicabile. Citiţi răspunsul de mai sus. **Paraschiv Viorica, Bucureşti:** Sîntem alături de dumneavoastră. Vrem să vă ajutăm, dar daţi-ne posibilitatea, trimiţîndu-ne adresa completă sau vizitaţi-ne la redacţie. **Gheorghiu Andrei, Ploieşti:** Nu mai găsiţi ţigări «Favorit»? Lăsaţi-vă de fumat şi aveţi numai de cîştigat. **Giurcan Augustin, com. Ileanda, jud. Sălaj:** Ne întrebaţi dacă să mai speraţi să găsiţi piese pentru picupul dumneavoastră. Numai fabrica producătoare vă poate da speranţe. **Preda Gheorghe, Tîrgovişte:** Adresa Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului este: str. Nuferilor nr. 30, Bucureşti. **Dima Marilena, Adjud:** Ne cereţi să vă trimitem zece artişti, **Dragomir Anca, Gura Humorului:** optsprezece artişti (lista cuprinde de fapt interpreţi de muzică uşoară şi populară), iar **Bogăţie Anişoara, Constanţa:** cît mai mulţi actori de film; noi vi i-am trimite, dar nu ştim dacă ei acceptă. **Ioaniţoaia Constantin, Piatra Neamţ:** Ne scrieţi că v-aţi găsit echilibrul datorită unei fete minunate, iar acum este ea în impas; ajutaţi-o, aşa cum şi ea v-a ajutat! **Crăciun Adina, Ploieşti; Florescu Vera, Tîrgovişte; Pascaru Mihaela, Bucureşti; Bădescu George, Braşov; Stancu Ion, Bucureşti; Protopopescu Mădălina, Bucureşti; Pârvan Marcel, Constanţa; Radeş Eugen, Găeşti; Teodorescu Corneliu, Bucureşti; Firte Ioan, Borcea; Iliescu Daniel, com. Greci:** Nu publicăm versuri. Excepţie fac cele citite în cenaclul «Flacăra».

Dancea Ion — Timişoara: Reportaju «Poluarea societăţii» este bine scris, dar trebuie concretizat. Reveniţi. **Manu Nicolae — Baloteşti** (Ilfov): Forul căruia trebuie să vă adresaţi în problema dumneavoastră este Ministerul Sănătăţii. **Gheorghe Stoian, Timişeni:** Spaţiul nu ne permite să publicăm şi cele două copii ale scrisorilor primite de dumneavoastră.

Florea Constantin — Bucureşti: Doriţi şi sînteţi convins că-l puteţi egala pe Gianni Morandi, cine vă împiedică? Numai că noi nu avem cum să vă ajutăm. **Jurvale Gheorghe — Poiana Frăţi:** Prima scrisoare din serialul pe care-l anunţaţi nu spune nimic, în afara locului de muncă al dumneavoastră. Lăsaţi «serialul» şi scrieţi lucruri concrete.

Grup de lucrătoare sanitare de la Spitalul de adulţi Rădăuţi: Adresaţi-vă Ministerului Sănătăţii de competenţa căruia este problema dumneavoastră. Nu omiteţi însă să scrieţi din cine este compus grupul. **Obeadă Constantin — Slobozia:** Vă mulţumim pentru tot ceea ce ne-aţi scris. **Dragomir Anca — Oradea:** Trimiteţi adresa completă pentru da curs scrisorii dumneavoastră. **Giurumes Maria — Braşov:** Grătarul de fript fără miros recomandaţi-l gospodinelor pe care le cunoaşteţi. **Făţan Petru — Căpîlna:** Adresaţi-vă Administraţiei asigurărilor de stat (ADAS), Bucureşti, str. Smîrdan nr. 5.

Iliescu Ion — Bucureşti: Despre transportul în comun am scris şi vom continua să scriem.

Ion Ion — Călăraşi: S-au înmulţit cîinii în Călăraşi? Credeţi că un reportaj i-ar determina să dispară? Credem că ar fi eficient dacă v-aţi adresa serviciului ecarisaj din oraşul dumneavoastră. **Ocrain Valeriu — Ploieşti.** Reveniţi cu precizări. Problema pe care o ridicaţi este interesantă. **Purcaru Victor — comuna Băleşti:** Nu publicăm poveşti. **Liculescu Natalia — Craiova:** Secţia de învăţămînt a municipiului Craiova este singura în măsură a vă da relaţii. **Spulber Nicolae — Olteniţa.** Ne cereţi să vă publicăm exerciţiile de înmulţire pe care ni le-aţi trimis, iar după publicare, dacă sîntem curioşi să vă întrebăm în ce scop aţi trimis. Satisfaceţi-ne curiozitatea înaintea publicării. **Ciocoiu Alexandru — Aninoasa:** Solicitaţi adresa uneia din eroinele articolului «Spărgători şi spărgători de case», dar nu precizaţi care dintre ele. **Negraru Nicolae — Măgureni** (Prahova): Răspunsul primit din partea Centrului experimental Timişoara este edificator. Dat fiind această situaţie,nu mai avem ce interveni. **Năgîrdu Gheorghe — Bucureşti:** Relaţii precise puteţi obţine de la Direcţia pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale din sectorul de care aparţineţi. **Ionescu Ilie — Rm. Vîlcea:** Ne scrieţi să intervenim la fabrica «Eprubeta» să vă trimită un termometru bun în locul celui defect. O facem. A-propo! De ce lipsesc termometrele de pe piaţă?

Marga NEDELEA

lanțuri de făclii pe culmi și focuri la răscruci de drumuri

Există un colț din țară — și fără îndoială mai sînt și altele,dar nu le știu eu — în care nu poți găsi țărani care să fugă de munca țărănească: Maramureșul. Vreau să spun, să fugă în chip rușinos, adică individual — interesat și păgubitor pentru obștea sătească — de acasă; să fugă tembel — amăgiți de luminile orașului, înainte de a judeca dacă mai este nevoie de ei în sat.

Și aceasta pentru că în Maramureș oameni sînt mulți și suprafața arabilă este mică, dar și pentru că maramureșenii sînt oameni deosebit de harnici.

În Maramureș un cooperator are ce munci la cîmp — în medie — doar 60 de zile pe an. În cooperativa Coaș, de pildă, unui cooperator îi revin să lucreze doar vreo 10 ari de porumb și vreo 10 de grîu. Dacă ținem seama că norma de muncă mecanizată este de 25 de ari pe zi înseamnă că un om își poate isprăvi treaba ce îi revine în mai puțin de o zi.

Încît cooperativele agricole de producție din acest județ pur și simplu nu cunosc problema lipsei forței de muncă. Ba,dimpotrivă, sînt chiar în măsură să împrumute brațe de lucru. În fiecare an, în timpul lucrărilor agricole, grupuri de maramureșeni pleacă să dea o mînă de ajutor în județele Galați, Timiș, Cluj, Arad și mai ales în Insula Mare a Brăilei. Deci maramureșenii pleacă din satele lor, dar justificat, și doar pentru anumite perioade. Apoi se întorc la vetrele lor.

Lucrurile acestea le-am aflat de la tovarășul Petru Șulea, vicepreședintele Uniunii județene a cooperativelor agricole de producție, și de la Vasile Șimon, instructor la uniune; dar am socotit că dincolo de general este bine să vedem și ceva din particular. Mi-am ales deliberat două C.A.P.-uri: una departe de miezul magnetic urban al Băii Mari, alta aproape de el.

*

Sub Muntele Pietrosul, la 120 de kilometri de Baia Mare și nu departe de granița cu județul Suceava, în care ca să poți ajunge trebuie să străbați taina încă neasfaltată a Prislopului, se află Vișeu de Jos.

Pămîntul cooperativei este în mică măsură mecanizabil și nu-i nici prea mănos; dar oamenii îl îngrașă cu oile și chiar dacă nu cultivă deloc grîu și porumb au în schimb recolte bune de plante furajere. Față de suprafețele de care dispun cooperativele din Bărăgan, cele 40 de hectare pe care cooperatorii din Vișeu de Jos cultivă cartofi pot părea o glumă; și totuși la ultima recoltă ei au predat statului 110 tone, în loc de 100, cît era planificat, au împărțit între ei 60 de tone, au oprit 90 de tone pentru sămînță și le-au mai rămas și cartofi mici pentru hrana animalelor.

În această cooperativă se mai face zootehnie, membrii ei muncesc și ca țapinari; fasonează lemnul și îl încarcă în vagoane; fac cozi de unelte; mulți pleacă la lucru pe la Timiș, Constanța și Carei, dar în cooperativă tot nu se simte nevoia de brațe de muncă.

Dealtfel, președintele de opt ani încoace al cooperativei, tovarășul Bora Gavrilă, a pus în această privință punctul pe «i»:

— Oamenii trăiesc binișor pe la Vișeu: sînt îmbrăcați, sînt sătui și e frumos în casele lor. Oamenii sînt foarte harnici și gata să facă orice muncă. Din cîteva comune de aici de pe Vișeu merg după lucru peste 2 000 de oameni. În zona Vișeului ar fi nevoie de un obiectiv industrial.

Populația orașului Baia Mare, mulțumită industrializării intensive, a făcut doar în cîțiva ani saltul spectaculos de la vreo 25 000 de locuitori la 130 000 de locuitori. Mă gîndesc la eforturile pe care le-am făcut și mă gîndesc — vizavi de observația președintelui Bora Gavrilă — la ce eforturi trebuie să mai facem.

*

Pămîntul cooperativei Coaș suferă de aciditate; cooperatorii însă îl vindecă folosind un amendament calcaros, pe care îl scot din niște cariere locale.

Pămîntul cooperativei Coaș este sărac; cooperatorii însă cresc multe animale — au, spun ei, o fabrică de bălegar, și cu el îngrașă pămîntul.

Pămîntul cooperativei Coaș a fost în '70 acoperit în foarte mare parte de apa Lăpușului, cooperatorii însă l-au redat total agriculturii într-un timp foarte scurt.

Pămîntul cooperativei Coaș are toate cusururile de care am pomenit; cooperatorii însă l-au făcut să rodească, începînd din '68 încoace, peste 3 500 kilograme de porumb boabe la hectar și peste 2 200 kilograme de grîu la hectar.

Și oamenii din Coaș sînt extraordinar de harnici: vin de la fabrică, aruncă straița și îi cer președintelui cooperativei să le dea de lucru.

Recoltatul grîului de pe cele 110 hectare nu ține mai mult de cinci zile; pentru că iese la lucru toată lumea, cu mic cu mare.

Sat numeros și pămînt puțin. Oamenii mai lucrează la gostatul din Șomcuta Mare, la Stațiunea experimentală pomicolă și pe terenurile «Casei agronomului» din Baia Mare și încă mai rămîn brațe de muncă disponibile și oameni gata să-și suflece mînecile.

I-am lăudat mult în aceste rînduri pe maramureșeni și țin să-mi întăresc spusele cu, hai să-i zicem așa, un microportret al unui țăran de acolo.

Vasile Avram este președinte al C.A.P.-Coaș, din '62, adică exact de la înființarea cooperativei. Începe muncile agricole cel dintîi și în general conduce cooperativa tot dînd, de unsprezece ani încoace, mereu, exemple personale. Muncește și este de o exigență proverbială: l-a sancționat pînă și pe socru-su, ba chiar și pe el însuși pentru că odată, la o moară, s-a îmbătat și a uitat de un mînz care a intrat în niște porumb. La Conferința pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste avea de gînd, cînd a vorbit cu mine — și cred că a și făcut-o — să ridice niște cereri specifice cooperativelor de deal: pe de o parte vroia să propună ca toate S.M.T.-urile din județul Maramureș să fie dotate cu tractoare pe șenile, ca să se poată face pomicultură mecanizată și pe pantele mai abrupte de 14 grade; iar pe de altă parte vroia să sublinieze că dacă ar fi ajutate cu materiale din fondurile de stat, cooperativele care au excedent de brațe de muncă și-ar putea dezvolta secții anexe, care i-ar scuti pe oameni de lungi călătorii departe de vetrele lor.

*

Deci în Maramureș — fie în general, fie în special — nu există țărani care să fugă de munca țărănească, nu există țărani care să-și părăsească satul dacă este nevoie de ei acolo.

Oamenii Maramureșului pleacă în Insula Mare a Brăilei, și-n Timiș, și-n Arad, și-n Carei, și oriunde pot munci, dar după vreo 150 de zile se întorc în munții și colinele lor. Se întorc acolo, presupun eu, pentru că — dincolo de cauzele economice obiective — este în firea și în ființa lor o profundă cauză subiectivă: chemarea veșnică să aprindă în nopțile de sînziene lanțuri de făclii pe culmi și focuri purificatoare la răscruci de drumuri.

Nelu IONESCU

ce înseamnă să fii «băiat bun» ?

— Ce înseamnă să fii «băiat bun»?

— Adică eu sînt «băiat bun»?

— Cel puțin astfel mi-ai fost recomandat. Chiar așa: «dacă vreți să cunoașteți un băiat bun, un om pe care se poate pune bază, căutați-l pe Vasile Deju de la Șantierul III instalații, Trustul de construcții. Tehnician».

— Mă bucur, înseamnă că tovarășii îmi apreciază munca.

— Ce fel de muncă?

— Sînt tehnician instalator. De mai bine de zece ani. Am început-o devreme — văd că vă mirați! — cînd n-aveam decît 17 ani. Acasă, în comuna Ungureni, satul Botești,eram cinci frați, eu, cel mai mare. Ne era greu. Trebuia să m-apuc de o meserie. Dar să știți că mi-a plăcut. Dealtfel și ceilalți doi frați ai mei — mai am două surori — au intrat la meserie. Eu zic că am nimerit-o bine cu toții.

— Sigur, asta e ceva. Dar la meserie au mai fost dați mii, zeci de mii de tineri. Or, despre matale — dă-mi voie să-ți zic matale, parcă sună mai bine aici, la Bacău, în inima Moldovei, formula asta de politețe — se vorbește. Ești cunoscut. De ce ești cunoscut?

— Eee, mă știu tinerii! Mai întîi fiindcă am fost ambițios. Am intrat la meserie și paralel am urmat liceul la seral. Ziua, muncă pe șantier, 8-10 ore, seara, învățătură. Și așa ani de zile. Am terminat liceul, am urmat școala profesională și am ajuns tehnician. Probabil că ambiția mea i-a impresionat pe unii. Drept care — zic eu — am fost ales secretarul Comitetului U.T.C. al Șantierului III construcții.

— Deși ai doar 28 de ani, ești «muncitor bătrîn». Îți mai amintești cum a fost la început?

— Domnule, a fost greu! Eram puști, se muncea și manual, căram, de pildă, țevi de fontă la etaj. Mă aflam apoi în alt mediu decît cel de acasă. Mă simțeam cam stingher. Dar am avut noroc de un maistru, pe cît de aspru, pe atît de drept. De pildă ne interzicea să fumăm și să ne culcăm prea tîrziu, zicea să ne refacem, că munca de instalator e aspră, nu rezistă decît cel ce duce o viață ordonată. Eu l-am ascultat și nu-mi pare rău.

— Dar ceilalți?

— Și ceilalți. Aproape toți. Fiindcă majoritatea colegilor mei veneau,ca și mine,de la țară să învețe meserie. Și băieții de la țară cînd vin la oraș sînt mai ascultători, mai serioși, știu de ce au venit și știu că acasă oamenii îi urmăresc și, după caz, îi judecă.

— E o coincidență sau mi se pare mie? Dar ai devenit instalator exact în perioada cînd a început modernizarea și înălțarea noilor cartiere ale Bacăului.

— Exact. Uite, țin minte că am lucrat la clădirea în care se află O.J.T.-ul. Am luat apoi la rînd tot Bacăul: cartierele Cornișa I, II, C.F.R., U.R.A. Acum lucrăm în cel mai mare cartier al orașului. Îi spune «1 Mai».

— Cum e munca instalatorului?

— Pretențioasă! Cere calificare serioasă. S-a și modernizat. Drept care au început să se vadă și fete electricieni, ori instalatori încălzire centrală. Dar știți unde se verifică cel mai bine un instalator?

— Unde?

— Cînd lucrează la montajul unei centrale termice. Acolo nu merge cu muncă făcută de mîntuială, ori chiar așa, făcută binișor. Acolo trebuie să prestezi muncă de cea mai înaltă calitate. Altfel poate suferi un cartier întreg.

— Le merge vestea instalatorilor că scot bani frumoși.

— De ce să nu scoată dacă muncesc?! Da să știți că băieții nu-și fac de cap. Strîng bani, se îmbracă bine. Pe stradă nu-i deosebești de un inginer, să zicem. Adică se respectă. Își fac și case.

— Acum am ajuns la activitatea dumitale de secretar U.T.C.

— La noi, la șantier, din 400 de salariați, ori poate și mai mulți, 300 sînt tineri pînă-n 30 de ani. Că i-am cooptat și p-ăștia care-au depășit vîrsta de uteciști. Să știți că noi sîntem foarte uniți. Organizăm seri cultural-distractive, simpozioane la care invităm oameni cunoscuți din oraș. Tot așa, de la noi, s-a pornit acțiunea «Fiecare tînăr, un leu economii pe zi realizate la materialele de construcții». A avut mare răsunet. Am obținut peste 2 milioane lei economii. Vă spun, acțiunea a fost foarte bine primită de băieți. Fiindcă instalatorii sînt mîndri de meseria lor.

— Sînt mîndri, și mai cum?

— Și ambițioși. Și înfipți. Vor să se afirme. Iar noi le dăm sarcini de răspundere chiar și dacă sînt foarte tineri. Cei mai mulți învață și la liceu. Vor să devină tehnicieni, maiștri.

— Și matale?

— Știți cînd mă întorc acasă? Tot pe la opt, zece seara. Asta acum, că am terminat liceul. Cînd eram la seral, făceam ce făceam și programam cîte-o ședință într-o pauză de lucru, mă mai iertau și tovarășii că mă știau prins cu serialul. Dar am ajuns la concluzia că totul depinde de felul cum îți împarți timpul.

— Și cu însurătoarea? Dacă nu sînt indiscret!

— Ar cam fi timpul. Poate în anul ăsta, poate la anul. Da eu am așteptat, că așa-i la noi la țară: *băietul* mai mare nu se însoară și veghează pînă cînd își vede frații mai mici în rîndul lumii. Și uite că, să bat în lemn, toți au acum un rost. Acum pot și eu să mă gîndesc mai mult la mine.

Da eu m-am obișnuit cu munca, m-am obișnuit să perseverez și să aștept. Și am învățat să am încredere în mine. Fiindcă nu-i totuna cum aștepți. Trebuie să aștepți numai după ce ai făcut totul pentru ca lucrul acela mult dorit să se înfăptuiască!

Mihai HETCO

CRONICA OREI ZERO

Titlul rubricii sugerează, cred, că aici va fi vorba despre întîmplările nopții, despre încordările și ostenelile acelor oameni care fac din noapte,ziuă — nu pentru a petrece, ci pentru a întreține viu acel flux continuu al încordărilor noastre. Noaptea nu înseamnă numai somn și odihnă, înseamnă, iată, pentru mulți dintre bărbații și femeile acestei țări veghere activă a lucrului, înseamnă pîine și metal, circulație și electricitate, chimie și industrie, creație și nesomn.

Cine își închipuie că în acest colț va găsi picanterii, aventuri galante ale cavalerilor tomnatici, chefuri și bridge, să ne ocolească, această zonă nu face obiectul cronicii de față.

În orice parte a țării te-ai afla, în orice perimetru oricît de îngust te-ar duce pașii, nu e posibil să nu găsești oameni, fapte, evenimente care să nu-ți solicite atenția. În cutare sat, cineva a avut ideea să planteze pe nisip piersici și a reușit să facă fructe cît portocalele, împrăștiind fosforescent miresmele lor sub clar de lună. În altă parte un medic născut și crescut în București a devenit primul om al comunei prin devotamentul și dăruirea pentru meseria aleasă. Au trecut 15 ani de cînd excelentul medic luat cu treburile zilei și cazurile nopții a uitat că în Bucureștiul său natal se dau examene, se fac aranjamente, se obțin posturi. Undeva pe țărm cineva veghează începînd cu ora 18,48 azi, sîmbătă 6.IV.a.c.,și terminînd cu ora 5,49 mîine, duminică 7.IV.a.c. Ochiul lui nu scapă de sub control cristalele de sticlă în formă de piramide și piste de alergare prin care poarta maritimă a țării își vestește prezența pînă departe în larg....

răspunsul este: da !

În Hunedoara Nicolae Mărculescu și Ștefan Tripșa sînt cunoscuți ca actorii de filme. Centralista de la «Rusca» te informează prompt cu telefoanele lor de acasă și de la combinat, corespondenții de presă le cunosc în amănunțime faptele vieții lor și-ți pot spune,după cum pășesc, în ce toane se scaldă bacii și cum le-a mers treaba la furnal. Am aflat că Eroul Muncii Socialiste Nicolae Mărculescu are obiceiul să se ducă noaptea în combinat și să dea o raită pe la secția a II-a Furnale. Nu că n-ar avea somn, dar grija e mai mare. Nu poate adormi și visa zone verzi în jurul secției pînă nu dă ochi în ochi cu oamenii săi de la furnale. Ne-am întîlnit la o cafea mare discutînd despre handbaliștii noștri , băieții cu brațe de bronz, marii campioni de la Berlin, care tocmai în seara aceea arătaseră lumii ce înseamnă talent și seriozitate sportivă.

Pînă sub miezul nopții baci Marcu, așa îi spun cei de pe acolo,m-a făcut să trăiesc entuziasmul și tinereasca încordare de la Agnita-Botorca, apoi Bumbești, Snagov, etape decisive în formarea tînărului care în 1947 venind la Hunedoara nu s-a mai putut desprinde.... «M-am împiedicat de furnaliști și am rămas cu ei». A lucrat vreun an de zile ghiftar, meserie care a dispărut datorită mecanizării. La început am pierdut nopțile; nimic nu se prindea de mine, am cerut să mă dea de zi să înțeleg ceva din meserie. Erau pe-atunci cîțiva furnaliști grozavi, ca Suciu Niculiță, Bocan Iosif, Șerban Nicolae, de la care am avut ce învăța. Am învățat atît de bine că am ajuns la muzeu. Am trimis casca, palmierele, ochelarii la muzeul partidului. O să le mai trimit costumul și o fotografie cu 16 brigadieri. În carnetul nostru de brigadier scrie așa: Tinere brigadier, în dreapta ta lucrează un tînăr mai bine decît tine. Tu ce faci să lucrezi mai bine decît el? Nu uita că în stînga ta lucrează un tînăr mai slab decît tine, ce-ai făcut să-l ridici la nivelul celui mai bun?... În curînd ne vom întîlni noi, vechii brigadieri, cu tinerii. La această întîlnire am de pus o întrebare: Tinere, în mîinile tale stau destinele țării, te-ai pregătit să le preiei? Răspunsul este: Da!

— Sînteți sigur?

— Nu se poate altfel, fiecare dintre noi a crescut cel puțin 20–30 de tineri. Ei sînt astăzi ingineri, maiștri, profesori, eu sînt convins că fiecare la rîndul său a transmis mesajul nostru...

Era ora 23,45 cînd am intrat în combinat. Pe sub conducte și schelete de metal pămîntul este arat și pregătit pentru a fi înfrumusețat cu zone verzi. Nicolae Mărculescu împreună cu inginerul Petre Opriș, în această primăvară chiar, vor face să înverzească pe acest teren, pe care de la începutul lumii nu a încolțit nimic, sălcii pletoase, tei, plopi, salcîmi, liliac, iarbă, tuia și flori, pentru ochii și odihna furnaliștilor.

Ne-a prins ora zero în fața unui furnal de fontă. Echipa de furnaliști ne-a oferit un spectacol unic pe care îl voi prezenta în numărul viitor.

Coman ȘOVA

I.I.S. „11 IUNIE"-GALATI

Calea Prutului nr. 50 A Telefon 15 276 – 15 277 – 15 278

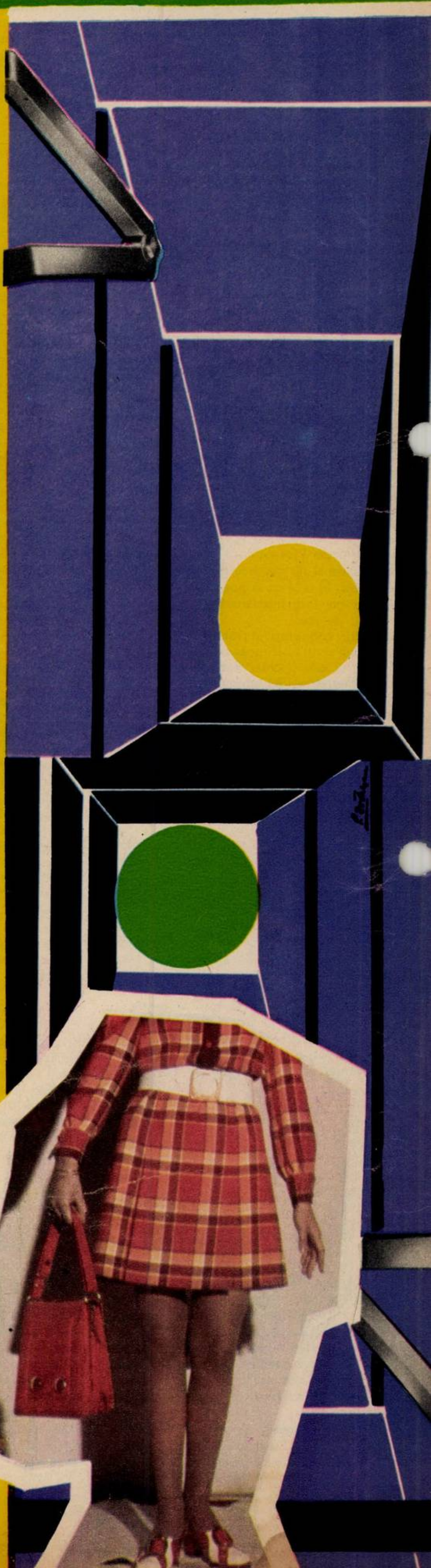

produce și livrează:

- *accesorii metalice pentru încălțăminte, marochinărie și confecții*
- *paturi metalice pentru copii și adulți*
- *ambalaje metalice litografiate*
- *găleți zincate*
- *mobilier industrial și utilaj tehnologic*
- *tîmplărie metalică*
- *unelte de grădinărie*

opii sub un kilogram

• Azi, mult mai mulți dintre ei rămîn în viață.

• Realizări în acest domeniu la Spitalul Polizu din București,

Cum pot fi salvați cît mai mulți dintre copiii care se nasc cu o greutate doar de 800 sau 900 de grame, cînd este binecunoscut că un copil normal vine pe lume cu o greutate de circa 3 000 grame? Iată o problemă care a preocupat și continuă să preocupe într-o largă măsură pe specialiștii de la Spitalul clinic de obstetrică și ginecologie Polizu din București. Cu ani în urmă — ni se spune de către medicii de aici — copiii născuți cu o greutate de sub un kilogram rămîneau rar în viață (procentul de supraviețuire nu depășea coeficientul de 1 la mie), pentru ca azi, la maternitatea în care ne aflăm, procentul de recuperare a unor noi vieți să urce la 30-40 la mie. În ultimele șase luni, din octombrie anul trecut și pînă în martie anul acesta, ca să dăm un exemplu, au «renăscut», după o îndelungată trecere prin «incubator»,11 copii. Doi dintre ei, gemeni, aparțin unei sătence din Lehliu. Unul se născuse cu o greutate doar de 850 grame, celălalt, 900 grame. Trei luni mai tîrziu mama și cei doi copii salvați au părăsit clinica. Primul copil, cel care la naștere cîntărea 850 grame, avea acum 2 kilograme și 540 grame; celălalt, 2 kilograme și 300 grame. Cum pot fi recuperați cît mai mulți copii potențial pierduți? Nu e vorba numai de grija deosebită și de priceperea personalului medical — doctori cu înaltă specializare *și personal sanitar mediu bine ales* — ci și de un alt factor deosebit de important: [illegible]ilajul medical ultramodern cu care este în[illegible]trat spitalul. La ora aceasta la maternitatea Polizu funcționează — s-ar putea pe drept cuvînt spune — o stație-pilot destinată salvării *unor copii posibil pierduți pentru care se* folosesc aparatele și mijloacele medicale cele mai noi. Activitatea acestei stații-pilot stă în atenția obstetricienilor și neonatologilor din întreaga țară. Mai cu seamă că se urmărește nu numai salvarea unor copii, ci și integritatea *nervoasă și corporală pe tot restul vieții lor.*

F. U.

electrocardiograme transmise prin telefon

La Timișoara a fost realizat și experimentat cu succes un aparat destinat transmiterii de la distanță a electrocardiogramelor prin intermediul liniilor telefonice sau prin radio. Cum în unele boli acute de inimă (infarctul de pildă) deplasarea pacientului aflat la pat este dificilă [illegible] chiar contraindicată, dar cum o electro[illegible]iogramă este absolut indispensabilă stabilirii corecte a diagnosticului și medicației, aparatul poate fi deplasat rapid la fața locului cu o mașină a salvării sau cu un elicopter. Rapiditatea și corectitudinea stabilirii diagnosticului în unele boli de inimă este de o importanță vitală pentru pacientul aflat în dificultatea crizei. Utilizîndu-se acest aparat, interpretarea electrocardiogramei transmise și înregistrate la clinică poate fi făcută prompt de un medic specialist cardiolog aflat în momentul consultației, să zicem, la 60 de kilometri de pacient. Realizarea se leagă de numele profesorului doctor Luca Stanciu și al medicului doctor Ioan Branea de la Policlinica medicală a Institutului de medicină din Timișoara și de grupul de tehnicieni de la Institutul Politehnic «Traian Vuia» din Timișoara condus de inginerul Mircea Fildan. Și încă un element important: aparatul este realizat în întregime din piese românești, ceea ce ar permite ușor producerea lui în serie la una din întreprinderile electrotehnice de la noi din țară...

Ion TESLARU

responsabilul cu igiena bucodentară — o pilduitoare acțiune profilactică

Importanța educației sanitare în problemele de igienă a gurii și dinților a sugerat medicilor Simina Enescu și Doina Oblemenco din cadrul Centrului metodologic de stomatologie al Municipiului București să organizeze «un test» privind gradul de cunoaștere și — mai ales — de aplicare a regulilor igienice. Această anchetă «cu dinți» a fost efectuată timp de un an pe un eșantion care a cuprins 240 de copii următoarele etape: 1) testarea loturilor de copii și de părinți; 2) aplicarea măsurilor de educație sanitară în vederea influențării loturilor studiate; 3) retestarea loturilor după aceleași chestionare și 4) studierea rezultatelor obținute după vacanța de vară. După prima etapă a rezultat că numai 29% dintre copiii din clasa I aveau cunoștințe de igienă bucodentară; 97,9% nu primiseră sfaturi privind îngrijirea dinților de la părinți sau alți membri ai familiei. Numai 2,1% dintre copii *primiseră îndrumarea competentă a medicului* stomatolog, din care cauză — desigur — 74% nu cunoșteau momentul optim al efectuării periajului, iar 99% nu cunoșteau tehnica corectă a periajului. O proporție de 20,7% nu se spălau deloc pe dinți, 22,9% o făceau doar sporadic, iar 56,9% aveau creată deprinderea de a se spăla pe dinți, însă ineficient sau la întîmplare. Vom mai adăuga că 56,6% din copiii de 8 ani nu aveau periuță de dinți sau, dacă o aveau, o foloseau în comun cu ceilalți membrii ai familiei. Cît privește părinții, din testarea lotului amintit, rezulta că 72% au avut dureri de dinți, iar 27,4% nu cunoșteau denumirea nici uneia din afecțiunile dentare. În etapa a doua a cercetării s-a desfășurat acțiunea de influențare educativă a loturilor respective de copii și părinți, prin diferite metode: un instructaj amănunțit de șase lecții cu elevii, la orele de dirigenție, în colaborare cu diriginții claselor; elevii care și-au însușit tehnica corectă a îngrijirii dinților au fost numiți «responsabili cu igiena bucodentară» a copiilor din clasa respectivă. S-a introdus, de asemenea, trusa personală de igienă bucodentară și s-a urmărit de către cadrul mediu sanitar întrebuințarea corectă a acesteia în recreația mare. De asemenea, medicii stomatologi au participat la lectoratele cu părinții, ținînd cîte o conferință cu tema «Igiena dinților și prevenirea bolilor dentare». În etapa a III-a s-a efectuat retestarea elevilor și părinților, precum și examenul stomatologic al copiilor cuprinși în această acțiune. După acțiunea de influențare educativo-sanitară 95,1% din copii au precizat motivația necesității întreținerii igienei bucodentare; 100% au reținut că trebuie să se spele corect și după fiecare masă. 95,6% posedau tehnica corectă a periajului. 95,8% se spală pe dinți și 98,9% aveau periuță de dinți individuală. Retestarea părinților a demonstrat că 100% și-au îmbogățit cunoștințele privind starea de sănătate a dinților. În ultima etapă, a IV-a, prin eforturile comune ale echipei de medici, corpului didactic și ale părinților, s-a ajuns ca toți copiii cuprinși în cercetare să aibă periuță de dinți și pastă, iar 98,4% să stăpînească tehnica corectă și momentele optime ale periajului. Concluziile acestei lăudabile inițiative se impun de la sine: măsurile de educație folosite s-au dovedit utile și eficiente demonstrînd necesitatea generalizării acestora în toate colectivitățile organizate.

cromatografia? întrebați-i pe noii specialiști !

Ce este cromatografia? O întrebare la care chiar și mulți chimiști cu experiență nu ar putea răspunde precis. Contrar părților componente ale denumirii, nu e vorba de ceva care are vreo legătură cu substanțele colorante sau cu culorile. Cromatografia este o metodă. O metodă de analiză, cantitativă și calitativă, a unui amestec de componente chimice sau chiar a fiecăruia dintre acești componenți, luați în parte. Pare-se, cea mai nouă și mai modernă metodă de acest fel aflată încă, pe plan mondial, în fază de studii.

Analiza cromatografică executîndu-se doar cu ajutorul unor aparate electronizate de cea mai înaltă tehnicitate — aparatură cu care au fost înzestrate unele dintre marile unități ale industriei noastre chimice — necesită, pentru a putea fi executată, specialiști bine calificați. Sarcina formării lor și-a luat-o Facultatea de chimie din cadrul Universității București. În prezent, 18 chimiști și ingineri chimiști de la diferite combinate și uzine chimice din țară — constituind a șasea serie ce urmează acest curs postuniversitar de specializare — își pregătesc, după 4 luni de studii teoretice și lucrări practice de laborator (acestea din urmă efectuate la Centrul de chimie fizică al Universității București), lucrările de absolvire. Ei și-au însușit «tainele» acestei metode sub conducerea lectorului universitar Sorin Trestianu și a asistentei Ecaterina Tudor, de la Facultatea de chimie. Peste cîteva zile se vor întoarce la locurile lor de muncă de la marile combinate chimice din Roznov, Tg. Mureș, Arad ș.a., înarmați cu o nouă specialitate, pe cît de modernă, pe atît de utilă întreprinderilor ce i-au trimis la specializare.

zeci de mii de pacienți solicită aceste medicamente care nu se produc

Cu 4 brevete în regulă, 6 aflate în studiu la O.S.I.M., 4 abia înregistrate și altele în pregătire, farmacistul Nicolae Oiță (35 ani), oltean naturalizat în Iași, este inventatorul cîtorva medicamente de deosebită valoare, atît medicală cît și economică.

Să vorbim despre cel mai vechi dintre ele, Gastrobent. Adică să dăm cuvîntul colectivelor de medici semnatari ai referatelor privind verificarea acestui medicament în patru clinici medicale și la Sanatoriul T.B.C.-Bârnova. Bolile tratate au fost: ulcer duodenal, ulcer gastric, gastrită, duodenită, colită etc. La marea majoritate a pacienților durerile au dispărut total, adesea chiar după primele 3-4 zile de la începerea tratamentului. Nu s-a semnalat nici măcar un singur caz de intoleranță. Examenele radiologice făcute ulterior unora dintre bolnavi au relevat vindecarea sau ameliorarea substanțială. Administrarea Gastrobentului nu prezintă absolut nici o dificultate: mai mult, nu impune observarea cu strictețe a dietei alimentare și nici măcar încetarea fumatului. La sanatoriul T.B.C. s-a constatat că folosirea Gastrobentului evită efectele ulcerigene ale medicației cu tuberculostatice (ceea ce este valabil și în cazul medicamentelor antireumatice). Acestea sînt *primele experimentări clinice oficiale făcute* acum doi ani.

Ulterior, odată aprobarea de folosire obținută la I.C.F.M.C.F., Gastrobentul a depășit granițele județului Iași. Îl cer spitale din diverse orașe, alină suferințe vechi a sute și mii de *oameni, dar numărul celor ce au nevoie de el* este de ordinul sutelor de mii. Cît poate produce farmacistul Nicolae Oiță în laboratorul spitalului unde este salariat? Evident, mult prea puțin.

Să nu credeți cumva că industrializarea ar *ridica cine știe ce probleme.* Materialul de bază îl constituie bentonitele indigene, ieftine, aflate în cantități arhisuficiente. Aparatura necesară, dintre cele mai simple. Avantajele medicamentului, ca efect, sînt clar dovedite. Nu-s neglijabile nici avantajele economice: un tratament costă cam 20 lei, față de 120 la medicația cu produse indigene, ca să nu mai vorbim de medicamentele specifice aduse din import. Tratarea ulcerelor cu Gastrobent nu impune nici internarea, nici regim de viață atît de sever, deci pot fi reduse multe mii de zile de concediu medical pierdute din producție. Și apoi exportarea unui medicament atît de competitiv nu ar trebui oare promovată cu orice efort?

O adevărată revelație pe piața mondială ar putea fi însă unguentul pentru ulcere varicoase, brevetat de același autor. Acesta nu că e competitiv, dar vine pe loc gol, în vindecarea unei boli cel mai adesea fără leac pînă acum. Este vorba despre acele ulcerații ale gambei, plăgi ce nu se închid cu nici un chip, dar care pur și simplu încep să se vindece după cîteva acoperiri cu unguentul farmacistului Nicolae Oiță. Nu-mi rămîne decît să adaug că, la fel cu Gastrobentul, acest unguent-minune este neașteptat de ieftin și poate fi introdus în producție fără dificultăți. E nevoie de el, cu atît mai mult cu cît poate fi aplicat și în tratarea radiodermitelor, și a fost folosit cu succes la vindecarea unor arsuri grave. La plăgile de arsură acțiunea unguentului Oiță este extrem de rapidă și, ceea ce-i mai important, cicatrizarea se face fără urme vizibile.

Farmacistul Nicolae Oiță nu se plînge că cineva i-ar fi pus bețe în roate. Întîrzierile în concretizarea invențiilor sale nu au drept cauză reaua-voință a cuiva, ori măcar lipsa de înțelegere. Nu, toată lumea îi dă dreptate, îl aprobă, dar treaba nu se urnește din loc. Cineva ar trebui să urmărească, să facă multiplele și complicatele demersuri necesare pentru introducerea în producție a medicamentelor brevetate, ori el are prea puțin timp pentru așa ceva, fiind mereu preocupat de concretizarea unor idei noi. Ce-ar fi ca Centrala industriei medicamentelor să preia acest rol, atît în propriul său interes cît și al oamenilor suferinzi și al economiei naționale?

Mircea FODOREANU

ce e nou ?

ATENȚIE SPORITĂ LA DIZENTERIA BACILARĂ A SUGARULUI. În ultimele decenii, datorită introducerii antibioticelor specifice, dizenteria bacilară a sugarului — boală care în trecut secera mii de prunci plăpînzi — evoluează în țara noastră cu un aspect clinic benign, determinînd o mortalitate care se menține în jur de 1% din cazuri. Se observă însă că acest procentaj mic este depășit la vîrstele extreme și în special la sugari, la care boala evoluează adesea pe un teren deficitar sau în asociație cu alte boli. Mortalitatea medie de numai 1% la copiii de 1-3 ani și de 7% la sugari constatată pe o perioadă de 10 ani (1962-1971) a determinat un colectiv de medici specialiști, alcătuit din prof. dr. Alla Viță, Ariadna Baltev, Valentina Mihul, T. Hurmuzache, Tatiana Turcu și Eugenia Obreja, de la clinica de boli infecțioase din Iași, să studieze 56 cazuri de deces prin dizenterie, internate în această perioadă în prestigioasa instituție ieșeană. Din analiza cazurilor a reieșit rolul hotărîtor al «terenului» șubrezit de alte boli. Astfel, diagnosticarea unor distrofii de gradul II și III la 87% din decese a permis grefarea succesivă sau concomitentă a numeroase infecții bacteriene (otite, bronhopneumonii, septicemii) unele contaminate chiar cu germeni patogeni de spital. Concluziile cercetării au stabilit că, de fapt, dizenteria a constituit cauza directă de deces doar la 1,15% din sugari, procent apropiat de cel înregistrat la vîrsta de 1-3 ani (1%); la restul de 5,85% din cazurile mortale, dizenteria a constituit doar un factor agravant al altor afecțiuni. În vederea reducerii continue a mortalității prin dizenterie și a unei terapii specifice eficiente, autorii consideră de primă importanță asigurarea de către părinți și personalul medical a tuturor condițiilor necesare unei dezvoltări armonioase a sugarului, precum și aplicarea raționalizată a antibioticelor, deoarece s-a constatat că insuccesul tratamentului, în unele cazuri, s-a datorat și antibiorezistenței totale a germenilor dizenterici.

POȘTA MEDICULUI

GALATEEA — Brașov: 1. Nasul dumneavoastră se poate face mai mic. 2. Gropița din bărbie se poate și ea «astupa», iar fața se poate «retușa» din rotundă în ovală. 3. Se pot face și la ochi «corectările» dorite. 4. Totul, firește, pe contul dumneavoastră adresîndu-vă Spitalului de chirurgie plastică și reparatorie din București, str. Arhitect Mincu nr. 7. Vă dorim succes și nădăjduim că în urma operațiilor estetice «complexul de inferioritate» nu se va transforma într-un «complex de... superioritate», ca prietenii să vă recunoască totuși!

EUGENIA M. — Focșani: Problema expusă de dumneavoastră nu este deloc «de rîs» și înțelegem pe deplin durerea dumneavoastră de mamă. Poate că este vorba de o insuficientă dezvoltare sexuală, ori — mai curînd — de o tulburare a dinamicii sexuale de origine psihică. În ambele cazuri este necesar un tratament de lungă durată, sub control medical, cu Metiltestosteron asociat cu Gonacor, eventual Yohistrin-Chinoin (R.P.U.), reflexoterapie galvanică etc. Adresați-vă specialiștilor de la Institutul de endocrinologie «C.I. Parhon» din București, bd. Aviatorilor 34, unde fiul dumneavoastră va găsi înțelegerea și tratamentul corespunzător.

MARCELA T. — Buzău: Cancerul mamar nu poate fi încă prevenit. El poate fi însă depistat devreme și aceasta chiar de către însăși bolnavă. Vă recomandăm o **metodă de autoexaminare** foarte simplă, care ar trebui să formeze o deprindere obligatorie pentru fiecare femeie: 1. Mai întîi se face inspecția vizuală a sînilor (în fața oglinzii), din față și din profil, urmărindu-se dacă nu se observă vreo neregularitate, umflătură, zbîrcituri sau roșeață, într-o anumită zonă a sînilor (inclusiv mamelonul); 2. Urmează palparea care trebuie să fie nedureroasă, împărțind fiecare sîn asemenea unui cadran de ceasornic în zone corespunzătoare orelor. Se palpează zona fiecărei «ore» cu pulpa degetelor plasată în suprafață, orizontal, și nu cu vîrful lor, de la mamelon spre periferia sînului, începînd sistematic cu zona corespunzătoare «orei 12». După ce a fost examinată toată suprafața sînului se palpează partea lui superioară și externă înaintînd progresiv cu degetele pînă în subsuoară. 3. Palparea este recomandabil să fie făcută în poziția culcat, prezentînd avantajul că reduce stratul de grăsime interpus între deget și o eventuală palpare. 4. Autoexaminarea se va face la mijlocul ciclului menstrual, deoarece *în apropierea ciclului sînul poate fi* congestionat, dureros și poate chiar simula prezența unei tumori. Așadar, 10 minute de autocontrol lunar pot salva la timp numeroase vieți omenești!

BUDACA V. VASILE — comuna Roznov, județul Neamț: *În baza unei prescripții a* medicului specialist O.R.L., avînd și viza direcției policlinicii teritoriale de care aparțineți, adresați-vă magazinului tehnico-medical din București, str. Alecu Constantinescu nr. 6, care vă poate procura (contracost) proteza auditivă *solicitată.*

în deltă, serialul de sîmbătă s-a încheiat cu o urmărire în noapte

Cînd iei vasul de pasageri — **pasagerul,** cum îi spun localnicii — de la Tulcea spre Periprava, apoi traversezi mica Stradă Mare a acestei așezări pescărești, la cap de linie și margine de lume, apoi, pe înserat, te urci într-o căruță care te hurducă vreo trei sau patru ceasuri pe drum de pădure și prin cîmpul înghețat, și cînd ajungi, în fine, la ținta temporară: comuna C.A. Rosetti, undeva și nicăieri în deltă, ultimul lucru la care te aștepți este că vei trăi și, într-o anumită măsură, vei declanșa, o dramă polițistă. Și încă una cu tot dichisul: urmărire în noapte, alertă generală, apeluri telefonice febrile: «reţineţi suspectul!», totul soldîndu-se cu prinderea celui urmărit și cu trista sa confesiune. Iar eu, pe post de Mannix involuntar... N-a lipsit decît Chrysler-ul imperial al detectivului, dar știut este că la Periprava, Cardon sau Letea oamenii care o iau la sănătoasa, oricît de grăbiți ar fi din motive de muscă pe căciulă, n-au alt mijloc de transport decît căruța sau apostolicele picioare.

După această secvență introductivă, creatoare de suspense, a venit momentul să începem serialul de sîmbătă seara, ediție dobrogeană, care s-a desfășurat în perimetrul delimitat de Periprava, Cardon și Letea. Priviți harta și țineți-vă răsuflarea.

... Sîmbătă 2 martie, ora 12,30. Descind pe aeroportul din Tulcea, mă urc în autobuz și mă rog, neprincipial, să prind «pasagerul» spre Periprava.

Aceeași zi, aceeași oră. La ușa primăriei din comuna C.A. Rosetti bàte Gheorghe Eftimie. Se prezintă **ziarist,** flutură o legitimație cu fotografie și ștampilă în regulă, «membru al Cenaclului de artiști plastici amatori din București» și își manifestă interesul pentru «munca artistică, culturală și religioasă în general».

Ora 13,29. Spre ghinionul lui Gheorghe Eftimie, prind «pasagerul» la Tulcea. Cariera sa ziaristică își trăiește ultimele ore de glorie.

Ora 13,30. La C.A. Rosetti, antieroul nostru, întrerupîndu-și pentru cîteva momente investigațiile artistice, culturale și religioase în general, face o incursiune și la dispensar. Ca orice ziarist care se interesează de viața satului, nu poate rămîne insensibil față de problemele asistenței medicale rurale.

— Cine sînteți dumneavoastră?, îl întrebă doctorița.

— Ziarist. (Urmează ceremonialul prezentării scrisorilor de acreditare, adică a legitimației de la cenaclu.) Mă interesează toate aspectele vieții din comună. Oamenii din Periprava mi-au spus că sînteți un medic bun, dar că la unul din săteni nici pînă azi nu i-a trecut capul.

Doctorița simte că pe **ea** începe s-o doară capul. Interlocutorul trece abrupt de la medicină la literatură și întreabă:

— Ce citiți? Papilon (sic!)? Defoie (sic!)?

Citind surpriza pe fața interlocutoarei, Gheorghe Eftimie socotește mai prudent să curme contactul cu lumea medicală și să revină la domeniul cultural-artistic. În acest context, directorul școlii de zece ani din comună îi pare un interlocutor ideal. Acesta din urmă îl întreabă ironic pe vizitator:

— Ați mai făcut studii artistice, culturale și religioase și în alte comune sau numai la C.A: Rosetti?

— Am fost la Babadag, dar mă interesează în special problema religioasă în satele izolate din deltă. **Pisicul** oamenilor aceștia e cam deformat.

(Na, iar am dat-o în bară — gîndește Eftimie, intuind efectul produs de straniul cuvînt asupra psihicului directorului. Vorba filmului: «acea pisică blestemată».)

Ora 15,00. În timp ce «pasagerul» mă poartă spre Periprava, la vreo sută de kilometri mai spre est Eftimie Gheorghe gonește încet în căruță, pe șoseaua care duce de la Letea la C.A. Rosetti. La Letea el s-a întreținut cordial cu un profesor localnic, abordînd o gamă largă de probleme — de la ritmicitatea seratelor literar-dansante la randamentul vacilor și perspectivele zootehnice ale comunei — apoi a perorat despre valoarea educativă a muncii. «Nici un om, un parazit! — iată deviza mea», a declarat el peremptoriu. Dealtfel, se pare că aceasta e tema lui oratorică preferată, deoarece în dimineața aceleiași zile o dezvoltase documentat și în fața primarului din C.A. Rosetti.

Ora 19,00, Periprava. Debarc din pasager. Mai tare ca Mannix, influențez în mod dramatic evenimentele din depărtare fără să apăs pe trăgaci, fără să pocnesc în plex, ci, fără s-o știu, prin telecomandă și personalitate magnetică.

Aceeași oră, la C.A. Rosetti. «Ziaristul» se află în camera de oaspeți. Un funcționar al consiliului popular este chemat la telefon. «Cum? Vine și un reporter de la «Flacăra»? Unde să-l mai culc, că mai am unul în camera de oaspeți?"

Eftimie îl aude, tresare, apoi bolborosește o scuză și se face nevăzut. Este căutat: la bufet, la magazin, din nou în cameră. Zadarnic. Se pare că studiile sale culturalo-artistico-religioase la C.A. Rosetti și în general s-au încheiat în mare graba. Și totuși, unde o fi?!

Ora 20,00. Eu, în căruță, sînt hurducat spre C.A. Rosetti. Di, Mircea! Di, Puiu!

— Cine le-a dat numele astea?, îl întreb pe căruțaș.

— Eu le-am dat. La noi sînt nume obișnuite de cai.

Aceeași oră, dar nu același loc. Gheorghe Eftimie, în beznă, pe jos, se îndreaptă grăbit spre Cardon. Nu ține neapărat să dea ochii cu un «coleg» și de aceea a tulit-o în direcție opusă. Prea tîrziu, zarurile fuseseră aruncate! Primarul mi-a spus a doua zi:

— Toată noaptea mi-am pierdut-o cu nesprăvitul ăsta; n-am închis un ochi. Recunosc, am făcut o greșeală: la început, prea m-am încrezut în el. Dar tot l-am prins. Am dat telefoane, am alarmat autoritățile, am alergat și pînă la urmă l-au luat ca din oală, la Cardon. Cînd te gîndești că individul îmi tot vorbea despre parazitism, despre noblețea muncii!

... Cam așa s-au întîmplat lucrurile. Nevrînd să-l scot pe Mannix din pîine, mă grăbesc să recunosc că și fără apariția mea întîmplătoare «în zonă» omul tot ar fi căzut mesa, mai devreme sau mai tîrziu. Modul său de comportare ridicase destule semne de întrebare. Cît despre cei care l-au crezut, fie doar și pentru o clipă, nu cred că au prea multe să-și reproșeze. Sînt oameni cinstiți, muncitori, se luptă cu stihiile, cu vînturile năprasnice, cu dunele de nisip și cu lianele (da, cresc liane în acest pierdut colț de țară!). Nu rareori ei rămîn izolați cu săptămînile și chiar cu lunile, singura legătură palpabilă cu restul țării fiind elicopterul de la «Aviasan». Și atunci, de ce să nu se bucure cînd se abate cineva care le spune: «Oameni buni, vreau să-mi povestiți despre munca voastră cinstită?» Doar nu plouă cu vizitatori la C.A. Rosetti!

Firește, de acum încolo cetățenii din comună vor fi mai vigilenți, se vor uita de două ori la legitimații, amintindu-si că nu legitimatia face pe om, ci omul — legitimația și, în fine, vor judeca mai atent pe necunoscuți, indiferent de calitatea ce și-o atribuie. Oricum, afacerea s-a terminat cu bine și e bine să fie de învățătură și altora.

Punînd totul cap la cap, poate că în iureșul reconstituirii — și nici n-a fost treabă prea ușoară — am comis unele inadvertențe de amănunt, dar faptele rămîn fapte. O recunoaște însuși Gheorghe Eftimie și cu aceasta am ajuns la finalul istoriei.

Ce căuta la C.A.Rosetti, în inima deltei, acest electromecanic P.T.T.R.? De ce a părăsit el stîlpii de telegraf pentru a studia **pisicul** oamenilor de pe grinduri?

Pentru a colecta și a face speculă cu icoane de lemn!

— M-a ademenit un individ, un consătean care s-a stabilit la Bucuresti și se dă drept pictor — mărturisește el. Mi-a zis că mă face om și, iată, am ajuns exact nimic. Mi-a procurat și legitimație. Cînd mi-a adus-o mi-a spus: «Cu hîrtia asta ești rege». Și așa am părăsit serviciul și mi-am petrecut multe nopți în restaurante. Apoi individul mi-a făcut un «instructaj» de două săptămîni, învățîndu-mă să pozez ca ziarist. De ce n-a venit chiar el pe aici? Era cunoscut organelor de miliție din partea locului; eu însă eram total necunoscut. Dîndu-mă drept ziarist, aveam motiv să revin aci deseori, să mă fac cunoscut primarului, milițienilor, directorului școlii, fără a stîrni bănuieli. M-am dus la Babadag, la C.A. Rosetti, la Svistovca, la Letea, la Cardon... Pictorul din București m-a învățat să iau de la Babadag icoane noi, fără valoare și să le schimb aci cu icoane pe care sătenii le transmit din tată-n fiu și de care turiștii străini sînt mari amatori. Mi-a dat și 800 lei aconto.

— La vîrsta dumitale, la 23 de ani, un tînăr cu o meserie atît de frumoasă, dezghețat, cu toată viața în față, să se apuce de găinării...

Eftimie roșește, coboară privirea. S-ar spune că regretă totul și-mi place să cred că e sincer. Dealtfel, nu el e principalul vinovat, ci «bătrînul» de la București care l-a împins pe o cale greșită.

Oftează:

— Vai, vai, să nu afle mama!

Gîndindu-mă cum am ajuns eu Mannix și Gheorghe Eftimie — în înseși cuvintele sale — exact nimic, îmi spun: trist sfîrșit pentru un serial de sîmbătă seară.

drumul respectă-l și-ți va fi prieten

Am în față un documentar despre drumurile de acum 30-40 de ani. Imagini dezolante de șosele unde roțile se scufundau în colb și al căror «echipament» unic de siguranță îl reprezentau «morcovii», în limbaj tehnic așa-zisele «borne apără-roată».

Azi nu numai orașele, fie ele cît de mici, dar și sute de comune sînt legate între ele prin panglici rutiere asfaltate.

În anii puterii noastre populare s-a realizat nu numai simpla asfaltare a drumurilor (multora creîndu-li-se trasee noi cu curbe largi și pante line), ci și înzestrarea lor cu echipament ultramodern de semnalizare.

«Zestrea» drumurilor e azi foarte bogată. Ele au locuri de refugiu și parcare, alveole pentru oprirea mijloacelor de transport în comun, marcaje, panouri de semnalizare, parapeți metalici, stîlpi de ghidaj etc.

E greu de găsit un locuitor al țării noastre care să nu beneficieze sub o formă sau alta de căile rutiere cu toate mijloacele lor auxiliare.

Și totuși multe drumuri și instalații rutiere sînt destul de des maltratate.

În ultimii ani pe un mare număr de indicatoare de circulație s-au aplicat folii reflectorizante. Ce «rău» le-au făcut aceste mijloace de semnalizare — care te ajuta să sesizezi de la distanță locurile periculoase și dificile — celor ce le-au smuls de pe placa de aluminiu?

În zeci și sute de intersecții de drumuri și străzi s-au instalat panouri mari, luminoase, care te orientează asupra localităților, drumurilor, distanțelor. Costul unui asemenea mijloc de semnalizare este între 4 000 și 8 000 de lei. Cu prilejul începerii «toaletării» căilor rutiere care are loc acum, în preajma sezonului estival, trebuie să fie înlocuite total sau parțial numeroase asemenea panouri sparte sau pur și simplu distruse cu instalații cu tot. Nu demult, în apropiere de Constanța, tinerii pasageri ai unui autocamion au fost depistați în timp ce se «distrau» aruncînd cu pietre din mersul autovehiculului în panouri de acest fel.

În multe orașe săptămînal trebuie înlocuite sau reparate zeci de indicatoare luminoase sparte, torsionate îndeosebi de autocamioane care «virează» pătrunzînd adînc pe spațiul trotuarelor sau de șoferii unor autovehicule care le lovesc în timpul manevrelor de descărcare efectuate neglijent.

Stîlpi de ghidaj — elemente auxiliare ale drumului — prevăzuți cu plăcuțe reflectorizante deosebit de utile participanților la circulație — în special noaptea sau în condiții de vizibilitate redusă — sînt și ei ținta unor acte de vandalism. Unii sînt văduviți de plăcuțe, alții de capacele superioare, iar în alte cazuri sînt smulși cu totul din pămînt.

Într-o comună din apropierea Bucureștiului un sătean își construia în curte o conductă din asemenea stîlpi puși cap la cap. A declarat cu dezinvoltură că i-a «găsit» pe drum.

Nu rareori drumul e transformat de unii într-o ladă cu gunoi. Din mașini sînt aruncate pe șosea hîrtii, resturi de mîncare, coji etc., deși la aproape fiecare loc de parcare se găsesc cutii speciale pentru acest lucru.

Din benele neetanșe ale autovehiculelor sînt împrăștiate pe drumuri pietriș, var și nu rareori bolovani mari transportați din cariere. Pe lîngă risipa de asemenea materiale (unele mașini ajung la destinație cu jumătate de încărcătură), căderea lor pe arterele rutiere prezintă un pericol grav pentru securitatea circulației. Pietrișul vine de hac parbrizelor, varul face ca autovehiculul să meargă «sanie» iar bolovanii pot provoca chiar răsturnarea unor camioane de 10 tone. Oare șoferii în cauză nu se gîndesc că într-o bună zi ar putea avea și ei o asemenea surpriză? «Las' că nu mi s-o întîmpla chiar mie» gîndesc însă mulți dintre șoferi, îndeosebi profesioniști, și acesta e marele lor păcat.

Nu demult, pe șoseaua București-Alexandria, la o curbă toate autovehiculele ce au trecut în decurs de 15' prin punctul respectiv au fost, pur și simplu, ejectate în decor. S-a constatat că un tractorist după ce-și reparase autovehiculul a lăsat pe drum o apreciabilă baltă de ulei.

În afara primejdiei grave ce o creează pentru trafic scurgerea din mașini a uleiurilor, motorinei etc., ele sînt pentru asfalturi un adevărat cancer.

Alteori, pentru a «scurta» drumul, tractoarele pătrund de pe ogoare direct pe drum luînd cu asalt acostamentele căilor rutiere, lăsînd drumurilor adevărate «plăgi» pentru a căror vindecare sînt cheltuite apoi însemnate fonduri.

Pe autostrada București-Pitești, la intrarea în Capitală și în alte cîteva puncte, zilnic zeci de autocamioane trec de pe un sens pe altul al magistralei direct peste scuarul central de în imediata apropiere au la dispoziție «bretele asfaltate pentru acest lucru. Fiecare traversare iresponsabilă de acest gen poate, bineînțeles, provoca o adevărată catastrofă.

În plus, autocamioanele macină cu brutalitate sub roți zona centrală a autostrăzii destinate a deveni o perdea de protecție contra orbirii.

Mulți șoferi contravenienți sînt depistați, amendați, puși să plătească pagubele. Ei au însă șefi de coloană, de șantiere etc. Aceștia privesc acest spectacol degradant și tac. Întrebat ce părere au despre asemenea acte de vandalism unul din ei mi-a spus: «Atît timp cît materialele ajung la vreme pe șantier, să vă spun drept mai puțin mă interesează ce se întîmplă pe drum». Bizară concepție!

Pentru a ne ajuta să ajungem confortabil și în siguranță acolo unde dorim, pentru a ne fi prieten, drumul și regulile lui trebuie respectate.

Civilizația drumului este și ea o componentă a civilizației înalte spre care tindem cu toții.

Toți cetățenii cinstiți și în special șoferii care folosesc mai des căile rutiere decît alți participanți la circulație sînt chemați să sesizeze de îndată cazurile cînd drumurile, amena[illegible]rile și instalațiile lor aferente sînt maltrata[illegible] Fiecare din noi e interesat ca acei care distrug avutul obștesc și periclitează siguranța circulației să fie demascați și pedepsiți conform legilor statului nostru.

Colonel Victor BEDA

ANTOLOGIE-REBUS

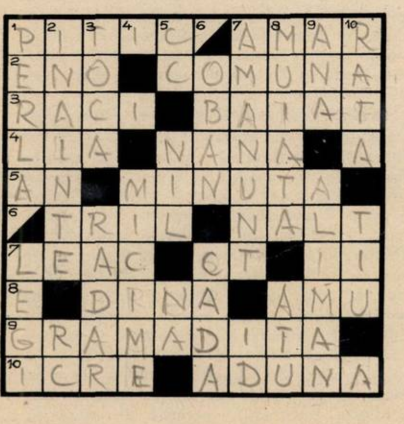

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	P	I	T	I	C	◩	A	M	A	R
2	E	N	O	■	C	O	M	U	N	A
3	R	A	C	I	■	B	A	T	A	T
4	L	I	A	■	N	A	N	A	■	A
5	A	N	■	M	I	N	U	T	A	■
6	◩	T	R	I	L	■	N	A	L	T
7	L	E	A	C	■	C	T	■	I	I
8	E	■	D	I	N	A	■	A	M	U
9	G	R	A	M	A	D	I	T	A	■
10	I	C	R	E	■	A	D	U	N	A

pentru mic și mare

ORIZONTAL: 1) Mic și cu barbă mare! — «Mare număr» în Moldova. 2) Insuliță lîngă Yokohama — **De rînd** (fem.). 3) Mici viețăți de... mare — Se crede mare. 4) Numele mic al ciocîrliei — Soră mai mare. 5) **Mai mare bisect** — **Mîna iubitei.** 6) **Zvon de păsărele** — Mare ca Gulliver. 7) Medicament... băbesc **tate de forță** — Acum (Mold.). 9) Strînsă în număr mare. 10) Cele mai mici bobițe — A mări un număr.

VERTICAL: 1) Cel mai mic caracter tipografic în... scoică — Faci un nod mare. 2) La mai mare! — Rece! 3) A tăia în bucățele mici — **Paza bună, stil secolul XX.** 4) Caracterul lucrurilor mici. 5) Bice! — Mare fluviu african — **Natriu mai pe scurt.** 6) **Tîrg în Canada** — **Baia Mare!** 7) E de mică importanță — Idem (presc.). 8) Intrată la apă — Cea mai mare carte! 9) **Lac vulcanic în Carpați** — Nevoie mare! 10) **Fragmente de plată** — O secure mică (o am în mînă!)

Dicționar: ENO, OBAN, ȚIU.

Nia Petre CHIRIȚESCU

(«Enigmistica junior» nr. 11 din 21 februarie 1948.)

Dezlegarea jocului PAJUL CUPIDON, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SINGURATATE — S. 2) ENE — SOLITAR — T. 3) NO — SOLITUDINE. 4) T — SARUTA — M — AL. 5) INEL — REN — OARE. 6) MIL — MIRI — RAC. 7) ELENA — A — A — RI. 8) N — NUD — TANTOSI. 9) T — EROTIC — ON — N. 10) AC — INAINTA — MI. 11) LIN —

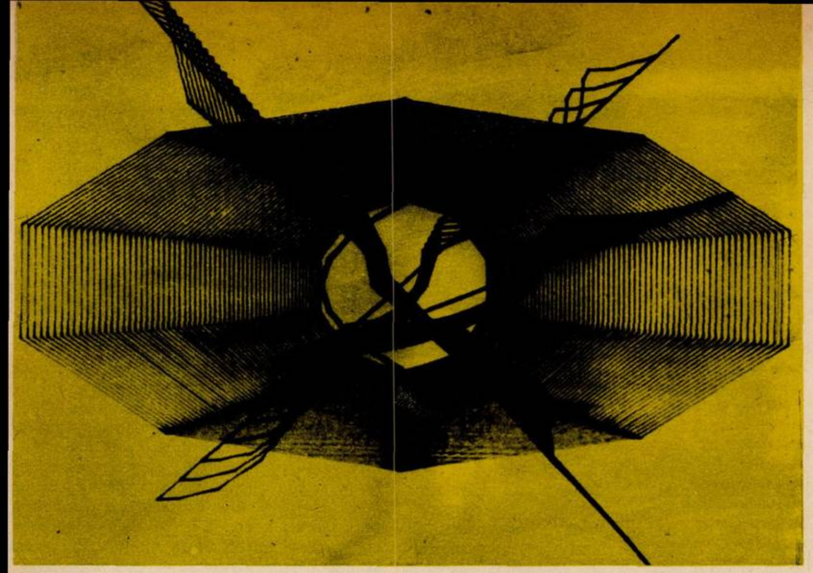

Ideea de a deschide o expoziție cu desene realizate prin intermediul unui minicalculator electronic, dotat cu un dispozitiv înregistrator, aparține tînărului matematician clujean Mihai aiobeanu. În fapt, este vorba de reprezentarea grafică a unor funcții, calculatorul avînd posibilitatea de a-și manifesta fantezia mai cu seamă atunci cînd este programat cu numere întîmplătoare. «Desenul» de sus cu linii, arabescuri și pete de culoare simetrice (imposibil de realizat manual) nu reprezintă altceva decît imaginea grafică a unei funcții cu două variabile reprezentate în proiecție izometrică și în coordonate cilindrice. Sau mai pe scurt $Z = \frac{\sin r}{r}$.

mai puțin zgomot în țesătorii

Lupta împotriva poluării sonore se duce astăzi pe toate meridianele lumii. Aceasta, pentru că bolile provocate de zgomot și vibrații reprezintă în ultimii cinci ani 17,1% din totalul maladiilor profesionale declarate și 84,3% din totalitatea îmbolnăvirilor provocate de [illegible]nți fizici. La noi în țară legea privind protecția mediului înconjurător prevede un ansamblu de măsuri a căror aplicare tinde să asigure menținerea și îmbunătățirea calității mediului necesar unei desfășurări a activității umane normale. Tocmai pe o astfel de coordonată se situează și cercetările efectuate în cadrul laboratorului pentru combaterea zgomotului de la Institutul pentru protecția muncii. Ele au constituit dealtfel drept temă de contract cu Centrala lînii din București care a avut ca obiectiv concret combaterea zgomotului la mașina de țesut fabricată la I.U.I.U.–Tg. Mureș tip L 5. 4 × 3.

După cum se știe, în industria textilă mașinile de țesut constituie sursa cea mai puternică de zgomot. Măsurătorile efectuate la tipul de mașină pomenit mai sus demonstrează că zgomotul produs depășește limitele admise de normele republicane de protecția muncii. În consecință, s-a purces la lucru chiar dacă problema combaterii eficiente a zgomotului la mașinile de țesut cu suveică se dovedea extrem de dificilă, mai ales că prin încercările efectuate au fost obținute pe plan mondial doar atenuări ale nivelului de zgomot de 5-7 DB pe componente și 3-4 DB la nivelul global.

Rezultatele cercetătorilor români s-au dovedit mult superioare. Experimentarea soluțiilor de combatere a zgomotului au avut loc la Pitești la Fabrica de stofe «Argeșana». Ele au dovedit că cel mai mare zgomot îl produc subansamblurile mașinii, adică suveica, picherul, sabia de lansare, camele de lansare, ramele ițelor, casetele și pîrghiile de la mecanismul de lansare. În consecință trebuiau găsite soluțiile cele mai eficiente. Modificarea acestor piese prin aplicarea unui întreg complex de măsuri a avut drept rezultat atenuarea sensibilă a zgomotului, care la ora actuală se situează sub limitele admise. Extrem de important este și faptul că soluțiile aplicate nu au efecte negative asupra productivității muncii și nu incomodează muncitoarele atunci cînd sînt nevoite să intervină la mașină. Mai notăm faptul că noile dispozitive au un preț de cost extrem de scăzut.

idee-proiect-brevet

Răspuns la articolul:
«Și totuși se învîrtește», «Flacăra»
nr. 3/1974

Reflectînd profund asupra propunerii făcute de inventatorul Radu Apostolescu și supusă discuției publice prin intermediul revistei «Flacăra», am ajuns la concluzia că punerea ei în aplicare ar scurta și netezi mult calea pe care trebuie în prezent să ruleze ideile generoase.

În ce privește noua formă de organizare făcută de tovarășul Radu Apostolescu, consider că ar fi bine să se plece de la următoarele considerente: 1) Sub auspiciile Institutului pentru creație științifică și tehnică să se organizeze o consfătuire cu cei mai proeminenți autori de creație tehnică, autori autentici, cinstiți și care, totodată, au întîmpinat cele mai mari greutăți, fiind obligați să-și caute dreptate în sălile tribunalelor. 2) Pe lîngă atelierele centrale ale INCREST din București să se înființeze ateliere subordonate acestuia în anumite centre din provincie unde să se concentreze și să lucreze specialiști din zona teritorială respectivă. 3) Pentru unele prelucrări ce ar depăși mijloacele, posibilitățile din dotarea acestora, să se poată stabili planuri de cooperare cu întreprinderi specializate. 4) *Stabilirea personalului tehnic executant* să se facă de specialiștii autentici recrutați și verificați în acest sens.

Inginer Aurel GHILEA
strada Remus nr. 1 — Timișoara

aer pur în zona fabricilor de ciment?

Fabricile de ciment constituie, după cum se știe, una din sursele de poluare ale mediului înconjurător. O singură întreprindere modernă de acest fel, ce produce 400 000 tone de ciment anual, poate degaja în atmosferă, atunci cînd îi lipsesc instalațiile de desprăfuire, aproape 60 000 tone de pulberi. În prezent, fabricile noastre de ciment au instalații de filtrare. Cu toate acestea multe din localitățile în zona cărora se găsesc asemenea obiective industriale sînt încă afectate *de praful degajat în aer. Poate fi oare complet* combătută sursa de poluare? După doi ani de cercetări de laborator un colectiv de specialiști de la Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii, în frunte cu inginerul Grigore Coculescu, a ajuns la concluzia că problema ar putea fi soluționată. Ideea pleacă de la premisa că așa-numitele filtre cu saci, aflate în interiorul fabricilor de ciment (mai sînt și filtre electrostatice), funcționează ineficient. Cauza? Materialul textil din care sînt confecționați sacii destinați să constituie mediul filtrant se deteriorează din cauza unui mecanism greoi de scuturare. Urmarea: *praful în loc să fie expediat prin saci în* buncăr, de unde apoi să fie revalorificat, trece prin filtrul defect direct în atmosferă. Plecînd de la acest impediment, colectivul de cercetători a creat o instalație cuprinzînd un «scuturător» cu vibrație pneumatică menit să nu mai afecteze țesătura sacilor-filtru. Acest utilaj oferă și condiții mai bune de întreținere a instalațiilor de filtrare ceea ce este deosebit de necesar în procesul de producție.

Un prototip al noului utilaj conceput de colectivul de cercetători a și fost experimentat într-o hală-laborator a Institutului de cercetări științi*fice pentru protecția muncii unde, funcționînd* în condiții de fabrică, a dat rezultate deosebit de interesante: filtrele au reținut un procent de 99,99% din pulberi. Așadar, prin folosirea unui asemenea utilaj se întrevede posibilitatea reducerii gradului de poluare la un miligram de pulbere la fiecare metru cub de aer. Ceea ce reprezintă extrem de puțin. Ideea a fost recent înregistrată la O.S.I.M. (Oficiul de stat pentru invenții și mărci), urmînd ca într-un viitor apropiat, dacă va fi găsită bună, să fie brevetată și, bineînțeles, aplicată. Poate — cine știe? — datorită ei peste zonele în care se găsesc fabricile *de ciment va pluti un aer pur.*

F. URSEANU

O FILĂ LIPSĂ ÎN ISTORIA AVIAȚIEI:

aeroplanul țăranului david ranta din macea aradului

Greu de crezut că un fapt de asemenea importanță, petrecut nu în urmă cu veacuri, ci prin 1912, să rămînă uitat. Totuși așa a fost, m-am convins, și pînă la urmă am și înțeles de ce.

La începutul secolului trăiau în satul Macea, din apropierea Aradului, gospodarii David și Irina Ranta. Ei au avut șase copii: pe Pavel, David, Gheorghe, Ana, Maria și Petru. Dintre toți aceștia *David s-a dovedit de timpuriu un* flăcău deosebit de isteț și îndemînatic, harnic și ambițios. Al treilea fecior, Gheorghe, a învățat prin școli și a ajuns avocat. Iată pe scurt povestea celor doi frați, așa cum am reușit să o reconstitui după o zi petrecută la Macea și după consultarea unor publicații vechi aflate la Biblioteca Academiei.

Într-o zi, prin anul 1911, avocatul Gheorghe Ranta, aflîndu-se în vizită la ai săi, i-a spus fratelui mai mare:

— Măi, Davide, tu știi face de toate, război, furcă cu roată, una-alta, orice vezi îndată meș*terești cu mîna* ta. Dar mașină de zburat dac-ai vedea ai ști face?

— D-apăi numa s-o văd mai întîi...

Și au plecat amîndoi la Oradea și la Budapesta. Cînd s-au întors în sat au adus cu ei și materialele necesare, iar David s-a apucat de lucru. Mai întîi a făcut un model la scară redusă, un avion propulsat de un motor cu gumilastic, ale cărui zboruri de probă l-au mulțumit pesemne, deoarece în scurtă vreme a construit o mașină mai mare, care a fost dotată cu un motor adus de Gheorghe de la Budapesta. În vara anului 1912 au avut loc primele experimente aviatice; aparatul construit s-a desprins de la sol și, după toate probabilitățile, David Ranta a întreprins mai multe zboruri, survolînd comuna și împrejurimile. Din păcate, lipsa informațiilor orale și mai cu seamă a datelor de specialitate nu ne permit să apreciem durata zborurilor și altitudinea atinsă de micul vehicul aerian. Și aici e locul să spunem că despre întreaga aventură aeronautică, petrecută cu 62 de ani în urmă, am aflat întîmplător prin intermediul unei scrisori expediate pe adresa redacției noastre de către învățătorul Mircea Curtuțiu din Macea.

Din familia aviatorului țăran nu am mai găsit în viață decît pe cea mai mică dintre surori, văduva Maria Mihuț, în vîrstă de 70 de ani. Ea, își amintește cum *taica* îl certa pe David și nu-l lăsa să lucreze acasă, «fără numa la hodaie» (dependință construită de gospodari în afara satului), și cum se minunau oamenii. Despre aeroplan și despre zborurile la care a asistat nu poate da amănunte; era abia o fetiță de 8-9 ani, de atunci a trecut atîta vreme și, în plus, mărturisește Maria Ranta, îi era atît de frică să nu-și vadă fratele căzînd și zdrobindu-se de pămînt că își astupa ochii. Puțini oameni au fost de față la zboruri; dintre aceștia, după spusele ei, nu mai trăiește nici unul. Mi-a mai spus apoi că David (care acum ar fi avut vreo 80 de ani) și Gheorghe au pierit în război.

O altă locuitoare a satului Macea, Saveta Mihuța (74 ani), are mai multe de spus. Familia ei avea *hodaie* în brazdă cu alde Ranta, și ea a văzut aeroplanul zburînd peste miriști. Aparatul avea o înălțime ceva mai mare decît un stat de om (deci vreo 2 metri), lungime cam 5 metri și deschiderea aripilor tot atît.

Pavel Ranta are 62 de ani și este fiul fratelui mai mare al lui David, pe care l-a chemat tot Pavel. Firește, pe cei doi unchi ai lui aviatori nu i-a apucat, însă l-a auzit de multe ori pe tatăl său povestind despre ei. David și Gheorghe Ranta, susține nepotul lor, s-au dus, probabil, în anul 1913, la Oradea și la Budapesta *prezentîndu-și mașina de zburat.*

La Biblioteca Academiei am găsit în nr. 29/1914 al revistei «Cosînzeana» din Orăștie, la pagina 427, fotografia lui David Ranta (aceeași fotografie am obținut-o și de la familia inventatorului), dar sub ea scrie: «Gheorghe Ranta, istețul flăcău din Macea, care a inventat aeroplanul ce-l arătăm aci». Eroarea este evidentă și explicabilă: istețul flăcău a fost confundat cu fratele lui, avocatul. În aceeași pagină a apărut și fotografia pe care o reproducem mai jos și care reprezintă probabil macheta aparatului «în poziție pentru sbor», cum precizează revista.

Din păcate, textul din «Cosînzeana» vorbește foarte succint despre aeroplanul țăranului Ranta. Aflăm totuși că mașina de zburat, construită și experimentată la Macea, a fost brevetată și medaliată la o expoziție din Budapesta pentru *ideea originală a inventatorului.* Originalitatea — ține să precizeze revista citată — ar consta în faptul că aparatul poate fi folosit și ca automobil, și ca luntre, și ca aeroplan, prin o simplă miscare de la cîrmă. Centrul lui de greutate e sub aripi, la fel ca la aeroplanul lui Vlaicu.

Cam puțin și destul de neclar, desigur. Să nu uităm însă că în acele zile din iulie 1914 paginile ziarelor și revistelor erau pline de relatări ale atentatului de la Sarajevo și de comentarii asupra încordării ce domnea în Europa. Apoi a venit tăvălugul cumplit al războiului care i-a îngropat nu numai pe cei doi frați Ranta, ci și amintirea faptelor lor.

Mircea FODOREANU

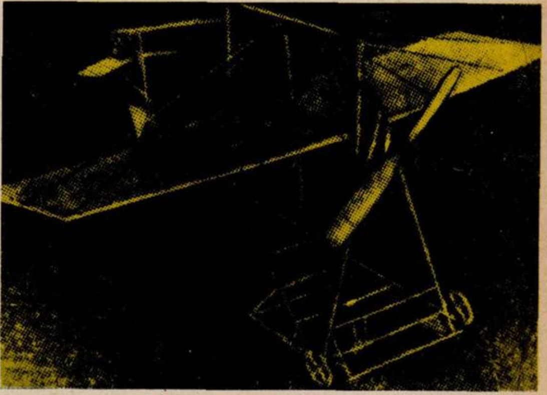

Fotografia reprodusă din «Cosînzeana», înfățișînd macheta vehiculului aerian conceput și construit de David Ranta.

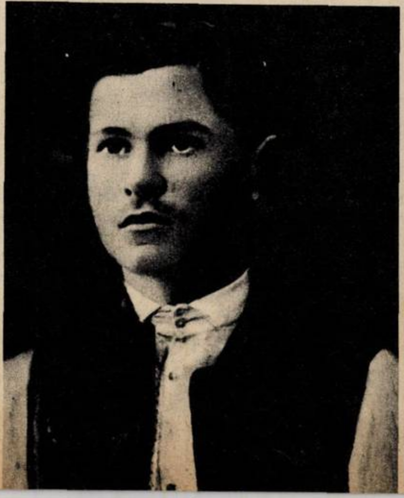

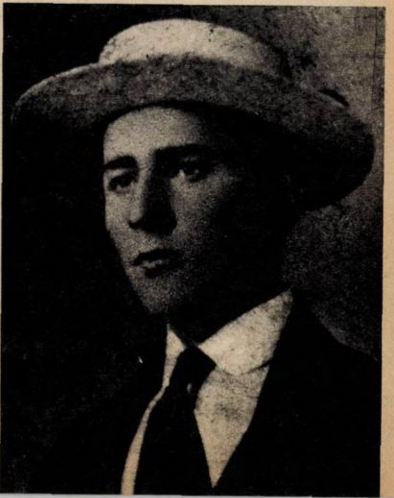

Constructorul aeroplanului, țăranul David Ranta din Macea Aradului. *În dreapta*, avocatul Gheorghe Ranta, fratele inventatorului.

o muncă de cercetare stîrnește mare interes în străinătate și indiferență la bucurești!

«La Congresul Mondial, organizat de Asociația Internațională de Orientare Școlară și Profesională ținut la Universitatea Laval din Quebec, Canada, cercetătorul român Florian Oniță din București a obținut o înaltă apreciere. Din cele 35 de țări participante la congres, reprezentate de 1 200 de delegați, au fost acceptate doar 19 lucrări: 11 din S.U.A., 6 din Canada, una din R.F. Germania și una din România».

(«România literară», nr. 52, 27 decembrie 1973)

Zilele trecute, la București, într-o margine de oraș, acolo unde un tramvai întoarce și o pornește din nou către centru, pe o stradă care se va asfalta cîndva, într-o cămăruță zugrăvită cu cărți și mirosind a cerneală și a flori de primăvară, l-am găsit pe cercetătorul Florian Fl. Oniță.

Cercetător este oarecum impropriu spus, dar alt termen, mai nimerit, n-am găsit în primul moment, așa că l-am reluat pe cel din «România literară». De fapt, Florian Oniță este pensionar. A *lucrat toată viața ca funcționar* la Poștă. N-are studii universitare și nici nu știu ce altfel de diplome, dar s-a făcut cunoscut în întreaga lume, mai ales în ultimii ani, prin profunzimea și noutatea studiilor sale de caracterologie, s-a făcut atît de cunoscut peste hotare încît — fără să reprezinte vreun for anume, — a reprezentat cu cinste România la Congresul de la Quebec.

Așadar, Florian Oniță este un autodidact. Un pasionat al unei discipline care se bucură de tot mai multă autoritate în lume, constituindu-se în secții autonome ale unor academii de prestigiu, numărînd între prozeliți savanți de renume mondial din toate țările. Pentru a putea să-și fundamenteze studiile, pentru a se documenta și a fi la curent cu ultimele noutăți ale genului, Florian Oniță a învățat, după dicționare și manuale, cîteva limbi străine și a adunat un extraordinar tezaur bibliografic, propriu sau al altora, care îi permite să afirme, cu un zîmbet discret, atîrnat în colțul gurii, că aici unde locuiește se află de fapt «biblioteca de caracterologie a Academiei». În patruzeci și ceva de ani de muncă, modestul cercetător român a așezat pe rafturi peste opt mii de dosare conținînd date caracterologice de la tot atîtea persoane și — pe baza acestei experiențe fără egal în domeniu — a ajuns la o serie de concluzii care zdruncină bună parte din criteriile pe care se baza știința mondială a caracterologiei. Dealtfel, referatul prezentat de Fl. Oniță la congresul de la Quebec a stîrnit un interes vecin cu senzaționalul, cercetătorul primind mai multe invitații din partea unor edituri și universități străine de a publica sau conferența, tonul laudativ al tăieturilor din ziarele canadiene tipărite în zilele reuniunii fiind absolut semnificativ.

Pe plan intern însă cercetările lui Florian Oniță sînt mai puțin cunoscute, ca să folosesc un eufemism. Cu excepția unei conferințe susținute la 19 septembrie 1970 și a unei emisiuni de radio transmise anul trecut, studiile sale n-au găsit nici un fel de prilej de a fi difuzate, încercările pătimașului cercetător de a se face cunoscut în propria sa țară lovindu-se nu o dată de refuzul forurilor competente (Academie, Editura Meridiane, diferite institute de cercetări etc.), depășite — după propria lor mărturisire — de «profilul» susținerilor cercetătorului pensionar.

Evident, fiind vorba de o disciplină nouă, încă în discuție pe plan mondial, autorul acestor rînduri nu are nici un fel de pretenție că s-ar pricepe. Orele petrecute în biblioteca lui Florian Oniță, nu puține, l-au familiarizat oarecum cu direcțiile caracterologiei, dar este absolut sigur că ceea ce știe el despre toată treaba aceasta înseamnă mult mai puțin decît știu alții, persoane competente, aflate în fruntea unor foruri care dezbat idei și probleme legate, fie și tangențial, de caracterologie.

Acestor persoane, de a căror competență și fidelitate față de cauza progresului nu mă îndoiesc, acestora și, implicit, marelui public se adresează articolul de față, care nu se vrea decît o informare pe adresa forurilor de resort și, într-un fel, un act de recompensă — fie și întîrziată — față de munca de o viață a unui om ce nu înțelege să fie apreciat și lăudat peste hotare și ignorat în propria sa țară, pe care o iubește ca orice român adevărat, căreia ar fi mîndru să-i dăruiască rezultatul cercetărilor sale.

*

— Tovarășe Oniță, să începem prin a defini caracterologia. E un termen nou, pe care nici Dicționarul limbii române moderne încă nu l-a asimilat. Despre ce este vorba?

— În două cuvinte, despre studiul caracterelor, despre disciplina cunoașterii omului și posibilităților sale de dezvoltare.

— Care ar fi baza științifică a noii discipline?

— De data aceasta răspunsul nu mai este atît de simplu. Cadrul de referință al caracterologiei trebuie să cuprindă în mod obligatoriu cinci direcții de studiu. Fizionomistica, chirologia, *grafologia, inteligența și cultura umană*, astrologia.

— V-aș propune să le luăm pe rînd.

— Fizionomistica conduce la o culegere de observații privind semnalmentele și particularitățile feței omului, observații care pot servi la stabilirea unor interpretări caracterologice. La prima vedere s-ar părea că este foarte simplu. La urma urmei, nu este cine știe ce dificultate să deosebești o față rotundă de una prelungă, să constați cît de cutat este chipul unui om și cît de imaculat este cel al altuia. În realitate, nu este simplu, căci observațiile adunate din toate sectoarele caracterologiei trebuie interpretate într-un ansamblu. Aici stă dificultatea: în obligația caracterologului de a-și dezvolta necontenit capacitatea de a coordona și asambla interpretările furnizate de semnalmente, de aspecte și particularități. Ca să fiu concret, iată: o cută verticală între sprîncene are o altă interpretare la un om cu scris vertical, armonios, bogat în trăsături curbe decît la unul care așterne pe hîrtie litere dezordonate, aplecate spre dreapta, de exemplu. Evident, ca în matematică, posibilitățile de variante sînt extraordinar de labile, mergînd teoretic pînă la infinit.

— Să continuăm.

— Chirologia înseamnă studiul științific al mîinii, bazat pe observații îndelungate asupra structurii, formei și elasticității mîinii, asupra flexibilității degetelor și aspectului liniilor palmei. Această cercetare lucrează în mod obligatoriu prin studiul amprentelor ambelor mîini, caracterologia fără amprente fiind un fel de filatelie fără timbre.

— Tovarășe Oniță, trebuie să recunosc că e frumos spus... Dar de aici și pînă la «hai să-ți ghicească țiganca în palmă» nu mi se pare un drum prea lung. Ce răspuns mi-ați pregătit?

— Am auzit de mai multe ori o asemenea formulare superficială și răspunsul meu a fost întotdeauna următorul: afirmațiile pe care le fac se bazează pe cercetări concrete a mii de cazuri și îmi place să cred că tocmai această ordonare oferă studiului meu un caracter științific. Iată, de exemplu, ce-am descoperit. Un lucru care a făcut în străinătate o adevărată senzație. Împotriva teoriilor unor oameni de știință cu merite recunoscute am afirmat — și probat cu documente — că liniile din palmă se schimbă odată cu caracterul omului. În general, în lumea medicală circulă o teorie conform căreia aceste linii numite dermatoglife se formează în primele săptămîni ale vieții intrauterine și rămîn neschimbate pînă la moarte, ca formă și structură de amănunt. Fals. Documentele culese de mine demonstrează modificări în funcție de condițiile mediului și de schimbarea caracterului. Amprente luate la interval de cincisprezece sau douăzeci de ani arată modificări greu de tăgăduit, susținînd că mîna omului este un mic ecran somatic care interpretat — evident, în corelație cu ceilalți factori de care vorbeam — poate oferi informații extrem de interesante și de utile pentru individ. Munca însă nu este simplă, mîinile și fața unui om oferind peste 2 000 de semnalmente și particularități.

— Povestea asta este nouă?

— Într-un fel da, într-un fel nu. La noi a apărut în 1935 o primă carte de caracterologie, o schiță dacă vrei, aparținînd unui cercetător, Popovici, carte care se chema «Omule, cunoaște-te» și care a fost prefațată, cu multe cuvinte de laudă, de însuși marele savant Gheorghe Marinescu, competență ce prevedea caracterologiei un viitor strălucit, mai ales prin aceea că ea ar fi putut să devină o disciplină utilitară, cu un pronunțat caracter orientativ, în ideea dirijării tinerilor către îndeletniciri conforme cu dispozițiile lor caracterologice. Evident, am citit cartea pe nerăsuflate și am găsit multe neajunsuri în ea, datorate îndeobște cercetării insuficiente. Mi-am propus atunci să-l cunosc pe autor, nu înainte de a proceda la un studiu caracterologic după ceea ce aflasem despre el din carte. Mi-am zis că trebuie să aibă fața ovală, ochii albaștri și, în general, mi-am închipuit cum trebuie să arate. Am făcut un fel de operație caracterologică inversă. Într-o zi, am luat trenul și am plecat la Arad să-l cunosc. Îmi amintesc că locuia pe strada Șincai la numărul 18. Am sunat la poartă și a ieșit să-mi deschidă chiar autorul. Avea fața ovală și ochi albaștri.

— Să continuăm cu grafologia, cu inteligența și cultura umană, cu astrologia.

— Cu grafologia mi se pare clar. În străinătate există tratate în această disciplină. Din scrierea și particularitățile scrisului se pot deduce anumite însușiri, temperamente, profiluri și așa mai departe, ca să nu mai vorbesc de gradul de dezvoltare intelectual al persoanei supuse examinării. Și aici trecem la partea a doua a întrebării. Este vorba de un test de inteligență și cultură umană corespunzător subiectului și avînd drept scop nu verificarea memoriei, ci a maturității de gîndire, a modului cum sînt conturate anumite noțiuni. Cu astrologia este, după mine, mai simplu, chiar dacă după cei cărora le-am prezentat lucrările este mai complicat. Încă acum o sută de ani, Pasteur scria, citez din memorie: «Există o influență cosmică și, în mod natural și constant, această influență condiționează organizarea moleculară și principiile esențiale ale vieții». Acest lucru a rămas în picioare. S-au adăugat altele, furnizate de știința modernă, noutăți de care caracterologul trebuie să țină cont în mod obligatoriu. Astrologii nu sînt neapărat niște șarlatani, iar caracterologia primește de la ei numai partea științifică, demonstrată, a îndeletnicirii. Astfel, fenomenele de influență ale Lunii față de multe din apele Pămîntului, fluxul și refluxul cu alte cuvinte, sînt indiscutabile, fiind puse pe seama pozițiilor diferite ale acestui astru față de soare. Atunci de ce n-am accepta și ideea, încă neconfirmată pînă la capăt, că Luna poate avea o influență și asupra corpului omenesc, de vreme ce fiecare dintre noi este alcătuit în proporție de 65 la sută din apă? Doar Henri Coandă, o mare mîndrie a științei românești recunoscută pe plan mondial, spunea că omul este înainte de toate apă?! Din păcate, n-am prea mult timp la dispoziție pentru a explica, prin exemple, influența Lunii asupra vieții omenești. În orice caz, corelația dintre cele patru faze ale Lunii și cele patru temperamente clasice este recunoscută științific. Se recunoaște de asemenea efectul Lunii pline asupra nervozității, insomniei și digestiei. În plus, corpurile cerești, între care și Pămîntul, conțin minerale și substanțe radioactive, ele primesc, emit sau reflectă radiații în tot universul. Este firesc ca măcar o parte din această cantitate uriașă care circulă în mediul cosmic să ajungă și pe Pămînt și, odată cu prima respirație a noului născut, să imprime vieții biologice un anumit ritm. Medicina susține, cu argumente inatacabile, că aerul rezidual, care înseamnă cam un sfert din capacitatea plămînilor, nu se elimină pînă la moarte, oricît de mare ar fi efortul nostru de expirație. Oare acest aer care rămîne de la naștere nu poate imprima anumite acorduri intime, legate tocmai de influențele cosmice de care vorbeam? În ipotezele mele caracterologice am plecat de la această supoziție, vorbind despre un fenomen pe care l-am numit «materializarea vibrațiilor cosmice» și care condiționează într-un fel dezvoltarea noastră ulterioară, distingîndu-ne unul de celălalt. Iată o formulare din tratatul pe care sper să-l public într-o bună zi: «Prin materializare și impuls am fost plasați pe o orbită într-un ocean cosmic, dar sîntem receptivi numai fa de radiațiile cu care intrăm în rezonanță».

— Tovarășe Oniță, v-am ascultat cu maximu de atenție. Trebuie să recunosc că pe alocu m-am simțit depășit, dar în orice caz am putu aprecia, atît cît mă lasă cunoștințele mele fil logice, logica și seriozitatea afirmațiilor dum neavoastră. Care credeți că sînt cele mai ta puncte ale teoriei dumneavoastră și, mai ale ce aplicare practică pot avea?

— Caracterologia demonstrează înainte toate falsitatea tezei fataliștilor, a acelor ca susțin «că ce ți-e scris în frunte ți-e pus». se identifică drept o disciplină a progresulu demonstrînd prin probe concrete, cum ar cea a schimbării dermatoglifelor, despre ca profesorul Țurai scrie chiar în Almanahul Știin și Tehnică din 1973, că sînt definitive, că înt corpul uman și caracterul omului există o leg tură mult mai strînsă decît se bănuia. Aici interveni latura practică a caracterologiei. Pri tr-un studiu aprofundat și constant, evoluț vieții unui om nu se poate prezice, cum susț unii, dar ea poate fi desfăcută în segmente analizată în așa fel încît anumite împrejură să poată fi prevăzute și — dacă este cazul — evitate.

— O ultimă întrebare. La ce ar servi cara terologia în momentul de față, la noi în țar

— Înainte de toate, la dirijarea tineretulu la îndrumarea lui spre acele meserii pent care cercetarea caracterologică îl indică m apt pe cutare decît pe cutare. Este vorba desp prospecția personalității, despre formarea despre aptitudini, despre concordanța dint persoană și funcție, despre selecție, despre c noașterea de sine și așa mai departe. Pentru tot am ajuns la sfîrșitul acestui dialog, te r să reții: caracterologia este o știință, afla încă la primii pași în lume, dar o știință dificil care se deprinde după mulți ani de studiu cercetări. Savanți de renume mondial o nume știința viitorului. Eu cred în acest botez, pe că ar fi foarte greu de acceptat ideea că a mulți oameni de prestigiu științific se pot șela în același timp.

*

Acestea fiind zise, oamenii de specialita au cuvîntul, urmînd să se pronunțe asup competenței sau lipsei de autoritate științifi a afirmațiilor de mai sus.

Înainte de a încheia aș vrea să precizez Florian Oniță nu are nici o pretenție de la speranțele lui fiind reduse, ca ale oricărui o care a bătut la prea multe porți care au răm închise.

Cercetătorul român nu are nici o altă pr tenție decît aceea de a fi ascultat.

La 65 de ani, Florian Oniță simte că moart nu este foarte departe. O așteaptă cu simț datoriei împlinite, ca un om care a muncit locul său peste patru decenii și care, în plus, cercetat vreme îndelungată sensurile unei n discipline științifice, pe care studiul său a în bogățit-o. O așteaptă însă cu regretul de a n putea să aplice rezultatul social al cercetăril sale, cu neputința de a transmite tinerei gen rații cunoștințe despre o știință pe care o numesc a viitorului.

Fără îndoială că în studiul acestei propune se va avea — și trebuie să se aibă — permane în vedere că omul este supus determinăril istorice și sociale și că această privire asup sa nu ar avea decît rațiunea de a comple portretul unui om curios de el însuși și viața sa.

Sfîrșesc aceste rînduri cu speranța că pe soanele competente despre care scriam își v găsi timpul necesar să zăbovească asupra lucr rilor lui Florian Oniță, pensionar P.T.T.R domiciliat în București. Și chiar să dea u răspuns.

Ovidiu IOANIȚOAI

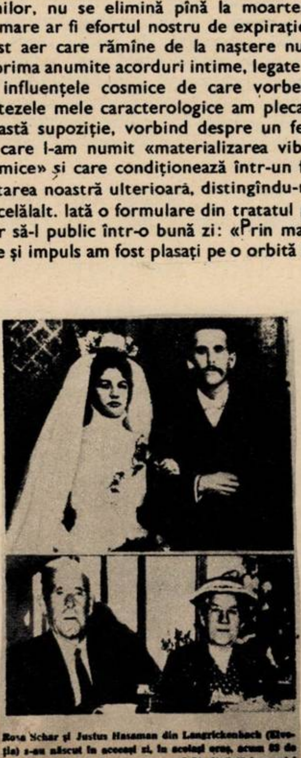

Rosa Schar și Justus Hasaman din Langrickenbach (Elveția) s-au născut în aceeași zi, în același oraș, acum 83 de ani. La vîrsta de 20 de ani s-au căsătorit (iată-i ca miri în prima imagine). La vîrsta de 83 de ani ei au încetat din viață în aceeași zi, la un interval de două ore. (În imaginea a doua, cei doi soți într-o fotografie recentă).

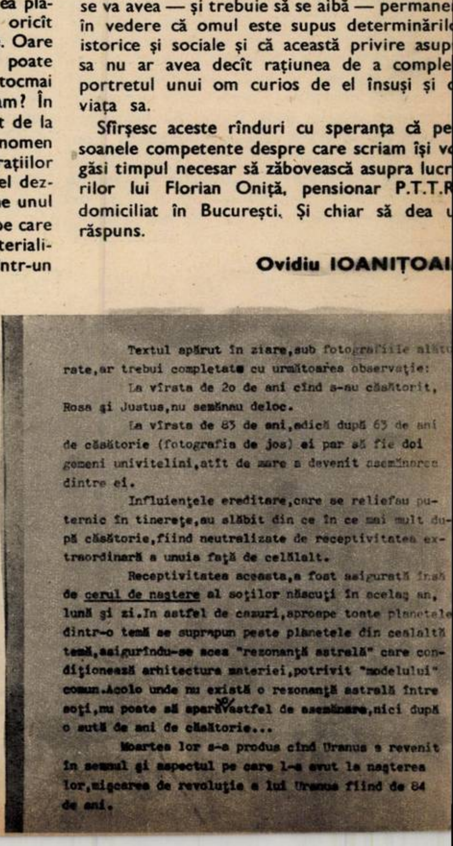

Textul apărut în ziare, sub fotografiile alătu rate, ar trebui completate cu următoarea observație:

La vîrsta de 2o de ani cînd s-au căsătorit, Rosa și Justus, nu semănau deloc.

La vîrsta de 83 de ani, adică după 63 de ani de căsătorie (fotografia de jos) ei par să fie doi gemeni univitelini, atît de mare a devenit asemănarea dintre ei.

Influiențele ereditare, care se reliefau puternic în tinerețe, au slăbit din ce în ce mai mult după căsătorie, fiind neutralizate de receptivitatea extraordinară a unuia față de celălalt.

Receptivitatea aceasta, a fost asigurată însă de cerul de naștere al soților născuți în acelaș an, lună și zi. In astfel de cazuri, aproape toate planetele dintr-o temă se suprapun peste planetele din cealaltă temă, asigurîndu-se acea "rezonanță astrală" care condiționează arhitectura materiei, potrivit "modelului" comun. Acolo unde nu există o rezonanță astrală între soți, nu poate să apară astfel de asemănare, nici după o sută de ani de căsătorie...

Moartea lor s-a produs cînd Uranus a revenit în semnul și aspectul pe care l-a avut la nașterea lor, mișcarea de revoluție a lui Uranus fiind de 84 de ani.

condiția șlagărului

vînd un alt termen la dispoziție,am accep-
l folosim pe acesta. Ultracitatul, ultra-
cuvînt «șlagăr». Strict, după dicționar
vocabula aceasta de origine germană s-ar
ce prin «melodie care se bucură la un
ent dat de o mare popularitate». Lucrurile
clare. Reținem deci, «la un moment dat»
mare popularitate». Așadar, șlagăr este
dia unui moment; fără discuție asta este
a sa condiție. Deci: 1. eu compun o melo-
2. o încredințez unui solist sau unei for-
ii, 3. o înregistrez, 4. obțin aprobările ne-
re de la uniune și astfel melodia, 5. este
ată la radio și televiziune. Și dacă e șlagăr
e, în unele cazuri destul de izolate, se
te înregistra și pe disc. Lucrurile par nor-
e pentru un compozitor. Evident, pentru
compozitor cu nume și state la uniune.
tru un creator tînăr, de obicei lucrurile
ează la operațiunea a treia din lanțul mai
citat. Dacă respectivul tînăr creator are
ibilitatea de a-și difuza piesa prin mijloace
radio-TV (turnee, spectacole), cîntă adică
-o formație solicitată sau este un bun solist
muzică folk, lucrurile încep însă a se schim-
Apare acum ceea ce vom numi **șlagărul**
ioficial, șlagărul cîntat și fredonat obsesiv
inerii care inundă sălile de spectacol din
itală sau din provincie, dar nedifuzat la
și televiziune. Și bineînțeles că raza de
ne a unor formații, fie ele Sfinx, Phoenix,
a unor soliști folk, fie ei Marcela Saftiuc,
ea Florian, este destul de redusă. Și dru-
pînă la oficializarea totală a șlagărului
u, adică viza Uniunii compozitorilor și
area pe rețeaua RTV, este încă lung. Mai
plastic spus,cîntecul are încă un statut de Cișmigiu. Un Cișmigiu mai mare, evident, unul care ar cuprinde ascultătorii, publicul de spectacol. Acești ascultători, care încep să simtă nevoia șlagărului nostru, scriu la radio și TV, la melodia preferată etc. Cu această ocazie, unii redactori, mult prea ocupați în a obține ultimul succes al formației Sweet sau al lui Gary Glitter, află și ei numele șlagărului. Scrisorile curg în continuare. În anumite cazuri, mai împinși de scrisorile-cereri, mai de curiozitate, mai de ideea promovării noului, în tovarășii redactori se trezește conștiința profesională, își amintesc și faptul că le trebuie ceva muzică tînără românească pentru echilibrul emisiunilor pe care le redactează și, astfel, după parcurgerea celorlalte etape necesare,șlagărul devine **șlagăr oficial.** Este adică transmis prin rețeaua cea mai penetrantă, rețeaua electrică de difuzare. Făcînd un calcul al timpului necesar ajungerii pînă în acest punct, constatăm că trăim aproape zilnic paradoxala situație cînd un cîntec de succes este transmis, difuzat, la multă vreme după ce marele public l-a gustat efectiv. Astfel, mai toate șlagărele devin **șlagăre întîrziate.** Cam așa se explică transformarea în șlagăr oficial a unui «Negru Vodă», de exemplu, abia la multă vreme după apariția sa în sala de spectacol. Tot așa se explică intrarea în top a piesei «Andrii Popa», lansată anul trecut și oficializată recent. La fel «Balada» Marcelei Saftiuc, prezentată în 1971 și intrată în top, devenită aproape șlagăr acum cînd Electrecordul a înregistrat-o și radioul o difuzează. Exemplele pot continua. Din păcate.

George STANCA

TOP-PANORAMA

lriano Celentano rămîne fidel rock-ului.
nd nostalgia acestui gen mereu viu, popu-
cîntăreț italian a scos recent un nou L P
lat «Nostalrock», *cuprinzînd vechi piese*
cces, care la vremea lor au făcut incon-
lumii: Tutti frutti, Cry, Be-bop-a-lula
ic **Burdon,** solistul fostului grup «Ani-
a lansat recent împreună cu Jimmy
rspoon, prin casa M.G.M., un disc L P
at «Guilty!». Discul cuprinde înregis-
ăcute în iulie 1971 la Hollywood și numără
e semnatarii melodiilor pe James Taylor,
Mayall, Chuck Berry ● **Les Humphries**
rs au străbătut timp de patru luni 37 483
ometri, efectuînd 23 de apariții la televi-
plus concerte la Paris, Londra, Viena,
rdam. La show-ul lor, intitulat «Full
», au asistat 378 972 de spectatori. În
acestor spectacole s-au înregistrat, pe
serie de cîntece strînse acum într-un
album intitulat «Live in Europe» ● Radio București ne oferă săptămînal cîteva ore de jazz prezentate de **Florian Lungu** în cadrul emisiunilor Jazz Portret, Jazz românesc sau Tableta de jazz din cadrul emisiunii «Radio-divertisment». Comentarii la obiect, bine documentate, explicații pe înțelesul tuturor, într-un cuvînt educație. N-ar fi rău dacă și în alte *emisiuni* de *muzică* ușoară *s*-ar prezenta în afara informațiilor și unele comentarii care să explice de exemplu diferența dintre Slade și King Crimson ● De mai multă vreme pe programul doi al televiziunii se transmite revista bilunară «Portativ '74». Ca orice revistă emisiunea cuprinde informații, prim-planuri, confidențe etc. Ceea ce îi lipsește însă acestei reviste este atitudinea față de anumite fenomene manifestate în muzica ușoară. Nu se emit critici, nu există o rubrică de dezbateri ● **Benone Sinulescu** și **Irina Loghin** lucrează în prezent la un nou disc L P pentru Electrecord ● **Nicolae Dorobanțu,** fostul chitarist-solo al formației Roșu și Negru, a apărut recent la barul Atlantic împreună cu formația condusă de Dan Stoian ● **Anda Călugăreanu,** plecată încă de anul trecut într-un lung turneu în Elveția și R.F.G., se va reîntoarce în țară la începutul acestei luni.

G.S.

TOP

Săptămina trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Spune-mi	Sfinx	15
2	2	Andrii Popa	Phoenix	13
4	3	Albastrul unei mări imaginare	Dida Drăgan	5
3	4	Oameni	Aurelian Andreescu	10
7	5	Ei sînt amicii mei	Mondial	4
5	6	Baladă	Marcela Saftiuc	15
6	7	Cuvîntul dat	Margareta Pîslaru	9
8	8	O romantică fată	Marina Voica	12
10	9	Balada mării și a pămîntului	Capitol	2
9	10	Colind	Suzana Georgescu	3

Compozitori: 1. Dan Aldea. 2. Mircea Baniciu. 3. Nancy Brandes. 4. Marius Țeicu. 5. Iuliu Merca. 6. Marcela Saftiuc. 7. Mihai Dumbravă. 8. Marius Țeicu. 9. Florin Irimia. 10. Suzana Georgescu.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat în fiecare sîmbătă, la orele 21,00, pe programul III al postului de radio București.

Moto: Dacă place, n-are a face?
Shakespeare

Binevoitorului termen de «muzică» i se pot adăuga vreo trei duzini de adjective, mai mult sau mai puțin diferite între ele ca sens; dăm spre convingere o scurtă listă în ordine alfabetică, altele noi urmînd a fi găsite de dumneavoastră cu ușurință (la «p» de exemplu: preclasică, psihedelică, populară, pop, progresivă etc.). Avem deci muzică aleatorică, beat, country, distractivă, estradă, jazz, klangfarbenmusik (o succesiune de diverse timbruri alcătuind, după Webern, o muzică a culorilor sonore), lăutărească, mare (în stil clasic), nouă, operă, polifonică, quadrofonică, rock, simfonică, stockhastică, tînără, ușoară, a viitorului, western, a zgomotelor («compozitor» Pierre Schaeffer) etc., etc. Ca să ne putem orienta cum trebuie în acest vălmășag de denumiri ne vom călăuzi după marele principiu enescian: «*Nu există muzică ușoară sau muzică grea; există doar muzică bună sau muzică proastă*». Este un principiu pe care niciodată nu-l vom fi scris cu litere îndeajuns de mari și care va sta mereu la baza selecțiilor și aprecierilor noastre. Vă vom desfășura întotdeauna tot ceea ce vom găsi mai valoros muzical, de la Siminică și «Sfinx» pînă la Stravinski și Santana (inclusiv!), convinși fiind că numai astfel, prin CEA MAI BUNĂ MUZICĂ, vom putea pune și noi o piatră la temelia formării morale a omului vremurilor noastre.

La antici sau la moderni efectul educativ al muzicii este binecunoscut (Muzica îmblînzește cîteodată și pe oameni!!), iar efectele dezastruoase pe care le generează o muzică proastă, în special asupra tineretului, ne îngrozesc și ne obligă la o atitudine serioasă împotriva ei. Numim muzică proastă toată muzica aceea *făcută*, confecționată, experimentul steril, într-un cuvînt, ceea ce nu spune absolut nimic, absolut nimănui; plus 97% din «creația» lui Glitter, Alice Cooper, Slade et Co., pe care magnetofoniștii o cunosc, vai, atît de bine; plus 75% din muzica de discotecă, adresată cvasiintegral mișcărilor ritmice mai mult sau mai puțin elegante; plus un procent variabil de piese existînd la toate genurile enumerate mai sus, în proporții variabile. Vom lupta împotriva acestei «muzici» pînă la ultima picătură de «Blood, Sweat and Tears» (Sînge, sudoare și lacrimi), folosindu-ne de cel mai bun-simț omenesc — bunul-simț de cea mai bună documentație — audiția și lectura — și de cea mai bună judecată referitoare la valori — judecata obiectivă.

Cornel IONESCU

ai, hai

Cîntec lansat la ediția trecută a festivalului «Primăvara baladelor»

Muzica — Doru Stănculescu
Text popular

N-a ști nime
Că m-am dus
Numa m-or vedea
Că nu-s.
Sus e cerul
Largă-i lumea
Bine c-a-nfrunzit
Pădurea.

Refren

Ai, hai,
Ai,haidi,
Haidi, hai!
Pe sub flori mă legănai.

La o recentă conferință de presă, formația «The New Seekers» și-a anunțat desființarea. Concertul de adio va avea loc în mai la London's Rainbow Theatre. Cei cinci membri ai grupului, Eve Graham, Lyn Paul, Marty Kristian, Paul Layton și Peter Oliver, vor începe o nouă carieră pe cont propriu.

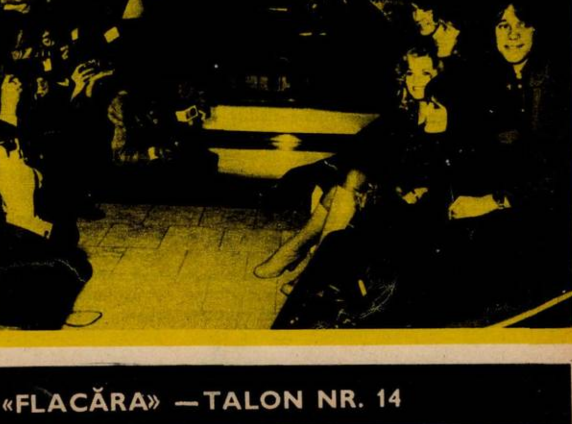

TOP «FLACĂRA» —TALON NR. 14

CRONICA DE TREI SECUNDE

poveste

Ani de zile, prietenul meu Tancarville — ființă uriașă, pentru unii chiar înspăimîntătoare — a trăit urît, mediocru, meschin, umil, fără nici o perspectivă, cu ochelari de cal, cum se spune, ca un amărît, ca un nenorocit, riscînd să moară necunoscut, fără glorie, fără lauri, un cal printre sutele de mii de cai ai lumii, plimbînd vilegiaturiști plictisiți într-o localitate franceză, cal de trăsură la un club de plăcere din Touquet, vilegiaturiști care într-adevăr cînd îl vedeau cît e de mare și de enorm se speriau de-a binelea, dar Tancarville al meu își vedea mai departe de drum, drumul său de sclav umil, șfichiuit pe spinare de cîte un birjar ca toți birjarii, pășind apatic pe caldarîm, călăuzit doar de ideea că la capătul drumului și al efortului său cu totul mediocru va căpăta porția sa de ovăz, pentru ca, într-o bună zi, un căpitan cu ochi bun, văzîndu-l, să tresară, să simtă deodată ce zeu se ascunde în uriașul acesta, ce putere, ce minune, să-l cumpere, să-l elibereze din sclavajul la trăsură, să-i schimbe destinul de animal și să-l facă om printre oameni, adică să-l pregătească pentru o carieră nemaipomenită, pe măsura dimensiunilor sale, să-i dea să mănînce jeratic, să-i dea încredere în forțele sale, să-i dea o nouă demnitate, să-l antreneze cu grijă, cu delicatețe, cu tandrețe, cu dragoste, cu devotament, ah, nu, nu pentru curse de galop, nu pentru curse cu obstacole, căci Tancarville nu are asemenea calități, nu are ușurința, supletea, talentul de-a sări peste multe obstacole, o, nu, el are o singură mare calitate, dar mare, uriașă, stupefiantă, aceea de a sări peste un singur obstacol, unul singur, dar foarte înalt, cît mai înalt, fie el înalt cît etajul unui imobil, cît recordul lumii stabilit de un căluț-minune, numit «Huaso», care a sărit, la 5 ianuarie 1949, 2 metri și 47 centimetri, record neatins de nici un cal din lume, dar prietenul Tancarville, după spusele specialiștilor entuziasmați, după părerea celebrului călăreț vest-german Schockemöhle care l-a încercat cîteva zile, poate doborî acest record vechi de un sfert de secol, numai el poate stabili un nou record, numai el în Europa, numai el în lume, dovadă că în octombrie '73 a sărit 2 metri și 41 centimetri, iar acum, la 7 martie 1974, în fața unui public îngrămădit ca sardelele în tribunele unui hipodrom parizian, omul, sub ochii vrăjiți ai mulțimii, a trecut într-un zbor magistral 2 metri și 30 de centimetri, bara a fost urcată la 2 metri și 50, mai sus deci decît a sărit preafericitul «Huaso», dar norocul nu l-a ajutat de astă dată pe și mai fericitul meu prieten, omul nu a doborît obstacolul, o, nu, doar suflul făpturii lui fantastice, doar vîjîitul copitelor lui a mișcat ușurel bara, suficient pentru a nu i se omologa performanța, o mică neșansă, căci altfel basmul n-ar fi adevărat, la ora unu după miezul nopții Tancarville a părăsit hipodromul în ovațiile bipezilor convinși că data viitoare prietenul meu de vis întru perpetua modificare a destinului va fi campion mondial, revanșîndu-se astfel deplin asupra zilelor nenorocite cînd trăgea o trăsură printre vilegiaturiști plictisiți, biruind pînă la urmă cu acea forță unică a hărăziților care biciuiți de birjari ajung să uite și să disprețuiască birjarii, ceea ce probabil că nu e cel mai frumos sfîrșit de poveste, dar cine mai cere azi povești fie și în lumea cailor?

Radu COSAȘU

veneția gondolelor, veneția petrolierelor

Lupta pentru salvarea Veneției de la ruină totală capătă din zi în zi aspecte tot mai înverșunate. Să ne înțelegem: încă nu este vorba de lucrările de salvare propriu-zise, ci doar de proiectele lor. O luptă a proiectelor, a unor alternative conflictuale, dramatice.

«Cea mai mare crimă artistică a secolului» — cum o denumește lordul Norwich, președintele asociației «Veneția în pericol» — constă în acțiunea distrugătoare a apelor mării asupra structurilor de piatră ale vechilor clădiri. Dar nu numai apele amenință vechiul oraș al dogilor... În zona Mestre-Maghera istoria modernă a Venetiei a ridicat nu mai puțin de 200 de întreprinderi industriale, copleșitoarea majoritate în ramura industriei petrochimice, unde muncesc 40 000 de oameni. Dacă forța oarbă a naturii cufundă orașul cu doi milimetri pe an, în anumite sectoare scufundarea atinge zece milimetri și de data asta nu mai putem incrimina natura. Pomenitele industrii pompează cantități uriașe de apă din pînza freatică, slăbind rezistența solului. De asemenea, dacă statuile, basoreliefurile, fațadele migălite de artiști rezistau și așa destul de greu la acțiunea erozivă a aerului marin saturat de sare, acum sînt de-a dreptul condamnate la pieire de combinația anhidrida sulfurică emanată de coșurile brică cu sarea din atmosferă. După o regulă chimică, din acest amestec rezult sulfuric care atacă violent piatra cea mai Valurile mării își au și ele partea de contr la dezagregarea temeliilor palatelor vene Tancurile petroliere de 60 000 de tone spc la rîndul lor, forța de izbire a valurilor.

Oamenii chemați să elaboreze soluții de vare se găsesc acum, potrivit istoriei mai și mai noi, în fața a două Veneții: orașul t tilor — situat în mijlocul lagunei, cu incon rabilele-i monumente arhitectonice, palate, serici, poduri — și orașul veneţienilor care trăiesc și muncesc peste 350 000 de oam Pornind de la această realitate, autorii u proiect vast de reconstrucție preconizează de o parte restaurarea în spiritul unui t respect pentru trecut a centrului civic și d marea, în vederea reconstrucției fundament a periferiei. Proiectul este obiectul unor critici, imputîndu-i-se că a lansat ideea u duble Veneții: a statuilor și a muncitorilor. reproșează acestui plan de reconstrucție dirijînd o parte imensă a fondurilor de inve ții pentru păstrarea relicvelor istorice, va s de fapt doar niște fațade, dar va ruina ora În centrul turistic al Veneției, 43 la sută locuințe nu au cameră de baie și doar 28, sută au încălzire centrală. De ce să fie cond nați oamenii să trăiască în continuare așa au trăit în evul mediu, în timp ce banii se cheltui pentru a face din oraș un nou Dis land al industriei turismului? Între anii și 1971 centrul orașului a fost părăsit de 7 de locuitori, dintre care 71 la sută sub 4 ani. Se reproșează proiectului că el va a acest exod.

Pe de altă parte, proiectul este critic partizanii turismului pentru intenția de a truge și reconstrui periferiile orașului. În timp, 23 de miliarde de lire alocate pentru 1973 (din fondul total de investiții de 3 miliarde de lire) mai zac și acum neutil din lipsa unor decizii.

Există și păreri potrivit cărora interesel fi conciliate. Savantul oceanograf profe Roberto Frasetto, care a întreprins cer specifice timp de cinci ani în palatul Pa poli, emite cîteva idei foarte interesante țiunea mării poate fi stăvilită — după pă sa — prin interzicerea pompării apei din turile freatice și prin construcția de ape pentru transportul apei din rîuri. Este de menea necesară construcția unor porți m care să închidă, în cazul creșterii mare accesul în lagună. Se preconizează injectar sol a materialelor de consolidare pînă adîncime de 20-30 metri. Împotriva po soluția ar fi impermeabilizarea pietrelor cu material plastic injectat. Se cere interzicerea intrării în lagună a tancurilor petroliere. În sfîrșit, într-o perspectivă mai îndepărtată se prevede înlocuirea industriei chimice cu alte ramuri, mai puțin poluante: mecanică, electrotehnică, electronică.

E. DASCĂLU

DE TOATE PENTRU TOȚI

SESAM, DESCHIDE-TE... DAR NU LA ORICINE! Herbert J. Reitboeck, de la celebra firmă Westinghouse, a inventat broasca... fără cheie. Ea reacționează la o parolă pronunțată cu voce tare, dar numai de către stăpînul locului respectiv. În fapt, este vorba de folosirea particularităților vocii omenești, particularități la fel de riguroase ca și amprentele digitale. Cuvintele rostite sînt transformate prin intermediul unui microfon și al unui ecran catodic în spectre ale undelor sonore, niște «amprente vocale» care... deschid broasca.

ÎNTR-ADEVĂR, AMUZANT calculul făcut de un medic din Boston, și chiar interesant: orice bărbat de 55 de ani și-a petrecut bărbierindu-se cam 3 350 ore din viața sa, adică mai mult de 470 zile de muncă, iar lungimea totală a fiecărui fir de păr bărbierit ar atinge 8,4 metri.

BUCURIILE ÎN FOTBAL. Auzind la radio că echipa de fotbal «Internazionale» a marcat un gol, Roberto Paolini din Milano a sărit, de bucurie, de la etajul I, fracturîndu-și un picior.

O PROFESIUNE CARE NU SE ÎNVAȚĂ. Tînăra Almut Brahmstaedt din Hamburg s-a născut cu meseria gata învățată. Ea are un simț al mirosului atît de dezvoltat încît poate deosebi cu mare ușurință 2 500 de arome diferite. Această rarisimă însușire i-a determinat și profesia: este angajată pe post de «mirositoare» la o întreprindere de produse aromate pentru industria cosmeticii.

LAPTELE UCIGĂTOR. S-a terminat — după 18 ani de tărăgănări — procesul de la Morinaga din Japonia, cunoscut sub numele de procesul laptelui praf. Lansat pe piață cu mare

toare în ce pri tari» față de noile pretenții ale laburiste, de a fi revizuite «în mod fundamental» condițiile în care conservatorii englezi au hotărît, în ianuarie 1973, să aducă Anglia în Piața comună. Zîmbetul cu care miniștrii de externe ai «celor nouă» au venit la ședință a dispărut treptat, pe măsură ce noul ministru de externe laburist, James Callaghan, enumera motivele pentru care laburiștii sînt nemulțumiți de tratamentul acordat Angliei în Piața comună, în condițiile negociate de conservatori. El a cerut «schimbări majore», în așa fel încît C.E.E. să nu constituie o amenințare a comerțului mondial cu alimente, iar producătorii

darea relațiilor comunității cu S.U.A. — a doua mare problemă discutată în timpul reuniunii — printr-un «comitet politic» al «celor no pe calea «consultărilor imediate», a fost r pinsă categoric de Michel Jobert pe motiv că hotărîrile politice ale comunității ar urma să fie astfel supuse «unui filtru american». Dacă în problema ridicată de Callaghan s-a realizat totuși un consens asupra amînării discuțiilor, în problema delicată a consultărilor cu S.U.A. nu s-a ajuns la nici un acord între comunitari.

Florea ȚUIU

«OAMENI MIȘCĂTORI» ÎN LAS VEGAS. Un sistem intitulat «Oameni mișcători» este în curs de proiectare la Las Vegas în Nevada. Întreaga instalație costă aproximativ 87 000 000 dolari și este menită să transporte pasagerii sosiți la aeroport în zona cartierului comercial al orașului. Sistemul posedă 100 de cabine suspendate și 17 stații de oprire. În fotografie se vede una dintre cabine, denumită cabina Rohr. Se pare că viitoarele cabine vor fi puse în funcțiune sub această formă. Acest sistem de transport va fi extins în S.U.A., pentru a ușura rapiditatea traficului aerian.

DUNES
Casino de Paris

ce aş fi vrut să îi spun

- procurorului Vasile Tentea -

— Uneori — îmi spunea prietenul meu, procurorul — ai o senzaţie ciudată şi rămîne în tine un simţămînt amar. Ai impresia că tot ceea ce faci «după» cele întîmplate seamănă cumva cu o penibilă contabilitate a faptelor, că ai venit, cu intervenţia ta de om al legii, atît de tîrziu, trist de tîrziu, că actul de dreptate, desigur, necesar şi legitim, nu mai poate schimba nimic din cursul ireversibil al dramei consumate stupid. Poate doar dacă s-ar scrie mai mult despre asemenea întîmplări, dacă din cunoaşterea lor măcar alţii ar învăţa ceva, poate doar, zic, dacă înţelegerea tragediei acestei morţi ar da de gîndit altora care s-ar afla în situaţii similare, poate atunci, totuşi...

— Deci, de aceea m-ai chemat, să scriu...

— Da, să scrii despre fata aceea frumoasă, Rodica o chema, era blondă, cu ochii mari, bărbaţii întorceau capul după ea pe stradă, fiindcă, îţi spun, era neobişnuit de frumoasă. Chiar şi atunci, atunci cînd am văzut-o la morgă, înainte ca medicul să înceapă autopsia, era dureros de frumoasă, atît de frumoasă încît moartea ei, mai exact frumuseţea ei, era un act de acuzare parcă mai presus de tot ceea ce s-a întîmplat.

Acesta e dosarul, mi-a spus prietenul meu acoperindu-l cu palma cu un gest de parcă ar fi vrut ca acel dosar să nu existe; acesta e dosarul: cîteva cuvinte despre viaţa ei scrise la introducerea concluziilor de trimitere în judecată, apoi faptele. Doar cîteva cuvinte despre viaţa ei.

Fiindcă mergea spre şcoală pe acelaşi drum, de mai mulţi ani o întîlneam dimineaţa. Îmi spunea sărut mîna. Îşi ducea tîrînd servieta, ţinută doar de un colţ; uneori venea plîngînd ba că au tras-o băieţii de codiţe, ba că au bătut-o cu zăpadă.

Apoi începuse să-şi ducă servieta cumva mai strînsă la piept, începuse să meargă mai agale, devenise deci domnişoară, se pare că îşi dădea [illegible]*ma cît de frumoasă se făcuse şi îmi zîmbea* spu[illegible]du-mi: «Bună dimineaţa».

Poate de atunci ar fi trebuit să îi spun că viaţa este un dar, cel mai frumos dintre darurile pe care le putem primi, că e un dar pe care îl primim numai o singură dată, şi că în el este cuprins un univers, cu *toate minunile copilăriei, cu toate întrebările şi* visele tinereţii, cu toate culorile florilor şi ale luminii, cu toate tainele nopţilor, cu toate bucuriile şi tristeţile, cu toate speranţele, cu toată înţelepciunea anilor, cu tot sensul efemerităţii noastre, care e atît de încărcată de sensuri tocmai pentru că «petrecerea *prin vremi*» *rămîne goală dacă nu* îi conferim un sens, că, dincolo de orice, trebuie să păzim acest dar şi să-l înfrumuseţăm. Altfel, nu îl merităm.

Era spre sfîrşitul liceului cînd l-a cunoscut pe el. Îi despărţeau douăzeci de ani, el, inginer, matur, mai fusese căsătorit, cumpănit şi *calculat*, ea plină de naivitatea şi gingăşia anilor, de sensibilitate copilărească şi de freamătul primei iubiri.

I-a oferit viaţa ei, neasemuit de frumosul ei dar, cu braţele întinse, ca pe o ofrandă adusă primei iubiri, cu teribilă sinceritate, cu dăruirea de care sînt capabile femeile pe care ne-am obişnuit să le numim credincioase. Ştii, cineva — e un caraghios, nu contează numele lui — citind acest dosar mi-a spus că uneori femeile urmează bărbatul asemenea oilor care se prăvălesc în prăpastie după ciobanul [illegible]. Ştii ce i-am răspuns? Că şi oile acelea, pe [illegible]le desconsiderăm pentru gestul lor, ar trebui să le preţuim pentru teribila lor credinţă care le face să-şi urmeze ciobanul şi în prăbuşire. Căci, eu cred asta, e vorba de credinţă, nu de altceva!

Părinţii şi-au făcut griji. Era firesc. Fata iubea cu toată fiinţa ei, iubea peste măsură şi ar fi meritat ca ea, care era capabilă pînă în străfundurile fiinţei ei de credinţă, de dăruirea care ar fi făcut fericit un bărbat pînă la sfîrşitul vieţii, ar fi meritat un strop de fericire. S-a întîmplat că a căzut la examenul de admitere. Nici nu se pregătise aşa cum ar fi trebuit, deşi a fost o elevă bună, fiindcă era chinuită de frămîntările ei. Apoi s-a angajat la întreprinderea unde iubitul ei era inginer (parcă «inginer şef» scrie în dosar).

Relaţiile lor deveniseră notorii şi părinţii aşteptau de la o zi la alta ca el să facă gestul firesc. Îl aşteptau poate şi pentru faptul că Rodica le întreţinea speranţa că va fi cerută în căsătorie, poate pentru că el îi promisese, sau poate pentru că ea spera atît de mult acest lucru încît nu mai făcea deosebirea între vis şi realitate, sau, altfel spus, că în marea ei credinţă naivă şi sinceră nu putea înţelege că ar putea fi şi altfel.

Iată, citeşte declaraţiile acestor doi martori şi te rog să reconstitui scena. Sînt la restaurant, mai multe perechi, domnul inginer e sigur pe sine, poruncitor, îi cere să facă şi lucruri oarecum umilitoare, ea îl ascultă, credincioasă şi supusă, dar ochii îi sînt umbriţi atunci cînd el glumeşte, da, «glumeşte», spunîndu-i: «Vezi că dacă nu, nu mă mai căsătoresc cu tine!»

Rodica se plîngea surorii ei — confesoare în toate tainele sale — că nu mai poate ascunde că este gravidă şi că îi este groază de momentul în care părinţii vor afla aceasta, în locul veştii mult aşteptate a cererii în căsătorie.

Începuseră să mijească speranţe în sufletul ei. Părea mai atent cu ea, mai curtenitor, şi într-o zi, cînd el i-a spus că are să-i comunice o taină, ea a tresărit, s-a îmbujorat, a aşteptat cu răsuflarea oprită, în sfîrşit, cuvintele acelea; dar era vorba de cu totul altceva. Era pregătită să rostească acel cuvînt «da», să îl rostească cu tot sufletul, dar acum se prăbuşise ceva în ea, se frînsese o speranţă, un vis, o frumuseţe şi, mai mult mecanic, buzele i-au rostit cuvîntul acela — «da» — şi s-a lăsat în voia lui.

A dus-o la Bucureşti, a văzut discuţii şoptite cu un individ ciudat, cu vorbă răstită, scurtă, cu gesturi şi priviri obraznice; îşi amintea bine obrăznicia privirii lui, apoi l-a văzut pe el discutînd cu acelaşi tip respingător la braseria «Ambasador». Apoi o nouă călătorie la Bucureşti, a apărut un alt tip, căreia i se spunea medic, i-a făcut injecţiile acelea, i-a prescris cîteva antibiotice şi a plecat grăbit, fără a uita însă să ridice miile de lei «lăsate» pe un fotoliu de către iubitul ei.

Ajunsă la Braşov, s-a simţit tot mai rău. Avea febră mare, frisoane, o încercau senzaţii ciudate, se simţea vinovată faţă de îngrijorarea părinţilor şi a surorii ei; cînd închidea ochii îi reveneau în minte figura tipului aceluia cu privire obraznică şi dispreţuitoare care şuşotea cu omul iubit, a celuilalt, grăbit şi la fel de obraznic, şi o imensă tristeţe o făcea să nici nu mai dorească să se facă bine.

Ştia de unde provine starea ei de infecţie generalizată, durerile, febra, ştia, şi a ascuns şi după ce a *fost internată în spital. Abia cînd medicii s-au constituit* într-o comisie pentru consult general au aflat, dar era prea tîrziu.

Înţelegi, ea păstrase «taina» cu preţul vieţii ei, preţ pe care l-a şi plătit, pentru a-şi ocroti iubitul... Ştii, mă gîndesc, privind copertele acestui dosar, *că de aş fi putut i-aş fi spus că nu merită, că iubirea* ei nu trebuie să fie oarbă, că nu trebuie să situeze mai presus de viaţa ei eventualele neplăceri care le-ar fi adus iubitului ei aflarea adevărului, că nu merita să sacrifice viaţa ei pentru cel care i-a furat-o pe a sa. Da, i-a furat fericirea prin comportarea *lui... şi multe aş fi vrut să-i spun, dar, după cum vezi,* e foarte tîrziu.

Desigur, a continuat prietenul meu, am trimis în judecată pe cei trei şi ne rămîne să veghem să primească o dreaptă şi aspră pedeapsă, conform legii.

Mai întîi pe el, pe inginerul Bolea Marcel, care ne-a spus totul, frîngîndu-şi mîinile, care ne-a spus că regretă şi nu am motive să nu îl cred, dar şi regretul său e tardiv.

Apoi, cei doi tipi din Bucureşti. Georgescu Traian de la Întreprinderea pentru instalaţii, avid de orice cîştig necinstit, avînd partea lui din «afacere», intermediind şi punînd locuinţa lui la dispoziţia medicului. Şi, în fine, Popa Mihail (specialitatea: medicină generală), angajat la un dispensar din Drumul Taberei, omul care pentru cîteva mii de lei a schimbat nobila misiune de ocrotitor al vieţii şi sănătăţii oamenilor în aceea de aducător al morţii.

Şi, dacă nu i-am putut spune fetei aceleia frumoase că ar fi trebuit să aibă tăria să răspundă «nu» acelui plan al iubitului ei, să aibă curajul să înfrunte viaţa chiar dacă ar fi rămas singură cu un copil, dacă nu i-am putut spune, ziceam, că dincolo de stupide prejudecăţi, faptul că acel copil s-a născut în afara căsătoriei nu însemna că nu avea acelaşi drept la viaţă, că nu i-ar fi putut aduce fericire, dacă nu i-am putut spune că măcar în ultima clipă, adică atunci cînd moartea mai putea fi oprită, trebuia să-şi salveze viaţa, dacă nu i-am putut spune toate acestea, scrie-le, scrie-le în numele meu, ca toţi cei care vor citi să se gîndească!

Emil POENARU

bill dă sfaturi

Obosit de atîta hoinăreală prin vestul Californiei, Bill se opreşte tîrziu, către miezul nopţii, în faţa unei case arătoase. Tare-ar vrea să dea, în sfîrşit, o lovitură. În ultimele zile nu s-a putut lăuda cu aproape nimic altceva decît cu o oboseală cruntă, *simţită pînă-n oase.*

Se apropie de intrarea principală a casei. Precaut, din obişnuinţă, încercă grijuliu clanţa. Surpriză. Nici nu apăsă bine şi uşa se deschide. O împinge uşor spre interior, mirîndu-se cum poate cineva, în California, să-şi lase uşa casei deschisă în *toiul nopţii. «O fi cumva vreo cursă?»* — se întreabă Bill. După cîteva clipe de chibzuială, intră înăuntru. Nu aprinde lumina. Atît cît intra pe fereastră, de la becul din stradă, era destulă ca să se poată orienta în holul de la intrare.

«Nimeni», fu prima constatare certă, care-l încurajă. Deschide cîteva uşi care dădeau în diferite încăperi, fără să întîlnească nici o suflare *omenească.*

«Nu, nu se poate să fie părăsită casa. Totul dovedeşte că în ea locuieşte cineva zilnic», se gîndeşte Bill.

Mai deschide, tot aşa cu grijă, ultima uşă şi îl izbeşte căldura dulce a iatacului în care doarme *o tînără femeie*. Lumina palidă a unei veioze îi permite să vadă divanul larg pe care se odihneşte femeia într-un somn adînc.

Obosit peste măsură, lui Bill îi vine o idee. «Ce-ar fi să dorm puţin pe divan? Loc e destul. Apoi, femeia este dusă într-ale somnului». Lui Bill atît îi trebuie: ideea, şi imediat trece la acţiune. Cine nu-l cunoaşte cît e de hotărît?

Vrea să se culce îmbrăcat. Privind aşternutul imaculat se gîndeşte că ar fi prea de tot. Se dezbracă şi se aşază pe divan. În cîteva minute adoarme adînc. Un vis frumos îi îndulceşte somnul. Se făcea că devenise om de treabă. Se afla în căminul lui cald şi nu mai trebuia să «muncească» hoinărind după mici lovituri. Scăpase de hărţuiala de cîine la care îl împinseseră viaţa grea pe care o ducea şi lumea din jurul lui.

Cînd tocmai încerca să se convingă în vis că el este de-acum altul, îl treziră ţipetele îngrozite ale unei femei. Iute la minte şi ager în mişcări, Bill îşi aduse imediat aminte unde se află. În timp ce femeia striga «ajutor, ajutor», Bill observă că era ziuă de-a binelea. Duce degetul la gură cu discreţie şi se adresează în şoaptă femeii lîngă care dormise:

«Ssst... vă rog să tăceţi. La ce bun ţipatul? Vă spun singur cine sînt. Bill, Bill, hoţ de meserie».

«Ajutor, ajutor», strigă din nou femeia. Negăsind înţelegere, Bill o prinde în braţe, îi astupă gura cu palma şi îi ordonă să tacă. Îi desface cămaşa de noapte şi îi leagă mîinile la spate, imobilizînd-o. Îi spune apoi să nu mai scoată un sunet. Se duce la telefon, formează un număr şi ordonă «unui amic» să vină cu maşina lîngă casa în care se afla. După cîteva momente, camionul apare şi se opreşte vizavi. Bill îi spune din nou femeii, care nu mai pricepea nimic, să nu mişte sau să ţipe. Îi reaminteşte că el este hoţ şi să nu-i fie teamă că nu i se va întîmpla nimic. Cotrobăieşte prin cameră, ia toţi banii lichizi, cîteva inele, brăţări de aur şi ce mai găseşte. Odihnit şi oarecum satisfăcut de «afacere», se îndreaptă spre uşă. Se gîndeşte o clipă s-o dezlege pe victimă, dar se răzgîndeşte. Din uşă se întoarce spre divan şi vede femeia speriată pe pat. Nu-şi poate stăpîni admiraţia şi-i zice:

«Eşti frumoasă, foarte frumoasă. Nu pot însă întîrzia nici o clipă. Ţi-am spus doar că sînt «hoţ de meserie» şi, uitîndu-se la ceas, repetă: nu pot întîrzia nici o clipă. Te previn totuşi să nu zbieri sau să telefonezi la poliţie pînă nu auzi zgomotul camionului care mă va duce departe».

Deschide uşa şi iese. După cîţiva paşi îşi aduce aminte ceva. Se întoarce brusc către femeie şi-i spune:

«Înainte de a pleca, un sfat bun: Nu mai lăsa uşa deschisă în toiul nopţii. Cu altcineva s-ar *putea s-o păţeşti mai rău».*

lovitura de cobra

Prima victimă a fost Tina Smith, în vîrstă de 32 de ani. În timp ce aştepta autobuzul într-o staţie de pe bulevardul Geary din San Francisco, un individ a coborît *dintr-un Cadillac negru,* i-a descărcat două gloanţe în piept şi a plecat în acelaşi automobil. Trecuseră doar zece minute şi la 8 blocuri mai departe de locul primei crime cade Vicent Wollin, de 69 de ani, răpus de trei gloanţe trase din spate. După două ore moare, pe Market Street, John Bambie, *lovit de două gloanţe.* Mai trec 35 de minute şi poliţia descoperă o altă victimă a gloanţelor, Jane Holly, de 45 de ani. După o jumătate de oră moare Roxane McMillan, de 23 de ani, mama unui băieţel de 4 ani. *Cineva* îi trăsese două gloanţe în spate pe cînd urca scările să intre în casă. Despre aceste întîmplări am mai relatat cu cîteva săptămîni în urmă, dar le reamintim cititorilor pentru ca ei să poată urmări desfăşurarea ulterioară a evenimentelor.

Deci, cine este acest *cineva?* Nu se ştie. Ceea ce se ştie cu precizie este doar faptul că în acea zi de februarie, cînd au fost săvîrşite toate cele cinci crime, locuitorii oraşului San Francisco trăiau un «coşmar urban» alimentat de imaginea «omului cu pistolul». Un psihopat? Cine ştie?! Poliţia n-a descoperit nimic. Inspectorul şef al poliţiei, Charles Barca, nu poate declara decît că sînt în «căutare de psihopaţi». El deţine mărturia unei tinere care a scăpat, ca prin minune, de gloanţele ucigaşului.

— Avea o privire stranie, spune ea. Se uita şi simţeam cum privirea lui trecea prin mine.

Un bancher, îngrozit de aceste omoruri fără sens, afirmă:

— De cîte ori merg pe stradă mă uit peste umeri pentru a vedea dacă se apropie de mine vreo maşină.

Crimele prea dese din golful San Francisco pun la grea încercare profesională pe poliţişti. Să existe oare vreo legătură între aceste crime şi cele săvîrşite de «Grupul Simbionese», învinuit de cel puţin două crime săvîrşite în golf? Prima este uciderea, în noiembrie anul trecut, într-un loc de parcare, a lui Marcus Foster, superintendentul negru al şcolii publice din Oakland. Făptaşii au mărturisit în «comunicatul nr. 1», dat publicităţii, că fac parte din «Grupul Simbionese». În comunicat ei anunţau că victima a fost găsită vinovată de participare la crimele săvîrşite împotriva copiilor şcolilor din Oakland. A doua crimă, săvîrşită la sfîrşitul lunii februarie, a fost anunţată prin «comunicatul nr.2», difuzat de postul de radio din Berkeley în care vorbeau de răpirea studentei Patricia Hearst, în vîrstă de 19 ani.

Potrivit poliţiei, răpirea a început cu cazul Peter Benenson, un matematician din Berkeley, care a fost atacat de cinci persoane, în timp ce-şi descărca *cumpăraturile* aduse acasă de la băcănie cu automobilul. Doi indivizi l-au imobilizat şi trei i-au luat maşina şi au pornit spre apartamentul Patriciei, care locuia cu logodnicul ei, Stevan Weed. O femeie albă l-a convins pe Weed să deschidă uşa apartamentului pentru a anunţa la telefon un accident de *automobil.*

— Au intrat. În cîteva secunde m-au trîntit cu faţa la podea şi au început să mă lovească cu picioarele. M-au lovit cu o sticlă de vin. Cînd a intervenit un vecin, l-au bătut măr, relata Weed mai tîrziu la spital. Au luat-o pe Patricia, îmbrăcată doar într-un halat de baie, şi au urcat-o în automobil.

Vecinii, îngroziţi, dar şi ţinuţi departe de focurile de pistol ale răpitorilor, au auzit ţipetele Patriciei înainte de a fi urcată în portbagajul maşinii.

— Vă rog, nu pe mine, vă rog — striga ea.

Comunicatul criminalilor precizează că dacă cineva încearcă s-o salveze, Patricia va fi executată. Tatăl fetei, proprietarul ziarului «Examiner», magnat al presei din Berkeley, a încercat să-şi salveze fiica, însă fără succes. El a acceptat programul «Grupului Simbionese» de a plăti alimentaţia a 120 000 de oameni (valorînd un milion de dolari), le-a propus un avion special care să-i transporte în străinătate, s-a oferit să intre el în locul fiicei sale la «arest».

...Într-o bandă de magnetofon, primită recent de familia Hearst, este înregistrată vocea Patriciei şi a răpitorilor ei. Aceştia cer să fie eliberaţi Joseph Remiro şi Russell Little, care aşteaptă să fie judecaţi sub învinuirea că ei ar fi ucis pe Marcus Foster şi să fie prezentaţi televiziunii pentru a li se dezvălui, în public, starea fizică în care se află.

Poliţia se află în faţa unui caz unic şi misterios. Nici măcar agenţii ei, infiltraţi în lumea interlopă a golfului San Francisco, nu auziseră nimic despre «Grupul Simbionese» de care ziarele şi televiziunea se ocupă acum pe larg, fără să se ştie cine sînt membrii lui şi care este exact mobilul crimelor săvîrşite. Pe ambele comunicate este imprimată emblema grupului: o cobră cu şapte capete.

Crimele şi această cobră terorizează populaţia golfului şi o menţine într-o stare continuă de panică, în timp ce poliţia foloseşte, deocamdată fără succes, cele mai subtile metode pentru a descoperi pe criminali.

Vasile BÎRSANU

VREMEA ÎN SĂPTĂMÎNA VIITOARE

zile de vară prematură

În săptămîna de la 7 la 14 aprilie începe cea mai frumoasă sărbătoare a primăverii: *înfloritul pomilor*. Acest măreţ fenomen al naturii se produce mai întîi în Cîmpia Banatului şi valea Dunării, unde se acumulează cantitatea de căldură necesară pentru accelerarea circulaţiei sevei şi spargerea mugurilor florali, ce are loc într-o dimineaţă caldă şi umedă. Deodată, ca la o comandă, înfloresc întîi caişii, cireşii, vişinii, apoi prunii, perii şi merii în culori ce variază între verzui, alb, alb-roz şi roz. Colorarea livezilor din celelalte regiuni ale ţării se produce cu o întîrziere de 3-4 zile la fiecare 100 de kilometri spre nord şi la fiecare 120 de metri de creştere a altitudinii. Pe platourile ce privesc spre sud şi sud-vest pomii înfloresc cu cîteva zile mai înaintea celor din văi.

Anul acesta înflorirea va fi grăbită de un val de aer de origine nord-africană, ce se va extinde peste sud-estul Europei, influenţînd şi ţinuturile noastre, unde temperatura va urca pînă la 21° în Maramureş şi pînă la 28° în Cîmpia Dunării şi Banat.

La 7-8 aprilie, un front de ploi pătrunzînd în spaţiul ţării va determina înnorări pronunţate, intensificări ale vîntului şi ploi de scurtă durată, avînd mai mult un caracter local şi care în partea de nord-vest a teritoriului vor fi însoţite şi de fenomene electrice. Temperatura va scădea în Transilvania, unde nopţile vor fi reci şi cu brumă.

Între 9 şi 12 aprilie vremea se va încălzi anormal, luînd pe alocuri în regiunea de cîmpie caracteristici de vară. Cerul va fi variabil, cu înseninări predominante. Vîntul se va intensifica temporar.

La 13-14 aprilie austrul intensificîndu-se în toată ţara va aduce cu el şi un front de ploi locale, cu înnorări mai accentuate în nordul şi vestul teritoriului, precum şi în zona de munte, unde ploile vor fi mai abundente. Temperatura va scădea mai simţitor în Transilvania şi nordul Moldovei, unde se vor semnala valori minime sub zero grade.

TOPOR

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Sectorul 1.
Căsuţa poştală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL
executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ 7

RELU-NICOLAE IONIȚĂ

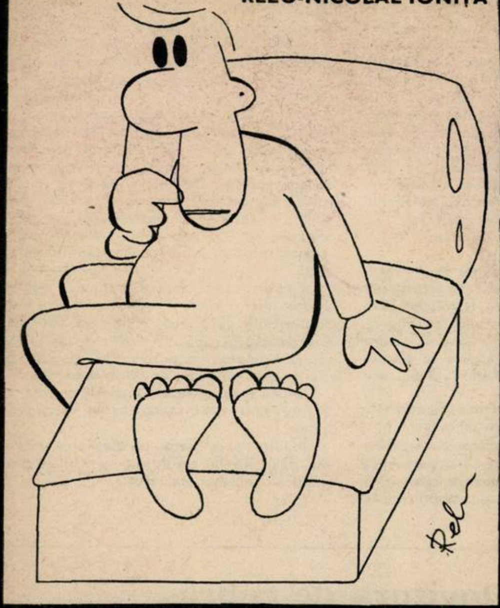

ADRIAN ANDRONIC

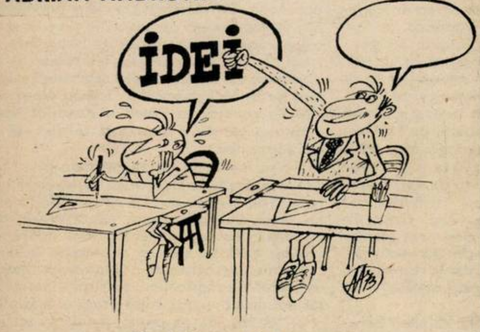

Profesiunea de coautor

CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

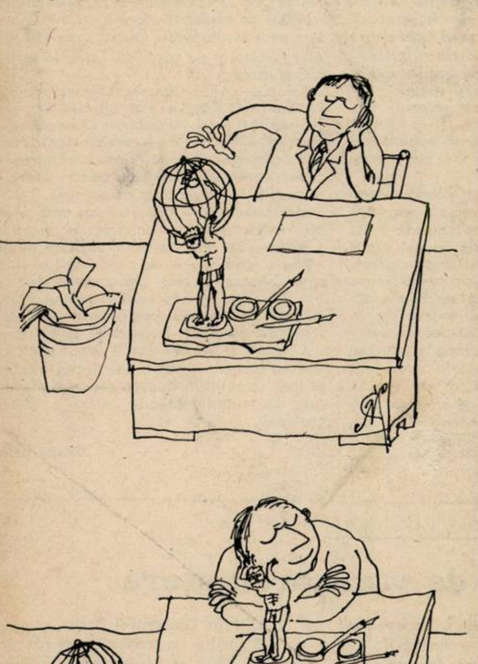

AFURISISME

*

Cînd am auzit că paralizează mi-am imaginat că transformă în parale tot ce atinge...

*

În viață sau te descurci, sau îți rupi lanțurile!

*

Înnegrim, înnegrim hîrtia. Uneori, am senzația că e căruntă, și o cănesc.

*

Nu ne-ar păsa că «NU» deține supremația dacă «DA» ar avea drept de veto.

*

Nu, doamnă, micuții niponi nu se nasc prin harachiri.

*

Nesătulul nu crede flămîndului.

*

În genere, din anonimat se iese cu picioarele înainte.

*

Copia e oricum mai fidelă decît originalul.

*

Progresul operează și asupra șabloanelor.

*

Alungată de pretutindeni, doar plictiseala cred că se distrează.

*

Să n-ajungi să lupți pentru libertatea de a avea cazier.

*

Toamna e cel mai frumos anotimp. S-o alegem miss Primăvară.

Tudor VASILIU

LEGENDE FĂRĂ DESEN

*

Tutunul este o otravă care ucide încet-încet. Cine se grăbește să ia arsenic.

*

Vaca este un animal ale cărui picioare ajung pînă la pămînt.

*

Ce timpuri! Pînă și fabricile de medicamente poluează atmosfera.

*

— Relaxați-vă, am mai făcut azi nouă operații, statistica vă e favorabilă...

*

Centaurii dorm în grajd sau în pat?

*

Ați văzut vreodată o femeie căsătorită cu un bărbat prost numai pentru că acesta are picioare frumoase?

*

Soția mea dorea să botezăm copilul Andrei. Mie mi-ar fi plăcut să-l cheme Vlad. Pînă la urmă am botezat-o Magdalena.

de la HA la Z

Se ia o monedă de un leu, se perforează și se vinde ca nasture, cu trei lei...

*

Auzi, dragă, el două mii pe lună, ea două mii, mai vînd și sticle de vreo două mii și tot se plîng!

*

În materie de gust caută să ai un dezgust foarte sigur.

*

Nu acuza oglinda că n-a reflectat destul înainte de a te oglindi.

*

— Scuzați-mi curiozitatea, de ce trageți mereu sfoara asta după dumneavoastră?
— Dar nu e drăguț? Îl cheamă Bozo și am dat o groază de bani pe el.

*

— Împrumută-mi două sute.
— Regret, nu am la mine.
— Dar acasă?
— Mulțumesc bine; pe soacră-mea o supără nițel reumatismul...

IVAN KANEV

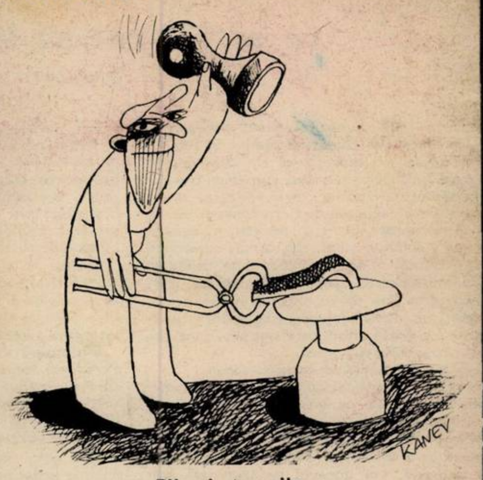

Pila și ștampila

GLUMĂ DE... 2 APRILIE!

Fotografia alăturată și explicația ei au apărut în ziarul «Steagul roșu», în ziua de 2 aprilie. Să fi fost o păcăleală întîrziată? Oare îi va prii autorului o astfel de glumă?!

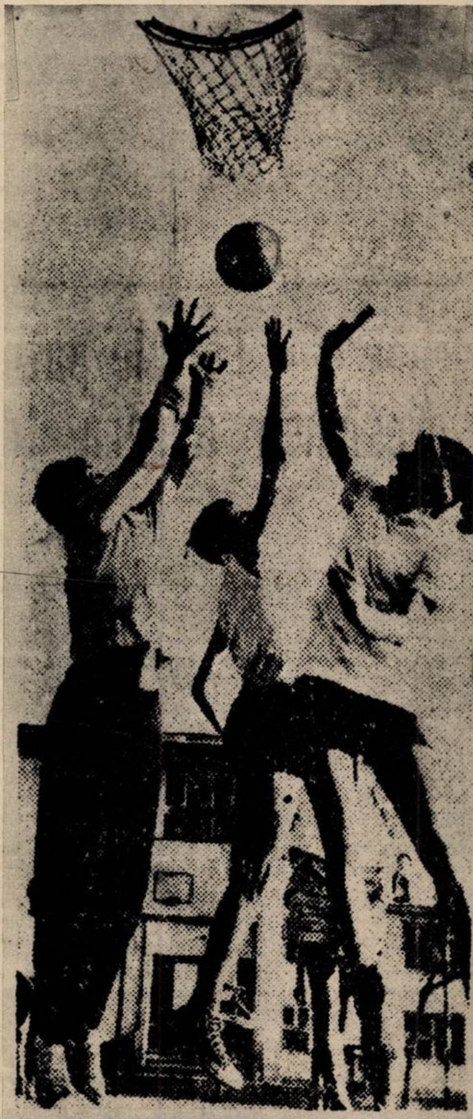

Partida de rugbi dintre cele două echipe din județul Ilfov, S.N.O. și Dunărea Giurgiu, a oferit un spectacol la... concurență cu meciul de fotbal S.N.O. — Progresul. Oare i-a priit rugbiului o astfel de concurență?

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 130 000 exemplare.

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXIII — NR. 16 (984) — 13 APRILIE 1974

VERBE DINTR-UN DICȚIONAR AL TINEREȚII:

a fi! a visa! a munci! a milita! a te dărui! a îndrăzni! a lupta!

o primăvară a primarilor

Există o primăvară a primarilor, alta decît primăvara îndrăgostiților sau a poeților, există un anotimp al inițiativelor civice. Cum se încălzește vremea, primarii comunelor încep să acționeze, se simt ca ieșiți din hibernare, îi vezi că au o neliniște a lor, primărească, simți la ei o poftă de lucru care se transmite din om în om și din comună în comună. (pag. 6)

tehnologiile din sufletele inginerilor stagiari

Oare ce-o fi în sufletul unui director de întreprindere cînd vine la el în birou un străin de oraș, și de întreprindere, și de meserie, oare ce-o fi în sufletul unui inginer ajuns director dar fost odată și el simplu stagiar, cînd, așa pe nepusă masă, vine un gazetar și-i spune:

Am vorbit cu nouă ingineri, majoritatea stagiari... (pag. 26)

un eveniment editorial!

La Editura **Cartea românească** a apărut volumul de poeme **«JURNAL DE CAMPANIE»** de **Geo Dumitrescu**, despre care autorul spune: **«Cartea de față reunește, într-o structură nouă, o parte din poeziile mai vechi, precum și un număr de texte inedite. Unele pagini de odinioară au căpătat aici înfățișări schimbate, în strădiunța autorului de a reveni la variante inițiale sau de a reconstitui aventura lirică în izbucnirea ei pură...»**

scuzați-ne că v-am călcat pe umbră

Mare dandana la Tîrgu Neamț.

Protagoniști: profesoara Acsinia Maria, doctor Amzulescu și soția, crînceni combatanți, profesoara Andrieș Mihaela (fostă Amzulescu) și tînărul inginer Andrieș — pe post de pretexte și țapi ispășitori.

Dar ce a fost înainte de dandana? Numai pace și voie bună. Armonia armoniilor. (pag. 10)

Biblioteca

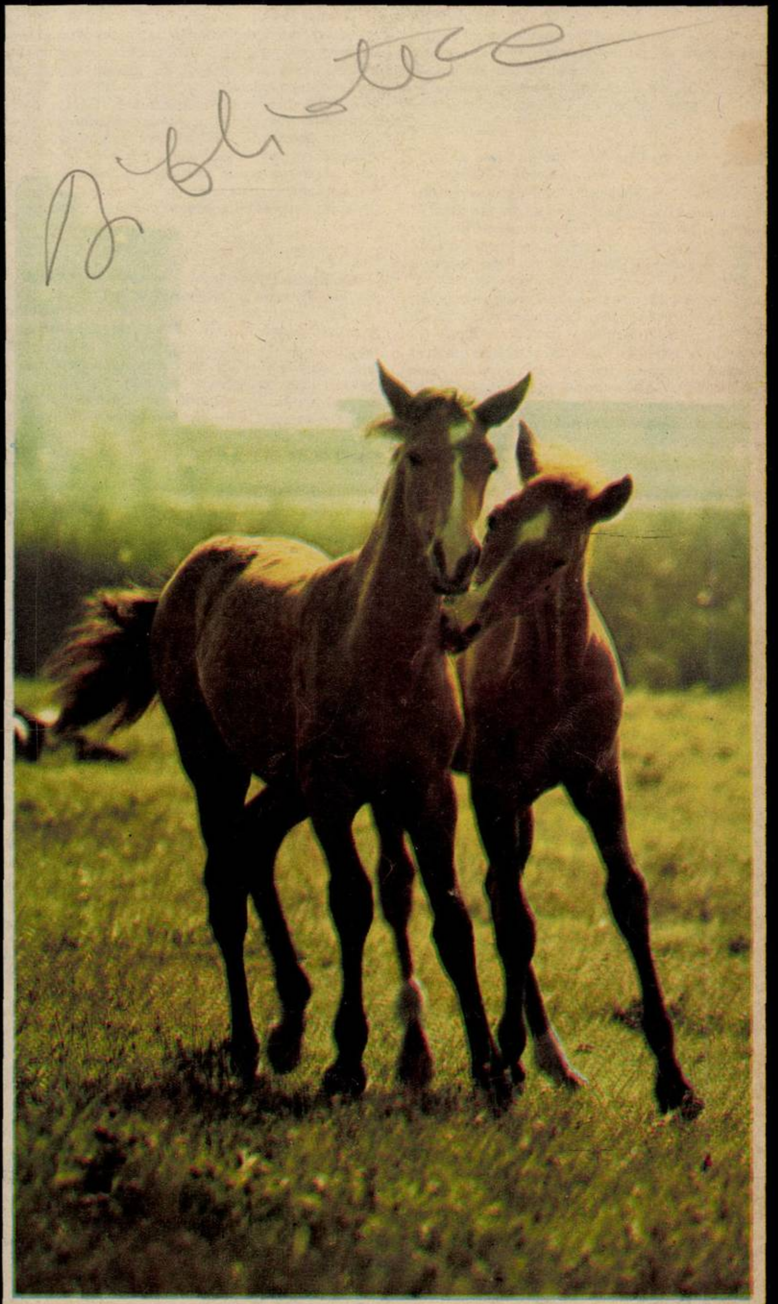

cai în lumină

Adeseori nu gura are grai,
Ci lumea care tace uriaș;
Vorbește, deci, despre acest oraș,
Despre melancolia unor cai.

Cum stau ei, caii, sub ce straniu cer,
Parcă scăpați acum de la înec,
Unul pe altul parcă se petrec,
Spre lume, rezemîndu-se stingher.

Un cal și-un mînz, tatăl cu fiul său,
Zvîrliți de-un tren aici în miezul lumii,
Și întrebînd pe orășeni mereu,
«NU știți pe unde-i Piața Națiunii?»

Doi cai ca doi țărani privesc și tac,
Și-atîta milă în privire duc,
Că parcă-n fiecare ochi, sărac,
Le cîntă despre viață cîte-un cuc.

Pentru melancolia unor cai,
A unui cal și-a celui ce-i e mînz,
A unor cai frumoși cu ochi rotunzi,
Nu gura ci lumina are grai.

Adrian PĂUNESCU

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Locuiesc în Moinești de aproximativ 12 ani, pe strada Luminii, bloc E 1, ap. 54, sînt medic și mă numesc **Cojccaru Georgeta**.

Aceste locuri sînt înzestrate cu tot ce poate fi mai frumos de către natură, atît de darnică în acest colțișor de lume. Ape cu importante acțiuni terapeutice, recunoscute de specialiștii în problemă — Moineștiul fiind trecut în cărțile de specialitate ca stațiune balneoclimaterică — întregesc patrimoniul pitoresc și potențialul balnear al acestui orășel.

De la noi, oamenii, ar trebui să primească mai mult interes, simțire, fonduri, inițiativă, poate mai multă înțelegere de la forurile în drept. Ceea ce m-a determinat să scriu a fost sugestia mai bine-zis speranța de a vedea acest minunat colț de natură transformat într-o veritabilă stațiune balneoclimaterică.

*

«Am citit în numărul 11 din 9 martie 1974, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», scrisoarea semnată de Ciuciu Victor care pledează pentru reeditarea cărții «Scheme de televizoare, magnetofoane și picupuri», scrie **Moacă Nicolaie** *din comuna Polovragi, județul Gorj. Lucrarea e căutată nu numai de elevii școlilor cu profil de electronică, ci și de mulți radioamatori. Cititorul nostru s-a adresat «Cărții prin poștă», care i-a răspuns că locurile pentru reținerea anticipată a cărții au fost completate. A scris și Editurii tehnice, solicitînd reeditarea lucrării (prima ediție, apărută în 1972, s-a epuizat în cîteva ore). I s-a comunicat că pentru următorii cîțiva ani nu s-a prevăzut nici o reeditare a acestui titlu. De ce — întreabă Moacă Nicolaie — cînd alte lucrări, de interes mai restrîns, sînt reeditate la mai puțin de un an după prima apariție?*

*

Radu C. Alexandru *(lucrează la Uzina Electromecanica) și soția, au semnat precontractul pentru un apartament cu trei camere din blocul C3 la jumătatea lunii iulie anul trecut care trebuia să fie terminat la 15 noiembrie. De atunci au făcut nenumărate drumuri pe șantier și la I.C.V.L., interesîndu-se despre mersul lucrărilor. Rezultatul? Nici pînă în luna ianuarie 1974 I.C.V.L.-ul nu a recalculat valoarea apartamentelor și, în consecință, nu s-au putut încheia contractele cu viitorii locatari. Pe șantier toată vara nu s-a lucrat practic deloc, iar din toamnă și pînă acum blocul C3 abia a ajuns la etajul II. În ritmul acesta se întreabă corespondentul nostru, cînd ne vom muta în noile apartamente? Care sînt motivele acestor nejustificate întîrzieri, și ce măsuri vor fi luate de Consiliul popular al Municipiului București pentru remedierea acestei nepermise stări de lucruri.*

*

Grațian Mărcuș *și* **Zaharia Bărdașu** *din Zalău au citit cu emoție și satisfacție articolul care evocă «Procesul lui Șincai» în nr. 10 al revistei, din 2 martie 1974 și consideră util să ne informeze tot în legătură cu aniversarea lui Șincai că în cadrul «Lunii culturale sălăjene SILVANIA '74», în scopul de a se stărui asupra legăturilor pe care le-a avut Șincai cu sălăjenii, au figurat următoarele acțiuni: la Șimleul Silvaniei, la Casa de cultură, o conferință a cunoscutului cercetător al istoriei Sălajului, Ioan Ardeleanu-Senior, intitulată «Gheorghe Șincai și legăturile sale cu Sălajul»; în comuna Bobota, în sala Căminului cultural, un simpozion intitulat «Două sute douăzeci de ani de la nașterea lui Șincai, istoric și filolog român, iluminist și reprezentant de seamă al Școlii Ardelene».*

Comunicările au căutat să elucideze enigma sfîrșitului lui Șincai. Se știe că există un extras de moarte al lui Șincai, eliberat într-un sat — Sinea — din Cehoslovacia, iar pe de altă parte există o legendă foarte puternică la Bobota care datează de un veac și jumătate potrivit căreia Șincai a murit și a fost înmormîntat în această comună din județul Sălaj.

Negoiță Vasile *muncitor la Uzinele Vulcan ne scrie că după ani de zile, s-a reîntors în satul natal și avea să descopere imaginea noului, a transformărilor, a creației. Vîrstnicii satului Brăgăreasca, comuna Scutelnici din județul Buzău, au contribuit substanțial, alături de președintele Consiliului popular, la realizarea și depășirea planului de producție agricol. In comună s-au înălțat multe edificii construite în ultimii ani. L-au impresionat: brutăria, reconstrucția unei școli generale de zece ani, construcția unei grădinițe, a unui dispensar și scheletul constructiv al unui supermagazin. Prin muncă patriotică a fost înfrumusețată comuna prin plantarea pe toate străzile și șoselele intercomunale de pomi fructiferi și, de asemenea, s-a construit o șosea asfaltată care leagă comuna de centrul industrial Pogoanele.*

Este mîndru de comuna sa, mulțumește și-i felicită pe toți cei care au contribuit la aceste realizări.

*

Grigorescu Didina *din Craiova, strada Nicolae Ursu nr. 22 ne scrie: sînt mulțumită de gama variată de încălțăminte existentă, dar durabilitatea lasă de dorit. Ca exemplu: cizmele supraelastice de 320 de lei perechea, după a treia încălțare au plesnit cu toate că au fost folosite conform instrucțiunilor care le însoțesc. Sînt comode, elegante, dar s-au deteriorat în atît de scurt timp încît regret că le-am cumpărat. De asemenea, pantofii Guban bicolori, frumoși ca aspect, după o săptămînă le-au plesnit fețele și se vede căptușeala.*

*

Cu ani în urmă «Flacăra» a prezentat în text și imagini comuna Albești de Argeș din județul Argeș, ciobanii și turmele ei de oi, frumoasele șezători culturale din acel timp. **Crețu I. Aurel** *invită un reprezentant al revistei să revină pe aceste locuri, să vadă cum plîng saivanele goale, care au început să se degradeze din lipta de interes a celor în drept, care nu acordă atenția cuvenită dezvoltării șeptelului. De ce nu se folosesc toate posibilitățile existente pentru creșterea animalelor?*

Răspunsul Consiliului popular al județului Argeș: *S-au luat măsuri pentru ca saivanele care în prezent sînt proprietatea întovărășirii să fie populate cu oi de către membrii întovărășirii. S-a stabilit cu președinții tuturor întovărășirilor din județ și de comun acord cu conducerea DGAIAA Argeș planul de populare cu animale a acestor spații.*

*

Ștefan I. Gheorghe *din București, str. Florilor nr. 7, sect. 4, arată că are doi copii, unul de 5 ani și 8 luni, altul de 4 ani și 10 luni. În timp ce și el, și soția sînt plecați la lucru, copiii rămîn închiși singuri în casă, cîte 10—12 ore pe zi. În ciuda tuturor încercărilor, n-a reușit să-i înscrie la o grădiniță.*

Răspunsul Inspectoratului școlar al municipiului București: Cererea tovarășului Ștefan I. Gheorghe s-a rezolvat. Cei doi copii au fost repartizați la grădinița nr. 190 din strada Negru Vodă numărul 3, sectorul IV. Pentru alte relații solicitantul se poate adresa Inspectoratului școlar pentru sectorul 4, str. Splaiul Unirii nr. 51, în localul școlii generale nr. 79, la inspectoarea Enache Arhonda — care răspunde de resortul învățămînt preșcolar sectorul IV.

*

«În anul 1953, țintuit pe unul din sutele de paturi ale spitalului nr. 9 București de o boală care vrea să spună că eram mai degrabă sortit pieirii, așteptam între deznădejde și speranță să fiu operat de profesorul doctor docent Arseni Constantin» — ne scrie **Zgreabăn Ion,** *director la Filiala C.E.C. Găești, județul Dîmbovița. De atunci a rămas obsedat de gîndul cum ar putea să-i mulțumească acestui om. Roagă redacția revistei «Flacăra» să-i publice rîndurile de față și să-i transmită celui care i-a salvat viața, profesorului doctor docent Arseni Constantin, un omagiu fierbinte, expresie a unei recunoștințe pornite din inimă.*

*

Tăzlăuanu Costache *din comuna Bogheștii de Jos, jud. Vrancea, a fost pensionat în 1971, cu decizia nr. 327, cu gradul III de invaliditate «nerevizuibil». A primit pensie în anul 1971 o singură lună — în noiembrie — iar după zece zile a fost nevoit s-o restituie, spunîndu-i-se că se cuvine altui cetățean, cu același nume și prenume. Casa de pensii Focșani l-a asigurat însă că își va primi pensia acasă. A tot așteptat pînă în anul 1974, cînd s-a adresat din nou Casei de pensii. Cu adresa nr. 6605 din 1974 i s-a comunicat că actele de care a amintit în adresa trimisă lor nu sînt ale lui, ci ale celuilalt cetățean avînd același nume. Întrebarea este dacă se pot elibera decizii de pensionare sub același număr și cu același diagnostic la două persoane diferite?*

*

Mazilescu Gheorghe *din Brăila, str. Cazărmii 18, are o propunere. Tencuielile caselor noi care se construiesc în sate au, mai ales în zonele de cîmpie, desene în relief în diferite modele și culori, care le conferă un aspect plăcut. Modelele folosite sînt reproduse însă șablon la toate casele unei comune. În județul Galați, comunele Liești, Tămăoani, Șivița etc sau, în Vrancea, comunele Vulturu, Răstoaca, Milcov etc. au cele mai frumoase modele — cu motive din plăci de ceramică în culori, cioburi de oglinzi etc. N-ar fi lipsit de interes ca în locul diferitelor chipuri din revistă din cînd în cînd să apară în culori fațadele unor case cu desenele respective, lucru care ar stîrni interesul și ar face să mai dispară șabloanele amintite.*

*

În diverse publicații (printre care și «Flacăra») am găsit răspunsuri date cititorilor, privind dreptul la moștenire, scrie **Buricea Victor,** *din Timișoara, bd. L. Sălăjan, bloc 11. Din capul locului cititorul nostru arată că personal nu e în cauză, dar consideră că, așa cum se aplică, e «în parte» nedrept. De pildă: soțul și soția în momentul în care s-au căsătorit nu au avut nici un fel de avere de la părinții lor. Fără ajutorul părinților și al fraților sau al nepoților au reușit în cursul vieții să agonisească o avere constînd dintr-o casă și mobilă. Așa cum se mai întîmplă, atît părinții cît și frații sau nepoții au fost niște risipitori, ba s-au mai și certat mereu cu soții în cauză. Vine și tristul moment cînd unul din soți moare. Nu au avut copii. Potrivit normelor actuale pot avea dreptul la moștenire părinții soțului decedat și chiar frații și nepoții acestuia. Soțul supraviețuitor va fi lipsit de o parte din averea celui decedat, deși a muncit toată viața alături de acesta, poate l-a îngrijit fiind bolnav, cu alte cuvinte și-au împărțit toate necazurile și greutățile vieții. Ceilalți vor moșteni o parte din averea defunctului fără nici un drept, numai în virtutea faptului că se află în raporturi de rudenie cu acesta. Situații de genul acesteia ar trebui să-și găsească o cale de reglementare.*

*

Asociația locatarilor *din imobilul de pe strada Mănăstirii nr. 5 și 30 Decembrie nr. 27 din Sinaia ne aduce la cunoștință următoarele: autocarele O.N.T. CARPAȚI, deși au în Sinaia două locuri speciale de parcare (în spatele complexului Prestarea și în spatele Casei de cultură), se instalează zilnic în fosta grădiniță din fața blocului, alături de locul de parcare rezervat exclusiv autoturismelor. În fiecare dimineață, începînd de la orele 4,30, șoferii pornesc motoarele pentru încălzire, otrăvind aerul și nesocotind dreptul la odihnă atît al locatarilor imobilului, cît și al turiștilor de la hotelul Palas. Organele puterii locale au fost sesizate, dar nu au luat nici o măsură.*

*

Filipescu Elena, Obreja Romulus și Pandelea Dumitru *sînt tehnicieni veterinari la Punctul șantier veterinar Albița, județul Vaslui, în calitate de agenți dezinfectori. Prin natura serviciului, lucrează cu substanțe dezinfectante toxice (hidroxid de sodiu și formol), depășind limita maximă admisă de lucru în mediu toxic. Din luna iulie 1973 au făcut numeroase demersuri pentru sporul legal de periclitate, fără a obține vreun rezultat. Laboratorul central pentru controlul alimentelor și furajelor le-a cerut să trimită o aprobare a Sanepidului județean Vaslui. În urma testării și constatărilor făcute, Centrul sanitar antiepidemic și Laboratorul de medicină a muncii Vaslui aprobă acordarea sporului de periclitate prin adresa nr. 1572/30 iulie 1973. Aprobarea obținută a fost trimisă Laboratorului central, fără a se rezolva nimic nici de data aceasta. De ce atîtea amînări și tergiversări cînd situația este atît de clară?*

*

În comuna Valea-Largă, județul Mureș, s-a încasat prin autoimpunere de la muncitorii care lucrează la Cîmpia Turzii și Turda, dar locuiesc în Valea Largă, precum și de la membrii C.A.P. suma necesară construirii unei șosele între Valea-Largă și comuna Tritenii de Sus, județul Cluj — arată **Chiroiu Ignat.** *Scopul era darea în folosință a unei curse I.T.A. între Turda și Valea-Largă. Șoseaua nu a fost terminată în lungime, iar lățimea ei nu permite trecerea concomitentă a două autobuze nici la depășire, nici la încrucișare. Trec lunile și se pare că vor mai trece fără să se poată inaugura cursa Turda — Valea Largă prin Tritenii de Sus, pe care muncitorii o așteaptă cu atîta nerăbdare.*

*

În numele multor colegi de muncă brașoveni ne scrie **Săniuța Petru,** *strada 11 Iunie, numărul 33. Este vorba de poluare. La rampa de gunoaie a municipiului se dă la fiecare 2–3 zile foc la niște reziduuri de cauciuc, vopsele, rumeguș de lemn și alte materiale. Necazul e că gazele rezultate din ardere capătă forme și volume apocaliptice, rămînînd la o înălțime destul de joasă și persistînd zile în șir. Cetățenii s-au adresat SANEPID-ului, Comisiei de stat pentru probleme de protecția muncii, formației de pompieri militari și redacției ziarului local «Drum nou». Li s-a răspuns, în general, că problema nu e de competența respectivelor foruri și organe. Materialele arse fără nici un rost sau folos la gunoaie — e de părere corespondentul nostru — ar putea fi folosite drept combustibil sau ca materie primă pentru obținerea negrului de fum atît de necesar industriei chimice.*

*

Un grup de electricieni *care au absolvit școala profesională a Grupului școlar energetic din Craiova, avînd contract cu întreprinderea IEILIFGA, ne relarelatează că în anul I au efectuat practica la atelierele școlii, iar în anul următor la termocentrala de la Ișalnița. Datorită înțelegerii dintre conducerea școlii și termocentrală, elevi practicanți primeau o sumă de bani pentru o muncă depusă în timp de 24 ore/săptămînă. În anul I și II această înțelegere a fost respectată, dar în anul III au trebuit să efectueze 32 ore de practică pe săptămînă.*

După absolvirea școlii au fost repartizați la Sistemul de irigații Dăbuleni. Banii din timpul practicii nu i-au primit, deși li s-a promis că odată angajați vor încasa sumele de bani ce li se cuvin.

Răspunsul Consiliului popular al județului Dolj: *Sesizarea grupului de electricieni de la sistemul de irigații din Dăbuleni este justă. Un număr de 9 elevi ai anului III de la Școala profesională — Grup școlar energetic din Craiova — au lucrat în vara anului 1973 la sistemul de irigații Băilești, la diferite stații de pompare, pentru care trebuiau să primească drepturile cuvenite de 7 616 lei. Cauza principală pentru care nu au primit aceste drepturi a fost neîntocmirea la timp a fișelor de pontaj de către conducerea sistemului de irigații Băilesti.*

*

Berea și uleiul se găsesc în comerț în același fel de sticle. Dacă uleiul îmbuteliat într-o sticlă în care a fost bere, nu «pățește» nimic, nu la fel se poate spune și despre berea dintr-o fostă sticlă de ulei. Sticlele de ulei (în general de grăsimi) știm că se spală mai greu și astfel sîntem puși să închinăm un «La mulți ani» cu noul «produs» bero-ulei. Oamenii încearcă să cumpere bere în sticle verzi. Dezamăgire. Și în sticlele de culoare verde se vinde ulei. Poate ideea de a rezerva uleiului o anumită culoare (nuanță) ar fi fost bună. Poate, mai multă grijă la spălatul sticlelor, un apel către cei care le schimbă, un plus de atenție din partea celor care le preiau ar opri la timp o nemulțumire, cred justificată, ne scrie **Avram Gheorghe** *din comuna Comloșu Mare nr. 1052, județul Timis.*

*

Nica Gheorghe *și* **Nica Ana** *pensionar, respectiv casnică, domiciliați în județul Argeș, Cîmpulung, str. Vasile Roaită nr. 41. Sînt căsătoriți din anul 1950. Neavînd copii, Nica Ana în anul 1954 cu acordul soțului a luat de la o cumnată o fetiță să o crească. Au dat fetița la școală și au avut grijă de ea. Dar această fată, ne scrie corespondenta, a început să nu-i mai respecte. După terminarea a 8 clase elementare, au încercat să o dea la școală mai departe, dar nu a reușit și nu a vrut să mai încerce. Ca atare au ținut-o acasă. La vîrsta de 16 ani s-a căsătorit și din această căsătorie a rezultat un copil. După nașterea copilului, ea nici nu a vrut să se uite la el. «L-am crescut noi, ne scrie corespondenta, și cu tatăl lui. Ea tot așa se purta cu noi și de-acum și cu soțul ei. La toate acestea s-a adăugat și faptul că pleca de acasă și se încîrduia cu anumiți bărbați. În iulie 1973 a plecat de acasă. În acest timp soțul ei a înaintat acțiune de divorț. După 4 luni a venit din nou acasă și atunci a plecat soțul ei, nemaiputînd conviețui împreună. El a avut grijă de copil, i-a trimis și îi trimite și acum bani și tot ce-i trebuie. Ea a rămas acasă și a continuat ca și mai înainte. În momentul de față a plecat din nou și ne întrebăm cît o să mai dureze în felul acesta. Noi cînd am luat-o și am crescut-o am zis că vom avea și noi un sprijin la bătrînețe, dar în loc de aceasta avem numai necazuri».*

În comuna Brebu din județul Prahova, la numai 10 km de București și 3 km de Muzeul Doftana, se găseș complexul mînăstirii Brebu, cu palatul de vară al l Matei Basarab și Turnul clopotelor, restaurate în 1961 adăpostind Muzeul de istorie a secolului XVII. Se ma găsește aici și casa în care a locuit și lucrat pictoru Henția Sava. Tot aici se găsesc și cîteva izvoare d apă sărat-iodată, bună pentru reumatism și alte boli Este în apropierea comunei și un drum bine pietruit accesibil oricărui vehicul, care te duce pînă la izvoru văii Măluroasei. Sînt locuri și poziții pitorești, bun pentru case de odihnă, sanatorii și băi de ape minerale așa cum este această vale, în mijlocul pădurilor d brad și fag. Brebu are o climă dulce, din care cauză fost declarată stațiune climaterică din anul 1908 Neexploatat, acest izvor cu apă sărat-iodată a fos reanalizat în anul 1966 cu buletinul de analiză nr 2451/1966 indicîndu-l ca bun în tratamentul multo boli. Eu, ne scrie **Ioan Gratie,** *cetățean al aceste comune, cred că de frumusețile și izvoarele ei tămăduitoare ar putea să se bucure cît mai mulți oameni di țara noastră.*

*

Oprea Elena, *din orașul Rîmnicu Sărat, strad Armoniei nr.54 A județul Buzău, de profesie muncitoar calificată ne scrie că a fost căsătorită cu cetățeanu Voicu Constantin din anul 1965; în urma acestei căsătorii au rezultat doi copii: Adrian-Cătălin și Ciprian Laurențiu. În anul 1969 a fost izgonită de acasă, rămînînd la soț ambii copii. În anul 1971, prin hotărîr judecătorească copilul cel mai mare, Cătălin, rămîn la soț. În ziua de 24.II.1974 a plecat să-l caute p Cătălin la școală, în Rm. Sărat. Directorul i-a spus c a urmat numai o singură zi, după aceea a fost gra bolnav. La ora actuală, băiatul se află în comun Mărgăritești și este considerat un copil bolnav, incapabil, așa cum reiese din diagnosticul dat de medic diagnostic ce i-a adus retragerea de la școală numa după o zi de curs. Boala se datorește lipsei de mîncare plus bătăile pe care le ia din partea tatălui, mame vitrege și bunicilor de la țară care îl cresc și astăzi făr nici un rost, fără a se gîndi că locul acestui copi care a împlinit 7 ani este lîngă tatăl lui și printr copiii de vîrsta lui, într-o bancă dintr-o clasă a une școli, ascultînd liniștit explicațiile profesorilor, bucurîndu-se de copilărie.*

*

Vasile Doru, *profesor la Școala generală Epure comuna Buda-Epureni, jud. Vaslui, ne scrie că l sfîrșitul anului trecut forurile județene U.T.C., sport învățămînt și sindicate au organizat un concurs c tema: «Sportul vasluian pe coordonatele timpului dotat cu premii. Corespondentul nostru întreabă p organizatori dacă între premiile acordate s-a număra și vreun stilou Mont Blanc, întrucît eleva Boulet Maria din clasa a cărui diriginte este a fost anunțată pri scrisoare că a cîștigat un stilou și să se prezinte să-ridice de la Vaslui. Cum deplasarea pînă la centrul d județ costă în jur de 30 lei, întrebarea este justificată Eleva a expediat plicul, care și așa sosise în ultima z de acordare a premiilor, rugînd pe organizatori să-expediaze premiul acasă. Pînă astăzi nu a primi nimic.*

Dacă ar fi fost în cauză, dirigintele ar fi renunța de la bun început, dar e vorba de un copil și mai ales d niște principii...

Din fondurile obținute se puteau expedia modestele premii.

*

Cumpărătorii au devenit pretențioși și acest lucru este un semn îmbucurător — observă **Vasilescu D. Virgil,** *strada Sabinelor nr. 4 București — exprimîndu-și speranța că nu e departe ziua cînd pe ba lor vor cumpăra numai lucruri frumoase și mai bună calitate. Deocamdată însă scrie coresp tul lucrurile nu stau tocmai așa. Și dă spre edificare cîteva exemple, începînd cu minele slabe ale creioanelor, cu rezervele de pastă pentru pix, cu bețele de chibrit care pot provoca incendii rupîndu-se după aprindere etc. A cumpărat de curînd patru bidoane din tablă galvanizată de 10 l de la magazinul de prezentare din strada Smirdan. Toate curg, i-au murdărit curtea, scările, parchetul, covoarele.*

*

Ing. **Mareș Ioan** *din Sibiu, cartierul Hipodrom bl. Γ 17, ap. 4, amintește faptul că în ultimul timp populația municipiului a crescut foarte mult; s-au construit mii de apartamente, au luat ființă unități industriale noi, s-au ridicat noi edificii culturale — numai rețeaua sanitară a rămas în urmă. În cel mai mare cartier al orașului, Hipodrom, în care locuiește aproximativ 40% din populația Sibiului, dispensarul medical dispune exact de spațiul pe care-l avea și acum 7—8 ani: un apartament la parterul unui bloc. Copiii mici și femeile gravide sînt consultați în cabinete de 10 mp. Sala de așteptare nu poate asigura spațiul necesar sutelor de bolnavi care vin aici — cu atît mai mult cu cît unele tratamente, în lipsa unui cabinet special, se fac tot în această sală. Ar fi necesare aici cîteva măsuri urgente, fiind limpede că dispensarul nu mai poate face față solicitărilor în creștere.*

*

Ne dăm seama că întocmirea unui mers al trenurilor reprezintă un volum de muncă deosebit — recunoaște **Mosari G.** *din Bacău, strada 9 Mai nr. 42, bl. 2/6. Dacă punem însă față în față mersurile trenurilor din ultimii ani constatăm că, exceptînd unele suplimentări de trenuri în sezonul de vară, fiecare nouă ediție nu aduce în plus decît diferențe de cîteva minute la orele de plecare și sosire. În schimb de ani de zile circulația pe traseele Bacău-Iași (160 kilometri) Bacău-Galați (187 kilometri), de pildă este un adevărat chin, deoarece între aceste orașe, despărțite de distanțe relativ mici, nu există trenuri accelerate directe, iar «combinațiile» nu dau rezultate bune. Mosari G. propune celor care hotărăsc noul mers al trenurilor să-l facă să fie cu adevărat nou, adică să prevadă legături mai bune, rapide, între principalele localități ale țării.*

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

În 8 decembrie 1973, la S.M.A. Comănești, județul Suceava, era zi de salariu, dar salariile nu s-au putut plăti (și nu era prima dată) fiindcă S.M.A. Comănești nu avea bani în cont. Existau procese-verbale de recepție, pentru executarea de către S.M.A. a unor lucrări la diferiți beneficiari. Lucrez în agricultură de 17 ani, ne scrie **Rumega Gheorghe** și sînt șeful secției de mecanizare din comuna Botoșana, județul Suceava. Știu că tovarășii de la bancă sînt datori prin lege să elibereze adeverințe de disponibil C.A.P. și asociațiilor. Prin planul de producție al secției de mecanizare, de comun acord cu inginerul șef din C.A.P., se stabilește concret ce suprafețe se cultivă și cu ce culturi. Acest plan este defalcat în două părți mari — lucrări cu plată în natură și lucrări cu plată în bani, care trebuie rambursați către S.M.A. sau C.A.P. De ce, mă întreb, nu eliberează banca agricolă aceste adeverințe de disponibil, defalcate pe trimestre, după importanța și urgența lucrărilor? Pentru salariul nostru nu trebuie să alergăm de la bancă la trust, de la trust la Direcția agricolă, de la direcție din nou la bancă și de la bancă... Veniți mîine (!). Iar a doua zi de la capăt. Dacă legea ar fi respectată întocmai, nu s-ar întîmpla asemenea lucruri.

*

Directorul școlii generale din Drajna de Jos, **I. Florescu,** ne scrie despre felul cum a fost «recompensat» salariatul Mihăescu Gh. de la Biroul de Turism Vălenii de Munte, ca urmare a publicării articolului referitor la autocare. În ziua de 2 martie 1974 a primit autocarul pentru excursia organizată de școala Drajna de Jos la orele 12, în loc de ora 7,30 (Excursia anulîndu-se). În ziua de 30 martie 1974 i se transmite telefonic că nu mai are microbuz pentru excursia din 31 martie (salariații Consiliului popular Drajna) — anulîndu-se și acesta.

Dacă acești «șefi ai hîrtiilor» de la Agenția de turism Ploiești au ceva împotriva criticii care li se face de către salariații din subordine, ne scrie în continuare corespondentul nostru, am dori un răspuns la întrebarea «Ce au cu turiștii elevi sau adulți care doresc să-și petreacă timpul liber prin intermediul Biroului de turism Văleni?»

*

[illegible] scriu ceea ce scriu cu durere, lacrămi, desnă[illegible]ită, flămîndă, goală, fără putere, sbuciumată, de rîsul satului și fără nici un sprijin, cît voi mai avea de dus povara zilelor mele pe care le duc, la vîrsta de 81 ani.

Am un singur copil, născut, crescut, învățat, locuiește în București, b-dul Metalurgiei nr. 23, etaj. III, sectorul 5, care îmi pusesem nădejdea în sprijinul și ajutorul lui la vreme de grea cumpănă, însă în loc de ajutor, sprijin și milă din partea fiului meu, am găsit ură, dușmănie ca la un mare tîlhar de drumul mare. Mă numesc **Olteanu I. Elena** de 81 de ani din satul Secuia com. Munteni de jos, jud. Vaslui, iar fiul meu se numește Olteanu I. Neculai. Fiul meu în luna aprilie 1973, a venit acasă din București, să mă vadă, eu eram bolnavă și a zis că mă duce la policlinica din Vaslui, dar nu m-a dus acolo ci m-a dus la notariatul de stat jud. Vaslui, acolo mi-a dat niște hîrtii scrise la mașină, să pun degetul arătător muiat în tuș, că a plătit taxa de moștenire pe partea lui de la tatăl său, eu nu știu carte, am crezut pe copilul meu, și am pus degetul pe acele hîrtii. Peste cîtva timp s-a svonit în sat că fiul meu mi-a vîndut casa și terenul din jurul ei cu 18 000 lei, fără să-mi spună nimic, mi-a vîndut moștenirea lăsată de tata și mama, a pus banii la buzunar și a plecat. Eu am fost înșelată nu am nevoie de bani să-mi vînd culcușul lăsat de părinții cărora vreau să le respect memoria.

Vă rog să mă ajutați și să dați exemplu în revistă de [illegible] se comportă un intelectual față de mama lui [illegible] l-a crescut la pieptul ei, și el o lasă pe drumuri, [illegible] zbucium.

*

Cititorul nostru **Șușală N. Ion,** din București, strada Ghirlandei nr. 9, bloc 44, își exprimă indignarea împotriva probelor de ignorare a bunului-gust prezentate drept artizanat pe litoral. Argumentul mai-marilor comerțului, cei care contractează aceste orori, este că «se vînd». Dar nu justificările contează, ci faptul că astfel de mistificări, făcute din interese mercantile, trec în ochii turiștilor străini neavizați drept expresii ale spiritualității populare românești. Șușală N. Ion este surprins că acțiunea de demascare a Kitsch-ului prin luări de poziție ale specialiștilor nu a fost dublată de măsuri practice eficiente. De ce nu s-ar organiza mari tîrguri de artă populară într-o singură stațiune, la care să fie invitați reprezentanți ai tuturor centrelor și genurilor de creație populară? De ce — întreabă în final cititorul nostru — nu sînt înlăturați toți falsificatorii de folclor de pe litoral, de ce magazinele nu sînt epurate de tot ce contravine bunului-gust din totdeauna al poporului nostru?

*

Sîntem tineri, ne place tot ce e modern — ne scrie **Ungureanu Cornel,** elev, strada Brazilor nr. 11, Cristian, județul Brașov. Tinerii se delectează cu muzica formației «Phoenix», dar li se mai întîmplă să calce pe pantofi cetățenii din troleibuz fără să-și ceară scuze, să-și piardă nopțile prin baruri uitînd de orele de curs de a doua zi. Totul e să fii la modă. Dar sufletul, caracterul? Unii tineri se străduiesc prea puțin să privească în ei înșiși. Ungureanu Cornel întreabă — așa cum i s-a întîmplat și lui să fie întrebat — dacă există fericire și ce se înțelege prin această noțiune. Cititorul nostru propune punerea acestei teme în discuția tinerilor. Constă fericirea în trecerea peste limitele civilizației, sub scuza că trăim în secolul vitezei?

*

Vîrtosu Marina din București, strada Mihai Eminescu nr. 37, arată că e medic specialist pediatru, lucrînd fără întrerupere din 1960. Este unicul susținător al copilului ei, născut în 1971. La 1 aprilie 1973 a fost transferată în interes de serviciu de la Spitalul rural Bucșani la policlinica din orașul Fieni, în cadrul aceluiași județ. De la 1 mai 1973 nu mai primește sporul de vechime și alocația de stat pentru copil, concediile medicale pentru îngrijirea copilului i se calculează la 50% din salariu. A solicitat în scris, în noiembrie 1973, Spitalului unificat Pucioasa recalcularea salariului pe perioada 1 mai — 31 decembrie 1973, fără a primi vreun răspuns.

Răspunsul Consiliului Popular al județului Dîmbovița: Din cercetarea efectuată a rezultat că la data de 1. VII. 1973, ca urmare a aplicării dispozițiilor Decretului 296/1973, Spitalul Pucioasa a preluat conducerea activității sanitare a orașului Fieni. Întrucît tovarășul doctor Vîrtosu Marina nu s-a prezentat cu actele necesare în vederea completării carnetului de muncă și a dosarului de alocație de stat pentru copil, i s-au sistat drepturile bănești ce decurg din actele sus-menționate (plata alocației și a sporului de vechime). Pentru a rezolva în mod corespunzător această situație, s-a cerut petiționarei să prezinte actele necesare, acte ce au fost verificate, dispunîndu-se completarea carnetului de muncă și a dosarului de alocație de stat pentru copil.

Cu scrisoarea nr. 393/1974, s-a dat dispoziție conducerii Spitalului Pucioasa să-i achite toate drepturile bănești restante, odată cu plata chenzinei II pe luna martie 1974.

*

Rotaru Niculina, din Piatra Neamț, strada Speranței nr. 10, a fost părăsită de soțul ei, Lupu M. Eugen, în 1954. Fostul soț e obligat prin sentința civilă nr. 895 din 7 martie 1958 la plata unei pensii alimentare pentru copil de 100 lei, majorată ulterior la 150 lei lunar. Rotaru Niculina arată că în cei 16 ani care s-au scurs de atunci a primit în loc de 26 900 lei, cît i se cuveneau — numai 3 400 lei. Fostul soț este din decembrie 1971 salariat al Grupului industrial de chimie din Rîmnicu Vîlcea. Judecătoria din Piatra Neamț a hotărît să i se pună poprire pe salariu pentru suma restantă, urmînd să plătească și suma cerută de 150 pe lună. Întreprinderea nu a dat nici un răspuns repetatelor sesizări în care Rotaru Niculina arăta că primește, în continuare, numai 100 lei pe lună.

*

Tatomir Dorel, student la Institutul politehnic București, sesizează existența în Piața Obor a unui puternic «sector» al bișnițarilor. Se vînd, printre altele, piese de radio — cantități industriale de rezistențe, condensatori și în special tranzistori (produse ale I.P.R.S. Băneasa). Cum și-or fi procurînd bișnițarii aceste piese?, se întreabă Tatomir Dorel. Unii spun că ar fi «aruncate» ca necorespunzătoare. Așa să fie? N-ar fi mai potrivit ca aceste piese să fie donate cercurilor de radioamatori sau laboratoarelor de electronică din școli și facultăți?

*

«Sînt mamă a opt copii dintre care cinci sînt elevi sau studenți — ne scrie **Antonie Fănica** din comuna Baldovinești, satul Găvănești, județul Olt. Lucrez în C.A.P. de cînd a luat ființă în satul meu». Dar de doi ani cititoarea noastră s-a îmbolnăvit de inimă și nu mai poate face eforturi fizice mari. Conducerea C.A.P. i-a repartizat să lucreze în acord global 2,5 hectare pămînt arabil. De la copii nu poate aștepta ajutor prea mare, pentru că în fiecare vară fac practică în cadrul școlilor respective. Dorința ei firească e să trăiască, să-și crească și să-și educe copiii. Dar tratamentele nu o pot ajuta atît timp cît volumul de muncă depășește posibilitățile ei actuale, lucru de care, după cum afirmă Fănica Antonie, conducerea C.A.P. nu a ținut seama.

*

Referindu-se cu satisfacție la modernizarea Pieței «Progresul» din sectorul 5 al Capitalei, **Păun Năstase,** domiciliat în strada Preda Buzescu nr. 15, arată că piața aceasta urmează să cuprindă un supermagazin, o copertină destinată unităților pentru desfacerea legumelor și fructelor, spații pentru desfacerea produselor lactate și a cărnii — întrunind un spațiu comercial de două ori mai mare decît cel de care a dispus înainte de modernizare. Totul urmează să fie gata în cinstea zilei de 1 Mai. Păun Năstase își exprimă însă o dorință în plus: în piață să fie instalate și cîteva difuzoare, căci, cum spune cititorul nostru, «muzica întreține buna dispoziție».

*

În calitate de locuitor al noului cartier Ozana, din zona Titanului, **Strîmbu Jean** (strada Gura Ialomiței nr. 18, bloc PC 12, București) ne scrie, printre altele, că de la strada pe care stă pînă la cel mai apropiat mijloc de transport sînt circa 2 kilometri, deci 20 de minute de mers pe jos. Este bună mișcarea — ne scrie Strîmbu Jean — dar asta nu înseamnă să fim toți obligați, cu mic cu mare, să facem acest drum de două ori pe zi. Ar fi totuși nevoie de un mijloc de transport care să lege cartierul Ozana cu rețeaua existentă a mijloacelor de transport sau de prelungirea vreunei linii pînă în Ozana.

*

Borcan St. Ion din comuna Toporu, județul Teleorman, a trimis pe adresa redacției o scrisoare din care reieșea că, deși salariat la remiza de locomotive, s-a angajat să cultive, în cadrul C.A.P. Toporul, 1 hectar de porumb. Toamna trecută înainte ca porumbul să fi ajuns la maturizare, șeful de fermă i-a spus să meargă să-l taie pentru siloz. A tăiat porumbul de pe 3/4 hectare pentru siloz, de pe 1/4 i-au rămas 1 000 kilograme știuleți. Cînd a fost la plată, i s-a spus că e dator să plătească muncile efectuate de S.M.A. pe motiv că e salariat C.F.R. Borcan St. Ion afirmă că nu vede de ce ar fi dator să plătească acești bani.

Răspunsul Uniunii județene a cooperativelor agricole de producție Teleorman: Din cercetările făcute rezultă că se confirmă cele sesizate. Cazul petiționarului și alte cazuri tipice s-au discutat în adunarea generală a C.A.P., care a dat ca sarcină consiliului de conducere să rezolve favorabil problema petiționarilor care sînt îndreptățiți. S-a făcut cunoscut în scris petiționarului să se prezinte la conducerea cooperativei agricole de producție pentru a fi pus în drepturile lui legale.

*

În cadrul Policlinicii municipiului funcționează un staționar de diagnostic ne scrie **Sofiati Natalia,** domiciliată pe strada Socola nr. 12, scara A, etajul III, Iași. În numai 2-3 zile se stabilesc diagnosticele bolnavilor trimiși de circumscripțiile sanitare orășenești și comunale, de cabinetele de specialitate etc. În cadrul aceleiași policlinici există și un serviciu de chinetoterapie — o noutate în județul Iași. Rezultatele, în special în afecțiunile aparatului locomotor, sînt foarte bune. Din această cauză numărul celor care apelează la serviciul de chinetoterapie (în prezent 35-40 pe zi), găzduit în două cămăruțe mici, e din ce în ce mai mare. Bolnavii ar dori ca forurile competente să sprijine și de aici înainte frumoasa inițiativă a doctorului Octavian Nuțescu, asigurînd serviciului de chinetoterapie un spațiu corespunzător.

*

Tărăsescu Nicolae din Petroșani, strada Unirii bloc 26/2/8, ne scrie că muncește de două decenii în Valea Jiului, fiind în prezent angajatul minei Livezeni-Dîlja. Împărțindu-și timpul între «suturi» și ore de învățătură a reușit să devină inginer minier. Cititorul nostru mărturisește marea decepție pe care a încercat-o constatînd că și astăzi persistă, chiar dacă se manifestă izolat, năravuri vechi. Salariați cu munci de răspundere și-au făcut garaje personale folosind materiale de construcție și mijloacele de transport ale minei, mîna de muncă a subalternilor lor.

*

G. B. Zimbrul, bulevardul Metalurgiei nr. 42, sector 5, București, amintește celor în drept că, odată cu sosirea primăverii, strada George Bacovia și mai cu seamă clădirea de la numărul 53, care adăpostește muzeul închinat poetului, ar avea nevoie de un plus de atenție. Grădina care cu ani în urmă era mîndria străzii, ar putea să arate iar așa cum era în timpul vieții poetului cu un minimum de cheltuială. În curtea muzeului ar trebui să fie pus un bust al poetului și compoziții sculpturale inspirate din opera lui. Apoi strada ar mai trebui reparată, circulația camioanelor grele ar trebui interzisă — deoarece trepidațiile puternice dau naștere unor fisuri din ce în ce mai adînci în tavanele și pereții casei-muzeu — tăblițele purtînd denumirea străzii — ilizibile din cauza ruginii — ar trebui schimbate. Nu lipsește decît puțin mai multă grijă din partea gospodarilor sectorului 5.

*

«Mă refer la o problemă care interesează întreaga populație a orașului», scrie **Luca Paulina,** domiciliată pe strada Republicii numărul 31, Mărășești, județul Vrancea. În acest oraș există o fabrică chimică în cadrul căreia a fost dată în folosință de curînd o secție de acizi grași. Fabrica era și înainte un factor poluant al atmosferei orașului, deoarece folosește ca materie primă oasele, care stau depozitate în aer liber degajînd un miros greu suportabil. În urma intrării în funcțiune a noii secții, pur și simplu nu se mai poate respira. Semnînd în numele unui grup de locuitori ai orașului Mărășești, Luca Paulina, propune inițierea urgentă a unui studiu pentru rezolvarea acestei probleme. Cu atît mai mult cu cît la 700 metri de fabrică s-a construit și o creșă.

*

Ing. **Chirca Gheorghe** din București, strada Navigației nr. 14, sector 8, sesizează faptul că strada aceasta, situată de o parte și de alta a șoselei Chitilei, are apă și canalizare introduse mai bine de cinci ani, dar numai pe tronsonul aflat de partea dreaptă a șoselei, în sensul de mers spre centru. Celălalt tronson, lung de 80-100 metri, este și în prezent lipsit de instalații de apă și canalizare. Repetatele intervenții pe care le-au făcut forurilor competente cele 16 familii de pe această porțiune de stradă au rămas fără soluționare.

Răspunsul Consiliului popular al sectorului 8: Extinderea conductelor de apă și canalizare pe străzile sectorului se realizează în conformitate cu planul stabilit anual. Tronsonul de stradă propus de petiționar nu este cuprins în planul de lucrări pe anul 1974. Cererea rămîne în evidență pentru ca un astfel de tronson să fie propus și, în limita posibilităților, să fie executat în cursul anului 1975.

*

Hrișcu P. Dumitru din comuna Gorbănești, județul Botoșani, adresează redacției noastre cîteva întrebări cu privire la unele drepturi și îndatoriri ale membrilor C.A.P.

Răspunsul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție: La prima întrebare, dacă membrii cooperatori care locuiesc împreună într-o locuință beneficiază de 800 mp proprietate personală, vă comunicăm că în statutul cooperativei agricole de producție, la art. 6, se arată că adunarea generală poate da în proprietate personală, cu plată, locuri de casă în suprafață de cel mult 500 mp din terenuri proprietatea cooperativei agricole, situate în perimetrul delimitat de planul de sistematizare a localității respective, membrilor cooperativei și angajaților permanenți ai acesteia, care doresc să-și construiască o locuință și care nu au loc de casă în proprietate personală.

A doua întrebare: loturile în folosință se atribuie conform statutului C.A.P. și a hotărîrii adunării generale pînă la 15 ari teren pentru un membru cooperator, inclusiv pensionari, fără a fi condiționat de cuantumul de pensie.

A treia întrebare: loturile în folosință se atribuie pe fiecare membru cooperator în suprafață de pînă la 15 ari în situația cînd realizează volumul de muncă stabilit de adunarea generală în perioadele de timp și potrivit cerințelor producției.

A patra întrebare: proprietatea personală a unui membru cooperator nu este condiționată să primească aprobarea de la cooperativă pentru a fi vîndute sau donate unele obiecte ci proprietarul poate dispune de ea cum dorește.

*

Furtună Dumitru din Galați, strada Marea Neagră numărul 10, se referă în scrisoarea sa la «locurile rezervate», în mijloacele de transport în comun bătrînilor, bolnavilor, femeilor gravide, mamelor avînd copii în brațe. Sînt mame și «mame», scrie cititorul nostru, copii și «copii». Relatează că nu rareori i s-a întîmplat să vadă, șezînd pe locurile rezervate, femei de 35-36 de ani, alături cu un «copil» frumos, sănătos și bine dezvoltat de 13-17 ani, făcîndu-se că nu văd, lîngă ei, în picioare, sprijinindu-se de speteaza scaunului, bărbați și femei care le-ar putea fi bunici sau străbunici. Sau mame rămînînd în picioare și invitîndu-și pe scaun «copila» de circa 16 ani, despre care nu se poate ști dacă este elevă pentru că seamănă mai curînd cu o prezentatoare de modă. Furtună Dumitru propune ca în loc de cunoscutul aviz «Rezervat bătrînilor, bolnavilor»... etc. să fie pus altul: «Rezervat bunei-cuviințe». Ar fi mai frumos și poate mai eficient.

*

În municipiul Bacău sînt sute de livezi pe lîngă casele oamenilor, dar nu dau roade pentru că nimeni nu poate da un ajutor, făcînd stropirile împotriva dăunătorilor — ne scrie **Ion Cetățeanu** din Bacău. Omizile, făinaria sau mucegaiul distrug 90% din recoltele vechilor livezi, punînd în pericol și livezile tinere din vecinătate. Raportată la nivelul întregii țări, paguba este considerabilă. E lesne însă de înțeles, continuă cititorul nostru, că un cetățean care are în jurul casei 8-10 meri nu-și poate permite să-și procure pe cont propriu o pompă cu presiune pentru stropit pomii și nici substanțele chimice indicate. Ion Cetățeanu propune ca în sfera serviciilor pentru populație să fie incluse și centre pentru îngrijirea livezilor, care să răspundă comenzilor cu oameni pregătiți și aparatura necesară. În felul acesta se va evita dispariția livezilor din raza așezărilor urbane, se va asigura sănătatea acestor plămîni verzi care dau oxigen orașelor.

*

Un răspuns al Uniunii județene a cooperativelor meșteșugărești Neamț, în legătură cu scrisoarea semnată de Radu Toma, apărută în numărul 11 din 9 martie: Toma Radu a încredințat în luna iulie 1973 un autoturism marca Volkswagen 1200, pentru reparații, atelierului auto-service al cooperativei «Deservirea» Piatra Neamț. Autoturismul a fost avariat din culpa angajatului Chirovschi Gheorghe, care fără aprobarea șefului de secție l-a scos într-o zi de repaos săptămînal din incinta atelierului, conducîndu-l pe drumurile publice, fără a avea permis. Toma Radu a chemat în judecată cooperativa «Deservirea» Piatra Neamț, formulînd împotriva sa pretenții în valoare de 53 000 lei, reprezentînd contravaloarea autoturismului și foloase nerealizate în perioada cît acesta a stat în secție pentru reparații. S-a întocmit, la cererea reclamantului o expertiză tehnică. Întrucît cooperativa «Deservirea» a considerat că expertiza nu a elucidat toate problemele ce s-au ivit în cursul dezbaterilor, a solicitat instanței un supliment de expertiză, avînd în principal în vedere toate posibilitățile de recuperare a prejudiciului în natură. Pe data de 16 martie 1974 s-a prezentat la atelierul auto-service al cooperativei o comisie tehnică. În aceeași zi, autoturismul a fost preluat de proprietar în baza unui proces verbal de predare-primire.

În baza suplimentului de expertiză, Judecătoria Piatra Neamț va aprecia cuantumul despăgubirilor datorate proprietarului. Precizăm și faptul că pentru abaterea săvîrșită, angajatul Chirovschi Gh. a fost condamnat la 6 luni închisoare contravențională.

*

Referindu-se la principalul punct de atracție turistică al orașului său, parcul Trivale, în preajma căruia s-a construit în ultimii ani un cartier cu peste 18 000 de locuitori, **Toma Constantin** din Pitești, strada Dealurilor numărul 8, pune problema mijloacelor de transport la îndemîna celor ce vor să viziteze parcul. Există trei variante — afirmă dînsul: ori aștepți 50-60 minute autobuzul 10, ori mergi pe jos 2-3 kilometri, ori — dacă îți dă mîna — iei un taxi. Varianta cea mai recomandabilă e plimbarea pe jos (pentru că singura linie de autobuz nu satisface nici pe departe afluența de public, mai ales în sezonul de vară), dar înainte de lăsarea întunericului, căci după aceea riști să te rătăcești.

În continuarea scrisorii sale, Toma Constantin își exprimă regretul în legătură cu anularea proiectului construirii unui hotel turistic circular, cu 360 locuri, în Trivale. Hotelul urmează să fie construit între celelalte două hoteluri piteștene, «Muntenia» și «Argeș». Deci trei hoteluri, la doi pași unul de celălalt. Nu e prea mult? În ce privește legătura cu parcul, Toma Constantin propune, măcar în sezonul estival, o linie centru–strada Trivale–Cabană–strada Papucești–centru. Ori prelungirea liniilor 5 și 8 pînă la parc.

*

Georgescu Lucia, medic școlar al Liceului «Nicolae Grigorescu» din orașul Titu, dorește să aducă la cunoștința tuturor cititorilor revistei «Flacăra» avîntul tineresc, entuziasmul cu care elevii anului IV al acestui liceu au răspuns chemării Comitetului orășenesc de Cruce roșie pentru o acțiune de donare de sînge. Din această clasă s-au prezentat voluntar 23 de băieți și fete, dintre care au fost selecționați 19. «Pentru generozitatea și căldura sufletească a acestor inimi tinere, care au bătut o zi alături de toate suferințele omenești, le adresăm un simplu dar cuprinzător: mulțumesc — scrie doctorița Lucia Georgescu. Atitudinea lor dovedește că sînt pregătiți pentru viață așa cum se cuvine».

verbe dintr-un dicționar al tinereții: a fi! a visa! a munci! a milita! a te dărui! a îndrăzni! a lupta!

adică, să nu cerem, din capul locului, mai mult decît dăm

— De fel sînt din comuna Mîrzănești, din județul Teleorman, și mă trag dintr-o familie de agricultori, adică de țărani. Bineînțeles că după tradiție eu ar fi trebuit să rămîn în sat, să lucrez pămîntul cu tata și cu ceilalți șase frați ai mei. Dar la vîrsta de 15 ani am crezut că pot să-mi dau seama destul de bine ce vreau și m-am înscris, la Reșița, la școala profesională de pe lîngă Combinatul metalurgic, pe care am absolvit-o fiind repartizat ca forjor.

— Iar satului îi mai trimiteați din cînd în cînd cîte o vedere de la oraș, nu?

— Nu. Mai dădeam pe acasă. Dar eram și prea mic pentru a nu pune la suflet ce spunea cîte unul: ia uite-l, mă, trage la ciocan și la nicovală. Ptiu! Să-nveți atîta ca să fii fierar! Păi nu putea el, dacă tot i-a plăcut, nu putea el să-nvețe «carte» colea? Și bietul taică-meu își făcea și el sînge rău, ședea așa și se uita cam într-o parte la mine cu gîndul că «n-ai făcut bine măi băiete, m-ai cam făcut de rîs».

— Vorbiți de parcă ați avea amintiri din timpuri destul de îndepărtate. Nu înțeleg, știu că sînteți tînăr!

— E drept că am lăsat nu demult în urmă vîrsta de 30 de ani. Dar toate acestea se petreceau prin '57-'58...

— Ce ați lucrat atunci, imediat după absolvirea școlii profesionale?

— Lucram la un ciocan de 4 tone, ca ajutor de șef de echipă. Și înainte, ca ucenic, lucrasem tot acolo. Pe atunci se asimilau la noi primele piese de Diesel; era o tehnologie destul de nouă, care ne-a făcut din capul locului să ne dăm seama că a învăța nu e un lucru de un an, de doi sau de trei ci e un lucru de durată...

— Cum a fost, pentru dumneavoastră, învățătura un lucru de durată?

— A fost, cum spuneam, dintr-o convingere, pentru că văzusem clar, din propria-mi experiență, că nu se poate altfel. Am învățat și pe a doua meserie, o meserie foarte simplă la prima vedere: iei o piesă și-o bagi în apă, dar ce se întîmplă cu ea — asta e o întreagă teorie. În 1966 am terminat la Brașov școala tehnică de maistru forjor tratamentist și m-am întors la locul meu de muncă de la Reșița.

— Și cum ați ajuns aici, la Fabrica de rulmenți din Alexandria?

— M-am bucurat de la început că se va face și în județul nostru o mare întreprindere metalurgică, o mare fabrică de rulmenți. Văzusem rulmenții încă din '64, cînd m-am dus la școala de maiștri, dar nu bănuiam atunci că la Alexandria va fi pusă pe picioare o asemenea fabrică. Am venit aici pentru simplul motiv că era — și este — nevoie de oameni. Deocamdată nu a intrat în funcțiune decît prima capacitate, de 13 milioane de rulmenți, celelalte: de 7 și 10 milioane vor intra în trimestrul III și respectiv IV ale acestui an. Se vede că este încă, într-adevăr, nevoie de oameni.

— N-o să vă întreb ce v-a plăcut, o să vă întreb ce nu v-a plăcut venind aici, răspunzînd la «chemarea fiilor Teleormanului».

— Cînd am venit, în decembrie 1972, am lucrat la serviciul personal. Asta nu prea mi-a plăcut. Consider că și acolo e o muncă, și încă una de mare răspundere — să te ocupi de învățămînt — dar mie îmi place să-mi fac cît se poate de direct meseria pe care o am. Condiția a fost să rămîn acolo pînă se-ncepe lucrul la forjă, ceea ce s-a și întîmplat.

— Am auzit că vreți să scoateți această meserie, de forjor, din anonimat!

— Îmi propun un asemenea lucru. Meseria aceasta a evoluat prea mult pentru ca undeva, cineva, să mai rămînă cu concepția că la forjă s-ar face potcoave sau altceva de genul acesta. Ați văzut hala. Are peste 3 000 de metri pătrați. Vor lucra în ea în jur de 120 de muncitori, cîte 30-40 pe schimb. Practic, și văzut din afară, desigur, parcă nici n-ar fi oameni în această secție. Efortul nu mai este decît acela al inteligenței, în apropierea unor mașini care produc peste 6 000 de inele pe oră dar care, la cele 120 de bătăi pe minut, făcînd calculul invers, ne-ar putea face să și pierdem — dacă ele ar sta — exact același număr de inele.

— Înainte de a începe această discuție ați avut parcă un instructaj cu cei din secția dumneavoastră...

— Puneam în temă un nou pluton de oameni veniți de la Brașov.

— Oamenii aceștia vin, de fapt, de peste tot. E greu de lucrat cu ei?

— Eu am un principiu: niciodată nu anticipez răul. Mai bine să muncim și să iasă bine. Ce vreau eu de la bun început este ca oamenii să gîndească sănătos.

— Adică?

— Adică să nu ceară, din capul locului, ceea ce nu este. Ceea ce nu se poate pentru început. Pentru un început destul de scurt, la urma urmei. Mă refer la locuințe. Nu se poate asa repede: omul și apartamentul. Nici mie, cînd am venit, nu mi s-a dat imediat locuință. Mi s-a dat însă peste patru luni. Dar aceste patru luni — și puteau fi mai multe — am știut să am răbdare; și eu, și soția, și copilul.

— Care este lucrul de care țineți cont în primul rînd în această muncă a dumneavoastră cu oamenii?

— În primul rînd, trebuie să știi să pui omul la treabă. Dacă reușești acest lucru, apoi omul se leagă el singur de munca lui. Nu mai dă bir cu fugiții. Rămîne pe loc și, treptat, începe să se preocupe ca totul să meargă cît mai bine acolo unde muncește.

— În materie de muncă, de meserie, care este păcatul cel mai grav al unui om?

— Inconștiența, sub două aspecte concrete: indisciplina și hoția.

— Exemple?

— Datează mai de mult și, ce-i drept, nu s-au repetat. Asta-i semn bun. Cineva a defectat odată, în afara programului, și sub influența alcoolului, un motostivuitor. Era o piesă de import pe care a plătit-o, bineînțeles. Cred că s-a convins că fabrica nu-i așa un islaz pe care poți să circuli la o adică și fără control. Au mai fost și alte cazuri, de exemplu dispariția a 30-40 de becuri de la mașinile de asamblare, becuri necesare controlului bunei funcționări a acestor mașini. Dar, repet, aceste cazuri au rămas izolate.

— Există muncitori de elită?

— Sigur că da.

— Vă considerați un asemenea muncitor?

— Asta mi-ar fi greu să spun.

— De fapt, știți la fel de bine ca mine că acesta e adevărul. Iar eu l-am aflat de la cei care au vrut să-mi vorbească despre dumneavoastră. Și au vrut mulți, Stanciu Cristea!

Dumitru ELIADE

trei secretari u.t.c. și problemele lor de viață

Pe tînărul comunist Edgar Mihalcov — secretar U.T.C. al Complexului de cale ferată «București-Grivița» — îl găsesc în incinta stației Grivița, o stație unde nu urcă nici un pasager, ci numai personalul însoțitor al vagoanelor ce compun garniturile nou formate.

Are 24 de ani, e relativ scund și mai e și ceea ce obișnuim a numi «un tip-spirt». Absolvent al Școlii profesionale de Căi Ferate din București în 1966, își satisface apoi stagiul militar timp de un an și patru luni, iar în '72 se însoară. Anul acesta, la 20 martie i se naște și primul copil: Florina. Pe soția sa o cheamă Adriana, are 21 de ani și e lăcătuș mecanic la cooperativa «Automecanica».

Iată, pe scurt, biografia unui tînăr și pasionat muncitor ceferist, care răspunde la ora actuală de 16 organizații U.T.C. în complex. Specialitatea sa e aceea de a întreține și repara dinamurile vagoanelor de pasageri — iluminarea lor pe parcursul nopții, cu alte cuvinte. Dar tot o specialitate, care-i aparține în egală măsură, e și aceea de a munci cu oamenii, cu tinerii în speță, care:

— *«Uite cum e: este firesc ca tineretul să fie mai dinamic!»*

(Edgar Mihalcov)

— ...sînt întotdeauna în frunte! Sînt întotdeauna în fruntea tuturor acțiunilor, la noi tinerii reprezintă peste 2/3 din totalul muncitorilor Complexului, înțelegeți ce înseamnă asta! De aceea, nu pot spune că nu mă irită uneori cîte unul din tovarășii noștri mai vîrstnici, îl vezi că se ridică în ședință de partid și, gata, că tinerii se cam plimbă, că «vin uneori lunea la lucru cam mahmuri» etc., etc., «*Că sînt prea zburdalnici!*». Asta din urmă, chestia cu zburdălnicia, e chiar nostimă de tot!

— Credeți că există, în genere, o opoziție între tinerii din Complex și generația mai vîrstnică?

— Nu, ar fi prea mult spus. Exemplul pe care vi l-am dat mai sus e un caz izolat, cei ce fac așa ceva sînt îndeobște puși la punct chiar de către colegii lor de vîrstă. Ca salarizare — pe de altă parte — nu există nici măcar atît: nu există nici un fel de diferență, dimpotrivă, luptăm împreună — noi ne calificăm pe locul de muncă, cei mai vîrstnici participă la cursurile de reciclare.

— Și totuși, cum e cu «plimbările», «mahmureala», «zburdălnicia»?

— Uite cum e: este firesc ca tineretul să fie mai dinamic, cum să spun eu... mai *neliniștit!* El se află permanent în transformare, este veșnic nemulțumit de ceea ce a făcut, vrea să facă și mai mult!

— Ceilalți — nu?

— Ba da, dar ceilalți sînt mai reținuți, mai calmi. Și apoi nu uitați că tineretul este solicitat nu numai *la fel*, dar chiar *mai mult* decît omul vîrstnic, și este explicabil: acesta din urmă are familie, uneori e suferind...

— Și dumneavoastră aveți familie!

— Ei, da... (și Edgar Mihalcov zîmbește).

— Cît timp sînteți împreună în familie?

— Păi... nesocotind duminica într-o săptămînă, că uneori și duminica sîntem solicitați, să zicem... patru ore zilnic, de pe la orele 18 cînd ajung acasă și pînă în jurul orei 22, cînd ne culcăm!

— Așadar... *24 ore într-o săptămînă!*

— Nesocotind duminica, firește...

— Astăzi, de pildă, ce sarcini ați avut? Ca secretar U.T.C., nu ca muncitor electrician.

— Știți, trebuie să mă consider în amîndouă ipostazele.

— Bun, perfect: pe mine mă interesează însă, deocamdată, prima. Pentru că tot a venit vorba de suprasolicitări!

— Așa de pildă: lucrăm în prezent la amenajarea unei baze sportive (asta în afara muncii prestate la «Parcul Tineretului»), mai avem o mulțime de acțiuni legate de înfrumusețarea locurilor de muncă. Cînd nu avem aici, avem la Municipiu, sau la — chiar! — 50 de tineri se duc la «Turn»!... Cu Vasile.

— La «Turn»...?!?

— Da, la «Turnul de parașutism de la parcul 23 August».

— Cine-i Vasile?

. . . .

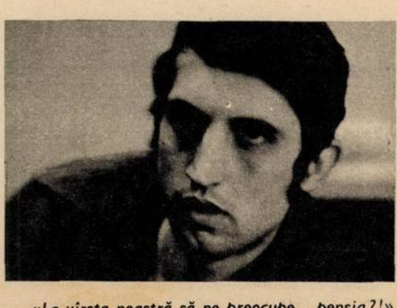

— *«La vîrsta noastră să ne preocupe... pensia?!»*

(Constantin Popa)

Aflu și cine e Vasile: Vasile Veliant, secretar U.T.C. pe organizația nr. 4 Revizie și totodată responsabil cu munca patriotică pe întreg complexul. E un tînăr înalt de data asta, blond, ceva mai reținut decît primul. Îi simt imediat că sînt prieteni, cum sînt prieteni totodată și cu Constantin Popa, secretar U.T.C. pe «Depoul București Călători» și care, aflînd că sînt de la presă, mă informează asupra unei probleme anume, destul de delicate, dar în care cred că omul are dreptate și voi reveni peste puțin; deocamdată:

— S-au înscris absolut voluntar acești 50 de tineri pentru a fi inițiați în cursurile de parașutism. De fapt, în toate acțiunile noastre, am încetat de mult cu metoda de impunere; tineretul vine, este obosit uneori, — cum sînt cei de la Depou *(rețin informația* — N.A.) — dar vin! E vorba doar de ceva «al lor», ei vor beneficia de rezultatele muncii pe care o depun astăzi. Mergem, muncim cot la cot, apoi, tot așa, împreună, mergem și la o bere...

Astea mi le-a spus Vasile Veliant; Constantin Popa, cel de la Depou, tace. Problema care îl frămîntă este mai complicată, cred că aici s-ar putea face ceva: este vorba de un fleac la urma urmei, de un amănunt omis cine știe cum, dar care perturbează *nu atît munca* celor din secția respectivă, cît *pofta lor de muncă;* or, așa ceva e grav!...

O bună parte din tinerii de aici, din Depou, și-au făcut stagiul militar. Inițial, la admiterea în școala de specialitate, acestor oameni li se promisese că stagiul va fi socotit ca vechime [illegible] vederea salarizării — adică a obținerii pentru perioada respectivă, a unei noi *«categorii»* de salariu. Astăzi, află cu stupoare că stagiul respectiv este considerat, într-adevăr, ca vechime, dar numai la... *pensie!*

. . . .

Revin la Vasile Veliant; și acesta are probleme, de pildă chestiunea repartizării locuințelor proprietate personală, care nu se face întotdeauna după cele mai fericite criterii:

— *«Randamentul maxim este obținut în zilele din mijlocul săptămînii»*

(Vasile Veliant)

— Mai ales cînd e vorba de cei cu familie! Eu unul nu am necazuri, stau la bloc, în Drumul Taberei, pot spune că m-am instalat foarte bine, am trei camere... dar colegii ăștia ai mei?... Apoi transportul ăsta în comun: ne înnebunește 105-ul, dom'le. Mai ales în orele de vîrf, te îmbolnăvești pur și simplu de nervi! Dar asta e, totuși, ceva extern...

— Intern, ce-ar mai fi?

— Vreți să vedeți? Să vedeți ceva minunat, făcut de noi de «zburdalnicii» ăștia care sîntem?

Vreau. Și el îmi arată: dintr-un vagon de călători, scos la casare, tinerii de la «grupa Elena» (citește «grupa E» așa cum grupa A e «grupa Andrei», grupa I, a devenit «grupa Ilie» etc.) și-au amenajat prin forțe proprii o cantină-restaurant. Excepțional exemplu de îndemînare și de conștiință civică.

— Am dat bani și din buzunar uneori, dar nu s-a plîns nimeni, atunci cînd merita.

. . . .

Peste cîteva zile urma să aibă loc în cadrul Complexului o plenară a tinerilor U.T.C.-iști, axată pe problemele tineretului. I-am lăsat așadar pe cei trei secretari — și buni prieteni — să-și vadă de treabă cu informarea, consultările, analizele etc. — specifice unei astfel de acțiuni. Înainte de a ne despărți, i-am întrebat dacă, pentru cine știe ce motiv, ar pleca din Complex, la o altă întreprindere, într-un alt serviciu.

— Niciodată! — mi-au răspuns fără a sta o clipă măcar pe gînduri.

Horia PĂTRAȘCU
fotografiile autorului

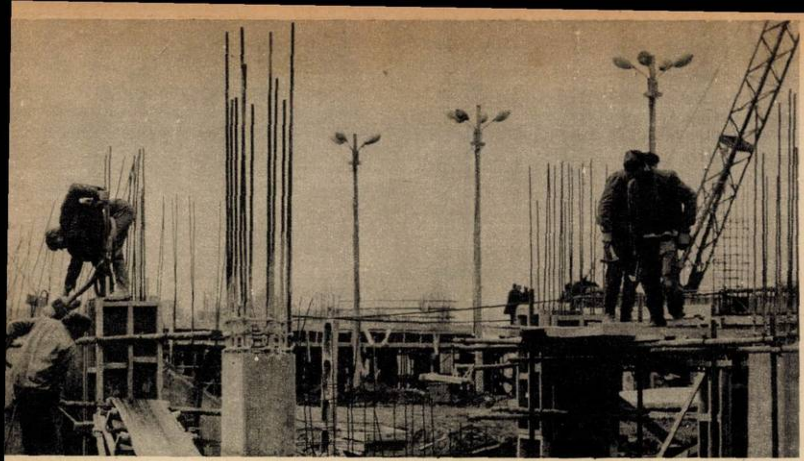

cine ar dori să rămînă într-o sală de așteptare sau să ia trenul în sens invers ?

Spre generațiile din școli, contingentele adulte privesc cu un sentiment amestecat de duioșie, curiozitate și invidie. Colegii mei de generație sînt de-a dreptul geloși. Spun: «o altă lume, domnule!»

Desigur, cînd trec la argumente se contrazic. În ce mă privește, sînt de altă părere. Cred, de pildă, că școala este un univers determinat în primul rînd biologic. Oricît s-ar zbate ei, fiii și nepoții noștri, nu pot sări peste umbra l[illegible] Și mai cred că senzația lui «altceva» nu [illegible] decît proiecția lumii noastre adulte în schimbare reflectată de universul lor. Toți copiii vor să meargă la facultate. Nu fiindcă ar fi mai deștepți decît părinții lor; dimpotrivă, într-o lume pe care au schimbat-o, ei, părinții, sînt cei ce doresc acest lucru. E clar, sper. Tot la fel de clar, ca și în cazul invers. Cînd copiii nu știu ce vor face dacă nu vor reuși în învățămîntul superior. Nu știu ei fiindcă nu știm *noi, fiindcă în lumea noastră sîntem risipitori* și n-am exclus definitiv și total din viața și din munca noastră rebuturile.

«Ce veți face dacă nu reușiți la facultate?» — i-am întrebat pe elevii Liceului 4 din Oradea.

«Sincer vorbind, răspunde Liviu Pop, nu știu. În școală am învățat multe și de toate, dar *nu știu în ce măsură mă vor ajuta în viață*. În cadrul atelierului desfășurăm o muncă monotonă, de pe urma căreia nu ne alegem cu nimic, adică facem aceleași operații de zeci și sute de ori pe parcursul unui an sau a mai multora.» În vreme ce educatorii școlii consideră că în privința «legării teoriei de practică în atelierele *școlii s-au realizat lucruri frumoase și folositoare*». Rodica Feier constată cu umor: «Prac-[illegible] pe care o fac *elevii este foarte binevenită*. [illegible]el eu, ca și colegele mele de clasă, joia, cînd avem practică, facem gogoși și plăcinte pe care apoi le vindem la elevi. În acest fel ne obișnuim cu munca și cu faptul că răspundem de ceea ce facem. Cred că oricare dintre colegele mele de clasă ar fi în stare să reproducă după atîția ani întreg *procesul* de la frămîntat pînă la copt. Consider că practica în general îi ajută foarte mult pe elevi după terminarea liceului».

Logic, frumos și cu tandră înțelegere răspunde Diana Georgescu: «Dacă din cine știe ce motiv ar trebui să întrerup liceul, nu mă văd calificîndu-mă într-o meserie oarecare. Mi-ar fi teamă. Vreau să spun că am crescut într-un mediu — școală, familie, prieteni — în care liceul este considerat un fel de anticameră a facultății. Cine ar dori să rămînă într-o sală de așteptare sau să ia trenul în direcția opusă? Ce știm noi despre muncă, despre munca adevărată, cîți dintre noi am trăit măcar o singură oră cu adevărat într-o fabrică? Avem ateliere școlare care sînt în primul rînd școală și numai după aceea ateliere. Nu mă refer la ce facem în ele, prea puțin din ce ne interesează, nimic vital vreau să zic, cît la nevoia ca ziua de practică s-o efectuăm într-o uzină, să intrăm pe poarta uzinei odată cu muncitorii și să ieșim împreună cu ei».

«*Școala ne fixează într-un cadru, răspunde* Doina Bara, pe cînd noi am dori să ne învețe cum să ieșim din el. Ce sîntem după 12 ani de școală? Niște elevi care tremurăm că nu vom intra la facultate, pe cînd noi am vrea să fim oameni, apți și liberi în fața deciziei. Cu multiple cunoștințe dar și multiple posibilități».

Recunosc în aceste răspunsuri amestecul plin de farmec, alcătuit din teribilismul, maturitatea și ingenuitatea tuturor generațiilor de elevi. Și recunosc lumea noastră adultă, temătoare, dar plină de dorinți, contradictorie și uneori superficială.

Copiii, am văzut, își doresc viața așa cum e, adevărul muncii, știința de a-l afla. Uzinele au nevoie de forță de muncă de înaltă calificare și rapid *instruită. Dar ei, elevii Liceului 4, învață* să facă gogoși, plăcinte și eterna lăcătușerie, în timp ce uzina cea mai importantă din județ, «Înfrățirea», nu patronează nici o școală, recrutîndu-și ucenicii în cea mai mare parte din mediul rural. Desigur, directoarea liceului n-ar îndrăzni să dea buzna în Uzina «Înfrățirea» ca *să lege peste portar și peste director*, școala de practică, la fel cum, la rîndul lui, directorul Ionescu, cu *timpul lui comprimat în mai puține* luni, trimestre și ani nu se va lega singur la cap deși îl doare. În județ există un organism specializat, însărcinat să răspundă de aplicarea legii și a directivelor partidului în domeniul învățămîntului. Fiindcă nu e firesc, adică eficient, ca un absolvent de liceu să lucreze ca *vînzător într-o alimentară, iar în marile uzine* să fie recrutată forță de muncă necalificată din mediul sătesc.

«Nu mă îndoiesc nici o clipă de reușita mea la facultatea de matematică, răspunde Lucia Butănescu. Matematica este, dacă spun o pasiune, este puțin, pentru că este ceva vital *pentru mine*. Domeniul matematicii este singurul în care voi munci cu pasiune, este singurul domeniu în care mă pot realiza și căruia îi voi dărui întreaga mea ființă». Și totuși, pasiuni și mai mari ar putea ocupa locurile limitate ale facultății de matematică.

Pentru Lucia Butănescu și toți acești copii *frumoși și cuminți* și teribili cum i-am întîlnit și i-am lăsat eu la Liceul nr. 4 din Oradea curajul de a *deveni oameni înseamnă curajul* de a recunoaște acest adevăr.

Nicolae CRISTACHE

și-apoi vă întreb: cînd o să mă zbat, cînd o să urmăresc cu încăpățînare ideile în care cred ?

Știu că pe directoarea adjunctă a Școlii generale numărul 163 o cheamă Mihaela Costescu și mai știu că dînsa este și comandantul-instructor al unității de pionieri, dar interlocutoarea insistă «Mihaela Cornelia Costescu» și adaugă «treizeci de ani împliniți». E rîndul meu să pun lucrurile la punct, evident, în glumă și să socotesc — cu voce tare — că de la 16 august 1943 și pînă astăzi s-au scurs vreo treizeci de ani și mai bine...

O întreb apoi pe comunista Mihaela Cornelia Costescu, membră de partid din februarie 1972, ce-a făcut pînă acum în viață și dacă e mulțumită de felul în care-și trăiește viața. Nu *prea* înțelege cum stă treaba cu întrebarea asta. — Adică cum «în viață»? — mă chestionează, iar eu răspund chiar așa. În viață, în fiecare zi, în fiecare oră. Apoi verific dacă am cerneală în stilou și încep să notez.

«Ajutată de conducerea școlii și de organizația de partid, am căutat să-mi îndeplinesc toate sarcinile. Ba mai mult, am iscodit noul, m-am străduit să-l propag, pentru ca toți cei 600 de elevi ai noștri să devină mîine oameni de nădejde, patrioți, convinși că viitorul depinde numai de ei. Avem copii foarte buni. Foarte receptivi, dacă li se vorbește cu tact, de aproape. Copiii sînt inimoși, îi iubesc, sînt extraordinari. Să vă povestesc ce mi s-a întîmplat acum cîteva seri. Mi-a dat telefon acasă mama unui elev din clasa a șasea, Mihai Constantinescu. Băiatul, care este locțiitorul comandantului de unitate, făcuse o criză de apendicită și urma să-l opereze de urgență. M-a sunat mama sa și mi-a spus, parcă surprinsă, că fiului nu-i arde atît de boală, cît de faptul că nu va putea să vină la școală, să-și îndeplinească obligațiile în cadrul muncii patriotice din prima săptămînă de vacanță. Știți ce m-a întrebat mama lui Mihai? Tovarășa profesoară, ce-ați făcut de-ați sădit în el un asemenea simț al datoriei?! Nu i-am răspuns. Ar fi luat prea mult timp.»

Îmi vorbește apoi despre lecțiile sale de muzică, despre activitatea din cadrul comisiei culturale a sectorului 7, despre munca de îndrumare și control din școli. Despre jurii, despre satisfacția pe care a încercat-o în vara trecută cînd a însoțit delegația pionierilor bucureșteni la al doilea Forum național de la Livada, de lîngă Satu Mare. Continuă cu referatele susținute în consiliile pedagogice, spune «toate serbările au trecut prin mîna mea», povestește despre expozițiile de desene ale elevilor școlii găzduite de obicei în holul cinematografului «Giulești». Despre taberele de vară. Îmi destăinuie intenția de a organiza în vacanța mare o expediție pionierească pe urmele lui Eminescu și Creangă, vorbește despre toate acestea cu un entuziasm de care numai o femeie entuziastă este capabilă, dar cea mai mare mîndrie transpare în vocea profesoarei *Costescu atunci cînd* îmi spune cît de bine cîntă corul școlii, cît de bine și cît de multe melodii știu elevii: «Trei culori», «Pe-al nostru steag», «Partid pavăza mea», «Republică, măreață vatră», «Al partidului drag nume» și altele. Cîntece patriotice înainte de toate, subliniază, pentru că asta este una dintre *primele sarcini* ale *noastre*, ale pedagogilor, să trezim în copii mîndria că sînt români, să facem din ei cetățeni buni, patrioți.

— Tovarășă profesoară, oare viața dumneavoastră, oare munca dumneavoastră cunosc numai momente de satisfacție? Nu mai există lipsuri, nu mai există poticneli, nu mai există greșeli?

Îmi spune că există. Îmi spune că o doare cel mai mult lipsa de entuziasm a unora dintre colegi. Fiecare inițiativă, mărturisește, este privită cu suspiciune.

«Iar Costescu?!, se întreabă unii, ca și cum tot ceea ce aș face eu ar fi în folosul meu personal. Atunci aș vrea să le răspund „iar Costescu", pentru că mie nu-mi place să stau, vreau să fac ceva, să ne croim viețile mai bine. Și-apoi, vă întreb, cînd o să mă zbat, cînd o să urmăresc cu încăpățînare ideile în care cred, dacă nu acum, cît sînt tînără?»

Și ar mai fi ceva. Supraîncărcarea elevilor împotriva căreia profesoara Costescu și întreaga conducere a Școlii numărul 163 din bulevardul Giulești, numărul 54, luptă din răsputeri.

«Copiii au prea multe sarcini și prea puțin timp liber pentru deconectare și chiar pentru lecții. Poate că n-ar exista supraîncărcarea dacă multe dintre sarcinile primite nu s-ar trasa în ultimul moment. Uneori tot în ultimul moment se revocă. Apoi se revine și te trezești că trebuie să mobilizezi elevii de sîmbătă după-amiază pentru duminică dimineața. Prea multe sarcini din afară. Știu, utile, cuprinse și ele într-un plan, dar suprapunîndu-se peste planificarea internă a școlii care urmărește un anumit scop. În fiecare duminică, un concurs. Astăzi, matematică, duminica viitoare, dansuri. Peste două săptămîni, creație literară și așa mai departe. În plus, se exagerează cu educația fizică și cu întrecerile sportive. Este foarte bine, cred, să ne străduim să avem un tineret sănătos, să-l educăm în ideea dragostei de mișcare și de exercițiu fizic, dar de aici și pînă la a mobiliza toată ziua bună ziua marea majoritate a elevilor la competiții în afara școlii, la nivel de sector, mi se pare o exagerare.»

Despre viața sa particulară, profesoara Costescu n-a vrut să vorbească prea mult. Îi place grădinăritul, a semănat în curte șapte feluri de flori. Chiar șapte, mă mir. Chiar șapte, zice, și dacă tot sînteți de la «Flacăra» poate puteți să-mi spuneți și mie de ce ceea ce vedem în expoziții, pantofi sau bluze, nu există și în magazine?

Ovidiu IOANIȚOAIA

---

două feluri de tineri, un singur fel de a munci

După exact o lună de la primul reportaj, iată-mă din nou pe șantierul Parcul Tineretului. Îl întreb pe foarte tînărul inginer Florin Stănoiescu (are doar 25 de ani!) despre munca tinerilor pe șantier. «Păi să vedeți, sînt două feluri de tineri: tinerii noștri, ai șantierului, și tinerii care vin la muncă patriotică». «Deci două feluri de tineri», zic eu. «Da, dar un *singur fel de a munci — se pune umărul și se* muncește, că, de făcut, sînt destule». «Am auzit că în fiecare zi vin cam 50 de *studenți*». «În fiecare săptămînă vine tot altă facultate, prin rotație. I-am pus la lucruri mai simple, în special acolo unde avem nevoie de muncitori necalificați. Și au făcut treabă bună, în special cei de la I.E.F.S., mai obișnuiți cu... condiția fizică, dar și cei de la Construcții, aceștia fiind de-ai casei. N-aș vrea să se creadă însă că nu apreciem contribuția celor de la Politehnică și Automatică, sau grupele conduse de asistenții G. Cîrstea, D. Gîrleanu, L. Welter, G. Rădulescu, S. Nicolescu, I. Negulescu și alții».

Pe plafonul deja terminat al vestiarelor, văd un tînăr care mi se pare cunoscut. Este fostul *poloist de performanță*, Mircea Ștefănescu (un tînăr de 37 de ani!), șef de șantier. Intrăm repede în vorbă. «Munca studenților are un dublu aspect. În primul rînd *noi* avem nevoie de ei pentru a înfăptui în 6 luni ceea ce trebuia să se împlinească în 30 de luni. Iar *ei*, la rîndul lor, fac cea mai completă practică, mai ales că organizarea șantierului s-a elaborat și s-a realizat din mers, neavîndu-se timp pentru teoretizări interminabile».

Lîngă uriașii stîlpi de beton, un grup de studenți ascultă cu interes explicațiile lui Radu Popa, șef de lucrări. Sînt studenții anului III de la Construcții. Amfiteatrul s-a mutat pe șantier! Studentul Pham Venthanh din R.P.D. Vietnam este *realmente impresionat de ritmul* șantierului. Va avea ce să relateze compatrioților săi, acolo, în Vietnamul care se cere reconstruit.

Dar Florin Stănoiescu, secretar U.T.C., ține să îi evidențieze și pe tinerii organizației sale. «Nicolae Burlacu, șeful echipei de betoniști, împreună cu Gheorghe Tudor, Maria Mușa, Costache Catinca și Paul Tinică, au turnat în schimbul doi al zilei de 26 martie, 106 metri cubi de beton în fundații. *De obicei, se toarnă cam* 50-60 metri cubi pe schimb.»

Se cuvine ca în paginile revistei noastre, acestor tineri aflați într-o palpitantă întrecere cu timpul, precum și a altor tineri ca Mihai Baltag, Maxim Tihonov și Pavel Amose, să le întindem o mînă caldă, ceea ce facem acum.

Dumitru GRAUR

o primăvară a primarilor

Există o primăvară a primarilor, alta decît primăvara îndrăgostiților sau a poeților, există un anotimp al inițiativelor civice. Cum se încălzește vremea, primarii comunelor încep să acționeze, se simt ca ieșiți din hibernare, îi vezi că au o neliniște a lor, primărească, simți la ei o poftă de lucru care se transmite din om în om și din comună în comună. Nu se fac peste tot lucrări uriașe, nu se construiesc peste tot noi cămine culturale, peste noapte, sau spitale noi, dar oamenii în general observă acum mai mult ca înainte că au o comună și că ar fi bine să o înfrumusețeze, să o gospodărească. Primarul știe cam ce se întîmplă acum; cei mai posaci bărbați din sat, oameni care nu s-au gîndit vreodată cum trebuie să arate o comună, îl opresc pe primar, ca din întîmplare, și-l întreabă: «N-ar fi bine să plantăm plopi ornamentali pe șosea», sau «Nu ne trebuie oare un pod nou peste gîrlă»? Primarul le amintește că aceste lucrări, și alte încă asemănătoare, au fost deja prinse în planuri încă la ședințele din iarnă, că ei înșiși le-au votat, dar le-au uitat între timp. Altceva e acum, vremea te îndeamnă să sădești, aerul parcă te întinerește, acelea erau planuri pe atunci, și noi știm cam ce înseamnă un plan pe hîrtie, dar acum simt oamenii efectiv că vor să facă pentru binele obștii ceva. Interesul cetățenilor pentru cele ale satului lor este acum la o cotă maximă, și primarii buni știu acest lucru. Poate că în aceste zile bărbații învață cel mai mult de la femei. În toate satele femeile au început să-și sape grădinile, straturile de legume și cele de flori încep să capete formă, este ceva mișcător în imaginea aceasta esențială: un om sapă pămîntul și îngroapă cu mîna lui sămînța.

În comuna Crușeț, din județul Gorj, primarul Stănică Dumitru nu are odihnă, zi și noapte plănuiește și mobilizează oamenii din cele 10 sate pe care le conduce. Așa face în fiecare primăvară, din 1968, de cînd a fost numit aici în Crușeț, împreună cu noua sa echipă «ministerială», cum îi spune, adică vicepreședintele Popa Ioan și secretarul de partid Popescu Mihail. Echipa a realizat în acest răstimp lucruri serioase, care se văd. În toate satele s-au ridicat bunăoară școli noi, exclusiv din contribuția cetățenilor și cu muncă voluntară, în Măiag, bunăoară, s-a ridicat clădirea școlii numai în 6 zile, ca-n povești. Lucrau zilnic, voluntar, sute de oameni. La fel și în celelalte sate, apoi s-au construit magazine sătești, tot prin contribuție, s-a terminat electrificarea, s-a ridicat în Crușeț un nou sediu al Consiliului popular. Cînd treburile s-au mai liniștit, au putut să treacă cu toții la alte lucrări. Acum echipează un cabinet stomatologic, mai construiesc o brutărie, introduc în sat alimentarea cu apă prin conducte, pe lîngă muncile obișnuite care țin de înfrumusețarea străzii principale. La Crușeț oamenilor le place să ridice multe fîntîni, ca și în Căpreni, și în întreaga zonă, este o mîndrie pentru cel care face o fîntînă mai frumoasă, la marginea drumului, să-l pomenească orice însetat. Din pasiunea aceasta pentru fîntîni izvorăște tainic o idee de frumos. De remarcat însă că toți cei din Crușeț și satele afiliate au despre frumos și o concepție utilitară. Este de necrezut, dar în anul care a trecut s-au economisit aici 5 milioane, ceea ce a adus Crușețul pe locul întîi în județ. Ca să realizeze toate acestea, primarul și echipa sa colindă toate satele, nu trec mai mult de două zile fără ca un tovarăș din conducere să nu se găsească într-un sat, iar raza între satele cele mai îndepărtate este de peste 30 de km.

Primarul Stănică este muncitor de meseria lui, nu prea cunoștea sufletul țăranului, de aceea a fost impresionat cînd a văzut, într-o anume împrejurare, ce înseamnă adevăratul eroism al cetățeanului țăran. Venise apa Amaradiei mare, puhoaiele amenințau să le rupă podul, au intrat oamenii în apă pînă la piept, legați cu funii de mal, și au ținut podul. Atunci s-a convins pentru prima dată primarul că are în sat oameni de nădejde. A învățat apoi lucruri folositoare de la trecuta Conferință pe țară cu primarii și secretarii comunelor, atunci s-a lămurit cu adevărat ce înseamnă cuvîntul inițiativă și cum se aplică. S-a întors de la București și a înființat în scurt timp alte locuri anexe de producție, o ciupercărie, o cooperativă de făcut mături etc., din care comuna a început să aibă cîștiguri substanțiale. Cel mai mult ține acum la ideea ridicării unui internat în comună, pentru elevii din alte sate, asta poate și pentru faptul că el însuși este actualmente student în primul an la fără frecvență.

L-am părăsit pe primarul Stănică și l-am lăsat în mijlocul unor consăteni. Trebuiau să ia toți o hotărîre cum să-i îngrijească satul gospodăria personală a unui om nevoiaș și singur, care se află de mai multă vreme internat în spital. Au să-i sape ei grădina, elevii îi vor curăța curtea, femeile îi vor zugrăvi casa și-i vor semăna legume.

La Miercurea Sibiului primarul Penariu Mihai era preocupat de ceea ce se numește «realizarea fondului de stat», adică greaua misiune a contractărilor. «De ce avea statul înainte contracte puține cu cetățenii particulari? — îmi spune Penariu. Pentru că se adunau mai mulți oameni într-o ședință, se discuta grav că e nevoie de contracte individuale și tot atunci cei din sală hotărau să se înscrie fiecare din cei prezenți cu cîte un contract. Cu asta era chipurile rezolvată problema contractărilor». Erau puține contractări, pe lîngă slaba cointeresare a țăranului. Primarul din Miercurea are multe inițiative, a desțelenit pentru teren arabil niște dealuri pe care nu se încumeta la început nici un tractorist să urce, a ușurat apoi munca femeilor care lucrează la C.A.P. Vin femeile dimineața și lasă la brutărie coca pentru pîine, iar la întoarcere o găsesc gata coaptă, rumenă. Comuna este una dintre cele mai bogate și mai frumoase din județ, Penariu Mihai este relativ nou pe aceste meleaguri, dar toți oamenii îl cunosc și îl respectă. Un primar popular, care dă audiențe pe cîmp, poate tot atunci cînd pune mîna și ajută. Știe să lucreze cu oamenii, nu o dată l-am auzit cum se adresează pe stradă: «Babule Ion, sau Hans, fă și dumneata un contract pentru stat, poate vrei să mergi undeva la oraș, să ai și dumneata din ce să mănînci un grătar la restaurant și să aibă carne și copiii dumitale la internat». Cu oamenii se descurcă primarul, dar ședințele nu-i plac aproape deloc. M-a pus să fac socoteala. În toată zona de care răspunde sînt 30 de organizații de partid și 4 comitete. Toate acestea țin cel puțin lunar cîte o ședință, pe lîngă ședințele de U.T.C., la care se adaugă, bineînțeles, ședințele comitetului executiv. La toate participă. De fapt toate acestea se și simplifică, întrucît ai de a face mereu cam cu aceiași oameni, și se dezbate cam aceeași sferă de probleme. Deci oricum oamenii și problemele se întîlnesc, numai forma de întîlnire diferă, după cum diferă și modul în care se abuzează de timp. Necăjit foc, primarul nu a vrut să-mi mai expună în detalii și cît timp consumă cu rapoartele și cu planurile de acțiune, în loc să fie mai mult pe teren, așa cum ar vrea și așa cum ar fi necesar. A auzit însă și speră să se simplifice toate acestea, iar recenta consfătuire pe țară îi aduce argumente care-l bucură. Are ambiții mari pentru comună, un perete al biroului său este deja plin de diplome, mențiuni, medalii; speră anul acesta cel puțin la un «Ordinul muncii cl. II-a». I-l doresc!

Am mai văzut apoi o altă comună, Osica, în județul Olt. Rotaru Gheorghe este și el relativ nou aici, în această funcție, de fapt este un «oltean de gradul II», cum își spune, pentru că la origine ar fi prahovean. Abia apucă să-mi spună: «Anul ăsta avem cele două evenimente naționale și 500 de ani de atestare a comunei», dar începe apoi, vreme de un ceas, o serie de convorbiri telefonice. «Da, să meargă mîine oamenii la butășire. Fii atent tovarășe inginer, vin și elevii de la școală, veți merge în cutare loc, așa cum ne-am înțeles». Apoi vinde niște plopi ornamentali, plopi canadieni, cererile din partea comunelor învecinate sînt multe. Au realizat mii de puieți prin contribuția voluntară a elevilor, cîștigă bine de pe urma lor, primarul îi va răsplăti în vacanță pe elevi cu o excursie. Duminică iese toată suflarea satului la varza timpurie, are el,primarul,ambiția ca oamenii să mănînce în mai varză cu boboc de rață, alții ies la extinderea pădurii. E un noroc că l-am găsit pe primar, venise din cîmp und se seamănă floarea-soarelui. Avusese concediu pînă cu o zi înainte, dar concediul s- dus și a început marea bătălie care ține d acum pînă hăt la prima zăpadă. Mă obișnuiesc cu perfectul simplu și înțeleg cum s- procedat în această comună. Primarul no nu a schimbat oamenii vechi, a știut însă c să le ceară, pînă cînd ei înșiși au fost uimi de cîte pot fi făcute dacă ai tragere de inimă Realizările sînt uneori incredibile, dar cur colind satele de mai multe zile, nu am altcev de făcut decît să le consemnez cu zgîrcenie pe cele mai importante. Casă de cultură c etaj, încălzire centrală, sală de spectacole c scenă rulantă (primarul zice că lui Amz Pellea îi place să dea aici spectacole). U total de 400 de artiști amatori în comună numai Călușarii au trei echipe, de exemplu trei generații. Căminul construit din contribuție voluntară, la fel clădirea liceului și alt numeroase clădiri. Stadion sătesc cu tribune în curînd baie comunală. Oamenii sînt extre de harnici, bărbații lucrează pe la întreprinderile din împrejurimi, în sat sînt aproap numai femei. Și aceste femei realizează anua 70 de milioane lei la producția industrial și alte 30 de milioane la cea agricolă. Și to aceleași femei își muncesc loturile personale scot de obicei două recolte, întîi cartofi timpurii, apoi legume — două recolte, ca egiptenii! — unele fete tinere muncesc la atelieru de făcut covoare persane, care covoare ia toate drumul exportului și aduc alte benefici Comuna are o organizare aproape statală în fiecare circă electorală (57 la număr) exist un cerc de lectură, condus de un cadru didactic, toți copiii preșcolari sînt la cămine sa grădinițe, 7 educatoare sînt în acest sat

Și iar îmi spune primarul Rotaru că el n- schimbat nici un om aici, e mai greu să crești un cadru decît să-i spui ce anume dorești de la el. Dacă oamenii din sat au avut nevoie de tîmplar sau de zidar a înființat el, primarul secție permanentă de tîmplărie și zidărie ba le-a adus de la Slatina chiar și șepca să le curețe frumos pălăriile și să confecți chipie pentru elevi. S-a sprijinit și pe oameni mai vechi din comună, pe intelectualii statornici, cum sînt de pildă cei doi medici, ce uman și cel veterinar, Dobre Voicu și, respectiv, Preoteasa Constantin, care muncesc aici de mai bine de 20 de ani. Om cu veche experiență de conducere, Rotaru nu se sfiește să-și compare comuna cu un minister. «Aic trebuie să prinzi momentul, ca la minister Dacă ți-a trecut momentul contractărilor ș nu l-ai prins, degeaba îi mai spui tu omulu «fă și tu un contract, să se uite primarul la tine cu doi ochi, nu cu unul!», degeaba, a trecut momentul bun pentru contractări, omul are acum alte preocupări». «Momentul» comunei Osica era în acel sfîrșit de martie un moment al muncii și al înfrumusețării. Comuna a fost propusă la concursul pe țară al comunelor cu cea mai bună gospodărie și locuitorii ei au motive să se aștepte la un premiu. Momentul comunei Osica era un moment de bătălie, în cîmp, acea lungă bătălie a sudului oltenesc și fierbinte.

Dinu FLĂMÂ

---

inginerul este recepționer la hotel

De la Oficiul forțelor de muncă al județului Brașov aflu că dînșii nu se ocupă de angajarea acelor solicitanți care posedă studii superioare. Mă duc la Inspectoratul școlar județean. Din totalul de 151 de cadre didactice repartizate în județul Brașov, o singură persoană a dat bir cu fugiții: Velimirovici Valeria, profesoară de limbă engleză, repartizată în comuna Bunești de lîngă Rupea. Acolo, în comuna aceea, considerată a fi foarte bună (este o școală tînără, cu cadre tinere),ar fi putut desfășura o activitate (este adevărat în condiții ceva mai grele decît studenția făcută la București) bună, folositoare, așa cum fac toți profesorii care încep drumul greu al apostolatului. Dînsa, după o săptămînă, fără nici un fel de justificare și aprobare a forurilor superioare, a abandonat. I s-a făcut raport de imputare a școlarizării, 8 000 lei. Velimirovici a făcut recurs, dar comisia de la Ministerul Muncii i-a respins recursul. Inspectoratul școlar ar vrea să știe cine și cum, pe baza cărei legalități,o va angaja pe profesoara Velimirovici Valeria? Dacă va fi bineînțeles. Dar nu despre acest caz voiam eu să discut.

M-am interesat de soarta acelor profesori care trăiesc în Brașov sau în județul Brașov și nu sînt angajați nicăieri. Sînt 300-400 de asemenea cazuri. În marea lor majoritate profesoare de biologie. Menționez că mai există 51 de suplinitori și 90 de profesoare angajate ca educatoare sau învățătoare. Iar cele care nu sînt angajate de abia așteaptă o suplinire temporară, chiar și de o lună sau două luni, prin îmbolnăvirea vreunui titular. Datele ne sînt comunicate de către Váry Clara, inspector la serviciul personal.

Cu atît mai spinoasă, cu atît mai greu de rezolvat este problema acestor oameni, cu cît majoritatea au venit la Brașov (adică au părăsit posturile unde au fost repartizați la terminarea facultății) urmîndu-și soțul transferat în interes de serviciu. Deci au de partea lor motivul numărul unu în legile transferului în învățămînt, adică apropierea de soț. Nu vrem să generalizăm,dar poate că și soții au partea lor de vină, acceptînd, unii dintre ei, cu prea multă ușurință aceste transferuri, fără a analiza și a cîntări suficient posibilitățile de angajare ale soțiilor lor. Dar, mă rog, acesta este un alt aspect, nu lipsit de interes substanțial. Poate că explozia demografică, apărută deja la nivelul grădinițelor, va rezolva oarecum, adică după patru-cinci ani, cînd elevii vor ajunge în clasele V, respectiva situație. Dar ce face pînă atunci acest disponibil detașament înarmat cu studii superioare?

*

Și în timp ce constatam și consemnam această nedorită realitate, pot spune și tristă realitate (fără teama că greșesc și sînt convins că ar fi bine dacă s-ar analiza și cauzele care au generat un asemenea excedent de studii superioare în județul Brașov), aflu că Ionescu Mircea, recepționerul Hotelului «Capitol» este inginer T.C.M., absolvent al cursului seral din Brașov. A început facultatea cam prin anul 1962 și a terminat-o prin 1972. După anul I, cînd a rămas repetent, s-a angajat în meseriile astea ale O.N.T.-ului și, angajat de O.N.T.-Brașov, a făcut paralel facultatea la seral. Zice dînsul că între timp s-a îndrăgostit de această meserie. Zice că vrea să-și găsească în O.N.T. un post tehnic corespunzător studiilor. Foarte bine, dar de unde pînă unde se ocupă O.N.T.-ul cu tehnologia construcțiilor de mașini? Păi, îmi răspunde, ar trebui să urmez la fără frecvență Academia de studii economice. Așa deci, o altă facultate,de astă dată la fără frecvență?!

*

Deci, consemnînd existența acelui detașament de trei, patru sute de profesori neangajați și cazul recepționerului sau al inginerului Ionescu Mircea, mă prezint la tovarășul Măzgăreanu Gheorghe, director adjunct al O.N.T.-Brașov. Nu aș putea spune că discuția mea cu dînsul s-a desfășurat pe un ton prea amabil. Aflu că din 2 600 de salariați, Ionescu Mircea este singurul posesor de studii universitare care ocupă nejustificat un post de studii medii. A mai fost un caz, un inginer silvic, fost ospătar (făcea note de plată cu studii superioare!), dar și-a cerut nu demult, transferul într-un post de inginer. Mai aflu că sînt destui organizatori de trasee, adică ghizi care au terminat filologia, cunosc ceva limbi străine sau sînt economiști. Zice tovarășul Măzgăreanu că ar fi foarte bine dacă acești organizatori ar avea toți studii superioare. Subscriem și noi la o asemenea idee cu condiția să există o facultate de profil. Și dacă am corela existența profesorilor neangajați cu această idee, credem că ne-am afla în fața unei modalități de a rezolva, chiar și temporar, dilema celor 300-400. Cu atît mai mult cu cît la această idee subscrie și tovarășul Macovei Vasile, secretarul comitetului de partid pe ramura comerț — «Avem nevoie ca de pîine caldă de oameni cu studii superioare, mai ales economiști, chiar și bioloage sau filologi, deoarece în munca noastră de comerț, nu numai la O.N.T.,se ivesc o serie întreagă de probleme, idei, aspecte, necesități, pe care, desigur, altfel le poate rezolva un om cu o pregătire intelectuală, cu un curaj de a gîndi, de a da soluții, de a lua decizii.» «Dar, îl întreb eu, aveți nevoie de un inginer pe post de recepționer cum este Ionescu Mircea?» «Nici nu știu dacă Ionescu Mircea a terminat facultatea», «A terminat-o,zic, a susținut chiar și lucrarea de diplomă». «Eu cred că dacă Ionescu ar merge în producție și-ar prinde degetele la un strung. Nu-l văd în stare să facă față. Ar trebui să o ia de la capăt, ca un fel de ucenic» (am consemnat cuvînt cu cuvînt cele spuse de tovarășul Macovei Vasile, care după cum se vede nu prea are încredere în cunoștințele inginerești ale lui I.M.). «Dar ca recepționer este bun?» «Da, e bun, este calificat în această meserie, dar sigur că da, locul unui inginer este în producție. Acolo i-ar sta mai bine. Dar nu la astfel de studii superioare m-am referit eu. Nu de ingineri avem noi nevoie, ci de studii superioare specializate în diferite ramuri ale comerțului, cum ar fi o facultate de merceologie».

Am înțeles că problema studiilor superioare în comerț ar trebui discutată la un nivel superior (nu, nu îmi permit nici un fel de calambur), dar cred că deocamdată s-ar putea apela,bineînțeles cu consimțămîntul forurilor competente, la serviciile acestui detașament de studii superioare disponibile.

Nu este vorba de o renunțare la pregătirea universitară, ci, pentru cei care vor să muncească, la valorificarea unei capacități intelectuale care să îmbunătățească permanent și să modifice oportun și optim starea comerțului brașovean.

Victor NIȚĂ

după atîta alergătură, mă simt ca în acte: singură și prigonită

Au trecut o zi, o noapte și încă o zi, de cînd am cunoscut-o pe Gabriela Ujdilă și nu sînt sigur că am reușit să găsesc tonul cel mai potrivit ca să pot povesti cele ce urmează. Din scrisoarea Mariei Dumbravă, o vecină, rezultă că Ujdilă Gabriela a încercat să se sinucidă; un caz cît se poate de tragic, se poate presupune. Motivul, afirmat curat, fără înflorituri, n-ar justifica gestul: modificarea unei litere în certificatul de naștere o înstrăinează pe fiică de propria ei mamă; o greșeală întîlnită frecvent și, știu, lesne de corectat. Și cu toate acestea, eroarea pare, iar pînă acum s-a dovedit a fi, imposibil de reparat.

După nașterea Gabrielei, soțul nelegitim al mamei, o declară la primărie cu numele lui, adică Ujdilă, cu numele de căsătorie al mamei (prima căsătorie), Carali adică, și prenumele Gabriela. Cu aceste trei nume, Gabriela nu este în realitate (scriptic) fiica nimănui, deoarece tatăl Ujdilă a dispărut sau a murit, iar numele de fată al mamei este Dumitru.

Ujdilă Carali Gabriela este fiica lui Ana Dumitru. Pe ce bază se poate face legal identificarea? Dovedind că Ana Dumitru a fost la un moment dat al vieții Ana Dumitru Carali. Destul de simplu. Sau mai bine-zis ar fi fost destul de simplu dacă un funcționar din Dorohoi n-ar fi apreciat că numele de Carali n-are nici un sens, nesemănînd cu nici unul din numele cunoscute de el pînă atunci, și n-ar fi contribuit creator la botezarea fetei schimbînd un «a» în «o», Carali devenind Caroli. Gabriela Ujdilă este deci fiica Anei Caroli care nu există și nici n-a existat vreodată, deoarece Ana [illegible] este de fapt Ana Carali care de asemenea nu mai există și nu exista nici în momentul nașterii Gabrielei întrucît Ana Carali redevenise Ana Dumitru.

E trist să te cheme Caroli cînd ești fiica lui Dumitru și pentru sensibilitatea unei fete neconcordanța poate lua, uneori destul de ușor, proporțiile unei catastrofe, fără ca totuși gîndul să sfîrșească cu obsesia sinuciderii. În cazul Gabrielei lucrurile s-au complicat în clipa cînd, în urmă cu 12 ani, părăsind Dorohoiul, trei femei, mama și fiicele, se stabilesc în București. Pentru a putea întreține două fete la liceu, iar *mai tîrziu în* facultate, mama lucrează numai în serviciul de noapte. Fetele, sensibile, răspund sacrificiului mamei printr-o comportare ireproșabilă, atît în școală și facultate, cît și în cartier. Absolventă a institutului de medicină, Zoe pleacă să-și satisfacă stagiul; Gabriela ratează examenul de admitere la facultate, și, *dorind să-și ajute mama*, încearcă să se angajeze într-o uzină. Nefiind fiica mamei ei, Gabriela n-are buletin de București și nu e primită nicăieri. Deschide dosarul pentru redobîndirea mamei și între timp acceptă umilința de a lucra [illegible] femeie de serviciu la un restaurant. Un an. [illegible]unsurile sosesc pe rînd de la miliție, de la tribunal, de la *consiliile* populare: «Nu se poate face nimic». Gabriela se gîndește dacă n-ar fi mai nimerit să plece totuși în altă parte; de exemplu, la școala de ofițeri. Fără buletin în ordine nu este primită însă nici măcar pentru examenul de admitere. Gabriela refuză expedientele: o meserie oarecare sau căsătoria *în pripă* («*toată viața m-aș suspecta*, dacă aș face o căsătorie din interes»). La ora aceasta Gabriela, practic, n-are mamă, n-are soră, n-are locuință, n-are rude, n-are — și gîndul acesta o doare mult — dreptul de a munci pentru a se întreține pe ea și mama ostenită și bolnavă. Recent a depus un memoriu la *Consiliul popular al municipiului București*, ca să fie acceptată în spațiul mamei și al sorei ei. Au venit mai multe comisii și au cercetat. Undeva, la o pagină oarecare, cineva a pus un semn de întrebare care a blocat dosarul.

Termin de relatat acest caz, căznindu-mă tot timpul să găsesc tonul cel mai potrivit și nici *acum nu știu dacă trebuie să mă revolt* și să înfierez, să rîd și să ironizez sau, moralist, să pun întrebări. Fiindcă totul e trist, ridicol și adevărat.

Nicolae CRISTACHE

tineri, meditäm anatomie-fiziologie, ghitară spaniolă

«Sînt medic generalist și ca medic-cetățean înțeleg să practic o medicină social-profilactică, adică o medicină generală cu elemente de psi*hologie și psihiatrie*, folosind ca metodă de lucru profilaxia, medicină care privește omul în mod etologic, în strînsă relație cu mediul natural și social în care trăiește». (Din scrisoarea adresată redacției de doctorul I. Cană).

«Este un impostor și un reclamagiu de profesie. A ocupat o perioadă un post la Dispensarul de întreprindere „Nufărul”, dar numai pe bază de pile și mai apoi a trebuit să-l dăm afară». (Doctor Boangheș, directorul Policlinicii Drumul Taberei).

«Am fost foarte mulțumiți de doctorul Cană, atîta vreme cît a fost la noi. Era un element tînăr și foarte activ, a stat destul de puțin dar a căutat să cunoască toate locurile de muncă, făcînd și cîteva propuneri interesante dintre care cîteva — acelea care intrau în posibilitățile noastre — au fost prinse în planurile de muncă». (Inginer Pavel Dumitru, directorul întreprinderii «Nufărul»).

«Din punct de vedere profesional, cei de la „Nufărul” și noi personal am fost foarte nemulțumiți de doctorul Cană. Mai mult, prin unele acte ale sale dădea simptomele unui sindrom de tulburări nevrotice». (Doctor Daschievici, director adjunct al Spitalului Colțea).

«La noi, ceea ce este important, e că a făcut treabă. Mai îi repezea uneori pe bolnavi, ceea ce desigur nu e deloc bine, dar în cele 6 luni cît a stat la Slatina mi-a făcut impresia unui medic serios, pasionat de meseria sa». (Doctor Moțoc, de la Spitalul județean din Slatina).

«Doctorul Cană m-a plictisit destul, deși noi l-am ajutat suficient. Eu i-am fost îndrumător la lucrarea de diplomă, și odată am riscat spunîndu-i că am față de el unele obligații morale. De atunci, numai de capul meu se ține și încearcă să șantajeze pe toată lumea cu ușoarele afecțiuni de care se plînge. La ora actuală nici în județul Olt nu mai vor să-l primească și nici în Capitală nu e văzut bine, mai ales de cînd a plecat de la „Nufărul”, unde știu că nu erau prea mulțumiți de el. A făcut și pe acolo ceva năzbîtii...» (Profesor doctor Benone Duțescu, director adjunct în Ministerul Sănătății, șeful serviciului personal și învățămînt).

*

Doctorul Cană a terminat facultatea cu media generală 9,04, după ce la lucrarea de diplomă lua nota maximă. În primăvara anului 1967 fusese internat trei săptămîni și operat de *torticolis spasmodic, o operație grea* și laborioasă. Atunci, în toamna lui 1970, la repartizare, ar fi putut oricînd scoate un certificat medical care i-ar fi dat dreptul să mai cîștige 0,50 puncte la medie și deci să poată alege un post mult mai aproape de casă. Dar n-a făcut-o.

A ajuns la Cungrea, comună în Olt, la peste *250 kilometri de casă. Nu după mult timp*, proaspătul absolvent își efectuează stagiul de spital, la Slatina. În virtutea unui certificat scos totuși ulterior, doctor Cană nu s-a mai întors la Cungrea, ci i s-a dat în primire un post în orașul Balș. La Balș stă pînă în luna ianuarie 1973. Între timp (vara lui 1972) se căsătorește cu o fată, studentă în Capitală. Căsătorit, doctorul Cană nu mai suportă însă depărtarea de casă și nici naveta. În iulie obține o detașare de șase luni din partea Direcției sanitare a județului Olt pentru a lucra în București. De la Direcția sanitară a Municipiului București i se acordă un post la dispensarul de întreprindere de la «Nufărul».

Doctorul aștepta concursul anual, organizat de Ministerul Sănătății, pentru ocuparea locurilor vacante în Capitală, se pregătea intens — dar concursul pe 1973 nu s-a ținut nici pînă la această dată. Apoi, întrevedea posibilitatea prelungirii detașării — valabilă, după lege, pînă *la doi ani — al cărei termen expira la 1 februarie* 1974. Necazul însă abia acum începe. În perioada dinaintea obținerii detașării Ionel Cană făcuse o cerere adresată ministerului, în care ruga să i se acorde un post cît mai aproape de casă, dacă se poate pe Valea Prahovei; citez: «la Sinaia, Poiana Țapului, Bușteni, Predeal **etc.**» (*sublinierea nu ne aparține, ea a fost făcută* la serviciul personal al M.S.).

Între timp însă, I. Cană muncea din plin la «Nufărul», unde obținuse o detașare nesperată. La 7 decembrie, venind să depună cererea de prelungire a detașării (deci cu aproape două luni înainte de expirare), află întîmplător că fusese transferat — fără știrea sa — de la Balș în județul Prahova, așa cum ceruse anterior, dar nu pe Valea Prahovei (acum nu mai avea nevoie nici de așa ceva!), ci undeva în extremitatea județului, la Sălciile, comună izolată și cu dificile căi de acces! Mai află și că transferul urma să înceapă la 1 noiembrie anul trecut (deși detașarea era pînă la 1 februarie!) și deci, după 20 de zile, prin neprezentare la post, urma să-i fie desfăcut contractul de muncă. Or, el aflase asta, întîmplător, la 7 decembrie! Mai mult, este chemat, ultimativ, pînă la 25 decembrie (atunci i se confirmă neperfectarea transferului) la Sălciile, lucru pe care îl refuză. Este interesant că la aceeași dată, deci abia la 25 decembrie, i se comunică oficial de la Direcția sanitară a Municipiului București că va fi mutat în județul Prahova și deci îi încetează detașarea începînd cu data de 31 decembrie!

Aici, lucrurile se precipită. Ionel Cană nu vrea să părăsească postul înainte de 1 februarie, direcția întreprinderii «Nufărul» nu are motiv *să fie nemulțumită și deci îl acceptă în continuare*. La 10 ianuarie la «Nufărul» este trimis un doctor pensionar cu jumătate de normă, iar Ionel Cană lucrează între 15 și finele lunii — cu aprobarea personală a profesorului Victor Ciobanu, directorul Direcției sanitare a Capitalei, care l-a ascultat și l-a înțeles, acordîndu-i un post — la o circumscripție aparținînd de Spitalul Grivița.

*

Aici ia sfîrșit (e un fel de a spune) istoricul destul de zbuciumat, trebuie să recunoaștem, al necazului doctorului Cană. Acum, doctorul stă zile în șir în casă, a mai fost de nenumărate ori în audiență la Benone Duțescu, iar acum cîteva zile a publicat în ziarul «România liberă» un anunț: «Tineri, meditäm anatomie-fiziologie , ghitară spaniolă (el), engleză, franceză, orice nivel (soția). Tel. ...» Post în București s-ar găsi, dar nu mai obține detașarea de la Direcția sanitară a județului Olt. Acolo, s-a hotărît, nu se mai întoarce. Stă și așteaptă ori elevi ori rezolvarea situației. Dar, la urma urmei, tocmai în această așteptare, ni se pare că rezidă absurdul situației lui Ionel Cană. Pentru că, nu ni se pare firesc ca un medic, cu rezultate atît de bune în pregătirea profesională, să *refuze să se întoarcă în județul* Olt, acolo unde e nevoie de el. Chiar și pînă la rezolvarea omenească și legală a situației sale! Dacă lui i se pare mult mai normal să dea ore particulare de chitară, nouă, trebuie să recunoaștem, această postură nu ni se pare firească. Pentru că atunci cînd un om preferă să se descalifice *nu vedem în ce fel îl mai putem ajuta noi!*

Dumitru GRAUR

paradisul ieșenilor nu e prea departe: la zorleni

Cum se aprovizionează Iașul cu mărfuri industriale?

Un cetățean, deși strîns legat — aș spune chiar mai mult: îndrăgostit — de vechea urbe moldovenească, mi-a declarat cu părere de rău:

— Cred că nu mă înșel dacă afirm că orașul nostru ar cîștiga orice concurs merceologic organizat sub emblema: «Cea mai urîtă marfă». Trei luni am umblat după un costum de tergal pe gustul meu. Vă rog să mă credeți, sînt om așezat, tată de familie, n-am preferințe fistichii. Dar chiar sac nu puteam pune pe mine! Știți dumneavoastră că există ieșeni care se duc la Zorleni, lîngă Bîrlad, ca să-și cumpere un costum? Nu, nu-i glumă. Deunăzi văd pe un prieten de-al meu cu un costum de gata care-i venea ca *turnat*. Culoare, material, tot ce doream și eu. «De unde l-ai luat? Să alerg și eu acolo!» «Atunci trebuie să alergi la Zorleni», a replicat el. N-am putut să-i urmez sfatul și am rămas cu vechiul costum.

M-am despărțit de interlocutorul meu zicîndu-mi că, poate, omul a avut ghinion, că un *singur caz nu* e *necaz* și că graba strică treaba și în materie de aprecieri. Așa că am continuat investigațiile pe cont propriu. De la un gazetar am aflat o «versiune Zorleni» îmbunătățită: el dăduse fiicei sale bani ca să-i aducă un costum de la... Bacău. Și dacă aveți cumva impresia că acest confrate aspiră la o garderobă gen Johnny Haliday vă înșelați amarnic. Colegul ieșean este un om cu vederi progresiste, în general, dar conservatoare în domeniul vestimentației. Tot ce voia era un costum care să-i vină bine.

Un surplus de documentație l-a constituit faptul că eu însumi am sondat piața confecțiilor la Iași în postură de cumpărător și nu numai de *reporter*. O *răcire* bruscă a vremii a pus pe ordinea de zi cumpărarea unei perechi de pantaloni groși, de culoare închisă, 48/II. Talie normală, lungime normală, totul normal, anormal fiind doar faptul că n-am găsit ce căutam nici la «Moldova» cea cu patru niveluri, nici la magazinul specializat de lîngă strada Ștefan cel Mare, *nici* la *marele magazin* de confecții din Piața Unirii. Neavînd timp să mă reped la Zorleni, m-am repezit la Consiliul popular municipal, doritor să extind sfera investigațiilor de la confecții la produse industriale în general.

— Există o problemă a aprovizionării ieșenilor în acest sector? — l-am întrebat pe tovarășul *vicepreședinte Petre Ștefănescu*.

— Da. Și după părerea mea ea nu are cauze obiective, ci izvorăște mai mult dintr-o repartizare defectuoasă pe linie de comerț, care nu ține suficient seama de specificul orașului nostru, de extrema varietate a cererilor. La urma urmelor, la Iași avem — alături de o universitate, *un institut politehnic și numeroase* alte așezăminte culturale — o industrie care se dezvoltă cu pași repezi. Aceasta face ca însăși structura populației să fie mai variată decît în multe alte orașe din țară.

În sprijinul afirmațiilor sale tovarășul Petre *Ștefănescu ne-a înmînat o lungă listă de «mărfuri deficitare»* (la Iași, nu în general!). Acolo figurau și... pînză albită și pantaloni sport, fulgarine de relon și pături, fuste tercot și rochițe din stofă, pardesiuri pentru femei și cămăși sintetice, încălțăminte Romarta (chiar și ieșenii vor, din cînd în cînd, un pantof mai elegant), *fiare de călcat, cești ieftine de cafea* și de ceai, farfurii adînci și întinse. Da, oricît ar părea de absurd, aceste mărfuri și multe altele, asemănătoare lor, apar în categoria mărfurilor deficitare, la Iași.

Poate că n-ar fi corect să atribuim totul repartizării centrale defectuoase. Este de presupus *că și lipsa de elasticitate, de insistență* din partea organelor de comerț locale, poartă o parte de răspundere. Dar nu trebuie învinuit prea mult spiritul molcom al moldovenilor, fiindcă, la urma urmei și Bacăul — fără să mai pomenim de fabulosul Zorleni — tot în Moldova se află.

Carențele *par cu atît mai absurde cu cît* pe sus-menționata listă de revendicări a «partidei comercianților» ieșeni figurează și avioane supersonice. Nu este însă vorba de un «Concorde» ediție de Bahlui, ci de jucării care le imită cumva; autoturism sport, autoturism O.N.T., avion cu reacție, «Săgeata albastră», rachetă *cu scîntei, broască cu fluturi... La ultimul articol* n-am înțeles bine ce este deficitar: fluturele, broasca sau amîndouă. Un lucru am înțeles: absurdul este prezent.

Lionel NIȚESCU

bolnavul îl roagă pe medic, medicul se descarcă pe noi, dar noi pe cine ne descărcăm?

Emil Bărbulescu, șeful laboratorului de analize a spitalului din Constanța și președintele Colegiului medicilor din județ, ridică ochii de la microscop și abordează o problemă de un interes care depășește cu mult cadrul constănțean:

«În laboratorul nostru se efectuează, probabil, un număr mai mare de analize decît în oricare alt spital din țară. În adevăr, vara deservim întreg litoralul. Ne cunoaștem meseria și o îndrăgim. Părerea mea este însă că medicii prescriu analize cu prea mare ușurință. Bolnavul *îl roagă pe medic, medicul se descarcă pe noi*, dar noi pe cine ne descărcăm? Nu e vorba de comoditate din partea noastră. Dați-mi voie să argumentez.

În prezent în laboratorul nostru s-au adunat 3 000-4 000 de buletine de analiză neridicate! Așadar, nu erau chiar atît de necesare, ci s-au prescris mai mult după *capriciile bolnavului*, care «fără analize nu discută». Acum, trebuie să le aruncăm! Vă dați seama ce muncă, ce bunuri materiale s-au irosit? Mă gîndesc dacă n-ar fi mai echitabil ca să le trimitem — împreună cu nota de plată — medicilor care le-au prescris în mod inutil.

Și mai există un aspect. Cînd *citesc pe o* singură prescripție, să zicem, 12 analize, pot presupune că medicul respectiv nu s-a obosit să localizeze boala, ci a dorit să înlocuiască prin analize un examen atent al pacientului. Firește, sînt situații cînd din punct de vedere științific se impune de la sine un număr uriaș de analize. Noi înșine la *un caz de cancer febril* am efectuat nu mai puțin de 60. Pentru un singur bolnav! Dar nu la asemenea împrejurări de excepție mă refer, ci la faptul că unii pacienți cînd intră în cabinetul doctorului încep prin a-și expune doleanța. «Vreau să-mi fac toate analizele». Și fiindcă tot nu costă nimic...

Noi dorim să muncim cu tot elanul fără să ne crutăm forțele; năzuim să ne îmbunătățim permanent tehnicile, să devenim tot mai folositori. Dar dacă ne copleșesc analize inutile, devenim rutinieri, abdicăm de la menirea noastră adevărată. Apoi, obosește fără folos și aparatura electroscopică — lucrăm, de pildă, cu celulă fotoelectrică de import! — obosește și mîna de lucru supracalificată. Așa ajungem la *rutină*, cel mai redutabil dușman în orice activitate ca a noastră. Și toate acestea, de ce?

Fără să mai vorbim că unele investigații repetate în exces, dăunează însuși bolnavului, real sau închipuit. Mă refer la radiografii, care și ele constituie un fel de analize sui-generis.

Să revin însă la munca de laborator, care mă *preocupă* cel *mai* mult. Am ajuns un fel de Popa Tanda: ridic mereu problema la ședințe — e drept, pe vremea părintelui Trandafir nu se țineau ședințe ca azi — trimit și scrisori personale medicilor, repet apelul: limitați analizele! Degeaba. Nu mă ascultă nimeni.»

Îl ascult pe doctorul Emil Bărbulescu și mă *gîndesc — pentru a fi în ton* cu personajul literar pe care însuși l-a invocat — la o frază din nuvela cu pricina: «Vremile vin, vremile se duc: lumea merge înainte, iară omul cînd cu lumea, cînd împotriva ei...».

Radu CERNAT

CONDIȚIA ACTORULUI

clody berthola

Într-o filă de jurnal, datată 2 martie 1968, neuitatul Miron Radu Paraschivescu, scriind despre spectacolul «Livada cu vișini», realizat de Lucian Pintilie, o evoca prin ceața amintirilor sighișorene pe Clody Berthola «fetița timidă, gingașă, cu pelerina pletelor castaniu deschis căzîndu-i pe umerii adolescentini, toată de o finețe aproape străvezie, gracilă și discretă, cu ochi mari de un albastru șters».

Efigia fetiței gingașe s-a păstrat nealterată peste ani, în care actrița a plutit prin textele secolelor ca o balerină grațioasă din Lacul lebedelor, ca o ființă aeriană de basm, mirată de spectacolul lumii, contrariată de brutalitate, de agresivitatea oarbă. Fie că personajele s-au numit Katia din *Frații Karamazov* (debut în 1938), Cleo din *Rachete spre lună*, Regina Elisabeta din *Don Carlos*, Lizzie din *Omul care aduce ploaie*, *Sfînta Ioana* a lui Bernard Shaw, Rosalinda din *Cum vă place*, Blanche din *Un tramvai numit dorință*, Ranevskaia din *Livada cu vișini* sau Alice din *Play Strindberg*, Clody Berthola le-a înscris sub semnul paradoxului. Printr-un aspru travaliu de rafinare, unde inteligența și sensibilitatea au un rol primordial în obținerea unor stări inefabile.

Pentru că virtuozitatea actriței e în trecerile nesimțite și neprevăzute. Banalul devine extraordinar, zîmbetul îngheață într-o lacrimă, mila devine ucigătoare, ardoarea se stinge, crisparea se schimbă în naturalețe, cenușiul începe să sclipească, prozaicul seamănă cu visul, realitatea cu iluzia, frivolitatea cu feminitatea gravă, nenorocirea devine amuzantă, fragilitatea capătă armura forței interioare.

În atîtea creaturi neliniștite, înfiorate, tandre, delicate sau diafane, rușinate că pîndesc fericirea, amante ale adevărului sau erorii într-un clar obscur transparent, pe care Clody Berthola le-a interpretat, regăsim un geniu al răbdării, al încordării și îndurării, geniul vechiului soldat care știe să sufere și să tacă și care ar spune aievea: cine poate îndura tot, poate îndrăzni orice, măreția ființei modeste care recunoscîndu-se slabă devine invulnerabilă.

Un spirit pur în tăcerea eternă a spațiilor infinite.

Ion **MIHĂILEANU**

CINE, CE, UNDE, CÎND ?

● Roy Thinnes (bunul nostru prieten David Vincent din «Invadatorii») este protagonistul unui serial de groază, «Un om în balans», despre care revistele englezești spun că posturile de televiziune britanice nu l-ar transmite niciodată, în timp ce telespectatorii americani mărturisesc că «ororile» de pe micul ecran le stîrnesc rîsul.

● După ce a semnat filmul «Juliette și Juliette» (cu Annie Girardot și Marlène Jobert), regizorul francez Remo Forlani, un descendent spiritual al lui Pagnol, va realiza și un «Romeo și Romeo», cu Ugo Tognazzi și Pierre Richard.

● Sub un titlu poetic, «Fetele de care îmi amintesc și pe care le iubesc», cineaștii sovietici Anatoli Vekhotka și Natalia Troșcenko au plasat o povestire dramatică din anii războiului. În rolurile principale — Viktoria Fedorova, Ekaterina Vasilieva, Evghenia Sabelnikova.

● Regizorul italian Franco Giraldi, care intenționează să ecranizeze — pentru TV — cîteva nuvele de Dostoievski, și-a alcătuit o distribuție internațională din care nu lipsesc numele vedetelor poloneze Andrzej Lapicki, Jan Englert și al actorului maghiar Ivan Darvas.

● Casa de film United Artists a editat un single cu cîntecele lui Marilyn Monroe din comedia «Unora le place jazul».

● Documentaristul cehoslovac Drahoslav Holub este autorul unui scurt metraj de arhivă închinat celui care a scris zguduitorul «Reportaj cu ștreangul de gît» — Iulius Fucik.

MARI TÖRÖCSIK. De la Caruselul **lui Zoltan Fabri (premiat la Cannes în 1956) la** Iubire **al lui Karoly Makk, premiat și el la Cannes, în 1972, actrița maghiară a parcurs drumul unei cariere de o impresionantă soliditate.**

CRONICA TEATRALĂ

un fluture pe lampă de paul everac

Prolific, inteligent, modern, ancorat în actualitatea imediată, Paul Everac constituie una dintre cele mai dinamice apariții din dramaturgia noastră. Dacă primele piese de teatru scrise de acest autor trădau o răceală logică mergînd greu spre public, în ultimii ani autorul *Ștafetei nevăzute* a înțeles să treacă de la limbajul livresc la langajul vieții obișnuite, să construiască eroi iviți mai curînd din observarea contemporanilor decît din lecturi, cu un cadru mai puțin îndepărtat sau aparținînd de-acum istoriei. Dovada cea mai bună sînt ultimele sale piese, *Un fluture pe lampă* și *Viața e un vagon?*, jucate cu mare succes la *Teatrul Național* și la *Teatrul Mic*. Există la acest autor o nevoie de a nu se repeta. El este deopotrivă teoretician în estetică și teatrologie, autor de versuri, articler vitriolant, lipsindu-i din panaș, pînă acum (dacă nu mă-nșel), numai romanul, întrucît televiziunea și cinematografia au realizat filme de succes după scenariile sale. Cu alte cuvinte, Paul Everac mi se pare un autor complet.

Presa a vorbit destul despre *Un fluture pe lampă*, subliniindu-i meritele, iar publicul se înghesuie ca la meci să vadă acest scenariu dramatic, în care nu lipsesc secvențe de film, luate în Paris și în care eroul principal, apare, el însuși, în inima Luteției. Procedeul nu este nou și rămîne ingenios, scena *sălii mari* a Naționalului fiind folosită cu sete de către regizorul Horia Popescu.

Despre ce ar fi vorba în aceste două acte care împart parcimonios acțiunea concepută cinematografic, în scurte secvențe, fiecare în alt cadru. Piesa lui Everac dezbate, cu luciditate și umor, drama alienării, drama celui rupt de pămîntul și realitățile țării, mințit de promisiuni și lovindu-se de realități teribile. Ovidiu Petrescu, de meserie economist, deci un om de care societatea românească de azi avea mare nevoie, după o existență încărcată de șicane locale se hotărăște să fugă din țară. Ridicarea cortinei îl prezintă intrînd în casa unui vechi amic din copilărie, instalat în capitala Franței, numit acum Georges Martois, căsătorit, cu o bunăstare evidentă, cu un aer destul de mulțumit și care, culmea, nu manifestă inițial nici un fel de neplăcere că trebuie să se ocupe de viitorul amicului picat intempestiv în Paris. Noul sosit este găzduit cu generozitate, i se împrumută chiar și haine din garderoba gazdei, rămînînd ca amicul Georges să-l plaseze într-un serviciu. Dar fisurile falsei bunăstări sociale văzute, cu ochiul unui provincial al Europei, ai lui Ovidiu, încep să se arate. Pe fugarul nostru îl domină un vag idealism filozofic, o sete de libertate absolută, pe care el o bănuiește în acest Paris atît de controversat. Frecventarea cursurilor profesorului Stiopul, care predă unui mic grup de studenți hippies cursurile sale, în care distingem tente din Nietzsche, Emil Cioran dacă nu și dintr-un vag Blaga, un fel de logoree catolico-ecumenică, îl dezamăgesc pe Ovidiu Petrescu și discuția dintre el și maestrul său neașteptat trădează la acesta din urmă o slăbiciune funciară în plan spiritual și o nehotărîre care va duce la asasinarea dascălului de filozofie din motive rămase misterioase pentru spectatori. În casa lui Martois eroul nostru are prilejul să cunoască societatea românească refugiată în Paris: pe o anumită doamnă de Marenne, un fel de Monica Lovinescu, vag letristă, vag entre metteuse în afaceri. Lui Ovidiu Petrescu nu-i trebuie multă vreme ca să-și dea seama că recomandarea acestei doamne către domnul Dupic, patron de trust de presă, nu este decît prețul aderării la un sistem de viață care îi este la fel de străin ca și cel pe care l-a părăsit. Cu alte cuvinte, eroul nostru a săvîrșit eroarea de a crede că există cu adevărat o societate total liberă, în care nu există nici un fel de obligații sociale sau morale. Lui Ovidiu i se cere să scrie un articol, nu de denigrare a socialismului (culmea ironiei!), ci mai multe rînduri în care să se arate gauchist. Prețul este foarte bun, dar odată dovada făcută, economistul nostru este lăsat pradă contradicțiilor care există în societatea refugiaților români. Pentru că aici lucrurile nu sînt chiar atît de unitare ca ideologie cum credea Ovidiu. În această societate există un anumit părinte Bembea, un fel de vătaf de conștiințe, care împarte bani la cei proaspăt sosiți, obligîndu-i să treacă săptămînal pe la biserică. Mai există un anume Venceslas Vrabie, organizator de greve, fără credințe politice, care joacă cînd cu dreapta cînd cu stînga, împărțind și el sume mici la cei în nevoie sau primind pomana altora atunci cînd se află la capătul expedientelor. Și pentru că ne aflăm la categoria celor care cît de cît se descurcă în acest Paris canceros, iată-l și pe un Leon Schwartz, impresar de pictură modernă, și el gata să ajute pe românii aflați în nevoie, eșuați în Paris, printre care se numără, cruntă ironie! și Sandu Popazu, pictor gîndirist, ca să nu spunem, legionar. Aș mai cita din societatea despre care vorbeam pe pictorul Anastase Crăciunescu, personaj care amintește de un cunoscut scriitor care «a ales și el libertatea» cu mulți ani în urmă, trăind cu femei bătrîne, fals generoase, achiziționînd tablouri pe care nu le pun niciodată pe pereții caselor lor; Viorela Vidrighin, fată frumoasă (căzută într-o alienare produsă de către atacul erotic al unui patron de case de mode, Louis Armand Xenofon d'Arvignac), acum bibliotecară umilă; un alt pictor, Anton Suditu, vînat de un vag marchiz, Marangozzi, escroc și pederast cît și Tit-Liviu Hențea, actor ratat căinîndu-și cariera nedesăvîrșită. Din stufoasa acțiune desfășurată în fața ochilor spectatorilor, drama exemplară rămîne pentru Ovidiu cea a casei amicilor săi, Georges Martois și a soției sale, care este silită să trăiască cu un algerian, șeful trustului care l-a angajat pe soțul său. O reîntoarcere neașteptată la primul domiciliu parizian îl pune pe Petrescu în fața teribilei realități. Dealtfel, el însuși devine obiectul unor mașinațiuni politice inexplicabile, fiind acuzat de uciderea profesorului Stiopul, și asta numai pentru că nu a înțeles să aibă o atitudine limpede față de maffia cercului de refugiați români din Paris. Din păcate, finalul desch ales de autor nu ne-a lăsat să înțelege (nici măcar cu o sugestie) care va fi viitorul lui Ovidiu Petrescu, deși mica dramă a actorului Hențea, ajuns în situația de a primi bacșișul unui alt actor aflat la începutul ratării sale, Ion Găvozdea, pe post de chelner într-un bistro, suplinește răspunsul la întrebările noastre.

Scenariul dramatic al lui Paul Everac a cîștigat foarte mult prin montarea nervoasă, plină de invențiuni, realizată de Horia Popescu, abil traducător chiar al intențiilor neclare ale autorului, dînd strălucire reprezentației. Din lungul șir de interpreți aș sublinia întîi creația marelui actor Emil Botta, în rolul profesorului Stiopul, umorul amar și, în cele din urmă, tragismul lui Florin Piersic, în rolul actorului Hențea; irezistibila prezență a lui Marin Moraru care are o scurtă apariție memorabilă în Leon Schwartz; Cella Dima cu un joc interiorizat, nepedalînd pe șarje sau interpretare caricaturală, deși textul i-ar fi oferit prilejul; Ilinca Tomoroveanu într-o compoziție excelentă; Damian Crîșmaru, foarte pitoresc și autentic, în Marangozzi; Constantin Diplan, pedalînd sigur pe o partitur scurtă și creionînd precis un excelent personaj de terchea-berchea. Aș nedreptăți-o pe Tamara Crețulescu dacă nu aș aminti-o în rolul Hannelorrei Baumgarten; pe Geo Barton, o prezență sigură în Dupic; pe Matei Alexandru (nu cu totul servit de rol) în Martois; pe N. Brancomir în rolul unui isteric xenofob; pe Ioana Bulcă (cu un registru prea tragic pentru limitele rolului); pe N. Gr. Bălănescu șarjînd cam mult în rolul preotului sau pe Irina Răchițeanu, într-o scurtă apariție; Aimée Iacobescu în Sheila, rău fardată, dar jucînd degajat și pe Mircea Albulescu, într-un rol ingrat, susținut cu forța sa actoricească binecunoscută. Nu ne-au convins deloc: Victor Rebengiuc, în rolul principal, lipsit de spiritualitate, cu aparența unui jucător de hochei în căutarea lui Kant, strigînd mai mult decît era nevoie, pentru că nu a aflat, nici după atîtea roluri interpretate cam ce ar fi aceea interiorizare, precum și Gheorghe Cozorici, declamator, uscat, luînd cam de sus rolul și nereușind să ne convingă, deși textul îl servea. Emanoil Petruț, în afara unei voci alterate, nu a găsit inflexiunile cerute de un rol tragic; George Motoi, o apariție agreabilă, dar doar atît. Cu aceștia, și cu încă alți cîțiva, regizorul Horia Popescu a realizat un spectacol strîns, cu replici cinematografice, eliminînd pericolul lungimilor. Mediocre, decorurile Floricăi Mălureanu, simțindu-se mult butaforia cînd dimensiunile scenei și mijloacele ei mecanice ofereau posibilități foarte mari. Onorabile costumele Gabrielei Nazarie.

În concluzie, un spectacol care va ține mult timp afișul și pentru care *Teatrul Național* merită a fi sincer felicitat.

Eugen **BARBU**

cu puşkin, spre nordul rusiei

Noaptea, în tren, cineva începuse să cînte un cîntec prelung, tărăgănat, de stepă, despre Maica Rusie. Mergeam din Moscova spre Pskov, cu trenul de Riga, mergeam aşadar spre nord în linul anotimp al nopţilor albe, pe un pămînt acoperit de legende şi vis. Mergeam să ne întîlnim cu umbra de aur a lui Puşkin şi s-o sărbătorim pe locurile unde ea a înflorit şi s-a legănat melancolică şi eternă.

Pskov e un oraş vechi, aşezat pe fluviul *Velikaia*, ceea ce se tălmăceşte *Măreţul*. Nod de *drumuri comerciale cu Europa centrală şi de* nord — oraşul evului de mijloc şi al renaşterii se îmbogăţise peste măsură (avea peste 200 de biserici faimoase, pline de aurării şi argintării) ispitind pofta de înavuţire a cotropitorilor. (Cremlinurile au fost un fel de Acropole slavone în jurul cărora se constituiau marile cetăţi). În inimă, Pskovul avea un cremlin de lemn, cum au fost la obîrşii toate cremlinurile ruseşti (din Moscova, Nîjni-Novgorod etc.),de aceea, odată, duşmanii au trimis pe rîu în jos bărci pline de catran aprins care lunecînd pe lîngă baza de lemn a cremlinului s-o aprindă. *Dar, pskovenii, isteţi, au împins bărcile cu* prăjina spre mijlocul fluviului, cruţîndu-şi cetatea. Altădată, alţi duşmani, înaintau prin ierburile foarte înalte fără să fie văzuţi. A fost rîndul pskovenilor să folosească focul, aprinzînd ierburile uscate de secetă şi descoperind astfel ascunzătoarea duşmanului.

Sînt, fireşte, metode medievale de luptă, pe care Hitler le-a depăşit cu sălbăticie modernă, reducînd populaţia oraşului la a zecea parte. Lagăre sinistre flancau aşezarea. Oraşul fumega în ceasul pierzaniei,cînd a fost salvat prin eroismul conjugat al trupelor şi partizanilor. *Pămînturile respiră eroism.*

Era primăvara pe sfîrşite cînd noi lunecam în limuzină pe drumul pe care Puşkin mergea în berlină să se odihnească şi să scrie, în sînul familiei din satul Mihailovskoe. Ocolind drumul spre meterezele unei cetăţi, iată prima legendă: un mormînt presupus al unui erou ce luptase alături de Rurik. Urmaşul care, plecînd la luptă, atingea piatra mormîntului, biruia. Ceva mai jos, trei izvoare de apă limpede şi rece închipuiesc cele trei virtuţi *slavone*: curajul, vitejia şi, fireşte, dragostea, tustrele prezente în opera lui Puşkin.

Mergem mai departe şi deodată, de după un deal cu perdele de copaci seculari, irumpe, ireală, cu cupole verzi şi aurii, mănăstirea Sviatigorsk. O pleiadă de clopote de diferite mărimi trebuie să dea, negreşit, un concert la fel de ireal, aici unde este, pare-se, centrul ideatic şi radiar al legendelor septentrionale. Puşkin a adunat de aici lumina slavă de mărire şi taină — îmi spun, la poarta la care a bătut îngîmfat Matei Corvinul ca apoi să plece pocăit, după ce şi-a pierdut căpeteniile oastei. Tot printr-un şiretlic medieval, vitejii ruşi din mănăstirea-cetate au chemat înăuntru căpeteniile la tratative. Apoi le-au întemniţat. Fără căpetenii, oastea a intrat în panică, iar Corvinul, inteligent, s-a retras. Mănăstirea a fost durată în 1569 de Ivan cel Groaznic.

La Mihailovskoe, Puşkin a venit acasă, la ai săi, şi a lucrat la «Ruslan şi Ludmila», la «Oneghin», la alte opere de seamă. Un parc intim înconjoară locuinţa părinţilor şi a doicei sale, Arina Rodionovna (aici şi-a petrecut poetul copilăria). Urmaşii, pioşi, fetişizează realmente totul: aleile, băncile imaginate, stejarul cu lanţ auriu (este legat într-un lanţ suflat în bronz), cu citate din poezia marelui clasic. Parcurgînd parcul şi odăile muzeului din citat în citat, parcurgi,de fapt,compendiul operei puşkiniene, *lucru ingenios şi instructiv pentru vizitatori.*

Ieşim pe terasa casei-muzeu şi vedem din nou un peisaj ireal, la graniţa dintre legendă şi vis. Se deschide o cîmpie iluminată în aur de soare şi în argintiu de mesteceni, în această zonă a vestiţilor argintari de altădată. Un rîu leneş face meandre de şarpe domestic. Undeva bat clopote. Mulţimea, de cîteva zeci de mii de oameni, aşteaptă pe o luncă lungă să-l sărbătorim pe cel ce a sărbătorit în versuri Rusia. Sîntem ameţiţi de nemărginire, spaţiile se cască unul din altul. Sus, lîngă sat, pe-o movilă, mormîntul poetului mort în duel. Un mormînt *simplu ca un mesteacăn şi covîrşit de flori.* În jurul lui se umblă pe vîrful picioarelor, ca-n templele sacre. Ni se dă cadou un album cu imaginea locurilor, plimbată prin toate anotimpurile. Dumnezeule, cîtă irealitate. Se vede că sîntem aproape de nord, de lumea curată şi mereu mai abstractă a nordului.

Plimbîndu-mă, la întoarcere, pe unul din bulevardele Pskovului şi admirînd în vitrine arta noilor argintari, cumpărasem un ziar pe care tocmai îl citeam, urmărind pulsul sărbătorii puşkiniene, cînd prietenul Mircea Martin m-a îndemnat să mergem la hotel că e tîrziu. Era aproape ora 23 *noaptea. Şi eu citeam încă* ziarul în plină stradă, uitînd că la Pskov trecusem deja pragul de lumină al nopţilor albe. Al nopţilor albe ca mestecenii, ca argintul, ca lumina nemuritoare a versurilor lui Aleksandr Sergheevici Puşkin, care leagănă în slavă, printre tarlele de iarbă crudă şi lună, maica Rusie la ea acasă şi-n lume.

Al. ANDRIŢOIU

femeile stăpîne din borșa sau unde facem investițiile

Nu mă interesează nici naivii — care-și închipuie că astfel de cazuri nu mai sînt la noi; și nu mă interesează nici acei care ni-s răuvoitori și ar putea susține că, la noi, sînt multe astfel de cazuri. Dar să vă spun despre ce este — concret — vorba.

La redacție a venit o scrisoare intitulată «Plîngere». Hanțig-Ureche Dumitru ne-a scris lăbărțat ca formă însă concis în privința conținutului, așa:

«Eu sînt un băiat sărac și nu posed nici un fel de avere, decît am făcut școala de șoferi în anul 1972. Și sîntem 12 copii la părinți, toți mai mici ca mine. Și tatăl meu este bolnav. Eu am fost la Consiliul popular din Borșa, la Brațele de muncă, la Miliție, la I.T.A. Autocoloana Borșa, la U.I.L. Borșa și m-am rugat la Dumnealor la toți să mă angajeze cel puțin ca mecanic pînă în momentul cînd o să fie o mașină disponibilă iar Dumnealor m-au tot amînat din luna octombrie de pe o zi pe alta, spunîndu-mi că nu au locuri; și au venit în urma mea alți șoferi și-au fost angajați imediat. Acei care au fost angajați în urma mea au avut neamuri la Ierusalim. Tatăl meu mi-a spus să mă descurc cum oi ști eu că el nu are de unde să-mi dea haine și mîncare, că are destui pe ceilalți mai mici pe capul lui. Dacă nu credeți *în ce situație ne aflăm cu toții în casă*, să vină o comisie la fața locului să se convingă».

La Borșa, mulțumită funcționarilor de la poștă și mulțumită unor băieți, doi veri de-o șchioapă, am găsit casa de pe strada Torentului nr. 10. Stradă e un fel de-a spune pentru că urci pe un drumeag de lut, urci abrupt pe coasta muntelui și, ca să ajungi la poarta casei familiei Ureche, mai trebuie să treci și-o punte de vreo doisprezece metri peste torentul de la care își trage, probabil, «strada» numele.

Strig la poartă și sînt chemat în casă. N-are de ce să-mi fie teamă, cușca e goală, cîinele a fugit de mult. Afară e seară și-n casa de munte cu ferestre nu prea mari e aproape întuneric. Deslușesc, la lumina care răzbește prin portița și plita sobei-cuptor, vreo trei umbre-oameni mari și multe umbre-copii. Tatăl familiei mă lămurește că n-au avut bani să-și tragă fir de la rețeaua electrică, iar gazul pentru lămpi s-a terminat.

Dumitru, băiatul care ne-a scris, e plecat în orașul Oțelul Roșu din județul Caraș-Severin, locuiește în camera nr. 11 din blocul nr. 120 de pe strada Ștefan cel Mare, i s-a dat o mașină carosată și lucrează pe ea pentru că avea contract încă din timpul școlii și ar fi trebuit să plătească despăgubiri dacă nu se prezenta acolo la lucru. Încă n-a luat salariul pe prima lună și, printr-o scrisoare, își roagă părinții să facă ce-or ști să-i trimită 50 de lei.

Înțeleg de ce Dumitru n-a putut fi angajat la Borșa și socotesc că treaba mea acolo e terminată. Dar capul familiei îmi spune:

— Nu știu ce va fi — acolo — cu băiatul, bani n-am de unde să-i trimit; însă mai am și o fată stăpînă care n-are unde lucra. Și are și ea nevoie de ceva îmbrăcăminte mai bună. Poate dacă ar fi mai îmbrăcată o ia unul de nevastă, se duce de pe capul meu și rămîn numai cu grija celorlalți.

Fată-stăpînă sau femeie-stăpînă, în limbajul omului acestuia, înseamnă fată de-acum în stare să muncească, să se țină singură, înseamnă fată matură, fată în stare să aibă responsabilități, fată stăpînă pe ea și pe soarta ei.

Îi rog pe amîndoi să fie a doua zi dimineață la șapte jumătate în fața Consiliului popular și plec — coborînd o rîpă, trecînd peste o apă, urcînd o rîpă și coborînd iar — plec, spun, mai mult înverșunat decît amărît.

Tovarășul Vasile Hazotă, vicepreședinte al Consiliului popular al orașului Borșa e plin de omenie și bunăvoință — stă de vorbă cu mine vreun ceas și ceva, dă repetate telefoane pe la diferiți directori de întreprinderi — însă îmi mărturisește că îi este foarte greu, ba chiar imposibil să rezolve problema locului de muncă pentru Ileana Ureche. Ar fi o speranță doar de la întîi aprilie încolo și numai pentru cîteva luni. Tatăl fetei, care între timp a intrat și el în birou, se arată înțelegător și mulțumit chiar și cu această plăpîndă perspectivă.

Pentru că de fapt — la Borșa — locul de muncă nu-i o problemă doar pentru fata-stăpînă Ileana Ureche ci pentru femeile care ar fi dispuse să facă orice fel de muncă, deși unele au chiar și liceul, pentru femeile cărora în pofida bunăvoinței și a strădaniilor, a zbaterilor forurilor de conducere locale pentru a găsi o soluție, nu li se poate asigura — acolo, pe loc, în Borșa, lîngă familiile și gospodăriile lor — realizarea faptică a dreptului la muncă

Borșa e un orășel mai mult cu numele, pentru că — în ciuda eforturilor constructiv-urbane evidente — încă arată a sat mare și Borșa e așezat pe poale de munte unde nu se poate face agricultură. În sfîrșit, în Borșa se dezvoltă mineritul dar pe de o parte asta-i muncă de bărbați iar pe de altă parte, Ministerul Minelor face investiții pentru dezvoltarea exploatărilor sale dar — cu o lipsă de vedere asupra ansamblului, de neînțeles — nu mișcă nici un deget pentru a asigura propriilor săi oameni condiții care să-i facă să rămînă în Borșa. Practic, bărbați din Borșa sau din alte colțuri ale țării se califică acolo, dar pentru că sînt cazați mai mult în barăci și pentru că nu au locuri de muncă în această localitate și pentru soțiile lor, pleacă din Borșa. În '73, la exploatarea minieră de acolo au intrat 700 de oameni și au plecat 901. În Borșa se califică oameni pe care, apoi, tot Borșa îi pierde. Rămîn doar teancuri de hîrtii care consemnează debitele celor care au fost școlarizați acolo și au plecat. Dar postura de creditor multiplu nu gîdilă și nu mîngîie pe nimeni.

Oamenii din conducerea locală ai Borșei — eu unul m-am convins — vor să facă din localitatea lor, ridicată la rangul de oraș, un adevărat centru industrial — productiv dar și de viață socială civilizată — însă nu-s în destulă măsură înțeleși și ajutați.

Ministerul Minelor ar putea influența mersul lucrurilor, evident uitîndu-se și-n afara culoarului său strict. Forurile locale din Borșa au căutat să-l trezească la realitate și să-l cointereseze, aplicîndu-i o măsură, cumva sancționatorie, pe măsura puterilor lor: practic, nu-i mai aprobă nici un studiu tehnico-economic, nici o dezvoltare deci, dacă totodată nu se asigură și condiții de viață, pentru muncitori: cămine, apă și — adaug eu — locuri de muncă pentru neveste și fete.

Culmea e că locuri de muncă pentru femei există berechet în capitala județului, la Baia Mare. E locul să pun deschis întrebarea dacă nu cumva s-a făcut o greșeală atunci cînd o unitate a industriei ușoare — mă refer la fabrica de tricotaje — a fost amplasată în Baia Mare, în loc să fie amplasată la Borșa.

Sigur, s-ar putea spune că fetele și femeile-stăpîne din Borșa se pot muta în Baia Mare — de pe munte la centru, sună frumos! — dar pentru fiecare în parte lucrul acesta e foarte complicat. Ileana Ureche, de pildă, cu toate că a fost chemată la «tricotaje, la Baia» n-a putut să se ducă pentru că nu avea bani de drum și bani de întreținere — gazdă și masă — pentru o lună, pînă la prima leafă; și totodată pentru că avînd o leafă acasă, în Borșa, altfel și-ar fi putut ajuta familia.

Nu mă interesează nici naivii, care-și închipuie că astfel de cazuri extreme, ca acela al familiei Ilenei Ureche, nu mai sînt la noi; și nu mă interesează nici acei care ni-s răuvoitori și ar putea susține că, la noi, sînt multe astfel de cazuri.

Mă interesează ce vom face noi cei foarte numeroși care sîntem activ-eficient-loiali acestei țări și tuturor oamenilor de bine ai ei; noi cei care — bune, rele — luăm lucrurile așa cum sînt și care nici nu ne lăsăm îmbătați de succese și nici nu ne văităm înaintea unei greutăți, ci începem imediat să ne frămîntăm mintea pentru a găsi buna rezolvare și ultimei piedici-probleme care ne apare în cale. Buna dar și *grabnica* rezolvare.

Nelu IONESCU

P.S. *1. O soluție practică, rapidă și mai ales posibilă pentru femeile din Borșa ar fi înființarea unei secții a cooperației meșteșugărești; există totul pentru așa ceva, mai puțin o clădire*

2. Și totuși să nu-l uităm pe Hanțig-Ureche Dumitru. E un tînăr care are greutăți. Acum e într-un loc străin pentru el, în orașul Oțelul Roșu. Sînt curios ce-au făcut, frățește și concret, pentru el, uteciștii de acolo.

scuzați-ne că v-am călcat pe umbră

Mare dandana la Tîrgu Neamț.

Protagoniști: profesoara Acsinia Maria, doctor Amzulescu și soția, crînceni combatanți, profesoara Andrieș Mihaela (fostă Amzulescu) și tînărul inginer Andrieș — pe post de pretexte și țapi ispășitori.

Dar ce a fost înainte de dandana? Numai pace și voie bună. Armonia armoniilor. Puneai o floare și răsăreau o mie. Dar parcă era prea multă liniște, în tîrg, mai ales că se iviseră suficiente motive pentru un eventual mic scandal. Adică tînărul inginer Andrieș, de-abia sosit în tîrg, devenise un fel de prieten al familiei Acsinia, mai ales că era coleg de servici cu soțul. Dar într-o seară (cam așa încep toate marile evenimente intime!), invitat la o reuniune la Școala generală nr. 1, Andrieș o cunoaște pe Amzulescu Mihaela. El tînăr, ea tînără. O pereche frumoasă (adjectivul fiind reprezentat, vorba cîntecului, și de ea și de el), o idilă, o iubire care se termină cu o căsătorie și un copil care avea să vină. Nimic deosebit. Unde și cînd nu s-au întîmplat asemenea mari evenimente?! Numai că, pornind de la acest eveniment, între fostele prietene și colege, Acsinia Maria și Andrieș Mihaela, încep tot felul de discuții pe motive nu prea clar întemeiate și chiar suspecte. Punctul culminant — 27 octombrie, 1972, seara, după o ședință sindicală. Acolo, în ședința aceea, Acsinia o acuza pe Andrieș că de ce nu i-a însoțit pe copii la strînsul recoltei. Culmea este că nici profesoara Acsinia nu fusese în acea zi la cîmp, la strînsul recoltei. «Eu, în acea zi, am avut liber». «Și de ce să fi mers, neapărat, Andrieș cu copiii?» «Păi să vadă și ea cum e, să înghețe și ea în zloată și în frig». «Era foarte frig?» «Și mai era și o zloată care te pătrundea în haine, în tot». «Dar nu v-ați gîndit că un asemenea timp friguros și umed poate să-i dăuneze unei femei însărcinate?» «A, da, certificatul medical? Păi sigur, dacă tatăl ei este doctorul Amzulescu... dar văd că îi țineți parte». Acsinia Maria începe să plîngă. Vreau să precizez de la bun început că, după două zile de discuții cu persoane mai mult sau mai puțin implicate în acest vîrtej al calomniei, nu îndrăznesc să mă dau de o parte sau de alta a combatanților. Dar Andrieș Mihaela nu avea doar un certificat medical de sarcină în luna a patra, ci era realmente însărcinată în respectiva lună, așa cum o dovedește nașterea băiatului la 5 martie. A se face numărătoarea inversă și a se reține că profesoara Acsinia nu s-a pronunțat prea colegial, transformînd ședința sindicală într-o ceartă peste gard.

În aceeași seară, după ședință (acum vine dandanaua propriu-zisă,) la o întretăiere de străzi, se oprește o mașină (exact ca în filmele polițiste!) din care, după spusele profesoarei Acsinia, coboară doctorul Amzulescu și soția. «Doctorul mă ținea de mîini și mă bătea (cum!) și soția lui, la fel, mă bătea și mi-au rupt un nasture». Deci, din mașină au coborît *două* persoane! Această declarație se menține și la proces (trebuia să se lase și cu proces, ca să fie tot tacîmul complet!), dar într-un reportaj publicat în ziarul județean se vorbește despre *patru* persoane, la fel și într-o emisiune la televizor, tot patru năvălitori sînt ostracizați, același număr și într-un articol publicat (folosindu-se ca sursă de informație reportajul TV) în revista «Contemporanul».

Mai mult decît această neconcordanță, peste tot Acsinia afirmă că i s-a cerut iertare în genunchi de către «invadatori», dar în dosarul procesului scrie clar, negru pe alb, că la cererea victimei, părțile s-au împăcat. Soția doctorului Amzulescu susține o altă versiune, a ei, din care ar rezulta că din mașină a coborît o singură persoană, dînsa, că au avut loc discuții și niște gesturi «mai repezite» și atîta tot. Pe cine să crezi, cînd martori au fost doar luna care lipsea și un bec ars în vîrful unui stîlp?! Jalnică întîmplare, stupidă postură pentru cele trei familii, dar ce subiect gras de bîrfă și discuții! Echitabilă decizia completului de judecată care avea, desigur, pe rol, cauze reale, adevărate, și nu o încleștare de tip mahala într-un cartier numit întîmplător, Mahala. Dar organele locale, forurile competente, chiar și cele județene, plus reprezentanții presei locale și centrale, în rîndul cărora, vrînd nevrînd, am intrat și noi (o propunere absurdă, pînă la capăt: ce bine ar fi să ne strîngem toți și să dezbatem încă o dată, că n-a fost destul, cazul respectiv, că și așa, pare-se, n-am avea ce face, decît să batem brambura drumurile țării! Este mult prea amar și trist gustul acestei propuneri, nu?!), în loc să stopeze acest iureș-tăvălug al calomniei, au alimentat și au susținut ideea cum că aici ar fi vorba de o luptă între familia unui doctor avut (la ancheta de ilicit doctorul a cîștigat abia după recurs la Tribunalul Suprem!) și o profesoară neajutorată, bătută bestial (i s-a rupt chiar și un nasture!) la miezul nopții, pe niște străzi dosnice etc.

Nu sîntem nici de partea familiei Amzulescu și nici de partea profesoarei Acsinia. Instanța a rezolvat definitiv această jalnică dispută. Dar dacă familia Andrieș a fost un fel de pretext, ea este acum țapul ispășitor al acestui scandal întîmplat în 1972, 27 octombrie, iar noi ne aflăm în toiul primăverii, 1974.

Ce s-a întîmplat? La începutul anului școlar 1973/1974, profesoara suplinitoare Andrieș M. a fost mutată de la Școala generală nr. 1 (conform deciziei nr. 6835/1.09.1973, pe o jumătate de catedră de zece ore) la Școala generală nr. 3 din Humulești (o, sat și școală a copilăriei universale!), unde nu i s-au dat decît șase ore de istorie (dînsa este studentă în anul IV la fără frecvență, la Iași), celelalte trei ore de franceză (menționăm că Andrieș M. conversează în limba franceză cu particularitățile specifice dulcelui grai moldovenesc) au fost acordate unei absolvente de liceu, Sanda Mosor, nepoata directorului școl din Humulești. La ce îi folosesc Sandei Moso cele trei ore de franceză? La aproape nimic La ce i-ar fi folosit aceste trei ore, profesoare Andrieș? La completarea jumătății de norm (șase+trei) și, implicit, la continuarea vechimi în muncă. Dar nu, inspectoratul județean n motivează: Andrieș M. nu are specialitate franceză. Dar Sanda Mosor, are? Nu este cusut cu ață prea albă și prea subțire această preferință pentru o absolventă de liceu în defavoare unei studente aflată în anul IV, fără frecvență Ni s-a răspuns că s-au dat niște telefoane pri care s-ar fi hotărît neoficial să nu i se dea decî șase ore, atît și nimic mai mult. De ce? Pentr că familiile Amzulescu și Andrieș ne-au făcu de rîs. Iată deci, postura de țap ispășitor, datorată reluării, dincolo de decizia judecătorească pe planul opiniei publice a cazului prezenta numai de pe poziția profesoarei Acsinia Mari care a dezinformat, schimbînd pe ici pe colo prin părțile esențiale, cîteva amănunte. Nu est vorba numai de numărul năvălitorilor, dar a afirma în fața camerelor de luat vederi că «aces lucru (că i s-a cerut iertare de către soții Amzulescu) a fost consemnat undeva, într-un dosar la proces», cînd, în realitate în dosar scrie c «partea vătămată declară că s-a împăcat cu inculpatul și cere a se înceta procesul penal» (dosar 6631/1972, sentința din 4.01.1973) nu se mai poate altfel califica decît dezinformare intenționată.

* * *

Nu putem preciza decît că, în loc să ne f ocupat de o treabă serioasă, actuală, noi, în luna martie, anul 1974, ne-am încăpățînat să înțelegem ce s-a întîmplat tocmai în anul 1972, în seara de 27 octombrie. Și, în fond, nu se întîmplase aproape nimic. Din punct de vedere juridic, problema se încheiase. Dar cine [illegible] fel de umbră umedă, vîscoasă, ca o limbă de șarpe, (n-am reușit să o identificăm pe deplin) a fost călcată pe ....umbra ei. De la doamna calomnie, nimeni nu s-a gîndit să-și ceară scuze! Vai, doamnă Umbră, scuzați-ne că v-am călcat pe umbră! Din țînțar, temuta doamnă neagră a făcut armăsar. Atîtea amănunte, păreri, opinii, intervenții oficiale sau mai puțin oficiale, încît fioroasa întîmplare din 27 octombrie 1972 a devenit un fel de halteră de o tonă. Și această halteră stă chiar în mijlocul drumului. Am reușit oare, cît de cît, să o clintesc, mai spre marginea drumului, să rămînă acolo, în trecutul ei nebulos și jalnic, fără să mai atîrne de picioarele viitoarei profesoare Andrieș Mihaela, asupra căreia (plus familia ei) s-au abătut, pe nedrept, atîtea necazuri, că ne-am întrebat și noi: ce vină să fi avut familia Andrieș?! Se așteaptă totuși un răspuns din partea Inspectoratului Școlar al județului Neamț.

Victor NIȚA

POȘTA REDACȚIEI

Întreprinderea de aluminiu — Slat[illegible] Adresa inventatorului produsului «Girolac[illegible] profesor inginer George Rădulescu, București, sectorul 1, strada Ștefan Furtună nr. 23. **Ghenea Ana — Caracal:** În situația dumneavoastră, adresați-vă justiției, numai dacă dețineți probe. **Petre Anica — Buzău:** Vă rugăm să reveniți cu o scrisoare în care să expuneți clar care vă este necazul. **Georgescu Niculina — București:** Consiliul popular al sectorului de care aparțineți este forul competent pentru rezolvarea cererii dumneavoastră, justificînd, bineînțeles, cele cerute cu actele necesare. **Ciobănașu Ioan — Tomești.** De la ceas ați pierdut rama și geamul și nu știți unde să vă adresați. La orice ceasornicărie. Oricum, nu redacției noastre. **Locatarii blocului 20 B — Tîrgoviște:** Ne solicitați să dăm o mînă de ajutor unei colocatare din blocul unde locuiți. O vom face, numai că vă rugăm să reveniți cu o scrisoare semnată. **Codrea Nicolae — Arpașul de Jos (Sibiu).** Ne propuneți punerea unei pietre de temelie la o «Acropolă» la Șelimbăr. De ce nu vă adresați forurilor locale? **Șerban Lucreția — Iași:** La întrebarea dumneavoastră ce să faceți pentru a obține transferul, răspunsul este: achitați-vă mai întîi obligațiile față de întreprinderea unde lucrați. **Crișan Aurel — București:** Spațiul revistei nu ne permite să publicăm o rubrică de filatelie. Amatorii au la dispoziția revista de specialitate «Filatelia». **Căraba Ioan — Timișoara:** Important este că ați obținut aprobarea. Vă înțelegem nerăbdarea, dar ce mai contează că mai aveți de așteptat puțin timp. **Mîrșanu Ion — Orșova:** Numai Ministerul Muncii vă poate informa. **Rădulescu Constantin — București:** Este clar că a fost un truc fotografic. În partea opusă se mai afla o persoană care a fost retușată (acesta-i secretul). **Mihai Sas — Satu Mare:** Materialele trimise sînt interesante din punct de vedere tematic, dar inabil scrise. Reveniți: Atenție la redactare.

Marga NEDELEA

iată, iată!

Așa cum știm cu toții, există profesii care cer *originalitate* prin chiar profilul lor și oameni pentru care această originalitate reprezintă însăși atestarea cinstei. Este o condiție fără de care nu se poate numi cineva *creator* de artă, fie pictor, fie actor, fie (mai ales) compozitor. Publicul simte și iubește originalitatea; și nu una cu orice preț, gratuită, fals sau inutil structuralistă așa cum întîlnim din păcate, în multe cazuri, în muzica simfonică modenă (rezultatul fiind distanțarea ei treptată față de public); *nu vrem nici un fel de ghilimele în jurul originalității adevărate*. Cerem doar compozitorilor noștri să nu renunțe la efortul propriu al descoperirilor, al inovațiilor, să nu se adape de la alții. Direct spus, adică să nu fure. Pentru că, în definitiv, furtul rămîne furt oricum l-am reboteza, oricîte legende s-ar răspîndi în jurul lui, despre așa-zisul număr de măsuri admis să fie folosit *dintr-o lucrare a altui compozitor*, număr chipurile stabilit prin convenții internaționale; oricîte jurăminte de simple coincidențe se vor colecționa etc. Desigur, ca la orice delict, putem găsi circumstanțe atenuante sau agravante, ca de exemplu «dintr-o chestie d-asta nu moare nimeni» (oare nu-s și autori cardiaci?), sau «economia merge înainte chiar dacă se fură idei muzicale». Dar ce ne facem cînd aceste «luări» — dulce eufemism utilizat pentru a desena un astfel de împrumut (alt eufemism) — aceste «luări» sînt bine plătite cu bani sau glorie, sau cu amîndouă, pseudoautorii *urcă trepte după trepte în ierarhia muzicală*, în timp ce adevărații autori stau pe undeva în umbră? Un vechi exemplu: copierea identică a temei uverturii «Moldova» de Flechtenmaher la distanță de cîțiva ani de către Smetana [illegible] compoziție fără nici o menționare, constituie doar o măruntă nenorocire printre cele din viața nefericitului compozitor moldovean *pe care românii îl cunosc doar ca autor al muzicii* Horei Unirii, iar restul lumii nici atît.

Lăsînd însă la o parte muzica grea unde nu se mai fură chiar așa ci altfel, numai de către o anume categorie de compozitori, pe care i-am nota algebric cu o literă aleasă la întîmplare, H să zicem. Se constată că o categorie asemănătoare își întinde hașurile mai ales la dulcea pasăre a tinereții, sau ușoara muzică ușoară. Se «împrumută» idei, teme, formule, ritmuri, terțe, intervenții, orchestrații și celelalte, de la cunoscuți și mai ales de la necunoscuți. Fenomenul a devenit atît de pregnant încît a ajuns să fie *observat si de simpli ascultători*.

Unii specialiști (tip H) îl observă și-l folosesc și dînșii, alții se fac a nu-l observa din comoditate sau din cauza proverbului cu corbul. Dar fiindcă aceste mult prea triste și prea urîte fapte trebuiau oricum arătate de cineva, a apărut Dumitru Furdui cu un zîmbet pe buze și un pian lîngă el și le-a spus. Mulți dintre dumneavoastră își amintesc *desigur de emisiunea de varietăți* TV [illegible]cum doi ani cînd Furdui și Richard Oscha[illegible]ky demonstrau în mod evident pentru oricine felul în care melodii întregi de altădată au redevenit șlagăre cu mici modificări și sub semnături noi, cum terța unor melodii poate genera o piesă nouă, cum schimbîndu-se tempoul, ritmul, titlul, două-trei note ici—colo și numele autorului se nasc piese *noi și retribuții* noi, cum se fură unul pe altul și altul pe el însuși (cazul cel mai puțin condamnabil, poate o consecvență de stil dusă prea departe). Toate acestea spuse fără malițiozitate, cu un umor aproape candid, deși problemele erau trist de concrete: «X a luat din piesa Y a lui Z pasajele A și B și a obținut melodia W. Iată, iată!» Acum două luni o nouă emisiune TV de varietăți cu Furdui și Vasile Vasilache junior la pian ridică aceleași probleme (oare compozitorii de tip H n-or fi avînd televizoare?), intrînd ceva mai mult chiar în lumea muzicii ușoare internaționale unde, în treacăt *fie spus*, se *fură la fel de mult*, asta nefiind însă în nici un caz o scuză pentru nimeni. Nume, titluri, exemplificări, totul concret; atît de concret încît o clipă ne-am temut pentru integritatea corporală a cunoscutului actor. Considerăm că n-ar avea sens să repetăm în scris enumerările gingașe din cele două emisiuni, mai întîi fiindcă ne e rușine de rușinea celor vizați, iar apoi pentru că *sîntem* convinși că mulți s-au și îndreptat, iar ceilalți se vor îndrepta (chiar pe alte căi). Însă trebuie să arătăm că listele exemplelor n-au fost nici pe departe complete — este singura critică pe care o putem aduce realizatorilor — aceasta din cauza timpului redus afectat lor în spațiul «Varietăților» sperăm noi și nu din considerente de prietenie față de unii compozitori. Iar «filiera» urmată de unele succese ar trebui și ea arătată mai pe larg. De exemplu: «I can't stop lovin' you» ⟶ Ray Charles ⟶ («Blueberry Hill» — Hallyday — Levis) ⟶ «Les beaux jours» — Sheila ⟶ «O perlă de fată» — George Grigoriu. Putem alcătui liste impresionante și în continuare.

Fără a supraestima însă consecințele gestului lui Dumitru Furdui, credem că mulți dintre compozitorii noștri de muzică ușoară, *altfel* remarcabili, au devenit mai atenți, și-au procurat magnetofoane mai bune, și-au revizuit pe alocuri concepțiile în ceea ce privește producerea acestei muzici. Credem că-i mai *bine* să suie Beatles pe Dealul Clujului ca să ia de acolo refrenul pentru «Nowhere Man» (lucru făcut dealtfel în parte), decît să luăm începutul «Fetei» lor (binecunoscuta «Girl») pentru o poveste mică, mică, fie ea chiar și de la mare. Noi credem, cu sete încă, în perfectibilitatea naturii umane și a muzicii ușoare românești, precum și în existența necesară a *unei legături* între aceste două perfectibilități.

Cornel IONESCU

CURIER

Adam Soci — Constanța. Articolul «Glitter» a fost publicat pentru că el se încadrează perfect în intențiile paginii noastre de a promova muzica bună. **Fredy Mosbrucker — Timișoara.** În top trebuie să puneți zece melodii preferate, în ordinea dorințelor dumneavoastră: acestea conjugate cu preferințele celorlalți cititori alcătuiesc topul pe care-l vedeți în revistă. **Violeta Liliana Dupir — București.** «Experimental Quartet» este alcătuită din patru studenți ai Conservatorului «Gh. Dima» din Cluj. Ei sînt: Eugen Tunaru (pian, orgă), Farcaș Valentin (chitară solo, voce), Nicolae Bucaciuc (chitară bas), Puiu Delioran (baterie). Din repertoriul grupului amintesc: Dans marțian, Marșul păcii, Imn lui Giordano Bruno. **Cornel Crișan — Hunedoara.** 1. Chestiunea cu «Discul prin poștă» a fost o glumă de Anul nou. 2. Nu *publicăm adrese*. **Mirun Gesticone — Tîrnăveni.** După ce îmi prezentați un talmeș-balmeș de preferințe exprimate și agramat (spuneți «î-mi place Demis Roussos și Jimi Hendrix») încheiați astfel: «un Pop-foto ar fi mișto, nu?» Poate totuși ați uitat că vă adresați unei reviste, nicidecum unui amic de pe Corso. **Carmen Mihai — Iași.** Transcriu rîndurile dumneavoastră despre «Clasic XX»: *«Trebuie să-și* găsească un stil al lor, să nu mai imite, să nu mai cînte melodii preluate de la alte grupuri (...) este un grup cu perspective destul de frumoase». **Nicolae Prozan — București**. Topul se face după scrisorile dumneavoastră. Scrieți așadar. **Liliana Carmen Hrubaru — Tecuci.** Ne întrebați „pe cînd un disc al formației «Amicii»" uitînd că alte formații mai bune și mai cunoscute au o discografie inexistentă. **Teodor Florin — Tulcea.** Conducătorul formației Mondial este, într-adevăr, Filip Merca. **Traian Bocșe — Leheceni (Bihor).** Componențe ale unor *formații celebre au fost publicate în mai toate* revistele românești care au o pagină de muzică tînără. **Radu Aurelia — Pitești.** Peste piesele din topul transmis la radio se sare de obicei din motive obiective. Dar nu-i un obicei. **Gabriela Sendroiu — Pitești.** Domnul «voce plăcută» spune nu topului străin. **Iulian Moroșanu — București.** Vă răspund numai la două întrebări, celelalte *fiind mai puțin interesante*: 1. Basistul formației Roșu și Negru se numește Bubu Viski. 2. Clasic XX, după părerea mea, este una din formațiile românești bune. Componența sa a mai fost publicată. **Eugeniu Stanciu — Slobozia.** Top bun. **Ion Dascălu — Bacău.** Lui Sorin Tudoran îi puteți scrie probabil pe adresa școlii populare de artă din Rm. Vîlcea. **Monica Dumitrache — Rm. Vîlcea.** *Transmitem*, după cum ne rugați, felicitări formației Roșu și Negru, pentru concertul dat în orașul dumneavoastră. **Gheorghe Medișan — Satu Mare.** Vă așteptăm cu mai multe întrebări serioase, nu de genul „unde se prinde programul III la radioul «Modern»?" **Mihail M. Mateescu — Titu.** Nu vă pot spune mai mult decît că adresa phoenicșilor, publicată în «Flacăra», era foarte corectă. **Victor Răileanu — Mangalia.** Nu, prin noi nu puteți obține nici măcar românești discuri, ca să nu mai vorbim de ceea ce mi-ați cerut dumneavoastră. **Teodor Florin — Tulcea.** Mulțumim pentru aprecieri. O parte din propunerile dumneavoastră se află în vederile paginii. **Liviu Cîmpean — Cluj.** Mă întrebați care este cea mai bună formație românească. Greu de spus. Cel mai precis răspuns ar fi: aceea care cîntă cel mai bine. **Șerban Romeo — Brașov.** Biografiile în 11 puncte le fac numai pentru un singur muzician. Interesantă cronica ta la concertul Progresiv TM. **Aurel Bogdan — Drobeta-Turnu Severin.** 1. Dorin Anastasiu cîntă în continuare la Teatrul «Ion Vasilescu». 2. În privința discurilor nu vă pot ajuta cu nimic. Regret. **Cristina Marinescu — București.** Pentru dumneavoastră formația Clasic XX a fost o revelație. Pentru mine, nu, deoarece revelația aceasta am avut-o mai demult. Dacă acum după ce ați fost la Sala Palatului și i-ați ascultat pe timișoreni, mă întrebați care este cel mai frumos membru al grupului, înseamnă că sînteți o adevărată melomană!?

G.S.

alt festival, alte probleme

S-a încetățenit la noi obiceiul ca orice festival de tradiție recentă să *fie compus, în primul rînd*, din entuziasm și apoi din celelalte elemente necesare unei astfel de manifestări. În general, noțiunea de entuziasm este cel mai ades legată de cea de tinerețe. Se pare însă că mai sînt și excepții, de vreme ce un festival, în care tinerii interpreți sînt prezenți, în număr destul de mic, s-a putut desfășura *bazîndu-se pe o doză* apreciabilă de entuziasm.

Este vorba aici despre al IV-a ediție a festivalului de jazz, festival reluat după o pauză de 3 ani, nu la Ploiești, ci, de data aceasta, la Sibiu. Deci, iată că, după trei ani, practicanți din toată țara ai acestui gen se reunesc, în sfîrșit, sub ocrotirea *Comitetului* U.T.C. și al Clubului de jazz din Sibiu (club condus de Nicolae Ionescu). Timp de două zile și două nopți, Sibiul a fost un oraș al jazz-ului. Audiții, proiecții de filme, discuții, concerte, jam-sessions, adică tot ce se poate face într-o manifestare numită festival. Totul a fost frumos la Sibiu, de la Erik Manjak *Dixilend* Band, care a deschis festivalul, pînă la excelentul big band condus de Sile Dinicu. Astfel, după atîta vreme i-am reîntîlnit în scenă pe mulți cunoscuți jazzmeni ai României. La Sibiu s-au putut asculta atît lucrări clasice ale genului cît și compoziții originale (deci și jazz românesc!) acestea din urmă prezentate *mai* ales de cvintetul București sau de grupul ieșean condus de Titel Popovici. Și dacă, timp de două zile, sala Casei de cultură a sindicatelor a fost plină de tineri, din păcate pe scenă am remarcat destul de puțini. Cu excepția, poate, a pianiștilor Mircea Tiberian (un sibian de 19 ani descoperit cu o zi înaintea începerii festivalului de către Gioni Răducanu) și de Adrian Neagu, pe solista Carmen Mureșan sau o parte din cele două grupuri timișorene (Paul Weiner, Erwin Ebel, și ex-phoenix-ul Kamocsa Bela) spun, exceptîndu-i pe aceștia, ceilalți participanți au ridicat media de vîrstă a festivalului.

Așadar, înlocuitori pentru un Gioni Răducanu, un Gondi sau Mîndrilă nu prea au apărut și spunem asta nu pentru că acum ar fi neapărată nevoie de înlocuitori, ci pentru că fără aportul unor tineri talentați jazz-ul românesc riscă să rămînă într-o înapoiată etapă a mimetismului; poate în faza aceea în care era acum cîteva zeci de ani pionierul jazz-ului românesc, Mihai Berindei. Să nu vedem însă în negru, majoritatea jazzmenilor sînt de vîrstă medie iar cluburi de *specialitate sînt în toată țara, nu multe, dar sînt*. Și pentru ca jazz-ul să fie iubit, fie și în formele lui cele mai accesibile, el trebuie să poată fi simțit, să convingă. Se înțelege deci, pledăm pentru o linie jazz-istică românească, atît în domeniul compoziției cît și în cel al interpretării. Precedentele sînt create: compozitorul și *interpretul* Gioni Răducanu există, la *fel* Richard Oschanitzky, Marius Popp, ca să nu mai vorbim despre acea orchestră de mare clasă cum este orchestra condusă de Sile Dinicu.

George STANCA

La festivalul de jazz de la Sibiu, Richard Oschanitzky a cîntat numai sambe și bossanove.

Uneori jazz rimează cu extaz: Michi Ampoițan, Sile Dinicu, Gioni Răducanu, de la stînga la dreapta.

Fotografii de Emanuel TÂNJALĂ

TOP

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	Andrii Popa	Phoenix	14
1	2	Spune-mi	Sfinx	16
3	3	Albastrul unei mări imaginare	Dida Drăgan	6
5	4	Ei sînt amicii mei	Mondial	5
4	5	Oameni	Aurelian Andreescu	11
8	6	O romantică fată	Marina Voica	13
6	7	Baladă	Marcela Saftiuc	16
—	8	Coborîse primăvara	Sfinx	1
7	9	Cuvîntul dat	Margareta Pîslaru	10
9	10	Balada mării și a pămîntului	Capitol	4

Compozitori: 1. Mircea Baniciu. 2. Dan Aldea. 3 Nancy Brandes. 4. Iuliu Merca. 5 și 6 Marius Țeicu. 7. Marcela Saftiuc. 8. Mihai Cernea. 9. Mihai Dumbravă 10. Florin Irimia.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP FLACĂRA-TALON NR. 15

dacă-l aud bătînd în poartă cu creionul, ei zic că au copii. și au

Dorința de a deveni bucureștean sau necesitatea de a deveni locuitor al primului municipiu al țării atrag după sine și dezavantaje. Printre altele, acela de a locui în cartiere, departe de centru, cartiere care sînt firește realizări, trepte spre progres, necesități ale întregirii Capitalei, dar și victime ale I.T.B.-ului în primul rînd, direcțiilor comerciale și altor direcții care le virează, în virtutea unor tradiții poluate, mai ales spre centru. Ar fi absurd să credem că locul numit centrul Capitalei se va deplasa spre cartiere după cum tot absurd ar fi să credem că acestea, cartierele, se vor deplasa spre centru. Ințelegîndu-se faptul că una este a locui în centru și alta a locui în Șoseaua Giurgiului, înțelegîndu-se și faptul că aceste veritabile anexe ale Capitalei au fost construite în grabă din dorințe lesne de înțeles, nu ne poate rămîne însă indiferentă situația acestor mici orășele în care locuiesc și trăiesc oameni, oameni care trebuie nu doar să se plimbe în centru, ci să trăiască în locuri care să semene cît mai mult cu perimetrul geografic în care se află Piața Romană, recenta Casă a Filmului, Magazinul Polar și Restaurantul Podgoria. Regretabil este faptul că dispunînd de fonduri aproximativ asemănătoare, de oameni dispuși să trăiască civilizat și frumos, ele au început să se diferențieze vizibil, cu alte cuvinte unele arată decent și promițător, iar altele poartă deja pecetea lipsei de interes, au în ceea ce îndeobște se numește culoarea gri. Nu este un secret pentru nimeni că Șoseaua Giurgiului, cartier în care trăiesc pe puțin 30 000 de oameni după ce că încă de la capăt este asigurată de două cimitire, își poartă drumul pînă la capăt, adică la gara «Progresul» într-o atmosferă ce te face să nu privești nici în dreapta, nici în stînga, iar dacă privești, privirea să-ți rămînă încărcată de tablouri care nici măcar î talciocuri nu se pot vinde. La timpul potrivit adică în urmă cu cîteva luni, revista «Flacăra» a sesizat în cadrul unui amplu material că modernizarea drumurilor în Piața Pieptănari nu numai că se efectua lent, greoi, fără forță calificată de muncă dar și că nu prezintă mar garanții de reușită. Acum, în luna aprilie, modernizarea a luat sfîrșit, dar lumea se întreabă pe bună dreptate cui folosește, de ce a fost făcută în așa fel încît să îngreuneze circ [illegible] și la urma urmei de ce fondurile cheltuite nu au fost mai bine și rațional folosite? Pe o distanță de circa 300 de metri, cei care au efectuat modernizarea au găsit de cuviință să planteze cîteva stopuri care fac ca trecerea prin «zonă» să dureze chiar și 20 de minute, iar pietonii să devină autentici alergători printre mașini, tramvaie, troleibuze, basculante și autoturisme dezorientate venite mai cu seamă din județul Ilfov. Datorită acestei modernizări, îmi spune Mihai Elena, responsabila Oficiului P.T.T.R. nr. 7 din Șoseaua Giurgiului, trebuie să mă scol cu o oră mai devreme dimineața, iar seara să mai pierd aproximativ o oră din timpul ce în mod normal ar trebui de astă dată să-l afectez familiei, și nu numai lucrărilor de poștă propriu-zise. Și fiindcă veni vorba, în întreaga Șoseaua Giurgiului există doar acest oficiu poștal, mereu supraaglomerat în holul căruia de pildă există atîta zgomot încît convorbirile interurbane nu se pot deosebi de cele urbane. Că numai de urbanism nu poate fi vorba în acest caz, este evident. Asupra salariaților oficiului, suprasolicitarea își are efecte dintre cele mai nocive. Cu liftul pot fi transpor [illegible] doar cîte 5-6 colete, restul de pînă la 80 [illegible] duse cu mîna de către salariați, mai toți avînd mîinile bandajate din cauza sforii coletelor care taie la mîini. S-a ajuns atît de departe încît tinerele salariate la foarte puțin după angajare fug, iar cele rămase știind ce le așteaptă se bandajează preventiv la mîini. Și tot spre acest oficiu cu o consecvență greu de înțeles se îndreaptă aproape zilnic maldăre de felicitări în care textul este deja scris cu litere aurite: SINCERE FELICITĂRI. De ce anume sincere ne întrebăm și nu de puțin timp, pentru că între a felicita pe cineva și între a-l felicita sincer este o mare distanță care trebuie acoperită și în nici un caz tipărită. Mihai Elena îmi spunea că acelea care le vin iarna au sincerele felicitări deja prevăzute în toate cazurile și iarna de, mai merge, dar vara și toamna și chiar și primăvara omul simte nevoia să scrie el însuși pe o felicitare și nu să scrie în locul lui Oficiul special pentru distribuirea timbrelor și controlul mandatelor. În ciuda faptului că salariații oficiului au sesizat stupizenia sincerelor felicitări ele continuă să sosească și continuă să nu aibă priză la public, dar tot publicul le cumpără și le trimite plin de resemnare neamurilor din Huși sau din Carei, bazîndu-se probabil pe faptul că sînt înțeleși, că este cel puțin ciudat să te deplasezi în sectorul 1 să cumperi o felicitare în alb. Și poate chiar dacă ar vrea, cheful ar dispare întrucît mașina 75, singura mașină care leagă centrul de Șoseaua Giurgiu-

Fotografii de Elena GHERA

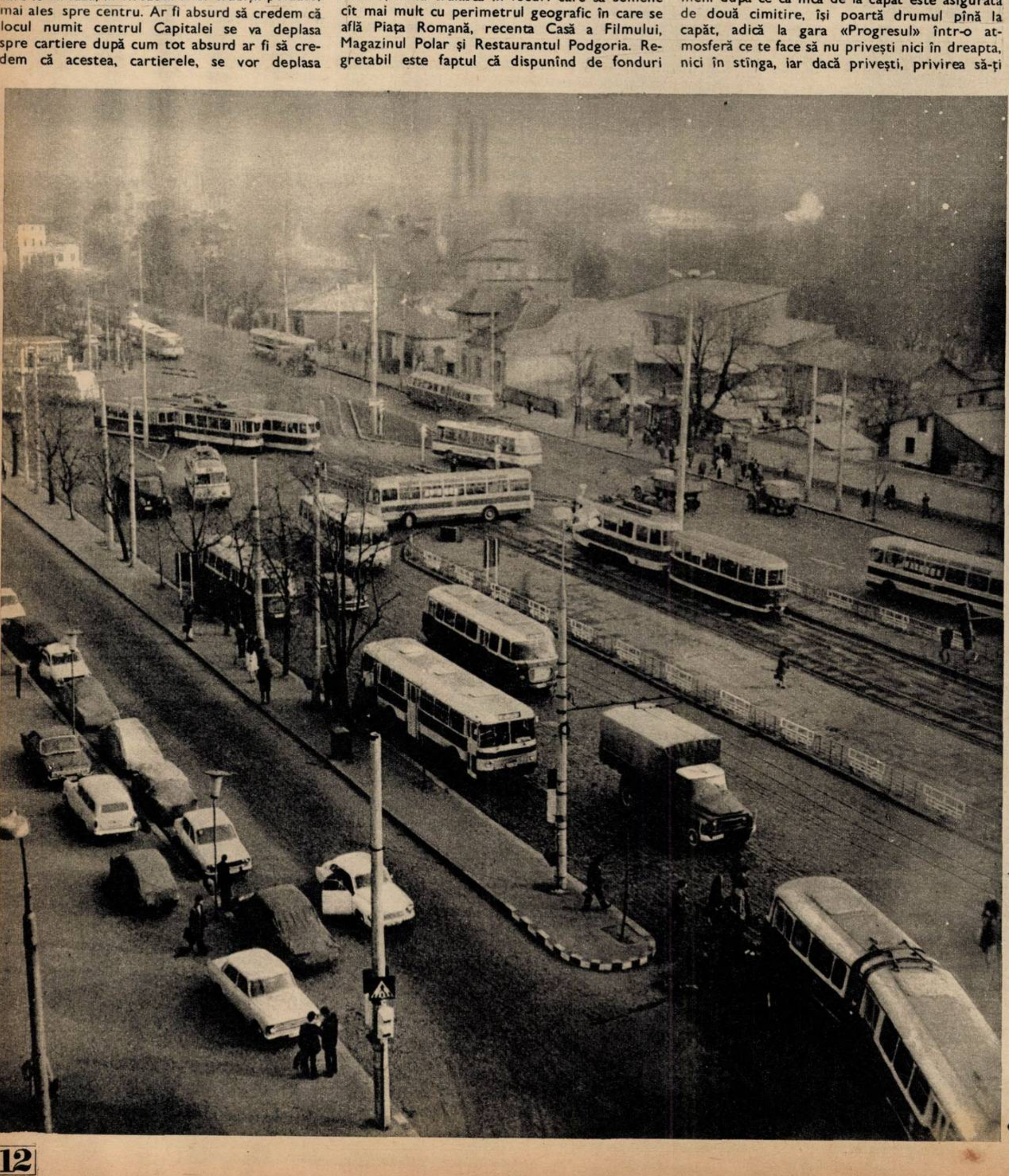

Contracronometru sau siguranța circulației.

Iată cît de «simplu» se circulă acum în Piața Pieptănari.

Grație modernizării, transportul în comun a cunoscut stagnări remarcabile.

Pentru orice articol, în Șoseaua Giurgiului se face coadă.

TUTUNGERIE

Se stă la rînd și la cadouri.

Aceste bare au doar rolul de a impiedica pietonul să treacă civilizat de pe o parte pe alta.

lui, face parte din categoria a ceea ce continuăm să numim fier vechi, dar cu toate acestea circulă încărcată de oameni care și-au pierdut speranța că pe șoseaua lor vor circula vreodată și mașini dintr-acelea pe care scrie 31, 32, 34 sau 35. Mersul tramvaielor 12, 7 și 17 este și el de domeniul absurdului, iar troleibuzele 82 si 87 iti cer o conditie fizică superioară pentru a le prinde și pentru a rezista apoi în picioare unei călătorii pînă la Podul Constanța sau pînă la Aeroportul Băneasa. Într-un cuvînt, situația transportului în comun pe Șoseaua Giurgiului nu a constituit se vede niciodată obiectul grijii instituției de resort care, bazîndu-se pe resemnarea necesară, aș spune a oamenilor, continuă să dezorganizeze plină de încredere circulația și în restul Capitalei. De la același oficiu poștal, casiera Mariana Pîrtoacă, bandajată chiar și ea la mînă, îmi spunea: «Locuiesc în acest cartier din anul 1958 și vă pot spune că nu îmi place nimic aici. Evit cinematograful «Flamura», atît pentru faptul că este supraaglomerat, cît și pentru că filmele noi din centru ne vin deja cu o vechime apreciabilă, evit restaurantul unde este o atmosferă greu de suportat și în general cartierul mă deprimă. Luni, de pildă, am ieșit de la serviciu la 16,30 și am vrut să-mi iau ceva la pachet pentru a doua zi, marți. Nu am reușit, era o coadă uriașă, dar noroc că a doua zi am avut ședință în alt cartier și am reușit să-mi fac rost de un pachet de acolo.»

Înainte de a părăsi teritoriul poștei, trebuie reținut faptul că este important că aici se face planul dar tot atît de important este și modul în care se face. Muncă în plus, tracasare permanentă. Fără îndoială că un factor poștal avea dreptate atunci cînd se plîngea de faptul că abonații la radio și televizor evită instituția unde ar trebui să și le plătească, iar «atunci cînd mă văd în poartă fug în casă; cînd le bat cu creionul în poartă ies, mă văd, bănuiesc despre ce este vorba, dar fug grabnic în locuință».

În discuțiile avute la Consiliul popular al sectorului 5 cu tovarășii Dinu Grigorescu, secretar al Consiliului, Emil Constantinescu, șeful serviciului comercial, George Roșulescu, administratorul piețelor, și Olga Semenescu, șef al serviciului îndrumarea activității obștești, am constatat cu mare ușurință că lucrurile sînt cunoscute, că nu le pot contesta și că recunosc că la început acestui cartier i s-a acordat o normală atenție pentru ca ulterior centrul de greutate să cadă firesc spre noul cartier Berceni. Condamnabil este faptul că atenția acordată tînărului fiu al sectorului, am numit cartierul Berceni, a anulat grija acordată primului născut și consecințele se văd. Emil Constantinescu recunoștea de pildă că spațiile comerciale sînt mult prea puține, că unele funcționează în clădiri improprii, iar că altele vor fi curînd demolate. Dar pe întreaga șosea a Giurgiului funcționează două complexe comerciale și patru băcănii de tip comunal avînd acestea din urmă un aspect sumbru, mohorît. Piața «Progresul» se află și ea în modernizare și se speră ca la sfîrșitul lunii august să fie dată în folosință și să nu aibă soarta modernizării de la Piața Pieptănari. În ceea ce privește în rău celebra piață Pieptănari, amintim și cu ocazia acestei anchete că deși construită și lăsată moștenire sectorului nu acesta avînd cuvîntul hotărîtor în realizarea ei, lui, sectorului i-a rămas sarcina s-o oblojească așa cum poate și să asculte la infinit plîngerile justificate ale cetățenilor care își manifestă nemulțumirea încă de la poartă. Dar portarul îi pune la punct cu mare autoritate și le chiar pune o întrebare aș spune esențială: «Așa v-ați purta dacă v-ați duce la Capitală?» Poate că din aceste rînduri portarul Consiliului va afla că și sectorul 5 face parte din Capitală și va mai afla că este funcționar și deci pus la dispoziția publicului și nu invers cum credea pînă în ziua de 6 aprilie ora 9,50. Dinu Grigorescu, secretarul Consiliului, referindu-se la modernizările Pieței Pieptănari spunea că poate să răspundă în trei feluri: A. Secretar fiind, consider că totul este logic. B. Om fiind această logică este prost gîndită. C. Automobilist fiind am încasat o amendă în chiar seara zilei de 5 aprilie 1974 întrucît nedescurcîndu-mă în haosul creat de modernizare n-am știut că trebuie s-o iau pe a doua bandă deși pînă la pomenita modernizare știam, și încă foarte bine.

Înainte de concluziile propriu-zise amintesc că oamenii din acest cartier își văd totuși de treabă, obțin ceea ce numim succese în muncă, vin la serviciu în condițiile arătate, pleacă de la serviciu în aceleași condiții și un exemplu de atașament îl reprezintă responsabilul singurei unități metalo-casnica, Vasile Strugaru.

«Lucrez aici de 17 ani și am cunoscut mari împliniri profesionale. Spre deosebire de anii trecuți vindem mai multe oale, crătiți, fiare de călcat, pahare, lighene și alte articole electrice și mă bucură foarte mult să văd că în urma unor mari eforturi ale noastre oamenii pleacă mulțumiți. Dar nu cred că este normal ca, atîta timp cît populația s-a mărit de cîteva ori, să rămînă un singur magazin, iar eu, om trecut de 50 de ani, să încerc lunar nu mai puțin de 86 000 de becuri, asta să vă dau un singur exemplu. Din cauza aglomerației se fură uneori lighene și doar o singură dată un utecist conștient ducîndu-se în cămin și văzîndu-și un prieten cu un lighean furat în valoare de 52 de lei l-a determinat pe acesta să vină înapoi și să mi-l restituie. Umblu toată ziua în galop prin magazin și o fac și nostalgic gîndindu-mă la faptul că în tinerețe am făcut armata la cavalerie. Este adevărat și în aceste condiții salariul mi-a crescut, copiii mi s-au făcut mari și recent aflînd că mi s-a mărit gestiunea m-au girat cu 30 000 de lei spunîndu-mi că lasă, tăticule, n-o, să ai tu lipsuri în gestiune».

Concluziile de care vorbeam se referă atît la faptul că în liniile sale esențiale aceste lucruri trebuie înțelese că, reamintim, acest cartier, ca și altele, s-a construit dintr-o grabă pur omenească și că niciodată un cartier n-o să aibă splendoarea centrului unei Capitale de talia Bucureștiului. Trebuie amintit că în anii următori, înțelegînd prin aceasta 1975 și 1976, centrul acestui cartier, inima sa, va fi la intersecția străzii Brîncoveanu cu strada Luică, deci un loc bine ales, că atunci vor exista trei complexe comerciale moderne, că în urma demolăriilor se vor construi 1 250 de apartamente noi, că starea drumurilor va fi esențial schimbată, că într-un cuvînt cartierul va arăta frumos și civilizat. Acest final nu se vrea a fi festivist, nu se vrea a fi salvator pentru restul celor scrise, ci reprezintă planuri deja aprobate, aflate la Consiliul popular al sectorului 5.

Gîndindu-mă deci că deocamdată oamenii acestui cartier merită sincere felicitări din partea noastră, dar nu din partea oficiului mai sus amintit, felicitări cinstite și omenești, în nici un caz scrise cu litere aurite, și mai gîndindu-mă la faptul că sînt reporter amintesc că în apropierea Consiliului popular al sectorului 5 ființează Filiala Asociației Crescătorilor de Albine din județul Ilfov și municipiului București care achiziționează în aceste zile cu avans, fără avans sau cu plata imediat miere, ceară, lăptișor de matcă și propolis. Să sperăm deci că în anii următori cartierul va arăta atît de bine încît cetățenii, asigurate avîndu-și lucrurile esențiale, adică plecatul la muncă, aprovizionarea și viața spirituală, vor da buluc spre amintita filială unde în aceste zile cel puțin nu am reușit să văd nici măcar o singură albină aducătoare de polen.

Eugen SECELEANU

IOSIF TEODORESCU

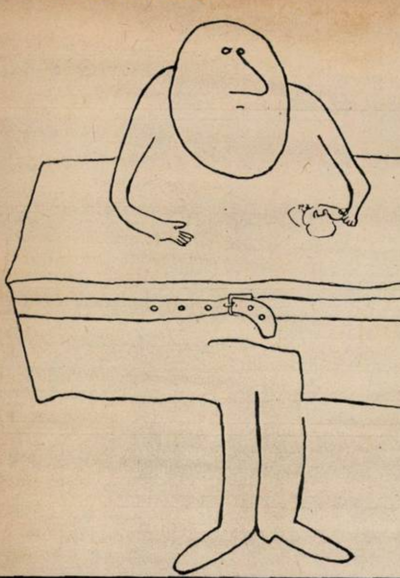

OCTAVIAN COVACI

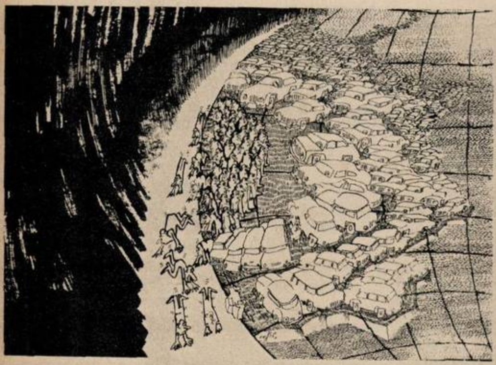

CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

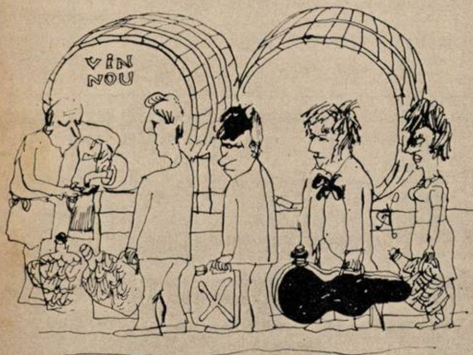

CONSTANTIN GAVRILĂ

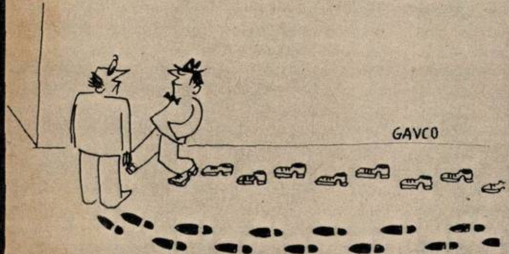

SORIN POSTOLACHE

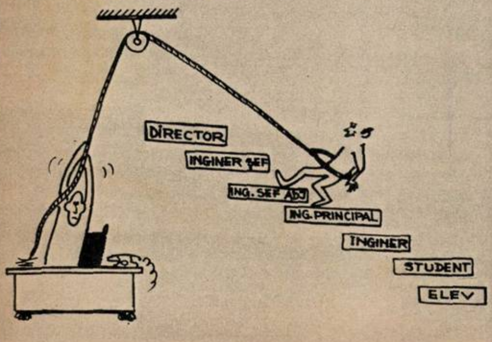

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 8

UMOR INVOLUNTAR

● Vînd vier rasă Marele alb, greutatea 100—120 kg. Informații, strada Ciric 35 — Vieru Trăian.

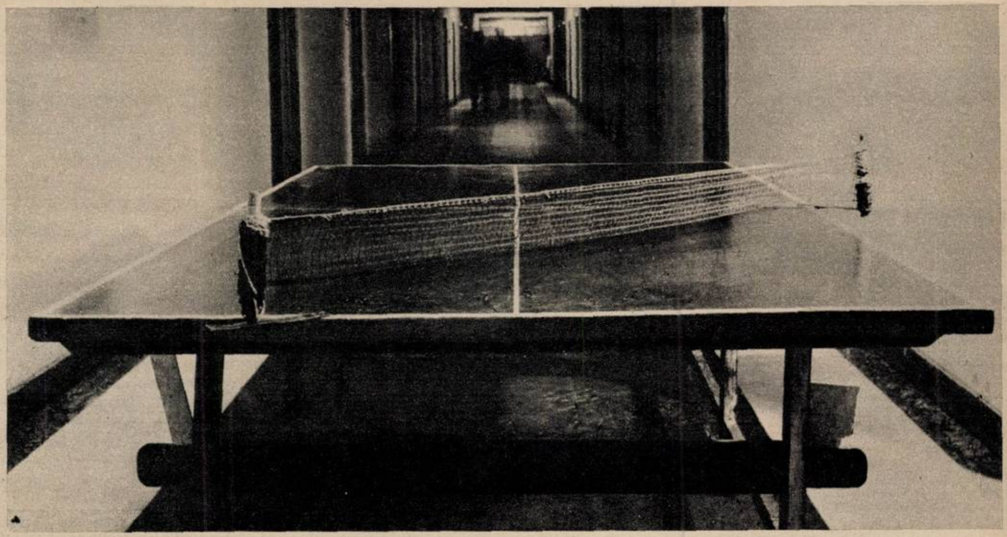

Egal avantaj

de la HA la Z

● Nu-i adevărat că la vînătoare toți trag cu arma; unii mai și latră.

● La sfîrşitul lungului şi întunecosului tunel, tînărul spuse fetei: «Acest tunel a costat nouă milioane».
«A meritat», spuse fata aranjîndu-şi părul.

● — Unchiul dumneavoastră şi-a păstrat rațiunea pînă în ultima clipă?
— Nu se ştie încă! Vom vedea săptămîna viitoare cînd se va deschide testamentul....

● — De ce se spune totdeauna limba maternă şi nu limba paternă?
— Pentru că numai mama vorbeşte.

● Înainte de plecarea trenului, soțul îi spune soției, care a împachetat o mulțime de lucruri inutile:
— Păcat că n-ai luat şi pianul. Acolo au rămas biletele de tren.

● — Îmi pare rău, însă luna asta n-am să-ți pot plăti chiria.
— Aşa mi-ai spus şi luna trecută!
— Ei şi ce, nu m-am ținut de cuvînt?

● Tăticule, ce bine e cînd îmi faci tu baie... Mămica îmi scoate şi pantofii şi hainele....

UMOR... LA TRIBUNAL

— Vă rog să precizați motivele pentru care cereți evacuarea pîrîtului.

— Onorată judecată, scurt. Noi îi cerem evacuarea, pentru că distruge degradîrile bucătăriei.

*

— Domnule preşedinte, vă rog să nu-mi luați intirigator, că eu nu sînt cel în relief din cetație.

— De ce nu sînteți în relief?

— Pentru că pe mine mă cheamă Tărăboantă şi m-a cetat Tărăboanță.

*

— Onorat tribunal, sînt reclamanta în dosarul al şaptesprezecilea şi dumnealui care mă insultă e inculpatu. Vă rog să-l judecați în penar, nu pe cale țivilă, că şi acum îmi spune celor din jur că vrea să mă sinucidă.

*

Preşedintele: Aveți martori cu care să dovediți că boxa o folosiți dumneavoastră?
Pîrîtul: Da. Tot beciul.
Avocatul reclamantului: Vă rog să nu audiați beciul.

**Spicuiri din volumul
în curs de pregătire «D-ALE TRIBUNALULUI»
de Tudor CRĂCIUN**

ACE CU GĂMĂLIE

- În apărare a folosit întîi ciomagul şi apoi un avocat.
- Drum fără piedici, drum fără victorii.
- I-ar fi citit în palmă, dar nu-i înțelegea scrisul.
- Ca să cadă în picioare, unii cad mai întîi în genunchi.
- Ca să te faci că nu auzi, trebuie să ai auzul foarte fin.
- Nu i-a cerut prea mult. I-a cerut doar mîna.
- Aplauzele nu vin bătînd din palme.
- Oamenii mari, ca şi munții, te obligă la eforturi ca să-i poți cunoaşte.
- Versurile trădau poetul şi poetul trăda versurile.
- Ca să stea cuminte, stă inactiv.
- Scutur numai pe cel care ştiu că poate da roade.
- Nu poate coborî vocea pentru că... urcă.
- Cîtă bătaie de cap ca să-i faci să bată din palme!

A.C. PÎRVULESCU

PUBLICITATE

DISPĂRUT prepelicar de vînătoare (femelă), posedă certificat de origină, vîrsta 5 luni. Semnalamente: pe urechea stîngă nr. 2092, castaniu cu pete şi inspicături, coada tăiată, vîrf albă. sub bărbiță păr alb, burta, pieptul, labele pipite. Aducătorului bună recompensă. Tel. 44 49 16 orele 18—22,30. (8064)

GĂZDUIESC băieți. Livada cu Duzi 68, Văcăreşti (Abator). Piscului. (3603)

CÎINE lup alsacian, mare, negru-roşcat cu burtă albă, pierdut 19 decembrie, cartier Cotroceni, crescut în casă, reumatic, nerezistent la frig, umezeală, fricos. Aducătorului sau informatorului bună recompensă. Constantinescu, str. Dr. Koch 3. (8631)

CE PROFETIM, CE PROFESĂM

cartea naturii sau „mînzulețul cu cornițe“

— Știți — îmi spunea nu demult o viitoare profesoară, întoarsă din practica pedagogică *într-unul din satele țării* — am văzut un mînzuleț atît de drăguț căruia îi dăduseră cornițele!

— *Măi să fie,* i-am zis eu, un mînzuleț cu cornițe?! Asta chiar e de necrezut! Dar cu ameliorările de azi ale animalelor, poți să mai știi! Dar, mă rog al cui fiu era mînzulețul?

— Aa!, al unei văcuțe atît de blajine!

— E vorba, bag seamă, de un vițeluș, ca să ne păstrăm în tonul diminutivelor tale gingașe.

— *Vițel* se cheamă? — mă întrebă inoportunată interlocutoarea mea, făcînd figura vițelului la poarta nouă, din zicală.

Întîmplarea mi-a amintit de o discuție cu mult regretatul poet român de limbă germană, cunoscător și traducător strălucit al poeziei noastre populare, Alfred Margul Sperber, în legătură cu impresiile pe care i le împărtășise o tînără reporteră după o deplasare într-un sat.

— Și zici că ai fost într-o cooperativă agricolă de producție? — a întrebat-o curios poetul. Ce anume ai văzut mai plăcut acolo?

— În primul rînd niște purceluși. Așa de dulci și de roz erau!

— Dar vaci, vaci aveau? — a insistat mucalitul interlocutor. Ai văzut cînd le mulgeau și pe ce parte?

— O, da! Desigur, prin partea din urmă, că aveau niște ugere!!

— Ei bine, mulge-le dumneata așa, domnișoară, că doar vacile nu sînt oi și cînd ți-or face una boacănă, ai să înveți pe unde se mulge

[illegible]colo de latura nostimă a acestor dialoguri, o concluzie se impune — și aceasta nu numai pentru tinerii care, cum se spunea cu dreptate, nu demult, țin să obțină o diplomă în agricultură, deși n-au văzut niciodată o vacă — aceea că generațiile actuale, din motive extrem de complexe, sînt tot mai departe de natură, această *ignoranță* mergînd pînă acolo încît nici măcar animalele domestice, din osîrdia cărora se înfruptă *zilnic, nu* le *cunosc.* Nu întîmplător, pornind de la acest dureros adevăr, un om de știință din Occident propunea nu demult ca, în orice caz, în fiecare grădină zoologică să fie expuse și animale domestice deoarece s-a ajuns pînă acolo încît copiilor de azi — la cei din Europa se referea mai ales — le sînt mult mai familiare animalele exotice decît cele care populează spațiul nostru de viață.

Faptul că sîntem martorii unui asemenea ciudat fenomen nu-i deloc de mirare atît timp cît pînă și în manualele de școală de la clasele începătoare natura, mai ales cea intrată în viața *cotidiană* a *românului,* să fie prezentată destul de zgîrcit, printre alte teme, ca și cînd n-am [illegible] un popor — fiu al naturii, chiar dacă aspirăm [illegible] o desăvîrșită civilizație modernă. Nu e c[illegible]va aceasta un reflex mult prea timpuriu și prea lesne insinuat în ființa noastră de nociva poluare?

Cert e că în materie de cultivare a dragostei față de natură — dacă chiar simpla inițiere nu înseamnă prea puțin — trebuie făcut foarte mult, astfel încît un tînăr de azi să nu se simtă în mijlocul naturii, oricare ar fi aceasta, ca un vizitator stingher. Mă gîndesc între altele dacă principalele noastre edituri ce se adresează copiilor și tineretului n-ar putea crea o adevărată *colecție intitulată* «Cărțile naturii», sub egida căreia să se tipărească lucrări dintre cele mai diverse, de la beletristică propriu-zisă pe aceste teme pînă la broșurile de popularizare scrise cu sensibilitate și culoare.

Numai recurgînd la asemenea mijloace educative — între altele — vom putea să nu mai întîlnim tineri care să confunde gîștele cu oile, cărora vițelul să nu le apară drept un mînzuleț cu coarne și nici brînza să nu creadă că se face din colțunași cu brînză, cum ironiza cîndva un autor pe o eroină ruptă de viață.

Niculae STOIAN

CRONICA OREI ZERO

„n-avem timp să fim obosiți“

Discuțiile noastre, de data aceasta chiar pe terenul de sub zgomot și funingine, despre liliacul altoit, salix babilonica și tuia, mi se păreau o fata morgana. Nicolae Mărculescu însă îmi arăta prin întuneric tarlalele de pămînt proaspăt adus aici în zeci de camioane după o insistentă muncă de lămurire a administratorilor. Baci Marcu voia cu tot dinadinsul să mă facă să aud foșnetul moale al teilor citind adresa cu numărul 245/77 din 06.III.1974 în care văd cifre și denumiri de arbori, cifre și nume de flori, cifre și iarbă fără nume, iarbă... Acest parc adus lîngă furnalele de 1 000 m.c. pentru odihna ochilor obosiți de foc este semnat de ing. Petre Opriș, șeful secției. Urcăm pe niște scări de piatră albicioase de frig și neon în cabina de *comandă și controlul tehnologiei unde tablouri* luminoase cu cifre și grafice, cu semnale și simboluri, cu diagrame și *culori îmi ascund sensul.* De serviciu Valeriu Rupeanu, absolvent de liceu, care-și nota privind profesional în jur că totul e în regulă. Cunosc pe prim-furnalistul Alexandru Hășdețeanu. Lucrează de 20 de ani în muncă de noapte. «E mai obositoare dar ne-am obișnuit să dăm aceleași rezultate ca ziua. Într-o întreagă săptămînă nu dorm mai mult de 15-16 ore.» Îl întreb de ce și îmi spune că așa s-a obișnuit și că va avea timp să tot doarmă cînd o fi la pensie și mai tîrziu... Și Ghilă Traian și Haralambie Filaret ca și el... Dar iată că a sosit momentul «spectacolului» *pe care vi l-am promis în cronica trecută.* Stau pe niște pasarele între cer și pămînt, și... încet, dirijată și împinsă de «joardele» furnaliștilor, înaintează în jgheaburi negre lava dogorîtoare a fontei care la ieșirea din cuptor aruncă jerbe de fluturi incadescenți foșgăind halucinant, îmbătați de spațiu. Am văzut asemenea secvențe în filme documentare și artistice, în fotografii măiestrit lucrate, în picturi, în reportaje și romane, dar nici una din ipostazele prezentate nu traduc uriașul spectacol pe care îl vezi, îl miroși, îl simți. Trebuie să te afli acolo, să auzi foșnirea metalului, să privești fețele *topitorilor care mînă cu* «joarda» metalul viu, să simți pe față dogoarea aspră a temperaturii. În fața *nașterii metalului oamenii sînt tăcuți* și reflexivi ca în fața fantomelor de lavă ale bănuitului început. «Nu vă temeți de foc?» «Dacă ne-am teme, ne-am fi ales de mult altă meserie. Unii se tem și pleacă. Cu timpul se învață și focul cu noi și noi cu el și ne stimăm împreună. Cineva îmi vorbește de întrecerea socialistă care se desfășoară-n brigada întîi. Schimbul A a lansat chemarea către celelalte schimburi: B și C; ne-am angajat să economisim la sînge cocs și să producem mai multă fontă ca anul trecut pe vremea asta. Toate cele trei brigăzi se țin aproape, merg cap la cap, C-ul a luat-o *o țîră înainte dar nu-i bai,* apăsăm și noi pe accelerator cît se poate. Fonta curge umplînd aerul de dogoare și *scîntei violete... Simion* Pavel, șeful echipei de electricieni, îmi spune ceva despre procente, despre reducerea timpului, despre staționări, despre atenția în plus care se cere schimbului de noapte, despre folosirea rațională a iluminatului, evitarea funcționării utilajului în gol și despre faptul că noaptea, luați cu lucrul, n-au timp să obosească. Îl privesc. Noaptea e mai mult calm și mai multă minte în noi. Somnul se poate alunga, atunci cînd vine, cu o țigară sau cu vreo glumă. Printr-un ochi magic văd ce se întîmplă în măruntaiele cuptorului și cîte se mai întîmplă acolo și la ce temperaturi *mamă, mamă...* «Cînd e Anul nou și sîntem în schimbul întîi (aici schimbul de noapte), la ora douăsprezece cînd vorbește tovarășul Ceaușescu dăm cep cuptorului și apare pomul ăsta de scîntei pe care-l vedeți și fonta care sudează un an de altul...».

Am plecat încă înainte de a se termina... spectacolul, de care nu ne-am desprins ochii nici eu nici topitorii, nu pentru că se făcuse ora două, ci pentru că știam că baci Marcu în această zi dis-de-dimineață trebuie să fie din nou aici.

Am cunoscut în noaptea acestei cronici doi*sprezece bărbați care mi-au oferit* unul din cele mai adevărate spectacole, răsunînd limpede *în* noaptea densă și *umedă* ca *un impresionant* poem al muncii.

Coman ȘOVA

documentarul și fuga pînă la „înfrățirea între popoare“

În mod nedrept și comod, tînăra noastră generație de cineaști se reduce, în conștiința spectatorilor și, din păcate, chiar a unor critici, la acei autori care au avut fericirea unuia sau două filme de lung metraj artistic. Uităm, din prejudecăți, din nepăsare, pe acei reprezentanți care *nu* așteaptă *cu mîinile* în buzunar ziua marelui debut, ci *văzînd și făcînd* (aici expresia este cum nu se poate mai potrivită), adică în spatele unui aparat care fixează, documentare ori filme de televiziune pe care apucă să le vadă cine se nimerește dar care, privite cu atenție — și, de ce nu, cu dragoste — ne dau, nu de puține ori, o dreaptă măsură a rezervelor noastre de talent. Știu că nu este ușor să ții evidența debuturilor răzlețite în zonele nu cele mai privilegiate ale filmului (documentar, film TV), că nu putem îndemna spectatorul, cu zîmbetul pe buze, să dea o fugă pînă la *Înfrățirea între popoare* ca să nu piardă cutare scurt metraj ori să stea cu ochii pironiți la toate emisiunile TV. Poate ar fi una din sarcinile publicisticii cinematografice să informeze, din cînd în cînd, care este starea noului val de cineaști, văzut în toate compartimentele sale. Mă gîndeam la toate acestea după ce am luat cunoștință, prin intermediul televiziunii, de inspirata ecranizare «Sub pecetea tainei» a tinerilor Stere Gulea și Andrei-Cătălin Băleanu și după ce, la o mică distanță de timp, am aflat că la cinematograful *Moșilor* rulează în completare, *un scurt* metraj al *uneia* din colegele lor de generație: «În fiecare zi», al Feliciei Cernăianu.

M-am convins, *încă* o dată, *cît* de anevoie descoperă filmul nostru artistic emoția gesturilor cotidiene ale vieții și ale muncii, în timp ce destule documentare o surprind pînă și în liniștea firească, ori oboseala — firească, și ea — cu care trecem pragul dintre o zi și alta. Cred că dacă am lua-o pe eroina Feliciei Cernăianu, cu drumurile ei zilnice la alimentara cartierului și întoarcerile ei zilnice cu sacoșele pline, cu statul zilnic, în picioare, la bucătărie, dacă am transplanta, zic, toate acestea într-o peliculă artistică am exclama: «Ce simț al autenticității, ce salutară fugă de spectaculos etc.?» *Documentarul* a *trecut* însă — cel puțin, deocamdată — neobservat, căci se pare că o mai lungă experiență a cinematografului *nostru* de a se juca printre aparențe colorate ne-a nărăvit în a prețui asprimea adevărului doar prin contrast cu contrafacerea și surogatul, mai puțin pentru însăși frumusețea ei. Documentarele, prin ceea ce au ele mai bun, sînt o școală în care se învață estetica adevărului.

Magda MIHĂILESCU

Luni **15 aprilie,** *Cenaclul «FLACĂRA» va fi din nou prezent într-un amfiteatru studențesc. La invitația studenților Facultății de economia producției din cadrul Academiei de studii economice. Întîlnirea va începe la orele 17,30. Alături de gazde, redacția își rezervă 100 de locuri pentru invitații săi. Invitațiile pot fi solicitate și obținute numai luni 15 aprilie între orele 11 și 14,00 la sediul revistei.*

eugen simion: „scriitori români de azi“

Neîngrădit de obligația de a întocmi bibliografii sistematice și exhaustive, demersul critic din recenta carte a lui Eugen Simion se alcătuiește în funcție de o materie, am putea spune, caldă, pentru că ea are mireasma clipei fierbinți a hîrtiei proaspăt tipărite și pentru că, după cum titlul însuși o spune, este vorba despre personalități artistice în mișcare, a căror operă poate oferi încă deplină posibilitatea surprizei. Faptul referindu-se nu mai puțin la cazul operelor încheiate, cum ar fi aceea a lui Arghezi, despre care se poate discuta cu folos referitor la unghiul de umbră în care ar fi căzut de la un timp, deși «luminată o clipă într-o zonă a ei, opera continuînd să-și adune izvoarele secrete și să înalțe ceruri noi, insondabile, în altă parte».

Trei mari secțiuni dau profilul cărții, fiecăreia *revenindu-i* domeniul poeziei, prozei și, respectiv, criticii.

Scrisă alert, cu vioiciune, aș spune, de substanță, înțelegînd prin aceasta o vădită precizie a ideii critice, cartea *lui* Eugen Simion alternează cu bună-știință a măsurii expresia de tip eseistic cu aceea sobră, a paginii dense, de adevărată istorie literară. Ar fi de remarcat deci calitatea realizării acelei intenții pe care în principiu caută să se construiască orice text critic, și anume forța de sugestie, lapidaritate și mai presus de toate justețea formulei critice în raportare nemijlocită cu obiectul ei.

Remarcînd că întreaga carte este de fapt o schiță a principalelor direcții de evoluție a *literaturii române de azi,* titlurile celor trei mari capitole fiind chiar: «Evoluția poeziei» «Evoluția prozei», «Evoluția *criticii literare*», ne mai rămîne să constatăm că valoarea volumului critic în discuție n-ar fi fost atît de evidentă în lipsa fermității unor convingeri despre actul critic precum sînt acelea pe care autorul însuși le expune: « ... Simpla *critică de gust* mi se pare azi insuficientă, ca și *critica formelor* care tinde să codifice ceea ce de-abia a decodificat: opera. Totuși, nici gustul, nici obsesia formelor nu pot lipsi unui spirit critic interesat de textul și subtextul operei. Critica, așa cum o înțeleg, este un sistem de lectură, un mod personal de a te apropia de operă, un demers care, *folosind mijloace variate,* descoperă figura spiritului creator. Figura se poate defini nu numai prin *filozofia existenței* și *calitatea* expresiei, dar și printr-o poziție față de obiecte. În fond, opera exprimă nu numai universul pe care autorul îl poartă, dar și felul în care acest autor asumă universul de care este purtat...»

Dumitru ELIADE

ANTOLOGIE-REBUS

în carnaval

ORIZONTAL: 1) Celebru violonist italian care a *imortalizat* «Carnavalul din Veneția», cîntîndu-l în 20 de variațiuni compuse de dînsul — *Modă rustică feminină.* 2) Un soare! — Soția lui Pierrot sau ibovnica lui Arlechin. 3) Patria lui Zenon — Unguent — Cuprinde un carnaval și se găsește într-însul! 4) Tras la o parte — Mamă (arh.). 5) Aparat de radio — Partea de deasupra călcîiului la ghete. 6) Exclamație — Haină de carnaval — Notă. 7) Mișcare nervoasă involuntară — *Are un costum special* (dim.). 8) Întunecare (fig.) — Personaj din «D-ale carnavalului» *(cu... Baston!)* — *Final în carnaval!* 9) *Stimulent de producție arabă* — În vîltoarea carnavalului par clipe. 10) Păsări adorate în vechiul Egipt — Ne împiedică să vedem cînd roșește Colombina. 11) Zile de petreceri la vechii romani, asemănătoare cu carnavalul de astăzi (sing.) — Capul unui «Domino»! 12) *Inima lui Călin!* — Timp de petreceri și serbări în care nu se admit decît indecențe mascate.

VERTICAL: 1) Zgomotul de muzici și veselie din timpul carnavalului i-acoperă suspinul pricinuit de infidelitatea Colombinei — Oraș pe Coasta de Azur. 2) Personaj de carnaval, o amuză pe Colombina cucerind-o, spre disperarea lui Pierrot — Mascat sau nu, e nelipsit *în timpul* carnavalului. 3) Literă grecească — Săvîrșești. 4) Meserie primejdioasă cînd te cheamă Păun — Culoare. 5) ..., che tare-s minunate! — Îmi însușesc pe nedrept — Azil pentru fiarele captive *(cu... clowni!).* 6) Odinioară, dare extraordinară — *Arta de a imita fără vorbă — Poftim... la carnaval! 7) De ploaie* — Arbori coniferi — Fruct a cărui istorie e tot atît de veche ca și aceea a omului. 8) Noroi — Oraș italian în care carnavalul are un fast și un pitoresc deosebit. 9) ... bine că nu! — Piesă de H. Ibsen — E bătută cîteodată în locul dobitocului de sub ea. 10) Tablă de cositor — *În joc* 11) *1974!* — Alai de mascați în carnaval. 12) Autorul piesei «D-ale carnavalului» — Vas.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
P	A	G	A	N	I	N	I	◣	S	A	C
2 I	R	■	C	O	L	O	M	B	I	N	A
3 E	L	E	A	■	I	R	■	A	N	■	R
4 R	E	T	R	A	S	■	V	■	I	M	A
5 R	C	A	■	P	■	P	E	N	E	A	G
6 A	H	■		I	M	I	N	O	■	S	I
7 T	I	C	■	T	I	N	E	R	I	C	A
8 ◣	N	O	R	■	M	I	T	A	■	A	L
9 N	■	M	O	C	A	■	I	■	O	R	E
10 I	R	I	S	I	■	M	A	S	C	A	■
11 S	A	T	U	R	N	A	■	E	■	D	O
12 A	L	I	■	C	A	R	N	A	V	A	L

Dicționar: ELEA, IMA, RCA, PENEAG, SINIE.

Matey At.
(«Revista Jocurilor» Nr. 82,
11 februarie 1934)

Dezlegarea jocului PENTRU MIC ȘI MARE, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PITIC — AMAR. 2) ENO — COMUNA. 3) RACI — BĂIAT. 4) LIA — NANA — E. 5) AN — MINUTA. 6) TRIL — NALT. 7) LEAC — CT — II. 8) E — DINA — AMU. 9) GRAMADITA. 10) ICRE — ADUNA.

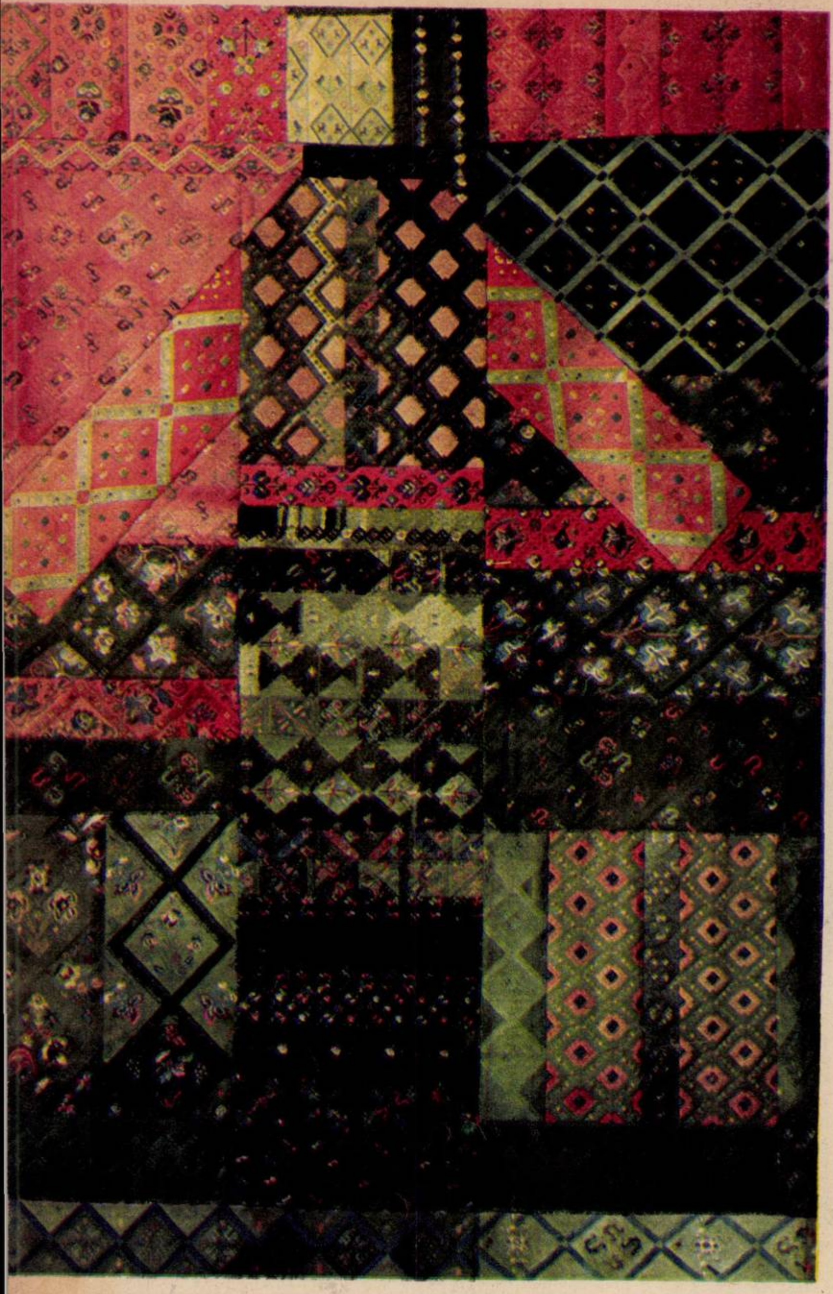

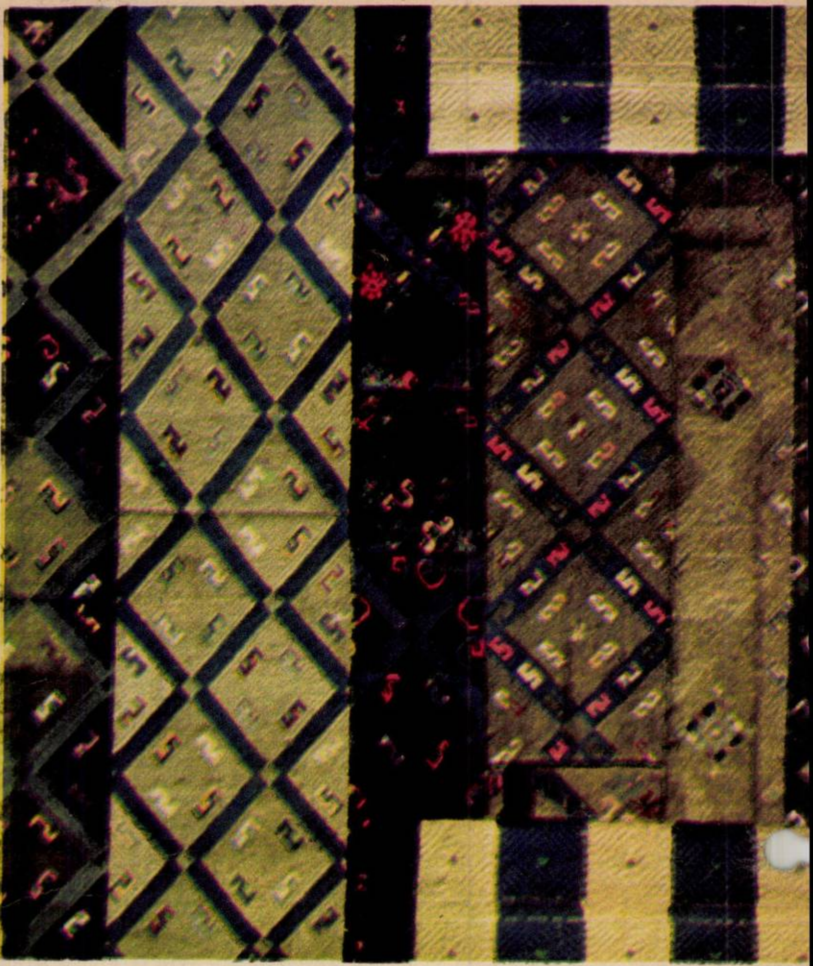

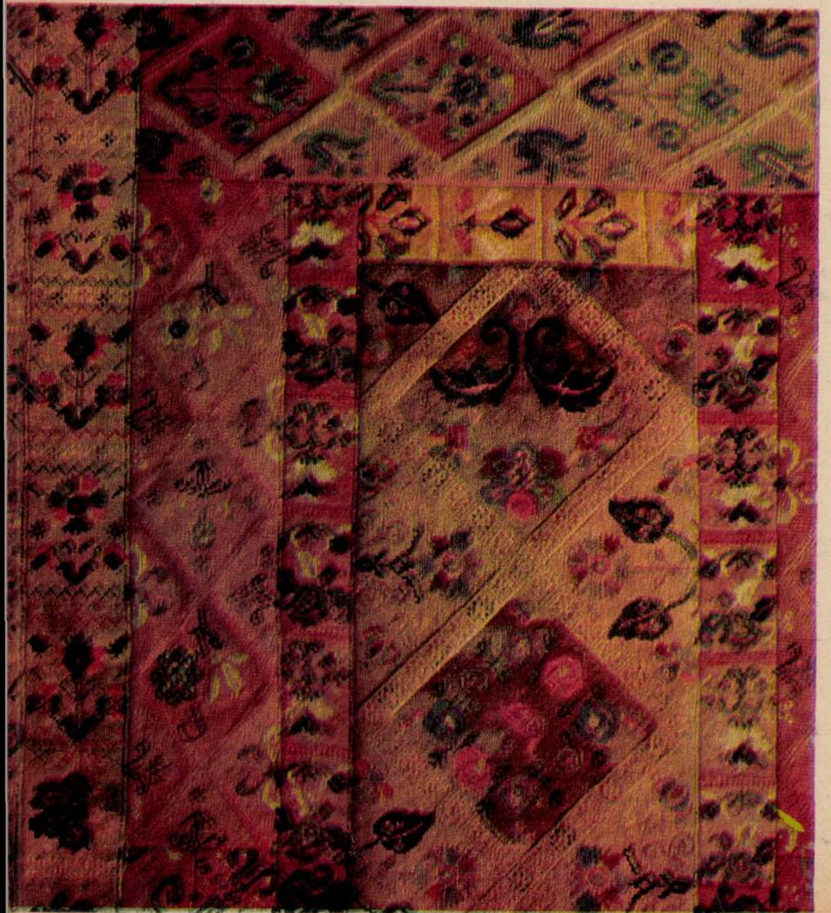

reverii din ceasuri tîrzii și tăcute

Înainte de a fi o compoziție cu splendorile ei cromatice și formale, o imagine este totdeauna istoria unei emoții pe care artistul o trăiește într-o clipă. Sau istoria unei culori care nu se mai poate șterge de pe retinele memoriei, sau istoria unei forme care revine mereu. Dar uneori o compoziție este și istoria unei așteptări, a unei lungi și tainice gestații care trece prin anotimpuri și ani. Tapiseriile Lenei Constante s-au născut sub acest semn miraculos al așteptărilor.

Înainte de a purta un nume și de a deveni ecrane pe care fantezia artistei a închipuit un pridvor al florilor, o poartă a nopții sau o femeie și-un pîrîu, materia primă a acestor imagini a fost o pînză umilă pe care mîna și ochii femeilor pădurene au brodat, în lungile nopți de iarnă transilvană, sau în clipele de răgaz, flori care nu există dar care de sute de ani înfloresc pe aceleași bucăți de pînză, și care nu se veștejesc niciodată, pentru că ele sînt visul despre flori al acestor femei din acel sat hunedorean sau tăcute motive geometrice despre care nimeni nu mai știe de unde vin de bătrîne ce sînt. Brodate pe mînecile sau pe piepții cămășilor,ele au cunoscut sărbătorile cu clopote, petrecerile cu cîntece, drumurile iernilor și verilor, sudoarea muncilor, dragostea, tinerețea și bătrînețea și adeseori uitarea acelor femei care le-au lucrat și purtat. Lena Constante văzîndu-le s-a îndrăgostit de ele și răpindu-le efemerului le-a dăruit un nou sens artistic creînd aceste tapiserii. Ea a înglobat în acestea nu numai 400 de cămăși brodate dar și timpul, timpul sutelor de femei pe o durată de cincizeci de ani cel puțin, precum și cîntecele lor murmurate și nu se știe niciodată dacă nu și lacrimile lor.

Acum aceste motive ornamentale au un alt nume. Căutînd corespondențe cromatice adecvate și echilibrul culorilor în raporturile lor, în noile ipostaze, ordonînd cu migală suprafețele după canoanele unei geometrii afective, artista a creat o suită de compoziții în care masele ornamentale sînt module care, ritmate, nasc noi imagini. Ceea ce fascinează la acest tapiserii de la prima privire sînt însă acele culori care adeseori nu există în stare pură, nuanțe pe care le-a creat soarele furînd din strălucirea pigmenților, nuanțe stinse, aproape ireale, pe care artista le folosește cu inegalabilă măiestrie pentru a crea acea atmosferă care dă fiecărei lucrări o identitate distinctă. Și o semnificație. Prin ele se naște de fiecare dată o poveste în imagine. Unele dintre lucrări sînt asemenea unui joc optic pur, care fascinează retina, ca în compozițiile op-art, sugerînd infinite posibilități combinatorii, altele reiau, la alte dimensiuni și în alt context,ritmurile ornamenticii populare («Paralele», «Pridvorul florilor», «Crestături»). Intențiile figurale sînt rare, doar în «Femeia și pîrîul», unde desenul figurii, ingenios stilizat, trimite la o realitate văzută. Celelalte lucrări se supun imaginației fertile a artistei care sugerează prin mijloace cromatice și alăturări neașteptate de forme un vis, o mirifică primăvară, o noapte înstelată, nașterea unei zile cu tot evantaiul ei de culori, ori trecerea lunii printr-o grădină. Sînt reverii din ceasuri tîrzii și tăcute ori, poate, confesiunile unei ființe care mai călătorește cu dragoste și candoare prin minunatele imperii ale folclorului românesc.

Cornel BOZBICI

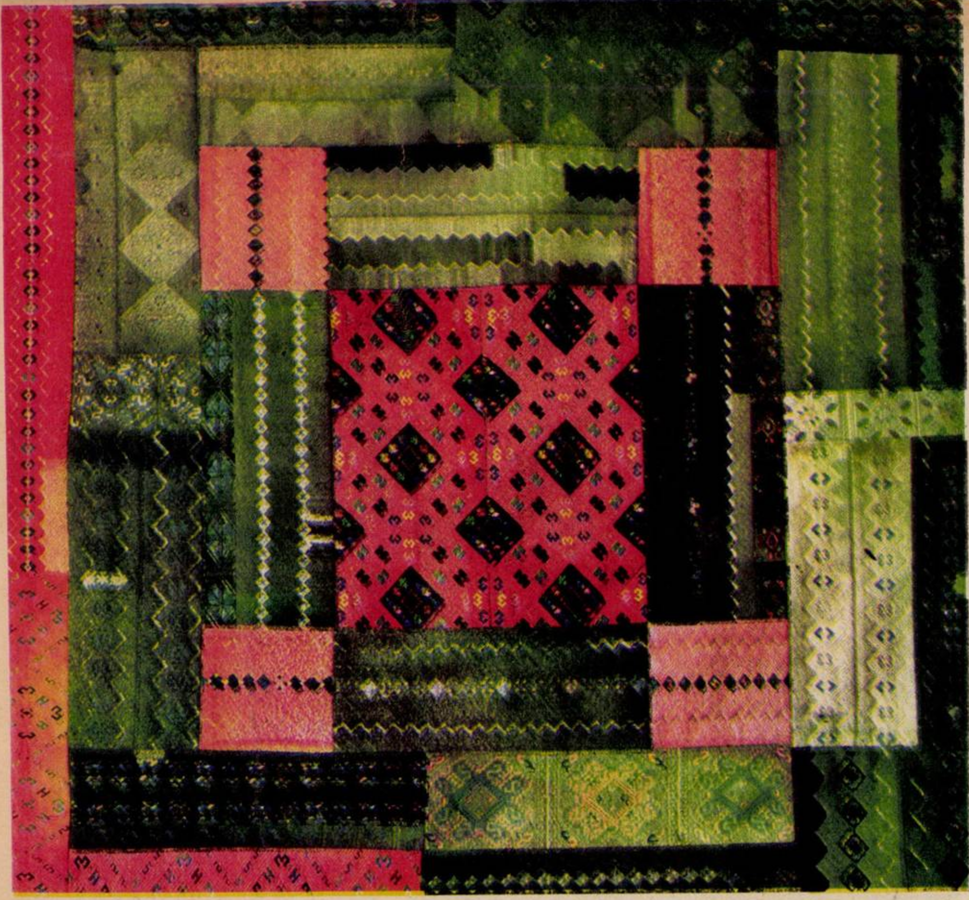

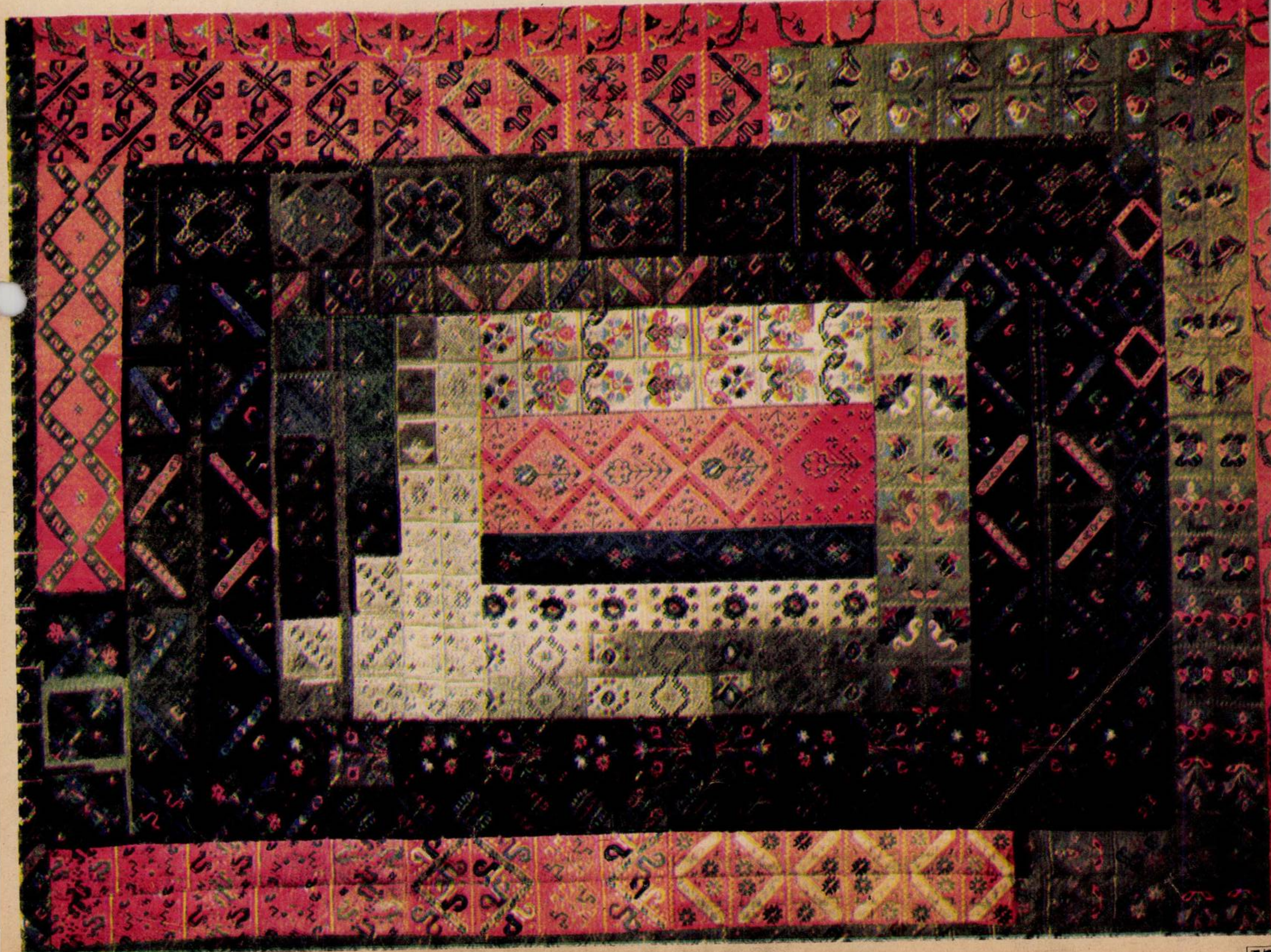

17

memoriile lui şerban cioculescu (56)

la „facla literară“

Am colaborat la «Facla literară», de la numărul 1 pînă la ultimul, 16, inclusiv; nu-mi amintesc de ce am lipsit de la numerele 7, 9 şi 11. Urmăream cu febrilitate afişele care, vorba aceea, acopereau zidurile Capitalei. Nu figuram pe primul, care menţiona nume cunoscute, urmate de etc., etc., etc. Îmi spuneam, cu umor:

— Eu sînt la al treilea etc.

Avansam, în ochii mei, treptat. La numărul al doilea, faţă de aceeaşi situaţie, mă consolam la gîndul:

— Sînt la al doilea etc.

Şi aşa mai departe, pînă ce, la al patrulea număr, figuram cu numele întreg, la coada listei colaboratorilor, ca să urc treptat-treptat, pînă către mijlocul ei. Eram acum «cineva».

Savuram promovarea mea publicitară, în acelaşi spirit de autoironie, care îmi întreţinea umorul, de pe atunci foarte dezvoltat în structura mea sufletească.

Nu mi-a plăcut, de la întîiul la cel din urmă număr, hîrtia proastă, aleasă dintr-un spirit e economie, pentru a face faţă cheltuielilor şi a echilibra bugetul revistei. Nu m-am împăcat, dintre toate romanele care au fost publicate, cu *La Garçonne (Băetana)* de Victor Margueritte, pe care nici astăzi nu-l mistui, pentru excesul ău de erotism. Am fost oarecum zdruncinat în repulsia mea cînd am aflat că romanul avusese ca efect retragerea Legiunii de onoare, care i-a dat autorului satisfacţia, în semn de solidarizare, a restituirii de către idolul lui N.D. Cocea (şi al meu), Anatole France, a aceluiaşi mult rîvnit ordin. Cu toate acestea, n-am putut reciti, nici tunci, nici mai tîrziu, pînă la capăt, cartea de candal cu enorma ei inflaţie de erotism. Îmi puneam:

— Asta nu-i literatură, iar dacă nu-i curată pornografie, e pornografie murdară!

Că nu era la mine efectul unei prejudecăţi, ci l unui simţ de pudoare, neîmpins pînă la ceea e francezii numesc «pudibonderie», mi se ămurea prin faptul că gustam reproducerile in Felicien Rops, altădată şi ele obiect de candal. Sînt însă, pretutindeni, trepte.

Colaborarea la «Facla literară» a fost pentru mine o încîntare aproape integrală. Întîi de toate, mi plăcea grozav N.D. Cocea, cu aerul său trengăresc, de satir chelbos, dar ale cărui uviţe de păr temporale, mereu răzvrătite, duceau a coarne. Cum nu lucram în redacţie, eram redactor extern, deţinător, ce e drept, cronicii literare, dar plătit «cu bucata». Îl vedeam destul de rar şi nu totdeauna la depunerea şi la încasarea articolului. Se spunea despre că nu-şi plătea colaboratorii. După cîte ştiu, «Facla literară» şi-a onorat angajamentele. -am auzit nici o bombăneală în această privinţă. dversarii i-au denunţat alte năravuri, mai grave, rivind viaţa sa particulară. Se ţesuse chiar o gendă de imoralitate în jurul lui. N.D. Cocea o ignora, dar nu se sinchisea s-o dezmintă. a mai mult, mi se pare că făcea haz de ea şi prin aceasta dădea duşmanilor impresia de cinism. În realitate, era un entuziast, în privinţa ideilor, un sentimental care se înduioşa la reprezentaţii teatrale în genul lui «Poliche» al lui Henri Bataille, şi un tată foarte iubitor.

Nu o dată am văzut-o pe micuţa Dina, viitoarea mare actriţă, dînd buzna în biroul tatălui ei. Într-un rînd, eram de faţă cînd l-a întrebat:

— Unde mergem diseară, tată?

— Unde vrei să mergem, fetiţo? La «Şcoala cocotelor».

Era o comedie de succes, din repertoriul *Teatrului Mic*, dacă nu mă înşel. Desigur, piesa nu corespundea, plastic vorbind, titlului, iar «fetiţa», în vîrstă de 10–11 ani, putea să se distreze copios la situaţiile comice din piesă, fără riscul de a fi «coruptă».

Directorul îmi lăsase libertate deplină, arătîndu-mi de la început o încredere integrală. Aceasta-i enorm pentru un debutant, lăsat în voia lui, să taie şi să spînzure. O singură dată mi-a oprit însă Cocea elanul negativist. Apăruse la Casa Şcoalelor, de sub direcţia literară a profesorului Mihail Dragomirescu, o culegere selectivă din opera lirică a lui Alexandru Macedonski. Cum în acel moment eram dintre cei mereu «montaţi» contra nefericitului autor al epigramei contra lui Eminescu, am scris un articol fulminant. N.D. Cocea l-a citit în pagină şi a dat dispoziţie să fie scos din sumar: apoi m-a chemat şi mi-a spus:

— Dragul meu, poate că ai dreptate, dumneata eşti critic literar, eu sînt simplu cititor. Nu discut aşadar cu dumneata despre valoarea poeziei lui Macedonski. Dar ce vrei? Eu nu pot să uit că am fost în adolescenţă legănat de armonia versurilor lui, că m-am îmbătat la lectura «Nopţii de mai» şi că am recitat cu ardoare:

«Veniţi, privighetoarea cîntă şi liliacul e-nflorit».

Nu te supăra că nu pot, înţelege, nu pot să public articolul dumitale. Treci însă, te rog, la casierie şi încasează-ţi articolul. Am dat dispoziţie ca să figurezi pe stat.

Am înţeles, din patosul cu care mi-a vorbit, că N.D. Cocea ţinea să rămînă credincios pasiunii lui literare şi că ar fi socotit din parte-i un sacrilegiu ca Macedonski să fie lovit în foaia sa.

Cînd i-am răspuns la întrebarea:

— Ce ne dai pentru numărul viitor? că am de gînd să scriu despre recentul volum de versuri al lui Ion Pillat, «Pe Argeş în sus», apărut în Editura Cultura naţională, parcă-l văd cum mi-a spus cu exuberanţă:

— Dă-i la cap, dragul meu, nepoţelului de şobolani!

Şobolanii erau, după porecla dată lor mai de demult, de către Constantin Mille, directorul «Adevĕrului», cei trei fraţi Brătianu: Ionel, Vintilă şi Dinu.

Nu i-am promis nimic. Nu citisem încă volumul, pe care-l cumpărasem în ajun. După lectură am scris însă un articol pozitiv, dîndu-mi seama că era o carte bună. Ba chiar, după obiceiul meu, consultasem la Biblioteca Academiei celelalte volume ale prolificului poet şi ajunsesem la încheierea că este întîia lui operă valoroasă, care-l obligă să continuie pe aceeaşi linie.

Cînd i-am adus articolul următor, N.D. Cocea nu s-a arătat deloc supărat că nu-i dădusem la cap nepoţelului. Dimpotrivă! Îi stîrnisem interesul pentru carte, şi-o procurase şi, după citire, mi-a dat dreptate. M-a întîmpinat aşadar cu un elan de aprobare:

— Ştii că ai avut dreptate cu Ion Pillat? E un poet. Uite ce-a putut da familia... Nu mă aşteptam la una ca aceasta. Ei, drăcie cu pălărie!

Atunci am auzit întîiaşi dată această sintagmă a mirării. Mai tîrziu, un filolog mi-a divulgat sensul ei scabros, în legătură cu aspectul nu ştiu cărei plante, aşa cum a văzut-o poporul.

O singură dată am avut o neînţelegere cu directorul meu. Se zvonea în redacţie că un oarecare Minar, pe atunci încă puţin cunoscut, colaborase cu Caragiale la dramatizarea *Făcliei de Paşti* şi că asta va fi «lovitura» numărului nostru viitor. L-am aşteptat pe N.D. Cocea, să-l previn asupra unei eventuale mistificări. L-am prins însă într-un moment prost. A intrat în birou, n-a primit decît pe un singur colaborator, m-a rugat să-l iert că e grăbit, a ieşit apoi val-vîrtej din biroul său, iar cînd m-am luat după el să-i spun că ar putea fi un fals, Cocea m-a repezit impacient:

— Ce-are a face, dragă Cioculescu? Facem şi noi puţin scandal. E o tiribombă!....

Cuvîntul era la modă. Îl lansase un «şlagăr» de beţie:

— Cu tiribomba, uite-aşa....
Ţuică şi rachiu aş bea!

A trebuit să renunţ. Articolul introductiv şi piesa scrisă «în colaborare», desigur de Octav Minar, care semna prea modest al doilea, în umbra marelui stilist care-i trecuse condeiul, au apărut în numărul 10, în nouă pagini, dîndu-i curaj plastografului care ţinea la dispoziţia oricui reproducerea fotografică a pretinselor scrisori primite de la Caragiale, să continuie cu alte si alte falsuri de acelasi calibru, pe care ulterior le-am denunţat în două foiletoane, rămase fără nici un răspuns şi mai ales fără intentarea unei acţiuni de proces în calomnie, unde aş fi cerut expertiza grafologică. Ba mai mult: omul — scuzaţi improprietatea termenului — mă saluta pe stradă şi mă aborda cu obsecviozitate, ca şi cum nimic nu s-ar fi petrecut. La cîţiva ani după acest fals, cu *O făclie de Paşti*, G.M. Vlădescu l-a denunţat în revista literară a lui Liviu Rebreanu, că în iunie 1912, la ştirea morţii subite a lui Caragiale la Berlin, veste care căzuse ca un trăsnet în toată ţara, amîndoi îşi dădeau, ca adulţi, examene de liceu şi-şi exprimau unul altuia părerea de rău că nu-l văzuseră şi nu-l cunoscuseră pe marele dispărut.

«Facla literară» a fost aşadar nu numai prima tribună a subscrisului, ci din păcate si o trambulină de lansare a falsurilor lui Minar!

Am încercat să-mi recitesc articolele din «Facla literară». Mărturisesc că n-am izbutit. Din parcurgerea lor rapidă, mi-am dat seama, încă o dată, că eram teribil de negativist la acea vîrstă (de 20–21 de ani). Din cele treisprezece articole, dacă scad pe acela închinat lui C. Dobrogeanu-Gherea şi pe cele două scrise despre Ernest Renan, rămîn zece consacrate contemporanilor, în această ordine cronologică, adică număr cu număr de revistă: Cezar Petrescu, Demostene Botez, Camil Petrescu, Ion Buzdugan şi Leon Donici (Dobronravov), G. Talaz, maiorul Gh. Brăescu, Panait Cerna (la zece ani de la moartea lui), Ion Pillat, N. Davidescu, Ion Sîn-Giorgiu şi Virgiliu Moscovici. Numai patru din aceşti scriitori au fost cruţaţi: Demostene Botez, Camil Petrescu (căruia aveam să-i fiu peste un an colaborator la revista lui, *Săptămîna muncii intelectuale*), maiorul Brăescu şi Ion Pillat. Ceilalţi erau mai mult sau mai puţin sumar «executaţi» fără milă. Pentru exemplificare, îmi iau îngăduinţa să reproduc finalul de articol în care luam în primire prima carte a lui Leon Donici în româneşte (a doua, *Noul seminar*, apărută postum, în Cultura naţională, am recomandat-o ca pe o carte bună).

«*Revoluţia Rusă* de *Leon Donici*

Leon Donici, strănepotul fabulistului Donici, de curînd venit la noi din Rusia, şi-a cucerit lesne o reputaţie neprecupeţită. Prestigiul de literat rus cu oarecare renume l-a făcut să dobîndească o grabnică reputaţie la noi. Scrie la toate revistele şi despre orice. Ne face cunoscută Rusia şi ne scuteşte de o străduinţă, fiindcă pe noi nu ne interesează decît Franţa. În Rusia a văzut tot şi cunoaşte pe toţi. E *per tu* cu toate celebrităţile de acolo. Aceasta impune cafenelei noastre literare. Dedicaţiile vor face restul. *Revoluţia Rusă* e primul său volum în româneşte.

Peste un an vom avea un raft. Pînă atunci însă, ne repezim pe cartea editată de prima noastră editură, *Cultura naţională*. Admiraţia şi respectul ne taie răsuflarea. Somităţi revoluţionare îl opresc, celebrităţi îl salută, ilustraţii îl acostează, nemuritori îl consultă, genii, cer colaborarea. Doamne, cît sînt de interes[illegible] *Amintirile*, *Schiţele* şi *Impresiile* sale!

Ce stil sublim şi grandios!

«Aripa grozavă a războiului.... acoperea cu umbra sa neagră o jumătate de glob».

«La orizont se ridica un nor mare şi negru».

«Pe străzi zi şi noapte trecea chipul morţii cu ochii adînci».

Cartea va fi citită cu interes de prietenii autorului, ca fiind un impozant catalog al relaţiunilor sale personale. Remarcăm: simpatia autorului faţă de Leonid Andreev şi antipatia sa faţă de Maxim Gorki.

Documentul asupra Revoluţiei ruseşti este submediocru: valoarea literară, nulă; snoavele, anecdotele, fac cartea accesibilă îndeosebi elevilor de liceu. O recomandăm Ministerului de Instrucţiune Publică, spre aprobare».

Sprinţar condei, nu-i aşa? Cu atîta pot să mă laud, privind retrospectiv, cu peste 50 de ani în urmă... Oricum, mica mea serie de cronici, bune-rele, mi-au acordat o invidiabilă carte de vizită. Nu mă pot plînge, ca marele Caragiale (I.L.), că am fost un «om fără noroc».

---

serial flacăra

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (11)

o afacere cu ace

— Arătam în numărul trecut peripeţiile care u dus la capturarea evadatului M.I., după o urmărire dramatică pe bulevardul «6 Martie» şi leile Cişmigiului. Totul s-a sfîrşit cu bine, dar pilogul s-a consumat cîteva ore mai tîrziu, noaptea, în rezerva de spital unde primeam primele îngrijiri medicale. Acolo am primit vizita colegului meu Andrei, care tocmai în dimineaţa aceea, cînd vusesem mai mare nevoie ca oricînd de el, lipse de la apel...

Cînd a aflat de la mine că evadatul a fost prins, s-au umezit ochii, de astă dată de fericire.

Cît despre mine simţeam că nici în spital nu voi vea linişte. Din nou mă încercau sentimente de eamă, de emoţie. Ştiam că Andrei îmi va cere nele amănunte privind desfăşurarea operaţiunii, re nu-mi făceau cinste şi deci nu-l vor satisface e deplin. Am fost nevoit să-l informez fidel şi suport judecata subalternului, care la auzul elor petrecute — cînd muncitorii mi-au pus pistolul în mînă — s-a schimbat la faţă: dispăruse ucuria ce-i radia din ochi.

Fusesem pregătit sufleteşte pentru o asemenea enă, căci doar îmi cunoşteam subalternul, aşa um şi el avea obligaţia morală să-şi cunoască eful, cu defectele şi calităţile lui. În cele din urmă, zibil stingherit, Andrei s-a arătat satisfăcut, remarcînd şi el că misiunea a fost, totuşi, îndeplinită! Andrei se purtase blînd cu mine pentru că-şi cea probabil şi el un proces de conştiinţă. În onsecinţă, nu avea suportul moral ca să mă crice pentru insuccesul în lupta corp la corp cu fractorul şi care m-a determinat să recurg la utorul populaţiei. Dealtfel, acest sprijin al cetănilor contravenea firii sale mîndre, dar noi îl preciam ca necesar şi recurgem şi azi la el în siaţii dificile. Sîntem convinşi de forţa şi eficienţa ţervenţiei oamenilor muncii.

Înainte de a încheia acest episod merită amintit, în paranteză, că 20 de ani după aceste întîmplări B.M. (cel care fusese identificat în biserică, după fotografie), întîlnindu-mă pe stradă, m-a rugat cu insistenţă să-i încredinţez numele persoanei care l-ar fi denunţat. Şi de data asta a refuzat să creadă că fusese recunoscut după fotografia din perioada adolescenţei...

— *Tovarăşe colonel Ceacanica. Am ajuns acum să ne cunoaştem mai bine şi am reţinut din una din convorbirile noastre că v-a preocupat în mod deosebit psihologia judiciară. Din cazurile povestite de dumneavoastră pînă acum, această ramură a criminalisticii a cam absentat. Probabil şi din vina mea, fiindcă nu v-am pus întrebarea cuvenită. N-aţi dori să umpleţi această lacună?*

— De fiecare dată cînd mă aflu în compania foştilor colegi, cu toţii sîntem tentaţi ca să readucem în discuţie speţele pentru a căror rezolvare s-au folosit metode cu note inedite. Incursiunile retrospective în cei aproape 30 de ani de activitate poliţienească, pe lîngă faptul că ne oferă posibilitatea unor comentarii de înaltă ţinută şi satisfacţie profesională, au menirea să ne proiecteze într-un «tunel al timpului», în frumoşii ani ai tinereţii!

Unul din cazurile care se înscriu în cadrul întrebării dumneavoastră şi care a fost considerat de noi, la vremea sa, drept «afacerea numărul 1», merită a fi amintit. S-ar părea că metodele folosite atunci fac parte din arsenalul lombrosian. De fapt comportamentul nostru s-a situat în limitele psihologiei judiciare, corelată cu forme de cvasitelepatie sau hipnoză. Dar elementul hotărîtor a fost flerul.

Cum s-au întîmplat lucrurile? Locotenent-colonelul Nicolae Bogdan, adjunct al comandantului Miliţiei Capitalei, primise însărcinarea să acorde toată atenţia acţiunii pentru identificarea şi prinderea infractorilor în cazul furtului cutiei cu ace pentru maşini de cusut «Singer», spargere săvîrşită în incinta Fabricii de confecţii Bucureşti. Conducerea ministerului nostru urmărea cu mult interes mersul cercetărilor, cunoscînd că, pe o anumită durată de timp, fabrica, miile ei de muncitori nu-şi mai puteau continua activitatea fără această rezervă de ace importată din Occident încă dinainte de război. Or, în acea perioadă, repetarea unei asemenea operaţii de import fiind imposibilă, valoarea pagubelor generate de furt lua proporţii remarcabile.

În urma primelor cercetări au fost relevate unele aspecte care îndreptăţeau eliminarea ipotezei potrivit căreia autorul s-ar fi aflat în afara mediului salariaţilor. Constatarea că pentru acest produs al infracţiunii nu exista o piaţă de desfacere a determinat colectivul de anchetă să reţină şi ipoteza unei acţiuni de sabotaj economic.

A doua zi am fost invitat, împreună cu un subofiţer, să particip la o şedinţă chiar în clădirea întreprinderii, în sala unde se consumase infracţiunea.

Fuseseră mobilizaţi toţi salariaţii şi aşezaţi într-o formaţie asemănătoare celei de front, în rînd cîte trei. Doi ofiţeri din conducerea direcţiei noastre, împreună cu directorul întreprinderii, urmau să ia cuvîntul. Prelegerile trebuiau să se încheie cu un apel adresat oamenilor cinstiţi de a-şi da concursul pentru demascarea hoţului. Se făcea un apel şi la conştiinţa făptaşului necunoscut ca să procedeze singur la restabilirea situaţiei prin abandonarea acelor în incinta fabricii.

În timpul expunerii m-am plasat în spatele prezidiului, care stătea în picioare în mijlocul salonului. L-am anunţat pe colegul meu că în timpul cuvîntărilor voi încerca să trec în revistă fizionomia, privirea şi mimica tuturor, deşi mărturisesc sincer că nu întrezăream un succes. Scontam totuşi pe o cît de mică posibilitate de a depista un suspect — din atîţia salariaţi prezenţi! — observînd o eventuală tresărire, cît de slabă, a omului şocat ori timorat. Privirea îmi aluneca aidoma razelor unui reflector. Subofiterul era pregătit ca, la cel mai mic semn, să-l scoată din sală, în linişte şi neobservat, pe cel vizat de mine.

După cîteva minute, parcă un fluid magnetic m-a fixat asupra unui tînăr din rîndul trei, al cărui os hioid — mărul lui Adam, cum i se mai spune — sălta de fiecare dată cînd privirile noastre se-ntîlneau. Curioasă sincronizare a dansului hioidului cu întîlnirea noastră vizuală! Simultan cu fiecare oscilaţie a acestui «măr», percepeam vizual şi parcă şi auditiv înghiţitul în sec. «A înghiţit mărul discordiei — îmi spuneam eu — pentru a evita discuţia cu noi».

Cu toată fragilitatea supoziţiilor mele mi-am permis să verific embrionul de suspiciune; în fond, dacă tînărul se va dovedi nevinovat, nu va avea nimic de suferit, iar eu, în schimb, voi cîştiga o fărîmă de experienţă în plus.

Conform înţelegerii, colegul meu s-a dus prin spatele «frontului» şi, împreună cu tînărul vizat, pe care-l trăsese de mîneca hainei, s-au strecurat odată cu mine pînă în curtea întreprinderii, fără a ne face observaţi de către cei care rămăseseră în salon. Odată ajunşi toţi trei în maşina care pornise spre Miliţia Capitalei, eram îngrijoraţi în egală măsură: tînărul — venit de la ţară, nu demult, în Bucureşti — pentru că fusese luat pe neaşteptate, iar noi pentru că am acţionat fără acordul prealabil al şefului, care ignora iniţiativa noastră.

După cîteva minute de linişte apăsătoare, am abandonat ideea de a verifica şi a discuta cu tînărul la sediul Miliţiei. În adevăr, această activitate ar fi necesitat cîteva zeci de minute, răstimp în care putea lua sfîrşit acţiunea din fabrică şi s-ar fi sesizat absenţa noastră. Singura ieşire din dilemă — pentru că nici nu renunţam la ideea că suspectul nostru ar putea fi autorul furtului — era un interogatoriu fulger în maşina ce trebuia să circule pe străzile oraşului, pentru a ne putea deplasa cu operativitate la locul unde s-ar găsi ascunse acele.

Dumitru CEACANICA
Lionel NIŢESCU

(Va urma)

pe siret, la stînga, vor răsări orașe

Cunoaşteţi oraşele Oituz şi Trotuş? Nu le căutaţi pe hărţi şi nici în cărţile de istorie. Ele nu s-au născut încă. Dar vor exista. Dacă nu aşa numite, deşi rezonanţa acestor nume în geografia Moldovei înclină spre ele, vom găsi curînd pe hărţi, în anuare, în reportaje, în manualele şcolare de geografie şi istorie contemporană, cel de-al treilea municipiu al judeţului Bacău, aflat în zona industrială Comăneşti-Moineşti, şi ne vom duce să ne petrecem vacanţele în oraşul de pe valea apei Slănicului care se numea odată Slănic Moldova şi se învecina cu vechiul oraş al sării — Tîrgu Ocna.

Nu-i anticipaţie, nu-i ficţiune. Dacă ideea iniţială de unificare a oraşelor respective părea o utopie, aşa cum scriam în reportajul despre arhitecta Viorica Novac, dacă ideea de *sistem urban* părea, întru început, un transfer forţat din cibernetică în viaţă, iată că studii serioase pledează pentru ele, devin decizie şi acţiune, realitate apropiată. Aşa cum a hotărît o recentă sesiune a Consiliului popular judeţean Bacău, special dedicată proiectului de sistematizare a localităţilor rurale şi urbane.

Dintotdeauna aşezările umane au avut ca înseşi oamenii, istorie şi destin. Viitorul proiectează oraşul şi satul românesc într-un destin calculat ştiinţific, într-un destin care se cheamă dezvoltare, progres, civilizaţie, care anulează dezechilibrele dintre ele şi dintre zonele ţării şi acest program se cheamă, cu un singur cuvînt, cuprinzător — *sistematizare*. Un viitor care a început cum îmi spunea inginerul **Ştefan Cichi**, directorul Institutului de proiectări judeţene — laboratorul unde ideile au devenit schiţe şi proiecte, detalii de sistematizare a tuturor localităţilor judeţului Bacău. În biroul său, în faţa multor planşe, planuri, machete, aflu lucruri care mă surprind. Bat ţara de mult ca reporter, am umblat ceva prin judeţul acesta de mijloc al Moldovei, dar niciodată n-am sesizat că în această parte de loc, pe hartă, cît palma, există o atît de mare diferenţă urbanistică între munte şi şes, între est şi vest.

— În sistematizarea localităţilor noastre urbane şi rurale am pornit, fireşte, de la studiul condiţiilor reale — geografice, economice, istorice. Aş vrea să vă precizez că, dacă judeţul Bacău dispune de toate cele trei forme de relief — munte, deal, şes — nu dispune şi de o dezvoltare cît de cît echilibrată între aceste zone. S-a constatat că zona de munte, influenţată de exploatarea bogăţiilor naturale pe care le are, a căpătat de-a lungul istoriei o situaţie rurală şi urbană mult mai bună. Observaţi (şi întinde o *baghetă spre o hartă) că oraşele judeţului sînt* masate aici — Moineşti, Comăneşti, Gh. Gheorghiu-Dej, Slănic, Tîrgu Ocna.

Oraşe care au dezvoltat drumurile, legăturile rutiere cu reşedinţa de judeţ, cu teritoriile limitrofe, au polarizat economic şi cultural viaţa satelor, au influenţat şi favorizat ridicarea nivelului acestora. Să luăm spre exemplu comunele Dărmăneşti şi Dofteana. Ele pot, oricînd, căpăta caracter urban. Au centre civice bine închegate, au apă potabilă în case, au dotări social-culturale la nivelul oraşelor, au încălzire centrală. Să privim şi spre partea de est a judeţului. Observaţi, *aici în zona din stînga Siretului, care reprezintă* o treime din teritoriul judeţului, nici un oraş, nici o localitate urbană. Şi dacă intrăm în descrierea mai amănunţită a localităţilor, comunele şi satele acestei zone sînt net diferite de cele pomenite mai sus. Ridicarea din punct de vedere social-economic a acestei părţi este una din axele principale ale acţiunii noastre de sistematizare.

— Şi cum se va proceda? Se vor crea aici nişte oraşe?

— În perspectivă, da. Nu prin decret, desigur, ci prin ridicarea nivelului economic şi urbanistic al unor localităţi. Şase mari comune din această zonă vor deveni în viitor — un viitor care, cum spuneam, a început, şi care nu se măsoară cu zecile de ani — centre urbane. E vorba de Părincea, Secueni, Podul Turcului, Vultureni, Sascut, Răcăciuni. Ultimele două, chiar destul de repede.

— Priviţi, vă rog, harta. Teritorial sînt uniform repartizate pe suprafaţa judeţului. Să nu mai repetăm greşeli vechi de a favoriza creşterea unor oraşe la 8-10 kilometri distanţă. Concepţia nouă este de a crea *centre de polarizare*, de a alcătui *sisteme de localităţi* care să coopereze economic, edilitar, cultural.

Al doilea element care ne-a condus spre aceste centre şi nu altele a fost *tradiţia* lor. Tradiţii de tîrguri, de vaduri comerciale, unele au fost odinioară centre de plasă. Şi al treilea aspect luat în consideraţie au fost drumurile, legăturile rutiere lesnicioase dintre comune. Şi fără îndoială, chiar puterea economică actuală a acestor comune, fiind cu mult mai bună decît în satele limitrofe. Au mici industrii, unele au unităţi economice de industrie locală.

— Nu există însă pericolul unor stări de inechitate în dezvoltarea comunelor care să se răsfrîngă în psihologia comunităţilor săteşti?

— Credem că nu. Am studiat şi noi destul de serios acest raport cu satele şi comunele satelit. Viitoarele centre urbane vor prelua unele funcţiuni ale localităţii de reşedinţă judeţeană, a Bacăului, dar nu pe cele administrative. Nu se vor crea acolo judecătorie, notariat sau alte instituţii de suprastructură. Altfel ne-am întoarce escamotat la vechi împărţiri teritoriale depăşite. Vor fi înzestrate cu unităţi sociale şi de cultură foarte dezvoltate — înfiinţarea unor licee de cultură generală şi de specialitate cu profile adecvate zonei (zootehnice, agricole), case de cultură, spitale bine utilate, unităţi *comerciale bine dotate, tîrguri periodice* şi săptămînale pentru schimburile de produse ale ţăranilor şi altele. În plus să nu uităm, la rîndul lor, toate comunele şi satele se vor sistematiza, ridicîndu-şi starea social-edilitară, ele vor coopera pe multiple planuri, concepţia de sistem de localităţi nu va fi aplicată doar oraşelor, ci şi localităţilor rurale.

— Am văzut în planul de sistematizare aprobat de sesiunea Consiliului popular judeţean reducerea numărului de sate. Cum veţi realiza asta? Cunosc că legea sistematizării prevede economia de spaţiu de construcţie, economia *de pămînt, restrîngerea vetrelor de sat*, dar cred că nu trebuie să greşim în direcţia unor forţări de lucruri, a unor exagerări. Să nu uităm ce înseamnă transmutările pentru ţăran, acest om pentru care permanenţa înseamnă în primul rînd casa şi locul de casă. Gospodăria lui înseamnă parte din viaţa lui.

— Personal, cunosc ce înseamnă transmutările. Am lucrat ca inginer la Bicaz şi am înfăptuit asemenea acţiuni — cerinţele de construcţilor era într-adevăr o durere. Iar în funcţia care o am, a trebuit să dau aprobări pentru acelaşi lucru, cînd s-a construit barajul de pe Valea Uzului. Nimeni din judeţul nostru nu intenţionează, nu gîndeşte şi nu va realiza desfiinţări forţate de sate. Vă rog să priviţi iarăşi harta. Uitaţi-vă ce formă au localităţile Asău, *Dofteana, Mănăstirea Caşin. Comune de* munte, lungite pe văi şi fire de apă, au cîte 13-15 sate componente, iar un sat înseamnă 8-10 case. Şi lor, acestor locuitori, trebuie să le asigurăm asistenţă socială, lumină electrică... Sînt oameni, nu? În iernile grele accesul lor în sat e aproape imposibil cîte 3-4 luni. Strîngerea acestora în vetre de sat comasate, cu o densitate corespunzătoare nu se va face prin demolare, ci treptat prin generaţia următoare care va primi noi terenuri de construcţie. În *sistematizare sîntem* confruntaţi, mereu, direct, cu elementul om şi vom respecta tradiţia. Mai ales a satului care e atît de *puternică, mai* ales a casei ţărăneşti.

— Apropo de tradiţie, nu se poate, în condiţiile acestui program complex de sistematizare, influenţa omul în păstrarea elementelor specifice arhitecturii casei ţărăneşti? Dumneavoastră nu vi se pare că şi satele noastre din Maramureş în Dobrogea, din Ialomiţa în nordul Moldove au început să semene între ele?

— Ba se poate. Cu voia sau fără voia noastră arhitectura ţărănească a fost deja poluată Pornindu-se de la o necesitate de construcţi rapidă, de la explicabila nevoie de confort ridica a ţăranului s-a apelat la fel de fel de meşteri De pildă, prispa atît de familiară şi atît de personală caselor de munte-deal, puntea de deschidere a casei către sat, s-a transformat într-ur simplu şi meschin vestibul de intrare. Şi cît alte elemente. Aici, eu personal m-aş vedea ş vinovat. Cu toată capacitatea limitată de proiectare pe care o avem în institut, puteam să facem ceva pentru a opri această situaţie. Timpul n este trecut să restabilim lucrurile. În continuar se construieşte şi se va construi, la sate. Dac acum sîntem în momentul *finalizării etapei d* studiu şi proiectare a sistematizării, vom putea în etapa imediat următoare să punem la îndemîn *comunelor un număr de* proiecte de case ţărăneşti suficient din care cetăţeanul să-şi poat alege pe acela care satisface preferinţele lui dorinţele de confort ale familiei lui şi care fără îndoială, să păstreze aspectul plastic tradiţional prin preluarea şi prelucrarea elementelo de arhitectură populară.

Dar eu ce spuneam, sistematizarea e u viitor care abia începe.

Cici IORDACHI

---

participarea la un campionat mondial este o chestiune de mîndrie și prestigiu

Ne-au vizitat la redacţie doi studenţi. Păreau oarecum trişti, sau, mai exact, nu erau prea veseli; şi au spus că sînt performeri mondiali. Au adăugat: «la micromodele». Fără nici o jenă. Vreau să spun că m-aşteptam să-i aud zicînd: «la săritura cu prăjina». Dar ei nu păreau deloc stînjeniţi şi mi-am spus că probabil e la fel de greu să fii primul din lume, şi în consecinţă eşti la fel de mîndru, în orice ramură sportivă sau domeniu de activitate. N-am înţeles ce doreau de la mine şi le-am sugerat, cu deformaţia profesională cuvenită, să aştearnă totul pe hîrtie şi să predea scrisoarea la secţia noastră specializată în relaţiile cu publicul.

Astfel am ajuns să mă ocup de acest «caz», deşi n-am scris vreodată un rînd despre sport şi, documentîndu-mă, să aflu, de pildă, *dintr-o* revistă americană că «în România modelismul nu este doar un simplu hobby, ci un mijloc *de educaţie tehnică». Mi-am amintit* că eu însumi am făcut parte, demult, dintr-un astfel de cerc şi că pe vremea aceea interesul pentru tehnica aeronautică era stimulat de o bază materială din care, sper să nu mă înşel, nu lipsea nimic. Ce s-a întîmplat între timp, nu ştiu. Cert este că multora dintre inginerii şi tehnicienii de azi, dacă nu tuturor, în copilărie, cineva, un oarecare şi anonim instructor, le-a deprins mîna şi le-a insuflat dragostea pentru zbor şi spaţiu într-un asemenea atelier. Cu toate astea, la primele campionate mondiale la care ţara noastră participă, în urmă cu opt ani, sportivii români se clasează ultimii, atît la individual, cît şi pe echipe. Micromodelismul, atît de îndrăgit, bătuse pasul pe loc. *Autoclaustrîndu-se, multe praguri* se ridicaseră în afara lui pe care, necunoscîndu-le, nu încercase să le treacă.

«Ieşirea în lume», deşi tîrzie, a revitalizat resursele morale ale sportivilor noştri care, după patru ani, la noua ediţie a campionatelor mondiale, cîştigă medalii de bronz. Un an mai tîrziu — o nouă victorie. Campionatele internaţionale de la Debrecen-Ungaria şi Wroclaw-*Polonia au ca învingători sportivi români*. Tot după un an, echipa campioană a lumii, echipa Cehoslovaciei, este învinsă de sportivii români la campionatele internaţionale de la Slănic-Prahova. La campionatele naţionale de anul trecut, performanţele primilor trei clasaţi sînt cele mai bune performanţe mondiale ale anului. România, afirmă semnatarii scrisorii, poate alinia oricînd zece sportivi de valoare mondială, sau trei echipe în lupta pentru medalia de aur. Un tandru şi deloc tardiv omagiu adus anonimilor instructori de-acum 20 de ani şi desigur celor de-acum.

Am aflat despre aceste rezultate, la fel ca şi dumneavoastră acum, bănuiesc, cu firească mîndrie naţională, dar şi cu interesul spectatorului care, fiind martorul revenirii unui sportiv pe ultimele sute de metri, văzînd cum rînd pe rînd cei din faţă sînt ajunşi şi lăsaţi în urmă, aşteptînd cu sufletul la gură deznodămîntul, îi doreşte cu toată ardoarea victoria. Într-adevăr, la micromodelism România se află în plină cursă de urmărire, campioana oficială a lumii fiind echipa Cehoslovaciei.

În acest moment al întrecerii, România, re*cunoscîndu-i-se meritele şi condiţiile excep*ţionale de organizare a concursurilor, — Salina Slănic —, este propusă gazda viitoarelor in*treceri mondiale. Din motive pe care nu le* cunoaşte, Ion Bobocel, secretar general al Federaţiei române de modelism, comunică reuniunii internaţionale convocate pentru a desemna ţara organizatoare refuzul C.N.E.F.S. «Norocul meu a fost că în urmă cu mai mulţi ani aflasem că în *Salina Slănic urmează* să se depoziteze tutun, şi am dat astfel un motiv plauzibil; la Bucureşti, înainte de plecare, nu *mi se spuse nici măcar atît.*» S.U.A. se oferă să organizeze ele campionatul mondial. Din cauza costurilor ridicate de transport, sportivii români nu vor participa. Grea şi nedreaptă lovitură această descurajare înainte de potou, după o cursă atît de lungă şi de dură.

În posesia acestor date, judecăţi şi presupuneri, am pătruns, după lungi formalităţi la poartă, în clădirea de pe strada Vasile Conta, sediul actual al C.N.E.F.S. Aici mi se confirmă, cu unele precizări, ceea ce ştiam pînă atunci şi aflu motivele pentru care C.N.E.F.S. nu a consimţit ca România să fie gazda de *prestigiu a unui campionat mondial* — deşi dispune de condiţii materiale excelente —, precum şi justificările legate de neparticiparea sportivilor români la concursul mondial din S.U.A.: «Vom fi traşi la răspundere pentru rezultatele pe care le vom obţine la Olimpiadă, iar modelismul nu este un sport olimpic.» În continuare mi s-a citit un paragraf din «Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educaţiei fizice şi sportului», din care reproduc parţial: «Consiliul Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport (...) îşi vor concentra principala atenţie în *vederea dezvoltării ramurilor sportive care* au posibilităţi şi perspective reale de afirmare, cu o pondere însemnată în programul Jocurilor Olimpice, al campionatelor mondiale şi europene...»

Omeneşte gîndind, consimţind vorba cînt
cului că greşeala e înscrisă în legile omeneş
am fost sufleteşte solidar cu tovarăşii de
etajul întîi al C.N.E.F.S., deoarece, punîndu-n
in locul domniilor-lor, mi-am dat seama
după rezultatele nu tocmai strălucite de
ultima Olimpiadă numai de micromodele r
mi-ar fi ars şi s-ar fi putut întîmpla oricui,
atare condiţii, să arunce odată cu apa
copilul din copaie. N-am înţeles şi nu înţele
de ce, greşind, este nevoie să fie invoca
litera documentului de partid cînd se poa
observa lesne, din fraza citată, că atenţ
principală trebuie acordată dezvoltării ram
rilor sportive care au **posibilităţi şi perspe**
tive reale de afirmare *cu o pondere însen*
nată în programul Jocurilor Olimpice,
campionatelor mondiale şi europene
Este, cred, şi cazul micromodelismul
Sublinierile îmi aparţin şi le-am folosit pent
a demonstra că însăşi litera legii se împotriv
unei astfel de hotărîri şi cu atît mai mult s
ritul ei, care nu poate fi în nici un fel invoc
pentru ca o ramură sportivă cu o veritab
bază de masă şi implicit cu vîrfuri de pri
mărime în ierarhia mondială să fie defavo
zată, în vreme ce la alte întîlniri internaţiona
sînt trimişi sportivi care n-au ieşit nicioda
din plutonul mediocrităţilor, dar au avanta
că aparţin unei discipline olimpice.

Întors la redacţie, am primit un telefon
la tovarăşul Ion Bobocel, secretar general
Federaţiei române de modelism care, parad
xal şi bizar, a încercat să mă convingă
rezultatele sportivilor din federaţia pe care
conduce nu sînt de valoare mondială (!?
cum afirmă aceştia şi cum a afirmat chi
dumnealui la începutul discuţiei. Pentru
alunga dubiile în această privinţă, redau
fragment din scrisoarea unui sportiv ame
can care spune: ...«Încercaţi să conving
forurile în drept că este o chestiune de mî
drie şi prestigiu de a participa la un campion
mondial cu rezultatele ţării dumneavoastr
Modelele sportivilor români deţin performa
ţele cele mai bune din lume, care fac posi
ca la acest campionat mondial ei să obţi
onoruri justificate pentru România».

Ce vreau să afirm de fapt? Cu puţină dr
goste şi interes din partea responsabili
acestei ramuri sportive, performerii romă
şi-ar fi putut apăra şansele în cea mai impo
tantă competiţie din lume chiar dacă micr
modelismul e o chestiune şi de cap nu num
de aripi.

Nicolae CRISTACH

l-am cunoscut pe şoferul lui george enescu

Pe strada Montana din cartierul Ghencea, la numărul 34, locuieşte un om de aproape şaptezeci de ani, Constantin Şuba pe nume şi pensionar ca funcţie, împreună cu Lilica, soţia sa. O căsuţă modestă aşezată în fundul unei curţi cum puţine au mai rămas în Bucureşti: un soi de ogradă, cu alee din dale, cu ceva verdeaţă şi cu şi mai multă nostalgie după nişte vremuri mai liniştite, lipsite de agitaţia frenetică a civilizaţiei moderne.

Moldovean din Dorohoi, Şuba păstrează el însuşi o anumită molcomitate, e blînd în mişcări şi deschis în priviri şi în suflet; coboară în amintiri ca şi cum s-ar afunda într-o pace anume, vorbele îi sînt rare, tonul coborît, uneori vocea îi tremură din pricina unor emoţii ce renasc acum, înfiorîndu-l...

A fost şofer şi mecanic auto mai toată viaţa, meseria a moştenit-o de la tatăl său — mecanic de maşini agricole la acea vreme. Pe George Enescu, l-a cunoscut în 1934 (îi fusese recomandat maestrului de către o rudă a Ralucăi Enescu, «Domniţa», după cum obişnuia Enescu să-i spună soţiei). L-a cunoscut la Tescani, în judeţul Bacău, unde celebrul muzician îşi avea un fel de reşedinţă la ţară, s-a prezentat cu maşina — un «Crysler» grena — şi George Enescu a coborît treptele cerdacului, a venit la el, şi-au strîns mîinile.

...«era vara, către toamnă, maestrul era îmbrăcat foarte simplu, într-un costum gri şi cu un pardesiu pe umeri. S-a bucurat aflînd că sînt moldovean! A doua zi am făcut un drum «de probă», o plimbare scurtă, pînă la Bacău şi înapoi. A fost mulţumit!...»

Lui George Enescu îi plăcea mult să se plimbe (şi ascultîndu-l pe Şuba depănîndu-şi amintirile, reuşesc să-mi conturez treptat un portret al maestrului, altfel decît îl cunoaştem din relatările unor specialişti, sau din publicaţii — portretul unui om, văzut de către un altul, un om simplu acesta din urmă, dar capabil tocmai prin asta să redea aspecte mai particulare, mai omeneşti, mai *terestre* ale uneia dintre cele mai mari personalităţi artistice ale României!) — îi plăcea aşadar să se plimbe, mai ales după ce se instalase în Bucureşti, pe strada «Alex. Lahovary», numărul 9, la etajul 4 — obişnuia aproape zilnic, pe la orele 10-11, să se ducă cu maşina la Parcul Privighetorilor, în Băneasa.

— «*Costică, mergem la aleea noastră!*» — îi spunea lui Şuba, şi se duceau acolo, Şuba oprea motorul, iar maestrul se plimba cîtăva vreme pe aleea cu pricina. Nişte ţigănuşi îi aflaseră obiceiul, şi apăreau uneori ca din senin, cîntînd de zor din instrumente hodorogite. «*Costică* — îi spunea Enescu şoferului — *dă-le, te rog, cîţiva bănuţi, să nu mai chinuie viorile alea!*»...

Mergeau chiar dacă ploua; Enescu deschidea geamul maşinii şi asculta răpăitul picăturilor pe capotă, îngînînd între timp ceva nedesluşit, poate o melodie...

*

...Era un om de o modestie fantastică, deşi cîştiga mult, nu avea noţiunea banului! Interiorul locuinţei sale din Lahovary era simplu, poate doar pianul aducea un aer ostentativ, de abundenţă — dar pianul ăsta era *viaţa lui!*

Nu primea vizite şi nici nu se ducea în vizită decît foarte rar. Dintre prieteni, Ion Perlea şi Mihail Jora îl căutau mai ales, aceştia aveau oricînd acces la el. Obişnuia să se retragă cîte o vreme la Sinaia, la Cumpătul.

— Era un solitar?

— Nu, nu pot spune asta. Dar era preocupat numai de munca sa, de creaţia sa: lucra pînă la două noaptea, adeseori, iar ziua era extrem de ocupat. În perioada aceea ţin minte că avea multă bătaie de cap şi alergături în legătură cu montarea orgăi la Atheneu. Dispoziţiile mi le dădea mai mult soţia dînsului.

— Ce fel de dispoziţii?

— Păi... cînd să fac piaţa, de pildă. Ştiţi, maestrului îi plăceau enorm zarzavaturile proaspete: morcovi, salata verde, andivele... Şi laptele. Şi ceaiul, care după amiaza era nelipsit...

— Fuma?

— Fuma foarte rar, dar fuma: trabucuri sau ţigări de foi. Asta aşa, la o cafea... foarte rar, repet. Bînd, nu l-am văzut niciodată.

— Aţi putea să mi-l descrieţi?

— Era un om înalt...

— Înalt?!

— Da, *foarte înalt!* Înalt şi zvelt, cu timpul însă s-a aplecat, umărul stîng era mai jos decît dreptul... Avea obiceiul, cînd se plimba, să-şi ţină la spate un baston, ţinut orizontal, trecut pe sub coate. Suferea de ceva, cred, cu şira spinării...

*

«...În ţară, maestrul Enescu stătea relativ puţin — patru, cinci luni într-un an — călătorea mult, iar atunci cînd se afla în România era ocupat pînă peste cap cu repetiţii şi concerte! La concerte era pur şi simplu asaltat de tineri, ieşea uneori prin spate, pe ascuns — nu-i plăcea publicitatea, sub nici o formă! — dar nu reuşea să scape: tinerii îl dibuiau, umpleau maşina cu flori, aclamau etc... Maestrul era tot numai o apă, lac de sudoare, se consuma fantastic de fiecare dată cînd se afla la pupitru! — şi nu avea cum să se schimbe pînă la maşină — îl duceam acasă cît puteam de repede, dar urca apoi, aşa asudat, treptele celor patru etaje, şi era curent pe scări...»

Lui Constantin Şuba îi place muzica, George Enescu a fost cel care l-a învăţat să o înţeleagă. Din 1934 şi pînă în 1941, cît timp a fost în permanenţă alături de maestru, trei sînt amintirile fostului şofer şi actualului pensionar, pe care le-am ales spre publicare: dincolo de, sper, ineditul lor, cred că au menirea de a rotunji, cum spuneam la început, «portretul» celui care rămîne culmea muzicii simfonice române. Iată-le:

*

«*Costică, dacă se intîmplă ceva cu mine, ai grijă de servietă. Te rog!*»

...Purta întotdeauna o servietă cu el, nu se despărţea de ea niciodată, nici cînd ieşea să se plimbe: o servietă din piele moale, uzată, petrecută cu un soi de cordon lat, strîns în cataramă. La concert, sau la repetiţii, lăsa servieta în maşină, în grija lui Şuba, iar Şuba o păzea ca pe ochii din cap, deşi a aflat abia mai tîrziu ce conţineau foile în manuscris cu care era burduşită servieta, şi pe care Enescu le scotea uneori, rectificîndu-le sau înlocuindu-le cu altele, nou scrise...

— De fapt, ce era în servieta asta?

— Opera «Oedip»!

*

...Într-o toamnă, plecînd cu Enescu într-una din obişnuitele plimbări la Băneasa — şi fiind destul de cald — Şuba şi-a lăsat paltonul acasă. Enescu a observat asta abia în pădure, unde se făcuse răcoare.

— Ce-ai făcut cu paltonul? — l-a întrebat, intrigat, pe şofer.

Şuba i-a spus ce.

— Ei, lasă... nu-mi spune mie asta!

Ajunşi apoi în oraş, Şuba s-a trezit că Enescu îl cheamă la el, sus, şi îi întinde un plic cu bani.

— Uite-aici, să-ţi cumperi un palton nou!

Orice încercare a lui Şuba de a-l convinge pe Enescu că *nu şi-a vîndut paltonul din cine ştie ce motive*, că a spus exact adevărul, s-a dovedit a fi zadarnică... A fost nevoit să primească banii şi, pînă la sfîrşitul vieţii, Enescu şi-a păstrat convingerea că atunci, în toamna aceea, datorită vreunui necaz anume, şoferul său a fost nevoit să-şi vîndă paltonul!...

*

...«Obişnuia să poarte la el, mereu, încă un lucru: o «*riglă*», un obiect făcut la comandă, imitînd braţul segmentat al unei viori. Şi încontinuu, stînd de vorbă, ascultînd muzică, sau plimbîndu-se pur şi simplu, exersa cu degetele pe «rigla» asta, pentru a nu-şi pierde elasticitatea încheieturilor de la mînă. Anumite momente muzicale, sau solfegii ce au rămas ulterior definitive în creaţia sa — s-au născut pe această riglă tăcută, lucrată destul de gr solan!»...

*

Constantin Şuba îmi arată o poză minusculă, îngălbenită de vreme: e de pe vremea «Crysler»-ului, iar el e cel din mijloc. În 1935 Enescu a schimbat maşina, şi-a cumpărat un «Packard», dar cu «Packard»-ul Şuba nu are nici o poză, pe atunci lumea se fotografia cu mult mai rar decît astăzi.

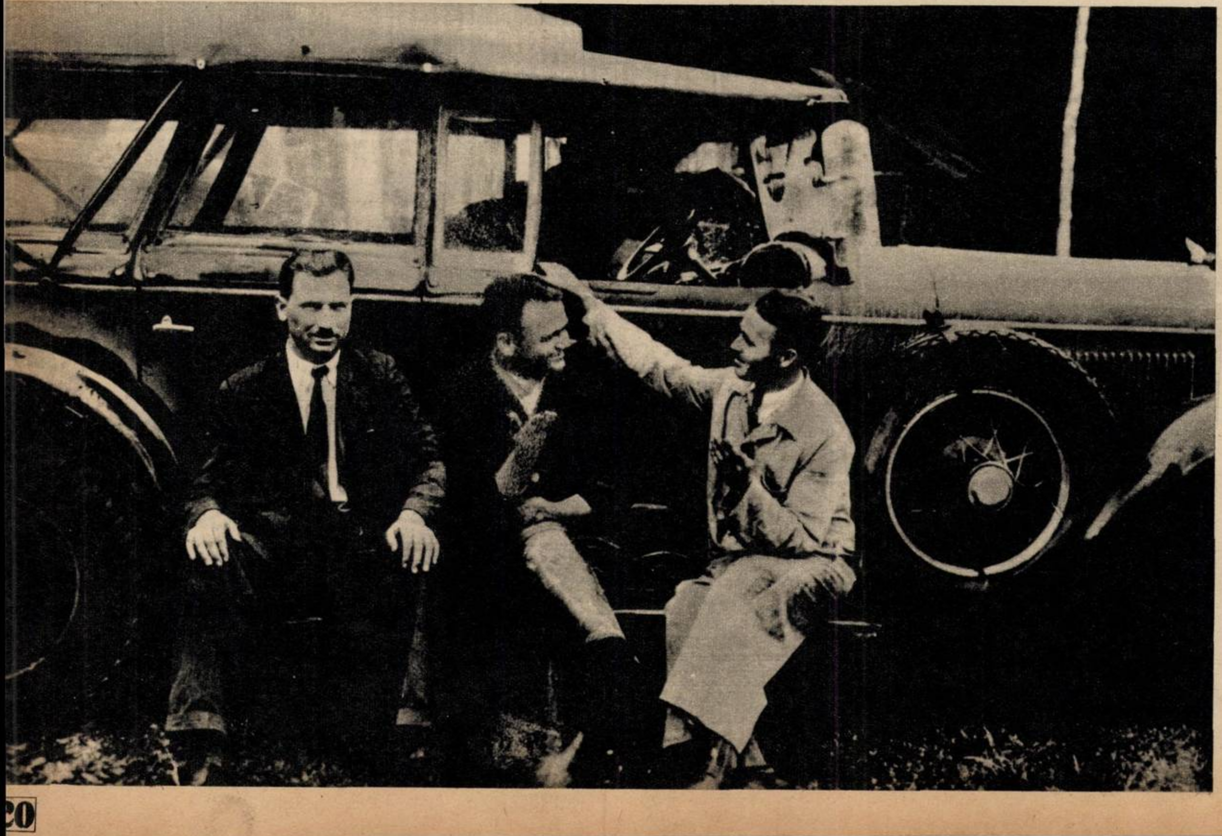

Mai are şi un document, pe care îl reproduc în facsimil, purtînd scrisul şi semnătura maestrului, cît şi certificatul de atestare din partea muzeului care-i poartă numele. Sînt înglobaţi, în acest act, aproape 10 ani de muncă, lui Şuba i-ar folosi mult, la pensia pe care o are azi, să-i fie recunoscuţi şi aceşti ani drept vechime. I s-a spus însă, pe unde a umblat, că nu se poate, actul dovedind numai că a lucrat «*în slujba unei persoane particulare!*»...

— Cînd l-aţi văzut pe Enescu ultima oară?

— ...prin '47, în Gara de Nord. Pleca, mi se pare, în Uniunea Sovietică. M-a recunoscut, ne-am luat rămas bun... Nu l-am mai văzut niciodată (şi, deodată, bătrînul izbucneşt în plîns — un plîns cumplit, de copil, sincer, s de om vîrstnic, crispat în neputinţă.) Am afla de moartea lui... din ziare.

*

— Cu atîta plăcere se uita la nori, la pădure!... «Costică, am fost în toate ţările din lumea asta, dar mai frumoasă ţară ca glia asta a noastră, nu mi-a fost dat să văd!»... Îmi vorbea numai cu «te rog, te rog frumos!» — mie, un simplu şofer! *Cum să nu-ţi aminteşti cu plăcere şi infiorare despre un astfel de om?*

Horia PĂTRAŞCU

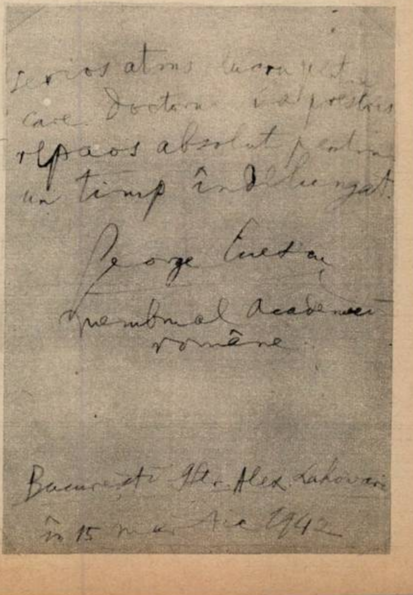

serios atins [illegible]
care Doctorii [illegible]
repaos absolut pentru
un timp îndelungat.

George Enescu
membrul Academiei
române

Bucureşti Str. Alex. Lahovari
în 15 martie 1942

POȘTA SPORTURILOR

...mi-a trecut un junghi prin gînd

Primim:

«Mă numesc **Gherasim Ioan,** am 26 de ani, sînt lăcătuș mecanic la Întreprinderea metalurgică de metale neferoase din Baia Mare... Sînt băimărean, dintr-o familie de muncitori care au lucrat în aceeași întreprindere 33 de ani, educîndu-mă în spiritul cinstei și demnității umane... La I.M.M.N. lucrez din 1966, în prezent fiind și secretarul Comitetului U.T.C. la Metalurgic III și membru în Biroul județean U.T.C. Arăt acestea, ca să știți că prezint garanții morale și că nu sînt dintre cei care se adresează presei fără să se gîndească bine înainte de a o face... Despre ce este vorba? Sînt sportiv de performanță. Din 1962 sînt legitimat la echipa de fotbal «Topitorul» Baia Mare (Divizia C), a întreprinderii. Cît am fost militar am activat la «Rarăul» Cîmpulung Moldovenesc și la «Chimia» Suceava (Divizia B). Acum am foarte mari necazuri... În turul campionatului 1973-1974, jucînd la Zalău cu «Victoria», în urma unui incident dintre un jucător al *nostru* și arbitrul întîlnirii, Comisia de disciplină a F.R.F. **m-a suspendat pe mine** pe 6 luni competiționale. Cum a fost posibil? Prin actul fals comis de antrenorul nostru, **tovarășul Weikovschi Silvestru,** care **a dat carnetul meu, în loc să-l dea pe al celui vinovat...** Firesc, am reclamat cazul la conducerea asociației noastre, dar n-a luat nici o măsură. Am fost indignat. În toată activitatea mea n-am primit nici o sancțiune, *iar acum deveneam, în ochii tovarășilor mei,* ai băieților din organizația noastră, un huligan... Demoralizat, m-am adresat revistei «Fotbal». O parte a scrisorii a apărut, iar apoi au apărut și scrisori ale tovarășilor mei de muncă... Deși s-a văzut că am dreptate (antrenorul a fost suspendat pe 6 luni pentru falsificarea unei legitimări în meciul cu «Bradul» Vișeu, pierdut de noi cu 0-3) și deși toți au constatat că nu sînt vinovat, iată, au trecut 4 *luni* și continuu să fiu suspendat, pe cînd [illegible]i vinovați rîd de mine. Antrenorul a fost «aspru» [illegible]cționat de către asociație (avertisment), dar se ocupă în continuare de echipă, iar eu am fost scos din lot și nici nu primesc transfer să joc în altă parte... Consider că aceste fapte nu sînt în concordanță cu normele eticii și echității socialiste... Aștept, totuși, elucidarea acestui caz care mă frămîntă ca un coșmar și care trebuie să se încheie odată prin *triumful* adevărului. Cu multă stimă și mult respect».

Citind cele de mai sus, am simțit cum îmi trece un junghi prin gînd. Ceea ce este ceva mai mult decît dacă aș spune că mi-a stat mintea-n loc. Pentru că știam de cazul respectiv de-acum cîteva luni, de cînd a fost făcut public, și crezusem că, dată fiind limpezimea lui, dată fiind dovedirea vinovățiilor reale, fotbalistul Gherasim i s-a făcut de îndată dreptate, așa cum o cer *bunul-simț*, omenia, etica și echitatea, spiritul sportiv, regulamentele, legea, dragostea de adevăr, grija față de om... Nu vreau să lungesc vorba. Știu că onorata Comisie de disciplină lucrează pe principiul «mortul de la groapă nu se mai întoarce» (cu mici și ilustre excepții); știu că patima rezultatului tehnic **în sine** întunecă simțul dreptei judecăți și pe la case mai mari, darmite pe la biete căsuțe pe al căror frontispiciu e gravată *litera* C; știu că pentru destui antrenori a vorbi despre **fair-play** înseamnă «pastile» și «prafuri» bune numai pentru ședințe; știu că asemenea antrenori uzează de cotonoaga [illegible]rală cu aceeași dezinvoltură cu care indică [illegible]icarea, pe teren, a celei fizice («la-l cu fulgi cu tot!»); știu încă multe... De aceea, nu mă adresez, aici, nici Comisiei, nici Asociației, nici exemplarului (înțelegeți în ce sens) antrenor: aceștia au, desigur, probleme mult mai importante decît să spulbere coșmarul unui lăcătuș oarecare... Mă adresez, în schimb, **echipei,** celor 15-18 băieți care vor fi alcătuind lotul «Topitorului». Pe care nu-i cunosc și nu i-am văzut jucînd. Dar pe care mi-i imaginez tineri și cumsecade, desigur nu îngerași neprihăniți, dar nici disprețuind acel principiu numit de fotbaliști: **pe drepte.** Îi întreb doar atît: cum naiba mai pot ei să stea în bocanci pe teren cînd știu că de atîtea luni unuia dintre ei i se face o cruntă nedreptate?... Dar băiatul căruia îi ispășește altul pedeapsa ce spune?... Întreb și aștept răspunsul.

Petre DRAGU

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

ECHIPA LUI GAȚU, ÎNVINGĂTOARE (FIREȘTE) LA BUDAPESTA. Turneul jubiliar organizat de clubul Honved Budapesta, cu prilejul *împlinirii* a 25 *de ani de activitate*, a fost cîștigat — detașat — de echipa bucureșteană de handbal Steaua. Obișnuiți cu succesele handbaliștilor noștri, unii dintre noi nici n-au clipit citind în ziare *cronichetele care le anunțau*, zi de zi, victoriile, acordîndu-le cam același interes cît îți stîrnește, de regulă, un fapt divers cotidian. Gloria eternă plictisește! — susțin blazații și nu numai ei. Întrebați-vă, însă, ce mai pot face — în plus — excepționalii Gațu sau Birtalan pentru a vă capta, stimați iubitori de sport, în măsura în care o merită, interesul? Să învingă echipa... de fotbal a Braziliei n-au cum, pentru că nu joacă pe același teren.

ÎNSURĂȚELUL MARCU A FOST VĂZUT PE STADIONUL 23 AUGUST. Nu e nici o glumă, e o știre verificată, internaționalul craiovean Marcu, proaspăt căsătorit (îi urăm fericire, copii deștepți și frumoși), a fost văzut duminica trecută, în timpul partidei cu Sportul studențesc, pe gazo*nul stadionului bucureștean* 23 August. Cu silueta-i elegantă, cu un echipament ce părea atunci scos din cutie, Marcu s-a plimbat de vreo două ori, în pas alergător, pe teren, apoi s-a mărginit să *privească — visător — jocul* celorlalți și eforturile — chinuite în repriza a doua — ale coechipierilor săi. Nu negăm, doamne ferește, dreptul la visare — la tînăra-i soție, la Brazilia etc — al *lui* Marcu, dar nu înțelegem atitutinea antrenorilor, care l-au lăsat să viseze, 45 de minute, pe teren. Cum nu-l înțelegem nici pe Marcu, însuși; știindu-se absent cu duhul față de meciul în care ai săi luptau «pe baricade», putea să se ceară, elegant, ca să nu spunem sportiv, afară, fiind evident că prezența sa decorativă nu putea în nici un fel influența soarta partidei, lupta pentru campionat ș.a.m.d.

«C.S.U. GALAȚI-F.C. GALAȚI 1-2. JOC DESFĂȘURAT ÎNTR-O PERFECTĂ ARMONIE.» Început de cronică insolit prin termenii săi atît de transparenți, cu atît mai mult cu cît obiectul cronicii este un meci de fotbal. Iar la fotbal, se știe, pasa la adversar, mingea lovită ca la volei, adică folosindu-te de membrele superioare, sau chiar autogolul — toate aceste subtilități în semn de armonie cu adversarul — sînt taxate, de obicei, într-un limbaj eminamente tehnic, de tipul «fundașul de acoperire a ieșit din dispozitivul de apărare în care pendula cu eficiență, stricînd echilibrul defensivei și ca urmare golul a căzut în pofida cursului jocului etc. etc.» și alte asemenea vorbe pe note.

Cum spuneam însă, spre cinstea lui, un corespondent localnic are curajul să ne ofere o *metaforă* traductibilă, lăsîndu-ne posibilitatea unei singure întrebări suplimentare: în timpul armoniosului meci de la Galați nu se cînta, cumva, și armoniosul vals Valurile Dunării?

CAZUL IORDACHE DIN NOU ÎN ACTUALITATE. Da, este vorba de fotbalistul Iordache, portarul binecunoscut al echipei Steaua. Aflăm că și-a reluat de curînd antrenamentele. O știre care ne-ar bucura mult — date *fiind* valoarea fotbalistică și valoarea *omului* Iordache — dacă n-am fi aflat, de curînd, de la directorul Centrului de medicină sportivă, doctor Ioan Drăgan, că acest tînăr fotbalist nu s-a îngrijit și *nici* n-a fost îngrijit corespunzător după o gravă hepatită, el fiind dealtfel utilizat la sfîrșitul turului de campionat împotriva intereselor sale de sănătate. Ne mai spunea doctorul Drăgan că în condițiile neobservării unui regim indicat, Iordache a ajuns un candidat la hepatită cronică. De aici nedumerirea și grija noastră la aflarea știrii reluării antrenamentelor lui Iordache. Și lui Iordache (ca și lui Gojgaru, dealtfel) îi dorim ani mulți de fotbal, ani fericiți, cu împliniri dintre cele mai remarcabile, dar socotim că și în cazul lui trebuie să se procedeze cu toată responsabilitatea. Să nu uite nici un moment conducătorii cluburilor că ei răspund — înaintea golurilor pe care le primesc sau le marchează echipele lor — de soarta și sănătatea sportivilor pe care-i conduc.

Marius POPESCU

Iată-i pe jucătorii scoțieni învățînd un marș pe care intenționează să-l cînte la C.M.-'74.

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

Continuăm prezentarea echipelor din grupa a II-a a turneului final al campionatului mondial.

SCOȚIA

«...Sînt capabili să joace un fotbal ofensiv pasionant, publicul îi va îndrăgi, fiindcă scoțienii *sînt stăpîniți de demonul atacului*». Acestea au fost cuvintele lui Helmut Schön, antrenorul echipei vest-germane, după recentul meci amical R.F.G.-Scoția (2-1).

Fiind singurii reprezentanți ai fotbalului britanic în acest turneu final, scoțienii își vor aduna «trupa» de prin cluburile engleze: Leeds United (Harvey, Lorimer, Jordan, Bremner), Manchester United (Stein, Macari, Graham, Morgan) etc. Adepta unui 4-3-3 cu o apărare în manieră britanică, fără menajamente în lupta cu înaintașii adverși, formația alb-negrilor se bazează în principal pe o linie de mijloc în care exceleaza Billy Bremner — motorul echipei, poate cel mai bun fotbalist britanic la această oră — și Denis Law care, la 33 ani, arată o revenire de formă, bucurîndu-se de un veritabil triumf pe Hampden Park la reapariția sub tricoul reprezentativei.

Antrenorul Willie Ormond are 47 ani. Ca jucător, era o aripă stînga foarte dotată și rapidă, de mai multe ori internațional. Iată una din ultimele sale declarații: «Echipa care va adopta la campionatul mondial o tactică defensivă este pierdută. Nu împărtășesc părerea că întîlnirile vor fi adevărate măceluri. Dimpotrivă, cred că ne va rămîne în memorie această Cupă Mondială printr-un fotbal strălucit și pozitiv».

Formația probabilă: Harvey—Jardine, Holton, Colquhoun, McGrain—Bremner, Connelly, Law—Lorimer, Dalglish, Hutchinson.

Cristian ȚOPESCU

TENIS

...nerentabilă, cupa davis rămîne o cupă a gloriei

Cu cîteva luni în urmă, Cupa Davis a trăit una din cele mai mari surprize ale septuagenarei sale existențe. Americanii, care conduc în clasamentul celor patru națiuni victorioase, au fost scoși din luptă la Bogota de doi columbieni ambițioși — Molina și Velasco — cunoscuți mai ales în turneele de pe plajele Franței și Spaniei. După înfrîngere, s-a spus că Dennis Ralston, căpitanul echipei S.U.A., a ignorat valoarea adversarilor fiindcă Molina îi bătuse la Toronto pe Laver și Ashe, a ignorat și altitudinea de peste 2 600 metri și forța de determinare a publicului. Și că a greșit lăsînd la o parte pe cei patru sau cinci jucători americani care figurează în mai toate clasamentele anului 1973 printre primii 10 jucători din lume. Dar Ralston *nu* s-a scuzat și s-a lăsat cu bună-știință legat la stîlpul infamiei. Nu s-a vorbit însă nimic de neputința lui Ralston de a alcătui o echipă puternică. Neputință care nu are nici o legătură *cu competența* și care poate fi mai ușor înțeleasă din declarația lui M. Harcourt Woods, președintele Comitetului american pentru Cupa Davis: «Acum este greu de strîns o echipă pentru *Cupa Davis, cînd se joacă* 52 de săptămîni pe an turnee pentru bani. Noi am discutat cu toți jucătorii noștri, dar ei aveau alte contracte».

Așadar, Statele *Unite* nu au *putut* alcătui o echipă pe măsura reputației lor și s-ar părea că participarea jucătorilor buni în Cupa Davis este în impas. Unele federații naționale au ales calea banilor, cumpărîndu-și prin contract... proprii jucători pentru a le reprezenta (Italia, Spania, Suedia ș.a.). Altele se gîndesc să-i sancționeze drastic pe cei ce refuză să le apere prestigiul. În sfîrșit, francezii au făcut un proiect în care se preconizează schimbarea formulei de desfășurare a Cupei Davis. După proiectul francez, minimum 16 echipe ar urma să se întîlnească în același loc într-o perioadă de 15 zile. Perioadă în care nici o altă competiție de prestigiu să nu-i poată face concurență. Cu alte cuvinte, aducem Cupa Davis, o punem la mijloc, punem jucătorii să se bată pe deșelate — deși mă îndoiesc că un jucător poate disputa 12 meciuri de Cupa Davis în 15 zile — înmînăm Cupa și respirăm ușurați că am reușit să-i salvăm prestigiul. Cui i-ar folosi însă o astfel de Cupă Davis disputată în două săptămîni, cînd meciurile ei se desfășoară anual în aproape 40 de țări ale lumii? Cupa Davis este competiția datorită căreia Okker poate fi văzut jucînd și în Olanda, Kodes la Praga, sau Năstase la București. Tendința monopolizării turneelor, ce se adresează elitei doar de cîteva țări, a devenit, din păcate, o realitate, iar campionatul interorașe organizat de WTT înseamnă cîteva luni în plus de concursuri pe pămîntul american.

Cupa Davis își desemnează anual cîștigătorul, dar poate la fel de importantă este și imensa propagandă pe care această competiție o face dezvoltării tenisului în lumea întreagă. Finala de la București a fost considerată un exemplu în această privință, un real aport adus la dezvoltarea tenisului internațional. Cei mai buni *jucători americani nu și-au găsit o săptămînă* liberă pentru a juca la Bogota, dar eu mă gîndesc la marele Laver privind steagul australian după finala de la Cleveland și la celebrul Rosewall, mulțumit *și cu postura de rezervă*. Cupa Davis nu trebuie ciuntită pentru a i se apăra prestigiul! Și poate nu e rău că printre cîștigătorii ei se află mari campioni care se gîndesc și la glorie!

Ștefan GEORGESCU

premiera stadionului steaua

30 000 de bucureșteni și-au dat întîlnire marț după-amiază la premiera stadionului Steaua, situa în bulevardul Ghencea, scenă fotbalistică pe car au evoluat, în ștafetă, două generații de jucător ale clubului militar. În deschidere, «constelația de nume intrate în legendă, frații Zavoda, Con stantin, Tătaru, Apolzan, Onisie, Jenei, Cacoveanu Ivănescu, Victor Dumitrescu s-a întîlnit cu etern rivală, și peste ani, echipa fraților Nunweiller, lui Vasile Alexandru, Szöke, Ene I, Uțu, Eftimie Nostalgie, meci de tradiție, aproape și scor d tradiție. În vedetă, schimbul mînjilor de destinu cărora se ocupă tandemul Teașcă-Constantin (mînj amestecați, și de curse, dar și de căruță) a avu un plăcut dialog cu O.F.K. Beograd, încheiat la u scor neutru, 2–2. Urăm clubului Steaua să facă di arena sa un leagăn al performanțelor fotbalistice pe măsura trecutelor și prestigioaselor sale succes — 7 titluri de campioni, 11 victorii în Cupa Romă niei etc.

VIAȚA LUI GROCK. „REGELE“ CLOVNILOR (8)

antonet călărea un măgar

Înainte de a vă vorbi despre prima mea reprezentație la Barcelona cu Antonet, aș vrea să vă spun cîte ceva despre el. Umberto Guillaume, zis Antonet, pe care am avut norocul să-l am ca profesor, descindea dintr-o ilustră familie de clovni italieni. Ziua în care l-am cunoscut a fost, fără îndoială, cea mai importantă din viața mea.

Spania, unde mergeam împreună pentru prima oară, urma să fie țara care o să ne ducă la izbîndă. Tot așa cum Italia e patria tenorilor, Spania e cea a clovnilor. Publicul e răsfățat în acest domeniu și un clovn consacrat de el place întregii lumi. Sosind la Barcelona l-am găsit pe Antonet și ne-am hotărît să ne antrenăm chiar de a doua zi, dar nu la arenă, ci la noi acasă. Se temea de concurență cu atît mai mult cu cît nu eram cap de afiș în program.

Noua mea deghizare, cu craniul gol și mutra în formă de căpățînă, a atras aplauzele mulțimii. Succesul se afirma de la număr la număr și am primit ceea ce nici nu visam: ovații! Spectatorii săreau de pe locurile lor. Minute în șir a trebuit să rămînem în arenă și să salutăm. E ușor de înțeles cît de fericit mă simțeam.

Am mai rămas încă șase luni la Barcelona înainte de a pleca la Saragossa. La Saragossa se terminase prima parte a spectacolului în fața a 4000 de spectatori și ne aflam în culise urmărind restul programului. Doi clovni, pe care nu-i mai văzusem de mult, Pipo și Andreff, și-au făcut intrarea. Ei bine, ce să vă spun! Această scîrnăvie de Andreff îmi furase costumul și masca. Absolut tot, inclusiv calota chealǎ. Am avut senzația că primesc o măciucă în cap. Intrarea mea era compromisă. Eram într-un asemenea hal de furie încît aș fi țîșnit în arenă să-l învăț minte pe Andreff, dacă Antonet nu m-ar fi reținut. Ce era de făcut? M-am întors în cabină și, cu multă trudă și vopsea roșie, mi-am împodobit craniul gol cu cîteva fire de păr și cu un moț. Mărturisesc că mă găseam eu însumi atît de comic încît furia mi-a trecut. Reprezentația a fost un triumf. Ne-ar fi trebuit niște coșuri să adunăm toate țigările aruncate în arenă. Cu același elan, Antonet și cu mine ne precipitarăm să prindem din zbor un trabuc de o mărime remarcabilă.

«Lo he visto el primo!», țipam eu.

Toată lumea izbucni în rîs. Ce se întîmplase? Încurcat, priveam în jurul meu, recunoscînd că toate privirile se îndreptau spre un om maiestuos ce ocupa loja de onoare și care, el însuși, se prăpădea de rîs. Mai tîrziu am aflat cauza acestei ilarități. Voisem să spun: «Eu l-am văzut primul», ceea ce se traduce în spaniolă prin:«lo he visto el primero.»Ori spusesem «lo he visto el primo», ceea ce înseamnă «am văzut idiotul». Acest idiot... nu era altul decît alcadele din Saragossa.

*

Peste tot în Spania eram sărbătoriți ca niște eroi naționali. Spania e o țară caldă, atît prin temperamentul locuitorilor ei, cît și prin climă. Dar orașul cel mai călduros din toată țara este fără îndoială Badajoz, în Estremadura. În timpul verii străzile sînt goale la amiază. Viața începe seara, după apusul soarelui. Circul nostru își începea spectacolul la ora unsprezece. Numai luptele de tauri au loc după-amiaza și pentru ele spaniolii transpiră cu bucurie.

Faptul i-a furnizat lui Antonet o inspirație.

— Adrian — mi-a spus el — hai să facem o luptă de tauri! Eu voi fi toreadorul și tu August-prostul. Ce zici?

Am înțeles imediat ce urmărea. Asistasem deja la numeroase lupte de acest fel și știam că Antonet fusese toreador, mi-o spusese el însuși. Puteam face o comicărie minunată. Înainte de toate, asta promitea o rețetă formidabilă. În arenă nu se numărau niciodată mai puțin de 25 mii de spectatori. Făcui un calcul rapid. Să zicem... cincizeci de pesetas prețul de intrare, înmulțit cu 25 000 asta face... Ideea era senzațională. Merita să-i dai curs fără ezitare. A trebuit totuși să facem față la numeroase rezistențe. Directorul circului nostru, de pildă, vedea lucrurile în negru.

— Sînteți nebuni! Să ridiculizezi sportul național spaniol! Oamenii vor veni ca să vă bombardeze cu cartofi putrezi. O să fie un scandal enorm!

Spusele lui ne dădeau de gîndit. Înainte de a pune proiectul în execuție am sondat opinia publică. Ne-am dat seama cu bucurie că popularitatea noastră era destul de mare ca să ne permită să facem ce vrem. Am tipărit la Saragossa niște afișe mari cît o jumătate de canton elvețian. Într-o trăsură, îmbrăcați în costume, am parcurs orașul pentru a le lipi cu mîinile noastre. «Curse de măgari, alergări în sac pentru copii de la 6-60 ani. Loterie. Premiul întîi un porc de 300 kile. Lupte de tauri. Doi tauri. Unul ucis. Toreadori: Antonet și Grock».

Porcul era un cadou din partea unuia dintre numeroșii noștri prieteni. Am închiriat unul din tauri și l-am cumpărat pe cel care trebuia să fie ucis. Lupta era prevăzută pentru o sîmbătă după-amiază. Dar încă de vineri tot orașul era cuprins de febră.

Sosi în sfîrșit și sîmbăta. Încă de dimineața puteai vedea mulțimea îndreptîndu-se spre arene. La două arena era plină ochi, inclusiv lojile de onoare. La ora anunțată, foarte punctuali, ne-am făcut intrarea într-o ținută marțială. Antonet călărea un măgar, eu îl urmam încălecat de-andaratelea pe o scroafă neagră, ținîndu-mă ferm de coada ei. Ghirlande ne împodobeau pe amîndoi. Suita ne urma călare pe niște cai de carton. Scroafa începu prin a face un tur al pistei și mă țineam cu putere de coada ei ca să nu cad. Un val de rîs se răspîndi în public. Pălării, monede, țigări, începură să zboare. Prima parte a programului se desfășura fără poticneli și, în sfîrșit, în sunetul trompetelor, picadorii intrară în arenă urcați pe caii lor de carton. În urma lor veneau toreadorii, apoi matadorul Antonet și eu, ca «sobresaliente», cu alte cuvinte succesorul său. Dacă lupta îi era nefastă trebuia să-i iau locul. Antonet era îmbrăcat jumătate în clovn, jumătate în toreador. Eu îmi păstram costumul de paiață. Mă prefăceam cuprins de spaimă și mă țineam viguros de pulpana hainei lui Antonet. După un vechi obicei alcadele dădu semnalul de începerea luptei aruncînd în arenă cheia porții prin care trebuia să treacă taurul. Bestia apăru. Făcu cîțiva pași șovăitori. Am simțit deodată frica pe care pînă atunci doar o simulasem. Vi s-a întîmplat vreodată să vă aflați în fața unui taur care vine încet înspre voi, cu capul plecat? M-am făcut mic de tot, pitindu-mă în spatele lui Antonet care avea totuși mai multă experiență decît mine în chestii de astea. Dar, la trei pași de noi, taurul se opri brusc și-i văzui ochii, rotunzi, ca niște bile, binevoitori și plini de teamă, care ne priveau uimiți. Apoi scoase o limbă enormă și și-o trecu de mai multe ori peste bot. Curajul mi-a revenit.

La intrarea în arenă fiecare taur poartă un trandafir între coarne. Toreadorul trebuie să ia această floare cît mai elegant cu putință. I-am făcut semn lui Antonet să mă lase pe mine. Pentru început, dădeam tîrcoale animalului cu prudență și, prin gesturi pe care le vroiam foarte expresive, îl rugam să-mi dea trandafirul, apoi îi aplicai o palmă pe crupă; îngenuncheai în fața lui ca Romeo în fața Julietei; în sfîrșit, îl trăsei de coadă cu toată forța. Taurul nu se clinti nici un centimetru. În disperare de cauză am cules simplu trandafirul în trecere și mi l-am pus foarte satisfăcut la butonieră. Toate acestea provocau rîsul, dar spaniolii noștri vroiau să vadă lupta, fie ea și comică. Antonet agita o cîrpă roșie în fața nasului animalului, în timp ce eu mă agățam din nou de coada lui. Trudă zadarnică. Nimic nu-l deranja, iar faimoasa cîrpă roșie îl lăsa de gheață. Într-un ultim efort l-am tras violent de apendicele său caudal, fapt care l-a făcut să sară brutal înainte. Am căzut în nisip cu picioarele în aer, profitînd de asta pentru a executa cîteva cabriole comice. În acest timp taurul fugea de mînca pămîntul de-a lungul arenei, ca mușcat de tarantula (streche). O făceam pe mîniosul și am pornit în urmărirea lui. Cu toate numeroasele și înadinsele căderi am reușit să-l prind și să-l apuc din nou de coadă. Un lucru era sigur: nu-mi mai era frică de acest taur. Publicul se amuza regește de această luptă de un gen nou. Pentru a termina, Antonet i-a plasat două banderile și animalul fu condus spre cușca lui, în timp ce era lăsat să intre celălalt taur, care avea să fie ucis.

Deși spectacolul acestuia era diferit — animalul fusese închis timp de două zile pentru a-l face să devină rău — îmi cam pierdusem, drept să spun, tot respectul pentru tauri. Suflul său și ochii injectați de sînge nu mă impresionară cînd se opri brusc la intrarea în arenă. Înainte de orice aveam nevoie de un pic de aer. Fusesem foarte încercat de căldura înspăimîntătoare în timpul jocului cu primul taur. Costumul mi se lipise de corp ca un maiou de baie ud. Machiajul îmi curgea șiroaie pe obraz, iar gulerul devenise o zdreanță muiată. Știți ce e un «Don Tancredó»? E un personaj care lasă un taur furios să vină spre el fără a reacționa, și, dacă, într-adevăr, nu se mișcă deloc, taurul se oprește docil. Dar nu trebuie să faci nici cel mai mic gest; animalul crede că are în față un copac și n-are chef să-și sfarme coarnele. În ziua aceea m-am decis să joc pe «Don Tancredó». Îi vorbisem lui Antonet de asta. Dar trebuia să fiu atent să nu-mi pierd sîngele rece, să nu sar în lături în ultimul moment decît dacă aș fi fost sigur că mă pot pune la adăpost de taurul devenit nebun de furie. În acest caz a suta parte dintr-o secundă joacă același rol ca pentru obținerea unui record al lumii. Ei bine, am obținut acest record mondial pe care îl dețin încă și azi! De trei ori la rînd i-am opus un «Don Tancredó» taurului înfuriat de cîrpa roșie a lui Antonet. Situația devenea insipidă. Am hotărît să iau o parte activă la luptă. Acest taur nu era pentru mine decît un bou imbecil, căruia îi mai și purtam pică pentru că mă luase pe mine, Grock, drept un copac. În timp ce Antonet îi tot făcea pase, urmăream animalul și l-am prins de coadă. Asta nu i se mai întîmplase niciodată. Se opri cu o atare brutalitate încît pentru ca să nu ne ciocnim am sărit și m-am trezit în spinarea lui. Dacă spectatorii erau stupefiați, taurul nu era mai puțin! Se smuci încît m-am trezit în nisip, cu capul înainte. M-am ridicat cît mai repede posibil, dar de acum bestia era asupra mea, cu luciri ucigașe în ochi. O astfel de umilire era insuportabilă pentru un taur spaniol. Abia am avut timpul să fac un mic salt în lături. Antonet dădu fuga, agitînd frenetic cîrpa roșie pentru a-i atrage atenția. Dar taurul nu-i acordă nici măcar o privire... Nu-și lua ochii de pe mine! Se întoarse pe loc și, cu capul în jos, porni în galop spre mine. Slavă Domnului, bariera nu era departe! Niciodată n-am fugit așa de repede. În momentul cînd să sar din arenă, am simțit o durere usturătoare în posterior și am zburat literalmente peste barieră. Mi-e greu să cred că un veritabil toreador a primit vreodată ovații atît de delirante ca acelea pe care le-am primit atunci. Oamenii se țineau de burtă, își ștergeau ochii și rîdeau, rîdeau! Fundul meu mă făcea să sufăr. Pantalonul mi-era străpuns de o gaură mare. Cu picioarele încă tremurînde m-am înapoiat în arenă. Taurul avea acum mult de furcă cu Antonet. Ținîndu-mă cu mîna de spate, înaintam pe vîrful picioarelor de-a lungul palisadei. Lupta se apropia de sfîrșit. Taurul era vizibil epuizat. Fidel tradiției, Antonet se opri în fața lojei de onoare: „Senior alcade, spuse el. Mă autorizați să ucid acest taur? Dacă nu-l voi omorî cum trebuie îmi tai «coleta».“Primi autorizația cerută și străpunse taurul cu o mînă de maestru.

A. IOSEFINI

(Va urma)

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE. TENISUL ROMÂNESC (24)

santana ne spulberă iluziile

Pe terenul Progresul, pregătirile sînt în toi. Se face o tribună suplimentară și se ridică o schelă mecanică pentru antena televiziunii. Se fac pronosticuri, dar în situația nou creată de întîrzierea băieților nu ne mai gîndim la victorie. Dorim doar să scăpăm cu fața curată, să cîștigăm măcar un punct. Tragerea la sorți credem că ne este defavorabilă, fiindcă Ion îl întîlnea, obosit de pe drum, chiar din prima zi pe Gisbert. Începe meciul. Ion atacă în permanență și-n mai puțin de o oră cîștigă primele două seturi: 6–1; 6–2. Arbitrul principal este obligat să liniștească în repetate rînduri publicul care, entuziasmat de jocul lui Ion, sare în picioare după fiecare minge. La 5–5 în setul trei, Ion forțează, dar Gisbert scoate cîteva mingi grele. Începe o perioadă neagră pentru noi. Ion pierde zece gheme la rînd! Tribunele amuțesc. 2–0 pentru Gisbert în setul decisiv. Mi-aduc aminte de meciul cu belgienii. Gisbert are 40–15 și Ion aleargă, aleargă chiar și cînd își dă seama că nu mai are nici o șansă. Gisbert se trezește mereu cu mingile înapoi și greșește cîteva smeciuri ușoare: 2–1. Ion aleargă: 2–2. Tribunele se dezmorțesc. 3–2; 4–2 pentru Ion. Bartroli, căpitanul echipei spaniole, nu-și găsește locul pe scaun. Ion atacă: 5–2. Se schimbă terenul. Ion îmi repetă într-una «patru mingii, numai patru mingi și am cîștigat meciul». Gisbert nu cedează, scoate cîteva mingi grele care-i dau posibilitatea lui Ion să termine spectaculos. Publicul îl urmărește cu sufletul la gură. Ion însă cunoaște riscul unor astfel de mingi, alege soluții simple și cîștigă sobru. Tribunele sar în picioare. Ieșim cu greu de pe teren. Conducem cu 1–0, dar asta nu înseamnă nimic, deoarece cîștigasem cel mai sigur punct al nostru.

Începe meciul lui Ilie cu Santana. Arbitrul principal intervine de cîteva ori pentru a scoate din teren fotoreporterii care vroiau să-l prindă cît mai de aproape pe celebrul campion spaniol. Mișcările celor doi jucători sînt suple, elegante, precise. Arbitrul numără, dar eu am impresia că meciul n-a început, că jucătorii schimbă mingi pentru încălzire, făcînd fiecare ce-i trece mai năstrușnic prin cap. Se pun scurte ce cad leneșe lîngă plasă, se execută loburi liftate din poziții dificile. Arbitrul numără, dar mie nu-mi vine să cred: 2–0... 3–0 pentru Ilie. Tribunele nu mai au timp să se așeze, aplaudînd la scenă deschisă. Ilie zîmbește întruna și-mi spune:

— Dacă m-ar mai ține o oră mîna asta....

— Nu te gîndi la scor. Joacă așa mai departe. Cît o ține, o ține. Cel care are de pierdut este el, nu tu.

Spre sfîrșitul setului, Santana începe să-și organizeze jocul. Nu mai atacă după orice minge și pasează cu prudență. Ilie însă continuă cu aceeași dezinvoltură, realizînd mingi ce-l prind adesea pe Santana descoperit. Arbitrul numără și mie tot nu-mi vine să cred: 4–0.... 5–0... 6–0. Publicul începe să se gîndească la victorie. Se aud cîteva voci. «Încă două, Ilie».

De la începutul setului doi, Santana preia inițiativa. O dată, Ilie trimite mingea cîteva degete afară, altă dată, la un punct important, o scurtă i se oprește în banda fileului. Jocul e în continuare plăcut, dar de data aceasta cel care adună puncte este Santana. Pe Ilie nu-l interesează scorul și-n pauze nu discutăm decît despre «încuietorile» ce i le-a făcut celebrului său adversar. Lui Santana nu-i mai arde de glume, joacă sobru, nu face un pas în plus, finalul ghemelor îi aparține cu regularitate și cîștigă ultimele trei seturi cu același scor: 6–3. În drum spre vestiar, Ilie îmi spune: «cu un jucător ca Santana aș juca de dimineață pînă seara. Nici mîncare nu mi-ar mai trebui.»

La ieșirea din vestiar, Santana este înconjurat rapid de amatorii de autografe. Printre ei, Ilie, care-i întinde o fotografie și un creion. Santana înalță capul.

— Pentru tine? — îl întreabă pe Ilie, surprins de faptul că jucătorii nu-și prea cer autografe unii altora.

— Da, răspunde Ilie cu modestie.

Cîteva minute mai tîrziu, Țiriac, care în turneele sale se descurca onorabil și în spaniolă, ne traduce: «Cu simpatie, unui viitor campion mondial».

Acum, cînd mă gîndesc la autograful acela, la cei doi campioni, încerc să mi-i imaginez de aceeași vîrstă într-o finală la Wimbledon. Într-o finală fără monopolul serviciului, voleului și smeciului. Și fără ritmuri constante. Într-o finală cu adieri de zefir și vîrtejuri de uragan. Într-un joc de autodidacți care ignoră buchea cărții și care vor să demonstreze că ceea ce se face de o sută de ani într-un fel se poate face și altfel, mai frumos. Într-o finală care să nu semene cu nici una din cele care seamănă între ele.

A doua zi se joacă dublu. Spaniolii vor să simplifice lucrurile și forțează chiar de la început. Ion și Ilie se înțeleg foarte bine și se suplinesc impecabil. Serviciile și retururile funcționează perfect de ambele părți. Iar duelurile la plasă sînt fulgerătoare. În primele două seturi egalitatea persistă pînă la 5–5, cînd de fiecare dată reușim să cîștigăm serviciul lui Arilla. Santana e nervos și reproșează arbitrilor greșeli imaginare de arbitraj. În setul trei facem două break-uri la rînd și conducem cu 5–1. La 5–2 Ilie își pierde serviciul. Victoria este amenințată. Santana și Arilla se apropie pînă la 5–4 și pentru prima oară în viață îl aud pe Ion spunînd: «Nu-i nimic Ilie, să fim atenți acum». Apoi Ion servește precis, Ilie interceptează tot și cîștigăm cu 6–4. Conducem din nou, de data aceasta cu 2–1.

Seara, la masă, vorbim vrute și nevrute. Din cînd în cînd Ion și Ilie cad pe gînduri. Ne uităm unul la altul minute în șir. Sînt convins că ne gîndim la același lucru, dar nici unul nu îndrăznește să scoată o vorbă. Meciurile erau echilibrate și era suficient să schimbi puțin unghiul de vedere pentru ca șansele să treacă de la o echipă la cealaltă. Ion jucase o singură dată cu Santana și-l bătuse. Dar acum nu mai era vorba de un simplu concurs în America, ci de Cupa Davis. Și cel care trecuse prin focul finalelor de la Roland Garros, Wimbledon, Forest-Hills și Cupa Davis era Santana și nu Țiriac. Ilie jucase bine în prima zi, dar meciul din ziua a treia nu era o joacă, ci o luptă. O luptă pe viață și pe moarte; o luptă înverșunată pentru al treilea și cel mai mare punct al meciului, o luptă în care Gisbert ieșise de multe ori învingător, în timp ce Ilie o trăia pentru prima oară.

A doua zi dimineața, vicepreședintele Petrache a vrut să știe părerea mea despre programul viitor în eventualitatea unei victorii. M-am uitat la Ion și la Ilie zîmbind. Au rămas tăcuți, îngîndurați, poate fiindcă știau mai bine decît noi toți greul care abia atunci avea să înceapă. Ilie juca primul și credeam că el are mai multe șanse. Încercam să-l scot din tensiunea care începuse să-l paralizeze, dar el îmi repeta întruna: «Nu-i așa că Ion poate să-l bată pe Santana?»

...După-amiază plec cu Ilie la teren, urmînd ca Ion să vadă meciul la televizor și să vină abia spre sfîrșitul lui. Ilie se încălzește cu Mărmureanu. Mingea parcă e prea umflată și racheta-i prea rigidă. Există un contratimp în tot ce face. În sfîrșit, ieșim pe teren. Publicul ne întîmpină cu aplauze. După cîteva gheme, Ilie îmi spune: «Nu știu ce dracu am, dar parcă plutesc». Îmi aduc aminte de debutul lui în Cupa Davis și-mi dau seama că de ceea ce ne era frică nu scăpasem. La 5–3 pentru Gisbert în primul set jocul capătă cursivitate, iar Ilie parcă-și mai vine puțin în fire. Dar tocmai atunci începe ploaia. În cîteva minute terenul este complet sub apă și sîntem obligați să continuăm a doua zi.

Ilie joacă mai degajat. Cîștigă al doilea set, iar setul trei este foarte disputat. Spre sfîrșitul lui, Ilie are de două ori cîte un ghem în plus, dar nu reușește să finalizeze. Este momentul în care se joacă soarta întregului meci. Gisbert acționează mai lucid ca oricînd și cîștigă cu 9–7. În setul par Ilie este nervos, iar eu nu reușesc să-l fac să u cele cîteva ocazii ratate în setul trei. Sîntem egalați din nou și ne punem ultima speranță în Țiriac, care joacă meciul decisiv cu Santana. În tribune se simte miza mare a meciului. Santana joacă foarte bine și cîștigă primul set cu 6–2. Ion nu abandonează lupta, aleargă, dă toate mingile înapoi, punîndu-l deseori pe Santana în dificultate. Pierde totuși al doilea set cu 6–8. La începutul setului trei Santana conduce din nou. Apoi are o cădere. Ion forțează și reușește să-l ajungă din urmă. La 5–5 se schimbă mingi de o frumusețe rară. Încep din nou să sper, dar pentru puțin timp, fiindcă Santana știe mai bine decît oricare altul să întoarcă totul în favoarea lui.

Seara, obișnuita masă comună. Stau lîngă Bartroli, căpitanul echipei spaniole. În fața noastră Santana îi vorbește lui Ion despre cei doi copii ai săi și despre echipa de fotbal Real Madrid, în plină formă pe atunci. Ilie, abătut, gustă cîte ceva și răspunde în doi peri întrebărilor lui Orantes. La un moment dat, se aduce friptura și sîntem întrerupți de Gisbert, care îl roagă pe Bartroli să i-o taie.

— Sînteți o adevărată mamă pentru jucătorii dumneavoastră, remarc eu zîmbind.

— Într-adevăr, răspunde Bartroli.

— Este cadoul pe care îl face căpitanul echipei jucătorului Gisbert după fiecare victorie?, zic e gîndindu-mă că e vorba de vreo tradiție a echip spaniole.

— Da de unde. La ultima minge a meciului ș făcut o entorsă gravă la mînă. Nici noi n-am știut pînă cînd l-a felicitat Arilla și i-au țîșnit lacrimi de durere.

— La ultima minge?, întreb eu mirat.

— Da. Juan era la plasă și a avut impresia că mingea va veni pe partea dreaptă. Ilie însă a trimis-o pe stînga. Juan a încercat s-o ajungă dar, dezechilibrat, a căzut pe brațul drept. Medicul nostru spune că abia peste o săptămînă sau două va putea lua din nou racheta în mînă. În orice caz am avut mare noroc. Dacă meciul nu se termina atunci, dacă mingea lui Ilie nu ar fi ieșit afară, Gisbert ar fi fost nevoit să abandoneze!!! Bartroli mi-a vorbit în continuare despre finala de la Sydney. Despre lovitura psihologică primită din partea gazetarilor australieni și despre splendida victorie a lui Santana la Emerson. Cuvintele lui Bartroli veneau parcă de undeva de departe. În mintea mea se declanșase o luptă. Vestea accidentului lui Gisbert mă pusese pe nepregătite în fața unui mare examen. La plecarea acasă, Ilie mă întreabă:

— Ați auzit ce i s-a întîmplat lui Gisbert la ultima minge?

— Am auzit, dar poate e mai cinstit așa.

Săptămîna următoare se joacă Roland Garros-ul, unde se adună ca de obicei elita. O singură excepție, echipa Spaniei, care de la București plecase direct în Anglia pentru a se acomoda cu iarba. La București sosesc primele rezultate. Mărmureanu este eliminat de englezul Matthews. Ilie îi bate pe australianul Howe și francezul Contet, dar pierde la Kodes în același tur în care îl întrecuse cu un an înainte. După ce trece de italianul Tacchini și de belgianul De Gronckel, Ion este învins greu, în cinci seturi, de al treilea favorit al concursului, australianul John Newcombe. La dublu, Țiriac și Năstase îi înving în sferturi de finală pe Hewitt (Australia) și Mc. Millan (Africa de Sud), dar pierd în semifinală în fața cuplului Emerson-Fletcher. În schimb la mixt, Ion face pereche cu englezoaica Ann Haydon-Jones și ajunge în finală, unde cuplul lor este întrecut de Davidson-King. Cronicarul de specialitate al ziarului «L'équipe» notează: «Prezența tot mai marcantă a tenismenilor români în arena mondială s-a făcut simțită și la această ediție a marelui turneu»

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

accidentele cerebralo-vasculare pot fi tratate și chiar prevenite

În fiecare an se înregistrează 1-2 accidente cerebrale vasculare la 1 000 de locuitori. Numărul deceselor cauzate de această grupă de boli se situează pe locul al treilea după decesele *prin boli cardiovasculare* și cele prin tumori maligne.

Astăzi se știe că de foarte multe ori astuparea arterelor ce irigă creierul are loc la nivelul vaselor mari ale gîtului, deci într-o regiune accesibilă intervenției chirurgicale. Obstrucția începe printr-un «aterom» — depozit de grăsimi în peretele vascular care duce la îngustarea calibrului arterial. Ateromul atrage formarea unui trombus, *rezultînd din* coagularea sîngelui în dreptul leziunii ateromatoase. Din aceste trombusuri situate în arterele mari ale gîtului se desprind fragmente *care transportate de torentul sanguin* ajung în ramificațiile arterelor cerebrale determinînd paralizii la început trecătoare, dar care adesea, prevestesc o paralizie durabilă.

Mijloacele moderne permit diagnosticul precoce al obstacolelor de la nivelul circulației cerebrale. Radiografierea vaselor după injectarea lor cu o substanță opacă pune în evidență obstrucții complete sau incomplete ale arterelor permițînd *în anumite cazuri* rezolvarea lor chirurgicală.

Dat fiind caracterul de multe ori definitiv al leziunilor cerebrale de origine vasculară e ușor de înțeles cît de importantă este prevenirea lor. Statistici convingătoare arată că tratarea sistematică a hipertensiunii arteriale previne hemoragia cerebrală în 90% din cazuri și reduce în măsură apreciabilă accidentele vasculare prin irigare cerebrală insuficientă. Medicamentele moderne care produc eliminarea sodiului — de tipul nefrixului — ca și cele care determină relaxarea peretelui arte*rial — de tipul hiposerpilului sau al guaneti*dinei — permit aducerea tensiunii arteriale la valori normale. Combaterea acumulării de grăsime în peretele arterial sub formă de aterom e mai dificilă. Se recomandă în acest scop reducerea prin regim și medicație a hipercolesterolemiei, prevenirea obezității, tratarea diabetului.

Apariția unor paralizii care cedează în mai puțin de 24 de ore constituie un semnal de alarmă. De cele mai multe ori e vorba de o placă de aterom situată într-una din arterele mari ale gîtului, placă la nivelul căreia se con*stituie un trombus*. Accidentele provocate de acest trombus pot fi prevenite prin instituirea de urgență a unui tratament cu substanțe anticoagulante de felul heparinei sau al trombostopului. În locul anticoagulantelor a căror întrebuințare expune uneori la producerea de hemoragii se utilizează în ultimul timp substanțe care împiedică aglomerarea trombocitelor, acest fenomen fiind esențial în formarea trombozei. *Cel mai activ dintre* aceste medicamente este persantinul; unii autori susțin că și aspirina are efecte asemănătoare.

Intervenția chirurgicală permite o rezolvare radicală a obstacolului reprezentat de plăcile de aterom situate la nivelul arterelor mari ale gîtului. Desigur, o asemenea intervenție trebuie să fie efectuată în faza de paralizii trecătoare deoarece după constituirea unei leziuni definitive a creierului simptomele nu mai regresează, chiar dacă circulația sîngelui a fost restabilită.

Iată deci că patologia vasculară cerebrală, deși expresie a unor procese degenerative legate de vîrstă, nu rămîne mai presus de posibilitățile medicinii. Cunoașterea mai precisă a mecanismului tulburărilor ca și perfecționarea mijloacelor de investigație și tratament ne permit să privim azi acest domeniu cu mai mult optimism decît acum un sfert de veac.

Profesor doctor Vlad VOICULESCU

pell-amar

Doctorul Ionescu-Călinești s-a ocupat vreme îndelungată de cercetarea proprietăților terapeutice ale unor nămoluri existente în țara noastră, încercînd să le valorifice cît *mai bine. El avea să obțină o materie primă*, a denumit-o Pell-amar, care a început să fie folosită, în conformitate cu avizele Ministerului Sănătății, pentru producerea unor cosmetice și a unor substanțe medicamentoase. Nu demult, au apărut diferite creme pentru ten, o mască regeneratoare, o loțiune capilară, șampoane etc. Se află în fază de realizare unguente antireumatice, supozitoare, unguente antihemoroidale, 6 paste de dinți.

Toate produsele enumerate au la bază substanțele active existente în faza lichidă a nămolurilor, fază ce conservă compușii minerali, organici și enzimatici prezenți în *nămolul de origine. Noutatea constă în faptul* că, spre deosebire de produsele similare realizate în alte țări (tot pe bază de extract de nămol, în special din turbă), în fluxul tehnologic al Pell-amarului românesc nu se folosesc substanțe chimice. Stabilizarea produsului se realizează cu ajutorul undelor ultrasonore (metodă brevetată de doctorul Ionescu-Călinești), sterilizarea nefăcîndu-se prin temperaturi înalte, ci prin filtrare bacteriologică. În acest fel, se reușește să se păstreze intacte toate substanțele active.

Extractele de nămol astfel preparate și *administrate sub diverse forme în variate* scopuri au efecte trofice și biostimulatoare asupra celulelor, acțiuni cicatrizante și regeneratoare asupra rănilor și arsurilor experimentale. Medicamentele încorporînd Pell-amar au demonstrat efecte antialergice, antiinflamatorii, sedative, trofice, biostimulante.

Produsele pe bază de extract de nămol au început să fie experimentate cu rezultate bune în zootehnie. Sînt administrate în prezent pe loturi comparative, șeptelului tînăr pentru efectele lor biostimulatoare. Se speră, grație lor, să se reducă ori să se renunțe la importul de biostimulatori și microelemente.

R. B.

o maladie învinsă: icterul hemolitic

Mărturisesc că, deschizînd ușa, m-am cam speriat. Doctorița și o soră erau aplecate asupra unui nou-născut care nu făcea nici o mișcare, avea ochii lipiți cu plasture și era stropit de sînge. Mi-am dat însă seama pe loc că de fapt acolo se efectua o intervenție obișnuită care decurgea normal, fără nimic dramatic, și care, am aflat ulterior, s-a încheiat cu succes.

După operație, în convorbirea cu doctor Ioana Bojincă, medic primar, șef de secție la clinica de obstetrică a Spitalului Filantropia aflu că abia de vreo 15 ani se practică această intervenție, numită exsanguino-transfuzie, și că înainte copiii născuți cu icter hemolitic (*urmarea formării de anticorpi* specifici în caz de incompatibilitate Rh) mureau. Exsanguino-transfuzia este o operație deosebit de delicată, care nu se efectuează decît în clinicile universitare; la noi în țară sînt în total doar 15-20 medici care o pot executa.

— În ce constă dificultatea ei?

— În primul rînd, este vorba de vîrsta pacientului. Tocmai de aceea intervenția trebuie făcută, dacă este cazul, în primele zile după naștere; vasele sanguine, atît de mici și delicate, nu pot fi utilizate, deci transfuzia se face prin vena cordonului ombilical, care la *4 zile după naștere se cicatrizează*. Așadar, pentru decizie și executarea intervenției nu avem la dispoziție decît maximum 4 zile; de fapt, numai 2 sau 3, pentru că nu e bine să fie lăsată chiar pentru ultima zi. În al doilea rînd, nu este ușor să înlocuiești întreaga cantitate de sînge. Operația durează minimum 2 ore și trebuie făcută cu enormă grijă, pentru a evita o sumedenie de accidente posibile. În genere, introducem și scoatem, alternativ, cîte 10 centimetri cubi de sînge, prin același loc, cu seringa. La un copil, seringa trebuie umplută și golită de cîteva sute de ori!

— *Cazurile sînt numeroase?*

— Nu. În mare, frecvența icterului hemolitic este cam de 1 la 200 nașteri, însă nu totdeauna e necesară exsanguino-transfuzia. În multe cazuri organismul rezolvă singur, în primele ore de viață după naștere.

— Există și măsuri preventive?

— Da. Menționez, mai întîi, determinarea posibilității de apariție a bolii hemolitice. Cînd între soți există *incompatibilitate* Rh (unul pozitiv, celălalt negativ), se urmărește la gravidă lunar, iar spre sfîrșitul sarcinii chiar la două săptămîni, titrul anticorpilor. Creșterea progresivă a anticorpilor, deci posibilitatea unei izoimunizări, impune un diagnostic de prezumție al bolii hemolitice. După naștere, cum am mai spus, trebuie făcute prompt examene și analize amănunțite și precise, pentru ca în caz de nevoie să se facă în timp util exsanguino-transfuzie.

Iată așadar cum sînt salvați astăzi zeci și zeci de copii, care înainte vreme mureau sau, *în cel mai bun caz, rămîneau cu grave defi*ciențe mintale și endocrine. Pentru femeile cu Rh negativ, spune doctorița Ioana Bojincă, este foarte important să știe că riscul bolii hemolitice este mai mic la primele sarcini care deci trebuie păstrate cu orice preț, ceea ce este posibil prin tratamente medicale adecvate. Și, firește, o grijă sporită pentru controalele medicale din timpul gravidității.

Mircea FODOREANU

BREVIAR

---

o frecventă diformitate de picior

Această diformitate poartă în lumea medicală și în marele public denumiri atît de diferite încît este cazul să le enumerăm pe scurt. Anglo-saxonii o numesc «splayfoot», germanii «spreizfuss», francezii «pied etalé» («picior răsfirat»), spaniolii «pie plano hundido», *iar italienii «piede transversopiatto»*. În termeni latini boala se numește «pes planus anterior» și tot astfel îi spunem și noi, în românește: antepiciorul plat, care — atragem atenția — nu este totuna cu piciorul plat.

Se știe că un picior normal posedă două scobituri (bolți): una longitudinală și alta transversală (anterioară). Prăbușirea ambelor bolți — longitudinală și transversală ale piciorului — caracterizează piciorul plat propriu-zis. Estomparea sau dispariția numai a boltei transversale duce la piciorul lățit anterior sau *antepiciorul plat. În mod normal, sprijinul* bolții anterioare se face pe capul oaselor metatarsiene 1 și 5, în timp ce capetele oaselor 2, 3 și 4 rămîn la un nivel mai ridicat și nu ating solul decît temporar. În afecțiunea descrisă de noi, distribuția normală a greutății corpului este modificată în sensul că aceste 3 extremități osoase primesc un surplus de greutate sau chiar majoritatea ei. Ca urmare, pielea de pe talpa antepiciorului se îngroașă și vor apărea fie bătături, fie o zonă întreagă bătătorită. Datorită unui tip de mers modificat, vicios — cum se spune — apare o contractură musculară dureroasă în mușchii piciorului uneori, și o durere fulgerătoare de-a lungul marginilor degetelor, din cauza presiunii pe nervii digitali. Boala aceasta se asociază adesea cu ceea ce se numesc popular «monturi» (hallux valgus), precum și cu o altă diformitate a piciorului: «degetele în ciocan». Cauza principală a piciorului lățit anterior este așadar o slăbire a musculaturii.

Tratamentul ortopedic *al acestei afecțiuni* tinde spre o despovărare a capetelor celor trei oase metatarsiene mijlocii prin aplicarea unor suporturi într-o zonă care precede sprijinul acestora pe încălțăminte. Acest suport se obține prin: a) mici pelote de gumă sau pîslă lipite sub branțuri; b) pernițe elastice, care se pot îmbrăca sub sau peste ciorap — fiind fixate de antepicior cu un elastic; c) susținătoare plantare speciale pentru sprijinirea bolții anterioare, care la rîndul lor pot fi amovibile sau fixe (metaflex).

O persoană cu piciorul anterior lățit va purta *pantofi suficient de lați în partea anterioară* pentru a oferi un spațiu convenabil degetelor în timpul mersului, cu tocul moderat ca înălțime. Pantoful trebuie să fie bine fixat pe picior, dar nu strîns; un ștaif de piele semirigidă plasat pe părțile laterale va împiedica «răsfirarea» piciorului.

Pentru cazurile avansate, grave, cu deformații accentuate și care nu au beneficiat la momentul potrivit de un tratament ortopedic adecvat, rămîne deschisă calea intervenției chirurgicale. Au fost propuse mai multe metode; unele din ele caută să suprime durerea *și bătătura de pe talpă (plantară) prin rezecția* (îndepărtarea) capetelor metatarsiene prăbușite, altele tind să obțină o rearcuire a bolții metatarsiene, operații care de obicei dau rezultate favorabile.

Tratamentul trebuie să fie însă individualizat, el fiind în funcție de forma clinică, vechimea bolii, de vîrstă, precum și de starea generală, eventualele afecțiuni concomitente, de profesia și de sexul bolnavului.

Doctor V. EMILIAN

CE ESTE NOU ?

LEUCEMIA CRONICĂ NU ESTE O BOALĂ CANCEROASĂ! — În rîndurile hematologilor și anatomopatologilor dăinuie concepția, aproape unanim acceptată, potrivit căreia leucemiile, în totalitatea lor, ar constitui procese proliferative de natură canceroasă. Deși complexitatea și varietatea manifestărilor în boala leucemică sînt bine cunoscute, nimeni nu a încercat pînă acum să sugereze o natură calitativ diferită a leucemiilor cronice de procesele în mod real canceroase. Iată însă că doi cercetători români, doctorii Doina Mureșanu și conferențiar V.V. Papilian, de la catedra de histologie a Institutului medico-farmaceutic din Cluj, bazați pe un material propriu de observație, ca și pe datele din literatura de specialitate, pledează prin argumente histologice și citrochimice pentru o teză contrară, adică aceea a caracterului netumoral al leucemiilor cronice. Ipoteza celor doi oameni de știință se întemeiază, în principal, pe absența capacității proliferative a celulelor leucemice, în paralel cu absența modificărilor nucleo-citoplasmice, caracteristice celulelor canceroase. Rezultatele obținute le-au permis să interpreteze leucemiile cronice *nu* ca maladii canceroase, ci ca așa-zise «boli acumulative», acumularea acestor elemente fiind consecința unor alterări celulare de tip netumoral. Ne aflăm deci în fața unei noi concepții științifice, îndrăznețe dar bine argumentate, ce se dovedește aptă de a genera fertile discuții în acest domeniu atît de controversat.

HIPNOZA — ARMA TERAPEUTICĂ ÎMPOTRIVA MUȚENIEI PSIHOGENE! — Cea mai veche relatare scrisă cu privire la muțenia emoțională, sau — în termeni medicali — *disfonia psihogenă*, o găsim în cîntul X versurile 246-247 din Odiseea lui Homer, operă datînd din mileniul I î.e.n.: «El se silea, dar nu putea din gură să scoată o vorbă/ Așa de îndurerat era». Sau, cum s-ar zice, «durerea i-a luat... piuitul». Firește că această observație pătrunzătoare nu înseamnă că studiul științific al disfoniilor psihogene ar fi început odată cu Homer. În scopul vindecării acestei frecvente tulburări psihice, capabilă să joace *cele mai neplăcute renghiuri în momente de*cisive ale vieții, s-a întrebuințat pînă în prezent o gamă variată de procedee terapeutice: medicamentoase, chirurgicale, psihoterapice, fizioterapice etc., etc., fără rezultate prea fericite. Bazat pe o experiență de peste 2 000 de ședințe de hipnoză, aplicate în perioada 1967-1973 în diferite disfonii psihogene, doctorul V. Opriș, cercetător în Serviciul de foniatrie al Clinicii ORL de la spitalul Colțea din București utilizează cu succes în tratamentul acestor bizare afecțiuni psihice sugestia verbală, rezultată din combinarea cuvîntului — *reflex condiționat cu diverse excitații sugesti*ve, ambele capabile să determine un somn hipnotic. După ce pacientul adoarme, se acționează asupra tuturor forțelor dinamice ale analizorului verbomotor. De pildă, trecînd mîinile întinse, cu degetele răsfirate, pe deasupra ochilor pacientului, de mai multe ori medicul îi spune: «Biocurenții pătrund acum prin globii oculari... Cînd vă veți trezi, veți vorbi foarte bine... Orice senzație neplăcută la nivelul laringelui va dispare. Vocea acum vă revine. E clară, nerăgușită etc.» Cu această metodă, folosită și de psihanaliști, aplicată *însă — subliniază autorul metodei* — «cu multă delicatețe și mai ales prudență, căci o ședință de hipnoză condusă cu incompetență riscă de a înrăutăți vorbirea și starea psihică a pacientului», doctorul V. Opriș a înregistrat în diverse cazuri de muțenie, bîlbîială și alte forme de disfonii psihogene rezultate spectaculare, obținînd revenirea vorbirii normale ca înainte de boală.

UN SIMPTOM ȘI LEACUL LUI. Ejacularea precoce — simptom permanent sau temporar — se întîlnește destul de des în practica medicală, de cele mai multe ori acordîndu-i-se *o atenție prea mică în raport cu importanța* lui. De multe ori acești bolnavi nu știu cărei specialități medicale să se adreseze, alergînd de la un medic la altul și făcînd tot felul de tratamente. Majoritatea sexologilor consideră ejacularea precoce o tulburare de dinamică sexuală masculină, urmare a unor dereglări neurovegetative (parasimpaticotonie) sau a unei imaturități în adaptarea sexuală la începători (în special în primele luni de căsătorie). Ea este determinată de o hiperexcitație sexuală sau, uneori, de abstinența sexuală. Printre factorii favorizanți ai ejaculării *precoce se citează: masturbația, raporturil*e sexuale întrerupte din teama de graviditate teama de boli venerice, abstinența, lipsa unei educații sexuale corecte, prostatitele cronice uretritele, diabetul etc. Pornind de la aceste constatări, în special de la faptul că la vîrsta tînără ejacularea precoce se întîlnește cel mai frecvent, doctorii Gh. Grecu, Cs. Csiky ș V. Ponoran de la clinica de psihiatrie di Tg. Mureș au experimentat pe 42 de bolnav tratamentul cu Tioridazină, un medicamen românesc cu o importantă acțiune de inhibare a reacțiilor emoționale. După o investigație atentă a fiecărui caz, s-a trecut la administrarea Tioridazinei în doze mici și medii (25 75 mg/zi) timp de 2-3 săptămîni, în care erau asociate și alte medicamente, în funcție d simptomele psihonevrotice, fără a se utiliza însă excitante sexuale. Rezultatele obținut după 8 săptămîni de tratament — dintre car 3 în spital și restul ambulatoriu (încă u avantaj al acestui medicament)—au dus l vindecări totale la 47,7% din bolnavi și î special la adulți tineri între 20 și 35 de ani ș ameliorări satisfăcătoare într-un procent d 28,6. La persoane între 40 și 50 de ani, și î special acolo unde existau și alte boli orga nice, au fost obținute rezultate la 23,6% di cazuri. La toți bolnavii vindecați, administra rea s-a continuat ambulatoriu pe o perioadă cuprinsă între 6-8 luni, iar la 30% chiar peste un an, în doze de 15-25 mg/zi pentru menți nerea și consolidarea rezultatelor obținute

tezaure sub stăpînirea carilor, mucegaiului și nepăsării

Se știe că lucrările de pictură tempera pe lemn au cunoscut o largă răspîndire în evul mijlociu, continuînd pînă spre sfîrșitul secolului al XIX-lea. Motivele de inspirație, nivelul artistic de execuție și, în special, tehnicile utilizate au suferit însă un proces involutiv.

Datorită suportului de lemn, ușor de atacat de factori fizici, chimici și biologici, aceste lucrări au devenit din ce în ce mai rare, iar cele provenite din școli de mare tradiție (Constantinopol, Muntele Athos, Kiev, Moscova, Mănăstirea Neamț etc.) au actualmente o valoare istorică și artistică de prim rang.

Acest lucru a făcut ca, în mod regretabil și inadmisibil, unele din acestea să formeze obiectul unei comercializări și tezaurizări în mîini particulare, care arareori fac totul să le mențină în cea mai bună stare.

Pînă nu demult credeam că istoriografii, după cercetarea unor astfel de opere de artă, se preocupă de conservarea lor sau, cel puțin, semnalează necesitatea conservării. Mai credeam că lucrătorii muzeelor, ceilalți specialiști și activiști în domeniul protejării monumentelor istorice și de artă au stabilit de mult o ordine clară a priorității conservării, și că, prin aceasta, unicatele, piesele importante și amenințate de distrugere sînt în siguranță. Altă eroare!

Am vizitat cîteva locuri unde se găsesc asemenea documente, împreună cu fotoreporterul Elena Ghera și istoricul de artă Nicolae Stoia, la care ne-am oprit după ce am lecturat articolele și studiile sale în domeniul conservării muzeale.

Nu ne așteptam să vedem obiecte peste care secolele nu și-au pus amprenta. Dar nici să vedem cum atîtea documente care, prin memoria imaginilor și culorilor, atestă originea, cultura și tradiția unui popor, felul cum acesta a știut să sintetizeze diferitele influențe creîndu-și propria sa originalitate, stau sub imperiul carilor, mucegaiului și al nepăsării.

În biserica fortificată, monument istoric, «Precista» din Galați, încet dar sigur, se distrug obiecte de inestimabilă valoare. Pentru restaurarea acestui monument istoric s-a cheltuit un milion și jumătate de lei dar pentru conservarea obiectelor care fac parte din fondul muzeului... nici un leu!

Am văzut aici cum metode contraindicate pentru curățirea exponatelor nu au făcut decît să le accelereze distrugerea. La fiecare piesă în parte se pot observa efectele neconservării. Numeroase suporturi de lemn au devenit o masă spongioasă datorită carilor și microorganismelor și prezintă crăpături în unul sau mai multe locuri din cauza lipsei penelor de îmbinare sau neschimbării celor ce s-au distrus. Picturi exfoliate (cojite și dezlipite) pe mari porțiuni sînt, de asemenea, vizibile aproape la fiecare piesă în parte. «Ghidul» acestui muzeu e complet neinformat asupra originii și valorii istorice și cultural-artistice a exponatelor. El confundă, cu o ușurință condamnabilă, epoca de piatră cu cea a bronzului, pe cea a bronzului cu cea a fierului și arta secolului al XVI-lea cu cea a secolului al XIX-lea?! Observînd aceste lucruri te mai poate mira oare că în acest muzeu obiectele de artă sînt expuse nesistematic și că unele exponate sînt plasate la o simeză atît de înaltă încît doar cu un binoclu se pot vedea?

O stare asemănător de tristă o împărtășesc și icoanele din depozitele Episcopiei Galați unde, după multe insistențe din partea noastră, am avut permisiunea să conservăm una. În aproximativ o jumătate de oră, servit de materiale adecvate și de pricepere, Nicolae Stoia a redat culorilor strălucirea de altădată iar suportul de lemn a fost protejat împotriva carilor. Viata acestei picturi a fost, dacă nu salvată, cel puțin cu mult prelungită. Sînt însă, în acest depozit, numeroase alte valoroase documente istoriografice, de a căror soartă sperăm că se va îngriji cineva. Sînt aici picturi care reclamă o urgentă intervenție de conservare, lucru exprimat și de către P.S. Gherase, care ne-a însoțit în acest depozit și a cărui activitate cultural-muzeală desfășurată la Mănăstirea Căldărușani e cunoscută și apreciată.

La Muzeul din Huși, născut din străduința și dragostea învățătorului Gheorghe Melinte (Moș Muzeu, cum i se spune prin partea locului), s-a efectuat, la fața locului, conservarea a două picturi. Am fotografiat piesele înainte și după conservare. Diferența, redată de memoria peliculei, este ușor de apreciat chiar și de către un nespecialist.

La cîțiva zeci de metri de acest muzeu se află Catedrala, ctitorie a lui Ștefan cel Mare, fostă Episcopie de Huși. Aici se află patru icoane pictate de Gh. Tattarescu, dintre care două poartă pecetea unei bune conservări. Conservarea a fost efectuată tot de însoțitorul nostru, acum cîțiva ani în urmă, cu fonduri personale, și animat de grija ca aceste piese să nu apuce pe drumul degradării, drum pe care merg nestingherite, cu zecile, alte icoane din acest lăcaș, unele vizibil marcate de efectele nocive ale unor metode și materiale de curățire empirice.

La circa 20 de kilometri de Huși și la un kilometru de cea mai apropiată gospodărie din comuna Grumezoaia, în pămîntul căreia își are rădăcini un stejar de pe vremea lui Ștefan cel Mare, se găsește un schit părăsit. Putrezește aici, în voia soartei, sub «opera» carilor, mucegaiului, ciupercilor și a apei care pătrunde prin toate ungherele, un număr însemnat de icoane și cărți de mare valoare. Numere de inventar, din hîrtie, aplicate pe obiecte, desprinse sau șterse din cauza umidității te fac să crezi că pe aici, cîndva, nu se știe cînd, au trecut nu oameni (oamenii nu puteau părăsi astfel asemenea valori), ci o «comisie». Noi credem că sînt necesare unele comisii (formate din oameni!) care să treacă la o urgentă acțiune de constatare și de selecție, care să dispună conservarea și depozitarea acestor tezaure! Este limpede că neintervenția, nonconservarea devin, pe zi ce trece, mult mai costisitoare. În acest sens orice scuză este inutilă și neavenită.

Tot aici însă — la schitul din Grumezoaia — am întîlnit oameni de mare suflet și de nădejde, cu un instinct sigur de apărare a patrimoniului nostru cultural. Aceștia sînt tractoriștii de la C.A.P. Grumezoaia care, scoțîndu-și plugurile din pămîntul altădată arat de răzeșii lui Ștefan, au venit să vadă cine sîntem. Era prima dată cînd am cunoscut oameni care manifestă o grijă concretă față de valorile depozitate. Acești minunați muncitori ne-au relatat cum organele de miliție din localitate au reușit să rețină peste douăzeci de icoane vechi (!) adunate de către... colectorii de pene și fulgi în schimbul unor vase emailate. Nu este, în acest sens, singura relatare pe care o înregistrăm. În comunele Grumezoaia și Olteni, doar la muzeul satului mai găsești două-trei icoane vechi. Și pînă nu demult erau vestite pentru icoanele lor pe lemn. Cum, și de cine, au fost înlocuite cu litografii banale aceste icoane?! Problema înstrăinării acestor opere din comune, biserici și chiar din muzee necesită, credem, o analiză amănunțită și luarea unor măsuri eficiente de către forurile competente pentru salvgardarea patrimoniului cultural românesc.

Cea mai tristă verigă din marele lanț al erorilor față de aceste opere de artă o constituie faptul că un număr impresionant dintre ele au fost trecute peste hotarele țării, unele cu forme legale, altele necontrolabile.

«Facem totul să fim la înălțimea «tehnicii» celor ce obțin, prin mijloace care trebuie să ridice multe semne de întrebare, asemenea obiecte de artă cu intenția de a le scoate din țară» — ne-au spus directorul general Țincu Constantin și directorul adjunct Popescu Gheorghe de la Direcția Vămilor. Prezentăm în acest sens cîteva cifre edificatoare de icoane confiscate și reținute în 1973 la punctele vamale:

— Stamora-Moravița	244 confiscate	44 reținute
— Gara de Nord	28 confiscate	6 reținute
— Curtici	—	23 reținute
— Borș	3 confiscate	49 reținute
— Episcopia Bihorului	4 confiscate	32 reținute

Deci în cinci puncte de vamă numai în anul *trecut s-au confiscat 279 bucăți și s-au reținut* 154. În anul acesta, cînd sezonul turistic e abia la început, sînt deja reținute sau confiscate în vamă peste 100 de icoane.

Aceste cifre oglindesc fidel munca și priceperea lucrătorilor noștri vamali. Dar «trebuie să fim prea naivi ca să ne închipuim că toate încercările de trecere frauduloasă, în special în perioadele de vîrf ale sezonului turistic, pot fi descoperite», spuneau cu părere de rău și conducătorii Direcției Vămilor. Cei care încearcă să scoată peste hotare astfel de lucrări sînt evident, în majoritate, buni cunoscători ai valorii acestora. La punctul vamal Gara de Nord, cu cele 34 de icoane pe lemn confiscate sau reținute în 1973, se poate forma un muzeu bine dotat. Cele mai multe din icoanele confiscate aici provin de la turiști italieni. În afară de Italia de o mare apreciere se bucură aceste opere în R.F. Germania, Franța, Elveția și în ultimul timp S.U.A și Canada, lucru pe care l-am aflat tot de la Direcția Vămilor.

Ce se întîmplă cu icoanele pe lemn confiscate?

Se întîmplă un fapt bizar: pentru a prelua aceste obiecte, Muzeul de Artă — unde trebuie să ajungă, spre a determina valoarea lor — solicită, în afara proceselor verbale de predare, și fise tehnice pentru fiecare obiect în parte. Lucru ce reclamă prezența unui specialist, în nici un caz a unui funcționar vamal care nu e obligat să posede studii de istoria artelor!

Multe dintre aceste icoane confiscate sînt apoi preluate de Consignația pentru a fi valorificate. Deci, peste cîtva timp, nu este exclusă prezența lor în alt punct vamal! În acest cerc vicios, trecînd prin atîtea mîini și pe atîtea drumuri, deteriorarea, deci scăderea valorii acestor obiecte, este ușor de presupus. Trebuie, credem, tratată cu toată atenția impunerea unor măsuri eficiente de întrerupere a acestui circuit.

*

În ceea ce privește comisia de avizare a Muzeului de Artă aflăm de la Anastase Anastasiu — directorul muzeului — următoarele:

— *În comisia de avizare lucrează și un restaurator care are ochi și experiență.*

— Nu vi s-a părut niciodată o icoană «suspectă», adică posibil de a fi repictată pentru a părea nouă?

— *O singură dată și am supus-o analizei cu raze ultraviolete; într-adevăr, s-a dovedit a fi repictată.*

— Cîte icoane veniseră pentru viză pînă cînd ați supus-o pe aceasta analizei cu raze ultraviolete?

— *Multe, foarte multe, poate chiar zece mii.*

— Nu credeți că la zece mii de bucăți mai puteau fi și altele falsificate?

— *Dacă erau nu scăpau. Noi ne mîndrim cu faptul că avînd ochi nu mai avem nevoie*

Ilie TUDORA

(Continuare în pag. 26)

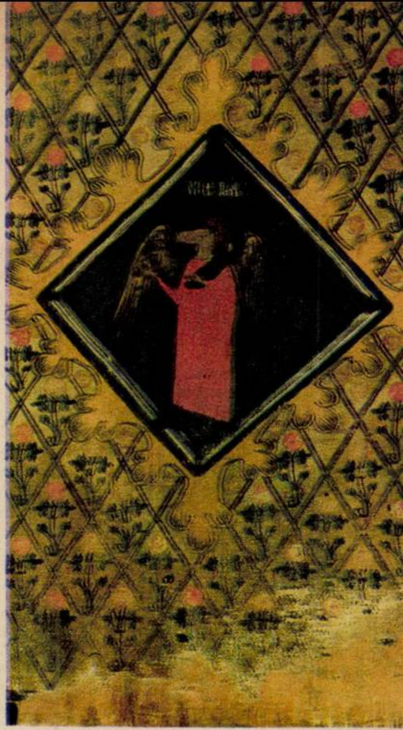

Această pictură a fost salvată. Muzeul din Huși este în posesia unei piese bine conservate. Diferența dintre felul cum arăta și cum arată acum, după conservare, credem că nu mai necesită comentarii.

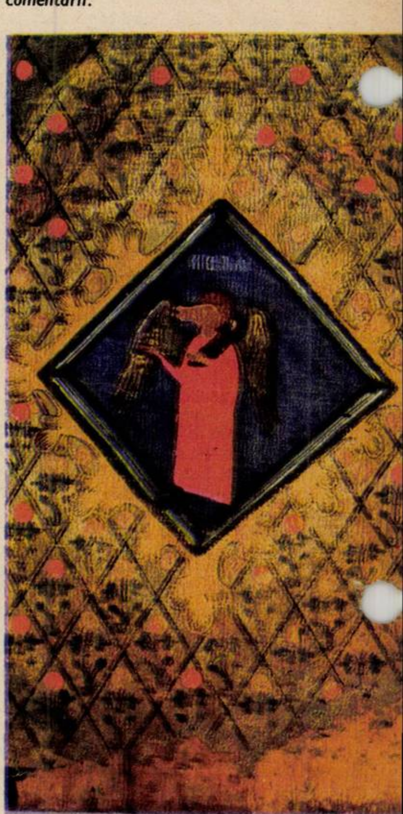

Soarta acestei picturi, din Muzeul «Precista» din Galați, o au numeroase altele din atîtea locuri.

Fotografii de Elena GHERA

terom®

FIBRE ȘI FIRE POLIESTERICE FLEXIBILE, UȘOARE, CU LUCIU PLĂCUT, REZISTENTE, NU SE DECOLOREAZĂ, APRECIATE ÎN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE.

Producător: COMBINATUL DE FIBRE SINTETICE IAȘI

Șoseaua Țuțora nr. 27; telefon 13320; telex-022250

COMBINATUL DE FIBRE SINTETICE
terom
IAȘI

propunere de meditație pe tema tehnologiilor din sufletele inginerilor stagiari

Oare ce-o fi în sufletul unui director de întreprindere cînd vine la el în birou un străin de oraș, și de întreprindere, și de meserie, oare ce-o fi în sufletul unui inginer ajuns director dar fost odată și el simplu stagiar, cînd, așa pe nepusă masă, vine un gazetar și-i spune:

Am vorbit cu nouă ingineri, majoritatea stagiari, și cu un tehnician din întreprinderea pe care o conduceți, am mai vorbit cu doi ingineri care au fost în această întreprindere dar au plecat din pricina unor nemulțumiri și toți acești doisprezece oameni, fără a fi furioși, ci numai jigniți, indignați, nemulțumiți și cam bîntuiți de scepticism, mi-au tot vorbit ore întregi despre ei, încît acum aș fi în măsură să le fac un portret al condiției lor — concrete — de începători în ale meseriei și ale vieții.

Dar ca să evit pericolul generalizării și al sintezei mele, bineînțeles subiective, am să-i citez, doar parțial, pe cîțiva dintre ei, însă rezervîndu-mi dreptul să-mi spun apoi și părerea, să-mi fac comentariul.

*

Mă numesc Pavel Nicolae și sînt inginer stagiar II la I.R.E. Baia Mare, secția PRAM. Nu am primit niciodată nici o indicație profesională din partea șefului de secție. Inginerii noi sînt priviți cu multă suspiciune și dezinteres. Noroc că în cadrul secției mai există cîțiva ingineri cu o vechime de 3—4 ani care se ocupă din punct de vedere tehnic de pregătirea noastră. Aceștia sînt: Petreanu Liviu, Todea Felician, Cherecheș Vasile, care, la fel, sînt șefi de echipă. În legătură cu maistrul Bartha,sînt foarte revoltat de atitudinea acestui om față de noi. Pentru el inginerii sînt «vagabonzi» și «chiulăi» cu diplomă. Acest «fenomen Bartha» se repetă cam de mult și nimeni nu a luat nici o măsură, nici o atitudine împotriva lui.

*

Mă numesc Cristea Pavel, lucrez în cadrul secției PRAM din 5 octombrie 1973, cînd am venit prin transfer de la Electroprecizia Săcele. Acum, după schimbarea această voită de mine și după cinci luni de lucru la PRAM, pot să spun că regret mult plecarea de la Electroprecizia. Pe cînd la Electroprecizia eram utilizat în cadrul serviciului laboratoare ca inginer, aici la PRAM sînt obligat să execut lucrări pe care le poate executa un electrician cu categoria a II-a. Consider aceasta necesar la început, dar după cinci luni ar fi cazul ca șeful de secție să-și dea seama că un inginer nu poate fi folosit doar ca simplu muncitor.

*

Mă numesc Iepan Gheorghe, sînt inginer la secția înaltă tensiune, cu o vechime de doi ani și printr-o împrejurare nefericită am ajuns să mă ocup de niște probleme de mișcarea hîrtiilor. Mi s-a promis în repetate rînduri trecerea într-o activitate productivă și la un centru al secției, dar realizarea practică încă nu s-a ivit. Pe de altă parte, felul în care maistrul Bartha conduce centrul poate nu e rău, dar metodele dictatoriale cu care îl conduce sînt departe de a fi compatibile cu încrederea ce i-a fost acordată. Domină peste acest centru ca un dictator autentic.

*

Mă numesc Țînc Gavril și sînt inginer stagiar la I.R.E. Baia Mare secția PRAM, angajat la data de 1 august 1973. Am venit cu gîndul ferm de a rămîne definitiv la această întreprindere dar după cîteva luni mi-am dat seama că pentru a face acest lucru îmi trebuie mult curaj. Șeful de secție nu a avut curiozitatea să mă întrebe cel puțin cum mă cheamă. De șeful de secție sîntem priviți ca niște intruși. Sînt indignat de modul în care sînt tratați inginerii tineri de către maistrul Bartha Dezideriu și sînt și mai indignat că nu se iau măsuri împotriva lui. Am fost martor la o scenă în care inginerul Marinca Ștefan de la secția PRAM a fost înjurat de către maistrul Bartha Dezideriu. Nici întreprinderea, nici organizația de partid nu au discutat și nu au luat măsuri împotriva maistrului. De aici rezultă că putem fi oricînd la discreția acestui maistru în ceea ce privește injuriile și grosolănia felului de a se purta. Acceptăm să muncim, chiar și munci brute în speranța că mai tîrziu vom face și lucrări care necesită o pregătire superioară. Ceea ce trebuia să primim din partea șefului de secție am primit de la inginerul Petreanu Liviu. Acest om este de o capacitate intelectuală și profesională extraordinară dar lucrează la secția PRAM ca simplu șef de echipă. Conducerea întreprinderii, consider eu, nu profită de posibilitățile acestui om, ținîndu-l în anonimat. A fost un student eminent terminînd facultatea cu media 10, este de o rară modestie și e gata oricînd să te ajute. Sînt nemulțumit de faptul că întreprinderea nu a sesizat în trei ani lucrurile pe care eu le-am sesizat în cîteva luni de zile.

*

Mă numesc Dumitru Pop, sînt inginer, acum lucrez la Săsar la E.P.E. dar în 1966—1968 am lucrat la I.R.E. și am fost șef al lui Bartha. Apoi el a ajuns șef dar eu și Ioan Silaghi am refuzat subordonarea lui directă. Omul e grosolan și nu-i corect cu subordonații, nu-i apreciază. N-am plecat din cauza lui, ci pentru că nu mi s-a dat locuință. Inginerul Cristea Ioan a plecat din cauza lui. Cu Bartha nu s-au înțeles nici Truică, nici Drăghici, nici Pop Octavian. Are boala asta: frica de a-și pierde postul. E un maistru bun, dar pretențiile-s acum prea mari, și el ce nu poate face prin fapte, face prin vorbe. Silaghi, actualul șef al lui Bartha, îl acceptă pentru că îi ține pe oameni să facă treabă.

*

Și-acum după ce-ați aflat direct o mică parte din părerile acestor oameni e locul unor lămuriri și al unor precizări.

1. Ancheta mea gazetărească a pornit de la o scrisoare a ultratînărului inginer stagiar, de la Intreprinderea de rețele electrice din Baia Mare, Ștefan Marinca. Omul, după ce-și istorisea necazurile pe care le-a avut de la venirea în întreprindere («trăiesc un coșmar care m-a adus la limita răbdărilor»); după ce îl acuza pe un maistru — Bartha Dezideriu — că ar fi autorul coșmarului său real («de cînd am sosit în întreprindere am fost ținta unor jigniri brutale din partea unui maistru «cu greutate», care toată viața s-a preocupat de a preamări propria-și persoană și de a înjosi pe alții, dedîndu-se în același timp la tot felul de acte imorale»); după ce face descoperiri de om candid în urma primelor sale contacte cu viața cea de toate zilele așa cum ea este, nu așa cum ne-o dorim să fie («există un soi de neoameni pentru care nu găsesc definiție în dicționare»); după ce se supune el însuși unei severe introspecții («m-am născut cu niște simțuri exagerate în perceperea dreptății, simțuri care mă torturează de cîte ori văd nedreptate în jurul meu»); după toate acestea, încheie așa:

«Vă rog cît se poate de frumos să nu-mi publicați nimic din ce v-am trimis, fiindcă toți cei din jurul meu vor înțelege că am dorit să se facă doar caz de mine. Dacă nu puteți veni să constatați cele ce v-am scris, ar fi bine să-mi ardeți aceste rînduri, fiindcă vă asigur că în caz contrar otrăviți tot ce am mai bun în mine. Prefer să fiu condamnat de calomnii mincinoase, decît să fiu acuzat de oamenii cinstiți din jur că mi-am căutat căpătuiala abuzînd de noțiunea de dreptate».

Vreau să spun, să subliniez, că «vinovați» de publicitatea acestui caz sîntem doar noi,cei de la «Flacăra», în speță eu care semnez aceste rînduri, dar totodată țin să mai spun că am socotit binevenită publicitatea pentru că am făcut în prealabil o anchetă din care a rezultat că mai gîndesc ca Marinca și alți tineri.

Am ținut la această precizare și la această asumare de răspundere ca să-i fac imposibile inginerului Marinca eventuale autoreproșuri morale și totodată ca să le ofer acelor ingineri care «au vorbit» garanția că nu vor avea — așa cum cu sinceritate mi-au spus că se tem — de suportat posibile represalii.

2. Inginerul Marinca, dincolo de atmosfera generală de la secția PRAM a I.R.E. Baia Mare ni s-a plîns și de felul în care i s-au rezolvat două situații personale precise.

Prima se referea pur și simplu la niște cazuri cînd maistrul Bartha l-a calomniat și înjurat. Conflictul a ajuns în fața forurilor judecătorești dar după ce i-am spus și eu inginerului Marinca Ștefan că directorul întreprinderii e realmente întristat că astfel de cazuri în loc să se rezolve în colectivul de acolo ajung la instanțe din afara întreprinderii, mi-a promis spontan că își va retrage plîngerea împotriva maistrului Bartha.

Cert însă este că acest maistru, Bartha — căruia nu i se contestă meritele profesionale, sau mai precis cele organizatorice, nici chiar de către inginerii stagiari nemulțumiți de el — cînd e vorba de relația om-om habar n-are ce-i cumpătarea și civilizația. Am fost silit să culeg o absolut de nepublicat listă de înjurături ale sale, ce-i drept originale dar indicînd o mentalitate vulgară de vătaf. Bădărănia personajului e cunoscută și totuși a fost tolerată pentru că, e adevărat, de frica lui,oamenii fac treabă. Cu alte cuvinte se acceptă ca scopul să scuze mijloacele. Tovarășul Pop Andrei, directorul întreprinderii, mi-a spus că i-a dat maistrului Bartha un ultim avertisment și că de-acum înainte maistrul, de fapt «își joacă funcția».

A doua situație personală precisă de a cărei fel de rezolvare ni s-a plîns inginerul Marinca privește o avarie care el recunoaște că s-a produs și din vina sa și e gata să răspundă. Dar altceva l-a nemulțumit pe el și pe colegii săi: faptul că — datorită intervențiilor oculte ale maistrului Bartha — s-a făcut caz numai în privința vinovăției sale și a problemei minore a imputației unui utilaj parțial distrus, dar nu s-a sesizat nimeni că prin greșeala sa, inginerul Marinca a evitat un accident mortal, de care s-ar fi făcut vinovați cei care au dat autorizație de lucru și admitentul la locul de lucru.

Tovarășul Pop Andrei mi-a spus că au fost și aceștia doi sancționați, că inginerul Marinca avea posibilitatea să-și dea seama că lucrurile nu-s în ordine și că pur și simplu trebuia să se întoarcă înapoi de la punctul de lucru, nu să aibă inițiative care au dus la o avarie. N-aș putea spune că logica dumnealui nu e bună, dar pe mine unul nu m-a convins total pentru că mi-a lăsat impresia că lanțul cauzal prea a fost judecat pe porțiuni și în felul acesta marea problemă a pericolului potențial de accident mortal evitat printr-o greșeală, dar una salvatoare, a fost uitată în favoarea problemei oricum mai mici a defectării unui utilaj.

Dar, fără îndoială, peste toate judecățile logice, rămîne obsesia inginerului Marinca Ștefan că muncitorul de care el răspundea ar fi putut să moară; și, rămîne îndoiala directorului Pop că inginerul Marinca, dincolo de calificativele bune obținute la examenele teoretice privind protecția muncii este, deocamdată, în măsură să acționeze în condiții practice fără să declanșeze o stare pericol. Rămîne doar de limpezit — pentru mine cel puțin — de ce n-au fost tratați cu aceeași suspiciune și ceilalți doi — cel care a emis autorizația de lucru și admitentul la lucru — și rămîne, implicit, cumva plauzibilă și acuzația inginerului Marinca Ștefan, că năpasta a fost focalizată doar asupra lui, datorită atmosferei pe care i-a creat-o «amicul» Bartha.

3. Cu privire la toate aceste probleme — atît cele personale ale inginerului Marinca Ștefan cît și cele generale ale colectivului de ingineri din secția PRAM — tovarășul Dumitru Ciuclea, secretar cu probleme economice al comitetului județean de partid Baia Mare a gîndit în esență, și doar pe baza celor relatate de mine, așa:

«Înclin să le dau dreptate băieților, însă nu total pentru că nu le-ar folosi nici lor. Directorul de la I.R.E. este un om foarte serios și fără îndoială problemele pot fi rezolvate la nivelul întreprinderii. Bartha înjură, îl cunosc de la colectivizare cînd strica tot ce făceam noi ceilalți din comisie cu vorbă bună».

Pe tovarășul Gheorghe Pop, primul secretar al comitetului municipal U.T.C. aș fi vrut să-l întreb de la ce se pornește — de la viață sau de la tematici teoretice — atunci cînd se alcătuiește ordinea de zi a adunărilor generale ale organizațiilor de bază, însă omul era de cîteva zile bolnav și-am plecat doar cu presupuneri însă nu cu vreo concluzie certă.

De asemenea, am plecat și fără să aflu ce e în sufletul unui director de întreprindere atunci cînd vine un străin și-i spune că inginerii tineri din întreprinderea pe care o conduce sînt frămîntați de sîcîieli și nemulțumiri, lucru de care el, directorul, habar n-avea că se petrece. În schimb, am primit o explicație:

«E adevărat, am format echipe dintr-un inginer și un muncitor și i-am pus să facă de toate. Experiența e a mea și eu cred într-însa. Unui inginer cuplul cu un muncitor nu-i poate fi decît folositor. E adevărat, pe inginerii tineri i-am băgat în condiții foarte grele, dar așa se călesc. Nu-mi pot permite să-i răsfăț. Nu-i nici o muncă sub calificarea lor. Peste un an de zile îi vor bate pe toți colegii lor de la alte întreprinderi. Și-acum chiar îi poți scula la orice oră din noapte și-s sigur că sînt în stare să facă lucrarea de care e nevoie. Peste cinci ani ne vor mulțumi. Este experiența mea și eu nu mă las; cresc niște oameni stăpîni pe ei. Din băieții ăștia vor ajunge conducători în minister si chiar miniștri. Cît despre atmosfera de care se plîng, îmi pare rău de un lucru: că sînt atîția și n-au fost în stare să dea ei tonul să impună ei nota».

Textul acestei explicații sună frumos, inginerul director Pop Andrei poate e bine intenționat și poate experiența dumnealui se va dovedi bună, dar cred că i-a scăpat din vedere un amănunt: băieții aceștia care au ieșit nu de mult din amfiteatrele politehnicii, băieții aceștia harnici, cuminți și respectuoși, băieții aceștia care încă-s frumoși de puri, băieții aceștia care, la urma urmei, nu pretind decît responsabilități mai mari și mai calificate — responsabilități pe măsura științei și banilor investiți în ei — care nu pretind decît recunoașterea muncii și a calităților lor, decît relații de muncă civilizate, decît să știe că acolo sus cineva îi înțelege și îi stimează, băieții aceștia care sînt alături de colegul lor Ștefan Marinca dar care îi și spun în față «mă, de-aici înainte-i greșala ta», băieții aceștia care — să fim lucizi — reprezintă noul, băieții aceștia sînt deocamdată lăsați cam prea singuri în fața rutinei și a reprezentanților ei, atîția cît mai sînt; lăsați cam prea singuri în fața celor cu vechime în ale întreprinderii și în ale vieții.

Și peste toate, mai rămîne o întrebare esențială, o întrebare pe care n-aș fi pus-o dacă, în ultima clipă, n-aș fi aflat că singura măsură care s-a luat în urma discuțiilor pe care le-am avut la Baia Mare a fost aceea de a-i împrăștia pe inginerii stagiari de la secția PRAM în alte secții și de a forma echipe tot din muncitori și ingineri stagiari dar conduse nu ca pînă acum de ingineri ci de un muncitor calificat!

— Ce veți face tovarășe director Pop Andrei, dacă oamenii aceștia nu vor mai accepta ca demnitatea, conștiința profesională și sufletul lor să fie cobaii experiențelor dumneavoastră de o neîngăduit de lungă durată (la unii de peste doi ani de zile), nu vor mai accepta să fie jigniți de «neînlocuibilul» Bartha, nu vor mai accepta să aibă un șef de secție care nu le dă nici un sfat profesional și care nici măcar nu le știe numele, și, pur și simplu, se vor duce în alte întreprinderi unde vor fi lăsați să facă inginerie, unde li se va acorda încrederea să facă inginerie?

Nelu IONESCU

---

tezaure sub stăpînirea mucegaiului, carilor și nepăsării

(Urmare din pag. 24)

de aparate. Și în plus de aceasta nu lucrăm cu oameni incorecți; care folosesc fel de fel de metode.

Această precizare ne-a tăiat elanul de a mai pune vreo întrebare în legătură cu felul cum își desfășoară activitatea comisia de avizare a Muzeului de Artă.

*

L-am mai întrebat pe tovarășul director Anastase Anastasiu dacă avem o evidență a patrimoniului nostru cultural și am aflat că:

— *Nu avem nici o evidență. În baza decretului 724 s-au format cîteva comisii care într-o lună-două au făcut niște note de ceea ce există prin biserici, muzee, colecții particulare și prin alte părți.*

I-am comunicat tovarășului director în ce a constat «munca» uneia dintre aceste *comisii* la schitul din Grumezoaia și nu ni s-a părut a fi surprins. Tot domnia-sa e însă în asentimentul nostru că:

— *Avem nevoie de comisii care să desfășoare o muncă precisă și de o școală care să formeze cadre specializate în restaurare și conservare. În prezent nu avem decît specialiștii care lucrează în cadrul Muzeului de Artă.*

*

Pentru faptul că Muzeul preferă să cumpere obiectele de la Consignația în loc să le preia printr-o cale mai puțin costisitoare, din vămi, ni s-a spus:

— *Nu contează, Muzeul nu dă bani, ci hîrtii (!!!)*

Am mai aflat de la Muzeul de Artă că nu numai în vamă stau icoane, ci și, de ordinul miilor, la Direcția Generală a Miliției. Una din aceste icoane, datînd din secolul XVII, salvată ca și celelalte, din mîinile unor indivizi lipsiți de orice scrupule, a fost prezentată în cadrul unei expoziții organizate de D.G.M. așa cum a fost găsită: tăiată în mai multe părți pentru a fi valorificată la un preț mai bun.

*

Faptul că lucrătorii vămii și miliției veghează cu dragoste și devotament asupra patrimoniului nostru artistic-cultural nu ne poate liniști pe deplin. Asupra atîtor opere se abate, în afara timpului, și nepăsarea cu care sînt lăsate în voia soartei.

Că o asemenea operă plastică valorează 100 sau 100 000 lei nu e la urma urmei esențial. Semnificativ e faptul că acestea sînt unicate, că reprezintă o parte din ce a avut mai bun neamul nostru — sufletul său generos, sensibilitatea, discernămîntul și talentul său.

Dacă alte popoare și-au înscris civilizația în piatră sau bronz, noi ne-am înscris-o, în cea mai mare parte, în lemn, iar acest lemn, știm, nu poate dăinui o veșnicie. Viața acestor opere de artă trebuie salvată acum, cînd nu e prea tîrziu. Se impune stabilirea unor criterii după care icoanelor de valoare istorico-artistică să li se acorde ocrotire. Să se manifeste concret, fără zăbavă, cu metode și de către oameni cu o bună pregătire în domeniul conservării, grija față de patrimoniul nostru cultural-artistic.

ECONOMII: 1 567 000 LEI. Reducînd numai cu un procent consumul de materiale, întreprinderea «Feroemail» Ploiești va putea realiza economii în valoare de 1 567 000 lei. Încă un motiv pentru intensificarea activității de gospodărire judicioasă a materiilor prime și a materialelor.

NOUTĂȚI MEDICALE. La întreprinderea de antibiotice Iași a *luat ființă o nouă secție: cea dintîi* secție de medicamente din plante a industriei românești de medicamente.

LA SALONUL INTERNAȚIONAL de la Nancy, medicamentul românesc «*Strevita*» a obținut medalia de aur. Noul medicament cu efect antituberculos, care are la bază streptomicina, a fost realizat de un grup de specialiști condus de Alexandra Botez, de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice din București.

TINERII din județul Prahova au realizat economii în valoare de 41 milioane lei în cadrul întrecerii «Tineretul, factor activ în îndeplinirea cincinalului înainte de termen». Numai la Uzina 1 Mai din Ploiești s-au economisit 1 032 cuțite de strung, precum și materii prime și materiale în valoare de 200 000 lei.

CERC DE CERCETĂRI BIBLIOLOGICE. Și-a început activitatea «Cercul interjudețean de cercetări bibliologice». Organizat de Centrul interjudețean Ploiești de perfecționare a bibliotecarilor, care funcționează pe lîngă biblioteca «Ni[illegible]e Iorga», și îndrumat de profesor [illegible]versitar doctor docent Dan Simionescu, acest cerc își propune să discute și să lanseze lucrări de biblioteconomie, să efectueze cercetări sociologice și de biblioteconomie contemporană.

MARȚI DUPĂ-AMIAZĂ, la Casa Filmului, în cadrul ACIN, a avut loc ședința de lucru a secției de dramaturgie cinematografică, în vederea apropiatei conferințe a cineaștilor din România. Sperăm că roadele acestui eveniment se vor vedea cert pe ecrane — și nu numai în planul de măsuri.

BALURI... PE COPACI. «Balul trandafirilor», «Balul primăverii», «Balul fulgilor de nea» și alte asemenea baluri se pot citi pe afișele agățate pe garduri, case și pe copaci. Orașul Plopeni s-a transformat astfel într-un oraș de «baluri». Ce-i «balul» ăsta, tovarăși de la administratia orașului?

STOP... LA STOPURI! E verde. [illegible]e roșu. Acum e galben. Și asta [illegible] cîteva secunde. Cetățenii din orașul Ploiești nu pot zbura. Iar pentru a trece strada le trebuiesc cîteva minute. Stimați tovarăși, poate încercați să faceți ceva pentru ca stopurile din acest oraș să funcționeze conform normelor firești!

TINERII SE DISTREAZĂ? Tinerii din satul Cornu de Sus, comuna Cornu, județul Prahova, se distrează. Cine îndrăznește să spună că nu? Doar în fiecare săptămînă, la Căminul cultural, se dă un film. Și asta nu este distracție? Ce mai trebuie și alte manifestări cultural-artistice și distractive pentru tineret? Ați înțeles cred că aici se ascunde o ironie. Doar cu un film nu se face... primăvară!

OMNIA. În curînd, în orașul Ploiești, se va deschide magazinul universal «*Omnia*». *Împărțit în* 36 de raioane, magazinul va pune la dispoziția cumpărătorilor mărfuri alimentare, de marochinărie și artizanat, confecții și încălțăminte, galanterie și articole de sport, articole electrice, articole foto. La ultimul etaj se va afla o cofetărie-braserie.

LA POMI. Tinerii uteciști din comuna Ilovăț, județul Mehedinți, au plantat pe marginea șoselei ce traversează așezarea peste 150 pomi fructiferi și ornamentali, executînd totodată curățirea canalelor din fața propriilor gospodării. Încă un punct cîștigat, înscris în efortul întregii țări de a amplifica acțiunile patriotice de înfrumusețare a satelor și orașelor noastre.

ÎNCEPÎND CU 1 APRILIE a.c. au fost puse în circulație două noi curse pe ruta Sf. Gheorghe–Tg. Secuiesc. Plecările vor avea loc din Tg. Secuiesc la ora 17,30 iar din Sf. Gheorghe la 19 — ne informează ziarul județean «Cuvîntul Nou»; sperăm din toată inima că nu e vorba de o păcăleală!

RECENT, în orașul Reșița a fost inaugurată galeria de artă «*Paleta*». Deopotrivă utilă plasticienilor cît și publicului, această unitate desface produse diverse și propune permanent o expoziție cu lucrări ale *creatorilor din județ și din țară*. Un binevenit, așadar, mijloc de educație estetică pentru reșițeni.

PUTEȚI SĂ VĂ ÎMBOLNĂVIȚI FĂRĂ GRIJĂ cumpărînd cutii de bomboane fine «Codruț» de la cofetăria de lîngă Palatul Pionierilor din București. Data de fabricație: 25 septembrie 1973. Garantat 45 de zile. Dar fără grijă le puteți cumpăra și acum. Și sîntem în luna aprilie 1974 (?!)

E MIC BUCUREȘTIUL? S-a extins aria comercială a celor care cu voce mieroasă ne îndeamnă «la plasa. 3 lei o plasă. la plasa de plastic». Municipiul Ploiești este acum gazda lor. Oare nu mai aveau loc în București?

UN REGAT PENTRU O PERECHE DE ȘIRETURI. Avem nevoie de șireturi pentru pantofi. Negre, albe, maro, verzi... șireturi să fie! Nu ne spuneți să cumpărăm de la magazinul de mercerie. Acolo nu se găsesc. Unde găsim o pereche de șireturi?

PARCUL — LADĂ DE GUNOI. Folosiți cu încredere parcurile în loc de lăzi de gunoi. Nimeni *nu vă va spune nimic*. Așa se întîmplă cu parcul de la intersecția străzilor Gh. Doja și V. Alecsandri: aici nu există iarbă și flori, ci cutii de conserve, bilete de mașină, resturi de mîncare, și alte asemenea «podoabe».

SĂ SE FACĂ LUMINĂ! S-ar face lumină, dar nu avem cu ce. Becuri de 25 W nu se găsesc. Becuri de 40 W nu se găsesc. Din belșug se găsesc în schimb becuri de lanternă. Oferim lanternele pentru un singur bec de 40 W. Așteptăm ofertele. Dar în magazine!

UN CLĂBUC NUMIT SPUMANT. Unul dintre cele mai apreciate dintre noile produse cosmetice — spumantul de baie BOB — își pierde, cu fiecare săptămînă, ca să spunem așa, calitatea de bază: aceea de a face clăbuci. Dacă mirosul rămîne la fel de plăcut, lichidul se subțiază în continuare, astfel încît dacă, la apariție, era necesară o singură doză din cele cinci pe care le conține sticla pentru a umple cada cu spumă, astăzi e necesar să consumi aproape întreg flaconul pentru o singură baie!... Spumos, spumos — dar nici așa!

SIGURANȚA CIRCULAȚIEI. La Depoul București-călători, la examinările periodice la siguranța circulației, din cei 196 *mecanici* examinați, 88 la sută au obținut calificative de «foarte bine» și «bine». Trebuie să ne gîndim însă îngrijorați la ceilalți 12 la sută.

UN MINICONGRES AL INOVATORILOR. De curînd, în sala sindicatelor din municipiul Drobeta-Turnu Severin a avut loc o reuniune a reprezentanților cercurilor de inovatori din unitățile industriale ale județului. Cu acest prilej a fost evidențiat faptul că în cursul anului 1973 au fost aplicate 62 de inovații cu o eficiență postcalculată de peste 11,2 milioane lei. Urmează să se precizeze și cîte n-au fost aplicate.

DE ASTĂ DATĂ «REFLECTORUL» NU ARE NICI O VINĂ. Recent, la Teatrul «Lucia Sturdza Bulandra» din Capitală a avut loc premiera piesei *Chițimia* a lui Ion Băieșu. Cunoscut și prin antecedente ca umorist, lui Ion Băieșu, și nu numai lui, această calitate rară a spiritului i-a apărut în negru, atunci cînd în timpul spectacolului lîngă un actor a căzut nu «Reflectorul» televiziunii, ci un reflector propriuzis. Totul s-a terminat cu bine, în *sensul că n-a murit nimeni și n-a* fost nimeni accidentat.

DIN NOU SCHIMBURI DE EXPERIENȚĂ, MAI ALES TEORETICE. La sfîrșitul lunii martie a avut loc în trei orașe din țară, Hunedoara, Constanța și Brașov, «Programul de pregătire a schimburilor de experiență cu cantinele-restaurant». Dacă acțiunea în sine este lăudabilă și, firește, necesară, nu înțelegem totuși de ce abia la sfîrșitul acțiunii a figurat una care putea fi chiar prima: Vizitarea cantinelor-restaurant și a unităților anexe ale acestora.

LA COMANDĂ ȘI FĂRĂ REPARTIȚIE. I.I.L. Ciclop strada Polonă numărul 9 poate asigura, așa cum arătăm în *titlu*, firme și reclame luminoase; semne de circulație; pavoazări, decorațiuni, organizări congrese, expoziții. Steaguri.

SPANAC. Nu întotdeauna spanac este egal cu vax sau egal cu zero. În comuna Harău, din județul Hunedoara, pe o bună parte de suprafață de teren, spanacul s-a dezvoltat viguros și pînă acum de pe urma lui s-au încasat 12 000 lei.

ȘTIRE. Știți ce sînt Ion și Nicu Dolănescu? Doi flăcăi. Dar Maria Ciobanu?... O Mărioară. Cel puțin așa susțin afișele celui mai recent *spectacol al lor*.

SINCERITATE. Sîmbătă 6 aprilie chioșcul de răcoritoare de lîngă Arcul de Triumf era închis deși trebuia să fie deschis. Motivul l-am aflat citind afișul din vitrină: SÎNT ÎN PARC. Sinceritatea aceasta laconică face cinste autorului și comerțului în genere.

TOATE DRUMURILE DUC LA ROMA. Acest lucru îl știe și calul lui Florea Dorobanțu, din Ciocănești-Ilfov. El, calul, duce în fiecare duminică o căruță cu pămînt de flori pe strada sus-amintită. *Pămîntul* de flori este o combinație dintre frunze vechi de 5-10 ani și bălegar de oaie. El costă cinci lei căldarea.

NOI CĂRĂRI ÎN DELTĂ. De la Oficiul județean de turism Tulcea ne parvine plăcuta veste a organizării unor noi trasee turistice în împărăția apelor de la gurile bătrînului Danubiu. Este vorba de traseele de pe brațul Sf. Gheorghe și de pe canalele Litcov și Dramov. Se vor îmbogăți și ridica în calitate și activitățile distractiv-instructive de la punctele de sejur din Malnic, Crișan și Ilgani.

DECENIUL TEATRULUI DIN MEDIAȘ. Recent, au avut loc la Casa de cultură a municipiului Mediaș o serie de *manifestări* prilejuite de împlinirea a 10 ani de activitate a Teatrului Popular. Între altele a avut loc și o interesantă întîlnire între redactorii revistelor «Steaua» și «Transilvania» și membrii cenaclului literar «Octavian Goga» din Mediaș.

EXPOZIȚIA MICILOR FILATELIȘTI. Casa pionierilor din municipiul Galați găzduiește în aceste zile o interesantă și instructivă expoziție filatelică organizată cu ajutorul Asociației filatelice județene. Exponatele prezentînd teme din viața și activitatea *pionierească, reproduceri* de artă și peisaje din țară se bucură de atenția micilor vizitatori, care au astfel posibilitatea să-și îmbogățească bagajul de cunoștințe generale, să-și dezvolte sensibilitatea și fantezia.

UN ȘCOLAR — DOI POMI. Cadrele didactice și conducerea organizației de pionieri din comuna Sinca Nouă, județul Brașov, și-au continuat și în acest an activitatea patriotică de plantare a pomilor fructiferi sub lozinca «Un școlar — doi pomi». Se apreciază că numărul *merilor, perilor, prunilor* și altor pomi fructiferi plantați în acest sezon va depăși cifra de 600 bucăți.

NECAZURILE CINEFILILOR DIN HUȘI. Din cei 30 000 de locuitori, cîți numără astăzi Hușiul, foarte mulți sînt amatori de cinema. Din păcate, forurile locale și cele județene nu prea țin cont de pasiunea lor. La Huși funcționează un singur cinematograf și acela într-un local total necorespunzător.

URAREA LUI BALACI. La Pitești, cu cîteva ore înaintea meciului de fotbal juniori România-R.F. Germania din preliminariile U.E.F.A., antrenorul echipei române, profesor C. Ardeleanu, a primit o telegramă în care scria: «Mult succes și calificare». Semna — Balaci, jucătorul Universității Craiova, fost component al lotului de juniori. Subliniem gestul fotbalistului craiovean ale cărui urări au fost de bun augur.

EXPOZIȚIE GRIGORE MOISIL. Nu demult, la Iași, în organizarea Facultății de matematică-mecanică din cadrul Universității «Al. I. Cuza», s-a inaugurat o interesantă expoziție dedicată marelui matematician român Grigore Moisil. Expoziția cuprinde lucrări, fotografii, facsimile, momente oglindind prodigioasa activitate științifică a celui care a *fost Grigore Moisil*.

ASEMĂNAREA DINTRE FERMOARE ȘI DOPURI DE PLUTĂ. Știți, desigur, care este deosebirea dintre cele două produse de mai sus. Nu știți, însă, care este asemănarea dintre ele în magazinele *bucureștene: nici fermoarele și nici* dopurile de plută nu se găsesc de vînzare. Și asta cam de multișor poveste.

INGINERII VORBESC LIMBA FRANCEZĂ. Zilele trecute, la Clubul artelor din cadrul Casei de cultură a *tineretului și studenților din* Iași a avut loc un reușit spectacol, susținut de studenții Institutului Politehnic, în limba franceză. Au fost prezentate anecdote, recitări, scenete, melodii de muzică ușoară și un fragment dintr-o lucrare literară clasică.

OMIZILE INVADEAZĂ OTOPENIUL. Comuna suburbană din apropierea Bucureștiului este cunoscută nu numai pentru Aeroportul internațional care-i poartă numele, ci și prin întinsele sale livezi de pomi fructiferi. Din păcate, pomii din Otopeni au fost invadați în această primăvară de omizi. Invazia a fost constatată, mai rămîn de luat măsurile de salvare, care cam întîrzie.

FESTIVALUL NAȚIONAL AL ARTEI STUDENȚEȘTI. Se află în plină desfășurare Festivalul național al artei studențești, manifestare tradițională, intrată în circuitul principalelor evenimente cultural-artistice ale anului, angajînd în întrecere peste 4 000 de tinere talente. Un vast ansamblu de manifestări se va închide la 21 aprilie *cu un spectacol de gală dedicat celei* de a 30-a aniversări a eliberării patriei și celui de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

INOVAȚII ȘI ECONOMII. În cei zece ani de existență a Întreprinderii de alumină din Oradea s-au aplicat 294 de inovații și invenții interne, care au adus economii anuale în valoare de peste 13 milioane lei. Aluminiștilor orădeni, la mai mare!

NOI ȚINEM DE METALOCASNICA. Așa ți se răspunde la Unitatea Biiuteria de pe Calea Victoriei numărul 128 dacă vei cumpăra o bijuterie, care ți se dă ambalată într-o pungută de mărțișoare. Nu ar fi *mai bine* ca să se dovedească mai multă grijă și pentru forma de prezentare a atrăgătoarelor produse?

CHIAR CA LA MAMA ACASĂ? În centrul orașului Focșani, în gura pieței, cum se spune, se află un bufet pe a cărui firmă stă scris «Ca la mama acasă». Într-adevăr, sugestivă firmă, invitîndu-l pe trecător să intre. Din păcate, în interior domnește dezordinea, este murdar, totul e șifonat și vechi. Se pare că mama responsabilului restaurantului cu pricina a fost vitregă.

CÎNTARE LA ZERO KILOGRAME! A venit de-a binelea primă*vara și odată cu ea bătrînul* parc bucureștean al Cișmigiului se repopulează cu mii și mii de oameni, amatori de verdeață, aer liber, mișcare. Din păcate, gospodarii parcului au uitat un amănunt. Marea majoritate a cîntarelor publice funcționează aiurea sau nu funcționează deloc.

FRAȚI GEMENI ȘI PICTORI AMATORI. Deschisă nu demult în localul Casei de cultură a sindicatelor din Reșița, expoziția de pictură a artiștilor amatori Doru și Gheorghe Bucur s-a bucurat de un deosebit succes. Prea puțini dintre vizitatori știau însă că expozanții, elevi ai Școlii populare de artă, sînt *frați gemeni*.

REZERVAȚIE DE LĂCRĂMIOARE. În plin codru, la Tălășmani, în județul Galați, au loc intense lucrări de amenajare a unei rezervații de lăcrămioare. Nu peste mult timp, în luna mai, aici urmează să se organizeze o mare serbare cîmpenească sub genericul «Chemarea codrului». Participanții la această *manifestare* vor avea de *mulțumit*, în primul rînd, elevilor Liceului din Berești, care au răspuns cu promptitudine la apelul de conservare și ocrotire a rezervației.

CENACLUL «NICOLAE LEONARD». Constituit în urmă cu o lună, Cenaclul muzical buzoian «Nicolae Leonard» se înscrie ca o interesantă manifestare culturală a orașului. Zilele trecute a avut loc o fructuoasă ședință de lucru, condusă de compozitorul Vasile Timiș, în cadrul căreia au fost audiate cîteva lucrări originale, bazate pe melodii din folclorul local.

VREȚI SĂ PRIMIȚI UN DAR? Tînărul *sculptor* Iosif Benedek, profesor la Liceul de arte plastice din Drobeta-Turnu Severin, a hotărît să ofere orașului o statuie intitulată «Eliberarea». Oferta a fost acceptată cu mare bucurie de forurile locale. În prezent, sculptorul are dificultăți în realizarea proiectului din lipsa materialului și a unui... sudor, care să materializeze în tablă macheta. Severineni, chiar nu vreți să primiți un asemenea dar?

DIN NOU DESPRE POLUARE. Rîul Bistra, din județul Caraș-Severin, a fost multă vreme ocolit de pescari, flotația de la Rușchița constituind o sursă de poluare care ucidea peștii. Prin grija forurilor locale, situația s-a remediat, dar pescarii nu au nici în prezent mai mult noroc. Secția de bare trase a Întreprinderii «Oțelul roșu» continuă să polueze apele rîului. Pînă cînd?

SPECTACOL STUDENȚESC INTERNAȚIONAL LA POIANA MARE. Sîmbăta trecută, frumoasa comună doljeană Poiana Mare a *fost* gazda *unui inedit spectacol* folcloric. Un grup de studenți din Columbia, Ecuador, Mexic, Panama și Peru care învață la Universitatea din Craiova au acceptat invitația harnicilor cooperatori din Poiana Mare și — după ce au vizitat Fabrica de produse lactate, liceul și sanatoriul din localitate — au oferit un interesant spectacol de cîntece și dansuri. Un moment important al vizitei l-a constituit parcurgerea expoziției festive, organizată în incinta liceului, cuprinzînd aspecte din timpul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în unele țări din America Latină. Poinărenii au repetat invitația, iar oaspeții s-au declarat încîntați să revină în mijlocul țăranilor din această frumoasă comună doljeană.

poluarea folclorului

și în „car“, și în căruță ?

Nu cunosc exact mecanismul în urma căruia cîntăreții dobîndesc atestatul ce le îngăduie să profeseze public meseria. Din cîte știu, unii primesc atestarea pentru muzica ușoară, alții pentru cea populară, după cum și la Uniunea compozitorilor membrii sînt grupați în diferite categorii (muzică simfonică, de mase, ușoară etc.) Această subîmpărțire se poate urmări foarte limpede și la concursurile TV în care candidații sînt prezentați în categorii distincte (Floarea din grădină, Steaua fără nume), după cum e și normal. Din motive lesne de înțeles, amestecul nu e de dorit. Cîntărețul de muzică ușoară interpretează lucrările așternute pe hîrtie de compozitor, el trebuie obligatoriu să cunoască scris-cititul muzical, după cum trebuie să învețe a cînta, cu un profesor de specialitate. Transmisă prin tradiție orală, muzica populară se conduce după cu totul alte legi. Experiența a dovedit că, în această materie, profesorul nu își are rostul. Ba, de multe ori, mi-a fost dat să constat măsura în care cîntăreților de muzică populară le-au dăunat profesorii de canto. De curînd, am avut prilejul să ascult o cîntăreață care a studiat conservatorul. Fată de țăran fiind, învățase încă din copilărie cîntece deprinse de la părinți și de la bătrînii din sat, cîntece interpretate de ea în cel mai pur stil, autentic, cu acea tehnică vocală specială, caracteristică nescriselor canoane ale regiunii. Absolvind cea mai înaltă școală muzicală, ea s-a angajat în diferite formații de coruri profesionale, unde, firește, se cere ca vocea să fie cultivată. Cîntecele învățate odinioară în sat nu mai sunau însă ca la început, interpretarea era mai «domnească», afectată, nepotrivită. Cu multă greutate am determinat-o să revie la felul țărănesc de cîntare. Era tare mulțumită dar mi-a mărturisit că, după asimilarea tehnicii clasice de canto, execuția inițială, naturală, i-a cerut mari eforturi, obligînd-o să-și forțeze coardele vocale. Mă gîndeam la acele cîntărețe populare pe care le-am cunoscut în trecut (Maria Lătărețu, de pildă), care nu răgușeau, cîntînd la cîte o nuntă trei zile și trei nopți în șir... Fenomenul, asemănător, l-am urmărit și la mulți cîntăreți de muzică populară, care, angajați la teatre de revistă, și-au schimbat felul natural de emisie a vocii din pricina îndrumărilor greșite primite. Din această pricină sînt de părere că utilizarea lor în teatre trebuie făcută cu multă grijă, fără a li se impune o interpretare și o tehnică vocală ce n-au nimic comun cu felul de exprimare muzicală al poporului. Tot din același motiv, socot dăunătoare includerea de romanțe sau a altor genuri de cîntece în repertoriul cîntăreților de muzică populară. Dintr-un neînțeles snobism, această nouă modă a cam început să facă ravagii. Neînțelegîndu-și menirea, unii cîntăreți profesioniști ai folclorului, de cum se căpătuiesc, doresc, cu orice chip, să abordeze și alte genuri muzicale. Li se pare pesemne că e mai nobil așa... E drept că multe romanțe au devenit «populare» în sensul că s-au răspîndit pe o scară foarte largă. Scrisă însă de un compozitor, romanța nu are nimic comun cu folclorul. Nicicînd muzicii populare nu i s-a acordat o mai mare cinstire și un rol mai mîndru. Prezentată pe cele mai impunătoare scene, ea este oferită azi orășenilor altcum decît în trecut, cînd era consumată la cîrciumă, în mirosul «grătarului special». Introducerea frauduloasă a unor piese nefolclorice în repertoriul cîntăreților profesioniști nu este sănătoasă. Ce oare apărăm noi, luptînd pentru promovarea cîntecului popular autentic? De ce, oare, unii din compozitorii de muzică ușoară caută să corupă pe cîntăreții de muzică populară, ispitindu-i să le cînte compoziții dedicate lor? Nu există destui cîntăreți de muzică ușoară? Cu cît cutare cîntăreț ajunge «vedetă» a cîntecului popular, cu atît avem mai mult obligația de a veghea, împiedicîndu-l să-și introducă în repertoriu alte genuri de cîntece. Ajuns, pe drept sau pe nedrept celebru, el are o putere, neînchipuit de mare, de a influența masele sătești de ascultători. Să-și cînte deci, muzica ce i-a dat prilejul consacrării. Să poarte cel puțin atîta recunoștință geniului popular datorită căruia și-a croit un nume și, s-o spunem cinstit, o bună stare materială.

Cît privește pe acei domni compozitori (din fericire foarte puțini) care își fac meschine socoteli, căutînd să tragă foloasele influenței exercitate de unii cîntăreți cunoscuți ai muzicii populare, în scopul de a-și răspîndi creațiile, îi rugăm frumos să-și vadă de treabă. Poate e bine să le aducem aminte de atitudinea confraților lor din trecut, care, în marele respect pentru cunoașterea, păstrarea și perpetuarea folclorului au luat generoasa inițiativă de a pune la dispoziție o parte din drepturile ce li se cuveneau, în scopul întemeierii și îmbogățirii arhivei de folclor a Societății compozitorilor. Nimeni nu le cere astăzi asemenea scarificii, dar, pentru apărarea patrimoniului național, li se poate impune o atitudine decentă, cel puțin în felul în care înțeleg să-și facă deverul mărfii lor.

Mentalitatea șușanelei n-are ce căuta în practica muzicală a zilelor noastre.

Hari BRAUNER

---

roman serial

niște țărani (6)

Fusese poftit pe un scaun în fața biroului și îi făcea plăcere că stă, în sfîrșit, de vorbă cu «cineva», deși undeva, în sufletul său, în ungherul cel mai ascuns, teama, o teamă nelămurită, își făcuse un anume loc și mai ales o anume neîncredere pusese brusc stăpînire pe el în fața «bunăvoinței» acelui maior care îi și dăduse mîna, o mînă cam în doi peri, dar o mînă întinsă ca la o cunoștință, ceea ce iar îi făcu plăcere lui Năiță. Îl îngrijora însă fără să știe totuși de ce faptul că acel ofițer se arăta obosit și neinteresat, parcă, de «cazul» lui, spre deosebire de ofițerii tineri cu care venise el și care erau destul de ai dracului și de hotărîți, astfel încît parcă de la ei știa la ce să se aștepte, în timp ce acesta, care se uita mereu pe fereastră și din cînd în cînd ridica receptorul telefonului și răspundea plictisit unor apeluri insistente zicînd mereu «și ce vă grăbiți așa? Noi nu trebuie să ne grăbim; noi sîntem la putere, noi sîntem calmi». «Sigur, adăuga apoi, sigur, sîntem la putere și sîntem calmi» și punea receptorul jos și se uita la Năiță din nou cu aerul că atunci îl vedea pentru prima dată și că habar nu avea ce e cu el acolo.

— Ei, începu el, pentru a nu știu cîta oară, pentru că nu apucase încă să asculte răspunsul lui Năiță Lucian din cauza telefonului care suna «în neștire, domnule, cine dracu' tot suna, nu știu, și omul era clar că n-avea chef de ei, era calm și vrea sà-și vadă de treaba lui», adică «de el» de Năiță, iar el, Năiță, se pregătise de vreo patru-cinci ori să răspundă dar cum să deschidă gura, iar suna telefonul și el își lua un aer înțelegător și complice la agasarea maiorului care într-un rînd îi și surîsese, parcă scuzîndu-se, către el «asta e situația», dar lui Năiță frica îi pătrundea și mai tare în suflet, pe măsură ce maiorul îl lua pe el și mai prietenește drept martor la soarta nenorocită care nu-l lăsa să vorbească liniștit cu acest țăran.

Năiță își luase și el o înfățișare anume, din care trebuia să reiasă că era pregătit să descurce toate întrebările maiorului, întrebări pe care, de asemenea, era cu viclenie pregătit să le asculte cu cea mai convingătoare uimire.

Avea o față trasă, pămîntie, îi crescuse barba și trecînd pe un coridor, prin fața unei oglinzi cît tot peretele, observase că îi și albise barba nițel, sau nu apucase el, pînă atunci, să bage de seamă că și barba începuse să-i încărunțească, îl arăta mai bătrîn decît era, ori mai îmbătrînit. Era a treia zi de cînd fusese adus la tîrg, la raion, mașina trăsese într-o curte cu porți înalte, el uitat cîteva ceasuri într-un birou pustiu, apoi trambalat de la unii la alții, toți ocupați să-l întrebe ce politică a făcut, în trecut, la care el răspundea mereu «n-am făcut tovarășe, fiindcă a început războiul și nu era ca acum cînd te întreabă toată lumea ce politică faci dumneata. Te trimitea pe front și aia era politica, scăpai, reușeai în politică, nu scăpai, nu te mai întreba nimeni nimic, cine dracu să te mai întrebe?» «Tovarășe, zicea cîte cineva, dumneata să răspunzi limpede, ce politică ai făcut în trecut», iar Năiță se uita la acel cineva cu o uimire neprefăcută și continua imperturbabil: «Tovarășe, eu sînt limpede, politica mea a fost războiul. Altă politică n-am făcut». «E clar», confirma acel cineva, și scria ceva foarte mărunt pe o coală albă ca de cerere și i-o dădea lui Năiță să semneze. Însă acesta nu semna, și toată povestea pornea de la început cu altcineva. Către seară zilei cînd fusese adus la raion, Năiță Lucian se trezise împins pe niște scări de pivniță și lăsat să doarmă într-un subsol amenajat special, cu două paturi de fier cu saltele de paie și cu o cană de tablă roșie, plină de apă, la cap. Se sculase, a doua zi, destul de obosit de atîtea întrebări la care el avea impresia că răspunsese foarte clar și foarte convingător deși cei cărora le răspundea păreau foarte neconvinși și foarte neîncrezători, fapt ce îi îndreptățea totuși, își închipuia Năiță Lucian, să o ia mereu de la capăt și să îl piseze cu politica și mai ales cu cine mai făcuse el politică, în trecut. În încăpere era cam întuneric, o fereastră lunguiață și îngustă dădea spre stradă și nu prea lăsa să pătrundă lumina, prin fața ei trecînd fără încetare perechi de picioare și de încălțări de toate felurile, ca într-o defilare care pe Năiță îl distra fiindcă, povestea el mai tîrziu, cu o poftă nemaipomenită a detaliului «Nicăieri n-am văzut, domnule, atîtea picioare, de la gleznă în jos. Domnule, știi ce mers urît au unii oameni, cînd le vezi numai încălțările, să-i vezi cum merg cu opinci, cu bocanci, cu pantofi, cu cipici, cu dracu, cu lacu, nici nu știi cu ce îi dă omului în gînd să se mai încalțe. Atît vedeam, povestea el, mai tîrziu, numai picioare de la gleznă în jos».

În încăperea aceea mai era cineva, un bătrîn cam ciudat, de pe undeva de pe valea Oltețului, «nu știu cum ajunsese el aici, la noi, la raion, cînd aveau și ei raionul lor, la Olteț. Însă ăsta era cam umblăreț, nu-i ajungea plasa Olteț, o dată pe lună venea și la noi, la raion, și dracu știe ce făcea, ce dregea, fusese luat la ochi, iar acum fusese luat de tot. Stătea chircit, pe marginea patului, cît era nopticica de mare, nu punea geană pe geană clătina din cap și bătea mereu din buze, ceva spunea el, dar nu se-nțelegea, pentru că vorbea în capul lui. Îl măcina ceva și se vedea bine că nu stătea de două, trei zile, stătea mai de mult, era cam mototolit și mi se pare că avusese și alte întîmpinări.»

Subînțelesul era clar pentru cei cărora le povestea Năiță aventurile sale, unii zîmbeau, alții se cam puneau pe gînduri. Nici Năiță nu avea hazul dinainte, oricît se străduia el să dea o aură hazlie întîmplărilor care și pe el îl marcaseră căci fața și mai ales privirea lui purtau întipărit în ele semnul unei experiențe foarte ciudate pentru cei ce îl cunoșteau: și pe toți îi frămînta o întrebare: de ce el, rămînea, cîteodată, ca din senin, dus, cu ochii ficși, ca de sticlă, și cu o mînă întinsă ferit înainte, de parcă ar fi zis «Stai dom'le nu...» «Bă, Năiță», îl striga, atunci, careva și el tresărea ca și cînd adormise, așa din senin, și clătina din cap mai mult, a scutura din cap și se trezea. Nu vorbea, însă, nimic despre anume lucruri bănuite de cei din sat, bănuite pentru că, altfel, Năiță venise, cînd venise, destul de vesel, împreună cu bătrînul acela de la Olteț și cine îl văzuse intrînd cu acela în Mat și cinstindu-se cu toată lumea care era atunci acolo putea crede că Năiță fusese la tîrg și vînduse, bine, porcul de crăciun. Veselia lui era cînd plină, cînd știrbă, și asta se vedea în momentul căderii pe gînduri. Moșul avea și el un chef mai special de veselie, părea chiar că se sforțează să fie vesel. Lua țoiul cu țuică nouă de prună îl ridica dinaintea ochilor, îl studia cu o vădită plăcere, saluta cu el pe toată lumea, apoi îl punea jos, pe marginea tejghelei, și se închina zicînd, «Doamne, ai grijă de mine păcătosul, să nu mai uit », apoi lua iar țoiul și zicea tot către toată lumea: «Trăiască Partidul nostru, tovarăși».

— Ei, se întoarse, pentru a nu stiu cîta oară, spre Năiță Lucian, maiorul cătă acum cu un aer hotărît să nu mai întrerupă dialogul și să-l asculte, orice s-ar întîmpla, și Năiță observă, după bătaia unei pendule, prin apropiere, că ar fi fost ora unsprezece de dimineață. Clătină din cap amărît, adică, «uite-te domnule cum mai trece timpul» — stătea de vreo două ore în biroul acestui maior.

— Ia să vedem, tovarășe Lucian, ce te supără pe dumneata, continuă maiorul, frecîndu-și mîinile și încercîndu-și, apoi, fiecare deget în parte, trosnindu-le și lui Năiță, în primul moment, nu-i plăcu această îndeletnicire, dar se gîndi că poate că omul era și el mai ostenit, nu se făcea să se sperie din orice.

— Păi, cum să vă spun — se foi Năiță pe scaun, mă supără — și ridică din umeri și întinse mîinile cu palmele deschise către maior, adică să fie și el înțeles dacă se poate — mă supără că am lăsat la moară un sac cu porumb și se-alege praful de mălai, dacă nu mă duc să-l iau, fiindcă la moară trage și trage și mălaiul și intră mucezeala în el. Asta mă supără cel mai mult, conchise Năiță, considerînd că argumentul era hotărîtor pentru ca maiorul să priceapă și să isprăvească comedia și să plece și el acasă.

— Da, zise maiorul, după un timp, uitîndu-se iar pe fereastră.

«Ce dracu vede domnule, ăsta, pe fereastră, de stă numai cu ochii pe ea — se întreba Năiță dar nu avu timp să-și răspundă, căci iar sună telefonul, ascuțit și prelung și maiorul întinse mîna spre receptor ducîndu-l la ureche cu un gest moale și obosit. Repede, însă, își reveni din oboseală și îndreptîndu-se mai bine în scaun, răspunse cu un glas plin și milităros.

— Să trăiți tovarășe prim, ascult, ordonați.

Firește, Năiță nu auzi pe cel de la capătul necunoscut al firului, însă înțelese ușor că și maiorul ăsta avea un stăpîn, nu era chiar de capul lui și cîteva clipe se bucură.

— Sigur, tovarășe prim, sigur, am și spus să nu ne grăbim, sigur. Chiar acum, de exemplu, sînt aici cu un caz de la... și pronunță numele comunei lui Năiță Lucian, iar acesta se și ridicase de pe scaun și luase și căciula de jos, de la picioarele scaunului, dar maiorul îi făcu semn moale să stea jos și să nu se grăbească nici el. Făcea cu mîna bătrînește, «binișor, binișor și închidea și dintr-un ochi, adică nu e cazul să...»

Năiță încremeni o secundă, două, cu genunchii îndoiți, nici nu se așeza, nici nu se ridica, însă maiorul făcea din mînă mereu, ascultînd în pîlnia receptorului: «binișor, binișor» și Năiță se așeză jos pe scaun și cu o mînă pe care nu și-o mai simțea și cu un gest pe care nu-l mai putea controla, așeză și căciula jos, la picioarele scaunului. În capul lui începu să se învîrtească iar întrebarea care îl chinuise de trei zile, de dimineață pînă seara: «Ce politică ai făcut, în trecut?». «N-am făcut nici un fel de politică, răspundea Năiță în gînd, cu o grăbire de parcă ar fi vrut să nu-și piardă răsuflarea. N-am făcut nici un fel de politică, fiindcă am fost ocupat cu războiul și n-am avut cînd.» «Daaa!» făcea unul din cei doi ofițeri tineri, nu Turbatu, acesta nu mai vorbea cu el, îl văzuse de cîteva ori umblînd pe coridor, galben la față și încruntat și parcă plînsese. Ținea ochii în pămînt, cînd trecea pe lî Năiță și se supsese la față de tot, se pun «Ce are dumnealui?», întrebase Năiță a doua zi după ce fusese adus și încă nu se obișnuise bine cu locul unde se afla și mai ales cu regulile de aici. Furat de întrebare, ofițerul îi răspunsese pe negîndite, după care se răstise zdravăn la Năiță încît acesta avu impresia că e ceva în neregulă și nu peste mult timp, chiar în acea dimineață, a celei de a doua zile el putu să bage de seamă că încurcătura în care intrase nu era prea ușor de descurcat și că drumul său se scurtase mult și se oprea cu un capăt în pivnița de unde era adus, și cu un capăt în biroul unde era dus. «A murit mama dumnealui». «Aoleo», se mira jalnic Năiță Lucian plesnind palmele una de alta, ceea ce îl făcu pe ofițer să tresară și să-și dea seama că se angajase cu acest cetățean într-o discuție nepermisă.

— Doamne, făcu iar Năiță cu un aer nenorocit, Doamne cum s-a prăpădit fata asta cu zile și ea știa. Și nu se duce la..., mai întreabă Năiță care parcă uitase unde se afla și despre cine era vorba, de fapt, în acel moment.

— Cetățene, strigă ofițerul la el, răspunde limpede la întrebare.

— Am răspuns, reveni Năiță din fuga dului său care îl și dusese în Sacoț și îl și fă să-l vadă pe bietul Turbatu în mijlocul bătăturii, cu capul gol, și strigînd, «Doamne, de ce m-ai pedepsit pe mine, Doamne, în felul ăsta, că nu mă știu vinovat cu nimic să merit eu pedeapsa asta» și «Ce făcuși, Tudoro, cine te-a supărat, pe tine, Tudoro, unde vrei să te duci, tu, Tudoro?!» Și pe obrazul lui Năiță Lucian se porniră două șiruri de lacrimi ca dintr-un izvor și cînd ajunseră sub bărbie secară.

— Va să zică, dumneata declari că te-ai ocupat cu războiul, continuă ofițerul cel tînăr?

— Da, confirmă iute Năiță Lucian, toată țara s-a ocupat, adică mai ales noi, țăranii. Așa a fost situația, că vezi bine, dumneata, că nu plecam eu așa, de capul meu, la război, de la mine de-acasă, că de-abia mă însurasem.

— Bine, îl întrerupse ofițerul. Și tatăl tău ce politică a făcut, cu ce s-a ocupat?

— Păi tot cu războiul, la '916, că nici n-a mai venit de la Mărășești, se scuză, cumva, Năiță. Noi am fost orfani de război, adăugă el, dar ofițerul nu-l ascultă.

— Și tatăl lui ce politică a făcut, cu ce s-a ocupat?

— Păi tot cu războiul, zise Năiță, cu războiul dinainte, cu turcii, că nici ăsta n-a mai venit. Nu vezi, dumneata, cum a fost timpurile, noi toți a trebuit să ne ocupăm cu războiul, numai eu am fost mai norocos că am venit acasă și, uite, acum stau de vorbă cu dumneata, altfel cine știe pe unde aș fi putrezit, ca bietul fratemeu, care...

— Sigur, tovarășe prim, am înțeles, continuă maiorul convorbirea telefonică, dar lui Năiță îi pierise încrederea în el de cînd îi făcuse semn să stea jos. Bine, atunci, venim la dumneavoastră. Să trăiți.

Dinu SĂRARU

(Va urma)

înapoi la preistorie pentru a sări în secolul XXI !

CERCETĂRI ROMÂNEȘTI, PE LINIA UNOR PREOCUPĂRI MONDIALE, PREVESTESC O REVOLUȚIE ÎN TRANSPORTURI

Nimic mai simplu decît un tramvai, nimic mai complicat decît un motor de tramvai. Nu e o butadă, o știe oricine a demontat un asemenea motor. Adevărat, în principiu totul e simplu: *un banal dinam funcționează ca motor*, în virtutea principiilor cunoscute încă din școala elementară. Dar ce presupune aceasta? O construcție complicată: colector, perii, rulmenți, conductoare, roți dințate — una fixată de axul motorului, cealaltă fixată de osie și ambele *în continuă mișcare*. Tocmai de aceea roțile trebuie închise într-o cutie specială de protecție, cu baie de ulei. Nu e greu de imaginat cît de dificilă este, în aceste condiții, întreținerea; în fiecare zi se curăță colectorul, se schimbă periile etc. Probabil că majoritatea celor care merg cu tramvaiul *ignorează această toaletă zilnică obligatorie*. Fără a mai vorbi de alt dezavantaj evident: zgomotul.

Am dat exemplul de mai sus doar fiindcă este cel mai simplu, primul care îți vine în minte, dar motoare rotative similare se folosesc peste tot: la locomotive, mașini-unelte, ascensoare, aspiratoare de praf, mașini de spălat. În fond, o mare parte din civilizația tehnică a secolului nostru se sprijină tocmai pe motorul rotativ.

AM INTRAT ÎN ERA COVOARELOR FERMECATE

Și totuși se pare că, pe nesimțite, am intrat într-o nouă eră: aceea a motoarelor liniare, cu urmări profunde, încă greu de precizat în toată amploarea lor. Despre noul ev al tehnicii ne întreținem cu inginerul Lorin Cantemir, șef de lucrări la Institutul politehnic ieșean, Facultatea de electrotehnică, teoretician și experimentator asiduu al acestor motoare.

Și în primul rînd, de ce *liniare?*

Să ne întoarcem din nou la linia de tramvai, *dar nu la cea obișnuită. Închipuiți-vă, exact* între cele două șine, o a treia, din aluminiu sau de cupru, foarte subțire, lată doar de 5-6 mm și înaltă de 40-50 cm. Ea nu joacă nici un rol de susținere, neavînd nici un punct de contact cu vehiculul de deasupra. Cît privește motorul propriu-zis, el este ca o șa care încalecă șina subțire *fără s-o atingă*, asemănător unui magnet-potcoavă în interiorul căruia se așază o bară de fier. Repetăm: nici un fel de atingere, nici o piesă în mișcare. [illegible]otuși...

[illegible] cazul de față în locul unui magnet per*manent în formă de potcoavă avem — fixat* de vagon — un electromagnet, care induce în șină curenți electrici. Curenții se induc doar local — deci șina nu «curentează», nu prezintă nici un pericol pentru trecători — și interacționează cu electromagnetul, creînd o forță de împingere de-a lungul șinei. Iată deci cum se realizează propulsia fără vreun punct de contact fizic, fără angrenaje, fără roți dințate, fără băi de ulei. Firește, o roată există căci altfel vagonul nu s-ar urni din loc, dar nu are funcție motoare: pur și simplu, pe ea alunecă vagonul, asemănîndu-se astfel, dacă vreți, *cu o roată de trotinetă*.

Dealtfel chiar și această unică roată va putea fi înlocuită în viitor cu o pernă de aer sau magnetică. Atunci vom intra în era covoarelor fermecate, a vehiculelor în mișcare... fără absolut nici o piesă în mișcare!

Avantajele sistemului de transport schițat mai sus sînt numeroase și evidente, iar cercetarea pe plan mondial se dezvoltă vertiginos în acest domeniu. Azi poate nu există în lume nici un laborator electrotehnic care, sub o formă sau alta, să nu-și pună probleme legate de dezvoltarea motoarelor liniare. Deși *principiile* se cunosc încă din 1885, abia în 1950—1960 problema s-a pus frontal și doar prin anul 1965 s-a trecut la fapte.

Gîndiți-vă la vastitatea aplicațiilor posibile: trenuri suspendate, transport uzinal, mașini-unelte, trotuare rulante etc., etc. Gîndiți-vă la economiile ce s-ar realiza datorită simplificării sistemului de acționare, reducerii investițiilor și exploatării mai lesnicioase, fără a menționa eliminarea zgomotului și a poluării. Alte avantaje: noul motor folosește curent alternativ, deci dispare necesitatea redresoarelor; în plus, se elimină curenții *vagabonzi care rătăcesc de la liniile de tramvai și pătrund în pămînt, corodînd, electrolitic, conductele de apă și de gaz metan*, cablurile telefonice subterane etc.

Fiindcă relatarea noastră a început de la tramvai — arată inginerul Cantemir — trebuie precizat că tocmai acest mijloc de transport va fi cel mai puțin afectat de concurența motoarelor liniare. În adevăr, acestea nu sînt eficiente la vehiculele care staționează des și circulă pe străzi înguste și întortocheate, ci pot deservi, în cele mai bune condiții, axele *de circulație drepte și largi*.

BUCURESTI-PLOIEȘTI, DAR ALTFEL

«În Iașul nostru — reflectează interlocutorul nostru — o asemenea linie ar lega Fabrica de antibiotice de zona industrială a orașului, de-a lungul Bahluiului. Aș vedea, de asemenea, o linie similară între București și Ploiești, între Arad și Timișoara sau pe litoral, între Eforie și Mamaia, de exemplu. Dealtfel pe litoral, în afară de rolul ei pur utilitar, linia ar constitui și un colosal punct de *atracție turistică*.

Un motor liniar combinat cu un motor pe pernă de aer! Nu sînt necesare cuvinte bombastice pentru a descrie interesul unui asemenea vehicul. Și să nu credeți că din punct de vedere teoretic el este un vis îndepărtat. Dimpotrivă, totul s-ar putea realiza în decurs de șase-șapte ani. Firește, traseele pe care le-am citat mai înainte sînt imaginare. Am vorbit ca om de știință, nu ca edil. Ele vor deveni însă *tehnic* posibile peste cîțiva ani.

Nu vreau să afirm prin aceasta că nu mai există probleme grele de rezolvat, atît pe plan *teoretic cît și practic. Tocmai de aceea* își bat capul specialiștii pe toate meridianele pămîntului!

Și la noi în țară, în afară de institutul nostru, se fac cercetări la institutele politehnice din Timișoara și din București, la Brașov, Galați, Cluj... Problemele au devenit atît de familiare încît nu mai puțin de zece studenți de-ai noștri abordează, în lucrările lor de diplomă, motorul liniar.

Cum am arătat, ideile mai sus-menționate sînt cunoscute pe plan mondial, în lumea specialiștilor. Firește, eu personal și alți cercetători români avem unele idei și soluții originale, dar nu am socotit necesar și util să mă opresc asupra lor, ci doar să prezint cadrul general, care, sînt convins, va interesa pe cititorii *Flacării*.»

NU SE ROTEȘTE NIMIC, ȘI TOTUȘI SE MIȘCĂ

Cercetările au depășit faza teoretică. La *Iași* s-a construit o *linie* experimentală de 45 m, în cadrul Întreprinderii de Transport Comunal. Studenții, lucrînd umăr la umăr cu *muncitorii, au terminat linia în două luni.* Iată încă o dovadă palpabilă — minoră, dacă vreți, dar palpabilă — că motoarele liniare devin încet, încet, o realitate.

Au venit vatmani să privească noul «tramvai».

— Nu e nici un motor înăuntru!

— Motorul este dreptunghiul acesta de metal...

— Nu se rotește nimic!

— *Și totuși merge!*

Desigur, cei 45 metri de la Iași sînt modești, dar viitorul noului tip de motor nu este de fel modest. O veți constata poate și dumneavoastră cînd veți lua superexpresul liniar Ploiești-București...

Ciudată este istoria tehnicii. Inventarea roții a reprezentat o adevărată revoluție în istoria umanității. Se poate oare imagina dezvoltarea străvechilor civilizații fără banala roată? Firește că nu. Și iată că acum ne îndreptăm, în mod paradoxal, înapoi spre preistorie: la urma urmei, în acele timpuri pierdute în negura vremii, înainte de inventarea roții, transporturile nu se efectuau oare prin *glisare?!* Iată-ne deci proiectați înapoi la punctul de pornire, pentru a sări mai bine înainte, în secolul XXI.

Lionel NIȚESCU

... și o altă noutate ieșeană: stație automată de cartare

Instalații automate de cartare mai există în lume. La noi însă cea brevetată de studentul ieșean Gheorghe Bălan este prima. Dealtfel, chiar față de instalațiile similare din *străinătate invenția compatriotului nostru* prezintă o doză de inedit.

Cartatorul automat al lui Bălan este un sis*tem mecanic cu comenzi electronice* (pe bază de circuite integrate), ceea ce face ca funcționarea lui să fie silențioasă. Tocmai de aceea operatorii de la poșta din Paris, să zicem, vor avea toate motivele să-i invidieze pe colegii lor din Iași, care nu vor avea de suportat vacarmul produs de pocnetele electromagneților. Altă noutate este sortarea corespondenței în etape succesive. Avînd la bază acest *principiu, instalația* concepută de Gheorghe Balan ocupă un spațiu relativ redus, deși nu are un randament mai mic de 40 000 scrisori pe oră, cît este performanța medie pe plan mondial; de asemenea ea poate fi realizată în variante constructive de dimensiuni mai mici sau mai mari, pe baza aceleiași scheme, la care se adaugă sau se scad etape de sortare. În plus, această invenție românească elimină necesitatea standardizării pli*curilor folosite în corespondență, inevitabilă* la instalațiile existente în alte țări. Vom putea folosi deci aceleași plicuri și atunci cînd scrisorile noastre vor fi triate automat.

În susținerea valorii acestei invenții există și un argument de natură economică, de cea mai mare importanță. Instalația poate fi construită exclusiv din materiale și piese de producție românească. În ce privește costul, lucrurile sînt rezumate de inventator în două cifre esențiale. Un cartator automat din import ar costa, la volumul de trafic poștal al Capitalei, 2-3 milioane de *lei valută*. La același *volum de trafic poștal, instalația Balan* necesită investiții de numai 400 000 *lei*. Chiar dacă acest cost estimativ se va dovedi în practică ceva mai ridicat, avantajul economic al aplicării invenției tot rămîne indiscutabil.

Pînă acum, drumul tînărului inventator din Iași pare a fi scutit de avatarurile despre care se vorbește atîta. Cererea de brevet (titular Universitatea A.I. Cuza) depusă la 8 noiembrie 1973, ora 11,00 a fost aprobată relativ repede, la 24 ianuarie 1974. Autorul ține să sublinieze ajutorul dezinteresat, dar substanțial, primit din partea inginerului Sorin Pă*trașcu de la O.S.I.M. în redactarea* și alcătuirea operativă a dosarului. Și la facultate s-a bucurat de înțelegere și sprijin, a putut chiar să facă experiențe de verificare practică, realizînd un model la scară redusă al cartatorului său automat.

Acum urmează să se facă și aplicația practică a invenției. Poșta din Iași, dacă totul merge bine, va beneficia curînd de cartarea automată a corespondenței. Instalația va fi realizată de un colectiv de cadre didactice și studenți, în baza contractului (semnarea lui a fost amînată, pînă la sfîrșitul acestei *luni, doar pentru ca studentul Gheorghe* Balan să își poată termina examenele) dintre Universitate și Politehnică, pe de o parte, și D.J.P.T.-Iași, pe de altă parte. Aproape îmi vine să exclam: e prea frumos, să fie adevărat! Iar dacă aș întreba de ce Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor nu preia și nu introduce în toată țara această invenție, ar însemna să exagerez, pretinzînd perfecțiunea. Poate că cei de acolo așteaptă verificarea practică și poate că bine fac. Oricum, lucrurile par să se afle pe calea cea bună, și atunci să nu exagerăm cu exigența, cînd știut este că atîtea *invenții valoroase rămîn cu anii ignorate* și nefolosite.

Cu riscul de a-l nemulțumi pe secretarul de redacție (dator să drămuiască spațiul revistei), voi adăuga cîteva fraze nelegate de tema articolului, despre acest om tînăr, care de pe acum face mult mai mult decît obișnuitul. Vorbind cu colegi de-ai lui, aflu că este admirat și poate chiar iubit la facultate și la cămin. Mai aflu — și convorbirea avută cu el îmi confirmă — că el contrazice clasica imagine a tînărului studios și harnic, a omului de știință cu capul în nori, ducînd o viață austeră. Nu, lui Gheorghe Bălan nu-i sînt străine cele lumești. Îi place tenisul, muzica simfonică și muzica pop, se bucură de multe lucruri ce plac tinerilor de vîrsta lui, este îndrăgostit de o colegă din anul III, își iubește orașul, cultivă literatura, are simțul umorului. Ca student eminent, i se oferă perspectiva de a lucra în Capitală, dar lui i-ar fi drag să trăiască la Huși, sau... măcar la Iași. I-am spus că mi-a făcut plăcere să-l *cunosc și sînt sigur că a luat-o drept politete*. Vreau să-l asigur că se înșală.

Mircea FODOREANU

aventurile kilowaților navetiști

«...Eu rămîn dascăl pentru ei, chiar dacă aceasta nu este, *stricto sensu*, o sarcină de serviciu. Atît în interesul lor, al foștilor mei studenți — care acum sînt cadre tehnice sau de conducere — cît și al *actualilor studenți, pentru* care colaborarea e un excelent prilej de a pătrunde, anticipat și foarte concret, în problemele viitoarei lor profesii».

Stau de vorbă cu doctor inginer Traian Giosan, conferențiar la facultatea de electrotehnică a Politehnicii din Iași. Îl întreb dacă, pe lîngă aspectele educative, conlucrarea dintre foștii și actualii lui studenți aduce și foloase practice. Aduce, și încă mari. Un exemplu. Tema intitulată «Optimizarea exploatării rețelelor de energie electrică», abordată de o grupă din anul III electromecanică, la cererea I.R.E.-Iași. Studenții, în colaborare cu foștii *studenți, au făcut* măsurători amănunțite în diferite puncte ale rețelei. Rezultatele măsurătorilor au fost transformate în ecuații și programe de calcul pentru alimentarea computerelor. În acest punct, acțiunea de integrare învățămînt-cercetare-producție, inițiată și condusă de conferențiarul Traian Giosan, s-a lărgit, prin participarea unui grup de studenți din anii II, III și IV ai facultății de matematică de la Universitate deoarece pentru rezolvarea temei era necesar un imens volum de calcule. Ulterior, rezultatele furnizate de computer au fost reprelucrate în date concrete și s-au tras concluziile.

În felul acesta au fost depistate pierderi neașteptat de mari în funcționarea rețelei, cu consecințe economice îngrijorătoare. Din fericire unele din aceste pierderi sînt evitabile, iar celelalte pot fi reduse la minimum, și aici apare aspectul constructiv al acțiunii, care nu-și propunea doar o critică sterilă.... Kilowații care parcurg prin rețea drumuri mai lungi decît e necesar se scumpesc din ce în ce mai mult, iar uneori se ajunge chiar la situații incredibile cînd mii și mii de kilowați fac o navetă absurdă pe traseul, de pildă, Roman–Iași–Vaslui–Roman, cu pierderi *însemnate de energie pe parcurs*. Soluția propusă de colectivul Giosan este automatizarea și conducerea exploatării rețelei electrice *prin* calculatoare de procese. Au și fost realizate și experimentate instalații cu computere specializate care urmează a fi montate la fiecare post al rețelei și conectate la un computer central. Acesta semnalează prompt orice deficiență sau chiar intervine automat, reglînd funcționarea rețelei. Cheltuielile necesare ar fi mai mici decît pierderile existente și nici nu implică import de piese.

Ar mai trebui să se găsească niște forme mai eficiente de cooperare în domeniul *finanțării* lucrărilor, între Ministerul Energiei Electrice și Ministerul Educației și Învățămîntului, pentru ca această acțiune importantă pentru economia națională să fie dusă la bun sfîrșit. Deocamdată, este rezolvat doar aspectul științifico-tehnic. Au cuvîntul contabilii.

M.F.

ideea cu nr. 74807

La Galați, poate și în alte locuri, dar în mod special în primul nostru port danubian, constructorii de locuințe, pe lîngă satisfacțiile înregistrate în urma unor mari realizări, au avut și necazuri: în zidurile unor blocuri noi pe care ei le-au înălțat s-au produs fisuri. Crăpăturile respective provocau mari neplăceri noilor locatari și puneau chiar sub semnul întrebării modul de recepționare a clădirilor. Se pare însă — după cîte aflăm la Institutul de cercetări în *construcții și economia construcțiilor* (INCERC) — că asemenea grave neplăceri ar putea fi în viitor evitate. Și aceasta datorită unei idei (propunerea de invenție înregistrată sub numărul 74807 la Oficiul de stat pentru invenții și mărci — O.S.I.M.), aparținînd unui tînăr specialist al institutului, inginer Nicolae Răduinea. Despre ce este vorba? Sînt anumite zone din țară, în special în lunca Dunării, unde infiltrațiile abundente de apă într-un teren macroporic, aflat sub clădire, afectează soliditatea fundațiilor — în special la blocuri cu mai multe etaje. În ultima vreme s-a ajuns la soluția *fundațiilor cu piloți executați din pămînt* compactat cu ajutorul unor instalații speciale. Cu toate acestea, în timpul lucrărilor se produce uneori și o împingere pasivă a pămîntului ceea ce conduce la o abatere de la verticală a unor piloți, abatere care poate ajunge pînă la 15 grade. Inginerul N. Răduinea a găsit soluția care să îndrepte lucrurile: este vorba de o schimbare radicală a ordinii clasice în care sînt executați piloții de pămînt compactat, precum și de o modificare în metoda de lucru a instalațiilor mecanice. În felul acesta nu se vor mai înregistra devieri de la verticală a piloților, și drept *urmare se va realiza o temelie sănătoasă peste* care se pot înălța zece etaje. Procedeul inginerului Răduinea a fost experimentat recent la Galați, pe un teren din cartierul Dunărea (microraionul 20), în prezența unei comisii de specialiști de la Trustul județean de construcții și de la Institutul de proiectare din localitate și, după cîte ni se spune, cu rezultate bune.

SCRISORI CU ADRESĂ

bruxelles: nuntă de argint

Evenimentul a trecut aproape neobservat. Bătrîna Doamnă și-a celebrat nunta de argint la reședința sa din capitala Belgiei. Se credea că ceremonia de la 4 aprilie se va desfășura cu strălucire și fast, telegrame și flori, felicitări și chiar salve de tun.

Dar împlinirea unui sfert de veac de la însoțirea Alianței Atlantice cu Destinul Europei s-a consumat ca un fapt divers. Au lipsit Marii Cavaleri, au lipsit invitații de onoare, au lipsit discursurile, atmosfera fiind atît de săracă și sumară încît puțini s-ar fi mirat de absența Bătrînei Doamne însăși.

S-a dat vina pe pregătiri. Unii slujitori ai Bătrînei Doamne ar fi dorit ca sărbătorita să nu apară în uzuala-i uniformă militară, ci într-o rochie neagră, de diplomat. Alții au răspuns că domnia-sa n-are nici o legătură cu diplomația, așa încît să îmbrace uniforma care a consacrat-o. Unii slujitori au condiționat participarea la ceremonie de consimțămîntul celorlalți la o declarație de principii prin care să se renunțe la unele principii și nu numai declarativ. Ceilalți au apreciat că nu-i cazul să-și întocmească testamentul politic și că Bătrîna Doamnă nu duce, în definitiv, lipsă de hîrtii.

În anturajul Bătrînei Doamne se afirmă, însă, că ceremonia ratată din 4 aprilie n-ar fi avut doar rațiuni protocolare. «Pare încă în putere — declară o sursă — dar chipul i-a devenit schimonosit, obosit și ridat. Îi tremură vocea, îi tremură brațele, îi tremură genunchii. Vorbește tare, dar nu convinge, promite, dar nu o crede nimeni, amenință furioasă, dar nu inspiră ascultare. E cam pe ducă.»

Sursele afirmă că, odinioară, Bătrîna Doamnă îi reunea cînd vroia pe cei 16 slujitori — «copiii» ei — cum îi numea cu nedisimulată tandrețe. Ședea în capul mesei, dicta, hotăra, fără replică. «Copiii» erau (sau păreau) ascultători, devotați trup și suflet mamei lor improvizate. Dar a trecut timpul, și timpul ăsta necruțător cu vechiul, improvizația și absurdul a început să-i joace feste.

Mai întîi «copiii». John, mîna ei dreaptă, cel mai mare dintre fii, a dat de înțeles că or fi ei toți slujitorii egali, dar unii pot fi mai egali decît alții dacă împrejurările permit, iar el, John, să fie cel mai egal dintre toți! Așa încît, vocea lui e vocea lui dumnezeu, iar porunca lui e porunca cerului și a lumii. Jean a ripostat că asta-i presiune, e șantaj, că fiecare are dreptul să fie stăpîn la el acasă, ceea ce a dus la o ceartă în toată legea, și cine nu știe că cea mai crudă și teribilă ceartă e cea care se iscă între frați. Johann a cerut conciliere și a argumentat atît de tare că l-a înfuriat pe primul și l-a iritat pe al doilea. Discordia a luat asemenea proporții că de-abia s-a observat cum Joao se întoarce desculț și cu uniforma ciuruită din expedițiile lui africane, pe care Bătrîna Doamnă le încuraja cu surîsuri și tancuri. Vacarmul era destul de încins, dar tot s-a auzit glasul lui Yannis plîngîndu-se că frații se amestecă în treburile sale și că avioanele Bătrînei Doamne, aflate în manevre comune, iscodesc cer străin.

În anturajul sărbătoritei s-a spus chiar că unii slujitori au început cam de mult să se jeneze de Bătrîna Doamnă; nu numai că la mari și importante reuniuni n-au invitat-o, dar au evitat chiar să vorbească de existența ei, considerînd-o ca un strigoi din perioada numită — tot de un slujitor al Bătrînei Doamne — «războiul rece».

Ceea ce e și mai grav — consideră sursele — e că Destinul a cam părăsit-o. John sugerase s-o ia de la capăt, angajîndu-se să o trateze de toate bolile și metehnele, să-i dea o nouă vigoare. «Și-a găsit doar nașul!» — spun însă, zîmbind, sursele.

Ion CÎRJE

CRONICA DE TREI SECUNDE

alt poem între cer și pămînt

După cum anunță, la 24 martie, «Scînteia»/ La mijlocul lui martie '74, după 5 ani de zile,/ a plouat, în sfîrșit, acolo, în estul Etiopiei,/ între Marea Roșie și platourile regiunii Wollo,/ pe teritoriul de 77 000 km patrați al tribului Danakililor,/ a plouat prea tîrziu, mult prea tîrziu,/ oile, caprele, turmele Danakililor/ au murit de mult, ca și vînatul cîmpiilor aride,/ pe fiecare stîlp de telegraf al unicului drum/ care leagă Bombolcha de portul Assab,/ stă viu un uliu, veghind întinderile pe care/ Danakilii au ridicat mormane de pietre peste/ mormintele celor îngropați, pentru ca hienele să nu/ dezgroape morții, comandantul regiunii, numit Teffera,/ zice că nu s-au putut număra morții, aceștia/ sînt atît de mulți, între 30 și 50 pe zi în zonele/ unde dînsul poate pătrunde cu jeep-ul,/ într-un loc unde trăiau 130 000 de oameni/ în doar 4 luni au rămas 47 000, am văzut/ oameni care lingeau pămîntul pentru un strop de apă,/ oameni care au murit cu noroi în stomac,/ sectorul meu e acoperit cu noi morminte,/ supraviețuitorii și-au vîndut armele,/ ceea ce nici un Danakil nu o face decît/ în cazuri disperate, au pierdut totul,/ se sting, dispar, vegheați doar de ulii,/ așteptați doar de hiene, sînt Danakili/ care merg cîte 5 zile din adîncul regiunii/ pînă la drumul mare — unde sînt instalate/ campamente cu apă și grîne — cîte 5 zile/ pentru un pumn de grîu și o gură de apă,/ dar noi nu putem salva decît pe acei/ aflați la maximum 5 kilometri de noi,/ nu putem ajunge la cei din interiorul zonei,/ majoritatea, cei care mor acolo, în interior, departe/ de șoseaua Bombolcha — Assab,/ iar eu, care n-am rude printre Danakili,/ și care recunosc că azi aș fi putut să vă spun/ lucruri mai vesele, iertați-mă, iertați-mă,/ iertați-mă dar am și eu un interior, o zonă/ interioară, de unde am alungat hienele, dar mi-a fost/ imposibil să alung de acolo obsesia (așa sînt eu făcut)/ pentru soarta Danakililor necunoscuți/ care, cine știe dacă au auzit vreodată Mozart,/ cel care din telegraf în telegraf, din ziar în ziar/ îmi veghează suveran această zonă interioară/ la care nu pot renunța.*

Radu COSAȘU

---

* ...de pildă, mă gîndeam să scriu despre puterea pe care oamenii o mai au de a mai face farse cu ocazia zilei de 1 aprilie. Au fost cîteva foarte reușite.

CRONICA EVENIMENTELOR INTERNAȚIONALE

la geneva

S-a încheiat o etapă importantă a celei de a doua faze a conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. Delegațiile celor 35 de țări participante au luat, începînd cu week-end-ul trecut, o pauză de două săptămîni, pentru a analiza acasă, în liniște, cu guvernele lor, progresele înregistrate pînă acum și ce mai este de făcut pentru a da o formă definitivă proiectelor de documente care urmează să fie adoptate de conferința în cea de a treia etapă a ei, ce va avea loc, probabil, în cursul acestui an, la nivelul cel mai înalt.

Faza a doua a conferinței, așa-numită «tehnică», începută cu aproape șapte luni în urmă, își desfășoară lucrările în trei comisii (1. pentru problemele securității; 2. pentru cooperarea economică, tehnico-științifică și a mediului înconjurător; 3. pentru cooperare în domeniul culturii, educației, informației și contactelor umane) și în 12 subcomisii ale acestor trei comisii, create cu prilejul consultărilor de la Helsinki, în iunie 1973.

Începute în atmosfera de optimism degajată de prima fază de la Helsinki, lucrările acestei a doua faze au evoluat «în ritm lent», înregistrîndu-se în comisia a treia, de pildă, și o mică întrerupere. Esențialul, după aprecierile observatorilor, constă în aceea că în toate organele de lucru s-a trecut la faza elaborării documentelor finale, redactîndu-se textele acestora, frază cu frază, fără să se poată afirma că totul a mers strună. Dimpotrivă, delegațiile nu au reușit, pînă în prezent, să cadă de acord asupra punctelor esențiale care continuă să divizeze pozițiile și opiniile experților și diplomaților prezenți la dezbateri. Este adevărat că s-a realizat un consens asupra unor aspecte importante ale colaborării tehnico-științifice și că din dezbaterile de pînă acum s-a desprins dorința delegațiilor de a găsi soluții acceptabile, care să țină seama de interesele și părerile exprimate de reprezentanții statelor participante.

Comitetul de coordonare a activității tuturor comisiilor și subcomisiilor, în sarcina căruia revine și pregătirea viitoarei faze, a dezbătut, înainte de întreruperea lucrărilor, modul de desfășurare a lor. Cu acest prilej și-au expus din nou pozițiile numeroase delegații, exprimînd fiecare necesitatea de a se imprima, după pauză, un ritm mai susținut și mai accelerat lucrărilor de definitivare a proiectelor documentelor finale, de a se concentra întreaga atenție asupra punctelor esențiale ale documentelor și de a se evita discuțiile sterile pe aspecte neesențiale și nesemnificative.

Reprezentantul țării noastre, ambasadorul Valentin Lipatti, declara într-una din comisii că «România se pronunță ferm pentru crearea unui organism permanent cu participarea tuturor statelor europene, a S.U.A. și Canadei, care să constituie cadrul necesar pentru continuarea eforturilor de înfăptuire a securității pe continent». Delegația țării noastre a cerut să se treacă la redactarea documentelor, ținîndu-se seama de propunerile ei privind măsurile destinate să facă efectivă nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța. Ea a subliniat că eforturile îndreptate spre edificarea unui sistem de securitate și cooperare în Europa trebuie să fie continuate și după conferință, în cadru organizat.

În comitetul de coordonare, Valentin Lipatti a scos în evidență poziția României, expusă recent de președintele Nicolae Ceaușescu, care cere să se facă totul pentru încheierea cu succes, încă în acest an, a conferinței, așezarea raporturilor dintre statele europene pe principii noi, asigurarea unei largi cooperări între statele europene. Popoarelor să le fie dată mai multă garanție că se pot consacra dezvoltării lor sociale și economice, ferite de pericolul agresiunii și imixtiunii din afară.

În concluzia la etapa abia încheiată s-a subliniat, inclusiv de către reprezentantul țării noastre, necesitatea de a se ieși din ritmul general, încă lent, de înaintare a lucrărilor și de a se depăși dificultățile în probleme importante prin mai multă voință și fermitate politică în acțiune.

Comitetului de coordonare i s-a cerut, în unanimitate, să îndrume mai susținut activitatea comisiilor și subcomisiilor pentru a grăbi procesul de redactare definitivă a documentelor. În acest spirit se așteaptă să fie reluate lucrările următoarei etape a fazei a doua, deosebit de importantă pentru accelerarea încheierii cu succes, încă în acest an, a conferinței, pentru securitate și cooperare în Europa.

Florea ȚUIU

DE TOATE PENTRU TOȚI

EPILOG LA CATASTROFA DE LA ERMENONVILLE. O acțiune de daune-interese a fost intentată firmei constructoare de avioane McDonnell Douglas, după catastrofa avionului DC 10-30 al companiei Turkish Airlines din 3 martie în pădurea de lîngă Ermenonville. Mai multe cabinete de avocați din Washington, Los Angeles, New York pretind peste 620 milioane de franci daune-interese în numele doamnei Edith Mary Hope, al cărei soț, corespondentul la Paris al săptămînalului britanic «The Observer» a murit în acest accident, precum și în numele altor părinți ale victimelor. Avocații invocă neglijența, incuria și neglijarea unor recomandări guvernamentale privind un accident precedent cu un avion al aceluiași constructor.

CUM SĂ SPĂLĂM MAREA? Cercetătorii unui laborator din Natick (statul Massachusetts) au descoperit un ingenios sistem de îndepărtare a reziduurilor de petrol și a derivatelor sale de pe suprafața mării. Ei au folosit fîșii de hîrtie în grosime de o zecime de milimetru fiecare, aruncate pe suprafața apei, fîșii ce absorb cu rapiditate impuritățile. La sfîrșitul operației de spălare, fîșiile îngreunate de peste 30 de ori sînt recuperate, recurățate și reutilizate.

PROBLEMELE OMULUI DE 2,26 METRI. Născut din părinți de 1,70 și 1,90, Cristopher Grenner, în vîrstă de 28 de ani, a fost proclamat în 1967 drept cel mai înalt om din Anglia (el măsoară 2,26 m și are 127 kg) și a cîștigat un premiu în mobilă de dormitor special lucrată pentru statura sa. Chris practică baschetul, singurul sport ce-i este accesibil, dar are necazuri cu... prietenele prea mici pentru el și cu cabinele telefonice în care nu poate intra.

UN TÎRG AL CELIBATARILOR. Corespondentul din Nancy al ziarului «Le Monde» scrie: «Este greu să te însori la țară, meseria de agricultor nefiind, se pare, agreată de domnișoare. Tinerii agricultori din Caylus au încercat acum trei ani o inovație: au organizat un tîrg al celibatarilor. Acum o altă localitate, Vézelise, a hotărît să imite inițiativa, unde în zilele de 11 și 12 mai va avea loc o manifestare de același gen. Celibatarii din Caylus au acceptat să «nășească» tîrgul celibatarilor din Vézelise, plecînd acolo în «călătorie de studii».

VEDETA E CĂLUGĂRIȚĂ. Călugărița australiană Janet Nead își imprimă rugăciunile pe disc, acompaniată de o excelentă formație de jaz, în ritm de rock. Ultima rugăciune-șlagăr, «Pater», s-a vîndut rapid în 500 000 de exemplare. Se spune că e un «Pater» foarte dansant.

ARTĂ PLASTICĂ LA PENITENCIAR. În capitala Republicii Federale Germania s-a deschis o expoziție de pictură și grafică cu lucrări executate în exclusivitate de deținuți din închisori. Vedeta expoziției este A. W., un deținut condamnat pe viață pentru uciderea unui polițist. Insul are 6 degete la mîna dreaptă, anomalie care — pretinde el — l-a predestinat pentru crimă, fiindcă tocmai acest al 6-lea deget este cel care a apăsat pe trăgaciul revolverului. În celula închisorii, A. W. a început să picteze cu pastă de dinți pe un fund de scaun. Temele preferate: justiția, moartea, celula închisorii și obsesia lui — cel de-al 6-lea deget.

STOP HOLEREI. Există, după cum se știe, un vaccin antiholeric. Acțiunea lui imunizantă este însă foarte limitată în timp. Doctorul Allan Walker, de la un spital din Massachusetts, a creat un nou vaccin care, administrat pe cale bucală, asigură — se spune — o imunitate totală și permanentă împotriva efectelor teribilei virgule a holerei. In prezent, experimentele s-au terminat cu deplin succes și s-a trecut la pregătirile pentru începerea producerii pe scară industrială a prețiosului vaccin.

DESCENDENȚII LUI PICASSO. În lipsa unei înțelegeri în familie, Claude (23 de ani) și Paloma Picasso (25 de ani) s-au adresat justiției pentru recunoașterea ilustrei lor filiații. Tribunalul din Grasse, departamentul Alpii maritimi, le-a recunoscut calitatea de copii naturali ai lui Pablo Picasso, cu drepturi de succesiune asupra cîte unei optimi din considerabila avere lăsată de marele artist.

BAIE DE SÎNGE. Există un campion mondial al donatorilor de sînge: Wilhelm Klein, 73 de ani, 1,68 m, căsătorit. Într-un interval de 35 de ani s-a supus la 2 000 de recoltări de sînge pentru transfuzii. A donat în total 870 de litri de sînge, cantitate cu care s-ar putea umple patru căzi de baie.

TROFEE. În pregătire, deschiderea unui «Muzeu al Sporturilor» în Parc de Princes din Paris. Printre achizițiile viitorului muzeu: pantofii de concurs la Olimpiada de la Helsinki ai celebrului fondist Alain Mimoun; treningul lui Christian d'Oriola, campion mondial de scrimă în 1949; bicicleta cu care Jacques Anquetil a bătut, la Milano, recordul mondial al orei; schiurile cu care a participat Jean Claude Killy la proba de coborîre de la Chamrousse...

NIZAMUL ÎN JENĂ FINANCIARĂ. Nizamul de Naiderabad a fost obligat de organele fiscale din India să plătească un impozit anual de două milioane de rupii. Pentru a achita datoria el va fi nevoit să vîndă palatul în care mai trăiesc și acum cele trei sute de văduve ale tatălui său, dintre care unele în vîrstă de peste 70 de ani.

CE FAC EI?

Răspunsul este următorul: ei sînt inspectori ai departamentului apelor (Water Board), și ascultă pe una din străzile Londrei cum se scurge apa printr-o țeavă. Instrumentul pe care îl folosesc poate fi numit «baghetă rezonantă» și este de fapt o solidă bucată de frasin, prevăzută cu o bucată de fag la un capăt, pe care o ureche muzicală poate să-l transforme într-un instrument sensibil.

calul acela învingător

M-a jenat oarecum faptul că deşi era mai în vîrstă decît mine, m-a salutat el întîi, şi acum, cu pălăria în mînă, stătea la oarecare distanţă, aşteptînd. I-am întins mîna şi apoi, printr-un gest *i-am sugerat* că poate *lua* loc *lîngă* mine pe bancă. Era o după-amiază de primăvară timpurie, însorită, şi, cum ar fi scris cineva, plantele parcului trăiau durerea mugurilor gata să se deschidă.

— Mă recunoaşteţi? m-a întrebat, rămînînd tot în aceeaşi poziţie.

Am *repetat gestul*.

— Nu ştiu dacă se cade, mi-a spus. Ultima dată cînd aţi discutat cu mine eram într-o ipostază...

— A trecut. Vă rog, e loc pentru amîndoi.

— Vă spuneam că...

— Nu e cazul să ne mai amintim, a trecut. Dacă *nu mă înşel, instanţa* de judecată a *ţinut* cont de faptul că vina dumneavoastră a fost doar neglijenţa, contabilul acela v-a luat la repezeală şi aţi semnat fără să verificaţi. V-a condamnat cu suspendarea executării, nu?

— Da. Nu am avut de executat nici o zi de pedeapsă. A fost ca un fel de iertare. Am rămas doar cu groaza aceea trăită, cu nopţile nedormite, cu frămîntările, cu ruşinea. Ştiţi, acum, după ce au trecut cîţiva ani, mă gîndesc că poate oamenii ar trebui să facă o mai mare deosebire între cei care săvîrşesc fapte rele cu gînd rău şi aceia care fără astfel de gînd, fără voia lor, poate doar din prostie, cad în păcat.

— Desigur, dar dacă instanţa nu aprecia asta, erai în haine vărgate, nu aici, la plimbare, în parc.

— Nu sînt la plimbare. Îmi aştept băiatul de la şcoală. Şi nu *la instanţă* mă refeream ci, în general, la toţi oamenii. La atitudinea lor. Am trecut prin clipe grele. După ce a început [illegible]heta, unii colegi de la serviciu au început [illegible]e ferească de mine, să se uite curios, nu mă mai suna nimeni la telefon... Îmi amintesc de o sîmbătă seara, ştiţi, eram mai mulţi prieteni care jucam din cînd în cînd bridge, dar cei trei parteneri...

— Ştiu... S-au declarat ocupaţi. Aşa se întîmplă de obicei. Dar de ce îi judeci şi pe ei prea aspru. Adică, de ce le pretinzi prea mult. Poate nu ştiau cît eşti de vinovat, mai exact în ce consta vina dumitale. Rezerva şi răceala lor era *oarecum firească*.

— Să zicem, cu colegii şi prietenii, fiindcă, oricît am fi fost de amici, poate nu mă cunoşteau, şi apoi, după ce lucrurile s-au lămurit, m-au căutat, mă caută şi acum, numai că nu mai am eu vreme de bridge. Dar ea, soţia mea?

— Şi ea?

— Vedeţi, şi dumneavoastră m-aţi întrebat mirat. «Şi ea?», fiindcă în cazul ei nu ar mai fi fost firesc. Mă cunoştea doar de vreo zece ani; am frînt împreună mereu, la fiecare masă, aceeaşi pîine, cînd se urca în pat — ea dormea spre perete — venea rîzînd, în patru labe şi spunîndu-mi că aşa vine şi un căţel la stăpînul lui; ne-am bucurat împreună de aceleaşi dimi[illegible] şi de aceleaşi apusuri de soare...

— Poezie.

— Nu e poezie. Am împărţit bucuria copilului nostru, al privirilor sale îndreptate spre noi, a mînuţelor întinse spre noi, a primelor cuvinte rostite de el, a primilor paşi făcuţi între distanţa mîinilor noastre întinse spre el. Ea nu trebuia...

— Te-a părăsit?

— Da, atunci, la greu, cu referiri la neputinţa mea de a mă descurca în viaţă, la *faptul că sînt* un bleg şi altele. Da, tocmai atunci, cînd mai mult ca niciodată în viaţă aveam nevoie de sprijin sufletesc, tocmai atunci, şi ea... Măcar dacă ar fi aşteptat.

— Şi nu a revenit?

— Acum cîteva seri am văzut la televizor piesa «*Omul cu mîrţoaga*». De la un moment dat am început să regret că privea piesa şi copilul meu. Mă aşteptam ca după terminarea ei să mă întrebe dacă nu cumva şi mama lui se va reîntoarce la noi, aşa cum s-a întîmplat în piesă.

— *Şi ce i-ai fi răspuns?* Că *numai în piese* finalurile sînt mai totdeauna frumoase?

— Nu m-a întrebat nimic. Simţeam cît e de tulburat, deşi e încă un copil... Ce i-aş fi răspuns? Ce puteam să-i spun? Omul acela, cu mîrţoaga lui, avea o mare credinţă într-o pasiune, într-o dăruire a lui, o pasiune care *învinge întotdeauna, care te ridică spre* respectul oamenilor prin victoria acelei pasiuni. Dar eu, ce pasiune învingătoare pot să am. Toată ziua şi uneori chiar şi noaptea, adun cifre, tot adun, verific acte — acum le verific de cîte două ori — e o pasiune care nu aduce nici lauri, nici vîlvă. Hîrtiile asupra cărora mă aplec zilnic nu seamănă cu mîrţoaga acelui om, chiar dacă mă aplec cu aceeaşi pasiune şi acelaşi suflet asupra lor, şi niciodată ele nu vor deveni calul învingător...

— Fiindcă la piesa *lui Ciprian te referi*, desigur, trebuie să-ţi spun că «Mîrţoaga» aceea era doar un simbol, un simbol pentru a desemna, aşa cum spui şi dumneata, orice pasiune omenească legată de munca şi locul fiecăruia.

— Înţeleg ce doriţi să-mi spuneţi. Autorul a exagerat cu transformarea mîrţoagei în cal învingător, *cu toţi cei care îl lăudau apoi pe* proprietarul lui, cu premiile şi laurii, dar că noi, trebuie să ne mulţumim cu ceea ce înseamnă satisfacţia muncii noastre bine făcute, cu pasiune, sau, ca să folosesc un cuvînt mare, cu dăruire. Da, aveţi dreptate şi e stupid ca fiecare dintre noi, pentru pasiunea muncii lui să aştepte *lauri fără număr*. Dar, *într-un loc*, nu se potriveşte. Poate acolo autorul piesei a exagerat cam mult.

— În legătură cu reîntoarcerea soţiei iubite?

— Da...

— Tot o mai aştepţi?

— Şi dacă v-aş răspunde că da? Ştiu, au trecut ani, ea e cu altul, pare fericită cu el... Dar, dacă în piesă s-a întîmplat, vedeţi, nu am acel cal învingător, dar pasiunea muncii mele o am şi am redobîndit şi respectul pentru munca mea.

— Ştii, i-am răspuns după un timp, e foarte greu să-ţi dau un răspuns, e foarte greu. Sînt tentat să îţi spun că nu merită să o mai aştepţi. În general, o femeie care îşi părăseşte soţul, nu merită să mai fie aşteptată, chiar dacă omul acela e capabil de iertare.

— E băiatul nostru.

— Chiar dacă are *cu ea* şi *un copil*. Poate că a făcut-o atunci, în cel mai nepotrivit moment al vieţii dumitale, fiindcă aşa i-a fost mai uşor, erai oricum paralizat şi nu puteai reacţiona în nici un fel la gestul ei. Dar, poate te-ar fi părăsit în alt moment. Poate şi dacă nu ai fi fost în situaţia asemănătoare a omului dispreţuit lîngă *mîrţoaga lui, tot te-ar fi părăsit*. A, dacă judecăm altfel şi admitem că din moment ce ai fi fost un om de mare succes social, de mare, să zicem, glorie, nu te-ar fi părăsit, ei bine, atunci rezultatul este acelaşi. Nu merita să-ţi fie soţie dacă o interesa numai poziţia dumitale, banii pe care îi cîştigi, gloria. Tot acolo ajungem. Merita *să* o ierţi şi merita să o aştepţi dacă era altfel de cum s-a dovedit a fi.

— Credeţi?

Era ceva trist şi oarecum ciudat în modul de a mă întreba.

— Cred, dar nu ştiu dacă am dreptul să cred. Niciodată nu am vrut să încerc să pun limite sau să reproşez unui om puterea lui de a ierta, de a aştepta, bunătatea lui, chiar dacă alţii o califică naivitate, prostie, sau mai ştiu eu cum. Şi, ca totuşi să nu îţi rămîn dator cu un răspuns, cred că e inutil şi oarecum înjositor să o mai aştepţi, dar, dacă ai tărie să faci asta, te admir.

Emil POENARU

LOVITURA DE COBRA (2)

---

cazul patricia hearst rămîne învăluit în mister

Cînd Randolph Hearst, preşedintele şi editorul ziarului «San Francisco Examiner», se simţea îndreptăţit să creadă că, în sfîrşit, îşi va revedea fiica răpită la 4 februarie de un grup de trei persoane din aşa-numita Armată simbioneză de eliberare a intervenit un element care a răsturnat din temelii orice speranţă.

Mai întîi, de ce avea speranţe? La cîteva zile de la data în care înştiinţa grupul simbionez că *este gata să înfiinţeze o corporaţie prin* care să se distribuie celor săraci alimente în valoare de 4 milioane de dolari — reamintim că deja distribuise, pînă la acea dată, alimente în valoare de 2 milioane dolari — Hearst a primit o comunicare prin postul de radio local din Berkeley că în 72 de ore se va hotărî eliberarea Patriciei din arestul secret în care este ţinută de acest grup. În vila din Berkeley, a lui Hearst, familia — mama, tata şi cele patru surori ale Patriciei — se pregătea pentru marea revedere cu Patty. Pentru prima oară în aproape două luni mama ei a zîmbit ziariştilor. Era îndreptăţită, cu atît mai mult cu cît anunţul primit preciza că Patricia este nevătămată şi va fi eliberată.

Bucuria familiei Hearst a fost însă de scurtă durată, întrucît a doua zi a fost primită prin acelaşi post de radio banda de magnetofon cu un mesaj al fiicei răpite în care aceasta îşi anunţa părinţii că răpitorii ei i-au oferit să aleagă una din următoarele două alternative: 1) Să fie pusă în libertate într-o zonă sigură, unde răpitorii să nu poată fi arestaţi de agenţii F.B.I.-ului şi 2) să se alăture grupului Armatei simbioneze şi «să lupte» împreună cu el pentru libertatea ei şi a tuturor oamenilor oprimaţi. «Am ales *alternativa de a sta* şi *de a lupta* cu grupul», anunţa ea, cu propria-i voce, pe părinţi şi surori.

Logodnicului Steven Weed, lăsat bătut măr în apartamentul din care a fost răpită la 4 februarie, Patricia i se adresa astfel: «Ceea ce îţi spun ar putea să pară îngrozitor pentru tine *şi pentru vechii mei prieteni*, dar viaţa nu înseamnă acelaşi lucru pentru mine».

Tatălui îi spune: «Papa, ai spus că eşti îngrijorat de viaţa mea şi de interesele tuturor celor mai buni oameni din această ţară, dar tu eşti un mincinos în ambele sensuri, ca membru al clasei conducătoare. Eu sînt sigură că interesele tale şi ale mamei nu sînt niciodată interesele oamenilor».

Presa din California se întreabă dacă aceasta este, în realitate, vocea Patriciei şi dacă într-adevăr ea a hotărît să se coalizeze cu răpitorii. Cei care urmăresc cazul Patriciei pun la îndoială faptul că ea ar fi făcut această declaraţie de bună voie, deşi era recunoscută între colegii *ei de la facultatea de istorie* a artei ca o liberală. Ei îşi amintesc însă că atunci cînd a fost răpită, Patricia a ţipat cît a putut: «Nu, nu pe mine, vă rog. Vă rog lăsaţi-mă să plec». Cei care au auzit aceste ţipete şi cei care cercetează cazul ei admit că ea nu avusese nici o legătură anterioară cu grupul răpitorilor.

F.B.I.-ul se abţine însă sistematic de la orice afirmaţii. Deşi urmăreşte îndeaproape toate mişcările grupului, fără să-l fi putut identifica încă, acesta refuză orice comentarii. Dar nu pentru că este implicată în acest caz, familia lui Randolf Hearst, magnat al presei din San Francisco, ci pentru că poliţia nu a progresat aproape deloc în urmărirea şi anchetările deschise pentru a descoperi grupul simbionez.

Răpirea Patriciei rămîne, aşadar, aproape tot atît de enigmatică pe cît era la cîteva zile de la răpirea ei din apartamentul din Berkeley.

---

nu vreţi să închiriaţi un măr?

Michael Martin, în vîrstă de 35 de ani, s-a născut şi trăieşte în aşezarea Sebastopol, din statul California. El a locuit un timp şi în San Francisco, *metropola californiană, unde a observat* cum foarte multe lucruri pot să fie închiriate: apartamente, garaje, case, îmbrăcăminte specială, aparate de tot felul, diverse ustensile mai mult sau mai puţin trebuincioase, animale de rasă etc. A mai observat că închirierile sînt rentabile pentru cel care le dirijează şi s-a gîndit că *nu i-ar* prinde rău dacă ar avea şi el ceva de dat cu chirie. Cum în aşezarea lui se produc doar alimente şi fructe, iar Martin nu auzise că s-ar putea închiria, de pildă, cîteva fripturi, un pui la grătar, un cozonac sau cîteva kilograme de fructe, a abandonat ideea de a se lansa în domeniul închirierilor. Avea o livadă de circa 13 acri pe care ar fi putut-o arenda, dar fără prea mare profit.

Trecînd într-una din zile prin faţa unei agenţii turistice, i-a reţinut atenţia o reclamă care avertiza locuitorii marii metropole asupra poluării excesive şi congestionării oraşului oferindu-le în schimbul unor sume modeste o călătorie prin atmosfera provincială din împrejurimi. Reclama conţinea şi expresia: «gustul vieţii de la ţară», cu invitaţia de a-l încerca.

Pe loc lui Martin i-a venit ideea să vîndă acest «gust al *vieţii de la ţară*», după care *orăşenii* înghesuiţi în apartamentele lor se vor prăpădi. Aşa a ajuns Michael Martin la concluzia că a închiria un pom cuiva este calea prin care poţi vinde gustul vieţii de la ţară. Cum dispunea de o livadă de meri la periferia aşezării Sebastopol, situată la 96 kilometri nord de San Francisco, el a lansat anunţuri că închiriază meri pe o perioadă de un an. În definitiv — gîndea el — ce-ar putea fi mai plăcut pentru un orăşean din San Francisco decît *să* ştie că are un măr al lui, pe care-l poate vizita în fiecare week-end. În reclamele făcute ideii sale, Martin precizează că pentru un măr chiria costă între 25 şi 150 de dolari pe an, în raport de mărimea pomului, în care se include şi dreptul celui care-l închiriază de a se urca în el. Se interzice cu desăvîrşire să fie tăiate crengi din pomi spre a fi luate la oraş. Cei care închiriază meri au dreptul să-i viziteze cînd vor, să stea la umbra lor, să se împrietenească cu ei, să le mănînce fructele şi *să-i* îngrijească. Martin mai anunţă că pomii cu chiria de 25 de dolari vor produce circa 90 de kilograme de mere «cu cel mai plăcut şi aromat gust», iar pomii cu chiria de 150 de dolari în jur de 907 kilograme de mere.

Fiecare pom va purta pe el o tăbliţă roşie cu numele chiriaşului, pentru a se evita confuziile.

«Îmi şi imaginez cum în zilele lui august, cînd se coc primele mere, familii după familii vor veni la merii lor şi se vor înveseli la umbra pomilor închiriaţi, uitînd pentru un timp de atmosfera poluată şi obositoare a oraşului şi servind primele fructe ale sezonului din «mărul *lor*».

Spre surpriza vecinilor de livadă şi satisfacţia lui Michael Martin, pe trunchiurile merilor au început să apară tăbliţele roşii.

Vasile BÎRSANU

---

ca înviat din morţi

«Cred că eram între vis şi moarte, între vis şi realitate. Tot ce îmi mai aduc aminte este că mă întrebam că dacă mă trezesc înseamnă că sînt viu, iar dacă nu mă trezesc înseamnă că *sînt mort*, declară paraşutistul Jeff Wetzell din Sterling, statul Illinois, a cărui paraşută nu s-a deschis complet după ce a sărit din avion de la o altitudine de aproape 2 200 de metri.

«Încă nu-mi vine să cred că sînt viu», insistă Wetzell, relatînd cele întîmplate.

El şi alţi doi paraşutişti prieteni din clubul «*Rock river valley*» au *încercat*, lunea trecută, să formeze, în cădere de la mare altitudine, o stea, apropiindu-se în aer pentru a se apuca de mîini şi a cădea liber, în formaţie, timp de 30 de secunde.

«Numai doi din noi am reuşit să ne luăm de mînă, eu şi Lerry Lyons. Văzînd că al treilea nu se poate apropia de noi, ne-am dat drumul şi am zburat fiecare pe cont propriu. Cînd eram, cred eu, la înălţimea de 1 300 sau 1 200 de metri am privit pămîntul şi mi-am dat seama că sîntem departe de punctul la care urma să aterizăm. Imediat am încercat să deschid o paraşută, pentru a reuşi, agăţat în aer, să mă dirijez spre acel punct. Dar surpriză. Paraşuta nu s-a deschis. Pe la circa 800 de metri am declanşat sistemul de desfacere a paraşutei principale. Am aşteptat cîteva secunde şi nu s-a mai întîmplat nimic. Cu mîna pe sistemul de declanşare mă îndreptam cu viteză din ce în ce *mai mare spre sol*. Îmi mai aduc aminte parcă de o puternică lovitură pe care am simţit-o în tot organismul. În rest nimic».

Ce se întîmplase?! Paraşuta cea mare s-a deschis cu foarte mare întîrziere şi nu complet. Între timp, Wetzell şi-a pierdut cunoştinţa. Frîntura de umbrelă a paraşutei a fost luată, cu el cu tot, de curenţi şi dusă spre un ogor arat proaspăt şi foarte umed, care a jucat un oarecare rol în absorbirea şocului de la impactul cu pămîntul.

Wetzell, un paraşutist veteran al clubului, cu peste 150 de sărituri spectaculoase la activul lui, s-a ales cu ruperea gleznelor şi coloanei vertebrale.

Ceilalţi doi paraşutişti, care l-au urmărit din aer, nu-şi pot explica cum anume a reuşit el să scape cu viaţă, întrucît paraşuta abia s-a desfăcut, fără să ajungă să se desfăşoare, cînd el era gata să atingă solul.

De aceea, poate Wetzell spune: «Acum ştiu că sînt viu, dar încă nu-mi vine să cred. Parcă visez cum cad cu viteză la sol»

COPERTA NOASTRĂ
Fotografie de Evellei LÁSZLÓ

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Sectorul 1.
Căsuţa poştală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL
executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
Alexandru PĂSĂRIN

41505

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

fără să fie profesor, cel mai mare chirurg pe esofag din lume trăiește la bucurești

Doctor în medicină și chirurgie al Facultății de medicină din București 1941, Magna cum Laudae. Conferențiar titular prin concurs la disciplina chirurgie, Spitalul dr. Carol Davilla, din 25.IX.1969. Doctor docent în științe medicale din 1971. Membru fondator al Societății internaționale de chirurgie, Bruxelles, membru la Società di Chirurgia Romana, Academia Medica di Italia, Association Française de Chirurgie, Paris, în Colegiul internațional de chirurgie digestivă, membru onorific al Asociației Panamericane de schimburi universitare. Prezent în marile tratate de chirurgie internațională după cum urmează: «The Craft of Surgery», Philip Cooper, New-York, 1971, vol. I, pag. 454, «Chirurgia delle stenosi cicatriziali dell'esofago», Gianfranco Fegiz, Luigi Gioffré, Piccin Editore, Padova, 1971, pag. 253-261, «Nouveau traité de technique chirurgicale», Devin, Lataste, Maillet, Ed. Masson et. Cie, Paris, 1968, vol. X, pag. 113 etc. Autor al unor invenții: «Metodă și instrumentar de înlocuire a esofagului la om», brevet numărul 2676 din 9.III. 1968, «Aparat pentru debitmetrie coledociană sub presiune controlată», brevet numărul 55503 din 10.V.1969, «Trusă de catetere pentru sfinctero-papilotomie», certificat numărul 20843 din 15.IX.1972. 59 de lucrări științifice medicale, singur sau în colaborare. 94 de comunicări științifice, prezentate în țară sau la diferite congrese internaționale. Autor, singur sau în colaborare, a 7 filme demonstrative pe teme medicale. Peste 100 de publicații străine prezintă rezultatele obținute cu «Operația Gavriliu». Pînă în prezent a participat, ca ajutor sau ca prim operator, la peste 21 000 de intervenții chirurgicale, pe esofag, membre, gît, torace, abdomen etc.

La 58 de ani, doctorul Dan Gavriliu nu este încă profesor, deși toată lumea, știind ea ce știe, i se adresează cu apelativul «tovarășe profesor», încercînd o reparare morală tardivă față de ceea ce forurile responsabile amînă de ani de zile. Pe halatul cu care doctorul Gavriliu operează și cu care se prezintă, de două ori pe săptămînă, în fața studenților, stă scris, simplu, dr. G, subliniind încă o dată marea modestie a acestui ilustru reprezentant al școlii medicale românești, modestia celui care este — nu după opinia sa, ci după părerile cele mai autorizate în domeniu — cel mai mare chirurg pe esofag din lume. În urmă cu vreo douăzeci de ani, doctorul Gavriliu a aplicat — pentru prima oară — anumite principii operatorii în intervențiile pe esofag pe care întreaga lume medicală le-a asimilat sub numele de «metoda Gavriliu», metodă care în limbajul lipsit de poezie al tehnicii medicale se cheamă «papilotomia pe cateter» sau «esofagoplastia Gavriliu» și care se află la loc de cinste în toate tratatele și enciclopediile de prestigiu și de ultim moment din străinătate.

În vreme ce — supus unui tratament cel puțin ciudat de fosta conducere a I.M.F. — doctorul Dan Gavriliu nu izbutea să urce treptele profesionale, la care talentul și experiența sa îi dădeau dreptul, fiind numit asistent în 1944 «reconfirmat» în 1955 și 1959 (!!), după ce deținuse în repetate rînduri funcția de lector și șef de lucrări, în acest răstimp, repet, lumea medicală internațională dădea o reală prețuire meritelor medicului român, alegîndu-l membru în numeroase societăți internaționale de prestigiu. Confirmîndu-mi că stagnarea ascensiunii sale profesionale este unică în istoria învățămîntului nostru medical superior, doctorul Dan Gavriliu m-a făcut să înțeleg că nu este bine să scriu despre asta. Nu este bine ca șefii săi din Ministerul Sănătății să afle că dînsul nu este mulțumit de întîrzierea deciziei de profesor universitar, iar eu, pus în fața unor cuvinte temătoare, șoptite de un mare medic român, m-am simțit stînjenit, neputincios, întristat de faptul că în această țară a noastră, care este a muncii și a adevărului, doctorul Dan Gavriliu, medic celebru și om în toată firea, se teme să spună ceea ce gîndește, de frica eventualelor represalii ale superiorilor.

În clipa în care, fără a face cuiva vreun reproș, interlocutorul meu a recunoscut, stingher, că nu este foarte satisfăcut de ceea ce a realizat în viață și asta datorită faptului că, nu o dată, a fost obligat să-și dedice optzeci la sută din capacitatea mentală pentru a se apăra de culpe imaginare și de atacuri deghizate, în clipa aceea, am hotărît să insist, chiar dacă doctorul Gavriliu m-a avertizat că s-ar putea să nu recunoască nimic. De ce?, tovarășe doctor, m-am mirat. Pentru că, a venit răspunsul, nu-mi ies din cap vorbele unuia din foștii mei profesori, care spunea că mai mult înseamnă un cal viu decît un leu mort.

Despre școala românească de medicină și despre colectivul cu care lucrează, are numai cuvinte de laudă și de recunoștință, încredințîndu-mă că n-ar fi fost niciodată ceea ce este numai după stagiul vienez din clinica profesorului Finsterer și că la formarea sa a contribuit, într-o măsură decisivă, știința înaintașilor de acasă, a maeștrilor Amza Jianu și Theodor Firică, de la care a învățat în cîțiva ani cît pentru o viață de om. Dealtfel, în memoriul de activitate didactică și profesională cu care s-a prezentat pentru obținerea titlului de profesor citesc, pe prima pagină, în chip de moto: «Omagiu maeștrilor care cu sfatul și pilda lor m-au ajutat să-mi formez gîndirea și mîna de chirurg».

Exceptînd cele două zile dedicate cursurilor cu studenții, operează zilnic cîte cinci-șase ore. Operații dintre cele mai grele. Cancere. Cîte trei pe săptămînă. Uneori, îmi spune, lucrăm la patru mese de operație, iar eu trec de la una la alta. Acum operez în patru ore, dar adesea trebuie să intru în spatele cordului care într-o intervenție lungă, cu trei-patru sute de gesturi, obosește, obligîndu-ne la masaje disperate.

Asta ar fi, zice, și nu mai adaugă nimic. Modestia omului din fața mea nu mă mai surprinde, dar eu știu că este infinit mai complicat și pentru a susține afirmația de mai sus am să spun că profesori de chirurgie din întreaga lume, medici de reputație mondială, s-au deplasat la București numai și numai pentru a-l vedea pe Dan Gavriliu operînd. Au făcut drumuri de mii de kilometri pentru a asista la o intervenție de cîteva ore, pentru ca la sfîrșit să fie încîntați de măiestria românului și să noteze în cartea de onoare. Au scris acolo vorbe de laudă și admirație profesorii Noël Maillard de la Paris, Puig la Calle din Barcelona, H. Ellis de la Spitalul Westminster din Londra, Ev. Uglov din Leningrad, H.J. Heimlich din Chicago, René Megevand din Geneva și alții, iar pentru a sintetiza însemnările lor citez cuvintele doctorului Carlos Repetto din Buenos Aires, Argentina: «... o tehnică strălucitoare, o extraordinară organizare».

Prezent cu lucrările sale la diferite congrese și reuniuni medicale internaționale, de la Moscova la Paris, de la Viena la Tokio și Copenhaga, românul Dan Gavriliu a răspîndit în lume nu numai talentul și priceperea sa, ci și renumele școlii medicale românești, pe care l-a extins și l-a susținut printr-o muncă fără răgaz. La ora la care doctorul Dan Gavriliu era invitat în străinătate să facă operații demonstrative pe esofag, la Paris și Roma, ca oaspete de onoare al unor mari personalități ale chirurgiei mondiale, ca Jean Louis Lortat-Jacob sau Pietro Valdoni, medicul cel mai renumit din istoria chirurgiei italiene, cel care a operat zeci de celebrități, între care și pe Papa, în acest timp, înconjurat acasă de o atmosferă puțin prietenoasă, Dan Gavriliu s-a aflat, în mai multe rînduri, în fața invitației de a-și schimba profilul (!!), propunîndu-i-se să treacă la O.R.L. pentru a menaja susceptibilități, pentru a deranja mai puțin și a se bucura de un renume mai mic.

Doctorul Dan Gavriliu a trecut cu greu peste multe piedici, dar a trecut, pentru că atmosfera generală din România socialistă a acestui timp, de abnegație și efervescență a spiritului, l-a ajutat să depășească momentele grele, impasul generat de reaua voință a cîtorva. A continuat să opereze și să așeze pe hîrtie rezultatul muncii sale de fiecare zi, transformîndu-l în comunicări științifice pe care lumea medicală internațională le-a primit cu maxim interes, continuînd să țină conferințe despre știința sa în străinătate, așa cum va face și în curînd, la Barcelona. După statisticile Ministerului Sănătății operează anual cam două treimi din bolile esofagului care apar în țară, marea majoritate cancere. Într-o vreme, a încercat să-și extindă activitatea, dar a înțeles că nu este cazul. I s-a cerut să priceapă că trebuie să-i ajungă chirurgia esofagiană și s-a oprit. N-a vrut să stingă toate lămpile în jurul său.

Îmi explică, răbdător, că metodele sale de lucru necesitau instrumente speciale, necesare pentru anumite manevre complicate, care trebuie executate cu o rapiditate deosebită, pentru a mări procentul de reușită și pentru ca oamenii, mai ales bătrînii, să stea cît mai puțin sub cuțit. După mult studiu și după multe încercări, instrumentele sale au căpătat curbura și flexibilitatea ideală, doctorul Gavriliu înlocuind treptat sculele de pe piață cu cele gîndite de el și executate, cu eforturi, de cîțiva artizani anonimi, meșteri experimentați, găsiți după multă căutare. În prezent, instrumentele făcute de doctorul Gavriliu se bucură de un meritat renume internațional, fiind solicitate în străinătate. Clinici de chirurgie digestivă din Statele Unite și Italia au dorit să importe aceste instrumente, dar încercările lor de a le obține n-au dus la nici un rezultat, forurile competente condiționînd exportul de producerea acestora într-o serie extinsă, de mii de bucăți. Evident, cum cele trei-patru clinici interesate imediat de sculele gîndite de medicul român nu aveau nevoie de un număr așa de mare de instrumente, chestiunea exportului a căzut, spre tristețea inventatorului. Regretul meu, îmi mărturisește, nu pleacă de la rațiuni materiale. Eu am brevetat invențiile, am luat banii. Gîndiți-vă, însă, cît ar crește faima medicinii
românești în clipa în care chirurgii de la «Mu
tele Sinai» din New-York sau de la «Clini
di Chirurgia Romana» ar opera cu
mente purtînd emblema *made in Ro*
Astea fiind zise, eu nu pot să și vînd instr
mentele pe care le-am inventat.

Doctorul Dan Gavriliu, care nu este în
profesor, dar căruia toată lumea, știind ea
știe, îi zice profesor, a mai făcut o propuner
Observînd marele succes de care se bucu
clinica peste hotare, afluența de personalită
medicale din întreaga lume venite să-l va
operînd, doctorul Gavriliu a propus înființar
unui Centru metodologic internațional, la ca
ar fi urmat să fie acceptați medici și studen
din întreaga lume contra unei taxe. Mă asigu
că pentru o asemenea acțiune s-ar fi găsit foar
mulți amatori, specialiști din diferite țări adr
sîndu-i-se cu rugămintea de a fi primiți, cont
cost, să asiste la intervențiile sale pe esofa
N-ar fi fost atît în interesul meu, zice, cît
interesul țării, dar mi s-a răspuns că o as
menea posibilitate nu există, din cauza lips
unei forme financiare prin care medicii d
străinătate să poată plăti șederea în Români

Înainte de a pleca, comunistul Gavriliu, mem
bru al Partidului Comunist Român din 196
mi-a relatat acțiunile sale de teren, obștest
cum ar fi controlul sanitar al piețelor,
al salvării. Despre starea oarecum necoresp
toare a aparaturii pe care o are la dispoziți
l-am auzit: Ne-ar trebui neapărat un fiberasco
și o sondă zeromatic, pentru depistare precoce
Avem una, primită cadou, dar este veche
cîrpită; fiberascoape sînt în țară, japoneze
dar nouă nu ni s-a repartizat nici unul și e păca
Lucrăm cu tuburi de oțel neflexibile cu car
riscăm să rupem esofagul bătrînilor.

La 58 de ani, vîrstă la care nu mai are mul
răgaz pînă la pensie, doctorul Dan Gavriliu
socotit cel mai mare chirurg pe esofag din lume
continuă să-și aștepte numirea oficială de pro
fesor, funcție pe care meritele sale profesional
și obștești o reclamă cu prisosință. Omul car
a fost de trei ori asistent în cariera sa, fap
singular în istoria învățămîntului superior me
dical din această țară, știe că această numir
poate întîrzia la infinit, căci persoana sa nu est
agreată de conducerea Ministerului Sănătății
care i-a așezat în față numeroase obstacole ș
care s-a arătat surdă la multe din propuneril
constructive ale chirurgului de renume mondia
de la Spitalul Carol Davilla. Asta în vreme c
la altă clinică, tot cu profil chirurgical, chiar în
București, funcționează mai mulți profesori ș
conferențiari universitari.

Mai bine un cal viu decît un leu mort, reme
morez și simt cum mă trece un fior. Doctoru
Dan Gavriliu este, însă, un leu care trebuie să
rămînă viu.

Ovidiu IOANIȚOAIA

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 130 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

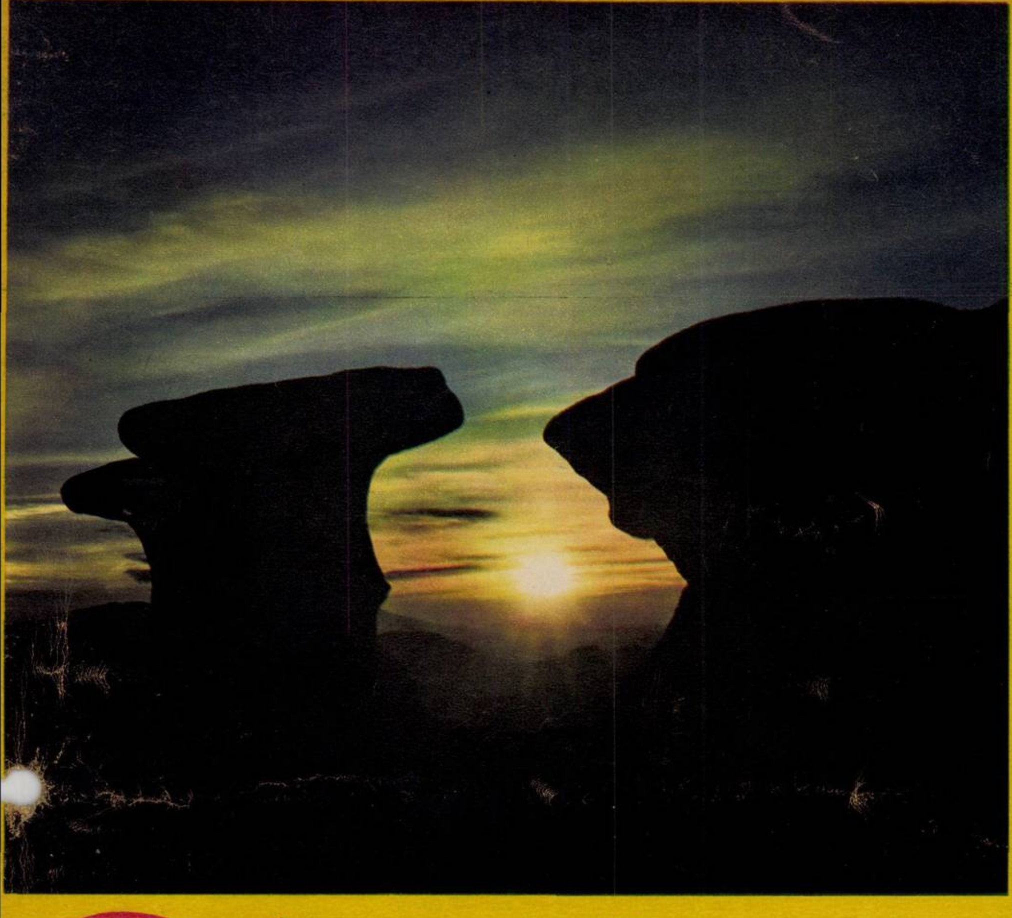

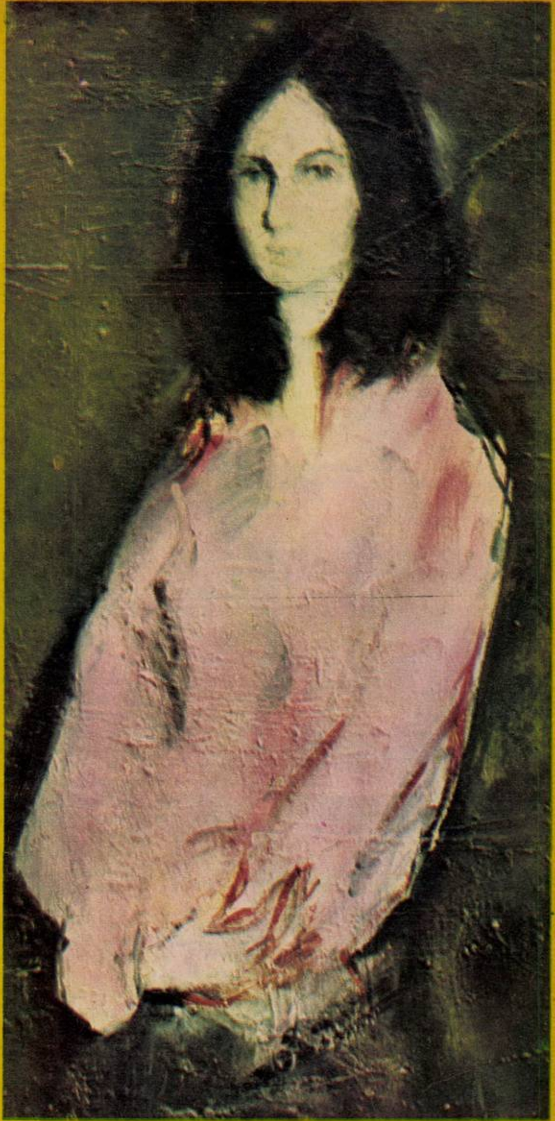

ANUL XXIII — NR. 17 (985) — 20 APRILIE 1974

flacara

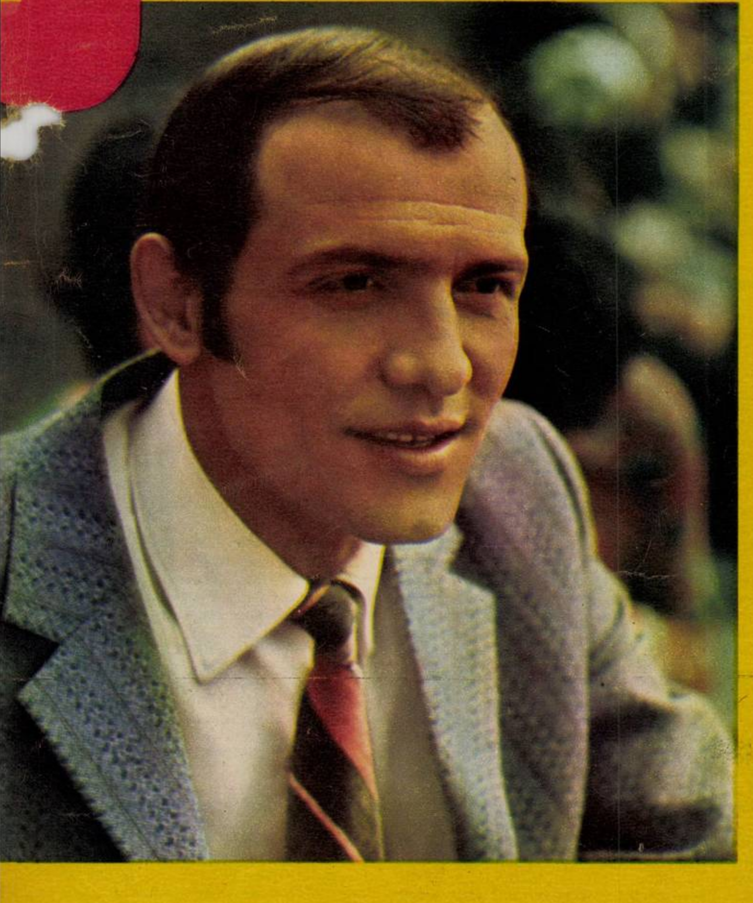

gruia: i-am spus lui birtalan ce mi-a spus ivănescu, iar el o să transmită, cu siguranță, mai departe: cînd vei simți că nu mai merge, treci în tribună!

(pagina 6)

să nu-l uităm pe gruia

Mă aflam pe stadionul Steaua, cel mai frumos stadion de fotbal din România.

Erau parcă toate aranjate să iasă bine, un soare comandat (nimic mai firesc pentru un club militar), gazonul ca la televiziune, tribune vioaie și construcția mirosea a proaspăt și culorile erau dulci; dar parcă era un făcut: trebuia să se întîmple și un lucru trist,și mie mi s-a întîmplat un lucru trist. Deodată a venit la mine, îmbrăcat în haina sa obișnuită,un om și mi-a zis: «Vă mulțumesc». Îi ardeau ochii în cap și și-a scos șapca atunci cînd mi-a spus «Vă mulțumesc». Mă uitam la el și nu știam cine este și ce vrea și de ce îmi mulțumește și l-am întrebat: «Cine sînteți?» și el mi-a spus: «Sînt Gheorghe Gruia, despre care dumneavoastră ați scris frumos cînd nu mai scria nimeni, adică în ultimul timp».

Și-atunci nu mi-am revenit pe loc, dar am murmurat ca într-o amintire a amintirii: «Dumneavoastră sînteți handbalistul?» Și mi s-a părut că el îmi răspunde: «Am fost». «Cum adică ați fost?», îi zic eu acum. Dar nu este posibil, și chiar dacă este posibil, nu mai trebuie să fie posibil. Cel mai mare handbalist român al tuturor timpurilor, Gheorghe Gruia, trăiește (acum, cînd încă ar putea face sport de performanță, și cînd ar binemerita pentru tot ce a făcut spre binele sportului românesc și spre gloria României), un moment de tristețe și de însingurare; conducerea mișcării sportive din țara noastră ezită să întreprindă ceva pentru ca Gheorghe Gruia să-și împlinească dorința legitimă de a juca, în perioada imediat următoare, în străinătate, unde este solicitat și unde,prin seriozitatea sa, prin talentul și caracterul său,ar putea să ne facă bine tuturor, făcîndu-și bine și sieși. Faptul că echipa națională a României a devenit campioană mondială fără Gruia ne dovedește nu că nu am avea nevoie de Gruia,ci că, pentru a avea alți noi Gruia, trebuie să lăsăm deschise porțile afirmării și să stîrnim astfel emulația necesară. Retrăgîndu-se din națională, Gruia a sperat că, asemenea unora dintre sportivii români care în anii trecuți s-au aflat pentru un timp în străinătate, va putea merge și el într-un moment cînd încă e în plină putere și cînd viața lui ar cunoaște și în acest fel o împlinire.

Dar pe Gruia văd că l-am uitat. Acum îi invocăm pe Birtalan și pe Gațu. Ce curaj au acești Birtalan și Gațu cînd știu că la retragerea din sport i-am putea uita și pe ei?

Nu trebuie să-i uităm pe cei care au ars pentru o idee. Nu vă mai spune nimic numele lui Gruia? Nu țineți minte că abia mai puteați respira de emoție în momentele marilor finale pe care uneori el singur le decidea în favoarea noastră? Acum cînd e îmbrăcat monoton și nici nu îl mai poți recunoaște, faceți o excursie în timp și amintiți-vă cum se ridica peste adversar și peste propria sa echipă și cum făcea să bată mai tare inima în noi și cum înfășurat în sudoare ca într-o armură cădea lovit în contactele cu adversarul și cum se ridica și cum răspundea prin fapte dedicîndu-se pînă la ultima secundă de energie strigătului nostru «Hai, România!».

Ce ne poate determina să nu-i dăruim acestui om ceea ce ne cere?

Frumoșii lui coechipieri, mai tinerii lui prieteni ne-au arătat că pot și fără el și i-am auzit spunînd, într-o zi după campionatele mondiale, că au vrut victoria între altele și pentru a-l lăsa pe Gruia liber față de interesele naționalei noastre, spre a-și realiza acest ultim vis al carierei sale de sportiv de performanță. Gruia bătea mingea de podea, se retrăgea ușor spre dreapta, pasa, reprimea și zdruncinat de adversari se ridica peste toți și dădea conținut dorinței noastre de fi victorioși. Noi ziceam «Hai România!» dar ar fi fost posibil să zicem degeaba, dacă unul dintre noi și anume el, Gruia, nu ar fi ridicat stînga sa atît de inspirat deasupra acelui dreptunghi unde s-a consumat tinerețea lui de bărbat al sportului. Atunci el nu avea nevoie de noi, atunci noi aveam nevoie de el. Acum însă iată cu ochii la alte victorii și cu gîndul la alți idoli — deși idolii nu sînt buni niciodată — îl uitați pe Gruia, chiar acum cînd el are nevoie de noi. Cînd îl lăsați să fie anonim, aduceți-vă aminte ce emoționați erați, ce fericiți și mîndri de marea lui putere de luptă și de dăruire. Dar dumneavoastră, probabil știți ca și mine acestea toate, vă trebuia poate numai această pasă de la altcineva pentru a vă ridica dumneavoastră înșivă, cum se ridica Gruia altădată în teren, pentru a vă ridica peste o conjunctură măruntă și a face să se înțeleagă ideea simplă, elementară și dreaptă că Gruia merită să primească și el de la noi, ceea ce ne cere acum, așa cum noi am primit de la el truda și inspirația întregii sale tinereți.

ADRIAN PĂUNESCU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

«În urmă cu puțin timp am dat naștere, la Casa de nașteri a dispensarului uman Albești, celui de-al 11 copil al meu», ne scrie **Mîrza Elena** *din satul Tudor Vladimirescu, comuna Albești, județul Botoșani. Această a 11-a naștere i-a pus viața în mare pericol. Cititoarea noastră a aflat mai tîrziu că lupta pentru salvarea ei din ghearele morții a durat mai mult de opt ore. Faptul că azi e sănătoasă și cei 11 copii se pot bucura de grija și dragostea ei de mamă se datorează — afirmă dînsa — tînărului și priceputului doctor Mircea Tîrnăveanu. E un om minunat, care-și iubește profesia și iubește oamenii, pe care întreaga comună îl iubește și-l apreciază. Mîrza Elena îi mulțumește din suflet pentru fapta lui de omenie, ea și întreaga ei familie îi vor păstra o amintire de neșters.*

*

Ilie I. Constantin, Dascălu Ion, Buse P. Ana, Ilie C. Constantin, Iorga Maria, Stâncete Ion *și* **Mihai Maria,** *locuitori din orașul Horezu, județul Vîlcea, str. I.G. Duca, arată că pe această stradă sînt șase case și una în construcție lipsite de lumină electrică. Orașul e electrificat din 1968. Au adresat repetate apeluri Consiliului popular al orașului. Singurul rezultat: acum doi ani I.R.E.-Pitești a făcut niște măsurători și niște promisiuni. De atunci, nimic.*

*

Roman Simion, *salariat la Unitatea de exploatare și transporturi forestiere din Comănești, str. V. Alecsandri nr. 18, a fost trimis în anul 1972 la școala de maiștri exploatări forestiere din Cîmpulung Moldovenesc. Școala nu a avut, după cum menționează cititorul nostru, posibilitatea de a-i asigura cazarea. Timp de un an, Roman Simion a stat în gazdă. Conform H.C.M. nr. 2105/1969, unitatea ar fi trebuit să-i deconteze, în această situație, 10 lei pe zi, dar contabilul șef a refuzat. Cititorul nostru s-a adresat forului tutelar, I.F.E.T.–Bacău care, după ce a cerut avizul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, i-a răspuns că nu beneficiază de cazare. Într-o audiență la Ministerul Muncii i s-a spus că are dreptate și a fost sfătuit să acționeze întreprinderea în judecată. Ceea ce a și făcut, dar a pierdut procesul. Acum își mărturisește adînca nedumerire.*

*

Inginerul **Georgescu Carol** *din București, Aleea Străduinței nr. 2, bl. O-4, sc. V, ap. 188, salută măsurile luate pentru îmbunătățirea circulației pe biciclete. Au apărut indicatoare, iar pe trotuarele unor artere s-au făcut marcaje speciale. Numai că — observă cititorul nostru — aceste măsuri care obligă cicliștii să circule pe trotuare sînt în contradicție cu legea circulației, creînd și unele situații neplăcute. Astfel, în ciuda tăblițelor «în exclusivitate pentru biciclete», pe trotuare circulă și pietoni (cum ar putea circula, dacă nu pe trotuare?). Lucrurile se complică și mai mult cînd pe aceste trotuare, așa cum se întîmplă pe str. Lînăriei, sînt amplasate locurile de așteptare ale unor stații de tramvaie (sau autobuze). Cititorul nostru se declară de acord cu pistele pentru biciclete — dar nu pe trotuare!*

*

«Consider că s-a procedat just», ne scrie **Tatu Viorel** *din Craiova, Aleea Blanduziei nr. 6, referindu-se la cazul prezentat în articolul «Vinovăția medicului» («Flacăra» nr. 13). Faptul că doctorul e chinuit de regrete, că se simte jenat de comportarea plină de înțelegere a concetățenilor dovedește că există garanția că lucrurile nu se vor mai repeta. Tatu Viorel arată că, după părerea lui, o parte de vină — nu juridică, bineînțeles — o au și cei care nu au creat doctorului condiții de lucru corespunzătoare. Cel mai mult a fost însă impresionat de admirabila poziție a părinților copilului și de comportarea de mare umanitarism a tuturor celor implicați în acest caz.*

Răzeșu Virgil, *chirurg, domiciliat în Piatra Neamț, Piața Ștefan cel Mare, bl. C-1, ap. 50, se referă la același articol. Medicul a greșit — afirmă cititorul nostru. Chirurgul știe ce e oboseala, este obișnuit cu efortul susținut chiar dincolo de limitele obișnuite, totuși el nu poate accepta ideea că operațiile efectuate «mai pe urmă» pot suporta, pe ici, pe colo, imperfecțiuni. Greșeala medicului nu e firească, dar e posibilă. Oricare carte de specialitate, tipărită oriunde, consemnează asemenea accidente. Medicul își poartă necazul și amarul, căci oricare chirurg și medic adevărat păstrează durerea pentru fiecare caz pierdut, indiferent de cauze. Care va fi viitorul chirurgului acelui plătitor? — întreabă cititorul nostru. Dorința lui de evadare, de părăsire a profesiunii căreia și-a închinat o viață nu e firească. Nu îi dau voie s-o facă toți cei pe care i-a îngrijit și salvat, credințele pentru care și-a trecut viața și sănătatea aplecat deasupra suferinței și mesei de operație. Nu îi dau voie cei care așteaptă binele și alinarea de la dînsul. «Mea culpa» pe care și-o face îl obligă.*

*

Toader Stoiana *din Mangalia, bd. 30 Decembrie, bl. A-4, sc. B, ap. 37, a absolvit Școala profesională a Uniunii Centrale a Cooperativelor de Consum, calificîndu-se în meseria de coafeză. În 1972 a fost angajată la cooperativa «Deservirea» din Mangalia, unde a lucrat pînă la 1 februarie 1974 cînd i s-a desfăcut contractul de muncă. Motivul? A fost calificată într-o școală a cooperației de consum, iar cooperativa «Deservirea» aparține cooperației meșteșugărești. Este, așadar, din punctul de vedere al celor care au judecat cazul ei, necalificată. «Mă întreb — ne scrie Toader Stoiana — dacă e necesar să mă calific din nou la una din școlile cooperației meșteșugărești. Între cele două uniuni cooperatiste există probabil o neconcordanță — adaugă ea — de vreme ce una dintre ele nu ia în considerare diplomele de calificare eliberate de cealaltă».*

*

Răducu I. Grigore, *asistent sanitar, lucrînd la punctul sanitar al Autobazei Alexandria, își exprimă dorința de a-și continua studiile. Face cîteva propuneri referitoare la admiterea în învățămîntul superior a absolvenților școlilor postliceale.*

Răspunsul Ministerului Educației și Învățămîntului: *Absolvenții școlilor de specializare postliceală sanitară se pot înscrie la concursul de admitere în învățămîntul superior medical. Propunerile formulate în scrisoarea privitoare la condițiile de admitere în învățămîntul superior, și anume ca «toate locurile în învățămîntul superior să fie rezervate absolvenților școlilor de specializare postliceală, care să fie admiși direct în anul III», ar duce la scăderea pregătirii medicale de bază, indispensabilă formării viitorului medic omnipractician.*

*

În cartierul orădean Velența s-a construit, spre satisfacția locuitorilor, un complex comercial, dar în cadrul lui s-a deschis și un bufet-braserie. În scurt timp la acest bufet au început scandaluri aproape zilnice, care izbucnesc mai ales seara și noaptea, tulburînd liniștea locuitorilor, speriind femeile și copiii. Noi am dori — scrie **Bejan Vasile,** *de pe strada Seleușului nr. 38 A — ca bufetul să fie desființat, cu atît mai mult cu cît pe o rază de circa 100-150 metri există încă trei bufete, în schimb cartierul nu are oficiu poștal, farmacie, atelier de reparații radio-TV, frizerie, agenție C.E.C. etc.*

*

Un binemeritat omagiu memoriei profesorului ploieștean Nicolae Simache i s-ar aduce prin acordarea neîntîrziată a numelui său Muzeului de istorie, al cărui creator entuziast a fost, precum și străzii Soarelui, unde este renumitul liceu de cultură generală «I.L. Caragiale», la care neuitatul profesor a muncit cu abnegație și măiestrie din anii tinereții pînă la capătul vieții, cultivînd în sufletele nenumăratelor generații de elevi dragostea netărmurită față de patrie, elanul în muncă și tăria de caracter.

Profesorul emerit Nicolae Simache a dus o muncă de jertfă a persoanei sale de dragul studiului istoriei, în care era un erudit și în domeniul căreia a scris valoroase cărți de interes general și local; a inițiat și condus, cu bogate rezultate, săpături arheologice; a achiziționat tezaure de artă și folclor; a organizat numeroase case memoriale, printre care «I.L. Caragiale», «Hașdeu», «Nicolae Grigorescu», «Hagi Prodan» și Muzeul ceasurilor.

Dar este peste putință să cuprinzi în cîteva rînduri, o viață atît de plină de strălucite realizări și de exemplar devotament pentru muncă.

Gratitudinea noastră însă trebuie să-l cinstească neîntîrziat, pe acest ilustru dascăl al țării și ales fiu al meleagurilor prahovene. Sînt **Romulus Iacob Pupu,** *profesor pensionar, Ploiești 3, str. Trotuș. 4, bloc E 8, et. VI, ap. 26.*

*

Ghițescu Vasile, *din Pitești, cartierul Trivale, bl. 2, sc. A, et. II, ap. 8, ne scrie despre felul cum a fost organizat în Sala Sporturilor din Pitești un spectacol anunțat la sfîrșitul lui februarie, amînat pentru 10 martie și prezentat la 17 martie. Primele afișe aveau un titlu atrăgător «De la nea Mărin la... Mălai Mare» și o distribuție cuprinzînd actori cu mare priză la public. Ulterior, după ce biletele au fost aproape toate vîndute, distribuția s-a mai subțiat. Partea cea mai neplăcută au constituit-o însă condițiile desfășurării spectacolului: stația de amplificare producea un vacarm care făcea imposibilă înțelegerea celor spuse pe scenă. Reglarea ei a ținut 45 de minute. Spectacolul a durat totuși mai puțin de două ore, pentru că în aceeași zi (și la prețul de 15 lei biletul, într-o sală de 2 500 de locuri) au avut loc, între orele 15,20 și 21, trei spectacole.*

*

Filip Cornelia, *cu domiciliul în București, Aleea Poiana Cernea nr. 3, bl. E-27, ap. 36, e despărțită de soțul ei, care a fost obligat din august 1972 să plătească pensie de întreținere pentru copil. Cititoarea noastră se plînge că unitatea al cărei salariat e soțul ei, Cooperativa de consum Ghimpați din județul Ilfov, neglijează, în ciuda sesizărilor ei, să-i trimită cu regularitate sumele cuvenite.*

Răspunsul Întreprinderii economice județene a cooperației de consum Ilfov: *Petiționara nu a primit pensie de întreținere pentru copil pe lunile noiembrie 1973 și ianuarie 1974 datorită faptului că, în mod eronat, nu i s-a reținut lui Filip Gh., salariat al cooperativei Ghimpați, suma cuvenită pensiei alimentare, pe motiv că Filip Gh. nu ar fi realizat un cîștig suficient pe lunile menționate. S-a procedat la reținerea sumei respective, reprezentînd pensia de întreținere restantă, din drepturile de salariu ale lui Filip Gh.*

*

«Am citit de nu știu cîte ori, emoționat, articolul referitor la medicul anonim Ștefan Odobleja, apărut în numărul 13 al revistei, ne scrie **Furtună Dumitru** *din Galați, Aleea Marea Neagră nr. 10. Ștefan Odobleja a fost anonim pînă sîmbătă 23 martie și nu va mai fi anonim. Sînt revelatoare textele comparate ale lui Norbert Wiener și ale marelui nedreptățit Ștefan Odobleja. Va fi nevoie ca noi, toți fericiții compatrioți și contemporani ai lui Ștefan Odobleja, să așteptăm plecarea lui în veșnicie, pentru a-i reliefa meritele pe măsura lor?, întreabă Furtună Dumitru. De ce să nu facem acest gest acum, de ce să nu-l ajutăm să-și vadă cu ochii deschiși nemurirea? Cred că nu impietez cu nimic memoria lui Norbert Wiener — încheie cititorul nostru — dacă arăt că acesta a văzut încă în viață cinstirea ce i-a fost dată între Atlantic și Pacific.*

*

Un răspuns al Ministerului Muncii: *Referitor la scrisoarea adresată revistei «Flacăra» de Ionescu Ștefan din Cernavodă și publicată în nr. 4 din 19 ianuarie 1974, vă facem cunoscut următoarele: În prezent funcționează cămine de bătrîni și cămine de pensionari, amplasate în orașe mici sau în mediul rural; în unele din unități există locuri vacante și posibilități de internare, cei interesați putînd să se adreseze în acest sens oficiilor de asistență socială din cadrul direcțiilor județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale. Potrivit prevederilor H.C.M. nr. 1210/1970, asistații din căminele de bătrîni și pensionari pot desfășura diferite activități, inclusiv în sectorul agricol, în cadrul acțiunilor de ergoterapie. Prin Legea nr. 13/1972 s-a prevăzut posibilitatea pentru casele de ajutor reciproc ale pensionarilor de a-și construi unități proprii de tratament balnear sau cămine pentru pensionari, iar în statutul-cadru al acestor asociații sînt cuprinse și prevederi privind acordarea de bilete pentru tratament în stațiuni balneoclimaterice, abonamente la cantine-restaurant ș.a. Totodată vă informăm că propunerile privind dezvoltarea, în viitor, a rețelei de ocrotire a vîrstnicilor rămîn în atenția noastră, urmînd a se realiza în funcție de posibilități.*

*

Păun I. Ion *din București, str. Ceaikovski 14, sc. A, ap. 3, mecanic de locomotivă, ne scrie referindu-se la o problemă care-i afectează pe cei aproximativ 2000 de salariați ai Depoului București-triaj, sectorul 8, dintre care 1 000 de mecanici, ajutori mecanici și fochiști de locomotive. Dorința lor, ca și a cetățenilor din cartierul Chitila, care călătoresc spre centru, după ce ajung la capătul liniei de autobuz 64, cu tramvaiele 10 sau 3, ar fi să se înființeze o linie Gara de Nord–Chitila sau să se prelungească o linie de autobuz, 112 de pildă, pînă în comuna Chitila. În orele de vîrf autobuzul 64, supraaglomerat, nici nu mai oprește în stații. Numai noaptea mașina «U» ajunge în jurul orei 3 pînă în comuna Chitila, fiind de mare folos salariaților depoului.*

*

Costache Maria *din Lupeni, județul Hunedoara, strada M. Sadoveanu, nr. 16, citind în «Flacăra» numărul 13 o scrisoare referitoare la lipsa predării unei limbi străine în grădinițele de copii din mediul rural, se referă și ea la această problemă. Are trei copii. Fetița de șase ani a învățat la grădiniță, timp de 3 luni, limba franceză. Satisfacția părinților, care vedeau că fetița învață zilnic cuvinte, chiar expresii, într-o franceză corectă, a fost foarte mare. Învățau și ceilalți doi de la ea. Bucuria a fost însă de scurtă durată. Predarea limbii franceze pentru preșcolari (după cum se știe, vîrsta cea mai potrivită pentru însușirea unei limbi străine) a fost sistată. Nemulțumirea nu e numai a mea, ne scrie Costache Maria.*

*

«La data de 6 decembrie 1961, în timp ce executam arături adînci de toamnă pe tarlalele C.A.P. Belcești, județul Iași, am căzut victima unui accident de muncă datorită exploziei unei bombe antitanc, rămasă în pămînt din timpul războiului» — ne scrie **Moroșanu Mihai,** *domiciliat în orașul Tîrgu Frumos, șoseaua Hîrlăului nr. 1, județul Iași. Ca urmare a acestui accident a pierdut piciorul drept, rămînînd invalid la 22 de ani. După perioada de spitalizare, a fost reîncadrat la S.M.A.–Tîrgu Frumos, în funcția de sculer. Începînd din anul 1963, Moroșanu Mihai cere Direcției județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale un triciclu cu motor, pentru a se putea deplasa la locul de muncă. Cu toate că a obținut toate avizele necesare, nu a reușit, nici după 11 ani, să intre în posesia acestui mijloc de locomoție, la care are toate drepturile. Cu prilejul ultimei vizite făcute la sediul Direcției pentru probleme de muncă i s-a comunicat că în anul 1973 au fost repartizate pentru județul Iași 9 tricicluri pentru invalizi. Cititorul nostru se întreabă dacă aceste cazuri au fost mai grave decît al lui, care nu a primit nici un fel de compensație materială pentru infirmitatea de care suferă de 13 ani, nu din vina lui.*

*

După ce face o caldă și documentată prezentare a frumuseților naturale ale județului Dîmbovița — străjuit de văile rîurilor Ialomița și Dîmbovița și străbătut în zona dealurilor subcarpatice de paralela 45° — cititoarea noastră **Ologeanu Daniela,** *studentă la I.E.F.S., domiciliată în București, Drumul Taberei 5-7, propune măsuri menite să înlesnească accesul unui număr cît mai mare de turiști la minunatele priveliști dîmbovițene. Printre acestea, înființarea unor curse Pietroșița–Dobrești, Pietroșița–Zănoaga și Fieni între Văi, cu orar coordonat cu mersul trenurilor, sîmbătă după-amiază și duminică; reintroducerea în circuitul turistic a cabanei Leaota și amenajarea unor cabane pe traseul Leaota–Bucegi; grupurile organizate de B.T.T. și O.J.T. să poată trece, contra unei mici taxe, prin barajul Dobrești la lacul Scropoasa, avînd posibilitatea de a admira și cheile Orzei — poate cele mai înguste din țară. Cititoarea noastră propune, de asemenea, amenajarea unui complex sportiv la cabana Padina, precum și a unor baze sportive pe lîngă fiecare din cabanele existente.*

*

Enache Gh. Marin *cu domiciliul permanent în comuna Mihăilești, satul Novaci, județul Ilfov, a fost repartizat după absolvirea Școlii de specializare postliceale de arhitectură și sistematizare, la I.C.R.A.L. Cotroceni, sector VI, în funcția de tehnician. Ne scrie că a lucrat aici pînă la încorporare. Prezentîndu-se după satisfacerea stagiului militar la aceeași întreprindere, i s-a comunicat că postul lui a fost desființat și nu i se poate oferi decît un post de muncitor necalificat, pentru a se califica în altă meserie. În această situație, Enache Gh. Marin a depus cereri la D.G.D.A.L., forul tutelar al I.C.R.A.L., și la Ministerul Muncii pentru un post corespunzător pregătirii lui.*

Răspunsul Consiliului Popular al județului Ilfov, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Oficiul forțe de muncă: *La revenirea din armată, petiționarul s-a prezentat la unitatea de unde a plecat militar, unde a fost încadrat în postul de responsabil de centru la I.C.R.A.L. Cotroceni, cu începere de la data de 18.III.1974, astfel că în prezent petiționarul are asigurat un l de muncă.*

*

Buzdugan Doina *din Buhuși, județul Bacă str. Trotuș nr. 28, ne scrie că de foarte mulți a cunoaște o bătrînă, Manole Casandra, care le-a fo cititoarei noastre și fratelui ei, ca o bunică. Bătrî nu are pe nimeni sau aproape pe nimeni. Nepotul nu se îngrijește de ea. Fiica ei, Manole Maria, plecat din Buhuși înaintea celui de-al doilea războ mondial din cauza unor neînțelegeri cu soțul, sîndu-și aici mama și fiul. Mama i-a crescut fi dar a rămas la bătrînețe să trăiască din mila alto Manole Maria a scris o dată, e drept, la Frunze satul lor natal, întrebînd de mama ei și de cop dar i s-a răspuns că au murit amîndoi. Poate va bucuroasă să afle că trăiesc. Mama ei are 82 de și nu așteaptă decît s-o revadă. Fiul ei are acum familie, dar a uitat de bunica lui care l-a cresc Doina Buzdugan roagă pe cei care o cunosc pe Man Maria să-i scrie pe adresa de mai sus. Venirea ei Buhuși va fi o sărbătoare pentru bătrîna mam*

*

Sînt posesorul unui autoturism «Dacia 1300 mașină reușită, înzestrată însă cu amortizoare ca lasă uneori de dorit, ne scrie **Rușescu Nicolae** *Craiova, Calea București, bl. B 3, sc. 4, ap. 3. Piese care se uzează cel mai repede la aceste amortizoa sînt inelele de etanșare, produse la Pitești. Amor zoarele pot fi recondiționate prin înlocuirea acest inele, care însă lipsesc din magazinele de spec litate. În legătură cu această situație, cititorul nost întreabă dacă e normal ca pentru un inel de etanșa care costă cîțiva lei, să cumperi un amortizor no care costă circa 350 lei. Dacă e normal ca pent acest inel de etanșare care nu se găsește, unii m canici din cadrul atelierelor auto-service să percea 100-150 lei. Nu e păcat, întreabă Rușescu Nicol în final, ca pentru un banal inel de etanșare să aru căm un amortizor care ar putea fi cu ușurință parat?*

*

Cititorul nostru **Petre Mihail** *din Suce exprimă nemulțumirea în legătură cu o recen modificare a programului oficiilor P.T.T.R. din m nicipiu. Orele de funcționare sînt acum 7 (în de 8)–12 și 17–19,30. Cine are nevoie de poștă noaptea în cap?, întreabă Petre Mihail. Și de ce dup amiaza, cînd apelează la serviciile poștei majorit tea cetățenilor, oficiile nu sînt deschise decît do ore și jumătate? Orele cele mai potrivite pentru satisface necesitățile publicului sînt, după părer cititorului nostru 8-12 și 16-20.*

*

«În satul nostru — scrie **Alisie Vasile** *din muna Săsciori, sat Loman, județul Alba, muncitor C.P.L. — avem un cămin cultural cu o capacitate condiții la nivelul cerințelor actuale. S-a construit complex comercial care urmează a fi dat în folosi în curînd. Se lucrează la rețeaua de înaltă tensiu pentru iluminatul satului, care și aceasta va fi g în curînd. Pe lîngă aceste realizări frumoase de c ne bucurăm cu toții, avem și o problemă consider de noi principală și anume problema construirii u drum absolut necesar pentru muncitorii care parc distanța de 8–12 km dus-întors pe jos, deoarece sta actuală a drumului nu permite să circule un autob În fiecare an se cheltuiesc mii de lei cu repara dar tot nu este accesibil unui mijloc de transp în comun. De asemenea, în fiecare an avem promisiu dar numai cu ele am rămas».*

*

În urma publicării scrisorii semnate de Ag Tiberiu, în Flacăra nr. 13 din 23 martie a.c. **Laz Daniela,** *profesoară în comuna Valea Ciorii, dețul Ialomița, ne scrie că este tentată să nu învi vățească așa de mult pe elevii care «și-au lă capetele în pămînt și s-au făcut că dorm», neobs vînd că în jurul lor stăteau în picioare oameni vîrstă, pentru că aproape e justificată atitudinea u elevi astfel «educați». Roadele «efortului» diriginte s-au arătat și vor continua să se arate dacă profeso respectiv continuă «educarea» în acest mod. asemenea, se întreabă Daniela Lazăr, de ce nu i atras atenția dirigintelui de către cei din mașină gravă greșeală a comis. Probabil că dumnealui e satisfăcut de felul cum a procedat asigurînd loc elevilor săi.*

În continuare cititoarea noastră ne scrie că «p sonal, nu i-am învățat niciodată pe elevii mei să p cedeze astfel în situații asemănătoare».

*

«Sînt despărțită de soț și am un copil de un Eu sînt din Lugoj și lucrez la Timișoara, la Fabrica încălțăminte «Modern». În această situație îmi e greu să-mi cresc copilul pe care-l țin la mama c este bolnavă. Dacă aș avea serviciu la Lugoj aș a posibilitatea să fiu lîngă ai mei», ne scrie **Mol vanyi Veronica** *din Lugoj, str. Siretului nr.*

Din răspunsul **Comitetului municipal L goj al P.C.R.:** *Moldavanyi Veronica a fost invit la Comitetul municipal Lugoj al P.C.R. și i s-au of mai multe locuri de muncă. În prezent lucrează Filatura de mătase naturală Lugoj, secția țesăto unde se va califica în meseria de țesătoare. Pen ajutorul dat Moldavanyi Veronica s-a declarat m țumită.*

*

Un răspuns de la Procuratura locală Sib *Urmare sesizării dumneavoastră apărute în nr. din 23 martie 1974, pagina 2, la rubrica «Flacăr dispoziția dumneavoastră», vă facem cunoscut inculpatul Oțelea Nicolae, care la data de 19 oct brie 1973 a comis un accident de circulație pe șose D.N. 14 la km 6+650, accident soldat cu ucide numitei Prund Ana și vătămarea corporală a numit Prund Ioan, a fost trimis în judecată, prin rechizito procurorului din 19 noiembrie 1973. Prin senti penală nr. 7195/18.III.1974 judecătoria Sibiu a c damnat pe inculpatul Oțelea Nicolae la 3 ani închiso obligîndu-l în același timp la despăgubirile ci cauzate prin fapta sa.*

Recursul declarat de inculpat a fost respins.

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă

într-un sat, un om — un poet cu aripi frînte — primește«cosmosul» în universul său

La numărul 28 ne-am oprit. Am intrat în rte. Grigore Sălăgean, prim-secretar al Comi- tului județean U.T.C. Satu Mare, și Teodor rpaș, director al Casei cadrelor didactice, flau din greu. «Cosmosul» — donație din rtea Comitetului județean către Ioan Bran n satul Bîrsăul de Jos — ne-a înmulțit numă- l bătăilor inimii, dar nici unul n-ar fi băgat na în foc că numai aparatul cu pricina era vină.

«Dragă redacție. Scrisoarea mea se vrea a fi un ermediar între inimosul colectiv redacțional al lacării» și prea puțin cunoscutul poet Ioan an, din Bîrsăul de Jos. Cred că viața lui vă va presiona mult și sper că veți putea face ceva ntru el.

Ioan Bran a început să citească și să scrie de la ani, pentru ca la 7 să compună prima poezie. fost secretar U.T.C. în sat, iar la vîrsta de 19 ani fost ales secretar al organizației de partid din săul de Jos. La 23 de ani i s-a întîmplat o mare norocire, un accident care a marcat urme adînci upra vieții sale. Acum este țintuit în pat de ani, timp în care și-a părăsit încăperea doar rte rar, cu ocazia unor vizite la cîteva spitale [illegible] dealtfel s-au arătat neputincioase față boala lui.

Poeziile sale apar periodic în ziarul județean ronica sătmăreană», lucru care ne-a împins ca împreună cu alți cîțiva profesori, cu toții mem- ai Cenaclului literar, organizat de Casa corpu- didactic din Satu Mare — să-i facem o vizită. l-am cunoscut. Am aflat că are ca singur venit ar o pensie de la C.A.P., din care trebuie să-și mpere și medicamentele necesare. Mama sa e paralizată de vreo trei ani, iar paturile celor invalizi stau cap la cap într-o singură încă- re, de 4 pe 4 metri!

Întorși acasă — și cuceriți de-a dreptul de per- nalitatea lui Ioan Bran — am hotărît să ne upăm pe cît putem de el. Am hotărît să-i cum- răm un televizor, însă necazul este că locuința nu are lumină electrică, deși rețeaua trece iar prin fața casei. Am încercat la I.R.E. tu Mare, unde am vorbit și cu directorul Wilhelm briel, dar aici nimeni nu ne-a înțeles. Mă re- ltă insensibilitatea acestor oameni, deloc impre- nați de o situație care pe noi ne-a «curentat». deosebită stimă...»

Mă așteptam să găsesc un invalid, un om com- exat de lanțurile care-l țin legat de patul său e 8 ani. Cînd colo, un zîmbet cald, doi ni care ne priveau plini de veselie ne întîmpi- de cînd călcăm pragul casei. Între timp, de nd scrisese rîndurile reproduse mai sus, Teo- r Curpaș nu stătuse cu mîinile în sîn, aștep- nd numai ajutoare de la alții. A alergat în nga și în dreapta și pînă la urmă l-a convins Mihai Anton, directorul adjunct al Combi- tului de industrie locală 1 Mai din Satu Mare, -i dea 4 oameni și un microbuz și a tras lumină două fire de vreo 15 metri, care însă înseam- enorm — la casa familiei Bran. Au pus tot unci și antena. Acum se reîntorcea, aducîn- -i și televizorul promis. Pentru asta a fost ficient să-i povestească lui Grigore Sălăgean, prim-secretarul Comitetului județean U.T.C. dat peste cap și a găsit o soluție. Ba mai mult, ținut să vină și să-l cunoască pe Ioan Bran cu eastă ocazie. Reporterul a căzut deci — cum sigur îi vine bine unui reporter — exact țanc. Ioan Bran vorbește întruna, nu ne lasă respirăm: «Dar vă rog, stați jos, tătucă, i adu niște scaune. Cu ce să vă servim? Și venit pînă aici (vorbește cu Sălăgean, de care foarte impresionat) numai pentru a mă cu- aște pe mine? Vă rog, stați jos!»

Nu spun nimic, stau și mă uit. Casa e de fapt simplă odaie cu patru grinzi de lemn și cu reții din lut bătut. Două paturi — cap la cap, unul stă Ioan Bran, pe celălalt, în fața sa, ama lui —, o masă, o mașină de gătit, două estre. Moșul, în vîrstă de 67 de ani, are nsie de la fabrica de sticlă, din care se luptă -i țină pe cei doi bolnavi, și o cămăruță mică njată în hambarul casei. Pe o laviță, lîngă n Bran, volumul al doilea din «Comedia odernă» a lui John Galsworthy. Între timp, zind de noi, a venit în fugă și un învățător ăr de la școală. Oamenii au început să meșteșască la instalarea televizorului. Teodor Curpaș face, pentru mine, că nu mai ține minte cum ost cu accidentul.

«Cum să fie, era în iulie 1965. Căram niște atră cu încă doi băieți, așezați deasupra, în- -o remorcă trasă de un tractor. La un moment t remorca s-a răsturnat. Băieții au sărit, dar n-am mai apucat, am căzut și am fost acoperit aproape un metru de piatră. Cred că piatra tot acolo e și acum, n-a luat-o nimeni. Dar acum am o mare bucurie. Din cele 21 de răni deschise pe care le-am avut îmi mai rămăseseră două. Nervii atinși, cred că și la coloana vertebrală a fost ceva, nu voiau deloc să se închidă. Am fost la Satu Mare, la Cluj, la Sighet — mai nimic nu mi-a ajutat, tot acasă m-am vindecat mai bine. Acum, după exact 8 ani, trei luni și zece zile, mi s-a prins crustă pe rana de la șoldul drept — asta a fost cea mai mare. Mai am una singură, mai mică — de mi s-ar închide și asta aș fi fericit. Atunci, cine știe, poate am să pot merge la băi, la tratamente...»

Tăceam cu toții. Ca să spargă liniștea, Curpaș îl roagă să ne arate ceva din ce a scris. Scoate la iveală un caiet gros, cu scoarțe negre și file tocite. Citește, cu glasul ușor tremurat de emoție, «Sărutul suprem» și «Floarea». Mama lui Ioan Bran — ființa aceea care îi privește zilnic ochii, ore în șir, fără să-l poată ajuta însă cu nimic, țintuită la rîndu-i în pat de paralizia picioarelor — șoptește, așa parcă numai pentru ea:

— Noroc c-a avut meșteșugul ăsta. Altfel, cred că înnebunea!

«Meșteșugul» acesta al scrisului l-a învățat mai bine Ioan Bran, tînăr cu numai 7 clase elementare absolvite, abia după accident. De citit îi plăcea foarte mult să citească și înainte, dar cea mai mare parte din cele 3 000 de cărți — număr garantat de Teodor Curpaș — tot după accident le-a terminat. «Nu stau o clipă — avea să-mi spună mai tîrziu, atunci cînd mi-am luat inima în dinți și i-am pus cîteva întrebări direct, fără ocolișuri — tot timpul simt nevoia să fac ceva, deși noaptea nu pot dormi mai mult de cîteva ore. Scriu, citesc — mi-au spus că am citit toate cărțile din biblioteca satului și din cea a școlii, că nu mai au ce să-mi dea; acum împrumut din satele vecine». A publicat un număr de 23 de bucăți literare (poezii și proză), cu prioritate în ziarul județean «Cronica sătmăreană», în paginile căruia l-a citit pentru prima oară și Teodor Curpaș. A trimis pentru analiza stilului la revista clujeană «Tribuna» și cea arădeană «Familia». I s-au răspuns, prin intermediul poștei redacționale, următoarele: citez — *«Din ceea ce mi-ați trimis, remarcabile sînt versurile: «Fug de nimic/ ca de-un deșert astmatic cu dune nomade»* și *«la răscruci de drum/ drumu-și face cruce». Aștept alte poezii»* (Adrian Păunescu, revista «Tribuna» — ianuarie 1973); *«Dumneavoastră aveți, indiscutabil, talent. Tot ce mi-ați trimis e interesant, deși încă confuz ca expresie. Pentru a vă limpezi, aveți nevoie de multă lectură de poezie bună, de meditație, de răbdare. Din «Țara suspendată» și «Simțire» — așa cum se prezintă ele acuma — se pot obține, prin travaliu susținut, două poezii frumoase. Aștept»* (Ștefan Augustin Doinaș, revista «Familia», numărul din noiembrie 1973). A scris și două piese de teatru, deși pînă acum n-a văzut niciodată cum arată o scenă! A citit însă, și și-a imaginat.

— Trăiesc într-o lume a mea, ne spune, privindu-ne pe rînd drept în ochi. O lume în care nimeni nu mă poate atinge. Știți, poate o să vă mirați, dar *eu nu mă simt infirm*. De aici, din colțul meu, văd parcă tot. Cu ochii cărților.

Lui Grigore Sălăgean nu-i vine să creadă că omul din fața noastră are numai 7 clase. Ioan Bran vorbește ca un intelectual, are un zîmbet aproape continuu, care-i dezvelește pînă și gingiile, și mai ales — sau înainte de toate — este de-a dreptul optimist. Într-o primăvară, cu pomi înfloriți și gîze neliniștite, cîțiva vecini au încercat să-l scoată din casă. Cu pat cu tot. L-au așezat în curte, chiar sub un pom. N-a rezistat mai mult de cinci minute și a rugat să fie dus înapoi, în universul său de cîțiva metri patrați în care stătea de ani de zile...

Grigore Sălăgean îi strecoară în mînă cîteva hîrtii de-o sută («așa, ne-am gîndit, din partea U.T.C.-ului»), și Ioan Bran, omul de 31 de ani cu pensie, se roșește pînă-n vîrful urechilor. Între timp, oamenii au terminat de instalat televizorul. Privește cu ochii mari. Face ochii și mai mari însă cînd aude că sînt de la «Flacăra»:

— Și-ați venit pînă aici numai pentru mine?

— Am venit, Ioan Bran. Am venit să te văd și mă bucur că acum ai un televizor și că vei vedea lumea mai bine.

— Vă mulțumesc foarte mult, din inimă, la toți. Acum nu mai îmi doresc decît un singur lucru în viață...

— Ce?

— Să vină o zi în care să pot umbla în cîrje!

DUMITRU GRAUR ■

cum se usucă rufele în bucurești?

În cererea lor de schimbare a repartiției de la Sf. Gheorghe la București, soții Maria și Eugen R., absolvenți în 1973 ai Institutului de arhitectură, scriau printre altele:

— ambii sîntem bucureșteni din generații întregi

— avem domiciliul stabil în București

— beneficiem în București de condiții de cazare perfecte (spațiu suficient, încălzire cu gaze în sobe de teracotă etc.)

— subsemnata Maria R. am la activul meu peste 5 ani în producție ca proiectant la Institutul de proiectări al industriei ușoare

— în orașul Sf. Gheorghe locuim și trăim în condiții anormale (garsoniera dublă repartizată încă nu era racordată la termocentrală, în ea este la fel de frig și de umed ca și afară, soții sînt permanent bolnavi de «răceală, otită, sinuzită, cistită și reumatism, soția este însărcinată, deci...», curentul electric se întrerupe uneori zile întregi).

— nu avem apă caldă, de aceea ducem rufele din două în două săptămîni la București, la spălat *și uscat*. Drumurile reprezintă o cheltuială destul de importantă, care ne reduce substanțial veniturile.

— apreciem că aceste condiții sînt anormale și ne periclitează sănătatea amîndurora, vă rugăm să dispuneți transferarea într-un post în București.

Cererea atît de dramatică a tinerilor arhitecți «surghiuniți» la Sf. Gheorghe a fost respinsă. Rufele lor au rămas, cel puțin oficial, să se usuce (?!) din două în două săptămîni tot la București, unde, cum bine se știe, se usucă mai repede și mai frumos decît oriunde în altă parte. Orașul Sf. Gheorghe există încă și se poate, e mai mult decît probabil, să se fi racordat la termocentrală blocul cu pricina, deși, bănuim, în el nu sînt sobe de teracotă. Locuitorii «din generații întregi» din Sf. Gheorghe nu s-au speriat și deci nu și-au părăsit orașul, cum ar fi urmat s-o facă, odată cu «transferarea» celor doi bucureșteni. Nu, nu pot fi atît de cinic încît să nu văd în această cerere și latura sa omenească, tristețea unor oameni obligați să părăsească un oraș în care au trăit pînă acum, pentru a merge într-altul necunoscut și încă oarecum inconfortabil, fără rude și prieteni vechi, fără atîtea cinematografe și atîtea teatre, fără... Mă întreb însă dacă ei, și nu numai ei, toți cei care asaltează biroul de repartizare în învățămîntul superior, *nu au știut, nu și-au închipuit*, încă de cînd s-au hotărît să se facă economiști, arhitecți, ingineri, că odată terminată facultatea nu toate drumurile duc la București. Disperarea unora este greu de înțeles și pare de ultim moment, cînd cel ce s-a pregătit să muncească în primul rînd într-un domeniu pe care singur și l-a ales, cel care — hai, să zicem vorbă mare — și-a urmat o vocație, renunță brusc la ea, numai din dorința de a locui într-un anume loc. Se poate *spune despre unii* dintre absolvenții învățămîntului superior că în tot ce au făcut pînă la repartiție nu au urmărit decît diplome de locuitori ai Bucureștiului, ca și cum, din toată țara asta a noastră, numai aici se poate trăi, ceilalți, vreo 18 000 000 de români fiind, dacă ne-am lua după ei, niște periclitați care locuiesc și trăiesc în condiții anormale. Desigur, sînt și cereri de schimbare de repartiție întemeiate, provocate atît de orientările greșite ale comisiei, cît și de comoditatea unor conducători de întreprinderi, care, pentru a nu mai avea bătaie de cap cu transferările, îl obligă pe stagiar să se adreseze ministerului. Mai bine însă să vedem unde, cum și în cît timp se fac schimbările de repartiție, așa, mai cu de-amănuntul. Iată! Pe strada Spiru Haret, o străduță care pare că alunecă în Cișmigiu, la numărul 12 se află un mic birou (de fapt un fost ghișeu de informații), pe ușa căruia este lipit un afiș cu orele de audiență: 14,30–16,30. Aici, tovarășul inspector principal la serviciul personal din Direcția de învățămînt superior, Romanescu Ioan (a cărui asemănare, exceptînd talia, cu Stan Smith este năucitoare), primește zilnic în medie peste 20 de tineri absolvenți doritori să se mute dintr-un loc într-altul.

— Lunea, după lucrările comisiei, vin chiar și peste 40.

— Cîți vin întemeiat?

— O treime.

— Cîte schimbări de repartiție sînt aprobate săptămînal de comisie?

— În medie, 20.

— Ce facultăți vă furnizează cei mai mulți solicitanți? Medicina, Agronomia, Filologia...

— Nu. Posibilitățile de încadrare ale agronomilor, doctorilor și profesorilor sînt îngrădite.

— Atunci?

— A.S.E., Arhitectura, Conservatorul, facultățile tehnice și cele de limbi străine.

— Și care este orașul cel mai căutat, întreb eu naiv, ca să-i smulg un zîmbet tovarășului inspector.

— Bucureștiul (fără să zîmbească).

— La ce literă din registru e înghesuială.

— La C. 311 din iulie 1973 pînă acum. Încadrări, reclamații...

Motivele sînt numeroase și dintre cele mai diverse. Dintre ele impresionează cîteva, mai des folosite: apropierea de locuință, apropierea de soț, soție, lipsa postului la unitatea unde au fost repartizați, îngrijirea sănătății lor și a părinților, susținători legali ai unor părinți bătrîni. Cel mai bine ar fi să romanțăm cîteva biografii, așa cum reies ele din dosarele depuse la acest birou.

Em. Gh. Dan S., arhitect conducător, promoția 1973, este repartizat la Sectorul de proiectări al județului Vrancea, Focșani, unde se duce pentru a obține negarea. Reușește, cei din Focșani sînt oameni cumsecade, e adevărat, se mai vaită ei din cînd în cînd că n-au cadre tinere cu înaltă calificare, dar vorba ceea: «înăuntru e ședință, iar afară-i cu putință». Iată o mostră de negare: «La cererea dv. înregistrată la nr. 3137/1973 vă facem cunoscut că renunțăm la repartizarea dv. la unitatea noastră». Semnează doi onorabili. Primul pas a fost făcut, dreptul, săracul. Al doilea: arhitectul nostru care crede că se pot imagina construcții numai între Herăstrău și Titan scoate o adeverință prin care se arată că tatăl său este pensionar (dar din care nu se poate vedea clar că este și invalid de război, cum susține în cerere). Face cerere de schimbare de repartiție din Focșani în București, nu are cine știe ce șanse, dar așteaptă. Unde?

Florian D., absolvent al Facultății de filozofie, secția pedagogică, 1973, a fost repartizat la liceul pedagogic din Brăila, deși «în decursul anilor de studii, vocația mea profesională a fost cercetarea științifică, în domeniul muncii formativ-educative; rezultatele activității mele au *fost încununate de succes, obținînd* la lucrarea de diplomă 10 cu felicitări». Nu mă îndoiesc nici o clipă de vocația lui F.D. și la rîndul meu l-aș felicita și eu pentru rezultatele sale din facultate (medie 9,48), cred însă că o vocație nu se poate exercita în gol, iar posibilitatea de a ți-o dovedi într-un liceu *pedagogic*, direct, concret, cu material viu la îndemînă este departe de a fi refuzată. Tot F.D. mai aduce un argument la cererea sa: din luna octombrie, 1973, *a început un tratament* la *spitalul* Gh. Marinescu. Ca dealtfel și Cornelia V. (engleză), Nicolai I. (economist). Spitalul de boli nervoase este unul dintre cele mai solicitate spitale de către absolvenții bucureșteni care trec după repartizare prin stări depresive reactive, discordante etc., boli de nervi, imposibil de vindecat altundeva decît pe malul Dîmboviței. Este firesc să se întîmple asta? Poate, dacă ne gîndim la penalizarea pentru neprezentarea la post *(8 000 de lei) ce planează deasupra lor. Dar nu* numai bolile de nervi, ci și altele îi zdruncină pe proaspeții ingineri, economiști...

Petre C., absolvent al Facultății de comerț interior, pentru a veni din Rîmnicu Vîlcea la București suferă de următoarele boli (fișa medicală 894): «hepatită cronică evolutivă, hipersplenism secundar, gastroduodenită cronică... pentru care se recomandă regim alimentar riguros, evitarea eforturilor fizice mari și prelungite, tratament și supraveghere medicală continuă». Perfect, îmi pare rău și nu contest nimic din ce scrie în certificatul medical atașat la cererea de schimbare de repartiție, nu-mi vine să cred că la Rîmnicu Vîlcea nu pot fi urmate recomandările dr. Măgureanu Lucian, că în acest frumos oraș, reședință de județ, nu ar fi doctori buni, pricepuți, care să aibă grijă de P.C. Sînt sigur însă că dacă aș merge la Rîmnicu Vîlcea, aș găsi cu siguranță printre cei ce muncesc și trăiesc acolo, cîțiva care să sufere măcar de una, dacă nu de toate bolile de care suferă P.C., bolnavi care n-au părăsit din acest motiv orașul, pentru a veni și a se îngriji numai și numai în București.

S-ar putea scrie și despre deficiențele comisiei de repartizare. Sau despre neseriozitatea unora care anunță la minister posturi care nu există. Sau despre reaua-voință a altora care nu-i ajută pe absolvenții prezentați la posturi în nici un fel, chiar îngreunîndu-le situația și astfel îndemnîndu-i indirect să fugă. Sau despre părinții care nu concep să-și lase copiii lor mari să intre în viață cu bărbăție, cu curaj, cu demnitate. Toate acestea scrise ar fi însă inutile, dacă nu s-ar face nimic de către cei plătiți pentru ca lucrurile să meargă bine. De către cei care trebuie să-și asume răspunderea unor remedieri mai mult decît necesare. Numai așa mulți dintre cei ce-și pierd timpul moțăind prin anticamere ar renunța și n-ar mai trăi oricum, «mie să-mi fie bine».

IULIAN NEACȘU ■

«paradisul» de horia lovinescu

Horia Lovinescu ni se pare unul dintre cei mai interesanți dramaturgi pe care îi avem la ora actuală și n-o să înșiruim aici meritele atît de binecunoscute pe care le are. Un autor inteligent, cu o minte ascuțită, aproape totdeauna în avangarda dramaturgiei noastre, el are un loc bine stabilit în ierarhia creatorilor de piese de teatru, contemporani. *Paradisul*, dacă ar fi să ținem seama de mărturisirile autorului, ar fi o piesă de tinerețe, ținută în espectativă timp de 14 ani, din motive care-l privesc. Ea vine după o altă producție cam pe același gen a aceluiași, intitulată *Și eu am fost în Arcadia*, și dacă e să ținem seama de istoria pieselor sale, pare o rudă îndepărtată a mai vechiului *Han de la răscruce*. Vreau să spun că *Paradisul*, ca și cele două piese anterioare amintite, are ca tematică o dezbatere filozofică. De data aceasta, mai pregnant apare tema alienării individului într-o societate dezumanizată, ale cărei limite geografice, istorice și spirituale rămîn vagi, deși într-un scurt prolog oarecare precizíuni se fac de către protagoniști, prin cîteva replici, exterioare, probabil, textului inițial. În linia Wells, Čapek și Efremov, *Paradisul* ne propune o lume a roboților, care stăpînesc globul după legi dure și inacceptabile, amintind tirania fascistă. Parabola este prezentată într-o manieră simbolist-expresionistă, începînd de la costumația și machiajul actorilor și terminînd cu imposibila scenografie a lui Victor Strengaru, care, pur și simplu, a îngrămădit pe mica scenă a teatrului *Nottara* mai multe lăzi care devin trape, tribune și chiar material de desant. Ce-am reușit noi să descifrăm din textul dramatic, pe alocuri enigmatic, din care nu lipsesc tente ionesciene (vezi *Setea și Foamea* și *Scaunele*)? Pe planeta roboților condusă de un Mare Pontif, unde se exercită presiuni inimaginabile asupra unei societăți riguros stratificate în clase dominante și clase exploatate, etajate pe categoria roboților, a kuklanilor, și a adamilor, apare un pămîntean, de profesiune zarzavagiu, cam imbecil, vag idealist, enunțînd aforisme imposibile. Guvernul acestei caricaturale organizații sociale se neliniștește foarte tare; kuklanii, care ar fi un fel de F.B.I.-iști dotați cu urechi exacerbate, pistoale automate, care ne trimit la amintirea sinistrului *S.S.*, iau măsuri speciale pentru ca insolitul individ, ce nu a putut fi împiedicat să debarce pe planeta roboților, să fie izolat. Dar se pare ca necontaminarea planetei de principiile umanitare ale zarzavagiului este imposibil de realizat. Într-o discuție prea lungă și prea abstractă, cele două forțe antagoniste ale piesei: Marele Pontif și Omul, își expun punctele de vedere; nu lipsește șantajul cu folosirea bombei atomice, cum nu lipsesc neguroasele fraze ale unui limbaj binecunoscut încă din timpul lui Hitler cînd este vorba să fie caracterizați indivizii de talia Marelui Pontif, care ar fi, în concepția lui Horia Lovinescu, un superdictator ajutat de o formidabilă armată, de servicii de siguranță bine dotate, și așa mai departe. Replica Omului, ca în toate cazurile cu eroi pozitivi, pare destul de palidă, romanțioasă și ușor perimată. Nu absentează din această panoramare un alt personaj simbolic, Poetul, care declamă teribil versuri de Arghezi (altfel, cel mai frumos text al piesei) și se lasa impușcat cu o floare albă în mînă, floare care va deveni roșie, printr-un artificiu regizoral. Cum nu lipsește perechea Adam și Eva, care ar simboliza cuplul deschizător de drumuri în mentalitatea adamilor robiți, cuplu abandonat în mod misterios de către autor, ca și personajul Poetul, a cărui finalitate nu am descifrat-o în cele din urmă.

Evident că unei asemenea piese nu-i puteam pretinde regula clasică a unităților; pe scenă se poate petrece orice, arbitrarul fiind de la o vreme regula comună a tuturor dramaturgilor care vor să ascundă în metafora dramatică ideile lor cele mai scumpe. Mesajul piesei lui Lovinescu rămîne, peste toate traumatismele suferite de text, generos, mijloacele de exprimare scenică părîndu-mi-se a friza din cînd în cînd ridicolul. Sigur că, dacă e vorba de roboți, ei pot să spună și lucruri incontrolabile, deși aprobarea repetată a măsurilor luate de Marele Pontif se face cu destulă logică, dar saluturi ca: «*hău!*» (amintind de «*heil!*») sau parole de genul «*scîrț!*» nu ni s-au părut comice și nici măcar interesante. În general, piesa are o neclaritate verbală, dramaturgul dibuind între aluzii foarte directe și retractări imediate care le anulează pe primele. Poate nu este singurul vinovat de asta, dar chestiunea nu-l privește pe spectator, care voiește, înainte de toate, să afle unde bate dramaturgul.

Din acest text complicat, regizorul Dan Micu, foarte lăudat de presă pînă acum, a cău să scoată efecte cît mai bune, fără să reușeas după părerea noastră. *Dimpotrivă!* Piesa e abordată în stil Esrig, cu multă clovnerie, intr stil gimnast, căruia actori prea bine constru ca Dan Nicolae, Ion Bog, George Negoescu George Constantin, îi fac cu greu față. Aș pro de acest prilej pentru a aminti regizorilor nos că, în ultimii ani, folosirea mișcărilor edeze pe scena noastră a devenit un buz, și ca orice abuz, plictisește. O scurt energică a textului, cum o supraveghere a jo lui în diferite maniere, a actorilor, s-ar fi im cu necesitate. Dar aceste lucruri, Dan Micu le-a făcut, rămînînd ca noi să-l așteptăm cu prilejuri, pentru a cunoaște capacitatea sa a interpreta un text dramatic.

În ce ne privește, am remarca jocul econon sugestiv, al lui Emil Hossu și al Ioanei Cră nescu, cei mai buni din spectacol; preze masivă a lui George Constantin (din păc mereu același), care a recitat zguduitor bles mul arghezian. Bine construit personajul Om în interpretarea lui Ștefan Radof, care a elu patetismul textului printr-o dezinvoltură re de bună calitate. Mircea Angelescu, a contu cam prea uscat pe Marele Pontif, lipsin stranietatea impusă de autor precum și o a mită glacialitate și magnificență. În rest, to lumea a făcut ce-a știut, într-o tendință ge rală de a îngroșa ceea ce era destul de îngro în replică. Nu aș zice că au atins penibilul, n-au fost nici departe de el.

În palmaresul lovinescian, *Paradisul* răm un interludiu dramatic la care autorul va tre să cugete dacă să-l includă în întregul său o dramatic.

EUGEN BARBU

ceea ce nu trebuie uitat

gheorghe gruia

Născut la 2 octombrie 1940 la București. Legitimat la secția de handbal a clubului «Steaua» la 5 decembrie 1961. Palmares la club: 8 titluri de campion național, 1 titlu de campion al continentului (C.C.E. — 1968). A debutat în reprezentativa țării în decembrie 1963, jucînd sub culorile tricolorului 126 de meciuri. Palmares în echipa națională: 2 titluri de campion mondial (1964 și 1970), medalie de bronz la J.O. de la München, 636 de goluri, golgeter al campionatelor mondiale din 1970 și al Jocurilor Olimpice din 1972.

Socotit cel mai complet handbalist din lume în perioada anilor 1967-1972 și — după multe opinii autorizate — cel mai mare din istoria acestui sport.

Deține mai multe ordine și medalii: Ordinul Muncii clasa I, Steaua Republicii clasa a III-a, Meritul Sportiv clasa a III-a. Membru al Partidului Comunist Român din 1967. Din 1968 absolvent al Institutului pentru educație fizică și sport, specializarea handbal. Căsătorit din 1965.

În prezent, maior în Ministerul Apărării Naționale și lector la catedra de educație fizică a Academiei Militare.

Prima mea mare pasiune a fost cefereul, zice, și eu mă mir, chiar cefereul, chiar așa?! De ce nu, răspunde. Toată viața mi-au plăcut trenurile și am avut oroare de avioane. Mi-aduc aminte cînd ne-am întors de la Paris, după cucerirea titlului mondial. Toată lumea se bucura în avion, cîntau băieții, făceau glume, așteptînd cu nerăbdare revederea cu cei de acasă. Toți, mai puțin Gruia care zăcea în fotoliu, galben ca ceara și mort de frică.

— Prin ce s-a manifestat prima pasiune?

— Înainte de a reuși la școala militară, vine răspunsul, am încercat la Facultatea de exploatare a căilor ferate. Să n-o iei ca o glumă, dar am reușit fără loc. Apoi am jucat volei în campionatul orășenesc.

Îmi spune că și la «Steaua» a venit tot ca voleibalist. Unii ziceau că are ceva talent. În orice caz, anvergura neobișnuita a brațelor sale, aproape doi metri și jumătate, îi dădea șanse, mai ales la blocaj. Timp de trei ani a jucat volei, a jucat mai bine sau mai prost, dar neanunțînd nimic deosebit. Într-o zi, din întîmplare, profesorul de handbal Kunst Ghermănescu l-a văzut, l-a plăcut și l-a transferat de la blocaj la semicerc. «Profesorului Ghermănescu, recunoaște, îi datorez totul. În primul rînd, m-a descoperit. Apoi a știut să-mi vorbească, intuind că nu-mi place să pierd. Nu mi-a plăcut niciodată să pierd. Cînd eram copil, jucam fotbal la colțul străzii și plîngeam în hohote dacă echipa mea era bătută. În plus, profesorul nu m-a lăudat niciodată și asta m-a ambiționat. Ajunsesem în echipa națională și Ghermănescu zicea că nu sînt bun de nimic. Parcă-l aud strigînd către Nedef: «Ia-l, Nicule, bagă-l în echipa a doua, nu mai am nevoie de el». În clipa aceea mă simțeam ca o gloabă și vedeam roșu în fața ochilor. La primul antrenament jucam cu o concentrare extraordinara și izbuteam lucruri neobișnuite. Nu începea bine repriza secundă și profesorul striga de pe margine: «Ia-l, Nicule, trece-l dincolo, schimbă-i tricoul». Ăsta e, cred eu, unul din secretele handbalului nostru. La antrenamente se vorbește omenește, civilizat. În handbal, nimeni nu înjură niciodată».

Știu că are un frate, Victor, care a fost și el handbalist, jucător de lot, îi amintesc asta și îl întreb dacă afinitatea pentru sport e moștenită în familia Gruia. «Nu, nu e moștenită. Tata a făcut ceva înot, dar nu de performanță. Singura lui ispravă este legată de o întîmplare petrecută în tinerețe, cînd a trecut Dunărea, la Turnu Măgurele. L-au prins grănicerii și l-au pus să curețe cartofi o zi întreagă, trimițîndu-l apoi acasă așa *cum îl găsiseră în apă*».

— Părinții au fost primii suporteri ai echipei de handbal în care juca Gruia?

— Într-un fel, zice. Tata se uita mai des, mama mai puțin. Acum tata nu se mai uită deloc. Are o cataractă nenorocita și nu prea mai vede. Ăsta e marele meu necaz, că tata e bolnav. Mă trag dintr-o familie de oameni simpli, dar cinstiți și demni. Deși știu că nu se poate, aș face orice pentru ca părinții mei să trăiască cît lumea.

— Dar soția?

— Cînd am cunoscut-o pe Sanda, habar n-avea de handbal. I-am explicat pe o cutie de chibrituri cum arată terenul și ce înseamnă jocul acesta. Prea multe n-a înțeles, dar a devenit o suporteră înfocată. Îmi spuneau prietenii că în timpul meciurilor noastre la mondiale se agita cel mai tare. Stătea la televizor ca pe jeratic, bea cafea după cafea și aprindea candela.

Îl rog să-mi spună care crede ca este explicația carierei sale extraordinare și cade pe gînduri. Apoi zice munca și repetă: «Da, da, asta trebuie să fie explicația, faptul că am știut să cultiv calitățile fizice printr-o muncă extraordinară. Ajunsesem în plină glorie, toată lumea vorbea despre mine ca despre un fenomen, unii îmi ziceau mister, alții mă asemanau cu Pelé, dar eu am continuat să-mi văd de viață ca un om obișnuit, iar la antrenamente am tras cot la cot cu ceilalți. Gloria nu m-a înfumurat. M-a ambiționat».

— Și totul a fost foarte lin, foarte ușor?

Clatină din cap și-l aud că n-a fost ușor. Au fost tentații multe, multe invitații la coniac și la fernet. Lor le-a rezistat și a rezistat și bolii, unei hepatite violente care l-a îndepărtat de sport, în 1964, timp de unsprezece luni. «Cînd m-am reapucat, abia dacă aruncam mingea pînă la poartă. Eram vlăguit, credeam că totul s-a sfîrșit. N-a fost așa. Băieții m-au ajutat, profesorul Ghermănescu m-a ajutat și mi-am revenit. Asta să nu te mire. Așa e lumea handbalului. Mai mică, dar mai fidelă și mai unită. Poate și mai sinceră».

— Cînd ți-a fost cel mai greu pe teren, în ce meci?

Îmi spune că la Budapesta, în '67, într-o finală a Armatelor prietene, contra Duklei Praga. Avea 39 de grade și nu mîncase două zile decît miere. Medicul care-l îngrijise și care nu era altul decît cel al campioanei cehoslovace i-a interzis să intre pe teren, anunțîndu-l că riscă o periculoasă complicație pulmonară. Arăta rău și se simțea rău, dar a jucat. A marcat nouă goluri și «Steaua» a cîștigat trofeul. Mi-aduc aminte, zice, cum și-a făcut cruce doctorul ceh în clipa în care a început meciul. Oțelea era lîngă mine și mi-a șoptit: «Ia te uită la el, are nevoie de ajutorul lui Dumnezeu». După meci, doctorul ne-a mărturisit că nu s-a închinat ca să-i *meargă bine, ci de uimire, cînd m-a văzut pe* mine intrat pe teren.

— Gheorghe Gruia, nu te-ai retras, oare, prea devreme?

Sigur mai putea juca, răspunde, dar a vrut ca lumea să-l regrete, nu să-l înjure. Într-un meci, a simțit că băieții nu mai au încredere în el ca altădată. «Mingea nu mă mai căuta ca înainte și asta mi-a spus totul. Am hotărît să mă retrag, dar să nu crezi că a fost ușor. A fost al dracului de greu, cu nopți pierdute, cu zbucium și chiar cu lacrimi».

Îmi vorbește despre condiția vedetei care a fost și care, într-un fel, mai este. A fost dificil, recunoaște, dar a fost frumos. Și astăzi oamenii mă mai opresc pe stradă, dar în urmă cu cinci ani sau cu zece era o nebunie. Mă vînau prin troleibuze, pe străzi, îmi trimiteau cadouri, îmi dădeau telefoane. De ce să mint, povestea asta, chiar dacă uneori agasantă, îmi plăcea. Știam că într-o bună zi voi pierde toate astea, dar nu credeam că-mi va fi atît de greu. După cum vezi, încerc să trec mai departe. Va trebui să trec, ca să trăiesc.

Mă interesez dacă are acasă multe amintiri din sport. Desigur. Cupe. Trofee. Insigne. Fanioane. Chiar și un jurnal de modă, un Neckermann, pus la mare cinste. «Tocmai cîștigasem, la Frankfurt pe Main, în '68, cupa campionilor, cu «Steaua», și am intrat într-un magazin să cumpăr o revistă pentru Sanda. Cum m-au zărit, vînzătorii s-au repezit la mine, m-au bătut pe umăr, mi-au strîns mîna, dîndu-i zor cu «handbalspilen, cu gut, gut, cu Staua și rumänien», Văzuseră meciul la televizor. N-a fost chip să le plătesc jurnalul, mi l-au făcut cadou». Are acasă și două tricouri, numai două, primite în schimb la sfîrșitul meciurilor. În general, s-a ferit de treaba asta, pentru că i s-a cerut să le deconteze și n-a vrut să plătească din buzunarul propriu.

— Ai cîștigat mulți bani în toți acești ani?

Nu, zice că nu. În plină glorie fiind, era recompensat într-o lună cam cît un fotbalist mediocru de divizia A. A fost nedrept să fie așa, subliniază, dar n-a avut ce să facă. Dacă handbalul nu i-a dat foarte mari satisfacții materiale, lui îi datorează poziția socială solidă, viața de azi. Apoi continuă: «Înainte de toate, handbalul mi-a întărit mîndria că sînt român, conștiința că noi însemnăm un popor talentat, curajos și plin de ambiție, care, chiar dacă nu e numeros, nu poate fi înfrînt de nimeni. Pe unde am umblat eu, și am umblat destul, lumea știe acest lucru și ne respectă în consecință».

— Cu cine te-ai înțeles cel mai bine în teren?

Răspunde fără ezitare. «Cu Oțelea și cu Gațu. Oțelea gîndea jocul cu o fracțiune de secundă înaintea tuturor, iar Gațu, un extraordinar jucător, m-a ajutat foarte mult să ajung ceea ce am ajuns. Deși foarte orgolios, și pe bună dreptate, Gațu a acceptat să joace mai mult pentru mine, iar eu am prețuit întotdeauna acest sacrificiu. Dealtfel, m-au ajutat toți să devin celebru. Toată echipa, și aici mă întorc la vorba aceea că lumea handbalului e mai unită și mai dreaptă. Să-ți dau un exemplu. În toată cariera mea n-am avut niciodată un adversar mai rău decît Samungi. Eu jucam la «Steaua», el la «Dinamo», și fiecare întîlnire directă însemna pentru amîndoi o luptă acerbă, dar cinstită. Pe viață și pe moarte. Dincolo de teren, eram — și am rămas — foarte buni prieteni, aproape că nu putem trăi unul fără celălalt».

Îl rog să explice secretul victoriilor școlii românești de handbal. Mă ascultă și se miră: «Pînă acum ce-am făcut, despre ce-am vorbi Tot ce ți-am spus înseamnă handbalul român Talent, ambiție, seriozitate, muncă. Din to astea, constanța, cu majuscule, adică valoare

— Am citit undeva, într-un interviu ac dat unui ziarist francez, că nu regr niciodată dacă la începutul unei partide loc să marchezi, șutezi de două-trei ori bară. Trebuie să recunosc că răspun acela m-a mirat. Vrei să ne explici și nou

Asta-i un secret tehnic, zice, o invenție d mea. Tuturor le pare rău cînd ratează trăgîn bară, lui nu, cu condiția ca asta să se fi întîm la începutul meciului. O bară–două, în minut de început, sînt foarte necesare, pentru după cum sună lemnul te lămurești înain adversarului cît de bine îți merge mîna în aceea, pe ce corabie stai. În funcție de asta, mai deschis sau mai precaut, căci nici în hand ca nicăieri dealtfel, o săptămînă nu e făc numai din duminici.

Îl întreb ce părere are despre Birtalan. uită curios și încerc să mă scuz: dacă tot să de la una la alta, spune-mi ce părere ai des Birtalan? Este un bun jucător, zice. Trag tare, mai tare poate decît mine și, în or mai drept, mai fără plutire. Doar că e rigid. În timpul finalei de la Berlin, de cîte cădea faultat închideam ochii. Mi-era teamă n-o să se mai scoale. Bine că s-a sculat.

— Crezi că va ajunge vreodată la glo lui Gruia?

E posibil, susține. Totul e să muncească ș reziste. La ce să reziste?, nu mă dumiresc. invitațiile despre care vorbeam mai devreme rest, are toate calitățile. Într-un fel, fără exagerez, are și datoria. Cînd am plecat d «Steaua», i-am transmis ștafeta pe care o pri sem și eu de la Ivănescu. Uite, Ivănescu a fost jucător de geniu. Mi-aduc aminte ce mi-a s înainte de a se retrage, la o cafea. Gruia, zis, ai grijă. În clipa în care ai învățat lumea multe goluri, nu mai poți da înapoi. Ți-ai sem sentința. Cînd vei simți că nu mai merge, t în tribună, nu ezita nici o clipă. Cînd am ple i-am spus lui Birtalan toate astea. Desigur, cazul cu el, dar am crezut că e bine s-o știe, să conștient de ce greutate apasă pe umerii l

Îmi descrie cu ce se ocupă în prezent, ce tește, cum încearcă să se descurce fără hand E convins că ar putea să mai joace. Dealtfel încredințat că nu peste multă vreme va pr permisiunea să meargă în străinătate pent onora invitația unui club de a funcționa ca ju tor și antrenor. Gîndesc că la tot ceea ce a f Gruia pentru gloria sportului românesc, dor lui este departe de a fi o pretenție nejustific «Acolo aș mai încerca, zice, un sezon, două. prelungi această agonie a despărțirii de anii mai frumoși, de tinerețea asta pe care avem decît o dată».

Asta e bine, mă bucur. Asta înseamnă că putea să te mai vedem jucînd, cu vreun tur cine știe.

Îmi spune că niciodată.

De ce?, mă mir.

Pentru că acasă mă cunoaște toată lume mi-e greu să fiu cioară, cînd am fost vul

Apoi ne despărțim. Gruia o ia la stînga, e dreapta. Mă întorc și-l văd pierzîndu-se noapte, închid ochii și-mi imaginez o sală handbal arhiplină scandînd Gru-ia, Gru-i

OVIDIU IOANIȚOAIA

pasiune fără valoare practică

Aflat sub conducerea excelentului profesio- ist care este doctorul în pedagogie Nicu lexe, Centrul pentru cercetare științifică în omeniul educației fizice și sportului este o nitate relativ nouă, aflată astăzi abia la vîrsta *rimei clase elementare*. Înființat la sfîrșitul nului 1967 din dorința — firească — de a dubla lentul și experiența sportului românesc de o ercetare științifică modernă și complexă, cen- ul numără în prezent 40 de salariați din care area majoritate sînt tineri cercetători aflați preajma vîrstei de 30 de ani, oameni care își ută — sau și-au găsit — vocația în liniștea e catedrală a laboratoarelor, îmbrăcați în alate, risipiți printre aparate de tot felul.

Profesorul Ilie Stupineanu este șeful labo- torului de biometrie și *secretarul organizației* e partid, bărbat între două vîrste, acceptînd plăcere să stea de vorbă despre condiția ercetătorului tînăr, despre locul acestuia în *stituția respectivă, recunoscînd* că «pro- leme mai sînt, dar minore». Probleme obiș- uite, de viață, care — crede profesorul Stu- ineanu — este foarte bine să fie. «Tinerii oștri, completează, vin cu elan, cu idei noi, hiar cu soluții vizînd îmbunătățirea muncii, ăci trebuie să știți că ei sînt profesioniști e nădejde».

Acest colectiv tînăr a primit în urmă cu puțin mp un nou membru la laboratorul de meto- ică. Fosta campioană olimpică de aruncarea uliței, Mihaela Peneș, absolventă a Institutului e educație fizică, a devenit metodistă la Cen- ul de cercetări și mi-a declarat, cu modestia-i intotdeauna, că se simte foarte bine la noul c de *muncă*.

nd a fost vorba despre nominalizarea cî- cercetători tineri și valoroși, secretarul rganizației de partid a pronunțat mai multe ume, Cristian Tibără *de la psihologie*, comu- istul Ioan Constantinescu de la prognoză, ginerul Ciubotaru, doctorița Genoveva Jeflea e la laboratorul de biochimie, începînd aceas- ă enumerare cu o călduroasă recomandație edicată lui Gheorghe Iliuță.

Gheorghe Iliuță are 32 de ani și două facultăți erminate, Institutul pentru educație fizică și port și Facultatea de psihologie. Ambele la ursuri de zi. A fost antrenor de box, desco- erindu-l pe campionul Györffi. A făcut apoi *azetărie sportivă, pentru ca* — după termina- ea psihologiei — să-și găsească adevărata ocație în cercetarea științifică a sportului. Cea mai bună dovadă că vorbele de mai sus u sînt aruncate în vînt o constituie faptul că, eși relativ nou în meserie, Gheorghe Iliuță a rezentat anul trecut la Madrid, la cel de-al reilea Congres mondial de psihologie sportivă, lucrare remarcabilă, «Aspecte metodologice le elaborării psihogramelor sportive».

Acestea fiind zise, și adăugînd și bunele cuvinte rostite de tinerii salariați ai Centrului a adresa conducerii, a eforturilor acesteia de -i înțelege și sprijini, s-ar putea crede că la Centrul pentru cercetare științifică în domeniul *ducației fizice și sportului, în București, pe* vardul Muncii, toate merg bine și la vară cald. Din păcate, lucrurile nu stau tocmai așa, căci există acolo o oarecare stare de nsatisfacție față de rezultatele unei munci conștiincioase și asidue, care ar merita — se apreciază — o soartă mai bună. Despre e este vorba? Înainte de toate, despre lipsa unui statut acordat cercetătorului științific în domeniul sportului, care — lucrînd pe lîngă un lot îndeobște olimpic — nu are practic nici un drept, neavînd «subiecții» la dispoziție decît atunci cînd antrenorii acceptă (sau nu...) să-i lase să lucreze. Există în toată această poveste o anomalie, pe care conducerea cen- *rului a sesizat-o forului tutelar*, C.N.E.F.S., dar a cărei rezolvare întîrzie oarecum nejustifi- cat. Așadar, se înființează un centru pentru cercetare științifică, se cheltuiesc niște bani și se anunță — *oficial* — că studiul științific, modern, va fi chemat să ajute performanța în sine, să optimizeze procesul de pregătire, să întregească experiența unor practicieni recunoscuți. Toate aceste intenții rămîn însă numai pe hîrtie, de vreme ce cercetarea științifică de resort nu se bucură de nici un statut, beneficiarii ei — respectiv federațiile — aplicînd foarte rar, și atunci post factum, observațiile unui studiu practic făcut pe apucate.

Profesorul Iliuță îmi spunea că investigațiile *sale asupra lotului de box l-au condus la con*cluzia că avem un potențial biologic excelent, un tineret talentat și vital, ale cărui posibilități sportive nu sînt — în cazul în speță — fructificate la maximum. *Tot el îmi explica*, argumentat, că lipsa autorității administrative și organizatorice a cercetării în privința intervenției operative subminează bunele rezultate, prelungind de fapt o mentalitate care mai dăinuie pe ici, pe colo în sportul românesc, și de care mulți alții s-au dezis.

Pentru a arăta că la vară nu va fi atît de cald, am să scriu că, împotriva rezultatelor practice și chiar a rațiunii cercetării, federația de box a renunțat la serviciile lui Gheorghe Iliuță și că, *în mare, cercetarea efectuată la centru* nu-și atinge scopul final, ea limitîndu-se la o serie de comunicări pe care de regulă nu le citește nimeni.

Uneori receptivă la idei noi, conducerea C.N.E.F.S. este rugată să citească și comunicările centrului și chiar acest articol, pentru că nu-i normal — și nici rentabil — ca munca asiduă a unui colectiv tînăr și talentat să nu se materializeze pînă la capăt.

OVIDIU NEGOIȚĂ ■

raportăm cu mîndrie că întreaga organizație u.t.c. cunoaște la perfecție valea prahovei

Circulă nu de puțin timp și de foarte multe ori cu urmări nefaste expresia, «În ciuda realizărilor obținute mai avem și lipsuri», expresie care este urmată de niște angajamente care la următoarele ședințe sînt din nou trecute la capitolul lipsuri și așa mai departe. Că a-ți lipsi o mînă este o lipsă, este dureros dar normal; că oameni fiind sîntem supuși greșelii, este la fel de normal. *De aceea cred că expresia ca atare* «Da, mai avem și lipsuri» nu trebuie blamată aprioric, ci trebuie să încercăm să-i aflăm nu atît originea, ci mai ales să-i surprindem în unele împrejurări caracterul nociv. Pentru că dacă n-o vom judeca la adevărata valoare, dacă n-o vom încadra în niște limite precise, pe măsura anului 1974, în țara care se află, și această țară este România socialistă, vom ajunge în situația (dacă nu cumva pe alocuri s-a ajuns) ca unii, și ceea ce este grav, *tineri, să-și facă din lipsurile existente o realizare* și să creadă că au simț autocritic și că de fapt a avea lipsuri este chiar o mîndrie. Dincolo de orice fel de speculații trebuie înțeles că important nu este să avem lipsuri, ci esențial este să muncim în așa fel încît să nu avem lipsuri, să muncim de o asemenea manieră încît din dările de seamă să lipsească acest nedorit capitol, iar munca noastră să fie într-atît de utilă acestei țări încît vorbele de acest gen să nu-și mai aibă acoperire în fapte.

Această generoasă idee care în cel mai scurt timp trebuie, folosind și eu cuvintele consacrate, *tradusă în viață* a fost clar și precis formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recentele sale întîlniri cu reprezentanți ai Uniunii Tineretului Comunist.

Stan Nicolae, director al Tehnic clubului din sectorul 5, ocupă această funcție din decembrie 1973, fiind înainte secretar cu probleme economice al sectorului de care vorbeam. Anterior, la seral, și-a făcut liceul și apoi o școală tehnică de construcții de mașini, a trecut, și nu fără folos, un an *și pe la Academia «Ștefan Gheorghiu»*, a lucrat în producție timp de 11 ani atît la o cooperativă, «Tehnometalica», cît și la Fabrica «Flamura roșie». A fost sudor, apoi tehnician și în ziua în care a fost promovat la sector a luat tramvaiul 12, s-a dat jos la stația Caporal Luică, a străbătut cîteva străzi micuțe, a bătut la poartă unde stau părinții săi și după ce a pus haina pe scaun și-a anunțat părinții în felul următor: «Tu, tată, n-ai fost membru de partid, tu, mamă, ai fost și ești casnică, dar uite că acum amîndoi trebuie să fiți fericiți că și eu, al cincilea copil al vostru, nu numai că sînt membru *de partid, dar sînt și activist». În timp ce-mi* povestește aceste lucruri stă în biroul său de director al Tehnic clubului, ridică receptorul și spune unui tovarăș, rămas neidentificat, cuvintele: «Da, a plecat. Va reveni curînd pentru că singur nu poate căra stema. Dar este un om de cuvînt și s-ar putea să nu avem surprize».

Acceptă cu destul de mare ușurință Stan Nicolae să discutăm despre lipsuri, să discutăm *despre formula* ca atare, dar *îmi sesizează* faptul că uneori li se pretinde să aibă lipsuri. Există, nu-i un secret pentru nimeni, o formularistică a dărilor de seamă, un mod dăunător de a cere dări de seamă care după 5-6 pagini de realizări trebuie să aibă parcă fatal și alte cîteva pagini de lipsuri. Aici, la Tehnic club, unde postul său poate să pară nepotrivit (legătura dintre economie și arta nu este una facilă), Stan Nicolae avînd în vedere antecedentele sale în munca productivă, se ocupă competent de cercurile arte și meserii, croitorie și carting-auto, adică lucruri cu un pronunțat caracter tehnic. În ceea ce privește cercul de croitorie trebuie spus că acolo activează un fost membru al Academiei române de croitorie al cărui recent vis este acela de a învăța copii de 5-15 ani să-și facă singuri rochițe și pantaloni, cu alte cuvinte să-și pună părinții în situația ca banii ce ar fi trebuit dați la croitor să fie folosiți în alt fel și cu mai mare eficiență. Stan Nicolae îmi mai spunea că tineretul sectorului 5 a încetat să mai iubească tangoul, foxul, rockul, deși după părerea sa tangoul «Mambo Espana», bazat pe suflători și pe trombon, are o linie melodică frumoasă. Discuția despre lipsuri continuă în sensul celor enunțate la începutul materialului, aflu că instituția dispune de un țambal de concert care a costat 6 000 de lei, e nou și stă în magazie pentru că nimeni nu știe să cînte la el. Foarte ușor, mi se spune, s-a renunțat la cercul inovatorilor și acest lucru este cu atît mai grav cu cît la acesta ar dori să participe foarte mulți tineri. Dealtfel, în *sectorul 5* locuiește elevul care relativ recent a cîștigat Medalia de aur la Tokyo pentru «detector de gaze în subteran». Același elev, departe deocamdată de o activitate organizată, se gîndește cu inteligența și tinerețea sa la o altă chestiune de o mare importanță economică: depistarea pierderilor de gaze cu ajutorul unui aparat fără a se sparge asfaltul, așa cum se procedează frecvent și dăunător. *Datorită faptului* că așa cum spuneam uneori sectorul cere organizațiilor U.T.C. din subordine să aibă lipsuri, se *ajunge uneori* și la situații de domeniul absurdului. De pildă, «o lipsă» era aceea că femeile de serviciu ale clubului umblau cu halate peticite și foarte puțin aspectuoase. Regulamentele în vigoare prevăd că aceste halate pot fi schimbate doar la trei ani și pentru a nu raporta acest lucru ca fiind o lipsă, Stan Nicolae a avut o idee care dincolo de tenta ei umoristică are și foarte multă omenie: a vorbit cu regizorul care a montat piesa «Rica Eremia» de Paul Everac, despre care aud că este militantă și pentru tineret, ca în distribuție 3 sau 4 actori să aibă halate. Piesa s-a încheiat cu succes, halatele au rămas, iar acum femeile de serviciu te întîmpină de la intrare într-o ținută decentă și civilizată. Cu titlu informativ anunț că la cercul de croitorie sînt înscriși optsprezece femei și doi bărbați, unul fiind mecanic șef la Uzinele «Republica», iar celălalt electrician și că prima operație care se efectuează în cadrul cercului este împunsul cu acul. *«Dramatică mi se pare situația pionierului* cînd iese din pionierat. Pînă atunci avea o splendidă Casă a pionierului, avea deci un cadru organizat pentru folosirea timpului său liber, dar o dată depășind vîrsta de 14 ani iese automat din cadrul ce i-a devenit familiar și casele de cultură, inclusiv a noastră, nu au de fiecare dată cercuri sau activități care să le solicite vîrsta lor fragedă. Aici, desigur, trebuie să mai facem ceva și aceasta este o lipsă reală și cred că vom face cu adevărat ceva și vom reuși *în curînd să nu mai* avem lipsuri nici reale și nici imaginare».

Sînt convins de afirmațiile lui Stan Nicolae *pentru* că atunci cînd discuția a alunecat în mod firesc pe panta unor mărturisiri care se nasc între oameni apropiați ca vîrstă am aflat că tatăl său a lucrat în comerț ca ospătar, dar văzînd marile nereguli existente, penuria inițiativei ca și falsitatea sloganului «Nu primim bacșiș», și-a cerut ieșirea din această sferă «de activitate» și s-a încadrat tipograf la «13 Decembrie», a lucrat acolo zece ani și în prezent este pensionar, tată a cinci copii, cum spuneam, inclusiv al unuia *Nicolae*, care *nu dorește în nici un* caz să persevereze pe drumul acela pe care «Da, tovarăși, mai avem și lipsuri» sună ca o realizare și încă una de seamă. Cu aceste cuvinte sacramentale se încheie și toate dările de seamă ale organizației U.T.C. de la Fabrica «Adesgo». Acolo lucrează peste 500 de tineri uteciști care își îndeplinesc în mod exemplar sarcinile de plan, ies din schimb și apoi fac muncă patriotică la Parcul Tineretului și nu de puține ori lucrează și duminicile. Aceasta pentru că fabrica își extinde capacitatea de producție, dar propunîndu-și să realizeze cincinalul în trei ani și unsprezece luni folosește la maximum spațiul de producție existent. În aceste condiții vara, în secții, căldura ajunge chiar și la 47 de grade, fără îndoială nimeni nu lucrează gol, sisteme de ventilație nu există, planul în acele luni nu se face și deci atunci cînd peste întregul oraș odată cu tristețea coboară și frigul, tinerii uteciști de la «Adesgo» muncesc mai mult și muncesc, cum spuneam, exemplar. În aceste condiții, desigur, este foarte greu de crezut că există lipsuri esențiale și te prin*de mirarea că totuși dările de seamă cuprind* cîteva pagini care încep cu cuvintele atît de mult pomenite. Chiar dacă repet că de la sectoarele U.T.C. nu de puține ori vin indicații de genul «Căutați-vă serios lipsurile», faptul ca atare trebuie reținut și subliniat, abdicat cît mai grabnic cu putință. Dealtfel, secretara U.T.C. de la «Adesgo», plîngîndu-se de activitatea unui tovarăș de la sector, îmi spunea că exasperată la un moment dat de frecventele sale întrebări «Chiar nu mai aveți lipsuri?» i-a răspuns: «Nu credeți că este mai bine tovarășu' să veniți în hala unde acuma sînt 47 de grade și să stați cîteva ore?» Tovarășu' nu a stat, dar muncitorii de la «Adesgo», în mare majoritate fiind de fapt tinere fete, au stat, vor sta și în această vară și nu puține vor ieși de acolo chiar și la pensie. Dar trecînd dincolo de aceste lucruri condamnabile am întrebat-o totuși de ce acceptă cu atîta ușurință să redacteze dări de seamă în care nu crede, care nu conving pe nimeni și care, fără îndoială, sînt plictisitoare și neavenite. Mi s-a dat un răspuns care nu este *unul de esență, totuși este un răspuns a cărui* principală calitate este cinstea: «Participăm des la schimburi de experiență unde auzim pe alții de la fabrici din sector vorbind cursiv și umflat *despre ce au făcut, despre ce au realizat și despre* ce vor realiza în următoarele zile și luni. Ni se face jenă și atunci simțim nevoia ca lucruri minore în ultimă instanță să le declarăm lipsuri, să ne facem autocritica, cum se mai spune. Știu precis că în ceea ce privește ventilația, rolul organizației noastre U.T.C. nu este acela de a deschide geamurile pentru a veni răcoarea, ci este chiar acela de a realiza sisteme de ventilație cu mijloace proprii. Dealtfel, am și făcut ceva în acest sens, dar nu am făcut totul, și aceasta este într-adevăr o lipsă cu care nu intenționez în nici un caz să mă mîndresc. Noi am dori însă să fim mai mult înțeleși, aș merge pînă într-acolo încît să afirm că trebuie să fim și iubiți, chiar și de întreprindere din cauza căreia ne sacrificăm uneori zilele libere. Vedeți, foarte multe dintre fete sînt tinere. Unele vin de la țară, sînt singure, nu au reușit încă să-și facă prieteni sau prietene. Dealtfel, în luna aceasta e mai trist ca oricînd: *băieții au plecat la armată* și pe fetele ieșite din schimbul II nu mai are cine să le aștepte la poartă. Mai greu se acomodează tinerii noștri cu schimbul III. Unii dintre ei nu se acomodează cu acest lucru pentru că nu au deprinderi de muncă, ori după părerea mea acestea trebuie formate încă de la grădiniță. Alți tineri văzînd faptul îmbucurător că în această țară există peste tot locuri de muncă, socotesc că este cazul ca la primele greutăți întîmpinate la «Adesgo» să se transfere în altă parte. După cum vedeți, nu mă feresc să vă spun că avem lipsuri cu adevărat, mi-ați propus o discuție în *care îmi dau seama că ne-am obișnuit* cu adevărat să avem lipsuri, îmi propun în mod cinstit și concret să înțeleg temeinicia afirmațiilor secretarului general al partidului și împreună cu toată organizația noastră să continuăm să muncim, să trăim decent și civilizat, să ajungem la situația în care cu sau fără dări de seamă să ne simțim cît mai aproape de ceea ce îndeobște se numește perfecțiune. Dealtfel, în luna trecută, am avut doar 32 de absențe nemotivate, iar fetele care au fost în această *situație au venit cu niște* pretexte atît de puerile, încît a trebuit la început să rîd și apoi să iau atitudine. A fost bolnavă *mămica, mi-a spus una dintre ele*, de pildă. Alții dintre ei se descurajează foarte ușor, se simt incapabili, le citești pe față tristețea și trebuie ca zi de zi să fii lîngă ei pînă atunci cînd pe figuri li se așterne bucuria că în opt ore și-au făcut planul, au încasat un salariu bun, și-au făcut datoria față de fabrică și, firește, față de țară. Eu am simțit o profundă *emoție alături de ele*, atunci cînd în ziua de 8 Martie pentru noi nu a fost atît Ziua femeii, ci a fost Anul nou. Ne-am îndeplinit cu alte cuvinte planul pentru întreg anul 1974».

Discuția continuă firesc, am în fața mea, cred, un secretar de U.T.C. cu toate șansele pentru a deveni model și aflu că nu întotdeauna muncitoarele de la «Adesgo» pot să meargă duminica la serviciu pentru simplul fapt că au copii și nu au cu cine să-i lase în acea zi. Dar data viitoare simțindu-se jenate își duc copilul la părinții lor sau ai soților, sau chiar la prietene și vin și muncesc și se raportează sectorului această realizare. Con*venim împreună* cu secretara Comitetului U.T.C. că Tudor Iulica este într-adevăr cea mai bună fixatoare din fabrică, mai în glumă, mai în serios, o declarăm și ca o femeie de o fidelitate exemplară, convenim că datorită inițiativei «Prietenul noului angajat» în fabrică există cîțiva prieteni de profesie, adică oameni ca Florica Oberst, Ferezan Niculina, Stanciu Florica, adică femei care pe lîngă faptul că stăpînesc foarte bine meseria au și tact pedagogic, mai convenim că deși *tovarășul Iancu Cristian s-a ocupat exem*plar de organizarea excursiilor, nu același lucru se poate spune despre Biroul de turism pentru tineret care, plin de hotărîre, consideră necesar ca săptămînă de săptămînă, tinerii de la «Adesgo» să meargă pe Valea Prahovei. Așa că, afirmația cuprinsă în titlu nu este numai ironică, ci este chiar un semnal de alarmă pentru instituția pomenită, care măcar faptul că România are 39 de județe ar trebui să-l cunoască la perfecție. Cum spuneam am convenit asupra acestor lucruri și asupra altora cum ar fi, de pildă, faptul că «la noi fetele au toate condițiile să devină *frumoase*» sau «noi încercăm să mai umplem niște goluri în munca cu tinerele fete» dar ajungem și la acel moment, sau revenim la el, acela în care înțelegem foarte bine că nu trebuie să ne obișnuim cu ideea că avem lipsuri, ci trebuie să ne mulțumim cu faptul că tineri fiind putem să fim în centrul tuturor acțiunilor ce se leagă de noi înșine, putem să întinerim întreaga țară, avem nu numai datoria, ci și puterea de a fi cu adevărat tineri. Împreună deci cu tinerele de la *exemplara fabrică «Adesgo» înțelegem că munca* unei organizații de tineret trebuie să fie concretă, adică muncă, trebuie să fie desfășurată exemplar, atît fizic cît și moral, și mai înțelegem faptul că tinerețea nu este atît o vîrstă, cît mai ales o stare de spirit, starea de spirit a unei țări în care, după cum se știe, revoluția socialistă nu s-a încheiat, ci continuă, iar cuvîntul revoluție nu poate fi conceput fără cuvîntul tineret. Și nici fără tineri.

EUGEN SECELEANU ■

reportaj tardiv

plouă la timp și bine peste nisipuri

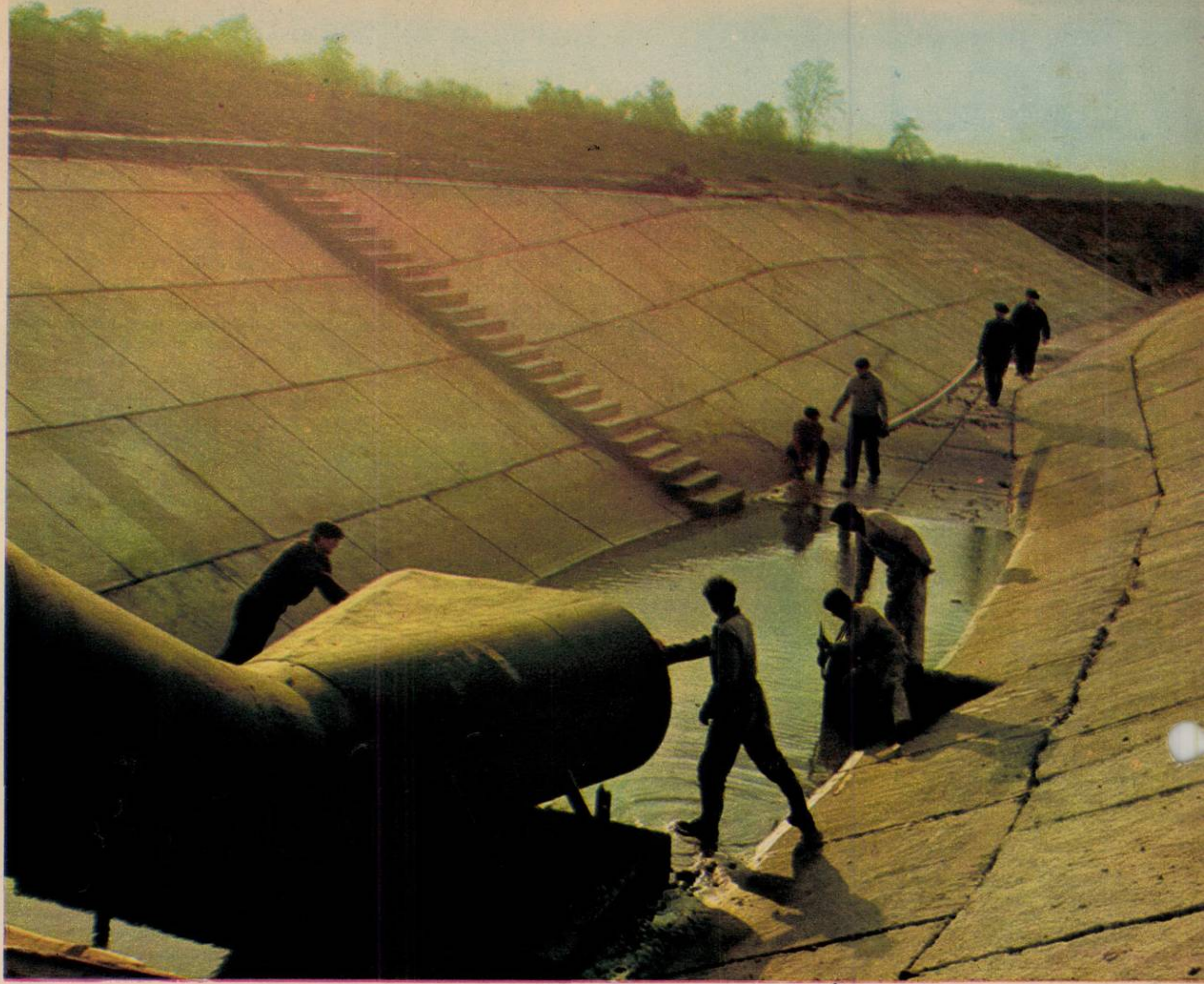

Prin aceste corsete de beton vor năvăli la comandă, mii de metri cubi de apă.

Cocorii s-au întors parcă mai repede decît în alți ani, a dat și firul ierbii, dar e de un verde cam scorojit, cam pălit de căldura asta continuă. Cerul e golit; cum se încheagă cîteva scame de nori, bate un vînt uscat, care spulberă totul. Iar pămîntul... Pămîntul cere apă, pămîntul *pretinde* apă, nu trebuie să fii specialist pentru a-ți da seama de asta, este suficient să vezi cîmpurile învolburate de praf, un praf fin, persistent,care-ți pătrunde în ochi, în nări, în haine.

Am fost în sud, în Dolj, acolo unde pămîntul e mai însetat decît oriunde, poate. Acolo unde nisipurile se întind pe zeci de mii de hectare, consecință a unui climat excesiv. Am vrut să văd, să asist la lupta frenetică, la duelul continuu ce se consumă în aceste zile în sudul Doljului, pe linia Sadova-Bechetu-Dăbuleni, și mai departe, pînă spre Corabia, între secetă și om, fiindcă, se știe, nisipurile de aici n-au nimic saharian, ele au fost și sînt silite clipă de clipă să nască vegetație.

O imensă provocare a fost aruncată naturii, aici în sudul Doljului, de către oameni. Pentru aceasta, din '69 încoace, 80 000 de hectare de nisip arzător, pe suprafața cărora ochiul dezolat nu descoperea decît petice de vie, anemice cîmpuri de porumb, arbuști pitici și buruieni — astea da, pînă la orizont — au fost irigate. O lucrare ce a necesitat eforturi imense, adică investiții de ordinul miliardelor și mobilizarea tuturor energiilor județului și nu numai ale acestuia. Sursa care trebuie să asigure renașterea vegetală a acestei suprafețe este desigur Dunărea.

Iată-mă, așadar, în drum spre Sadova. Peisaj încă arid, sau în orice caz în așteptarea unor ploi, pînă acum destul de zgîrcite. Și deodată, fără ca nimic să le anunțe, la stînga și la dreapta șoselei, cîmpurile cu irigații. Cît vezi cu ochii. Cîmpuri de soia, de porumb, de grîu, plantații de viță-de-vie și de piersici. Deasupra lor, rotindu-se ca niște giruete, harnice, fără oprire — pompele aspersoare. Pînze de apă udînd îmbelșugat pămîntul. Trecem pe lîngă canale lungi de kilometri, nu le vezi capătul — prin care alearga miile de metri cubi de apă de Dunăre.

La I.A.S.-Sadova umblăm mult și bine pînă să dăm de inginerul șef Constantin Murgășanu și de tehnicianul hidro Nicolae Dicu. Caută-i. Caută-i pe cele cîteva mii de hectare irigate. Pînă la urmă îi reperăm. Sînt itineranți. De la o parcelă la alta. De la o stație de pompe la alta. Verificînd instalațiile. Să funcționeze, dacă e cazul, zi și noapte.

Cum merg treburile, adică starea culturilor e bună?

Atît cît se pot face afirmații categorice în agricultură, eu zic că e bună. Nu uitați că sîntem în al doilea an cînd obținem recolte în sistem irigat și ne-am propus 1 700 kilograme soia, 6 000 kilograme porumb boabe și 2 700 kilograme grîu — toate în medie, la hectar, firește. Asta față de trecut, adică față de acum 4-5 ani, ce înseamnă, întreb. Păi dacă înainte se obținea o medie de 700-800 kilograme secară la hectar și sub 1 000 kilograme porumb, socotiți și dumneavoastră ce înseamnă, îmi răspunde inginerul șef, care de vreo 24 de ani tot pe nisipurile astea a făcut apostolat agronomic. Sentimentul de înfrîngere care l-a însoțit, fără-ndoială, atîția ani — cînd după oricîte eforturi, nisipul nu producea decît puțin și sărac — se va transforma, este pe cale să se transforme, în exact contrariul său. Nu e vorbă în vînt și nu arunc lozinci. Sistemul de irigații Sadova-Corabia este cel mai modern, cel mai bine pus la punct din întreaga țară. Și-n cîțiva ani, grație generoaselor ape ale Dunării, aici se vor obține recolte, altădată de neconceput.

Pînă atunci să mergem mai departe și să vedem cum e gospodărită apa. Asist la un adevărat seminar. Examinator: inginerul Dumitru Vameșu de la Direcția agricolă județeană Dolj, care ne însoțește peste tot. Examinat: tehnicianul hidro Nicolae Dicu. Mai în glumă, mai în serios, tot seminar se numește. Răspunsurile vin rapide, precise, competente. Starea semănăturilor. Umiditatea solului. Funcționarea pompelor și stațiilor de pompare. Nu se miră nimeni. Precum inginerul șef, Nicolae Dicu are ani mulți de meserie în urmă.

Mai departe, la ferma 4 Ogrin. În jur, plantații de viță-de-vie pe sute de hectare. Îl cunoaștem pe inginerul Pantelimon Mateescu, șef de fermă. Care-i starea culturilor? În regulă. Toată lumea e pe cîmp, pompele funcționează, după caz, zi și noapte. Inginerul Pantelimon Mateescu — Monică, pentru intimi — deși tînăr, vorbește în cunoștință de cauză. A văzut și altele și mai și, ceea ce nu înseamnă că în această perioadă de alertă cineva, cine-o fi — *ceapist*, tehnician, inginer — își poate permite să stea cu mîinile în buzunare și să privească la cer, invocînd ploaie.

S-a pierdut obiceiul cu paparudele, apa vine pe conducte din Dunăre, oamenii știu sau încep să știe ce-i aia agricultură științifică. Iar nu sînt fraze de serviciu dacă adaug că inginerul Mateescu, beneficiind de o bursă, a fost în California mai multe luni și s-a familiarizat cu sistemele de irigații cele mai perfecționate. Încă un argument, zic eu, că în Dolj sînt tot mai mulți oameni convinși că acest județ va deveni rapid unul din marile grînare ale țării.

Mai departe, spre Dăbuleni. Și aici, toți cei implicați în bunul mers al agriculturii sînt pe cîmp. Adică tehnicienii, inginerii, muncitorii permanenți sau sezonieri — de fel din comuna care urmăresc buna funcționare a utilajelor.

Ne îmbarcăm pe șalupa «Ulmeni» — și-o luăm pe canal spre Dunăre. Cine ar putea crede că aici acum 4-5 ani erau dune, dune de nisip?

S-a săpat, s-a săpat cu cele mai moderne utilaje, cu screpere și cu drage imense. Și s-a născut canalul C.O. (zero) — în limbaj tehnic — de 11 kilometri, principala arteră de alimentare cu apă a sistemului de irigații Sadova-Corabia.

Șalupa saltă pe valuri, îi cam saltă și piulițele și șuruburile, chit că e construită în 1965, e seară, a fost o zi trepidantă, numai nervi, numai tensiune, 500 de dăbuleni sînt mobilizați la irigații permanent. Mai aflu ca anul trecut s-au obținut de pe cele 8 000 hectare irigate ale C.A.P.-ului în medie 2 800 kilograme grîu și 3 200 kilograme porumb la hectar, și văd pîlcuri de oa[illegible] desenîndu-se pe cîmpia fără de sfîrșit, veghi[illegible] aspersoare. Și-l mai surprind ațipind pe inginerul Dumitru Staicu, președintele C.A.P.-Dăbuleni, care de vreo 14 ore, adică din zori, tot pe cîmp s-a aflat. «Dar să știți că am auzit tot ce ați discutat!», ne anunță după cele cîteva minute de picoteală.

Arșița s-a mai domolit, pompele se rotesc

Fotografii de VASILE MOLDOVAN ■

Ploile Doljului. Ploi născute din voința celor de aici de a înfrînge nisipul și arșița.

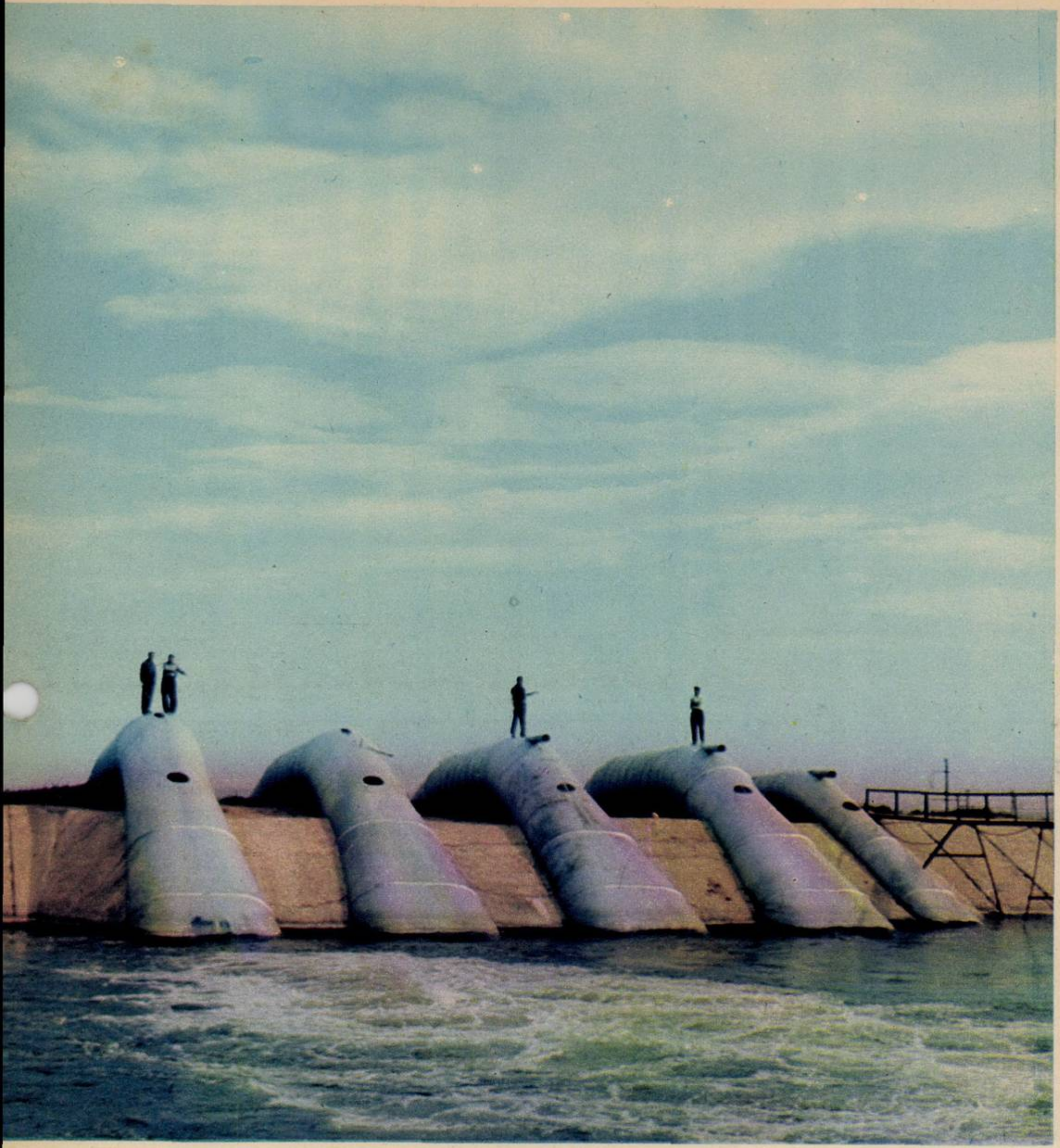

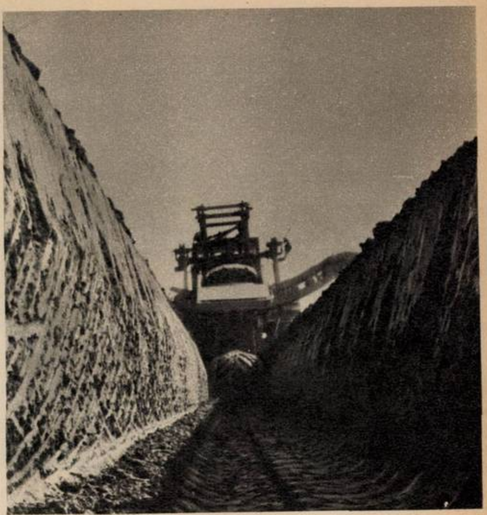

Drum liber pentru argumentul esențial al oricărui optimism în materie de agricultură: apa.

Arterele însetate ale uriașului sistem Sadova-Corabia absorb fără-ncetare apă de Dunăre în cantități ce echivalează cu debitul unor rîuri deloc neglijabile.

Piatră lîngă piatră. Și peste piatră, apă... (Lucrări de dalare a unui mare canal de irigații.)

ră încetare, împrăștiind o perdea uniformă de covarășul inginer îmi arată lacul Potelu — ica fostul lac Potelu, unde dînsul a plantat rimul porumb și unde s-au obținut recoltele iute — 5 000-6 000 kilograme porumb boabe hectar.

Pentru prima oară, acum, în fapt de seară, terlocutorii mei, ingineri, tehnicieni sau rani din Dăbuleni, îmi par mai relaxați. Nici o efecțiune. Umiditatea solului acceptabilă. Ploa-, ploaia îmbelșugată care de zile în șir cade este nisipurile Doljului este asigurată. Ploaie eclanșată după voința acestor oameni, ploaie ăscută din dorința lor de a supune nisipurile ebele, nisipuri de pe acuma învinse.

MIHAI HETCO ■

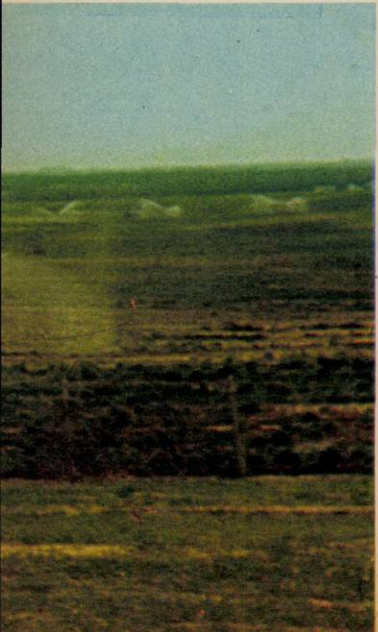

Apă și electricitate puse în slujba recoltelor sigure și abundente.

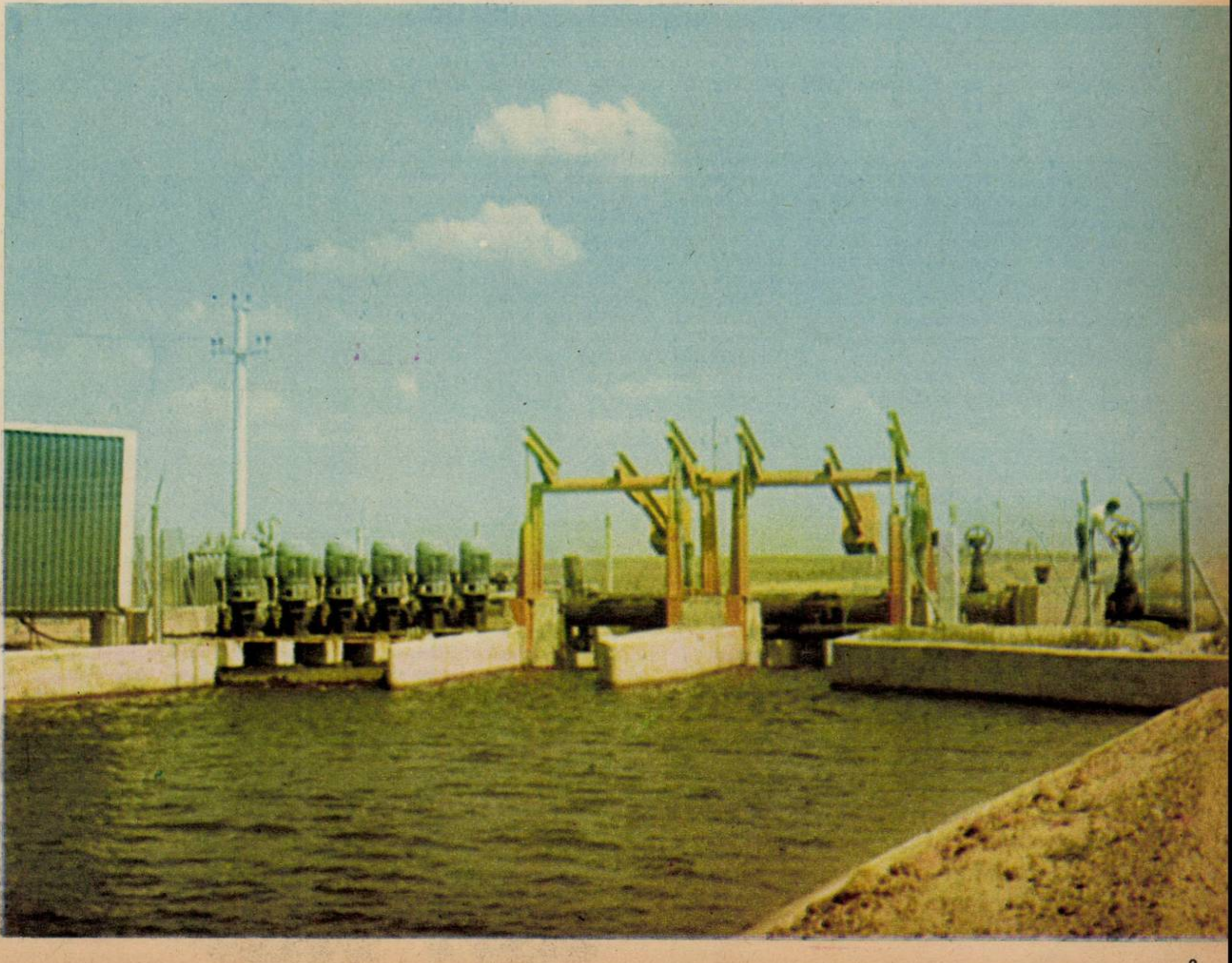

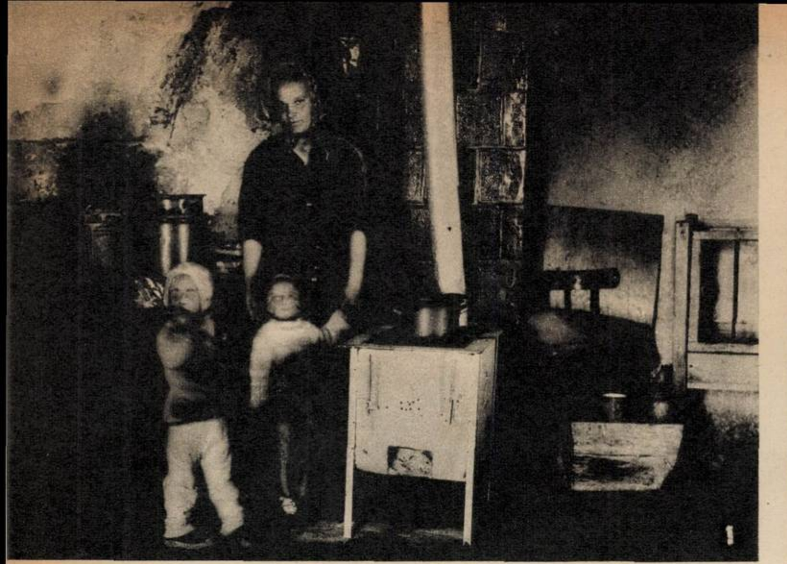

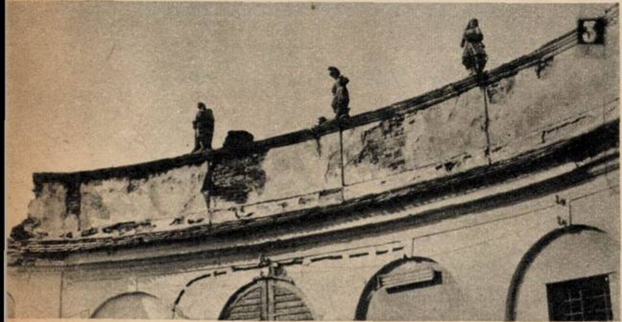

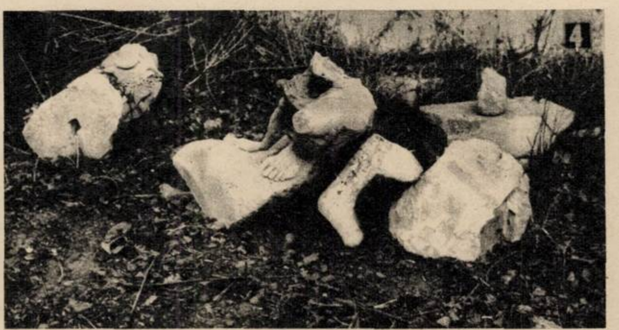

n-aveți un stăpîn pentru un castel în plus?

Vești de la Bonțida, de la faimosul castel din apropierea Clujului, a cărui construcție a început în secolul XV și care, după meșteșugite transformări, a devenit un manual viu al istoriei arhitecturii transilvănene, de la gotic la neoclasicism. Castel vestit, așadar, pentru arhitectura sa, dar și pentru galeria de sculpturi baroc, în aer liber — cea mai frumoasă din țară, citată în manualele de specialitate — și pentru parcul de 400 hectare, adevărat monument al naturii.

Și care sînt veștile? În pavilionul de oaspeți al contelui Banffy s-a mutat familia Iuliu Lăcătuș, soț, soție, opt copii. N-au fost invitați de conte, care a răposat întru Domnul și care, dealtfel, după cum prea bine se știe, nici nu mai era stăpînul castelului, dar n-au fost chemați nici de altcineva. Într-o noapte ei s-au înființat la castel, au spart lacătele și au pus stăpînire pe două-trei saloane. Au adus și o mașină de gătit — alimentată de atunci pînă azi cu giurgiuvele de la ferestre — un pat, cîteva scaune și copiii.

Am vorbit cu proaspeții locatari și cu secretarul comitetului executiv al consiliului popular, Vasile Deac. Mi s-a explicat că e vorba de o soluție temporară: în toamnă oamenii se vor muta în casa ce și-o construiesc în sat; le mai trebuie trei saci de ciment, dar asta se aranjează...

— Ce să fi făcut? — se întreabă tovarășul Deac. Era iarnă, oamenii erau necăjiți. Desigur, puteam să-i alungăm prin mijloace legale, dar nu ne-a lăsat inima. Și apoi erau și copiii...

Îl înțelegem. Dar castelul, cu el cum rămîne? De fapt nu familia Lăcătuș e de vină, ci faptul că, oricît ar părea de curios, castelul n-are stăpîn. De aci se trag toate.

Iată și altă dandana. Astă-iarnă opt copii s-au urcat pe zidurile manejului și s-au distrat aruncînd în curte statuile la care a migălit, cu secole în urmă, faimosul sculptor austriac Johann Nachtigal. Distracția a reușit: majoritatea statuilor s-au făcut zob. Au rămas doar cîteva, care acum cîteva zile au fost transportate în siguranță de către cercetători de la Muzeul de istorie a Transilvaniei.

Este adevărat, acum cîțiva ani s-au cheltuit cîteva milioane de lei pentru repararea acoperișului castelului și totul părea că merge strună. Pentru ca azi...

Tovarășul Deac ne roagă: «Scrieți la revistă, poate se va găsi un beneficiar. Noi, consiliul, sîntem mici. Nu putem face nimic».

La Cluj am auzit zvon că Oficiul județean de turism ar fi interesat...

— Alo! Tovarășul director Prodan? Este adevărat că dv. veți prelua castelul de la Bonțida?

— Nici pomeneală, tovarășe.

Atunci, probabil, Comitetul județean de cultură și educația socialistă Cluj ne va da vești bune... Nici tovarășul vicepreședinte Vasile Chirteș nu ne poate spune nimic îmbucurător: «Se duc discuții, dar nu a ieșit nimic concret pînă în prezent».

Poate sînt prea multe castele în Transilvania și nu mai avem ce face cu ele?

— Și totuși, cîte nu s-ar putea face la Bonțida — oftează Paul Gyulay, muzeograf principal la Muzeul de istorie a Transilvaniei. Gîndiți-vă, este vorba de cel mai mare castel din Transilvania, o bijuterie arhitectonică. De ce nu s-ar înființa aici o casă de creație combinată cu un muzeu, așa cum am propus noi? S-ar putea ține aci și seminarii de vară pentru specialiști din țară și străinătate, în genul celor de la Sinaia. Și tot aci muzeele din Cluj ar prezenta acele exponate pentru care nu mai au loc în oraș, s-ar putea instala o bibliotecă etc. Eu aș vedea Bonțida ca un fel de posesiune comună a scriitorilor, pictorilor și muzicienilor, un lăcaș al culturii patronat fie de Universitatea din Cluj, fie de filiala Academiei Republicii Socialiste România, fie de uniuni de creație, fie de Ministerul Educației și Învățămîntului – dar nu pentru ca să transforme castelul în azil de bătrîni sau în școală pentru arierați mintali! Există, firește, și alte soluții, care să țină seama de factorul economic. În orice caz, dacă va continua să rămînă fără stăpîn, castelul — chiar și cu acoperișul cel nou — tot se va degrada iremediabil. Chiar pe nimeni să nu intereseze această situație?

Deocamdată, se pare că așa stau lucrurile. Stăpîn o fi existînd pe hîrtie, dar la Bonțida nu se vede. Și ce te faci că peste cîteva luni se va muta de acolo și familia Lăcătuș cu cei opt copii... Atunci acolo nu vor rămîne decît umbra contelui Banffy, paznicul de noapte și ciorile. Să nu fim însă pesimiști. Poate pînă atunci se va găsi un stăpîn pentru un castel în plus.

LIONEL NIȚESCU ■

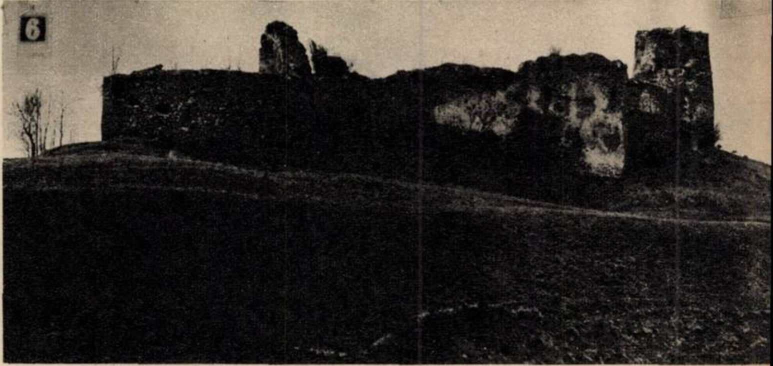

Fotografii: **FERENC CZOMAFAY** ■

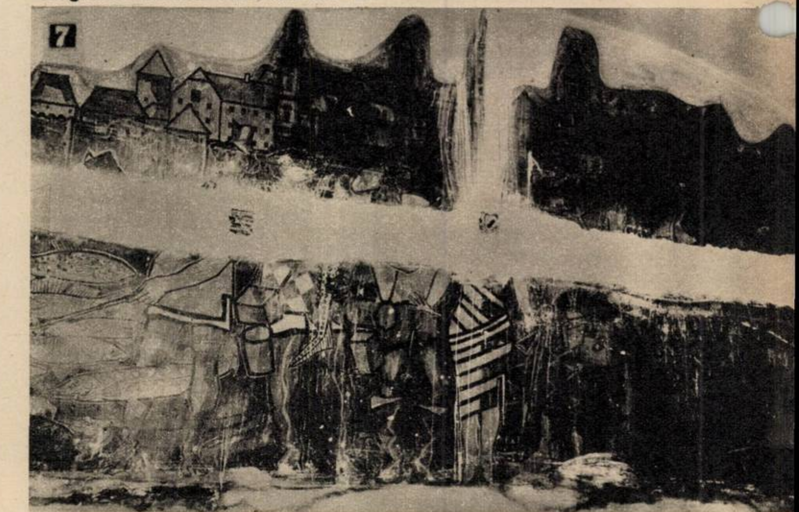

1, 2. Nu s-ar spune, dar vă aflați, prin mijlocirea fotografiilor alăturate, în castelul Bonțida, ediție 1974, la etajul întîi, în saloanele cîndva rezervate oaspeților contelui Banffy.

3, 4, 5. Johann Nachtigal a trudit la aceste statui cu secole în urmă, ele și-au cîștigat drept de cetate în manualele de istoria barocului și apoi s-au făcut zob în curtea castelului... Ceea ce n-au reușit intemperiile și războaiele au izbutit cîțiva puști care deunăzi s-au urcat pe zidurile fostului manej al castelului fără stăpîn. Ei s-au distrat împingînd statuile de pe soclu și proiectîndu-le pe caldarîm. Să mori de rîs nu altceva. Portar era, dar numai de noapte, iar isprava s-a petrecut ziua în amiaza mare. Așa că totul e în regulă.

6. O cetate fără stăpîn este și cea de la Bologa. Datînd din secolul XIII, această fortăreață medievală a intrat în stăpînirea lui Mircea cel Bătrîn prin tratatul încheiat cu Sigismund. Este una din cele mai vechi posesiuni din Transilvania ale unui domn din Țara Românească. Apoi a trecut sub stăpînirea principilor transilvăneni, devenind o poartă de apărare în calea turcilor. A biruit vremurile pînă în 1961, cînd vremurile au biruit-o: vîntul a luat și ultimul acoperiș.

Peste cîțiva ani, dacă nu se va face nimic, nu vor mai rămîne nici zidurile. Și totuși cetatea nu se află decît la un kilometru depărtare de șoseaua națională Cluj-Oradea, într-o zonă turistică; prin preajmă se găsesc păduri, curg apele Crișului Repede... Nu s-ar putea amenaja ai un punct turistic? Ceea ce-i lipsește cetății nu e numai acoperișul, interesul.

7. O soartă vitregă au – cîteodată – nu numai creațiile artistice ale tr cutului, ci și cele ale prezentului. Cu ani în urmă pictorul clujean Zolt Kovacs, fost rector al Institutului de arte maghiar din Cluj, a exec tat o pictură murală pentru restaurantul «Ursus», înfățișînd ob ceiuri și tradiții populare din Transilvania. Lucrarea, realizată pr concurs sub egida Uniunii artiștilor plastici, i-a adus titlul de artist emeri

Acum cîtăva vreme restaurantul clujean a fost renovat și electricien au tras conductele pe traseul pe care-l puteți admira în fotografie. Me terii au lucrat după capul lor, n-au întrebat pe nimeni, iar mai-marii d la I.A.P.L. n-au părut nici ei prea emoționați: calculaseră că, oricum «pictura s-a amortizat» în decursul anilor. Bineînțeles, după isprav electricienilor, din pictură n-a mai rămas nimic și acum un frumos tap acoperă locul faptei. Conform proiectului.

Am zgîndărit cenușa acestei afaceri doar în scop profilactic, pentr viitor. Să nu care cumva să se repete o afacere asemănătoare în alt co al țării.

Tovarăși, înainte de a bate cuie sau a instala o conductă pe o fresc un desen, o pictură murală, mai bine întrebați! Întrebarea moarte n-are

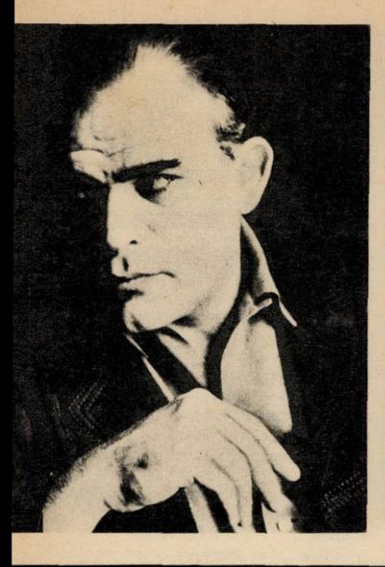

să fixezi o imagine esențială și concludentă a timpului în care trăiești

iviu Ciulei născut la București, la 7 iunie 1923. Studii paralele de arhitectură și de arta actorului, absolvent onservatorului de muzică și artă dramatică (1946) și al Facultății de arhitectură (1949). A început să lucreze eatrul Odeon, iar din 1948 la teatrul Bulandra (pe atunci Municipal). A determinat un reviriment în scenografie, ribuind la nașterea și maturizarea unei școli naționale moderne. Concepțiile lui despre teatru au evoluat me- Ciulei explorînd din ce în ce mai profund resursele unei teatralități complexe. Printre cele mai izbutite creații zate în decursul anilor: «Cum vă place» (Shakespeare); «Clipe de viață» (Sarovan — 1965); «Un tramvai it dorință» (Tennessee Williams — 1966); «Moartea lui Danton» (Büchner — 1966); «Procesul Horia» in — 1967); «Macbeth» (1968); «Leonce și Lena» (Büchner — 1970); «Play Strindberg» (Dürrenmat — scrisoare pierdută» (1972). A realizat scenografia a numeroase spectacole. A regizat filmele: «Erupția» Valurile Dunării» (1960), «Pădurea spînzuraților» (1965), ultimul distins la Festivalul internațional de la nes (Ediția 1965) cu premiul pentru regie. A interpretat roluri în teatru și în filme, a semnat decoruri pentru matografie. În perioada 1963-1972 a fost directorul teatrului «Lucia Sturdza Bulandra», timp în care teatrul reștean a obținut numeroase succese în țară și peste hotare. În 1967, 1968, 1970 și 1972 Ciulei a fost invitat ătre o serie de teatre din R.F. Germania pentru care a pus în scenă: «Moartea lui Danton», «Cum vă place», cbeth», «Richard al II-lea», «Pescărușul», «Volpone», «Macbet» de Eugen Ionescu, «Opera de trei parale». 74 a montat pentru «Arena Stage» din Washington, «Leonce și Lena».

Aproape nimic din ceea ce înseamnă teatru i e străin. Ciulei e, cum se spune, un om de tru, rodul potrivelii atîtor calități greu de centrat în limitele unei singure personalități. diază actoria cu Marioara Voiculescu la vîrsta 16 ani. la lecții de punere în scenă cu Ion Sava, care se gîndește și azi cu emoție, afecțiune, nă. Vreme îndelungată este asistentul Mariet- Sadova. *«Meseria de scenograf am furat-o. Poate lte din cîte știu despre teatru mi le-am însușit acest procedeu urît și nobil în același timp».* ptat își înțelege rostul. *«Să fixezi, conștient inconștient, o imagine esențială și concludentă mpului în care trăiești sau măcar a unei frac- i din acest timp. Acesta este țelul. Nu pot ne că mi-a fost limpede de la început. Nu știu de cîte ori am reușit».*

i e de părere că teatrul mondial traver- perioadă de foarte interesante căutări, erminate de lumea noastră în schimbare. Se ce de la civilizația burgheză și creștină la ilizația socialistă și atee. Ruptura vizibilă în npul societății traversează, firește, și cîmpul ei. Uneori sensibilitatea artistică înregistrează ma cutremurele care se vor produce în țiul istoriei. *«Reorganizarea istorico-econo- co-socială a lumii — dominantă pentru veacul tru — se reflectă în perimetrul artelor. Civiliza- nouă — artă nouă, arta oricărei civilizații noi, e revoluție în artă, începe prin întoarcere orme fundamentale, și continuă cu descoperirea ptată, odată cu dezvoltarea societății, a unor dalități corespunzătoare de expresie. Semne de oarcere înapoi, semne de ruptură care exprimă în nul artelor începutul reorganizării istorico- nomico-sociale a lumii au fost numeroase cam o sută de ani încoace. Întoarcerea la arta tractă (arta tuturor civilizațiilor noi a fost la eput abstractă), la arta neagră, la arta rupestră, oarcerea teatrului la dialogul dionisiac, întoar- ea la artele naționale, Picasso, Brâncuși, Moore, e, sînt semne de discontinuitate și de reconsti- e. Trăim în perioada întrepătrunderii artei erate de către civilizația care moare cu arta ă. Civilizația nouă și arta nouă au aceeași vîrstă, are secțiune a artei evoluînd cu viteze diferite, cifice. Astfel, arhitectura nouă, grație desco- irilor științifice și funcțiilor ei sociale, e bine stituită. Teatrul însă, arta de sinteză, depinzînd stadiul celorlalte arte, e neîmplinit în vremea stră. Dependența lui de literatură e alt factor încetinire. Teatrul evoluează lent. Artă de inter- tare și de reinterpretare, hrănindu-se și din aurul dramaturgiei universale, teatrul stă cu ochi întors încă spre trecut. Reușește deocam- ă destul de puțin să fie pentru omul de azi ceea r trebui să fie. Dramaturgia mondială și autoh- ă deopotrivă».* Ciulei nu afirmă criza teatru- ci un fenomen rezultat din corelația artă- ietate. *«Teatrul nu e în criză. În vremea noastră oacă teatru mult de tot, cum nu s-a jucat nicio- ă. În momentele de tensiune socială și economică ea vine mai mult la teatru decît în perioadele de lmie. Omul speră să găsească în teatru o justi- re pentru efortul lui. Lumea e însă nemulțu- ă, numeroase spectacole fiind ancorate în trecut, în modele reprezentînd structuri vechi, sclerozate, ori în realitatea superficială, derizorie».* De aceea, teatrul îndrăznește puțin, descoperă puțin, revelează puțin, se mulțumește să umple bine tipare vechi, rareori se urnește din loc și dezbate probleme care interesează lumea de azi. *«Teatrul se găsește în momentul A al epocii acesteia sau poate a trecut spre momentul B. Deocamdată, teatrul care se face azi îl împart în două categorii: bun și important. Bun poate fi și spectacolul realizat după tipicul anului 1930. Nu este însă important. Numai opera de artă sau spectacolul care mă ajută să înțeleg odată mai mult condiția existenței noastre într-un timp determinat istoric și social sînt importante».* Ciulei e preocupat să facă un teatru viu, percutant, neliniștitor, bazat pe întregul limbaj al teatrului, care să țină conștiințele treze cu evidențe pilduitoare. *«În teatru poți fi obsedat de meserie, de estetică, de ritmuri, de emotivitate, de transmiterea unei idei. Oricare dintre acestea nu e suficientă. Cînd nu se unesc și nu se convertesc într-o imagine pregnantă, esențializatoare, se ajunge la un produs de artă de o categorie care a început să nu mă mai intereseze. Dacă se întîmplă ca eu însumi să practic o asemenea artă, atunci mă suspectez. Atunci nu concentrez în expresie imaginea unui eveniment înțeles, filtrat și esențializat artistic, atunci nu servesc dezvoltarea teatrului».* Un critic observa o constantă a gîndirii lui artistice. Obsesie sesizabilă, deopotrivă, în spectacolele cu «Sfînta Ioana», cu «Pădurea spînzuraților», cu «Horia» scrisă de Voitin cu «Azilul de noapte» etc. În toate, Ciulei s-a străduit să atragă atenția asupra capacității de eroare a individului și a societății. A individului față de societate, față de alți indivizi, a societății față de individ, față de alte societăți. Istoria, plină de argumente în acest sens, explică opțiunea lui Ciulei. *«Orice piesă poate fi judecată pe două coordonate. Adevărul și ceea ce i se opune. O piesă și un spectacol sînt cu atît mai bune, cu cît menționatul conflict e mai sincer, mai puternic».*

Crede mult în forța gnoseologică a artei. Arta modernă conține numeroase elemente pentru înțelegerea societății și a timpului. Cînd a văzut în America o sticlă de Coca-cola devenită subiect de pictură, Ciulei a înțeles leziunea morală din care s-a născut o asemenea lucrare. Această operă de artă nu susține omul, ci doar exprimă traumele sale. Astfel de lucrări au justificare, nu de așa ceva însă are nevoie omul. In arta modernă au apărut puține contraforturi pentru omul care caută în artă o serie de puncte de sprijin pierdute aiurea. *«Brâncuși,* zice Ciulei, *e un asemenea titan. Rezultatul unei culturi milenare. Unul dintre puținii artiști abstracți care esențializează pînă la punctul unde nu se mai poate adăuga nimic. Brâncuși a saturat ideea prin operă».*

Fiecare regizor are teoriile lui. Experiența l-a condus pe Ciulei la niște sinteze personale. La confecționarea unor instrumente proprii pentru stabilirea dimensiunilor și forței unei piese de teatru. Instrumente folositoare numai lui: *«Noi, regizorii, reproducem cu înțelegerea noastră dictată de timp și de limite personale. Într-o operă există o infinitate de opere. De aceea, vedem atîția Hamleți, viziuni fidele sau mai puțin fidele în raport cu ideea generală de Hamlet. Noi îl trădăm pe autor cu cele mai bune intenții. Viziunea lui a fost cu siguranță alta decît a noastră. Simt viziunea autorului, o simt cu limitele inevitabile care apar totdeauna la granița dintre două gîndiri. Altfel, este imposibil. Aș dori să fac un spectacol cu o piesă de Shakespeare, așa cum l-a gîndit Shakespeare. Dar nu se poate, fiindcă nici de autorii în viață nu sînt sigur cum și-au gîndit piesele. Autorii se exprimă adesea peste intențiile lor, cu cît sînt mai talentați cu atît mai mult. Acesta e și unul dintre motivele pentru care autorii își pun în genere foarte rău piesele în scenă. Reciproca e și ea valabilă, regizorii scriind piese slabe».* Cînd Ciulei pune în scenă o piesă își propune mai întîi să fie inteligibil. *«Nu cred în arta ermetică. Este necesară o pregătire din partea celui care vrea să înțeleagă arta, dar și noi trebuie să facem totul pentru a fi expliciți».* Se preocupă apoi ca imaginea spectacolului să se compună din reziduuri de situații cunoscute, recognoscibile, încît să așeze spectatorul, să-l capteze pe un teren familiar. *«Impactul dintre universul piesei și conștiința spectatorului să se petreacă pe un domeniu în care să nu se simtă străin».* Actorii trebuie stîrniți, smulși din sinea lor, însuflețiți, determinați să se miște și să vorbească astfel încît să-i impună spectatorului realitatea inventată. *«Acest lucru se face prin modalități complexe și foarte dificile. Unii actori cuprind datele piesei și datele rolului pe cale cerebrală. Alții prin intuiție. Nu știu ce e de preferat. Cred însă că actorul e bine să știe în fiecare moment ce anume face. De multe ori explici foarte bine unui actor talentat, cu toate astea are nevoie de o metaforă, de o trimitere revelatoare. În Anglia, cînd un actor își găsește personajul se spune «a găsit umbrela verde». După o anecdotă».* Ciulei e un conglomerat de vocații. Fiecare în parte ar fi putut susține o carieră. Ar fi putut fi actor, un excelent scenograf, unul dintre cei mai interesanți regizori ai teatrului contemporan. Ar fi putut fi un ingenios arhitect. E toate astea la un loc. E mai mult decît suma lor, e sinteza lor. Regretă mult abandonarea arhitecturii pentru permanența, pentru durabilitatea realizărilor ei, în comparație cu efemeritatea artei teatrale. Ca actor e disciplinat dacă regizorul e capabil. Cu Pintilie avea să realizeze cel mai bun rol al său de pînă acum în «Copiii soarelui». Cînd pune în scenă piesa în care și joacă se lasă judecat sever de către colegii săi. *«Cred mult în munca de grup, în suma de soluții coordonate de către o concepție unitară».* Ciulei apără morala scenei. *«Contrar părerilor comune, atmosfera din teatru este de înaltă ținută. Există moralitate, prietenie și colegialitate exemplare. Intervin, e drept, ambiții, susceptibilități, nu cred însă că ele atîrnă mai greu decît în celelalte meserii. Față de lumea autorilor dramatici, lumea teatrului e superioară în morala ei».*

Se duce foarte greu la teatru ca spectator. În locul unui spectacol la care nu aderă, preferă o muncă fizică istovitoare sau altceva greu de suportat. În schimb, cînd îi place e aproape incapabil să părăsească sala la sfîrsit, așa cum i s-a întîmplat cînd a văzut «Trei surori» în interpretarea teatrului MHAT. Ascensiunea oricărui teatru este în genere determinată de un animator, de un spirit coagulator, de posesorul unei mari energii spirituale, de un posedat capabil să declanșeze în oamenii teatrului o exaltare și o generozitate continue. *«Un teatru este un organism. Îi trebuie o inimă, mai puțin un creier, dacă se nimeresc amîndouă cu atît mai bine. Marii animatori au avut date foarte diferite, Streller și Tovstonogov, de pildă. Numitor comun, pasiunea și crezul absurd că lumea s-ar prăbuși fără teatru. Mi-e greu să recunosc, teatrul are însă substituenți, există mari orașe în lume lipsite de un teatru stabil, e poate absurd crezul animatorilor, e trist, dar mi se pare că lumea nu s-ar prăbuși fără teatru».* Ciulei crede în nevoia de teatru a omului, cum crede în nevoia lui de carte, de părinți, de pîine și de omenie. Suferă ori de cîte ori întîlnește opacitate față de teatru. De cîte ori un teatru decade, de cîte ori o mișcare teatrală obosește, de cîte ori teatrul se ciocnește cu neînțelegerea, cu superficialitatea.

Lucrează exigent, serios, cu o viteză de înaintare situată între extreme. Timp obișnuit de punere în scenă între 60 și 80 de repetiții dacă normele de lucru sînt respectate. Cinci ore fiecare repetiție, toată lumea prezentă și în formă, fiecare factor participant (personal artistic, tehnic sau organizatoric) să fie profesionist și punctual în rezultate. *«Cînd nu există un asemenea climat, se lungesc repetițiile, actorii devin suprasolicitați și obosiți. În teatrele noastre se lucrează uneori în ideea «lasă că merge și așa», actorii se bazează mai mult pe marele lor talent, decît pe procesul de gîndire al rolului».* Spectacolele girate de către Liviu Ciulei se impun nu prin speculații și născociri de suprafață, ci prin meditația impregnată în ele, prin judecata severă asupra existenței unite cu un val de înțelegere îngăduitoare, prin cantitatea de imaginație profundă, prin raportul subtil dozat dintre gîndire și sentiment, dintre cerebral și afectiv. De curînd, Liviu Ciulei s-a întors din Statele Unite unde la teatrul «Arena Stage» din Washington a pus în scenă «Leonce și Lena». Iată ce-au scris după premieră David Richards în «Washington Star News» din 24 martie 1974 și Clive Barnes — cronicarul teatral permanent al lui «New York Times», o zi mai tîrziu. Primul: *«Făcîndu-și debutul american, regizorul și scenograful român Liviu Ciulei se dovedește unul dintre adevăratele spirite creatoare din teatrul contemporan».* Secundul: *«Teatrul «Arena Stage» trebuie felicitat pentru tîrzia premieră a lui Büchner. Dar, în și mai mare măsură pentru faptul de a-l fi adus pentru prima oară în America pe Liviu Ciulei. Dl. Ciulei este regizor la Teatrul Bulandra din România, pe care am avut odată bucuria să-l văd la Edinburgh. D-sa este astăzi unul dintre regizorii cu cea mai bogată imaginație din lume, iar modul său direct de a gîndi, «Leonce și Lena» ca un fel de capsulă temporală care trece de la epica dezlănțuită a lui Brecht, la dezlănțuirile devenite epice ale lui Ionescu se dovedește electrizant.»* Despre alte spectacole girate de el s-au exprimat în termeni la fel de recunoscători, de mulți ani încoace, și ziarele din Franța, Uniunea Sovietică, Italia și R.F. Germania. Cei mai mari artiști de aiurea l-au învățat că meseria trebuie știută bine și uitată bine. Că trebuie s-o știi și s-o uiți. Refuză să se bazeze pe ceea ce știe, caută mereu să se sprijine pe ceea ce descoperă în sine, în jurul lui, în arta contemporană, în fiecare operă nouă de care se apropie: *«Mă urăsc atunci cînd apelez la soluții verificate».*

Liviu Ciulei e și autor de filme. *«Spre cinematograf am alunecat dintr-o aspirație neclară».* Meseria de cineast a învățat-o treptat ca actor de film, ca decorator, asistent și regizor secund. La realizări de primă mărime, Ciulei ajunge totdeauna (dovezi pe drumul său în teatrul și în cinematografie) după ce parcurge temeinic un ciclu de profesionalizare complet! Cinematografia românească a evoluat mult din punct de vedere tehnic, nu și artistic, zice. Avînd în vedere înalta ținută a artei interpretative românești, e de părere ca tocmai ea să fie așezată în fruntea filmului românesc. După cele trei filme realizate, Ciulei se dezinteresează de cinematografie. *«M-a decepționat cantitatea de pornografie din cinematografia mondială, pe de o parte, acceptarea maculaturii cinematografice de către forurile de conducere ale cinematografiei noastre și de către public uneori pe de alta. Acum aș vrea să mă întorc. Mă mobilizează speranța realizării unei mai mari opere. Șocul mi l-a dat «8 1/2» al lui Fellini și mai mult «Rubliov» al lui Tarkovschi. Filmul este poate cea mai rămasă în urmă dintre arte. Cele mai împlinite filme moderne seamănă foarte mult cu filmele de la începutul cinematografiei. Puțina dezvoltare a artei filmului în lume vine din presiunea comerțului și a pornografiei, vine din dependența lui excesivă față de literatură și de viața urbană. Ceea ce îngreuiază ancorarea sa într-o cultură națională. Cînd filmele investighează mediul rural sau istoria unui neam, capătă pregnanță, reușitele devin mai mari. Din păcate, și în aceste cazuri nu limbajul cinematografic le diferențiază, ci mediul acțiunii. Însăși împărțirea scenariilor în muzicale, polițiste, comedii, melodrame, filme politice etc. afirmă încastrarea cinematografului în dogme artificiale. Japonezii au reușit în arta filmului, delimitîndu-se, punînd accent pe peisajul lor, inspirîndu-se pentru fotografie din grafica națională. Pe aceeași cale s-a afirmat și arhitectura japoneză modernă, însă nu și teatrul japonez modern care avea să nu găsească exact filonul vechiului Kabuki sau al teatrului Nó, apte să-l nutrească».* Ciulei nu recunoaște necesitatea unor locuri de experiență pentru teatru. Posibilități de experiment da, dar nu locuri pentru așa ceva. Să existe posibilități de experimentări atunci cînd apare necesitatea.

Despre ultimul deceniu al teatrului românesc, la istoria căruia Ciulei a participat cu toate energiile și cu întreaga sa fervoare spune: *«A fost una dintre cele mai înfloritoare epoci ale sale. A devenit pentru întîia oară o artă de interes mondial. Teatrul românesc are marele avantaj că nu trăiește supliciul presiunilor comerciale, e și apt să experimenteze. De multe ori, știind că fiecare dintre noi a realizat și lucruri mai puțin valoroase, n-am apreciat cum se cuvine nici performanțele. N-au știut să ne scoatem într-un meritat relief nici în țară, nici peste hotare. Poate n-am avut nici armele necesare publicității, poate cei care le-au avut nu le-au folosit cum s-ar fi cuvenit. Doresc pentru cultura românească și pentru publicul românesc să continue ascensiunea teatrului nostru, vreau ca el să nu obosească, să urce din nou după un oarecare recul pe cele mai înalte trepte, fiindcă, deși, nu lasă monumente perene, spectacolul teatral, temperatura și altitudinea lui, marchează puternic istoria și înălțimea unei culturi.*

ROMULUS BALABAN ■

niște țărani (7)

Iar fusese poftit pe scaun și neavînd încotro se așezase față în față cu maiorul de securitate. Nu-l mai bucura însă această atenție. Îl nedumerea faptul că și el și *maiorul stăteau jos, unul* în fața altuia și amîndoi dinaintea unui birou dincolo de care cineva părea să nu facă totuși o mare deosebire între ei. Simțea că și maiorul încetase să mai fie la fel de sigur pe el cum i se păruse cînd se afla în biroul lui. Scosese dintr-o mapă neagră de vinilin un dosar destul de nou și îl pusese pe masa rotundă dintre ei doi, împingînd cu grijă către Năiță o scrumieră de pămînt smălțuit. Nu-l privea pe Năiță, nici nu-l *ocolea cu privirea, pur și simplu* stătea cu ochii ațintiți spre biroul primului secretar și căuta să prindă acel moment favorabil unei discuții căreia nu-i intuia încă în nici un fel rostul și mai ales în prezența acestui țăran care la rîndul lui putea spune pe neașteptate cine știe ce. Primul secretar, despre care Năiță Lucian auzise vorbindu-se cum auziseră mulți țărani de pe valea aceea, fiindcă mulți se trezeau amenințînd cu numele lui, deși nimeni nu-l văzuse atît de aproape cum îl vedea Năiță acum, se numea Dumitru Dumitru, «nume de om sărac, neapărat, fiindcă dacă ar fi fost ceva de capul lui taică-său era imposibil să nu-i pună și lui un nume mai ca lumea, să poți să-l deosebești». Era un om scund, pătrățos, cu mîinile scurte și palmele mari, late, cu degete boante, semăna bine cu Pătru cel scurt, atîta doar că acesta din urmă avea un cap mic și rotund ca o bilă de popice și tuns scurt, așa cum se tundeau copiii la școală, dar prin clasa a șaptea, în timp ce Dumitru Dumitru avea și capul mare cu o față și ea lată, toate trăsăturile feței lui erau mari și se rotunjeau cărnos: buzele, nasul, bărbia, fruntea, în dreptul sprîncenelor. Nu se uitase la ei nici cînd intraseră, cum nu se uita nici acum, nu le dăduse nici mîna, nici maiorului, stătea cu nasul în niște hîrtii și mîrîia în timp ce-și freca fruntea cu palma stîngă ca și cînd l-ar fi durut capul. Din cînd în cînd le făcea semn cu un deget bont sau retezat, adică «imediat». Năiță îl fura cu coada ochiului și băgase de seamă că era un om destul de tînăr, nu trecea de 35-36 de ani, însă părea obosit, consumat, sau era numai nedormit sau nu vedea destul de bine și nu vrea să pună ochelari.

— Cam mulți dușmani de clasă prin raionul nostru, tovarășe maior, rupse el în sfîrșit, într-un tîrziu tăcerea, iar Năiță Lucian tresări fiindcă *de trei zile de cînd se afla la tîrg* și unde se afla mereu auzise povestea asta cu dușmanii de clasă și chiar și despre el se spusese același lucru, ba ofițerul acela tînăr care era copilul lui Turbatu îi spusese în mașina în care fusese adus că «noi față de dușmanul de clasă sîntem hotărîți», deși acest hotărîți nu fusese prea clar dar Năiță înțelesese că îl privea pe el ca o amenințare cu care nimeni nu avea de gînd să glumească.

— Ordonați? — întrebă maiorul ridicîndu-se brusc de pe scaun. Avea aerul că nu auzise exact întrebarea, dar el ținea să cîștige timp și mai cu seamă să vadă dacă nu cumva primul secretar vorbește serios, în sensul că asta era și convingerea lui de prim secretar, adică în raionul acela erau într-adevăr mulți dușmani de clasă și atunci răspunsul lui de ofițer comandant al securității locale avea altă înfățișare, trebuia să furnizeze argumente pentru această concluzie sau pentru o astfel de concluzie care nu putea fi decît expresia liniei generale și locale în același timp.

— Cam mulți dușmani de clasă în raionul nostru, repetă primul secretar, dar cu aceeași intonație și *ținînd în continuare capul ascuns în hîrtiile* pe care le citea.

— Vai de capul lor — se auzi atunci intervenția lui Năiță Lucian și pe fața lui se lăți un zîmbet de milă ca în fața unei realități nevoiașe și înaintea ochilor lui și apăru nenorocitul de Alexandru lui Gore, un bătrîn cam surd care în fiecare zi lăsată de la Dumnezeu se ducea la primărie cum se lumina și aștepta pe treptele de la intrare pînă venea cineva dintr-ai Sfatu*lui sau dintr-ai punctului* veterinar înființat de curînd și unde slujea la un taur rău și puturos, un anume Trică, fost pe timpuri argat la niște învățători care aveau două vaci vinete iar acum se considera funcționar și era singurul care avea curajul să intre în grajdul improvizat dintr-o polată și patru stîlpi între care fusese împletită răchită, dar care era și singurul pe care taurul îl lăsa să intre la el. De obicei primul venea Trică vorbind singur pe drumul mare și pe măsură ce se apropia de podețul din fața primăriei începea să vorbească cu taurul: «Hai, băiete, — zicea el — că azi avem treabă, nu mai putem sta degeaba ca ieri și să mîncăm lucerna statului de pomană că ai văzut cum pleacă vacile de la tine cu coada pe sus de nu le mai poate opri nimeni, că tu stai ca boul și te uiți la ele și ne batjocorește o comună întreagă». Cum intra pe podișca din fața primăriei Alexandru lui Gore se ridica în capul oaselor de pe treptele de piatră și începea să-i înjure pe toți de la primărie, fără nici o alegere, dar fără să precizeze pe cine de fapt înjură pentru că vorbea așa în general, cine adică nu-l lasă pe el să-și vadă de treaba lui, ca și cînd de fiecare dată și în fiecare dimineață era luat de la lucrul lui și adus aici la primărie unde era ținut de pomană. «Nu discut cu dușmanul de clasă» — răspundea Trică, fiindcă mai ales el era luat în primire de înjură*turile lui* Alexandru *lui* Gore. Cîteodată venea dimineața de tot și tovarășul Craina, președintele, dar pe el Alexandru nu-l înjura. — Pe Craina nu-l înjuri, nene Alexandre îl întreba cîte cineva la o țuiculiță unde se mai dezlegau limbile!

— Nu — zicea Alexandru lui Gore — fiindcă nu-l cunosc și nu e din sat de la noi. Eu nu înjur decît pe cine cunosc. Însă dacă se duce în sat la el trebuie să-l înjure și pe el cineva, așa că eu nu iau dreptul altuia. Nu-l lua însă nimeni în serios și cum sta cu casa chiar lîngă primărie nici drumul lui special nu însemna cine știe ce cheltuială de timp. Pînă la urmă însă tot se găsise cineva să-l ia în serios și pentru o vreme Alexandru lui Gore dispăruse din sat, nu mai vorbea nimeni despre el, la o adunare fusese dat drept exemplu de dușman de clasă și cu asta se cam potoliseră și zvonurile. Nu stătuse plecat prea mult, cîteva luni poate, cînd se intorsese însă nu mai fusese văzut nici pe la primărie, nici pe la MAT, nu mai ieșea nici pînă la poarta casei, își făcea de lucru pe dindos prin spatele unui fînar la care tot meșterea și nimeni nu-și mai amintea despre el pentru că nimeni nu-l mai vedea. În cîte o seară venea la MAT repede și strecurat de fiecare dată, grăbită, grăbită, nevasta lui, o femeie scundacă și mereu desculță, de cum se desprimăvăra nițel și pînă cînd era gata să ningă. Se ducea la tejghea, se apleca peste ea și cu un glas rugat îi cerea negustorului cinci pachete de Naționale. — Ce mai face nenea Alexandru? — întreba Difuzor cu glasul lui mare și puternic de parcă ar fi vorbit din fundul unei butii de prune. — Ce să facă — roșea biata femeie căutînd cu privirile în toate părțile *ca și cînd n-ar fi vrut* să audă nimeni întrebarea aceea prostească rostită de Difuzor cu gura lui mare. Ce să facă, parcă dumneata nu știi, pe lîngă casă, ce nu are omul de făcut pe lîngă casă? Apoi lua pachetele de țigări și se repezea afară din MAT. Cînd se închidea ușa în urma ei se și lăsa o liniște tulbure pe care numai Mihai Torețoiu-Bogatul o mai putea drege cu veselia lui neluată de nimeni în seamă!

— Mă — zicea el către cine se nimerea — mă vai de zilele tale, vezi tu cum e făcut satul ăsta al nostru? — Cum? — intra cu el în vorbă acel cineva, oricine ar fi fost el, pentru că jocul era vechi și toți îl cunoșteau și toți vroiau să-l joace.

— Cum? — Ca dracul — preciza Mihai Torețoiu. Dracul să fi fost și să ne fi adunat la un loc și tot nu ne potrivea așa. Răi, hai, nene Mihai — continua acel cineva jocul și Mihai Torețoiu punea cinzeaca pe marginea tejghelii și-și dădea cu toată puterea o palmă peste frunte. — Răăăi, răăăăi, cei mai răăi. Nici între rîpi nu sînt oamenii așa de-ai dracului și între rîpi și-a făcut și dracul cuibul și ei tot sînt mai dumnezeiți.

— Lasă dumneata unde și-a făcut cuibul dracul și beați țuica, plătește și salutare, intervenea Difuzor grijuliu să nu se întindă cumva discuția asta pe care ei o înțelegeau altfel decît o lăsau cuvintele să se înțeleagă, fiindcă la toți le părea rău de ce i se întîmplase lui Alexandru lui Gore și pe toți îi mîhnea retragerea lui din lume și înfățișarea de văduvă a nevestei lui care nu mai ieșea nici ea nicăieri, nici la lucru cu împrumut, nici la cimitir să-și plîngă morții, cum făceau toate femeile, nicăieri și nici ferestrele casei lor nu se mai deschideau și nici ușa de la intrare nu mai fusese deschisă. Ce se vedea de la ei era fumul și o pisică lenevind pe marginea șanțului din fața casei lor... — Asta e pisica lui Alexandru, observa vreun trecător și fiecare se gîndea la ce i se putuse întîmpla acestui om de se retrăsese el, ca și cînd pierise, și dacă trăia, trăia pentru că mai avea zile. — N-am înțeles — atrase atenția primul secretar că vrea o explicație clară la această intervenție neașteptată a lui Năiță Lucian. Cum adică vai de capul lor? Dar Năiță amuțise și simțea cum îl trece pe șira spinării un șuvoi de apă rece ca gheața de parcă i-ar fi turnat cineva cu o cană. Și totuși Năiță ridică fruntea și ochii lui întîlniră ochii primului secretar. Pe fața *acestuia se citea o curiozitate imensă și* deși ținea ochii aproape închiși căci îl dureau din cauza luminii care năvălise brusc în biroul acela, iar el se vedea bine că era obosit, Năiță pricepu că nu poate scăpa fără să răspundă. Dar n-apucă fiindcă maiorul se simți dator să dea el o explicație la prima întrebare și din graba cu care acesta se repezi să răspundă Năiță Lucian pricepu și faptul că e vorba de apărarea lui.

— Îmi permiteți să raportez — se precipită maiorul și pe jumătate se și ridică de pe scaun, iar acum nu stătea nici în picioare, nici jos, și Năiță se simți și el obligat să se ridice în picioare, — problema este destul de complicată. Avem unele cazuri cînd caracterul preventiv al acțiunilor și intervențiilor noastre se impune cu hotărîre și atunci noi sîntem datori să veghem cu to hotărîrea pentru ca influența acelor eleme care sînt ostile regimului nostru să simtă cum cuvine că puterea populară...

Primul secretar trăsese sertarul de la bi și-acum se sprijinea cu amîndouă mîinile acest sertar. Stătea cu capul ușor dat pe sp și părea că îl ascultă foarte serios pe maior, acesta găsise, se pare, un unghi foarte favor poziției sale căci continua să nu stea nici nici în picioare.

— Dar, firește, noi sîntem acum la puter sîntem datori să fim calmi, nu trebuie să grăbim, e momentul să interpretăm și să trag concluziile cu calm. Vorbea destul de cu și încerca să surprindă pe fața primului secr o reacție anume din care să tragă o concl cu privire la poziția acestuia, la punctul său vedere. Nu înțelegea de ce trebuie să dea ex cațiile pe care le dădea de față cu țăranul ac și în general i se părea că primul secreta pune la încercare sau vrea să verifice o anum situație.

— Da — îl întrerupse Dumitru Dumitru ș ăsta ce este, întrebă el arătîndu-l pe N Lucian.

— A fost adus pentru nepredarea puștii.

— Ai pușcă?, întrebă Dumitru Dumitru acum cu o vie curiozitate și în primul moment N Lucian vru să spună cu toată gura Da! și c așa i se păru și lui Dumitru Dumitru, dar gura lui Năiță ieși un «N-am tovarășe, de u să am și mai ales ce să fac eu cu pușca, fii le-am spus și dumnealor și îl arătă pe ma dar reveni, adică le-am spus băieților cu am venit acum trei zile cu mașina că n pușca îți cere ale ei, trebuie să te ocup să ai timp de distracție, eu de unde dracul am șase copii și toți mănîncă și toți chi dacă nu le dai și cum e pămîntul la noi numa pușcă n-ai timp. M-a și căutat — conchise Năi și tot n-a găsit».

Maiorul îi întinse primului secretar dosaru care Năiță recunoscu scrisul celor care îi seră declarații, iar el nu le semnase. — A că și cu cînele și tot n-a găsit, mai găsi el to cu cale să adauge, văzînd că primul secreta oprește asupra uneia din declarații și că s liniază cu un creion roșu ceva.

— Pînă unde ai fost?, întrebă Dumitru Dumi dar Năiță nu înțelese la ce se referea și se la el nițel nedumerit.

— Cu războiul, preciză acesta, și Năiță se lum dintr-o dată.

— Păi n-am fost, zise el ca o scuză, decît pîn Banska Bistrița fiindcă m-a rănit și a trel să ne retragem ca veteran.

— Ei, *se întoarse Dumitru Dumitru* că maiorul de securitate. Dar în clipa aceea N se și văzu ieșind pe ușă și se și văzu cobor Valea cu pietrele. Mergea ca într-un vis și c Dumitru îi «spuse măi moșule aș vrea stăm de vorbă», el nu văzu mîna întinsă a ci avu impresia că toată povestea începea nou și lăsînd iar căciula jos lîngă scaun, ru din suflet întreaga lui deznădejde pentru susține cauza cu singurul argument în c credea.

— Nu-mi pare rău — zise el astfel decît că lăsat un sac cu porumb la moară și stă acolo trei zile și n-are cine să-l ridice și la mo trage și porumbul mucegăiește.

DINU SĂRARU

(Va ur

nimeni nu este o mașină electronică în care s-a programat morala comunistă

Îi mărturisesc tovarășului *Ion Pătrașcu* — secretarul cu probleme de propagandă la Comitetul județean de partid Vrancea — că vreau să discutăm foarte deschis despre un subiect nu tocmai lesne de abordat, care — dacă ar fi să-l enunț în cîteva cuvinte — ar suna cam așa: *Intransigența comunistă față de greșelile unui comunist*. Tovarășul secretar Ion Pătrașcu n-are nimic împotrivă, votează pentru. Să discutăm. Atît doar, se miră, de ce socotesc eu că este acesta un subiect delicat? «Păi tocmai de-asta v-am provocat la această discuție — zic — pentru că eu nu cred așa ceva. Există însă, la unii, asemenea mentalitate: că nu e bine, că nu e cazul să se discute despre greșelile care au apărut la un moment dat în munca sau viața unui membru de partid. Adică da, să fie discutat tovarășul, dar exclusiv în organizația din care face parte. Într-un cerc cît mai restrîns. Ce-ar spune nemembrii de partid auzind că un comunist are și el lipsuri? Cam așa gîndesc unii. Dar asta a fost numai o paranteză». «Necesară — zîmbește secretarul — ca să cădem de comun acord că apar și lipsuri la unul sau la altul dintre membrii de partid». «Este firesc, nimeni nu este o mașină electronică în care s-a programat morală comunistă». «Asta așa e. În legătură cu ce-mi povesteai dumneata, despre o anume ezitare în a spune lucrurilor pe nume, vreau să zic că o asemenea concepție poate genera și măsuri indulgente — ceea ce este inadmisibil în munca noastră. O abatere săvîrșită de un membru de partid atîrnă mult mai greu și trebuie sancționată mult mai aspru decît în mod obișnuit. Și tot atît de important, poate și mai mult, este prevenirea la timp a unor greșeli». „Cred că este «cazul Păunești» despre care am citit cîteva lucruri în ziarul local“. «Exact. Măsurile pe care le-am luat în comuna Păunești se înscriu tocmai pe această linie: de prevenire. Într-un fel a fost un semnal de alarmă pe care l-am tras la timp». «Știu doar atît, că au fost sancționați pe linie de partid primarul comunei, președintele C.A.P.-ului... Ce s-a întîmplat, de fapt, acolo?» «Se crease un microclimat impropriu muncii. Animozități, certuri. Toate astea s-au repercutat negativ asupra activității din C.A.P. Rezultatele erau tot mai slabe — și doar cu cîțiva ani în urmă Păuneștii erau o cooperativă fruntașă pe județ, producții mari, laude peste tot. Se pare însă că aceste laude, în loc să-i stimuleze, i-au automulțumit. Hai să petrecem, și-or fi spus cei din conducerea cooperativei. În urma analizei comitetului comunal de partid, a Comitetului executiv al Consiliului popular comunal și a consiliului de conducere C.A.P. s-a hotărît să se dea vot de blam lui Ion Constantin, secretarul comitetului comunal de partid, și lui Nicolae Ursu, președintele C.A.P.-ului; mustrare lui Radu Iacovache, secretarul comitetului de partid al organizației de bază din C.A.P., și lui Dumitru Grigore, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular comunal. Pe linie de stat au fost mutați disciplinar din unitate inginerii Ion Fotache și Ion Miron». «Explicați-mi și mie: cum s-a ajuns la situația asta?» «Vezi dumneata, Păuneștii au și altă lacună. Acum vreo trei ani de zile făceam aici confirmări. Primiri de membri de partid. Pe cei de la Păunești îi cunoșteam după haine: cu umerii vătuiți, cum se purta după război. La prima vedere pare un amănunt nesemnificativ, dar reflectă o anumită stagnare spirituală a comunei. Foarte mulți de-acolo au pînă la patru clase elementare. Președintele cooperativei a rămas la șapte clase, secretarul organizației de partid din C.A.P. s-a mulțumit cu patru. Nu s-au gîndit niciodată să-și completeze studiile. Sigur, erau oameni cu experiență, dar asta nu este de-ajuns. A avut de suferit, de aceea, și autoritatea lor în fața celor pe care trebuiau să-i conducă. A apărut fenomenul de rupere între specialiști și conducere. Primii, în marea lor majoritate tineri, nu mai participau nici la ședințele de conducere. O serie de lucrări au rămas nefăcute pentru că — auzi! — nu mai vorbeau între ei! Au distrus vreo 34 hectare de vie, stropind-o cu altceva în loc de sulfat de cupru. Și nu numai asta. Mai era și neînțelegerea de către conducerea cooperativei a rolului pe care trebuia să-l joace acordul global. Pînă anul trecut se folosea acordul pe brigadă, ceea ce a făcut ca un număr foarte mic de cooperatori să ia pămînturi, să le lucreze. Anul trecut, în 1973, s-au obținut cam 3 300 kilograme de struguri la hectar, ceea ce este foarte puțin, dar au existat și cîteva familii care au scos 11 000 kilograme la hectar. Deci nu condițiile climaterice au fost de vină, ci proasta organizare. Toate aceste neajunsuri puteau fi prevenite, dar secretarul comitetului comunal de partid a fost cam moale, mai mult în birou. N-a mai putut stăpîni situația. Ca într-un șuvoi de apă, cînd nu te ții bine...» «De ce spuneți că acest caz Păunești este un semnal de alarmă?» «Pentru că se pot trage învățăminte de către toți ceilalți. Chiar acolo unde treburile merg bine. Important e nu numai să obții la un moment dat rezultate bune, ci să ai și continuitate, să le menții. Măsurile luate la Păunești fac parte din munca noastră de prevenire. Grija față de cadre in asta constă. Nu acoperind cuiva lipsurile, că mîine va avea altele, mai mari, ci acționînd cu curaj, cu spirit de inițiativă, prompt și intransigent de la început. Să zicem că tovarășul cutare, f pe teren, a luat masa tocmai la cel pe care-l con lase. Vor mai avea încredere, ceilalți, în valo controlului său? Că te duci la un prieten, te vește, dar nu în calitate de inspector! Să zicem un cadru de conducere este văzut în stare de eb tate. Acest act al lui va avea o influență nega se înțelege. Oamenii îl judecă. Nu iertăm nicio asemenea abateri, chiar dacă nu par chiar așa grave. E și acesta un sistem de a preveni n lucruri mai grave». «Bănuiesc că ați fost și în situ de a face, ca să zic așa, niște intervenții chirurgi Să luați, adică, niște măsuri foarte drastice, treme». «Intr-adevăr. Și n-am ezitat nici o c A fost un caz la Năruja, unde fostul primar F Toma a încurajat abuzuri, și a făcut și el, la rî său abuzuri, deconturi fictive. A fost desti sancționat pe linie de partid, pedepsit pena comuna Milcovul, anul trecut, patru inși au a la fel, în fața justiției. Fostul primar și casieru însușiseră, pe parcursul a cîtorva ani, vreo 300 lei din banii comunei destinați lucrărilor de ca zare. Regretabile excepții, nu-i așa, de la cond ireproșabilă a celor mulți?» «E totuși min că acum puteți privi aceste accidente ca pe un deja înlăturat. Pot să transcriu discuția noas Văd că nu împărtășiți părerea că despre u abateri nu e cazul să se discute prea mult». «D gur. N-am vorbit pînă acum despre intransig comunistă? Atunci cînd greșelile nu sînt privit indulgență, cînd sînt aduse în fața judecății se și drepte a opiniei publice, oamenii înțeleg adevăr: că un membru de partid, unul dintr poate greși la un moment dat, dar marea fami comuniștilor — niciodată. Nu știu dacă am foarte clar». «V-am înțeles perfect».

CORNELIU MERLĂ

mame de circumstanţă, taţi de ocazie

Ca un strigăt de disperare. Şi de saturaţie, e scrisoarea acestei mame care la capătul eptării, la capătul răbdării, la capătul ne- inţei, la marginea îndoielii a pus totuşi na pe creion şi hîrtie ca să-şi reclame fiica: *lă numesc Rusu Elena, domiciliată în Con- nţa, cartier Tomis IV... sînt căsătorită cu Rusu , de profesie tîmplar (...). Avem 6 copii, dintre e o fată căsătorită, iar restul de cinci copii t de vîrstă şcolară, elevi între clasele II–VII. cuim într-un apartament, de două camere. Ne- zul cel mare este însă altul. De la data de 15 iu- a.c. (1973 - n.n.) fiica şi ginerele meu au adus, au părăsit la noi, pe cei doi copii ai lor, Bucur el de şase ani şi Bucur Costică de trei ani. Fiica a se numeşte după soţ Bucur Maria, iar ginerele u Bucur Ion. Fără nici un fel de inimă şi-au pă- it copiii, lăsîndu-i în casa mea fără să dea un semn de viaţă, să dea vreun ban. Vă rog să ercaţi să vă gîndiţi cum putem locui atîtea rsoane în două camere, cum îşi pot face copiii i — faţă de care am obligaţii de părinte — ţiile în asemenea condiţii. Am reclamat la liţia Constanţa, circ. Tomis II, dar nu mi-au nici o atenţie. Oare nu pot fi găsiţi nişte rinţi fugari şi scuturaţi pentru a-şi îngriji copiii?... putînd face faţă din punct de vedere mate- l să cresc cei doi copii, am cerut să fie pri- i la o casă de copii. Organul de tutelă de Consiliul popular este de acord, însă cere să-i o adeverinţă de la miliţie din care să asu că am reclamat dispariţia părinţilor, ori i este necazul, miliţia refuză. De căutat nu-i ută, nici adeverinţă nu-mi eliberează. Ce să fac această situaţie?»*...

Cum să nu încercăm să ne gîndim — şi să lizăm imaginea — că e greu să locuiască persoane în două camere (în familia Rusu i există şi o bunică octogenară) şi dintr-un gur salariu? Cum să nu încercăm să înţe- em o mamă care este forţată să reclame sa de sentimente materne a uneia dintre e, tocmai a primului născut, hrănit din plin dragostea ei? Cum să nu încercăm s-o aju- n, indignîndu-ne totodată, la rîndu-ne, că ganele de miliţie nu se grăbesc să o ajute? i ales, fiind vorba de copii! Era firesc deci dăm curs scrisorii.

*

n primul rînd, am înaintat-o Comitetului ecutiv al Consiliului popular al municipiu- Constanţa. Răspunsul primit nu ne-a mul- mit. Cei din consiliu îşi declină competenţa favoarea Comitetului pentru ocrotirea mi- rilor de pe lîngă Consiliul popular al judeţu- iu, «întrucît s-a constatat că domiciliul bil al minorilor şi al părinţilor, Bucur Ion Bucur Maria, se află în comuna Gîrleni — leţul Bacău». Deci, aparent încep să zboare tii, să se paseze responsabilităţi, în vreme copiii rămîn mai departe într-o casă supra- pulată, iar fugarii lor părinţi, fugari! Spunem a fiindcă şi Bacăul răspunde, după o cercetare atît de «amănunţită» — cum o să vedem — numiţii Bucur Ion şi Bucur Maria nu sînt şi u locuit în comuna Gîrleni decît vreo trei i, dar cu mulţi ani în urmă şi, cu adresa mărul 22703 din 26.XII.1973 se restituie do- ele oraşului Constanţa.

Dacă totuşi domiciliul părinţilor o fi în rleni? — ne-am zis. Să plecăm la Bacău! ate că, în cele din urmă, Comitetul de autori- e tutelară din judeţul Bacău trebuie să se în- jească de aceşti copii, de internarea lor într-o ă a copilului. (Ce rece sună această inter- e!) Împreună cu doi reprezentanţi ai Comi- ului de autoritate tutelară pornim în co- na Gîrleni. Secretarul Consiliului popular, Nicolae, şi sergentul major Vasile Lupu de postul de miliţie nu ştiu mai mult, şi nici u făcut mai mult, pînă la vizita noastră, cît răspunsul dat la adresa primită din partea orităţii tutelare, şi anume că Bucur Ion, fiul Bucur Alexandru, om de omenie şi gospo- de treabă, nu e în comună, e căsătorit în nstanţa şi munceşte pe-acolo. Vrem să dis- tăm cu Alexandru Bucur şi este chemat la nsiliu. Surpriză: bătrînul ne mărturiseşte băiatul lui e-acasă. «Băiatul este la mine de lună şi jumătate, două. Lucrează la C.F.R.- cău». (Şi cînd ne gîndim că Gîrlenii nu sînt i Las Vegas, nici Tripoli, nici o metropolă milioane de oameni!) «De unde a venit?» lu ştiu. De pe-acolo, de pe la Constanţa». i nu l-aţi întrebat de nevastă?» «E plecată pă altul». «Dar de copii?» «Sînt la soacră-sa». tiţi că din luna mai anul trecut n-a dat nici ban copiilor? Că nu s-a dus măcar să-i va- ?» Nu-l interesează. Îi relatăm starea nepo- or săi, îi propunem ca, pentru o scurtă eme, să-i aducem la dînsul — aveam în ve- re timpul pînă se găsesc locuri într-o casă a pilului. Dar brusc, acest om aşezat, de 58 de ani,—acest tată numit «de treabă», care şi-a primit fiul risipitor, l-a îmbrăcat, a tăiat viţelul cel gras — a sărit ca ars şi s-a dezlănţuit. Nici un argument din lume, nici logic, nici legislativ, nici afectiv, nu l-a făcut să accepte, la el acasă, în prezenţa sa, «nici 10 minute, tovarăşi», acei copii, nepoţii săi, fiii fiului său, care acolo, la Constanţa primesc o hrană neîndestulătoare. «Mie nu-mi trebuie». «Îi dăm la altcineva». «Daţi-i. Să nu-mi vină mie cu greutăţile lui pe cap. Eu le am pe-ale mele». Lăsînd la o parte faptul că dînsul nu prea are greutăţi, — copiii săi, doi, sînt deja mari —, lăsînd la o parte faptul că lucrează împreună cu soţia la sectorul zootehnic al C.A.P. şi cîştigă bine, e drept, la o muncă serioasă făcută conştiincios, de ce refuză un tată să-şi ajute fiul într-un moment greu, într-un moment de cumpănă a vieţii? Ne spune că fiul său «e neserios», «că nici nu ştie ce vorbeşte», «n-are două cuvinte la un loc».

Îl aşteptăm atunci pe Bucur Ion, vine, discutăm cu el, e puţin speriat, puţin incoerent, pare cam inconştient de gravitatea faptelor lui, de responsabilitatea pe care o are de a-şi creşte copiii şi parcă dăm, măcar vag, crezare — crezare, nu dreptate — bătrînului care ne spune, în final, că băiatul său «e cam debil». Îi propunem o vizită medicală la serviciul de neuropsihiatrie. A doua zi este adus de către tată, consultat, diagnosticat. Normal patologic, dar cu tulburări de comportament. Cine l-a adus aici pe copilul plecat în lume, departe de casă, de la 16 ani, căsătorindu-se singur, printre străini, la 18 ani? Cînd Alexandru Bucur avea doar doi copii, iar pentru Ion s-ar fi găsit de lucru, chiar şi acum 7-8 ani, şi în Bacău, la 15 kilometri de casă, ori la Buhuşi, Săvineşti, Piatra Neamţ, Roman — centre industriale aflate prin apropiere, unde grija şi supravegherea părintească se puteau simţi? De ce nu s-a îngrijorat *atunci* bătrînul de ceea ce face băiatul lui? Scurt, ce este Ion Bucur acum, la 25 de ani? Un om fără o profesie, fără o calificare, un bărbat cu înfăţişare de adolescent, care munceşte pe unde apucă, nu stă prea mult în acelaşi loc (de teama urmăririi cu pensia alimentară), un soţ părăsit de soţie, un tată care şi-a abandonat fiii, un *copil renegat de tată.* Dar de ce l-a părăsit nevasta?

*

Ne întoarcem de la Bacău şi plecăm la Constanţa. În biroul secretarului Consiliului popular municipal, Dumitru Bordâncă, preşedintele comisiei de autoritate tutelară, aflăm că «situaţia copiilor s-a rezolvat». Prin Hotărîrea nr. 236 din 4 ianuarie 1974 Bucur Ionel şi Bucur Costică, micii frăţiori ajunşi motiv de petiţii, refuzaţi de părinţi şi de bunici, sînt ocrotiţi de stat, sînt la adăpost de traume, sînt internaţi în case de copii. Fără nici o contribuţie din partea familiei. Din păcate însă, despărţiţi. Nu s-a putut altfel. Ionel, avînd şase ani, a fost repartizat unei case de copii şcolari, la Năvodari, iar Costel, băieţelul de trei ani, la Plopeni, într-o casă de copii preşcolari. Deci, şi ultimul fior al sentimentului de familie, deci şi climatul de creştere al dragostei fraterne li se ia. Încărcaţi de tristeţe am fi putut lua calea întoarsă la Bucureşti, la redacţie, cu satisfacţia, totuşi — dacă într-o tristeţe poate să încapă satisfacţie — că aceşti copii nu mai sînt povară nici unuia dintre cei care ar trebui să le-o poarte, că sînt pe mîinile unor educatori buni, şi cu satisfacţia unei realităţi infirmate, aceea că hîrtiile n-au continuat să se plimbe şi cazul a fost soluţionat.

Şi totuşi, nu! Cu gîndul de a vedea cu ochii noştri că este aşa, ne-am dus în cartierul Tomis IV, în apartamentul de unde a pornit scrisoarea aceea ca un strigăt. Deschide un boţ de fată — sora mamei copiilor —, ne întîmpină octogenara bunică, încă vioaie, care cu acea cinste curată a ţărăncilor mărturiseşte că nepoata sa, *fugara, s-a întors, în sfîrşit, după* 9 luni, acasă. Şi a trimis boţul de fată s-o aducă. Era femeia cu care ne întîlnisem în faţa blocului, ieşind de mînă cu un băieţel frumos, blond cu ochii mari, albaştri. De ce a plecat? Pe unde a hoinărit atîta vreme? De ce şi-a lăsat copiii fără un semn de viaţă? De ce nu le-a trimis un ban? Zeci de întrebări ne dau ghes, dar am întrebat-o întîi unde sînt copiii? «Ionel e la Năvodari, la casa de copii». N-a fost să-l vadă, deşi a venit de două săptămîni în Constanţa. Motivează că n-a lăsat-o mama, adică femeia care ne-a scris. De ce? Să nu plîngă şi să vrea acasă. Iar ea rezistă să nu-şi vadă copilul după nouă luni de inconştienţă. Iar noi s-o credem că o ascultă pe mama, pe cea pe care n-a întrebat-o cînd a plecat şi i-a lăsat copiii fără nici o explicaţie!? Pentru cel mic, maşina casei de copii din Plopeni a venit tocmai cînd era ea acasă. Nu l-a lăsat să plece. Poate i s-a redeşteptat sentimentul matern; să n-o acuzăm, ne-am zis, şi am încercat să tatonăm. Atunci de ce i-a părăsit, cum i-a părăsit? Începe să deruleze o poveste lungă, lungă, încîlcită cu peripeţii şi, chipurile, cu privaţiuni, în care o femeie tînără, victima unui bărbat beţiv care o bătea, a plecat să caute o muncă mai bine plătită, *ca să cîştige pentru copiii ei.* După alte cîteva întrebări, minciunile încep să cadă una cîte una. Niciodată şi nicicînd acest flagel nu s-a putut ascunde mult timp neidentificat! Da, într-adevăr, la cîteva luni după ce s-a întors din armată Bucur Ion, soţul ei, a început să bea. A început s-o bată. Dar cîte femei în situaţii limită nu şi-au luat copiii de mînă plecînd, muncind cinstit şi crescîndu-şi copiii? Singure o viaţă, sacrificîndu-se cum ştiu numai ele, mamele adevărate, s-o facă, sau împletindu-şi destinul cu al unui bărbat cinstit care să-i accepte copiii? Dar Maria Bucur, în seara unei zile de leafă a bărbatului, a vrut să se răzbune pe el, şi a fugit! Cum? Cu un vecin de casă, cu un tovarăş de muncă al soţului, el însuşi venetic, în căutare de bani mulţi, fugar de responsabilitatea creşterii a doi copii, trăind ascuns, cu naivitatea că nu v-a fi găsit, ca să nu plătească 270 de lei pe lună — o, Doamne, ce sumă! — pensie alimentară. A fugit, lăsîndu-l în casă pe băiatul cel mic de doi ani şi cîteva luni. Ce-a făcut Ion Bucur? A plecat şi el, pe altă parte, acasă la Constanţa, ducînd în braţe copilul cel mic. Intrînd şi lăsîndu-l, fără nici o explicaţie, şi apoi, alergînd. Alergînd din loc în loc, nefixîndu-se nici unde, cu aceeaşi obsesie de a nu fi descoperit. Bînd şi mai straşnic, rătăcindu-şi mintea în aburii alcoolului. Şi, mereu beat, munceşte fără spor, cîştigă tot mai puţin; neavînd bani, bea spirt medicinal. Dezastru. Degradare umană.

Îndrăgostiţii fără dragoste — Maria Bucur şi concubinul — s-au refugiat la Tulcea. După o zi de alergătură, în căutarea unui serviciu, în oraşul promisiunilor, au pornit-o spre Brăila, unde au lucrat la o grădină de zarzavat. Apoi, *din acelaşi miraj al cîştigului şi aceeaşi teamă* de a fi demascaţi, găsiţi, aflaţi, s-au îndreptat spre Isaccea. După vreo lună ea a trecut totuşi pe-acasă, prin Constanţa. Deci mama, semnatara scrisorii, nu era chiar aşa de străină de faptele fiicei sale! În cele din urmă, după alte peregrinări, s-au îndreptat spre Podu Iloaiei «acasă», la părinţii lui. Acesta prezintă părinţilor «noua lui nevastă», bătrînii se consolează, el începe să lucreze ca fierar la C.A.P., şi lucrurile par a se aranja. Dar vine «o dandana». Somaţia de plată a 9 000 de lei pensie alimentară pentru copiii noului soţ!? Trebuiau plătiţi, altfel risca să facă închisoare. Într-un impuls de ciudă Maria Bucur îşi aduce aminte — în sfîrşit! — de copiii ei. Lucrurile se complică şi mai rău. «Socrii» vin la băi la Techirghiol şi au nefericita idee să facă o vizită cuscrilor, la Constanţa. Dezastru: noii «socrii» află ceea ce nu ştiau. Află că şi ea este «încurcată», că şi ea are copii. Şi, evident, nu suportă situaţia. Sînt — şi ei! — în Podu Iloaiei oameni cu vază, gospodari de treabă! Şi iarăşi Maria Bucur şi Celnic Mihai au trebuit să-şi ia bocceaua la spinare. Ruta? Din nou Constanţa. Mama, petiţionara Rusu Elena, a primit-o cu noul ei bărbat. Ce era să facă?

Dar ei? Cînd am ajuns noi în Tomis IV el era în căutare de serviciu. Ea ne spune că îndată ce va intra în posesia actelor («toate au rămas atunci, în seara cu pricina, la el, la Bucur»), se va angaja. Timp de nouă luni de zile nu şi-a amintit că n-are buletin, că n-are un act, că trăieşte fără identitate, ca în pustiu! «De unde ştii că el, Celnic Mihai, prezumtivul soţ, îţi va accepta copiii, că îţi va creşte copiii, că nu se va întoarce la proprii lui copii?» «Păi, şi nevastă-sa *e cu altul*, are şi un *copil* cu celălalt bărbat».

Dumnezeule, în ce lume trăiesc aceşti oameni!? Se joacă de-a căsătoria, de-a dragostea şi de-a iluziile, fac copii şi apoi îi părăsesc. Mame de circumstanţă şi taţi de ocazie! În ce fel de familie au crescut aceşti copii, ajunşi părinţi? În ce colective de muncă au muncit şi trăit? Cum putem rămîne atît de indiferenţi *la ce se întîmplă în jurul nostru, eu, tu, el, noi, opinia publică?*

CICI IORDACHE ■

copii minune, fetişizări, bunici

Cojocaru Vasile din Bucureşti ne trimite o scrisoare, «destăinuire de o intimitate cu totul deosebită», după cum o apreciază el însuşi, în care este vorba despre un nepot al lui, un copil de vreo opt ani, foarte vioi, zice-se, de o vioiciune care dă de gîndit şi-l face pe acela care ne scrie să se teamă, în calitate de bunic, punînd o mulţime de semne de întrebare cu privire la viitorul copilului.

«De ce oare este atît de dezvoltat, din punct de vedere mintal, pentru vîrsta pe care o are? Nu-i va fi fatală aceasta în vreun fel, din moment ce a luat-o înainte prea fuguţa pentru vîrsta ce-i poartă capul? Nu va muri prea curînd, poate datorită tocmai acestei inteligenţe prea disproporţionate cu vîrsta sa şi a copiilor din jurul său?»

Mai ciudat este cum acest copil atît de dotat, cu înclinaţii către poezie şi muzică, încurajat şi ajutat fiind de către bunicul său, a prins pînă la urmă un fel de fetişism bolnav pentru acesta, «în loc să-l aibă pentru Vlahuţă, Alecsandri, Eminescu etc., ca şi cum în mintea lui ar trebui să fiu un egal epigonilor noştri în ale artei» Trecem peste folosirea nejustificată a unui cuvînt, pentru a mai transcrie: «Fetişismul copilului pentru mîne şi poeziile mele oloage...».

De fapt ni se trimit aceste versuri cu rugămintea de a răspunde la întrebările: dacă au un conţinut specific poeziei, dacă au o rimă adecvată, dacă au o prozodie acceptabilă, dacă au o punctuaţie apropiată de cea corectă. Se-nţelege că dacă la toate aceste întrebări am fi putut răspunde *da*, Cojocaru Vasile, care este «un cetăţean de ordine şi un om de morală», tot n-ar fi avut motive să nu creadă, în mod aş zice *neconditionat*, în puterea «exemplului» Eminescu, de pildă, într-o măsură mai mare decît în posibilităţile de a fi pe cont propriu «exemplu» pentru copilul ale cărui aptitudini abia acum se formează.

Dorim nepotului să fie, peste un număr de ani, o mare surpriză, un mare talent în poezia sau în pictura noastră ori în amîndouă în acelaşi timp, iar bunicului îi dorim ca, în situaţia în care *el, la rîndul lui, nu-l* «fetişizează» pe nepot, să aibă convingerea că poate să-l ajute pe acesta din urmă mult mai bine cumpărîndu-i nişte cărţi şi nişte acuarele decît citindu-i versuri precum: «În mirificul cosmicelor depărtări/ Şi-n splendorile tăcerilor profunde,/ Dimensiunile demiurgului, în tainiţe pătrunde/ Şi trăsnind, zvîrle vechile încătuşări/ Peste multe stihii».

DUMITRU ELIADE ■

POŞTA REDACŢIEI

Hareţ Traian — Constanţa: Logic, din ceea ce ne scrieţi, aveţi dreptate, dar numai la serviciul financiar puteţi elucida, cu actele respective, dacă s-a comis sau nu o greşeală. **Ghioc Georgeta — Tg. Neamţ:** Nu este verosimil ceea ce ne scrieţi. Sancţiunea pe care aţi primit-o nu credem că se datoreşte unor diferende dintre dumneavoastră şi o colegă. **Echimof Valeriu — Bucureşti:** Oricum, nu «Flacării». Casei de cultură a studenţilor «Grigore Preoteasa» v-aţi adresat? **Constantin Marin — Rm. Vîlcea:** Ceea ce ne-aţi scris nu este clar. Reveniţi sau adresaţi-vă Întreprinderii Energo-utilaj, Bucureşti. **Ciutac Vioara — Pîncota (Arad):** 1) Nu avem posibilitatea să vă găsim *pe fostul soţ, mai ales că nu avem nici un indiciu.* 2) Adresaţi-vă organelor de justiţie locale. **Şerban Oprea — Bucureşti:** Fabrica producătoare vă poate preciza. **Gorunescu Gheorghe — Drobeta Turnu Severin:** Nu trebuie să vă descurajaţi. Reveniţi pentru lămuriri la ministerul de care aparţineţi. **Popescu Aurelian — Bucureşti:** Vă înţelegem. Poşta centrală al cărei salariat sînteţi este în măsură să urgenteze rezolvarea problemei dumneavoastră. **Popescu Ion — comuna Potlogi (Dîmboviţa):** De ce nu vă donaţi colecţia căminului cultural din comună? **Năstase Elena — Bacău:** Regretăm. Spaţiul nu ne permite să publicăm fotografia surorii pierdute. Organele de miliţie vă pot ajuta. V-aţi adresat? **Batoli Violeta, Bucşa Ion, Beuran Margareta, Ştefănoiu Valeriu — Bucureşti; Muţu Duminică — Piteşti:** Scrisorile de mulţumire trimiteţi-le direct doctorului Bărcănescu. **Lupescu Gheorghe — Bucureşti:** Sînt publicaţii pentru copii cărora le puteţi propune lansarea unui astfel de concurs. **Cucinschi Constantin — Făgăraş:** Aşteptaţi răspunsul de la I.R.E.-Făgăraş. **Miculescu Maria — Cîmpina:** V-aţi supărat pe casieriţa alimentarei nr. 6 din oraşul în care locuiţi şi vreţi s-o sancţionăm noi. Credeţi că ar fi posibil? Dacă atitudinea sa a fost ireverenţioasă, de ce nu aţi discutat cu responsabilul? **Vasile Chira — Baia Mare:** 1) Din însuşi titlul rubricii se înţelege că «Flacăra la dispoziţia dumneavoastră» vă stă la dispoziţie; 2) Sîntem de acord, atenţie însă la tematică. **V. Vasile — Bucureşti:** Trimiteţi o scrisoare lizibilă. A cîta copie este cea pe care aţi trimis-o? **Ştirbei Gheorghe — Piteşti** (semnează în numele unui colectiv de ingineri): Am citit cu plăcere rîndurile dumneavoastră adresate redacţiei noastre pentru prezentarea în revistă a profesorului Mangeron. La rîndul nostru vă răspundem cu aceleaşi mulţumiri pentru scrisoare. **Beşleagă Doru, Ciocoiu Doru — Bucureşti:** Doriţi să discutaţi în amănunţime despre viitoarea dumneavoastră călătorie pe biciclete, dar nu ne-aţi scris în ce scop. **Radu Constantin — Mediaş; Mircu Lucian — Timişoara; Oprea Constantin — Bucureşti; Selea Mihai — Craiova; Săraru Stan, Petrovan Ion, Rîulescu Ion, Dan Bogdan — Bucureşti:** Ca de fiecare dată, aceeaşi încheiere: nu publicăm versuri.

MARGA NEDELEA ■

memoriile lui şerban cioculescu (57)

la «săptămîna» lui camil petrescu

La Capşa, în vechiul local al cafenelei propriu-zise, în a doua jumătate a lunii decembrie 1923. Ora 9 dimineaţa, Camil Petrescu, la locul lui obişnuit, de pe canapea, cu capuţinerul înainte, îmi răspunde la salut şi-mi face semn să iau loc lîngă el.

— Ştii că apărem cu o revistă, la începutul anului viitor?

— Mă rog, ce-i acest «apărem»? Plural de modestie?

— Ti-ai găsit, eu şi modestie!

Camil era un socratic. Se cunoştea foarte bine.

— Atunci?

— Eu, dumneata şi prietenii noştri!

— Sînt foarte onorat, deşi mă odihnesc după un efort considerabil. Închipuieşte-ţi, am absolvit în două săptămîni Seminarul pedagogic şi mă pregătesc să mă prezint în februarie la examenul de capacitate.

— Ce-are a face? Ai să-l treci cu *brio*. Îţi încredinţez o rubrică permanentă: *Cărţile*. Îţi propun să fii criticul literar al revistei «*Săptămîna* muncii intelectuale şi artistice».

— Sînt foarte bucuros şi tot atît de onorat. N-aş putea însă chiar aşa, săptămînal. Gîndeşte-te şi la alţii!

— Bine, ne-am înţeles, cînd ai dispoziţie, treci pe la mine şi-mi anunţi «execuţia».

Îmi făcusem chiar în acel an reputaţia, la *Facla literară*, de critic tăios, ba chiar sîngeros. Cuvîntul «execuţie» mi-a amintit de ghilotină.

— Da, dragă Camil, sînt ca şi dumneata un iacobin. Decapităm pe acefali, fireşte, metaforic. Ca la circ, fără pic de sînge.

Peste cîteva zile, i-am dat un articolaş despre *Critice*, vol. IX. *Poezia nouă*, de E. Lovinescu. L-a primit, mi-a spus:

— E-n regulă!

şi a făcut gestul retezării cu mîna, însoţit de o privire întrebătoare.

— Nu, Camil, mi-am dat în petic. Articolul e pozitiv. Mi-am cruţat amfitrionul de pe strada Câmpineanu. Al meu, dar mai ales al dumitale!

— Asta nu obligă la nimic, dragul meu. «La vérité, l'âpre vérité» (adevărul, asprul adevăr), cum spunea Danton. Ştii că mă frămîntă gîndul să fac o dramă cu el.

— Ai s-o faci. Sper într-o altă execuţie capitală, aceea a oportunistului.

— Te înşeli. Sînt cu el, contra lui Robespierre.

— Nu te aprob, dar n-o să divorţăm pe chestia asta!

Aşa decurgeau convorbirile noastre, într-un climat de glume şi de tachinări. Nu spune proverbul că cei ce se iubesc se tachinează? Nu se putea să nu-l iubeşti pe Camil, cu toată megalomania lui. Îmi mărturisise în răstimp că revista lui, în format de ziar, va milita pentru fuzionarea într-o singură mare asociaţie, a tuturor asociaţiilor de intelectuali de toate profesiile, ca astfel să guverneze ţara, nu ignarii şi bandiţii, ca în zilele acelea, ci intelectualii, într-un regim «noocratic» (cu stăpînirea spiritului). Eram de acord cu el cînd îl auzeam criticînd cu vervă şi vehemenţă rapacitatea burgheziei, dublată de incapacitate, parlamentarismul cu docilitatea de comandă a celor căpătuiţi, jaful, de sus pînă jos, în avuţia ţării şi mai ales exploatarea sălbatică a intelectualilor, miluiţi cu parcimonie, ca la pomană, cînd le venea bine boierilor şi cavalerilor de industrie, cartelaţi între ei. Nu eram însă de aceeaşi părere cu Camil asupra noţiunii de clasă care, zicea el, caracterizează intelectualitatea. Îi spuneam:

— Nu există o clasă a noastră, cum e clasa muncitorilor de la oraş şi aceea a ţăranilor, rămaşi şi astăzi clăcaşi, în ciuda împroprietăririi. Viitorul este al socialismului, pentru că numai muncitorii de la oraş au conştiinţa de clasă.

— Ei, vezi? Aci e-aci! Noi trebuie să ne propunem pe de o parte să afirmăm existenţa clasei noastre, iar pe de alta să trezim şi să dezvoltăm conştiinţa de clasă, care dormitează la intelectualii noştri. Acesta-i, de fapt, programul meu.

— Încă o dată, nu sîntem o clasă!

— Fie, dar putem deveni. Ideea mea e o «idee forţă», ea va prinde prin afirmaţie şi repetiţie (vezi *La Psychologie des masses* de Gustave Le Bon) şi ne va solidariza pe toţi. Al nostru e viitorul!

Camil nu m-a putut convinge. I-am replicat că una e psihologia maselor şi alta a intelectualilor, şi că înseşi masele au discernămînt. I-am admirat însă credinţa, arderea lăuntrică a credinciosului şi pasiunea lui zelatară. Mă întrebam nu cît va ţine flacăra, înainte de a se consuma, ci cît timp el se va bucura de subsidiile cu care pleca la drum. Nu ştiam cine erau «finanţatorii» lui, dar mă îndoiam că aceştia îl vor susţine pînă la capăt într-o cauză fără perspective de reuşită.

Primul număr a apărut în şase pagini, cu un bogat sumar şi cu o listă impresionantă de colaboratori: 112! Erau printre ei vechii lui prieteni şi colegi, din copilărie şi adolescenţă, în majoritate săraci ca şi dînsul, bieţi lefegii sau liberi profesionişti în jurul vîrstei de treizeci de ani, care şi-ar fi golit bucuros punga, dacă n-ar fi fost deşartă. În acelaşi număr se dădeau în componenţa birourilor şi membrilor lor, principalele «Asociaţii profesionale» (a presei, a medicilor, Uniunea avocaţilor din România şi Baroul de Ilfov, Societatea scriitorilor români, Sindicatul artelor frumoase, Uniunea ziariştilor rofesionişti). Colaboratorii acestui promiţător număr: Camil Petrescu, Paul Zarifopol, ing. Virgil Ionescu, P. *(sic)* Panaitescu-Perpessicius, Mircea Bârsan, T.M. (Tudor Muşatescu), un R.R., P. Cătun (aru), F. Aderca, Vladimir Streinu, Ilarie Voronca, George Silviu (tuspatru «sburătorişti»), Remy d'Ossola (?) şi subsemnatul. O pagină a fost consacrată lui George Enescu, reprezentînd «geniul rasei noastre». Precedentul va fi urmat cu autentici oameni de ştiinţă ca N. Iorga şi d-rii Marinescu şi Paulescu. Ziarul se recomanda cu numeroase rubrici: ...În şeapte *(sic)* zile, Bibliografie, Teatrele, Cronica artistică, Revista revistelor, Note şi informaţii etc.

Fiecare număr avea într-o scurtă rubrică, acest conţinut invariabil:

«*Dacă s-ar uni*:
Asociaţia generală a medicilor,
Asociaţia generală a inginerilor,
Sindicatul presei,
Asociaţia generală a presei,
Asociaţia corpului didactic,
Uniunea generală a advocaţilor,
Liga farmaciştilor şi droghiştilor,
Sindicatul Artelor frumoase,
Sindicatul Artelor dramatice,
Societatea scriitorilor români.
Societatea autorilor dramatici,
Asociaţia P.T.T.
Asociaţia C.F.R.
Uniunea funcţionarilor publici,
Asociaţia contabililor şi funcţionarilor comerciali, într-o puternică şi vastă «Confederaţie generală a muncii intelectuale», multe probleme ar găsi deslegare imediată, spre binele ţării româneşti».

— Rezon! i-am spus lui Camil, citind cu glas tare, între patru ochi, textul-cheie pe care mi-l prezentase înainte de apariţie, cu întrebarea:

— Ce zici?

M-a mustrat că sînt un iremediabil cartezian, că plec «orbeşte» de la dubiul metodic, că nu am «intuiţia concretului», ca dînsul, singura capabilă să rezolve problemele prezentului şi să le prevadă, infailibil, pe acelea ale viitorului (Camil a fost, aşadar, şi primul nostru viitorolog).

Numerele următoare (zece) au fost reduse la cîte patru pagini, pe care, ce e drept, nu le scria integral, dar ca şi Eminescu, la *Timpul*, alimenta numeroase rubrici (cu sau fără semnătură, ori sub pseudonim).

Cum era de prevăzut, presa politică nu a luat act de existenţa noului organ, care lovea în toate partidele. S-au exceptat socialiştii şi comuniştii, prin pana d-rului Ghelerter şi a lui Alexandru Dobrogeanu-Gherea, care au scos prieteneşte în relief punctele slabe ale gîndirii politice din programul *Săptămînii*. Fiul lui C. Dobrogeanu-Gherea respingea de asemenea ca neîntemeiate unele idei preconcepute, de care Camil nu se putuse elibera, asupra comunismului din U.R.S.S. Pornit la luptă, într-adevăr, contra partidelor «istorice» şi a celor noi, care revendicau puterea, Camil avea limite în gîndirea lui politică şi acestea au fost foarte bine învederate de liderii celor două partide muncitoreşti române.

Dintre scriitori, Liviu Rebreanu a ridicat alte juste obiecţii.

În n-rul 4, Camil adresa o vibrantă «Scrisoare deschisă către un eventual mecenate». Într-unul din paragrafele finale, divulga numele susţinătorilor materiali ai «Săptămînii»: inginerii Virgil Ionescu şi Petre Cătunaru. Acesta nutrea şi ambiţii literare. Camil i-a publicat, cu o notă elogioasă, nuvela similisămănătoristă «Logofătul Nicoară». În foileton au apărut şi traduceri din Paul Morand şi Karel Čapek. Camil Petrescu a dat ciclul de poezii închinate lui Kicsikem, muza sa timişoreană, din primii doi ani postbelici. Cel mai harnic colaborator, cu varii subiecte, după Camil Petrescu, s-a revelat Perspessicius. Prins de examenul de capacitate, n-am publicat decît cinci cronici, dintre care cea mai slabă a fost aceea despre reeditarea unor poezii ale lui Eminescu de către Lucian Blaga şi Sextil Puşcariu, iar cea mai acceptabilă, cred, aceea despre *Drumul cu plopi* de Cezar Petrescu. Ca şi N.D. Cocea, Camil mi-a lăsat mînă liberă.

---

hoţia, care nu-şi primeşte pedeapsa, ameninţă şi insinuează

După cum se ştie, în numărul 13 al revistei noastre, din 23 martie 1974, pagina «Războiul să tăţii» a găzduit un articol intitulat «O plastografie medicală şi implicaţiile ei», demascînd un p giat. Era vorba despre volumul «Cum tratăm anemiile feriprive», apărut în 1971, sub semnăt conferenţiar doctor V. Fica în Editura medicală, carte despre care arătam – cu probe concrete, citate – că este copiată, într-o bună măsură, după comunicarea a trei medici francezi, H. Rocha B. Dreyfus şi C. Sultan, lucrare publicată în anul 1967 în «Nouvelle revue française d'hématologi

La scurt timp după apariţia articolului, conferenţiarul doctor V. Fica ne-a vizitat la redac mărturisindu-şi culpa, lamentîndu-se chiar, punîndu-şi cenuşă în cap şi anunţînd că prezenta publică a plastografiei l-a determinat să reflecteze mai atent asupra comportării în societate şi condus la luarea unei decizii care ne-a părut absolut firească: părăsirea funcţiei de director al S talului Brâncovenesc. De aci şi rugămintea sa: nu mai continuaţi discuţia despre greşeala mea

Obişnuiţi în munca noastră de zi cu zi să căutăm adevărul, să-l propagăm şi să avem încred în el, l-am crezut pe conferenţiar doctor V. Fica animat de intenţii sincere, l-am bănuit zdrunci de demascarea socială a actului său de furt (intelectual, dar tot furt!). Redacţia a hotărît atunci pună punct problemei plagiatului, convinşi cu toţii că decizia la care însuşi doctor V. Fica anunţ că va proceda şi eventualele măsuri ale Editurii medicale ar însemna o pedeapsă suficientă, socot noi că – în funcţie de dimensiunile greşelii – dreptul la reabilitare morală este garantat în Româ de astăzi oricărui cetăţean.

Inutilă a fost însă încrederea pe care i-am acordat-o autorului plagiatului intitulat «Anem feriprive» şi – iată – revenim cu noi amănunte, spre a demonstra şi cu ajutorul unui alt docume că volumul pe care conferenţiarul doctor V. Fica a îndrăznit să-şi aşeze numele este COPIAT ÎNTREGIME, aportul său — al aşa-zisului autor care a încasat cîteva mii de lei — fiind egal cu ze

Scriam atunci că «Anemiile» au fost inspirate nu numai după lucrarea doctorilor francezi şi din alte surse, menţionînd şi Teza pentru obţinerea titlului de doctor în medicină întocmită Veronica Poboran-Ieremia, asupra căreia vom zăbovi astăzi. Această teză, intitulată «Contribu la studiul anemiilor hipocrome, hipo şi hipersideremice ale sugarului şi copilului mic», a fost dactată la Bucureşti, în anul 1970, cu un an înaintea apariţiei editoriale a «Anemiilor», sub cond cerea ştiinţifică a profesorului doctor docent Onoriu Coman, ea aflîndu-se în prezent în dotarea Bi otecii centrale a Institutului medico-farmaceutic din Bucureşti, inventariată cu numărul 1 553 8

Fără a putea să precizăm pe ce cale conferenţiar doctor V. Fica a intrat în posesia tezei, v demonstra mai jos evidenţa **PLAGIATULUI GROSOLAN** şi dimensiunile lui incredibile:

««METABOLISMUL FIERULUI (FIZIOLOGIE ŞI FIZIOPATOLOGIE) *Fierul, metal larg răspîndit în natură, este un element indispensabil pentru om şi animalele superioare, ca şi pentru toate organismele ce aparţin regnului animal sau vegetal... În 1973. Lemmery şi Geoffroy au demonstrat prezenţa în ţesuturi a fierului, pe care Badier l-a descoperit apoi în sînge. În secolul al 19-lea s-a dovedit că fierul face parte din molecula de hemoglobină, pe care Hoppe-Seyler au cristalizat-o în 1867».* **(Teza de doctorat, pag. 5)**	*«METABOLISMUL NORMAL ŞI PATOLOGIC AL FIERULUI.* *Fierul, metal larg răspîndit în natu un element indispensabil pentru om şi a superioare, ca şi pentru toate organismele aparţin regnului animal sau vegetal. În 19 Lemmery şi Geoffroy au demonstrat prezer în ţesuturi a fierului, iar Badier l-a descope apoi în sînge. În secolul al 19-lea s-a dove cu fierul face parte din molecula de hemog bină, pe care Hoppe-Seyler au cristalizat in 1867».* **(Anemiile, pag.**
«HEMOGLOBINA ŞI MIOGLOBINA. *Hemoglobina este pigmentul respirator sanguin cel mai abundent dintre compuşii de fier din organism... Deoarece hemoglobina deţine cea mai mare parte din fierul organismului, tulburările metabolice ale fierului se manifestă în primul rînd în hemoglobină. Caracterul său biologic fundamental este acela că dintre toate proteinele heminice, hemoglobina este singura care se combină în mod reversibil cu oxigenul molecular, în timp ce fierul rămîne bivalent».* **(Teza, pag. 13)**	*«HEMOGLOBINA ŞI MIOGLOBINA* *Hemoglobina este pigmentul respirator s guin, cel mai important dintre compuşii fier din organism. Dat fiind faptul că hen globina deţine cea mai mare parte din fie organismului, tulburările metabolice ale f rului se pot repercuta în primul rînd asup hemoglobinei. Caracterul biologic fundamen al Hb-nei este acela că dintre toate protein heminice, ea este singura care se comb în mod sensibil cu oxigenul molecular, în ti ce fierul rămîne bivalent».* **(«Anemiile», pag.**
«Feritina şi hemosiderina, cele două forme de depozit ale fierului, reprezintă 800-1 500 mg (la adult), adică aproximativ 20-30% din fierul total. Semnificaţia lor este astăzi cunoscută în urma cercetărilor cu radiofer 59. Hemosiderina este forma de rezervă fixă a fierului, intrînd greu şi lent în schimburi. Feritina constituie rezervele labile; fierul de rezervă fiind destul de uşor mobilizabil». **(Teza, pag, 18).**	*«Feritina şi hemosiderina, cele două for de depozit ale fierului, totalizează 80 mg, adică 20-30% din fierul total al unu În urma cercetărilor cu radiofier 59, se noaşte mai bine semnificaţia acestor forme depozit ale fierului. Astfel hemosiderina c stituie forma de rezervă fixă a fierului c intră lent şi mai greu în schimburi, iar feriti reprezintă forma în care fierul de rezervă e destul de uşor mobilizabil».* **(«Anemiile», pag.**

Evident, citarea paralelă poate continua, dar ne oprim aici, în primul rînd din raţiuni de spa şi apoi pentru că socotim că, numai şi cu aceste elemente, plagiatul este dovedit, actul incalifica al conferenţiarului doctor V. Fica plasîndu-se dincolo de orice posibilitate de tăgadă.

Aşa cum arătam la începutul acestor rînduri, nu aveam intenţia să revenim asupra «Anemiilo Tăcerea Editurii medicale, în planurile căreia «autorul» V. Fica este inclus pentru 1974 cu a apariţii editoriale (!!) şi care a plătit bani grei (după informaţiile noastre, opt mii) deşi fusese AVE TIZATĂ asupra modului fraudulos de întocmire a «Anemiilor», această tăcere complice ne dete mină să revenim, fără ca ea să constituie însă unicul motiv.

Al doilea motiv este legat nemijlocit de atitudinea conferenţiarului doctor V. Fica, una şi acee persoană cu cel care izbucnise în plîns la redacţie.

Odată ajuns la spitalul pe care-l conduce, directorul Fica şi-a anunţat subalternii că vizita redacţie i-a dat dreptate, că dînsul a pus lucrurile la punct, că redactorul şef al revistei şi-a cer scuze şi că, în nici un caz, nu va mai insista asupra chestiunii plagiatului, persoane cu anumite func interzicîndu-i aceasta, în virtutea «obligaţiilor» pe care, zice-se, le-ar avea faţă de dînsul.

Iată că doctorul Fica s-a înşelat şi că noi revenim asupra problemei, insistăm, înfăţişînd adevăr condamnînd mentalitatea celui care nu numai că şi-a permis să fure munca altora, dar contin să ameninţe şi să-i supună la represalii administrative pe cei care au descoperit plastografia, oame de bună-credinţă, medici cu recunoscute merite profesionale, rămaşi – printr-o flagrantă nedre tate – la bunul plac al directorului-care fură.

Venit la «Flacăra», autorul plagiatului a plîns şi a promis recluziune. Întors la spital, acolo un – prin protecţia inexplicabilă şi condamnabilă a superiorilor săi – îşi simte pămîntul tare sub cioare, autorul plagiatului a redevenit el însuşi, insinuînd, mutilînd adevărul şi ameninţînd, chemî la ordine pe cei care au informat opinia publică de frauda sa. Hoţul işi schimbă părul...

Scriem aceste rînduri pentru a-i demonstra doctorului Fica, negru pe alb, că nu ne-a înşel că vigilenţa noastră şi respectul faţă de adevăr n-au fost seduse de cîteva lacrimi false.

Mai scriem aceste rînduri pentru că noi considerăm că este nedrept ca într-o ţară a dreptă doctorul Fica să nu răspundă pentru un furt evident, să nu plătească daune, morale şi materia de vreme ce legile noastre nu prevăd nici o exonerare, pedepsind pe toată lumea la fel, în func de culpă, cu sancţiuni egale pentru infracţiuni egale.

Dacă un ţăran sau un chelner plătesc cu amenzi usturătoare sau chiar cu închisoare sustrager cîtorva ştiuleţi de porumb de pe cîmp sau încărcarea unei note cu o sticlă de vin nebăută, atu este inadmisibil, socotim, ca doctorul V. Fica să nu plătească pentru plagiatul său. În această ide aşteptăm de urgenţă măsurile corespunzătoare ale Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, Rect ratului I.M.F. şi Colegiului municipal al medicilor şi farmaciştilor, căci ce autoritate morală — întrebăm şi întrebăm forurile de mai sus — poate să mai aibă dr. V. Fica după comiterea unui a grav cum este plastografierea «Anemiilor».

Legea socialistă românească este una pentru toţi. Ea nu este pentru unii mumă şi pentru a ciumă, iar doctor V. Fica trebuie făcut să înţeleagă acest lucru. Şi nu numai el, ci şi cei care-l prot ează:

TRAIAN DUNĂREANU

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (12)

psihologia judiciară oferă o rezolvare fulger

În numărul trecut — continuă colonelul Dumitru eacanica — am arătat cum, întemeindu-mă pe tuiție, pe date de psihologie judiciară și fără ici un indiciu concret preliminar, mi-am îndrep- t suspiciunile asupra unui tînăr de 23 de ani, e care-l bănuiam a fi fost autorul unui important rt la Fabrica de confecții București.

În automobil m-am adresat suspectului, cu apa- ență indiferență:

— S-ar putea să ai dreptate, spunîndu-mi că în mpul ședinței intenționai să recunoști furtul. lu-ți ofer însă cinstea de a discuta cu mine și-ți terzic să-mi dai vreun răspuns... Te vei ajuta ingur dacă ești sincer, explicînd șoferului unde ebuie să ajungem pentru a găsi cutia cu ace.

— Da! Aveți dreptate! — a răspuns T.C. Am rut să-mi recunosc greșeala. Chiar acum mă gîn- eam să mărturisesc, dar credeam că nu mă veți ede și *veți rîde de mine.*

Din nou am intervenit afirmînd că nu-l puteam sculta decît după ce va înapoia acele care asigu- au existența a mii de muncitori.

Începînd să discute cu șoferul, am aflat că ne ce în pasajul «Academiei», la șantierul de onstrucții al teatrului «Comedia».

Eram mulțumit de această semirecunoaștere. prinsesem țigara și nu mă preocupa decît ideea ă acționez cît mai repede pentru a cîștiga dreptul ă întrerup ședința printr-un singur telefon. Ca n negustor căruia îi mergeau bine treburile, am recut degetul mare prin vestă...

Gîndurile mi se învîrteau în jurul aceleiași idei: L-am scos din rînd parcă împins de o forță mag- etică»... Mă bucuram de un asemenea succes, ecunoscut încă în analele poliției noastre, dar poi îmi ironizam singur propria mea vanitate.

După primul contact cu șantierul teatrului am utut afla că într-o fostă prăvălie, transformată d-hoc în dormitor comun, erau cazați 59 salahori, ecrutați din comunele vecine. Printre cărămizile, olovanii de piatră și *molozul șantierului, tînărul* .C. a devenit mai dezinvolt și mi-a indicat mai multe pietre sub care susținea că ar fi ascuns utia. De acolo urma s-o ridice în prima dumi- ică și s-o transporte în comuna natală, unde avea e croitori care lucrau cu mașină «Singer». uziasmul meu nu a durat însă decît cîteva ecunde, pentru că sub pietre și prin zona inve- inată, pe lîngă zidul clădirii, nu am găsit decît... murdării.

Ce eșec pentru mine, care mă vroiam polițist u fler! Mă băgasem singur într-o afacere tragi- omică. Colegii mi-ar fi putut spune: «ai găsit e-ai căutat».

Cu toate acestea nu mi-am pierdut complet ptimismul, refuzînd să cred că tînărul țăran — a ărui soartă deja mă preocupa — mi-a ascuns devărul.

Prima măsură a fost să-l trimit pe T.C. la Mi- iție, pentru a fi interogat în scris de către loco- enentul Gheorghe Iliescu, urmînd ca personal să ontinui cercetările printre cei care aveau cufere n *dormitorul comun.* Am fost *nevoit să rețin și* poteza că vreunul dintre zidarii necalificați a găsit din întîmplare cutia și a luat-o cu el.

Cu asentimentul șefului de șantier am reușit să-i oncentrez pe toți cei vizați în dormitorul comun, nde urma să le vorbesc de la om la om.

În acele momente de tensiune am găsit forța de a face haz de necaz, la gîndul că în timp ce eilalți colegi continuau ședința în fabrică, noi oloseam aceeași metodă la cîțiva kilometri depărtare, în dormitorul șantierului.

Subofițerul m-a asigurat că în cele 30 de minute consumate din momentul plecării noastre, acțiu- ea *celorlalți, de la fabrică, nu putuse lua sfîrșit.* Aceasta m-a stimulat. În apelul adresat muncitorilor de la șantier am accentuat asupra faptului ă persoanei care a găsit cutia cu ace nu i se va eține vreo faptă penală dacă ne va pune în po- esia acelor. De asemenea am subliniat că miile de ce furate nu aveau nici o utilitate pentru o singură persoană, însă fără ele muncitorii de la Fabrica de confecții ar rămîne un timp fără lucru.

În încheiere, am oferit din buzunarul meu și o recompensă de 200 de lei, cu riscul de a-mi epuiza fondul pe o lună pentru țigări. Rezultatul a fost cel dorit: unul dintre muncitori a mărturisit, în plină adunare, că a găsit *întîmplător cutia cu ace* — afirmație care se corobora cu prima declarație a lui T.C. Profund emoționat, am asistat la deschiderea cufărului de lemn în care, timp de 24 de ore, se aflase cutia corp delict.

După ce am înmînat recompensa promisă l-am îmbrățișat pe omul cinstit, în ropotele de aplauze ale celorlalți lucrători. În timp ce se efectuau formele procedurale, mi-am rezervat și bucuria de-a raporta maiorului Ion Copotoiu rezultatul anchetei noastre.

Rezolvarea acestui caz prin mijloacele psihologiei judiciare mi-a adus aprecierea colegilor, marcînd debutul preocupărilor mele în acest domeniu. Mai tîrziu, după o pregătire multilaterală, am ajuns să fiu consultat în probleme de asemenea natură.

— Ne-ați relatat, așadar, despre rezolvarea-fulger a unei afaceri a cărei soluționare ar fi luat, poate, în condiții obișnuite, un timp îndelungat. Nu ați putea vorbi, pentru contrast, și despre împotmolirea — sau aparenta împotmolire — a unui caz mai deosebit?

— În primăvara anului 1951 s-a reclamat la Miliția Capitalei furtul unei însemnate sume de bani din casa de fier a Institutului medico-farmaceutic. Infracțiunea se consumase în noaptea de duminică spre luni, o parte din banii furați reprezentînd salariile întregului personal. Se folosiseră chei potrivite.

Nefiind vorba de o efracție, a fost emisă și ipoteza potrivit căreia autorul făcea parte din rîndul salariaților și a utilizat chiar cheia originală, deși casierul P.C. nu reclamase dispariția acesteia. Pentru aprecierea verosimilității unei astfel de ipoteze s-a recurs la expertizarea traseologică a broaștei și aceasta ne-a oferit un element material cert: nu se folosise cheia originală, ci una falsă care, în acțiunea de deschidere, a creat cîteva *striații depistate microscopic. Desigur că în ipoteza* unei înscenări aranjate de însuși casierul, nu s-ar mai fi depistat striațiile din interiorul broaștei: P.C. ar fi folosit cheia originală, care n-ar fi zgîriat pereții de metal.

Un alt element: s-a constatat că infractorul a avut răbdarea să închidă la loc casa de bani. Or, în cazul unei înscenări, casierul ar fi fost tentat, pentru reușita simulării, să lase ușa deschisă! Omisesem să precizez că necunoscuții au deschis, tot prin chei potrivite, și ușile încăperilor care conduceau la casierie.

Toate încercările de a releva urme digitale n-au dat rezultate: fragmentele dactiloscopice ce puteau face obiectul unor examene comparative aparțineau, în exclusivitate, casierului. Or, era firesc ca acesta să atingă casa de fier prin însăși natura atribuțiilor de serviciu.

În cadrul ipotezei că unul dintre salariați, profitînd de neatenția lui P.C., ar fi obținut mulajul cheilor, s-au efectuat multiple și complexe verificări, dar fără succes.

Pericolul social al infracțiunii, prin modul de operare și importantul prejudiciu cauzat avutului obștesc, ne-a obligat să desfășurăm complexe activități de investigație și în mediul infractorilor, axîndu-ne mai mult atenția asupra celor care făceau cheltuieli nejustificate.

Acțiunile pe care le-am întreprins împreună cu ofițerii Cornel Deleanu, Leonard Gruia, Dumitru Butaru, Ion Alexe, Ion Văduva și N. Stelian s-au prelungit zile, săptămîni și apoi luni întregi, fără a se obține date certe. În decursul numeroaselor nopți cînd am analizat meticulos cum și-au justificat salariații petrecerea timpului în ziua premergă*toare furtului,* am depistat totuși cîteva indicii. Astfel, P.C. nu justifica, în întregime, folosirea timpului din seara respectivă. Pe lîngă aceasta, au ieșit la iveală și alte elemente învederînd atitudinea de neglijență a casierului.

Deoarece celelalte suspiciuni în legătură cu furtul erau foarte vagi și deci nu îndreptățeau emiterea unui mandat de arestare, am insistat asupra neglijenței lui P.C. în serviciu și, pe această bază, l-am arestat, *cu îndeplinirea tuturor formelor* legale. Profitînd de această situație, ne-am concentrat, în anchetă, asupra învinuirii directe, acuzîndu-l de furtul propriilor bani pe care-i avea în gestiune. Cu toată combativitatea noastră, P.C. a negat orice amestec în acest caz. În cele din urmă, suspectului i-au fost reținute în sarcină doar unele neglijențe în serviciu, pentru care s-a luat hotărîrea trimiterii sale în judecată. Deci afacerea rămăsese, practic, nerezolvată... Viitorul ne mai rezerva însă destule surprize.

DUMITRU CEACANICA ■
LIONEL NIȚESCU ■

(Va urma)

VIAȚA LUI GROCK, «REGELE» CLOVNILOR (9)

trucuri

Majoritatea trucurilor mele de succes se datoresc hazardului. De pildă, o să fiu etern recunoscător celor patru băieți de manej din Madrid pentru «gagul cu pianul cu coadă și scaunul».

La Madrid lucram într-un manej acoperit cu nisip, așa că trebuia să se instaleze o estradă pentru pian și scaun.

Într-o zi am văzut că pianul era rău așezat și ocupa prea mult loc. Din cele patru picioare ale scaunului, două stăteau pe estradă și două în nisip. Aveam de ales, ori să împing sau să trag pianul, așezînd scaunul pe nisip, ori să cad pe spate cu el. Trasul era mai ușor decît împinsul și m-am hotărît repede. Am împins scaunul și am tras pianul. Publicul a izbucnit în rîs! Aerul meu mirat nu făcea decît să întețească veselia spectatorilor.

O altă idee i-o datorez lui Antonet. Adică poate mai puțin lui, cît pasiunii sale pentru joc și mai ales *ghinionului* său perpetuu. Dacă gradul său de proastă dispoziție era în raport direct cu suma pierdută, în ziua aceea probabil că pierduse mulți bani.

În cursul numărului nostru glumele sale sunau fals. Îmi dădeam mult silința să anim scena. Bineînțeles, eram mai aplaudat decît colegul meu, ceea ce nu făcea decît să-i accentueze țîfna. Atunci făcu ceea ce detest cel mai mult pe lume: se opri din joc, își încrucișă mîinile, mulțumindu-se să repete din două în două minute:

— Te crezi comic?

Prima dată am reacționat vesel, dar cum nu înceta și publicul începea să se răcească, simțind că între noi există o reală disensiune, m-a cuprins furia.

— Repetă încă o dată și te ucid aici, de față cu toată lumea.

Tremuram din cap pînă în picioare și doream din tot sufletul ca Antonet să înțeleagă. Vai!

— Te crezi comic?, repetă el.

Atunci am văzut roșu. M-am repezit la pian și i-am smuls capacul ca să-l sparg în capul lui. Acesta, știind că de mă cuprinde furia nu mai e de glumit cu mine, a fugit în culise.

Machiat și costumat, trebuie că eram extrem de caraghios în manifestarea nobilei mele furii, căci spectatorii strigau de bucurie.

Mi-am recîștigat sîngele rece. Am încetat să-l urmăresc și am revenit spre pian cu capacul. Dar dacă n-am întîmpinat nici o greutate să-l ridic, nu era același lucru să-l pun la loc. Nu puteam cere publicului să aștepte răbdător pînă aș fi reușit. Eram singur în scenă; trebuia să acționez. Ce să fac? Am pus *capacul în picioare, la stînga clavirului,* unde acesta semăna dintr-o dată cu un lunecuș.

Mi-a venit ideea să utilizez această pantă pentru pălărie. Acțiunea urmă gîndului. Ostilă, pălăria coborî pînă la sol, dar vroiam să o ridic. Pentru a o culege, de ce să nu iau același drum ca și ea? M-am cățărat pe pian, m-am instalat pe patinoarul meu și am lunecat la vale să-mi întîlnesc pălăria. Mi-am pus-o în cap și, foarte demn, am ieșit din scenă. Efectul a fost prodigios!

Puțin timp după asta s-a născut «saltul scaunu*lui». Nici un artist n-a reușit încă să mă imite,* căci acest salt este foarte primejdios.

Într-o dimineață mă cocoțasem ca de obicei pe spătarul unui scaun și căutam cea mai bună poziție pentru a cînta la concertină. Dar, brusc, scaunul se desfundă și mă găsii cu ambele picioare tre*cute prin el. Publicul* și-a dat seama *imediat* că acest număr nu era prevăzut în program și cloncănea de mulțumire. Vroiau să vadă cum o să iasă Grock din încurcătură. Mărturisesc că, pentru moment, nu știam nici eu. Trebuia să ies ceremonios din scaunul spart? Cel mai simplu era să mă extrag din el printr-o săritură. M-am concentrat, am sărit, am încrucișat picioarele în plin zbor și m-am trezit, cu picioarele mereu încrucișate, așezat pe spătar. A fost un tunet de aplauze. Eram fericit de această nouă «găselniță». La urma urmei nici nu era prea greu. M-am decis să reîncep la reprezentația de seară. Eram așa de sigur pe mine, încît nici nu am exersat înainte. A fost o catastrofă. O durere zvîcnitoare și m-am trezit, cu scaun cu tot, la pămînt. Picioarele îmi erau zgîriate, iar sîngele îmi curgea în ghete.

Dar ideea acestui salt nu-mi dădea pace.

Cînd gambele mi s-au vindecat, m-am hotărît să reîncep. Din instinct nu voiam să mă supun nici unui antrenament. În plină concentrare și în public trebuia să fac acest salt și să reușesc! Și am reușit! Din acea zi l-am încercat de fiecare dată.

Mulți alți artiști, bine antrenați și foarte dotați, au încercat zadarnic să mă imite!

La 76 de ani nu încerc încă nici o dificultate să realizez acest salt.

Cum se poate explica asta? E simplu și ține de faptul că prima dată n-avusesem conștiința pericolului. Mă gîndeam numai că trebuie să ajung, într-un fel sau altul, pe spătar și am ajuns.

Cît despre eșecul încercat a doua oară, el se datorește îndoielilor emise de colegii care mă observaseră prima dată și, în cunoștință de cauză, *nu credeau în reușită.*

Ideea încolțise și a fost suficient să mă facă să eșuez.

Mi-a trebuit o săptămînă ca să-mi recapăt încrederea. Nu voiam să exersez, pentru că un accident m-ar fi făcut să pierd tot terenul cîștigat. Îmi repetam: ai izbutit o dată, o să faci din nou în același fel. Și astfel mă convingeam! Autosugestie, ca să vezi!

Treptat, am început să-l depășesc pe Antonet. Se remarca asta foarte bine după reacțiile publicului.

Așa că, în 1910, celebrul impresar Marinelli mi se adresă mie, și nu colegului meu.

— Domnule Grock, v-am văzut la Schumann. Sînteți de acord să jucați pe o scenă?

— De ce nu? Pînă acum n-am avut ocazia.

— Pot să v-o furnizez. Care sînt pretențiile dumneavoastră, dacă vă trec la «Wintergarten»?

— Două sute de mărci pe zi.

— În regulă.

Deja regretam că nu cerusem mai mult.

— Vreți să-mi semnați acest contract pentru exclusivitate?

L-am pus pe Antonet la curent cu discuția.

— Cît ai spus?, întrebă el nevenindu-i să creadă.

— Două sute de mărci pe zi.

— Și n-ai acceptat încă?

— Vroiam să am acordul tău.

— Mai întrebi? În viața mea n-am cîștigat o asemenea sumă. Adu hîrtiile, în viteză!

Într-o seară, la barul circului, domnul Schumann, directorul, mă invită la masa lui.

— Așadar, Grock, *nu-ți mai place la mine?*

— Dar...

— Ești un ingrat. În definitiv eu te-am adus la Berlin. De ce nu vrei să prelungești contractul?

— O să fiu franc, domnule Schumann. Nu țin să rămîn într-un circ toată viața. Vreau să-mi fac un nume în lume, și pentru asta trebuie să mă urc pe scenă și să călătoresc. Un circ rămîne mai multe luni într-un oraș. Pe de altă parte, ești mai bine plătit într-un spectacol de varietăți.

— Ah! Ah! Pot să te întreb pentru cine ați *semnat? Pentru că e ca și făcut, nu?*

— Mergem la «Wintergarten».

— Și cît primiți?

— Cam două mii de mărci mai mult ca aici.

Importanța sumei nu păru să-l mire.

— Dragul meu Grock, o să devii o stea și sînt convins că asta se va petrece în viitorul apropiat.

Dacă am fost adesea întrebat în ce fel îmi cream «gagurile», nimeni nu s-a neliniștit să știe de ce port mănuși albe.

Aveam de mult timp pe dosul mîinii stîngi niște negi care mă iritau. Într-o zi m-am hotărît să-i scot. Eram la Berlin, la circul Schumann, și m-am dus pe Friedrichstrasse să văd un medic ce-mi fusese recomandat, doctorul Werner. N-o să uit niciodată numele.

Îmi examină negii, mă asigură că o să-i usuce *pe dată cu raze X, mă făcu să-mi pun mîna,* acoperită în parte cu plumb, pe masa de operație și ieși din cameră, nu fără a-mi recomanda să nu-mi mișc mîna.

Trecură cinci minute, apoi zece. Începusem să mă mir. Citisem undeva ceva în legătură cu folosirea razelor X și nu înțelegeam cum pot fi lăsate să acționeze atît de mult asupra epidermei.

Douăzeci de minute s-au scurs astfel. Deodată, ușa se deschise brusc și doctorul Werner apăru. La revederea mea se îngălbeni.

— Ce? Mai sînteți încă aici?, bîlbîi el.

— Cum?, spusei eu, îngrozit la gîndul vreunei nenorociri. M-ați uitat?

— A, nu, bineînțeles! Dar am fost foarte ocupat și ar fi trebuit să retragem mîna mai degrabă. Dar aveți pielea solidă.

Ridică plumbul, îmi examină mîna.

— În orice caz, negii au dispărut! Nu s-a întîmplat nimic supărător.

— Doctore, m-ai uitat! Meseria mea depinde de mîna asta. Dacă am pățit ceva și nu mai pot cînta la vioară, te ucid!

Îl luai pe Dumnezeu drept martor că aveam să-mi respect amenințarea. Fără mîna stîngă eram pierdut. Toată munca mea, sacrificiile, energia pe care o desfășurasem deveneau inutile. Aș fi sfîrșit-o ca atîți alți colegi, reduși la șomaj în urma unui accident stupid.

Doctorul Werner rîse cam silit și încercă să mă liniștească.

N-am remarcat dealtfel nimic nou în următoarele două luni. Locul rămăsese puțin înroșit, ușor sensibil, dar asta nu-mi stînjenea mișcările.

Speram să pot uita această întîmplare cînd, trezindu-mă într-o dimineață, mîna mea prezenta o coajă dureroasă și purulentă.

Seara aceea a fost ultima în care am cîntat fără mănuși albe. A doua zi o gaură înlocuia semnul roșu. Am alergat de îndată la un medic căruia i-am povestit ce mi se întîmplase.

Acesta luă un aer grav.

— Douăzeci de minute? Prefer să nu mă ocup de acest caz. Duceți-vă la profesorul Eschenbach!

Puteți să vă închipuiți starea mea de spirit. N-am pierdut nici o clipă.

Profesorul Eschenbach fu net:

— Cine e criminalul care v-a făcut asta?

— Doctorul Werner, de pe Friedrichstrasse.

— Ia te uită! Doctorul Werner... O să încercăm să facem ce putem. Tăie pielea arsă, lăsîndu-mi o mare rană deschisă.

Așa că mi-am făcut numărul seara cu mănuși albe în mîini.

De trei ori pe zi, timp de o oră, îmi îmbăiam rana în apă cu săpun. Nu puteam face nimic altceva. Pielea cădea putrezită. Chiar și nervii erau atinși. Cu toate eforturile mele, două dintre degete — inelarul și auricularul — s-au retractat.

Adăugați la asta și durerile îngrozitoare. Calmantele erau neputincioase.

A fost o perioadă teribilă. Unde mai pun și nesiguranța în care mă zbăteam. Oare mîna era pierdută?

Dar descompunerea țesuturilor se opri, lăsînd totuși o gaură prea mare ca să mai sper că pielea ce se refăcea putea să o acopere. Trebuia să mi se facă o grefă. Profesorul Eschenbach s-a însărcinat cu operația pe care am urmat-o pînă la capăt!

Mi-a tăiat din braț o bucată de piele pe care a cusut-o peste rană. Parcă eram la croitor.

După trei zile mi-a desfăcut pansamentul. Profesorul îmi examină mîna.

— Iată! Acum totul e în ordine, îmi spuse el.

De bucurie am leșinat.

Am învățat să mă servesc de toate instrumentele mele muzicale doar cu trei degete de la mîna stîngă. Celelalte două au rămas răsucite.

Mi-am păstrat mănușile. **A. IOSEFINI ■**

(Va urma)

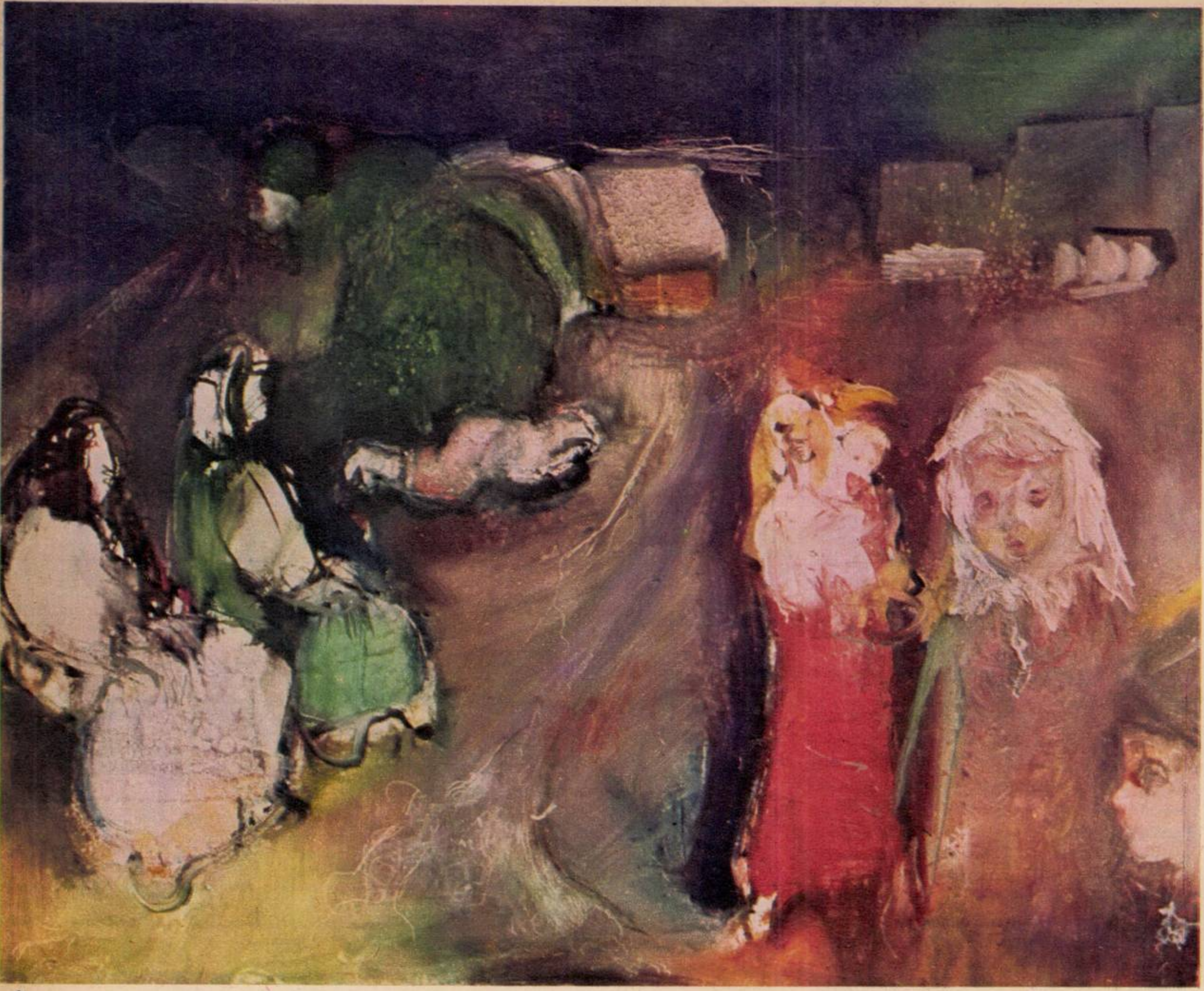

Seara

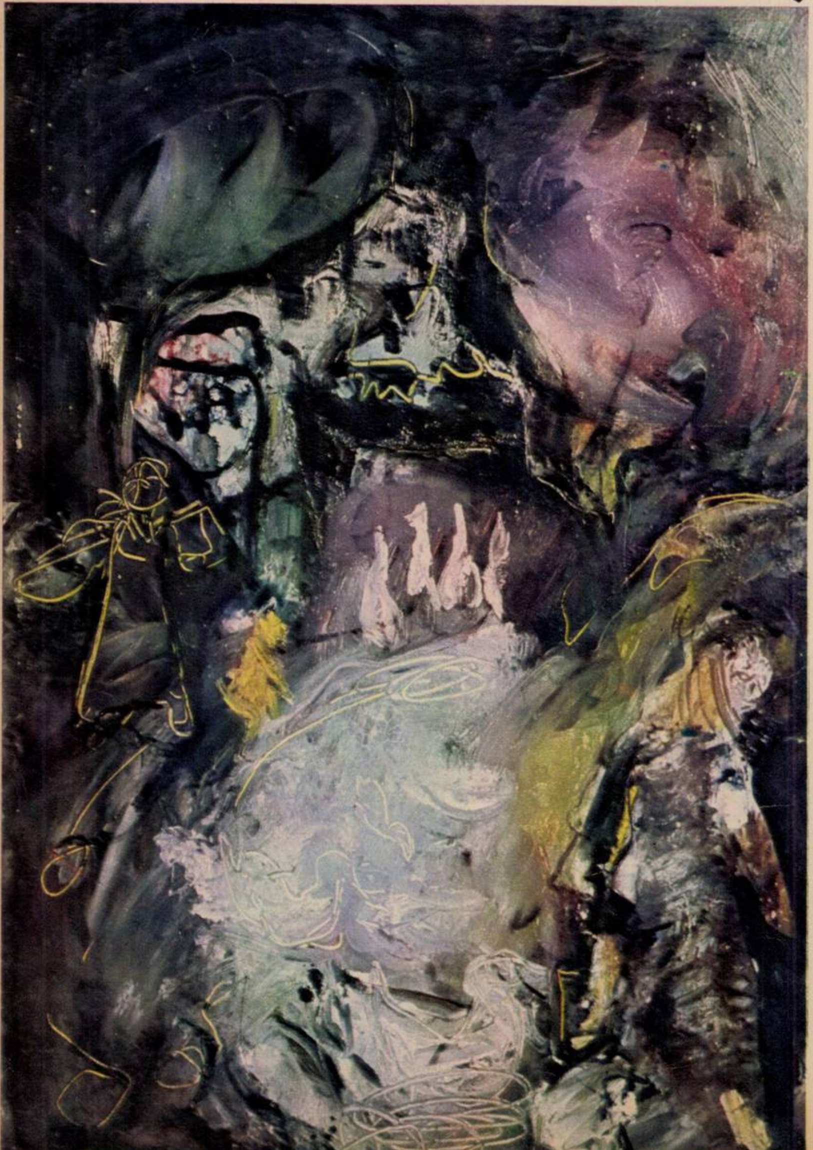

Rațele

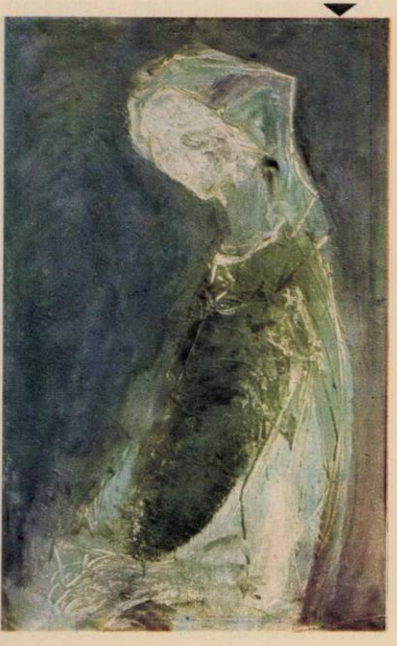

Tăcere

el nu vede:
privește;
nu povestește:
trăiește

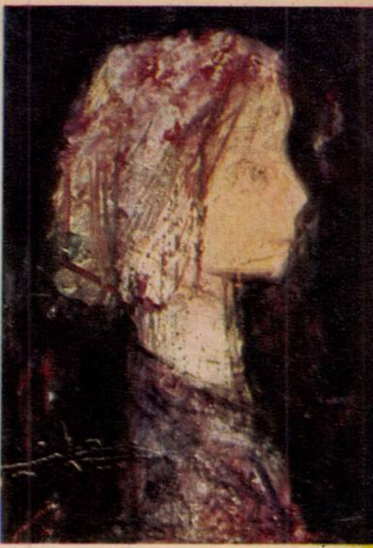

Portret

Dacă pentru dumneata, maestre Friedri
Bömches, un tablou mai este un mister, pentr
noi, ceilalți, care sîntem umili privitori ai op
relor, ce-ar mai putea fi? Îmi spui, parcă ai fi
romantic întîrziat: «Eu nu pictez cu aces
culori, ci cu nebunia», înțelegînd prin
cuvînt grav o stare de exaltare, de totală dă
de uitare și, rostind cu precauție un cuvînt ca
nu-mi place, de inspirație. Sînt uimit să m
întîlnesc în acest secol al lucidității și premed
tării pe cineva care gîndește ca în dialoguri
lui Platon, uitînd că trăiește în «cloaca lumii
și fără să vreau îmi aduc aminte de «Ion», und
Socrate vorbește și el atît de minunat și-n ac
lași fel despre geneza creației: «...precum c
cuprinși de delirul corybanților nu dansează
cînd sînt cu mintea trează, ci cînd se cufund
în ritm și armonie, lăsîndu-se obsedați în pra
delirului, ca și bacantele, care numai cît tim
sînt posedate, scot miere și lapte din fluvii și-
pierd această putere cînd își vin în fire». D
să-l lăsăm pe Platon să-și rostească în tăce
dialogurile lui nemuritoare și să ne întoarce
la acea propoziție pe care mi-ai șoptit-o: «Ști
totdeauna cum arată un deget». Acum ne află
cu adevărat la porțile creației dumitale și cre
că mi-ai dat cheia care le poate deschide: înain
de a fi o iluzie, imaginea a fost o formă concret
pentru că dumneata, în ciuda tuturor apare
țelor, pictezi ceea ce ai văzut sau vezi după
«principiu al necesității interioare» pe care l
explicat foarte clar Kandinsky: «Culoarea
clapa. Ochiul este ciocănașul. Sufletul este
cu multe coarde. Artistul este mîna care, ati
gînd clapa aceasta ori cealaltă, pune într-un mo
anumit sufletul în vibrație». Îmi spuneai
trăiești uneori stări ciudate, cînd un simp
sunet, un ritm sau niște variații muzicale
îndeamnă să pictezi: asta e istoria nașterii «ca
lor» după ce ai auzit într-o noapte ritmuri
unui galop pe o uliță sau a «Înmormîntări
pe care ai pictat-o în timp ce ascultai muzi
lui Rogalski. Dar Rogalski, la fel ca și trap
nocturn, venea să-ți trezească imagini vechi
care le uitaseși în memorie. Pentru că, a
cum bine spunea cineva, dumneata ești mere
în dialog cu lumea. O lume pentru care eș
adeseori nevoit să cauți asemănarea, fiind, mi s
pare, singurul portretist rătăcitor al zilel
noastre, ca acei bătrîni pictori din timpul Rena
terii, care poposeau din castel în castel. Î
povesteai cum ai pictat-o pe bătrîna doamn
Krupp și am tresărit văzînd cum ai înconjurat-
cu noapte sau pe filozoful Heideger cu ac
adevăr al timpului care «stă în sine însăși
cum îi plăcea s-afirme. Îmi mărturiseai că
fiecare personaj concret îl consideri un dușma
potențial de care ți-e frică, și-am înțeles
teama aceasta vine de la canoanele asemănăr
de care de multă vreme pictorii fug. Doar de u
singur chip de om te apropii liniștit și încreză
tor și mîna se simte liberă și zboară pe pînz
de propriu-ți chip, icoană a timpului și conf
siune a sufletului.

Orice ai picta, maestre Bömches, adevărat
vocație căreia i te supui rămîne portretul.
reia adeseori punerea în pagină clasică, und
alături de figură, mîinile sau situarea bustul
într-o anumită arcuire, pot revela stări inte
rioare. Pensulațiile nervoase ori acea luptă
degetelor cu magma culorilor aruncată
pînză, de o variabilitate infinită, dar mai al
acea atmosferă cromatică în care sînt plasat
personajele îmi aduc aminte de expresionism
Aici e constelația dumitale, în acele tensiu
emoționale, pe care mai de mult Kasimir E
schmid le explica, prin actul creatorului,
felul următor: «El nu vede: privește; nu pove
tește: trăiește; nu reproduce: creează din nou
nu găsește: caută». **CORNEL BOZBICI**

Basorelief

Bachus

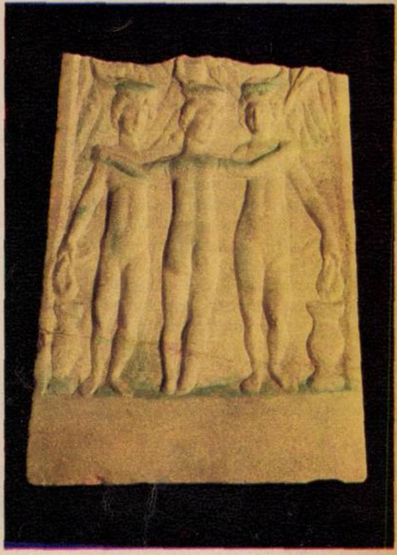

Cele trei Grații

Nemesis

dați-ne un rege să rîdem cu el

Vezi — îmi spunea Timpul, cînd întîmplîndu-mă în Muzeul de arheologie din Constanța, mă plimbam printre acele vestigii roase de vînturi și ploi — cînd toate trec nu rămîne decît piatra... Dar Timpul n-are degete și nu știam dacă el îmi arată chipul acelui om scobit în piatră care a fost și despre care vorbesc doar niște litere sau despre acele înfățișări care n-au fost dar au totuși un nume și un chip. Și mă simțeam atunci la începuturile lui A FI, cînd lumea era doar cît o piele de capră și-avea doar cîteva rîuri și-n centrul ei era un munte și la una din marginile ei Istrul cu gurile lui înghețate. Și stam singur și mileniile treceau și vedeam cum se naște memoria, binele, răul, frica, durerea, frumosul, urîtul, uitarea și dragostea, cum se nasc toate cele văzute sau închipuite și vedeam cu groază cum toate vin, strălucesc și pleacă și nu rămîne decît piatra. Și atunci, aflîndu-mă printre acele pietre care nu sînt decît nenumărate chipuri ale lui A FI, printre atîtea canoane ale fanteziei, am simțit privindu-mă din umbra unei edicule de marmură albă pe cea care tu ai numit-o Nemesis, în dubla ei ipostază. Simțeam cum îmi măsoară gîndurile și nu știam dacă e bine, dacă e rău și am întrebat înțelepții veacurilor și i-am întrebat de ce și ei mi-au șoptit: «Ea vrea ca universul să rămînă așa cum este». «Dar toate vin, strălucesc și pleacă, le-am spus invocînd timpul, nu putem rămîne mereu cum sîntem». «Supune-te sorții tale, mi-au șoptit, ea cîntărește fericirile și nefericirile oamenilor cînd vor să schimbe ordinea și echilibrul universului». Și n-am înțeles. Și am plecat de lîngă Nemesis, fiica lui Nyx, să caut o altă înțelepciune. Și în tăcerea aceea a pietrelor în care sînt îngropate milenii am auzit din depărtare un flaut și am văzut pe un basorelief un alai vesel. Era Bachus cu prietenii lui nemuritori. Odată Herodot l-a căutat în Olimp, acolo unde își petrec timpul zeii, dar nu l-a găsit. El încă nu ajunsese să fie acel rege al închipuirii. Dar el cobora prin vremi cu alaiul său din nordicele legende trace, aducînd primăvara în miez de iarnă, dragostea cînd totul pare pierdut, fecunditatea pămîntului și cîntecul, venea încet prin timp aducînd bucuria ogoarelor, veselia și optimismul și acea descătușare pe care oamenii o presimțeau pe cînd n-o aveau și doar o așteptau la orizonturi, rugînd pădurile: Dați-ne un rege să rîdem cu el, înțelegînd, poate, prin aceste cuvinte, suprema libertate fără de care nu poate exista viață.

L-am lăsat pe Bachus cu veselul său alai. Din toate părțile mă chemau alte închipuiri și alte nume din această țară a lui A FI: cele trei Grații adorate la începuturi sub forma a trei pietre simple cînd încă nu primiseră o înfățișare anume, Dioscurii, protectorii marinarilor, Esculap, cu toiagul și șarpele său, Hecate, cea cu descîntecele și vrăjile sufletului, ori Cavalerul trac, cel care luptă pentru înfrîngerea răului. Și așa pe nesimțite am coborît în lume, la pietrele acelea simple care n-au nici o putere divină, ci doar ne aduc aminte, modest și trist, de un om numit de cîteva litere. Basoreliefuri cu trăsături fugare. Reliefuri și statui în care cîntărește mai mult dorința de a crea decît proporțiile și legile armoniei. Marmuri care înainte de a fi o făptură au fost pur și simplu lest pentru corăbii. Corăbii care cărau grîne pe Pontul Euxin.

VICTOR POP ■

ultima oră științifică

invențiile românești aduc țării 2 miliarde de lei anual, dar nu se bucură încă de sprijinul pe care-l merită

— Stimată tovarășă ingineră *Elena Bedivan*, voi începe prin a vă recomanda cititorilor noștri: sînteți, așadar, examinator principal la Oficiul de stat pentru invenții și mărci, unde îndepliniți funcția de șef de sector la valorificarea invențiilor. Am, cu alte cuvinte, onoarea să discut cu un important examinator al inteligenței românești exprimate în produse de maximă și uneori chiar neprețuită valoare — invențiile. De cînd lucrați la Oficiul de stat?

— De peste 15 ani.

— Cîte invenții românești au primit în această perioadă actul de naștere de la Oficiul de stat?

— Aproximativ 8 000.

— Cîte dintre ele se aplică astăzi?

— Vreo 3 000.

— Care este soarta celorlalte?

— Deși au rezistat din punctul de vedere al noutății și al progresului tehnic pe plan mondial, nu se aplică din diverse motive, unele independente de voința noastră, altele din vina noastră.

— Înainte de a vă ruga să interpretați mai precis ce înțelegeți prin «vina noastră», v-aș ruga să caracterizați, sub raportul valorificării, acest procent: 3 000 din 8 000 de invenții se aplică. Este un procent satisfăcător?

— Cunoscînd performanțele invențiilor românești, personal nu sînt satisfăcută; făcînd însă o comparație cu situația existentă pe plan mondial, țara noastră, mai ales în ultimii ani, se situează la un nivel acceptabil, judecînd după faptul că în țări dezvoltate industrial întîlnim procente în jur de 40 la sută de invenții aplicate.

Pentru a mă înțelege exact, vreau să subliniez din capul locului că mă refer la o vină în timp, de-a lungul anilor, la fenomene care au grevat și mai grevează, într-un mod sau altul, cea mai prețioasă *producție românească*, producția de invenții. Și pentru a încadra condiția invențiilor în societatea noastră, vreau să vă spun că s-au străbătut trei etape. În prima etapă invențiile au rezolvat problemele acute ale economiei naționale; în cea de-a doua au contribuit la eliminarea importului de diferite produse, instalații etc.; în cea de-a treia, invențiile au facilitat exportul de produse — instalații — licențe și documentații românești. Astăzi ne aflăm în etapa a patra, în care am trecut și la rezolvarea în comun a unor brevete românești conlucrînd cu firme străine. Spre a vă reprezenta care este aportul invențiilor românești pentru economia națională, am să vă spun că în ultimii trei ani invențiile aduc în jur de 2 miliarde de lei economii în fiecare an.

— Revenind la procentul nesatisfăcător al invențiilor aplicate, îi cunoașteți, desigur, cauzele...

— ...Tocmai la ele ajungeam. Am să încep cu o cauză care ține de concepția și de mentalitatea unor conducători de întreprinderi care au considerat — și o parte din ei mai consideră și astăzi — că invențiile sînt probleme personale ale inventatorilor, nedeslușind în ele interesele țării noastre. O cauză de o importanță direct proporțională cu caracterul său de frînă este următoarea: toți factorii interesați ce concură la aplicarea invențiilor — cabinetele tehnice din întreprinderi, institutele de cercetări și proiectări, centralele industriale și ministerele — nu sînt organizați pentru a rezolva problematica invențiilor corespunzător preocupărilor din cercetare și proiectare.

— Iertați-mă că vă întrerup, dumneavoastră, Oficiul de stat pentru invenții și mărci, nu aveți să vă reproșați nimic în această ordine de idei, a contribuției care să concure la aplicarea invențiilor?

— Ba da, și noi facem parte din factorii enunțați mai sus.

— Care este, din punctul de vedere al inventatorului, efectul acestei situații?

— Fazele de rezolvare ale invenției au fost lăsate în mare parte pe umerii lui.

— Altfel spus, e nevoit să bată din poartă în poartă...

— Din păcate, cam așa s-a întîmplat. În ultimul timp însă, Consiliul național pentru știință și tehnologie a luat o serie de măsuri pentru rezolvarea mai promptă a invențiilor, introducîndu-se un număr important de invenții în planurile de stat și departamentale.

— V-am întrerupt însă suita de cauze-obstacol în calea aplicării invențiilor...

— Aș mai aminti reținerile exagerate, adică nemotivate, în finanțarea investițiilor la scara industrială. O ultimă cauză, independentă de voința noastră, și care frînează drumul unui procent de 10 la sută din numărul invențiilor, este absența unor condiții corespunzătoare de aplicare în țara noastră.

— Stimată tovarășă ingineră Bedivan, ați putea să-mi oferiți un exemplu de valoroasă invenție ratată dintr-o cauză sau alta mai sus-amintită, sau eventual din concursul mai multor cauze?

— Primul exemplu care-mi vine în minte este acel cord-pulmon artificial conceput acum 15 ani de actualul profesor doctor Ioan Pop D. Popa, pe vremea aceea asistent universitar la I.M.F. Cluj. Grație inventatorului, țara noastră a ajuns la faza de pilot a aparatului, dar nu s-a mers mai departe, România pierzînd întîietatea, prestigiul și efectele economice — toate foarte importante — care au revenit ulterior, prin continuarea și rezolvarea definitivă a invenției, S.U.A. și Republicii Federale Germania.

— Un caz trist de nevalorificare a inteligenței românești.

— Din păcate, aceasta a fost situația. Și au mai fost destule altele asemănătoare.

— Nu numai pentru refacerea moralului discuției noastre, dar și pentru el, ați putea să numiți și cîteva situații fericite în care de aurul cenușiu românesc ne-am bucurat și noi, românii?

— Cu multă plăcere. Notați, de pildă, aparatul pentru epurarea gazelor (autor, inginer Ștefănescu Florian), care se aplică la Uzina de aluminiu Slatina și care ne-a adus 30 milioane lei economii la investiții și un milion de dolari eliminare de la import; mașina de împrăștiat îngrășăminte minerale (autor, inginer Babiciu Pavel), care aduce economii anuale de 15 milioane lei; procedeul și instalația pentru obținerea stirenului de înaltă puritate — în țara noastră s-au construit trei asemenea instalații care aduc României economii anuale de 60 milioane lei; generatorul de acetilenă inventa de inginerul Petrescu Gheorghe, care a elimina de la import o instalație similară, aducînd economii de 81 milioane lei; tananții sintetici — brevete românești — ale căror efecte economice sînt între un milion și trei milioane de l anual; 15 brevete cu soluții tehnice original în industria tractoarelor românești, de o re cunoscută competitivitate pe piața extern nu demult un export de documentație în aceast ramură ne-a adus un cîștig de 19 milioane lei et

— Cum este apreciată, în general, pe piaț mondială inteligența tehnică românească?

— Cu multe, cu foarte multe medalii. Î ultimii trei ani, bunăoară, România a cuceri la saloanele și la tîrgurile de invenții ținute l Bruxelles, Viena, Nancy, Paris și Londra n mai puțin de 138 de medalii, dintre care 96 d aur.

— Asta înseamnă că în 96 de soluții tehnic inteligența românească a fost prima în lume

— Exact.

— Deși nu este o problemă personală, ci problemă a țării noastre și a poporului nostru invenția rămîne creația unui inventator sau unui colectiv de inventatori. Care este retribuția lor în raport cu inteligența și munc investite de autori în invențiile lor?

— Ați atins cu această întrebare o altă cauză frînă în dezvoltarea producției invențiilor: retribuirea, stimularea autorilor s-au făcut de mult ori în mod subiectiv, invenții deosebit de valoroase fiind retribuite insuficient, în timp c unele inovații sau raționalizări, care constituiau sarcini de serviciu, au fost recompensate c sume importante, nemeritate.

— Care sînt, după părerea dumneavoa[illegible] soluțiile de îmbunătățire a regimului inven[illegible] — și inventatorilor — în România?

— Nu numai pentru a fi dialectică, consider că pașii înainte în acest sector cardinal al economiei noastre, apreciat ca atare de însuș tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să înceapă prin rezolvarea cauzelor mai sus evocate Apoi mă gîndesc la înființarea unor centre de proiectare și prototipuri pentru invenții pe lîngă fiecare minister, și sînt convinsă că deschiderea unor întreprinderi de Service pentru efectuarea lucrărilor de specialitate pură în brevete ar aduce reale și mari foloase.

MARIUS POPESCU ■

---

triste, revoltătoare devieri de la normele eticii și echității noastre

și cuplul ion dolănescu-maria ciobanu trebuie să asculte de lege

Cunoscutul cuplu de muzică populară Maria Ciobanu — Ion Dolănescu locuiește pe strada Mitropolit Iosif 57 din sectorul 5 și locuiește în nici mai mult, nici mai puțin de șase camere. Precizăm că aceste șase camere și le-au cumpărat cu bani proprii, bani care, nu e un secret pentru nimeni, provin și de la onorariile substanțiale încasate de cei doi de la nunțile unde susțin programe. După cum nu constituie pentru nimeni un secret că recent au fost cooptați în «trupă» doi frați ai lui Ion Dolănescu care sînt foarte departe, după opinia specialiștilor, de adevăratul spirit al muzicii noastre populare. Dealtfel, după opinii avizate, și titularii înșiși se complac, cel puțin de la un timp, în penibile improvizații, spectacolele lor nu au nota de decență cerută, iar cuplul însuși își dă uneori în petic în așa hal, încît s-a ajuns la situația ca la chiar Sala Palatului din București cei doi s-au luat la bătaie și spectacolul a fost amînat. Dar nu ne-am fi propus niciodată să scriem despre locuința Mariei Ciobanu și a lui Ion Dolănescu, despre agitata lor viață de familie, dacă nu am fi în posesia unor documente care vorbesc convingător despre lipsa de probitate morală a unui om în care multă lume continuă să aibă încredere. Pentru că, este clar pentru toată lumea, un om care apare pe o scenă, este ascultat la radio sau la televizor, cîntă la nunți, nu poate fi în viața particulară la periferia bunelor sentimente și frumoaselor atitudini. Din păcate, în cazul acestui cuplu lucrurile stau tocmai așa.

Deși stau în șase camere, anul trecut Ion Dolănescu și Maria Ciobanu, sprijiniți de un alt coproprietar al imobilului, au deschis un proces cerînd evacuarea lui Gheorghe Viorel, care este un om cinstit, un om singur, se apropie de 60 de ani și are *doar o cameră și o bucătărie*. A cere evacuarea unui om înseamnă, să nu uităm acest lucru, a-l lăsa în stradă. Or, nu credem că în trăsăturile morale ale unui artist din România socialistă, crescut în România socialistă, trebuie să intre și atîta lăcomie și lipsă de elementară omenie. În ciuda evidenței, procesul s-a judecat, Gheorghe Viorel a făcut recurs, contestînd temeinicia și legalitatea hotărîrii judecătorești, ei bine în ciuda acestor lucruri a pierdut și recursul și urmează, cum spuneam, să-și schimbe domiciliul, așa cum ar dori probabil cuplul amintit, pe undeva prin Cișmigiu sau pe la Gara de Nord, ca apoi vreunul din reporterii de la «Flacăra» să-l depisteze în sala de așteptare a clasei a II-a și să scrie un articol zguduitor, declarîndu-l pe acesta, pe Gheorghe Viorel, un vagabond oarecare. Din fericire, sperăm deocamdată, lucrurile nu s-au întîmplat așa, dar omul e în pericol de a fi evacuat. Cuplul s-a dovedit a fi atît de meschin încît a cerut ca Gheorghe Viorel să plătească și cheltuieli de judecată și cităm din memoriul său «INSTANȚA DE FOND A ADMIS ACȚIUNEA RECLAMANȚILOR OBLIGÎNDU-MĂ SĂ LE PLĂTESC SUMA DE LEI 3141,60 LEI CE REPREZINTĂ LIPSA DE FOLOSINȚĂ A LOCUINȚEI PENTRU PERIOADA DE MAI SUS...» Cu alte cuvinte artiștii de mai sus cer banii aceștia pentru că, vezi Doamne, timp de trei ani ei nu au putut folosi camera lui Gheorghe Viorel și deci nu au putut încasa chirie în valoarea mai sus arătată. Dar contrar, repet, tuturor evidențelor, instanța nu a ținut seama de faptul că Gheorghe Viorel locuiește în imobil din anul 1957 în baza unui contract de închiriere, în baza unei dispoziții a Consiliului popular al sectorului 5, serviciul spațiu locativ, cu alte cuvinte locuiește legal în spațiul de drept care-i aparține. În instanță Ion Dolănescu și Maria Ciobanu au invocat faptul că acesta, Gheorghe Viorel, locuiește în imobil fără ordin de repartiție. Mai precizăm faptul că Ion Dolănescu și soția sa au cumpărat casa și s-au mutat acolo în anul 1970, deci l-au găsit acolo pe Gheorghe Viorel, deci știau că acesta are ordin de repartiție, sau dacă nu știau, sau dacă își închipuiau că nu are, de ce nu au deschis acțiunea chiar în anul 1970. În timpul judecării procesului s-a întîmplat un accident care nu scuză nici instanța de judecată și nici pe lucrătorii serviciului spațiu locativ al sectorului 5. În timpul judecării procesului, i s-a cerut lui Gheorghe Viorel contractul de închiriere. La următoarea înfățișare Gheorghe Viorel nu a prezentat actul cerut, pentru că, pur și simplu, disperat fiind, și-a dat seama că l-a pierdut sau i-a fost luat de cineva. Omul s-a adresat serviciului de spațiu locativ rugînd să i se elibereze o copie. Cu nr. 53 300 din 1973 serviciul de spațiu locativ al sectorului 5 îi trimite un răspuns pe care-l reproducem în întregime: «Din verificările efectuate în evidența noastră, nu rezultă că figurați trecut în fișa tehnică a buletinului de clădire. Întrucît imobilul este proprietate particulară, în conformitate cu prevederile legale în vigoare nu mai emitem comunicări. Cererea dumneavoastră se clasează». Dar și aici se ating niște culmi greu de bănuit ale «activității» unui funcționar, sau ale unor aranjamente ce țin de sfera necinstei, întrucît c[illegible] de repartiție există, a fost găsit ulterior și a[illegible] în fața noastră chiar o copie a acestuia. El a fost emis în data de 24 septembrie 1956, are numărul 2711 și probează că Gheorghe Viorel este chiriaș în bună regulă. În liniile cele mai mari cu putință acesta este cazul și cerem și noi, alături de Gheorghe Viorel, deschiderea unui recurs în supraveghere și stabilirea dreptății. Cerem ca un om care acum se simte lezat, și pe bună dreptate, să stea în locuința sa legală liniștit, să nu se învoiască zilnic de la serviciu (pe banii săi, și salariul său este de circa 1 600 lei) și să cutreiere ministere sau redacții în căutarea dreptului său. Cît despre celebrul cuplu, despre noii membri ai «trupei», nu ne putem exprima decît regretul că s-au coborît la asemenea practici și că, în fapt, procedînd așa, ei nu distrează pe nimeni, ci de fapt induc lumea în eroare. Asupra acestor aspecte, noi vom mai reveni.

EUGEN SECELEANU ■

Anexăm și două documente, atît de contradictorii. În dreapta, ordinul de repartiție existent; în stînga, spațiul locativ al sectorului 5 neagă existența actului de el emis.

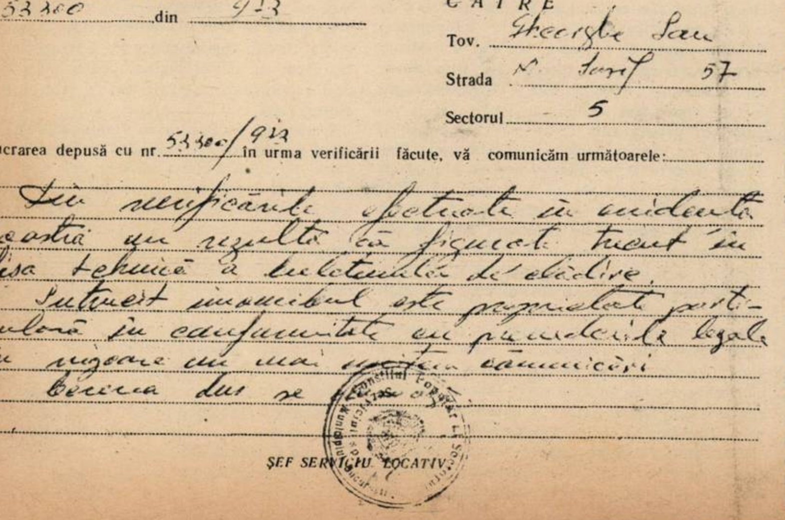

CONSILIUL POPULAR AL SECTORULUI 5
SERV. DE SPAȚIU LOCATIV
nr. 53300 din 973

data ....

CĂTRE
Tov. Gheorghe [illegible]
Strada M. Iosif 57
Sectorul 5

La lucrarea depusă cu nr. 53300/973 în urma verificării făcute, vă comunicăm următoarele:

Din verificările efectuate în evidența noastră nu rezultă că figurați trecut în fișa tehnică a buletinului de clădire.
Întrucît imobilul este proprietate particulară în conformitate cu prevederile legale în vigoare nu mai emitem comunicări
Cererea dvs se clasează

ȘEF SERVICIU LOCATIV

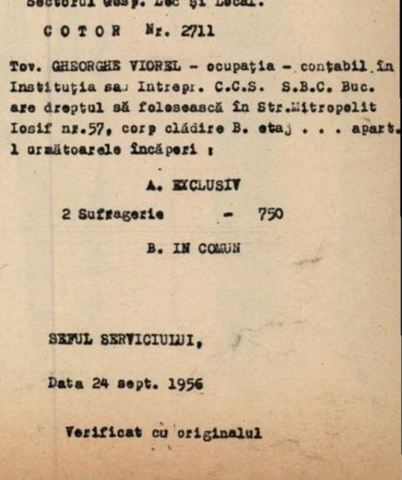

SFATUL POPULAR AL RAION LUI NICOLAE BALCESCU
Sectorul Gosp. Loc și Local.

COTOR Nr. 2711

Tov. GHEORGHE VIOREL - ocupația - contabil în Instituția sau Intrepr. C.C.S. S.B.C. Buc. are dreptul să folosească în Str. Mitropolit Iosif nr. 57, corp clădire B. etaj . . . apart. 1 următoarele încăperi ;

A. EXCLUSIV

2 Sufragerie - 750

B. IN COMUN

SEFUL SERVICIULUI,

Data 24 sept. 1956

Verificat cu originalul

ÎN LEGĂTURĂ CU «DYNAMIT-EFFEKT» — sau ciudatul caz al unei invenții medicale românești: un produs național, dar pe care avem șanse a-l procura curînd numai din... import!

PRIMIM DIN PARTEA

ministerului sănătății

Urmare apariției în revista «Flacăra» din 3(martie 1974 nr. 14 a articolului «Dynamit effekt sau ciudatul caz al unei invenții medicale românești: un produs național, dar pe care avem șanse a-l procura curînd numai din... import!» vă informăm următoarele:

— Ministerul Sănătății a manifestat receptivitate pentru tot ceea ce este nou, dar în același timp manifestă exigență și simț de răspundere pentru ceea ce se introduce în terapeutică.

Nu se pot introduce în organismul uman substanțe a căror acțiune, efecte secundare și contrarii nu sînt foarte bine cunoscute, cu atît mai mult cu cît medicamente noi foarte active pot provoca reacții adverse și accidente de o gravitate deosebită.

Cu același simț de răspundere, Ministerul Sănătății a acționat și în cazul de față.

Ministerul Sănătății a luat cunoștință de invenția «Produs medicamentos pentru profilaxia și tratamentul litiazelor și procedeu de obținere a acestuia», autori dr. chim. Titina Eftimia *Covaliu și dr. Roșca Spirea*, la data de *3 mai 1972*, cînd Institutul pentru creație știin[illegible]ă și tehnică – INCREST – a solicitat, cu adresa [illegible]3 181, ca cercetarea acestei teme să fie preluată de una din clinicile de specialitate ale Ministerului Sănătății, urmînd ca INCREST să detașeze în acest scop la unitatea respectivă pe tov. dr. Tina Covaliu împreună cu întreg colectivul său.

În iunie 1972 conducerea Ministerului Sănătății fiind de acord cu preluarea temei de cercetare în vederea experimentului clinic, fixează ca bază de lucru spitalul Finanțe din București și intervine la Ministerul Finanțelor pentru acord, care însă nu a fost obținut.

Între timp, Institutul pentru creație științifică și tehnică a solicitat preluarea integrală a problemei și a colectivului de către Ministerul Sănătății, fapt pentru care s-a încheiat un protocol între INCREST și Ministerul Sănătății, prin care s-au stabilit condițiile de preluare.

După formalitățile de preluare a mijloacelor fixe, a materialelor, obiectelor de inventar și a planului de muncă și salarii, Ministerul Sănătății a solicitat direcției sanitare a municipiului București ca experimentul să se desfășoare la spitalul P.T.T., unde s-a asigurat inițial, la cererea tov. dr. Covaliu T., o încăpere pen[illegible]fabricarea produsului respectiv.

[illegible] această perioadă problema introducerii în practică a unor produse cu acțiune terapeutică (Corovit, Boicil etc.) a fost dezbătută în Consiliul sanitar superior la care au participat pe lîngă membrii consiliului și alți specialiști de înaltă competență.

Cu această ocazie s-a hotărît ca experimentul cu produsul Corovit să se efectueze sub îndrumarea directă a Academiei de științe medicale și a unui colectiv de cadre didactice din *clinicile universitare din municipiul* București precum și a Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice.

Trebuie subliniat că orice propunere privind introducerea unui nou medicament în terapeutică nu se poate baza numai pe datele autorului, *ci necesită verificarea de către* alți specialiști, urmărindu-se excluderea factorului subiectiv în interpretarea rezultatelor și obținerea unor date obiective asupra eficacității tratamentului.

Dealtfel, comisia medicamentului experimentează totdeauna medicamentele noi în cel puțin trei clinici, iar în *unele cazuri* a fost necesară extinderea în mai multe unități clinice, pentru ca rezultatele să fie concludente.

În lunile ianuarie-mai 1973 autorii au preparat la spitalul P.T.T. produsul Corovit, pentru a fi dat Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, *în vederea avizelor necesare pentru* folosirea lui la bolnavi.

După minuțioase determinări de laborator, în luna iulie 1973, Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice a avizat folosirea produsului, în experimentare clinică.

Ca *urmare*, Academia de științe *medicale* a redactat un protocol de experimentare clinică **cuprinzînd: indicațiile, contraindicațiile, modul de desfășurare a experimentului și criteriile de apreciere ale eficienței tratamentului. Acest protocol a fost acceptat și semnat de** tov. **dr. Tina Covaliu și de către toți cei care** concurau la realizarea lui.

Durata experimentării clinice a fost stabilită, prin protocol, de 1 an de zile.

Prin protocolul încheiat s-a stabilit ca produsul medicamentos Corovit să se administreze de către autori la spitalul P.T.T., bolnavii fiind recrutați, verificați de clinici de specialitate și trimiși pentru tratament la spitalul P.T.T., unde s-a stabilit circuitul acestor bolnavi, precum și categoriile de bolnavi prezentînd litiază biliară sau urinară, care pot beneficia de tratament cu Corovit.

Ulterior, Ministerul Sănătății a avizat extinderea recrutării de bolnavi litiazici și de către spitalele și policlinicile din municipiul București, în vederea creșterii numărului de cazuri cuprins în experiment.

În momentul de față este în plină desfășurare experimentul clinic, în baza *protocolului* stabilit, la spitalul P.T.T., unde colectivul are la dispoziție spațiul necesar pentru prepararea substanței, pentru examene de laborator, cabinet de consultații ambulatorii precum și 10 paturi.

În aceste condiții, după cum reiese din *raportul de activitate prezentat de tov.* dr. Tina Covaliu, colectivul a acordat, în perioada ianuarie-martie 1974, 600 consultații, efectuîndu-se 14 000 analize de laborator. Au fost luați în tratament 150 bolnavi noi și s-au continuat tratamentele la bolnavii din cursul anului 1973. Aceste rezultate au fost posibile *datorită completării colectivului cu medici*, chimiști și personal mediu sanitar precum și asigurării condițiilor de lucru, a aprovizionării cu reactivi etc. de către Ministerul Sănătății.

În prezent, experimentul clinic se desfășoară conform protocolului de lucru pe o perioadă de 1 an de zile, la sfîrșitul căreia comisia Academiei de științe medicale, împreună cu comisia medicamentului, va analiza rezultatele obținute, trăgîndu-se concluziile finale asupra eficacității produsului Corovit, pe baza cărora va fi informată opinia publică.

Considerăm oportun ca acest material să fie dat publicității pentru corecta informare a opiniei publice.

MINISTRU,
Prof. dr. **THEODOR BURGHELE ■**
Semnează ALEXANDRU
CALOMFIRESCU,
prim-adjunct al ministrului sănătății

doctoriței tina covaliu

Drept urmare a publicării materialului «DYNAMIT EFFEKT... etc.», apărut în «Flacăra» nr. 14 din martie 1974, doresc să vă precizez următoarele:

Produsul medicamentos pe bază de schimbători de ioni folosit de colectivul nostru s-a *administrat începînd din 1962*. Deci timp de 12 ani — interval de timp în care rezultatele pozitive ale tratamentelor efectuate cu acest produs au fost publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate – ca urmare a cererii **de prioritate adresate Academiei de științe R.S.R., produsul a fost brevetat în 1971.**

Datorită transfugului Rugendorff Ervin, care a părăsit țara în 1968 – ducînd cu el o parte din invenție – colectivul s-a desființat.

Problema a fost reluată de către savantul Henri Coandă, care s-a interesat în mod deosebit de acest produs, făcînd investițiile necesare din fondul INCREST.

În septembrie 1972 problema a fost transferată la Ministerul Sănătății. În noiembrie 1972 ni s-a acordat *o singură cameră* la spitalul P.T.T. pentru această problemă – spațiu absolut insuficient pentru desfășurarea cercetărilor noastre. În 1973 ne-a fost repartizată o altă cameră, iar în 1974 încă una. În momentul de față beneficiem de trei camere. În aceste trei camere există: stația pilot pentru prepararea medicamentului; laboratoarele pentru efectuarea controlului și analizelor bolnavilor; statisticile; fișierul; foile de observații.

Dotarea este cu totul necorespunzătoare. De pildă, absența unui spectrofotometru – aparat existent în toate unitățile sanitare din țară – dar care nouă ne-a fost refuzat sistematic, deși există aprobarea conducerii Ministerului Sănătății.

Deși avem aprobarea pentru un număr de 15 paturi la medicală și 15 paturi la chirurgie – in total 30! – internările se fac disparat în tot spitalul (adică pe acolo pe unde există cîte un loc, deși ar fi necesar ca bolnavii să fie grupați în saloane comune, măcar *într-un salon comun* pentru urmărirea tratamentelor), iar după o zi, *două de internare, li se cere textual* să părăsească spitalul, întrucît locurile sînt necesare altor cazuri. În prezent nu pot interna mai mult de 3-4 bolnavi în același timp, aceștia fiind risipiți fără a putea fi urmăriți îndeaproape, așa cum necesită tratamentul acestui nou produs, ba, mai mult, primind și indicații contraindicatorii de la *medicii* care *răspund* de paturile respective, medici nefiind în specialitate.

De la INCREST ne-am transferat un colectiv de 10 posturi cu fond de salarii. Nici pînă în prezent aceste posturi n-au putut fi ocupate. Mi s-a blocat un post, mi s-a desființat un alt post, nu am asistentă medicală, cel puțin 2 posturi îmi lipsesc; abia de o lună mi-a fost repartizat (6 martie) un medic *detașat* cu normă întreagă.

Aceasta este situația *de fapt* la ora actuală, pe care mă simt datoare să o anunț în urma apariției materialului de care am pomenit la începutul rîndurilor mele, material apărut în «Flacăra» – cu mențiunea că am făcut-o mai mult pentru a specifica o situație care nu este bună.

Dr. TINA COVALIU ■

din partea redacției

În legătură cu noul produs medicamentos pus în discuție, urmare a cărui fapt am primit la redacție numeroase scrisori — ne rezervăm dreptul de a se preciza cîteva dintre punctele esențiale, conținute în materialul respectiv, dar neelucidate deloc în răspunsul Ministerului Sănătății:

1. DE CE în răspunsul Ministerului Sănătății se afirmă că instituția în cauză a luat cunoștință de invenția respectivă abia în 1972, **— conform documentelor reproduse de către noi în facsimil — prof. dr. Th. Burghele** aflase **acest lucru încă din 1963 (vezi numărul revistei, foto 2)? Prof. dr. Th. Burghele trebuie să fi cunoscut cazul, de vreme ce domnia sa a semnat ca autor lîngă Tina Covaliu.**

2. DE CE este evitat cazul transfugului E.W. Rugendorff? Acesta constituie un real pericol pentru noi, prin aceea că ar putea lansa medicamentul înaintea lansării oficiale din România.

3. DE CE un nou medicament românesc, obținînd toate aprobările necesare, pe linie de stat, producție întîrzie să se găsească pe piață?

4. DE CE se ajunge ca abia în 1973, decembrie, să fie luată măsura de a se mai face încă un an de studiu **— știut fiind faptul că tratamentul în cauză se practica încă din 1962 cu rezultate excelente, lucru pe care nici domnia sa nu-l infirmă?**

5. DE CE rezultatele (chiar și probabile) ***obținute de noul medicament românesc,*** **deși cunoscute și solicitate peste hotare,** nu au fost aduse la cunoștința opiniei publice naționale **de către Ministerul Sănătății, ci de presă?**

Mulțumind Ministerului Sănătății pentru **răspunsul dat, reluăm și aceste întrebări, de fapt întrebările esențiale ale «cazului Covaliu».**

Amintim cu această ocazie Ministerului Sănătății că numeroși cititori așteaptă răspunsuri și la alte cîteva întrebări lansate în materiale, apărute în ultima vreme, cum ar fi de pildă: De ce nu se mai fabrică medicamentul românesc ETO?

---

un om, o istorie, un muzeu, mai multe muzee

Dacă întrebi în Huși, sau prin satele împrejmuite de vii, de Gheorghe Melinte s-ar putea ca răspunsul să întîrzie cîteva secunde, după care să ți se spună: «*A, de Moș Muzeu întrebați?...*»

Acum douăzeci și nouă de ani cînd era transferat la Huși Gheorghe Melinte împlinea patruzeci și unu de ani, și mai mult de jumătate din ei în învățămînt.

Datorită firii sale, muncii, priceperii și entuziasmului său, Gheorghe Melinte a fost iubit de la început și de către hușeni. Noul profesor era acela care peste un an (acela de secetă aspră — 1946) avea să se întoarcă de la Oradea Mare cu o sută de vagoane de grîu care să asigure pîinea celor din Huși.

Pasiunea sa pentru muzeologie are rădăcini adînci. «*De copil adunam tot felul de cioburi și de obiecte vechi, dar gîndul s-a statornicit în sufletul meu cu adevărat prin 1923, cînd, la muzeul din satul Curteni, l-am întîlnit pe Nicolae Iorga care mi-a spus:* **«A fi învățător la sat și a nu strînge din țărîna pămîntului urmele trecutului e un mare păcat».**

Născut, nu *făcut* muzeolog, învățătorul a început să strîngă cu pasiune din *țărîna pămîntului* urme ale trecutului, urme pentru care uneori din salariu nu mai rămînea nimic; apoi și-a încropit muzeul în pivnița casei. Unele din piese le folosea ca material didactic.

În 1957 este numit director al Muzeului școlar raional Huși, muzeu care exista în momentul acela doar datorită materialelor strînse de el. La colecțiile sale personale s-au adăugat și alte donații și achiziții; de la două camere, cît avea muzeul la inaugurare, acum are douăzeci și patru, și, spune Moș Muzeu: «*De-aș mai fi tînăr o dată nu mi-ar ajunge de cinci ori pe atîta spațiu*».

Nouă ani a fost singurul salariat al muzeului. Adică și director și muzeograf și îndrumător și pictor (dioramele din sălile științelor naturale sînt opera lui care dovedește mult talent). Tot el a împăiat multe din animalele din muzeu și tot el a fost simplu îngrijitor. Cu toate acestea mai găsea timp să efectueze săpături arheologice, să țină conferințe și comunicări științifice, să mai vină pe la București pentru documentare sau pentru cîteva cuvinte la radio, fiindcă muzeului hușean i se dusese vestea.

Tot ceea ce cuprind cele douăzeci și patru de săli ale muzeului e strîns doar de pe meleaguri hușene, lucru care întregește și mai mult ineditul și valoarea muzeului. Unelte de os, topoare de piatră, fragmente de ceramică pictată și nepictată, idoli, așchii de silex, vîrfuri de săgeți și fragmente de vetre neolitice atestă că Hușiul este o așezare de peste 5 000 de ani.

Caietele de impresii ale muzeului sînt prin ele însele un tezaur de nume, de oameni care au vizitat Hușiul.

«*Părăsim cu regret aceste amintiri de neuitat pentru istoria poporului român, martor al civilizației europene. 15 august 1968* — **Un grup de francezi.**

«*Pe o ploaie binefăcătoare ogoarelor țării, trecînd prin orașul Huși, am străbătut multele săli ale acestui muzeu și aduc un cuvînt de laudă celor ce l-au organizat și celui ce este suflet neobosit — Melinte Gheorghe. 2 iunie 1963* **Geo Bogza.**

«*Am vizitat muzeul raional Huși, unde am avut surpriza mare de a găsi ca director al muzeului un fost elev al meu, din anii începutului dăscăliei mele (1918–1919) Melinte Gheorghe, un îndrumător de rară calitate. Muzeul este completat cu numeroase obiecte originale de istorie, etnografie și științele naturii găsite în regiune și păstrate în mod științific de tovarășul Melinte. 9 ianuarie 1965* — **Petre Constantinescu-Iași.**

«*Cunosc istoria dezvoltării muzeului din Huși și astăzi l-am revăzut cu emoție. Munca directorului acestui lăcaș de cultură, tovarășul Melinte, se oglindește în bogăția și varietatea colecțiilor muzeistice adăpostite aici. Munca lui, pasiunea sa dezinteresată au adus la apariția acestui muzeu care se numără printre cele mai prestigioase din patria noastră. 10 ianuarie 1965* **Victor Condurachi.**

De azi septuagenarul Gheorghe Melinte ar putea, după o viață de trudă încununată de atîtea realizări și recunoaștere a muncii sale, să se declare un om mulțumit. Dar nu poate. Îi mai trebuiau acele trei luni pentru a împlini cincizeci de ani de muncă și vroia să prindă această zi ca salariat al muzeului dar... cei de la Vaslui vor și ei un muzeu și l-au luat pe acest minunat om «să le facă unul». Moș Muzeu face, dar «*fără tragerea de inimă pe care știu că o pot avea*». Și-a vîndut și casa din Huși și o să meargă la Iași, lîngă nevasta lui și o să-i dea de-acum pensia întreagă «*dacă bineînțeles nu voi descoperi ceva să merite a sta într-un muzeu*»

ILIE TUDORA ■

jurămîntul lui hipocrat

Un emoționant legămînt profesional exclus fără motive din tradiția școlii medicale românești

Din universul gîndirii eline, posteritatea ne-a transmis, între altele, și celebrul jurămînt al lui Hipocrat, moment crucial al moralei medicale și exemplu nemuritor de dăruire profesională. Făcînd abstracție de preambulul mistic prin care se deschide acest angajament — străin după unii cercetători de codul inițial și de sistemul deontologic al hipocratismului originar — jurămîntul reprezintă pînă astăzi o emoționantă confesiune etică, o veritabilă profesiune de credință rostită în numele responsabilității profesionale, umanismului și demnității civice.

Textul original din cuprinsul căruia vom prezenta cititorilor noștri un fragment semnificativ definește în cuvinte simple dar cu o remarcabilă putere de sinteză principalele îndatoriri ale omului chemat să aline suferința fizică a semenilor săi. Acesta, precizează textul elin, are nobila datorie de a-și exercita profesiunea spre folosul vieții și sănătății omului, de a se abține de la orice faptă rea sau stricătoare, de a lucra cu discreție, străin de orice abuz de încredere și modest în perceperea onorariului:

> **Jur să socotesc ca pe egalul părinților mei pe acela care m-a învățat arta medicinei; să împart cu el bunurile mele și să îi asigur toate nevoile în caz de lipsă; să consider copiii lui ca pe propriii mei frați și dacă doresc să studieze această artă să îi învăț fără înțelegere scrisă și fără plată; să împărtășesc preceptele generale, lecțiile prin grai viu și tot restul doctrinei copiilor mei, copiilor maestrului meu și tuturor discipolilor care s-au înrolat și au depus jurămînt să slujească legea medicală și nu alta.**
>
> **Voi dispune, după puterea și după judecata mea, ca regimul dietetic să fie servit în folosul bolnavilor și nu în dezavantajul sau spre răul lor. Și nu voi da, oricine mi-ar cere acest lucru, un drog ucigător și nici nu voi lua inițiativa ca să sugerez vreodată așa ceva. De asemenea, nu voi da niciodată unei femei un pesar abortiv. Prin probitate și prin castitate îmi voi menține curate viața și profesiunea mea. Nu voi face incizia perineală la calculoși, lăsînd această practică profesioniștilor. În orice casă va trebui să intru, voi merge acolo numai spre binele bolnavilor, evitînd orice stricăciune voluntară sau act de corupere și, cu deosebire, orice raporturi venale cu femei sau bărbați, fie ei oameni liberi sau sclavi.**
>
> **Toate cele ce în decursul exercițiului sau în afara exercițiului artei mele, aș putea vedea sau auzi, privind viața semenilor mei și care nu trebuie divulgate, le voi reține pentru mine, socotind că toate acestea au dreptul la cel mai deplin secret.**
>
> **Dacă voi îndeplini pînă la capăt acest jurămînt și îl voi onora tot timpul, să îmi fie permis să mă bucur de toate plăcerile vieții și ale artei, cinstit fiind pentru totdeauna de către oameni. Dar dacă îl voi viola și voi deveni sperjur, să mi se întîmple tocmai contrarul.**

După cum se constată ușor, preceptele deontologice ale antichității grecești și-au păstrat pînă astăzi prospețimea, autenticitatea și forța morală. Nu e de mirare deci că din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi acest jurămînt a fost rostit în diferite împrejurări de elevii lui Esculap. El a făcut parte și din tradiția școlii medicale românești, dar din motive pe care nu le cunoaștem, începînd cu 1949, el a fost exclus din ritualul unei solemnități deosebit de emoționante: acordarea diplomei de medic absolvenților învățămîntului universitar medical.

Dar anii au trecut și astăzi nici o minte logică și sănătoasă nu mai poate aprecia textul hipocratic drept o simplă invocație mistică. Considerăm tocmai de aceea că reintroducerea lui în cadrul festivităților prilejuite de sfîrșitul anilor de studiu ar fi o măsură firească și oportună. El va avea darul de a aduce aminte, o dată mai mult, cadrelor noastre sanitare că ocrotirea sănătății reclamă nu numai pricepere și talent ci, deopotrivă, corectitudine, pasiune, noblețe, umanism și o nemărginită dragoste de oameni. «Medicina — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din octombrie 1968 — este într-adevăr o profesiune, dar nu este o profesiune ca toate celelalte. Ea cere nu numai multă pricepere, ci și multă dragoste pentru om, multă omenie, pasiunea de a te dedica sănătății semenilor».

LIVIU TIMBUS ■.

ÎL APLICĂM ZI DE ZI! DE CE NU L-AM LEGALIZA?

La întrebarea noastră privitoare la oportunitatea reintroducerii Jurămîntului lui Hipocrat, tovarășul profesor universitar doctor docent Constantin N. Arseni, membru corespondent al Academiei R.S.R., ne-a declarat:

— Tradiția Jurămîntului lui Hipocrat, chiar dacă în fapt rostirea lui solemnă a fost desființată, a fost în fond păstrată, prin conduita morală de înaltă ținută ce caracterizează activitatea profesională a marii majorități a medicilor români. Și nici nu s-ar putea altfel, deoarece medicina se practică nu numai cu știința și arta medicului, dar și cu inima lui. Pentru orice medic adevărat, toți bolnavii cu care are de-a face sînt frații, copiii și părinții săi. Leonardo da Vinci spunea că femeia se apropie de ideea de divinitate pentru că ea creează o ființă asemănătoare ei înseși. Parafrazîndu-l, putem spune că și medicul se apropie de această idee de «divinitate», pentru că, prin știința și dragostea sa față de bolnav, el re-creează omul. Amintindu-mi cadrul în care am rostit eu acest jurămînt — era în anul 1936, la Cluj, îmbrăcat în robă, într-o aulă în care domnea o atmosferă solemnă și emoționantă, și depunerea jurămîntului se făcea în limba latină — mă simt permanent tînăr. De aceea, vă răspund din toată inima: sînt pentru reintroducerea Jurămîntului lui Hipocrat, ca pe un «credo» pe care viitorii medici urmează să-l pronunțe la începerea carierei lor.

— În ce cadru considerați că ar trebui să fie rostit?

— Desigur că nu mă gîndesc la robă și la folosirea limbii latine. Cred că viitorii medici ar trebui să-l rostească încă în anii studenției, și anume: atunci cînd efectuează stagiul de medicină legală-clinică în care ei învață mai mult din ceea ce noi numim deontologie.

*

Cu aceleași întrebări ne-am adresat și tovarășului profesor universitar doctor Corneliu Burlibașa, prodecan al Facultății de stomatologie din București.

— Ar fi nu numai și frumos, și extrem de util, dar chiar și deosebit de necesar să se reintroducă rostirea acestui jurămînt solemn, a cărui rațiune de a fi desființat nu am înțeles-o niciodată. Iar legiferarea rostirii lui de către cei ce pășesc în nobila profesiune a medicului ar presupune și crearea cadrului legal al măsurilor ce s-ar putea lua în cazul nerespectării moralei medicale. Cît privește cadrul în care jurămîntul ar trebui să fie rostit, opinez pentru acea mică solemnitate ce are loc totdeauna cu prilejul prezentării tinerilor absolvenți de facultate la locurile lor de muncă — respectiv la direcțiile sanitare județene, la spitale (cînd e vorba de cei ce au devenit interni) sau la facultăți (pentru acei repartizați în învățămînt). Niciodată tinerii medici nu vor uita că prima zi în noua lor profesiune au început-o rostind minunatele cuvinte ale acestui jurămînt.

GHID SEZONIER

lăsați copiii să facă sport!

Care este însemnătatea sportului la copii?! La ce vîrstă este el indicat și spre ce sport trebuie orientat? Ce supraveghere medicală trebuie aplicată? Iată cîteva întrebări la care vom încerca să răspundem acum, la început de primăvară, cînd activitatea fizică a copilului trebuie să se intensifice.

Vom nota în primul rînd faptul că sporturile se recomandă ținîndu-se seamă de mediul social, de posibilitățile regionale (copii care locuiesc în oraș, la mare sau la munte etc.). Apoi trebuie luate în considerare cele patru perioade principale ale tinereții. Pînă la 4 ani este recomandabil să se practice: plimbări în aer liber; exersarea echilibrului prin urcare pe obiecte nepericuloase, dar mai ales înotul. Acesta din urmă, început uneori foarte devreme, înainte chiar de a împlini un an, favorizează la copii o mai bună coordonare motorie.

La 3 ani copilul poate fi învățat să schieze pe pante line. Între 4 și 8 ani jocurile în aer liber trebuie să fie cît mai dese, excluzîndu-se însă orice efort prelungit, orice manevră «forte», deoarece tonusul muscular al copilului este încă slab. Drept urmare, înainte de 10 ani se poate începe puțin cîte puțin și inițierea în tenis, scrimă, patinaj.

Între 9 și 12 ani se vor face exerciții de suplețe, de agerime, de echilibru pentru antrenarea reflexelor. În afară de natație se vor mai practica scrima, schiul și patinajul. Tot în această perioadă copilul trebuie orientat spre sporturile de echipă: volei, minibaschet, handbal, în care contactele «dure» cu adversarul sînt excluse din principiu. Fotbalul, rugbiul, hocheiul pe gheață sînt indicate numai atunci cînd dezvoltarea fizică optimă permite învățarea acestor discipline sportive.

Între 12 și 17 ani copilul străbate perioada pubertății și adolescenței. La această vîrstă se va face orientarea spre sporturile de luptă: box, judo, scrimă și spre cele așa-zis «periculoase»: sărituri în apă, canoe, alpinism, firește numai dacă împrejurările permit. Există și sporturi speciale, care necesită un anumit timp de antrenamente: ciclismul, călăria, canotajul, înotul submarin, schiul nautic. La această vîrstă, copilul trebuie să practice cel mult unul sau două sporturi de competiție pe lîngă un sport de bază: atletismul sau înotul.

Poate fi primejdioasă practicarea sportului? Făcut cu grijă și în mod rațional, sportul amator nu expune copilul la nici un pericol.

Unele boli ale copilăriei pot trage însă un mare profit terapeutic dintr-un sport bine practicat și atent controlat, în special la acei copii cărora învățătura le pretinde multe ore de muncă. Sportul controlat și supravegheat poate da rezultate bune:

a) la obezi, cărora le mărește cheltuielile calorice, constituind totodată și o excelentă terapie ocupațională;

b) la astmatici și copii cu insuficiențe respiratorii, pe care îi ajută la o mai bună adaptare pulmonară prin reeducare respiratorie;

c) în deformațiile rahidiene, unde în afara tratamentelor ortopedice, înotul are un rol corector prin brassul clasic pentru cifoze cervicodorsale, prin craul pentru lordoze lombare;

d) la copii nevrotici, care se vor simți mai bine după ședințele de înot;

e) în unele boli de inimă compensate, boli valvulare, unele comunicări interatriale sau interventriculare care pot fi ameliorate prin practicarea sportului, în mod prudent și progresiv. Frecvența cardiacă de repaus se va încetini; nu se va mai înregistra tahicardie (accelerarea bătăilor inimii) la cel mai mic efort;

f) deficienții motori, cum ar fi sechelele de poliomielită. Acestora le sînt accesibile înotul, călăria, barca cu vele și tirul. Sportul este un auxiliar prețios pentru acești tineri bolnavi, ajutîndu-i să recapete gustul efortului, ușurîndu-le atitudinea de independență față de cei din jur.

MEDICUS ■

atractanții sexuali și combaterea dăunătorilor

Pentru specialiștii care activează în domeniul luptei împotriva insectelor dăunătoare omului, asocierea insecticidelor chimice cu procedeele biotehnice, care între altele cuprind și utilizarea *atractanților sexuali*, sau, cum se mai zice, a *feromonelor*, a căpătat o importanță și valoare deosebită. Ce sînt aceste feromone? Denumite astfel de la cuvintele grecești: *pherein* = a purta și *horman* = a excita, a stimula, feromonele reprezintă secreții elaborate de artropode și capabile de a acționa, pe cale olfactivă sau gustativă, asupra altor indivizi de aceeași specie, pentru a le modifica comportamentul sau dezvoltarea. Pentru insecte, feromone tipice sînt de exemplu: secreția glandelor mandibulare ale reginei albinelor, secreție care exercită diverse acțiuni asupra fiziologiei și comportamentului trîntorilor și lucrătoarelor, substanțele descoperite în hidrocarburile cuticulei și în fecalele femelelor sexuale mature de Musca domestica sau, în fine, afrodiziacele olfactive și gustative produse de glandele abdomino-dorsale ale unor gîndaci masculi — Blastella germanica. Numeroase și laborioase experiențe au fost efectuate pentru izolarea, identificarea și sinteza atractanților sexuali — feromone, în vederea adaptării lor în cadrul programelor de combatere a insectelor indezirabile. Aceasta datorită în special faptului că extraordinara dezvoltare la insecte a organelor olfactive le permite să se ia fără greș după o dîră de miros spre o sursă de hrană, spre plantele sau animalele gazdă sau spre locul potrivit pentru a-și depune ouăle. Eforturile cercetătorilor din diferite laboratoare ale lumii au dus la izolarea, identificarea chimică și chiar la sinteza a circa 15 asemenea atractanți sexuali pentru utilizarea lor în scopuri igienice și sanitare. Pornind de la aceste date cunoscute, cercetătoarea Daniela Balasz de la laboratorul de entomologie medicală al Institutului «Dr. I. Cantacuzino» propune utilizarea feromonelor sexuale pentru detectarea infestațiilor și combaterea directă a insectelor dăunătoare. În primul caz, capturarea masculilor în curse speciale cu atractant sexual ar constitui un semnal pentru extinderea măsurilor de combatere chimică. În felul acesta, insecticidele nu ar mai fi răspîndite, fără a fi nevoie, pe întinderi mari. În ceea ce privește combaterea directă, răspîndirea atractantului sexual într-un anumit loc ar determina atragerea masculilor și capturarea lor pentru a fi omorîți cu diverse insecticide chimice. Toate acestea — conchide autoarea interesantului studiu — presupun o largă și intensă colaborare a specialiștilor entomologi, chimiști, biochimiști, fiziologi, ingineri etc. Fiecare succes obținut în lupta comună împotriva insectelor dăunătoare va elimina efectele negative ale insecticidelor asupra omului și faunei utile, va fi în avantajul mediului nostru de viață, al ecologiei umane.

CE ESTE NOU ?

CONSUMUL DE GRĂSIMI ȘI CREȘTEREA COLESTEROLULUI. Medicii cercetători S. Dumitrache, Despina Cocora și I. Gonțea din secția de alimentație a Institutului de igienă și sănătate publică din București au studiat relația dintre nivelul colesterolemiei și consumul de grăsimi, apreciat în funcție de rația normală, la 10 046 salariați adulți din 4 sectoare de activitate (finanțe-bănci, industrie ușoară, industrie chimică și metalurgie). Rezultatele obținute arată că colesterolemia este mai mare (peste 0,250 g%) la persoanele cu un consum crescut de grăsimi. Rezultatele obținute pe un număr atît de mare de persoane demonstrează nu numai autenticitatea relației dintre consumul de grăsimi și nivelul colesterolului sanguin, ci și faptul că, indiferent de natura sau compoziția grăsimilor consumate (unt sau ulei de floarea-soarelui), dacă lipidele reprezintă peste 25–30% — în funcție de profesie — din valoarea calorică a dietei, riscul instalării hipercolesterolemiei crește.

*

DATE NOI PRIVIND MECANISMUL DE PRODUCERE A ULCERULUI GASTRIC. Ulcerul gastric prezintă unele aspecte particulare de ordin clinic, fiziopatologic și terapeutic, distincte față de cele prezente în ulcerul duodenal, care pun uneori la grea încercare pe medicii practicieni. Pornind de la această realitate, doctorul B. Gheorghescu de la Centrul de gastroenterologie din București a emis ipoteza dacă nu cumva cele două tipuri de ulcere reprezintă afecțiuni cu mecanism patogenic diferit. În lumina acestei noi concepții, cercetătorul român consideră refluxul bilei din duoden în stomac, combinat cu fenomenele de stază gastrică, că ar reprezenta ponderea cea mai mare în patogenia ulcerului gastric. Cît despre cauzele care ar favoriza apariția ulcerelor gastrice, acestea ar consta în diferite stress-uri (arsuri, infarcte, intervenții chirurgicale etc.), care stimula o hipersecreție de acid clorhidric și pepsină, unele medicamente administrate în mod abuziv, sau boli cronice cum sînt cele ale aparatului respirator. Terapia modernă a bolii constă în regim alimentar, repaus și evitarea unor factori nervoși (fumat, alcool, unele medicamente nocive). Recent au fost introduse în practică preparatele cu extracte din planta medicinală liquiritia (produsele Carbenoxolona și Caved), care luate în doză de 6 tablete în 3 prize la 15 minute, după mese, timp de 3–5 săptămîni ar duce în numeroase cazuri la vindecări radicale ale ulcerelor gastrice.

POȘTA MEDICULUI

ANA BODESCU — Șantierul Energoconstrucția Deva — Mintia, județul Hunedoara; **ZAH BRIGITTE** — Petrila, județul Hunedoara: Singurul cusur al notei publicate în numărul 10 al revistei noastre, la pagina 28, este că presupunea cunoașterea clasificării grupelor sanguine de către cititori, ceea ce nu e ob[illegible]toriu. Or, în cadrul grupelor sanguine A B există varietăți sau subgrupe antigenice (A_1, A_2, A_3 etc., etc.), din care prin combinații genetice pot rezulta mai multe așa-zise genotipuri, adică suma genelor transmise ereditar A_1 A_1; A_1 A_2; A_1O; A_2A_2; A_2O; B B; O; A_1B; A_2B; O O ș.a.m.d.

I. SĂLĂJAN — Satu Mare: Modul de administrare a Trifermentului variază după indicațiile medicamentului, de unde și contradicția dintre prospectul însoțitor și Agenda medicală pe 1974. Astfel, în dispepsii, meteorism, tulburări digestive prin exces alimentar se va lua după mese; în tulburările digestive din cursul tratamentului cu unele medicamente, în anemii, în diabetul zaharat, la persoanele operate, ca și în pregătirea preoperatorie a radiografiilor, pentru diminuarea balonării și a gazelor, se va lua înainte de masă. O spunem asta nu pentru a împăca și capra și varza...

GANCIU ELENA — Cîmpulung, județul Argeș. În cazul dumneavoastră este recomandabil, firește un regim alimentar, care să nu excludă proteinele animale, inclusiv carnea, deci nu un regim strict vegetarian. Cît privește tratamentul medicamentos al afecțiunilor de care suferiți el este mult prea complex și variat, pentru a putea fi dirijat prin corespondență.

AUREL BANU — Galați: Formularea unui diagnostic corect de hipertiroidie depinde, desigur, de cunoștințele și capacitatea examinatorului, dar pentru evitarea unor confuzii de diagnostic, examenele de laborator (metabolism bazal, electroencefalograma, eventual dozarea hormonului tireotrop, proba Werner etc.) sînt absolut necesare. Simptomele dumneavoastră aparțin unei așa-zise distonii neurovegetative, sindrom care nu întotdeauna este de origine tiroidiană.

Ing. HORIA BUCOVINEANU — comuna Fundulea, județul Ilfov: Ne facem ecoul doleanțelor dumneavoastră de a afla motivul pentru care fabrica Biofarm nu a mai livrat de multă vreme comerțului farmaceutic medicamentul Renogal (echivalentul Rowatinexului), cu bune efecte dizolvante și antispastice în litiaza urinară și în colicile nefretice.

transeele alimentaţiei publice (1)

Nu vrem să fim greşit înţeleşi nici de cei care conduc comerţul, nici de cei conduşi. Dimpotrivă, dorim să fim exact înţeleşi şi pentru aceasta ne vom spune cît mai răspicat opiniile. Nouă, tuturor acelora care lucrăm în alimentaţia publică, indiferent de posturile pe care le avem, ne revine obligaţia să fim în pas cu uriaşele transformări care se petrec în România azi. De aceea, găsim că este cinstit, obligatoriu, să ne întrebăm, să întrebăm, să fim întrebaţi, de ce, din multe puncte de vedere, comerţul a rămas în urma altor ramuri. Mai întîi pentru că, nouă, lucrătorilor din comerţ, nu ni se cere de către forurile noastre superioare să facem mai mult. Cei care trebuie să vadă ce facem noi sînt, deseori, prea departe de noi şi n-au cum să vadă. Cei care văd şi sînt, deseori, nemulţumiţi se numesc CLIENŢII NOŞTRI. Numai că ei nu pot face nimic. Unora dintre lucrătorii din alimentaţia publică li s-a dus o faimă rea. Sînt multe lucruri adevărate dar şi multe pe care clienţii nu le cunosc şi de aceea nu-şi pot explica o seamă de lucruri. Ceea ce ni se pare mai grav în domeniul alimentaţiei publice este faptul că, în felul în care merg (nu merg) lucrurile, în curînd, clienţii nu vor mai găsi în restaurante nici măcar mîncarea gătită pe care o găsesc, de bine, de rău, acum. Tot ceea ce vom afirma în continuare ţine de obligaţia noastră, de cetăţeni şi lucrători în alimentaţia publică, de a contribui, chiar prin numirea dureroasă a unor stări de [illegible]e anormale, la mult aşteptata intrare în normal a activităţii din acest domeniu. Dorim ca noile generaţii de lucrători în alimentaţia publică să fie mai utile societăţii şi, în mod firesc, să se bucure de respectul pe care nu ţi-l poate aduce decît o contribuţie consistentă la bunul mers înainte al societăţii din care faci parte.

NICU şi ION CHIVU ■

*

Şi eu, cel care am realizat acest serial, doresc să fiu cît mai bine înţeles. De aceea cîteva consideraţii preliminare nu sînt inutile. Dimpotrivă, pot preîntîmpina unele dintre suspiciunile care se pregătesc să înflorească.

Aşadar, de ce acest serial despre probleme ale alimentaţiei publice şi de ce autorul de faţă? De ce fraţii Chivu şi nu altcineva?

Subsemnatul fiind burlac şi neavînd timp ca *paralel cu facultatea pe care am urmat-o* să frecventez şi cursurile unei şcoli de menaj, mă aflu de o bună bucată de vreme în situaţia, deloc neobişnuită, de a mînca în oraş. Cînd după mulţi ani am constatat că în Bucureşti se poate mînca şi altceva în afara eternelor fripturi de porc ori de vacă şi că întrebînd de una şi de alta oamenii din faţa mea n-au dat stînjeniţi (ori liniştiţi) din umeri, cînd am văzut că se poate mînca şi o ciorbă gustoasă în locul consoméeurilor sleite care-ţi sînt oferite pe la marile restaurante şi cînd am mai constatat că poţi sta liniştit la masă fără să fii la cheremul vreunui comesean *nedorit şi înmuiat în alcool, mi-am zis:* ceva nu e în regulă. Căci, o ştiţi şi dumneavoastră, nu un astfel de regim al localurilor noastre constituie regula. Fraţii Chivu, pentru că «neregula» mă întîmpinase în restaurantul condus de ei, susţin că asta ar trebui să fie regula. Susţin cu: feţe de masă curate, aerisirea exemplară a incintei, un program chibzuit, şi mai ales cu o diversitate neobişnuită a preparatelor culinare.

Lucrurile, acestea sînt astăzi destul de *cunoscute, iar reacţiile provocate de ele* **diverse. Unii nu cred şi nici nu vor să se convingă. Alţii susţin, cu mîna pe inimă, că fraţii Chivu au rude apropiate la** Flacăra, **fraţi de cruce la toate *cherhanalele din* ţară şi cumnaţi în fruntea celor mai renumite podgorii. Destul de puţini sînt cei care s-au obişnuit cu adevărul fraţilor Chivu: se pot face lucruri bune şi în alimentaţia publică. Faptul că i-am rugat tocmai pe fraţii Chivu să vorbească despre alimentaţia publică (titlul serialului îi aparţine lui Nicu Chivu) nu este întîmplător şi nici «suspect». Aceşti oameni şi-au cîştigat dreptul de-a vorbi despre domeniul lor *de activitate prin lucrurile* foarte bune pe care le-au realizat tocmai în alimentaţia publică. Sigur, aş fi putut găsi alţi oameni ai branşei care să vorbească mai cursiv, mai colorat, care să-mi fi relatat întîmplări senzaţionale numai că eu am găsit de cuviinţă să vorbesc cu nişte oameni care au făcut ceva în afară de a decupa vorbe colorate.**

Sigur, la Minion, **restaurantul condus de Nicu şi Ion Chivu, nu e totul ca la mama acasă. În primul rînd aici nu poţi mînca fără să plăteşti. Dar şi aici e ceva de spus. Puţini sînt cei care ştiu că la** Minion, **deşi este un restaurant în care se poate mînca excelent, preţurile sînt de categoria a II-a *şi nu de lux,* că *nu* există *remiză* şi celelalte «onoruri» care te-mpresoară la restaurantele bucureştene «cu firmă».**

Printre mulţi alţi clienţi ai Minion-ului, oameni cu care am stat de vorbă, un respectabil domn din Paris (nu am de ce să ascund faptul că era, vizibil, un gurmand) mi-a spus: Domnule, dacă în toate restaurantele dumneavoastră s-ar mînca şi s-ar servi ca aici, ţara asta ar fi de trei ori mai frumoasă pentru noi cei care venim s-o vizităm. Nu rîde, să ştii dumneata că oamenii aceştia fac o treabă patriotică».

Dar fraţii Chivu nu au numai admiratori. Este şi firesc. Într-o branşă în care *stînd cu mîinile încrucişate, spunînd* că mai mult nu se poate face, dacă apare cineva care nu numai că spune, dar şi dovedeşte că se pot face foarte multe lucruri bune, numai de admiraţie nu este înconjurat imediat acel om. Dar dincolo de invidii, dincolo de insinuări, oamenii rămîn numai prin ceea ce au realizat. Acest serial se vrea şi o *invitaţie* la o concurenţă din care noi, consumatorii, clienţii, n-am avea decît de cîştigat. Acest serial se vrea şi o *invitaţie la polemică, numai* că, cei care vor s-o susţină cu fraţii Chivu, să nu uite niciodată că o polemică presupune obligatoriu acelaşi fel de «arme». În cazul de faţă: FAPTELE. Căci, aşa cum spunea un bun gospodar, cuvintele fără de fapte sînt simple ficţiuni.

Dacă în acest serial apar şi multe date biografice ale fraţilor Nicu şi Ion Chivu asta nu înseamnă decît că am vrut să subliniem că ei n-au avut nişte atuuri biografice pentru a fi nişte foarte buni meseriaşi. Sînt nişte oameni obişnuiţi. Singurul lucru mai neobişnuit **ar fi evidenta şi probata lor pasiune de a munci.**

DORIN TUDORAN ■

*

BINE AI FĂCUT CĂ AI CÎŞTIGAT, DAR MI-E TEAMĂ C-AI RĂMAS CU VICIUL ĂSTA

Chiar dacă astăzi plăcinta de Făcăeni reprezintă una din piesele de rezistenţă ale Minionului, despre ea ori despre Făcăeni, comună din judeţul Ialomiţa, nu veţi găsi vreun cuvînt nici în cărţile de bucate ale Sandei Marin, necum în memoriile lui Brillat-Savarin ori în corespondenţa contelui Sandwich. Asta pentru că, în materie de bucătărie, Făcăenii n-au tulburat prea mult liniştea lumii. Aşadar, Nicu şi Ion Chivu, născuţi unul în 1926, celălalt în 1933, la Făcăeni, n-au avut mare lucru de învăţat cercetînd curioşi plitele în jurul cărora s-a petrecut copilăria lor ialomiţeană. E drept că la Făcăeni se poate mînca peşte preparat cu pricepere, cum drept e că Tinca, mama tuturor fraţilor şi surorilor fraţilor Chivu, gătea bine, dar, conform tradiţiei oamenilor de prin partea locului, Tinca n-a urmat cursurile nici unei şcoli de menaj. Nici din ţară, nici din străinătate. Lui Nicu nu-i displăcea să mănînce, mai ales atunci cînd de-ale gurii nu prea se găseau, dar cel mai mult îi plăceau caii. Se pare că ei i-au purtat noroc, dacă ne gîndim că în 1948, cînd toată familia se mutase în Bucureşti şi n-o ducea strălucit, Nicu cîştiga *Austriacul.* Nu ca jocheu, e drept, ci la pariuri, dar asta nu conta. De contat, contau cei 100 000 de lei cîştigaţi. *„Îi mai scăpasem oleacă de la sărăcie dar tata nu era mulţumit. Nu de bani, săracul, ci de faptul că m-apucasem să umblu pe la curse. Mi-a zis: «Bine ai făcut că ai cîştigat, dar mi-e teamă c-ai rămas cu viciul ăsta». Adică de pariuri, zicea el. N-am rămas nici cu boala pariurilor, dar nici cu viciul de-a cîştiga. A venit viaţa peste mine, am pus osul la treabă, dar caii tot îmi plac".*

Prima amintire despre restaurant, ca loc unde oamenii mai mult se îmbată decît îşi potolesc foamea, Nicu Chivu o are de pe la 15 ani. *«Tata era tîmplar, şi, deşi era blînd din fire, avea o mînă grea de parcă nu era a lui. Nu ştiu cum făcusem eu în ziua aia dar cînd am ajuns acasă mă-nvîrteam în jurul meu de parcă voiam să-mi spun ceva. Numai că tata, cînd m-a văzut, m-a întrebat din ce aeroplan am coborît. S-a încruntat şi mi-a zis: «Bă, tu m-ai văzut vreodată pe mine în halul ăsta?» Nu ştiu dacă m-a cîrpit ori nu, dar eu cu băutul n-am făcut casă bună. Cred că n-am avut stofă, iar la noi acasă cînd venea vorba de restaurant era o vorbă de-aia, cît să uiţi că există pe lume şi restaurante. Treizeci de ani n-am pus băutură pe limbă şi din punctul ăsta de vedere nu i-am mai făcut greutăţi bătrînului. Numai că m-a lovit o păcătoasă de boală, arterită şi mai nu ştiu cum, şi doctorul mi-a prescris să folosesc şi niţică băutură. Aşa m-am luat eu «de băut» după treizeci de ani.*

D.T. ■

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂŢII SALE, TENISUL ROMÂNESC (25)

primul titlu de campion al lui ilie

Concursul următor, la Bruxelles. Ion este plasat pe locul primului favorit, iar Ilie pe locul celui de-al treilea. Pierd însă surprinzător. Ion la Kalogheropoulos şi Ilie la De Gronckel, dar cîştigă finala de dublu împotriva lui Buding şi Hombergen. În acelaşi timp, Spania învinge Anglia. Gisbert nu este încă restabilit, în locul lui intră Arilla, iar Sangster, învinsul lui Ilie din Egipt, îi opune o dîrză rezistenţă lui Santana.

Vine apoi Wimbledon-ul. Un Wimbledon plin de surprize. Santana, Emerson, Roche, principalii favoriţi, sînt eliminaţi din primele tururi. Ion profită de un culoar favorabil şi ajunge în optimi, unde este învins de Ruffels, după ce îi eliminase pe italianul Di Masso, pe japonezul Watanabe şi *pe francezul Contet. La dublu,* Ţiriac şi Năstase pierd întîlnirea cu Bowrey-Davidson. Bungert şi Pilici sînt marile revelaţii ale turneului. La Bucureşti se transmit în întregime finalele la TV. Vedem pentru prima oară un meci pe iarbă. Un joc rupt, lipsit de cursivitate. Serviciile lui Newcombe trec precum fulgerele pe lîngă Bungert, şi acesta se mulţumeşte să-şi felicite de fiecare dată adversarul, bătînd cu palma corzile rachetei.

Începem să-i înţelegem şi să-i credem cu adevărat pe băieţii noştri cînd se plîng de handicapul ierbii. De la Wimbledon în drum spre casă, pentru a participa la Balcaniadă, Ţiriac şi Năstase se opresc la Travemünde, unde Ilie iese învingător la simplu împotriva danezului Leschly şi la dublu, cu Ion, după ce înving pe suedezii Gristein şi Helmstrom.

Balcaniada era aşteptată cu interes. Iugoslavii cîştigaseră în '60, '61, '63, '65, în timp ce noi terminaserăm învingători în '62, '64, '66 şi acum aveam o bună ocazie să egalăm scorul general la patru. Pilici, Iovanovici şi Franulovici vin din timp pentru a se acomoda cu terenul. Temutul Pilici, despre al cărui serviciu Kramer spune că este un atu suficient pentru a cîştiga orice meci, chiar şi într-o finală la Wimbledon, era în plină formă. *La Wimbledon îl bătuse pe Emerson şi ajunsese* în semifinală, iar pe Progresul serviciile lui parcă făceau groapă în teren. Locul lui Iovanovici în echipă era incert, fiindcă, între timp, Franulovici, un tînăr de 19 ani, obţinuse o serie de rezultate excepţionale, printre care şi o victorie la Ţiriac. Meciul cu Iugoslavia era programat pentru ultima zi. Pînă atunci Ion îşi ia revanşa asupra lui Kalogheropoulos, iar Ilie îl învinge în numai 55 de minute pe Gavrilidis. Şi mai cîştigăm cu 3-0 meciurile împotriva reprezentativelor Turciei şi Bulgariei.

După victoria obţinută cu un an în urmă la Zagreb, nimeni nu acceptă ideea unei înfrîngeri la Bucureşti şi poate tocmai de aceea meciul ni se pare mult mai greu. Ion nu se poate acomoda cu jocul lui Pilici. Serviciul campionului iugoslav îl handicapează din plecare. Şi e suficient să-şi piardă o singură dată pe set propriul serviciu pentru a pierde meciul. Ilie, în schimb, sesizează chiar de la început tendinţa *lui Franulovici* de a se apropia prea mult de plasă şi foloseşte foarte mult lobul liftat, o adevărată armă salvatoare pentru acel meci. În primul set Franulovici reuşeşte un break la 4-4, dar Ilie egalează imediat şi egalitatea persistă pînă la 9-9, cînd este rîndul lui Ilie să cîştige pe serviciul adversarului său şi odată cu aceasta setul. Apoi Franulovici îşi pierde de două ori serviciul şi Ilie cîştigă al doilea set cu 6-2. Jucătorul iugoslav are o revenire în setul trei, pe care îl cîştigă cu 7-5, dar în setul patru Ilie pune din *nou stăpînire pe joc şi termină învingător* cu 6-3. Cîştigăm şi la dublu şi respirăm uşuraţi că am reuşit să-i batem pe iugoslavi nu numai la Zagreb, ci şi la Bucureşti.

După Balcaniadă, Ion şi Ilie participă la cîteva turnee în Italia. Un rezultat atrage în special atenţia. La Riccione, în finală, Ţiriac îl bate pe Năstase cu 8-6; 9-7; 8-6. Apoi, la Bratislava, Ion pierde finala cu Kodes, dar cîştigă dublul împreună cu Ilie. La începutul lui septembrie, un nou concurs internaţional la Mamaia, poate cel mai reuşit *de pînă atunci.* Printre participanţi, olandezul Okker, vest-germanul Buding, englezul Stilwell, francezul Courcol, australianul McKenzie, italianul Palmieri. Cîştigătorul ediţiei precedente, Ilie Năstase, abuzează de mingi scurte pe un vînt puternic şi este eliminat în sferturi de finală de Stilwell. Okker este la un pas de a fi învins de Boaghe (6-4; 5-7; 7-5), pentru ca în finală să opună o dîrză rezistenţă lui Ţiriac, care iese învingător după o partidă de toată frumuseţea. În continuare, Ţiriac, Năstase, Okker şi Buding susţin cîteva meciuri amicale la Bucureşti şi urmează campionatele naţionale. Se renunţă la desfăşurarea naţionalelor pe două faze şi se revine la organizarea unui singur concurs pentru decernarea titlurilor de campioni. Bosch, cel care încurcase *treburile cu un an înainte* eliminîndu-l pe Ilie, este învins de tînărul Viorel Marcu şi cei doi protagonişti ajung acum cu uşurinţă în finală. Cu o zi înaintea finalei, Năstase, împreună cu Eleonora Dumitrescu, cîştigă la mixt în faţa lui Ţiriac-Mariana Ciogolea. Privesc meciul încercînd să anticipez rezultatul de a doua zi. Lupta se duce, după cum era de aşteptat, între Ion şi Ilie, în timp ce fetele se retrag într-un colţ de teren. Ion joacă cu maximum de atenţie, pregătindu-şi minuţios acţiunile. Ilie discută cu partenera *sa şi parcă ia totul în joacă.* Meciul este foarte disputat şi de fiecare dată cînd Ion sau Mariana Ciogolea sînt pe punctul de a finaliza apare ca din pămînt Ilie, care pasează fulgerător. A doua zi finala de simplu. Ion vine la teren în splendida lui maşină albă pe care şi-o cumpărase numai de cîteva săptămîni. Înainte de a coborî, apasă pe un buton şi cîţiva copii se minunează cum o antenă poate să *intre singură la locul ei. Ion şi Ilie* se încălzesc separat pe terenurile din spatele centralului de la Progresul. Apoi vin din nou în vestiar. Atmosfera e sobră, se schimbă cuvinte puţine. Sînt chemaţi pe teren. La intrare, Ion şi Ilie se invită politicos, zîmbind. Un puşti se apropie în goana mare, strigînd cu sufletul la gură:

— Nea Ţiri, stai că vreau să-ţi spun ceva.

— Ce e, mă? Lasă-l în pace. Nu vezi că intră pe teren?, intervine un adult.

— Vreau să vorbesc cu nea Ţiri, strigă din nou *puştiul cît îl ţine gura.*

— Lăsaţi-l. Vino aici. Ce s-a întîmplat?, îl întreabă Ion, trecîndu-i mîna prin păr.

— Ştii, nea Ţiri, ţi-au tamponat maşina. Un autobuz...

Ion îl roagă pe Ilie să-l scuze cîteva minute ca să vadă despre ce e vorba. Se întoarce alb la faţă şi intră pe teren îngîndurat.

La 2-1 pentru Ilie în primul set, Ion conduce cu 40-0, dar pierde ghemul. La 4-4, Ion conduce din nou, de data asta cu 40-30, dar tot Ilie cîştigă *ghemul. La 5-4 pentru Ilie, Ion conduce cu 40-0.* Şi tot Ilie cîştigă ghemul. Ilie cîştigă setul, dar la fel de bine putea să-l cîştige şi Ion dacă reuşea să-şi finalizeze avantajul măcar în două din cele trei gheme. Istoria se repetă şi în seturile următoare. În setul doi, Ion pierde două gheme în care conduce o dată cu 40-15 şi altă dată cu 40-0, iar în setul trei încă trei gheme de la 40-0; 40-30 şi 40-15. La 5-1 pentru Ilie în setul trei şi mecibol, arbitrul îi acordă o minge discutabilă, cu care ar fi luat sfîrşit întîlnirea. Ilie însă, deşi se află în faţa *cîştigării primului său titlu de campion naţional* şi ştie foarte bine că Ţiriac este în stare să întoarcă un meci chiar de la ultima sa minge, nu acceptă cadoul. El vrea să cîştige cinstit şi recunoaşte că *punctul îi revine lui Ion. Tribunele pline,* ca la un meci de Cupa Davis, îi apreciază gestul şi îl aplaudă minute în şir. Ion se apropie periculos pînă la 5-3 şi, după ce reuşeşte să refacă patru meciboluri, îl pierde pe al cincilea. Ilie primeşte primul său tricou de campion naţional, iar eu mă gîndesc la finala din 1959 de la Cluj, dintre Gogu Viziru şi Ion Ţiriac. Prima din cele opt cîştigate consecutiv de Ion. Atunci Ion a deposedat de titlu un campion care în anul următor avea să abandoneze competiţia. Acum însă Ion are 28 de *ani, iar Ilie împlinise de curînd 21.* Mă gîndesc la şirul de finale între cei doi campioni care ar urma acesteia. Finale care din păcate nu au mai avut loc. Singura finală de campionat naţional Ţiriac-Năstase sau Năstase-Ţiriac ascunde sub un rezultat aparent banal, de superioritate netă, 6-4; 6-2; 6-3, o luptă dramatică. Cu răsturnări de scor imprevizibile, dar tipice pentru psihologia de atunci a celor doi jucători.

În luna noiembrie încep, ca de obicei, pregătirile pentru anul următor. Se alcătuieşte un singur lot în care sînt *introduşi şi tinerii Ion Santei şi* Viorel Marcu. Renunţăm la obişnuita perioadă de pregătire fizică, fiindcă Ion şi Ilie urmau să participe la un turneu în India care începea la 25 decembrie 1967, la Calcutta, şi se termina la 31 martie 1968 la Bombay.

La sfîrşitul anului, ziarul italian «Tutto Sport» îl clasează pe Ion pe locul 13 în ierarhia celor mai buni jucători din lume. Ilie începe să intre şi el în calcule, figurînd pe locul 10 într-un clasament european întocmit de ziarul «Sportul» în care Santana ocupă locul întîi şi Ţiriac locul 4. Ion intră pentru a treia oară consecutiv printre primii zece sportivi ai ţării. Spania bate Africa de Sud, dar pierde finala Cupei Davis tot cu Australia şi tot cu 4-1.

În India, Ion debutează cu o victorie la Calcutta, cîştigînd pe rînd în faţa lui Lall, Franulovici şi Mukerjea. Pe la mijlocul lui februarie plec împreună cu Mărmureanu şi Santei la Moscova pentru un concurs de sală şi imediat după aceea cu Santei şi Viorel Marcu într-un turneu mai lung, în Egipt *şi Italia. După Cairo, Alexandria şi Neapole, ultimul* concurs la Tenis Club Pariolli — Roma. În dimineaţa dinaintea începerii partidelor, în timp ce Santei şi Marcu se antrenau, mă aud strigat. Recunosc vocea lui Ion.

— Ce faci, profesore? Nu te-am mai văzut de un an. Noroc, băieţi!

— Bine aţi venit, nea Ţiri.

— Să trăieşti, Ioane. Arăţi bine, ai mai slăbit. Unde e Ilie?

— În vestiar, vrea să bată puţin mingea. Eu joc abia după-amiază. Cînd aţi venit?

— Acum două zile, de la Neapole. Stăm la o pensiune, nu departe de aici.

— Tocmai citisem în ziar că ai cîştigat la Cannes şi azi te văd aici. L-ai bătut cam rău pe Metreveli.

— Toată lumea zice că am jucat bine. Adevărul e că în semifinală m-am luptat cu Dibley, un tînăr australian care seamănă la joc cu Metreveli, şi m-a pus în mînă. Pe Metreveli putea să-l bată şi Ilie.

— Cum joacă Ilie?

— Foarte bine, din ce în ce mai bine. Doar *serviciul îi mai dă de furcă. Uneori nu e atent,* calcă linia şi devine nervos cînd arbitrii îi dau greşeală de picior.

— Cum a fost în India?

— Căldură mare, deplasări lungi. Cînd ne-am dus am îndurat o diferenţă de 70 grade.

— Cum adică?

— La Moscova, unde am făcut escală, erau —35°, iar în India peste +30°.

— Cum aţi jucat? Ştiu doar că ai cîştigat la Calcutta şi că l-ai bătut pe Ilie într-o finală la Gauhati.

— *În India am mîncat tenis cu pîine.* Închipuie-ţi că numai la simplu eu am jucat zece finale, din care am cîştigat patru. Tot patru a cîştigat şi Ilie. La început l-am bătut eu de două ori, iar apoi el pe mine de trei ori la rînd.

ŞTEFAN GEORGESCU ■

(Va urma)

cum a fost (31)

Printre multele amintiri frumoase pe care le vom păstra din seara petrecută — la cea mai înaltă tensiune – în mijlocul studenților de la Facultatea de economia producției (Academia de studii economice), una, deosebit de duioasă, o vom închina și microfoanelor. Bunelor și credincioaselor microfoane care, nefiind instalate la timp, sau lăsîndu-se greu înduplecate, ne-au determinat să alcătuim o altă ordine a programului nostru; ne-a dat ea ceva bătaie de cap, dar în schimb a avut avantajul spontaneității și al apropierii mai directe dintre oaspeți și gazde. Înțelegerea dintre sală și invitați a fost tot timpul pe măsura înțelegerii dintre membrii cenaclului nostru, cîntăreți și actori, care s-au ajutat frățește, socotind că merită să facă totul de dragul unor tineri care, în mod evident, sînt «iubitori și purtători ai bunului-gust în artă». În general, în timp ce un actor recita, un cîntăreț se pregătea. S-a mai întîmplat și invers. La începutul începutului, Mihai Stan s-a autodemascat ca descinzînd din neamul lui Don Quijote cel imaginat de Dali, întrucît a spus în gura mare «Document» de C. Tonegaru, insistînd pe versul «Cavaler al Ordinului Lancea lui Don Quijote»; după care l-a plîns pe Socrate («Socrate plîns de discipoli» de A. Păunescu).

Cu emoția strecurată pînă în vîrful unghiilor, actrița Olga Bucătaru ne-a adus în memorie – cu glasul ei de tragediană – sonoritățile unice ale poeziei «Rică» de M.R. Paraschivescu. Pregătit de acum, Dan Chebac a cîntat melodia tot atît de dragă nouă, ca și lui Bob Dylan, «Vînare de vînt» sau, altfel spus, adică în engleză, «Blowin' in the wind». Acompaniau, la vedere, Cornel Ionescu (muzicuță) și, ascuns în culise, Vali Sterian (chitară). Și pentru că tot se afla în picioare, lîngă un microfon «recent constituit», Cornel Ionescu a fost rugat să cînte și singur ceva. Sincer din fire, a mărturisit că va interpreta o piesă «care-i place foarte mult pentru că îi aparține», o primă audiție, «Gara de Nord». Avea să mai apară, peste vreo trei sferturi de oră, cu o transcripție pentru muzicuță, după *Bucuria dragostei* de Kreysler. Deși cînd s-a pronunțat numele lui Pittiș, o voce din sală a cerut Scrisoarea III, actorul a făcut ce-a făcut și a început cu «Puterea obișnuinței», «fabula rasa» de Ion Dogar Marinescu – care a văzut lumina tiparului în foaia de avangardă *Racul* din *Flacăra*. În mod necesar, a urmat *Primăvara* lui Topîrceanu (tot variantă de interpretare). Pînă s-au mai montat niște microfoane, lui Dan Tufaru i s-a transmis să recite, nici mai mult, nici mai puțin, decît ceea ce îi place lui mai mult. Și s-a întîmplat ca în acel ceas de seară cel mai mult să-i placă silogismul în versuri dedicat de Ion Nicolescu tuturor oamenilor care au problema Veneției, dar și celor care nu o au. Întrucît după Tufaru nu putea urma altcineva decît tot Pittiș – așa cum după Scilla urmează Caribda — ne-am cutremurat împreună cu el la gîndul a ceea ce s-ar putea să ni se întîmple dacă, într-o zi, din nebăgare de seamă vom confunda expresia japoneză «Koroshite ku dasai» (Omoriți-ma) cu expresia, japoneză și ea, «Oroshite ku dasai» (Coborîți la prima stație?) (Radu Cosașu – cronică de trei secunde). În timp ce prin primele rînduri ale amfiteatrului începuseră să circule garoafe roșii și roz, au cîntat – pe versuri de Mihai Eminescu și Nichita Stănescu – viitorii filozofi Mircea Bucsok și Eugen Dumitrescu.

Pentru ca Vali și Carmen să-și poată așeza în tihnă instrumentele, actorul George Bănică a trebuit să joace poezia lui Edgar Lee Masters «*Wendell P. Lloyd*» și, numai după acest răgaz, cei doi buni prieteni ai cenaclului, și, buni copii ai secolului, s-au întrebat, cu imensa lor puritate, «vom ști vreodat, în lumea asta/la ce-i frumos să ne oprim?» Aplauze din belșug aveau să răsplătească apoi interpretarea Vali/Carmen a minunatului cîntec al lui Dan Andrei Aldea «Om bun» și compoziția «*Nopți*» (Vali și Carmen). Din nou – Dan Chebac, cu *Balada morții* (Topîrceanu) și *Războinicii* (Adrian Păunescu). După un dialog cu sala, în scopul «centralizării propunerilor», s-a conturat ideea că programul abia începea. Într-un fel, așa a și fost, dacă ne gîndim că abia din acest punct au recitat Pittiș *Scrisoarea III*, Mihai Stan – *Cîntecul chitarelor* (Per Sorenssen), Tamara Crețulescu – *Leagănul* (L. Blaga), au cîntat Erika Jozsa și Carol Horvath (Balada în amintirea unui prieten, Rămîi cu bine). Privilegiați, studenții gazde au fost martori receptivi ai unui recital din poeziile lui Adrian Păunescu, spuse de au *Calul călare, Dați-ne pace, Ucigașul de pi* *Cînd totul se poate, Între bine și rău, Da, mai avem, Repetabila povară*. Selecție generoasă, făcută pe loc.

Cenaclul Flacăra, dornic de a găsi noi și dinamice modalități de manifestare, a invitat în ședința sa din această săptămînă doi tineri regizori, Stere Gulea și Andrei-Cătălin Băleanu, care au prezentat – se poate spune că în premieră mondială (în public) – filmul TV «Sub pecetea tainei», temerară încercare de a-l ecraniza pe Mateiu Caragiale. Din universul poeziei am trecut apoi din nou în cel al muzicii, odată cu apariția furtunoasă a *Mondialilor* (se tot ține de noi acest cuvînt!). Binecunoscuții tovarăși de gînd și note ai lui Iuliu Merca (să nu-i uităm pe inimoșii electroniști Florin Gheorghiță și Roland Pantelli) au cîntat un *Blues*, un colaj din L P-ul *Turkus* al grupului *Emerson Lake and Palmer* si *Ei sînt amicii mei* (I. Merca). Într-un fel, lăsînd la urmă acest cîntec, *Mondialii* au repetat cuvintele de încheiere ale lui Adrian Păunescu: ei, studenții de la Facultatea de economia producției, alături de care ne-am simțit «aproape excelent», sînt, de acum, prietenii noștri. **MAGDA MIHĂILESC**

O gazdă bună a poeziei și a muzicii: Facultatea de economia producției.

Erika Jozsa și Carol Horvath au dedicat o baladă amintirii unui prieten.

George Bănică are ceva cu Wendell P. Lloyd al lui Edgar Lee Masters.

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

«Bate vînt de primăvară/Cu parfum de domnișoară», ne-a adus aminte Olga Bucătaru.

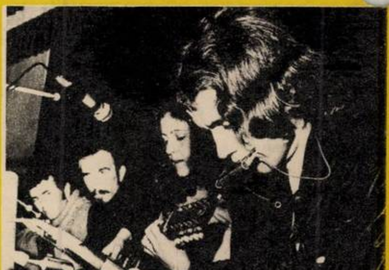

Vali și Carmen, doi copii ai secolului, vor să se oprească doar la ceea ce este frumos.

Stere Gulea, Andrei-Cătălin Băleanu, autorii filmului «Sub pecetea tainei», și interpreta Tamara Crețulescu, la prima lor întîlnire cu publicul.

Luni, 22 aprilie, Cenaclul Flacăra **este invitatul Institutului de cercetări și proiectări telecomunicații. Sediul întîlnirii — Palatul C.F.R., intrarea prin Bulevardul Gării de Nord. Ora începerii — 17,30. Redacția Flacăra își rezervă 100 de locuri pentru invitații săi.**

Invitațiile pot fi solicitate și obținute numai luni, 22 aprilie, între orele 11 și 14 la sediul revistei.

janis joplin

Întrebată de un ziarist al revistei «Rolling Stone»: «Ce părere aveți despre dumneavoastră?», extraordinara Janis Joplin s-a autodefinit printr-o frază pe care am dori-o prezentă mereu în memoria cititorilor: «Nu știu dacă sînt cea mai bună, dar în orice caz sînt unică!» Aparent, fraza e lipsită de modestie, însă la o [illegible]tare mai atentă descoperim exact contra-[illegible] modestia țîșnind exact din subtextul ei. Poate că ea chiar nu știa dacă e cea mai bună, atunci cînd făcea această declarație cu puțin timp înainte de moarte. Dar azi credem că nu mai e cazul să se îndoiască cineva de asta. Pentru a demonstra cele *spuse*, să *pătrundem puțin în* lumea cîntecului ei.

Mai întîi *vocea*. O voce «mare» cum se spune în canto, susținută și curgătoare, lesne identificabilă prin particularul ei, voce ale cărei caracteristici anulează orice tentativă de imitație: e vorba de varietatea timbrală și de bogăția perfect controlată de armonice din glasul ei. De la timbrul de adolescentă fără — griji — culegînd — flori — pe — pajiștea — însorită pînă la cel de matură — fumînd — doar — trabuc, Janis stăpînește tot, folosind uneori mai multe timbruri chiar în aceeași piesă («Me and Bobby McGee», *de exemplu*). Iar în legătură cu armonicele glasului ei se poate face fără nici o exagerare observația că, oricînd voia, Janis putea cînta simultan pe 2-3 «voci» rezultate din ele. Fenomenul e întîlnit și la Joe Cocker, Rod Stewart, John Fogerty și Iuliu Merca, Păunița Ionescu, la noi, dar nici unul nu ajunge la ni[illegible]l ei, poate cu excepția lui Edgar Winter. Amintiți-vă (sau căutați să ascultați acum) «Cry, Cry, Baby» sau «Mercedes-Benz», aceasta din urmă imprimată fără nici un instrument ajutător în spate, ca dovadă a bogăției vocii sale, despre care Clive Davis, președintele *Companiei* CBS, *spunea* că «pătrunde în adîncul ființei și atinge fiecare nerv».

În al doilea rînd, *interpretarea* ei. Dovedește piesă cu piesă o fantezie debordantă, un bun-simț muzical de excepție și o originalitate cu totul ieșită din comun. Prin frazare, numai ea poate schimba total o piesă, conferindu-i noi și noi valori. Iar abia cînd ascultăm comparativ cele două «To Love Somebody» — cel cu Bee Gees și cel cu Joplin — vedem cu adevărat ce înseamnă interpretarea unei piese.

În al treilea rînd, *tehnica vocală*. E atît de desăvîrșită încît singura problemă este *cînd* a învățat ea atîtea *lucruri* pe care alte *soliste nu* le *pot* realiza nici după o viață întreagă de cîntat asiduu. Lejeritate, precizie, strălucire, control extrem al emisiei și impostației — într-un cuvînt perfecțiune. Cu excepția celei de-a doua jumătăți a sus-numitului «Mercedes-Benz», unde așa cere piesa și așa vrea și Janis, n-am auzit-o niciodată cîntînd fals, nici un moment, nici o coma. Și aceasta datorită perfectei legături dintre urechea internă și aparatul vocal. Și să ținem seama de faptul că, în marea majoritate a cazurilor, a cîntat cu formații slabe sau mediocre ca «Full Tilt Boogie» sau «Big Brother and Holding Company», *cu aceștia din urmă realizînd o* performanță în «Summertime»: Cea mai bună interpretare vocală a piesei lui Gershwin dintre cîte am ascultat noi (și cred că le-am ascultat pe toate, inclusiv cele cu Ella Fitzgerald sau Sarah Vaughan), suprapusă, din păcate, peste cea mai proastă orchestrație.

În al patrulea rînd, Janis poseda o bogată *fantezie improvizatorie*. Amintindu-ni-l pe David Clayton — Thomas (strofele III și IV din «Me and Bobby»), îl depășește însă pe acesta, ceea ce constituie o nouă dovadă a completei sale educații muzicale, a strălucitorului ei talent. Iar sufletul pe care-l punea în tot ceea ce cînta a făcut să se spună despre ea că «a condensat în cîțiva ani energia unei vieți întregi; puterea și electricitatea *ei* erau *fără egal*; *își comanda* energia psihică și emoțională, consumînd-o pînă la ultimul grad, cu un efect de nedescris, peste limitele capacității umane» (C. Davis). Cîntăreața însăși declara: «Trăiesc ca o flacără în vînt, totdeauna cît mai intens». Oare cum ar fi cîntat în continuare dacă nu s-ar fi stins în plină tinerețe creatoare? (E o realitate, nu o frază tip.) Pentru restabilirea, sau mai bine-zis, clarificarea adevărului trebuie arătat că niciodată Janis n-a înregistrat o melodie sub influența drogurilor, cum în mod greșit își închipuie unii care nu-și pot explica alt fel stilul și capacitatea *ei*. O declară toți inginerii de sunet de la imprimările și spectacolele ei, oameni care au cunoscut-o bine și care au apreciat-o nu numai pentru aceasta.

Despre omul generos, sensibil, influențabil în sensul bun al cuvîntului, curajos, care a fost Janis Joplin nu intră în preocupările și spațiul nostru.

CORNEL IONESCU ■

O BIOGRAFIE ÎN 11 PUNCTE

gil dobrică

1. *Numele și prenumele:* Dobrică Gheorghe
2. *Locul și data nașterii:* Călărași — Dolj, 14 februarie 1946
3. *Reședința actuală:* București
4. *Instrument:* principal — voce
   secundar — baterie
5. *Studii:* Școala profesională; liceul de cultură generală seral.
6. *Debut:* 1963, Casa de cultură a sindicatelor, Craiova
7. *Carieră muzicală:* '63–'66 cîntă cu formația «13 Carate» din Craiova (chitarist solo, binecunoscutul Nicolae Dorobanțu) ● '67–'69 cîntă cu formația «Dacii» din Craiova ● '69–'70 cîntă cu formația «Cărăbuș» din București ● 1970–'72 cu formația «Sfinx» în diverse turnee, în cadrul spectacolelor de muzică și poezie și în recitalul Sfinx, în cadrul Teatrului«L.S. Bulandra» din București ● '72–73 cu formația Roșu și Negru.
8. *Influențe:* Otis Redding, Ray Charles
9. *Muzicieni favoriți:* români — Dan Aldea, Nicolae Dorobanțu, Marius Popp
   străini — Otis Redding, Ray Charles, Wilson Pickett
10. *Formații favorite:* românești — Sfinx
    străine — Cream, Blind Faces
11. *Pasiuni extramuzicale:* boxul și filmele de aventuri.

CURIER

Angelica Moraru — Tg. Mureș. Opiniile *dumneavoastră despre lupta dintre vechi și nou* în muzica ușoară sînt remarcabile. **Dorin Hehn — Timișoara.** 1. Nu dăm amănunte despre viața particulară a vedetelor noastre. 2. Despre discuri vom mai scrie. 3. Este prematur să vorbim acum de festivalul Mamaia '74. **Alexandru Mirca — Cluj.** Les Humphries Singers este un fel de grup internațional condus de englezul Les Humphries. **Mihai Bălan — București.** Era o greșeală de exprimare în știrea difuzată de revista «Magazin»; amînarea turneului formației Middle of the Road nu era «fortuită», ci forțată, ceea ce este cu totul altceva.

G.S. ■

Cel puțin una dintre cele patru tinere care îi înconjoară pe profesoara Florica Orăscu și pianistul Marius Popp va deveni vedetă, într-un viitor nu prea îndepărtat. Să reținem deci numele lor. *De la stînga la dreapta:* Mariana Ștefănescu, Ana Maria Gheorghiu, Luminița Dumitrescu, Nicoleta Mandache.

se poate face și muzică ușoară bună

După ce profesoara Florica Orăscu a făcut, dintr-o elevă a sa, o cîntăreață ca Aura Urziceanu, ar fi putut renunța la meserie. Datoria sa ar fi fost împlinită.

După ce profesoara Florica Orăscu a dat la iveală, dintr-o elevă a sa, o cîntăreață ca Dida Drăgan putea renunța iarăși la meserie. Își făcuse din nou datoria.

Și tot astfel, dintr-o împlinire în alta, profesoara de canto a școlii populare de artă, Florica Orăscu, nu vrea, și nu poate, să renunțe la meseria sa. *Își face în continuare*, cu o imensă dăruire și încredere, datoria de căutător de talente, dar și de șlefuitor al lor.

Am asistat nu demult, în sala Dalles, la concertul actualilor elevi ai Floricăi Orăscu, la prezentarea producției, cum spune profesoara, în niște termeni mai puțin consacrați în domeniul muzicii ușoare. Am văzut, am ascultat și am rămas surprinși, uimiți de nivelul pe care elevii clasei Orăscu l-au atins.

N-aș vrea să credeți că am descoperit acolo o nouă Janis Joplin (chiar dacă Nicu Pop a încercat s-o imite fără prea mare succes) sau vreun talent extraordinar. Dar tot ce s-a întîmplat în sala Dalles nu era cu nimic (cu ni-mic!) mai prejos decît cel mai bun concert de muzică ușoară văzut azi, la noi. Ba mai mult, plusul de tinerețe, lipsa unui manierism în gestică și în mișcarea scenică (de care adesea suferă vedetele noastre) ne-au făcut să credem că «schimbul de mîine» este asigurat. Și, concluzia asta o tragem numai după ce am văzut un singur spectacol al unei singure clase, a singurei școli care pregătește viitoarele cadre ale muzicii ușoare. E cumva prea mult? E prea puțin? E posibil ca, în viitor, la ora consacrării, aprecierile noastre să pară prea reținute. Transcriem din carnetul de însemnări cîteva notații. **Luminița Dumitrescu** — prezență scenică agreabilă, foarte degajată în mișcări, voce promițătoare. **Nicoleta Mandache** — voce bună, din păcate nu prea are nerv (sau nu a avut în seara concertului) pe măsura vocii. A cîntat, printre altele, «Cîntec pentru Angela Davis» care transpus în bossa-nova își pierde din dramatismul textului. **Ana Maria Gheorghiu** — dezinvoltură extraordinară, tendințe spre o muzică mai interiorizată, spre o muzică cu text. A prezentat în prima audiție «Repetabila povară» (versuri, Adrian Păunescu, muzica, Laurențiu Profeta). **Nicu Pop** este, pare-se, primul din clasă care va sări afară din anonimat. Degajat, plin de siguranță, temperamental, cu mult simț muzical. Nu și-a ales prea fericit repertoriul. **Mariana Ștefănescu** a prezentat încă o variantă a melodiei «Seara» de Radu Șerban. Prezență vocală care atrage atenția, însă mișcare în scenă desuetă, impersonală. **Mirabela Dauer**, lansată de multă vreme (chiar la festivalul Mamaia 1971), are toate calitățile necesare unei profesioniste, mai puțin încrederea în sine. **Adrian Romcescu** a fost prezent într-o postură inedită, dar foarte potrivită vîrstei și temperamentului său, aceea de solist și chitarist pop. Dealtfel am aflat că are și o formație în care la chitară bas cîntă fratele său, Mircea.

În carnetul nostru mai stau înscrise aprecieri la adresa excelentului pianist-corepetitor Marius Popp și a formației sale, sau a grupului vocal de acompaniament în care se distinge o voce feminină, Florentina Piedicuță, cu inflexiuni *negroide în stil Tamla Motown. Am remarcat* de asemenea tendința elevilor de a-și construi repertoriul cu lucrări ale unor tineri *compozitori* ca Marius Țeicu, Marcel Dragomir, Iuliu Merca, pe lîngă cele ale consacraților Laurențiu Profeta, Radu Șerban, Temistocle Popa. De asemenea s-a evidențiat discernămîntul cu care au fost alese piesele din repertoriul internațional, ceea ce înseamnă că elevii profesoarei Orăscu nu neglijează cultura genului, cultură necesară multora dintre vedetele noastre consacrate.

GEORGE STANCA ■

TOP-PANORAMA

● În Italia a apărut recent un LP al cunoscutei cîntărețe militante Joan Baez. Discul se cheamă «Where Are You Now, My Son?» (Unde ești tu acum, fiul meu?) Alături de compozițiile semnate de Baez, de sora sa Mimi Farina sau de Hoyt Axton, discul cuprinde o lungă baladă cîntată și recitată de Joan Baez, colată cu înregistrări de sirene, explozii, voci de copii. Înregistrările sînt făcute de solistă în decembrie 1972, în timpul vizitei la Hanoi. Pe *coperta discului se* află fotocopia unui mesaj scris în limba italiană de către autoarea discului, care reamintește dramaticele momente petrecute sub bombardamente în Vietnamul de Nord. ● «Elvis — A Legendary Performer» este titlul primului album dintr-o serie de înregistrări culese încă din 1954 și pînă astăzi pe care Casa de discuri RCA o dedică lui Elvis Presley. ● Într-un singur album, sub titlul «A Nice Pair», formația Pink Floyd a reunit primele sale LP-uri. Este vorba de «The Piper at the Gates of Dawn», scos în 1967 în formula Syd Barrett-chitară solo, Roger Waters-bas, Nick Mason-baterie și Richard Wright -keyboards, și de «A Saucerful of Secrets» cu David Gilmour. ● Turneele formației Rolling Stones au fost «prinse» într-un volum intitulat «S.T.P.» (Stones Touring Party), aparținînd lui Robert Greenfield.

TOP

Săptămîna trecută	**Săptămîna în curs**	**Titlul**	**Interpretul**	**Săptămîni în top**
1	1	Andrii Popa	Phoenix	15
2	2	Spune-mi	Sfinx	17
4	3	Ei sînt amicii mei	Mondial	6
3	4	Albastrul unei mări imaginare	Dida Drăgan	7
8	5	Coborîse primăvara	Sfinx	2
5	6	Oameni	Aurelian Andreescu	12
6	7	O romantică fată	Marina Voica	14
10	8	Balada mării și a pămîntului	Capitol	5
7	9	Balada	Marcela Saftiuc	17
9	10	Cuvîntul dat	Margareta Pîslaru	11

Compozitori: 1. Mircea Baniciu, 2. Dan Aldea, 3. Iuliu Merca, 4. Nancy Brandes, 5. Mihai Cernea, 6 și 7. Marius Țeicu, 8. Florin Irimia, 9. Marcela Saftiuc, 10. Mihai Dumbravă.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP«FLACĂRA»TALON NR. 16

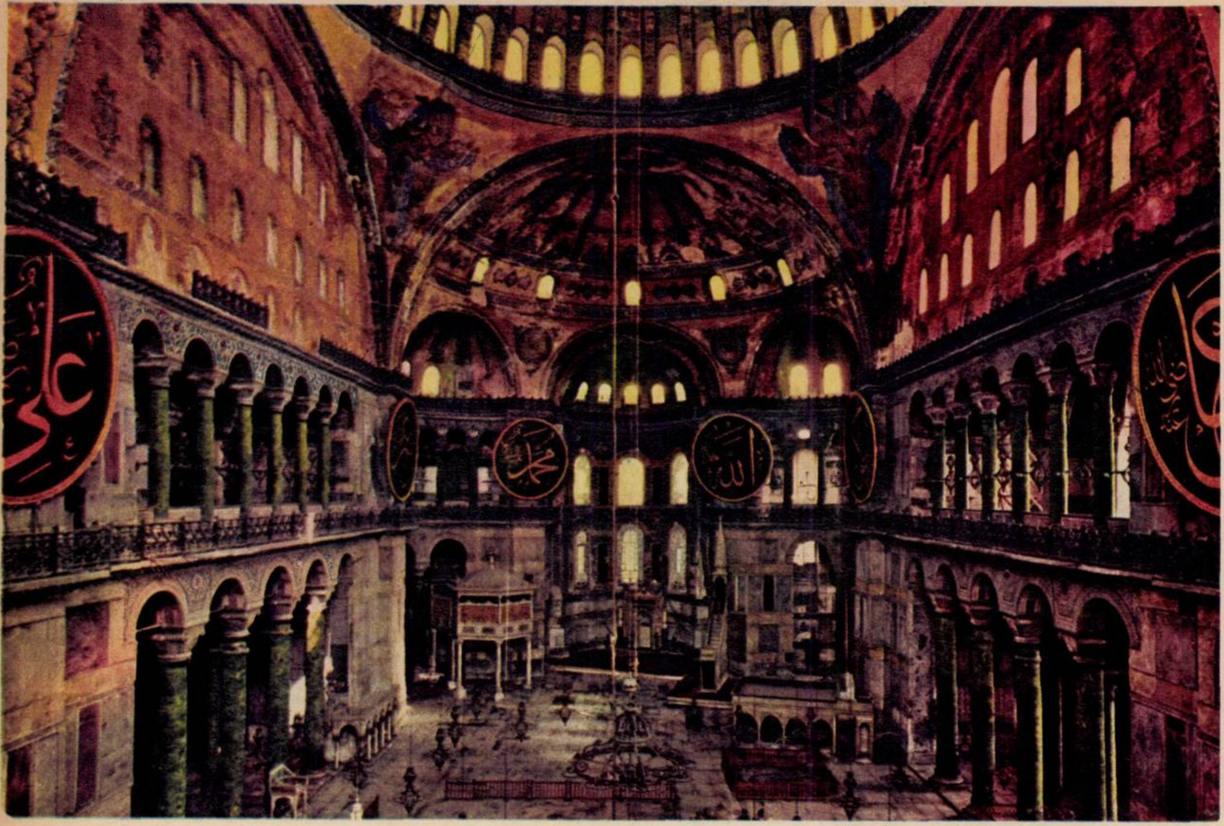

▲ **7 570 de metri patrați ai bazilicii Sfînta Sofia. 7 570 de metri patrați în care strălucesc două istorii — Bizanțul și Imperiul otoman.**

constantinopol, țarigrad, istanbul...

În piața din fața **catedralei Sfînta Sofia** și-n grădina care o împrejmuiește vezi ceea ce vezi în Belgia la Waterloo sau la **Domul Invalizilor** din Paris (unde este înmormîntat Napoleon) sau pe Acropole în Atena — adică, vezi cum reclama comercială își bate joc de istorie: imaginea catedralei e reprodusă pe bricege, pe cuțite, pe baticuri, pe sticle cu băutură, pe brichete, pe cutii de chibrituri, pe tot ce se poate visa! Astfel, poți avea în colecție un pumnal ce poartă pe mîner chipul lui Napoleon, lîngă o furculiță cu emblema catedralei din Istanbul.

Piața de care vorbeam adună în fața turistului o constelație de monumente celebre, la numai cîțiva pași unul de altul. În afară de **Aya Sofia** (cum numesc turcii catedrala), se semețește senina și primăvăratica **Moschee albastră,** cu minaretele zvelte, mimînd tinerețea, apoi **Hipodromul,** lung, în antichitate, de 400 de metri, pe care se desfășurau concursurile de cai și de care (cu roțile înfierbîntate de goană, cum zice Horațiu), apoi **Obeliscul** lui Theodosiu adus din Egipt, de la Karnak,și împodobit cu hieroglife, apoi **Coloana** lui Constantin Porphirogenetul și în fine enigmatica și foarte îmbătrînita **Coloană spiralată.** Iată, prin urmare, șase monumente dispuse pe spațiul restrîns al unei piețe restrînse, la umbra de legendă a arborilor seculari. Interesant este că monumentele vin din lumi aparte. Băștinașa **Sfînta Sofia** stă lîngă **Obeliscul** lui Tutmes III, vechi de 3 400 de ani,și lîngă **Coloana spiralată,** adusă din Persia de către grecii învingători la Salamina, drept trofeu și purtată cu orgoliu prin treizeci și una de cetăți eline.

Faimoasa catedrală **Sfînta Sofia** nu se impune prin monumentalitate sau, în orice caz, nu arată atît de monumentală cum o visam. Ghidul domnului Celik Gülersoy, unul dintre cele mai competente și mai frumoase ghiduri din biblioteca mea, spune că, în privința mărimii, catedrala este a patra din lume, după Sf. Paul din Londra, Sf. Petru din Roma și Domul din Milano, dar, de fapt, prima din lume, dacă ținem seama că primele trei catedrale au fost construite mult după cea din Constantinopol și cu mijloace tehnice mult mai avansate. Construcția ei ar fi costat, în banii de astăzi, peste 7 500 000 de dolari — această americanizare a prețului poate stîrni zîmbetul, dar să nu uităm că americanii au făcut mult pentru arheologie: orașul Olympia și teatrul de la Epidaur au fost date la lumină cu speze americane.

Constantinopolul a fost ultima rezistență bizantină, disperata rezistență bizantină în deja consolidatul imperiu turcesc al Osmanlîilor. Oamenii de știință din urbe cunoșteau focurile bengale, adică sărurile de stronțiu din care sînt făcute astăzi petardele. Focurile multicolore și zgomotele îi speriau pe atacanți. Dar sultanul Mehmet II, zis și Cuceritorul, a hotărît să re cetatea nu pe uscat, ci pe apă. Cum însă Bosforul era barat de-un imens lanț, oprind trecerea corăbiilor, sultanul a avut o idee ingenioasă: a poruncit să fie trase de cai, pe uscat, peste deal, 67 de mari corăbii, care să fie apoi lansate la apă, în spatele cetății. Atacați pe la spate, bizantinii au cedat. Se spune că sultanul Mehmet a intrat călare în catedrala Sfînta Sofia, cabrîndu-și calul. Calul s-a ridicat pe picioarele din spate, așa că sultanul, înalt cum era, săltîndu-se-n șa, a atins cu palma partea de sus a unei coloane de susținere. Urma, spune legenda, se vede și azi. Dar legenda de mai sus e contrazisă de alta: urma mîinii de pe coloana de porfir adus din Helyopolis (Egipt) ar fi de fapt copia mîinii Sfintei Fecioare Maria care ar fi fost adusă aici de către creștinii Romei. Tot așa, bigoții din Torino susțin cu seninătate că în turnul orașului lor se află nici mai mult, nici mai puțin decît giulgiul în care a fost învelit Hristos cînd a fost pus în mormînt, iar cetățenii Corintului modern îți arată un bolovan de pe care a vorbit apostolul Pavel corintienilor. Atunci să te mai miri că hagiii noștri aduceau țăndări din crucea lui Hristos de la locurile sfinte?...

Dar să lăsăm legendele! Catedrala a devenit moschee și diferiți sultani au flancat-o cu minarete. În interiorul ei au intervenit, firește, elemente de cult și de mitologie musulmană, dar, din fericire, contextul ei antic, creștin, nu a avut de suferit, el se păstrează în mare parte. Păstrăm imaginea unui Hristos de fantezie primitivă, sănătoasă — înainte de cea datorată lui Rafael și devenită clasică pentru toate bisericile. Apoi ne întîlnim aici cu arta mozaicului, atît de rafinată în antichitate (a se vedea și mozaicul descoperit la Constanța), cum este mozaicul ce-l înfățișează pe Hristos între Maria și Sfîntul Ioan. Catedrala este o admirabilă expoziție de sculptură și de varietăți de marmură: frunze exotice se împletesc în coloane. Opt coloane de porfir roșu egiptean, plăci de marmură de Efes, de Delfi, lux de ivoriu, aur și argint au fost transfigurate aici în capodopere ce furau ochiul — dar parte din ele au fost distruse de lupta acerbă dintre iconoclaști și iconoduli, după separarea bisericii creștine în două (1054) — catolică și ortodoxă. Dar mai ales prin vandalismul Cruciadei a IV-a (1204), care realmente a devastat tot ce avea mai scump orașul, topind în lingouri toate operele de artă sculptate în metale rare.

Din acest punct de vedere, turcii, musulmani înfocați, deși vedeau un ghiaur în fiece creștin, au fost mult mai atenți cu catedrala decît creștinii înșiși. Întîi, cum spuneam, nu numai pentru că n-au nimicit-o (cum au făcut arabii cu biblioteca din Alexandria), dar nici n-au musulmanizat-o în detrimentul artistic al originalului.

Sus, sub cupolă, citate din Coran trase în aur sau jos, un fel de amvon pentru sultani și alte cîteva elemente nu desființează ansamblul bizantin al interiorului. Catedrala a fost întări cu contraforturi pentru desele cutremure ca au bîntuit și, vai!, mai bîntuie și astăzi pămî tul otoman. Apoi restaurările. În orice ca luciditatea diplomatică a lui Kemal Atatür modernizatorul Turciei, este cea care a laiciz catedrala, transformînd-o în muzeu.

Pe cei 7 570 de metri patrați ai bazilicii, t riștii se mișcă nestingheriți de solemnitat slujbelor religioase — cum se întîmplă în al catedrale — ci în silențiul muzeal al une din minunile concrete ale lumii. Acum, loc din care ascultau liturghia împărații bizanti coexistă în tăcere cu cel al sultanilor veniți se închine lui Mahomed. Cele nouă porți pătrundere spre marea intrare a catedralei dintre care cea de-a treia, mai înaltă, destina împăratului — se deschid tuturor turiștilor, toate limbile și credințele. În dulcea babilon a lor, catedrala se face parcă mai scundă. M unuia mi s-a părut că scade mereu, că baza intră tot mai mult în pămînt. Poate așa reacți năm noi în fața clădirilor vechi de tot, poate aceea catedrala de la Curtea de Argeș sau c a Trei Ierarhilor, monumentale pentru str moși, ne par astăzi bijuterii. De aceea, m Domul din Milano mi s-a părut înzecit m impozant decît această catedrală Sfînta Sof care nu are cu Sofia (înțelepciunea filozofic în numele său nici o legătură, ci derivă de la «dansatoare de stradă, femeie galantă, deveni împărăteasă» — ne spune tot domnul Gülers în ghidul său.

Dar să lăsăm complexul de monumente d preajma Sfintei Sofia în existența lor îndelu gată și să plecăm de aici, fie spre sud-vest, fosta Troie, mai nou spre «alba Isarlik, cu forfecate, sucite minarete» — sau spre nor vest, ieșind din Stambul prin dreptul lui Edikül adică Cele Șapte Turnuri, unde Brîncoveanu. Dar să lăsăm și aceste amintiri și să salută bunele relații statornicite între statele noast moderne, parafate prin șefii statelor noast cu gîndul la pacea din Balcani, din Europa, d lumea întreagă.

La Constantinopol bat cronicile existenț noastre, la Țarigrad bat colinzile, iar la Stambu la Sublima Poartă, bate înflorituri de aur liter lui Dimitrie Cantemir. Planuri de pămîntu și idei. Pe aceste planuri line, turismul se fac epopee epico-lirică, de parcă în fiecare din no pîndește ochiul de legendă al unui Ulise.

AL. ANDRIȚOIU

Rivalizînd cu înălțimea minaretelor Moscheii albastre, Obeliscul lui Theodosiu poartă, într-un Istanbul insolit, taina hieroglifelor egiptene. ▼

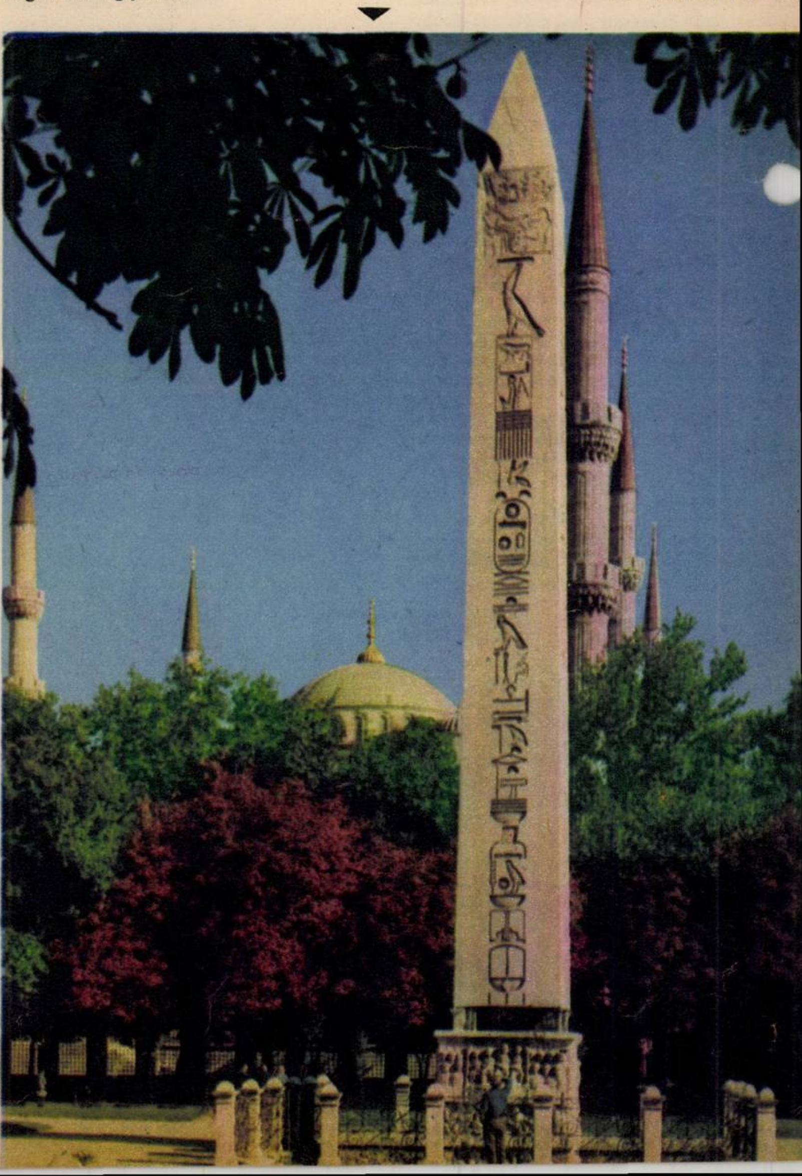

o veste bună pentru cumpărători:
TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

— deschis pînă la 15 mai a.c.

Procurați-vă cu acest prilej articole de sezon:

- stofe
- țesături de mătase
- confecții pentru bărbați, femei și copii: pardesiuri, sacouri, raglane, impermeabile etc.
- tricotaje
- ciorapi din fire sintetice pentru femei

Vă mai oferă în magazinele de specialitate:

- aspiratoare de diferite mărci și tipuri
- motoretele MOBRA
- mașini de cusut ILEANA tip masă și tip mobilă
- frigidere cu compresor de 140 l
- aparate de radio MAESTRO-STEREO
- piese de schimb pentru toate produsele de folosință îndelungată.

Importante reduceri de prețuri la unele produse textile și metalo-chimice în cadrul

TÎRGULUI DE PRIMĂVARĂ

Rețineți: numai pînă la 15 mai a.c.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

CRONICA EVENIMENTELOR INTERNAȚIONALE

scrutin prezidențial în franța

Franța trăiește efervescența politică a alegerilor prezidențiale, în timp ce tricolorul național continuă să fie arborat în bernă în memoria președintelui Georges Pompidou. Pentru ocuparea scaunului său de la palatul Elysée s-a declanșat o puternică luptă, «dificilă și delicată» în primul rînd pentru «candidații cu șanse». Startul acestei lupte a fost precipitat nu de o înfruntare de la început și cu toată forța candidaților, ci de apariția printre ei a lui Edgar Faure și Pierre Messmer. Întrucît se pare că aceștia stinghereau socotelile atît ale stîngii cît și ale dreptei, Edgar Faure și-a retras candidatura, iar Messmer s-a mulțumit să fie candidat doar șapte ore. Au rămas totuși în cursă un număr destul de mare de candidați, între care se disting Jacques Chaban Delmas, candidat al gauliștilor, Valery Giscard D'Estaing, republican independent, și François Mitterrand, candidat comun al stîngii. După părerile tuturor observatorilor, adevărata luptă se dă între aceștia, în primul rînd între Mitterrand, pe de o parte, și Delmas și D'Estaing, pe de altă parte, fără să se pună la îndoială confruntarea directă dintre aceștia doi.

Valery Giscard D'Estaing, considerat arhitectul politicii economice și monetare a Franței, și-a prezentat candidatura la cererea insistentă a grupului republicanilor independenți din senat, cel mai numeros, care a publicat un comunicat cerîndu-i «lui D'Estaing să-și depună imediat candidatura», afirmînd că el este cel mai calificat pentru a lupta împotriva programului comun al stîngii și pentru a-și asuma cea mai înaltă funcție în stat. Anunțîndu-și candidatura, D'Estaing își afirma dorința de a crea în Franța «o nouă majoritate prezidențială lărgită». El apela atît la alegătorii gauliști, cît și la cei reformatori din opoziție să-l sprijine. Programul lui include, pe plan intern, respectarea justiției și democrației și protejarea libertății, iar pe plan extern realizarea, în 1980, a independenței politice a Europei și promovarea înțelegerii și cooperării între popoare.

Ocupîndu-se de rolul armatei, D'Estaing preciza, între altele, că «securitatea și apărarea statelor moderne implică posedarea celui mai bun armament disponibil». El nu a ezitat însă nici o clipă să afirme, în cursul unei conferințe de presă în care își anunța candidatura, că dacă va ieși al 3-lea în primul tur de scrutin de la 5 mai, «în mod natural» îl va sprijini pe Delmas în cel de-al doilea tur de la 19 mai. Aceasta, cu atît mai mult cu cît Delmas are un program asemănător cu al lui, punînd accent pe continuarea politicii externe independente a Franței.

Un program de guvernare a țării a fost anunțat de Mitterrand abia «după o săptămînă de dezordine» preelectorală, în cea mai înaltă clădire din Paris, așa-numitul turn din Montparnasse. «Azi, stabilitatea politică se fondează pe umerii stîngii, comenta el în «France-Soir», și pentru prima oară este posibilă victoria».

Lucrurile au fost aparent complicate săptămîna trecută, cînd Jean Royer, ministrul poștelor și telegrafului — idol al milioanelor de mici negustori și meseriași — și-a anunțat candidatura, făcînd pe observatori să afirme că tocmai cînd cursa părea că a luat o formă definitivă, cineva a aruncat apă rece peste întregul aranjament. De ce? Este posibil ca, în această manevră, să fie implicate interesele grupării de dreapta.

Președintele senatului, Alain Poher, constituțional considerat președinte interimar al republicii, a convocat, înainte de deschiderea, la 18 aprilie, a campaniei electorale, pe toți candidații pentru a-i asigura că vor dispune, pînă la primul tur de scrutin, de cîte două ore la televiziunea de stat O.R.T.F. și de cîte alte două ore la emisiunea «France-Inter».

Această egalitate formală în fața legii, afirma France Presse, prin acordarea unui număr egal de ore atît candidaților «serioși», ca Delmas, Mitterrand și D'Estaing, cît și candidaților «marginali» pentru a-și debita la televiziune ideile lor, în cea mai mare parte extremiste, este «o serioasă anomalie politică».

Ultimele sondaje efectuate în ajunul închiderii listei de candidați, la 16 aprilie, arată că în primul tur de scrutin sînt șanse ca Mitterrand să obțină 36 la sută din voturi, D'Estaing 27 la sută și Delmas 26. Perspectiva finală este atribuită, independent de rezultatele primului tur, lui Delmas — cu 39 la sută din voturi, urmat de Mitterrand — cu 30 la sută și D'Estaing — cu 21 la sută. Ceea ce se conturează cu certitudine de pe acum este faptul că turul de la 5 mai se anunță a fi decisiv, nu doar semnificativ, pentru că, practic, se pune problema împiedicării candidatului stîngii să cîștige majoritatea; iar în cazul unui balotaj între acesta și ceilalți doi candidați principali — ceea ce nu este imposibil — se va ști dacă Delmas sau D'Estaing au cele mai bune șanse în lupta cu Mitterrand de la 19 mai, cînd are loc al doilea tur de scrutin.

Surprizele sînt însă posibile, de vreme ce consultarea electorală implică un număr așa de mare de alegători ca și cel al Franței.

FLOREA ȚUIU ■

CRONICA DE TREI SECUNDE

«triumfătorul»

Pentru că era singur pe «Manuvera» sa, organizatorii britanici nu l-au acceptat pe Alain Colas în cursa pe mările și oceanele lumii: vasul nu se înscria în convențiile cerute iar echipajul era prea puțin numeros... Marele Tabarly, campionul campionilor în lunga trecere peste ape, îl tratase cu un dispreț demn de un stăpîn față de o slugă: «Alain Colas? L-aș lua cu mine, dar ca bucătar!»

Colas a pornit-o singur cu «Manuvera» sa, sfidînd convențiile și îngîmfarea celor justificați la îngîmfare. A ajuns de la Saint-Malo la Sydney în 80 de zile, 80 de zile nu în balon, ci pe o coajă solidă de nucă. S-a întors de la Sydney la Saint-Malo trecînd prin fața înspăimîntătorului Cap Horn; a trecut prin frig, prin furtuni, prin insomnii, printr-un ocean infinit de singurătate, pînzele i-au fost sfîșiate și le-a reparat, corzile — rupte și le-a reparat, valurile au încercat să-l doboare, vînturi favorabile i-au bătut norocul, vînturi nefavorabile i s-au opus diavolește, Colas nu a cedat, și-a lăsat barba să-i crească 86 de zile, a bătut pe același traseu recordul lui Chichester parcurgînd drumul infernal cu 57 de zile mai puțin, singur la bord a întrecut recordurile de viteză ale unor vase cu 10 marinari la bord, singur, singur, singur în deșertul undelor amare, a ajuns cu bine, sănătos, voinic, în portul de unde a plecat, în timp ce Tabarly, vedeta vedetelor, se chinuia cu catargele unei supermoderne ambarcații, învins de vînturi, de soartă dar și de vîntul propriei megalomanii...

Colas a cîștigat cursa transatlantică, transoceanică, transfiguratoare, transcendentală. La capătul drumului lumea micului port l-a primit cu urale, primarul a ținut un discurs și logodnica sa l-a strîns în brațe sărutîndu-l și înțepîndu-se drăgăstos în barba-i barbară.

Dar sînt voci — și nu lipsite de inteligență — care susțin că primirea lui Colas nu a fost de ajuns de triumfală. Că englezii l-au primit mult mai triumfal pe al lor Chichester, la Plymouth. Că regina, pe vremea aceea, l-a înălțat în rang social, consacrîndu-l Sir. Pe cînd Colas cu ce s-a ales? Nu s-a ales cu mai nimic. Cu un discurs și cîteva articole... Prea puțin.

Prea puțin? Cum e prea puțin? Omul trăiește după ce a străbătut toate vînturile și valurile. Omul trăiește după ce a biruit o singurătate și odată cu ea o sfidare. Omul a fost sărutat de femeia sa. Femeia l-a strîns în brațele ei, el i-a zgîriat obrazul cu barba sa neagră și sălbatică. Ce mai vreți? Mai mult decît sănătatea și o femeie iubită la capătul unei călătorii printr-un infern acceptat de bunăvoie — ce se poate dori mai mult?

Niciodată n-am înțeles în profunzime vanitatea oamenilor. Dar de data asta mă declar învins, îngenuncheat, cu capul plecat, cu bărbia împietrită în piept.

RADU COSAȘU ■

plutoniu-speranțe sau plutoniu-sfîrșit...

Ca și cum nu ar fi îndeajuns durerile de cap pe care uraniul, plutoniul și ceilalți copii minune ai veacului nostru ni le dau ca factori hotărîtori de război — și ce război! — iată-i îngrijorînd omenirea chiar și în (im)postura lor pașnică. De o parte și de alta a Atlanticului — se arată într-un recent articol apărut în hebdomadarul francez «L'Express» — savanți atomiști se declară profund nemulțumiți de măsurile de siguranță cu care sînt dotate industria și transportul materialelor fisionabile în general, ale plutoniului în special.

Marea taină în care s-a născut fabricarea bombelor atomice la începutul deceniului al cincilea al veacului nostru s-a risipit. Savantul atomist american Theodore B. Taylor a făcut recent această uluitoare declarație: «Orice individ care și-ar procura 7,5 kilograme plutoniu ar putea să fabrice singur și să transporte, într-un autoturism, o bombă atomică în stare să distrugă Capitoliul sau un întreg cartier parizian». Afirmația savantului a stîrnit însă nu numai uimire, ci și aprige controverse. Prima, și aparent cea mai solidă obiecțiune care i s-a adus, s-a formulat simplu: de unde să știe altcineva decît marii specialiști cum se fabrică o bombă atomică? Tot atît de simplu a fost însă formulat și răspunsul: din cărți. Au apărut și apar mereu articole, iar recent apăruta carte a lui Pat Coyne, intitulată «Spre o bombă a poporului» (??!!), dă rețete amănunțite, schițe, diagrame, formule referitoare la «cum să ne fabricăm singuri bombe atomice». A doua obiecțiune care s-a adus alarmantei afirmații a lui Taylor: de unde să-și procure «oricine» plutoniul necesar fabricării unei bombe? La această întrebare savantul a răspuns cu alte întrebări: unde au dispărut, acum cinci ani, cele 110 kilograme de uraniu de la o uzină din Pennsylvania? Și unde s-au volatilizat cele cîteva kilograme de plutoniu lipsă la inventar de la reactorul Sefor din Arkansas? S-a calculat că dacă s-ar fura zilnic doar cîte un pumn de bile de plutoniu de cîte 10 grame, în șase luni s-ar acumula material suficient pentru întocmirea unei bombe de tipul celei care a ras Nagasaki de pe fața pămîntului.

Mai senzaționale încă decît aceste dezvăluiri (conținute într-un raport susținut de Taylor în fața Comitetului senatorial însărcinat cu revizuirea statutului Comisiei energiei atomice) sînt declarațiile (incluse de asemenea într-un raport înaintat aceluiași comitet), doctorilor Arthur Tamplin și Thomas Cochran. «O particulă de plutoniu — susțin ei — cu un diametru de o miime de milimetru poate declanșa un cancer pulmonar». Dacă avem în vedere că, la ora aceasta, nu s-au pus încă la punct tehnici în măsură să prevadă sau să împiedice, în proporție de sută la sută, risipirea și pierderea unor asemenea particule, ne putem da seama de gravitatea afirmației celor doi specialiști americani. Presupunînd că un infim grăunte de plutoniu 239 s-ar rătăci, dezintegrarea lui lentă ar produce radiații cancerigene timp de 24 000 de ani...

În fața unor asemenea grave declarații, Comisia pentru energie atomică din S.U.A. nu a rămas indiferentă. Jumătate din considerabilul ei buget este destinat acum cercetărilor pentru resorbția deșeurilor radioactive, în special ale plutoniului. Au fost luate măsuri extreme de precauțiune pe toate fazele de producție și transport ale teribilelor materiale.

Și în Franța, experții Comisariatului energiei atomice au dat asigurări — într-o recentă conferință de presă — în legătură cu măsuri preventive împotriva unor posibile accidente. S-a arătat, astfel, că s-au construit conteinere pentru plutoniu în stare să reziste la o cădere de la înălțimea de opt metri și la un incendiu care ar dura o jumătate de oră. Aceste asigurări însă — spun unii — nu sînt pe deplin liniștitoare, dat fiind că există și căderi de la înălțimi mai mari de opt metri, nemaivorbind de incendii care pot dura mai mult de o jumătate de oră.

Desigur, viitorul energiei atomice este considerabil. Tone de plutoniu sînt depozitate pe lîngă reactoarele nucleare. Dar dacă e să scrutăm istoria tehnicii, chiar și industria prafului de pușcă sau a nitroglicerinei au pus — la vremea lor — probleme de securitate și de neliniște. Esențial este acum ca eforturile pentru scoaterea definitivă a forței atomului din zona de gîndire și acțiune legată de război și îndrumarea giganticei energii spre scopuri pașnice să fie conjugate cu măsuri de prevenire și protecție împotriva oricărei posibile primejdii.

De fapt, lucrurile sînt simple. De la plutoniu și confrații săi omenirea așteaptă începutul unui triumfal progres tehnic și nu sfîrșitul.

E. DASCĂLU ■

SCRISORI CU ADRESĂ

geometria variabil în politică

«Cei nouă» și-au propus, pe bună drept
să vorbească într-un singur glas. Propune
a devenit angajament solemn, cuvînt de ord
și nu puțini experți comunitari vedeau
glasul unic fulgerînd cupola Casei Albe.

«Europa celor nouă într-un singur gla
Se aștepta ca formula să articuleze pozi
«celor nouă», să-i transforme în partener
ternic de negocieri, îndeosebi în examina
contenciosului cu aliatul-rival de peste Atlan

Specialiștii comunitari au fost însă uluiț
constate că, înaintea conferinței energetice
la Washington, plecat-au 9 din Bruxelles.
au ajuns în capitala americană 8+1, la co
rință pozițiile oscilau între 6+3 și 1+8. Gl
se spărsese și nici abila și puternica gazdă n
reușit să facă 9 din 8+1.

S-a observat atunci (unii cred a fi știut din
te) că a vorbi într-un singur glas nu-i de
simplu, dar nu-i imposibil, cu condiția de a
lua în considerație soluții alternative:

1. să vorbească unul și ceilalți opt să ta
2. să vorbească unul și ceilalți opt să zu
zăie-n surdină;
3. să vorbească unul și ceilalți opt să-i
cuvintele în șoaptă;
4. să vorbească toți nouă ca unul și fiec
să acționeze apoi pe cont propriu.

Dar care să vorbească și care să tacă? Cei
înfocați și fanatici apologeți comunita
trezit strînși cu ușa de realități și nev
admită că formulele extranaționale sau sup
naționale sînt mai ușor de proclamat decît
promovat și că nouă voci distincte nu se
topi într-un singur glas nici sub forța constr
gerii.

Dilema pare severă. Președintele Adun
Naționale Franceze, Edgar Faure, a avansat
curînd o propunere interesantă: Piața comu
să adopte formula geometriei variabile. «
poți pune de acord nouă țări în toate do
niile» — opiniază omul de stat francez, adăugî
«În așteptarea unor vremuri mai bune, să fac
o Piață comună agricolă în patru sau cinci,
Piață comună a energiei în șase sau șapte,
Piață comună monetară în doi sau trei».

Așa mai merge! În orice caz, formula e
de preferat exercițiului greu suportabil al u
singur glas pe nouă voci...

ION CÂRJE

DE TOATE PENTRU TOȚI

PER ASPERA AD ASTRA. După nu
puțin de 15 ani de intense și istovitoare cer
țări, două echipe de chimiști, una cond
profesorul A. Eschenmoser din Zürich —
ția — și cealaltă condusă de profesorul R
Woodward (premiul Nobel 1965) din Harva
— S.U.A., au reușit să sintetizeze vitamina B
descoperită în anul 1948, puternic antianem
asemănătoare clorofilei sau hemoglobinei
care se extrage din ficatul de vițel. Descoperi
este de o mare valoare științifică, deschizî
drumul unor noi și importante metode de s
teză a altor medicamente.

ZBURAȚI FĂRĂ GRIJĂ! Avionul rămî
mijlocul de transport cu cel mai mare coeficie
de securitate — spun statisticile din Franța:
anul 1973 au călătorit cu avionul 370 de milioane
pasageri, dintre care și-au pierdut viața în acciden
1 900 de oameni. În aceeași perioadă au pierit
accidente rutiere 16 000 de oameni. Doi morți
un milion de pasageri în avion față de 8 morți la
milion de automobiliști.

DE TREI ORI MAI ÎNALT DECÎT DOMU DIN KÖLN. Sears Tower din Chicago va fi cea m
înaltă construcție din lume: 110 etaje și o înălți
totală de 445 de metri. Vechiul record în mate
World Trade Center, măsoară cu 34 de metri m
puțin. Suprafața utilă a noului zgîrie-nori va fi
409 000 metri patrați și el va adăposti 16 500
oameni; clădirea va avea 102 lifturi și va fi deserv
de un personal format din 1 500 de bărbați și fem
Constructorii gigantului (care este de trei ori m
înalt decît vestitul Dom din Köln!) — Bruce Graha
și Dr. Fazlur Kahn — declară că sînt gata să m
construiască un bloc de două ori mai înalt de
Sears Tower.

AJUTOR, VIN PĂSĂRILE! Ficțiunea
Alfred Hitchcock, «Păsările», este o dramati
realitate pentru cei 400 de locuitori ai micii așeză
Graceham, din S.U.A. Pe o suprafață de 23
hectare a unei păduri din apropierea satului s-
stabilit — nu se știe din ce motiv — cîteva milioa
de grauri și mierle care, de două ori pe zi, asaltea
localitatea și împrejurimile, producînd pagu
nerecuperabile în lanuri, grădini, pășuni, hamba

MÎNCAU ZIARE. Conducerea unei ferme
vite situate în apropiere de Astugi (Japonia)
adăugat furajelor obișnuite pentru vaci... zia
vechi. Vacile au manifestat un apetit neschimbat
mîncînd două kilograme de ziare pe zi, au dat lap
tot de bună calitate.

MĂNÎNCĂ ȘERPI! Prahlad Chaurasia, c
noscut «profesor» în India, este un vrăjitor de șer
cu mențiunea că el înghite șerpi în timp ce asisten
îngrozită privește fără grai. Obișnuita sa «mas
este urmată întotdeauna de cîteva pahare cu ap

OŞTA SPORTURILOR

regina balului are bătături

Cititorul **Dinu Oprea** din Tîrgu Jiu se prentă cu o propunere pe care o socotesc cea mai enzaţională din cîte vor fi fost făcute, vreodată, resei de către împătimiţii întru fotbal. Zice: VĂ ROG SĂ PUBLICAŢI FOTOGRAFIA ÎN RUP A BIROULUI FEDERAŢIEI DE FOTBAL. ACĂ SE POATE, PE COPERTĂ ŞI ÎN CULORI» ă zicem că n-am spaţiu pentru a transcrie şi rgumentele — expuse pe larg în scrisoare — cu re cititorul de la Jiu îşi întăreşte cererea, să reţinem faptul în sine. Iată deci ce înseamnă ai viziune modernă asupra vedetei reale a nui moment dat...[1] Pe vremea mea, vreau să pun pînă acum doi-trei ani, suporterii se ădeau de ceasul morţii că nu apar în presă estule fotografii ale echipei, ale lotului reprentativ şi cunosc microbişti care şi-ar fi cedat înă şi abonamentul la Filarmonică pentru o arte poştală ilustrată — fie şi numai în alb-egru — cu imaginea **alesei.** Acum însă nu mai ere nimeni fotografia reprezentativei, este licitată cea a federaţiei. Aş zice că, într-un nume fel, nu e rău: sînt în biroul federal estule chipuri de glorie din istoria fotbalului ostru, pe care orice microbist şi le vrea puse-n amă ... Totuşi, nu pot să nu observ că, dorit de lasul mulţimii să fie tras în poză, în locul echiei, biroul federal apare în postura mamei are şi-a dus fata la bal dar, progenitura fiind lebilă, cam urîţică şi cam fără sare, se vede ată la dans ea, mama... Să nu zic vorbă nare, dar mi se pare că întîmplarea asta ne cam rată pe ce picior dansăm...[2]

Apropo de dans. Studentul **Buzatu Mitică** Petroşani, căminul studenţesc nr. 3), într-o crisoare căreia îi adaugă şi unghia de email unui mărţişor pentru care-i mulţumesc (cam ardiv, dar mai bine mai tîrziu...), zice: «**În reacăt fie spus, eu am fost promotorul** celei acţiuni în care, în cadrul unui bal orgaizat la Bocşa, în 1966, A IEŞIT REGINĂ A ALULUI ECHIPA DE FOTBAL ŞTIINŢA-CRAOVA. Ilustratele le-am trimis eu personal omponenţilor echipei craiovene, pe adresa lubului...» Ei, ce spuneţi? Aţi mai dat de o semenea faptă, în atîtea şi atîtea buletine cu tiri sportive din ţară şi de peste hotare, pe are le ronţăiţi zi de zi, viaţa-ntreagă? Eu unul ăstrez această faptă spre a o propune inserării ntr-o «Antologie universală a sufletismului otbalistic», că nu se poate să nu se apuce cineva ntr-o bună zi şi de treaba asta.

Pînă atunci însă, martor fiind al recentei voluţii coregrafice a **reginei balului** pe rchetul verde bucureştean (o înmănunchere ată a cunoscutelor dansuri folclorice «şchioapa», «Bătuta» şi «Trei păzeşte»), oricît n-a entuziasmat misiva studentului din Petroani, n-am putut evita următoarea meditaţie e cît de nostalgică, pe atît de profundă: «Miică, tată, sufletul mă doare, dar trebuie să i-o spun: regina balului are. pardon, bătăuri».

PETRE DRAGU ■

---

1) *dracului*
2) *samba*

OTBAL WELTMEISTERSCHAFT 74

Încheiem prezentarea echipelor din grupa a II-a turneului final al Campionatului mondial cu seecţionatele Iugoslaviei şi Zairului

iugoslavia

Palmares la campionatele mondiale: — 930 = învinsă în semifinale de Uruguay (1-6); — 1950 = învinge Mexic (4-1) şi Elveţia (3-0), eliminată de Brazilia (0-2); — 1954 = eliminată în ferturi de R.F.G. (0-2); — 1958 = eliminată în ferturi de R.F.G. (0-1); — 1962 = pierde în semiinale cu Cehoslovacia (1-3)

Formaţia probabilă. Echipa care a învins Spania n meci de baraj pentru calificare, la Frankfurt pe Main, a impresionat nu numai printr-un joc complet (apărare sigură, mijlocaşi inventivi, atac decis), ci şi prin gabaritul componenţilor ei, jucători masivi, care şi-au dominat net adversarii şi din punct de vedere fizic: *Marici* (1,89 m) — *Buljan* (1,90 m), *Hagiabdici* (1,89 m), *Katalinski* (1,87), *Boghicevici* (1,90 m) — *Karasi* (1,78 m), *Oblak* (1,79 m), *Acimovici* (1,73 m)—*Petkovici* (1,69 m), *Surjak* (1,91 m), *Geaici* (1,80 m). Este posibil să mai joace în atac *Bajevici* (1,90 m) — golgeterul campionatului naţional—şi *Bukal* (1,89 m)—actualmente la Standard Liège. Media de înălţime: **1,83** m!!

Nici o ţară din Europa nu a alimentat lumea fotbalistică cu atîţia jucători de valoare ca Iugoslavia. Din «plavii» aflaţi în diferite echipe străine se pot alcătui, fără exagerare, trei reprezentative la fel de puternice. «Vîrfurile» actualei generaţii sînt portarul Enver Marici (25 ani) — «urmaşul lui Beara» — cel mai bun fotbalist iugoslav al anului '73, considerat de mulţi tehnicieni drept cel mai bun portar european şi poate chiar din lume, mijlocaşul Branko Oblak (26 ani) şi înaintaşul Dragan Geaici (28 ani), care adaugă unor calităţi fizice ideale pentru fotbal o desăvîrşită tehnică a postului de extremă stîngă.

Antrenorul. Milan Miljanici, 42 ani, este un *tehnician strălucit şi un psiholog remarcabil.* Vorbeşte cinci limbi şi se spune că are o memorie de elefant, cunoscînd toţi jucătorii şi toate echipele din Europa! După 28 ani de fidelitate faţă de clubul Steaua Roşie Belgrad (!), el va prelua, la terminarea campionatului mondial, conducerea tehnică a celebrei formaţii Real Madrid.

Echipa Iugoslaviei. In rîndul de sus, de la stînga la dreapta: Geaici, Katalinski, Marici, Boghicevici, Hagiabdici şi Buljan; **în rîndul de jos:** Oblak, Bajevici, Acimovici, Karasi şi Petkovici.

Lupta pentru calificare s-a încheiat, «leoparzii» Zairului, epuizaţi de efort, dar fericiţi, cîntă imnul lor naţional.

zair

«Buturuga mică» a acestei grupe va reprezenta, fără îndoială, un element de *curiozitate.* Supleţea, agilitatea, virtuozitatea fotbaliştilor zairezi — aflaţi într-un progres de necontestat — vor oferi, se spune, privitorilor multe momente de joc spectaculos.

Antrenorul. Un veritabil specialist în calificări, iugoslavul Blagoje Vidinici (cel care a condus echipa Marocului în turneul final din Mexic), a sosit la Kinshasa în urmă cu trei ani şi timp de 158 de zile nu a făcut altceva decît să observe, să *noteze,* sa-şi facă un plan de acţiune, după care a trecut la o reorganizare totală a activităţii reprezentativei. A refăcut planurile de antrenament, încercînd să le apropie cît mai mult de sistemul de pregătire al jucătorilor europeni. Echipa «leoparzilor» s-a transformat apoi văzînd cu ochii, cîştigînd mult în omogenitate şi simţ de orientare tactică, progresînd de la meci la meci. *Acum,* Vidinici declară: «Şansele noastre sînt egale cu cele ale australienilor, suedezilor (!) sau haitienilor. Avem onoarea să reprezentăm fotbalul african şi ne vom lua rolul în serios».

Formaţia probabilă: Kazadi (titular de 10 ani!) — Mwepu, Bwanga (fratele portarului, fotbalistul numărul 1 al Africii în 1973, se spune că are clasa marilor fundaşi din celelalte continente), Lobilo, Mukombo — Kibonge, Mambwene — Mayanga, Kembo, Kimudu, Kokoko (24 ani, şuter excelent cu ambele picioare, redutabil joc de cap, golgeterul selecţionatei; a marcat în ultimul sezon 33 goluri, dintre care 25 cu capul!). O echipă ambiţioasă, decisă să confirme progresul său valoric, o imagine vie a impetuosului mars al fotbalului african.

CRISTIAN ŢOPESCU ■

SĂPTĂMÎNA SPORTURILOR

DE CE DOI «CU MAPA» ÎN EXPEDIŢIA SUD-AMERICANĂ A FOTBALIŞTILOR NOŞTRI? Am aflat pe toate canalele că întîlnirile cu puternicele echipe ale Braziliei şi Argentinei se vor — în primul rînd — nişte lecţii practice pentru fotbaliştii noştri, slujind în acelaşi timp antrenorilor în munca lor de reclădire şi de închegare a unei reprezentative omogene, care să fie în stare să abordeze de pe poziţii consolidate viitoarele competiţii internaţionale ce stau în faţa soccerului românesc. De la vorbe la fapte. Prima măsură a F.R.F. în opera de reclădire a naţionalei a fost să îmbarce în avionul de Rio doi conducători, un vicepreşedinte şi un secretar general, care, aflăm cu vie emoţie şi cu nespus interes, au făcut fericită armata de ziarişti, de telecomentatori şi de comentatori de radio brazilieni încă din primele clipe ale sosirii la Sao Paulo, oraşul gazdă al partidei cu Brazilia.

Ce le-or fi declarat ziariştilor cei doi conducători administrativi ai fotbalului nostru nu e prea greu de ghicit. Le-au împărtăşit, fireşte, din experienţa lor (organizatorică) şi a fotbalului pe care-l tutelează, le-au motivat elegant absenţa din delegaţie a lui Răducanu, vechi prieten al lui Pelé, n-au scăpat, bineînţeles, prilejul să laude compania aeriană braziliană «Varig», care le-a asigurat un zbor plăcut, inclusiv spectacolul răsăritului soarelui pe ocean, înainte de Recife, punîndu-i în temă şi cu alte asemenea probleme de adîncă esenţă. Nimic de spus, nu ne îndoim că personalităţile amintite s-au descurcat în stilul lor caracteristic în faţa tirului gazetarilor, dar nu ne rabdă inima să nu ne gîndim că am fi preferat să aflăm cum s-a descurcat — pe terenul de joc — un fotbalist tînăr (un Fl. Marin sau un Chihaia), lăsat acasă, în concurenţa cu unul din cei doi purtători de mapă. Un jucător tînăr ar fi avut şi ce învăţa dintr-o asemenea călătorie...

VIRAJ I-A ÎNTRECUT PE ORION, MADISON, KILOWAT ŞI RAPSOD, aflăm din microrelatarea unui pătimaş al turfului, Niddy Dumitrescu, condeier subţire, înghesuit într-un colţişor de pagină în care se lăfăie pasionante cronici de popice care nu spun mai nimic. Deşi oropsit, unul din ultimii mohicani în materie ne aduce aminte, în fiecare luni, cuminte, delicat, despre soarta cailor sportivi, atrăgîndu-ne atenţia, cu puţinele sale rînduri, că nu i-a părăsit şi că nu ne-a părăsit. Să ne trăieşti, nea Niddy!

URCAT LA CÎRMA REPREZENTATIVEI MASCULINE DE BASCHET, MIHAI NEDEF, valorosul şi aprigul jucător de acum 10—15 ani, încearcă să imprime naţionalei cîteva din *trăsăturile care l-au caracterizat pe vremea cînd,* alături de Folbert, ne făcea să vibrăm de admiraţie în faţa unui baschet-spectacol nelipsit nici de *atuul eficienţei. Dimpotrivă. Era şi frumos* şi se marcau şi multe coşuri.

ETERNA MARIA ALEXANDRU. Aşa cum ne-a *obişnuit de foarte mulţi ani, celebra* noastră jucătoare de tenis de masă s-a întors şi de la recentele campionate europene, care au avut loc la Novi Sad, cu o medalie. De data aceasta de argint. Ce ne vom face însă din momentul în care multipla campioană va părăsi *sportul de performanţă? Şi mai* ales ce se va face federaţia de specialitate, dusă în spate şi plimbată peste tot în lume de prodigioasa *sportivă?*

DAN COE ÎN DIVIZIA A ŞI RAPID ÎN B? Ne scrie un glumeţ, cu domiciliul stabil în Giuleşti (!), şi *ne* întreabă ce părere avem despre o posibilă rocadă A-B între gălăţeanul ex-rapidist Dan Coe şi clubul care s-a lepădat *de el prin voinţa nefericită* a lui Tache Macri? Răspundem în doi «timpi». Dan merită – pentru tot ce a dat fotbalului nostru – să revină *cu fruntea sus pe scenă* care l-a consacrat. Cît despre Rapid, ce-am putea spune? Cu regimul său mixt de circulaţie, de expres combinat cu *naveta* Bucureşti-Olteniţa, te poţi aştepta la orice. Şi la bine, dar mai ales la rău.

MARIUS POPESCU ■

TENIS

noi vrem să-i facem campioni, pe ei nu-i interesează

74 de jucători ce s-au întrecut pe terenurile de la «Progresul» şi cu 90 de la Şcoala sportivă nr. 3 şi cu 117 de la T.C.B. fac, după cum a ţinut să ne informeze de mai multe ori Ion Gavrilescu în ziarul «Sportul», peste 400 de participanţi la «Criteriul de primăvară». Peste 400 nu au fost ei, dar în orice caz cei 281 de participanţi constituie fără îndoială un record. O masă de jucători veniţi din toate colţurile ţării, în faţa cărora Federaţia Română de Tenis a făcut încă o dată dovada capacităţii sale de a organiza concursuri de amploare.

S-au jucat meciuri de dimineaţa pînă seara, astfel că fiecare din cei 281 de participanţi a susţinut, în medie, 5—6 întîlniri de simplu şi aproape tot atîtea de dublu. Şi dacă la acest reuşit «Criteriu de primăvară» adăugăm concursul de selecţie şi cele cîteva întîlniri internaţionale destinate juniorilor, putem fi mulţumiţi că federaţia a folosit din plin vacanţa de primăvară a elevilor. «Criteriul de primăvară» s-a bucurat şi de prezenţa a doi din titularii de anul trecut ai echipei noastre de «Cupa Davis», de *prezenţa,* şi *nu de jocul* unor semifinalişti ai «Cupei Davis». Vreau să spun că, judecînd după precizia loviturilor sau tăria serviciilor, mi-a fost greu să-l deosebesc pe Toma Ovici de Mihai Rusu, care se ocupă mai ales de pregătirea examenului de stat la I.E.F.S., sau pe Ion Santei de Iosif Kerekeş, care antrenează copiii la Braşov. «Criteriul de primăvară» s-a bucurat de prezenţa lui Ovici şi Santei, deşi...«nimeni nu i-a chemat la Bucureşti, aveau condiţii, inclusiv de transport, pentru a se pregăti în concursuri internaţionale pînă în luna iunie» — după cum îmi spunea colonelul Ion Petrache, vicepreşedintele federaţiei. Aveau condiţii să se pregătească pînă în luna iunie, dar de ce să stea băieţii în străinătate şi să încerce să mai fure cîte un secret pentru serviciul sau voleul lor şi să nu vină aici, să povestească cum a fost în America? De ce să stea să se roage de jucătorii buni să se antreneze cu ei, cînd aici au totul la dispoziţie? Probleme? Nici un fel de probleme, fiindcă tot nu se găseşte nimeni să-l trimită altă dată pe Mihai Rusu, în locul lor, în străinătate. Totul e clar, federaţia are nevoie de ei şi ei ştiu asta. Efort, dorinţa de a învăţa, de a se ridica printre cei buni, de a urma exemplul lui Năstase şi Ţiriac, mîndria de a fi coechipierul primului jucător din lume? Vorbe ce par că nu-i mai ating. Aşa cum se pare că nu-i ating nici privirile dezolate ale spectatorilor sau ironiile modeştilor lor parteneri.

Pînă la «Cupa Davis» mai sînt cîteva luni şi, oricît de frumoase amintiri am avea de la meciurile cu Noua Zeelandă şi Uniunea Sovietică, ar trebui totuşi să-i întrebăm pe cei doi titulari ce au de gînd să facă? Cine le-a acordat această vacanţă cînd toată lumea se pregăteşte intens? Mai devreme sau mai tîrziu vom fi nevoiţi să înţelegem cu toţii că nu e suficient să vrem numai noi ca ei să ajungă buni jucători de tenis.

ŞTEFAN GEORGESCU ■

SLĂNICUL PRAHOVEI SE ÎNNOIEȘTE. Nu peste multă vreme va începe construcția unui complex sanatorial în orașul Slănic. Cu o capacitate de 200 locuri, dotat cu instalații moderne pentru tratament, complexul respectiv va fi dat în exploatare în noiembrie anul viitor.

O SINGURĂ EXPLICAȚIE. În ultimii ani, în comuna Păuleni-Ciuc, județul Harghita, mișcarea artistică de amatori s-a stins pur și simplu. Au dispărut un cor de 70 de persoane, o brigadă de agitație, formată din 12 membri, o echipă de dansatori, un grup vocal etc. Explicația pare să fie una singură: dezinteresul forurilor locale.

ALO, AȚI GREȘIT NUMĂRUL. Telefoanele publice din Reghin sînt aproape în permanență inutilizabile. La capătul «firului» operativității depanatorilor nu e nimeni pe recepție?

UNDE E DEAL, VA FI PĂDURE. Continuă lucrările de împădurire executate de către Ocolul silvic Petroșani. Pînă în prezent, în zona exploatărilor forestiere Sașa, Galbena și Bilele au fost plantați 300 000 de puieți pe o suprafață de 120 hectare.

SPOR LA LUCRU. Tineretul din liceele și școlile profesionale din Miercurea Ciuc participă activ la munca de extindere și modernizare a orașului lor: au fost deschise recent șase șantiere ale tineretului. Se află în construcție sălile de gimnastică ale liceului nr. 2, ale școlilor profesionale forestiere și de construcții, un cămin de zi în cartierul Patinoarului, un stadion etc. Spor la lucru.

PĂLĂRIA BUCLUCAȘĂ. Lazăr Lakatos din comuna Frata, județul Cluj, și-a uitat pălăria în bucătăria unui cetățean din comuna Teaca. Asta n-ar fi fost nimic, bine că și-a găsit-o! Numai că înainte de a-și uita pălăria, L.L. intrase pe geam prin tăierea sîrmei de protecție și plecase încărcat cu o apreciabilă cantitate de alimente.

POFTĂ BUNĂ! Colectivul Întreprinderii de morărit și panificație din Miercurea Ciuc a creat patru noi produse destinate consumului public. Este vorba de trei sortimente de cornuri umplute (cu gem, mac și nucă) și de un cozonac cu urdă.

LAURI. Suita de manifestări culturale «Lauri '74», Brașov, consacrată creației științifice, tehnice și artistice, a cuprins un bogat program de simpozioane, sesiuni de comunicări științifice, dezbateri organizate pe tot cuprinsul județului. Între 17 și 19 aprilie au avut loc festivitățile «Lauri '74», inaugurate prin vernisajul tradiționalei expoziții de trofee, distincții, machete și documente ale laureaților.

UNITATE MODEL. Pentru a deveni o unitate comercială model — așa cum s-a stabilit printr-o hotărîre a Ministerului Comerțului Interior — magazinul «Trivale» din Pitești va avea contacte directe cu furnizorii din țară și de peste hotare și își va extinde gama de servicii către populație.

EXCURSIE DOCUMENTARĂ PENTRU ELEVI. Membrii cercului de istorie al Liceului «Ion Minulescu» din Slatina au folosit din plin zilele vacanței de primăvară, plecînd într-o excursie documentară pe traseul Slatina, Drobeta-Turnu Severin, Băile Herculane, Timișoara, Belgrad.

MICROSERĂ FLORALĂ. La chemarea comitetului orășenesc al femeilor din Rîmnicu Sărat (jud. Buzău) pentru buna gospodărire a fiecărei suprafețe de teren și înfrumusețarea orașului, pe lîngă o serie de lăudabile acțiuni, gospodinele de pe strada Amurgului au amenajat, cu resurse proprii, o microseră de unde scontează o recoltă de circa 20 000 de flori. Să auzim și de alte asemenea buchete!

OMAGIU SCRIITORULUI ȚĂRAN TEODOR I. ȘTEFAN. Recent, locuitorii comunei Ghindăoani din județul Neamț au umplut pînă la refuz sala căminului cultural, participînd la reuniunea de omagiere a scriitorului țăran, Teodor I. Ștefan. Despre valoarea volumului «Memoriu meu» (apărut în Editura Eminescu), ca și despre viața consăteanului lor, au vorbit scriitorul Lucian Cursaru, învățătorul Mihai David, medicul Neculai David, precum și țăranii Dumitru Ștefănache și Toma V. Toma.

RITMUL ANVELOPELOR. Producătorii de anvelope de la întreprinderea «Victoria» din Florești, județul Prahova, și-au depășit cu mult angajamentele pe care și le-au luat la începutul acestui an, realizînd în primul trimestru o producție peste plan de circa 20 000 de bucăți. Ritmul intens al producției și preocuparea colectivului sînt o garanție certă a viitoarelor realizări.

BICICLETE LA EXPORT. Bicicletele produse de Întreprinderea «6 Martie» din Zărnești, județul Brașov, și-au cîștigat un bun renume atît în țară, cît și peste hotare, specialiștii respectivei unități străduindu-se să aducă produselor lor alte perfecționări, care să satisfacă pe deplin exigențele cumpărătorilor. În plus, colectivul întreprinderii a furnizat în primul trimestru al anului un supliment de 7 350 biciclete de diverse tipuri.

ESCROC SENTIMENTAL. Este vorba de tînărul Iosif Pricop din Petroșani, 31 de ani, fără ocupație, care și-a propus să cucerească inimile mai multor fetișcane autotitrîndu-se, de la caz la caz, procuror, asistent universitar, student etc. El a izbutit pe această cale să obțină și anumite profituri materiale. În prezent, în calitate de parazit este în «tratative» cu organele de miliție pentru infracțiunea de uzurpare de calități oficiale.

PRIETENII ADEVĂRULUI. În comuna Gohor, județul Galați, a luat ființă cercul «Prietenii adevărului». Tematica dezbaterilor este axată pe explicarea științifică a fenomenelor din natură, prin folosirea experimentului și a altor metode de investigație.

UN ORAȘ AL CONSTRUCTORILOR DE AUTOTURISME. La Colibași, conform schiței de sistematizare a localității, se vor construi în viitorul apropiat aproximativ 15 000 de apartamente, un cinematograf, mai multe școli, creșe, complexe comerciale. Populația viitorului oraș va ajunge la aproximativ 50 000 de locuitori.

DOUĂ HANURI NOI oferă Bacăul în dar acestei mînioase primăveri, spune directorul comercial al U.J.C.C. Milu Cohn. «Hanul Măgura», cu 34 locuri, va fi la dispoziția turiștilor pe șoseaua Bacău-Brașov. Al doilea va fi dat în folosință în cadrul pitoresc din preajma barajului de la Poiana Uzului și va avea 60 de locuri. Ambele vor oferi vizitatorilor flămînzi bucate locale specifice.

PĂGUBAȘII DE BICIELETE din orașul Bacău sînt niște oameni foarte ciudați. Dovadă, faptul că la miliția municipiului așteaptă vreo 50 biciclete fără stăpîn. Celor interesați le atragem atenția că bicicletele îi așteaptă numai 3 luni, după care Miliția le predă, conform legii, la Consignația pentru a fi vîndute.

UN OM, 30 METRI CUBI BETON PE ORĂ. Bineînțeles că nu cu lopata și cu roaba, ci la un tablou de comandă. Este o nouă realizare a constructorilor din județul Bacău: moderna centrală de betoane cu funcționare automată.

EXPOZIȚIE DE MOBILĂ. Zece apartamente de pe scara A a blocului V-5 din zona de vest a municipiului Oradea s-au transformat de curînd într-o adevărată expoziție. Toate laudele pentru această inițiativă de a prezenta pe viu mobilierul cu care oamenii își pot realiza atmosfera dorită.

TUNDEȚI-VĂ LA EI! Dacă treceți prin Cluj și vreți să vă tundeți, nu-i ocoliți pe Bela Farro, Iosif Turday, Cristian Frăteanu, situați pe primele locuri la faza municipală a concursului «Meseria — brățară de aur».

N-AVEȚI UN FRUNTAȘ ÎN PLUS?! În parcul din orașul Balș majoritatea întreprinderilor și instituțiilor au panouri cu salariații fruntași, făcînd o frumoasă popularizare celor ce știu să muncească cu abnegație și folos. Doar panoul cooperației de consum își așteaptă de multă vreme fruntașii. Nu puteți să-i ajutați cu nimic?!

ZÎNA HOAȚĂ. La Vaslui locuia Zîna Borș, care cu ceva farmece și cu ceva iuțeală de mînă fura de prin magazine, cu predilecție din cele alimentare. Dar vraja s-a desfăcut și zîna cea rea a fost prinsă.

AFURISIȚII DE OBEZI. În plină campanie a irigațiilor, la căminul cultural din Miloșești — Ialomița, teme foarte în tonul zilei îi rețin pe organizatorii culturali: «Ce este fericirea?» sau «Obezitatea și combaterea lor». Cu «combaterea lor» e clar, dar cu fericirea e mai greu. Chiar așa, tovarăși, ce este fericirea?

VERIFICARE COSTISITOARE. Se pare că Gică Scăurașul, din comuna Troianul-Teleorman, a citit cu patimă Domnul Goe al lui Caragiale. Tot mergea el cu trenul, și tot privea el la semnalul de alarmă, pînă cînd s-a hotărît să verifice. Avea dreptate nenea Iancu: trenul s-a oprit! Adevăr este, nu ficțiune, a strigat Gică, plătind amenda usturătoare.

ÎNFRUMUSEȚAREA CLUJULUI. Cînd locuitorii își iubesc orașul, el devine mai frumos și edilii se pot mîndri. Un exemplu: într-o singură săptămînă, în municipiul Cluj au fost întreprinse lucrări de gospodărire și înfrumusețare în valoare de peste un milion și jumătate de lei. Între inițiative: amenajări de zone verzi, plantări de arbori și arbuști, îndreptări de străzi și trotuare etc.

DE LA NEA MURARU CITIRE. Biblioteca din comuna Roznov numără circa 10 000 de volume. Printre cei mai activi cititori se află D. Muraru, în vîrstă de 86 de ani, care ne-a declarat că «viața nu este posibilă fără aer, dar nici fără cărți». Așa e, nea Murarule.

O VIE DINTR-UN BUTUC. Un singur butuc de vie produce aproape 400 kilograme de struguri. El aparține lui Costică Ciobotaru din Fitionești, Vrancea, și s-a dezvoltat într-un mod cu totul neobișnuit cu rădăcinile înfipte sub pardoseala casei de locuit. Ramurile sale acoperă o bună parte din suprafața curții.

DE-O ȘCHIOAPĂ. În holul cinematografului «Favorit», copiii de la grădinița nr. 57, grupa mare, au realizat o interesantă expoziție de artizanat, dovedind multă îndemînare, talent și fantezie, calități recunoscute cu uimire și plăcere de toți vizitatorii.

DINȚI ȘI SĂNĂTATE. Șase servicii stomatologice, nouă medici, un cabinet special de stomatologie infantilă, în total — 28 medici și 80 cadre medii sanitare, un bilanț cu care rețeaua medicală a orașului Petrila se mîndrește, și pe bună dreptate. Cu cît mai mulți stomatologi, cu atît mai puține dureri.

FURGONETA LA VEDERE. O furgonetă, aparținînd de I.A.S.-Becichereșu Mic, parcată reglementar, a fost lovită de tractoristul Ion Sabă (41–TM–986) și împinsă într-o vitrină pe strada Ștefan cel Mare din Timișoara. Din păcate, la vedere e furgoneta, cînd s-ar fi cuvenit să fie tractoristul!

MĂRĂCINI, MUȘUROAIE, PLOPI ȘI POMI FRUCTIFERI. 180 de elevi ai școlii generale din Lunca Mureșului, județul Alba, au curățat de mușuroaie și mărăcini o suprafață de 200 hectare, au plantat 1 200 pomi și vor mai planta 600 de plopi. Bravo, copii!

HALATE ALBE PE SCENĂ. Recent, la Casa de cultură din Alexandria (Teleorman) a fost inaugurată stagiunea teatrală locală, cu piesa «Corabia cu un singur pasager» de Dan Tărchilă, interpretată de artiști amatori ai sindicatului sanitar, în regia lui Jiva Guran. Între protagoniști: Constanța Hodor, Nicolae Georgescu, Alexandru Lițu, Valeria Haită și alții cărora le adresăm sincere felicitări și noi succese.

NOUTĂȚI EDILITARE RÎMNICENE. În centrul Rîmnicului Sărat a început construcția unui modern complex de servire a cooperației meșteșugărești. Construit pe patru niveluri, complexul va cuprinde centre de primire a comenzilor pentru confecții bărbați și femei, încălțăminte, blănărie, cojocărie, marochinărie, ceasornice, spălătorie etc., etc.

PENTRU COPIII OȚELARILOR TÎRGOVIȘTENI. S-a inaugurat, recent, la Tîrgoviște, prima grădiniță — dintr-o serie de șase — în care copiii oțelarilor din localitate vor primi o îngrijire atentă. Adăugăm că mobilierul este modern, iar personalul calificat.

VIN ȘI FAZANI. În pădurea de la Murfatlar se află în curs de amenajare și extindere o crescătorie de fazani. În acest an se prevede scoaterea a 5 000 de pui. Așadar, după vin, un nou renume se adaugă bătrînei așezări dobrogene: fazanul de Murfatlar.

O ORĂ DE PAUZĂ. Pe ușa cofetăriei din centrul Vasluiului un carton anunță, fără drept de apel, că între orele 14 și 15 se schimbă tura. Dacă are o oră la dispoziție, înseamnă că se schimbă oamenii, nu glumă!

«DE MARȚI PÎNĂ MARȚI». Așa se intitulează emisiunea transmisă săptămînal pentru elevii liceului din Covasna. În fiecare clasă se află instalate difuzoare, prin care crainicul stației de radioficare a școlii comunică evenimentele mai importante petrecute în răstimp de o să tămînă, în liceu, în oraș, în ța

PIONIERI «OCUPAȚI». Pioni rilor și școlarilor din Moisei nu le- trebui decît cîteva minute ca curețe incinta și împrejurimile v titului monument din localitate, torat măiestriei lui Vida Geza. vede că la Moisei pionierii sînt foar ocupați. Chiar și în vacanță?

VREI, NU VREI, BEA GRIG RE AGHEASMĂ. La restauran «Aradul», din orașul cu același num nu poți cumpăra bere dacă nu accep să iei și chiftele. Și asta n-ar fi nim dacă n-ar fi chifteluțele vechi de săptămînă!

POMPIERII ȘI-AU DEPĂȘ PLANUL. În județul Timiș, în lu martie, au fost înregistrate anul cesta cu 7 incendii mai mult decît urmă cu un an. Neglijența costă.

AMNEZIE. Costache Simion d municipiul Bacău a pornit la dru cu o motocicletă, uitînd că n-a permis de conducere. I-au adus minte organele de miliție, dar « mintirea» această, sîntem sigur va fi foarte plăcută.

INDUSTRIE LA TULCEA. zona de vest a orașului Tulcea, tînăra platformă industrială, au înc put lucrările la cel mai nou obiect industrial local: fabrica de feroaliaj Aceasta va produce feromangan ferosiliciu pentru obținerea oțelu lor aliate, viitoarea unitate industri lă valorificînd cuarțita de Cerna calcarul de Mahmudia.

PRUDENȚĂ EXAGERAT Bucureștenii care nimeresc să circ le cu taxiul condus de șoferul n 30346 și nu au la ei un act de ide titate, riscă să rămînă pe jos. Dintr prudență exagerată, sus-numitul ș fer are obiceiul de a legitima căl torii înainte de a porni mașina. Pa bună, pază bună, dar nici chiar așa

AVION DIN SIBIU ȘI BI DIN DEVA! Deși linia aeriană D va-București s-a desființat, la De continuă să funcționeze o agenț TAROM care vinde bilete pent avioanele ce pleacă din Sibiu! N există însă o cursă care să lege De de Sibiu, și pentru a călători cu avi nul care pleacă la 8,45 din Sibiu tr buie să iei trenul din Deva la ora dimineața! Cam complicat, nu?

DRUM BUN ȘI VÎNT ÎN PÎ ZE. Cargoului «Brașov» i-a reven misiunea inaugurării liniei maritim transconteinerizate Constanța-Lo dra.

DOUĂ PIEȚE ȘI NICI UNA Călanul are două piețe: una în oraș nou, alta în orașul vechi, și amîndo sînt la fel de ocolite de cei ce- desfac produsele! Motivul: nici u nu are mese acoperite, așa cu cere un comerț civilizat. Cunoaște pînă acum, ca problemă insolubil cvadratura cercului. Să mai adăugă și problema celor două piețe di Călan?

LUPTA PASIONANTĂ PEN TRU PROMOVAREA ÎN DIV ZIA A. La concurență de dram tism cu duelul Universitatea Craiov Dinamo se află lupta divizionarelo B din seria I care aspiră la un loc p prima scenă fotbalistică a țării. Cin echipe — pe distanța a numai tr puncte! — se zbat din răspute pentru a cîștiga bătălia promovări În cinci localități — Buzău, Plopen Suceava, Bacău și Galați — copi mici și mari ai fotbalului visează î fiecare duminică noaptea divizia A

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 9

REPLICI

de ARCADIE DONOS

A scris în toate genurile: liric, dramatic şi mai ales reclamaţii.

*

Ideea de nemurire i-a omorît viaţa.

*

Nu vreau să ajung, vreau să rămîn.

*

De-abia cînd începe să se usuce, vîrful îşi aduce aminte de ădăcină.

*

Teribilă înfrîngere fără bătălie e invidia.

*

Oare şi furnicile au trîntorii lor?

*

Întîi am făcut uşor lucrurile mari, apoi am început să trudesc reu la cele mici.

*

Soţul meu e foarte distrat; chiar cînd gîndeşte, gîndeşte la ltceva.

UMOR LA TRIBUNAL

— Sînteţi rude cu părţile din proces?
— Da, onorată instanţă. Sînt fratele surorii mele.

*

— Dar despre pîrîtă ce ştiţi?
— De pîrîtă n-am ce zice. E o femeie destul de comportată.

*

— Unde locuiţi?
— Lîngă Ilie Bodoloacă.
— Dar Ilie Bodoloacă?
— Lîngă mine.

*

Preşedintele: Aţi plecat forţat din local?
Inculpatul: Nu. Am plecat cu plăcere.

*

Preşedintele: Ce ştiţi despre neînţelegerile dintre cei doi oţi?

Martorul: Din punct de vedere total, de lipsă de educaţie lui Ciochină se desparte. Dînsul mi-a spus personal şi verbal ă a plecat la băi, se luxa cu banii lui, iar nevesti-sii, m-am dus u să-i dau nişte bani ca soră, că n-avea rezistenţă pentru întreinerea celor doi copii în plus unul pe drum.

*

— Vă rog să ne spuneţi cum a pătruns inculpatul în camera eclamantei?
— Foarte simplu. Venise în stare de restaurant, au forţat raibărul şi au intrat.

*

— Pentru ce vrea reclamanta să se despartă de soţ?
— Fiindcă a fost prins în francat delict de amor.

*

Preşedintele: Aţi fost şi dumneavoastră la nuntă?
Martorul: Da. În calitate de mesaj.

**Spicuiri din volumul
în curs de pregătire «D-ALE TRIBUNALULUI»
de TUDOR CRĂCIUN**

RECORD DE UMOR INVOLUNTAR

SAO PAULO, 16 (prin telefon). Miercuri seara, la ora locală 21 (n.r., joi noaptea la ora 2, ora Bucureştiului), se va da lovitura de începere în al doilea joc Brazilia — România din istoria celor două echipe.

Aşa începe întru totul memorabila corespondenţă a trimisui special al ziarului «Sportul» în Brazilia, care ne informează, rintre altele, că datele pe care noi ne ştiam stăpîni încă din coala primară s-au cam schimbat în ultima vreme. Ne învaţă Sportul» că noaptea de miercuri din Brazilia corespunde pţii de joi de la noi. Noutate absolut remarcabilă, pe care ră ajutorul avizat al şugubăţului nostru cotidian sportiv -am fi putut-o, fără îndoială, afla nici măcar la un concurs Cine ştie bancuri-bombă cîştigă!»

**Nu uitaţi că deviza Racului este:
«RETRAGE-TE ÎNAINTE!»**

OCTAVIAN COVACI

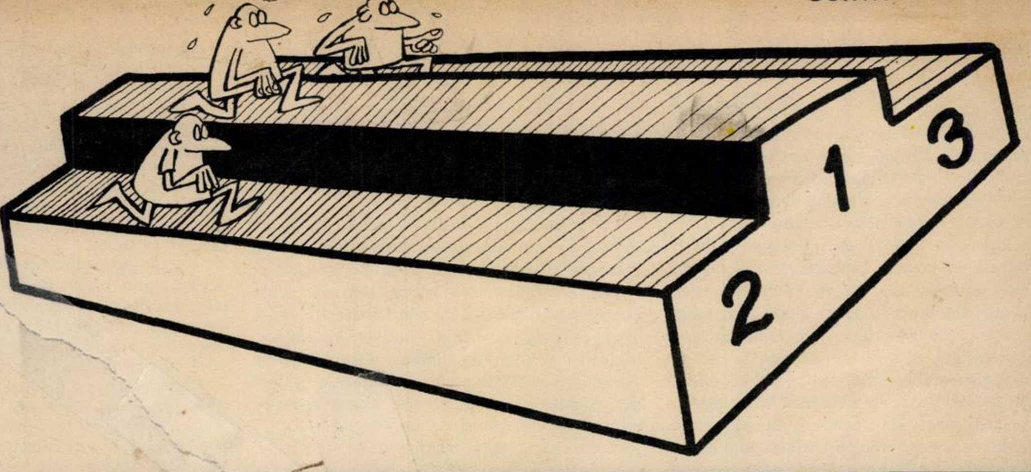

DE LA HA LA Z

— Îmi daţi voie să vă pictez vacile? — se adresează pictorul ţăranului care-şi duce vacile spre casă.

— Nu-i nevoie. Mie îmi plac şi aşa cum sînt!

*

Micul Ion îl întreabă pe taică-său:
— Tăticule, cît costă un kilogram de copii?
— Dar, puişorule, copiii nu se vînd la kilogram!
— Nu? Atunci de ce sînt cîntăriţi la naştere?

*

O muscă se plimbă cu fiica ei pe capul unui domn chel.

— Cum se schimbă natura, draga mea. Cînd eram de vîrsta ta, pe aici nu era decît o cărare îngustă.

*

În afişierul universităţii a fost pus la vedere următorul anunţ: «Studentul care a luat marţi dimineaţa, din greşeală, o umbrelă neagră cu mînerul de fildeş e rugat s-o înapoieze la portar». A doua zi, cineva scrisese următorul adaos: «Poate la sfîrşitul săptămînii. Acum e încă timp ploios».

*

— Cît costă acest şarpe cu ochelari?
— Treizeci de dolari.
— Şi fără ochelari?

*

— Versurile mele au acum de două ori mai mulţi ascultători...
— Bravo, nu ştiam că te-ai însurat!

*

Către un intrus care pătrunde în culise:
— Cine v-a dat voie să intraţi aici?
— Am o aprobare verbală.
— S-o vedem.

ADEVĂRUL DESPRE MINE

Contemporani! Sînt gata să mă ofer voluntar să-mi scrieţi autobiografia.

●

Mai mult de jumătate din cultura mea se bazează pe ceea ce nu am citit.

●

Eu cumpăr cărţi de la anticariat; au avantajul că sînt gata citite.

●

Ultima dată am făcut pe prostul şi cred că am rămas aşa.

SORIN POSTOLACHE

DAN BUDICĂ

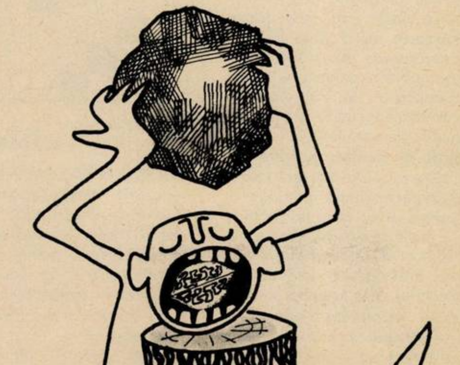

ANTON DRAGOŞ

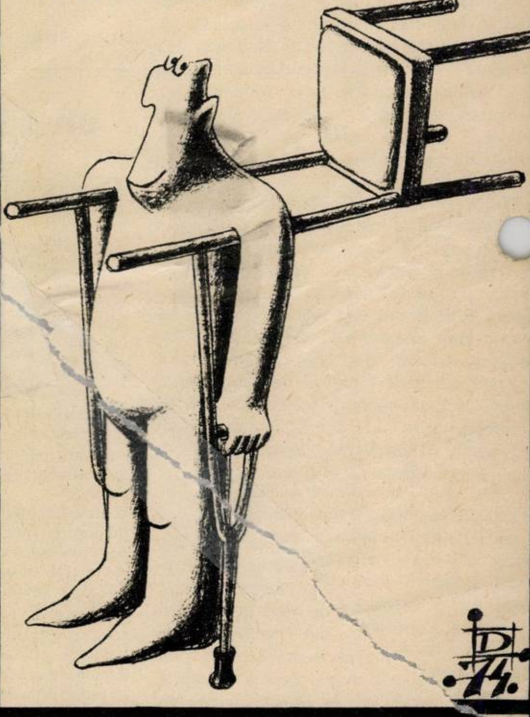

ADRIAN ANDRONIC

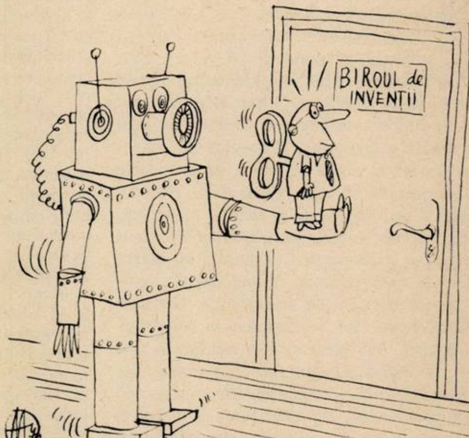

IOAN KETT GROZA

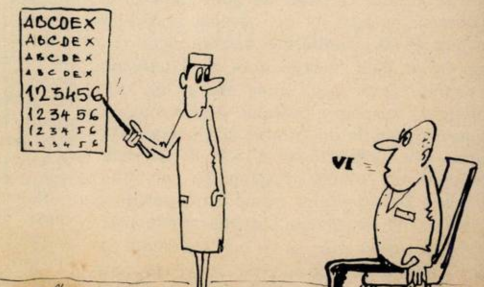

CRONICA OREI ZERO

am renunțat la mașina «h»

Cronicarul orei zero a plecat în seara de sîmbătă (13 aprilie), după ora douăzeci și două, cu o țintă precisă: să aștepte în stația Sfîntul Gheorghe o mașină de noapte, «H», și să facă o cursă alături de șoferul de serviciu. Dar mai înainte de a ajunge în stația anunțată, să trecem cronicărește, în revistă, cîteva aspecte ale străzii. Sîmbătă seara Capitala are un alt aspect decît în celelalte seri ale săptămînii: tineri din toate colțurile Bucureștiului, la care se adaugă și cei din comunele satelit, împînzesc străzile principale ale centrului, se masează la intrarea în Cișmigiu, vizavi de «Spicul», se înghesuie, rîd, vorbesc tare și fac cunoștințe pe bulevardul cinematografelor; unii mimează blazarea și își dau importanță în cafeneaua rotundă din pasajul subteran de la Universitate, se scurg gălăgioși înspre Piața Unirii staționînd în fața cinematografului «Luceafărul», unde se anunță «Secretul lui Buddha» sau se avîntă în căutare de aventuri galante făcînd pe... străinii prin fața Intercontinentalului, Ambasadorului sau Lidoului, ca să sfîrșească prin a se întoarce acasă așa cum au venit, cu ultimul tramvai luat din Piața Rosetti sau de la Izvor.

Zilele scurse de primăvară secetoasă, cu [illegible] calde, par la această oră de sîmbătă să [illegible] un capăt. În vîntul rece care mînă bilete de tramvai și mucuri de țigară aruncate pe asfalt, se aud tobele «Omului» care aduce ploaia. Pînă la ora zero mai am mai bine de o oră, timp în care dau o raită prin Piața Națiunii. Ciudat, dar iată că întîlnesc la această oră tîrzie vînzători de ceapă verde, ridichi de lună, pătrunjel și hasmațuchi. Pe o tarabă, cîțiva miei sacrificați se vînd cu suprapreț, și cumpărători întîrziați roiesc în jur, nehotărîndu-se. La o altă tarabă mai retrasă, un țăran care-și puse cojocul pe el și o căciulă țuguiată bine îndesată pe cap — *pregătit pentru noapte ca un paznic de Magazin Universal* — afișează două soiuri de mere ionatane și domnești puțin mai mari decît nucile. Vînzătorul de mere se numește Gheorghe Constantin, din comuna Vălenii de Dîmbovița. A plecat de acasă cu vreo trei zile în urmă și n-a reușit să-și vîndă marfa. Își scuză merele că au rapăn (mană), dar n-a avut cu ce să le stropească, nici chimi[illegible], nici aparate. Sînt mere de pe lotul lui [illegible]onal. Că pomul, ca și omul, ca și iarba, ca și grîul și toate celelalte, cere apă ca să crească și să rodească, cere soare care să usuce pămîntul și aerul și să aducă dulceață și culoare în fruct și să aducă miros în *floare și pîine în spic și hrană în gustul lui.* Cînd nu-i ploaie ca acum, e cel mai rău, sau cînd ploaia e prea rece și lovește cu măzăriche piezișă în coaja fructului, ca în merele *astea, coaja se rănește, și se face rapănul* pe măr, și nu mai crește și rămîne pipernicit. Pentru că veni vorba, l-am întrebat de semnele anului. Gheorghe Constantin își trăsni căciula și privi cerul și mirosi aerul... Vremea se întoarce. O să se întoarcă. Oamenii lucrează peste tot și noaptea la «irigății». Apa pleacă din gîrle și din ochiuri și din fîntîni la rădăcina plantelor și pomilor, dar nu-i de-ajuns, nu-i de-ajuns. Că atunci cînd plouă de adevărat apa zăbovește și în aer și e răcoare și atunci verdeața izvorăște din pămînt că dacă ai ureche să o auzi, o auzi. L-am întrebat de ce stă noaptea să vîndă mere și dacă l-a învoit cineva de la colectivă. Da, are învoire, că el și-a făcut norma. Are în grijă, ca toate familiile din Vălenii de Dîmbovița, o sută cincizeci de pomi de-ai gospodăriei, pe care el cu nevasta și cu un *«băiețuș» de paisprezece ani i-au «copcit»*, săpînd în jurul fiecărui pom cît îi coroana pomului ca să poată primi apa și îngrășămîntul și aer pentru rădăcini. Apoi a înlocuit puieții uscați de anul trecut și a plantat alții unde s-a găsit teren. C.A.P.-ul de care aparține are 140 000 de pomi pe care i-au împărțit frățește între membrii gospodăriei, cîte 150. O livadă mare de fiecare familie. Așa că n-avem cum să nu ne dăm silința să terminăm la timp, că se vede cît de colo care și cine a lucrat, care și cum a făcut treabă gospodărească. Aici stau și noaptea, că tot n-am somn cînd nu-s acasă. Mai am cîteva mere de care vreau să scap, apoi mă duc că mă așteaptă nevasta și băieții. «Mari băieții?» «Băiețuși», că m-am învrednicit tîrziu: doi la școală primară și unul învață meseria de lăcătuș-mecanic.

Tot vorbind de mere, mi s-a făcut poftă de ionatane d-astea netratate, mici și răpănoase, dar care aruncă în vînt aroma îmbătătoare a ionatanelor bătute de soartă. Am cerut un kilogram și omul din Vălenii Dîmboviței mi-a scos dintr-un coș mere învelite în pelinci, lustruite și roșii ca lumina stopului de la Armeneasca. Mi le-a cîntărit în umbra deasă din spatele luminilor reduse și mi le-a dat nu ca pe o marfă, ci ca pe un dar.

N-am mai așteptat mașina «H», ci mușcînd *din merele reci și dulci — în noaptea care* mirosea a ceară și ploaie rece — m-am lăsat bătut de vînt spre casă. **COMAN ȘOVA** ■

POLUAREA FOLCLORULUI

un rău ce trebuie curmat: fariseii cu patalama

Îmi propusesem să scriu despre realizări îmbucurătoare în domeniul folclorului, fapte ce au reclamat sîrguință, pricepere, devotament. Vroiam să vorbesc despre rezultate frumoase dobîndite cu trudă, dar înainte de ele, mă simt dator să-mi manifest profunda indignare împotriva unei încăpățînări ce se manifestă din ce în ce mai violent, datorită unor personaje dubioase care, puse pe chiverniseală cu orice chip, calcă în picioare cele mai elementare reguli de bună-cuviință, bătîndu-și joc de întreaga moștenire artistică lăsată de predecesori.

Încă din anul 1929 m-am ridicat, alături de profesorul meu, Constantin Brăiloiu, împotriva negustorilor veroși care, de dragul banilor, își permiteau adevărate crime împotriva culturii noastre, scoțînd discuri pornografice de așa-zisă muzică populară. Pasămite tare grijulii, acești negutători specificau pe eticheta discului cuvîntul «obscen», pentru ca, astfel, cei ce cumpărau discurile să fie preveniți spre a nu le pune la îndemîna copiilor. Toate acestea se petreceau sub orînduirea burgheză, în vremea cînd casele de discuri aparțineau marilor firme apusene. Pericolul de infestare a folclorului prin aceste dezgustătoare exemplare nu exista în acel timp, ținînd seama de marea prăpastie dintre sat și oraș și de împrejurarea că posesorii gramofoanelor și apoi ai patefoanelor nu aveau nici o contingență cu păstrătorii și transmițătorii bunurilor artistice ale poporului. Și, deși pericolul degradării artei populare prin aceste rușinoase exemplare, difuzate de către aceia care nu aveau nici o legătură cu adevărata cultură a țării noastre, nu amenința folclorul, campania puternică *inițiată neoficial* a *biruit*, obligînd pînă la urmă pe reprezentanții caselor străine de discuri să-și revizuiască repertoriul, figurînd în categoria muzicii populare. Efectele acestei *acțiuni* de *purificare* au fost atît de salutare încît nenumărate înregistrări făcute în al 3-lea deceniu și mai încoace, sub îndrumarea specialiștilor Arhivei de folclor a Societății compozitorilor, au rămas prețioase documente folclorice, mărturie vie a unei culturi muzicale populare neîntrecute. Ne străduim și astăzi cu toții să păzim cît mai neîntinat patrimoniul artistic al poporului. Se fac eforturi la radio, televiziune, de către forurile în puterea cărora stă dirijarea culturii populare, în scopul înlăturării unor greșeli, în vederea promovării frumosului popular autentic. Dovadă grăitoare *stă* și această *rubrică permanentă* pe care o semnăm. În ultimii ani s-a discutat în fel și chip, căutîndu-se cele mai potrivite soluții, iar cursurile de reciclare au făcut ca directorul căminului cultural din cea mai îndepărtată comună să fie instruit asupra modului de a acționa pentru promovarea folclorului neinfluențat de concepția Kitsch-ului, a urîtului impus de unele capete bolnave, aparținînd societății de consum. Ceea ce mă uimește este faptul că, paralel cu această uriașă muncă de curățire a folclorului nostru de impurități nesănătoase, funcționează — nu-mi dau bine seama cum! — o întreagă rețea de răspîndire a *prostului-gust*, care acționează conștient împotriva intereselor culturii noastre naționale și care, făcîndu-și mendrele, periclitează tot ce, cu atîta trudă, cată a fi realizat. Este vorba de acei otrăvitori ai gustului publicului, al marelui public, pe o scară nebănuit de largă care, strecurîndu-se abil, în unicul scop al căpătuielii rapide, nesinchisindu-se de efectele extraordinar de dăunătoare ce le exercită asupra cîntecului nostru popular. Este vorba de nenumărate spectacole (numitele «șușanele») organizate de anumiți *«impresari»*, farisei cu patalama în regulă, spectacole ce promovează «artiști» la rîndul lor deținători de patalamale ce le acordă dreptul de liberă profesie, cărora li se alătură alții, fără patalama, dar cu îngăduința de a apărea pe scene publice sub motivarea că sînt «artiști amatori».

Cîțiva au început totuși să aducă la cunoștința publică, prin presă, felul vulgar, deșănțat, în care se desfășoară aceste spectacole mitocănești. Campania hotărîtă inițiată de către forurile noastre cele mai înalte din domeniul culturii și artei nu are nici un efect asupra celor care — *tare aș dori să știu prin ce mașinații* — au obținut dreptul de a cotrobăi o țară întreagă, în lung și în lat, de a prezenta și impune cîntăreți și muzică excesiv de dăunătoare și care, culmea, de multe ori sînt încurajați și susținuți chiar de unele publicații centrale. Cum este posibil ca același spectacol, criticat vehement în «Contemporanul», cu exemplificări ce te fac să ți se ridice părul în cap de revoltă, să fie preamărit de către un cronicar ce are prudența de a iscăli cu inițiale în ziarul «Informația Bucureștiului». Spectacolul care a stîrnit îndreptățitele critici ale autorului din «Contemporanul» și *nemeritatele laude ale celui din «Informația Bucureștiului»* îi avea drept protagoniști pe Ion Dolănescu și pe fratele său. Prin urmare, acestor mai mult decît suspecți impresari, «artiști» cu atestate, «artiști» amatori, li se alătură și unii cronicari de improvizație care, chiar dacă nu se pricep în ale folclorului, au datoria, în clipa în care au pretenția de a informa opinia publică, să aibă, cel puțin, pregătirea acelui tînăr cu puțină știință de carte care îmi scrie indignat de cele văzute și auzite pe scena căminului său cultural.

Am dori ca ori de cîte ori asemenea spectacole rușinoase pătrund într-o comună unde *directorul căminului cultural* și *colaboratorii* săi se ostenesc să promoveze frumosul, autenticul, arta decentă și plină de farmec a poporului, ori de cîte ori munca lor nobilă este surpată prin apariția acestor trupe deșănțate, să li se taie apa de la moară, împiedicîndu-i să-și desfășoare giumbușlucurile neîngăduite pe o scenă oficială. Faptul că sus-pomeniții soli ai unei arte ce n-are nimic comun cu noblețea artei noastre populare sînt aclamați, nu este deloc convingător. Aplauzele unui public neavizat ce trebuie educat nu ne mulțumesc. Dimpotrivă. Ne pun pe gînduri. Domnilor impresari, — dornici de bani mulți —, chiar dacă sînt înarmați cu patalamale și aprobări, le-ar fi foarte binevenită o lecție drastică și usturătoare din partea celor puși să apere *bunurile spirituale ale poporului*, a *celor care* au acceptat să răspundă de activitatea artistică.

HARI BRAUNER ■

ANTOLOGIE-REBUS

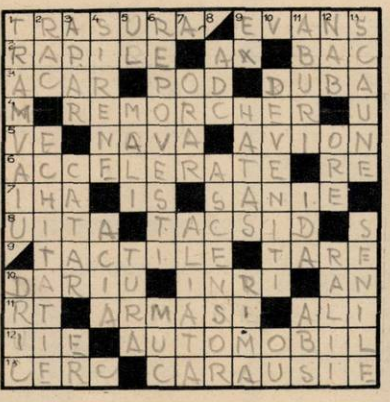

vehicule

ORIZONTAL: 1) *Vehicul de un cal putere* — Inventatorul mașinii cu aburi. 2) Trenuri rapide! — Sine-qua-non-ul roții — Pod plutitor. 3) Îndrumă... trenul pe calea cea bună — Bac neplutitor — Trăsura ocnașilor *(od.)*. 4) Vapor ce «agață» o navă. 5) Zeul focului în mitologia scandinavă — Ambarcație — *Zboară, nu alta. 6) Trenuri în nici un caz personale — La remorcă! 7) Ca măgarul — Intră în ispită! — Vehiculul estival al înțelepților.* 8) *A trece... cu vederea* — Călătorie ce făceau negustorii în străinătate spre a se aproviziona cu mărfuri. 9) Pipăibile — *Repede.* 10) Împărat persan *(var.)* — *Semne... că s-a dus de tot!* — Măsură cronologică. 11) *Carete!* — Transformați o corabie de comerț în vas de război!! — Ginerele lui Mahomed. 12) *Port la Dunăre* — Un taxi oarecare. 13) Roată! — Transport.

VERTICAL: 1) Cutie cu sardele pe roate *(ort. veche)* — Vehicul de unul singur. 2) Merge și înainte și înapoi — Arta de a călări. 3) *Cișmigiul de altădată* — Mijloc de transport cu toane *(â)* —
Rază. 4) Țignalele vapoarelor și trenurilor —
Aciua. 5) Înotătorul ajuns la mal — A înnămoli (
— O raită. 6) A se rebărbieri! — Țigară pe dric
7) Mersul trenurilor, de pildă — *Merge cu tim*
pe același drum (fig.). 8) Abreviație în botanic
— Vehicul ce umblă pe pereți. 9) Fost — Cal d
ham — *Acum la drum!* 10) *Ajunși (fig.)* — Desco
perirea unui navigator celebru *(L-a făcut s*
stea în «picioare»!). 11) Mișcă multe mașini —
Munte în Creta — Absent (abr.uz.). 1
Negrul din «Insula misterioasă», unul din pasager
nacelei buclucașe și salvatoare în același timp —
Ceasuri — Șine de cale ferată *(înv.).* 13) Mot
de a ședea (pl.) — Îmbătrînitele tancului.

Dicționar: VE, TACSID, ALI, ACIA, MAL
A.D.C., RALII.

M. BREAZU și I. Gh. SÂRBU — Dev
(«Enigmistica» nr. 35, din 5 decembrie 194

Dezlegarea jocului «ÎN CARNAVAL», apăr
în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PAGANINI — SAC. 2) IR
COLOMBINA. 3) ELEA—IR—AN—R. 4) RETR
— V — INA. 5) RCA — R — PENEAG. 6) OH
DOMINO — SI. 7) TIC — GINERICA. 8) NOR
MITA — AL. 9) N — MOCA — I — ORE.
IBISI — MASCA. 11) SATURNA — E — DO.
ALI — CARNAVAL.

năstase: dintre toate orașele lumii semnez pentru bucurești

Din nou aeroportul Otopeni, din nou avio
de Bruxelles și din nou Năstase. Ceață
puțină, rezultate mai puține, lume și mai
ţină. Stau lîngă Adrian Păunescu. Sîntem
marcați dintr-o privire. «Au venit prieten
V-ați deranjat pe un timp ca ăsta? De sus
se vede nimic, au pus avionul de trei ori p
să-l pună bine». Ilie e bronzat și zîmbește,
simți bucuria de a fi din nou acasă.

«Pattison?» — spune cineva de lîngă mi
«M-a bătut, sînt obosit, mă dor picioare
Anul acesta am jucat de trei ori mai mult de
anul trecut. În timpul pauzelor W.C.T.
jucam în circuitul Federației american
Odihnă?

«Odihnă! Mi-a spus nevastă-mea că-mi te
fonează în fiecare dimineață și seară să va
dacă sînt acasă». Ai semnat? «Ce să semne
Semnez tot timpul autografe». Contrac
W.T.T. Pentru cine? Boston? Chicago? «A
spus că nu semnez și n-am semnat. Dintre to
orașele lumii, semnez pentru București.
urmează? «Dallas-ul. Plec luni, mă duc
înainte să mă acomodez. Se joacă eliminator
Trei meciuri. Trei zile bune» — zice Ilie privi
neonul de deasupra capului. Vrei să mînc
împreună? «Astă-seară mănînc în familie, t
buie. Mîine la douăsprezece și jumătate t
pe la Flacăra». **ȘTEFAN GEORGESCU**

căpitanul avea dreptate...

— Sînteţi pictorul Ion Ion?, l-am întrebat,
îl ştiam foarte bine şi, în plus, aveam în
buletinul dînsului, dar aşa cerea procedura.
— Da. Aveţi toate datele pe buletin...
— Desigur.
— Pot să aprind o ţigară?
— Bineînţeles, nu aveţi foc, poftiţi, vă rog...
ează *momentul procesual* pe care *noi* îl
umim punerea sub învinuire. Adică, în
ormitate cu legea, vă comunic faptul că
eţi făcut vinovat de accidentul de circulaţie
nplat la kilometrul nr..., pe şoseaua ce
ă satele..., şi a cărui victimă a fost fetiţa
ită..., acum în spital. O să vă rog să îmi
neţi dacă vă simţiţi vinovat şi cum înţe-
ţi să vă apăraţi.
— Da... încerc să-mi adun gîndurile.
— Vă rog, în asemenea situaţii nu sînt nici-
ă grăbit.
— Vă mulţumesc.
— *Vreau să vă spun că vă ştiu de mult*, vă
ir lucrările, am vizitat şi ultima dumnea-
tră expoziţie şi regret foarte mult că mi-a
dat să vă cunosc într-o asemenea impreju-
. Cum să mă exprim? A fost ceasul rău
v-a adus aici, iar dacă fetiţa aceea va înceta
viaţă, situaţia dumneavoastră sub aspect
dic devine gravă. Calificarea juridică va
a denumirea de omor prin imprudenţă.
— Vedeţi, dumneavoastră mă acuzaţi de să-
irea unei fapte grave, teribil de grave din
ent ce este vorba de viaţa unui om, pe
eu nu am comis-o. Îmi dau seama că totul
ză *împotriva mea*, înţeleg că *atunci cînd*
vorbiţi despre modul în care intenţionez
nă apăr îmi faceţi o invitaţie la care eu nu
să răspund. Ce pot să spun, din moment
nu există nici un martor, din moment ce
l s-a întîmplat în aşa fel încît doar eu pot
el bănuit?... Ce pot să fac? Nu am în minte
ît aceste două întrebări: să primesc totul
n fel de lovitură a destinului, şi să determin
cei ce mă vor judeca să aibă în vedere faptul
mi recunosc şi regret vina, sau, spunînd că
sînt cu nimic vinovat, aşa cum e adevărat,
e spună despre mine că nici măcar nu re-
osc?
— Nu pot să vă răspund nimic la asta, fiindcă
însemna să vă sugerez o atitudine; or, asta
este interzis prin lege. Vă rog însă — şi la
mă obligă legea — să îmi povestiţi tot ce
întîmplat, aşa cum vă amintiţi.

ra o dimineaţă frumoasă, mi-a spus, o dimi-
ţă de primăvară crudă şi ieşisem cu maşina
aştept culorile răsăritului. Nu ştiu dacă aţi
ervat vreodată cît de albastru este cerul,
exact ce nuanţă albastră, de sugerare a
ităţii, are cerul în preajma soarelui care
Eu nu accept teoria cu culorile calde
ulorile reci, ci susţin că toate culorile sînt
fel de calde, pe măsură ce le dăm suflet,
sistenţă de simţire umană, de trăire, pe
sură ce le insinuăm în gîndul ce dorim a-l
ne prin pictura noastră. Dar nu despre asta
vorba. Am zărit mai întîi pe marginea
ţului bicicleta trîntită şi apoi lîngă ea, în
ţ, fetiţa care *încerca zadarnic* să se *ridice*.
oprit imediat — da, am oprit acolo unde
arăşul căpitan a stabilit că se recunosc
nele, fiindcă, evident, am sărit din maşină,
coborît la ea, lăsînd deci urmele paşilor
în praful drumului, am sărit, am ridicat-o,
se văita, am urcat-o cu greu în maşină,
n cu greu fiindcă ştiţi care este spaţiul
r-un Fiat 600, şi am gonit spre primul spital.
, aşa cum am spus şi la miliţie, am mers cu
eză mare, dar nu spre a mă depărta de locul
identului, fiindcă aveam fetiţa cu mine, ci
e a ajunge cît mai repede la spital.
Am predat-o medicilor şi cînd m-am întors
maşină în curtea spitalului — voiam să
c — mă aştepta tovarăşul căpitan cu un ofiţer
la circulaţie, s-au prezentat civilizat, mi-au
s cîteva întrebări şi m-au rugat să poftesc la
liţie. Presupun că *nu* mă *credeţi*, dar abia
ziu am înţeles că eu sînt bănuit de săvîrşirea
identului. Am aflat că au identificat o maşină
e trecuse mai înainte în aceeaşi direcţie, şi
erul cu ceilalţi pasageri au declarat că fetiţa
dala pe partea dreaptă, şi a fost depăşită, şi
oi... da, firesc, fiindcă apoi am urmat eu,
nuiala care vine asupra mea este cît se poate
logică.
Desigur, primul lucru la care m-am gîndit
fost mărturia fetiţei, de aceea eram liniştit,
ntru ca, acum, în drum spre dumneavoastră,
varăşul căpitan să îmi spună că a fost la spital
din păcate, fetiţa nu poate vorbi şi se pare
starea ei se agravează mereu. Era singurul
eu martor, singura fiinţă care ar fi putut
spune adevărul, doar îmi amintesc *exact* că nu mai era nimeni în jur atunci cînd am ridicat-o din şanţ, fiindcă dacă ar fi fost cineva, aş fi cerut ajutor... În fine, tovarăşul căpitan mi-a spus că au fost verificate şi toate cursele care circulă pe şoseaua aceea, nici una nu avea orar de trecere în acel timp, a verificat şi pe la bazele cu camioane din oraş, ce să mai spun?... Dacă fetiţa va muri, nimic nu va mai exista care să poată infirma vinovăţia mea...

M-am dus la spital împreună cu căpitanul Bogdan, dar ne-a aşteptat o veste tristă.

— *Dacă îmi permiteţi, eu mai plec o dată* la faţa locului după nişte verificări, mi-a spus Bogdan, nervos, ca totdeauna cînd nu îi plăcea cum se derulează evenimentele.

— Deci, crezi în versiunea pictorului şi speri să *găseşti* ceva în apărarea lui?

— Dumneavoastră îi cunoaşteţi lucrările. Eu nu mă pricep la pictură...

— Dar te pricepi mai bine decît mine la oameni, asta ai vrut să spui.

— Nu am zis-o.

— Am mai cunoscut eu oameni în vorbele frumoase ale cărora am crezut şi m-am înşelat.

— Permiteţi?

— Ce naiba să-ţi permit? Am văzut toate verificările. Ce crezi că mai poţi face şi, apoi, în fond şi la urma urmei e deja seară şi faci ce vrei cu timpul tău liber. Eu nu merg cu tine. Înţelegi? Astă-seară am şi eu o întîlnire. Asta-i.

— Să ştiţi că, în ciuda zgîrieturii aceleia de pe maşina pictorului — care e firesc să intre prin toate coclaurile dacă priveşte cu ochi de artist — eu nu cred că e vinovat.

— Treaba ta! Ţi-am spus că nu merg cu tine!

Cred că era spre miezul nopţii cînd am auzit bătăile cunoscute în geamul de la stradă. Bogdan bătea de cîte cinci ori. Ştia că prima dată îi zic ceva în gînd şi nu mă scol şi de aceea repeta bătăile. De astă dată am sărit, fiindcă *ştiam* că din *moment* ce mă trezeşte a găsit vreo urmă.

Mi-a explicat în maşină. Cercetînd încă o dată locul unde s-a produs accidentul, a constatat că la o distanţă cam de o sută de metri a oprit un camion şi cineva a coborît. Atît. Foarte puţin, desigur, dar camioanele care treceră pe acel drum, fie înainte de accident, fie după, *s-a dovedit* că *nu* opriseră. Deci, a mai existat un camion.

— Ştiţi, mi-a spus Bogdan, m-am gîndit la o cursă clandestină şi i-am luat în serie la telefon pe toţi colegii mei care puteau avea vreo bănuială în acest sens. M-au ajutat şi cei de la circulaţie şi acum avem informaţia sigură că un camion a trecut cam în timpul accidentului prin acel loc.

— Puţin, i-am răspuns, fiindcă dacă şoferul i-a făcut fetiţei cu bicicleta vînt în şanţ, trecînd prea aproape de ea, nu vom găsi urme pe maşină şi dacă e un asemenea om care a oprit după *un timp*, a văzut ce *s-a întîmplat* şi *nici* măcar nu a dus fetiţa la spital, ne va spune tot felul de minciuni.

— Avem altă şansă?

— Nu. Să încercăm aşa, ştii tu cum... Numai noi doi ştim de asta. Să încercăm, deci...

— La asta m-am gîndit şi eu.

Am bătut la uşa apartamentului său şi l-am rugat să iasă afară.

Şoferul ne-a poftit însă înăuntru. Ciudat, nu era în pijama, aşa cum ar fi fost firesc la ora aceea şi era clar că nici nu dormise.

— *Te-ai pregătit pentru o cursă foarte de* dimineaţă?, l-am întrebat.

— Nu, mi-a răspuns. Nu...

Bogdan mi-a făcut semn că se trezise cineva în camera vecină şi de aceea m-am hotărît să precipit discuţia.

— Am venit, i-am spus, fiindcă fetiţa aceea cu bicicleta pe care ai accidentat-o ne-a descris camionul şi ne-am dat seama că trebuie să fie camionul dumitale. Altul de aceeaşi culoare nu a trecut pe şosea la ora accidentului. (Culmea era că nici nu ştiam ce culoare are camionul lui.)

— Deci, pentru asta aţi venit...

Din camera vecină, *strîngîndu-şi* cămaşa de noapte pe ea, a venit o femeie tînără, care auzise desigur discuţia noastră.

— Şi eu am fost cu el în camion. Vă rog să mă credeţi, voi putea depune mărturie la *tribunal*, vă *rog* să mă credeţi că nu a vrut şi a trecut chiar pe mijlocul drumului. Nu ştiu ce s-a întîmplat cu fetiţa aceea, poate a vrut să privească înapoi şi a întors şi roata, nu ştiu ce s-a întîmplat, dar s-a lovit în latul camionului.

— Şi aţi fugit ca să nu fie descoperit autorul accidentului.

— *Sau ca să cadă vina pe altul!*, a apăsat Bogdan.

— Nu... M-am oprit ceva mai departe, cînd soţia mi-a spus că am lovit fetiţa şi am avut impresia că se va ridica şi că nu a fost nimic grav...

*

— Iată-mă în *situaţia* să vă cer scuze, *i-am* spus pictorului. Puteţi să vă continuaţi drumul, dar cum tot aţi trăit cam multe emoţii, poate nu îmi refuzaţi o cafea.

— Dacă vă simţiţi prea obosit, sau emoţio*nat, i-a spus* Bogdan, *aş putea ruga* pe *cineva* de la circulaţie să vă conducă maşina...

— Nu e nevoie. Se luminează de ziuă.

— Da, i-am spus, poate veţi putea surprinde lumina aceea albastră, pură... Cum i-aţi spus?

— Culoarea eternităţii...

EMIL POENARU ■

răpiri, răpiri

Orice altceva se va mai constata că va fi fost, 1974 se conturează de pe acum, în domeniul crimelor, ca an al răpirilor. Ridicarea brutală, spectaculoasă şi scandaloasă a Patriciei Campbel Hearst, acum două luni, din apartamentul ei din Berkeley (California), de către «grupul simbionez», încă nedescoperit de poliţie, a fost urmată de nu mai puţin de alte 12 răpiri semnalate *în diferite părţi ale Statelor Unite*. Ele, *scrie* revista «Newsweek», au provocat nelinişte nu numai în S.U.A., ci şi peste graniţă, unde se pare că ştacheta a fost ridicată, răpindu-se persoane din ce în ce mai importante. În Argentina, de pildă, «Exxon Corp» a plătit acum circa trei săptămîni suma record de 14,2 milioane dolari pentru a obţine eliberarea directorului acestei companii, Victor E. Samuelson, care nu a fost pus în libertate nici pînă în prezent. Poliţia americană se teme că publicitatea făcută la sfîrşitul lunii martie în jurul încercării de răpire, în Londra, a prinţesei Anne, nu face decît să *înrăutăţească lucrurile*.

Departamentul special al poliţiei americane a ajuns la concluzia că răpiţii şi răpitorii nu au aproape nimic în comun, ceea ce face ca răpirile în sine să pară absurde la prima vedere. Mobilul răpirilor este însă foarte variat — de la cazul Patriciei Hearst (unde se presupune că răpitorii sînt schizofrenici, deşi ei se prezintă în anonimat ca reprezentanţi ai unei organizaţii ultraradicale), la cazul clasic al băieţelului de 8 ani, John Calzadilla, din Long Island, răpit şi repus în libertate teafăr după ce părinţii au plătit criminalilor 50 000 de dolari. Dar cele mai multe *dintre răpiri s-au încheiat cu eliberarea* nevătămată a victimelor şi aproape toţi banii daţi criminalilor în schimbul celor răpiţi au fost recuperaţi de către poliţie.

Analizele poliţiei arată că numeroase victime sînt soţii ale conducătorilor executivi de corporaţii. Exemple: Betty Van Balen, din Roanoke, soţia unui mare producător de fibre de sticlă, eliberată pentru 25 000 de dolari, *Eunice* Kronholm, soţia unui bancher din St. Paul, statul Minnesota, eliberată pentru suma de 200 000 de dolari şi exemplele pot continua.

Cum era de presupus, răpitorii sînt oameni deviaţi de la normal, ceea ce-i face să fie şi relativ neatenţi cînd întreprind răpirile. Unul dintre ei s-a dovedit chiar ridicol de naiv şi de neajutorat. În *Decatur (statul Illinois), un* individ cu pistol care încerca să răpească soţia unui bancher, a intrat într-o altă casă, nu în a bancherului, şi a atacat o altă femeie. Dîndu-şi seama de greşeală, răpitorul a încercat să-şi lege *victima pentru a nu-l divulga pînă* pleacă, dar a descoperit că nici la el, nici în casă nu există suficientă frînghie. În cele din urmă a închis-o în W.C., a baricadat uşa cu un scaun şi a fugit cu cei 22 de dolari găsiţi în casă.

Unele dintre victime sînt copii a căror răpire relatată de ziare aminteşte inevitabil de cazul familiei aviatorului Lindbergh, al cărui sugaci a fost răpit şi ucis în 1932. Doar un singur caz a sfîrşit ca al lui Lindbergh şi el a avut loc înainte de răpirea Patriciei Hearst. Daniel Ebersole, în vîrstă de 13 ani, a fost răpit din locuinţa părinţilor săi din Lakewood (New York) la începutul lunii ianuarie şi a fost găsit după 4 zile mort prin îngheţare. Pentru uciderea lui se află pe banca acuzaţilor trei persoane. Unele cazuri s-au încheiat mai fericit. În Piedmont, statul California, a fost răpit băieţelul de 6 ani Robbie Richards, în timp ce se ducea la şcoală. El a fost eliberat în aceeaşi zi, după ce răpitorii s-au convins că părinţii lui nu pot să le dea 100 000 de dolari, cît cereau pentru răscumpărarea băieţelului. La o săptămînă după dispariţia Patriciei Hearst, în Harrisburg, statul Oregon, a fost răpit Charles Bruce Fisher, de 17 ani. F.B.I.-ul i-a arestat pe răpitori chiar în momentul cînd mama băiatului le înmîna răscumpărarea de 5 000 de dolari.

Acestea sînt faptele. Răpirile au îngrozit companiile şi cetăţenii, iar poliţia secretă acţionează şi cercetează în paralel contramăsuri eficiente. Agenţiile particulare de detectivi raportează F.B.I.-ului o cerere crescîndă de *gărzi personale*. În *regiunea golfului* San Francisco şi în alte zone autorităţile au cerut copiilor să meargă la şcoală numai în grupuri. Un număr de companii mari au încheiat contracte de asigurare a membrilor consiliilor lor de administraţie pentru sumele probabile pe care le-ar cere eventualii răpitori ai lor (cu clauza ca aceste contracte de asigurare să fie strict secrete pentru a nu invita ele însele la regizarea şi punerea în practică a răpirilor). Alte firme au dat instrucţiuni angajaţilor lor cu funcţii de conducere să-şi schimbe zilnic rutele pe care vin şi pleacă de la slujbă şi să ţină permanent privirile pe *oglinzile retrovizoare* pentru a *urmări* automobilele de pe străzi.

După părerea directorului F.B.I., Clarence Kelley, cea mai bună măsură ar fi arestările rapide, sentinţele severe şi cît mai multă publicitate în jurul crimelor deja săvîrşite şi al deznodămîntului lor. «Majoritatea covîrşitoare a răpitorilor au fost prinşi», spune Kelley, iar anul trecut o duzină de asemenea criminali au fost condamnaţi pe viaţă.

Cazul în care sînt concentrate acum toate forţele este cel al Patriciei Hearst, fiica magnatului presei din San Francisco, proprietar şi editor al ziarului *«San Francisco Examiner»*. Acest caz pare pentru poliţia secretă misterios şi complicat, fără să i se întrevadă pînă acum o soluţionare, ceea ce a făcut ca Hearst-tatăl să se afle în disperare. Comunicatele şi benzile de magnetofon difuzate, pe căi anonime, de «grupul simbionez» al unei aşa-numite armate de eliberare cu o emblemă reprezentînd o cobră cu şapte capete, sînt deosebit de derutante pentru poliţie şi familia Hearst. Ultima bandă de magnetofon anunţă, cu regret, prin vocea Patriciei însăşi, că a hotărît să rămînă pentru totdeauna în grupul răpitorilor, ceea ce familia Hearst refuză, *fireşte*, să creadă.

Criminologi din San Francisco cred mai degrabă că Patricia ar fi fost deja ucisă şi ultima bandă de magnetofon primită este o înscenare a răpitorilor de acoperire a crimei lor pentru o perioadă de timp cît mai îndelungată.

motanul kurt cîştigă la loto

Tînăra Dobra Crauford, în vîrstă de 18 ani, plimba pe o stradă din localitatea Lubbock pe «Mr. Kurt» — *un motan siamez gigant*. În faţa unui magazin de îmbrăcăminte i-a venit ideea să participe, în glumă, cu numele motanului ei la o loterie organizată ad-hoc de magazin pentru a face reclamă mărfurilor pe care le vinde. Nici nu se gîndea că motanul ei ar putea cîştiga. Dar întîmplările îşi au rolul lor şi motanul a «tras» lozul cel mare. Cînd au văzut că fericitul cîştigător este un pisoi, «Mr. Kurt», organizatorii loteriei nu au vrut să achite premiul. Drept care, domnişoara Crauford s-a adresat justiţiei, intentînd un proces magazinului care-i refuza premiul.

După ce a relatat în detaliu cum s-a întîmplat, judecătorul a întrebat pe pîrîţi:

— De ce refuzaţi să plătiţi premiul? Nu înţeleg ce vă împiedică?

— Noi am vrut să achităm cu onoare banii, dar am dorit în prealabil o hotărîre judecătorească, în sensul că motanul este, într-adevăr, cîştigătorul legal al marelui premiu. Am vrut această legalizare pentru a preveni eventualitatea ca beneficiarii premiilor următoare — premiile doi şi trei — să poată pretinde că lor le-ar reveni, de fapt, marele premiu, de vreme ce el a fost cîştigat de un motan, a explicat Jim Mock, *consilier al directorului magazinului*.

Judecătorul de district, Denzil Bevers, a hotărît la sfîrşitul procesului, care a durat doar 15 minute, că «Mr. Kurt» este cîştigătorul legal şi astfel nici unul dintre cîştigătorii premiilor următoare nu mai poate să pretindă marele premiu.

Avocaţii părţilor s-au aflat în situaţia delicată de a-şi declina competenţa, afirmînd că în analele justiţiei statului Texas, unde se află localitatea Lubbock, nu s-a înregistrat nici un precedent în care un animal să fi fost declarat în mod legal cîştigător la o loterie.

Aşadar, *motanul Kurt* a *cîştigat 750 de dolari*, cît era marele premiu, şi a creat şi precedentul după care animalele domestice pot juca şi cîştiga la loto în Texas.

FLOREA ŢUIU ■

COPERTA NOASTRĂ

TRIPTIC: Răsărit de soare — Friedrich Bömches: portret — handbalistul Gheorghe Grula

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Sectorul 1.
Căsuţa poştală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL
executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
Dan BÎRLĂDEANU

1505

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

CATHERINE SPAAK, **actriță cu vocație dramatică, dar cu o filmografie plină de comedii.**

cazul aurel ghile

Cît timp și pentru ce motive a fost calomniată activitatea unui inginer timișorean. Care este prejudiciul pe care-l pot aduce invidia și nepriceperea? În cazul de față: 50 000 000 lei.

Motoarele care pun în mișcare mașina de spălat rufe fabricată la Cugir reprezintă creația și proprietatea intelectuală a inginerului timișorean Aurel Ghile. Ingeniosul mecanism care avea să aducă statului economii de zeci de milioane lei a fost conceput în 1964, prezentat sub formă de prototip în 1966, iar începînd cu 1967 a început fabricarea lui în serie. Motorul asimilat și-a dovedit de îndată și pe deplin calitățile sale tehnice, iar experții contabili au prefigurat cu limpezime avantajele economice, prezentînd economiile antecalculate estimate prin cifre impresionante. Totul bine și frumos pînă în clipa în care autorul invenției, după ani de așteptare, a solicitat recompensa meritată, drepturile de autor, care pe baza elementelor de preț calculate și în conformitate cu H.C.M. 2250/67 se cifrau la o sumă frumușică ce depășea binișor o sută de mii de lei.

Atîta bănet în buzunarul unui singur om? Atît de multe parale pentru o «simplă invenție»? De ce să cîștige Ghile mai mult decît noi? Dar pizma nu reprezintă numai imaginea neputinței. Lipsit de talent și pricepere, invidiosul posedă în schimb armele rafinate ale intrigii, imposturii și jocurilor de culise. Cei care au urmărit cu inima strînsă succesele inginerului Ghile nu s-au mărginit doar la șușoteli și bîrfe otrăvite. Ei au trecut la acțiune, trudindu-se prin toate mijloacele să submineze și să calomnieze o realizare recunoscută, să pună sub semnul întrebării calitățile unui motor care începuse să fie fabricat în sute de mii de exemplare.

Așa a început calvarul inventatorului Ghile. Timp de cinci ani, din 1968 și pînă în 1973, hărțuit de adversari *influienți*, umilit de superiori ignoranți, sufocat de birocrație și lovit fără cruțare de invidia unor colegi de breaslă, Aurel Ghile a fost nevoit să lupte aproape singur, bătînd la porțile ministerului și irosind zile scumpe în sălile tribunalului.

Vom povesti în rîndurile care urmează această istorie tristă, pentru a dovedi odată mai mult că între muncă și morală legătura nu este numai necesară, ci și indisolubilă.

... Totul a început de la o ceartă ca între băieți, iscată la un pahar de horincă, în vremea studenției. Colegi de an, Aurel Ghile și I.P. și-au aruncat unul altuia vorbe necontrolate, așa cum din păcate se mai întîmplă în asemenea ocazii. I-au despărțit colegii, au intervenit prietenii, dar I.P., neînduplecat, l-a asigurat pe Aurel Ghile că nu-l va uita nici în mormînt.

Nu dorim să tulburăm prea tare somnul morților (în 1970 inginerul I.P., principalul adversar și detractor al activității lui Aurel Ghile, a fost victima unui monstruos act de tîlhărie), dar vom fi nevoiți totuși în cursul relatării noastre să semnalăm prezența decedatului cel puțin prin intermediul unei abreviații.

Au trecut ani la rînd și soarta a făcut ca Aurel Ghile și I.P. să redevină colegi la Uzina «Electromotor» din Timișoara. În această mare unitate, începînd cu 1960, a început fabricarea motoarelor pentru mașinile de spălat Alba Lux, realizate de întreprinderea «30 Decembrie» din Cugir. Un produs nou, extrem de solicitat, dar care a fost departe de a satisface cerințele marelui public. Nenumăratele reclamații ale cumpărătoarelor și atelierelor de reparații a obligat întreprinderea să treacă la varianta a II-a, care a fost și ea abandonată în 1963, trecîndu-se la fabricarea tipului Alba Lux 2 și Alba Lux 3. Dar nici aceste tipuri nu s-au recomandat prin performanțe deosebite. Specialiștii le-au apreciat extrem de complicate și neeconomicoase (motoarele folosite MS-2 și MS-4 aveau puterea absorbită $P_a = 700$ W, ceea ce determina un consum specific de energie electrică foarte mare.

După expertizele efectuate de numeroase comisii de specialiști, sosite din partea M.I.C.M., se hotărăște cumpărarea unei licențe de micromotoare de la o întreprindere din Franța. Se întocmește documentația necesară, se execută probele solicitate, dar comanda se anulează în cele din urmă, deoarece în octombrie 1966 inginerul Aurel Ghile sosește la uzina «30 Decembrie» din Cugir și prezintă trei prototipuri de motoare realizate după o concepție originală. Se încheie o minută în prezența directorului Gh. Prodan și se acceptă în principiu fabricarea noilor motoare, cerîndu-se totuși continuarea probelor la I.C.P.E.

În sfîrșit, în anul următor, O.S.I.M., studiind dosarul prezentat de Aurel Ghile, hotărăște acordarea brevetului de invenție cu titlul «motor monofazat cu poli ecranați». Și tot în 1967 uzina din Cugir acceptă realizarea noilor mașini de spălat rufe pe baza brevetului obținut de inginerul timișorean. Este estimată și valoarea economiilor: 8 041 000 lei obținuți prin fabricarea primelor 137 000 bucăți. Iată pe scurt și cîteva date comparative.

Motoare MS-2 și MS-4: 335 lei bucata.

Motoare după licența franceză: 500 lei bucata.

Motoare cu poli ecranați MS-6 și MS-7 (brevet, Aurel Ghile): 288 lei bucata.

Drept urmare, noile mașini Alba Lux au beneficiat de următorii parametri îmbunătățiți:
— greutatea motorului se reduce de la 10 kilograme la 6,5 kilograme;
— zgomotul motorului scade de la 80 la 60 d.B;
— durata unui ciclu scade de la 10 minute la 6 minute;
— consumul specific de energie electrică se reduce de la 0,07 la 0,0104 kWh/1 kilogram rufe uscate.

Se trece la treabă, sînt executate primele mii de motoare și cumpărătorii din țară și de peste hotare apreciază de îndată calitatea noilor mașini Alba Lux. Cu toate acestea, pe adresa inginerului Aurel Ghile întîrzie să sosească recompensa mult așteptată. Fabricarea motoarelor este transferată la Fabrica de micromotoare din Pitești, trec și lunile anului 1968 și cele ale lui 1969 și situația se menține neschimbată: întreprinderea din Cugir, în persoana directorului Gh. Prodan, refuză să onoreze suma cuvenită inventatorului. Ajuns la capătul răbdărilor, Aurel Ghile se adresează ministerului. Se declanșează bombardamentul adreselor și referatelor de specialitate, se cheltuiesc bani și timp pentru expertize și contraexpertize. Continuînd să fabrice mașinile de spălat rufe, directorul Gh. Prodan, deci cel care salutase cu entuziasm fabricarea motoarelor cu poli ecranați, începe acum să le conteste originalitatea. Cum izbutește să facă acest lucru? Simplu: bazîndu-se pe referatele de specialitate sosite de la Pitești prin care se afirmă că motoarele MS-6 și MS-7 nu se realizează conform documentației elaborate de autor, și că între timp au fost efectuate modificări esențiale. Cum a fost posibil acest lucru? Din nou simplu: la Pitești, acțiunea de sabotare și compromitere a lui Aurel Ghile este susținută de inginerul I.P., transferat între timp la întreprinderea argeșeană.

Din nou adrese, memorii, timp pierdut și nervi măcinați. În sfîrșit, ministerul întrunește la Pitești o comisie de 9 ingineri care consemnează într-un proces verbal că modificările aduse nu au afectat caracterul invenției. Dar detractorii inventatorului nu se lasă chiar atît de ușor intimidați. Se imaginează altă suită de năzbîtii tehnice, se vînează alte defecte, se caută alte scuze și argumente. Și totul în vreme ce motoarele concepute de Aurel Ghile continuau să se fabrice cu sutele de mii.

Sătul de toți și de toate, inventatorul își caută dreptatea adresîndu-se instanței judecătorești. În sfîrșit, în 1973 (sic!), după nouă ani de la realizarea primelor motoare, Judecătoria din Alba Iulia acordă cîștig de cauză inginerului Aurel Ghile.

Acestea sînt faptele. E adevărat, omul zavistnic se pedepsește singur, deoarece invidia este o boală gravă, chinuitoare, dar în același timp pizma, neputința și reaua credință pot bara căi drepte și îndolia inimi curate. Ce ar fi însemnat în cazul de față izbînda nepriceperii și calomniei? Considerînd că fiecare motor produs după brevetul inginerului Aurel Ghile aduce statului o economie de 51,25 lei, cele un milion de bucăți executate pînă în prezent au redus prețul de cost global cu 51 250 000 lei. Sau cît valorează inteligența investită de Aurel Ghile.

...Și cînd te gîndești că pentru 1 000 lei lipsă în gestiune Codul penal prevede pedepse privative de libertate, de luni, ba chiar de ani.

LIVIU TIMBUS ■

CONDIȚIA ACTORULUI

costache antoniu

«Eu cu cine votez?» — memorabila r
Cetățeanului turmentat din «Scrisoarea
dută» nu mai poate fi niciodată despărțit
imaginea nemuritoare a lui Costache Ant
compunîndu-și masca insului aiurit, zăpăci
vîrtejul unui mecanism neîndurător, de n
țeles. Naiv, dar cu privirile scăpărînd de in
și maliție, decrepit, totalmente învăluit
aburul alcoolului, însă singurul care-și
trează semnele omeniei într-un fantasmag
dans grotesc al fantoșelor.

De aceea cel care a interpretat mulți di
eroii teatrului caragialesc nu i-a transfor
cum ar fi fost poate mai ușor, în simple ca
turi, instrumente ale viciului sau prostiei. În
deauna, fie că era Pristanda sau Catindat
adăuga o surprinzătoare notă de umor
știent sau inconștient, un grăunte de bonc
care schimba subtil, fără să altereze, struc
personajului.

O simplă coincidență sau o mare întîmpl
mai curînd o secretă afinitate l-a făcut pe
tache Antoniu să devină profesorul Andr
din «Ultima oră», «Unchiul Vania» și Prozo
din «Trei surori». Pentru că distanța psiholo
de la Caragiale la Cehov sau Mihail Se
e numai aparentă. Eroilor, actorul le-a
mutat imensa bunătate moldovenească a fi
de țăran din casa cu 17 copii a familiei Anto
din Tigănași, sat din apropierea Iașului. În lu
nebună, rapace sau crepusculară adusă pe sc
de autori atît de diferiți, Costache Anto
încarnează poezia visătorului, a omului deli
sensibil, dezarmat, dar înarmat cu candoar
fața valurilor necruțătoare ale realității.

Un înecat în oceanul unor interese mesch
ucigătoare? Un învins, deci? Sau un ins
«marginea vieții»? Nu, mai curînd un înțel
dăruit cu o milenară înțelegere a vicisitudin
acestui miracol pe care-l trăim între două c
ale istoriei, un irezistibil optimist descins pa
din Creangă și Mihail Sadoveanu (cel ce, fi
director al Teatrului Național, l-a ajutat
urce pe scenă).

În aceeași ordine a înțelepciunii intră și
tincția discreției. Discreție de bijutier c
muncește cu modestie, făurind în taină
stemate — roluri mici, strălucind puternic
luminile rampei — de actor care n-a spus n
odată nu în fața a două-trei replici ce trebu
rostite, transformîndu-le în personaje mer
rabile.

Sîntem contemporani cu maestrul Costa
Antoniu, actorul născut la începutul acestu
col, cel care la Iași, în timpul primului răz
mondial, i-a admirat pe scenă pe nemurito
C. Nottara, R. Bulfinski, Marioara Ventu
Tony Bulandra, I. Manolescu, Maria Filo
De cîtva timp, cum e poate cazul și cu
mari actori, nu-l mai zărim decît plimbîndu
agale pe bulevardul Bălcescu. Să-l invităm să
plimbe pe scena Naționalului, unde să-l auz
din nou rostind acel neuitat: «Eu cu cine vote

ION MIHĂILEANU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 130 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

românia – țara muncii, țara dreptului muncii și țară a valorilor omenești

flacăra

ANUL XXIII—NR. 18 (986) — 27 APRILIE 1974

OCTAVIAN PALER
DRUMURI PRIN MEMORIE

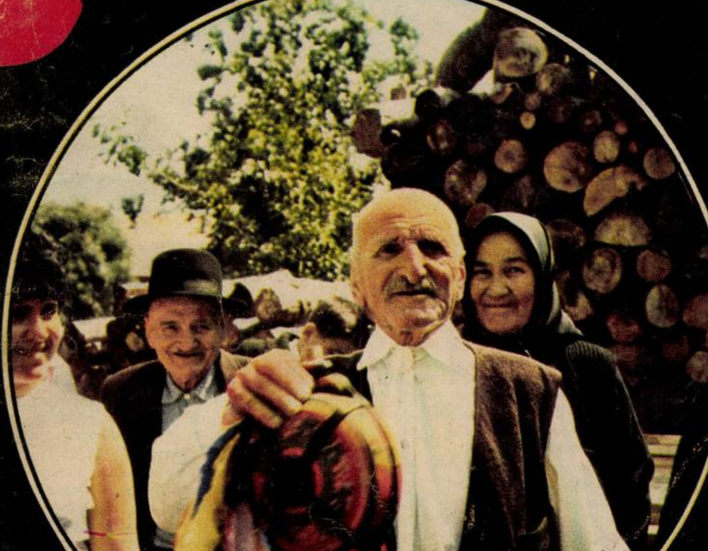

Roman serial: Niște țărani • Pot avea dreptate amîndouă părțile • Jurnal de șantier • Transeele alimentației publice • Studenții și muzica • Litoralul pe ușa de serviciu • Poster Flacăra numărul 2 • Un poet nou • Cel mai vestit orășel american • Cronica teatrală

români celebri: caius iacob
AUTORUL PRIMELOR STUDII ROMÂNEȘTI DE AERODINAMICĂ SUPERSONICĂ

FLACĂRA LA DISPOZITIA DUMNEAVOASTRĂ

Tudor I. Nicolae *din comuna Coșești, satul Leicești, județul Argeș, ne scrie din Geoagiu-Băi. E prima dată cînd mă găsesc într-o astfel de stațiune, afirmă el. Cadrul e pitoresc, condițiile de cazare și de alimentație satisfăcătoare, ca și tratamentele medicale. Se mai văd însă și lucruri mai puțin mulțumitoare la Geoagiu-Băi. Deși sînt destule coșuri pentru hîrtii, vizitatorii stațiunii aruncă ambalajele dulciurilor, țigărilor etc. la tot pasul, pe străzi, pe alei și peluze. În incinta parcului există un heleșteu, în momentul de față un fel de depozit pentru borcane goale, anvelope scoase din uz și alte diverse deșeuri. Cel mai respingător aspect îl prezintă însă grupul sanitar aflat în incinta parcului. E greu de crezut că gospodarii stațiunii nu au observat pînă acum starea în care se află.*

*

«Pentru o boală grea sînt internat în clinica O.R.L din Tîrgu Mureș – ne scrie **Boldizsar Tibor,** *membru al C.A.P. din comuna Ocland, județul Harghita. Acum cîteva zile am suferit o operație. Pentru o lungă perioadă de timp voi rămîne internat în clinică și o bună parte din capacitatea mea de muncă s-a pierdut». Avînd 6 copii, Boldizsar Tibor cere sprijin pentru angajarea soției sale, specificînd că «munca de femeie de serviciu la una din instituțiile din comună ar fi pe măsura posibilităților ei».*

Din răspunsul Consiliului popular al județului Harghita: *Pentru a veni în sprijinul familiei, s-a căutat posibilitatea încadrării soției lui Boldizsar Tibor ca îngrijitoare la una din unitățile aflate în raza comunei Ocland, dar toate posturile de îngrijitoare sînt ocupate și ca urmare cererea nu a putut fi rezolvată favorabil. S-a indicat petiționarului să-și îndrume soția și copiii mai mari să semneze un angajament la Cooperativa agricolă de producție din Ocland, ca forță de muncă în agricultură, deoarece această unitate are lipsă de forță de muncă și oferă posibilități reale de asigurare a existenței familiei.*

*

Bogatu Tasache, *domiciliat în Moldova Veche, bl. 4, sc. 4, et. III, salariat al Întreprinderii miniere Moldova Nouă, ne scrie despre grupul social al minei în care lucrează. Sînt aici trei guri de exploatare – mina centrală, Suvorov, sectorul «Florimunda» și sectorul «Vărad». Dacă la primele două grupurile sociale sînt situate la 25–30 metri distanță de gura galeriei, la Vărad, grupul social (vestiar, dușuri, birouri administrative) se află la peste 2 kilometri de mină. Punînd la socoteală cei 1 730 metri de galerie prost întreținută pînă la ieșirea din puț – pe care cărucioarele se tamponează, se dezleagă, deraiază – și întîrzierea autobuzelor I.G.O., drumul la și de la grupul social durează foarte mult. Mulți mineri renunță și merg direct acasă, îmbrăcați în hainele de lucru, plini de praf și de noroi. Dar nici acasă – arată cititorul Bogatu – mulți nu au apă caldă. S-a motivat că apa nu are destulă presiune ca să urce la etajele 3 și 4.*

*

Medicul veterinar **Cîndea Romulus,** *cu domiciliul în orașul Negrești, județul Vaslui, a fost repartizat după absolvirea facultății în circumscripția Todirești, pe raza actualului județ Vaslui. În anul 1965 a fost transferat în interesul serviciului la Negrești, județul Vaslui, ca șef al subcentrului de reproducție și selecția animalelor. Un an mai tîrziu s-a căsătorit și soția a cerut repartizarea la Negrești, tînăra familie făcîndu-și mutația definitivă aici. Din anul 1967 au un copil. La începutul anului 1970, cînd s-a trecut la o formă superioară de organizare a muncii în agricultură prin înființarea fermelor în C.A.P.-uri, postul doctorului Cîndea a fost desființat. A cerut să fie încadrat la ferma zootehnică a C.A.P.-Negrești. Dar, spre surprinderea sa, Direcția agricolă județeană nu i-a aprobat cererea. Pe postul cerut de cititorul nostru a fost încadrat un inginer agronom, iar doctorul Cîndea a fost transferat la circumscripția Vulturești, la 9 kilometri de familie. Trebuie arătat că în Negrești doctorul cîștigase stima oamenilor, comuniștii alegîndu-l secretar al unei organizații de bază și membru în Comitetul comunal al P.C.R. În 1972, circumscripția din Negrești rămînînd vacantă, doctorul Cîndea a cerut din nou transferul în acest post, care i-a fost din nou refuzat. Mai mult decît atît, nu i s-a eliberat adeverința pentru a se prezenta la concursurile pentru posturile publicate oficial. «Toate acestea – ne scrie Cîndea Romulus – m-au făcut să cred că oricît m-aș pregăti, eu nu voi avea șanse de a promova prin concurs și oricîte cereri de transfer voi face nu vor fi aprobate».*

Din răspunsul Comitetului județean Vaslui al P.C.R.: *Direcția generală pentru agricultură, industrie alimentară și ape Vaslui, analizînd situația tovarășului Cîndea Romulus, medic veterinar, l-a transferat la Complexul de vaci Negrești, unde lucrează ca medic epizootolog.*

*

Țipordei Savel, *str. Dr. Pasteur nr. 61, ap. 7, București, relatează că în 1970 s-a mutat într-una din camerele apartamentului în care locuiește o bătrînă, Ștefănescu Venera, ocupînd spațiul deținut pînă atunci de fiica ei, Răduț Elena, care și-a construit un apartament proprietate personală în str. Dr. Leonte nr. 40. Bătrînica aceasta, ne scrie Țipordei Savel, e imobilizată, încuiată în casă, fiind bolnavă mintal. De 8 ani (deci nici în timpul cînd aici a stat fiica ei) în această cameră nu s-a făcut curățenie generală. Acum camera a devenit un adevărat focar de infecții. În plus, cînd bătrîna este în criză noaptea, nu mai sînt posibilități de odihnă pentru ceilalți locatari. Atît fiica bătrînei cît și ginerele ei sînt ingineri. «Consider că nu este uman, afirmă Țipordei Savel, ca în zilele noastre o mamă, fie ea chiar și bolnavă mintal, să trăiască în mizerie, în timp ce fiica ei locuiește la confort sporit».*

*

102 salariați (cu semnături lizibile, în original), locuind în cartierul Titan, ai Institutului de cercetări și proiectări pentru echipamente termoenergetice (I.C.P.E.T.) și ai Întreprinderii de mașini grele București (I.M.G.B.) – ambele situate în Berceni – semnalează dificultățile transportului în comun cu autobuzul nr. 102. Salariații I.C.P.E.T. și I.M.G.B. pierd pe drum între o oră și jumătate și două ore, în loc de 30-35 minute cît ar fi normal, călătorind cu mașini supraaglomerate, care creează un pericol permanent de accidente. Cititorii noștri propun o seamă de măsuri pentru îmbunătățirea circulației pe această linie.

Răspunsul Întreprinderii de Transporturi București: *Aspectele semnalate de cititorii dumneavoastră în legătură cu deservirea călătorilor ce folosesc vehiculele liniei de autobuze 102 au fost analizate cu colectivul liniei și cu factorii de răspundere din autobaza respectivă. În viitor, pentru a se evita astfel de situații, s-au luat măsuri pentru intensificarea controlului, îmbunătățirea circulației și întărirea disciplinei, iar un cadru tehnic de specialitate urmărește modul de desfășurare a deservirii pe linia 102. De asemenea, la capetele de linie au fost repartizate organe de control cu mai multă experiență în muncă, pentru luarea de măsuri mai energice împotriva personalului de bord care se abate de la normele de serviciu. În prezent, se studiază înființarea unei linii de autobuze între Cartierul Titan și I.M.G.B. (Berceni) și se fac demersuri pentru obținerea acordului de a se circula prin noua arteră creată din bd. Ion Șulea la bd. Energeticienilor. De asemenea, în cursul trimestrului III 1974 se vor lua măsuri de înlocuirea actualelor vehicule de pe linia 102. Pînă atunci se acționează în continuare pentru asigurarea unor condiții de transport mai bune.*

*

«În curînd va veni vara, anotimpul celei mai intense activități sportive, timpul de care vlăstarele noastre tinere trebuie să profite ca să devină mai rezistente mîine. Dar unde să facă sport? — întreabă **Vrînceanu Dumitru,** *str. Chimiei, bl. D 4, sc. C, ap. 90, Piatra Neamț. Ce au făcut cei care răspund pentru aplicarea Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea educației fizice și a sportului? Ce se întreprinde în afară de crosuri?» Cititorul nostru propune publicarea unei hărți în care să figureze ștrandurile autorizate de Sanepid, precum și o relație statistică privind metri pătrați de luciu de apă pe cap de locuitor. Și, în primul rînd, să fie privită cu mai multă atenție și spirit de răspundere situația copiilor care ies în vară debili, sănătatea generațiilor viitoare fiind unul și același lucru cu sănătatea copiilor de azi.*

*

Mărculescu Valeria *din orașul Cîmpina, str. Sondei nr. 4, bl. 1, ap. 38, scrie prezentîndu-și situația și mărturisind o nedumerire. A fost salariată la I.C.S. Mixt Cîmpina ca muncitoare. Pe 26 ianuarie 1974 i s-a desfăcut contractul de muncă cf. articolului 30, litera a, din Codul Muncii. Și-a găsit un post la Fabrica de ciorapi-Cîmpina, dar I.C.S. Mixt nu i-a aprobat transferul, comunicîndu-i-se că nu beneficiază de acest drept. Jurisconsultul fabricii de ciorapi i-a spus că această decizie a I.C.S. Mixt este greșită. Mărculescu Valeria e purtată pe drumuri de la o întreprindere la alta și nu mai știe care din ele are dreptate în ce susține.*

Din răspunsul Comitetului orășenesc Cîmpina al P.C.R.: *Cele sesizate sînt juste. Tovarășa Mărculescu Valeria a fost angajată de întreprinderea de ciorapi Cîmpina începînd cu data de 1 martie 1974 și se bucură de toate drepturile legale prevăzute în legea nr. 1, încadrîndu-se în termenul de 90 zile drept la transfer și angajare.*

*

«Cu mulți ani în urmă, subsemnatul — ne scrie **Al. Străoneanu Balas** *din Cluj — am inițiat, sesizînd forurile în drept, renovarea posibilă a monumentului Mihai Eminescu de la Constanța. Propunerea am adresat-o unor instituții centrale, organe de presă, inclusiv Uniunii scriitorilor. Ceva mai tîrziu, într-un articol de presă («România literară» nr. 2 (14) 9.I.1969) arătam importanța și necesitatea lucrării: «...ridicat cu decenii în urmă, monumentul a fost desigur inițiativa unui cerc mai restrîns de admiratori ai poetului (...) Astăzi litoralul românesc arată cu totul altfel. Și se pare că, raportat la construcțiile ridicate în ultimii ani, proporțiile monumentului nu mai corespund. Monumentul a fost ridicat în condițiile de atunci, cu totul altele decît cele de astăzi. Soclul a fost durat din piatră poroasă care, după cum se poate constata, nu rezistă intemperiilor. Iată pentru ce soclul ar putea să fie refăcut din marmură sau granit...».*

Încă de la început, în 1964 (adresa nr. 38832) Comitetul pentru cultură și artă (pe atunci) Constanța răspunde: «Propunerea dumneavoastră privind refacerea soclului statuii M. Eminescu din Constanța a fost pusă în discuție încă de la prima sesizare. Pentru realizarea acestei lucrări în anul 1964 nu sînt fonduri planificate, aceasta urmînd a se executa din fonduri centralizate și cu avizul Comitetului de stat pentru cultură și artă». Insistînd, răspunde afirmativ și Comitetul de stat pentru cultură și artă, cu adresa nr. 19591/8.II.1966: ...«Nu am reușit să vă informăm cu noi amănunte asupra problemelor care au constituit un timp frumoasa noastră corespondență. La Ipotești se depun străduințe. La Constanța anul acesta se va placa soclul cu marmură...»

Cei în drept își vor reaminti poate de această problemă, vor reflecta asupra importanței pe care o prezintă și vor dispune.

*

În prima parte a scrisorii sale, profesorul **Căpitan Gh. I.** *din Arad, str. Renașterii nr. 73, apreciază în cuvinte calde pagina «Români celebri» (exprimîndu-și și dorința — greu de satisfăcut în momentul de față din lipsă de spațiu — ca fiecare din aceste prezentări să fie însoțită de o fotografie mare). Apoi, cititorul nostru ridică o altă problemă, din categoria celor numai în aparență mărunte. Becurile (de 60V — 30W — E.27) ale aparatelor de proiecție, ale truselor de optică geometrică, din dotarea școlilor generale și liceelor, nu pot fi înlocuite dacă se ard. Cititorul nostru afirmă că în comerț nu se găsesc. Întreprinderea «Didactica», Ministerul Energiei Electrice, Fabrica de becuri Fieni, Baza de aprovizionare a Ministerului Educației și Învățămîntului au răspuns negativ solicitării sale. Problema a fost ridicată și de alte cadre didactice, la cercul pedagogic al profesorilor de fizică din Arad.*

*

14 cetățeni de pe str. Unirii din Bocșa, județul Caraș-Severin, și-au construit case proprietate personală. În numele lor ne scrie **Toma Nicolae,** *domiciliat la nr. 31 al acestei străzi: «Din toamna anului 1971 ne-am mutat în casele noastre, spune cititorul nostru, dar nici pînă în prezent nu avem trasă pe stradă linie de curent electrică. La circa 250 de metri, casele sînt conectate la rețeaua de electrificare, cetățenii au tot ce le trebuie, televizoare și mașini de spălat, deoarece Bocșa este un oraș electrificat de aproape 15 ani».*

Din răspunsul Consiliului popular al județului Caraș-Severin: *Extinderile de rețele electrice stradale și de iluminat public, în orașe, sînt investiții care se finanțează și se execută de către Întreprinderea de Rețele Electrice — Timișoara. Aceste investiții se planifică cu 16 luni înaintea anului de investiție, în baza cererii consiliilor populare orășenești, și se protocolează de către Consiliul popular al județului Caraș-Severin, Direcția tehnică-investiții, cu I.R.E.-Timișoara. Pentru strada Unirii din Bocșa, nici în anii anteriori și nici pentru 1975 nu a fost cerută extinderea acestei rețele electrice stradale. În urma sesizării făcute și cu acceptul conducerii I.R.E.-Timișoara a fost introdusă în protocolul reactualizat această poziție de investiție, care va fi nominalizat pe anul 1975 în funcție de fondurile de investiții ce se vor aloca de către Ministerul Energiei Electrice.*

*

Întîmplarea relatată de **Mereuță Radu** *din Galați, Țiglina 3, bl. B 11, ap. 7, nu e foarte recentă. Pe 27–28 decembrie 1973 a cumpărat pentru pomul de iarnă al copilului său și pentru un nepoțel un joc «Cine știe răspunde», produs de cooperativa «Unirea» din Petroșani. Jocul e prevăzut cu un bec electric care se aprinde cînd copilul identifică exact animalele, plantele etc., reprezentate pe un mic panou, cu denumirea lor, scrisă alături. «Din nefericire, arată Mereuță Radu, cînd căutai desenul corespunzător cuvîntului «urs» găseai un tigru sau o cămilă». Pe data de 4 ianuarie cititorul nostru a împachetat cele două jocuri și le-a expediat pe adresa producătorului, însoțit de o scrisoare — nu de felicitare — către serviciul C.T.C. Întreprinderea însă n-a răspuns scrisorii sale.*

Răspunsul cooperativei «Unirea» Petroșani: *Conform chitanței nr. 804/20.III.1974, am expediat tovarășului Mereuță Radu două bucăți jocuri, care au fost verificate de organul C.T.C. Menționăm că jocurile ce au fost cumpărate de Mereuță Radu nu au fost defecte, însă tovarășul nu a folosit jocurile conform desenului de pe copertă. De asemenea, vă informăm că întîrzierea rezolvării sesizării se datorește faptului că în acea perioadă nu am avut cutii (ele fiind executate de cooperativa Cartonajul-București), iar jocurile presupuse defecte la primirea de către noi erau deteriorate ca urmare a transportului. Am comunicat de asemenea tovarășului Mereuță Radu unele precizări cu privire la funcționarea în bune condiții a jocurilor.*

*

«Am citit acum aproape un an, în ziarul «Secera și ciocanul», la rubrica «Scurt și cuprinzător», o notă în care se punea problema spațiilor verzi în orașul nostru și amenajarea lor în locuri de joacă pentru copii» — scrie **Marinescu George** *din Pitești, str. M. Kogălniceanu nr. 1. Cititorul nostru observă că lipsei locurilor de joacă pentru copii i se adaugă lipsa unor terenuri unde elevii să poată juca fotbal, volei, tenis sau ping-pong. În schimb, străzile sînt transformate, de la orele 20 la 23, în terenuri de joc cu mingea, spre nemulțumirea cetățenilor care vor să se odihnească. În centru, de dimineață și pînă noaptea tîrziu, grupuri de tineri, băieți și fete — cărora le-ar sta mai bine să-și vadă de carte — bat «strada mare» de la un cap la altul.*

O altă problemă pe care o pune cititorul nostru din Pitești este cea a consultațiilor medicale pentru elevi și studenți. De cînd s-a dat în folosință noul spital din cartierul Savana, ei nu mai au acces la consultațiile circumscripțiilor medicale, fiind repartizați la Policlinica 1 Mai, unde bonurile trebuie reținute cu 3–4 zile înainte. Ceea ce, în unele cazuri, nu e tocmai indicat.

Răspunsul Comitetului municipal Pitești al P.C.R.: *În legătură cu problemele ridicate de tovarășul George Marinescu în această scrisoare, o bună parte din ele sînt adevărate. S-au luat măsuri pentru îmbunătățirea bazei materiale sportive, pentru renovarea dispensarelor școlare etc. Tovarășul George Marinescu este cunoscut ca un cetățean activ, el a ridicat aceste probleme și la «Tribuna cetățeanului», instituită trimestrial la Pitești, urmînd ca în măsura posibilităților, problemele sesizate să fie ameliorate.*

*

Preluăm, în rîndurile de mai jos, pasaje din scrisoarea cititoarei noastre **Boga Iolan,** *în vîrstă de 75 de ani, cu domiciliul în Brașov, strada Republicii nr. 36, ap. 7. «Sînt bătrînă și infirmă de picioare. Am un singur fiu, rămas orfan de tată de mic, pe care l-am crescut cu mare greutate, cosînd cu acul. Fiul meu s-a însurat la vremea cuvenită și și-a întemeiat o familie. În anul 1965 s-a mutat la mine cu soția. Aveam o cameră și bucătărie, iar ei prin schimb au obținut o cameră. Ne-am apucat de renovări, dar din păcate aceste renovări au durat prea mult, iar nora mea n-a mai putut suporta deranjul și a plecat, în 1968, la mama ei. Fiul meu, pe atunci funcționar, a intrat în relații de concubinaj cu o colegă, divorțată, cu doi copii peste 14 ani. A adus-o în casă cu cei doi fii ai ei, neglijînd-o și uitînd-o pe soția lui legitimă. După trei luni în care a făcut tot felul de promisiuni, această femeie a început să ordone cine și cînd poate intra în casă, să dea adevărate spectacole, cu scandaluri cum n-au văzut vecinii mei de 30 de ani. Fiul meu i-a propus să plece, ca să se poată reintoarce soția lui. I-a propus și niște locuințe, dar ea nici n-a vrut să le vadă. Fiul meu a fost nevoit să o cheme in fața instanței, dar a ieșit un adevărat dezastru deoarece ea a ridicat niște pretenții ireale, afirmînd că a renovat casa și a costat-o 10 000 lei, cînd în realitate renovarea s-a terminat în 1969, iar ea a venit în noi în 1971. Procesul a durat 1 an și 4 luni, fără să reușim să o scoatem din casă. Eu și fiul meu trăim o viață de calvar, zilnic mă insultă și mă amenință cu bătaia. Știe că sînt în vîrstă și sufăr de hipertensiune, dar îmi face tot felul de șicane și mă sperie. Dacă am să mor, nimeni nu o va acuza că m-a ucis ea».*

*

Muscalu Petre, *str. Poiana nr. 68, Comarnic, se referă la poluarea orașului cu praf de ciment. «Fabrica ne-a amăgit cu promisiuni, ultima fiind că se va termina cu poluarea la 1 ianuarie 1974» — scrie cititorul nostru. Legea privind protecția mediului înconjurător nu este respectată, praful distruge tot — continuă el — pomi fructiferi, grădinile noastre, locuințele și interiorul lor. Fenomenul a luat amploare. Oare copiii noștri n-au dreptul să respire aer curat?, întreabă Muscalu Petre.*

Din răspunsul Consiliului popular al județului Prahova, Direcția sanitară: *Orașul Comarnic și împrejurimile continuă să fie poluate cu micropulberile emanate de Fabrica de ciment Comarnic, cu toate că s-au luat de către conducerea întreprinderii o serie de măsuri de absorbție a acestui praf. În preocuparea colectivului de conducere se manifestă grija de a se găsi o soluție care să ducă la scăderea poluării atmosferei, dar metodele aplicate nu au dat încă rezultatele scontate.*

*

Ca urmare a publicării în paginile revistei noastre a serialului «Viața romanțată a unui inginer cu cinc brevete de invenții», **Institutul politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din București** *a trimis un răspuns în care sînt contestate afirmațiile făcute în articolele care au alcătuit serialul. Reproducem mai jos partea finală a acestui răspuns:*

«În legătură cu afirmația făcută în serialul din revista «Flacăra», potrivit căreia ing. Ion Crișan ar fi gîndit, efectuat și redactat lucrarea de dizertație a tovarășului Oprea (este vorba de profesor doctor docent Florea Oprea, decanul facultății de metalurgie n.n.), menționăm că această pretenție a m[illegible] ridicată cu mulți ani în urmă de Ion Crișan și [illegible], în urma unei analize făcute la Centrul universitar de partid, s-a ajuns la concluzia că pretenția este nefondată.

Impresia noastră este că serialul din revista «Flacăra» a fost redactat pe baza unor informații unilaterale date de inginerul Ion Crișan, trăgîndu-se unele concluzii pripite cu privire la conducerea institutului și la organizația sa de partid. Părerea noastră este că în asemenea situații ar fi fost bine să fie ascultate ambele părți. Felul acesta de a proceda se impune mai ales cînd una din părți este o instituție de învățămînt superior cu frumoase tradiții și — credem noi — și cu unele contribuții importante la pregătirea cadrelor de specialiști necesari economiei noastre naționale».

Rector
Academician Radu Voinea

*

Popescu D. Nița *din comuna Tufești, satul Ibănești, județul Brăila, a absolvit clasa a IX-a, dar nu și-a putut continua studiile în comună, aici neexistînd încă liceu. «Sînt oameni la noi în comună care nu au nici opt clase terminate, afirmă Popescu D. Nița, și au serviciu», arătînd că ar vrea să aibă un serviciu în comună sau chiar în altă parte, să învețe o meserie.*

Din răspunsul Consiliului popular al [illegible]țului Brăila. *La scrisoarea numitei Popescu [illegible] prin care a solicitat sprijin ca să urmeze o școală de calificare, informăm că Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Brăila, Oficiul forțelor de muncă, i-a recomandat următoarele școli: Cooperativa «Arta populară» Brăila, țesătoare; Filatura românească de bumbac București, filatoare; I.T. București, taxator, șofer pe taximetre și camioane. În caz că petiționara se va hotărî să se califice într-una din meseriile sus-menționate, D.P.M.O.S. o va repartiza pentru calificare.*

*

Profesorul pensionar **Bălășescu N.** *din Bucureșt strada Aprodul Purice numărul 1, ne trimite cîtev rînduri închinate foloaselor plantării și îngrijir pomilor. «Pomii sînt ființe — spune dînsul — care a viață, se hrănesc din pămînt și din aer, consumîn bioxidul de carbon și degajînd oxigen, indispensab vieții. Dacă sînt roditori, fructele lor sînt gustoase recomandate de medici pentru păstrarea sănătății prelungirea vieții. Dacă sînt neroditori, ne dărui verdeața, umbra și lemnul lor. Florile lor îmbălsămeaz aerul, ne fac viața mai frumoasă. Roditori sau neroditori, pomii cresc oriunde îi plantăm și îi îngrijim, î curți, pe ulițe sau străzi, în grădini. Plantațiile su formă de perdele opresc furia apelor și a vîntului, ia prezența pădurilor influențează favorabil clima. S-a făcut plantații pînă și în pustiul Saharei. Aș insista — scrie N. Bălășescu — mai ales pe lîngă tineret, s planteze cît mai mulți pomi, dar să-i și ude și îngr jească, să nu le rupă ramurile, să nu le cresteze scoarța Iar la începutul primăverii, aș propune să se fixeze o z închinată «Serbării pomului» — atît la orașe cît m ales la sate».*

Precizăm că în articolul «Lasă, ai tu o coastă rupt dar ești sănătos», apărut în nr. 12 al revistei di 16 martie 1974, s-a făcut o confuzie. În paragraful î care a fost vizat directorul stațiunii experimental legumicole Buzău, de fapt nu este vorba de directoru Drăguț Gheorghe, ci de inginerul Maxim Nicolae, ș de șantier la Întreprinderea județeană de construcți montaj.

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți

RUNDA A DOUA A UNUI FRUCTUOS DIALOG ROMÂNO-COSTARICAN

NICOLAE CEAUȘESCU - JOSÉ FIGUERES FERRER

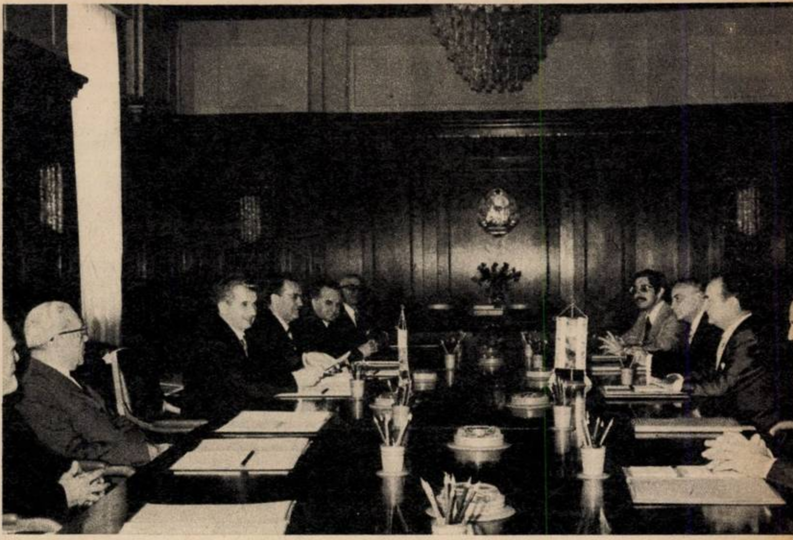

Președintele Republicii Costa Rica, José Figueres Ferrer, a întreprins în cursul acestei săptămîni o vizită oficială de prietenie în țara noastră, la invitația președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.

Înscriindu-se în cadrul bunelor relații de prietenie și colaborare statornicite între România și Costa Rica, pe linia unui fructuos dialog a cărui importantă primă rundă a avut loc în septembrie 1973, cu ocazia vizitei efectuate în Costa Rica de președintele Nicolae Ceaușescu, vizita președintelui José Figueres Ferrer a prilejuit o rundă a doua acestui dialog care a dat un nou impuls colaborării dintre cele două țări, în interesul reciproc, contribuind la cauza înțelegerii internaționale.

Iată, condensată, o expresie semnificativă a dialogului dintre cei doi conducători de state:

«Veți avea posibilitatea, în această scurtă vizită pe care o faceți în România, să cunoașteți unele realizări ale poporului român pe calea făuririi societății noi. Veți înțelege mai bine de ce poporul român este ferm hotărît să facă totul pentru a-și apăra independența și suveranitatea națională, pentru a-și făuri viața sa liberă, așa cum o dorește. El face aceasta pentru că a cunoscut timp de sute de ani dominația străină și știe din propria sa experiență, din suferințele pe care a trebuit să le îndure, dar și din luptele pe care le-a dus împotriva asupririi străine și asupririi de clasă, că pentru a-și putea făuri o viață liberă trebuie să fie el însuși stăpîn pe destinele sale.»

NICOLAE CEAUȘESCU

«Am dorit însă să folosesc această perioadă a mandatului meu pentru a exprima guvernului și poporului român sentimentele noastre, pentru a vorbi despre faptul că un conducător ilustru al lumii contemporane socialiste, președintele Ceaușescu, a făcut călătoria în țări din America Latină, ducînd, prin fapte și prin cuvinte, misiunea de apropiere de la ființă umană la ființă umană, de la un popor la un alt popor.

...Acelor persoane care m-au întrebat de ce venim în România le-am răspuns: Mergem în România care a inițiat o nouă societate și care a cunoscut o mare renaștere să ne adăpăm din izvoarele inspirației sale, să ne educăm, să învățăm.»

JOSÉ FIGUERES FERRER

românia–țara muncii, țara dreptului muncii și țară a valorilor omenești

și iarna, și vara și duminica

Cînd i-am spus tovarășei Petruța Constantinescu, președinta cooperativei agricole de producție «Zorile» din Fierbinți, în inima Bărăganului, că n-am venit s-o întreb cum stă cu grîul și porumbul, cu sfecla și floarea-soarelui, cu orezul, orzul și tutunul, cu legumele și furajele, cu tineretul taurin și loturile semincere, cu plantele medicale, muștarul, coriandrul și degețelul, cu livada de pomi și via, cu porcii, vacile și tineretul bovin aflat la îngrășat, cu păsările, oile, puii de carne — că toate se fac la «Zorile»! — m-a privit mirată și m-a întrebat:

— Atunci... de ce?

S-a uitat la mine și mai mirată cînd i-am replicat:

— Așa, ca să vă întreb ce gîndiți despre muncă?

Dar mirarea a trecut repede și a cedat locul unei expansivități neașteptate, unui adevărat monolog despre muncă și rosturile ei, cu atît mai prețios cu cît era rostit de o femeie simplă din inima Bărăganului, cu sufletul generos și mîinile bătătorite.

S-o lăsăm, așadar, pe Petruța Constantinescu să-și depene monologul, poate cam dezlînat, dar oglindind o experiență de o viață. Monologul a început în biroul sărăcăcios al președintei — de ce sărăcăcios, vă veți lămuri mai tîrziu — a continuat pe cîmp, apoi în șaretă, pe străzile Fierbinților, sub o ploaie torențială și, în fine, acasă la președintă; el a dăinuit ca un ecou, în mine, mult după ce am părăsit Fierbinții. Mă tot urmăreau cuvintele ei: «pe mine munca m-a crescut». Pe ea și pe ceilalți oameni harnici ai Fierbinților, «că așa ni se spune de cînd mă știu: oamenii harnici ai Fierbinților din Bărăgan, că doar ne aflăm în mijlocul Bărăganului...»

— De cînd mă știu, Fierbinții au fost renumiți ca sat de oameni harnici. La noi, omul cultivă și ultimul petec de pămînt. Uitați-vă: pînă și în curtea gospodarului a intrat plugul. Și cînd s-au copt roșiile, îi vezi ducîndu-le la punctul de colectare cu căruța, cu cărucioarele, cu bicicleta, pe niște suporturi speciale: omul merge alături, roșiile pe bicicletă. Dar roșiile, legumele nu sînt totul; avem o producție diversificată, ne dezvoltăm tot mai mult. Și se întîmplă un fenomen interesant: navetiștii care se duceau să lucreze la București încep să se întoarcă la C.A.P. Ei își spun: «De ce să nu stau acasă și să mănînc ciorbă caldă? De ce să mă scol la trei dimineața și să n-am perna mea sub cap? La gospodărie, iei cîte 20 de saci de porumb, coceni pentru vacă, s-a dat și lucernă în acord global, zahăr pentru sfeclă...» Oamenii își fac socoteala și o parte, cel puțin, ne roagă să-i primim înapoi.

Să revin la mine. Munca la cooperativă este viața mea. Vă rog să mă credeți, mă feresc de vorbe mari. Nu-mi plac discursurile, la ședințe fac propuneri concrete, nu mă îmbăt cu vorbe. Există un limbaj al muncii care e universal. Eu nu știu franțuzește, nu știu englezește, n-am decît șapte clase, dar munca îmi înlesnește să leg prietenii, să înțeleg pe truditorii de pe alte meleaguri. La noi la Fierbinți s-a abătut și o delegație de femei din Congo. Noi tocmai atunci aveam un lot experimental cu sămînță de roșii Bizon-10, pe care le fecundam cu eprubeta. Congolezele s-au arătat foarte interesate și apoi s-au pus pe vorbă despre ale lor. Și din Tunisia a venit o delegație de femei, care ne-au povestit despre agricultura din țara lor. Odată ne-a vizitat ministrul de interne al Tanzaniei și a cerut să-i dăm și lui ceva de muncă, așa, ca să ne amintim de el. Ne-am aflat în încurcătură, apoi am găsit soluția: să planteze un măr. Pomul l-am îngrijit, a crescut frumos. Vedeți, așa ne înțelegem cu străinii: munca ne unește.

Acum, la C.A.P. lucrurile merg bine. N-a fost totdeauna așa, la început am tras tare, dar greul a trecut. Dorința mea cea mai vie e ca oamenii să fie mulțumiți. Nici noaptea nu dorm, ca să aranjez lucrurile cum e mai bine. Acum C.A.P.-ul a scăpat de datoriile contractate pentru investiții și trăim pe picioarele noastre. Am dat oamenilor ce le-am promis și aceasta mă face fericită. În 1974 am reușit ca absolut întreaga suprafață, toate cele 3 865 hectare ale noastre, să fie date agriculturii. Dacă vremea se va menține favorabilă — și pînă acum a plouat destul — avem speranțe mari.

Mie mi s-a încredințat muncă de conducere, dar prin aceasta nu înțeleg că trebuie să zac în birou. Dealtfel, fiindcă veni vorba de birou: ați văzut ce sărăcăcios e. Avem 29 milioane lei producție globală, dar pentru sediu nu mă îndur să cumpăr nimic. Totul să meargă la oameni, nu în covoare persane și în fotolii plușate, așa gîndesc eu. Și apoi, la birou nici nu e bine să stai prea mult. Doar noaptea vin la sediu, cînd iscălesc actele. Dimineața la patru mă scol, la cinci mă duc la sectorul zootehnic, apoi la S.M.A. ca să le dau planul, la șase mă înființez la sediu: de mine dau contabilul, inginerul, cooperatorii cînd vin acolo dimineața. Apoi plec iarăși pe teren, din fermă în fermă.

La treierat mă urc pe «Glorie»... Vreau să spun, mă urc pe combina «Gloria»; las să se umple buncherul bine, cu 2 000 kg, așa cum scrie la carte, și-i dau drumul. La combina C_1 *leg și încarc sacii, la fel ca bărbații.* Ridic vagoane întregi! Dacă oamenii văd că și președinta pune mîna, parcă altfel muncesc. La sfeclă, încarc de asemeni. La sapă, pun și eu mîna, arăt cîtă densitate să lase. În campanie, număr tractoarele. Zici că sînt 20 pe cîmp? Atunci să văd 20!

Astă-vară venise cineva de la minister în control. L-am luat și pe el pe cîmp, căci nu ieșea socoteala tractoarelor. Am făcut scandal și m-am certat cu directorul S.M.A., că așa sînt eu: rea de gură și mă aprind repede, de zici că-s cuptor de pîine. Dar știți de ce? Fiindcă eu cred că munca de răspundere înseamnă răspundere, altfel nu se poate.

Pe leneși nu-i iert. «Măi, frățioare, dacă n-ai muncit, dacă nu ți-ai făcut normele stabilite la adunarea generală pentru acordul global, pe care și tu le-ai votat, atunci nici n-o să ai». Așa e drept.

Eu în ultimii 14 ani n-am lipsit o zi de la muncă. Adică, să nu mint: am fost 18 zile la Herculane pentru tratament, dar și atunci stăteam ca pe ghimpi și dădeam mereu telefon la Fierbinți. Boala nu mi-a trecut, am o spondiloză care mă supără. Dimineața la dispensar îmi face injecții cu novocaină în șira spinării, apoi mă duc la arie; acolo iau buline și mai înșel durerea. Adevărat, am obosit și eu un pic, simt că nu mai am 20 de ani, dar dacă toată viața am muncit, n-o să mă las acum, la 44 de ani, cînd mai sînt atîtea de făcut!

Și să nu credeți că iarna e mai ușor decît vara. Trebuie să te îngrijești de transportul bălegarului, de împărțitul suprafețelor de angajamentele în acord global, de alcătuirea planului, de aprovizionarea cu piese, cu furaje, cu îngrășăminte și cîte și mai cîte. Și dacă nu plec eu după ele, cine? Primul în funcție, primul la lucru, așa înțeleg eu, și iarna, și vara și duminica, la fel ca în restul săptămînii. În agricultură nu există duminici. Dacă nu controlezi zi de zi ți-ai dat foc la valiză. Ceea ce contează este permanența, să te afli mereu în mijlocul oamenilor, să-i dădăcești, dacă trebuie. Pe chiulangii nu-i iert, stau pe capul lor. «Nu mai ține, frățioare. Să ne înhămăm la treabă!».

Au fost nopți cînd nu dormem nici un pic. Nu zic că-i bine, dar s-a întîmplat, fiindcă eu nu sînt numai președintă, ci și femeie, soție, mamă, bunică. Și munca mea de gospodină, cine mi-o face? De cîte ori nu frămîntam aluatul noaptea tîrziu și nu dereticam pînă m-apucau zorile, dacă altfel nu se putea! Noroc de bărbatul meu, că e om înțelegător. Și el trage, alături *de mine. În C.A.P. el e omul care* aduce ploaia, omul cu irigațiile, dar acasă munca e pe din două: cine sosește primul, acela face treaba în gospodărie.

Așa ne împărțim noi trebile acasă. Cînd eu, cînd el, la cratiță, altfel n-am scoate-o la capăt. Am sărbătorit nunta de argint, avem și un nepot. Unicul nostru băiat e student la medicină veterinară la Iași, și nora, e tare harnică și săritoare... E agentă veterinară, are grijă de casă, de copil, de toate. Așa e la noi, toată lumea muncește. Pînă și tata, deși acum e bătrîn. Cu el a fost o istorie: i-am propus să ia post de paznic — că de, avea drept la muncă mai ușoară după o viață de trudă — dar a refuzat: «Nu, draga mea, eu mă duc la muncă. Să nu zică oamenii că președinta și-a aranjat neamurile. Și apoi, nu-s făcut să fiu paznic!» Și așa, tata e și azi muncitor la ferma de legume, sectorul I din Grecii de Jos. Așa că, vedeți dumneavoastră, toți muncim — dar ne și veselim. Trăim bine, avem de toate, casă nouă, mașină de spălat, televizor. Cu mîinile noastre le-am făcut.

Dacă m-ar povățui cineva să mă astîmpăr, s-o las mai încet cu munca, n-aș putea. E ca și cum mi-ar spune să nu respir. Știu că nu mai sînt așa de tînără, dar nu mă las. Și apoi port o răspundere față de oamenii care m-au ales președintă. Trebuie să dau exemplu, să fac dreptate.

Acu' să mă iertați, nu mai pot sta de vorbă. Mi-au fugit bobocii din curte și cu apele astea, îi găsesc palancă, dacă nu alerg după ei. O să înghețe mititeii și ce rău mi-ar părea! Treizeci de boboci, o mîndrețe...

Și din cauza bobocilor monologul s-a întrerupt. Petruța Constantinescu, președinta cooperativei agricole de producție «Zorile», membră în comitetul județean P.C.R. Ilfov, membră în *biroul județean al Frontului Unității Socialiste*, membră în biroul Uniunii județene a cooperativelor agricole de producție, membră a Uniunii naționale a cooperativelor agricole de producție, deputată în Marea Adunare Națională, s-a repezit după bobocii fugari și a lăsat neîncheiat monologul, deși, sînt convins că mai avea multe de spus despre rosturile muncii, *despre oamenii harnici ai Fierbinților din inima* Bărăganului.

LIONEL NIȚESCU ■

o pasiune care ține cît viața

Roman Laza împlinește în august 48 de ani și este originar din Pecica, de lîngă Arad, dar despre Aradul adolescenței nu-și aduce aminte prea multe. Era un oraș curat, rememorează, oamenii erau veseli și am văzut cîteva meciuri mari de fotbal, pe vremea lui Petchovski, Băcuț cel mare și Reinhardt.

Raportată la locul în care ne aflăm, în Aeroportul Otopeni, în sala radarului de supraveghere, discuția aceasta pare nițel nelalocul ei, dar nu este, Roman Laza, controlor de zbor, și-a terminat ziua de muncă și acceptă să se destăinuie pentru noi, deși — hai s-o recunosc de la bun început — nu prea înțelege bine ce rost are o asemenea lungă destăinuire.

Îl întreb de cînd datează întîlnirea sa cu aviația, primește întrebarea cu chipul zîmbitor, apoi se întunecă, nu pricep imediat despre ce este vorba în această schimbare, dar Roman Laza mă lămurește, cu vorba domoală, de bănățean, care lungește sfîrșitul de cuvînt și zice futbal în loc de fotbal: în '44, am luat contact cu planorismul, apoi am făcut școala militară și am devenit zburător. Zice zburător și se întunecă, abia acum detectez tristețea de adineaori, repetă, am fost zburător, și vorba asta îmi place, amintindu-mi de un circ din copilărie, pe nume Bernea, ai cărui acrobați la trapez erau trecuți pe afiș — în orașul copilăriei mele — cu numele de zburători. Continuă: aviația cochetează cu mulți, dar le dă satisfacții la puțini. Sigur că am nostalgia zborului, pînă în '60 am tot zburat, acum nu mai zbor, dar de cîte ori am ocazia, amintesc că am fost aviator adevărat. Și-apoi, toți zburătorii care nu mai urcă în carlingă au regretul în inimă și în sînge.

Fac eforturi să schimb discuția. În cele din urmă reușesc, nu, să nu înțeleg greșit, nostalgia este una, iar satisfacția muncii este alta. Din 1961, de cînd lucrează în controlul traficului aerian, ca navigator principal de dirijare, Roman Laza a găsit timp să-și iubească meseria și s-o prețuiască așa cum se cuvine. De fapt, în ce constă meseria aceasta?, îl întreb. Scoate niște caiete, cîteva hărți, rigle, se înarmează asemenea unui arhitect și începe să-mi explice: aici se află *regiunea terminală de control București* și aici avem — adică au, înțelegeți — responsabilitatea asigurării securității și ritmicității zborurilor.

Asta e foarte greu?, mă interesez.

Nu-mi dă nici un răspuns. Nici albă, nici neagră. Îmi spune însă că are de supravegheat peste 200 de mișcări în 24 de ore, că marea greutate constă în faptul că în zona noastră — adică a lor, înțelegeți — toate avioanele urcă sau coboară și că o singură manevră întîrziată schimbă întreg ansamblul de decizii valabil și pentru ceilalți. Îmi explică, școlărește, că există două feluri de radar, unul de supraveghere și altul de aterizare, că între două avioane aflate la aceeași înălțime, distanța minimă trebuie să fie de zece kilometri, că meseria asta care este foarte frumoasă și foarte interesantă solicită extraordinar. Noi luăm hotărîrile în fracțiuni de secundă, completează, de aceea gradul de responsabilitate este extraordinar. De pe pămînt, răspundem și de piloți și de pasageri și se întîmplă să avem uneori de dirijat șase avioane în același timp. Socotiți că șase avioane, Il-uri să zicem, înseamnă șase sute de vieți omenești... Nu e chiar ușor să răspunzi de vieți omenești. Uneori, hotărîm și pentru piloți, le dictăm manevrele pe care trebuie să le execute și le aprobăm — sau nu — pe cele solicitate din carlingă.

Vorbește simplu, dar grav, cu vorba apăsată, plină de încordare, grea. Încerc o diversiune și îl întreb dacă nu cumva controlorii de zbor sînt șefii piloților. Desigur, glumesc, dar Roman Laza ia cuvintele acestea foarte în serios și se miră de ele. Nici vorbă de așa ceva. Nu le sîntem șefi, le sîntem prieteni. Adesea piloții ajung l aterizare după șase ore de zbor, sînt obosiț și nu au chef de nimic, fiind doar foarte concentrați, *reacționînd aproape ca niște mașini* l comenzile venite din turn. Asta este aviația, nu ai timp să stai pe gînduri. Ei sînt, zic, foarte plictisiți, morți de oboseală adesea, și atunci tu, controlor de zbor, ai datoria să-l simți pe omu de la manșă, să-l ajuți să pună avionul bine p pămînt. Pe unii îi cunoaștem după cum deschi gura. Ne știm de ani de zile, așa că nu ne e foarte greu să *intuim* cînd *nu sînt în formă*, cînd timpul nefavorabil sau oboseala îi fac ma necomunicativi, mai ironici. Abia atunci intervine tactul celor ce dirijează traficul. Le vorbim ca la «noapte bună, copii», calm, părintește chiar, oamenii înțeleg despre ce este vorba ș odată ajunși în aeroport ne dau telefon să n mulțumească.

Tovarășe Laza, zic, care este partea cea ma dificilă din această meserie?

Uzura. Ore în șir trebuie să stai foarte atent într-o încordare uneori supraomenească. Acest este eroismul muncii noastre, un eroism anonim, dacă vreți. Mintea trebuie să ne meargă ca un lagăr cu aer, să ne meargă fără frecări. Totul trebuie prevăzut cu o fracțiune de se[illegible]dă mai devreme, căci fiecare schimbare pe [illegible] generează la rîndul ei alte schimbări. E ca u fel de șah uriaș jucat cu cîteva avioane.

Uneori vă e greu?

La început mi-a fost, acum m-am obișnuit deși în meseria aceasta vîrsta are un rol foart important, ca peste tot în aviație. Într-un fel t poți concentra la treizeci de ani și într-altul l cincizeci. Totul seamănă cu o cursă lungă, c cît ajungi mai aproape de capăt, cu atît te simț mai obosit. Ăsta este și cazul meu, am depăși treizeci și trei de mii de dirijări, uneori obosesc, dar îmi revin imediat, pentru că răspunderea este extraordinară și pentru că este d datoria mea să-mi fac datoria.

După douăsprezece ore de lucru încordat Roman Laza, care este căsătorit din 1951 ș membru de partid din 1967, are douăzeci ș patru de ore libere. L-am întrebat ce vrea s facă cu ele. Afară e frumos, l-am auzit, am să-m scot fetele la plimbare, la șosea. Una este studentă la Automatică, a doua e încă elevă, l Liceul «Caragiale», mi-au spus că în după-amiaz *asta vom ieși să ne plimbăm împreună.* Poat o să avem timp să traversăm Herăstrăul cu vaporașul.

Și mîine, tovarășe Laza?

Din nou în turn. E bine că am douăzeci ș patru de ore libere, dar mă cam plictisesc După vreo optsprezece, simt nevoia să mă du la aeroport. Mă cheamă munca, mă cheam *meseria. Aviația asta, din aer sau de pe pămînt* e boală grea și lungă. Ține cît viața.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

și nu-mi pare rău după nimic

Începutul n-a fost ușor, îmi spune. Pînă pe l zece ani nu-și aduce aminte să se fi încălțat vreodată. Alerga peste cîmp, sărea peste garduri, se tăia pe fundul gîrlei, plîngea nițel și apoi punea o mînă de țărînă peste rană. N-a împlinit decît cinci clase elementare. Mari și late, face haz de necaz. I-ar fi plăcut să urmeze mai departe, dar n-a fost chip. Vine dintr-o familie de țărani săraci, lipiți pămîntului, cu opt guri la masă ș cu un petec de pămînt care nu scotea nimic. Își aduce aminte că nici n-avea nevoie de cretă la școală. Era suficient, zice, să bag un deget în lut și să iau o bucățică, era gata creta cu care să scriem pe tăbliță. Dealtfel, pe atunci nu-prea ziceam cretă. Îi ziceam tibișir.

Mă aflu în casa maistrului Lițan, pe strada Davidești, la numărul 38 undeva la capul dinspr Rahova al orașului. Casă bătrînească, așezată cu o curte mică și verandă, cu un gard proaspă vopsit. Nora lui Radu Lițan trebăluiește pri sufragerie, nepotul se încurcă printre picioarel bunicului, maistrul îl mîngîie pe părul îngeresc soarbe din cafea și-și aduce aminte. Cu greutat își aduce aminte, cu greutate și parcă nu c plăcere, vremuri trecute, zice, vremuri proaste mai bine să le lăsăm în plata domnului. Dar n le lasă și reia: nu mi-a plăcut tîmplăria și am schimbat-o. Eu eram învățat de mic copil s muncesc, să trag din greu, că așa ne deprinses bietul tata. Mă, striga la noi, să munciți pînă v-oți speti, că *munca* dă mulțumire omului și bucate. Noi am muncit de mici. Dar tîmplăria era prea ușoară pentru corpul meu, zău așa, ca o floare la ureche, că am un metru și optzeci și peste nouăzeci de kilograme. Era prea ușoară, că *rupeam rindeaua cînd mă opinteam, și nici* prea bănoasă nu era. Atunci m-am luat de mecanică și am intrat la patron. La Voinea. N-am stat prea mult că m-am dus la Malaxa, adică matale ești tînăr și nu prea știi cum era cu *numele astea. «Republica»* de astăzi este Malaxa de ieri. Eu trebăluiesc prin uzină din 1938, din 1 iulie, am văzuit uzina asta a mea și la bine și la rău, cînd lovită de război, cînd înfrumusețată de munca patriotică, mă rog, o cunosc așa de bine, încît aș fi gata să fac o prinsoare că mă pot plimba prin ea, noaptea, legat la ochi, fără să dărîm măcar un scaun.

Tace o clipă, apoi îmi arată lentila din stînga a ochelarilor pe care-i poartă. Vezi matale, explică, eu nu stau bine cu un ochi. Pur și simplu nu-mi funcționează. E orb. Eram la Voinea cînd mi-a sărit un șpan, că pe vremea aceea nu exista protecția muncii ca astăzi. Nu auzisem de așa ceva. Trebuia să te ferești de unul singur și dacă, doamne ferește, cădea beleaua pe capul tău, trebuia să le tragi tot singur, ca un cîine. Mult nu-mi pare rău că am pierdut ochiul, n-o să mă crezi, dar nu-mi pare prea rău, eu m-am descurcat la viață și cu o singură vedere, doar că nu pot să conduc mașina regret. Avem o Skodiță, eu și cu fi-miu, am luat-o în '67 dar de urcat la volan se urcă numai el, eu am vederea împăienjenită.

Il întreb cum e cu inovațiile, cum se face că un om cu numai cinci clase elementare și cu un singur ochi, un om plecat de la țară, dintr-o familie nevolnică, a ajuns să realizeze peste o sută de inovații, îl întreb asta, și Radu Lițan clatină ușor capul, a mustrare poate, sau a mirare, cine știe, de vreme ce-l aud zicînd doar atît: ei asta-i, cum să nu se poată! E simplu, continuă, și zîmbește domol. Mie mi-a plăcut întotdeauna tehnica și am simțit mereu că am «con[illegible]ii» *în capul meu. Nu-mi tihnea mie cum* [illegible]ea o mașină, o ascultam, mă dădeam pe lîngă ea cu binișorul căci, înțelegi matale, o mașină e uneori ca un om. Trebuie să știi s-o iei. Apoi o desfăceam, o gîndeam cu mintea mea și schimbam pe ici pe colo, adaptam cum se spune. Să nu crezi că e cine știe ce scofală să adaptezi niște mandrine cu aer pneumatic sau chiar să concepi în întregime o mașină, cum fac eu acum cu una de injectat manșoane. Nu, totul te învață munca. Eu așa am fost și așa o să mor, mi-a plăcut să muncesc, n-am putut să stau o clipă locului, ba cu munca la filetaj, ba cu munca obștească, ba acasă, pe bătătură, că peste tot am avut cîte ceva de lucru și nu prea am prididit. Pentru cît vreau eu să muncesc și pentru cît mă lasă puterea, cred că nici nu-mi ajunge o viață de om. Acuma, cu munca de partid și de sindicat m-au lăsat mai liber, că am fost suferind cu varicele. Dar înainte am activat și ca secretar de partid pe secție și ca responsabil de sindicat. Oamenii s-au înțeles bine cu mine, că am știut întotdeauna să prețuiesc munca altora, strădania lor, și-apoi mie îmi vine să cred că nimic nu-i unește mai tare pe oameni decît respectul față de muncă, dorința [illegible] a face ceva care să rămînă.

De dincolo de geam se aude un ciocănit. Apoi zgomotul unui fierăstrău. Maistrul tresare, zîmbește, explică: fi-miu, zice, nu poate să stea o clipă locului. E calificat ca meseriaș și are niște mîini de aur. Ce visez noaptea facem împreună a doua zi. Uite, nu demult ne-am cumpărat un cazan pentru baie, unul d-ăla de se potrivește la butelie. L-am dichisit noi, l-am montat și acum merge ca pe roate, facem baie mai ceva decît la baia comunală. Mă înțeleg bine cu fi-miu și cu ai lui, noră-mea e femeie de treabă, bănățeancă, ne avem foarte bine și trăim *toți cinci, cu nevastă-mea și nepotu-miu, în* omenie, că doar oameni sîntem.

Aduc vorba despre uzină. Ehe, continuă, s-a schimbat uzina, munca e tot mai pretențioasă și mașinile tot mai moderne. Matale te descurci?, *îl întreb. D-apăi cum, ba bine că nu. Vin* specialiștii cu mașinile noi și eu sînt numai ochi și urechi, îmi iau notițe și după ce nu mai rămîne nimeni pe lîngă mașinărie o studiez, caut s-o înțeleg. Unii mai rîd că iau notițe, doar că a doua zi vin la mine să mă întrebe ce e de făcut cu dispozitivul cutare. Pe unii, pe cei mai destoinici, fabrica îi trimite la specializare și mie îmi place chestiunea asta. Eu țin să meargă oamenii la școli și pe urmă să se întoarcă mai deștepți, dar să se întoarcă la muncă și nu la hîrțoage.

Dumneata nu te-ai gîndit niciodată să ceri să pleci la specializare?, îl iscodesc.

Niciodată, zice. De mine e nevoie musai în uzină, uneori îmi trimit și mașina să mă ia de-acasă, mai lucrez și cîte o jumătate de normă în plus, așa că n-am eu timp de plecat. În plus, mi-mi place să mă țin pe lîngă casă și nici nu sînt invidios. Am crescut în uzină o grămadă de lucrători, unii au ajuns maiștri sau ingineri, uneori i-am mai atins cu cîte o palmă, recunosc dar i-am împins pe toți să învețe, să se facă oameni cu știință de carte și cu omenie. Uite, actualul secretar de partid al uzinei. Bădilă, Viorel Bădilă, a fost lucrător la mine, îl cunosc din '48 și l-am ajutat. Cînd îl văd om la casa lui *și cu multă minte în cap, parcă simt* că am făcut ceva, că n-am trăit degeaba, ca un egoist. Așa am fost întotdeauna, «intenționat» să văd oamenii ridicați, să facă și alții ce fac eu, ba mai mult, ca să-mi ia și mie din cap anumite probleme care mă frămîntă. *Gheorghe Ciubuc și Virgil Cociorhan*, maiștri și ei, au lucrat la mine în secție și-acum mă salută cu respect. Cînd zic ei «să trăiești, nea Radule», simt cum mă înalț și-mi vine să chiui de mulțumire.

S-a făcut amiază, de dincolo răzbate miros ațîțător de varză. Sau de sarmale. Radu Lițan s-a încălzit: asta nu înseamnă că dacă muncim bine, și eu și cei patruzeci de oameni din secție muncim vîrtos, asta nu înseamnă că sîntem chiar ușă de biserică. După o lucrare bună ne mai zăbovim la un șpriț, pe Călărași, ne cinstim și discutăm despre meserie și despre viață. Ei mă-ntreabă, eu răspund, și nu fac pe nebunul, le povestesc viața mea de om simplu care a ajuns să fie stimat tocmai datorită muncii, ba chiar recompensat, pentru că, înțelegi matale, n-o să am eu niciodată atîta știință la cuvinte cît să povestesc mîndria care m-a cuprins în '72, cînd șeful țării m-a chemat pe mine, Radu Lițan, născut din țărani săraci, și mi-a înmînat titlul de Erou al Muncii Socialiste. O să mă crezi, n-o să mă crezi, dar eu cînd am ajuns acasă am plîns de fericire.

Ești fericit, nea Radule?

Eu zic că sînt. Toată viața mi-am petrecut-o în uzină, îmi cunosc colegii de muncă mai bine decît pe frați, ne stimăm reciproc, cu dragoste unii de treaba celorlalți. Cu etatea o duc bine, nu sînt nervos, așa că sînt fericit.

Și nu-ți pare rău după nimic?

Îmi pare rău doar că n-am avut mai mulți copii și că sînt prea multe hîrțoage pe lume. Apoi încă o dată vă spun, nu sînt invidios și țiu să meargă oamenii la școli, că asta nu e doar spre binele lor, ci și al nostru.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

o istorie din cartierul de vest

El și ai lui locuiesc în cartierul «Vest» al Ploieștiului. Numele său e Petre Stroe. S-a născut la 14 iulie 1934, în Slănic Prahova. Mama a fost și este casnică. Tatăl a fost miner, acum e pensionar. În 1957 Petre Stroe a absolvit Institutul *Politehnic din București și s-a angajat ca inginer* stagiar la Fabrica de rulmenți din Bîrlad. A fost repartizat «la exploatare» și perioada de trei ani în care a lucrat acolo o socotește bună și necesară pentru formarea oricărui inginer. La Bîrlad i s-a asigurat locuință și anii aceia constituind o frumoasă amintire. Apoi, în 1960 s-a transferat la Uzina «1 Mai» din Ploiesti, ca inginer proiectant. A urcat niște trepte firești pentru un om care are talent, își iubește meseria și muncește zdravăn: proiectant principal, șef de proiect, șef de atelier de proiectări sau potrivit ultimei denumiri a acestei funcții — șef de colectiv. În paranteză fie spus, din pricina unor reorganizări proiectările au trecut de la uzină la Institutul de proiectări și cercetări utilaj petrolier, dar munca, pentru Petre Stroe, a rămas în esența ei exact aceeași. La Ploiești, uzina i-a asigurat condiții excelente de realizare profesională dar, în pofida unor promisiuni repetate, nu i-a asigurat și o locuință. Petre Stroe s-a căsătorit și timp de șapte ani a stat cu soția și cu prima lor fetiță într-o mansardă; apoi a stat cu soția și cu cele două fetițe ale lor într-o casă particulară; pentru ca în 1969, mulțumită noilor reglementări legale, să-și cumpere un apartament de trei camere într-unul din blocurile din cartierul «Vest». Soția, profesoară de limba română, fire veselă, opusă aceleia reținută a inginerului, a știut să-i asigure acestuia un cămin liniștit, în care el a putut să-și continuie și finalizeze și dincolo de orele de serviciu ideile de creator în ale tehnicii. Și așa — nefiresc de *firesc, de simplu, de curgător* — s-a făcut că inginerul Petre Stroe a lucrat, bineînțeles ca participant, în diverse colective, la mai bine de o sută de proiecte; așa s-a făcut că proiectele în care a pus inteligență și suflet și inginerul Petre Stroe s-au *materializat în utilaje căutate* și preferate pe piața externă; așa s-a făcut că beneficiarii străini au cerut prelungirea contractelor privind livrarea de către noi a unor asemenea utilaje; așa s-a făcut că instalația de prevenire a erupțiilor, proiectată și de inginerul Stroe, a obținut o medalie de aur la Leipzig; așa s-a făcut că în 1970 inginerului Petre Stroe i-a fost acordat Ordinul Muncii clasa III-a; așa s-a făcut că a fost trimis în repetate rînduri, ca specialist, în Uniunea Sovietică, Polonia, Cehoslovacia și India; așa s-a făcut că omul acesta îți spune fără nici o șovăire că muncește «nu împins» ci cu pasiune și poftă, că se socotește împlinit, vizavi de destinul său și că are satisfacții morale datorită muncii, datorită aprecierii obștești pe care a dobîndit-o tot prin muncă, precum și datorită căsniciei sale.

Deci, pînă aici, o foarte sumară biografie a unui om al muncii care trăiește într-un cartier din vestul orașului Ploiești și care muncește *într-o întreprindere din partea de sud.* S-ar părea că nu mai e nimic de adăugat. Cu excepția unei singure întrebări pe care mi-a pus-o inginerul Petre Stroe chiar de la începutul întîlnirii noastre, întrebare care de fapt e un mare răspuns, o mare afirmație:

— De ce ați venit tocmai la mine? Sînt foarte mulți la fel de conștiincioși și foarte mulți în viața cărora toate-s la fel de normale.

NELU IONESCU ■

dumneavoastră nu vă odihniți niciodată?

— De unde aveți cicatricea?

— Din copilărie. M-am suit pe roata căruții, am căzut și m-am izbit cu fruntea de un lemn.

Dumitru Georgescu, sau «nea Mitică», sau «nea Mituș» cum îi mai spun cei de la Întreprinderea mecanică Muscel, se agită necontenit prin cameră, ia cîte un scaun pe care îl mută mai încolo, aprinde țigară de la țigară, mototolește pachetul rămas gol, dă telefon cuiva să-i aducă un alt pachet «dar repede, că altfel e jale».

— Mai mult de 15 minute nu stăm de vorbă, mă avertizează el de la bun început.

Am stat de vorbă două ore, vreme în care Dumitru Georgescu m-a implorat în repetate rînduri să-i dau drumul, «că doar nu e legat», să se ducă în atelier, «că dacă îi las pe ăia singuri acolo îmi fac o comedie de te lasă cu gura căscată» și mi-a zis că «mie nu-mi trebuie ziariști și alte chestii de astea». A fost nevoie de multă abilitate ca să-l conving să rămînă și să nu plece trîntind furios ușa.

— Am venit de la Brașov în Cîmpulung Muscel cu o valiză de lemn. Aveam atunci 32 de ani și ce-am găsit aici, mamă-mamă. Numai niște ziduri de la o fostă fabrică de hîrtie. Pe aici, prin curtea asta unde acum sînt plantați *mii de trandafiri, erau* atunci doar rîpi cu bălării unde foiau șerpii.

— Ce s-a fabricat la început?

— Am început cu produse mai mărunte: lacăte, broaște, vermorele. Apoi ringuri, piese *de schimb auto, motoare*.

— Sînteți membru de partid?

— Da. Din '46. Și aș putea spune că am participat la toate acțiunile organizate de partid în perioada aceea. Eh, cîte n-ar fi de povestit!

— Povestiți!

— Ce să spun? Luam cu noi o felie de pîine și o bucată de brînză și porneam să facem propagandă comunistă prin sate. Și plecam pe jos. Băteam județul de mă usturau tălpile iar noaptea cădeam mort de oboseală.

— Era atît de greu?

— Puțin zis greu. De cîte ori n-am luat bătaie de la oamenii lui Brătianu. Eram noi înarmați dar nu foloseam armele. Noi foloseam doar «metoda convingerii».

— Și cum se desfășura acțiunea de propagandă? Țineați ședințe?

— Ce să ținem ședințe? Mai ales la început! Nu, luam deoparte cîte un om și-i spuneam: «Măi omule, Partidul Comunist Român vrea cutare și cutare.» Nu-l lămuream dintr-o dată. Veneam din nou, îi spuneam iarăși pînă cînd omul se dumirea și venea lîngă noi, trăgîndu-i și pe alții cu el. Abia mai tîrziu am pornit să organizăm ședințe.

— Dar ce făceau de fapt dușmanii Partidului Comunist Român?

— Ce nu făceau? La o secție de votare din comuna Godeni au tăiat odată firele de telefon dintre Godeni și Cîmpulung Muscel. Vroiau să facă numărătoarea voturilor după placul lor, dar nu le-a mers. Am ajuns acolo la timp și am restabilit ordinea.

— *Cînd era asta?*

— Nu mai țin minte. Imediat după război.

— La ce acțiuni de amploare ați participat?

— Îmi aduc aminte cum am luat cu asalt primăria atunci cînd a căzut guvernul Rădescu. Am intrat în clădire, fără ca *soldații* să *îndrăznească* să tragă, deși aveau mitraliere.

Nea Mituș rămîne pe gînduri. Apoi oftează și îmi spune:

— Ce alte amintiri mai aveți din perioada aceea?

— În '48 am ajuns asesor popular. Timp de nouă luni de zile. Judecătorul, procurorul erau oameni cu carte multă. Noi, cei doi asesori, judecam după cum credeam că e omenește. Citeam piesele dosarului și ne formam și noi o părere. Întotdeauna le spuneam judecătorului și procurorului: «Mai pe îndelete cu textul legii, ca să înțelegem și noi».

— Apoi?

— Treptat, treptat uzina a început să crească. Din '57 fabricăm mașini de teren. S-au făcut atîtea tipuri că nici nu le mai țin minte. Mă bucur grozav de cîte ori citesc despre întreprinderea noastră. Citesc cu lupa ziarele.

— Cu lupa? De ce?

— Ia, ochelarii ăștia nu mai sînt buni. Trebuie să-i schimb, nu mai văd cu ei. Dar n-am avut vreme să mai merg și la doctor.

— Cum arată ziua dumneavoastră de lucru?

— La ora șase fără douăzeci sînt în hală. Dau de *două ori ocol prin* atelier, îmi fixez în *minte* tot ce e de făcut. Îmi fac o cafea strașnică și îi aștept pe oameni la lucru. La șase și jumătate vin și ei și le spun cum stă treaba. Către orele 17-18 plec acasă.

— După cîte am *înțeles*, vă place *mult* să munciți.

— Toată lumea lucrează într-un fel sau altul. Dar mie îmi place să văd și dacă e satisfăcător sau nu ce am făcut. Pînă nu sînt eu convins că lucrurile merg bine, n-am *liniște*.

— Dar ce înseamnă totuși munca pentru dumneavoastră?

Dumitru Georgescu tace o clipă surprins.

— Știți că nu m-am întrebat niciodată? Nu știu ce să vă spun. Pentru mine munca e ca și o distracție. E ca atunci cînd mănînci cu poftă. Nemuncind, zic eu, nici nu poți trăi. De aia nu pricep cînd uneori băietanii ăștia îmi dau de furcă. Am venit 600 de inși de la Brașov, în '44. N-aveam nici de unele. Dormeam prin subsoluri, mîncam te miri ce. Unii veneau de la gară pînă la uzină pe jos. În fiecare dimineață. Și nu se plîngea nimeni și toată lumea era mulțumită că își agonisește bucata de pîine. Eram flămînzi și îmbrăcați prost, dar eram totuși fericiți că am scăpat de război, că făurim și noi prin truda noastră o lume cum n-a mai fost. Uzina noastră pare acum ca o floare. I se și zice dealtfel «uzina dintre brazi și flori». Și mă uit cîteodată la un copilandru de douăzeci de ani. Mama-l spală, mama-i dă de mîncare, mama-l culcă. Înainte nu erai sigur de locul tău de muncă. Patronul te putea da oricînd afară. Azi totul e garantat de lege. Atunci mai mult pe gratis lucrai. Astăzi ai toate de-a gata. Și școală, și post asigurat. Numai bunăvoință să ai. Și puțin obraz pentru cîte ți se oferă. Dar îi vezi pe băietanii ăștia, pe unii dintre ei, nu zic de *toți, că strîmbă din nas și s-au obișnuit numai* să ceară dar nu să și dea.

— Ați învățat pe mulți dintre ei meserie?

— Din 6 000 de inși cîți sîntem aici, 5 000 mă salută. Îmi zice cîte unul: «Noroc, nea Mitică», *îi răspund și eu dar mi-e rușine că nu mai știu* cine e.

Acu', pe cîți dintre ei i-am învățat meserie, nu mai știu.

— Sînteți aspru cu cei pe care îi aveți în subordine?

— Nici blînd nu sînt. Îmi plac oamenii corecți. Să fie ordonați, să fie disciplinați. Cine nu-i așa, l-am ars. Niciodată n-am dat cu parul, dar cu gura le zic de le merg fulgii.

— Ce faceți de obicei în concediu?

— În concediu? Pînă acum șapte ani n-am plecat niciodată în concediu.

— Cum, n-ați plecat în concediu?

— Uite-așa. Mă duceam acasă, stăteam o zi, două și pe urmă mă întorceam la uzină. Ce să fac? Unde să mă duc? Viața mea e aici. Înnebunesc cînd mă gîndesc că ies la pensie. Ăștia, tinereii, îmi spun: «Nea Mituș, de-acum te duci și matale la pescuit». Rîd și ei, dar ce-i în sufletul meu, vai și-amar. Dacă stă degeaba, omului îi intră boala în suflet.

— Dar nu vă odihniți niciodată? Nu vă distrați?

— Sîmbătă seara, de ani de zile, îi spun femeii: «Constantino, mîine stau acasă». Și totuși, tot mă reped încoace, măcar 2-3 ore. Dacă nu pot să stau, ce vreți să-mi faceți?

— Și totuși, cum de se face că rezistați așa de bine? Are și odihna rostul ei.

— Eu, tovarășe dragă, la ora nouă seara sînt la orizontală. Poate să fie la televizor orice. Eu mă culc și nu mai știu nimic pînă dimineața.

— Dar programul ăsta rigid, după care viața *dumneavoastră se desfășoară mai mult în uzină*, nu înseamnă sărăcire a sufletului omenesc?

— Muncind, omul e mai bogat sufletește decît dacă bate bulevardele. Nu credeți?

— Ba da. Dar își are rostul ei și o plimbare.

— Nu zic *nu. Cel mai mult îmi place să* mă duc la meciurile de fotbal. Altfel, nu ies în oraș decît ca să mă tund.

— Dar nu vă trimite soția după cumpărături?

— A, nu, asta nu. Îi spun nevestei: «Ăștia sînt banii, fă ce știi cu ei. Mai păstrez eu ceva deoparte pentru o țuică sau o bere, dar asta e altă poveste. Rămîne între noi. Eu știu ce trebuie să fac ca să nu sufere producția! Nevasta știe ce trebuie ca să meargă bine casa!

— Îl cunoașteți, desigur, pe directorul întreprinderii, Victor Naghi. Cum vă împăcați cu el?

— Ne știm de mulți ani. Îmi place să lucrez cu el, chiar dacă uneori mă mai scutură. Odată m-a dus în sera uzinei și mi-a dat un buchet de flori. Era ziua nevestei mele. E adevărat însă că la poartă, portarul nu m-a lăsat să ies cu florile.

— Ce-o să faceți după ce ieșiți la pensie?

— Acum șapte ani cînd am luat concediu prima oară, m-am dus în satul meu natal. Fratele meu e președintele ceapeului de acolo. Am hotărît să-mi fac o casă în sat. Dar nu prea am bani, așa că de șapte ani tot fac cîte ceva la casă și ea tot nu se mai termină. Totuși, parcă nici nu mă trage inima să plec la Jugureni. Nu mă mai cunoaște nimeni. Prietenii din copilărie nu i-am mai găsit. O să fiu acolo un străin. Toți au să se întrebe: «Cine mai e și ăsta?»

GEORGE ARION ■

trofeul e din crom-nichel; omul e din cel mai nobil metal

Despre Alexandru Nagy auzisem că a cîştigat «Trofeul minerului» la începutul anului 1974. Am dorit să-l cunosc, dar, întîmplător, n-am puţut să vin la întîlnirea pe care ne-am fixat-o la telefon. Aşa că, în loc să discut cu el la exploatarea minieră Nistru — sectorul 3, mina 11 Iunie, unde Alexandru Nagy este artificier, l-am găsit pe culoarele Institutului de subingineri din Baia Mare. Alexandru Nagy este un tînăr de 28 de ani, blond, cu ochii căprui. Vorba lui e domoală, învăluitoare, de om care nu se pripeşte niciodată şi face lucrurile numai după ce a chibzuit temeinic, iar cînd se apucă de ele le încheagă pentru ca să nu mai aibă moarte. Ne-am strîns mîinile cu putere şi am mers într-un amfiteatru liber.

— Aş fi vrut să vă întîlnesc în mină, îmbrăcat în haine de lucru, nu neapărat în acest costum, cu cămaşa curată şi cu nodul cravatei strîns atent.

Alexandru Nagy surîde gîndindu-se probabil cît de grijulie îi este soţia.

— Eu sînt acelaşi şi acolo, în mină, unde e praf şi e zgomot şi e curent şi aici unde e linişte şi oamenii sînt corect îmbrăcaţi.

Discutăm o vreme despre familia lui. Mai are o soră care lucrează la staţia de preparare a minereurilor şi un frate la exploatarea minieră Băiuţ. Alexandru Nagy stă cu familia la Băiuţ dar lucrează la Nistru. Pînă acolo ajunge cu un trenuleţ subteran. «Merg la locul de muncă pe sub pămînt», glumeşte el. Şi tatăl lui a lucrat în mină. Timp de 27 de ani. Are acum 63 de ani, se ţine însă tare pentru că a dus o viaţă foarte ordonată. S-a îngrijit să mănînce bine, a stat mult în aer liber. «De la el am învăţat şi noi, copiii, să fim cumpătaţi». Alexandru Nagy e necăjit pentru că o nepoată a suferit un accident. Îl mai necăjeşte şi copilul lui căruia nu-i plac poeziile.

Treptat, în convorbirea noastră apar termenii tehnici. Alexandru Nagy povesteşte în cuvinte calde despre meseria sa, despre ce se petrece într-o mină, îmi ia din cînd în cînd stiloul şi îmi face cîte o schiţă ca să înţeleg mai bine.

— Dumneavoastră sînteţi artificier. Nu ştiu exact cît de complexă este munca unui artificier dar presupun că ea înseamnă o mare răspundere.

— Da, artificierii sînt oameni priviţi cu mult respect în mină. Într-o vreme, ei erau aleşi numai dintre minerii în vîrstă, cu mai multă experienţă. Pe mîna lor se dă materialul exploziv pe care trebuie să-l manevreze cu multă grijă, altfel cine ştie ce se mai întîmplă.

— Şi totuşi, se întîmplă?

Alexandru Nagy rămîne o clipă cufundat în sine, încercînd parcă să-şi aducă aminte ceva.

— Sînt multe eşecuri şi greşeli pînă înveţi o meserie. Îmi amintesc că odătă am trecut printr-un loc pregătit pentru «puşcare». Dacă treceam cîteva clipe mai tîrziu, astăzi nu mai vorbeam împreună. Altă dată, pe cînd eram coborît cu un cablu într-un puţ, era să se întîmple o nenorocire. În «tinereţe» eram mai curajos. Acum sînt mai prudent.

— Aţi intrat în mină la 19 ani. Aţi fost vagonetar, ajutor de miner, miner şi acum artificier. O să vă mai poată «încuia» cineva atunci cînd veţi deveni subinginer sau poate chiar inginer?

Alexandru Nagy se gîndeşte îndelung.

— La început am regretat că n-am reuşit, după terminarea liceului, să intru la Institutul de mine de la Petroşani. Dar acum, după ce am străbătut toate treptele, socotesc că e mai bine aşa. Altfel văd lucrurile. Deşi îmi place mai mult partea teoretică, îmi place mult să studiez, mă ajută enorm faptul că ştiu ce este o mină şi cum se lucrează înăuntru. De aceea, nu cred că vreun miner ar putea să mă încurce, aşa cum au ei obiceiul uneori să încurce pe cîte un nou-venit, care poate n-a coborît decît de cîteva ori într-o mină şi nu ştie nimic altceva în afară de cele predate la cursuri.

Îl privesc pe Alexandru Nagy uitînd să-i mai notez cuvintele. Prezenţa lui mă linişteşte, prin siguranţa cu care îmi vorbeşte, prin seriozitatea lui.

— Spuneţi-mi ceva despre evenimentul care a provocat întîlnirea noastră de azi: cîştigarea «Trofeului minerului».

— Vedeţi, eu n-am dorit să particip la concurs. Mă gîndeam că o să lipsesc de la şcoală, că o să rămîn în urmă cu materia. Nu sînt eu cel mai bun student din anul I dar sînt foarte conştiincios. Stau în banca întîi şi notez toate explicaţiile profesorilor. De aceea, cînd oamenii mi-au spus: «Du-te Nagy, şi adu trofeul la noi», am luat totul în glumă. Pînă la urmă, m-au convins şi m-am dus la Petroşani. Am fost primiţi foarte frumos acolo. Dar nici prin gînd nu-mi trecea că o să cîştig eu.

— Cîţi aţi participat la concurs?

— Patruzeci.

— Şi cum s-a desfăşurat concursul? Cei de la minele de cărbune deoparte, cei de la minele celelalte în altă parte?

— Nu. Meseria de miner e aceeaşi şi într-o mină de cărbune şi într-o mină unde se extrage, de pildă, aur, argint, zinc, plumb. Mai ales în ce priveşte partea teoretică. Aşa că ne-au pus pe toţi sub acelaşi «clop».

— Ei, şi cum a fost?

— După proba scrisă mă aflam pe locul 6 cu 85 de puncte. Pe primul loc era Vasile Pop, de la Rodna, cu 92 de puncte. A urmat proba orală, care s-a ţinut pe o scenă, în faţa publicului. Trebuia să răspundem, într-un interval de timp, la nişte întrebări. După proba asta, mă aflam pe primul loc împreună cu Hotea Gheorghe de la Aninoasa. Tot din Maramureş. Ni s-a pus o întrebare de baraj şi eu am răspuns bine. Asta a fost totul.

— Ce-a primit cîştigătorul? O diplomă?

— Nu. Un trofeu.

— Din aur?

— Nu. Trofeul e din crom-nichel. Îmi pare rău că nu pot să vi-l arăt. Îl păstrez acasă.

— Sînt utile concursurile acestea?

— Fără îndoială că da. Însă ar trebui însoţite şi de o probă practică!

— Deci, pentru doi ani, potrivit regulamentului concursului «Trofeul minerului», îl putem socoti pe Alexandru Nagy cel mai bun miner din ţară?

Tînărul din faţa mea răspunde cu o modestie în care cred cu toată fiinţa:

— Nu. Asta în nici un caz. Poate numai aşa, pe hîrtie. Doar sînt alţii mai buni decît mine.

GEORGE ARION ■

o fată cum îmi place

Un oltean din satul Gornoviţa, comuna Balta. Şef de brigadă la cuptorul tineretului. A devenit reşiţean încă din anul 1958, cînd a început şcoala profesională. Este căsătorit. Are o fetiţă. Cîţi ani are fetiţa? Chiar şi asta vreţi s-o ştiţi?! Da, chiar şi asta, că doar n-o fi un secret! Nu, nu-i un secret. Are un an şi opt luni şi o cheamă Valentina şi e foarte, foarte frumoasă. Bineînţeles, îl aprob eu, dar mă gîndesc şi la fetiţele mele. Văduva Ion rîde, dar în aceeaşi clipă se aude un şuierat lung şi pe gura cuptorului ies zeci de flăcări galbene şi roşii, cu cîteva nuanţe verzui. Parcă o locomotivă uriaşă iese de sub presiune. Pe platforma oţelăriei, în dreptul cuptorului năbădăios, curge realmente un rîu de lavă, o pastă incandescentă. «Cuptorul îşi varsă zgura. Asta-i bine, asta înseamnă că va fi o şarjă scurtă şi bună, cu oţel de calitate». Dar cum veţi aduna mormanul acesta de zgură? «O ajutăm să se răcească şi apoi o tragem cu macaraua. Macaraua are un fel de plug cu dinţi, adica o grapă, sau o greblă». «Un plug ca o greblă?!» «Da, îmi zice Văduva, e ca o greblă, dar aici i se spune plug». Ne mirăm amîndoi şi Văduva pleacă pe platformă.

Goleţ Ion, secretarul comitetului uzinal U.T.C., care îmi spunea încă de la început că la cuptorul tineretului treaba nu merge bine, ci foarte, foarte bine, îmi spune acum, aici, în cabina de comandă, că anul trecut şeful cuptorului, adică Văduva Ion, a fost trimis, ca un fel de recompensă, în R.F.G., pe teme de specialitate, mai ales că s-a trecut la fabricarea unor noi mărci de oţel. «Ştiţi, adaugă Goleţ, Văduva este şi student în anul III la drept, la cursul fără frecvenţă». Consemnez, desigur, acest aspect important şi văd că lîngă noi, în cabina de comandă, macaragiul Apostol Nicolae mănîncă tacticos «pită şi slană». E ceva mai în vîrstă, aşa că îl întreb cum se înţelege el cu băieţii de la cuptorul tineretului. «Mă înţeleg foarte bine cu ei, toţi sînt băieţi de treabă, dar mie-mi place cel mai mult de Pură Nicolae. Nu că-l cheamă tot Nicolae, ca şi pe mine, dar băiatul acesta este tot timpul vesel. Nu-i tace gura deloc şi scoate o mulţime de snoave şi glume, că uiţi de toate cele şi rîzi». Evident că doresc să-l cunosc pe omul care face haz de necaz, sau haz, pur şi simplu. De felul lui, Pură Nicolae este clujean din comuna Căşeiu şi este oţelar de-acum 12 ani, adică are 29 de ani, ca şi Văduva Ion. Aflu cu surprindere că el nu prea are multe motive de veselie, dar asta nu înseamnă că trebuie să stea toată ziua încruntat, de parcă i s-ar fi înecat toate, absolut toate corăbiile. «Mai mult fac pe veselul, că am şi eu necazurile mele, adică eşecuri...» Ce fel de eşecuri? «Chiar şi aici, la oţelărie, uneori nu vin căldările, iar şarja stă. Apoi sînt şi eşecurile mele de... burlac, vreau să spun că nu mi-am găsit şi eu o fată, aşa cum îmi place mie, dar nu-i nimic, o găsesc eu. Apoi mai sînt şi distracţiile, unde busola cam stă la zero». Cum adică la zero? «În timpul liber e o plictiseală... parcă sîntem prea liberi. N-avem şi noi un club la cămin. Se zice că se face, dar pînă atunci mai e. Tot e bine că s-a făcut o bibliotecă. Dar nu e bine că prea e departe cantina de cămin. Se zice că la restaurantul «Intim» se va face o cantină-restaurant. Noroc cu fotbalul, mergem toată ziua pe stadion». Îl ascult cum vorbeşte şi, drept să spun, nu mi s-a părut prea vesel dar cred că omul devenise atît de necăjit şi pentru că eu îl întrebasem la începutul discuţiei, dacă mai are aici, la Reşiţa, pe cineva din Căşeiu, un consătean. «N-am pe nimeni din satul meu, sînt singur-singurel, dar nu pot zice că sînt străin. Eu cred că am devenit reşiţean şi mai cred că de aici, de la oţelărie, am să ies la pensie».

Un alt tînăr oţelar, are numai 24 de ani, dar este elev în anul III la liceul seral şi vrea să devină subinginer, ramura utilaje siderurgice, se numeşte Cenade Ion şi este bănăţean, din satul Saravale, judeţul Timiş. Merge des acasă şi asta face să-i fie tare dor nu de părinţi şi fraţi, ci de o plimbare cu maşina cumnatului. «De distracţii nu prea am timp, învăţ toată săptămîna, dar sîmbăta merg la teatru, că-mi place foarte mult teatrul, iar duminica merg la fotbal».

Între timp se reîntoarce în cabină şi Văduva Ion şi-mi spune că totul e în regulă cu zgura. Nu ştiu cum fac şi-l întreb dacă îi este dor de satul lui. Îi este dor de tot satul, «mă seacă dorul după bunică-mea, are 92 de ani şi eu ştiu că ea m-a crescut, dar ea nu poate veni la Reşiţa, cum vin taică-meu şi maică-mea. O văd doar cînd merg eu pe-acasă. Îmi aranjez concediul cam pe la vremea cositului. Îmi place tare mult la coasă. Neamurile mele se uită la mine cu multă mirare. Ne luăm la întrecere, cine coseşte mai mult şi mai repede, dar nu se poate ţine nimeni după mine. Dar şi eu, după 2-3 zile, exact cînd termin tot locul de coasă, mă simt de parcă m-ar fi bătut cineva cu maiul. Toate oasele mă dor. Dacă ar mai fi ceva de cosit, cred că şi un copil m-ar întrece, dar noroc că în trei zile termin şi, gata, rămîn cel mai bun cosaş».

Iată-l deci pe Văduva Ion — ucenic la şcoala profesională, oţelar, şef de brigadă, elev al liceului seral, două săptămîni de specializare în R.F.G. şi student — plăcîndu-i încă foarte mult munca la coasă («sînt nişte mişcări foarte vechi, eu zic că le port în sînge, şi mai este şi sunetul acela de iarbă tăiată, apoi iarba cum cade sub coasă, şi de obicei mai bate şi vîntul ca o boare») şi iată-i şi pe ceilalţi colegi ai lui («de ce să le zic subalterni?») trăindu-şi fiecare viaţa lui, cu problemele lui, dar preocupaţi în aceeaşi măsură ca treaba de la cuptorul tineretului să nu meargă bine, ci foarte, foarte bine, aşa cum îmi spunea Goleţ Ion la începutul acestui reportaj.

VICTOR NIŢĂ ■

viitorul îi strigă pe nume!

Desigur, se spune despre tineri că le place să se privească în oglinzi înrămate cu flori, dar ar trebui să se spună şi că tinerilor le place să se privească unii pe alţii în ochi şi să-şi arate cît se poate de direct culoarea ochilor, să-şi arate cu voce tare gîndurile, adică lumina ce luminează acea culoare a ochilor lor. Şi nu este, cred, pentru ei, gîndul, decît nervul optic, esenţial, care-i ajută să vadă mai mult, să vadă mai departe, să vadă mai clar. Precum toţi cei 150 de absolvenţi — promoţia 1974 — ai Facultăţii de automatică a Institutului politehnic din Bucureşti, care, într-un fel de legămînt, au hotărît: **«Sub semnul ideilor şi sentimentelor care ne animă în anul terminării facultăţii, ne punem întreaga noastră viaţă!».**

Desigur, se spune despre tineri că nu ar percepe solemnitatea spectacolului unic al curgerii timpului, şi aceasta tocmai pentru că au prea mult timp în faţa lor. Dar trebuie să se mai ştie şi că, mult mai mult timp decît pot avea ei într-o viaţă, mult mai mult timp, aşadar, există în urma lor. Conştiinţa că o columnnă de umbre îi poartă deasupra unui pămînt: **«Sîntem dăruiţi unei inestimabile comori de istorie în care momentele anonime, alături de faptele de glorie, capătă pentru noi o valoare absolută. Am crescut din trunchiul în care ţăria biruitoare a sevelor a condensat legătura de pămînt a dacilor, mîndria romanilor, curajul, demnitatea şi înţelepciunea celor trei ţări române şi ale domnitorilor lor. Sîntem fiii unei ţări care încununează dragostea, aspiraţiile şi sacrificiul unui popor cu un mare destin».**

Desigur, se spune despre tineri că ei au un fel al lor de a vorbi care nu exclude cuvintele mari, dar trebuie să se mai spună şi că, pentru ei, cuvintele mari au înţelesuri în orice caz mai multe şi în orice caz mai bogate decît cele ce s-ar cuprinde într-un simplu dicţionar: **«Este sfîntă datoria de a participa cu toate puterile noastre pentru desăvîrşirea idealului a două milenii de luptă, de a ridica România pe cele mai înalte trepte ale civilizaţiei şi progresului.**

Desigur, se spune despre tineri că ei au un fel de sentiment panoramic al întregii lor vieţi, dar trebuie să se mai spună şi că acest sentiment este de fapt o reprezentare nu a unei vieţi trăite oricum ci a unei vieţi care numai printr-o clară conştiinţă a responsabilităţilor îşi poate cîştiga o valoare: **«Sîntem conştienţi de piedicile pe care ni le pot ridica în cale natura şi oamenii, dar vom lupta cu hotărîre pentru înlăturarea lor. Exemplul nostru personal va constitui reflectarea directă a credinţei în victoria finală a efortului pus în slujba adevărului în ştiinţă şi în viaţa socială».**

Desigur, se spune despre tineri că ei descoperă lumea de fiecare dată cu o oarecare uimire, dar trebuie să se spună şi că lumea însăşi îi descoperă pe ei, pe tineri, cu o oarecare uimire, cu un oarecare gust al surprizei. Precum se va întîmpla şi cu aceşti absolvenţi ai politehnicii bucureştene, ingineri şi cercetători, pe care propriul lor viitor îi strigă de pe acum pe nume, şi pe nume pe care ţara le aşteaptă.

DUMITRU ELIADE ■

madarasz baci ştie locul fiecărui lucru

«Dacă te duci la Caransebeş, la Balta-Sărată, caută-l pe Madarasz baci», îmi spunea un coleg de redacţie.

Am bătut la poarta casei cu nr. 203 din «colonie» (aşa i se spune cartierului), apoi am văzut o sonerie şi am apăsat pe buton.

«Haideţi înăuntru!»

Două camere transformate în muzeu. «Tot ce-i aici, e făcut de mine». Pe pereţi, zeci de tablouri de lemn. Peisaje naive, o casă, un [illegible] cerul, un pom, un rîu, un podeţ, luna şi o fereastră luminată, balerine, scene din basme. Un desen stîngaci, trădînd mai mult intenţia, decît talentul într-ale picturii. Dar o impecabilă realizare meşteşugărească. «E o muncă tare migăloasă. Fiecare bucăţică de furnir trebuie fiartă în culoarea ei. Şi eu nu ştiu să desenez prea bine.»

Pe etajere, pe mese, pe scaune, pe studio sînt înşirate o sumedenie de fotolii, scăunele, măsuţe, garnituri de mobilă, cuiere, şezlonguri — toate reproduse în cel mai mic amănunt la scara de 1/5. Nu ştiu cum să-l fac să vorbească. Bătrînul tace şi îmi dă, rînd pe rînd, fiecare machetă. Eu o iau, o privesc şi mă mir. Dar nu pot să-l fac să vorbească. Îmi arată o sumedenie de casete de o frumuseţe greu de explicat în cuvinte. Fiecare obiect pare să fie o adevărată bijuterie. Drept să spun, nu eram surprins de ceea ce vedeam pentru că ştiam dinainte că voi întîlni, realizată în machetă, toată gama de produse a Combinatului de la Balta-Sărată, încă din anul 1935, cînd maistrul tîmplar Madarasz Emeric se angajase la vechea fabrică Mundus. Mă surprindea tăcerea acestui om şi mîinile [illegible] mîinile care tremurau, tremurau. «Şi [illegible] asta mare, tot dumneavoastră aţi făcut-o?» «Tot, tot ce se vede. Eu, cu mîna mea. Cînd eram ucenic, i-am făcut şi sorei mele o garnitură de mobilă. Se mărita şi i-am făcut şi eu un cadou. Sora mea are o fetiţă de 18 ani şi i-a dat ei mobila. Şi astăzi e la fel de bună».

Începe să vorbească, îmi zic. «Şi ce faceţi cu atîtea casete?» «Le fac cadou la prieteni. Au venit de la artizanat, din Caransebeş, şi mi-au cumpărat foarte multe. Apoi, ei le vînd». «Şi cu scăunelele şi fotoliile şi măsuţele, ce faceţi?» «Le ţin aici, pentru mine. Am făcut şi pentru fabrică şi pentru minister, la expoziţiile lor. Mi-au mulţumit şi mi-au şi plătit. Dar să ştiţi că tare greu se fac. Mai repede fac un scaum mare, sau un fotoliu mare. La astea mici e multă migală şi se cere mult timp, că eu am pentru ele scule mici şi vechi, nu ca maşinile noi din fabrici.» Ca să-mi arate cum face dînsul aceste machete, mergem în atelier, un fel de şopron sau magazie unde mi se pare că domneşte un haos deplin. Dar Madarasz baci ştie locul fiecărui lucru. Nişte scule mici, ca pentru copii. Mi-e teamă ca nu cumva să rupă ceva cu mîinile lui tremurătoare. «Şi cum reuşiţi, cu aceste mîini care tremură, să faceţi nişte lucruri aşa de mici şi de gingaşe?» «Cînd muncesc, cînd fac ceva, orice, mîinile nu mai tremură. Ele trebuie să muncească tot timpul». «Aţi fost maistru tîmplar, acum sînteţi pensionar şi aveţi această pasiune şi acest talent. Aţi învăţat pe cineva, aţi transmis cuiva această pasiune şi acest talent?» «Meseria de tîmplar am dat-o la mulţi. De exemplu tovarăşului Popa, şeful fabricii de mobilă corp de la combinat, sau tovarăşului Strojescu Iosif, secretar la partid, la judeţ, sau la fostul director al combinatului, Gurian (nu-şi aduce aminte prenumele foştilor săi ucenici) care îmi spuneau «moşule» şi «pionierule». Le-am dat tot ce-am ştiut, că tot aşa am primit şi eu, dar pasiunea nu se dă. Asta o cîştigă, o află fiecare.»

VICTOR NIŢĂ ■

cel mai vestit orășel american

Zici New York și te gîndești numaidecît la zgîrie-nori, de aceea ți se pare neverosimil ca reședința statului New York să fie un orășel liniștit, Albany, aproape patriarhal, fără clădiri de zeci de etaje. Și totuși este așa. Oamenii au început să-și întemeieze reședințele nu în orașele ciclop, ci în localități mai modeste unde liniștea și calmul lasă să se desfășoare mai rodnic și mai clar activitățile publice. De aceea, capitala Statelor Unite este Washingtonul și [illegible] York-ul, a Germaniei Federale este [illegible]-ul și nu München-ul.

În Albany totul pare obișnuit. O universitate imensă, ultramodernă și proaspătă, ridicată în preajmă, face parcă orașul și mai mic. Pe bulevardele care decurg tacticos, fără emfază, casele gemene, de stil colonial, au de obicei la fațadă o scară de metal, aidoma scărilor de incendiu, pe care urci direct din stradă la etajul unu sau doi și intri, printr-un balconaș cu flori, în apartament. Mi s-a părut pitorească această intrare în casă și, prin intimitatea lor, prin stereotipia lor plăcută, străzile mi s-au părut de-a dreptul poetice.

În acest aer cazon-colonial și, paradoxal, poetic, se mai așterne și o colorată tentă exotică, cu gustul pentru culorile tari, cu prăvălii gen *bazar în care ți se oferă fel și fel de drăcii*: pești exotici, cactuși, colivii cu ciripitoare din clime dulci, ilustrate cu felicitări lirice special alcătuite pentru onomastica părinților, bunicilor, nepoților, prietenilor din copilărie.

Albany este totuși capitala statului New York al cărui guvernator este senatorul Nelson Rockefeller, iubitor de artă, cu plăcerea de a inaugura expoziții, a prefața cărți, într-un me[illegible] modern care iese din pragmatismul oame[illegible] de afaceri. Palatul administrativ al statului federal se cheamă Capitoliu, el suplinind prin măreție, block-hausurile semețe. Este o mare operă de artă această clădire ce se impune, aidoma Louvre-ului prin simetrie și așezare în lungimi armonioase.

A fost construită în timpul războiului civil, de la piatra de temelie pînă la darea în folosință scurgîndu-se aproape 30 de ani. Americanul, cu acutul simț al banilor (chiar timpul e bani) precizează sec că întreaga operă a clădirii a costat 25 000 000 de dolari. Un fragment (palier și scări) al clădirii se cheamă realmente «Un milion de dolari», după suma cheltuită pentru zidirea lui. Scump, dar face! Îmi aduc aminte de Aurel Vlaicu ardeleanul, care în fața Louvre-ului năucit de frumusețe a murmurat că palatul trebuie să fi costat mult.

Urcăm cu un lift vechi, îngust dar elegant, pe pereții căruia sînt anunțate orele de audiență la diferite servicii administrative. Iată o democrație care începe încă din lift și te urcă la etaj am zis eu spre hazul frumos și sănătos al tinerei americance, ghidul nostru. Lămuririle încep și ele tot în lift. Aflăm că acest palat a fost clădit în întregime prin muncă manuală, fără să se folosească absolut nici un mijloc de mecanizare. Pentru nevătămarea cu nimic a ținutei artistice pe care clădirea o are în toate articulațiile ei. Că, dealtfel, de la piramide încoace, au fost construite multe minuni ale lumii, fără nici un mijloc de mecanizare, am văzut biserici fără nici un cui, temple dintr-un singur copac, sculpturi megalitice cioplite rudimentar (printre ele figurînd, se pare, și Sfinxul dintre Babele din Carpații noștri).

La ridicarea Capitoliului din Albany au lucrat peste 600 de sculptori italieni și englezi, în marmură americană, italiană, scoțiană, germană și belgiană. În onyx de Mexico și în granit de Meine. Întregul palat este un formidabil ritm al sculpturilor, scările, holurile, tavanurile, pereții decurgînd din marmură în marmură într-un tot unitar în care clasicul roman, neogrecul și goticul se întrepătrund armonios. Labirintul este intim și ospitalier prin prezența altor materii mai calde, între care lemnul cu esențe exotice aduse de peste mări și țări dar și al pieilor de Cordoba din fotolii, al plușurilor din covoare pe care, vorba poetului, calci ca-n puf de îngeri. Un orologiu cumpărat din Franța merge după fusul orar Greenwich pentru că Statele Unite au interese pe toate fusele orare de pe pămînt.

Pe un coridor, spre cabinetul lui Nelson Rockefeller, sînt pictate portretele foștilor guvernatori ai statului New York ce au ocupat cabinetul Capitoliului. Citim, printre ei, numele lui Grover Cleveland ctitorul orașului Cleveland, al lui Theodore Roosevelt și al lui Franklin D. Roosevelt, înțeleptul președinte din perioada celui de al doilea măcel mondial.

Pe un covor și pe un vitraliu vedem stema statului într-o alegorie compusă cu mult spirit practic. Peste munții statului New York răsare soarele, ceea ce (ni se explică) înseamnă puterea banului, expresia belșugului. La poalele munților, două corăbii închipuiesc portul New York, în speță plămînii prin care statul american respiră în exterior, piețele de desfacere. Zeița Justiției, legată la ochi pentru imparțialitate, ține în mînă cîntarul dreptății, iar sus, peste globul pămîntesc, un vultur își deschide aripile spre viitor, spre mai bine, așa precum, pe banderola de la baza stemei, ne spune și inscripția: **Excelsior.**

Intrăm liberi, nestingheriți în chiar biroul guvernatorului. Patru scaune în stil renascentist stau în fața mesei apăsat modeste, pentru discuțiile statale. Alăturea este biroul liderului minorității parlamentare.Iată apoi și Sala Adunării Generale, unde cei 50 de reprezentanți ai statului votează legile. Căci legile sînt felurite de la un stat federal la celălalt. Într-un stat pedeapsa cu moartea este posibilă, într-altul e interzisă. Așa se întîmplă că un criminal odios ca Mason n-a fost pus pe scaunul electric. Diferențele, din sfera gravă, decurg pînă în detaliile capilare: același pachet de țigări sau de gumă de mestecat au alt tarif în statul New York sau, să zicem, în Ohio.

În sala Adunării Generale, sus la cucurigu, publicul poate asista la ședințe numai dincolo de un geam din material incasabil.

— Nici glontele nu-l pătrunde — ne spune frumoasa doamnă care ne ghidează.

— De ce? întreb, surîzînd. De ce acest geam?

— Ca să întrebi dumneata — răspunde ghidul, cu același surîs turistic.

În fine, jos, în ultimul hol, macheta viitorului oraș Albany. Schematică, tocmai ca la noi și ca pretutindenea. Să nu ne punem pe critică, fantezişti, la constatarea că noile noastre cartiere seamănă între ele astăzi cînd pe întregul planiglob funcționalitatea primează în toate. Cine mai construiește astăzi, într-un stat oricît de bogat ar fi el, palate somptuoase cu multe spații, impracticabile? Nimenea. Nici chiar Statele Unite, o țară foarte bogată. Însuși acest Capitoliu de care vorbirăm astăzi, ar fi fost imposibil de construit, căci nimeni nu mai aruncă, în America, 25 000 000 de dolari pe o idee artistică. Dimpotrivă, cele două blocuri din orașul New York, ce depășesc ca înălțime celebrul **Empire Building** de pe **Avenue a cincea**, sînt destinate pînă la amănunțime spațiului comercial cum numai ochiul japonez al constructorului putea să departajeze.Ele sînt urîte, cubice, ca de pe altă planetă suprageometrizată. Sau poate însăși planeta noastră a devenit altă planetă care se urcă pe verticală, într-un stil standardizat, rîzînd cu hohote de acolo, dintre nori, de toate cele șapte și apoi șaptezeci și șapte de minuni ale lumii.

A șaptezeci și opta minune a fost însă așa-zisul *miracol românesc care, pe linia teatrelor* pentru copii, a fost pe primul loc în competiția pe care asociația internațională a acestor teatre (ASITEJ) a localizat-o, în 1972, la Montreal în Canada și la Albany în Statele Unite. Teatrul «Ion Creangă» din București, pornit creanga prin lume cu frumoasa piesă «Snoave cu măști» de Ion Lucian — (piesă despre Păcală) a făcut presa americană și canadiană să țîșnească în elogii ca șampania în spume, spre mîndria tricolorului românesc. Rar mi-a fost dat, chiar în patria mea, să asist la un asemenea succes cu douăzeci de minute de aplauze. Meritul nostru dar și al setei de frumos pe care o are publicul de acolo.

Pe această planetă reconstruită, orășelul Albany se încăpățînează să existe în tiparele lui primare, ușor sofisticate, înainte de a fi dat și el la retopit și înainte de a fi molipsit și el de zgîrie-nori pentru ca faima-i de astăzi, Capitoliul, să devină o piesă de muzeu anostă și liliputană.

Compozitorii au început deja să compună cîntece mereu mai triste despre tristețea marilor blocuri.

AL. ANDRIȚOIU

un om cere un muzeu

Mi s-a adresat, nu demult, o scrisoare dintre care nu mi-a fost dat, ca ziarist, să primesc multe. Un om cere un muzeu. Evident, nu pentru sine (ce să facă un om cu un muzeu?), ci pentru orașul său. E ca un cerc de simboluri, e ca un titlu de roman. Pentru frumusețea acestui gest rar (pe om îl doare absența din oraș a acelui loc unde, din cînd în cînd, te poți retrage ca să uiți de existența ta imediată, materială, plutind prin istorie și frumusețe) m-am deplasat în județul Bacău, așa cum mă invita semnatarul scrisorii, Matias Sandu, ca să rezolv, dacă se poate, reîntoarcerea acasă, la Tîrgu Ocna, a unui muzeu risipit. Localnic și întrucîtva fondator — a donat și colecționat piese — Matias Sandu relatează că la Tîrgu Ocna a funcționat încă înainte de război un nucleu muzeistic de păstrarea căruia, în anii conflagrației, intelectualii orașului s-au îngrijit, uneori cu riscuri. Ulterior, odată cu devenirea orașului Tîrgu Ocna reședință de raion, muzeul a fost redeschis. «A fost înzestrat cu mobilier nou, vitrine etc. și îmbogățit cu noi exponate din diverse domenii...» prin donații de la cetățeni. Dar odată cu crearea noului oraș Gheorghe Gheorghiu-Dej, muzeul a fost transferat acolo. După cîțiva ani, specifică autorul scrisorii, s-a înființat, în compensație, la Tîrgu Ocna, o Galerie de artă care s-a desființat și ea după o prea scurtă durată. «Vă mai dau o informație, îmi scrie Matias Sandu. Pictorul Ion Diaconescu este fiu al orașului Tîrgu Ocna. Oare, lucrărilor sale nu le-ar sta mai bine în Galeria de artă a orașului?»

La Comitetul județean al culturii și educației socialiste Bacău, după o ușoară tentativă de infirmare a existenței oficiale a unui muzeu la Tîrgu Ocna — «pe undeva o fi fost o colecție» — toată lumea și-a amintit că în 1960 în acest oraș ființa într-adevăr un muzeu, dar cam eclectic, mai mult un punct muzeistic, avînd cîteva obiecte de arheologie, monede, ceasuri... neavînd însă un profil bine închegat. Pe baza indicațiilor Consiliului culturii și educației socialiste ca fiecare oraș să se profileze muzeistic, și cum dezvoltarea orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej ca municipiu impunea crearea unui centru cultural de greutate, s-a constituit aici un muzeu în adevărata sa accepțiune, de istorie și arheologie, unde au fost transferate acele piese din Tîrgu Ocna insuficiente a constitui o colecție de sine stătătoare. Pînă aici, nimic rău. Muzeele cer și sacrificii, cer și generozitate iar patriotismul trebuie să depășească granițele localului, fără să-l infirme pe acesta. Ce s-a întîmplat cu galeria oferită prin compensație este mai grav, este realul punct nevralgic al problemei, și se cere reconsiderată. Dar cauzele desființării ei sînt la dumneavoastră acasă, tovarășe Matias. Din respect pentru orașul în care s-a născut și a trăit o vreme, amintiți-vă, retrospectiva Ion Diaconescu s-a deschis, la inițiativa profesorului Iulian Antonescu, și a rămas cel mai mult timp, în amintita Galerie de artă, clădire renovată și amenajată din fondurile Comitetului județean al culturii și educației socialiste. A fost o revelație pentru oraș. Se adunase, printr-o muncă laborioasă, tablou cu tablou, de la cele existente în Galeriile naționale și în Muzeul județean la cele din colecțiile particulare. Dar steaua galeriilor s-a stins repede și a început să cadă. De ce? S-a demonstrat cu perseverență că pe tîrgocneni nu-i mai interesează, s-a prezentat la județ, de către organele locale, o statistică potrivit căreia în trei ani a fost vizitată doar de 100 de persoane! Galeria a fost închisă în perioada de iarnă — cu un program restrîns de vizitare, ore în care ghidajul îl făceau, prin rotație, voluntar, cadrele didactice. Dar fără foc, Consiliul popular orășenesc nu a asigurat fonduri pentru încălzirea localului și pentru un supraveghetor — pînzele se deteriorau (ori ele au nevoie de o anumită temperatură și umiditate ca să viețuiască în timp). Apoi, același for, a ajuns la concluzia că localul nu e bine utilizat și cum starea clădirii bibliotecii orășenești era mai mult decît precară s-a hotărît mutarea acesteia în locul galeriei, promițînd Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă că se vor destina în schimb două alte localuri mai mici. Salariații respectivi s-au făcut că n-au găsit, au mutat galeria de artă *fără aprobarea forului județean de resort* într-o singură cameră — e adevărat, în centrul orașului — dar și mai inadecvată. Constatîndu-se că piesele se deteriorează, pentru salvarea lor, au fost mutate la Muzeul din Gheorghe Gheorghiu-Dej. Adevărul acesta este. Perspective de redeschidere a galeriei, sau a unei expoziții permanente Ion Diaconescu, așa cum propuneți, sînt. Muzeul județean de istorie și artă este oricînd gata să ofere orașului din patrimoniul său pînzele Diaconescu, dacă primăria va asigura un spațiu corespunzător și un post de îndrumător. Conducerea Comitetului județean al culturii și educației socialiste va face toate demersurile necesare la Direcția muzeelor pentru aprobare, va asigura baza științifică și metodologică. Și cu îndrumătorul de muzeu se poate rezolva ușor. Cum refacerea monumentului de pe Măgura (mărturie a eroismului ostașilor noștri în luptele de apărare din primul război mondial de pe linia Mărășești–Oituz–Măgura) e aproape gata, același îndrumător poate prelua ghidajul și custodia acestei expoziții. Soluții se găsesc dacă se caută. Iar dacă tîrgocnenii își doresc, cum e și firesc, acasă pe pictorul lor, ar fi bine să-i caute o casă. Ajutați primăria să o descopere. Să nu uităm că Tîrgu Ocna capătă tot mai mult caracter balnear și turistic, iar perspectiva de unificare cu vestita stațiune Slănic îi va mări faima și numărul vizitatorilor. Deci, un argument în plus ca să-și recapete ceea ce a pierdut.

CICI IORDACHE ■

aria calomniei cîntată la galați

«Stau și mă mir și mă frămînt, cine a coordonat toate aceste lovituri: întîmplarea oare! Să primești toate deodată: citație, invitație la procuratură, la miliție?! De ce nu sînt lăsat în pace, de ce îmi zdruncină sănătatea, nervii și liniștea familiei niște oameni care nu știu sau nu vor să verifice cu atenție și cu răspundere această calomnie...

De aceea v-am scris rugîndu-vă să mă ajutați în a scoate dreptatea și adevărul la lumină...»

Acesta este finalul scrisorii nr. 1218 din 19.03.1974 trimisă pe adresa redactorului șef al revistei «Flacăra» și semnată Ion Ioniță, Aleea Școlii nr. 11 — Galați.

Am stat și noi și ne-am mirat și ne-am frămîntat pentru ce nu știți cine este «autorul» acestor lovituri și calomnii din moment ce din conținutul scrisorii reiese clar: «*Nu știu ce acțiuni a întreprins tovarășul Benone Pușcă și ce rol are în această poveste* (poveste despre drumurile pe care e pus semnatarul scrisorii — n.n.), *dar îmi dau seama că, fiind secretarul Primăriei, ca jurist și fost procuror, îi stă la îndemînă să se răzbune pentru acest articol*».

Ne-ați precizat și cînd și de cine e semnat și unde a apărut articolul în care, datorită unei scrisori a dumneavoastră, tovarășe I.I., a fost criticat Benone Pușcă!

Am citit și noi articolul și după cîteva zile de la primirea scrisorii eram la Galați pentru «*a scoate adevărul la lumină*» deoarece gîndeam, și vom gîndi întotdeauna, că presa nu este creată să facă vreun rău oamenilor nevinovați, că aceștia nu trebuie lăsați ca niște frunze în vîntul răzbunărilor celor pe drept criticați.

Iată-ne deci, în biroul secretarului Primăriei pentru a afla adevărul. «*Nenumăratele drumuri*» la Consiliul municipal s-a dovedit, din cîteva cuvinte, că era *unul!* Negăsindu-l pe tovarășul Benone Pușcă ați aruncat cartea poștală, prin care erați invitat să vi se rezolve cazul, în obrazul unei tinere funcționare și i-ați spus vorbe urîte. Apoi ați pus mîna pe pix și hîrtie și ați scris la ziar.

Să revenim la alt paragraf din scrisoarea dumneavoastră: «*La 2 zile după publicarea articolului* (din Scînteia 22.03.73, semnat de Nicuță Tănase) *am fost chemat de tov. B. Pușcă și amenințat cu codul penal că aș fi insultat instituția*»...

Într-adevăr, aici tovarășul B.P. și-a «recunoscut greșeala», adică a recunoscut că după insulta adusă tinerei funcționare a trecut cu vederea și peste altă insultă, pe care v-a amintit-o punîndu-vă la dispoziție cîteva rînduri din cererea pe care ați adresat-o Consiliului municipal Galați!

Începuse să iasă adevărul la lumină. Doar de aceea ne-ați chemat, «*să demascăm așa cum ne învață partidul, dacă vom constata lucruri necinstite*» (observați că vă citez destul de frecvent).

Acum să discutăm despre casă tovarășe I.I.; povestea nu mai e așa de romantică, de delicată cum ne scrieți. Ați cumpărat o casă, frumoasă într-adevăr, cu gîndul că veți scăpa foarte repede de chiriași, deși ați declarat negru pe alb «*Menționez că nu voi ridica pretenții pentru evacuarea chiriașilor*», după care urmează semnătura. Cum însă chiriașii nu și-au găsit altă casă, ați găsit dumneavoastră o soluție! Beneficiind de «un cîine lup personal și rău» l-ați legat lîngă ușa chiriașilor. Aceștia s-au văzut nevoiți să apeleze la ajutorul organelor de miliție. Ați spus că ați legat cîinele acolo de teamă să nu vi-l otrăvească cineva, că ați mai auzit de astfel de cazuri. Nu v-a crezut însă nimeni. Acum cîinele stă inofensiv în altă parte și e tot bine merci, sănătos și nevătămat!

Da, tovarășe I.I., vă pune calomnia pe drumuri, vă zdruncină sănătatea, nervii și liniștea familiei și de toate acestea e de vină tovarășul B.P. care nu v-a obligat să dați o casă liberă și un apartament cu patru camere pentru două camere într-o casă ocupată de chiriași. În dorința sa de «răzbunare» secretarul Consiliului municipal a pus de cîteva ori în discuția ședințelor de birou cererea dumneavoastră (îndreptățită în momentul de față și după părerea noastră) de a vi se rezolva necesitățile de spațiu locativ. (Pentru că într-adevăr e greu să trăiască 6 persoane plus fata care vă îngrijește de copii numai în două camere). Sperăm, alături de dumneavoastră, să vi se rezolve cît mai urgent problema, și mai sperăm ca pînă atunci să vă vindecați de mania persecuției și mai ales de... calomnie!

ILIE TUDORA ■

P.S. Seara m-ați întîlnit *cu totul întîmplător*, și m-ați rugat să dau un telefon la televiziune tovarășului F.B. de la emisiunea «Reflector» unde ați trimis o scrisoare, la fel cu aceea pe care ne-ați trimis-o și nouă, ca să le spun să nu mai vină pentru cazul dumneavoastră la Galați. Vă rog să mă scuzați că am uitat tovarășe I.I., dar cine știe, poate la lumina «Reflectorului» ieșiți cu mai puține pete... **I.T.**

un om vinde lozuri și plînge

Doi oameni m-au așteptat de la prînz pînă la ora opt seara la hotel. Cu o răbdare și cu o resemnare care mi-au strîns inima. O mamă împreună cu fiul său, infirm de la vîrsta de trei ani. Acum el are 30 de ani și merge tîrîndu-și piciorul stîng iar mîna stîngă îi este paralizată. Ne-am așezat tustrei pe scaunele din hol și Alexandru Dragoș, al cărui chip pare al unui bătrîn, a pornit să-mi povestească necazul său. Mama lui îl asculta cu ochii în lacrimi și doar din cînd în cînd ofta.

— Am făcut șapte clase elementare, și-a început istorisirea Alexandru Dragoș. După aceea, nu știam încotro s-o mai apuc. Vroiam neapărat să fac o școală, ca să am o meserie, dar nu mă primeau nicăieri. Prin Ministerul Sănătății am intrat la Școala specială tehnică horticolă din Nedelea, județul Prahova. Parcă mi s-a dat atunci un bulgăr de aur. Am urmat acolo patru ani.

— Unde ați fost repartizat după școală?

— Nu am fost repartizat nicăieri. M-am angajat ca muncitor la I.A.S. ferma 7, Remetea Chiuarului. M-am descurcat cum am putut și eu. Nu m-am dat în lături de la muncă niciodată.

— La ce anume lucrați?

— La pomi.

— Ei, și pe urmă?

— În 1970 am fost dat la legumicultură. Și apoi n-am mai avut post permanent. Și eu m-am găsit fără nici un sprijin.

— Unde ați stat pînă atunci?

— La părinți. În comuna Posta.

— Sînteți căsătorit?

— Din 1971. De atunci m-am mutat la nevastă, în comuna Ciocotiș.

— N-ați mai lucrat nicăieri în perioada asta?

— Ba, cum să nu. Am lucrat ca sezonier pe ici, pe colo. Dacă n-aș fi infirm... Dar care cum mă vede se ferește de mine. Zic că n-au post. Cine mi-a dat ceva de lucru, mi-a dat mai mult de milă. Dar eu n-am nevoie de mila nimănui. Vreau numai să cîștig cinstit o bucată de pîine pentru mine și nevasta mea.

— Dar la forțele de muncă ați fost?

— Am fost. Am fost și la cooperativa invalizilor. Au zis că n-au nimic pentru mine. Că la ei se fac coșuri din nuiele. Eu, cu o singură mînă, cum să mă descurc?

— Dar n-ați încercat și în altă parte?

— Cum să nu! M-am angajat tot sezonier, la C.A.P.-Fînață. Un sat vecin cu Ciocotiș. Aveam în grijă 30 de viței. Dar n-am putut să fac față, să-i îngrijesc și să le dau de mîncare.

— Ar trebui să se găsească un post potrivit pregătirii dumneavoastră.

— Aș munci orice, numai să mă ajute puterile. Și dacă se poate, să fie mai pe lîngă casă. N-am altă pretenție decît să știu că am un loc de muncă permanent.

— Acuma lucrați undeva?

— De-o săptămînă am autorizație să vînd lozuri în Tîrgul Lăpuș. Tot temporar. Zilnic mă duc de la Ciocotiș cu autobuzul la Tîrgul Lăpuș. Mi-am luat și abonament.

Vînd numai pe stradă. Bat străzile de la un capăt la altul. În restaurante n-am voie să intru. Mă dau afară chelnerii. Să nu stric cheful consumatorilor. Uneori merg pe stradă și mă podidește plînsul.

Am mers a doua zi la Direcția agricolă a județului Maramureș. Am discutat cu tovarășul director general adjunct Cocoșilă Merișor care a spus că se va ocupa de cazul lui Alexandru Dragoș și că în măsura în care îi stă în putință, îi va da o rezolvare favorabilă. Să vedem. Pînă atunci însă nu pot uita că de ani de zile un om încearcă să-și cîștige dreptul la muncă solicitînd audiențe. Pînă atunci însă nu pot uita că pe străzile din Tîrgul Lăpușului un om vinde lozuri și plînge.

GEORGE ARION ■

„nu știm pe cine avem cu protecția muncii“

Un grup de muncitori de la depozitel I.C.R.M.-I.C.R.T.I., secția Buzău-Drăgaica, a invitat în scris redacția să trimită la locul lor d muncă «un delegat ca să vadă căci noi nu mințim ceea ce vă scriem mai jos: în toate depozitel nu avem nici un fel de căldură (... și sîntem toat ziua vineți de frig), nu avem vestiare, nu avem apă (... ne aducem de acasă cu sticle), nu avem toalete, nu știm pe cine avem cu protecți muncii, să vadă și el cum se lucrează aic de unde distribuim mărfuri pentru oameni muncii de la țară din tot județul».

Nu eram așteptați, totuși am putut vede cu coada ochiului cîțiva muncitori bucurîndu-s între ei că ne văd veniți așa, tam-nesam, c scrisoarea lor în mînă. Aveam să ne dăm seam imediat că sesizarea era întemeiată și s-ar fi putut rezolva ușor la fața locului, de către șefii d depozite. O mentalitate ciudată însă, de chirias persecutați, le paraliza orice inițiativă. Să vedem de ce: pînă nu demult, depozitele au fos ale I.J.E.C.O.O.P.-ului; acesta a trebuit să l predea, păstrîndu-și unul singur și calitatea d proprietar; nu mai puțin de cinci unități conlocuiesc (vorba vine) aici și în loc să se pun umăr lîngă umăr pentru remedierile [illegible] necesare se uită una la alta dînd din un[illegible] așteptînd să vină «cineva» (mai ales proprietarul) să le mătură prin curte. Pentru că primu lucru care îți sare în ochi aici este murdări apoi ambalajele rupte risipite în curte, noroiu cutiile nestivuite. Nu, nu putem fi atît de absurzi încît să pretindem în asemenea depozit cu trafic de mărfuri atît de intens să fie la fe de curat ca la primărie. Dar nici chiar așa, s- faci pe chiriașul cu mătura altuia. Cine sîn totuși chiriașii? Iată-i: Alimentara, I.C.R.T. (textile), I.C.R.M. (metalo-chimice), I.C.V.A. ș Cooperația orășenească. În cadrul acestor unități lucrează aici 265 de salariați, dintre car 56 sînt femei. Muncesc din greu, pentru că aic munca nu este ușoară, și ei știu și înțeleg aces lucru. Nu înțeleg însă, și au tot dreptul să n înțeleagă, de ce nu se face nimic pentru înlesnirea condițiilor în care se manipulează marfa Este frig în orice anotimp, în depozitul I.C.R.M pășești pe ciment ca pe un ghețar, cîțiva muncitori cară lăzi. Pentru șeful depozitului, tovarășul Mircea, și pentru cîțiva funcționari, frigu este însă nu numai suportabil, dar aproape firesc «E cald în birouri, ni se spune, și în depozit [illegible] este, nu-i vina noastră, instalație are, da [illegible] racordată. E de vină proprietarul, I.J.E.C.O.[illegible] Aceleași păreri au și Ungureanu Ștefan (șe de secție) și merceologul principal Ionașcu Bine, bine, spunem, poate deocamdată nu s poate aproba să se facă racordul de încălzire dar credeți că în hala asta, în fața safé-urilo ăstora își poate schimba un muncitor hainele d lucru? Ce, astea sînt vestiare, cutiile astea pus în frig? Ni se explică pe îndelete că muncitori vin cu hainele de lucru pe ei.

— Dar cu grupul sanitar? (Cabinele era bine zăvorîte cu lacăte!)

— E o greșeală, din construcție, nu funcționează de la început.

— Dar cele din curte? Murdare, insuficiente

— Și cu apa de băut? E adevărat c-aduc d acasă?

— Nu, asta nu-i adevărat. Avem chiar î fața o cișmea.

— Și, ce credeți, muncitorii nu ar putea ave și ei un birou pe aici în care să poată mînca fă să-și muște limba de curent și de frig?

— Vai, cum să nu, dar le e rușine să vină î birou.

Sigur că da, mai că le e rușine, mai că se călesc mai cu lacăte la cabinele toaletelor, mai cu închiderea unei conducte de apă plesnite (ce s-o ma repari, o închizi! ?), mai fără mătură și spirit gospodăresc poți privi cu nepăsare prin fereastr biroului cum se chinuie alții. Da, dar privire asta este prea scurtă astăzi, iar prin fereastr unui birou poți să te uiți și din afară, nu numa dinăuntru. Noroc că a venit primăvara!

IULIAN NEACȘU ■

P.S. Arătînd o receptivitate pe care ne bucură s-o subliniem, conducerea I.J.E.C.O.O.P. și șeful depozitului I.C.R.T.I.-Ploiești au făcut între timp să ne parvină răspunsurile lor prin care sîntem informați de remedierile imediate care au fost făcute în întîmpinarea doleanțelor celor care ne-au scris.

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 10

UMOR INVOLUNTAR

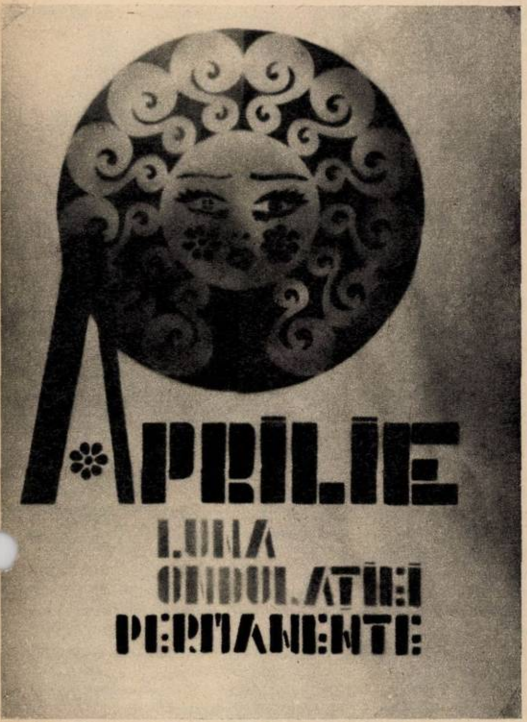

Nu uitați, luna aprilie este luna ondulațiilor permanente. Femei, grăbiți-vă, mai sînt doar cîteva zile!

Ce-ar fi să înlocuim cunoscutele luni din calendar cu luna albiturilor, luna ondulațiilor permanente, luna preparatelor din pește, luna preparatelor culinare etc.?

UMOR LA TRIBUNAL

Președintele: De ce n-ați venit la celelalte termene?
— Fiindcă sufăr de rezematism, uite am și certefat medical.

*

— Vă rugăm să ne spuneți pentru ce nu se înțeleg?
— Domnule trebonal și iubită stanță, ei își dau pentru ceartă, că el umblă după femei și după alte puncte de vedere.

*

Președintele: Să ne spuneți, ce-au realizat cei doi soți în timpul căsătoriei?
— Onorată comisie, în timpul cît au fost amîndoi, Safta și Niculae ei au făcut: doi miei, trei oi, un cîrlan, un butoi de cincizeci de vedre, o tocitoare de șaptezeci de vedre și o căruță.

*

— Cine provoacă certurile?
— Cine altul decît el, care are dorul de-a o bate pe nevastă și mai suferă și de boala geloziei și de o boală conjugală d-a lipsi d-acasă.

*

— Pentru ce vrea reclamanta să se despartă de soț?
— Pentru că fantele are o legătură extracasnică recoltată anul trecut la Mangalia, de pe plajă. Cînd nevasta a aflat de isprava asta, a mers și i-a zis ce cată la Carmen, c-așa o cheamă pe dihania aia, care l-a priponit la ea și el i-a răspuns: «E bine că mă simpt bine aici» — apoi au plecat pe litoral, el cu aia, iar mai tîrziu s-a combinizat cu ea.

*

— Știți pentru ce se ceartă cei doi soți?
— Da. Fiindcă ea zice că e mai cultă că e penichiuristă.

*

— Dar reclamanta îl îngrijea pe soț?
— Nu-l amenaja deloc.
— De unde știți?
— Pentru că sînt bună prietenă cu cartea de imobil și am văzut.

*

— Ce ocupație aveți?
— Particular redusă, pe picior mic.

*

— Sînteți rudă cu reclamantul Gheorghe Iliescu?
— Nu, domnule președinte. Nu mi-e mamă, nu mi-e frate.

*

— Cu ce se ocupă?
— E mare porumbar, semînțar și pescar, vinde semînțe de floarea-soarelui, crește porumbei de rasă pentru piață și pești oceanici d-ăia colorați.

**Spicuiri din volumul
în curs de pregătire «D-ALE TRIBUNALULUI»
de TUDOR CRĂCIUN**

TRĂIAN FURNEA

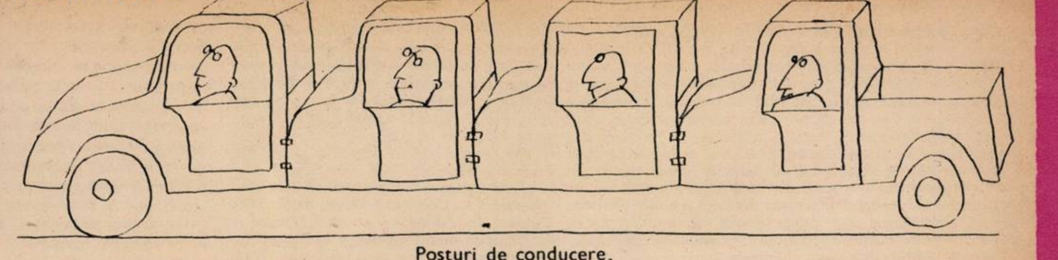

Posturi de conducere.

DE-ALE MELE

Putem cînta mai frumos sau mai urît decît privighetoarea, dar **ca privighetoarea** nu.

●

Mă gîndesc cu groază la ritmul în care ar fi evoluat omenirea dacă și Icar ar fi fost adeptul zicalei «întinde-te cît ți-e *plapuma*».

●

Pălăriei nu-i pasă nici de viață, nici de moarte, deși se pleacă în fața amîndurora.

●

Și acum să văd pe unde o să scot cămașa, zise hoțul. Și pînă la urmă, o scoase pe poartă.

●

Păi tu știi, mă, cine sînt eu?, îl întrebă condamnatul pe călău.

●

Naivitatea e o prostie cu stagiul nesatisfăcut.

●

Fiecare om ascunde în el pe propriul său dușman, zise canibalul, mîngîindu-se mulțumit pe burtă.

●

Nu orice babă care crește două pisici se poate numi Baudelaire.

●

«Oh, tineretul de azi!...» Vorbe pe care le rostesc mii de generații de tineri îmbătrîniți.

GIUSEPPE NAVARRA ■

DE LA HA LA Z

— Unde ți-e carnetul de note?, îl întreabă tatăl pe băiețelul său, elev în clasa a III-a.
— L-am împrumutat lui Cezărică. Vrea să-i sperie pe părinții săi.

●

— De ce ai cumpărat un aparat de radio vechi?
— Vreau să prind o informație de anul trecut!

●

— Ascultă dragă domnule — se adresă la repetiție dirijorul, tenorului în timp ce-și agita bagheta — nu uita că ai de cîntat aria toreadorului și nu a taurului.

●

Un scoțian se adresează soției sale, care zace în pat grav bolnavă:
— Dragă, eu mă duc s-aduc medicul. Dacă între timp simți că ți se apropie sfîrșitul, stinge te rog lumina.

●

— Tată, ce sînt sîrmele astea din dreapta șinei?
— Sîrme de telegraf.
— Atunci de ce nu-s sîrme și pe stînga?
— Pe-acolo trece telegrafia fără fir.

●

— Ce vîrstă aveți, doamnă?
— Am văzut treizeci de primăveri!
— Și în ce an ați văzut-o pe ultima?

●

— Arăți de parcă ai avut un accident de cale ferată.
— Exact. Cînd treceam prin tunel, în loc să sărut fata, am sărutat pe taică-su.

●

— Poți să-mi dai un exemplu de animal de care și leul se teme?
— Leoaica, tovarășe profesor.

Întrebăm Fabrica de ciorapi și tricotaje Apollo dacă pe tichetul care poartă și ștampila C.T.C.-ului scrie mărimea 26–27,5 trebuie neapărat ca un ciorap să fie 26 altul 27 sau amîndoi la fel?

OCTAVIAN COVACI

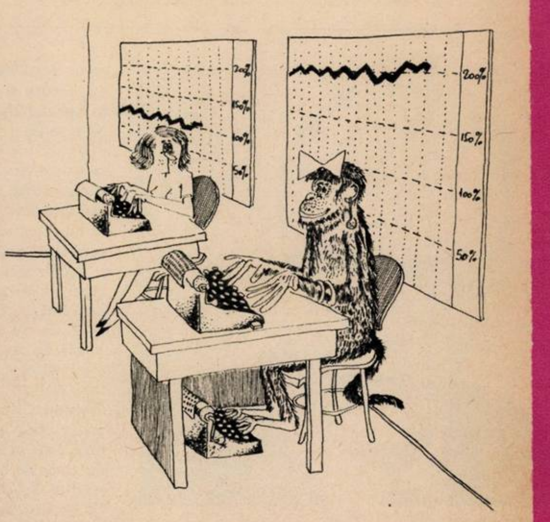

ANTON DRAGOȘ

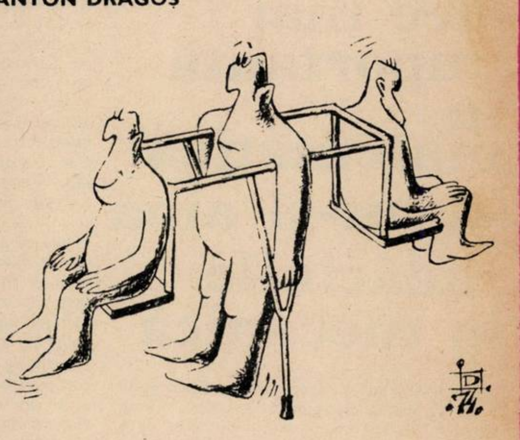

Un om deștept doarme într-un ceas cît doarme un prost într-o noapte.

DORIN DINCULESCU ■

DAN BUDICĂ

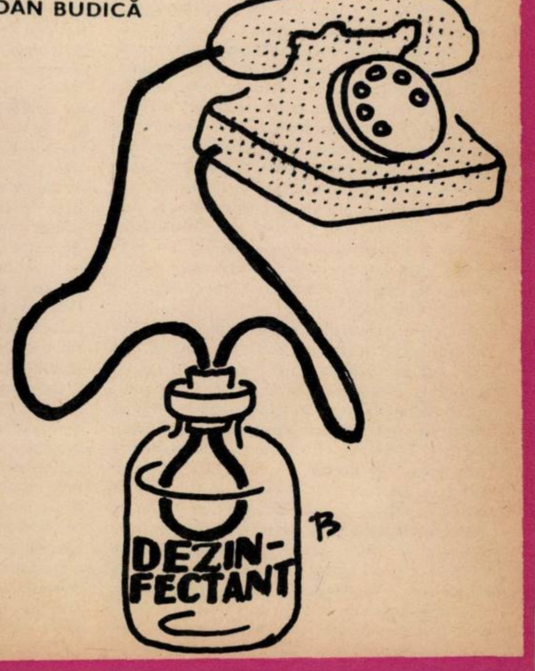

Caius Iacob, născut la 29.III.1912 la Arad. Între 1928 și 1931, urmează cursurile Facultății de științe din București, devenind licențiat în matematici. Bursă de studii la Paris pentru specializare în mecanica fluidelor. În 1935, teza de doctorat la Sorbona. Asistent universitar la Timișoara, Cluj, București. În 1943 — conferențiar la Catedra de matematică generală și geometrie a Facultății de științe Cluj, Timișoara. În 1948 — profesor de mecanica fluidelor la Cluj, în 1951 — profesor de mecanica fluidelor la Universitatea din București. Din 1954 devine șeful Catedrei de mecanica fluidelor și teoria elasticității, mai tîrziu șeful Catedrei de mecanică generală, hidrodinamică și teoria elasticității. A întreprins numeroase cercetări de hidrodinamică, de aerodinamică subsonică și supersonică, precum și de mecanică generală. Are peste o sută de lucrări originale. Rezultatele obținute de Caius Iacob au intrat în literatura de specialitate internațională. Este citat de către numeroși matematicieni și mecanicieni străini printre care S.I. Pai în «Fluid Dynamics of Jets», A. Oudart care își intitulează un capitol din lucrarea dedicată jeturilor «Metoda riguroasă a lui Ceaplîghin-Iacob» de G. Birkhoff și E. Zarantonello care vorbesc despre «lema lui Iacob» de H. Villat, Th. Kármán, J. Leray, L.I. Sedov și mulți alții. Dintre numeroasele lucrări de amploare publicate: «Introduction mathématique à la mécanique des fluides», (Editura Academiei și Editura Gauthier—Villars, Paris 1959); Tratat de mecanică teoretică (1971). Rezultate ale cercetărilor sale au apărut în «Teoria dell'ala nell'Aerodinamica subsonica piana» (1969). A reprezentat România la numeroase manifestări științifice internaționale. A conferențiat la Universitatile din Moscova, Tbilisi, Kiev (1960), Madison Syracuse, Maryland (1962), Paris, Lille, Strasbourg, Toulouse, Marseille, Grenoble (1963), Berlin, Roma, Torino, Milano, Manchester, Liverpool (1964), Belgrad (1966), Florența, Roma, Napoli (1969), Udine (1970).

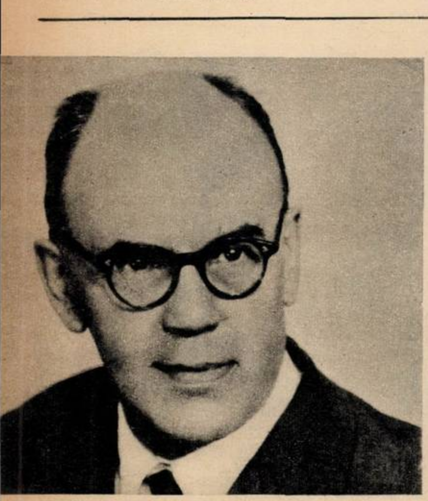

nu există idee mai importantă în matematică să nu-și aibă rădăcinile în mecanică

Profesorul doctor docent St. I. Gheorghiță l-a numit «înaltă piramidă a mecanicii». Omul considerat astfel este de o timiditate și de o modestie care numai la semeția unei piramide, la semeția coloanei care sprijină un domeniu de activitate, nu fac să te gîndești.

Perioada 1928–1932 a fost extrem de importantă pentru evoluția aerodinamicii. Pe vremea aceea, avioanele se pregăteau să depășească viteza de 500 km/oră. Apăruseră probleme noi. Trebuia studiată influența compresibilității aerului. Pînă la viteza menționată, aerul se comportă cu oarecare aproximație, ca un mediu incompresibil. La viteze mai mari, devenea însă compresibil, oamenii de știință nu cunoșteau soluțiile unei asemenea probleme. Doi mari aerodinamicieni, Ludwig Prandtl și H. Glauert au început s-o studieze. Utilizau însă metode aproximative, obțineau rezultate la fel. În 1933, un român în vîrstă de numai 21 de ani începe să cerceteze și el aceeași chestiune de aerodinamică, în cazul marilor viteze subsonice, depășind 500 de km pe oră. Licențiat în matematici al Facultății de științe din Bucuresti, o absolvise strălucit cînd nu avea decît 19 ani. Caius Iacob rezolvă problema cu soluții exacte. În 1935 susține teza de doctorat la Sorbona. Fusese bursier în capitala Franței, se specializase în mecanica fluidelor. A fost unul dintre elevii preferați ai celebrului Henri Villat, avîndu-l profesor, printre alții, pe Louis de Broglie. Din 1933 pînă în 1939 dezvoltă teoria jeturilor la mari viteze subsonice. Lucrările sale atrag atenția. Theodor Kármán le semnalează în 1935 la Congresul Internațional Volta (ținut la Roma), consacrat studiului mișcărilor aerodinamice la mari viteze. În același an, H. Villat spunea: *«Lucrările pe care domnul Iacob a reușit să le termine în timpul șederii sale la Paris și cele pe care le-a elaborat după aceea sînt de o valoare considerabilă, încît acum e imposibil, pentru savanții care se ocupă de hidrodinamică, să le ignore»*. În 1940, Academia de științe din Paris îi decerne premiul «Henri de Parville» pentru ansamblul cercetărilor sale asupra mișcării fluidelor compresibile. Rezultatele obținute și publicate de către Caius Iacob pînă la începerea celui de-al doilea război mondial devin repede cunoscute și utilizate de mai mulți cercetători, în special de cei americani, în perioada aceea de intensă dezvoltare a aerodinamicii. Continuă drumul. Întreprinde cercetări de aerodinamică la viteze egale cu ale sunetului și la viteze supersonice. Este autorul primelor studii românești de aerodinamică supersonică (1948). Se ocupă de matematică pură, de mecanica fluidelor și de aerodinamică.

Profesorul Iacob vorbește calm, articulează bine ideile ca un logician, atent și la acuratețea exprimării. Dacă după ce trece de o idee i se pare că n-a găsit pentru ea cea mai potrivită formă de prezentare, revine pentru a nu rămîne nimic știrbit din substanța ideii. Face parte dintre cei care au cultul fiecărui lucru bine făcut. Mecanica îi place precum o ființă vie. De cîteva ori se duce la tablă și desenează unele chestiuni care l-au preocupat în decursul vremii. Profile de aripi de avion, conflictul dintre aripi și aer, studiul mișcărilor în jurul profilelor de aripă. Ce se întîmplă cu aerul din jurul unei aripi de avion? Cu aerul peste care se năpustește aripa de avion, cu aerul care susține aripa avionului, cu aerul sfîșiat de către aripa care îl taie nebună cu o viteză mai mare decît a sunetului. *«Cînd un corp se deplasează în aer cu viteză subsonică, un telefon misterios parcă anunță aerul. Aerul reacționează ca un avertizat și se dă la o parte. La viteze supersonice aerul nu e avertizat. Se produce un șoc paralel cu obiectul care se deplasează»*. Ce presiuni, ce rezistențe, ce relații complicate! *«Încă din timpul războiului,* zice Caius Iacob, *A. Busemann, aerodinamician german, a elaborat o teorie a mișcării supersonice în prezența unei aripi de formă triunghiulară. Teorie reluată de către americanul J. Stewart, mi-am dat seama că eu aș putea să simplific toată povestea și mai mult, să extind teoria la aripi delta și la aripi de formă mai generală reprezentată printr-un con aplatizat. Am rezolvat toate astea, rezultatele sînt utilizate de atunci în tehnica aeronautică»*. În modestul său birou de șef al unei catedre de la Universitate, cel mai frumos lucru sînt portretele marilor bărbați de știință strînși ca la un fel de sinod al mecanicii mondiale: Galileo, Newton, Euler, Lagrange, Jucowschi, H. Villat, Ceaplîghin, D. Pompei, V. Vîlcovici. Sînt zeii lui Caius Iacob. Dintre aceștia, Villat și D. Pompei i-au fost profesori. *«Prin cursuri captivante, ei m-au atras spre domeniul cercetării. Aproape fiecare mi-a deschis gustul pentru ceva, pentru o teorie, pentru o aplicație. Cînd am dat examen cu Villat la Paris, el m-a întrebat de lucrările lui Ceaplîghin. Mulțumit de răspunsurile mele, Villat mi-a cerut pe loc să încerc extinderea metodelor lui Ceaplîghin, promițîndu-mi, în caz de reușită, prezentarea cercetărilor la Academia de științe din Paris. Acest lucru avea să se întîmple peste două luni de la examen. Izbutisem, el mi-a prezentat lucrările într-o luni și sîmbătă erau tipărite, asta fiind pe atunci regula la Academia din capitala Franței»*. Caius Iacob cercetează și descoperă independent, în paralel cu Tsien si Kármán, formulele de evaluare a coeficientului de presiune a aerului în zborurile vecine cu viteza sunetului, care au permis calcularea forței de susținere a aripii de avion. În știință, unele probleme la ordinea zilei sînt abordate concomitent de către cercetători care nu știu nimic unul despre celălalt. Caius Iacob și Tsien și-au publicat amîndoi rezultatele în 1939, aveau să afle însă unul de altul abia după război. Tsien lucra în Statele Unite și i-a displăcut mult vestea că nu are singur paternitatea studiilor acelora.

Ca profesor, Caius Iacob subliniază că mecanica și matematica s-au dezvoltat în paralel, dînd astfel, exemplu și celorlalte științe (fizica, biologia, chimia), de avantajul instrumentului matematic. El accentuează că nu există idee mai importantă în matematică să nu-și aibă rădăcinile în mecanică. *«Noțiunea de viteză a condus pe Newton la crearea calculului infinitezimal, problemele balistice exterioare au generat capitolul matematicii numit analiză calitativă a ecuațiilor diferențiale ș.a.m.d. La rîndul lor, noțiunile mecanice au evoluat, s-au abstractizat, s-au rafinat grație puterii și subleții matematicii»*. Profesorului Iacob îi place să predea cursuri. Regretă că în majoritatea timpului a predat mai mult cursuri de specializare postuniversitare, mai puțin studenților din anii mici. Adică, acelor cărora trebuie să li se deschidă gustul, să-i pasioneze cineva pentru știința mecanicii. *«O lecție de mecanică e destul de greu de făcut. Care să captiveze. O lecție este frumoasă dacă ne face să înțelegem cum au fost intuite principiile mecanicii de către marii ei fondatori: Galileo și Newton, precum și dacă arată cum poate fi creat modelul matematic al fenomenelor mecanice.*

De gradul dezvoltării mecanicii au depins în mare măsură numeroase creații pe care omul aspiră să le realizeze. Cînd mecanica nu era suficient pregătită să susțină, cînd partea ei teoretică era mai puțin evoluată atunci eșecurile au fost adesea dureroase. Începuturile aviației bazate mai mult pe empirism aveau să fie dificile, aveau să ceară eroism și sacrificii în absența și în așteptarea unei teorii veritabile privind sustentația aerodinamică. Aviația începe să facă progrese substantiale abia după ce N.E. Jucowschi (în 1907) și L. Prandtl (în 1917) au pus la punct teoria aripii de avion în cazul vitezelor mici. În 1909 se traversa Canalul Mînecii cu avionul, iar în timpul primului război mondial aviația devenise armă de luptă. Evoluase mult în numai cîțiva ani datorită acumulărilor în planul mecanicii teoretice. *«Toate realizările tehnice moderne avînd la bază mecanica, printre ele și cele din spațiul cosmic, extraordinare și atît de rapid obținute, au fost posibile pentru că mecanica evoluase mult, devenind pregătită să le susțină. Extinzînd toate marile succese obținute de către mecanică, de pildă, cum ar fi, descoperirea prin calcul a planetei Neptun și descrierea cu mare exactitate a mișcărilor din sistemul nostru planetar s-au datorat puterilor mecanicii teoretice. Sigur, în unele direcții aveau să fie necesare și posibilitățile practice de răspuns la îndrăznelile teoretice. Încă din secolul 18 s-a prevăzut posibilitatea teoretică a lansării unor sateliți dar, pe atunci nu se bănuia că va fi posibilă vreodată realizarea primei viteze cosmice. Se cunoșteau condițiile în care un corp ar putea scăpa de atracția pămîntului și deveni satelit, asemenea lucruri erau discutate însă doar cu titlul de curiozități. În 1949, încheiam o lucrare intitulată «Condițiile necesare transformării în sateliți a corpurilor lansate de pe pămînt». Asemenea probleme teoretice, precum și altele, cum ar fi cele ale Telstarurilor (sateliților staționari) le dădeam ca subiecte la examene studenților clujeni în jurul anului 1950.*

Ansamblul cercetărilor sale de mecanica fluidelor și de aerodinamică profesorul Caius Iacob le-a expus într-un tratat. Se chema «*Introducere matematică în mecanica fluidelor*». *«În 1948 cartea era gata pe trei sferturi. O scrisesem în franceză. Pe atunci, așa ceva începuse să fie considerat cosmopolitism, mi s-a interzis să continuu și abia în 1959 lucrarea aceasta avea să poată fi tipărită într-o limbă de circulație. Lumea științifică internațională a luat astfel cunoștință de ea cu 11 ani mai tîrziu decît data la care fusese redactată, ceea ce a făcut știința românească să piardă niște priorități»*. Caius Iacob e de părere că lucrările oamenilor de știință români trebuie tipărite la noi, în revistele și în editurile noastre. Dar ele să apară și în limbi străine de circulație internațională. Să fie astfel tipărite la noi, iar cei din alte țări, interesați să le citească, să le ceară în România. *«Pe cît am putut, așa am procedat. N-am vrut să-mi public rezultatele studiilor mele în străinătate ca mijloc pentru lansarea lor în comunitatea științifică internațională. În tinerețe, mi-au apărut lucrări și în afara țării, dar în genere, am preferat să-mi public cele mai bune lucrări în revistele noastre. Acum, a început să se considere că o lucrare românească este valoroasă numai dacă ea apare în străinătate. Nu sînt de această părere, nu-mi place să ne consacre alții. Vreau să ne consacrăm noi mai întîi, pentru asta sîntem obligați să ne edităm acasă lucrările în limbi cu audiență generală. În ultima vreme, am publicat în străinătate numai atunci cînd am fost invitat»*.

Caius Iacob consideră mecanica drept una dintre științele cele mai captivante. El apreciază că de la o vreme la noi nu se înțelege suficient rostul și influența mecanicii în sine, precum și importanța ei pentru cei ce vor să aprofundeze chimia, fizica, biologia. *«Am ajuns doar la două semestre de mecanică în 4 ani de învățămînt. Mult prea puțin. La alții e incomparabil mai apreciată, riscăm să fim depășiți. Mecanica trebuie să dețină în continuare un loc important în universități, alături de celelalte științe fundamentale, fizica, biologia, chimia. Specialiștii în mecanică pot fi foarte bine utilizați în producție, în colaborare cu inginerii. Experiența altor țări și a noastră dovedește deosebita importanță a acestui tip de specialist. Cu toate astea, în nomenclatorul specialităților, mecanicianul lipsește. Pe măsură ce industria și știința țării progresează, pe măsură ce apelăm din ce în ce mai puțin la licențe străine, avem nevoie de mecanicieni.* Profesorul Iacob a atras atenția în cîteva rînduri asupra acestor probleme. În fața neînțelegerilor s-a hotărît să dezvolte învățămîntul mecanicii prin resurse proprii, inaugurînd predarea unor cursuri libere neobligatorii.

ROMULUS BALABAN ■

---

litoralul pe ușa de serviciu

Un supermagazin se aseamănă, întrucîtv
cu supercomplexul turistic pe care-l reprezin
litoralul românesc. Cumpărătorul se uită
vitrine, intră, se plimbă de la un etaj la alt
mîngîie, cu privirea sau cu mîna, baloturile
stofă și cratițele electrice; se autoservește
raionul de confecții; cere, alege, refuză, cu
pără și pleacă. Dar la subsol, sau în birouri
în care se pătrunde prin intrarea de servici
un personal nevăzut trebăluiește, întocmeș
situații, discută, asudă și asigură pe tăcute
de la director la dactilografă — funcționar
supermagazinului. Foarte rar cumpărătorul c
noaște preocupările de fond, planurile m
apropiate și mai depărtate ale celor care cond
magazinul, ca să zicem așa, din culise.

Pentru a reveni la litoral, vom spune că to
mai aceste preocupări de interior ne-au inter
sat mai mult cînd l-am întrebat pe tovarăș
director general adjunct al Centralei «Litoral
Gheorghe Mureșan: ce e nou? Întrebarea
viza atît noile construcții și amenajări, cît orie
tările pe linie de deservire în 1974 și în a
imediat următori.

Iată ce am aflat. În momentul de față, centra
este angajată într-o vastă acțiune de repara
și reînnoire a întregului inventar din hotelu
de la mobilier la lămpi, covoare, dușuri...
tenția se îndreaptă îndeosebi asupra Mamai
mai atinsă de vreme, dar și Mangalia și const
lația turistică ce gravitează în jurul ei necesi
unele retușuri la baza materială. O operațiu
de anvergură, implicînd multe zeci de n
de lei, care se va termina peste doi-trei a

Asigurarea unui personal de calitate rămî
însă problema numărul unu! Este vorba de
adevărată armată: 14 500 în alimentația publi
7 000 în hoteluri și alte cîteva sute pentru într
ținerea parcurilor, spațiilor verzi etc. Fireș
problema este mai veche, dar cum o văd
diriguitorii centralei?

În fond, dificultatea constă în a crea o g
pare omogenă din mii și mii de oameni sosi
practic, din 39 de județe, plus Bucureștiul. Mu
din aceștia — de ce s-o ascundem? — conside
litoralul doar ca un loc de muncă temporar, b
de «muls». Și apoi, din nou acasă! În ace
context se impun soluții de fond, nu paleativ

Anul acesta acestui personal i s-au cre
condiții de cazare mai bune: cămine de tip st
dențesc, mai multe camere de hotel — pes
500 locuri doar la Eforie Sud — în ideea că,
timp, oamenii se vor permanentiza.

Cazarea nu înseamnă totul. Personalului pe
manent în devenire trebuie să i se asigure,
primul rînd, locuri de muncă permanente. D
pe acum 800 sînt folosiți — în afara sezonul
— într-o unitate de producție și prestații
furnizează hotelurilor covoare, cearșafu
tre, sticlărie, tapiserie, mobilier recondiționa
Avînd sediul la Eforie Nord și ateliere în fieca
stațiune, unitatea a intrat, în 1974, în al treil
an de funcționare. Așadar, personalul hoteli
se poate califica aci într-o a doua meserie, par
lelă, prinzînd noi rădăcini pe litoral.

O noutate — am putea spune, de mult aște
tată — este introducerea unei alimentații m
raționale, mai științifice. Care obișnuit al resta
rantelor și cantinelor de pe litoral nu-și ami
tește de sosurile lungi, de chifteluțele marinat
de rîntașul spornic — dar nu la sănătate!
servite cu generozitate în toiul verii, în timp
legumele și fructele proaspete erau rarită

Conducerea Centralei «Litoral» ne promi
o cotitură în acest sector. A fost elaborat
nou rețetar — 400 rețete de bază, 600, inclus
variantele — care declară război excesului
grăsimi, sosurilor grele, rîntașurilor. Se prec
nizează ca untura să fie total înlocuită, iar ulei
să fie amestecat cu margarină — mai blîn
după cum se știe, cu... arterele noastre. D
lista așa-numitelor materii prime se vor elimi
oțetul, bulionul, coloranții alimentari, gelati
condimentarea realizîndu-se cu roșii, lăm
nucușoară, cimbru, ienibahar.

În 1974 și în anii următori se intenționează
se desfacă pe plajă tot mai multe produse culin
în pungi — deci alimente gata porționate, fileta
cîntărite, mai igienice și mai ușor de manipul

Da, la cotele turistice ale anului 1974, zic
«foamea e cel mai bun bucătar» necesită imp
tante corective. Nu numai foamea... Dealtf
după cum am văzut, nu sînt implicate do
serviciile în restaurante, ci deservirea în intr
complexul turistic al litoralului. *Rămîne nu*
ca orientările schițate mai sus să prindă via
Vara aceasta mulți din cititorii revistei «Flacăr
se vor putea convinge personal cum stau luc
rile și care va fi bilanțul aventurilor la Mar
Neagră, ediție 1974.

LIONEL NIȚESCU

ţăranii în staţiuni

În fiecare seară, după masă, în jurul lui moş Voicu — Voicu S. Neaga, din Ungheni-Argeş — se strînge o mulţime de oameni. Moşu' are 67 de ani, mustaţă albă şi un cojocel de care nu se desparte niciodată, chit că au fost zile în această primăvară cînd termometrul a înregistrat chiar şi 25°. Se spun glume, nu bancuri, reţineţi diferenţa, moşu' e-n vervă, lumea aplaudă, bravo moşu', aşa, zi mai departe! Şi Voicu S. Neaga nu se lasă de două ori rugat, doar are auditoriul său, de pe-acum format, şi glumele continuă, şi-apoi se-ncinge jocul — a apărut nu se ştie de unde un acordeonist — şi omul nostru îi arde o bătută ca pe la el, în Argeş, se vede de la o poştă că se simte bine, că tratamentul îi prieşte. Fiindcă ne aflăm la Sovata, *în mijlocul staţiunii* şi la doi paşi de noi clipeşte somnoros lacul Ursu. Nu-i nici primăvară,dar nici iarnă, o vreme în doi peri, şi-a venit o undă de căldură, de-au trebuit oamenii să-şi lepede paltoanele, cojoacele, mai puţin căciulile, că nu se ştie, te ia un curent şi se duce naibii tratamentul. Eu însă cred că ăsta-i mai mult un pretext, doar ştie toată lumea că un *ceapist* care se respectă nu renunţă uşor la căciulă primăvara, oricît de aiurită ar fi vremea, are el semnele lui. Aşa se face că în aceste zile de căldură nebună, la Sovata, între două tratamente, vezi defilînd un număr apreciabil de căciuli, năframe, dar şi scurte îmblănite ori cojoace fără mîneci. Şi cei care au rîs pînă la urmă au fost tot ei, ţăranii veniţi la tratament, fiindcă după 2-3 zile — aflu — a venit de pe Munţii Harghita, aşa, o răcoare, *încît numai bine îţi venea să pui pe tine* ceva gros şi călduros.

Petra Smeu e dintr-o comună de lîngă Giurgiu — Daia. N-a putut obţine prin *ceape* bilet [illegible]tament, aşa că a venit prin O.N.T. la co[illegible]ort III — adică 6, 7 femei într-o cameră cu duş şi toaletă pe coridor, dar ce contează, *important* era să ajungă la Sovata la băi, care, toată lumea ştie, au efecte terapeutice de stai şi te cruceşti. A luat o cursă pînă la Bucureşti, de-acolo personalul pînă la Blaj — aşa i-a spus tovarăşa de la agenţie — şi după încă vreo cinci ore a ajuns în staţiune. Adică Bucureşti—Blaj, cam şase ore,şi Blaj—Sovata (114 kilometri),încă cinci ore. Total, socotiţi şi dumneavoastră. Dar nu contează! Important este — nu-i aşa? — să te tratezi pentru a te simţi perfect, apoi unde mai pui că o ţărancă tînără rezistă mai bine la o călătorie, poate pentru alţii excesiv de obositoare, doar toată lumea ştie că e antrenată de pe cîmp.

Cert e că nu există «sezonişti» mai docili, mai înţelegători decît ţăranii. N-am auzit să ridice pretenţii absurde, sînt mulţumiţi de calitatea meselor, de felul cum au fost cazaţi. *Aproape că aş dori să fie mai exigenţi, mai* pretenţioşi, dar n-am descoperit la nici unul dintre ei — şi erau la Sovata în tratament, în acele zile de început de primăvară cam 280 de ţărani — acea psihologie a turistului şi «[illegible]onistului», cum vreţi să-i spuneţi, care pretinde, şi în multe cazuri, pe drept cuvînt, să beneficieze de servicii ireproşabile. Şi ştiţi de ce? Fiindcă, cel puţin pînă-n prezent, marea majoritate a ţăranilor vin în staţiuni nu pentru a se odihni, ci pentru tratament. Chiar aşa. Acest adevăr elementar care pînă acum îmi scăpase l-am aflat încă la Predeal unde — naivul de mine — căutam *ceapişti* la odihnă. «Îi găsiţi la cură, dar nu la odihnă»,a venit răspunsul. Fiindcă vara ţăranul lucrează, toamna, aşijderea, iarna, prin curte după treburi. Şi poate doar spre februar şi martie, cînd simte junghiuri mai ascuţite în *umăr* sau *picior*, vine la Sovata, la tratament — bineînţeles, dacă *ceapeul* i-a eliberat bilet.

N-aş vrea să se înţeleagă cumva că s-ar practica la Sovata un tratament discriminatoriu, în funcţie de poziţia socială a fiecăruia. Găseşti ţărani şi la confort de categoria A şi la confort 1, 2 şi *am* văzut chiar şi la 3. Este apoi de reţinut faptul că tratamentele, indiferent de natura lor, se fac la timp, riguros, fără coadă şi nervi ca-n alte părţi. Şi din nou îi întreb: mulţumiţi? primind acelaşi răspuns: cum de nu? avem tot ce ne trebuie! Şi-mi dau seama că oamenii aceştia sînt sinceri, deloc timoraţi, doar că apreciază sănătatea poate mai mult decît alţii, sănătatea fără de care nu poţi ieşi la cîmp, la deal, la vie ori la coasă. Restul, adică diverse neglijenţe, pentru care alţii ar face mare caz, nu contează.

Eşti mulţumită de felul cum se poartă lumea cu dumneata în staţiune? Femeia, tînără, voinică, mă priveşte, aşa, dintr-o parte, după care îmi răspunde aproape agresiv: d'apăi cum?! Vreau să aflu cum o cheamă şi din ce comună-i de fel. Nu-mi răspunde. De ce? Să *nu afle bărbatu-miu. Ce să nu afle? Că a intrat* în vorbă cu un bărbat (?!). Doar atît îmi spune că-i din Bistriţa-Năsăud şi că e prima femeie din sat trimisă la tratament la Sovata. Asta, da, asta pot scrie!

Seara, după-masă îl reîntîlnesc pe moş Voicu. Tot în vervă, tot înconjurat şi aplaudat. În parc, pe bănci, femeile stau de vorbă, în linişte, cuviincios. Alte cunoştinţe de-ale mele, ţărani din Argeş, Mureş ori Alba, se plimbă — pentru a cîta oară? — pe strada principală. Ne *salutăm — aici toată lumea se salută, se cunoaşte* — şi-i întreb ce fac? Au vrut să vadă un film, dar fiindcă erau prea puţini spectatori, operatorul n-a dat drumul proiecţiei. Şi n-aţi zis nimic? Ce să zicem, o fi avînd şi el dreptate, săracul!

Într-adevăr, va mai trece vreme pînă cînd *ceapiştii* se vor comporta precum ceilalţi cetăţeni în vacanţă! **MIHAI HETCO** ■

bine că mai există papuci zburători!

Este şi nu este spitalul lui Jean Bart. Nu mai există Porto Franco, nici vechea Comisie europeană a Dunării, nici spitalul care funcţiona pe lîngă ea. Şi totuşi, într-un fel, spitalul a rămas. Bombardat în timpul războiului, el a fost reconstruit, iar azi, după ultimele sau penultimele reorganizări, poartă titulatura de secţie exterioară a Spitalului unificat din Tulcea.

Intrînd pe poartă şi ignorînd aceste avataruri administrative, resimţeam o anumită emoţie la gîndul că poate pe aceeaşi alee păşiseră şi comandorul Eugen Botez şi doctorii cei buni şi cei răi evocaţi în «Europolis» şi de mult petrecuţi din această lume.

Discuţia cu doctorul Iulius Ţîrcovnicu, şef de secţie şi chirurg apreciat, m-a readus la realitatea cenuşie.

— *Tovarăşe doctor, Sulina are o situaţie* specială. Unele ierni ea rămîne izolată cu lunile. Spitalul, aşijderea, şi trebuie să vă descurcaţi cu forţe proprii. Aveţi o cazuistică deosebită care decurge din acest specific?

— Nimic deosebit.

— Orice colectiv de muncă are, de obicei, problemele sale, greutăţile şi bucuriile sale. Dar unitatea pe care o conduceţi?

— N-avem nici o problemă.

...Cam aşa a decurs întreaga discuţie.

Am mulţumit interlocutorului meu. La urma urmei, chirurgul vorbeşte cel mai bine cu bisturiul, dar discuţia nu m-a ajutat în conturarea unei păreri şi doar pentru aceasta bătusem atîta drum. Întîmplător, în acel moment în spital se aflau puţini bolnavi. De ce să nu întreb pe localnici ce gîndesc despre spitalul *lor? Sulina e un orăşel doar de trei mii de lo*cuitori şi mulţi dintre ei — dacă nu ca bolnavi, cel puţin pe post de... mame — tot vor fi trecut pe la această instituţie.

Am întrebat gospodine şi piloţi maritimi, pe casiera de la C.E.C. şi pe ospătara de la unicul restaurant din oraş, am discutat cu unul şi cu *altul şi mi-a făcut plăcere să aud cuvinte* de laudă la adresa personalului medical şi a taciturnului său şef.

Din păcate, mai sînt şi umbre. Iată ce mi-a relatat Anne Marie Suciu, de la Administraţia fluvială a Dunării de Jos. Femeia vorbea cu năduf şi o înţeleg.

«În noaptea de 3 spre 4 septembrie 1973 mă simţeam tare rău. Eram alarmată: fiind gravidă la începutul lunii á opta, nu venise încă sorocul! Şi totuşi, noaptea, la unu jumătate mi s-a rupt apa. M-am dus la spital, la maternitate. Greu de crezut, pe pat nici un cearşaf! M-am întins pe pătură. Vă daţi seama, o femeie în situaţia mea, aşezată direct pe o pătură... A venit apoi medicul de gardă. Singura lumină o dădea o lampă de gaz, care mirosea îngrozitor.

Medicul a vrut să ia stetoscopul şi aparatul de măsurat tensiunea, dar nu ştiu cum şi de ce, ele erau puse *sub cheie* în dulăpior. Oare noaptea e interzis să naşti, să ai tensiune?

Doctorul s-a înfuriat, a spart geamul dulăpiorului unde se aflau aparatele şi m-a consultat; apoi i-a spus asistentei să-mi facă o injecţie. Dar aceasta se afla abia în practică şi nu făcuse *în viaţa ei o intravenoasă. Nu nimerea vena* şi pace, aşa că am renunţat la injecţie, de comun acord.

Între timp fusese chemată moaşa Maria Nicolau, care locuia aproape. Nimic, nici o mişcare!

Am auzit cuvinte şoptite:

— Du-te şi cheamă moaşa.

— Degeaba, nu vine în toiul nopţii.

Soţul meu s-a dus personal s-o caute, dar n-a avut nici el mai mult succes: Maria Nicolau a venit abia a doua zi dimineaţa şi, culmea, tot ea a explodat:

— Cine a spart dulăpiorul? Ce e cu cioburile astea?

I s-a explicat. Atunci a ridicat tonul:

— Cine e aia? Ce e aici? Maidan? Eşti pe bulevard? Vagaboandă!

Şi gîndiţi-vă la starea *mea, un* caz *grav*, naştere înainte de termen. Moaşa se înfuriase şi, pentru că pusesem rochia pe un pat vecin, gol. Cearşaf tot n-aveam, dar asta n-a deranjat-o defel! I-am spus:

— Eu plec; nu mai nasc aici să ştiu bine că...

— Nu pleci nicăieri, te închid sub cheie. Auzi, nebuna vrea să plece!

Să fi fost o enervare de moment? Se pare că la Maria Nicolau un asemenea comportament nu este chiar atît de rar. Oricum, eu am fugit acasă, *unde m-a consultat* doctoriţa Ileana Iacob, de la dispensarul oraşului. Dîndu-şi seama de gravitatea situaţiei, a chemat imediat salvarea maritimă şi am plecat la Tulcea cu «papucul zburător» — aşa-i spunem noi vasului de salvare. Acolo, la spital, după 12 ore de chinuri, am născut un băieţel firav de două kilograme şi jumătate. Aveam un cerc vînăt în jurul gurii cînd a venit pe lume Octavian...»

O ascultam pe Anne Marie Suciu şi mă gîndeam cu părere de rău că şi astfel de lucruri se petrec *la spitalul* atît *de frumos gospodărit* pe care-l vizitasem în aceeaşi dimineaţă. Fireşte, un asemenea fapt — pe care l-am relatat în speranţa că s-au luat sau se vor lua măsuri ca să rămînă izolat — nu poate anihila munca restului personalului sanitar, curăţenia exemplară pe care eu însumi am văzut-o acolo şi *spusele altor foşti pacienţi.*

— Dacă nu era Ţîrcovnicu, eu nu mai trăiam azi — mi-a relatat bătrînul pilot Petrică Snihur. S-au ciocnit două pilotine şi cilindrul a intrat în mine. Curgea sîngele ca dintr-o putină. Ce mai, eram pe ducă. Două săptămîni am zăcut. Doctorul m-a îngrijit şi m-a salvat.

...Cînd am plecat spre Tulcea, în zorii zilei, mă gîndeam, pe vas, nu la noaptea de 3 spre 4 septembrie, ci la nea Petrică şi la ceilalţi cetăţeni ai oraşului care au vorbit de bine despre spitalul din Sulina. Fiindcă aşa e omul: pune binele înaintea răului.

LIONEL NIŢESCU ■

atmosfera tot noi o facem

«Ar fi bine în cămin. Avem unde sta, căldură, apă caldă, lenjerie care se schimbă la două săptămîni, chirie acceptabilă, dar nu toată lumea, toţi cei care vin aici, înţeleg să profite de acest lucru şi să se comporte civilizat. Atmosfera tot noi o facem...» (Vîrtej Nicolae — sudor — Vulcan, 23 de ani).

Că atmosfera o fac oamenii, dincolo de condiţiile existente, ne-au convins cîteva cămine din Bucureşti între care am constatat un mare decalaj. La «Policolor» fetele şi băieţii fac casă *bună, deşi se găsesc în aceeaşi clădire şi nu-i* desparte decît un hol. Nu la fel înţeleg să convieţuiască locatarii complexului social «Ferentari» (condiţiile existente şi locuinţa gratuită ar impune). Serenadele nocturne, sticlele, pietrele aruncate în geamurile fetelor sînt frecvente. Atunci cînd fiinţa adorată se arată nesimţitoare la asemenea serenade şi nu se lasă convinsă să coboare se apelează la argumente mai puţin romantice: forţa, bătaia. În stare de ebrietate, coalizaţi în cete de 5–10 începe asaltul. În toiul nopţii se iscă o hărmălaie care pune tot complexul în picioare. Lucrurile devin mai grave atunci cînd «victoria» în asemenea bătălii nocturne se lasă,pentru apărătorul «onoarei», cu leziuni corporale,ca în cazul portarului Florea Albie: «Sînt în proces cu cîţiva indivizi din ăştia care se îmbată şi vin noaptea să intre cu forţa *în blocul fetelor. Dar vinovate sînt şi ele* pentru că încurajează asemenea apucături».

La căminul uzinei «Vulcan» (din Calea Rahovei) atmosfera nu-i mai puţin îmbietoare. Mizerie pe holuri, mizerie în camere, gunoi aruncat la uşi, deşi coşul se găseşte la numai *cîţiva metri, uşi forţate, cu urme* lăsate de întîrziaţii în stare de ebrietate, cîteva flori ofilite ici-colo care nu au fost udate de săptămîni. În schimb pereţii sînt pavoazaţi cu chipul idolilor: Alain Delon, Florin Piersic.

La atare condiţii, se mai adaugă anumite insecte care pricinuiesc necazuri locatarilor şi fac necesare dese dezinfecţii. Modul de organizare pe linie administrativă este deficitar. O lipsă totală de autoritate.

«Mulţi indivizi care stau aici nu lucrează: chiulesc, sparg, fură şi nu se iau măsuri ferme împotriva lor. Majoritatea se complac în mizerie. Ce să fac eu şi cîţiva ca mine împotriva celor 300, mai ales cînd nici conducerea căminului nu ne sprijină. Cînd vine vreo inspecţie se ştie: camerele 60 şi 34» (Mantu Marin, strungar, Vulcan).

Se pare că nu numai conducerea căminului, dar şi conducerea uzinei, şi chiar organizaţia U.T.C. nu se preocupă serios de aceşti tineri. O dovadă grăitoare în acest sens: preşedintele pe cămin este tocmai secretarul U.T.C. pe uzină!

«Ei sînt de vină», ne spune administratorul Buntea Florea.

Şi totuşi nu numai ei sînt de vină. Faptul că aceşti tineri doresc să aibă un club unde să-şi instaleze televizorul şi că s-au oferit în acest sens să presteze nenumărate ore de muncă voluntară e cît se poate de demonstrativ. Li s-a promis un spaţiu existent în spatele căminului, dar totul a rămas la stadiul de proiect, de promisiune. De asemenea faptul că sînt nemulţumiţi de cei care dirijează căminul, de activitatea clubului şi de cantina uzinei, ne arată că uzina, preocupată exclusiv de producţie, neglijează unele probleme de viaţă ale tinerilor muncitori.

Am invitat pe administratorul căminului, eventual conducerea uzinei «Vulcan», la un schimb de experienţă în problema căminelor cu cei de la «Danubiana», «7 Noiembrie» sau cu vecina lor apropiată «Electromagnetica». Căminul «Electromagneticii», situat la numai cîteva sute de metri, ne este prezentat chiar de către *un căminist* de la «Vulcan». Ambianţa interioară, curăţenia, perdeluţele, feţele de masă, mobilierul inspirat, bunul-gust au constituit un şoc pentru el! Se poate deci şi altfel. Nimic nu ar stînjeni viaţa tinerelor muncitoare de la «Electromagnetica», dacă tavanul mucegăit din camere (deşi căminul este dat în folosinţă de numai trei luni) nu ar face aerul greu de respirat! Neglijenţa din partea constructorilor, atît în instalaţiile interioare, cît şi în estetica exterioară a căminelor pe care am întîlnit-o la «Vulcan» precum şi la complexul social «Ferentari», este o culpă nu numai pentru constructori, dar şi pentru exigenţa beneficiarilor, adică întreprinderile amintite. Deşi căminul de fete al Fabricii «7 Noiembrie» nu se bucură de un local nou (ni s-a comunicat că în curînd, odată cu noua fabrică, va fi dat în folosinţă şi un cămin nou) ca şi cel de la «Vulcan», aici am găsit nu numai o curăţenie ireproşabilă, dar şi o comuniune colegială, prietenească între tinerele muncitoare. Mutaţia sat-oraş nu se produce fără socuri. La cei 17, 18, 20 de ani, fetele găsesc în Popa Paula, administratoarea căminului, un suport moral, o mamă ca la oraş.

Elena Burgui care locuieşte în cămin de patru ani ne spune: «Aici sîntem singure, departe de familie, se ivesc pentru noi tot felul de probleme de viaţă. Simţim nevoia să spunem ce ne doare, să ştim dacă-i bine sau rău ceea ce facem. Sau să ştim cît e de rău ceea ce nu facem. Şi tovarăşa Popa este confesorul şi sfătuitorul nostru. Sîntem foarte ataşate de dînsa».

«Eu locuiesc aici şi asta mă ajută mult, îmi spune Popa Paula. Sînt de dimineaţă pînă seara cu ele. Le cunosc foarte bine. Încerc, aş spune încercăm, să le formăm o anumită conduită. Fetele învaţă multe în cămin. Viaţa le impune igienă, gospodărie, comportare civilizată. S-au aranjat pe schimburi. Evident, e vorba de schimburile de la uzină. Se gospodăresc singure, gătesc cu aragazul şi astfel fac economii. Fetele mele sînt cuminţi, mai tîrziu de ora unsprezece nu se *vine în cămin şi cred că asta spune multe.* Apoi fabrica, prin tovarăşa director adjunct Stancu Ecaterina şi prin organizaţiile U.T.C. şi de sindicat care ne vizitează permanent, ne sprijină mult. Cînd plec în concediu fetele îmi lipsesc. Toată ziua sînt tentată să le scriu vederi. Mai am trei ani pînă la pensie. Nu ştiu ce o să mă fac fără ele».

Ca şi la «7 Noiembrie», aceeaşi grijă a conducerii uzinei «Danubiana» pentru condiţiile existente în căminele muncitorilor. Sînt şi unele lucruri să le spunem speciale: «Stau la cămin, m-am calificat într-o meserie, am un loc de muncă stabil. A venit vremea să mă însor şi eu, să-mi fac o familie. Cred că am să mă întorc înapoi în sat. Aici n-am nici o perspectivă. E greu de stat cu chirie pentru doi tineri căsătoriţi şi-apoi nici nu se prea găsesc camere de închiriat. Pe urmă situaţia noastră a flotanţilor este cu totul specială. Nu ne putem cumpăra în rate nici măcar un costum de haine (Constantin Tinca, *26 de ani, cazangiu, «Vulcan»*).

«Eu cunosc zece asemenea cazuri de muncitori foarte buni, colegi de-ai mei care pleacă din aceleaşi motive: nu-şi pot întemeia o familie aici». (Dobre Vasile, electrician, «Danubiana», 25 de ani).

Conştientă de această situaţie anacronica, a *muncitorilor flotanţi* care după ce s-au calificat într-o meserie şi s-au stabilit la un loc de muncă de comun acord cu întreprinderea şi vor să-şi întemeieze o familie, uzina «Danubiana» va da în folosinţă anul acesta un bloc cu 80 de apartamente pentru această categorie de salariaţi. Şi am fost asiguraţi că este doar începutul unui microraion. Dat fiind că fenomenul este de proporţii printre muncitorii flotanţi, am dori şi credem că sînt necesare cît mai multe iniţiative de acest fel.

*

Tinerii din căminele muncitoreşti sînt fiii şi fiicele satului care pleacă la oraş să mînuiască strungul, maşina de ţesut, adică asistă şi se implică într-un proces uman complicat şi uneori sinuos. Veniţi aici, în procesul de calificare la locul de muncă, în acomodarea cu oamenii, ei au de luptat nu numai cu poluarea aerului, ci şi cu aceea a sufletelor, a minţilor, cu prejudecăţile, cu ei înşişi, luptă în care,pentru «a învinge», trebuie desigur nu numai să ceară, dar să şi ofere. **LUDMILA PATLANJOGLU** ■

CRONICA LITERARĂ

jurnal de campanie

O înclinație mai veche a poeziei și artelor plastice presupune colaborarea cititorului sau contemplatorului, mai ales pe calea unei noi organizări a materialului artistic, mult schimbată față de cea presupusă de autor. Nu altceva sînt celebrele *mobiles* inventate de Calder și răspîndite apoi în practica tuturor sculptorilor de ocazie. Există însă lucrări bazate pe funcția combinatorie a inteligenței, cum erau niște lemnoaie expuse de curînd la galeriile Apollo de către un tînăr artist. Construite din același trunchi, puteau fi așezate, la alegere, în diverse poziții, sugerînd veselia unei «figuri» ciudate sau grotescul amenințător al unei compoziții teratologice. Nu este vorba, desigur, de o disponibilitate frivolă, ci de multiplele resurse ale unei arte autentice. Cel mai adesea, colaborarea se bazează tot pe motivele cunoscute, cum am putut vedea în interpretarea unei recente compoziții a lui Aurel Stroe. Puși să improvizeze, instrumentiștii reluau temele muzicale obișnuite, doar că șarjau pentru uzul momentului.

Mai semnificativă este împrejurarea transformării autorului în propriul său cititor și comentator, pe calea îngrijirii unei ediții *definitive* sau a altui mod de «colaborare» cu propria sa operă, după ce intrase deja în conștiința publică. Uneori, contribuția devine esențială, atunci cînd scriitorul este înzestrat cu o mare conștiință artistică. Iată cazul lui Geo Dumitrescu, autorul unui *Jurnal de campanie* publicat la Editura *Cartea românească* și alcătuit mai ales din poeme cunoscute din *Libertatea de a trage cu pușca* și din cele două volume de mai tîrziu, *aventuri lirice* și *nevoia de cercuri!* De fapt, avem de-a face cu un nou poet, impresie tulburătoare, pentru că rezonanța versurilor sale este de multe ori inedită, cu o notă mai accentuată de causticitate și sarcasm. Nu vreau să spun că aceste trăsături lipseau înainte, dar erau învăluite în poezie adolescentină, iar apoi în generozitate și optimism de învingător. Abia acum poetul are conștiința adevăratei libertăți de a trage cu pușca! Au dispărut parcă jocurile inteligenței și candorile tinereții impenitente, experiențele «de șindrile», cum le numea pe manșeta de la *nevoia de cercuri*. Această schimbare la față s-a făcut cu ajutorul puținelor inedite și a redispunerii întregului material liric, după necesitățile «de campanie». Ciclul *Africa de sub frunte* deschide volumul, cu imaginea obsesivă a oamenilor cangur, care s-au înmulțit în buzunarul de la spate al lumii, și cu motivul: «Numai vești rele mai aștept./ Numai vești proaste mai pot aduce:/ a mai murit un copac,/ a mai plecat o pasăre,/ cineva și-a tăiat sufletul într-un/ ciob de oglindă,/ undeva, în continentul iubirii/ au năvălit oamenii-cangur...» Tînărul din *Portret* este confruntat cu noi primejdii, inteligența din *Romantism* («Sîntem oameni inteligenți — ți-e mai mare dragul!»), șarja s-a transformat în neliniștea din *Greaua poartă de os*, publicată, dacă nu mă înșel, pentru prima dată în volum și apărută mai întîi în *România literară*, acea publicație vie din anii 1968-69: «Crescuse osul frunții gros, opac,/ o lespede de plumb, pe care viscoleau,/ ca în ținutul Sphyncterland,/ orori gazoase. Adică «spirit» —/ dacă nu ceri prea mult/ de la un biet supus/ al sfîntului Aneroid-Logoditorul.// Se va topi în flăcări verzi? Se va/ încredința, în bubuit voios, persuasiv,/ ciocanului didactic?.../ Ori prăbușit sub propria-i îndestulare,/ va năclăi în plumb/ întreaga germinație a minții? —/ o baltă grea, o baltă luciferică/ de plumb...» Expresia jucăușă a devenit imprecație, cu imaginea violentă izvorîtă dintr-o deplină asumare a responsabilității. Vocația polemică discernabilă în *Libertatea de a trage cu pușca*, risipită uneori în elanuri juvenile și în poză nonconformistă, a devenit adevărată conștiință protestatară, împotriva chietudinii și a tenebrelor care împiedică eliberarea definitivă a omului. Starea de poezie se identifică acum cu o stare de veghe spirituală, cu o formă de maximă luciditate, din care nu lipsește tragismul. Geo Dumitrescu este un poet militant, care confruntă în permanență idealurile sale cu realitatea, așa cum au presupus întotdeauna înaintașii. El închină o poemă «Spiritului nepieritor al Doftanei»: «Mă uit prin gratii — unde e afară/ și unde înăuntru?/ Cu cît mai grea e-acolo/ mișcarea-n cerc în jurul unui blid/ decît aici mișcarea blidului înverșunat/ în jurul frunții mele?// Ia o țigară! — dac-o rupi în două,/ ai să fumezi și mîine./ Și orice rupi în două/ îți mai ajunge pentru înc-o viață...// Întind o mînă prin zăbrele/ spre ochii tăi tăcuți.../ Tu să nu faci la fel. Păstrează-te/ în chinul tău egal, odihnitor,/ în care n-ai nevoie de batistă/ nici pentru ochi, nici pentru tîmple...// Tu numai libertatea ai pierdut-o —/ și nu pentru vecie» *(Scutire)*. Poeziile ocazionale reprezintă tot atîtea prilejuri de confruntare cu istoria, ca în memorabila *Inscripție pe o piatră de hotar*: «Slav aș fi fost, de nu eram latin/ latin aș fi, de n-aș fi fost și dac —/ dar a ieșit așa: să fiu român,/ și eu cu soarta asta mă împac!// Mi-au dat și alții sînge și cuvinte —/ nisipuri galbene trecură-n zbor, purtate-n vîntul Asiei, fierbinte,/ să-ngrașe primitorul meu ogor.// (...) Și nu-i nimic străin — a'mele-s toate,/ dator nu sînt: plătit-am cu prisos! —/ că tot plătind uitucilor la rate,/ cuțitul mi-ajunsese pîn'la os...»

Jurnal de campanie este cartea unuia dintre cei mai importanți poeți ai momentului, un prilej de permanentă confruntare cu noi înșine, cu înălțările și slăbiciunile noastre. Tonul mai decis al autorului vrea să spună, probabil, că sîntem mai datori decît oricînd să veghem la destinul omului. Ca și *Hanibal*, volumul publicat anul trecut de Eugen Jebeleanu, *Jurnalul de campanie* al lui Geo Dumitrescu este cartea angajării totale în istorie, în numele frumosului concret al vieții. «Prea mult pămînt e-n călimară!», strigă el, prea mult pămînt, pentru a evada în aburul de vis al unei poezii evazive. De aceea: «Un abur, firește — lumea/ e plină de aburi! Pămîntul/ plutește pe-ntinse culcușuri de nori.../ Dar numai norii oamenilor/ aduc ploaia,/ cei ce rămîn legați de soarta/ pădurilor și-a cîmpului,/ dar norii oamenilor, norii calzi/ ce se alcătuiesc/ din aburul sfînt/ al răsuflării oamenilor./ Numai din ei coboară ploaia,/ din aburul lor ce păstrează/ amintirea lăuntrică, fecundă,/ a roșiei licori ce scaldă/ inima, creierul, sămînța puternică/ a oamenilor.../ Nu-mi cereți, dar, nu vreau și nu pot/ să lepăd din sînge/ fierul greu și culoarea».

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

VORBIȚI ȘI SCRIEȚI ROMÂNEȘTE

prima sau următoarea? (2)

Am făcut considerațiile din nota precedentă privitoare la sensul cuvintelor *primul* și *următorul* pentru a ajunge la o observație asupra felului în care sînt folosiți cei doi termeni în actele concrete de vorbire.

Mi s-a întîmplat ca, fiind în troleibuz, în momentul plecării din stația Piața Rosetti în direcția Universității, să pun întrebarea obișnuită: «Coborîți la *prima*?» Răspunsul primit m-a lăsat nedumerit: «Nu. La următoarea». Deși n-am înțeles dacă cel întrebat urma să coboare la «Universitate» sau nu (menționez că stația «Universitate» este «prima după Piața Rosetti»), n-am mai întrebat nimic și am așteptat să văd ce se întîmplă. Cel întrebat a rămas în troleibuz. Așadar, pentru el, *următoarea* (stație) însemna altceva decît *prima* (stație). Altă dată, am auzit următorul dialog: «— Coborîți la următoarea?» «— Nu. La prima.» M-am uitat să văd ce se întîmplă cu cel care a dat răspunsul: a coborît împreună cu cel care pusese întrebarea, la prima oprire a troleibuzului. S-ar părea deci că, din nou, se face distincția între *prima* și *următoarea* și că distincția este aceeași.

Cînd un vehicul *se află* în stația X sau este plecat din stația X (inutil să atrag atenția asupra faptului că stațiile de pe traseul unui troleibuz reprezintă o serie ordonată de obiecte), *prima stație* nu poate fi decît **identică** cu *următoarea stație*, în conformitate cu explicațiile date cu privire la sensul celor două cuvinte. A spune deci *nu prima stație, ci următoarea* este același lucru cu a spune *nu prima stație, ci prima stație* sau *nu următoarea stație, ci următoarea stație*, ceea ce, în ambele cazuri, reprezintă afirmații contradictorii evidente. Or, se pare că intenția celor întrebați nu era aceea de a deruta pe interlocutor prin afirmații contradictorii. Mai mult, cei întrebați au — după toate aparențele — sentimentul că au dat răspunsul cel mai clar cu putință.

Care ar putea fi explicația acestui fapt:

1. Expresia *nu la prima, ci la următoarea*, este de fapt o expresie eliptică; ceea ce lipsește este *după prima*. Expresia «completă» ar fi deci *nu la prima, ci la următoarea după prima*.
2. Cuvîntul *următoarea* are sensul sau și sensul de «prima după prima» iar cel care spune *nu la prima ci la următoarea*, folosește cuvîntul cu acest din urmă sens.

Prima explicație ni se pare mai plauzibilă, a doua — mai puțin, întrucît nu am întîlnit alte situații în care *următorul* să fie întrebuințat cu sensul presupus sub 1.

Oricare ar fi explicația pe care am accepta-o, un răspuns ca acela aici în discuție reprezintă un caz tipic de exprimare *ambiguă*; mai mult, reprezintă un caz în care ambiguitatea nu este eliminată nici de contextul lingvistic, nici de cel situațional. Că nimic din contextul lingvistic nu ne ajută să interpretăm o expresie ca *nu la prima, ci la următoarea* mi se pare evident. Contextul situațional ne ajută pînă la urmă să înțelegem expresia, însă această rezolvare a ambiguității apare «post factum», adică abia după ce informația pe care am cerut-o nu mai este utilă: înțelegem ce a vrut să înțeleagă cel care ne-a spus că *nu coboară la prima (stație) ci la următoarea*, abia după ce vedem unde anume a coborît persoana în discuție. Or, ceea ce ne interesa, era să știm unde *va* coborî și nu unde *a* coborît.

Rezultă din cele discutate că grija pentru modul de exprimare nu reprezintă un simplu deziderat «estetic». Exprimarea «îngrijită» este de cele mai multe ori exprimare *eficientă* din punctul de vedere al comunicării.

EMANUEL VASILIU ■

la o aniversare

Se împlinesc, în ultimele zile ale acestei luni, 90 de ani de la apariția unei publicații — **Tribuna** *— al cărei nume, la loc de cinste în pagina mare a istoriei literare și în general a istoriei culturii noastre, se subliniază prin faptul că el a reprezentat un curajos act de proclamare a independenței, originalității și temeiniciei spiritului românesc, în ideea valabilității puterii de manifestare a acestuia exclusiv pe calea coeziunii și a organicității. Se împlinesc, așadar, 90 de ani de cînd* **Tribuna** *— care apărea sub conducerea lui I. Slavici — încerca să răspundă unui deziderat mai vechi, exprimat încă din 1871, la congresul studențesc de la Putna, ca românii de peste munți să poată avea un cotidian propriu în care să se militeze hotărît pentru unitatea culturală a tuturor românilor. Sub deviza mobilizatoare, înscrisă pe frontispiciu: «Soarele, pentru toți românii, la București răsare», eforturile mergeau «spre organizarea și conservarea și perfecționarea noastră internă, pentru scopul de a ne fortifica intelectualminte, moralminte și materialminte», ceea ce, practic, a însemnat operă de promovare și consolidare a conștiinței naționale, de apărare a drepturilor românilor din fosta monarhie bicefală. Și, nu mai puțin de încurajare și dezvoltare a literaturii române, văzută cu ochiul larg cuprinzător al întregului ținut românesc, în spiritul găzduirii cu generozitate în coloanele publicației a marilor scriitori de dincoace de munți, după tradiția unor reviste ca «Dacia literară», «România literară», «Convorbiri literare».*

Se poate spune, privind de-a lungul celor 90 de ani de existență ai acestei publicații, că metoda «Tribunei» a fost aceea a adevărului, a luptei pentru adevăr, a conștiinței foarte clare a justei valori.

Continuatoare a unor glorioase tradiții, **Tribuna** *de astăzi merge pe linia aceleiași metode a adevărului, singura care asigură continuitatea unui prestigiu, pentru ca numele acestei reviste să fie demn de renumele ei.*

Cu o personalitate distinctă, rod al unor su[illegible]țiale îmbunătățiri care i-au fost aduse în ultima v[illegible]ne, săptămînalul de cultură care apare la Cluj este o publicație de certă autoritate și aceasta tocmai pentru că întrunește și calitatea de a fi una de atitudine. Situîndu-și în centrul atenției modul de a aduce o contribuție personală la dezbaterea principalelor probleme ale fenomenului cultural românesc **Tribuna** *se alcătuiește număr de număr ca o revistă de aleasă intelectualitate, ceea ce nu exclude unul dintre posibilele ei orgolii: acela de a se adresa nu numai unui public familiarizat cu o problematică mai complexă, dar și, în același timp, unuia a cărei familiarizare cu complexitatea unei problematici se cere a fi pregătită. Așa cum* **Tribuna** *și face dealtfel, ca o explicație a faptului că ea interesează desigur intelectuali de toate nivelurile, dar, în aceeași măsură, încearcă să trezească interesul unei mase cît mai largi de cititori.*

Se cuvin astfel a fi remarcate eforturile unui colectiv redacțional caracterizat printr-o mare încredere în puterea cuvîntului scris, preocupat de ideea promovării unei literaturi noi, inspirată din realitatea socialistă a țării. Și fie că este vorba de anchete, mese rotunde, interviuri sau celelalte materiale care apar sub titlul unor rubrici, revista reușește să se remarce, întotdeauna, prin calitatea publicisticii ei.

Tribuna *ca act de cultură e un act de conștiință.*

Tribuna *a apărut pentru că a fost necesară, s-a menținut în timp pentru că a fost, de asemene[illegible] cesară, și continuă să apară din același motiv: p[illegible] că este o revistă necesară!*

Ideea necesității acestui nume, **«Tribuna»**, *în spațiul nostru de cultură, este, cred, cel mai frumos omagiu care se poate aduce revistei de la Cluj cu ocazia aniversării a 90 de ani de existență.*

DUMITRU ELIADE ■

un poet nou: ilie calmineasa

Poetul acesta e tînăr și vine din Maramureș. A mai publicat în *Flacăra*, ca profesor de literatură. Mi-a trimis un grupaj de poeme, din care — pentru pagina noastră de viață literară (viață să fie și, abia apoi, literară) — am ales acest poem de elogiu și de întrebări adresat lui Ioan Alexandru. Poemul se numește «Împotriva lui Ioan Alexandru». Trebuie să spun că, dintre tinerii poeți actuali cu greu aș alege un altul înaintea lui Alexandru, ca reprezentant strălucit al lirismului substanțial, greu de adevăruri, convingător, tulburător. Din această perspectivă, a dragostei pentru poezia lui Ioan Alexandru, încredințăm tiparului acest poem care neagă din iubire, acest poem din care poetul vizat va fi primul — cred și sper — dispus să aleagă ce e adevărat în ceea ce-l privește. Cititorul va înțelege, el însuși, că un adevărat climat cultural presupune existența unor asemenea dialoguri între poeții mari și cei ce vin, dînd semne clare că ar putea fi mari.

ADRIAN PĂUNESCU ■

împotriva lui ioan alexandru

Te-am slăvit ca pe un astru. Și-am greșit. Și mi-e rușine.
Și cu piatra cinstei mele încord praștia spre tine.
Din cuvîntul vechi al limbii scot cărbuni ca dintr-o mină;
Eu nu vreau să cînt lumina însă vreau să dau lumină.
După tine, Dan Verona și cu alții mulți o droaie,
Ies în seceta de fapte ca bureții după ploaie
Și duhori purificate din cuvîntul gol emană.
Vai de capul lor, săracii, cum pierd timpul de pomană!
De extazul lor fățarnic prea puțin mă doare-n cot,
Să-i mănînce sărăcia cu extazul lor cu tot!
Dar cînd tu pe tron de fluturi poleiți cu veșnicie,
Peste groapa omenirii cînți orbit de bucurie
Din cădelnița luminii crinizînd dureri divine,
În covata limbii noastre eu frămînt o nouă pîine
Și cînd văd mîna flămîndă îndreptîndu-se spre mine
Las la dracu toată arta și-i aduc un miez de pîine.
«Mîndră, de dragostea noastră
A-nflorit un pom în coastă.»
Auziți ce spune versul? Din iubirea noastră-aș vrea
Să-nflorească-o nouă lume, să-nflorim și noi în ea.
A-nflori e acțiune și e faptă uriașă,
Din polenul înfloririi sfinții trîntori se îngrașă,
Dar, cînd mierea nu-i făcută pentru buzele divine,
Astăzi noi putem deodată să fim și flori și albine.
Nu extatice descrieri în cuvîntul sterp să sune,
Tot ce-avem mai sfînt al nostru este verb și acțiune.
N-așteptați fila istoriei peste voi să se răstoarne
Ci în palma faptei prindeți verbul românesc de coarne!
Ai ajuns tîrziu la masa unei lumi care s-a stins,
Nu ești numai tu de vină, toți sîntem vrednici de plîns,
Dar decît să-ți sfîrteci limba scoțînd măduva din oase,
Poamele din palma țării sînt cu mult mai glorioase.
Nu încape neamul nostru într-un sac de neputință,
Dacă-avem istoria noastră avem propria credință.
Lasă Biblia sub grindă, iată, un român îți cere
Să ne dai tu noi simboluri — pentru-aceasta ai putere —
Să-nflorești noi ritualuri și de viață și de moarte
Și să nu-ți mai cauți dorul în pustietăți deșarte
Nici la greci și nici la sînul veșniciei bizantine;
Tu poporul tău întoarce-l azi cu fata către sine.
Copleșit sînt de-a ta artă ca un rob smerit din strană
Dar iubindu-ți frumusețea, neg valoarea ei umană.
De ești astru între aștri și ființă-ntru ființe,
Arde datinile noastre-n vatra unei noi credințe,
Haida jos din podul vremii, locul tău e pe pămînt,
Lîngă fierberea mulțimii unde eu exist și sînt
Și aici sub talpa muncii cugetă din nou să sîngeri
Cu durere omenească nu cu văicăreli de înger
Și să cauți în puterea unei veșnice ambiții
Forma cea mai românească pentru noile tradiții.
Astăzi cei ce n-au viteză nu mai pot să fie mari,
Printre nave călătoare o statuie grea îmi pari,
O rachetă de argilă pe grăbitul cosmodrom.
Ai fost om și ești iubire. Eu sînt om — vreau s-ajung om!
Trădătorule de geniu, locul tău e într-un sat,
Să-ți găsești copilăria și să uiți ce-ai învățat;
Contemplînd în veșnicie pacea misticului crin
Ești străin de tine însuți și de neamul tău străin,
Lumea ta e răsturnată, frumusețea ta mă doare,
Sîntem un popor de muncă și apoi de sărbătoare.
Astăzi ești la nunta țării al greșelii tale mire,
Te iubesc ca pe-un părinte ce greșește din iubire
Dar decît să scriu o carte zornăind mii de cuvinte
Cu prezentul ei în urmă, cu trecutul înainte,
Eu prefer să stau cu frunza într-un sat bătut de vînt,
Să învăț doar zece inimi taina unui nou cuvînt,
Și decît să-ngheț pe-altarul unui semn de întrebare
Prăfuind icoane false cu lumini pustiitoare,
Bucuros pe-un vîrf de munte sau pe-o vale-ntunecată
Eu prefer să fiu legendă și să-mi ard viața toată!
Trupul tău etern și palid iată zace lîngă mine,
Cu puterea cinstei mele te-am lovit. Și mi-e rușine.

ILIE CALMINEASA ■

studenții și muzica lor

La concurență cu multe festivaluri ale muzicii tinere s-a desfășurat luna aceasta și Festivalul național al artei studențești. În ultimele zile ale ultimei săptămîni în București am asistat la ultima fază a FNAS cea de muzică, estradă și brigăzi artistice. Pentru că manifestarea a fost împărțită în două, muzica ușoară și estradă — brigăzi artistice (prima desfășurîndu-se la Palatul pionierilor, cea de a doua la Casa studenților) și pentru că reporterul a fost numai unul, vom încerca să facem o cronică la ceea ce s-a întîmplat în secția de muzică ușoară a festivalului.

De la început trebuie spus că, și de data aceasta, un festival care are o anumită tradiție și ținută a suferit din aceleași cauze pe care multe festivaluri de acest gen le acuză — sonorizarea. Problemă minoră, ar zice unii, pe care, în scris, noi îi contrazicem. Multe, foarte multe momente ale concursului au fost compromise din motive tehnice. Am exagera dacă le-am enumera pe toate dar nu putem trece cu vederea înfrîngerea suferită de grupul timișorean «Pro musica» (mărit de data aceasta la peste douăzeci de persoane), înfrîngere datorată exclusiv condițiilor tehnice. Este păcat, mare păcat să nu poți auzi cuvintele, să nu poți înțelege mesajul pe care timișorenii au încercat, aproape inutil, să-l transmită prin spectacolul «Creanga de cireș». În aceste condiții, excepționala trupă de muzică și poezie de pe malul Begăi n-a reușit să obțină decît un premiu oferit de revistele «Viața studențească» și «Amfiteatru». Dar, ce să facem, concursul e concurs iar titlul de laureat nu se acordă după valoarea intrinsecă, nici după intenții. Și pentru că tot am evocat titlul de laureat, găsim că acesta a fost acordat [illegible]rea mare generozitate, aproape en-gros, am [illegible]. Astfel, la estradă au fost laureați nici mai mult nici mai puțin decît 13 soliști și soliste printre care, dacă memoria nu ne înșală, trei (Adriana Pițu, Carmen Mureșan, George Nicolescu) foști premiați ai ediției precedente. Mult mai bun ar fi fost sistemul de premiere prin ierarhizare, sau și mai bine, renunțarea la orice fel de premiere, adică adoptarea formulei de festival necompetitiv. Apoi, încadrările într-una din cele două secții au fost făcute destul de arbitrar. Dar să trecem la ceea ce am văzut și remarcat noi la Palatul pionierilor din București unde, după cîte am înțeles, s-au întrecut folkiștii și formațiile pop.

Pornind de la rezultate, vom observa că la clasa «folk» au fost trei laureați: cuplul mediciniștilor bucureșteni, Aurelian Benedict-Eduard Țogoreanu, grupul ieșean «Flacăra Folk '73» și timișoreanca Adina Dimitriu. Faptul că Vali și Carmen, Dan Chebac și Mircea Vintilă nu au fost laureați, deși s-au prezentat la obișnuita lor valoare, se poate explica: ei se bucură de atîta popularitate încît obținerea sufragiilor unui juriu condus de George Grigoriu (membru al secției de muzică ușoară, estradă și comedie [illegible] Uniunii compozitorilor) nu le-ar fi îmbogățit cu mult biografia artistică.

Dintre formațiile pop participante, lăsînd la o parte faptul că grupuri deja cunoscute, ca «Experimental Quartet» sau «Progresiv TM», n-au făcut altceva decît să confirme buna lor valoare, remarcăm surprinzătoarea evoluție a grupului gălățean «Cristal». Semnatarul acestor rînduri îndrăznește chiar să numească formația condusă de Puiu Crețu, revelația secției pop a festivalului. In ceea ce privește grupul băcăoan «Eolic», remarcat doar printr-un bun pachet de suflători dar deținător al unui premiu special, sugerăm mai multă grijă în abordarea cîntecului patriotic. Prezența în festival a grupurilor «Memphis» și «Corint» ne-a îngrijorat profund în ceea ce privește viitorul pop-ului *bucureștean, făcîndu-ne să uităm o clipă că* membrii acestei formații sînt contemporani și coorășeni cu «Sfinx», «Mondial» și «Roșu și Negru».

GEORGE STANCA ■

DISC

marele micro

La 21 iunie 1948, inginerul Peter Goldmark realiza primul disc microsion (Casa Columbia, NY), incasabil, cu gravare laterală nu verticală a șanțurilor ca pînă atunci, deci zgomotul de fond redus considerabil, cu 33 turații pe minut — durata audiției crescînd pînă la aproape 30 de minute pe o singură față. Minunata realizare se propagă ca o explozie, iar schijele ajung în Europa, cu 2-3 ani întîrziere. In fața muzicienilor și ascultătorilor *s-au deschis brusc perspective* uimitoare, însă niciodată explorate mai bine ca-n ultimul deceniu, începînd cu Beatles, care au «stors» pur și simplu, posibilitățile discului, continuînd azi cu Soft Machine, Pink Floyd, Frank Zappa, Santana, Weather Report etc., neterminîndu-se nicicînd, fiindcă fantezia umană și inteligența tehnică nu au limite.

Spre deosebire de alte părți, la noi în țară discurile nu sînt așa scumpe, de aceea (și nu numai de aceea) recomandăm discul tuturor iubitorilor muzicii, de orice fel ar fi ei sau ea. Pe lîngă prețurile convenabile, în raport cu cantitatea de muzică înmagazinată, discul oferă în primul rînd cea mai bună calitate de redare a audiției dintre toate cutiile cu muzică de care sîntem invadați la tot pasul, or calitatea sunetului este esențială în muzică. Bineînțeles că pentru asta discul trebuie îngrijit cu religiozitate, el reprezentînd într-un chip solid muzica în sine. Bine manevrat el se deteriorează extrem de încet neștiind probabil ce înseamnă demagnetizarea, boală de care suferă toate benzile și casetele existente în spațiu și mai ales în timp.

Între cele aproape 300 de discuri pe care le-am strîns în peste 12 ani, se află discuri mari și mici, rotunde și pătrate (da, da!), cu o față sau tip Janus (cel mai vechi tip cu două fețe, din cîte cunoaștem), cu diferite culori și găuri, subțiri ca foița sau groase ca revista pe care, în fine, o țineți în mînă, toate incasabile, fapt care demonstrează teribil logica selecției naturale. Printre ele sînt cîteva care sînt efectiv indispensabile unei reale cunoașteri și înțelegeri a diverselor probleme muzicale, a fenomenului muzical actual. Un adevărat ascultător de muzică simfonică a ascultat cu siguranță un concert de Paganini, o simfonie de Beethoven, un preludiu de Bach, o rapsodie de Enescu; nu cred să existe un ascultător de muzică populară care să nu fi ascultat Maria Tănase și Gheorghe Zamfir. Pe cînd în muzica pop valorile sînt delimitate mai greu, atît din cauza *slabei informări, cît și a gustului* insuficient format (uneori chiar greșit format) al multora dintre ascultători. Noile generații îi uită pe Beatles fără de care tot pop-ul actual ar fi de neconceput; pe Cream care au întipărit în ebonita discurilor lor o nouă concepție despre terță (nici mare, nici mică), alături de chitariștii lui Mayall; pe Fleetwood Mac, generatori de noi structuri și concepții (revoluționarul «Oh, well!») și atîția alții. Alături de prezentarea lor, vom urmări și evidenția realizările într-adevăr remarcabile ale Electrecordului (din păcate singura noastră casă de discuri) de orice fel ar fi ele, precum «vechiul» Octuor enescian, actuala serie cu naistul Stanciu Simion sau viitoarele discuri ale lui Alexandru Mandy și ale formației «Sfinx».

CORNEL IONESCU ■

om bun

Muzică și text:
Dan Andrei Aldea (Sfinx)

Om bun deschide-ne poarta,
Dă-ne o coajă și nu ne goni
Și-n schimb îți vom alunga tristețea
Cu vesele cîntece și ghidușii.

Venim de departe și mergem departe
Tocmai în zare, sus la castel,
Ne-am oprit aici, pe drum ne-a prins noaptea
Dă adăpost unor bieți menestreli.

La castel, mîine va fi serbare
Prințesa-mplinește ani douăzeci.
Vom bea mult vin, vom goli tăvi cu mîncare
Ce va fi acolo să tot petreci!

Noi vom cînta noaptea întreagă
Oaspeții veseli vor dănțui
Și-n toiul petrecerii, preț de o clipă,
Om bun, și la tine ne vom gîndi.

Deschide poarta și dă-ne o coajă,
Aibi milă de niște bieți menestreli
Veșnic pe drum, asta ni-i soarta
Veșnic pe drum, căutînd un castel.

Donny Osmond (fotografia de jos) și ceilalți membri ai familiei sale, adică formația «Osmonds», în acțiune (fotografia de sus).

CURIER

Mihail Nica — Cîmpina. Deși vă consider prietenul nostru, totuși nu vă pot îndeplini (poate deocamdată) dorințele. **Mircea Iulian — Tulcea.** 1. Îmi spuneți că sînteți conducătorul «Cartagines Grup»-ului și ați vrea să intrați cu o melodie în top. Nimic mai simplu — înregistrați-o la radio și dacă place... 2. Transmit colegilor de la Phoenix felicitările dumneavoastră. **Colectivul anului I A, Liceul Industrial Petrol — Mediaș.** Criticile pe care întregul colectiv ni le aduce, sînt neprincipiale. Cum adică, acordăm «prea puțin timp muzicii iubite de tineret»? **Dumitru Constantin — Nucet (Dîmbovița).** 1. Sînteți greșit informat. 2. Basistul se numea Bill Cox și făcea parte din Band of Gipsy. **Șerban Romeo — Brașov.** *Știi că nu publicăm cancanuri.* **Emil Stoica — Salonta.** 1. Ne bucură cînd aflăm că mai sînt și tineri care nu uită excelenta formație Cream. 2. Propunerile dumneavoastră vor fi realizate treptat în pagina noastră. **Stejerel Tăriță — Bicaz.** A apărut și articolul cu Janis Joplin. E? **Nelu Cotoară — Suceava.** 1. Ați cîștigat pariul. 2. Cîntărețul acela care cîntă «La revedere dragostea mea», se numește Demis Roussos. **Lidia Ștef — Constanța.** Transmitem lui N. Covaci mulțumirile dumneavoastră. **Geanina Greco — Agsagna (Neamț).** După ce ne întrebați «care e componența formației Sincron, dar a grupului Shocking Blue și de ce origine este Jimi Hendrix», încheiați «rămîn în așteptarea răspunsului afirmativ la aceste întrebări». Vă răspundem — Da! **Teodor Florin — Tulcea.** Roșu și Negru și Venus continuă să existe ca grupuri separate. Nici vorbă de supergrup, se ajută însă pentru că fac turnee împreună. **Mihai Alexandru — Cluj.** Sfinx este în turneu cu Anda Călugăreanu numai în zona de est a țării. **Dănuț Marcu — Slatina.** A.T.M. e o asociație a oamenilor din domeniul teatrelor și a muzicii, pe cînd ARIA este o agenție de impresariat artistic. **Sorin Lunganu — Roșiori de Vede.** Dacă nu glumiți cerîndu-mi componența formației Emerson Lake and Palmer eu v-o dau. Iat-o: Keith Emerson, Greg Lake și Carl Palmer. **Alexandru Marin — Constanța.** Transmitem felicitările dumneavoastră formației Sfinx și Andei Călugăreanu pentru concertul dat la Constanța. **Mihaela Alexe și Ica Manolache — Cîmpina.** Vreți să invitați formația Phoenix la o reuniune dansantă, ne întrebați dacă grupul timișorean ar veni și apoi completați, «bineînțeles cu acordul membrilor formației» Ce să vă răspund? Cred că dacă Phoenix ar avea acordul membrilor formației ar putea veni. **Ițu — Oradea.** Dacă tot consumați atîta hîrtie pentru trei rînduri, n-ar fi mai bine să trimiteți topul complet, adică zece melodii? **Mihai Brînduș — București.** Da, am observat și eu că Progresiv TM nu s-a desființat. **Vasile Dumitriu — Cluj.** Componenta formației Experimental Quartet a fost publicată recent în revista noastră. Vă puteți informa totuși de la sursă, dacă doriți mai multe amănunte.

GEORGE STANCA ■

TOP

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Andrii Popa	Phoenix	16
3	2	Ei sînt amicii mei	Mondial	7
2	3	Spune-mi	Sfinx	18
5	4	Coborîse primăvara	Sfinx	3
6	5	Oameni	Aurelian Andreescu	13
4	6	Albastrul unei mări imaginare	Dida Drăgan	8
8	7	Balada mării și a pămîntului	Capitol	6
7	8	O romantică fată	Marina Voica	15
–	9	Învăluire	Ioana Negriloiu	1
9	10	Baladă	Marcela Saftiuc	18

Compozitori: 1. Mircea Baniciu 2. Liviu Merca 3. Dan Aldea 4. Mihai Cernea 5. Marius Țeicu 6. Nancy Brandes 7. Florin Irimia 8. Marius Țeicu 9. Ileana Toader 10. Marcela Saftiuc.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de Radio București

TOP „FLACĂRA" - TALON NR. 17

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (13)

aurul în conserve

— Așadar, tovarășe colonel Ceacanica, afacerea I.M.F. — marele furt din casa de fier a Institutului medico-farmaceutic din București, despre care ne-ați vorbit în numărul trecut — părea fără rezolvare. Folosind limbajul fotbalistic, primul mitan s-a încheiat cu 0–1. În defavoarea anchetatorilor.

— Noi, cei din grupa de anchetă, nu ne-am putut redresa timp de luni de zile în urma blamului pe care-l primiserăm. Deseori ne aminteam de atitudinea suspectă a casierului, de cele ce le citeam pe fața sa cînd era anchetat. Suspiciunea pornea, la noi, de la o analiză complexă, în sensul că starea lui psihică, reflectată de fizionomie, se corobora și cu faptul că nu putuse justifica satisfăcător cum își petrecuse timpul în ziua premergătoare furtului. Iată însă că la scurt timp după aceea, prin hotărîrea instanței de judecată, casierul a fost absolvit de orice răspundere și pus în libertate!

Spre surprinderea noastră, am avut prilejul să constatăm că fratele învinuitului, de profesie avocat, a pledat la proces alături de alți colegi, pentru nevinovăția acestuia. Avocatul scotea în evidență — între altele — «abuzul» nostru, afirmînd că am încercat să dovedim incapacitatea profesională a fratelui său, nedescoperind pe adevărații autori și căutînd să găsim un acar Păun, ca să scăpăm cu fața curată. În final a cerut ca miliția să-și facă datoria și să descopere pe adevărații infractori.

«Dosarul I.M.F.» intrase de acum în categoria spețelor de o deosebită dificultate și etichetat «fără șanse de rezolvare». Grupul nostru de criminaliști nu se putea împăca însă cu această idee. Doream atît de mult să nu ne fi înșelat în aprecieri! Dealtfel, elementele ce ne determinaseră să-l suspectăm pe P.C. îl vizau acum și pe avocatul P.I., pe care-l bănuiam a fi fost complicele fratelui său.

Mult timp nici unul din noi nu am renunțat să reflectăm asupra cazului. În ciuda activităților cotidiene și în loc să medităm asupra celor mai plauzibile ipoteze pentru dezlegarea cazurilor recente, care ofereau mai multe șanse de reușită — fiind vorba de așa-zise cazuri calde — gîndurile la «afacerea I.M.F.» nu ne dădeau pace. Mereu evocam atitudinile bizare ale suspecților. Totul era însă în zadar, deoarece prezumțiile noastre nu prezentau nici o valoare probatorie pentru organele procuraturii.

În momentele de relaxare, duminica dimineața, prin labirintul comandamentului Miliției Capitalei, unde ne întîlneam cu regularitate, comentam cu viu interes diferitele faze ale anchetei clasate. Cine ne-ar fi văzut atunci ne-ar fi asemuit poate cu pasionații de filatelie, numismatică, pictură, muzică sau sport.

Ce-aș mai putea spune? Cazul ajunsese să ne extenueze, deși uneori parcă doream aceasta: era un rău necesar... Alteori încercam să presupunem că nici n-a existat o «afacere I.M.F.». Nici așa nu era bine, nu era normal. Iată de ce am încercat să-i conving pe colegi că trebuia să perseverăm, să procedăm ca adevărați profesioniști.

Drept urmare, am hotărît să păstrăm cazul în evidența noastră interioară — în iureșul preocupărilor zilnice — realizînd astfel o urmărire pasivă, prin supraveghere pe o perioadă prelungită a persoanelor din mediul fraților P. Mă angajasem să perseverez în această verificare chiar pînă în pragul pensiei... Nici o eventuală prescripție judiciară n-ar fi avut forța să-mi schimbe hotărîrea! Nu ne interesa dacă autorii, prinși prea tîrziu pentru a mai cădea sub incidența legii, nu ar mai putea fi condamnați, doream cu ardoare să identificăm pe adevărații autori, să se afle în lumea lor că le sîntem superiori.

— Nu v-ați gîndit nici un moment la posibilitatea că toate prezumțiile de vinovăție ar fi putut fi false și că, la urma urmei, omul era nevinovat?

— Situația era complexă. A urmat o perioadă de emoții, de tracasări continue, datorită interogatoriilor la care, de astă dată, noi înșine eram supuși, ca urmare firească a reclamațiilor făcute de avocatul P.I., privind așa-zisa cercetare abuzivă, soldată prin trimiterea fratelui său în judecată pentru neglijență. În această fază ne păștea pericolul să intrăm în derută. În adevăr, noi înșine am început să nutrim unele îndoieli: faptul că ne «reclama» P.I. reprezenta oare doar o manevră, o afișare a inocenței, pentru a ne induce în eroare sau realmente denota indignarea justificată a unui om nevinovat?

Iată însă că după o serie de verificări și în special după studierea dosarelor în care acest avocat fusese apărătorul unor infractori de drept comun s-a produs surpriza surprizelor — rearestarea casierului P.C. și arestarea fratelui său, P.I. Eu și ceilalți colegi, cu toată această desfășurare atît de mult dorită, eram frămîntați de sentimente contradictorii. Ne întrebam, cu emoție și îngrijorare, dacă frații P. vor recunoaște, chiar în fața unor probe, amestecul lor în marele furt de zeci de milioane.

Numai după cîteva zile am constatat că de ceea ce ne-a fost frică n-am scăpat. Atît casierul cît și avocatul se străduiau din toate puterile să-și demonstreze, din nou, nevinovăția; ei făceau aceleași declarații insinuante, în sensul că arestarea lor nu putea fi considerată decît ca o răzbunare pentru reclamațiile împotriva noastră.

După alte două zile, în timpul unor confruntări, avocatul P.I. l-a admonestat pe casier pentru lipsa de voință în anchetă. Nici unul din ei, însă, nu făcuse mărturisiri în legătură cu furtul. Această atitudine refractară, corelată cu alte elemente, ne-a convins că P.I. era mult mai dîrz și cu mare putere de influență asupra fratelui său. Așadar, prioritate în anchetă trebuia să i se acorde avocatului, adică celui care prezenta mai mari dificultăți în cercetare și refuza în mod hotărît să facă mărturisiri.

Trăiam momente de tensiune, ne era teamă să nu greșim din nou.

Eram adeptul tezei că de la acest tip de infractor vom obține cu greu recunoașterea, spre deosebire de anumiți recidiviști care, datorită frecventelor condamnări, devin, într-un fel, imuni față de detenție, într-atît s-au familiarizat cu ea. În schimb, cei doi «începători» pe care-i anchetam n-ar fi putut renunța cu ușurință la libertate. Ei se voiau, în același timp, cu fața curată și liberi, cu toate că furaseră din avutul obștesc.

În alte camere ale comandamentului Miliției Capitalei erau anchetați I.A. și M.K., doi infractori de talie internațională care făcuseră parte din clientela avocatului P.I. Se ajunsese la ei după trierea numeroșilor infractori pe care acesta îi apărase în instanță. Urmărirea perseverentă și investigarea lui I.A. — al cărui frate, spărgător internațional, fugise din țară — și a lui M.K. ne-au pus în posesia unor date din care reieșea că aceștia s-au întîlnit în mai multe rînduri, cu frații P. De fapt, casierul i-a cunoscut personal încă înaintea furtului, chiar în biroul avocatului. De asemenea, ne-a parvenit și o sesizare că I.A. ar poseda două kilograme de monede de aur.

În urma cercetărilor, cei doi recidiviști, informați de arestarea fraților P. — despre care știau că n-aveau experiență cu miliția — și convinși fiind că posedam date cu privire la monedele de aur ascunse, au făcut mărturisiri complete. Ei considerau că detaliile furnizate de ei au fost confruntate cu cele prezentate încă din primele zile de anchetă de către complicii lor. Cum știți, adevărul era însă cu totul altul.

Recidiviștii ne-au pus în posesia milioanelor transformate în monede de aur, care fuseseră îngropate în cutii de conserve exceptînd, bineînțeles, suma predată celor doi frați, care refuzau, în continuare, să facă mărturisiri. Deznodămîntul era însă aproape.

Bătrînul și abilul infractor I.A. ne-a derulat întregul film al operațiunilor. Voi releva doar anumite secvențe.

I.A. și M.K. l-au cunoscut pe casier prin fratele acestuia, pe care-l frecventau des prin natura «profesiei».

I.A. l-a instruit pe casier cum să realizeze mulajul propriilor sale chei cu ajutorul unei bucăți de plastilină. Casierul se credea astfel ferit de orice pericol, întrucît furtul urma să fie săvîrșit de adevărații infractori, din afara instituției, cu chei false, care vor lăsa urme caracteristice. Organele de miliție, derutate — gîndea el — vor fi tentate să-l excludă pe casier din cercul de bănuiți.

I.A. și M.K. au acționat în noaptea de duminică spre luni, fără dificultăți, datorită indicațiilor topografice prealabile pe care le dăduse casierul și repetițiilor făcute în zilele premergătoare furtului.

Pentru definitivarea anchetei s-a procedat la confruntarea lui I.A. cu avocatul P.I., cel care-l admonestase pe fratele său pentru lipsă de tenacitate în fața anchetatorilor.

Odată pus în fața infractorului versat care — în timp ce-și aranja monedele de aur pentru a fi renumărate — i-a recomandat lui P.I. să fie sincer, acesta din urmă s-a văzut nevoit să facă și el mărturisiri complete. Era disperat la gîndul că va ajunge în boxa acuzaților în compania unor indivizi pe care i-a apărat în diverse procese! Bătrînul I.A., spre deosebire de avocat, era jovial; el a rămas uimit de încăpățînarea celor doi frați, afirmînd cu ironie că n-a știut nici el ce colaboratori rezistenți își alesese.

Importante rezultate ne-a oferit și cea de-a doua fază a anchetei care-l viza pe casierul P.C. Am avut răbdare să amînăm confruntarea sa cu cei doi recidiviști și înfățișarea corpurilor delicte, limitîndu-ne inițial la confruntarea cu fratele său, care între timp făcuse declarații scrise. Așteptam cu vădită curiozitate atitudinea sa față de fratele care, cu doar cîteva zile în urmă, îi oferise un exemplu de rezistență în anchetă.

Îndemnat fiind de avocat să declare unde și-a dosit partea sa de pradă, casierul i-a adus acestuia injurii, etichetîndu-l drept bolnav psihic. Adresîndu-se apoi ofițerilor, a afirmat că dacă fratele face astfel de depoziții fanteziste, el poate trage, firesc, concluzia că a fost supus unor constrîngeri fizice, pentru a-i compromite pe amîndoi. În această situație, am procedat la confruntarea lui P.C. cu ceilalți infractori. Numai în aceste condiții s-a hotărît să ne pună și el, odată cu avocatul, în posesia unei însemnate sume de bani din totalul celor furați. N-a fost recuperată întreaga sumă pentru că, spre deosebire de colegii lor recidiviști, care s-au ferit de a face cheltuieli nejustificate, cei doi frați nu au rezistat tentației de a arunca bani pe chefuri în compania femeilor de moravuri ușoare.

În încheiere pot spune că ne-am simțit răsplătiți din plin pentru nopțile nedormite, pentru lunile de frămîntări și eșecuri, cînd, în ținută de sărbătoare, am asistat la procesul acuzaților în «afacerea I.M.F.».

Am luat loc în primele bănci ale sălii de ședință pentru a putea fi remarcați de către completul de judecată, în fața căruia, cu luni în urmă, avocatul P.I. ne acuzase că am fi făcut cercetări abuzive și insistase ca noi, miliția, să ne facem datoria, adică să depistăm pe **adevărații autori.** Ceea ce însă — afirma el atunci ironic — presupunea o înaltă calificare profesională.

Și iată că apelul retoric al avocatului a fost ascultat, spre surprinderea și disperarea tocmai a lui P.I.!

Odată cu rezolvarea acestui dosar, munca noastră obișnuită, în contextul criminalității cotidiene, a cunoscut și ea o înviorare, pentru că nu ne mai fugeau gîndurile spre casieria I.M.F. ...

DUMITRU CEACANICA
și LIONEL NIȚESCU

(Va urma)

TRANȘEELE ALIMENTAȚIEI PUBLICE (2)

răi de gură, răi de pumn, răi de scaune și sifoane

Pînă prin 1948, Nicu Chivu bănuia destul de vag cam ce intră, și în ce cantități, la o porție de ciorbă de burtă ori la una de tocană. Din acel an însă, a început să afle cu exactitate. Altfel spus, pentru că *Austriacul* nu se poate cîștiga în fiecare lună, și chiar dacă s-ar întîmpla minunea asta tot n-ar fi o meserie, și pentru că, așa cum mărturisea, *venise viața peste el*, Nicu Chivu și-a căutat un loc de muncă în care să se inițieze într-o meserie. Nici azi nu știe dacă se gîndise vreodată la comerț mai mult decît la altele, dar așa s-a întîmplat. Adică, astfel. Într-una din acele zile de căutări și bîjbîieli, Ion Petrescu, pe atunci responsabil de tură și președinte de sindicat la restaurantul «*Moldova*», i-a spus: «*Vino, mă Nicule, la noi. Tu nu vezi că ai meseria de gospodar în sînge. Vino la noi, nu mai umbla după cai verzi pe pereți. Viața ta* e *în comerț*».

Nicu Chivu povestește lucrurile acestea însoțindu-le de zîmbete. *Adică*, îmi explica el, *nu știu dacă asta o fi fost să fie viața mea, dar asta e. N-am mai avut de-atunci, din 1950, atîta timp să mă gîndesc, stînd cu picioarele în apă rece, «asta o fi viața mea?»*

Cît a lucrat la *Moldova*, adică patru ani, Nicu Chivu a făcut de toate. A fost la «*Mișcarea produselor*», pe la «*Contabilitate*» pînă a ajuns *casier calculator. Asta*, zice el, e *un fel de Știetot. Nu te poate aiuri nimeni dacă nu vrei tu, căci știi cît și ce intră la orice preparat.* Cîteodată, Nicu Chivu îi mai ținea locul și lui Nica Ion. Omul avea o Lucreție și, iubitor din fire, mai trecea pe la ea și-n timpul programului.

Dacă Moldova a însemnat pentru Nicu Chivu momentul (patru ani!) inițierii în tainele vieții de lucrător în alimentația publică, experiența «*Lugoj*» reprezintă primul contact cu postura de conducător de unitate. Căci, în 1954 Nicu Chivu primește propunerea de a prelua conducerea bufetului *Lugoj*, aflat pe la fostul capăt al liniei tramvaiului 5. Capătul din Floreasca. «*După mine, conducerea administrativă în comert este cea mai grea. Lucrezi de două ori cu omul: o dată cu salariatul, de care depinzi în mare măsură, a doua oară cu clientul. Fiecare trage în partea lui, iar tu trebuie să le aperi și să le respecți interesul, drepturile pe care nu uită să ți le strige, deseori, în față. Cînd am preluat «Lugojul» știam un singur lucru: Să nu fiu, în orice caz, ca alții. Să știu ce-i trebuie clientului, să am și să vorbesc frumos. Din păcate, în cei doi ani cît am stat la «Lugoj», n-am reușit să-i antrenez și pe ceilalți într-un astfel de regim. Era un colectiv dur, de aceeași calitate cu a clienților, mulți dintre ei bețivi și răi de gură. Uneori și de pumni, sifoane ori scaune. Singurul om ca lumea era Teodor Țințăreanu, acum șef la Melody. Bun meseriaș, bun diplomat*».

Ce n-a reușit să facă la *Lugoj*, Nicu Chivu a realizat parțial la Severin, bufetul de pe strada Maica Domnului. «*Din 1956 pînă în 1960, cît am condus «Severinul», am încercat să schimb clientela. Colectivul care-l aveam, nu, fiindcă era onorabil. Cred că am făcut cîte ceva. Adică, dacă la început erau bătăi zilnice în local, cînd lucrurile se mai puseseră în picioare, bătăi n-aveam, vorba anecdotei, decît în zilele cu «r». Sigur, mai se trezea cîte unul care zicea rîmbătă* in loc *de sîmbătă dar se trezea mai singur ca înainte*».

am studiat ciorba de burtă șase luni

În anul 1960, cunoștințele de «geografie» ale lui Nicu Chivu se îmbogățesc. După *Moldova*, *Lugoj* și *Severin*, urmează *Bran*, adică tot un restaurant din categoria acelora numite «bombe». *Branul* din *Colentina* se află pe la capătul tramvaiului 1. Dar pentru că tot a venit vorba de *Bran*, l-am întrebat pe Nicu Chivu ce se înțelege prin «bombă», adică de ce i se spune unui bufet sau unui restaurant bombă? «*Pentru că are un «fitil» invizibil dar periculos. Este starea aceea de promiscuitate: clientul e mai mult beat decît sătul, ospătarul e mai mult șmecher decît corect. Peste oameni se lasă o pîclă care nu se sparge decît cînd începe unul să înjure, și începe, cînd celălalt îi dă un brînci, și-i dă, cînd oamenii aceștia scot la iveală ce este mai mizerabil în ei. Totul e ca un fel de praf de pușcă în așteptarea scînteii care apare uneori la ore fixe, alteori spontan. Dar nu ești, cu adevărat om de restaurant dacă nu treci și prin bombe. Mă refer, bineînțeles, la noi, cei care lucrăm în restaurante, nu la clienți, care pot ocoli bombele cu liniștea că n-au pierdut nimic*». Cînd a preluat conducerea *Branului*, localul făcea o vînzare medie de 900-1 000 lei pe zi și Nicu Chivu și-a zis că e prea puțin și că trebuie făcut ceva. În trei ani *Branul* a ajuns la o vînzare zilnică de 35 000-40 000 lei. Așadar Nicu Chivu a și făcut ceea ce-și propusese. Ce anume? «*Mai întîi am început tot cu clientela, care era cam la fel cu cea de la Severin. Numai că aici, la Bran, mușteriii nu aveau tot atîta spațiu pentru bătaie. Aveam eu o idee (clientela se alege prin selecție naturală) dar trebuia să văd cum mă ajută ea în practică. Am început să introduc masiv gustările, antreurile pentru ca oamenii să nu mai bea tot timpul pe stomacul gol. Cei care se codeau la mîncare au început să caute alt vad. Aș putea spune că pe la Bran s-au petrecut cîteva valuri de clientelă. Vînzarea începuse să fie așa de bună, încît în lunile frumoase ale anului amenajasem în spatele localului o grădină, nu prea mare, unde se servea numai mîncare. Începusem să fiu preocupat de găsirea unor preparate culinare, care să fie căutate, care să facă faima firmei. M-a ajutat foarte mult scriitorul Paul Everac, bun prieten cu fratele meu, Petre, tot avocat. Aș putea spune că prin Paul Everac m-am descoperit eu, am p gustul de a studia un preparat. Iată, așa a fo ciorba de burtă. Șase luni am studiat-o. Întrebam az client, mîine doi: cum îți place, dom'le ciorba asta? Ce i-ar mai trebui? Pe urmă a trebuit să amenajăm aproape o bucătărie numai pentru ciorba de burtă. Așa cere ea, ciorba asta, ca s-o faci ca lumea. Altele le-am aflat din întîmplare, cum ar fi unul din «secretele» grătarului. Într-o zi, aproape de ora închiderii, un client mi-a cerut un grătar. Am luat mușchiul file și l-am dus la grătar. Acolo, Nicu Bandu, un grataragiu ca toți grataragii, nici mai bun, nici mai rău, era prins de treabă. Mi-a luat fileul și l-a aruncat pe grătar, așa întreg, cu gîndul c-o să-l taie, o să-l prepare, cînd o avea o clipă liberă. N-a mai avut-o. Am dus mușchiul așa întreg și așteptam cu emoție «revolta» clientului. Acesta însă m-a chemat să mă întrebe cum e făcută acea «friptură» de e așa bună. Nu mi-a venit să cred. Mi-a dat omul o bucățică să mă conving. Era excelentă. Apoi timp de trei luni m-am apucat de experiențe. Scobeam rinichii, băgam în ei cimbru, piper și altele. M-am ales cu ceva «inovații». Unele foarte gustoase dar pe care mult timp după aceea n-am avut cum să le folosesc fiindcă nu mi le cerea nimeni. Mai aveam și altele pe cap. Prinsesem un chelner furînd, vroiam să-l dau afară, dar pînă la urmă m-a chemat directorul să mă întrebe: «N-ați vrea să vă mutăm». Nu țineam «neapărat» și nu chiar atunci. Pînă la urmă m-am mutat dar cînd am crezut eu că trebuie. Dacă stau să mă gîndesc bine, la Bran am învățat foarte multe chiar dacă în privința preparatelor culi numai 3% din ce știu azi se datorează perioadei B Ce n-am să uit de-acolo sînt, totuși, bătăile cum numai în filme poți vedea*».

dimineața linia a III-a, după amiază ajutor de ospătar

De la *Bran* Nicu Chivu a plecat în 1966. Ajuns la Botoșani, bombă amplasată la Lizeanu lîngă o altă bombă și un serviciu de pompe funebre, Nicu Chivu a spus tuturor că va face acolo cel mai bun restaurant din București. Afirmația era destul de temerară, gîndindu-ne că la primul contact cu *Botoșanii* noul responsabil a găsit în restaurant vreo 20 de clienți beți, care țipau ca din gură de șarpe. Sus, fiindcă exista și un fel de etaj, plutea un miros pestilențial și asta pentru că foarte puțini clienți se oboseau, cînd era momentul, să ajungă la W.C. Acesta era locul în care urma să înceapă «*bătălia*». *Mi-am dat seama că aici, la Botoșani, îmi joc marea carte a vieții. Dacă pierd, toată lumea avea să spună «Uite mă, și-a rupt gîtul și șmecherul ăla de Chivu». Dacă nu pierd, aceiași oameni vor veni să mă roage să lucreze cu mine. Numai că eu nu aveam nevoie de astfel de colaboratori. Aveam nevoie de oameni de încredere, care să poată pune osul la treabă. Grija mea a fost să scap de cei care aveau o cît de vagă idee despre meserie; aveam nevoie de oameni pe care să-i formez eu, de oameni care să nu știe nimic din șmecheriile vieții de restaurant, păcate de care scapi greu. Nu-mi plac nărăviții, nu poți să ai încredere în ei niciodată.*

Și Nicu Chivu a început să-i caute pe *novici*. Ușor de zis, greu de găsit. Poate de aceea prima încercare de «racolaj» a făcut-o cu Ion Chivu, fratele său. Acesta însă mai că nu i-a rîs în nas. *N-am făcut-o pentru că era Nicu, fratele meu. Eu nu știam despre restaurante mai nimic. Nici n-aveam cum. De 17 ani făceam sport de performanță. Nicu a fost cu caii, eu cu rugby-ul. '49-'55 la Dinamo, cu un titlu național în '52. '55-'58 la Constructorul Brașov. '58-'63 la Progresul București în echipa de aur, alături de René Chiriac, Ghiuzelea, Marinache, Dobre și ceilalți. Din '63 și pînă atunci, în 1967, cînd mi-a propus Nicu să-l ajut la Botoșani am jucat la Olimpia București, unde eram și președintele secției. Prin restaurante n-apucasem să intru decît așa, pentru o bere. Fusesem odată la Nicu, cînd era la* Bran, *cu niște colegi. Toată lumea rămăsese încîntată de felul în care am fost serviți. Toți îl lăudau pe frati-meu, numai că pe mine mă cam durea sufletul știind că el lucra 20 de ore pe zi și n-apucase să aibă o pijama pe el.*

E ușor de înțeles de ce atunci cînd Nicu i-a propus să-l ajute, Ion l-a refuzat. Numai că, după un timp, Nicu revine cu propunerea, așternîndu-i lui Ion pe hîrtie și planul unității pe care voia s-o formeze. Nici de această dată Ion nu e convins, dar acceptă să încerce un contact cu viitoarea meserie. În acel moment Ion Chivu lucra la *Întreprinderea de panificație Steagul roșu* unde fusese de-a lungul anilor statistician, responsabil de cantină, șef de serviciu. *Am trecut prin toate serviciile întreprinderii și eram considerat drept un copil al ei. În vremea aceea eram detașat la minister, unde, ca economist, participam la centralizarea datelor pe țară cu privire la reevaluarea mijloacelor fixe. Fiindcă îi promisesem lui frati-meu că voi încerca să văd dacă mă pot apropia de meseria pe care mi-o propunea, în vara aceea a lui '67 am început «rodajul». Duminică dimineața jucam în linia a III-a la Olimpia iar după-amiaza eram ajutor de ospătar. De luni pînă sîmbătă eram iar economist. Adică am început să lucrez sîmbăta și duminica după-amiaza la restaurant. Dar nu la Botoșani. N-am vrut acolo. Nu puteam să apar acolo pînă nu mă convingeam că n-o să-i fac pe toți să se tăvălească de rîs văzîndu-mă că sînt picat din altă lume. Așa că, mi-am început rodajul, ca ajutor de ospătar, la fostul restaurant «8 Mai» din parcul «Lacul Tei».*

DORIN TUDORAN ■

(Va urma)

un oraș satelit pentru anul 2000!

Am să încep cu o știre de presă de pe acum aproape veche: comuna Colibași se va transforma într-un oraș satelit al Piteștiului.

Și am să continuu cu precizările pe care mi le-a făcut în privința aceasta tovarășul **Gheorghe Marinescu,** *vicepreședinte al Consiliului* popular al municipiului Pitești, un om pe care l-am bănuit doar o bancă bogată de date, dar care s-a dovedit construit dintr-o cu totul *altfel de plămadă.*

«Orașul-satelit va avea 50 000 de locuitori. În prima etapă, 1976-1980, se vor construi 5 000 apartamente pentru 20 000 de locuitori, iar în etapa a doua, care va dura pînă în anul 2000, se vor mai construi încă 10 000 de apartamente. Bineînțeles, blocuri, mai ales cu zece etaje. Dar un oraș nu-i format numai din locuinte. Se vor mai construi: o școală cu 25 de săli de clasă, un liceu profesional cu 18 săli de clasă, un liceu cu 12 săli de clasă, un mare dispensar uman, o farmacie, 4 circumscripții sanitare, o policlinică, un spital cu 350 de paturi, o casă de cultură cu 650 de locuri, cu o sală polivalentă și o sală de expoziții de artă, o bibliotecă orășenească, un cinematograf cu 500 de locuri, un teatru de vară cu 200 de locuri, magazine alimentare, un magazin universal nealimentar, un restaurant cuplat cu un hotel cu 300 de locuri, o sală de sport, o popicărie, un bazin de înot și unul pentru sărituri, terenuri sportive în aer liber, o piață agroalimentară, sedii administrative, un garaj etajat, o gară nouă, spații pentru C.E.C., poștă, ADAS și Loto-Pronosport, un parc, și în general tot ce mai trebuie ca o localitate să fie cu adevărat urbană.

*

Nici *șeful de proiect al viitorului* oraș-sate-[illegible] arhitectul **Victor Popa,** nu este cum mi [illegible]n închipuit eu. Bănuiam o întîlnire cu un visător si am fost pus față-n față cu un om al *gîndirii creatoare, foarte concretă și foarte* supusă imperativelor termenelor planificate:

«Rațiunea unui orășel-satelit al Piteștiului pornește de la necesitatea de a-i apropia pe oameni de platforma industrială de la Colibași. Pînă acolo sînt 15 kilometri, dar mulți salariați vin de mai departe de Pitești și, așa, mii de oameni fac o navetă de 2-3 ore pe zi. Iar în viitor acolo vor munci zeci de mii de oameni. Trebuia o soluție ca să le scurtăm ziua de lucru, lungită artificial. Iar soluția adoptată a fost aceea a unui oraș-satelit, firește legat de municipiu printr-un tren electric ultrarapid. Pentru că 25 la sută din salariații industriei de acolo vor rămîne în continuare în deplasare în interiorul unei ezocrone de 30 minute și pentru că unele funcțiuni culturale vor fi realizate tot de municipiu. Cît despre personalitatea de care mă întrebați, orășelul o va avea. Va fi dezvoltat pe două terase cu vedere spre viitorul lac de acumulare Argeșelul, care va alimenta cu apă Bucureștiul; va fi situat între lac și nesfîrșite livezi; centrul său — piață [illegible]cial-culturală și totodată promenadă pieto[illegible]ă — va avea, socotim noi, proiectanții, un farmec special; orașul nu va fi bîntuit de nici un soi de poluare; circulația auto va fi complet separată de cea pietonală; în fine, clădirile social-culturale vor avea elemente de arhitectură argeșeană».

*

În sfîrșit, mărturisesc că, din chiar prima clipă a *întîlnirii noastre*, și *profesorul-primar și secretar* al comitetului de partid comunal Colibași, Gheorghe Căpățînă, m-a uluit. Pentru că întîi a despăturit pe o întreagă masă de ședințe planul viitorului oraș, dar, așa cu privirea îndreptată spre viitor, a început să-mi vorbească despre trecut.

Despre documentele de la sfîrșitul secolului 15 și începutul secolului 16, care vorbesc pentru întîia dată despre satele Colibași, Mioveni, Racovița, Clucereasa și Vieroși, sate care dăinuie cu mult înainte de documentele acelea și sate care azi alcătuiesc comuna Colibași.

«Comuna noastră e plină de urmașii celor despre care v-am vorbit pînă acum: români adevărați care au muncit și au trăit drept pe pămîntul colțului ăstuia de țară. Sînt vreo 6 500 de locuitori stabili, dar, de cînd cu uzina de autoturisme și în general cu platforma industrială, numărul locuitorilor flotanți ne copleșește. Sigur, oamenii se bucură că aici va fi un oraș, dar fiecăruia în parte îi este și teamă să nu-i intre gospodăria în zona de demolări. Pentru că, e drept, au gospodării frumoase, mai toate cu case din cărămidă. Bunăstarea se datorește uzinei, în care fiecare gospodărie are măcar un membru angajat și se datorește și hărniciei oamenilor care după ce se întorc din uzină, în loc să se plimbe cu nevestele cum fac cei din Pitești, lucrează în acord global pămîntul cooperativei agricole.

*

Știu, poate în economia acestui reportaj prea am lăsat mult loc trecutului și prezentului, omenescului și sentimentalului. Dar azi cînd orașul abia se naște — azi cînd n-are decît *cîteva blocuri,* un dispensar și un mare centru de sănătate — e bine să fie foarte limpede că el nu va fi construit pe un loc gol; e bine să fie foarte limpede că și acolo avem o vatră strămoșească; *e bine să fie foarte limpede că nucleul populației orășenești de mîine îl formează* sătenii aceștia, pînă acum cîțiva ani doar țărani, iar de la înființarea uzinei de automobile, *muncitori-țărani; e bine să fie foarte limpede* că orașul de pe planșele arhitecților are, încă înainte de a se înălța, o istorie foarte veche, foarte dureroasă, foarte demnă.

NELU IONESCU ■

CRONICA OREI ZERO

primul nesomn sub clar de lună

Într-un magazin superaglomerat al Bucureștiului, unde scările rulante alunecă fără întrerupere pînă la ora închiderii (la care ne aflam) m-am întîlnit... alunecînd pe aceeași treaptă cu inginerul silvic Mihai Bulai de la Ocolul Ceahlău. Omul era frînt de alergături, transparent de oboseală și totuși el a fost acela care prin ceața anilor m-a descoperit. Am ieșit din magazin. Dînsul a voit ca după atîta alergătură și așteptare pe la diferite «casse» pentru orice fleac trebuitor gospodăriei, să «șadă oleacă» să respire. Am intrat la «Self service restaurant» cu gîndul să găsim puțină liniște, iar inginerul vroia să și mănînce rapid ceva că era sfîrșit. La garderobă nu ne-au primit pardesiurile și pachetele: «Mergeți cu ele înăuntru că noi închidem», am intrat, am mototolit pardesiurile sub braț, «înăuntru» era înghesuială, fum de țigară să-l tai cu briceagul, îmbulzeală și gălăgie. Garderoba, deși există, nu este obligatorie, cei de la garderoba au alte treburi, cu țigări... In «self service» majoritatea clienților erau îmbrăcați ca de stradă. Un individ înconjurat de alți șase, șapte cu depozit de sticle de bere pe masă, fără pahare, insulta femeia care aduna vesela. Un altul din companie făcea pe «arabul» și încerca să intre în vorbă cu diferiți străini care se aflau în expres într-o limbă bișnițărească în genul Chirițoaiei. Inginerului Bulai nu-i venea să creadă că la self service «Intercontinental» poate fi o asemenea atmosferă. Nici mie. Totuși indivizii se bucurau acolo de simpatia barmanului care-i servea cu bere la discreție. Comerțul *nu are scrupule... N-au decît să transforme* mesele O.K.-ului în tarabe bișnițărești, cei care îi servesc nu văd și nu aud. «Mă uit la ei, îi văd tineri, vînjoși, guralivi dar în afară de pahar și *țigări lungi mîinile lor, îmi zice inginerul* Bulai, nu s-au învrednicit să se înăsprească de muncă, să se contureze, ce zici de ei, parcă toți sînt coafori». Rămînînd în local inginerul nu i-a mai luat în seamă și a început să-mi vorbească despre treburile ocolului din această primăvară, despre împăduririle cu rășinoase și foioase, despre deversările de puiet de păstrăv și lostriță din propria păstrăvărie, despre copiii săi, despre elevi și contribuția lor la împăduriri. Firește, am ajuns și la propriile noastre amintiri cînd, într-una din primăverile mai de mult trecute, duși cu școala la împăduriri, mai sus de Izvorul Rece, pe un versant nordic al masivului Ceahlău, cantonați pentru noapte într-o colibă conică făcută din loazbe. ne-am înșirat în jurul unui foc strașnic aprins, și ne-am facut pături de cetină. Masa a fost improvizată din slănină perpelită pe jar și ceapă dulce de apă, spartă pe genunchi. Domnea o șturlumbatică veselie de băieți cărora le dau tuleiele, se simt în păduri exotice și fac declarații despre viitoarea lor carieră. Ne simțeam bărbați, feciori de-ai Vrînceoaiei, pădurari în toată puterea cuvîntului. Nu ne era frică de nimic și aveam chef de fapte mari, de o întîlnire cu urșii, de exemplu. Sub luna plină a acelei nopți noi trăiam primul nesomn. Cineva avu inițiativa să planteze sub clar de lună, în pămîntul cenușiu ca solul lunar, puieții de molid care așteptau pregătiți în snopuri lîngă colibă și iată-ne, unul cîte unul, în miezul nopții, plantînd molizi pe un versant de la poalele Ceahlăului. Săpam groapa adîncă de un lat de lopată și cu mîinile pipăiam și aruncam bolovanii care ar fi strivit rădăcinile firave ale puieților, sfărîmam cu degetele pămîntul pentru a-l face fin, penetrabil, căram cu sticlele și cu ranița apă de la izvorul din vale și udam pămîntul după ce îl bătuceam cu palmele. Cînd luna a trecut de miezul nopții totul era ca o perie verde, aruncată împotriva dezolantului peisaj sterp de stîncă și pămînt erodat. Ne-a plăcut să ne amintim de acest episod și inginerul Bulai de la *Ocolul Ceahlău mi-a spus că arborii aceștia* s-au ridicat și au crescut și au devenit o pădure tînără. E o plantație frumoasă, fără știrbituri care a crescut ca din apă odată cu vîrsta noastră. *Și noi știm că orice lucru bine făcut ne sfințește* trecerea noastră prin viață, sfințește locurile acestor pămînturi care sînt ale noastre și le numim țară. Brațele noastre, mintea noastră și rodul faptelor lor nu pot avea vreun sens dacă nu le dăruim cu toată cinstea și puterea noastră de creație gospodăririi și înfrumusețării acestui pămînt.

COMAN ȘOVA ■

JURNAL DE ȘANTIER

ce înseamnă ziua de 18 ianuarie 1974 în istoria bucurestiului?

Sînt pe dealul Piscului și vecinătatea Mărțișorului cu umbra celui ce umbla cu bastonul prin București, minunîndu-se de prefacerile moderne ale orașului, îmi cam îngheață condeiul și parcă îmi accentueaza neputința de a găsi cuvinte potrivite ca să redau ceea ce se petrece aici. Aproape în fiecare zi o performanță, în fiecare zi un record, fiindcă fiecare zi e o scadență, fiindcă numărătoarea inversă se derulează în conștiințe și bate în orologii interioare. Mai sînt 2 luni și 15 zile și 14 zile și 13 și 12... pînă la *30 iunie.* 30 iunie 1974 — data cînd constructorii vor spune *gata!* și-și vor așeza uneltele jos, și-și vor îngădui clipa de răgaz să privească opera lor: un nou edificiu, un nou unicat o nouă perlă arhitectonică pe axa Intercontinental-Teatrul Național-Magistrala Nord-sud-Parcul Tineretului-Sala polivalentă, spre care se extinde centrul metropolei noastre.

Literalmente, fără exagerare și fără a ținti la metafore, cred că asist la un act de mare cutezanță, la o minune împlinită de oameni. «Nu este o minune, mă tempereaza inginerul Constantin Popa, directorul Întreprinderii de Construcții montaj nr. 6, omul de numele și de inteligența căruia se leagă înălțarea Intercontinentalului, a sălii Teatrului Național și a altor și altor edificii, unice în Capitală. Este, ce-i drept, un record și un unicat. O sală de dimensiunile acesteia, cu destinațiile multiple ale acesteia, cu soluțiile constructive ale ei, n-am mai făcut *nici unul de-aici.* Poate o vom repeta, dar sînt sigur că altfel, nu chiar identică». Și iată că acolo unde noi, profanii, credem că rutina este necesară, este refuzată și nimic nu seamănă cu *nimic, chiar dacă fiecare clădire* înseamnă tot cărămidă, fier, beton și sticlă.

Aici, sus, pe dealul Piscului, sub ochii Mărțișorului (care va intra și el curînd în raza prefacerilor, *va fi parte integrantă a marelui parc)* se face *totul* ca să se poată realiza ceea ce nu s-a făcut încă niciodată, ceea ce se credea că nu se poate. Și totuși se *poate!* În cît timp credeți dumneavoastră, inginer sau neinginer fiind, că se poate construi un edificiu, o sală în scaunele căreia s-ar putea instala comod populația unui oraș de 8000 de locuitori? De la prima zi, cînd excavatorul mușcă pămîntul pînă la ultima, cînd se dă sub cheie? Constructorii, cunoscînd normativele și mai ales legile betonului, spun că între 20 și 30 de luni. Ei bine, sala polivalentă se face în șapte. Ați citit bine, nu e nici o greșeală de tipar: *în șapte luni!* Timpul comprimat de trei ori. Vreo 400 de oameni, muncitori, tehnicieni, ingineri, probează în fiecare zi că se poate. Se forțează legile fizicii pentru că pot fi forțate prin alte legi ale fizicii și ale muncii. Și ale inteligenței. Și ale dăruirii, ale răspunderii, ale eticii, ale dragostei, ale mîndriei.

Inginerul Popa îmi spunea că una din stările de unicat ale clădirii — ceea ce noi, din afară nu vom ști și nu ne vom da seama — constă în faptul că este prima construcție de la noi ale cărei importante elemente de structură sînt prefabricate de mare tonaj. 32 de grinzi a cîte 17 tone fiecare, 32 de cadre triunghiulare numite inginerește C.P., a cîte 27 de tone fiecare așteaptă să fie montate, să devină scheletul interior și nevăzut de noi al edificiului. Și ele constituie un record și un unicat. S-au turnat în 14 zile în loc de 28 cît cerea tehnologia lor clasică. Peste 3 000 de metri cubi de beton au fost turnați în cofraje încălzite, obligîndu-l să se închege mai rapid, la voința omului. Și totul aici, direct pe șantier, în preajma sălii, unde alt beton curgea în fundație, în piloni, în planșee. Ca să nu se mai piardă timp cu transportul.

Nimeni nu se îndoiește de reușită. Dar fiecare are dreptul să pună la îndoială un calcul, o decizie luată la un moment dat, o idee. Acea binefăcătoare îndoială carteziană care te pune să mai verifici o dată și încă o dată, care te face *mai înțelept și te ferește de eșecuri.* Și asta am văzut cu ochii mei.

Ajung pe dealul Piscului, în botul de deal unde s-a înfipt sala, întîmplător în 18 aprilie, *dar într-un moment — eveniment. Tensiune.* Ca într-o sală de operație sînt rugată să nu întreb — «acuma nu, nu acuma!» — să nu vorbesc. Macaraua, colosul de macara P.H. ia în cioc, ca pe *nimic, una din cele 32 de grinzi* prefabricate, pe cea cu numărul 17, o rotește în aer, lin, ca un vultur, și apoi încet-încet, ca o seringă în venă, o împinge prin materia terestră, o înclină la unghiul indicat de inginerii Octavian Hărăguș și Mircea Ștefănescu și încearcă să o aseze cu un cap pe eșafodajul dinainte montat. Stop. Macaragiul Dumitrică oprește înaintarea. Sare din cabină, dă tîrcoale macaralei, apleacă urechea și-i ascultă vibrațiile. Cineva dintre cei de față îl îndeamnă să meargă mai departe. Nu vrea. Macaraua ar trebui ajutată — zice. Alertă. Răsăriți ca din pămînt, un grup de ingineri încep să facă raportări si calcule, învîrt pe spatele cutiilor de chibrituri, scoase rapid din buzunare, sinusuri și cosinusuri, se avansează o idee și încă una, se contrazic și se propun altele. Inginerul Mircea Ștefănescu, șeful șantierului, apare. cînd sus pe planșeul de la 10,650 metri, unde urmează să se așeze grinda, vorbind, vorbind cu șeful de echipă Constantin Chiriac, cînd la muncitorii care țin de-o parte și de alta cu frînghii de siguranță colosul din văzduh, cînd din nou la macaragiu. Soluția s-a găsit. Constantin Chiriac face semne lui Dumitrică să-i dea drumul. Ușor, ușor, urmărind centimetru cu centimetru. După 120 de minute, după 720 de secunde, simțite în mușchi, în nervi, în sînge, victorie. Coardele de metal ale grinzii *de 17 tone s-au îmbinat* cu cele din planșeu, axul a pătruns cu precizie unde trebuia, așa cum trebuia, cu mai puțin decît toleranța aceea de milimetri admiși.

După alte 60 de minute, adică la orele 16,30, inginerul Hărăguș intră în birou. E încă palid, Starea de tensiune nu s-a scurs. Dar cîte tehnologii de montaj n-a proiectat acest inginer reputat?! Atunci, de ce atîtea *emoții? Soluția* de montaj este, ca însăși folosirea prefabricatelor de mare tonaj, ca multe alte soluții constructive ale acestei săli premieră. Un alt edificiu, o altă noutate, o altă experiență! Și, constructorul de orice fel ar fi el, proiectant, tehnolog, șantierist, ca și chirurgul nu are voie să greșească. Acest gînd mă duce la o întrebare stupidă: «și ce s-ar fi putut întîmpla dacă nu reușea montarea grinzii?» Cutremur. Mi se trimit priviri distrugatoare și tac. iar gîndul mă poartă spre asociații mai proprii oamenilor din fața mea care se bucură reținut, bărbătește, Cu siguranță, mitul Meșterului Manole n-a murit încă. Zace în noi. Am simțit că, de grinda aceea care, acum, acolo în aer, pare suplă și ușoară ca o statuie, este prins — ca într-o metaforă — trupul Anei. Cînd vom pătrunde în acest edificiu din beton, sticlă, metal și marmoră ar fi bine să nu uităm ziua de 18 aprilie 1974.

V. GHERGHINOIU ■

ANTOLOGIE REBUS

pămînt

1 L	2 U	3 M	4 E	5 ◢	6 T	7 A	8 R	9 I	10 N	11 A
2 A	R	E	N	D	A	■	A	L	O	R
3 N	A	S	T	E	R	E	■		A	
4 ◢	Ș	T	I	M	A	■			T	
5 P	I	E	T	O	N	I	■	T	E	U
6 L	■	Ș	A	N	■	R			N	■
7 A	C	U	T	■		E			■	
8 N	E	G	E	L	■	M			D	
9 E	R	A	■	U		I		■	D	U
10 T	■	R	E	T	A	I	■	L	E	I
11 A	R	I	D	■		A		A		

ORIZONTAL: 1) Pămînt (fig.) — Pămînt fărămițat *(ă).* 2) *A închiria pămînt pentru lucrat (od.)* — «Barba lui...», plantă erbacee. 3) Obîrșie (fig.) — Fășie de pămînt nearată. 4) Vază *(nu de pămînt)* — Dobitoace. 5) Care umblă pe *jos* — Riglă. 6) *Calapod* — Un adevărat rai pămîntesc *(fig.).* 7) Ascuțit — Schimb direct de obiecte. 8) Cusur (fig.) — Treceai cu vederea *(conj. ort. veche).* 9) Interval mare de timp — Lăsate pe pămînt — Transportă! 10) Tai din nou — *Animale de casă.* 11) Ca pămînt I lipsit de ploaie — Glob *(â).*

VERTICAL: 1) Pămînt semănat — Soră cu Pămîntul. 2) Doriși binele cuiva — Deasupra pămîntului. 3) *Olarii, de exemplu.* 4) Esența unui lucru (filos.) — Pui de capră *(ort. veche).* 5) Domnește într-un regat subpămîntean (fig.) — Pămînt galben. 6) Trăiește din munca pămîntului — *Onomatopee pluvială.* 7) Oiștea lui a rămas de pomină. 8) Lumina pămîntul Egiptului — Ilustru desenator francez (m. 1883). 9) *Unul cu care se face casă bună* — Notă. 10) Miel de doi ani — Golf în Arabia. 11) Primea mereu forțe noi de la pămînt (ant.) — Dacă ți-l ia cineva, scapi pămîntul de sub picioare *(argotic).*

Dicționar: NEGEL, DORE.

NICU ȘT. LĂZĂRESCU ■

(«Revista Jocurilor», No. 83, 18 februarie 1933)

Dezlegarea jocului «VEHICULE» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) TRASURA—EVANS. 2) RAPIDE — AX — BAC. 3) ACAR — POD — DUBA. 4) M — REMORCHER — U. 5) VE — NAVA — AVION. 6) ACCELERATE — RE. 7) IHA — IS — SANIE. 8) UITA — TACSID — S. 9) TACTILE — TARE. 10) DARIU — INRI — AN. 11) RT — ARMASI — ALI. 12) IIE — AUTOMOBIL. 13) CERC — CARAUSIE.

ZECE ANI IN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (26)

țiriac la un pas de a-l învinge pe celebrul laver

— Și cum a fost, Ioane, în India?

— Cum să fie. Am jucat pe tot felul de terenuri. Pe iarbă, pe un lut alb pe care îl zideau în fiecare zi fiindcă se crăpa din cauza căldurii, am jucat chiar și pe nisip.

Ilie aleargă puțin și apoi schimbă mingi cu Marcu și Santei.

— Pe-acasă ce mai e, Ioane? Ați mai stat mult?

— Cîteva zile, era timp frumos. Am impresia că în ceea ce te privește, profesore, vor să te schimbe de la lotul de Cupa Davis la cel de tineret.

— Și ce pot să fac?

— Eu știu?, răspunde Ion ridicînd din umeri.

— Lasă asta. Ai văzut că au fost definitivate turneele «Open»?

— S-a hotărît deja? Știam că se discută...

— Am citit în ziarul de dimineață.

— Eu cred că va fi mai bine. Pe lîngă faptul că marile turnee vor fi mult mai tari, va fi mai bine pentru toată lumea. Pînă acum numai firma conta. De-acum încolo se pare că pentru fiecare tur trecut în plus primești un premiu în plus. Am impresia că s-au mai deșteptat puțin și organizatorii de turnee. Pentru că de multe ori plăteau nu știu cîte mii de dolari ca să le vină Santana, Emerson sau Roche, care pierdeau în primele tururi și dădeau totul peste cap.

...Am petrecut o săptămînă frumoasă la Roma. Ion a jucat foarte bine și a cîștigat concursul fără să piardă un set, iar la dublu Țiriac și Năstase au bătut în finală pe Mulligan și Pietrangeli. Apoi Marcu, Santei și cu mine am venit la București, iar Ion și Ilie au continuat seria succeselor la Catania și Palermo.

La București, ceea ce îmi spusese Ion avea să se adeverească. Am fost trecut, fără prea multe explicații, de la lotul de Cupa Davis la cel de tineret. Dar asta nu m-a împiedicat să-i urmăresc în continuare pe cei doi campioni și prieteni cu care împărțisem ani de-a rîndul multe bucurii.

În primul tur al Cupei Davis, Ion și Ilie cîștigă cu 4–1 la reprezentativa Danemarcei, iar o săptămînă mai tîrziu, Țiriac ajunge în sferturi de finală la Foro Italico. Cam în aceeași perioadă Santei și Marcu întrec surprinzător, cu 3–2, pe sovieticii Korotkov (cîștigător al concursului de juniori de la Wimbledon) și pe Volkov, la Galați. Apoi, în al doilea tur al Cupei Davis, Țiriac și Năstase trec ușor de reprezentativa Norvegiei. În sfîrșit, vine Roland Garros-ul. Primul Roland Garros «open» și cel mai mare turneu din ultimii ani, unde Țiriac va fi singurul jucător amator care reușește să intre în sferturi de finală. Redau doar cîteva din comentariile apărute pe marginea acestei remarcabile performanțe obținute de Ion:

B.B.C. Londra: «Performanța lui Țiriac demonstrează că turneele «open» nu sînt la discreția profesioniștilor. Laver a fost knock-down în primele două seturi și numai epuizarea fizică a adversarului său în ultima parte a întîlnirii l-a salvat de la înfrîngere».

«Tennis de France»: «La 29 de ani, Țiriac reușește isprava carierei sale, luptîndu-se ca un leu, după obiceiul său, fără complexe, atacîndu-l pe Laver prin voleuri bine plasate sau plictisindu-l prin mingi înalte și lente. L-a jenat prin loburi precise și adesea l-a surprins prin curajul și voința sa. Țiriac, cu capul lui de bandit calabrez, este omul pe care nu-l oprește nimic. Aleargă, alunecă, apoi cade, se ridică, întoarce mingile și continuă să se năpustească cu tricoul și șorțul roșii de zgură fără să se gîndească la transpirație.»

«France Presse»: «Românul Țiriac, ultima speranță a jucătorilor amatori în turneul «open» de la Paris, a fost eliminat de Rod Laver, favoritul numărul unu al competiției. Dar victoria acestuia din urmă a fost obținută mai greu decît se aștepta. Surpriza părea posibilă la un moment dat, mai ales că în al treilea set Țiriac reușise să-l țină în șah (3–3) pe temutul stîngaci australian. Laver a avut însă o neașteptată revenire.»

Așadar, Ion a fost ultimul dintre amatori care a închinat steagul în acel Roland Garros '68, ținîndu-l în șah pe Laver. Celebrul Laver, care a dominat cu autoritate multă vreme tenisul mondial. Pe singurul jucător din istoria tenisului care avea să realizeze două Grand Chelem-uri, cîștigînd pe rînd marele turneu din Australia, Roland Garros-ul, Wimbledon-ul și Forest Hills-ul. Pe cel mai exigent dintre jucători, a cărui judecată a uluit lumea: «dacă nu reușesc să-mi bat adversarul cu 6–0, trebuie să caut greșeala în jocul meu». Stîngaciul australian — cel mai eficient jucător. Deținătorul, ani de-a rîndul, a recordurilor absolute în dolari cîștigați din tenis.

Cînd am discutat cu Ion despre meciul lui cu Laver, avea să-mi spună: «Am condus cu două seturi la zero și în setul trei am avut o bună ocazie de a face 4–3 dar, crede-mă, nu m-am gîndit nici un moment că pot să cîștig. Laver e o mașină de mingi. Pe lîngă faptul că impune jocului un ritm foarte susținut, și tot timpul ești cu sufletul la gură, nu-ți face nici un cadou. Îți lipsește permanent oxigenul speranței».

La dublu, Țiriac și Năstase ajung în semifinală, după ce înving pe celebrii Gonzales și Gimeno, dar pierd apoi la Laver și Emerson. Odată cu rezultatele la dublu, aflăm că pe Ilie îl dor șalele și eu îmi amintesc de niște dureri asemănătoare cărora el nu le dăduse importanță cu cîțiva ani înainte.

În concursul următor, la Lugano, durerile lui Ilie se transformă într-o adevărată criză de rinichi care-l obligă să întrerupă pentru două luni concursurile și să se interneze într-un spital la București. Ion continuă să joace, confirmînd rezultatele de la Roland Garros. Cîștigă concursul de la Lugano. Un concurs greu, cu mulți campioni, și cu Okker în finală. Okker, care era pe atunci în cea mai bună formă a sa, care cîștigase Foro Italico și peste cîteva luni avea să ajungă în finală la Forest Hills. Țiriac a cîștigat cu 2–1, iar în ultimul set scorul a fost categoric, 6–0. Apoi pe iarba Wimbledon-ului Ion pierde în turul doi la Emerson, pentru ca, imediat după aceea, pe zgura de la Baastad, să realizeze o altă mare suită de victorii ale carierei sale, învingîndu-i, printre alții, pe Koch, Arilla, Santana și Mulligan.

În Cupa Galea reușim să-i învingem pe cehi la ei acasă, dar pierdem calificarea pentru Vichy în fața italienilor.

Spre sfîrșitul verii, însănătoșit, Ilie reintră la Viareggio cu o victorie la Iovanovici. Vin apoi naționalele. Se așteaptă cu interes finala Năstase-Țiriac, dar Ion se îmbolnăvește și este nevoit să se retragă din concurs. Ilie cîștigă pentru a doua oară titlul de campion, învingîndu-l de data aceasta în finală pe Mărmureanu. După naționale, urmează internaționalele de la Mamaia. Răspunde invitației și celebrul antrenor australian Harry Hopman, însoțit de o trupă de tinere speranțe. Printre ei, Dent și Alexander. Ilie cîștigă din nou. Hopman îmi lămurește cîteva semne de întrebare. Antrenorul nu trebuie să fie un polițai, ci un prieten, un frate mai mare. Munca istovitoare la antrenamente face jucătorul disciplinat în meciuri. Campionii execută lucruri simple, dar le execută de sute de mii sau de milioane de ori.

La sfîrșitul lui septembrie, întîlnirea Țiriac-Năstase, care fusese ratată la naționale din cauza îmbolnăvirii lui Țiriac, avea să se dispute în meciul Dinamo-Steaua. A cîștigat Ilie, dar mie mi s-a părut că Ion a fost handicapat de terenul înmuiat de ploi. Odată cu terminarea campionatului pe echipe, Ion își schimbă colegii de la Dinamo cu cei de la Canottieri Olona din Milano, echipă unde va juca împreună cu Pietrangeli, Mulligan, Iovanovici, Merlo.

Spre sfîrșitul anului 1968, Țiriac face un turneu demonstrativ în Italia, iar Ilie pleacă în fruntea unui lot de cîțiva jucători pentru cîteva luni în India. Se fac tradiționalele clasamente și Ion urcă mai multe trepte deodată, figurînd printre primii zece jucători amatori din lume și pentru a patra oară consecutiv în ierarhia celor mai buni zece sportivi români.

Ca de obicei, pe la mijlocul lunii ianuarie aflăm tragerea la sorți în Cupa Davis. Echipa României este plasată pe locul celui de-al patrulea favorit în grupa B europeană. Privesc tabloul. În primul tur, învingătoarea dintre R.A.U. și Liban. Cu siguranță R.A.U., fiindcă El Shafei îi poate bate singur pe libanezi. Pentru noi un meci nu prea dificil, pentru că în fața lui Țiriac și Năstase același El Shafei poate face cel mult un punct, iar al doilea jucător egiptean este prea slab. Trec mai departe. Portugalia, Israel, Turcia. Probabil Israel. Meci mai ușor decît primul. Și trec din nou mai departe. Spania, Rhodesia, Franța. Mai mult ca sigur, Spania. Se va juca în Spania, pentru că în 1967 s-a jucat la București. Mă opresc. E greu să anticipezi o victorie împotriva Spaniei la Madrid sau Barcelona.

...În America rezultatele lui Ilie culminează cu victoria de la Barranquilla, în finala căreia l-a întrecut, după o luptă dramatică de cinci seturi, pe Kodes. Ion își petrece iarna mai mult prin Italia, se antrenează și joacă concursuri mici. În primăvară, la Parrioli — Roma cîștigă semifinala cu englezul Stilwel, dar pierde finala cu Mulligan. Cîteva săptămîni mai tîrziu, adică pe la sfîrșitul lui aprilie, Ion și Ilie se reîntîlnesc la Palermo. În semifinale, Ion îl bate pe Iovanovici, iar Ilie pe Gulyas. Finala este deosebit de dîrz disputată. Cîștigă Ion cu 3–2. La dublu, Ion și Ilie înving în finală pe Gulyas și Kalogheropoulos. În săptămîna următoare marele concurs de la Foro Italico, dar băieții noștri sînt eliminați în optimi de finală. Ion de Tom Okker, iar Ilie de Tony Roche. La București echipa de tineret întîlnește o formație estoniană. Meci pe care-l privesc din tribună fiindcă federația renunțase complet la serviciile mele.

În primele zile ale lunii mai, un meci amical cu echipa Ungariei la București. Ilie îl bate din nou pe Gulyas. Ion nu joacă. Și primul tur al Cupei Davis al ediției 1969. El Shafei este mai periculos decît mă așteptam. A progresat mult de cînd l-am văzut ultima oară la Cairo. Riscă în permanență și Țiriac face eforturi mari să-i ajungă mingile. Se joacă aproape două ore, dar Shafei cîștigă cu 3–0 (6–3, 6–3, 6–3). Ilie îl bate pe Sonbol. Ion și Ilie cîștigă apoi dublu. În ultima zi, Ion își dă seama că ceea ce a pățit el cu Shafei i se poate întîmpla și lui Ilie, joacă cu maximum de atenție și cîștigă chinuit meciul cu Sonbol. Apoi El Shafei face și cel de al doilea simplu al său în fața lui Ilie, dar echipa noastră este deja calificată în turul următor.

Turul doi al Cupei Davis a fost, așa cum prevăzusem, o formalitate. România-Israel: 5–0.

În seara dinaintea plecării la Roland Garros, Ilie face un accident de automobil. Șocul psihologic este atît de mare, încît pierde în primul tur la englezul Matthews. Mărmureanu se califică în 16-zecimile de finală, iar Țiriac este eliminat de Santana. La dublu, Ion și Ilie intră pentru a patra oară consecutiv în semifinală, întrecînd pe celebrii Rosewall-Stolle. Sînt eliminați însă, ca și cu un an înainte, de Emerson-Laver. După Roland Garros, al treilea tur de Cupa Davis, programat la Valencia. În preajma începerii meciului se anunță indisponibilitatea lui Santana. În fața echipei noastre se deschide o mare și nesperată perspectivă. Așteptăm nerăbdători rezultatul. După numai două zile, Ion și Ilie reușesc să elimine Spania și să se califice în finala grupei B. Adică printre primele patru echipe de pe continent.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

(Va urma)

VIAȚA LUI GROCK - „REGELE“ CLOVNILOR (10)

farse

Între timp, circul Medrano din Paris ne-a angajat din nou, în același timp ca și pe un alt clovn, cumnatul lui Antonet.

L-aș fi uitat de mult timp dacă n-ar fi fost un farsor inveterat. Din nefericire nu își rezerva cele mai bune glume pentru public. Le juca în culise și le destina colegilor. Toată lumea trecea prin asta.

Într-o seară, puțin timp înainte de a intra în arenă, îmbrăcat și machiat, m-am aplecat să-mi iau ghetele. Imposibil să le ridic. Această pușlama le lipise cu grijă de dușumea. Și nu folosise un lipici ieftin! Acesta se uscase și totuși ghetele rămîneau lipite.

Am tras din toate puterile. Ghetele s-au dezlipit, dar tălpile ... au rămas.

A trebuit să-mi fac intrarea doar aparent încălțat, cu talpa picioarelor goală.

După reprezentație l-am luat pe vinovat de-o parte:

— Înțeleg glumele, dar cînd nu mă privesc pe mine. Mai fă o dată și să știi că vei privi lumea de la fereastra unui spital. Mîine seară ghetele mele trebuie să fie pingelite, la locul lor obișnuit. Ai înțeles?

A înțeles și a plătit pingelitul. După ce mi-a trecut furia am găsit întîmplarea mai degrabă comică.

Cea mai grozavă farsă a fost cea rezervată corpului de balet, cînd a băgat praf de scărpinat în toate costumele. Efectul a fost teribil, depășind limitele grotescului. Douăsprezece tinere fete, prăpădite, dînd peste cap toate legile coregrafiei! Din armonie și din ritm nu mai rămăsese decît o țopăială dezordonată și dansatoarele încercau să se scarpine de îndată ce credeau că nu sînt văzute de public.

Și toate acestea pe o muzică de Ceaikovski!

Farsa asta i-a adus însă autorului ei concedierea.

Printre artiști se găsesc totdeauna oameni extraordinari. În aceeași vreme circul mai număra și un alt specimen. Dar de o specie mai încîntătoare. Acest tînăr se numea Coco. Avea 27 de ani și făcea parte dintr-un trio de zburători, cu tatăl său și un alt artist.

N-am văzut niciodată, în lunga mea viață, un tip mai îndemînatic la tir ca acest Coco. Nu trăgea nici cu pistolul, nici cu arcul, nici cu pușca. Arma și-o purta în buzunarul hainei și era o praștie de format mic, în formă de Y, a cărei parte inferioară abia măsura cinci centimetri, iar cele două ramuri superioare cîte trei centimetri.

Un elastic reținea un buzunăraș din piele, reunind cele două capete ale furcii. Întrebuința niște alice de diferite calibre, ținute în diferitele buzunare ale hainei. Buzunarul de sus, din dreapta, era rezervat alicelor numărul unu. Cele mai mari purtau numărul șase și se aflau în buzunarul din dreapta, jos.

Nimerea exact la țintă de la douăzeci de metri. Ochea doar o clipă și-și ascundea apoi imediat arma, cu un aer nevinovat.

Am petrecut momente minunate cu Coco.

Odată, pe cînd eram cu el într-o cafenea, îmi făcu semn cu cotul. La o masă, patru oameni jucau cărți. Aplecat deasupra mesei, un tip dădea sfaturi unuia dintre jucători. Vorbea ținînd în gură un capăt de țigară stins.

Coco și-a armat praștia.

În momentul precis, cînd dătătorul de sfaturi se apleca pentru a indica o bună figură, poc! țigara îi zboară.

N-am văzut niciodată o expresie mai stupidă decît cea a omului care-și pipăia gura fără să-nțeleagă nimic.

Era o încîntare să ieși cu Coco.

Într-o altă zi ne reunisem în camera mea, situată la parter. Era foarte cald și coborîsem jaluzelele. Lățurile erau foarte strînse și abia se putea vedea în stradă. Deodată, pe trotuar apăru un polițist, tot atît de gras pe cît era de demn și sever.

Coco îl și vizase și... îl atinse drept în piept, cu o alice nr. 6. Lovitura izbise cu atîta forță, încît am auzit-o din cameră. Agentul se opri ca lovit de trăsnet, privind în toate părțile. Era amiază și strada pustie. Cred că toate ferestrele erau închise, căci privirea lui care inspecta fațada casei nu se opri niciunde.

Cu încetineală și greutate își încrucișă mîinile la spate și începu să se plimbe în sus și în jos. Corpul lui masiv părea să spună: Mai încearcă o dată, să te văd, netrebnicule! Poc! O nouă lovitură în același loc. Omul deveni rigid. Obrazul îi luă o expresie amenințătoare, aproape stupidă. Se întoarse pe călcîie prudent, examină din nou casa, nu descoperi nimic și-și agită furios pumnul.

Părăsind acel loc neospitalier se depărtă cîțiva metri pentru ca, la adăpostul unui copac, să-și surprindă inamicul.

Dar pentru Coco, asta nu era un obstacol. Un nou proiectil îl lovi pe polițaiul care dispăru dintr-un salt în spatele copacului. Nu se arătă decît după vreo zece minute. Ce se petrecea în căpățîna lui de polițai? Încet, cu prudență, dădu înconjur copacului, aruncă o privire circulară în jur și se depărtă fără grabă. Nu-și pierduse nimic din talie, ci doar puțin din demnitate.

Cea mai frumoasă aventură pe care am trăit-o cu Coco s-a întîmplat pe rue des Martyres. Ședeam pe terasa unei cafenele cum sînt atîtea la Paris. Strada era în pantă și birjarii de trăsuri o urcau la pas.

Tocmai trecea o birjă și birjarul lăsase totul pe seama calului. Nerăbdător, cu fața înroșită de căldură, biciuia coastele bietului cal. Omul era prototipul perfect al colericului.

Cînd trecu prin fața noastră nu îi vedeam decît partea din spate.

Ah! dragii mei, ce spectacol!

Un enorm fund pe care-l mula o stofă bine întinsă, mîngîiată de aerul cald al Parisului, se ridica deasupra caprei.

Coco putea să rămînă insensibil?

Baremi dacă vizitiul nu și-ar fi lovit calul! Bang! Omul duse repede mîna la locul molestat. Era emisfera dreaptă, îmi amintesc bine.

Țesătura pantalonului fusese o slabă protecție contra acțiunii proiectilului nr. 6.

Oprind animalul, ținîndu-se mereu de posterior, omul aruncă priviri mînioase în jur.

Vederea unei ferestre deschise la primul etaj fu o revelație. Cu gîtul ridicat, lansă un torent de înspăimîntătoare înjurături. Bang! Proiectilul îi atinse cealaltă parte a posteriorului. Ah! Dacă l-ați fi văzut! Asta avu pentru el efectul magic să-i întrerupă turuiala. Din nou se făcu vînăt. Deși nu vedea pe nimeni la fereastra incriminată își reluă invectivele. Nici un moment nu i-a trecut prin minte că lovitura putea veni de la cafeneaua noastră. Eram abia la 15 pași de el.

Mai mulți curioși se adunaseră deja în jurul lui. Ce pleașcă pentru parizieni!

Se apropia un polițist.

Începea să devină captivant.

— Ce se întîmplă aici?, se informă reprezentantul ordinii.

— Ce să fie? Treceam liniștit, cînd un individ mă bombardează de la această fereastră. De două ori, în spate. Cred că e de ajuns!

Din nou se întoarse spre fereastră.

— ...Mai trage încă o dată! Trage acum, desumflatule, cînd e poliția aici!

— Tăcere, ordonă polițistul maiestuos. Rămîi aici, mă duc să anchetez.

Dispăru în casă. O adevărată mulțime îl înconjură pe birjarul care trăsnea și fulgera, neîncetînd să-și adreseze invectivele către fereastră, decît doar pentru a povesti publicului înveselit istoria lui, de fiecare dată mai înflorat.

Coco și cu mine ne amuzam regește.

Agentul reveni.

— Spune, amice, ai visat? Apartamentul cu fereastra deschisă e ocupat de o bătrînă. E pe jumătate surdă și oarbă. Nu cumva, din întîmplar[illegible] băut?

Întrebarea fu o greșeală din partea bravului polițai. Era prea mult pentru birjar. Ochii păreau că-i ies din cap, se făcu negru la față, vinele de la gît i se umflară. Dezlănțuit, se luă la harță cu reprezentantul autorității. Urmă o frumoasă întrecere oratorică care se termină printr-un avertisment sec al agentului.

— Ajunge! Încă un cuvînt și te iau la post!

La limitele apoplexiei, birjarul își biciui nefericitul cal și trăsura porni clătinat în rîsetele mulțimii.

Marele lui fund reapăru sub stofa întinsă... Bang! Birjarul scoase un urlet.

— Au! L-ați văzut? Încă una!, mugi el. A tras încă o dată, animalul. Și trebuie să mă las!

Nimeni nu văzuse nimic. Proiectilele erau prea mici. Polițaiul examină trăsura dar nu găsi nimic. Spre marea veselie a mulțimii de gură-cască, birjarul dădu o nouă dovadă a bogăției vocabularului său.

— Du-te și caută-te la doctor — îl sfătui un ștrengar.

Cînd veni momentul plecării noastre spre Anglia, Antonet a călătorit cu trenul iar eu, bineînțeles, cu mașina. Trebuia să-l întîlnesc la Londra, unde premierele au loc luni.

La Boulogne mi-am îmbarcat mașina pe care am debarcat-o apoi la Folkestone, de unde am por[illegible] pe șosea spre Londra.

Orașul e destul de mare ca să te rătăcești. În loc să merg la Sydenham, unde se afla «Crystal Palace», am apucat-o spre est, de cealaltă parte a lui New Garden. Se făcuse tîrziu, aproape de ora șase. Numărul meu era la opt. Am început să mă enervez, neputînd să mă fac înțeles cu cele o sută trei cuvinte necesare rolului meu și care îmi formau repertoriul.

Cei cărora mă adresam înțelegeau bine cuvintele «Crystal Palace». Dar eu eram acela care nu pricepeam explicațiile ce mi se dădeau.

Mă învîrteam pe loc. Se făcuse ora șapte. Deveneam din ce în ce mai nervos. Mă aflam într-o piață mare de unde porneau o infinitate de străzi. Nu îndrăzneam să mă aventurez la întîmplare pe vreuna din ele. În cele din urmă un ciclist se îndură de mine și mă conduse la destinație. Fără acel bun samaritean m-aș fi învîrtit și acum pe loc în acea blestemată piață.

Ajuns în sfîrșit la teatru, m-am oprit la intrare să privesc afișele. Dar unde era scris «Antonet și Grock»? Am recitit placardul cu grijă: nimic. Poate că n-au lipit încă noile afișe? L-am privit pe cel vechi. Ba da, data era corectă. Am reînceput inspecția mea și am descoperit numele noastre scrise cu caractere minuscule la capătul unei lungi liste.

Care trebuie să fie valoarea colegilor dacă numele noastre nu figurau decît în penultimul loc?

Mă simțeam agitat de sumbre presentimente. Auzisem că publicul englez era foarte sever și nu accepta decît vedete de renume mondial. Crezusem că posed acest renume. Dar mă înșelasem. În orice caz, nu era momentul potrivit să aprofundez chestiunea; era timpul să mă grăbesc spre cabină.

Toată lumea era în culmea emoției. Directorul, regizorul, Antonet și cîteva alte persoane se înghesuiau în micuța cabină. La sosirea mea, dădură toți buzna spre mine, înecîndu-mă sub un potop de vorbe din care nu pricepeam nimic. Ușurați și fericiți au plecat, în fine, lăsîndu-mă singur cu Antonet. Acesta nu știa dacă trebuie să se bucure sau să se supere. Se hotărî și îmi expedie o salvă de înjurături de prim ordin. L-am suportat cu calm. Slavă Domnului, se aranjase cu orchestra. Asta nu aveam eu de făcut. Cu capul plecat, îl lăsai să-și debiteze repertoriul în timp ce mă machiam.

A. IOSEFINI ■

(Sfîrșit)

laboratorul spaţial din strada romulus

Am fost de curînd oaspeţii *Institutului* de expertiză şi recuperare a capacităţii de muncă, (Bucureşti, strada Romulus 62), aici unde — cu puţin timp în urmă — a început aplicarea în viaţa «terestră» a unor importante cuceriri ale medicinii cosmice. Rezultatele fructuoase obţinute în urma unor îndelungate şi minuţioase cercetări de medicină spaţială au fost introduse şi în domeniul terapeuticii obişnuite, spre folosul miilor de pacienţi, graţie unor laboratoare şi instalaţii complexe de înaltă specializare. Le-am vizitat însoţiţi de unul dintre cei mai vechi cercetători de aci, medicul Anghel *Voiculescu, şef de secţie în institut.*

Primul popas: Laboratorul de *pletismografie corporală şi de efort în trepte.* Aspectul lui general îţi proiectează de îndată gîndurile la imaginile TV sau fotografice transmise de la centrele de antrenamente şi lansări spaţiale. Ne referim în special la cabina circulară în interiorul căreia pacientul pierde orice legătură cu mediul extern, fiind obligat să respire prin intermediul unor tuburi de cauciuc blindat. Acestea la rîndul lor transmit informaţiile unor aparate ce înregistrează pe un grafic toate caracteristicile respiraţiei.

*Ieşit din cabină, «cosmonautul» este îndrum*at să încalece o bicicletă şi, respirînd în continuare printr-o mască, pedalează pe loc cîteva minute. Se obţin în continuare teste privind respiraţia, dar nu numai atît: aparatele realizează concomitent o electrocardiogramă, înregistrează automat tensiunea arterială, cantitatea de oxigen pe care o consumă şi cea de bioxid de carbon pe care o elimină subiectul cercetat, ventilaţia pe minut, frecvenţa cardiacă etc. Prelucrarea ametrilor obţinuţi, din a căror corelare ltă peste 80 de coloane de cifre, permite în final obţinerea unei imagini exacte a felului în care omul respectiv se adaptează la efort, care e capacitatea lui maximă, care e cea de durată şi în ce relaţii se află cu cerinţele muncii lui profesionale. Pe scurt: ce capacitate *fizică* de muncă are.

Cu efecte tot atît de spectaculoase se prezintă şi alte utilaje care au intrat de curînd în dotarea institutului. Cercetătorii de aici dispun de un sistem de biotelemetrie — aparataj cu ajutorul căruia se pot stabili şi înregistra de la distanţă diferiţi parametri funcţionali (pulsul, encefalograma, electrocardiograma, electromiograma ş.a.). Un aparat de captare — de fapt un mic post de radio-emisie — este purtat asupra sa de cel ce urmează a fi examinat. Respectivul este testat la locul său de muncă, într-o uzină de pildă (nu demult s-au făcut asemenea testări la Filatura de lînă pieptănată). Instalaţi cu aparatele lor într-un loc aflat la zeci sau sute de metri de cel examinat, cercetătorii urmăresc pe un ecran ca de televizor diagramele explorărilor ce se execută. Simultan, acestea se înregistrează şi pe o bandă de magnetofon, astfel reîntorşi în laborator, cercetătorii le pot ua şi înregistra pe benzi de hîrtie, trăgînd concluzii asupra «costului organo-funcţional al muncii» şi, ca atare, asupra a ceea ce ar putea şi ceea ce nu ar putea să facă cel testat.

*

Desigur că, relatîndu-vă cele de mai sus, sîntem departe de a fi desenat o imagine completă asupra rolului şi mijloacelor de care dispune acest institut. O convorbire purtată cu tovarăşul profesor universitar doctor Octavian Berlogea, directorul Institutului, ne-a ajutat să înţelegem că e vorba de un for medical al cărui rol nu este numai de coordonare a activităţii celor 24 oficii interjudeţene şi circa 200 de unităţi de specialitate (comisii de expertiză medicală) din întreaga ţară, dar şi unul de cercetare ştiinţifică în acest domeniu. E vorba de studiile întreprinse pentru recuperarea celor care, dintr-un motiv sau altul, şi-au pierdut parţial capacitatea de muncă. La ora actuală Institutul dispune în Bucureşti de 320 de paturi de spital (120 la sediul institutului şi 200 în localul din Şoseaua Pantelimon).

— Cu puţin timp în urmă, ne spune profesor doctor O. Berlogea, institutul nostru a desfăşurat o suită de cercetări ergonomice la întreprinderea «Arta grafică», avînd drept scop depistarea unor locuri de muncă potrivite pentru invalizi şi deficienţi. Astfel am constatat la faţa locului că aici muncitorii oboseau prea repede, fără să-şi dea seama de ce. Ce se întîmpla? Din dorinţa de a îmbunătăţi cît mai mult condiţiile de muncă în ateliere, conducerea întreprinderii asigurase în secţiile de producţie un iluminat mult prea puternic. Specialiştii noştri au calculat care ar fi iluminatul optim. Măsurile preconizate de noi au fost puse de îndată în practică şi, în scurtă vreme, s-a constatat o spectaculoasă scădere a numărului celor îmbolnăviţi cu simptome în general cunoscute sub denumirea de «surmenaj». Pe de altă parte, după 6 luni de la aplicarea măsurilor preconizate de noi, randamentul muncii a crescut în secţiile respective cu 16%! Ca să nu mai vorbim de faptul că am putut încadra în muncă, în această întreprindere, o serie de oameni cu anumite invalidităţi.

Iată încă un exemplu: Fabrica de strunguri din Arad a început producţia unui nou tip de strung. Destinat şi exportului, noul strung necesita un atestat ergonomic. În colaborare cu Institutul de cercetări pentru maşini-unelte şi agregate, strungul a fost supus la numeroase teste, urmărindu-se diferitele mişcări ce trebuie să le facă strungarul în timpul lucrului (consumul de oxigen, starea de oboseală după un număr de ore de lucru etc.). Urmarea: diferite manete, butoane, dispozitive etc. au fost reamplasate şi, înainte de a intra în producţie de serie, strungul a suferit mai multe modificări care au însemnat tot atîtea îmbunătăţiri.

Acţiuni de cercetări asemănătoare, de profesiologie medicală şi de ergonomie, cît şi cele menite a duce la încadrarea în diferite munci a unor invalizi sau deficienţi — s-au mai întreprins la Uzina «Danubiana», în şcolile profesionale speciale, în cooperativele de invalizi, în unele unităţi din industria chimică şi din sectorul agricol. În prezent, o acţiune importantă se duce în industria textilă. Eficienţa tuturor acestora se traduce atît prin cunoaşterea condiţiilor de muncă din respectivele întreprinderi (urmate uneori de propuneri de îmbunătăţire a lor), cît şi în aflarea unor noi locuri de muncă pentru unii invalizi şi deficienţi. În paralel se obţin — aşa cum am văzut la «Arta grafică» — şi efecte cu eficienţă economică.

V. SAVIN ■

CE ESTE NOU?

PRIORITATEA ROMÂNEASCĂ ÎN STABILIREA ORIGINII CANCERULUI — După mai bine de o jumătate de veac de controverse, intervenţia unor virusuri în etiopatogenia cancerului este astăzi *unanim* admisă. De la domeniul ipotezelor, bazate în special pe observaţii şi intuiţii geniale, s-a trecut la domeniul experienţelor concrete, verificabile şi convingătoare. Specialiştii nu se mai întreabă acum dacă boala canceroasă, în general, este cauzată sau nu de virusuri — originea virotică este definitiv demonstrată pentru foarte multe tumori benigne sau maligne — ci de modul în care virusurile determină transformarea unei celule normale într-o celulă canceroasă, dacă această proprietate este specifică oricărui virus sau numai anumitor virusuri, în fine, dacă pentru transformarea malignă este necesar *un* virus, mai multe virusuri sau numai fragmente de virusuri. Pornind de la aceste «întrebări-cheie», profesor doctor Nicolae Cajal a relevat, într-o substanţială comunicare prezentată la Academia R.S.R., meritul prioritar al regretatului academician Ştefan S. Nicolau în determinarea originii infravirale a cancerului. Contribuţia absolut originală a savantului român constă în a fi explicat şi formulat cel dintîi, în teoria sa asupra originii cancerului, faptul că acizii nucleici virali cancerigeni sînt încorporaţi în însuşi aparatul genetic celular. Ştefan S. Nicolau considera acidul nucleic viral ca fiind de fapt «o porţiune de virus», un aşa-zis «artrovirus» pe care îl aprecia ca «necesar şi suficient» pentru a determina, în anumite condiţiuni, apariţia tumorii. Aducînd omagiul său de fost discipol şi colaborator al marelui inframicrobiolog dispărut, profesor doctor N. Cajal subliniază progresele recentelor cercetări, care au adus argumente temeinice în sprijinul teoriei originii infravirale a cancerului, în primul rînd prin faptul dovedit că numai o parte a unui virus, şi anume acidul său nucleic, poate fi considerat răspunzător de provocarea bolilor canceroase.

O NOUĂ TEHNICĂ DE FOTOGRAFIERE A AFECŢIUNILOR ORTOPEDICE. *Plantograma* este astăzi o metodă curentă de examinare a labei piciorului. Mijloacele prin care se execută ea sînt numeroase, începînd cu rudimentarele contururi desenate pe hîrtie, aşa cum se procedează în atelierele de încălţăminte ortopedică, şi pînă la fotopodogramele realizate prin cele mai variate tehnici fotografice. Din dorinţa de a obţine pe aceeaşi hîrtie fotografică o imagine a suprafeţei de sprijin a tălpii piciorului, în diferite condiţii de încărcare adică, *în termeni ştiinţifici spus*, o fotokimogramă plantară, perfectă, doctorul E. Gherman şi doctorul P.Andreescu de la Clinica de ortopedie şi traumatologie din Cluj au imaginat o nouă tehnică fotografică, nu numai extrem de simplă, dar şi puţin costisitoare. Ea nu necesită o aparatură specială şi se poate executa uşor, dînd imagini concludente şi de cea mai bună calitate. Iată cum se procedează cu această tehnică cu care se lucrează la lumină. Pacientul şade pe scaun. Talpa piciorului de examinat se badijonează cu o soluţie concentrată de revelator fotografic (soluţie ORWO-R 9 nediluată). Piciorul astfel preparat se aplică pe o foaie de hîrtie fotografică tip ARFO-AC-1 sau BC-1. După 10—15 secunde, bolnavul se ridică în picioare, fără a ridica însă piciorul de pe hîrtia fotografică. După alte 10—15 secunde este pus să stea numai pe piciorul ce se examinează, lăsînd astfel întreaga greutate a corpului pe el. După încă 10—15 secunde, pentru a «supraîncărca» piciorul, se poate da pacientului să ţină şi o greutate. În fine, după alte 10—15 secunde se detaşează hîrtia fotografică de pe talpa piciorului. Pe această hîrtie a apărut acum o triplă sau cvadruplă imagine concentrică a suprafeţei de sprijin plantar, fără încărcare, cu încărcare *parţială şi totală*, eventual de supraîncărcare. Hîrtia fotografică se spală, se fixează, se spală din nou şi se usucă la fel ca orice fotografie. Cu această metodă simplă şi necostisitoare se pot realiza imagini fotografice perfecte ale unor diformităţi de picior, cum sînt piciorul plat total şi transversoplat, degetele în grifă şi în ciocan etc. etc.

O STATISTICĂ A OPERAŢIILOR EFECTUATE ÎN CURSUL UNUI AN. Trei specialişti în probleme de statistică medicosanitară şi demografică din cadrul Centrului de calcul şi statistică sanitară al Ministerului Sănătăţii, doctor P. Mureşan, doctor T. Teodoru şi Fl. Paşcanu, au efectuat o extrem de sugestivă investigare statistică privind intervenţiile chirurgicale, după felul lor, efectuate în cursul unui singur an (1971) pe tot cuprinsul *ţării*. Din datele prezentate rezultă că în acel an s-au efectuat un total de **883 320** de intervenţii chirurgicale, în creştere semnificativă faţă de anul precedent, cînd au fost efectuate 799 338 intervenţii, fapt explicabil desigur şi prin sporirea în decurs de un an a unităţilor spitaliceşti din ţară. Cu toate acestea, comparativ cu anii anteriori, mortalitatea operatorie din 1971 a reprezentat numai **0,3%** faţă de **0,6%** decese în anii precedenţi. Judeţele cu cel mai ridicat număr de operaţii, în ordine descrescîndă, au fost: Municipiul Bucureşti, Timiş, Prahova, Cluj, Dolj, Mureş şi Braşov. Din totalul operaţiilor, procentul cel mai ridicat a fost însumat de intervenţiile pe organe genitale (43,9%), pe tubul digestiv (13,8%), pe aparatul osteomuscular (7,9%) etc. Cele mai multe decese operatorii s-au datorat intervenţiilor în afecţiunile craniene şi ale coloanei vertebrale (7,3%), ale celor pe torace (**3%**), şi pe aparatul urinar (2,1%) Dintre toate intervenţiile chirugicale pentru afecţiuni ale tubului digestiv, care au reprezentat o pondere importantă — 121 873 (13,8% din totalul operaţiilor) mai mult de 2/3 au fost reprezentate de apendicectomii (**86 580** de operaţii), gastroectomii (**5 790**), homoroidectomii (**5 403**), operaţii interesînd stomacul sau duodenul (**4 156**), pe intestinul subţire (**3 446**) şi gros (**1 700**), pe rect sau anus (**3 107**) etc. Dintre intervenţiile făcute pe alte părţi ale abdomenului, ponderea cea mai mare o deţine cura operatorie pentru hernie (36 531), apoi colecistectomiile etc. În intervenţiile chirurgicale pentru boli ale organelor genitale, care au reprezentat procentul cel mai ridicat din totalul operaţiilor, adică **388 075** (**49%** din total), cea mai mare parte este dată de chiuretajul uterin (**260 438**). S-au mai înregistrat operaţii cezariene (**14 698**), histerectomii (**8 708**), operaţii pe vagin sau vulvă (**7 824**) etc. etc.

POŞTA MEDICULUI

A.S. — Hunedoara: Înţeleaptă zicala: «Ce-şi *face omul cu mîna lui... !*». Acum, nu disperarea şi regretele au vreun rost. Trebuie să fiţi examinat de un urolog, singurul competent să acţioneze asupra complicaţiilor dumneavoastră, datorate numai neglijenţei. În prealabil este necesar însă să faceţi o antibiogramă pentru a se vedea la ce antibiotic sînt sensibili stafilococii. În concluzie, v-aş cita o scurtă parabolă orientală care vi se potriveşte. Cică un om se plîngea că trebuie să se ţină toată ziua de ştrengarii care-i zădărau cîinele. ...Pe cîini îi gonea însă, ca să nu-i fugărească pisica... Pe pisici le otrăvea ca să nu-i înhaţe porumbeii... Iar pe *porumbei îi împuşca pentru ca să nu-i ciugulească* cireşele...

N. MACARIE — Constanţa: 1) Cum sechelele cardiace ale reumatismului infecţios contractat de fiul dumneavoastră în prima copilărie sînt practic irecuperabile, el trebuie îndrumat spre o ocupaţie strict sedentară, care să nu implice mari eforturi fizice. De aceea sugerăm să urmeze cursurile unui liceu cu profil economic; 2) Referitor la miopiile congenitale sperăm că între timp aţi citit nota publicată în pagina «Războiul sănătăţii» din numărul 14 al revistei noastre.

CONTA CONSTANTIN — Oraşul Gh. Gheorghiu-Dej: Scrisoarea împreună cu buletinul medical radiologic nu ne-au parvenit.

I. DANEŢ — Cluj, str. Fîntînele, bloc I scara D apartament 57: «Supunem Direcţiei sanitare a *Municipiului Cluj* doleanţa dumneavoastră îndreptăţită de a se lărgi spaţiul şi de a se îmbunătăţi condiţiile tehnico-sanitare ale serviciului de acupunctură de la spitalul C.F.R. din Cluj, condus de tovarăşul doctor Crăciun, care a adus vindecare sau alinare algiilor reumatismale sau migrenoase pentru sute şi mii de suferinzi. Sperăm că vi se va răspunde personal şi în mod favorabil.

M.S. — Bucureşti: 1) «Ca să nu zică verişoara că sînteţi... fleaţă», aţi fost de fapt aşa cum spuneţi, întrucît mai ales la o fată de 20 de ani, coardele vocale sînt sensibile la agresiunea chimică şi fizică a fumului de tutun. Primul sfat este deci să părăsiţi acest urît şi nesănătos nărav (mai ales pentru fete!). Ca emolient al gîtlejului iritat şi ca sedativ al tusei vă recomandăm ceaiul de lumînărică şi de nalbă: 2-3 linguri de flori uscate într-un litru de apă clocotită, se lasă 15 minute, apoi se strecoară printr-o pînză pentru a se înlătura perii care acoperă florile şi pot irita laringele. Se îndulceşte cu 2 linguri de miere şi se serveşte călduţă, un pahar de infuzie de 3-4 ori pe zi; 2) Împotriva oboselii şi a «gîndurilor negre», incompatibile cu «primăverile» ce vă aşteaptă, în afara unei intense vitaminizări (Vitamina C200, Electovit, B_6), vă sfătuim să luaţi zilnic trei linguri de Lecitină vegetală, în cură îndelungată.

BĂRBUŢ GH. ILIE — Comuna Valea Mare, judeţul Vîlcea: Cu privire la igiena gurii şi utilizarea pastelor de dinţi sperăm că aţi citit articolul «Responsabilul cu igiena bucodentară» din numărul 15 al «Flacării».

MICU IOANA — Drăgăşani, judeţul Vîlcea: În problema ce vă interesează, adresaţi-vă tovarăşului doctor D. Hociotă — Centrul medical de fonoaudiologie şi chirurgie funcţională ORL, Bucureşti, strada Gheorghe Dinicu 30.

SANDINA — Bistriţa-Năsăud: Personal nu cred că... gelozia este o boală psihică ci o manifestare de temperament, educaţie, caracter. Cu toată stima pe care i-o păstrăm deci lui Sigmund Freud, părintele psihanalizei, care susţinea că zonele cele mai tenebroase ale comportamentului uman se află în adîncul individului, noi sîntem de părere că laturile lui cele mai întunecate ca ura, invidia, gelozia etc. se găsesc în zonele «epidermice» ale conştiinţei umane. Chiar şi acele zone, care ni se par «abisale», le descoperim în straturile nu prea adînci ale conştiinţei. Porniţi şi dumneavoastră de la aceste premise... optimiste pentru a depăşi, fără medicamente, ci numai printr-o raţiune limpede, echilibrată, impasul în care vă aflaţi!

MOLDOVAN JOGIN — Comuna Junca Ilvei, judeţul Bistriţa-Năsăud: Există într-adevăr o ipoteză — pe lîngă multe altele — asupra naturii virotice a limfogranulomatozei maligne (boala Hodgkin), dar în general tratamentul afecţiunii se face cu aşa-zişi «agenţi alchilanţi» (Vincaleucoblastină, Metilhidrazină, Leukeran, Endoxam, Clafen etc.), mai recent cu preparatul Peptichenio, corticoterapie, radioterapie, şi nu cu antibiotice. Efectul spectacular al Ampicilinei ne face să ne întrebăm dacă limfogranulomatoza dumneavoastră malignă nu este, în realitate, boala Nicolas-Favre, tot o boală ganglionară, care cedează într-adevăr la un tratament combinat de 14-20 zile cu Ampicilină sau Cloramfenicol, sulfamide şi, eventual, radioterapie. Numai pe baza examenelor de laborator ne-am putea deci pronunţa.

din nou despre jurămîntul lui hipocrat

Profesor doctor Viorel Ranga: «Jurămîntul lui Hipocrat este legat de profesie, de nobleţea şi îndatoririle morale pe care le implică, desemnînd principii de etică valabile oricînd pentru un medic, iar importanţa rostirii lui constituie pentru toţi absolvenţii învăţămîntului medical angajarea unei responsabilităţi civice şi profesionale».

Conferenţiar doctor Georgescu Mărăşel: «Analizat de studenţi în cursurile de «*Istoria medicinei*» de «*Etică şi deontologie medicală*», jurămîntul punctează ataşamentul care trebuie să existe faţă de ceilalţi semeni, iar reluarea lui la terminarea facultăţii ar încheia un legămînt de onoare făcut la început de drum de către toţi cei chemaţi să se ocupe cu ocrotirea sănătăţii».

Conferenţiar doctor Virgil Pompilian: «Tradiţia şi valabilitatea universală a jurămîntului îi conferă o gravitate solemnă, iar cadrul în care se desfăşoară, solemnitatea încheierii anilor de studii, reliefează marea răspundere morală şi profesională pentru toţi ucenicii lui Esculap. *O tradiţie nobilă a şcolii medicale* româneşti care trebuie să fie reînviată».

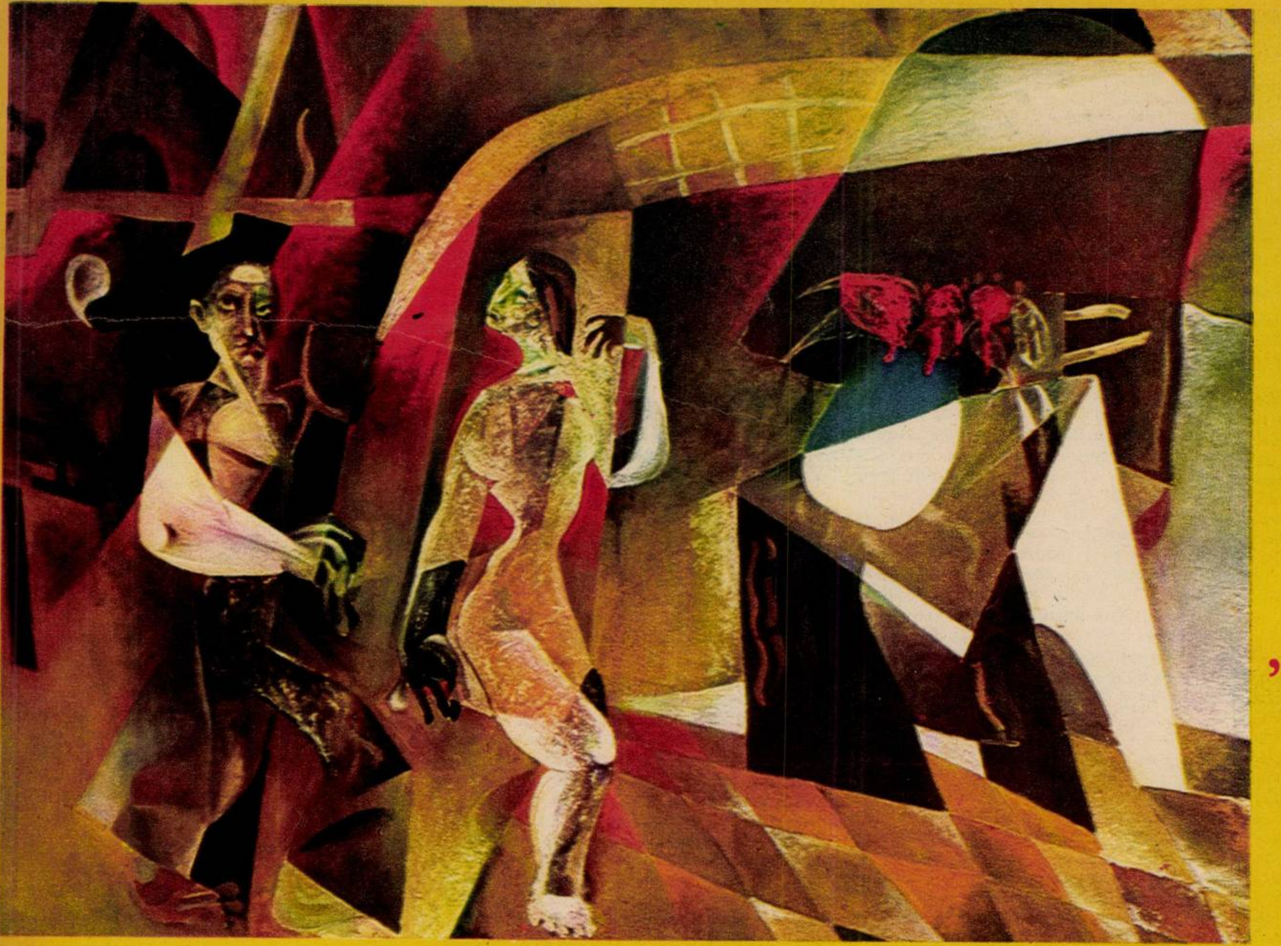

VISARE.

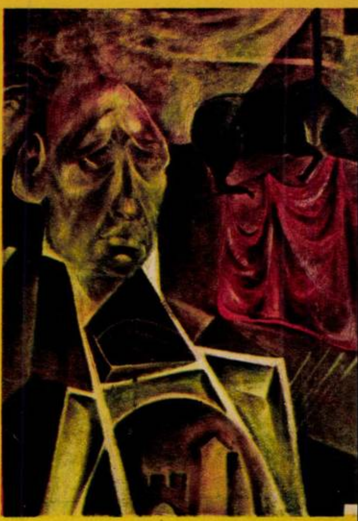

PORTRETUL UNUI MISOGIN.

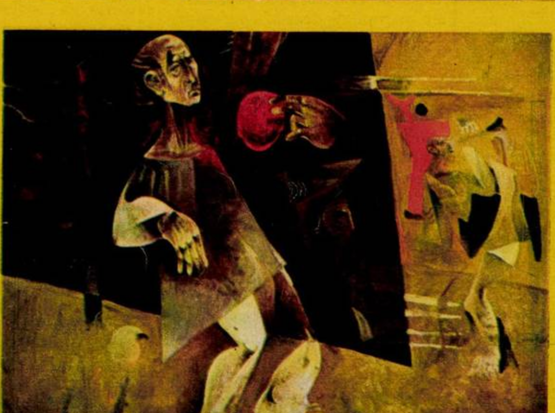

TOAMNA.

PREGĂTIRI DE CARNAVAL.

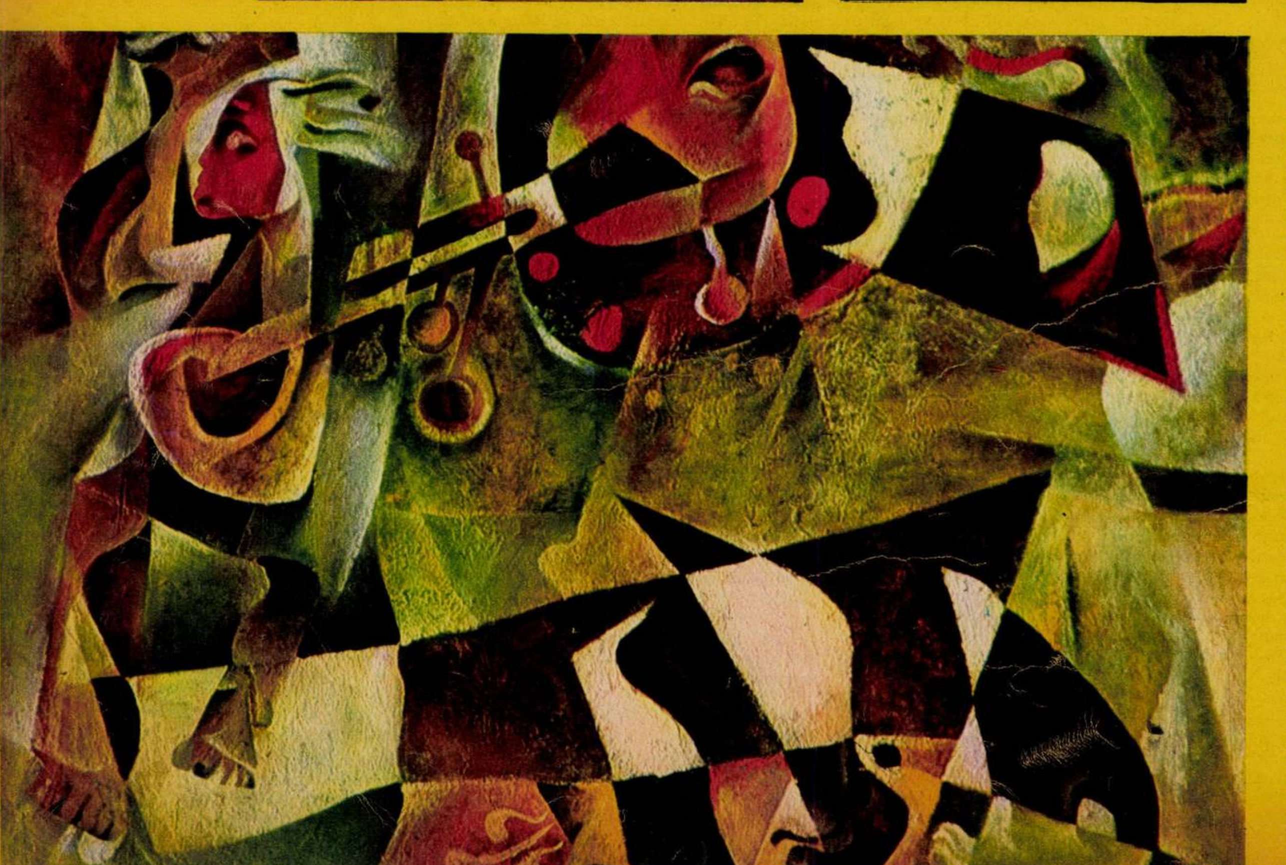

Reproduceri color de Elena GHERA

„opriți timpul, vreau să cobor“

Pe unde se intră în pictura lui Hor Popp? Unde începe lectura şi unde oar sfîrşeşte? Retina privitorului caută mereu neliniştită acel «drum al privirilor» şi nu-l găseşte decît arareori în portrete. Poate îl caută zadarnic, pentru că pictura lui Popp nu este a unei singure clipe, nici a unui timp liniştit cînd semnificaţiile se dezvăluie sau pot fi intuite dintr-o singură privire. Timpul ei e multiplu, compus din nenumărate straturi care se interferează şi coexistă în ambiguitate, care trăieşte prin tranzienţă, prin acel etern al clipei care trebuie să exprime totul cu intensitate, pentru că altfel durata n-ar avea sens. Punînd alături clipă cu clipă, aglomerînd durate, el creează aceste imagini figurative complexe, o lume în dezordine aparentă, pentru că totul e premeditat, iar privitorul ar fi înşelat dacă, grăbit, nu s-ar lăsa sedus de acest joc al imaginilor şi din nerăbdare ar striga: opriţi timpul, vreau să cobor!

Există aproape întotdeauna în această pictură un punct fix, un personaj în jurul căruia se aglomerează eveniment şi care prin suma lor constituie o istori a unui sentiment sau a unui moment temporal. Fiecare tablou e astfel un mic spectacol la care participă obiectele, arhitecturile sau peisajul pe care pictorul le descrie după canoanele unei geometrii spaţiale imaginare, descompunîndu-le în fragmente şi acordîndu-le un rol sugestiv, amintind uneori de practicile cubiste de construire a imaginilor. Structurile se multiplică şi se succed, inundă spaţiul tabloului pentru că pictorul are oroarea vidului, a locului unde nu se întîmplă nimic. Rareori planurile îndepărtate sînt calme, somnolînd ca nişte periferii cromatice şi asumîndu-şi doar un rol psihologic.

Dar dacă pictorul îşi ia libertatea de a pulveriza în fragmente lumea şi premeditează cu generozitate dezordinea lucrurilor prin dispersia imaginii, îndrăzneala sa îngheaţă în faţa chipului omului, cu toate că impulsuri picassiene îl îndeamnă să se atingă şi de această oglindă sacră a sufletului, tentat să o descompună. Dar aceasta, ar însemna să renunţe la explorări în psihicul uman, să nu îşi poată desfăşura secreta plăcere de a vorbi despre sentimente şi stări acute, ori despre proiecţiile propriilor sale emoţii. De aceea el se apropie de chipul personajelor sale căutînd expresia unor stări existenţiale ca în acel portret al misoginului. Acest demers de construire a imaginii este întregit de acea atmosferă cromatică de sorginte expresionistă în care preludiile unor culori sînt întrerupte brusc de insinuările şi izbucnirile violente ale altora, explozii limitate ca durată, pentru că în această pictură totul este exprimat prin intensitate.

CORNEL BOZBICI ■

DIN NOU NOROCEL. Într-una din ultimele emisiuni «Album duminical» ale Televiziunii, publicul și mai vechii admiratori ai solistului Norocel Dimitriu l-au putut urmări pe acesta într-un frumos medalion cuprinzînd trei melodii. De data aceasta, cunoscutul cîntăreț nu a mai apelat la serviciile nici unui compozitor, prezentîndu-se în emisiune cu propriile sale creații: Cîntec vesel, Frumoasă ești vîlceanca mea și Zoe, ultima melodie fiind, după cum ne spune și solistul, un posibil șlagăr. Dealtfel, cele trei melodii cîntate nu sînt singurele compoziții, Norocel Dimitriu pregătind în prezent la Electrecord un L.P. în care sînt incluse 12 compoziții la care semnează atît textul, cît și muzica. Vom putea asculta deci un disc de autor.

NOI PĂDURI ÎN PRAHOVA. Silvicultorii prahoveni anunță că pînă la jumătatea lunii aprilie a. fost plantată cu puieți de rășinoase (900 hectare), plop (50 hectare) și alte esențe, o suprafață de circa 1 400 hectare. O contribuție deosebită în această patriotică acțiune au adus-o tinerii uteciști prahoveni. Acțiunea e încă în plină desfășurare.

CASA PROFESORILOR. Recent membrii corpului didactic din Dorohoi au participat la festivitatea deschiderii filialei Casei lor județene cu care prilej au vizitat și expoziția de obiecte produse în atelierele-școală din localitate și au aplaudat un reușit program artistic.

CĂRĂMIZI DE STICLĂ. Colectivul fabricii de geamuri din Buzău [illegible] înscris în repertoriul său de producție un nou reper: cărămida de sticlă cu goluri. Noul produs buzoian întrunește caracteristici superioare de folosință, fiind termo și fonoizolator. Cărămida de sticlă cu goluri va fi produsă într-o largă paletă coloristică avînd în același timp o rezistență sporită la intemperii, eliminînd totodată cheltuielile necesitate pentru tencuieli, vopsitorie și zugrăvitul exterioarelor.

SIMPOZIONUL DRAMATURGIEI. Sub auspiciile Centrului de lingvistică, istorie literară și folclor din cadrul filialei ieșene a Academiei Republicii Socialiste România a avut loc recent un interesant simpozion pe teme de dramaturgie dedicat celor două mari evenimente din istoria acestui an: a XXX-a aniversare a eliberării patriei și cel de-al XI-lea Congres al partidului.

BERE DE GALAȚI. Recent bătrînul oraș de pe Dunărea de jos — [illegible]ațiul — și-a anunțat un nou [illegible]es constructiv: intrarea în funcțiune a *unei moderne fabrici* de bere. Calitatea primelor tranșe de bere gălățeană pare să însemne un început demn de toată lauda. De-ar fi ca și cantitățile din cursul verii să fie la înălțimea actualei calități!

«BUCURIE» se intitulează culegerea literară, tipărită recent de Centrul de îndrumare a creației populare și mișcării artistice de masă din Craiova. Volumul înmănunchează versuri și proză selectate din producția membrilor cercurilor și cenaclurilor literare doljene, inspirate din viața nouă a patriei noastre socialiste.

ÎNAPOI LA MĂTURĂ. Toată lumea știe că adevărata curățenie ți-o faci mai bine cu aspiratorul și nu cu mătura. Dar se pare că magazinele specializate în piese de schimb nu cunosc acest amănunt, deoarece nu se aprovizionează din timp cu furtunuri de la aspiratoarele «Ideal», și ne lasă să le așteptăm pînă la calendele grecești.

A VENIT PRIMĂVARA. Dar odată cu ea și ploile. Cochetele cumpărătoare ar prefera să găsească în magazinele de specialitate în locul umbrelelor cu mînere lungi și incomode, umbrele pliante ușoare la purtat și atît de utile.

SCHIMBAȚI FIRMA! La magazinul de «Plante medicinale» de pe strada Ștefan cel Mare din Constanța nu se vînd, cum ar fi normal, plante medicinale, ci sticle cu sirop și apă minerală. N-ar fi mai firesc ca magazinul să se transforme într-un chioșc de răcoritoare?

ÎNCERCA VIGILENȚA PAZNICILOR. Ioan Stanca (21 de ani) a comis o spargere în noaptea de 5 spre 6 aprilie la magazinul «Electrotehnica» din orașul Simeria. Încurajat de succes, a mai încercat o dată și în noaptea de 17 spre 18 aprilie. De data asta însă a fost prins asupra faptului. Da, ulciorul nu merge de multe ori la apă.

DACĂ N-AVEAU CE FACE! Iulian Bîlcă și Marian Zamfir, elevi la Grupul școlar sanitar din Constanța, aflați în vacanță, au încercat să fure un telefon public din incinta Policlinicii nr. 1. Acum, cînd școala a început, cei doi elevi vor mai rămîne în vacanță.

PÎINE VECHE. Datorită unei aprovizionări necorespunzătoare, în municipiul Drobeta-Turnu Severin s-a vîndut zilele trecute numai pîine veche. Dentiștii din municipiu au acum mult de lucru.

ÎN SATUL OLARI din comuna Calvini-Buzău, mai sînt în momentul de față 3 olari și 1 olăriță. Total, 4. Deci, ori să se schimbe numele satului, ori să se schimbe altceva.

BUZĂU—BUZĂU VIA BUCUREȘTI. Se fac angajări pentru șantierul fabricii de ulei din Buzău. Doritorii (de preferință buzoieni, bănuim) se vor adresa în București, strada cutare, telefon cutare. Relații suplimentare să ne dea, direct, Centrala uleiului.

BACALAUREAT '74. Anul acesta numărul absolvenților de liceu (la zi, seral și fără frecvență) trece binișor de suta de mii. La 25 mai vor începe cursa pentru bacalaureat '74 (care se va ține în iunie și în august) circa 120 000 adolescenți și tineri.

C. Florescu și N. Cristescu sînt autorii unei frumoase monografii **CLUBUL SPORTIV UNIVERSITATEA CRAIOVA — 25 DE ANI (1948—1973).** 25 de ani de muncă, speranțe și performanțe, dintre care lipsește *una singură*, de toți dorită, cucerirea titlului de campioană — la fotbal — a României. Poate vine și ea, în al 26-lea an...

CAPRICIILE VREMII JOACĂ FESTE C.F.R.-ului. Sîmbătă 6 aprilie, pe o vreme cu soare puternic și temperatură în jur de 20 de grade, în personalul 1154, care face legătura între Reșița și Caransebeș, toate caloriferele mergeau din plin iar oamenilor le curgea transpirația pe frunte. Miercuri 17 aprilie însă, cînd vremea a devenit de-a dreptul cîinoasă, cu vînt și o ploaie rece de toamnă, în personalul 2011, între București și Pitești, călătorii tremurau ca varga, nici hainele mai groase *sau pardesiurile în care se strîngeau* nefiindu-le de vreun folos. Bineînțeles, caloriferele erau închise. Capricii ale vremii, dar și capricii de-ale C.F.R.-ului!

«UN LEU O MÎNĂ MARE» PRIN COMERȚUL DE STAT. Cofetăriile ploieștene oferă amatorilor de cîtăva vreme un produs inedit în comerțul de stat: semințe de dovleac bine prăjite și sărate în regulă. Oricine poate cumpăra, bineînțeles *contra unei sume* corespunzătoare cantității dorite și prețului de vînzare — 20 de lei kilogramul de «bomboane agricole». Vă asigurăm însă că iese mai bine decît cu mîna mare.

NU NUMAI I.T.B.-ul. La Pitești, prezența a peste 50 de persoane într-o stație de autobuz ca și o mașină a întreprinderii de transport în comun locale care întîrzie de peste 20 de minute sînt lucruri care nu mai miră pe nimeni. Ba, am avut impresia, piteștenii nici nu prea se sinchisesc de ele — s-au obișnuit! De unde se trage concluzia că nu numai întreprinderea bucureșteană de resort...

«CE CAUȚI TU ÎN VIAȚA MEA?» La hotelul «Muntenia» din Pitești extrem de zgomotoasa orchestră a restaurantului se poate asculta, pînă la ore tîrzii de noapte, fără nici un efort, chiar de la ultimul etaj al clădirii. Se pare că unul dintre cele mai apreciate melodii din repertoriul sus-numitei orchestre este «Ce cauți tu în viața mea?»...

S.O.S. PE DUNĂRE. La Ostrovul turcesc (kilometrul 345 pe Dunăre) remorcherul cehoslovac «Moravia» și patru șlepuri se află puse pe uscat. Din timp în timp lansează semnale sonore de ajutor. Remorcherul «Cheile Bicazului» le recepționează și cu toată forța mașinilor pornește spre vasele aflate în pericol. După trei ore de strădanie, echipajele își strîng mîinile. «Moravia» poate continua cursa.

EFICIENȚA UNEI INOVAȚII. La întreprinderea «Solidaritatea» din Satu Mare a fost aplicată o valoroasă inovație. Este vorba de un opritor automat la ruperea firelor, introdus la mașinile de împletit. În prezent, acest dispozitiv funcționează la peste 400 de mașini de împletit, inovația avînd o eficiență economică de aproape 150 000 lei.

EXPOZIȚIE DE ACUARELĂ. În cadrul numeroaselor acțiuni culturale dedicate celor două mari evenimente din viața poporului nostru, cea de-a XXX-a aniversare a eliberării patriei și Congresul al XI-lea al P.C.R., a avut loc la Muzeul din Sfîntu Gheorghe vernisajul expoziției de acuarelă (40 de tablouri) ale artistului plastic Gamentzi Zóltán.

FOTOGRAFUL AMBULANT. Prin martie, în satul Tîrzii (județul Vaslui) și-a făcut apariția un așa-zis fotograf ambulant care angaja comenzi pentru executarea de tablouri «în alb-negru și color», care chipurile urmau să fie lucrate în atelierul foto din comuna Muntenii de Jos. După ce a încasat o sumă frumușică, el a încercat să dispară. Numai că un lucrător de miliție a recunoscut în Virgil Sîrbu pe un fost profesor care cutreiera satele îndeletnicindu-se cu escrocarea naivilor. De-acum, nu se mai plimbă.

270 NOI MODELE DE CONFECȚII. La Întreprinderea de confecții «Mondiala» din Satu Mare au fost realizate de curînd peste 270 noi modele de confecții: impermeabile, rochii din fire fine etc. O mare parte din aceste produse vor apărea pe piețele din Italia, Elveția, Anglia și Canada.

LONGEVITATE. Învățătorul pensionar Șerban Popescu din comuna Urși-Stoilești (județul Vîlcea) a împlinit de curînd vîrsta de 100 ani. Cel mai «tînăr» dintre foștii și numeroșii lui elevi care au hotărît să sărbătorească acest eveniment a împlinit vîrsta de 47 de ani.

SĂPTĂMÎNA PRIMĂVERII. În comuna Năruja (județul Vrancea), din cele 4 săptămîni ale lunii aprilie, una a fost intitulată «săptămîna primăverii». În acest interval de timp sute de pionieri și uteciști au participat la înfrumusețarea localității lor, plantînd între altele și 21 000 de puieți.

PRIN MUNCĂ PATRIOTICĂ, într-o singură zi, tinerii din cadrul sectorului IRE Drăgășani au amenajat o rampă pentru spălarea mașinilor din dotarea secției. Pentru rampă — tinerii merită aplauze la scenă deschisă!

INVITAȚIE LA PĂDUREA VERDE. Pădurea verde, familiarul spațiu de agrement al timișorenilor, oferă vizitatorilor o seamă de surprize silvice de o deosebită valoare: arborele pagodelor, magnolii, rășinoase de o mare valoare ornamentală. Tot aici există a doua fazanerie, ca vechime, din Europa.

DEȘI PUȚINE la număr, ceasurile electrice din Lugoj nu funcționează de aproape o jumătate de an. Pesemne că aici nici ceasornicarii nu funcționează?

PENTRU A NU RĂMÎNE cu nimic mai prejos față de părinții lor, cooperatorii, pionierii din comuna Țigănești, județul Teleorman, au luat în grija lor islazul comunei pe care s-au angajat să-l curețe și să-l îngrijească astfel încît producția de iarbă să crească simțitor.

NUMEROASE ECOURI favorabile vorbesc despre succesul de care se bucură în rîndul tineretului serile de poezie și muzică «Top disc — Ceahlăul '74», găzduite în fiecare vineri de Biblioteca municipală Piatra Neamț.

HAWAII» LA... MĂCIN. Cooperativa meșteșugărească din Măcin exportă modele de împletituri de papură în 12 țări ale lumii. Ultimul produs care face și el obiectul exportului este banca tip Hawaii cu multiple funcționalități.

GHIDUL TURISTIC AL BRAȘOVULUI, care cuprinde o hartă a județului, un plan al municipiului, șase trasee turistice și peste 70 de ilustrații, va fi tradus în engleză, franceză, germană, italiană și maghiară, pentru *uzul vizitatorilor străini*.

AU REALIZAT CINCINALUL CU 185 DE ZILE ÎNAINTE DE TERMEN! Este vorba de colectivul de la sectorul de exploatare a lemnului din Comandău (județul Covasna). *Pînă la finele cincinalului* muncitorii acestui harnic colectiv vor realiza peste plan o producție globală industrială de peste 15 milioane lei.

LA GALAȚI, bibliograful Ion Mărunțelu a *descoperit unul dintre* cele mai vechi ex libris-uri românești. El aparține medicului de la curtea lui Constantin Brâncoveanu, Pantaleone Calerchi și este aplicat la tipografia domnească din Snagov pe o carte de istorie și geografie italiană.

SUPĂRAT PE SCAUNE. Ajuns cam beat la slujbă, Zoltan Balogh, de la Combinatul de produse sodice Ocna Mureș, s-a împiedicat de un scaun. Supărat foc că cineva îi stă *lui în* cale, Zoltan a început să arunce toate scaunele pe fereastră. Cînd oare s-o supăra pe sine?

LA CENTENARUL RECLAMAȚIILOR. În caietul de sugestii și reclamații al restaurantului **Cramă** *din Aiud stau scrise negru pe alb*, dar nerezolvate, 59 de plîngeri ale cetățenilor. Se vede treaba că Inspectoratul comercial județean așteaptă centenarul.

ȘOFERII IADULUI... au fost angajați să transporte porumb între stația C.F.R. Tg. Jiu și moara Sona. La întrecere ca la întrecere, mai sare porumbul din camioane. Pe traseul dintre gară și moară pot să stea la îngrășat toate găinile orașului.

GELOZIA DE BĂTRÎNEȚE a dat peste Floarea și Mihai F. din Șimleul Silvaniei la cei peste 60 de ani ai lor. «Nepotriviți» la caracter, cei doi se acuză pe toate căile, ba au intentat și acțiune de divorț. Instanța i-a amînat însă pînă după nunta de aur!

MOARTĂ, ÎNVIATĂ ȘI LOGODNICĂ. Floarea Covaci din Pusta-Vale, Sălaj, nu-și lasă feciorul nici în ruptul capului să se însoare cu Maria Iancău pe motiv că aceasta din urmă ar fi murit o dată, iar acum a înviat. Floarea zice că abia după 40 de zile poți vedea dacă un mort «înviat» e viu cu adevărat. Are dreptate, nu poți fi sigur niciodată cu «revenanții» ăștia!

«SALON ARTISTIC SUCEVEAN». Recent au avut loc la Iași cîteva acțiuni artistice grupate sub genericul «Salon artistic sucevean», organizate de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Suceava și Centrul de îndrumare a creației populare și mișcării artistice de masă din același județ. Acțiunile au debutat cu inaugurarea expoziției de artă plastică «Culorile țării de sus», amenajată la Galeriile revistei «Cronica», și au continuat în sala «Filarmonicii de stat Moldova» cu un recital de poezie susținut de poeți suceveni, cu un concert de cameră și un program de muzică populară susținut de solista Sofia Vicoveanca.

VERNISAJ LA «CUPOLA». Sîmbăta trecută a avut loc la Galeriile de artă «Cupola» din Iași vernisajul expoziției de grafică a artistului Mihai Mădescu, scenograf la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț. Expoziția, cuprinzînd peste 20 de lucrări, desene în tuș și xilogravuri, se bucură de un succes deosebit.

AVIAȚIA ÎN SPRIJINUL AGRICULTURII. Două echipaje ale aviației utilitare pentru agricultură, conduse de piloții Ion Mocanu și Constantin Damaschin, au participat la o amplă acțiune de fertilizare, cu îngrășăminte chimice a fînețelor și pajiștilor naturale din Munții Harghitei. Deși au zburat în condiții de vizibilitate uneori dificile, piloții și-au îndeplinit sarcinile cu măiestrie și curaj. Felicitări.

COCOȘUL SE ÎNCĂPĂȚÎNEAZĂ să se numească Schulmeister amintind de un bun serial de televiziune și vorbindu-ne de împrejurarea că doctorului A. Turbatu îi pozează și cocoșii din Pitești.

PIONIERI HARNICI. În perioada vacanței de primăvară, purtătorii cravatelor roșii cu tricolor din județul Harghita au executat un important volum de muncă patriotică. Astfel, pionierii harghiteni au amenajat 120 000 de mp de spații verzi, au plantat 25 000 de arbori, arbuști ornamentali și pomi fructiferi și au colectat peste 20 000 de kg de diferite deșeuri feroase și neferoase.

DREPTATE CU CUȚITUL. Conflictul dintre tinerii dansatori de la balul din comuna Todirești a pornit de la melodia preferată. Mihai Rusu, din comuna Tg. Frumos, n-a vrut să cedeze nici în ruptul capului, drept pentru care și-a făcut dreptate cu cuțitul. Timp de 18 ani va reflecta la actul său criminal.

ADUCĂTORULUI BUNĂ RECOMPENSĂ. La rubrica «Pierderi» din Mica publicitate a ziarului «Flacăra Iașului» citim cu oarecare uimire: «Pierdut deviz de lucrări eliberat de Casa pionierilor către cooperativa «Prestațiunea» și acceptul de bancă. Adresați cooperativa «Prestațiunea», tovarășul Signeanu Neculai. Recompensă». Înțelegem noi că aducătorului i se cuvine recompensă. Dar celui care pierde un deviz și un accept de bancă de parcă ar fi o umbrelă, nu i se cuvine și lui o recompensă?

PROSPECTARE. Elevii ultimului an ai Liceului industrial din Oradea au făcut o excursie de trei zile la Arad și Timișoara, vizitînd, între altele, uzinele constructoare de mașini din Arad și Timișoara. Viitorii absolvenți «prospectau», probabil, și viitoare locuri de muncă...

REFLECTOR MUZEISTIC. În ultimii ani punctele muzeistice la sate au încetat să fie o raritate. Ne bucură să consemnăm deschiderea unui nou «punct»: în satul Cinciș, județul Hunedoara. Sînt înfățișate obiecte, documente, date, ilustrații din evoluția localității, reflectînd ocupații ale localnicilor de-a lungul veacurilor.

LACTO-BAR CU SURPRIZE. Recent, șoferului Teodor Coprean, de la Întreprinderea de industrializare a laptelui Simeria, i s-a predat, în satul Vulcan, în loc de lapte bun, lapte sintetic pentru hrănit viței. Care viței? Cei din Simeria?

N-AVEȚI O APĂ RECE ÎN PLUS? De peste două luni, la robinetele blocului X2 din Hunedoara, strada Ciprian Porumbescu, nu mai curge apă rece. Curios: cea caldă curge din abundență. Deoarece însă nu se poate bea, locuitorii blocului ar vrea să facă schimb: oferă apă caldă pentru apă rece. Ar mai exista și o altă soluție: să curgă amîndouă.

GHICI CINE VINE LA CINĂ? La depozitul șantierului TCH–Bucecea, județul Botoșani, a sosit un oaspete: un vagon cu 80 de palplanșe metalice. Expeditor — Șantierul de poduri din Cîmpina. Pînă aici, toate bune și frumoase. Am uitat însă să menționăm că șantierul din Bucecea n-a comandat palplanșele și habar n-avea de ele. Pentru a evita plata locațiilor șantierul a descărcat totuși obiectele cu pricina și le-a depozitat. Se aude la Cîmpina?

POŞTA SPORTURILOR

un anghel radios pe semicerc

Dedicînd una dintre serile sale tradiţionale handbalului, «Scînteia tineretului» ne-a oferit acum o săptămînă un excelent prilej de a ne omagia supercampionii. Alături de handbalişti şi de amfitrioni, cîteva mii de spectatori au făcut din sala sărbătoririi o vatră a sentimentelor alese, un uriaş semicerc al bucuriei întru sport. A doua zi, transmiţînd fragmente copioase înregistrate la festivitate, televiziunea a putut fi sigură că a realizat o emisiune aşteptată şi preţuită unanim. Mai ales că a avut excelenta idee de a relua filmul finalei, peliculă de generos dramatism, culminînd cu explozia de bucurie de după fluierul definitiv şi cu tulburătorul moment cînd, în sunetele imnului de stat, profilurile campionilor, proiectate pe înălţarea tricolorului, se înscriau pentru totdeauna în fila marilor izbînzi sportive. O imagine de amplă frumuseţe, demnă să prefaţeze albumul omagial dedicat acestei victorii. Contribuţia la acest album simbolic, reproducem mai jos fragmente din scrisoarea cititorului Lucian Jidav, doctorand, specialist legumicultor aflat la doctorat în Crimeea (la Simferopol):

«Ca iubitor de handbal, nu se putea să nu trăiesc la cea mai înaltă tensiune întreaga desfăşurare a campionatului mondial. Nu am avut posibilitatea să urmăresc nici un meci, pe micul ecran, deoarece televiziunea sovietică nu a transmis decît ultimele 10—15 minute din finala România—R.D.G. (înregistrare). Am ascultat, însă, toate transmisiile radio. Am trăit finala, la fel ca mulţi, foarte mulţi compatrioţi, cu radioul la ureche, în picioare. Speram în minunea victoriei (dacă atunci cînd cîştigi pentru a patra oară un campionat mondial mai poate fi considerată minune), deşi mi-a fost, sincer să fiu, tare frică la 7—8 şi 7—9. Aproape că nici acum nu-mi vine să cred că aceşti magnifici vrăjitori ai balonului au reuşit să refacă, în condiţii cu totul şi cu totul dificile, pas cu pas, şi să cîştige în acel final fantastic... S-a terminat meciul. Tremuram. Lacrimile, evident, erau şi ele prezente. Crainicul a mai găsit totuşi resurse pentru a lua interviuri.

Vreau să mă opresc puţin asupra celor spuse de antrenorul Oprea Vlase, imediat după memorabila finală. Vreau să repet cele spuse de el, în primul rînd pentru bravii noştri handbalişti, apoi pentru cei care, cuprinşi de bucuria victoriei, n-au mai ascultat transmisia, grăbindu-se să-şi sărute nevestele, copiii, prietenii sau să desfunde sticlele. Oprea Vlase a spus:

— *Victoria le aparţine în totalitate.*

Oprea Vlase a «aruncat», astfel, tot binele şi toate meritele asupra, e drept, celor bravi, într-un moment în care alţii şi-ar fi găsit destule merite, chiar dacă le-ar fi exprimat în mod *elegant şi în limitele bunului-simţ (îmi vin în* minte «plăcile» multor antrenori — de fotbal, evident: «...băieţii au ascultat indicaţiile date în pauză» sau «băieţii nu au uitat cele învăţate» etc., etc.).

Oprea Vlase, aţi fost demn de înălţimea rezultatului obţinut de ucenicii dumneavoastră!

Ca mare iubitor de sport, sînt uluit de modestia acestui mare şlefuitor de pietre scumpe, într-o perioadă în care se mai găsesc destui culegători-colecţionari de bureţi (a se citi: nimicuri).

P.S. După cele 10—15 minute din finală, transmise de televiziunea sovietică, bunii mei prieteni sovietici mi-au spus că şi ei ar fi cîştigat Campionatul mondial, cu un asemenea anghel (anghel pe ruseşte înseamnă înger), Anghel fiind... simpaticul Penu.»

...Care, desigur, va citi radios aceste rînduri venite de departe. **PETRE DRAGU ■**

TENIS

m.r. = ???

Nu demult, în revista «Flacăra», care găzduieşte de mai bine de un an şi rîndurile mele cu rachete, mingi, smeciuri şi duble greşeli, a apărut o nouă rubrică numită «De domeniul absurdului». O rubrică pe care atunci cînd o citeşti simţi cum ţi se urcă sîngele la cap. Din nevoie de variaţie, o citesc cu regularitate. Am fost convins că este vorba de un unicat. Amarnică înşelare. M.R. îmi dovedeste că totuşi nu este unicat. M.R. semnatarul, desigur întîmplător, al rubricii de sport a României literare din 18 aprilie, vrînd parcă să-şi coloreze vorbele pe măsura predecesorului său, scrie: «*În vreme ce Ilie Năstase pare că face o pauză, nepotrivită, sau că pune racheta în cui, lîngă a lui Stan Smith, care a rînduit şi mingile la murat, alte sporturi tot atît de frumoase, dar mai uitate, adună cununi de flori şi medalii de aur*».

Am simţit — repet — că mi se urcă sîngele la cap, aşa cum mi se întîmpla cu cîţiva ani în urmă cînd cineva, arătîndu-mi biletul de intrare la Cupa Davis, pentru a da greutate vorbelor, căuta să mă convingă că Năstase a vîndut meciul. Nu ştiu cine e M.R. şi sincer să fiu nu sînt curios să-l cunosc. Dar cine poate fi M.R. care amestecă aurul încă nemarcat cu diamantele de mii de carate?

Rezultatele lui Năstase, Smith, Newcombe, Kodes ilustrează condiţia draconică a campionului de tenis, pe care multe creiere, în ultimul timp chiar electronice, încearcă să o umanizeze. M.R. rezolvă problema cu dezinvoltură. M.R. care i-a văzut pe Năstase şi Smith punîndu-şi rachetele în cui, şi petrecîndu-şi nopţile îmbuibaţi de alcool, în fumul trabucelor. M.R. care a văzut sute sau mii de Smith şi Năstase rataţi. M.R. care probabil s-a plictisit de finale şi vrea absolutul. Cine eşti dumneata, M.R.? Ce ştii dumneata despre Năstase şi Smith? Ce ştii dumneata despre transpiraţia rece şi sfîrşeala fizică, dumneata ale cărui cuvinte vor să sune frumos? Nu ştiu cine eşti, M.R., şi nu ştiu dacă ţi-ai vărsat sau nu veninul prin colţuri spunînd că Năstase a vîndut Cupa Davis. Dar mă întreb de unde ai aflat că pauza lui Năstase este nepotrivită, cînd, poate nu ştii, marile concursuri *nu au început încă*!!! De unde ştii că i se potriveşte sau nu lui Năstase? Ce te face să crezi că tocmai această pauză nu-l va ajuta pe Năstase să-ţi dăruiască şi dumitale un Roland Garros, Wimbledon, sau Forest Hills. Deocamdată, peste două săptămîni, Ilie joacă finala de la Dallas, primul mare concurs al anului. Şi eu cred că avem toate motivele să fim cu gîndul şi eventual şi cu sufletul (nu e cazul acestui M.R.) alături de inegalabilul Năstase al nostru. El are de luptat în arenă, în vreme ce M.R. mîrîie.

ŞTEFAN GEORGESCU ■

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

Din grupa a III-a a turneului final al campionatului mondial, poate cea mai echilibrată din punct de vedere valoric, vă prezentăm astăzi reprezentativele Olandei şi Uruguayului.

OLANDA

Cel mai bun jucător european este olandez (Cruyff), cel mai bun club european din ultimii ani este olandez (Ajax), dar echipa naţională a Olandei nu a fost niciodată la înălţimea reputaţiei cluburilor (Ajax, Feyenoord, Eindhoven, Twente) care au reprezentat «ţara lalelelor» în cupele europene. Acum, însă, diferendele dintre jucători şi conducători s-au aplanat şi după 36 de ani «brazilienii Europei» sînt din nou în turneul final, figurînd chiar printre favoriţii multor specialişti. Argumente? Tehnica lor individuală şi colectivă, forţa atletică, jocul modern, complet şi... Cruyff, deţinătorul «balonului de aur» acordat de revista franceză France Football jucătorului nr. 1 din Europa în 1973. (Doar Di Stefano în 1957, 1959 şi Cruyff în 1971, 1973 au cîştigat acest trofeu de două ori). Suporterii «olandezului zburător» merg pînă acolo încît afirmă că toate echipele în care a jucat Cruyff au cîştigat primul loc în competiţia respectivă: Ajax (juniori), Ajax (seniori), Olanda (în preliminariile Cupei Mondiale) şi acum Barcelona (în campionatul Spaniei)!

Formaţia probabilă: Schrijvers (Twente) — Suurbier (Ajax), Mansveld (Den Haag), Huulshof, Krol (ambii de la Ajax) — Haan, Neeskens, Mühren (toţi trei de la Ajax) — Rep (Ajax), Cruyff (Barcelona), Rensenbrink (Anderlecht) sau Keizer (Ajax).

URUGUAY

Palmares la campionatele mondiale:
1930: campioană, în finală învinge Argentina (4—2), 1950: a doua oară campioană, în finală învinge Brazilia (2—1); 1954: învinsă în semifinale de Ungaria (2—4), ocupă locul patru după 1—3 cu Austria; 1958: eliminată în preliminarii de Paraguay; 1962: eliminată în optimi, după 2—1 cu Columbia, 1—3 cu Iugoslavia şi 1—2 cu U.R.S.S.; 1966: eliminată în sferturi de către R.F.G. (0-4); 1970: învinsă în semifinale de Brazilia (1-3), ocupă locul patru după 0-1 cu R.F.G.

Naţiune mică (3 milioane), fotbal mare, la cele două titluri mondiale adăugîndu-se şi două succese olimpice. În campionatul naţional s-au remarcat numeroşi jucători valoroşi, după obţinerea calificării frontierele au fost închise exportului de fotbalişti, «brazilienii» (Mazurkiewicz, Forlan, Ancheta şi Rocha) şi «spaniolii» (Morena, Esparrago, Milar, Cubilla, Rey) vor veni să apere culorile patriei lor.

Formaţia «celestă» nu renunţă la elementele care au deosebit-o întotdeauna de celelalte selecţionate sud-americane: regularitatea, constanţa în comportare, forţa de a specula orice slăbiciune a adversarului, riguroasa respectare a tacticii de joc. Uruguayenii «culcă» foarte des mingea, o fac să circule mult şi ştiu să ocupe mijlocul terenului printr-o repartizare judicioasă a jucătorilor şi printr-o deosebită elasticitate a compartimentelor între care *nu sînt* nici un moment spaţii prea mari. Sînt adevăraţi maeştri în stăpînirea balonului, în controlul şi protejarea lui. Luptă în apărare cu o sobrietate şi un calm care nu prea sînt specifice celorlalţi reprezentanţi ai continentului fotbalului fierbinte.

Formaţia probabilă: Mazurkiewicz (Aguirre) — Forlan, Ubinas, Ancheta, Pavoni — Esparrago, Rocha — Cubilla, Morena, Rey, Milar.

CRISTIAN ŢOPESCU ■

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

GRIVIŢA ROŞIE SPULBERĂ STEAUA LA RUGBY! Două glorii ale rugby-ului românesc — Moraru şi Demian — au ridicat în această tradiţională şi mult respectată cetate a balonului oval care este Griviţa roşie o nouă generaţie de tineri rugbyşti de 18 carate. Ultimul examen al tinerilor griviţeni — duminica trecută. Examinator (sever) — echipa campioană, Steaua. Rezultatul examenului? Examinatorul a fost surclasat, Steaua primind ceea ce în limbaj obişnuit se cheamă o bătaie de pomină.

M.V. PARAFRAZÎNDU-L PE EMINESCU. Citim — cu uluire — în articolul *Bucurie şi... tristeţe*, apărut în revista «*Sport*» nr. 8, *următorul* pasaj: «Asistînd la startul acţiunii de trecere a normelor complexului polisportiv «Sport şi sănătate» de către tinerele muncitoare de la fabrica de încălţăminte «Flacăra roşie» din Bucureşti, am trăit simultan două sentimente contradictorii. Primul — bucuria (...), al doilea — tristeţea. De ce? Parafrazîndu-l pe Eminescu,

...De ce pana mea rămîne în cerneală, mă întrebi?

De ce sportul nu mă-mbie cu ispita-i de la trebi?...» etc

După o asemenea lectură, rămîi, de obicei, mut, interzis, pipăi, eventual, hîrtia, care a suportat o asemenea inspiraţie de factură Găeşti '38, hîrtia rezistă, e tare, altfel nici n-ar fi suportat «parafrazarea», deschizi geamul să intre aer curat, respiri adînc şi suspini. M[illegible] grădina ta, Doamne! Şi te apucă, vorba tit[illegible], o mare tristeţe. Eminescu, sport de masă, de ce nu şi pepsi-cola sau bomboane agricole? Dar poate că M.V. — autorul — este un glumeţ profund pe care noi nu sîntem în stare să-l înţelegem. Chiar şi cu acest risc, ne roade, totuşi, o întrebare. Cu ce praştie o fi scris, oare, M.V. articolul său?

NATAŢIA ROMÂNEASCĂ A DESCOPERIT UN TARZAN! Îl cheamă Zeno Opriţescu, e clujean, venit de cîteva luni la Steaua, şi a stabilit la sfîrşitul săptămînii trecute un excelent record al României în proba de 100 metri liber (53,4 secunde), reprezentînd a patra performanţă mondială a sezonului. Multă grijă şi atenţie faţă de acest tarzan al bazinelor noastre! Poate că el este marele performer pe care-l aşteaptă de atîţia ani nataţia românească.

DAN COE LA 2 PUNCTE DE LIDER! Hotărît lucru, în pasionanta serie 1 a diviziei B lupta pentru promovare este de un rar dramatism. De unde la început am asistat la un simplu duel Buzău—Suceava, acum se află în horă cinci concurenţi animaţi de o pătimaşă ambiţie, ultimul dintre ei — F.C. Galaţi, 32 de puncte (la 2 p. de lider) — dînd impresia că se află ce[illegible] bine lansat, «pe culoarul exterior», spre a ajunge în divizia A. Iată că povestea cu revenirea lui Dan pe prima scenă fotbalistică a ţării începe să nu mai fie o simplă poveste. După cum se vede, Dan nu glumeşte.

DOUĂ ÎNFRÎNGERI ÎNCURAJATOARE?!? După cele două bătăi — scurte — înregistrate de reprezentativa noastră la Sao Paulo şi Buenos Aires s-au şi auzit vocile «constructivilor» de operetă cu dialectica lor anapoda. Cică sînt eşecuri care «promit», care «nu ne strică firma, ci, dimpotrivă, ne onorează», care marchează chiar «un pas înainte», care «ne încurajează».

În ce ne priveşte, nutrim speranţa că Valentin Stănescu şi jucătorii (mai ales cei tineri) care au întreprins această adevărată călătorie de studii au învăţat ceva de pe urma ei. Aşteptăm să vedem ce şi cît au învăţat.

ROMÂNIA LIBERĂ — SPORTUL 1—0. Competiţie indirectă între cele două cotidiene centrale care s-au prezentat în numărul lor de marţi cu o ştire de ultimă oră, pe aceeaşi temă, partida de la Buenos Aires. Între prezentarea ştirii în *Sportul* şi prezentarea ei în *România liberă* au existat două deosebiri: în timp ce cotidianul cu specialitate sportivă ne atrăgea atenţia că «din cauza orei tîrzii, nu putem publica rezultatul partidei», informaţie de mare interes (!) încadrată într-un elegant chenar (de 6 puncte), România liberă ne prezenta modest, fără chenar, ştirea cu rezultatul meciului şi cu autorii golurilor. Altfel spus, o victorie la ceea ce s-ar putea numi meserie gazetărească, obţinută, e adevărat, cu oarecare sacrificii — redactorul de serviciu al «României libere» nu s-a culcat pînă la ora 3 dimineaţa — dar asta-i socoteala, performanţa (nu numai cea sportivă, dar şi cea de muncă) cere sacrificii, cere eforturi suplimentare.

MARIUS POPESCU ■

niște țărani (8)

CAPITOLUL IV

masa

Ningea așezat și tăcut, vîntul nu mai bătea, se ăcuse o liniște curată,se putea auzi cum se lasă ulgii de zăpadă ușor, unul peste altul, și cum se asă sub ei crengile negre ale prunilor prin grădinile peste care plutea lumina calmă de dinaintea înserării, parcă se pregătea o sărbătoare. e mult deasupra acestui sat nu mai stăruise tîta pace dar ea avea să se dovedească repede recătoare și mai ales prevestitoare a unor întîmplări deloc pașnice și deloc vesele. Drumuile fuseseră troienite și nimeni nu mai ieșise u carul sau cu sania să răscolească zăpada și să acă pîrtii, potecile fuseseră înghițite sub nămeții ît casa, *nu se mai cunoșteau* șanțurile și garduile, acoperișurile albe veneau cu streșinile pînă e împreunau cu foișoarele de lemn, și ningea nereu, și satul pierea, dar pierea frumos ca ntr-o poveste *și din cînd în cînd Pătru cel scurt* eșea în sălița din spatele casei și privea văile are coborau rostogolite acum și rotunjite pînă ub poalele munților, unde se întuneca și ochii ui se opreau și începeau să-i lăcrămeze. Așa tătea și acum, rezemat de stîlpul săliței, și asculta liniștea aceea nefirească și auzea bine cum ad fulgii și cum ating ei stratul de zăpadă de înainte, și îi urmărea cum vin și cum se rotesc i se așază lin, simțea greutatea lor dar o simțea ltfel decît era, o simțea ca pe o greutate adevărată iar greutatea asta nu se așeza pe zăpadă um vedeau ochii lui, ci pe pieptul lui și pe inima ui și se trezea oftînd. Era într-o vineri, se încheia o săptămînă de cînd nu mai ieșise nici el din casă și nici pe la el nu mai venise nimeni. tătea cuc cu nevasta lui, nu vorbea nici el, nu [illegible] nici ea, se uitau unul la altul și păreau a [illegible] înțeleg, la prînz ea punea masa, dimineața l tăia lemne, seara el își făcea de lucru prin urte, închidea fără nici un rost o ușă la un beci nde nu intra nimeni, căci n-avea cum, dar așa ra obiceiul gospodarului să încuie seara toate ușile,să le zăvorască, noaptea trecea ca o pedeapsă, ea torcea pînă se isprăvea focul în sobă, i iar dimineața o luau de la început. Cînd vorbeau, vorbeau fiecare singur, cu cîte un lucru le care se împiedicau sau de care aveau nevoie i nu-l găseau, cu vaca în grajd care nu se mai ătura «și să vedem cum o să mai ieșim și din arna asta»? cu cîinele pe care seara îl dezlegau i el *năvălea* plin de zăpadă în săliță și chiar în asă și lătra de bucurie și din lătratul lui se stingea lampa și atunci Pătru punea mîna pe cîte un etevei și-l certa vesel și-l amenința,iar cîinele *e repezea pe ușă afară dărîmînd de fiecare dată* ite ceva,iar Pătru îl înjura însă cu o mîndrie pe are numai el o înțelegea căci cîinele acesta are crescuse cît un mînzat îl făcea pe Pătru să *e vadă și el gospodar cu cîine care are ce păzi,* dică avere, acareturi, strînsură. Casa lui era nsă abia la început, nici nu fusese terminată, n-avea în curte nici acareturi, n-avea nici cine [illegible]e strînsură, zestrea nevestei *nu fusese* [illegible] ea cine știe ce, iar într-o seară Pătru își duse aminte că socru-său îi promisese și două i cu scăderea lîngă Crăciun și Crăciunul venise, recuse, trecuse și *Sfîntul Vasile* și *Boboteaza,* recuse ianuarie, trecuse bine și din februarie i socru-său nu se mai făcea că ține minte ce otărîseră la nuntă.

— Măi femeie, deschise el vorba după o lungă ocoteală în timp ce ea strîngea masa cu felul i tăcut și nițel adormit căci ținea mereu capul n pămînt, uite că vine și martie, o să se ia și ăpada asta că n-o să țină cît lumea, acuși vine i paștele și socru-meu nu se face deloc cu oile lea două cîte le-a promis că dacă știam că nu i le dă discutam altfel, aveam altă discuție... emeia rămase cu talerele de pămînt în mînă a mijlocul drumului de la masă la sobă unde o oprise vorba lui Pătru dar fără să întoarcă pre el capul sau să-l ridice, parcă ar fi citit în alerul acela peste care așezase lingurile de emn.

— Nu zici nimic?,o întrebă Năiță, n-ai glas la hestia asta — adăugă el cu aerul că ea acum ăcea sau tocmai acum în timp ce în rest nu-i mai stătea gura și el nu mai putea de răul gurii ei.

— N-a uitat, zise ea și se strecură cu mersul ei erit și băbesc și chiar vru să iasă afară dar Pătru vu impresia că ea fuge de răspuns și că-l ocolește pe el.

— Păi nu pleca — se răsti el — că dacă pleci ar *i cazul să te duci la ei și să le spui că acum se ia* ăpada și eu vreau să mă fac cioban și să mă duc cu oile la munte că o turmă ca aia pe care ți-a dat-o ție de zestre nu se poate ține pe-aici pe la noi, trebuie s-o ducem la *munte.* Femeia se mai oprise o dată tot așa cu capul în pămînt și ținînd talerele ca pe o colivă la parastas, cum i se păru lui Pătru,însă cînd acesta termină ce avea de zis ieși scurt pe ușă afară.

— Da — continuă Pătru cel scurt ca pentru el sau ca și cînd ar fi vorbit cu prietenul său Năiță Lucian, vorbim bine frumos, ne tocmim omenește,înțeleg și eu situația lor că oameni sîntem, zice că *nu poate să-i dea decît două oi,* acept două oi, acept și termenul și el bună-ziua. Păi o casă se ține greu, o muiere mănîncă, oricît ar fi ea ca sfînta vineri ca asta a mea, se mai și îmbracă fiincă nu e tot anul vară, *mai dă și frigul* și atunci ce să facă, să degere, nu se poate, toarce un caier de lînă și-și face ciorapi. Da — încheie el oarecum satisfacut, căci de mult aștepta să se supere pe nevastă-sa să-i zică ceva din care să priceapă și ea că are bărbat. «Că alții le bat de le rup, și de cîte două ori pe săptămînă, se gîndi el — văzînd că femeia nu se mai întoarce și că nici nu se aude cotrobăind cum îi era obiceiul prin săliță — le bat bine și ele dorm ca puii și dimineața cîntă înaintea cocoșilor. Se întorsese destul de tîrziu iar el bănuise că fugise acasă să-i spună lui taică-său ce și cum, adică să nu uite ce au făgăduit că el,Pătru,nu uită și e viața ei cu el la mijloc, nu sînt numai cele două oi.

— N-a uitat — zise ea cînd se întoarse, n-a uitat dar n-a avut bani, însă face acum că dă niște prune lui Terteci ăla de i-a mîncat calul nasul la botezul nepoate-si, face de bani și ori ți-i dă ție să le cumperi tu, ori le cumpără el cum a zis.

— Lu' care Terteci i-a mîncat calul nasul se înveseli brusc Pătru cel scurt, cînd i l-a mîncat, la care botez? Se făcea că nu-l mai interesau oile pentru că într-un fel se asigurase de ele. Acum îl distra chestia cu calul care putuse să mănînce nasul cuiva.

— Parcă tu nu știi — zise femeia și clătină din cap ca și cînd i-ar fi spus,om bătrîn,te bucuri de nenorocirea omului.

— A, făcu Pătru bine dispus în continuare căci și vedea oile în curte și se și vedea pe el tunzîndu-le la *primăvară în curtea din fața casei* să-l vadă toată lumea, și mai ales Năiță Lucian. De mult se visase el tunzînd o oaie care era a lui și Năiță oprindu-se la gard și întrebînd cum făcea *el cînd vrea să arate că se miră de sărăcia cuiva:* — ce faci măi Pătrule, ce-ai cu bietul animal, de-l lași în pielea goală acum, pe frigul ăsta, nu mai ai cu ce să te-acoperi? Acopere-te mă cu nevasta, nu fi prost, acopere-te cu ea și lasă oaia că e cel mai nevinovat animal,nu e ca muierea.

— Păi stai frate-meu — se adresă Pătru vesel de tot acum femeii care se ghemuise lîngă sobă și își făcea de lucru cu niște cîrlige de împletit, că pe Terteci ăsta eu l-am scăpat din gura calului că dacă nu eram eu îl mînca de tot și el nici nu băga de seamă, rămînea de umbla fără cap pînă la sfîrșitul vieții lui. Credeam că de altul vorbești — sîsîi el din ce în ce mai vesel, dar femeia lui continua să tacă și parcă nu-l auzea,nu credea în veselia lui, stătea mută și posacă și lui Pătru îi trecu repede tot cheful.

Și iar se scurseseră cîteva zile bune, tăceau amîndoi, casa era pustie cu ei în ea, masa era ca o pomană după cineva care murise, ziua se scurgea precum cenușa din gura sobei, noaptea se petrecea cu întunericul ei, Pătru ieșea afară la stîlpul săliței și stătea cum stătea acum, privea cum se rostogolesc văile pînă la poalele munților și cum ninge,și cum cad fulgii ca o părere. Era o liniște cum nu mai auzise decît pe front cînd se oprea bătaia artileriei pe neașteptate și ei în tranșee aveau impresia că aud fumul cum se ridică din gropile bombelor și așteptau să strige cineva după ajutor, acel «Fraților,nu mă lăsați» pe care îl auzise de o mie de ori.

Se întuneca încet, ninsoarea se cernea la fel de ușor și de așezat, văile nu se mai vedeau, Pătru cel scurt se desprinse de stîlp și intră în casă îngîndurat. Ar fi vrut ca nevasta să-l vadă așa și să bage de seamă că e supărat și să-l întrebe ce e cu el și ea ce să facă, dar această femeie chiar dacă vedea toată frămîntarea lui și o vedea nu *putea să zică nimic, nu credea că e bine* să-l întrebe ceva, ea aștepta să-i spună el ce avea de spus și ea să se supună, să facă adică tot ce zicea el și tot ce vrea el fiindcă de aceea era nevasta *lui, să-l asculte supusă și nu să-l iscodească.* Însă el nu știa toate acestea și nu vedea decît fața ei mută și fruntea ei care nu se mai ridica din pămînt. Își luă pe el o manta militară de postav gros cu care venise de pe front *și un an doi* o ținuse dosită, acum însă începuse să o poarte, nu-i mai era frică să nu-l întrebe careva de unde o are și dacă are chitanță pe ea. Mantaua nu fusese a lui, se vedea bine, căci era mai lungă decît ar fi trebuit, iar el nu o scurtase,îi păruse rău să bage foarfecele în ea, și mergea cu ea ca și cînd ar fi fost îmbrăcat într-un anteriu, mătuiînd cu poalele drumul iar poalele se cam zdrențuiseră, și el cum era scurt părea și mai scurt scufundat în acel sac militar, cu epoleții atîrnîndu-i pe umeri, căci nasturii lor se pierduseră de mult.

— Vezi că lipsesc nițel — îi atrase el atenția femeii cu o grijă pe care ea nu i-o cunoștea căci nu prea obișnuia să spună cînd pleacă dacă întîrzie și cît întîrzie, pleca și era bun plecat iar cînd venea era bun venit, n-avea obiceiul să povestească pe unde fusese sau ce văzuse, acasă era la fel de mut cum se făcuse el cunoscut înainte *de război și în felul acesta se potrivea bine* cu muierea lui, credeau cei care nu știau ce e în casa lor și în sufletul lor.

— Mă duc pe la Năiță să vedem ce mai face, ce crede el de zăpada asta, ne astupă, că *nu vezi* că nu se mai oprește din nins și dacă o ține așa o să ieșim din casă prin tunel.

Vorbea însă mai mult pentru sine căci simțea că femeia nu participă la informațiile pe care le dădea el, ea stătea după sobă și tăcea, parcă nici nu auzea, deși ea auzea tot și chiar ar fi vrut acum să spună ceva căci era pentru prima dată de cînd se luaseră cînd el îi spunea unde se duce și de ce se duce și ea vedea bine că se întîmplă ceva cu acest om al ei, dar nu știa dacă era bine sau nu să răspundă, nu știa dacă nu era mai bine să stea smerită și el singur să priceapă că ea aude și vede tot ce zice și tot ce face el. Cînd ieși din casă simți un pustiu în el ca și cînd ar fi ieșit dintr-o moară și în moara aceea nu era nimeni iar moara măcina singură și în gol, între pietrele ei nu era nici un bob de porumb. Încercă să deschidă o portiță de lemn care îl scotea din curtea casei dar zăpada o troienise și se lăsă păgubaș, încălecă gardul și,scurt cum era, cînd sări dincolo se înfundă tot în zăpadă și se trezi și cu cîinele peste el, vesel.

Mergea greu prin nămeții care făcuseră tot una plaiul cu drumul lor vechi, mantaua îi mătura zăpada, se împiedica în ea și de la o vreme se apucă și ridică poalele și le prinse de brîu. Cîi*nele venea după el gîfîind,în salturi scurte* și pe măsură ce înaintau Pătru începea și el să gîfîie și cum călca cum stătea să se rostogolească și să se înfunde în troienele peste care ninsoarea se cernea fără încetare cu o *liniște nefirească.* Nu se auzea absolut nimic, nici măcar pașii lui Pătru nu se auzeau căci se înfundau moale în zăpadă și întunericul le ascundea și mai viu urmele. Năiță Lucian nu stătea chiar așa departe de Pătru, nu-i despărțea decît un vîrf de măgură, vara se duce ca titirezul, acum era la poalele măgurii aceleia, acum era în vîrful ei unde niște moși cioplisеră o biserică din lemn, toată din lemn, și cuiele cu care erau prinși căpriorii erau din lemn. Biserica nu era mare, cît o bucătărioară de vară, dar stătea pe vîrful măgurii ca o corabie, și ce era de ea era turla, subțire și înaltă,strecurată printre crengile unor pruni vineți, crescuți și ei ca niște sălbatici. Casa lui Năiță fusese clădită într-o vale pitită sub niște nuci de demult, sălbăticiți și ei de cînd tot făceau umbră pămîntului și de cîtă lume scuturase toamne fără număr nuci verzi cît oul de mari. Prin fata casei trecea un fel de drum de cătun dar în dreptul casei lui Năiță Lucian acest drum pierea căci toată curtea cu acareturile,cu carul cu boi, cu plugul și roatele lui de lemn, cu un fel de tocător de lemne și cu cîinele legat de el cu un lanț destul de lung ca să ajungă și în curtea casei, toate acestea,și vara sau toamna,fără încetare, și cu butia de prune pusă la umflat *plină de apa scoasă dintr-o fîntînă săpată* și ea în marginea drumului sub un mal, toată averea lui Năiță aproape se părea că fusese scoasă de cineva în drum iar drumul se sfîrșea și se ter*mina năpădit și sufocat de cîte putuse Năiță* să pună deasupra lui. Acum însă nu se cunoștea nimic din acest prăpăd care înghițea drumul și Pătru chiar se miră unde dracul putea Năiță *să strîngă și să ferească atîtea cîte strînsese* Năiță și le ținea în văzul tuturor.

Cînd ajunse la poarta casei văzu cu uimire că aceasta se afla închisă și încercînd s-o împingă ca să *intre înăuntru observă că fusese proptită* cu un par și deși ar fi vrut să-l ia pe Năiță pe neașteptate căci cîinele acestuia îl cunoștea și nu îl lătra nu avu încotro și strigă cu glasul său răgușit și pierit, ca al unui om care văzuse lupul și nu se mai trezise din spaimă.

— Năițăăă, Lucianee, acasă ești mă, auzi?!

— Care ești de n-ai stare la tine acasă — se auzi repede vocea răstită a lui Năiță Lucian. Pătrule, tu ești, mă, pă tine nu te-a răbdat mă muierea și te-a dat afară din casă.

— He-he-he făcu Pătru cel scurt, omul tînăr mai pleacă și el,se face că se duce la cîte-un prieten și cînd se-ntoarce schimbă macazul că satul e mare și cerere multă.

— Mă, fire-ai al dracului de-aia plecași tu de-acasă, că nu mai ai unde ține calul și trebuie să-l scoți la linie?

— Mai e cineva? — întrebă Pătru cel scurt în timp ce se scutura de zăpadă în sălița de la intrare, auzind înăuntru glasuri necunoscute de bărbați, copiii lui Năiță fiind încă tinerei și de nebăgat în seamă,cel mai mare abia împlinise paisprezece ani iar ceilalți cinci se țineau unul după altul la cîte un an.

— Mai e — răspunse Năiță,că la omul cu cap vine și deșteptul, vine și prostul cum veniși tu acum, așa că *intră și dă bună* seara cum te-am învățat că acum așa e la modă,cînd intri în casă scoți căciula și zici și tu ce trebuie după cum e anotimpul, dacă e ca acum iarna și seara zici și tu bună dimineața la Moș Ajun.

Pătrunseră în celar, o odaie ținută ca bună dar *cum Năiță avea mulți copii și doar într-o singură* încăpere făceau focul iarna, celarul era și camera bună și rea,toți stăteau iarna în ea și de jur împrejurul ei făcuseră un fel de paturi pe niște capre de lemn și dormeau la *rînd unul lîngă altul.* Acum copiii fuseseră înghesuiți lîngă sobă și toți dormeau afară de unul,Vasilică,pitic ca maică-sa și pistruiat tot ca ea, însă rău de gură ca Năiță. Ăsta stătea cu o mînă la ochi și se făcea că doarme, însă nu scăpase nimic din ce auzea că vorbeau Năiță și cu prietenii lui și mai ales nu scăpa înjurăturile lui Gheorghe Oțăt, care nu putea să bage în gură o lingură de fasole fără să găsească un motiv și să pomenească un sfînt din calendarul pe care i-l lipea muierea în fiecare an de Crăciun deasupra capului unde dormea. Se dusese vestea despre el cum asista la lipitul calendarului de Crăciun chiar în ziua întîi și cum se uita el apoi curios pe rîndurile fiecărei luni să găsească un sfînt nou de care nu mai înjurase pînă atunci.

— Mă, Gheorghe, tu ai să fii pedepsit rău pe lumea ailaltă, îl amenința femeia, una Vetuța, neagră ca un drac și cu un glas subțire pe care el în tinerețele lui o furase dintr-un sat vecin la o petrecere de lăsata secului.

— Dracu' știa, fratele meu, că se înnegrește așa, că n-o mai luam că eu am luat-o neobligat, se justifica el din senin apoi înjura de cîte un sfînt de care nimeni nu auzise, de pildă de înălțarea sfîntului mare mucenic Aristică.

— Mă Gheorghe — îl contrazicea neapărat cine îl auzea, unde ai scos pe Aristică, ăsta nu e sfînt. Păi nu e mă,zice Gheorghe Oțăt,ăsta e mucenic. Mucenicii au altă catagrafie că și la ei e o socoteală, nu e ca aici, la noi, de pă toți ne înjură la fel.

Lîngă Gheorghe Oțăt stătea Dumitru lui Dincă, ciungul, și fuma dintr-un chiștoc de ziar, căci deși era ciung se ambiționa să-și facă singur *țigările și le desfăcea pe cele de fabrică,le punea* tutunul într-o tabacheră și își răsucea altele din ziar pe genunchi și repede,iar cotul în timpul acesta se legăna deasupra genunchiului închipu*ind aceleași gesturi pe care le-ar fi făcut mîna* dacă era întreagă.

Mai era socrul lui Năiță Lucian, rămas surd de la 1916 însă cu niște ochi ca de viezure, prindea tot după mișcarea buzelor și reușea să se înțeleagă și cu Ion al lui Ciclop acesta nu numai surd dar și fonf.

Fugea cu ochii de la unul la altul și nu scăpa nici un cuvînt însă cîteodată le mai potrivea de la el și nimerea ca Ieremia dar nu se lăsa, era un om fudul și umbla cu un baston cu măciulie de alamă și fuma cu un țigaret de mesteacăn. Gheorghe Oțăt ținea în mînă o ceșcuță de pămînt ars pe care se mai vedeau niște litere afumate închipuind numele de Horezu, ceea ce dovedea că fusese făcută de olarii din tîrgul apropiat și cumpărată în vreo sîmbătă ca un lux de către cineva dintr-ai lui Năiță Lucian pentru că altfel și satul lor era de olari și chiar și socrul lui Năiță era olar și destul de iscusit dacă din palmele lui ieșeau ulcioare ca niște amfore și un sat întreg se ducea la cosit cu apă în ulcioarele arse de acesta și înflorate de acesta cu o pensulă muiată în alb de zinc.

Lîngă Oțăt fusese pus un scăunel mic de la o masă cu trei picioare, iar pe scăunel o sticlă verzuie astupată cu un dop de cocean. Sticla se cam golise, beau toți pe rînd din ceșcuța de Horezu, beau legumit, ținînd buzele lipite mult de buza ceșcuței, trăgeau pe nări damful țuicii de prună și de fiecare dată cu o falsă sfială și cu o falsă smerenie și clătinînd din cap, adică, ce să facă, se supun, sînt la om în casă și nu se face să-l refuze altfel nu acesta ar fi obiceiul lor, și chiar și Năiță făcea la fel, adică nici el n-ar fi băut, că doar era la el acasă, și avea cînd să bea, dar așa era obiceiul și era frumos să bea și el la rînd cu musafirii săi și mai era și situația asta nenorocită care îi strînsese *la un loc și beau și de supărare, iar muierea lui* Năiță îi fura cu coada ochiului și cam neagră, se gîndea că sticla se terminase cam repede și nărodul de Năiță iar o trimite în magazie să *mai scoată una și uite așa se duce țuica* și se trezesc primăvara cînd e mai scumpă și cînd ar fi putut să scoată și ei un ban mai mult pe ea că nu mai au pe ce scoate.

Genico — zise acesta chiar în acel moment, dă o fugă prin magazie și vezi de mai scoate nițică țuică, fiindcă veni și finul Pătru și e cam înghețat și mai avem și noi de vorbit. Din locul în care stătea femeia tresări arsă că i se împlinise prezicerea și se uită la Năiță ca la un om care spune la prînzul cel mic că a răsărit luna și a apus soarele. Se ghemuise și ea pe un astfel de scăunel mic cu trei picioare la gura sobei și din cînd în cînd rîcîia jarul cu o țăpușă de fag și răscolea focul care se și pornea bubuind în soba de cărămidă pe timpuri albă acum însă afumată, gălbuie și zgîriată de tot felul de semne făcute de copiii de școală ai lui Năiță.

— Auzi — adăugă Năiță întrebător și poruncitor în același timp căci vedea că femeia lui nu prea are de gînd să se îndrepte spre magazie.

DINU SĂRARU

(Va urma)

SCRISORI CU ADRESĂ

adevărata problemă

La prima vedere s-a crezut că este vorba de o gravă eroare de tipar: «litigiu de frontieră între Australia și Portugalia». Deci, un litigiu de frontieră între două țări situate la o distanță de mii de kilometri, între o mică țară vest-europeană și o țară din Pacific. Cum ar putea avea aceste două state o frontieră comună?!

Dar știrea precizează: «Printr-un protest oficial adresat de guvernul australian, la sfîrșitul lunii martie, guvernului portughez, între cele două țări a început o complicată dispută de frontieră, care ar putea avea consecințe nu numai juridice, ci și pe plan politic extern, Portugalia intenționează să acorde unei firme petroliere americane drepturile de exploatare a zăcămintelor de gaze și petrol presupuse a se afla în partea sudică din largul coloniei sale de pe insula Timor. Australia contestă Portugaliei acest drept».

Firește, nu intenționăm să intrăm în detaliile disputei și nici să-i evaluăm rațiunile și proporțiile. Ceea ce ni se pare demn de relevat este faptul că, în opinia noastră, nu-i vorba de un litigiu de frontieră: adevărata problemă în litigiu este prezența colonială portugheză în Pacific, ca, dealtfel, și în Africa. Apologeții de la Lisabona ai odiosului sistem colonial nu se sfiesc să atribuie Portugaliei calitatea de «mare putere colonială», de metropolă cu cel mai întins imperiu colonial. Dar, cum s-a mai spus, e vorba de o «mare putere» desculță, colonialiștii portughezi irosind resursele țării și aducînd-o în sapă de lemn ca urmare a încăpățînării lor de a menține prin forță coloniile de peste mări.

Protestul adresat Lisabonei este public și vechi de secole: curmarea dominației colonialiste și acceptarea dreptului sacru al popoarelor de a-și hotărî destinul potrivit voinței și aspirațiilor lor legitime.

Aceasta ni se pare a fi adevărata problemă.

ION CÂRJE ■

CRONICA DE TREI SECUNDE

poveste neștiințifico - dar-fantastică

Fidel necititor de literatură științifico-fantastică, de mult convins că în ziarele mele nefantastice găsesc mai multă science-fiction decît în toate romanele specializate în acest sens, om rămas la Jules Verne, așa cum o mulțime de melomani n-au putut depăși Beethoven și Wagner, rămînîndu-le străini Xenakis și Stockhausen.

resemnat cu această certă infirmitate intelectuală, literară și muzicală, resemnat dar nu complexat,

incapabil să inventez ceva despre roboții anului 2074,

rece la tot ce inventează semenii mei cu privire la viața pe alte planete, rece dar nu intolerant,

indiferent însă deloc restrictiv, încît nu aș îndrăzni vreodată să incriminez o asemenea literatură pasionată de existența umană în anul 3012,

încredințat dealtfel că despre 1974 se pot spune gogomănii mult mai gogonate decît într-un roman despre anul 2015,

vin azi, aici, și declar cu toată sinceritatea, cu multă bucurie, cu un cert entuziasm că am citit o superbă nuvelă neștiințifico-fantastică,

o nuvelă care se petrecea, ce-i drept, în anul 1955 dar nu mai puțin fantastică,

o nuvelă nescrisă dar trăită, ceea ce pentru mine e îndeobște totuna,

trăită de un scriitor, și încă celebru, tocmai de romane științifico-fantastice, pe nume Ray Bradbury, de mult socotit julesverneul secolului 20,

și care în acel an 1955 a fost solicitat de un mare, de un uriaș, de un enorm actor, nu mai puțin celebrul Charles Laughton, cel care l-a jucat pe Quasimodo,

să transforme în piesă de teatru faimosul său roman «Fahrenheit 451», al cărui subiect, fie vorba între noi — o țară fictivă și coșmarescă unde nimeni nu avea voie să citească vreo carte — nu e chiar atît de fantastic,

solicitare la care scriitorul nu a rămas deloc rece, s-a apucat de lucru, a pus în dialog romanul, a terminat cît se poate de repede piesa și a dus-o peste cîteva zile, febril, actorului care după ce a citit-o, i-a dat scriitorului de faimă mondială cinci mari pahare de vin tare,

și după ce acesta le-a băut, Laughton i-a spus cu multă gingășie că adaptarea scenică e absolut execrabilă și e bună de aruncat la gunoi.

Pînă aici mulți vor găsi cu cale să spună că un anume realism n-a fost prea grav încălcat. Ceea ce mi se pare însă că ține absolut de romanele științifico-fantastice este urmarea acestei declarații nimicitoare, a unui artist către alt artist:

din acea clipă, Bradbury și Laughton au devenit prieteni la cataramă, pe viață, pînă la moarte!

Această poveste vrăjită — cu nimic mai puțin senzațională decît apariția unor farfurii zburătoare după care se aleargă ca haplea — s-a petrecut pe pămînt, repet, în anul 1955, e drept fără consecințe zguduitoare, lumea fiind preocupată de alte sentimente năvălitoare care fac din această poveste o întîmplare între marțieni.

RADU COSAȘU ■

CRONICA EVENIMENTELOR INTERNAȚIONALE

la națiunile unite

Urmează să se încheie, la sfîrșitul acestei săptămîni, lucrările primei sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U., consacrată problemelor materiilor prime și dezvoltării, convocată, după cum se știe, din inițiativa președintelui Algeriei, Houari Boumediene, și precipitată de intensificarea din ultimul timp a penuriei de energie.

La baza dezbaterilor desfășurate în decursul a trei săptămîni au stat două documente prezentate participanților — delegațiilor tuturor celor 135 de state membre ale O.N.U. — de «grupul celor 77» și anume: un proiect de «**Declarație asupra creării unei noi ordini economice internaționale**» și un proiect de «**Program de acțiune**» care vizează o activitate amplă și susținută pentru revizuirea sistemelor existente în relațiile economice, comerciale și monetare internaționale, garantarea dezvoltării independente a statelor și asigurarea progresului economic și social al tuturor țărilor, reducerea decalajului dintre nivelurile de dezvoltare ale țărilor avansate industrial și ale țărilor în curs de dezvoltare.

Vorbitorii care au luat cuvîntul atît în cursul ședințelor plenare ale Adunării Generale, cît și în comitetele ei de lucru au subliniat oportunitatea și însemnătatea deosebită a acestei sesiuni extraordinare, necesitatea statornicirii unui sistem de schimburi economice bazat pe echitate și justiție, crearea unei noi ordini economice internaționale echitabile absolut necesară lichidării stării de subdezvoltare a unui număr de țări. A fost subliniată de mai mulți vorbitori necesitatea punerii bazelor schimbării fundamentale a relațiilor economice internaționale — chiar la această sesiune — întrucît în caz contrar ar apărea multe «incertitudini și pericole». Unii dintre vorbitori au cerut ca principiile coexistenței pașnice active să fie aplicate cu consecvență și în relațiile economice internaționale. Cît privește relațiile de schimb internațional, reprezentanții țărilor mai puțin dezvoltate au cerut ca în viitor comerțul mondial să fie așezat pe bazele unei mai largi participări a țărilor în curs de dezvoltare la progresul economic și tehnologic actual.

În contextul acestei abordări a problemelor, șeful delegației române, George Macovescu, ministru al afacerilor externe, arăta că «România este ferm hotărîtă să contribuie activ la rezolvarea problemei materiilor prime în folosul tuturor popoarelor». În abordarea problemelor dezvoltării, arăta vorbitorul, este necesar să se pornească de la realitățile prezente, de la cauzele care le-au generat, adică de la situația de fapt că alături de țările dezvoltate continuă să existe — ca urmare a politicii imperialiste colonialiste și neocolonialiste — un număr mare de țări rămase în urmă din punct de vedere economic. Adîncirea necontenită a decalajului dintre aceste categorii de țări îngrijorează foarte mult popoarele lumii. Delegatul român a cerut ca în preocupările sesiunii să intre elaborarea, adoptarea și punerea în practică «a unui ansamblu de principii noi, universal valabile, care să asigure deplina egalitate în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în afacerile interne, avantajul reciproc, nefolosirea forței și a amenințării cu forța în acțiunile statelor pentru soluționarea problemelor privind materiile prime și dezvoltarea și, în general, în relațiile economice și financiare dintre toate țările lumii». Pentru a se impulsiona atingerea acestor obiective, delegația română a cerut să se elaboreze un program concret de activitate pentru instituțiile specializate ale O.N.U. în domeniul cooperării economice, comerciale și financiare internaționale, menit să contribuie la soluționarea cît mai rapidă a problemelor legate de materiile prime și de dezvoltare.

Ultimele relatări de la O.N.U. arată că această sesiune extraordinară a ajuns, se pare, la consensul că cele două documente prezentate de «grupul celor 77» să fie trecute pe ordinea de zi a Adunării Generale ordinare din toamnă, iar anul viitor să se convoace o nouă sesiune extraordinară care să dezbată, în continuare, problemele materiilor prime și dezvoltării, ale reducerii decalajului mare existent între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, precum și măsurile concrete, deja întreprinse sau care urmează să fie puse în practică, pentru realizarea acestui important obiectiv al lumii contemporane.

FLOREA ȚUIU ■

OPINII

oceanele, o speranță

Marea teamă a viitorologilor în ceea ce privește rezervele mondiale de materii prime pare că a fost zdruncinată de cînd s-au descoperit pe fundul oceanului planetar acele «nodule polimetalice», sau cum li se mai spune, «nodule de manganez», roci miraculoase, într-un fel, pentru că nu se știe de unde vin și nici în ce împrejurări s-au format. Ceea ce s-a determinat însă cu exactitudine este faptul că lumea e mult mai bogată decît se presupunea nu cu mulți ani în urmă, că ea poate fi salvată din ghearele sărăciei de materii prime, pentru că aceste nodule ar reprezenta, după cum afirmă publicația «La Recherche», o rezervă de titan de 2 milioane de ani, de vanadium, cobalt, nichel, magneziu de sute de mii de ani. Pămîntul a devenit bogat pe neașteptate! Dar orice bogăție trebuie să aibă necondiționat un proprietar care s-o exploateze. Marea problemă a acestor zăcăminte, care se află în afara platoului continental, derivă din faptul că sînt «res nullius», nu aparțin nimănui. În vara aceasta o conferință O.N.U. va trebui să stabilească un cadru juridic și reglementări corespunzătoare pentru unele din problemele mărilor și ale bogățiilor sale subterane. Toate statele sînt mai mult sau mai puțin de acord asupra faptului că bogățiile oceanelor, dar mai ales exploatarea lor, trebuie plasată sub controlul și supravegherea unui organism internațional. A fost lansată de pe acum ideea ca exploatarea surselor submarine să fie acordată în primul rînd statelor riverane; pe de altă parte se cere protejarea acelor țări în curs de dezvoltare care sînt mari exportatoare de materii prime, cum este de exemplu Republica Zair, care produce 51 la sută din cobaltul mondial. Se prevăd deci lungi discuții în scopul reglementării juridice ale acestor bogății. Pînă atunci, nerăbdătoare, mari firme internaționale, presimțind cîștiguri fabuloase, au și început punerea la punct a unor tehnologii și chiar exploatarea nodulelor metalifere. «Summa Corporation», o întreprindere a miliardarului american Howard Hughes, extrage noduli din fundul mării, cu o escadră specializată încă din vara anului trecut; iar «Deep Sea Venture Inc» a și început separarea metalelor într-o uzină pilot. Oceanele se arată a fi o mare speranță a omenirii în potolirea foamei de materii prime.

DE TOATE PENTRU TOȚI

COLEGII CANINE. Se pare că japonezii dispun de primul colegiu din lume pentru pregătirea specialiștilor în cîini. Colegiul — informează agenția Kyodo — se află în cartierul Shibuya și a luat ființă acum șapte ani cu numai 30 de cursanți, pentru ca în cataloagele lui să apară în prezent aproape 2 000 de absolvenți. Președintele acestui colegiu, Ryo Yamazaki, afirmă, făcînd reclamă instituției sale, că în Japonia există opt milioane de cîini de cele mai diferite rase, dar există extrem de puține persoane care să-i îngrijească așa cum trebuie. De aceea, porțile colegiului sînt deschise tuturor, dar cursurile sînt frecventate îndeosebi de tinere și gospodine. Acum cîteva zile a avut loc ceremonia de intrare a unei noi serii de circa 300 de candidați care vor absolvi colegiul după unul sau doi ani de studii în cursul cărora vor învăța despre științele veterinare, psihologia canină, îngrijirea sanitară a cîinilor, ele mente de dresaj, etica plimbării cîinilor etc

Pentru gospodine se organizează un cur special. Celor ce nu pot participa zilnic l cursuri li se ofera lecții prin corespondență Au loc cîte trei ore pe zi, de cinci ori pe săp tămînă, adică școală în toată regula, față d care interesul, mai ales al femeilor, este foart mare, dacă dăm crezare directorului Yamazak care spune că pentru cursurile următoare a fost primite 1 000 de cereri, făcîndu-se printr candidați o selecție riguroasă.

Într-adevăr, cîinii sînt realmente adorați î Japonia. Pentru ei există magazine specializate iar în supermarket-uri raioane speciale cu ali mente și diferite piese de harnașament canin Nemaivorbind de clinicile pentru cîini. C vreo cinci ani în urmă, pe o arteră principal din centrul orașului Tokio, pe lîngă parcu Hibiyz, a fost organizată, într-o duminică, chia și o originală demonstrație la care au participa vreo 1 000 de cîini cu stăpînii lor. Ei au ieși în stradă pentru a protesta împotriva uno păreri exprimate în presa londoneză cum că î Japonia cîinii nu s-ar bucura de considerați cuvenită.

TUTUNUL FACE RIDURI. Fumătorii d la 40 la 49 de ani au tot atîtea riduri ca și nefumătorii care au 20 de ani mai mult; cei care a încetat să mai fumeze, dar anterior fumaser mult, se găsesc în aceeași situație cu cei car au continuat. Și toate acestea pentru că, dup cum rezultă din observațiile unui medic californian, nicotina diminuează calibrul vaselo periferice, deci epiderma suferă mai mult ș îmbătrînește mai repede.

CRIZA DE BROAȘTE. După cum rela tează revista Newsweek, Franța trece printr-o criză ce o afectează aproape la fel de mult c cea a energiei: criza pulpelor de broască Poluarea apelor a redus catastrofal număru acestor batracieni nu numai în Franța, dar ș în alte țări exportatoare, ca urmare pre[illegible] a crescut considerabil. Francezii, care [illegible] mau, în general, 800 milioane broaște pe a suferă... dar suferă mai ales comercianții care-ș văd viitorul condamnat.

ALARME FALSE. Sistemele de alarmă ale poliției din marile orașe vest-germane se defectează sistematic, uneori cauza fiind un bie șoricel. În anul 1973 la Hamburg au fost 2493 alarme false și numai 172 corecte; la München 2350 față de 56; la Mannheim 399 față de numa 5. Pagubele poliției rezultate din aceste alarme false sînt considerabile.

DIN CAUZĂ DE CONCURENȚĂ. Hamburg este singurul oraș din lume în care coexistă două societăți hipice de trap. Una are capital și n-are hipodrom, cealaltă invers. De fuzionat nu se poate, din cauză de concurență.

AVEȚI LEGĂTURA CU LUMEA CEALALTĂ! Un întreprinzător cetățean din Pampano Beach (Florida) a inventat «monumentul funerar audiovizual». Acesta va fi dotat cu instalații în măsură să redea nu numai vocea răposaților, ci și filme de scurt metraj cu momente semnificative din efemera lor trecere pe pămînt. «Iată un mod realist și nu mistic-spiritist de a sta de vorbă cu cei dragi p[illegible] dintre noi» — pledează prospectul de reclamă al invenției.

ZOOEXPLOZIE. Creșterea vertiginoasă a populației animale în rezervațiile din Rhodesia pune dramatice probleme de spațiu vital nu numai pentru necuvîntătoare, ci și pentru oameni. În turmele de antilope, de pildă, creșterea natalității este de 28% pe an, cifre asemănătoare semnalîndu-se și în lumea elefanților. S-a pornit o viguroasă acțiune de «control al nașterilor» la animale, efectuată cu ajutorul... armelor de foc.

SENTINELE PENTRU MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Aceste «sentinele» concepute de oameni pentru a supraveghea aerul pe care îl respiră — ba chiar pentru a constata dacă este de fapt respirabil — stau de pază peste orașul industrial Pittsburgh, statul Pennsylvania. Detectoarele sînt amplasate în regiuni cheie și furnizează date care se introduc într-un calculator electronic central, programat să avertizeze de orice violare a codului pentru combaterea poluării aerului și de necesitatea adoptării unor măsuri urgente cînd poluarea atinge niveluri periculos de ridicate.

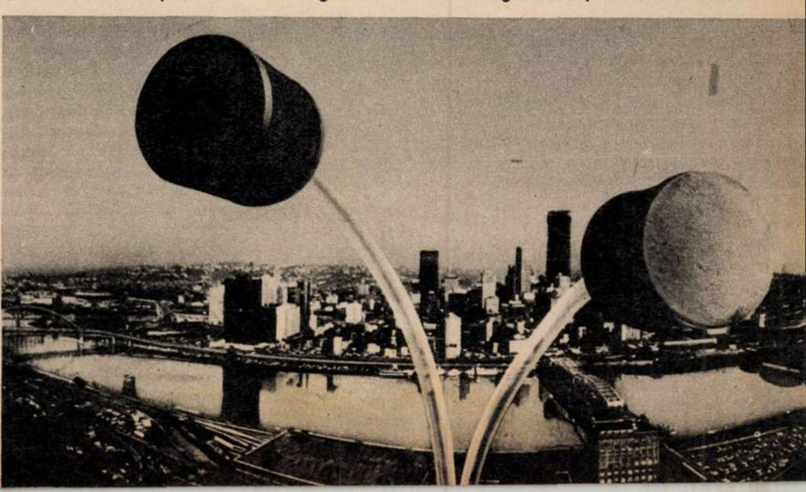

grăuntele acela pe care îl căutam

— Pentru a cîta oară ai fost adus în fața mea?, întreb.

— Nu mai știu...

— «Sfatul omeniei» ți-a oferit din nou un c de muncă. Te-ai prezentat?

— Nu.

— De ce?

— Nu m-am prezentat.

— Văd că ești sănătos, în stare deci să lucrezi.

— Da, sînt sănătos.

— Și atunci, de ce nu muncești?

— Pentru ea?

— A cîta oară să îți spun că pensia de între-nere nu revine ei, ci copiilor tăi!?

— Parcă știu eu dacă sînt ai mei?

— Ți-am mai spus că exagerezi! Știu ce s-a tîmplat, știu, dar e o prostie să te răzbuni tfel pe copiii tăi! Ei au nevoie de pîine, de ine, au nevoie de un tată. Nu te gîndești că veni vremea în care ei vor judeca aspru urtarea ta?

— Să o judece în primul rînd pe mama lor. să se îngrijească de ei cel pe care li l-a ales rept tată!

— Pînă una alta, refuzul dumitale de a munci de a presta întreținere copiilor e infracțiune noi te vom judeca pentru asta!

(Știam că voi ajunge la acel prag al discuției nd mă voi înfunda și făceam eforturi să nu ă enervez.)

— O să mă închideți... mi-a răspuns calm, și cum mi-ar fi cerut un foc la țigară.

— Da! Iar vei fi condamnat! E inimaginabil i bați joc de viața dumitale!

— Viața mea, domnule procuror? Viața mea? e ce mi-o căinați dumneavoastră din moment e eu nu mai dau nici doi bani pe ea?

— Nu crezi că...

— Judecați-mă, arestați-mă, condamnați-mă... upă cum vedeți, nimic nu mai este important entru mine.

— Nu mai există în sufletul dumitale nici...

— Sufletul meu?... Lăsați-l, domnule procu-or, lăsați-l în plata domnului... Lăsați-l.

Cam așa decurgeau discuțiile cu acest om, onsiderat ca fiind un caz «irecuperabil».

Era un bărbat ca oricare altul. Fusese respec-at la locul de muncă pentru priceperea și hăr-icia lui, era vestit pentru pasiunea cu care nsoțea echipa de fotbal a uzinei chiar și în de-lasări; cînd pierdea echipa era nervos o săptă-mînă, iar cînd cîștiga puteai prinde iepuri cu el, ai scăpa cîte un pahar în plus la sărbătorirea ictoriilor acesteia... Era, adică, un om obișnuit, implu, cu nevastă adusă din satul natal, cu doi opii frumoși și sănătoși, cu bucuriile și neca-urile lui.

Linia firească a vieții i s-a frînt atunci cînd i-a surprins soția — cum spunem noi, juriștii, [illegible]grant» — cu un vecin din bloc.

Și de atunci, chiar din acel moment, compor-area lui a fost nefirească. Adică el, care — se ice — cînd era după un pahar în plus îi cam ăsea pricină nevestei și — se zice — chiar îi ai scăpa cîte una, atunci cînd a surprins-o u a bătut-o, nu i-a spus nimic, ci tăcut, cu ges-uri încete, și-a strîns cîteva haine într-un gea-antan și, plecînd, a lăsat cheile casei pe masă, emn că nu îi mai sînt de lipsă.

De atunci a început să bea mult, să nu mai ucreze, să doarmă pe unde apuca, să trăiască in ajutorul foștilor săi colegi de muncă.

Tribunalul l-a obligat la o anumită pensie de ntreținere și cum nu o plătea, refuzînd să mun-ească, mai tîrziu l-a condamnat, acuzat fiind de «abandon familial». În zadar, fiindcă după exe-cutarea pedepsei revenea în aceeași stare. Lua otul cu o indiferență dezarmantă, aș putea pune aproape cu o plăcere de a se vedea decă-zînd, prăbușindu-se într-un mod de a fi ce nu-mai viață nu se mai putea numi.

Din cînd în cînd, venea pe la procuratură și nevasta lui, reclamîndu-l că nu-și ajută copiii și văitîndu-se în general.

Secretarei, doamna Luca, îi era milă de ea, iar mie îmi era milă de el.

În ultimul timp, efectul discuțiilor între se-cretară și soția mereu reclamatului și anchetatului, considerat irecuperabil, a fost că aceasta nu îl mai reclama, ci căuta o cale de apropiere. Mi-a povestit și mie tot ce a făcut în acest sens, fără efect însă. Bărbatul părea că nu o mai vede, că nu o cunoaște. I-am reproșat că pentru toată situația aceasta are și ea o vină, chiar vina cauzatoare a dramei lor. Fiindcă era o femeie plîngăcioasă și sîcîitoare, i-am spus la un moment dat că nu văd ce interes mai are într-o împăcare, din moment ce are un amant. S-a jurat că e singură, numai cu copiii, că o chinuie tocmai vina ei și de aceea caută o împăcare cu el, «oricum ar fi...»

Într-o dimineață mi-a părut suspect că secretara m-a așteptat cu o ceașcă de cafea aburindă, cînd de obicei mă tot cicălea că beau prea multă cafea neagră și tot bombănea cînd o rugam să-mi pregătească una. M-am lămurit însă imediat despre ce era vorba.

— Nu vă supărați, mi-a spus, fiindcă știu că va veni la ora opt, i-am spus și ei... soției lui. Știți, ea vrea, sărmana femeie...

— Sărmana, atunci, cînd l-a înșelat, nu a fost așa de «sărmană»?

— Nu vă supărați, poate reușim...

— Ce adică să reușim? Doar nu crezi că mă apuc acum să-i prind de cîte o mînă și să-i împac cu forța?

— Nu chiar așa, dar e foarte important. A venit și cu copilașii...

— Adică? Ai regizat o scenă?

Nu mi-a răspuns. A deschis ușa și a chemat de pe coridor femeia cu băiețașul și fetița. I-am salutat și am lăsat-o pe secretară să le dea instrucțiuni. Dealtfel, părea foarte încîntată că o las să facă așa cum crede mai bine. A scos din vaza de pe biroul meu cîteva fire de zambile (le primisem în ziua precedentă de la o fată) și a început să o învețe pe fetiță (care era mai măricică), cum să le țină în mînă și să le ofere tatălui ei. Femeia era cam încurcată, încerca să îmi explice ceva, dar nu prea avea spor, fiindcă secretara ținea să-i amintească mereu: «Trebuie să-ți ceri iertare... Auzi, să-ți ceri iertare că ai greșit și e omul tău... Să nu faci pe țîfnoasa, că din cauza ta a ajuns acolo unde este... Auzi?». Și, între timp, trebuia să-mi mai zîmbească și mie, să nu mă înfurii, fiindcă știa că în ziua aceea aveam programate cîteva anchete grele și numai de asemenea scene nu aveam nevoie. Ca să nu își mai facă griji din cauza mea, i-am spus: «Bine, doamnă Luca, dacă vrei dumneata și crezi că au rost, să încercăm și cu flori...»

Bărbatul a apărut în ușă, slab, neras, cu hainele ponosite. Cred că nu și-a zărit familia decît în clipa în care, la gestul meu, a avansat ca să se așeze pe scaun.

Nu s-a uitat la soția lui decît o clipă, așa cum ar trece privirea peste un obiect, dar a tresărit cînd și-a văzut copiii. Băiețașul se strînsese lîngă fusta mamei, iar fetița, privind speriată la el, strîngea florile în pumnii ei mici și nu știa să le dea ori nu tatălui ei, deși secretara o împingea discret din spate. Mă gîndeam că omul de acum nu mai semăna cu figura tatălui din amintirea ei — dacă mai avea o asemenea amintire — și de aceea era atît de speriată.

Cred că și el a înțeles că propriii lui copii îl privesc ca pe un străin. Tăceam cu toții. Din cînd în cînd se auzea șoapta secretarei la urechea fetiței: «Dă-i florile... dă-i florile...» Bărbatul a făcut un gest ca și cum ar fi vrut să întindă mîinile spre fetiță, dar, poate văzînd și spaima din ochii ei, a renunțat și a venit spre mine.

— Pentru ce m-ați citat, domnule procuror?, m-a întrebat.

Vocea îi tremura și avea ochii umezi.

— Pentru ce m-ați citat?, a repetat.

— Te rog să treci pe hol. Soția dumitale vrea să îți spună ceva.

A făcut cu mîna un gest a lehamite, părînd că vrea să îmi spună că nu are nimic de discutat cu ea, m-a privit o clipă trist, teribil de trist, și a plecat spre ușă cu pașii tîrșîiți. Cred că secretara a împins-o de spate pe soția lui, care a ieșit împreună cu copiii de mînă, după el.

— Zarurile au fost aruncate, i-am spus secretarei. Introdu, te rog, în mașină formularul pentru depoziție de martor. Cei citați așteaptă.

Am chemat în cabinet primul martor din ancheta ce o aveam planificată pentru început, dar am luat o declarație cu multe întreruperi, fiindcă după fiecare întrebare, pînă ce martorul își formula răspunsul, secretara dădea fuga pînă la ușă și privea pe hol. După mina pe care o avea reîntorcîndu-se la mașina de scris îmi dădeam seama dacă împăcarea celor doi soți se poate sau nu întrezări.

După treminarea depoziției martorului s-a grăbit să-l conducă. Cred că s-a amestecat nițel în discuția celor doi, fiindcă a zăbovit cam mult, dar cînd s-a întors, buna mea secretară, cu păr alb, la numai cîteva luni de sorocul pensionării, radia.

— Doar dumneavoastră spuneți mereu că în fiecare om e un sîmbure de bunătate... Să vă mai fac o cafea?

— După ce terminăm cu martorii, i-am spus, deși ar fi trebuit să-i răspund că nu totdeauna am știut să am răbdare să caut sîmburele acela de bunătate...

EMIL POENARU ■

un judecător curajos

Miles Lord, judecător de district din Silver Bay, statul Minnesota, a ordonat sîmbăta trecută încetarea activității instalațiilor firmei «The Reserve Mining Co.» pe motiv că ele poluează grav apele Lacului Superior din care se aprovizionează cu apă potabilă cinci comunități din statele Wisconsin și Minnesota. Deversarea zilnică a unei cantități impresionante de roci în lac — circa 67 000 de tone — precum și de reziduuri de la prelucrarea minereului de fier destinat furnalelor au infectat în așa măsură apele lacului că acestea prezintă un pericol foarte serios pentru sănătatea tuturor locuitorilor celor cinci comunități umane din jurul lui.

Într-o situație mai delicată și mai dificilă decît a acestora se află locuitorii așezărilor Silver Bay și Babbitt, care erau angajați, în proporție de 95 la sută din numărul lor, în fabricile cărora li s-a ordonat să-și închidă porțile. Cele 3 100 de persoane angajate din ambele așezări cîștigau anual, lucrînd în aceste fabrici, suma de 34 milioane de dolari. Cu alte cuvinte, întreaga lor existență depindea de prezența acestor fabrici. Închiderea lor anulează dintr-o dată sursele de venituri ale tuturor locuitorilor celor două comunități, întrucît, practic, atît cei angajați, cît și membrii familiilor lor — în total circa 6 500 de persoane — își duceau existența pe seama acestor mine și a prelucrării minereurilor extrase din ele de compania «The Reserve Mining Co.». Oficialitățile orășelului Silver Bay afirmă că, practic, fiecare locuitor al lui era menținut în așezare numai datorită posibilității de a lucra la compania menționată. Înseși bugetele administrative ale celor două așezări se bazau pe taxele percepute de la companie și mai puțin pe impozitele asupra veniturilor populației. Desființarea companiei pune într-adevăr probleme extrem de grave pentru întreaga comunitate de locuitori ai celor două orășele.

În justificarea hotărîrii sale pentru public, judecătorul Lord a explicat că el a luat în considerare, în primul rînd, impactul pe care-l are poluarea asupra sănătății unui număr mult mai mare de oameni decît cel din Silver Bay și Babbitt, deși efectele economice asupra acestora din urmă sînt cum nu se poate mai grele. Hotărîrii lui Lord i s-a alăturat și guvernatorul statului Minnesota, Wendell Anderson, care apreciază că judecătorul din Silver Bay a fost, într-adevăr, curajos luînd o asemenea măsură, care este însă deosebit de necesară.

«The Reserve Mining Co.» a declarat că va face apel, iar Lord a programat deja o altă ședință de proces pentru lunea viitoare. Se așteaptă ca la această ședință să fie audiat grupul de ofițeri ai corpului de armată a S.U.A. și de ingineri militari invitați de tribunal să vină la fața locului pentru a elabora imediat un plan de garantare a folosirii apelor Lacului Superior pentru consumul potabil al locuitorilor din așezările din jurul lui, inclusiv ai orașului Duluth.

Firma «The Reserve Mining Co» este proprietatea comună a două companii siderurgice — ARMCO și Republic — care afirmă că dispun deja de suficiente stocuri de minereu pentru a continua activitatea normală pentru încă o perioadă de timp, căutînd, în paralel, surse alternative de aprovizionare cu minereu prelucrat. Cu toate acestea, se crede că cele două oțelării vor fi serios afectate dacă în circa o lună nu se soluționează într-un fel problema minereului. Situația lor este cu atît mai dificilă, cu cît hotărîrea lui Lord interzice redeschiderea minelor și instalațiilor de prelucrare a minereului fără să se respecte în întregime toate prevederile statelor Minnesota și Wisconsin precum și standardele federale de luptă împotriva poluării industriale. Pentru a le respecta va trebui construită o uriașă instalație prin care să fie purificate toate reziduurile rezultate de la prelucrarea industrială a teconitului pentru a fi transformat în minereu de fier. Această instalație ar costa aproape o jumătate de miliard de dolari și este greu de crezut și de acceptat că firma «The Reserve Mining Co.» va accepta să-și reducă profiturile cu o asemenea sumă uriașă. În acest caz locuitorii așezărilor Silver Bay și Babbitt vor fi nevoiți să-și părăsească practic gospodăriile pentru a căuta de lucru în alte părți ale Statelor Unite.

răpirea patriciei hearst (3)

După o perioadă de «tăcere deplină» în care poliția secretă a FBI-ului a continuat investigațiile, cazul Patriciei Hearst, răpită la 4 februarie de un grup de necunoscuți, a revenit, la începutul acestei săptămîni, în paginile ziarelor unde este reprodusă declarația agentului FBI, Charles Bates din care reiese că o regiune destul de mare din jurul orașului Berkeley — unde a avut loc răpirea — a fost literalmente întoarsă pe dos de polițiști.

Este interzisă categoric darea în vileag a căilor și metodelor prin care poliția urmărește pe criminali, ceea ce este firesc. *Orice informații* despre acestea, apărute în presă, sînt imediat negate. Agentul special Bates, însărcinat cu *investigarea cazului* Patriciei, a *respins* afirmațiile revistei «Newsweek» că FBI-ul ar fi împînzit regiunea în care se presupune că ar fi ascunși criminalii *cu oameni* care fac pe poștașii *sau* pe gunoierii. «Este, în mod cert, neadevărat, a spus el. FBI-ul nu a avut nici un fel de agenți *deghizați în poștași sau gunoieri*». El a *indicat* că investigațiile pentru descoperirea Patriciei acoperă o regiune destul de mare și că ele nu au fost *localizate* la o *anume zonă din vecinătatea* locului răpirii. La rîndul lor, autoritățile cred că domnișoara Hearst, fiica magnatului presei *din San Francisco*, Randolph Hearst, proprietar și editor al ziarului «San Francisco Examiner», ar fi fost răpită de un grup de circa 25 *de persoane, înarmate pînă în dinți.*

În perioada de «tăcere deplină» s-a întîmplat totuși ceva. Un coleg de cameră al verișorului Patriciei *a fost răpit, joia trecută, de un grup* care se crede că are legături cu «grupul simbionez». Van R. Bush a declarat poliției că trei *persoane l-au prins, l-au legat la ochi, l-au dus* într-un loc necunoscut, și după două ore și *jumătate i-au dat drumul, convingîndu-se* că el nu este tînărul William R. Hearst II, colegul său de cameră și verișor al Patriciei. Răpitorii i se adresau *cu Billy*, așa *cum* este *numit între prieteni* W.R. Hearst II. Întrucît poliția nu dispune de nici o altă mărturie despre această răpire, decît de cea a lui Van R. Bush, a hotărît să-l supună unui test la «detectorul de minciuni» pentru a verifica veridicitatea celor spuse de el.

Între timp, logodnicul Patriciei, tînărul Steven Weed, bătut măr de răpitori și lăsat în stare de inconștiență în apartamentul din Berkeley, unde *se afla cu* Patricia, a *luat, se pare, cazul în cercetare* proprie. Duminică seara el a luat parte la o adunare a femeilor din poliție, sperînd să descopere, așa *cum mărturisește* el însuși, printre participante, că Nancy Ling Perry ar fi membră a «grupului simbionez», ceea ce nu s-a confirmat.

Întrucît au fost puse în mișcare toate departamentele poliției pentru a se elucida acest caz dificil și misterios și-a spus cuvîntul și directorul *închisorilor corecționale* din California, Raymond K. Procunier, care este de părere că răpitorii își au originea în casele de corecție. El a afirmat într-un interviu cu Asociația din California a Radioteleviziunii și agenției Associated Press că, de această dată, penitenciarele *și poliția nu* au acționat tot așa de bine ca acum patru sau cinci ani, cînd s-au pus sub control cunoscutele «grupuri de cultură» care se întîlneau în închisori și puneau la cale crime.

În toată această perioadă, Patricia ca și răpitorii ei au tăcut. Familia Hearst nu a mai primit nici o veste prin benzile de magnetofon trimise pînă acum postului local de radio, ceea ce întărește credința, exprimată de unii investigatori, că Patricia ar fi fost deja executată.

FLOREA ȚUIU ■

COPERTA NOASTRĂ
Fotografii de Gheorghe VINTILĂ
și Emanuel TÎNJALĂ

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1.
Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL
executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
Alexandru PĂSĂRIN

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

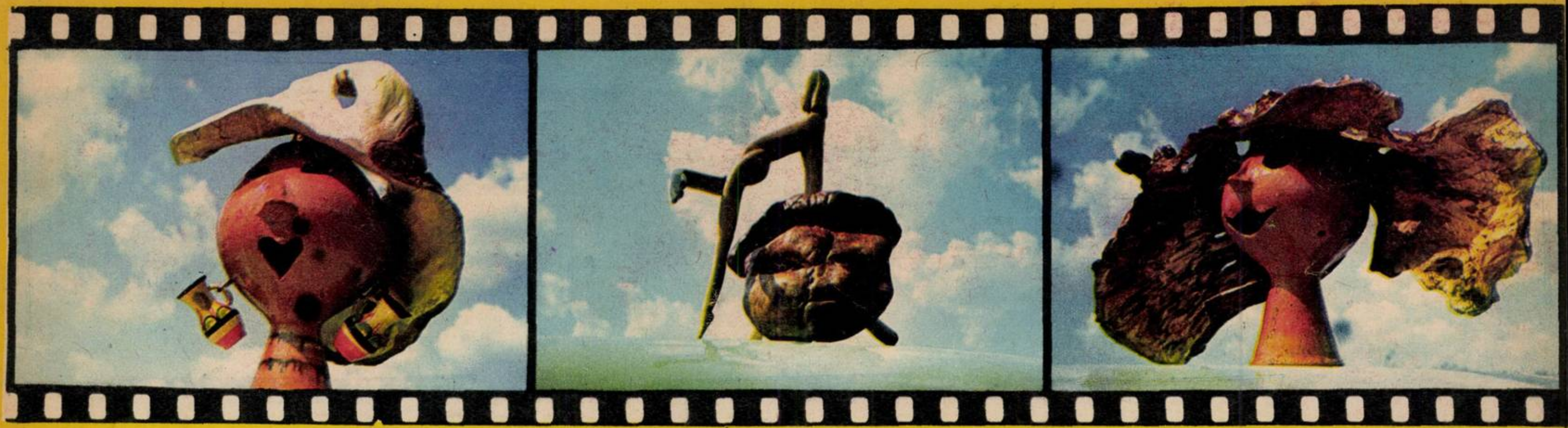

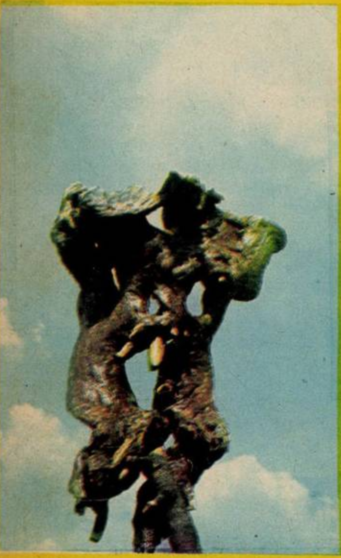

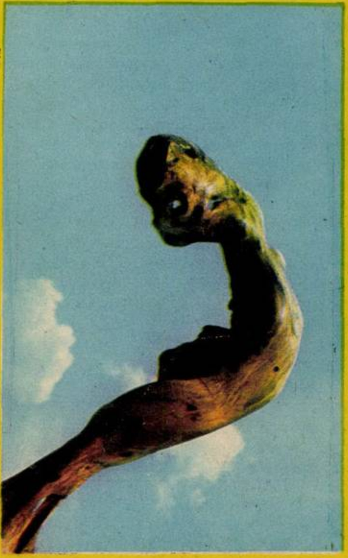

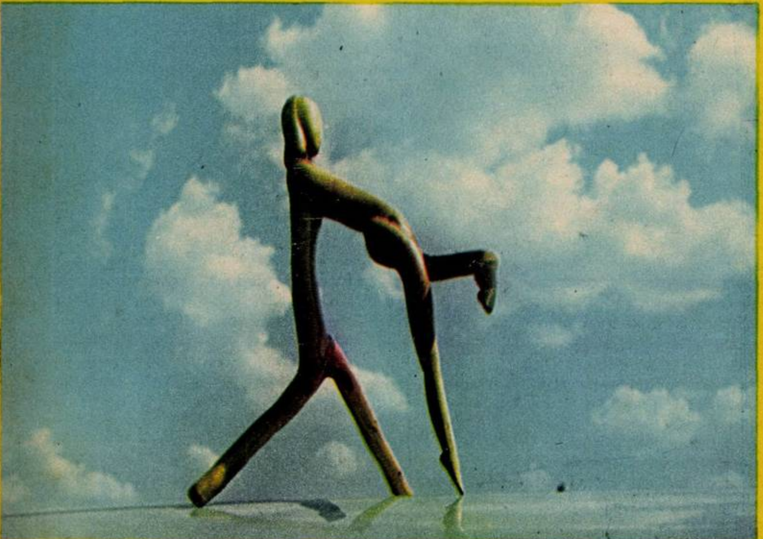

bucuria de a descoperi forme

Totul a pornit în urmă cu trei ani cînd Alexandru Mociran, păpușar la Teatrul de păpuși din Baia Mare, a descoperit în curtea unei școli o bucată de lemn pe care copiii o cioplisеră și făcuseră din ea o mască. «Atunci a început pasiunea mea pentru măștile din lemn. Cu crengile mă împac mai puțin. Cu ele pot să sugerez o mișcare, un gest. E la îndemîna oricui. În schimb, prin măștile pe care le fac din scoarță de copac, din scorburi, pot să dezvălui sufletul omenesc.» În camera în care locuiește Alexandru Mociran te întîmpină o lume ciudată, care te derutează pentru moment, pentru ca apoi, după ce îi accepți tovărășia, să te simți ca printre niște lucruri inofensive și prietenoase. Pe pereți sînt atîrnate măști care închipuie cele mai stranii fizionomii, amuzîndu-te și înfricoșîndu-te totodată. Din crengile cu care totuși Alexandru Mociran lucrează, se ivesc făpturi delicate, care îți amintesc plăsmuirile lui Giacometti. Fragilitatea lor te îndeamnă să le ocrotești, să invoci pentru ele apărare. Aceste ființe gingașe conviețuiesc cu alte forme, monstruoase, într-o pace și într-un echilibru pe care numai miracolul artei le poate realiza. Prin colțurile casei găsești pe Don Quijote și pe Rosinanta, pe Vlad Țepeș sau pe Stolnicul Cantacuzino. Un măscărici încearcă să distreze publicul dar pare mai curînd interesat de ce se petrece în sufletul său, doi luptători sînt încleștați într-o bătălie care nu se va sfîrși niciodată și nu va decide nici un învingător, fata pădurii răsare din vegetația ce parcă vrea s-o absoarbă, s-o mistuie pentru totdeauna, în vreme ce ea se zbate și caută să iasă la lumină. Un Atlas cum n-am văzut niciodată mi s-a întipărit obsedant în memorie. Întotdeauna mi l-am închipuit încovoiat de durere sub povara lui, dar Atlasul lui Alexandru Mociran hohotește batjocoritor, ca un geniu al răului, susținînd globul deasupra capului, dănțuind parcă în ritmul unui dans de neînțeles. O mască frumoasă este cea pe care creatorul ei a botezat-o «Ursul și păpușa». O femeie dorește să se smulgă din îmbrățișarea unui urs dar mișcarea ei nu este precipitată, violentă, ci plină de tandrețe, ca și cum s-ar desprinde din brațele unui iubit și i-ar părea rău. Ursul o reține cu multă gingășie, o leagănă ca pe o păpușă și întreaga scenă pare de basm, în care animale și oameni vorbesc o aceeași limbă. Alteori, fantezia lui Alexandru Mociran se lasă acaparată de lumea păsărilor și animalelor. O reptilă, o pasăre de baltă, o pasăre surprinsă cîntînd, deși confecționate din lemn, nu mai păstrează rigiditatea materialului din care s-au ivit, ci capătă o viață a lor, fantastică, nebănuită.

Poate unele din măștile și obiectele pe care le-am văzut în apartamentul păpușarului din Baia Mare au un aspect terifiant. Dar dorința lui a fost ca înfățișînd făpturi hîde ale universului să le poată stăpîni, să le poată contempla surîzător, fără nici o teamă. «Monstruosul nu-l poți învinge decît cunoscîndu-l și descriindu-l», spune el. Și adaugă: «Rolul meu e infim. Lumea își are deja formele ei pe care le ascunde cu precauție, revelîndu-le totuși celor atrași de tainele ei. Eu mă bucur cînd le descopăr într-o creangă, într-o scoarță de copac. Oamenii trec de obicei nepăsători pe lîngă aceste embleme pe care le poți descifra numai cu ajutorul imaginației.»

Alexandru Mociran își prezintă creațiile cu detașare, persiflîndu-le uneori: «Colegii îmi spun că sînt lemne de foc. De aceea, m-am gîndit să le dau un nume». În umilința unor lemne pe care poate am fi călcat sau poate nici nu le-am fi băgat în seamă, el descoperă forme care te urmăresc apoi cu insistență. «N-am făcut pînă acum nici o expoziție. Mi s-a propus de mai multe ori dar am fost avertizat că trebuie să vînd din piesele expuse. Nu-mi convine să le înstrăinez». Totuși, fotografiile lui Iuliu Pop din Baia Mare ne înlesnesc cunoașterea cîtorva din lucrările sale. Pentru că lumea lui Alexandru Mociran merită să fie văzută de cîți mai mulți îndrăgostiți de frumos.

GEORGE ARION ■

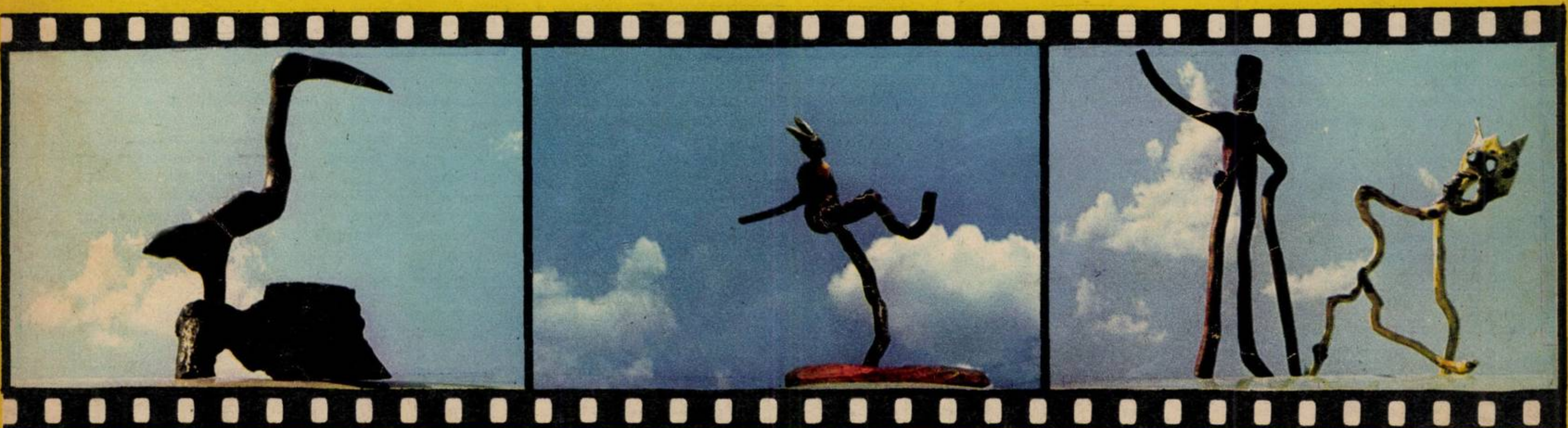

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 130 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

Biblioteca

flacara

ANUL XXIII - NR. 19 (987) - 4 MAI 1974

ziua victoriei o așteptau de mult, ca o răsplată a eroismului

100 DE SIBIENI DESPRE ORAȘUL LOR ● ORA GHIȘEELOR

din nou cronica de fotbal de eugen barbu

În scrisoarea sa, cititorul nostru **Constantin Mircea** *din Cîmpulung Moldovenesc, str. Izvorul Malului nr. 6, bl. B, ap. 8, expune unele deficiențe ale iluminatului public în orașul al cărui locuitor este. Astfel, pe șoseaua națională la intrarea în Cîmpulung Moldovenesc dinspre Suceava, pe o porțiune de 2 km., deși de o parte și de alta sînt case aproape una lîngă alta și 6 stații de autobuz, iluminatul public s-a întrerupt complet. Nu mai funcționează nici pe strada Izvorul Malului (1 km), pe care se află și Liceul militar. În prezent, toți locatarii de pe această stradă, plus elevii Liceului militar, sînt nevoiți să parcurgă această distanță, cu trecere nepăzită peste calea ferată, într-un întuneric desăvîrșit.*

*

«Nu cred că spun ceva nou cînd afirm că una din marile realizări ale regimului nostru este aeroportul Otopeni. M-a încercat de multe ori un sentiment de mîndrie cînd, întorcîndu-mă din călătorie cu una din aeronavele TAROM, constatam că functionalitatea și deservirea aeroportului sînt într-adevăr de nivel internațional», scrie **Dragomir Nicolae** *din Sighișoara, str. Gării nr. 26. Cititorul nostru își manifestă totuși cîteva nedumeriri referitoare nu la aerogara propriu-zisă, ci la ieșirea din aerogară. Începînd cu biletul de autobuz TAROM pentru transportul pînă la București. Sînt pasageri, de obicei străini, spune dînsul, care, necunoscînd metoda de obținere a biletului în incinta aeroportului, se instalează în autobuz așteptînd plecarea, ca apoi să se precipite speriați la casa de bilete. De ce nu s-ar vinde biletele la ușa autobuzului sau chiar de către șoferi? Și ce se întîmplă cînd un pasager străin vrea să schimbe bani pentru biletul de autobuz după ora de închidere a ghișeului de schimb? Cititorul nostru se referă în continuare și la punctul de sosire al autobuzelor TAROM, care ar trebui altfel conceput, pentru a fi un veritabil «Air Terminal», unde, după orele de călătorie, pasagerii să găsească o sală de așteptare confortabilă (nu trotuarul din fața agenției TAROM), dotată cu un mic bufet, cabine de toaletă și un birou de informații.*

Concursul «Tele-top» desfășurat recent la Tulcea s-a bucurat de o apreciere unanimă. Minus formația Mondial, care a fost «invitată de onoare», scrie **Sava Petrică** *din Tulcea, strada I.L. Caragiale bloc L1, scara A, apartament 22. «În primul rînd Iuliu Merca s-a prezentat din nou (cum s-a întîmplat și la Mamaia) slab pregătit. Una anunța prezentatorul și alta cînta banda. Cînd formația Mondial termina de mimat, banda mai continua 2-3 secunde. Contratimpul acesta producea ilaritate în sală. Mondialul m-a decepționat. Mă bucuram că în formație figurează și doi tulceni. Degeaba. Păcat de singurul care depune suflet în această formație — Puiu Hoțeganu. Iar repertoriul a fost preluat după Santana, Emerson, Lake and Palmer etc. — greu de înțeles pentru majoritatea auditoriului. Toate acestea pentru 20 lei biletul»...*

*

«Mă numesc **Constantinescu Elena,** *sînt în clasa a VI-a B la Casa de copii școlari Buzău. Am fost abandonată de părinți la vîrsta de 7 ani. Cel care m-a adus în noua casă a fost tataia. Terminam clasa a III-a cînd o familie din Ojasca (Constantin și Ana Ristea) s-a adresat școlii, manifestînd dorința să ocrotească un copil. Tovarășa directoare s-a gîndit la mine. Așa am regăsit căldura căminului familial. Ce mă determină să vă scriu aceste rînduri însă nu e povestea mea, ci a familiei în mijlocul căreia am fost primită. A unor oameni adevărați, așa cum și-ar dori să întîlnească oricare copil de vîrsta mea. Am trei frați, doi sînt ingineri, unul medic veterinar, și două surori, toți mai mari, fiecare la casa lui. De la ei am aflat că părinții lor și ai mei vor sărbători zilele acestea 40 de ani de la căsătorie. Voi fi și eu alături de ei. Mă întreb doar dacă vor înțelege cît le sînt de aproape, cît de bine îmi dau seama de tot ceea ce fac ei toți pentru mine, părinți, frați și surori».*

*

Un răspuns al Comitetului municipal Satu Mare al P.C.R. *cu privire la articolul «Unde-s bălți și noroaie sînt și țînțari, neglijență și dezinteres», apărut în numărul 14 al revistei: În conformitate cu schița de sistematizare a municipiului Satu Mare, zona care cuprinde și strada Oborului este în afara perimetrului construibil, prevăzută spre dezafectare naturală, fiind situată între complexul feroviar și zona de industrie și depozite Sud a municipiului Satu Mare. În această zonă sînt interzise construcțiile de locuințe încă de la apariția primei schițe de sistematizare, fapt care a făcut ca strada aceasta să fie lipsită de unele dotări edilitar-gospodărești. Menționăm că în municipiul Satu Mare mai există o serie de străzi în perimetrul construibil care au un grad de dotare edilitar-gospodăresc necorespunzător.*

Referitor la apele pluviale și reziduale care stagnează pe această stradă, situația va fi rezolvată odată cu modernizarea Complexului feroviar Satu Mare, ale cărui lucrări sînt în curs de execuție și vor permite racordarea la canalul Complexului feroviar.

*

Aș face o propunere către I.T.B. — își începe scrisoarea **Dulgheru Petruța,** *strada Viilor numărul 9, microraion 4, bloc D. 50, scara D, apartament 54. «S-au făcut lucruri mari, lucruri minunate aici, afirmă cititoarea noastră. Printr-una din părțile microraionului 4 s-a prelungit linia troleibuzului numărul 90, iar pe Drumul Taberei s-a prelungit cu trei stații linia autobuzului 84 — lucru foarte bun pentru noi, gospodinele, care nu mai parcurgem distanțe mari pe jos, cu greutăți în ambele mîini. Din păcate, troleibuzul 84 este supraaglomerat. Stai cîte 30-50 de minute pînă te poți urca, în schimb troleibuzul 92 circulă mult mai puțin încărcat. Dacă, începînd de la stația Carol Davila, 92 ar merge pe traseul lui 84 s-ar încasa și bani și ar fi și o treabă bună. S-ar bucura mulți locuitori din cartier».*

*

Durand Paul *din București, Șoseaua Mihai Bravu numărul 45-51, bloc P 5, scara 3, apartament 105, semnalează o anomalie recentă pe care a observat-o la magazinul alimentar de prezentare, situat vizavi de Casa Centrală a Armatei. S-a luat acum cîtva timp — scrie cititorul nostru — măsura bună ca la subsolul magazinului să se schimbe sticlele goale (pepsi, bere etc.), în momentul cînd te prezinți la casă. Dar se vede că era prea simplu. Acum se procedează în felul următor. Vii cu sacoșa de sticle goale într-o mînă, în cealaltă iei un coș și pui sticlele pline, casierița taxează conținutul sticlelor, plus ambalajul, și face un bon menționînd numărul sticlelor goale pe care urmează să le predai. Cu sticlele goale într-o mînă, cu cele pline în cealaltă, ieși afară, pe peronul magazinului, unde predai bonul și sticlele goale unui alt salariat, care-ți restituie costul lor. Deci, dai la subsol bani pentru sticle și la parter îi primești înapoi. Acest timp pierdut de cumpărători ar trebui imputat lună de lună celui care a introdus inovația, încheie Durand Paul.*

*

Cititorul nostru **Bossum Ștefan** *din Craiova, strada Al. I. Cuza numărul 9 reia o problemă care a mai fost abordată în presă și anume schimbarea nejustificată a unor denumiri tradiționale. «De exemplu, străzii Tîrgului din Craiova (era vorba de vechiul «Tîrg de afară») i s-a spus la un moment dat Împăratul Traian, ca după aceea să i se zică Silozului — deși nici urmă de siloz pe aici. Alt exemplu: comunei Risipiți i s-a zis Unirea, motivîndu-se că oamenii acum nu mai sînt risipiți, ci adunați în Cooperativa agricolă de producție. Dar Risipiții au o istorie mai aparte, ca și Bărca, nu Bîrca, așa cum greșit i se spune». Referitor la schimbarea denumirii comunei Cîrna în Dunăreni, cititorul nostru afirmă că a căutat să afle mai mult despre vechiul nume al comunei. Se spune că pe aici ar fi trăit pe la 1750 o femeie numită Crăiniceanca, gazda haiducului Dănilă. Că l-ar fi vîndut poterei și că haiducului i-ar fi fost tăiat nasul. De atunci cîrciumii ținute de Crăiniceanca i s-ar fi spus «La Cîrna». Bătrînii care acum 40 de ani aveau 80-90 de ani spuneau că i s-a zis așa din cauza viiturii apelor, care «cîrneau» mereu din pămîntul vetrei satului, cu bordeie cu tot. «Cultura Cîrna» a intrat însă în circuitul mondial datorită cercetărilor arheologice întreprinse aici de regretatul Dardu Nicolaescu Plopșor și de Vladimir Dumitrescu, publicate într-un volum purtînd titlul «Cîrna» de Editura Academiei R.S.R. «Ce ar fi dacă toate comunele țării noastre, în urma uriașelor transformări prin care au trecut, și-ar schimba numele. Și toate comunele așezate pe cursul Dunării și-ar zice Dunăreni?»*

*

Subsemnații **Lemnaru Nedic, Rusu George, Meșină Victor,** *domiciliați în București, bulevardul Magheru numărul 29, etaj 4, apartament 32, locuim împreună cu soțiile și copiii noștri în cadrul apartamentului numărul 32, în trei locuințe distincte, fiecare cu intrare și dependințe proprii. O netemeinică sentință (nr. 1412/17.V.1973, Judecătoria sectorului 1, dosar 3904/1972), rămasă definitivă prin decizia pronunțată în ziua de 4 septembrie 1973 de Tribunalul Municipiului București, secția a III-a Civilă, ne-a obligat pe noi, cele trei familii, să transformăm cele trei locuințe ale noastre într-un singur apartament, adică să-l aducem la acea stare (pretins) existentă în anul 1945, în sensul de a se crea o singură unitate locativă, cu un singur rînd de dependințe. În caz de neconformare, proprietarii (soții Brînzac, care ne-au cumpărat locuințele în toamna anului 1972 de la Butză Aurel) sînt autorizați să efectueze aceste lucrări în contul și în prezența noastră, transformînd astfel căminele noastre într-un vast șantier de demolări și construcții. S-a ajuns la această situație gravă pentru că procesul a fost părtinitor, s-a manifestat față de cauza noastră dreaptă o totală rea-credință. În mod ostentativ s-au închis ochii în fața adevărului ce răzbate cu atîta pregnanță din probele aflate la dosar, din probele pe care n-au voit să le administreze, din mărturiile cetățenilor-martori, care au locuit înaintea noastră în încăperile acestui apartament.*

*

În numele mai multor muncitori (semnăturile lor sînt prezente pe scrisoare), **Avrămescu Aurel** *din comuna Crasna, județul Gorj, relatează un incident petrecut în ziua de 1 aprilie pe autobuzul 31-GJ-497, care efectua cursa Novaci–Băile Săcele–Tîrgu Jiu. «Autobuzul avea plecarea la ora 15,20. În ziua aceea însă a plecat în cursă la 15,10, lăsînd fără mijloc de transport un număr mare de abonați și călători. La insistențele călătorilor au mai fost culeși între stații cîțiva cetățeni care făceau semne disperate cu mîna. Cu toate că pe autobuz era taxator, legitimațiile de călătorie nu au fost cerute și vizate. L-am întrebat pe taxator de ce nu s-a respectat ora plecării. A intervenit și șoferul și, în loc de răspuns, ne-au adresat cuvinte jignitoare, grosolane, atît mie cît și celorlalți călători. Am vrea să știm ce are de spus în legătură cu aceasta conducerea întreprinderii în cadrul căreia sînt salariați șoferul și taxatorul acestui autobuz».*

*

«Vreau să-mi exprim nemulțumirea în legătură cu distribuirea apei potabile în orașul Iași, scrie **Mavru Ion,** *strada Nicolina numărul 1, bloc F, scara A, apartament 4. La începutul lunii octombrie s-a anunțat cu litere mari în ziarul nostru intrarea în funcțiune a noului sistem de alimentare cu apă a Iașului. Se dădeau asigurări că pînă la sfîrșitul anului 1973 vom avea apă în toate cartierele, permanent. Termenul a fost de mult depășit, dar lucrurile bat pasul pe loc. La sesizările noastre, ni se răspunde mereu că apa nu curge datorită unor avarii la conducta de alimentare principală sau la alte conducte. Dar această problemă este de interes general, de ce nu se face totul, cu sprijinul nostru, al cetățenilor, ca odată și odată să se rezolve?»*

Răspunsul Consiliului popular al județului Iași, Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă: *În ultima perioadă a anului 1973 și în prezent, din cauza secetei prelungite, debitul de apă de la cele două surse de alimentare «Timișești» este în continuă scădere. În această situație, dat fiind lipsa de apă potabilă, cu aprobarea organelor locale s-a introdus un regim restricțional de distribuție.*

Atît apa potabilă, cît și apa caldă menajeră se distribuie după programul: 5,30-9 și 16-21, lucru constatat și în urma verificărilor repetate efectuate în zona reclamată.

Iată ce ne scrie **Vișoiu I. Dumitru** *din Craiova, strada Maxim Gorki, numărul 46, apartament 6: «Am un metru și optzeci și cinci de centimetri și vreo sută și ceva de kilograme (nu sînt obez și nici hipertensiv), deci sînt «bine croit», cum se spune. Pînă aici toate-s bune, altu-i baiul: port măsura 56, talia 1 la costume și numărul 45-46 la cămăși. Dacă intru în magazin și cer costum 56 talia I sau cămăși numărul 45-46, se uită lucrătorii comerțului de stat sau cooperatist la mine (și la alții croiți ca mine) ca la vreo altă arătare. Răspunsurile lor au forme diferite: nu avem, nu mai avem, nu am avut, nici nu mai știu de cînd nu am mai avut, nu cred să găsiți, nici vorbă să găsiți, mai încercați și la alții, nu mai pierdeți timpul de pomană, vedeți-vă de treabă, nici nu am auzit de așa mărimi, nu știți că nu se fac astfel de mărimi? ș.a.m.d. Conținutul răspunsurilor este același: noi nu ne putem îmbrăca la prețuri acceptabile. Un costum de confecție costă 600-1 000 lei. Dacă mă duc la croitor, numai stofa mă costă 600-1 000 lei, plus lucrul circa 600 lei. O cămașă gata costă 50-100 lei; la croitor numai materialul costă 50-100 lei, plus lucrul circa 55 lei. Mie (nouă) nu-mi dă nimeni vreo diferență de salariu și sînt convins că fabricilor de confecții nu le dă nimeni derogare să facă numai costume și cămăși de talie medie. Mai mulți vînzători din Craiova, mai sinceri, mi-au spus și așa: din stofa din care am face (fabrica ar face) 7 costume pentru talia dumneavoastră, se pot face 10 costume mai mici»...*

*

În satul Parches din comuna Somova, județul Tulcea, există un punct sanitar deservit de un oficiant sanitar, care lucrează de dimineața pînă la 16,30 — ne scrie **Haralambie T. Ion** *(în prezența și a altor membri ai C.A.P. din acest sat — menționează dînsul). De la această oră, oficiantul pleacă, avînd domiciliul în comuna Somova. Satul rămîne fără nici un cadru sanitar, deși nevoi se mai ivesc și după 16,30, și chiar și noaptea. Dorința cititorilor noștri ar fi ca satul să fie deservit de un cadru sanitar cu domiciliul permanent aici, deoarece mijloacele de transport sînt puține și unele cazuri ivite noaptea nu suferă amînare. Femeile nasc, nu o dată, fără asistență calificată. Situația e cunoscută Direcției sanitare județene-Tulcea — menționează Haralambie T. Ion, exprimîndu-și speranța că rezolvarea acestei probleme nu va întîrzia prea mult.*

*

Pleșca Theodor, *cu domiciliul în comuna Săvîrșin, județul Arad, ne scrie: «Am cumpărat de la cooperativa de consum Săvîrșin un autosifon, împreună cu o cutie de 10 capsule. Cînd am consumat cele 10 capsule, m-am dus să le schimb cu altele pline. Gestionarul mi-a spus că nu poate face schimbul, fiindcă el nu are ce face cu capsulele mele goale, dar eu să cumpăr o cutie de capsule întreagă, achitînd suma de lei 54. M-am adresat la președintele cooperativei care a chemat pe merceolog. Acesta mi-a dat același răspuns — să cumpăr o nouă cutie de capsule. Nu știu dacă la mijloc este o lipsă de instrucțiuni sau o incorectitudine. Noi, cei care am cumpărat autosifoane de la cooperativa Săvîrșin, nu înțelegem să ne deplasăm la Arad sau Deva și nici să plătim 54 lei în loc de 2,50».*

*

Am avut un nepot, băiatul surorii mele, născut la 23 August 1927, în Sibiu, str. Lazaret nr. 3. Îl cheamă Mircea Aristide Victor — scrie **Tamassy Anna** *din Sibiu, str. Nouă nr. 48. Mama lui a decedat la doi ani după naștere. Copilul a rămas să crească printre noi, relatează în continuare cititoarea noastră, pînă cînd într-o zi a venit să-l ia tatăl lui și l-a dus la București, unde l-a dat la școală. Băiatul a absolvit și facultatea, a lucrat pe șantierul de la Bumbești Livezeni... În anul 1956 nepotul meu m-a vizitat, spune cititoarea noastră, a fost o bucurie mare. Mi-a spus, «tanti dragă, îți mulțumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine. Se poate să plec acum la Arad». De atunci nu l-am mai văzut și nu mi-a mai dat nici un semn de viață. Eu tare aș vrea să știu de el, să am vești de la nepotul meu pe care nu l-am văzut de 18 ani», încheie Tamassy Anna.*

*

Drăghici Elena, *domiciliată în București, strada Constantin Brâncuși, numărul 9, bloc D 15, apartament 2, relatează că o are în întreținere pe mama ei, Dragomir Maria, pensionară în vîrstă de 70 de ani, care suferă din 1949 de scleroză în plăci. Cu toate tratamentele încercate în 25 ani, boala s-a agravat. Lipsa de activitate a adus-o și într-o stare psihică proastă. Îngrijind de atîția ani un om grav bolnav, cititoarea noastră a ajuns să-și piardă ea însăși, după cum afirmă, capacitatea de muncă, fiind pensionată gradul II acum aproape trei ani. De atunci și boala ei s-a agravat. În plus, trebuie să aibă grijă de gospodărie, de soț și de cei doi copii minori. În vara anului trecut, starea mamei ei s-a înrăutățit și mai mult, a ajuns să se tîrască în genunchi pentru a putea ajunge la pat. Drăghici Elena a căutat în această situație să-și interneze mama în spital. Medicul de circă i-a spus că asemenea cazuri fără leac nu se primesc. «De atîția ani de cînd o îngrijesc, cu riscul pierderii sănătății și al destrămării căsniciei, simt că am ajuns la capătul puterilor — scrie cititoarea noastră. Mama, dîndu-și seama de situație, e de acord să fie internată într-un cămin-spital, singurul loc unde ar putea duce o existență potrivită bolii de care suferă».*

Răspunsul Ministerului Muncii; Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale *de pe lîngă Comitetul executiv al Consiliului popular al Municipiului București ne-a informat că s-a aprobat internarea mamei tovarășei Drăghici Elena, Dragomir Maria, la spitalul numărul 10 Berceni, Calea Șerban Vodă numărul 216, secția cămin-spital.*

*

Georgescu Georgeta *din București, bulevardul Ion Șulea numărul 29, bloc V 4, apartament 44, ne scrie: «Împreună cu soțul meu, care toată viața a fost bolnav, am muncit și am crescut doi băieți. Acum am 51 de ani și de șapte ani sînt văduvă. Pentru că locuința în care am stat o viață întreagă era necorespunzătoare, am gîndit că ar fi bine ca anii ce mi-au rămas să mi-i sfîrșesc într-o casă omenească. Cu ajutorul statului mi-am construit un apartament cu două camere într-un bloc. M-am mutat împreună cu fiul cel mare, soția sa și nepoțelul. Credeam că am să fiu, dacă nu fericită, cel puțin liniștită. Pe parcursul celor trei ani de cînd ne-am mutat în noua casă nepoții s-au înmulțit. Acum am trei, să fie sănătoși, că tare îi mai iubesc. Supărarea o am din partea fiului și a nurorii mele, cărora nu le este pe plac faptul că de anul trecut mi-am adus lîngă mine și pe bătrînii mei părinți, pensionari, în etate de 76 ani, avînd nevoie de îngrijire. Din salariul meu plătesc lunar rata la casă și întreținerea, deoarece acum sîntem 8 persoane. Nici fiul meu, nici nora mea nu vor să contribuie la plata cheltuielilor. În această situație discuțiile se ivesc zilnic, ajungînd chiar la insulte și amenințări, la bruscări, atît față de mine cît și față de părinții mei. Am rugat-o pe nora mea, în repetate rînduri, să-și reia serviciul, i-am găsit o slujbă unde putea să ducă și copiii la cămin, cum fac milioane de părinți, dar ea nu se îngrijește nici de o locuință corespunzătoare pentru ei, pentru copiii lor, lasă totul la voia întîmplării și-mi spun să mă descurc cum oi ști. Ne este imposibil să mai putem conviețui așa. Plătesc pentru casă ultimul ban și nu știu ce să fac, cum să aduc liniștea în casă. Nu-l pot da în stradă pe propriul meu copil, care are și el trei copii, nu pot lăsa nici bătrînii mei părinți fără nici un ajutor, nu pot să nu plătesc întreținerea la bloc.*

Rog cititorii care-mi pot da un sfat să-mi spună ce pot face?»

*

Sighete Ioan *din comuna Zimandu Nou nr. 348/1, județul Arad, ne scrie că atît el, cît și soția și tatăl lui, sînt membri ai Cooperativei de credit Mureșul din Arad. În 1969, după ce au achitat ultima rată a unui împrumut anterior, au solicitat cooperativei o nouă sumă de care aveau nevoie ca să-și construiască o locuință. Li s-a spus că trebuie să mai aștepte doi ani. După doi ani li s-a dat un nou termen de așteptare de un an. «În total trei ani — scrie Sighete Ioan. Eu am plătit dobînda cuvenită pe banii care mi-au fost împrumutați și i-am ac la termenele fixate. Tot așa aș vrea și eu să prim creditele pe care le cer, să nu fiu amînat de la an la altul, să nu fiu pus pe drumuri. Dacă nu ach tam ratele la termenele fixate, eram penalizat d cooperativă».*

*

Ionescu Gheorghe, Popescu Elena, Marinescu Dumitru, Mitu Gheorghe, Bădulescu Vili și Constantin Ion *din Pitești, absolvenți cu examen de stat ai Institutului pedagogic de 3 ani Facultatea matematică-fizică, vor să știe cum sîn echivalente studiile lor, în caz că ei ocupă unel funcții de execuție și de conducere în alte domeni de activitate decît învățămîntul — ca, de pildă, ma tematician II, fizician II, laborant, subinginer, ana list, programator etc. Cititorii noștri solicită aces răspuns, afirmînd că institutele pedagogice au aceeaș durată de școlarizare și funcționează pe aceleaș principii ca și institutele de subingineri, iar absolvenții lor obțin și ei diplome universitare.*

Răspunsul Ministerului Educației și Învățămîntului: *Institutele pedagogice de 3 ani pregătesc cadre cu studii superioare numai pentru învățămînt. Studiile acestora nu pot fi echivalente c studiile necesare încadrării în muncă în alte sec toare de activitate.*

*

«Mă numesc **Lupescu Livia,** *sînt domic Cîmpulung Moldovenesc, strada 7 Noiembrie n 28. Am obținut un bilet de tratament prin OJT-Suceav în stațiunea Felix, cu pensiunea completă la hotel «Nufărul» pentru perioada 6-23 ianuarie 1974. Î seara zilei de 18 ianuarie a.c., sala restaurantului er goală, doar în partea în care luau masa grupurile d sportivi mesele erau aranjate. Am mîncat pe un co de masă. În dimineața următoare restaurantul e văruit și pustiu. M-am apropiat de ospătara care m servea de obicei și am rugat-o să-mi servească ceai și ceva de mîncare. Fata m-a privit și a întreb pe cineva din spatele meu dacă mă poate servi. Atun aud o voce răstită: «La ce oră vii?» (era 10,30 M-am întors și am văzut pe directorul hotelulu tovarășul Brazdă. Am încercat să mă dezvinovăte spunînd că acum vin de la tratament. «Micul dejun servește de la 7-9, de ce n-ai mîncat la 7? (nu scr nicăieri așa ceva). La ora asta nu se servește nimic «Bine, zic, dar și aseară a fost cam la fel». «Și asea și azi, și mîine, și poimîine...» a tunat din nou voc directorului. L-am privit nedumerită, indignată, știu cum, de a strigat din nou: «Ce te uiți așa la mi dejaba?». Am mîncat în 19 și 20 ianuarie la canti Complexului sanatorial Felix, deși aveam masa pl tită la «Nufărul», deși s-a pregătit mîncare pent grupurile de sportivi și alte persoane».*

Răspunsul Consiliului popular al județul Bihor: *Din declarațiile luate de la șeful de unitate restaurantului «Nufărul» din Băile Felix, ca și d declarațiile verbale ale celor cazați în hotelul «Nufăr a rezultat că, într-adevăr, în dimineața zilei de 19 nuarie 1974 micul dejun nu s-a putut servi în resta rantul «Nufărul» deoarece în cursul nopții de 18/ s-a zugrăvit localul. Pentru servirea micului dej s-au făcut amenajări în barul de zi al unității, un toți pasagerii hotelului (lotul național de atletis sportivi din U.R.S.S. etc.) au putut găsi condiții optim Tovarășa Lupescu, după cum rezultă din declarații, refuzat să ia micul dejun în bar, obiectînd că «era datoria personalului să facă noaptea curățenie local». Aceasta a fost singura situație în care nu s servit masa în restaurant, deoarece deja prînzul d 19 ianuarie s-a servit în condiții normale în salon restaurantului.*

În ceea ce privește atitudinea tovarășului Braz Liviu, șeful unității «Nufărul», tonul și vocabularul s folosit față de clienți, i s-a atras atenția asupra respe tului ce trebuie acordat fiecărui client al unității scopul menținerii unui nivel civilizat de deserv pentru cei veniți la odihnă și tratament în stațiu

(Continuare în pag. 2

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

O VIBRANTĂ ADUNARE POPULARĂ

TRAIASCA 1 MAI

Sub cupola marii săli a Pavilionului Expoziției Economiei Naționale a avut loc o vibrantă și entuziastă adunare populară, desfășurată în prezența secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Consacrată sărbătoririi întîiului de mai al anului 1974, adunarea a exprimat cu profundă și justificată mîndrie bilanțul însuflețitor al realizărilor obținute sub semnul și în cinstea importantelor evenimente jubiliare ale acestui an, împlinirea a trei decenii de la victoria insurecției naționale antifasciste armate, inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, precum și cel de-al XI-lea Congres al partidului.

EROUL NOSTRU

așa că, pe la 16 ani, am venit aici

Hunedoara. Bat platforma oțelăriei nr. 1. Mă îndrept spre oțelăria electrică. Foc, fum, șuier, scări, scărițe, macarale, cabine de comandă, strigăte și sonerii puternice, fluierături. Pentru că sînt obișnuit cu un asemenea decor, nu pot (dar nici nu simt nevoia să vreau!) elabora niște metafore care să surprindă esența încleștării foc-om-metal. Da, e adevărat, aici munca pare puțin altcumva, conține un plus de spectacol și ritual, dar tot muncă se cheamă, adică se pun la contribuție și umărul și capul, ca pretutindeni. Îl caut pe maistrul oțelar Giurcă, sau Jurcă Florian, de la oțelăria electrică. Cele două cuptoare de cîte douăzeci de tone aruncă flăcări galbene și verzi. *Este singurul loc din țară unde oțelul se arde cu arc voltaic și acest oțel se numește oțel electric.*

*

În cabina de comandă eram eu și interlocutorul meu, Giurcă sau Jurcă Florian, că nici nu știam precis cum îl cheamă. Nici nu începusem noi bine să discutăm, că vine un om care ne întrerupe:

— Am adus analizele la ăsta de-acum. Sînt bune. Fiți atenți cu siliciul 40.

— Aluminiu! Înțelegi, asta ne trebuie, aluminiu (dialogul pare interesant și îl notez în fugă).

— Știu, tăițeii de aluminiu. Aveți două troace cu tăiței și mai aveți la Bîrcea Mare cît îi lumea. Să nu uitați să faceți o balbotare cu argon.

— Aha, cu o țeavă subțire?! Încercăm. Iese treabă domnească. Dar ce-i cu oțelul ăla, 40-CO-130?

— Avem procesul tehnologic aprobat. Așteptăm prețurile. Deci e clară treaba cu siliciul 40, da?!

Cel cu analizele ne salută și pleacă, iar eu zic:

— Am consemnat tot dialogul. N-am înțeles mare lucru.

— Principalul e că m-am înțeles eu cu el. Dacă vreți, vă explic. Era vorba despre niște oțeluri speciale care se fac aici la noi, oțeluri electrice.

— Nu, să nu intrăm în amănunte tehnice. Cum vă numiți, Giurcă sau Jurcă?

— Asta-i o poveste încurcată. Am tot vrut eu s-o lămuresc, dar n-am avut timp și am mai auzit că sînt o groază de acte și formalități. Toți ai mei, mama, tata, frații s-au numit Jurcă, dar pe mine nu știu cum de m-or scris Giurcă.

— De unde sînteți de loc?

— Din Bucerdeavinoasă, de lîngă Alba Iulia, și casa bătrînilor mei este la numai 100 de metri de primărie, dar poate că notarul, sau cine o fi fost atunci acolo, era cam băut, că la noi îi vin bun. Sigur că nu-i mare lucru, dar eu nu vreau cu G. Eu vreau cu J. Jurcă, nu Giurcă.

— Cum de v-ați făcut oțelar?

— Mai întîi și-ntîi eu am vrut să mă fac mecanic auto, dar am avut ghinion că s-a desființat școala unde reușisem la examen. Așa că, pe la 16 ani, am venit la Hunedoara și am intrat la școala de ucenici. Asta era prin 1949. Pe-atunci era epoca brigadierilor.

— Ce fel de oameni erau brigadierii?

— Erau niște oameni tineri. Foarte tineri. Adevărați tineri. Pentru hainele acelea de brigadier și pentru mîncarea și pentru un pat într-o baracă, atît, nici un alt fel de salariu, ei munceau de dimineața pînă seara și munceau foarte bine. Ei au ridicat Hunedoara. Și erau niște tineri foarte veseli. Nu cred că am să mai văd oameni așa de tineri, sau poate am îmbătrînit eu și nu mai pot vedea ce e în jurul meu, acum.

— Păi, aș zice eu, iată prilejul cel mai nimerit. Ce fel de tineri sînt cei de-aici, de la oțelăria electrică?

— Nu, nu așa. Eu nu-i compar pe tinerii de-atunci cu cei de-acum. Eu îi compar cu mine, cel de azi. Eu sînt deja bătrîn (are numai 41 de ani — n.n.). Adică nu chiar bătrîn, am 23 de ani de oțelărie, dar cînd mă gîndesc la tinerețea mea, eu mă gîndesc la ei, la brigadierii aceia. Eu n-am fost brigadier, dar tot timpul mi-am dorit să fiu ca ei.

— Și totuși, cum sînt tinerii de-aici?

— Sînt foarte bine pregătiți. Școala noastră profesională îi cea mai bună, așa cred eu. Apoi, între noi fie vorba, la noi vin cei mai buni, că noi facem un fel de selecție pentru cuptoarele electrice. Aici trebuie să știi meserie, nu glumă.

— Ce calități îi trebuie unui oțelar?

— Una foarte importantă — să îi placă munca (rîde, crezînd că m-a păcălit). Dar asta nu-i numai pentru un oțelar. Oțelarul trebuie să știe teorie și apoi să vadă că teoria se schimbă tot timpul, după munca pe care o face. Într-o echipă sînt patru oameni, fiecare cu sarcinile lui, dar un oțelar trebuie să știe să lucreze pe toate cele patru posturi. Și-apoi îți trebuie și curaj, curajul de a mai renunța din cînd în cînd la teorie și de a încerca, în practică, o rezolvare, un lucru nou pe care trebuie neapărat să-l faci atunci. Teoria-i bună că pleci de la o idee, dar practica este necesară pentru a ajunge la ceva clar și concret, adică la oțelul pe care-l faci, un oțel despre care niciodată nu știi cît trebuie.

— Văd că faceți un fel de teorie a oțelului.

— Eu, care fac oțelul, am dreptul să-l și gîndesc, nu?!

— Care este cel mai bun prieten al dumneavoastră?

— Eu am mulți prieteni și toți mi-s prieteni foarte buni. N-aș putea zice că unul mi-i mai prieten ca altul.

— Și totuși, trebuie că unul este cel mai apropiat.

— Unul ar putea fi, chiar și este, Ștefan Tripșa.

— Eroul?

— Da, îi erou, dar mai întîi și-ntîi el mi-i prieten. Am venit amîndoi odată la Hunedoara. Am stat în aceeași bancă la școala profesională și am dormit în același pat. Aveam numai o pernă. Eu țineam capul pe pernă, iar el ținea capul pe mîna mea. Mîna mea i-a fost pernă. Eram noi pe-atunci doi băieți veniți din Alba Iulia. Satul lui, Bărăbanț, este la 7 km de satul meu.

— Se știe că pentru dumneavoastră pasiunea nr. 1 este oțelul, mai ales oțelurile speciale. Mai aveți și alte pasiuni?

— Da, popicăria; sînt președintele secției de popice. Dar mai mult, fotografia. Am acasă un adevărat laborator fotografic. Oriunde m-aș duce, în concediu sau în excursii, eu îmi iau aparatul la gît și țăcănesc tot timpul. Am mii de fotografii. Dar oțelul rămîne totuși oțel. După zece ani un oțelar poate spune că știe să facă un oțel obișnuit, dar un oțel special este ceva plin de taină. Cînd începi să simți aceste taine, abia atunci devii oțelar adevărat.

— Deși nu e cazul să ne gîndim la pensie, ce veți face atunci, la vîrsta aceea?

— Apoi eu m-am și gîndit. Mi-am construit o casă în satul meu. Mă reîntorc în sat. Sau poate voi lucra și eu cîte patru luni pe an, ca meșterul meu Lupescu Teodor, care-i pensionar, dar tot mai vine și lucrează.

— Ați devenit șeful fostului dumneavoastră maistru?

— Așa e roata timpului. Poate că și eu am să fiu subalternul vreunui oțelar mai tînăr de-acum. Poate că oțelarul acela va fi chiar fiul meu, elev în clasa a douăsprezecea la liceul seral, specialitatea — oțelar. Vedeți, flacăra nu se stinge și noi vrem să ardă tot mai tare.

VICTOR NIȚĂ ■

«să vedem acum de ce ești în stare»

La Cluj am întîlnit trei tineri tineri. Propozițiunea nu este tautologică: unii tineri sînt bătrîni, tot așa cum unii bătrîni rămîn tineri. Dar cei trei, toți în jur de treizeci de ani, își trăiesc cu vigoare vîrsta împlinirilor, iar în funcțiile de conducere în care au fost promovați cu îndrăzneală, aplică, poate în mod inconștient, preceptul lui Montesquieu: «Pe oameni nu trebuie să-i mîi, ci să-i faci să te urmeze».

Inginerul Ion Manole, în seara zilei cînd a fost numit șef al serviciului tehnic al unei întreprinderi cu o mie de muncitori, la doar un an după terminarea stagiaturii, a notat în carnetul său: «Să vedem acum de ce ești în stare».

Ana Lupaș — nu numai o creatoare de tapiserii binecunoscută și peste hotare, ci și președinta filialei din Cluj a Uniunii artiștilor plastici, cea mai tînără președintă din țară — creează deliberat o stare de spirit agitată în filială, deoarece: «Menajamentele duc la evitarea infarctului, dar ce legătură are aceasta cu arta?»

Pentru Ioan Cîmpeanu, directorul celei mai mari fabrici de piele din țară, cea din cadrul Combinatului de piele și încălțăminte «Clujeana» —«viața e prea scurtă pentru a nu căuta satisfacții cît mai dese».

Despre ce satisfacții este vorba? Să-i ascultăm pe cei în cauză care, toți, au arătat ce pot, la 30 de ani.

Ion Manole — «Și scaunul face pe om, nu numai omul pe scaun»: — Țin minte data: 12 septembrie 1968. De-abia îmi terminasem stagiatura la Întreprinderea poligrafică, «Clujeana», unde fusesem repartizat. O întreprindere mare: 1 000 titluri de cărți anual, 2 cotidiane, două reviste lunare etc. Așadar, la 12 septembrie mă cheamă directorul Ioan Răduț, căruia, deși n-avea decît vreo 40 de ani, îi spuneam *bătrînul*. Mă aflam în relații cu el ca de la cer la pămînt.

Ioan Răduț mă anunță scurt: «De azi încolo vei fi șeful serviciului tehnic». Eu m-am fîstîcit. Neașteptîndu-mă la o asemenea promovare, parcă mi s-a pus o ceață în fața ochilor. «Tovarășe director, să nu vă fie cu părere de rău» a fost tot ce-am putut bîigui. Dar *bătrînul* avea încredere în *mine*.

Fără falsă modestie, cunoșteam bine munca. Stagiatura nu mi-am făcut-o la birou, ci trecînd din secție în secție și lucrînd ca simplu muncitor. Am cules la linotip și la zețărie, am turnat rînduri la mașina Ludlow, am flancat forme de imprimare, am turnat plăci de stereotipie, am ajutat la paginație, am făcut potriveala la rotativă, am developat și fixat fotografii, am executat retușuri, am copiat la ofset, am legat, fălțuit, cusut și broșat cărți, și cîte și mai cîte. Pînă și la atelierul mecanic am lucrat. De fapt, la birou nu stătusem decît vreo două-trei săptămîni, pentru că trebuia să mă familiarizez cu lucrările de contabilitate, cu fișele etc. În restul timpului pontam ca orice muncitor în secția de producție respectivă, *iar în birou nu călcam nici pentru* a mă dezbrăca. Așa a trecut anul de stagiatură. Apoi a venit numirea neașteptată și m-am pus pe muncă, de data aceasta într-un post de conducere. Și vă rog să mă credeți, am tras tare. Secretara ofta: «Tovarășe *inginer*, într-o zi o să înnebuniți». Dar n-am înnebunit. Cînd faci o muncă trebuie să te angajezi total, acesta-i tot secretul.

Deunăzi directorul m-a oprit și mi-a amintit cum m-am zăpăcit în ziua cînd m-a numit șef al serviciului tehnic.

— Vezi, Manole, că n-am greșit?

Nu, n-a greșit. La tipografie mă simt în largul meu. Am scris studii în revista noastră de specialitate și unul din ele a fost preluat de o publicație italiană. Și italienii sînt ași în materie de tipografie! Mă preocupă atît de mult aplicarea cercetării operaționale la industria poligrafică încît m-am înscris la Facultatea de studii economice din Cluj, fără frecvență; mai predau și 12 ore pe săptămînă la o școală profesională, așa că nu mă plîng de *inactivitate*.

Anul trecut, întreprinderea noastră s-a plasat pe locul al treilea în întrecerea socialistă pe întreaga industrie națională. E și o părticică din munca mea în această realizare. Firește, totul e să capeți încrederea colectivului: greu s-o cîștigi, ușor s-o pierzi! Dar am reușit, chiar *greșind, chiar tacînd și trei greșeli* pe zi, că altfel nu se poate. Contează rezultatul. Și mai e ceva. Nu sînt întru totul de acord cu proverbul «Nu scaunul face pe om...»; eu cred că și scaunul face pe om, că funcția creează responsabilități, îți cere să-ți oțelești caracterul. De fapt, asta am înțeles cînd am notat în carnetul meu în seara zilei de pomină despre care v-am vorbit: «*Să vedem acum* de ce *ești în stare*».

Ana Lupaș — «Menajamentele evită *infarctul, dar ce legătură are aceasta cu* arta?»: — Filiala din Cluj a Uniunii artiștilor plastici, al cărei președinte am devenit nu de mult, este cea mai mare din țară, cu 143 membri titulari și peste 70 în Cenaclul tineretului.

Nu este o filială «comodă»: numărul mare de membri, prezența unor puncte de vedere și tradiții foarte diferite, fără a vorbi de media de vîrstă ridicată — cam jumătate din membri au peste 55 de ani — nu sînt de natură să faciliteze unui tînăr munca de conducere.

În ultimii ani ritmul de lucru la noi devenise *cam lent*, după părerea mea, și aceasta oglindea și activitatea nu prea satisfăcătoare a filialei. Aveau loc anual doar 4—5 expoziții personale mai semnificative, plus una județeană. Foarte rar poposeau la Cluj expoziții *din alte orașe ale țării sau de peste hotare*. Or, confruntarea cu alți artiști este vitală în profesiunea noastră: izolarea duce la suficiență, la permanentizarea unor poziții învechite.

De ce s-a instaurat această acalmie nedorită? Poate din comoditate. Eu cred că artistul trebuie să trăiască în ceea ce aș numi nesiguranță pozitivă. Cînd nu mai are de propus nimic nou pe plan artistic, el se menține doar în virtutea amintirilor. Nimeni nu dorește să șteargă cu buretele realizări trecute, dar numai cu amintiri nu se poate trăi.

Unii justificau imobilismul prin aceea că lucrările artistice necesită o perioadă lungă de gestație și că «galopul» expozițiilor n-ar fi propice liniștii necesare creației. Eu personal nu subscriu la acest punct de vedere.

In calitate de președinte al filialei am căutat să impulsionez confruntările artistice: va avea loc, în orașul nostru, o expoziție republicană de gravuri — noi, clujenii, avem o bună tradiție în acest domeniu — artiștii ieșeni vor aduce *lucrări la noi și mai mulți clujeni decît în* trecut vor expune la București; am adus expoziția «Afișul polonez» și vom prezenta «Cinci pictori din Italia»; am organizat un ciclu de conferințe de interes comun pentru artiști plastici, scriitori și arhitecți — ne gîndim să-i atragem și pe compozitori — pe probleme de artă contemporană; vom participa la mese rotunde care vor reuni pe reprezentanți ai tuturor uniunilor de creație. În fine, dorim să imprimăm un ritm mai alert Cenaclului tineretului, care pînă nu demult fiinta mai mult *pe hîrtie*. Eu *însămi*, dealtfel, sînt membră a cenaclului.

Sper că, cel puțin într-o măsură, am reușit să depășim inerția. Acum domnește la noi o stare de spirit mai agitată. Firește, nu de dragul *agitației, în sine, ci în scopul de a stimula* activitatea prin confruntări, discuții și dezbateri. Menajamentele evită infarctul, dar ce legătură are aceasta cu arta?

Ioan Cîmpeanu — «Profesiunea mea? O spun cu mîndrie: sînt tăbăcar!»: — Cele două tăbăcării, minerală și vegetală, de la combinatul «Clujeana» formează împreună cea mai mare unitate cu acest profil din țară. Cum mă simt ca director, la 31 de ani? Să vă spun drept, nu e nici ușor, nici comod să porți răspunderea unei producții anuale în valoare de cîteva sute de milioane de lei și a unui colectiv de 700 de muncitori și tehnicieni. Și totuși, îmi place profesiunea mea, nu mă dau în lături de la greu.

Unii își închipuie că fabrica noastră este un fel de atelier mare care miroase a sulfură de *sodiu. Dar de ce nu se gîndesc la utilajele noas*tre de nivel mondial și nu-și dau seama că munca la noi este, într-un fel, mai complicată decît într-o uzină chimică obișnuită? Cine lucrează, de pildă, la secția de alcooli grași de la Onești, este în adevăr chimist. *Dacă* respectă întocmai «rețeta» de fabricație, obține alcooli grași de o calitate perfect determinată. Dar la noi? Atît de mult diferă o piele de alta — e normal să fie așa la o materie primă biologică — și totuși încălțămintea trebuie să fie aceeași, să nu oglindească multiplele deose*biri individuale ale materiei prime...*

Și mai există un aspect. Lucrînd pentru piața internă și pentru cea externă, trebuie să fim mereu în pas cu moda. Aici este tot baiul: moda se schimbă imprevizibil și cu pași rapizi, dar *ciclul nostru de fabricație durează în me*die 26 de zile! Fiind vorba de procese naturale, aici nu se poate schimba nimic. Or, au fost cazuri cînd am primit comenzi cu doar 30 de zile înaintea datei de livrare! Vă dați seama ce probleme tehnice grele apar într-o asemenea situație.

Eu știu, pe bază de comenzi ferme, doar ce voi face luna viitoare, dar în sistemul nostru aprovizionarea trebuie s-o planific cu un an înainte. Și sînt sute de coloranți, de produse, de substanțe necesare în procesul de producție. *Sînt ferm convins*: industria ușoară nu e ușoară, e o industrie grea. Și tocmai de aceea îmi place.

Nu e un secret pentru nimeni că la noi cadrul de aprovizionare este destul de rigid. Soluția? Previziunea! Este ceea ce mă străduiesc *să realizez și în 85% din cazuri am* căzut pe fază, cum se spune.

La bunurile de larg consum, în afară de C.T.C.-ul obișnuit fiecare cumpărător este un *C.T.C.-ist exigent, cu gusturi adesea impre*vizibile. Iată de ce eu nu dorm niciodată liniștit. Dacă totuși...? Și apoi, gîndiți-vă: la contractele pentru export noi trebuie să livrăm produsele noastre «conform mostrei» predate de client. Expresia este, în mod necesar, vagă. Dar pielea nu e tablă laminată: dacă pe alocuri va avea o diferență de grosime de două zecimi de milimetru și nu va fi «conform mostrei»? Luciul, porii, nuanța culorii pot și ele să difere imperceptibil... dar perceptibil pentru client! Repet: industria ușoară e industrie grea.

Conduc un colectiv foarte numeros și am destule probleme, dar am știut să mă acomodez. Eu sînt de la țară, dinspre Zalău; din clasa a V-a tot printre străini am colindat și am învățat să mă comport. La fabrică mă simt ca și acasă. Nu e lozincă și nu vreau să afirm că fabrica poate înlocui căminul sau invers, ci doar că aici mă simt printre ai mei și că toate mi-au devenit familiare. Dacă dai mai mult sau mai puțin din tine, aceasta depinde, în mare măsură, de cei din jurul tău. Eu mă simt dator să răsplătesc prin muncă încrederea ce mi s-a acordat. A fi directorul celei mai mari tăbăcării din țară la 31 de ani nu e lucru simplu, după cum simplă nu e nici profesiunea mea. Dar eu o îndrăgesc și spun cu mîndrie: sînt tăbăcar! **LIONEL NIȚESCU** ■

sigur că da, viață frumoasă, dar...

Veniseră trei băieți din Costești, județul Vîlcea. Asta se întîmpla acum 14-15 ani. Unul dintre ei, Goșoiu Gheorghe, a plecat la o școală de ofițeri de marină comercială, după ce *terminase școala profesională*. «Acum poate că bate coclaurii mărilor și oceanelor. Sigur că da, viață frumoasă, dar...» Ispas Nicolae a terminat institutul de subingineri. Constantin Borăscu, interlocutorul meu, secretarul comitetului U.T.C. pe combinat, este căsătorit, are două fete și un băiat, este oțelar, dar nu vrea să scriu doar despre un singur tînăr. «Avem mulți băieți de treabă» și îmi înșiră vreo opt nume. «De ce nu-mi citești numele astea dintr-un carnet? Am văzut că așa fac unii secretari, scot un carnet și citesc de acolo date, cifre, nume etc.» Evident că tonul întrebării a fost puțin ironic, dar dublat și de o suficientă naivitate în aparență, însă Constantin Borăscu s-a mulțumit să-mi răspundă doar cu un zîmbet. Ar fi fost, desigur, interesant să aflu ce *gîndește cu exactitate, în clipa aceea*, dar întrebarea și răspunsul erau, deja, departe, sau, dacă vreți, se acoperiseră cu un zîmbet. «Unul dintre tineri se află aici, la sediu». Vine tînărul, facem cunoștință. Simt că atmosfera stabilită cu secretarul se cam răcește. *Scot pachetul* de țigări, îl pun pe masă, iau o scrumieră și spun că n-am chibrituri. «Am eu chibrit», zise tînărul. «E-n regulă». «Hai să stăm aici, la masa asta, să fumăm și să vorbim». Secretarul pleacă, eu îi ofer o țigara, tînărul zice că fumează numai fără filtru, eu insist, el acceptă, pufăim amîndoi, eu spun că trebuie să ne fi cunoscut noi cîndva, că doar și eu sînt hunedorean, el zice că mă cunoaște doar din vedere și stabilim că tare-i mică lumea asta mare.

— Cîți ani ai și de unde ești de loc?

— Am 26 de ani și sînt craiovean chiar din Craiova.

— Înseamnă că ții cu «Universitatea».

— Asta pentru că sînt oltean și... mă respect. Dar nu mă prea omor eu după fotbal. Eu am făcut lupte și am tras 7 ani pe «saltea».

— Care ți-au fost cei mai teribili adversari?

— În primul rînd Carculea Gheorghe, din Petroșani. Eu eram un fel de începător, iar el ieșise campion național la juniori. N-am dormit, înainte de meci, toată noaptea. Maistrul Kovacs, un om căruia îi datorez multe, mi-a fost ca un părinte și nu numai în probleme de sport, m-a tot încurajat. Am reușit să-l bat pe Carculea. A fost o mare surpriză. Apoi țin minte meciul cu maestrul sportului Petre Cernău. Eram o victimă sigură. Tremuram ca varga. *Toți* credeau că în două minute voi fi terminat. Am pierdut abia la sfîrșit, în repriza a treia, prin tuș. Este adevărat că m-a sucit, m-a rupt, m-a «dat în cap» că nu mai știam nici cum mă cheamă, dar după meci Petre Cernău mi-a spus că m-am bătut *bine*. *Deși pierdusem*, toți m-au felicitat, iar eu eram tare mîndru.

— Ce-a însemnat sportul pentru tine?

— Foarte mult. Am întîlnit un antrenor și un om, maestrul Kovacs. M-am dezvoltat ca fizic, dar mai ales ca psihic. Un om care face sport iubește dreptatea, este cinstit, se bate *cu* mai mult curaj. Apoi, în altă ordine de idei, un fost sportiv a învățat ce înseamnă echilibrul, viața cumpătată.

— Ești un om bătăios?

— Depinde.

Cînd *un om răspunde* la o întrebare cu teribilul cuvînt *depinde*, deviez discuția către un alt domeniu. Cel puțin deocamdată.

— Cum văd eu o căsătorie?! Dragoste și înțelegere. Nu *știu* ce înseamnă expresia «căsătorie modernă». Unii spun așa: eu cu viața mea, ea cu viața ei, și amîndoi ne întîlnim seara în sînul familiei. Astea-s căsătorii care se termină printr-un divorț. Soția trebuie să fie iubită, respectată și ajutată în toate treburile familiei. Nu sînt de acord ca soția să meargă undeva, la o distracție, petrecere sau excursie fără soț.

— Dar soțul are dreptul să meargă fără ea?

— Trebuie să recunoaștem că mulți bărbați mai merg și fără soții, la fotbal, la un pahar mai lung sau mai scurt, mă rog, chestiuni bărbătești.

— Și atunci cum e cu egalitatea?

— Bărbatu-i bărbat și femeia-i femeie. Așa cred eu deocamdată, pentru că eu sînt necăsătorit, și discut doar în principiu, cum știu eu de la bătrîni.

— Păi, dacă e din bătrîni, asta nu e «căsătorie modernă».

— N-o fi, dar am văzut eu că e bună la alții.

— *Ziceai că un fost sportiv devine mai bă*tăios, că iubește dreptatea. Ai avut ocazia să te bați pentru dreptate?

— În calitatea mea de secretar U.T.C. la depoul diesel a trebuit să rezolv situația tînărului Gornic Viorel. Acestuia nu i s-a făcut la timp încadrarea într-o nouă categorie de salarizare. Am vorbit cu inginerul Baru Nicolae, apoi cu normatorul Brudan Iosif. A avut loc un nou examen, care întîrzia din motive nejustificate și Gornic a primit categoria ce i se cuvenea.

— Cum se desfășoară o zi din viața ta?

— Mă scol la ora 6 și plec la bluming cu mașinile I.G.O.

— Cum circulă aceste mașini?

— Înfiorător. Înghesuială, nervi, certuri cu taxatoarea și șoferul care *spun că ei sînt nevi*novați. Dar cine-i vinovat pentru orele pierdute în producție, că oamenii reușesc să întîrzie cu largul concurs al I.G.O.-ului? Fără să mai vorbim că oamenii își revin de-abia pe la 8,30-9, după nervii provocați de *minunatul* transport în comun. Oare nu se înțelege cît de *important* este un transport civilizat la locul de muncă? Am auzit că și prin alte părți povestea e aceeași. Ajung la serviciu și pe la ora 10-11 iau masa în cantina secției. Trebuie să consemnați neapărat o substanțială îmbunătățire a *condițiilor* noastre la locul de muncă. Mîncarea e caldă, bună și ieftină. Baia merge, vestiarele arată ca adevărate vestiare. Și eu, și toată lumea sîntem mulțumiți. De această problemă s-au preocupat directorul însuși al combinatului, tovarășul Costache Trotuș, *și toți* factorii răspunzători.

— Uite, consemnez, mai ales că acest aspect mi-a fost relatat și de alte persoane.

— Termin serviciul, iau masa la cantină, în oraș, merg acasă și mă pregătesc pentru orele de la liceul seral. Termin școala pe la ora 21. Iar la cantină, iau cina și merg acasă și a doua zi la fel.

— Cum e cu distracția?

— Destul de slab. Toți vorbim și propunem, dar pînă la urmă seara de dans de joi, sîmbătă sau *duminică rămîne* o seară în care dăm din mîini și din picioare pe un fond de muzică destul de bine cîntată. Asta e prea puțin. O seară de dans trebuie să fie cuprinsă într-o adevărată seară distractivă, iar distracția nu înseamnă numai dans.

— Ești mulțumit de ceea ce faci și ceea ce ești la ora actuală?

— Da și nu. Da, pentru că am convingerea că fac tot ce pot face. Nu, pentru că vreau mai mult. Nu e firesc?!

— Ba da. Ce înseamnă pentru tine organizația U.T.C. pe care o conduci sau colectivul de muncă din care faci parte?

— Calitatea mea de comunist se manifestă în amîndouă cazurile. Între mine și oamen se stabilește o cumpănă, un fel de «ăsta sînt asta dau, asta cer, asta fac». Vreau să *cred* că respectiva cumpănă se află într-un just echilibru, reprezentîndu-mă pe mine, cu bucuriile cu încordarea, cu speranțele, cu necazurile cu lupta, sau cu viața mea. Asta e.

Da, aș zice și eu, cam asta e. Un interviu ș cu ceilalți tineri propuși de Constantin Borăscu?! Poate altădată, poate alt reporter. A mai fi putut fi vorba despre Șerban Octavian maistrul oțelar Bolea Florian, lăcătușul Sta Dumitru de la cocserie, Căpățînă Alexandru de la laminorul de benzi, Căpraru Reghina d la C.T.E., *sau laboranta* Schuck Eva, sau Danciu Ion de la aglomeratorul 2. Eu am încerca să-l prezint pe Mandas Ioan care îmi spunea c îi place formula aceea «noi sîntem produsu și beneficiarii acestui timp și destin din România socialistă. În această calitate avem nu numa drepturi, ci și responsabilități. Cum mă achi eu de aceste responsabilități? Trăind așa cu cred eu că se cuvine: învăț, muncesc, lupt, visez cred și îndrăznesc». **VICTOR NIȚĂ**

cînd vedeți un băiat cu o chitară, nu-l loviți peste mîini !

După turneul său de trei luni în Elveția și R.F. Germania, să-i propui Andei Călugăreanu un dialog despre ceea ce este nou în muzica ușoară, despre tineret și obligațiile sale nu înseamnă numai să-i tai calea colegului care se îngrijește de pagina de muzică a revistei, ci și să-i nemulțumești, probabil, pe unii dintre cititorii crescuți în admirația rubricilor de genul «Indiscreții pe portativ», «Am aflat pentru dumneavoastră», *«Top-Panorama»* ori *«Curier muzical»*. Sigur, dintr-o discuție precum aceea pe care o propunem noi vor lipsi delicioasele întrebări de felul «Și ce-au scris ziarele despre dumneavoastră?» și în mod implicit modestele răspunsuri precum «S-a mers pînă într-acolo încît am fost numită o fascinantă Mireille Mathieu a Carpaților și Deltei Dunării, dar găsesc de datoria mea să vă spun că au exagerat puțin».

Anda Călugăreanu a primit discuția pe care i-am propus-o așa cum se cuvine: fără să se mire și cu seriozitate. Fiindcă nici ei și nici mie nu ne place să tragem de păr nici măcar o discuție, iată *cum* s-a *desfășurat* ea, *discuția*.

— Nu știu dacă se simte dar eu îmi fac schimbarea mea de un an, un an și jumătate. Pînă atunci trăisem ca într-o ceașcă de ceai călduț în care mă bălăceam puțin stînjenită dar mă bălăceam. Vreau să spun că n-aveam frămîntări profesionale, totul decurgea într-o liniște leneșă (specialitatea meseriei!), mi se părea că așa trebuie să fie. Schimbarea a venit, provocată de felul cum gîndea, cum propunea discuții, cum se frămînta bunul meu prieten Moțu Pittis.

— Ce înseamnă, de fapt, «schimbarea mea»?

— Refuz categoric toate piesele proaste. Cam tîrziu, dacă mă gîndesc că împlinesc, ba nu, am și împlinit 10 ani de «meserie».

— Spre exemplu ce fel de piese proaste ai refuzat și cît te-a costat asta?

— Am refuzat, printre altele, cîntecelele lui George Grigoriu *«O poveste mică de la mare»* și *«De colo-colo»*. Cît m-a costat socotește tu, pe mine nu m-a interesat și nici nu mă *nelinisteste*. Datele sînt: în 3 luni la Boema as fi cîștigat o sumă frumusică.

— Ce-ai cîștigat în schimb?

— Material, nimic. Am stat acasă, am ascultat muzică și iar am stat acasă și iar am ascultat muzică. Am așteptat piese bune, căci de compus nu compun, deși așa, un mare succes făcut din trei note pe texte precum «Floarea albastră/ Mi-am cules-o din fereastră» aș putea pune la cale. Dar oamenii nu mai au nevoie de încă unul care să-i mintă, să-i păcălească. Sînt destui în muzica ușoară, căci despre asta vorbim.

— *E interesant, dar din cîte știu a asculta* muzică și a aștepta piese bune nu este chiar un mod de viață. Adică bănuiesc că nu-ți poți cîștiga existența astfel. Și știi foarte bine că ești, ca și alții, bănuită că dacă nu te dau banii afară din casă asta se întîmplă fiindcă ai o casă mare.

— Sigur, și mama, cînd îi cer cincizeci de lei, îmi spune «Cum dragă, dacă nici tu nu ai bani, cine să aibă?» În acest an și jumătate n-am stat degeaba. În primul rînd, pentru un cîntăreț ca și pentru o cîntăreață a asculta muzică, așa cum se cuvine, înseamnă a munci, adică o parte, și nu cea mai mică, din pregătirea sa profesională. În al doilea rînd, am cîntat în 30 de concerte cu *«Mondial»* și în alte 30 cu *«Roșu și Negru»*.

— Dacă am trăi într-o lume ideală, care ar fi primul gest pe care l-ai face pentru a te desprinde total de tot ceea ce nu-ți place în meseria ta?

— Aș desființa telefonul. Pentru un interpret de muzică ușoară, mai ales pentru unul *en vogue*, telefonul este un aparat care aduce bani. «Alo! Doamna X? Sărut mînușițele. La telefon cutare... escu de la Comisia de... a orașului C. V-am vrea în mijlocul tînărului și frumosului nostru oraș. Aveți un tren care ajunge la *noi, și noi, ha, ha, ha, știm să primim oameni* ca dumneavoastră, ajunge, zic, la 15,20. La 16 începe spectacolul iar la optîșpe fără două minute prindeți rapidul și vă întoarceți acasă cu o mie de lei. Poate cu una jumate. V-așteptăm și vă mulțumim».Or, dacă suta e mică, mia e foarte mare. Cu alte cuvinte, fără să-i fac pe unii să zîmbească, spirit revoluționar în această meserie înseamnă să ai și puterea de a fugi de bani cîștigați greu de oameni și dați ție ușor.

— Chiar exista acest tovaras?

— Și el, și alții ca el. Există, numai că într-o bună zi afli că sînt în pușcărie pentru cum au procedat să-ți dea ție și altora acele mii și atunci ți-e rușine, dacă ești om, să mai mănînci sau să-ți plătești întreținerea la bloc.

— Deci o atitudine revoluționară ar fi aceea de a fugi de astfel de bani. Alta? Altă putere de acest fel?

— Aceea de a construi lîngă ceea ce se cheamă și înseamnă azi muzică ușoară românească.

— De ce lîngă și nu înlăuntrul ei?

— Fiindcă e atîta lipsă de onestitate în această zonă încît e foarte greu să te lupți pentru a face curat înlăuntrul ei. Construind alături de ea propunînd oamenilor o altă muzică, aceea nouă, cinstită, aceea de care au nevoie fără să știe poate, creezi un termen de comparație, dai naștere unei concurențe în văzul tuturor. O concurență din care falsul, lipsa de talent, goana după bani și popularitatea ieftină nu vor avea nici o șansă. Deocamdată, a fi revoluționar *în această meserie a mea* înseamnă să fugi mult, adică să refuzi mult, să nu te adaptezi, să propui ce crezi că ai mai bun în conștiința ta.

— Nu e rău spus numai că, un scriitor, de pildă, poate și la 82 de ani să scrie o carte care să revoluționeze un gen literar, o specie. Pe cînd perioada de activitate a unui interpret de muzică ușoară e sensibil și dramatic mai scurtă. Cît timp poate fugi? Cît timp să nu se adapteze lenei generale a breslei? Cît timp să propună?

— Cît e nevoie. Uite, am văzut în Germania federală un film, «Monterey Pop». In finalul filmului apare un domn, Ravi Shankar, care are 50 de *ani, ori 60, ori* mai putin. Cîntă o muzică atît de fascinantă încît mi s-a părut unul din cele mai frumoase lucruri văzute și ascultate. Sigur, e greu, dar dacă acesta e drumul, plin de greutăți, asta nu înseamnă decît să-l străbați cu răbdare și credință. La noi, în muzica ușoară, lipsind răbdarea, credința nu are cum să apară. Totul se vrea făcut repede, pe fugă, fără a-ți da posibilitatea să te gîndești. Ceea ce fac ține de sufletul meu? Reprezintă ceva din ce aș putea dărui oamenilor? Viteză! Viteză! Doina Spătaru cu chenar, Dorin Anastasiu cu litere de un cot, Anda Călugăreanu în chenar, dar nimeni nu se gîndește dacă aceștia sînt adevărații Doina Spătaru, Dorin Anastasiu, Anda Călugăreanu.

Nici ei, cei în chenare, în litere de-un cot, nu au timp să se gîndească dacă sînt cei adevărați, dacă asta aveau de spus, de cîntat, de propus.

— Știu că asculți foarte multă muzică tînără, și acum o faci. Ce trebuie făcut, după opinia ta, ca ea, muzica tineretului de-o vîrstă cu ea să iasă la lumină.

— Chiar asta: să iasă la lumină. Să intre în legalitatea pe care o merită. N-am nimic împotriva melodiei «Că nu e om să nu fi scris o poezie», fiindcă și mamele noastre au dreptul să-și asculte melodiile preferate dar să facem totul ca și tineretul să-și asculte la radio, televiziune, în concerte, în mari spectacole, muzica sa. Altfel vom ajunge la situația în care tinerii să scrie și să asculte numai muzică pentru părinții și bunicii lor iar muzica lor, a acestor tineri, să nu existe! Mă cutremur la gîndul că mai există oameni, și nu din cei lipsiți de talent, care cînd văd un tînăr punînd mîna pe chitară încep să caute subînțelesurile (fiindcă înțelesul real le scapă!), încep să intre în alertă, încep să-i dea tînărului peste mînă. Cu prețul unui patetism pe care-l vor ironiza cei care nu știu să fie patetici, fiindcă nu trăiesc decît la intensitatea *Moderat și Bine*, spun: *Cînd vedeți un băiat cu o chitară, nu-l loviți peste mîini, nu-l loviți peste suflet, căci el poate fi, și este, o parte din sufletul de mîine al acestei țări. Poate vrea să vă spună lucruri pe care nu aveți curajul să vi le spuneți singuri, poate vrea să vă spună cum își propune el să trăiască demn, poate vrea să vă spună că vă iubește, poate vrea să vă spună cum să-l iubiți, poate vrea să vă spună că este gata să-și sacrifice tinerețea dacă e nevoie, poate vrea să vă spună că el nu-și poate închipui această țară decît așa cum o merită ea: fericită și a noastră.*

DORIN TUDORAN ■

CULTUL MUNCII, CULTUL CURAJULUI, CULTUL VALORILOR

și așa nu s-a pierdut un vapor de măsline

Pulpe de broaște, cartofi descojiți, pudră, ruj, ceapă uscată, fixativ («l-am încercat pe părul meu», compot de struguri, cremă de ras, mere uscate, vopsea de păr, morcovi uscați, cromoplatine, «Toreador» («este o nouă băutură cu țelină»), tutun de pipă, briantină («au venit unii și cu cremă de ghete, dar i-am pus pe fugă»), portocale, țigări de foi, conserve de scoici, varză murată («vai, cîtă varză murată am mai mîncat!»), banane, fosfarin, pulpe de caise, bere «Taxis» («excelentă!»), ceai negru cu adaus de flori albe cu miros de salcîm, supă de praz, «Cinaria», «Cordial Sibiu», frunze de spanac, compot de pepene galben și ketch-up dobrogean («încurajăm industria locală»), scobitori, arpacaș, cactuși fără țepi («nu, ăștia nu-s de mîncare, nici de pus pe față, ci i-am adus noi, de frumusețe»).

Unde ne aflăm? Cine știe, cîștigă... o experiență de viață.

La laboratorul C.T.C. — I.C.R.A. din Constanța am discutat cu două femei despre calitate. S-ar spune că locul nu era prea fericit ales: *Intreprinderea de comerț cu ridicata pentru* produse alimentare, compartimentul C.T.C. Ce banal! Două microscoape, trei laborante, o putină cu brînză la analiză. Probabil că aceasta este ideea pe care mulți și-o formează despre un asemenea laborator.

Nimic mai departe de adevăr. Pe plan pur economic, inginerele Maria Lurtz și Elvira Grosu, cu un colectiv foarte restrîns de laborante și merceologi, răspund de calitatea unor alimente și produse cosmetice în valoare de circa un miliard de lei, cam la atît ridicîndu-se valoarea mărfurilor distribuite anual de I.C.R.A. — Constanța. Un miliard nu e glumă, mai ales că un pantof sau o haină cu defect le poți arunca sau înlocui, dar alimentele alterate odată mîncate...

Știam că laboratorul din Constanța este unul din cele mai bune din țară, însă ignoram cum s-a ajuns la aceasta. Acum știu: printr-o muncă obscură, dar pasionată, pilduitoare.

«Cu 14 ani *în urmă* am *intrat* la C.T.C. — I.C.R.A., ne spune Maria Lurtz. Laborator era doar cu numele: două cămăruțe și o baie, lîngă obor. În cadă zăceau niște sticle cu reactivi, iar pe jos — cîteva pahare Berzelius cu resturi mucegăite de mîncare. Pretutindeni mișunau păianjeni și șobolani. Cum se făceau analizele? Se gusta... Lucrasem ca inginer șef la Fabrica de conserve de pește din Constanța, iar după ce aceasta s-a desființat am fost transferată. Dar, Dumnezeule, unde? La șobolani?! Am început să plîng, apoi mi-am revenit. Am scos hîrtiile lipite pe geam, m-am dus în beci după *lemne*, am *curățat cu sodă podeaua*, am *măturat* și... m-am apucat să fac referate, să cer instrumente, reactivi, oameni. După cîteva luni a început să semene a laborator.

Au mai venit un inginer, o laborantă, am vopsit pereții cu mîinile noastre și tocmai cînd să ne tragem sufletul a trebuit să ne mutăm, într-o fostă cîrciumă! Podeaua era atît de crăpată încît prin ea priveai direct în beci. Pe jos, paie murdare. Sobă, ioc. Iar am plîns — că așa sînt eu, plîng ușor — apoi am cărat afară murdăria și m-am rugat de un mecanic să ne tragă o țeavă cu apă. Măcar apă să fie... De, eram «laborator». Am *muncit* — *firește, nu singură* — și cînd totul a început să aducă iarăși a laborator ne-am mutat la Barăci, o fostă cazarmă. De fapt, noi dispuneam doar de o treime dintr-o baracă. Înăuntru, întuneric beznă. Era încă și mai groaznic decît în celelalte locuri! Din nou m-am pus pe plîns. Apoi am adus flori și de bine, de rău am amenajat un laborator. Ca o gaiță, ceream mereu la întreprindere instrumente, mobilă, tot ce trebuia. Între timp ne-am înmulțit, a venit și tovarășa inginer Grosu, am format un *colectiv unit și ne-am văzut de treabă. Dar și* barăcii îi sunase ceasul: zona se demola și am fost amenințate, mai în glumă, dar mai mult în serios: «Mutați-vă, că altfel bag tractorul și vă iau acoperișul». Și așa, acum zece ani, am ajuns în localul unde ne găsiți azi, pe strada Griviței 20, care slujise ca depozit de tutun.

Ne aflam pe atunci în plină iarnă. Un coleg ne-a făcut niște planuri; am elaborat și scheme de mobilier dimensionat pentru local; am păzit oamenii care făceau reparații; de la București am adus pe brațe o balanță de precizie, ca să n-o hurduce trenul și, iată, am realizat laboratorul pe care-l vedeți».

În fostul depozit de tutun compartimentat în prezent în mai multe încăperi, lumina pătrunde în valuri prin ferestrele-vitrină. Aparatură de finețe. O revărsare de plante ornamentale, flori, cărți, etajere, iar pe mesele de analiză: pulpe de broaște, cartofi descojiți, condimente, «Toreador», țigări de foi, conserve de scoici, alte pulpe (tot de broaște?), cremă de ras și... și...

— Frumos la dv. Sper că de data asta nu vă mai mută!

— ...

— Cum, iarăși?!

Interlocutoarele nu sînt vorbărețe pe această temă și revin la munca lor, la pasiunea lor:

«V-am povestit despre modul cum a luat ființă acest laborator nu ca să ne plîngem. Au fost poate dificultăți obiective, iar din partea forurilor tutelare am primit sprijin în *oameni* și *aparatură*. V-am *povestit totul fiindcă* ne face plăcere să ne amintim de greutăți înfrînte. E o muncă obositoare, poate cam prea aspră pentru două femei, dar o facem cu plăcere. Vedeți dumneavoastră, noi sîntem un soi de polițiști fără pistoale...

Să luăm de pildă berea. Vara intră cîte 40 vagoane de bere la o singură rampă de descărcare. Oprești vagoanele, le controlezi, te apucă noaptea. Dacă descoperi că nu e în regulă ceva începe buclucul! Am avut o asemenea situație cu bere pasteurizată de import, care pătrunsese pe rețea. Am fugit cu mașina, am alarmat și *cîțiva medici* și am *blocat marfă în valoare* de 260 000 lei.

Vara trecută am umblat să adunăm din restaurante — de la Mamaia pînă la Mangalia — gemuri în recipiente de plastic, furnizate de «Comprodcoop», cu vicii ascunse de fabricație.

Altă situație. Vin salamuri de la București sau de la Galați. Trebuie să prinzi mașinile cînd ajung în Constanța. Uneori stăm pînă la zece noaptea, alteori venim în zori, ne urcăm în dubele înghețate și efectuăm controlul în mers. La fel procedăm cu telemeaua, cu vinul, cu halvaua...

Să știți că nu e usor să refuzi mărfurile, îți ridici lumea în cap! Absurd, deși într-un fel îi înțelegem pe cei care ne critică: oamenii se chinuie să aducă mărfuri cine știe de unde, din țară sau din străinătate, se străduiesc să umple magazinele, să satisfacă cererile tot mai diverse și tu zici: «nu!» Firește, cînd apare un pericol pentru *sănătatea* consumatorului, nu încape tîrguială și nu s-a înregistrat nici o singură deficiență în această direcție, în ultimii ani. Dar să nu credeți că totul merge de la sine. Iată un caz recent. Fabrica «Dunăreana» din Tulcea a livrat la I.C.R.A. — Constanța 9 000 borcane și cutii de compot de struguri albi necorespunzători: am găsit înăuntru pînă și muște întregi și mucegai! Conservele, neprimind viza C.T.C., au fost returnate la producător. După cîtăva vreme... aceleași conserve și-au făcut din nou apariția la Constanța! Fuseseră retrimise, tot de fabrica din Tulcea, unui beneficiar considerat că nu dispune de un C.T.C. prea exigent. Pînă la urmă, la 14 martie, tot la noi au ajuns pentru control! Chestia cu «ușa din dos» n-a ținut...

În meseria noastră nu trebuie să spui numai DA sau NU. Mai util și mai greu în același timp este să-ți bați capul cu soluții de recondiționare, de salvare a mărfii compromise.

Și acum mi-aduc aminte cum una din noi a însoțit șapte vagoane de vin alterat de la Ostrov pînă la Constanța, unde trebuia distilat pentru a se recupera alcoolul. N-a fost treabă ușoară pentru o femeie singură să păzească vagoanele, și la vie și prin gări. Credeți că nu se găseau amatori?

Sau «afacerea» cu bomboanele nevîndute care se topiseră și se amestecaseră cu hîrtia de ambalaj... De cîte fabrici din București nu ne-am rugat ca să ne primească pe noi și bomboanele «noastre», ca să valorifice masa zaharoasă. *Dacă n-au vrut și n-au, și n-au vrut, le-am topit* noi singure în laborator, obținînd un sirop cu aromă de fructe, pe care l-am distribuit în rețea, cu forme în regulă. Singura nenorocire: s-a umplut laboratorul de furnici și ne-a prins Sanepidul. Dar siropul era excelent.

Altădată am făcut brînză de burduf... Nu era treaba noastră, dar pentru a împiedica deprecierea am adus niște experți, am improvizat și o mașinărie și am fabricat brînză de burduf de prima calitate, pe care am distribuit-o prin magazine. Ieftin și garantat — o spunem ca specialiste. Ne-ar fi durut sufletul să se piardă...

Sau cele 4 000 butoaie de *măsline* de import care...»

Și urmează o nouă aventură pe frontul calității, încheiată astfel: «...Și așa nu s-a pierdut un vapor de măsline...»

În laboratorul cu multe flori și cactuși fără țepi, cele două inginere îmi vorbesc cu o uimitoare înflăcărare despre munca lor. Modestia nu exclude — și nu trebuie să excludă — pasiunea pentru ceea ce fac cu brațele și cu mintea, mai ales atunci cînd la mijloc nu intervine vreun interes personal. («Cu diplomele noastre de chimiste, oricînd am putea găsi o muncă mai ușoară»). Fiindcă, la urma urmei, lupta calității — fie că se dă la un combinat siderurgic, pentru oțeluri rare, fie la I.C.R.A.-Constanța, împotriva muștelor din compotul de struguri, fie în orice altă parte — oglindește, în primul rînd, calitatea omului angajat în această luptă. Omul care, refuzînd să închidă ochii și să-și spună, lui și altora: «merge și așa» — ce comod ar fi! — știe că-și complică viața, dar și-o face mai frumoasă. Pe a lui și pe a altora.

LIONEL NIȚESCU ■

de-o viață de om

De aproape două ceasuri bat potecile muntelui spre a da taină cu rapsodul popular Victor Pîrvănescu din Cerna — Vîrfu Mehedinților.

Pe bătrînul Pîrvănescu, pe acest peregrin la Curțile Dorului, nu l-aș fi putut concepe decît coborînd de aici, din munte, adică din baladă, și slobozindu-se la cîmpie sau la deal, să zică oamenilor de acolo patima rîului și-a ramului, ghiers cu foc și cu lacrămi de înstrăinare:

«Spune, spune hoț bătrîn,/ Spune, caii cum se fură;/ Cînd e frig și cînd e bură,/ Noaptea, pe fulgerătură,/ Atuncea caii se fură.../ Căpitane, căpitane,/ Nu mă ține în poivane/ Doară pentru trei cîrlane,/ Dă-mi drumul pîn'la chindie/ Să-ți aduc o herghelie,/ Jumătate-a ta să fie,/ Jumătate să-mi lași mie/ Ca să fim de omenie».

Vioara, îmi spune bătrînul, mi-a pus-o în mînă Al. Bruț. Erau mai mulți copii din împrejurimi care veniseră să-și încerce inima pe arcuș. Meșterul meu cînta bine, parcă umbla cu necuratu'. Ne uitam la el ca la o candelă aprinsă. Îi mergeau deștele pe corzi, argint viu, nu alta. Cîteodată, cînd avea vorbă întoarsă de la drăgostele, era rău cu noi și slobod la mîini. Făcea lamba mică și începea să cînte numa' pentru sufletu' lui. Dacă furam cîte ceva atunci, era bine, dacă nu...

— La coarnele plugului.

— Ei, la alea eram noi de cînd venisem pe lume.

Undeva, într-un cui, în odaia bună, privesc cum spînzură o vioară a cărei ciudățenie n-am înțeles-o niciodată. Are opt corzi în loc de patru și e învelită într-o foiță subțire de staniol. Lemnul ei a sunat viu, ani de zile, la urechea celor care își trag obîrșia din baladă și din viață adevărată. Fiecare atingere a arcușului scoate mari semne de zodiac ce hălăduiesc pe cer ca niște plauri de lumină. În casa lui tot spațiul mioritic trăiește dintr-o răsuflare...

— Moș Victore, de ce-ai pus opt corzi la vioară? De unde această idee?

— Să nu crezi că i-o năzăreală de-a mea. Am tot zis cu ea pe vruta tuturor. Într-o zi cînd am zis și pentru mine, mi-am dat seama că-i mai trebuie ceva. Atunci m-am sculat ca după boală și-o noapte întreagă m-am frămîntat. I-am mai pus patru corzi. Cînd zic balade, mă ajută tare mult, mai ales la cele haiducești. Scoate un fel de murmur adînc la care nu se închină orice vioară.

De o viață întreagă bate cu piciorul piatra muntelui și colbul cîmpiei, și în straița lui din piele de capră argăsită, pe care-o poartă la spate, nu duce numai turtă de mălai cu ceapă, ci și balada lui Mihu sau a lui Tudor, a lui Jianu *sau a Muscului.*

Duce cu el prag de tămăduire, fînul copt pe care-l cosea cu fluierul la brîu, în tinerețe și volbura fulgerată în grădina Genarului.

Dar ce nu duce de-o viață de om!

VALERIU ARMEANU ■

milcovățul, o apă care a fost curată

— Numai să nu înghețe la noapte.

Șchiopătînd ușor ca orice fost fotbalist, mă înnoroiam prin Letca Nouă, comună de margine, în județul Ilfov, în care trăiesc 5 945 de oameni, cu 55 mai puțini decît ar fi trebuit pentru a avea dreptul să plătească o bibliotecară cu normă întreagă.

Tovarășul Goncea Victor, secretarul comitetului de partid, n-a mai fost pe acasă de două săptămîni, familia a venit să-l vadă, este un vechi activist, s-a învățat cu asta.

— Mare noroc ați avut cu vremea asta, zic.

— Mare, adevărat. Ninsoarea asta e bună pentru cîmp.

— Și dacă nu se întîmpla așa? Cît ați reușit să irigați pînă acum?

— În plan apar pentru irigat 235 hectare la Letca Nouă și 167 hectare la Milcovăț. Am irigat 37 hectare și, respectiv, 5 hectare.

— Nimica toată.

— Foarte puțin, adevărat, dar ca să irigi, trebuie să ai apă, ori planul inițial s-a făcut pe baza apei din Milcovăț, deși Direcția agricolă știa că apa asta este atît de poluată, încît nici broaște nu mai are în ea. Ai mai văzut dumneata gîrlă fără broaște?

— Nu.

— Uitați, acum cîteva zile, doi ingineri au făcut probe pe loc. Ce scrie aici? Scria într-un registru că, dată fiind concentrația mare de săruri, inginerii agronomi urmează a stabili culturile care se pretează la irigații cu o astfel de, zice-se, apă. Inginerii din cele două C.A.P.-uri au stabilit cu promptitudine: nici o cultură!

— Aaa, și *probele astea le-au luat vineri,* nu sîmbătă, cînd a apărut și țițeiul. Dacă le luau atunci...

În afară de Milcovăț, un pîrîu ce alunecă în coasta celor două sate, cei din Letca Nouă ar mai putea să bage «sorbul» într-un lac smîrcuit pe care astfel l-ar seca în 3-4 zile fără cine știe ce folos. Despre pînza freatică nu se poate vorbi, e la 18-20 metri adîncime. Iată cum, vrînd-nevrînd, cei care încearcă aici să facă roditor un pămînt sărac (categoria a IV-a), semănîndu-l cu grîu, porumb, sfeclă și lucernă, trăiesc de cîțiva ani cu obsesia secetei.

— Noi, spune primarul Vasile Ungureanu, apărem în plan cu suprafața irigată din apa Milcovățului și trebuie s-o facem. Dar de unde, dacă apa asta nu-i bună? Dacă am apă, irig, chiar depășesc suprafața.

Povestea cu apa Milcovățului se deapănă prin diferite birouri de ani de zile, mai exact din 1969, cînd viitura a spart Schela de extracție Videle și peste noapte gîrla limpede s-a învelit în țiței. A murit peștele (crap și salonta), C.A.P.-urile au pierdut grădinile de legume, oamenii n-au mai tăiat gîștele de negre ce erau, copiii au pierdut scăldatul, reporterii de la ziare și televiziune au început de atunci să se ocupe de poluarea Milcovățului, inspectorii și inginerii au luat zeci de probe de apă, a început să plouă cu adrese, a fost dată în judecată Schela și din 37 000 lei despăgubiri au fost primiți doar 18 000, barajele rupte de viitură așa au rămas, aspersoarele și motopompele (13 și 6) nu mai pot fi folosite (un aspersor costă în jur de 84 000 de lei! Investițiile pentru baraje și utilaje, în valoare de 4 milioane lei, sînt blocate), apa nu mai este bună, albește pămîntul.

— Și mai scrieți acolo că inginerii noștri *pierd în fiecare an 15-20 la sută din salariu,* pentru că în plan sîntem trecuți, să zicem, cu porumb irigat, și, în loc de 5 000, abia de scoatem 2 000. Și mai scrieți că noi avem tutun foarte mult și planta asta cere multă apă, fie că plouă, fie că nu.

Scriu, varza avea motorină în foi, roșiile se uscau, pămîntul și așa nu-i gras, au venit o mulțime de oameni pe aici, s-au uitat, s-au crucit, au făcut procese-verbale, au amendat directorul de la Videle, au plecat, au venit alții... Primarul se uită la mine ca și cum ar vrea să spună, uite, acum ai venit și dumneata de la «Flacăra», o să scrii ceva tare și gata, noi tot cu apa asta rămînem aici și cei de la Direcția agricolă tot cu irigații ne trec în plan. Mă rog, creadă ce vrea primarul, dar ia să vedem apa asta, merge și tovarășul Goncea la pod. Pe dedesubt o apă mică și noroioasă alunecă peste pantofi vechi, cratițe sparte, o apă înfiorată de vînt, ce-mi pare, nu știu de ce, inutilă.

— Ei, nu putem intra acum la păpuriș, să vezi acolo, dar uite, în dreapta, rezidul!

— Da, da, sărurile omoară apa asta acum, de nici rîme nu mai cresc în ea! Dar să se facă, dom'le, ceva, ori să ne-o dai înapoi curată, cum a fost, ori să le-o dea ălora de la Schelă și noi să ne facem alte planuri cu irigația. Că mereu am scăpat cu ploaia din cer și numai cu seceta asta a venit sperietura, a noastră și a celor din București, că dăm cu recolta de pămînt.

Oamenii din Letca Nouă și Milcovăț au cheltuit banii degeaba, sînt supărați, au și alte necazuri, apa asta netrebnică mai lipsea, apă numai cu numele, că de-ar fi să ne luăm după probe... Aici s-ar fi putut încheia reportajul meu dacă aș fi venit și eu în Letca Nouă numai ca să casc gura.

În zilele acestea se poate călători cu trenul în picioare pînă la Timișoara. Eu am coborît la Videle, un orășel cît o comună mare sau invers. De aici, de la Schela de extracție Videle, una dintre cele mai mari din țară, a început povestea Milcovățului.

— In ultimii ani am intensificat exploatarea, trebuie să facem față sarcinilor de plan care nu sînt mici, dimpotrivă.

Inginerul Mircea Alexandrescu, directorul întreprinderii, este un om tînăr, deși petroliștii, cînd vorbesc de el, spun «ăl bătrîn», ca să-l deosebească de ceilalți directori. Dă din umeri, da, da, eee, Milcovățul ăsta e un cancer, nu-l vindecă nimeni, și-a făcut un dosar cu el, în dosar păstrează și procesul-verbal al unei amenzi date de O.G.A.

— Așa puteți fi amendat în fiecare zi.

— Bineînțeles. Am făcut tot ce s-a putut face aici, în Videle, țițeiul nu mai iese din Schelă, nici măcar o picătură, ce se mai vede pe Milcovăț a rămas de la viitură, în păpuriș, de la noi în nici un caz, am luat probe toată duminica, sărurile, asta sărurile. Da, dacă Milcovățul e poluat, și este, atunci numai Schela îl poluează. Pînă la sfîrșitul anului însă, dacă se va aproba proiectul nostru, problema va fi rezolvată. Vom mări capacitatea de injecție a apei reziduale în strat, concomitent vom mări capacitatea depozitului central de colectare a țițeiului din schelă, vom săpa mai multe sonde de evacuare a apei în straturile sterile. Asta vom face noi, dacă ni se aprobă proiectul avizat de minister și înaintat Consiliului de Miniștri.

Am mers împreună în aval, pe apa Milcovățului, pe drum mi-am dat seama că directorul nu risipește nici o palmă de pămînt din jurul sondelor, că le-a interzis categoric subordonaților să umble haihui pe cîmp cu tractoarele și buldozerele, construind căi de acces unice, că a scos chiar conductele din cîmp pentru a proteja culturile. Și, în sfîrșit, după atîția ani de dispută, s-au întîlnit omenește pentru a discuta și căuta împreună soluțiile de depoluare.

— Apa Milcovățului, i-a spus directorului inginerul agronom din Milcovăț, Ion Voinea, a fost o apă foarte curată. Acum este poluată

— Țiței mai vine? — a întrebat directorul.

— Nu, foarte puțin, la suprafață. Dar nu putem s-o folosim deloc.

— De ce nu folosiți Bratilovul?

— Avem tuburile pentru un dig, am cerut aprobare de la O.I.F., ni s-a promis un vagon de ciment ca să dalăm șoseaua.

— Dar pînza freatică...

— E prea departe, cheltuielile ar fi mari.

— V-ajutăm noi, dar nu asta e soluția, pînă la sfîrșitul anului Milcovățul va fi curat.

— Ar fi foarte bine, cu seceta asta începuse să ni se usuce grîul.

Primarul din Letca Nouă nu mîncase încă, *deși era tîrziu.* Ne-a întîmpinat cu o mirare fericită, parcă nevenindu-i să creadă că directorul acesta cu sufletul în palmă este unul și același cu cel în grija căruia se află balaurul negru din susul Milcovățului. Au vorbit ca doi gospodari vecini care își înțeleg reciproc necazurile, și-au promis ajutor și înțelegere (directorul a avut mai multe de promis, primarul a avut mai multă nevoie de înțelegere), lipsiți de obsesia peticului de răspundere, gîndindu-se fiecare că e bine să avem cît mai mult petrol și cît mai multă pîine într-o țară pe a cărei stemă, *printre însemne, se află și grîul, și* sonda.

IULIAN NEACȘU ■

100 de sibieni despre orașul lor

Mă plimbam pe străzile Sibiului, printre oameni, și mă întrebam cum aș putea să arunc o privire în viața cea de toate zilele a acestora. Voiam adică să văd ce se află dincolo de gesturile cu caracter public, care, deși definitorii pentru viața unui oraș, constituie, oricum, un fel de emblemă; să văd viața unui oraș nu din exterior, cu ochii reporterului, ci prin ochii și prin gîndurile locuitorilor lui. Urma, așadar, să fac un fel de sondaj de opinie. Mi-am pregătit 7 întrebări pe care le-am dorit deosebite de acelea ce apar de obicei în reportaje. Apoi mi-am căutat ajutoare, ca să pot lărgi cît mai mult aria de investigație.

Ajutoarele le-am găsit la Liceul «Gheorghe Lazăr», prin bunăvoința directorului, profesorul Cristian Petrișor. Am obținut un grup de voluntari din anii IV A (fizică) și IV B (chimie), dispuși să sacrifice cîteva ore, sîmbătă și duminică, pentru tentativa de a face o microradiofotografie a Sibiului: Anca Frum, Marilena Conțui, Radu Urdea, Mircea Teodorescu, Mircea Călinescu, Carmen Vasile, Călin Meteș, Simion Popovici, Marcela Geler, Silviu Ilcuș, Alexandru Bran, Marcela Vonica, Monica Berchea. Împreună cu acești elevi am chestionat 100 locuitori ai Sibiului de toate vîrstele (între 18 și 82 de ani), majoritatea născuți în oraș sau stabiliți aici de peste 10 ani, cu cele mai diverse grade de pregătire (între 4 clase primare și facultate), cu ocupații la fel de diverse (muncitori, elevi, studenți, medici, profesori, ingineri, pensionari, tehnicieni, funcționari etc., etc.) Celor care au dorit (cam jumătate) le-am notat și numele alături de răspunsuri; celorlalți, nu.

1. La întrebarea *cum calificați atitudinea bărbaților față de femei în orașul dumneavoastră?* — răspunsurile au fost: 8 excelentă, 64 mulțumitoare, 27 urîtă, 1 foarte urîtă. Acest ultim răspuns aparține unei femei casnice, în vîrstă de 50 de ani. Încolo, cea mai mare proporție de femei a fost înregistrată la calificativul «mulțumitoare», adică 28 din 64. Generalizînd, putem spune că la acest capitol sibienii stau relativ bine.

2. *Ce lipsește în primul rînd acestui oraș?* Răspunsuri surprinzător de diverse, pe primele locuri situîndu-se: o poartă onorabilă (gara, adică), 14; teatru și operă (oamenii se refereau la o clădire corespunzătoare), 14; apă potabilă, bună și îndestulătoare, 11; discotecă, sală de dans civilizată, 8. În rest, cu voturi puține, adesea chiar unice, au fost pomenite și alte lipsuri ale Sibiului. Unele, posibile (bunăoară, o facultate de ingineri textiliști, județul avînd o excepțională bază materială specifică); altele, de-a dreptul năstrușnice (trupă de balet la barul de noapte, o echipă de fotbal în A!). Au fost și răspunsuri care mie cel puțin mi-au părut nedrepte; de pildă, părerea exprimată de 3 persoane că Sibiului îi lipsesc în primul rînd parcurile!

3. *Care este cea mai frumoasă oră și cel mai atrăgător loc din oraș?* Aici părerile s-au împărțit vizînd cam toate orele cuprinse între «zorii zilei, cu forfota vioaie a celor ce merg la lucru», ora 13 la aeroport, amurgul pe bulevard sau în Turnul Sfatului și miezul nopții, cu farmecul străzilor aproape pustii. În ce privește locul preferat, în fruntea clasamentului se situează Dumbrava (47), Parcul Subarini (23), orașul vechi (11). Îngrijorător e faptul că Muzeul Brukenthal a fost indicat de o singură persoană, la egalitate cu «barul mic de la Restaurantul Bulevard»!?

4. *Cine este deputatul municipal pe care l-ați votat la ultimele alegeri? Acum l-ați mai vota?* 43 din cei chestionați nu știu numele celui ce-i reprezintă în Consiliul popular municipal; 39 îl cunosc, 28 nu au votat încă, fiind abia de curînd majori. 34 declară că l-ar vota și acum pe deputatul local respectiv; 17 nu; 26 nu știu ce să spună. Din răspunsurile afirmative cităm două. O persoană de 68 de ani: «O cunosc pe deputată și aș mai vota-o și acum, pentru că e femeie de treabă și se preocupă de multe probleme». Un economist de 45 de ani: «L-aș mai vota odată (deputatul respectiv este director la I.T.S.), ca să avem pe cine critica...»

5. *Să zicem că așa, deodată, ați deveni primar. Care ar fi primele trei măsuri pe care le-ați lua?* Aici, cum era de așteptat, m-am pomenit cu o avalanșă de răspunsuri, aparent de nedescîlcit. Totuși, grupîndu-le pe domenii, cea mai mare parte s-au încadrat în 3 categorii: transportul în comun (33), curățenia străzii (28), construcția de locuințe (20), ceea ce arată că sibienii în aceste domenii edilitare așteaptă în primul rînd să se ia, chiar urgent, măsuri de perfecționare. Ce m-a mirat a fost povestea cu curățenia; de aceea mi-am exprimat nedumerirea aceasta, firească la un locuitor al Bucureștiului, în cîteva discuții cu localnicii. Răspuns: vă miră că sîntem nemulțumiți de curățenia străzilor, dar noi știm ce spunem: poate Sibiul este un oraș *relc*[illegible] curat, dar noi ne gîndim cum a fost pînă acu[illegible] 2-3 (după alții 4-5) ani, iată de ce azi nu putem fi deloc mulțumiți; sigur (au zis unii, cu maximă sinceritate), se poate spune că vina o împărțim egal noi, locuitorii, și municipalitatea; dar tot de la edilii orașului așteptăm să se facă primii pași. Multe și felurite propuneri vizau comerțul, aprovizionarea cu apă (iarăși!), timpul liber al tineretului, atitudinea funcționarilor, modernizarea orașului fără a diminua farmecul medieval al cartierelor vechi; doi dintre prezumtivii primari declară că ar lua măsuri de stîrpire a parazitismului; un altul ar da ordin imediat să se pună mai multe bănci în parcuri; altul, că ar vinde mașina de serviciu și ar merge la birou pe jos; s-a găsit și unul care ar lua măsuri (nu spune de ce natură) ca echipa de fotbal «Șoimii» să intre «musai» în A.

6. *Cine este omul cel mai folositor? Și contrariul lui?* O anume categorie întrunește cele mai multe adeziuni, în total 38, sub diferite denumiri: «omul harnic și corect», «muncitorul», «fiecare la locul său de muncă», «cel ce muncește cinstit», «oamenii muncii». Pe locul doi [illegible] egalitate, se situează primarul orașului și m[illegible]cul, cu cîte 12 răspunsuri; urmează la di[illegible] constructorul (4), profesorul (3), poștașul, membrii echipelor Salvamont, milițianul, mamele adevărate, secretarul primăriei, iubitorii de frumos etc., etc. Un ospătar de 42 de ani indică, firește, «clientul»; iar un frizer, a cărui vîrstă a fost omisă, numește... chiar «frizerul».

La a doua întrebare, recordul îl dețin, iarăși sub diferite denumiri (stîlpii de cafenea, trîntorii, chiulangiii, paraziții etc.) aceia care disprețuiesc munca, totalizînd 39 puncte. Vin la rînd bețivii (6), funcționarii (probabil birocrații!) (5), bișnițarii (4), controlorii I.T.S. (!) (3), huliganii (3), scandalagiii, birocrații, mamele rele, preoții, vînzătorii de semințe, navetiștii...

Ceea ce dovedește că, în mare, atitudinea opiniei publice sibiene este cît se poate de justă.

7. *Care este evenimentul cel mai memorabil din viața orașului, în perioada 1964-1974?* Preeminența categorică aparține ridicării la rangul de capitală de județ, indicată de 35 persoane. Pe locurile următoare se situează, în ordine, inaugurarea Casei de cultură (16), Festivalul Cibinium (9), crearea facultăților de învățămînt superior (9), aniversarea Liceului «Gheorghe Lazăr» (6), desființarea tramvaielor (4), apariția revistei «Transilvania» (4). Mai sînt pomenite concertele formației «Phoenix», constituirea clubului «Șoimii», foarte recentul festival de jazz etc.

În loc de concluzii, pentru felul cum gîndesc sibienii despre orașul lor, căruia îi găsesc și cusururi, se potrivesc foarte bine răspunsurile la o întrebare suplimentară: *dacă vi s-ar oferi în alt oraș exact aceleași condiții de muncă și de locuit ați părăsi Sibiul?* Inițiativă a Marcelei Geler, întrebarea aceasta a fost pusă numai în 10 cazuri din sondajul nostru. Iată răspunsurile: 3: «nu, categoric nu»; 5: «nu»; 1: «da». A mai fost și o abținere. Chiar dacă o adăugăm la acel unic «da», și tot iese bine microradiofotografia.

Ce s-ar întîmpla însă dacă edilii orașelor ar pune mai des asemenea întrebări cetățenilor și s-ar grăbi să treacă la rezolvarea unor neajunsuri *și nemulțumiri în mod operativ?* Credem că nu ar avea decît de cîștigat!

MIRCEA FODOREANU ■

mda, nu e prea vesel !

«Tovarășe redactor-șef,

Mă adresez dumneavoastră cu rugămintea de a acorda atenția cuvenită unei probleme care aparent ar putea fi apreciată de «interes minor», dar care pentru mine este o problemă de viață și de muncă»...

Astfel își începe Elena Anastasiu, domiciliată în Șoseaua București-Măgurele la numărul 75, scrisoarea sa către redacția noastră. Pentru a ajunge la adresa sus-menționată cobor la capătul tramvaiului 15, apoi iau — cale de patru sau cinci stații — autobuzul 56. Și cobor în plin cîmp...

De fapt, cîmp e un fel de a spune, pășesc curînd în incinta «Complexului economic Măgurele» din cadrul Oficiului economic central Carpați — căci adresa dată de solicitatoarea noastră corespunde cu cea a fermei de mai sus.

Pe director, pe Ioan Penciu, îl găsesc la masă, și deși îl rog să sfîrșească, întrerupe masa, extrem de amabil, oferindu-se astfel să-mi stea la dispoziție cu tot ceea ce cunoaște în acest caz.

Da, într-adevăr, Elena Anastasiu locuiește aici, în incinta fermei, împreună cu încă o familie, familia Crăciun: un soi de casă vagon, urmînd a fi curînd demolată. Ea, femeia, lucrează la cîțiva kilometri mai încolo, este salariată — din 1969 — a Institutului de fizică atomică, pe funcția de bucătăreasă a cantinei (înainte lucrase la căminul de copii al aceluiași institut)

«...Doresc ca prin intermediul dumneavoastră să mi se lămurească unele lucruri care se mai mplă într-un stat socialist, într-un stat al menilor muncii...»

Așadar, femeia nu e acasă, e însă nepoțica ei, în vîrstă de 9 ani, care ne poftește înăuntru, și am astfel prilejul să constat cu ochii mei că este absolut exact ceea ce ne-a scris: «...locuiesc în această casă a fermei de circa 10 ani, în condiții necorespunzătoare — apa avînd-o de pildă la o distanță de 200 metri — *într-o singură cameră* (cu un mic hol de intrare, folosit ca bucătărie și avînd un perete nezidit, plin de igrasie și mucegai), un număr de patru persoane: eu în vîrstă de 56 de ani, un fiu de 25 ani cu care sînt nevoită să dorm în pat, o fiică de 30 ani și o nepoată de 9 ani. De nenumărate ori, atît personal, cît și prin adrese scrise trimise la locul de muncă — pentru a mi se da locuință — conducerea fermei în care locuiesc mi-a pus în vedere să părăsesc locuința, punîndu-mi-se termen de evacuare 15 zile...»

Fetița ne privește cu ochi mari, directorul fermei, Ioan Penciu, îmi spune că, într-adevăr, trebuie să demoleze maghernița, urmează a se onstrui aici noi și importante obiective, s-au estit milioane de lei în acest sens:

Și-apoi înțelegeți, nici măcar nu e sala- noastră! Nu pot pricepe cum se pot purta astfel cei din conducerea I.F.A. cu niște oameni aflați într-o situație atît de grea!

«...în urma presiunilor și adreselor am depus cerere de locuință la institutul unde lucrez, care și-a construit blocuri pentru salariați în comuna Măgurele, cerînd să mi se repartizeze și mie o locuință mai corespunzătoare decît cea actuală. Comisia de repartizare a locuințelor m-a invitat cu buletinul meu și al copiilor pentru repartizarea unei locuințe. În urma acestor date s-au afișat listele cu repartizarea apartamentelor disponibile, eu fiind trecută la apartament cu trei camere, printre primele opțiuni. În urma unor contestații, listele au fost ridicate, fiind afișate alte liste, iar eu fiind trecută printre ultimii, primele locuri repartizîndu-li-se unor tovarăși care *au* locuințe corespunzătoare, proprietate personală...»

Pe Elena Anastasiu o găsesc la cantina I.F.A. O femeie grăsuță, scundă, firește, amărîtă. A încercat să-și lămurească situația la tovarășul inginer Baciu — președintele sindicatului pe institut și președinte al comisiei de repartizare a caselor. I s-a răspuns să mai aștepte pînă se vor construi alte apartamente; cele cu trei camere au fost puține și s-au dat.

— De ce nu ați primit unul cu două? — o întreb. Nu ați fi vrut?

— Doamne ferește! Dar m-a întrebat cineva?!

Altcineva din comisia de repartizare i-a spus «că nu-i dă casă pentru că va ieși la pensie și nu poate ține casa ocupată cu ea, cu *ea care nu produce nimic*» (?! — n.a.) ...Pînă la pensie, Elena Anastasiu mai are patru ani de muncă, aici, în cadrul *acestui* institut, a muncit cinci *ani, și alți 11 înainte. Aici, oamenii institutului* au mîncat din mîncarea făcută de mîinile ei, acum, dintr-o dată, ea, femeia, a devenit «neproductivă»!

În institut nu pot da de tovarășul Baciu, se fac pregătiri, aud că pentru o ședință festivă, se decerne un steag de fruntaș, sau așa ceva, e fierbere mare — dau însă de Nicolae Arnăutu, secretar sindical și dînsul; cunoaște cazul Elenei Anastasiu și cam șovăie: în cele din urmă se declară pentru cauza femeii, e nedrept totuși, nu e omenește să fie lăsată astfel!

Inginerul șef Alexandru Stoicescu, în schimb, e ferm:

— Nu putem face nimic, tovarășe, nu produce, și apoi cantina va trece la RECOP.

— Bine, dar acum ține de dumneavoastră!

— Nu ne interesează! (Și vine cu un argument... zdrobitor). Oricum, astea de la bucătărie nu fac mai nimic!

— Fac mîncare!

— Proastă! Nu au inițiative!...

La asemenea replică rămîn și eu tablou, lipsit pe moment de orice inițiativă.

— Să-i dea directorul fermei casă în loc! Cel ce demolează pe cineva este obligat de stat să-i dea altă locuință în loc.

Da, dar tovarășul inginer șef *nu cunoaște* că, în cazul locuințelor *de serviciu* (cum este camera în care e tolerată Elena Anastasiu), această obligație își pierde valabilitatea.

Mă întorc la cantină, mă interesez pe la mese cum e mîncarea, lumea e mulțumită. Întreb șefa *cantinei* dacă au avut *reclamații*, dacă instituția — I.F.A. — le-a adus vreo sancțiune. Nimic!

Mă reîntorc la fermă, la Ioan Penciu. Directorul rămîne uimit de nepăsarea celor de la institut:

— Domnule, acu' n-am eu inima aia s-o las sub cer, în cîmp, voi mai aștepta! Ce să fac? Dar trebuie să fiu înțeles și eu, totuși trebuie să construiesc! Mariei Crăciun, cea care stă cu Elena cum de l-au dat apartament? Că ea realmente nu e salariată a I.F.A., e îngrijitoare uite aici, la grădinița institutului, dar salariată a Policlinicii 13 Septembrie.

Da, am aflat și eu asta, numai că lucrurile — în cazul Crăciun — sînt «puțintel» altfel: soțul ei, șofer pe un microbuz, a fost adus la institut, prin transfer, de numai cinci luni. Și, a nu se uita, el e cel ce duce *copiii unor salariați* la grădiniță, înțelegeți?...

Nu știu care va fi soarta Elenei Anastasiu, am cunoscut pe de o parte un om inimos și de treabă, directorul fermei; pe de alta, am întîlnit nepăsare crasă la locul ei de muncă. Plec abătut, gîndindu-mă cît de paradoxală e soarta uneori: găsești mai multă înțelegere și omenie la un străin decît la propriii tăi tovarăși de muncă. Mda, nu e prea vesel!

HORIA PĂTRAȘCU ■

două bătrîne singure și părăsite de lume

În comuna Domnești, județul Ilfov, la numărul 164, se află o casă așa cum se găsesc multe prin partea locului. Nici foarte arătoasă, dar nici prea sărăcăcioasă. Dintr-o scrisoare venită la redacție aflasem că în casa asta trăiesc singure, de aproape un an de zile, două bătrîne. Una are 83 de ani și se numește Tudora Stan, cealaltă are 71 de ani și se numește Dumitra Oprea. Am bătut la poartă, am strigat, dar nu mi-a răspuns nimeni. Am intrat în curte unde m-a izbit de la început dezordinea în care se aflau uneltele de muncă și alte obiecte ale gospodăriei. Am pătruns în casă, într-o încăpere mică, unde cele două bătrîne se căzneau să facă puțină curățenie. Pe o masă se găseau resturi de mîncare, farfurii nespălate, medicamente. Cele două paturi se aflau și ele în neorînduială. M-am prezentat, m-am așezat pe un scaun și apoi am îndemnat-o pe Tudora Stan să-mi vorbească, în vreme ce Dumitra Oprea asculta și doar uneori, ștergîndu-și cîte o lacrimă, dădea aprobator din cap.

— Maică, nici nu știu cu ce să încep. E inima friptă în mine.

— Dar ce vă supără?

— De, necazuri au mai fost, că de-aia e viață. Totul a mers bine și n-am avut nici o nevoie pînă cînd a murit moșu, omu meu.

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Anul trecut. La începutul verii. Venea de la oraș. Cînd a ajuns la barieră, a văzut că vine trenul dar și-a zis că poate trece. Era sprinten moșu, nici nu-i dădeai 84 de ani, și era om vrednic. Dar cînd s-a repezit să treacă, i-a rămas pantoful între șine și l-a izbit trenul. Acu, ce să mai zic? Fiecare e dator cu o moarte. L-am jelit, l-am îngropat, l-am pomenit, după cum e obiceiul.

Bătrîna oftează și tace. Afară a început ploaia și picăturile de apă se preling pe geam. Se aud cum trec mașinile pe șosea.

— Dar nu aveți pe nimeni care să vă ajute? Vreo rudă, ceva?

— Ba am o fată pe care am crescut-o de mică. Eu cu omul meu am avut cinci copii și toți ne-au murit. Un prieten de-al meu i-a spus odată: «Măi, tizule, e o fată pe care vor s-o dea la casa de copii. Ia-o tu să vă înveselească bătrînețile, ție și nevesti-tii». «Dacă e frumoasă, o iau», a hotărît bărbatu-meu. Și-a adus-o pe Marioara.

— Cîți ani avea fata atunci?

— Șase ani. S-a lipit de noi, și noi am crescut-o ca pe o floare la ghiveci. Toată dragostea pe care am avut-o pentru ceilalți copii ai noștri am pus-o în ea.

— Și fata s-a măritat?

— Da. Cu un «grafir». Dar după asta n-a mai trecut pe la noi decît rar de tot și mereu în fugă. Cînd a murit moșu, a venit și ea pînă în ogradă, apoi s-a prefăcut că i-e rău și a plecat. Nici nu știe unde e îngropat.

— Cum îl cheamă pe ginerele dumneavoastră?

— Florea Nițescu.

— Unde stă? Tot în comună?

— Da.

— Și nu trece deloc pe aici?

— Ba mai trece cîteodată. De ce să mint?

— Și nu vă ajută cu nimic?

— Cu nimic, maică, cu nimic. Că dacă aduce cîteodată cîte ceva de-ale gurii, nu-i de-ajuns. Iar Marioara nu trece niciodată. Eu cu baba asta sîntem și bătrîne și neputincioase. Eu de-abia mai văd, sînt beteagă la ochi, iar Dumitra aiasta tremură din toate cele. Acuma, tot ne mai mișcăm de colo, colo. Dar dacă o să cădem, Doamne ferește, la pat și n-o să ne mai putem scula? Cine ne dă o cană cu apă?

— Fata dumneavoastră are copii?

— Doi. Unul, doctor veterinar, iar celălalt, inspector financiar. Cînd erau mici erau tot timpul la noi. Acuma, și Aurel și Petrișor au uitat unde locuim și nu ne mai deschid ușa cît de rar.

Bătrîna scoate din buzunar o batistă și își șterge lacrimile. Cealaltă bătrînă își ia capul în mîini și se tînguie și ea.

— Iertați-mă că insist, dar nu pot să cred că n-au încercat să vă dea o mînă de ajutor.

— O mînă de ajutor! Unul dintre fii a zis că se mută la noi. A jupuit pereții casei ca să facă din nou tencuiala. Vezi că avem pămînt pe jos. A zis că vrea să dușumească, să nu-i răcească pruncul. Dar după ce au întors casa cu susul în jos s-au răzgîndit. A trebuit să aduc eu oameni să-mi facă din nou rînduială.

— Dar altă rudă nu mai aveți? Care să vină să vă îngrijească?

— Prin 1919, socru-meu ne-a vîndut, mie și lui bărbatu-meu, pămîntul și casa. Jumătate-jumătate. După moartea lui moșu, aș fi primit, pe lîngă jumătatea pe care eram stăpînă, și o jumătate din ce lăsase el. Restul l-ar fi luat fiică-mea. Dacă ar fi fost așa, găsisem un nepot care s-ar fi mutat la noi, să ne aibă de grijă. Lui i-aș fi lăsat după moarte partea din pămînt și din casă.

— Și?

— Nu știu unde a dispărut actul, că doar îl țineam în casă, în sertar, așa că la notariat, la Buftea, nu s-a mai ținut cont că eu aveam deja jumătate din casă și din pămînt și mi s-a dat mai puțin.

— Nepotul nu mai vrea să vină?

— Nu. Zice că el nu poate să vadă de noi și apoi să nu se aleagă cu nimic.

— Dar Marioara și bărbatul ei cum trăiesc?

— Au de toate. Nu le mai trebuie nimic. De-aia nu pricep de ce nici nu ne ajută și se mai lăcomesc și la puținul nostru.

Le-am lăsat pe cele două bătrîne jelindu-se, am ieșit afară. Ploaia contenise. Am bătut pe la porțile vecinilor. Pe unii i-am găsit acasă, îndeletnicindu-se cu treburile gospodăriei. «Sînt tare amărîte, săracele babe astea. Le mai muncim noi, le mai facem araci pentru vie. Le mai gătim cîte ceva » (Tincuța Ciobanu). «Nu putem să le dăm mereu. Le mai scoatem apă din fîntînă, le mai tăiem lemne. Dar avem și noi grijile noastre. Trebuie să stea cineva permanent cu ele. Slabe cum sînt, le putem găsi oricînd moarte. Dar nu-i înțeleg pe Nițescu și pe Marioara. Răul poți să-l faci oricînd, dar mai greu e să faci bine » (Anica Lambru). «Pe grefier l-am văzut în ultima vreme de două ori cu o dublă pe bicicletă, venind la babe. El zice că n-ar fi nenorocite, că ar avea bani puși deoparte. Eu ce să spun? Nu știu. Nu m-am dus pe la ele că-mi face rău » (Tudorică Tănase).

Am fost și la Florea Nițescu. Casa lui e mare, frumoasă. Una din cele mai frumoase case din Domnești. În ogradă, toate sînt aranjate ca de mîna unui gospodar chibzuit. L-am găsit pe Florea Nițescu trebăluind în grădină. Nu m-a poftit în casă, ci în bucătărie unde era cald și mirosea îmbietor. A venit cu el și soția lui.

— Dumneavoastră știți cît de greu trăiesc bătrînele acelea două?

— Ce să le facem noi? — mi-a răspuns Florea Nițescu. Am vrut și noi să le ajutăm după puterile noastre. Am vrut s-o luăm pe soacră-mea la noi.

Marioara Nițescu intervine:

— Dar nici n-a vrut să audă! Zice că nu vrea să se despartă decît moartă de Dumitra. Asta e nepoată de-a *lui* tătica. Noi n-avem nici o obligație față de Dumitra. Să se ducă la azil!

— Dar atunci de ce nu treceți mai des pe acolo? În special dumneavoastră n-ați mai trecut de foarte multă vreme pe la ele. Chiar dacă nu v-a fost mamă adevărată, totuși v-a crescut.

— Nu ne ducem pe acolo ca să nu zică lumea că le luăm ceva din casă. Și apoi, sîntem și noi bolnavi, bătrîni, avem grijile noastre.

— Bun, atunci de ce nu căutați pe cineva să stea cu ele? S-o găsi cineva care să accepte să vadă de ele dacă pe urmă îi rămîn casa și pămîntul.

— Am face-o, dar ni-e teamă să nu le alunge și apoi tot noi ne trezim pe cap cu ele!

Mai multă lume a sfătuit-o pe Tudora Stan să-și dea fiica în judecată, cerînd ocrotirea legii. Dar Tudora Stan e prea bătrînă pentru a merge prin judecăți. Ea nu dorește decît să-și trăiască în liniște și siguranță zilele care i-au mai rămas. Și, după cum mi-a spus, n-ar mai putea să meargă la tribunal și din altă pricină: «La urma urmei, e fata mea».

Pînă una alta însă, două bătrîne singure și părăsite de lume ne cer ajutorul. Ce face însă, la urma urmei, comunitatea satului? Nu poate interveni?

GEORGE ARION ■

POȘTA REDACȚIEI

Harja Constantin — comuna Șaru Dornei (Suceava): De autenticitatea testamentului numai organele juridice se pot pronunța. **Bitz Alexandru** — *Ploiești și* **Tusac Mihaela** — *Galați: Rubrica* nu mai apare pentru că nu era foarte interesantă. **Popescu Adriana** — comuna Armeniș (Caraș-Severin): Ne cereți părerea în privința programului artistic prezentat. Nu avem pentru că... nu am participat. **Palincaș Corneliu** — Timișoara: Secția de învățămînt județeană vă poate informa dacă școala la care învățați își schimbă sau nu profilul. **Bistraie Maria** — Sanatoriul T.B.C. Cîmpeni (Alba): Ne scrieți că în urmă cu trei luni de zile ați returnat cizmulițele (rebut) fabricii «Progresul» și nu v-a răspuns. Nu disperați, poate vă păstrează o pereche bună pentru sezonul viitor. **Popescu Mita** — Brăila: Doriți să lucrați în comuna dumneavoastră și cereți aprobarea noastră. Credeți că este suficient? **Dinu Viorel** — Sibiu: Ne solicitați, dar totodată ne impuneți să nu vă dezvăluim identitatea. De ce nu vreți să vă asumați răspunderea? **Oprescu Lucia** — Ploiești: Urăm și noi multă sănătate părinților dumneavoastră cu ocazia celor 50 de ani de căsnicie. Regretăm că spațiul nu ne-a permis să publicăm și fotografia. **Cristea Maria** — *comuna Zimandu Nou (Arad):* Secția de învățămînt vă poate aproba transferul, dacă, bineînțeles, întruniți condițiile necesare. **Zorilescu Emil** — București: Deși sînteți bucureștean, ne întrebați de unde puteți afla adresa Editurii științifice; chiar și dintr-o carte de telefon. **Bratu Alexandrina, Dinu C.** — București; **Constantinescu Cornel** — Govora: Reveniți cu date concrete pentru a putea da curs solicitărilor dumneavoastră. **Clemensevici Tina** — Adjud; **Sizoi Petruța** și **Ionescu Maria** — Medgidia: De nenumărate ori am anunțat că nu deținem și nici nu intenționăm să furnizăm adrese particulare de actori sau interpreți de muzică ușoară și populară. **Toma Carmen — București:** Vreți răspuns competent. Pentru a primi ceea ce solicitați, este necesar să reveniți cu date concrete. **Andrei Maria — Sibiu:** Rompresfilatelia, Calea Griviței nr. 64, București, este instituția care vă va da lămuririle necesare. **Alexandru Marin — București:** Nu ați reușit să ne convingeți. Puteți foarte bine, dacă doriți acest lucru, să luați sub ocrotirea dumneavoastră un copil. **Popea Lache — comuna Andrășești:** Doriți să vă ajutăm, dar copia trimisă nu se poate citi. **B. Ana — Craiova:** Reveniți cu numele și adresa, altfel nu luăm în considerație cele scrise de dumneavoastră. **Ungureanu Iosif — Bucuresti:** Adresați-vă forului competent: Ministerul Sănătății. **Tarța Vasile — Turda:** Adresa solicitată este: Comitetul de Stat al Radioteleviziunii Române, str. Nuferilor nr. 60–62, București. **Moroiță Margareta — Piatra Neamț:** Aveți dreptate. Adresați-vă justiției. Pe această cale, tatălui copilului dumneavoastră i se va aduce aminte să-și achite cel puțin obligațiile materiale. **Cojocaru Ioan — Brașov:** Temele propuse nu se încadrează în profilul «Flacării». De ce nu vă adresați revistei «Știință și tehnică»? **Sîntu Ion — București:** Reveniți cu date concrete. **Grămadă Samson — Suceava:** Ați avut o dispută cu o vînzătoare pentru 20 cm de material (de care nu ați fost frustrat) și ne cereți să anchetăm (ce anume nu vedem), deoarece colegii de la ziarul «Zori noi» nu v-au dat satisfacție. Ne pare rău, dar nici noi nu putem să v-o dăm. **Flak Radu — Sfîntu Gheorghe:** Scrieți-ne numele persoanei care trebuie ajutată. **Bogdan Aurel — Drobeta Tr. Severin:** Nu considerăm o greșeală. **Făgurel Valentin — Ploiești:** Vă mulțumim pentru elogiile aduse. Volumele la care vă referiți s-au epuizat în primele zile ale apariției. **Popescu Sebastian — Craiova:** Noroc că trăim în anul 1974! **Nanu Dimitrie Dan — Galați:** Nu vă place serialul «Columbo»? Deh. Gusturi și gusturi. Noi nu sîntem de aceeași părere. **Lazăr V. Romulus — Barnar (Suceava):** Poate pe un detectiv dintr-un roman polițist sau film să-l convingeți să coboare din lumea respectivă în viața dumneavoastră ca să vă ajute să vă găsiti moasa, fiindcă noi nu avem cum. **Drăculeț Ion — Mofleni (Dolj):** Apreciem principialitatea cu care ne relatați acele discuții neprincipiale. **Demian Ioan — Turda:** Numai dacă am fi o coală de indigo, v-am putea oferi copia de care vorbiți. **Dobre Ion — Craiova.** Așteptăm o scrisoare pe adresa revistei. **Zamfir Mihai — comuna Cătunu (Teleorman):** Informațiile cerute le puteți obține de la serviciul personal al întreprinderii unde lucrați. **Stoicescu Dumitru — București:** Scrieți autorului despre care vorbiți. I-ar putea folosi!

MARGA NEDELEA ■

muzicuța cu schimbător

Moto: *A fost odată*

De la ediția din 1967 a cărții lui Nicuță Tănase pe coperta căreia Iacob Dezideriu desenase o muzicuță cu incrustații, 26×2 găuri (?) și «schimbător», nu-mi amintesc să mai fi văzut în vreun magazin din țară măcar o poză a susnumitului instrument, deși am căutat în disperare și eu, ca atîția alții. Cu disperare spun și nu exagerez deloc, fiindcă, am fost lipsiți de atît amar de vreme de posibilitatea unei exprimări muzicale, mii dacă nu chiar zeci de mii de oameni. Și asta după o statistică simplă, pe care o doresc cît mai curînd verificată de către cei în drept. Imaginați-vă ce simt acești oameni cînd vor să cînte, vor foarte mult să cînte, le este sete să cînte și nu mai au cu ce. Vechile lor instrumente s-au uzat, altele noi nu se aduc de ani și ani, iar termenul de *«muzicuță cu schimbător»* tinde să se piardă încet dar sigur în ceața legendelor. Butonul acela poate părea un fleac, dar, în timp ce pe o muzicuță lipsită de el, diatonică deci, nu se pot cînta decît piese foarte simple și într-o singură tonalitate. Pe o muzicuță cu schimbător, cromatică, se poate cînta orice, în orice tonalitate, inclusiv melodioarele muzicuțelor simple de mai înainte și din comerțul actual. Cît privește diferența pur calitativă dintre cele două tipuri, diferența între timbruri, acordaje, longevități, mai bine să nu ne-aducem aminte, fiindcă ne facem sînge rău, degeaba; pe scurt, e vorba, luînd un exemplu din muzica populară, de distanța de la «Radu mamii, Radule» la «Doina Oltului» sau «Ciocîrlia». De cîțiva ani zac în praful vitrinelor noastre masive muzicuțe de acompaniament, cromatice, Bass și Begleitung («begleitung» = acompaniament armonic) cu care s-ar putea cînta multe. Cam tot de-atunci lipsesc muzicuțele solo (cu schimbător normal). Pe cine să acompanieze bietele prăfuite? Personal sînt curios ce-o fi fost în mintea celui care a achiziționat *numai* muzicuțe de acompaniament?

CORNEL IONESCU ■

pendulînd la mijlocul drumului

Dacă regretăm (și regretăm!) că am fost la Sala Palatului duminică, 14 aprilie 1974, o facem tocmai pentru că am fost duminică, și nu luni. Să fim mai clari, cineva care știe ce înseamnă să faci muzică pop înțelege și ce în*seamnă să cînți pe aceleași instrumente*, ale tale, concert de concert. Or, nu asta s-a întîmplat duminică cu formația Middle of the Road (La mijlocul drumului). Datorită nu știu cărei încurcături, de care nu se face vinovată A.R.I.A., instrumentele grupului n-au sosit la timp și astfel, volens-nolens, am văzut un spectacol dat de Middle of the Road pe aparatura formațiilor F.F.N. și Catena. Și zău, oameni să fim, cu un așa mare procent de nesiguranță în spate, să fii tu Sincron și nu iese bine ce cînți. De fapt singurul lucru care a mers perfect în concert au fost vocile. Da, vocile acelea pe care le-am auzit foarte des, poate prea des, la radio și pe discuri. Spunem au mers perfect și toate pentru a servi vocea-solistă a cărei posesoare se numește Sally Carr. Excelentă vocea acestei englezoaice stabilite în Spania. Și credem că nu sîntem singurii care observă acest lucru. Iar printre cei care, cu siguranță, ar fi de acord cu noi, se află în primul rînd ceilalți membri ai grupului care o servesc, literalmente, vocal-instrumental pe blonda lor solistă. Deci concertul a suferit dintr-un viciu de sunet, și asta s-a reflectat și asupra spectacolului. Pentru că nu putem crede că o formație subțirică, vrem să spunem eminamente comercială ca Middle of the Road, și-ar permite să neglijeze partea de show. Nu, categoric nu! Și cîteva mostre ne-a oferit chiar bateristul, și totodată excelentul prezentator al formației, Ken Andrew. Puține însă. Apoi să nu mai vorbim de partea vestimentară și de «fața» formației, care unora a apărut bizară. Nu știm dacă peste, sau după toate cele spuse mai sus ar trebui adăugat că din spectacol nu au lipsit nici binecunoscutele Chirpy, Tweedle, Soley (iertată fie-ne familiaritatea cu care folosim diminutivele acestor frumoase cîntecele) și nici mai noile succese înregistrate pe LP-ul «Music, music».

Excelentă dar cam lungă a fost repriza comică din deschiderea spectacolului, aceea cu «solistul» Frank Barrie. La o privire deloc atentă, băiatul era foc de drăguț — înalt, blond, subțirel, ce mai, copiat parcă dintr-o revistă scoțiană de mode. Imaginea însă se strica atunci cînd nordica figură își punea în față un microfon și lua în mînă o chitară, și se voala de-a dreptul cînd începea să folosească cele două pașnice instrumente. Noi, melomanii din Carpați, îi mulțumim domnului impresar David Stones că a adus A.R.I.A.-ei și A.R.I.A. nouă, vedete de primă mînă, dar la un asemenea balast pentru un spectacol nu ne-am fi așteptat. Trecînd peste acest aspect nu putem decît să adresăm sincere felicitări Agenției noastre de impresariat artistic pentru că ne-a adus totuși o formație cu un nume ca Middle of the Road, că ne mai aduce un Jose Feliciano și că, probabil, intenționează să ne aducă și alte vedete, dar deocamdată le ține în secret, numai așa, să ne mai fiarbă puțin.

GEORGE STANCA ■

TOP PANORAMA

● Radio București ne prezintă joia, din două în două săptămîni, o emisiune, am zice, model — **Meloritm;** cronici la zi, înregistrări din spectacole, interviuri, anchete, opinii. Redactorii ei, Dumitru Moroșanu și Ion Barta. ● Și tot numele entuziastului redactor Dumitru Moroșanu îl întîlnim alături de cel al regizorului Sergiu Ionescu printre realizatorii noii emisiuni de televiziune. **Tinerii și muzica lor.** O sîmbătă pe lună vom urmări deci la televizor noua emisie. ● **«Orfeul de aur»**. Ediția din anul acesta a Festivalului de muzică ușoară «Orfeul de aur» Slancev Briag (R.P. Bulgaria) se va desfășura între 3 și 7 iunie. După ce a fost reprezentată în ultimii ani de Doina Spătaru, Cornel Constantiniu și Dida Drăgan, țara noastră va trimite la această ediție pe solista Angela Similea. ● **Teletopul** a obosit! Credem că asta a înțeles-o și redacția de tineret a televiziunii, care în ultima vreme a început să introducă mai mulți cîntăreți de muzică folk (uneori am văzut chiar două momente folk într-un singur teletop!). Nu înțelegem însă de ce formațiile de muzică pop sînt total neglijate, deși se știe clar că această muzică aparține în primul rînd tinerilor. ● În perioada aceasta, Republica Democrată Germană devine un important amfitrion pentru soliștii români de muzică ușoară. **Dida Drăgan** a început deja să cînte, de la 15 aprilie pînă la 1 iunie, la Friedrichstadtpalast din Berlin; Formația **Electrecord** va cînta la Festivalul de dixiland din Dresda; **Corina Chiriac** va participa între 24 mai și 24 iunie la Festivalul presei ● Un alt festival la care participă solistii români este *Interstart* care se ține în Republica Populară Ungară între 24 și 26 mai și la care vom fi reprezentați de Olimpia Panciu și Adrian Romcescu.

G.S. ■

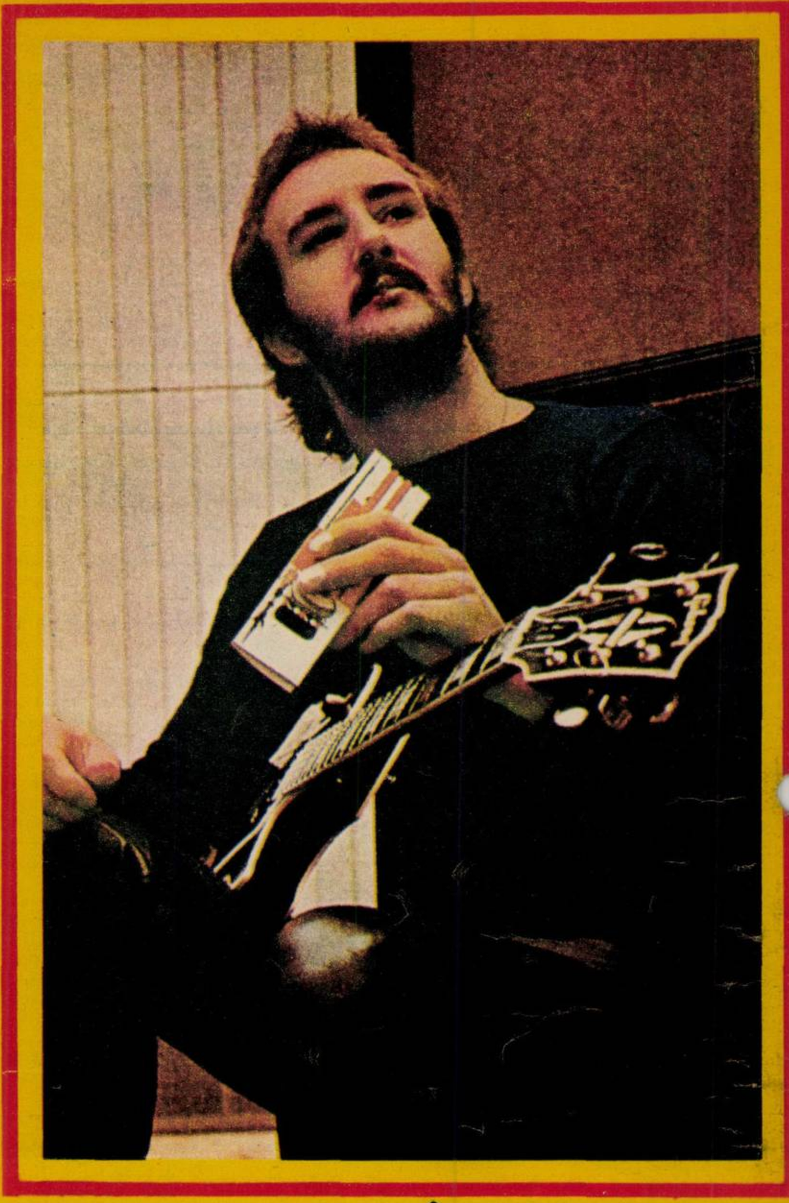

Deocamdată cel mai bun chitarist solo a lumii, în viziunea revistei Melody Maker se numește Jan Akkerman și cîntă cu grupul olandez Focus.

CURIER

Mariana Neamțu — Brașov. Dacă i-ați scris solistului preferat și acesta nu v-a răspuns, criticați-l pe dînsul, noi nu avem nici o vină. *D.D. — Iași*. Deși nu v-ați trădat idolul, observ că ați renunțat în ultima vreme la comentariile și sugestiile interesante pe care ni le trimiteați odată cu topul. *Eugen Ungureanu — Craiova*. 1. În top nu se pot include melodii străine. 2. N-am înțeles ce vreți să spuneți prin: «Vă cer părerea în legătură cu adevărata descompunere a liderilor muzicii pop „The Beatles" și cea a formației „Jimi Hendrix"». *Liviu Cîmpean — Cluj*. 1. V-ați dat bine cu părerea în privința top-ului. 2. Adresa formației «Timișorene Phoenix» (cum scrieți dumneavoastră) am mai publicat-o. *Florin Petrescu — București*. Mellotronul este un aparat generator care simulează sunetele multiplicate ale unui instrument. Sună deci ca un pachet al aceluiași instrument. *Petruța Preda — Mihăilești*. Deși îmi declarați modest-autobiografic, «Nu vreau să mă laud, dar încă din primele clase ale școlii generale mi-a plăcut muzica ușoară», tot nu vă pot da adresele cerute. *Pușa Samoilă — Rișnov*. Fotografia preferatei dumneavoastră a apărut destul de des atît pe copertă, cît și în interiorul revistei. *Narcisa Mihăilescu — Pitești*. Top bun. *Nicolae Onuț — Timișoara*. 1. Nu sînteți primul care se plînge că radioul nu v-a transmis melodia preferată, dar la atîtea solicitări cîte vin zilnic la instituția de pe strada Nuferilor cred că este destul de greu să se facă față. *Elena Georgescu — Timișoara*. Așteptăm de la dumneavoastră întrebări mai interesante și, de predilecție, care să nu pună probleme minore. *Cristina Marinescu — București*. Nu zic că topul dumneavoastră e bun, dar, oricum, e chiar foarte bun.

TOP

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Andrii Popa	Phoenix	17
2	2	Ei sînt amicii mei	Mondial	8
4	3	Coborîse primăvara	Sfinx	4
7	4	Balada mării și a pămîntului	Capitol	6
3	5	Spune-mi	Sfinx	19
6	6	Albastrul unei mări imaginare	Dida Drăgan	9
5	7	Oameni	Aurelian Andreescu	14
9	8	Învăluire	Ioana Negriloiu	2
—	9	Pădurea l-a gonit	Roșu și Negru	1
—	10	Un om pe niște scări	Mircea Vintilă	1

Compozitori: 1. Mircea Baniciu; 2. Iuliu Merca; 3. Mihai Cernea; 4. Florin Irimia; 5. Dan Aldea; 6. Nancy Brandes; 7. Marius Țeicu; 8. Ileana Toader; 9. Nancy Brandes; 10. Mircea Vintilă.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP «FLACĂRA» — TALON NR. 18

Jose Feliciano la București în aceste zile

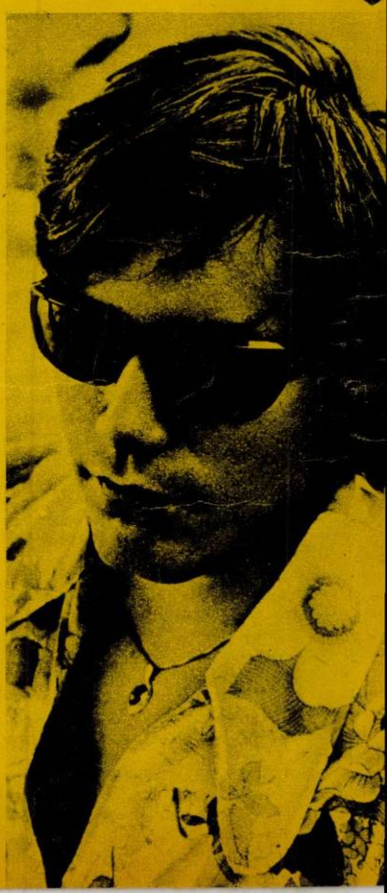

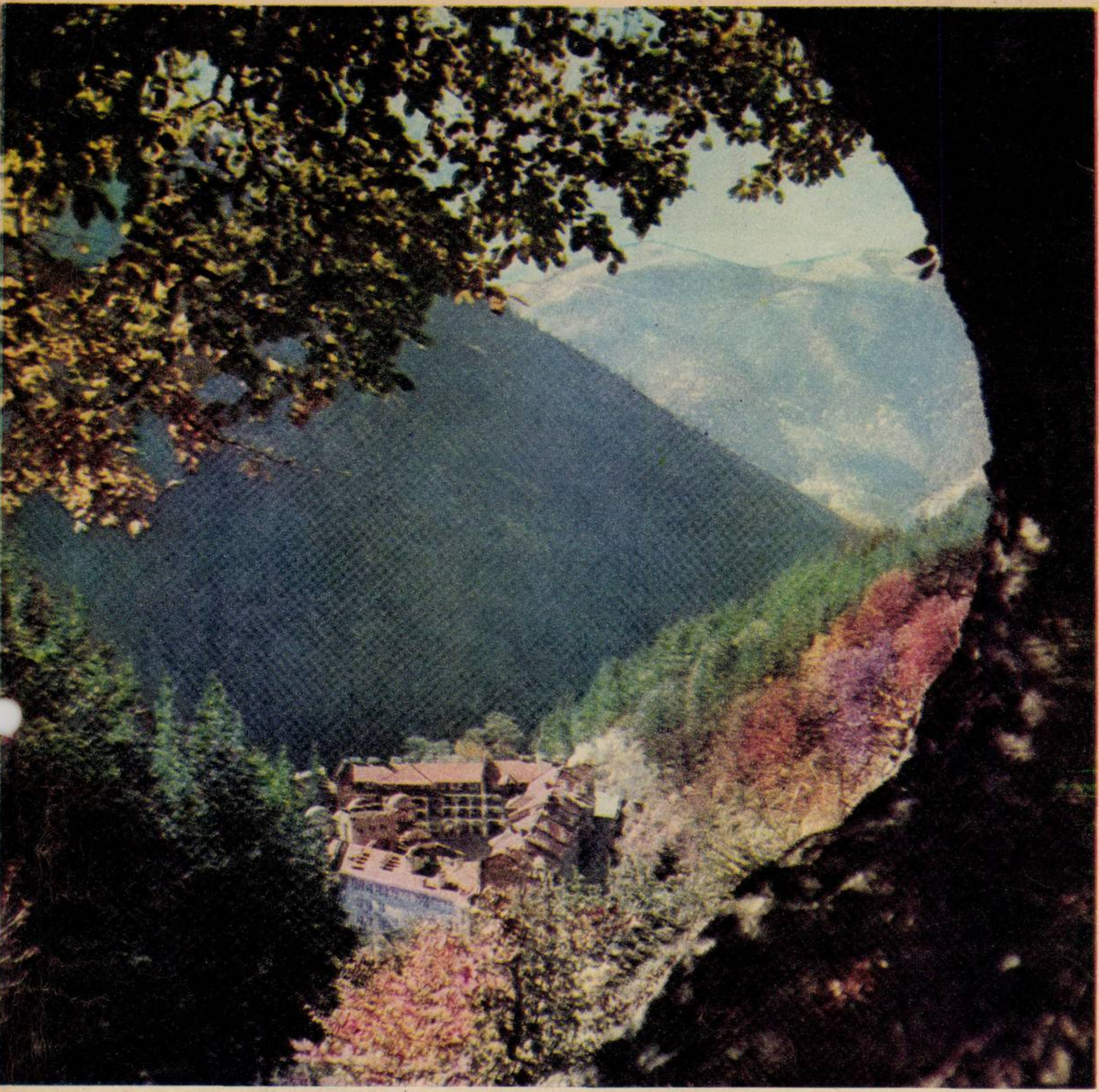

unde a ajuns în 1529 la Rila. Drumul spre Muntele Athos al drumeților moldoveni și munteni trecea pe la prietenii bulgari, undeva în valea zisă Krailîka (a regilor, probabil), aflîndu-se și o biserică cu loc de popas a Brîncovenilor, la care a poposit s-o vadă și contesa de Noailles, de Brancovan, poetesă a Franței.

Mănăstirea Rila a fost,aidoma Agapiei noastre, și un focar de cultură națională avînd o tiparniță pentru stampe. Se mai păstrează formele de multiplicare. Sîntem deja în epoca modernă cînd muncii de artă și migală a icoanelor pe lemn sau sticlă li s-a substituit șablonul celor trase în tiraj mare pe hîrtie. Dar tiparnițele foloseau deja la mai multe cele, printre care, în mod deosebit, la deșteptarea națională.

Dar vechi, muzeul păstrează pictura iconografă a unor artiști populari cu renume, dintre care Zachei zugravul pe care l-a cîntat colegul nostru Victor Tulbure spunînd, pe bună dreptate, că în locul chipurilor suferinde din pictura bizantină, el a pus sănătatea robustă a ciobănițelor din Munții Rila, cu sînii țîșnind de sănătate. *Puși pe icoane, sînii de băciță ar fi făcut să se* încrunte ochiul lui Savaot din triunghiul isoscel al tavanului.

Așa cum se prezintă astăzi, mănăstirea Rila are rigoarea unei construcții recente în care sînt cuprinse ruinele vechi. Mijloacele de construcție dovedesc siguranța secolului al XIX-lea, perfecțiunea liniilor, concepția arhitectonică unitară a celor trei arhitecți. Iconostasul bisericii principale (datorat lui Anastasie), sculpturile în lemn sau piatră se adună într-o concepție, precum cristalele într-o colonie, ele nevenind din epoci și stiluri diferite. Această unitate de spirit dă mănăstirii un aer armonios, familiar. Unghiul modern de vedere a dat și posibilitatea construirii ei în funcție de mediul montan, compact și înalt (mănăstirea e la o înălțime de 1 147 metri), lăsînd impresia de solid, de dominant. De obicei țările creștine construiau, în epoca dominației otomane, biserici și mănăstiri mici în locuri tainice, pentru a nu fi atinse sau pentru a fi ușor reconstruite. Noi nu ne-am permis dimensiunile marilor domuri tocmai datorită incertitudinilor istorice. Or, mănăstirea Rila, a cărei masivă reconstrucție a început în deceniul 4 și s-a sfîrșit în deceniul 7 din secolul trecut, dovedește clătinarea și descreșterea Imperiului otoman pe care Cantemir a dovedit-o istoric și la care noi,românii,am contribuit în 1877 cu tărie, alături de trupele ruse și bulgare.

Dar acesta e un alt capitol ce urcă din Rila spre nord, spre Plevna, Grivița și Vidinul Balcanilor.

AL. ANDRIȚOIU ■

pacea și zbuciumul rilei

ăstiri fortărețe ale rezistenței naționale armate și, totodată fortărețe ale marilor idei, ale marilor acte de cultură am văzut pretutindeni în lume — așa că, din aceeași constelație monahalo-civică, mănăstirea bulgară Rila mi-a adus puterea a încă unui argument. De la turnul Hrelu, ridicat în secolul al XIV-lea, și pînă la lupta partizanilor contra fasciștilor, a continuat aici bărbăția unei superbe rezistențe, mănăstirea fiind, pe rînd, dărîmată, arsă, tîlhărită, dar ea reînviind ca o Phoenix din cenușa proprie. Pacea și zbuciumul Rilei.

Ajuns în Sofia trebuie negreșit să vizitezi această mănăstire în care sînt concentrate documente de istorie și artă bulgară. Cale de numai 0 de kilometri, șoseaua modernă intră treptat n Munții Rila ce par mai înalți decît sînt, prin masivitate și înlănțuire continuă. Luminișuri răzlețe au obeliscuri la mormintele eroilor partizani căzuți în lupta cu naziștii: în Munții Rila au fost bătălii cumplite. Autoturismul unecă și, în sens invers, un apeduct duce spre capitală apă proaspătă din lacurile limpezi ale muntelui. Ca un salut proaspăt, în drumul nostru îșnesc și dispar zgomote de cascade în ape în care pescarul din mine bănuiește păstrăvi.

Ajungem la mănăstire ca la o liniște ce îmbie a creație. La liniștea ei contribuie întreaga natură, cerul și munții dar și apele care se aud mai stins parcă anume să definească liniștea. Toate mănăstirile lumii (schituri, temple, lamaerii) au fost oaze de liniște pînă ce s-a născut urismul. Acum, pînă și noaptea, în chilia unei mănăstiri unde-ți vindeci oboseala, vei auzi demarări sau stopări de mașini, tranzistori cu muzică pop, ciocnete de pahare și alte surprize custice...

La Rila însă, nu prea. Înalta maiestate a celor rei etaje a zidurilor, ecoul ca de catedrală al urții interioare (pavată cu piatră de rîu), ozoul care năvălește amețitor, turnul Hrelu cu ochi fantomatici, poate și alte enigme ale mănăsirii poruncesc liniștea fără drept de apel. Aș fi ămas acolo cîteva nopți la rînd să fac literatură.

Temelia mănăstirii ar fi fost pusă încă din eacul al X-lea de către un nobil bulgar, Ivan de Rila, și care, după ce a trăit pe lîngă împăratul Bizanțului în belșug și desfătare, s-ar fi retras la pămînturile de baștină, viețuind în simplicitate spre exemplu poporului său. Mica-i mănăstire i-a fost însă nimicită de-un incendiu. Pe locul ei, un feudal, Hrelu, a ridicat în 1335 un turn militar de rezistență față de luptele intestine ce măcinau Imperiul roman de răsărit. La cei 25 de metri ai săi, turnul era o vedetă a vremii sale, dar a fost atacat de către alți feudali și supus. Hrelu a fost asasinat.

Lăcașuri de închinare și luptă au fost aici mereu. Haiducii găseau găzduire. Dar secolul XIX, secolul renașterii Bulgariei, a imprimat mănăstirii rolul cel mare. Ca danie patrioților, între 1834 și 1860 ea a fost fundamental reconstruită la dimensiunile pe care le vedem și care ne domină azi: impunătoare clădire cu contraforturi dar care în curte deschide bucuria arhitectonică a arcadelor ritmate cu alternații de cărămidă deschisă și închisă la culoare și luminată în balcoane cu gust oriental de lună și soare. Boltele sînt deschise. Coridoarele lasă arcade spre curte, pentru larga intrare a luminii. Turlele au cupole line și geamlîcuri multe. Este setea de lumină pe care o au bisericile și mănăstirile ortodoxe față de severitatea filtrată prin vitralii și rece a celor catolice.

Muzeul mănăstirii expune o artă de icoane și odăjdii și ea opulentă și luminoasă. Marmurii din catedralele romano-catolice, dincoace, în răsărit, i se contrapune căldura lemnului sculptat sau pictat, metalele strălucitoare și cu ferecături de mare fantezie, majolica. Un crucifix de migală de dantele în lemn parcă poros — o podoabă imaterială, imponderabilă, ca o sculptură în spirit — este opera de doisprezece ani a unui călugăr pe nume Rafail. La sculptarea unui detaliu, țăndările săriră de sub dalta monahului în ochi și-l orbiră. În muzeu intră ca prezență și istoria românilor atît de legată, prin geografie și destin, de cea bulgară. Iată în muzeu două învelișuri pentru sarcofagul lui Ioan de Rila, oferite de Ioan Bogdan, voievodul Moldovei și, scrie în ghidul muzeului, un evangheliar zis sucevean (suceavsko), dar noi știm acest nume și deci locul de

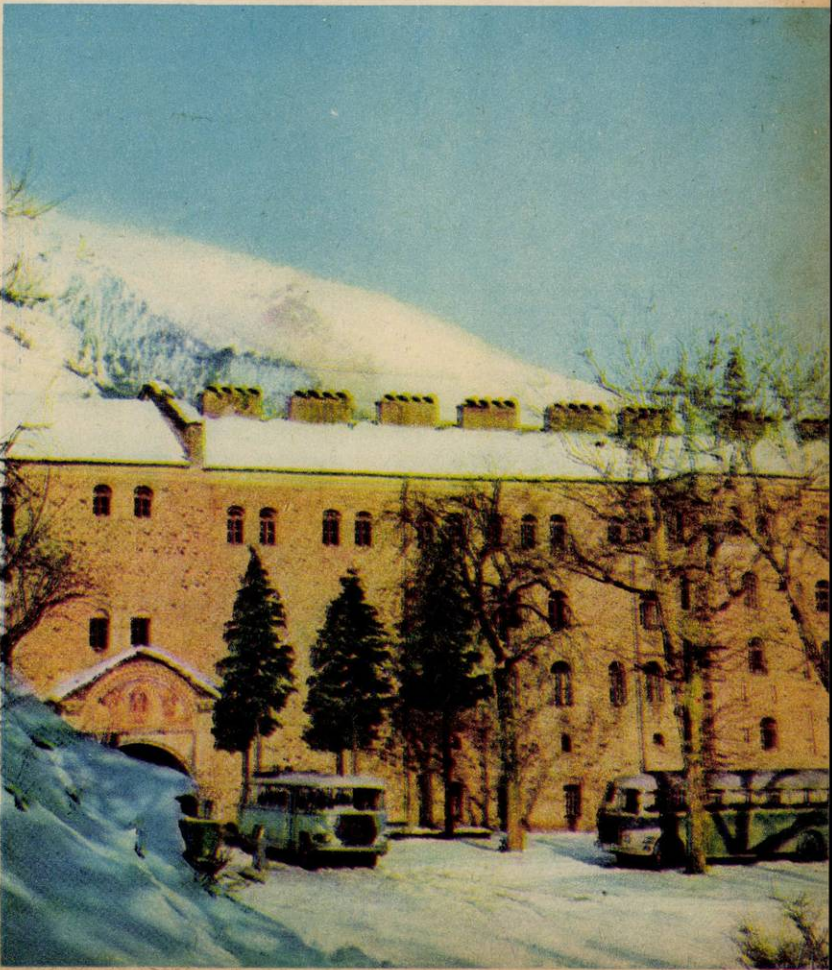

MEMORIILE LUI ŞERBAN CIOCULESCU (59)

dedicaţiile lui camil

Ştiu prea bine cît plătesc dedicaţiile scrise de autori pe cărţile oferite recenzenţilor sau cînd sînt solicitate. Sînt sau nişte transparente încercări de captare a bunăvoinţei, sau nişte amabilităţi care nu angajează cu nimic. Hiperbola înfloreşte uneori tericită, alteori jignitor omagială, cînd cel mare pare a se pleca umil înaintea unui mititel. Asta nu-l costă nimic pe scriitorul care se aşteaptă în schimbul unui omagiu confidenţial, la un răsunător elogiu public sau cînd ştie cîtă plăcere poate face unui cititor anonim care se declară admiratorul său de totdeauna.

Nimic din toate astea în dedicaţiile lui Camil amicale şi polemice, fără ceremonii şirete sau convenţionale. Le-am păstrat pe toate cîte le-am primit de la el, ba chiar mi-am procurat altele de la anticari, din pură pasiune de bibliofil şi de «psiholog».

Astfel, pe volumul de *Versuri* dedicat vechiului său prieten, doctorul Vasile Trifu, a scris:

«Dragă Doctor Trifu
Ţin să-ţi mulţumesc şi aşa pentru scrisoarea ta din gazetă — Şi aş vrea să primeşti cartea asta ca pe un omagiu ostăşesc
Camil Petrescu»

Am transcris exact! În mare grabă, Camil redacta înfierbîntat şi nu se recitea, nici nu se sinchisea de semnele diacritice.

Cînd şi-a publicat *Suflete tari*, dramă în trei acte (cu deznodămîntul fără sinucidere!), la «Casa Şcoalelor», Camil a obţinut să i se tragă 100 de exemplare numerotate, pe hîrtie specială şi a publicat, pe o foaie volantă, numele a 50 dintre posesorii lor. Exemplarul numărul 1 era fireşte destinat directorului-general al teatrelor, atotputernicului Alexandru Mavrodi. Exemplarul numărul 1 a ajuns la anticar, cu prima filă smulsă. Dedicaţia către Mavrodi, aşadar, lipseşte. La cererea mea, Camil a scris pe foaia interioară de titlu:

«Lui Şerban Cioculescu
acest exemplar care pînă la capăt a ajuns unde trebuia să ajungă.
Camil Petrescu
10 April 1935».

...adică în mîinile unui bibliofil, care scotoceşte anticariatele.

Nu regăsesc exemplarul meu din ediţia întîi a romanului *Ultima noapte*. Pe exemplarul din ediţia II autorul mi-a scris:

«Lui Şerban Cioculescu
acest exemplar modificat din ediţia II la realizarea căreia a contribuit, cu cea mai caldă prietenie
Camil Petrescu».

La pagina 177, acolo unde autorul pusese dinadins pe un personaj să spună:

«— Domnule, românii e deştepţi...
Ţi-o spun eu...»

a apărut corectat:

«...românii sunt deştepţi...»

Camil a restabilit textul şi a scris în margine: „aci, dobitocia corectorului m-a «îndreptat».

Cum contribuisem la realizarea ediţiei a II-a? Am figurat printre recenzenţii favorabili ai cărţii şi nimic mai mult. Peste cîţiva ani, pe o ediţie nouă a aceluiaşi roman, la Editura Contemporană, Camil a scris:

«Lui Şerban Cioculescu
o carte care se vrea recitită şi o prietenie care rămîne mereu aceeaşi
Camil Petrescu
25 April 1942».

Cartea, vai! a rămas necitită. Nici o urmă de lectură (însemnări marginale sau sublinieri)...

Pe «*Rapid Constantinopol-bioram*, simplu itinerar pentru uzul bucureştenilor», la Editura «Cartea Românească», citesc cu uimire:

«Întîiul exemplar ieşit de subt teasc.
Pentru colecţia de exemplare prime a viitorului critic Barbu (a nu se confunda cu poetul) provizoriu excelentului agnosticist Şerban Cioculescu
vie simpatie
Camil Petrescu
3 April 1933».

Barbu Cioculescu, fiul meu, la acea dată în vîrstă de 5-6 ani, avea să fie poet şi nu critic, cum îi menea Camil.

În fruntea capitolului prim citesc însemnarea autografă:

«Întîia călătorie 3-9 Septembrie 1928
A doua călătorie 17-23 August 1932
Primele capitole pînă la pag. 30 au apărut în Vitrina Literară (1928). Din nou primele capitole pînă la pag. 44 au apărut în «Excelsior» în 1931».

Aviz bibliografilor lui Camil!

Nemulţumit de portretul pe care i l-a trasat criticul în ale sale *Memorii II*, Camil a publicat sîngeroasa replică: *Eugen Lovinescu subt zodia seninătăţii imperturbabile*, în colecţia «Caietele Cetăţii Literare». Polemizînd mereu cu victima lui, care-l arăta reclamagiu, Camil a scris pe exemplarul meu:

«Lui Şerban Cioculescu
ca să mă declare... mare romancier (cu exclusivitate) cu plăcerea de a-l fi cunoscut mai de aproape, cu surprinderea de a vedea un raţionalist pur, atît de adevărat uman
Camil Petrescu
5 Maiu 1933».

Nu regăsesc exemplarul meu din *Patul lui Procust*. În cronica favorabilă pe care i-am închinat-o, observam că nici *Scrisorile doamnei T* cu care se deschide cartea, nici cele două epiloguri nu tac corp cu opera, sau mai bine-zis cu capitolul central, intitulat: *Intr-o după-amiază de august*. Ştiindu-mă bibliofil, Camil a avut faţă de mine o delicată atenţie. A pus să mi se broşeze un exemplar fără acele *hors-d'oeuvres*-uri, cu menţiunea tipografică, în caractere roşii, cursive:

«Exemplar unic
tipărit pentru
D-l Şerban Cioculescu».

Volumul e într-adevăr unicat, cu aceeaşi numărătoare, de la pagina 38 la pagina 372, cît ţine capitolul mai sus-numit. Păstrez cartea virgină (cu filele netăiate).

Pe un exemplar de lux din *Teze şi antiteze*, Bucureşti, Editura «Cultura Naţională», citesc dedicaţia în plină pagină:

«Lui Şerban Cioculescu, acestui viţios care iubeşte cărţile fardate şi în straie pretenţioase, în loc să se uite la sufletul lor, acestui raţionalist care dispreţuieşte bătăile inimii autoriceşti, acestui laş care evită să scoată un volum complet ca să nu fie şi el la rîndul lui obiect de examen critic toată afecţiunea camaradului său de la R.F.R. şi amintiri care depăşesc deceniu de prietenie literară
Camil Petrescu
14 Maiu 1936».

Camil era, de la moartea lui Paul Zarifopol (1 mai 1934), redactorul şef al «Revistei Fundaţiilor» la care scriam lunar şi eram publicat mereu *pe nevè* (pe nevăzute!), adică fără cenzură internă. Mă bucuram de încrederea lui completă.

Raţionalismul meu devenise pentru Camil o «problemă». Am transcris în articolul precedent ceea ce-mi scria pe exemplarul meu din «*Danton*, reconstituire dramatică în 5 acte», în «Biblioteca Teatrului românesc contimporan», Editura «Vremea». Nu mă voi repeta. Ştia însă că nu mă împac în ruptul capului cu indicaţiile lui de joc de scenă, împănate cu metafore şi comparaţii superflue şi dezorientatoare.

A urmat, în această ordine, «*Modalitatea estetică a teatrului*, Principalele concepte despre reprezentaţia dramatică şi critica lor» cu mai scurta dedicaţie, nepolemică:

«Dragă Şerban Cioculescu
încă una (cu prietenia cea veche)
Camil Petrescu
19 Ianuarie1938».

La apariţia dramei *Bălcescu* am primit cartea cu dedicaţia:

«Lui Şerban Cioculescu
încă o verigă la semisecularele noastre controverse
Am exagerat?...
Cu vie simpatie
Camil Petrescu

29 Martie 1949».

Ne cunoşteam de fapt din 1923, de cînd scrisesem foarte elogios despre *Versuri*, poemele lui de război. Colaborasem apoi în 1924 la *Săptămîna* şi în 1925 la *Cetatea literară*, periodicele lui. Mi-a fost apoi redactor-şef la *Revista Fundaţiilor*, din 1934 pînă în 1941.

Să mă întorc însă la *Bălcescu*. Văzusem piesa, în Studioul Teatrului Naţional şi-i spusesem că-mi plăcuse, deşi pusese în Bălcescu prea mult din el însuşi, din Camil:

— În fond, Bălcescu eşti dumneata, Camil!

A ridicat braţele şi mi-a răspuns întrebător, ca şi cum n-ar fi fost o altă soluţie:

— Ce puteam face?

Vladimir Streinu se declarase însă nesatisfăcut de imaginea eroului titular. Atunci Camil a revenit şi a scris pe prima faţă albă a cărţii, aceste rînduri:

«P.S.
Dragă Şerban Cioculescu
să adaog aci, dacă îmi dai voie, cîteva rînduri, după ce ai cetit cartea şi mi-ai comunicat impresiile

Cred că într-o zi, bunul nostru prieten şi critic, Vladimir Streinu, se va frămînta îndelung ca să arate că în definitiv şi el a fost de părerea d-tale, că numai s-a exprimat greşit în ceea ce priveşte semnificaţia din «Bălcescu».

Eu însă, i-am consemnat părerea, stenografic, pe volumul pe care i l-am oferit.C.P.»

Nu mi-amintesc de această stenogramă prin care Camil a vrut să-l ruşineze cîndva pe Vladimir pentru neînţelegerea lui. Oricum ar fi fost, ea îi semăna însă lui Camil, care n-ar fi recunoscut cu nici un preţ vreuna din nereuşitele lui literare. N-am cunoscut în toată experienţa mea literară un singur autor român, atît de sigur (cel puţin în aparenţă), cum era Camil Petrescu, pe tot ce făcea, spunea şi scria, şi totodată atît de susceptibil la cea mai mică rezervă critică şi atît de dornic de publicitate literară cît mai superlativă. Te privea în faţă, cu ochii lui miraţi şi jucăuşi, fără a putea pricepe că nu erai de părerea lui. Dedicaţiile lui îi reflectă desăvîrşit temperamentul pe care i l-a descifrat aşa de bine H. Stahl, în manualul său de grafologie: «un pachet de nervi». N-am isprăvit însă cu... dedicaţiile lui Camil, atît de vii şi de abundente.

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (14)

bancnotele false şi naivii în carne şi oase

Să revin la locul de întîlnire al poliţiştilor, în sălile «casei» noastre — Comandamentul Miliţiei Capitalei. Acolo, cîteva duminici la rînd, noi, cei care fuseserăm antrenaţi în soluţionarea cazului I.M.F., am comentat diversele faze, stările noastre psihologice, replicile din timpul anchetei. În această atmosferă, pentru noi înălţătoare, ne-am simţit încurajaţi de felicitările celorlalţi colegi — pentru noi, daruri de nepreţuit. Ştiam atunci şi ştim şi azi să ne stimulăm unii pe alţii în lupta pentru apărarea vieţii, a bunurilor şi liniştii celor mulţi!

— *Nu este un secret pentru nimeni că, într-un anumit context social, infracţiunile mărunte, prin înseşi varietatea şi frecvenţa lor, pot constitui un adevărat pericol social. Un asemenea fenomen s-a făcut simţit, după cîte ştiu, în perioada 1945—1950.*

— Întocmai. Se înregistrau zilnic, pe atunci, multiple furturi din magazine prin sistemul «colecţie»: femei cu fuste special croite operau, în timp ce soţii-complici se întreţineau cu vînzătorii, pe care îi determinau să etaleze pe tejghea întreaga gamă a cupoanelor de stofă...

Prostituatele, sub îndrumarea şi auspiciile bătrînelor proxenete, furnizau infractorilor «ponturi» (informaţii), se ofereau să îndeplinească rolul de curier, de supraveghetor, ba chiar uneori încercau să ademenească sau să corupă anumiţi poliţişti, asigurînd astfel retragerea hoţilor de la locul infracţiunii. Alteori, în funcţie de împrejurări, acostau pe trecători spre a le distrage atenţia de la «operaţiile» în curs.

O altă metodă folosită de femeile de moravuri uşoare: cînd victima se afla în stare de ebrietate, se invitau la domiciliul acesteia, în absenţa soţiei. A doua zi, soţul infidel îşi primea răsplata aventurii sale constatînd, după plecarea Afroditei de ocazie, că odată cu ea dispăreau şi anumite obiecte de valoare. Necunoscînd hoaţa decît printr-un diminutiv — cel mai adesea inventat şi acesta — şi nereţinînd, în aburii beţiei, nici trăsăturile ei fizionomice, şansele recuperării bunurilor furate se subţiau la extrem.

Unul dintre reclamanţii care s-au prezentat la noi în acea epocă avea o supărare în plus: «vrăjitoarea» de o noapte dispăruse de la domiciliu cu haina de astrahan a soţiei; or, a doua zi, el trebuia să-şi aştepte nevasta în gară! Ce s-ar fi întîmplat cu el dacă hoaţa nu ar fi fost prinsă în timp util, era lesne de imaginat. Iată de ce, împreună cu Nicolae Andronescu şi Adrian Horăscu, am fost nevoit să acţionez pentru prinderea infractoarei folosind doar semnalmentele incomplete furnizate de reclamant. Vagile informaţii privind constituţia, nivelul — sau mai bine-zis lipsa de nivel — cultural şi vocea necunoscutei ne-au făcut să ne îndreptăm atenţia asupra infractoarei I.T., alias Joiana. Într-un interval de trei ore, aceasta a fost arestată într-un local de noapte, unde îşi etala valoroasa haină. După cum se vede, scurtă i-a fost bucuria...

Reclamantul, în entuziasmul său, ne-a îmbrăţişat, cu haina recuperată strînsă la piept. Parcă-l văd şi acum... Despărţirea de noi a fost precedată de asigurarea solemnă a păgubaşului că evenimentul i-a servit o ultimă şi salutară lecţie.

Lăcomia şi credulitatea unor persoane uşurau infractorilor versaţi săvîrşirea furturilor şi înşelăciunilor, urmate de ameninţări şi şantaj. Infractorii din mediul ţiganilor seminomazi îşi găseau cu uşurinţă victime printre cei ahtiaţi după o viaţă uşoară. Cum? Pseudofalsificatorii de bancnote — înarmaţi cu un aşa-zis instrumentar pe care-l manipulau cu mare îndemînare — se străduiau să demonstreze unor posesori de monede de aur că puteau falsifica bani. Ei înmînau naivilor cîteva bancnote reale, despre care afirmau că le realizaseră cu aparatul-minune. După ce obţineau efectul psihologic scontat, propuneau victimei căzute în plasă să devină complice la acţiunea de multiplicare a bancnotelor, pretinzînd, în schimb, sute de monede de aur pentru procurarea unei hîrtii speciale ce nu putea fi obţinută decît pe această cale. În final, cînd victima se convingea că fusese înşelată de către un (alt) parazit social, se mulţumea să bocească... în cadrul familiei, nemaiavînd posibilitatea unei plîngeri legale.

Infracţiunile de acest gen marcau pe atunci o creştere, fără însă ca să fie reţinută în statistica poliţienească, pentru simplul motiv că lipseau reclamaţiile părţilor lezate! Ne aflam în prezenţa unui fenomen caracteristic acelei etape: exploatatori, afacerişti şi în general cei obişnuiţi să trăiască din expediente deveneau — datorită lăcomiei lor şi deşi parte din ei posedau diplome universitare — victime ale analfabeţilor seminomazi.

În procesul cunoaşterii fenomenului infracţional, întregul nostru colectiv a putut sesiza rapide şi inexplicabile înavuţiri în mediul infractorilor ţigani, cu toate că acestora nu li se putea reţine în sarcină săvîrşirea vreunor spargeri sau tîlhării. Numeroşi membri ai familiilor de ţigani (de pildă B, A, D) şi-au construit pe atunci vile, în ciuda faptului că nu aveau surse de cîştig legal. Această constatare stranie ne-a stimulat să le supraveghem atent activitatea pe perioade îndelungate, îmbinînd răbdarea cu meticulozitatea şi perseverenţa ce trebuie să ne caracterizeze.

Într-o bună zi a sosit şi ceasul soco telilor, «Experţii» au fost surprinşi în fla grant delict, la domiciliu, pe cînd «falsificau demonstrativ o bancnotă, pentru ademenire unor foşti exploatatori. La vremea lor, aceşti din urmă nu se dăduseră în lături de la cele ma deşănţate escrocherii şi acţiuni frauduloase dar ştiuseră să evite pedeapsa manevrînd c abilitate în hăţişul legilor burgheze. De dat aceasta, înşelătorii erau ei înşişi păcăliţi. Ş colac peste pupăză, poliţia! Fireşte, am confis cat toate monedele de aur găsite la faţa loculu şi i-am arestat, fără discriminare, pe toţi ce implicaţi.

Dar cu aceasta acţiunea noastră nu se înche iase: trebuia să identificăm şi pe ceilalţi păgu başi (mai tîrziu am constatat că erau vreo 40) care nu au reclamat necazul la timpul cuveni scontînd că-şi vor salva rezervele de aur. No am transferat întregul material documenta colegilor din cadrul altor formaţiuni, care, acţio nînd cu tact şi pricepere, au reuşit printr- muncă perseverentă să descopere şi să con fişte însemnate cantităţi de aur, avînd astfe satisfacţia datoriei îndeplinite. Experimentaţ ofiţeri Octavian Mihăilescu, Ion Avram, Mirce Grigorescu, Ion Văduva, Gheorghe Volansch şi alţii au lucrat cu pasiune timp îndelungat p această linie, exploatînd — fie-ne permisă com paraţia — în paralel cu minerii, care acţiona asupra filoanelor de aur nativ, numeroasel surse depistate pe calea anchetei. Şi fiindc veni vorba de aur... aş vrea să evoc şi o afacer cu bijuterii.

Începînd din 1949, funcţiona la Miliţia C talei o grupă specială care instrumenta cazu privind furturile de bijuterii şi de alte valor Infracţiunile, consumate fără efracţie şi făr nici un fel de scotociri ale locuinţelor,erau ope ra unor autori care făceau parte, de regulă din rîndul personalului de serviciu al caselo respective.

În timpul detenţei, infractorul D.B. studias acest mod de a acţiona al femeilor de servici cu activa complicitate a concubinilor lor. L scurt timp după eliberare, D.B. s-a simţit ispit să-şi schimbe modul de operare şi să acţio neze tocmai în maniera acestui personal, cău tînd bijuteriile prin sertarele noptierelor, î casete speciale ori printre lenjeria din şifonie fără a schimba ordinea şi simetria obiectelo Versatul infractor lua toate măsurile pentru nu lăsa urme la locul pricinei, folosea ch potrivite pentru pătrunderea în locuinţă pri uşa de serviciu sau altă intrare secundară, ia la retragere avea răbdarea să reînchidă uşa mediul ambiant al locuinţei rămînînd cel p care-l găsise iniţial. Prin acest nou procede D.B. sconta să deruteze organele de urmări care — considera el — aveau să-şi îndrept atenţia, ca de obicei, asupra femeilor de se viciu.

Alegerea victimelor el o făcea «la întrebare prin telefon sonda prezenţa la domiciliu [illegible] nui membru al familiei, iar, pentru un [illegible] verificare, ajuns în faţa apartamentului folose soneria, avînd pregătită — în eventualitatea c totuşi i se va deschide uşa — o întrebare oare care.

O lungă perioadă de timp, colegii noştri di cadrul grupei speciale de combatere a furturilo «de la stăpîn» nu soluţionaseră nici unul dintr dosare deoarece, în majoritatea cazurilor, s irosea timpul cu verificarea şi cercetarea feme lor de serviciu şi a eventualilor complici. Impa sul în care se găseau colegii a stîrnit curioz tatea şi interesul profesional al celorlalţi şi s- hotărît să se întreprindă o analiză şi o acţiun comune.

Elementul de bază îl constituia lipsa derar jului în încăperile în care opera necunoscutu însă cu toate acestea trebuia reţinută ca plau zibilă şi ipoteza acţiunii unui recidivist car la plecare, ar fi avut răbdarea să reînchidă uş cu aceeaşi cheie potrivită de care se folosis la intrare. Pentru verificare, am efectuat exa minări traseologice, demontînd, în acest sco fiecare broască din cele 14 examinate de no Cu acest prilej au putut fi observate la micro scop urmele produse de o cheie străină — element cu valoare certă, care a îndreptăţ concluzia că autorul făcea parte din rîndu recidiviştilor. În urma acestei noi orientări s impunea selecţionarea, după anumite criter a infractorilor cunoscuţi.

Un fapt demn de menţionat: căutîndu-l p individul atît de abil în regizări şi pe care era atît de nerăbdători să-l cunoaştem, am ident ficat, «în trecere», pe autorul furtului unui br liant de patru carate. În acest singur caz di cele 14 lipseau urmele — striaţii din interior broaştei şi drept urmare suspecţii principa nu puteau fi decît femeia de serviciu şi concu binul ei. Deşi, cu şase luni în urmă, aceşti fuseseră cercetaţi în stare de reţinere şi ap eliberaţi, am procedat la o reanchetare a lo stimulaţi de existenţa noului element materi mai sus-amintit şi am obţinut, în final, şi piat corp-delict! Un astfel de succes parţial nu n putea însă satisface atît timp cît abilul infracto autorul celorlalte 13 furturi, continua să rămîn nedescoperit...

DUMITRU CEACANICA
LIONEL NIŢESCU

(Va urma

ziua victoriei a fost o zi senină pe care o așteptau de mult, ca o răsplată a eroismului

— Tovarășe general, vă rog să vă amintiți ziua de 9 Mai 1945, Ziua victoriei, să vi-o amintiți și să ne povestiți tot ce s-a întîmplat atunci.

Generalul maior în rezervă Dumitru Atanasiu cere o clipă de răgaz pentru a-și aduce aminte, se cufundă într-un fotoliu, într-o poză oarecum teatrală, cu bărbia sprijinită-n pumn, și mă folosesc de acest moment de tăcere pentru a vă spune că mă aflu chiar în casa omului de mai sus, în salon, pe o stradă bătrînească, parcă a unui București dinaintea războiului, o stradă cu nume de inginer, așezată ca o grindă, de-a curmezișul, între bulevardul 1 Mai și Calea Griviței.

În timp ce generalul pare să doarmă istoria, îmi plimb privirea peste încăpere. Un birou masiv, pe care disting cîteva cărți de tehnică militară purtînd numele stăpînului casei, o cutie de țigări de foi, cîteva cărți, un manuscris, o brichetă, apoi o pendulă veche, fotolii cu brațe adînci și ademenitoare, un amestec greu de prins în cuvinte între mobila și stilul trecutului care a fost și mobila și stilul prezentului care este.

— În 8 mai am ajuns într-o misiune de control, eram ofițer de legătură din partea Marelui Stat-Major, căpitan eram, am ajuns la Pištian, un orășel din sudul Cehoslovaciei, pe malul unui rîu vijelios, Vah parcă se numea, cu haș simplu sau cu cehaș la urmă, nu-mi mai aduc aminte, ar trebui să ne uităm pe o hartă. Noaptea mi-am petrecut-o acolo, am dormit într-o vilă, căci orășelul era împînzit de vile, pentru sezoniști, era renumit pentru apele sale termale și căutat de vilegiaturiști din întreaga Europă. În vile erau acum încartiruiți ofițerii în trecere, cum eram și eu, care aveam de transmis instrucțiuni cartierului general al armatei a patra române de pe frontul slovac.

Îl întreb dacă mai exista front cu adevărat. Oarecum, zice, operațiile militare erau pe sfîrșite în acel început de mai, se mai auzeau focuri pe ici, pe colo, nemții erau ca și terminați, dar asta nu înseamnă că se predaseră. Ba mai mult, adaugă, chiar dacă pacea plutea în aer și chiar dacă a doua zi ea s-a realizat, nemții capitulînd definitiv și fără condiții, războiul nu s-a încheiat ca la o comandă. Destui hitleriști n-au depus armele imediat, fanatismul lor dictîndu-le să lupte,împotriva oricărei rațiuni. Asta nici nu e de mirare, socotește, căci un război îndelungat și prădalnic cum au dus ei mutilează mințile oamenilor, îi prostește și îi obișnuiește cu sînge și jaf.

— Ce s-a întîmplat a doua zi, în 9 Mai?

Îmi spune că s-a sculat în zori. Era o zi senină, își amintește, cu mult soare și cu cîntat de [illegible]. Pune o mînă în dreptul urechii stîngi și zice, uite, parcă i-aud și acum. Apoi a luat ceaiul la popotă și a plecat la comandament. Cu treburi. Către ora zece, mai bine-zis la vreo patruzeci de minute după nouă, în ziua de 9 Mai 1945, a ajuns în orășelul slovac Pištian vestea capitulării germane. Vestea marii victorii. A venit un buletin scris, rememorează, l-am citit, l-am recitit, l-am dat mai departe. Așteptam de mult clipa aceea a victoriei, pe care poporul român o merita cu prisosință,ca o răsplată a eroismului, dar acum, cînd ea venise cu adevărat, nu ne venea să credem. Ne-am îmbrățișat, ne-am strîns mîinile, ne-am bucurat, fiecare după sufletul său. Bucuria n-a ținut însă prea mult, am trecut la treabă, ordinul trebuia transmis mai departe, verificat, practic războiul se terminase, dar operațiile nu.

— Tovarășe general, cum a primit armata vestea capitulării hitleriste. Cum a fost bucuria aceea extraordinară, cum au reacționat oamenii, cum au plîns, la ce s-au gîndit?

Îmi spune că o să mă dezamăgească, dar bucuria aceea extraordinară a fost o bucurie foarte gravă, trăită de fiecare înăuntrul lui, cu puține manifestări de euforie. Să nu te miri, zice, dar era război și era front, ne aflam acolo foarte mulți români veniți să elibereze teritoriul poporului prieten cehoslovac, eram foarte mulți, dar eram bărbați înainte de toate, chiar dacă unii dintre ostași n-aveau decît douăzeci de ani. Frontul si războiul maturizează peste noapte, tinere. Nu-mi aduc aminte, continuă, să fi văzut scene patetice, să fi văzut oameni plîngînd. N-am văzut. Ți-am mai spus că pacea plutea în aer și chiar așa era, totul era pe terminate și oamenii se așteptau dintr-o clipă-n alta la capitulare. Bucuria a fost foarte serioasă, a fost mai degrabă o ușurare, evenimentul li se cuvenea ostașilor români care vărsaseră atît sînge pentru victorie. Evenimentul venea normal, ca o răsplată meritată a eroismului, nu era căzut din cer, și oamenii s-au bucurat ca atare. Cu gravitate, cu gîndul la grijile care urmau acasă, la pămînt, la familie, la ce-i aștepta.

— Dumneavoastră la ce v-ați gîndit în clipa cînd ați auzit că războiul s-a terminat?

Mergea prin orășel, își reamintește, în talie, cu centură și pistol, în ținută de campanie, mergea pe străzi, aiurea, și nu vedea oamenii. Se gîndea acasă, la familie, la băiatul care acum este arhitect, om la casa lui, dar care pe vremea aceea nu avea decît doi ani, un copil pe care căpitanul de stat-major Dumitru Atanasiu îl văzuse abia de cîteva ori. Nu știu cum s-a făcut, zice, dar în momentele acelea m-am gîndit și la părinți, la părinții care nu mai erau, la mama pe care aproape că nu mi-o mai aduceam aminte, murise pe cînd eu aveam doisprezece ani, la tata, țăran din Brănești, Dîmbovița, care se prăpădise și el nu demult, cu focul de-a nu fi văzut războiul terminat și pe oameni la casele lor. M-am gîndit la părinți, la prieteni, la țară,m-am gîndit la ceea ce urma să facem, fiecare, toți împreună, pentru refacerea ei.

Îl întreb ce a urmat, cum s-a încheiat ziua de 9 Mai. A mîncat la popotă, în fugă, nu-și mai aduce aminte ce, dar cu siguranță că a băut cîteva păhărele de rachiu și o sticlă de vin. Apoi din nou treabă, pînă seara.

Se scoală din fotoliu, cere o nouă clipă de răgaz și revine cu o carte de vizită, îngălbenită, pe care citesc «dr. Ferdinand Benda». Seara, zice, omul acesta, a cărui carte de vizită o păstrez după atîția ani și care era medic și primarul adjunct al orașului, ne-a invitat, mai mulți ofițeri români, la restaurantul «Eden», cel mai elegant din localitate, ne-a invitat și ne-a făcut o mare bucurie, căci acolo venise de mai multe ori să se odihnească Nicolae Titulescu, așa că ne-am simțit de-ai casei. În general, în toată perioada petrecută pe frontul cehoslovac, localnicii s-au arătat foarte prietenoși față de români, ca niste frați, și recunoscători că pămîntul lor se eliberează cu ajutorul nostru și prin jertfa noastră. În seara aceea s-au întrecut pe ei, ne-au făcut mămăligă, am băut rachiu și am cîntat cîntece de-ale noastre, românești, am cîntat,să ne aducem aminte de țară și de familii, «Deșteaptă-te, române», «Pe-al nostru steag», «Pe cărare sub un brad».

Omul din fața mea este marcat vizibil. Este foarte frumos, gîndesc, ca un om de șaizeci și patru de ani, care are în spate o întreagă carieră militară și o mare parte din viață, să se emoționeze ca un copil, îi spun asta, și generalul maior în rezervă Dumitru Atanasiu zîmbește. Apoi mă lămurește că asta n-are de ce să mă mire, că nu e decît un clișeu acela că militarii sînt niște firi insensibile. Noi sîntem înainte de toate oameni și abia apoi ofițeri, zice, și eu prind acest fir și insist: tovarășe general, ați plîns vreodată pe front?

Se înfundă și mai tare în fotoliu. Pe front, cel mai mult m-a impresionat eroismul soldaților, al oamenilor simpli, patriotismul lor, dragostea lor de țară și de libertate. Am avut cîțiva soldați pe care i-am cunoscut bine și i-am văzut morți. Unii aveau abia douăzeci de ani. De ce să mă feresc, am tost și sînt un om tare, armata mi-a dat stăpînire de sine, nu uitați că patruzeci de ani am lucrat neîntrerupt sub arme, ei bine, de ce să mă feresc, am plîns uneori, de durere, de necaz, de nedreptatea vieții.

— Dumneavoastră îmi spuneți atîtea lucruri emoționante, înălțătoare, iar eu o țin una și bună: cum s-a încheiat ziua de 9 Mai?

După 9 seara, zice, a fost o paradă formidabilă de rachete și artificii. Ceva neorganizat, spontan, o descărcare a oamenilor scăpați din nenorocirea războiului. Trăgeau tunurile antiaeriene, trăgeau armele automate, se spărgeau artificiile, era cu adevărat o sărbătoare superbă a unei victorii atît de dorite și atît de meritate.

Mă ridic să plec, dar gazda se opune. N-am terminat, spune, aș vrea să știi ce s-a întîmplat a doua zi.

— Ce s-a întîmplat a doua zi, tovarășe general?

În zorii zilei următoare, căpitanul a plecat către vest, să verifice cîteva poziții și în drum a oprit mașina să ia apă într-o localitate aflată la vreo optzeci de kilometri nord de Bratislava, la Holici. Am oprit, își amintește, și oamenii din piața orașului au năvălit pe noi, îmbrățișîndu-ne, strîngîndu-ne mîinile, numindu-ne, ceea ce de fapt și eram, eliberatori. Mi-aduc aminte că o tînără învățătoare a vrut să ne sărute mîinile și n-am înțeles în prima clipă de unde atîta recunoștință, dar femeia ne-a explicat că nouă, românilor, ne datorează viața, ea și alți nouăsprezece localnici, pe care nemții îi luaseră ca ostatici pentru a-i executa, drept pedeapsă că patrioții slovaci aruncaseră în aer un pod peste Morava. Moartea lor părea iminentă, cînd o acțiune prin surprindere a diviziei a noua de cavalerie română a ocupat orașul și i-a împiedicat pe nemți să-i execute pe prizonieri. N-am să uit niciodată, pînă la moarte n-am să uit, privirea învățătoarei aceleia din Holici care avea în ochi atîta recunoștință cît n-ar putea să încapă într-o mie de cuvinte.

— Tovarășe general, a venit vremea să plec. Spuneți-mi ceva, ce vreți, ceva care să fie încheierea dialogului nostru.

Se ridică în picioare, traversează camera, ia o țigară. N-o aprinde.

Tineretul de astăzi, spune, să nu uite eroismul și jertfa noastră și să le cinstească așa cum se cuvine, ca o mare pildă de eroism și dragoste de țară. Aceasta nu este numai o povață venită de la un bătrîn militar și comunist, ci o lecție de istorie trăită, plecată de la un român către copiii și nepoții lui. **OVIDIU IOANIȚOAIA** ■

JURNAL DE ȘANTIER

tremuram pentru muguri, dar și pentru neglijențe

În Parcul Tineretului, în acest sfîrșit de aprilie tremurăm pentru muguri. Niciodată cred, poate nici chiar în inima poeților bolnavi de primăvară, mugurii n-au adus atîtea valuri de emoții și delirante bucurii. Cei care în cinci luni, numai în cinci luni — luni de iarnă și de bezmetică primăvară care zăpăcise ordinea naturii, aducînd în martie călduri de cuptor și în aprilie zăpadă — au transplantat un uriaș plămîn în trupul metropolei noastre se bucură, dar mai tremură încă pentru muguri. Plămînul acesta e viu, a început să respire pe cont propriu și să pompeze oxigen peste jumătatea de sud a Bucureștiului, peste zona cea mai vitregită de verdeață a orașului și poate cea mai industrială. Peste zona, odinioară cea mai sordidă a Capitalei, vestita Vale a plîngerii care a încrîncenat condeiul lui Geo Bogza; singure, imaginile reportajelor sale mai rămînînd să ne amintească de ea. Paradoxal, numai acum cînd există, cînd a început să existe, acest mare parc — simbolic numit și dăruit Tineretului — constatăm că ponderea zonei verzi a orașului, plămînii orașului (cum se încetățenește tot mai mult denumirea în urbanistica marilor ansambluri) s-au aflat în partea de nord, iar pentru jumătatea de sud, Parcul Libertății, el singur, cu cele 22 de hectare ale sale, era o insignifiantă oază. Știind asta, poate că fiecare bucureștean ar trebui să aibă pornirea să vină și să sădească aici un pom sau o floare.

Nu este o metaforă cînd spun că, zilnic, cîteva sute de oameni vin la lucru și pleacă spre case cu acest simțămînt de grijă pentru muguri. Cu această teamă «Dar dacă?...» Și, dincolo de vorbele pe care le aud în fiecare dimineață, la intrarea în schimb, îi văd cum se uită cu privirile fixe la copaci și la iarbă. Iar inginerul horticol Zaharia, conducătorul acestei lucrări, străbate, imediat ce a organizat oamenii la lucru, tot parcul, cu pas încet ca să cerceteze mugurii, frunzele, florile, iarba. Într-un fel anume, se uită. Ca printr-o lupă, ca printr-un microscop, pătrunzînd parcă în sufletul plantelor, în viața ascunsă a sevelor. De la 25 noiembrie 1973 la 25 aprilie 1974 pe cele 81 de hectare devenite parc s-au plantat 7 000 de arbori foioși și 6 300 de conifere, peste 26 000 de arbuști care puși alături ar face o pădure, peste 20 000 de trandafiri și s-au semănat 400 000 metri patrați de gazon. În cinci luni, în plină iarnă și sub viscolul babelor, sub ploi nesfîrșite sau în secetă, cînd pămîntul plîngea după apă (făcîndu-i-se ploaie ca și pe cîmpuri de oriunde ar fi, chiar și din piatră seacă). Acest parc e de istorie. De istorie a muncii. Aici fiecare metru de pămînt este efort și dragoste. Peste întinderea de zeci de hectare din clisă și nisip, din lut galben și gunoaie s-au așezat în straturi cu mîinile a zeci de mii de oameni, în zi-lumină, pămînt vegetal. Peste 70 000 de tone de pămînt vegetal. Șuvoaie de mașini au cărat și mai cară încă turbă și mraniță ca să facă pămîntul fertil. Săptămîna 22-29 aprilie a fost bătălia rozelor. Natura, timpul, nu-l mai așteaptă. Irumpe în vegetație și trebuie plantat urgent, altfel riscă să nu mai viețuiască. Dacă s-ar putea,într-o zi. Dacă s-ar putea,într-o noapte. 250 de oameni, grădinarii Bucureștiului, care trebuie să ne întrețină și celelalte parcuri, au plantat în 4 zile 20 000 de trandafiri. Socotiți singuri, cîți revin fiecăruia la oră. Și în cîteva zile vor trebui plantați pînă la 200 000. Unic în București ca arhitectură peisagistică, acest parc are ca nucleu central de atracție un imens rosarium, o rondă de 4 hectare, o grădină-expoziție cu roze dintre cele mai delicate și nobile soiuri. Și, se știe, trandafirul nu se plantează ușor. Dar acești oameni știu riscurile regelui florilor, și-și forțează mîinile, ochii, atenția, ca să forțeze timpul și să-l facă să supraviețuiască. Dacă tremurăm pentru mugurii care n-au dat încă acolo unde trebuia, mai tremurăm și pentru mugurii care au dat acolo unde nu trebuia. La copacii, la arbuștii, la trandafirii care urmează a fi transplantați. Aproape 2 000 de pomi și alte cîteva zeci de mii de butași de trandafiri au fost trimiși din pepiniere în camere frigorifice pentru a le opri vegetația, pentru că alte lucrări din parc nu le îngăduie încă plantarea.

Și dacă avem atîtea griji și emoții, de ce sîntem împovărați și cu altele pe care nu le merităm? Dincolo, sau odată cu aceste eforturi de a da Capitalei un parc în cîteva luni — să ne gîndim că ele mai costă și bani. Milioane de lei investiți în materialul săditor, în pămînt, în utilaje, în munca oamenilor. Dincolo, sau odată cu aceste eforturi, se petrec inadmisibile neglijențe, oricît am admite că starea de șantier a parcului, că simultaneitatea multor lucrări le-ar genera inevitabil. Eroare. Mai sînt alei de făcut și mai sînt scări de făcut, dar se puteau așeza dale și trepte altundeva decît pe peluze, distrugînd gazon și borduri. Dacă unii, chiar și conducători de la Întreprinderea de construcții edilitare și drumuri, n-ar răspunde «unde să le pună, dom'le?», s-ar găsi, sînt sigur, soluții. Dacă s-ar coordona mai bine graficele dintre Electromontaj, I.C.E.D., I.C.A.B. și alte întreprinderi ca să nu se mai spargă betoane după ce s-au turnat, să nu sape canale în peluze după ce s-au terminat, iarăși s-ar evita necazuri. Se sapă, cum spuneam, la fîntîna centrală, iar lucrarea o execută I.C.M. 6, cu utilajele I.U.T., adică ale Întreprinderii de utilaj transport. Și ce le pasă lor că Administrația parcurilor a terminat aleea centrală și peluzele din jur? Aruncă, nu contează unde, în mormane pămîntul clisos, această moarte pentru plante. Să nu mai vorbim de acei șoferi care aleargă bezmetic pe alei cu autobasculante încărcate, peste borduri și de-a dreptul prin peluze. Într-un singur sfert de oră am înregistrat numerele a cinci autobasculante conduse de asemenea «isteți»: 32-B-7013; 33-B-6959; 33-B-8275; 33-B-6938; 22-B-8367. Mai mult, autobasculanta 34-B-666, aparținînd I.U.T., cu o zi înainte a făcut praf o peluză împotmolindu-se în ea, și în plus a răsturnat încărcătura de balast ca să poată ieși. De ce, de ce peste această dezlănțuire de frumusețe umană aruncați umbrele voastre de nepăsare? **V. GHERGHINOIU** ■

ce să fie, urlă lupii

Într-o noapte neagră și biciuită de ploaie, de la Valea Buții Elisabeta Petrescu comunica prin radio nivelul apelor.

O bătrînă, un felinar, un aparat de emisie-recepție, o noapte cu vînt, cu frig, cu ploaie, «crește cu un centimetru, crește cu un centimetru, crește cu un centimetru». Elisabeta Petrescu culegea și datele cititorilor de nivel din bazinul superior al Vîlsanului, pe care le transmitea stației hidrologice — cîte ore a stat ea cu ochii pe stîlpul de piatră, cu buzele înghețate la gura emițătorului? (20 octombrie 1972)

«La un moment dat — îmi spunea a doua zi Ion Iohescu, șeful stației hidrologice din Pitești — am auzit în receptor ceva ciudat, altceva decît vîjîitul vîntului și rostogolirea apelor. Eram cu toții surescitați, nu închisesem ochii zile și nopți, apele creșteau mereu, stare de alertă, stare de alarmă, telefoanele zbîrnîiau, oamenii din cinci județe voiau să afle de la noi, în afara comunicatelor pe care le dam oficial, ce se va întîmpla peste o oră, ce se va întîmpla peste o zi, unii parcă ne acuzau de amenințarea inundațiilor, trebuia să găsești o vorbă bună pentru toți și o vorbă de îmbărbătare pentru oamenii noștri, cititori de niveluri de care depindeau în exclusivitate întocmirea prognozelor și care ne transmiteau în permanență, așa înghețați cum erau și uzi pînă la piele, noi înșine ne simțeam epuizați, și deodată zgomotele acelea ciudate. Ce să fie, urlă lupii, ne-a răspuns tanti Eliza — cum îi zicem noi. Niște lupi, care nu și-au mai găsit vadul și nu au mai avut pe unde să treacă rîul, au început să se agite pe malul apei și să urle». «Se putea să o sfîșie?» «Nu cred, se aflau și ei în panică, preocupați să-și asigure propria securitate. În orice caz, nouă ne-a fost teamă. Dar tot ce puteam face era să-i dăm muzică tare în receptor, să umblăm după posturi de noapte cu muzică de jazz, cît se poate de stridentă, pe care s-o trimitem acolo, în valea Vîlsanului după miezul nopții. Și s-o sfătuim să țină felinarul deasupra capului, ca să nu facă umbră. Am luat imediat primăria comunei la telefon și le-am cerut, i-am rugat — erau toți acolo, și primarul, și secretarul — să-i trimită un om bătrînei. Nu i-au trimis!» «Mi-a fost o frică grozavă, de-abia a doua zi mi-am dat seama cît mi-a fost de frică». «De ce nu ai plecat acasă?» «Nu se putea, cum să se poată, era vorba poate chiar de vieți de om și eu să plec la culcare?»

Pe baza informărilor cititorilor de niveluri, la stațiunea hidrologică din Pitești se întocmeau prognoze pentru cinci județe. Prognoze care stăteau la temeiul hotărîrii comandamentelor de prevenire și combatere a inundațiilor. Vedeți dv., nu ne puteam permite să evacuăm o localitate (cu atîtea implicații), dacă nu ar fi existat un pericol real, dar nici nu ne puteam permite să riscăm vieți omenești și bunuri materiale întîrziind momentul evacuării — ne spune ing. Ion Vrăbiescu, secretar al comandamentului județean pentru inundații.

Prognozele întocmite pentru rîul Vîlsan din datele furnizate de Elisabeta Petrescu — tanti Elisabeta — s-au dovedit bune. De unde aprecierea lapidară a unei analize făcute ulterior că ea «a informat operativ, corect și exact». Și era frig și întuneric, urla vîntul și rîul, urlau lupii.

MARIN IONIȚĂ ■

CRONICA TEATRALĂ

TEATRUL CITIT:

corneliu leu: fata bună din cer

Într-o vreme în care autorii noștri dramatici, mai tineri sau mai bătrîni, folosesc cu sete în lucrările lor formule à la Brecht, Ionesco (modalități onorabile la origine, dar descurajante în momentul cînd devin o modă), Corneliu Leu are îndrăzneala să ne propună o nouă piesă de teatru cu oameni neminați de angoase (nu doar niște simboluri), cu indivizi care trăiesc intens în actualitate, în mediul românesc, oameni preocupați sincer de munca lor și cu un mod foarte pămîntean de a gîndi. S-ar zice că nicăieri autorul nu se simte mai la largul lui ca în această ambianță, dacă ne gîndim și la meritatul succes obținut nu demult pe micul ecran cu «Femeia fericită». *Fata bună din cer* este o piesă în patru acte publicată în numărul 3, din luna martie, al revistei *Teatrul;* pînă în prezent ea a fost jucată doar la Pitești.

La prima vedere «Fata bună» e o lucrare realistă, cu excavatoriști, militari, birocrați, cu tineri ciudați și nonconformiști, cu o tînără în rochie albastră (sau albă), cu un viaduct și cu un buldozer. Se pune problema muncii, a eroismului, înfierîndu-se birocrația și parvenitismul. Deci autorul pare că își asumă o sarcină onorabilă și în același timp lăudabilă. Dar să nu-l judecăm pripit: orice operă pare neinteresantă dacă o rezumi în două sau trei fraze. *Fata cea bună din cer* merită o atenție specială din partea noastră pentru două motive principale:

Mai întîi, cititorul atent va observa că locul acțiunii e o platformă îngustă, undeva la mare înălțime. Nu se văd căi de acces. Stînci și ziduri abrupte înconjoară totul ca într-o potcoavă, presupunîndu-se că marginea scenei și o parte din dreapta ar fi o prăpastie. (*Am citat din indicațiile autorului.*) Deci ne aflăm într-un cerc închis, într-o moleculă a universului, un loc unic situat la 2 513 metri înălțime. Intenția autorului de a proiecta *micul său crîmpei de viață* pe un plan înalt, poate universal valabil, este evidentă. Mai departe: în loc de ridicarea cortinei se întîmplă brusc un cataclism *cu tunete, fulgere, prăvăliri de stîncă.* Luminile vor fi amestecate, *speriate,* venind din fulgere, dintr-o explozie, din farurile excavatoarelor. (Din nou este citat autorul.) *Diferența dintre lumea reală și cea sugerată* ar fi deci doar o consecință a unor nuanțe ale luminii. Eroii înșiși se lămuresc asupra destinului lor, nu lent, pe îndelete, ci prin *izbucniri temperamentale sau datorită unor situații disperate.* Nu, nu este o piesă simplă, dacă o citești cu atenție, ba am putea spune că unele personaje sînt stranii. *Fata cea bună din cer* apare dintr-un elicopter pe care spectatorul nu-l vede, sau pe acolo pe unde muntele este inaccesibil. Autorul o numește Doina, dar ea pare a simboliza Speranța, căci iată cum o caracterizează personajul numit Gelu: «*Strigați-o omenește... Pe ea să n-o pierdeți. Ea nu e numai ea. Eu o aud. Eu o aud cum răspunde*». Fata bună din cer ar mai putea fi și o înaltă conștiință politică. Iată cum se definește ea însăși: «*Tata m-a educat. S-o știi... Tata-i un om care muncește și s-a lovit de destui de-alde dumneata... Dar nu l-au doborît; tot el este mai puternic în țara asta!*» Dacă citim în fugă piesa n-o să sesizăm că personajul numit Neicu indică, de fapt, o întreagă categorie de oameni, categoria celor care văd în loc de oameni, hîrtii. Autorul îl disprețuiește într-atît încît nici nu i-a acordat chip uman. Este doar o *voce* pe care o auzi într-un talkie-walkie, ba, într-un loc, e prezumat a fi doar un robot sau chiar vocea nocturnă a unor ambiții personale ale personajului Dragnea. Neicu este un for intermediar preocupat să fabrice eroi pentru propria-i glorificare. Mai departe să remarcăm, în treacăt, că personajul *Soldatul* nu are nume și că este poreclit cînd pluton, cînd batalion, cînd divizie, înțelegîndu-se deci că el reprezintă masa muncitorilor obișnuiți, dar fără o personalitate conturată. Și, dacă îmi dați voie, tot printre aparițiile insolite aș trece și *Aparatul de rîs,* în fapt o găselniță a autorului de a tensiona anumite momente, căci el se declanșează mecanic și nejustificat, o dată cînd personajul *Toni* vorbește despre sentimente și a doua oară cînd Doina, *fata cea bună din cer,* părăsește scena, fapt pe care spectatorul îl va regreta, căci ea se-ndreaptă spre o mare primejdie.

Rămîn cei patru tineri ciudați de 18 ani și contratipul lor, căpitanul Dragnea. Pe umerii lor se sprijină problematica socială a piesei și întreaga dramaturgie. Sînt personaje simpatice care trec prin multe aventuri, se ceartă și se bat, sînt nonconformiști, fac pe grozavii, vorbesc în argou, dar au un *fond cinstit.* Gelu, care a vrut să o bruscheze pe Doina, o salvează în final cu riscul propriei sale vieți; Toni a plecat pe un șantier atît de greu, ca să fugă de *pilele* și de relațiile celor de-acasă. *Sînt oameni care vor să* însemne ceva prin ei înșiși. Munca îi înfrățește pe toți. Conflictul dintre tinerii muncitori și căpitanul Dragnea e doar la suprafață și el se datorează unor incomplete înțelegeri. Nu este un conflict între disciplină și adevăr, ci între niște oameni care înțeleg greșit ambele lucruri. Către acești tineri ciudați se îndreaptă toată simpatia autorului (și mai tîrziu a spectatorilor). Ei debitează lozinci făcînd cu ochiul nu fiindcă n-ar crede în ele, ci fiindcă urăsc vorbele fără acoperire. În același timp înfăptuiesc lucruri senzaționale cu aerul că pentru ei sînt fleacuri. Semnalăm și un fals conflict pe tema lașității, între Dragnea și Doina, dar el se datorește tot neînțelegerii intențiilor celuilalt.

Cititorul și regizorul e dator să citească lucrarea cu mare atenție. Undeva va da peste un subtil joc al aparențelor. Fluența melodiei principale ascunde și acorduri mai grave. Corneliu Leu are o viziune cinematografică atunci cînd își imaginează reprezentarea piesei sale pe o scenă. Indicațiile de regie sînt extrem de sugestive, aș spune chiar excelente, tehnica înlănțuirii momentelor și a suspense-ului e manevrată cu îndemînare, se remarcă o bună economie a replicilor, gesturile indicate de el au o valoare conotativă, subtextul sugerat potențează cu inteligență replicile.

Pe o scenă cu bune posibilități tehnice din București, *Fata cea bună din cer* ar putea realiza un spectacol interesant; o propunem atenției dumneavoastră.

EUGEN BARBU ■

POLUAREA FOLCLORULUI

mlădițe ale rădăcinilor statornice

Scormonitoarea minte omenească este doritoare să știe din ce în ce mai multe. Să știe cum a fost cîndva, de foarte multă vreme, să întrezărească viitorul. Ba mai mult încă: să pregătească o lume mai bună. Dacă odinioară dictonul «După mine, potopul» era pentru foarte mulți o concepție de viață, rîndurile celor pe care astăzi îi preocupă viitorul omenirii se îngroașe. Savanți din domeniul științelor pozitive și al celor umaniste colaborează pentru găsirea celor mai nimerite soluții întru asigurarea bunăstării materiale și spirituale a urmașilor.

Fără îndoială că și celor care activează pe tărîmul *culturii populare le revine datoria* de a fi prezenți în această nobilă acțiune. Să nu se mulțumească a scormoni numai trecutul. A scormoni trecutul e bine, e necesar, cu condiția ca experiențele și cunoștințele acumulate să tindă a pregăti ziua de mîine. Căci nu e de-ajuns sa reușești a determina legile trecutului, dacă nu prinzi ceea ce se petrece sub ochii tăi acum, în fiece clipă. În scopul de a împiedica, atunci cînd se ivesc, greșelile ce ar putea nimici comorile unei culturi care, altoită pe prezent, trebuie să hrănească necontenit viața sufletească a oamenilor. Desigur, mă gîndesc la arta populară. La cîntecele, jocurile, obiceiurile străvechi, caracteristice culturii noastre ancestrale.

În ultima vreme mi-a fost dat să surprind cîteva aspecte ale — să zicem — contemporaneității noastre folclorice, care dovedesc pentru mine, iremediabilul optimist, că *bunurile culturale moștenite* și preluate *se pot dezvolta armonios și într-o lume a tehnicii înaintate.* Constatăm că ele dăinuie într-o nouă viziune, sub o formă modernă în care moștenirea este dezghiocată de substraturile magice, mistice, odinioară justificate și care astăzi, firește, au devenit anacronice, fără sens.

Rădăcinile bogatei noastre culturi populare, uneori adînc ascunse, cată a fi nu doar aflate. Trebuie udate, spre a nu se usca, cultivate, plivite la timpul potrivit, spre a nu fi năpădite de buruieni.

În *numărul viitor voi dovedi* că la *noi* s-au și ivit destui oameni de bunăvoință. Munca lor face să rodească mlădițele statornicelor noastre rădăcini. Mlădițele vor crește, tulpinele vor înflori, iar roadele se vor *pîrgui consolidînd* noua noastră cultură. Acea cultură care, fără îndoială, în acest fel își va putea îndeplini nobila misiune de a contribui cu succes la îmbogățirea patrimoniului culturii universale.

HARI BRAUNER ■

CINE, CE, UNDE, CÎND ?

● Cineastul polonez Andrzej Zulawski are de gînd să-și înscrie, și el, în filmografia personală o «Noapte americană», dar fără nici o legătură cu creația lui Truffaut, recent distinsă cu un Oscar. De data aceasta este vorba de o ecranizare după cartea lui Christopher Frank, iar interpreții principali vor fi Romy Schneider și Jacques Dutronc.

● Sidney Lumet transpune pe ecran romanul Agathei Christie «Crima din Orient-Express». Vedete — Jacqueline Bisset (în fotografie), Anthony Perkins, Michael York.

● Marilù Tolo — pe care am întîlnit-o duminica după-amiază în serialul **Eneida** — este partenera lui Adriano Celentano în filmul «Cele 5 zile ale orașului Milano» de Dario Argento, cineast italian înscris pe traiectoria filmului politic.

● Actorii cehoslovaci Martin Huba și binecunoscuta de către noi Magda Vasaryova sînt Hamlet și Ofelia pe scena Teatrului Nou din Bratislava. Regia — Ivan Petrovici.

CONDIȚIA ACTORULUI

toma caragiu

Dacă n-ar fi fost actor, nea Tomiță, instituție *națională de satiră și umor,* ar fi fost un Daumier sau un Bosch al României. Autor de caricaturi, împinse pînă la ireal, pînă la fantastic, în care diformul și oribilul devin totuna cu absurdul, cu ridicolul. *Confirmînd spusele lui Victor Hugo,* după care «grotescul este izvorul cel mai bogat pe care natura îl poate oferi artei».

O zi fără să rîdem împreună cu Toma Caragiu e o zi răpită vieții. *De aceea e atît de solicitat* de televiziune, unde un mic fapt divers, un oarecare discurs demagogic devine un moment antologic de artă. Canalia capătă un farmec nespus prostul lui Caragiu e un prost de mîna întîi, un prost desăvîrșit, fără cusur, care, mulțumit de nimic, posedă totul.

În interpretarea lui Toma Caragiu contrariile conviețuiesc pașnic. Incompatibilul devine compatibil. Frumosul e hidos, hidosul e frumos Dacă un actor poate intra copil în primul act și ieși moșneag în actul trei, Caragiu poate începe rolul ca un candid de cea mai pură ras[illegible] poate sfîrși ca un cinic incorigibil: însoți[illegible] partitura cu un rîs homeric sau sardonic. Fața sa e o orgă care nu cunoaște măsura gamei obișnuite, piano e pianissimo, forte e fortissimo, se privește nu într-o oglindă, ci în 14 oglinzi convergente, întorcînd același gînd ca pe o haină de care te servești de nenumărate ori: inteligența extremă în extremă idioție, automat gînditor, mișcat de mîini divine sau diabolice.

Toma Caragiu nu e un gimnast al scenei, da e un mim. Un mim de geniu. Cînd intră în pielea lui Iancu Pampon în «D-ale carnavalului» acel excelent spectacol al lui Lucian Pintilie cu mutra sa înghețată, perfect obtuză, plimbîndu-se simetric cu bastonul și pălăriuța, car joacă și sînt vii, gîndul te duce la Chaplin Mai bine-zis la antipodul lui Chaplin. Însă di aceeași familie de spirite care transformă minusculul *în enorm, țînțarul în armăsar.* Pentru că Toma Caragiu poate foarte bine merge c pași măsurați, ca un episcop urmat de patr catedrale. Sau să fie tipul care zice: «Ne-a împăcat, ne-am îmbrățișat și de *atunci* sînte dușmani de moarte». Sau: «Prefer un vici comod unei obositoare virtuți».

Parcă ne-ar spune, cu acea voce ușor nazal — cu un ton dogmatic inspirat de cea mai profundă ignoranță — ca un veritabil moralist oameni buni! Încetați a mai fi inconștienți, capricioși, falși, guralivi, ipocriți, orgolioși, plicticoși, artificiali, vicioși, lași! Nu sărutați tremurînd mîna care vă înlănțuie! E tot atît d periculos să alergi după favorurile tiranului, c să-i meriți dizgrația! Nu uitați, somnul rațiun naște monștri! Ca în «Capriciile» lui Goya, und teritoriul absurdului e coșmarul.

Pentru mulți, tăcerea e cea mai mare persecuție. Sfinții n-au tăcut niciodată. Tăcerea lu Caragiu e grăitoare: o simplă, dar hazlie ridicare de sprînceană, o privire de o tîmpenie supraomenească sau de o fantastică înțelepciun Expresia trupului e vocea sa, iar vocea un instrument al stilului său. Un stil pe care am dori să întîlnim mai des în întregul repertoriu satiri universal și național ce-i este atît de la îndemînă

ION MIHĂILEANU

CRONICA LITERARĂ

julien ospitalierul

Coperta volumului apărut la *Cartea românească* sugerează arcuri de cerc și coordonate din geometria elementară, pentru a compune o figură, un fel de proiecțiune a chipului uman, tulburată numai de fragmente tăiate dintr-o fotografie păzită de un greiere. Prea pare totul o joacă, pentru a nu fi luat în serios de comentatorii literari. Și astfel a fost Emil Brumaru considerat un poet al bucuriilor domestice!... Mă gîndesc ce delicii i-ar fi oferit lui Călinescu, ce material copios pentru speculații!... Poate mărarul să fie cîntat de poeți?, s-ar fi întrebat ilustrul critic. Dar arpacașul? Dar pătrunjelul? Ascultă amice: «Semeț ca roua, blînd ca arpacașul...» ș.a.m.d. Vinul este dintotdeauna asociat cu bucuria frustă a vieții, ca și imaginile de bucătărie sau de cămară: «Cugetul mi-e fără nici o pată./ Cu delicatețe și alene/ Am învins celeste damigene,/ Falnice cetăți de vișinată.// Fierb în jur veșminte și covoare,/ Dulci fotolii lin mi se supun,/ Așteptat de fragedul magiun/ Celofane rup. Clipele-s rare.// Și-și frămîntă-n aer nebunește/ Flama invincibilul piper./ Dureros oglinzile mă cer:/ Trupu-mi absorbit le adîncește!» Deliciu pentru oricine are cerul gurii dedat cu mirodenii, cum ar spune același mare critic. Numai că lucrurile nu stau chiar așa.

Universul lui Emil Brumaru este dominat de miracolul naturist, de fluiditate a elementelor, tipică pentru o anume *forma mentis*. Aglomerarea de obiecte structurează aici o lume specifică, orientată interior. Cînd un poet ca Dimitrie Anghel cîntă grădina, avem de-a face chiar cu spațiul acela îngrădit și plin de flori și de straturi. Murmurul lui Baconsky: «O, dalii, tufănici și crizanteme...» semnifică deja cu totul altceva, este plîngerea frumuseții care piere prea ușor, dar nu simbolic, fiindcă simbolistică era prea destulă și la Dimitrie Anghel, ci în modul cel mai propriu, ca trăire pură. Florile lui Anghel erau flori, în sensul adevărat al termenului. La Baconsky sînt numai cuvinte, și cu toate acestea, poezia este mai intensă. În cazul tînărului poet Emil Brumaru, bilele, melcii, mobilele, mărarul, pătrunjelul, arpacașul, lămpile, crinii, ceștile sînt expresia unui univers în continuă metamorfoză, a unei mari fluidități. Simțurile care intră cel mai des în acțiune sînt cel olfactiv și cel tactil, așa-numitele «simțuri afective», legate direct de sursele vieții emoționale, iar văzul înregistrează forme ciudate, construite cel mai adesea de imaginație, sau culorile puternic contrastante. Iată *Îmbărbătarea lui Julien Ospitalierul:* «Tu trebuie veșnic să porți, printre oameni,/ un fluture-n spate, *tăcut și umil,*/ Și seara *în fundul grădinii* să strîngi dovleceii/ elastici în brațe plin de ardoare,/ Și-ncet să te-mbibi de arome, prin șanțuri/ și magazii diafane, ca un fitil». Universul este [illegible] de viață în asemenea versuri, plantele și animalele sînt înzestrate cu sentimente și cu posibilitatea de a acționa la fel ca omul: «Dar cîrlionții ce-i suspină mielul/ Îndrăgostit lulea de fragi spuziți,/ Vița-ntețită-n franjuri de tot felul/ La marile verande, din capriț,// Șipcile dulci în zori cînd melcii schimbă/ Piper pe rouă și pilaf pe flori,/ Motanii ce își pun parfum pe limbă/ Și, chercheliți, adorm în cimbrișor,// Și-acele *putini mici* și *diafane*/ *Iubind burlane* pînă la extaz?/ Dar îngerii ce-mi dăruiesc bomboane/ Fierbinți și mă sărută pe obraz?» Dealtfel, un om de știință demonstra nu demult că florile «se supără» dacă strigi în apropierea lor și că sînt înzestrate cu viață psihică. Lăsînd gluma la o parte, lumea lui Emil Brumaru apare sub semnul tuturor posibilităților, orice metamorfoză este probabilă, nimic nu șochează oglinda limpede a sensibilității lui Julien Ospitalierul. Nesiguranța contururilor este deplină, creînd o adîncime de mister în fiecare lucru. Această capacitate de transformare, fluiditatea lumii, cum i-am spus, devine sursa unui poem cu sonuri eminesciene: «Ți-am adresat o întrebare: Crinul/ E-un animal din vremuri de demult/ Trist transformat în frăgezimi de chinul/ Extazului îndelungat? Te-ascult.// Și mi-ai răspuns: Oh, crinu-i animalul/ Cel mai pios, îmbrobonat de-amor/ Poartă jiletca proaspătă ca valul/ Și-n loc de gură are un izvor// Cu tari miresme, uneori fatale/ Dacă-l aduci în silă lîngă pat;/ Iar limba-i se-ndulcește-ntre petale/ Ca într-un bot de miel cîrlionțat».

Starea de grație a acestui fel de poezie este melancolia, dar nu sentimentul pustiitor și dezarmant al multor romantici, atît de cunoscut din versuri leșinate. Melancolia lui Julien Ospitalierul vine din acordul perfect cu universul, din egalitate deplină cu totul lumii. Este, dacă vreți, melancolia lordului Chandos, din scrisoarea pe care i-a imaginat-o Hugo von Hofmannsthal. Inserția perfectă în lume se face doar pe calea directă a simțurilor care ne apropie de lucruri. Ochiul, dimpotrivă, ne îndepărtează, mai ales că pe funcțiunile sale se bazează acțiunea de clasificare și de izolare a ființelor și obiectelor. De aceea, Julien Ospitalierul se leagă la ochi în momentele sale de extaz: «Apoi voi aduce o scîndură moale de plop de la vechile stive de lemn,/ Geluită cu melci și-mbătată de ploi acrișoare,/ Și plin de sfială-o să-nșirui, legat c-o eșarfă/ albastră la ochi, găuri, nedemn,/ Strîngînd rumegușul curat în casete de fildeș/ cu balamale de căprioară». Tot așa, budiștii japonezi preconizează depășirea simplei vederi *oculare, pentru* a *realiza imaginea fluidității* și unității absolute a lumii.

În orice caz, misterul esențial al lumii a constituit întotdeauna sursa generoasă a poeziei. Forma minții pe care am încercat să o circumscriem implică o gîndire de esență poematică. Totul se sublimează în vers, ca într-o fîntînă, cum moare dealtfel și Julien Ospitalierul, coborînd în mărturisire, mai degrabă decît în puțul răcoros și rece. Fîntîna și apa ei înstelată au constituit motive de predilecție ale lui Blaga, îndeosebi în ultimele versuri. *Fîntînile*, din ciclul *Stihuitorul*, era o profesiune de credință, simbolizînd osteneala artistului care sapă în adîncuri pentru «a da de stele-n apă». Julien Ospitalierul găsește în fîntînă puritatea începuturilor, apa limpezimilor originare, lucind «neveștejit». Ca să o poți sorbi, trebuie să cobori acolo, iar dacă vrei numai această apă «fecioarelnică», se cere să fii gata de sacrificiul suprem. O exigență pe care n-au putut s-o îndeplinească decît marii poeți.

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

ion băieșu, «filozof particular» într-ale duioșiei

Cînd scrii tragedii, ai o sumedenie de posibilități. Din tragic poți să cazi în plictisitor, în melodramatic; din comic nu cazi nicăieri. Comicul este sau nu este. La Băieșu este. În primul rînd, la nivelul comicului onomatologic (doi ticăloși din familia celor întîlniți în galeriile Ilf și Petrov sau Kataev, se numesc în «Preșul»: Pamfile și Filofteia; inofensivul nume Chițimia trebuie să fie «un nume draculic», «care-ți dă fiori neplăcuți pe șira spinării»; personajele *piesei care dă titlul volumului sînt Gropar I*, Gropar II și Jenica, cea care îndeplinește un rol eugenic). În al doilea rînd comicul există, la nivel lexical, prin estropierea cuvîntului străin sau prin reproducerea fonetică a pronunției sale: «ragațe-n sus, ragațe-n jos», procedeu ce vine de la Alecsandri încoace, cu chescăvu-urile sale, de mare efect fiind și reproducerea fonetismului numelor celebre. Imaginați-vă: Ciosăr (deși unele limbi practică și azi, fără efecte comice, aceste procedee). Ficțiunea străinului e răsturnată. Accentul cade pe reacția individului limitat în fața fenomenului (în tren, un ins zbiera *cît îl țineau plămînii, românește,* la *un străin*, spre a se face înțeles, căci își imagina probabil că străinii sînt o varietate de hipoacuzici, adică surzi). Procedeul păcălitorului păcălit este în «Escrocii în aer liber» multiplicat la infinit și textul scurt «colcăie de semnificații». În alt text se face apologia «gropii în sine», pasajul constituind un fel de explicație a revoltei împotriva imuabilului. Forme ale imuabilului în gîndire sînt locuțiunile, proverbele, pe care autorul vrea să le submineze din interior. Procedeul nu e complicat, distrucția constînd în multe cazuri în simpla înlocuire a termenului unei locuțiuni *printr-un sinonim:* «să urle ca din gură de reptilă»; obținerea efectului comic arată că locuțiunile sînt fixate într-o anumită formă. Sintagmele devin comice printr-un anume caracter de bizarerie pe care îl au: o piesă a lui Băieșu se numește «Poetul comunal», Panseul, expus grav de un semidoct: «Viața este baza activității umane pe pămînt». Pasiunea de a demonta mecanismele verbale se oprește însă în fața construcției dramatice, pe care autorul înțelege s-o lase așa cum am moștenit-o, cu legile ei bine stabilite.

Procedeele clasice de rezolvare a situației conflictuale explică, pe de o parte, priza la public, pe de alta credința nobilă în perenitatea artei dramatice. Autorul mai știe de asemenea că teatrul trebuie să comprime evenimentele pentru a da spectatorului certitudinea intensei participări. Predilecția pentru *caz* are aceeasi explicație. «Iertarea» și «Vinovatul» se urmăresc cu sufletul la gură. Pentru cititorul textului publicat («Cine sapă groapa altuia» — volum care reunește șase piese: «Chițimia», «Iertarea», «Vinovatul», «Preșul», «Escrocii în aer liber» și piesa care dă titlul cărții), de mare savoare sînt indicațiile autorului. Pamfil din «Preșul» utilizează «o ghioagă uriașă, ceva în genul celor imaginate de caricaturiști, atunci cînd își propun să-i demaște cu orice preț pe agenții electorali din trecut». Regizorului piesei «Escrocii în aer liber» i se recomandă ca apariția personajului feminin să se petreacă «într-un tîrziu, adică atunci cînd va considera că spectatorii s-au înfiorat destul de misterul atmosferei».

Comicul însă așa e el făcut că rezultă din contraste. Încît cealaltă față a autorului ar fi să fie tristă, nefericită, cu personaje alergînd după o fericire concepută de către fiecare în felul lui. Autorul nu construiește tristeți iremediabile, iar optica sa nu este tristă. E duioasă. El urmărește cu duioșie zbaterile personajelor. O admirabilă idilă, un poem, se află în «Iertarea» (Polul Nord). Unele replici sînt versuri blînde: «Fără întîmplări, viața noastră n-ar fi altceva decît o moarte luminoasă». Această a doua imagine este cehoviană, un volum de început al lui Băieșu se *numea chiar «Necazuri și bucurii»* și în el imaginea discutată era mai clară. O țărancă, pe nume Caterina, era înduioșătoare în iubirea ei de dragul căreia străbătea noroaiele, după ce încuiase casa, vînduse găinile și dăduse pisica la vecini, semn al irevocabilului hotărîrii sale. Deseori autorul și personajele suferă împreună și, prin minune, și spectatorii, care însă nu numai pentru aceasta îl iubesc pe Băieșu, dar și pentru că din cînd în cînd scoate cîte o carte bună cum e aceasta — «Cine sapă groapa altuia», apărută de curînd la Editura Eminescu.

MIHAI MORARU ■

minulesciană

L-am cunoscut, pe cînd eram elev, în anul 1942, primăvara, în plin flagel. Minulescu venise la Turnu Severin împreună cu Ion Marin Sadoveanu și alți scriitori cu prilejul unei șezători literare. Ca de obicei, știam că trebuia să fie cineva la gară să primească pe scriitori. Legasem tinerețea noastră și de contactul direct, pe viu, cu scriitorii. Cu un an mai înainte fugisem de la internat ca să asist la o șezătoare literară la Craiova și de acolo mai departe la București ca să-i cunosc pe Rebreanu și pe Ion Pillat. Sosirea lui Minulescu în orașul nostru era un eveniment comentat. Îi știam versurile pe dinafară și cultivam anecdota, că aici scrisese, în vila lui Burileanu obsedanta sa *Acuarelă*. Tîrziu am aflat adevărata biografie a poemei.

Știam că printre oficialii care l-ar fi primit trebuia să fie și directorul liceului, Const. D. Ionescu, fin literat, autor al unei cărți cu note de drum apărute prin 1937. Bănuiam că la gară trebuia să fie primarul orașului sau directorul teatrului local sau poate altă personalitate oficială. Știam că lucrurile s-ar fi petrecut cam așa: *un formal «bine ați venit»* și apoi drumul cu mașinile pînă la hotel. Am cumpărat un buchet de flori ca să-l oferim poeților în cazul că ne-am putea strecura printre oficiali. Cunoșteam bine locul unde trag vagoanele de clasa întîi și orarul trenurilor, dar am venit totuși cu un ceas mai devreme. Am rămas surprins că mai erau numai cîteva minute pînă la sosirea trenului și nimenea nu-i aștepta pe scriitori, nici primarul, nici directorul liceului, nici directorul teatrului. Peronul era plin de militari și oameni cu bagaje. Minulescu a descins din vagon primul, cu un șal mare *aruncat pe umeri, voit neglijent, cu* pălăria cu boruri mari, cu faimoșii lui ochelari. L-am descifrat imediat. «Să știi că am cîștigat pariul, aruncă Minulescu o frază unui personaj calm și blînd care îl urma. Nu ne-așteaptă nimeni». Cum vorbea tare, aș putea spune chiar zgomotos, l-am auzit și i-am replicat imediat: «Vă așteptăm noi», dar eram roșii ca racii și florile se plecaseră ca un steag în fața învingătorilor. A ridicat florile, le-a desfăcut și scuturîndu-le cozile a pus fiecaruia cîte una la butonieră, cinci garoafe pentru poeți și două pentru uniformele noastre bleumarin.

— *Acum să luăm o trăsură,* la *Severin,* pe bulevardul Gării e o impietate să mergi cu mașina, a spus poetul. Ne-am oprit la prima cafenea de pe Corso. Noi ezitam să stăm pe scaune. Ne era frică de profesori sau de director. Dacă ne vedea cineva puteam să fim eliminați, dar protejați de voia bună a lui Minulescu am luat loc, trăgînd cu ochiul dacă colegii noștri care treceau pe stradă știu în ce companie sîntem.

Ion Marin Sadoveanu s-a retras la hotel să-și revadă conferința despre *Poezia Sfîntului Francisc din Assisi,* iar Minulescu și-a scos stiloul și ne-a transmis la fiecare din noi cîteva sarcini organizatorice, comentîndu-le: «Eram sigur că nu voi avea o primire oficială, eu sînt prea filofrancez ca să mă primească oficialitățile. Dar voi căutați totuși pe cineva dintre personalitățile culturale ale orașului care să ne prezinte». Am plecat imediat și după o jumătate de oră ne-am întors la cafenea. Poetul ne aștepta dar noi nu realizasem nimic: directorul liceului era bolnav. Scriitorul Ion Biberi, pe care-l cunoșteau bine oaspeții, era concentrat la un spital militar (fiind medic); rămăsese numai directorul teatrului dar care cerea răgaz să-și redacteze textul.

«N-avem timp — a strigat Minulescu — îi prezentăm noi pe poeți!» Și așa s-a întîmplat. l-a prezentat cu un succes răsunător însoțind fiecare ieșire cu un badinaj minulescian. Pe la mijlocul șezătorii era gata și textul inutil al directorului.

Obosisem aplaudînd iar semnarea autografelor a ținut aproape două ore. A doua zi dimineața, pe același peron de gară, «cu firme albastre», toată clasa mea îl conducea pe Ion Minulescu.

EMIL MANU ■

VORBIȚI ȘI SCRIEȚI ROMÂNEȘTE

o chestiune de acord

Atunci cînd numele predicativ este un adjectiv, acesta se acordă, după cum se știe, în gen și număr cu subiectul: *casa este înaltă, casele sînt înalte, pomul este înalt, pomii sînt înalți.* Tot prin acordul cu subiectul se caracterizează și participiul verbelor la formă pasivă: *profesorul este chemat la telefon, profesoara este chemată la telefon.*

Există, desigur, cazuri în care ceea ce urmează după *a fi* este greu de decis dacă e un adjectiv provenit dintr-un participiu folosit ca nume predicativ, sau este un participiu care, împreună cu verbul *a fi*, formează pasivul: *trecerea este oprită, fumatul este oprit.* Regula acordului nu este însă în nici un fel în dependență de faptul dacă, în situația discutată, participiul funcționează ca nume predicativ adjectival sau nu; în ambele situații, participiul se acordă cu subiectul.

În cazul în care, în locul subiectului avem o *propoziție subiectivă*, situația este diferită: în locul adjectivului (sau participiului), după copula *a fi* trebuie folosit adjectivul (sau participiul) în forma sa *adverbială*, deci în forma *invariabilă*, identică cu aceea de masculin: *floarea este frumoasă, caietul este frumos*, dar: *este frumos să te plimbi* (unde *să te plimbi* funcționează ca subiect în raport cu *este frumos).* În acest caz, *frumos* este folosit ca adverb. În mod paralel, spunem *trecerea este oprită, fumatul este oprit*, dar: *este oprit să se intre pe ușa din stînga*, unde *oprit* este un participiu folosit adverbial și, prin urmare, în formă invariabilă (identică cu aceea de masculin).

În mod analog, trebuie spus: *trecerea este interzisă, fumatul este interzis*, dar *este interzis să se discute cu conducătorul vehiculului*, întrucît *să se discute cu conducătorul vehiculului* este o subiectivă. Trebuie observat că substantivele derivate de la verbe, atunci cînd funcționează ca subiect al unor construcții cu copula *a fi* urmată de participiu, se comportă ca substantivele (nu ca propozițiile subiective), în sensul că impun acordul în gen și număr al participiului: *fumatul, intrarea* sînt substantive derivate de la verbe *(fuma, intra)*, de aceea se spune *fumatul* este *interzis*, dar *intrarea este interzisă.* In schimb, *infinitivul* (scurt) nu se comportă ca un substantiv, în sensul că nu impune acordul în gen și număr: este *interzis a se fuma*, este *interzis a se intra*.

În urma celor discutate, mi se pare evident că o inscripție ca *discutarea cu conducătorul vehiculului este interzis* (plasată pe cabina conducătorului unui autobuz) este în contradicție cu regulile de acord discutate mai sus. Greșeala se datorește, probabil, unui «amestec» de reguli: se folosește forma adverbială *este interzis*, ca pentru un subiect ca *a (se) discuta cu conducătorul vehiculului* (deci un infinitiv scurt), dar se folosește, în același timp, forma lungă a infinitivului (deci substantivală) în funcție de subiect: *discutarea*, care ar fi făcut necesară prezența formei *acordate* de participiu, este *interzisă.* (Las la o parte faptul că utilizarea în acest context a infinitivului lung, *discutarea*, nu e prea fericită; chiar în forma corectă: *discutarea cu conducătorul vehiculului* este *interzisă*, propoziția de mai sus nu este un model de limbă română.)

EMANUEL VASILIU ■

REVISTA REVISTELOR

«Transilvania», nr. 3, 1974

Apărut în frumoase condiții grafice, numărul 3 al revistei «Transilvania» conține numeroase articole menite să stîrnească interesul cititorilor. Colectivul redacțional se străduie în continuare să publice materiale care să depășească un interes prea accentuat local, ce le-ar condamna la o perimare rapidă.

Dintre eseuri se rețin cele semnate de Vasile Netea, «Istoriografia română peste hotare» și de Ion Pascadi, «Arta, publicul și timpul». Totuși, compartimentele dedicate literaturii, în special criticii, sînt cele în care excelează revista. La cronica literară, Mircea Tomuș discută despre cartea lui D.R. Popescu, «Vînătoare regală». Cronicarul revistei din Sibiu nu se rezumă la analiza acestei cărți ci o încadrează în ansamblul creației lui D.R. Popescu: «Dar este de observat că întreaga problematică morală, întreg programul etic al romanului de față și poate al întregii opere a lui D.R. Popescu poate purta această *inscripție*: lumea este aceeași, ca teatru al luptei dintre bine și rău». Titu Popescu comentează cu discernămînt volumele 2 și 3 din «Caietele Principelui» ale lui Eugen Barbu. Recenzii la obiect semnează Ilie Guțan, Alina Călin, G. Nistor.

Revista mai publică patru poezii aparținînd unor patru tineri poeți din Sibiu: Cornel Brahaș, Dragoș Olariu, Corina Lițescu, Andrei A. Ileni.

La «Poșta redacției» răspunsurile semnate de Ion Mircea au un ton ponderat, caracteristic dealtfel întregii reviste. **GEORGE ARION ■**

de la orele 13 la 16— audienţe pentru pensionari, chiar dacă afară plouă cu găleata

Uşa se deschide şi intră un bărbat înalt, îmbrăcat cu un pardesiu-raglan foarte lung şi foarte ud; un bărbat cu un aer cam bizar, un bărbat care se aşază pe scaun fără să fie invitat şi care începe brusc să vorbească de parcă nu s-ar adresa unei alte persoane, ci şi-ar continua un monolog:

— Ziceam eu... Aveţi aici o carte cu scoarţe *verzi* care e foarte bună. Eu îs pensionar gradul III de anul trecut, acum reîncadrat, şi într-o pagină anume cartea spunea că eu ar trebui să primesc mai mulţi bani decît îmi dă acum întreprinderea.

— Să lăsăm cartea cu scoarţele verzi, să vedem direct ce scrie în lege.

— N-am înţeles! de ce să lăsăm cartea?!

— Aia e literatură juridică, alea-s părerile autorului...

— Şi nu-s bune?

— Poate-s bune, dar mai bine să deschidem legea; dumneata să-mi dai datele precise şi eu *am să-ţi socotesc şi am să-ţi explic pe hîrtie* la cît ai dreptul.

— Nu-i nevoie pe hîrtie, că nu-s prost.

— Bine, atunci fără hîrtie.

— Aşa da, începem să ne apropiem. Vorbesc cam tare, nu vă supăraţi dar am lucrat în metalurgie.

Tovarăşa Eliza Ionescu, şefa Oficiului pensii din sectorul 7 al Capitalei, nu se supără şi, cu răbdare şi tact, dă o lungă consultaţie juridică unui om care cere lămuriri fără să fie prea sigur pe datele propriei sale probleme. Şi totuşi, după jumătate de oră se declară lămurit şi, foarte *simplu şi calm, spune:*

— Cu asta m-am limpezit, să trecem acum la a doua problemă!

Cu pensionarii trebuie să ai o răbdare specială pentru că foarte mulţi sînt traumatizaţi sufleteşte, sensibilizaţi de faptul ieşirii lor din rîndul celor activi.

Însă dificultatea cea mare vine din altă parte. Oficiul pensii al sectorului 7 este format din 13 oameni, iar — datorită construcţiei masive de blocuri în Drumul Taberei şi în Militari — numărul pensionarilor din acest sector a crescut, mai ales *în ultimii doi ani*,

Uşa se deschide şi intră o bătrînă cu un batic verde şi bineînţeles ud pe cap:

— Aici e audienţa?

— Aici.

— Lucrez la un bufet dar mi-e tot mai greu şi aş vrea să ies la pensie de urmaş după soţ. Se poate? A murit anul trecut.

— Ce vîrstă aveţi?

— 52 de ani.

— Şi cît timp aţi fost căsătoriţi?

— 25 de ani şi 4 luni.

— Veniţi cu actele care v-au rămas de la el.

— *Mulţumesc frumos.*

Cei 13 salariaţi de la Oficiul pensii al sectorului 7 trebuie să rezolve vreo 1 500 de dosare pe lună, fie că privesc înscrieri noi, transferuri sau recalculări de pensii. Operaţiile ar fi mult mai simple dacă oamenii s-ar gîndi din timp că vine ziua pensionării şi că pentru această zi au nevoie şi de nişte acte; există însă oameni care nu şi-au văzut carnetul de muncă şi se trezesc cu surprize în privinţa menţiunilor din el. Salariaţii Oficiului pensii au multă bătaie de cap şi cu operaţiile privind cele 2 000 de cazuri de pensionari care şi-au cumpărat sau făcut apartamente în rate; dar speră şi există promisiuni să se introducă un sistem electronic binefăcător pentru evidenţa acestor reţineri. Colac peste pupăză, salariaţii Oficiului pensii al sectorului 7 nu au nici spaţiu destul pentru depozitarea arhivei şi, bineînţeles, lucrul ăsta le complică mult existenţa; dar *li* s-a promis o cameră. Pînă visul se va realiza, dosarele legate cu sfoară în pachete o pornesc de pe duşumea pînă în tavan.

Uşa se deschide şi intră o femeie foarte bătrînă, îmbrăcată cu o rochie de diftină şi deasupra cu un fîş cîrpit în spate şi de pe care se scurg picături de apă. Nu vine pentru prima oară aici. Fiul său e trimis în judecată pentru tîlhărie, dar pînă se va da hotărîrea definitivă de condamnare sau de achitare, ea are dreptul la pensie; trebuie doar să aducă lunar acte din care să rezulte că tribunalul încă nu s-a pronunţat.

— S-a amînat iar, că n-a venit avocatul lui Haralamb. L-au adus pe băiatul meu şi l-am văzut. De la 80 de kile a rămas de 40. Dacă l-aţi vedea...

Bătrîna are ochii albaştri şi nu-şi cunoaşte adresa pe dinafară, odată cu dovada de la tribunal întinde şi buletinul de identitate.

Salariaţii Oficiului pensii al sectorului 7 au primit un ajutor pe cît de neaşteptat, pe atît de binevenit, din partea unor pensionari care pur şi simplu socotesc că făcînd acolo scriptologie pe gratis, se servesc pe ei înşişi, slujesc cauza pensionarilor.

Colonelul Ştefan Rădulescu este veteran din războiul antifascist, şi-a pierdut ochiul stîng în luptele din Cehoslovacia, are 67 de ani, este decorat cu Ordinul Steaua Republicii, clasa a IV-a, are o verighetă de aur dar şi una de argint, are o *fată şi un băiat cu care se mîndreşte, mai are şi* doi nepoţi gemeni, tot o fată şi un băiat, pe care doreşte să-i vadă măcar pînă or împlini 15 ani, însă pînă atunci participă de ani de zile la munca oficiului, aducîndu-i «reale şi dezinteresate servicii». Dumnealui e convins că mişcarea, fie cea fizică, fie cea a gîndirii, dă viaţă materiei, e convins că a ieşi la pensie nu înseamnă că datoria socială şi patriotică s-a isprăvit, îşi întăreşte opiniile cu un potop de maxime latine, şi, în încheiere, mă roagă să lansez un apel la o viaţă activă către toţi pensionarii, mai ales către «acei care-şi pierd vremea prin Cişmigiu».

Un alt ajutor preţios îl primesc funcţionarii oficiului şi din partea tovarăşului colonel Ilie Baicu — de asemeni pensionar, invalid şi distins cu Ordinul Steaua Republicii.

Deci, doi bărbaţi pe care ieşirea la pensie nu numai că nu i-a traumatizat, nu numai că nu i-a făcut să se simtă brusc fără rost social, ci, dimpotrivă, i-a determinat să aibă iniţiative. Poate ar trebui să mai meditām asupra felului în care ne putem trăi viaţa unitar-moral, fără ca s-o împărţim în perioade administrative.

Nu se deschide uşa, dar sună telefonul. Un pensionar, mare mutilat de război, care nu se poate deplasa deloc din casă, întreabă abrupt:

— De ce mi-aţi trimis cu 180 lei mai puţin?

— Nu cumva v-aţi cumpărat ceva în rate?

— Ba da, un televizor. Nu mi-am dat seama, iertaţi-mă!

— Fiţi liniştit, nu-i nici o problemă!

Tovarăşa Eliza Ionescu, şefa Oficiului pensii de la sectorul 7, a făcut nu demult un preinfarct, dar «nu-şi poate lua program redus» pentru că «nu-l poate efectiv realiza». Tovarăşul colonel Rădulescu ţine să-mi atragă atenţia că dumneaei e o excelentă profesionistă şi o femeie într-adevăr distinsă. Tovarăşa Eliza Ionescu se mulţumeşte să-i primească, să-i asculte şi să rezolve problemele pensionarilor chiar şi-n afara orelor de audienţe.

Uşa se deschide şi intră — strîngînd o umbrelă — un bătrînel jovial:

— Doamnă, am fost şi sînt pensionar. Însă iată că a apărut o încurcătură...

NELU IONESCU ■

dincolo de ora ghişeelor

Două zile la rînd, plus a treia zi, după duminică, adică vineri, sîmbătă şi luni, la ghişeul de bonuri şi informaţii al Spitalului unificat din Hunedoara, un grandios aşezămînt, un adevărat transoceanic numindu-se sănătate, datorită muncii celor mai mulţi dintre medicii hunedoreni.

Dar să trecem la cîteva fapte concrete, legate de micile aspecte mari care umbresc munca acestor entuziaşti oameni îmbrăcaţi în alb. Pe la orele 6,30—6,45 se deschide uşa mare a policlinicii. Năvală, înghesuială şi, uneori, vocabular ales de la periferia dicţionarului. Femei cu copii, copii fără femei, bătrîni, bătrîne...

Sigur că da, sînt clipele cele mai grele pentru ghişeistele spitalului, dar totul, sau aproape totul, se termină în cel mult 45 de minute. Bonurile se împart brutal, iar oamenii se îndreaptă spre cabinetele în faţa cărora începe aşteptarea aceea lungă (scurtă pentru cine are bon cu număr mic), ilustrînd boala, suferinţa şi speranţa.

Tănase Ion, elev, clasa a VII-a, mînă fisurată, în ghips, numărul 1. Chicireanu Ovidiu, tot elev, tot clasa a VII-a (de la altă şcoală), picior fisurat, tot în ghips, numărul 4. Drăgan Partenie, şef de manevră la staţia 1 Peştiş, nici nu ştie ce număr are, îmi arată toţi nasturii rupţi, îmi spune că este sătul pînă peste cap de o asemenea organizare la ghişeul de bonuri unde-s numai nervi şi timp pierdut.

Grosul cel mare al oamenilor se îndreaptă spre cabinetul de analize unde sînt recoltate probe de la 150 oameni pe zi. Aveam să aflu, peste aproape o jumătate de oră, că numărul bonurilor fusese epuizat. Macaragista Timircan Maria, venită pentru controlul periodic, nu mai găseşte nici un bon. Femeia îşi lăsase copilul acasă singur, socotind că bonurile nu se vor termina chiar aşa de repede. Era cu atît mai supărată, cu cît de la cabinet i se spusese că va primi bon. Dar una ştie cabinetul şi alta ştie ghişeul. Se lucrează mînă-n mînă, dar mîinile nu se întîlnesc nicicum. Kerekeş Dănilă, pensionar gradul II, deplasîndu-se cu viteza unui melc, este îndrumat cu un categoric: noi nu ştim, adresaţi-vă în altă parte!

Bogdan Ion, venit să ia un bon pentru soţie, prezentînd pentru conformitate certificatul medical *al soţiei, pleacă din nou spre casă (venise* cu un taxi) pentru a o trimite pe soţie, accidentată, la spital. Ce voise Bogdan Ion? Să ia bonul, să i-l ducă soţiei care rămăsese cu copiii şi care n-ar fi făcut faţă înghesuielii, apoi ar fi venit ea, soţia, pentru prelungirea concediului medical. Dar nu, este un lux prea mare să ceri logică şi omenie la acest ghişeu.

Ne prezentăm şi cerem un bon. «Aveţi trimitere?» (este absolut necesară o trimitere din partea unei circumscripţii, dar se eliberează bonuri şi fără aceste trimiteri, mai ales dacă...) Nu am trimitere. Să nu credeţi că am mai primit vreun răspuns, deşi am încercat din răsputeri să mai spun ceva.

Parcă vorbeam de-a surda, cum ai vorbi cu nişte peşti dintr-un acvariu, între noi aflîndu-se geamul *protector*. Tovarăşa Stoian (a zis că nu mă interesează pe mine cum o mai cheamă, că nu e treaba mea, deşi îi arătasem legitimaţia de ziarist) manifesta o amabilitate monosilabică: da, nu, de ce. Şi toate întrebările mele au rămas fără răspuns. Atît. Înghesuiala se terminase şi, vizibil deranjată, tovarăşa de la ghişeu îmi face legătura telefonică cu directorul spitalului. Sînt chemat ca mai întîi să discut cu dînsul, să vadă dînsul ce anume mă interesează pe mine şi abia pe urmă să pot intra pe coridoarele spitalului. Adică eu n-aş fi avut dreptul să mă pun în situaţia unui om bolnav. Amîn această chemare «la poruncă şi la ordin», o întreb pe ghişeista Stoian cum îl cheamă pe tovarăşul director şi mi se răspunde că nu ştie cum îl cheamă, că dînsa nu-mi dă nici un fel de date şi că degeaba insist. Relatez toate aceste amănunte pentru a se înţelege cît de dezarmat poate fi un om cu adevărat bolnav şi... fără o legitimaţie de ziarist, aspect pe care cred că şi-l poate închipui oricine.

Şi tot amînînd prezentarea «la ordin» în faţa directorului, constat că în spatele spitalului plouă cu tot felul de obiecte (ambalaje şi alimente) ce le-au fost trimise, cu ajutorul a tot felul de sfori şi sîrme (primitiv sistem de scripeţi), bolnavilor internaţi. Oare nu s-ar putea găsi o soluţie ceva mai igienică pentru a trimite nişte pachete, dacă este voie să se trimită nişte pachete? *De ce sînt atîţia şi atîţia oameni pe coridoarele spitalului?* (în prealabil, directorul căzuse de acord că «la ghişeu se simte lipsa omeniei şi a înţelegerii!!») «Pentru că vin foarte mulţi oameni de la circumscripţii»! De ce trimit medicii de la circumscripţii atîţia oameni? «Aveţi dumneavoastră o soluţie?!» Ar fi trebuit să tac, să dau din umeri, chiar aşa am şi făcut, dar mă mir că nu se aplică şi aici, în Hunedoara, unele metode cum ar fi: *diagnosticele cu care medicul de la circumscripţie trimite un bolnav să fie confirmate sau infirmate de către medicii specialişti, şi să aibă loc nişte comunicări precise, exacte. Astfel n-ar mai exista graba de a trimite un om căruia şi la circă i s-ar putea da cam aceleaşi indicaţii pe care le primeşte la policlinică, evitîndu-se aglomeraţia din faţa cabinetelor. Este vorba, dacă am fost înţeleşi, de o creştere a responsabilităţii medicilor de circă, de o verificare a diagnosticelor puse de dînşii, dar şi de un control susţinut şi obiectiv efectuat de conducerea spitalului.* Altfel, oamenii se întorc de la policlinică mai bolnavi decît au venit. În timp ce femeile de la ghişeu sînt izolate de restul lumii printr-o placă de sticlă sau de lemn din care e decupat un cerc perfect, ferindu-le de eventualii «microbi», de eventualele contaminări.

Nu putem încheia fără să menţionăm cu tristeţe că discuţia cu directorul spitalului s-a desfăşurat într-o atmosferă încordată, pentru că reporterul «a îndrăznit» să constate, fără avizul dînsului, cîteva aspecte, cum sînt cele prezentate mai sus.

VICTOR NIŢĂ ■

un zîmbet pentru noi, cei din faţa ghişeelor

Ghişeul îl înţelegem ca simbol al datoriei faţă de cetăţean, nefiind numai manifestarea temperamentului unui funcţionar sau altuia, ci o fereastră deschisă spre un sistem de lucru, spre un mod de a gîndi al conducătorului unităţii respective!

— Bună ziua.

— !?

— Aş dori să merg la tovarăşul vicepreşedinte.

— Nu este zi de audienţă.

— Sînt ziarist. Am nevoie urgent să-i vorbesc.

— Aţi fost chemat?

— Natural că nu, de vreme ce eu am nevoie de dumnealui.

— Nu se poate. Dacă nu aţi fost chemat, nu se poate.

— Telefonaţi-i secretarei, poate mă primeşte.

— ?!

— Pot telefona eu?

— Faceţi ce vreţi, dar nu de la telefonul ăsta.

— Îmi daţi numărul?

— Nu.

Scurt şi cu asta terminase. Cînd vicepreşedintele sectorului 1 din Bucureşti a auzit, a rîs. Portarul era nou. Altundeva deprinsese apucăturile acestea. La cîteva sute de kilometri distanţă, la Arad, pe strada Horia, l-am întîlnit recent pe confratele portarului din Bucureşti.

— Bună seara.

— !?

— O cameră cu un pat.

— N-avem.

— Ştiu că la primul etaj...

— Nu avem.

— Vă rog.

— Un loc, şi numai pentru această seară, condiţionat. Pentru mîine a fost rezervat.

— Rezervaţi-mi şi mie pentru poimîine seară, se poate?

— Nu.

La fel de scurt. Şi-mi venea să-l iau de urechi. Am observat că printre oamenii foarte siguri de ei se numără, fără excepţie, recepţionerii hotelurilor. Nu li se întîmplă, o singură dată măcar, să nu aibă la început un «Nu avem». Şi totuşi: «Scurtu, cine e? Ascultă, Georgică, şeful tău e pe acolo? Nu e, da unde-i, mă? Aha! Georgică, locuri ai, n-ai, bine, uite o să vină tovarăşul..., ai grijă». Şi nu ştiu cum, dar după o astfel de discuţie Georgică uită să fie politicos cu cel di faţa ghişeului. Nu este vorba de temperament lui Georgică!

Şi pentru că i-am zis ghişeului-fereastră, prin ea se văd tot felul de lucruri...

Oficiul judeţean de turism. Spre prînz. În spatele ghişeului «Excursii interne», doamna Săvulescu termină o convorbire telefonică. Nu se grăbeşte. «...Da ştii de ce te-am sunat, a, nu!? Ţi-am dat telefon ca să-ţi mulţumesc. Ai fost foarte drăguţ, a venit, a făcut instalaţia, ce să-ţi spun, te mai sun. Bine? Pa!»

Şi pleacă.

— Nu e nimeni la ghişeul acesta? Aflu: doi funcţionari sînt la B.T.T.; alţi doi sînt la şedinţă. Sînt în trecere prin Arad, spun. Am aflat de excursia la Bucureşti şi m-am repezit aici pentru o oră. Pot lăsa banii la dumneavoastră? Vă las şi buletinul.

— Nu.

— ?

— Dacă nu vor fi de-ajuns solicitanţi, excursia nu va mai avea loc.

Mă nedumerea amănuntul: de ce funcţionarii ghişeului umblă grupaţi cîte doi şi am întrebat de şeful unităţii.

— Tot plecat.

— Ah, zic.

— Ce vreţi să insinuaţi, se indignează un alt funcţionar. Vreţi să insinuaţi că dacă şeful nu este aici funcţionarii îşi fac de cap?!

Îmi cer scuze.

— Bine.

Notariatul de stat Arad. Ghişeul notarului E. Ludovic. Zic:

— Aş dori o consultaţie.

— Dă-ţi jos căciula. Nu eşti la ţară.

— Ah. Bascul. Scuzaţi-mă.

— Şi nu poţi vorbi?

— Pot. Dumneavoastră...

— Dacă poţi, dă-i drumul. Nu avem timp.

Dacă nu ar fi vorbit la fel şi cu cei dinaintea mea, aş fi jurat că pe notarul E. Ludovic bascurile îl fac să uite unde se află.

Încerc la notarul şef. Îi spun secretarei:

— Bună ziua.

— ?

Repet.

— Bună ziua.

— Ştiu româneşte!

— Aş dori o audienţă la notarul şef.

— Intră!

Dau să intru.

— Nu acum. Aşteaptă să iasă ceilalţi.

Aştept.

— Afară. Aici nu-i sală de aşteptare.

Notarului şef i-am dat bună ziua, ce altceva i-aş fi putut spune?

Cu Neluţu în braţe, Maria Dascălu povesteşt rezemată cu spatele de masă: «Fix la 2,35 noaptea, mama, cum sînt bătrînele, s-a trezit. C auzeam moşmondind prin baie şi am aţipit. M- trezit Ion, soţul meu. El, cu mama, cu noru-mea care este însărcinată, roboteau la apa din baie Auzeam: gîl, gîl, gîl. Toată noaptea am veghea cu ligheane, cratiţe, oale, cu tot ce aveam l îndemînă. Spărtura din ţeavă nu se vedea. Gîl gîl, gîl, unul căra, altul imediat cu cîrpa s şteargă unde curgea. La 7, Ion, soţul a zis: «Eu mă duc». Pe unde a umblat, să vă spună el, seara a căzut acolo pe scaunul ăla şi a spus că nu se mai scoală. A doua zi, dis-de-dimineaţă,s-a îmbrăcat şi a plecat. O săptămînă a tot umblat; noi, acasă, cu ligheane şi cratiţe». «Ce făceam eu acasă? Nu ştiu, continuă Ion Dascălu. Ştiu că pe urmă m-am dus pe strada Victoriei 37, unde am întrebat «ce-i de făcut» pe una din cele două doamne care întocmeau contracte, dar aceasta nu ştia; cealaltă m-a sfătuit să încerc pe Hunedoarei, aţi fost pe Hunedoarei? Nu, zic; ei, atunci mergeţi pe Hunedoarei care nu este prea departe; l-am luat pe nouă, apoi cu opt, imediat, am ajuns. Salubritatea! Aici nu am aflat mai mult. Din surse particulare ne-am procurat o nouă adresă: strada Cloşca. Noi încasăm chiriile, nene, a zis un tinerel, de ce nu mergeţi la sediul central de pe Bucura 4? Ştiţi unde este Bucura 4? Acolo sînt birourile. O tovarăşă zice silabisind: Dis-pe-ce-ra-tul. La stînga, iar la stînga, tot la stînga, sub scară, apoi imediat pe dreapta unde doi băieţi şedeau cu picioarele, ca americanii, pe masă. Cel cu ghetele noi, era unul cu ghete noi, zice: cel mai simplu ar fi să mergeţi la şantier dar este cam departe, în afara oraşului, încercaţi la 12139, şi întrebati de tovarăşul Moraru, el este cu repartiţiile. Dau telefon. O doamnă. Este pe teren. Iar dau. La fel. A doua zi, dau: E pe teren. Trăzni-l-ar, dar unde e terenul ăsta?! Am chemat un particular, am reparat baia, după o lună vine un ucenic, bine aţi făcut c-aţi reparat-o, zice, eu am venit să mă uit, să văd despre ce este vorba. De fapt, dacă nu aş fi scris la ziar nu ar fi fost trimis nici măcar ucenicul ăsta. Nu înţeleg, dacă şantierul e aşa departe, undeva spre cîmp, de ce nu fac schimb cu institutele agronomice, care sînt în centru?!»

Clientul din faţa mea, am impresia, cumpără milion de bilete. Un tren, două, trei, nu ştiu. Smaranda Mirculescu, casieriţa de serviciu, numără, controlează, taxează, verifică, întotdeauna cu calm, cu răbdare şi găseşte că se cade să arunce delegatului şi un zîmbet de încurajare.

În mîna cumpărătorului banii tremură uşor, a ajuns aproape de cifra zecilor şi teancul de bancnote continuă să rămînă destul de voluminos. Zîmbeşte plin de încredere, pune deoparte cîteva bancnote noi, numărătoarea nu se termină. Hîrtiile verzi trec şi ele în mîna casieriţei, în schimb, omul primeşte un teanc de bilete şi 0,35 de bani pe care îi refuză cu ciudă şi lehamite.

Întreb.

— Cum ajung, vă rog, la Reşiţa?

— Aveţi un accelerat la 6,40 pînă la Timişoara, după o oră aveţi legătura cu Reşiţa. Fără să clintească. Şi tot fără să clintească îmi spune şi următorul, şi următorul, şi următorul tren. Cu această imagine optimistă ajung în Reşiţa, unde, ca să-mi fie contrazise afirmaţiile de la început, primesc prompt şi cu toată solicitudinea o cameră şi un zîmbet de încurajare pentru noi, cei din faţa ghişeelor.

NICOLAE CRISTACHE ■

în ghereta minusculă a biroului de «plasare bărbaţi»

Am fost într-una din zilele trecute ale acestei primăveri la «Direcţia muncii» a judeţului Argeş. «Se cam aşteaptă, îmi spuse cineva, pe la poartă, oamenii nu pot să intre, ba sînt chiar repeziţi». Nimic mai sugestiv pentru un reporter, imediat convins — purtat poate şi de imaginaţie — că va scrie un articol «tare».

A urmat o surpriză. «Direcţia muncii» îşi are sediul în Piteşti, iar imobilului în care îşi primeşte vizitatorii i s-a amînat în mod cu totul inexplicabil momentul demolării cu încă cel puţin un an. Cu toate astea, argeşenii găsesc repede drumul spre «Direcţia muncii» şi, adeseori, la fel de grabnic se întorc de unde au venit.

La biroul de «plasare bărbaţi», care este singurul, bineînţeles alături cu cel de «plasare femei», deschis în fiecare dimineaţă a săptămînii de lucru, vin în medie 50-60 de oameni pe zi. «Mai greu este la încheierea stagiului militar, cînd tinerii cu armata proaspăt făcută vor să se angajeze undeva — îmi spune Mircea Păun, inspector în «Direcţia muncii» şi răspunzător de biroul citat mai sus. Atunci, după armată, vin uneori şi o sută pe zi, dar trebuie să ştiţi că de obicei majoritatea vor mai ales informaţii, asta ne omoară cel mai mult — cum e pe la altă întreprindere, o fi mai bine etc. Mulţi au auzit că la Combinatul chimic se dau locuinţe şi vor toţi să treacă acolo».

— Dar la ghişee oamenii aşteaptă?, întreb, deşi în cele cîteva zeci de minute cît «inspectasem» pe afară nu izbutisem să surprind înghesuială.

«Da de unde! — îmi răspunde. Noi îi aşteptăm să vină, nu ei pe noi, cei care îi trimitem în producţie. De cele mai multe ori avem mai multe locuri de muncă disponibile decît oameni să ceară — în special la muncitorii calificaţi. Adevărat este însă că avem şi prea mulţi «plimbăreţi», de felul celor care cred că mutîndu-se mereu vor da de un loc mai călduţ şi, probabil, cu muncă mai puţină. Ştiţi, noi, aici la Piteşti, avem un sistem — îl ştie acum şi miliţia — de cîte ori vine cîte unul la noi pentru repartizare îi dăm, dar apoi îi punem şi un punct, foarte mic, cu creionul chimic sau cu cerneală, pe ultima filă a buletinului. Cînd revine la noi, ştim imediat cu cine stăm de vorbă — unii au şi cîte zece asemenea puncte...».

— Unde ai mai lucrat pînă acum? Adîncit în notele pe care le luam, am avut impresia că omul întrebat sînt chiar eu, dar Mircea Păun se adresase de fapt unui tînăr de dincolo de ghişeu. «Da, bine. Să ştii că este foarte bine şi la Motoare electrice, de ce vrei neapărat la Colibaşi?» Către mine, în timp ce tînărul, pe nume Călinoiu Constantin, din comuna Călineşti, nehotărît, rămîne pe gînduri: «Vreau să-l dau mai aproape de casă, dar acum toţi tinerii vor neapărat să lucreze la automobile».

În ghereta minusculă a biroului de «plasare bărbaţi» e cald şi bine, o atmosferă plăcută, liniştită, care reflectă în acelaşi timp şi foarte multă înţelegere faţă de cei veniţi să ceară de lucru.

Radu Ion, în vîrstă de 29 de ani, este de profesie achizitor de materiale. A lucrat la C.A.T.C. Piteşti, pe post de gestionar, pînă în 15 iunie anul trecut, cînd a avut, după cum zice, «un necaz»: «Am vrut să pun, în blocul în care locuiam, becuri noi, eram dealtfel împuternicit al imobilului, şi am luat o ladă din gestiune. Peste două zile urma să le pun la loc...» Instanţa a apreciat alt fel, şi lui Radu Ion i s-a desfăcut contractul de muncă. Acum, după cîteva luni de «inactivitate», Radu Ion — un tînăr curat îmbrăcat, chiar cu gust, cu o privire deschisă — vrea să se reangajeze undeva. A mai fost şi cu o zi înainte, dar trecuse de ora 12; atunci biroul se închidea şi i s-a spus să revină a doua zi.

«Da, îmi spune în şoaptă Mircea Păun, este adevărat, acum e reabilitat pe de-a întregul. Sînt chiar şi locuri foarte multe pentru meseria lui, dar legea nu-mi dă voie să-l repartizez în comerţ. O indicaţie tot am să-i dau, să se ducă la Motoare electrice, acolo ar putea fi angajat».

— Dumneavoastră? Nu, cu jumătate de normă nu avem şi n-am avut niciodată. De ce? A, eşti pensionat medical — n-am ştiut, te-am văzut aşa tînăr! Atunci, vino totuşi mîine mai de dimineaţă, să vedem ce putem face. Către mine: «E fierar betonist. Pensionat, săracul, de TBC! Asta înseamnă,pur şi simplu,că trebuie să înveţe o cu totul altă meserie».

Lazăr Spiridon are numai 20 de ani, a absolvit liceul în 1972, apoi a făcut armata. «Din 26 februarie caut de lucru. Aici am venit să mă interesez de cursul postliceal pentru electricieni de înaltă tensiune, de la I.R.A.-Piteşti — asta a fost singura instituţie care m-a primit fără nici o birocraţie, a discutat cu mine omeneşte. Am mai fost şi pe la Micromotoare, şi acolo este un curs de calificare şi am vrut să mă duc la serviciul învăţămînt-personal. Portarul însă nu mi-a dat voie, că adică, mă rog, «ce să caut eu acolo?!» Am plecat, ce să fac. Aici, la biroul de plasare, se tratează foarte bine, se rezolvă operativ».

De fapt, aflu în continuare, mai mare afluenţă de solicitanţi există la «plasare femei», care — aşa cum le stă bine unor persoane de gen feminin — nu acceptă niciodată tot ce li se propune. De fapt, nu acceptă decît foarte greu orice fel de post. De taxatoare, mai ales, ar fi nevoie în Piteşti cu sutele, iar serviciul de plasare nu reuşeşte să acopere nici jumătate din posturile libere. Femeile vin apoi mereu ca să se intereseze de locuri disponibile la cămine, la creşe — pentru că şi cu copiii oamenii nu ştiu uneori ce să facă.

Spre sfîrşit, sondez prudent terenul şi aflu că, într-adevăr, au existat uneori certuri mari la poartă, erau oameni care doreau în orice zi, şi pentru orice problemă, cît de simplă, să stea de vorbă numai cu directorul «Direcţiei muncii». Biroul cel mai solicitat din cadrul «Direcţiei muncii» Argeş rămîne cel de pensii. Ghişeul pentru problemele pensiilor nu se deschide decît luni, miercuri şi vineri — şi atunci e destulă înghesuială. Mai toţi vor însă, mi se spune, să li se facă tot felul de calcule, socoteli — «cum e cu mărirea pensiilor, eu cît o să am în plus?», «ce crezi, dacă am să ies anul acesta la pensie, cu cît ar fi mai puţin decît în anul viitor?» etc. — probleme de oameni bătrîni, parcă şi neajutoraţi uneori, care iau timp, nu glumă.

Croitoru Ion, în vîrstă de 64 de ani, din comuna Godeni (aflată la peste 50 de kilometri de Piteşti), n-a ştiut de luni-miercuri-vineri şi a venit tocmai joi. Ar dori să afle de ce i s-au reţinut 100 de lei luna trecută din pensie, apoi luna asta 300, iar poştaşul nu l-a putut lămuri cu nimic. Acum stă sprijinit într-un băţ cam noduros de fag şi mă întreabă, din faţa porţii de intrare, tocmai pe mine:

«Spune şi mata — unde să stau eu acuma, că mi-au spus să viu mîine?! Dacă mă întorc, e 20 de lei numai trenul, apoi o să viu şi mîine înapoi, plus că mai mănînc ceva, că n-o să stau nemîncat toată ziua?»

M-am gîndit la cei ce ar fi dat nepăsători din umeri. Şi l-am îndemnat, să fiu sincer, l-am învăţat chiar pe Croitoru Ion, cum să nu se lase. Să intre direct în birouri şi să nu plece pînă ce nu obţine o rezolvare. Ca să nu mai bată drumurile degeaba. **DUMITRU GRAUR** ■

pledoarie pentru dispariţia ghişeelor

O zi întreagă am umblat prin Bucureşti pentru ceea ce s-a chemat, într-o primă formă, ora ghişeelor.

Am început la circumscripţia financiară a sectorului 4, în Moşilor, colţ cu Republicii, am urcat cîteva trepte şi am nimerit într-o încăpere care seamănă cu o aulă. Erau acolo opt ghişee, registratură, informaţii, salarii, autorizaţii şi aşa mai departe, adică exista un perete uriaş de sticlă în care fuseseră tăiate opt gemuleţe, marcate deasupra, pe o bucată de carton, cu ceea ce vroiau să însemne, unele mai direct, altele mai criptic — numindu-se ghişeul «doi virgulă cinci virgulă unsprezece» sau pur şi simplu ghişeul 1 016.

La acest din urmă gemuleţ, despre care am fost convins, din prima clipă, că trebuie să fie de fapt «zece virgulă şaisprezece», avea treabă pensionarul Cătălin Constantin, fost frezor la o întreprindere de piese de schimb pentru industria textilă, domiciliat în Baba Novac, numărul 87. Cătălin Constantin venea la circumscripţie pentru a treia oară, ajunsese cu troleibuzul 84 şi cu o jalbă a lui, omenească, de nerezolvarea căreia «băga vina», după vorba sa, superficialităţii şi birocraţiei. Am stat în spatele său la coadă, vorbea cursiv şi vorbea româneşte, explicînd că nu doreşte altceva decît să primească înapoi banii achitaţi pentru jumătate din impozitul pe 1974, sumă ce i se cuvine de vreme ce, expropriat fiind prin demolare, de la începutul anului plăteşte chirie la stat.

N-aş zice că funcţionara de dincolo de geamul întredeschis era chiar supărată. Nu era. Se arăta veselă, vorbăreaţă la necazul omului care nu înţelegea cum este posibil să plătească şi la I.A.L. şi la Administraţia financiară în acelaşi timp, funcţionara nu-l repezea pe petiţionar, ci doar se lamenta că n-are timp, că are mult de lucru şi că, fiind el, *el şi nu dumnealui*, Cătălin Constantin chiar pensionar, n-are decît să mai vină, troleibuzul necostînd decît 0,60 lei.

Omul îi dădea zor că se înfăţişează a treia oară, funcţionara îi dădea zor că nu e vina ei, şi poate nu era, omul tot întreba cum va face să-şi primească banii, mai ales dacă, demolat, se va muta, femeia de dincolo de geam îşi ieşea din fire la modul amical, rugîndu-l să revină: zău aşa, zicea, cum dracu să te găsesc eu pe matale dacă ai să te muţi?!

Am crezut că situaţia lui Cătălin Constantin e singulară, dar m-am convins că nu e, cam multă lume bate degeaba scările imobilului de pe Moşilor, colţ cu Republicii, ori din neînţelegere, nesesizînd exact despre ce hîrtii este nevoie, ori din plictiseala salariaţilor, cu voce publică şi chip ascuns după ghişeu.

Am plecat mai departe, nu înainte de a asista la nedumerirea Niculinei Istrătescu, fostă Dinu, din Prisaca Dornei, care dorea recuperarea banilor achitaţi la ADAS, lucru încurcat, spre tracasarea înfiptei funcţionare, am plecat mai departe şi am ajuns la I.C.V.L., adică la Întreprinderea pentru construirea şi vînzarea locuinţelor.

Fiind abia ora 9, acolo era destul de linişte, dat fiind faptul că puzderia de ghişee din hol începe să funcţioneze îndeobşte la ora 12, cînd vacarmul întrece limita sonoră permisă. M-am învîrtit eu ce m-am învîrtit prin hol, am aflat că «ghişeul 6 s-a mutat lîngă vînzări», m-am dumirit că pe jos este atîta moloz pentru că se renovează clădirea în exterior, am băgat de seamă la timpul pierdut al oamenilor care aşteptau deschiderea uşiţelor magice şi am hotărît să stau de vorbă cu cineva care de ani de zile lucrează în spatele unui gemuleţ, cu un bărbat sau cu o femeie «de ghişeu», dacă expresia aceasta nu vi se pare nelalocul ei. Am încercat atunci să intru la directorul întreprinderii. N-a fost uşor, chiar dacă intenţia mea era doar să primesc de acolo o recomandare, să mi se recomande un funcţionar cu care să stau de vorbă. În fond, era oarecum de datoria mea să informez conducerea I.C.V.L.-ului că mă aflu în incintă şi că vreau să scriu ceva despre ceea ce se petrece acolo, dar n-am ajuns la directorul Mihai Tiorsac, chiar dacă, cu chiu cu vai, am trecut de intransigentul portar, om de ghişeu, care-i dădea zor cu orele de audienţă. În biroul secretariatului am eşuat, directorul comunicîndu-mi că nu are timp şi că mai bine ar fi să revin peste vreo cinci ceasuri, să stau de vorbă cu un alt tovarăş, pare-se cu funcţii mai puţin importante. Evident, n-am de unde să ştiu cît de prins era de treburi directorul Tiorsac. În orice caz, vreau să cred că domnia-sa nu era atît de preocupat cît erau tovarăşele secretare, cufundate în fumul unor ţigări «Kent», tocmai oferite de un vizitator, medic de meserie, care se folosea de ocazie şi pentru a da o oarecare consultaţie.

Acestea fiind zise, am plecat mai departe. Nu văzusem prea multe ghişee, dar văzusem destule pentru a înţelege enervarea celor ce sînt obligaţi adesea, prin natura solicitărilor, să apeleze la serviciile oamenilor de dincolo de gemuleţ. Am să dau un exemplu. Vizavi de I.C.V.L., la Biroul de informaţii al Consiliului popular al municipiului, se află un alt ghişeu, unul dintre cele mai fidele ghişee din Bucureşti: un dreptunghi de placaj (observaţi, geamul şi-a găsit un înlocuitor...) în care este spart, parcă în grabă şi cu teamă, un orificiu de cîţiva centimetri situat atît de jos, încît orice cetăţean de înălţime obişnuită trebuie să se aplece pentru a înţelege despre ce este vorba. *Acolo, şi nu numai acolo, în vreme ce solicitantul explica situaţia, iar gemuleţul se închidea şi se deschidea, după voia omului care-l mînuia, am înţeles că funcţionarii care iau salarii pentru munca din spatele gemuleţelor îşi creează o mentalitate proprie, o lume a lor, ajungînd se pare la trista şi falsa concluzie că nu ghişeele au fost inventate pentru a servi oamenilor, ci oamenii s-au născut pentru a pierde timp în faţa ghişeelor.*

Exemplele pot continua. O să vi se pară o glumă — dar nu este! — faptul că un bufet vinde produse printr-un ghişeu, de fapt nici măcar printr-un ghişeu, ci printr-un orificiu, dar acest lucru se întîmplă chiar în centrul Bucureştiului, pe Calea Victoriei, lîngă Teatrul «Savoy», aşa că se poate verifica în doi timpi şi trei mişcări. Am cerut acolo o sticlă de Cico, o simplă sticlă de Cico, contra 2 lei, am primit-o desfăcută şi cu o parte din conţinut vărsată, dintr-o cauză care nu-mi iese nici acum din minte: ghişeul de servire este atît de mic încît sticla nu poate să treacă «în picioare»!!

La gară este la fel. La «Basarab» dai banii printr-o deschizătură în care abia îţi intră mîna, stai de vorbă cu o voce şi primeşti admonestările de dincolo de un zid. La «Nord», măcar vezi, vezi, dar nu auzi decît dacă aşezi urechea în dreptul unui cerc rămas gol în paravanul de sticlă, iar monedele pleacă spre casier şi revin printr-un jgheab metalic miraculos, prevăzut cu un fel de elice, pentru inventarea căruia, sînt sigur, cineva a încasat o groază de bani.

Ceea ce n-am reuşit la I.C.V.L., am reuşit în altă parte. Am stat de vorbă cu o femeie care a lucrat douăzeci de ani în spatele unui ghişeu, la secretariatul unei facultăţi, care a lucrat dar nu mai lucrează, şi care mi-a spus — redau fără ghilimele, dar exact — că se simte de zece ori mai om acum decît pe vremea cînd stătea dincolo de gemuleţ.

Să fie oare vorba de o anumită mentalitate a oamenilor din spatele ghişeelor?, am întrebat-o, şi dînsa mi-a răspuns cinstit că despre asta este vorba, că funcţionarul aşezat în spatele unui gemuleţ pe care-l poate trînti după bunul plac, plictisit sau înfometat, se crede mai puternic, se crede într-un fel stăpînul celui care vine să întrebe, să se intereseze, să-şi rezolve o problemă.

Fără îndoială că lucrul acesta nu se întîmplă peste tot, dar dacă el trăieşte măcar în cîteva locuri, atunci *oare de ce atîta nevoie de ghişee în viaţa noastră cea de toate zilele?*

Trăim într-o ţară nouă, trăim bine şi sperăm să trăim şi mai bine, dar în aceeaşi măsură în care găsim drumuri spre înlesnirea şi înfrumuseţarea vieţii, înfiinţăm ghişee, prin care cetăţenii nu comunică între ei la modul firesc şi civilizat; punîndu-i în spatele ghişeului unii se cred şefi, spre enervarea, proasta informare şi irosirea timpului celorlalţi.

Neîndoios, există cazuri cînd ghişeele sînt indispensabile, ele avînd datoria să asigure celor din spatele lor o anumită protecţie. Dar în restul cazurilor? Este, oare, firesc ca oamenii să nu ceară lămuriri şi informaţii ca de la oameni la oameni, ci ca de la subalterni la şefi, aplecaţi de mijloc, căutînd să întrevadă printr-o bucată tăiată în placaj pe cel care le vorbeşte?

Ba mai mult, reiau, o asemenea viaţă de ghişeu, separată într-un fel de activitate publică, generează o concepţie greşită, birocratism, frică de răspundere, ajungîndu-se pînă la situaţii penibile, cînd primeşti indicaţii să completezi o hîrtie pentru a primi o hîrtie sau cînd timpul tău devine proprietatea celuia din spatele ghişeului.

Din păcate, viaţa noastră este plină de ghişee.

Pentru reducerea numărului acestora, pentru ca să ne rezolvăm problemele mai uşor, pentru ca oamenii să comunice între ei ca nişte oameni, pentru toate acestea trebuie să facem ceva concret, palpabil, aducîndu-ne aminte că noi am inventat ghişeele şi nu ghişeele ne-au inventat pe noi.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

el nu se teme de chipul omului

Dacă l-ar întreba cineva pe Ştefan Ştirbu ce-i place să picteze mai mult, sînt încredinţat că ar răspunde: mie îmi place să pictez mai ales oameni. Într-o vreme cînd pictura mai caută şi alte lumi în afară de aceea a ființei, cînd imaginea sa e relegată în uitare, chipul omului de pe ecranele lui Ştirbu pare să vină dintr-un ev îndepărtat (de aceea poate şi fascinează), pare nou cu toate că este vechi de cînd lumea, ca şi proverbele şi zicătorile. El nu se teme de chipul omului, simţind poate mai intens ca alţii acele schimbări prin care trec toate, înţelegînd că personajele sale cum sînt azi nu vor fi mîine, că ele se îndepărtează cu anii intrînd în istorie şi nu le va regăsi în viitor decît privind nostalgic aceste tablouri. Lumea ţărănească a lui Ştirbu, cu evenimentele ei, este parcă un ţinut îndepărtat în care automobilul şi buldozerele n-au pătruns încă, în care naiul mai cîntă tristeţile sufletului, unde caii mai întruchipează un vis al puterii, şi copiii sînt puţina avere şi dragoste a familiei.

Spaţiul în care ne introduce pictorul este proiectarea experienţelor unui grup uman, în care vom găsi descrisă identitatea lui cu viaţa lumii, dar, în acelaşi timp, şi modificările acestei lumi operate de filtrele sensibilităţii artistului, care reinventînd acele locuri, fiinţe şi obiecte le reconstituie într-un inedit sistem de reprezentare. Cum spuneam şi altă dată, el porneşte totdeauna de la un loc sau moment real, dar mecanismele imaginaţiei sale îşi schimbă ritmurile, transformînd locul, modificînd momentul şi acordînd jocului magic toate puterile şi posibilităţile lui incantatorii.

Modalităţile de construcţie ale imaginilor nu sînt, desigur, identice în toate lucrările. Rozetele anotimpurilor concentrează personajele într-un cerc închis, delimitat, pe cînd în ciclul nunţii şi al petrecerilor spaţiul se deschide generos spre o pluralitate a privirii. Dar există cîteva constante care domină în această pictură: situarea în prim plan a personajelor şi rolul de intermezzo al peisajului. Ca şi în pictura renascentistă, peisajul sau elementele de arhitectură se retrag spre planurile îndepărtate acumulînd funcţii simbolice sau decorative. Ele sînt de fapt semnele care declanşează în privitor acel sentiment de feerie, de poveste, cînd priveşte tablourile. Dacă elementele care compun fundalurile sînt reale, organizarea lor în spaţiu este imaginară şi pictorul le acordă un statut aparte, din moment ce le transcrie cu migală ori, fascinat de puterea lor decorativă, le aduce în primul plan al imaginii, supradimensionîndu-le. E un decor magic la acel «teatru al lumii» în dimensiuni miniaturale pe care îl închipuie acum pictura lui Ştirbu, unde există încîntare şi veselie şi un umor premeditat pe care pictorul îl cultivă cu discreţie în desenul personajelor, îndrăznind chiar să se aşeze pe sine într-un colţ la masa mare a nunţii şi să se bucure de culorile şi luminile acestei lumi de poveste.

CORNEL BOZBICI■

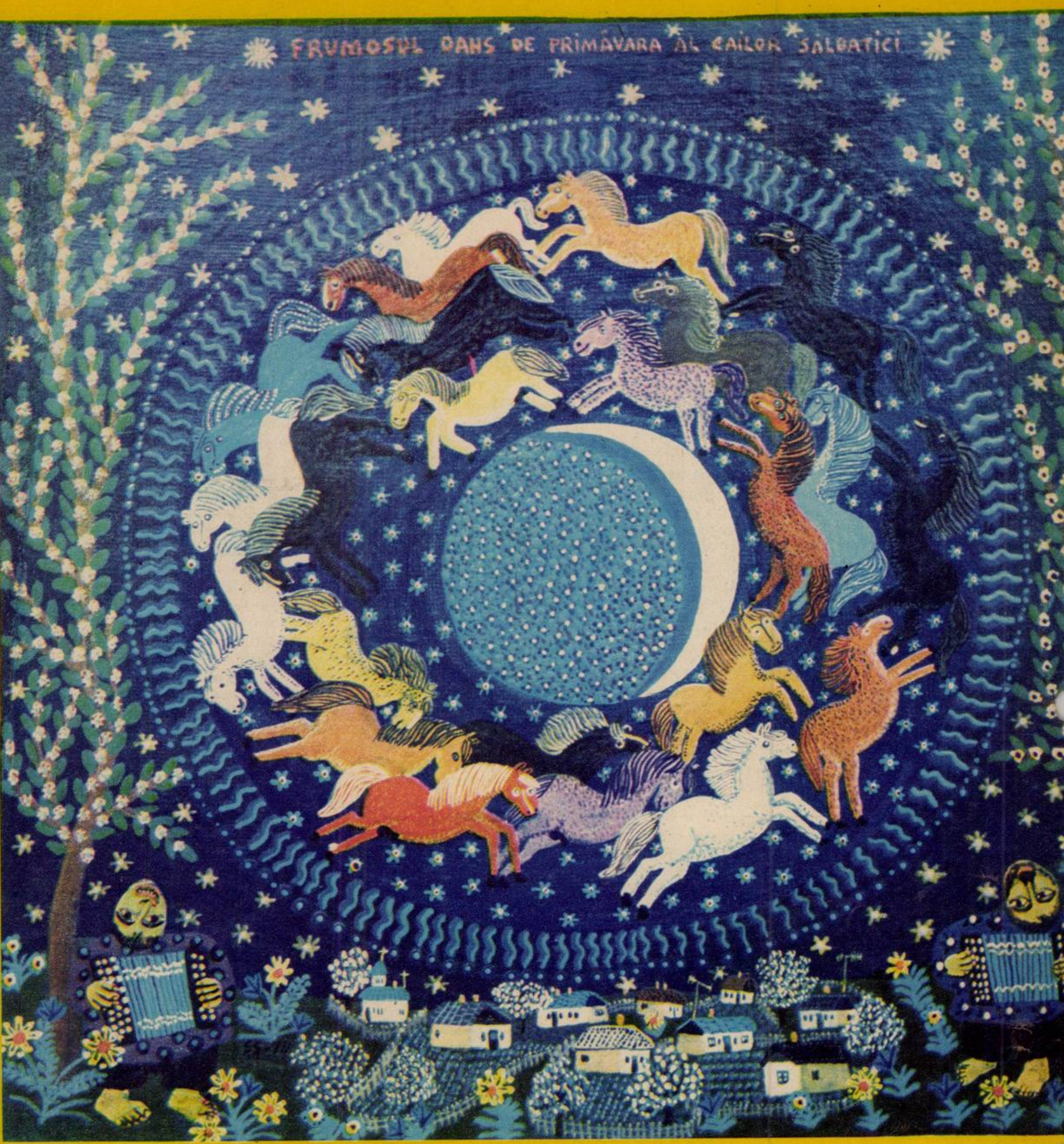
FRUMOSUL DANS DE PRIMĂVARĂ AL CAILOR SĂLBATICI

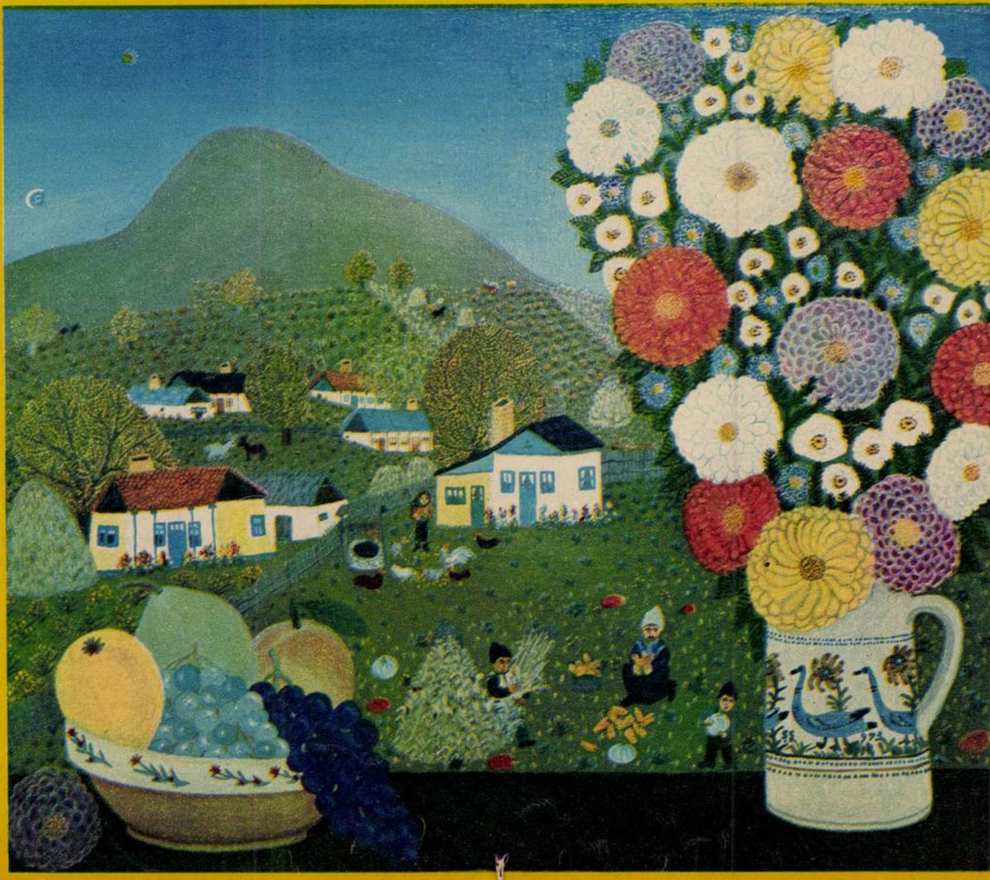

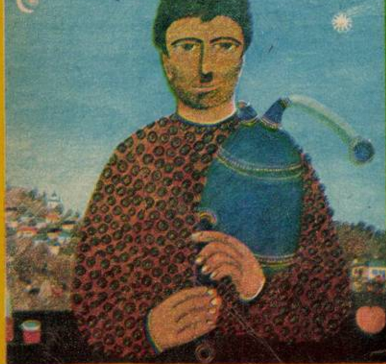

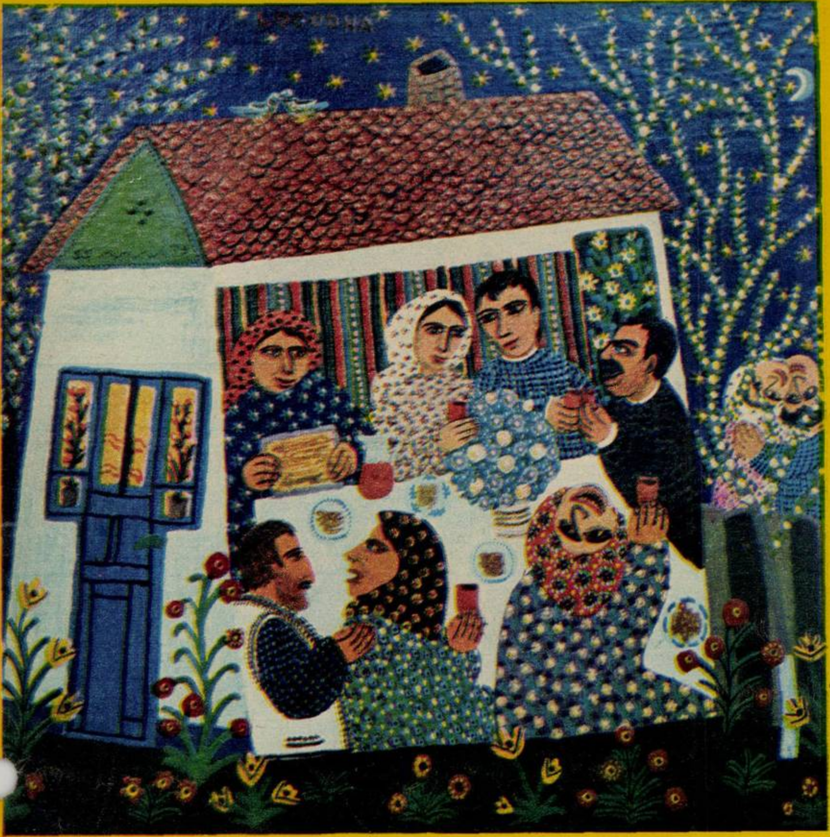

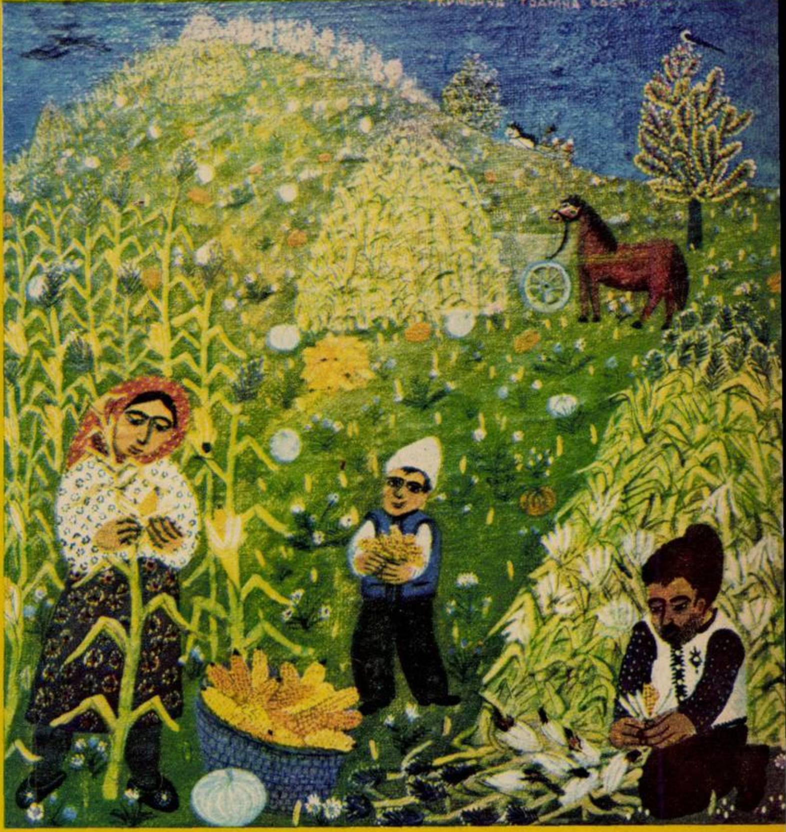

FRUMOASĂ TOAMNĂ BOGATĂ

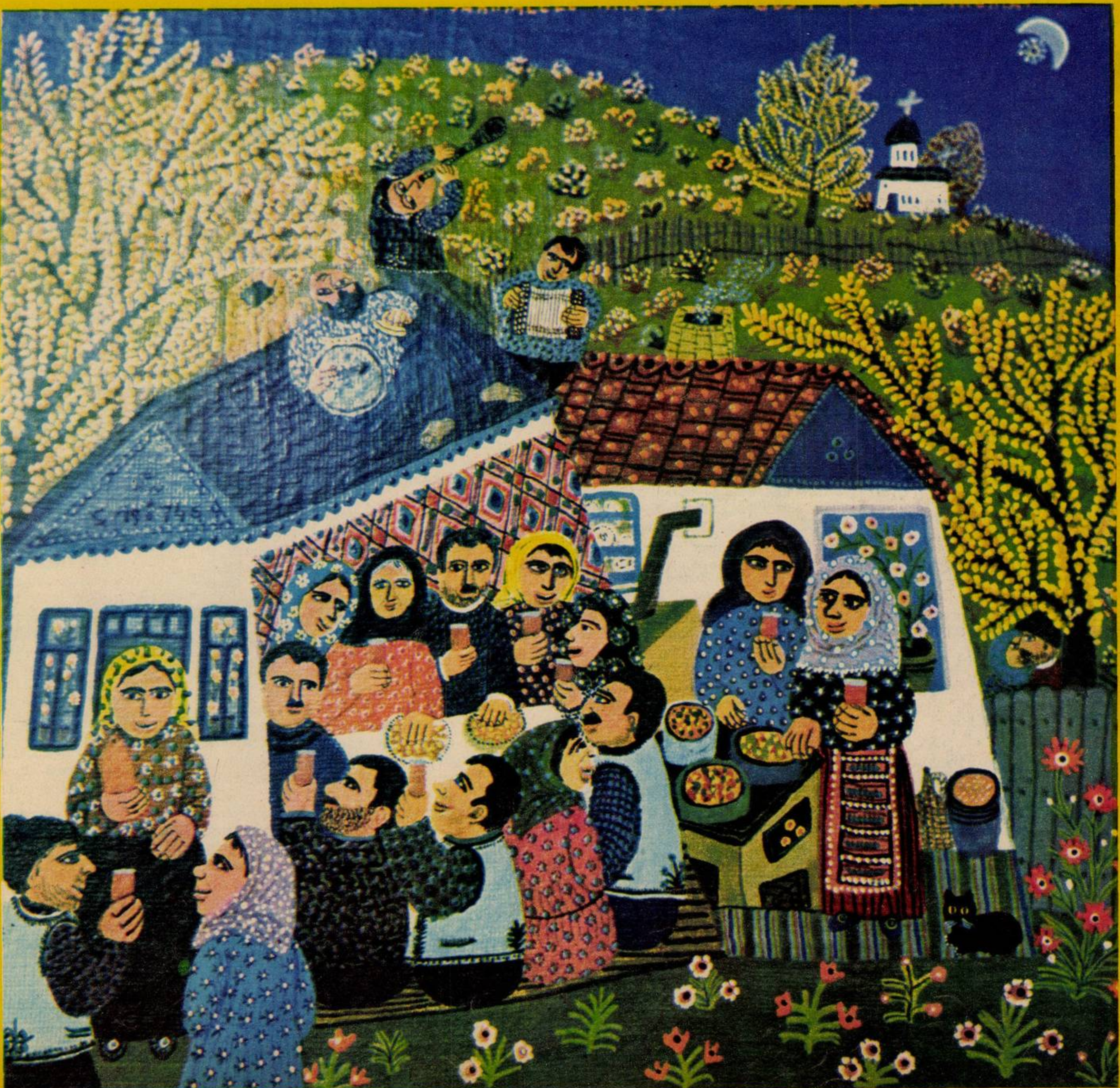

talia și bălăriile

La chioșcurile de ziare din Baia Mare se vînd, printre altele, și vederi care înfățișează o clădire impunătoare, cu coloane multe. Am cumpărat *și eu o astfel de vedere și am aflat din* explicațiile scrise pe ea în cinci limbi că frumoasa construcție este Teatrul de vară din oraș. Am întrebat în dreapta, în stînga,și în cele din urmă am nimerit într-un parc unde se afla o construcție care semăna cu acea de pe vedere. Pe una din coloane era scris cu cretă: «Nelu *iubește pe Mariana». Un răutăcios adăugase:* «Și ce dacă?» Mai erau și alte inscripții dar nu m-am obosit să le descifrez. Ardeam de nerăbdare să intru în grădină. Din păcate, poarta era închisă cu un lacăt de... basm. Noroc cu spărturile din gard care mi-au facilitat cu generozitate accesul. Dar ce-am văzut m-a lăsat literalmente *uluit. Parcă un cataclism* s-ar fi abătut asupra acestor locuri. Dacă aș fi fost arheolog, aș fi tresărit, probabil, cel puțin pentru o clipă, închipuindu-mi că am descoperit vestigiile cine știe cărei civilizații de mult apuse. Pe scenă se aflau în devălmășie fîșii dintr-un ecran. În fosa orchestrei, unde altădată răsunaseră melodii răscolitoare,se legănau cu tristețe cîțiva pomișori. Băncile putrezite și rupte nu mai puteau servi decît la foc. Becurile erau sparte, ierburile se revărsau din abundență pretutindeni. M-a cuprins frica. Cine știe ce urgie s-a abătut peste aceste locuri? Ce demoni ai distrugerii sălășluiesc pe-aici? Talia, muza teatrului (probabil că teatrul de vară nu are o muză specială), s-ar îngrozi dacă și-ar vedea lăcașul lăsat pradă distrugerii.

Am plecat de acolo și m-am dus la președintele Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Maramureș, tovarășul Octavian Bandula.

— Tovarășe Bandula, știți cum arată Teatrul de vară?

— Cine nu știe în Baia Mare?

— Și de ce a fost lăsat așa, de izbeliște?

— Pentru că s-a dovedit nerentabil. E frig, tovarășe, la noi, chiar și vara. După ora opt seara trebuie să-ți pui pardesiul. Cine să stea să dîrdîie în grădină la un spectacol? Încasările au fost așa de mici,încît pînă la urmă l-am abandonat.

— Cînd a fost ridicat teatrul?

— Acum vreo 20 de ani.

— Și atunci nu se știa că e frig după ora opt seara? Doar nu s-au făcut schimbări de climă atît de rapide.

— Eu nu știu, sînt mai nou pe aici. Știu doar că nimeni nu vrea să-l mai ia. Reparațiile ar costa probabil mai mult chiar decît construirea unui teatru nou.

— Dar dacă nu s-a dovedit rentabil nici ca teatru, nici ca grădină de cinematograf, de ce nu i s-a dat în decurs de douăzeci de ani o altă destinație?

— Păi, tocmai asta și vrem să facem. L-am dat muzeului.

— *Muzeului?*

— Da.

— Ce să facă muzeul cu teatrul? Să-l conserve pentru generațiile viitoare?

— Păi, desființăm scena și amfiteatrul și facem loc pentru o secție etnografică a muzeului. Un soi de Muzeu al satului, însă la o scară redusă.

— Și atunci, Baia Mare *n-o să mai aibă teatru* de vară?

— A, nu. Construim o altă scenă și un alt amfiteatru mai mic în fața teatrului de vară actual.

— O altă scenă? Un alt amfiteatru? Nu mai înțeleg nimic. Credeți că pe locul din fața *teatrului e mai cald?*

— Las' să fie acolo. Dacă vine vreo echipă?

GEORGE ARION ■

escroaca escrocilor a dispărut în mod misterios

Bătrîna doamnă Severeanu Eleonora Lucia ocupa un apartament confortabil la etajul I al unei clădiri somptuoase. Era o femeie liniștită, cu ore exacte de plimbare, cu vizitatori anunțați din timp prin telefon. Scundă, *subțire, îmbrăcată întotdeauna elegant* și decent, trăia fără griji dintr-o pensie demnă. Chipul ei consumat, cu ochii de o luminozitate bizară, mari și albaștri, părul alb, strîns la spate într-un coc discret, cu trăsăturile săpate adînc, cu un vag surîs încărcat de tristețe, trăda o existență zbuciumată.

În seara zilei de 15 noiembrie 1971, pe o vreme rece și umedă de toamnă, în apartamentul ei a intrat o vizitatoare neanunțată! Bătrîna doamnă S.E.L. era pradă unei stări gripale grave care-i amenința și inima. I se recomandase repaus în pat, *liniște, liniște* totală și un tratament sever medicamentos. Ce s-a întîmplat după ce bătrîna doamnă a deschis cu greu, tîrîndu-se aproape, ușa de la intrarea principală a apartamentului și a închis-o în urma vizitatoarei, e greu de reconstituit minut cu minut. Peste cîteva ore însă bătrîna doamnă suna, aproape sufocată, la telefon circumscripția I.M.M.B. a sectorului I, anunțînd că i s-a furat o bijuterie în valoare de 300 000 lei.

Iată ce declară, în scris, imediat după incident, S.E.L., referitor la identitatea vizitatoarei: «Încă din anul 1967 am cunoscut, întîmplător, într-un magazin de artă, pe Crina Elefterescu, domiciliată în București. În împrejurarea aceea sus-numita mi-a admirat o broșă de valoare ce o purtam la gît. Era o broșă lucrată de un mare maestru bijutier, în aur și platină, cu o mon*tură savantă de diamante de diferite* mărimi și carate, fixate în cercuri concentrice. Individa nu s-a lăsat pînă cînd nu m-a condus acasă, să vadă unde locuiesc. De la acea dată fără să-mi facă vreo plăcere, ori să-mi prezinte vreun interes, vizitele acestei femei s-au repetat și întotdeauna aducea în discuție broșa mea, propunîndu-mi să mi-o cumpere. Am refuzat categoric, deoarece broșa era cadou de familie și țineam foarte mult la acest obiect.

Ani de zile, această E.C. deși i-am atras atenția că vizitele ei mă deranjează și că prezența ei în locuința mea mi se pare foarte dubioasă, cu toate acestea, a continuat să mă viziteze neputîndu-mi da seama ce urmărea în final...»

Să derulăm acum declarația unei martore surprinzătoare, dar binevenită în obscuritatea care învăluia acest caz, Emma Varo. «În ziua de 15 *noiembrie* 1971, *cam pe la orele* 19, am sunat la ușa principală a apartamentului doamnei S.E.L., la care, după scurt timp, s-a crăpat ușa, apărînd un cap de femeie, căreia nu i-am distins trăsăturile feței, dar mi-am dat seama că nu era doamna S.E.L., deoarece automatul luminii de pe scări s-a întrerupt brusc, iar în vestibulul apartamentului lumina era stinsă. Femeia care a întredeschis ușa mi-a zis că doamna S.E.L. este *bolnavă, în clipa aceea doarme* și că i-a dat dispozițiuni să nu o deranjeze nimeni. Cînd eu am auzit că este bolnavă, am insistat să mă lase să intru, însă persoana care mi-a deschis ușa n-a mai stat la discuție cu mine și, în mod cu totul necivilizat, mi-a trîntit ușa în nas; în care timp, eu am auzit-o pe doamna S.E.L. din dormitor, întrebînd: «Cine a sunat?» — la care întrebare eu n-am auzit ca persoana care mi-a deschis ușa să-i fi răs*puns ceva. A doua zi am primit un telefon* acasă la mine de la doamna S.E.L. care mi-a reproșat că n-am insistat să intru la ea în ziua de 15 noiembrie, orele 19, cînd am sunat la ușa ei, spunîndu-mi că i s-a furat un obiect de 300 000 lei imediat după ce m-am retras de la ușa ei și făptașa este E.C., persoana care mi-a deschis ușa atunci și care nu mi-a permis accesul în apartamentul doamnei S.E.L. Și m-a chemat la ea fiind grav bolnavă».

Între cei care aveau să adauge detalii la această întîmplare de fapt divers era și Constantinescu Ioan Adam aflat pe stradă, *întîmplător*, la *ora aceea*: «Tocmai mă întorceam acasă cînd am văzut o femeie îmbrăcată elegant, coborînd vijelios scările îndreptîndu-se spre un autoturism, intrînc în grabă și demarînd cu violență pe stradă Îmi amintesc că la volan se afla un bărbat ale cărui trăsături n-am reușit să le rețin din cauza întunericului».

Să stabilim acum topografia locului. Apartamentul reclamantei S.E.L. este compus din *dormitor, hol-sufragerie, hol propriu-zis,* vestibul spre intrarea principală, un culoar de trecere din holul principal la o cameră de serviciu din care se ajunge în bucătărie. Din bucătărie se comunică printr-o ușă cu un coridor care dă spre luminatorul blocului și spre cea de-a doua intrare a apartamentului, pe la casa scărilor.

Studioul în care își petrecea timpul S.E.L., copleșită de boală, se află în dormitor. Șifonierul, *prevăzut cu o masă de birou extensibilă* și cu mai multe compartimente și sertare unde se aflau medicamentele și bijuteria încriminată, era plantat în holul–sufragerie. Între pat și șifonier distanța era de cinci metri. De la încăperea unde se afla dulapul din care autoarea furtului a subtilizat bijuteria și pînă la ușa principală a apartamentului erau șase metri, iar de la studioul din dormitor, peste opt metri liniari.

În procesul verbal redactat de maiorul de miliție I.V., în urma descinderii la fața locului, se înregistrează următoarele: «*În ziua furtului*, E.C. a vizitat-o de două ori pe reclamantă, dimineața și seara la orele 19. Ușa de la intrare i s-a deschis de către reclamantă, fiind reîncuiată de către E.C. La cea de-a doua vizită din ziua de 15 noiembrie, cînd numita V.E. din București a vrut să intre în apartamentul reclamantei pentru a-i acorda asistență medicală, deoarece reclamanta era bolnavă în pat, E.C. *nu i-a permis să intre în apartament spunîn*du-i că bolnava... etc. După ce V.E. a plecat, și acest lucru a fost observat prin vizorul de la intrare, infractoarea a descuiat ușa apartamentului, lăsînd-o întredeschisă. Apoi, s-a întors la patul bolnavei care se simțea din ce în ce mai rău, în urma celor întîmplate. Simulînd că-i aduce un medicament din dulap, infractoarea a furat bijuteria sub formă de broșă, montată pe o panglică de ca*tifea neagră, fugind din apartament* pe ușa lăsată special întredeschisă. Reclamanta S.E.L., deși a observat și a strigat după ajutor, încercînd chiar să o ajungă, pentru a-și apăra obiectul furat, dat fiind starea pricinuită de boală, nu a putut să o ajungă, căzînd pe covor, revenindu-și după mult timp».

Nu peste mult, bătrîna doamnă S.E.L. avea să moară brusc, în urma unui atac de cord. Și astfel, singura ființă care a stat față în *față cu autoarea furtului dispărea în neant.*

Dar, aproape simultan, dispărea, încă din seara de 15 noiembrie 1971, ca și cum s-ar fi dizolvat, ca și cum ar fi intrat în pămînt, și autoarea furtului, E.C. Infractoarea și victima sa împărtășeau pînă la un punct același destin. Ca într-un film de Hitchcock. Cine era, de fapt, E.C.?

Una din acele femei încă frumoase, eclatante, cu o viață plină de tribulații morale, aflată la vîrsta obișnuită a retragerii din escapadele galante și amorurile frugale. Un exemplar din acelea rare de aventuriere pătimașe, neliniștite, care răscolesc mlaștinile pestilențiale ale existenței ca să smulgă dinăuntru, de pildă... diamante. Retrasă în apartamentul său din București, cu storuri trase și zăvoare înghețate la uși, E.C. trăia într-un lux macabru, înconjurată de obiecte de artă, de obiecte de preț care îl făceau pe orice vizitator să rămînă mut de uimire. Evident, în lipsa unui spirit ordonator, toate acestea se amestecau cu obiecte de uz casnic, de uz intim, multe din ele provenite de peste graniță.

Se aflau acolo unele peste altele — după declarațiile martorilor — bijuterii de duzină, tablouri demne de cea mai sinistră pictură de gang, vaze din semicristal, cobalturi banale, alături de oglinzi de Veneția, porțelanuri de Sèvre, tablouri rare, talgere și *tipsii* de argint și de aur, lucrate de mari maeștri, covoare de Buhara, tapiserii, mobile demne *de cele mai bine aprovizionate anticariate...* Pretinsa doamnă E.C. trona în acest coșmar dulce de obiecte, mîncînd, cu predilecție, bomboane fondante, și parfumîndu-se numai cu Femme și Coty...

● «Nu suporta mirosul de petrosin. Și pleca întotdeauna de acasă cînd făceam curat. Se prezenta ca o doamnă înaltă și foarte galantă, cumpăra și împărțea ciocolată și discuta foarte orgolios cu noi. Poza *a doamnă din înalta societate de altădată...* Menționez că îmi plătea de fiecare dată și era o doamnă care dispunea de bani, repet, foarte galantoană» (Lainici Elena).

● «Era o clientă curată, cochetă, pe care se putea conta. Se coafa săptămînal, o dată sau de două ori pe săptămînă, de fapt. Alteori lipsea cîte o lună, două și chiar mai mult. Pleca pe litoral. Mergeam acasă la ea, cîte zece minute seara, ca s-o pieptăn. Chiar și *în seara de revelion*» (Petrescu Tatiana).

● «Plătea sume fabuloase la Loto, iar vînzătoarea de la Loto-Pronosport era prietena casei. Cheltuia, împreună cu un prieten de-al ei, cîte 3 000-4 000 lei pe bilete de loz în plic sau la altele. Și era de un lux exorbitant!» (Constantin Bianca).

● «Primea în vizită străini. Purta brățări de aur. medalioane de aur, tot felul de inele cu pietre scumpe. Îmi făcea cadou ciorapi, rujuri de buze, ojă, stofe de metraj, umbrele, rochii, pulovere...» (Avram Elena).

● «Dădea mese mari acasă și, uneori, la restaurant. Cred că nunta fiicei ei a costat-o 80 000 lei. Și a fost nuntă fără dar! Numai cumpărăturile obișnuite de piață se ridicau pînă la 4 000 lei» (Dimitriu Dan).

E.C. trăia pe picior mare, servită de mai multe persoane, printre care: Birtolon Ilona, zisă Lulu, care se ocupa de menaj, o nepoată, elevă de liceu, poreclită Lili, responsabilă cu primul ajutor, doi tineri căsătoriți care în *schimbul unui mic spațiu de locuit în aparta*ment îi rezolvau diverse probleme de gospodărie și aprovizionare, Meșrobeanu Bella, o femeie modestă care-i gătea și făcea curățenie mai ales cu prilejul marilor petreceri de familie, Stătescu Filofteia Rodica, un fel de secretară particulară și profesoară «adhoc» de limba franceză, Pop Maria, femeie de serviciu, cu domiciliul la mansarda blocului, apoi o femeie chemată lunar pentru lus*truitul parchetului, o coafeză, o pedichiuristă* etc. Aproape toate aceste persoane erau încărcate de cadouri, în schimbul discreției care trebuia să învăluie afacerile veroasei doamne și ale prietenilor ei.

De fapt, în ce anume constau aceste afaceri? E.C. era înconjurată de un grup de bărbați, printre care Sava Petre, un fel de patron al «bișnițarilor» care patrulează prin punctele de comerț clandestin ale orașului. Acest bărbat tînăr, declasat, imoral, fără ocupație, avea obiceiul să se travestească în ofițer de miliție sau de securitate, calități în care abuza de naivitatea oamenilor, îi «ușura» de diverse obiecte de valoare, îi escroca, îi șantaja, predînd beneficiile rezultate patroanei sale. E de-a dreptul fantastic cum acest personaj, condamnat de nenumărate ori pentru diverse infracțiuni, a putut înșela bunacredință a atîtor oameni. Prin el, E.C. exercita un fel de control de la distanță asupra traficului infracțional de ciorapi, rujuri de buze, parfumuri, țigări, magnetofoane, casetofoane, tranzistoare, rochii de mireasă, fîșuri, cărți de joc, obiecte de aur etc. De asemenea printre oamenii ei de șoc se afla un oarecare Nicolaescu Mihai, specialist în tranzacții «subterane» de imobile și de mobile. E.C. își distribuia grațiile între cei doi bărbați pe care îi primea cu schimbul sau chiar concomitent în apartament și împreună cu care organiza «marile lovituri».

Iată cîteva din aceste lovituri: deposedarea lui Varvari Pavel de un inel cu briliante în valoare de cîteva zeci de mii, deposedarea unui cetățean străin de cîteva zeci de ceasuri de fabricație elvețiană, vîndute ulterior «la negru», *însușirea unor covoare,* mobile, bijuterii, prin semnarea de tot felul de chitanțe false, niciodată acoperite, niciodată respectate, furturi de tablouri valoroase etc.

Cel puțin cazul furtului de tablouri de la Anastasatu Henriette merită să fie relatat. El a fost întreprins, după piesele depuse la dosar, în complicitate cu fiica sa și cu un pictor expert în recunoașterea și evaluarea valorilor de artă. Cazul e întrucîtva asemănător cu cel de mai tîrziu privind bijuteria. Este vorba de trei pînze de dimensiuni diferite, dintre care două aparținînd unor pic[illegible] străini și înregistrate în volumul I al Lexiconului la pagina 680 și respectiv 695. Reclamanta, A.H., declară că tablourile i-au fost luate cu promisiunea restituirii banilor în rate dar că, întreprinzînd toate demersurile posibile, nu a mai reușit să intre în posesia banilor, dar nici s-o mai găsească pe E.C., autoarea principală a escrocheriei. Evident, tablourile nu au mai fost recuperate, și pînă la ora aceasta nu se știe nimic despre destinația lor.

Toți cei care vorbesc despre E.C. recunosc că li s-a părut dintotdeauna o persoană suspectă. Mulți însă — și ne referim la cei care au trăit în preajma ei — s-au complăcut să primească nenumăratele cadouri pe care le făcea în scopul obținerii diverselor avantaje. *Sînt martori care declară că E.C. jongla* cu zecile și sutele de mii fără nici o remușcare, deși n-a lucrat nici măcar o singură zi ca salariată. După cele șapte mariaje de care vorbește dosarul, E.C. avea obiceiul, dar mai ales tupeul, să declare că nu se va căsători decît cu un bărbat capabil să cîștige «nici mai mult, nici mai puțin de 20 000 lei pe săptămînă!»

Fără îndoială, cazul acesta este rar și a*berant*. El a fost posibil și datorită *naivității* și toleranței unor oameni. Strîngîndu-se cercul legii în jurul ei, simțindu-se în pericol, E.C. a dat ultimele lovituri și a dispărut. Un ziar de după-amiază i-a reprodus fotografia pentru a putea fi recunoscută, adusă în instanță și pedepsită conform legilor ferme ale țării.

Toți cei vinovați vor da seama pentru infracțiunile comise. Ca semn că nimeni și *nimic nu poate rămîne nepedepsit cînd* actele unor indivizi contravin legilor țării și sfidează opinia publică.

ADRIAN DOHOTARU ■

niște țărani (9)

— Un moment, interveni Gheorghe Oțăt, un moment că nu e bine să se pună țuică nouă peste țuică veche și văz că a mai rămas ceva pe fundul sticlii, așa că mai bine să scurgem noi tot, cristelnița mamii sfîntului Alexe, omul lui Dumnezeu, care cade la 18 martie și mai sînt cinci săptămîni pînă atunci. Și scurse sticla verzuie în ceșcuța de Horezu, apoi întinse sticla Genicăi, dar aceasta nici nu vru să se uite la el, nici să ia sticla, nici să-i răspunză.

— Ține că-mi cade din mînă că eu sînt slab la greutăți, numai ceașca pot s-o țin, zise Gheorghe Oțăt și toți izbucniră în rîs și cel mai ascuțit se înfipse în capul femeii rîsul șuierat ascuțit al lui Pătru cel scurt care se înghesuise și el pe pat lîngă ceilalți după ce dăduse mîna cu ei, iar acum, cum era scund, spînzura cu picioarele deasupra dușumelei de pămînt bătut cu maiul, căci în casă nu aveau scîndură.

— La primăvară, hotărîse Năiță, la primăvară podesc și eu, că nu se mai poate, vine civilizația peste noi și trebuie să fim pregătiți, punem scîndură, dar atunci să nu vă mai prind prin casă că vă cotonogesc. Dormim toți pe prispă.

— Și iarna?, întrebase Vasilică, piticul, și murise de rîs.

— Și iarna o scoate tac-to, răspunsese Pătru cel scurt. O scoate și o pune la păstrat în pod și primăvara o pune iar.

— Păi nu te duci, Genico?, întrebă iar cam încruntat Năiță Lucian, se simțea că nu-i convenea rezistența muierii. Te duci sau mă duc eu?

— Du-te — răbufni muierea și ridicîndu-se porni iute spre ușă dar fără să ia sticla din mîna lui Pătru cel scurt care stătea cu mîna întinsă. Du-te tu, că e țuica ta, și tu o bei și să vedem la primăvară cu ce te mai duci după porumb și ce mai dai de băut cositorilor, că tu așa faci, însă nu se mai auzi ce face Năiță Lucian căci femeia pitică și cu părul roșu și pistruiată ieși pe ușă trîntind-o zdravăn și lăsîndu-i pe toți destul de nedumeriți.

— O vezi, zise Năiță Lucian, luînd sticla din mîna lui Gheorghe Oțăt, o vezi — și cînd mă luaseră băieții ăia astă-toamnă cu chestia cu pușca plîngea de se rupea cămașa pe ea, și cînd m-a văzut că viu acasă făcea: Bine că veniși Năiță, bine că veniși Năiță, că era să mor, că eu fără tine era să mor și repede s-a dus în magazie și mi-a adus o sticlă cu țuică și a spart patru ouă și stătea la masă la capul meu și-mi turna și le spunea la copii: lasă-l mă pe tac-to să se îmbete și el că de unde a scăpat el, vai de capul lui... C-așa e muierea, a dracului, cînd nu te are te jelește și cînd stai cu ea zice că n-are nevoie.

— Bine, zise socrul lui Năiță Lucian care asistase tăcut și obiectiv la discuție cu aerul că el nu se amestecă, treaba lor, are și femeia adică dreptate, nu că e fata lui, deși și el ar fi [illegible] o ceșcuță.

— Păi, dumneata ce zici?, i se adresă Năiță, obligîndu-l să iasă din neutralitate. Ce, faci ca Elveția?

— Păi mă băiete — răspunse acesta păcăind din trabucul de lemn de mesteacăn — tu ești la tine acasă, tu hotărăști.

— Dar de băut ai mai bea?, îl întrebă iar Năiță.

— Domnule, i se adresă atunci Pătru cel scurt, problema care se pune — îl imita pe Năiță Lucian cînd acesta făcea pe filozoful — problema care se pune este dacă nu este cazul să-i dea omul două palme fiindcă nu execută ordinele, și dumneata ca părinte ar trebui și dumneata să-i dai că așa face un părinte cu copilul lui dacă nu ascultă.

— He-he-he, rîse Gheorghe Oțăt, se încinge birjeria, îmi place, n-am ce zice, am panoramă.

— Ai pe moarti să te ia, intră femeia lui Năiță brusc pe ușă ca și cînd ar fi ascultat tot ce vorbiseră ei pînă atunci, dar nu putea fi așa fiindcă în mînă avea o sticluță de o jumătate de chil plină cu țuică, ceea ce însemna că fusese în magazie și că nu aflase decît ce zisese Gheorghe Oțăt.

— Eee, se schimbă socoteala, ieși din tăcerea lui și Dumitru lui Dincă văzînd sticla de țuică în mîna femeii.

— Se schimbă, sigur, dacă s-a schimbat și sticla și acum bem dintr-una mai mică, observă Pătru cel scurt.

— Mersi, zise Năiță Lucian, și să fie primit, iar în glasul care se vroia intenționat boieros și fandosit femeia intui și mulțumirea lui pentru chibzuiala ei care știuse să schimbe sticla și deci să mai apere butoiul pentru nevoile de la primăvară.

Iar umplură ceșcuța și acum veni rîndul lui Pătru cel scurt să dea noroc, iar acesta stătea cu ceșcuța în mîna stîngă și cu dreapta, cu mîneca mantalei de care încă nu se dezbrăcase, cum nu se dezbrăcase nici unul de laiberele de dimie săină cu care erau încotoșmănați, cu mîneca mantalei se ștergea la gură, mai mult se freca, prelungind intenționat momentul cînd avea să ducă ceașca la gură și să dea noroc.

— Hai, Pătrule, că ne apucă dimineața și mai trebuie să plec și pe acasă, se impacientă Dumitru lui Dincă agitînd proteza de lemn la care meșterise ca să și-o monteze la mîna ciungă, după ce mai întîi îi încălzise cotorul la gura sobei. A intrat un frig în mine de atunci de pe front de cînd m-a rănit, se justifica el, și frigul ăsta îl simt la moanta asta parcă ar fi intrat gerul în mine prin locul ăla și cîteodată mă mai trezesc și că-mi degeră degetele și eu n-am nici mînă, dar degete, rîdea el încîntat de ceea ce putea să i se întîmple și de ceea ce putea el să simtă de cînd rămăsese ciung.

— Ai răbdare, zise Pătru cel scurt, ai răbdare să mă obișnuiesc, și terminînd, în sfîrșit, de șters la gură ridică ceașca și se ridică chiar și el în picioare, mai mult sărind din pat căci nu ajungea cu picioarele pînă la dușumea.

— Noroc, zise el cu glasul acela șuierat, noroc și să fim sănătoși și să...

— Și să vedem ce facem cu colectivizarea, continuă Năiță Lucian. Că așa m-a întrebat pe mine la plecare de la secoritate maiurul ăla care zicea că: «Ei acum să te vedem, tovarășe Lucian», «Cum să mă mai vedeți, tovarășe maiur», mă fac eu că nu înțeleg, dar ieșisem de la ei, ieșisem pe poartă și ieșise și maiurul cu mine. El se ducea la treaba lui, eu mă duceam la a mea. «Păi să te vedem cum faceți cu colectivizarea, cum ai vorbit cu tovarășul prim». «Păi ce-am vorbit», mă fac eu iar către el. Nu mai eram în dreptul secorității, ajunsesem cam în dreptul unde avea Coana Marița restaurant de e acum, nu-ș' ce dracu', un fel de birou, de stă la el gușatul ăla al lui Budurică de la Cireșu.

— Care Budurică, dom'le? — întrebă enervat din senin Gheorghe Oțăt — ăla de a fost cîntăreț la biserică?

— Ăla, domnule, confirmă Năiță răstit, ăla, ăla, să-l vezi acum la birou în piață și cu geantă de piele...

— De unde are el geantă, mă Năiță, că era vai de mama lui, nu știi tu că l-a prins popa Doară furînd banii din căldărușă, la o Bobotează, în casă la una, cum dracu o chema, de i-a spus popii: «Părinte, botează-mă că vreau să fac o faptă bună și vreau să mă știu botezată». «Ce faptă, taică?», întrebă popa, el era și cam surd nițel. «Păi — zice — vreau să-ți arăt cum te fură cîntărețul, ia caută-l dumitale și să vezi că toți creițarii îi are în buzunar».

— Ei, zise Năiță Lucian, ăla are geantă de piele și bonier și taie la amenzi la țărani în piață și înjură, mama lui, de zici că el e Dumnezeu.

— Dar de unde are el geantă?, insistă foarte mirat Pătru cel scurt.

— Le-a dat, domnule, le-a dat la toți, tu n-ai văzut că și Ciclop are geantă? Le-a dat de la partid.

— Păi are partidul atîtea genți?, mai întrebă Pătru cel scurt, preocupat în mod sincer de chestiunea asta cu gențile care dealtfel pe toți îi preocupa fiindcă, într-adevăr, cei care veneau cu genți în sat erau destul de mulți în ultima vreme și geanta asta era un fel de legitimație la vedere, un fel de act de autoritate, și toți care veneau cu geanta o puneau de fiecare dată cu mare grijă lîngă ei, și o păzeau foarte atenți cu privirile, sau ca o dovadă de cea mai mare încredere o dădeau în grija cîte unuia de la primărie. «Tovarășe, zicea acel cineva cu geantă, ai dumneata grijă nițel de geanta mea», și zicea geanta mea de parcă ar fi zis ai dumneata grijă de casa de bani a statului. Iar cel care avea această cinste devenea și el brusc al dracului și important, și acesta nu putea fi decît ori Craina președintele, ori unul Geanovu, secretar de partid, ori chiar Ciclop care era cel mai rău în acele momente și nici la telefon nu mai vroia să răspundă. Se uita la el cum zuruie de-ți țiuiau urechile și ridica din umeri neputincios. Avea adică altă misiune, mai importantă.

— Și ce mama dracului poate să aibă Budurică ăsta în geantă?, se interesă curios și Gheorghe Oțăt.

— Pe mă-sa, ce să aibă. N-are nimic.

— Are el, n-avea tu nici o grijă că are el ceva.

— Păi are bonierul și banii după amenzi.

— Păi ce e, dom'le, Budurică, ce a ajuns el, de taie amenzi în piață? Cine i-a dat lui bonierul și cui îi dă el banii. Ori face cum făcea cu căldărușa lui popa Doară.

— Domnule, el e la percepție, preciză socrul lui Năiță Lucian care, fiind surd, abia se dumirise despre cine vorbeau ei, și intervenția lui făcu o oarecare liniște, căci locul acela unde se spunea că lucrează Budurică le impunea la toți un fel de respect dublat și de o anume îngrijorare, așa că două-trei secunde se lăsă o liniște rea și Năiță se grăbi să o spargă căci precizarea nu mai suporta nici un fel de adaosuri.

— E și la percepție, dar e și la piață cu amenzile, însă vine el și timpul lui, n-avea grijă, lăsă el un fel de nădejde în sufletele celor de față.

— Așa, ceru continuarea poveștii Gheorghe Oțăt, ce zicea maiurul?

— Păi asta zicea, că ce am vorbit eu cu primul secretar, cu Dumitru, că adică vine colectivizarea și ar fi cazul să ne înscriem, și eu să mă înscriu primul.

— Și, sîsîi Pătru cel scurt, care devenise foarte preocupat de ceea ce începuse să povestească Năiță Lucian și lui nu-i spusese cînd se întorsese de la securitate și acum auzea cu uimire că Năiță știa și tăcuse o iarnă întreagă.

— Eu însă mă făceam către el că nu prea înțeleg, adică ce vorbisem eu cu primul secretar era altă chestiune, dar el se ținea după mine, ca și cînd ne-am fi plimbat noi amîndoi prin tîrg și mai în urma noastră venea moșul ăla de la Olteț care ieșise cu mine odată, că și pe el îl chemase la Dumitru.

Se vedea însă că și Năiță ocolește această discuție de care nu vorbise nimănui sau dacă nu o ocolește, amînă cu bună-știință finalul ei, iar prietenii săi uitaseră să-și mai pună țuică în ceașcă, aceasta rămăsese în mînă la Pătru cel scurt, uitase și el să mai bea din ea, o pusese pe genunchi și o ocrotea cu palma stîngă.

— Păi, atunci înțeleg, lăsă să se vadă că pentru socrul lui Năiță Lucian lucrurile încep să se limpezească.

Nu-l întrebă însă nimeni ce înțelege și el continuă:

— Cînd am fost alaltăieri după tutun, mă trage ăsta de la Mat, Difuzor, de mînecă și zice: «Neică Trușule, să-i spui lui Năiță să dea pe la mine că am să-i spui eu ceva numai lui». «Ce, mă, îl întreb eu, mie nu-mi spui, că sînt tatăl lui, îmi vine ca un copil acum dacă mi-e ginere, și mă dau cu el acolo în spate unde iau masa tovarășii care vin la raion și joacă loz în plic». «Neică Trușule, se face colhoz, l-am auzit eu pe Craina vorbind cu unul de la partid și ăla zicea că să stea Craina de vorbă și cu Năiță Lucian că nu-ș' ce zicea că s-a înțeles Năiță cu primul secretar, cu Dumitru».

— Păi ce m-am înțeles?, întrebă ars Năiță Lucian și toți întoarseră capetele spre el și muierea se ridică repede de la gura sobei și veni mai aproape de ei.

— Cînd ți-a spus Difuzor?, întrebă în liniștea rea care se lăsă iar Dumitru lui Dincă. Iar își scosese proteza de lemn și o încălzea la gura sobei, ținînd-o cu mîna bună de departe căci focul dogorea zdravăn.

— Alaltăieri, răspunse socrul lui Năiță.

— Ce i-ai spus tu mă lui Dumitru ăsta de la raion?

Întrebarea o pusese acum Gheorghe Oțăt și părea nițel cam iritat de ceea ce auzea și chiar îngrijorat. În mintea tuturor dealtfel încolțise o bănuială rea pe care nu știau însă cum să o limpezească, nu știau adică nici ceea ce bănuiau cu adevărat, mai mult le era frică să nu bănuiască și fulgerător alungau toți din inima lor bănuiala și totuși ea îi rodea acum și le cam pierise cheful. Însă Năiță era al lor, țăran ca și ei, suferise cu ei, făcuse cu ei războiul și îl simțeau al lor, nu-l puteau bănui de nimic, dar acest nimic îi sîcîia și așteptau o dezlegare.

— Bă, Dumitre, strigă șuierat Pătru cel scurt, ce mama dracului faci? Adormiși, nu vezi că-ți luă mîna foc?

— Băă, strigă și Năiță Lucian, și Dumitru trase repede proteza care de apropierea jarului începuse să fumege.

— Domnule, începu Năiță tacticos, și din felul cum zise domnule toți cei de față înțeleseră, cu un simț al lor țărănesc greu de lămurit pentru alții, că Năiță Lucian nu putea fi bănuit de nimic. Domnule, la plecarea de la Dumitru ăsta, care mie mi s-a părut om ca lumea dar asta e situația, a fost pus acolo și trebuie să slujească, el mi-a zis: «Moșule, eu aș vrea să mai stăm de vorbă». «Stăm, zic eu, dar să știi că eu nu sînt moș». «Păi cîți ani ai?», mă întrebă și cînd se ridică de la biroul lui rămase cît Pătru ăsta cel scurt. Nu trecea mult cu capul de birou.

— O fi pitic, îl bufni rîsul pe Gheorghe Oțăt, care îl și văzuse pe acest Dumitru rezemat cu bărbia de tabla biroului. Am mai văzut eu unul la Craiova tot așa, vindea lubeniță, un hoț al dracului, striga «la lubeniță pe încercate», și băga cuțitul în ea și cum îi scotea dopul ți-o punea în brațe. Am tăiat-o, ai luat-o.

— Lasă-l, Gheorghe, interveni Pătru cel scurt încă nesigur de evoluția acestei discuții dintre primul secretar al raionului și Năiță Lucian, discuție de care în sinea lui el lega soarta tuturor celor de față și nu numai a lor, a satului întreg, ci mai ales soarta lui, care abia se ridicase nițel și începuse să prindă chiag, cum îi plăcea lui să creadă atunci cînd ieșea în sălița din spatele casei și își închipuia cum va arăta curtea lui peste cîțiva ani, și cum va pune el viță-de-vie și cum va pune el și duzi să crească viermi de mătase să-și facă odată și odată o cămașă de borangic, visată întreaga lui copilărie și anii aceia puțini cînd îndrăznise să iasă la horă, dar era prea sărac ca să joace în capul horei, cum făceau alții care țineau și lăutarii lîngă ei și le flutura pe mînă în sus mîneca de borangic a cămășii cusute cu șebace.

— Lasă-l, mă, Gheorghe, să vedem care este chestia, că mie mi se pare că nu scăpăm. Și iar se făcu liniștea aceea pustie încît se auzi focul răbufnind în sobă și nevasta lui Năiță se aplecă iar asupra lui răscolind jarul și potolindu-l.

— Mai pune la oameni, zise Năiță în loc de continuare. Pătrule, mai pune la oameni și îi luă ceașca de pe genunchi și dădu el întîi peste cap ce mai era pe fundul ceșcuței, apoi o umplu din sticla nouă de o jumătate și întinse ceașca spre mîna stîngă a lui Dumitru lui Dincă. Ia și să zici noroc cînd bei. Acesta luă ceașca repede și cu o adevărată dexteritate pentru un ciung, însă mîna dreaptă încă nu-l prea asculta, căci proteza se întindea și ea în același timp și se lăsa iute jos pe genunchiul său.

— Omul, continuă în sfîrșit Năiță, căci liniștea stătea între ei ca o piatră și ei o simțeau pe umeri și pe piept și mai ales o simțeau ca pe o durere nelămurită și ca pe o neliniște care le făcea inimile să le bată parcă mai repede. Omul s-a uitat la mine de după birou cam mirat și iar m-a întrebat: «Cîți ani ai, tovarășe, spune». «Treizeci și șase, zic eu, exact ca mama băiatului ăsta de lucrează la dumneavoastră, de m-a luat pe mine aicea, a lui Turbatu, femeia aia care a murit alaltăieri, ne-am născut amîndoi într-o zi, însă ea, săraca, n-a mai avut zile».

— N-a mai avut zile, dar nici n-a mai vrut să trăiască, îi luă vorba din gură Gheorghe Oțăt. N-a mai vrut ea, terminase, se săturase, Dumnezeu s-o știe, se topise de tot de cu primăvară, și se topea mereu, n-o durea nimic și ea se topea și se înnegrea și de ce era ea mică de-aia se topea și mai mult și atunci înainte să moară nici nu mai putea merge bine.

— Zice că s-a dus la Turbatu al ei, interveni și muierea lui Năiță Lucian, și i-a spus, că el era în bătătură: «Tu să știi că eu am să mor, mai am un ceas, două, și să ai grijă de copii, și să nu te însori, și să-i spui lui Alisandru că eu i-am păstrat lui un galben din salba mumii bătrîne, și cînd s-o însura el să-l dea nevestei lui, și tu să ai grijă de casă și să te mai lași de băutură».

— Știa ea că moare?, întrebă Pătru cel scurt.

— Cum să nu, răspunse muierea lui Năiță, cum să nu știe? Păi n-a trecut nici un ceas și s-a așezat în pat, și-a pus mîinile pe piept și a murit. Turbatu se uita la ea și el mai credea că glumește că erau cam supărați după urma amărîtului ăsta de s-a dus la secoritate.

— Dar ea îl iubea, pe el îl iubea mai mult, era copilul ei de suflet. În ochii femeii erau lacrimi și ea le ștergea cu colțul baticului.

— Da, îi trezi Năiță din amintiri, atîția ani am eu, tovarășe, sînt mai mic ca dumneavoastră, dar am fost mai năcăjit, că noi, țăranii, ne trecem repede și cum a fost soarta noastră cu războiul, nici n-am băgat de seamă cum a trecut și viața. «Vezi, tovarășe maior, cum arată dușmanul nostru de clasă?», a zis atunci Dumitru, ăsta de e prim secretar la raion. «Văd, tovarășe prim, a zis maiurul, se mai fac și nu'ș' ce dracu se mai fac, adică recunoștea că greșesc, și ăsta Dumitru de după birou: Nu e bine, tovarășe maior, nu e bine, fiindcă noi cu ei construim socialismul, nu cu alții... Nu-i așa, tovarășe Lucian?» «Construim tovarășe prim, construim, că noi știm să construim, care e meseria noastră, să construim», zic eu.

— Vezi, zice atunci iar Dumitru.

— Adică să construiești tu socialismul?, întrebă înveselit pe neașteptate Gheorghe Oțăt. Băi, firea-i al dracului, uite cine construiește socialismul, muri el de rîs, dar în același timp se simțea în rîsul lui mai mult forțat și o undă de reproș. Uite, domnule, adică de ce e în stare Năiță Lucian, construiește socialismul!

— Domnule, replică destul de scurt și de înfipt Năiță Lucian, nu era cazul să-i vorbesc omului în vorbă, ce, mă durea gura, mă punea el atunci să construiesc socialismul? Eu veneam aici acasă și-mi vedeam de-ale mele, el rămînea cu socialismul lui, ce-aveam cu el?

— Eee, păi nu e așa, se înfipse în discuție Pătru cel scurt. Nu e așa, fiindcă el a rămas cu înțelegerea că tu construiești socialismul și acum ai să vezi că te caută și te pune să-l construiești.

— Vezi, domnule, de treabă, noi discutam teorie, nu se punea problema practic, fiindcă el vrea să-i dea peste nas maiurului, însă și maiurul după cîte am băgat eu de seamă era la locul lui, nu era fitiligiu.

— Nu era, pe dracu, ăștia sînt hoți mari, îți vorbesc în vorbă și odată te înhață de nu mai vezi lumina soarelui.

— Da, se justifică mai departe Năiță Lucian, însă eu discutam cu Dumitru și ăsta e mai mare și la plecare cînd l-a adus și pe moșul ăla de la Olteț de l-a pus să spuie ce a făcut...

— Și ăsta ce mama dracului mai făcuse?, se interesă Dumitru lui Dincă.

— Ăsta s-a pilit nițel și s-a urcat pe o tarabă în piață și a strigat: «Trăiască regele».

— Și l-a luat, îi veni în întîmpinare Pătru cel scurt.

— L-a luat, l-a ținut-n beci unde l-am găsit eu, l-a descusut și laptele de l-a supt de la mama lui cînd era el mic, în fine ce să mai spui, vai de sufletul lui. Și ăsta, Dumitru, primul secretar, zice, păi bine măi, moșule, cînd te-ai suit dumneata pe tarabă nu puteai să strigi ceva mai ca lumea?

DINU SĂRARU ■

(Va urma)

CE PROFETIM, CE PROFESĂM

focare ale poluării biologice și morale: «bombele»

Se întîlnesc, neîndoielnic, încă multe cusururi la restaurantele, bufetele și alte unități comerciale similare ale noastre: de la încărcarea notei, lipsa la cîntar, servirea de preparate vechi pînă — și mai ales — la nerespectul față de client. Trebuie, dealtfel, să observăm că în ciuda diferitelor școli, cursuri și reciclări destinate *civilizării* personalului nostru de la unitățile de alimentație publică, meseria de ospătar se găsește într-o degradare îngrijorătoare, în multe cazuri chiar într-un local central cu o carte de vizită prestigioasă, îndeosebi la lucrătorii tineri, manifestîndu-se purtări, ca să nu le zic apucături, de-a dreptul grosolane.

Și totuși în intenția însemnărilor de față nu acesta este aspectul asupra căruia vreau să stărui apropo de alimentația noastră publică. Există un fapt mult mai grav, cu atît mai grav cu cît nu e vorba numai de dezrădăcinarea unor mentalități, ci de menținerea în rețeaua noastră comercială a unor localuri de tristă amintire, care în afară de atributul că-și fac și pesemne își depășesc chiar planul de încasări încolo cu greu le-ai putea găsi vreo utilitate pozitivă. Evident, aceasta nu din punctul de vedere al unei clientele dubioase — bețivi notorii, pierde-vară pe care-i poți întîlni în local de la ore matinale pînă în miez de noapte, boemi ratați și cel puțin una-două epave umane care uneori înnoptează sub zidurile rău famatei cîrciumi. O astfel de epavă a fost scoasă într-un tîrziu de noapte de sub un maldăr de ambalaje sub care rămăsese din neatenția ospătarilor, chiar la un local din centru.

În existența acestui fenomen nociv al alimentației noastre publice din București ca și de aiurea își află dealtfel rațiunea perpetuarea în vocabularul nostru a unei sintagme peiorative: «e o bombă», «a devenit o bombă» — care denumește tocmai asemenea localuri unde aspectul general sordid, murdăria — de la curățenia saloanelor la cea a veselei — îngălarea, servirea proastă fac casă bună cu o anumită clientelă pestriță, lipsită de educație, gata să-și dea pe gît rachiul, indiferent în ce condiții.

Ca să nu merg mai departe, aș aminti printre aceste «bombe» una care se găsește la trei sute de metri de locuința mea, poate nu cea mai scandaloasă, restaurantul «Zorile roșii» de lîngă hala Traian. E ciudat, dealtfel, cum sectorul comercial al municipalității noastre, care a amenajat și a modernizat tradiționala hală, dîndu-i aspectul civilizat al unui supermagazin de ultimă oră, a scăpat din vedere un local compromițător aflat la numai 30 de metri. Mai ales «salonul pentru aperitive», un fel de șopron închis cu geamlîc, în care iarna pîlpîie un godin mizer și pe sub acoperișul improvizat răbufnește viscolul, e o adevărată speluncă pe care nu încercăm să o descriem din respect pentru pudoarea cititorului. Ce să mai spunem de «grădina de vară», intrată în funcțiune chiar înainte de începerea sezonului, în care clienții trebuie să se strecoare printre butoaie, ambalaje alandala, scaune îngrămădite, mese de tablă murdare și alte asemenea grețoase arătări. Nici salonul supranumit «familial» altădată nu contrastează prea mult cu aceste improvizații insalubre, avînd alura unei săli de așteptare dintr-o haltă unde arar oprește vreo cursă locală.

Cum știu că «Zorile roșii» e, indiscutabil, numai unul din aceste focare poluante deopotrivă pentru sănătatea ca și pentru conduita oamenilor, un adevărat atentat la nivelul nostru de civilizație, aș propune ca factorii de răspundere din alimentația noastră — și nu numai cea din Capitală — să procedeze la o eradicare a localurilor de alimentație de această speță într-o asemenea acțiune antrenînd pe reprezentanții instituțiilor medicale și culturale, pe cei ai opiniei publice. *Schimbîndu-le destinația, reamenajîndu-le, salubrizîndu-le, civilizîndu-le, bombele* trebuie în orice caz să dispară pentru ca exploziile lor nocive imediate sau întîrziate să nu deterioreze sănătatea și moralitatea publică.

Dacă aspirăm plenar la un nivel de cultură și civilizație tot mai ridicat al oamenilor noștri, la o frumusețe spirituală demnă de societatea în care trăim, nu putem face comerț cu orice preț!

NICULAE STOIAN ■

«bilanțul» primului trimestru

Analiza datelor statistice privind evenimentele rutiere care au avut loc în primul trimestru al acestui an scoate în evidență cîteva elemente caracteristice demne de a fi luate în seamă de către toți factorii interesați în sporirea siguranței traficului rutier și trebuie să reafirmăm că în realizarea acestui comandament deosebit de important — interesați sîntem toți.

În această perioadă situația accidentelor rutiere s-a ameliorat atît din punct de vedere al numărului, cît și al consecințelor acestora. (Numărul accidentelor s-a diminuat față de perioada corespunzătoare a anului trecut cu 5,4%, al persoanelor decedate cu 3,64% și al rănițilior cu 9,22%.)

Desigur, un factor principal care a exercitat o influență favorabilă asupra acestei situații a fost reducerea limitelor maxime de viteză admise pentru toate tipurile de autovehicule.

Deși printre cauzele evenimentelor rutiere, nerespectarea normelor legale privind viteza de circulație continuă să dețină primul loc, față de trimestrul I al anului 1973, accidentele de acest gen s-au redus cu 15,2%.

În perioada următoare, pentru a «împinge» mai departe în jos graficul evenimentelor rutiere generate de excesul de viteză, va fi intensificat controlul radar îndeosebi în locurile unde încălcarea acestei norme poate avea prejudicii grave asupra siguranței rutiere.

Pe locul doi în ierarhia cauzelor accidentelor se situează neatenția în conducere, deși și la acest capitol se remarcă o scădere simțitoare a evenimentelor rutiere față de trecut (16,3%).

In această categorie de evenimente rutiere precumpănesc cazurile cînd șoferii distrași de convorbirile cu ceilalți ocupanți ai mașinii, de peisajul înconjurător sau de alte cauze nu observă la timp diverse situații care impun măsuri rapide de evitare a pericolelor (pietoni care traversează drumul fără a se asigura, vehicule care staționează pe partea carosabilă, curbe care impun micșorarea din vreme a vitezei).

Al treilea loc este deținut de accidentele datorate consumului de alcool, care față de anul trecut, cînd se situau pe locul patru, au «urcat» o treaptă. La acest gen de accidente se remarcă o creștere cu 8,62% față de anul trecut, în pofida faptului că numărul celor sancționați contravențional pentru conducerea autovehiculelor sub influența alcoolului s-a dublat aproape față de trimestrul I 1973.

Cele mai multe accidente din pricina alcoolului le-au comis conducătorii de autoturisme, de autocamioane și tractoriștii, iar județele unde acest gen de evenimente are o frecvență mai ridicată sînt Timiș, Constanța, Alba și Bihor.

Din constatările noastre rezultă de asemenea că în special unii șoferi care își desfășoară activitatea în mediul rural sînt depistați conducînd sub influența alcoolului. Șefii unităților subordonate unde lucrează acești șoferi controlează *puțin și deseori deloc starea în care se află conducătorii* auto dimineața atunci cînd pleacă cu mașinile de la locurile de garare sau cînd se întorc din cursă.

Pe locurile următoare în «clasamentul» cauzelor *accidentelor se află depășirile neregulamentare* (4), defecțiunile tehnice (5), neacordarea priorității pietonilor (6), refuzul de întîietate între autovehicule (7).

De subliniat că accidentele din pricina dublărilor *incorecte și neacordării* priorității vehiculelor sînt în scădere, în timp ce cele cauzate de neacordarea priorității pietonilor și defecțiuni tehnice cresc cu, respectiv, 11 și 35,7%.

În multe garaje și întreprinderi de transporturi *nu s-a înțeles nici* pînă acum faptul că verificarea tehnică a autovehiculelor trebuie să constituie o preocupare zilnică a fiecărui șofer, a fiecărui factor de conducere din aceste unități. Înlocuirea unui pneu uzat pînă la pînze, revizuirea sistemelor de frînare și direcția se mai consideră încă din păcate operațiuni care mai pot fi amînate.

În multe orașe din țară a fost generalizată, după exemplul Capitalei, acțiunea «Pietonul», menită să contribuie printr-o diversitate de forme și mijloace la întărirea disciplinei în rîndul celor mai numeroase categorii de participanți la circulație — pietonii.

Aceste acțiuni care apelează în primul rînd la conștiința trecătorului au început să aibă efecte pozitive, numărul de accidente din vina pietonilor reducîndu-se de la 33,5% în 1970 la 30% în acest an. Mai avem însă încă mult, enorm de mult de făcut în acest domeniu.

Cele mai «mortale» cauze ale accidentelor sînt alcoolul (în 63 de accidente, 36 de morți) și neatenția (din 72 de accidente, 37 de morți).

În primele trei luni ale anului 1974 se înregistrează o scădere simțitoare a accidentelor comise pe drumurile din afara localităților (de la 229 la 187), ca urmare a reducerii numărului de deplasări pe distanțe mai mari. Evenimentele rutiere comise în orașe scad însă nesemnificativ, iar cele săvîrșite pe raza comunelor se mențin la același nivel față de anul trecut.

În acest sezon automobiliștii vor beneficia de condiții superioare pentru deplasările lor. Zestrea și calitatea drumurilor vor spori considerabil (marcaje reflectorizante, glisiere de protecție, noi locuri de parcare, o asistență tehnică mai bine organizată etc., etc.).

Acestea toate au însă desigur valoarea lor, ele sporesc siguranța și confortul deplasărilor. Esențialul însă rămîne omul de la volan, de pe bicicletă, de pe tractor sau simplul pieton, de a cărui conștiință, reflectată în conduita lui rutieră, depinde în măsură hotărîtoare starea de securitate sau de insecuritate a arterelor rutiere.

Colonel VICTOR BEDA ■

CRONICA OREI ZERO

monolog printre umbre

Ora zero nu poate fi socotită de nimeni o oră comodă, cei care o cunosc din activitatea lor, cred, sînt de acord că nu este deloc o oră comodă. Trupul se răzvrătește înspre odihnă și oboseala se așterne peste pleoape, grea cît o zi de miercuri. Toate luminile, cîte mai există, par inutile. Dar ora zero este semnalul vieții de noapte în marile orașe. Programele barurilor, dacă asta înseamnă viață de noapte, își încep ostilitățile. Orchestrele biciuiesc timpanele. Aer pîclos, parfumat de țigări fine și cocteiluri. În fața unui public insidios și încins, sub luminile colorate, de-abia mijite de după colonade, în dulcele infern unde toate femeile par imateriale și fosforescente, pe un ring ceruit, disc al ispitelor încep spectacolele orei zero...

Pe bulevarde mașinile își măresc viteza și trec peste zebre fără reflexe. Bărbați întîrziați sau grupuri din care nu lipsesc femei gălăgioase, străini și provinciali, hălăduiesc fără grabă, măsurînd trotuarele. Tineri marcați de oboseală, lingavi și de pripas, neîncercați de gînd și de somn, cu cearcăne vinetii, își flutură pulpanele veșmintelor prin fața marilor hoteluri. Mă gîndesc iată, ca un tată de copii, la părinții care plătesc odraslelor «distracția» cu *bitter* și țigări lungi, sfidătoare. Sînt tineri, spun părinții (de acord!), noi munceam din greu la anii lor, spun părinții (adevărat!), o să tot muncească și ei toată viața, spun părinții (cînd? că jumătate din viață le-a și trecut, după cum arată, sînt lîngă ei, îi privesc). Și cu astfel de raționamente, ei, părinții, aud într-o bună zi că fiul sau fiica le face rost de cîte o surpriză de se iau cu mîinile de cap și... să vezi atunci distracție. Reporterul renunță deocamdată să relateze astfel de... peisaje cu păsări bezmetice de noapte întîlnite în umbra orei zero. Mersul pe jos, cînd, în sfîrșit, ești singur, singur de tot, stimulează monologul (...)

MAGNOLIA SOULANGIANA NIGRA NICHOLS

Mă aflu pe strada General Dona, unde, în urma unei știri dintr-un cotidian de mare tiraj, a fost pelerinaj. În această primăvară cineva a pretins că la numărul 12 a înflorit o magnolie neagră și... chiar a înflorit. Înflorește de vreo douăzeci de ani, ce înseamnă însă *publicitatea. Oameni* de toate vîrstele și de toate profesiile pe aripile acestei lirice știri au alergat să vadă cu ochii lor flori negre de magnolie. Sînt sigur că într-o stemă viitoare a Bucureștiului își va găsi loc și magnolia. Nu există în lume flori negre, nimeni nu a văzut vreodată flori negre. Dar oamenii au venit să le vadă. Au văzut că sînt violet închis și nemulțumiți că nu văd negru înaintea ochilor... au plecat. Dacă scrie negru — negru să fie! Și aici le dau dreptate. «Nigra» nu poate fi violet, și nici roz. Mă aflu în fața magnoliei și, miracol, florile sînt negre. Stau și privesc cupele mari, cărnoase, mirosind ciudat a cozonac cu stafide și le văd negre, negre ca păcatele dulci din miezul nopții. Aprind un chibrit și citesc o placă învechită de ani pe care scrie «Magnolia soulangiana var. Nigra nichols» — *arbore ocrotit.* Noaptea florile acestei magnolii sînt într-adevăr negre. Am martor pe paznicul Neagu Stan că magnolia, străjuită de doi piersici japonezi și doi mesteceni subțiri, noaptea are florile negre. Priviți magnoliile noaptea... veniți de mînă cu iubitele și respirați aerul de sub florile negre ale magnoliei de pe strada General Dona nr. 12 și în acea noapte nu vă veți contrazice!

NU MAI PUTEM, DOM' COJAR, SĂ TRĂIȚI...

În drum spre casă văzînd fagurii ferestrelor noului Teatru Național luminate, întreb portarul dacă nu cumva s-au uitat luminile aprinse la etajul doi. M-a privit alb. I-am explicat mai clar că la etajul doi am văzut lumină și dacă se poate aș vrea să știu ce se întîmplă acolo. Este repetiție generală la sala mică, e acolo toată lumea. Intru. Silvia Popovici spunea ultimele replici din «Năpasta», Florin Piersic, întins pe buretele scenei, își încheiase rolul Ion, Costel Constantiniu (Dragomir) pleca să-și răsplătească vina de a-și fi întemeiat fericirea pe fals și crimă, pedepsit, dincolo de lege, de justiția mereu trează în noi. Dragomir primește poate pentru singura oară apropierea de o stranie omenie a Ancăi. Anca spune ultima replică nu cu ură, nu cu răzbunare, nu cu împlinirea unei răfuieli, nu răspicat cum sugerează indicația din paranteză, ci cu dreapta căldură a justiției înfăptuite fără triumf, simplu și dureros. M-a contrariat șoapta ca de dragoste a ultimei replici «...pentru faptă răsplată și năpastă pentru năpastă!» care pînă acum, în toate interpretările cădea ca o ghilotină... gong!

Pentru a doua parte a spectacolului întreaga sală a început să se miște cu scaune cu tot, cu noi și cu plafoane, cu lumini și arhitectură. De undeva veneau alunecînd încă vreo 150 de fotolii care au ocupat locul arenei unde s-a jucat «Năpasta». Directorul de scenă, Ion Cojar, îmi spune că rolul regizorilor de culise și al mașiniștilor s-a schimbat, ei trebuie să cunoască o tehnică de scenă ultramodernă, să lucreze ceas și să fie în orice moment foarte prezenți. Nici nu termin să-mi notez cuvintele regizorului care îmi lămurea nedumeririle și mă trezesc parcă într-un alt teatru, cu scenă, cu decor și cu... Dem Rădulescu în «Conu Leonida».

A început repetiția. Regizorului Cojar nu-i scăpa nici o asonanță, voia să dea strălucire intonațiilor, efectelor comice, să facă simțit subtextul etc. Nu se auzea muzica, nu asculta bine actorul, nu erau zgomotele destul de concludente, nu se balansa scena *cu mobilă și paturi și actori destul de convingător...* «Petrecăreții» (figuranți) care sînt confundați cu «rivoluția» nu-și jucau bine rolurile! Am intrat în culise. Țambal, vioară și oameni pentru chiote. Chiuiau cu rîvnă doar-doar vor scăpa mai repede. Se relua, mereu se relua, pînă cînd cel de la țambal a îndrăznit: «Nu mai putem, dom'Cojar, să trăiți, stăm tocma'n Drumu' Taberei, și cu mijloacele de transport știți... ne-apucă dimineața». Dom' Cojar după o lungă tăcere le-a dat drumul și a rămas să repete în continuare. Mîine dimineață încep cu voi!, le strigă. Reporterul s-a luat după muzicanți și a ieșit din teatru la ceasul cînd luceafărul clipea printr-o spărtură de nori. Auzeam în urechi replica lui Bibanu:

«Ei vezi? Tot vorba mea, domnule! Omul, bunioară, de par egzamplu, dintr-un nu-știu-ce ori ceva, *cum e nevricos, de curiozitate, intră* la o idee; a intrat la o idee? Fandacsia e gata; ei! Și după aia, din fandacsie, cade în ipohondrie. Văzuși?...»

COMAN ȘOVA ■

ANTOLOGIE – REBUS

C	A	L	A	T	O	R	◢	S	C	A	R	A
A	D	E	V	A	R	■	S	T	A	T	U	I
M	O	T	A	N	■	H	A	I	M	A	N	A
I	R	O	N	I	C	I	■	M	A	C	E	S
L	I	P	S	A	■	P	L	U	T	A	■	T
A	■	I	A	■	F	I	O	L	A	■	P	A
◣	S	S	■	O	I	S	T	E	■	I	L	■
B	L	E	S	T	E	M	■	N	A	R	A	V
R	A	T	A	■	R	■	S	T	R	I	C	A
U	N	■	L	E	A	F	A	■	S	T	I	R
T	I	P	O	G	R	A	F	I	■	A	N	I
A	N	I	N	A	■	S	I	L	I	N	T	A
R	A	C	■	L	E	A	R	■	O	T	E	T

fără temă

ORIZONTAL: 1) Sardea bipedă (v. I.T.B.) — Sora ascensorului. 2) E gol, goluț — Oameni înmărmuriți. 3) Tace și face — Bolnav de mîncărime la tălpi. 4) Niște indivizi care te iau peste picior — Frate vitreg al Rozei. 5) Ceea ce nu este în eclipsă?! — Mama dopurilor. 6) *Pune mîna* — I se taie capul (și se înțeapă acul!) — Un apaș descoperit. 7) Doi șerpi! Obsesia lui Eremia — *Cu tîlc!* 8) Vorbe grele — Este invariabil și nevindecabil *(potrivit expresiei).* 9) Leagănă din șolduri (N. Chirica) — Verb *(ajuns)* la reparat. 10) *Fără pereche* — Fruct al muncii — *Se bagă-n ciorbă.* 11) Colecționari sau doctori... în litere — Clipe în eternitate. 12) Se agață în... Banat — Cuvînt inaccesibil leneșului. 13) Clește cu picioare — Regele rătăcitor — *Vin vechi.*

VERTICAL: 1) Cocoșat exotic — *Un om cu pîinea caldă.* 2) A dori! *(conj.)* — Caloriferul obezilor. 3) *O carte din moși-strămoși — Mai nimic.* 4) Verb itebist! — Sediul aristocrat al bîrfelii. 5) Nume slav feminin — Șmecher — *2 orizontal la tema «Aritmetică».* 6) Cor fără dirijor! — *Bate fierul cît e cald.* 7) *Sport pe patru picioare* — Cămașa de forță a lui Bebeluș. 8) *Șezlong la sfîrșit de poveste* — Măsură de suprafață — De invidiat la un musafir! 9) Generator de voință — *Miezul zilei!* 10) Ca și dumneata?! — Prins într-o farsă! — *Zece!* 11) *A lua pe sus — Te calcă pe nervi.* 12) *Litere nedezlegate* — Motive pentru răvașe. 13) Tovarășa busuiocului — Compus din părți diferite.

M. POPESCU ■

(«Crucișopera» nr. 5, 15 februarie 1947)

Luni, 6 mai, începînd de la ora 20 *Cenaclul Flacăra* **este invitatul elevilor și cadrelor didactice ale Liceului de cultură generală nr. 24, str. Grădina Bordei nr. 2, din București. Redacția «Flacăra» își rezervă 50 de locuri pentru invitații săi.**

Invitațiile pentru această întîlnire pot fi solicitate și obținute numai luni, 6 mai, între orele 11,00 și 14, 00, la sediul revistei noastre.

s-a inaugurat piața dorobanți, în care ți-e mai mare dragul să cumperi și să vinzi

Piața Dorobanți de astăzi, adică Piața Dorobanți care s-a inaugurat marți dimineața, la ora nouă, este chiar Piața Dorobanți de ieri, cu singura deosebire că în locul coșmeliilor care scoteau altădată marfa în trotuar s-a ridicat acum un complex modern, cu o suprafață comercială de vreo mie șase sute de metri, cu un magazin de autoservire, o pescărie, un centru de legume și fructe, o franzelărie și așa mai departe, adică tocmai acele magazine de care avem nevoie, în fiecare zi, ca de aer.

După ce s-a inaugurat Autoservirea, cu alte cuvinte după ce panglica roșie a fost tăiată de tovarășul Nicolae Matei, secretar cu probleme organizatorice în Comitetul municipal al P.C.R., directorul coordonator al Alimentarei sectorului 1, Vasile Georgescu, ne-a condus prin complex și ne-a dat lămuririle de rigoare, cum că în incinta pieței vor funcționa o sută zece salariați, se vor desface produse de aproximativ optzeci de milioane de lei pe an, Alimentara și Gostatul urmînd să scoată la vînzare, zilnic, peste trei sute cincizeci de produse în aproape o mie de sortimente. Vasile Georgescu ne-a spus toate astea, cu mîndrie, directorul comercial Victor Ciuciuc l-a secondat, dar nici unul dintre ei nu ne-au mărturisit ceea ce am aflat din altă parte: anume că mai toți cei implicați, ca să zicem așa, în inaugurarea pieței și-au petrecut ultimele nopți în complex, dînd o mînă de ajutor, dirijînd, aranjînd chiar mărfurile, asistînd la ultima operație dinaintea deschiderii care n-a fost alta decît montarea nocturnă a firmelor instalate de Ciclop.

Am dat o raită prin magazine, cu ochii oamenilor de meserie și cu cei ai eventualilor cumpărători. Impresiile au fost excelente: standurile erau aprovizionate abundent, prețurile se aflau afișate la vedere, scria mare, cît să vezi din avion, cum glumea cineva, că fasolea tăiată costă exact 4,50 lei și Devalul 7,50 lei, se găseau de toate, numai bani să fie, iar oamenii erau nerăbdători să cumpere. Și chiar cumpărau. Cafea și mezeluri, biscuiți, scrumbii, cartofi, mere sau turț, fiecare după gust, după pungă și după dietă, spre bucuria șefei raionului de autoservire, Elisabeta Ciobanu, care nu mai prididea, mulțumită că lumea tîrguiește și că dînsa, după 18 ani petrecuți în comerț cu bune rezultate, a ajuns să lucreze într-o asemenea unitate modernă și să aibă în subordine 62 de salariați care vor fi, ne asigura, unul mai spirt ca celălalt.

După ce am vizitat întreaga clădire a complexului, dată în folosință — notăm aici spre mîndria constructorilor și spre bucuria cumpărătorilor — cu vreo jumătate de an înainte de termen, după ce am aflat că mărarul costă 0,30 lei legătura și că se poate cumpăra chiar Pepsi rece de la Legume-fructe, am făcut înconjurul platoului, al celor peste patru sute de metri patrați pe care se află tarabele țăranilor, tarabe care nu mai sînt din lemn pe jumătate putrezit de ploi, ci dintr-o tablă strălucitoare și care oricum nu vor avea cum să fie plouate, întregul platou fiind acoperit cu un cozoroc albastru de ondolux.

Acolo, chiar în marginea unui șir de tarabe, sau de mese, cum le numesc țăranii, care plătesc cinci lei pe zi pentru a le închiria, am găsit-o pe Tudora Dumitru din Tunari. Își desfăcuse marfa pe la șase dimineața și vînduse de vreo cincizeci de lei, ceva salată și ceva spanac. «Mă rog frumos, frunzeturi, ce mai punem și noi prin curte și avem timp să îngrijim, după ce venim de la colectivă sau de la serviciu și ne ocupăm, eu și cu soțul, de cei trei copii ai noștri». Prea mult timp să stea de vorbă n-a avut. Ținea morțiș să viziteze autoservirea care abia se deschisese, cu flux continuu și cu șase case, ca să-și bucure ochii și să cumpere unele dulcegării pentru copii. Altfel, ne-a mărturisit, în piața asta nouă, care ne-a dat-o statul cadou de 1 Mai, ți-e mai mare dragul să cumperi și să vinzi, pentru că e curat și sînt condiții sănătoase.

Părăsind piața, ne-am întrebat dacă toate bucuriile întîlnite acolo vor rămîne bucurii pînă la capăt și dacă abundența și varietatea produselor expuse la deschiderea Pieței Dorobanți de astăzi, care nu înseamnă altceva decît forma modernă a Pieței Dorobanți de ieri, vor fi întîlnite și în zilele următoare și mai tîrziu, întotdeauna.

Tovarăși de la aprovizionare, putem spera că bucuriile vor rămîne?

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

PIAȚA DOROBANȚI

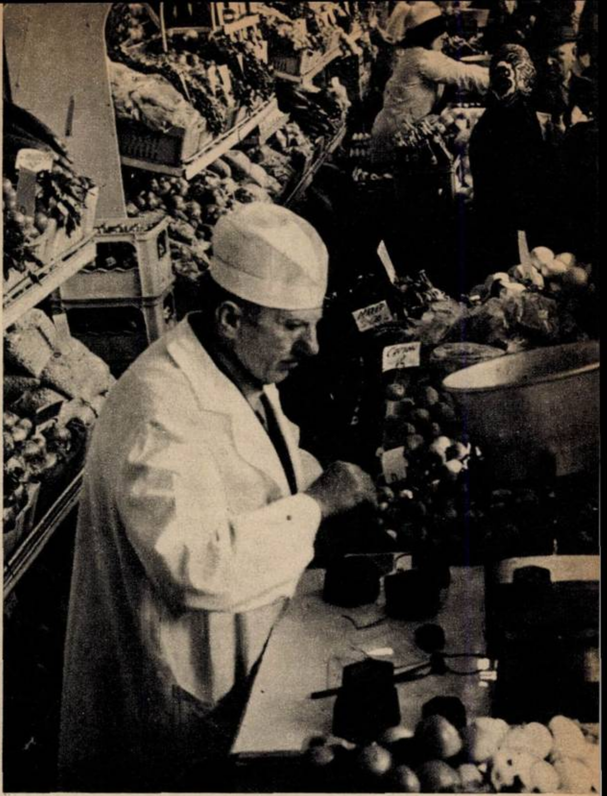

FRAGUS
conserve legume
ETURI

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂŢII SALE, TENISUL ROMÂNESC (27)

pentru prima oară în finala cupei davis

După Wimbledon, Ilie repetă victoria din 1967 de la Travemünde, cîştigînd, după o partidă extrem de disputată, 6—2; 7—5; 1—6; 2—6; 6—4, finala cu Gulyas. Urmează apoi Balcaniada de la Istanbul, dar Pilici şi Iovanovici lipsesc, aşa că Ion şi Ilie preferă să joace un turneu mult mai tare, la Baastad, unde dealtfel Ţiriac cîştigase cu un an înainte. Ion ajunge din nou în finală, dar de data aceasta *cel care cîştigă este* Santana. *Pentru finala* zonei, tenismenii sovietici vin la Bucureşti cu cea mai tare formaţie a lor: Metreveli, Lejus, Lihaciov, Korotkov. Ion şi Ilie reuşesc şi de data asta să obţină calificarea în numai două zile, dublul fiind însă deosebit de dîrz disputat. Privesc din tribună, le urmăresc gesturile, nu mai am nici o îndoială. Ion şi Ilie au devenit prieteni în adevăratul sens al cuvîntului. Aud că la Lido un portar, confundîndu-l pe *Ilie*, i-ar fi dat acestuia o palmă. Şi că nu după mult timp, Ţiriac, sosit în grabă, i-a cerut directorului să-i prezinte scuze domnului Ilie Năstase.

După meciul cu sovieticii şi pînă la cel cu indi*enii este rîndul* lui *Ilie să joace o finală cu Santana,* la Coruna, pe pămînt spaniol. Ilie cîştigă în patru seturi, adică la fel cum pierduse cu doi ani înainte la Bucureşti. După meci, Ilie declară: «Nu mi-a fost teamă nici un moment. Acum ştiu cum să-l joc pe Manolo. L-am atacat tot timpul. Încă din primul set. La început s-a apărat bine, m-a pasat de multe ori la fileu şi a trebuit să las setul la 6—3. Mi-am zis însă că nu trebuie să schimb tactica. Am *continuat să vin la atac şi Santana a fost din ce în* ce mai lent în replicile de pe fundul terenului. A urmat 6—4 şi 6—2 pentru mine. Ultimul set a fost cel mai greu din toate. Spectatorii din tribune mă aplaudaseră mult pînă atunci, dar cînd au venit momentele decisive ale meciului, tăcerea s-a aşternut pe stadionul din Coruna. Publicul vroia, parcă, să-şi arate respectul pentru Manuel Santana care trecea prin clipe grele. Am căutat să menţin *ritmul rapid de joc şi am alergat mult, foarte mult.* Ştiam că victoria se apropie şi nu vroiam să mă cruţ cît de puţin. Ajung la 5—4 şi minge de meci. Santana îmi trimite un retur de serviciu uluitor, în lungul liniei,şi egalează... Mergem în prelungiri şi avantajul se schimbă mereu. Pînă cînd, în sfîrşit, la al douăzecelea ghem, reuşesc să rup firul sosirii».

În sfîrşit, meciul cu India. Este al cincilea meci de Cupa Davis în aceeaşi ediţie. Pînă acum, o singură dată în istoria participărilor româneşti în Cupa Davis, pe timpul lui Gogu Viziru, am trecut două tururi şi am fost eliminaţi în al treilea.

Aşadar, pentru prima oară în semifinala interzone. Şi din nou victorie în numai două zile. Ion şi Ilie îi bătuseră pe Lall şi Mukerjea sub soarele arzător al Indiei, aşa că victoria de la Bucureşti aproape că nu mai surprinde. Ceea ce surprinde însă este *calificarea echipei noastre în finala interzone.* În cealaltă semifinală, Anglia învinge Brazilia, greu, cu 3—2. În drum spre Londra, Ion şi Ilie joacă la Hamburg. Ilie îl elimină pe profesionistul englez Taylor, care nu va juca împotriva noastră, dar, oricum, victoria este un semn de alarmă pentru viitorii adversari. În prima zi, Ion îl bate pe Cox. *Ilie pierde la Stilwell.* În ziua a doua, cîştigăm dublul. În seara ultimei zile a meciului, joc tenis la centrul de antrenament de lîngă operă. Vine şi doctorul Panaitescu, un vechi pasionat al tenisului.

— Ai auzit rezultatul de la Londra?

— Nu.

— Ţiriac a pierdut, dar Ilie l-a bătut în ultimul meci pe Cox.

— Mare rezultat. Extraordinar rezultat. Să baţi Anglia pe iarba Wimbledonului. Vorbeşti serios?

— Dacă îţi spun. Ţi-ar fi stricat să fii căpitan de echipă într-un Challenge Round?

— Vorba ta. Dar ce să-i faci? Lasă că e bine şi aşa.

— Pe tine, de fapt, de ce te-au schimbat? Ţi-au spus?

— Mi-au spus. Lipsă de autoritate. Prea tînăr.

— Cum adică, în '62 nu erai prea tînăr şi în '69 eşti? Astea-s poveşti de adormit copiii. Cu băieţii ai vorbit?

— N-am vorbit niciodată despre asta.

— Poate că ei au vrut şi atunci n-ai ce-i face. *Dragoste cu sila...*

Poate că ei au vrut. Dar dacă au vrut de ce nu mi-au spus şi mie. Trecuserăm prin atîtea împreună, ne spuseserăm atîtea, de ce nu mi-au spus-o şi pe asta. De ce trebuia să vorbească alţii, pe ocolite, în numele lor.

A doua zi apar comentariile agenţiilor de presă. «France Presse» scrie: «Tenismenii români s-au calificat pentru prima oară în finala acestei competiţii, după ce au obţinut o strălucită victorie în meciul cu Anglia pe gazonul de la Wimbledon. Ilie Năstase, campionul României, a reuşit să-l învingă în meciul decisiv pe englezul Cox, după ce *în primul meci, de sîmbătă, Stilwell îl întrecuse* net pe cel de-al doilea jucător al românilor, Ion Ţiriac. Năstase, un jucător extrem de rapid şi bun tehnician, a făcut o partidă bună, în timp ce adversarul său, Cox, a jucat extrem de nervos. Este pentru prima oară în istoria Cupei Davis cînd o ţară din estul Europei se califică în finala competiţiei dotate cu salatiera de argint».

Agenţia Reuter subliniază: «După primul set *pierdut,* Năstase *a ştiut să-şi găsească rapid încre*derea în forţele proprii, pentru ca apoi să controleze încetul cu încetul meciul său decisiv cu Cox, pe care l-a cîştigat net».

Agenţia S.I.D. notează: «Pentru prima oară în istoria de 69 de ani a Cupei Davis, România s-a calificat în «Challenge Round». Artiştii balcanici ai rachetei, Ion Ţiriac şi Ilie Năstase, au întrecut în «sanctuarul» de la Wimbledon pe reprezentanţii Marii Britanii cu 3—2. În aproape o sută de minute de joc, campionul român a găsit resurse pentru a depăşi momentul critic, care a urmat primului set, pentru a le cîştiga, la capătul unei lupte dramatice, pe celelalte trei: Cox—Năstase 6—3; 1—6; 4—6; 4—6». Citesc declaraţia antrenorului echipei britanice, H. Baxter: «Finala a prilejuit o luptă acerbă şi s-a ridicat la un nivel tehnic superior. Românii au jucat fantastic. Succesul lor este pe deplin me*ritat şi cred* că România poate aduce salatiera de argint în Europa». Constantin Alexandroaie spicuieşte din presa americană: «România, prima ţară comunistă în finala Cupei Davis». «Ţiriac şi Năstase, adversari redutabili pentru echipa S.U.A.». «Unde va poposi cupa, la Washington sau la Bucureşti?»

Între Wimbledon şi Cleveland, unde se va juca finala Cupei Davis, Forest-Hills-ul. Cox, învinsul lui Ion şi Ilie, îl elimină pe T. Okker. Ion pierde *în turul doi la Pilici,* dar Ilie îl bate pe Stan Smith, şi Donald Dell, căpitanul echipei americane, cere ca terenul rapid, de ciment, de la Cleveland să fie lăcuit pentru a spori şi mai mult viteza jocului. Laver cîştigă Forest-Hills-ul şi, odată cu aceasta, realizează al doilea Grand Chlem al carierei sale. «Trăiesc pentru tenis — declară celebrul australian. Victoria de azi înseamnă pentru mine mai mult decît cea din 1962. Pe atunci, la turnee nu *participau profesionişti. Acum am simţit* că joc cel mai bine din lume... Am fost impresionat în special de românul Ilie Năstase şi de chilianul Jaime Fillol».

La Bucureşti, în lipsa titularilor de Cupa Davis, Ion Santei cîştigă campionatul naţional.

Ţiriac şi Năstase pierd finala cu 5—0 sau mai bine-zis cu 4—0 şi un meci cedat, pentru a ajunge la timp la Casa Albă, unde vor fi primiţi de preşedintele Nixon. *Lupta a fost mult mai strînsă decît* arata scorul. Smith şi-a cîştigat ambele meciuri în cinci seturi, iar în celelalte partide au fost numeroase seturi decise în prelungiri. Spectacolul a fost unanim apreciat, dar Ion avea să spună: «Degeaba m-am luptat, degeaba l-am hărţuit (este vorba de meciul cu Smith), degeaba am fost aplaudat, dacă n-am cîştigat». Ziarul «Le Monde» scrie: «... americanii au învins, în ciuda rezistenţei înverşunate a românilor, puţin obişnuiţi cu terenuri de asfalt».Nu mult după Cupa Davis, Ilie îi bate la Denver pe Ashe şi Smith, dar asta nu mai contează. În sfîrşit, Ion şi Ilie vin la Bucureşti, fac o demonstraţie la Sala Floreasca, dar eu nu apuc să stau de vorbă cu ei. Şi apoi noi turnee, de data aceasta în sălile europene. Ilie îl învinge pe al doilea jucător din lume, australianul Tony Roche.

La sfîrşitul anului, obişnuitele clasamente. Rod Laver este al doilea sportiv al lumii, după ciclistul Eddy Merckx. Ilie este pentru prima oară clasat înaintea lui Ion. Locurile 3 şi, respectiv, 7 în Europa. În România, 1969 este anul tenisului, Ilie este desemnat primul sportiv al anului, iar Ion îl urmează.

La începutul lunii februarie, băieţii noştri pleacă împreună în Statele Unite. Ilie îl bate pe Taylor şi pierde greu, cu 7–6, setul decisiv la Laver. Cîştigă în schimb dublul, învingînd în finală pe Ashe—Ralston. Două săptămîni mai tîrziu, în campionatele «indoor» ale S.U.A., la Salisbury, este prezentă toată elita tenisului mondial. Ion îl elimină pe Okker, iar Ilie cîştigă concursul, învingîndu-i, pe rînd, pe Battrick, Ashe, Taylor, Richey. Este cel mai mare succes de pînă atunci al lui Ilie şi el declară trimisului special al Agenţiei Reuter: «N-am jucat pentru bani, ci pentru a-mi face un nume în tenis. Sînt nespus de bucuros că am reuşit încă o dată să întrec pe *tenismenii americani, printre care* şi pe Ashe, luîndu-mi încă o dată revanşa pentru înfrîngerea suferită anul trecut la Cleveland, în finala Cupei Davis». «France Presse» subliniază: «A fi primul într-un turneu în care au fost prezenţi toţi aşii rachetei, de la Manuel Santana şi Arthur Ashe, la Tony Roche şi Rod Laver, înseamnă cucerirea unui loc de frunte în ierarhia tenisului mondial». Întrebat dacă nu l-a deranjat publicul, care l-a susţinut pe Năstase, Richey a răspuns: «Nu m-am simţit deranjat cu nimic, căci Nasty este un băiat simpatic şi prezenţa sa constituie un mare cîştig pentru tenis».

Urmează cîteva concursuri în Australia. La Sydney, Ion îl bate pe Bucholz şi pierde în patru seturi la Laver, iar Ilie pierde la Cooper. Şi din nou în Europa. Mai întîi în Italia, unde jucătorii noştri cîştigă dublul la Palermo. Apoi, la Monte Carlo. În semifinale, Orantes îl învinge pe Ion, iar Franulovici pe Ilie. În meciul pentru locul III, Năstase—Ţiriac 7—5; 6—8; 6—2; 5—7; 6—2. Din nou în Italia, la marele concurs de la *Foro Italico.* Şi din nou mare triumf pentru Ilie, care elimină în sferturi pe Gulyas, în semifinală pe Pilici şi cîştigă finala cu Kodes. La începutul lunii mai, primul tur şi prima victorie în Cupa Davis, contra Iranului. Imediat o nouă victorie la dublu. de data asta la « open»-ul de la Bruxelles şi o finală dramatică cîştigată de Okker în faţa lui Ilie.

După Bruxelles şi pînă la Roland Garros, unde se anunţase că Ilie va fi primul favorit, echipa americană, aflată în Europa, acceptă *invitaţia de a juca* o întîlnire amicală la Bucureşti. Nu-i mai văzusem de mult pe băieţi şi-mi era dor să mai schimb o vorbă cu ei. La intrarea de la «Progresul» o imensitate de oameni şi nici un bilet. Aştept totuşi, în speranţa că voi găsi unul în plus sau vreo oficialitate care să mă recunoască. De la difuzoare se aude scorul. Ilie îl bate repede pe Pasarell. Începe meciul lui Ashe cu Ţiriac. Nu-l văzusem niciodată pe Ashe şi aş da orice să pot intra. Întîlnesc feţe cunoscute. Cineva îmi spune: «Nu pot crede că dumneavoastră nu puteţi intra». În spatele meu o maşină claxonează. Mă dau la o parte, dar maşina nu înaintează. Coboară Ilie.

— Ce mai faceţi, dom' profesor? Nu v-am mai văzut de mult. Aşteptaţi pe cineva?

— Aştept să găsesc un bilet.

— Cum, adică, nu puteţi intra? Urcaţi-vă sus. Ce, nu-l mai cunoaşteţi pe dom' profesor, spune Ilie oamenilor de ordine care-l salută respectuos. Tot la şcoală?

— Tot la şcoală, mă Ilie. Tu? L-ai bătut uşor pe Pasarell.

— Da. Acum mă duceam să-mi iau nişte lucruri de-acasă. După ce termină Ion jucăm dublu. Numai puţin. Aşteptaţi-mă puţin. Peste cîteva momente, Ilie se întoarce cu o invitaţie pentru a doua zi. Privesc meciul înghesuit pe o scară. Mişcările lui Ashe sînt feline, armonioase. Ţiriac aleargă mult. Dar eu mă gîndesc la gestul lui Ilie şi la spusele doctorului Panaitescu. Îmi spun cu voce şoptită: «*Cu siguranţă că nu băieţii au cerut* schimbarea mea».

ŞTEFAN GEORGESCU ■

(Va urma)

TRANŞEELE ALIMENTAŢIEI PUBLICE (3)

cleştele este format dintr-o lingură şi-o furculiţă de aceleaşi dimensiuni

În prima sîmbătă după-amiază cînd s-a prezentat la restaurant, Ion Chivu a aflat că pentru a începe lucrul alături de ospătarul pe lîngă care fusese repartizat trebuia mai întîi să-l găsească. Toată lumea îi spunea cum arată omul,dar nimeni nu-i putea da relaţii în legătură cu locul unde-ar putea fi găsit. *Ion Chivu* a luat tot restaurantul la căutat şi şi-a găsit superiorul beat criţă într-o baracă. I-a spus cine e şi cu ce prilej îl caută şi că ar dori, dacă se poate, să înceapă orele de serviciu. Ospătarul i-a răspuns: «Amice, să n-o luăm nici aşa, mecanic. Hi, hi! Mai întîi să bem două beri, ca oamenii, şi pe urmă om vedea noi. Hi, hi!».Ion Chivu i-a spus că de băut nu bea, nici ca oamenii, nici ca alte arătări, fiindcă nu obişnuieşte. În ceea ce-l priveşte *pe el, adică pe ospătar, n-ar mai fi cazul unei beri* pentru că bănuieşte că băuse destule pe acea zi. Acestea fiind zise, Ion Chivu s-a prezentat la şeful de unitate şi i-a spus că-i pare rău, dar că nu crede că poate face faţă la o astfel de «muncă». Şeful, om la locul lui, l-a oprit, i-a explicat că în restaurante se îmbată nu numai clienţii, ci şi ospătarii, iar dacă el nu vrea să se-mbete, cu atît mai bine şi deci să-şi vadă de lucru. «**Mi-a propus să iau în primire 12 mese! *După o repriză de tocmeli,* am *luat* 6. Primii clienţi din viaţa mea au fost nişte vietnamezi, studenţi la Institutul de construcţii. Se vede că şi ei m-au mirosit că eram boboc, mi-au cerut doar două sticle de bere. După această primă «comandă», următorii clienţi au fost membrii unei familii, probabil foarte unită,căci toţi au cerut aceleaşi lucruri. Ştiu că din toată comanda următorul segment mi-a rămas foarte bine întipărit în minte. «Şi, te rog, să mi le serveşti la cleşte!»**

Nici nu ştiu cum am ajuns la şef şi l-am întrebat: Cum,adică,la cleşte? Omul n-a rîs, *pot să-i mulţumesc pentru asta,* şi mi-a spus: «Cleştele este format dintr-o lingură şi-o furculiţă de aceleaşi dimensiuni». Apoi a format un cleşte şi mi-a spus cum trebuie să-l folosesc. Mi-a spus că întîi trebuie s-o servesc pe doamna mai în vîrstă, apoi pe cealaltă, pe urmă pe domnul mai în vîrstă şi în fine pe cel tînăr. Cînd am ieşit cu platoul, toţi «colegii» erau strînşi în uşa bucătăriei să vadă *minunea. Şi ea chiar s-a produs.* Am servit absolut onorabil, cu excepţia garniturii (cartofi, fasole, mazăre) din care două boabe de mazăre mi-au scăpat pe pantalonii tînărului. Din fericire, el n-a observat,iar boabele nu i-au pătat pantalonii. La nota de plată, «minunea» a continuat. «Unde ai mai lucrat, domnule? Nu cumva ai fost o vreme la Athénée Palace? Nu,doamnă, nu. Azi lucrez pentru prima oară în această meserie». Aveam 35 de ani. Peste o săptămînă cîţiva golănaşi au fugit de la masă fără să plătească. Nu era masa mea, dar din solidaritate de breaslă am participat şi eu la găsirea şmecheraşilor. Am dat peste unul dintre ei care părea un domn, după cum era îmbrăcat şi după cum vorbea, *şi-am început să vorbim. Omul era liniştit.* Am intrat în bar şi-am încercat să înţeleg de la el cum nimerise la masă cu «necunoscuţii». În timp ce vorbeam, aceştia, speriaţi că cine ştie ce-i vom face comeseanului, s-au întors în grădină. După un timp am auzit înjurături, chiote, vînzoleală mare. Nu ştiu cine pe cine a pocnit, cine a pierdut, cine a cîştigat, dar mi s-a făcut o scîrbă nemaipomenită.

În drum spre casă mi-am amintit de mirosul gazonului şi de cel de pîine, cele două prezenţe olfactive care mi-au marcat viaţa şi m-am întrebat ce dracu căutasem eu la «8 Mai».

A doua zi i-am spus lui Nicu: «Nu mai pun piciorul acolo». Bine, mi-a răspuns, te înţeleg, dar înţelege-mă şi tu şi vino la «Botoşani» să facem o treabă.

Nevastă-mea nici nu vroia să audă. «Nu avem nevoie de aşa ceva. Uită-te la cumnata, e mereu singură. Nicu aleargă toată ziua, n-are pijama pe el şi e obosit de mă mir cum *se mai ţine*».

M-am frămîntat foarte mult. Totdeauna am avut încredere în Nicu, dar de această dată era în joc viaţa mea. Aveam o meserie care-mi plăcea, eram, cum se zice, bine înfipt profesional, eram respectat şi aveam timp să fac şi sport. Ce interes aveam să dau vrabia din mînă pe cioara de pe gard? Numai că cioara asta mi-o arăta frati-meu, făcîndu-mă să înţeleg că *nu e chiar cioară* şi că e o pasăre mai acătării, pe care n-o poate prinde fără un ajutor. Eu eram acela. Cînd m-am decis să-l ajut, am făcut-o cu tot sufletul şi cu mai puţin instinct de conservare. Pe 18 august 1967 directorul mi-a semnat foaia de transfer,nu fără a adăuga: «Pleci chelner?» N-a avut nici un efect; optasem deja. Obţinusem transferul cu obligaţia de a găsi pe cineva în locul meu şi de a-l iniţia o vreme. Aşa că, timp de *trei luni, de 2–3 ori pe săptămînă* eram şi la «Steagul roşu».

SPECIALITATEA NOASTRĂ? SĂ SATISFACEM CERERILE CLIENŢILOR

Venit la «Botoşani»,Ion Chivu a fost primit *cu zîmbete,mai ales că în primele cinci zile con*tinua să facă deliciul colegilor prin felul cum destupa sticlele. «Luam sticla foarte hotărît, o prindeam între genunchi şi-ncepeam să chinuiesc dopul. Rîdeau ei,dar nu erau cu mult mai breji. Eram la fel de ageamii,şi Nicu trebuia să suplinească lipsa noastră de experienţă. El pregătea grătarul, ne punea totul în mînă şi ne învăţa cum să servim. Plătea astfel pentru dorinţa lui de-a avea oameni noi, pe care să-i formeze conform ideilor sale despre cum trebuie lucrat într-un restaurant. Peste puţină vreme Nicu a plecat în concediu, iar cînd a revenit în septembrie a găsit unitatea în neregulă. Nu reuşisem să păstrăm curăţenia care domnea în timpul cînd era el cu noi,iar cu aprovizionarea o cam feştelisem. Am închis unitatea pentru a efectua mici renovări».

«Cînd am redeschis-o, spune Nicu Chivu, am simţit că-mi prinseseră bine cele opt luni dinainte în care stătusem cîte 10 ore pe zi în bucătărie. În aceste opt luni studiasem totul de fapt, nu numai bucătăria. Prospectasem piaţa în fiecare zi, urmărisem ce clienţi aveam şi mai ales hotărîsem ce clienţi trebuia să avem de-acum înainte. Hotărîsem să le respectăm gusturile, dar numai pe cele bune. În mod firesc, selecţia pe care am *făcut-o în clientela noastră* a fost severă, dar necesară şi, dealtfel, am efectuat-o nu numai prin noutatea pe care le-o propuneam oamenilor».

Noutăţile acestea au fost: dispariţia meselor de cîrciumă, diminuarea considerabilă a sticlelor care ticseau barul, apariţia vitrinei [illegible] realizată pe trei etaje, vitrină în care clienţ[illegible] început să afle de existenţa multor preparate şi semipreparate noi. Două salariate lucrau în fiecare dimineaţă cîte trei ore pentru aranjarea acestei vitrine. Masa caldă, care înainte nu exista aproape, a început să cîştige teren în dauna băuturilor. De fapt, în băruleţ nu existau, după cîte îşi aminteşte Ion Chivu, mai mult de zece sticle. Din duzinele de sortimente au fost păstrate doar coniacul Dacia, ţuica de Turţ, un lichior bun şi bineînţeles vinul. Capetele de afiş au început să se schimbe. În locul Tescovinei au apărut peştişorii crocanţi, celebritatea rachiurilor a început să fie estompată de cea a caltaboşului şi tobei,iar domnia romului a fost uzurpată de coaliţia saramură-cîrnaţi-grătar. Clienţii au început să se schimbe. Cei care părăseau «Botoşanii» nu se sfiau să le prezică fraţilor Chivu *frîngerea cît mai rapidă a gîturilor, iar cei care* începeau să devină obişnuiţii restaurantului veneau aici nu numai cu plăcere dar şi cu nedumeriri: «Oare cît o să ţină experienţa asta?»

Nici colegii de breaslă nu făceau altceva decît să zîmbească ironic. Printre ei circula o literatură orală cu privire la nebunia lui Nicu Chivu. «Auzi, dom'ne, cică a adus nişte amărîţi care habar n-au să ţină o farfurie în mînă şi vrea să facă negustorie cu alde ăştia. Cică e acolo unu, Titi Uşurelu, care nici nu ştie pe ce lume e şi într-o zi Nicu i-a dat în primire ăstuia pe frati-so Ion şi pe alt ageamiu, unul Roşioară, matriţer neică, şi i-a zis lui Uşurelu ăsta, ia-i pe ăştia şi învaţă-i meserie. Care dracu meserie?» Fapt cert e că pînă la urmă şi Ion, şi Uşurelu, şi Roşioară s-au descurcat şi încă foarte bine.

«Vai de ei, îşi aminteşte Nicu Chivu, erau cu ochii în toate părţile să nu greşească, să nu facă vreo boacănă. Toată lumea era cu ochii pe noi. Într-o zi, unul care mai mult era mucalit şi mai puţin bun meseriaş, m-a întrebat: Băi, Chivule, ce specialitate aveţi voi, tu şi cu frati-tu? Specialitatea noastră? Să satisfacem cererile clienţilor. Să-i facem să se simtă bine nu numai cît sînt în local, dar şi cînd ajung acasă.

DORIN TUDORAN ■

(Va urma)

o metodă terapeutică și o știință cu rezultate spectaculoase: PARAPSIHOLOGIA

Fundamentul legii lui Einstein pus pentru prima oară în discuție de un om de știință român: profesor doctor Levon Mirahorian

Știința universală într-o ascensiune uluitoare, prin dezvoltarea ei multilaterală, a fundamentat noi discipline ca: electronica, cibernetica, bionica etc. Printre acestea se află și parapsihologia al cărei domeniu de studiu îl constituie fenomenele altădată considerate «supranaturale» ca: telepatia, hipnoza, sugestia, catalepsia. Numeroasele institute de cercetări, laboratoarele speciale existente în țări ca U.R.S.S., Cehoslovacia, Italia, S.U.A., Grecia, Franța etc., conferințele, congresele anuale de parapsihologie, rezultatele cu aplicații practice la care s-a ajuns sînt o dovadă că acest domeniu a trecut de mult pragul «ocultismului» și a devenit o știință pozitivă de sine stătătoare cu un cadru și un statut bine definite care progresează în salturi uriașe. Pentru a combate misticismul, ocultismul, obscurantismul care mai dăinuiesc în această privință, pentru a afla în ce constă această nouă disciplină, metodele ei de investigație și care sînt țelurile ei, ne-am adresat profesorului doctor în științe medicale Levon Mirahorian, renumit parapsiholog. Domnia-sa este membru permanent în Comitetul internațional de cercetări psihice din Paris și în Comitetul internațional de parapsihologie, membru onorific al Societății naționale de cercetări psihice și al Societății italiene de parapsihologie, cunoscut în țară cît și peste hotare prin lucrările publicate, prin participarea la congresele de la Paris, Atena, Oslo, Milano, Uppsala. Mai notăm și faptul că profesorul Levon Mirahorian este autorul celor șase legi denumite «legile Mirahorian» în domeniul biomagnetismului uman.

— Printre fenomenele parapsihologice cele mai cunoscute sînt hipnoza, sugestia, telepatia și catalepsia. Care este mecanismul acestor fenomene și care este explicația lor la ora actuală?

— «Parapsihologia», denumire dată recent de anglo-saxoni și, în general, acceptată, înlocuiește sinonimul ei «metapsihica» și este o disciplină nouă, pozitivă, de sine stătătoare și studiată pe bază materială strict științifică, experimentală. Această disciplină formează o nouă ramură în știința universală de o deosebită importanță, deoarece fenomenele ce-i aparțin fac parte din biologia și fiziologia intimă a ființei umane, în speță creierul omenesc.

Profesorul Charles Richet (Premiul Nobel pentru fiziologie), mult regretatul meu maestru, a fundamentat în 1923 această știință, încadrînd aceste fenomene socotite încă de mult nejustificat «oculte» sau «supranaturale» în două categorii și anume: fenomene subiective sau psihice și fenomene obiective sau somatice. De aceea majoritatea congreselor care studiază aceste fenomene sînt denumite psihosomatice.

Sugestia și hipnoza sînt apreciate de școala franceză ca avînd o bază psihologică, spre deosebire de școala sovietică, cu reprezentantul ei, savantul I.P. Pavlov (Premiul Nobel pentru fiziologie), care susține că aceste fenomene au o bază fiziologică. Ambele fenomene se pot provoca experimental și studia, ca atare deci nimic ocult sau supranatural.

Sugestia este un fenomen sau mai binezis o acțiune prin care o idee din afară venind de la o persoană este impusă creierului unei alte persoane. Ea se poate aplica și în mod normal și în stare de veghe și în hipnoză.

Hipnoza este o stare de somn parțial provocată de hipnotizator în care voința celui hipnotizat este înlocuită cu voința hipnotizatorului.

Profesorul Jules Grasset, reprezentantul școlii franceze, interpretează hipnoza pe cale neuropsihică. După Grasset personalitatea individului rezidă într-un centru «ipotetic 0» aflat în cuprinsul lobului prefrontal al creierului nostru, pe care-l denumește «centrul eului responsabil și al personalității».

Sugestibilitatea — susține Grasset — ar fi baza hipnozei. Aceasta este determinată și dominată de labilitatea disocierii unor anumiți centri psihici superiori așezați «ipotetic» sub forma unui poligon în etajul superior al creierului și care sînt în legătură cu centrii fiziologici corespunzători din organism. Întregul «poligon» este dominat de centrul 0 atotputernic. În hipnoză — spune profesorul Grasset — centrul «0» este înlocuit prin personalitatea hipnotizatorului.

Școala sovietică însă, prin reprezentantul ei, marele fiziolog I.P. Pavlov, consideră hipnoza drept fenomen biologic ca un somn parțial, reflex condiționat, avînd o bază fiziologică, similară somnului natural. Descoperind dinamica scoarței cerebrale, Pavlov a arătat că la baza activității celulelor nervoase stau două procese fundamentale și antagoniste și anume: excitația și inhibiția. Cînd organismul este obosit peste măsură — spune Pavlov — excitația este maximă. Atunci ia naștere somnul și omul doarme (somnul obișnuit zilnic). Deci somnul obișnuit, zilnic, este o reacție de apărare a organismului, provocată de cealaltă proprietate a scoarței cerebrale antagonistă excitației — inhibiția. Cînd inhibiția cuprinde toată scoarța cerebrală, survine somnul obișnuit (natural), iar cînd inhibiția cuprinde numai o parte a scoarței cerebrale, atunci se produce hipnoza — somnul provocat. Deci ambele stări au, după școala sovietică, o bază fiziologică comună.

Amîndouă teoriile au adepții lor, dar atît sugestia, cît și hipnoza se pot aplica astăzi cu succes în tratarea unor boli ca: paralizii, accese epileptiforme, surzenia, muțenia (care nu prezintă leziuni organice), parkinsonismul, cefaleele, insomnii, bolile neuropsihice etc., acolo unde medicina curentă nu poate ajuta și unde vindecările obținute sînt adeseori spectaculoase.

«Catalepsia» sau moartea «aparentă» este fenomenul cel mai impresionant. El nu este altceva decît un anumit stadiu al hipnozei — prezentînd o rigiditate totală a mușchilor și înțepenirea cadaverică a întregului corp, datorită unei extensii totale a mușchilor. În această stare, corpul poate rămîne timp mai îndelungat în orice poziție ar fi pus.

«Telepatia» este fenomenul de transmitere a gîndirii de la un creier-emițător la un alt creier-receptor, fără nici un fel de legătură sau contact. Fenomenul este comun la om, mamifere, păsări, pești și insecte și se pare că el se supune legilor «radar». Astăzi înțelegem ușor fenomenul, fiind cunoscută activitatea electrică a creierului (biocurenții), distanța nu interesează, telepatia putînd avea loc la orice distanță. După toate probabilitățile, fenomenul este o rămășiță atavică degenerativă. Omul preistoric, trăind în mijlocul naturii sălbatice și pline de pericol, nu avea alt mijloc de comunicare în caz de pericol cu semenul său decît această cale «telepatică». Fenomenul se întîlnește așa de des încît trece aproape neobservat. Care dintre noi nu a spus odată prietenului, soțului sau soției, cuvintele: «mi-ai luat vorba din gură» sau «tocmai asta vroiam să spun».

— În cercetarea fenomenelor biologice ale creierului omenesc în domeniul telepatiei prin rezultatele dumneavoastră experimentale unice în lume v-ați adus o importantă contribuție făcînd cunoscută peste hotare parapsihologia românească. Spuneți-ne care au fost aceste experimente și la ce concluzii ați ajuns?

— În baza experiențelor mele am stabilit că transmiterea gîndirii nu este influențată de «distanță». Această lege fizică stabilită pentru prima oară în știință a fost formulată de mine pe baze experimentale prin telehipnoze, provocate la distanță de 16 kilometri, 250 de kilometri. Ipoteza mea a fost confirmată de experiențele recente de «telepatie» trecute în programul navei spațiale «Apollo-14». Timp de o săptămînă s-au făcut transmiteri telepatice de pe Lună la centrul de la Houston care au reușit în proporție de 78 la sută.

Iuțeala cu care se transmite această «undă» a gîndirii depășește viteza luminii de 300 000 km/s, fapt care pune sub semnul întrebării legile lui Einstein care susțin că iuțeala luminii nu poate fi întrecută niciodată. Natura undelor gîndirii este încă necunoscută. Ele străbat atît prin apă cît și prin plumb. La acest capitol menționez o experiență făcută la clinica medicală a spitalului Colțea, în toamna anului 1955, în prezența academicianului profesor Bazil Teodorescu, șef de catedră și de clinică, și a colaboratorilor săi, profesor doctor Constantin Păunescu, conferențiar doctor Ciorapciu, doctor Viorica Stănescu-Boerescu, șefă de lucrări la catedra de fiziologie și conducătoarea laboratorului de electroencefalografie al spitalului, doctor Paul Florescu și doctor I. Seropian. Menționez experiența ca deosebit de importantă în domeniul telepatiei pentru stabilirea întîietății față de alte cercetări similare din alte țări, ea fiind prima experiență cunoscută în lume în acest domeniu. Să o descriu pe scurt. Într-o «cameră Faraday» a fost introdusă o bolnavă. Această cameră, cu pereții de plumb, este perfect izolată, în ea neputînd pătrunde nici un fel de undă electromagnetică. Un aparat radio introdus aici nu funcționează deoarece undele electromagnetice (undele radio) nu pot trece prin plumb. Cu ajutorul «camerei» se înregistrează biocurenții creierului printr-un electroencefalograf aflat la exterior. Prin această experiență urmăream trei probleme: 1) Să pun din afară, adică de la distanță, în hipnoză bolnava care era în interiorul acestei camere ermetic închisă înainte de începerea experienței; 2) Să-i produc variații de tensiune arterială prin sugestie posthipnotică; 3) Să o fac să execute anumite mișcări, o anumită deplasare și anumite lucruri pe care trebuia să i le transmit mental. Experiența a reușit cu o precizie impresionantă, ordinele transmise de mine mental fiind executate întocmai de persoana respectivă în stare de hipnoză perfectă. Prin această experiență s-a făcut dovada că unda telepatică a trecut într-o fracțiune de secundă prin peretele de plumb al «camerei Faraday» și că undele telepatice, adică undele gîndirii, pot trece prin plumb și nu sînt de natură electromagnetică (radio), ci de o altă natură mult mai puternică, încă necunoscută. Avîndu-se în vedere cuceririle actuale ale ciberneticii și electronicii, sperăm ca noua știință «bionica» să descopere mecanismul intim al acestui fenomen parapsihologic uman. Un alt aport al parapsihologiei românești a fost lucrarea mea prezentată la congresul de la Veneția din 1934 «Posibilitatea diagnosticului clinic diferențial pe baza mutațiunii energiei electromagnetice», în care susțineam, pe baza interceptării diferențiate a radioundelor organismului omenesc, posibilitatea construirii unui aparat pentru punerea unui diagnostic clinic diferențial pe cale mecanică prin aplicarea acestui principiu în biologie. Astăzi se constată că am avut dreptate deoarece aceeași știință nouă „«bionica»„a creat robotul medical (abia în 1968) pe care-l preconizam încă din 1934.

— Această calitate a creierului — telepatia — transmiterea gîndirii la distanță, poate fi însușită și perfecționată prin educație?

— Această facultate este un «dar înnăscut», cum este de exemplu talentul în muzică, pictură, teatru. În măsura în care omul este înzestrat cu aceste talente, în aceeași măsură el le poate educa și perfecționa.

— Considerați că evoluția vertiginoasă a științei și civilizației actuale a dezvoltat în aceeași măsură și capacitatea de transmitere a creierului omenesc?

— Opinia mea este că omul preistoric a avut probabil această calitate telepatică de transmitere a gîndului la distanță foarte dezvoltată, deoarece era singurul mijloc de comunicare cu semenii lui. Cred că civilizația actuală a alterat această calitate, bănuim exclusivă a emisferului drept al creierului omenesc denumit azi în medicină Terra Incognita (pămînt necunoscut).

— Ați consacrat acestor probleme peste cincizeci de ani de muncă asiduă și cercetări experimentale. Am dori să cunoaștem ce rezultate ați obținut în aplicarea lor în terapeutica medicală.

— Sugestioterapia mi-a dat mari satisfacții profesionale. Am uzat de ea timp de 50 de ani în practica mea medicală, cu rezultate care au întrecut de multe ori cele mai optimiste așteptări. Numeroase tulburări neuropsihice, parkinsoniene, de vorbire, crize epileptiforme, dureri de cap rebele, encefalopatii infantile care păreau la prima vedere incurabile au beneficiat de vindecare. Nu mai vorbesc de analgezia nașterilor (naștere fără dureri) dirijate de mine, spre exemplu, la maternitatea Filantropia (profesor doctor Eugen Aburel), maternitatea Polizu, Spitalul Central Militar etc. Operații chirurgicale grele ca și multe nașteri au fost dirijate și anesteziate de la distanță. Menționez în special o operație foarte grea, o toracoplastie care a durat aproape trei ore la Spitalul Pantelimon. Eu aflîndu-mă la distanța de 16 kilometri la domiciliul meu de unde experimentam, pacientul a suportat dificila operație fără anestezie, iar la sfîrșitul ei, spre stupefacția chirurgilor, acesta s-a dat jos singur de pe masa de operație, îndreptîndu-se spre salonul unde-și avea patul, parcurgînd distanța de o sută de metri fără să aibă nici un fel de durere. Această anestezie s-a extins și în timpul schimbării pansamentelor pînă la completa sa vindecare. Am repetat telehipnoza pe aceeași persoană și după ieșirea din spital la o distanță de peste 250 de kilometri, obținînd aceleași rezultate bune.

— În urma acestor cercetări îndelungate și aplicatiilor lor practice,care sînt concluziile dumneavoastră referitoare la posibilitățile psihicului uman?

— Psihicul omenesc este inepuizabil. Funcțiile biologice și biofizice ale creierului sînt parțial cunoscute la ora actuală. Forța bioelectrică a creierului este formidabilă și pare să răstoarne fundamentul legii lui Einstein, întrucît transmiterea telepatică (și experiența lui «Apollo-14» a demonstrat-o practic) poate să întreacă viteza luminii întrucît ea nu cunoaște nici spațiu și nici timp, putîndu-se transmite la orice distanță în fracțiune de secundă. **LUDMILA PATLANJOGLU** ■

CE ESTE NOU?

NOI ORIENTĂRI ÎN TRATAMENTUL UNOR BOLI NEUROLOGICE. Profesor doctor L. Popoviciu, conferențiar doctor B. Așgian și doctor V. Ponoran de la Clinica de neurologie din Tg. Mureș împărtășesc celor interesați într-un referat publicat în revista medicală «Neurologia, psihiatria, neurochirurgia» nr. 5/1973, experiența personală și mondială privind tratamentul modern al unor afecțiuni neurologice. Astfel, în **tratamentul bolii Parkinson** și al **sindroamelor parkinsoniene** este astăzi unanim admis că aplicarea terapiei cu L-Dopa trebuie să înlocuiască treptat toate medicamentele ulterior utilizate. Produsul poate fi administrat pe gură, în doze progresive, putîndu-se ajunge pînă la 10 g (și chiar mai mult!) pe zi. Este amintit și un nou preparat antiparkinsonian, experimentat cu succes, și anume clorhidratul de amantadină, în doze de 200–400 mg/zi. O nouă orientare fiziopatologică domină astăzi interpretarea **sclerozei în plăci**, boală considerată ca rezultatul unui proces imunologic, deși — opiniază autorii — se pare că acest proces nu ar fi singurul în cauză, ci la el s-ar asocia și activitatea unui «virus lent» a cărui inoculare s-ar putea face în copilărie sau în adolescență, iar semnele clinice s-ar manifesta după mai mulți ani. În tratamentul acestei severe boli se dă preferință în prezent următoarelor preparate: ACTH, corticosteroizi, fenilbutazona, și în special substanțelor numite «imunosupresive» (Endoxan sau Imuran) și serului antilimfocitar. În **epilepsie**, din vastul arsenal medicamentos existent la ora actuală, autorii stăruiesc asupra rezultatelor obținute de ei cu preparatul Tegretol (Geigy), a cărui acțiune anticonvulsivantă este net superioară altor produse. De un interes deosebit în **tratamentul hipersomniilor** (somnolenței) se bucură amfetaminele (de tipul Benzedrinei), care produc vivacitate, mergînd uneori chiar pînă la insomnii; substanțele psihotone, de tipul cofeinei și cafelei negre, și stimulente ale «dispoziției» cum este imipramina (produsele Tofranil și Antideprim). În **insomnii** se impune o terapie corespunzătoare a bolilor care le cauzează; se tratează prin urmare hipertensiunea arterială, atero și arterioscleroza sau fenomenele de insuficiență circulatorie cerebrală cronică, afecțiunile hepatice sau renale, afecțiunile căilor respiratorii sau cele digestive etc. Experiența arată că cele mai bune rezultate se obțin utilizînd anumite combinații medicamentoase, în care se asociază un sedativ cu un somnifer și un tranchilizant, ca de exemplu: o poțiune polibromată în cursul după-amiezii și spre seară, iar la culcare o combinație de Amital sodic cu Medinal, la care se poate adăuga Hiposerpil sau Tioridazină. Dacă efectul nu e satisfăcător se mai adaugă somnifere nebarbiturice (de exemplu 1—2 tablete de Noxyron sau Nitrazepam), considerate ca fiind «hionogene fiziologice». Rezultate foarte bune s-au mai obținut administrîndu-se 1–2 comprimate din preparatul japonez Gamibetal.

SOMN UȘOR ȘI RECONFORTANT, NUMAI CU LENJERIE DE CALITATE

- **garnituri studio pentru 2 persoane:** cearșaf de plapumă cu capac sau plic, cearșaf de pat, două fețe de pernă mari și două mici.
- **garnituri de pat (2 persoane)** cu aceleași piese componente, dar de dimensiuni corespunzătoare.
- **garnituri studio pentru o persoană:** cearșaf de plapumă cu capac sau plic și pentru pilotă, cearșaf de pat, o pernă mare și una mică.
- **piese separate:** cearșafuri de pat de diferite dimensiuni, fețe de pernă de diferite dimensiuni, cearșafuri plate.

Garniturile de lenjerie pentru pat cît și piesele separate sînt confecționate din cele mai adecvate țesături: șifon, pînză albită, damast Domino, Zina imprimat.

Cereți garnituri de lenjerie pentru pat la raioanele de țesături din bumbac sau la raioanele de țesături decorative pentru interioare.

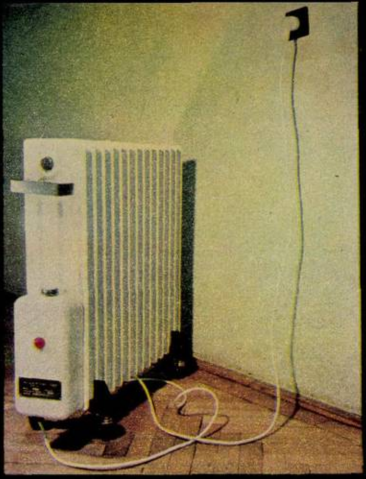

ELECTROMURES

marca «ELECTROMUREȘ», o marcă de prestigiu

Întreprinderea «ELECTROMUREȘ» din TG. MUREȘ produce un bogat sortiment de obiecte de uz casnic. «ELECTROMUREȘ» lansează cu succes pe piața internă și internațională o variată gamă de conductori electrici, de cordoane pentru aparatura de uz casnic, de conducte de telecomunicații, de cablaje electrice pentru autovehicule și tractoare, utilaje de mare precizie și utilitate, mult apreciate de cumpărători.

De asemenea, mașinile de calculat electromecanice purtînd marca «ELECTROMUREȘ» se bucură de excelente aprecieri din partea beneficiarilor interni și externi, care au numai cuvinte de laudă pentru randamentul acestora.

Produsele Întreprinderii «ELECTROMUREȘ» corespund exigențelor tuturor normelor internaționale, fapt care justifică exportul lor în numeroase țări din Europa, Asia, Africa. Astfel, se exportă 80% din producția de mașini de calculat electromecanice și peste 30% din producția de conductori electrici.

La TG. MUREȘ, un colectiv cu o înaltă pregătire profesională garantează produse electrocasnice de cea mai bună calitate, estetice și rezistente, necesare în orice cămin modern.

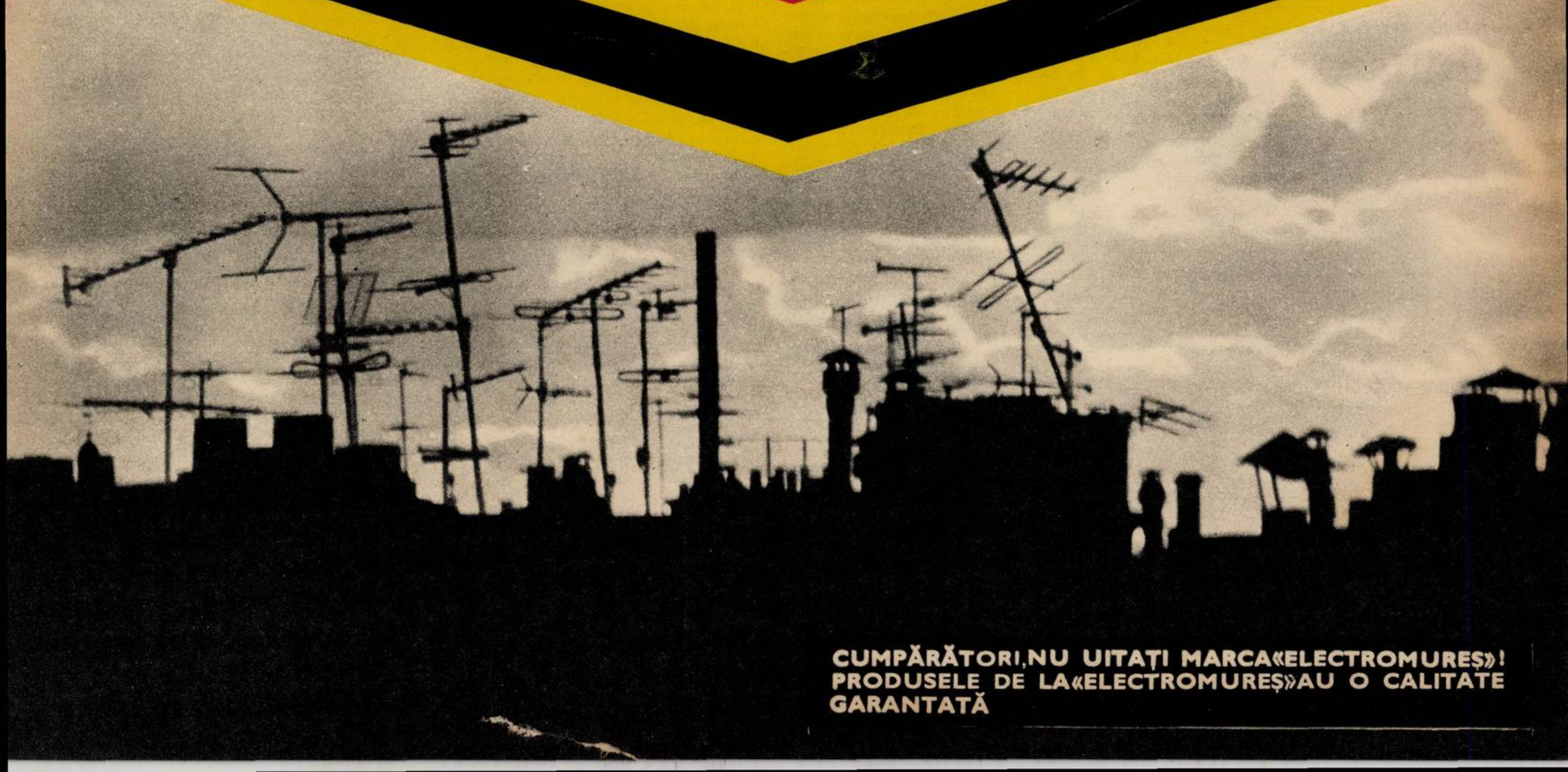

CUMPĂRĂTORI, NU UITAȚI MARCA «ELECTROMUREȘ»! PRODUSELE DE LA «ELECTROMUREȘ» AU O CALITATE GARANTATĂ

CRONICA DE FOTBAL

nu trageţi în pianist!

Păunescu a avut dreptate....

De multe duminici merg la stadion ca o văduvă. Privesc pe gazon la întîmplările nemaipomenite ale fotbalului, aud în dreapta şi-n stînga pătărănii peste pătărănii, vine lunea şi îmi privesc arma din cui. Nu ştiu ce m-a apucat de mi s-a părut mie că dacă scriu despre beleaua asta cu picăţele, studiile literare vor cîntări mai uşor în pagină. Sînt un tip fără morgă, speriat că a ajuns boboc la Academie, vin amicii şi-mi spun: «Stai, domnule, că Chaban-Delmas era prim-ministru şi juca în campionatul Franţei de tenis. Dumitale nu ţi-a dat nici măcar sabie *ca lui Ionescu, şi frac verde (că te văd tot civil)* şi i-ai lăsat pe băieţii de la Federaţie de capul lor!» M-a muşcat dracul de coadă să strîng din dinţi şi să tac mai departe, dar nu mai pot. Am pus mîna pe telefon: «Dom' Păunescu, eu îi las pe ăştia cu teatrul în treaba lor, că una e să-ţi faci duşmani printre fotbalişti şi alta printre dramaturgi. Că ăştia din urmă cotonogesc mai tare cînd te-apucă. Au pană, nu crampoane; scriu la gazete; conduc teatre, şi de...» Domn Păunescu, fericit: «Vino, dom'ne, înapoi şi scrie, că avem patru dramaturgi pe metru patrat». Aşadar, cu această punere a cenuşii în cap, iată-mă din nou pe post de arbitru imparţial.

S-o luăm gospodăreşte! În timpul cît am lipsit s-au întîmplat cîteva lucruri demne de a *trece sub atenţia noastră. Întîi şi întîi problema naţionalei.* Rezultatele ultime ale *tricolorilor* le cunoaşteţi: 0–0 la Viena, cu o echipă aflată pe la mijlocul clasamentului austriac, într-un fotbal ţinînd de domeniul amintirii; 0–1 cu Franţa, la Paris, după o partidă leşinată, văzută şi de noi la televizor; 0–2 cu Brazilia (scor stabilit în minutul 32, după care bravii campioni mondiali s-au jucat între ei ca să nu ne şifoneze prea rău, şi, în sfîrşit, 1–2 cu Argentina (cu o echipă locală, pentru că şapte internaţionali argentinieni, plecaţi peste hotare, lipseau din formaţie). Adunate cap la cap, «performanţele» dau următoarele *cifre: patru meciuri jucate, un gol* înscris, cinci primite. Ce citesc în presa timpului? Că echipa merge foarte bine, că a fost întinerită şi că viitorul ne stă înainte. Nu-mi amintesc ca în vreun loc din lume, un asemenea bilanţ să stîrnească atîta optimism. Ceva nu e în regulă aici. Cineva trişează. Se iau nişte declaraţii amabile, se tipăresc cu aldine şi cu asta am dres busuiocul! Dar realitatea este tristă. Întrerupem campionatul pentru trei săptămîni, ca să jucăm, cu cine?... Cu campionii lumii care, evident, sînt mai buni ca noi, şi cu Argentina, una din candidatele cele mai puter*nice pentru viitorul titlu mondial.* Era evident pentru noi toţi că ne aflam pe postul echipei *Autobuzul*, cînd *naţionala* noastră joacă la Snagov ca să se menajeze. Păi dacă e vorba de turnee în care să jucăm cu echipe tari, aveam în jur trei participante la întrecerea supremă din fotbalul mondial: Polonia, Bulgaria şi Iugoslavia, aflate la o zvîrlitură de băţ. De ce n-am jucat cu ele? Ni se spune că ne-am fi întors cu nişte bani din acest turneu. Asta nu e un lucru rău, dar să sacrifici campionatul naţional (lucru care nu se întîmplă nicăieri în lume) pentru că i s-a făcut cuiva dor de ţinuturi exotice, asta mi se pare *prea mult! Valentin Stănescu implorã* patetic posibilităţi pentru rodarea formaţiei. S-a remarcat şi de către alţii că această rodare ţine de vreun an de zile şi că s-a pornit de la o formaţie şi s-a ajuns aproape la vechiul unsprezece moştenit de la Angelo. Au fost chemaţi la lot peste cincizeci de jucători. Şi aici e ceva în neregulă. Şovăiala antrenorilor *naţionalei* trădează mai curînd o lipsă de ochi decît altceva. Consecinţele turneelor îndepărtate se vor vedea în viitor. Se va juca în marş forţat miercurea şi duminica pînă la sfîrşitul campionatului. O să vedeţi accidentaţi, jucători cu rupturi de muşchi, şi aşa mai departe. *Cui folosesc toate astea?...* Fotbalul mare se face la cluburi. Va trebui să învăţăm, o dată pentru totdeauna, că o *naţională* se clădeşte pe scheletul echipei aflate în cea mai bună formă. Aşa se procedează peste tot, aşa ar trebui să procedăm şi noi, şi atunci campionatul n-ar mai fi întrerupt şi jucători ca Dobrin şi Dumitru n-ar mai dezerta de la datorie sub diferite pretexte.

Şi pentru că veni vorba despre aceşti doi aşi ai balonului rotund... Ultimul manifestă de cîtva timp o atitudine de vedetism, intolerabilă, şi în loc de antrenament mijlocaşul *naţionalei* noastre preferă tenisul. Dealtfel ultimele jocuri ale lui Dumitru confirmă mai curînd că îl vom pierde pe cel mai bun jucător al nostru în favoarea tenisului. Dar eu zic că ne-ajunge un Năstase! Că ne-ar trebui mai curînd un Dumitru! E regretabil că un antrenor ca Teaşcă (a cărui muncă la clubul *Steaua* se vede încă de pe acum, deşi rezultatele obţinute de această echipă ar trebui să mă infirme) să fie lipsit din nou de autoritate, prin complotul propriilor jucători, care, ca şi în cazul Macri, refuză un regim *tare* de pregătire. Şi atunci de ce ne mirăm noi că n-avem fotbal? Aici slăbiciunea vine de la organul diriguitor: Federaţia de fotbal! O suspendare drastică a celor care ne jignesc simţul patriotic prin refuzul de a îmbrăca tricoul *naţionalei* ar vindeca şi pe alţii de înfumurări şi insolenţe. Mi se spune că Dumitru, unul din puţinii jucători din România (aici l-aş adăuga şi pe Dinu de la *Dinamo)* care ştiu să folosească *pasa lungă*, declară în şedinţele de analiză de la club că este împotriva ei!!! Sigur că *exerciţiul fizic.* de *perfecţionare* este istovitor, dar pe fotbalişti nu-i aduce nimeni cu arma la stadion. Ei sînt ca nişte actori, adulaţi de public şi fluieraţi în momentul cînd greşesc. Ca orice actor, ei trebuie să asculte de regizorul spectacolului duminical. Or, în fotbal, acest regizor este minimalizat de fudulia nătîngă a jucătorului neconştiincios.

Dar, despre toate aceste lucruri sînt foarte multe de spus. În numărul viitor vom analiza cazul echipei *Steaua*, pentru că aici se conturează un nou *caz Teaşcă*, ca totdeauna nemeritat, din lipsa de răbdare a unora care vor numai rezultate şi *nu înţeleg că fotbalul modern* cere tone de sudoare, seriozitate, autoritate a antrenorului şi a conducerii clubului. Un club lăsat pe mîna jucătorilor se duce de rîpă şi asta trebuie s-o înţeleagă foarte bine şi din timp cei ce au urechi de auzit. **EUGEN BARBU ■**

P.S. Cine bea duminică seara într-un restaurant din preajma Gării de Nord pînă la căderea sub masă? Portarul Coman (Steaua) şi Marin Olteanu (Steagul roşu) — *adversari* în aceeaşi dimineaţă. Cine a plătit? Şi cît?

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

Încheiem prezentarea echipelor din grupa a III-a a turneului final al campionatului mondial cu reprezentativele Suediei şi Bulgariei.

suedia

Palmares la campionatele mondiale

1934: eliminată în sferturi de Germania (1—2); 1938: învinsă în semifinală de Ungaria (1—5), ocupă locul patru după 2—4 cu Brazilia; 1950: se clasează pe locul trei, după 3—2 cu Italia, 2—2 cu Paraguay, 1—7 cu Brazilia, 2—3 cu Uruguay şi 3—1 cu Spania; 1958: vicecampioană mondială, pierde în finală (2—5 cu Brazilia); 1970: după 0—1 cu Italia, 1—1 cu Israel, 1—0 cu Uruguay, nu se califică în sferturi.

Fotbalul suedez are, ca şi cel iugoslav sau argentinian, un inepuizabil rezervor de jucători. În Olanda, R.F.G., Italia, Elveţia şi Franţa pleacă în fiecare an un important «contingent» din care o dată la *cîţiva ani* apar 2—3 *jucători* de excepţie, cum ar fi: Edstroem şi Nordqvist (acum la Eindhoven), Sandberg (Kaiserslautern), Grahn (Lausanne), Eriksson (Nice) sau Magnusson (Marseille). De aceea, înaintea fiecărui campionat mondial, principala preocupare a federaţiei suedeze este «adunarea» internaţionalilor săi de peste mări şi ţări.

Caracteristicile principale ale galben-albaştrilor sînt *echilibrul fizic* — asigurat de robusteţea deosebită a întregii formaţii, *echilibrul tactic* — realizat prin neîntrerupta colaborare între compartimente şi *echilibrul tehnic* — permis de *calităţile jucătorilor*, foarte diverse, pornind de la exerciţiile de fineţe pînă la cele de forţă.

Antrenorul. Georg Eriksson este de profesie... pianist (!), fotbalul fiind pentru el un fel de «hobby». Trebuie să spunem totuşi că în tinereţe el a fost un celebru jucător de fotbal, o extremă care a marcat multe goluri.

Formaţia probabilă: HELLSTROEM — OLSSON, CARLSSON, NORDQVIST, ANDERSSON — GRAHN, ERIKSSON, LARSSON — MAGNUSSON sau KINDVALL (fost la Feyenoord Rotterdam pe vremea meciurilor cu U.T.A., *subtil, vivace, rapid, exploziv, necruţător în şut*), EDSTROEM (actuala stea a echipei «celor 3 coroane», 20 ani şi 1,90 m înălţime, impresionant în jocul cu capul, specialiştii afirmînd că în această privinţă nu are actualmente rival în întreaga lume), SANDBERG (golgeterul meciurilor din preliminarii).

bulgaria

Palmares la campionatele mondiale

1962: 0—1 cu Argentina, 1—6 cu Ungaria, 0—0 cu Anglia; 1966: 0—2 cu Brazilia, 0—3 cu Portugalia, 1—3 cu Ungaria; 1970: 2—3 cu Peru, 2—5 cu R.F.G., 1—1 cu Maroc.

Puţine sînt echipele care s-au calificat la toate cele patru turnee finale din perioada 1962—1974. Doar Brazilia, R.F.G., Italia şi Bulgaria au reuşit această performanţă.

Fotbalul bulgar continuă să culeagă fructele muncii serioase şi în profunzime pe care tehnicienii săi o fac la toate nivelurile (copii, juniori, seniori).

Mai mult de 20 jucători au fost încercaţi anul acesta în reprezentativa bulgară pentru a se ajunge la echipa de bază, dar problema cea mai *importantă* — omul de gol — nu şi-a găsit încă o rezolvare. De la moartea lui Asparuhov — vă reamintiţi, într-un accident de automobil în iunie 1971—echipa «alb-verzilor» caută un vîrf de atac capabil să reziste durităţii apărărilor adverse. Se pare că pînă la urmă această grea misiune va reveni lui Petkov — actualmente liderul golgeterilor.

Jocul echipei bulgare se bazează pe o apărare rutinată, decisă, forte, pe o apropiere a liniilor printr-o grupare a jucătorilor, pe combinaţii «în trei» cu manevre abile ale conducătorului de joc — Bonev.

Antrenorul. Hristo Mladenov, ziarist sportiv, este un adept al antrenamentelor intensive şi de aceea a renunţat la jucători cu «nume», dar inapţi pentru rigorile pregătirilor pretinse la ora actuală. Datorită atmosferei introduse în întreg fotbalul bulgar de acest antrenor, în spatele celor 22 de fotbalişti de pe lista înaintată la F.I.F.A. pentru acest turneu final se mai găsesc alţi 30 jucători care se pregătesc cu ambiţie pentru a lua locul celor din lot.

Formaţia probabilă: GORANOV — ZAFIROV, IVKOV, PENEV, ALADJOV — KOLEV, BONEV (jucătorul numărul 1 al Bulgariei în anii '69, '72 şi '73), JECEV — VOINOV, PETKOV, DENEV. **CRISTIAN ŢOPESCU ■**

POŞTA SPORTURILOR

şut în plexul solar

Titular gazde lovit portar rezervă oaspeţi cînd ieşit încălzire: dezlipit carne fluier picior... Fundaş gazde dat cap gură mijlocaş oaspete: curs sînge pînă pauză meci...! Idem, fundaş gazdă bodicecat atacant musafir; aruncat zgură pistă, nesimţire; atacant scos targă arenă; definitiv... Idem, atacant gazdă dat picior burtă portar oaspete cînd vrut degajeze; portar leşin lingurea... Idem, grup jucători-gazdă bătut măr medic echipă-oaspe, *careu mic, cînd vrut dat ajutor* portar; medic scos subsuori oameni ordine... Idem, jucător rezervă gazde tras pumni turişti galerie oaspeţi, prin gard protecţie; gard ineficace... Idem, galerie gazde aruncat teren sticle, pietre, lemne, alte obiecte zburătoare neidentificate... Scor final: unu-unu. Oaspeţi păstrat şansă luptă titlu; gazde rămas spectru retrogradare; găleată...

Rîzi tu, rîzi, Harap Alb, dar cele de mai sus — concentrate telegramatic din lungile scrisori, leoarcă de lacrimi şi scăpărînd de sfîntă indignare («Unde eşti, umanitate?», se scrie într-un loc), pe care *ni le trimit cititorii sibieni* Jimon Lucian, str. Lupeni nr. 17, şi Popovici Mihai, str. Constituţiei nr. 22 — nu s-au întîmplat în acel *crîncen ev mediu britanic* al fotbalului, cînd capul partenerului de întrecere era retezat la înghesuială cu secera şi folosit drept minge preţ de cîteva pase, pînă-şi dădeau jucătorii seama în ce (în cine) dau cu piciorul. Nu s-au întîmplat nici în vreun Texas de la jumătatea secolului trecut cînd, să zicem, o echipă de feţe palide s-ar fi putut înfrunta cu una de piei roşii într-o partidă de fotbal avînd ca miză tot aurul cine ştie cărui mare canion... S-au întîmplat, după cum ne informează cele două scrisori — şi după cum aflăm din copioasa relatare tipărită, oferită de confraţii de la «Tribuna Sibiului» — la Făgăraş, în meciul «Nitramonia» — «Şoimii», echipe contemporane cu noi, ale căror nume le citim adesea în ziare, fără emoţii sau partipri, la rubrica rezultatelor din seria de mijloc a Diviziei B. Mai ştim că «Nitramonia» este echipa unui mare combinat chimic şi a unui superb orăşel premontan cu venerabilă rezonanţă istorică. Şi mai ştim că nu prima oară ne vin, din acest pastelat orăşel, veşti fotbalistice negre... Aşa că, fără să mai dezgropăm trecutul — dar ţinînd cont de el — vom mărturisi că înclinăm să credem în adevărul celor pe care ni le relatează cititorii şi confraţii sibieni, cu tot subiectivismul de care ar *putea fi bănuiţi*. Adăugăm că sîntem foarte trişti aflînd asemenea întîmplări, ne exprimăm uimirea, ca să folosim un eufemism, pentru faptul că forurile sportive făgărăşene n-au învăţat, se pare, nimic din lecţia trecutului şi, cu acestea, trecem la observaţia în virtutea căreia, de fapt, s-au scris aceste rînduri.

Anume: ni s-a părut cu totul nefiresc să găsim — în scrisorile celor doi cititori, ca şi în cronica din «Tribuna Sibiului» — o foarte palidă referire la prestaţia *arbitrului* acestei întîlniri. I se reproşează numai că a distribuit doar trei cartonaşe galbene şi nici unul roşu, şi faptul că n-a avut aplomb. Cam puţine reproşuri la adresa arbitrajului unei partide în care s-au petrecut evenimente descrise ca abominabile!... Şi atunci este firesc să ne gîndim că: *ori* faptele n-au fost chiar atît de groaznice cum ne sînt relatate, ori *rezultatul tehnic — favorabil celor maltrataţi — a făcut să fie trecute cu vederea carenţele de arbitraj.* Să fim înţeleşi: nu insinuăm vreo înţelegere între sibieni şi arbitru şi nu punem nici un pic la îndoială meritul «Şoimilor» în obţinerea rezultatului atît de rîvnit, în condiţii atît de grele pentru ei. Ceea ce semnalăm este doar ciudata — şi atît de nefasta — amnezie care ne cuprinde ori de cîte ori tabela de marcaj ne este favorabilă. Cum s-ar spune: *ori de cîte ori cîştigă ai noştri, arbitrul este din oficiu scutit de orice critică.*

Dar cu îngăduinţa arbitrului faţă de capetele în gură, de picioarele în burtă şi de sticlele pe gazon *cum rămîne?* **PETRE DRAGU ■**

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

GAROFIŢA ŞI-A SPULBERAT RECORDUL! O iapă cu nume de floare a uluit 4 000 de spectatori şi un cronicar sportiv cu ultimul său record, dobîndit duminica trecută, cînd şi-a întrecut cu 4 secunde cea mai bună performanţă pe care o realizase cu numai o săptămînă în urmă. Impresionaţi de saltul valoric înregistrat de juna cabalină (am aflat că are numai doi ani), n-am înţeles supărarea cronicarului care-i reproşează Garofiţei saltul său prea mare într-[illegible] timp atît de scurt. După opinia noastră, asen[illegible]nea capricii — în care se spulberă recorduri — sînt binevenite chiar şi atunci cînd vin de la o *iapă «nemobilizată» spre a obţine performanţe,* şi care aleargă, săraca, atît cît o ţin picioarele.

NEA MĂRIN: «LE-AM CREAT ADVERSARILOR CONDIŢII BUNE!» Întîlnire craioveană cu popularul şi mult îndrăgitul actor Amza Pellea.

— Supărat?

— Cam da!

— Motive?

— Două. Primul — după-amiază am două reprezentaţii şi nu-i pot vedea pe băieţi cu Rapidul. Al doilea — prea le-am creat adversarilor condiţii bune!

— *Cum aşa?*

— Păi, parcă i-am încuraja noi pe alde Dinamo să se apropie cît mai mult să ne vadă ce frumoşi sîntem şi apoi să continuăm, la braţ, cursa împreună. În loc să le arătăm — de la distanţă — fotografia...

INTERESÎNDU-SE DE SOARTA LUI MARCU, UNUL DINTRE LAUREAŢII TROFEULUI NĂSTASE, cel mai mare tenismen al României şi al lumii declara: **Cr[illegible] bate anul acesta campionatul!... Cu[illegible] ce? Fiindcă valoarea nr. 1 are tot dreptul şi obligaţia să ocupe locul 1. Adică valoare potrivită la locul potrivit.**

DUPĂ OPINIA LUI GH. NERTEA — cronicar de fotbal care se trage din fotbal (a fost, la vremea lui, o valoroasă extremă la Crişul şi la Jiul) şi care nu-ţi descrie culoarea norilor atunci cînd e fault în careu — golul înscris de F.C. Argeş băcăuanilor, şi datorită căruia elevii antrenorului Costică Rădulescu au şanse sporite la retrogradare, «**a fost înscris în condiţii neregulamentare. În acel minut, Troi, aflat într-o clară poziţie de ofsaid, nesemnalizată de tuşierul N. Petriceanu...** etc.». Închipuiţi-vă ce a fost în sufletul şi în mintea fotbaliştilor *băcăuani la sfîrşitul acelui meci.* Culmea este că autorul erorii este unul dintre cei ma corecţi arbitri din România! Dar poate că ş *aici revine în discuţie* una dintre temele peste care colegiul-computerizat trece cu nonşalanţ şi cu lipsa-i de criterii caracteristice. Avem arbitri specializaţi pentru a conduce la centru ş avem tuşieri foarte buni, dar colegiul îi to încurcă şi pe unii şi pe alţii (tuşierul Szecsei a fost şi el un model de «nevăzător», apreciind alandala ofsaidurile şi angajările corecte la meciul «U» Craiova–Rapid), doar-doar o reuşi să discrediteze şi pe conducătorii de joc care înţeleg să-şi facă treaba cum trebuie.

INGRATITUDINEA N-A MERS PÎNĂ LA CAPĂT. Condusă de un antrenor tînăr, d la care — *sinceri să fim* — *nu ne aşteptam* s reuşească suprema performanţă în divizia B adică promovarea, Olimpia din Satu Mare şi-a asigurat un avans de 6 puncte, adică are de p acum un picior în A. Spre surprinderea noastră, primul autor al performanţei, antrenorul Staicu, a fost la un pas de despărţire de echip pe care a adus-o acolo unde nici n-au visa vreodată sătmărenii! O asemenea ingratitudine dusă pînă la capăt ar fi înjumătăţit sentimentele de simpatie cu care iubitorii fotbalulu o aşteaptă pe Olimpia pe prima scenă a fotbalului românesc. **MARIUS POPESCU ■**

SCRISORI CU ADRESĂ

tentaţie

Adresîndu-se colegilor săi din America Latină, cu prilejul reuniunii de la Atlanta, secretarul de stat Henry Kissinger a mărturisit franc: «Pînă acum, doar Statele Unite hotărau modaităţile şi evoluţia cooperării noastre. Datorită marilor noastre resurse materiale şi tehnice, m fost deseori tentaţi să facem pentru alţii ceea ce credeam noi că este cel mai bine pentru ei. Relaţiile noastre nu se mai caracterizează printr-o astfel de atitudine. De-a lungul unor ni de nelinişti şi încercări, noi am aflat că Staele Unite nu pot reconstrui lumea şi că nici pacea, nici dezvoltarea nu pot fi realizate fără forturi şi angajamente din partea altor naţiuni. Noul dialog cu America Latină nu este o conesie a Statelor Unite, ci o necesitate pentru oţi».

Declaraţia autorizată a şefului diplomaţiei mericane a stîrnit aplauze, datorită caracterui ei deschis şi constructiv. Este cunoscut fapul că Administraţia Nixon şi-a propus şi a reaizat unele acţiuni importante pe calea consideării obiective a realităţilor, a manifestat recepivitate faţă de cerinţele întronării unor prinipii noi în relaţiile dintre state. Merită reţinută emarca secretarului de stat că noul dialog cu merica Latină, necesitatea recunoaşterii unui ou dialog între toate statele lumii constituie u o concesie, ci o necesitate.

Recitind precizările secretarului de stat, eşti entat totuşi să-ţi pui unele întrebări pertinente. Vashingtonul era doar în trecut tentat să facă entru alţii ceea ce credea că este cel mai bine entru el sau este tentat şi astăzi? Există vreo nţie că pe viitor nu va apărea din nou această taţie? Washingtonul este singurul tentat de ceastă metodă de substituire?

Şi, în sfîrşit, întrebarea întrebărilor: ce treuie făcut pentru evitarea completă a unor semenea tentaţii?

Sigur, întrebarea aceasta s-a mai pus. S-au at şi răspunsuri, numeroase răspunsuri. Dinre ele am reţine răspunsul care ni se pare el mai clar şi convenabil pentru toţi: instauarea fermă şi definitivă a unui nou tip de reţii între state, relaţii bazate pe acel principiumiral care este dreptul fiecărei ţări, indiferent e mărimea teritoriului, de puterea economică i militară, de a-şi organiza viaţa în mod suvean, potrivit voinţei şi aspiraţiilor sale. Este orba de recunoaşterea fără echivoc a acestui incipiu şi de întronarea lui fără rezerve în ractica relaţiilor internaţionale. Este vorba de ngajamentul solemn al tuturor ţărilor de a especta acest principiu — ca şi celelalte prinpii ale dreptului internaţional — de a nu se sa tentate să-l eludeze ori să-l ignoreze în nici circumstanţă, sub nici o formă şi sub nici un etext.

E[illegible] răspunsul pe care-l dă ţara noastră mari[illegible]ebări care privesc tipul de relaţii dintre [illegible] în lumea de astăzi, este principiul-amiral politicii noastre externe.

Acceptarea lui, de către toţi şi faţă de toţi, u este o concesie, ci o necesitate.

ION CÂRJE ■

RONICA EVENIMENTELOR NTERNAŢIONALE

Portugalia a fost zguduită, începînd din noapa de 25 aprilie, de un «cutremur» politic fără ctime umane, care a dărîmat în mai puţin de ouă zile regimul de teroare salazaristă aflat putere de peste patru decenii. Presa şi obrvatorii s-au referit la acest «cutremur» ca la mişcare insurecţionistă a forţelor armate care, ărîmînd regimul existent, a constituit şi sfîrul logic, şi deosebit de aşteptat al unui pros de dezagregare din ce în ce mai rapidă a echilor structuri dictatoriale. Acumulările tot ai mari de nemulţumiri ale populaţiei şi armai, obligată să poarte de 13 ani războiul coloal din Angola, Mozambic şi Guineea-Bissau, constituit terenul pe care s-a înfiripat «mişrea forţelor armate».

Scînteia a izbucnit în martie, cînd generalul ntonio de Spinola, adjunct al statului major al matei, un om sobru, decorat cu cele mai alte distincţii pe cîmpul de luptă, a publicat rtea «Portugalia şi viitorul», în care afirma este imposibilă o victorie militară portueză în teritoriile din Africa şi se pronunţa ntru o soluţie politică a războiului colonial. ntru această îndrăzneală — el fiind prima auritate mai importantă portugheză care a înăznit în decursul anilor să se ridice deschis potriva salazarismului — a fost destituit, împeună cu generalul Francisco da Costa Gomez, bsecretar la Ministerul Armatei şi comandant forţelor armate.

«Mişcarea forţelor armate» a înlăturat pe stul premier Marcello Caetano, pe fostul predinte Americo Thomaz, pe care i-a pus sub re de arest, şi a înlăturat autorităţile vechiului regim. Ea a transferat puterea unei «junte a salvării naţionale» alcătuită din 7 militari, în frunte cu Antonio de Spinola. Acest act politic important a fost primit cu entuziasm de întreaga populaţie a Portugaliei şi de cea din teritoriile de peste mări. Nedezminţind acest entuziasm, junta a anunţat la 26 aprilie un program de acţiune — în 18 puncte — prin care destituie autorităţile vechiului regim, dizolvă Adunarea Naţională Populară a lui Caetano, direcţia generală a siguranţei şi organizaţia politică a tineretului de tip salazarist. Programul promite independenţa şi demnitatea justiţiei, o nouă politică economică pusă în slujba poporului, o politică externă care să se conforme «principiilor independenţei şi egalităţii între state, neamestecului în afacerile altor ţări, apărării păcii, lărgirii şi diversificării relaţiilor internaţionale pe baza prieteniei şi cooperării». Junta se pronunţă pentru o soluţie politică în relaţiile Lisabonei cu teritoriile de peste mări. Junta a promis şi a şi pus în aplicare amnistia imediată a tuturor deţinuţilor politici, a desfiinţat cenzura, înlocuind-o cu o comisie ad-hoc pentru controlul presei, radioului, televiziunii şi teatrului. Programul prevede «reorganizarea şi însănătoşirea» jandarmeriei şi poliţiei, lupta împotriva speculei şi corupţiei, desemnarea în decurs de trei săptămîni a persoanei care să exercite funcţiile de preşedinte al republicii şi să numească un guvern provizoriu alcătuit din personalităţi politice şi independente. După alegerea noii Adunări Naţionale Constituante şi a preşedintelui republicii, junta va fi dizolvată.

Această «etapă de tranziţie» către alegerile generale pentru Adunarea Naţională Constituantă este extrem de importantă pentru orientarea viitoare a conducătorilor din Lisabona.

Aclamaţiile şi euforia generală ale populaţiei vor dispărea însă dacă junta nu va putea soluţiona problema vitală a renunţării la războiul colonial din Africa. Cu atît mai mult cu cît «în prezent, cînd de Spinola a triumfat, oamenii politici pot pune rapid capăt războiului colonialist, deschizînd o pagină nouă în relaţiile dintre Portugalia şi posesiunile sale din Africa», după cum scrie «Le Soleil» din Senegal.

Se apreciază că lovitura militarilor a rezultat dintr-o amplă mişcare a ofiţerilor armatei portugheze, nemulţumiţi de războiul din Africa şi de înapoierea economică a ţării. Ea este aprobată de toate forţele politice din ţară şi din afară, inclusiv de Partidul Comunist portughez, şi este considerată «un act extraordinar de pozitiv şi patriotic». Efectele ei previzibile — după cum se pronunţă «The New York Times» — sînt înfăţişate în sensul că undele de şoc ale «cutremurului» politic din Lisabona vor precipita lucrurile, în special în Angola, Mozambic şi Guineea-Bissau, cu repercusiuni directe asupra Rhodesiei şi Africii de Sud.

FLOREA ŢUIU ■

CRONICA DE TREI SECUNDE

moartea la castel

Dacă în fiecare an, de 9 Mai, ziua întru totul minunată a sfîrşitului hitlerist, ne onorăm scrisul cîntînd bucuria de a-i şti morţi pe Hitler şi pe ai săi — cu acea bucurie pură şi simplă a copilului care a ajuns la sfîrşitul basmului cu balaurul îngrozitor — atunci să nu uităm nici asta:

Franz Ziereis şi Rudolf Lohnauer aveau prin anii '43—'44 renumele unor «directori de întreprinderi». «Întreprinderile» lor erau producătoare de cadavre. Combinate cu o tehnologie corespunzătoare, cu o producţie bine calculată, în ritm susţinut, în flux continuu, cu furnale, cu cazane, cu fochişti — dovadă că un fochist oarecare, Nohel, ne-a dat nouă, posterităţii, la procesul său, amănunte foarte importante cu privire la activitatea celor două «uzine». Ziereis conducea lagărul de la Mauthausen, Lohnauer — castelul austriac, împovărat de legende indescifrabile, dotat însă cu trape şi ascunzişuri, cu coridoare reci şi lungi ca orice castel, cel de la Hartheim. Între '40 şi '44, în acest castel au fost arşi de vii, în camera sa secretă de gazare, 30 000 de oameni. Colaborarea dintre cele două întreprinderi naziste era calificată drept «foarte fructuoasă». Cei doi directori se întîlneau — împreună cu colaboratorii lor — în cadrul unor «serate camaradereşti». Mauthausen-ul alimenta cu materie primă Hartheim-ul. Fireşte, Mauthausen-ul avea şi el camera lui de gazare — adică «se putea ţine pe picioarele lui» — numai că uzina asta poseda şi un viciu de formă: gazarea se făcea în camera de duş, or, numai cei noi sosiţi puteau crede că acolo sînt duşuri, erau chiar duşuri... «Cei vechi nu se lăsau înşelaţi, ştiau ce trebuia ştiut şi — cel puţin aşa scrie absolut halucinant în cartea aceasta altfel rece şi exactă: «Zbirii au cuvîntul» (Editura politică —1974), la stilul căreia încerc să mă conformez, căci nu văd de ce am încerca tocmai aici, şi acum, exerciţii de stil — dacă aceştia ar fi fost conduşi în camera subterană în care avea loc gazarea, ar fi putut să complice prin gesturi disperate munca SS-iştilor. Pe cînd aşa, erau expediaţi la «sanatoriul» de la Hartheim», la castel, unde nou sosiţii sau vechii veniţi deveneau repede şi fără disperare totuna...

...Dar ce gesturi disperate puteau stînjeni activitatea călăilor? Şi cum adică putea fi complicată activitatea lor de către victime nevolnice? Au existat gesturi disperate care au «enervat» călăii? Iată că au existat. Gesturi nebuneşti în faţa cărora asasinii cei mai odioşi, cei mai netrebnici, s-au simţit — ca să zicem aşa — prost, iritaţi, derutaţi, nesiguri? Gesturi care complicau crima îngrozitoare? Cu ce-o complicau? Se striga prea tare? Se urla prea mult? Tăcere. Aici condeiul meu înmărmureşte şi tace, frîngîndu-se între degete, căzînd fără teamă de retorică a gestului pe dalele monumentelor ridicate în memoria celor prefăcuţi în nori şi săpun.

Ce mai poate face un condei? Să se frîngă de durere, chiar la atîţia ani după crimă şi pedeapsă. De durere, dar nu de disperare. Să rămînă nedisperat, cît mai puţin nevolnic, stînjenind pe cît poate activitatea călăilor fascişti ai căror microbi — ca în «Ciuma» lui Camus — se ştie că au mai rămas prin cîteva garderobe, dulapuri, dependinţe şi coridoare de castel, chiar după ce ciuma a fost lichidată.

RADU COSAŞU ■

EPILOGUL TRAGEDIEI DE LA ERMENONVILLE

totul a pornit de la o uşă!

Deşi nici pînă acum nu au fost identificate toate cele 351 de victime ale catastrofei aeriene de la Ermenonville, comisia de anchetă care a cercetat cauzele tragediei a stabilit defecţiunea tehnică a avionului DC 10 al companiei Turkish Airlines. Este vorba de smulgerea unei uşi de la camera bagajelor, smulgere care a avut ca efect o brutală depresurizare ce a dezechilibrat aparatul, proiectîndu-l la sol.

Dar smulgerea acelei uşi nu s-a datorat — aşa cum se emitea la un moment dat ipoteza — unei explozii. Ea s-a datorat unei deficienţe tehnice!

Confirmarea acestei deficienţe a produs multă senzaţie, cu atît mai mult cu cît administraţia aviaţiei din Statele Unite este acuzată de a fi manifestat îngăduinţă faţă de societatea Mc Donnell Douglas, constructoarea avionului DC 10.

Se ştie că încă din 1972, F.A.A. (Administraţia federală aviatică) cunoştea defecţiunile mecanismelor de blocare a uşilor, dar preşedintele F.A.A., Alexander Butterfield, n-a cerut categoric constructorilor remedierea lor. El s-a mărginit să le facă doar unele recomandări — pentru a nu speria publicul, pretinde Butterfield acum. De fapt şi pentru a nu jena cariera comercială a aparatului.

La recomandarea preşedintelui F.A.A., Mc Donnel Douglas a procedat totuşi la unele modificări aduse avionului, dar un număr de aparate livrate între iunie 1972 şi decembrie 1973 nu au beneficiat de aceste ameliorări. Avionul DC 10 al Companiei Turkish Airlines se numără printre aceastea din urmă, el neavînd corectat sistemul de închidere a uşilor.

Expertizele tehnice au ajuns, aşadar, la concluzii, cele de identificare a victimelor însă nu. Familiile lor aşteaptă, în continuare, rezultatele cercetărilor, iar companiile de asigurare sînt angajate în litigii cu trei jurisdicţii: cea turcă — a companiei aeriene căreia îi aparţinea avionul, cea americană — după producătorul aparatului, cea franceză — după locul în care s-a produs catastrofa.

ÎNAINTE ŞI DUPĂ... POD. Ingineri ai societăţii «Controlled Demolition» au hotărît că este mai uşor să arunci în aer un pod decît să-l demontezi piesă cu piesă. Podul din imagine traversa fluviul Mississippi, la Muscatine, în statul Iowa (S.U.A.).

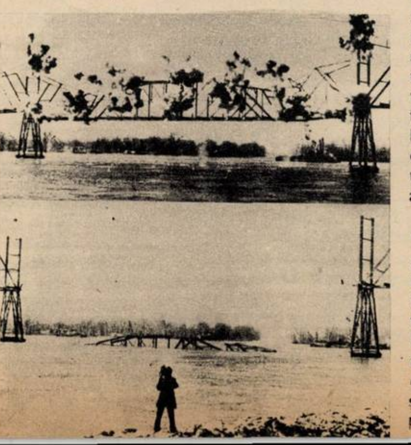

DE TOATE PENTRU TOŢI

LA 85 DE ANI — recent aniversaţi — Charlie Chaplin pregăteşte cel de-al 81-lea film al său, după un scenariu propriu, terminat cu doi ani în urmă. Rolul principal îl va deţine cea de-a treia fiică a sa — Victoria — actriţă de circ, care, după cum susţine celebrul actor, «curajoasă şi zburdalnică, este cea care îmi seamănă cel mai mult».

SÎNTEM FĂCUŢI PENTRU A TRĂI PÎNĂ LA 100 DE ANI — afirmă profesorul francez Jacques Louis Pech, dar pentru aceasta ne lipseşte o alimentaţie îmbogăţită. Ajungînd la concluzia că bacteriile sînt germeni vitali existenţi în stare naturală în embrionul uman şi că este suficientă absorbirea de către organism, zilnic, a unui centigram de asemenea germen pentru a ridica vitalitatea şi longevitatea organismului — profesorul Pech a realizat «*Germenul vital*». Obţinut prin electroforeză, germenul vital se prezintă sub forma unui praf obişnuit, de culoare gri.

CELEBRA ECHIPĂ A COMANDANTULUI COUSTEAU (fiul), ce se deplasează peste tot unde mediul natural este ameninţat, se află acum în nordul canadian. Timp de un an ea va filma natura şi mai ales va observa viaţa unor animale pe cale de dispariţie, cum este, de pildă, castorul, pe care omul îl goneşte permanent şi chiar îl extermină din cauza inundaţiilor pe care barajele făcute de aceste harnice animale le provoacă. Ideea determinantă a acestei expediţii: «Dacă omul nu va salva ultimele mari spaţii virgine ale pămîntului îşi va distruge planeta».

FREE MONEY. S-au mai cunoscut cazuri cînd un cetăţean a apărut într-un restaurant, hotel sau chiar în stradă şi a împărţit bani celor întîlniţi în cale, la întîmplare, din diverse motive mărturisite sau nemărturisite: avea prea mulţi, îl incomodau pentru că nu erau ai lui, îi obţinuse fără să muncească sau pur şi simplu era un alienat mintal.

O asemenea întîmplare s-a petrecut zilele trecute la Portland, în statul Oregon din S.U.A. O doamnă bine îmbrăcată a coborît dintr-un taxi şi a început să distribuie bani — dolari — trecătorilor, spunînd că sînt free money (bani gratuiţi).

— Vreau ca oamenii să fie fericiţi, spunea ea trecătorilor, înmînîndu-le teancurile de dolari. Dacă ei sînt fericiţi, atunci eu voi fi, de asemenea, fericită.

Pe unul din trecători, îmbrăcat ceva mai ponosit, l-a întrebat:

— Aţi luat masa?

— Nu, a răspuns el.

— Atunci iată nişte bani şi lasă-mă să te văd zîmbind.

Unii dintre trecători au acceptat să ia bani şi au zîmbit, alţii au ezitat şi au manifestat nedumerire.

— De ce daţi bani degeaba trecătorilor?, a întrebat-o o tînără. Care este motivul, ce urmăriţi?

— Ah, ce ruşine să gîndeşti astfel, a răspuns femeia, surprinsă şi refuzînd categoric să-şi dea numele. Cine sînt eu nu are importanţă. Important este să faci ca oamenii să fie fericiţi. Dar acum îmi dau seama că uneori oamenii nu vor aceasta, refuză banii jenaţi şi se depărtează în grabă. Asta este ceea ce eu nu înţeleg.

Femeia a mai spus că hotărîse să împartă la întîmplare o sumă nedeterminată de bani atunci cînd a chemat un taxi, înainte de a pleca de acasă.

Şoferul taxiului din care coborîse, George Fritz, explică, între altele, că atunci cînd această doamnă necăsătorită s-a urcat în maşină avea o teaşcă mare doldora de dolari. N-a putut aprecia cît anume a distribuit din ei.

— I-am dat pe toţi, a spus femeia după vreo 15 minute, cînd s-a urcat în taxi şi a plecat fără să se ştie cine a fost cea care a distribuit bani gratuit şi de ce.

CUM ÎŢI BATE CEASUL. Cercetători ai Institutului Max Planck din Dortmund au ajuns la concluzia că mult încriminatele zgomote pot avea şi efecte stimulative asupra organismului, dar totul depinde de intensitatea lor; astfel, setea creşte odată cu numărul decibelilor, întrucît o ambianţă foarte zgomotoasă contractă vasele sanguine. Tic-tacul unui ceasornic influenţează şi el comportarea omului. La cinci bătăi pe secundă cantitatea de oxigen din sînge diminuîndu-se apare oboseala; la 25 de tic-tacuri, cantitatea oxigenului creşte şi ceasul... are un efect stimulativ.

ÎN URMA UNOR EMISIUNI TELEVIZATE privind apărarea speciilor de animale pe cale de dispariţie (pantere, jaguari etc.), realizatorul Christian Zuber a primit 52 000 scrisori de la tineri spectatori, precum şi un telefon de la o mamă, cu următorul conţinut: Fiul meu s-a conformat sfaturilor dumneavoastră: mi-a tăiat cu lovituri de cuţit mantoul meu de panteră; iar soţul meu — care vă împărtăşeşte de asemenea ideile — refuză să-mi cumpere altul. Vă mulţumesc mult!

REVISTA «TRIBUNA» LA 90 DE ANI. Joi, 25 aprilie, la ora 10, în sala de conferințe a Bibliotecii centrale universitare a avut loc o **sesiune de comunicări** consacrată împlinirii a 90 de ani de la apariția primului număr al «Tribunei». Au prezentat comunicări istoricii și criticii literari Teofil Bugnariu, Ion Grecu, Ion Lungu, Alexandru Matei, Ion Oarcășu, Mircea Popa, Aurel Sasu, Andrei Sida, Pompiliu Teodor. La ora 18 a avut loc o **serată literară,** în cadrul căreia actorii Silvia Ghelan, Carmen Galin, Anca Neculce-Maximilian, Nicolae Iliescu și Anton Tauf au recitat pagini clasice din lirica «Tribunei» — versuri de Eminescu, Blaga, Coșbuc, Elena Farago, Elena Văcărescu, Victor Eftimiu, Șt. O. Iosif, Cincinat Pavelescu. Apoi au citit, din versurile lor și traduceri, poeții Eta Boeriu, Horia Bădescu, Pavel Bellu, Petre Bucșa, Doina Cetea, Ion Cocora, Victor Felea, Bazil Gruia, Vasile Grunea, Negoiță Irimie, Kányádi Sándor, Kiss Jenö, Létay Lajos, Teohar Mihadaș, Gabriel Pamfil, Adrian Popescu, Nicolae Prelipceanu, Miron Scorobete, Cornel Udrea și Mircea Vaida.

Cu același prilej a fost deschisă și o **Expoziție de carte,** fiind prezentate și secvențe din peisajul revistei «Tribuna» — 90.

O LĂUDABILĂ INIȚIATIVĂ. În scopul obținerii unor importante venituri bănești, cooperativa comunei Vulpeni (jud. Olt) a hotărît în cadrul adunării generale construcția unei fabrici de cărămidă. Această unitate urmează să producă pînă la 23 August un număr de peste 1 milion bucăți cărămidă din cele 34 milioane cît va însuma producția anuală.

LA SĂCELE. De curînd în această localitate a fost dat în folosință un nou club muncitoresc. În dotarea clubului a fost inclusă și o modernă aparatură pentru proiecția de filme. Noul cinematograf poate găzdui 400 de spectatori.

UN ORIGINAL SISTEM DE MARCARE. Între Reșița și Caransebeș pot fi întîlnite succesiv următoarele borne kilometrice: 27 km, 26 km, 25 km, apoi... 21 km. În continuare citim: 23 km, 22 km, 20 km și... 20 km. Bănuim că este vorba de o glumă de 1 aprilie, care a rămas nedescoperită.

SCHIȚELE SÎNT GATA... Vești bune privind activitatea de sistematizare în județul Cluj. Pînă în prezent au fost elaborate schițele pentru 303 din 400 localități, stabilindu-se perimetrele sau vetrele. Pînă la sfîrșitul anului 1975 **toate** localitățile județului își vor avea schițele lor, care își vor găsi transpunerea, într-un viitor nu prea îndepărtat, în sticlă și beton.

LA BOALĂ GREA, REMEDIU ENERGIC. «Ați săvîrșit faptele?» «Le-am săvîrșit!» «De ce?» «Consumasem băuturi alcoolice și atunci cînd beau sînt cleptoman». Instanța din Tulcea în fața căreia a compărut recent Constantin Băjenaru n-a părut impresionată de această scuză pseudomedicală, constatînd că în 1973 actele de... cleptomanie s-au ținut lanț la inculpat. Drept care i-a fost prescris un tratament adecvat.

DUPĂ BACALAUREAT, BACALAUREATUL VIEȚII. Bela Vass, directorul adjunct al Liceului nr. 16 din Cluj, declara deunăzi: «50% din elevii noștri doresc ca după absolvire să se îndrepte spre producție». Cifra — plină de semnificații — nu este pur estimativă; ea oglindește, între altele, modul judicios în care au fost primiți elevii la practica de producție în fabricile «Electromontaj» și «Someșul».

ECHIPAJE PE USCAT. O expediție pionierească din Tg. Secuiesc va porni, în vacanță, pe Valea Crișului către Munții Apuseni. La Vlădeasa ea se va întîlni cu toate echipajele pionierești pornite spre această zonă din întreaga țară.

MOTORINĂ DIN ECONOMII. La depoul C.F.R. Piatra-Olt, prin inovația semnată de Gheorghe Bucătaru și Constantin Nicola, folosită la stația de alimentare a locomotivelor diesel și la descărcarea vagoanelor cisterne, se elimină în totalitate pierderile de motorină. Se vor economisi, anual, 40 de tone de combustibili lichizi.

TINEREȚEA, BAT-O VINA! Constantin Argentoianu, vînzător la stația PECO nr. 5 Slatina, după ce a sustras din gestiune cîteva mii de lei și după ce, evident, a cheltuit acești bani, a declarat: «Fiind tînăr, nu mi-am dat seama că fac o faptă rea». O să-și dea seama.

MUNCĂ VOLUNTARĂ LA LUPENI. Tinerii de la mina Lupeni continuă acțiunile de muncă voluntară prin care vin în sprijinul producției. Acțiunilor de pînă acum, li s-a adăugat, recent, acțiunea uteciștilor din organizația de bază nr. 8 B. Ei au colectat, în 80 de ore de muncă patriotică, 800 kg de cupru și 20 tone de fier vechi.

NU CIRCULAȚI SÎMBĂTA CU RAPIDUL 15, BUCUREȘTI–TIMIȘOARA (ora plecării: 14,41)! Cel puțin pînă la Craiova este atît de încărcat, încît te poți declara fericit dacă prinzi un loc în picioare, pe culoar, firește, culoar pe care călătorii stau cocoțați pe geamantane, geamantanele, desagele, sacoșele stau peste călători, copiii plîng, femeile strigă, bărbații reped. Și uite așa, sîmbătă de sîmbătă, C.F.R.-ul nu suplimentează numărul vagoanelor acestui tren, iar călătorii circulă plătindu-și păcatele din ultimii trei ani și din următorii doi.

VALORIFICAREA DELTEI. De curînd a fost dată în exploatare amenajarea piscicolă de la Ceamurlia, una din cele mai mari din țară, în care vor trăi, fără grija zilei de mîine, de cîteva ori mai mulți pești decît înainte. Ea cuprinde o mare pepiniera și crescătorii intensive însumînd circa 3 400 hectare, încinse de un dig de apărare în lungime de cîteva zeci de kilometri. Amenajarea va produce în final, în condiții de furajare rațională și exploatare intensivă, circa 180 tone de pește pe an.

RARITATE ORNITOLOGICĂ. Vulturul de stîncă, acela care popula odinioară Carpații noștri, a ajuns azi o raritate. Potrivit ultimelor statistici ornitologice, în toată țara mai trăiesc doar 15 perechi de Aquila chrisaetos. Printr-o regretabilă imprudență cinegetică, un exemplar din această specie rarisimă, ocrotită de lege, a ajuns în vitrinele Muzeului de științe naturale din Sibiu! Victimă a unei acțiuni de combatere a dăunătoarelor, întreprinsă de ocolul silvic din Rm. Vîlcea, el a fost găsit mort recent la Călimănești. «Autopsia» a dovedit că superba răpitoare, cu o deschidere a aripilor de doi metri, a murit otrăvit de stricnină, gustînd dintr-un dar perfid pregătit pentru lupi.

TELESPECTATORII DE PE SMÎRDAN. Pe strada Smîrdan, din Capitală, se află magazinul «ELCAS», de desfacere a produselor electrocasnice. În vitrine, frumos aliniate stau televizoarele care funcționează incontinuu, de la deschiderea emisiunii pînă la închiderea magazinului. Se vizionează și meciurile de fotbal de pe trotuar și din stradă, iar autobuzele 32 și 103 își fac loc greu printre «telespectatori». Dar ce fac cumpărătorii cu aceste piese folosite din plin, uzate deja?

PENTRU GOSPODĂRIREA MUNICIPIULUI. De la începutul anului și pînă în prezent, în municipiul Focșani, peste 25 000 de locuitori au participat la un vast program de acțiuni patriotice. Au fost plantați 5 000 de arbori, s-a lucrat la extinderea parcurilor și spațiilor verzi, serelor de flori, solariilor, terenurilor de sport. Valoarea totală a lucrărilor este estimată la aproximativ 24 756 000 lei.

MARTORI MINCINOȘI. Tulipant Margareta, Laszló Rodica, Tegui Margareta și Szekely Ana au jurat să spună adevărul. Conform «adevărului» lor, instanța din Tg. Mureș a pronunțat o decizie favorabilă reclamantei Farkaș Iuliana. Dar pînă la urmă s-a dovedit cu ce fel de adevăr umblau martorele. Deznodămîntul — un an și jumătate pentru martorele mincinoase care vor medita asupra propoziției: jur să spun adevărul.

DOUĂ DECADE = O LUNĂ. E un adevăr adevărat. În numai două decade minerii de la Toroiaga — Baia Borșa au realizat întregul volum de minereu planificat pentru luna aprilie. Mai exact, cu minereul extras și expediat spre prelucrare la 22 aprilie a.c., minerii de aici înscriu producție în contul celei de-a doua decade din luna iunie. Cinste lor!

UN NOU POD. De curînd a fost terminat un nou pod peste pîrîul Brîncoveanca din satul Buzduc, comuna Drăgotești, județul Dolj. La construcția acestui obiectiv edilitar o contribuție deosebită au adus-o *meseriașii din localitate*, care au prestat un număr însemnat de ore de muncă voluntar-patriotică.

MĂRGĂRITARUL. În urma cercetărilor făcute pe Dunăre și brațul Ostrov, *sectorul de exploatare a produselor balastiere* de la Navrom a depistat mai multe cariere din care se extrage unul din cele mai căutate agregate pentru lucrări de construcție subacvatice și speciale. Este vorba de *noul sortiment*, botezat ad-hoc «mărgăritar», folosit în prezent, cu mult succes, la lucrările speciale din portul Constanța.

O NOUĂ SECȚIE DE CONFECȚII. În cadrul Întreprinderii de confecții–Călărași s-a început construcția unei noi și moderne fabrici care va fi profilată pe confecții pentru bărbați și femei. Construcția noii unități va cuprinde o hală mare de fabricație dezvoltată pe părți, cu două niveluri, încadrată de anexe, unde vor fi amplasate atelierele de finisare, uzinele de condiționat aerul și grupurile sociale.

CÎT O PĂDURE. O direcție importantă în care au fost și sînt mobilizați tinerii din localitățile județului Bacău este acțiunea plantării de puieți. Pînă în prezent, această acțiune s-a desfășurat în așa fel, încît la ora actuală, adunînd suprafețele plantate în fondul comunal și în fondul silvic, vom avea imaginea unei păduri întinse pe 73 hectare.

NEVASTA NU ERA DE VINĂ. La un invetar, fostul gestionar Constantin Stoicănoiu de la magazinul mixt din satul Zăvideni, județul Vîlcea, a fost găsit c-o lipsă de peste 27 000 lei. «Nevastă-mea e de vină, că n-a depus 25 000 de lei, pe care i-a dus acasă» — a declarat C.S. la sfîrșitul inventarului. Pînă la urmă, gestionarul a fost descoperit și cu alte prejudicii. În total, 37 273 lei. A fost condamnat la 4 ani închisoare. Nevasta n-avea nici o vină!

CUPTORUL ARDE CU SPOR. În comuna Corbu, județul Olt, a fost dată în folosință o fabrică de cărămidă. Primele 140 000 de bucăți, cifră care exprimă întreaga capacitate a cuptorului, au fost deja livrate pentru construcțiile din localitate.

LA TĂBĂCĂRIA MINERALĂ DIN CORABIA — două noi realizări în cadrul acțiunii de autoutilare. Prima s-a soldat cu reducerea la jumătate a numărului electromotoarelor necesare acționării instalației și, în consecință, cu diminuarea consumului de energie electrică, iar cea de-a doua cu mecanizarea unei operații care altfel trebuia să se execute manual.

«LA ATLETUL ALBANEZ» se numește un mic magazin de desfacere a dulciurilor, halviță, sugiuc, diverse bomboane, toate făcute «în casă». Aparținînd unei familii de origine albaneză, cu tradiție de generații în această specialitate, micul magazin din Slatina oferă în continuare produse de calitate superioară, printre altele o delicioasă «bragă rece», băutură pe care, sîntem siguri, și bucureștenii (dacă ar avea posibilitatea) ar aprecia-o la adevărata ei valoare.

«PALATUL CULTURII». Tot la Slatina va fi dat curînd în folosință un nou edificiu, «Palatul Culturii», ale cărui dimensiuni sînt de pe acum impresionante, deși clădirea se află încă, parțial, «la roșu». Conducerea de partid a județului Olt ne asigură că acest nou și modern lăcaș de cultură nu va fi cu nimic mai prejos — păstrînd dimensiunile, firește — decît «Naționalul» bucureștean!

ATENȚIE, MERSUL TRENURILOR! Amintim și pe această cale cititorilor noștri că pe data de 25 mai a.c. expiră valabilitatea actualului Mers al trenurilor. Pregătiți-vă din timp, pentru a vă procura noul Mers al trenurilor, ce va fi pus în vînzare la unitățile de specialitate, în jurul datei de 10 mai a.c.

SCHIMBARE DE DIRECȚIE. În locul anunțului atît de extravagant «Sînt în parc» la chioșcul de răcoritoare de la Arcul de Triumf a apărut într-o dimineață unul mult mai realist: «Sînt la depozit».

GOGOȘI LA PROPRIU ȘI LA FIGURAT. Luni, 15 aprilie a.c. bufetul autogării Rahova era închis la ora 7,30, deși programul arăta limpede că trebuia deschis încă de la ora 6. În schimb, la gogoșeria de alături era dever mare. Ne întrebăm ce gogoși ne vor vinde cei de la bufet.

MAGAZIN FĂRĂ MARFĂ. Magazinul alimentar din comuna «Coteana» are de multe luni de zile rafturile goale. Gestionarul face în zadar note de comandă. Nimeni nu i le onorează. Oare cine s-a supărat pe el?

PROIECTILUL DIN DEȘEURI. Ludovic Feher, muncitor la secția din Carei a Întreprinderii «Unio», a descoperit și a sesizat la timp că printre deșeurile aduse la topit de la depozitul I.C.M.-Carei se află și un proiectil de tun în perfectă stare. Cine l-o fi uitat acolo?

FRÎNE ZGOMOTOASE. Deseori, în București, în stațiile de pe liniile 31 și 38 poți vedea cum oamenii, ca la comandă, își astupă cu mîinile urechile. Cauza? Oprirea în stațiile respective a mașinilor ale căror frîne țin cu tot dinadinsul să-și facă simțită prezența.

TOMATELE «BIZON». Vă putem informa că răsadurile acestor tomate au fost plantate pe o *suprafață* de 5 000 mp de solarii. Așa susține Ilie Jianu, inginer-șef al cooperativei agricole din Topolog, *județul Tulcea*. Cît despre gust, vom vedea noi...

CEFERIȘTII NU SE DEZMINT. 1) Pot să încapă doi ani într-un an? Da, răspund ceferiștii *depoului din Ploiești*. Și *nu răspund* prin vorbe, ci prin fapte. Angajamentul anual de economisire a combustibilului, prevăzut la 3 600 tone este pe cale de a fi realizat la sfîrșitul lunii mai, deoarece pînă la ora actuală au economisit 2 977 tone. Suficient de clar, da?! 2) Parcă răspunzînd colegilor lor din Ploiești, și ceferiștii din Arad au realizat în primul trimestru economisirea a 2 697 tone combustibil conventional, 36 355 kW/h energie electrică destinată forței și iluminatului, precum și 30 173 kW/h de tracțiune electrică.

160 HECTARE PE ZI este viteza cu care execută lucrările de însămînțare Stațiunea de mașini agricole-Bengești, județul Gorj.

OAMENII CU MAȘINA RO
ȘIE. Sîntem *obișnuiți cu cele ma*
felurite schimburi de experiență. Ș
totuși, am aflat cu interes despre ori
ginalul schimb de experiență orga
nizat recent de Grupul de pompier
al județului Bistrița-Năsăud, la Com
binatul de prelucrare a lemnulu
Bistrița, cu președinții comisiilo
tehnice — inginerii șefi — din prin
cipalele obiective economice ale ju
dețului. Să sperăm că experiența lo
— în acest caz! — nu e prea bogată.

PÎNĂ UNDE RIDICĂM ȘTA
CHETA? În faza județeană a Olim
piadei de chimie, din 300 candida
din județul Cluj doar trei au reușit s
rezolve subiectele. Spunem aceas
nu pentru a arunca o umbră asupr
tinerilor clujeni, ci pentru a evide
ția adevăratul motiv: subiectele —
după însăși părerea unor cadre dida
tice — depășeau cu mult, cu pr
mult, nivelul manualului de liceu.

BAZIN OLIMPIC. Din inițiа
tiva organelor edilitare ale județul
Harghita la băile Miercurea Ciuc a
început lucrările de amenajare a un
bazin de înot la dimensiunile prec
nizate de concursurile de specia
tate ale olimpiadelor moderne. S
fac și alte lucrări în vederea apr
piatului sezon turistic.

SPECTACOL ROMÂNO-BE
GIAN. În cadrul manifestărilor p
lejuite de înfrățirea dintre or
Cîmpulung Argeș și orășelul D
— de la poalele Ardenilor — a av
loc un frumos spectacol la care și-
dat concursul ansamblul «Carpaț
și artiști lirici români, alături de r
prezentanți ai artei belgiene. Ma
festarea s-a bucurat de o caldă p
mire din partea asistenței belgier

RECORD LA TRENURI S
PRATONATE. Preocuparea pe
tru realizarea unor transporturi
mai mari și cît mai rapide, folosi
aceleași locomotive, este o preoc
pare cotidiană a ceferiștilor arăde
care în numai trei luni și jumăta
din acest an au depășit cu pes
320 000 de tone planul de remorca
al perioadei respective. Le urăm
devină milionari!

ÎNTINERIREA UNOR REP
RE. Colectivul întreprinderii de
parataje și accesorii din Alexand
(județul Teleorman) și-a făcut o p
ocupare permanentă din [illegible]
tarea și îmbunătățirea unor
aflate în producție. Această acți
are drept scop, pe lîngă ridicarea
lității produselor și reducerea gr
tății materialului utilizat, moder
zarea aspectului și utilizarea u
materii prime mai ieftine, odată
creșterea productivității muncii.

UN NOU CLUB «FEMINA
Recent, a avut loc ședința inaugur
a unui nou club «Femina» la Casa
cultură a sindicatelor din Orad
Cu acest prilej, orădencele au as
tat o serie de expuneri privind vi
și activitatea lor și au urmărit
film artistic. Clubul și-a propus or
nizarea în continuare a unor dez
teri pe marginea problemelor c
interesează pe tovarășele noastre
muncă și de viață.

CONCURS — ANUL XX
Din inițiativa Consiliului județea
sindicatelor din Botoșani a înce
de curînd faza pe unități a concurs
«30 de ani de victorii și împliniri
meleagurile județului». Concursu
propune popularizarea și cunoaș
rea de către oamenii muncii din
prinsul județului a marilor înf
tuiri ale regimului nostru pe ac
locuri, momente de istorie, art
cultură națională legate de ac
plaiuri.

ESTE NECESARĂ O PRE
ZARE. În magazinele alimentare
găsesc pungi cu mălai la prețul
2,50 lei, pe care stă scris clar «
men de garanție 30 de zile». E
necesară o precizare: data fabr
ției. Același lucru se poate spun
despre macaroane. Altfel, socot
începe de cînd? Din ziua cumpărăr

«vă rugăm să scrieți despre noi, cei de la 2 109»

Un gigant arhitectonic, o uzină de sănătate,
uriașă concentrare de suferință omenească
de iscusință în lupta împotriva acestei sufe-
nțe, un univers în miniatură cu tragediile și
ucuriile, cu absurditățile și minunile sale —
tă ce reprezintă spitalul din Constanța. Zece
iveluri, peste 1 700 de paturi, cabluri electrice
o lungime de la București la Sighetul Marma-
ei; 300 kilograme de carne, 1 000 litri de
pte și produse lactate, 100 tuburi de oxigen,
edicamente în valoare de 100 000 lei, consu-
ate într-o singură zi! Dar chinurile bolnavilor
ale doctorilor care văd oameni suferind și
iar murind în mîinile lor; dar satisfacția de
smulge «doamnei cu coasa» o pradă care părea
gură; dar elogiile celor cîtorva zeci de inter-
ați pe care i-am întrebat despre îngrijirea pe
re o capătă aici — în ce statistică ar încăpea?

Aceeași opinie, frapantă — dar îmbucurătoa-
e — prin monotonia ei o împărtășesc **Con-
tantina Cristea, strada Crișana 67, Vasile
puran din comuna Săcele, Toros Garabe-
an, strada Costache Burcă 35, și mulți
lții.** Despre șeful secției Medicale, doctorul
onstantin Dima, tovarășul Garabețian, un
ătrînel optimist, suferind de ciroză, spune:
Un medic excepțional. Întîi e om și pe urmă
edic. Tot timpul caută să-i cîștige pe bolnavi,
[illegible] insufle optimism, să-i trateze nu numai cu
icamente, ci și cu un surîs, cu o glumă.
ici sînt multe saloane-rezerve, elegante ca o
meră de hotel. Și totuși fug oamenii de ele.
situația noastră nu e bine să stai ca pustnicul.
ai deapănă unul o amintire din tinerețe, altul
une ceva de bătrînețe și așa trece timpul.
ș vrea să subliniez și buna asistență pe care
e-o acordă personalul mediu. Iar eu, ba cad
comă, ba îmi revin, dar rămîn mereu opti-
ist. Vă rugăm să scrieți despre noi, cei de la
09». Ceea ce am și făcut, văzînd în cei de la
09 parcă o imagine-simbol a întregului spital.

Fac turul garzilor de noapte. Încep cu cea
ai puțin dramatică, dar nu cu cea mai puțin
licitată: serviciul de stomatologie de urgență.
înd intru eu, iese o fată cu ochii stinși și
aiul slab. Ce să-i faci, dinții bată-i vina, nu
vina doctorului Nicolae Popescu, care pînă
unci îngrijise 18 pacienți nocturni.

La chirurgie, doctorul Ion Dumitrescu îmi
latează despre un caz grav. «Accident la
îrșova. Ruptură de intestin și de splină. Am
imis un reanimator cu o mașină cu dublu
fe[illegible]nțial. Între timp, deoarece ceața se lăsase,
[illegible]opter l-a ajuns din urmă, a aterizat, a
at bolnavul și ni l-a adus aci, în curtea spita-
lui. Fiecare minut contează!»

Am făcut și turul celorlalte gărzi de noapte.
ccident. A luat foc un autobuz. Arsuri. «Noroc
am spart geamul, că altfel ardeam ca șobo-
nii. Dar uite ce-am pățit». Arsuri, nașteri,
orți, urgențe, nașteri, morți, urgențe. Toți
edicii la datorie.

...Și după ce am început prin a intra pe ușa
n spate, am pășit pe poarta principală.

— Grija noastră — declară directorul spita-
lui și al Direcției sanitare a județului, doc-
rul Ioan Alupoaie — se îndreaptă spre asis-
nța mamei și a copilului. Nu numai pe linia
igurării celei mai calificate asistări la naștere
- tot județul ne trimite cazurile-problemă —
nu numai pe linia urgențelor obstetricale,
și pe aceea a combaterii sterilității și infertili-
ții. Am înființat unul din primele cabinete
n țară în acest sector.

— E o muncă frumoasă, interesantă, sînt în-
ăgostit de ea — afirmă Arnold Simca, șeful
binetului sus-menționat — dar și foarte la-
rioasă. Știți dumneavoastră că investigația
mpletă a unui cuplu steril durează un an?
oar în ultimele două luni am alcătuit 350
sare cu documentație completă, aproape fie-
re investigație avînd nu numai valoare de
agnostic, ci și terapeutică. Investigațiile sînt
mplexe, cer răbdare și uneori finețe profesio-
lă. Analizele le efectuează personal șeful la-
ratorului spitalului, doctor Emil Bărbulescu —
t care subliniază și el atenția acordată pro-
emei natalității. Acum adun fotografii de copii.
ă, acesta e Valentin. Cuplul mai avusese un
iețel, care s-a înecat. Mama ajunsese o epavă,
tăl — la fel. Totul părea că se destramă
ntru ei. Tratamentul a avut însă efect și am
cut o familie fericită. Alte cazuri, alte pro-
eme. Uitați, fetița aceasta e Mirela, iar el e
rin, iar dînsa...

Spitalul nu înseamnă numai diagnostic, doc-
rie, tratament, operație, nu înseamnă numai
medicină, ci și bază materială, obiecte — uneori banale — de a căror bună sau proastă calitate depinde însăși îngrijirea medicală. Să facem un intermezzo și să povestim despre istoria cu geamurile de tip ghilotină. Iarna, cel puțin iarna, chiar și la o locuință unde trăiesc oameni sanatoși, geamul joacă un rol primordial, darmite la un spital cu 1 700 de paturi, unde el ar trebui să constituie un adevărat blindaj străveziu, care să țină la adăpost de intemperii pe bolnavi.

Drept care întreprinderea «Energia» a confecționat niște geamuri tip ghilotină și a organizat probe care să-i convingă și pe necredincioși: de o parte s-au pus lumînări, de cealaltă — puternice ventilatoare, iar la mijloc un geam-ghilotină. Minune! Flăcărilor plăpînde ale lumînărilor nici că le păsa de uraganul artificial dezlănțuit de partea cealaltă a «ghilotinei» de sticlă. Abia după ce s-a trecut la execuția de serie și s-au montat la locul lor, s-a constatat că faimoasele ghilotine nu erau etanșe și că dacă s-ar așeza din nou lumînări în spatele lor, s-ar stinge cît ai zice pește.

Istoria are și o morală, chiar mai multe. Le veți găsi și singuri.

N-aș vrea să părăsesc capitolul «dotare materială» fără să menționez faimosul sistem de televiziune cu circuit închis de la maternitatea spitalului, grație căruia proaspeții părinți pot discuta în toată liniștea fără pericol de contaminări.

Dar apar și surprize. După ce un fericit tată s-a conversat la televizor, iată-l urcînd grăbit pe scări, însoțit de un grup compact de rude de toate vîrstele.

— Dumneavoastră?

— Păi am aranjat cu sora. Mă duc să-mi văd soția. Știți, la televizor parcă e altfel.

Și urcă însoțit de trei trilioane de microbi!

De la comedie trecem din nou în plină dramă. La spitalul din Constanța, ca la orice spital din lume, drama poartă numele de STI, adică secția de terapie intensivă.

«Cînd mi-am exprimat dorința să lucrez la STI — ne spune doctor Constanța Constantinescu — toți colegii s-au mirat: tu, fată tînără, la morții ăia?! Și totuși, reanimare nu înseamnă moarte, ci viață!

Dar realitatea este mult mai complexă și îmi pare bine că am prilejul să discut cu dumneavoastră pentru a-mi spune un păs. De multe ori sînt aduși la noi bețivi în stare gravă: bătuți, înjunghiați, loviți cu sticla în cap. Alteori, nu au răni, dar se zbat în așa-numita comă etilică și bineînțeles și pe ei trebuie să-i îngrijești, să-i cureți și să-i speli de murdării — nu intru în amănunte. Și poate că în timp ce ne ocupăm de asemenea bețivi — la urma urmei nu poți ghici dintr-o ochire starea omului — neglijăm un caz disperat, căci și noi avem forțe limitate. Și a doua sau a treia zi, chefliul care venise horcăind la noi pleacă vesel acasă, restabilit, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, deși ne-a consumat timp, a ocupat un pat în secția noastră atît de solicitată. Nu l-a costat un leu și nimeni nu i-a spus un cuvînt! Peste o lună, știm că va reveni în aceeași condiție, noaptea, adus de salvare, cules din șant. Avem și noi clienții noștri și-i cunoaștem. E drept oare? Ar trebui să fie puși să plătească ceva, o sumă cît de mică, poate aceasta i-ar mai calma. Sau măcar să fie obligați să spele ei de murdărie — cînd și-au revenit — pe colegii lor întru beție sosiți la STI, să vadă ce frumos arată.

Și mai e ceva. Cîți oameni își pierd viața din prostie, din imprudență! Gîndiți-vă, am văzut oameni înecați în bazine! Cum e posibil? Foarte simplu: s-au aruncat de pe trambulină fără să știe să plonjeze și s-au lovit cu capul de fund!

Ce mă întristează mai mult este cruzimea oamenilor. Nu vorbesc așa, în general, ci ca medic la STI. Am văzut bătrîni murind sub ochii mei și de care nu se interesa nimeni, deși aveau familie! Sau, mai rău, primeam un telefon și o voce indiferentă întreba: «Mai are mult pînă moare?» «Nu știți cînd moare?» Alteori ni se aduc bătrîni într-o stare jalnică: nehrăniți, nespălați, și totuși ei au copii, nepoți! Firește, sînt cazuri rare, dar le-am întîlnit și mă fac să plîng.

Uneori, în lupta cu moartea ești atît de tristă încît nici nu mai poți vărsa o lacrimă. Mi-aduc aminte că într-o zi s-a produs un accident la o librărie: s-a prăbușit un planșeu, mi se pare, și ni s-au adus vreo 30 de copii asfixiați sub un munte de cărți. Imaginați-vă: să mori îngropat în cărți!

Seara am telefonat soțului meu:

— Vino să mă iei de la spital. Aș vrea să ne plimbăm pe dig.

Era o noapte înghețată, marea vuia. N-am scos o vorbă. Ne-am plimbat pe dig. Atît.

Îmi place munca la Reanimare. Deși mereu îmi spun că nu mai pot și-mi aduc aminte de noaptea de pe dig...»

Regret că din lipsă de spațiu nu pot vorbi mai pe larg de discuțiile avute cu inimoasa doctoriță Elena Voinescu, «doamna directoare», și cu alți medici. Aș vrea totuși să mă opresc la oncologul Nicolae Marinescu.

— Grea specialitate mi-am ales. E drept, am și satisfacții. Mi-aduc aminte de un bătrîn profesor de muzică atins de un cancer la laringe. Temător de operație, datorită și profesiunii sale, s-a îngrijit pe la un «lecuitor» din București, om fără pregătire medicală, care-i promitea marea cu sarea. După un an, vine la noi într-o stare mult agravată. «Tovarășe — îi spun — ai avut totuși noroc: ai prins ultimul tren, ultimul vagon, ultima treaptă de la scara din spate». L-am operat și l-am salvat. Acum, fostul bolnav, de cîte ori ne întîlnește, pe mine și pe doctorul Andrei, ne salută din depărtare cu pălăria sa cu boruri largi. Iar dacă se află în mașină, claxonează. E felul lui de a mulțumi.

Doctorul Marinescu îmi vorbește despre campania pentru depistarea precoce a cancerului de col uterin, se indignează de faptul că unii mor cu zile din simplă neglijență, evocă marea dragoste de viață chiar și a celor bătrîni. O bolnavă îi spunea: «Am 84 de ani și s-ar putea spune că mi-am trăit traiul. Și totuși nu, mai vreau să trăiesc; și dumneavoastră cînd veți ajunge la vîrsta mea veți spune același lucru».

Parcă Dostoievski scria undeva: «Și totuși nu se poate trăi fără milă». Dar aici, la spitalul din Constanța, nu e vorba de milă creștinească, ci de ceea ce am putea denumi compasiune activă, potențată de întreg arsenalul științei moderne.

Prin dimensiunile sale gigantice, spitalul din Constanța nu înseamnă numai medicină, ci și organizare, economie. Trăim într-o epocă a economiștilor. Iată de ce n-am vrut să părăsesc spitalul fără să schimb cîteva cuvinte cu directorul economic adjunct, Aristotel Zamfir. Omul care trebuie să se îngrijească de tot: de la ac cu ață la baloane cu oxigen. El are un of:

«Cîteodată ne lovim de forme care ne stînjenesc, de fleacuri care ne omoară. Am și eu o filozofie a scutecelor. Nu rîdeți.

Ce reprezintă un scutec? Un metru de pînză obișnuită care costă cîțiva lei — veți spune. N-aveți dreptate. Conform normelor în vigoare, scutecul este un obiect de inventar.

Dar eu, administrația spitalului, rulez un scutec și de 50 de ori în spălătoria mecanică. Ce mai rămîne din el după atîta spălat? Exact nimic. Și gîndiți-vă că pe an manipulez zeci și zeci de mii de scutece, toate, pînă la unul, trecute în inventar! Ce te faci dacă după trei spălături nu scoți din el nici de o batistă? Trebuie să scazi din evidență zeci de mii de scutece, să completezi zeci de mii de formulare. N-ar fi mai just ca scutecele și în general lenjeria de corp și de pat să fie trecute în categoria materialelor consumabile, ceea ce ar simplifica enorm formele?

Știu că se lucrează la noi normative pentru simplificare. Dar unde-i simplificarea dacă și ele mă obligă să fac, practic, aceleași forme ca înainte: casare, procese verbale, acte de scădere etc. Mi-aduc aminte de o glumă. Un birocrat se uită la un munte de hîrtii și spune: Prea multe hîrtii, să le dăm foc, dar mai întîi, să facem copii după ele.

Poate sînt lucruri mici, dar ele ne îngreuiază munca. Și eu vreau să lucrez cît mai cu spor. Acum 25 de ani am venit aici și de un sfert de secol nu m-am clintit de pe scaunul acesta. Mă cunosc 3 500 de oameni! Îmi place munca, dar o vreau cît mai eficientă. La urma urmei, nu sîntem o uzină de sănătate?

Acum, vă rog să mă lăsați. Trebuie să analizez situația papucilor. E o treabă complicată: gîndiți-vă, 1 700 de perechi de diferite mărimi și categorii. Dacă zice cineva că-i ușor să conduci un spital, să nu-l credeți...»

Nu, nu-l voi crede. Nu e ușor să conduci, nu e ușor să lucrezi într-un asemenea spital. Cu bucuriile și necazurile lui, cu victoriile și dezastrele ireparabile pe care le presupune orice activitate medicală, la trîntă cu viața, la trîntă cu moartea, un univers în miniatură, în care nu se poate trăi fără dragoste față de om.

LIONEL NIȚESCU ■

(Urmare din pag. 2)

Năstrușnica idee de a se amplasa pompele de apă rece în centralele termice situate la subsolul blocurilor Popa Șapcă, Romarta, Legume și fructe, Radiotelevizoare, din centrul municipiului Craiova, fără nici o măsură de izolare fonică, se răsfrînge asupra odihnei și sănătății noastre. Sîntem circa 50 de familii — arată **Năvodaru I. Vasile,** *domiciliat pe strada Al.I. Cuza nr. 5-7, sc. II, ap. 6. În ultimii cinci ani scoaterea pompelor de apă în curțile blocurilor a fost cerută în toate adunările generale ale locatarilor la care participau reprezentanți ai I.J.G.C.L. și ai Consiliului popular municipal. Aceste pompe au un program care nu permite odihna locatarilor nici noaptea, continuă Năvodaru Vasile, funcționînd fără întrerupere de la 4,30 la 23, inclusiv duminica. Nici limitarea programului între orele 6 și 21 nu a fost acceptată. I.J.G.C.L.-Dolj nu a încercat măcar să repare și să echilibreze motoarele electrice și pompele, care fac un zgomot creînd impresia că te afli deasupra unei hale industriale. «Mutarea acestor pompe ar costa în jur de 17 000 lei. Dacă I.J.G.C.L. nu dispune de fonduri, ar reveni cîte 100 de lei de familie. Legea nr. 9/1973 prevede protecția mediului înconjurător și interzice producerea de zgomot în zonele de locuit.«Nu trebuie să beneficiem și noi de prevederile acestei legi?», întreabă cititorul nostru.*

*

Copilul Vieru Toader din comuna Vînători, județul Iași, trăiește de la patru ani, de cînd mama lui bună a decedat, pe malul gîrlei — sesizează **Mihăiescu Vasile** *din Iași. Băiatul are 13 ani, nu are și nici nu a avut copilărie, fumează țigări Mărășești, e îmbrăcat și hrănit din pomana oamenilor. Are ochii goi și un singur ideal: să mănînce și să doarmă în căldură. Tatăl lui lucrează la ferma din comună, cîștigă bine, dar vara și toamna, cînd lucrează și Toader, îi ia banii.*

Răspunsul Consiliului popular al comunei Popricani: *Minorul Vieru Toader, în vîrstă de 13 ani, a urmat cursurile școlare numai în clasa I la Școala Vînători. După terminarea clasei I a părăsit școala. Vinovați de acest fapt se fac atît părinții, cît și conducerea școlii respective pentru că nu au luat măsurile cuvenite la timp. Tatăl minorului lucra ca muncitor agricol la Stațiunea experimentală viticolă-Iași și făcea naveta zilnic: pleca dimineața și se întorcea seara. Mama minorului era bolnavă de cancer și stătea la pat. În aceste condiții nu s-a preocupat nimeni de minor și acesta nu a mai frecventat cursurile școlare. Ulterior, tatăl s-a recăsătorit. Din noua căsătorie au rezultat alți copii; toți sînt sub vîrstă școlară. Tatăl minorului — fiind și în prezent salariat al aceleiași instituții — lipsind zilnic de acasă și, în plus, plăcîndu-i și băutura, nu s-a preocupat de minor. De actuala lui mamă minorul nu ascultă. În aceste condiții minorul pleca din cînd în cînd de acasă și dormea la bunica lui, care locuiește tot în Vînători. Fiind fără ocupație și nesupravegheat a fost atras de un cetățean care îl lua cu căruța la diferite treburi la Iași... Din discuțiile purtate, părinții declară că-i asigură condiții de hrană și îmbrăcăminte. Li s-a pus în vedere părinților de a se preocupa îndeaproape de minor, de a-i asigura condiții de creștere și educare, aducîndu-li-se la cunoștință răspunderea pe care o au față de copii. De asemenea, i s-a pus în vedere cetățeanului care l-a atras să nu-l mai ia cu căruța la diferite treburi pe care le are. Minorul va fi în atenția colectivului de sprijin al autorității tutelare și asistență socială. S-a luat legătura cu conducerea școlii pentru școlarizarea minorului.*

*

Un răspuns al Direcției județene de poștă și telecomunicații Caraș-Severin, *referitor la scrisoarea semnată de Camburu Ștefan și publicată în nr. 12 al revistei, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră»: începînd cu data de 1 ianuarie 1974 toate trimiterile poștale și presa sînt transportate și distribuite pe Muntele Semenic zilnic, cu excepția zilei de luni cînd nu funcționează telefericul. Pentru deservirea personalului Complexului turistic, a muncitorilor și a turiștilor, am înființat începînd din anul 1971 un ghișeu de prezentare și o centrală telefonică avînd program zilnic de la orele 7 la 21.*

Nu este adevărat faptul că ziarele și revistele ajung pe munte după 4-5 zile. Ajungeau după 2 zile de la apariție, numai în condițiile cînd avionul ce transportă presa pentru județul nostru nu avea posibilități de decolare din București, datorită ceții. În ce privește întîrzierea telegramei, sînt adevărate cele sesizate de petent, fapt pentru care salariatele vinovate au fost sancționate disciplinar.

Menționăm că petentul nu a adus la cunoștință cele semnalate în revistă direcției noastre și nici ziarului local.

Localitatea Văliug fiind un punct turistic atît în perioada de iarnă, cît și în perioada de vară, am luat toate măsurile ca atît turiștii, cît și personalul de deservire să fie deserviți cu prestații de poștă, presă și telecomunicații, de către salariații oficiului, în mod ireproșabil.

*

Mă numesc **Bărbuț Elena,** *sînt educatoare la Grădinița de copii din satul Drăganu, comuna Valea Mare, județul Vîlcea. În numărul 9 din 23 februarie al revistei «Flacăra», la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», a apărut scrisoarea mea care se referea la necesitatea terminării lucrării de conectare la rețeaua electrică a instituției la care lucrez și la construirea unei sobe. Cu ajutorul «Flacării» și al noului primar al comunei, la grădinița unde lucrez s-a făcut lumină și căldură. Copiii vă mulțumesc pe această cale din adîncul inimii pentru ajutorul primit în crearea acestor condiții. Vă mulțumesc și eu cu multă satisfacție sufletească pentru ajutorul dat în rezolvarea acestei probleme, precum și noului nostru primar, și cititorilor revistei care mi-au scris și mi-au trimis cîteva exemplare din numărul 9 din 23 februarie al revistei.*

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 11

DE CE AȚI RÎS ASTĂZI?

● **Cristian Dinu,** student A.S.E. Am auzit aici la bufetul facultății o anecdotă care mi-a plăcut. Doi scoțieni în compartimentul unui tren. Știți, sînt în voiaj de nuntă, fac o călătorie în Italia, spune unul. Dar soția ta unde este? întrebă celălalt. A, pe soție am lăsat-o acasă, ea a mai fost măritată și a mai văzut Italia.

Immanuel Kant — un sfert de veac

● A 250-a aniversare (22 aprilie) a filozofului german Immanuel Kant a prilejuit, între 6-10 aprilie, un Congres internațional la Mainz, reunind 500 de savanți din lumea întreagă.

(«Contemporanul» din 26 aprilie 1974)

UN SFERT DE VEAC!? CE REPEDE TRECE TIMPUL!

LEGENDĂ FĂRĂ DESEN

— Bunico, tu mai ai dinți?
— Nu mai am.
— Atunci păstrează-mi și mie mărul ăsta pînă mă joc cu copiii.

*

— Domnule, baia de aburi se închide la cinci. În clipa de față însă este vorba de un incendiu.

*

Am vizitat un muzeu și am pus mîna pe un leu. M-a mușcat. Pesemne nu era bine împăiat.

UMOR INVOLUNTAR

CÎT DE MATERNĂ?

LIMBA maternă franceză, predă doamnă orice nivel. Tel. 23 45 13. (4147)

DE LA HA LA Z

— De ce mergeți cu peste 100 kilometri pe oră?
— Frîna nu funcționează și vreau să ajung la garaj înainte de accident.

●

— Doctore, vino repede, soția mea are o criză de apendicită.
— Imposibil, am operat-o anul trecut, n-o să-mi spui că e primul om cu două apendice.
— Nici dumneata, doctore, n-o să-mi spui că sînt primul om care m-am căsătorit de două ori.

●

— După calculele mele o cometă va ciocni pămîntul peste 1 623 541 de ani.
— Ești sigur? Să nu cumva să ne facem de rîs.

●

Un profesor de geografie către tatăl unui elev:
— I-am pus notă proastă pentru că nu știa unde este Creta.
— Foarte bine. Altădată să știe unde-și lasă lucrurile.

●

Vînzătorul:
— Vă garantez că acest cățel e foarte fidel. L-am vîndut de trei ori și de trei ori s-a întors înapoi.

●

— Gimnastica este aceea care ne ajută să ne conservăm sănătatea și să ne prelungim viața.
— Dar strămoșii noștri nu o făceau și totuși erau sănătoți.
— Sănătoși, dar asta nu i-au împiedicat să moară cu toții.

OCTAVIAN COVACI

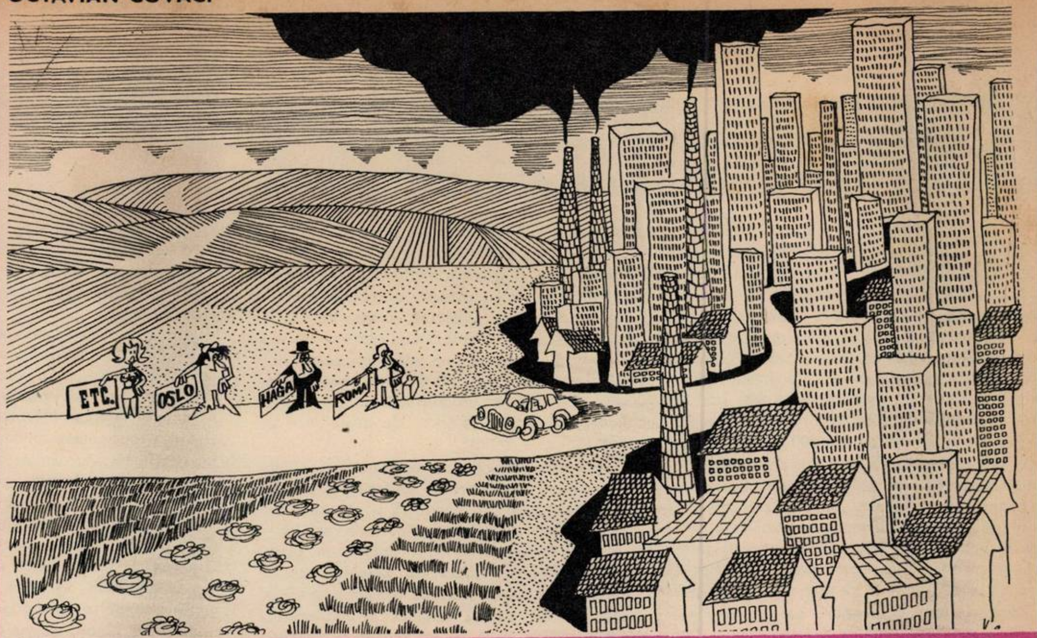

UMOR LA TRIBUNAL

— Ați fost și dumneavoastră la nuntă?
— Nu, onorată judecată, că eu purtam jenă să intru acolo, că dumnealor nu dau voie la personal nerudă să intre.

●

— Vă rog să ne spuneți care sînt insultele ce i le adresează pîrîta soțului.
— Ce să spui io? Pîrîta îi zice soțului doar: Fir-ar al dracului de Hopa Mitică.

●

— Cine l-a provocat la scandal?
— Onorată ședință, scandalul l-a făcut reclamanta P. Margareta care a început să-l înjure pe nea Tase că-i cam mocofancă în cultură.

●

— Apoi să vă povestesc tărășenia. Chiar în ziua de Blagoveștenie, pe seară, cînd eu mă întorceam cu fetița de mînă din oraș, dumnealor, inculpații, m-au făcut incultă și mi-au adus diferite insulte inculte.

●

— Dar ce sporturi face?
— Ce sporturi? Băutură și femei. Că el n-a fost educat să trăiască în liniște și pace cu fata mea, ci ca să i-a buletin de Capitală și p-ormă să plece la unu Adamclisi de la Constanța, cine o mai fi și ăsta, la șoferie?

●

— Știți de unde pornesc scandalurile dintre cele două familii?
— Onorată instanță, e simplă treaba. Soții Voinea au un cîine pe care domnul Iliescu și familia lui nu-l poate înghiți.

●

— Ce știți despre scandalul produs de către inculpat în localul Ghiocelul Vesel?
— Onorată instanță, nu știu precis cînd s-a produs, dar știu că din cauza beției, 80 la sută din memoria inculpatului nu mai era completă.

●

— ...Pîrîtul a venit la început cu pachete de flori și bomboane și a cerut fata în căsătorie cu tatăl lui original.

●

Președintele:
— Îl cunoașteți pe inculpat?
— Da, sînt coleg cu el de salon la dans.

Spicuiri din volumul
în curs de pregătire «De-ale tribunalului»
de **TUDOR CRĂCIUN** ■

DEBUT LA RACUL

IOAN VICTOR DRĂGAN

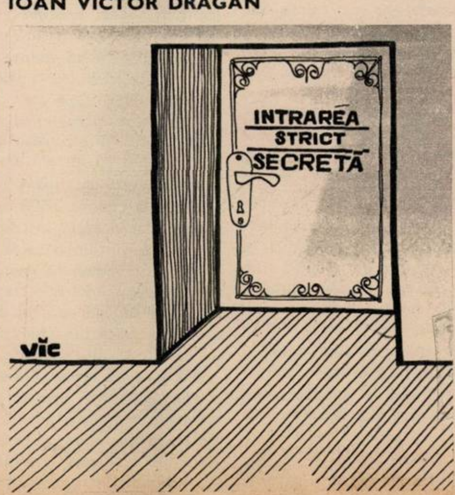

ANTON DRAGOȘ

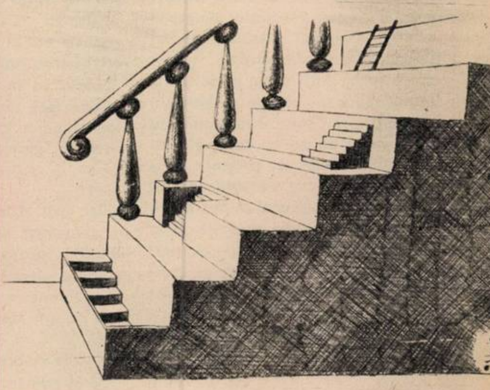

M OPROIU

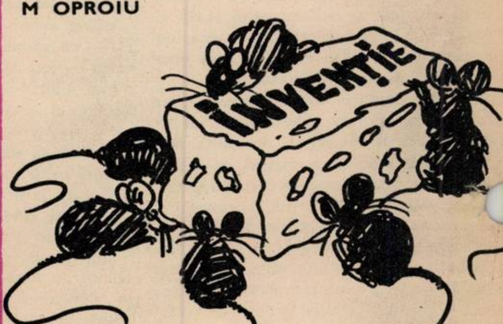

CONSTANTIN GAVRILĂ

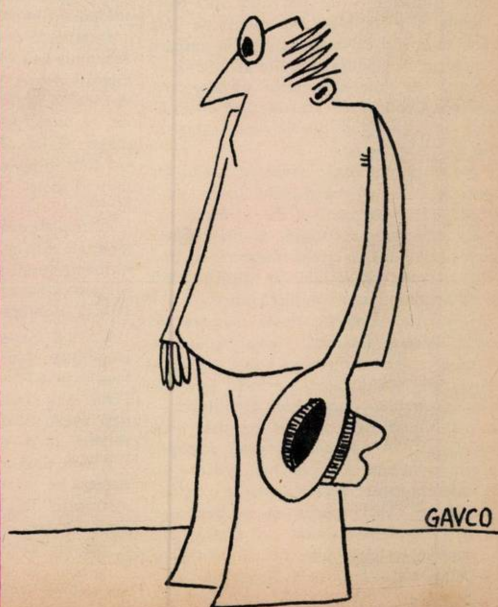

cine are părinți...

Am primit o scrisoare, cum primesc aproape fiecare zi. Nu e nici cea mai nouă, nici cea mai eche, nici cea mai dramatică, nici cea mai umoasă, nici cea mai bizară, și totuși încep eria răspunsurilor pornind de la ea, poate entru un anumit sens al ei, sau poate pentru atunci cînd am citit-o în minte îmi reveneau ereu ritmurile unei atît de cunoscute poezii. t-o:

«...Mă adresez dumneavoastră cu rugămintea a primi un sfat. Iată despre ce este vorba: De mai mult de doi ani trăiesc un coșmar. Sînt novată de moartea tatălui meu. Ceea ce este ai rău, e că nimeni nu mă acuză. Din materialul exat veți înțelege totul.

Sînt indignată că nu s-a putut elucida de către stiție acest caz. Oare lipsește puterea de perpere? Sau legea este atît de limitată?

M-am hotărît să vă scriu pentru că am înțeles pătrundeți cu ușurință în sufletele oamenilor, eți acea simțire cu care puțini sînt înzestrați.

Oare ați putea să mă ajutați în descoperirea devărului?

Cum se poate? Moare un om, iar vinovații direcți doar o culpă morală? (așa cum motivează tărîrea).

Poate vă puteți imagina ce înseamnă cînd pentru om tînăr «viața» s-a sfîrșit? Să porți un coșmar pe o umbră... să nu mai fii tu însuți?! Și cînd ă gîndesc cît mai am de trăit!

Dacă veți avea amabilitatea să-mi scrieți...»

(Nu consemnez adresa autoarei scrisorii și voi losi inițiale convenționale pentru numele ei, .G.).

așadar, o scrisoare dureroasă, tristă, a unei urmărite de coșmarul vinovăției morții alui ei, vinovăție pe care — oarecum inconant — o formulează și ca o acuză pentru alții pentru instanțele care au judecat cazul. Numai reconstituind întreaga «poveste» mă i putea apropia de o cumpănire a vinovățiilor poate dacă răspunsul meu nu va fi cel mai țelept, vor da altele cititorii.

Cel mai greu e să fii, scria cineva, nu copil de rinți, ci părinte de fii... Scria cineva, și avea eptate.

Și în întîmplarea pe care v-o povestesc este rba tot despre un tată. Un tată, părinte de că. Și fiindcă era tată, tot rodul trudei lui de o ață, trăită cu sentimentul adînc al fiecărei sute lei, fiindcă se simțea dator, mereu dator ntru fiica lui, l-a predat acesteia, atunci cînd căsătorit, ca să-și poată cumpăra un aparment.

Au locuit în trei, adică împreună cu fiica și nerele, pînă cînd acesta din urmă a fost mutat serviciul la București. Cum era firesc, l-a mat și fiica lui. Dar tinerilor le era greu să-și zolve chestiunea locuinței la București, și unci el, bătrînul tată, care știa cît de greu e rinte... a convenit să vîndă apartamentul, a da banii tinerilor, iar el să rămînă ca catar, împreună cu cei care îl vor cumpăra, mai avea de trăit. Poate chiar aici, în acest oment, în acceptarea acestui gest de renunre a tatălui trebuie căutate rădăcinile vinoției, dar poate de cînd e lumea e așa, ca părinsă renunțe mereu, să se sacrifice mereu, petînd același gest sublim al generozității rintești. Vor spune poate unii că bătrînul tă ar fi avut drept la un strop de căldură, la e de viață alături de fiica lui, dar ce era să ute el la București, ce rost mai avea el alături cei tineri, doar le dăduse tot ce le-a putut eri viața lui. Și apoi, poate bătrînii sînt plictiși, cu încetineala lor, cu pașii lor nesiguri, durerile lor de oase, cu temerile lor... Poate asta s-a gîndit bătrînul tată, la faptul că nu ai are nimic de dat, oricît s-ar fi considerat treaga viață numai dator față de fiica lui, iar cerut, se gîndea că nu se cuvenea... Poate spărțirea l-a durut. Poate chiar ideea de a mîne în casă cu străini, ca simplu chiriaș, l-a rut, dar, oricum, pentru fiica lui, apartaentul trebuia vîndut...

Urmîndu-și soțul la București, fiica a căutat ntru apartament cumpărători de încredere, re să respecte obligația de a se purta bine cu tăl ei. I-a găsit în persoana colegei de serviciu, V., și a soțului acesteia, S.P.

Cumpărătorii s-au mutat în apartament în ul 1969 și timp de aproape trei ani s-au purtat umos cu bătrînul bolnăvicios. Frumos, spun ii martori, atît de frumos, ca și cum ar fi fost tăl lor.

Numai că în mai 1971 s-a împlinit sorocul ntru întocmirea actelor de vînzare-cumpărare trecerea apartamentului pe numele cumpătorilor. Actul s-a încheiat la notariat (nr. 25/28 mai 1971), consfințind vînzarea apartaentului și primirea prețului de către cumpărători... și nimic altceva. Martorii spun că vînzătoarea (fiica) ar fi insistat pentru inserarea în conținutul actului a obligației de tolerare în locuință a bătrînului tată, dar acest lucru nu s-a făcut, cu toate că față de rezistența cumpărătorilor ea a și plîns.

Odată apartamentul trecut în proprietatea cumpărătorilor, adică a acelor care timp de trei ani s-au purtat cu bătrînul ca și cum le-ar fi fost tată, încep șicanele împotriva lui și curînd urmează o acțiune de evacuare, admisă prin sentința nr. 121/1972. Încă înainte ca executorul judecătoresc să procedeze la executarea sentinței, bătrînul este aruncat în stradă.

Fiica bătrînului răspunde printr-o acțiune în anularea contractului de vînzare-cumpărare pe motivul nerespectării clauzei menținerii în spațiu a tatălui și, în timpul procesului, prin martorii C.C. (președintele colegiului de avocați din localitate), M.M., C.M., și M.T., foști colegi și colege de serviciu cu părțile în proces, dovedește că a existat o asemenea înțelegere inițială. Pîrîții invocă însă lipsa inserării unei asemenea obligații în actul oficial, se apără spunînd că dacă s-ar fi insistat pentru inserarea ei nu ar fi conceput să încheie actul, iar instanța respinge acțiunea, motivînd că din moment ce înțelegerea privind tolerarea bătrînului nu avea decît o consistență morală, nu putea produce efecte juridice. (Sent. nr. 1271/1973, Judecătoria Buzău.)

Bătrînul tată a plecat la București, dar după puțin timp a murit într-un spital. Oare este cineva vinovat de moartea lui? În sens apropiat, nu, fiindcă am examinat actele medicale constatatoare ale decesului și este vorba de boală, de bătrînețe... Dar așa cum se poate muri de rîs sau de fericire, se poate muri, ceva mai curînd, și de tristețe. Să nu dramatizăm însă. Bătrînul a murit firesc, așa cum pleacă ei, părinții de fii, atunci cînd nu mai au ceva de făcut și simt că nu mai pot face nimic pentru copiii lor, așa cum pleacă ei, șovăitori, cu pași mărunți, temători, cu mîinile întinse spre ceața pe care numai ei încep să o vadă, ei, cu tristețile lor...

Dar, pentru tristețea cu care acest bătrîn a plecat totuși cine e vinovat?

Autoarea scrisorii (fiica) spune că este indignată pentru modul în care justiția a soluționat acest caz. Nu are dreptate. După vînzarea apartamentului, bătrînul era în situația juridică a simplului tolerat, care putea fi oricînd evacuat. Iar în ce privește acțiunea în anularea vînzării pentru motiv de nerespectare a obligației de tolerare a lui, este de reținut că instanța se afla în fața unui act notarial, încheiat de o persoană majoră, în deplinătatea facultăților mintale, care dacă ar fi vrut să insereze anumite condiții ale vînzării trebuia să facă acest lucru în fața notarului și, în cazul cînd cumpărătorii nu s-ar fi învoit la aceasta, să nu încheie actul (și să caute alți cumpărători). Stabilitatea ordinii juridice impune ca un principiu fundamental respectarea voinței părților așa cum ea a fost inserată în actele autentice. În lipsa acestei puteri doveditoare a actelor autentice, orice semnatar ar putea veni ulterior să susțină că nu a vrut așa, ci altfel, și deci asemenea acte nu ar mai crea nici o siguranță, nici o stabilitate. Instanța nu putea hotărî altfel decît era redactat actul de către părți, cu toate că a întrezărit adevărul și de aceea a făcut referire la existența unei obligații cu substanță morală.

Pe plan moral deci, cumpărătorii au o comportare reproșabilă, chiar dacă ar fi așa cum susțin dînșii, adică fiind adevărat că în prezența inserării obligației de tolerare a bătrînului nu ar mai fi încheiat actul. Să nu uităm că totuși cumpărătoarea fusese colegă de serviciu cu vînzătoarea, că l-a tolerat pe bătrîn pînă la definitivarea formelor juridice, deci acest contract s-a petrecut între foste colege și cu girul de încredere pe care îl conferă relațiile de colegialitate. Schimbarea bruscă de atitudine față de bătrîn după definitivarea formelor prin care au devenit proprietari e acuzatoare pentru cumpărători. Dacă nu au vrut să rezerve un drept locativ bătrînului, de ce nu au spus aceasta înainte, de ce nu l-au poftit afară din locuință înainte de a-și împlini planul de cumpărare? Poate că atunci nu ar fi putut achiziționa apartamentul pentru care se anunțaseră mulți amatori și de aici comportarea lor nesinceră.

Desigur, vor spune cumpărătorii, noi am plătit banii, am arătat clar în fața notariatului că nu înțelegem să ne asumăm obligația tolerării bătrînului și deci nu mai aveam nici o obligație... Și apoi, știm cu toții cît de plicticoși și de obositori sînt, în general, bătrînii!... Spun asta și, în felul lor, au dreptate. Doar că uită uneori că mai există un cuvînt care ne este tot mai drag și pe care începem să-l prețuim tot mai mult, — cuvîntul omenie...

În ce privește disperarea cu care autoarea scrisorii își privește vina proprie, ni se pare exagerată. Dacă la încheierea actului notarial a crezut doar în asigurările orale ale cumpărătorilor, sau nu a putut bănui o atare schimbare a atitudinii acestora, nu își poate face reproșuri decît pentru imprudență sau naivitate. Or, întotdeauna buna-credință și naivitatea oamenilor au fost iertabile. Și nimeni nu o poate acuza pentru aceasta. Nimeni în afară de ea însăși. Căci nimeni altul, în afară de ea, nu poate ști dacă a răspuns sau nu cu suficientă căldură și dăruire omului care a știut să-i cedeze totul, să-și poarte cu demnitate și bunătate simpla, sfînta și repetabila povară a părintelui de fii.

EMIL POENARU ■

patricia hearst reapare!(4)

Perioada așteptării de noi informații despre Patricia a fost prea îndelungată pentru a nu semăna disperarea în întreaga familie Hearst. Lipsa totală de informații, căutate pe toate căile posibile, tăcerea semnificativă a agenților F.B.I. au contribuit la intensificarea tensiunii, și așa mari, în care trăiește familia lui Randolph Hearst, proprietar și editor al ziarului «San Francisco Examiner». Așa se explică și de ce tatăl și mama Patriciei au hotărît să plece, pentru o săptămînă, în Mexic, spre a încerca să-și calmeze, pe cît posibil, nervii și să-și recapete forța pierdută în ultimele două luni și jumătate cît au trecut de la răpirea Patriciei.

Dar efectul odihnitor al săptămînii de liniște din Mexic a dispărut ca și cînd n-ar fi fost, îndată ce soții Hearst au revenit în Berkeley, la casa lor de lîngă San Francisco. Și aceasta, pentru simplul motiv că Patricia, în sfîrșit, apăruse! Ea apăruse, dar nu pentru a reveni în sînul familiei ce o așteaptă. Apariția Patriciei a survenit în condiții cu totul deosebite, neașteptate de familia Hearst, dar luate în calcul de agenții F.B.I.-ului.

Patricia Hearst în timpul atacului băncii.

Totul a pornit de la lovitura dată de «grupul simbionez» la Hibernia Bank, din districtul Sunset al orașului San Francisco. Un grup înarmat de bărbați și femei a intrat, în plină zi, în bancă, a dezarmat garda și a ordonat celor 20 de clienți și funcționari ai băncii, care se aflau în acel moment în incintă, să se culce la podea. Mai tîrziu martorii au relatat că două femei au scos din seifuri bancnote însumînd 10 960 de dolari și cu toții s-au retras către un automobil rămas sub pază în fața băncii. Surprinși de poliție, tîlharii și-au acoperit cu focuri de armă retragerea, împușcîndu-i, în timpul fugii, pe Peter Markoft, un negustor de lichioruri cu prăvălia lîngă bancă, și pe Eugene Brennan, un locuitor al orașului aflat din întîmplare prin apropierea băncii. Cei doi sînt internați în spital într-o stare destul de gravă.

În timpul loviturii, aparatele automate de fotografiat au luat, în cinci minute, cît a durat furtul, circa 1 200 de fotografii clare. O parte din aceste fotografii au fost reproduse a doua zi de presă, inclusiv de ziarul «International Herald Tribune». Pe prima pagină acest ziar publică o fotografie mare în care Patricia Hearst, înarmată cu o pușcă automată, participă alături de ceilalți la atacul de la Hibernia Bank. Această «apariție dramatică» a fiicei «onorabilului magnat» al presei din San Francisco în grupul unor spărgători de bănci a venit ca o lovitură de trăsnet pentru familia Hearst! Tatăl ei, Randolph, și-a exprimat uimirea și dezamăgirea. «Acum 60 de zile — spunea el presei — Patricia era un copil drăgălaș, pentru ca după 60 de zile să-i văd fotografia înfățișînd-o cum participă, cu alți tîlhari, la jefuirea unei bănci. Acesta este unul dintre cele mai viciate lucruri pe care le-am văzut vreodată și care mi s-au întîmplat în viață».

Apariția Patriciei între tîlhari este interpretată în cele mai diferite feluri. Poliția este de părere că «grupul simbionez» a pus la cale această lovitură pentru a arăta în public și a demonstra că, într-adevăr, Patricia i s-a alăturat și ia parte la crimele pe care le săvîrșește. Căpitanul F.B.I. Mortimer Inerney afirmă că agenții studiază acum varianta posibilă a organizării loviturii și regizării ei în amănunțime de către grup numai pentru a prezenta pe Patricia în această postură și a discredita familia Hearst, de la care a obținut, deja, pînă acum, cîteva milioane de dolari.

Poliția mai ia în calcul și posibilitatea ca Patricia să fi participat totuși de bunăvoie la spargerea băncii, dezvăluindu-și astfel o comportare nepotrivită cu pretențiile familiei Hearst. De aceeași părere este și judecătorul general de district, William Saxbe, care crede că Patricia a participat de bunăvoie la furt. Funcționarul lui Hibernia Bank, Edward Shea, martor al loviturii, afirmă că Patricia, una dintre cele cinci femei din bandă, era în vervă, judecînd după cum se mișca și vorbea, arătîndu-se gata să tragă cu arma automată pe care o avea. Ea «era în mod absolut o participantă benevolă la lovitură». În ochii lui Shea, Patricia este un criminal de drept comun, ceea ce tatăl, Randolph Hearst, refuză să accepte, spunînd că toate afirmațiile lui Saxbe și Shea sînt «simple speculații».

Poliția, către care se îndreaptă toate datele investigațiilor și toate ipotezele avansate de cei implicați, dispune, în același timp, de mărturii că Patricia nu ar fi participat la spargerea băncii de bunăvoie și că ar fi făcut-o sub amenințarea «grupului simbionez», a cărui emblemă este o cobră cu șapte capete.

Agentul Charles Bates susține că, într-adevăr, din fotografii reiese că Patricia purta o armă automată, dar că, în același timp, alte două persoane țineau permanent îndreptate spre ea armele lor automate, pentru a o împiedica, probabil, să fugă. Fotografiile pot fi interpretate, după Bates, în chip diferit. Există și alteindicii în sprijinul acestei alternative de participare nedorită la furt. Faptul că bandiții nu au tras în obiectivele aparatelor de fotografiat, lăsînd deci să le fie fixată imaginea lor pe peliculă, dovedește, după părerea experților F.B.I., că «grupul simbionez», alcătuit din circa 25 de persoane, a ținut cu tot dinadinsul să se vadă că Patricia face parte din el, așa cum a arătat ea însăși într-o bandă de magnetofon remisă, cu aproximativ o lună în urmă, familiei Hearst. În altă ordine de idei este pentru prima oară în istoria răpirilor americane cînd victima este scoasă de răpitori și pusă să participe în văzul lumii la spargerea unei bănci.

Tocmai aceste elemente îngreuiază, încețoșează și mai mult acest caz original de răpire. Pentru a nu neglija nici una din pistele posibile de investigație ale lui, un număr de agenți au hotărît să cerceteze în detaliu furtul de la Hibernia Bank. Întorși la locul unde a rămas automobilul abandonat de tîlhari, ei au cercetat toate sursele, în speranța că martorii care au văzut pe bandiți fugind ar putea contribui la identificarea lor. Și astfel, datorită loviturii de la Hibernia Bank, s-au putut identifica numele unora dintre membrii «grupului simbionez». Iată-le: Donald D. Defreeze, pretins șef al grupului și inițiator al lui, un pușcăriaș evadat, poreclit Cinque; Nancy Ling Perry, de 27 de ani, presupusă autoare a textului în care se explică «filozofia» «grupului simbionez»; Patricia Michelle Soltysik, de 24 de ani, supranumită Mizmoon și presupusă a fi, în realitate, șefa grupului; Camilla Christine Hall, de 29 de ani, prietenă și asociată a lui Mizmoon.

Pe baza mărturiilor fotografice de la Hibernia Bank și a celor culese ulterior, poliția a emis un ordin de arestare a Patriciei Hearst pentru participare la furt, anunțînd că ea poate rămîne în libertate provizorie pentru suma de 500 000 de dolari. Ordine de arestare au fost emise și pentru celelalte persoane identificate. Ceea ce nu a reușit să dezlege pînă acum poliția este în fapt cheia întregului caz și anume ea nu a putut să descopere locul unde sînt ascunși membrii grupului și Patricia. Rămîn în continuare mobilizați 125 de agenți ai F.B.I. pentru a căuta, zi și noapte, un fir care să ducă la ascunzătoarea acestui grup misterios și periculos pentru populația golfului San Francisco.

FL. ȚUIU ■

COPERTA NOASTRĂ
Pictură de Sever Frențiu

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1.
Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL
executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
DAN BÎRLĂDEANU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

după ce n-am să mai joc, am să fac turul lumii, să văd și eu cîte ceva

Fotografie de S. BACKSY

Ilie Năstase, născut 19 iulie 1946, București. A început să joace tenis în 1957, descoperit și îndrumat în primii ani de către antrenorul Costică Chivaru. În 1959 devine campionul copiilor de 13–14 ani. Apoi, campionul adolescenților de 15–16 ani, campionul juniorilor de 17–18 ani etc. Primul titlu de campion al României la seniori — 1967. A fost antrenat și de Gogu Viziru. Palmares internațional. Primul turneu de simplu: Barranquilla (Columbia), 1969. Mari turnee cîștigate: Roma (1970), simplu și dublu, cu Ion Țiriac; Roma din nou, 1973; Roland Garros, dublu (1971), cu Țiriac, simplu (1973); finalist la Wimbledon (1972); cîștigător al Forest-Hills-ului (1972); invingător în Grand Prix (1972, 1973); cîștigător al Turneului campionilor (1971, 1972, 1973); finalist în trei finale ale Cupei Davis (1969, 1971, 1972). Timp de mai mulți ani, cel mai bun sportiv al României. Considerat cel mai bun tenismen al lumii în 1973, după opinia noastră și în 1972. Figurează în Enciclopedia britanică.

A fost pîndit în copilărie de primejdia fotbalului. Îi plăcea, avea și pentru el ceva înclinații, era să i se consacre. Steaua lui l-a călăuzit în cele din urmă bine.

«Dacă nu cîștigam turneul pentru copii din 1959, poate nu rămîneam la tenis. Atunci am primit prima rachetă Slazenger, mi s-a părut că e ceva, am început să uit de fotbal».

Fără tenis, Năstase ar fi fost alt om, existența și lumea ar fi fost pentru el altceva. Fără Năstase, tenisul mondial ar fi fost azi mult mai puțin frumos, mai puțin captivant, mai puțin răspîndit. El și tenisul s-au ajutat unul pe altul în egală măsură. Ilie a descoperit și revelat în tenis frumuseți necunoscute, pe care un Smith — mare jucător și el — nu le-ar fi descoperit și revelat niciodată. Tenisul i-a dat celebritate și toate cele cîte țin de ea. Năstase fără tenis ar fi însemnat mai puțină glorie sportivă pentru România, el fiind cel mai mare campion născut vreodată în jurul Carpaților. «*Propriu-zis nu m-a învățat nimeni. Luam racheta, dădeam în minge și dădeam bine. Din instinct. Mă întreabă mulți cum țin racheta, cum fac, cum execut lovitura aia, cealaltă. N-am ce le răspunde*». Ilie e produsul harului său. Toate loviturile acelea uluitoare, inspirația și fantezia erau în brațul și în creierul său. Erau în sine. A muncit enorm pentru a le face manifeste, nu pentru a le învăța sau inventa. Văzîndu-i jucînd pe marii tenismeni, a mai preluat, probabil, conștient sau inconștient, și de la ei cîte ceva. Jocul său e cel mai străin de canoane, de dogme. «*Am cel mai aiurit joc. La mine, fiecare minge e diferită, depinde de cum vine, de cum o simt eu în momentul acela. Smith știe ce va face într-o situație dată, știe el, știe și adversarul. Eu nu știu și nu știe nimeni. De-aia cîștig cum cîștig și pierd cum pierd. În plus, intuiesc mai bine decît alții cum va reacționa adversarul, aproape de fiecare dată, la acțiunile mele*». Ține racheta într-un fel special. Sprijinită în podul palmei. Unii explică prin asta traiectoriile și efectele otrăvite ale loviturilor lui. Gonzales pretinde că ar fi sursa forței serviciilor sale. Un singur lucru e sigur. Din ținerea rachetei în podul palmei Ilie se alege cu niște bătături cum au numai bătrînii slujitori ai coasei. «*Toți tenismenii avem bătături, dar eu cel mai mult, pentru că țin racheta cum o țin*». Fred Parry zice: «*Năstase are o ușurință fantastică în felul cum joacă*». E tentat să riște în permanență. Nu suportă soluția banală aducătoare de beneficii imediate și ușoare. Preferă soluția riscantă, cîștigul transant sau eșecul tranșant. Așa s-au format jocul lui, ecuația lui. Ilie a salvat tenisul de monotonie, de scleroză. Tenisul clasic. Acel joc trist practicat la ora ceaiului, cum îl găsea Giraudoux. Sistemul de organizare al tenisului mondial din ultimii ani, bazat pe turnee cu premii, a dinamitat vechiul tenis. «*Înainte se juca lejer, veneai la teren pudrat, și cînd era o minge dubioasă, făceai pe domnul, o cedai adversarului. Azi un asemenea gest costă uneori mii de dolari. Cine-l mai face? Gentlemeni nu mai există nici în tenis. Jucătorii se enervează, discută cu publicul, spun cîte ceva copiilor de mingi, s-a dus morga de altădată. Premiile au schimbat tenisul, făcînd din el o luptă aspră, între oameni încordați, care se înfruntă și scrîșnesc*». Meritul, recunoscut pretutindeni, al lui Năstase este că într-o asemenea atmosferă el a introdus zîmbetul în tenis. Și a transformat jocul din luptă în spectacol. Dintre toți jucătorii contemporani, Connors i se pare că încearcă să-l imite.

A debutat tîrziu în tenisul internațional, cînd împlinise 20 de ani. Atunci, în 1966, a jucat în Cupa Davis la Paris și imediat în turneul de la Roland Garros. Necunoscutul acesta venit dintr-o țară fără tradiții în tenis s-a impus rapid și trainic. «*În tenisul actual nu contează decît rezultatele. Nu contează nici cine ești, nici de unde vii, nici culoarea pielii, nimic. Contează să fii tare, mai tare decît ceilalți*». Elita tenisului mondial trăiește o viață cu multe aspecte strălucitoare, dar grea, uzantă, crispată. E dificil să pătrunzi în lumea asta și mai ales să te menții. «*În ultima vreme, pentru premiile care se dau, merită. Dacă ești foarte în față. Pentru cei mai de la urmă nu rentează, relația e dură, ești mare de tot, cîștigi, nu ești, o duci greu. Tentație, nu glumă; din cauza ei au apărut și apar mereu jucători tineri foarte buni. Atmosferă încordată. Cînd reușești să ai un prieten, doi, buni, mare lucru. Sînt prieten cu Roche și cu Orantes din «grupa roșie». Caz rar. În lumea asta înveți să fii ascuns și-al dracului, fără multă inimă adică. Pe mine, fiindcă am cotă mare, toți umblă să mă bată. Cînd joacă împotriva lui Năstase, turbează, trag ca disperații. Altceva aproape că nu-i interesează. Așa a făcut Stone anul acesta la Rotterdam. A fost grozav, ca niciodată, m-a bătut greu în trei seturi. A doua zi era mort și delăsător, pierdea la Pomman în două seturi. Cu alții cînd joacă, adversarii mei parcă sînt bătuți în cap, contra mea fac pe sclipitorii. De fapt așa am fost și eu în perioada cînd urcam și întîlneam marile vedete. Numai că eram ambițios și-n meciul următor*».

Se plînge de oboseală. E pentru prima oară cînd Năstase se plînge de oboseală. De la începutul anului 1974 și pînă la mijlocul lui aprilie n-a avut măcar o singură zi liberă. Grupa roșie a W.C.T.-ului a fost și cea mai echilibrată. Sau, cum a numit-o cineva, «*Cea mai nebună și mai echilibrată*». Turneu săptămînal, alternativ, pentru fiecare dintre cele două grupări de tenis care-l revendică. «*La anul voi renunța la una, nu sînt decis la care, dar nu se poate rezista*». O zi din primele o sută de zile ale anului 1974. Oricare dintre ele. 32 de jucători, un singur teren. De la 8 la 11, antrenament. Stau toți să le vină rîndul pentru zece, douăzeci de minute. Atît le revine, dar nimeni nu renunță. Fiecare ar vrea să se antreneze cît mai mult. La fiecare turneu, terenul e alt fel, mingile sînt alt fel. Toți sînt încordați, toți vor să se acomodeze, toți calculează. După ora 11, încep meciurile. Unul dimineața (de simplu), altul seara (de dublu). În fiecare zi, cît reziști, pînă te elimină. Dacă ești eliminat, multe antrenamente. Săptămîna viitoare și săptămînile viitoare, la fel. În plus, pe cel clasat primul sau al doilea din grupă «*îl omoară cu publicitatea. Ești obligat prin contract să dai interviuri, să apari la televiziune de cîte ori se consideră necesar. Gruparea W.C.T. are un serviciu de publicitate format din 6 oameni. Fac o treabă extraordinară. Pentru că toți cei care investesc în tenis vor să cîștige, și cîștigă. Jucători buni și publicitate cum trebuie, succes de public garantat, atît de mare a devenit gustul pentru tenis*». Cînd pierde unul dintre turneele de sală, Năstase nu e prea afectat. «*Turneele de sală nu reprezintă adevăratul tenis. Terenuri repezi, tavane joase, tenisul se deformează. Cînd sînt învins într-unul din turneele mari, programate în aer liber, atunci sufăr*». Năstase recunoaște că în prezent are ceva mai puțină ambiție decît la început. Pofta de tenis i-a scăzut, se simte uneori intoxicat. În ultimii 3 ani n-a jucat doar o lună și jumătate. Atît în 36 de luni. Pe teren, nu mai intră cu plăcere. «*Cu toți marii tenismeni se întîmplă așa după un șir de ani, de-aia unii încep să participe numai la turneele mari*», zice. Intenționează să procedeze la fel. Încep să-l preocupe și alte probleme. Ar vrea să aibă un copil.

În Europa, Ilie este foarte iubit. «*În Franța, mai spune cîte unul că pe teren ce fac eu e cinema, dar publicul e cu mine. În Italia, la fel, dacă nu bat italieni; în Anglia, lumea mă adoră. Le place și îi amuză tot ce fac, suferă cînd pierd și chiar în zilele mele slabe tot mă aplaudă. În America, publicul e foarte ciudat. Cînd joc eu, spectatorii devin pătimași ca la coridă. Sînt contra mea, dar cînd pierd le pare rău. După ce iese Năstase dintr-un concurs, nu prea mai vin. Mi-am făcut un renume de jucător al dracului. Asta cu ani în urmă, cînd eram mai nestăpînit, mai adolescent. De la o vreme, din cauza amenzilor, din cauza nevestii, din cauza vîrstei, m-am schimbat mult, m-am potolit. Unii ziariști continuă să-mi facă atmosferă. Ba că am zîmbit, ba că am clipit, ba că m-am uitat în cer, ba în pămînt. Știu să atragă lumea și pentru calitățile și pentru defectele mele. Odată, la Miami, înaintea unui turneu, au publicat o reclamă în care se spunea cu aproximație: «Românul nebun sosește în oraș. Veniți să-l enervați și mai tare». La sfîrșitul turneului aceluia în care am jucat foarte bine, publicul era entuziasmat, le-am spart cu o minge tavanul de carton presat al sălii, ca să vadă și organizatorii luna de pe cer*».

Năstase nu e nici infatuat, nici modest, e firesc. Toate cele cîte a realizat pînă acum și cîte i se întîmplă, i se par normale. Cînd joacă bine în America îi apare zilnic fotografia în toate marile ziare. Și asta i se pare normal. Nici marile izbînzi, nici publicitatea nu i-au schimbat firea. Cu tot nivelul excepțional atins, Ilie a mai progresat și în ultimii doi-trei ani. «*Turneele open m-au ajutat mult. Mai întîi am învățat să pierd. Apoi am descoperit că nu contează la cine pierzi, contează pe cine bați. Înțeleg mai bine de ce toți se omoară cu firea cînd joacă împotriva mea. Și pentru mine dacă mă bate Pattison, sau alt jucător de cotă joasă, nu e mare lucru dacă săptămîna următoare îl înving pe Laver. Înainte, trăgeam cu dinții de fiecare meci. Nu face, e uzant. Au apărut mulți jucători tineri de mare forță, oricînd poți pierde. De tăria lui El Shaffei, care m-a bătut cîndva, sînt azi o sută de tenismeni, o înfrîngere nu-i nici o nenorocire,
nu le mai iau în tragic. În sfîrșit, am devenit ma
constant. Altădată cîștigam un turneu, apoi pier
deam opt. Nu se mai întîmplă. Nu mă mai inte
resează nici rivalitatea, am depășit faza. M
amuză ziariștii cu idei puține, dar fixe. Cum t
bate unul de cîteva ori, scot chestia cu complexu
Cutare are complex la cutare. Nici vorbă. Gorma
n-are complex la mine, nici eu la Okker, nimen
la nimeni n-are complex. Totul e chestie de joc
nu de psihologie. Unuia îi convine mai bine jocu
altuia. Asta-i tot. De emoții, în schimb, nu v
reuși să mă vindec. Simt o durere în stomac î
timpul primelor gheme, chiar dacă adversarul
slab și eu în zi fantastică*».

La mijlocul lui aprilie Ilie a venit la Bucureș
pentru trei zile. «*Vreau să văd și eu alt nebu
care dă 500 de dolari la avion pentru trei zil
Plecat de patru luni, nu se mai putea, trebu
să-i văd pe-ai mei. Noi am rămas o familie unit
mă interesează soarta și sănătatea fiecăruia.
foarte obositor, alerg cu mașina cînd sînt la Buc
rești cam 250 de kilometri în fiecare zi, să fa
tot ce trebuie să fac, dar îmi face plăcere. N
căsătorit, era și mai rău. Mă tortura singurăt
tea. Opt ore în avion singur, apoi din nou sing
închis într-o cameră de hotel. Șase ani tot aș
am crezut că înnebunesc. Soția mă ajută mul
Răspunde la scrisori, are grijă de contracte,
biletele de avion și de altele. Altădată, după tr
săptămîni de la plecare îmi venea să-mi i
cîmpii, mai ales cînd rămîneam singur după î
frîngeri*».

N-am vrut să-i amintesc lui Năstase desp
finala Cupei Davis de la București. Ce rost
mai avea? Prin criza lui de formă, el ne-a î
tristat atunci, iar noi, o parte dintre noi, i-a
agravat durerea dezicîndu-ne de el, judecîndu
ca un tribunal de inchiziție neîndurător și o
la rațiune. Ilie însă a adus singur vorba. «
*place să fiu aclamat cînd joc, nu mă avan
Pe Țiriac îl stimulează așa ceva, eu devin încord
Am fost copleșit atunci de tribune, n-am gă
publicul de care aveam nevoie. Într-un turneu
Campionilor programat la București n-aș fi
sută la sută. Din dragoste, cred că publicul m-
face să pierd*».

Cine ar putea să-i numere pe prietenii l
Năstase? Nu mă refer la cei pe care nu-i c
noaște. Ilie este un om cu harul prieteniei, u
om care nu și-a uitat prietenii, un om gener
cu cei care pretind că-i sînt amici. «*Dominiq*
(n.n. — soția lui) *îmi reproșează că nu deosebe
prietenii buni de prietenii falși. Eu nu pricep cu
poate cineva să pretindă că ți-e prieten și să
fie. Nu pricep. Poate mulți se înghesuie în jur
meu pentru că am succese, dar eu de unde
știu care sînt ăștia? Dominique mai spune că s
prea bun. Și ce-i rău să fii prea bun? Dacă lum
mi-ar da mie toate bombele atomice de pe pămî
atunci n-ar mai exploda niciodată vreuna. Sau
poate una aș arunca-o peste arbitrii de linie,
prea mi-au mîncat sufletul*».

Năstase se gîndește să facă un centru de te
pentru copii la București. Să poarte
său, iar din cînd în cînd el să vină să dem
să arate. Asta înseamnă că Năstase nu u
trecerea timpului și de urmările ei. «*Am să m
joc 3-4 ani. Cînd voi începe să nu mai cîștig turne
atunci mă voi retrage. E mai bine să asculți
primele semne*». Nu știe ce va face după
Năstase–omul se va despărți de Năstase–ju
torul. Se va ocupa tot cu tenisul, dar nu ș
cum. Nu-și poate imagina vremea cî
uitarea îl va învălui și pe el. Se gîndește la as
zice: «*Eu voi suferi mai puțin, dacă va
vorba despre așa ceva, fiindcă, sînt hotărît, n-
să cer nimic de la nimeni. Cred că nici nu voi av
nimic de cerut, sînt mulțumit cu situația mea, d
dacă va fi cumva cazul, n-am să cer nicioda
nimic*».

De mulți ani, Năstase se află în fiecare săpt
mînă în alt oraș, în altă țară, în alt contine
A colindat planeta, dar n-a văzut lumea. N
avut timp s-o vadă, s-o cunoască. Ajunge unde
joacă tenis și pleacă. «*Aeroporturi, modele
avion, terenuri de tenis și hoteluri, asta văd.
trezesc în cîte o dimineață, privesc pe fereas
și nu-mi dau seama în ce oraș sînt. Asta mi
întîmplă în America mai ales, unde orașele se
mănă foarte mult. Tenisul e o meserie, nu turis
Dacă pierzi în primul sau în al doilea tur, ai ti
să vizitezi orașul, dar îți dă mîna să pierzi?
hotărît cu soția mea să facem turul lumii du
ce-am să mă retrag. Să văd și eu lumea, să v
mai ales pe unde-am fost și n-am văzut nimi*

ROMULUS BALABAN

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 130 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXIII - NR. 20 (988) - 11 MAI 1974

ei își poartă prin lume
omenia ce ne caracterizează,
mîndria de a fi români

● lupta pentru românia viitoare ● eroi ai zilelor noastre ● inteligența românească în acțiune ● democrația noastră de fiecare zi ● seriale flacăra

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

«În anul 1950 familia mea — ne scrie **Bogdănescu Emilia** *din Checea numărul 271, județul Timiș — a intrat în C.A.P. care se înființa, cu pămîntul primit la reforma din 1945, altul nu aveam. Mama, Bogdănescu Emilia, din comuna Cenei, satul Checea, numărul 271, județul Timiș, a lucrat alături de tatăl meu pînă prin 1962. În 1963 și 1964 nu a mai putut lucra, fiind bolnavă, și a primit un ajutor medical. În prezent are 62 de ani, e bolnavă, dar de pensie nu poate beneficia. În anii aceia de început, evidența zilelor muncă nu s-a ținut pe fiecare membru al C.A.P. (depinde de cîtă carte știa cel care făcea pontajele). Toate zilele-muncă realizate de mama și frații mei au fost trecute pe numele tatălui meu. În acest fel mama mea nu îndeplinește condițiile de pensionare, deși toată echipa cu care a lucrat, brigadierul de atunci, șeful de echipă și chiar și președintele C.A.P. știu și pot să dea declarații. Din discuția pe care am avut-o cu șeful serviciului Filialei județului Timiș a Casei de pensii a C.A.P. a rezultat că asemenea cazuri sînt foarte multe pe raza județului, deficiențele în evidența zilelor-muncă fiind caracteristice pentru multe C.A.P.-uri din Banat în anii de început. În asemenea cazuri, organele de conducere ale C.A.P. n-ar putea stabili ce vechime s-ar putea acorda celor în cauză, fără precizarea numărului de zile-muncă — deoarece e imposibil să se precizeze o cifră — și elibera adeverințe de vechime măcar pentru prima treaptă — aceea de 5 ani?»*

*

Pînă la apariția decretului nr. 292/1959, mecanicii de locomotivă beneficiau toți de aceeași încadrare la pensionare, scrie **Damian Gheorghe,** *domiciliat în Brașov, Aleea Crîngului bl. 27, sc. B, ap. 22. Pornind de la premisa că munca de mecanic pe locomotivă electrică și diesel electrică este mai ușoară decît cea pe locomotivele cu aburi, odată cu apariția acestui decret de încadrare în grupa a II-a de muncă au beneficiat numai mecanicii de pe locomotivele cu aburi. Avîndu-se în vedere plusul de încordare și de răspundere al mecanicilor de pe locomotive electrice, prin Ordinul nr. 59 din 18.III. 1969 al Ministerului Muncii și Ministerului Sănătății (publicat în Buletinul Oficial nr. 36/1969) ei beneficiază de încadrarea în grupa de muncă a II-a. Această rectificare, pe deplin întemeiată, nu este însă însoțită de o prevedere în sensul recalculării drepturilor la pensie pentru intervalul de aplicare al Decretului 292/1959. Datorită acestui lucru — încheie Damian Gheorghe — noi, mecanicii de locomotive diesel electrice, ieșiți la pensie înainte de 18 martie 1969 nu putem beneficia de încadrarea în grupa a II-a de muncă.*

*

Neațu I. Dumitru din Hunedoara, str. A. Iancu nr. 4 ne scrie: *În țara noastră se fabrică biciclete de foarte bună calitate, însă dinamurile sînt foarte proaste, atît rotorul cît și bobina nu funcționează nici măcar o lună. Propun cooperativei Tehnometalica — întreprinderea producătoare — să studieze această problemă și să găsească o soluție de îmbunătățire și, chiar dacă prețul lui se va ridica de la 50 de lei la 100, să funcționeze nu o lună, ci cîțiva ani. Mulți bicicliști folosesc acum lanterna cu baterie. Organele de miliție pe bună dreptate mai dau cîte o amendă egală cu prețul unui dinam de bicicletă.*

*

Nania R. *din Oltenița își exprimă în scrisoarea sa revolta față de comportarea huliganică a unor tineri care circulă cu trenul pe ruta București-Oltenița. În ziua de 25 februarie au frînat trenul de cîteva ori, aruncînd apoi cu pietre, spărgînd geamurile, silind călătorii să-și pună, ca să se apere, hainele în cap sau să se întindă pe podelele compartimentelor. Acești tineri «cu pletele vîlvoi și ochii injectați de băutură», care obișnuiesc să înjure cu cele mai murdare cuvinte, să umble cu cuțite în mînă sau în dinți, amenințînd în stînga și în dreapta, pun în primejdie integritatea corporală a celorlalți călători, le calcă în picioare demnitatea. Nania R. cere să se ia măsuri imediate împotriva lor.*

Răspunsul Regionalei de căi ferate București; divizia comercială. *Cele semnalate de tovarășul Nania R. sînt adevărate. Încă mai sînt călători care consumă băuturi alcoolice se dedau la acte de huliganism, culminate cu bătăi, jignesc și bruschează personalul de tren și nu permit o călătorie normală oamenilor muncii care se deplasează de la domiciliu la locul de muncă și invers. Nu rare sînt cazurile, în special pe secția Titan-Oltenița, cînd astfel de elemente provoacă frînări de trenuri, fapt ce poate conduce la evenimente de cale ferată cu urmări grave pentru publicul călător. Pentru a preveni astfel de manifestări, Regionala C.F. București a făcut apel la marile întreprinderi din județele Ilfov, Dîmbovița, Prahova etc., pentru a se prelucra cu navetiștii consecințele aplicării Decretului nr. 329/1966 și H.C.M. 2507/1969 privitor la contravențiile săvîrșite în trenuri și stații. Totodată au fost luate măsuri și sînt în curs de tipărire extrase din legi, precum și consecințele încălcării acestora, ce vor fi difuzate în trenuri și la casele de bilete C.F.R. Eforturile salariaților căilor ferate pentru luarea de măsuri împotriva călătorilor de felul celor arătați în scrisoarea tovarășului Nania R. au fost susținute de organele de miliție din Inspectoratul județului Ilfov, care au reținut și întocmit dosare la următorii: Stan Ștefan, comuna Tînganu, județul Ilfov; Voicu Gheorghe, comuna Bălăceanca, județul Ilfov; Radu Gh. (zis «Kiki»), comuna Bălăceanca, județul Ilfov — care au bătut un călător în trenul 8325 din 14. III. 1974. Numitul Ilie Marian, comuna Cernica, județul Ilfov, care a spart patru geamuri la trenul 8325 din 25.III. 1974; numiții Radu Constantin, Radu Nicolae, Turcu Marian, Calciu Constantin și Călin Eugen, toți din comuna Tămădău, sat Plumbuita, care au provocat scandal și au bătut călători pașnici în trenul 8107 din 13.III. 1974. Numitul Manea Gheorghe, din comuna Mitreni, județul Ilfov, a frînat trenul 8312 din 12.II. a.c.; numitul Năstase Gheorghe, din comuna Mitreni, județul Ilfov, a frînat trenul 8036 din 18.III.a.c. Numitul Oancea Cornel din comuna Soldanu, Ilfov, a frînat trenul 8314 din 10.I. a.c. Numiții Isac Gheorghe, Iuga Vasile, din comuna Plătărești, județul Ilfov, și Mihalcea Atanase din comuna Mitreni, județul Ilfov, au provocat numeroase frînări la trenurile în circulație pe secția Titan-Oltenița. Tot pentru frînări repetate ale trenului 8033 din 13 și 14.III. 1974 au fost reținuți și sancționați numiții Nițu Mircea și Tănase Petre, din comuna Suhatu, județul Ilfov, și Eftimie Ion din comuna Vasilați, județul Ilfov. Au mai provocat frînări la trenurile de călători Badea Ion și Bunea Gheorghe din comuna Curcani, județul Ilfov, frînarea făcîndu-se la trenul 8318 din 28.III. a.c., și Anton Ștefan din Fundeni, Frunzănești, la trenul 8324 din aceeași dată.*

Menționăm că toți cei arătați au fost reținuți de organele de miliție.

Arătîndu-vă aspectele și indicîndu-vă o parte din răufăcători, considerăm că luarea de poziție împotriva acestora și crearea opiniei de masă este posibilă și cu sprijinul dumneavoastră, prin publicarea celor arătați mai sus.

*

«Mă numesc **Neagu Nicolae** *din comuna Bucov, județul Prahova, și scriu în numele mai multor mari pasionați ai «sportului alb». În comuna noastră, dacă vrei să joci tenis de cîmp, trebuie să-ți improvizezi un teren pe șosea. La cererea mai multor tineri, tovarășul primar a răspuns că avem teren de fotbal, ce ne mai trebuie și teren de tenis. Sau să ne ducem să jucăm pe terenul de volei al școlii generale. Dar dacă mergem să jucăm tenis pe terenul școlii, tovarășul director ne izgonește spunîndu-ne că «terenul de volei nu-i teren de tenis». Deci tot șoseaua ne rămîne. Am dori să ni se repartizeze un loc unde noi, tinerii, să ne putem amenaja un teren de tenis, ori să ni se dea voie să jucăm pe terenul de volei al școlii».*

*

Luca M. *din comuna Grumăzești, județul Neamț, arată că a poposit în mai multe rînduri, pentru tratament, în stațiunea Slănic Moldova. Cu cîțiva ani în urmă, afirmă dumnealui, o mînă de oameni inimoși și talentați, conduși de soții Cimponeriu, foarte buni specialiști ai muncii culturale, pregăteau frumoase spectacole, cu piese de teatru, programe de satiră și umor, seri literare, distractive etc. Cititorul nostru a revenit la Slănic Moldova după o absență de trei ani. Nu a găsit o casă de cultură nouă, iar pe cea veche pacienții n-o mai frecventau cu plăcere, activitatea culturală nemaifiind la nivelul de odinioară. Luca M. a aflat că soții Cimponeriu nu mai sînt la conducerea Casei de cultură din Slănic Moldova. Cimponeriu Marin a fost mutat la Orăștie, și nu într-o activitate cultural-educativă, potrivit pregătirii sale, în timp ce soția lui, Cimponeriu Adriana și copilul au rămas la Slănic.*

Din răspunsul Consiliului popular al județului Bacău: *«Din verificările efectuate s-a constatat că tovarășul Marin Cimponeriu nu a fost scos din funcția de director al Casei de cultură din Slănic Moldova. La cererea Casei de cultură din Mangalia i s-a dat transferul acolo, în urma insistențelor celor doi soți. Revenind în județul Bacău, Cimponeriu Marin a fost numit director al Casei de cultură din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, post din care a demisionat. Adrianei Cimponeriu i s-a oferit postul de bibliotecar la Complexul U.G.S.R. din Slănic Moldova, unde funcționează și acum.*

În ceea ce privește activitatea soților Cimponeriu pe linie profesională vă comunicăm că, fără îndoială, sînt oameni talentați și experimentați profesioniști ai muncii culturale. Au activat mai bine de 10 ani, pregătind un număr de șapte programe de teatru și estradă împreună cu un număr de acțiuni cultural-educative specifice, pe care le prezentau fiecărei serii de pacienți. Sigur, organele locale nu sînt mulțumite în prezent de calitatea tuturor activităților culturale și artistice prezentate de Casa de cultură. La recenta plenară a Comitetului orășenesc de cultură și educație socialistă din Slănic Moldova s-au analizat cu spirit de răspundere lipsurile din activitate. Perspectiva construirii unui nou local este mai îndepărtată. Considerăm că localul actual oferă suficiente condiții pentru acțiuni culturale și artistice frumoase și variate.

*

Adresîndu-ni-se în numele unor locuitori, în special vîrstnici și bolnavi, din zona Filaret-Cuțitul de Argint, București, **Kasapu Marin** *și* **Tudor Sandu,** *de pe str. Veniamin Costache nr. 16 A, propun ca în localul, fostă bodegă, de pe str. Veniamin Costache colț cu str. Cuțitul de Argint, să se deschidă un magazin alimentar. După desființarea bodegii a funcționat aici un centru de primire a sticlelor și borcanelor. Acum a mai rămas doar firma. Alături exista un atelier de reparat încălțăminte, care s-a desființat, în locul lui apărînd o presă pentru confecționat pungi din plastic. «Dacă vrem să ne reparăm pantofii sau să cumpărăm lapte ori articole de băcănie, trebuie să mergem cu tramvaiul pe 11 Iunie sau pe Calea Șerban Vodă, în ambele direcții cîte două stații lungi, cărind cu noi, în aglomerație, plasele».*

*

Ne scrie **Studioul teritorial de radioteleviziune Timișoara:** *Într-unul din ultimele numere ale revistei «Flacăra» a apărut o interesantă notă privind emisiunea de radio «Miorița», semnată de distinsul folclorist H. Brauner. Apreciind strădaniile redactorului acestei emisiuni, H. Brauner spune că este, după cîte știe domnia-sa, «singura» care de 15 ani contribuie în acest mod specific, de largă penetrație în masele de ascultători, la perpetuarea creației noastre populare. Dorim să vă informăm că Studioul de radio și televiziune din Timișoara difuzează de aproape un deceniu, bilunar, emisiunea de folclor «Izvoare fermecate» pe spațiul de 30 de minute. Preocupîndu-ne de creația populară din județele Arad, Caraș-Severin, Timiș, la care s-a adăugat în ultimii doi ani și județul Hunedoara, primim pe adresa acestei emisiuni nenumărate scrisori de la ascultătorii noștri care, apreciindu-ne, ne cheamă mereu să dezvăluie datini străvechi, cîntece și versuri din bătrîni etc.*

Ne-ar bucura ca toți cititorii revistei «Flacăra» să știe că «Miorița» nu este, cum nici n-a fost, singură...

Grecu Elena *din Cîmpulung Argeș, str. Richard nr. 29, județul Argeș, are 20 de ani și a urmat timp de trei ani cursurile Liceului economic special din acest oraș. În ultimul an a fost transferată la Liceul economic special din Miercurea Ciuc, județul Harghita. În iulie 1973 a primit diploma de absolvire, cu specialitatea planificare-contabilitate, fără a primi însă și o repartiție. «M-am prezentat în august 1973 la Oficiul forțe de muncă din Cîmpulung Argeș, scrie Grecu Elena, pentru a primi o repartiție corespunzătoare pregătirii mele. Pînă în februarie 1974 m-am tot dus la Oficiul forțe de muncă și pe la întreprinderile și unitățile economice din Cîmpulung Argeș, fără să mă pot angaja. Mi s-a spus că asemenea posturi nu există și că ar fi bine să mă calific în altă meserie. Eu nu mă pot califica în producție, deoarece de mică sufăr de plămîni, boala revenind în 1972, cînd am fost internată la Sanatoriul T.B.C. din Miercurea Ciuc. Acasă sîntem șapte frați, dintre care unul e căsătorit și ceilalți în întreținerea părinților, muncitori la Întreprinderea mecanică-Muscel».*

Din răspunsul Comitetului orășenesc Cîmpulung Argeș al P.C.R.: *Din cercetările efectuate a reieșit că Grecu Elena este de profesie contabilă, absolventă a Liceului economic special, și cererea sa pentru încadrarea în cîmpul muncii este îndreptățită, astfel că a fost repartizată, cu repartiția nr. 4 455 din 15.III. 1974, în funcția de contabilă la serviciul financiar din cadrul Întreprinderii mecanice-Muscel.*

*

La Liceul «Unirea» din Tîrgu Mureș s-a înființat un cenaclu de literatură științifico-fantastică și fenomene O.Z.N., avînd denumirea «TAU-CETI». Cenaclul are pînă în prezent peste douăzeci de membri, elevi ai Liceului «Unirea», precum și colegi de la liceele «Al. Papiu Ilarian» și Liceul de construcții. Pînă în prezent au avut loc două ședințe, la care au participat invitați de la Institutul pedagogic și de la Radio Tîrgu Mureș. Cenaclul și-a propus descoperirea a noi talente literare, precum și un studiu amănunțit al fenomenelor O.Z.N. observate la noi în țară și în străinătate. Vă rugăm să publicați aceste rînduri, cu mențiunea că dorim să avem printre membri și tineri elevi din alte localități din țară. Anunțăm totodată că «TAU-CETI» este singurul cenaclu de acest fel al elevilor din țară. Semnează conducătorii cenaclului: **Leb Peter** *și* **Berbecaru Emil.**

*

În ziua de 22 decembrie 1972, în timp ce mă deplasam de la domiciliu la locul de muncă din comuna Filipeștii de Pădure, județul Prahova, cu autobuzul I.T.A. nr. 31-PH-115 am suferit un grav accident, fractură deschisă la gamba stîngă a ambelor oase, scrie **Simion I. Ion,** *din comuna Iedera de Jos, județul Dîmbovița. «Cercetările întreprinse de organele în drept nu s-au încheiat nici pînă la jumătatea lunii ianuarie 1974, deși, adresîndu-mă Procuraturii județene Prahova, au fost date termene de definitivare a cercetărilor la 15 noiembrie și 25 decembrie 1973. Doresc să cunosc de ce nu s-au definitivat cercetările».*

Răspunsul Procuraturii Generale a Republicii Socialiste România: *La 22 decembrie 1972 a avut loc un accident de circulație soldat cu vătămarea corporală a petiționarului și a conducătorului auto, Popoiag Petre, ultimul suferind leziuni craniene ce au necesitat un tratament medical îndelungat și ca atare nu a putut fi ascultat ca învinuit de către organele de urmărire penală.*

După vindecarea învinuitului Popoiag Petre, cercetările au putut fi definitivate și, stabilindu-se vinovăția sa prin rechizitoriul Procuraturii locale Cîmpina din 23 ianuarie 1974, a fost trimis în judecată pentru infracțiunile de vătămare corporală din culpă și neglijență în serviciu.

*

Noi, **Capotescu Mihai, Unoka Carol, Bulejan Alexandru, Messman Iuliu, Anghel Nicolae, Ursu Simion, Stoianov Jiva** *(zețari), un grup de tipografi de la Întreprinderea poligrafică «Banat»-Timișoara care, după ani îndelungați, ajunși cu tîmplele albe tot aplecați pe casele cu litere din plumb, fiind în preajma pensionării, ni se creează greutăți în stabilirea toxicității muncii noastre.*

Cînd noi am intrat pe porțile tipografiilor acum 30-40 ani pentru a învăța nobila meserie de tipograf, nu ni s-a spus culegător (zețar) sau tipăritor (mașinist), ci pur și simplu tipograf. Cu această denumire, «tipograf», am fost înregistrați și în acte, ca astăzi, după atîția ani, făcînd aceeași muncă de culegători (zețari) sau tipăritori (mașiniști), prin faptul că în acte sîntem trecuți tipografi nu ni se recunoaște pentru pensie munca în mediu toxic, fiind trecuți în grupa III, «netoxic». Dorim a se îndrepta o greșeală a trecutului, prin care ni se face o nedreptate.

*

Un răspuns de la Teatrul Național Craiova: *Referitor la scrisoarea semnată de Ionescu Marilena din Craiova, apărută în nr. 14 din 30 martie 1974 al revistei, vă facem cunoscut următoarele:*

La procurarea biletelor pentru turneele din Capitală au prioritate abonații teatrului, în număr de 280. Adăugind obligațiile pe care le avem față de difuzorii din întreprinderi cu care avem încheiate contracte permanente, biletele care se vînd direct prin casa agenției nu depășesc numărul de 80-100 la ambele spectacole, matineu și seara. Precizăm că sala are o capacitate de 589 de locuri. Sesizarea semnată de Ionescu Marilena poate fi îndreptățită doar în parte, deoarece spectacolul cu piesa: «Vrăjitoarele din Salem» face parte din repertoriul nostru.

În ceea ce privește spectacolul Teatrului «Giulești», biletele s-au pus în vînzare în ziua de 5 februarie, ora 10,30. Corespondenta susține că a venit la agenție la ora 11,00. Fără să ridicăm obiecțiuni în legătură cu ora (putea să fie și după ora 11), ținînd seamă de numărul mic al biletelor puse în vînzare și de numărul mare al solicitanților, era firesc ca după această oră să nu mai putem răspunde favorabil cererii.

Pentru a evita în viitor asemenea situații, sugerăm tovarășei Ionescu Marilena — care ne lasă să înțelegem că este o consecventă spectatoare — să se aboneze la spectacolele teatrului nostru, avînd astfel asigurate bilete și pentru toate turneele.

*

Tomescu Constantin din București, str. Pravăț nr. 6, ne scrie: *«În multe cartiere din București s-au făcut de curînd marcaje pe trotuare pentru circulația bicicliștilor. Nu e cazul să subliniez aici însemnătatea acestei lucrări. Vreau numai să fac o propunere. La capătul marcajelor, adică acolo unde trotuarul este întrerupt de partea carosabilă a străzilor laterale să se pună borduri teșite. În felul acesta trecerea se face lin atît pentru biciclete, dar mai ales pentru cărucioarele de copii, triciclete și biciclete de copii. Sînt sigur că, personal, ați avut ocazia să vedeți cît de greu se manevrează la trecerea de pe trotuar pe partea carosabilă, în genere de către persoane vîrstnice (bunici, bunice), cărucioarele și celelalte vehicule folosite de copii. Dacă se instalează o porțiune potrivit dimensionată de bordură teșită, greutatea este înlăturată.*

*

Filimon Liviu, *conferențiar doctor la Institutul pedagogic Bacău, ne scrie: «Revista «Flacăra» ne informează în prima pagină a numărului 15 că la școala din Vlădeni «din 1 030 elevi, 102 (9%) erau amenințați cu corigența la sfîrșitul trimestrului I, iar 43 cu repetenția». Cauza acestei situații este atribuită de autor faptului că «din 9 profesori, 8 sînt navetiști».*

Fără a lua apărarea navetiștilor care refuză nejustificat să-și stabilească domiciliul în satul unde funcționează (n-au familie, cu soțul încadrat în altă localitate), opinăm că între navetă și insuccese școlare nu se poate pune semnul egal. Ilustrăm prin datele obținute de noi în urma inventarierii notelor puse în anul 1973 unui număr de 950 elevi de la două școli din Bacău: 24% corigenți în trimestrul I (la Vlădeni sînt numai 9%), 14% la sfîrșitul anului și 4% repetenți în urma examinărilor restanțierilor în septembrie.

Avem dreptul, la rîndul nostru, să afirmăm că la școlile din Bacău cauza corigenței este absența navetismului?

Dorim să se evite pe viitor criticile făcute la modul general (toți navetiștii nu-și fac datoria...) și concluziile trase pe baza analizei unilaterale a fenomenului (repetenția este «cauzată de navetism»).

*

Draghia Nicolae, *învățător pensionar din satul Gorganu, comuna Călinești, județul Argeș, ne s că în satul său «s-a dat în folosință în anul un local de școală cu șapte săli de clasă. Acest local a fost construit prin contribuție voluntară și muncă patriotică, iar localul vechi de școală, care se află în mijlocul satului, urma să fie reparat și redat învățămîntului. Încă din 1968, devizul a fost întocmit în acest scop, dar de atunci nu s-a făcut altceva decît repararea acoperișului. Organele comunale de conducere au închiriat localul întreprinderii «Progresul»-Topoloveni, dar fără să se continuie repararea, astfel că la ora actuală clădirea se găsește într-o stare de nedescris: sălii de la intrare i s-au scos scîndurile, pomii din grădină tăiați și puși pe foc, iar fîntîna de asemenea, de neconceput din punct de vedere igienic.*

În comună sînt organele puterii locale, organe sanitare, care cunosc această situație din 1972, dar nu au luat nici o măsură de a scoate acest local din starea în care se află».

*

«Sînt **Olteanu I. Neculai,** *domiciliat în București, bd. Metalurgiei nr. 23, et. III, ap. 23. În revista «Flacăra» nr. 16 din 13 aprilie 1974 (rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră») a fost inserată o notă sub semnătura mamei mele, Elena I. Oltea din satul Secuia, comuna Munteni de Jos, jud Vaslui.*

Absolut toate afirmațiile din scrisoarea resp sînt false. După decesul tatălui meu, Ion T. Olteanu, în aprilie 1969, am fost citat — ca unic fiu — la Notariatul de Stat Vaslui în vederea definitivării formelor succesorale. Am declarat că averea — casa și locul — doresc să rămînă în întregime mamei mele. În luna aprilie 1973 am fost chemat telefonic la Secuia de mama, care a spus că vrea să vîndă casa lui Ion V. Modoranu, acesta luîndu-și obligația ca mama să locuiască într-o cameră fără a plăti nimic. În ziua de 3 aprilie 1973, împreună cu mama și Ion V. Modoranu, am mers la Notariatul de Stat Vaslui. Mama a declarat că vinde casa și că a primit toți banii. În aceeași zi a depus la C.E.C. Vaslui 12 000 lei, 3 000 lei și-a oprit pentru unele cumpărături personale, iar restul mi i-a dat mie, cu voia ei, față de martori pentru actele apartamentului proprietate personală în București. Mama primește pensie de la C.A.P. Secuia 150 lei lunar; eu i-am trimis lunar cîte 200 lei, de la moartea tatălui meu și pînă în prezent, mama avînd în ultimul an, din aprilie 1973 la 1 aprilie 1974, circa 1 200 lei la o singură persoană pe lună».

*

«Mă numesc **Secrieriu Gh. Mihai** *și am domiciliul în comuna Suhărău, satul Smîrdan, județu Botoșani. Am fost elev în anul I H al școlii profesionale de construcții industriale Popești Leordeni. Dar în toamna anului 1973 n-am mai putut continua școala din motive de sănătate. Am fost internat la un spital din București, Colțea, dar fără rezultat pentru că prezint la ambele urechi otită cu caracter congenital. Și nu am mai auzit. Direcțiunea școlii m-a dat afară. Am vrut să mă internez într-un spital pentru tratament, dar nu am putut, pentru că nu mai eram elev. Aș vrea să știu dacă așa trebuie să se întîmple, școala să te dea afară pentru că ești bolnav și să nu te poți îngriji pentru că nu mai ești elev. Am 17 ani, aș vrea și eu să am o ocupație și, bineînțeles, să mă tratez. Nu mai pot sta pe capul părinților».*

Răspunsul Consiliului popular al județului Botoșani, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale: *S-au dat indicații numitului Secrieriu Mihai în vederea formării dosarului pentru a se califica prin sistemul profesional de învățămînt special din subordinea Ministerului Muncii.*

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

muncim mai bine, ca să trăim mai bine

De vorbă cu NICOLAE MATEI, secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., secretar al Consiliului municipal al F.U.S.

— Tovarășe secretar, am venit la dumneavoastră pentru a discuta despre problemele oamenilor și despre rezolvarea acestora, pentru un interviu despre bucureșteni, despre realizările și strădaniile lor, despre viața lor de fiecare zi. Am venit pentru asta, dar mi-e foarte greu să găsesc prima întrebare. Pentru a plasa discuția noastră într-un cadru corespunzător, pentru a urni acest interviu, v-aș ruga să ne spuneți ce-au însemnat primele luni ale anului pentru locuitorii Bucureștiului?

— Bucureștenii sînt puternic angajați în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, operă cu profunde valori patriotice la care participă întregul popor. Accelerarea progresului economic și social al patriei a dinamizat energiile și potențialul de creativitate al făuritorilor de bunuri materiale și spirituale din Capitală, hotărîți să răspundă cu cinste misiunii de ridicare a României în rîndul țărilor celor mai avansate sub raport economic. Antrenați în marea întrecere pentru onorarea cuvîntului dat, comuniștii, toți oamenii muncii din București au putut raporta o producție industrială suplimentară de aproape treisprezece miliarde de lei, obținută în perioada 1971-1973, peste sarcinile inițiale ale cincinalului. Numai anul trecut, producția industrială a crescut într-un ritm de paisprezece la sută, cu cinci procente și jumătate mai mult decît era prevăzut în cincinal, producția realizată peste plan cifrîndu-se astfel la opt miliarde de lei.

— După cum se știe, conducerea partidului și statului nostru a dat o înaltă apreciere bilanțului fructuos al colectivelor bucureștene, acordînd nenumărate distincții unor întreprinderi și institute de cercetare din Capitală. Organizația de partid a municipiului a primit Ordinul «Steaua Republicii Socialiste România», clasa I, ca urmare a ocupării locului întîi în întrecerea pe anul trecut dintre organizațiile județene de partid în industrie, investiții, transporturi și circulația mărfurilor. Ce a reprezentat — și ce reprezintă — această distincție pentru noi toți, pentru locuitorii Bucureștiului?

— Așa cum era și firesc, acordarea înaltei distincții a constituit un puternic imbold pentru obținerea unor realizări sporite, pentru creșterea continuă a eficienței economice. Ca să vă răspund cu exactitate la întrebarea de adineaori, trebuie să subliniez că pe primele luni ale acestui an colectivele de muncă bucureștene au obținut peste prevederile planului o producție globală în valoare de peste patru sute de milioane de lei și o producție marfă de peste cinci sute cincizeci de milioane. Aceste cifre, adăugate faptului că în această perioadă au fost puse în funcțiune cincisprezece capacități industriale noi, demonstrează elocvent înaltele virtuți patriotice ale oamenilor muncii, atestă pe deplin capacitatea organizațiilor de partid, a colectivelor de muncă, de a valorifica, cu maximă exigență, pe baza unei permanente analize științifice a realității, resursele umane și materiale de care dispunem. Vorbind despre semnificația acestor rezultate, trebuie să menționez faptul că în conștiința cetățenilor se înrădăcinează tot mai adînc legătura nemijlocită dintre accelerarea dezvoltării economice a țării și creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Acesta este sensul muncii noastre de fiecare zi: totul pentru om. Muncim mai bine, ca să trăim mai bine. Valoarea fundamentală a societății noastre socialiste și, în același timp, țelul suprem al politicii partidului, rațiunea însăși a construcției noii orînduiri, toate aceste comandamente sînt legate de ridicarea gradului de civilizație și bunăstare al oamenilor.

— Ce semnificație au toate acestea pentru bucureșteanul de rînd?

— Case noi și confortabile, cămine încăpătoare, noi școli, noi grădinițe, noi săli de sport și așa mai departe. Ca urmare a succeselor repurtate în economie, Capitala trece printr-un proces înnoitor, de ample prefaceri, anul trecut construindu-se în București douăzeci și patru de mii apartamente, cifră care urmează să fie sporită în 1974, cu alte douăzeci și șapte de mii. Dintre acestea, au fost date în folosință pînă la 1 Mai peste cinci mii, ansamblurile moderne de locuințe înălțîndu-se acum în conformitate cu prevederile schiței de sistematizare, în zone mai apropiate de centrul orașului, pe Mihai Bravu, la Obor, lîngă Parcul tineretului, de exemplu, sau în preajma arterelor de penetrație în oraș, pe șoseaua Colentina, Pantelimon, etc.

— V-am văzut nu demult în incinta Pieței Dorobanți, amplu complex de servire a populației. Scriam atunci în revista noastră că Piața Dorobanți este un loc în care ți-e mai mare dragul să cumperi și să vinzi. Abundență de mărfuri, vitrine aranjate cu gust, personal amabil și calificat, toate acestea înlesnesc viața de fiecare zi a cetățeanului, a omului de rînd care, se știe, oricît ar avea de lucru la locul lui de muncă, trebuie să intre, zilnic, într-o alimentară, într-o mercerie, într-o tutungerie, și așa mai departe. Din acest punct de vedere, ce au adus nou primele patru luni ale anului 1974?

— După cum poate constata cu ușurință fiecare dintre noi, în București se construiește în mod constant și în ritm rapid. Se fac importante eforturi materiale pentru dezvoltarea rețelei comerciale, se reamenajează zona Lipscani–Curtea Veche, reușită îmbinare între tradiție și modern, între util și frumos, se dau în folosință complexe comerciale în noile cartiere, într-un cuvînt, dezvoltarea social-edilitară a orașului continuă în ritmuri înalte. Ca să mă folosesc de o nouă cifră, notați că în primele patru luni populația a primit unități comerciale noi însumînd peste unsprezece mii de metri pătrați, dintr-o suprafață totală de patruzeci și opt de mii prevăzută a fi inaugurată pînă la sfîrșitul anului. De asemenea, într-un stadiu avansat se află construirea unor obiective de largă utilitate cetățenească, cum ar fi Sala polivalentă din Dealul Piscului, trei hoteluri de mare capacitate, un parc de agrement, noi creșe, cămine muncitorești, grădinițe. Toate acestea subliniază grija față de om a societății noastre socialiste.

— Tocmai pe linia îmbunătățirii aprovizionării și a serviciilor către populație au fost înființate, cu ani în urmă, echipe de control obștesc, trecute prin legea numărul șase din 1972 pe lîngă consiliile Frontului Unității Socialiste. Aș vrea să ne spuneți cîteva cuvinte despre activitatea acestor echipe și despre eficiența muncii lor.

— După cum subliniază Documentele de partid, se pune un accent tot mai mare pe participarea largă a maselor la conducerea țării, pe dezvoltarea democrației socialiste, pe consultarea diferitelor categorii de oameni ai muncii și pe centralizarea propunerilor lor, în așa fel încît acestea să fie cît mai profund studiate și luate în considerare în vederea perfecționării și definitivării hotărîrilor și reglementărilor. Consiliul F.U.S. al municipiului urmează cu fidelitate această linie înțeleaptă, căutînd — și izbutind — o coordonare cît mai strînsă a activității desfășurate de organizațiile componente, pentru îmbunătățirea în continuare a conducerii activității economice, politico-ideologice și cultural-educative desfășurate în vederea mobilizării mai active a maselor largi de cetățeni ai Capitalei la înfăptuirea hotărîrilor de partid și de stat, în întîmpinarea cu noi și însemnate succese a Congresului al XI-lea al partidului și a celei de a XXX-a aniversări a eliberării patriei de sub dominația fascistă. În această idee, pe lîngă consiliile F.U.S., municipal și ale sectoarelor, funcționează cu bune rezultate comisii pentru coordonarea și îndrumarea activității de control obștesc, organisme din care fac parte reprezentanți ai sindicatelor, ai comisiilor și comitetelor de femei, ai organizațiilor U.T.C., de Cruce Roșie și ai altor organizații. La nivelul municipiului, înțelegînd prin aceasta și comunele suburbane, au fost supuse controlului obștesc aproape nouă mii de unități, nominalizate în acest scop, operația efectuîndu-se cu peste trei mii cinci sute de echipe, instruite în mod diferențiat, pe profil de activitate, în vederea cunoașterii prevederilor legii de care vorbeați și a modului de acțiune pentru aplicarea riguroasă a reglementărilor în vigoare. După statisticile noastre, la asemenea controale au participat peste șaptesprezece mii de membri, de diferite categorii sociale, oameni cu prestigiu și autoritate în munca de fiecare zi, muncitori, tehnicieni, funcționari, intelectuali, pensionari, cetățeni din cartiere, care au astfel prilejul să participe în mod activ la rezolvarea unor probleme concrete din viața orașului în care trăim.

— Evident, Congresul Frontului Unității Socialiste care se va desfășura în această lună va face un bilanț al activității generale a echipelor de control obștesc. Cum au activat — și activează — ele pe teritoriul Bucureștiului și cît de eficientă este acțiunea lor?

— Echipele nu s-au rezumat numai la constatări și consemnări, ci au exercitat un rol activ în soluționarea lipsurilor existente, contribuind direct la repartizarea mai judicioasă a fondurilor de mărfuri, la creșterea operativității în servirea populației, eficiența acțiunii acestor echipe de control obștesc fiind evidentă în circulația mărfurilor, în sănătatea publică și în sectorul prestărilor de servicii către populație.

— Observațiile și sugestiile acestor comisii și-au găsit aplicare în practică?

— Fără îndoială, aportul controlului obștesc la îmbunătățirea aprovizionării și a serviciilor către populație este tot mai substanțial, cu rezultate imediate și vizibile în activitatea cotidiană. Astfel, ca să recurg din nou la cifre, cele o sută treizeci și două de mii de controale efectuate după trecerea acestor comisii în organizarea și conducerea Frontului Unității Socialiste s-au soldat cu aproape șaizeci și nouă de mii de propuneri, eficiente, utile. Evident, apar uneori și manifestări de formalism în activitatea echipelor sau de lipsă de receptivitate din partea unităților controlate față de observațiile critice, dar în general controlul obștesc are un rol important în rezolvarea problemelor oamenilor. Pentru creșterea eficienței lui, Consiliul municipal F.U.S. inițiază acțiuni sub numele de «Săptămîna controlului obștesc», la care participă toate echipele și factorii de răspundere din sectoarele respective.

— Deși sînteți extrem de ocupat, deși acum sînteți pe șantierul Sălii polivalente, acum la blocurile de pe Colentina, acum la Uzina «Vulcan» sau în alt loc, v-am răpit destul timp pentru această discuție. Vă spuneam, la venire, că nu știu exact cum să încep dialogul. Mulțumindu-vă pentru interviu, pentru toate informațiile oferite cititorilor bucureșteni ai revistei «Flacăra», trebuie să recunosc că nu știu nici cum să închei. De aceea, vă dau cuvîntul, pentru ultimul răspuns al interviului, un răspuns fără întrebare.

— Desigur că această discuție nu realizează decît o succintă trecere în revistă a realităților și succeselor Capitalei, un rezumat pe care fiecare bucureștean îl poate completa cu propria sa experiență de viață. În final, aș dori să amintesc că toți cetățenii Capitalei, comuniștii în primul rînd, sînt hotărîți să sporească neîntrerupt succesele repurtate în economie, știință și cultură, în realizarea obiectivelor sociale din țară. În acest an, marcat de evenimente cu rezonanță istorică în viața patriei, oamenii muncii din București își exprimă, în fiecare zi, prin fiecare fapt de muncă, voința unanimă de a îndeplini exemplar sarcinile de plan și angajamentele privind realizarea cincinalului cu șase luni mai devreme, contribuind astfel la înscrierea României pe noi trepte de civilizație și progres, la creșterea bunăstării întregului popor. Trebuie să muncim mai bine ca să trăim mai bine. Acesta este, repet, sensul muncii noastre de fiecare zi: totul pentru om.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

un tînăr vrea să reconstituie biografiile romantice ale brigadierilor

«Îndrăznesc să vă scriu despre un gînd mai vechi al meu — spui în scrisoarea pe care mi-o adresezi, tinere prieten hunedorean Valeriu Bârgău — acela de a încerca să reconstitui prin interviu o biografie a celor mai de seamă brigadieri. Ca să vă mărturisesc sincer, ideea a căpătat un contur precis după ce am citit anul trecut în «Flacăra» o tabletă a dumneavoastră «Carnea și sîngele epocii». Este un titlu formidabil, poetic și deosebit de adevărat aș spune eu — un modest slujitor al poeziei. Trăind în Hunedoara, nu-mi este greu acest lucru. Aș începe chiar cu Ștefan Tripșa. Însă vreau să vă întreb pe dumneavoastră, care ați scris mult despre brigadieri, credeți că aș putea realiza acest gînd frumos — pentru care și la care generația mea se gîndește cu stimă nu de puține ori? Aș transcrie adevărul acelor zile — fantastice pentru noi — și chiar pentru cei ce le-au trăit».

Faptul că, dragă prietene, o asemenea idee vine din partea unui hunedorean nu mă surprinde deloc, nici din punct de vedere literar, nici moral. Hunedoara a fost de cînd o știu eu — și o știu de vreo douăzeci de ani — nu numai o vatră în care s-a plămădit oțelul, ci și o seamă de caractere exemplare, între care și unii publiciști și scriitori. Cazul popularului scriitor și ziarist Nicuță Tănase, afirmat întîi ca talent chiar în ambianța romantică a acelor ani pe care vrei să-i evoci, e de pe acum de notorietatea istoriei literare. Dar cunosc exemple și mai recente de tineri care poartă pecetea de foc a Hunedoarei pe scrisul lor publicistic. Nu mai departe decît chiar în aceste pagini ale revistei «Flacăra» semnează viguroase pagini de reportaj elevul hunedorean care venea altădată cu versuri la cenaclul local cu nume simbolic «Flacăra». Este vorba de Victor Niță, fiu de sînge al Hunedoarei. Tot la Hunedoara l-am cunoscut în urmă cu poate două decenii pe reporterul cineast de televiziune, Horia Vasiloni, și el poet pe atunci și maistru în combinatul siderurgic.

Sînt bucuros așadar că flacăra acestei tradiții nu s-a stins și că tocmai un hunedorean se face expresia aspirației generației tinere de azi de a dialoga cu un trecut revoluționar care, deși nu prea depărtat, a căpătat aura legendei. Fiind tovarăș de generație cu mulți dintre cei despre care am scris — poate niciodată cu verbul ales care s-ar impune, dar întotdeauna cu un entuziasm izvorît din însăși cunoașterea acestor oameni — înțeleg pe deplin cît de salutar ar fi actul literar și politic pe care vrei să-l întreprinzi. Cu toate că despre Hunedoara s-a scris relativ ceva mai mult, nu se poate spune că mai ales promoțiile mai noi de tineri știu atît de bine cum s-a născut, cu prețul cărui eroism, colosul siderurgic de astăzi. Dealtfel, oricît de romantice au fost începuturile, n-aș putea spune că bătălia pentru oțel e mai puțin dramatică, chiar dacă azi se dă uneori într-o liniște de necrezut și pentru cei mai familiarizați cu acest univers de muncă. Ștefan Tripșa, eroul pe care-l iubim și stimăm cu toții, înainte de a fi cucerit această liniște care domnește în preajma clocotului incandescentei magme din cuptoare a trebuit să dea lupte mari pentru stăpînirea complicatei științe a utilizării la maximum, și optim, a vetrelor.

Fie ea mai depărtată sau mai recentă, istoria Hunedoarei și a oamenilor ei e într-adevăr o temă care nu poate să nu seducă pe un tînăr dornic deopotrivă să trăiască și să scrie cu adevărat. O încercare — dacă e să mă refer la Hunedoara din epoca șantierelor tineretului — s-a și făcut, de a reconstitui cronica acelor zile chiar de către foști brigadieri, unii dintre ei rămași în continuare credincioși oțelului, la Hunedoara sau în alte locuri unde s-a simțit nevoia prezenței lor de oameni căliți la școala eroismului și romantismului revoluționar. Încearcă deci să le dai de urmă, trecînd din om în om cum se spune, și pornind chiar cu cei care-ți sînt concetățeni. E un semn bun că ți-a venit un asemenea gînd frumos, întîmpinat cu bucurie, nu mă îndoiesc, de cei pentru care îl nutrești, tinerii născuți în bătălie, cum spune poetul.

NICULAE STOIAN ■

la început a fost o foaie albă de hîrtie

● Sala polivalentă este o valoare pentru inginerimea română. Ar putea face epocă în construcții.

●● Noi luptăm cu timpul, nu cu lucrarea — este convins maistrul Constantin Tosun.

●●● Un parc este o sculptură la nivel gigantic. În Parcul Tineretului, dalta nu s-a pus jos încă dar statuia se simte. Perfectă, vie, durabilă.

25 aprilie: se termină conturul rosariumului. Dale mari de piatră roz, verde, albastru pal se joacă în rafinate geometrii în jurul și printre cele patru hectare. I.C.E.D.-ul și-a mai onorat o lucrare (poate cea mai frumoasă din Parcul Tineretului). Și mai important este data scadenței. Fără amînări, derogări și subterfugii (cum se mai întîmplă).

27 și 28 aprilie: delirante zile de primăvară. Cu soare și, în sfîrșit, fără ploaie. Muncă patriotică în parc. 600 de tineri din Capitală, revărsați ca un simbol în parcul lor. Au făcut treabă serioasă. Elevii, mai ales. Nu s-au mai consumat doar orele și nu s-a mai compromis, ca alte dăți, ideea muncii voluntare. Au fost cu adevărat ore de muncă. Să nu compromitem niciodată marile noastre idei mari. Mă gîndesc la ziua de 18 aprilie, acea zi despre care am scris, cînd două camioane de studenți de la facultățile de limbi romanice au fost trimiși acasă de la sală, fiindcă nu-i ardea nimănui să se gîndească, să vadă ce-ar putea face niște studenți acolo. Și nu prea era de ei. Cine i-o fi îndrumat acolo? Cu ce sentimente s-or fi întors acasă?

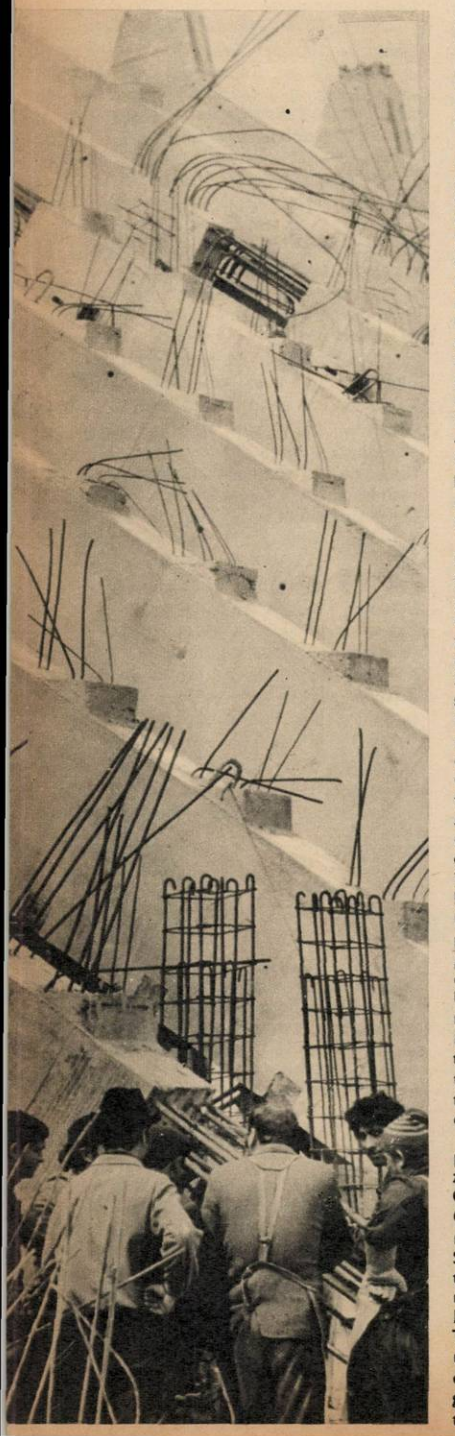

Iarăși 28 aprilie: la sală s-a terminat montajul prefabricatelor – 32 de piese mari în 10 zile. Să montezi 4-5 coloși de beton prefabricat pe zi nu-i lucru de nimic. În continuare macaragii Vaida și Dumitrică de pe fantastica P. H. sînt la înălțime. Ca și echipa de montori a lui Constantin Chiriac. Au stat zi-lumină, 10 și 12 ore pe șantier. Nu se pot monta decît pe zi-lumină. Și cu dăruire. Nu cu gîndul la orele fixe de program. Așezarea lor e presantă. De ele depinde deschiderea frontului de lucru pentru atîția alți oameni, atîtea alte meserii. Șantierul sălii e un furnicar. Atacată din toate părțile, într-o zonă se toarnă betoane, 100 metri cubi pe zi — un mare record — în alta se decofrează betoane – au început finisajele la subsol – pe dreapta sălii se asamblează schela pentru montajul celorlalte 16 perechi de prefabricate. Nimeni nu se îndoiește că pe 30 iunie nu va fi gata.

30 aprilie, orele 10,45: începe montajul. Iarăși emoții? Stăpînite de siguranța experienței și a reușitei de pînă acum. E calm, și mai puțină asistență. La macara tot Dumitrică (omul prin mîinile și ochii căruia au crescut toate combinatele chimice din țară), iar sus pe planșeu tot Chiriac. Lîngă el, inginerii Mircea Stoenescu, șeful de lot, și Mircea Ștefănescu, șeful șantierului. Cronometrez. Luarea grinzii de la sol și așezarea ei pe eșafodajul de montare durează 30 de minute, după care intervin sudorii. Uluitor de repede, uluitoare precizie. Calculele inginerilor sînt fără fisuri. Cum s-ar fi putut altfel? În construcții – cum ar trebui *să fie pretutindeni – nu se admit erori. Aici o* eroare de calcul înseamnă un acoperiș prăvălit, o construcție care ar lua-o la vale, spus direct, înseamnă riscuri mari și chiar dezastre mari. Remarcam în primul crochiu că sala este unicat. Un unicat fiindcă nu avem încă în țară, în Capitală, o sală de dimensiunile acesteia, cu multiplele ei utilizări – de la congres la sporturile cu ample desfășurări de teren – cu dotările ei. Un unicat prin soluțiile ei constructive și marcam, mai ales, folosirea, pentru prima dată la noi, într-o construcție cu destinațiile acesteia ca elemente de structură, piese de mare tonaj din prefabricate, turnate direct pe șantier. Dar spuneam prea puțin. Unicitatea ei, constînd de fapt în concepția ei.

30 aprilie: discuție îndelungă, discuție capitală în jurul montării planșeului de televiziune. *Între inginerii proiectanți* de la ISART – Constantin Pavelescu, Eugen Georgescu, Gh. Gheorghiu și inginerii executanți Mircea Ștefănescu și Ion Barză. De ce? E vorba din nou de timp. Soluția pare prea complicată? Laborioasă? Nu tocmai modernă? Să amesteci într-o lucrare ultramodernă, din prefabricate, beton monolit? Ar fi mai bună o *construcție metalică?* Tot felul de supoziții, tot felul de sugestii și unele imixtiuni lăturalnice în treburi de concepție originală. Dar termenele presează. Inginerii se înțeleg între ei. Executanții confirmă tacit că soluția cu beton monolit e bună, dacă nu întîrzie lucrul. Dă front de lucru în jur și deasupra? Cît durează execuția lui? Inginerul Ștefănescu, operativ, face grafice, notează tehnologiile, ordinea lor, simultaneități, decalări, etape... Și mereu întrebarea «Altă soluție ca să începem mai repede nu există?» Inginerul Pavelescu întoarce: «Crezi că o soluție metalică e bună? E o confecție mai grea decît cea cu beton. *Jur că mîine vin cu o soluție metalică* gata dar, o să vedeți că nu-i mai simplă, că se execută într-un timp mai mare». Deci betonul rămîne. Intrebînd de ce, și intru într-un act de creație. Aflu de fapt că sala, sala aceasta numită polivalentă, are valoare pentru inginerimea română, că ar putea să facă epocă în construcții. *În cele industriale mai ales. Și trebuie să no*tăm asta. Trebuie neapărat fiindcă, precum afirma inginerul Eugen Georgescu «la început ți se dă în față o foaie albă de hîrtie» pe care trebuie să pui ceva. «Ceva care să rămînă, să te reprezinte în meserie și dacă se poate, să fie original». Și sala polivalentă din punct de vedere ingineresc este o creație originală, al cărui patent revine colectivului de proiectanți condus de inginerul Pavelescu și mai revine unor îndelungi preocupări, de 10-12 ani, ale inginerului Nicolae Laszlo, directorul tehnic al ISART și ale inginerului Pavelescu pentru construcții pe cable suspendate. Primele realizări — copiii mai mici ai acesteia — sînt patinoarul 23 August și marele cinematograf de la Mangalia.

O îndelungă discuție tehnică demnă de pagina științifică *a revistei îmi clarifică origi*nalitatea acestei structuri a sălii și mai ales avantajele construcțiilor pe cable suspendate. Tehnicieni ori profani ne interesează însă, ce aduce durabil noutatea? «Față de toate celelalte sisteme de structură pentru acoperiș, acestea pe cable, adăptate de noi, mă lămurește inginerul Pavelescu, prin curbura concavă, duc la o stabilitate mult mai mare, făcînd față oricăror solicitări din partea factorilor naturali exteriori (vînt, cutremure etc.). Al doilea avantaj – economia de manoperă – timp, schelă pentru montaj. Pentru un acoperiș-boltă e nevoie de un an de lucru; acesta pe cable se montează în două săptămîni. Și economia netă de oțel. Cablele sînt din oțel nobil din care se fac și corzile de pian». Așadar vom avea deasupra capului piane, enorm de multe piane, care ne vor șopti, poate, și despre anii de studiu și nopțile nedormite și despre emoțiile inginerului Constantin Pavelescu pînă a ajuns să găsească soluțiile de prindere a acestor cable, pînă a finalizat proiectul. «Noi ne gîndim să le dăm o largă utilizare, dar unde? Săli de cinematograf și de sport nu facem la tot pasul. Sînt rapide, economice, sigure. Ar putea fi folosite în construcții industriale. O hală, în loc să se facă în nu știu cîți ani, în maximum un an ar intra în producție. Dar pentru asta ar trebui să ni le comande cineva Mă întreb, ministerele n-or fi auzit de performanțele I.S.A.R.T.? Și mă mai gîndesc la experimentații noștri constructori, capabili să preia din mers noul. Mă gîndesc la ceea ce spunea maistrul Tosun, sef de lot, că «noi am învățat construcția din mers, deși gradul ei de noutate este mare, nu cu lucrarea luptăm noi, ci cu timpul. S-o sfîrșim la 30 iunie, așa cum am promis conducerii partidului nostru».

1 Mai: Acest 1 Mai 1974 pe care l-am săr torit prin muncă. Se lucrează la sală, se lucre la parc, în împrejurimi, la drumuri, alei, posturi trafo, dotări. De-aici, de la cota sălii, parcul se deschide ca o floare, ca un omagiu oferit ei. O iau cu privirile prin arhitectura lui, bine lucrată, operă rafinată – e cu siguranță cel mai *delicat* și *mai armonios parc bucureștean* – de autor, a singurului arhitect peisagist pe care îl avem, Valentin Donose, și mă întorc la ziua de ieri, la discuția despre creație. Parcul Tineretului este și el – fără să jucăm ping-pong cu marele cuvînt – o creație originală. Cînd l-am întrebat pe arhitectul Donose «cum ați *conceput* acest parc? De ce i-ați plasat un rosarium în stînga și o fîntînă aproape în centru și cele opt bazine la intrarea centrală?» derulează, uluindu-mă, motivații psihologice, estetice și da, nu bagatelizez, filozofice. Habar n-am avut vreodată că în afara factorilor naturali și a criteriilor estetice mai pot exista și alte motivații, mai profunde, de a face un parc. Și aflu că un parc se creează ca orice operă de artă cu idei și cu trudă. Aflu că un parc «este o sculptură la nivel gigantic.»

Parcuri pot fi de toate felurile – spor de distracții, de copii, dendrologice etc., etc. Noua grădină a Capitalei este gîndită a fi de odihnă și de la acest prim dat i s-a trasat, pe o altă foaie albă de hîrtie, contururile. Terenului de 81 de hectare i s-a dat o mare modelare. «Am plecat de la ideea unor întinderi largi, *mochete verzi de gazon* care dau omului o anumită stare de degajare, de generozitate, de libertate interioară și calm, de care avem cu toții nevoie. Este un parc pentru viitor, cînd factorii stressanți e posibil să crească — ritmul nostru de viață în accelerare, poluarea etc. — și atunci trebuia gîndit modern. Acest vestibul central, cu deschidere mare prin cei 800 de metri pătrați de bazine cu apă ne va da posibilitatea să intrăm gradat în atmosferă și o vizibilitate de ansamblu a întregului. Toate detaliile se pun în relații unele cu altele, de aceea sînt aici zilnic și nu permit să se planteze un copac altfel decît în proiect. În zona centrală a parcului se găsește fîntîna cu diametrul de 30 de metri și cu o coloană de apă de 20 de metri înălțime. (Fîntînă al cărui proiect a fost concurs la Institutul Proiect Bucureșt și pentru care *arhitectul Donose* a luat două premii n.a.) De ce am plasat-o la intersecția celor două axe centrale ale parcului? Pentru a tăia, pe verticală, orizontalele axelor care puteau deveni monotone, pentru a realiza un punct de interes dinamic, atît ziua cît și noaptea.

Și mai departe, îmi explică, rosariumul, nucleul în jurul căruia gravitează întreaga tratare peisageră a parcului, vizibil din oricare punct al lui. Disc floral ușor adîncit, ușor înclinat spre lac, ca o farfurie zburătoare în spațiu își va scălda mereu fața în razele soarelui și în undele apei.

Și mă gîndesc la ce nu m-am gîndit niciodată fiindcă n-am avut prilejul: cîte idei se cheltuiesc pentru un parc! Și e bine că le avem și că le putem cheltui în opere durabile.

V. GHERGHINOIU ■

dovada lui andrei simon

În Bucureşti, la întretăierea străzilor Drumul Taberei şi Bistra, mai există încă o porţiune de cîmp sălbatic pe care nu s-a construit nimic. Aşa, un fel de păşune care se întinde în directa vecinătate a blocului-bară OS-1 şi a altor blocuri turn, o păşune pe care ani la rînd a păscut o turmă de oi şi care, tot ani la rînd, a reprezentat o rătăcită în urban mostră de rai campestru pentru copiii care locuiau în blocurile de beton megieşe. Şi, parcă special ca să-i dea şi mai multă originalitate acestui ondulat mioritic la propriu dreptunghi de pămînt, într-o parte a lui se află o construcţie solitară şi în total dezacord cu liniile moderne ale macrocartierului de blocuri din jur: un turn de apă, din cărămidă roşie. Ştiam că strada Bistra urma să se prelungească peste acest cîmp, ştiam că pînă la urmă acolo se vor construi blocuri şi, credeţi-mă, şi mie şi altor cetăţeni care simpatizau turnul ăla — tocmai pentru că dădea o notă aparte locului şi tocmai pentru că uniformizarea chiar cea ultraconfortabilă naşte în noi o foame de «note aparte» — ne era pur şi simplu frică să nu fie demolat. Repet, mi-a fost întotdeauna simpatic turnul ăsta, dar acum — după ce în încăperea de la parterul lui l-am cunoscut pe Andrei Simon şi pe încă patru constructori dintre acei care au început, cam odată cu zilele acestui an, să acopere cu zidiri orăşeneşti şi peticul acela de pămînt de ţară uitat în plin oraş — mă simt şi mai legat de turnul de apă desuet. Dar, ca să mă puteţi înţelege, e obligatoriu să vă vorbesc de Andrei Simon.

Prima oară am auzit de Andrei Simon prin mna anului trecut, cînd mă aflam, tot cu eburi gazetăreşti, în judeţul Harghita. Se lăudau harghitenii că dulgherii cei mai buni ai ţării au pornit de pe melagurile lor. Şi dădeau şi o justificare: într-un judeţ al pădurilor orice copil nu poate începe altfel să făptuiască decît făcînd cu briceagul un obiect oarecare — spiţă de roată sau fluier — din lemn. Iar printre numele oamenilor Harghitei rostite atunci cu mîndrie a fost şi cel al lui Andrei Simon: «Cel care a condus pe toţi dulgherii care au făcut «Intercontinentalul», la dumneavoastră, la Bucureşti».

A doua oară am auzit de Andrei Simon exact în vechiul turn de apă de care v-am vorbit, turn între ale cărui ziduri constructorii lotului 14 al şantierului nr. 1 al Întreprinderii Construcţii Montaje nr. 4, şi-au amenajat un fel de comandament. Stăteam de vorbă cu Constantin Cioară, şeful de lot, şi cu maiştrii Traian Gurău, Arhip Mărgineanu şi Ştefan Alexandru. Vorbeam cu dumnealor despre lucrarea pe care o execută acum — un grup de patru blocuri, fiecare cu parter şi 10 etaje şi fiecare cuprinzînd cîte 132 arsoniere; dar Andrei Simon, cu toate că se anunţat că «e» un ziarist care ţine să-l cunoască, nu cobora de sus, de la «cota realizată» a construcţiei pe care se afla. Vorbeam cu dumnealor despre caracterul special şi pretenţios al acestei lucrări, menită să primească şi să găzduiască în chip exemplar pe participanţii la Conferinţa mondială a populaţiei, care va avea loc în august, la Bucureşti; dar Andrei Simon, cu toate că ne trimisese vorbă că vine, nu apărea. Vorbeam cu dumnealor despre ritmul deosebit al executării acestui grup de blocuri, a căror suprastructură a fost începută la mijlocul lui martie şi care vor fi complet terminate la 30 iunie; dar Andrei Simon, cu toate că timpul trecea, tot nu intra pe uşa deschisă a turnului de apă. Vorbeam cu dumnealor despre realizările şantierului 1, care, în primul trimestru al acestui an, a produs cu circa 500 la sută mai mult decît în acelaşi trimestru al anului trecut, mai precis vreo 400 de apartamente faţă de cele 80 din primele trei luni ale anului '73; dar Andrei Simon tot nu se ivea. Ba chiar vorbeam cu dumnealor despre însuşi Andrei Simon, despre participarea sa, ca şef de brigadă, la construirea multor blocuri din magistrala Nord-Sud, apoi din Drumul Taberei, apoi la construirea căminelor şi cantinei studenţeşti de la Regie, apoi la construirea hotelului «Intercontinental», a Teatrului Naţional, a supermagazinului «Cocor», precum şi a unui număr de 8 blocuri, dintre care cel mai înalt cu 28 de niveluri la Frankfurt pe Main; dar el tot nu venea. Vorbeam cu dumnealor despre greutăţile vieţii de constructor, încercînd să stabilim un clasament, faţă de viaţa minerilor, a marinarilor de cursă lungă şi a ţăranilor; dar Andrei Simon parcă se amuza întîrziind şi pregătindu-şi o intrare teatrală.

Departe de orice efect spectaculos, m-am trezit deodată că Andrei Simon **se afla** lîngă mine, intrat în turn pe nesimţite, tăcînd modest, aşteptînd să vadă de ce l-am coborît de pe înălţimile muncii dumisale.

După ce ne-am strîns mîna, Andrei Simon şi-a cerut un fel de scuze pentru întîrziere, dar a făcut-o într-un chip foarte indirect şi foarte abrupt, criticîndu-i în masă pe arhitecţi care «nu ţin seama că manipularea panourilor mari — binevenite în lumea construcţiilor — se face foarte greu, atunci cînd construcţiile sînt concepute în zig-zag». Aşa a început, în cele din urmă, dialogul meu cu Andrei Simon.

— Din care colţ al Harghitei sînteţi?

— Comuna Plăieşii, dar am plecat de mult; în întreprinderea aceasta lucrez din '59.

— Care v-au fost bucuriile de pe urma muncii acesteia, constante?

— Ştiu că au ieşit de sub mîna mea construcţii bune şi la timp; ştiu că am crescut tineri şi i-am cîştigat pentru meseria asta, mai ales acum cînd tineretul preferă fabrica, şantierului; ştiu că am condus cum trebuie 80 de dulgheri la lucrările de la «Intercontinental»; ştiu că am ieşit de 12 ori fruntaş în întrecerea socialistă, că mi s-au dat 12 diplome şi 12 insigne, că mi s-a dat Medalia Muncii şi încă alte două medalii; ştiu că am fost primit în partid; ştiu că nu cîştig prost, ba dimpotrivă; ştiu că mi-am luat o casă; ştiu că nemţii ne-au admirat că am lucrat repede şi bine şi că, la sfîrşitul lucrării din Saxen Haussenberg din Frankfurt pe Main, ne-au dat o diplomă de onoare pentru lucrări de calitate, cîte o cană de ceramică pe care-i o inscripţie, ba chiar ne-au oferit şi-o masă la care s-au desfundat 5 butoaie cu bere.

— Pot să trag concluzia că necazurile v-au ocolit?

— Ei, asta-i! Îmi place teatrul, dar n-am timp cînd să mă duc. Viaţa mea-i pe şantier şi-acasă, atît. Noroc de televizor. Cînd conduci pe alţii înseamnă că trebuie să dai exemplu: eu vin pe şantier înainte de 7 dimineaţa şi plec la 8 seara. Cei de la sindicat ne-au promis o excursie în Bulgaria, dar nu s-au ţinut de cuvînt şi oamenii zic că-s mincinoşi. Am fost propus de vreo două ori pentru Ordinul Muncii, dar nu ştiu cum s-a făcut că a ajuns la alţii. Pe şantier suferim pentru că nu avem destule macarale cu gabarit mare. Şi n-avem nici aparate de recepţie-emisie şi ne rupem plămînii strigînd. Dar ce mă supără cel mai mult e că încă mai construim haotic; încă nu ne coordonăm cu cei care fac drumurile şi canalizările, în sensul de a-şi termina ei lucrările ş-apoi să venim noi; şi asta ne provoacă mari greutăţi şi provoacă mari pierderi. Dar, peste toate, trebuie ştiut că noi, cei de pe şantiere, nu ne lăsăm depăşiţi de greutăţi. Pînă la urmă noi avem ultimul cuvînt. Iar construcţiile la care aţi aflat că am participat, ca şi cele multe la care pînă şi eu am uitat că am lucrat, sînt dovada noastră, o dovadă care va spune celor de după noi exact acelaşi lucru, sau poate mai multe, pe care vi l-a spus dumneavoastră turnul acesta de apă — bătrîn, şi frumos, şi puternic — pentru care aţi tremurat să nu fie dărîmat şi uitat.

NELU IONESCU ■

---

sînt mulţumit, dar nu mă sfiesc să vă spun că doresc să fiu fericit

Deşi în acest cartier îşi duce viaţa de 90 de ani şi cunoscuta întreprindere de săpun «Stela», într-o mare zonă a Colentinei, mai exact spus, chiar în apropierea întreprinderii pomenite, nu bîntuie niciodată miresme care să te ducă cu gîndul la celebrităţi olfactive de genul **Chanel, Dior, Arden, Men's Club** ori **Weill**. Nici măcar a «Lux» nu adie, nici măcar a «Rexona». Şi asta tocmai din cauza STELEI, deşi întreprinderea a lansat de curînd cîteva săpunuri fine — **Roxana, Mamaia, Margareta** — care stîrnesc cozi interminabile şi nemulţumite la magazinul de prezentare din Calea Griviţei nr. 105. Deocamdată, în împrejurările **Stelei** miroase nu a produsele întreprinderii ci a materii prime pe care le foloseşte. Aşa după cum îmi spunea Valeriu Gh. Pascu, el nu este numai secretarul comitetului de partid al întreprinderii, ci şi maistru, **«şef de atelier în secţia Glicerină»**. Dacă STELA împlineşte în decembrie 90 de ani, Valeriu Gh. Pascu a împlinit 41, iar pe 16 mai va sărbători 20 de ani de muncă în secţia GLICERINA. Înainte de a se angaja aici, terminase cursurile unei şcoli tehnice sanitare şi ale uneia de tehnică a industriei alimentare. După patru ani de la angajare la **Stela,** Valeriu Gh. Pascu, printr-o aprobare a ministrului de resort, a susţinut un proiect şi a obţinut diploma de maistru. De atunci — şi pentru că proiectul era în legătură cu fabricarea «glicerinei» — a lucrat neîntrerupt la «GLICERINĂ». De fapt nu neîntrerupt, îmi spune, mai scădeţi un an, timpul în care «m-am ocupat» cu un ulcer. Vizităm — pe cît mă ţin puterile — secţia condusă de Valeriu Gh. Pascu şi aflu următoarele lucruri, pe care doresc să le aduc la cunoştinţa tuturor, dar mai ales a persoanelor cu epidermă fină şi gusturi rafinate:

— Căldura din secţie este iarna de 30 grade, iar vara între 40° şi 45°.

— Grăsimile animale (untură, seu) şi cele vegetale (ulei de ricin, ulei de cocos) nu miros tocmai plăcut.

— Oamenii lucrează cu aparate, în care presiunea se ridică uneori mult peste o sută de atmosfere şi pentru asta trebuie să fie foarte atenţi. Cînd simt că obosesc, oamenii aceştia, deci şi Valeriu Gh. Pascu, îşi bagă capetele sub robinetele cu apă rece pentru a «se trezi».

Cu toate acestea, Valeriu Gh. Pascu n-a vrut şi nici nu doreşte să părăsească această secţie, deşi la celelalte două — SĂPUN DE RUFE şi SĂPUN DE TOALETĂ — e mult mai plăcut şi mai uşor. Şi pentru că siguranţa lui Valeriu Gh. Pascu mi se pare, pentru o clipă, «făcută», îl întreb despre înfrîngeri. Despre înfrîngerile sale.

«N-am avut. Poate sînt norocos, poate sînt echilibrat, poate sînt calm, poate sînt puternic, poate sînt toate astea la un loc, dar n-am avut. Am o familie exemplară, doi băieţi dintre care cel mare seamănă cu maică-sa, adică e blond, iar cel mic seamănă cu mine, e mai dinspre carnea mea, mai ocheşel. Pînă şi soacră-mea e o femeie nemaipomenită, iar mama e mama. N-a vrut să se mute cu noi în bloc. De, n-are blocul gard peste care să mai schimbi şi tu o vorbă.»

Cu nevasta, Elena Pascu, soţul ei, Valeriu Gh. Pascu, se înţelege bine. Numai cu stearina mai sînt discuţii. «Păi nu vă miraţi. Noi ne-am cunoscut aici, la STELA, ne-am îndrăgostit, ne-am căsătorit, am făcut doi băieţi, dar eu sînt la GLICERINĂ şi nevastă-mea la LABORATOR. Eu am necazuri cu nişte instalaţii vechi, de prin '38 şi, cînd trimit probele de stearină la laborator, ea, nevastă-mea, îmi dă numai răspunsuri de-astea: ba că sînt sub indicele de iod, ba că sînt peste. Nu mă iartă şi n-am ce-i face».

Îi spun lui Valeriu Gh. Pascu: «După cum văd eu că muncesc oamenii, nu-nţeleg de ce n-avem nu cele mai bune săpunuri din lume, dar măcar unele foarte bune».

— Oamenii muncesc şi nu pentru că v-au văzut pe dumneavoastră azi, ori pe altcineva ieri. Numai că avem unele probleme, le zic unele ca să nu par alarmist, că nici nu sînt. Mai întîi parfumurile, care sînt scumpe şi de import. Şi un săpun bun fără un parfum bun nu se poate. Apoi, noi nu avem pînă acum o industrie de divizare a grăsimilor. Acum se face o fabrică pe platforma Dudeşti şi după aceea mai vorbim noi. Pe urmă este problema transportului de grăsimi. Gîndiţi-vă că dintr-o sută de mii de kilograme de carne de vită se obţin abia 7 tone de seu. Păi, pînă strîngi un vagon de seu la Satu Mare, pînă-l trimiţi la noi, prinde un miros greu, iar noi trebuie să trimitem pe piaţă cele mai frumos mirositoare săpunuri. Am mai aflat de la Valeriu Gh. Pascu, şi nu numai pentru mine, că: săpunurile speciale produse acum la STELA sînt parfumate cu esenţă olandeză Narden, aceeaşi folosită de alţii, în altă parte la fabricarea celebrului «LUX», fapt care a făcut ca, de pildă, săpunul «ROXANA» să fie cumpărat de speculanţi şi vîndut drept «REXONA» la negru. Dar întreprinderea speră că va putea produce în curînd cantităţi cu care să satisfacă piaţa internă. Tot de la Valeriu Gh. Pascu am mai aflat că el deocamdată este fidel săpunului PALMIER, «pentru că este discret parfumat şi se comportă bine la timp» dar că el, Valeriu Gh. Pascu se va bucura dacă STELA va produce şi săpunuri mai bune, că diferenţa între săpunul de faţă şi cel de corp este aceea că ultimul este mai agresiv, adică are o alcalinitate mai mare, pentru că pe faţă te speli mai des şi pe trup mai rar, că oamenii de la secţia GLICERINA sînt cel mai frecvent supuşi bolilor dentare şi celor gastro-intestinale din cauza acţiunii, evident nefaste, a produsului numit acroleină, dar că, se speră, prin ajutorul laptelui şi al apei minerale la care au dreptul muncitorii, se va mai îmbunătăţi situaţia, că săpunul MONA LISA, deşi este frumos ambalat şi bun, nu a atins celebritatea tabloului cu acelaşi nume, că lui Valeriu Gh. Pascu nu-i plac artificiile de dragul artificiilor şi că un săpun e mai bine să fie bun, decît să aibă încrustat pe el tot felul de briz-brizuri, că ţine cu «Dinamo» şi că suferă pentru gafa lui Dinu din meciul cu Rapid şi mai ales că, după el, Valeriu Gh. Pascu, săpunul ideal fabricat la STELA va fi acela cu mare putere de spumare, de spălare, cu miros discret dar persistent prezentat într-un ambalaj simplu dar atractiv, cu o culoare violet-pal, şi că săpunul acesta ideal n-ar dori să se numească IDEAL, ci LILIAC. Înainte de a ne despărţi m-a rugat să nu uit să-i pomenesc măcar pe cîţiva oameni: Boian Ion, Mircea Ilie, Arvunescu Silvia, Opriş Ştefan, Iordoc Alexandru (pe care-l şi cunoscusem ca director comercial şi ca om) şi pe Nistor Cezar «nu pentru că e tovarăşul director, ci pentru că e un om cu mare suflet».

În final, Valeriu Gh. Pascu mi-a mărturisit, încă o dată, că e un om mulţumit dar că nu se sfieşte să-mi spună că doreşte să fie fericit.

DORIN TUDORAN ■

---

ambiţie înseamnă ceva mai mult decît voinţă

Albia Crişului, Oneşti, Borzeşti, Oradea, Făgăraş, Brazi, Slatina, Tg. Mureş, Tr. Măgurele, Drobeta-Turnu Severin, Craiova, Filiaşi, Alba, Sebeş Alba, Bacău... şi încă nu le-am enumerat pe toate.

Pe-aici, prin aceste locuri, şi multe altele prin aceste oraşe mari şi mici, întinse pe toată geografia ţării, **Gheorghe Dumitrică** n-a poposit ca turist şi nici atras de miraje. Ele adună la un loc 21 de ani de muncă din cei 38 pe care îi are cu toţii. O viaţă de constructor. O viaţă de om. Cu casa în spate, cu statornicia meseriei în suflet, cu ambiţia de a face din meserie o virtute, macaragiul Gheorghe Dumitrică simte că n-a trecut «degeaba prin viaţă». Prin ochii şi prin braţele sale s-au ridicat combinate chimice, rafinării, fabrici de hîrtie şi celuloză, combinatul de aluminiu, fabrici de porţelan. Fiecare în felul lui un unicat şi o aspiraţie a industriei româneşti. Dacă noi ştim foarte bine că fără macarale însăşi ideea de construcţie este amputată de simbol, Dumitrică ştie că «fără ambiţia de a avea pretenţii de la tine nu ajungi un meseriaş bun, un macaragiu bun, nu ajungi să te urci pe un P.H.»

Copilul de ţărani din Breaza Buzăului a plecat acum 23 de ani din sat, la şcoala de ucenici unde s-a calificat într-o meserie despre care nu ştia şi n-auzise nimic: excavatorist. Aşa a început itinerarul lui prin viaţă, prin ţară şi prin aspiraţii. A săpat Albia Crişului, ca să se facă un mare lac de acumulare, iar în sufletul lui a strîns satisfacţia aceasta inegalabilă de a lăsa în urma ta ceva, ceva durabil şi folositor. Nu i s-a mai părut cine ştie ce să sapi pămînt, chiar şi cu un excavator şi poate din nevoia de a se îndepărta de destinul strămoşilor săi ţărani, a învăţat mecanica.

Mecanic cîtva timp în uzină, la Întreprinderea de reparaţii-Ploieşti, n-a stat multă vreme fiindcă nu se vedea concret, palpabil ce face. A mai urmat o şcoală de calificare de nouă luni ca excavatorist-macaragiu. Şi de-atunci nu s-a mai despărţit de macara. «La toate combinatele chimice din ţară am fost. Nu-i nici unul scăpat de mine unde să nu fi ridicat măcar o grindă sau un stîlp. Şi pe unde am fost, am făcut treabă să ştiţi.»

— Şi de unde să ştiu, dacă nu v-aş crede pe cuvînt?

— Dacă nu făceam treabă nu mă trimiteau exact acolo unde a fost mai greu, mai de răspundere. Din 1964 lucrez pe macarale speciale, adică de la 40 de tone în sus, iar pe mamutul ăsta de P.H., cel mai perfecţionat tip de macara din lume, m-am urcat acum doi ani, cînd s-a adus prima dată în ţară. Mă cheamă într-o zi tovarăşul director general şi-mi zice: «Dumitrică, vino să vezi că ţi-am adus o bijuterie. Ia-o în primire, eşti capabil s-o dirijezi», şi de-atunci o dirijez. Cu ea ridic greutăţi şi de 127 de tone, la înălţimi foarte mari. Dar cum o vedeţi, aşa uriaşă, e sensibilă ca o păpădie. Cînd braţul e jos, o poţi răsturna cu un deget, dacă nu e bine echilibrată şi condusă. Vreau să vă mai spun că sînt în ţară, cu toate, 9 asemenea macarale şi 18 macaragii care să lucreze pe ele.

— Ţineţi minte unde şi ce aţi ridicat cu ea prima dată?

— Cum să nu. Stîlpi din beton de 40 de tone la Combinatul chimic de la Tg. Mureş.

— Şi ca s-o dirijaţi, ce trebuie să ştiţi?

— Multă mecanică şi diagrama, adică modul de exploatare. Să ştiţi dumneavoastră că între un meseriaş şi maşina lui există o legătură, ca între două fiinţe vii. Deşi e uriaşă, e de o fineţe şi de o precizie nemaipomenită. Dacă n-ai ambiţie în tine nu reuşeşti să fii un meseriaş valoros.

Înţeleg că sînteţi un om de voinţă, dar am observat că vă place mai mult să vă definiţi ca un ambiţios.

— Da. Fiindcă ambiţie — cred eu, în sinea mea — înseamnă ceva mai mult decît voinţă. Înseamnă întîi să vrei să ştii, apoi să nu uiţi că vrei să ştii, să ai curaj, dar nu un curaj prostesc aşa ca să te arunci în baltă fără rost, ci să vrei să te ridici prin propriile tale puteri şi prin muncă.

— Aici, la sala polivalentă, de unde aţi venit?

— De la Bacău, de la Fabrica de hîrtie şi celuloză. Am venit pentru scurt timp, doar să ridic balaurii ăştia de beton şi plec. Plec la Tîrgovişte, unde se construieşte acel nou combinat.

— De fapt, unde este domiciliul dumneavoastră stabil?

— La Băicoi. Acolo am soţia şi un băiat.

— La cît timp vă duceţi acasă?

— Depinde la ce depărtare mă aflu. La două săptămîni, la o lună...

V. GHERGHINOIU ■

un vis în stare de proiect

1. rotterdam

2. kobe

3. constanța

- **Vapoarele României străbat mările și oceanel pe o sută de linii de navigație.**
- **30 de ani înseamnă saltul marinei comercial române de la 25 000 de tone la 700 000 de tone**
- **Pentru 20 000 de copii, marea, portul înseamn «...și tatăl meu».**
- **Portul Constanța = școală, universitate, aca demie.**
- **Era ceață, nu vedeam nimic, dar aveam un interior: purtam patria în inimă și în minte.**
- **Cînd apuc să adorm fără să fi scris măcar u vers, parcă n-am făcut nimic toată ziua.**
- **Peste 50 000 de oameni au viața legată de portu Constanța.**

Biroul secretarului Comitetului de partid al portului Constanța, Petre Simion. In timp ce interlocutorul *meu* se împarte între trei telefoane și un telcafon, cercetez pe masa sa de lucru o broșură a «Agenției internaționale de transporturi maritime». Am în față un clasament al porturilor europene.

1. Rotterdam — 232,8 *milioane tone marfă* trafic anual, 2. Marsilia — 77 milioane tone, 3. Anvers — 72,4, 4. Le Hâvre — 61, 5. Genoa — 56, 6. Hamburg — 45, 7.Triest — 34, 8. Dunkerque — 26, 9. Amsterdam — 24, 10. Veneția — 23,8, 11. Wilhelmshaven — 23,5, 12. Bremen — 22,7.

După Bremen urmează Constanța, cu o capacitate de trafic de aproximativ 20 de milioane de tone anual, performanță comercială care situează poarta maritimă a țării noastre pe locul 22 în scara mondială, care începe în ordinea: 1. Rotterdam — 232,8, 2. Kobe — 114, 3. Yokohama — 112, 4. New York — 110, 5. Londra, 6. Singapore, 7. Vancouver, 8. Durban, 9. Rio etc.

Vă întrebați, probabil, ce rost au aceste clasamente generale la începutul rîndurilor de față? Răspunsul include două idei: 1) este interesant și util să știm unde ne aflăm, exact, *astăzi* — la scara mondială — într-un domeniu de activitate de importanța activității comerciale a porturilor; 2) este și mai interesant și mai util să știm unde ne vom afla *mîine* în raport cu aceeași scară mondială.

Înțelegînd prin mîine anii 1982-1984, adică peste 8-10 ani, datele proiectelor de lucru cu temă *portul Constanța* prevăd porții maritime a României un salt de-a dreptul emoționant pentru noi, românii, un salt pe care unii nu îndrăzneam să-l visăm, dar care va fi fapt împlinit la termenul său. Cu o creștere atingînd capacitatea de trafic de 225 milioane tone anual — creștere care are în vedere și sporurile de capacitate ale celorlalte porturi ale lumii — Constanța va atinge treapta a 3-a în lume! După Rotterdam — considerat «placa turnantă a Europei» — care va ajunge la aproape 500 milioane de tone, și după Kobe (Japonia).

Încerc să împart *în patru firul* acestei *noutăți* electrizante nu numai pentru un gazetar, ci pentru orice om născut în această țară, și-i cer tovarășului Simion lămuriri suplimentare.

Răspunsul secretarului comitetului de partid are *concizia* și *precizia unei ecuații.*

— Alături de dezvoltarea — impresionantă și ea — a actualului port Constanța, se va naște și va crește, la Agigea, un port cu o — comparativ — triplă capacitate de trafic, Constanța II. Împreună, sistemul lor unitar va atinge, după datele — interne și internaționale — cunoscute, treapta a treia în clasamentul porturilor lumii.

Captivați de traseele viitorului, ne întoarcem — tocmai pentru a scruta mai bine perspectiva — în rada prezentului. Și ne întoarcem pe puntea unui reproș.

— Deși au o viață pe cît de complexă, pe atît de interesantă, marinarii, oamenii porturilor sînt cam uitați de dumneavoastră, ziariștii. N-aș spune același lucru de grija pe care le-o purtați aviatorilor, de pildă. Desigur, sînt și condiții obiective, Otopeniul e mai aproape decît Constanța, totuși să știți că oamenii noștri merită ceva mai multă atenție.

Înregistrînd critica formulată breslei cu amendamentul că revista noastră a inițiat însuși reportajul de față ca un răspuns prompt, atît de prompt încît a și anticipat reproșul, am trecut, împreună cu tovarășul secretar Simion, la subiectul *portul Constanța* — *azi*, în luna mai a anului 1974.

—Tovarășe secretar, vă mărturisesc că oamenii uscatului își imaginează portul Constanța ca pe *o lume*, dacă *nu* fabuloasă, în orice caz plină de necunoscute, o lume aflată în spatele unei perdele dincolo de care are acces numai gîndul care înflorește și ce este și ce nu este. Vreți să dați la o parte această perdea?

— De ce *nu?*

— Ce înseamnă azi portul Constanța, tovarășe secretar?

— Întrebare simplă, răspuns ceva mai complicat. Portul Constanța înseamnă, dacă vreți, populația unui oraș — de pildă Medgidia — angajată în activitatea de trafic comercial, adică încărcare și descărcare de mărfuri. Aproximativ 17-18 000 de oameni fac zilnic această muncă. Portul mai înseamnă, ca să vă dau alte coordonate, o arie de lucru de 700 de hectare, 150 de kilometri de cale ferată, 7 kilometri de cheuri, peste 40 de nave operînd zilnic simultan și tot zilnic 1 000 de utilaje — macarale de cheu, macarale-auto, autostivuitoare, tractoare, poduri descărcătoare etc. — lucrînd din plin.

Tot portul Constanța înseamnă familii însumînd peste 50 000 de oameni.

Pentru 20 000 de copii — marea, portul.înseamnă «...și tatăl meu».

Vorbind despre frontul permanent al activității noastre și despre succesele lui, aș spune că portul Constanța mai înseamnă reușitele din primii trei ani ai cincinalului și din primul trimestru al lui 1974, cînd traficul portuar a realizat un plus de 2,5 milioane tone față de sarcinile planului. Un asemenea succes ne-a creat *un avans în trafic* de 90 de zile față de prevederile ce ne revin din cincinal.

Demnă de toată considerația este reușita constructorilor de la I.C.H. care la 28 aprilie au raportat Comitetului Central, tovarășului *Nicolae Ceaușescu, terminarea construcției pri*mului doc uscat din noul mare șantier naval Constanța. Această lucrare-gigant a fost realizată în 12 luni, față de 33 cît fusese planificarea inițială. Constructorii s-au angajat ca și cel de-al doilea doc uscat să fie gata la 31 mai.

Pe alt plan, care spune și el foarte mult, portul Constanța reprezintă azi școală, universitate, academie chiar. Să mă explic. După război lucrau aici mai puțin de 2 000 de oameni. Acum lucrează de 8 ori mai mulți, 70 la sută dintre ei fiind recrutați din mediul rural. Aici, în port, s-au calificat, au învățat meserii la școli profesionale și de maiștri, cu scoatere sau fără scoatere din producție. Din 1964 am avut o școală de marină, iar în 1971 au luat ființă Liceul de marină și Institutul superior de marină «Mircea cel Bătrîn». Avem un grup școlar profesional al portului cu o capacitate de 600 de locuri. Anual avem «producții» de aproximativ 1 000 de tehnicieni de marină care ridică permanent cota profesională a lucrătorilor din port și de pe vasele noastre comerciale. Unii dintre ei ajung adevărate capacități în materie, apreciați ca atare în contactele internaționale cu specialiștii străini.

— Cîte linii de navigație urmează navele care pleacă din Constanța?

— Vasele noastre călătoresc cam pe toate liniile de navigație comercială internațională. Adică, folosim vreo sută de trasee. N-am deschis pînă acum o singură linie: cea spre Australia.

— Cîte vase are marina noastră comercială?

— 74. Un număr care spune multe dacă-l raportezi la cele 6 vase ușoare cu care am rămas după război. Pe planul tonajului, saltul făcut în acești 30 de ani a înregistrat creșterea de la 25 000 de tone la 700 000 de tone.

Important pentru noi este și faptul că 50 din cele 74 de vase sînt construite pe șantiere românești, la Galați, Constanța, Brăila și Drobeta Turnu Severin. Practic, industria românească constructoare de nave și-a semnat actul de naștere *în* 1961, *odată* cu *darea în exploatare* a vasului Galați, de 4 500 tone. Din '61, lucrăm într-o permanentă progresie geometrică. În anul acesta, bunăoară, vor fi date în exploatare încă 13 nave.

Referindu-mă exclusiv la șantierul naval din Constanța, *scara producției urmează următoarele capacități:*

— în 1970 s-au produs primele cargouri de 1 850 de tone;

— în 1975 se va construi primul mineralier de 55 000 de tone;

— iar în 1976 se vor produce nave de 100 000 și de peste 100 000 de tone.

Vorbesc cu secretarul Petre Simion în etape, cu pauze lungi, dictate de fluxul treburilor urgente pe care le rezolvă din mers, operativ, pauze pe care le folosesc cunoscînd crîmpeie din viața portului, cunoscînd oameni.

Doi poeți ai mării, zugravul Leacă Florea, 57 de ani, și lucrătorul la siloz Tomiță Alexandru, 27 de ani, poeți în adevăratul sens al cuvîntului, de sub pana lor ieșind pînă acum zeci de poezii, îmi tălmăcesc în felul lor acest «violon d'Ingres» care-i face adeseori fericiți.

Leacă Florea: în poezie vorbesc cu toată lumea, de aici și de peste mări, și le spun tuturor cum e sufletul nostru, al românilor.

Tomiță Alexandru: mă culc cu caietul de poezii sub perină; cînd apuc să adorm fără să fi scris măcar un vers, parcă n-am făcut nimic toată ziua.

Urc în cargoul Moldova, vas care se află în clipa cînd citiți aceste rînduri undeva în drum spre Beirut.

Stau de vorbă cu ofițerul maritim de rangul I Adrian Grozescu care lucrează pe această navă de 7 luni. Vorbim despre ultimele lui călătorii, despre marinarii români, despre întîmplări trăite în larg.

...Era prin ianuarie, *îmi povestește ofițerul* Grozescu, veneam din portul Voudia, al insulei Milos, unde încărcaserăm 560 de tone de caolină pe care trebuia s-o transportăm la Galați. Ne aflam în Marea Marmara, veneam spre Bosfor. Era o ceață de nu vedeai la cîțiva metri în fața ta. Vizibilitatea era zero. Am intrat în cart la 4 dimineața. Știam că undeva înaintea noastră trebuia să fie farul San Stefano. Nici vorbă însă să-i zăresc «sclipirile», semnalele sale luminoase pierzîndu-se în ceață. Am redus mașina la viteza minimă. Trei noduri la oră. Asta pe uscat ar însemna cam 5 kilometri pe oră. Fiind un vas ușor, vechi, Moldova nu dispune pentru orientare decît de clasicul compas magnetic și de sirena cu care emitem obișnuitele semnale regulamentare. Eram în situația de a mă orienta, cum spunem noi, «după miros». Concentrat la maximum, căutam să percep semnalele fonice de identificare pe care farul San Stefano le lansa odată cu sclipirile. După vreo oră de navigat, așa, pe pipăite, am auzit în sfîrșit semnalele de identificare ale farului. M-am apropiat și am aruncat ancora, așteptînd să se risipească ceața. Pe la ora 10 dimineața s-a risipit și ne-am reluat drumul spre țară.

— Nu v-a fost teamă în acele momente, în acea oră în care pluteați pe mare fără să știți unde vă aflați, fără să știți dacă vă pîndește vreo stîncă la o sută, la două sute de metri? Farul acela ați fi putut să-l depășiți fără să vă dați seama...

— Dacă aș spune că mi-era teamă, aș minți. Nu mi-a fost teamă. Dacă aș fi fost un fricos, aș fi rămas acasă, nu m-aș fi urcat pe vas. În ora aceea am fost foarte concentrat, atît de concentrat cum n-am fost niciodată în viața mea. Și am mers înainte după un far interior. Știți, noi, marinarii, avem un far interior: purtăm în inimă și în minte patria. Acest far-credință ne-aduce acasă și ne ajută să învingem situații grele în care nimeni și nimic nu te mai ajută. Știți, pe uscat ne descurcăm adeseori mai anevoie decît pe mare. Acum, de pildă, cînd vă *vorbesc, soția mea se* află la *Spitalul Central din* Constanța. E gravidă în șapte luni, aseară i s-a pornit o hemoragie și eu nu pot s-o ajut cu nimic. Și dacă ați ști cît ne dorim un copil. Și n-are cine să ne ajute.

Spitalul Central, etajul *trei*, *secția* a *doua*, camera 1209. Stau de vorbă 10, poate 15 minute cu Aneta Grozescu, soția ofițerului maritim de rangul întîi de pe vasul Moldova. E internată de dimineață și intervenția energică a medicilor a îndepărtat pericolul pierderii sarcinii. E veselă, e toată zîmbet, e fericită chiar.

— Dacă ați ști cît ne dorim acest copil care a ajuns pentru noi un adevărat ideal. Mereu lîngă mine, copilul îi va ține locul lui Adrian cînd va fi plecat pe mare.

— Spuneți-mi, credeți că marea vă desparte de soțul dumneavoastră, sau vă unește mai mult?

— Ne unește! Nici nu vă închipuiți cît ne unește! De doi ani de cînd sînt căsătorită cu soțul meu trăiesc parcă mereu în luna de miere. Să știți că n-aș fi crezut niciodată că marinarii sînt oameni atît de buni, atît de Oameni cum mi-am dat seama de atîtea ori că sînt.

...*Venisem* la *spital* cu *vorbele ofițerului* Grozescu în minte: «și n-are cine să ne ajute.» Vorbe greșite. O eroare. Pe marinari, frații lor de pe uscat îi ajută. În orice împrejurare. Pentru că merită.

MARIUS POPESCU ■

„ei își poart

...*Silviu* Jan Treistaru, *ofițer* II *maritim*, habar n-avea pentru ce comandantul vasului, Ștefan Măndoiu, îl cheamă la dînsul atît de urgent; ba chiar — intrînd în cabina acestuia — a rămas pur și simplu trăsnit: în timp ce Mănd *îi întindea o radiogramă, cîțiva colegi cu chit* în brațe au început să cînte pe mai multe voci «cine are fată mare»! A citit în cele din urmă rîndurile înmînate. Ochii i s-au umplut cu lacrimi; seara, cei 33 de membri ai echipajului au ciocnit cîte un pahar cu tînărul ofițer — lui Silviu i se comunicase pe calea undelor, din patrie, că soția i-a născut o fetiță, Oana...

În acel moment se aflau la Anvers.

Cînd am urcat pe puntea cargoului «TÎRGU JIU», acostat zilele trecute în dană la Constanța, nici eu nu mi-aș fi închipuit că mă așteaptă o surpriză, una dintre cele mai plăcute surprize pe care ți le poate oferi postura de reporter: aceea a descoperirii unui colectiv de muncă și suflet asemănător doar unei veritabile — și desigur, numeroase — *familii*. În momentul apariției acestor rînduri eroii reportajului de mai jos sînt poate departe de patrie, din nou, purtînd prin cine știe ce porturi și orașe ale lumii omenia ce ne caracterizează, dragostea de muncă și mîndria de a fi români! Lor, acestor oameni curajoși și tineri, cît și familiilor rămase acasă, în Constanța, mă adresez cu bucuria închegării unor recente prietenii, cu stima pe care o ai și o simți scriind despre niște adevărați ambasadori ai poporului nostru.

— *Astăzi îi scriu soției scrisori mai frumoase, mai duioase decît îi scriam atunci cînd eram amîndoi colegi de liceu! (TUDOR MIRCEA, șef radiotelegrafist, secretar P.C.R. al vasului «TÎRGU JIU»).*

Cargou de 4 500 tone, construit în țară, a intrat în exploatare în 1972 și nu exagerez cu *nimic* afirmînd că este o adevărată bijuterie, o navă ultramodernă, utilată cu cele mai moderne utilaje, cu aparatură electronică, beneficiind de un confort egalat poate numai de un hotel de categoria I — o navă sclipind de curățenie, *dovadă a dragostei ce i-o poartă cei 33 de* oameni aflați la posturi, în pîntecul său, chiar și acum, cînd nava se află în port: programul continuă să fie același, deși mai lejer, firește, decît în cursă. Se încarcă de zor marfă diversă: sticlă, cristaluri, miere de albine, cantități uriașe

PETROȘENI
CONSTANȚA

rin lume omenia ce ne caracterizează, mîndria de a fi români“

de compot (englezii sînt mari amatori de compot românesc!). Peste cîteva zile nava pornește într-un voiaj de aproximativ două luni, ruta Londra, Hamburg, Rotterdam, Anvers etc. Pînă una alta, astăzi se observă o oarecare agitație [illegible]lus; se dau salariile și am pentru cîteva clipe senzația că mă aflu într-o instituție oarecare «de uscat» în ziua plăților, dar numai pentru cîteva clipe, deoarece oamenii de aici sînt mai *altfel*, voi afla că toți marinarii noilor noastre nave sînt așa — *mai altfel!*

În primul rînd sînt extrem de tineri pentru marea responsabilitate pe care o au transportînd peste mări valori de milioane: media de vîrstă este de 35 ani. În al doilea rînd, sînt extrem de sentimentali și au un foarte dezvoltat simț al familiei. Iar în al treilea, și nu ultimul fiind, ei trăiesc un soi de dublă și fermecătoare existență: trei sferturi din viață și-o petrec pe mare, departe de familii și, poate din pricina asta, viața lor e un permanent și viu amestec de realitate prezentă și de amintiri.

Pentru comunistul Aurel Foteanu, de pildă, prezentul zilei de astăzi e acela ca după ridicarea salariului, înainte de a pleca acasă — deși tura sa s-a sfîrșit — să mai facă o ultimă verificare în sala motoarelor, propunîndu-mi totodată să-l însoțesc; dar tot prezent înseamnă pentru el și amintirea acelui revelion petrecut — din pricina unor întîrzieri — departe de casă, în Sicilia, înnebunit de dor și de faptul că soția și cei trei copii îl așteaptă degeaba... («Asta era anul trecut, în '73, cînd am ajuns în sfîrșit acasă a trebuit să mă urc pe cuțit ca să pot tăia cîrnații rămași din ajun, atît erau de uscați!»).

Aurel Foteanu poartă un costum gri deschis peste un sveter verde, mă întreb cu groază cum se va descurca acolo, la mașini, cu costumul ăsta — îmi închipuiam întotdeauna sala mașinilor unui vapor ca ceva înotînd în ulei încins și motorină — dar, stupoare! Enorma sală în care mă conduce — așezată pe trei etaje! — este o adevărată farmacie, luminată cu neon, impresionantă atît prin mărime și instalații cît și prin culorile pastelate ale agregatelor, dovadă că estetica industrială a pătruns aici, și cu brio încă! Îmi explică pe îndelete procesul mecanic de forță al motoarelor, cît și cel electric al unor alte motoare destinate, de pildă, încălzitului bucătăriei, agregatelor domestice de produs pîine proaspătă sau aer condiționat.

Totul este condus de la un pupitru de comandă asemănător celor din marile uzine: butoane, scheme, indicatoare.

— Sînt îndrăgiți românii în străinătate? — îl întreb.

— Enorm!

— Cum se explică asta?!

— Românii sînt oameni deschiși, veseli, prietenoși; alții sînt mai morocănoși, veșnic îi nemulțumește cîte ceva... Sînt buni marinari și dînșii, dar într-o lume din asta «bărbătească» cum este cea a noastră, contează mult raza unui zîmbet pe chipul unui om, nu știu dacă mă înțelegeți.

...Urcăm pe punte, agitație mare: în cabina secretarului de partid, comandantul Măndoiu își plătește cotizația — s-au adunat mai mulți în încăpere — ține în acest timp să-mi atragă atenția că flota noastră, dincolo de faptul că este ultramodernă, este recunoscută ca valoare și ca fiind extrem de sigură pe plan mondial, conștiinciozitatea marinarilor români este exemplară (anul trecut echipajul vasului pe care mă aflu a primit diploma de «navă fruntașă pe flotă», în timpul voiajului ce urmează se vor împărți un număr însemnat de medalii!).

Tudor Mircea bombăne în tot acest timp, descoperind întîmplător rezultatul unei farse făcute de colegi: o pereche de pantofi ascunși tocmai sus, pe dulapul de haine al cabinei.

— *Printre altele, răspund și de lăsarea pietroiului la baltă! («Mannix», maistru lemnar bord).*

...pe numele său adevărat: Gheorghe Stan, avînd totodată și funcția de organizator al grupei sindicale de pe «TÎRGU JIU». Are doi copii, două fete: Carmen, 13 ani, și Steluța, 16, și locuiește împreună cu ele și cu soția, Dobra, la etajul cinci al unui bloc turn situat nu departe de centrul Constanței, în apropierea noului spital de aici. De sus, de pe terasa blocului, se văd portul și danele, și largul mării pornind imediat mai încolo — atunci cînd sosește vasul, ancorînd pentru început în larg pînă la sosirea remorcherului, familia nu-și poate da seama dacă vasul acela e cel al tatălui. «TÎRGU JIU» face parte dintr-un lot de șase vase identice din punct de vedere al construcției. «Mai bine să nu știu cînd anume exact sosește tata, prefer să-l văd odată acasă, să nu mă păcălesc mereu și să-l aștept de pomană!» — afirmă Carmen.

— Am avut noroc cu o soție minunată, pentru un marinar femeia contează ENORM! Un om care are dificultăți în familie e altul și la vapor: duce o viață foarte grea, e aparte de ceilalți și este aproape imposibil să-l ajuți în vreun fel. Dar asta se întîmplă foarte, foarte rar... (și trece la altceva)... Ultima oară cînd am venit, acum, m-au înăbușit copiii în ușă, strîngîndu-mă.

— Fără soț acasă, necazurile se suportă mai greu! — adaugă soția, ușor. Vedeți, un voiaj de 1–2 luni noi îl considerăm un «voiaj mic», față de cel de opt luni, de pildă, cum a fost cel al soțului din 1968. Iar o scrisoare face în jur de o săptămînă.

...În 1968, la trei zile după plecarea tatălui, Carmen a început școala, clasa I. La întoarcerea lui Gheorghe Stan fetița absolvise, era acum elevă în clasa a II-a.

Atribuțiile unui maistru lemnar de bord sînt multiple, termenul marinăresc de «lemnar», datînd din vechime, este astăzi cu totul depășit, s-a păstrat însă prin tradiție. El e cel care asigură, printre altele, etanșeitatea magaziei de mărfuri (în care ar putea intra volumul de mărfuri cuprins într-o garnitură de tren avînd cam 400 vagoane); cantitatea de apă potabilă și industrială a fiecărei curse; buna funcționare a vinciului ancorei; lăsarea ancorei («lăsarea pietroiului la baltă!»); întreținerea absolut exemplară a tot ceea ce înseamnă mobilier de bord; etc., etc... «în general, în condițiile navigației moderne, așa cum o face astăzi marina română, trebuie să fii MARINAR, adică să cunoști mai toate meseriile și funcțiile posibile; sîntem puțini oameni la bord, oricînd se poate ivi necesitatea de forță majoră — boală etc. — de a ne înlocui unul pe altul; și o facem cu succes, să știți, poate că asta este, iarăși, una dintre calitățile de bază ale marinarului român: complexitatea cunoștințelor!»

— Există o «mîndrie» de a fi marinar?

— Categoric! Poate și de aceea, 80 la sută din familiile de marinari își continuă — prin feciori — tradiția.

— De ce vi se spune Mannix?!

— Nu știu, rîde. Așa m-au poreclit colegii, probabil din cauza unor ticuri.

...Sîntem întrerupți de sosirea familiei lui Sebatin Sefa, fost coleg cu Gheorghe Stan pe «Argeș». A picat în Constanța chiar astăzi, sosit din Siria după un voiaj de 32 de zile și s-a gîndit să-și vadă vechiul prieten. În puținele zile petrecute pe uscat, marinarii se întîlnesc des între ei, «în familiile noastre nu există obișnuință sau plictiseală — e o permanentă *logodnă!*»

Gheorghe Stan, împreună cu Sefa, îmi vorbește apoi cu căldură, cu o patimă abia reținută, despre meseria, despre viața lor. Printre altele aflu că MUNCA este primul lor criteriu de apreciere («un leneș, un *izolat* de colectiv, nu mai pleacă la un al doilea drum cu noi. Îl lăsăm...!»). Sînt oameni modești, contrar celor ce se vorbesc îndeobște pe seama lor, iar dacă sînt mîndri, atunci sînt mîndri numai pentru meseria lor, la care țin peste poate și pe care nu ar părăsi-o pentru nimic în lume, deși nu întotdeauna e ușor să învingi depărtările de casă și timpul scurs în singurătate, fără ai tăi. Colectivul compensează însă toate astea.

...Prezent și amintiri, amintiri și prezent. *Prezent:* aflu cu uimire că întreaga mobilă din apartamentul în care mă aflu — și e mobilă, nu glumă, pe care ar invidia-o orice mare întreprindere de profil — a fost confecționată, piesă cu piesă, de mîna lui Gheorghe Stan. Și *amintiri:* răsfoiesc albume cu fotografii, fotografii de departe, în care se află numai bărbați; două nave românești ancorate la Singapore... botezul lui Neptun al celor doi prieteni trecînd Ecuatorul etc.

Apoi un alt album, tipărit de data asta, conținînd desene și caricaturi ce mi se par cunoscute. I-a fost înmînat lui Gheorghe Stan în 1972, chiar de către autor, cu dedicație, în timp ce echipajul vasului românesc fusese primit de conducerea partidului comunist din Danemarca. Recunosc autorul, surprins, iar surpriza lui Gheorghe Stan nu e cu nimic mai prejos aflînd că a dat mîna cu unul dintre cei mai mari graficieni ai lumii, caricaturistul danez — de origine română — Af. Bidstrup! Abia acum înțelege de ce atunci, strîngîndu-l în brațe, celebrul bătrîn a început să plîngă...

HORIA PĂTRAȘCU ■

un pionier al ciberneticii: românul ștefan odobleja

Apariția unei discipline științifice noi — precum cibernetica — nu este și nu poate fi opera unui singur om. Ea este rezultatul unui lung șir de idei, fapte de observație și teorii care au precedat-o. De asemenea, momentul intrării ei în istoria Științelor depinde de o serie de factori — am putea zice contextuali — care sînt legați de stadiul de dezvoltare al altor ramuri ale științei (al matematicii, logicii, electronicii, neurofiziologiei, psihologiei).

Dacă ne referim la Wiener însuși, vedem că și el, în capitolul introductiv al lucrării sale «Cibernetica», admite că s-a bazat pe o serie de lucrări anterioare precum cele ale lui Fisher, Shannon sau Kolmogorov cu privire la teoria statistică a cantității de informație; cele ale lui V. Neumann referitoare la teoria jocurilor; cele ale lui Pitts, Lettvin, McCulloch, L. de No cu privire la unele aspecte structurale și funcționale ale sistemului nervos; cele ale lui Turing sau McColl, în legătură cu teoria automatelor ș.a.m.d. De asemenea insistă asupra faptului — care mie mi se pare fundamental în apariția și dezvoltarea ciberneticii — și anume că această știință de la începutul ei a fost abordată pluridisciplinar, a fost creată în cadrul unor colective de lucru formate din specialiști diferiți.

De aceea istoria științei abundă de numeroase coincidențe, de interminabile discuții cu privire la prioritatea cutărui sau cutărui descoperitor, de dispute uneori extrem de colorate în care adesea obiectivitatea istoricului pălește. Ceea ce cred eu important este să desprindem care sînt personalitățile în opera științifică la care regăsim pregnant exprimate fapte, concepte sau teorii care anunță noua disciplină sau premerg noii descoperiri.

În acest sens, cu privire la cibernetică, țara noastră se poate lăuda cu doi oameni de știință care, în domenii diferite, pot fi considerați drept precursori ai ciberneticii sistemului nervos.

Unul dintre ei este acad. D. Danielopolu care încă din 1928 formulînd legile de funcționare ale sistemului neurovegetativ a utilizat pe larg conceptele de reglaj și de conexiune inversă (feed-back) care sînt astăzi esențiale pentru neurocibernetică. Reunind datele obținute prin minuțioase experiențe de laborator, într-o interpretare teoretică generalizatoare, Danielopolu a imaginat dispozitive neurofiziologice, a descris dinamica lor, le-a reprezentat în scheme care toate sînt de tip cibernetic. Neînțeles la vremea lui, a fost acuzat de un schematism excesiv, de o tendință la abstractizare fără sens în lumea proceselor biologice.

Dacă Danielopolu este cunoscut de toți prin lucrările și poziția lui prestigioasă din medicină, mai puțin știut este celălalt precursor român al ciberneticii. Este vorba de dr. St. Odobleja. Mărturisesc că eu însumi, deși mă ocup de cibernetica sistemului nervos de peste 15 ani, *nu i-am* cunoscut contribuția. Astă toamnă revenind din concediu am găsit pe biroul meu cele două volume de psihologie consonantistă, publicate în 1938 la Paris de St. Odobleja. Le-am răsfoit inițial cu foarte *multe rezerve. Apoi am regăsit în cele* aproape 900 de pagini și 300 de scheme o serie de idei și principii care sînt astăzi fundamentale în cibernetica sistemului nervos. Lucrul este cu atît mai meritoriu cu cît psihologia consonantistă *a fost publicată înainte de lucrările* de bază ale ciberneticii și preciberneticii și înainte de perfectarea aparatului matematic de care dispunem astăzi. De asemenea lucrarea utilizează pe larg metoda modelării, deși la epoca *respectivă era sporadic folosită și nu era încă* fundamentată de o teorie.

Autorul, fără să utilizeze termenii de astăzi, face o descriere a functiilor psihice folosind schema generală a unui sistem cibernetic în care organele de simț sînt considerate ca intrări (care captează evenimentele din mediu), iar mușchii sînt considerați drept ieșiri care transferă asupra mediului reacțiile determinate în sistemul nervos de excitanții de intrare. Organele de simț sînt textual numite «poarta de intrare a psihismului» și autorul le atribuie atît un rol de traducere cît și unul de selectare.

Activitatea psihică se desfășoară între intrări și ieșiri. Ea presupune în primul rînd operații de memorare. Autorul vorbește de o memorie distribuită în tot sistemul nervos. Consideră că toate elementele componente dispun de proprietatea de memorare care le este conferită datorită prezenței unor «structuri ultraistologice». De asemenea, în numeroase scheme și interpretări sugerează o adevărată definire operațională a memoriei. Inserarea memoriei între intrări și ieșiri este redată într-o schemă (fig. 104) care poate figura în orice lucrare modernă de cibernetică.

La baza activității psihice situează procese complexe de combinare între excitanții din mediu și «imaginile» din memorie. Aceste combinații le analizează atît în planul vieții afective cît și în cel al activității intelectuale. Utilizează concepte, precum cel de recunoaștere (căreia îi atribuie un rol considerabil) și de operator sau program fără a le denumi ca atare, e drept și fără să le dea o descriere formală. Ele sînt însă prezente în modelul său, le simți că sînt acolo și că operează. În modul lor de articulare reciprocă caută să desprindă unele legi și scheme. Atribuie un rol însemnat unor legături circulare în care apar diferite conexiuni inverse suprapuse și paralele. Dă o interpretare a procesului de abstractizare bazat pe clasoare ierarhizate și una interesantă a creativității pe care o explică prin combinări și recombinări de elemente obținute din descompunerea analitică a senzațiilor, percepțiilor și reprezentărilor.

Regăsim intervenția unor dispozitive automate multiple, paralele și suprapuse. De asemenea în analiza pe care o face cu privire la modul de funcționare a componentelor sistemului *nervos regăsesc procese periodice (intervenția* unor oscilatori).

Am spicuit cîteva idei pentru a demonstra faptul că Odobleja poate fi pe drept cuvînt considerat un precursor al psihociberneticii. *Evident că modelul său face apel la unele* concepte depășite (ca de exemplu de energie psihică) și utilizează uneori o terminologie care nu mai este actuală. De asemenea, nu mai satisface exigențele de astăzi ale modelelor cibernetice. *Dar nu trebuie să uităm* că ne despart 36 de ani de la publicarea psihologiei consonantiste.

Am ținut să subliniez poziția de precursori în cibernetică a lui Danielopolu și a lui Odobleja pentru că ei dovedesc încă o dată cît de mare este puterea de creație științifică a poporului nostru. De asemenea este bine ca generațiile de astăzi să-și aducă aminte și să dea aprecierea cuvenită înaintașilor noștri pentru eforturile pe care le-au depus în cadrul procesului continuu de dezvoltare a științei.

Doctor CONSTANTIN BĂLĂCEANU ■

am aruncat o privire în viitor

Nu vezi în fiecare zi un director de întreprindere, un inginer șef, un contabil șef, în vîrstă de 23—24 ani. Cel cu care stau de vorbă, Horvath Gheorghe, are și o înfățișare de adolescent. Totuși, este director al unei mari întreprinderi agricole. Ieri a fost contabil șef, alaltăieri a fost inginer șef. Mîine nu va mai fi nimic, adică nu chiar nimic, va fi ceea ce este de fapt și acum și ceea ce a fost ieri și alaltăieri: student în anul IV la agronomie.

Mă aflu la Stațiunea didactică experimentală, o adevărată mare întreprindere agricolă de stat (500 hectare, fermă legumicolă, fermă cerealieră, ferme de păsări, bovine etc.), aparținînd Institutului agronomic din Timișoara. Un loc unde integrarea învățămînt-cercetare-producție — cerință primordială a zilelor noastre — este fapt real, de fiecare zi.

Adevăratul director al stațiunii, inginerul Zaharia Suciu (35 ani), este și cadru didactic la I.A.T. Cînd le face pe toate? «Simplu. Nu se lucrează în agricultură pe zi-lumină? Noi, aici, nu avem nici un motiv să facem excepție, dimpotrivă. Eu, unul, și iarna lucrez tot după programul de zi-lumină al verii, altfel nu se poate».

Nu mă surprinde, căci despre spiritul în care se muncește la stațiune am avut o mostră concludentă în timp ce-l așteptam pe director în cămăruța pe a cărei ușă scrie «Secretariat» și «Inginer șef». Un om (halat albastru, cu urme evidente de atelier mecanic; nu știam cine e, dar cineva i-a zis tovarășe inginer) dădea telefoane, căutînd să facă rost de ceva, treptat am înțeles că o pereche de cuzineți de un fel anumit sau variante de schimb. Clar era că stațiunea avea o nemaipomenită nevoie de ei și că nimeni nu-i putea oferi. La un moment dat, omul exclamă: ce mai, sînt un neputincios. Altul îl consolează: dacă nu-i, nu-i, tu ce vină ai?! Nu, mă, dacă trebe, trebe, dacă nu găsesc, merit nota 4, ba nu, chiar 2, musai să mai caut, în toate punctele cardinale. Și a continuat să zbîrnîie telefonul. Pe la prînz aveam să aflu că a și găsit.

De aceea, acum, tot ce-mi spune directorul cel adevărat nu mă miră. Această stațiune didactică este cea mai tînără din țară, după cum și I.A.T. e cel mai tînăr institut agronomic. Tinerețea este în acest caz un avantaj (parcă numai în acest caz! — comentez pentru mine) deoarece ca nivel tehnic și de organizare stațiunea are de la început condiții de invidiat față de surorile ei mai vîrstnice din București, Cluj și Iași. Organizarea procesului de integrare învățămînt-cercetare-producție pornește de la ideea că fiecare viitor inginer agronom trebuie să cunoască direct toate muncile mai mult sau mai puțin calificate, pe de o parte, și pe de altă parte că toți cei ce fac cercetări, cadre didactice sau studenți în anii superiori, trebuie să aibă la îndemînă mijlocul de a verifica în practică ipotezele studiate.

Stațiunea didactică experimentală a I.A.T. este structurată după modelul marilor unități productive. Singura deosebire față de întreprinderile agricole este la alcătuirea personalului. Fermele au, desigur, și muncitori salariați, dar puțini. În mare măsură (maximum posibil) muncile sînt efectuate de studenții din anii mici, care trec prin rotație pe la ferme lucrînd ca grădinari, tractoriști, văcari, ciobani, îngrijitori de păsări etc., etc. Fiecare fermă este condusă de cadre didactice, de obicei titularul respectivei discipline de la facultățile de agrotehnică, zootehnie și medicină veterinară. Așa cum *m-am convins la fața locului, fermele nu sînt* doar laboratoare de cercetare pentru profesori și obiective de vizită pentru studenți, ci au planuri de producție adevărate și chiar furnizează comerțului local importante cantități de legume, lapte, ouă și carne. De asemenea, furnizează semințe și răsaduri.

— Trăim din veniturile fermelor, îmi spune directorul. Vreau să zic cu asta că mult peste jumătate din bugetul de cheltuieli al statiunii *provine din beneficiile fermelor.*

În anul IV, cum spuneam, studenții vin în contact, pe viu, cu aspectele esențiale ale muncii lor viitoare, de conducători ai unităților agricole. Ce înseamnă, de pildă, directoratul de o zi *al unui student? Înseamnă că toate problemele* curente (privind, firește, numai latura economico-tehnică) îi revin spre rezolvare în ziua respectivă. Răspunderea lui, deși supravegheată, nu este fictivă, ca și prerogativa de decizie. *Atunci cînd urmările nu sînt grave, directorul*-student este lăsat chiar să și greșească, pentru că și din greșeli învățăm. Am discutat cu cîțiva studenți despre acest aspect al integrării, care este o premieră pe țară; cu toții au subliniat eficiența metodei, spunînd că ar fi de dorit ca acestui «antrenament pentru munca de răspundere» să i se acorde chiar mai mult de o zi, pe cît posibil.

Ultima etapă a integrării se înfăptuiește în anul final de studii. Studenții anului V își realizează lucrarea de diplomă în cadrul uneia din ferme, conform temei alese, desfășurînd timp de un an o activitate de învățămînt-cercetare-producție, care, luată în serios, le oferă o excelentă pornire în viitoarea lor meserie.

MIRCEA FODOREANU ■

despre cei care investesc cu înțelepciune gîndirea creatoare

Ne-a vizitat la redacție un cîmpinean: Marius Crețuleanu. Domnia-sa a ținut să ne informeze că în orașul său de baștină, la Uzina «Neptun», ființează o veritabilă școală a ideilor generoase, un soi de *El Dorado* al inventatorilor și inovatorilor, un teren fertil în care germinează și prind viață, de la un an la altul, sute de propuneri ingenioase puse în slujba perfecționării continue a mijloacelor de producție. Și interlocutorul nostru a mai ținut să precizeze că fenomenul durează de mai bine de 10 ani și că totul are o singură explicație: larga colaborare dintre șefi și subalterni, pronunțatul simț de colegialitate și întrajutorare.

Ce e adevărat din toate acestea, stimate tovarășe director?

Noul nostru interlocutor, inginerul Petre Tiseanu, ne primește vădit surprins și deconcertat:

— Fenomenul inovațional a cunoscut într-adevăr o mare amploare în unitatea noastră, dar nu atît de mare încît să ajungă la urechile «Flacării». Eu, de altminteri, sînt relativ nou în uzină, ocup abia de un an funcția de director, iar meritele pentru încurajarea și fructificarea gîndirii tehnice aparțin inginerului Șancu Ferdinand, fostul director.

— **Cu atît mai bine. Ați lucrat ani buni în alte întreprinderi economice, deci ne puteți preciza, folosind comparația, care este starea de spirit, ce înseamnă aici la «Neptun» climat creator.**

— Eventual așa. Climat creator înseamnă studiu metodic, nopți nedormite, răbdare și relații colegiale optime. Creatorul autentic — deci entuziastul posedat, însă lucid, de virusul invențiilor și descoperirilor și nu pragmaticul îngust, vînătorul de profituri imediate — acesta, deci, în orice domeniu, este și rămîne un copil mare. Credul, entuziast, deosebit de modest și aproape incapabil în a-și susține meritele. Ele au întotdeauna nevoie de un om cu suflet mare, pornit să încurajeze actul de creație.

— **Sau atributele prin care s-a recomandat activitatea fostului director?**

— N-am cunoscut-o decît din relatările oamenilor din uzină. Cert este că indicatorii de finalitate, de eficiență ai fenomenului inovațional au crescut an de an, începînd cu 1962 și pînă în prezent. Anul trecut, economiile antecalculate, rezultate în urma inovațiilor, au însumat 1 120 000 lei. Dar, aici, o precizare: pentru optimizarea investiției de inteligență au luptat cu generozitate și alți salariați ai întreprinderii, tehnicieni și ingineri, între care aș cita la loc de frunte pe Radu Frățilă, actualul inginer șef, și inginerul Gheorghe Miloiu.

Acesta din urmă — am aflat în continuare — a ocupat mai mulți ani postul de șef de lucrări la Institutul politehnic din Brașov. Cu trei ani în urmă și-a propus să realizeze un stand pentru încercarea reductoarelor în sarcină. Pentru experimentarea invenției s-a adresat Uzinei «Neptun» unde a primit din prima zi toată solicitudinea. S-au efectuat toate probele necesare, experiențele au fost încununate cu succes, iar pe baza lor întreprinderea a trecut de îndată la reproiectarea mai multor tipuri de reductoare, ceea ce i-a adus pînă în prezent o economie de aproximativ 400 000 kilograme metal. Aceasta este pe scurt istoria invenției. Rezultat final: autorul ei și-a cerut transferul, a lăsat Brașovul și viața universitară și a trecut cu arme și bagaje să muncească în cadrul întreprinderii cîmpinene.

Despre inginerul Frățilă mi-a vorbit «în particular» (și cu aceeași căldură) secretaru comitetului de partid, Gheorghe Găvan.

— La ora actuală toată conducerea uzine este formată numai din cîmpineni get-beget. Directorul Petre Tiseanu, directorul adjunc Grigore Marinescu, contabilul șef Ion Stețcu, inginerul șef Radu Frățilă și subsemnatul. No socotim lucrul acesta de bun augur. Lucrează omul pe ogorul lui, îi umblă mintea numai la treburile uzinei și nu stă veșnic pe picior de plecare cu gîndul la București sau Ploiești. Ur motiv în plus, aș zice eu, care determină relațiile armonioase dintre salariații «Neptunului» nostru, situație de fapt cu efecte salutare în special în domeniul creației tehnice. Colaborarea dintre Radu Frățilă, inginer, Zamfir M[illegible] nescu, inginer, Marin Flaider, tehnician, și [illegible] Boboleanu, lăcătuș (acesta din urmă salariat a unității noastre încă din 1941), s-a materializa într-o inovație de răsunet: îmbunătățirea con*structivă a reductorului și dulapului* CMZN Eficiența economică anuală: 2 100 000 lei!

Și mi-a vorbit în continuare despre o alt inovație de ultimă oră: «modificarea construc tivă a axelor capacelor și schimbarea poziție *de montaj a rulmenților de la reductoare* tip H și CH. Economii antecalculate 1 011 884 lei Autor: tehnicianul Victor Duțu.

Despre activitatea directorului mi-a vorbi (tot în «secret») tehnicianul Constantin Gîngu *șeful biroului de inovații și raționalizări.*

— Ne este șef abia de un an, dar am găsi în el omul care să continuie cu entuziasm bun tradiție în domeniul mișcării de invenții ș inovații. Sînt întrebat aproape zilnic care est *situația propunerilor înaintate, și tot domnia-s* este cel care luptă toată vremea pentru simplificarea drumului spinos dintre proiect și omologare. Dealtfel, uzina, după o perioadă critică a ajuns să-și îndeplinească planul abia od[illegible] venirea directorului Tiseanu.

Ei bine, «sătul» de atîtea recomandări călduroase, m-am hotărît să acționez de unul singu și, colindînd pe furiș cîteva compartimente al uzinei, am jucat rolul intrigantului. Am întin cîrlige cu momeli *savuroase de tipul: sînt infor*mat că oameni cu idei nu sînt ajutați și tortu recompenselor materiale se împarte doar într cîțiva inovatori și inventatori de «carieră» N-am avut succes. Mecanismul de selecție acționează prompt și fără părtinire.

Ce se întîmplă de fapt? S-au potrivit aici l «Neptun» numai bărbați generoși, solidar porniți să lupte pentru alții. Întîmplarea, hazardul a operat aici o fericită selecție a cadrelor Nici un om lovit de ghinioane, debusolat d incertitudini, cu predispoziții incerte? D totdeauna talentul virtual a găsit pe loc u fertil teren de afirmare?

Ne răspunde inginerul șef Radu Frățilă:

— Nu e, cred, nici un mister la mijloc. Cauzele care determină permanenta emulație gîndirii tehnice sînt, după cum ați constatat selecția riguroasă a cadrelor și redusa fluctuație a personalului. Sîntem cu toții cîmpinen Dar mai e ceva, și acest ceva este deosebit d important: sîntem singura fabrică de reductoar din țară. Cererea este enormă! Sîntem singur furnizori și vrem să dăm numai produse d calitate. Cum s-ar zice, ori trăim ori murim Aceasta e și explicația pentru care oameni d afara uzinei, din alte întreprinderi, din alt orașe, și-au văzut visul cu ochii, adresîndu-s Uzinei «Neptun». Mă refer la inventatori inovatori. Un exemplu recent: un grup de ce cetători de la ICPTCM-București au proiecta niște reductoare cilindrice care au fost preluat de către uzina noastră. Cînd omul muncește n-are timp de bîrfă, de jocuri de culise. Într morală și activitatea pasională, între hărnic și onestitate legăturile sînt indisolubile. Invidia, reaua-credință, interesele mărunte, egoist se nasc numai acolo unde domină incompeten huzureala și lucrul făcut de mîntuială.

LIVIU TIMBUS

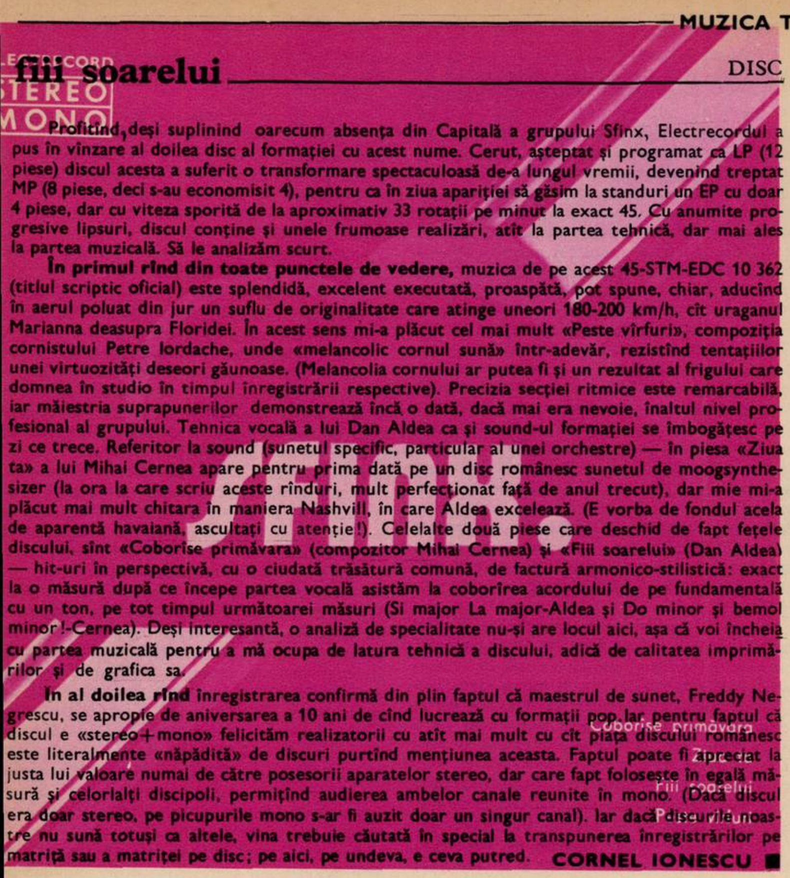

fiii soarelui

DISC

Profitînd, deși suplinind oarecum absența din Capitală a grupului Sfinx, Electrecordul a pus în vînzare al doilea disc al formației cu acest nume. Cerut, așteptat și programat ca LP (12 piese) discul acesta a suferit o transformare spectaculoasă de-a lungul vremii, devenind treptat MP (8 piese, deci s-au economisit 4), pentru ca în ziua apariției să găsim la standuri un EP cu doar 4 piese, dar cu viteza sporită de la aproximativ 33 rotații pe minut la exact 45. Cu anumite progresive lipsuri, discul conține și unele frumoase realizări, atît la partea tehnică, dar mai ales la partea muzicală. Să le analizăm scurt.

În primul rînd din toate punctele de vedere, muzica de pe acest 45-STM-EDC 10 362 (titlul scriptic oficial) este splendidă, excelent executată, proaspătă, pot spune, chiar, aducînd în aerul poluat din jur un suflu de originalitate care atinge uneori 180-200 km/h, cît uraganul Marianna deasupra Floridei. În acest sens mi-a plăcut cel mai mult «Peste vîrfuri», compoziția cornistului Petre Iordache, unde «melancolic cornul sună» într-adevăr, rezistînd tentațiilor unei virtuozități deseori găunoase. (Melancolia cornului ar putea fi și un rezultat al frigului care domnea în studio în timpul înregistrării respective). Precizia secției ritmice este remarcabilă, iar măiestria suprapunerilor demonstrează încă o dată, dacă mai era nevoie, înaltul nivel profesional al grupului. Tehnica vocală a lui Dan Aldea ca și sound-ul formației se îmbogățesc pe zi ce trece. Referitor la sound (sunetul specific, particular al unei orchestre) — în piesa «Ziua ta» a lui Mihai Cernea apare pentru prima dată pe un disc românesc sunetul de moogsynthesizer (la ora la care scriu aceste rînduri, mult perfecționat față de anul trecut), dar mie mi-a plăcut mai mult chitara în maniera Nashvill, în care Aldea excelează. (E vorba de fondul acela de aparentă havaiană, ascultați cu atenție!). Celelalte două piese care deschid de fapt fețele discului, sînt «Coborîse primăvara» (compozitor Mihai Cernea) și «Fiii soarelui» (Dan Aldea) — hit-uri în perspectivă, cu o ciudată trăsătură comună, de factură armonico-stilistică: exact la o măsură după ce începe partea vocală asistăm la coborîrea acordului de pe fundamentală cu un ton, pe tot timpul următoarei măsuri (Si major La major-Aldea și Do minor și bemol minor!-Cernea). Deși interesantă, o analiză de specialitate nu-și are locul aici, așa că voi încheia cu partea muzicală pentru a mă ocupa de latura tehnică a discului, adică de calitatea imprimărilor și de grafica sa.

În al doilea rînd înregistrarea confirmă din plin faptul că maestrul de sunet, Freddy Negrescu, se apropie de aniversarea a 10 ani de cînd lucrează cu formații pop. Iar pentru faptul că discul e «stereo+mono» felicităm realizatorii cu atît mai mult cu cît piața discului românesc este literalmente «năpădită» de discuri purtînd mențiunea aceasta. Faptul poate fi apreciat la justa lui valoare numai de către posesorii aparatelor stereo, dar care fapt folosește în egală măsură și celorlalți discipoli, permițînd audierea ambelor canale reunite în mono. (Dacă discul era doar stereo, pe picupurile mono s-ar fi auzit doar un singur canal). Iar dacă discurile noastre nu sună totuși ca altele, vina trebuie căutată în special la transpunerea înregistrărilor pe matriță sau a matriței pe disc; pe aici, pe undeva, e ceva putred.

CORNEL IONESCU ■

Un cuplu regretat: Simon și Garfunkel

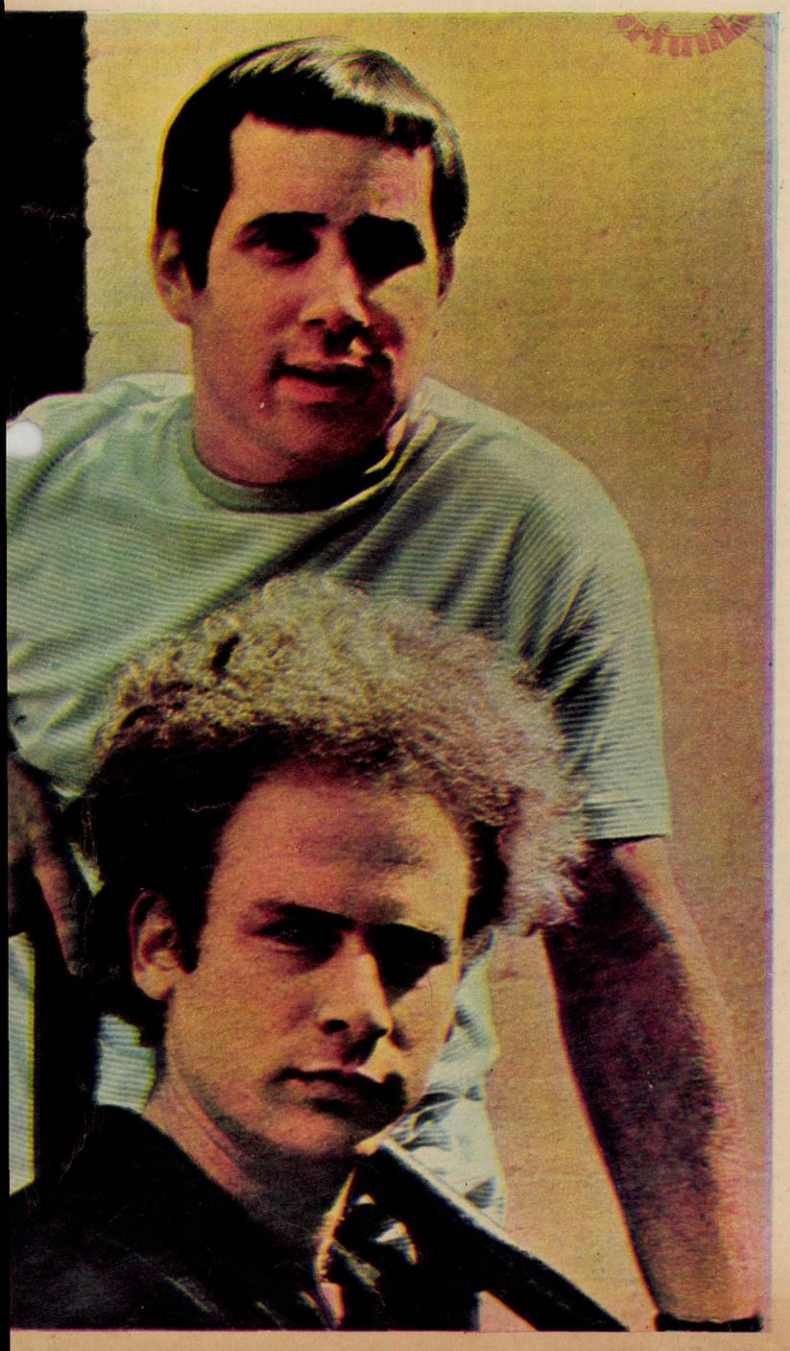

o stea care strălucește cît o veioză

OPINII

Are această emisiune, *Steaua fără nume*, ceva din boala de care suferă în general muzica ușoară românească. Orice schimbare adusă pînă acum regulamentului sau modului de prezentare, nu a făcut decît să modifice epiderma emisiunii și nimic mai mult. Punctele esențiale, adică drumul pe care se merge la preselecție și structura juriului trebuie schimbate, dacă vrem să avem o stea cu adevărat productivă. Căci ce altceva trebuie să fie această populară emisiune decît un punct de plecare pentru talente autentice, de viitor. Și acest lucru îl afirmă cineva care — nu întîmplător — a asistat, ba chiar a și concurat pentru o mai bună cunoaștere a subiectului, la unul din examenele de preselecție, adică în punctul de unde începe, practic, *Steaua fără nume*. Prea adesea la aceste examene, și lucrul se reflectă clar mai tîrziu în concurs, sînt admise persoane avînd calități asemănătoare uneia sau alteia din vedetele noastre și asta numai de dragul asigurării unei anume periodicități emisiunii. Ne trezim astfel cu tot felul de copii ale lui Aurelian Andreescu, Marinei Voica etc.; găsim ades gesturi specifice Margaretei Pîslaru sau Andei Călugăreanu. Așadar, nimic nou pentru un domeniu în care ineditul contează foarte mult. Predilecția pentru tipare provine, cred, dintr-o comoditate nu prea clară a redactorilor în privința tendințelor generale din muzica ușoară internațională. Sînt convins că voci asemănătoare Janis-ei Joplin sau lui Rod Stewart se găsesc și pe la noi, dar cu siguranță, posesorii lor au fost și vor fi respinși la un examen de preselecție. Un alt viciu de fond se află în componența unui juriu care, cu mici excepții, rulează același lot restrîns de oameni, mergînd constant pe aceeași linie. Credem că o înviorare a acestuia prin cooptarea unor studenți de la conservator, cronicari, personalități ale genurilor așa-zis complementare muzicii ușoare s-ar impune pentru bunul mers al *Stelei fără nume*. S-ar naște, este drept, contradicții, ar apărea opinii noi, dar astfel, atît emisiunea cît și muzica ușoară ar avea numai de cîștigat. Și ar mai fi ceva — ce piese își aleg cei care se prezintă la acest concurs? În general, cîntecele unora dintre prezumtivii membri ai juriului, și toate, bucăți deja cunoscute. Cred că nu ar strica dacă această emisiune s-ar constitui și într-o tribună de afirmare a tinerilor compozitori. Vreau să spun că, la probele facultative, este bine să auzim cîteva din creațiile unui compozitor tînăr, pe cale de afirmare. Impunerea unor prime audiții, chiar din etapa inițială, ar scăpa astfel pe concurent de evocarea, uneori involuntară, a unui stil de interpretare enunțat anterior de un solist consacrat. Candidatul la gloria cîntecului «ușor», va fi astfel *obligat* să-și caute, și eventual să găsească, *singur* maniera interpretativă.

Dacă ar fi să concretizez linia uneia dintre ultimele ediții ale emisiunii-concurs de care ne ocupăm acum, aș spune clar că este o linie meridională, sau și mai precis, italienească. Presupunînd prin absurd că la un asemenea concurs ar participa două tinere interprete, una fiind Gigliola Cinquetti și cealaltă Mina, evident a doua ar învinge. Cam așa s-au petrecut lucrurile joi 25 aprilie a.c., pe programul I al televiziunii, începînd cu orele 21,30. Gigliola cea mică se numea Aida Ianculescu, avea o voce fragilă și, în general, calitățile unei eleve corecte, silitoare dar niciodată premiantă. Și mai avea o concepție profundă și originală despre pasiuni: «pasiunile sînt pasiuni». Cealaltă, Carmen Berbecaru, posesoarea unui timbru plăcut și cu un frumos vibrato, amintind cînd de Mina cînd de Doina Spătaru-Olinescu, a cîștigat etapa a doua, obținînd punctajul maxim din partea majorității juriului. Excepție a făcut, așa cum ne așteptam, severa și pretențioasa compozitoare Camelia Dăscălescu. Apreciem la tînăra solistă cîștigătoare intenția de a fi expresivă în fața camerei de luat vederi, exagerînd însă în jocul stereotip de priviri stînga-dreapta-ochii închiși, dreapta-stînga-ochii închiși. Lăudabile eforturile prezentatoarei de a obține, prin chestionarea concurentelor, replici memorabile sau cel puțin o justificare, o motivare a prezenței lor acolo. Emoționantă de asemenea solidaritatea exprimată prin scrisori de încurajare trimise de către vecinii și prietenii concurentelor, emisiunea *Steaua fără nume* căpătînd astfel impresionante dimensiuni locale și creîndu-ne, nouă, spectatorilor obiectivi, imaginea unor vecini de casă și stradă, care cu pumnii strînși se încălzesc joi seara la lumina televizorului.

GEORGE STANCA ■

TOP-PANORAMA

● Pentru filmul **Tommy**, pe care regizorul Ken Russell îl realizează după cunoscuta operă a formației Who, s-au semnat primele contracte: Ann Margret (mama), Roger Daltrey (Tommy), Keith Moon (unchiul Ernie), David Essex (Pinball-Wizzard), Oliver Reed (vărul Kevin). În rest, zvonuri: Eric Clapton, Mick Jagger, Sly Stone, Raquel Welch, Isaac Hayes, Stevie Wonder ● În melodia «Wishing You Were Here» de pe albumul «**Chicago 7**», background-ul vocal este susținut de formația Beach Boys. Nu e de mirare, James William Guercio, descoperitorul și producătorul formației Chicago a fost basistul grupului Beach Boys. ● Va exista în curînd un album al recentului **turneu Dylan.** Titlul provizoriu: «Bob Dylan/The Band Live» ● Pentru prima dată o carte rock (este vorba de «**Buried Alive**» scrisă de Myra Friedman, despre Janis Joplin) a fost distinsă cu Premiul Național al cărții din S.U.A. la categoria «biografii» ● Planuri pentru turneul lui **George Harrison** în S.U.A. (toamna 1974): 25 de concerte în 12-15 orașe. Printre membrii grupului care îl va însoți: Ringo Starr, Alvin Lee, Jim Keltner. Se speră să fie convins și marele Eric Clapton. ● Locul lui Henry McCullough în formația **Wings** (conducător Paul McCartney) a fost luat de Jim McCullouth (nici o legătură de rudenie cu primul!) provenit de la formația Stone The Crows. La baterie pînă în prezent nici un înlocuitor, al lui Danny Seywell ● În golul produs în jazz-rock prin destrămarea formației Mahavishnu Orchestra, Larry Coryell (excelent chitarist de jazz) lansează un nou grup: «The Eleventh House». Rețineți acest nume!

FLORIAN PITTIȘ ■

CURIER

Viorica Găvan – Hîrșova. Zău, credeți-mă, îmi este imposibil să vă trimit cîțiva soliști de muzică ușoară, așa precum doriți. Încercați în altă parte, poate, aveți mai mult succes. **Elena Tudor – Pitești.** Că vă place mai mult muzica ușoară decît chimia, este rău. Dar că v-ar plăcea Olimpia Panciu «chiar dacă nu era solistă de muzică ușoară» e bine? **Teodor Florin – Tulcea.** Discul lui Bob Dylan se numește Planet Waves. **Oara Șerban – Brăila.** Adresa lui Gary Glitter nu o am iar cu Beatles-ii n-am reușit încă să vorbesc, pentru a afla ce gînduri de viitor au. **D.D. – Iași**. Topul trimis din Rm. Vîlcea e frumos ca o ilustrată. **Gabriel Cojocaru – Lupeni.** Pentru muzica pop, în general, nu există un cifraj special, pentru baterie, da. **Ovidiu Eclemea – Oltenița.** Șase întrebări? cam mult, mai ales că pentru cinci din ele puteți găsi răspunsul dacă revedeți cu atenție colecția «Flacăra». Așa că vă răspund numai la una: discul Sfinx a apărut. Aveți recenzia alături. **Francisca Dragomir – București.** De cînd ne trimiteți scrisori, și o faceți de mult, uitați, și credem sistematic, să ne dați adresa. Trimiteți-ne-o așadar! **Gabriel Mara – Cîmpina.** Confirm primirea scrisorii dumneavoastră. **Șerban Romeo – Brașov.** De ce vin atît de puține formații la Brașov? De ce? **Dumitru Constantin – Nucet.** Nimic rău în faptul că vă place formația «Phoenix». **Iancu Aizic – Tecuci.** Cam multe întrebări, așa că vă răspund numai la cîteva: 1. Într-adevăr, Dan Spătaru a cîntat la Brașov melodiile menționate de dumneavoastră. 2. Se mai întîmplă ca piesele aceluiași compozitor să semene între ele. **Mariana Koșa – Sibiu.** Știrea a fost reluată dintr-o revistă recentă.

G. S. ■

TOP

1. *Ei sînt amicii mei* (Iuliu Merca) – Mondial. 2. *Coborîse primăvara* (Mihai Cernea) – Sfinx. 3. *Andrii Popa* (Mircea Baniciu) – Phoenix. 4. *Balada mării și a pămîntului* (Florin Irimia) – Capitol. 5. *Pădurea l-a gonit* (Nancy Brandes) – Roșu și Negru. 6. *Albastrul unei mări imaginare* (Nancy Brandes) – Dida Drăgan. 7. *Un om pe niște scări* (M. Vintilă) – Mircea Vintilă. 8. *Spune-mi* (Dan Aldea) – Sfinx. 9. *Mica țiganiadă* (Nicolae Covaci) – Phoenix. 10. *Învăluire* (Ileana Toader) – Ioana Negriloiu.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP «FLACĂRA» — TALON NR. 19

CINE NE FACE SĂ PIERDEM TIMPUL

luarea deciziilor trebuie să devină mai operativă

Inginerul Aurel Rizea este absolvent al Facultății de industrializarea lemnului din Brașov, promoția 1956, și director general adjunct al Centralei de prelucrare a lemnului București, întreprindere cu rază de acțiune în întreaga țară, realizînd o producție globală anuală cu o valoare depășind [illegible] miliarde de lei.

Altfel, inginerul Rizea, care-i bucureștean de origine și care a fost fotbalist, pătimind astăzi cu Steaua, este un interlocutor ideal, cu vorba măsurată și gîndită îndelung, cu fraza elaborată savant, tocmai bună de așternut pe hîrtie. Susține că lucrul după care-i pare cel mai rău în *prezent este legat de irosirea timpului* activ, de faptul că își fixează un program pe care n-are cum să-l respecte, regretă foarte tare că *timpul său, care la urma urmei este timpul unui* director general adjunct, se macină adesea în rezolvarea unor probleme așa-zise curente, *mai puțin importante decît s-ar cuveni.*

Seara, zice, ajung acasă tîrziu, stau și-mi fac bilanțul realizărilor zilnice și rar, recunosc, destul de *rar constat ceva deosebit, ceva cu o eficiență remarcabilă.* În fiecare seară, completează, mă gîndesc cu invidie la perioada cînd am *fost internat în spital, la profesorul chirurg mă* gîndesc, cadru de conducere, ca și mine. Ei bine, profesorul acela, am înțeles eu, avea un *program foarte strict, pe care toți ceilalți i-l* respectau, un orar care-i permitea să se dedice unor probleme de ansamblu, de perspectivă. *Din păcate, mie nu mi se întîmplă decît cîteodată așa ceva.*

Întrebarea firească, sugerată de cuvintele de *mai sus, este de ce? O pun, și directorul Rizea* îmi vorbește despre o anomalie, cum o numește dînsul, o situație ciudată, în cadrul căreia sociologia *muncii analizează în profunzime timpul* neproductiv al muncitorului, căutînd metodele cele mai exacte pentru îmbunătățirea coeficientului *de utilizare a fondului de timp* a acestuia, în vreme ce activitatea unui cadru de conducere, cum este dînsul, este mărunțită de o serie întreagă de *evenimente zilnice.*

La ce evenimente vă referiți?, insist, și aflu că principalul dușman al timpului folositor de *muncă și prospecție al directorului Aurel Rizea* îl reprezintă ședințele, care durează uneori o zi întreagă și„nu există o săptămînă fără patru-*cinci ședințe, chiar dacă se poate spune, corect,* că numărul lor a mai scăzut.“Apoi: «sper ca vorbele mele să nu fie răstălmăcite și să nu se creadă că vreau să fac pe deșteptul, dar unele din reglementările în vigoare întrețin această practică a ședințelor, căci foarte multe dintre deciziile care se pot lua *prin reunirea* a două sau trei persoane din conducere trebuie neapărat validate fie de Biroul executiv al Centralei fie de Consiliul oamenilor muncii, organisme care nu se pot întruni imediat. Ba mai mult, intervin uneori chestiuni urgente pe care sîn*tem nevoiți să le rezolvăm, în interesul producției*, imediat. Le rezolvăm astăzi pentru ca săptămîna viitoare să le trecem printr-unul din organismele menționate, ceea ce înseamnă — desigur — o simplă formalitate. Eu sînt disciplinat, mă supun tuturor normelor, dar trebuie să *recunosc* că adesea ele *sînt rupte* de activitatea practică, generînd întîrzieri nedorite și, indiscutabil, pierderi de timp constisitoare. În această idee, aș *sublinia* că, făcînd parte dintr-o serie întreagă de comisii și organe de control, la nivel de întreprindere, sector sau *municipiu, sînt uneori* convocat la două-*trei* ședințe în același timp... Mă duc la una, la cea mai importantă, și mă bucur că am scăpat de celelalte două!! Iată, *nu demult*, am participat la plenara de partid a sectorului doi, extrem de eficientă, care n-a durat decît o oră și ceva, o ședință *model, după opinia mea*, căci și-a atins toate scopurile într-un interval de timp redus. Luările la cuvînt au fost foarte la obiect, *observații, completări sau propuneri* concrete, fără vorbărie, spre deosebire de alte ocazii în care fiecare om venit la tribună face un alt raport, o ia *uneori* de la Adam și Eva ca să ajungă la niște simple lozinci care nu ajută cu nimic munca noastră de fiecare zi. Vă rog să mă credeți că a fost o ședință extraordinară, ca ținută și realizare, și că la asemenea ședințe îmi face plăcere să merg.»

Asta ar fi, *tovarășe director, una dintre* verigile prin care înțeleg că se irosește timpul dumneavoastră. Ședințele multe și lungite peste măsură. Care ar fi celelalte verigi?

Nu-mi răspunde direct la întrebare. Îmi arată o schiță de plan de lucru săptămînal,întocmită cu vreo trei ani în urmă, în *limitele căreia timpul* de muncă ar fi fost folosit în mod rațional și util, un program pe care, recunoaște, nu reușește să-l respecte decît în proporție de treizeci la sută, căci «inițiativa noastră în stabilirea programului propriu este redusă și în loc să programăm noi timpul altora, cel mai adesea lucrăm după un program dictat de alții.» Vedeți, continuă, după planul acesta de lucru toată dimineața, pînă spre ora treisprezece, ar fi trebuit să o dedic activității interne, relațiile cu oamenii din afară programîndu-le după prînz, pentru ca sfîrșitul fiecărei zile să fie orientat spre analiza unui anumit serviciu, unei anumite activități. Nu se întîmplă așa, și aici ar intra în discuție un alt canal de scurgere ineficientă a vremii: întîlnirile sau vizitele în interes de serviciu. Ideal ar fi, socotesc, ca toți oamenii care vor să discute ceva cu un cadru de conducere să se anunțe în prealabil pentru stabilirea de comun acord a unei întîlniri, la care și cel solicitat să se poată prezenta în cunoștință de cauză, informat, cu toate datele la îndemînă. În realitate, situația este alta și uneori mi-e teamă să ies din birou, gîndindu-mă cîtă lume mă așteaptă, oameni veniți cu interese ce trebuie rezolvate imediat. Unii vin de departe și mi-e greu să-i refuz. Plecasem cu o chestiune urgentă, importantă, mă întorc, nu realizez ce-mi propusesem, și asta se întîmplă de mai multe ori într-o zi.

Care ar fi soluția?

Una singură: cine vrea să vină să discute ceva, să te anunțe în prealabil și să cazi de acord în privința unei întîlniri. Dacă ar fi după mine, timpul meu, care la urma urmei nu este al meu, ci al Combinatului, ar trebui să rămînă în exclusivitate pentru probleme interne cel puțin pînă la ora prînzului. Cred că este momentul ca relațiile dintre întreprinderi, relații la nivel de conducere, să urmeze o disciplină mai fermă, în așa fel încît oamenii cu funcții de răspundere să folosească mai util timpul de muncă. Dacă apare ca un act periculos nerespectarea timpului de lucru al unui muncitor, care sub nici o formă nu acceptă să fie deranjat de la mașina și de la munca lui, de ce n-am respecta mai mult activitatea unui cadru de conducere?!

Tovarășe director, cînd am stat de vorbă cu dumneavoastră ieri la prînz, la telefon, mi-ați propus să trec pe la Combinatul Pipera, unde aveți biroul, după ora șapte seara. Cum de mai erați acolo la o asemenea oră?

Îmi răspunde că rareori pleacă acasă înainte de nouă seara. Diminețile sînt de obicei zbuciumate, recunoaste, activitatea curentă, rezolvarea unor probleme adeseori mărunte, telefoanele, ședințele, toate astea îmi răpesc mult din vremea pe care ar trebui s-o folosesc în scopuri de perspectivă, de ansamblu a muncii. Atunci, după o asemenea activitate de uzură, mă văd obligat să rămîn foarte tîrziu, pentru ca, în liniște, să încerc să compensez timpul irosit.

Vorbeați de telefoane, ce-i cu ele, există și acest pericol, de vreme ce aveți secretară? Există, susține, secretara filtrează destul, dar uneori nu mai poate ține piept și atunci ridic receptorul. Mi se cere ceva sau mi se transmite o sarcină, urmează s-o transmit la rîndul meu, să chem pe cineva, și toată această poveste răpește foarte mult timp. Cîte convorbiri efectuați în medie într-o zi? Știu eu, nu le-am numărat, dar oricum să tot fie treizeci-patruzeci, în ciuda faptului că ore întregi *lipsesc sau îi spun* secretarei că nu sînt prezent pentru nimeni.

Înainte de a pleca, directorul general adjunct, inginerul Aurel Rizea, aflat în conducerea unei **mari centrale industriale și care, în puținul** răgaz al orelor libere, pătimește cu Steaua, mi-a spus că primul lucru care trebuie făcut pe calea eliberării cadrelor de conducere de treburi pitice, rupte oarecum de procesul de producție, este legat de modificarea unor reglementări, în ideea simplificării luării deciziilor, în așa fel încît «această operație să devină mai operativă». Mi-a spus asta, și mie mi-a plăcut peste măsură intenționata sa repetare: operație operativă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

cea mai pașnică mașină dintre toate mașinile: războiul

Stăteam deunăzi de vorbă, într-un birou *strîmt, cu* inginerul Werner Gündisch, șeful secției Țesătorie de la Întreprinderea de stofe «Argeșana» din Pitești, cu șeful atelierului 2, *maistrul Stan Vasile*, și cu Ioana Gheorghe, secretara comitetului de partid, de la aceeași secție, și-mi revizuiam noțiunile de aritmetică elementară. Am aflat, între altele, că *15 lei egal 14 000 lei* și că doar cu un sutar poți cumpăra 200 metri de stofă de lînă, cînd știut este că metrul costă cam 240 lei și deci că 240 x 200 nu fac 100. *Dar să luăm lucrurile de la început și să* expunem, metodic, bazele noii aritmetici.

Secția Țesătorie de la «Argeșana» este, în *fond*, o adevărată fabrică, *inima celei mai mari* întreprinderi din țară producătoare de țesături de tip lînă. În secția respectivă numărul munci*torilor se scrie cu patru cifre*, utilajul este ultramodern, iar producția deține o pondere însemnată în industria noastră textilă. Iată de ce *problema folosirii integrale și intensive a timpului de lucru* capătă, aici, un relief aparte.

«N-o să mă credeți, poate — ne spune inginerul *Gündisch* — dar 30% din activitatea mea se irosește pentru rezolvarea unor probleme care n-au, practic, nimic comun cu o adevărată *muncă de conducere tehnică. De ce? Vînez piese de schimb!* Și nu e vorba numai de timpul pe care-l pierd eu, deși, la drept vorbind, nici acest factor *nu* trebuie ignorat, dată fiind importanța economică a desfășurării eficiente a procesului de conducere la niveluri superioare; *este vorba și de timpul irosit de muncitorii* care așteaptă piese fără de care mașinile zac neputincioase.

Nu am în vedere piese complicate. Vedeți această pîrghie dublă? Este un fleac, nu costă mai mult de 15 lei — cam cît o curea de ceas — dar ea comandă una din cele 16 ițe ale războiului și fără ea mașina rămîne inactivă. Repausul forțat poate dura ore întregi, pînă facem rost de o altă pîrghie. Or, în opt ore războiul ar țese vreo 30 m, în valoare de circa 7 000 lei; s-au întîmplat și cazuri cînd din cauza unei prăpădite de pîrghii «pauza» s-a prelungit pînă la 16 ore, soldîndu-se deci cu o pagubă de 14 000 lei

Alt exemplu: roțile melcate de regulator. Pare ceva foarte complicat, dar și în acest caz denumirea înșală: este o piesă simplă, la preț cam de o sută de lei și totuși din cauza unor asemenea roți nu demult s-au imobilizat șapte războaie odată. Așadar, într-un singur schimb, praful și pulberea s-au ales de 200 metri de stofă!

Subliniez că nu am în vedere aci piese de import: le fabricăm și noi, totul este extrem de simplu și totuși extrem de complicat. Motivul: întreprinderea IMATEX din Tg. Mureș, care ne-a livrat războaiele, nu ne asigură și piesele de schimb. Se pare că au prea multe comenzi. Și atunci... Pentru o roată melcată m-am dus personal la atelierul nostru mecanic de vreo 15 ori, dar nici ei n-aveau cum să ne ajute. Cît timp pierdut!

Cînd se ivesc asemenea cazuri — nu mă refer doar la piesele menționate mai sus doar în chip de exemplu — trimitem oameni pe la fabricile vecine, de pildă la Întreprinderea pentru poduri metalice și prefabricate. Reiese clar din însăși titulatura ei că această fabrică n-are nici cea mai mică obligație să furnizeze piese pentru o întreprindere textilă, dar... noroc că se îndură de noi. Altă soluție n-avem decît să turnăm piese la mică înțelegere.

În timpul cînd noi trimitem oameni de colo colo, improvizăm ceva în secție ca să nu zacă războaiele, luăm o piesă de la unul și o dăm la altul, facem echilibristică, dar timpii morți tot nu-i putem elimina definitiv; în fond, recurgem la cîrpăceli.

Dintr-o asemenea situație abracadabrantă există o ieșire: să creăm noi înșine în întreprindere un atelier de turnătorie. Liniștiți-vă, nu ne trebuie un Siemens-Martin, ci un cubilou de o tonă și jumătate; cu el ne-am rezolva toate problemele. De trei ani discutăm fără folos problema, care iese, se pare, din competența conducerii întreprinderii. Firește, o soluție și mai simplă și mai rațională ar fi să primim de-a gata piesele de schimb necesare, dar dacă nu se poate, nu se poate. Sînt totuși optimist, sper că nu ne vom poticni la fleacuri. Fleacuri care devorează timp și energie.»

— Spuneți și dumneavoastră: nu te doare inima cînd mașini costisitoare stau înlemnite — și oamenii pe lîngă ele! — fiindcă lipsește o piesă de 15 lei, care nu-i făcută nici din aur, nici din radiu, ci din fontă? Nu te doare inima cînd vezi că sîntem în stare să fabricăm războaie pretențioase, cum n-am avut nicicînd în țară, și nu putem rezolva pînă la capăt problema pieselor de schimb? — oftează și maistrul Stan Vasile.

— Să nu înțelegeți din cele ce v-am spus pînă acum — precizează inginerul Gündisch — că lipsurile semnalate ne împiedică să ne realizăm planul. Secția noastră s-a dezvoltat frumos în ultima vreme, dar, din motivele arătate, timpul de lucru nu este folosit integral și intensiv.

— Și ar mai fi ceva. Pare un lucru minor, dar ne consumă și el timpul fără folos — arată Stan Vasile. Greu de crezut și totuși adevărat: dacă un muncitor se taie la deget, să spunem, nici la noi în secție, nici la dispensarul întreprinderii nu există vată, pansamente. Și atunci? Îi dai voie omului să alerge în oraș ca să-și panseze degetul. Firește, pentru orele cît lipsește nu primește bani, dar nici producție nu dă. Așadar, pentru o bucată de vată în valoare de 20 de bani sau un tifon de un leu se prăpădesc sute de lei care nu sînt materializate în producție.

Ioana Gheorghe:

— Știu că dumneavoastră, gazetarii, umblați după noutăți. Eu o să vă vorbesc despre un lucru vechi, dar în directă legătură cu problema bunei folosiri a timpului de muncă. Priviți piciorul meu.

O vînătaie de toată frumusețea.

Maistrului Vasile, vînătaia *nu-i* dă pace și exclamă nemulțumit:

— Asta nu-i nimic. Priviți piciorul *meu!*

Zdrelituri de toată frumusețea.

Stau în cumpănă: cine a cîștigat bizarul meci? Se pare că întreprinderea locală de transport. Tovarășa Gheorghe confirmă:

— Așa se călătorește cu autobuzul la Pitești. Eu locuiesc aci în oraș, la Bradu. La 5 mă înființez în stație și abia la 7,30 ajung la fabrică. *Or*, în mod normal, drumul n-ar trebui să dureze decît cel mult o jumătate de oră. Cam în aceeași situație se află și ceilalți *muncitori*. De aci, întîrzieri, timpi morți, pierderi în producție, datorate și tensiunii nervoase și oboselii prelungite *după* ajungerea «la potou» — *mă refer* la fericiții care sosesc, totuși, la vreme. V-aș putea cita statistici, dar mă puteți crede și așa...

Inginerul Gündisch completează:

— Întreprinderea de autoturisme Colibași dispune de autobuze proprii pentru transportu muncitorilor. Eu locuiesc în Trivale și, vă spun drept, mă uit cu invidie la colegii mei de la Colibași care își așteaptă cuminți și liniștiț autobuzele *lor*, la ora fixată. Iar *noi, miile* de muncitori și tehnicieni de la «Argeșana», înghițim în sec. Știu că există și greutăți obiective dar mă întreb dacă vinovată *nu este și o oarecar* inerție. Piteștiul trăiește o adevărată explozi industrială. Or, la o asemenea dezvoltare în salturi trebuie și *formule de transport noi*. Poate par absurd, dar nu este exclus ca în viitorii ani s aibă o productivitate mai ridicată acele întreprinderi care vor *oferi muncitorilor mijloace d* transport mai adecvate. V-o spun aceast inginer — conchide șeful secției Țesăt

Mărturisesc, la început această *opinie* m- frapat prin modul tăios în care a fost exprimată Și totuși, de ce n-ar fi reală, măcar în parte Folosirea integrală și *intensivă* a *timpului* d lucru prezintă multiple fațete și cea legată d mijloacele de transport este, fără îndoială, un din ele.

Cu cele de mai sus n-avem pretenția de a descoperit America la Pitești. Situația de l «Argeșana» nu este *singulară. După cum* singulară nu e nici dorința arzătoare a țesătorilo argeșeni ca să nu mai alerge după timpul pierdut; *ei nu doresc să concureze pe faimosu* scriitor francez cîndva angajat, cu folos, într- asemenea întreprindere, ci să producă milioan de metri de *stofă* la cea mai *pașnică din toat* mașinile: războiul.

LIONEL NIȚESCU

gata! lăsați-mă, că pe urmă ziceți că pierd vremea

«Ce tot aveți cu noi, dom'ne? V-a cășunat p I.T.B.? Alții nu mai sînt? Ne facem și noi treab cum putem, dar acu', din cauza ălora din Pant limon, nu mai răzbim în nici un fel. Mai bin i-ați întreba pe ei ce dracu' au și cînd au gînd să termine cu tămbălăul ăsta. Luați-i pe la întrebări; noi ne-am săturat. Ce, credeți ne convine să mergem ca melcii, ori să stă în stații cinci minute, pînă apucă oamenii să suie ori să se dea jos. Dacă vă arde de întrebăr luați-i la rost p-ăia din Pantelimon, că de dim neața pînă noaptea n-ai loc de ei și de-aia aște tați în stații cîte o oră. Mai lăsați-ne dracu' pace».

Nervi. De data asta cei ai unei taxatoare pe linia tramvaiului 14, femeie încolțită de î trebările celor care așteptaseră în stație pr de patruzeci de minute.

Eu ar fi trebuit să scriu un reportaj desp cum se pierd clipe prețioase într-o întrepri dere bucureșteană și pierdusem din start patr zeci de minute într-o stație de tramvai. Mi-a propus să-i cunosc pe cei din cauza cărora, de bună bucată de vreme, tramvaiele de pe lin paisprezece au un orar imprevizibil. *Aia*, cu îi numise taxatoarea, sînt, de fapt, constructo care lucrează pe Șantierul 4 I.C.M.C. Adi oamenii care ridică noul cartier Pantelim chiar pe teritoriul actualului și din ce în mai fostului cartier Pantelimon. Mi-am prop să intru în vorbă cu primul constructor pe car voi vedea stînd degeaba sau, cum spune o tînă formulă, «irosind clipe prețioase». După vr umătate de oră de «supraveghere» mi-am ierdut răbdarea și-am înțeles că voi scrie nu n reportaj despre pierderea timpului, ci unul espre oamenii care muncesc exemplar. Unul intre ei purta o cască de protecție galbenă, ıcru care mi se părea că-i dădea curajul de a rece pe sub schelele de pe care mai cădeau ot felul de materiale. Era Constantin Nițescu, f de lot, care se afla pe acest șantier doar de o ptămînă. «Eu am un lot în centru, dar am fost dus aici pentru a ajuta la intensificarea ritmului e lucru. Blocul acesta, 12, trebuia predat în jur e 30 iunie, dar oamenii s-au angajat ca la 1 Mai agazinul de la parter să intre în funcțiune. șa că, pe întîi mai, magazinele vor funcționa».

Zîmbesc neîncrezător. În fața mea, azi 25 apri-e, se află un bloc ce nu pare prea aproape e ziua recepției. Degeaba mi se explică: «Lu-rează aici 350 de constructori, 46 de instala-ori și nu uitați, lucrăm în două schimburi, dică douăzeci și două de ore din douăzeci și atru». Degeaba mi se explică: «Echipa lui avel Porav lucrează excelent. Și-acum oamenii tot interesul; cîștigă foarte bine. Un șef e echipă ia cinci mii pe lună». Degeaba aflu că: Lucrînd în acord oamenii aceștia trag tare. u-i vezi stînd o clipă». Degeaba, pentru că ie blocul din față mi se pare, azi 25 aprilie, rea crud pentru a fi gata cu o lună și zece zile ainte de termenul inițial stabilit. Atunci mi mai oferă un argument: «Uitați, în două zile au realizat fațadele la cinci niveluri. Vedeți, ntem în etapa grundului de fațadă». Văd, dar nă la 1 mai mai sînt doar cinci zile. «Ba mai nt zece, fiindcă — v-am mai spus — lucrăm noaptea. Aducem oamenii cu mașinile, ca și e cei ce vin dimineața, că majoritatea sînt din omunele de pe lîngă București. Cei mai mulți nt bolintineni. Adică nu rude cu poetul, ci ameni din Bolintin». Mă gîndesc că fiind pen-u prima oară pe un șantier de construcții e greu să fiu îmbrobodit. De aceea găsesc, mai bun lucru pe care-l am de făcut e de a lua blocul la cercetat. Asta vroia să și Florea Zamfir, șeful șantierului. Mai tîi dăm un ocol blocului, timp în care am reme să aflu că inginerul Zamfir mai are și alte oturi de care răspunde: Hotelul din Arme-ească, Facultatea de îmbunătățiri funciare, n bloc numit 17, care are unsprezece scări, două coli și altele.

— Cum vă descurcați? Aveți timp să treceți rin toate aceste locuri în fiecare zi?

— Trec. La noi, la constructori, e ceva mai ine. Adică, ziua e mai mare, așa că am timp. înd trebuie să rămîn într-un loc mai multă reme, împart loturile de «vizitat» cu inginerul f. Ne-nțelegem foarte bine și apoi pentru zincă am o stimă deosebită(!)

— Cum adică?

— Da domnule, Teodor Lozincă e un om riceput și, vă repet, ne înțelegem bine.

Așa mai merge și, fiindcă tot venise vorba, am spus inginerului Zamfir că nu văzusem împrejur nici o lozincă. Nici «Muncitor, mun-tor, înainte dă-i cu spor», nici «Mai repede, ai bine, mai ieftin» și nici...

ar oameni stînd degeaba ați văzut?

— Nu, deși pentru tema inițială a reporta-ui meu ar fi fost *bine*.

Începem să urcăm pe una din scările blocului ajunși la etajul II îl întreb pe Florea Zamfir că e căsătorit.

— N-am avut timp și acum e cam tîrzior. -am spus că ziua constructorului e foarte mare, a că în ea nu poate încăpea și o nevastă. N-am ut în nici un an mai mult de patru duminici ere și-atunci poți să-ncurci viața unei femei? sta nu înseamnă nimic altceva decît că, dacă fi obligat, tot n-aș părăsi șantierul și n-aș tra în proiectare. Domnule, îmi place al dra-lui de mult meseria asta. Pentru cea de soț nt destui mușterii. La etajul patru aflu că orea Zamfir are salariul de bază patru mii, us șase sute spor de conducere, plus spor de ntier.

— Aveți mașină?

— Da, am un T.V. la dispoziție cu care car și ateriale.

— Nu, vă întrebam de mașină personală, toturism, cum i se spune în reclamele ADAS-ui.

— Păi dumneata, din tot ce-am vorbit pînă um, n-ai înțeles că dacă n-am timp să am ne-stă, n-aș avea vreme nici pentru mașină?

Urcăm și caut să înțeleg și altele. Pentru asta otez telegrafic. Mai mult ascult, privesc, pun trebări. Înainte de a intra în bloc îl cunos-sem pe Titu Năstase, șeful unei echipe de dari. De la el aflasem că un bloc cu zece nive-ri are o înălțime de 33 de metri, că echipa lor rmină pe zi 3 1/2–4 niveluri, că masa la can-a F.R.B.-ului este «omenească și costă opt lei optzeci», că a lucrat în Germania Federală an și că aici, pe șantier, cîștigă cam 3 500 lei lună. Mai spunea Titu Năstase că ei, adică mții, au un ritm, în construcție, mai lent r finisaj mai bun și au eliminat zidăria portantă zidărie din heraclit, adică plăci de 0,50 pe n și de 5 cm grosime care se prind cu distan-ri de 20 din material plastic. Dar tot Titu stase spunea că blocul acesta, adică blocul 12 din Pantelimon, va fi finisat cum se cuvine. Lucru de calitate.

La etajul 6, un tînăr căruia inginerul Zamfir îi spune Titu Calitate poartă o șapcă de pînză galbenă pe care scrie cu negru «Statmeister». E fratele lui Titu Năstase, îl cheamă Florea și a lucrat și el în Germania Federală și domn' inginer îi zice Titu Calitate fiindcă, pe cînd lucra într-un lot din centru, unde calitatea lucrării era la mare cinste, aflase el, Titu Florea, că zidarii care lucrau pe un șantier cu blocuri confort doi cîștigau mai mult ca el și i s-a «plîns» inginerului. Florea Zamfir i-a spus: «Bine, mă Floreo, păi pentru o sută, două, ai lăsa tu calitatea?» Titu Florea a zis că nu și a rîs. Acum, cînd ne aflăm noi lîngă el spune: «Gata. Lăsați-mă că pe urmă ziceți că pierd vremea și, domn' inginer, să ne pună și nouă mai multe becuri că la noapte orbecăim p-aici și... se duce calitatea».

La etajul șase, Marin Constantin se vaită că i-au luat toți oamenii. Ba la degajări, ba la palete și el cu cine să facă ce-i cere inginerul Zamfir? El, Marin Constantin, ascultă mereu dar nu e niciodată ascultat «înțelegeți, domn' inginer». «Înțeleg». Florea Zamfir înțelege dar repetă: «Marine, am înțeles. Pînă diseară trebuie să terminați treaba. La șapte vin finisorii și încep lucrul. Să n-avem discuții». Marin Constantin mai bombăne cîteva momente și apoi zice: «Păi cum, domn' inginer, am făcut noi vreodată altfel decît ați spus dumneavoastră?».

La etajul următor, Ion Dineț se vaită că e greu, că pervazurile trebuie aduse în fața blocului și nu să le care el din blocul celălalt, că așa pierde el vremea...

Apartamentele prin care am intrat sînt aproape gata. Sus, pe terasa blocului, arhitecta Mierlescu, «care a început lucrarea de față», pîndește sosirea mașinii cu mortar. Îmi spune că e greu, că n-ar mai cere a doua oară să plece din birou pe șantier. Pe urmă începe să discute cu inginerul Zamfir: «Am aranjat, au venit și ceilalți șase zidari. Sigur, iese treaba, n-aveți grijă. Uitați ce frumos au încheiat-o aici».

Coborim pe cealaltă scară. Jos mă despart de Florea Zamfir care-mi propune să-i «mai trag o vizită, pe urmă o să veniți de plăcere. E o viață aici, e o viață domnule».

Seara, în cadrul emisiunii «Consemnări», cineva vorbește despre șantierul de pe Dealul Piscului, despre fostul Cocioc. Vorbitorul mai scapă formule de genul «macaralele își ridică fruntea spre zarea albastră», «cimentul, cît ai bate din palme, dispare în cofraj», amintește de stejarul sădit de președintele Republicii în marele parc de pe Dealul Piscului, vorbește despre șantier, despre fierarul betonist Nicolae Burlacu. Ți se pare totul foarte ușor, numai că eu i-am văzut pe constructorii blocului 12 din Pantelimon și vă mărturisesc că nu e ușor, că nimic nu se face «cît ai bate din palme», chiar dacă sînt ele palme de buni gospodari. Cu alte cuvinte, sigur, ideal ar fi ca în timpul în care noul cartier Pantelimon răsare pe teritoriul actualului și din ce în ce mai fostului cartier Pantelimon, tramvaiul paisprezece să meargă cum trebuie. Cînd așteptați o oră în stație, nu-i huliți pe oamenii care fac tot ce e posibil, omenește, să ridice pentru noi case încăpătoare, bune, ieftine. Cînd vor fi gata, tramvaiul paisprezece nu va mai avea nici o scuză.

DORIN TUDORAN ■

«în primul rînd eu sînt conștient că alerg pentru mine»

Trei președinți de C.A.P.-uri: Pătră Gheorghe din Podari, Popescu Petrică din Breasta și Bălan Ioniță din Braniște. Toți trei, olteni în toată firea, cu ani numărați de la patruzeci în sus, cărunți sau cum se zice pe aici, prin latura Craiovei, bărbați cărora le-a trecut vara, întomnînd.

Pătră Gheorghe: Eu mă sculai la 4 și pînă la 5 și făcui treburi gospodărești acasă la mine. La 5 și 20 fix am plecat din curte, ajunsei în zootehnie unde m-am ocupat de organizarea camioanelor: unul îl trimesei la fabrica de bere, după borhot, altul la furaje combinate la Banu Mărăcine, la urmă trebuia să scot motopompele la orezărie, prin sector vreo 2 ore, mă dusei la oamenii de la sfeclă, la stație, o luai iar prin orezărie, ieșii iar în zootehnie... uite așa, de dimineață pînă seara.

Ceilalți doi președinți au făcut cam tot asta. Popescu Petrică, e drept, a mers și la o tîrlă să separe mielele, iar Bălan Ioniță a dat roată și pe la legume. Deci toată ziua treabă, mai ales acum, în zilele astea, de campanie, cînd fiecare clipă contează ca un glonte tras cu folos. Și totuși, acestor oameni harnici, de care se leagă speranțele noastre de belșug, încă li se mai fură din timp cu ghiotura. Despre acest «furt», încă nepedepsit, am vorbit, bineînțeles, după ce eu însumi le-am cerut iertare pentru timpul pe care, fără voia mea, îl nesocoteam. M-au iertat, cum iartă oltenii, rîzînd cînd pe o parte, cînd pe cealaltă a gurii, lăsîndu-te să crezi ce vrei, iar pe urmă mi-au explicat ce-nseamnă vorba aia «a-ți bate singur cuie în pantofi». Cu alte cuvinte, dacă mi le bat eu și le bat și ei, deși asta ar însemna să-i supărăm pe șefi.

— Că mai ai revizii, că vin ăia de la bancă sau că mai trimiți merceologul și nu-i dă nimic dacă nu vine președintele...

— Asta e, încă n-am reușit în etapa actuală la noi, ca niște cerințe ale unităților, în cazul de față ale C.A.P.-ului, să se rezolve nu după persoană, ci după necesitatea pe care o are.

— Mai clar, dacă se poate.

— Mai clar, mai neclar, prea ne pierdem timpul, alergăm cu «sărumîna» dupe lemne, dupe ciment, dupe tot felul. Tu, Pătră, cîte zile ai pierdut după borhot?

— Trei zile am pierdut pentru aprobarea de borhot de bere. Aprovizionarea ne dă de lucru!

— Bine, mă mir, dar n-aveți merceologi, oameni care să-și piardă ei timpul acesta?

— Haida de, ei vor numai pe președinte, «să vină președintele și-i dăm». Deși avem un plan aprobat de toată lumea, nu se respectă. Ce mi-e că vine merceologul, ce mi-e că vine președintele, ce, ei vin pentru ei, nu pentru C.A.P.? Nu respectă merceologul, vor să rezolve toate fleacurile numai cu președintele. (Au desigur dreptate acești președinți pe care fuga de răspundere, ori pur și simplu birocratismul unor funcționari îi transformă fără voia lor în curieri ai C.A.P.-urilor; zile întregi nu fac nimic altceva decît să umble cu o hîrtie în mînă pentru a o umple cu ștampile, deși locul lor este cu totul în altă parte, pe cîmp, acolo unde, într-un fel, în zilele acestea, se hotărăște recolta anului).

— Și ședințele încă sînt multe, prea sîntem cooptați în toate fără să facem multe din ce hotărîm. Pe urmă ar mai fi cei ce vin din toate părțile și zic toți că sînt de la județ.

— Nu vine nici unul la cîmp, trage la sediu și trimite după mine și mă cheamă, nu se uită la cît timp pierdem și, dacă poate, o lungește atîta, încît să nu mai treacă eventual pe la biroul lui de la... județ.

— Zice că e pe teren, se scoală tîrziu, vine aici și pleacă devreme. Iar pe mine, dacă sînt la masă, zice: «S-a dus la masă boierul». Deși noi nu sîntem salariați, noi de acolo luăm, din cîmp. Eu dacă iau cu doi lei pe zi mai mult și tot e bine, cumpăr costum. Lui îi merge leafa cu «cheamă-l încoace pe președinte». Vin fel de fel și toți și-au luat obiceiul să spună că sînt de la județ, și ăia de la aprozar, nu altceva!

(Aici izbucnirăm cu toții în rîs, deși este limpede că prea mulți «județeni» cu mapele sub braț se plimbă prin sediile C.A.P.-urilor în așteptarea președinților care să le spună cum e timpul pe afară).

— Și ar mai fi reclamațiile. Cu multă ușurință sînt ascultați toți clevetitorii împotriva președintelui.

— Nu, nu zic să nu se dea urmare reclamațiilor, dar, nici așa, o juma' de an cu toții pe capul nostru. Și pe urmă sînt lucruri care se pot rezolva chiar la județ. Dar ce te faci, că e cîte unul care cu cît e cu un scaun mai sus, cu atît vrea să se complice mai puțin. Ce zice el? De ce să se supere pe mine ăsta, de ce să nu se supere pe ăla mic, Pătră din Podari. N-am făcut un gard de cînd sînt președinte; stau în casa părintească, n-am profitat cu nimic. Și atunci de ce să se ia după unul care n-a muncit în viața lui la C.A.P. și acum vrea lot și eu nu-i dau. Nu-i dau, pentru că nu e statutar. Lucrul ăsta trebuia să i-l spună cel la care a reclamat, să nu fiu eu scos din cîmp și tot întrebat.

Președinții și-au dat drumul la vorbă cu cinste și încredere. Ei știu că încă li se mai fură timpul, chiar și atunci cînd în loc să facă planificarea, să organizeze munca în C.A.P.-uri, sînt nevoiți să stea cu ochii în patru pe cîmp, în urma fiecărei buruieni, ca niște brigadieri sau ingineri agronomi, cărora, nu de puține ori, le acoperă o parte din treaba pentru care sînt plătiți. Mai ales dacă aceștia, în loc să fie pe cîmp de la 4 la 9 seara, sînt de la 9 dimineața la 2 după-masa! Pentru că fac navetă!

— Nu se uită la lucru atent, stă la umbră, iar cînd a venit ora, a luat șareta și a plecat. Parcă îl apucă ploaia din urmă. Și atunci facem noi și ce trebuie să facă unii dintre ei, pentru că dacă nu facem, tot noi pierdem! Asta înseamnă să faci treabă din conștiință, nu numai pentru o leafă.

Treabă din conștiință! Sună frumos în gura unui președinte de C.A.P. care se scoală în zori și adoarme noaptea tîrziu, după ce a frămîntat drumurile, avînd neodihna celui pentru care pămînt înseamnă pînă la urmă, direct, viață. Sau numai un costum de haine în plus, în fiecare an. Un costum de 1200 de lei, care însă ar fi putut fi și mai bun, dacă nu i s-ar fi furat din timpul său de președinte, fără noimă și fără rușine.

IULIAN NEACȘU ■

BULETIN DE ȘTIRI

ECONOMIE DE COMBUSTIBIL. Urmărind reducerea consumului de combustibil și energie electrică, numeroase întreprinderi din Vaslui au reușit ca de la începutul anului și pînă în prezent să realizeze importante economii. Într-un «clasament» neoficial, pe primul loc s-ar situa Filatura de bumbac, al cărei colectiv a obținut o economie de 360 de tone combustibil convențional.

FOTBAL PE SCENĂ. Secția de estradă a Teatrului de stat din Ploiești pregătește o «revistă fotbalistică» în două acte, după textul lui George Mihalache și Alexe Marcovici, a cărei premieră este anunțată pentru sfîrșitul acestei luni. Capete de afiș: Grațiela Chițu, Mirel Mîneru, Camelia și Dan Mitoșeru.

«MIT BUCOVINEAN» A LUAT PREMIUL ÎNTÎI. La Botoșani, sub genericul «Școala botoșăneană XXX», a avut loc o interesantă expoziție interjudețeană de pictură, grafică și sculptură, rezervată profesorilor de desen. Cu premiul întîi a fost distinsă lucrarea de pictură «Mit bucovinean», aparținînd profesorului Didu Clapon. Lucrarea este parte componentă a unui ciclu de compoziții tratînd legendele Țării de Sus. Felicitări premiantului.

DUDUL BUCLUCAȘ. Gheorghe Cucurezeanu și Alexandru Țoropoc din Bujoru (Teleorman) au ajuns să se ia la harță din cauza unui dud, crescut pe linia gardului dintre ogrăzile lor. Dudul a fost sacrificat, dar conflictul durează, de vreme ce Țoropoc i-a confiscat cîteva gîște vecinului, iar acesta amenință cu judecata. N-or avea oamenii altă treabă?

«PRIMĂVARA ÎN TELEORMAN». Iată că primăvara a venit în Teleorman nu numai pe străzi și pe ulițe, ci și pe scena Casei de cultură din Alexandria. În organizarea Comitetului județean U.T.C., al sindicatelor și al Comitetului pentru cultură și educație socialistă, s-a desfășurat acolo Festivalul concurs de muzică românească «Primăvara în Teleorman», intrat în tradiție și ajuns la a șaptea ediție. Premiul cel mare, numit simbolic «Ghiocelul de aur», a revenit Silviei Miton, laborantă la Întreprinderea de rulmenți din Alexandria.

LA GHERCEȘTI CURGE APA. În centrul civic al comunei Ghercești, din județul Dolj, a luat sfîrșit prima etapă a lucrului la instalația de alimentare cu apă potabilă. În prezent, funcționează conducte de apă la dispensar, la secția de mecanizare și la Consiliul popular, fiind în curs de amenajare patru fîntîni publice. Cu sprijinul cetățenilor, apa potabilă urmează să curgă în curînd și în locuințele oamenilor.

AFARĂ-I VOPSIT GARDUL... Pe una din vitrinele restaurantului cu autoservire «Splendid» de pe strada Al. I. Cuza din Craiova stă scris cu majuscule: «Servim zilnic grătar special la terasă și băuturi alese». Realitatea este că în acest restaurant nu s-a servit niciodată grătar special la terasă, iar băuturile alese înseamnă, de fapt, bere! O fi reclama sufletul comerțului, dar nici chiar așa.

DONATORI DE SÎNGE. Un număr mare de săteni din Popînzălești (Dolj) au răspuns chemării de a dona sînge pentru alinarea celor aflați în suferință. Sub supravegherea asistentei sanitare din cadrul circumscripției rurale, treizeci de cetățeni din Popînzălești au donat sînge într-o singură zi. Din sîngele lor, sănătatea altora.

OPT ORE FĂRĂ INIMĂ. Inginerul Gheorghe Dejan din Mediaș a fost operat nu demult de celebrul chirurg Christiaan Barnard, care a încercat cu această ocazie prima grefare a unei valve la un om care mai suportase două intervenții chirurgicale. Din cele 15 ore petrecute pe masa de operație, Gheorghe Dejan a trăit opt... fără inimă! Inginerul Dejan se simte foarte bine și și-a reluat activitatea.

PICTORI DE-O ȘCHIOAPĂ. Iată un bilanț demn de a fi lăudat: pînă în prezent, membrii cercului micilor artiști plastici de la Școala generală nr. 5 din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej au participat la 35 de expoziții, în țară și peste hotare. Amatori de pictură din Franța, Australia, India, Polonia, Elveția etc. au admirat pînzele micilor artiști din orașul de pe Trotuș.

CEI PATRU APOSTOLI... Reluăm din ziarul brașovean «Drum nou» un titlu sugestiv: «Cele 4 piețe ale Brașovului erau doar 3: Piața Centrală și... piața «Steagul roșu». Ca în povestea cu apostolii.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE. La Combinatul chimic din Făgăraș a avut loc nu demult o interesantă sesiune de comunicări științifice, în cadrul căreia au fost prezentate referate și lucrări întocmite de tinere cadre de specialiști din combinat, membri ai cercului de creație tehnico-științifică. De un deosebit succes s-au bucurat lucrările referitoare la obținerea unui material de presare cu rezistență sporită la agenți chimici.

NOI LABORATOARE LA PLOPENI. La Grupul școlar mecanic din Plopeni a fost amenajat recent un laborator de chimie, dotat cu instalații moderne, necesar efectuării experiențelor prevăzute în programele școlare. Aflăm că laboratorul de fizică este în curs de amenajare, cea mai mare parte a utilajului său provenind din autodotare, cu sprijinul întreprinderilor din localitate.

un lucrător de pădure transformă orele libere în pictură

Oraș renăscut în pulsul industrializării contemporane, Cîmpulungul de Argeș era îndrăgit încă de pe vremuri de pictori pentru frumusețea și calmul peisajului. Azi un cenaclu care poartă numele lui I.D. Negulici ține să reînvie faima artistică a locurilor regrupînd de astă dată talentele autohtone.

Expoziția pictorului amator Gheorghe B. Negru este demonstrația de onestitate a activității cenaclului, semnificativă însă în felul ei. O statistică a artiștilor naivi l-ar înscrie pe Gh. B. Negru în primele rînduri. Încă de acum un deceniu figura și pe lista premiaților într-o «republicană» la Dalles. El cucerise atunci votul unanim al membrilor juriului — alcătuit din personalități prestigioase ale artei noastre — pentru că modestele sale cartoane traduceau nemijlocit sentimentul pur al descoperirii frumuseților simple și scriau, cu o autenticitate indubitabilă, reperele vii ale unei biografii, a unui lucrător de pădure.care își transformase orele libere în pictură. El nu căuta nici un refugiu, ci stăruia asupra lumii în care trăia: brigada forestieră, munca dulgherilor, cantina din cabană, transportul buștenilor, apoi peisajul de-acasă din Lerești, naturi statice cu flori și cărți... El reușise, din partea de cer de unde ne trimitea mesajele, să ne convingă că există un teritoriu estetic unde arta de amatori este de neegalat. Adevărul său nu are obsesii de gesticulație, el nu solicită bizare construcții ale fanteziei ce-și vrea afișată originalitatea, ci ne îmbie simplu să-i însoțim gîndurile și privirea în timpul lor de răgaz.

Natura este aici prieten de drum și de confesiune, căruia artistul îi destăinuie mereu, cu fiecare încercare, emoția. Timiditatea, stîngăcia, sînt inerente unui amator fără condiții speciale de laborator. Și la Gheorghe B. Negru *ele stau într-o permanentă* dispută cu vibrația sensibilității. Cînd umbrele lor sînt mai rare, înfloresc în aerul pur culori delicate ce-și desfășoară generos mugurii pe întreaga suprafață a tabloului.

Privirile sale poartă în retină uneori și pașii, dintre Cîmpulung și Rucăr,ai marelui Grigorescu, cu toate că, în cele mai fericite momente ale ei, pictura lui Gheorghe B. Negru este «artă naivă». Naivă, adică sinceră și credincioasă propriului său instinct de pictor.

VASILE SAVONEA ■

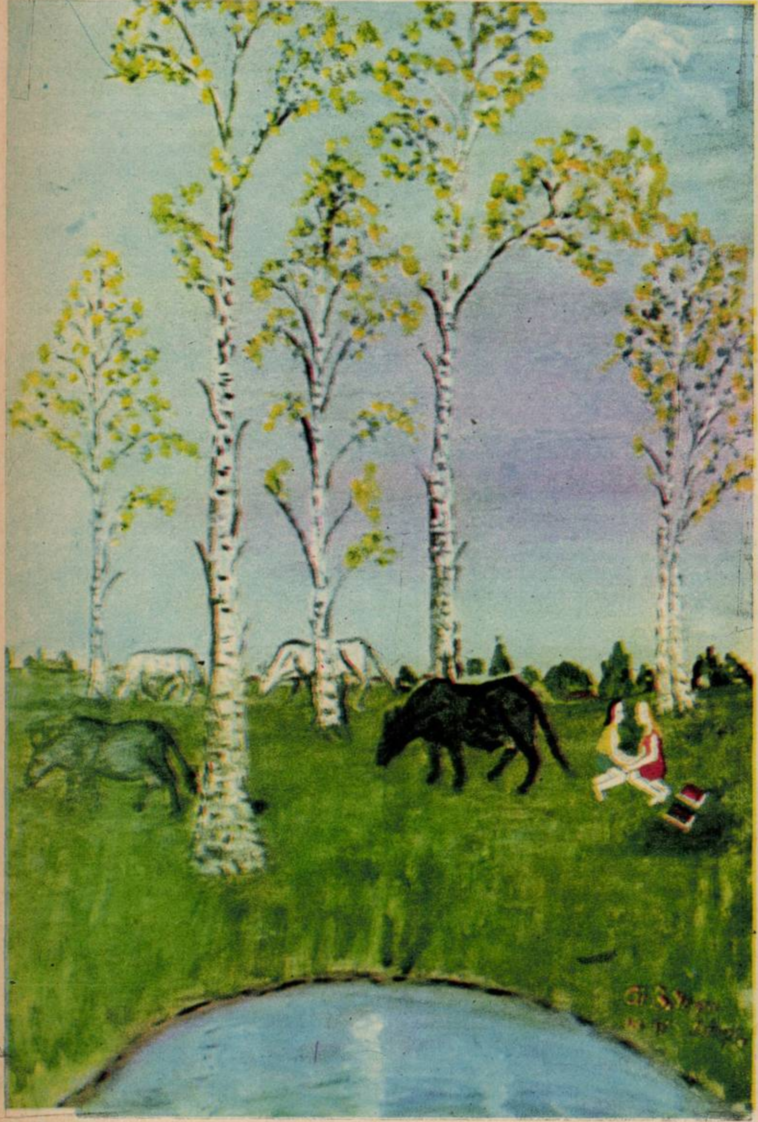

La păscut

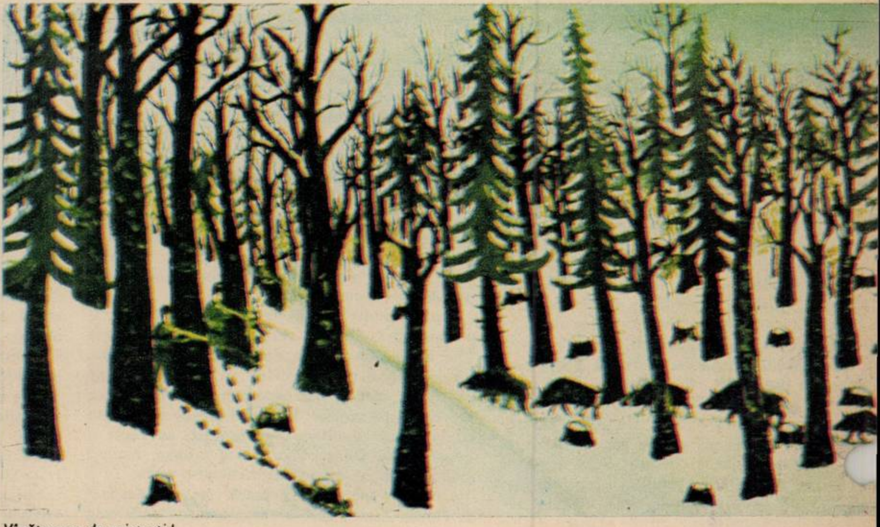

Vînătoarea de mistreți !

Fasonatori

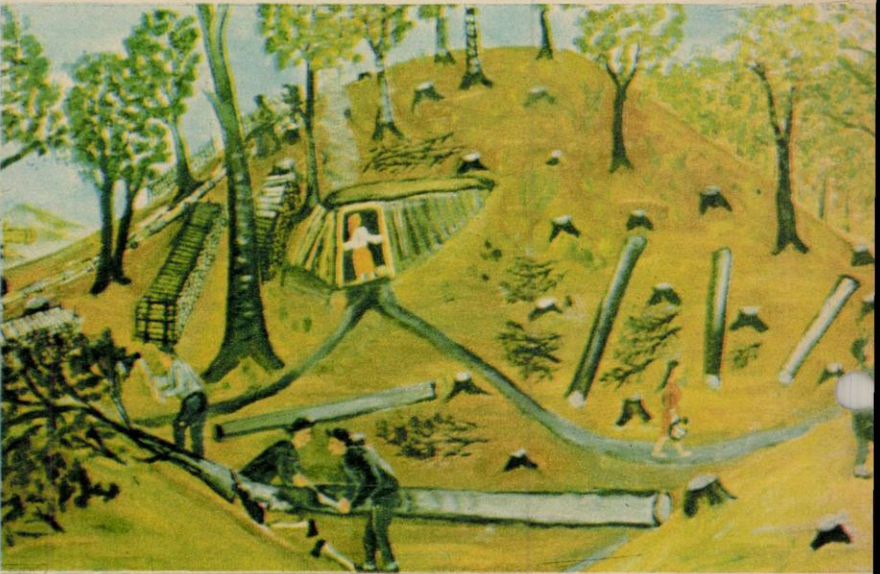

Pasarelă

Cabană iarna

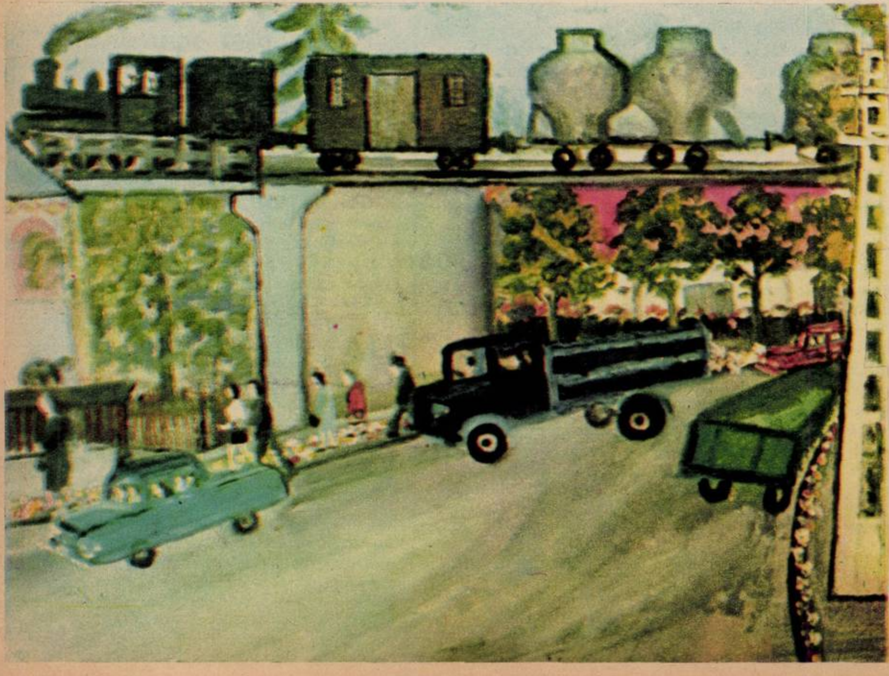

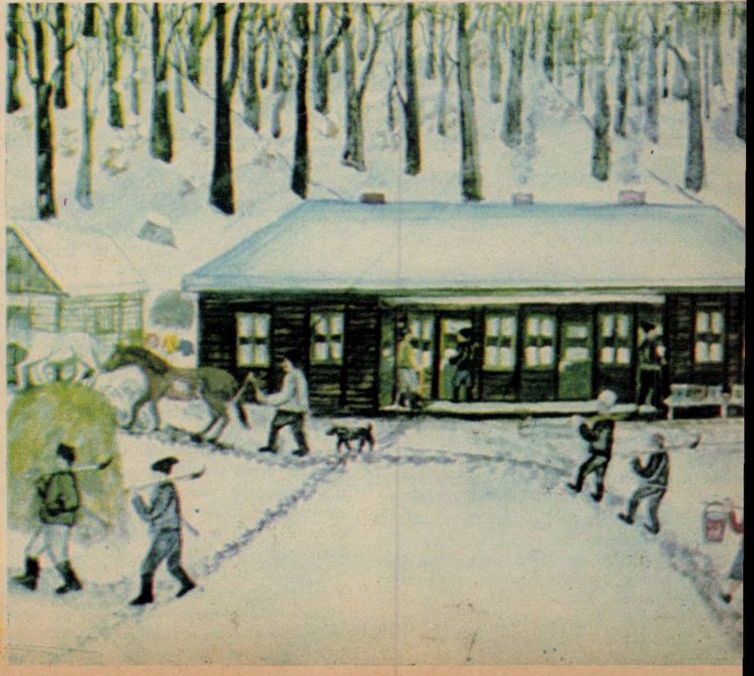

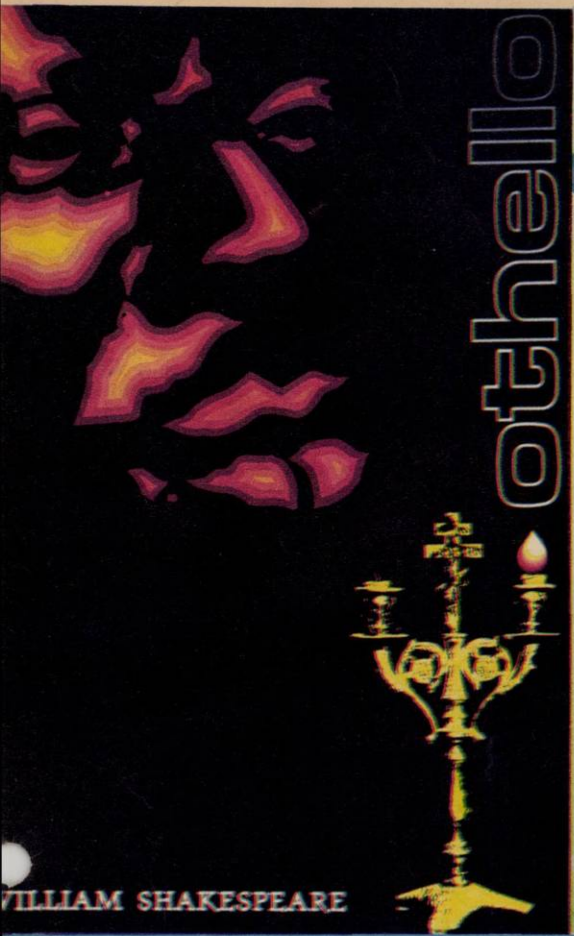
othello
WILLIAM SHAKESPEARE

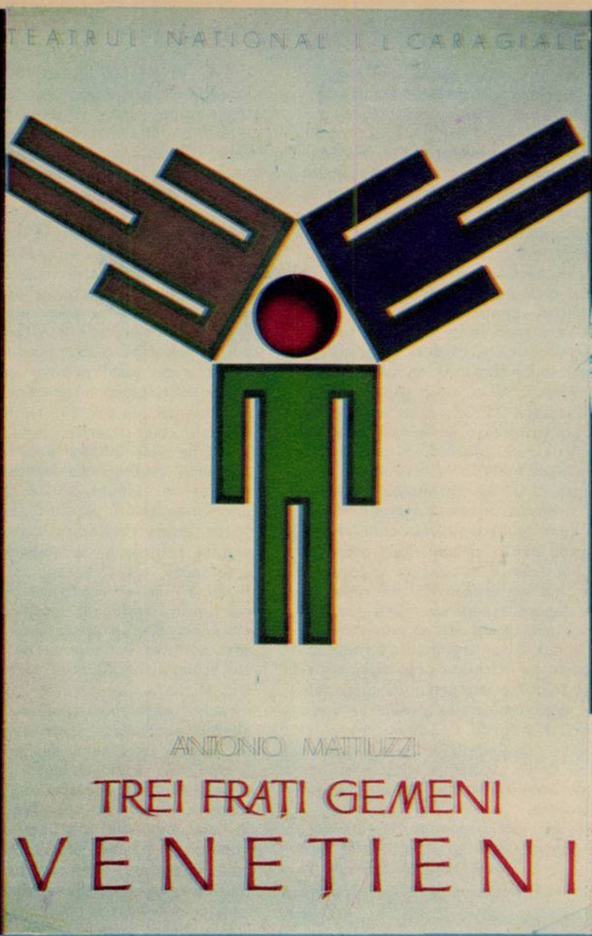
TEATRUL NAȚIONAL I. L. CARAGIALE
ANTONIO MATTIUZZI
TREI FRAȚI GEMENI
VENEȚIENI

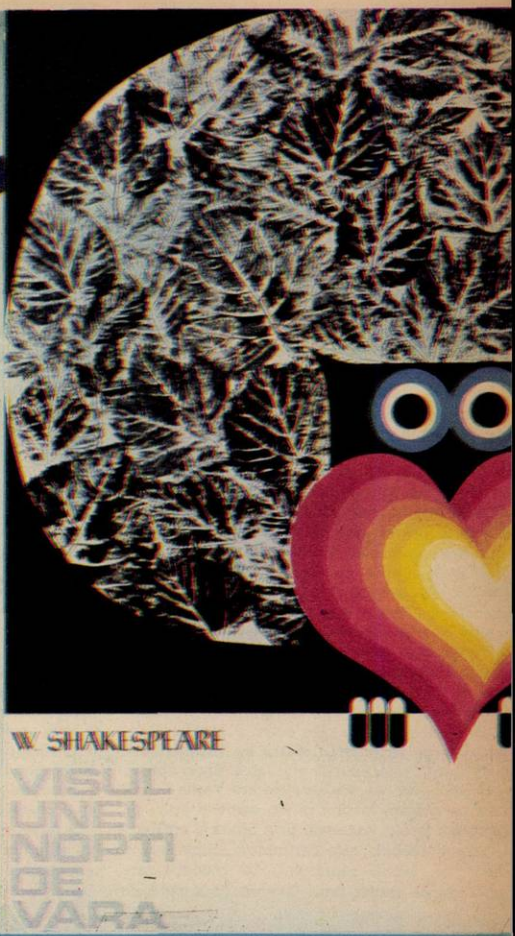
W. SHAKESPEARE
VISUL UNEI NOPȚI DE VARĂ

afișul de teatru

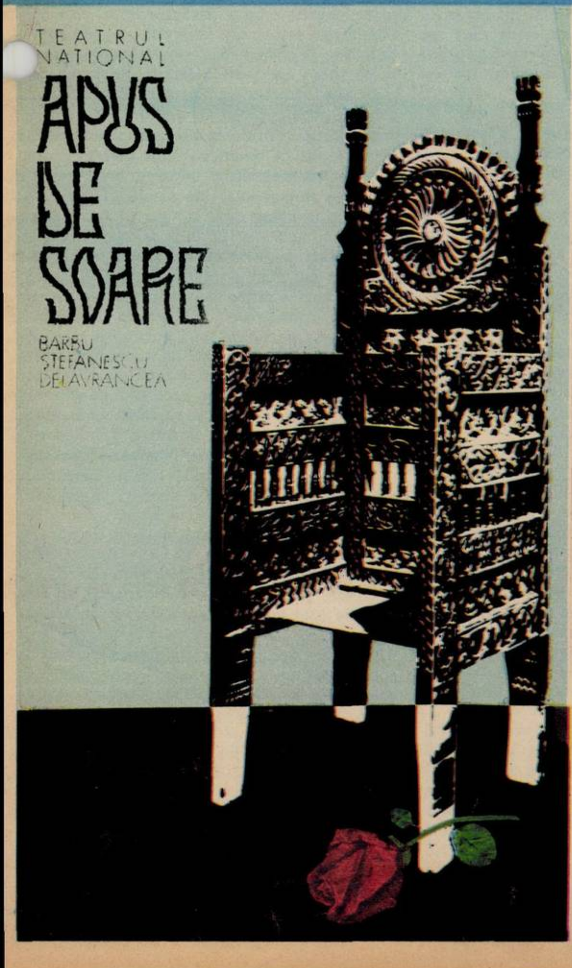
TEATRUL NAȚIONAL
APUS DE SOARE
BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA

Artiștii plastici, sensibili la problemele artei scenice, pasionați pentru întregirea ambianței în culoare și semne grafice a metaforei scenice, creează decoruri, afișe, programe care includ în substanța lor ideea spectacolului. Expoziția de afișe a lui Nicolae Corneliu, găzduită de Teatrul Național, a însemnat o reușită a genului.

Grafica artistului reușește să pătrundă substanța spectacolului transpunînd în simboluri sugestive ideile și atmosfera textului dramatic. Iată, de pildă, afișul la spectacolul Othello. Culoarea roșie, flacără stinsă într-o noapte umedă, compune figura maurului învins de propria-i pasiune. Conturarea unui sfeșnic filigranat, bine pus în pagină, cu un braț orb te face să trăiești fiorul tragic al unor destine sfîșiate de invidie și impostură. În «Trei frați gemeni venețieni» graficianul găsește o soluție ce degajă umor și precizie. Un cap stilizat și trei trupuri dispuse în triunghi arată în același timp asemănarea pînă la confuzie dar și caracterele diferite ale celor trei frați care produc suprapunerile și comicul de situații. «Visul unei nopți de vară», cel mai inspirat dintre toate, transpune în simboluri diafane întreaga poezie a feeriei, o plasă fină de frunze, ca un păienjeniș fosforescent, și veghea unei păsări de noapte cu trup de inimă și ochi de lumină. Titlul piesei și numele autorului sînt scrise fără chin, în subsolul paginii, într-un dreptunghi de lumină, spațiu alb al visurilor frumoase. Calitățile lucrărilor din expoziție, semnate de Nicolae Corneliu și apreciate de un om de teatru de talia lui Radu Beligan, îndreptățesc buna impresie a vizitatorilor. Ele suscită interes și se pot reține de la distanță pentru că atît culorile cît și semnele sînt limpezi, expresive, desenate cu o mînă experimentată prin îndelunga sa activitate: a debutat în 1958 cu caricatură, a luat premii, a expus în grup și personal, a ilustrat cărți, a participat în mai multe rînduri la «Salonul umorului», a fost prezent la expoziții internaționale în Italia, Belgia, U.R.S.S., Iugoslavia, Polonia, Bulgaria ș.a.

Panourile de afișaj ar avea un cu totul alt aspect dacă în locurile kitsch-urilor cu fotografii «înrămate» în corole de flori sau imitînd moda formelor care nu spun nimic și-ar găsi loc lucrări precum afișele găzduite de Teatrul Național.

COMAN ȘOVA ■

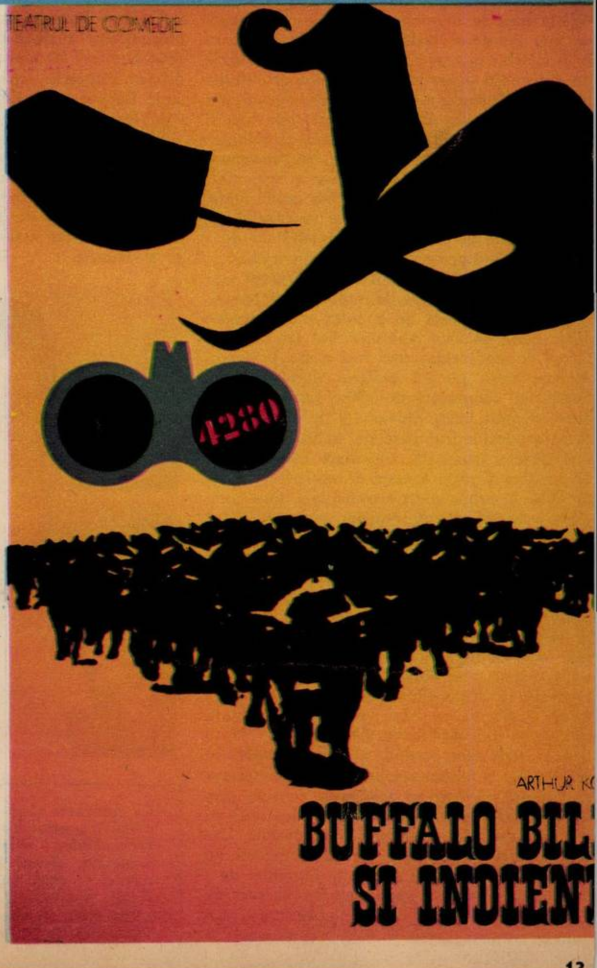
TEATRUL DE COMEDIE
4280
ARTHUR K
BUFFALO BIL
SI INDIEN

CRONICA OREI ZERO

ochiul de lumină

Țărmurile mărilor și oceanelor sînt vegheate de lumina cristalelor în sclipiri de cîte 0,4 secunde cu întuneric de 6,6 secunde, schimbîndu-și durata, bineînțeles conform unui cod știut pe de rost de marinari. Veghea farului începe după ore stabilite matematic în calendar. De exemplu azi, sîmbătă, 11 mai, la orele 19,35, lumina becului de 1000 W (în formă de castravete — așa i se spune) din turnul alb de beton cu profil de piramidă, avînd cupola de culoare albastră (farul din Constanța), începe să vestească depărtărilor marginile țărmului românesc. Am urcat spirala turnului pe treptele abrupte de metal pînă sub ochiul de lumină orbitor. Am simțit cum turnul se unduiește rotindu-mă în *jurul balustradei* și am văzut pînă departe marea vînătă care balansa palma cerului greu de întuneric pe creștetul meu înflorit de o vastă lumină. Plutesc iată, pe valuri, deși sînt adînc înfipt în piatra orașului Constanța. Aflu că la Mangalia era un far metalic (1897) piturat cu dungi orizontale, albe și roșii, vizibilitate 12 mile marine... că la Tuzla (1900) farul a funcționat cu petrol pînă hăt încoace... și farmanul îmi vorbește fără întrerupere de farul Genovez (1861); de lumina portocalie... și eu notez reflex, și văd *portocaliu*, și *nu mai nimeresc* trapa pe care am intrat în cupolă, și sînt amețit de lumini și treptele sînt abrupte cu goluri mari între ele, și în lături... Tot într-o noapte ca asta la Sf. Gheorghe era un far constant din lemn, pînă în 1966 cînd l-a «strîmbat» o furtună cu oameni cu tot. Un vînt dinspre N-V a împins apele Lacului Razelm spre mare și canalul Gura Portiței n-a făcut față... Farul s-a înclinat întîi la 30° apoi... a început să plutească. Era o noapte al dracului de rea. De serviciu era Vasile Cavali care cu o biată lotcă a salvat oamenii apoi, pe furtună, a ocolit Razelmul prin Sinoe și a raportat unde trebuia cele întîmplate, după care a căzut lat. Într-o săptămînă, ce credeți, șase persoane au mutat farul la vreo două sute de metri pe celălalt mal. Mare performanță, nu vă dați seama ce performanță au făcut alde Gheorghe Petrescu, Tudor Balat, Victor Gheorghe.

...Cobor din far simțind mișcarea de rotație a pămîntului în ceafă și nu înțeleg de ce omul acesta îmi vorbește despre... stihii. Respir, cu fața la pămînt, adînc mirosul ierbii umezite de noapte și mă înviorez. În jurul farului cei trei tehnicieni (nu paznici de far cum li se spune uneori; ci tehnicieni care știu carte și meserie și stau cu ochii pe «ceasurile» de control ca oricînd, în orice moment, să poată interveni pentru sprijinirea luminii). Acești tehnicieni de far au cultivat o zonă verde cu mirt și tue, cu flori și iarbă de cosit, cu garduri vii și alei ca într-o cazarmă unde comandă un ofițer ce, în secret, scrie versuri. Mi se arată generatoarele de curent alternativ, 25 CP; rezervele prevăzute cu aparate aclipsoare ce funcționează pe bază de acetilenă... și, aducîndu-și aminte, vai, a uitat un amănunt, însoțitorul meu vrea să mă urce din nou sus ca să văd motorașele cu angrenaje pentru rotirea sistemului optic. Greu mi-a fost să-l conving de faptul că ochiul reporterului nu scapă nimic, că am văzut totul, că am studiat pînă și lentilele concave și convexe *în fracțiunea cînd nu ardeau*, că am văzut pe mare, într-o singură «sclipire», vasele grecești și turcești și italiene, că am citit pe unul cuvîntul «Nausica»... În fața atîtor argumente a renunțat să mă mai poarte pe marginea prăpastiei. Amețit de date și înălțime am privit cu pleoapele închise încă o dată lumina albă țîșnind de acolo de sus, colorînd valurile cu dîre argintii și mi-am restabilit imaginea unui poem despre veghea luminii de pe țărmurile noastre atît de mult visate de marinarii români în cursele lor lungi peste tropice.

O noapte în far este o noapte din care vor ieși legende pentru copiii și nepoții celui care semnează.

COMAN ȘOVA ■

POLUAREA FOLCLORULUI

mlădițe ale rădăcinilor statornice (II)

Eram la început pesimist. Oare, văduvite de semnificația originară, reconstituirea unor practici magice, legate de joc și cîntec, nu își va pierde din vitalitate, din intensivitatea încărcăturii emoționale? Îndoiala mea se datora pe de o parte experiențelor negative, făcute în diferite țări în care folclorul fiind pe cale de totală dispariție, reconstituirea unor străvechi practici a dus la puerile și supărătoare formule scenice, lipsite de spontaneitate, de viață, mergînd pînă la degenerarea frumosului în sine. Pe de altă parte, la noi «evoluția unor echipe de călușari» care, părăsind — în mod firesc — semnificația magică de la origine, au pus accentul pe o exagerată virtuozitate, s-au depărtat de *jocul popular autentic*, transformînd sobrietatea unor mișcări, a unor pași caracteristici, în penibile exhibiții, zgomotoase, vulgare, chiar isterice, m-au pus pe gînduri.

Iată-ne însă în fața unor deschizătoare de drumuri, realități ale contemporaneității, ce ne dau un răspuns pozitiv înfățișînd evoluția unor manifestări părelnic sortite pieirii. Este vorba despre răspînditul dans ancestral al călușerului transilvan. Se știe că acum peste un secol acest joc străvechi, cu multiple semnificații, a jucat un rol foarte însemnat în păstrarea unității naționale. Intelectualii patrioți l-au modificat dîndu-i un caracter oarecum unitar, spre a putea fi prezentat la serbări populare sau școlare. În acest scop au fost introduse muzica și dansul — pare-se semipopulare — a jocurilor «*Romanul*» și «*Banu Mărăcine*». Desigur că, punîndu-se accentul pe efectul politic în scopul menținerii sentimentului național, semnificația originară legată de riturile magice ce stăteau la baza acestui joc, a pălit, păstrînd totuși caracteristici specifice diferitelor locuri în care jocul era practicat. Datorită geniului popular, în veșnică efervescență, care are nevoie imperioasă de perpetuă creație, ca și muzica respectivă, pătrunzînd în diferite ținuturi, a luat înfățișări diferite.

E mai mult decît grăitor felul în care muzica acestor două dansuri s-a transformat, datorită muzicanților populari, ajungînd la unele variante atît de depărtate de formula originară, încît, uneori, cu greu puteau fi identificate. Fenomenul dovedește temeinic muzicalitatea incomparabilă a poporului nostru. Este limpede că unul dintre aspectele sărăcirii folclorului apare în faza înghețării melodiei într-o formulă fixă, din care spontaneitatea veșnicei transformări creatoare dispare. După mine unul, acest fenomen nedorit, este concludent pentru determinarea stadiului în care se află folclorul la un anumit moment.

Mulți ani jocul călușerului transilvan nu a mai fost practicat. Iată însă că, pornind de la ideea preluării și valorificării moștenirii artistice, formațiile artistice de amatori au fost stimulate să readucă la viață această minunată manifestare de artă populară. S-a petrecut o reacție pe cît de binevenită pe atît de neașteptată. Dacă anul trecut echipele de călușeri din județul Hunedoara ajunseseră la 23, anul acesta numărul lor se apropie de 60. În satele și în comunele care au reluat străvechiul joc, bătrînii, odinioară renumiți conducători și executanți, au început să-i învețe pe mai *tinerii lor, care l-au preluat cu tot elanul* și dragostea. Și ori de cîte ori diferitele echipe se întîlnesc, jocul lor se transformă în mod firesc în adevărate întreceri de măiestrie. Spre deosebire de ceea ce s-a petrecut cu echipele călușerești de dincoace de munți, călușerii transilvani nu au pășit pe linia unor competiții de absurde virtuozități și s-au silit să păstreze cît mai neîntinat caracterul autentic. Tocmai la aceste competiții am avut fericitul prilej să constat fapte revelatoare ce pe mine m-au bucurat, deși unii din specialiști și-au manifestat nemulțumirea. Unele dintre echipe nu au reluat numai mișcările caracteristice acestui joc, ci, în desfășurarea dansului, au introdus vechi jocuri, date uitării, specifice satului respectiv.

Iată prin urmare, datorită readucerii la viață a unui *rit* străvechi, dezghiocat de *semnificații* mistice, el se îmbogățește — în cazul de față — prin dansuri pe cale de totală dispariție.

Ținînd seama de faptul că reapariția călușerilor nu mai are funcționalitatea și semnificația originară, reapariția altor dansuri alăturate acestui joc, de o mare frumusețe și autenticitate, trebuie să fie socotită drept un mare cîștig pentru arta populară. Acest fenomen dovedește că viața folclorului zilelor noastre, pus în condiții potrivite, țîșnește îmbelșugat, asemeni izvorului după binefăcătoarea ploaie. M-a bucurat de asemenea să constat varietatea impresionantă, de la taraf la taraf, a melodiilor *Banului Mărăcine* și *Romanului*. Acest aspect îmi reamintește de interesanta comunicare a emeritului folclorist arădean, profesorul Ion Florea, care într-o sesiune științifică a prezentat nenumărate variante muzicale ale Banului Mărăcine, descoperite de el și care amănunțit analizate ar putea aduce o contribuție de seamă în privința vigoarei folclorului nostru în contemporaneitate.

HARI BRAUNER ■

CENACLUL FLACĂRA

cum a fost (32)

Luni, 6 mai, cu începere de la ora 20, *Cenaclul Flacăra* a fost invitatul elevilor și al cadrelor didactice de la Liceul nr. 24 din București.

Pentru început, Dan Tufaru a spus «Cetatea Neamțului» de G. Coșbuc. A urmat un cuplu care se anunță a fi vestit: Cornel Ionescu și muzicuța sa, care, împreună, au cîntat «Malaghenia» de Lecuona. Olga Bucătaru s-a hotărît «să recite» — și chiar a recitat — «Dați-mi un trup, voi, munților» de Lucian Blaga. După care Mircea Bucsok și Eugen Dumitrescu au cîntat «Doina» pe versuri de Eminescu și «Viața mea se iluminează», declinîndu-și apoi dorința lor de a rivaliza cu Dan Chebac, care ar fi constat în a avea curajul să cînte «Vînare de vînt». Cu o parodie la o fabulă aparținînd *lui Marin Sorescu* a venit Ion Gh. Arcudeanu. Ea se intitulează «Boul și vițelul». Iar Vali și Carmen, cîntînd «Mica publicitate» și «Nopți», ne-au făcut să ne bucurăm că, iată, noi cunoaștem aceste cîntece, dar ne-am bucura și mai mult dacă ele ar fi cunoscute de cît mai multă lume. Emoționați probabil de ceea ce se cheamă un mare succes de public și avînd tendința de a se retrage, în timp ce multumeau pentru aplauze, ei au fost readuși mai aproape de marginea scenei și deci mai aproape de mijlocul sălii pentru a-și ține făgăduiala de a cînta acel splendid «Om bun» de Dan Andrei Aldea (cîntec care a fost de fapt reluat ceva mai tîrziu, în cursul aceleiași seri, pentru motivul simplu al mai bunei lui cunoașteri de către public). După aceea a venit Lucia Rîpeanu și ne-a amintit că printre poeziile frumoase ale lui Sorescu există una, foarte frumoasă, intitulată «Am legat». Și după ce Cornel Ionescu a interpretat, dacă nu chiar în prima audiție atunci în a doua, compoziția sa «Gara de Nord», pentru că după muzică trebuia să urmeze poezie și pentru că poezia trebuia să poarte un nume, ea a luat numele acestui bun recitator care este Mihai Stan și care ne-a adus pînă foarte aproape de inimi ceea ce va fi vrut să spună C. Tonegaru în poezia «Document». Apoi, fiind adevărat *nu numai că după muzică vine poezie*, dar și că după poezie vine muzică, Erika Jozsa și Carol Horvath au cîntat «Rămîi cu bine» și «Unde ai fost». O plăcută surpriză a produs-o Dan Nuțu citind una din «Scrisorile către Luciliu» ale lui Seneca, acela care, scriind: «Tîrzie-i cumpătarea cînd ajungi la fundul sacului», nu putea desigur să prevadă că într-un asemenea cenaclu este imposibil să se epuizeze totul, să se dea adică de «fundul sacului», rămînînd întotdeauna cîte ceva de zis și de făcut. Dovadă inițiativa lui *Doru Stănculescu* și a lui *Sorin Minghiat* de a ne zice «Baladă de copilărie» pe versuri de Adrian Păunescu, «Șambala» și «Ai, hai», precum și curajul regăsit al celor doi studenți la filozofie, M. Bucsok și E. Dumitrescu, cei ce, după oarecare deliberare în culise, au cîntat — și au cîntat bine — «Vînare de vînt» sau «Blowin'in the wind», o melodie a acelui poet american care știe să și cînte și care pe numele lui binecunoscut se cheamă Bob Dylan. Aceasta în ideea de a reaminti bunului-gust public că într-adevăr se poate face și cîntec bun iar nu numai prost, un cîntec care să fie și progresist și frumos în același timp.

Ducîndu-și pînă la capăt privilegiul de a fi gazdă, mai multe voci din sală au recurs la formule diplomatice de felul: «n-am pleca de aici foarte fericiți dacă...», așa încît, în locul obișnuitelor cuvinte de încheiere, am fost cu toții auditori ai unui recital din poeziile lui Adrian Păunescu, spuse de către autorul însuși: *Dați-ne pace, Calul călare, Repetabila povară, Da, mai avem.*

Rămînîndu-i după aceea timp suficient fiecăruia pentru a medita că, dacă ședințele *Cenaclului Flacăra* au o mare calitate: aceea de a începe la o anumită oră, ele au și o gravă deficiență: aceea că, tot la o anumită oră — deși nu dinainte stabilită — ele obișnuiesc să se și încheie.

DUMITRU ELIADE ■

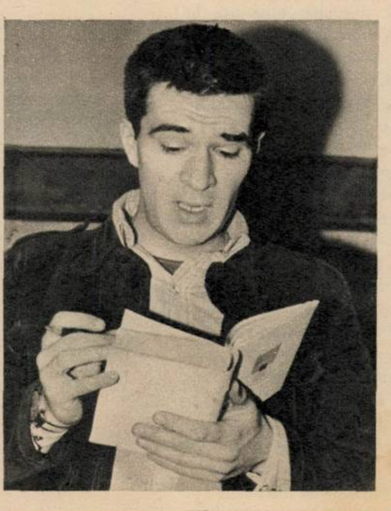

La invitația Comitetului județean de cultură și educație socialistă, în cadrul Festivalului «Primăvara arădeană», Cenaclul «Flacăra» va fi, mîine, duminică 12 mai, oaspetele municipiului Arad. Întîlnirea, care va începe la orele 9,00, se va desfășura în incinta Teatrului de Stat.

bicicleta din nou în actualitate

Bicicleta a revenit în actualitate. Aceasta o atestă în primul rînd datele statistice care arată o creștere simțitoare a numărului de posesori de biciclete, îndeosebi în orașe unde pînă nu demult acest vehicul intrase în desuetudine.

Realitatea e că zi de zi vedem pe drumuri și pe străzi tot mai multe biciclete.

În aceste rînduri nu doresc să mă refer la importanța bicicletei ca mijloc ieftin și mai ales sănătos de deplasare, ci la seriozitatea cu care trebuie tratat acest vehicul în condițiile actuale de trafic rutier.

Adevărul este că atunci cînd cineva cumpără o bicicletă se gîndește în primul rînd la utilitatea ei sau are în vedere latura recreativ-distractivă a deplasării cu acest vehicul.

Puțini, foarte puțini oameni țin seama de faptul că bicicleta e un mijloc de locomoție care apără prea puțin în comparație cu alte vehicule pe conducătorul ei, că pe bicicletă îți poți pierde ușor echilibrul în special la pornire, cînd cobori o pantă sau cînd circuli în zona șinelor de tramvai și îndeosebi cînd privești înapoi pentru a te asigura la viraje, întoarceri etc.

Cîți proaspeți posesori de biciclete care au pornit de acasă către fabrică, uzină, ogor sau pur și simplu la plimbare s-au întrebat în ce măsură cunosc regulile pe care le impune legea pentru deplasarea lor și a altora în siguranță?

Este foarte adevărat că acum 20—30 de ani circulația punea bicicliștilor mult mai puține probleme (și totuși chiar și atunci cădeau victime accidentelor de circulație destui bicicliști).

În condițiile circulației actuale, deplasarea pe arterele rutiere cere temeinica cunoaștere a nu mai puțin de 40 de reguli de circulație. În plus biciclistul trebuie să cunoască semnificația a cel puțin 100 de indicatoare rutiere.

Mulți bicicliști își pierd viața sau rămîn infirmi ca urmare a accidentelor de circulație pentru că au impresia falsă că *sînt singuri* pe drum.

Foarte frecvent bicicliștii virează la stînga de pe banda I fără a se asigura și semnaliza, fără a avea în vedere că pe banda II din spate circulă autovehicule (și că șoferii acestora nu pot intui întotdeauna intențiile lor) și fără a ține seama de vehiculele care se deplasează din sens contrar.

A conduce o bicicletă pe un drum aglomerat nu este deloc un lucru simplu. Se cere, așa cum spuneam, cunoașterea normelor de circulație, menținerea în cele mai dificile împrejurări a echilibrului, un mers fără sinuozități derutante pentru ceilalți participanți la circulație, asigurarea temeinică la viraje. E limpede că bețivii nu au ce căuta pe drum nu numai în ipoteza de șoferi dar și de bicicliști. Vorba aceea, greu să-ți păstrezi echilibrul cîteodată și treaz, darmite beat. Chiar în calitate de... pieton creezi altora și mai ales îți creezi probleme dacă te deplasezi pe drum pe două cărări.

Revenind la statistică, informez pe cetățeni că în fiecare an mor în accidente circa 150 bicicliști din pricina culpei lor, iar alți 250 sînt răniți.

Nimeni nu ar dori ca intensificarea circulației bicicletelor pe drumurile publice să ducă la dublarea sau chiar triplarea numărului de accidente avînd victime pe bicicliștii imprudenți.

De pe urma greșelilor făcute în circulație de bicicliști au de suferit însă nu numai bicicliștii. Deseori pentru a evita accidentarea bicicliștilor, pentru a nu intra în plin în biciclete neechipate cu ochi de pisică, far etc. zeci, sute de șoferi fac manevre disperate care se soldează nu de puține *ori cu răsturnarea sau intrarea în «decor»* a mașinilor, rănirea sau chiar moartea ocupanților.

Nu de puține ori vinovați sînt și șoferii. Ei nu mențin față de bicicliști o distanță laterală suficientă, nu se asigură întotdeauna atunci cînd intenționează să oprească, dacă în dreapta lor circulă sau nu bicicliști, nu au în vedere faptul că unii bicicliști nu stăpînesc bine normele de circulație și în consecință din partea lor sînt posibile cele mai neașteptate și derutante manevre.

Cu alte cuvinte, automobilistul trebuie să conducă defensiv nu numai în raport cu ceilalți șoferi, ci și cu toți participanții la circulația rutieră, inclusiv bicicliștii.

Bicicleta trebuie să însemne pentru posesorii ei o posibilitate în plus de consolidare și păstrare a sănătății, un mijloc de locomoție ieftin, plăcut dar și sigur.

Bicicleta nu trebuie să aducă în familiile noastre tragedii.

Totul depinde însă de seriozitatea cu care tratăm acest vehicul care e «cuminte» și inofensiv cînd posesorul lui are în vedere cu luciditate toate avantajele și dezavantajele lui.

Colonel VICTOR BEDA ■
]

PRIMĂVARA ÎN SATUL ROMÂNESC

grîul și-a schimbat culoarea

Am ajuns la C.A.P. Gorgota din județul Prahova la ora prînzului. La sediul cooperativei era puțină lume așa că la început ne-am temut că nu avem cu cine discuta. Pe președintele C.A.P.-ului, Sandu Alexandru, l-am găsit într-un birou comunicînd la telefon diferite situații. Ne-a *făcut semn cu mîna* să așteptăm puțin apoi, după ce a terminat, am reușit să înfiripăm o discuție însuflețită despre rezultatele obținute de cooperativă, despre dificultățile pe care le întîmpină, despre planuri de viitor. Președintele este un om de statură potrivită care-și păstrează pălăria pe cap și în încăpere împingînd-o în focul discuției cînd mai spre ceafă, cînd pe frunte, după cum se bucură sau se necăjește.

— Ieri, duminică, a plouat din belșug aici. Mă uitam pe fereastră și-mi spuneam: de-ar mai ține numai nițel. A plouat din belșug după cum cerea *pămîntul* ăsta însetat de atîta vreme. Ne-a satisfăcut grozav cîtă apă a căzut.

— Are apă destulă pămîntul acum?

— Da.

— Nu e totuși prea multă?

— Seceta ne îngrijorase, putea să compromită culturile dacă mai dura, dar au venit ploile și acum sîntem cu toții mulțumiți. Chiar dacă astăzi de pildă nu putem executa lucrările pe care ni le-am propus și nu putem ieși la cîmp. Ați văzut cum era înainte de ploaie grîul?

— Da. Se cam pălise.

— Avea o culoare prăzulie, acum e verde închis.

— Tovarășe președinte, cîți membri sînt înscriși în cooperativă?

— 1 420. Din aceștia lucrează cam 800. Restul sînt angajați pe la diverse întreprinderi.

— Aveți probleme deosebite?

— Anul trecut a trebuit să aducem furaje de la Huedin. Dar acum, pe 227 de hectare s-au însămînțat furaje, așa că problema aceasta a fost rezolvată. De asemenea, dorim ca pe viitor să înlocuim efectivul matcă de la taurine cu un efectiv nou. Cel de acum are o productivitate slabă.

— Tovarășe președinte, putem să vedem pe cooperatori la lucru astăzi?

— Desigur, în unele sectoare se lucrează și astăzi. De pildă, în sectorul legumicol. Tocmai s-a terminat pauza de prînz, putem să mergem [illegible] vedem operațiile care se execută acum în [illegible]are.

Ieșim din sediul cooperativei și ne îndreptăm spre terenurile pe care sub foile de polietilenă se cultivă tomate. Femeile trebăluiesc printre straturile de legume. Mișcările lor sînt sigure, dibace, repezi, intrate în reflex.

— E cald în aceste solare. Cum de rezistați aici? — *întrebăm niște femei care sînt lîngă noi.*

— Noi ne-am obișnuit, ne spune Maria Movilă. Acum încă e răcoare. Vara e mai greu. Atunci începem lucrul de la 5, iar de la 10 pînă după-amiază facem pauză.

Ana Moisescu urmărește cu cîtă curiozitate înregistrăm operațiile de legat și copilit și ne lămurește:

— Astăzi, pe lîngă aceste operații am mai executat pe o suprafață mare și prășitul și stropitul tomatelor cu zeamă bordeleză.

— Cu cine mai lucrezi aici?

— Cu Maria Ene, Elena Niculae, Dumitra Marin, Elisabeta Ungureanu.

— Cam ce suprafață revine fiecărei cooperatoare?

— Fiecare răspunde de plantațiile de pe 1 000 metri patrați, de la primele operații de plantare pînă la recoltare.

— Nu aveți dificultăți cu foile acestea de polietilenă? Nu le rupe vîntul sau ploaia?

— Ba da, uneori se mai întîmplă, dar echipa condusă de bătrînul Gheorghe Tudor le înlocuiește pe cele distruse.

— Și pe cînd primele tomate?

— Veniți peste două săptămîni și o să gustați *din prima recoltă.*

Ieșim din solare și vîntul ne răcorește chipurile transpirate. Președintele se uită la cîțiva nori amenințători de ploaie și ne dăm seama că în mintea lui se desfășoară niște calcule.

Sandu Alexandru își aduce aminte de noi și ne spune:

— Pe lîngă tot ce ați văzut aicea mai avem și o industrie locală. Unii cooperatori lucrează la domiciliu rogojini sau vase de lut de care noi avem nevoie. Avem și un atelier de rotărie. Dacă vreți, mergem să-l vizităm.

Acceptăm bucuroși și înghesuiți în cabina unei basculante ajungem acolo în cîteva minute. Intrăm într-un atelier după ce mai întîi numărăm 7 biciclete rezemate de zidul clădirii. Înăuntru miroase a lemn. Prin colțurile celor două încăperi ale atelierului stau îngrămădite roți și piese componente pentru căruțe; oiști, butuci etc.

— După cum se lucrează aveți multe comenzi, îl întrebăm noi pe Goicea Constantin, șeful atelierului.

— Da, ne vin comenzi chiar și de la Studioul cinematografic. Pentru filmele istorice facem căruțe din epoca respectivă, după schițele pe care ni le dau.

— Cîștigați bine?

— Da. Sîntem plătiți în acord. Fiecare lucrează aici cît poate, în funcție de cerințele pe care le avem.

Plecăm de la rotărie și mergem pe șosea vreo sută de metri. O clipă, Sandu Alexandru este derutat. Nu știe la care poartă să ne oprim. Pînă la urmă se decide și împinge cu hotărîre o portiță care scîrțiie prelung. Pătrundem într-un paradis al pomilor înfloriți. Prin curte, împrăștiate prin locurile bătute de soare stau zeci de vase de lut. Pe Gheorghe A. Petre îl găsim într-o cămăruță întunecoasă, dezbrăcat pînă la brîu, frămîntînd pămîntul proaspăt. Bătrînul are 70 de ani dar nu-ți vine să crezi cînd îl vezi cît e de robust și cu cîtă nădejde calcă lutul.

— Merge treaba meștere?

— Merge, că altfel e bucluc.

— Parc-ai juca o sîrbă.

— Ia, dansez și eu la bătrînețe, că n-o fi cu supărare.

— Cîte oale ați făcut astăzi?

— De obicei fac cam două sute, dar astăzi îmi pregătesc lutul. E o treabă migăloasă și cere multă răbdare. Dacă lutul nu e bun și nu e pregătit cum trebuie, degeaba te mai trudești.

Gheorghe Petre a mînuit pentru noi, ca o demonstrație, roata olarului și a confecționat două vase de toată frumusețea. După ce ne-am despărțit de bătrînul meșter ne-au urmărit multă vreme vorbele lui: «Dacă un olar s-ar gîndi cît pămînt a trecut prin mîinile lui s-ar speria».

La vorbele acestea noi am încercat o undă de regret gîndindu-ne că în comună acest minunat meșteșug de veche tradiție românească se pierde treptat fiindcă pe tineri îi pasionează mai mult, cum dealtfel e și firesc, schema unui motor, decît să stea ceasuri întregi să pregătească acest pămînt cald și moale pentru oale.

GEORGE ARION ■
și SORIN POSTOLACHE ■

țăranul, adevăratul țăran din vintileanca

Pămîntul respiră în voie, aerul e curat, chiar rece. A plouat la Vintileanca aproape o zi întreagă și dacă ar mai fi plouat, n-ar fi fost nici o nenorocire. Fiindcă aici, pe buza județului Buzău, la cîțiva kilometri de Mizil, nu știu să fi plouat în primăvara asta de două, trei ori.

Dar chiar și așa, cîmpul se prezintă la ora actuală bine, unde mai pui că pînza freatică este foarte aproape de suprafața solului, ceea ce înseamnă că efectele îndelungatei secete au fost mai puțin resimțite aici. Această ultimă informație o dețin de la președintele C.A.P.-ului, Petre Mihai, om de-al locului, care la întrebarea mea cam abruptă, recunosc: «cum merge treaba?», mi-a răspuns cu un gest larg, deloc emfatic, arătîndu-mi culturile dese, proaspete.

Mai apoi, ne-am retras într-un fel de cancelarie unde președintele se declară dispus să-mi răspundă la absolut orice întrebare.

Eu: Ce fac la ora actuală *ceapiștii* din Vintileanca?

Președintele: La ora actuală, adică acum, acum?

Eu: Exact!

Președintele: La ora actuală, așteptăm să se mai zbicească nițel pămîntul, să intrăm cu toate forțele la prima prașilă, la sfeclă și floarea soarelui. Mîine, de cum se luminează (n.n. convorbirea noastră a avut loc în jurul orelor 15,00) 600 de oameni vor fi în cîmp.

Eu: Asta cam cît înseamnă?

Președintele: Asta înseamnă o mare parte din forța de muncă a satului Vintileanca.

Aflu în continuare că toți cei aproximativ 600 au de pe-acum la activul lor 452 hectare cultivate cu porumb, 140 cu floarea-soarelui, 100 cu sfeclă, 300 cu grîu și 25 cu lucernă, cu alte cuvinte toate culturile sînt la zi.

Din 685 de familii, lucrează efectiv la *ceape* circa 600 de oameni. Dintre aceștia 90 la sută sînt femei. Cele mai multe în vîrstă. Bărbații, mai mult la atelaje și la sectorul zootehnic. De ce? Mai întîi, amplasarea satului Vintileanca în apropierea orașelor Mizil și Ploiești. Cea mai mare parte a bărbaților lucrează aici pe diverse șantiere de construcții. «Sosesc după-amiaza în sat, își văd de treabă prin curte. Ăi mai tineri își țin femeile acasă, nu le lasă să muncească la *ceape*, doar au leafă, așa că la cîmp ies și bătrîni, mai ales femeile», sintetizează situația Tudor Necula, conductor de atelaje. Nu-i de mirare că în anumite perioade de vîrf — acum, încă nu este cazul — lipsește destulă forță de muncă.

Vasile Panait, socotitor, îmi spunea, în timp ce se tot chinuia să-și aprindă o mărășească nițel cam umedă, că unii tineri din comună s-au «domnit» din cale-afară, chiar așa! Io-te p-aia lu'Cutare. S-a măritat, a primit zestre cinșpe mii, bărbat-su e mecanizator, cîștigă suficient, ea stă acasă și-l așteaptă cu păru-n bigudiuri. În schimb muncește mă-sa, a bătrînă, la cîmp!

S-au mai discutat destule, acolo în mijlocul uliței. Am aflat că — să batem în lemn, vorba președintelui — culturile se dezvoltă perfect, că s-au executat și se vor executa, cum se mai zbicește pămîntul, stropiri în vederea combaterii dăunătorilor «cărora noi le zicem rățișoara porumbului și viermele sîrmei — ăsta din urmă atacă sfecla».

Sînt în curs și lucrări de desecări pe o suprafață de 1 300 hectare. «Dar la capitolul zootehnic cum stați?», întreb. «Dom'le, noi zicem că bine! Avem peste 500 de vaci și 2 139 de oi. Am avut ceva probleme cu furajele în timpul iernii dar am procurat și din alte județe și ne-am descurcat mulțumitor. Dealtfel avem și sarcini sporite de plan, în anul acesta, ca urmare a dezvoltării sectorului zootehnic», îmi răspunde președintele.

Așadar, țăranul din Vintileanca, adevăratul țăran din Vintileanca face treabă. Iese la cîmp, cînd timpul îi îngăduie. Sau îngrijește de vite. Îl ajută și I.A.S.-ul, îl ajută și industria, în cazul de față cea chimică, să îngrașe pămîntul cam sărăturos, să-l oblige să producă mai mult.

O singură dată numele satului Vintileanca a strălucit la nivel național, și-atunci într-o împrejurare dramatică. Pe la începutul secolului (nu garantez anul) cu prilejul unui accident cumplit de cale ferată întîmplat în partea locului, vinovat fiind un acar Păun — veritabilul acar Păun — după care, respectivul nume a căpătat sensul de metaforă binecunoscut.

Nu sînt optimist cu orice preț, dar afirm după ce am cunoscut mai mulți locuitori ai satului direct implicați în bătălia recoltei, că nu este imposibil ca numele Vintileancăi să mai fie cunoscut o dată la nivel național. În cu totul alt context decît prima oară, firește. Totul este ca voința de propășire a satului să-i mobilizeze și pe cei mari și pe cei mici. Și pe bărbați și pe femei.

MIHAI HETCO ■

primăvara bărbaților la pucheni

Instantanee în aceste zile în comuna Puchenii Mari, județul Prahova.

La primarul Alexandru Grigore sosește o delegație neobișnuită. Ion Vasile și Radu Gheorghe, muncitori la «Tehnolemn» din Pucheni, reprezentau *bărbații*.

— Primare, ce facem cu femeile?

— Cum ce facem?

— Azi e duminică, sîntem liberi. Acum la C.A.P. se trece la montarea echipamentelor de irigat: ploaie, ploaie, dar echipamentul tot trebuie instalat, mai ales că nici n-a plouat cine știe ce pe la noi! Apoi trebuie curățate și decolmatate canalele și cîte și mai cîte... Asta-i treabă grea și femeile se vor descurca mai greu. Așa că ne-am gîndit ca duminica asta să le luăm noi locul, deși n-avem nici o obligație.

Primarul și conducerea C.A.P.-ului au fost de acord, inițiativa s-a extins pe mai multe duminici și așa, primăvara aceasta, la Puchenii Mari, este primăvara bărbaților.

...Sediul C.A.P. «Pietroșani» din comuna Puchenii Mari. Zarvă mare: tocmai azi, 6 mai, are loc o ședință a consiliului de conducere. Vorbesc cu unul, cu altul, iar inginera șefă Maria Ștefan îmi trasează cadrul general.

Cooperativă mică, producție valorică mare. Cum s-a ajuns la acest rezultat? Prin folosirea intensivă a pămîntului, prin *culturi* de mare eficiență economică: 80 ha sfeclă de zahăr și un milion de lei producție planificată, 40 ha legume și 1 300 000 lei producție planificată etc. Suta de hectare și milionul, iată devizia C.A.P. «Pietroșani»!

— Cine n-a efectuat lucrări agricole de calitate în primăvara aceasta înseamnă că habar n-are de agrotehnică — afirmă inginera Maria Ștefan. Știți că 1972 a fost anul de glorie al grîului românesc. Ei bine, în prezent grîul nostru se prezintă mai bine ca în 1972! Și sfecla a răsărit în condiții ideale. Situația celorlalte culturi e de asemenea foarte mulțumitoare. Dar orice s-ar spune, profesiunea noastră — a mea ca inginer agronom și a membrilor C.A.P. ca lucrători în agricultură — presupune riscuri inevitabile. Sîntem, deocamdată, dependenți de starea vremii. În ultimele săptămîni a plouat. Bun! Dar a existat și pericol de brumă. Rău, foarte rău!

— Și pînă la urmă?

— M-a impresionat următorul fapt. În momentul de față parcelele de sfeclă nu au fost încă împărțite pe oameni, conform acordului global. O vom face în curînd. Și iată că timpul s-a răcit brusc: s-a stricat sfecla sau nu? Multe femei ieșeau în toiul nopții și smulgeau plăntuțe de sfeclă, cu pămînt cu tot. Le duceau în casă și așteptau cu sufletul la gură: la temperatura camerei, la 18—20 grade, dacă înghețul s-a produs, plantele se fleșcăiesc, ca și cum le-ai fi băgat în apă fiartă. Noapte de noapte au făcut aceste «experiențe», deși nu era treaba lor și deși sfecla nu era de pe parcela «lor». Dimineața, cînd veneam la sediu, mă întîlneam cu soții lor, care îmi zîmbeau larg: «E în regulă, tovarășă inginer, sfecla n-a pățit nimic.»

Și la solarii sfîrșitul lui aprilie a fost critic: temperatura oscila în jurul lui zero grade și două săptămîni oamenii au tremurat. Nu de frig, ci de teamă să nu înghețe roșiile. S-a aprins rumeguș, s-a făcut tot ce era posibil. Două săptămîni echipa de la ferma de legume n-a dormit acasă.

Lui Grigore Nicolae, șeful echipei, i se zice «neamțul», fiindcă vede totul prin prisma economiei, a rentabilității. Moș Grigore, deși n-a urmat decît șapte clase primare, este «economistul» C.A.P.-ului, cu gîndul permanent îndreptat spre rentabilitate. La solarii, 3 ha înseamnă 550.000 — 600.000 lei și moș Grigore o știe foarte bine.

Două săptămîni a dormit pe lădițe, pe masă, dar acasă nu s-a dus: prea mare era pericolul de îngheț! O singură noapte a mers, totuși, la ai săi lăsîndu-l pe nea Gheorghe, paznicul, cu ochii ațintiți la termometru și cu poruncă strașnică: dacă mercurul se apropie de un grad, alarmă! Mercurul n-a coborît, dar nici Grigore Nicolae n-a avut parte de odihnă. Se trezea din oră în oră sau bolborosea în somn:

— Da, nea Grigore, vin acum...

Deunăzi un vîrtej a dat iama în solarii, a smuls țevi groase, sudate, din lăcașurile lor pe fier-beton, le-a lovit de pămînt și le-a îndoit ca niște scobitori. S-au mirat și bătrînii, dar așa a fost. Grigore Nicolae mi-a arătat, mîndru, țevile cu pricina de parcă el ar fi jucat vreun rol în această istorie. Și totuși, un rol a avut și încă unul principal: datorită priceperii și hărniciei sale și ale echipei pe care o conduce ferma de legume a trecut cu bine peste hopurile din ultimele zile. Rentabilitatea atît de dragă lui moș Grigore, tuturor cooperatorilor, e salvată!

Acum la ordinea zilei este ierbicidarea.

— De 20 de zile pîndim momentul propice — oftează inginera Maria Ștefan — dar nu e zi fără ploaie. Nu plouă mult, însă destul ca să spele toată soluția de ierbicid. Ca să intrăm în acțiune ne-ar trebui opt ore fără ploaie, dar cu noi ea joacă un fel de polcă pe furate.

C.A.P. «Pietroșani» a demarat bine. Milionul de lei la suta de hectare va fi realizat și poate chiar depășit. Cum spunea inginera Ștefan, «primăvara aceasta cine n-a făcut lucrări agricole de calitate înseamnă că habar n-are de agrotehnică». Și membrii C.A.P. se pricep și îndrăgesc agrotehnica — «n-ați auzit de familia Udreștilor, de familia Dobre, legumicultori din tată în fiu?» — și sînt mîndri de mica lor cooperativă, de producția ei diversificată. Și sînt satisfăcuți de roadele muncii.

Așa merg lucrurile la C.A.P. «Pietroșani».

...Și, în final, un fapt divers, senzațional ca toate faptele diverse încărcate de semnificație: Maria Alexandrescu, șefă de echipă la grădina de zarzavat, șapte clase elementare, vorbește despre van Gogh. Nu cel din film, ci cel din cartea lui Irving Stone, «Bucuria vieții», pe care a citit-o și a îndrăgit-o. Bucuria vieții...

LIONEL NIȚESCU ■

cît de greu se face un autoturism?

Nu este pentru prima oară cînd intru într-o unitate industrială, fie ea şi de proporţiile întreprinderii de la Colibaşi. Dar, spre diferenţă de celelalte — unde se fac mai ales motoare, locomotive, agregate, nave, cazane şi alte atîtea şi atîtea motive de laudă a industriei româneşti — la Colibaşi se modelează un produs mult mai pe înţelesul şi priceperea oamenilor de rînd, a nespecialiştilor, de fapt un «obiect» mereu prezent în viaţa noastră, mereu foarte aproape de noi, din ce în ce mai aproape de omul modern: *automobilul*. Am fost la banda de asamblare, la secţia «motor», la turnătorie, la «segmenţi», la tăblărie — ba chiar şi prin birouri am intrat, am vorbit cu zeci de oameni, şi aş mai fi umblat încă, dar însoţitorul meu, Silviu Mățăuanu a fost în stare să mă oprească, probabil numai atunci cînd obosise şi el, doar cu o frază foarte scurtă, dar care a căzut între noi cu un sunet mai puternic decît zgomotul produs de uriaşele compresoare care dintr-o mişcare dau formă unei capote întregi.

— La Colibaşi, întreprinderea se întinde pe 140 de hectare şi de obicei este necesară o zi întreagă de mers pe jos pentru a o vizita!

Asta mă sperie de-a dreptul. Ne retragem într-un birou şi încep să-mi revăd notele din carnet. Chiar aşa rău, îmi zic, nu stăm. La secţia de presaj, unul din şefii ei, inginerul Ion Iliescu, ne-a spus, privindu-ne prin lentilele cu multe dioptrii, o mulţime de lucruri extrem de interesante.

— În secţia noastră, prin profilul ei, se consumă foarte multă tablă — îmi spunea Ion Iliescu. *Aproximativ 100 de tone pe zi. Socoteala e simplă: în fiecare automobil intră 500 kg de tablă ori 200 de maşini pe zi — care formează producţia normală — exact 100 000 kg. Efectiv însă nu foloseam decît 70 la sută din această cantitate — este un lucru determinat de tehnologie — iar restul se arunca. Deci, numai 70 de tone de tablă se regăseau în maşini şi 30 de tone erau pierderi. Prea mult, ne-am zis, şi imediat ne-am propus îmbunătăţirea coeficientului de utilizare a tablei. Şi uite aşa, am început să facem piesele mai mici din marginile rămase din ştanţarea foilor de tablă şi din deşeurile produse de alte operaţii tehnologice. Şi uite, tot aşa, am ajuns să realizăm 20 de tone de tablă economie lunar, sau, pentru a fi mai plastic, asta înseamnă că vreo 40 de maşini se fac în fiecare lună din material economisit.*

Am aflat, tot prin gura inginerului Iliescu, că la secţia presaj rămîn multe deşeuri: pîslă, aluminiu, tablă de oţel inoxidabilă, buret — adică deşeuri cu care fabrica de maşini nu are ce face, ele fiind aruncate fără nici un regret. Toate acestea, în cazul unei colaborări dublu interesate, ar face bani mulţi prin prelucrare în cadrul unor mici întreprinderi de industrie locală. La fel şi cu tabla de ambalaj, în care vin învelite foile speciale pentru caroseria maşinilor — asta înseamnă cam 600 kg de tablă excelentă pentru alte lucruri, dar care la uzina de la Colibaşi nu formează deocamdată decît stocurile pentru aruncat la gunoi!

Tot plimbîndu-mă pe la presaj, mi-aduc aminte, am văzut un autocamion de vreo 7 tone, staţionat drept în mijlocul drumului. «Dar cu ăsta ce e?», am întrebat. «*Deh*, mi s-a răspuns, dar numai după ce am insistat ceva, *de multe ori e mai uşor să faci o piesă decît o hîrtie!*» La noile mele insistenţe, Ion Iliescu mi-a răspuns, încercînd însă să mă convingă că «nu e cazul să scriu de aşa ceva»:

— Uzinele «Autobuzul» din Bucureşti ne-au rugat, acum vreo trei săptămîni, să le facem nişte piese şi noi aveam disponibilităţi de producţie în acea perioadă. Le-am făcut, iar de vreo două zile urma să le livrăm. A venit şi camionul — e ăsta de aici, pe care îl vedeţi gata încărcat. Din păcate, formele de «înţelegere oficială», dacă pot să-i spun aşa, adică de comandă şi angajament de livrare între întreprinderi, nu sînt încă gata!

Trec la însemnările făcute la secţia motor. Aici, inginerul Constantin Necula, şeful secţiei, a făcut o inovaţie la fel de simplă, dar care a adus numai pînă acum economii de 2 100 000 lei. Inovaţia se numeşte, tehnic, «Instalaţie pentru scos burghiuri şi taroduri deteriorate în procesul tehnologic» şi constă de fapt dintr-o maşină destul de simplă care reuşeşte, prin scînteile electrice pe care le scoate, să fărîmiţeze resturile de burghiuri şi taroduri care, rupîndu-se, rămîn prinse în piese. «*Se strînseseră, acum cîteva luni, cînd mi-a venit ideea, vreo 1 200 de asemenea rebuturi* — îmi spunea Constantin Necula. *Erau acolo blocuri motor, arbori cotiţi, volanţi, colectori etc. şi urmau toate să fie aruncate. Am început, împreună cu un electrician tînăr, pe nume Tudor Voicu, să facem mai întîi nişte experienţe cu cutii de conserve. Apoi am făcut maşinuţa — şi a mers! Asta-i tot*».

Îmi aduc aminte, asta nu scrie în bloc-notes, că pe inginerul Gheorghe Copăescu, şeful sectorului de «pregătirea producţiei», n-am putut să-l conving să stea de vorbă cu noi decît după ce l-am ameninţat că însuşi directorul general al întreprinderii mă trimisese la el. Nu spun că omul n-ar fi vrut să fie amabil, dar nu avea nici măcar o clipă liberă, iar eu am văzut asta. În fine, după ce i-am promis că nu-l ţin mai mult de vreo jumătate de oră (a fost, totuşi, o oră încheiată), a început să-şi cheme tot felul de ajutoare, ca într-un adevărat consiliu de război, şi cu toţii ne-au asaltat cu date. Cifre, informaţii, denumiri tehnologice, expresii uzuale cădeau asupra noastră, mai ales asupra mea, ca la un adevărat bombardament, sub care nu mai ştii pe unde să te ascunzi. Inovaţii şi raţionalizări, îmbunătăţiri în fabricaţie, consum de metal, tehnică nouă, asimilare–integrare, deficienţe la produsele furnizate de colaboratori — am fost «îndopat» cu de toate. Era, mă gîndeam, aproape o răzbunare! Acum, cu notele în faţă, am să încerc pe cît posibil să sintetizez.

«*S-ar fi făcut paşi mai repezi în această direcţie,* spunea Gheorghe Copăescu, *însă multe din protocoale nu au fost respectate. Pot da exemplul celui dintre ministerul chimiei şi ministerul nostru, al construcţiei de maşini. Nu s-au respectat în acest fel toate datele reperelor produse de colaboratori, iar multe nici nu au fost trimise pentru omologare. Aşa este reperul «corp planşe bord», care costă 70 de franci francezi pentru fiecare autovehicul. Ministerul Industriei Chimice ne-a promis livrarea încă din trimestrul III al anului 1973. Acum sîntem în 1974, dar am fost din nou amînaţi pentru luna mai 1975, şi asta încă cu semnul întrebării! Asemenea procedee pot pune la un moment dat în pericol însăşi producţia în sine, pentru că — fiind prevăzută sporirea considerabilă a coeficientului de integrare — nu s-au mai alocat fonduri valutare. Pentru asimilarea internă a insonorizanţilor (produs din mastic şi pîslă bituminată, care se introduce în golurile caroseriei pentru înăbuşirea zgomotelor) s-a tratat cu Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii. Tovarăşii s-au angajat, a fost necesară o activitate de cercetare, pentru care noi am plătit vreo 600 000 de lei institutului de cercetări specializat. Asta, prin 1970. Pînă în prezent nu ne-au predat nimic, şi sîntem nevoiţi să cheltuim anual 1 600 000 lei valută pentru importul acestor «cîrpe»... Şi exemplele nu se opresc aici*».

Iată dificultăţi şi necazuri aproape... neprevăzute, care umbresc întrucîtva munca oamenilor de la Colibaşi; a eforturilor lor, uneori remarcabile, de îmbunătăţire a automobilului românesc, de menţinere a lui pe plan competitiv. În programul de îmbunătăţire figurează peste 4 000 de avize de modificări, dintre care, pînă în prezent, au fost aplicate abia 1 500.

Ar fi destul de multe de spus despre preocupările de diversificare a producţiei de autoturisme la Colibaşi. Se înscriu aici autoturismul «Dacia 1301», furgoneta (cambriolet sau «maşina de piaţă») derivată din «Dacia 1300», «break»-ul (sau «maşina familială», cum i se *mai spune), autosanitara tip «Dacia». Dintre* acestea cel mai aproape de producţia de serie (mai multe prototipuri au fost deja livrate, într-o serie limitată) este «Dacia 1301», care nu este decît corespondentul variantei «Lux» a «Renault-ului 12». Oprindu-ne puţin asupra acestui extrem de confortabil şi aspectuos autoturism, îmi iau permisiunea de a «divulga» faptul că el conţine 24 de repere şi ansambluri diferite faţă de tipul standard («Dacia 1300»). Intre acestea: dublu circuit de frînare, spălător electric de geamuri, geam lunetă (spate) cu încălzire, volan în varianta «Lux», scaune *cu îmbrăcăminte textilă cu o formă apropiată* de fotolii, rezemător pentru cap, radio. Preţul, în funcţie şi de opţiunea asupra aparatului de radio, va fi bineînţeles mai mare decît cel al tipului standard. Dar — v-o spun din proprie şi recentă experienţă — merită!

Mai răsfoindu-mi bloc-notes-ul, mai scormonindu-mi în minte, mai cu ajutorul lui Silviu Mățăuanu, mă apropii încet-încet de finalul acestui reportaj. Să nu uit însă nici scurta vizită pe la turnătorie, unde în afara unei gazete de perete pe nume «Turnătorul», gazetă dealtfel bine amplasată şi bogată în materiale, am *mai avut prilejul să admir şi noul procedeu* de elaborare a fontei fără cupru şi crom. Acest procedeu, pus la punct de şeful de secţie Mihai Ilie, Tudor Rada, Anghel Biţă şi topitorul Gelu Lopotă, a fost realizat în vederea încadrării în duritatea prescrisă de documentaţie cu scopul asimilării unor repere ale «Daciei 1300». L-am cunoscut în acelaşi timp şi pe Constantin Zbarcea, care a reuşit nici mai mult nici mai puţin — ni s-a precizat — decît schimbarea tehnologiei de fabricaţie la inelul de presiune reper 211. 1 106. 267, lucru p care îl bănuiesc a fi într-adevăr ceva.

Cum s-ar spune... cam atît. Cer scuze cititorilor dacă acum, după ce am întors ultima filă scrisă a carnetului, nu am reuşit să fiu suficient de convingător. Poate voi reuşi să mă disculp argumentînd că aceste lucruri, cuprinse mai sus — deşi nu reprezintă decît fragmente din munca grea, plină de abnegaţie, de fiecare zi a uriaşului colectiv de la Colibaşi — pot reprezenta situaţii-exemplu, cu capacitate de reproducere sau multiplicare de zeci, poate sute de ori: în fiecare sector, fiecare secţie, compartiment, uneori chiar loc de muncă în Întreprinderea de automobile Piteşti. O «frescă» a celor ce se întîmplă la Colibaşi ar fi însemnat, probabil, pagini întregi de revistă, zile în şir petrecute la faţa locului, pe cele 140 de hectare ale uzinei! Dar, la sfîrşit, m-aş simţi extrem de mulţumit dacă cititorilor am reuşit să le sugerez măcar ideea de bază a acestui reportaj: cît de greu se face o maşină, cu cîte eforturi şi chiar sacrificii, cu cîtă muncă şi sudoare se realizează şi se perfecţionează automobilul românesc. Adică maşina asta atît de obişnuită nouă, care a intrat deja de mult în banalul zilnic al străzii...

DUMITRU GRAUR ■

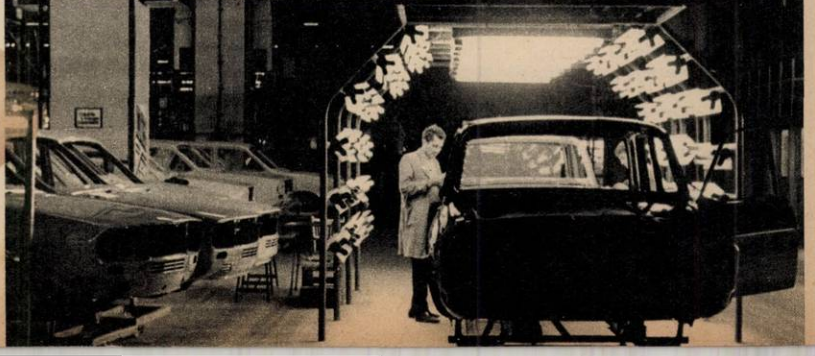

CRONICA DE FOTBAL

„cazul steaua"

Venirea antrenorului Teaşcă la conducerea echipei **Steaua** a creat, ca totdeauna, o curiozitate imensă. Cea mai bună dovadă în acest sens sînt cei 60 000 de spectatori veniţi la două meciuri ale echipei militare pe stadionul **Ghencea.** Cei mai mulţi cred că această afluenţă de public este datorită mai ales frumuseţii acestei arene pe care aş numi-o **Bomboniera Bucureştiului**, pentru că prea este făcută cu gust şi prea aduce foarte aproape pe spectator de jucător. Prin felul în care s-a pornit, reputaţia de cea mai populară echipă din Bucureşti a **«Rapiduleţului»** este serios ameninţată, întrucît simpatia în rîndul spectatorilor faţă de echipa **Steaua** creşte vertiginos, din motive geografice şi sentimentale. Două cartiere noi îşi revendică dreptul de a-i susţine pe **roşi-albaştri:** cartierele Rahova şi Ghencea, vechi furnizoare de fotbalişti buni, cartiere tot atît de renumite în patima pentru jocul cu balonul rotund ca şi **Grantul.** Dacă adăugaţi la toate acestea şi prezenţa Piticului, aveţi imaginea unei furtuni ce s-a dezlănţuit încet, dar sigur, în jurul controversatei persoane.

Scriam înaintea începerii acestui campionat că, de fapt, antrenorul Teaşcă a moştenit un efectiv de jucători destul de şubred şi o şi demonstram într-o serie de articole. Din nefericire ceea ce a urmat m-a confirmat pe deplin. Duminică seara, de pildă, pe la orele 17,30 îl şi vedeam pe antrenorul Teaşcă strîngîndu-şi bagajele şi părăsind clubul **Steaua.** Ne aflam la scorul de 2—0 pentru **Sportul Studenţesc,** după ce echipa **Steaua** începuse meciul, ca întotdeauna, într-un ritm drăcesc, şi ratase cel puţin două ocazii de gol, mari cît roata carului, între care o bară (a patra văzută în Bucureşti de noi, trei «realizate» în partida cu **Steagul roşu,** echipă ce putea pleca învinsă de pe **Ghencea** cu scorul de 5—2 fără ca nimeni să fie surprins de aceasta). Dar rezultatele ultime ale echipei **Steaua** le cunoaşteţi mai bine ca mine: după un meci nul la Reşiţa, **draw** obţinut de oţelari cu largul concurs al arbitrului, a urmat un 4—1 cu **F.C. Constanţa,** una dintre cele mai în formă echipe din campionatul nostru la ora de faţă. Au urmat cîteva meciuri nule, aproape inexplicabile, şi trei înfrîngeri: un 0-1 la Arad, cu **U.T.A.,** 0-2 cu Rapid şi un 0-2 la Ploieşti, cu **Petrolul (echipă care vine,** tînără, plină de vigoare, pentru care bag mîna-n foc că va scăpa de retrogradare). Într-un fel, rezultatele, luate în comparaţie cu jocurile lui **Dinamo,** să zicem (echipă care joacă din ce în ce mai bătrîneşte, dar mai bine organizat în apărare), par unora lamentabile. Dac-aş aminti acestora că echipa campioană a pierdut la Timişoara orice şansă (teoretic vorbind) de a ajunge pe **«U»Craiova** prin înfrîngerea în faţa **Politehnicii,** atunci parcă înfrîngerea de la Ploieşti n-ar mai fi atît de ridiculizată de detractorii lui Teaşcă. Cum spuneam, duminică la 17,30 Teaşcă era ca şi concediat; dar acest om ghinionist a avut şansa unei conduceri de club, plină de înţelegere şi de calm, precum şi de faptul că Tătaru, jucătorul cel mai şters cu care a evoluat echipa **Steaua** în ultimele sale meciuri, să-şi aducă aminte ce mare jucător a fost. Şi al doilea **Waterloo** al lui Teaşcă, dacă nu al patrulea, după socotelile noastre, sau al zecelea, a fost evitat. Cine a privit meciul şi este, cît de cît, imparţial şi-a reamintit extraordinara partidă a **steliştilor** din meciul cu **F.C. Constanţa.** Pentru a doua oară, în foarte puţine săptămîni de pregătire, ne-am amintit de marele **team** al C.C.A.-ului, atît era de derutant de nou jocul **roş-albaştrilor,** spre uimirea şi a celor care, în mod ostentativ, în spatele mesei presei, cîntau prohodul şi al antrenorului şi al puţinilor săi susţinători, printre care declar că mă număr. Ceream în articolul trecut puţină răbdare pentru acest năstruşnic antrenor care este judecat mai mult după gesturile sale decît după realizările pe care le-a avut. Am să mă explic. Celor care-mi spun că **Steaua** ocupa locul IV la sfîrşitul turului, şi că acum pendulează între treapta VI, VIII şi X, le amintesc că 6 puncte îl despărţeau la ora aceea pe **militari** şi de locul II şi de locul penultim, dacă-mi aduc bine aminte. În fapt, situaţia-i cam aceeaşi şi la ora de faţă, printr-un capriciu al rezultatelor. Dar cu asta nu vreau să mă fac avocatul echipei militare. Dacă cineva poate să-mi spună cînd a mai avut **Steaua** nevoie de jucători ca în ceasul de faţă, cînd este silită să aducă, în plin campionat, o extremă stîngă (foarte bună dealtfel) din divizia C; cînd a jucat cu o extremă dreaptă mereu improvizată, fie Răducanu, fie Ion Ion, fie Tătaru (pentru că Pantea este în continuare indisponibil de mai bine de 6 săptămîni)? Cînd a mai jucat **Steaua** în trecut atîtea etape fără Dumitru (suspendat sau făcînd pe mortul în păpuşoi ca să nu călătoreasca cu avionul)? Cînd a mai avut **Steaua** o atît de acută lipsă de portari: Hajdu, Iovit, Iordache, bolnav de hepatită? În sfîrşit, mai întreb cînd s-a mai întîmplat ca Iordănescu, pus pe picioare atît de bine de către acest antrenor care a făcut din el, la ora de faţă, pe jucătorul nr. 1 al **naţionalei,** să aibă ghinionul de a se îmbolnăvi de o misterioasă maladie care nu-i permite să joace mai mult de 45 de minute (vezi ultimele două meciuri)? La toate acestea aş mai adăuga lipsa foarte multor jucători ai **Stelei** de la pregătirea comună a echipei, din motive, să le zicem, obiective (chemările la lot), care chemări am văzut noi cît sînt de potrivite. Pentru alte echipe care dau foarte puţini jucători echipei naţionale, vacanţele fortuite sînt binevenite, dar pentru un **unsprezece** care se pregăteşte să treacă de la un stil de joc la altul, cum se-ntîmplă cu **Steaua,** hiatusurile în pregătire sînt fatale. Una li se cîntă jucătorilor la club şi alta la naţională. De aici, o stupoare care se manifestă vădit în jocul deficitar observat mai ales la cei selecţionaţi. Aş mai zice că stilul **om la om** pe care-l aplică **Steaua** de cîteva săptămîni creează, în special în apărare, adevărate drame. Sameş, Ciugarin, Smarandache, luaţi individual, pot fi foarte buni. Dar puşi să lucreze sincron, se bîlbîie, se-ngînă şi se creează mari breşe în faţa porţii pe unde jucătorii cu experienţă pătrund şi marchează fără nici un efort. Cît despre fundaşii laterali, aici se pare că numai Cristache (cu toate defectele lui morale) a prins cel mai bine lecţia Piticului. La calităţile pe care le are, acest om ar face o mare carieră dacă ar renunţa la viaţa nesportivă. Nae Ionescu, greoi, cu 10 kg în plus, dar plin de bunăvoinţă, rezolvă şi el ce poate. În ce-l priveşte pe Sătmăreanu, acesta este depăşit din toate punctele de vedere şi a rămas **oaia neagră** a apărării **Stelei.**

Totuşi, de ce lumea se-nghesuie să vadă această echipă? Pentru că jocul ei a început să semene din ce în ce mai mult cu cel al echipelor mari din alte locuri. Aici, la **Steaua,** au dispărut pasa laterală şi stopul. Mingea circulă cu o viteză formidabilă şi celui din tribună îi place pentru că vede ceva nou. Detractorii lui Teaşcă vin şi ne pun în faţă rezultatele slabe obţinute pînă acum. Foarte bine, spunem noi, **Steaua** se află în convalescenţă. Duminică, în disputa directă Angelo Niculescu—Teaşcă (temporizarea împotriva jocului în adîncime) a cîştigat Piticul de o manieră entuziasmantă. Eu zic că-i prea devreme să credem că la **Steaua** totul merge pe roze. Dacă stăm şi judecăm, ce bine i-ar fi prins lui Teaşcă un Marcu şi un Vigu, daţi cu atîta uşurinţă de către nu ştiu cine, anul trecut, ca să nu mai amintesc cît i-ar trebui lui Teaşcă un Dumitru (de la sfîrşitul anului trecut)! Sînt sigur că, odată terminat acest campionat, **militarii** vor reuşi să aducă din divizia B sau C o serie de jucători de tipul acestui Radu de la **Răsăritul Caracal** şi nu nişte figuranţi de genul Agud, Amarandei şi Szabados care, pe lîngă faptul că n-au talent, refuză şi antrenamentele **tari,** urmînd să se-ntoarcă în anonimatul de unde-au venit.

Cel mai dureros din tot ce scriu aici a fost felul în care o anumită parte a presei mai ales şi radioul, prin tovarăşul Minoiu, a privit munca lui Teaşcă la **Steaua.** Ziarul de specialitate se face a nu vedea şi a nu înţelege nimic din cele de mai sus. O rea-credinţă pe care nu pot s-o mai suport m-a îndemnat să reiau această cronică pentru a mai opri o dată distrugerea unui om ce poate fi acuzat de orice în afară de faptul că este foarte priceput, muncitor şi devotat clubului pe care-l serveşte. Are un singur mare păcat: vrea prea mult de la nişte oameni învăţaţi cu prea puţin. Dacă cineva îmi va spune vreodată că am greşit în cazul **Steaua,** îi dau voie să-mi facă demonstraţia contrarie. Pînă atunci, eu merg pe barba lui Teaşcă!

EUGEN BARBU ■

P.S. Ziaristul Ion Bocioacă ne-a furnizat ştirea din P.S.-ul articolului trecut în care fără voia mea i-am calomniat pe portarul Coman de la Steaua şi pe Olteanu de la Steagul roşu. Cer scuze celor doi pe această cale şi regret lipsa de exactitate căreia i-am căzut victimă, a lui Ion Bocioacă; acesta ar trebui să ştie că o informaţie furnizată de un ziarist altui ziarist trebuie să fie întotdeauna adevărată.

POŞTA SPORTURILOR

un velociped pe-un picior de plai

● *Halipli Justin, Buridava 3, Bîrlad.* Împărtăşim bunele dumneavoastră gînduri despre arbitrul Nicolae Rainea, reprezentantul nostru la Weltmeisterschaft. Portretul său, fiţi sigur, va apărea în publicaţiile campionatului. ● *Ion Hatos, antrenor de box, C.S. «Tractorul»-Braşov.* Amărăciunea bărbătească, neumbrită de subiectivism, cu care ne vorbiţi despre victoria neomologată de arbitri — obţinută de tînărul dumneavoastră elev Vasile Ionel în faţa experimentatului Amăzăroaie — vă onorează. Cît priveşte afirmaţia că «Vasile Ion este gata oricînd şi pe orice ring să reîntîlnească pe O. Amăzăroaie, pentru a demonstra că este nu numai tînăr, dar şi bine pregătit şi că merită să fie luat în vederea selecţionerilor», mi se pare de-a dreptul romantică, precum o mănuşă muşchetărească aruncată la picioarele adversarului. O va ridica acesta? ● *Bour Georgeta, Bărăganu — Brăila.* Nu ţinem poze de fotbalişti. De cineaşti nici atît. ● *Dinu Oprea, Tîrgu Jiu, Popescu Adrian, Ciupercenii Noi; Olah Adrian Olimpiu, Oradea; Gh. T. Buzianu, Bucureşti; Gh. Pop, Baia Mare; Theodor Gherghian, Drobeta-Turnu Severin* şi *mulţi alţii.* Cinstit: Nu mă simt capabil să conversez cu dumneavoastră despre reprezentativa de fotbal. Pluteşte în văzduh, în legătură cu aceasta, un asemenea aer lălîu, ne mîngîie asemenea curenţi blînd-ameninţători care ne invită «să avem răbdare», «să aşteptăm să se închege», «să stăm în banca noastră», încît chiar asta facem. Abia dacă îndrăznim, din banca respectivă, să ridicăm două degete şi să-ntrebăm: Dar dacă bietul nostru ochi de sufletist vede că n-are cine să-nchege, atunci ce facem, cît aşteptăm? ● *V. Livezeanu, elev, Turnu Măgurele.* Prea multe incorectitudini gramaticale («a se citii», «zicese», «faceţii», «Iea imortalizat» etc.), chiar şi pentru un elev atît de mare. ● *V.S.L. Satu Mare.* Respectîndu-vă dorinţa, vă semnăm cu iniţiale interesanta ştire din baschetul sătmărean: Juniorul Ioan Uglai (format de profesorul Günter Mahller) de la Şcoala sportivă din localitate a înscris în 15 partide oficiale 743 de puncte (record: 114 puncte într-un singur meci), cu 31 mai multe decît toate punctele înscrise echipei sale de cei 15 adversari». Un Birtalan al baschetului. ● *Gheroiu Mihai, Petrila:* «Multescu: jucător tînăr; dotat fizic, tehnic şi intelectual (bun student la Electromecanică); om de bază al echipei de club; coordonator *care dă şi goluri* (12 în acest campionat); Răducanu l-a îmbrăţişat după ce a primit gol de la el; om integru, cumpătat, nu bea, nu fumează; îşi împarte timpul între sport, şcoală şi familie; este component al echipei naţionale de tineret, dar eu cred că ar merita mai mult». Iar eu cred că e ferice de echipele care au asemenea jucători şi de jucătorul care şi-a cîştigat asemenea suporteri ● *Olivius-Romulus-Dionisius Dragate, Haţeg, V. Alecsandri 12.* Vă dorim drum bun în călătoria prin ţară pe bicicleta dumneavoastră «confecţionată din 7 biciclete vechi şi uzate, scoase din circulaţie, din care a rezultat, după ce mi-am concentrat toate gîndurile isteţiei de mehanic, a opta bicicletă, nouă, modernă, elegantă, silenţioasă, cu amortizoare telescopice pe faţă, două oglinzi retrovizoare şi ghidon, far, dinam, sonerie, totul corespunzător normelor tehnice moderne de circulaţie pe meridianele lumii». Ne scrieţi că aţi luptat pe front pînă la 9 mai 1945, că aţi fost apoi şofer pe diferite şantiere, că aţi ieşit la pensie, că aţi găsit în sfîrşit timp să vă construiţi o bicicletă pe placul dumneavoastră şi că prima etapă dintr-un şir de călătorii pe care aţi vrea să culmine cu turul lumii aţi hotărît să fie Haţeg—Sarmizegetusa... Iar noi, însoţindu-vă cu gîndul pe traseul către acest picior de plai, nu putem decît să vă invidiem pentru isteţia de mehanic şi pentru tinereţe.

PETRE DRAGU ■

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

Începem prezentarea grupei a IV-a a turneului final cu:

ITALIA

Palmares la campionatele mondiale:

1934 = cîştigă titlul suprem învingînd Cehoslovacia cu 2-1, după prelungiri; 1938 = cîştigă al doilea titlu mondial învingînd Ungaria cu 4-2; 1950 = eliminată din primul tur; 1954 = eliminată în optimi după 1-4 cu Elveţia; 1958 = învinsă în preliminarii de Irlanda de Nord; 1962 = eliminată în optimi după 0-0 cu R.F.G., 0-2 cu Chile şi 3-2 cu Elveţia; 1966 = eliminată în optimi după 2-0 cu Chile, 0-1 cu U.R.S.S. şi 0-1 cu R.P.D. Coreeană!!! 1970 = vicecampioană mondială (1-4 cu Brazilia în finală).

După 40 de ani de la cîştigarea primului titlu suprem, Italia speră să egaleze performanţa Braziliei, devenind triplă campioană mondială. Neînvinsă de la 13 mai 1972 (!), «Squadra azzura» a dominat fotbalul european în 1973, înregistrînd 7 victorii şi un meci egal.

Antrenorul. Sexagenarul Feruccio Valcareggi, cel care i-a condus pe italieni în Mexic a menţinut în lot pe Burgnich, Facchetti, Mazzola, Rivera şi Riva deşi toţi au peste 30 de ani. Valcareggi, ca şi Ramsey, îi apără pe eroii trecutului; dintre cei care au luat parte la «expediţia mexicană», lipsesc doar Rosato, Domenghini şi Prati.

Formaţia probabilă: Zoff («portarul care nu zîmbeşte») – Burgnich («libero», 34 ani) – Spinosi, Morini, Facchetti – Benetti, Capello, Rivera sau Mazzola (veşnica dilemă) – Chinaglia, Anastasi, Riva.

Cum majoritatea specialiştilor indică echipa vest-germană drept cea mai autorizată pretendentă la titlul suprem, este bine să ne amintim că această formaţie nu a cîştigat nici un meci împotriva Italiei!

CRISTIAN ŢOPESCU ■

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

CROSUL TINERETULUI, un succes care dovedeşte multe. Deplină reuşită a ceea ce numim acţiune sportivă de masă, «Crosul Tineretului» ne-a demonstrat cîteva adevăruri greu de infirmat: 1) Atunci cînd lucrează inteligent şi cu tragere de inimă, tehnicienii de la C.N.E.F.S. care răspund de acest sector de activitate pot obţine rezultate dorite şi aşteptate. 2) Succesul real al crosului este implicit o probă la «dosarul sportului de masă» în care, de obicei, vorbele (umflate), cifrele (umflate), rapoartele (umflate) înlocuiesc tocmai... sportul de masă. Iată că se poate să existe şi activitate reală, ba chiar meritorie, care promite, dar mai ales obligă.

DAŞCU, FIUL PIERDUT AL CRAIOVEI. Joi 2 mai ar fi putut să fie o zi decisivă pentru actualul campionat de fotbal — în timp ce Universitatea Craiova îl «pierdea» la Constanţa, Dinamo îl «cîştiga» la Timişoara — golul lui Dumitrache dînd, în clipa înscrierii lui, impresia că are rolul macazului hotărîtor pentru viitorul titlu. Dar iată că un oltean pierdut pe plaiurile bănăţene, craioveanul Daşcu, fost jucător la Universitatea (care l-a **dat**, ingrată şi inconştientă), a învins aproape de unul singur concurenta fraţilor săi de sînge. Nu vrem să spunem vorbe mari, dar nu ne putem opri gîndul că o posibilă victorie finală a Craiovei ar purta la loc de cinste şi semnătura fiului său pierdut, Daşcu.

O CURSĂ A MUNŢILOR OCOLIND MUNŢII (!), iată formidabila inovaţie a federaţiei de ciclism care a urmărit, printre altele, pregătirea şi verificarea sportivilor români în această competiţie internă înaintea «Cursei Păcii». Munţii au lipsit; cicliştii noştri s-au ilustrat printr-un cu totul remarcabil anonimat, să-i vedem, acum, în marea cursă internaţională. Nu de alta, dar parcă auzim obiecţia «băieţii s-au păstrat pentru cursa cea mare». Să vedem cum s-au **păstrat?**

SATU MARE, REZERVOR CONTINUU DE FLORETE DE ARGINT. Perpetuînd o tradiţie care ne uimeşte şi ne stîrneşte mereu admiraţia, Satu Mare continuă să producă în serie florete de argint, de tipul ultimului campion al ţării, tînărul Adalbert Kuki, căruia mulţi îi prevăd o carieră strălucită.

CAMPIOANA ŢĂRII LA RUGBY A FĂCUT UN NOU PAS GREŞIT. De data aceasta un rezultat egal (4—4) în compania modestei echipe Sportul studenţesc. Dacă înfrîngerea suferită în faţa griviţenilor ne-a surprins numai prin proporţiile usturătoare ale scorului, acest nou simptom de slăbiciune ne pune realmente pe gînduri. Ce nu merge, oare, la această echipă care pînă mai ieri cîştiga în serie?

DUMITRIU II, EXPULZAT PENTRU A DOUA OARĂ DIN GIULEŞTI. După ce Dan n-a fost reprimit la Rapid, e rîndul altui giuleştean din «11»-le de aur al Grantului să ia drumurile provinciei (pribegiei), e vorba de Dumitriu II, pentru a doua oară jignit de funcţionari care au toate şansele să ducă această echipă de rîpă. Am mai spus-o, scena cea de mare senzaţie ar fi ca Dan (F.C. Galaţi) şi Dumitriu II (cu C.S. Rm. Vîlcea) să promoveze în divizia A, iar Rapid să retrogradeze! Atunci cred că am auzi şi vestea că la Rapid şi-a făcut cineva harakiri...

DERBIUL ÎN CÎTEVA IDEI. M-au impresionat în chip divers următoarele: 1) Închinăciunile cu care Dinu a abordat partida; se pare că au avut efect, de vreme ce Dinamo a cîştigat în ultimele 9 minute un joc care părea sortit să se termine cu un scor alb; 2) Ofsaidul imaginar dictat de arbitrul de centru Topan în minutul 8 (tuşierul — corect — nu semnalizase nimic), cînd Oblemenco scăpase singur şi existau toate şansele ca echipa oaspete să deschidă scorul; 3) Deşi s-a prezentat ca o căruţă fără cai (Marcu, Ţarălungă), liderul a ţinut onorabil piept campioanei, pe care ne aşteptam s-o vedem mîncînd foc, dar care a vădit o anemie multilaterală surprinzătoare. 4) Cel mai... absent jucător de pe teren, golgeterul Bălan, tip de figurant care scapă pînă şi tava din mînă.

În final, o bombă: deşi avea drept de joc — hotărît în ziua meciului de Biroul federal — internaţionalul Balaci n-a putut fi folosit, el fiind lăsat la Craiova în numele indolenţei! (Sau al unei economii de 100 lei!). Chiar şi suspendat, acest jucător tînăr trebuia adus la Bucureşti *să trăiască meciul*, să se *călească* la focul unei partide care se anunţa foarte dificilă (că n-a fost, e altă poveste) pentru colegii săi.

MARIUS POPESCU ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 12

DE CE AȚI RÎS ASTĂZI?

Luchian VIVI, student la A.S.E.: azi în tramvai am auzit o anecdotă spusă de doi elevi.

«Doi pui în fața incubatoarelor. Unul întreabă pe celălalt: hai spune, mămica ta nu s-a defectat niciodată?»

UMOR INVOLUNTAR

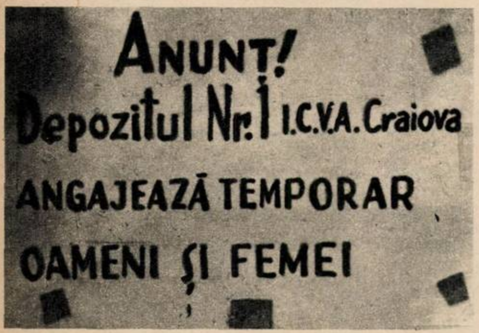

ANUNȚ!
Depozitul Nr. 1 I.C.V.A. Craiova
ANGAJEAZĂ TEMPORAR
OAMENI ȘI FEMEI

DUMINICA 21 aprilie, uitat în Moskvici 408 (județul Ialomița) rochie de seară din lame galben. Recompensă. 21 40 57.
(4798)

CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

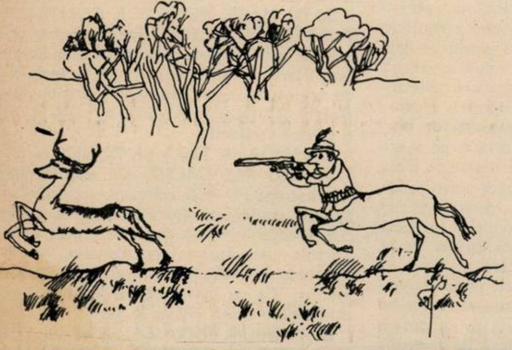

OCTAVIAN COVACI

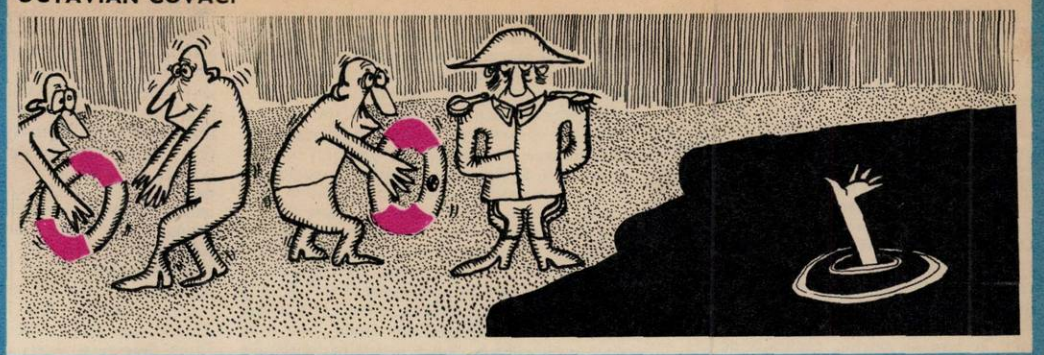

REPLICI

de ARCADIE DONOS

Se purta atît de tandru cu soția încît odată cu întrebarea îi dicta și răspunsul.

Părîndu-i-se problema prea simplă, a complicat răspunsul.

Trebuie să fii foarte sănătos, dacă o duci cu atîtea boli.

Să ne veselim împreună și să ne întristăm separat, fiecare pentru celălalt.

TRAIAN FURNEA

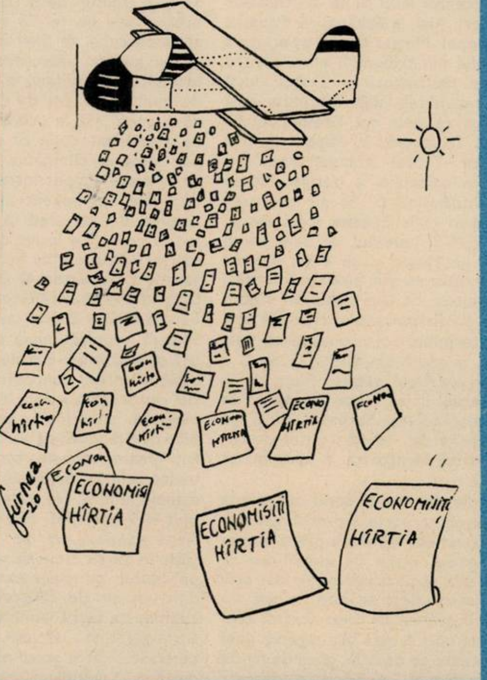

DAN BUDICĂ

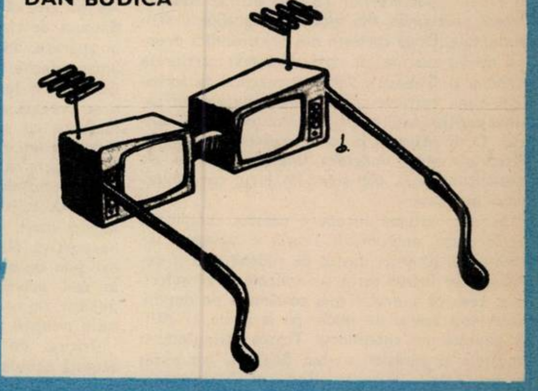

DAN IONIȚĂ

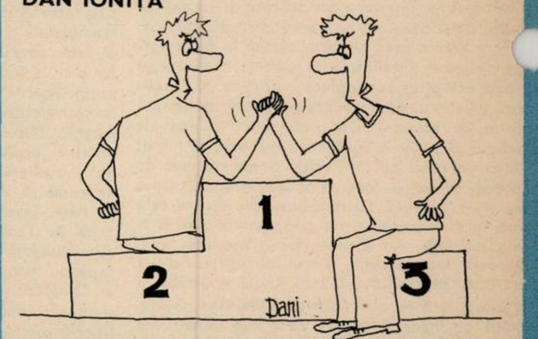

LEGENDĂ FĂRĂ DESEN

— Alo! Vă rog cu domnul William Shakespeare.
— Ce număr ați format, vă rog?

*

Garderobiera: V-am dat paltonul dumneavoastră?
Spectatorul: Nu. Mulțumesc.

*

După o licitație, fericitul cumpărător al unui papagal:
— Sper că vorbește bine, nu?
— Puteți fi sigur. El urca prețurile.

*

În pauza unui spectacol se întîlnesc doi critici în holul teatrului. Unul dintre ei cască.
— Da, da!, zise celălalt, mi-ai luat vorba din gură.

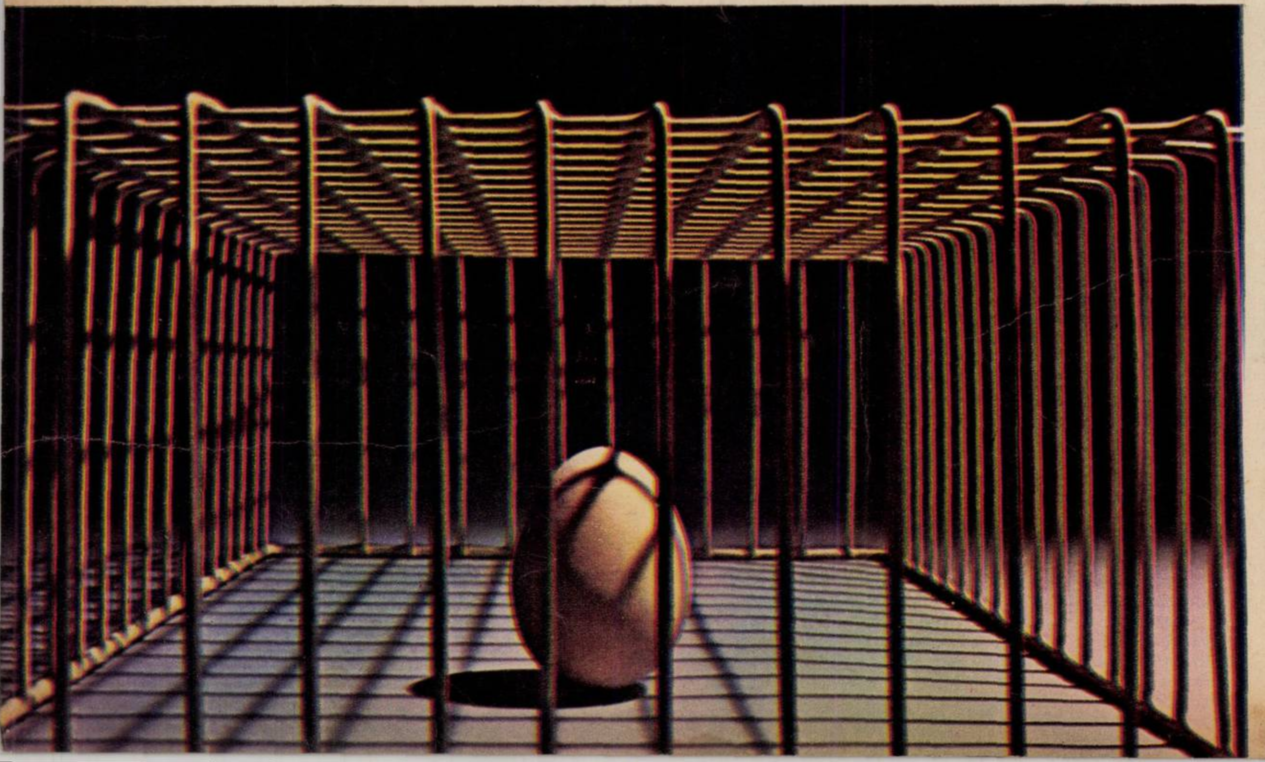

UMOR LA TRIBUNAL

— Inculpatul este susținut la noi în bloc de Gheorghe Ioana. sub formă de paravan.

●

— *Jur să spun tot* adevărul și să nu ascund nimic decît ceea ce știu.

●

— Ce ne puteți spune despre scandalul petrecut în restaurantul «Izvorul rece»?

— Știu doar că pe inculpat l-a lovit un Hercules, după care Hercules ăsta s-a urcat cu bocancii pe cap și abia l-am scăpat din gura lumii. Numai așa l-am salvat dîndu-i și eu un pumn cînd am ajuns la miliție, unde auzind ce a făcut și inculpatul am rămas tîmpiți și perplecși. Pe inculpat eu l-am salvat că altfel se scula *mort*.

●

— Pîrîtul era alcoolic?

— Da domnule președinte. Era bețiv de carieră.

●

Avocatul M.E. la un proces a terminat astfel: «Noi vă precizăm că această purcea este porcul lui Ion Văduva».

Spicuiri din volumul
în curs de pregătire
D-ALE TRIBUNALULUI
de Tudor CRĂCIUN

am văzut cu ochii mei vehicule extraterestre

după 25 de ani de cercetare
și observații minuțioase,
un biolog clujean încredințează „Flacării"
aceste confesiuni halucinante

Un cercetător solitar al fenomenului O.Z.N. din țara noastră a hotărît să-și facă publice gîndurile. După mai bine de douăzeci și cinci de ani — răstimp în care a fost nu o dată martorul unor spectacole fantasmagorice — biologul clujean Alexandru Sift se adresează redacției noastre punîndu-ne la dispoziție rezultatul experiențelor întreprinse, probele materiale și sutele de mărturii fotografice.

— Marea aventură a vieții mele — ne asigură domnia-sa — a început încă din anii liceului. Era pe la mijlocul verii lui 1953 cînd întîmplarea a făcut ca, într-una din obișnuitele mele drumeții de duminică, să ajung spre miezul zilei în marginea unui crîng din apropierea Clujului. Cu acest prilej am fost martorul și victima unei întîmplări cu totul și cu totul neobișnuite, inexplicabilă pentru mintea unui licean timid și visător, și despre care n-am îndrăznit să vorbesc decît unor persoane foarte apropiate.

În timp ce se apropia de un cot al pădurii — ne povestește astăzi Alexandru Sift — a zărit deodată pe cer un corp bizar de consistența unui bulgăre de ceață, lăptos, translucid și care se deplasa cu viteză mică și la o înălțime de aproximativ 30 de metri pe direcția sud-vest. Ciudatul obiect s-a oprit deasupra pădurii și după cîteva secunde a coborît lent, dispărînd frunzișul copacilor.

— Am reținut locul aterizării și, înarmat cu toiag, (l-am purtat întotdeauna, de teama cîinilor ciobănești) m-am apropiat de locul cu pricina. Nimic. Straniul corp zburător dispăruse ca prin farmec. Atunci am înaintat cu precauție în direcția unei tufe — locul «aterizării» — și am întins bastonul, tatonînd în dreapta și în stînga. Atunci, de la o clipă la alta, am observat, înmărmurit, cum bastonul și brațul drept se fac nevăzute. Apoi de îndată o boare umedă, un suflu rece, ceva nevăzut, inexplicabil a început să exercite o presiune puternică pe întreaga suprafață a corpului meu, îndemnîndu-mă (sau obligîndu-mă) să mă retrag cîțiva pași. Am simțit o căldură puternică la picioare și apoi imediat au început grețurile și vomismentele. Am făcut calea întoarsă și, fugind cît m-au ținut picioarele, am ajuns acasă, iar a doua zi am fost pradă unor senzații neobișnuite. Mi se părea că plutesc paralel cu solul, că obiectele din jur se disociază, deci o suită de percepții false care cu ocazia unui consult medical au fost apreciate drept deranjamente psihice, rezultatul unui ess puternic cu implicații temporare asupra sistemului neuro-vegetativ.

Dar cum anii trec și totul se uită, chiar și frica, studentul și mai apoi biologul Alexandru Sift și-a reluat de unul singur investigațiile, înarmat de data aceasta cu mijloace de cercetare științifică, deopotrivă consultînd și vasta literatură consacrată așa-numitelor obiecte zburătoare neidentificate. Iată ce ni se povestește în continuare.

Din 1960 și pînă în prezent, presupusele corpuri volante și-au făcut apariția cu o mare frecvență în același perimetru teritorial. După aprecierile biologului clujean, teritoriul vizitat de obiectele zburătoare — aflat în apropierea comunei Baciu — însumează circa 40 de hectare. Ele survolează această zonă pe direcția E-V, au forme diferite, viteza de deplasare este relativ redusă, iar altitudinea zborului nu depășește cîteva sute de metri. În timpul evoluției — ne asigură interlocutorul nostru — ele au forma unui V al cărui vîrf se îndreaptă întotdeauna spre direcția vest. La viteze mari obiectele observate își măresc volumul, întreaga masă își estompează contururile și se înconjoară cu un halou, oferind imaginea unui obiect de consistență gelatinoasă. (interesant de remarcat că descrierea făcută de biologul Sift este foarte apropiată de observațiile unor martori oculari din diferite puncte ale globului și foarte asemănătoare cu cea comunicată de către un grup de școlari din Vălenii de Munte și pe care autorul acestor rînduri a reprodus-o în «Flacăra» din 9 martie 1974).

Alteori, continuă Alexandru Sift, ipoteticele obiecte zburătoare devin abia perceptibile. Ele amintesc vîrtejurile atmosferice, sau turbulențele calorice vizibile în zilele încinse de vară, dar, cu toate acestea, pe pelicula aparatului de filmat ele apar chiar și în această ipostază proeminent conturate, dezvăluindu-și forma și culoarea și sugerînd aceeași masă de consistență gelatinoasă. Zborul a fost urmărit și prin filtru de lumină polarizată și obiectele nu au dispărut.

La întrebarea noastră dacă «vehiculul extraterestru» ne vizitează singur sau apare însoțit și de alți confrați, biologul clujean mi-a încredințat următoarea observație:

— De cele mai multe ori V-ul volant sosește singur, dar cum vă spuneam, obiectele necunoscute nu îmbracă doar această formă. În mai multe rînduri am văzut și am fotografiat corpuri de formă sferică, luminoase, asemănătoare unor globuri incandescente sau, dimpotrivă, palide, fantomatice, greu vizibile. În 1965 a apărut deasupra pădurii un astfel de balon în formă de pară din care s-au desprins alte trei globuri transparente și apoi altele șapte mai mici. După cîteva secunde s-au făcut nevăzute.

— Ce dimensiuni au obiectele «identificate»?

— În timpul zborului a fost greu să fac o apreciere exactă. Le-am observat apoi de la distanțe extrem de diferite. Am efectuat totuși măsurători la locul de aterizare. Da, obiectele văzute de mine au **aterizat** și lucrul acesta constituie evident cea mai fenomenală constatare. Le-am urmărit în acele momente cînd obiectele, apropiindu-se de sol, își micșorau dimensiunile, își pierdeau conturul și se opacizau. Odată ajunse jos, ele luau o formă piramidală iar poziția de repaus era întotdeauna aceeași: vîrful îndreptat spre nord și baza spre sud. N-am îndrăznit să mă apropii de ele în acele clipe. Am vizitat locurile de aterizare a doua zi și am găsit în iarbă amprentele lăsate de vehiculul necunoscut. Am putut astfel constata că obiectul are formă triunghiulară: iarba tasată și arsă mi-a precizat acest lucru. Deci un corp cu laturile mari de 3,2 m și cu latura mică (baza) de 2,4 m. Înălțimea, deci distanța de la sol și pînă la suprafața superioară a obiectului, aproximativ 1,8 m. Vă rog să notați că iarba atacată nu s-a refăcut în următorii ani.

— Ați constatat perturbații radio sau deranjamente magnetice?

— Niciodată. N-a fost semnalată nici prezența radioactivității. Am făcut în schimb cîteva experiențe care mă determină să cred că straniile apariții sînt propulsate de energie nucleară Astfel, de mai multe ori, am ascuns sub iarbă filme fotografice pe care, în prealabil, le-am vîrît în niște cutii parafinate. După cîteva zile filmele s-au prezentat extrem de voalate. Am așezat apoi un alt sistem de «curse»: cutii cu semințe de brad, știut fiind faptul că acești germeni sînt extrem de sensibili la radiații (doza letală este de 600—900 unități roentgen). Am avut aceeași surpriză: o parte din semințe au fost puternic atacate. Dealtfel, lucrul acesta nu m-a mirat deosebit de mult din moment ce, în apropierea locurilor de aterizare, crengile arborilor și tufelor au apărut arse, de parcă cineva le-ar fi mîngîiat cu flacăra unui aparat de sudură. Nu e o poveste. Vă invit să le vedeți.

...Ceea ce am și făcut a doua zi. Împreună cu colaboratorul nostru Nicolae Savu, care a avut amabilitatea să mă însoțească în acest reportaj de vis, am vizitat «cosmodromul» din apropierea comunei Baciu unde am văzut cu propriii noștri ochi amprentele lăsate de «astronave» și mulțimea arborilor pîrjoliți de jetul radioactiv. Fenomene stranii, care vin să descifreze sau dimpotrivă să adîncească misterul așa-ziselor obiecte zburătoare neidentificate.

Deocamdată atît. După 25 de ani de observații asidue, perioadă în care, singur și aproape neștiut de nimeni, biologul Alexandru Sift a adunat un imens material documentar, a sosit momentul ca cercetarea straniilor fenomene să beneficieze de girul mai multor oameni de știință. Aceasta este dealtfel și dorința biologului Sift, acest veritabil pionier al cercetărilor ufologice din țara noastră. O dorință legitimă la care subscriem din toată inima.

LIVIU TIMBUS ■

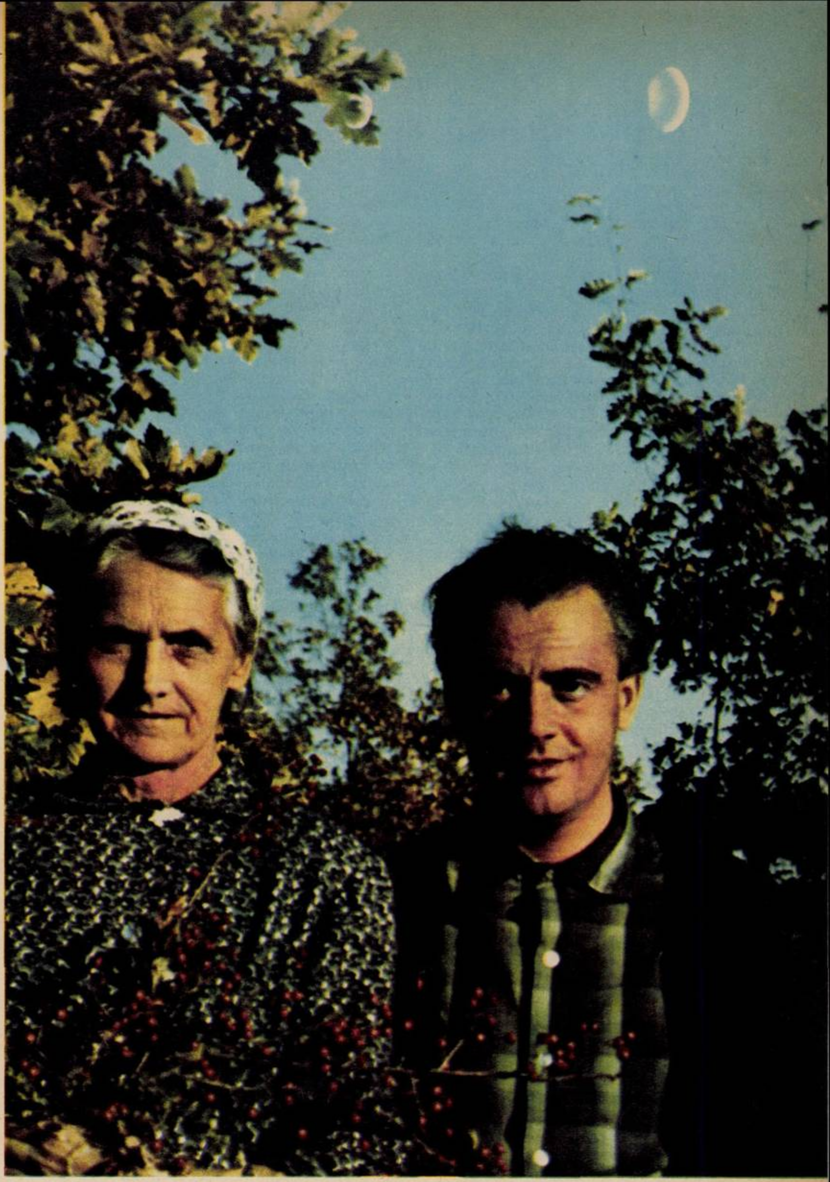

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (28)

ion și ilie au devenit prieteni

Imediat după meciul amical cu americanii, în care doar Ashe a reușit să facă un punct, bătîndu-l pe Ion, o nouă victorie în turul al doilea al Cupei Davis, în fața reprezentativei Greciei. Și Roland Garros-ul. Ilie este primul favorit, Ion al zecelea. Mai participă Smith, Santana, Ashe, Franulovici, Kodes, Richey. Primele tururi decurg normal. Ilie îi elimină pe francezul Proisy și pe australianul J. Fletcher. Ion pe Courcol și pe Di Mateo, iar Petre Mărmureanu pe australianul Keldie și pe vest-germanul Buding. Apoi Ion se califică în optimi de finală, bătîndu-l pe Battrick. Mărmureanu pierde la Goven, iar Richey îl învinge pe Ilie. Finala de dublu reeditează întîlnirea de la București între Țiriac—Năstase și Ashe—Pasarell. Și, în sfîrșit, după patru ani în care se clasase o dată pe locul II și de trei ori pe locul III, dublul nostru cîștigă unul dintre cele mai importante titluri ale întregii sale existențe.

La numai cîteva zile după marele succes de la Roland Garros, o înfrîngere dezolantă la Maribor, care ne spulberă speranțele într-un nou Challange Round. În condiții improprii desfășurării jocului, într-un vacarm infernal, presărat cu greșeli intenționate de arbitraj, Spear îl învinge surprinzător pe Ilie și Iugoslavia se califică mai departe. Și fiindcă după furtună vine și vreme bună, urmează un Wimbledon plin de bucurii. La simplu, Ilie trece trei tururi. La dublu, Țiriac și Năstase ajung în semifinală, unde pierd greu, în cinci seturi, contra lui Rosewall-Stolle. Iar la mixt, Ilie Năstase cîștigă primul său titlu, alături de Rosemarie Casals. Așadar, între marile victorii de la Roland Garros și Wimbledon, înfrîngerea de la Maribor. Înfrîngere a cărei revanșă Năstase și Țiriac și-o vor lua un an mai tîrziu, în același tur. După Wimbledon, seria succeselor continuă. La Atena, Năstase și Mărmureanu cîștigă fără dificultăți Balcaniada. La Washington, Țiriac îl bate pe Smith, iar Ilie pe Hewitt. La Cincinnatti înving în finală cea mai tare pereche din lume, Hewitt—McMillan. Și e rîndul lui Ion să realizeze o mare performanță, cîștigînd turneul de la München, luîndu-și, totodată, o strălucită revanșă în finală contra lui Pilici.

După München, la Hamburg, o nouă finală Năstase—Okker, cîștigată de olandez cu 3–1. În luna septembrie, ca de obicei, Forest-Hills-ul, dar băieții noștri joacă la Vasteras (Suedia) un turneu cu 4 jucători. Cîștigă Ion, cu trei victorii, și-l urmează Ilie, cu două. Urmează naționalele. In absența lui Ion, Năstase este de departe primul favorit. Finala contra lui Petre Mărmureanu începe cu un adevărat recital al campionului, dar la scorul de 6-1 și 2-1 Ilie alunecă și este nevoit să abandoneze. Mărmureanu se oferă să joace finala atunci cînd Ilie se va restabili. Organizatorii aplică însă regulamentul și Petre Mărmureanu cucerește primul său titlu de campion.

Spre sfîrșitul anului, Ion ocupă un merituos loc 2 în Cupa Dewar. Ilie se restabilește treptat și la Wembley joacă împreună cu Ion o splendidă finală de dublu contra lui Rosewall și Smith. Richey iese victorios în primul Grand-Prix și Smith învinge în turneul campionilor de la Tokio. Saltul lui Ilie în ierarhiile anului 1970 este uriaș. Revista vest-germană Kicker și cea engleză Lawn Tennis îl plasează pe locul 6 în clasamentul «Open» iar Lance Tingay, una din marile autorități în materie de tenis, face următoarea remarcă: «...Este un jucător bine clădit, atletic, elegant, unul din sportivii est-europeni prezenți în superclasa tenisului internațional. Dar toți aceștia se simt mai bine pe terenurile roșii cu zgură, singurul care pare a fi acasă pe orice suprafață de joc fiind numai «Nasty». Este un jucător al tuturor felurilor de terenuri. În Europa numai Tom Okker este atît de rapid. Nici unul nu este mai colorat în joc. Cînd face un retur spectaculos plonjînd pe gazon tribunele se ridică în picioare». În clasamentul întocmit de ziarul Sportul, Năstase este primul european și al patrulea din lume. Și *pentru a doua oară consecutiv cel mai bun sportiv* român al anului. După patru ani, Ion nu mai intră în primii zece, dar nu pentru mult timp. El va reveni în anii următori. Mărmureanu primește premiul Fair-play 1970, acordat de presa sportivă.

Ilie începe anul 1971 cu dreptul. Victorie la Omaha și în fața lui Richey, cîștigătorul Grand-Prix-ului. Săptămîna următoare, la Richmond, o nouă victorie, după o impresionantă suită: Pasarell, Gimeno, Newcombe, Ashe. Apoi două semifinale *în turneul Vanderbilt și la Salisbury*. La Macon, un meci Năstase-Țiriac, cine mai știe al cîtelea. Cîștigă Ilie 7-6; 6-1. Dar pierde apoi finala cu Franulovici pentru o singură minge, un retur formidabil al iugoslavului.

La Hampton, Ion începe să intre în mînă, eliminîndu-i pe spaniolul Orantes și pe brazilianul Koch. Și o nouă victorie a lui Ilie, care în semifinală își ia revanșa în fața lui Franulovici și în finală întrerupe seria celor cîtorva succese ale lui Graebner. Se fac clasamentele acestui început de an. Pe primul loc, la profesioniști, Laver, la amatori, Ilie Năstase.

La București, revista «Magazin» publică o scrisoare a lui Țiriac. O citesc pe nerăsuflate.

«...Acum e seară la New York... Pe masa camerei noastre de hotel, lumina lămpii cu abajur cade pe hîrtia cu antet... Năstase e culcat pe spate. Are ochii închiși, dar îmi dau seama că nu doarme. Privesc din nou filele albe de hîrtie mată: National Indoor Tennis Ltd.. Și hîrtia mă îndeamnă să scriu despre Ilie Năstase, care încearcă să doarmă, fără să izbutească.

...Despre Ilie Năstase s-a scris mult. Probabil că este cel mai cunoscut sportiv român. Rezultatele tenismenului Năstase au fost recunoscute cum nu se poate mai bine în marele event 1969-70 de «cel mai bun sportiv român». În afara granițelor țării noastre, el este, fără îndoială, figura cea mai cunoscută a sportului românesc. De ce Năstase și nu Iolanda Balaș sau Aurel Vernescu, de pildă? Pentru simplul motiv că aproape toate jocurile lui Năstase sînt televizate la Paris, în Hawaii, la Stockholm sau în Honolulu; pentru că, în fiecare zi, un mare număr de ziare din lumea întreagă îi menționează numele, indiferent dacă a cîștigat sau dacă a pierdut; pentru că, în fiecare seară, la posturile de radio ale Tenisului, noul «imperiu în care soarele nu apune niciodată», toți crainicii rostesc numele lui «Nasty».

Nu vreau să fac biografia lui Năstase și nici să-i prezint palmaresul. Doresc numai să vi-l prezint pe Ilie așa cum este el și sper ca această indiscreție să nu-l supere.

...Se împlinesc șase ani de cînd, timp de aproape 11 luni pe an, împart cu Năstase terenul de tenis, camera de hotel, masa de prînz sau cea de seară. Și astfel am ajuns să-l cunosc pe Năstase mult mai bine decît se cunoaște el pe sine. Așa stînd lucrurile, sper să nu vi se pară curios faptul că Ilie Năstase, cel care, greșind o minge, aruncă racheta în slăvile cerului sau se ceartă cu arbitrul, este una dintre cele mai timide făpturi din cîte am avut prilejul să cunosc vreodată... În același timp însă, el este omul pe care umorul nu-l părăsește niciodată mai mult de cinci minute. Dacă pierde un joc mare, chiar și după ce a avut, să zicem, două match-ball-uri, înfrîngerea îl afectează doar cîteva clipe. Cînd învinge și este asaltat de ziariști, reporteri radio sau tele (și asta se întîmplă de ani de zile), Ilie e mereu speriat, iar răspunsurile lui sînt de o modestie pe care nu o poate bănui nimeni din cei care îl văd jucînd.

Sezonul a început, după cum bine știți. În cîteva zile, Ilie a bătut aproape toată crema tenisului mondial: Richey, Gimeno, Pasarell, Newcombe, Ashe. «New York Times» din 11 februarie spune că, privind în ansamblu, Năstase este astăzi singurul rival al lui Rod Laver. Dealtfel, el este jucătorul după care profesioniștii aruncă lasso-ul în fiecare săptămînă, pentru a-l face să semneze un contract.

Cînd, la Richmond, a trecut greu de Pasarell (5-7, 7-5, 7-5), mi-a mărturisit că e mulțumit că nu a pierdut în primul tur. I-am dat toate argumentele pentru a-l convinge că poate cîștiga concursul, în ciuda prezenței lui Newcombe, Rosewall, Ashe. A rîs cu poftă. După ce, în semifinală, l-a învins pe Newcombe, care, înainte de joc, îi promisese o «lecție de tenis» (nu au fost și nici nu pot fi buni prieteni), i-a strîns mîna și mi-a spus că nu-i prea merge jocul, că e prea lent... În sfîrșit, după ce a cîștigat acest mare concurs open, mi-a șoptit la ureche că a fost «un mare norocos»...

Ilie Năstase este de o modestie pe care nu am întîlnit-o la nici unul din sportivii de talia lui (poate, doar, Rosewall). Astăzi, la noi acasă, popularitatea lui Dinu sau Răducanu e mai mare, dar, în afara țării, Năstase nu are rival.

Sosind în S.U.A., am telefonat unor prieteni din Los Angeles, gîndindu-mă să le fac o surpriză. Dar nu am apucat bine să pronunț «Alo», că am și auzit în receptor: «Ce mai faci, Ion?» Foarte mirat, i-am întrebat cum de și-au dat seama că sînt eu. Răspunsul a fost simplu: «Ieri seara, la TV, l-am văzut pe Ilie jucînd cu Newcombe, și știam că sînteți împreună» (De la Richmond la Los Angeles sînt 5 000 de kilometri).

...Cred că Ilie a adormit. Va trebui să trag storurile. Reclamele luminoase clipesc enervant. Am să trec în vestibul, ca să citesc ziarele. Sper să vă scriu din nou, cît de curînd...»

Nu mai am nici un dubiu, Ion și Ilie au devenit prieteni. După Hampton băieții vin la București și din nou nu reușesc să schimb o vorbă cu ei. Vine și Mărmureanu, care cîștigase mai toate turneele în India. Apoi Ilie și Ion pleacă pe Coasta de Azur, iar Petre în Israel. La Nisa, pe lista favoriților, francezii îl preferă pe Kodes lui Năstase. Dar Ilie pune lucrurile la punct învingîndu-l în semifinală pe Orantes și în finală (3-0) pe Kodes. Năstase și Țiriac cîștigă finala de dublu în fața francezilor Barthes și Jauffret. Istoria se repetă la Monte Carlo, unde Ilie este plasat de data aceasta pe locul celui de-al treilea favorit după Okker și Taylor. Ion pierde în semifinală, dar cîștigă împreună cu Ilie dublul.

În timp ce Ilie și Ion adună victorii pe Coasta de Azur, la București se simte apropierea Cupei Davis. Particip la una din ședințele biroului federal. La un *moment dat*, colonelul Petrache, vicepreședintele federației, spune: «Așa cum probabil bănuiți, astăzi trebuie să rezolvăm și problema numirii căpitanului de echipă pentru Cupa Davis. Înainte de a trece la discuții, vă rog să-mi permiteți să *spun cîteva cuvinte. Ultima oară, cînd băieții*, respectiv Ion și Ilie, au fost la București, eu am discutat cu ei și problema căpitanului de echipă. Iar ei m-au lăsat să înțeleg că-l preferă pe profesorul Ștefan Georgescu». Am fost numit căpitan de *echipă fără nici o obiecțiune. Am privit* fețele celor care cu cîțiva ani înainte votau schimbarea mea și care acum erau total de acord cu numirea. M-am gîndit la perioada care trecuse și nu m-am găsit schimbat. Nu eram nici mai bun, nici mai priceput, *nici mai autoritar*. Redeveneam antrenorul și căpitanul echipei, dar nu-mi era indiferent cum și, după terminarea ședinței, l-am mai întrebat o dată pe colonelul Petrache cum stau lucrurile. «Exact cum am spus în ședință. Băieții doresc ca tu să fii căpitan de echipă. *Ei cred că împreună puteți face* treabă bună. Iar noi îți urăm succes.»

Așadar, nu băieții ceruseră schimbarea mea, ei nu aveau nimic cu mine. Și poate de aceea mulți dintre cei care au luat cuvîntul la ședință vorbeau ca și cum ar scăpa de obsesia unei nedreptăți care apăsa și umerii lor.

Am ajuns acasă și am povestit totul nevestei mele, căreia tot nu-i venea să creadă.

— Cum adică? Ești convins că băieții sînt de acord?

— Cel puțin așa mi-a spus colonelul Petrache, și la urma urmei nici motive să cred altfel nu am.

— Și cînd ar urma să aibă loc primul meci?

— Peste vreo două săptămîni. De ce?

— Să-ți dau costumul la curățat și să-ți cumpar un pulovăr nou... **ȘTEFAN GEORGESCU** ■

(Va urma)

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (15)

marele furt din calea victoriei

Dificultățile în acțiunea de identificare a hoțului de bijuterii decurgeau și din împrejurarea nefavorabilă că în evidențele de cazier nu figura vreun infractor care să mai fi folosit un asemenea procedeu.

În pofida faptului că lupta împotriva infracțiunilor respective nu intra în atribuțiile brigăzii noastre, nu ne mai puteam retrage din jocul în care singuri intrasem. Din păcate, toate investigațiile în mediile și locurile ce puteau servi drept piață de desfacere a produsului infracțiunilor n-au dat rezultate, D.B. manifestînd o deosebită prudență, știind să reziste tentațiilor de a vinde prea curînd bijuteriile furate, ori de a face cheltuieli neraționale.

În dorința de a ieși din încurcătură, am hotărît ca împreună cu Ion Olteanu, Adrian Horăscu și șeful grupei speciale să restudiem locul faptelor, discutînd cu acest prilej și cu victimele. Dacă încăperea în care se săvîrșise primul furt nu ne-a oferit nici un indiciu, în schimb discuția cu reclamanta a scos la lumină un amănunt aparent lipsit de valoare, care însă pentru noi avea să fie foarte important. Anume, întrebînd păgubașa dacă simțise vreun miros neobișnuit în momentul observării furtului, ea ne-a relatat că percepuse în acel moment mirosul specific al coloniei «Tabac».

De ce pusesem o astfel de întrebare? Investigațiile noastre fuseseră extinse, urmărind identificarea vreunei familii pe care infractorul ar fi găsit-o acasă cu prilejul primei faze a tatonării prin procedeul «la întrebare». În final, a fost descoperită o martoră care fusese întrebată de către un necunoscut despre o **altă** familie. Or, descrierea semnalmentelor — chiar incompletă — ne-a ajutat la limitarea cercului de bănuiți, fiind favorizați și de împrejurarea că puțini dintre aceștia aveau — așa cum observase martora — constituție astenică și statură mică.

În plus, numai D.B., care fusese în ancheta noastră de mai multe ori, avea o ținută îngrijită — o altă observație a martorei — și folosea consecvent colonia «Tabac».

D.B. era cunoscut prin preferința lui pentru obiecte de valoare mare și volum mic, ușor de transportat în caz de retragere precipitată. Absolvise cîteva clase de liceu, era inteligent și deosebit de refractar la anchetă. Întrucît relatarea primei martore privind mirosul de colonie a fost ulterior susținută și printr-o altă depoziție, ne-am format convingerea că nu vom greși dacă îl vom aresta pe D.B., ceea ce am și făcut. În mod paradoxal, măsura de prudență luată de infractor, în sensul de a nu vinde, o bună perioadă de timp, din bijuteriile furate, s-a întors împotriva lui, deoarece astfel am reușit să recuperăm toate valorile și să restabilim pentru fiecare caz proveniența, înapoindu-le păgubașilor.

În timpul anchetei D.B. a făcut mărturisiri complete, determinat fiind de valoarea probatorie a corpurilor delicte. Timp îndelungat, el a reflectat asupra greșelilor pe care le-a comis, el, atît de mîndru de ingeniozitatea regizărilor sale! Ne-a mărturisit temerea ce l-a obsedat și anume că vom identifica persoana care i-a deschis ușa prin surprindere, fără a mai avea posibilitatea s-o evite. Singurul amănunt la care nu s-a gîndit a fost însă... colonia pe care o folosea cu consecvență. O dată mai mult s-a dovedit justețea zicalei: orice naș își are nașul.

Episodul poate servi și azi gospodinelor care, puse într-o împrejurare similară, ar trebui să rețină semnalmentele suspectului pentru a putea servi ulterior drept indiciu organelor de miliție.

...*Primăvara anului* 1949. Casiera Agenției de voiaj din Calea Victoriei sesizează lipsa unei însemnate sume de bani și pe loc cade victima unui șoc psihic. Furtul se consumase într-un interval de numai circa 60 de secunde: abia se umblase la *banii așezați pe unul din rafturile în spatele ghișeului* și... au și dispărut.

Alarma a determinat blocarea ieșirilor, iar panica inerentă a întrerupt pentru un timp activitatea, cei din conducerea agenției încercînd să desfășoare o așa-zisă primă cercetare pînă la sosirea organelor de miliție, scontînd că autorul va fi rapid descoperit tocmai ca urmare a operativității lor.

Deși polițiști cu experiența a patru ani de activitate, *noi* debutam, de data aceasta, ca *ofițeri ai* miliției proaspăt înființate. Am început ancheta conducînd o echipă din care făceau parte Adrian Horăscu și Constantin Stoicescu, colegi cu deosebite calități moral-profesionale.

Misiunea noastră era destul de dificilă, pentru că găsiserăm, «sechestrați» de-a valma în localul agenției, funcționari superiori, femei însărcinate, bătrîni cu diferite afecțiuni cardiovasculare etc. Unii solicitau percheziția corporală cu prioritate în raport cu... mersul trenurilor.

Pentru noi, cazul prezenta caracteristici nemaiîntîlnite; în plus, trebuia să acționăm cu rapiditate și, în același timp, după un judicios plan. Tot în decurs de 60 de secunde, retrași într-un birou, am analizat și hotărît ad-hoc cum să acționăm și care să fie succesiunea operațiunilor. În primul rînd urma să eliberăm persoanele sechestrate în mod oarecum abuziv. Deși «abuzul» nu-l făcuserăm noi, nu aveam dreptul să profităm de această împrejurare sau s-o prelungim, fie chiar și pentru cîteva minute.

După un tur de orizont și o rapidă dar meticuloasă trecere în revistă a persoanelor în cauză, am procedat la ridicarea restricțiilor, toți cetățenii recăpătîndu-și libertatea.

Această hotărîre, culmea, fusese luată fără efectuarea perchezițiilor corporale, renunțînd chiar și la elementara măsură a legitimărilor! Procedeul nostru a reflectat o formă civilizată de comportament, nelipsit însă de o doză de risc. Ne-am bizuit însă pe aprecierea că autorul nu s-ar mai afla printre cei sechestrați, pe care îi înlăturaserăm din categoria suspecților printr-o rapidă triere pe baza criteriilor fizionomice. Amintesc că întreaga noastră echipă era formată din buni cunoscători ai infractorilor din Capitală.

În numai cinci minute au dispărut animația și agitația din rîndul salariaților. În sală domnea acum liniștea, iar noi deveniserăm ținta admirației salariaților și a celorlalți curioși. Da, am fost nobili ! Sentimentul de teamă că ne-ar fi scăpat autorul, în cazul cînd acesta ar fi fost un infractor primar sau străin, deci de nerecunoscut de către membrii echipei noastre, era anihilat de simțul răspunderii profesionale, de satisfacția resimțită de a nu fi puși în situația neplăcută de a percheziționa și legitima o masă de oameni nevinovați.

În cea de-a doua fază a cercetărilor am purtat doar unele discuții cu două femei însărcinate, pentru o verificare completă, cunoscînd că, uneori, infractori versați se foloseau de gravide tocmai fiindcă ele ieșeau cu ușurință din sfera suspiciunilor. Tot în cursul aceleiași zile au fost verificați, în mod discret, anumiți salariați pentru a se detecta eventuale antecedente penale. Concomitent reflectam și asupra recidiviștilor cu moduri de acțiune parția asemănătoare. Timp de zece zile s-au studiat ș dosarele de cazier ale vechilor infractori care operau prin holurile băncilor, schimbînd cu abilitate servieta depunătorului în timp ce acesta își completa cuvenitul formular. În finalul acestui spectacol se înscria scena cînd victima, care trebuia să depună banii la ghișeul respectiv, scotea din servieta infractorului pachețele pline cu pietricele

În ciuda acțiunilor întreprinse în mediul interlop nu se întrezăreau șansele rezolvării acestui caz care devenise cunoscut în Capitală.

Lipsa totală a urmelor materiale de la [illegible] faptei, loc ce fusese frecventat de numeroase ș diferite persoane, ne-a obligat să recurgem la verificarea prostituatelor în compania cărora presupuneam că va fi tentat infractorul să cheltuiască din banii furați. Nu după mult timp sosise și ziua cînd eram în măsură să raportăm șefilor noștri că ne apropiam de rezolvarea cazului. În adevăr, pri misem știrea că fosta concubină a lui L.P. — u infractor de talie internațională care fugise în Italia încă din anul 1946 — ar fi primit de la acesta 200 000 lei în bancnote noi, «comisionar» fiind probabil, un infractor italian anume sosit la Bucu rești pentru a opera aici nestingherit, necunoscut fiind de miliția noastră.

Se contura ipoteza că ambii infractori au încheia un «pact de alianță», fiecare operînd în țara celui lalt — unde nu putea fi recunoscut cu ușurință — obligîndu-se însă să ajute cu bani familia «aliatului» său, în moneda țării respective.

Fiind vorba de un infractor de talie internațio nală părea puțin probabil că-l vom prinde în fla grant delict. Oricum, pentru urmărire erau nece sare semnalmentele care puteau facilita realizare «portretului vorbit».

În ziua următoare am obținut noi date în susți nerea ipotezei că autorul furtului din Calea [illegible] toriei era tocmai **străinul.** În adevăr, cerus [illegible] se stabilească cu rigurozitate ziua în care i se în mînaseră banii concubinei lui L.P. În așteptare rezultatului acestei verificări, resimțeam emoț puternice. Dacă s-ar fi dovedit că necunoscutul predat banii **înaintea** săvîrșirii marelui furt di Calea Victoriei, s-ar fi năruit frumoasa și judicioas noastră ipoteză. Ne-ar fi plăcut ca succesiune evenimentelor să fie însă alta, ca actul de «filan tropie» față de femeie să se fi consumat în orice z dar numai **după** data furtului din Calea Victorie

În cele din urmă, investigațiile au confirmat vala bilitatea primei ipoteze, iar pentru o verificar suplimentară a fost interogată și concubina infrac torului, care a declarat că înmînarea banilor ar avut loc la o dată **ulterioară** marelui furt pe care anchetam.Deci, toate bune... Cu toate insistențel noastre, n-a fost însă posibil să aflăm numele necu noscutului și a trebuit să ne mulțumim doar c semnalmente despre autenticitatea cărora nu n puteam pronunța. Totodată, martora a susținut că odată cu înmînarea banilor, străinul nu i-a dat nic o altă explicație în afara aceleia că ajutorul a fos *trimis din Italia.*

La percheziția domiciliară au fost găsite fotogra fii, scrisori și vederi din conținutul cărora rezult că L.P. era cunoscut la Roma ca... om de aface și filantrop; făcuse donații pentru un azil de bătrîn *și un institut* de cercetări! Așadar, se părea că î jurul lui L.P. lațul se strîngea tot mai mult.

În continuarea anchetei, reținînd și ipoteza une descrieri sincere a semnalmentelor necunoscutulu am încercat să exploatăm acest portret, ascultînd- și pe casieră. Mai precis, am rugat-o să-și reamin tească fizionomia persoanelor pe care le-a remarca în imediata ei apropiere cîteva secunde înainte comiterii furtului. În timp ce făcea eforturi pentru reconstitui secvențele critice, colega ei încerca să amintească despre prezența unui bărbat blond di apropierea ghișeului. Ea a evidențiat și un elemen aparent minor, și anume faptul că bărbatul necu noscut pusese mîna pe capul unui copil.

— Care copil? — am întrebat noi.

— Acela care admira reclamele colorate di vecinătatea rafturilor.

Despre acest fapt nu avuseserăm cunoștință. pistă cu totul nouă se deschidea în fața noastră

DUMITRU CEACANIC
și LIONEL NIȚESCU

(Va urm

niște țărani (10)

— De taică, zise moșul, puteam, dar de, mintea mea de bețiv, nu știi dumneata cum e omul bețiv, ce-i trece prin cap aia spune.

«Atunci, zice ăsta, Dumitru, să faci dumneata așa cum te învăț eu, adică dacă te mai îmbeți, cum te sui pe tarabă să strigi ceva mai bun. «Așa fac taică, că pe mine nu mă doare gura, *dacă e mai bine așa, așa strig*». «Așa e mai bine», a mai zis Dumitru și salut, ne-a dat drumul acasă.

— Și cu colectivizarea cum a fost?, întrebă din nou Pătru cel scurt, pe care povestea moșului de la Olteț nu-l mai putea reține într-un astfel de moment cînd Năiță nu reușea să facă destul de clară povestea cu colectivizarea.

— Cu colectivizarea, oftă Năiță obosit, a zis că noi, țăranii, ar cam fi cazul să începem să *ne colectivizăm*.

— Și tu să te înscrii primul, interveni și socru-său, căruia i se stinsese de mult trabucul de mesteacăn. Tu să te înscrii primul și noi după tine, însă tu să te înscrii pe pămîntul tău nu pe-al meu de ți l-am dat. Năiță se uită la el surprins de ceea ce spunea ca și cînd el i-ar fi anunțat pe toți că s-a și înscris și a și plecat singur să construiască socialismul.

— Păi nu vorbeam, domnule, cu omul, nu trebuia să-i vorbesc în vorbă?

— Îi vorbeai tu în vorbă, dar să vezi că el te apucă de ce-ați vorbit, nu ți-am spus eu că te caută Difuzor exact în chestia asta?

— Năiță, vorbi și muierea lui, i-ai spus tu lui Dumitru ăsta că te înscrii?

— Unde dracu' să mă înscriu, domnule, se enervă Năiță. Unde să mă înscriu, mai bine spune la oameni să bea, nu vezi că stau cu ceașca goală? Dar nimeni dintre ei nu mai avea chef să bea și se feriră toți cu aceeași ipocrită smerenie de invitația lui Năiță, care se văzu astfel [illegible]oit să-și pună singur țuică și să bea două [illegible]i.

Pe urmă plecară destul de repede, strîngîndu-și laiberele pe ei și încheindu-le la niște nasturi mari cu cheutori necusute. Petrecerea se spărsese și erau triști ca și cînd atunci ar fi aflat ceva ce aflaseră deși ei tocmai de-aceea veniseră la Năiță, afară de Pătru care încă nu auzise nimic, pentru că la urechile lor ajunsese cum că Năiță s-ar fi înțeles la raion cu primul secretar să facă colectivizarea și acum chiar îl căutau de la acest raion ca să facă și la ei colhoz.

Afară ninsoarea se potolise, era parcă mai cald sau lor le era cald pentru că stătuseră lîngă sobă și băuseră țuică, ieșeau aburi cînd răsuflau și se înșirară unul după altul pe o potecă imaginară, căci zăpada acoperise totul și nu se mai vedea nici urmă de drum. Năiță îi condusese cu o lampă în mînă pînă la poartă apoi se întorsese în casă și se dezbrăcase de haină și de un jerseu de lînă și se așezase cu picioarele la gura sobei. N-avea somn, avea mintea limpede ca dimineața și se uita cum dorm copiii lui, șase, unul lîngă altul, ultimul lîngă sobă fiind Vasilică. Acesta pusese palmele împreunate sub obraz și parcă nici nu răsufla. Femeia se apropie de pat și trase peste toți șase o pătură subțirică de lînă flocoasă.

— Tu nu te culci?, îl întrebă ea pe Năiță.

— Nu, zise Năiță, nu mi-e somn.

— Te gîndești cum să te înscrii în colectivizare?

Năiță nu-i răspunse însă și ea își făcu dugoasă de lucru pe lîngă o masă pe care tot așeza, și iar așeza și pe urmă schimba ce așezase, o strachină *cu niște pere coapte și date cu miere*.

Cîntară cocoșii, era miezul nopții, liniștea se lăsa peste ei ca niște gheare de uliu și le pătrundea în gît și le tăia răsuflarea. Năiță se ridică și bău niște apă dintr-o vadră de brad pusă lîngă fereastră.

— ...mama lui, înjură Vasilică prin somn, pui eu mîna pe el că boul ăsta eu l-am crescut, și eu l-am adăpat și eu l-am învățat la jug.

— Lasă că-l înscrie tac-to la colectivizare, îi răspunse mamă-sa șoptit, trăgînd pătura și mai mult peste el căci se dezvelise. Dar nici atunci Năiță nu-i răspunse și într-un tîrziu se culcară și ei, el la capătul dinspre fereastră al patului, ea la picioarele copiilor cocîrjată pe o margine de scîndură de pe care fugise cerga și simțea cum îi intră os prin os. Era însă pe de o parte fericită că e cu copiii ei, toți șase și toți șase sînt sănătoși, dar pe de altă parte în sufletul ei pătrunsese frica și se strîngea lîngă picioarele copiilor de parcă pe aceștia urma să-i pască o mare nenorocire. Ofta în somn și Năiță o auzi pînă tîrziu, în noapte, oftînd însă nu o întrebă nimic.

Dimineața ea se sculă pe întuneric și întemeie focul și puse pe plita mică a sobei de mămăligă și o ulcică cu fasole o vîrî în gura sobei, iar cînd se sculară toți ea luă de după ușă măsuța cu trei picioare, o rostogoli pînă în mijlocul încăperii și răsturnă pe ea mămăliga fierbinte. Nu vorbeau nici unul, nici copiii între ei nu vorbeau, erau toți încruntați, și fiecare își luă scăunelul și se așeză lîngă măsuță trăgînd pe nări, pe furiș, aburul fierbinte și gustos al mămăligii. Avea fiecare în mînă cîte o lingură de lemn și o tot freca cu palma și o tot ștergea. Nu îndrăznea însă nici unul să se atingă de mămăligă fiindcă Năiță încă nu se așezase la masă, ieșise pe sală și își făcea de lucru nu se știa cu ce. Femeia veni apoi cu o strachină adîncă și răsturnă ulcica cu fasole în ea și iar se ridicară aburi fierbinți, dar nimeni nu se atinse nici de fasole. Pe plită sfîrîia o tigaie și în mijlocul ei se prăjea un ou cu un gălbenuș ca un ban sîngeriu. Cînd se prăji bine și marginea albușului se roși și ea, femeia luă tigaia și o puse și pe aceasta pe masă. Atunci intră și Năiță și Vasilică nu mai răbdă.

— Hai, mă, tată, că se răcește.

Dar nu întinse lingura nici spre mămăligă, nici spre fasole, nici spre oul prăjit din tigaie.

Năiță se așeză și el pe un scăunel și cînd femeia se rezemă de sobă ostenită de trebăluiala iute, se uită la ea, fără să-i zică nimic, numai așa ca să se vadă că s-a uitat și că n-a uitat-o apoi dădu să se închine. Vasilică nu fu însă atent la gestul lui Năiță și simțind că frate-său din dreapta îl împinge încet ca să apuce el mai înainte cu lingura în strachina cu fasole, se răsti la el. Stăi mă, n-ai mai avea ce mînca, și Năiță rămase cu mîna dusă la frunte. Nu se mai închinară, Năiță atinse cu buza lingurii marginea străchinii și ștergînd-o apoi cu grijă gustă nițel din ea. Cu stînga făcea mototol o bucată de mămăligă. În clipa aceea șase linguri se întîlniră în strachină și șase guri se deschiseră odată fericite. Năiță însă nu mai mînca fasole. Cu boțul de mămăligă desfăcea tacticos pielița de pe gălbenușul însîngerat al oului.

Oul era pentru *el*, *untura* pentru *ceilalți* și nimeni nu făcea altceva decît să urmărească hipnotizat cum se mînjea mămăliga din mîna lui Năiță cu gălbenușul de ou.

— Apă ai?, întrebă Năiță femeia care îi urmărea rezemată de sobă.

În curte se auzi cîinele dîndu-se rău ca la un om strain și nemaivazut de el. Femeia sări la fereastră. Se lumina încet și tot încet începuse să ningă din nou.

CAPITOLUL V

valea cu pietrele

— Oameni buni — zise Craina, răspunzînd se pare unei întrebări puse de nevasta lui Năiță Lucian care ieșise în pridvor și gonise cîinele iar Năiță avu o tresărire căci glasul îi părea cunoscut. Era un glas de om căruia îi lipsea ceva din ceea ce nu trebuie să-i lipsească unui bărbat. Un glas uscat și subțiratic, cum au unele văduve cînd trec de cincizeci de ani dar tot le mai dă în gînd cîte ceva și se uită la copilandri la horă cu baticul la gură.

— Ăsta — zicea Pătru cel scurt — seamănă la glas cu Veta lui Haralambie din pripor, aia de semăna și cu maimuța noastră. Vorbește ca Veta, nițel pe nas și parcă îi curge mereu ceva din gură că mereu se șterge cu o batistă, de unde mama dracului o fi luat-o că dacă te uiți mai bine la el e clar că nu s-a încălțat cu bocanci de mai mult de un an-doi.

— Om și el, năcăjit — zicea Dumitru lui Dincă — ce să-i faci, crezi că de bine a plecat el de unde dracu' o fi plecat ca să vie primar aici, la noi, la Cornu Caprei?

— Da — dar e al dracului de felul lui, nu se arată amărît, omul amărît mai dă și el bună ziua, mai întreabă de sănătate, nu trece ca vulpea cu botul în pămînt pe după gard și cu ochi furioși prin casele oamenilor. Nu era chiar atît de rău cum credeau ei, care îl socoteau venetic și pus pe capul lor să-i iscodească și să-i jumulească la cote, însă nițică dreptate aveau și ei fiindcă acest Craina nu-i privea cu încredere și chiar nu avea încredere în ei, așa fusese și el învățat, să nu aibă mare încredere, căci țăranul e șovăitor, nu se poate pune cine știe ce bază pe el atîta timp cît el este proprietar, oricît de mic proprietar ar fi, mentalitatea tot aia este. Fusese, în urmă cu numai doi ani, lucrător la o moară cu valțuri, undeva prin Lunca Dunării, în acele locuri mirifice pentru țăranii de aici de la poalele Măgurii pentru care raiul se confunda cu ceea ce ei numeau «*La vale*», adică *acele locuri nemaipomenite* unde cîmpul nu se mai termină și unde porumbul crește pînă la cer, iar grîul e ca aurul. Și ori de cîte ori povesteau ei ceva care să arate că sînt umblați spuneau că au fost cu carul «La vale».

— Am plecat odată — zicea Năiță Lucian — cu carul «La vale» și m-am dus pînă dincolo de Corabia și eram eu și cu Pătru ăsta cel scurt — că el și zicea — Unde dracu' ne mai ducem Năiță, că se termină pămîntul și atunci eu, care eram și cam făcut, am zis: — Mă Petre, am ambiție să văd și eu Dunărea, să mă uit la ea. Și ne-am dus, domnule, pînă la Dunăre, în marginea ei, am dejugat lîngă o moară cu valțuri unde slujea unul țigănos, unul Craina.

— Ăsta de e primar la noi, te pomenești?, întrebaseră oamenii în Mat unde povestea Năiță.

— Ăsta — zicea Năiță — ăsta de e acum primar la noi și atunci am vorbit eu cu el prima dată, însă cine putea să știe că ajunge el, tocmai de la Corabia, primar la noi?

— Și tot așa al dracului era? — întrebă cineva — din cei de față.

DINU SĂRARU

(Va urma)

TRANȘEELE ALIMENTAȚIEI PUBLICE (4)

[illegible]rson welles. mă bucur, nicu chivu. laurence harvey. încîntat, ion chivu

La 3 octombrie 1967, restaurantul *Botoșani* intră într-o nouă etapă a condiției sale: mandatariatul. Dar pentru că își propun o fantezie cît mai bogată în repertoriul aprovizionării, preparării și servirii, frații Chivu vor să se lipsească de orice fel de «improvizații» în ceea ce privește legalitatea tuturor actelor întreprinse în unitate. Cu alte cuvinte, personalul Botoșanilor devine din acel moment unul format din certitudini. «I-am schimbat pe toți cei care urmau să încaseze bani. Noua formulă de organizare a unității putea oferi tentații, iar eu cu Nicu vroiam să fim asigurați împotriva surprizelor. În afara celor care lucrau la grătar sau a personalului auxiliar am început numai cu oameni pe care îi cunoșteam: Nicu Dănilă, Marioara Dobre, cumnata Niculina, Roșioară, Anișoara Chivu și Gheorghe Dănilă.

Botoșanii, în vremea aceea, realiza o medie de 12 000 lei vînzare pe zi, în timp ce pesimiștii breslei așteptau la gura sobei (citește în localurile cenușii și neatrăgătoare) «falimentul» celor doi «intruși».

Dacă există o părere comună a celor care au muncit la Botoșani în perioada aceea ea este următoarea: «Am învățat de la Nicu Chivu lucrul cel mai important. Să-i respectăm pe clienți». Pentru că o și făceam, îmi spune Ion Chivu, clienții nu ne-au tratat niciodată ca pe niște chelneri, ci ca pe niște prieteni. Și ne-am bucurat în vremea aceea de prețuirea unor clienți de seamă. Nu numai ca nume, ci și ca buni consumatori, pricepuți, exigenți. Oameni de la care am învățat foarte multe. Mulți ne-au dat rețete de mare rafinament, iar prezența lor în restaurant ne-a ajutat să ridicăm ștacheta normelor de civilizație pe care le instaurasem. Lunea dimineața la ora 10, aveau n-aveau treabă, la masa numărul 2 se-ntîlneau scriitorii. Consăteanul nostru Ștefan Bănulescu, Constantin Chiriță, Pop Simion, Fănuș Neagu, Vlad Mușatescu, Alecu Ivan Ghilia, Traian Iancu petreceau două, trei ore de discuții amicale. Șuetele lor făceau farmecul acelor începuturi de săptămînă. De lăudat, dac-aș vrea să mă laud, este și faptul că i-am cunoscut la Botoșani pe clienții Orson Welles ori Laurence Harvey. Stăteau acolo la mesele lor, *între clienții noștri din Lizeanu, Drumul Taberei* ori mai știu eu de unde. Laurence Harvey în cele patru luni petrecute în București a mîncat la noi. Ba îi trimiteam mîncare la platou și la hotel. Sînt și acestea satisfacții care nu se uită, cum n-o să pot uita noaptea în care împreună cu familiile Fred Ghenădescu și arhitect Grand am stat pînă dimineața la taclale timp în care șase oameni am băut un kilogram de vin! Vă spun toate acestea nu numai pentru că sînt niște amintiri plăcute, ci și pentru că, în afara faptului că Botoșanii reprezenta *în acel timp un local în care oamenii puteau* să se simtă bine, restaurantul condus de noi reînvia tradiția unor bune localuri în care se pot petrece și ore de spirit. Mîncarea bună, vinul bun pot constitui pretextul unor întîlniri de bună ținută. Așadar, cred că la Botoșani am reușit să demonstrăm că din client poți să-ți faci un prieten. Dealtfel, noi, Nicu și cu mine, nu concepem altfel relația noastră cu clienții decît astfel: să ne respectăm, să ne simțim bine, adică să colaborăm. Restaurantul ideal va fi acela în care, de comun acord, cel ce vine și cel care-l *primește vor* înlocui raportul anacronic și stînjenitor, client-chelner, cu altul mai potrivit, mai puțin crispant, mai propice unei întîlniri plăcute: gazdă-oaspete. Bineînțeles, gazda urmînd să fie partea care, prin știința de a ieși în întîmpinarea dorințelor oaspetelui, să transforme caracterul actual de «comandă» într-unul de «sugestie», să imprime întîlnirii un curs cordial și plăcut».

bucur — o retragere fără a face un pas înapoi

Într-o discuție cu reprezentanți ai Direcției generale comerciale, fraților Chivu li se propune preluarea Bucurului, marele restaurant care era în construcție («Citisem prin ziare despre noutățile arhitectonice pe care avea să le aducă Bucurul în peisajul restaurantelor bucureștene. Ne-am gîndit că vom avea posibilitatea să facem acolo lucruri extraordinare. Am primit. Nicu a fost angajat imediat, iar eu am mai lucrat două luni la *Budești*, după care am intrat în concediu. În iunie m-am prezentat la noul serviciu la Bucur» – Ion Chivu). («Bucurul a însemnat pentru mine cea mai tristă dar și cea mai mare experiență din activitate. Mi-am dat seama de-abia aici ce greșeli se fac în alimentația publică» – Nicu Chivu). («Cînd am sosit la Bucur am constatat consternat că restaurantul nu avea spații suficiente de depozitare și de preparare. Nimeni nu se gîndise că pentru un local cu aproximativ 3 000 de locuri era nevoie de multiple și adecvate astfel de spații». – Ion Chivu).

(«Scopul era construcția și nu asigurarea unor condiții bune de servire a clientului. Dar nici așa construcția nu era decît o hală imensă, nefuncțională și arbitrar împărțită în salon medieval, salon spaniol, salon brîncovenesc etc. Am întrebat la ce folosesc aceste saloane «diverse», în mobilarea cărora intraseră sume imense, dacă nu ai posibilitatea să asiguri pentru fiecare în parte alte mîncăruri. Era absolut ridicol să nu vezi cît de gratuit era totul. Adică să faci salon medieval în care să mănînci mici, ca și cei din salonul brîncovenesc? Adică să faci salon maur în care să primești comenzi pentru sarmale? Mi s-a spus că nu se mai putea face nimic și că nu m-oi fi pricepînd eu mai bine ca arhitecții. De parcă aceștia urmau să conducă restaurantul» – Nicu Chivu).

(«Venisem acolo cu niște idei mari. Din păcate, Bucurul a însemnat un adevărat cimitir al ideilor noastre. Ne gîndisem, de pildă, ca mașinile clienților să fie luate de un șofer al nostru care să le ducă la parcaj. Făcusem și costumul pentru acest om dar ideea a căzut din motive de neînțeles. Am stabilit că e bine ca, încă de la ușă, clienții să fie primiți de cineva care să facă oficiile de gazdă. Să-i însoțească la garderobă, să-i întrebe cam ce-ar dori să consume, să-i introducă în sală și să-i conducă la mese, să recomande clienților lucrurile deosebite ce se puteau prepara în ziua respectivă. Ne gîndisem că era bine ca persoana respectivă să cunoască și cîteva limbi străine, fiindcă Bucurul urma să constituie aproape un loc turistic. Din păcate nu am fost lăsați noi să alegem omul care urma să îndeplinească acest rol complicat.» – Ion Chivu).

(«La Bucur mi-am dat seama cît de mult depinde ceea ce vrei să faci de bătrînețea unor puncte ale regulamentelor. Iată: clientul nu vrea peștele prăjit ci fiert. Eu îi spun bucătarului dar el refuză să-mi execute comanda. După lege, el are dreptate. Dar tovarăși, diferența între coacere și fierbere nu există, ea este inventată de niște făcători de regulamente care nu știu că nu se pierde și nici nu se cîștigă nimic dacă fierbi sau prăjești peștele!» – Nicu Chivu).

(«Atîta vreme cît tu, șeful restaurantului, nu poți îndeplini o comandă care nu presupune săvîrșirea vreunei infracțiuni, șmecherii, cum vreți să-i spuneți, iar bucătarul te sfidează din spatele unor paragrafe bătrîne, nu poți face meserie. Adică nu-i poți satisface clientului dorințele cele mai neînsemnate. De exemplu, vechii noștri clienți de la Botoșani, veniți la Bucur pentru unele din preparatele noastre, au avut neplăcuta surpriză de a afla că aici, la Bucur, nu li se poate satisface comanda. Asta pentru că bucătarul ne spunea senin: «Așa ceva nu există. Unde scrie?» Am vrut să introducem și un grătar cu cărbune, căci toată lumea știe că altul este gustul grătarului preparat pe cărbune și altul cel al grătarului preparat la «noile minuni moderne». Bucătarul s-a dus la direcție și s-a plîns c-or să-l usture ochii iar direcția ne-a interzis introducerea grătarului cu cărbune» – Ion Chivu).

(«Greșeala cea mai mare a direcției a fost aceea că nu ne-a lăsat să ne alegem oamenii potriviți. Așa, teoretic, Bucurul era un insectar de mari vedete. Lucrau aici, Zidaru, Petricică, Gherman, Cristea, meșteri mari. Se duceau între ei discuții savante despre gastronomie dar în practică nu se făcea nimic. Hotărîri, dispoziții, regulamente, toate vechi, anacronice, făceau din acești oameni niște sclavi ai unor hîrtii și nu niște oameni care să-și facă meseria, adică să satisfacă onorabil cererile consumatorilor» – Nicu Chivu).

(«Într-un fel era normal să se ajungă în asemenea situație, cînd toată atenția fusese acordată aspectelor de suprafață, clădirii și mai puțin formării unui colectiv ca lumea. Personalul a intrat în muncă neinstruit, fără nici o pregătire. Ba mai mult, cu două zile înaintea deschiderii restaurantului personalul nu era stabilit în vreme ce Bucurului i se făcea în presă, la televiziune și radio o reclamă imensă. Cînd au năvălit clienții, pas de a face față. Și apropo de «față». Din 100 de oameni din personal, 70 erau de «față», adică nu cei care trebuiau să facă lucrurile de căpătîi» — Ion Chivu).

Nu știu cîți oameni din cei apropiați lui Nicu Chivu știu astăzi că după a doua zi de funcționare a Bucurului omul acesta s-a închis în birou pentru a se sinucide. Lucrurile însă s-au terminat mai puțin tragic. Prin înțelegerea unora din conducătorii direcției comerciale fraților Chivu li s-au aprobat, după 10 luni, adică la 17 iulie 1970, demisiile.

(«Nimeni din cei obligați să o facă nu se gîndea la viitorul restaurantului. Îi interesa doar «succesul» de moment. De la Bucur ne-am retras fără a face nici un pas înapoi în ceea ce privește concepția noastră despre ceea ce înseamnă o unitate de alimentație publică» – Nicu Chivu).

DORIN TUDORAN

(Va urma)

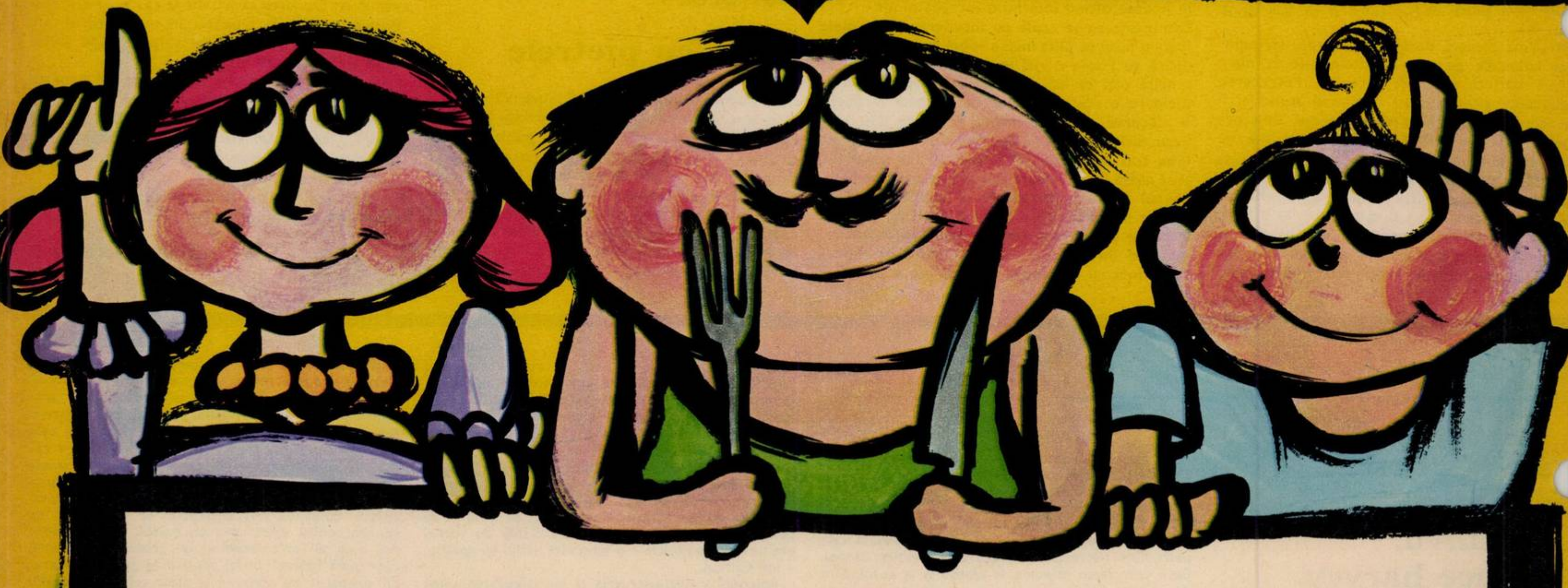

I.A.P.L. Cotroceni, sectorul 7, București a deschis localul familial «Tismana», str. Berzei nr. 2, București. Zilnic între orele 8—23, localul oferă următoarele specialități:

— caș proaspăt de oaie	— trandafiri de Gorj garni
— salată de crudități gorjenească	— frigărui à la Tismana
— gustare à la Tismana	— cotlet haiducesc cu cartofi țărănești
— jambon afumat fiert în vin	— păstrăvi la comandă

Rețineți mese la telefon 16 31 74

Aceeași întreprindere a deschis și braseria «Novaci» în cartierul Drumul Taberei, zilnic între orele 8—23.

cînd te uitai, duios, în ochii mei albaştri, eu îi aveam, din naştere, căprui

Am început să aflu despre mine lucruri ciudate. Ciudate spun, surprinzătoare şi noi. Dar, în fond şi la urma urmei, cine poate afirma că se cunoaşte perfect pe sine însuşi? Ştim noi ce facem în vis; ştim ce sînt presimţirile, ce e telepatia? Dar, chiar admiţînd că ştiam despre mine teribil de puţin, parcă prea erau ciudate cele ce mi se întîmplau.

Mai întîi a fost povestea cu nota de plată. Şeful m-a tras la o parte şi mi-a şoptit la ureche că e cazul să merg la restaurant şi să achit consumaţia de ieri. Fiindcă nu prea înţelegeam de ce e cazul să plătesc eu o anumită consumaţie la acel local, de cîte ori încercam să mă explic, să îi spun că ieri tocmai am... (asta nu mai trebuia să ştie şeful, adică ce am făcut), îmi spunea părinteşte şi iertător: «Se mai întîmplă, dar să fii mai atent...», ba chiar s-a oferit să mă împrumute cu bani, aşa că, fără să reuşesc să mă explic, am plecat furios. Ajuns la local, culmea, după ce m-am prezentat responsabilului, acesta mi-a spus respectuos: «Ah! Dumneavoastră sînteţi tovarăşul procuror?» şi mi-a întins o notă de plată destul de încărcată, precizînd: «Poftiţi, mi s-a spus că veţi veni astăzi.» Aş fi vrut să protestez, dar de faţă mai erau cîţiva angajaţi, situaţia mea de presupus rău platnic era penibilă şi, în plus, mi-a trecut prin minte că o fi gluma unuia dintre colegii mei, aşa că am plătit [illegible]m plecat furios.

Am intrat peste şef într-o şedinţă şi, arătîndu-i nota de plată, am vrut să-l întreb de ce trebuia să o achit, dar m-a expediat cu un «Lasă, lasă, e bine aşa!»

Apoi am aflat că de vreo două-trei ori am fost în verificare la fabrica de mezeluri unde, după ce am fost tratat cu tot felul de fripturi, la plecare am mai băgat în servietă cîte ceva, ca amintire. Cînd am încercat să-i explic colegului, care mi-a atras atenţia cu multă diplomaţie şi precauţiune că nu e cazul să repet asemenea gesturi, că nici nu ştiu exact unde este fabrica aceea, m-a bătut şi el părinteşte pe umăr cu «Lasă, lasă, mînzule, eşti tînăr, se mai întîmplă...»

(«Ce naiba o mai fi şi asta?, mă întrebam. Îşi bat joc de mine? Mă pun la încercare?»)

M-am prezentat apoi cu o treabă la directorul întreprinderii de transporturi. După ce i-am prezentat legitimaţia, m-a tot măsurat, s-a uitat la mine, la fotografie, iar la mine, iar la fotografie, ca şi cum aş fi fost un marţian («Mi-au spus şi alţii că nu am mutră de procuror», îmi spuneam în gînd), dar prea prelungea exami[illegible] şi apoi prea s-a codit pînă să-mi înmîneze [illegible]e cerute. La despărţire, parcă ar fi vrut să-mi spună ceva, cumva discret, dar apoi a renunţat. Mai ciudat mi s-a părut faptul că intrînd la birou şeful mă şi aştepta să [illegible]ească actele, cu: «Mi-a telefonat directorul că mi-a trimis...» («Bun!, mi-am spus. Are şi directorul ăsta teribilă încredere în mine, de l-a şi prevenit telefonic pe şef că mi-a dat actele.»)

Apoi au urmat scrisorile. În prima, o fată îmi scria că îi vine foarte greu să aşeze acele gînduri pe hîrtie, că a auzit despre mine că sînt un om distins, înţelegător şi drept («Ei bine, mi-am spus, cu asta sînt de acord!»), că nu ştie dacă poate îndrăzni să-mi ceară o întîlnire etc. «Îndrăzneşte», îmi spuneam în gînd, dar cum, fiindcă pe plic nu era trecut decît numele mic, «Nela», şi deci cum era să îi răspund?

Pestè cîteva zile, a doua scrisoare. Nela îmi mulţumea pentru amabilitatea de a-i fi oferit ocazia să ne cunoaştem («Dar, despre asta trebuia să fi ştiut şi eu!», mă gîndeam), îmi mărturisea că dorinţa ei de a se apropia de mine a avut scopul mărturisit, că spera că o înţeleg («Al naibii ce te mai pot înţelege!», mă gîndeam), că trebuie să iert intenţia ei, fiindcă trebuie iertată dorinţa unei fete de a se jertfi, fiindcă — scria fata — la început a venit numai mînată de dorinţa de a face totul pentru scopul spus; dar că apoi a fost încercată de sentimente contradictorii, că indiferent de faptul dacă o voi putea ajuta sau nu, întîlnirea cu mine nu va regreta.

A treia scrisoare era duioasă. Îmi vorbea despre încrederea în viaţă pe care i-am oferit-o, despre plăcerea ce a avut-o în ceasurile petrecute împreună, despre faptul că îmi este recunoscătoare, teribil de recunoscătoare, cum a şi dorit să îşi dovedească recunoştinţa.

A patra scrisoare era mai tristă şi mai ciudată. Mă ruga să iert intenţia ei iniţială, dorinţa ei interesată care a îndemnat-o spre mine, indiferent ce se va întîmpla cu tatăl ei, ca să rămînă între noi numai acele sentimente care s-au născut ulterior, să o asigur că îi voi permite să păstreze toată viaţa senzaţia de linişte pe care i-au conferit-o cuvintele mele, sentimentul de seninătate pe care îl desprindea privind în ochii mei albaştri...

Aici m-am oprit şi m-am uitat în oglindă. Ciudat! Aşa cum îi ştiam de la naştere, ochii mei erau tot căprui!

Era prea de tot! Nu mai putea fi bănuiala unei glume a colegilor. Am citit scrisoarea pînă la capăt şi am aflat ceva şi mai interesant. Fata mă ruga să nu intru mîine ca procuror de şedinţă în procesul tatălui ei. Să uit adică faptul că mă rugase tocmai acest lucru, fiindcă e mai bine aşa, să fie între noi numai sentimentele frumoase ce s-au născut ulterior.

(«Gata!, mi-am spus, trebuie să fac imediat un raport şefului. Un raport scris şi înregistrat, să fie obligat să îl ia în serios!»)

Nici nu am început bine să scriu că a pătruns Bogdan cu militărosul său «Să trăiţi!», şi pocnet de călcîie, amintindu-mi că programasem pentru ora aceea o cercetare.

— Şezi, te rog, i-am spus. Vreau să îţi povestesc ceva. Să nu rîzi, dar de la o vreme parcă trăiesc fenomene de dedublare. Te-am prevenit să nu rîzi! În timp ce am o vizită acasă, aflu că am consumat la restaurant; fac vizite la fabrica de mezeluri fără să ştiu măcar unde este clădirea acelei fabrici; în timp ce sînt cu tine după anchete aflu că farmec o fată duioasă şi sensibilă, care găseşte senzaţii bizare privind ochii mei albaştri, care, totuşi, te rog să observi, sînt căprui... Ţi-am spus să nu rîzi de mine şi văd că mustăceşti ca un motan!

— Iertaţi-mă... Să vedeţi. Am aflat şi noi că există cineva care se dă drept dumneavoastră şi care face tot felul de năzbîtii, împrumută bani de la directorii de fabrici, promite sprijin în procese şi altele de acest gen. Are şi o legitimaţie de procuror.

— Cu numele meu?! Imposibil! Uite! A mea e la mine!

— O fi falsificat-o! Sînteţi sigur că dublura dumneavoastră are ochi albaştri?

— Aşa rezultă din scrisorile unei fete, dar, după cum bănuieşti, tipul nu mi s-a prezentat. Oare de ce m-a ales tocmai pe mine?

— Explicabil. Sînteţi procurorul cel mai puţin cunoscut după figură. S-a documentat omul înainte de...

— Aşa, deci! Ştiai, şi nu mi-ai spus nimic! Halal prieten!

— Ştiţi, şeful ne-a ordonat să fim discreţi.

— Aiurea! De cînd faci numai ceea ce îţi spune şeful? Şi apoi, de ce mă rog să fie secretă chestia asta tocmai faţă de mine, care, oricum, sînt primul prejudiciat?! Nu de numele meu se foloseşte escrocul, nu...

— Nu vă enervaţi. Tipul şi-a făcut rost de o legitimaţie de procuror. De unde se poate presupune că a fost în stare să-şi facă rost şi de o armă. Or, nu e bine ca, furios că vă foloseşte numele în tot felul de chestii, să porniţi în căutarea lui.

— Ce vorbeşti?! Să stau şi să asist ca la teatru cum îmi murdăreşte numele în tot felul de...

— Lăsaţi-l în seama noastră! Vă promit că în trei zile...

— Care trei zile, căpitane?! Care trei zile?! Îţi promit eu că mîine pun mîna pe el. Ştiu o fată care va veni la procesul tatălui ei, o să o oblig să mă ducă la el şi vi-l aduc legat chiar dacă are în dotare mitraliere şi tancuri ca bandiţii din filmul acela românesc cu zece puşcături pe sfert de oră.

— Să fiu sincer, chiar astă-seară am întîlnire cu el.

— Întîlnire?! Vorbeşte clar, altfel îţi torn în cap tot ibricul ăsta cu cafea şi nu ai decît să mă reclami pentru huliganism!

— Am vorbit şi eu aşa... Cum ne dăm întîlnire noi, miliţienii, cu infractorii... Dacă vine, chiar dacă o avea în dotare un tanc, tot vi-l servesc...

*

Ţîrîitul telefonului m-a sculat din somn.

— Să trăiţi, strigă Bogdan vesel. Pot să vă prezint pe cel de al doilea procuror Poenaru. Trimit maşina după dumneavoastră.

Era un tip înalt, cu ochi mari, albaştri. Nu arăta însă tocmai bine.

— Ce s-a întîmplat?, l-am întrebat pe Bogdan.

— Să vedeţi. Chelnerii au fost preveniţi că procurorul care a reţinut masa prin telefon nu e procuror. Ca de obicei, tipul nu a plătit consumaţia, de aici discuţii şi altercaţie cu chelnerii. Noi îl aşteptam la ieşirea din local şi, aşa cum arată, ni l-au furnizat chelnerii... Poftiţi legitimaţia lui. E falsificată. Nu s-a documentat bine.

A scris Ion Poenaru.

M-am dus spre tip cu mîna întinsă.

— Să mă prezint, i-am spus. Sînt procurorul Poenaru, Emil Poenaru.

A avut bunul-simţ să nu îmi dea mîna şi să rămînă cu privirile în pămînt.

— Nu te voi ancheta eu, i-am spus. E firesc. Aş avea motive să nu te simpatizez. Dar te rog să spui procurorului căreia îi vei da declaraţia tot ce ai făcut, aşa, măcar să ştiu şi eu ce ai «realizat» în contul meu...

Dimineaţa, înainte de începerea şedinţei de judecată, mă învîrteam prin curtea tribunalului fumînd. Am văzut o fată frumuşică, sfioasă, necăjită, îndreptîndu-se cu capul în pămînt spre sala de judecată. Am oprit-o.

— Sînteţi domnişoara Nela?

A tresărit, m-a privit mirată, uitîndu-se curios la roba mea neagră, de procuror de şedinţă.

— O să vă spun ceva ciudat. Aproape de necrezut. Eu sînt procurorul Emil Poenaru...

— Dumneavoastră?...

— Da, eu! Văd că nu mă credeţi. Să mă legitimez?

— Nu...

— Aveţi dreptate. Poate un alt om, la rîndul lui, v-a arătat o legitimaţie cu acelaşi nume. Întrebaţi pe oricine din clădirea asta şi va confirma cine sînt... Vă înţeleg şi uimirea şi tulburarea. Am doar o mică rugăminte. Să nu asistaţi la procesul tatălui dumneavoastră. Ar fi penibil pentru dînsul şi trist pentru dumneavoastră. Îmi promiteţi?

— Da...

— Vă promit şi eu că voi fi cît se poate de cumpănit şi de drept în rechizitoriul meu.

A năpădit-o plînsul cînd s-a smuls din faţa mea şi a plecat grăbită. **EMIL POENARU** ■

---

soarta vorbei

Cînd guvernul laburist a cerut renegocierea termenilor aderării Marii Britanii la Piaţa comună, ceilalţi opt parteneri comunitari au făcut ochii mari, unii şi-au mărturisit surpriza, alţii dezacordul.

Renegociere? Solicitat să-şi exprime părerea, ministrul de externe al Franţei, Michel Jobert, a declarat că «acest cuvînt sună rău în franceză».

Şi iată cum şeful diplomaţiei franceze invită la o amplă investigaţie lingvistico-politică. Bănuiai, parcă, mai demult, dar acum descoperi cu adevărat că şi cuvîntul **supranaţional** sună rău în limba franceză, ca şi cuvintele **integrare, concertare, atlantism;** pricepem că francezii se îneacă încercînd să pronunţe corect **«lidership»**, aşa cum unii americani devin furioşi dacă-i inviţi să rostească, fie şi în şoaptă, **partenerism. Embargo petrolier** sună foarte rău în olandeză, iar **Fond comunitar de dezvoltare regională** este — în limba germană — insuportabil. **Etalon-aur** sună groaznic pe Wall Street, aşa cum **devalorizare** sună rău în franceză, engleză, daneză, germană şi chiar în dialectul flamand. **Balanţă** sună rău în italiană, atît de rău încît guvernul de la Roma a întreprins măsuri de redresare a termenului atît de drastice, încît a făcut ca expresia **«comunitari, comunitari, dar fiecare pe cont propriu»** să sune rău în celelalte limbi vest-europene. **Piaţa comună** sună rău în engleza vorbită de americani, însă foarte frumos în germană, aşa cum **Commonwealth** sună splendid în engleză, dar iritant în alte limbi vorbite la Bruxelles.

Se spune că în engleza vorbită la Washington **consultare obligatorie** ar suna minunat, că formula s-ar pronunţa cu modulaţiuni patetice, în timp ce în franceză ea ar suna echivoc şi s-ar pronunţa cu modulaţiuni dramatice, nervozitate şi reproş. Formula ar suna frumos şi în germană — se spune — chiar dacă modulaţiunea e cam guturală; se aşteaptă experimente speciale pentru pronunţia în olandeză şi daneză.

Se pare însă că deosebiri atît de flagrante nu provin din diferenţele lingvistice, din specificitatea şi originalitatea limbilor respective, ci din mentalitatea vorbitorilor.

N-ar fi vorba, prin urmare, de **soarta vorbei**, cît de **povestea vorbei.**

Dar despre aceasta, în numărul viitor...

ION CARJE ■

---

beethoveniană

Din tot ce-am citit în ultimele două zile, din tot ce-am auzit, din tot ce-am văzut, din toate cele care au solicitat în cavalcadă cele cinci simţuri ale mele, din fertilele ploi de primăvară de afară şi dinăuntrul sufletului meu, din oazele şi din grădinile suspendate prin care am trecut în galopul telexurilor şi al ştirilor externe, din tot ce-a bubuit bine şi sănătos în imaginaţia mea străbătînd strîmtori spre mări care se deschideau în oceane şi oceane care se închideau în golfuri — căci vă mărturisesc că mintea mea plecase prin lume să vadă cum se aniversează cei 150 de ani de la prima audiţie a Simfoniei a IX-a, aceea cu oda sfîntă a bucuriei şi a înfrăţirii între popoare, la cea de a o suta aniversare, în 7 mai 1924, eu nefiind încă pe pămînt, părinţii mei abia logodindu-se, închipuirea dîndu-mi bice sălbatice dar şi vînturi prielnice ca să pot cuprinde mapamondul într-o singură privire, generoasă, fraternă, care detecta şi fiecare tun în funcţiune dar şi fiecare lăstun neintimidat de tun şi mitralieră, fiecare speranţă, fiecare fior, fiecare fiord ocrotitor, fiecare port dar şi fiecare act ilogic şi trist de port-armă, ah, am realizat o călătorie fastuoasă în jurul lumii, aflată la 150 de ani distanţă de Simfonia a IX-a — din această cursă mai mult decît transoceanică,

eu unul, o declar curat şi cu toată modestia, m-am întors cu o imagine care a valorat cît toată lumea din adîncul oceanelor şi simfoniilor omeneşti, aceea relatată de reporterul de la «Le Monde», aflat la Lisabona în mulţimea frenetică de oameni care se masase în faţa clădirii odioasei poliţii a foştilor dictatori salazarişti, în aşteptarea eliberării din beciuri a nenumăraţilor deţinuţi, chinuiţi acolo de ani şi ani de zile. Martorul susţine că a văzut bătrîni care închideau şi deschideau ochii — atît: «închideau şi deschideau ochii» — fiindcă nu le venea să creadă că acea clipă unică a libertăţii, e realitate, e adevăr, nu e vis, nu e nebunie. Şi atunci închideau şi deschideau ochii, lăsînd doar să le curgă lacrimi pe obraji.

I-am luat pe aceşti bătrîni în iahtul meu fratern, întorcîndu-mă beethovenian acasă, ancorînd la masa mea de lucru, însoţit de coruri, alămuri, valuri şi sentimente tumultuoase.

RADU COSAŞU ■

---

furt fiasco

Cel mai mare turt de obiecte de artă din lume, semnalat în Anglia de presa occidentală acum circa trei săptămîni, s-a dovedit a fi fost o încercare nereuşită a celor care l-au săvîrşit, întrucît ei n-au putut să valorifice tablourile furate. Pusă în alarmă, poliţia din întreaga reţea a Scotland Yardului şi din reţelele Interpolului a reuşit să descopere toate cele 19 tablouri în districtul Cock din Irlanda. Poliţia a dat peste ele într-o casă închiriată din localitatea Glandore, situată la circa 20 de kilometri depărtare de oraşul Colonakily. Proprietarul celor 19 pînze, care valorau imensa sumă de opt milioane de lire sterline, s-a bucurat cu atît mai mult cu cît, după opt zile de la dispariţie, aceste valoroase picturi de Goya, Franz Hals, Vermeer, Rubens şi alţii au fost readuse într-o stare perfectă în castelul său de lîngă Dublin, de unde au fost furate.

Poliţia nu este însă mulţumită numai cu descoperirea şi recuperarea tablourilor, ea continuă cercetările pentru a descoperi pe făptaşii nenorocoşi. Pînă în prezent nu au nici o pistă pe care să meargă spre cei care le-au furat cu excepţia unei femei ce se crede doar că ar fi membră a bandei de tîlhari şi că ea însăşi ar fi participat la furt.

FLOREA ŢUIU ■

COPERTA NOASTRĂ
«Arcaşul» de Ion Jalea — fotografie de V. MOLDOVAN (medalion). «Mîinile», fotografie de Radu CONSTANTINESCU

FLACĂRA — revistă săptămînală ilustrată a Consiliului Naţional al FRONTULUI UNITĂŢII SOCIALISTE
Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, sectorul 1. Căsuţa poştală 4112, of. 33.
Telefon: 17 60 10, int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».
41505

Prezentarea artistică:
MIRCEA FODOREANU ■
PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

Elie Carafoli, născut la 15 septembrie, 1901, în orașul Veria, lîngă Salonic, studii: școala primară românească în orașul natal; primele trei clase ale școlii comerciale a României din Salonic, cîteva luni la liceul românesc din Bitolia, apoi în țară, liceul «Gh. Lazăr» și «Mănăstirea Dealu». În 1919 începe școala politehnică din București; obține diploma de inginer în 1924. Continuă studiile la Sorbona, devine acolo licențiat și doctor în științele fizico-matematice. Lucrează la Institutul Aeronautic Saint-Cyr, în colaborare cu Albert Toussaint. Activează și la catedra de mecanica fluidelor, condusă de Paul Painlevé. În 1928 revine în patrie. Este numit conferențiar de aeronautică la Școala politehnică din București, inginer șef al Serviciului studii și construcții, apoi director la Industria Aeronautică Română din Brașov. Profesor provizoriu în 1931; profesor titular definitiv în 1933. Membru fondator al Academiei Republicii Populare Române, în 1948. Înființează și organizează Institutul de mecanică aplicată al Academiei (1949), din care avea să derive Institutul de mecanica fluidelor, apoi, recent, Institutul de mecanica fluidelor și construcții aerospațiale. Redactor responsabil al revistelor «Studii și cercetări de mecanică aplicată», «Revue roumaine des sciences techniques»,«Série mécanique appliquée». Membru al Academiei Internaționale de Astronautică; membru de onoare al Academiei Regale de Aeronautică din Londra; membru al Academiei de Științe din Toulouse și al altor academii străine; membru în Biroul executiv, vicepreședinte, apoi președinte al Federației Internaționale de Astronautică, membru în Consiliul Internațional al Științelor Aeronautice; președinte al Secției de Științe Tehnice a Academiei Republicii Socialiste România; profesor șef de catedră la Institutul politehnic București; director onorific al Institutului de mecanica fluidelor și construcții aerospațiale; președinte al Comisiei de Astronautică a Academiei. Premii, ordine, distincții: Premiul «Louis Bréguet» și Bourse d'Etudes «Guynemer» (1927-1928); «Médaille d'Honneur argent» (1928); Diploma «Paul Tissandier» a Federației Internaționale de Aeronautică (1956); «Médaille Argent» conferită de Société d'Encouragement pour la Recherche et l'Invention (1967); Medalia «Carl Friedrich Gauss» (1970), Medalionul «Apollo 11», decernat de NASA (1970); Premiul de stat clasa I; Ordinul Muncii clasa I; Om de știință emerit; Ordinul Meritul Științific clasa I; Ordinul Steaua Republicii Socialiste România clasa II; Medalia Jubiliară «A 50-a Aniversare a Partidului Comunist Român». Peste 150 de lucrări, precum și un mare număr de articole cultural-științifice. Tratate și monografii (în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, chineză): «Aerodinamica subsonică», «Aerodinamica vitezelor mari», «Teoria aripii în regim supersonic» etc.

locul său e pe aceeași linie cu vuia, vlaicu, coandă

Teoriile aerodinamice fundamentale ale marilor savanți Jucovski și Prandtl erau contestate în 1927 de către cartea unui profesor din Europa. Li se imputa o inconformitate cu principiile mecanicii raționale. Erau contestate concepții devenite clasice. Pentru lămurirea acestui lucru care începuse să stîrnească un interes deosebit, apare un studiu. Se încinge o polemică științifică internațională. Apărătorul lucrărilor lui Jucovski și Prandtl descoperă fisuri, erori în teoria acelui profesor, punînd-o în discuție publică. Două nume prestigioase, Maurice Roy și Th. von Kármàn arbitrează, dînd dreptate partizanului unor adevăruri științifice în realitate de neclintit. Învingătorul era un român, se numea Elie Carafoli, avea 26 de ani, venise în capitala Franței la specializare. Născut lîngă Salonic, din părinți luptători pentru drepturile, limba și cultura românilor din sudul Dunării. Mîndru de această «*frîntură de neam românesc*», denumită aromâni (litera A așezîndu-se înaintea tuturor cuvintelor care încep cu R în limba română), pomenită în cronici încă din secolul X, care avea să joace un rol deosebit în Peninsula Balcanică și să dea țării oameni care au iubit-o și servit-o cu maximă devoțiune. Cîteva nume cu ascendență aromânească: St. O. Iosif, P. Vulcan, D. Anghel, Mitropolitul Dosoftei, D. Bolintineanu, Gh. Asachi, Th. Aman, Al. Djuvara, G. Murnu, Papană, Danielopolu ș.a. Carafoli frecventează școala comercială românească din Salonic, înțelege însă că alta-i e vocația și pleacă la liceul românesc din Bitolia. Era în toamna lui 1915. Serbia este ocupată chiar atunci de către armatele Puterilor Centrale. Rămas fără școală și despărțit de familie pornește spre București, traversînd teritorii aflate în stare de război. Odiseea se încheie cu bine. «*Școlile acelea, din străinătate, erau focare de spiritualitate românească. Istoria, limba română, geografia le învățam de parcă ne-am fi aflat în țară. Prima noastră preocupare era să ne apărăm. Acum privesc trecutul cu seninătate, dar am trecut prin foarte mari greutăți*». Absolvă liceul, devine inginer electromecanic în țară. În timpul celor patru ani de specializare la Paris realizează lucrări teoretice și experimentale necesare constructorilor de avioane. Prezintă comunicări la Academia de Științe din capitala Franței, publică studii în periodice, precum și cărți tipărite în edituri franceze, considerate încă de pe atunci fundamentale pentru domeniul aerodinamicii. Revenit în țară, inaugurează, la Politehnică, primul curs de *Aerodinamică și mecanica avionului*. Este actul de întemeiere a școlii românești de aerodinamică și care va fi condusă de atunci și pînă azi de către Elie Carafoli. În perioada 1928-1933 este și directorul Industriei Aeronautice Române de la Brașov. «*Aviația m-a fascinat, pe vremea aceea era un mijloc foarte periculos. D-aia m-a fascinat. Ceva doar la îndemîna eroilor, acesta-i sentimentul pe care-l aveam. Accidentele frecvente îmi spuneau că în aviație există încă multe taine. În ultimul an de facultate, am zburat (botezul aerului) cu un avion din timpul primului război mondial. O arătare, numai sîrmăraie, care vibra și scîrțîia din toate încheieturile! Pentru mine, însă, mare bucurie, cîștigasem dimensiunea văzduhului. A doua zi, tot un entuziast, a zburat și el exact la aceeași oră, pe un timp excelent, cu același avion. Avea să se prăbușească. Tragedia m-a ambiționat. Simțeam că aviația e sortită totuși unui destin strălucit. Cursul început de mine în 1928 s-a dezvoltat și transformat treptat, pe baza propunerilor pe care le-am făcut în timp într-o secție cu numeroase discipline, ajungînd după 43 de ani facultate de construcții aerospațiale*». Personalitate proteică, în trei ani și jumătate cît stă la specializare în Franța, devine savant recunoscut în aeronautica mondială și se întoarce încărcat de onoruri științifice. Ca profesor a pregătit pînă acum 43 de serii ingineri specialiști în aeronautică, realizînd o școală prestigioasă, atît pentru valoarea celor pe care i-a format, cît și pentru capacitatea ei de cercetare științifică și de realizare practică. Inginerul Carafoli e dinamic și inventiv. Concepe și construiește, împreună cu Ion Stroescu, tunelul aerodinamic al Politehnicii. Primul din sud-estul Europei (1931) el avea să servească lucrărilor de cercetare, pregătirii studenților, încercărilor pe machete ale avioanelor concepute și construite în țară. În 1910 începe fabricarea de avioane în România. Se construiau, în special, aparate străine în licență. Carafoli încearcă și altceva decît se făcea mai înainte. În toată lumea se căutau atunci noi forme și profiluri de aripă pentru avioane mai rapide, mai rezistente. Profilurile realizate de către el se impun. Vor fi denumite de către englezi pentru toată lumea «profiluri Carafoli». Prin 1929-1930, aviația română voia să adopte un aparat de vînătoare. La concurs, cinci tipuri de avioane străine, cele mai faimoase din vremea aceea. Toate aveau să fie întrecute de către avionul de vînătoare românesc imaginat de către Carafoli și colectivul său de la Brașov. Forma îndrăzneață, monoplan, printre primele aparate cu aripă joasă («*Piloții nu erau dumeriți, obișnuiți cu asemenea forme*» își amintește Carafoli), performanțe excepționale pentru vremea aceea. Aparatele IAR 14, IAR 15 și altele sînt creațiile sale. Capitalul științific original sporește. Studii privind aripa de anvergură infinită, trasarea profilurilor aerodinamice, instalații de vizualizare (denumită Toussaint-Carafoli) și altele din perioada de început sînt sporite cu teoria aripii de anvergură finită, cu studiul interacțiunii aripă-fuselaj, aripă-sol, teoria biplanului etc. Carafoli pătrunde în galeria creatorilor aerodinamicii clasice. Încă un român căruia aviația mondială îi datorează foarte mult. Să ne amintim. 1906. Traian Vuia zboară, primul în lume, cu un avion ridicat de la pămînt prin mijloace proprii. 1910. Coandă creează întîiul avion cu reacție din lume. 1910-1913. Aurel Vlaicu realizează și pilotează cu măiestrie avioane originale. În aceeași perioadă, George de Bothezat și Traian Vuia construiesc elicoptere printre primele din lume. George Constantinescu inventează sonicitatea (sistem permițînd mitralierei să tragă prin elice, sincronizat, atunci cînd există loc liber între palele elicei). Prima companie de aviație din Europa a fost franco-română. Prin realizările întregii sale cariere de om de știință, Elie Carafoli stă în aceeași linie cu Vuia, Vlaicu, Coandă. «*Românii au făcut enorm pentru științele aeronautice. Avem cotă foarte mare. Românul este de o inteligență sclipitoare. Fire meditativă, intuiește ușor, e hotărît. Cînd nu ia lucrurile «à la légère», uimește cu mintea și cu fapta. Mă întreb, nu cumva spațiul nostru geografic are ceva anume în stare să determine miracolul inteligenței românești? Miracol acela care ne-a ajutat să rezistăm și să depășim atîtea împrejurări potrivnice*».

Numărul problemelor de aerodinamică rezolvate de către Carafoli este mare. Numărul căilor deschise de către el, la fel. Inteligență puternică, minte suplă, capabilă să treacă ușor de la o direcție de cercetare la alta, orizont științific foarte întins, curiozitate și entuziasm continue. «*Lucrez dacă mă entuziasmează ceea ce fac. Entuziasmul e starea și condiția mea. Dacă intuiesc într-o parte rezultate interesante, entuziasmul apare*». Viața, mai ales la început, nu l-a răsfățat. Acest spirit senin, dinamic, acest bonom a fost și a rămas un luptător. «*Toată viața e un moment greu. Am luptat pentru fiecare lucru. În copilărie și adolescență pentru supraviețuire. Mai tîrziu, cînd am făcut avioane, am luptat pentru aviație. Nu se îngrămădea nimeni să te ajute. Să-ți dea în cap da, invers, nu. Am luptat ca profesor al unei discipline noi. Am fost profesor din entuziasm, sper că mi-am îndeplinit misiunea de dascăl, odată ce atîția dintre foștii mei elevi sînt ei acum profesori, recunoscuți pentru capacitate în țară și în străinătate*». Un corp întreg de excelenți specialiști în aerodinamică a ieșit din școala lui Elie Carafoli. Om viguros. «*Am moștenit poate o cherestea bună*, zice. *Am făcut și puțin sport în timpul liber, nu cum se face acum cînd sportul tinde să acapareze toată vremea și energiile unui tînăr*». La 72 de ani, se impune prin energie. Prin voința de a face. Prin robustețe spirituală. «*Am trăit ca toată lumea, n-am fost un auster, am trăit pentru știință, am trăit pentru viață. Eram un bun dansator. Sfătuiesc pe toți, viața trebuie trăită. Nu cu exagerări, nici fără să-i cunoști deliciile. Regimul meu de lucru, liber consimțit. Am muncit mereu atît cît dura starea de plăcere, activitatea însă mi-a fost continuă. Am învins mereu demoralizarea. N-am coborît steagul niciodată. Ca om de știință am trăit numai pentru adevăr*». Cîndva, demult, cînd se putea întîmpla așa ceva, lui Carafoli i s-a cerut să spună că nu românul Vuia s-a ridicat primul în lume cu un avion avînd mijloace proprii de înălțare. Profesorul a duelat elegant o noapte întreagă și n-a capitulat, riscînd. «*Sînt om de știință, dați-mi dovezi că acel altcineva a făcut asta, și-am să recunosc*». În schimb, cînd s-a încercat acreditarea unui alt neadevăr și anume că Vuia ar fi fost primul om din lume care a străbătut văzduhul cu un aparat de zburat, Carafoli a făcut să se evite exagerarea care ar fi micșorat în realitate uriașa realizare a lui Vuia. A rămas de partea adevărului istoric. «*Frații Wright se ridicaseră primii în 1903, cu un avion lansat pe o pantă înclinată. Vuia a spus, în schimb, avionul trebuie să aibă viață, putere proprie nu prin paleative (plan înclinat, catapultare etc.)*». Carafoli însuși e uimit de progresele fantastice ale științelor și tehnicii aerospațiale. «*În 1906, Vuia abia se desprindea de pămînt cu mijloace proprii, astăzi există avioane care circulă cu 6 000 de kilometri la oră. Planeta s-a micșorat. În curînd, vom avea televiziune direct acasă. Tot ceea ce se întîmplă pe pămînt va intra în spațiul fiecărui om, fără relee, direct de la sateliții geostaționari. E posibil încă de pe acum, aparatele de recepție ar costa însă scump. Omul va sta acasă și va urmări studii de tot felul. Universitățile vor transmite iubitorilor de știință și cultură prin sateliți de aplicație, cursurile celor mai mari specialiști din lume. La Tokyo există o asemenea universitate, este pe cale să ia ființă și altele în America Latină. Avionul tinde să devină mijloc de transport particular. Viteza de dezvoltare a astronauticii i-a surprins chiar și pe cei care lucrau direct în astronautică*».

Numele și lucrările lui sînt prezente în toate bibliotecile științifice ale lumii. Specialiștii îl citesc, îl citează ca pe un clasic. De la ideile lui Carafoli, numeroși cercetători români și străini au pornit mai departe. Cărțile sale au fost traduse sau editate direct în Republica Federală Germania, Uniunea Sovietică, Republica Populară Chineză. Înaintează mereu, descoperă mereu, scrie mereu, animă mereu. Are fler în detectarea noilor linii de evoluție, în tehnica aerospațială modernă. Toate astea într-o stare de adînc respect față de marile personalități românești ale aerodinamicii din trecut și din prezent. Trăiește în cultul treimii Vuia-Vlaicu-Coandă. A făcut enorm pentru realizările lui Coandă să nu ajungă, să nu trecute pe nedrept în patrimoniul științific al altor națiuni. A vorbit despre el, cînd mulți nu îndrăzneau să-i pomenească numele, a pregătit din însărcinarea statului român «Colocviul Coandă», cu participare internațională. A fost timp de 6 ani în conducerea Federației Internaționale de Astronautică. Doi ani, vicepreședinte, doi ani președinte, doi ani pastpreședinte. În 1968, vizitează Statele Unite. Den Hartog și alți cinci savanți americani se adresează Academiei de Științe din Washington rugînd ca profesorul Carafoli să viziteze și Institutul de tehnologie din Massachusetts. «*Carafoli este cel mai proeminent român în științele mecanice și aeronautice; noi am dori să-l vedem...*» Federația Internațională de Aeronautică îi conferă în 1956 Diploma «*Paul Tissandier*» pentru contribuții deosebite la dezvoltarea aerodinamicii mondiale, pentru crearea unei școli de aerodinamicieni români și a unei întinse mișcări de interes științific în România. În 1970, avea să primească din partea societății științifice Braunschweig (R.F. Germania), medalia «*Carl Fried Gauss*» distincție oferită anual unui singur de știință din lumea întreagă. O au pînă azi numai 25 de savanți. Anul trecut, «*The Royal Aeronautical Society*» l-a inclus pe Carafoli printre cei 33 de membri de onoare pe care-i are astăzi. S-a întîlnit cu Neil Armstrong la Buenos Aires în 1969. A fost invitat în prezidiul care a condus atunci Conferința de presă organizată cu primul om care a pășit pe Lună. A primit de la Neil, următoarea scrisoare, prima și singura adresată unui român de către eroul halucinantei aselenizări: «*Dragă Dr. Carafoli, în numele colegilor mei de echipă și al meu personal, vă rog să acceptați sincerele mele mulțumiri pentru amabila dv. telegramă de felicitare în legătură cu efectuarea cu succes a zborului Apollo XI. Sintem încurajați să credem că obiectivele sale au apropiat și mai mult oamenii din toată lumea.*

Cele mai bune urări de succes pentru reuniunea de luna viitoare din Argentina. Am dori, desigur, ca itinerarul să ne permită să fim împreună cu dv.; totuși acest lucru nu pare să fie posibil.

Vă rog să transmiteți cele mai sincere și frumoase urări Federației Internaționale de Astronautică și tuturor membrilor ei.

Cu sinceritate
Neil A. Armstrong»

Carafoli se duce la teatru, la cinematograf, a citit multă literatură clasică romantică, a vizitat principalele muzee ale lumii, e un pasionat amator de cărți care povestesc cum au trăit marii oameni din toate timpurile. «*Îmi place să văd frumusețea cu ochii mei de nespecialist*»

ROMULUS BALABAN ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

matematicienii au sufletul și mintea dăruite noului ■ cuibul de vulturi ■ pasiune inginerească pentru medicină ■ o planetă numită curaj.

flacara

Turul

ANUL XXIII - NR. 21-(989)-18 MAI 1974

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

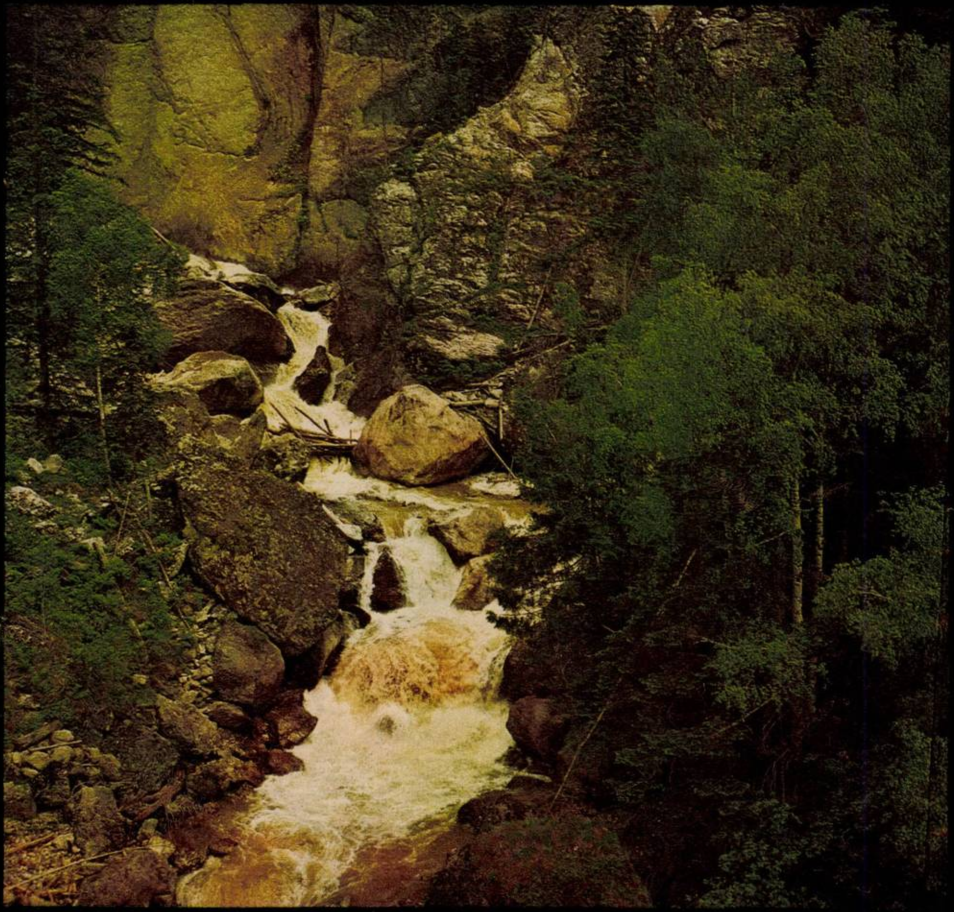

Primim din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste: Articolul intitulat «Tezaure sub stăpînirea carilor, mucegaiului și nepăsării» din nr. 16/13.IV.1974 al revistei «Flacăra» sesizează în mod îndreptățit starea critică în care se află multe icoane vechi, deținute de unele instituții de cult, precum și tărăgănările în preluarea icoanelor aflate la unele puncte de vamă. În consecință, Consiliul Culturii și Educației Socialiste a luat măsuri pentru:

— preluarea în termen scurt a icoanelor vechi, cu valoare muzeală, depozitate la punctele de vamă și la miliție;

— stabilirea unui sistem de preluare operativă de către muzee a valorilor culturale care vor mai apare prin intermediul organelor vamale și de miliție;

— controlarea patrimoniului existent în instituțiile de stat, ale organizațiilor obștești și de cult și luarea de măsuri pe loc în vederea îmbunătățirii condițiilor de conservare și a salvării icoanelor aflate în stare de degradare;

— elaborarea unui program de salvgardare și conservare a tuturor icoanelor vechi cu valoare muzeală, parte integrantă a programului de conservare a bunurilor de interes național;

— edificarea publicului larg cu privire la valoarea icoanelor și la dotările care revin posesorilor, cu privire la păstrarea și conservarea lor.

Director adjunct,
IULIAN ANTONESCU

*

«Am citit în nr. 17 al revistei, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», scrisoarea semnată de Păun I. Ioan în legătură cu transportul în comun între Chitila și centrul orașului — ne scrie **Petrescu Dumitru.** *Mă alătur rîndurilor sus-numitului, în numele locuitorilor unui întreg cartier. Ca și salariații depoului care vin aici din centru sau din diverse cartiere ale orașului, locuitorii cartierului Depoului C.F.R.-București suportă aceleași neplăceri în călătoriile lor cu mijloacele de transport în comun, la plecarea și reîntoarcerea în centrul orașului. Susțin înființarea unui traseu de autobuz pe ruta Chitila-Gara de Nord. Dealtfel, în «Ghidul I.T.B.» e specificată această linie ca urmînd să se înființeze încă de mult, dar văd că nu se întreprinde nimic. Alături de tovarășul Păun I. Ioan și de mulți alții așteptăm un răspuns clar, care să satisfacă miile de călători cu mijloacele I.T.B. din această zonă».*

*

«Sînt **Slăvulete Marin,** *domiciliat în Craiova, Calea Severinului, bl. F 1, sc. IV, ap. 7, salariat la Trustul de construcții industriale Craiova, Șantier nr. 1 Ișalnița, în calitate de tehnician constructor. În anul 1970 am fost încadrat în funcția de șef birou cu un salariu lunar de 2 550 lei. Ca urmare a unor măsuri organizatorice am fost trecut pe postul de tehnician principal cu salariul de 2 550 lei. În urma unui control efectuat mi se impută suma de 4 250 lei, reprezentînd diferența de salariu de la 2 550 lei la 2 300 lei, plătită peste limitele tarifare de încadrare. Începînd cu luna iulie 1973 mi s-a reținut lunar cîte 700 lei, în schimb nu mi s-a dat dreptul la alocația de stat pentru al doilea copil și, pe de altă parte, nu s-a ținut cont de impozitul aferent sumei de 4 250 lei ce a fost achitat de susnumitul».*

*

Răspunsul Comitetului județean Dolj al P.C.R.: *Analizînd cele relatate de tovarășul Slăvulete Marin, am constatat următoarele: Începînd cu data de 1 martie 1972 a primit și pentru al doilea copil alocație de stat; s-a recalculat suma ce trebuia reținută, luîndu-se în considerație impozitul plătit anterior.*

*

Răduț I. Marin, *din comuna Drăgotești, satul Popînzabești, județul Dolj, ne relatează că în sat s-a construit o casă de nașteri care ar putea deservi și comunele limitrofe. «E cea mai mare instituție medicală de acest tip din județ — afirmă cititorul nostru — dar ce folos dacă nu are și cadrele necesare. Medicul de circă singur nu poate face față. Nici chemarea «salvărilor» nu poate rezolva în bune condiții toate cazurile».*

*

«În Flacăra nr. 16, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», am citit cele scrise de Buricea Victor din Timișoara referitor la dreptul de moștenire. Menționez că personal nu sînt în cauză — arată **Grigoriu Eufrosina** *din Tulcea, str. Isaccea bl. I 7, sc. D, ap. 2. Totuși de multe ori m-a nedumerit felul de aplicare a acestei legi. Accentuez că sînt multe cazuri cînd soții singuri și-au agonisit niște bunuri cu foarte multe sacrificii și, venind momentul pierderii unuia din soți, vin la drept la o parte din moștenire frații, surorile, nepoții defunctului, care nu au avut nici o contribuție, nu au adus nici un ajutor sau, cum spunea Buricea Victor, de multe ori nici nu le-au călcat casa. Scriu toate acestea pentru că se știe că nu e unul singur care gîndește în felul acesta și cred că s-ar putea reglementa această stare de lucruri».*

*

«Pe ziua de 21 noiembrie 1973 m-am mutat din strada Sergent Dorobanțu Vasile nr. 5, sect. 1, în șoseaua Colentina nr. 1, bl. 34, sc. 6, ap. 203, sect. 2 — scrie **Ponoran Andrei.** *Pe ziua de 2 decembrie 1973 am făcut cerere la Oficiul pensii al sectorului 1 pentru a mi se muta pensia din str. Sergent Dorobanțu în șoseaua Colentina.*

Pe ziua de 23 februarie urma să primesc pensia, însă nu am primit-o. Atunci m-am prezentat la Oficiul de pensii al sectorului 2, unde mi s-a spus că dosarul meu nu a sosit și să mă interesez la sectorul 1. Prezentîndu-mă la sectorul 1, am aflat că dosarul fusese trimis la Drobeta-Turnu Severin».

*

Răspunsul Consiliului popular al municipiului București: *Dosarul de pensie al numitului Ponoran Andrei a fost transferat la 3.I.1974 la Drobeta-Turnu Severin din greșeală, ca urmare a faptului că în cererea depusă au fost confuzii, conținînd elemente care nu aveau nici o tangență cu problema solicitată, respectiv s-a menționat locul și data nașterii (Drobeta-Turnu Severin, comuna Feneș) înainte de a indica noul domiciliu și sectorul unde trebuie transferat dosarul. În urma sesizării la Oficiul de pensii sectorul 1, s-a cerut de urgență dosarul de la Drobeta-Turnu Severin. Dosarul s-a primit la 29 martie 1974 de la Caransebeș și, în aceeași zi, s-a achitat pensia pe luna februarie 1974. Pensia pe luna martie 1974 s-a achitat cu borderoul nr. 37 din 3 aprilie 1974, la noul domiciliu din șoseaua Colentina nr. 1.*

*

La o sesizare adresată revistei «Flacăra», Roman Gheorghe din Sibiu, str. Ialta nr. 10, a primit **din partea Consiliului popular al municipiului Sibiu** *un răspuns în care, printre altele, se specifică: tăblițele indicatoare cu denumirea străzii care au fost scrise greșit au fost luate jos.*

Referitor la circulația traseului de autobuz nr. 3 Cîmpului-Hipodrom, nu este posibil ca la întoarcerea dinspre Hipodrom să circule pe același traseu.

Se reglementează tarifele și zonele de taxare pe toate traseele de autobuz ale E.G.C. Sibiu. Acestea au fost avizate în prealabil de către Oficiul de prețuri din cadrul Consiliului popular județean Sibiu.

Privitor la semafoarele de la intersecția străzilor Reconstrucției și 11 Iunie, acestea au fost montate în vederea circulației pe strada Rîului pînă la șoseaua Alba Iulia în ambele sensuri, pînă atunci aceste semafoare sînt deconectate.

*

După primirea acestui răspuns, cititorul nostru **Roman Gheorghe** *revine cu o scrisoare în care arată: «Nu s-au luat jos nici pînă acum tăblițele scrise greșit.*

Problema traseului autobuzului nr. 3 s-ar putea rezolva, deviindu-se traseul 29 prin strada General Magheru, Avram Iancu, Piața Mică, Odobescu, Piața Cibin și continuîndu-se pe vechiul traseu pînă la strada Măgheranului. S-ar lega astfel acest cartier de centrul orașului și nu s-ar mai dubla inutil traseul autobuzului 9.

De ce se aduce mereu argumentul că taxarea pe traseul 9 s-a făcut pe baza unei decizii? Oare nu se poate reveni asupra unei decizii, dacă ea nemulțumește un cartier întreg?

În legătură cu semafoarele deconectate, mă nedumirește faptul că au fost montate cu un cincinal înainte. Mie mi se par «supranormative». Și dacă ați ști pe ce frig s-au montat!».

*

«Prin anii 1960-1962 a apărut o dispoziție a fostului Minister al Agriculturii, prin care s-a interzis categoric prinderea, deținerea și comercializarea păsărilor cîntătoare insectivore. Zecile de specii ale acestor păsări, răspîndite în toate zonele țării, aduc un aport foarte mare în ce privește stîrpirea larvelor și insectelor atît de dăunătoare agriculturii și silviculturii.

Totul a rămas însă pe hîrtie, cel puțin la Timișoara, unde aceste păsări sînt prinse și comercializate cu sutele (în piața Văcărescu). Iubitorii de păsări cîntătoare ar putea să se mulțumească cu gama variată de păsări exotice (papagali, canari etc.) care, crescute în captivitate, nu ar putea supraviețui în libertate. Cred că ministerul de resort ar trebui să rezolve definitiv și operativ această problemă deoarece, repet, păsările cîntătoare insectivore aduc un folos imens agriculturii. Mă numesc **Fr. E. Wiener,** *din Timișoara, bd. L. Sălăjan, bl. D/O, ap. 48, județul Timiș».*

*

Un răspuns al Combinatului de celuloză și hîrtie «Letea»-Bacău: *Ne referim la nota apărută în nr. 15/1974, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», în care tovarășul Antoche N. din Bacău face unele precizări în legătură cu rețeta de preparare a cleiului cu parafină. Cele relatate de Antoche N. corespund realității, întrucît Fabrica «Letea» posedă din anul 1940 rețeta de preparare a cleiului «Emaldin» prin înlocuire parțială a colofoniului cu parafină. Precizăm că de la data luării în consum a cleiului cu parafină și pînă în prezent noi am folosit și vom folosi în continuare acest produs, întrucît realizăm economii de colofoniu.*

Am fost plăcut surprinși că un vechi salariat al nostru (pensionat în 1953) se preocupă de realizarea de economii în unitatea unde a lucrat și intervine în spiritul echității; ne surprinde însă acuzația că nu mai aplicăm procedeul Emaldin, întrucît realitatea este cu totul alta.

*

Russo Vasile *din Iași, str. Dr. Savini nr. 7, bl. R1, sc. C, scrie că, suferind de ateroscleroză, i se recomandă să consume ulei dietetic din germeni de porumb, produs cu proprietăți curative. A cumpărat trei sticle din acest ulei, pe ale căror etichete scria «valabil 90 de zile de la data fabricării». «Am învîrtit și am sucit sticlele, ca să găsesc data fabricării și denumirea întreprinderii producătoare, dar în zadar. De ce pe sticlele respective nu sînt trecute aceste elemente foarte importante? — întreabă cititorul nostru. Dacă se poate admite ca un gestionar, de exemplu, să recurgă la procedee necinstite spunînd cumpărătorilor că marfa e proaspătă cînd nu e — ne arată în continuare Russo Vasile — unei fabrici cu director, subdirector, inginer șef, personal administrativ etc., etc. nu-i este permis să omită mențiunea care să indice data fabricării unui produs degradabil, destinat bolnavilor».*

*

«Mă numesc **Vâlcan Dumitru** *din comuna Bilbor, județul Harghita, și vă rog să publicați cele ce urmează: comuna noastră este bogată în izvoare de apă minerală — avînd calități deosebit de valoroase, puse în evidență de recente cercetări ale Institutului de balneologie. Pentru exemplificare arăt faptul că numai trei izvoare au un debit de peste o sută de vagoane în 24 de ore.*

În loc să ajungă la consumatorii de la orașe, apa minerală de la Bilbor, apreciată ca una din cele mai bune din țară și chiar din lume, se pierde. Organele județene au promis mereu că se va construi o instalație de îmbuteliere cu ajutorul căreia s-ar valorifica această bogăție, dar pînă în prezent nu s-a făcut nimic».

*

«După aproape doi ani de la darea în folosință a blocului în care locuim, Oficiul municipal de poștă și telecomunicații Timișoara și serviciul de sistematizare al Consiliului popular al municipiului Timișoara nu ne-au permis nouă, locatarilor blocului B 33, să ne instalăm telefoanele pînă ce nu vom face pe cheltuială proprie străpungerea planșeelor de beton și instalarea de tuburi pentru introducerea firului telefonic. Am executat din banii locatarilor această operație.

După instalarea de telefoane a trecut un an și cîteva luni și iată că, în primăvara acestui an, la scara A a blocului B 33 Calea Șagului, de la cutia terminală a fost legat un fir telefonic care a fost fixat pe pereții coridorului prin baterea de cuie. Acest fir a fost scos pe fereastră pînă la un stîlp plantat special de tehnicienii de la telefoane și apoi s-a ajuns cu firul pînă la un cetățean pe o stradă la sute de metri de bloc. Ne-am adresat în scris, la 12.III.1974, atît la Telefoane cît și la Serviciul de sistematizare, cerînd scoaterea acestui fir telefonic și zugrăvirea coridoarelor scării A, deteriorate prin fixarea firului prin batere în cuie. Pînă în prezent nu ni s-a răspuns. Semnează, în numele Comitetului asociației de locatari a blocului B 33, Calea Șagului, Timișoara, **Mustețiu Romulus,** *președinte, și* **Blenert Emilia,** *secretar».*

*

Tarbac Ion, *locuitor al satului Negrești, cu domiciliul flotant în Craiova, cartierul Valea Roșie, bl. A, sc. 3 ap. 3, ne scrie de situația existentă în satul său. «Faptul că a fost reședință de comună (aparține acum de comuna Prigoria) n-a îmbunătățit cu nimic lucrurile. Drumurile și ulițele au rămas așa cum erau de cînd le știm, pline cu noroi, făcînd foarte dificilă, pe timp ploios, circulația. Nu s-a luat nici o măsură de pietruire. Căminul cultural e găzduit într-o casă degradată, vechea școală în care au învățat bunicii noștri. Magazinul sătesc funcționează într-o încăpere necorespunzătoare în raport cu volumul mărfurilor puse în vînzare și numărul cumpărătorilor. Nici măcar punct sanitar nu este în satul Negrești, oamenii trebuie să meargă după ajutor 6 km. Situația aceasta este, cred, în contrast cu dezvoltarea satelor din zilele noastre».*

*

Mă numesc **Savițchi Alexandru,** *de profesie inginer, domiciliat în București, bd. Gl. Magheru nr. 34-38, sc. C, ap. 36. În anul 1960, prin schimbarea domiciliului, am solicitat și mutarea postului telefonic. Am primit răspunsul că «din lipsă de posibilități tehnice» mutarea nu se poate face decît dacă accept cuplarea cu vecinii mei.*

Mai tîrziu am solicitat de comun acord și simultan decuplarea telefoanelor cu aceștia. Am primit răspunsul tip cu formula consacrată: «cererea nu poate să fie rezolvată favorabil din lipsă de posibilități tehnice». În anul 1973 am revenit cu o nouă cerere la care am primit același răspuns tip. Vecinul meu (cuplajul), mai perseverent, a primit aviz favorabil. Considerînd «posibilitățile tehnice» valabile pentru ambele posturi telefonice m-am adresat cu o nouă cerere pentru decuplare. Din acest moment intervine un fapt greu de înțeles, mi se comunică avizul negativ pentru decuplarea postului telefonic «din lipsă de posibilități tehnice».

*

«Mă numesc **Vlad Mariana** *și sînt elevă în clasa a V-a. Locuiesc în strada Alexandru Ioan Cuza, căminul Urziceni. Eu am fost dată la creșa de copii de cînd eram mică. Eu acum, la 11 ani, vreau să-mi cunosc părinții mei. Pe ei îi cheamă Vlad Elena și Vlad Gheorghe. Vă rog foarte mult din toată inima și cu lacrimi în ochi să-mi găsiți dacă se poate părinții mei, căci tare mult aș vrea să-i cunosc și să știu și cine mi-a dat viață.*

Nu vă mai spun cît de supărată sînt în special cînd văd că toți copiii cînd vine vacanța pleacă acasă la părinți, rude și la mine nu vine nimeni rămînînd singură în cămin mă simt foarte străină și singură pe lume.

Închei mica mea scrisoare și totodată vă rog foarte mult să mă ajutați».

*

Mă numesc **Ostrovan Gheorghe** *din comuna Udești, satul Poieni, județul Suceava. În ziua de 14 martie 1974 fiul nostru Ostrovan Viorel Modest, născut în ziua de 28.IV.1956, elev în clasa a XI-a la liceul din Liteni, județul Suceava, plecînd în comuna Verești — județul Suceava — pentru a cumpăra o pereche de pantofi, nu s-a mai întors acasă.*

De la 14 martie și pînă în prezent continuăm să-l căutăm. Am fost la Arad, Timișoara, am anunțat organele de miliție din localitate, din județ, dar fără nici un rezultat. Vă închipuiți ce lovitură poate fi pentru noi, familia.

De aceea vă rugăm foarte mult să ne ajutați prin publicarea rîndurilor de față pentru a-l găsi pe fiul nostru.

*

Asociația de locatari *ai blocului A-11 din microraionul II Oprișani din Turda ne scrie că programarea apei calde (de două ori pe săptămînă) cîte 5 ore în total este insuficientă într-un ora ca Turda poluat de fabrica de ciment. Această situați este numai în microraionul II, cei de la I și III a apă caldă zilnic. Au fost sesizate forurile competente dar fără rezultat.*

*

Un răspuns de la Consiliul popular al mu nicipiului Turda. *Pentru soluționarea definitivă alimentării cu apă caldă, permanent și la toate n velurile, s-au luat măsuri de executare în plus a une noi injecții cu apă rece din magistrala ce alimenteaz orașul Turda, lucrare ce a fost executată de Întreprinderea de gospodărie comunală și locativă Turd S-a rezolvat problema alimentării cu apă rece, conform programului stabilit de Consiliul popular județean Cluj, în toate zilele, cu excepția zilei de sîmbăt cînd consumul fiind peste capacitate, alimentarea s face eșalonat pe ore.*

În prezent, locatarii sînt mulțumiți de modul care sînt alimentați cu apă caldă și rece.

*

Șerbu Elena, *București, ne scrie despre deficiențele transportului în comun în cartierul Pantelimon Ca soluție imediată semnatara scrisorii propune prelungirea liniei 13, pînă se termină autostrada s să se reglementeze circulația lui 14 (să se pună vagoane suficiente și să circule cu regularitate).*

Aceste propuneri s-au mai făcut, dar nu ține nimen seama de ele. Nimeni nu se gîndește că în aceast zonă se revarsă cetățenii de la Pasărea, Cernic Brănești, comuna Pantelimon, plus cartierul no construit; o populație imensă!

*

«Fetița mea, Tutuianu Marcela a rămas orfană la u an și o lună», ne scrie **Tutuianu Maria,** *domiciliat în comuna Tufești, județul Brăila. Fostul meu soț er tractorist și locuiam împreună cu fetița noastră i satul Sacu–Rezi, comuna Însurăței, județul Brăila. Î toamna anului 1971 a fost omorît de tractor. Neavîn cine mă învăța, n-am făcut dosarul pentru pensie d urmaș a fetiței. L-am alcătuit abia în 1973, cu ajutorul Consiliului popular al comunei Tufești, și l-am trimis la Casa de pensii Brăila. A trecut aproape u an de cînd aștept. Mă întreb dacă fetița nu are [illegible]tul la o mică pensie în urma morții tatălui e*

*

Costescu Mișa *din comuna Coteana, județul Ol relatează că s-a calificat la Pitești în meseria de ț sătoare, avînd acum o vechime de 4 ani. Căsătorin du-se, și-a urmat soțul la Slatina. «Pe 27 februari — scrie cititoarea noastră — am depus o cerere l Întreprinderea textilă. După aceasta, am trecut pe l fabrică și la biroul personal mi s-a spus că nu se m fac angajări. Am primit de la forțele de muncă r partiția pentru data de 7 februarie 1974. Pînă l 13 februarie mi-am făcut examenele medicale necesare completării dosarului. La biroul personal mi s- spus din nou să aștept pînă la 1 martie, cînd mi s- comunicat din nou că nu mai sînt locuri și mi s- dat repartiția înapoi. Văzînd aceasta, m-am dus di nou la Forțele de muncă, unde mi s-a retras repart ția».*

*

Răspunsul Consiliului popular al județulu Olt: *Din referatul conducerii Direcției pentru pr bleme de muncă și ocrotiri sociale Olt, căreia i s- transmis scrisoarea spre soluționare, rezultă că pet ționara a fost încadrată la Întreprinderea textilă Sl tina, ca țesătoare, începînd cu data de 22 mart 1974, în baza contractului de muncă nr. 1622.*

*

Nu cred că există feroviar pe cuprinsul Regional de Căi Ferate Iași să nu-i cunoască pe instructor regionali Dumitru Timofte și Constantin Orhe [illegible] se ocupă cu pregătirea și instruirea personalu ramura mișcării, ne scrie **Filioreanu Florin** *di Bacău, bd. 23 August nr. 18.*

Mulți ceferiști, și în special impiegați de mișcar s-au perfecționat la instrucțiile de serviciu, au înv tat temeinic meseria de mișcărist sub îndrumare acestor doi oameni minunați, sub îndrumarea acest doi dascăli.

De-a lungul anilor au învățat să lupte cu pasiu să insufle tuturor salariaților dragostea de meseri

Sînt o pildă de urmat pentru toți cei cu muncă d îndrumare și control, sînt exigenți cu ei și cu ceilalț bine puși la punct cu tot ce se întîmplă la calea ferat doi comuniști cu mult spirit de răspundere în real zarea sarcinilor de partid și de serviciu. Colegii d muncă și subalternii îi salută cu respectul ce s cuvine unor oameni ce își dedică viața și întreag capacitate de muncă pregătirii profesionale a cef riștilor.

Mii de feroviari ce concură la circulația trenuril în depline condiții de siguranță îi salută cu respe pe acești comuniști de omenie ce constituie exemp de pasiune pentru muncă, model de conduită, gri pentru oameni, care se ocupă cu dăruire și energ de pregătirea profesională a mișcăriștilor.

*

Știut fiind că se irosesc cantități mari de hîrtie — ne scrie **Stancu V. Teodor** *din București, stra Oborul Nou numărul 13 — îmi permit să fac urm toarele propuneri: o colectare eficientă a deșeuril de hîrtii nu se poate face decît de către pionieri elevi, la care să se alăture și organele obștești d cartier. Se pot colecta astfel de la particulari can tăți mari — de sute și mii de tone — mai ales blocuri. Chioșcurile de difuzarea presei și debite de tutun ce vînd ziare și reviste să primească înap ziare vechi și reviste sub o formă ce se va stabi Sînt o avere națională aceste deșeuri de hîrtie și trebuie irosite.*

*

Am cumpărat din comerț un ghem de sfoară — scrie **Popescu Petre** *din Lupeni, Aleea Castanilo bloc 12, ap. 22 — fabricat la I.J.I.L.-Brăila, str. Vad Rizeriei nr. 2, pe a cărui etichetă scrie: 100 g, lei 7,6 Cîntărind acest ghem, am constatat că în loc de 100 cît scrie pe etichetă avea în realitate 87 g, deci 13 mai puțin, ceea ce la 1 kg face 130 g.*

Acest procedeu de a realiza beneficii și econom nu mi se pare a fi cinstit.

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

«cuibul de vulturi»

«Tovarășul (a)... vă rugăm a participa la revederea activului P.C.R. din sectorul 3 Albastru «A» din anii 1944-1948». Această invitație bătută la mașină și repetată la telefon de unul dintre organizatori, Crîșmaru Gheorghe, m-a făcut să fiu sîmbătă dimineața în sala Tehnic[illegible]lui din Calea Șerban Vodă nr. 213. Nu știam prea multe, aproape că nici nu auzisem de un asemenea sector, albastru, am trăit prin voia lucrurilor sub alte denumiri. Aveam să aflu că sectorul 3 Albastru, împărțit la sfîrșitul anului 1946 în A (în prezent sectorul 5) și B (sectorul 6), a fost unul dintre laturile sărace ale Bucureștiului, cu multe mahalale și cimitire, în care viețuiau mai mult rău decît bine tăbăcarii, boiangiii, micii meseriași, lucrătorii de la cele cîteva fabrici cu nume pompoase ca Tăbăcăria Națională, Wolf, Vulcan, Bourul. Aici, imediat după victoria insurecției naționale antifasciste armate, în condiții de legalitate și libertate, a început cu mare entuziasm lupta pentru cucerirea puterii și înfăptuirii politicii partidului, prin organizarea activității și vieții de partid, crearea organizațiilor de partid și consolidarea lor în toate fabricile, instituțiile, sediile și cartierele. Toate acestea trebuiau făcute atunci din mers, concomitent cu lupta pentru susținerea frontului antihitlerist, pentru refacerea economică a țării, pentru democratizarea întregii vieți politice, sociale și culturale a țării. În primele rînduri ale acestei mari bătălii au fost și activiștii de partid din fostul sector 3 Albastru, [illegible]brii de partid din ilegalitate, muncitori și intelectuali simpatizanți din fabricile, instituțiile și școlile din tot cuprinsul sectorului, care, în condiții deosebit de grele, și-au făcut datoria cu abnegație și curaj, trăind la sfîrșitul anului 1947 marea bucurie a instaurării Republicii și a trecerii României în etapa prefacerilor economice și social-politice cu caracter socialist, punerea temeliei noii orînduiri socialiste. O parte dintre aceștia s-au revăzut sîmbătă după zeci de ani și emoția acestei revederi este greu, dacă nu cu neputință, de închipuit. Am fost martor la îmbrățișări însoțite de lacrimi, am auzit strigăte de recunoaștere între oameni care n-au uitat nici astăzi să mai fie tineri, deși au trecut anii, cînd, cum mi s-a spus cu o duioasă ironie «eram ca niște libelule atunci cînd fugeam desculți și rupți, pe scările sediului nostru din Aleea Suter, mîncam 50 de grame de pîine și ni se părea că ne-am săturat *pentru un an de zile*». Am văzut de aceea în acea zi și oameni cărora le era greu să se mai recunoască sub chipuri sănătoase și haine bune, unii dintre ei clipeau parcă nevenindu-le să creadă că odată cu ei au îmbătrînit și ceilalți și de cîteva ori mi s-a părut că le vine greu să se cheme pe numele din tinerețe. Și asta pentru că revederile sînt uneori și triste, oricum mai melancolice decît despărțirile, cînd imaginea celui care pleacă este mai cunoscută, deci mai apropiată decît a celui care revine cu altă înfățișare decît cea știută.

Participant, fără temeiul vîrstei, la o reîntîlnire aparte, o reîntîlnire, aș zice, ieșită din comun prin marele interval de timp la care avea loc, după aproape 30 de ani, împărtășeam firesc emoția celor care mă înconjurau. Nu eram dealtfel singurul «descendent» emoționat, activiștii de partid din sectorul 5 prezenți în sală simțeau la fel, unindu-și vocile cu cele ale «veteranilor» în intonarea «Internaționalei».

«În primul rînd, îmi spune tovarășul Dumitru Gheorghe, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 5, ideea organizării unei astfel de întîlniri este cît se poate de bună, ea înscriindu-se în ansamblul de manifestări închinate celor două mari evenimente din acest an. Cu atît mai mult mi s-a părut mai interesantă cu cît la această întîlnire participă activiști dintre care unii nu s-au mai văzut de zeci de ani și în acest sens îi felicit pe tovarășii organizatori care s-au străduit să facă posibilă această întîlnire. În al doilea rînd, pentru mine, personal, un moment de profundă emoție l-a constituit evocarea acțiunilor de luptă revoluționară din perioada '44-'48 de către cei care au participat direct la ele».

Tovarășul Marinescu M. Nicolae împlinește la 11 iunie 67 de ani. Dintre aceștia, 44 de ani au fost de activitate neîntreruptă în munca de partid, «cu lucruri și bune și rele, cunoscute de partid». Ialomițean ajuns în București, pantofar la Gaston Mihăilescu, ilegalist din 1931, cunoscut de cei tineri sub numeroase nume conspirative, participă la toate acțiunile partidului, este arestat de mai multe ori, figurînd în evidența siguranței printre activiștii foarte periculoși. Din 1945 pînă în vara anului 1947 este secretarul organizației de partid din sectorul 3 Albastru.

— Cum trăia un secretar de sector?

— E, traiul lui era destul de greu, trebuia să învingă multe greutăți, și materiale, și morale. Erau multe momente în care trebuia să te orientezi pe loc, imediat, și asta era foarte greu, uneori mai greșeai. Tu erai de toate, noroc însă că te ajuta colectivul, altfel...

— Povestiți-mi totuși o zi din viața dumneavoastră de atunci, care vreți.

— Da, bine. Stăteam pe șoseaua Olteniței, locuiam într-o casă la etajul I. Dimineața la 4 eu eram sculat, fie iarnă, fie vară, mă spălam, mă bărbieream și pe urmă o luam pe jos, din Olteniței pînă-n Suter, la sector. Aici mă uitam în carnet, să văd ce avem de făcut, aveam un carnet de ăsta, carnetul era secretara mea. După aceea ne vedeam cu toții, vorbeam, e ceva nou? S-a mai ivit ceva? Dealtfel, cînd era cazul, și noaptea mă sculam să merg la cîte vreo fabrică. Mergeam la județeană zilnic și raportam oral și pe scurt ce am făcut, ce n-am făcut din sarcinile vechi.

— Era timp și pentru sarcini vechi?

— Nu, sarcini vechi erau considerate cele primite cu o zi, două înainte. Mai departe: la cel tîrziu 10 eram la sector unde mă așteptau toți instructorii, și salarizați și nesalarizați. Le prezentam instrucțiunile județenei, asta dura o oră, o oră și jumătate, depinde de problemele care erau. Pe urmă îi trimiteam în teren, la fabricile unde secretarii de celulă erau mai slabi plecau doi-trei. Aici vreau să spun ceva: aveam un colectiv foarte disciplinat, cu oameni foarte corecți, mai curînd raportau mai puțin decît mai mult, veneau să-mi spună dacă greșeau, fără teamă.

— Și ce mai făceați? Rămîneați în sediu?

— În birou pe mine foarte puțini mă găseau. Plecam și eu în întreprinderi. După masă ne reîntîlneam cu toții, discutam ce-am făcut, alteori ieșeam cu muncitorii în stradă, în sfîrșit aveam multe de făcut. La zece jumătate-unsprezece noaptea eram acasă, mă uitam prin ziar, ascultam radioul un sfert de oră și adormeam. A doua zi mă sculam la 4.

— V-aș ruga să-mi spuneți care a fost sarcina care v-a surprins cel mai tare?

— Sarcina? Am avut atîtea. A, da. Am fost primul muncitor din țară numit director general într-un minister.

Era un utecist firav, mititel, «arătam ca o cimodie», ucenicul strungar de la Vulcan, Macrea Nicolae. Bocancii îi erau cusuți cu sîrmă, noroc că avea pe unde să iasă apa din ei, hainele erau rupte. Așa arăta în 1945 locțiitorul secretarului comitetului de U.T.C. din sectorul 3 Albastru.

— Noi atunci nu aveam mîncare, adică nu aveam nici salariu, mîncam pe unde apucam. Fiecare tovarăș avea în buzunar o hîrtie în care împachetam ce găseam, o bucată de pîine, o roșie, o felie de mămăliguță. Uitați, într-o dimineață, eu am mers la Comson, o întreprindere de material medical, cu sarcina de a chema tineretul de acolo alături de noi. Am intrat în cantină, la prînz, aveau la masă un fel de păsat de morcovi, le-am și spus: cum puteți să mîncați asta? Sincer să fiu însă mi-era o foame...

Macrea Nicolae nu mai aude cu urechea dreaptă deloc. «Aveam într-o seară o ședință de comitet, cu un tovarăș, Stanciu pare-mi-se, în iarna lui '45. După ședință, pe la unu noaptea, am plecat să mă culc la Căminul de ucenici Vulcan, la Chirigiu, unde era un depozit de lemne și întorcea 3; lîngă seminarul Nifon au sărit doi inși în fața mea, peste un gard micuț, iar alți doi au venit pe la spate și mi-au dat cu parul în cap. N-am mai știut nimic. După vreo oră tovarășul Stanciu, care avea un «jep» și se ducea acasă, a văzut un om cu capul în drum, și picioarele pe caldarîm. Eu eram; a oprit și m-a dus la Colțea. Nu știa cine sînt, eram atît de mutilat încît abia a doua zi a aflat și atunci m-a luat de la Colțea și m-a dus la infirmeria de la Vulcan. Am stat 6 zile în comă, m-au tratat doctorii noștri, dar de auzit cu urechea dreaptă nu mai aud.

Nici acum Macrea Nicolae nu e mai voinic, dar spune că deși era mititel (și de ani, 18) avea forța pe care i-o imprima partidul. În 1953 s-a îmbolnăvit de plămîni și a ascuns asta pînă *în martie 1954 cînd a avut o hemoptizie.*

— M-am făcut bine, am venit acasă, și după ce am venit a trebuit să mi se spună «Macrea, ai slujit partidul, dar acum ești bolnav, nu se mai poate, mergi în aparatul de stat». În 1963, privind un meci la televizor, mi-am pierdut complet vederea. Dar acum văd din nou.

Stan Ștefan. 49 de ani. Avea 20 și lucra într-o tăbăcărie cînd și-a legat viața de lozinca «Pace, pîine și libertate». Lucruri mari, spune, nu a făcut, doar, notez eu, a rămas o dată, în februarie 1945, împreună cu alt tovarăș pe platforma unui camion, sub o ploaie de gloanțe. Pe urmă a mers pe șantierele de reconstrucție.

— La Agnita-Botorca trebuia să terminăm în 45 de zile, dar am terminat în 32. Am lucrat în noiembrie, lună rea, cu lapoviță, ploi. Tehnica de lucru: tîrnăcopul, cazmaua și roaba. Stăteam în casele țăranilor. La 4 dimineața eram deja încolonați și plecam pe șantier. Numai așa am putut face chiar și 4-5 norme de lucru într-o zi.

— V-amintiți astăzi ceva în mod special?

— Da. Că am fost primul activist obștesc care a asistat la tipărirea primului număr al Scînteii în legalitate. Am stat toată noaptea în redacție, pînă cînd, cu primul pachet de ziare în brațe am fost la 4 dimineața la poarta fabricii «Bourul». Nu știam atunci nici ce e somnul, nu mă interesa mîncarea sau altceva, n-aveam timp pentru mine.

Colonelului de azi oamenii îi spun Adam, nu Matei. De foarte tînăr, de cînd era ucenic și mînca bătaie de 50 de ori pe zi, a participat la acțiunile organizației. A fost cercetat la Comandamentul militar al Capitalei, a fost dat afară din toate locurile în care se angaja. Întîi activist voluntar de partid, pe urmă secretar, nu poate uita campania electorală din 1946.

— Mie mi-a rămas perioada asta în mod deosebit. Seară de seară ieșeam în stradă, lipeam afișe, le păzeam. Vedeți, lucram la fabrică 8 ore și pe urmă, ca instructor voluntar de tineret, mergeam dintr-o fabrică într-alta, pînă noaptea. Nu mi-era greu, pentru noi nu au existat alte lucruri mai presus decît munca de activist. Mîncam o dată pe zi te miri ce, dormeam la sediu, în «Cuibul de vulturi» cum i se spunea, pe birouri, pe jos, luptam pentru țelul nostru care era atît de mare, încît n-aveam timp nici să ne mai fie frică.

— Tatăl dumneavoastră ce zicea de asta?

— A zis într-o zi: «Tată, dă-mi tu mie întîi cu ciocanul în cap, omoară-mă și pe urmă fă politică». Iar eu am răspuns: «Tată, eu cu ciocanul în cap nu-ți dau, dar politica asta o fac pentru că e bună, e politica mea».

*

Din păcate spațiul nu-mi mai îngăduie să-i amintesc aici pe toți cei cu care am vorbit în ziua de sîmbătă. Erau mulți, și fiecare dintre ei, sînt sigur, avea ce să-mi spună. Sînt încredințat însă că în modestia lor dovedită prin tot ce au făcut, vor înțelege neputința unui condei înclinat omagial pe o pagină de revistă.

IULIAN NEACȘU ■

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

«CONSILIILE ȘI COMISIILE MUNCITOREȘTI VOR ACȚIONA PENTRU DEZVOLTAREA UNEI ATITUDINI ÎNAINTATE FAȚĂ DE MUNCĂ, PENTRU STIMULAREA INIȚIATIVELOR CREATOARE ALE OAMENILOR MUNCII ÎN ÎNDEPLINIREA SARCINILOR ECONOMICE ȘI SOCIALE, PRECUM ȘI PENTRU COMBATEREA MANIFESTĂRILOR DE NEPĂSARE, NEGLIJENȚĂ ȘI LIPSĂ DE RĂSPUNDERE... CONSILIILE ȘI COMISIILE DE CARE AM VORBIT SE VOR SPRIJINI ÎN ÎNTREAGA LOR ACTIVITATE PE PARTICIPAREA LARGĂ A MASELOR DE OAMENI AI MUNCII ȘI VOR DESFĂȘURA O ACTIVITATE PERMANENTĂ, PE BAZĂ DE PROGRAM DE LUCRU, ACORDÎND UN SPRIJIN EFECTIV ORGANELOR COLECTIVE ÎN CONDUCEREA EFICIENTĂ A ACTIVITĂȚII ECONOMICE ȘI SOCIALE».

NICOLAE CEAUȘESCU

inimoși la viața oamenilor, ca ea să fie mai bună

Constanța Voinescu este muncitoare la zățuit și lucrează de zece ani în Combinatul de prelucrare a lemnului de la Pipera, e veche membră de partid și poartă cu mîndrie două lucruri albastre, un halat imaculat și ochii, jucăuși și tineri, deși femeia din fața mea nu mai este foarte tînără, de vreme ce băiatul i s-a căsătorit și ea așteaptă, la toamnă, să fie bunică.

Mari probleme de viață nu are, îmi spune, cu munca merge bine, cu familia la fel, nu-i pare rău că a plecat de-acasă, unde făcea un fel de croitorie deprinsă de la o soră, și că s-a apucat de meseria mobilei, care e bănoasă și curată, iar oamenii o apreciază ca pe o muncitoare harnică, răzbătătoare. Chiar dacă nu are decît cinci clase elementare în urmă și o calificare la locul de muncă, se descurcă bine, cu folos și cu dragoste de colectiv.

O întreb dacă-i adevărat că dînsa face parte din Comitetul oamenilor muncii de pe platformă și-mi spune că-i adevărat. Ba mai mult, adaugă, ne aflăm acolo șaptesprezece persoane, dintre care șase muncitori și restul ingineri, tehnicieni, mă rog, oameni din conducere, în frunte cu directorul general adjunct, iar eu sînt singura femeie și de aceea nu mi-e foarte ușor. Mai ales că mie îmi place să mă bat pentru problemele oamenilor și tovarășii din comitet mă ascultă respectuoși și se iau după mine, chiar dacă uneori am eu gura cam mare. Adică nu mare, atît cît trebuie. Gură de femeie, că dacă m-au delegat muncitorii de la binale în comitetul acesta de conducere și decizie, cum se spune, atunci e de datoria mea să mă zbat pentru ei și să reușesc. Apoi gîndesc că dacă mă întrunesc în acest colectiv de la înființarea lui, înseamnă că fac față și că n-am gura chiar mare, cu toate că uneori mă mai împotrivesc, ca să se facă dreptate și să primească drept la casă întîi cei care merită și care muncesc. Iar dreptate se face. Așa e la noi pe platformă, în comitet, nu luăm niciodată o hotărîre pînă nu analizăm și pînă nu ascultăm păsul oamenilor.

La început a fost tot așa ușor?

Îmi spune că n-a fost. De, oameni sîntem, nu-i era dînșii prea la îndemînă să se așeze la aceeași masă cu directorul general, ba chiar să-l și contrazică, să-l completeze, cum se mai întîmplă, dar cu vremea treaba s-a aranjat în bine. Adică a înțeles că acest colectiv este înainte de toate al muncitorilor și i-a plăcut foarte tare ce-a spus, într-o bună zi, directorul Aurel Rizea într-o ședință, cum că acest comitet aparține oamenilor muncii, în dubla lor calitate, de producători și de proprietari.

O întreb ce înseamnă de fapt să participi într-un asemenea comitet și-mi răspunde că nu participarea este totul, nu prezența acolo contează, ci are importanță modul cum stai pe scaun și cum deschizi gura. Adică modul în care faci cunoscute acolo problemele oamenilor de la locul de muncă.

Și dumneata le faci cunoscute?

Încuviințează. Să vă dau un exemplu. continuă. La noi e fabrică mare și frumoasă, aveam de toate, doar cu garderoba stăteam prost, erau niște dulapuri mici cît niște sertare, de-ți venea să plîngi cînd le vedeai și te dezbrăcai în silă. Eu am stat de vorbă cu oamenii din secție, de fapt, de ce să mă dau după degete și să zic că am stat de vorbă, că mai mult ei au venit la mine și mi-au zis cum să facem ca să rezolvăm treaba cu dulapurile. Ne-am gîndit noi ce ne-am gîndit, ne-am oprit la niște îmbunătățiri și apoi am dezbătut problema în comitet. Am insistat, am spus că asta este dorința muncitorilor, nu numai dorința lor, ci chiar o necesitate. Comitetul a înțeles și ne-a sprijinit. Avem acum un grup social de ți-e mai mare dragul să intri. Cu oglinzi și cu dușuri, o frumusețe, parcă e la Teatrul Bulandra.

Și cum vă simțiți, o întreb, o singură femeie între atîția bărbați?

Foarte bine mă simt, că am așa o intuiție, ba chiar o siguranță aș putea zice, da, o siguranță, că sînt luată în considerare și că tot ce spun ajută la ceva, căci eu, adică nu numai eu, toți muncitorii care sîntem în comitet și sîntem șase, noi venim direct din producție și cunoaștem problemele în amănunțime. Pe bucăți le cunoaștem, le expunem și susținem ce vrem, că asta e oarecum obligația noastră. Adică nici nu știu dacă-am zis bine că sînt luată în considerare, cred c-am greșit. În felul meu, eu și cu ceilalți, chiar conducem, doar așa se cheamă comitetul, așa că alegerea asta mă face să mă mîndresc, dar mă și obligă.

La ce vă obligă?

Să rezolv problemele oamenilor. Să vă dau un exemplu. La noi, la fabrica de binale, aveam mai mulți muncitori de ispravă fără buletin de București, lucrători vechi și verificați. Am ridicat treaba asta într-o ședință, i-am susținut pe Gavrilă sau Mîrzache, conducerea s-a arătat foarte omenoasă și i-a ajutat. Dealtfel, relațiile noastre cu conducerea sînt foarte bune, ba chiar tovarășul Rizea, directorul general adjunct, e înțelegător, crede în oameni și eu zic că dînsul face foarte bine, doar că ar trebui să fie mai aspru.

Tovarășă Voinescu, se aprind vreodată discuțiile în comitet?

Zîmbește. Păi altfel cum, tovarășe?! Se mai aprind, dar cu măsură, că noi ne întîlnim acolo ca să discutăm, nu ca să ne certăm. Dealtfel, toate hotărîrile le luăm numai după ce analizăm foarte bine chestiunile, că nu lucrăm acolo numai cu materiale și cu bani, lucrăm și cu sufletele oamenilor, cu viața lor. Asta e scopul pentru care ne strîngem, să meargă producția mai bine și să trăiască oamenii mai ușor.

Îi spun că aș vrea să aflu care a fost ultima propunere pe care a lansat-o în comitet, mă pune să repet și apoi zice că asta e o îndeletnicire cam grea, căci dînsa tot umblă cu propuneri și pe ultima nu și-o aduce aminte, dar dacă tot vreau să scriu ceva în carnet, atunci să notez treaba cu femeile bolnave și cu gravidele. Și notez: «Am cerut ca femeilor suferinde să li se schimbe locul de muncă, să fie trecute în altă parte, ca să dea un randament mai bun la condiții mai ușoare. S-a făcut. În secții am obținut înțelegere mai greu, dar ridicînd problema în comitet, am rezolvat-o imediat. La fel și cu căminul de fete, am făcut unul cu șaptezeci de locuri, pentru lucrătoarele tinere, care stăteau pe apucate și plăteau chirie la speculă».

Că tot am ajuns la case, îmi vorbește despre locuința sa. În Calea Griviței, la bloc, o casă strălucind de curățenie, întreținută de dînsa și de fată. Îi spun că am înțeles că are un băiat, student la electronică, însurat și care o s-o facă în curînd bunică, așa e, acceptă, dar mai am și o fată, la statistică. Abia a intrat, așa că nu judecăm încă s-o mărităm. Dar zestrea?, glumesc, apăi zestrea e un gînd, dar o să ne descurcăm, că stăm destul de bine și avem o familie unită.

Îmi spune apoi că abia s-a întors din concediu, dar în concediu n-a stat. A făcut cîte ceva pe-acasă, pe bătătură, cum zice, deși mi-e foarte greu să înțeleg cum devine treaba asta cu bătătura într-un bloc de pe Griviței, s-a tot gîndit cum o să fie cu reprofilarea liniei de ferestre care urmează să se producă. Această reprofilare e binevenită, ca secția să devină mai rentabilă, dar că se pune chestiunea împărțirii forței de muncă și n-o să fie ușor, o să trebuiască să se bată în comitet ca femeile să nu fie trecute la o muncă improprie, cum mai înțeleg unii.

Credeți că o să găsiți înțelegere?

E musai că doar nu găsesc pentru mine și nici pentru fii-mea, ci găsesc pentru fabrica noastră, pentru munca noastră și pentru viața noastră, că toți cei care ne strîngem în comitet, muncitori sau ingineri, avem un scop comun: să meargă treaba cît mai strună, ca să trăim cît mai omenește.

*

«Tovarășul Ion Vasile a arătat că deja s-au comandat haine de protecția muncii pentru angajații Fabricii de casete, în așa fel încît atunci cînd fabrica va intra în funcțiune salariații să aibă și echipamentul necesar de protecție. De asemenea, tovarășul inginer șef Vasiliu a apreciat ca valoroasă propunerea făcută de tovarășul Mihăilă Gheorghe cu privire la înființarea cabinetului de protecție a muncii la Grupul școlar, avînd în vedere pe de o parte lipsa de spațiu din U.P.L.-Pipera și pe de altă parte crearea unui cabinet puternic, înzestrat cu cele mai moderne materiale de protecția muncii. Raportorul, luînd cuvîntul, a arătat că totuși ar fi bine să se înființeze două cabinete de protecția muncii, distincte, întrucît ar fi foarte greu ca instructajul salariaților din U.P.L. să se facă la grupul școlar, iar pe de altă parte ar însemna să fie două gestiuni în aceeași încăpere, ceea ce este mai dificil.

Răspunzînd tovarășului Mureșanu, tovarășul Mihăilă arată că înființarea unui singur cabinet de protecție a muncii nu presupune neapărat două gestiuni, că poate foarte bine ca toate materialele să le aibă în primire un singur salariat al grupului școlar și că în cazul în care cabinetul de protecția muncii este un cabinet înzestrat cu aparatura cea mai modernă și instructajul se va face cu mai mult folos».

(Din procesul verbal nr. 28 al ședinței colectivului de conducere operativă din cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului-Pipera.)

Constantin Musceleanu, muncitor specialist la fabrica de înnobilare, se află pe platformă de la înființarea acesteia. E membru de partid din 1967, căsătorit, locuind pe undeva pe bulevardul Macaralei și recunoaște că n-are motive să fie nemulțumit de viață. Lucrurile merg drept, are casă nouă, salariu frumos, numai copii nu are și ăsta e marele necaz, cumpăna prin care trece după ce, nu demult, i-a murit băiatul în vîrstă de aproape un an.

Si Constantin Musceleanu, poate că așa mi-a fost mie dat la Pipera, are ochii albaștri, doar vorba mai ținută din scurt, mai rară și acceptă greu, după rețineri, să vorbească despre munca sa, despre ceea ce face în fiecare zi, acceptă greu și numai provocat de întrebări iscoditoare.

Adică să vă explic ce fac eu în comitet? Ascult. Iau cuvîntul. Îmi dau cu părerea. Încerc să rezolv, după puterile mele, care n-am făcut decît o școală profesională și o specializare de o lună, în Austria, problemele colectivului, căci trebuie să vă spun că probleme sînt, chiar dacă munca se desfășoară bine și oamenii cîștigă cu folos.

Omului acestuia, care se trage din țărani săraci de pe malul Snagovului, din satul Bîra, și care are mai multe invenții, «vreo șapte-opt invenții, zice, inventate chiar de mine», omului acestuia, înțeleg din prima clipă, nu-i place prea mult să discute, nu-i place și recunoaște: «mie îmi place să vorbească mîinile. Adică să fac treabă».

Am auzit că dumneata, îi spun, ai ridicat în comitet pericolul toxicității de la emailare. E adevărat?

Da, la emailare era un grad toxic foarte înalt și oamenii nu mai puteau trăi. Docu Mihalache și Hărăguș, lucrători pe care-i știu de mult ca nădăjduitori la muncă, au venit si mi-au spus cum
stă treaba și m-au îndemnat s-o ridic în comitet
Am văzut la fața locului, apoi am luat cuvîntul î
comitet și lucrurile s-au rezolvat, în sensul c
s-a hotărît oprirea fluxului tehnologic pentr
două ore, zilnic, ca să se aerisească. Dar nu mi-
plăcut soluția asta și împreună cu ceilalți ar
început să scormonesc pentru alta. Am găsit-
și iar m-am întors cu chestiunea la comite
Și-am rezolvat.

Care era soluția?

Am îmbunătățit sistemul de ventilare și ar
redus astfel gradul de toxicitate, revenind
lucrul de opt ore.

Și cu hîrtia cum a fost?

Se uită la mine și zîmbește. Și p-asta o știți?!
știu, răspund, căci am citit procesul-verbal
ședinței și am găsit acolo cuvintele dumital
Eu o știu, dar ce-ar fi s-o povestești cititoril
revistei «Flacăra»?

Trebuie neapărat?, se interesează. Trebui
Apăi, dacă trebuie, o s-o spun, dar mare scofa
nu e, doar datoria noastră de muncitori și d
comuniști ne-am făcut-o: am dat o mînă de ajut
la economisirea hîrtiei. Noi, la înnobilare, sî
tem cei mai mari consumatori de hîrtie, c-așa
munca noastră. Înainte, aruncam cîte trei-patr
remorci pe zi, pînă cînd am zis că nu mai e caz
să facem risipă, că e destul, și am început să
îmbalotăm frumos, să nu se piardă. În plus, cîn
aruncam filmele casante, le transportam în niș
cearșafuri de hîrtie. Acuma nu, am făcut
ladă, le băgăm acolo, le descărcăm și lada
folosim din nou. Cred că o să țină cel puțin un a
La fel cu imprimatele care se strînseseră
magazia de rechizite. Vechi, de nefolosit, dar
o parte bună, pe care noi, cei de la înnobilare, a
propus s-o folosim în hîrtie de scris, ca a do
copie. Asta ar fi. O economie de-aici, una
dincolo, se tot adună și contează pentru pla
formă în general.

Cum sînt privite aceste propuneri?

Cum să fie, sînt privite?! Pînă acuma, to
fost aplicate și eu consider că am găsit înto
deauna înțelegere la comitet. Dealtfel, nici n-
putea să fie altfel, doar e organul nostru și to
cei care ne adunăm acolo vrem să mear
lucrurile mai bine.

Și o să meargă?

Cu siguranță că o să meargă. Oamenii sî
harnici și introducerea acordului global
ajută mult la optimism, că avem salarii m
mari. La început ne-a fost nouă cam teamă
acordul ăsta, dar ne descurcăm de minune
ne-a făcut viața superioară. Acum vrem să intră
cu toții în acord global, cu șefi de secție cu to
așa că mă gîndesc ca în curînd să deschid discuț
asta la comitet.

Și după aceea?

O să fie alte probleme, tovarășe, că munca
mobilă naște multe probleme. Ca orice munc
dealtfel, iar noi avem datoria să le luăm în disc
ție și să le rezolvăm, că d-aia ne-au ales munc
torii în comitet și d-aia mă salută oamenii,
stradă și prin fabrică, oriunde, cu dragoste.
respect.

Că sînt inimos la viața lor, ca să fie mai

OVIDIU IOANIȚOA

Constanța Voinescu

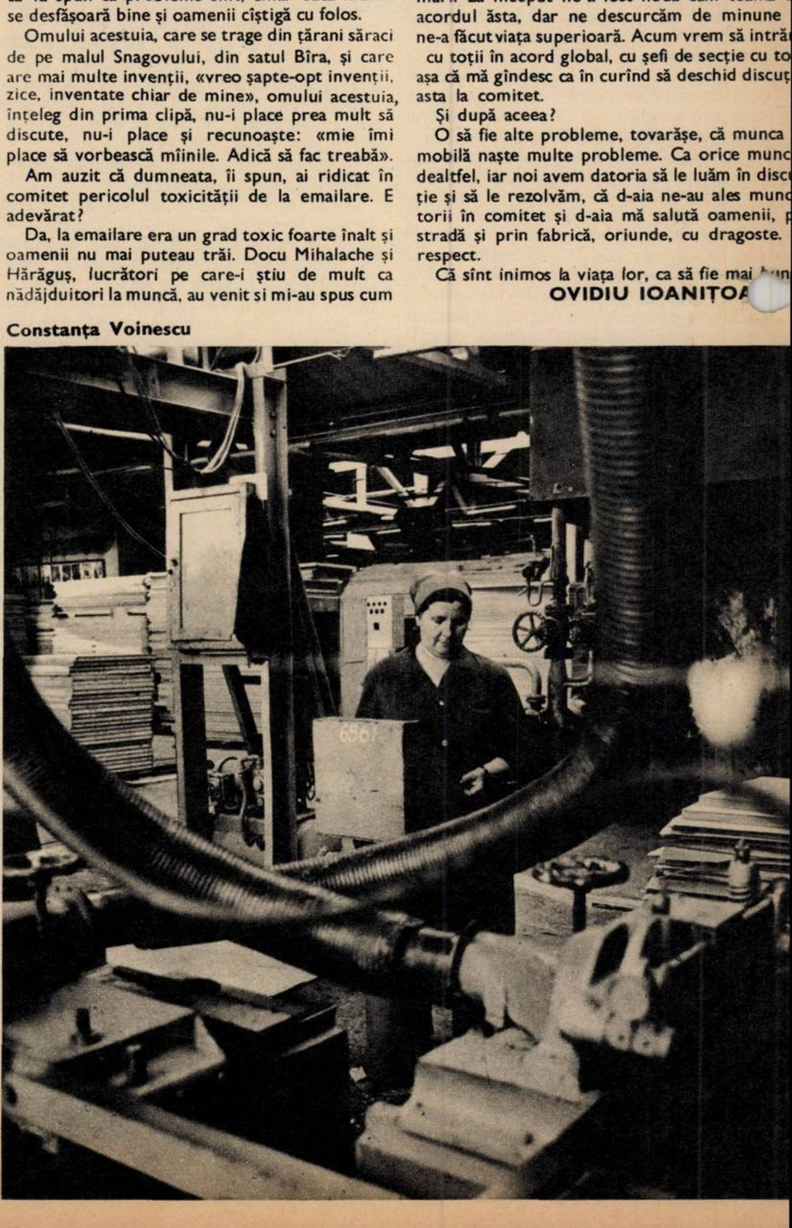

să fii cinstit, să fii harnic, să fii de folos societății

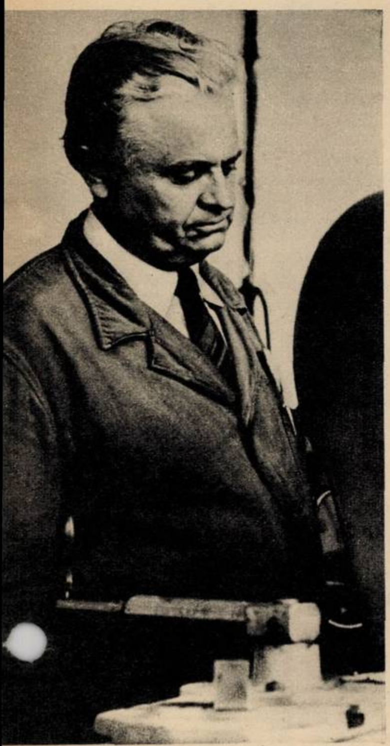

«Am văzut toate spectacolele de operetă, am văzut toate piesele de teatru istorice...» Dar cînd ai timp, maistre Clement Chiorsacu?, îmi venea să-l întreb pe acest om de la secția de sculărie a Uzinelor «Republica». Parcă bănuiam că o să-mi spună: Cînd? Timpul și-l face omul, dar înainte de toate lucrurile de bază... Și care ar fi lucrurile de bază în viața unui om care a împlinit 25 de ani de activitate neîntreruptă în aceeași uzină? Dacă stau bine și mă gîndesc, după conversația pe care am avut-o cu dînsul, baza tuturor lucrurilor la acest om de 55 de ani, calm și ponderat, este munca tenace. Știți — îmi mărturisește — în lumea noastră trebuie să ai în vedere cam trei lucruri: să fii cinstit, să fii harnic, să fii de folos societății. Sînt niște îndatoriri *minimale. Nu mai vorbesc de altele... Eu,* [illegible]ul meu de muncă, aici la sculărie, totdeauna m-am condus după aceste precepte... Stau și-l ascult și știu că Clement Chiorsacu este autorul a peste 80 de inovații și patru brevete de invenții, și știu că spun adevărul. De ce v-ați bătut capul cu atîtea inovații?, îl întreb. Îmi răspunde cu înțelepciunea omului cu experiență: Știți care sînt componentele de bază ale unei uzine: întîi să aibă oameni, apoi mașini, în sfîrșit scule. Dacă nu sînt oameni, mașinile sînt de prisos, dacă nu sînt scule, și oamenii și mașinile stau. Toate inovațiile și invențiile le-am făcut ca să ușurez munca oamenilor de aici, s-o aduc pe cît e cu putință spre ultimele ore tehnologice ale lumii noastre. Cu cîtva timp în urmă, barele de oțel care cîntăresc circa 500 de kilograme erau rotite și manevrate în procesul de forjare cu mîinile de către șase muncitori. Muncă grea, oboseală, nu glumă, productivitate mică, dacă privim sub aspect uman și economic. Atunci am imaginat o mașină care se deplasează pe șine, care e dotată cu o prindere mecanică a barei și operația se execută semiautomat. Un om la comandă, unul sau doi la prinderea barelor. Asta-i tot... Sigur, într-o conversație totul pare simplu, dar nu este chiar așa, maistrul nu socotește zilele, nici nopțile de gîndire, nu socotește multe lucruri. Socotelile le-au făcut însă contabilii: toate *inovațiile și invențiile* valorează șase milioane. Întreb în final: ce calități trebuie să aibă un om care lucrează cu dumneavoastră? Puține — îmi răspunde: capacitatea de a veni cu o contribuție proprie în munca noastră, corectitudine, puțină imaginație și multă ingeniozitate.

Sirenele uzinelor din împrejurimi sună prelung anunțînd ora 3. Îmi vine în minte ultima întrebare: ce faceți în după-amiezile libere? — Am un program important și încărcat de obicei: mă plimb pe aleile Titanului cu nepoțica mea Gabriela care are șase ani.

CORNEL BOZBICI ■

Cu bucurie am fost prima gazdă a celor 5 capitole de început ale romanului **Niște țărani** de Dinu Săraru, urmărite cu viu interes de către cititorii revistei noastre. Romanul va putea fi citit în întregime chiar în vara acestui an, fiind tipărit de Editura Eminescu.

Serialul «Zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc», semnat de Ștefan Georgescu, își va continua apariția în numărul *viitor.*

și toți au ajuns oameni de treabă

— La 13 aprilie 1925 am venit în uzină și aici am rămas pentru întreaga viață.

Cel care îmi spune asta cu o mîndrie neascunsă e un omuleț fără astîmpăr, cu chipul *brăzdat de bătrînețe dar extrem de mobil,* proaspăt ras, cu părul sîrmos, tăiat scurt. Dumitru Mara și-a păstrat pe el pardesiul, cum dealtfel am procedat și eu, pentru că în biroul acesta din cadrul Întreprinderii mecanice-Muscel este destul de frig.

— Adică la anul ar fi 50 de ani de atunci.

— Exact, exact, se precipită nenea Mara, se mișcă pe scaun, apoi se repede la telefonul care sună strident, smulge receptorul din furcă, îl duce la ureche și răspunde scurt: nu-i aici. Apoi, în loc să pună receptorul la locul lui, se uită în dreapta, în stînga și îl așază cu un aer *vinovat alături de telefon.*

— Să nu ne deranjeze, se scuză el.

Mă stăpînesc cu greu să nu zîmbesc.

— Pe părinții mei nu i-am cunoscut. Mama, pentru că avea copii mulți, m-a dat la orfelinat. De-acolo am trecut la școala de horticultură din Lugoj. Iar la 13 aprilie 1925 am venit la Cîmpulung ca grădinar șef la Fabrica de hîrtie. Primeam 600 de lei, lumină, lemne.

— Nu vă simțiți străin pe aceste locuri?

— Dar unde nu m-aș fi simțit străin? Dacă eram singur.

— Nu v-ați gîndit să vă căsătoriți?

— Ba da. Așa că am pus ochii pe... madam Mara. N-a vrut la început să mă ia.

— De ce?

— Zicea că sînt venetic. Că vrea un băiat de pe-aicea.

Nenea Mara își umflă pieptul, plesnește cu palma în masă și rostește triumfător:

— Tot pe-a mea a fost. Am vrut-o pe ea și pace. Era fata unei văduve de război. Era săracă. Asta voiam eu. Nu o bogătană care atunci cînd eu sînt plecat să facă cu ochiul cine știe cui. Nu să fiu eu în curte de umplutură.

Ca și cum ar fi stat prea multă vreme liniștit *pe scaun, omulețul se ridică brusc în picioare,* se duce la fereastră, vede cum plouă și rostește mai mult ca pentru sine:

— Măcar să nu ningă. E prăpăd cu florile.

Apoi, ca un școlar care a făcut o boroboață, se reîntoarce cuminte la locul său.

— În 1933, fabrica s-a închis. Muncitorii au plecat la pădure. Pe mine m-au chemat la conducere și mi-au zis: Dragă Mara, dumneata devii paznic șef al fabricii. Și așa, iată-mă și paznic. Aveam ceas de pontaj, un cîine lup și făceam «naveta» la 5 posturi de pază.

Nenea Mara își trage o clipă răsuflarea. Își *privește gînditor mîinile* arse de soare și de vînt, cu degete puternice, de parcă le-ar vedea întîia oară. Apoi continuă să povestească la fel de curgător, neadmițînd să fie întrerupt, de parcă ar vrea să afle și el urmarea istoriei vieții sale, pentru că niciodată nu a zis-o ca acum, de la început, an cu an.

— Cînd au venit bombardamentele, în timpul războiului al doilea, I.A.R.-Brașov s-a mutat aici. Soseau pe calea ferată strunguri, freze și le depozitam în curtea uzinei. Ehei, dragule, era tare greu. Mîncare puțină. Îmbrăcăminte mai deloc. Te și mirai cum mai trăiești. Ne *mulțumeam cu tare puțin.*

Nenea Mara se întristează. O vreme, scaunul pe care stă el nu mai scîrțîie din toate încheieturile, pentru că omulețul pare acum mai bătrîn decît e în realitate, stă nemișcat și își contemplă amintirile. Ce vede el acuma? Sînt convins că nu mă mai zărește, că nu mai vede dosarele îngrămădite într-un colț al biroului, masa asta lungă, receptorul telefonului așezat lîngă niște caiete. Fac la întîmplare cu stiloul rotocoale, linii, figuri omenești pe carnetul meu, așteptînd ca omulețul să-și aducă aminte de mine.

Scîrțîitul scaunului se aude din nou în încăpere.

— Știi cum i se zice uzinei noastre?, se repede vijelios bătrînul.

— Uzina dintre brazi și flori.

— Da, dom'le. Și nu că mă laud, dar și eu am un merit în asta. Spune-mi, mă somează el și se întinde peste masă cu degetul arătător îndreptat spre mine, ce alte întreprinderi din țară se pot mîndri cu atîtea flori? Avem aici de toate. Trandafiri, liliac, panseluțe, petunii. Tot ce-ți dorește sufletul.

— Aveți și trei căprioare.

— Am avut și un urs. Dar dihania a crescut așa de mare încît nu ne-a mai dat voie s-o mai ținem și am dus-o la grădina zoologică.

— Dar ce rost are atîta grijă pentru flori la o întreprindere care face turisme de teren? Simt că nenea Mara a luat foc.

— Ei, asta-i bună. Ce rost are?, mă imită el atît de hazliu încît în loc să mă supăr, rîd din toată inima. Dar bine, domnule, pe ce lume trăiești? Adică muncitorul nu trebuie să-și odihnească ochii pe ceva frumos? Adică crezi că producția nu are de cîștigat atunci cînd oamenii, în drum spre secțiile lor, trec printre florile astea în sute de culori? Adică muncitorul nu e însetat de frumos, nu-i place și lui să-și vîre nasul într-o floare și să aspire o mireasmă plăcută?

— Știam și eu toate astea, dar am vrut să văd ce spuneți dumneavoastră.

Omulețul se burzuluiește și mai amarnic.

— Le știai, le știai. De ce mai întrebi atunci? Cum să-l împac?

— Haideți, nene Mara, să lăsăm supărarea. Mai bine spuneți-mi despre sere.

Nenea Mara pufnește.

— Auzi? Să nu știe cît de mult contează o ambianță plăcută.

— Vorbiți-mi totuși despre sere.

— Păi, avem două sere. Una de 250 metri patrați. Cealaltă de 115 metri patrați. Iar pe 2 000 metri patrați, răsadnițe. Acu', să vă spun ce rost au și ele.

— Ascult.

— Ei, să zicem că iese cineva la pensie. Conducerea vine la mine: Nene Mara, flori pentru cutare. Urgent. Și eu pregătesc un buchet frumos. Fie vară, fie iarnă. Naște cineva. Haidem la nenea Mara să luăm flori. E ziua cuiva. Cine are cele mai frumoase flori în tot orașul? Nenea Mara. Unde îl găsim? Păi, dacă nu-i acasă, atunci nu poate fi decît în uzină. Și așa, primul dar, în orice ocazie, vine de la mine. Mai ales că în oraș, pînă anul trecut, nici n-a fost vreo florărie.

— Dar acum n-ați ieșit la pensie?

— Ba da. De cinci ani. Dar tot mai lucrez patru luni pe an. Cu plată. Iar restul lunilor vin de plăcere. Ce să fac acasă? Viața mea sînt florile. Eu n-am știut de opt ore, de sărbători. Acu', mai mare peste seră e o fiică de-a mea. Dar parcă tot eu am ochiul și mîna mai bune. Nici în Cișmigiu nu e atît de frumos ca la noi.

— Cîți copii aveți, nene Mara?

— Opt.

— Nu sînt mulți?

— Eu zic că sînt puțini. Alții au și mai mulți.

— Cum îi cheamă pe copiii dumneavoastră?

— Dumitru, Gheorghe, Maria, Nicolae, Angela, Elisabeta, Aurica, Vasilica. Cel mai mare are 46 de ani. Cel mai mic 27.

— Unde lucrează?

— Toți lucrează la Întreprinderea mecanică-Muscel.

— De ce?

— Cum de ce? Pentru că am lucrat eu aici. Și mai lucrez. Și pentru că e la o azvîrlitură de băț de casa mea.

— Sînt căsătoriți copiii dumneavoastră?

— Da. Toți. Și numai două nurori nu lucrează în uzină.

— Dar nepoți?

Nenea Mara lovește din nou cu palma în masă. Pare un general de oști care a aflat că a cîștigat o bătălie.

— Am 15 nepoți. Cel mai mare are 19 ani. Și or să mai vină.

— V-ați crescut greu copiii?

— Greu e puțin zis. Dar pentru că ne iubeam unii pe alții, au trecut toate. N-au mai rămas decît amintirile plăcute, de care rîdem cînd ni le mai povestim cîteodată.

— Spuneți-mi o astfel de amintire.

— Cînd puneam masa, pornea balamucul. Eram zece inși și copiii se încăierau cînd se așezau pe scaune. Azi așa, mîine, așa, pînă cînd mi-am zis: Las' că am eu ac de cojocul vostru, dracilor. Și le-am vopsit scaunele. Așa că i-am potolit. Fiecare știa care e scaunul lui și se așeza pe el.

Nenea Mara zîmbește.

— Cînd madam Mara făcea mămăliga și o răsturna, al naibii să fiu dacă mămăliga nu avea 70 de centimetri în diametru.

Rîdem împreună de dimensiunile acestea pantagruelice.

— Trăiați destul de greu. Nu v-a ispitit gîndul să vă dați unul dintre copii cuiva să-l crească?

— Ba, drept să-ți spun, mi-au cerut mulți să fac asta. Eu știam că nu mă lasă inima dar îmi plăcea s-o necăjesc pe madam Mara. Îi spuneam că, «hai, ce-ar fi dragă să-l dăm pe Nae sau pe Angela cuiva». Ei, domnule, s-o fi văzut atunci pe nevastă-mea. Mă dădea afară din casă, mă blestema, iar eu rîdeam de mă prăpădeam. Eh, am fost noi tare veseli, că numai așa mai puteam birui necazurile. Și, pe deasupra, am fost și mulți. Cine ne-ar fi putut înfrînge?

— Vă e vreunul dintre copii mai drag decît ceilalți?

— Nu, la mine sînt toți egali. Cu toți am fost la fel de sever. Au fost opt copii, opt, și dacă nu-i țineam din scurt, ar fi ajuns poate vai și-amar de capul lor. Nu i-am bătut, nu, dar mi-au știut de frică. Și acuma nu hotărăsc nimic fără aprobarea mea. Vin la mine și îmi spun: vreau să fac cutare. Eu le zic: să nu faci așa că te-ai ars. Ei răspund: să trăiți, am înțeles și pleacă.

— N-ați avut totuși necazuri cu ei?

— Copiii mei nu fumează și nu bea nici unul. Cînd l-am prins pe Titi că a început să sugă, adică a început să treacă pe la cîrciumă, i-am zis: înainte să te dea afară de la întreprindere, să știi că te dau eu. Și băiatul a înțeles. Dacă vrei să bei, bea acasă un pahar, două. Nu mai mult. Nu ca să nu te faci pe tine de rîs, dar să nu mă faci pe mine de batjocura lumii. Unul e nenea Mara în uzină.

— Aș vrea să vă cunosc copiii.

— Care e în schimb îl putem vedea.

Înainte de a pleca din birou, Dumitru Mara a pus telefonul în furcă, zîmbindu-mi complice. Am ieșit împreună în ploaia rece și ne-am îndreptat spre sere unde roboteau Aurica și Angela. Pe urmă, am mers într-o secție a întreprinderii și acolo am vorbit cu Gheorghe care tocmai se pregătea să iasă din schimb și își aștepta fratele mai mare, pe Dumitru, să-i predea mașina la care ei lucrează, de ani de zile, unul dimineața și altul după-amiaza. Una din cele mai scumpe mașini din fabrică. La serviciul heliografic Vasilica aranja niște planșe. «Pe Nicolae n-ai cum să-l vezi, e în Columbia. Scrie că și-a lăsat mustață. Ei, lasă că se întoarce el și îi arăt eu mustață», zice nenea Mara. Apoi am ieșit din curtea întreprinderii și am mers cîțiva pași pînă am dat, pe strada Vasile Roaită numărul 48, de casa lui Dumitru Mara. Grădina are straturile frumos îngrijite. În casă, ordinea și curățenia dovedesc că madam Mara nu stă o clipă locului. Bătrîna ne-a poftit în odaia cea mai mare, ne-a pus să stăm pe niște scaune și a dispărut fără zgomot. Nenea Mara îmi face cu ochiul:

— Ce zici de nevastă-mea? Se ține bine. Nici n-a lepădat dinții de lapte.

Eu rîd și privesc mai atent prin casă. Un pat mare. Deasupra lui e o fotografie din care mă privesc cei doi stăpîni ai casei în haine de miri. Un dulap, o masă. Sub o «broboadă»-televizorul. Dumitru Mara îmi surprinde privirea.

— O broboadă ca asta are și madam Mara. Pînă la călcîi îi ajunge. Cînd o ia nici n-o mai vezi. Poate să stea și pe gheață că nici nu-i pasă.

Intră și madam Mara cu un castron plin cu plăcinte, și unul dintre nepoți, Marian, elev în clasa a patra. Ne îmbie să gustăm. «Luați, serviți, chiar acum le-am făcut», zice ea și se așază pe un scaun, sorbindu-și din ochi soțul, atentă să-i ghicească orice dorință înainte chiar ca ea să fie exprimată. Nepotul mănîncă cu poftă, mănînc și eu. Nenea Mara îmi face semn și-mi șoptește cu gura plină, arătînd spre nepot:

— Mă topesc cînd îmi zic ăștia tata-mare.

— Vin din cînd în cînd copiii pe aici?

— Cum din cînd în cînd?, se supără nenea Mara. Aici e cartierul general. Înainte de a intra în schimb sau după ce ies din schimb fiecare dă o fugă pe la mine. E pelerinaj, nu alta.

— Dar dumneavoastră vă duceți pe la ei?

— Aproape în fiecare duminică. Nevastă-mea face ca și altădată o oală de sarmale plină. Cînd cauți însă sarmale, ia-le de unde nu-s. S-au evaporat. Le-a dus madam Mara la copii.

— Dar așa, de sărbători, faceți masă mare?

— Nu numai de sărbători. Lunar convocăm «plenară», ne strîngem toți și hotărîm ce avem de făcut luna următoare.

— Aveți vreo dorință care ați vrea să vi se împlinească?

Nenea Mara se ridică de la masă și vine în mijlocul camerei. Începe să vorbească solemn, lepădîndu-se de aerul hîtru pe care îl avea.

— Eu, care am fost orfan, care am crescut singur, am dat țării opt copii, care s-au căsătorit și care la rîndul lor au 15 copii. Lucrăm la Întreprinderea mecanică-Muscel aproape toată familia. Și nepoții vor intra cu siguranță tot aici să lucreze. Noi, care va să zică, o singură familie, în economia întreprinderii nu sîntem un fleac. Așa stînd lucrurile, mă întreb: nu merită și nenea Mara ceva pentru asta? Eu zic că da. Am să mă duc deci la Naghi, la director, și am să-i spun: Tovarășe director, dați-mi un autobuz. Pentru ce? o să se mire el. Ia, vreau să-mi urc în el tot familionul și să mă duc în satul în care am copilărit. Lîngă Cluj. Și ce-ai să faci tu acolo, măi Mara?, o să întrebe el. Acolo o să ne dăm jos, ne ducem la primar și-i zic să adune tot satul. Și cînd au venit toți am să le spun: Măi, oameni buni, cunoașteți cine sînt eu? Și ei n-or să mă cunoască. Și eu am să le zic: Măi, luați bine aminte. Eu am trăit prin locurile astea acum mai bine de 50 de ani. Țin minte și unde e gîrla, țin minte și unde e moara, țin minte totul. Eu eram orfan pe-atunci iar acum am o familie al cărui număr nici nu-l mai știu. Și toți au ajuns oameni de treabă.

GEORGE ARION ■

tibco ’74 - o lume de mărfuri, de culori și de mare prestigiu pentru românia

La această oră de sîmbătă, Tîrgul internațional de bunuri de consum se află înaintea ultimei zile de lucru, gata să-și închidă porțile după o săptămînă de viață intensă, trepidantă, comună marilor manifestări ale genului.

Această primă ediție a unui tîrg, pe care comerțul și industria românească intenționează să-l includă în circuitul internațional, printr-o organizare repetată, în fiecare primăvară a unui an par, s-a bucurat — scriu asta chiar dacă nu este ceasul bilanțului — de un interes extraordinar al vizitatorilor, afluența de public subliniind cu exactitate nu numai virtuțile sale estetice, ci și necesitatea unei asemenea expoziții, dedicată produselor industriale de consum larg, a acelor lucruri de care fiecare dintre noi are nevoie, în fiecare zi, ca să trăiască mai civilizat, mai comod și mai bine.

Judecînd după afluența de public, TIBCO ’74 și-a atins scopul pînă la capăt. Publicul a luat cu asalt pavilioanele, s-a prezentat în fața standurilor într-un adevărat șuvoi, urmînd un singur sens, iar acest interes neobișnuit merită cu atît mai subliniat, cu cît vizitatorul n-a fost implicat la o manieră imediată, de vreme ce în incinta tîrgului, cu excepția unui magazin plasat la intrarea în pavilionul românesc, nu s-a vîndut nimic în această săptămînă, decît cel mult țigări și răcoritoare.

La TIBCO ’74, manifestare pe care comerțul și industria românească intenționează s-o transforme într-una din principalele expoziții de profil găzduite de Capitala noastră, începutul a fost foarte bun, o sută șaizeci de firme din șaisprezece țări etalîndu-și produsele pe o suprafață totală de 16 500 de metri patrați, din care aproape două treimi au revenit, după regulile mai mult sau mai puțin nescrise ale comerțului, României, acestei țări a noastră lansată într-un avînt economic fără precedent, exportînd astăzi — numai în perimetrul industriei ușoare — mărfuri în nouăzeci și patru de țări ale lumii.

Urmînd profilul tematic al reuniunii, determinat tocmai de atenția sporită ce se acordă pretutindeni bunurilor industriale de larg consum, firme străine din Austria, Cehoslovacia, China, Cuba, Elveția, Filipine, Republica Democrată Germană, Republica Federală Germania, Israel, Italia, Japonia, Nigeria, Polonia, Ungaria și U.R.S.S. au adus la București cele mai bune dintre mărfurile lor, adunîndu-le fie în cadrul unor expoziții colective, organizate sub pavilion național, fie în standuri independente, inaugurate în preajma cupolei de sticlă și beto a pavilionului central.

Abundența, farmecul, simțul comercial ce mai modern, toate aceste atribute s-au găsi reunite în expoziția românească, acolo und expun prestigioase firme de comerț exterio care se numesc Romsit, Stirex, Arpimex sa Tricoexport, ca să citez cîteva, dar care — din colo de nume — dezvăluie uriașul progres făcu de industria noastră ușoară în ultimii ani, ramur competitivă astăzi pe plan mondial. Dealtfel produsele aliniate de firmele autohtone l TIBCO ’74 nu înseamnă — prin calitatea ș varietatea lor — decît o dovadă a progresulu indiscutabil consemnat de industria noastră î cadrul căreia produsele de larg consum, destinate imediat îmbunătățirii vieții cotidiene, re prezintă treizeci la sută din ansamblul producție

1

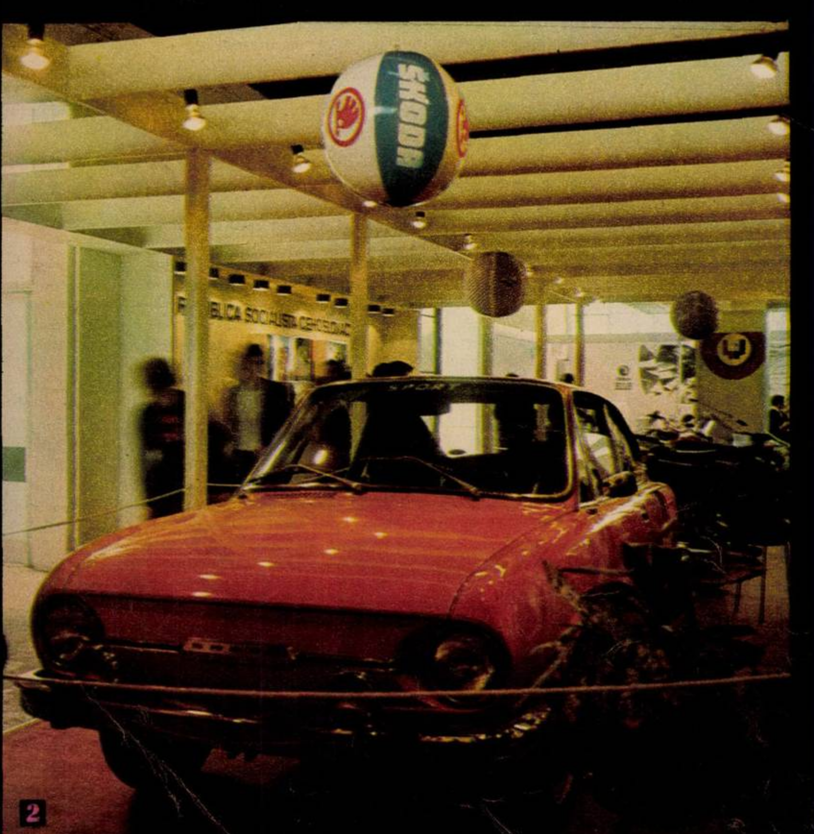

2

3

4

şi în acelaşi timp douăzeci la sută din exportul naţional, de trei ori şi ceva mai mult decît în 1960.

Dacă marea majoritate a ţărilor expozante se află la Bucureşti pentru a nu ştiu cîta oară, atunci trebuie remarcată prima prezenţă în România a unui pavilion comercial nigerian, străvechea ţară africană aducînd în faţa ochilor vizitatorilor nu numai ceva din mireasma şi poezia străbunei arte negre, ci şi semnele contemporane ale evoluţiei, ţesături de o fineţe uluitoare şi pretenţioase produse din ţiţei.

Evident, o trecere în revistă a tuturor firme*lor şi a tuturor produselor ar fi o îndeletnicire* peste putinţa reporterului. N-am să mă încumet la aşa ceva, dar am să pomenesc aici — fără a urma o ordine anume — explozia de vitalitate a standurilor chinezeşti, gingăşia sculpturilor din fildeş şi jad venite tocmai de la Şanhai, frumuseţea neasemuită a blănurilor siberiene, expuse la intrarea în pavilionul sovietic alături de — ca o idee ingenioasă a decoratorilor — ultimele tipuri de puşti de vînătoare, adică împreună cu acele obiecte care au contribuit, *primele, la transformarea blănurilor în ceea ce* sînt ele astăzi.

Un nou tip de Skoda 110 R coupé ocupă locul central al pavilionului cehoslovac, pe peretele căruia stă scris numele multor firme de recunoscut prestigiu internaţional, «Jablonex» sau *«Omnia», şi — în imediata apropiere —* standuri cu imprimate de tot felul şi ţesături din Austria, cu aparatură ultramodernă din Republica Democrată Germană, şi mai departe, *în* celelalte pavilioane, jucării din Israel, instalaţii şi produse farmaceutice din Republica Federală Germania, produse cubaneze, venite de peste mări şi ţări, din această insulă a Caraibilor în plină dezvoltare, pe teritoriul căreia s-au cheltuit — după cum se afla scris pe un perete — pentru asigurările sociale de cinci ori mai multe *milioane* de pesos în 1972 faţă de 1957.

Apoi, standul polonez cu un nume familiar nouă, «Pollena», o etichetă aflată în multe din *sălile noastre de baie, cosmetică maghiară, utilaje* din Japonia toate acestea şi altele, expoziţii aranjate cu ochi dibaci şi cu pricepere, cu interes pînă la urmă, căci nu trebuie uitat că — dincolo de latura lui vizuală, estetică — TIBCO '74 nu reprezintă altceva decît un tîrg, adică un loc în care firmele îşi aduc produsele pentru a găsi cumpărători şi a semna contracte, după legea, veche aproape de cînd lumea, a comerţului.

Manifestare internaţională de prestanţă, la *care şi-au dat întîlnire patru continente*, Tîrgul internaţional de la Bucureşti a atras atenţia lumii comerciale de pretutindeni asupra României, o dată *în* plus a făcut acest lucru, subliniind nu numai capacitatea românilor de a organiza o acţiune de asemenea amploare, dar şi varietatea *şi calitatea produselor româneşti, plasate* într-un continuu proces de perfecţionare.

Astfel, aceste rînduri, desigur prea puţine faţă de pretenţiile şi realizările tîrgului, vor să se constituie nu numai într-o consemnare mîndră a evenimentelor consumate acolo, ci şi într-o invitaţie de ultim moment de a vizita o lume fascinantă de mărfuri şi culori, o expoziţie care *întăreşte, cu o nouă ocazie, prestigiul comercial* de care se bucură astăzi România între celelalte popoare.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

1
Stand românesc cu viitoare rochii şi bluze.

2
Skoda 110 R coupé, o maşină modernă şi confortabilă, aflată în circulaţie pe şoselele lumii.

3
Mobilă, lampadare şi goblenuri sosite la Bucureşti tocmai de la Pekin.

4
Îmbrăcate în ţesături fabricate în R.F. Germania, manechine într-un dialog vestimentar animat.

5
Artă neagră din Nigeria pentru prima oară în România.

6
Orgă electronică Made in R.D.G.

7
La intrarea în pavilionul sovietic — o superbă expoziţie de blănuri, veritabile şi sintetice.

8
Stirex, sticlărie de menaj, faianţă şi porţelan, un nume tot mai familiar, o prezenţă tot mai dorită în casele noastre.

5

7

6

8

Fotografii de VASILE MOLDOVAN

electroreglarea— un nou termen în literatura medicală

O DESCOPERIRE A UNUI INGINER ROMÂN PE CARE O SUPUNEM ATENȚIEI SPECIALIȘTILOR

După 20 de ani de studiu și cercetări, inginerul Simion Moraru, în prezent salariat al Institutului de proiectare «Carpați», dezvăluie în cadrul unei ample lucrări o particularitate foarte puțin cunoscută a organismului uman: *electroreglarea*.

— Avînd în vedere, stimate tovarășe inginer, că ne adresăm unor mase largi de cititori, vă rugăm pe cît e posibil să convertiți în termeni uzuali terminologia și formulările de strictă specialitate.

— Cam greu, dar am să mă străduiesc.

— Așadar, pornind de la faptul că organismul uman nu este numai un furnizor, ci și un receptor sensibil al electricității, ce înțelegeți dumneavoastră prin electroreglare?

— Este o problemă pe care o studiez de mult timp, observînd funcționarea sistemului nervos și modificările survenite datorită bombardării din partea naturii cu particule încărcate electric pozitiv sau negativ. Funcționarea sistemului nervos și, implicit, a întregului organism este posibilă datorită electricității. Astfel, celula nervoasă pentru o concentrație a ionilor de sodiu 1:10 spre exterior și a ionilor de potasiu 1:30 spre interior are asigurat un potențial interior *negativ* de 70 mV. Acesta este potențialul de echilibru. Cînd celula lucrează, transmite impulsuri, potențialul ia valori de la 0 la 120 mV. Dar în natură, și anume în atmosferă, se produc mari perturbații electrice. Într-o zi cu soare organismul este bombardat cu particule *pozitive*, iar într-o zi cu nori de particule *negative*. Or, organismul nu rămîne indiferent la aceste solicitări, el reacționează modificîndu-și funcțiile. Este un fapt pe care-l cunoaște oricine, simțindu-se proaspăt și vioi într-o dimineață cu soare și greoi și apăsat în alta cu nori, dar nu din cauza temperaturii sau a presiunii barice, cum se susține în prezent, ci a electricității existente în atmosferă și a «electroreglării» organismului în funcție de ea.

— Prin urmare, în corelația organism-natură, cum explicați fenomenul pe care l-ați descoperit?

— Am încadrat acest fenomen în complexul diversificat de răspunsuri ale organismului la influențele exterioare. Astfel prin electroreglare se înțelege ansamblul de măsuri luate de organism pentru menținerea potențialului de echilibru al celulelor nervoase, în condițiile existenței unei presiuni electrice exterioare care tinde să-l modifice. Baza materială pentru primirea informațiilor asupra stării electrice exterioare există. Medicul neurolog Dumitru C. Mîrghia arată că ultimele cercetări dovedesc că «punctele de acupunctură» din medicina orientală constituie receptori de electricitate la nivelul învelișului cutanat.

— Care sînt efectele și consecințele fenomenului pe care l-ați relevat?

— Am înregistrat două serii de efecte cu consecințe opuse. Astfel, efectul presiunii exterioare *pozitive* constă într-o «încălzire electrică» a organismului și se desfășoară pe trepte. Pe prima treaptă constituie un stimul pentru organism deoarece scade valoarea potențialului din celulă, aproape de 60 mV, limita declanșării impulsului nervos, ceea ce atrage după sine mărirea sensibilității, mărirea capacității de muncă, bună dispoziție. Pe treapta a doua valoarea potențialului din celulă scade la 50 mV, deci impulsul electric se produce independent de voința noastră, fapt observabil mai ales noaptea cînd apar insomniile nemotivate, ceea ce înseamnă că organismul a ridicat metabolismul pentru a reface potențialul de 70 mV. Pe ultima treaptă, cînd presiunea exterioară scade potențialul intern al celulei sub 40 mV se atinge limita de declanșare a inhibiției de protecție și organismul își limitează activitatea la minimum necesar. În felul acesta se explică letargia în orele de amiază a locuitorilor țărilor foarte calde.

— În al doilea rînd sînteți probabil interesat de efectul presiunii exterioare *negative*?

— Desigur, deoarece efectul presiunii exterioare *negative* constă într-o «răcire electrică» a organismului și se desfășoară de asemeni pe trepte. Pe prima treaptă valoarea potențialului din celulă crește la 80 mV, ceea ce atrage după sine micșorarea sensibilității, scăderea capacității de muncă, o ușoară stare depresivă. Pe treapta a doua valoarea potențialului crește într-atît încît organismul intră în alertă și reduce metabolismul provocînd starea de somnolență, erori de apreciere a situațiilor de ansamblu, a distanțelor etc. Pe ultima treaptă presiunea electrică crește într-atît încît se declanșează inhibiția de protecție, respectiv organismul își reduce activitatea la minimum necesar.

— Dezvăluirea existenței fenomenului electroreglării alături de cel al termoreglării organismului uman implică și o importanță deosebită pe plan social?

— Desigur. Descoperirea unei aparaturi simple care, în raport cu starea atmosferei, să normalizeze nu numai temperatura, ci și încărcarea electrică a încăperilor în care ne desfășurăm activitatea, va face să se obțină permanent un randament maxim în procesul muncii, să se reducă condițiile care înlesnesc apariția accidentelor în uzine, în transporturi etc., să instaleze un climat de bună dispoziție între oameni, de însănătoșire a bolnavilor, de realizare a marilor performanțe sportive etc. Extinderea acestei aparaturi la lumea vegetală și animală, dominată de același fenomen al electroreglării, va însemna un cîștig imens din punct de vedere economic, conducînd la crearea acelor condiții care stimulează în permanență dezvoltarea și nu stagnarea ei. **LIA TUDOR** ■

proiectăm nave de mare tonaj; se cere însă muncă de concepție nu dispecerat mărunt!

Inginerilor Corneliu Cloşcă, şef de proiect, Ioan Hatos, şef de atelier, Constantin Alexandru, inginer proiectant principal, de la Institutul de cercetare și proiectare pentru construcții navale din Galați, ICEPRONAV, le-am pus o întrebare delicată:

— În ultimii ani ați vizitat marile șantiere navale ale lumii. Cum apreciați industria noastră navală — aflată încă la începuturile ei — capacitatea inginerilor noștri, în lumina celor văzute peste hotare? Inutil să adaug că mă interesează părerile dumneavoastră reale, nu generalități și exprimări de bune intenții.

Răspunsul lor colectiv sună cam așa:

— Da, am văzut multe șantiere. Am admirat petrolierul japonez de 477 000 tone, înalt cît 29 de etaje, pe puntea căruia ar încăpea două terenuri de fotbal sau 79 terenuri de tenis, iar în cîrmă — 49 autoturisme. Am vizitat șantierele «Ansaldo» din Genova, «Monfalcone» din Triest, «France-Gironde» din Dunkerque, șantierele din Gdansk-Gdynia, am urmărit atent construcția coloșilor maritimi pe șantierele I.H.I., cele mai mari din Japonia; ne-am întreținut cu ingineri, tehnicieni, simpli muncitori, am tras concluzii, învățăminte.

Noi înșine sîntem specialiști navali nici de azi, nici de ieri, avem probitatea noastră profesională și mai bine tăcem decît să ne lansăm în afirmații gratuite. Vă rugăm să ne iertați pentru introducere. Acum intrăm în subiect.

Fiecare am mers într-alt colț al lumii, vă asigurăm că ne-am întors în patrie pe deplin încrezători în capacitatea creatoare a proiectanților și inginerilor, a maiștrilor și muncitorilor din industria navală română. Firește, țara noastră nu intenționează să se înscrie în competiția gigantismului, să construiască, bunăoară, petroliere de 1 000 000 tone. Noi proiectăm și construim nave pe măsura nevoilor și intereselor noastre. De pildă, recent s-a terminat la ICEPRONAV proiectul tehnic al celui mai mare vas de concepție 100% românească, o navă de 40 000 tone pentru transport în vrac (cereale, minereuri, cărbuni, îngrășăminte etc.). Este un proiect interesant, încorporînd cîteva soluții originale. Deci, nu se pune problema întrecerii la tonaj, ci a nivelului tehnic, competitiv. Și, în acest context, putem afirma că dispunem, practic, de tot ce ne trebuie, atît pe plan material, cît și intelectual. Să vă dăm un exemplu. La noi, în trecutul apropiat, un colectiv de 2-3 specialiști de înaltă calificare depuneau o muncă încordată, timp de 4-5 luni, pentru a face calculul de robustețe a unei nave de 8 000 tone. În Japonia am văzut un calcul similar realizat la computer în circa zece zile, răstimp în care se include și pregătirea datelor!

Veți spune: vedeți...

Iată însă că nu demult și la ICEPRONAV s-a efectuat un calcul similar, pentru o navă de 65 000 tone (este vorba doar de un studiu de perspectivă), tot la ordinator! »Felix» a calculat 30 de variante de încărcare optimă, deci 30 de variante de volum, greutate, dispunere a încărcăturii etc. Așadar, posedăm capacitatea de a mînui acest polivalent instrument al vremurilor noastre care este calculatorul electronic. Timpul suplimentar pe care l-am pierdut — în comparație cu inginerii japonezi — a fost cel cheltuit în tren, pentru transportul datelor la București, căci la ICEPRONAV nu avem calculator. Dar acesta este totuși un amănunt.

Deficiențele noastre izvorăsc nu dintr-un nivel de pregătire tehnică inferioară. Un proiectant naval român experimentat are cam tot atîtea cunoștințe cîte un proiectant străin.

Pentru a fi onești cu noi înșine trebuie însă să recunoaștem că mai avem destule de învățat în materie de organizare, de folosire mai judicioasă a propriilor noastre forțe tehnice. Și aci vrem să facem o pledoarie pentru munca de birou a inginerului. Nu tresăriți: nu totdeauna o asemenea muncă este dăunătoare.

La noi se înțelege că un inginer naval — și numai la el ne referim în cele ce urmează — se află în focul producției atunci cînd stă pe vas, la șantier, în ploaie și vînt. Eroare! Aceasta nu e muncă de concepție — și doar pentru aceasta a urmat el cinci ani și jumătate una dintre cele mai grele școli tehnice superioare! — ci dispecerat mărunt. Apare aici și un aspect psihologic: un specialist obligat să presteze o muncă inferioară calificării sale, o face prost, fără suflet.

Inginerul trebuie să gîndească, să elaboreze pregătirea producției, să dea planurile — am putea spune: mură în gură — maiștrilor și, respectiv, muncitorilor. În șantierele navale japoneze cînd apare un inginer pe cală este un adevărat eveniment; în schimb, bunăoară la un șantier cu 3 000 de salariați, nu mai puțin de 150 de ingineri se îndeletnicesc exclusiv cu întocmirea documentației, cu pregătirea și programarea producției. Desenele și indicațiile tehnice elaborate de ei sînt atît de precise încît nu lasă nici un loc improvizației pe șantier: fiecare maistru, fiecare muncitor japonez știe exact ce are de făcut și în cît timp. Și aceasta grație muncii de birou a inginerului, creatoare și eficiente. La noi cam lipsește încrederea în utilitatea unei asemenea activități, bineînțeles în sensul și în contextul mai sus arătat.

O altă problemă. La un șantier naval din nordul Italiei am observat că un număr destul de important de lucrări îl asigură, prin cooperare, antreprenori din afară. Venea, să zicem, un maistru însoțit de o sută de sicilieni și lua în antrepriză o anumită operație, de pildă de vopsire. Aceasta degaja conducerea șantierului de o grijă, ca să spunem așa, permițîndu-i să-și concentreze atenția asupra problemelor tehnice fundamentale.

Firește, noi n-avem «sicilieni» și e bine că așa stau lucrurile. Muncitorii itineranți, goniți de mizerie din locurile lor natale, sînt produsul unui anumit context social. Dar producția prin cooperare se poate foarte bine realiza și la noi, în socialism. Astfel, credem că întreprinderile care livrează produse șantierelor navale ar trebui să ridice gradul de cooperare, predîndu-le la navă, în funcție.

Să vă dăm un exemplu. Echipamente foarte importante la o navă sînt capacele gurilor de magazie. De o construcție destul de complexă, ele trebuie să fie perfect etanșe, să ruleze lin, să se stivuiască într-un anumit fel etc., ceea ce dealtfel se realizează în majoritatea cazurilor. Dar se mai întîmplă uneori și așa: întreprinderile producătoare livrează capacele — mai corect, le aruncă — în curtea șantierului naval și le abandonează acolo. După aceea cei de la șantier, cînd se apucă să le instaleze pe navă, observă că ele au role defecte, nu etanșează, axele nu sînt corect amplasate etc. De aici, tărăgăneli, reparații de ultimă oră, necazuri. Desigur, e mai comod să arunci capacele decît să le fixezi chiar tu pe navă, ducînd astfel treaba pînă la capăt, dar credem că pe viitor tocmai pe această linie trebuie mers.

Iată cu ce gînduri ne-am întors din țări străine. Firește, n-am discutat aci și probleme pur tehnice, dar, repetăm, acestea sînt — poate în mod paradoxal — mai simple decît cele legate de îmbunătățirea organizării muncii de concepție și de execuție. Sîntem la început de drum și nimeni n-are pretenția ca ele să fie soluționate dintr-o dată, să aflăm răspunsuri pe care alții s-au străduit să le găsească decenii sau poate chiar secole de-a rîndul. Sîntem însă optimiști și mîndri că proiectăm nave românești de mare tonaj, că muncim într-un secto al economiei noastre naționale în vertiginoas expansiune.

Acum înțelegeți de ce cîrma și cele 29 d etaje ale petrolierului japonez de 477 000 ton nu ne-au inhibat, ci dimpotrivă?»

Da, am înțeles. **LIONEL NIȚESCU** ■

se poate ajunge de la timișoara la galați cu vaporul?

În această primăvară navigația pe Bega a fos reluată cu aproximativ o lună mai devreme ca d obicei. Nava «Uliu», avînd un pescaj de 1,2 metri, transportă zilnic lucrători și material în aval de Timișoara în vederea operațiilor d întreținere a malurilor și albiei Begăi. Și dac «Uliu» (avînd în apă 1,20 metri din corpul său poate naviga în mod curent pe Bega, sînten siguri că un vas de agrement cu pescajul d 50 centimetri și o capacitate de circa 150 d locuri — cum sînt cele fabricate la noi în țar și utilizate pe lacurile de agrement — ar pute foarte bine face deliciul timișorenilor și oaspeților lor, cu atît mai mult cu cît în jos d Timișoara, la Sînmihai Român, se află și c insulă amenajată deocamdată timid pentru agrementul turiștilor de la sfîrșitul săptămînii, c ajung acolo cu autobuzul. Căpitănia portulu Timișoara asigură asistența de specialitate pentru vasele de agrement care circulă pe lacuril de acumulare pe lîngă Satu Mare, Deva, Bai Mare și Hunedoara! Circa 2 000 de timișoren s-au înscris la O.J.T. pentru excursii cu vaporu pe Dunăre de la Orșova la Galați.

...Hai să zicem că astfel a fost făcut și un sondaj de opinie asupra excursiilor cu vap l. I se mai spune Timișoarei, orașul de pe Dar dacă adăugăm faptul că Bega este navigabilă se întrevede și o perspectivă și mai însemnată, dar mai ales de mare eficiență economică. Iată despre ce este vorba. Unele produse pe care țara noastră le exportă se află depozitate la Timișoara chiar pe malul Begăi. Ele parcurg drumul pînă la Dunăre cu trenul apoi sînt îmbarcate pe șlepuri. Dar de la Timișoara pe Bega pot naviga șlepuri cu un deplasament de pînă la 700 de tone. În țara vecină — Iugoslavia — cursul Begăi este racordat la Dunăre și utilizat pentru traficul de șlepuri. Așadar, un vas plecînd de la Timișoara ar putea ajunge să navigheze și pe Dunăre. Iată și cîteva din datele ce ar permite efectuarea unui calcul economic. Trei șlepuri de 700 de tone (purtînd 2 100 tone de mărfuri) pot fi trase de un remorcher de aproximativ 300 CP. Să zicem că doar o singură locomotivă de 2 100 CP ar putea remorca o garnitură cu 42 de vagoane purtînd aceeași încărcătură de mărfuri. Comentariile ni se par de prisos. Dealtfel, este știut că transportul pe calea apei este mai ieftin decît altele.

Am ridicat, așadar, două probleme: agrementul și transportul de mărfuri pe Bega. Pri punem O.J.T.-ului din Timișoara, dar și Co liului popular municipal, iar a doua a fost pusă deja de către Întreprinderea de valorificare a cerealelor din Timișoara Direcției generale a valorificării cerealelor la 9 august 1969 cu adresa purtînd numărul 14 661 și repusă la 24 februarie 1970 cu o altă adresă purtînd numărul 3 052 — fără a se primi însă vreun răspuns. Au mai fost sesizați și alții. Mai adăugăm că în perioada anilor 1949—1950 pe Bega circulau șlepuri cu mărfuri spre Dunăre, fapt ce a determinat pe autorii adreselor de care vorbeam să intituleze studiul lor «Preluarea exportului via Dunăre pe Bega».

Și dacă în curînd la Timișoara vor apărea marinarii cu pipele lor, vom putea zice că s-a făcut o treabă bună, gospodărească.

ION TESLARU ■

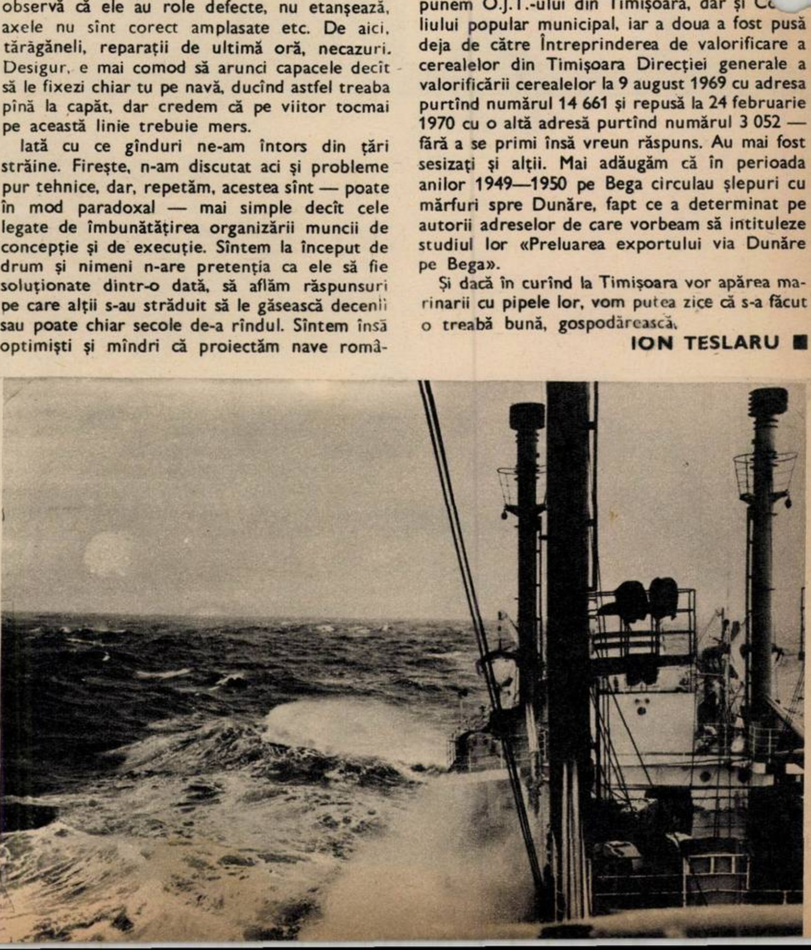

Geometria teraselor la Valea Călugărească.

nu poate suna decît frumos

Ultima noutate în producția de vinuri se numește vin spumant aromat. Un vin alb, ușor, ca o răcoritoare. 7-8 grade alcool. În acest an va fi supus omologării. «Acest vin imită perfect celebra șampanie Asti» (inginerul Popa Viorel). «Se simte în aer, nu-i așa, parfumul, mirosul, buchetul?!» (întrebare generală sau constatare [illegible]ținîndu-i inginerului Macici Mihai, director [illegible]ct științific). «Important este ca vinul, în special cel alb, să păstreze gustul strugurelui, personalitatea»(doctor inginer Laszlo Iuliu, directorul institutului). Și ce se mai întîmplă pe la Cuci? Cînd ai fost ultima dată pe acolo? (I se adresează fotoreporterului nostru cu care era consătean și, de ce să nu o spunem, erau amîndoi tare mîndri și bucuroși de această neașteptată întîlnire)

Cînd despre comuna Cuci, despre satul Petrileaca, sau despre faima de altădată a Iernutului, cînd despre problemele institutului.

Institutul de cercetări pentru viticultură și vinificație de la Valea Călugărească a luat ființă în anul 1967. Este singurul institut din țară. Își desfășoară cercetările pe o suprafață proprie de 350 hectare cu 34 de cercetători. Coordonează și îndrumă activitatea științifică a celor 9 stațiuni experimentale din întreaga țară: Pietroasa, Odobești, Iași, Greaca, Murfatlar, Ștefănești-Argeș, Drăgășani, Blaj și Miniș.

O altă noutate, veche de patru ani, cînd a fost pusă în practică, dar care abia acum își arată roadele, este proiectul de amenajare cu terenuri viticole pe albiile majore ale rîurilor din sudul țării. Experiența s-a făcut în albia majoră a rîului Teleajen, un loc pietros, nepracticabil din punct de vedere agricol. Terenul, altădată părăginit, prăpăstios, fără nici o valoare economică, a devenit astăzi obiectul unei dispute acerbe între C.A.P.-Bucov și C.A.P.-Valea Călugărească.

— Da, susține inginerul Macici Mihai, este această recuperare a terenului din albia Teleajenului una dintre realizările noastre. Dar cercetările institutului au avut în vedere, în primul rînd, elaborarea unor soluții și metode precise pentru transformarea viticulturii din țara noastră într-o viticultură modernă, științifică, în deplină concordanță cu momentul economic pe care îl trăim.

— Poate că ne explicați mai concret și mai amănunțit această problemă.

— Da. În prezent, pentru un hectar de vie se consumă 230-250 zile om-muncă. Prin adoptarea unei tehnologii mecanizate, într-o cultură înaltă a viței-de-vie, sau într-o cultură protejată, s-ar ajunge la 50-60 și, respectiv, 100-120 zile-om muncă pe hectar. Cred că diferența este elocventă. Dar, pentru a mecaniza cultura viței-de-vie, se impun cîteva măsuri obligatorii: alegerea și amenajarea terenului *pentru noile plantații (se va renunța la sistemul* de terase), adoptarea unor distanțe de plantare, forme de conducere și sisteme de susținere adecvate, precum și asigurarea unei dotări tehnico-materiale corespunzătoare. Această mecanizare a culturii viței-de-vie a devenit o necesitate mai mult decît stringentă. Nu exagerez cînd spun că viticultura noastră se află în fața unui serios impas determinat de scumpirea brațelor de muncă solicitate și atrase tot mai mult de marile centre industriale. Institutul nostru a elaborat o serie de lucrări ca: Norme tehnice pentru înființarea plantațiilor viticole, Tehnologia culturii viței-de-vie în forme înalte, Tehnologia mecanizării plantațiilor viticole moderne. Aceste lucrări, plus rezultatele cercetărilor noastre pe noile forme de cultură, conțin toate datele necesare pentru transpunerea în practică a unei politici economice, conformă cu *cerințele actuale. Multe dintre soluțiile noastre* au fost acceptate de către specialiști și enunțate prin reglementările în vigoare. Ne aflăm într-un moment în care, de introducerea grabnică în practică a unor astfel de soluții, chiar și cu riscul corectării unor elemente de ordin tradițional, depinde soarta însăși a viticulturii românești, așezarea ei pe bazele unei dezvoltări moderne.

Spațiu locativ pentru viitorul Cabernet Sauvignon.

Fotografii de VASILE MOLDOVAN ■

Eram undeva, sus, pe un fel de colină, în bătaia vîntului. Jur-împrejur, la picioarele noastre, dealuri și dealuri terasate cu viță-de-vie. Muguri fragezi, de-abia pocniți în acest șovăielnic episod de primăvară, frunze palide, plăpînde. Un verde stins, roșiatic. Bătea un vînt puternic, rece, iar apa aspersoarelor se pulveriza într-un uriaș evantai, stîrnind frînturi de curcubeie efemere. Fără îndoială, vinul este un simbol, o cultură, o mitologie, plus încă o su*medenie de alte asemenea noțiuni, iar inginerul* Macici Mihai îmi spunea că orice laudă adusă vinului nu poate suna decît frumos, ca și cum ai repeta mereu o melodie îndrăgită.

Sigur că da, vinul și vița-de-vie fac parte dintr-un întreg sistem poetic și cultural, dar, dincolo de acest aspect, la Valea Călugărească, vinul și vița-de-vie înseamnă știință, cercetare, pasiune.

VICTOR NIȚĂ ■

Acest șovăielnic episod de primăvară.

salariul, logodnica și celelalte probleme

Burci Nuțu are 19 ani, este maramureșean, a terminat școala profesională și a devenit lăcătuș mecanic. Zice că se simțea singur-singurel în toată Reșița asta mare, dar de la o vreme încoace are un prieten bun, un om mai în vîrstă, tot lăcătuș mecanic, în aceeași secție, la R.A.M.S. «Mergem la un spectacol, la cîte o bere, la fotbal. Am fost invitat la el acasă și m-am simțit bine. Acuma, la îndemnul lui, sînt în anul întîi la *liceul serial*».

— Cum s-ar spune, se amestecă în viața ta, nu-i așa?

— Eu spun că sînt al patrulea.

— Cum adică, al patrulea?

— Adică nea Pașa Gheorghe mi-a spus într-o zi: «Mă băiete, eu am avut înaintea ta și pe alți băieți, pe Bălășcău Nicolae, Vijulie Ștefan și Percea Ilie. Îi cunoști? Da, meștere, i-am spus. Bun. Cu ei m-am înțeles foarte bine. Tu ești al patrulea. Cred că n-ai să mă faci de rușine. Ce-am avea să nu ne înțelegem?! Eu îți spun toate ale mele, tu mi le spui pe toate ale tale».

— Și totuși, nu înțeleg ce vrei să-mi spui că a însemnat această discuție cu meșterul.

— Nu cred eu că nu înțelegeți. Vă mai spun un lucru: eu cred în nea Pașa, ca într-un frate.

— Cum ați reușit, tovarășe Pașa, să cîștigați încrederea atîtor tineri care vă iubesc?

— Păi cum?! Nu cred că e mare filozofie. Trebuie să fii un om prietenos, să ai o fire deschisă. Să știți că tinerii au dat tonul. Ei au cerut ca noi, bătrînii care îi educăm, să fim oameni cu adevărat. Să nu îi umflăm cu lozinci și nici cu critică de aia, ca la ședință. Problemele lor personale sînt salariul, prietenii, timpul liber, cantina și căminul. Acestea sînt probleme pe care noi trebuie să le cunoaștem foarte bine.

Rusu Ion, unul dintre cei mai vechi maiștri ai secției, după douăzeci de ani de maistorie spune că: eu am darul de a lucra cu oamenii. De exemplu, băiatul acesta, Humiță Pavel, trebuie luat cu buna, cu frumosul. Altfel nu faci treabă cu el. De 33 de ani de cînd lucrez aici....

— Dar nu arătați chiar așa de bătrîn!

— Nu arăt, dar eu am intrat la uzină cînd aveam 13 ani. La 28 de ani eram maistru. De atunci și pînă azi prin mîna mea au trecut mulți ucenici. Unii au devenit ingineri. Nu-i nimic, să ne depășească. Să învețe cît îi duce capul. Nimeni să nu le fie o frînă, adică un obstacol.

Ticfăneanțu Ion este bobinator. Are 25 de ani și se ocupă de educarea bobinatorului Vuc Nicolae.

— Ai dumneata o suficientă experiență de viață pentru a i-o împărtăși colegului Vuc Nicolae care are numai 19 ani?

Ticfăneanțu Ion surîde, apoi devine serios, mult prea serios. Am impresia că l-am supărat.

— Sper că nu te-a deranjat întrebarea mea!

— Nu, de ce? Nu știu dacă am experiență, dar necazurile vieții le-am cunoscut, le-am învățat. Cînd aveam 14 ani, părinții mei s-au despărțit. Tata a plecat într-o parte, mama într-altă parte. Am rămas eu și fratele meu, mai mic cu doi ani. Ne-am descurcat și noi cum am putut. Cred că am ajuns amîndoi oameni adevărați.

— Deși este tînăr, Ticfăneanțu este un meseriaș foarte bun, în rînd cu cei mai vechi și mai pricepuți bobinatori, intervine Popescu Ion, maistru principal la sectorul reparații energetice.

— Cam știu ce e bine și ce e rău. Știu să cos, să calc, să fac mîncare, să gospodăresc un ban. În curînd am să fiu și tată. Nevastă-mea trebuie să-mi nască un băiat, un Ion mic...

— Și dacă va fi fată?

— Nu-i nimic, și fata-i bună. Am să-i dau numele de Mariana.

— *Și cum îl educi dumneata pe Vuc Nicolae?*

— În primul rînd eu cred că Vuc are deja o educație. Dar eu cunosc destule lucruri pe care el încă nu le știe. Despre meserie, despre viață... sînt destule. Cel mai important lucru este ca tinerii noștri să aibă cui spune o vorbă atunci cînd le crapă buza, cînd au ceva pe suflet, cînd vor să facă ceva.

— Spune-mi dacă ai fi în stare să-l povățuiești pe un tînăr cu următorul proverb: capul plecat, sabia nu-l taie!

— Uneori e bine să știe și proverbul acesta. Dar să nu-l aplice prea des, să nu devină un laș. Să-l aplice doar așa, ca pe o tactică de luptă, pentru un moment, pînă se liniștesc spiritele. Aș adăuga la acest proverb, altul: nu încap în aceeași teacă două săbii.

— În fond, care este principala metodă pentru a educa un tînăr?

— Metodă?! Păi sînt mai multe «metode». În primul rînd trebuie să existe omenie, prietenie. Acești băieți nu sînt altceva decît colegi de-ai noștri, tovarăși de muncă. Eu trebuie să-i știu toate necazurile și toate bucuriile, să-i cunosc toți prietenii de dinafara secției.

— Trebuie să ți se spună cu cine a băut o bere, cu cine a dansat, ce idei poartă în cap cutare sau cutare prieten?

— De ce nu? Adică eu nici nu-l întreb, vine el și-mi spune. Dacă sîntem prieteni, apoi sîntem prieteni, nu?!

Despre Bozdog Dumitru, un tînăr lăcătuș din Botoșani, comuna Săveni, proaspăt căsătorit, bătrînul șef de echipă Bura Ioan, de la sectorul *utilaj mecanic, îmi spune*: «La mine a fost ucenic, de la mine a plecat în armată, la mine s-a întors. Înainte de a se căsători, a venit cu fata la mine în casă și m-a întrebat — meștere, asta-i fata cu care mă însor; îți place? Am rîs. Parcă trebuia să-mi placă mie?!»

— Și dacă nu v-ar fi plăcut fata aceea?

— Apoi el nu venise să-i dau... binecuvîntarea! Venise doar așa, din respect.

— *Mai întîi și întîi, ne spune Brandiburu Ilie, locțiitorul secretarului de partid, a fost o propunere sau inițiativă intitulată cam așa: fiecare comunist să fie angajat direct în educarea tinerilor din secția noastră, de la gospodărirea salariului și pînă la toate celelalte probleme ale vieții.*

— *Și totuși, problemele intime...*

— *Dar viața nu este alcătuită în marea ei parte și din probleme intime? Nu se cer ele mărturisite, dezbătute cu un prieten, cu un om? Și cine să fie acest om dacă nu cel care te învață tainele meseriei?*

VICTOR NIȚĂ ■

un mire fără voie și un maistru pe post de tată

În ce moment și în ce limite este justificată intervenția colectivului în delicatele probleme personale ale unuia sau altuia din membrii săi? S-ar putea vorbi mult, frumos și abstract pe această temă, dar personal prefer ca, fără nici un preambul, să vă povestesc cîteva istorii adevărate întîmplate nu demult în echipa lui Nicolae Manea din secția Prelucrări mecanice a întreprinderii mecanice Timișoara, U.M.T., gigantul industrial din orașul de pe Bega.

Prima poveste mi-a relatat-o însuși eroul sau, dacă vreți, antieroul, un tînăr de 20 de ani, pe nume Ștefan Crăciun.

«A fost o dragoste pripită. La o cabană din Șușara am cunoscut o fată de 17 ani, elevă de liceu. Mi-a căzut cu tronc și am fost invitat să merg acasă, la părinți. Ei m-au primit bine, poate chiar prea bine — abia mai tîrziu mi-am dat seama de ce. A rămas să ne mai vedem, să ne mai scriem și m-am întors la lucru, la Timișoara.

Locuiesc la căminul întreprinderii. Colegului meu de cameră i-am destăinuit totul: cum am întîlnit-o, cum m-am dus la părinții ei, cum ei au început să facă aluzii, iar mie să-mi umble gîndul la căsătorie, mai ales că îmi promiseseră și un apartament gata mobilat, așa, pe tavă. Părinților mei — tata e miner la Șasca Montană — nu le-am suflat un cuvînt. Parcă simțeam că ceva nu era în regulă...

Iată că primesc o scrisoare de la tatăl fetei: să vin în vizită și să mergem cu toții la o nuntă. Am căutat să invoc că aveam de lucru, că nu puteam lipsi nemotivat, dar el n-a vrut în ruptul capului să audă de așa ceva: «Te arunc în aer cu lucru cu tot dacă nu vii» — mi-a scris. Așa că am plecat.

M-am dus cu «viitoarea familie» la nunta sîrbească. Eu am dansat cu fata, dar și cu altele; la fel și dînsa, ba cu unul, ba cu altul. Taică-său a luat atunci la bătaie pe unul dintre dansatori și a ieșit scandal mare: zicea că noi doi eram logodiți și că trebuia să ne căsătorim cît mai repede. Pe mine — deși scandalul m-a cam întors pe dos — chestia cu apartamentul mă atrăgea, deși începusem să cam înțeleg de ce părinții se grăbeau atît de tare. Probabil că fata, cu o lună, două înainte, se încurcase cu altul și avea motive serioase să nu întîrzie cununia. Cu oricine ar fi... Eu eram însă bine îmbrobodit și mă pregăteam să fac formele, cînd deodată primesc o telegramă».

«Să vă explic cum a fost — intervine Nicolae Manea, maistrul trecut pe post de tată, după propria sa expresie. Cînd am văzut că Ștefan lipsește mai multe zile de la lucru, m-am mirat; băiatul era disciplinat, totdeauna la locul lui și hodoronc-tronc... Îl întreb pe colegul său de cameră dacă știe ceva și el îmi răspunde hohotind: «S-a dus să se însoare!» «Părinții știu?» «Nu». Deși ignoram detaliile, am înțeles că nu era lucru curat. Ce era să fac? Timp nu mai era să-i chem pe părinți, căci pînă veneau ei, pînă se dumireau, pînă se duceau la flăcău, poate el era gata însurat. Atunci, fără să stau la îndoială, am trimis eu o telegramă băiatului, la adresa indicată de colegul său: «Vino urgent. Mama grav bolnavă».

Ștefan Crăciun reia firul povestirii: «Eu știam că mama e suferindă de inimă și mi-era frică să nu se fi întîmplat ceva, așa că am lăsat totul baltă și m-am întors la Timișoara. Abia la fabrică m-am dumirit de rostul telegramei. Nicolae Manea a adunat echipa de față cu mine, le-a spus tot și băieții au rîs de s-au prăpădit. Dar nu din răutate. Mi-au explicat că o căsătorie începută cu o minciună (ulterior mi s-au confirmat bănuielile) nu avea sorți de izbîndă. Și apoi ar fi însemnat să amîn sau chiar să întrerup studiile, să ratez calificarea în profesie. Și toate astea, pentru ce? Dintr-o pornire copilărească? Pentru că n-avea cine să mă sfătuiască și fiindcă părinții mei erau departe? Dar uite că s-a găsit cine să-mi dea o mînă de ajutor și le sînt recunoscător.

În prezent urmez anul III la seral, la liceul industrial de mașini; la anul termin. Mai încolo, da, o să-mi întemeiez o familie, dar nu pe ascuns și în pripă. De multe ori stau și mă gîndesc: ce s-ar fi întîmplat cu mine, cu viitorul meu, dacă Nicolae Manea n-ar fi trecut, o zi, pe post de tată?»

Multe treburi încurcate apar într-un colectiv de muncă și, de multe ori, de modul în care acesta știe să le descurce, fără ajutor din afară, poate atîrna viața unui om. E ușor să predai un om miliției, să te speli pe mîini și să-ți vezi mai departe de treabă, fără să te întrebi ce se va întîmpla cu vinovatul și dacă nu există altă ieșire din impas.

Iată ce mi-a povestit șeful de echipă de la Frezele mici, Aurel Ivănescu.

«Erau la noi trei frați din județul Suceava. Nu le dau numele din motive pe care le veți înțelege imediat. Fratele cel mare își vedea liniștit de treabă, dar ceilalți doi ne dădeau mult de furcă. Cel mijlociu se înhăitase cu niște derbedei, se tatuase pe braț, zicea că face parte din tagma «Prințului Negru». Nu era numai fandoseală de copil, căci se pare că «prinții» se îndeletniceau cu furtișagurile. Necazul era că-l influențaseră și pe ăl mic care, într-o zi, a furat un fulgarin de la un coleg. Probe însă nu existau, pînă cînd băieții l-au văzut purtînd chiar fulgarinul cu pricina! Strîns cu ușa, făptașul a recunoscut totul, dar între timp dăduse fîșul fratelui mijlociu. Ce să ne facem? Păgubașul își reclama cu vehemență bunul său, dar fulgarinul dispăruse; fratele tatuat dispăruse și el... Mare dandana. Pînă una-alta, fratele cel mare a venit în secție și l-a bătut pe ăl mic de l-a stins. Știu că bătaia nu mai e azi la modă, uneori însă — vă rog să nu scrieți — are părțile ei bune: lui ăl mic i-au mai venit mințile în cap, nu de durere, ci de rușine față de colectiv. Rămînea de mulțumit păgubașul. Toți băieții din echipă i-au împrumutat fratelui mai mic cîte zece lei, eu personal i-am dat mai mult decît ceilalți, ca să cumpere un fîș nou și lucrurile s-au aranjat: la prima leafă ne-a înapoiat banii și de atunci, opt ore nu se clintește de la mașină!

Într-o zi băiatul vine la muncă plin de vînătăi: *mi-a zis că l-au oprit noaptea în stradă* niște golani și l-au snopit. Mai mult n-am scos de la el. Nu este exclus ca cei din «Prințul Negru» — și poate chiar fratele mijlociu, dispărut definitiv de atunci — să-i fi ațînut calea și să se fi răzbunat că i-a părăsit. Fapt este că azi echipa noastră se mîndrește cu el. Acum nu-l vedeți aici, la strung, pentru că dă niște examene. O să iasă om din el. Așa ne-a răsplătit încrederea!»

Aceasta nu e o istorioară morală aranjată ca să sune frumos, ci un crîmpei de viață pe care l-am aflat de la șeful de echipă Aurel Ivănescu, de la Frezele mici.

Să nu credeți că la U.M.T. nu există și rateuri la capitolul intervenția colectivului în «problemele personale». Ni s-au citat cazuri cînd «s-au pierdut băieți», au plecat din uzină și poate din meserie, deoarece colectivul n-a știut să intervină la timp.

— Noi, maiștrii, șefii de echipă, oamenii mai vîrstnici, nu avem sau nu ne facem totdeauna suficient timp ca să ne ocupăm de toți — ne spune Dimitrie Bandu, secretarul de partid de la secția Prelucrări mecanice. Din experiența mea pot să afirm că băieții noștri sînt maleabili, ascultă bucuroși de un sfat bun, dar trebuie să te apropii de ei, să te ocupi cam un sfert de oră pe zi de problemele personale ale fiecăruia; firește, nu 15 minute la rînd, formal: «acum vorbește-mi despre tine», ci una peste alta, cam un sfert de oră pe zi.

Am discutat cu Alexandru Poșa. Fostul său șef de echipă nu l-a ajutat, îl lăsa de capul lui; de cîștigat nu prea cîștiga fiindcă nu i se dădeau îndrumări, în afară de un indiferent «descurcă-te cum știi». Băiatul s-a descurajat, a început să chiulească și pînă la urmă s-a dus la directorul Ioniță Bagiu pentru transfer. Directorul s-a alarmat. Părea un fapt minor: și ce dacă un strungar din multe mii pleacă?! Dar nu era vorba de procentaj, ci de faptul că «se pierdea un tînăr». Ioniță Bagiu a chemat pe șeful secției și pe secretarul comitetului de partid și toți trei și-au bătut capul, au «pierdut timp» ca să-i găsească lui Poșa un loc de muncă potrivit.

— Cum te simți acum, tovarășe Poșa?

— Extraordinar.

Nu numai fiindcă acum cîștigă mai mult — e încă un copil! — ci fiindcă simte că i s-a întins o mînă de ajutor.

Directorul Bagiu îi vizitează pe tineri la cămin, stă de vorbă cu ei — în camere, nu numai la ședințe — îi dojenește dacă e cazul, îi îndrumă, merge cu ei în excursii.

Pe unul l-a surprins luînd pe furiș un trandafir din grădina uzinei și l-a întrebat de ce avea nevoie de floare? «Pentru prietena mea». «Atunci vino cu mine. Cu un singur trandafir nu faci nici o treabă». Și i-a dat un buchet «din grădina-proprietate personală».

«Important e trandafirul» — spune cîn
La U.M.T. «importantă e macaraua», s-ar pu
argumenta cu gîndul doar la producția uzinei. Dar ce te faci dacă cei care produc macaralele fură trandafiri pentru drăguțele lor? Ce te faci dacă *omul de la strung* își are delicatele lui probleme personale care nu-i dau pace? Poate nu e just să ai probleme personale în «optul» consacrat producției, dar dacă totuși ele se fac simțite? Atunci tu, director, tu, maistru, tu, secretar de partid, uiți o clipă de macarale — că nu le ia nimeni — treci pe post de tată și bați urgent o depeșă: «Vino urgent, mama grav bolnavă».

LIONEL NIȚESCU ■

despre «sfatul omeniei»

De cîte ori îmi vine să dau cuiva un stat pe *care acesta nu mi l-a cerut*, îmi pun întrebarea: cu ce drept mă amestec eu în viața acestui om, tulburîndu-i liniștea și întregul sistem de principii după care trăiește? Dar în biroul tovarășului Dumitru Mosora, secretar la Consiliul municipal Brașov, m-am convins că uneori e necesar să te apropii de semenul tău chiar dacă nu-l cunoști și ai aflat numai faptele sale cu care nu se poate mîndri și că *îndemnîndu-l la o discuție* serioasă, fără falsă pudoare, să-i zgudui preceptele de viață, să-i dărîmi aparentul echilibru și să-i smulgi vălul de pe ochi, arătîndu-i, poate contrar voinței sale, adevărata cale pe care trebuie s-o urmeze.

— Ai tot dreptul să faci asta pentru a-l ajuta pe om, pentru a-l salva chiar, mi-a spus tovarășul Mosora. Uitați, de pildă, noi am înființat la Brașov, în 1971, un «Sfat al omeniei».

— Îmi place cum i-ați spus.

— Ei bine, «Sfatul omeniei» depistează pe cei care au rămas fără ocupație din div motive sau care refuză să lucreze, nepre tîndu-se la Forțele de muncă pentru a solicita posturi. Noi facem o treabă la care legea nu ne obligă. Poate ar trebui să spunem: ce ne pasă nouă că un tînăr duce o viață de parazit, încurajat cîteodată chiar de familie? Totuși, noi nu vrem ca acest tînăr să se irosească așa, fără nici un rost.

Am plecat de la Consiliul municipal după ce am ales, la întîmplare, cîteva nume de oameni care au trecut prin fața «Sfatului omeniei». Pe Victor Bugl l-am găsit în bucătăria casei sale, spălînd niște vase. Mi-a zîmbit jenat.

— Știți, soția doarme. M-am gîndit s-o ajut.

În încăpere erau și cei doi copii ai săi. Un băiat și o fată, frumoși foc amîndoi, se jucau într-un talmeș-balmeș de jucării, vase de bucătărie, tacîmuri, farfurii.

— *Cîți ani aveți, tovarășe Bugl?*

— 30.

— Și ce meserie?

— Am lucrat pînă în 1970 ca reglor la «Rulmentul».

— De ce ați ajuns la «Sfatul omeniei»?

— Să vedeți cum a fost... În 1970, în urma unor neînțelegeri cu șeful de atelier, mi-am demisia. Și nu m-am mai angajat nicăieri. Am început să beau. Soția era disperată. Nu mai știa unde să se ducă. S-a adresat pînă la urmă «Sfatului omeniei».

— Și ce făceați dacă nu lucrați?

— Eram mai mult hoinar. Mai făceam cîte o treabă prin casă și apoi o porneam haihui. Mă întîlneam cu unul, cu altul. Mergeam la o bodegă. Cam asta făceam toată ziua.

— Cînd ați fost chemat la «Sfatul omeniei», ce v-ați spus?

— Am fost foarte uimit cînd am primit o invitație de la Consiliul municipal, din partea «Sfatului omeniei». Nici nu știam ce este asta. Mi-am zis: ce mai vor și ăștia?

— V-ați dus de la prima invitație?

— Nu. De-abia la a treia.

— Și cum a fost?

— Am intrat într-o sală. Erau vreo opt oameni acolo. Mi-au pus fel de fel de întrebări, mi-au cerut să mă las de băutură, să mă angajez undeva.

— Și?

— Peste o lună m-am angajat lăcătuș mecanic.

— Vă pare rău că niște oameni străini au pătruns în intimitatea dumneavoastră, că v-au îndrumat pe o cale pe care, zic eu, nu trebuie s-o regretați că ați urmat-o?

Victor Bugl nu răspunde. Se uită la cei doi copii ai săi care-și văd liniștiți de joaca lor. Și din privirea aceasta încărcată de dragoste înțeleg cît de mult ar fi *suferit* o *familie* dacă acest tată n-ar fi înțeles la timp ce trebuie să facă atunci cînd a fost tras de mînecă de semenii săi.

Da, E.S., ai dreptate. S-a vorbit prea mult despre tine. Ai apărut și la televizor, unde ai fost înfățișată ca unul din oamenii pe care «Sfatul omeniei» i-a adus pe linia de plutire. Cînd te-am căutat la Fabrica de stofe din Brașov ca să discutăm, lucrai în schimbul trei, asa că am început să vorbim abia pe la orele 24. Îți mărturisesc că-mi formasem deja o imagine despre tine. Fără voia mea, îmi închipuiam că ești o fată care-mi va vorbi cu entuziasm despre ajutorul oferit de alții în momente de cumpănă. Am întîlnit o fată frumoasă, de 19 ani, care a izbucnit în plîns atunci cînd am pronunțat vorbele «Sfatul omeniei». «Mi-a făcut mult bine «Sfatul omeniei», mi-ai spus. Mi-a găsit un rost atunci cînd nu mai știam ce să fac. În familie, numai certuri și necazuri. Noi sîntem șase copii. Mergeam pe clasa a opta atunci. Dar tata nu mai vroia să ne cumpere nici de unele. Se certa mereu cu mama. Eu făceam de mîncare la toți. Îl îngrijeam pe frățiorul mai mic. Dar n-am mai mers la școală. Am început să umblu prin parcuri, ca să nu mai știu ce e acasă. Tata zice că mama e de vină, mama zice că tata. Eu ce să spun? Nici azi nu s-au împăcat. Un căpitan de miliție din Dîrste, unde locuiam înainte, m-a dus la «Sfatul omeniei». Și m-am calificat la locul de muncă: țesătoare. Eram fericită că am scăpat de tot balamucul. Dar mai bine nu mă angaja. Pentru că aici se știe cum m-am angajat, toți zic acum că sînt o fată stricată, că am vagabondat. La televizor au spus că sînt o fată cuminte, că am luat premiu, dar n-am luat nici un premiu. Acuma, dacă greșesc și eu cîteodată, dacă lipsesc dintr-un motiv sau altul, îmi spun că «știm noi de unde-ai venit și ce-ai făcut». Acuma spun că-i fac de rîs. De ce se iau ei după vorbe, de ce n-au răbdare să vadă mai bine ce e în sufletul omului?» Da, E.S., ai dreptate. Și chiar așa dacă a fost, am înțeles că vrei să uiți totul, că ți-ai întemeiat un cămin tocmai pentru că vrei să fii curată și în siguranță. Prea mult s-a vorbit despre tine, E.S. și uneori te-a durut. Chiar și eu mă simt vinovat că ți-am răscolit amintirile. Pentru că uneori se vorbește prea mult despre un om, fără ca să-l întrebi cît de mult dorește el aceasta, despre lucruri care-l dor și pe care el rîvnește să le uite. Tu m-ai făcut să înțeleg că «Sfatul omeniei», pentru ca să-și merite cu adevărat numele, mai trebuie să lucreze și cu puțină discreție. Pentru că lucrează cu oameni și niciodată nu știi cum reacționează ei. Și pentru că e vorba de discreție, de delicatețe, mi-ar plăcea ca tovarășii din «Sfatul omeniei», precum și cei din preajma țesătoarei E.S., să mediteze asupra unui caz de la «Rulmentul» Brașov. P.C. are 26 de ani, e mic de statură, firav și atît de sfios încît atunci cînd am aflat că omulețul din fața mea a făcut închisoare nu mi-a venit să cred. Și totuși, acesta e adevărul. Într-o seară, într-o sîmbătă, P.C. și cu un prieten, B. Constantin, s-au dus în Poiană. Cu B. Constantin au venit și cîțiva cunoscuți de-ai lui. Lui P.C. nu i-au convenit chipurile lor. Dar ce să mai zică? Erau în total vreo 7-8. S-au dus la Capra Neagră, s-au așezat la o masă. Lîngă ei era o masă la care stăteau o fată și doi băieți. Toți ascultau muzică și beau. La un moment dat, B. Constantin a invitat-o pe fată la dans. Ea n-a vrut. Nimeni n-a zis nimic. A venit vremea de plecare. Au plătit și au ieșit. Toți erau cam amețiți. Cei doi băieți și fata plecaseră mai demult. I-au ajuns din urmă și B. Constantin a dat într-unul din băieți. Altul a prins-o pe fată. Fata l-a mușcat de mînă. [illegible] repezit și ceilalți din grup în încăierare. [illegible] s-a zbătut, a țipat. O mașină a oprit și atunci s-au împrăștiat care încotro prin pădure. P.C. era tare speriat, nu știa ce să facă. A dormit în fîn, apoi a venit acasă. L-au chemat la miliție în mai multe rînduri, l-au întrebat, a dat declarații. Pînă la urmă, la proces, a primit doi ani pentru tentativă de viol. A făcut mai puțin. A muncit acolo pe rupte, știind că numai așa poate să iasă mai repede.

«Am ieșit într-o sîmbătă. Era lume multă la poartă. Am ieșit cu privirile în jos. M-am dus la un prieten. Maică-sa, cînd m-a văzut, s-a bucurat. A venit și prietenul meu, și a doua zi, am mers pe stadion la meci. M-am întîlnit acolo cu cîțiva colegi de serviciu. Toți se bucurau că mă văd. Luni, în secție, toată lumea venea să mă vadă. «Lasă, mă, Petrică, o să fie bine», îmi spuneau ei bătîndu-mă pe umăr. «Noi știm că ești băiat de treabă». Eu priveam mai mult în pămînt. După un an de zile m-am căsătorit. Am si un copil. Nimeni nu mi-a amintit ceva, nu m-a jignit zicîndu-mi că am făcut pușcărie. Unii au observat că sînt retras. M-au luat cu ei la o distracție, la o bere. Toți au fost și sînt atît de cumsecade încît uneori simt că nu s-a întîmplat nimic. Sînt reglor și am o grupă de 12 mașini. Nu vreau să supăr pe nimeni. Simt o profundă recunoștință pentru tovarășii mei. M-am integrat tocmai pentru că ei au tăcut, pentru că nu m-au răscolit cu întrebările. Dar mă gîndesc uneori dacă totuși ei nu discută niciodată despre mine? Sînt sigur că da. Uneori, îmi vine să-l iau pe cîte unul și să-i spun: «Mă, eu am făcut pușcărie». Cred că mi-ar spune: «Nu-i nimic. Vezi-ți de treaba ta».

Nu l-am întrebat pe P.C. dacă-mi dă voie sau nu să-i public numele întreg. Mărturisesc că am uitat. Dar m-am gîndit că dacă un întreg colectiv s-a purtat cu atîta delicatețe cu P.C., făcîndu-se că uită o faptă urîtă de-a sa, puteam eu, un om străin, să-i dau numele în vileag pentru ca să-l afle toată țara, distrugînd poate din grabă sau din neștiință echilibrul la care acest om a ajuns cu siguranță după multă trudă?

GEORGE ARION ■

obstacole și tergiversări în calea economisirii multor milioane

Totul a început în noiembrie 1971, cînd ruperea digului unui depozit de steril, la Certej-Săcărîmb, lîngă Deva, a produs victime și stricăciuni, *sugerîndu-i inginerului* Nicolae Gondea de la IPROMIN găsirea unei soluții pentru limitarea șanselor de accident și — ca o noutate în tehnica mondială — utilizarea acestor sterile în construcții.

Înainte de a relata povestea cercetărilor sale *să spunem aici* că, *pînă* la această *oră, există în* întreaga țară peste 150 de depozite de steril, sterilul fiind ceea ce rămîne după extragerea *minereului, un fel de praf, dacă vreți,* în limbaj profan, depozite înălțate sub forma unor iazuri de decantare, căci transportul sterilului se face *hidraulic,* apa care l-a *însoțit pînă* la depozit fiind apoi deversată în cursul celui mai apropiat rîu. Existînd deci foarte multe asemenea iazuri, *conținînd milioane și milioane de tone de steril,* problemele de soluționat în raport cu această aglomerare în creștere cu fiecare zi sînt complexe *dar ele se leagă* — înainte de toate — de limitarea pericolelor de rupere a digurilor, de limitarea poluării atmosferice prin antrenarea parti*culelor de praf,* a *poluării apelor în care sînt* deversate resturile de transport, în sfîrșit, de reducerea ariilor destinate acestor depozite, *suprafețe scoase din circuitul arabil.*

Singura soluție pentru toate aceste limitări era legată de folosirea sterilului, cu alte cuvinte, *de utilizarea lui într-un scop anume,* de recuperare, iar inginerul Nicolae Gondea a făcut tocmai acest lucru, după cercetări îndelungi *ajungînd* la *concluzia că există multiple* posibilități de utilizare a sterilelor și a altor deșeuri provenite din uzinele de preparate a minereuri*lor neferoase* în *industria* materialelor de construcții. Conducînd un proiect pe această temă, folosind ajutorul oferit de Centrala minieră Deva, Nicolae Gondea a prezentat, în iulie 1972, rezultatul cercetărilor sale, demonstrînd că aceste mase uriașe de steril pot fi valorificate în producerea *betonului* celular autoclavizat, beton care se realizează astăzi în țară după metode clasice, pe bază de agregate din nisip. Arătînd că, *spre deosebire de nisipul ce trebuie măcinat* în vederea realizării betonului în discuție, sterilul se află deja depozitat în formă de granuloame *fine,* acoperind **40-45** la sută din volumul unui iaz de decantare (ceea ce elimină automat o operație, reducînd tot procesul doar la selectare), autorul proiectului a demonstrat, cu probe, *că producerea betonului autoclavizat pe bază de steril devine cu treizeci de procente mai ieftină decît realizarea aceluiași produs după metoda clasică.*

Evident, toate forurile interesate de proiectul *inginerului* Gondea au salutat noua metodă cu entuziasm, un entuziasm ușor de anticipat căci, dincolo de avantajele antipoluante pe care le prevedea *eficiența ei economică* era *simplu* de depistat, presupunînd economii importante, mai ales în cazul în care instalațiile de producere a *betonului* autoclavizat ar fi fost plasate în imediata apropiere a iazurilor de decantare.

Entuziasmul inițial s-a stins însă repede. După ce *inginerul* Gondea a *primit o temă specială în* acest sens în planul de lucru al institutului, Centrala de prefabricate din București a refuzat — *e drept, la modul politicos* — executarea analizelor chimice și granulometrice solicitate, datorită faptului că noua metodă contrazicea *tehnologia* deja *pregătită* a centralei, conform căreia ar fi trebuit utilizată partea grosieră a sterilului, tehnică stipulînd rămînerea malaxării ca operație obligatorie și stabilind ridicarea prețului betonului celular autoclavizat cu circa șaizeci la sută față de proiectul Gondea!!

Șirul obstacolelor nu s-a oprit acolo. În ciuda faptului că probele solicitate, în noiembrie 1973, de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au dat rezultate mulțumitoare, în raport cu condițiile de improvizație, manuale, în care inginerul Gondea personal a adunat eșantioanele de la Deva, i s-a cerut autorului ca acestea să corespundă STAS-ului, unui STAS vechi, valabil pentru alte materiale, de vreme ce un STAS pentru sterile nu există, fiind vorba de o inovație, nu numai românească, ci mondială. Deși Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, în cadrul căruia lucrează Nicolae Gondea, a dispus înființarea, la Deva, a unei stații-pilot de selectare a sterilului, lucrurile înaintează cu viteza melcului, inovația nu se aplică în practică în nici un fel, tergiversîndu-se de la o zi la alta, de la o lună la alta, autorului inovației aducîndu-i-se — între altele — ca argument și obiecția că producerea unui beton atît de ieftin ar însemna închiderea unor fabrici care lucrează după metode mai puțin productive!!

După cît se pare, întîrzierea are o explicație fundamentală: pe de o parte, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, proprietarul, dacă se poate spune așa, al uriașelor rezerve de steril nu este interesat în exploatarea acestora, în timp ce, pe de altă parte, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, interesat de exploatarea sterilului, nu este proprietarul acestuia!? Este vorba, așadar, de un cerc vicios în incinta căruia funcționează amînările și tergiversările, cerîndu-i-se autorului proiectului alte probe, alte dovezi, în vreme ce metoda sa, cu virtuți altfel recunoscute, continuă să rămînă între paginile unei comunicări, chiar dacă ea deschide — după aprecierile «Revistei minelor» din luna aprilie (!!) a anului trecut — *«noi perspective pentru utilizarea unor imense depozite de materiale, în prezent fără valoare, și creează premise dintre cele mai favorabile pentru rezolvarea problemei depozitării sterilelor de flotație»* (pag. 189).

Stînd de vorbă cu autorul proiectului, l-am găsit optimist, sperînd că pînă la urmă metoda sa va fi pusă în aplicare, poate chiar la fabrica de la Bîrcea ce va intra în folosință în curînd. Prea multe noutăți față de ce știam noi nu avea. Ne-a confirmat doar că stația-pilot de la Deva nu funcționează decît în timpul șederii sale acolo și că Institutul de cercetare și proiectare a materialelor de construcție îl așteaptă cu un nou transport de steril și că acest transport masiv îi este, bineînțeles, imposibil, nefiind vorba de cîteva kilograme, ci de cîteva tone. Inginerul Nicolae Gondea s-a ferit să acuze pe cineva, dar noi am înțeles că nimic nu este sigur în privința transpunerii în practică a tehnicii sale de exploatare a sterilului, făcută publică în urmă cu doi ani!

Un singur lucru este cert: această problemă ridicată de inginerul Gondea nu este, de fapt, numai a inginerului Gondea și nici măcar numai a celor două ministere care-și pasează responsabilitățile, diluîndu-le, arătîndu-se interesate de metodă, dar depunînd eforturi minime în aplicarea ei. În ultimă instanță, această problemă este a noastră, a tuturor, căci este vorba despre evitarea pericolului dărîmării unor diguri, de limitarea poluării atmosferice și a unor rîuri, este vorba de cîteva zeci de milioane de lei care se cheltuiesc inutil, în vreme ce o metodă economică și eficientă continuă să rămînă — în ciuda aprecierilor și a vorbelor amabile — în stare de proiect.

Fiind aceasta o problemă generală a societății noastre, rezolvarea ei nu poate să mai întîrzie.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

SCRISORI CU ADRESĂ

povestea vorbei

Opinam în «scrisoarea cu adresă» din numărul trecut că deosebirile flagrante în interpretarea unor termeni comunitari nu provin din specificitatea și originalitatea limbilor respective, ci din mentalitatea vorbitorilor. N-ar fi vorba, prin urmare, de soarta vorbei, cît de povestea vorbei.

Renegociere sună rău în franceză, dar minunat în engleză și aceasta pentru că laburiștii se consideră nedreptățiți de *condițiile aderării* britanice la Piața comună — condiții negociate de conservatori — și doresc să apropie termenii aderării de interesele naționale. Francezii îi consideră pe englezi nu nedreptățiți, ci nerecunoscători: ei au acceptat aderarea Albionului la «mica Europă» după îndelungi și anevoioase negocieri, în cursul cărora partenerul britanic trebuia să probeze că nu-i un cal troian atlantic, ci un devotat al cauzei comunitare.

Consultare obligatorie sună diferit în toate limbile occidentale; în orice caz, nu sună prea plăcut pe malul răsăritean al Atlanticului, unde consultările sînt apreciate ca discuții între egali, desfășurate și pe vreme bună și pe vreme rea. La Washington, prin consultare obligatorie se înțelege mai degrabă situația în care aliații vest-europeni urmează să *raporteze despre planurile și obiectivele lor,* obligație pe care americanii nu și-o însușesc. La observația Washingtonului că vest-europenii au luat hotărîri și au întreprins măsuri fără să-și consulte partenerul transatlantic, comunitarii răspund că Statele Unite i-au pus deseori în fața faptului împlinit; ei reproșează, bunăoară, hotărîrile unilaterale ale *Washingtonului* în perioada *războiului din* octombrie din Orientul Apropiat, cînd americanii au mers pînă la a decreta starea de alertă a trupelor lor. Despre această hotărîre vest-europenii au aflat însă din ziare. Ei reduc formula americană a **consultărilor obligatorii** la această ecuație simplă: «Ce vreau eu, să vreți și voi; ce vreți voi — o să vedem!»

Fond comunitar de dezvoltare regională sună rău în germană, întrucît Bonnul fusese solicitat să contribuie cu partea cea mai substanțială, fără *foloase vizibile.* După *invitații și presiuni succesive,* Bonnul a adus o serie de argumente a căror traducere liberă în limba română ar fi următoarea: «Comunitari, comunitari, dar brînza e pe bani».

Cuvîntul **supranațional** sună, de asemenea, diferit în limbile vorbite la Bruxelles, sediul comunitar al «celor nouă». Spus mai simplu, fiecare poate *vorbi pe larg despre instrumentele supranaționale,* dar lasă pe celălalt să transfere mecanismele suveranității către ambiguitatea supranațională. Nu s-a încercat încă nici un experiment demn de acest nume, probabil și datorită faptului că nu este încă prea clar cine trebuie să fie supranațional și cine încetează de a mai fi național. Se pare că experimente în acest domeniu nu se vor întreprinde într-un viitor previzibil.

Vedeți, prin urmare, că e vorba de povestea vorbei...

ION CÂRJE ■

CRONICA DE TREI SECUNDE

o planetă numită curaj

În timp ce astronomii recunoșteau că «nu înțelegem nimic» din numeroasele date transmise de sondele Mariner 10 de pe Mercur (eroziuni inexplicabile! cîmp magnetic? gaze pe Mercur?), de Marte 6 de pe Marte (cînd s-a schimbat atmosfera acolo?), de Pioneer 10 de pe Jupiter (cu temperaturi de +260°, *cînd se credea că acolo* e *un* frig de îngheață hidrogenul...), în acest timp la Portsmouth se încheia celebra cursă a vaselor cu pînze care înconjuraseră pămîntul; lumea, privind acești nebuni bărboși, scofîlciți, ajunși cu bine la mal și la capătul puterilor, se întreba: pentru ce?

Ce i-a făcut să bată mările, să reziste, să învingă frica, urgiile naturii, cicloanele declanșate în sufletul și mintea lor? Se face inventarul fantasticelor încercări prin care au trecut toate echipajele: n-a fost numai groaza trecerii prin dreptul coșmarescului Cap Horn — s-au înregistrat conflicte aprige între oamenii aceluiași echipaj, «a vorbi însemna deseori să accepți a te certa», declară un celebru navigator, boli, lipsa apei și a alimentelor, urletele mării și ale oamenilor într-atît de grozave că pe «Tauranga» cei patru au hotărît să nu se mai vadă la față, *într-atît de cumplite că multe echipaje nu* mai puteau citi sau asculta muzică. «33 Export» a avut un mort: vasul a fost de două ori «culcat» în ocean, un val l-a luat de pe bord pe Dominique Guillet, echipajul a pierdut ruta corectă, «ajunseseem în adîncul disperării», dar nu, de acolo, din adîncul ei, oamenii au urlat că nu, că nu cedează și atunci își revin, sfidează fantoma celui dus «care alerga după ei», trec de Capul Horn și, deodată, cu acest imens preț, al privirii drept în ochii angoasei, «tensiunile dintre noi s-au atenuat, am intrat în convalescență» și «33 Export» ajunge la Portsmouth, al treilea în clasamentul timpului real, trăgînd după el coada enormă a unui rechin, tot ce-a mai rămas din prada cu care s-au alimentat zile de-a rîndul.

Ce i-a făcut să nu cedeze? — continuă lumea a se *întreba. Banii? Gloria? Instinctul de conservare?* Spiritul pueril cu care e dotat fiecare — «oamenii n-au dreptul să redevină copii? Am participat la un joc...», explică halucinat omul cel mai lucid de pe «33 Export»...

De fapt, nu se găsește răspunsul exact. Tenacitatea omului e o planetă cu mai multe mistere decît Jupiter, Marte și Mercur. S-o *slăvim* în șoaptă, cu modestie, încăpățînați, zilnic, «grijulii doar la a nu mînia prea mult zeii din adîncul negru al oceanului de încercări», cum zice din antichitate înțeleptul grec.

RADU COSAȘU ■

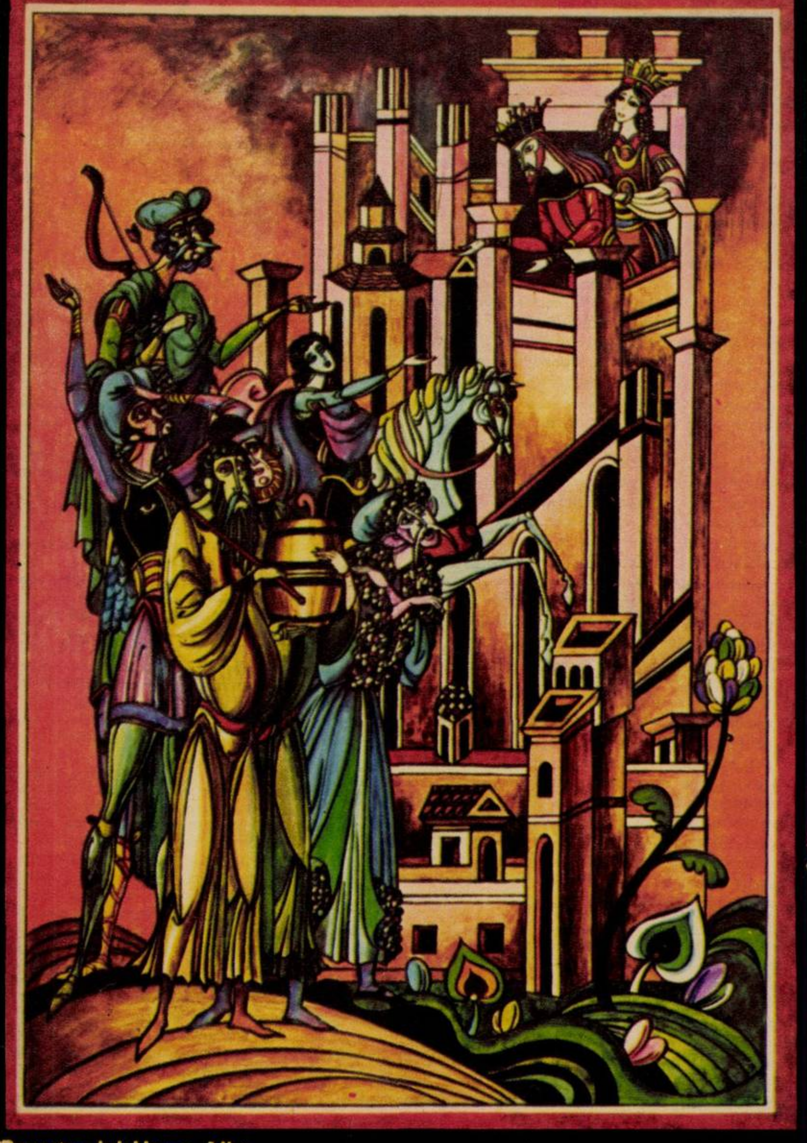

«Povestea lui Harap Alb»

val munteanu:
eu cred că o carte se construiește cam cu aceleași unelte ca ale arhitectului

— *Cît desenezi pe zi, Val Munteanu?*

— Nu am făcut niciodată socoteala asta — sînt zile (puține) cînd lucrez numai cîteva ore, sînt zile cînd lucrez 10-12 ceasuri. Știu doar atît: o zi în care nu am așternut ceva pe hîrtie o socotesc o zi pierdută.

— *Cîte cărți ai ilustrat?*

— Multe; cred că peste 60. Dintre acestea vreo 25 le iubesc în mod deosebit și le socotesc cît de cît realizate. Unele dintre ele îmi sînt atît de apropiate prin conținutul lor încît oricînd le-aș ilustra din nou cu aceeași plăcere.

— *Ești cunoscut ca un om foarte serios, teribil de preocupat de ilustrația de carte, domeniu în care ai obținut numeroase succese. Cînd iei în mînă o carte făcută de Val Munteanu te izbește grija pentru cel mai mic amănunt. Nimic nu-ți scapă. O carte făcută de tine poate să placă sau nu. Dar, în orice caz, nu poți spune că ilustratorului i-a scăpat vreun amănunt. Nu o dată te-am comparat cu un meșter bijutier de altădată care cu migală și talent făcea din metalul lucrat o operă de artă perfectă. De fapt, cum gîndești o carte, Val Munteanu?*

«Povestea lui Harap Alb»

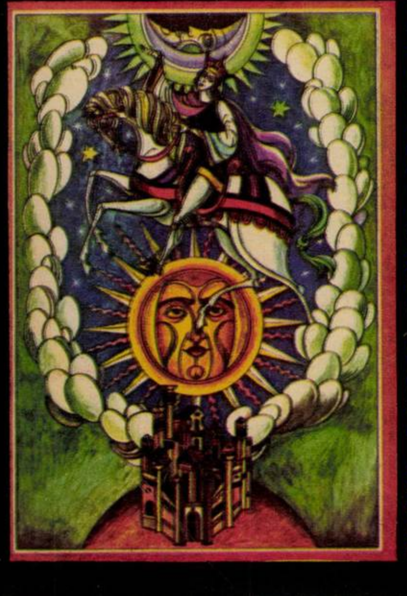

— Comparația mă onorează, dar nu trebuie să uităm că spre deosebire de artizan, graficianul, în cazul ilustratorului de carte, nu este decît unul dintre factorii unui proces de muncă colectiv — ceea ce are în mînă cititorul este rezultatul unei munci de echipă. Cînd echipa funcționează bine, cartea iese bine, cînd nu... Cum gîndesc o carte? Fie că este vorba despre ilustrarea ei (deci de o prezentare grafică complexă), fie că este vorba de o copertă, totdeauna caut să mă conduc după două idei: cui îi este adresată cartea și funcționalitatea elementelor de grafică ale ansamblului. Eu cred că o carte se construiește cam cu aceleași unelte ca ale arhitectului; ea este de fapt o construcție în care golurile și plinurile sînt într-un raport de echilibru. Cartea este pentru mine un obiect (dacă se poate frumos), dar caut să nu uit niciodată că ea este și un instrument cu funcții etico-estetice, un mesaj, un tezaur de idei și de inimă și că tot ce fac trebuie subordonat în primul rînd acestui conținut. Documentarea pentru ilustrarea unei cărți, lecturile paralele sînt mijloace subordonate acestui țel.

— *Răspunderea unui ilustrator de carte este mare, zic eu, mai ales pentru acel ilustrator care lucrează cărți pentru copii, deoarece într-un fel ne închipuim personajele la anii marilor visări, și într-alt fel cînd avem 20, 30 ori 40 de ani. Cum reușești să intri în pielea copiilor?*

— Acum intervine un element să-i zicem, deși termenul a fost demonetizat, didactic-educațional, dacă vrei. Este clar că, de pildă, dacă am ilustrat textul lui Rabelais (în versiunea pentru copii a soților Vulpescu) am căutat prin mijloacele mele modeste să dau cititorului-copil o idee despre atmosfera timpului, despre costum și arhitectură, tipologie și chiar despre aspectul unei tipărituri de atunci. Așa cum ilustrînd balade sau basme populare românești, sau «Harap Alb», am vrut să încadrez personajele mitologiei românești în imageria veche românească, adică să le așez într-o lume a frescelor, gravurii populare, icoanelor noastre — în esență a sufletului românesc.

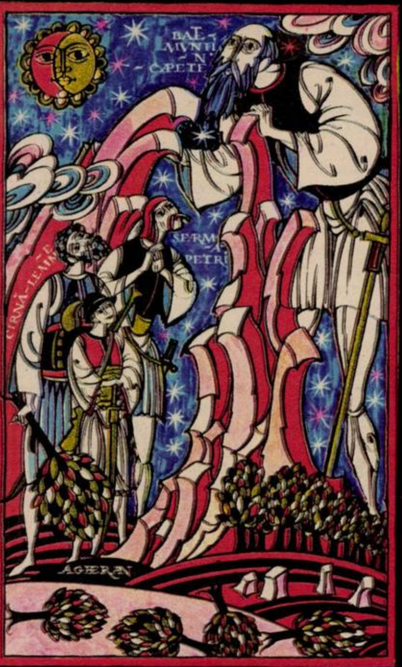

«Agheran Viteazul»

Acel aer copilăresc al desenelor este dat tocma de această cultivare a semnelor epocii.

— *Iconografia medievală o întîlnim în aproap toate lucrările tale. Dacă te-aș acuza de manierism, ce mi-ai replica?*

— În privința «influenței medievale» vrea să-ți spun că ea nu a apărut întîmplător. Î imagistica medievală — care m-a fascinat — e am găsit o cheie care se potrivea cel mai bin temperamentului meu. Totdeauna eu am căuta să fiu clar, riguros, lapidar (schematic chiar) puțin satiric, puțin decorativ, adică, de fapt așa cum te obligă o ilustrare de text. «Manierism» cred că ar fi dacă aș turna totul în aceeaș oală; dacă, de pildă, aș încerca să ilustrez î același mod textele de literatură contemporan (cu temă contemporană) și un afiș pentru protecția muncii.

— *Indică-mi doi ilustratori care nu-ți plac, da spune-mi și de ce?*

— De ce doi, de ce nu mai mulți? Asta est o chestiune absolut particulară — deci eviden subiectivă și niciodată nu aș face o asemene afirmație publică. Fiecare din noi muncim, uneori mai bine, alteori mai prost. Pot să-ți spun că dacă nu îmi plac niște ilustrații — nu ilustratori — atunci ele nu-mi plac pentru că nu respectă spiritul textului, adică sînt gratuite

— *La începutul carierei erai caricaturist. De multă vreme ai abandonat genul, fără să ma revii. Socoti caricatura o artă minoră sau a ajuns la concluzia că temperamental nu ți s potrivește?*

— Nu socot caricatura o artă minoră, dimpotrivă. Pe mine personal caricatura și munca de gazetar m-au ajutat enorm. Temperamenta ne potrivim și aceasta cred că se vede în desenele mele. Am visat însă întotdeauna — îți spun u secret — încă de pe băncile școlii să fac cărți

— *Ce carte ai dori să ilustrezi?*

— Visele mele sînt pline de cărți pe c dori să le ilustrez. Dar cel mai mult mi-ar plăcea să fac desene la minunatele povești și basme populare românești, chiar dacă ar f să reiau teme deja ilustrate de mine.

DAN BÎRLĂDEANU

«Pipăruș Petru și Florea Înflorit»

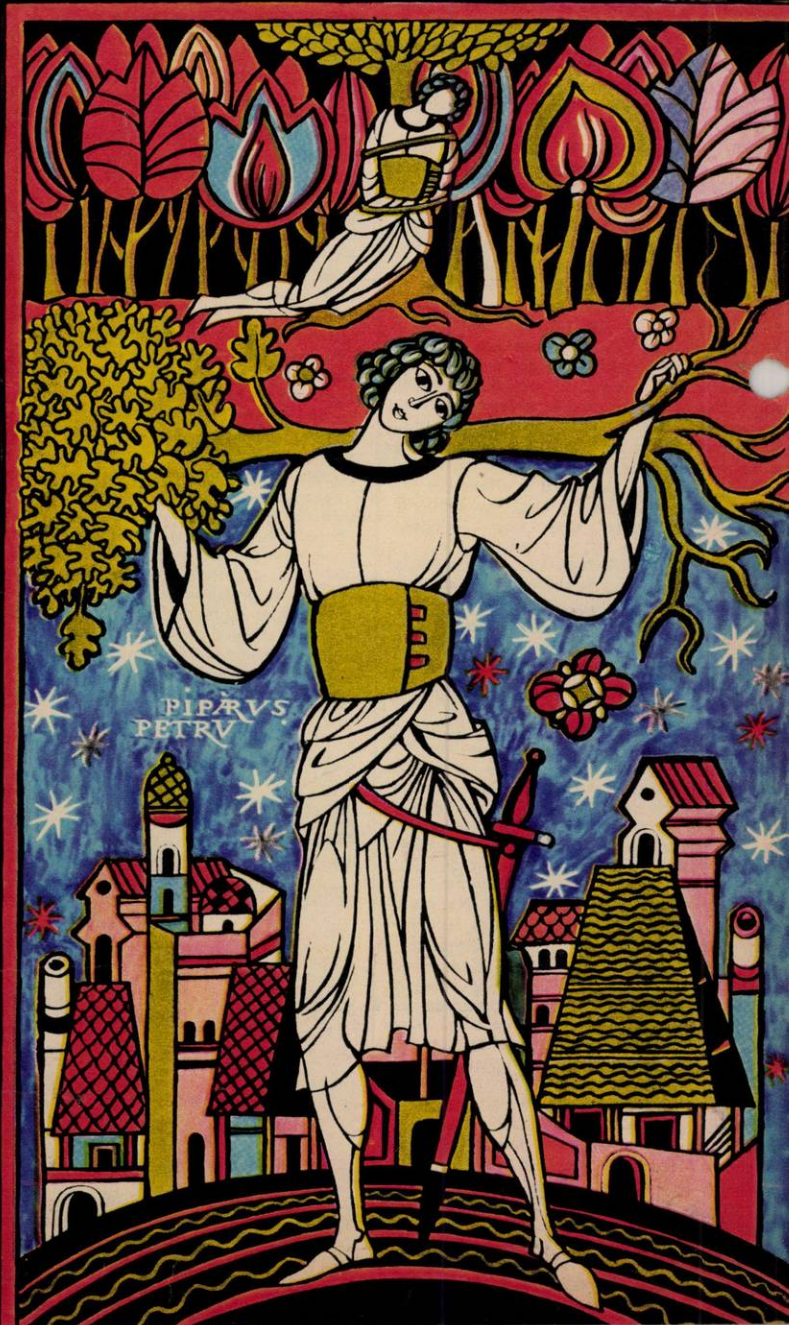

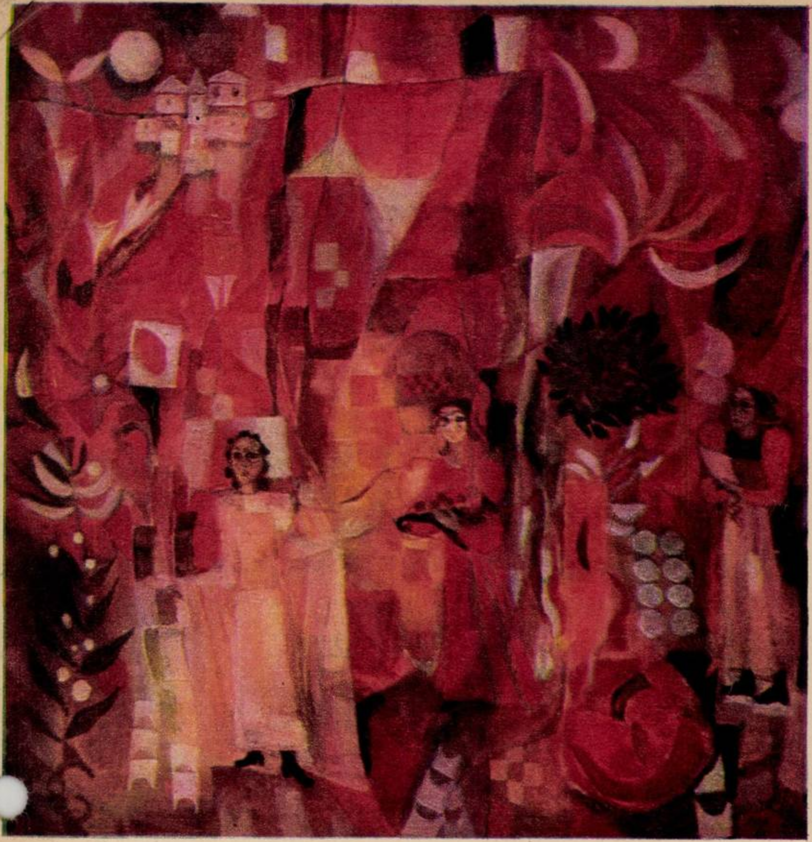

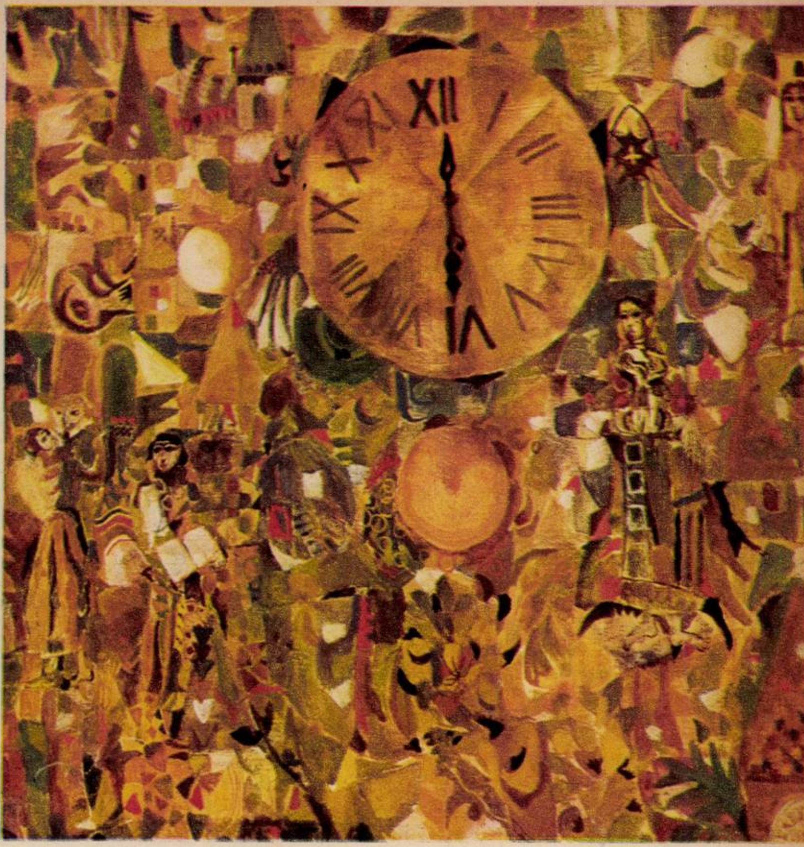

gabriela pătulea drăguț

Într-una din rarele mărturisiri în cuvinte despre sine și despre arta sa, Gabriela Pătulea Drăguț ne reafirma atașamentul față de o «pictură inspirată din mișcările realului», încrederea creatorului contemporan în formele artistice tradiționale ce așteaptă să fie mereu șlefuite în expresii noi, originale, dorința de a cuprinde în pictură «ceva din frumusețea necunoscută a acestei lumi prin care trecem atît de repede...»

S-au scurs vreo patru ani de-atunci, dar atitudinea artistei a rămas neschimbată. S-au scurs vreo șase ani de cînd, prezentîndu-i o expoziție, noi înșine descopeream în pictura Gabrielei Pătulea Drăguț, condensată în figuralul imaginii, emoția reconstituirii din giuvaere și brocarturi a lumii realului. În atelierul artistei și mai apoi în recenta sa expoziție bucureșteană am regăsit aceeași atitudine, același program, aceeași emoție. Doar formele prind expresii noi [illegible] mereu originale, determinate de alte investigații în cîmpul infinit al realității și de trăirea acestui demers. Cercetarea atentă, efectuată după temperarea recepției emoționale, ne permite să descifrăm «zidirea» imaginii, edificiu complex de materie și culoare alcătuit și situat în zona de comunicare artistică a condiției umane cu structurile ambianței, aici regnuri — vegetal, mineral, astral etc.

Comunicarea armonioasă este mai ales vitală, de o vitalitate cuprinsă și exprimată prin învolburarea continuă a formelor, formele existînd și fiind determinate de conexiunea lor. De aici rezultă organicitatea proprie imaginii figurative a acestei picturi, în care lectura atentă ne dezvăluie existența unor mari planuri suprapuse. Planul arhitectural, al compoziției propriu-zise, îl putem deduce pînă la ceea ce putem numi schema de bază ce asigură ordinea generală. El e mai ușor de citit în tablourile construite din forme ample (de pildă, *Madona păgînă*, *Investigație pentru timp*). Alt plan este acela al țesăturii cromatice, alcătuit de succesiunea ritmată a localităților, a multiplelor localități de culoare, aparent autonom față de primul, dar determinat de acesta (mai ușor de citit în trama florească din *Grădini*, *Frunze verzi*, *Faun și nimfă*). Din întrepătrunderea diferitelor planuri rezultă acea atmosferă de farmec și de reverie trează ce învăluie transpunerea și expunerea ideilor și sentimentelor în expresii picturale. Elementele figurative prime cu care-și zidește Pătulea Drăguț imaginea sînt în general simple, desprinse mai ales dintr-o lume imaginară a vegetației abundente în flori și frunze. Elaborarea lor e supusă unei permanente decantări. Iar decantarea, cel puțin a elementelor referitoare la figura umană, atitudinea, gestul, expresia, se efectuează într-un cîmp de saturată cultură plastică, în general, intelectuală. Artista-și permite să manevreze cu autoritate tipuri de reprezentări ale căror surse se află, după cum permit stilizările să ne dăm seama, în arta noastră populară, în artele unor alte mari culturi, de la picturile murale indiene sau egiptene, la frescele medievale românești. Discreția cu care aceste date ale culturii sînt așezate pe același plan de interes cu datele realității propriu-zise și autoritatea cu care sînt omologate de talentul și fantezia pictoriței, spre a exprima o lume de idei și sentimente contemporane nouă, sporesc și farmecul și originalitatea acestei picturi. Farmecul i se dezvăluie fiecărui privitor în parte. Fiecare are dreptul să adauge, prin propria sensibilitate, un spor de semnificație pe parcursul recepției. Dar oricît de diferite ar fi preocupările ori preferințele ori disponibilitatea privitorilor, se întîmplă adesea ca ei să se întîlnească, cu aceeași atitudine, în timpul recepției: mărturisim, astfel, același gînd exprimat de Barbu Cioculescu (din prefața catalogului expoziției) — «o dată mai mult înțelegem că cele o mie și una de nopți au fost rodul unei imaginații feminine, proaspete și rafinate...»

HORIA HORȘIA ■

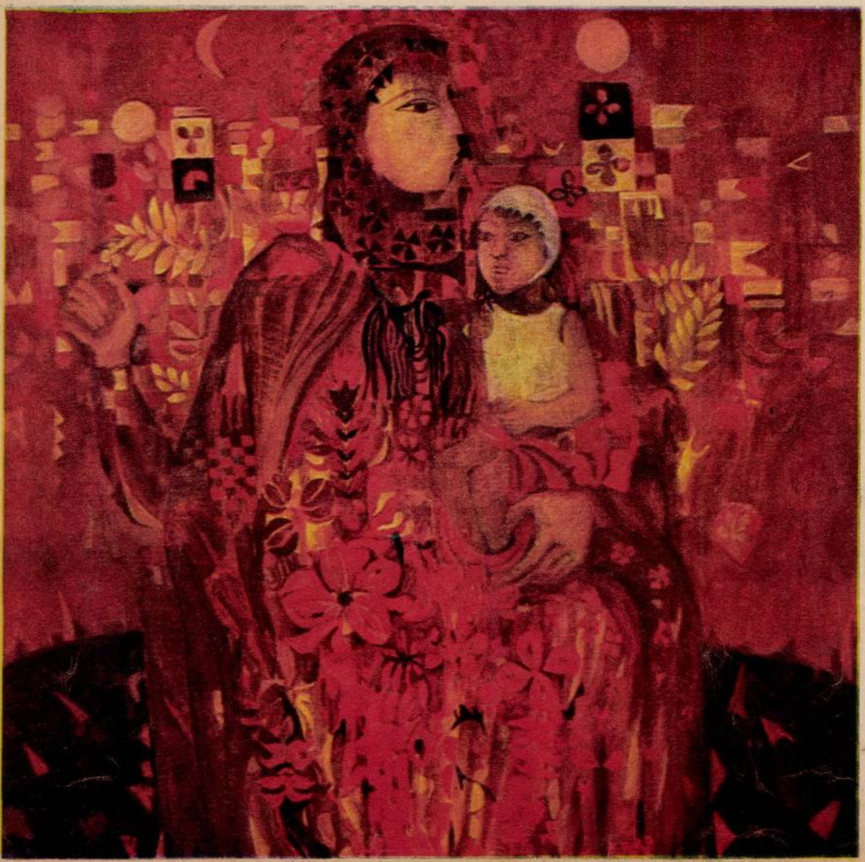

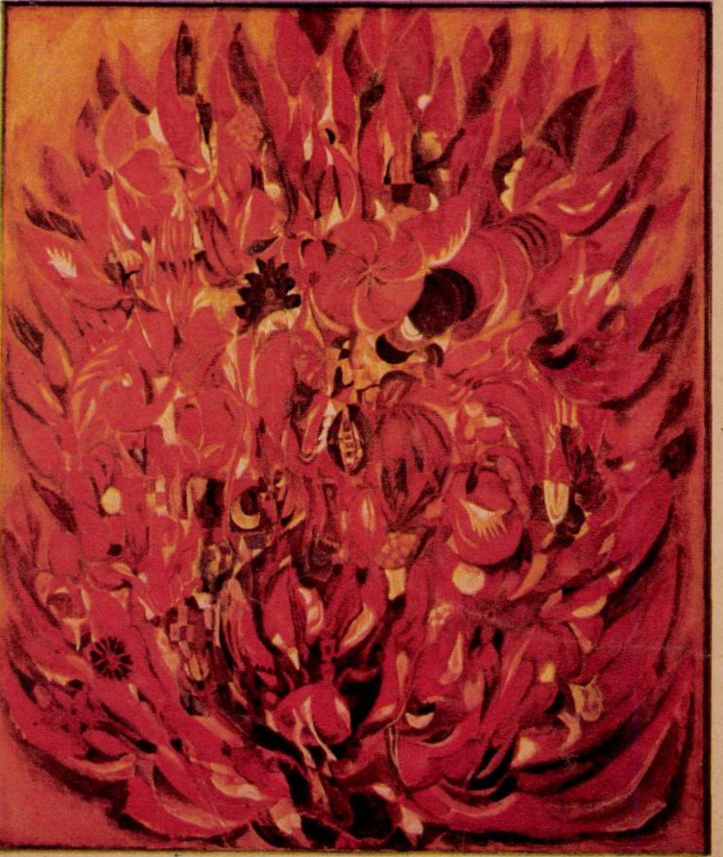

CRONICA DE FOTBAL

de-ale campionatului

Articole îngrijorate semnalează o criză a unui anumit public. La Timişoara s-a aruncat cu o sticlă, precum în urmă cu două săptămîni pe *Ghencea*, cînd infractorul a fost iute depistat în mulțime și condus la miliție. La Craiova, unde entuziasmul publicului a început să întreacă și el măsura, s-au observat de asemenea semne de nervozitate. Pe *Dinamo* s-au ars steagurile echipelor *U-Craiova* și ale gazdelor într-o ceremonie barbară. Galeria *Rapiduleţului* dă semne de fantezie obscenă și face vizite în Ştefan cel Mare pentru a cînta campionilor versuri pe seama lui... Tamango!... Se pare că nici arbitrii nu sînt mai puţin vinovaţi de aceste ieşiri din pepeni. O recentă decizie a F.R.F. anunță că la viitoarele meciuri, arbitrii de centru vor fi cunoscuţi abia la teren, cu puţin înaintea începerii partidelor. Din ce pricină? Există suspiciuni în ce priveşte perfecta lor obiectivitate şi atunci se păzeşte bostănăria! Mi-e teamă însă că date fiind telegramele, telefoanele și alte mijloace de transmisie prin satelit, secretul nu va putea fi păzit atît cît am dori unii dintre noi şi ne vom trezi cu cine ştie ce *cazuri* de care nu am voi să pomenim în aceste coloane.

Mi se spune că, mai ales în Divizia B, lupta *pentru promovare a luat și ea forme patetice*: bani daţi pe sub mînă, jucători «convinşi» să stea în banca lor atunci cînd ne este lumea mai dragă, *în sfîrșit, cavaleri ai fluierului mituiți* discret şi ei pentru închiderea de ochi și aşa mai departe. Ciudat e faptul că, deşi folclorul vorbeşte despre asemenea fapte reprobabile, reacţia forurilor conducătoare din Vasile Conta e cu totul discretă și ciudat de moale. Oare chiar atît de abili să fie aceşti *sforari* cu buzunarele încărcate de sute şi mii de lei, sau se închid ochii prejudecat? Oare un corp de *cavaleri ai dreptății*, constituit în secret, pe bază de jurămînt şi discreţie, nu ar putea să dea o iamă în mijlocul acestor corupători, silindu-i să mai locuiască şi la răcoare, nu numai în hoteluri de lux pe banii nu ştim cui...

Dar să ne întoarcem la etapa care a trecut, cu semnificațiile ei. *Dinamo* a cîştigat cu 3–0 la Cluj în fața unei echipe ce şi-a pus în mod neaşteptat candidatura pentru Divizia B. Rezultatul permite echipei din Ştefan cel Mare, după victoria de miercuri, să se ţină în plasa craiovenilor, şi ei dînd un examen astăzi pe terenul învinsei de duminică! Încurcă-i, drace!, ar zice un răutăcios, deşi, după noi, oltenii ar merita măcar anul acesta titlul suprem după care aleargă de aproape 700 de zile! *C.F.R. Cluj* şi *Poli-Timişoara* au scos puncte de aur pe teren străin după jocuri dramatice. Clasamentul de luni dimineaţă arată că 6 echipe sînt ameninţate direct de retrogradare, şi între ele figurează chiar *Sportul studenţesc* care duminică a făcut o repriză bună, terminînd partida în dificultate în faţa *Utei*, curioasă echipă, ce şi-a adus aminte abia după pauză că a jucat cîndva și bine! Finalul de pe *23 August* a fost antologic: egalare în minutul 89 și bară a lui Stroe (sau Kassai) în poarta proprie în finalul unui 2–2 de pomină!

Aş mai aminti aici înfrîngerea după nouă etape a *Steagului roşu* la Petroşani, unde se dovedeşte că nu e deloc simplu să scapi măcar cu un punct în traistă. Se mai menţionează starea de melancolie în tabăra constănţeană, după partide foarte bune, ceea ce dovedeşte că programul forțat creat de plecarea *naţionalei* peste ocean dă dureri de cap antrenorilor. Ciudată este şi căderea ploieşteană în faţa *Rapidului*, deşi echipa din capitala ţiţeiului mi se pare bine sudată și mai ales foarte viguroasă. Echipa gărarilor a cîştigat uşor un meci care nu i-a pus probleme. De la Piteşti vin veşti bune în ce priveşte *Steaua*. Fără ratările incredibile ale lui Iordănescu, echipa militară s-ar fi aflat pe locul 5, asaltînd poziţii părăsite fără justificare și asta numai din capriciile unor jucători care sînt refractari la *nou* și nu-şi iubesc destul culorile clubului, fapt inadmisibil mai ales la un club de anvergura *roş-albaştrilor*.

Cam atît de spus, aşteptăm în continuare acel salt valoric atît de dorit pentru a putea să scriem că ceva-ceva se mişcă în fotbalul nostru atît de încercat.

Pe urmă mai e şi *Cupa României* către care privesc cu ardoare cîteva cunoscute *teamuri*. Dar aici e ca la patinoar: nu ştii care alunecă la mantinelă.

EUGEN BARBU ■

tenisul românesc, azi și mîine

— Tovarăşe general maior Stan Nicolae, aţi fost ales preşedinte al Federaţiei române de tenis într-un moment considerat deosebit de propice dezvoltării tenisului în România. Credeţi că acest moment va fi fructificat?

— Sper. Vom depune toate strădaniile pentru a-l valorifica. Deşi se numără printre disciplinele sportive cu tradiţie în ţara noastră, tenisul trăieşte abia acum adevărata sa înflorire, făcînd acel pas decisiv spre o dezvoltare de masă. A crescut simţitor interesul pentru tenis, a crescut și numărul celor care doresc să-l practice. Evident, consecinţă firească a afirmărilor pe planul marii performanţe a jucătorilor noştri de vîrf, care au avut o rezonanţă amplă în cercurile largi ale iubitorilor de sport şi chiar ale acelora ce calcă acum pentru prima oară pe un teren de sport.

— Ce aţi răspunde unei mame dacă v-ar întreba unde pot juca tenis copiii ei care, ce-i drept nu au — şi nici nu pot avea — veleităţi de campioni, ştiut fiind — printre altele — că în multe locuri cotizaţia a ajuns la 600 sau 700 lei anual?

— Pentru cei tineri, pentru copiii de vîrstă şcolară, porţile tenisului sînt larg deschise. Pe lîngă fiecare club funcţionează centre de iniţiere, în care cei nou veniţi primesc noţiunile de bază pentru practicarea jocului. Cei mai dotaţi dintre absolvenţii cursurilor sînt primiţi în secţiile de performanţă ale cluburilor. Deci, pentru aceştia cel puţin, problema practicării sportului preferat este pe deplin rezolvată. Pentru cei mai puţin dotaţi — cum spuneţi — dar care vor să joace tenis pentru agrement, rămîne într-adevăr problema cotizaţiilor, strîns legată, cum se ştie, de existenţa terenurilor şi a echipamentului necesar. Ea va fi reglementată însă foarte curînd şi vă pot spune încă de pe acum că elevii şi studenţii vor beneficia de multe facilităţi în această privinţă.

În ultimul timp s-au construit foarte multe terenuri, peste 500 în doi ani. Numărul lor se măreşte. Numai în Capitală avem în proiect o nouă sală de tenis cu două terenuri, un complex de tenis pentru tineret, apoi un teren central în Parcul Progresul, cu tribune pentru 6 500 spectatori. Sînt eforturi importante în această direcţie, pentru a acorda numărul terenurilor de tenis cu cererea crescîndă a iubitorilor de sport. Sîntem totuşi pe deplin conştienţi că numărul total al terenurilor rămîne în continuare insuficient. Federaţia noastră şi-a propus să ajute, chiar direct, construirea lor. Am pus la dispoziţia forurilor interesate întreaga documentaţie tehnică şi chiar, în unele cazuri, mijloacele financiare. Sînt însă pe drept cuvînt indignat de uşurinţa cu care unele organe locale tratează această problemă. Am să vă dau un exemplu: cu patru ani în urmă, la Iaşi, federaţia a alocat 80 000 lei pentru construirea unei baze de tenis, dar aceasta n-a luat fiinţă nici pînă azi, banii fiind cheltuiţi în alte scopuri. Aşa nu se poate face treabă.

— Faţă de obiectivul covîrşitor, aş zice, al federaţiei, acela de a cîştiga Cupa Davis, faţă de marea propagandă pe care campionii noştri o fac de ani de zile sportului românesc, cum vă explicaţi faptul că din punct de vedere bugetar tenisul se află la periferie în ansamblul disciplinelor sportive?

— Cred că nu au fost cunoscute în suficientă măsură necesităţile reale ale acestui sport. Deocamdată am obţinut unele suplimentări, iar pentru viitor sperăm într-o evaluare mai exactă a acestei probleme, atît la nivelul federaţiei, cît şi la cel al secţiilor...

— Fără îndoială că mărirea numărului de jucători este condiţionată, pe lîngă existenţa terenurilor, şi de existenţa într-o cantitate corespunzătoare a rachetelor, mingilor, corzilor şi echipamentului. V-aş ruga să-mi spuneţi în ce stadiu se află producţia indigenă a acestor materiale?

— Şi în această privinţă avem temei de a fi optimişti. Fabrica din Reghin s-a angajat să-şi bată «recordul» în acest an, producînd peste 100 000 rachete. Le-am dori, desigur, îmbunătăţite calitativ şi la un preţ de vînzare mai redus. Apoi, avîndu-se în vedere dezvoltarea actuală a industriei noastre chimice, se studiază posibilitatea fabricării în ţară a mingilor de tenis.

— V-aş ruga să-mi spuneţi cîteva cuvinte despre perspectivele celor care-l vor urma pe Ilie Năstase. Apariţia unor noi campioni de talia lui Năstase sau Ţiriac este condiţionată, în primul rînd, de importanţa pe care o vom acorda tineretului.

— Aş începe cu pionierii. Consiliul Naţional pentru Educaţie Fizică şi Sport, Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor şi Federaţia română de tenis au elaborat o hotărîre comună care se referă atît la activitatea de masă, cît şi la cea de performanţă. Este vorba, printre altele, de popularizarea şi organizarea practicării «tenisului mic», o formă foarte preţioasă de atragere spre sportul nostru; amenajarea prin muncă patriotică a unor terenuri de tenis la casele pionierilor, în curţile şcolilor, în cartierele de locuit; înfiinţarea, la Palatul Pionierilor, a clubului «Ilie Năstase», construirea unei noi săli de tenis; organizarea unei competiţii cu caracter naţional dotată cu «Cupa Cutezătorii». Ne preocupă, de asemeni, mărirea numărului de secţii din cadrul şcolilor sportive şi chiar formarea viitorilor campioni într-o şcoală sportivă cu profil de tenis.

Acestea ar fi, am putea spune, lucrurile noi în acest domeniu, adevărate «premiere» din activitatea noastră. Desigur, rămîn însă în vigoare metodele clasice de depistare a talentelor în tenis, de valorificare a lor, în cadrul secţiilor de performanţă, sub supravegherea cadrelor noastre de specialitate. Dar ne gîndim şi aci la unele inovaţii. Avem în perspectivă crearea unui Centru de perfecţionare a tineretului, în care vor creşte viitori performeri. Sînt şi eu de părere că tenismenii de perspectivă trebuie rodaţi în competiţii, atît în ţară cît şi peste hotare, de la cea mai fragedă vîrstă. Selecţia celor mai buni dintre ei va fi facilitată şi de îmbunătăţirea sistemului competiţional intern, în care ponderea concursurilor rezervate juniorilor şi tineretului este mărită.

— Cine va pregăti campionii noştri de mîine?

— Am vorbit la început despre tradiţiile noastre în tenis. Trebuie să precizez că şi în domeniul strict al instruirii avem un făgaş bun pe care s-au înregistrat şi în trecut succese. Avem antrenori buni, oameni pricepuţi şi inimoşi şi lor, ca şi celor care li se vor adăuga în viitor, le acordăm tot sprijinul pentru ducerea la bun sfîrşit a activităţii lor. Începînd cu anul şcolar 1974–75, tenisul va intra printre disciplinele de studiu ale Institutului de educaţie fizică şi sport, ceea ce umple o lacună de mult existentă. Federaţia va organiza cursuri de perfecţionare a antrenorilor şi se vor intensifica schimburile de experienţă cu specialişti din alte ţări. În aceeaşi direcţie urmărim alcătuirea unei metode unice de predare a tenisului, ceea ce va contribui în mod substanţial la progresul disciplinei noastre pe întreg teritoriul ţării.

— Jucaţi tenis, tovarăşe general?

— Joc.

— Ar fi trebuit să presupun acest lucru după pasiunea pe care o puneţi în rezolvarea problemelor lui.

STEFAN GEORGESCU ■

POŞTA SPORTURILOR

ilie precum muhammad, sau invers...

Indescifrabili, Baia Mare. Pe plicul în care răspundeţi la cele semnalate în plîngerea fotbalistului Gherasim apare, ca trimiţător, «A.S. Topitorul», deci o instituţie. Scrisoarea din interior însă poartă «girul» a opt semnături cu totul şi cu totul indescifrabile. Veţi fi atît de amabili să clarificaţi nelămurirea într-o viitoare scrisoare (eventual mai la obiect: a fost sau n-a fost antrenorul în cauză sancţionat pentru culpa la care se referă Gherasim?) ● **Stîrcu Florea, învăţător, Hotarele, Ilfov.** Cum scrisoarea dv. — în care ne cereţi un *reportaj despre... victimele Carnavalului de la Rio de Janeiro,* cîţi morţi, cîţi răniţi etc. — ne-a parvenit chiar în timpul turneului întreprins de fotbaliştii noştri în Brazilia, ne-am ferit s-o facem publică imediat, spre a nu se spune că ne dedăm la cine ştie ce aluzii. Acum însă, după ce evenimentul a intrat în meritata uitare, vă putem asigura că ne vom strădui să vă îndeplinim dorinţa cît de curînd. ● **Aurel Drăghici, Brazi, Prahova:** «Petre Dragomir, fost mijlocaş al Petrolului în perioada de glorie a acestei echipe, după retragerea din activitatea competiţională, a reuşit, ca antrenor, performanţa de a promova în B o tînără echipă (Gloria Buzău) care bate astăzi la porţile primei divizii. De curînd, Petre Dragomir a devenit *cel mai tînăr antrenor de divizia C*: Chimia Brazi. Nu este prea puţin pentru un antrenor cu pregătire de A?» Mult-puţin, eu aş zice să nu comită imprudenţa de a promova şi Brazii în B, că pe urmă — cine ştie? — se vede din nou retrogradat. ● **Ioan Petre Popescu, economist, instructor U.J.C.A.P.-Craiova.** Cele două foiletoane pe teme sportive trimise de dv. ne arată că aveţi şi umor şi dreptate în cele pe care le susţineţi privitor la unele aspecte ale fotbalului şi popicelor. Din păcate, scrieţi atît de lung încît efortul lectorului de a depăşi introducerea ca să ajungă «la problemă» devine, cum să spun, nerentabil. Imaginaţi-vă că, ducîndu-vă la fotbal, vi *s-ar oferi* un ceas şi jumătate de încălzire şi 20 de minute de meci. V-aţi mai duce a doua oară? ● **Puzdrea Ion, lăcătuş sudor, Şantierul 7 Instalaţii, govişte.** Mulţumesc pentru gîndurile bune vind reportajul despre realităţile industriei. Cît priveşte un răspuns la întrebarea dv. — «Va lua «U» Craiova campionatul?» —, ca unui oltean ce vă mărturisiţi a fi, nu pot să vă răspund decît olteneşte: dacă o să fie în fruntea clasamentului şi după ultima etapă, precis ia campionatul. Mai clar de-aşa... ● **George Mihai, Sibiu:** «De curînd, in Belgia, s-au întîlnit echipele divizionare «B» A.S. Eupen — F.C. Malines. Scorul era favorabil primei formaţii cu 3—2. În ultimul minut, arbitrul acordă corner pentru cei de la F.C. Malines. Portarul Danöel Aidrot aleargă la poarta adversă. Un înaintaş execută lovitura. Urmează saltul acrobatic al portarului, un cap şi... 3–3». Ce scrieţi mai departe reprezintă o adevărată provocare: invitaţi un anume portar bucureştean să urmeze exemplul belgianului. Cum nu vreau să produc infarct unor cumsecade antrenori din zona Grantului, prefer să păstrez sub tăcere numele portarului provocat. Să fim umani!

PETRE DRAGU ■

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

ARGENTINA

«Exportul de fotbalişti» îi împiedică pe argentinieni să formeze o naţională puternică, *omogenă*, pe măsura măiestriei jucătorilor. **Ruben «Raton» Ayala** (raton în româneşte = şoarece) joacă la Atletico Madrid; **Hector Yazalde** se află la Sporting Lisabona, pentru care a înscris 29 goluri, devenind cel mai eficace atacant al Europei; **Roberto Perfumo** este la Cruzeiro, în Brazilia; **Ugo Bargas** în Franţa, la Nantes; **Daniel Carnevali** şi **Oscar Mas** de asemenea în Europa. A rămas acasă doar **Miguel Angel Brindisi,** care a refuzat categoric toate ofertele venite din străinătate. Pentru fidelitatea sa, Brindisi a primit felicitările preşedintelui Peron, care l-a decorat cu «Ordinul Renaşterii Naţionale» *spunînd*: «Un sportiv îşi poate demonstra măiestria în orice parte a lumii, dar în ceea ce priveşte dezvoltarea calităţilor sale, cele mai bune condiţii i le oferă propria sa patrie».

Antrenorul. Vladislao Cap (39 ani), de origine poloneză, a fost jucător la Quilmes, Ra Buenos Aires, Huracan, River Plata, V Sarsfield, Deportivo Miraflores (Peru) şi antrenor la Ferrocaril, Chacarita, Independiente Buenos Aires şi Deportivo Cali (Columbia), după care a preluat conducerea reprezentativei argentiniene de la fostul internaţional Omar Sivori. «Voi păstra osatura echipei lui Sivori, folosind un 4-3-3... Cred că ne vom califica pentru grupele semifinale. Ordinea favoritelor acestui campionat, după părerea mea, este: R.F.G., Brazilia, Italia, Argentina».

Formaţia probabilă: Carnevali (Santoro) — Wolf (Togneri), Bargas, Perfumo, Tarantini — Chazaretta (Houseman), Brindisi, Telch — Ayala, Yazalde (Kempes), Mas (Guerini).

CRISTIAN ŢOPESCU ■

«Noi, românii, chiar și cei care sîntem matematicieni, avem sufletul și mintea dăruite noului»

Pe academicianul Tiberiu Popoviciu, directorul Institutului de calcul din Cluj, și pe soția sa, profesor universitar Elena Popoviciu, i-am întîlnit la Arad, în zilele festivalului «Primăvara arădeană». Într-una din seri i-am auzit discutînd despre doctorul Ștefan Odobleja, precursor al psihociberneticii, i-am auzit solicitînd redactorului șef al «Flacării» cele două cărți de psihologie consonantistă, publicate de doctorul Odobleja în 1938 la Paris. Am înțeles că soții Popoviciu, după ce vor parcurge volumele doctorului Odobleja, își vor exprima părerea cu privire la prioritatea mondială a ideilor doctorului român, precursor, pe nedrept uitat, al unei științe de importanța pe care o are azi cibernetica. Dar pînă atunci, pînă la aflarea opiniilor matematicienilor Popoviciu cu privire la «duelul» Norbert Wiener-Ștefan Odobleja, le-am solicitat, celor dintîi, acceptarea unei discuții despre *condiția NOULUI în matematică*.

Rep. — Așadar, care este condiția NOULUI în matematică și care sînt șansele lui, ale NOULUI, de a ieși la suprafață, adică acolo de unde să nu mai însemne doar un moment spectaculos, ci să devină util în dezvoltarea și perfecționarea domeniilor atît de dependente în lumea modernă de matematică?

T.P. — Matematica, deși este o știință atît [illegible]che, încît aș putea spune că viața ei este axiomatică, a depins întotdeauna de NOU. El a împins-o înainte, dar asta nu înseamnă că NOUL a avut o soartă ușoară în matematică. Poate tocmai din cauza caracterului abstract al acestei științe, atît de abstract încît i-a înspăimîntat, deseori, chiar și pe matematicieni.

E.P. — NOUL pătrunde greu în matematică, nu numai datorită proverbialei rezistențe opuse de «bătrîni», ci și pentru că fiecare cotitură în matematică înseamnă înlocuirea unui stil de gîndire, lucru care se face — firesc și omenește — cu greutate.

T.P. — Și apoi, nu uitați prejudecățile. Iată una dintre ele: *Matematica este o știință în care s-a dat tot ce se putea da, o știință în care lucruri noi nu pot apărea decît la intervale imense de timp*. Or, asta e o stupiditate. Cei tineri, în care a fost inoculată o astfel de prejudecată, nu pot decît să îngroașe rîndurile matematicienilor *«onești»*, adică ale acelora care și-au însușit un bagaj de cunoștințe suficient pentru a-și face meseria în liniște, pentru a-și cîștiga o bucată de pîine în liniște. Numai că această liniște înseamnă lene, înseamnă, în ultimă instanță, dezertare de la datoriile față de știința [illegible] îi ești dator nu numai posibilitatea de a mînca și de a te îmbrăca, dar căreia îi ești dator să-i dai ce ai mai bun în tine. Așa cum ea te ajută să trăiești, așa trebuie s-o ajuți să fie tînără, adică să progreseze, să poată fi din ce în ce mai utilă oamenilor.

E.P. — Pentru pătrunderea noului în matematică, pentru crearea statutului pe care el îl merită în cadrul acestei discipline, trebuie să insuflăm celor tineri ideea că POT contribui la progresul unei științe, care nu este nici pe departe ajunsă la împlinirea definitivă. Sistemul de învățămînt trebuie să aibă aici un rol fundamental. Să facem tot ce este posibil ca tinerii elevi să nu mai fie terorizați de caracterul abstract al matematicii. În fond, de aceea există profesori de matematică: să traducă, să umanizeze, dacă se poate spune așa, caracterul abstract al acestei discipline.

Rep. — În această privință, clasele speciale de matematică reprezintă o formă de îmbunătățire a predării, pe de o parte, și a învățării, pe de altă parte, a matematicii? În ce măsură reprezintă clasele speciale de matematică o soluție bună?

E.P. — După mine, sistemul claselor speciale nu satisface nici pe departe încercarea modificării, îmbunătățirii predării matematicii, în măsura în care acești elevi să poată deveni buni matematicieni. Sigur, absolvenții acestor clase știu matematică, dar lor nu li se formează credința că TREBUIE ȘI POT să devină matematicieni. Și așa se întîmplă că o mare parte a acestor elevi *nu dau examene de admitere* la facultățile de matematici, ci te miri pe unde.

T.P. — Totul pornește de la selecție. Acești elevi sînt incluși în clasele speciale de matematică după notele lor bune la matematică și nu, cum ar fi firesc, și după dorința lor, după *credința* că ei trebuie să devină matematicienii de mîine. Ba mai mult, considerați cei mai buni elevi, ei trebuie să fie eminenți și la biologie, și la muzică, și la toate celelalte pentru că altfel «e rușine». O soluție mai bună ar constitui-o înființarea unor licee de matematică, fiindcă așa, în timp, și luați din timp, elevilor li se va putea forma conștiința că ei vor fi matematicieni, *că ei pot aduce lucruri noi în acest domeniu*, că ei vor trăi prin și pentru matematică. Adică se vor forma acei oameni care să înțeleagă că matematica are nevoie și de sufletul celor care o practică, nu numai de ușurința lor de a rezolva o gamă mai mică sau mai întinsă de probleme matematice.

E.P. — Pentru ca NOUL să-și intre în drepturile sale firești în matematică ar trebui schimbate multe lucruri în domeniul învățămîntului superior. De exemplu: oprești la catedră un asistent care, ca student, a avut note bune pe parcursul anilor de studiu. Dar, după un număr bun de ani, se dovedește că omul nici nu se gîndește să contribuie cu ceva la munca de creație în matematică, ci se mulțumește să fie un asistent onorabil și respectuos cu superiorii. Or, azi, pe astfel de oameni nu-i mai poți urni din posturile acelea nici cu patru perechi de boi. Ar trebui ca astfel de oameni, dacă nu dovedesc că au și suflet de creatori, preocupări de cercetare, să fie trimiși profesori, unde pot face față onorabil.

Rep. — Credeți că un astfel de om ar fi chiar un profesor bun? Parcă înțelesesem că pledați pentru existența unor profesori de liceu care să aibă «suflet de creatori, puterea de-a umaniza caracterul abstract al matematicii etc.».

T.P. — Dumneata ai mare dreptate, numai că nu se poate rezolva totul dintr-o dată. Trebuie și acel om, care nu s-a dovedit a avea chemarea cercetării, suflet și conștiință de creator, zic, trebuie și el să muncească undeva. În școală, ca profesor, oricum e mai binevenit decît la o catedră universitară ori la un institut de cercetări sau de calcul.

Rep. — Dumneavoastră ce ați făcut pentru asigurarea formării unor adevărați matematicieni?

E.P. — Iată, acești tineri, pe care soțul meu i-a numit mai adineaori copiii noștri, acești tineri de lîngă mine, adică Alin Papluca, Mircea Ivan, Octavian Gurzău, sînt studenți în anul V. Mă ocup de ei, ca și de alții (Florian Potra, Săcăluș, Iovanov, Radu Popovici), încă de cînd erau elevi. Azi sînt cu adevărat matematicieni. Deși încă studenți, participă la simpozioane de mare amploare, fac comunicări cu o bună primire *în țară și în străinătate. Ei sînt*, cu siguranță, printre cei care se vor bate pentru nou, fiindcă au vocația noului, au conștiința unui adevărat cercetător.

T.P. — Și tot nu v-am spus, de fapt, ce înseamnă nou în matematică. Oricum, n-o să putem clarifica totul acum, în această scurtă discuție, dar cîte ceva ar trebui adăugat. În matematică, noul absolut aproape că nu există. El este o acumulare de idei, acumulare care se face, deseori, pe parcursul *unor sute* sau poate mii de ani. Iată, teoria grafelor nu este o noutate absolută, fiindcă ea este produsul dezvoltării teoriei combinatoricii, teorie căreia i s-au adăugat nenumărate detalii, de mai mică sau mai mare importanță, pînă a apărut o nouă teorie: teoria grafelor. Apoi mai este și problema adevărului matematic. Iată, noi, cei de azi, susținem ca și vechii greci, că radical din doi e un număr irațional, dar demonstrația vechilor greci ni s-a părut insuficientă, cuprinzînd un procent prea mare de intuiție. Deci, demonstrația lor ni s-a părut insuficient probantă, deși adevărul era evident. Am căutat să dăm o demonstrație care să se susțină riguros și inatacabil pentru azi. Dar peste o sută, o mie de ani, s-ar putea ca matematicienii acelor timpuri, de acord cu noi că radical din doi este un număr irațional, să considere demonstrația noastră puțin probantă. Vedeți deci, că problema noului în matematică nu e chiar ușor de definit. Iată, adevărul matematic este, în mod aproape paradoxal, independent de demonstrația care l-a scos la iveală. Demonstrația moare, este înlocuită ori îmbunătățită, dar respectivul adevăr rămîne. Este și asta o parte a vieții NOULUI în matematică.

E.P. — După mine, NOUL în matematică ar trebui să răspundă azi la următoarele trei cerințe: 1. Să îmbogățească bagajul de propoziții despre care să putem spune că sînt adevărate (matematic, bineînțeles). 2. Să producă schimbări în toate domeniile conexe cu domeniul la care ne referim. 3. Să îmbogățească metodologia de tratare matematică a problemelor din practică și din cercetarea științifică.

Rep. — În cadrul «Primăverii arădene», care a fost contribuția matematicienilor, NOUL propus, adus în fața festivaliștilor?

E.P. — *Am organizat simpozionul «Matematică și artă»*, în care am încercat să dovedim că există o concretă, reală și nu formală legătură între matematică și arte. Ne-am oprit la grafică, muzică și, oarecum, la poezie. Astfel, am organizat o expoziție în care tînărul matematician Mihai Jalobeanu de la Institutul de izotopi stabili din Cluj a expus opere grafice produse de calculatoare.

Rep. — Credeți în aceste opere de artă? Credeți că sînt cu adevărat opere de artă?

E.P. — Nu mă pot hazarda în astfel de afirmații categorice. Mai întîi va trebui ca împreună cu artiști, profesioniști ai artei, împreună cu *critici de artă, să vedem dacă există o* anume definiție a OPEREI DE ARTĂ. Dacă ea există, să vedem dacă mai reprezintă garanții, adică dacă mai satisface spațiul atît de bogat și complex al operei de artă. Sigur, e mult de lucru, va fi nevoie de mult timp pînă să se ajungă la niște păreri comune, dar, pentru mine, un lucru este clar: de cînd a intervenit și în artă, matematica a produs și aici schimbări spectaculoase, care pot, în măsura în care au substanță, să sprijine NOUL și într-un domeniu «inamic».

Rep. — Tovarășe academician, știu cîte ceva, foarte puțin, despre niște mașini de calcul construite de institutul pe care-l conduceți. Care sînt aceste mașini, ce reprezintă ele din punct de vedere practic și care este soarta lor actuală? Vă întreb aceste lucruri, fiindcă pentru un nespecialist ca mine, o mașină de calcul înseamnă o probă certă a NOULUI, una dintre formele lui concrete.

T.P. — Prima mașină realizată de noi se numește *MARICA* și azi se află la casa pionierilor din Cluj, unde copiii numiți pionieri se joacă cu ea. A doua a fost *DACICC 1* (Dacicc nu are nici o legătură cu dac, dacicc înseamnă DISPOZITIV AUTOMAT DE CALCUL AL INSTITUTULUI DE CALCUL DIN CLUJ) și e complet tranzistorizată. A treia este *DACICC 200* (se numește așa, pentru că realizează pe minut operații de două sute de ori mai multe decît DACICC 1) și practic înlocuiește munca a 40 de oameni, care astfel pot lucra în altă parte. *DACICC 200*, din cîte știu eu, se află pe undeva, pe la Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor. E greu să construiești astfel de mașini, dar nici să discuți despre nou în matematică nu e ușor. Nu ca profesor ori academician, ci ca om mai în vîrstă, vă spun că NOUL în matematică a avut și va avea toate șansele de-a fi *ceea ce trebuie să fie: substanța* care dă viață acestui domeniu. Orice ar face lenea, și în matematică noul va cîștiga toate «bătăliile», pentru că așa e firesc. Noi, românii, chiar și cei care sîntem matematicieni, avem sufletul și mintea dăruite noului.

DORIN TUDORAN ■

istoria nu e numai o acumulare de date

Rectorul Universității din Cluj, Ștefan Pascu, este unul dintre cei mai ocupați oameni pe care i-am întîlnit în primăvara aceasta[1], iar dificultatea cu care găsește timp pentru un *scurt* interviu mi-a confirmat prima impresie. Cînd a găsit însă acest timp permanenta sclipire tinerească din privire și căldura cu care mi-a vorbit despre Cluj și ale sale m-au făcut să uit de îndată sutele de kilometri parcurși și care mă așteptau, egali, la înapoierea spre Casă[2].

— De ce iubiți atît de mult Clujul?

— Am mai multe motive: sînt născut la 14 kilometri de el, iar în urma extinderii permanente a suprafeței orașului a fost integrat și satul meu, așa că pot afirma liniștit — Clujul este orașul meu. Aici mi-am făcut studiile și tot aici am revenit după specializarea făcută în străinătate; aici îmi desfășor activitatea de atîta vreme; iar motivul cel mai de seamă, cred eu, este că domeniul pe care-l cultiv — istoria patriei și în special a Transilvaniei — *aici* se înțelege cel mai bine. Fiindcă istoria nu e numai o acumulare de date, ci și trăirea, cunoașterea unei mentalități, a tradiției ce urcă, asemeni unui fir roșu, de-a lungul veacurilor și care joacă un rol mai important decît se crede, plus experiența acumulată generație de generație.

— V-ați simțit vreodată tentat să părăsiți Clujul?

— Nu, nu, niciodată. Nu m-a tentat așa ceva pentru că permanent am senzația că activitatea mea aici este importantă, fie pentru învățămîntul superior, fie pentru viața culturală, fie pentru cercetarea științifică.

— Ce diferențiază învățămîntul universitar clujean de cel al altor centre universitare, Iași sau București, de pildă?

— Da, trebuie ca în disciplinele fundamentale planurile și programele de învățămînt să fie unitare, dar în același timp fiecare universitate să se preocupe și de diferențele ei specifice față de celelalte, acelea care-i conturează personalitatea. E normal ca geologia, mineralogia, studiate la noi, să cerceteze mai ales particularitățile Transilvaniei; avem însă și discipline speciale, *secții proprii universității noastre*, ca ergonomia, demografia etc. Pe de altă parte există la Cluj o tradiție a învățămîntului umanist mai accentuată ca în alte universități, fără a neglija însă dezvoltarea științelor naturii cu diferitele lor ramuri.

— Spuneți-mi, vă rog, cîteva cuvinte despre celelalte preocupări ale dumneavoastră, despre pasiunile unui rector, eventual.

— Cu toate îndatoririle științifice numeroase, inerente activității unui rector, o bună gospodărire a *timpului îți dă posibilitatea* de a cultiva și alte domenii. Mă pasionează noul și noutatea în diferite domenii de creație, îndeosebi în cele cu profil umanist, literatura, arta în sensul larg al termenului și regret că nu reușesc întotdeauna să fiu la curent cu totul. Mă preocupă de asemeni o problemă de interes general: echilibrul dintre dezvoltarea tehnicii pe de o parte și umanizarea ei, pe de altă parte, pentru a oferi oamenilor posibilitatea completării actualelor mijloace tehnice extraordinare cu ceea ce este uman, spiritual, nou și permanent, pentru a avea o viață mai complexă și completă.

— În fine, ultima întrebare: la ce lucrați?

— Lucrez la ultima revizuire a unei monografii despre Cluj, care va apărea în toamnă, în septembrie, cu ocazia aniversării a 1 850 de ani de viață municipală atestată documentar.

Un om iubește Clujul...

CORNEL IONESCU ■

---

[1] **Primăvara culturală arădeană.**

[2] **Casa Scînteii.**

---

filozofie și curaj

Dacă memoria nu mă înșală, filozofii Plotin, Aristotel și chiar Seneca au fost bărbați. Termenul de «femeie filozof» îmi sună nu știu cum, dar el există și cred că îl poartă cu justificată mîndrie multe absolvente ale facultăților de filozofie din România de azi. Se numește Călina Mare femeia filozof cu care stau de vorbă, este profesoară la catedra de filozofie a Universității din Cluj, și membru corespondent al Academiei de științe sociale. Știe să cînte bine «Așe (nu «așa») beau oamenii buni», și o face cu o plăcere ardelenească. Discuția se încheagă încet-încet, ce-ați dori să discutăm, mai vedem noi, vorbiți-mi întîi despre dumneavoastră.

«Am o fetiță, îmi spune, ba nu, nu mai pot zice așa, are deja 17 ani. Vrea să facă psihologia, urmînd modelul tatălui. De ce nu filozofia, de ce nu exemplul mamei? Are înclinații spre psihologie, vă spun eu. Cu două limbi străine pe care le stăpînește, plus cunoștințele din facultate privind psihologia umană, poate ajunge un bun reporter, da, reporter vrea să se facă, visează asta. Dacă visam și eu să fiu filozof? Hm, sigur că da, chiar așa. Îmi plăceau filozofia și matematica, aveam înclinații spre ele. Dar a fost să mă îmbolnăvesc și n-am mai putut *urma matematica, asta cerea frecvență obligatorie*, așa că am început filozofia la fără frecvență. În '48, își amintește privind undeva spre o draperie din spatele meu, la reforma învățămîntului am devenit preparator. Eram în anul III. De atunci și pînă azi realizarea mea ca specialist își are întreaga istorie legată de chiar istoria acestei discipline la noi. Am străbătut deci, îmi spune puțin încruntată, sinuozitățile și dificultățile apărute pe drumul acela greu, cuprins de scheme și aspecte formale. Eu facultatea am făcut-o în două etape: înainte și după reformă. Am apucat filozofia marxistă atunci cînd era ea în perioada aceea a dogmatismului, plină adică de bariere care azi nu mai sînt. Cum care bariere? De fapt, ai dreptate, dumneata ești tînăr. În urmă cu 9 ani atunci s-a produs o deschidere în creația filozofică românească».

Urmează o argumentare teoretică, la obiect, care pentru cîteva minute mă transformă într-un student silitor și atent al profesoarei Călina Mare.

— Cum vedeți dumneavoastră relațiile dintre filozofie și practică, eterna și foarte actuala problemă a legării teoriei de practică?

«Cred că posibilitățile reale de obținere a acestei legături se află în realizările culturale particulare (deci în faptul de cultură) și în știință. Filozofia are drept componentă principală atitudinea și concordanța dintre teză și compoziție atitudinală. Ea se leagă de realitate numai ancorîndu-se în faptul social, și în cotidian. Aspectul ăsta e greu de realizat, presupune curaj civic, ieșirea din conformism».

— Ați pronunțat, zic, un cuvînt în stare să excite auzul multor-multor tineri de aici și de pretutindeni, fie ei și nefilozofi. Iată o temă generoasă de discuție: conformismul, curajul și *tineretul*.

«Cînd zic conformism la modul peiorativ, nu mă refer la tiparele constituite ale unei societăți în care pozitivul este preponderent (așa-zisele tipare demne de urmat), ci la o anumită așezare în tipare, pe care din comoditate sau din considerente de carieră nu o zdruncinăm. Atunci curajul este capacitatea (pozitivă!) de a contribui la spargerea tiparelor care incomodează mersul general. Incomodează nu un individ, ci tineretul în general, prin necorespondența cu idealurile de condiție. Iată un exemplu, am constatat că pe studenți îi îngrijorează mult fenomenul relațiilor interpersonale. Sînt nemulțumiți de locul pe care îl ocupă deseori influențele personale în problemele de carieră. Sigur, îmi spune cu un zîmbet auzindu-mi propunerea, dacă vorbim de tineret, de ce să nu vorbim și despre dragoste? Singura șansă a autenticității în iubire este curajul. Și asta pentru că fiecare generație are o modalitate proprie de a se raporta la iubire. Aici tiparele sînt mult mai mobile».

GEORGE STANCA ■

în curînd — prin bunele oficii ale spitalului clinic «colentina» — două premiere românești de interes mondial

■ — doi tineri ingineri — unul specialist în electronică, celălalt în mecanică fină — devin prieteni, descoperindu-și o pasiune comună: medicina!...

■ — «cel cu filme», «cel cu sînge» **— sau cum se pot aduce economii statului, anual, valorînd circa 4 000 000 lei!**

■ — «prinși în focul discuțiilor, ne pomeneam tîrziu, noaptea, la capătul tramvaiului 5! Uitasem să coborîm unde trebuie!»...

■ — *în timp de numai* O ORĂ, *unui* număr de 300 persoane li se poate determina — fără nici o posibilitate de eroare! — grupa sanguină!...

■ — NOU MONDIAL: «am rezolvat, cu această ocazie, și o chestiune de drept internațional... !»

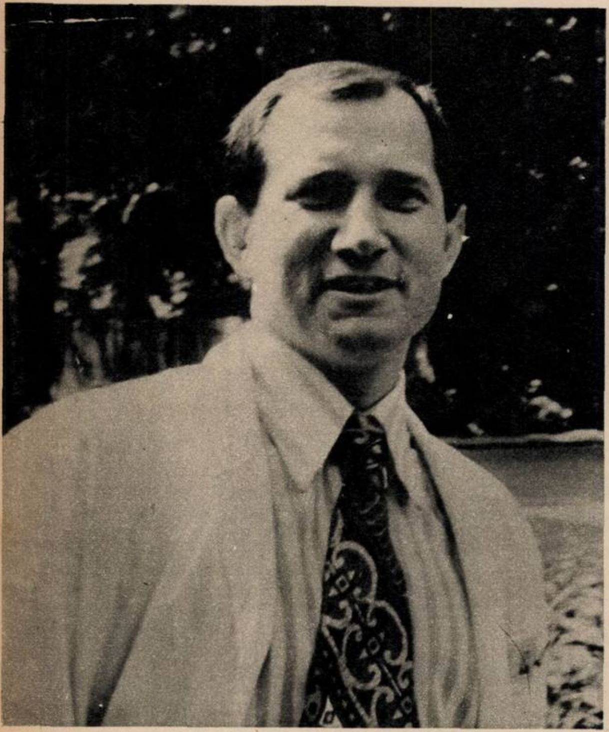

Omul numărul 1: inginerul Lucian Popa.

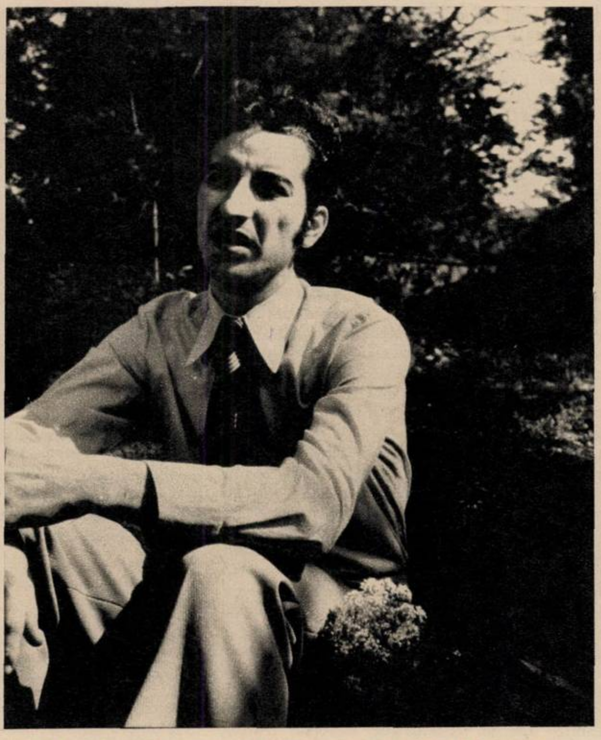

«La ora actuală sîntem ași, domnule; nu mi-e jenă să o spun!»... (inginer Mircea Naiu).

Doctor chimist Ion Pucerea: «Se spune că spitalul nostru, «Colentina», folosește aproximativ 75% *din fondurile de invenții* ale Direcției sanitare a Capitalei; credeți că e ceva rău în asta?!»

«Nu întotdeauna, pentru realizarea unor invenții, materialele se pot procura ușor!»... (Ion Răuță, șef serviciu aprovizionare).

Doctor Viorel Mateescu: «Doriți noutăți? Veniți la noi!»

...Pe Lucian și pe Mircea i-am descoperit, împreună, acasă la primul, acum doi ani: în timp ce Mariana, soția lui Lucian, pregătea niște clătite — deși profesoară de engleză fiind — cei doi meștereau la niște coturi de țevi, tăind metalul cu bomfaierul, acolo în bucătărie, spre disperarea gospodinei și mai ales spre totala mea nedumerire: pe Lucian îl cunoscusem a fi, cel mult, fotoamator. Pe celălalt, pe Mircea Naiu, nu-l mai văzusem pînă atunci niciodată. Am aflat că lucrează împreună la o «invenție»... Ce fel de invenție? *Secret total!*

O elementară decență mă obligă să afirm încă din capul locului că pe inginerul Lucian Popa îl cunoscusem ceva mai înainte, aproximativ, atunci cînd m-a ajutat foarte mult, eu student fiind; mi-a oferit — într-o anumită perioadă grea pentru mine — ceea ce îndeobște obișnuim a numi OMENIE! Cu atît mai mare *mi-a fost surpriza* atunci, în bucătăria trăsnind a miros de clătite rumene, cînd cei doi «m-au cam expediat» — ca să zic așa! Erau preocupați doar de coturile acelea de țevi, tăiate grosolan după umila mea părere. Ne-am despărțit cam acru, și țin minte că eram în acel moment destul de amărît: prietenia dintre bărbați încă mi se pare dovada supremă de solidaritate umană. Iată însă că o împrejurare oarecare, sfîrșită cu un telefon mai mult sau mai puțin anodin, m-a determinat să-mi revizuiesc părerile: cei doi reușiseră o dublă performanță! Încep, așadar, convins a fi că performanța asta *merită girul publicității.*

— Două idei, două colective, două rezultate spectaculoase, și un om admirabil!

...sau mai mulți oameni admirabili, dar printre aceștia, directorul spitalului «Colentina», doctorul Grigore C. Dumitrescu, are un rol aparte: «un vizionar, deși în vîrstă de aproape 50 ani; un om sensibil la nou, reușind să imprime întregului spital a fi receptiv în ceea ce privește premisele unor invenții, a nu-și bate capul cu importurile de aparatură, dimpotrivă, a face pe dracu-n patru pentru a se realiza aici, la noi în țară, ceva asemănător! Niciodată nu și-a propus rezolvări prin consum de valută, dimpotrivă, a fost trup și suflet pentru autodotare, avînd încredere deplină în capacitățile creatoare ale oamenilor noștri, în pasiunea, în *pofta lor de a fi ei înșiși!*»

Și a reușit. Două colective, două invenții brevetate:

1) «*A.D.F.R.-001*» (mai pe românește: «automat pentru developarea filmelor radiologice»; colectiv de elaborare: doctor Dumitrescu, radiolog Viorel Mateescu, doctor Octavian Crăciun și cei doi ingineri, Lucian Popa și Mircea Naiu). În limbajul celor doi din urmă, denumit «cel cu filme»...

2) «*D.G.S.-001*» («aparat electronic automat pentru determinarea grupelor sanguine»; colectiv de elaborare: doctor Petre Dănilă, doctor chimist Ion Pucerea, economistul Răuță Ion și, iarăși, cei doi — inginerii Popa și Naiu) «cel cu sîngele»...

Primul aparat măsoară, fizic, cît două aragazuri cu cuptor așezate alături; complet tranzistorizat și automat, include în pîntecele său circa 2 500 de repere. Programat fiind, el are capacitatea de a developa un lot de 50 de filme radiologice — *simultan!* — *în circa 15 minute* (în mod clasic, adică *normal* pînă la darea lui în funcțiune, timpul necesar unei astfel de operații cuprinzînd o zi întreagă — 24 de ore!). În plus, «mamutul» — așa cum s-au obișnuit să-l numească cei doi ingineri — scutește operatorul de serviciu de a sta cu mîinile în soluții (soluții acide, care degradează pielea), pe de altă parte întreaga operație avînd loc *la lumină de zi* (avantaj uriaș, demn de a fi prețuit pentru toți acei care au lucrat — fie și numai pentru cîteva minute — într-o cameră obscură). Astea ar fi performanțele — să nu uităm însă că, iarăși, în mod normal — adică fără a beneficia de binefacerile «mamutului» — un pacient stă internat în spital timp de o zi *(24 de ore!)* pînă la obținerea filmului. Prin noua instalație, timpul respectiv se reduce la... *15 secunde!* Pe scurt, socotind costul internării pacienților, pauza produsă prin lipsa de productivitate a acestora, renunțarea la anumite produse chimice obținute din import — cît și reducerea timpului de execuție a unor probe clinice extrem de necesare — «A.D.F.R.-001» va aduce, practic, circa patru milioane economii anual!...

«Acum sîntem doctori în hematologie și radiologie, deși habar n-aveam de medicină nici unul!...» (inginer Lucian Popa).

«Am absolvit electrotehnica din Timișoara, secția calculatoare, în august anul acesta împlinesc 27 de ani, soția este ingineră chimistă, am un copil de 2 ani, Radu. Ăsta, Lucian, îmi spune ba «naistul», ba «puștiule», altceva vă mai interesează ca reporter?!...» (inginer Mircea Naiu).

«În chestii de mecanică de mare precizie, «naistul» e as!» (inginer Lucian Popa).

«Ne-am cunoscut în martie '72, știința ne-a făcut prieteni, atunci a început bîlciul de fapt...! La ora actuală sîntem egali, am învățat unul de la altul» (inginer Mircea Naiu).

...Al doilea aparat brevetat de cei doi tineri, solicitați de către direcția spitalului «Colentina», rezolvă efectuarea grupei sanguine a 50 de subiecți în zece minute — *300 de persoane în decurs de o oră* — performanță unică deocamdată pe întreg mapamondul! În plus, aparatul ăsta, «cel cu sîngele», *nu poate greși:* atunci cînd există nesiguranță, el nu înregistrează pur și simplu, nefiind programat pentru eroare. Responsabilitatea autorilor s-a dovedit a fi, iată, o *chestiune de drept internațional:* banda de hîrtie perforată (inventatorii au folosit bandă de telegraf) poate rămîne *la dosar*, spre deosebire de lama de sticlă clasică, ce poate fi spălată ulterior, în caz de «trișare juridică»!...

«La ora actuală sîntem ași, domnule, nu mi-e jenă să o spun!»... (inginer Naiu).

«Noi pur și simplu am cercetat modelarea unor fenomene chimice și medicale, care să se preteze unor interpretări electronice!»... (inginer Popa).

«Nu cred că altă femeie ar fi acceptat sacrificiile noastre!» (inginer Naiu, referindu-se la soția sa, Mihaela).

— Pila lui Naiu, problemele mai mult sau mai puțin familiale ale celor doi, și bucuria noastră cea de toate zilele! Visuri.

Inginerul Lucian Popa este la ora actuală *cercetător științific*, iar celălalt inginer, Naiu, este în devenire. A face o «radiografie» a evoluției celor doi ar fi, cred, o impietate — asupra lor, cel puțin! — sînt doi oameni visători și entuziaști, sosiți tocmai din culmea Ardealului aici, în București, violenți uneori în replică, dar mai adesea veseli, fericiți — fără pic de exagerare! — că la spitalul clinic «Colentina» au dat de creiere, de oameni care gîndesc. Revista noastră reproduce numai *cîteva* dintre chipurile celor ce au adus o substanțială contribuție aparatajului medical românesc modern, i-am cunoscut îndeaproape, am înțeles cu această ocazie că entuziasmul nu ține neapărat de o vîrstă anume, că vîrstnicul doctor Ion Pucerea, împreună cu Ion Răuță — șeful serviciului aprovizionare, un om deosebit de onest — au rîs cu lacrimi văzîndu-l pe Naiu meșterind ceva la o piesă anume, folosind o pilă enormă: «pila lui Naiu», i-au zis, deși tînărul inginer finisa o piesă extrem de fină. «Seara, pe la 10-11, fi după o reușită, fie după un fiasco total, a în tramvai — ajungînd la capătul lui — ne dadeam seama că nu coborîsem unde trebuie!»...

...Au făcut piesele respective pe acolo pe unde se putea, soțiile i-au așteptat multe nopți să vină acasă, veneau în cele din urmă, dar cu chenzina la jumătate... («acum o săptămînă era să aruncăm toată dihania, nu mergea!»)... au renunțat la multe («multe piese comandate și făcute se aruncau: nu-și mai aveau rostul!»)... Doriți mai mult?

Au sacrificat mult, enorm, de dragul unor idei; sau de dragul *unor conștiințe exemplare. Au riscat, și au cîștigat în cele din urmă.* Iar acum, astăzi, gîndurile lor se îndreaptă spre altele: se gîndesc de pildă la brevetarea unui sistem de termometre electronice colective, cu transmitere la distanță — captate și analizate de un dispecerat — al valorii temperaturii pacienților (durata obținerii rezultatului ar fi de 3 secunde pentru o persoană!). Și se mai gîndesc la multe, Lucian Popa de pildă îmi susține că are — sau duce în minte — cel puțin cincizeci de idei; cel puțin 50 de presupuse metode tehnice de a aduce medicina românească la nivel competițional. Și îl cred. La fel cum cred și în Naiu, amîndoi fiind salariați ai Institutului de cercetări și proiectări pentru automatizare — I.P.A., cu alte cuvinte! — întreprindere unde în acești doi ani de descoperiri și zbucium n-au întîrziat nici măcar o clipă! Dimpotrivă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Întrucît Cenaclul Flacăra **își îngăduie o scurtă pauză, vă facem cunoscut că data reluării activității sale va fi anunțată într-unul din viitoarele numere ale revistei noastre.**

JURNAL DE ŞANTIER

omul care de patru luni n-are duminici

Circul prin Parcul Tineretului, de la un pîlc de oameni la altul — care nu văd decît pămîntul în care sapă, în care înfig copaci, trandafiri ori panselc — şi întreb insistent, ca la un megafon într-o gară «Nu l-aţi văzut pe tovarăşul Huşanu?» Mi se răspunde cînd nu, cînd că a fost pe la noi mai devreme şi a plecat spre rosarium, cînd că a plecat spre pod, a plecat spre blocuri... şi bag de seamă că nimeni nu-mi întoarce întrebarea: «Da cine-i tovarăşul Huşanu?»

Am scris şi voi mai scrie despre autorii acestui complex urbanistic al Capitalei. Unii sînt muncitori de înaltă calificare, alţii proiectanţi, alţii ingineri executanţi, tehnicieni, subingineri, antreprenori, furnizori... nenumărate meserii, profesii, inteligenţe. Acest om nu-i dintre ei şi totuşi istoria parcului trece, nu ca un spectacol prin viaţa sa, ci este responsabilitate, acţiune, răspundere, soluţii, griji, emoţii, nopţi de nelinişte, zile de tensiune, douăsprezece ore pe zi de muncă, de la 7 dimineaţa la 7 seara, inclusiv duminica. Duminică de duminică, de patru luni n-a avut, practic, duminică, n-a stat acasă aşa cum stăm mai toţi în a 7-a zi a săptămînii.

Ion Huşanu este activist al Comitetului P.C.R. al sectorului 5 al Capitalei şi la data de 8 ianuarie 1974 a primit sarcina să se ocupe şi să răspundă p[illegible]nie de partid de realizarea acestui obiectiv.

În sfîrşit îl găsesc, şi-o luăm din nou prin parc, îl străbatem împreună, deşi e la a treia rundă şi nu-i decît ora prînzului, iar pînă la şapte seara cît de multe ore mai sînt. Zice s-o luăm spre terenurile de joacă pentru copii, din partea de sus, fiindcă are o problemă acolo, să vadă dacă s-au scos pietroaiele. Cum, pietroaie? Unde pietroaie? Păi da, uite, tovarăşe, neglijenţele astea mă ucid. Aici au adus pietriş mare, pietre în toată legea, şi la fîntînă, unde era prevăzut balast, au adus nisip. Să nu-ţi vină să înnebuneşti? Le-am spus acum două zile celor de la I.C.E.D. «să nu împrăştiaţi pietrele astea, să le căraţi de aici, şi să aduceţi ce-a prevăzut proiectantul! Îşi sparg copiii capul cu ele». Au spus da, şi tot le-au împrăştiat, ba au băgat şi compresorul pe ele şi le-au tasat. Acum trebuie să le scoată, să le transporte altundeva şi să aducă nisip. Muncă în plus, timp, bani cheltuiţi şi aşa se umbreşte munca asta uriaşă care fac oamenii aici. Nu-i păcat? Recunosc că-i păcat, şi de la jocuri plecăm spre cele două insule din lac, unde se lucrează la pasarelele de egătură cu parcul. A încetat ploaia şi nu prea [illegible]rează şi iar se supără. Uite cum bat pasul [illegible] loc! Am impresia că I.C.E.D. este foarte strangulat de lucrări, are un volum mare, n-are oameni, dar în comandament nu spune nimic, nu cere ajutor, nu caută soluţii să-şi rezolve treburile. O luăm înapoi pe aleea centrală, se opreşte, se uită la bazine, se uită la benzile carosabile şi nu-i mulţumit. Mai e, mai e mult de lucru, şi pînă la 15 iunie e mai puţin de o lună. Şedinţa de comandament din 3 mai a hotărît devansarea termenului final, de la 30 iunie la 15 iunie, ca să rămînă timp pentru probe tehnologice, retuşuri, finisări.

Cînd se face trei, orele cincisprezece, şi pe er a răsărit soarele, muncitorii de la administra- ia parcului pleacă. Cele opt ore ale lor s-au ncheiat. Şi afară e încă timp bun de lucru, pînă eara cîte nu s-ar mai putea face. Dar ăsta-i rogramul oamenilor, iar mulţi sînt navetişti, in din comunele suburbane. Mergem la un irou, dă telefoane, discută şi peste cîteva zile vea să rezolve ca şi oamenii de la spaţii verzi să ucreze în regim de 10 ore plătite.

Printre picături, între un punct de lucru altul derulăm bobina memoriei şi vorbim espre cum a fost atunci, în ianuarie, în februa- ie, în martie, despre etapele mai grele, despre olul unui activist de partid pe şantier.

— Misiunea mea era, pentru început, să obilizez şi să ţin evidenţa oamenilor necali- caţi care urmau să lucreze la sala sporturilor, te 2-3 din fiecare mare întreprindere din ector. Da, a existat o asemenea etapă cînd ntreprenorul general al sălii ducea o acută evoie de forţă de muncă necalificată pentru escongestionarea amplasamentului de pămînt, entru turnarea fundaţiei. Am apelat la foarte ulte întreprinderi din sector, la cele mari, posibilităţi, ca să ajute la construirea acestui dificiu. Aş putea să exemplific Uzinele «Danu- ana», Autobuzul, Uzina de reparaţii auto, ere-Rahova, Viscofil, Uzina de maşini grele, amura roşie, Fabrica de chibrituri, Industria mbacului, Abatorul şi altele. Între timp s-a scut planul de măsuri al secretariatului Comitetului municipal de partid cu privire la tot acest complex urbanistic, cu sala, cu parcul, cu noul cartier de locuinţe, s-a constituit un comandament permanent, cu responsabilităţi precise, cu sarcini bine precizate pe oameni, pe termene şi eu am primit răspunderea expresă a parcului. Cînd am venit aici, pe la 20 ianuarie, am găsit un cîmp şi vreo patru utilaje care se plimbau în sus şi în jos. Moloz în stînga de la demolări — şi în rest nimic. Doar planuri, idei, vise, imaginaţie. Ce era de făcut, decît să declanşăm cu seriozitate lucrările? Pînă la 30 martie, şi reţineţi eram în 20 ianuarie, trebuia terminată sistematizarea pe verticală a terenului, adică aducerea la cota 0.

Nu vă mai spun că iniţial s-au făcut nişte calcule şi s-a apreciat că ne costă foarte mult sistematizarea cu utilaje, fiindcă se consumă foarte mult combustibil. Şi atunci, nu ştiu cine a venit cu ideea să fie făcută manual, prin muncă patriotică. Aberant. Vă daţi seama că erau de dislocat mii, poate zeci de mii de metri cubi de pămînt, dintr-un loc în altul? Şi că timpul era extrem de scurt? Ba se dăduse şi o notă de şantier ca I.C.E.D. să-şi retragă utilajele. Te treceau năduşelile pe frunte şi-ţi îngheţa sîngele la o asemenea idee. A trebuit un contraargument serios. S-a ajuns la tovarăşul prim-vicepreşedinte Popa, pe atunci vicele cu construcţiile de la Consiliul popular municipal şi au fost foarte serios atenţionaţi autorii unor asemenea idei. Mă rog, greutăţi inerente dar de ce sîntem puşi aici? Să gîndim lucid, să apreciem cu realism lucrurile şi să rezolvăm. După zile şi nopţi de lucru — la un moment dat lucrau 14 buldozere repartizate pe tot terenul — am terminat. Dar nu se putea, dacă nu le propuneam — şi oamenii au fost de acord — să organizăm munca în două schimburi de cîte 12 ore.

Veneam uneori chiar şi în schimbul de noapte. Îi mai găseam pe unii stînd şi în stare de ebrietate, deşi rare cazurile, de ce să fie?! Atunci, noaptea, le dam telefon acasă tovarăşilor directori, le spuneam că eu sînt la parc şi uite ce se întîmplă cu salariaţii lor. Sigur că veneau şi dînşii, luau măsuri, dar m-ar fi mulţumit mai mult dacă acest control era făcut de cadrele de conducere din întreprinderea respectivă. În sfîrşit, o a doua etapă grea în parc a fost plantarea pomilor. Este de rămas definitiv în memorie un asemenea spectacol, cînd la −10, 15, 20 de grade, oameni în pufoaică, cu căciuli în cap, ieşindu-le aburi din gură, se străduiau să prindă din cîrligul macaralei un pom cu balot de cîte 8-10 tone greutate şi să-l planteze. La un moment dat, vremea s-a înrăutăţit, a venit o cantitate măricică de zăpadă care s-a topit repede, terenul s-a desfundat şi trailerele mari, de tonaj greu, care aduceau copacii nu mai puteau intra decît dacă erau remorcate de buldozere grele pe şenile. Sigur că a solicitat foarte multe preocupări, atenţii, emoţii fiindcă se punea mereu problema timpului. Se apropia cu paşi repezi primăvara, vremea intrării lor în vegetaţie,şi riscam să nu se prindă. S-a lucrat şi duminicile — duminicile puteam să avem mai uşor la dispoziţie aceste utilaje grele luate de la diverse întreprinderi din sector, de pe diverse şantiere.

Ascult şi înţeleg mai bine de ce este neiertător cu neglijenţele şi de ce nu-i suportă pe încurcălume. Din respect pentru munca adevărată şi pentru efort, şi pentru sinceritatea omenească.

A apus soarele, e ora 7 seara, muşchii picioarelor mă dor de febră, mă întreb cîţi kilometri să fi făcut oare în peste cinci ore de mers şi mă gîndesc că activistul Ion Huşanu face asta de patru luni ori 30 de zile ori 12 ore pe zi, şi nu doar aşa, în plimbare.

V. GHERGHINOIU ■

CRONICA OREI ZERO

oxigenul industriei

La Serviciul de Dispecer naţional, activitatea nu încetează niciodată. Zi şi noapte,fără sărbători şi pauze,dispecerul şef de tură şi tehnicianul de serviciu sînt la datorie în faţa imensului bord care arată precis tot ce se întîmplă la centralele electrice. Cîţiva oameni care lucrează în ture, ingineri şi tehnicieni dirijează o putere electrică de aproximativ 9 000 MW însumînd toate hidrocentralele şi termocentralele ţării.Sînt considerente tehnice şi economice care au dus la această comandă centralizată şi care permit reglajul riguros al frecvenţei, al tensiunilor şi al puterilor pe centrale. De aici se poate reacţiona prompt oricînd se întîmplă perturbaţii în echilibrul dintre puterea produsă şi puterea consumată.

Activitatea dispecerului este temeinic susţinută de calculatorul electronic care poate rezolva 80 000 de operaţii pe secundă. Se fac şi calcule de simulare: «ce se poate întîmpla dacă»... Astfel,dispecerii pot şti dinainte care este soluţia optimă de remediere a unei situaţii fortuite.

Munca schimbului trei nu se deosebeşte de celelalte schimburi, aici tot timpul e lumină ca ziua. Supravegherea continuă a parametrilor de funcţionare a sistemului (frecvenţă, tensiune, circulaţiile de puteri active şi reactive pe liniile de interconexiune a centralelor şi staţiilor sistemului) trebuie făcută cu mare atenţie, luciditate şi prezenţă de spirit.

Energia electrică înseamnă pentru industrie, şi nu numai pentru industrie, oxigenul fără de care civilizaţia modernă n-ar fi posibilă. Capitalul de energie electrică al ţării este dirijat şi coordonat de cîţiva oameni care prin competenţa lor pot face o repartiţie optimă, dinamică în folosul obţinerii unor importante economii de combustibil. O justă repartizare a acestei energii de la sursele cele mai apropiate de consum reduce pierderile inerente pe liniile de interconexiune între centrale şi staţii, între sursa de energie şi consumatori. Se poate aduce energie electrică pentru un anumit consum în Moldova, de exemplu, de la Porţile de Fier. Dar dispecerul şef de tură poate găsi soluţii mai economice cu aceeaşi eficienţă. O întrerupere de curent de cîteva secunde doar, pentru consumatorii vitali ar putea duce la serioase prejudicii.

În această incintă pentru cronicarul orei zero totul pare încifrat: graficele se desenează automat ca nişte cardiograme şi dialoghează permanent cu dispecerii; traseele şi becurile se aprind, se sting cu semnificaţii pentru cei de la pupitre. De aici, de la etajul doi al unei camere dreptunghiulare cu pupitre, hărţi şi grafice luminoase, telefoane care funcţionează cu o centrală proprie folosind curenţi purtători de înaltă frecvenţă pe propriile linii de înaltă tensiune pentru a evita orice întîrziere, se controlează minut cu minut puterea activă (care dă energie mecanică şi căldură) şi puterea reactivă (care întreţine cîmpul magnetic al diverselor motoare ale consumatorilor). Aici se ştie că energia electrică este oxigenul industriei fără de care eforturile unanime pentru mai rapida dezvoltare multilaterală la nivelul cerut de propriile noastre exigenţe n-ar fi posibilă.

COMAN ŞOVA ■

a-ul alfabetului circulaţiei

Cei care au prezis agonia şi sfîrşitul automobilului se pare că s-au înşelat. Cel puţin deocamdată.

Început de mai 1974. Ieşirea din Bucureşti spre Piteşti :17 000 maşini în 24 de ore. Tîncăbeşti: 18 000 autovehicule; Cîmpina:13 000; Sinaia:15 000. Asemenea valori de trafic nu s-au înregistrat în anul trecut nici în plin sezon. Ce va fi atunci în iulie şi august?

În ultimul timp întîlnim tot mai des şoferi care se conduc orbeşte după ce fac cei din faţa lor. Bucureşti, duminică 12 mai a.c., ora 10 dimineaţa. Intersecţia dintre străzile Ştirbei vodă şi str. Palatului. Pe culoarea roşie a semaforului pătrunde un autobuz (des, foarte des, şoferii şi vatmanii de la I.T.B. procedează în acest fel, bazîndu-se probabil pe masa şi gabaritul vehiculelor ce le conduc). După el se ia un «cîrd» de 5 autoturisme — 3 din ele cu «portocală» pe parbriz.

Sîmbătă 11 mai, ora 16,00, sectorul de drum Ploieşti — Cîmpina. Circulaţie intensă.

În depăşirea unui autocamion cu remorcă se angajează, deşi de la relativ mică distanţă, din sens opus se apropie o autofurgonetă, un autoturism Dacia 1300. Din spate, în aceeaşi manevră, care devine din ce în ce mai periculoasă — atît de periculoasă încît furgoneta şi autovehiculele ce o urmează reduc mult-viteza, se angajează alte cîteva turisme de mărci diferite, printre care şi două Trabanturi. Dacă cineva care nu e întreg la minte se aruncă în fîntînă, faci şi tu la fel. Bun proverbul românesc! Şi nu numai înţelept,dar foarte actual pentru circulaţia secolului nostru furtunos. Nu întotdeauna cel din faţă comite însă o greşeală gravă. Uneori el se angajează în dublare,cum s-ar zice,la «limita de siguranţă». Pentru tine, care eşti în spate, depăşirea nu mai e însă sigură, cu atît mai mult cu cît maşina care o conduci nu are poate performanţele celei din faţă care a reuşit datorită demarajului să realizeze dublarea pe un spaţiu restrîns. Dacă pentru tine depăşirea a fost periculoasă, pentru cel din spatele tău ea se poate transforma însă de-a dreptul într-o catastrofă.

În orice condiţii de trafic, dar cu atît mai mult cînd circulaţia este intensă, trebuie să se înţeleagă o regulă de bază a traficului,şi anume că asigurarea cerută de lege (nu e vorba de asigurarea la ADAS) nu se realizează de conducătorul auto «cap de coloană» pentru toţi cei din spatele lui, ci de către fiecare şofer pentru maşina care o pilotează, ea avînd deci un caracter *absolut individual*.

Regula circulaţiei pe dreapta are la noi o vechime considerabilă.

Azi,în condiţiile traficului modern, valoarea deosebită a respectării acestei norme nu constă numai în prevenirea accidentelor, ci îndeosebi în asigurarea fluenţei circulaţiei — acest «oxigen» fără de care traficul rutier nu poate «respira». Pe un drum lat de 6,50—7 metri (aceasta fiind lăţimea marii majorităţi a drumurilor noastre),deplasarea pe mijlocul drumului,nu neapărat a unui autocamion, ci chiar a unui autoturism,înseamnă practic imposibilitatea realizării depăşirii în afara pericolelor care le generează pentru traficul din sens opus.

Nu rareori pricina ambuteiajelor, a «dopurilor» care se creează pe arterele rutiere, o constituie deplasarea unor autovehicule pe zona de mijloc a drumurilor. La necazurile ce ni le provoacă cei care se deplasează cu viteze foarte reduse (nu întotdeauna din cauză că maşina care o conduce e un autocamion cu remorcă),«ţinînd» în spatele lor — în special pe drumurile montane — zeci de maşini, aceasta distrîndu-i în loc să-i îndemne a trage pe acostament şi a opri, se mai adaugă şi automobiliştii care,deşi se consideră aşi ai volanului, nu au învăţat de fapt «A»-ul alfabetului circulaţiei: «Să circule pe partea dreaptă a drumului».

Colonel VICTOR BEDA ■

biografie în 11 puncte

PUIU HAȚEGANU

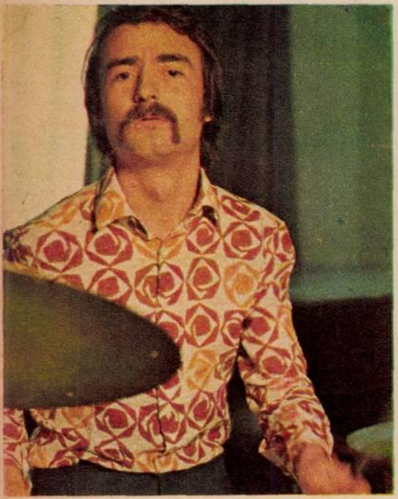

1. *Numele și prenumele:* Hațeganu Pompiliu
2. *Locul și data nașterii:* Alba Iulia, 31 iulie 1946
3. *Reședința actuală:* București
4. *Instrument: principal* – baterie
   secundar – chitară-bas, vioară
5. *Studii:* Absolvent al Conservatorului «Gh. Dima» din Cluj
6. *Debut:* 1965, Cluj
7. *Carieră muzicală:* ● 1965–1968 cîntă cu formația *Electra* din Cluj ● '68-'71 cîntă cu ansamblul de estradă studențesc din Cluj ● '71-'72 cu formația Cromatic, alături de care a participat la Festivalul «Club A», în 1971 ● '72-'73 traversează o perioadă de inactivitate artistică, fiind metodist la Casa municipală de cultură din Cluj, unde s-a preocupat de pregătirea mai multor soliști dintre care mai cunoscuți sînt premiații ultimelor două festivaluri naționale de muzică studențească, George Nicolescu și Carmen Mureșan ● Din 1973 se stabilește în București unde cîntă cu formația «Mondial», formație cu care participă la turnee, spectacole, imprimări RTV. Cu aceeași formație participă și la două dintre ședințele Cenaclului «Flacăra», cele de la Student-Club și A.S.E.
8. *Influențe:* Carl Palmer, Ginger Backer
9. *Muzicieni favoriți:*
   români: — Sorin Tudoran, Iuliu Merca
   străini — Keith Emerson, John Mayall
10. *Formații favorite:*
    românești — Sfinx
    străine — Emerson Lake and Palmer, Chicago, Santana, Rare Earth.
11. *Pasiuni extramuzicale:* călăria.

Fotografie de
RADU CONSTANTINESCU ■

întîlniri cu vocea mariei tănase

Zilele din urmă mi-au prilejuit o tulburătoare emoție. Unică. Atît de puternică încît mi s-au umezit ochii.

Un emerit inginer de sunet, cel care ani de-a rîndul a înregistrat vocea Mariei Tănase, și-a putut propune, datorită înțelegerii lui Th. Carțiș, inimosul director al «Electrecordului», să redea viața acestei voci. Împrejurarea se datorește noii instalații cu care s-a îmbogățit fabrica noastră de discuri prin aparatura modernă, ultimă cucerire a științei, cu posibilități necunoscute, de a reproduce cu o fidelitate încă neatinsă vocea omenească în toată plasticitatea. S-a ostenit inginerul Ben Bernfeld să ducă la bun sfîrșit o muncă foarte grea: luînd înregistrările vechi ale Mariei, le-a supus unui tratament special, trecîndu-le prin diferite filtre cu ajutorul cărora glasul marii noastre cîntărețe să apară precum era în realitate.

Cunoscînd contribuția mea în formarea Mariei Tănase de la bun început, respectivul inginer, după ce a dobîndit, cu multă trudă, toate înregistrările ei făcute de-a lungul vremii, mi-a cerut să procedăm la alegerea pieselor mai reprezentative, atît din punct de vedere al repertoriului, cît și al reușitei tehnice.

I-am ascultat înregistrările. Noile înregistrări. Am rămas înmărmurit. Oare nu-mi șoptea însăși Maria la ureche cîntecele pe care le deprinsese cu patru decenii în urmă prin mine de la atîția anonimi cîntăreți ai satelor noastre? Îi simțeam respirația, alături de căldura neîntîlnită a fermecatului ei glas.

Din vechile înregistrări, săpate odinioară pe ceară de inginerii Casei «Columbia», ca de pildă vienezul Starckmann, cel care era fericit ori de cîte ori venea în țară spre a-i imortaliza vocea, am avut prilejul să ascult primele cîntece, pe atunci necunoscute, astăzi răspîndite pe tot cuprinsul țării, iubite, cîntate deopotrivă de vîrstnici și de cei mai tineri.

Aceste cîntece nu mai sunau așa cum mă obișnuisem cu ele pe discuri, ele reapăruseră întocmai cum le cîntase Maria cu ani în urmă, cum le-ar cînta astăzi dacă ar mai fi printre noi. Cele mai subtile vibrații ale glasului, cele mai fine nuanțe au prins din nou viață. Studiind vocea măiastră a Mariei Tănase cu ajutorul noilor aparate de măsurătoare, inginerul mi-a mărturisit că a descoperit calități nicicînd cunoscute pînă la ea și după ea. Este vorba de ceea ce, în termeni tehnici, se numește dinamică. Adică de diferențele de intensitate ale vocii. Inginerul «Electrecordului» susține că nici un cîntăreț, nici o cîntăreață, dintre cei mai celebri, nu cunosc diferențe de nuanțe atît de subtile de la încet la puternic ca la vocea Mariei Tănase. (Nu este vorba despre ambitus, adică despre lărgimea întinderii vocii)

Această voce caldă m-a aruncat în trecutul mie atît de apropiat, cititorilor mai tineri atît de îndepărtat, de necunoscut.

Această caldă voce, atît de dragă mie, nouă, mi-a dat imboldul să aștern pe hîrtie toate amintirile legate de Maria Tănase, de începuturi.

Pentru a putea explica «explozia» Maria Tănase este neapărat necesar să cunoaștem climatul social al vremurilor în care ea și-a conturat personalitatea, în care s-a realizat. În felul acesta vom înțelege mai bine înalta faptă artistică, unică și inimitabilă a celei care a reușit să impună cîntecul popular pînă și în rîndul celor care nicicînd nu își aplecaseră urechea la frumusețile poporului.

HARI BRAUNER ■

ELECTRECORD
MARIA TĂNASE
IV

CENACLUL FLACĂRA

cum a fost (33)

A treizeci și treia ședință a *Cenaclului Flacăra* a avut, de fapt, mai multe acte. Primul, din sen*timentul de a-ți descoperi și redescoperi* — la un drum lung și pe o zi însorită — țara. Al doilea, din bucuria aceea simplă de a fi ajuns la o *destinație propusă*. Al treilea, din rostul însuși al cenaclului de a fi, acela de a se întîlni cu oamenii care-l cheamă în mijlocul lor. Iar al patrulea, din *satisfacția celui care se întoarce acasă cu* convingerea că acolo unde a fost a făcut un lucru bun. Și fiecare și-a avut importanța lui, și fiecare și-a avut *frumusețea lui*, și toate au avut o parte — comună — de adevăr.

Dar actul propriu-zis a avut loc în sala Teatrului *de stat din Arad unde*, la *invitația Comi*tetului județean de cultură și educație socialistă, în cadrul manifestării culturale «Primăvara arădeană», *Cenaclul Flacăra* s-a întîlnit, duminică, 12 mai, cu publicul iubitor de muzică și poezie din acest vechi oraș românesc. Întîlnirea a început aproape de ora 10.

Din dorința comună a membrilor cenaclului cît și a celor din sală de a fi, unii alături de alții, cît mai prezenți, s-a trecut la fapte și Cornel Ionescu a cîntat «Balada» lui Ciprian Porumbescu și «Pe Mureș și pe Tîrnave».

Pentru că, între *timp*, începuse să *circule* prin mai multe mîini un dosar cu versuri ale cîtorva poeți arădeni au fost invitați pe scenă și au citit cîte un text Alexandru Banciu, Constantin Dumitrache, Mihai Traian și Ana Corcodea, din care cel puțin primul va fi fost cît se poate de norocos, întrucît o poezie a sa a rămas pînă la urmă la redactorul-șef al revistei «Luceafărul», poetul Nicolae Dragoș — venit la Arad, împreună *cu criticul Mihai Ungheanu*: *invitați* ai cenaclului nostru. A citit apoi o poezie George Ciudan.

În continuare, Mircea Bucsok și Eugen Dumitrescu au cîntat «Doină», pe versuri de M. Eminescu, și «De-ar fi mîndra-n deal la cruce». Tot în interpretarea lor am ascultat celebrul cîntec al celebrului Bob Dylan, «Vînare de vînt» (Blowin'in the wind), în traducerea românească a lui Adrian Păunescu.

După care Nicolae Dragoș a citit două poezii ale sale: «Șoaptă din grîu» — înfiorat refren la marea baladă a călătoriilor grîului românesc prin *timpuri diferite* și *prin anotimpuri identice* — și «Scrisoare-n sat».

Erika Josza și Carol Horvath au cîntat apoi «Lumină», «Cîntec nestatornic» (*în limba ma*ghiară), «Unde ai fost?» și «Rămîi cu bine».

A urmat poezia «Tații noștri, domni de țară» pe care a spus-o Dorin Tudoran și poezia «Izvoare» de Dumitru Eliade.

Pentru a veni apoi rîndul lui Vali Sterian și Carmen Cula care au interpretat compozițiile lor «Om ca oricare», «Vom ști vreodat'?» și «Nopți», precum și acel minunat cîntec aparținînd lui Dan Andrei Aldea și intitulat «Om bun».

Recitalul unui actor de excepție: Ovidiu Iuliu Moldovan.

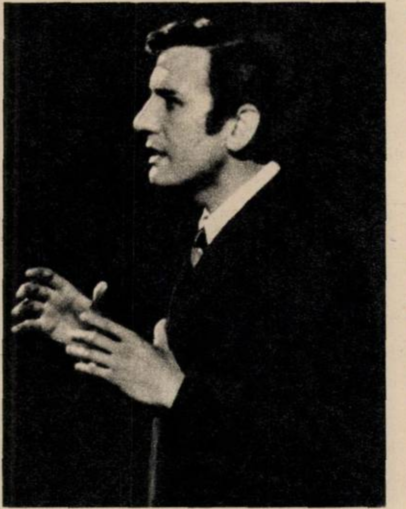

Întîlnirea de la Arad a marcat și inaugurarea unei noi metode de lucru, a unei noi forme de manifestare a cenaclului: recitalul de actor. Astfel încît, actorul de excepție care este Ovidiu Iuliu Moldovan a spus entuziasmîndu-ne: «Mușatin și codrul» (M. Eminescu), «Cîmp» (Nichita Stănescu), «O, tu, nebunule» (Rabindranath Tagore).

În final, Adrian Păunescu a recitat patru dintre poeziile sale: *«Da, mai avem»*, *«Caii»* (poezie dedicată lui Marin Preda), *«Baladă de copilărie»* și *«Repetabila povară»*.

Și *nu putem* încheia această cronică de cenaclu fără a arăta că se cuvine o mențiune specială pentru publicul arădean, pentru calda lui comu*nicativitate* și înțelegere, pentru puterea lu[illegible] participare. Un public divers ca vîrste și pr[illegible]sii, dar unanim sensibil și receptiv la punctul *din care rolurile de gazde și de invitați se schim*bau treptat, spre a întruchipa împreună, și cît mai aproape de adevăr, ora exactă a timpului de astăzi al țării, a spiritului tînăr al acestui timp. Spirit care există și care ne îndatorează, pentru că el nu numai că *îngăduie* dar și *cere!*

DUMITRU ELIADE ■

TOP

1. **Ei sînt amicii mei** (muzică și text — Iuliu Merca) — Mondial. 2. **Coborîse primăvara** (Mihai Cernea — Virgil Carianopol) — Sfinx. 3. **Andrii Popa** (Mircea Baniciu — Vasile Alecsandri) — Phoenix. 4. **Un om pe niște scări** (Mircea Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 5. **Balada mării și a pămîntului** (Florin Irimia) — Capitol. 6. **Pădurea l-a gonit** (Nancy Brandes — Luminița Ciubotaru) — Roșu și Negru. 7. **Mica țiganiadă** (Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică) — Phoenix. 8. **Albastrul unei mări imaginare** (Nancy Brandes — Teodor Mazilu). 9) **Spune-mi** (Dan Aldea) — Sfinx. 10. **Războinicii** (Dan Chebac — Adrian Păunescu). TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP «FLACĂRA» - TALON NR. 20

Publicul arădean, gazdă a CENACLULUI FLACĂRA și, în același timp, invitat al muzicii și poeziei.

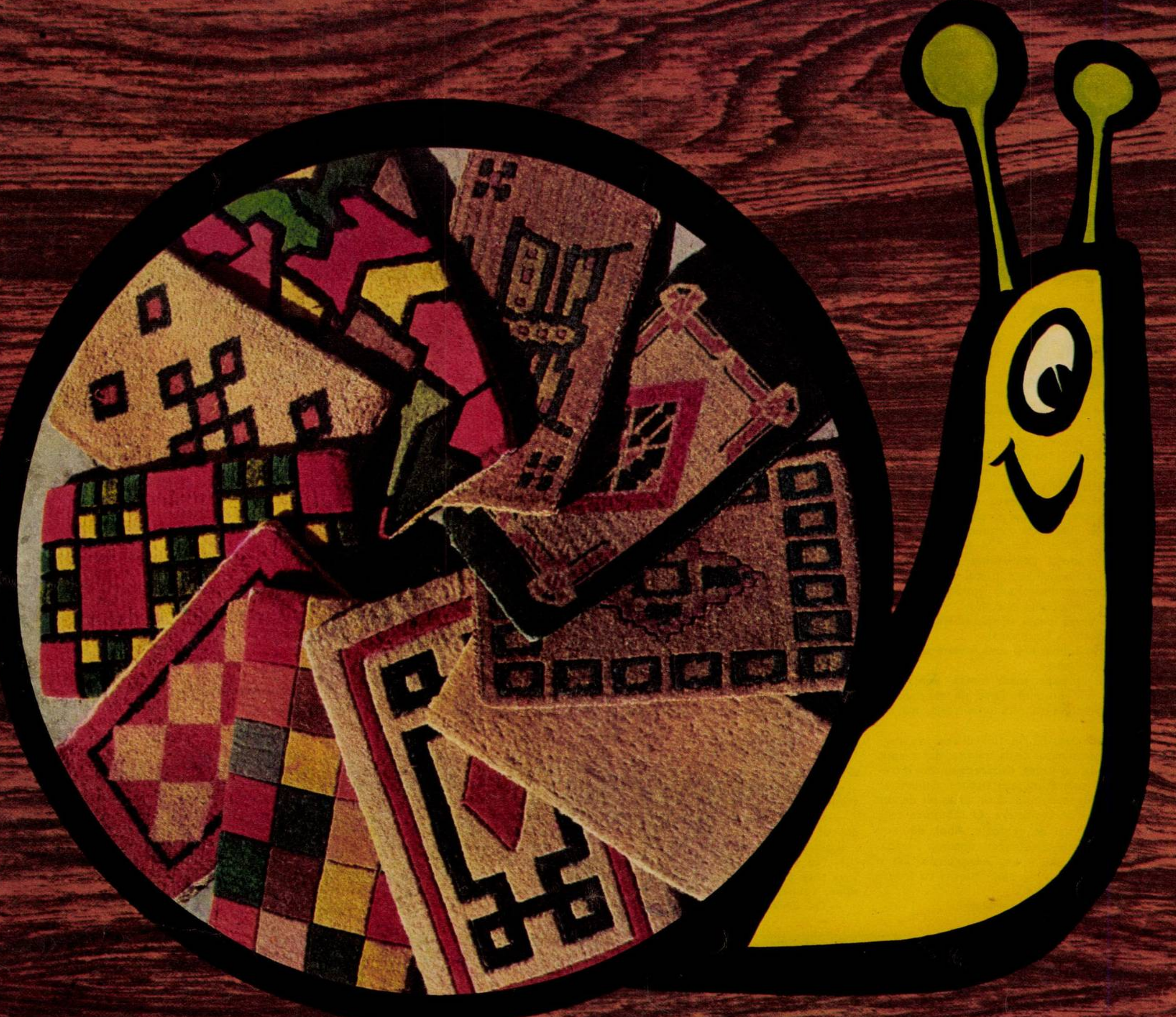

Magazinele de specialitate v-au pregătit o surpriză: covorașele-ștergătoare importate din China și din India. Țesute, plușate, vopsite în fir și imprimate într-o varietate de dimensiuni — de la 30×45 cm pînă la 45×75 cm — ele sînt fabricate din fibre de bambus, coir sau sisal cu rezistențe superioare. Se curăță ușor, prin simplă scuturare, și asigură o curățenie perfectă.

Probele la care au fost supuse le-au dat un certificat care le recomandă de la sine: durata medie de folosire — minimum 5 ani!

Vizitați în magazine expozițiile cu întregul sortiment!

Prețuri accesibile: de la 24 lei la 107 lei bucata.

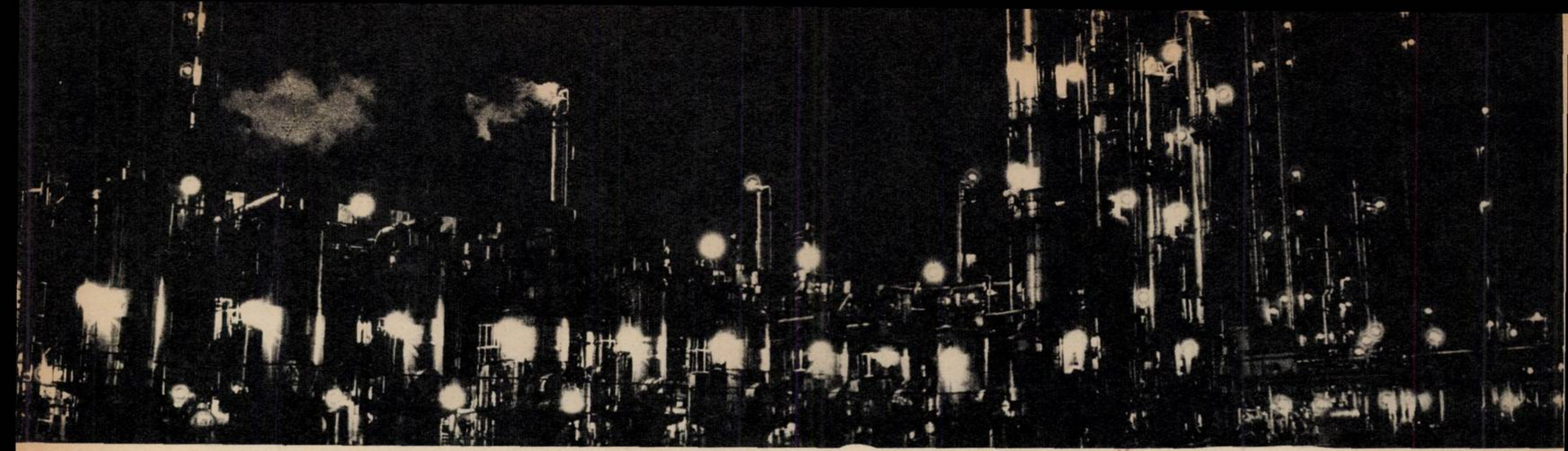

cei care au fetițe

«20 de fabrici cuprinse în cadrul Combinatului chimic din Craiova. Pornind de la gaz metan, azot și oxigen se obține amoniac și acid azotic (produși intermediari pentru azotat de amoniu și uree) iar la grupul organic, pornindu-se de la acetilenă, se obține butanol, acid acetic și poliacetat de vinil. În acest an se vor sărbători zece ani de activitate. Produsele combinatului se desfac în țară și peste hotare. 24 de țări importă aceste produse, confirmînd faptul că ele corespund exigențelor pieței mondiale. Se află în curs de dezvoltare unitatea de îngrășăminte complexe N.P.K.»

— Toată lumea învață, în special tinerii. 40 la sută sînt înscriși la liceul seral.

— Dacă sînt numai 40 la sută, înseamnă că nu e vorba de *toată lumea*.

— Ba da, aproape toată lumea, pentru că majoritatea vin dintr-un liceu de specialitate sau de la o școală tehnică postliceală, mă înțelegeți?

Îl înțeleg pe Sava Florin, tînărul care mă însoțește prin combinatul de la Ișalnița, dar n-apuc să-i spun că da, te-nțeleg, deoarece sîntem întrerupți de o șuierătură asurzitoare. Suflantele fabricii de oxigen eliberează un uriaș jet de aer ținut sub zeci de atmosfere. O răbufnire care seamănă cu un fel de explozie. Apoi, din nou liniște, adică un fel de zumzet continuu. Străbatem o alee cu dale mari, hexagonale. De o parte și cealaltă a aleii, plopi subțiri cu frunza tînără și tremurătoare.

— Aveți totuși multă verdeață!

— Aici, lîngă fabrica de oxigen, da, dar lîngă acetilenă sau amoniac, iarba arată ca arsă. Asta-i industria, mai ales industria chimică. Nu rezistă decît iarba asta, pirul, dar nici ea peste tot. În fiecare an punem brazde de pămînt cu iarbă și pomi. Țin cît țin, dar se ofilesc. Dar nici noi nu ne lăsăm. Punem și iar punem.

Ajungem la fabrica de amoniac doi (amoniac unu este o fabrică mai veche). Unde-i Moga Virgil?, îl întreabă Sava pe un tînăr care se numește Nica. Unde să fie?, i se răspunde. Sus, la sala de comandă. După mine, zic eu, pare să fie ardelean. Nu, zice Nica, e oltean de-al nostru.

— *Da, ardelean, dar am fost și moldovean. Acum sînt oltean.*

Moga Virgil urmărește cu atenție niște grafice de temperatură și presiune.

— Am înlocuit o pompă acționată de o turbină pe aburi, cu o pompă acționată de un motor pe tensiune: 6 000 de volți. Uitați, aici, pe aparate scrie totul (mă uit și, bineînțeles, nu pot *citi*, pentru că *nu scrie nimic, ci sînt numai niște* semne și linii ondulate sau frînte).

Peste două-trei minute, Moga zice — no, hai să discutăm.

— De ce ați spus «no», înseamnă că sînteți ardelean?!

— Da, sînt din Făgăraș, comuna Breaza, dar de ce?

Îl privesc, triumfător, pe Sava Florin.

— Nu eu am zis că-i oltean. ...Nica zicea, și Sava rîde. Dînsul, continuă Sava și mă arătă pe mine, spunea că, după nume, sînteți ardelean.

— Da, ardelean, dar am fost și moldovean. Acuma sînt oltean. Am făcut școala medie tehnică la Făgăraș. Asta cam prin 1954. Au trecut de atunci 20 de ani. Apoi am fost trimis la Piatra Neamț. Asta, cam prin 1960. Apoi am venit aici, prin 1968, la montarea fabricii de amoniac. Eu tot cu amoniacul am lucrat. Dar de șase ani de zile sînt oltean. Asta e.

— Cîți ani aveți?

— Urmează un fel de «interogatoriu», da? Am 38 de ani, sînt căsătorit, soția este și ea chimistă, are 19 ani de chimie. Avem două fetițe, una de 12 ani, cealaltă de 7 ani.

— Dacă ziceți că vă iau un «interogatoriu», spuneți-mi unde ați cunoscut-o pe soție?

— Soția este brăileancă (rîde Moga Virgil), ea lucra în orașul Victoria. Am cunoscut-o la un curs de propagandiști U.T.M. (așa îi zicea pe atunci U.T.M.) la Brașov. Eu aveam 18 ani. Acum, ea lucrează la A.M.C., adică aparate de măsură și control, și este secretara organizației de partid și membră în Comitetul municipal de partid.

— *Ați avut și ucenici, da? Ce-mi puteți spune* despre ei?

— Mulți au plecat, mulți sînt aici. Unii au devenit maiștri, ca și mine. Maistrul Mănescu de la oxigen sau fostul maistru Tecuci, acum economist, absolvent de facultate, sau Ogargă Paul, care mi-a fost ucenic la Piatra Neamț, a devenit tehnician la serviciul de intervenții.

— Dar ce-mi spuneți despre fabrica de amoniac doi?

— Nu vreau să ziceți că ne lăudăm noi singuri, dar avem cel mai bun, cel mai serios și mai unit colectiv. Este foarte dezvoltat simțul de răspundere. Iar despre fabrică, după cîte știu eu pot spune că avem cel mai ridicat indice de folosire din Europa.

*

Ne luăm rămas bun. Pornim mai departe. Același decor, coloane chimice, sfere uriașe, mănunchiuri de conducte albe, galbene, albastre, roșii. O arhitectură bizară, venită parcă din viitor. Trecem pe la serviciul de intervenții... «Băieții aceștia, zi și noapte, în trei schimburi și patru ture, sînt la dispoziția întregului combinat» zice Sava Florin. Mihăilescu Constantin este șeful de echipă al schimbului. El discută despre fotbal și, bineînțeles, despre Universitatea Craiova. Dănănaie Alexandru este, cred, singurul dinamovist din toată Craiova. Radu Constantin a făcut 1 800 de garnituri din cligherit. «Am economisit material. Erau niște bucăți de cligherit care se aruncau». Aceeași proble [illegible] fotbalului și la fabrica de acetilenă. «Păi, se poate să ții cu altă echipă!?», se miră tehnicianul Socol Mihai. Lazăr Stelian, maistru principal la acetilenă, are 12 ani de chimie. A făcut școala la Săvinești. Are o fetiță de numai jumătate de an. Soția este asistentă la farmacie. Speră că în acest an *vor primi un apartament*. «Stăm tre persoane într-o cameră, la bloc, în camera mea de fost burlac. Știți, m-am căsătorit de un an ș jumătate. În rest, totul e bine. Cît cîștig? În mînă, împreună cu soția, luăm 3 700 lei»

Ajungem la fabrica de acid azotic. «Tovarășu Mihalache este, așa, un fel de erou, mă informează însoțitorul meu. Acum doi ani a avut o intervenție care a salvat niște instalații, sau coloane, nu știu precis. S-a vorbit la radio, s-a scris la ziar, s-au tipărit afișe cu dînsul. Toată lumea îl cunoaște».

— Începeți, ziceți, eu vă spun tot, că sîn obișnuit.

Mihalache Nicolae citește niște cifre de pe tabloul de comandă și le notează într-un registru de tură. *Cifre cu pix roșu, cifre cu pi* albastru.

— Înseamnă că ați povestit de multe ori de [illegible] intervenția aceea?!

— Da, bineînțeles. Văd că știți (nici nu [illegible] privește, citește de pe tablou și notează). De l ce ziar sînteți? Aa, de la revista «Flacăra» Eram de serviciu cînd ați fost cu cenaclul Altfel veneam și eu, îmi plac arta, poezia..

— Și cum a fost cu intervenția aceea?

— Iar trebuie s-o povestesc! Venisem l serviciu, eram schimbul trei. Eu, din obișnuință vin cu o jumătate de oră mai devreme. Vi direct aici, la sala de comandă, că sînt operator Eu aici mă îmbrac, nu la vestiar. Mi s-a păru ceva suspect pe la temperatură. Ies pe platformă mă uit în aparat și, în loc de o *culoare galben* portocalie, văd un alb intens, ca un arc voltaic Am răcnit — opriți — și cineva a apăsat pe u buton și aparatul s-a oprit. Atîta tot. Vedeți, numare lucru!

Sigur că da, povestită de el, fapta nu par grozavă, dar, fără să intrăm în detalii tehnice se-nțelege că prezența de spirit, simțul răspunderii și modestia sînt mai mult decît evidente Mihalache Nicolae vorbește degajat, fluen are chiar o plăcere a conversației. Soția sa est balerină. Fetița lor are 11 ani. Discuția alunec pe tărîmul artei. Apoi, nu știu cum, vine vorb despre excursii. «Eu am cheltuit o avere, adic toate economiile, numai ca să călătoresc. Ar colindat cam prin toată Europa. Vreau să vă Italia și Grecia. Îmi place să văd, să cunosc, ș știu. Franța o las mai la urmă, ca un fel de înco ronare a excursiilor. Știți, pe numele meu Mihalache, *nu prea sînt cunoscut în combina* dar dacă întrebați, cine-i nea Toni, cel c excursiile, toată lumea vă îndrumă aici, sala de comandă».

*

După ce am mărșăluit printr-o sumedenie d secții, *urcînd și coborînd tot felul de scări* sucite și răsucite, Sava Florin, însoțitorul meu cititor al revistei noastre, el însuși fiind un fel d ziarist, mă întreabă dacă am găsit ce-mi trebui Da, îi zic, am găsit niște oameni, cu familiile lo și, ai văzut, toți au fetițe! «Dacă ați vor numai cu cei care au fetițe!!!»

VICTOR NIȚĂ

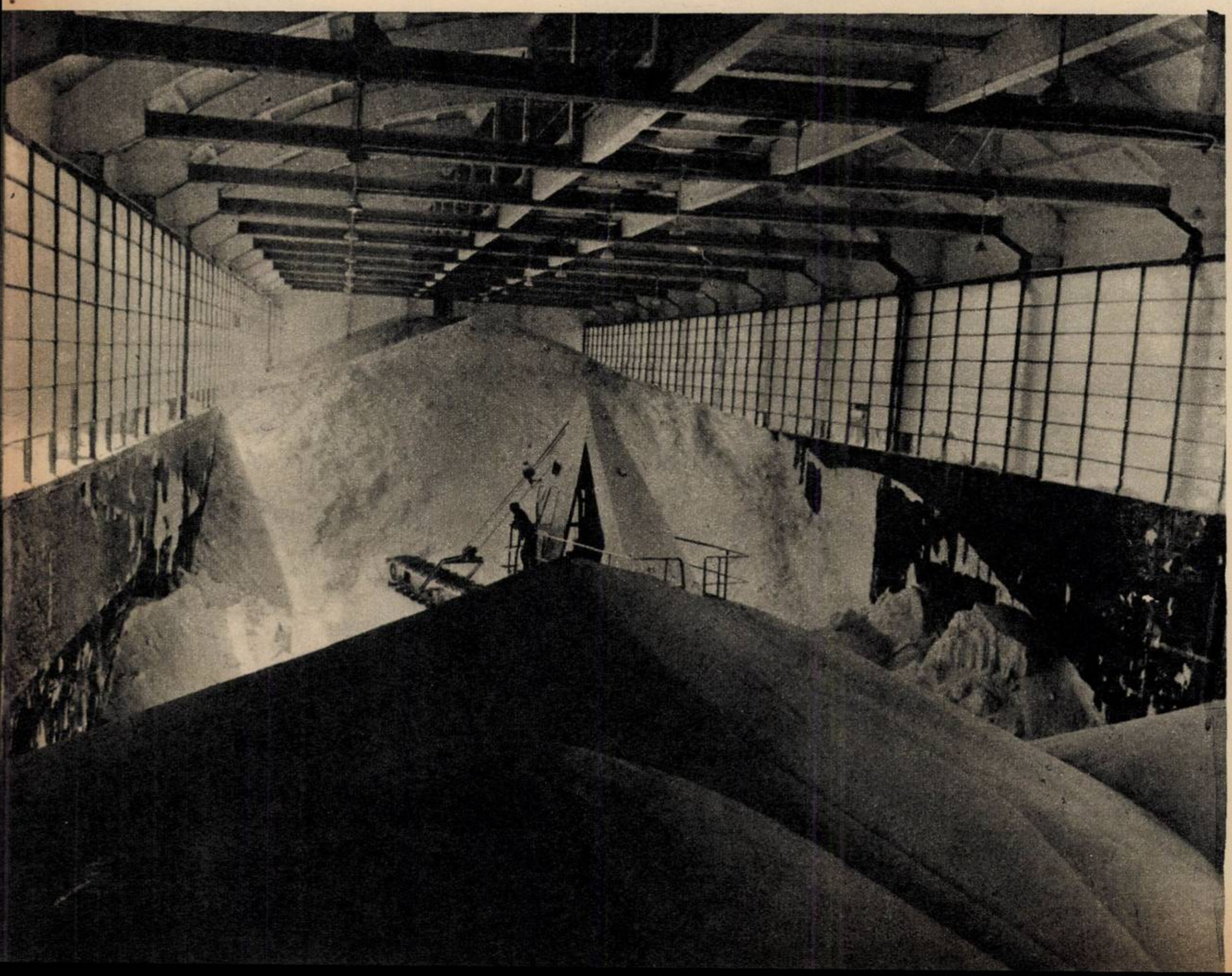

tinerețea fără bătrînețe a muncii

Maria Nistor nu numai că are aspect de unică, dar chiar este bunică, de trei ori, la ată, cum zice, explicîndu-mi pe larg că asta rea să însemne că singurul său copil, inginer necanic de meserie, are trei fete, pe care lînsa le iubește ca pe ochii din cap, și o iubește i pe noră. Nu tot ca pe ochii din cap, dar ricum...

Maria Nistor care a fost dactilografă, în mai nulte servicii, vreme îndelungată la o uzină de nase plastice și în Ministerul Industriei Chimice, ste acum pensionară și locuiește în Colentina, e o străduță, Elena pe nume, undeva în spatele locurilor noi, dar dînsa numai mănîncă și oarme acolo, căci nu-i niciodată de găsit: ac-ivează în toată Colentina și mai departe, în-eobște în zona blocurilor care-i plac foarte are, că sînt mîndre și curate, și care-i aduc minte, la un mod ciudat, prin contrast, de asele copilăriei sale în care, *rememorează*, ntra broasca pe fereastră.

Altfel zis, bunica din fața mea, membră în iroul organizației de bază P.C.R. cartier 17, reședinta comitetului de femei cartier Colen-ina, responsabila unei comisii de control ob-esc pe sector, nu stă locului o clipă, ci acti-ează, cum spune, adică umblă pentru binele amenilor, se zbate, convinsă că «abia dacă ăbovești și te pui la taifas îmbătrînești cu devărat, iar mie mi-e frică de bătrînețe și nu reau să mă ajungă din urmă».

N-am avut, recunosc, inspirația s-o întreb pe Maria Nistor ce vîrstă are. Bănuiesc că n-ar fi ascuns-o, dar n-am avut această ocazie, așa că n-am să scriu cîți ani are cu exactitate, deși o socoteală aș putea întocmi, de vreme ce interlocutoarea mea e membră a Partidului Comunist încă din 1947. Am făcut un asemenea calcul și-am iscodit-o cum e cu neosteneala aceasta, am întrebat-o cum de nu obosește niciodată și de ce, în loc să se odihnească după o viață de om muncită cu conștiinciozitate, dînsa aleargă de colo pînă colo, sprintenă, uitînd de ani, de reumatisme și de tensiune.

Mi-a spus că așa e fierul dînsei. Tare. Și-apoi: «Am trăit alături de partid toată viața și-am să trăiesc pînă am să mor, așa că îmi aduc și eu contribuția la bunul mers al lucrurilor cum pot, adică fără vorbe, dar cu fapte».

Și poate: Maria Nistor se îngrijește, în calitatea dînsei de președintă și membră, de curățenia de pe Colentina, de mobilizarea oamenilor la muncă voluntară, îndrumă lumea la plantatul pomilor și al florilor, ba chiar plantează singură, aplecîndu-se peste rădăcini, cu *un eroism pe care numai o vîrstă trecută*, ca să nu zic altfel, poate să-l înțeleagă și să-l prețuiască. Activitatea principală este însă legată de munca în controlul obștesc, în cadrul căruia echipa condusă de dînsa are în obiectiv trei grădinițe cu orar redus și o creșă, cea de la «Suveica», așezată cam la marginea sectorului, în preajma Grădinii Icoanei. Ne ducem acolo, zice, de două-trei ori pe lună, să controlăm. Oamenii ne primesc corect, ne dau un însoțitor și noi ne băgăm nasul peste tot, în depozit, în bucătărie, la sala de mese, peste tot. În general, creșa este bine întreținută și copiii se bucură cum trebuie de vîrsta lor, fără grijă, așa cum n-am făcut-o noi, bătrînii de astăzi, pe vremea copilăriei noastre, cînd ne jucam pe bătătură cu un papuc rupt sau mîncam roșcove crude.

O întreb cînd a fost ultima oară în control și ce lipsuri a găsit.

«Lipsuri nu prea sînt. S-au remediat, doar anul trecut am găsit lipsă că era tavanul șubred și ploua înăuntru. Am sesizat acest lucru la sector și s-au luat măsuri de trebuință. De mers, v-am spus, mergem de cîteva ori pe lună în control, dar în ultima vreme n-am fost. Am căzut bolnavă cu spondilozele și celelalte femei n-au vrut să se ducă fără mine, că eu sînt un fel de șefă a lor, nu numai ca funcție, ci și ca inițiativă, că sînt mai înfiptă și mai răzbătătoare».

Face o pauză de parcă și-ar aduce aminte de ceva foarte de demult. Apoi continuă fără nici o întrebare suplimentară, înnodînd firul povestirii de adineaori: dacă n-aș fi fost răzbătătoare, nici nu m-aș fi descurcat pe lume de una singură, că mi-a murit soțul încă înainte de *război. Mi-am crescut singură băiatul, cu greu*, dar nu m-am gîndit nici la distracție, nici la măritiș, că așa am fost și așa am rămas: de modă veche. Adică am zis că, dacă am un copil, merită să mă sacrific pentru el și astăzi pot să spun că n-am greșit. Am un băiat ideal, cu care mă înțeleg de minune și mă înțeleg la fel de bine și cu nora, care tot zice «mamă, așa o soacră, ca matale, aș dori eu la fetele mele». Nici nu știu exact dacă spune adevărul, dar mie-mi place foarte tare cum o spune și mă bucur.

Ședințele de comitet le ține chiar la dînsa acasă. Vin femeile, se așază în jurul unei mese și încep să discute cum să facă și cum să dreagă ca viața vecinilor să fie mai bună și mai frumoasă. Dezbat sarcinile și le împart, apoi pleacă pe străzi, din casă-n casă, cu legea 20 sau cu Crucea Roșie, să sprijine circumscripția sanitară în vreo statistică, cu munca voluntară sau cu abonamentele, cu unele și cu altele, munci migăloase, de convingere, de pe urma cărora femeia aceasta, care trebuie să fi împlinit de mult șaizeci de ani, nu are nici un beneficiu. Înainte, întrunirile le țineau la fabrica «Stela» sau chiar la școală, dar a constatat că ședințe ca ale lor, de cartier, se petrec mai bine într-o cameră mobilată, într-un mediu mai familiar, și-apoi tot trebuia găsită o soluție, de vreme ce sala de la «Stela» s-a demolat.

Înainte de a pleca, o întreb dacă munca obștească o face să piardă mult timp într-o zi.

Îmi răspunde că probabil n-am înțeles, dacă pot să pun o asemenea întrebare. Timpul acesta pe care îl dedică activității obștești, controlului, înfrumusețării cartierului, celorlalte, nu este *timp pierdut, ci cîștigat. Timpul* acesta înseamnă, adaugă, chiar viața sa, iar în clipa în care va înceta să mai alerge pentru alții, va înceta să se simtă om adevărat.

Îmi spune asta și zîmbește, ștrengărește, iar eu simt că Maria Nistor, care are aspect de bunică și care chiar este bunică, de trei ori, cum zice, la fată, este foarte tînără, de o mie de ori mai tînără decît ar lăsa să se priceapă părul său albit.

Este aceasta, înțeleg, o tinerețe a sufletului datorită muncii neobosite și generozității.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

TRANȘEELE ALIMENTAȚIEI PUBLICE (5)

sînt ei buni și cîrnățarii cînd sînt buni

După două săptămîni de la despărțirea de nvidiata clădire a *Bucurului*, fraților Chivu li -a propus preluarea unei bombe centrale: ufetul *Victoria* aflat în Piața Amzei, adică flan-at de două dintre marile artere bucureștene: Calea Victoriei și Bulevardul Magheru. Deși în nima Capitalei, *Victoria* era un bufet pe lîngă are *Branul* ori *Lugojul* păreau localuri de lux. Frații Chivu, care la *Bucur* îmbrăcau la prînz ostume gri, iar seara costume negre, impecabil roite, au pus pe ei halate și au început s-o ia din nou de la capăt.

(«La *Victoria*, mîncarea, masa, nu exista nici a idee posibilă. Bufețelul era «garnisit» cu rînză uscată, cîrnați, salam. În schimb, raftul de băuturi se lăfăia pe un perete întreg. Praful [illegible] zeria de pe podea nu erau deranjate decît e cîte unul sau mai mulți clienți care beau pînă ădeau sub mese. Dar și acolo, dacă mai aveau utere să comande, erau serviți» — Ion Chivu.)

(«Prima lună n-am schimbat nimic. Voiam ă ne cunoaștem bine clienții, să aflăm cît pot ă bea și cît să nu mănînce. Adică ne-am cîntărit artenerul pentru ca să știm cum să-l luăm prin urprindere. Și în *noaptea de 1 septembrie* 970, după ce scăpasem de «personalul» găsit ici, am făcut prima schimbare în aspectul unităţii. După ce am făcut curat, am pus scaune la nese, fețe de mese, tacîmuri, șervețele. Am esființat «biblioteca» de băuturi alcoolice, ăstrînd doar vin la trei sferturi, coniac Dacia, uică de Turț. Am garnisit bufetul și vitrina cu roduse îmbietoare. A doua zi dimineața clienții u rămas năuci și ne-ntrebau: «Faceți vreo untă?» «Nu. Așa o să arate de azi înainte acest ocal. Cui îi place rămîne, cui nu, să nu conteze e noi» — Nicu Chivu.)

Bineînțeles li s-a prezis fraților Chivu un rapid falimentؙ». Dar în prima zi de funcționare în oua formulă, *Victoria* realiza încasări cu 3 000 i mai mari decît în zilele record de dinainte. -a introdus și sistemul meselor rezervate, iar ntr-o seară frații Chivu au fost obligați să în-hidă ușile localului la ora 21, căci înăuntru nu e mai găsea nici un loc. Unii dintre cei aflați stradă protestau. Alții se minunau. Printre ei din urmă se afla și directorul general al rustului, Berbecea. După ce a intrat, după ce a ăzut ce și cum se schimbase la *Victoria*, a ieșit rin ușa din spate a localului. A doua zi, la ninister, tovarășul Berbecea a spus: «Se pot face ocaluri foarte bune în România. Eu însumi unosc un local care lucrează cu ușile închise e la ora 21!»

Vorba s-a dus repede, iar *Victoria* a fost vizi-ată de reprezentanți ai ministerului, ai direcției omerciale și chiar de către ministrul de resort. urma acestor vizite, conducerea ministerului găsit de cuviință că în *Victoria* merită să fie nvestiți niște bani, pentru că aici se va naște, u siguranță, unul din localurile cele mai căutate. a 1 iulie 1971 *Victoria* intră în renovare capitală.

Și în timp ce constructorii își văd de treaba lor, frații Chivu pregătesc viitorul *Minion*. Dar nu pentru un an, ci pentru cinci.

(«Eu, care mănînc ce-mi pregătește nevasta, am pregătit, în lunile cît localul a fost închis pentru renovare, peste două sute de rețete. Mă sculam dimineața, mergeam în piață, încărcam sacoșele și veneam acasă unde mă apucam de treabă. În lunile acelea am cheltuit 18 000—20 000 de lei pe viitoarele preparate de la *Minion*. Nu mă dădeau nici banii afară din casă, n-aveam nici chef să mănînc în fiecare zi 10 feluri de mîncare, dar aveam chef de muncă. Și munca mea, în acea perioadă, asta era. Să fac rețete. Și cînd mă gîndesc că un control mai firoscos m-a pus, printre altele, în fața întrebării: «Dar dumneata, dacă ești așa de cinstit, de ce ai primit leafă în timpul în care localul nu funcționa?» — Nicu Chivu.)

De fapt, în acea perioadă frații Chivu treceau zilnic pe la local în reamenajarea căruia au jucat un rol decisiv. Așa cum se face din păcate în mai toate cazurile, cei care urmau să răspundă de *Minion* n-au fost consultați la alcătuirea planu*rilor de reamenajare. Un arhitect bine inten*ționat, Dorel Georgescu, dar care nu prea știa ce înseamnă un local viu, adică nu cel desenat, făcuse un proiect aproape fantezit. Și ca să nu li se mai spună, ca la *Bucur*, «Acum e prea tîrziu, aveți dreptate, dar nu se mai poate schimba nimic», frații Chivu au intervenit în lucrările de reamenajare pînă la supărarea definitivă a arhitectului. De fapt, despre ce este vorba.

(«Era proiectul unui local așa-zis vienez. Adică, hodoronc-tronc, vienez în Piața Amzei. Vienez, bineînțeles pentru a permite arhitectului o fantezie care nu-și avea locul aici. Eu am spus: Nici un fel de vienez, domnule. Am nevoie de un local primitor, care să nu înghită o mulțime de bani în mobilier aiurit și nefuncțional. Arhitectul nu și nu că noi sîntem cîrnățari și el e arhitect. Oi fi dumneata arhitect, i-am zis, om fi noi cîrnățari, numai că dumneata după ce faci drăcovenia asta aici pleci, iar cîrnații rămîn să-i vindem noi. Și eu, domnule, vreau să-mi fac meseria într-un local care să m-ajute, nu să-mi fie împotrivă. El nu și nu, că nu știu eu ce lucruri se fac în străinătate. Atunci n-am mai răbdat și i-am spus: Nu știu ce lucruri se fac în străinătate, că n-am fost niciodată, dar știu bine cîteva pe care nu le face nimeni la noi. Eu pe astea vreau să le fac. Arhitectul planificase șase ventilatoare care ar fi costat o groază de bani și n-ar fi făcut nimic. I-am demonstrat că la subsol ventilatorul, așa cum se putea instala la noi, nu trage și nu face altceva decît curent. Am făcut o experiență cu foc și fum și s-a convins că am dreptate. Avem un singur ventilator, mic, sus, care ajută, în rarele cazuri în care e nevoie, la eliminarea fumului, aerului poluat. Tot a mea a fost și ideea îmbrăcării pereților cu pînză, pentru că ea respinge fumul. În sfîrșit, deși ne-am certat la cuțite, după inaugurare arhitectul, cu care am rămas în bune relații, a recunoscut că *Minionul* este localul cu cea mai bună aerisire și că tot ceea ce i-am spus să facă, să modifice, era întemeiat. Adică sînt buni ei și cîrnățarii cînd sînt buni» — Nicu Chivu.)

VREMURILE IAU DAR CINE PUNE LA LOC?

Astăzi, *Minionul* face o vînzare de 13 000—15 000 lei pe zi, ceea ce a însemnat beneficii de 15% pe anul 1973. Economiștii spun că cifrele acestea sînt excelente, aproape singulare. Am încercat pentru final să aflu de la Nicu și Ion Chivu ce au făcut pentru ca *Minionul* să fie unitatea de elită de azi.

(«Mai întîi am format un colectiv sigur, unit, pus pe treabă și nu pe căpătuială. N-am putut uita greșeala de la *Bucur*. Apoi n-am mai făcut greșeala de la *Botoșani* de a nu face pauză de prînz. Acolo localul era deschis 14 ore, aici numai 8, dar la același număr de locuri vînzarea de aici este mai mare. Cred că am făcut un program chibzuit. Duminica nu lucrăm, iar vara închidem localul pentru o lună. În acel timp ne facem concediile, dar odihnim și localul, îl reaerisim, îl recondiționăm» — Nicu Chivu.)

Idei despre și cum s-ar putea face de acum înainte pentru ca lucrurile să intre în normal și în alimentația publică, frații Chivu au, dar nu vor să se erijeze în înțelepți ai branșei. Ei doresc să facă, adică să muncească așa cum pot mai bine și, în definitiv, există oameni în comerț, care sînt plătiți chiar pentru a gîndi la destinul acestei ramuri. Inițiativele, ideile, de la ei sînt de așteptat. Dar, pentru că nu doream să închei acest serial fără a face publice gîndurile, părerile fraților Chivu cu privire la ce-ar fi de făcut în alimentația publică mi-am revăzut toate însemnările și-am extras din ele cîteva idei, care puse una lîngă alta pot spune ceva despre un «program» la care frații Chivu se gîndesc, dar pe care nu-l consideră ca atare. Iată acest colaj pe care nu-l doresc gratuit.

● «Alimentația publică — după cum sugerează și numele ei — este unul din sectoarele de care oamenii au nevoie permanent. Aș putea spune, că în funcție de necesitățile pe care le au, de posibilitățile lor materiale, oamenii se află zilnic în contact cu acest sector. Din păcate, a ajunge lucrător într-una din ramurile alimentației publice nu presupune azi să ai niște calități sau o pregătire bună. Vreau să spun că tinerii sau mai vîrstnicii care intră într-o școală ce pregătește viitoarele cadre pentru o ramură sau alta a alimentației publice n-au de ce să depună eforturi pentru a-și însuși tainele viitoarei lor meserii. În școlile acestea nimeni nu rămîne repetent — chiar dacă vrea! După terminarea acestor școli, absolvenții își găsesc cu ușurință un loc exact acolo unde doresc. Și dacă totul merge așa de ușor, de ce să mai pună oamenii suflet în meserie? Eu, după cîte s-a înțeles, nu am o pregătire specială. M-am încadrat în alimentația publică întîmplător, împins de situația în care mă aflam. Dar tocmai pentru că știam acest lucru, am încercat prin muncă, prin sufletul pus în fiecare efort să suplinesc lipsa de specialitate. În alimentația noastră publică sînt oameni care teoretic pot să-ți explice orice. Practic însă nu fac nimic. De aceea eu cred că nu este absolut obligatoriu să știi cîte-n lună și în stele pentru a-ți face meseria ca lumea. Una e să știi meserie, alta e să o faci. Dacă un conducător trebuie să se priceapă la tot ceea ce ține de această meserie, el, cel care o practică, meseriașul, poate să știe mai puține dar să le aplice cum trebuie. Avem astăzi o mare nevoie și de cadre de conducere și de cadrele obișnuite din localuri. Toți însă pregătiți ca lumea. Fiindcă vremurile iau, dar cine pune la loc? Din păcate, școala noastră din Viilor dă absolvenți care intrați în alimentația publică știu mai puțin decît o gospodină bunicică. Pe de altă parte, am dori ca în viitor să nu se mai poată spune despre cîte un director de-al nostru: de ce nu merge treaba. Păi dacă directorul nostru e prea deștept și nu pricepe problemele». ● Se organizează astăzi expoziții de artă culinară care pot face față foarte bine oricăror exigențe. Am văzut în aceste expoziții piese lucrate cu multă măiestrie. Dar între arta din aceste expoziții și calitatea preparatelor din localurile noastre este o prăpastie. Cu ce se alege populația în urma acestor demonstrații de virtuozitate prezentate în expoziții, cînd lucrurile admirate acolo nu sînt aplicate în practica localurilor nici în proporție de 10%. Nu trebuie să uităm că oamenii mănîncă totuși în localuri, și nu în expoziții! De aceea, găsesc că în locul acestor expoziții frumoase și inutile trebuie să apară, cît mai curînd, *unități de creație*, așa cum există în toate sectoarele activității noastre economice. Ele ar reprezenta în același timp cea mai bună școală activă și asigurarea aplicării în practică a tuturor creațiilor. La aceste unități de creație ar trebui ca fiecare local să prezinte anual cel puțin 40 de preparate noi pe care apoi să le pună la dispoziția clienților». ● «Cotitura dorită în alimentația publică ține, și nu în ultimul rînd, de rezolvarea problemei spațiilor de păstrare a mărfii. Căci degeaba ești gospodar, alergi, faci rost de marfă, dar n-ai unde s-o păstrezi». ● «Marfa trebuie s-o iei cînd te roagă furnizorul, nu cînd îți arde buza după ea». ● «Astăzi peste un local se abat patru feluri de controale: control obștesc, inspecție de stat, miliție economică și serviciu sanitar. Nimeni însă nu te controlează dacă faci comerț! Dacă s-ar ajunge la o contopire a scopurilor acestor controale și ar exista, de pildă, doar control sanitar și control economic de producție, asta ar însemna că ești controlat dacă faci ori nu comerț ca lumea». ● «În local, noi, gazdele, trebuie să fim la fel de flămînde ca oaspeții, clienții, pentru a-i putea înțelege mai bine. Un ospătar care de cîte ori intră în bucătărie mai bagă ceva în gură n-o să-l înțeleagă niciodată pe client că îi e foame». ● «Noi, lucrătorii din alimentația publică, trebuie să înțelegem odată că în fața fiecărui client ne aflăm, de fapt, în fața altei probleme». ● «Ar fi bine ca în viitor să avem cît mai mulți lucrători ale căror greșeli să fie mai valoroase decît «succesele» multora din lucrătorii și conducătorii de azi din alimentația publică».

DORIN TUDORAN ■

Sfîrșit

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 13

OCTAVIAN COVACI

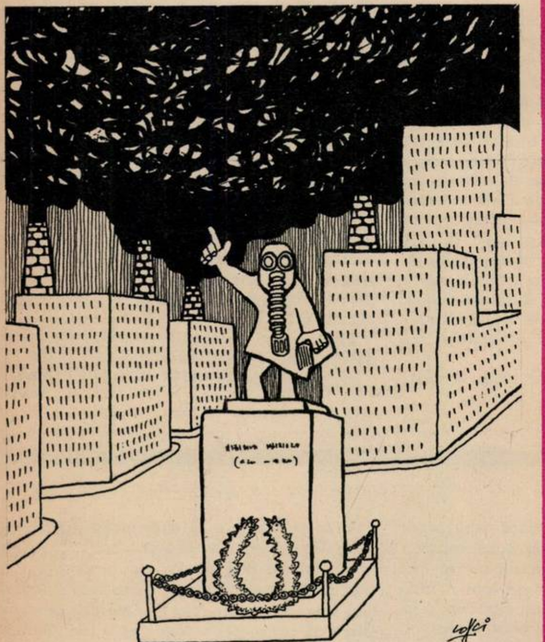

Un tînăr umorist : TRAIAN FURNEA

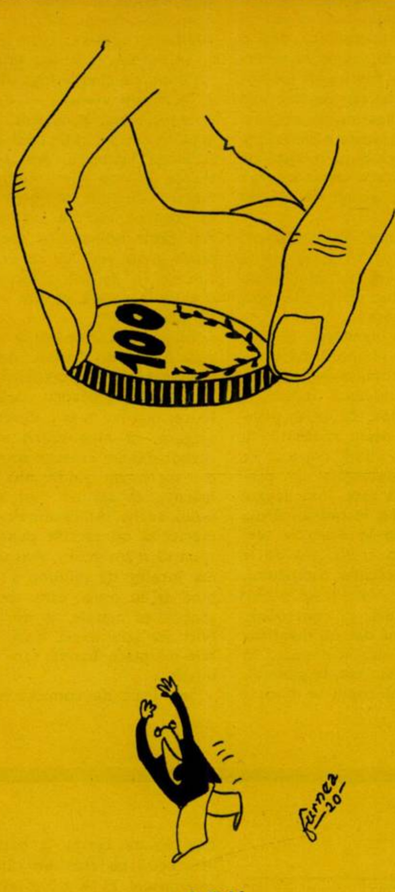

O.Z.N.

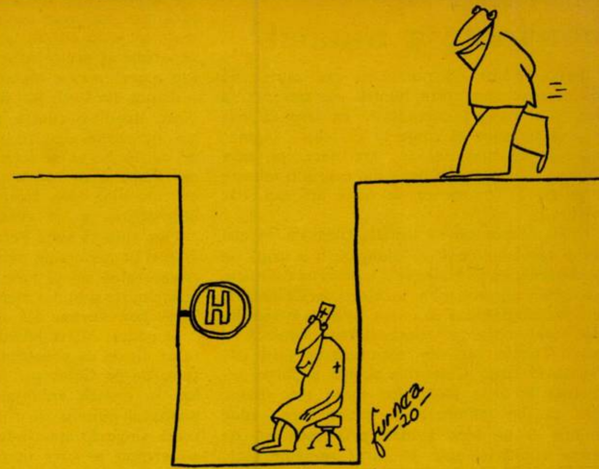

GRIJĂ

De-ale lui Ţuţu

În mahala erau un frizer, un pantofar şi un brutar. Dintre toţi, brutaru o ducea cel mai greu: abia îşi cîştiga pîinea.

●

Telegramă: Dragă soacră, aflat eşti bolnavă, inima tare slăbită. Îţ doresc grabnic stop, numai bine.

●

Cu toate că era căsătorit, l-am văzut adesea plimbîndu-se cu femei de sex opus.

●

Primul dintre hoţi a fost prins în vestiar, al doilea în hol, al treilea în pod iar al patrulea în cele din urmă.

●

Mi-a trimis o vedere pe care mi-a scris că mă iubeşte. Am aşteptat mai trimită vederi, deoarece nu sînt omul care să creadă în dragoste la prima vedere.

●

Nu atingeţi stîlpii, nici firele chiar căzute la pămînt. Amendă 25 de lei.

DAN BUDICĂ

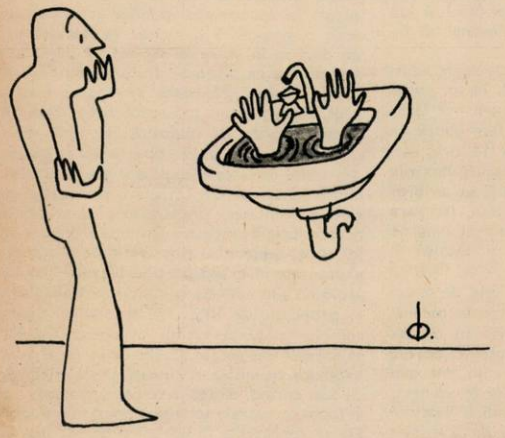

UMOR INVOLUNTAR(?!)

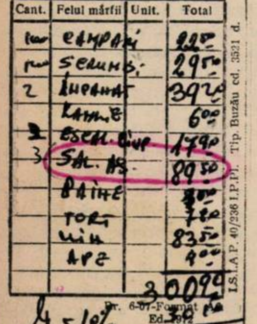

„Regim special"

Notă de plată

Cant.	Felul mărfii	Unit.	Total
[illegible]	CAMPARI		22^{50}
[illegible]	SCRUMB.		29^{50}
2	ÎMPANAT		39^{20}
	LAMAIE		6^{00}
~~2~~	ESCAL. CIUP.		17^{90}
3	SAL. AS.		89^{50}
	PAINE		3^{00}
	TORT		7^{80}
	VIN		83^{50}
	APE		4^{00}
			300^{90}

Pr. 6-07-Format ... Ed. 1972

-10% 30^{10}

331^{00}

I.S.I.A.P. 40/236 I.P.Pl. Tip. Buzău cd. 3521 d.

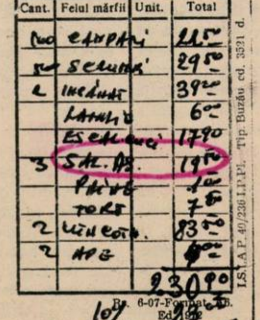

„Regim special"

Notă de plată

Cant.	Felul mărfii	Unit.	Total
[illegible]	CAMPARI		22^{50}
[illegible]	SCRUMB.		29^{50}
2	ÎMPANAT		39^{20}
	LAMAIE		6^{00}
	ESCAL. [illegible]		17^{90}
3	SAL. AS.		19^{50}
	PAINE		1^{00}
	TORT		7^{60}
2	VIN COTN.		83^{70}
2	APE		4^{00}
			230^{90}

Pr. 6-07-Format ... Ed. 1972

10% 23^{00}

253^{90}

I.S.I.A.P. 40/236 I.P.Pl. Tip. Buzău cd. 3521 d.

Dacă vă duceţi la Snagov şi dacă mîncaţi la «Hanul Vlăsiei», nu vă sfătuim să luaţi şi *salată asortată*: costă 29,83 (!) lei porţia. Zău aşa, tovarăşe Ionescu Petre şi tovarăşe Georgescu Constantin, nu vi se pare că aproape 90 de lei de salată asortată la trei persoane este oarecum exagerat?!?

DEBUT LA RACUL

HOARĂ HORAŢIU – Tg. Jiu

Dragi mei
Eu sînt un elev în
clasa a III a şi vă scriu
ca să-mi publicaţi şi
mie caricatura lui taticu.
HORAŢIU
findcă el a zis că
nu o publică nici dracul.
Dar mama a zis că
mi-o trimite dumnealui.

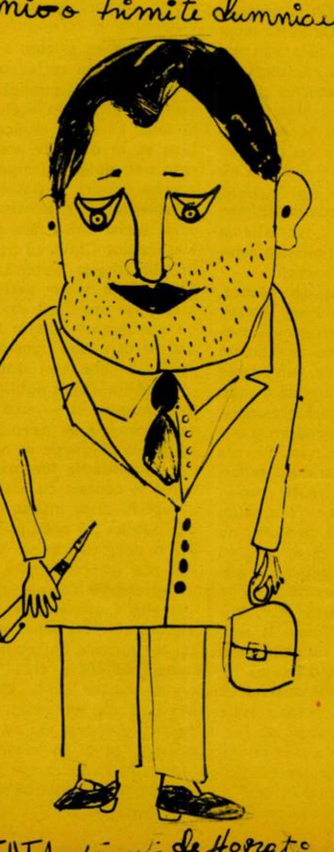

TATA făcut de Horaţiu.

UMOR LA TRIBUNAL

Preşedintele: Cum a plecat pîrîta din domiciliu?
— A plecat cu un duopies şi o doamnă Găină.

●

Preşedintele: Dar inculpatul cum este?
Martorul: Inculpatul este extraordinar de tipicos.

●

— Cînd au început neînţelegerile între soţi?
— Cînd a fost eclipsa de soare că soţia s-a urcat în avion s-o vadă mai de aproape şi soţul i-a spus că divorţează că s-a urcat în avion pentru eclipsă fără să-i ceară voie.

●

Preşedintele: Ce mai aveţi de spus?
Reclamantul: De cîte ori veneam acasă o găseam pe soţie în stare de alarmă, c-o alergau inculpaţii.

●

Grefierul: Martorul Stan Ciozvîrtă să poftească în sală.
Avocatul F.T.: Lipseşte, dar are observator în sală. Observator federal de la Federaţia de fotbal.

●

Avocatul P.D.: ...domnule preşedinte, vă rog să suspendaţi dosarul nr. 1987/68 întrucît reclamanta defunctă Ispas Lina a decedat.

Spicuiri din volumul în curs de pregătire «D-ale tribunalului»
de TUDOR CRĂCIUN ■

de la HA la Z

— Domnişoară, poţi să ne spui unde erai în noaptea de 15 spre 16 aprilie?
— Eram în pat.
— Ai martori?

●

— Eşti bucureştean?
— În cea mai mare parte.
— Nu înţeleg.
— Cînd am venit aici, în Capitală, aveam douăzeci de kilograme, iar acum am aproape optzeci.

CE SE ÎNTÎMPLĂ CU UMORUL, ADRIAN ANDRONIC?

9

● L'époque du "Faites-le vous-même" étant chose du passé, c'est à une équipe de spécialistes qu'on confia la tâche d'installer la balançoire chez le client. Là encore, il se présentait quelques difficultés mais, comme les spécialistes sont habitués à faire face à toutes les situations possibles et impossibles, ils parvinrent quand même à faire leur travail...

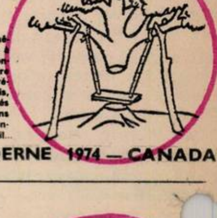

ALMANAH MODERNE 1974 — CANADA

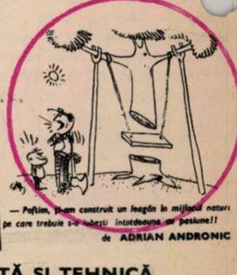

— Poftim, ţi-am construit un leagăn în mijlocul naturi pe care trebuie s-o iubeşti intotdeauna cu pasiune!!
de ADRIAN ANDRONIC

ŞTIINŢĂ ŞI TEHNICĂ
NR. 4 — 1974

FISURI se intitulează albumul de desene aparţinînd caricaturistului Adrian Andronic, apărut recent în librării.

Maestre! La timpul respectiv spuneaţi într-un interviu că aţi dorit în cartea dumneavoastră să satirizaţi fisuri ale societăţii ca: birocratismul, parazitismul, furtul din avutul obştesc etc. Dar ce ne facem în situaţia cînd chiar cel care critică pe alţii cu gura pînă la urechi, demască pe hoţi, fură şi el nu la kilogram, ci plagiind?

Un cititor, studentul Gabriel Duţu din Piteşti, ne trimite aceste caricaturi care sînt identice. În pagina *Racul* aţi publicat nu demult o caricatură cînd se fura lucrul cel mai de preţ: IDEEA.

O să ne scrieţi că pe undeva se tratează în cele două desene o inovaţie şi că în istoria fizicii, matematicii au mai fost cazuri de legi descoperite simultan, dar în cazul de faţă aceste două desene sînt copiate parcă la indigo.

În cazul de faţă nu aveţi nici o scuză, aşa că productivul caricaturist Adrian Andronic, prezent în multe pagini ale unor reviste, mai fură şi el din cînd în cînd ideile altora.

Publicăm fisurile altora dar cu fisurile noastre ce facem, ADRIAN ANDRONIC?
RACUL ■

Învinsul ciudat

— lui Florin Fătulescu —

Imaginați-vă o camera de burlac. Pat, masă de cris, măsuță, scaune, un dulap și o bibliotecă e acoperă un perete întreg. Pe masa de scris, un parat de radio, un casetofon, o lampă de birou, îrtii în neorînduială.

Un tip înalt, bine făcut, îmbrăcat cu pantaloni e picior, cămașă reiată și bluză sport, purtînd o acoșă, pătrunde în cameră distrat, aprinde umina, își dezbracă bluza, așezînd-o pe spătarul nui scaun, pornește casetofonul, își aprinde o gară și se instalează cît mai comod posibil pe at. Se plictisește. Scoate din dulap o sticlă, xaminează eticheta și își toarnă într-un păhărel. ea sorbind cîte puțin, în timp ce începe să sfoiască cîte o carte din bibliotecă. E nemulțu- it de ele. Îl deranjează și muzica de la casetofon. aută în sacoșa sa, găsește o casetă, o exami- ează și o înlocuiește pe cea din casetofon. bucnește o muzică ritmată, percutantă. Acum e pare că se simte mai bine și își toarnă mulțu- it un pahar pe care îl bea dintr-o răsuflare. Nu enunță la ideea de a găsi o carte anume și ncepe din nou să examineze cărțile din rafturile ibliotecii.

Fiindcă cineva sună la ușă, deschide. E poștașul are îi întinde o scrisoare recomandată. Sem- ează de primire, bombăne un fel de «mulțu- nesc», închide ușa și rupe plicul scrisorii. După e citește cîteva cuvinte din conținutul ei, o runcă plictisit pe masa de lucru, revenind la ibliotecă. Privirile i se opresc pe fotografia nei fete, așezată rezemat în fața cărților din- r-un raft. O examinează și apoi o așază întors, dică cu fața fotografiei înspre interior.

În cameră pătrunde un tînăr înalt, slab. A dus utomat mîna spre comutator, dar își dă seama ă lumina este aprinsă și este surprins la vederea orului, care tocmai terminase de aranjat otografia. După ce îl privește o clipă uimit, nclină din cap în semn de salut.

— Bună ziua...

— Bună ziua, îi răspunde și vizitatorul, încli- ind,la rîndul său,din cap, respectuos.

— Dacă nu mă înșel, aceasta este camera mea. per că nu am greșit...

— Nu, cu siguranță. Este camera dumnea- oastră. Sînteți domnul profesor...

— Da, eu sînt. Nu îmi amintesc unde ne-am unoscut.

— Nu! Nu vă puteți aminti! Nu ne-am cu- oscut.

— Pot să știu atunci cărui fapt îi datorez vizita umneavoastră?

— Nu! Nu puteți, fiindcă acela care pune trebări sînt numai eu.

— Cum, nu pot ști?

— Repet! Cel puțin pentru motivul că numai u sînt cel care pune întrebări.

— Bine, dar...

— Fără dar!

— Nu înțeleg...

— Nici nu e cazul!

da casetei s-a terminat și vizitatorul mane- casetofonul pentru a o derula.

— Nu e caseta mea, constată profesorul, propiindu-se de vizitator tot mai contrariat.

— Bineînțeles. A dumitale avea muzică de ormit pisicile.

— Cu ce te ocupi dumneata?

— Sînt negustor de sclavi, vînător de pisici, escuitor de somni grași și campion orășenesc e judo!

— Încîntat de cunoștință. Văd că despre mine ii cine sînt. Nu crezi că e cazul să îmi explici și țiunea vizitei dumitale?

— Parcă ne-a fost vorba că numai eu pun în- rebări?!

— Totuși, e bine să nu uităm că te afli în amera mea, că te comporți cel puțin ciudat și ni ești dator să răspunzi la întrebări! Altfel...

— Altfel, ce?!, îl întrebă cu voce seacă zitatorul, deplasîndu-se de lîngă casetofon, tfel ca să bareze calea profesorului spre ieșire.

— Altfel,merg la telefonul cel mai apropiat și nem miliția!

Stăpîn pe poziția strategică din fața ușii, zitatorul îl privește disprețuitor.

— Nu vei face asta... Nu vei face...

Dîndu-și seama că nu va putea trece peste olidul vizitator, profesorul devine din nou onciliant.

— Deci, dacă nu vrei să anunț miliția, măcar une-mi ce cauți aici?

— Taci! Ți-am spus să taci... Poți să servești n păhărel, îi spune vizitatorul cu voce schim- ată, mai îngăduitoare.

— Mulțumesc, îi răspunde și profesorul pe celași ton, dar nu am chef de băutură.

Ca să facă și el ceva, fiindcă vizitatorul părea că înlemnit în fața ușii, încearcă să manevreze setofonul.

— Lasă-l!, îi strigă vizitatorul. Lasă-l, ți-am us.

Profesorul se simte tot mai penibil, încearcă facă ceva cu mîinile. dar tocmai observă tografia de pe raft cu fața întoarsă și o aduce în oziția firească.

— Las-o!, îi poruncește din nou vizitatorul. as-o așa cum am pus-o eu.

De data aceasta însă profesorul nu se mai supune. Vizitatorul se enervează.

— Ți-am spus să o lași așa cum am pus-o eu! Cum de poți ține în casă poze de pisici caraghioase.

Fiindcă profesorul rămîne impasibil, îl privește o clipă lung, cumva cu compasiune, apoi se îndreaptă spre el cu pași apăsați, îl mai privește odată disprețuitor și vrea să repună fotografia în poziția dorită de el, dar, spre surprinderea lui, a întîlnit mîna profesorului. I-o răsucește însă încet și pune fotografia în poziția dorită de el. Pare teribil de satisfăcut de demonstrația lui de forță, așa cum îl privește pe profesor cu superioritate, dar tocmai în clipa aceea este surprins de un clasic pumn în bărbie. Cade în lungul raftului cu cărți, dar se dovedește a fi rezistent, fiindcă așa cum era la pămînt, întinde un picior, impiedicîndu-l pe profesorul care vrea să fugă, sare asupra lui, îl ia de curea și de după cap și îl azvîrle pe pat. Se instalează dominant asupra lui, răsucindu-i mîinile la spate.

— Ce vrei, nebunule?! Cine ești?!, reușește să strige profesorul, gîfîind.

— Taci... Ți-am spus să taci!, îi răspunde vizitatorul, ținîndu-l în strînsoare. Parcă am stabilit că numai eu sînt acela care pune întrebări. Te știam tip deștept. Doar vezi bine că între noi doi...

— Cine naiba ești?!

— Iar vorbești neîntrebat?

— Ai de gînd să mă mai ții mult timp așa?!

Vizitatorul nu mai continuă strînsoarea cu ambele brațe, dar îi prinde mîinile la spate cu una singură. Cu cealaltă mînă își introduce o țigară în gură, scoate bricheta și și-o aprinde. Profesorul, imobilizat, îl privește cu spaimă, urmărindu-i fiecare mișcare, încordat. După ce trage două fumuri, vizitatorul îi vorbește cu un calm supărător.

— Credeam că înțelegi situația. Nu? De ce mă obligi să-ți administrez o lecție? Doar ești un tip deștept.

Cum vizitatorul era preocupat între timp cu scuturatul scrumului de țigară în scrumiera aflată la oarecare distanță pe masă, profesorul se smulge de sub el, îndepărtîndu-l cu genunchii și, văzîndu-l dezechilibrat, îi plasează un pumn, vizitatorul căzînd în locul său pe pat. Acesta nu pare atît de surprins de lovitura primită, cît de atitudinea profesorului, care îl așteaptă încordat să se ridice de pe pat pentru a continua bătaia...

— Nu fugi la telefon?, îl întrebă cu uimire nesimulată.

— Ce naiba vrei?, îl întrebă furios profesorul. În clipa aceea s-au auzit bătăi în ușă.

«Am intrat, îmi povestea bătrînica, am intrat, deși nu a răspuns nimeni la bătăile mele în ușă, fiindcă am văzut, adică am observat atît cît am putut zări prin crăpătura ușii, că se întîmplă ceva deosebit la domnul profesor, care e un chiriaș foarte de treabă, liniștit și foarte atent cu toată lumea. La dînsul în cameră era un bărbat solid, numai în cămașă, care se uita la mine cam speriat și cam urît, iar profesorul era tare răvășit la ținută, și, v-am spus, el totdeauna umblă îngrijit și curățel. L-am întrebat ce s-a întîmplat?, dar după ce amîndoi s-au uitat unul la altul o vreme, profesorul mi-a spus că nu s-a întîmplat nimic. Mi-a spus dumnealui că nu s-a întîmplat nimic, dar eu vedeam, și mai ales am văzut mai înainte că s-a întîmplat ceva rău, dar ce era să mai fac? Am plecat, m-am tot frămîntat și m-am gîndit să viu aici, la dumneavoastră, la procuratură, că e mai bine să știți. Să nu se întîmple ceva cu domnul profesor».

L-am citat telefonic pe profesor și a doua zi puteam sta de vorbă cu el.

— V-am deranjat, i-am spus, fiindcă a venit la mine una dintre vecinele dumneavoastră, o bătrînică simpatică și grijulie, care mi-a povestit că ați avut ieri o întîmplare neplăcută. Poate vă putem fi de ajutor. Se pare că este vorba de violare de domiciliu, de acte de violență...

— A, deci știți ce s-a întîmplat.

— Știu relativ exact, adică am putut reconstitui totul pînă la intrarea vecinei care v-a observat, se pare, prin gaura cheii, fiindcă deși dumneaei a vorbit de crăpătura ușii, a reieșit totuși că ușa a fost închisă. După aceea nu mai știu, fiindcă dînsa a plecat oarecum supărată că i-ați refuzat ajutorul.

— Nu s-a întîmplat nimic.

— Adică bătrînica a mințit?

— Nu! S-o iau altfel. Vă povestesc tot ce s-a întîmplat după plecarea bătrînei, ca să vedeți că nu e nimic însemnat. Ciudatul meu vizitator se aștepta să fug la un telefon, să profit de prezența bătrînei pentru a alarma vecinii, dar cum eu nu am făcut nimic în acest sens, a fost descumpănit. Venise doar să-mi facă o demonstrație de forță, nu știu de ce, habar nu am ce a urmărit, dar demonstrația sa începuse să eșueze. După plecarea bătrînei a încercat să mă surprindă cu o mișcare de lupte libere, dar i-am pocnit una în plex de l-am făcut covrig și am reușit să mă retrag. Cred că îl intriga teribil faptul că nu mă tem de el. Sincer să fiu, îmi era teribil de frică, mai ales la început, dar după aceea s-a întîmplat ca într-un fragment dintr-un roman al lui Augustin Buzura, adică pe măsură ce îmi dădeam seama că singurul «argument» pe care se baza violența obtuză a sinistrului vizitator era frica mea, am început să nu mă mai tem, să înțeleg că e în joc demnitatea mea și că va trebui să înving, chiar dacă... voi fi bătut măr. Adică să nu mă înțelegeți greșit. Nu puteam spera să îl înving în sensul de a-l bate, ci doar să rezist pretențiilor lui de a-și impune forța. Era un fel de victorie a mea împotriva propriei mele senzații de teamă, o victorie cu mine însumi.

Dar să revin la întîmplare. Tipul a început să rîdă fals și să strige că mi-e frică de fac în pantaloni. Poza, dar simțeam că nu mai e așa de sigur pe el. Ba, mai mult, am avut răgaz chiar să-i scot caseta lui cu muzică stupidă și să o înlocuiesc cu a mea. Vă dați seama cum ne pîndeam, încordați, unul pe altul, în timp ce eu simțeam ca o teribilă victorie faptul că la casetofon se auzea muzica mea preferată.

— I-ați dat o lovitură psihologică, l-am întrerupt pe interlocutor, amuzat de situația povestită.

— Ideea unei lovituri psihologice mi-a dat-o el. A mai încercat să mă imobilizeze, eu m-am salvat din nou printr-un salt și i-am replicat la ironiile lui referitoare la faptul că mi-e frică prin constatarea că ar trebui să-i fie frică lui. Cred că am spus asta foarte serios, fiindcă s-a uitat la mine cam chiorîș și m-a întrebat dacă nu cumva am un cuțit ascuns. Am preluat ideea de la el și cînd s-a apropiat din nou am dus mîna la buzunarul de la piept, ca și cum aș fi vrut să scot ceva din el. Asta l-a descumpănit definitiv și, după o serie de amenințări că o să ne mai vedem noi, că o să îmi repar oasele în spital și altele de acest gen, și-a luat bluza, sacoșa și a plecat. Ajunsesem atît de stăpîn pe situație încît atunci cînd, înainte de plecare, a vrut să întoarcă fotografia logodnicei mele, poate ca un semn că tot el face ce vrea, i-am prins mîna și l-am obligat să renunțe. Nici nu vă dați seama ce putere simțeam că aveam atunci în mine.

— Dacă doriți să aflăm cine a fost și să-l anchetăm pentru cele făcute, vă rog să îmi scrieți o reclamație.

— Nici nu mă gîndesc. Vizita acestui tip m-a făcut să înțeleg un lucru foarte prețios pentru demnitatea unui om... Vă mulțumesc. Presimt că lecția i-a prins bine și lui, indiferent ce a urmărit.

EMIL POENARU ■

SCRISOARE DIN DORTMUND

gastarbeiter

Dortmundul este un oraș în care trăiesc 650 000 de locuitori. Dar atunci cînd mă întreb de cine s-a atașat simpatia mea în această capitală industrială a Westfaliei, îmi răspund repede, fără nici un fel de ezitare. De fiecare al cincisprezecelea locuitor al orașului, care este un muncitor-emigrant, un *Gastarbeiter*.

Gastarbeiterii — turci, italieni, greci, spanioli sau arabi — se recunosc prin nu știu ce semnile secrete, ca *slanii* autorului de literatura S.F., A.E. van Vogt. Un slan are două inimi,și pe cap, două antene aurii, cu care poate identifica prezența și gîndurile altui slan, de la o distanță foarte mare. El este mult mai inteligent și mai sensibil decît un om obișnuit, mai rezistent și mai puternic. De teama tuturor acestor calități, oamenii îi urmăresc și îi extermină pe slani, însușindu-și însă, mai întîi, produsul inteligenței lor. Pentru a se justifica, oamenii răspîndesc pe seama slanilor cele mai oribile zvonuri, că ar fi cruzi și că ar fura copii, pentru a-i transforma în monștri. Dar, de fapt, slanii sînt foarte harnici și neagresivi, și atunci cînd sînt prinși, preferă să fie uciși, decît să răspundă prin violență.

Gastarbeiterii muncesc peste tot acolo unde ceilalți oameni ezită s-o facă. Ei sînt cei care încarcă și descarcă vapoarele, ei scot din elegantele avioane argintii, cu muzică și cu bomboane, ca să nu ni se facă greață, geamantanele noastre, în care ne cărăm ciorapii și periuțele de dinți, ei sînt acolo unde se repară și se curăță străzile sau acolo unde se construiește o casă.

Ziarele sînt pline de povești din care poți afla că Gastarbeiterii au obiceiuri ciudate și că sînt zgomotoși și nesociabili. Într-o berărie, unor arabi nu li se dă bere pe motiv că nici ei nu vor să mai dea petrol. Un turc imprudent se apucă să facă baie la marginea orașului, fără să știe să înoate, și moare, pentru că tovarășul său, care plecase disperat să cheme ajutor, nu reușește să se facă înțeles. Vorbesc o germană insuficientă, plină de infinitive, și li se răspunde cu aceeași economie, pentru ca limba să nu ia o amploare mai mare decît sentimentele. Cineva mi-a povestit amuzat că o familie de iugoslavi a muncit mai mulți ani în țara lui, pentru ca, din banii adunați cu cine știe cîte sacrificii, să-și cumpere acasă o piatră de mormînt. Cel care îmi povestea această aventură, ca pe un Witz cu un personaj din Ostfriesland, avea o casă imensă, așezată pe o coamă de deal, o piscină cu instalație de încălzit apa și cu, vorba lui Dinicu Golescu, șadrivan, și un măgar superb, încartiruit într-un grajd plin de utilaje și de dispozitive electrice. El punea o mare veselie în ceea ce îmi povestea, și, uitîndu-mă la casa lui cu foarte mult lemn și cu un cîine la fel de negru și de mare cum era cel din Baskerville, n-am știut ce să-i răspund.

De două ori pe an, cînd marile magazine fac Schlussverkauf și aruncă pe piață o producție concepută în special pentru a se vinde în această împrejurare, la prețuri mai mici, dar nu mai mici decît valoarea mărfii, Gastarbeiterii se adună în rînduri compacte în fața intrărilor de sticlă, răbdători,ca o armată a naivității sau a celor care mai cred în minuni. Cînd în holul gărilor se fac licitații și se vînd cele mai stranii obiecte, uitate în trenuri de cei mai pitorești călători, Gastarbeiterii formează clientela principală. S-au instalat în jumătatea industrială a orașului, grupați în jurul gării ca în jurul speranței că se vor întoarce mai repede acasă. Locuiesc dincolo de Ringul feudal, care altădată însemna zidul cetății, în case înnegrite de fum, cîte zece într-o încăpere. Dorm, i-am văzut, în paturi soldățești suprapuse, visînd că sînt în țara lor, pentru a lua viața de la început.

Dar viața care trece este ca o zi în care a nins, si nimeni nu mai poate spune cînd s-a întîmplat lucrul acesta.

FLORIN MANOLESCU ■

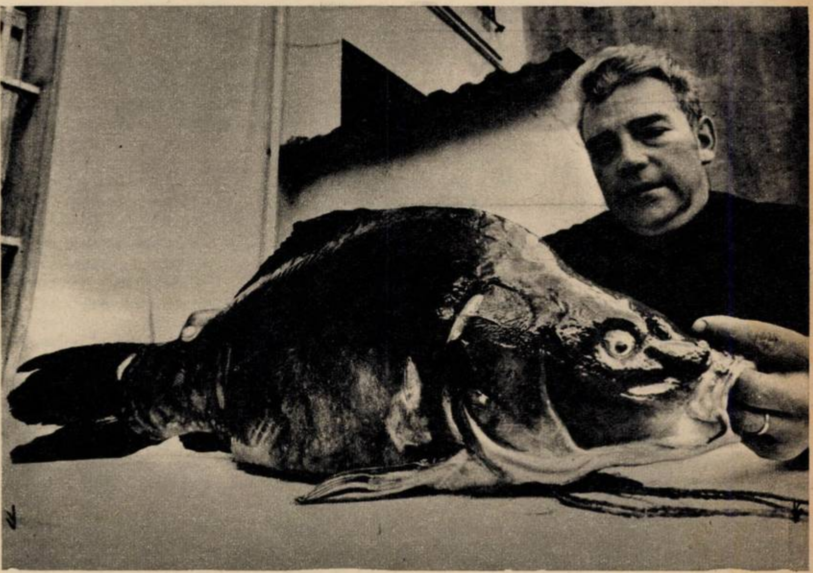

O captură de zile mari. Pescarul francez Lamare a reușit să prindă în apele rîului Oise acest superb exemplar de crap sălbatic, măsurînd 73 de centimetri în lungime, 30 de centimetri la circumferință și cîntărind peste 10 kilograme.

COPERTA NOASTRĂ

Triptic. Fotografii de GHEORGHE VINȚILĂ și IULIU POP.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12,
of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

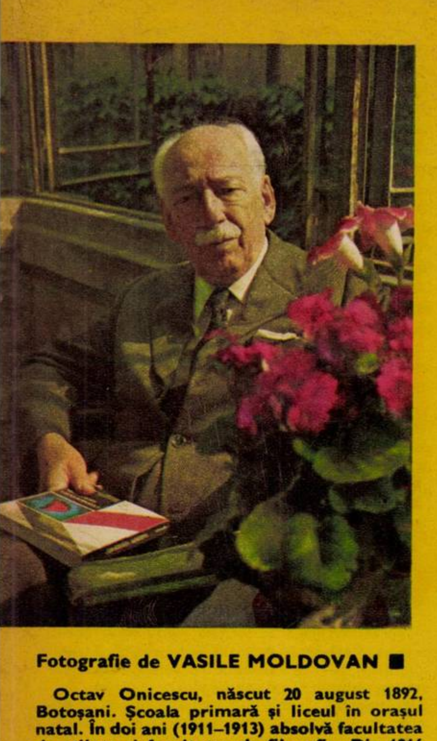

Fotografie de VASILE MOLDOVAN ■

Octav Onicescu, născut 20 august 1892, Botoșani. Școala primară și liceul în orașul natal. În doi ani (1911–1913) absolvă facultatea de științe și facultatea de filozofie. Din 1916 pînă în 1918 participă la primul război mondial. În 1920 susține teza de doctor în matematici la Roma (Asupra spațiilor einsteiniene cu grupuri continui de transformare). În toamna lui 1920 prezintă două comunicări la Collège de France. Întors în țară, devine docent, conferențiar, profesor agregat (1929), profesor titular (1931) la catedra de mecanică teoretică. În 1938, profesor titular definitiv la catedra de algebră. Între 1948 și 1962, profesor de mecanică teoretică, șef de catedră la calculul probabilităților din cadrul universității bucureștene, facultatea de fizico-matematică. Organizează publicarea, la editura «Cultura națională», a operelor celor mai importanți oameni de știință români (1922–1928). Înființează Școala de statistică, actuariat și calcul din București (1930). Reeditează revista «Natura». Inițiază reorganizarea Societății române de știință, devine secretar general și președintele ei. Împreună cu Țițeica și P. Zervos (Atena), realizează Uniunea interbalcanică a matematicienilor (1934 1937). Conduce secția de teoria probabilităților din cadrul Institutului de matematică al Academiei. Prezent cu lucrări la diverse congrese internaționale de matematică: Bologna (1928), Atena (1934), Praga (1934), Oslo (1936), Geneva (1937). Invitat să conferențieze la universitățile din Paris, Bruxelles, Geneva, Roma, Atena. Membru activ, apoi membru onorific al Institutului internațional de statistică de la Haga. Citat în numeroase lucrări și tratate internaționale: «Enciclopedia delle matematiche elementari i complimentari», «Théorie des fonctions aléatoires», «Histoire générale des sciences», **girată de René Taton. 1933–1948, membru corespondent al Academiei române; din 1965 membru titular al Academiei Republicii Socialiste România. Profesor emerit din 1962, Premiul de Stat (1962) pentru grupul de lucrări din domeniul statisticii matematice și calculul probabilităților, împreună cu Gh. Mihoc. E unul dintre cei trei rectori ai Centrului informațional al științelor mecanice de la Udine.**

A publicat peste 1 200 de memorii și note științifice în reviste de specialitate românești și străine. Peste 30 de cărți, monografii, tratate, manuale. Dintre cele mai importante: «Mecanica», «Calculul probabilităților și aplicațiile lui», editată și în italiană, «Nombres et systèmes aléatoires», Mécanique statistique», ultima în colaborare cu Silviu Guiașu etc. Distins cu Meritul științific clasa I, Ordinul Muncii clasa a II-a, Steaua Republicii clasa a II-a.

misiunea teoriei relativității s-a încheiat de mult

A străbătut în lung și-n lat cîmpurile științei. Să afle, să cunoască, să înțeleagă, să împuțineze necunoașterea, să întreprindă ceva cu înțelesurile. De șase decenii cercetează fapte, evenimente, natura, omul. «*Nu sînt în primul rînd matematician, necum probabilist, cum mi se spune de preferință, sau mecanician, cum nu vor unii să mă considere. Sînt cercetător de fapte umane, sociale, economice, de fenomene naturale, cu mijloace matematice, de preferință probabilistice sau mecanice. Am încercat de-a lungul vieții să asimilez cît mai multă știință matematică pentru a o folosi în cercetările mele*».

Preocupările sale cele mai durabile: teoria probabilităților, mecanica și o știință care le unește pe amîndouă, mecanica statistică. «*În ultimul timp mă împart între teoria mecanică, la care lucrez de 20 de ani, și o teorie statistică (o numesc informațională) de mare interes pentru cercetarea unor probleme economice și sociale*». Intenția lui de a construi o nouă știință mecanică transpare de prin 1948–1950. A început să se apropie de acest domeniu în epoca de dezvoltare a teoriei relativității, care avea să determine criza mecanicii clasice aflate la baza unei părți dintre construcțiile teoretice și practice ale civilizației noastre. «*Teoria relativității a pus în discuție ideile noastre despre spațiu și timp, despre cauzalitate, despre succesiunea fenomenelor. A luminat mai clar ideile noastre despre gravitația universală. Am lucrat în domeniul acestei teorii, căpătînd repede impresia că, dincolo de anumite margini, concepția de univers relativist e doar o frumoasă teorie matematică. Neputînd să rezolve probleme acute, cum ar fi cele privind mișcarea prin interacțiune gravitațională ale mai multor corpuri din univers. Am încercat atunci să revin la mecanica lui Newton. De prescripțiile căreia ascultă încă și azi și cred că vor asculta totdeauna mișcările corpurilor și ale mecanismelor experienței noastre curente*». Revenind la mecanica clasică, Onicescu și-a propus să elimine însă restricțiile ei, să-i lărgească limitele, încît să cuprindă între ele și mișcările cu viteze foarte mari, precum și corpurile situate la distanțe foarte mari între ele (galaxiile). Românul acesta, născut pentru știință, pentru exactitate, pentru construcții mentale, vine de la Botoșani. A luat cu el din locul acela și din vremea aceea arma matematicii, «*învățătura adîncită a limbii române*», cum zice, și «*un crescut îndemn spre filozofie*». La București, în numai doi ani avea să devină licențiat în matematică și filozofie. De acum înainte, gîndirea lui Onicescu se dezvoltă enorm prin atingere cu gîndirile excepționale ale maeștrilor săi. Traian Lalescu, Gheorghe Țițeica, David Emmanuel, Dimitrie Pompeiu, C. Rădulescu-Motru, P.P. Negulescu, Nicolae Iorga, italienii Levi-Civita, Vito Volterra, Guido Castelnuovo, francezii Emile Picard, Emile Barel, Elie Cartan, Jacques Hadamard. Știință, filozofie, literatură, artă. Onicescu s-a desfășurat pe acest front larg din necesitate spirituală și din convingerea că toate comunică undeva pentru cei ce pătrund pînă departe. Universitate a fost pentru el și universitatea, universitate au fost și Iorga și Densușianu și cafeneaua literară. «*O a doua universitate a acelor vremi o constituia cafeneaua literară și artistică, unde poeții încercau depășirea îndrăzneață a simbolismului sau măcar o suprarafinare a lui, unde pictorii și sculptorii, care dădeau o strălucire deosebită artei noastre plastice, își contrastau teoriile. O frecventam cu pasiune alături de Minulescu și Castaldi, de Steriadi, Ressu și Dărăscu, de Anghel și Iosif. Acolo l-am cunoscut și pe Goga*». Avea în jur de 30 de ani cînd a renunțat la bursa Fundației Rockefeller, care i-ar fi permis un an de studii matematice în America. «*Observasem o oarecare dezorientare în spectacolul matematic al lumii. Așa îmi apăruse la Paris. O stare de oboseală a celor mai multe doctrine matematice*».

Întors în țară, începe drumul său extraordinar. A știut să se dedice numai problemelor de importanță strategică în matematica și mecanica modernă, să arunce punți între ramuri sau discipline greu de apropiat, să circule permanent între cercetarea fundamentală și zonele aplicative. «*Am cultivat probabilitatea ca știință a măsurii evenimentelor și proceselor aleatoare. Teoria probabilității sistematizează matematic studiul fenomenelor de caracter întîmplător, care se produc cu probabilitate*». Onicescu explică. «*Pot măsura întîmplătorul dacă are o anume regularitate. Spun, mîine va ploua cu probabilitate 1/3, cunoscînd, măcar aproximativ, repartiția zilelor ploioase și neploioase. Știu din experiență, mergînd în jurul orei 11 dimineața prin magazine, probabilitatea de a nu fi aglomerație e mai mare. Am fost de curînd la un seminar condus de Mircea Malița. El a expus o teorie a conflictelor, ilustrată printr-un caz din istoria noastră, bazată pe aprecieri probabilistice. Tratativele comerciale și diplomatice se călăuzesc în prezent după principiile unor metode izvorîte dintr-o știință mai veche a jocurilor avînd baze probabilistice. Nu există certitudini absolute în aceste domenii, ci doar probabilități. Nici o strategie nu e sigură, e numai probabilă. Important e să fie aleasă strategia cu cele mai multe șanse de reușită*». Îl ascult vorbind pe Onicescu. Îl privesc. E calm, senin, așa cum a fost probabil toată viața. Limpede, profund, elegant în gîndire și expresie. Nu-mi pot imagina camera aceea de lucru fără el. E un spațiu de reculegere, de concentrare spirituală. Lucrurile, cărțile și tablourile îl cunosc. În atîta vreme, prezența lui avea să le spiritualizeze. L-am întîlnit și pe stradă. Profesorul merge ușor, elastic, cu vădită plăcere. Are 82 de ani, o ținută proaspătă, poftă de cunoaștere, nici un semn de acreală. «*Mecanica a fost pentru mine suport sau model al oricărei științe, al oricărei științe a mișcării naturale. Am cercetat mai întîi problema mișcării unui punct material, numită mișcare inerțială. Cea dintîi problemă a oricărei mecanici. Am aplicat un principiu pur mecanic, vechi, dar modernizat. Rezultate identice cu cele la care se ajunsese prin teoria relativității restrînse a lui Einstein. Am găsit: că mișcarea e rectilinie, uniformă, că masa în mișcare depinde de viteză după formula Lorentz–Einstein, că energia punctului este egală cu masa înmulțită cu pătratul vitezei luminii. Acestea fuseseră, de fapt, realizările esențiale ale lui Einstein. Reușita mea demonstra că în fața teoriei relativității, mecanica nu pierduse valorile ei primordiale. Era un prim pas realizat prin utilizarea conceptelor de spațiu și timp ale lui Newton, care sînt și ale intuiției noastre curente. Asta m-a încurajat să aplic aceleași metode, principii, și la un sistem de două sau mai multe corpuri materiale în concomitentă mișcare (pămîntul, soarele, stelele, galaxiile)*». Noua direcție de cercetare i-a luat mult timp. Pretindea rigoare, o foarte fidelă respectare a principiilor luate drept norme. «*Rezultate neașteptate. A reieșit că atracția gravitațională e un act de inerție a materiei. Ceea ce corespundea cu intuiția einsteiniană, dar această realizare m-a condus și la obținerea unui nou tip de interacțiune între corpuri, de data asta de respingere, care era de natura unei forțe elastice. Rezultatele menționate aveau să dea fără nici o nouă ipoteză, ca o teoremă a mecanicii, legea de dilatație a universului, formulată cu mai multe decenii în urmă de către Hubble și confirmată de atunci de către toate măsurătorile astronomilor. În conformitate cu ea, galaxiile care nu sînt sediul unui proces de transformare prea rapidă se depărtează între ele cu o viteză proporțională cu distanța*». Se recunoaște, Onicescu a adus cea mai substanțială încadrare teoretică acestui fenomen, considerat azi la baza cosmologiei moderne. «*Prezența celor două forțe de interacțiune între galaxiile universului asigură unitatea și stabilitatea universului*». Profesorul a trăit cu intensitate clipa. Nu cum înțeleg unii, întru frivolitate, întru deșertăciune, ci încordîndu-și fibrele gîndirii pentru a explora cît mai adînc și mai departe. S-a ferit de erori, de rătăcire, de incursiuni sterile, experimentînd, trăind în prezentul științei, în zonele lui incandescente, cu toate certitudinile, aspirațiile și îndoielile sale. A făcut să vibreze distinct în prezent toți timpii existentei științei culturii. «*Există un azi permanent al fenomenologiei universului. Nu neg nici trecutul ca o real zare concretă, unică, nici viitorul ca o împlinir de atîtea ori numai posibilă, dar nici nu le ameste într-o unitate amorfă, cum au crezut unii a ave dreptul să o facă, în acel univers cu patru dimensiuni al teoriei relativității în care dispare ÎNAINT și DUPĂ, în care SIMULTANEITATEA, deci azi- este o iluzie ce ia locul oricărui concret*». D curînd, un inginer francez, R.L. Vallée, a susț nut că lumea e făcută din energie, că însuși vid e o formă de energie, că universul nu e relativis cum arăta Einstein. Din alt unghi, Onicesc afirmă de mult limitele și perisabilitatea teori lui Einstein. «*Consider că misiunea teoriei relat vității, fundamentală pentru înțelegerea mișcăr unui punct material, care a schimbat ideile noastr despre gravitație, s-a încheiat de mult. Teoria rel tivității generalizată va rămîne pentru totdeaun o foarte frumoasă construcție matematică, nep tincioasă însă în fața marilor probleme ale mec nicii. Profesorul Levi-Civita, a cărui amintire fost comemorată iarna trecută la Roma, partic pant de seamă — pe nedrept omis — la creare teoriei relativității din punct de vedere tehni declara într-un memoriu că în epoca noastră teor relativității nu va putea rezolva problema mișcăr a două sau mai multor corpuri. Eu nici filozofi nu pot accepta ideea că simple considerații fo male, cum sînt cele aflate la baza teoriei relativ tății (fapt recunoscut și prin numele teoriei) c fi în stare să conducă spre o știință a universulu Poate conduce la o teorie matematică, dar nu una care să stăpînească legile naturii. Acestea sîn o realitate în sine, au caracter de invarianță pentru mijloacele noastre de cercetare, pe care simplele formalisme ale calculului diferențial absolu sau ale geometriei nu le pot prinde decît aposteriori. Ca rezultate ale unor premise care țin se [illegible] de natură, de caracteristicile ei ireductibile [illegible] ginale*». Onicescu are vocația înțelegerii unive sului, simte valoarea schimbătoare a ideilor, n se lasă fascinat de frumusețea abstracțiunilo ci de adevărul lor. «*Astă-iarnă, la reuniunea d la Roma, consacrată comemorării lui Levi-Civit s-a ajuns la o concluzie. Ecuațiile relativității g neralizate, numite ale lui Einstein, vor trebui s poarte și numele lui Levi-Civita. El fiind adevăr tul lor creator, Einstein avînd doar meritul d a fi intuit necesitatea unor asemenea ecuații. A examinat cu atenție succesiunea lucrărilor celo doi savanți. Evidență mare, nu înțeleg cum de a fost atribuite lui Einstein, personalitate într-ad văr fascinantă pe lîngă figura modestă și discret a lui Civita*». Profesorul Onicescu s-a ocupat printre atîtea altele, de teoria informației, știin ță actuală, foarte utilă pentru înțelegerea și re prezentarea a numeroase fenomene naturale care participăm și noi. În acest domeniu ave să descopere o mărime — a denumit-o energi informațională — capabilă să substituie noțiu nea fundamentală de entropie. Mai ușor de ca culat, de manipulat din punct de vedere tehni Energia informațională măsoară gradul de un formitate al unui sistem, al unei structuri. [illegible] utilizată de către cercetători în economi [illegible] dustrie, probleme de limbaj, probleme de struc turi în genere, de structuri ale literaturii î special. Solomon Marcus și elevii săi au folos criteriul energiei informaționale pentru a caracteriza și compara opere literare. Energia informațională a unei opere literare este proporțională cu intensitatea, cu dramatismul, cu v brația închisă în ea.

Onicescu e un alergător prin locuri necunoscute. El se întoarce să ne spună ce-a văzut ce-a descoperit, ce-a înțeles, apoi pleacă di nou. «*Am trăit ani îndelungați în tovărășia hazardului și a științei care-l manipulează prin probabilități, dar, între început și sfîrșit m-am obișnu să pun acest hazard la sfîrșitul lucrurilor, aco unde-l așază termodinamica și unde-l facem to varăș morții. A-l situa și la începutul vieții materiale, sau vieții propriu-zise, a îngemăna creația c moartea, a le atribui o structură comună, n-au făcu nici Poe, nici Baudelaire, nici unul dintre filozof pe care-i cunosc. Nu încerc nici eu să adopt aceast cale a unei permanente întoarceri trecînd pri neant. Drumul vieții ca și al materiei este ireversibil*». Ideile lui te îmbogățesc. «*Orice obiect cunoașterii nu ne-a fost dat de la început așa cur îl cunoaștem azi. Fiecare e într-o continuă adîncir pentru cunoașterea noastră. Cunoașterea se dezvoltă prin adîncirea obiectelor cunoscute și pri inventarea sau descoperirea unor noi obiecte*».

ROMULUS BALABAN ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII - NR. 22 (990) - 25 MAI 1974

flacara

satul românesc de mîine

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

ROMÂNIA – DURATĂ ȘI DEZVOLTARE

două din județele țării în date și imagini:

alba și argeș

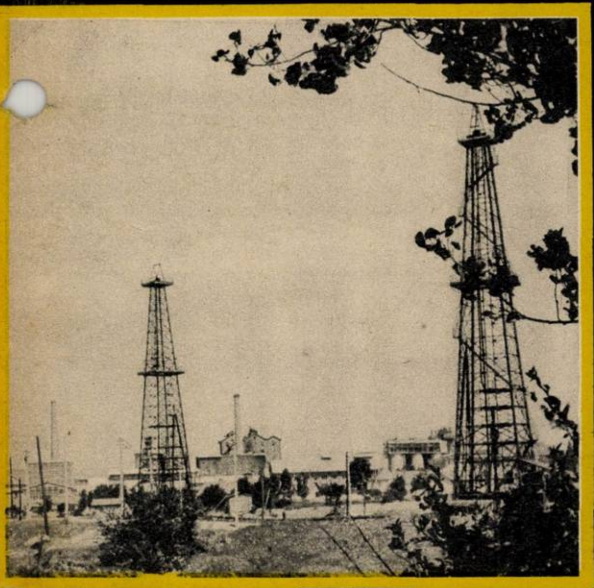

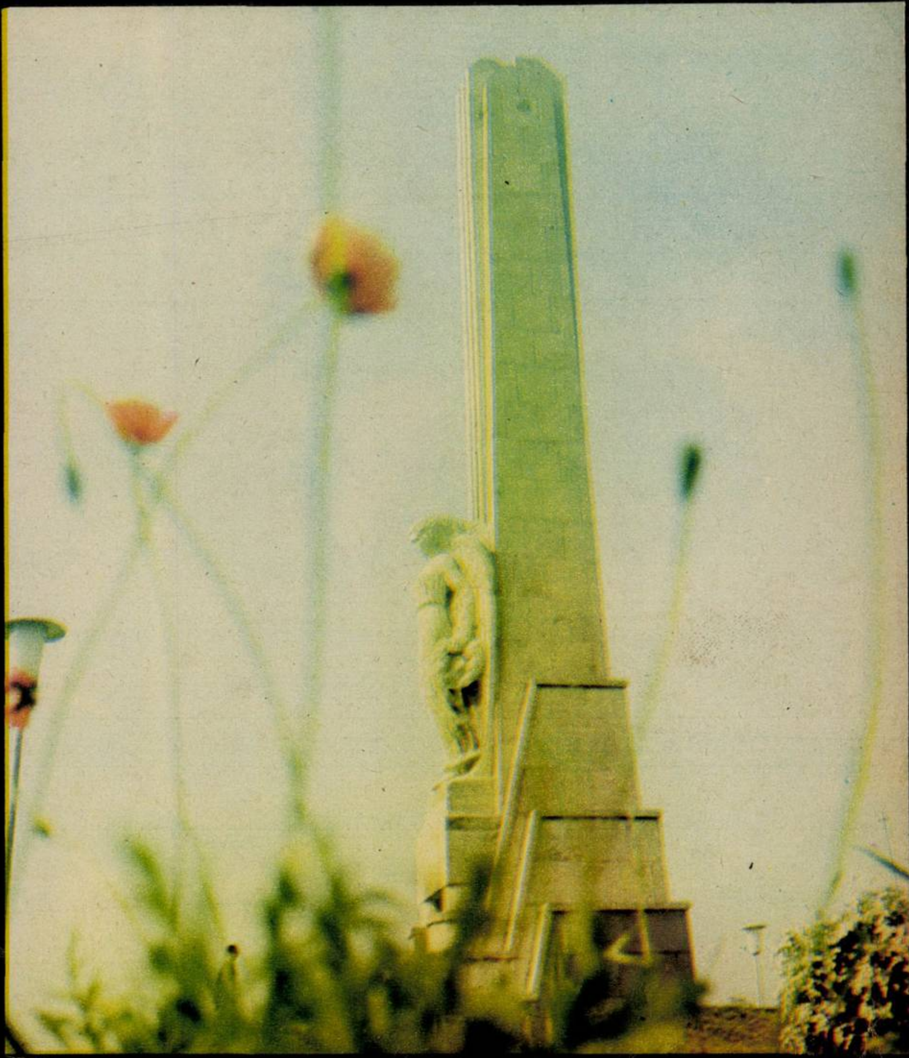

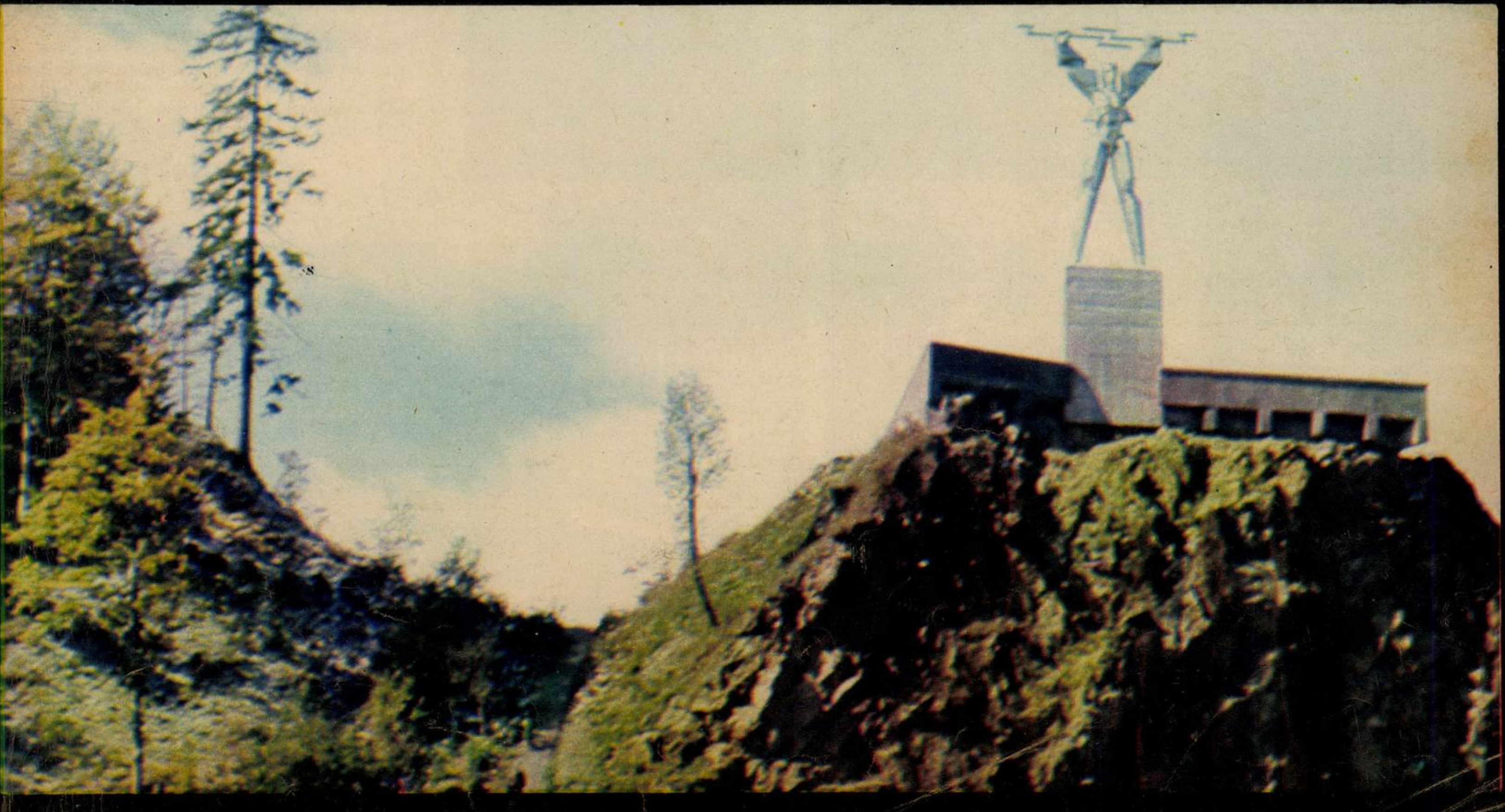

joi 23 mai 1974-
bucurești

...Piața Palatului Republicii Socialiste România, orele 15. Binecunoscutul loc al Capitalei noastre freamătă de mulțimea delegaților la primul congres al Frontului Unității Socialiste.

Sînt oameni sosiți din toate meleagurile țării, îmbrăcați divers, o adevărată și tonică revărsare de culori năpădind principalele porți de intrare ale impozantei și modernei clădiri, martoră încă de pe acum a unor momente de seamă aparținînd istoriei contemporane a României moderne.

Peste puțin, în mijlocul acestor oameni. Chipuri preocupate, în așteptare...!

Se ia loc în sală. Luminile se aprind.

Iau loc membrii prezidiului.

Și — aplauze: președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, deschide lucrările Congresului printr-o cuvîntare ce va deveni, practic, instrumentul de lucru și de referință al Congresului.

Este vorba despre rolul și sarcinile Frontului Unității Socialiste în înfăptuirea programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, este vorba totodată despre politica externă a României de colaborare și pace — este vorba, cu alte cuvinte, de toate năzuințele poporului nostru, aflat într-o operă constructivă de anvergură și de maximă conștiință civică.

Lărgirea democrației socialiste, dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii, promovarea inițiativelor gospodărești, răspîndirea științei în mase, ridicarea nivelului de cunoștințe ale populației — lărgirea continuă a legăturilor cu alte organizații similare din alte țări ale lumii — iată numai cîteva din preocupările Frontului Unității Socialiste; acest prim Congres situîndu-se în împrejurările unui an festiv pentru noi, românii: sărbătorirea a 30 de ani de la Eliberarea Patriei de sub dominația fascistă, și anul celui de-al XI-lea Congres al P.C.R. — capătă semnificații deosebite!

Un admirabil forum național al obștii, capabil să devină o permanență ritmică și eficace a unei țări înțelept conduse și definitiv libere; un mijloc eficace și prompt de aplicare în viață a unor deziderate necesar viabile; un mijloc și o hotărîre colect asupra a ceea ce va însemna România de mîine — iată, în rezumat, importanța acestui prim Congres Național al tuturor organizațiilor politice, de masă și obștești ce, sub îndrumarea Partidului Comunist Român, sînt chemate să făurească un adevărat *MÎINE!* Țara participă la propria sa istorie. Acesta e chipul curat, demn al democrației noastre.

HORIA PĂTRAȘCU ■
și DUMITRU ELIADE ■

obștea țării - forum național

Dina Tudor (muncitoare la Întreprinderea de confecții–Craiova — județul Dolj):

«Am convingerea că noi, muncitorii — dîndu-ni-se posibilitatea de a verifica (prin comisiile de control obștesc ale F.U.S.) calitatea muncii efectuate de către alții — avem o dublă responsabilitate: aceea de a fi exigenți cu cei pe care-i controlăm, una — cît și a doua, aceea de a fi mai mult decît exigenți cu noi înșine!»

Gavrilă Pop Bora (brigadier zootehnic de cîmp în Vișeul de Jos — «comună de 2 000 de fumuri» — județul Maramureș).

«N-am mai fost în București de cincisprezece ani, și încă nu-mi revin, astăzi, din uimire: am, așa, o emoție foarte mare despre tot ce văd, și trăiesc acu'! N-am mai participat la nici un Congres, și mă bucur că-l văd cu ochii mei pe președintele României, alesul tovarăș Nicolae Ceaușescu. Sînt convins că actualul Mare Congres, la care particip, va avea rezultate dintre cele mai bune, dintre cele mai frumoase, resimțindu-se și acolo, la noi!».

Günther Ambrosi (prim preot la Biserica Lutherană din București):

«Consider că este un Congres extrem de binevenit. Prin participarea celor mai diverse straturi sociale, cît și prin unitatea de intenții de care dă astăzi dovadă întregul popor român, sprijinind acest front al unității noastre sînt încredințat de atașamentul față de patrie al participanților, de speranța lor activă în biruința forțelor pașnice, ale lucidității, contra amenințărilor celor ce propagă violența oarbă!»

Dumitru Calancea (prim secretar al Comitetului județean U.T.C. — Brașov).

«Frontul Unității Socialiste consfințește unitatea moral-politică a poporului nostru. Asta include o unitate de gînd, de faptă, o unitate — dacă vreți — de sensibilitate. Toate acestea nu pot fi, **nu pot exista** în afara unui limbaj comun; este o idee ce apare în opera practic-politică a președintelui țării. Este, cred, unul dintre obiectivele majore ale activității tuturor organelor și organizațiilor F.U.S. — mai ales atunci cînd acționează în județe unde alături de români, trăiesc — și muncesc — oameni de alte naționalități!»

Székely Zoltan (directorul muzeului județean de istorie, președintele Comitetului oamenilor muncii de naționalitate maghiară din județul Covasna):

«Înțelepciunea partidului nostru, creînd Frontul Unității Socialiste, constă în aceea că s-a născut un organ capabil să cuprindă forțele creatoare ale tuturor, pentru făurirea unui ideal comun: o societate modernă, unde să nu existe deosebiri de naționalitate, atît în ceea ce privește responsabilitățile, cît și rezultatele unei munci eficiente. Un exemplu în care, la noi, a acționat cu succes Frontul Unității Socialiste? Iată-l, nefiind însă singurul, nici pe departe: educația patriotică efectuată în cadrul căminelor culturale din zonă!»

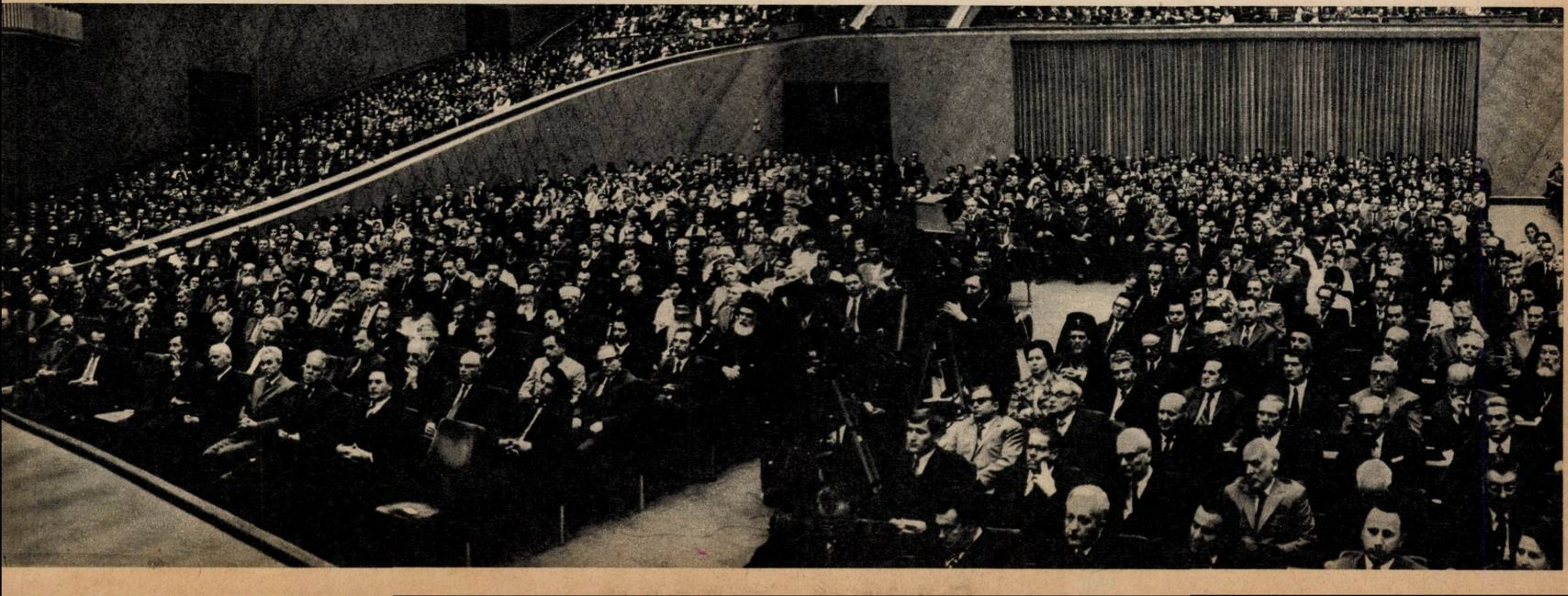

viața mea înseamnă viața uzinei plus doi copii pe care-i am

Valeriu Jugureanu a venit la «Vulcan» în 1952 și n-a mai plecat decît pentru militărie, în 1957, și *pentru unele specializări în străinătate,* legate de munca sa. A venit ca ucenic, avînd doar o școală profesională la bază, cum spune, din Ialomița a venit, din comuna Ciochina și dintr-o familie de țărani nu prea ajunși. I-a plăcut atît de tare meseria de cazangiu că n-a mai plecat. Ba mai mult, i-a tras după el și pe frații mai mici, doi la număr, care s-au făcut tot cazangii și așa au ajuns copiii Jugureanu să *devină trei cazangii și un strungar.*

A învățat meseria în uzină, îmi spune, pentru că meseria asta a noastră se deprinde de fapt abia după școală. Cu ucenicia nu mi-a fost ușor, dar mi-a plăcut și am ieșit un lucrător bun, căci sînt gata să susțin că pe vremea mea se lua mai multă meserie din ucenicie. Acum, ucenicii sînt mai liberi și nici programa analitică nu este cea mai indicată și scoate uneori meseriași cam superficiali.

E grea meseria de cazangiu?

E afurisită. De cînd am venit eu, «Vulcanul» s-a dezvoltat extraordinar, exportă aproape un sfert din producție, iar numărul muncitorilor a crescut de vreo zece ori. Am asistat la transformarea aceasta și m-am bucurat din tot sufletul, mai ales că odată cu mărirea uzinei s-au înmulțit și dotările, s-a făcut și munca mai civilizată și mai comodă. La fel a fost și cu cazangeria. La început făceam cazane mici cît niște hîrdaie, acum am ajuns de lucrăm la cazane de peste o mie de tone, cele mai mari din țară, *chiar cel mai mare, pe care urmează să-l livrăm* termocentralei de la Rogojelu. După cum vă spun, totul s-a schimbat în bine și îți trebuie o oarecare imaginație să-ți închipui ce era acum douăzeci și doi de ani uzina aceasta modernă. Doar cazangeria, ca meserie, a rămas cazangerie, adică o treabă grea, zgomotoasă. Oricît s-ar extinde protecția muncii și oricît s-ar îmbunătăți condițiile de la locul de producție, la cazangerie tot se bate cu ciocanul, tot se face murdar

La 37 de ani, neîmpliniți, Valeriu Jugureanu, care este șef de echipă la atelierul de montaj cazane industriale, nu se simte foarte tînăr, așa mi-a spus, se consideră printre bătrînii uzinei și spunîndu-mi asta, îmi surprinde o privire neîncrezătoare și se explică: la noi, aproape trei sferturi din oameni au pînă la douăzeci și nouă de ani. Sîntem o uzină tînără, care face foarte mult pentru tineri. Îi atragem la muncă, îi ajutăm să se perfecționeze, îi trimitem la carte, căci așa este astăzi, nu mai poți să deschizi nici o ușă dacă n-ai la bază o diplomă.

El însuși a terminat liceul, cu diplomă de bacalaureat, la seral, cu întreruperi l-a împlinit, dar cu voință. Muncea în uzină cu conștiinciozitate, apoi se apleca peste cărți și, fără să-i fie ușor, le învăța din scoarță-n scoarță. Organizația de partid, oamenii uzinei l-au ajutat să termine, l-au crescut ca pe un copil al «Vulcanului», pentru că — îmi spune — viața sa nu înseamnă altceva decît viața uzinei plus cei doi copii pe care-i are. E membru de partid din 1968, toate drumurile vieții sale se îndreptau într-acolo, calitatea de membru al Partidului *Comunist i-a conferit o nouă dimensiune,* cea mai iubită, și în prezent Valeriu Jugureanu este secretar al organizației atelierului de țevărie și membru al Comitetului P.C.R. al sectorului 6.

Îl întreb ce face astăzi concret, astăzi cînd nu mai este un simplu muncitor, ci șeful unei echipe care cuprinde șaizeci de lucrători. E mai greu astăzi, cînd conduce, decît ieri, cînd executa? E mai greu, răspunde. Îmi atîrnă umerii de sarcini și de responsabilități. Înainte, aveam grijă doar de căciula mea. Astăzi, lucrurile sînt mai dificile, trebuie să organizez, să împart munca pe oameni, să controlez, să mă ocup de plan, *de protecția muncii și de ridicarea profesională* a ucenicilor. E mai greu, dar mai frumos. Asta nu înseamnă că nu muncesc cot la cot cu ceilalți, altfel nici n-aș putea, mie îmi place să mă bag acolo unde e lucrul mai poticnit, unde nu merge ceva. Trec prin secție, am atîtea de făcut și mă apuc să dau o mînă de ajutor într-un loc și nu mă mai scoate nimeni de acolo pînă nu rezolv. Eu așa cred că atunci cînd ești șef de echipă trebuie să te opintești tu la muncă înaintea celorlalți, ca să se opintească și ei.

Ești mulțumit, Valeriu Jugureanu?

Deocamdată da, zice.

Cum adică deocamdată?!

Mă gîndesc, completează, la perioada pe care o trăim, la momentul acesta. Desigur, acum sînt mulțumit, cîștig bine, am o familie unită, simt multe satisfacții în muncă, dar peste cîțiva ani lucrurile se vor schimba, viața va deveni mai pretențioasă, și munca, atunci cerințele vor fi altele și s-ar putea să nu mai fiu mulțumit cu ce fac astăzi și cu ce am.

Ca în toate, și în căsătorie omul din fața mea n-a pierdut timp. S-a însurat devreme, la nici douăzeci de ani, cu o fată din uzină care este astăzi desenatoare și au doi copii, un băiat și o fată. Băiatul are șaisprezece ani și este elev la liceul de metrologie, iar fata urmează coregrafia. Chiar așa?!, mă mir. Chiar așa, întărește. Eu nu prea mă omor după balet, nu-mi place din cale-afară, dar dacă fata a vrut, am lăsat-o să aleagă, *așa cum ne-a lăsat și pe noi tata și s-a* arătat că n-a greșit. Am ieșit toți frații oameni cumsecade, la casele noastre. Altfel, cu copiii n-am probleme deosebite. Învață bine, ba fata e chiar premiantă în fiecare an. Sper să fiu sănătos și să-i cresc, iar ei să iasă muncitori la îndeletnicirile lor, cinstiți și demni.

Ceva greutăți mai sînt în uzină, cu ucenicii mai ales. Conduce una dintre cele mai bune brigăzi din «Vulcan», de zece ani fruntașă în întrecerea socialistă, dar mai există și minusuri, băieți care nu se încadrează în muncă imediat și Valeriu Jugureanu nu se dă bătut, le explică, îi dojenește, îi ajută, în așa fel încît aceștia să înțeleagă cum decurge cu viața și cu meseria și să se dea pe brazdă. Cu Sandu Grozea, își amintește, am avut mult de furcă. Era orfan de tată și o cam luase strîmb. A făcut ucenicia la mine, dar mai mult lipsea și, cînd a fost să-l angajăm, după școală, m-am decis cu greu, călcîndu-mi pe inimă și promițîndu-mi că o să-l recuperez. Am reușit. Astăzi, Alexandru Grozea e unul dintre cei mai buni băieți din brigadă, iar brigada este dintre cele mai bune pe uzină. Poate chiar prima, dar asta vă rog să n-o scrieți, asta s-o spună alții, căci lauda nu este mare lucru pe lume.

Îl întreb ce este mare lucru pe lume și-mi spune că datoria. Scopul meu în viață, adaugă, este să-mi fac datoria pînă la capăt, ba chiar dincolo de el, să rezolv toate sarcinile. De aici vin satisfacțiile, bucuriile, laudele, de aici vin toate. Și fericirea, dacă vreți.

Apoi face o pauză și continuă: la urma urmei datoria asta înseamnă muncă, șaibă, cum zicem noi, cazangiii. Iar eu la capitolul ăsta nu mă fac de rușine, mie-mi place să muncesc și mă bucur ca un copil cînd îi văd și pe alții muncind cu tragere de inimă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

șansa mea în viață - locul întîi

Venise din Mălinii lui Labiș cu căciulă în loc de basc, cu suman în loc de pardesiu, cu bocanci cu ținte în loc de pantofi, cu traistă purtată pe după gît în loc de ghiozdan. Îl chema Giosanu Todiriță, personaj cu totul insolit în clasa noastră, a șaptea, a școlii elementare nr. 30 din Capitală, aducea a pui de răzeș de-al lui Ștefan, dar noi, colegii lui, îl vedeam ca pe un pui de lup și chiar îi ziceam «lupu'». De ce-i spuneam așa? Pentru că avea un aer de fiară tînără, neîmblînzită, aer confirmat, dealtfel, de rezolvarea primului și ultimului său conflict de clasă avut cu colegul Paul T., care îl tot zgîndărea, jignindu-l în fața noastră cu mîngîieri de tipul «măi ăla de la stînă», «măi țărane» etc. La care, «ăla de la stînă» a pus într-o zi mîna pe un scaun și-n fața clasei înmărmurite i l-a făcut țăndări în cap, capul colegului Paul dovedindu-se, din fericire, mai tare decît scaunul. După acest mic conflict fierbinte, nimeni nu i-a mai spus o vorbă «lupului» Todiriță. Țin minte, venise primăvara, ajunseserăm în luna mai, noi purtam pantofi ușori sau sandale, iar el venea în clasă bocănind tot cu vestiții săi bocanci cu ținte. Dar nimeni n-ar mai fi îndrăznit să facă măcar o aluzie la adresa lui. Arăta tot ca o tînără fiară, dar nu-i stătea nimeni în cale, iar el nu prea își făcea de lucru cu nimeni. Învăța bine, era la locul lui, iar profesorii, remarcîndu-i firea solitară, care bătea la ochi oricui, erau mulțumiți de el.

Mărturisesc că am ajuns să-l înțeleg întrucîtva abia pe la sfîrșitul anului școlar. Atunci am aflat că era orfan de tată, că venise (de foame și din neputința mamei, bolnave, să întrețină doi copii; la Mălini îi rămăsese un frate) la București la un unchi unde n-o ducea prea bine, din cauza unei mătuși pentru care el era o povară cu totul nedorită. La 12 ani deci, descinsese în Capitală cu sumanul, căciula, bocancii și cu traista sa, venise să învețe carte și să-și facă loc într-o lume neprietenoasă, uneori chiar ostilă.

A stat doar un an și a plecat. Mătușa cea vrăjmașă ca și pasiunea lui pentru natură l-au hotărît să se înscrie la liceul viticol din Valea Călugărească. Nu l-am mai revăzut pe fostul meu coleg vreo zece ani. Era proaspăt absolvent al Facultății de horticultură din București. Au mai trecut alți zece ani, ba chiar mai mulți, și iată-mă în biroul inginerului Giosanu Teodor («numai pe buletin am rămas Todiriță» — mărturisește el cu un ușor aer de vinovăție), șeful Complexului de vinificație din Ștefănești-Argeș.

Depănăm împreună amintiri de demult și cuget, în timp ce vorbim, că biografia-destin a interlocutorului meu are în multe privințe caracter și putere de exemplu, fiind în stare — cel puțin atît — să pună pe gînduri pe mulți dintre cei care ar afla-o.

Așadar, un copil orfan de tată pleacă — gonit de foame — în lume să învețe, să «ajungă ceva». Peste trei ani, în timp ce urmează liceul viticol din Valea Călugărească, pierde și al doilea părinte. Șocul înfruntării cu lumea este dur.

— N-aveam cui să plîng — spune azi bărbatul matur din fața mea — și de-aceea am ajuns de foarte tînăr la concluzia că plînsul nu e de mine! Plînsul e un lux, mi-am zis, și mîngîierea și înțelegerea unei lacrimi și ele, fiecare, sînt cîte un lux de care eu n-am parte, aceasta a fost gîndirea mea — bună, rea — de adolescent plecat să se bată cu viața.

— Nu te-ai gîndit niciodată să ceri ajutor colectivului din care făceai parte, colegilor, profesorilor?

— M-am gîndit, cum să nu mă gîndesc. Mi-era însă, pe de o parte, rușine să cerșesc un ajutor, — așa-l socoteam eu, pe vremea aceea —, iar pe de altă parte speram, doream din tot sufletul să mă impun prin valoare în fața colectivului în care trăiam. Doream să atrag atenția colectivului meu ca un om mîndru și nu ca un biet amărît. Șansa mea — mi-am zis — este locul I. Numai așa — gîndeam — voi răzbate. Să fiu — în ceea ce fac — primul.

— Și ți-ai fructificat această șansă atît de mică, atît de greu de prins?

— Da, altfel nu ajungeam aici. Am terminat liceul viticol cu diplomă de merit, grație căreia am intrat la horticultură fără examen. La facultate am repetat, să-i zicem, performanța și am terminat-o tot cu diplomă de merit, care m-a propulsat în rîndul cercetătorilor. De 16 ani parcurg o serie de trepte administrativo-profesionale — cercetător stagiar, cercetător principal, șef al Complexului de vinificație la Valea Călugărească, acum conducător al complexului de aici — fiind stăpînit de același ideal pe care l-am îmbrățișat elev fiind: locul I.

— Bănuiesc că, spre deosebire de elevul Giosanu, cercetătorul Giosanu are altă concepție despre raporturile cu oamenii, cu colectivul.

— Da, desigur. Judecînd, azi, cu minte de bărbat matur, îmi dau perfect de bine seama că oamenii, țara asta, regimul nostru m-au ajutat enorm, pe mine, un orfan pierdut în lume, m-au ajutat enorm *să nu mă pierd.* Iar azi am toate condițiile să răspund acestui ajutor, să dovedesc că sînt demn de el, să dovedesc că în mine nu s-au investit zadarnic nici încredere, nici alte capitaluri umane. În această ordine de idei, nu pot să nu amintesc că am fost trimis al statului român la specializare în Franța, unde vreme de șase luni am lucrat și am căutat să învăț cît mai multe la rețeaua Institutului național de cercetări, — la Narbonne, Montpellier, Dijon, Bordeaux etc. —, că am reprezentat țara la simpozionul de la Monfaret, — unde am ținut și un referat asupra vinurilor obținute prin macerație carbonică —, sau la Congresul internațional al viei și vinurilor de la Cordoba.

— Care sînt, acum, proiectele concrete ale cercetătorului Giosanu?

— Am două mari proiecte cărora le consacru toate gîndurile și toată munca mea. Fiind cercetător, *mă preocupă de ani de zile două teme pasionante,* deși, poate, cu o arie de interes relativ restrînsă. Sper ca într-un viitor apropiat să fiu unul din părinții unui tip de Tămîioasă de Ștefănești care să bată toate concursurile internaționale. Apoi, *lucrez la un coniac în genul «Metaxa»-ului,* un coniac românesc care să concureze în lume cu cele mai vestite produse internaționale ale genului. Cel de-al doilea mare proiect derivă din obligațiile de cercetare direct și cît mai rapid aplicativă *pe care le avem cei care lucrăm în acest sector.* Recunoscută ca o țară cu vinuri de aur — la toate concursurile internaționale România obține zeci de premii cu vinurile sale excepționale — patria noastră nu are încă pe piața internă vinuri de calitatea *celor care concurează în lume sub emblema României.*

— Atingi cu această ocazie prima problemă a consumatorilor de vin de la noi.

— Problema reală și pe care nu văd de ce am *escamota-o de vreme ce putem s-o rezolvăm.* Sub egida Centralei viei și vinurilor, marea producătoare de vinuri din țara noastră, vinurile îmbuteliate rezultă din amestecuri de struguri recoltați de pe raze de 50–60 kilometri, anulîndu-se, fatal, *caracterele specifice ale soiurilor, ale locurilor cu* nume și renume etc.

— Așa se face că Feteasca seamănă cu Muscatul, Muscatul cu Pinot, cu Riesling etc.?

— Chiar așa.

— Și care este soluția?

— Vinificarea la locul de origine. Crearea unor condiții de vinificare și îmbuteliere la locul de producție, aceasta este soluția ca vinurile de aur ale României să ajungă pe masa noastră, a tuturor.

Cum putem noi, cercetătorii, să grăbim rezolvarea problemei? Furnizînd aparataj adecvat de înaltă calitate tuturor centrelor producătoare, lucrînd efectiv, o parte din timp, în cadrul lor, activînd, cu alte cuvinte, cît mai eficient în prima tranșee a ceea ce s-ar putea numi frontul vinului românesc.

MARIUS POPESCU ■

32 de locatari *ai blocului din str. Victoriei nr. 87, Pitești, județul Argeș, ne scriu: «Odată cu construcția celor 32 de apartamente în rate plătibile timp de 15 ani, ni s-au atribuit în folosință și 2 000 mp teren. Pentru folosința locatarilor din acest bloc s-a asfaltat o alee pentru intrarea mașinilor. La parterul blocului funcționează Magazinele O.C.L.-Industrial Pitești, care au contribuit cu suma de 13 000 lei, fapt care le dă dreptul să-și descarce mărfurile intrînd pe această alee. Noi, ceilalți locatari, urmează să achităm în rate suma de 53 000 lei în 15 ani de zile. Au trecut 5 ani de plată și aleea este de nerecunoscut. Ea a fost bine construită, dar de circa un an și jumătate a devenit drum public. Am pus gazon pe rigolă, am pus plute sau pomi, totul s-a distrus din cauza mașinilor care aprovizionează magazinul alimentar. Viața noastră a devenit insuportabilă din cauza zgomotelor, prafului, vociferărilor, mirosului de benzină».*

Din răspunsul Consiliului popular al județului Argeș, Direcția comercială: *Practicarea celor trei uși la magazinul «Unic» spre curtea interioară a blocului din str. Victoriei nr. 87 a fost impusă de necesitatea realizării unui flux corespunzător aprovizionării acestui magazin alimentar. Realizarea acestor căi de acces la magazin s-a făcut cu aprobarea Comitetului executiv al Consiliului popular municipal. În prezent și acest acces a fost întrerupt, datorită lucrărilor de construcții ale hotelului «Muntenia», pînă la terminarea lor urmînd ca aprovizionarea magazinului «Unic» să se facă în exclusivitate prin curtea interioară a blocului din str. Victoriei nr. 87. Ca urmare a construcției noului hotel care blochează accesul la magazin, se studiază posibilitatea creării unui nou drum de aprovizionare, care să rezolve și solicitarea locatarilor.*

*

Cu aproape doi ani de zile în urmă, locuitorii comunei Petriș, județul Arad — ne scrie **Hotăriș Vasile** *— s-au angajat la executarea lucrărilor necesare construirii unui magazin sătesc cu forțe proprii și din resurse locale. De mai bine de două luni magazinul respectiv este complet gata, putînd să fie dat în folosință, numai că lipsește mobilierul deoarece cei [illegible] erau în drept să se îngrijească de procurarea acestuia, respectiv Cooperativa zonală Săvîrșin și U.J.C.C. Arad, deși știau încă de la începerea construcției că va fi nevoie de mobilier, nici pînă în prezent n-au rezolvat această problemă.*

N-au fost luate nici datele necesare (măsurători) pentru comandarea executării mobilierului la o unitate specializată, iar locuitorii care au efectuat în total peste 1 500 zile muncă patriotică se întreabă cînd se vor putea bucura de rezultatele muncii lor.

*

«Mă numesc **Tănăsuc Mitruț,** *domiciliat în comuna Iacobeni, județul Suceava. Am 21 de ani și sînt pensionar de boală cu drept de muncă. Am cerut lămuriri în privința dreptului de a munci Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Suceava, dar nu mi s-a rezolvat nimic.»*

Răspunsul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, județul Suceava: *Cel în cauză are 21 de ani, 8 clase elementare, necalificat, apt de muncă. În cîmpul muncii a lucrat un an ca muncitor necalificat. Pe data de 14.03.1974 a fost plasat ca muncitor în cadrul depozitului din Vatra Dornei a Întreprinderii centrale de valorificare a ambalajelor — unitatea Suceava.*

*

«Sînt învățătorul pensionar **Constantin N. Cova[illegible]ru,** *din comuna Boroaia, județul Suceava. În proiectul de lege cu privire la sistematizare totul e bine gîndit, însă nu se vorbește nimic despre plantațiile de pomi fructiferi care se află în vatra satului. Fiind cunoscută binefacerea copacilor, mai ales a copacilor fructiferi, am vrea ca forurile în drept să țină seama ca în satele unde sînt grădini de pomi fructiferi, acestea să fie puse sub protecția legii, ferite de urgia toporului. Aceste oaze, acolo unde se găsesc, să fie declarate rezervații».*

Sînziiană Ion *din Tăuți, județul Alba, ne scrie despre întîrzierile mari și frecvente pe care le face trenul «Mocănița» de pe linia îngustă Alba Iulia-Zlatna. Cu acest tren călătoresc 90 la sută abonați. Deși localitatea Tăuți se află la o distanță doar de 16 km de Alba-Iulia, trenul 2273 sosește cu întîrzieri care se ridică la 120-130 minute. La fel se întîmplă și cu trenul 2275. Se menționează și orele destul de nepotrivite la care pleacă trenul. «Dimineața plecăm de acasă la orele 5,30, ca să ajungem la 7,00 la serviciu, iar după-amiaza terminăm la 15,30, iar trenul pleacă la 16,45, avînd ca oră de sosire la Tăuți 17,42. La sesizările noastre ni s-a răspuns că de vină sînt tovarășii operatori de la R.C.M. Deva».*

*

«Mă numesc **Ionescu Corneliu,** *de profesie lăcătuș montor, lucrez actualmente la I.J.C.M. Sălaj, orașul Zalău, ca șef de brigadă. Am colindat toată țara în această calitate, lucrînd la T.C.M.M. București. În iarna anului 1971, cînd în județul Sălaj a început construirea unor obiective industriale, am cerut să fiu detașat la întreprinderea T.I.M. Brașov, împreună cu cîțiva membri ai formației, deoarece ne tragem din acest pămînt al Sălajului. În anul 1972 au început să se facă dirijări de forță de muncă spre alte șantiere sau detașări la unele întreprinderi din județ. Eu fiind detașat la I.J.C.M. Sălaj am cerut să fiu transferat la această întreprindere, deoarece între timp m-am căsătorit aici, dar nu am găsit înțelegere».*

Răspunsul Comitetului județean Sălaj al P.C.R.: *Vă informăm că petiționarul a primit transfer în interesul serviciului la Întreprinderea județeană de construcții montaj Sălaj, astfel cererea sa a fost rezolvată favorabil.*

*

«În seara zilei de 16 februarie 1974 am sosit cu trenul în Galați la ora 20,57 și m-am îndreptat spre stația mașinii 9 care merge pînă în Țiglina II, ne scrie **Bârcă Ion,** *domiciliat în cartierul Țiglina III, micro 17, bl. B6, sc. 1, ap. 3 din Galați. La ora 21,05 mașina nr. 31–Gl.–3734 a oprit în stație. După circa cinci minute șoferul ne-a invitat să coborîm fiindcă el merge la garaj. Deoarece nu a coborît nimeni a pornit în viteză oprind unde îi plăcea. Toți călătorii care vociferau pentru că autobuzul nu oprea în stații erau apostrofați și insultați de șofer. La ora 21,18 am fost «descărcat» în curtea garajului. Am cerut condica de reclamații dar mi s-a spus că nu posedă așa ceva. Cazul acesta nu este singurul de acest fel.»*

Consiliul popular al județului Galați ne răspunde: *Din cercetările efectuate rezultă că într-adevăr cele relatate în scrisoare sînt adevărate. Pentru aceste abateri șoferului Munteanu Nicușor i s-a desfăcut contractul de muncă începînd cu data de 24 februarie 1974.*

*

Un răspuns al Direcției județene de poștă și telecomunicații Vaslui: *Urmare articolului intitulat «Poștașul nu poate face față», apărut în nr. 50 din 8/12 1973 al «Flacării», vă comunicăm următoarele: cu începere de la 1.05. a.c. munca se va îmbunătăți în localitățile arătate în articol, ca urmare a unei forțe de muncă în plus aprobate pentru reorganizarea acestui sector.*

*

Angrenați în marea întrecere socialistă a îndeplinirii cincinalului înainte de termen, ceferiștii de pe cuprinsul Regionalei de Căi Ferate Iași raportează cu legitimă mîndrie succese deosebite în activitatea lor. Pe primele patru luni ale anului au fost îndepliniți și depășiți în condiții de eficiență economică sporită toți indicatorii 2 300 000 lei economii la prețul de cost, 20 000 000 la beneficii peste plan, 4 000 tone combustibil convențional economisit. Sînt realizări care relevă activitatea deosebită a feroviarilor — ne scrie **Filioșeanu Florin,** *Bacău, bd. 23 August nr. 18.*

*

«Împreună cu familia m-am mutat în acest oraș în vara anului 1973 — scrie **Tămaș Sineștie** *din Hațeg, bl. P 28, ap. 17. Atît eu cît și soția am fost angajați prin transfer în interesul serviciului, eu lăcătuș la I.A.S. Hațeg, iar soția soră medicală la Spitalul unificat din localitate. Am crezut că — în virtutea legilor — vom primi din partea acestor instituții indemnizațiile de transfer, lucru pe care ni l-a confirmat în răspunsul său și ziarul județean «Zorile socialismului». Dar amîndoi am primit din partea tovarășilor contabili șefi răspunsul că nu beneficiem de aceste drepturi».*

Din răspunsul Comitetului orășenesc Hațeg al P.C.R.: *Cercetînd cele relatate în scrisoare, am constatat că în mare parte corespund adevărului, fapt pentru care conducerea I.A.S. Hațeg a plătit pentru Tămaș Sineștie indemnizația de transfer, fără a-i aproba însă concediul plătit de cinci zile pentru mutare, deoarece nu avea dreptul la acest concediu. Soției tovarășului Tămaș, pe nume Alexandrina, i-au fost aprobate cinci zile concediu plătite pentru a se muta în orașul Hațeg. În schimb nu i se va plăti indemnizația de transfer, deoarece atunci cînd a solicitat post la Spitalul din Hațeg directorul și contabilul șef i-au arătat că pot să o angajeze prin transfer, dar unitatea nu are fonduri pentru a-i plăti indemnizația.*

*

«Mă refer la răspunsul cooperativei «UNIREA» din Petroșani, publicat în «Flacăra» nr. 18 din 27.04.1974, ca urmare a sesizării mele privind defecțiunea a două jocuri și întîrzierea respectivei cooperative în a mi le restitui — scrie **Mereuță Radu** *din Galați, Țiglina III, bl. B 11, ap. 7. Într-adevăr, după 3 luni de zile am reprimit jocurile, dar, ironia soartei, tot defecte.*

Pentru convingerea dumneavoastră aș încerca a vă trimite jocurile, dar nu știu dacă este posibil. Fac cunoscut public acest caz, această lipsă de responsabilitate. Cum au putut acești tovarăși să afirme că jocurile trimise au fost verificate de organele C.T.C.? Cum au găsit cutii pentru a le expedia numai după intervenția dumneavoastră? Consider că trebuie pedepsit ori cel care a verificat jocurile ori cel care a scris, ori amîndoi».

*

Radu Adriana *din București, str. Banul Udrea nr. 2 ne scrie că are patru copii, dintre care ultimii doi gemeni, născuți la 6 luni și 3 săptămîni. Pînă la patru luni au fost internați la Spitalul Călărași. Descoperindu-se că suferă de o anemie gravă au fost internați la Spitalul «23 August» unde în răstimp de trei luni, datorită grijii conducerii spitalului, a doctorilor, procentul de hemoglobină a fost adus aproape la normal. A început însă o perioadă în care cei doi gemeni făceau dese viroze respiratorii și bronhopneumonii. Au fost internați la Spitalul «Victor Babeș». Pentru faptul că azi sînt în viață și au scăpat cu bine de aceste boli, Radu Adriana le mulțumeste tuturor.*

*

Nicolae Constantin *locuiește în comuna Brazi 110, județul Prahova, și ne scrie despre transportul călătorilor din comuna Brazi la Brazi-Sere și Ploiești, cum se face cu autobuzele 19. Numărul salariaților a crescut vertiginos, dar transportul lor nu e privit cu suficientă atenție. Sutele de salariați merg pe jos și cu biciclete cînd se poate (nu iarna sau cînd plouă etc.). Făcînd apel la cei în drept, la Combinatul Brazi și la alte întreprinderi, li s-a răspuns să se adreseze celor din comună. Cei din comună le spun că «dacă ar depinde de ei ar pune autobuze din 1/2 în 1/2 oră». Între orele de vîrf mai circulă la diferite intervale autobuze pe care nu le poți afla de la nimeni. Nu sînt afișate — pe acest traseu. Foarte bine ar fi dacă s-ar putea prelungi traseul 12 cu 12 barat, făcîndu-se poate și economii.*

*

Cocea Radu *din Cîmpulung, Calea Drăcești nr. 5, referindu-se la Olimpiadele de literatură română faza județeană Argeș, face următoarele propuneri: «Pentru a se scoate olimpiadele din apa stătută a rutinei, ar fi necesar să li se îmbunătățească regulamentul, să fie delegat, ca președinte de comisie, un cadru universitar, iar calificativul final să se acorde prin consensul întregii comisii. La concurs să participe un număr mai mic de elevi, sever selecționați, lucrările să fie puse la dispoziția elevilor și a unor foruri superioare de control, pentru mai multă obiectivitate. Laureații să fie premiați festiv, popularizați. Ar fi, poate, interesant ca profesori foarte bine pregătiți și obiectivi să facă un sondaj retroactiv prin lucrări premiate și nepremiate și să acorde, de această dată, notă profesorilor-arbitri.*

În școală sînt strînși laolaltă viitori inventatori, academicieni, scriitori, artiști, viitorii creatori de bunuri materiale și spirituale. Oare este lipsit de importanță a le încălzi talentul cu dragoste, ca el să înflorească plenar, în folosul individului, în folosul societății?»

*

Anul trecut am publicat în «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» o scrisoare semnată de **Boican Ștefan** *din comuna Izvoare (Dolj), în care solicita sprijin în obținerea drepturilor bănesti pentru fiica sa, care a fost accidentată în timp ce lucra ca zilieră la I.A.S. Giubega. În anul acesta Boican Ștefan revine scriindu-ne că în urma publicării scrisorii sale a obținut numai în parte drepturile ce i se cuveneau.*

Adresîndu-ne **Consiliului popular al județului Dolj,** *acesta ne-a comunicat: «S-a luat legătura cu I.A.S. Giubega care a confirmat că, în baza certificatelor medicale, urmează ca pe data de 10 mai 1974 să se plătească petiționarului suma de 1943 lei».*

*

Popescu Dumitru *din Oradea, str. Aluminei nr. 51, bl. A-6, sc. B, et. II, ap. 9 ne scrie despre programul anual de funcționare al Grădiniței de copii nr. 46 pentru ambliopi din Oradea, unde este și fetița sa Popescu Delia în vîrstă de trei ani.*

Grădinița amintită funcționează după programul anual al școlilor de cultură generală și programul zilnic al căminelor de copii. Fiind copii ambliopi, în această grădiniță li s-a asigurat, prin personal calificat, un program medical adecvat, avînd condiții optime ca, pînă la vîrsta școlară, deficiențele fiecărui copil să fie cît mai mult reduse. În vacanțele de iarnă, primăvară și vară, grădinița se închide, copiii sînt dați acasă ori repartizați la alte grădinițe din oraș, supraaglomerîndu-le pe acestea. Educatoarele sînt de asemenea repartizate la alte grădinițe.

Acest program este dăunător copiilor, care de trei ori pe an întrerup programul medical timp de circa 100 zile. Nu înțeleg logica acelor ce au stabilit acest program de funcționare. Alte grădinițe în perioada vacanțelor sînt aglomerate, iar localul grădiniței nr. 46 rămîne neutilizat.

*

*«***Asociația locatarilor bloc, str. Mănăstirii nr. 5 Sinaia,** *vă mulțumește pentru ajutorul eficient dat pentru înlăturarea poluării atmosferei din piațeta de parcare situată în fața blocului nostru și a hotelului Palas».*

Asociația locatarilor mulțumește și Miliției orașului Sinaia pentru măsurile luate, în urma sesizării adresate «Flacării». Locatarii se angajează că vor planta în părculețul respectiv — cu autorizația organelor competente — arbuști și flori și vor face din acest loc unul din colțurile cele mai îngrijite ale orașului.

*

«Este stabilit că pentru neîndeplinirea planului de producție de către o unitate sînt penalizați toți salariații, bineînțeles printre aceștia fiind și contabilii, merceologii, casierul și alți salariați administrativi. Mă numesc **Demetriade Constantin,** *domiciliat pe strada Craiovei bl. 9, ap. 106. Fac parte din Șantierul 23 construcții căi ferate Pitești și am fost între timp contabil principal și apoi merceolog principal. În amîndouă cazurile am fost penalizat cînd nu s-a îndeplinit planul. În schimb nu sînt penalizați o serie de salariați care reprezintă cheia producției ca: brigadieri, tehnicieni, șefi de echipă, sub motiv că aceștia nu figurează în schemă. Deci, cei ce sînt în mijlocul muncitorilor, care-i controlează, care fac punctajele, care încasează salarii foarte frumoase, nu sînt penalizați, iar un contabil, merceolog, casier sau alt salariat administrativ, care nici nu știe de multe ori unde se fac lucrările, fiind legat de munca de la sediul șantierului, sînt penalizați».*

*

Din cele peste 900 de peșteri cunoscute la noi în țară, multe nu pot constitui, cel puțin în stadiul inițial, obiectul unei acțiuni de amenajare. Rămîne însă un mare număr de peșteri care se pretează amenajării. Speologii sînt cei care trebuie să se pronunțe care dintre peșteri, datorită faunei sau formațiunilor pe care le posedă, trebuie considerate rezervații absolute (gen peștera Pojarul Poliței), care pot fi considerate rezervații științifice și care pot fi amenajate turistic (gen Ghețarul de la Scărișoara), precum și asupra unor modalități de amenajare interioară a peșterilor. «E limpede că în această acțiune de amenajare primează argumentele de natură economică. Orice nou obiectiv apărut pe harta turistică a țării nu face decît să mărească posibilitățile acestei ramuri. Investițiile relativ mici necesare pentru amenajarea multor peșteri, asociate cu beneficiile rezultate din exploatarea lor rațională, justifică pe deplin orice inițiativă luată în acest sens», ne scrie **Pompei Cocean,** *cercetător, Institutul de speologie «Emil Racoviță», str. Clinicilor nr. 5, Cluj.*

*

În cadrul concursului organizat pe plan județean între muzeele școlare, muzeul cutezătorilor Școlii generale din Băile Olănești s-a clasat pe primul loc. Culmea bucuriei școlarilor a fost atinsă pe 29 septembrie 1972, cînd pe plan național a fost organizată o emisiune TV la care au participat șase muzee școlare din diverse județe ale țării, printre care și muzeul lor. Cu această ocazie au fost selecționate obiectele cele mai reprezentative din muzeul școlar și duse la expoziția națională de la București. De atunci pionierii n-au mai făcut nimic, fiindcă de aproape doi ani obiectele lor muzeistice nu s-au mai întors de unde au plecat. S-au făcut multe demersuri oficiale și neoficiale la diverse organe, dar toate au rămas fără efect. Au rămas cutezători, dar resemnați.

Poate că organele competente vor avea ceva de spus — ne scrie profesorul de istorie **C. Drăgușin** *de la Școala generală din Băile Olănești.*

POȘTA REDACȚIEI

Nicolae Mircea — Ploiești: Cele 19 întrebări referitoare la filmul «Regrete tîrzii», prezentat de TV, adresați-le direct televiziunii. **Ionescu Rudolf — Timișoara:** Nu publicăm versuri. Excepție fac cele citite la Cenaclul «Flacăra». **Braviceanu Ioan — Sighișoara:** Problema în care ne solicitați ne depășește. Instanțele de judecată sînt în măsură să stabilească vinovăția sau nevinovăția soției dumneavoastră. **Cuteanu Petru — comuna Săsciori (Alba):** Credeți că luînd o hotărîre categorică, aceea de a vă dezmoșteni fiul, îi poate folosi? Mai reflectați și încercați să-l aduceți pe calea cea bună. Oricum, nu printr-o măsură extremă. **Ion Adriana — Brăila:** Ne solicitați sprijinul să vă găsim tatăl. Pentru a interveni la forurile competente, reveniți cu date detaliate. **Giușcă Ada — Bîrlad:** Adresa solicitată este: str. Snagov nr. 53, București. **Stancu Ioan — București:** Adresați-vă Ministerului Muncii. **Gheorghe Andrei — Buzău:** Cu lux de amănunte descrieți în «Creste de lan lucitoare» farmecul unei seri petrecute în mijlocul unui lan de grîu în Bărăgan. Frumoasă descriere, dar nu înțelegem cum de ați intrat cu autoturismul în lanul de grîu? **Negrescu Cezar — București:** Fără o nominalizare a «făptașilor» nu putem publica scrisoarea. **Gag Simion — Orăștie (Hunedoara):** Pentru a vă vizita un redactor al revistei este necesar să ne scrieți în ce problemă ne solicitați. **Roman Simion — Comănești:** Scrisoarea dumneavoastră a fost publicată în numărul 17 al revistei. **Ovezea Dumitra — Brașov:** Adresați-vă instanțelor de judecată.

MARGA NEDELEA ■

Marți 8.V.1974, orașul Tg. Frumos, județul Iași, a găzduit pe temerarul ciclist Nedelcu Eremia din satul Puiești, județul Buzău, ne scrie **Păpușoiu Dumitru,** activist cultural. Atît la sosire cît și la plecare ciclistul, care a împlinit 75 de ani, a fost întîmpinat de pionierii și utecîștii orașului cu flori și multă căldură. Moș Eremia și-a planificat în acest an să parcurgă distanța de 11 000 km. Întrebat de pionierii din Tg. Frumos asupra secretului acestei longevități sportive, a relevat faptul că mișcarea este izvorul vieții și a secretului longevității sale și că de-a lungul celor 27 000 km parcurși pînă în prezent niciodată nu s-a simțit obosit sau bolnav, ci dimpotrivă pe zi ce trece se simte mai tînăr, mai puternic și că dorește ca anul 2000 să îl prindă într-o cursă ciclistă peste hotarele țării. In încheiere moș Eremia a subliniat faptul că dedică această cursă ciclistă a anului 1974, de 11 000 de km, celor două mari evenimente din viața poporului nostru: cea de-a XXX-a aniversare a eliberării patriei de sub dominația fascistă și celui de-al XI-lea Congres al P.C.R.

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

argeș: doar mare îi mai trebuia acestui județ, și își făcu una

ne interesează ca tot ce construim azi să fie util nu numai azi, dar și peste o sută de ani

Pe tovarășul ION DINCĂ, prim secretar al Comitetului județean al P.C.R. Argeș, l-am căutat, l-am așteptat, l-am căutat din nou, iarăși l-am așteptat, adică, așa cum e firesc să se întîmple atunci cînd cauți un om care are de rezolvat într-o zi atîtea lucruri cît rezolvă alții într-o lună. Dificultatea a constat și în faptul că primul secretar al județului Argeș nu rezolvă probleme din birou, așa încît interviul de mai jos a fost realizat în două reprize.

— Tovarășe prim secretar, pentru început, v-aș ruga să-mi spuneți care sînt, după dumneavoastră, tradițiile cele mai valoroase ale oamenilor acestui județ, tradiții pe care se poate grefa, altoi, noul?

— M-aș opri la una singură, dar foarte reprezentativă: obișnuința de a munci conștiincios. Este garanția cea mai bună că noul pătrunde și va pătrunde în continuare în modul cel mai firesc și eficient în toate domeniile de activitate ale județului Argeș.

— Dintre toate problemele județului, care sînt cele de a căror rezolvare urgentă va depinde dezvoltarea armonioasă a județului?

— Prima, cea fundamentală, este realizarea investițiilor acordate județului de conducerea de stat și de partid. Respectarea termenelor de intrare în funcțiune a tuturor obiectivelor noi este în acest sens absolut obligatorie. A doua problemă este cea a pregătirii cadrelor pentru toate nivelurile. Fără oameni cu o înaltă pregătire politico-profesională nu vom putea valorifica, așa cum se cuvine, șansele care ne-au fost create. A treia este îndeplinirea, fără nici un fel de rabat, a sarcinilor ce ne revin zilnic pentru îndeplinirea măreţului, nu exagerez deloc, program de dezvoltare a județului Argeș.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră, în practică, spirit revoluționar în munca de zi cu zi? Care credeți că trebuie să fie raporturile zilnice dintre oamenii din conducerea județului și ceilalți oameni ai Argeșului?

— La prima întrebare răspund: nimic mai mult, nimic mai puțin decît înseamnă munca secretarului general al partidului. Adică: exemplu personal de fermitate, exigență, disciplină, spirit de sacrificiu, perseverență, dialog permanent cu oamenii. Spirit revoluționar înseamnă deci, să nu te consideri niciodată, indiferent de ce funcție ai, singurul depozitar al adevărului. În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, trebuie să vă spun că nu pot concepe un om din conducerea acestui județ, decît temeinic pregătit, cu simț organizatoric și care să știe cum să lucreze cu oamenii. Toți oamenii cu funcții administrative în acest județ trebuie să nu uite că ei au și funcții politice, și asta înseamnă, printre altele, să cunoști oamenii nu din hîrtii, din caracterizări care-ți vin pe birou, ci din viață, nemijlocit. Să-i asculți ce spun în stațiile de autobuz cînd mașinile nu vin, să-i asculți ce spun la cozile interminabile din nu știu ce magazin, să te amesteci printre ei pentru a-i cunoaște cu adevărat, pentru a afla ce gîndesc, cum gîndesc, ce-i frămîntă, ce necazuri au și, nu în ultimul rînd, ce propun pentru ca viața lor să fie cea pe care o merită.

— Care este ponderea tineretului în viața județului; atît în locurile de muncă cele mai anonime, cît și în funcțiile de conducere?

— De data aceasta trebuie să mă folosesc de cifre. Vîrsta medie a argeșenilor care muncesc este de 22 de ani. În întreprinderi ca *Textila, Argeșana, Întreprinderea de motoare electrice* și altele, vîrsta medie este de 20 de ani, iar la banda de montaj a autoturismului DACIA, pe toate schimburile, vîrsta medie este de 20,5 ani. Vreau să vă spun că tineretul argeșean confirmă ceea ce spunea secretarul general al partidului că avem un tineret minunat. De aceea, de curînd, cînd la o ședință, anumite cadre de conducere ale U.T.C. s-au ridicat să critice cu prea mare asprime unele fenomene secundare, de suprafață — părul lung, pantalonii mai nu știu cum și altele — m-am simțit obligat să intervin și să reamintesc că noi trebuie să-i judecam pe acești tineri mai întîi după ceea ce dau ei societății și mai apoi — și cu înțelegere — pentru fapte mărunte și nereprezentative pentru întreaga generație. Am fost aplaudat de tineri dar nu asta m-a bucurat, ci faptul că au înțeles exact despre ce era vorba. Pe de altă parte, încercăm să combatem pe cît putem sperietoarea cu munca pe care o mai utilizează unii părinți: «Dacă nu înveți, o s-ajungi în uzină». Nu vrem ca din muncă, părinții să facă un fel de Bau-Bau în munca lor de educare a celor tineri. În mare măsură, cu tot ceea ce facem noi pentru completarea și perfecționarea sistemului de educație, tineretul acesta se autocrește, se autoeducă pentru că muncește, depune eforturi într-o societate care ea însăși nu e edificată, ci în curs de edificare. Cred că sînt un om sever și de aceea vă spun cu toată încrederea: tineretul acestui județ este vrednic de stimă.

— Ce se face în Argeș pentru ca pătrunderea noului, promovarea lui să nu fie o simplă lozincă?

— Se fac eforturi. În nici o societate noul n-a pătruns, în nici un domeniu, cu ușurință. Destinul noului este acela al luptei. Deci luptăm. O propunere nouă găsește, totdeauna, mai multe argumente și justificări *contra* decît *pro*. Dar după ce reușim să-i deschidem ușa îi vedem aplaudînd și pe cei care ziceau că nu și nu, că nu e bine.

— Ce se face în Argeș pentru consolidarea noii conștiințe socialiste?

— Construim noua orînduire. A construi industrii, creșe, locuri de agrement, a îmbunătăți aprovizionarea și transportul public, a aduce cărți bune, a crea noi locuri de muncă, toate acestea ca și altele înseamnă și a contribui la formarea noii conștiințe. Conferințele, ședințele, gazetele de perete nu pot rezolva singure acest proces complex.

— Care sînt imperativele de maximă urgență ale județului și care problemele de perspectivă, cele vizînd, să zicem anul 2000?

— Maxima urgentă este realizarea cincinalului în patru ani și jumătate. Dar cînd am aprobat sarcinile acestui cincinal n-am omis din discuții OMUL. În ceea ce privește perspectiva, luăm anul 2000 ca un prag, hai să-i zicem, poetic, fiindcă noi vizăm un timp mult mai îndepărtat. Ne interesează ca tot ceea ce construim azi să fie nu numai util azi, dar și peste o sută de ani. Cum ne-ar sta să facem blocuri mai puțin durabile și mai puțin frumoase decît casele pe care le demolăm. Vreau să-i asigur pe argeșeni, mai ales pe cei care trăiesc cu spaima demolării, că sîntem nevoiți să dărîmăm mult pentru a construi foarte mult. Sigur, e dificil să împaci gustul și nevoile de azi cu gustul de mîine, cu necesitățile viitorului, dar noi sîntem obligați s-o facem, să încercăm să facem din fiecare gest al nostru o ctitorie durabilă.

— Cum se industrializează Argeșul fără a uita de țărani?

— N-am uitat și n-avem dreptul să uităm nici o clipă de ei. Însă statutul viitorului țăran nu se poate decreta, stabili cu ușurință. El se va consolida în funcție de necesitățile generale ale noii societăți pe care o edificăm.

— Dacă mîine ar trebui să vorbiți despre și în numele oamenilor din Argeș, ce ați spune despre ei?

— Am vorbit chiar acum despre ei și în numele lor. Vreau să adaug — deși știu că fiecare prim secretar de județ o spune despre oamenii acelui județ — că bogăția cea mai mare a Argeșului sînt oamenii lui. Dacă același lucru e valabil și pentru alte județe, cu atît mai bine pentru noi toți.

DORIN TUDORAN ■

pămîntul lor a fost început de istorie

ROMÂNIA își construiește drum spre viitor la data aceasta într-o formație administrativ-eritorială de 39 de mari echipaje, plus echipajul de pe nava «Amiral» care se numește Capitala țării. Județul Argeș se aliniază într-o flotă, a celor 39 de județe, avînd la bord unul dintre cele mai bogate tezaure moștenite de la moși-strămoși, tezaur din care fac parte primele două capitale ale Țării Românești — Curtea de Argeș și Cîmpulungul de Muscel — legenda Meșterului Manole, Ctitoria lui Neagoe Basarabul și atîtea alte nestemate ale istoriei acestei țări.

POATE să fie acesta un motiv de mîndrie și argeșenii se mîndresc în toate împrejurările că pămîntul lor a fost început de istorie. Pe catargele Făgărașilor de Sud se năvăli urzeala unei țări și prima bătătură în această pînză fu Bătălia de la Posada în ziua cînd se născu, în durere, sînge și chiot de biruință, primul stat al românilor independenți.

DAR NIMENI nu se poate prezenta la vama prezentului numai cu legitimația de purtător de vestigii istorice, cu profesiunea de custode sau conservator de evenimente. Argeșenii învățară și aceasta cam tîrziu, ce e drept, dar cu justificată ambiție ca județul lor să ajungă în următorul cincinal printre primele trei județe ale țării în domeniul producției concrete. Populația unuia dintre cele mai sărace județe în trecut intră hotărîtă în ritmul primelor prefaceri justificînd încrederea conducerii partidului și țării care a dat tot mai mari posibilități de afirmare și participare: investițiile în actualul cincinal sînt de patru ori mai mari decît cele din cincinalul 1961—1965, în anul 1972 județul Argeș ocupînd locul întîi în alocarea fondurilor pentru dezvoltarea industriei.

TUR DE ORIZONT. Pe terasa celei mai înalte construcții din centrul orașului Pitești. Am în față răsăritul și dacă ar fi acolo o poartă, emblema ei ar trebui să înfățișeze neapărat simbo motoarelor electrice și al autoturismelor «Dacia»; am la dreapta sudul și dacă ar fi acolo o poartă, blazonul ei ar trebui să aibă neapărat simbolul petrochimiei, am la stînga nordul și dacă ar fi acolo o poartă nu s-ar putea să nu aibă gravat în metal un simbol al industriei alimentare și industriei ușoare, poate o pîine, un coș de struguri, un război de țesut, o bandă fără sfîrșit; și dacă mă răsucesc pe călcîie la stînga împrejur am în față apusul și dacă ar fi acolo o poartă nu ar mai încăpea în emblema ei simbolul celorlalte activități productive ale cetățenilor urbei. De fapt, hotarul cetății nu putea să fie decît ceea ce este, adică tot perimetrul, o imensă poartă mereu deschisă pentru toate zorile țării, pentru toate meridianele, paralelele și diagonalele globului.

SE APUCASE unul dintre noi să numere țările cu care se află în relații economice județul Argeș. Ajunsese pe la 50 și încă mai avea de socotit cînd cineva zise că ar fi mai ușor de adunat — ce este mai puțin se numără mai repede — țările în care Argeșul nu este reprezentat în nici un fel. Și nu a fost deloc ușor pentru că trebuie să scotocești mult cotloanele planetei ca să dai peste locuri în care Argeșul să nu fi ajuns într-un fel sau altul. Autoturismele de teren IMS și «Aro», limuzina «Dacia», motoarele electrice, produse ale petrochimiei, articole tehnice din cauciuc, mobilă, confecții, încălțăminte, artizanat sînt de mult solicitate la export. Dacă în urmă cu aproape două decenii plecau la export doar bușteni, cherestea, fructe și cereale, astăzi peste 53 la sută din mărfurile care iau drumul peste hotare revin unităților constructoare de mașini; întreaga producție de cutii de viteze și punți estafete, 67 la sută din autoturismele de oraș, 92 la sută din autoturismele de teren, 76 la sută din producția de mobilă, 45 la sută din cea de polietilenă de joasă presiune și multe altele pornesc în fiecare zi spre îndepărtate meleaguri.

NUMAI UN COLȚ DE MARE îi lipsea județului Argeș ca să cuprindă în perimetrul său toate formele de relief ale României. Munții cei mai semeți cu cele mai înalte vîrfuri din țară (Moldoveanul 2543 metri și Negoiul 2535 metri), fertila zonă depresionară Dîmbovicioara-Rucăr-Dragoslave, Subcarpații getici și Po-

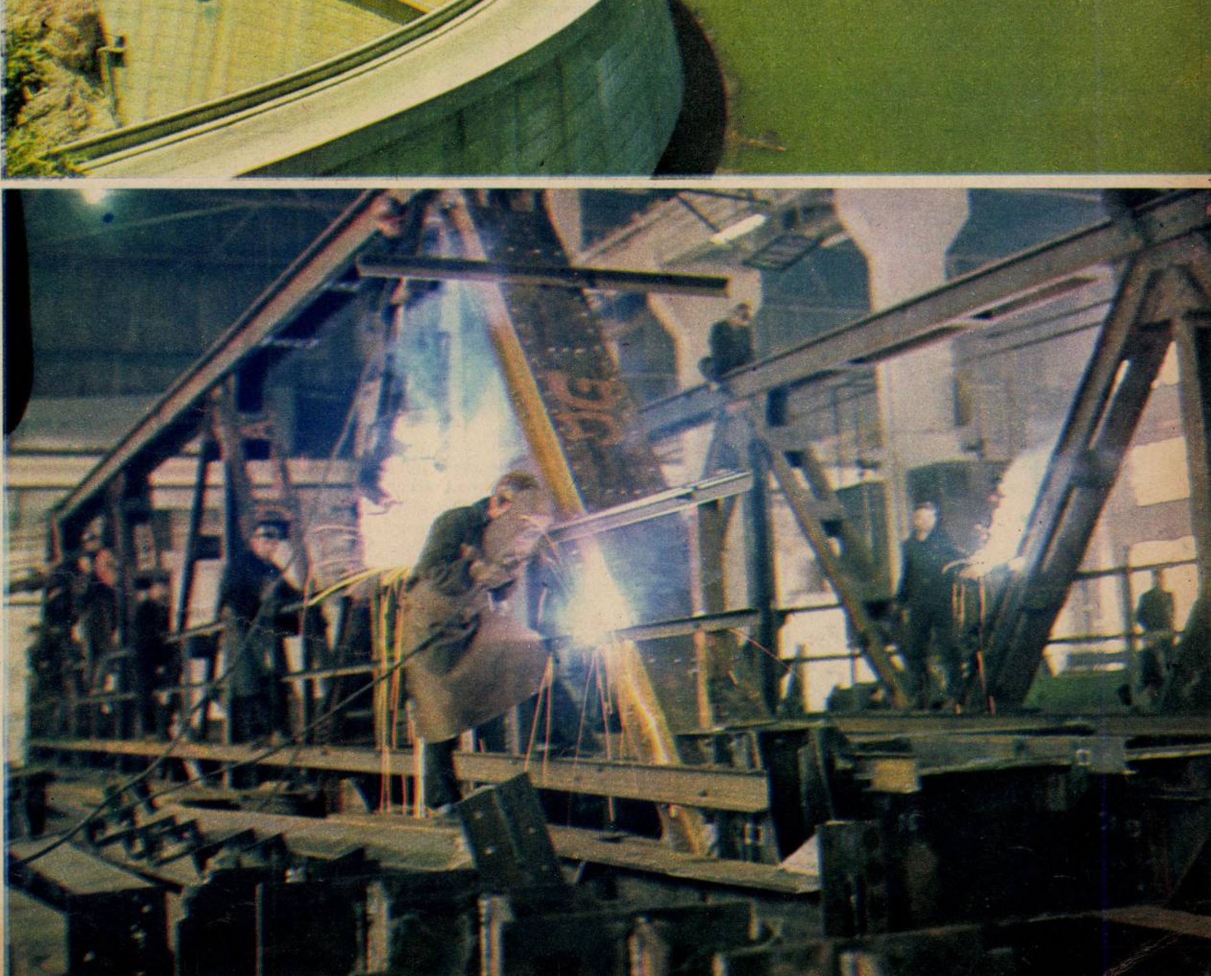

primul fierar betonist din argeș a fost un meșter pe care îl chema manole

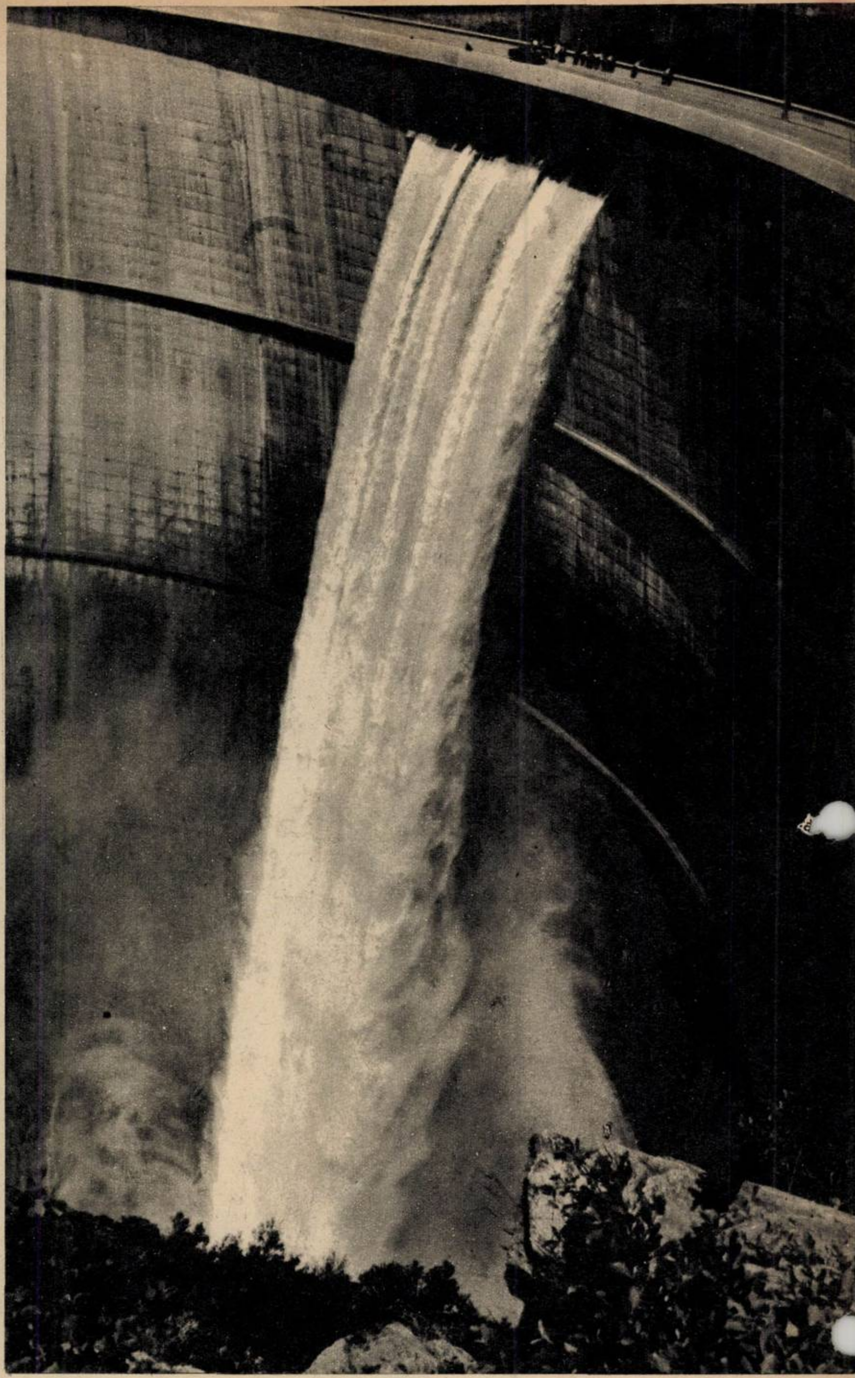

Ne-a deschis ușa, ne-a întrebat stînjenit de ce-l căutăm, iar cînd a aflat motivul, nu s-a arătat entuziasmat. Era sîmbătă, ora 16, și el se pregătea să plece la București, să-și vadă nevasta, pe Sevastița, care e heliografistă la C.F.R. «Cîteodată ne vedem, cîteodată vorbim la telefon. De, așa a fost să fie, iar acum sînt 27 de ani de cînd ne luarăm și ne-am obișnuit. Cîteodată am mai stat și împreună și n-a fost rău». Fierarul betonist Ion Gherghișor, că despre el este vorba, după buletin ar fi bucureștean din '43, dar după viață nu. Acum, adică sîmbătă, 18 mai 1974, locuiește în Pitești, pe strada Smîrdan, bloc 45, ap. 7, etaj 1. Cu două zile înainte locuia în blocul 22 de pe strada Craiovei. «De, s-a dat blocul definitiv și pe mine m-a mutat aici. Vopsii și eu cîte ceva, și pînă mă întorc de la nevastă-mea, s-o usca.» Înainte de a ajunge la Pitești, Ion Gherghișor a trecut — zice el — (a muncit din greu — zic cei care-l cunosc de-o viață) pe la Fabrica de confecții și tricotaje din București, Aerogara Băneasa, Uzinele Oțelul Roșu «din Timișoara ori Caraș Severin, că nici nu mai știu», pe la Tractorul Brașov, Hidrocentralele Moroeni, și Sadu 5 — Sibiu, pe la Centrul Cinematografic Buftea, Fabrica de zahăr Bucecea, prin zonele industriale Iași, Vaslui, Botoșani. «Cel mai mult am stat la Iași; 8 ani». În Argeș a lucrat la ridicarea Platformei petrochimice, la Uzina de autoturisme din Colibași, iar acum a revenit în cadrul grupului de șantiere Pitești-Sud. «Peste tot am muncit, dar aci mă făcură Erou al muncii socialiste. *Nu m-așteptam, eram obișnuit cu munca*, dar de, se gîndiră să-mi facă și mie o bucurie, mă făcură erou, dar eu tot șef de brigadă rămîi. De, pe dumneavoastră vă puseră să mă căutați, dar eu ce să vă spui? Sînt oltean din Cîmpeni, am 50 de ani și-un reumatism de care nu știu cum să scap, și cam asta. De, n-am decît un metru și-oleacă. E ploaie, e vînd, e iarnă, e lapoviță, noi sîntem la lucru. Acu' strînsei niscaiva bani și-i depusei la București pentru casă. Cînd o fi, colo la pensie, să stăm și noi, eu cu nevasta, cu Sevastița, nu tolerați la soacră, ci la noi acasă».

Ion Gherghișor se pregătește de drum. O să facă un «la-mă nene», o s-ajungă la București, o să stea o zi și pe urmă se va întoarce pe șantier. Îl întreb cum i se par argeșenii. «Cumsecade, dacă le faci treaba ca lumea. Cînd am venit noi pe aici, acu' vreo șase ani, eu și alde Ion Poenaru, Vasile Poenaru, Ion Costescu, Grigore Șoroagă, Gheorghe Filipiuc, Gheorghe Marinescu, oameni de ne știm de vreo cinșpe ani, constructori nu prea erau pe-aici. Acu sînt destui, băieți tineri care învață ușor. Dac-ar fi mai cuminți și mai modești n-ar fi rău». Cel mai greu i-a fost lui Ion Gherghișor la Bucecea: «Nu lucrasem cu cablu precomprimat niciodată. Acolo lucram cu suedezi și franțuji și nu trebuiau să vază că nu știm, ci că știm. Și știurăm pîn-la urmă». Îl întreb cum se împacă el și ceilalți cu noul. «De, un meseriaș bun simte noul dinainte, oleacă mai devreme decît ăilalți. Acum 20 de ani făceam un fel de armătură, acu' alta. Mai apărură precomprimatele, oțelurile speciale, pretensionalele, glisantele și ne-nvățarăm cu toate și parcă nu-s destule noutăți să facem noi treabă așa cum am putea.»

Concediile, Ion Gherghișor și le-a făcut mai mult iarna, căci atunci se lucrează «parcă mai puțin». Îl întreb dacă știe ceva de Meșterul Manole. «Eu nu știu să fiu diplomat, adică să meșteresc cuvinte, da' v-o zic pe zisa mea: primul fierar betonist din Argeș a fost un meșter pe care îl chema Manole, și o tot lua de la început. O fi bine, o fi corect, asta e.»

Înainte de-a ne despărți am mai aflat de la Eroul muncii socialiste Ion Gherghișor că: Îi place cum cîntă Doina Badea, că «are vocea largă, dezvoltată», că-i place Irina Loghin fiindcă «zice cîntece, de-alea de familie și noi care cu familiile sîntem mai mult prieteni și-n corespondență, sîntem sensibili la aceste cîntece», că e rapidist și că să aflu de la el, că l-a prins pe Marian, Langa, Olaru. că-i place și de Răducanu, chiar de mai face el prostii, «de, așa sînt unii, se coc mai greu», dar că Fane Filotti a fost cea mai prima extremă fiindcă dădea gol din corner direct în vinclu, sus, la fierărie, cum zicem noi ăștia din construcții, *că, dacă peste 50 de ani cineva ar vrea să* deseneze o nouă stemă, emblemă a județului Argeș, acolo ar apărea și siluetele cîtorva construcții unde a muncit el, și «asta nu-i de colea».

DORIN TUDORAN ■

---

la noi conștiința începe zilnic la 6,45

În fotografii pare un înalt demnitar de stat. La douăzeci de ani avea 95 de kilograme, pumni cît căciula, se aprindea repede și în zece minute întorcea pe dos orice bombă din Tei. «Cine știe ce ar fi ieșit din mine. Purtam haine Scherg, Borsalină, crizantemă albă la butonieră și eram așa de repede de mînă, că scoteam uleiul din om cît ai zice pește. Dar mi-a trecut repede. Am intrat în fabrică, la «Voinea», și m-am apucat de meserie». Îmi arată o reproducere foto de pe *Scînteia* din 5.1.1949. Sub o fotografie se poate citi «În fabricile din Capitală au fost sărbătoriți ieri decorații cu Ordinul Muncii. Iată-i pe tovarășii Naghi Victor și Gheorghe Ionescu, de la «Vasile Roaită», purtați pe brațe de tovarășii lor de muncă». Înțeleg acum de ce deasupra unei alei din incinta Întreprinderii Mecanice Muscel directorul general a hotărît să stea scris: «Cea mai înaltă școală este uzina».

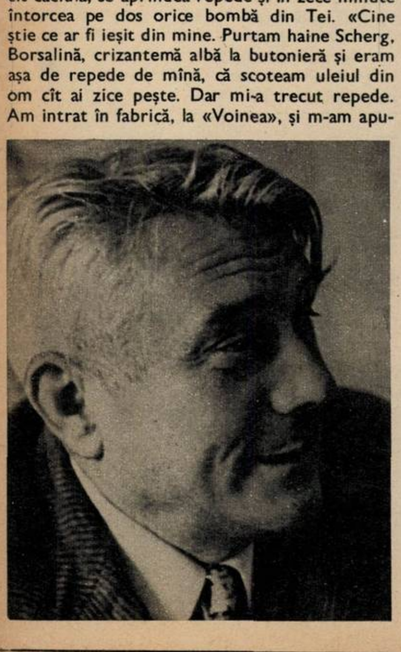

Eroul muncii socialiste Victor Naghi nu vrea să-mi spună cîți ani are. Eu vrea să fiu politicos și zic: 57. «N-ai brodit-o. 54. Alții s-au păcălit mai rău». A venit în Cîmpulung în 1957, cînd făbricuța de aici producea lacăte, broaște, vermorele, ringuri, flayere, piese de schimb auto și oricum, asta însemna ceva mai mult decît ceea ce realizase fabrica de hîrtie din 1885. «De atunci, din '57, a trebuit să ne apucăm să producem autoturisme de teren. Întreprinderea număra 950 de oameni iar de calificare mai bine să nu-mi amintesc. Acum, Cîmpulung ăsta, fostul oraș patriarhal în care tot musceleanul trăia zîmbind și plimbîndu-se pe bulevardul «Pardon» Cîmpulungul ăsta, care nu era cunoscut nici de toți românii, a cucerit cu mașinile sale 4 continente. Acum vrem să «punem mîna» și pe Australia și pe Antarctica, gheața aia mare de deasupra capului meu». Cel mai dificil moment *al întreprinderii a fost în anul 1965, cînd am* primit sarcina să producem turisme pentru export. Nu știam bine nici ce e exportul și mai ales ce înseamnă să lucrezi cu partener străin. Cu el nu ține să-i dai un telefon și să-i spui: «Băi Georges, vezi că nu ți-am trimis mașinile alea azi, deși mai sus așa am raportat. Ți le trimit peste o săptămînă. Pup-o pe nevastă-ta și hai noroc». Se pare că nici cu partenerii interni Victor Naghi nu umblă cu menajamente. Dacă e cazul, își face dușmani din toți prietenii, dacă aceștia nu-și respectă datoriile contractuale. Despre el și mai ales despre operativitatea cu care lucrează au început să circule «legende». Se spune, de pildă, că Victor Naghi ar fi ținut una din cele mai scurte ședințe de la noi: «Tovarăși, vă anunț că pe luna aceasta nu îndeplinim planul. La revedere». Era într-o sîmbătă. A doua zi toată lumea a venit în uzină la ora 6.45. Dar asta e o «legendă». Adevărul e, îmi spune Victor Naghi, că la noi conștiința începe la 6,.45. Ne-am gîndit să-l formăm pe om prin muncă, fiindcă ședințele și lecțiile de conștiință ținute în săli de festivități n-au dat roade nicăieri. La 6.45 se închid porțile întreprinderii, la 6.58 mașinile sînt unse iar la 7 se apasă pe manete». Aflu că în curînd se vor elibera niște legitimații pe care va exista o dungă roșie. De ce? «Tot pentru formarea conștiinței. La noi, femeile obișnuiesc să-și aștepte bărbații la poartă intreprinderii. Cei care vor primi noul fel de legitimații nu vor mai fi controlați la ieșire, nu vor mai sta cu brațele sus să-i controleze portarul ca la miliție. Adică vor fi oamenii pe care comitetul oamenilor muncii din intreprindere, conducerea, comitetul de partid îi vor considera drept cei mai siguri, de mare încredere. Cînd o vedea nevasta că bărbatul *ei e puricat ca un borfaș iar colegul lui*, Vasile, iese fluierînd, ce-o să-i zică bărbatului acasă?». Din același arsenal al metodelor ce țin de munca morală, sufletească, cu omul fac parte și «Scrisoarea către noul angajat», în care întreprinderea, în afară de a-i ura bun venit, îi spune omului și că munca în intreprindere nu e ușoară și cere, uneori, sacrificii, «Diploma de onoare», care se dă după 15 ani. După 15, îmi spune Victor Naghi, fiindcă onoarea nu se găsește la alimentara. Apoi «Diploma de onoare pentru pensionare». Mă uit peste textul ei și zîmbesc. Sînt lucruri care mi se par ușor naive, sentimentale ca un text de romanță. Victor Naghi mă simte: «Rîzi? Auzi, să știi că puteam merge cu o damigeană de țuică bună la un meșter de cuvinte, cum oi fi și mătăluță, și-mi făcea un text prima-ntîi. Dar n-am vrut. I-am lăsat pe oameni să facă textul singuri. Bătrîni, tineri, ingineri, muncitori, maiștri, șoferi. Să-și facă singuri textul cum singuri și-au făcut viața. Adică nu singuri, ci împreună. Ei între ei. Trei luni au pigulit la text, dar e al lor. Dacă n-am luat licențe pentru turisme, de ce era să punem pe altul să ne facă textul?»

În sfîrșit îl întreb pe Victor Naghi ce înseamnă să fii revoluționar. «S-o iei de la tine. Uite, mie unul nu-mi poate spune unul că e greu să învețe, că nu mai are 18 ani, că nu mai știu eu ce și cum. Fiindcă eu, uite colea diploma, mi-am făcut liceul cu ei, cu muncitorii, aici la Dinicu Golescu, și-n '64 mi-am luat și bacalaureatul, deși eram ditamai directorul general. Să nu-mi spună mie că e greu, că pe mine cînd mă striga la lecție — NAGHI VICTOR! — mă ridicam cu bancă cu tot și ieșeam la tablă. Nu e greu nimic, dacă ai suflet. Eu cu fluierașii mei din Muscel am învățat să facem și mașini, să altoim și trandafiri, *să ne îmbrăcăm ca lumea. Pe ăi tineri i-am învă*țat nu numai să muncească, dar să și danseze cum se cuvine, să nu mai cheme fetele la dans ca pe niște slugi. Dacă îmi place ceva din ceea ce am găsit aici în 1957 este caracterul acestor oameni. Sînt demni, sînt cinstiți, au mintea ageră și pentru toate astea, deși sînt modești, nu lasă pe nimeni să le sufle-n ciorbă».

DORIN TUDORAN ■

alba: oamenii acestor meleaguri construiesc cu hărnicie prezentul

Interviu cu George Homoșteanu,
prim secretar al Comitetului județean Alba al P.C.R.,
președintele Comitetului executiv
al Consiliului popular județean

— Ce s-a schimbat în ultimii zece ani în județul Alba în domeniul vieții economice, tovarășe prim-secretar?

— În orice loc al județului nostru te-ai afla întîlnești priveliștea operei de industrializare, de înnoiri și prefaceri.

Amplificarea de la an la an a volumului investițiilor conturează precis grija partidului și statului nostru pentru dezvoltarea tuturor forțelor productive ale societății. Județul Alba a beneficiat din plin de importante fonduri de investiții, dovadă elocventă a înfăptuirii politice științifice de repartizare armonioasă a forțelor de producție și înflorirea simultană a tuturor județelor țării. Numai în cincinalul actual județului i-au fost alocate investiții însumînd aproape 7 miliarde, ceea ce reprezintă de două ori mai mult decît în perioada anilor 1966-1970. Din acestea, circa 70 la sută au fost orientate spre dezvoltarea industriei.

— Care este rezultatul concret al acestor investiții?

— În ultimii zece ani și mai ales după constituirea județului, au fost puse în funcțiune importante obiective industriale, cum sînt: Întreprinderea de produse refractare, Întreprinderea de porțelan, Întreprinderea de utilaje din Alba Iulia, Întreprinderea de prefabricate din beton Aiud. Două combinate de industrializarea lemnului la Cîmpeni și la Sebeș, au fost create noi capacități de producție sau au fost simțitor lărgite cele existente la Întreprinderea mecanică Cugir, Întreprinderea metalurgică Aiud, Combinatul de produse sodice Ocna Mureș, Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Zlatna, Întreprinderea de ciorapi și tricotaje Sebeș și altele. Astfel producția globală industrială a județului a crescut pînă la finele anului 1973 de 2,1 ori față de anul 1965.

Odată cu dezvoltarea în ritm susținut a întregii industrii s-au produs importante modificări de structură care exprimă orientarea spre ramurile de bază, hotărîtoare în evoluția pe cale ascendentă a județului. Astfel, în timp ce în anul 1965 industria ușoară și alimentară reprezentau 26,5 la sută din producția industrială a județului, iar construcțiile de mașini și chimia 39,7 la sută, în prezent ponderea primei grupe este de 22,4 la sută, iar a ultimei de 42,3 la sută.

Este semnificativ de reținut că în cadrul industriei constructoare de mașini, productia de mașini-unelte, care are un rol determinant în promovarea progresului tehnic, se situează la un loc important, numai de la începutul cincinalului trecut și pînă în prezent crescînd de peste 3 ori.

Alături de industrie, agricultura județului a pășit, la rîndul ei, cu pași repezi pe calea modernizării, a introducerii tehnicii noi în sectoarele ei de producție. Considerată ca ramură de bază a economiei județului, în acest cincinal ei i-au fost alocate 900 milioane lei investiții din fondurile statului, pentru întărirea bazei tehnico-materiale. Stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, întreprinderile agricole de stat și stațiunile experimentale din județul nostru dețineau la finele anului 1973 de două ori mai multe tractoare și combine pentru recoltat păioase, decît în anul 1965, iar cantitatea de îngrășăminte chimice administrate au sporit cu peste 11 000 tone față de același an. S-a irigat prin diferite sisteme o suprafață de peste 6 300 hectare. Toate acestea au condus la sporirea producției medii la hectar la principalele culturi agricole. Astfel, producția medie la hectar, în perioada anilor 1971-1973, față de cincinalul anterior a crescut la grîu cu 240 kilograme la hectar, la porumb cu 480 kilograme la hectar și la sfecla de zahăr cu 3 300 kilograme la hectar.

Zootehnia, sector cu tradiții în județul nostru, a cunoscut de asemenea o continuă dezvoltare. Efectivele de animale au sporit față de anul 1965 cu 24 000 bovine, aproape 56 000 ovine și 29 000 porcine. Totodată a sporit substanțial și producția acestora. În cincinalul actual agricultura județului va cunoaște noi dimensiuni.

— Cum a influențat industrializarea viața socială a județului? Care sînt înnoirile?

— Ceea ce te impresionează cel mai mult cînd vezi prefacerea necontenită a peisajului județului nostru este modul curajos în care oamenii acestor meleaguri milenare își asimilează noile căi ale traiului lor. În strînsă legătură cu înaintarea pe noi trepte de dezvoltare a economiei județului, în viața și conștiința oamenilor s-au produs însemnate modificări cu un profund caracter înnoitor. În prezent, în industrie, construcții, transporturi, în sfera serviciilor și alte activități neagricole lucrează peste 52 la sută din populația activă a județului. Numai de la înființarea județului, ca urmare a industrializării, s-au creat 27 000 noi locuri de muncă.

(Continuare în pag. 10)

Cînd încă istoria nu se scria, ci cuvintele ei curgeau pe buzele oamenilor din tată în fiu, noi eram aici pe aceste meleaguri. Ne-am trezit odată cu lumea în acești munți împreună cu fagii și molizii și oile și-am făcut din ei pentru multă vreme casa vieții noastre. Mai în jos, acolo unde rîurile se împreună la umbra dealurilor molcome, eram tot noi, oamenii podișului Tîrnavelor cu turmele de vaci și viile noastre! Eram în inima Daciei cînd istoria a schimbat geografia lumii și legiunea a III-a Gemina și-a ales sediul în Apulum și s-a constituit acea temporară provincie a Daciei Apulensis. Atunci s-a întemeiat o limbă și-o nouă origine, dar eram tot noi cei din totdeauna, în pragul altei lumi. Și ca să nu se uite niciodată s-au încrustat în piatră noile noastre nume și pietrari au istovit să transmită posterității chipurile noastre pe care oricine le poate vedea într-un lapidariu. Era un timp peste care memoria nu putea trece și de aceea pe stema acestui județ centurionul își află locul său, simbol al acelor inceputuri. Pentru că nu poți avea un prezent, dacă n-ai un trecut... Veacurile nu trec indiferent, nici molcom pe aceste pămînturi. Istoria își alege adeseori un loc unde concentrează

(Continuare în pag. 10)

(Urmare din pag. 9)

Odată cu noile condiții create pentru desfășurarea muncii productive s-a îmbunătățit continuu nivelul de trai material și spiritual al celor ce muncesc: numai în ultimii opt ani au fost date în folosință aproape 10 000 apartamente, construite din fondurile statului și cu credite acordate populației; de asemenea, din fonduri proprii, populația și-a construit 7 700 case noi.

Au sporit veniturile bănești ale oamenilor muncii de la orașe și sate, lucru ce se reflectă în creșterea puterii de cumpărare a acestora. Volumul desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist a fost în anul 1973 de 1,9 miliarde lei, de 1,8 ori mai mult decît în 1965. Numai în anul 1973 s-au vîndut populației peste 3 000 frigidere, 1 500 mașini de cusut, 3 000 mașini de spălat rufe, 4 000 mașini aragaz și peste 11 000 aparate de radio și televiziune. Dacă analizăm creșterea numărului abonamentelor la radio și televiziune de exemplu, sporul este deosebit. În prezent, peste 70 000 de cetățeni sînt posesori de aparate de radio și televiziune, de două ori mai mult decît în perioada de început a cincinalului trecut.

S-au înregistrat progrese fără precedent în dezvoltarea învățămîntului, culturii și sănătății. În această perioadă s-au construit un însemnat număr de săli de clasă, două cinematografe la Alba Iulia și Cîmpeni, un spital modern cu 760 de locuri și o policlinică în municipiul Alba Iulia. În îmbunătățirea asistenței sanitare este semnificativ de reținut faptul că față de 1965, cînd un medic revenea la 1 132 de locuitori, în prezent el acordă asistență la 746 de locuitori.

— *Care sînt perspectivele județului în viitorii ani?*

— Înainte de a face referiri la perspectivele județului, aș dori să sintetizez rezultatele obținute de către oamenii muncii — români, maghiari, germani — din județul Alba, care sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, antrenați în marea întrecere patriotică și-au înzecit eforturile pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen. Astfel, prevederile pe cei trei ani ai cincinalului, pe ansamblul județului, la producția industrială au fost realizate cu 42 de zile mai devreme, ceea ce a permis obținerea peste prevederi a unor însemnate cantități de produse în valoare de aproape 700 milioane lei, iar sarcinile la export să le realizăm cu 45 de zile înainte de termen.

Pregătind din timp condițiile pentru desfășurarea ritmică a producției pe acest an, s-a reușit ca printr-o amplă mobilizare a colectivelor de muncă să realizăm pe cele 4 luni planul la producția globală industrială în proporție de 102 la sută, cu un spor de 269 milioane lei față de aceeași perioadă a anului precedent, să depășim prevederile la producția marfă cu 64 milioane lei, iar la export cu peste 8 milioane lei valută. La productivitatea muncii am obținut o creștere în comparație cu perioada corespunzătoare a anului 1973 de 11,5 la sută.

Avînd la bază asemenea rezultate ne concentrăm eforturile spre înfăptuirea obiectivelor care ne-au mai rămas pînă la finele cincinalului. Pînă la sfîrșitul anului 1975 avem în program să depășim aproape de două ori volumul producției globale industriale a anului 1970. Aceasta ne obligă să militām permanent pentru intensificarea ritmului de lucru pe șantiere în vederea punerii în funcțiune la termenele stabilite a noilor capacități de producție, să folosim integral rezervele de care dispunem în unitățile noastre economice. În cursul acestui an vor începe să producă instalația de hîrtii subțiri de la Întreprinderea de hîrtie Petrești, instalațiile din Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Zlatna, secția de drojdie furajeră din cadrul C.P.L. Blaj și altele.

Se găsesc în plină desfășurare lucrările de construcție a turnătoriei de piese pentru mașini unelte, a fabricii de industrializare a laptelui din Alba Iulia, cele de la hidrocentralele de pe rîul Sebeș, mărirea capacității de producție la Întreprinderea metalurgică Aiud, Întreprinderea metalurgică Cugir și altele, iar din anul viitor va începe construcția întreprinderii de unelte și scule Alba Iulia.

Urmînd neabătut linia generală a Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, îndemnul permanent al secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, alături de întregul popor, oamenii muncii din toate unitățile economice ale județului nostru vor acționa și în continuare cu toată energia, își vor spori eforturile pentru realizarea exemplară a sarcinilor ce le revin pentru dezvoltarea economică a județului.

Ceea ce cere partidul de la noi pentru realizarea programului de dezvoltare în ritm rapid al țării, în care este inclus și județul nostru, este să imprimăm întregii noastre munci un caracter tot mai dinamic și mai creator. Este ceea ce ne străduim să facem în acest an cînd întîmpinăm gloriosul jubileu al eliberării patriei și cel de-al XI-lea Congres al partidului.

(Urmare din pag. 9)

bătăliile sale pentru viitor, un pămînt hărăzit și fericirii și durerii, pentru că una se naște din alta și iată Bălgradul primindu-l triumfal pe Mihai Viteazul și iată-l în vara acelui an 1600 realizînd pentru scurt timp acel vis al unirii. Și alte secole vin și moții se răscoală în munții lor și iau cu asalt viitorul și din nou Bălgradul e martor și privește cu lacrimi supliciul lui Horia și Cloșca. Un nou veac, epicentrul cutremurelor sociale e tot pe aproape: la Blaj în primăvara anului 1848, în fața a 50 000 de oameni, iluștri bărbați rostesc cuvinte nemuritoare cerînd desființarea iobăgiei și egalitatea în drepturi a poporului român din Transilvania cu celelalte naționalități. Și vine alt timp, în sfîrșit, să facă dreptate și din nou același Bălgrad e martorul acelui eveniment istoric de importanță crucială în viața poporului român: proclamarea unirii Transilvaniei cu România

Eternul acestor locuri e grîul, vița de vie și pădurea și legiuitorul le-a înscris pe stema județului închipuind bogăția, fertilitatea și munca. Trebuie să treci primăvara pe aceste meleaguri ca să înțelegi mai bine sufletul oamenilor, să-i vezi acolo pe cîmpuri cu sarea sudorilor pe față, lucrînd pe dealuri un pămînt brun care e darnic pe măsura trudei. Și azi și ieri, dintotdeauna, omul era odată cu roua pe cîmp și pleca odată cu albul zilei. Aici e taina bogățiilor, în munca aceasta fără istov. Și de aici vine și secretul viilor roditoare ale județului pe care încă pietrarul din Dacia romană le-a luat drept ornament simbolic pentru pietrele funerare. Faima lor călătorea și pe la curțile domnești: la nunta lui Matei Corvin s-a băut vin de Șard, iar Ștefan cel Mare a dus tot de pe aceste locuri coardele de Grasă și le-a plantat la Cotnari.

Cînd nu făceau revoluții, moții spălau aur sau plecau cu doniți și ciubere să le schimbe pe grîu. Arheologii mai caută și astăzi să afle amănunte despre tehnicile vechi. Grîul, aurul și nevoia i-au învățat să fie nu numai dîrji dar și inventivi și numai izolarea nu le-a adus la vreme paternitatea unor descoperiri. Cînd acel Ion Armîndean din Săcărîmb, iobag slobozit, vede pentru prima oară un mineral de culoare albă, strălucitoare, el știa că ține în palme un metal nou, necunoscut, dar din lipsa posibilităților de analiză *el îl consideră argint* și lasă *savanții* Europei să dezbată în laboratoarele lor asupra acelui «metalum paradoxum». Dar el descoperise telurul. Cine-i amintește în tratate savante pe țăranii mineri inovatori Idu Crăciun sau Constantin Palade? Doar arhive mai păstrează gîndurile lor: «Umblînd de ici colo pe la diferite mine ale cămării Cesaro-Crăiești — scrie Idu Crăciun Tezauriatului din Sibiu în 1779 — am băgat de seamă și am văzut... cu ce risipă de forță se transportă minereul din munți la vale, la locurile numite șteampuri și cohuri. Deoarece eu știu să construiesc astfel de șteampuri și cohuri, și să trag apa în vîrful muntelui cu trei oameni, din care unul conduce șteampul, al doilea cohul, iar al treilea trage apa afară din mină în vîrful muntelui, procedeu care aduce multă ușurință... și deoarece eu am făcut la Zlatna o încercare în mic... și am de gînd ca de acum înainte să fac și o probă mai mare... aduc la cunoștința Înaltului Tezauriat și-l rog să nu respingă această încercare a mea». Astfel din gîndirea țăranului din Apuseni se năștea acea «mira machina» minieră care putea să funcționeze în locuri lipsite de apă.

În sfîrșit, pe ecranul stemei județului sînt profilate și acele simboluri ale prezentului: uzinele. La trei decenii de la Eliberare ele reprezintă noua realitate a timpului în care trăim, *intrarea în contemporaneitate a unor oameni* care muncind neîncetat se integrează într-o realitate nouă. Ele sînt nu numai reperele unei alte geografii economice ci și cadrul unei noi dezvoltări sociale și spirituale. Ele sînt prezentul istoric al unor pămînturi străbune cu oameni harnici.

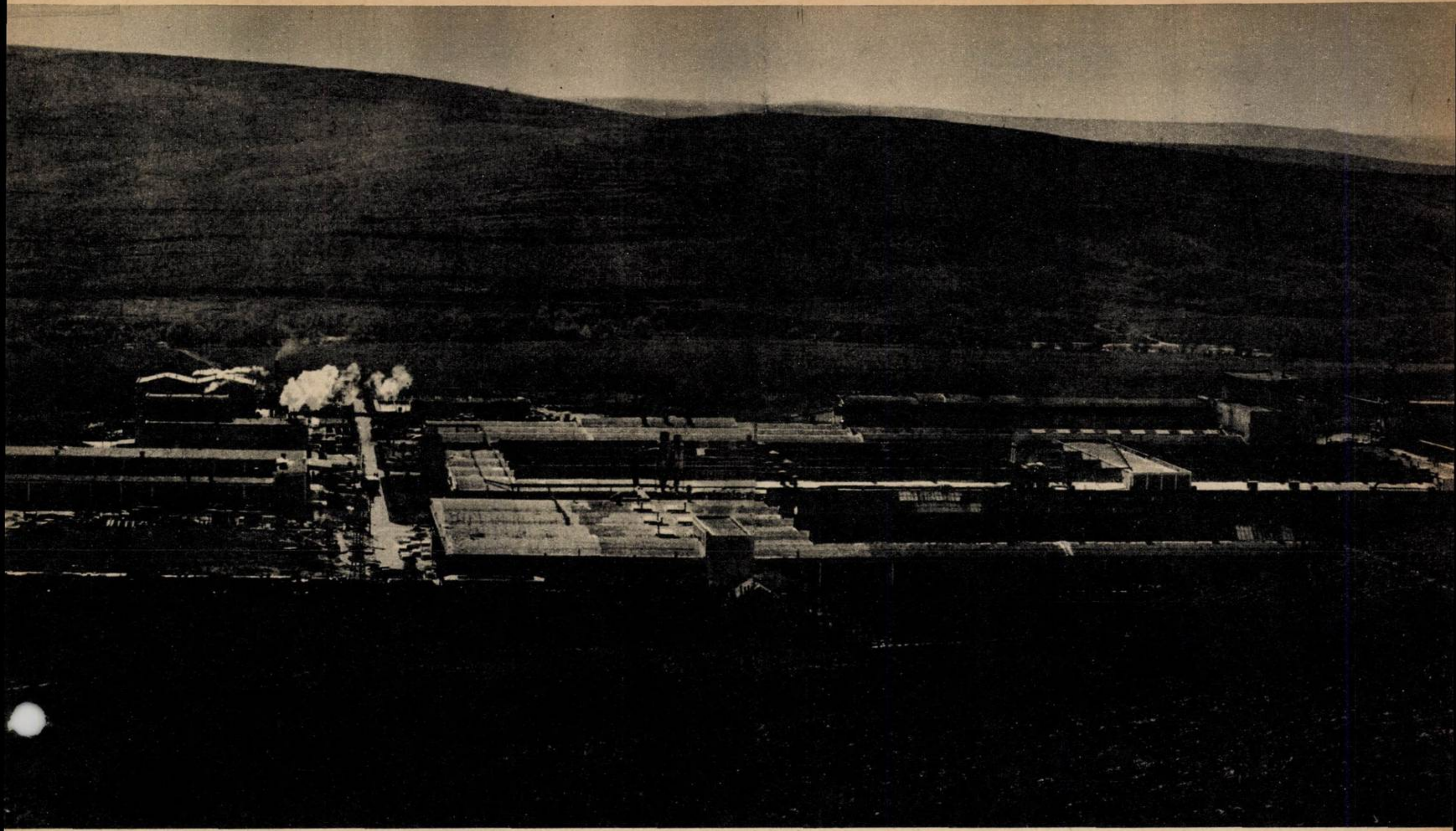

ca în orice loc al pămîntului

Îl cunoșteam de foarte multă vreme. Trebuie să fie mai mult de douăzeci de ani de cînd l-am *întîlnit pentru prima oară* la Bicaz: era un inginer tînăr care lucra la baraj. Apoi, după vreo zece ani, l-am întîlnit la Vidraru pe Argeș: era șeful șantierului de la baraj. Apoi nu l-am mai văzut, dar am auzit vorbindu-se de el la Porțile de Fier: fusese investit cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Acum, după atîția ani, conversăm iar împreună, și de astă dată pe alte meleaguri ale țării, în Alba Iulia: acum inginerul Gheorghe Sălăgeanu este directorul Grupului de șantiere Sebeș. Au trecut douăzeci de ani deci, îmi zic, și nu mi se pare că omul din fața mea să fi îmbătrînit prea mult, dar reîntîlnesc la el aceleași constante ale firii: gravitate și măsură în orice afirmă.

— Ce înseamnă pentru județul Alba lucrările hidrotehnice de pe rîul Sebeș?

— Amenajarea celor două hidrocentrale de pe Sebeș înseamnă o investiție de mare importanță care se va face în aceste locuri. La punerea lor în funcțiune (cea de la Gîlceag în 1978, cea de la Sușag în 1979), fiecare dintre acestea vor da o producție de energie electrică de peste 200 milioane KW/ore pe an. Lucrările vor continua cu amenajarea pe Sebeș a încă patru centrale pînă la confluența cu Mureșul. Aceste lucrări vor permite ca în viitorul apropiat orașele Sebeș, Alba, și Aiud să fie alimentate cu apă din lacurile de acumulare nou create. Dar acesta este aspectul economic. Pe plan social, noi, constructorii, aducem civilizația: drumuri noi, șosele asfaltate, energie electrică, impunem tehnici noi. Ajutăm oamenii să cucerească viitorul. Dar poate mai ales să-și schimbe gîndirea, să iubească noul. Cînd sosim noi într-un loc, copiii își petrec timpul mai mult umblînd cu oile și vacile. Cînd plecăm, copiii au învățat de mult să meargă în primul rînd la școală. Așa se va întîmpla și aici, pe această vale minunată a Sebeșului.

— Lucrați de atîta vreme cu oameni feluriți pentru a crea de fiecare dată o operă. Ce calități iubiți la oameni?

— Aș vrea să schimb puțin întrebarea, ce calități ale oamenilor le prețuiesc: aș zice în primul rînd cinstea, care dublată de străduință și hărnicie poate deveni pricepere și competență. Îmi repugnă înfumurarea și tendința de parvenire.

— Pornind de la viața dumneavoastră, de la experiența pe care o aveți, de la faptul că totdeauna departe de orașe ați muncit greu, mereu în alte condiții, totdeauna noi și grele, ce i-ați sfătui pe tineri acum?

— Știți, presa a pus odată în contul meu, la o întrebare similară, următorul răspuns: «să-și vadă de treabă!» Eu n-am rostit niciodată aceste cuvinte, dar nu le contest și mai ales nu pun la îndoială adevărul lor. Deci, fiecare, atîta vreme cît e tînăr, să muncească mereu ca să dobîndească acele cunoștințe necesare practicării meseriei.

— Se spune că sînteți sever...

— Unii spun sever, alții spun că sînt rău, alții mă califică drept pretențios, alții un om al dreptății. Zic eu mai departe: cam toți au ceva dreptate; exigent vreau să fiu, dar rău nu! Marea majoritate a celor cu care lucrez acceptă severitatea mea pentru că se conving că e întemeiată pe spiritul de necesitate și de dreptate. Că oricînd cel care are dreptate găsește înțelegere la mine și cîștig de cauză.

— Stînd timp îndelungat prin munți, v-a fost vreodată dor de oraș, de viața lui?

— Nu am rîvnit-o mai mult decît trebuie. Concediile sau scurtele vizite mi-au fost de ajuns. Pentru că în coloniile noastre viața e organizată în așa fel ca să nu simți lipsa aglomerărilor urbane și există multe similarități: copiii merg la școală, nevestele au și ele slujbe, serile privim același program televizat, ca oricare orășean. Un șantier umple viața unui om, îi poate da satisfacții care pun de cele mai multe ori în umbră condițiile naturale grele. Omul aici poate fi fericit sau nefericit ca în orice loc al pămîntului.

culoarea violetelor

Cel mai mult mi-a plăcut întîmplarea cu violetele. E o poveste cu niște copii, și un elev-chimist care, într-o primăvară mai demult, au vrut să-i facă o surpriză dirigintei lor și adunați într-un mic laborator, acasă, au transformat petalele violetelor în alb. Totul se petrecea la Roșia Montană cu ani în urmă, în acea Țară a Moților unde copiii aveau cărți de chimie dar nu prea aveau ce face cu ele. Apoi mi-a plăcut și povestea laboratorului elevului aceluia roșcovan, unde se făceau mai multe experiențe ca în orele de chimie de la liceu, reacții simple, descompuneri, scamatorii descrise prin cărți și mase plastice din brînză, materie primă abundentă prin părțile locului. S-ar putea, poate, ca toate aceste jocuri, la o vîrstă cînd orice suflet vrea cu tot dinadinsul să redescopere lumea, să nu fi fost decît catapulte pentru marile ambiții de mai tîrziu. Aici, poate, au înflorit și acele planuri generoase ca orice copil, din acei munți, să aibă cel puțin o masă ideală pentru experiențe chimice, cu eprubetele frumos aranjate, pe care să le poată atinge el însuși și la nevoie să schimbe culoarea violetelor.

Apoi mi-a plăcut la profesorul de chimie Liviu Hebedeanu felul lui de-a gîndi despre lucruri, despre menirea lor și mai ales despre acele raporturi necesare între lucruri și oameni, care aparent sînt aceleași dar mereu altele. Revin din nou la acel obiect care se numește «masă de laborator» și dacă o să spuneți că nu e nici o noutate o asemenea masă, o să răspund că pe o astfel de masă s-au hotărît multe dintre destinele lumii de azi, ale lumii moderne, așa că *nu trebuie* să disprețuim acest obiect cum este uneori locul unor pasiuni mistuitoare. O masă de laborator trebuie să fie în primul rînd frumoasă — îmi spune profesorul — să respecte niște principii de ergonomie și niște principii estetice, ca elevului să-i placă să stea la ea și să lucreze... Ea trebuie să permită întemeierea unor noi relații și să distrugă vechea imagine a profesorului scamator și al elevului-spectator. Acestea sînt cîteva din argumentele generale ale unei pasiuni căreia Liviu Hebedeanu îi consacră întregul său timp: perfecționarea tehnologiei didactice. El este proiectantul și creatorul unor laboratoare fonice înzestrate cu aparataj electronic, a unor panouri de comandă pentru laboratoare de fizică și chimie unde evenimentele unei ore au loc în alt context și unde dialogurile sînt mediate de sistemele electronice. Acum oricine le poate vedea la Liceul «Horea Cloșca și Crișan» din Alba Iulia, unde procesul de învățămînt a făcut un mare pas în viitor, sau la Sebeș, Ciumbrud, Cugir, Cîmpeni, Blaj sau Ocna Mureș. Profesorului nu-i place, de obicei, să vorbească prea mult despre creațiile lui și mereu ne amintește de CELTA, un cuvînt-marcă pe care îl citim pe instalații, cuvînt care descompus literă cu literă ne dezvăluie pe realizatorii acestora: cercul de electronică al liceului teoretic din Alba-Iulia. (In paranteză fie spus, CELTA este azi o microîntreprindere școlară care are relații cu importante uzine din țară (48), cum sînt: I.P.R.S.-Băneasa, Electronica, Electromagnetica, Uzina de prelucrare a aluminiului-Slatina etc).

Cînd în încăperi capitonate, în fața unor instalații electronice, elevii deslușesc misterele unor cuvinte și propoziții, cînd în laboratoare minunate ei învață chimia sau fizica cu totul altfel ca părinții lor, ei ar trebui să se gîndească din cînd în cînd la bărbatul acela tînăr, mereu neliniștit, care își consacră nu numai zilele dar și nopțile, prospectînd viitorul unor obiecte care par acum atît de simple și la îndemîna tuturor.

CORNEL BOZBICI ■

pe planșe și în machete, satul românesc care va fi mîine

«Sistematizarea teritoriului, a orașelor ș
care să contribuie la ridicarea nivelului d
carea activității economico-sociale în m
la sate față de cele de la orașe».

(din Raportul

Institutul de proiectare al județului Ilfov este al județului după nume și după numai treizeci la sută din volumul său de lucrări, în realitate institutul avînd o arie de muncă mult mai întinsă, servind douăzeci și două de județe ale țării, contribuind la proiectarea unor stațiuni, întocmind planurile unor sisteme de irigații și alimentare cu apă din străinătate fiind — după spusele directorului său, arhitectul Octavian Țurcanu — «prea puternic pentru cerințele unui singur județ».

În sfera de activitate a institutului se integrează lucrări de proiectare de tot felul, construcții civile, locuințe, spitale, școli, case de cultură, drumuri, poduri, centrale termice, canalizări, parcuri, străzi, sisteme de irigație, baze de aprovizionare, complexe agro-zootehnice și așa mai departe, o salbă de lucrări pretențioase, pe care oamenii institutului se străduiesc să le îndeplinească în timp rapid și cu o bună știință a meseriei, se străduiesc și — judecînd după prestigiul colectivului și după comenzile primite — chiar reușesc.

Am intrat în incinta Institutului spre a afla noutăți despre preocupările acestuia referitoare la arhitectura rurală, capitol la care proiectanții de acolo muncesc între primii, deschizînd într-un fel un drum, o cale evitată mult timp, din comoditate sau poate din alte motive, dificilul drum al modernizării satului românesc prin păstrarea tradiției străbune, am intrat în institut cu acest gînd, dar pînă la a aborda subiectul cu pricina am aflat despre succesele colectivului, despre jaloanele activității sale, despre construcțiile cu care salariații I.P.I.-ului se mîndresc, prea numeroase pentru a le cita pe toate aici, dar între care trăiesc, la loc de frunte, spitalul din Slobozia, punctul vamal de la Giurgiu, complexul sanatorial de la Amara, Casa de cultură de la Turnu Măgurele și altele, foarte multe, construcții falnice și durabile, pledînd pentru priceperea și străduința unor verificați meseriași.

Încet-încet, vorbind despre unele și despre altele, admirînd machetele de dezvoltare a stațiunii Bîlea sau a orașului Giurgiu, bătrîn port dunărean despre care am auzit, nu fără mirare, că va fi dotat — într-un viitor care aproape bate la ușă — cu un modern hotel cu zece niveluri· sărind de la una la alta, am ajuns în cele din urmă la subiectul care mă adusese acolo, la viitorul arhitectonic al satului românesc, temă de îndelungată meditație, de studiu și de lucru a institutului.

Directorul Țurcanu l-a invitat în birou pe arhitectul Ion Geicu, șeful atelierului de sistematizare și investiții arhitectură, a făcut prezentările de rigoare după care, împreună, am coborît într-o sală de la subsol unde se aflau — expuse ca niște adevărate bijuterii ce sînt — machetele celor două casuțe pe care le aveți alături, machete elaborate de tehnicienii institutului după lungi peregrinări în teren, după studii și comparații, machetele acestea — primele dintr-o serie de zece, caracteristice mai multor județe ale țării — neînsemnînd altceva decît transpunerea miniaturală în lemn a unei case tip din satul românesc de mîine, locuință îmbinînd la modul ideal confortul vieții moderne cu tradiția arhitecturii de pe aceste meleaguri.

Le-am privit îndelung, le-am admirat, apoi nu m-am sfiit să le întreb pe gazde dacă aceste căsuțe vor popula cu adevărat satul anilor care urmează, în Buzău, în Mehedinți sau în Ilfov și dacă țăranul va fi convins de utilitatea acestei schimbări.

Arhitectul Țurcanu mi-a mărturisit că acesta este scopul imediat: convingerea țăranului că sistematizarea trebuie unită cu păstrarea tradițiilor, în așa fel încît satul — tot mai civilizat și tot mai urban — să rămînă sat, să se înalțe din case sănătoase, cu prispă sau cerdac, al căror preț de construcție este mult mai mic decît ar putea să pară, la o primă privire, «de vreme ce țăranul construiește îndeobște dintr-o locuință mai veche, mai adaugă pe parcurs sau se unește cu alți membri ai familiei».

Din cîte înțeleg, am spus, tot ceea ce proiectați pentru satul românesc de mîine sînt construcții cu etaj. Am înțeles bine?

Îmi spune că da. Îmi spune că lucrul ce are foarte mare importanță în momentul de față este delimitarea perimetrelor rurale, astfel încît sistematizarea să pună capăt risipei de teren, printr-o construire în cadrul unor arii fixe, în ideea unei densități cît mai mari. Astfel, continuă directorul Țurcanu, studiul de sinteză privind delimitarea perimetrelor construibile ale localităților din județul Ilfov, spre exemplu, conduce la o reducere generală a suprafeței respective cu aproape cincisprezece mii de hectare, pămînt care urmează să fie reintegrat în circuitul agricol, spre binele țăranilor și, implicit, al societății.

Părăsim încăperea de la subsol și urcăm în atelierul condus de arhitectul Geicu. Pe pereți și pe planșe — planuri de sistematizare ale mai multor localități rurale și urbane, rurale mai ales, centre de polarizare, cum le numește șeful atelierului, viitoare orașe pentru care s-au întocmit schițe de dezvoltare și detalii. O linie care marchează perimetrul de astăzi al comunelor respective și o alta, de altă culoare și mai aproape de centrul civic, simbolizînd marginea de mîine a aceleiași comune, mai strînsă, întrucît construirea densă va conduce la restrîngerea treptată a teritoriului despre care aminteam mai sus, în folosul economisirii terenului arabil, și a pășunilor, a pămîntului risipit astăzi și nefolosit pînă la capăt, a acestui generos pămînt românesc care va trebui cultivat cu mai multă rațiune, pentru bunăstarea generală a oamenilor.

Privesc cîteva schițe. Comana, localitate aflată pe calea ferată la jumătatea drumului dintre București și Giurgiu, pe cel mai vechi terasament al acestei țări, în preajma unei mănăstiri, ridicată la rangul de monument istoric, ei bine, Comana, acest sat răpănos în anii copilăriei mele, pe care — fiind oarecum de-al locului — l-am călcat în mai multe rînduri, cu picioarele înnoroite pînă la glezne, va deveni într-un viitor apropiat un centru urban modern, va poseda — după planurile citite la I.P.I. — un nucleu de construcții moderne și eficiente, numărînd între altele o baie publică, magazine de tot felul și chiar un hotel cu mai multe etaje!!

Am întocmit schițe de sistematizare și detalii, a completat arhitectul Geicu, pentru mai multe reședințe de comună, din Ilfov și din alte județe, localități care vor deveni într-un viitor apropiat centre economice și sociale cu caracter urban. Astfel, în județul Ilfov, ca să dau exemplul cel mai la îndemînă, există în această primă etapă de urbanizare a satului cinci centre de polarizare, Fierbinți, Budești, Bolintinul din Vale, Călugăreni și Periș, pentru care am alcătuit planuri și studii ferme de sistematizare și dezvoltare, în vederea transformării acestor comune în adevărate orășele, în cîțiva ani.

Ce-ar însemna această transformare pentru locuitorii de acolo?

Gazdelor le este foarte greu să explice în două vorbe. Ar însemna multe. Blocuri cu patru pînă la opt apartamente pentru cadrele agricole, centre civice, școli noi, centrale termice, magazine universale, într-un cuvînt o viață mai bună, și mai confortabilă.

Acestea ar fi, în două cuvinte, planurile meseriașilor de la I.P.I. Planuri prezentînd munca și strădania unui colectiv pasionat și destoinic, imaginînd destinul contemporan al satului nostru, teritoriu aflat într-o dezvoltare dinamică.

La institutul acela modern și cu multe etaje, am văzut cu ochii larg deschiși viitorul satului românesc, și el cu multe etaje, necesar ca un omagiu adus țăranilor acestor pămînturi, păstrători de istorie și de durată a neamului, constructori ai socialismului.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

melor, crearea unei rețele de noi centre urbane
izație al zonelor rurale înconjurătoare, diversifi-
ural vor asigura apropierea condițiilor de trai de

NICOLAE CEAUȘESCU

ința Națională a Partidului Comunist Român din 19—21 iulie 1972)

Fotografii de GH. AMUZA

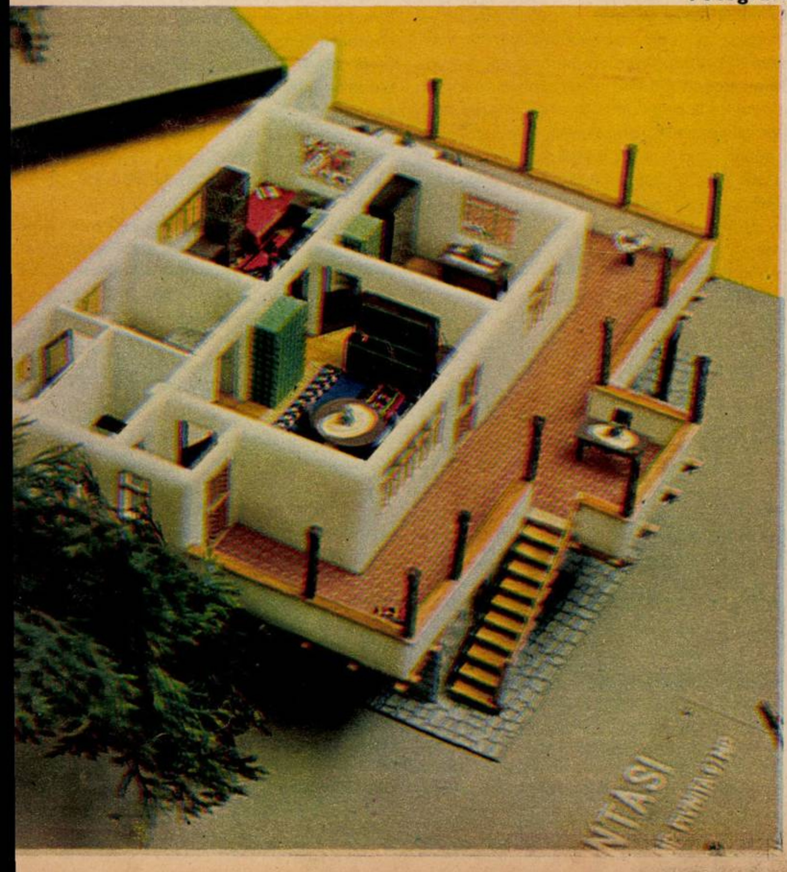

SNAGOV schita de sistematizare

ce fel de ploi?

Un document oficial al Pentagonului, transmis Senatului și dat publicității la Washington, relevă că forțele aeriene americane au provocat, între anii 1967 și 1972, căderi de ploi artificiale în Vietnamul de Sud pentru a prelungi efectele musonului și a încetini, astfel, deplasările forțelor patriotice. Operațiunea a costat 3,6 milioane dolari anual și a sporit precipitațiile, în unele zone, cu aproximativ 30 la sută.

Citind știrea, gîndul zboară fulgerător spre zona Sahel, din sudul deșertului Sahara, bîntuită de aproape patru ani de o secetă cumplită, cea mai teribilă calamitate din *ultimii 60 de ani cunoscută în această regiune.* Oamenii au dus și duc o bătălie dramatică împotriva efectelor secetei, dar pagubele rămîn imense. În patru ani în Mauritania au pierit aproape patru cincimi din efectivul de bovine și două treimi din efectivul de caprine și ovine. În Mali au pierit aproape două milioane de bovine și peste 5,5 milioane de oi și capre. Recoltele de cereale au fost compromise și, conform estimărilor O.N.U., aproape 6 milioane de oameni au fost, anul trecut, *încercați de foamete.*

Ca și în alte împrejurări, oamenii din zona saheliană au încercat toate mijloacele posibile spre a stăvili efectele acestei secete neîndurate și parcă fără sfîrșit; ca și în alte împrejurări, s-a manifestat o emoționantă solidaritate internațională cu populațiile sinistrate, cărora le-au fost trimise ajutoare. Nu poți, însă, să nu-ți pui întrebarea: de ce avioanele care au provocat ploi artificiale în Vietnam nu ar fi putut fi folosite nu ca mijloace de război, ci ca *un instrument al luptei omului împotriva* calamităților naturii? Faptul, credem, îndeamnă la meditație. Nu este pentru prima oară cînd omenirea află că roadele geniului uman sînt puse în slujba distrugerii, amenințării și războiului, în timp ce oamenii au nevoie de marile invenții și descoperiri pentru bunăstarea lor, pentru o viață mai bună, pentru progres economic și social.

Iată încă un fapt care pledează în favoarea necesității dezarmării, pentru folosirea în beneficiul oamenilor a realizărilor științei și tehnicii contemporane, pentru angajarea plenară a științei și tehnicii în scopuri pașnice, umanitare. Să ne gîndim, numai, ce sentimente de admirație, stimă și recunoștință ar fi avut zborurile unor avioane care ar fi provocat ploaia salvatoare în Sahel, reducînd măcar cu 30 la sută efectele distrugătoare ale secetei.

ION CÂRJE ■

CRONICA DE TREI SECUNDE

desen frumos

Cine era? Ce făcea?

Desena.

Ca-ri-ca-tu-ri-za.

Era caricaturist, făcea adică lumea să rîdă. Exact: «desenator humoristic; vervă satirică, fals naivă, malițioasă» — sună necrologul.

În 1940, a îndrăznit, acolo, în Franţa ocupată de nazişti, să-l deseneze pe Hitler cu chip de cimpanzeu. L-au arestat. L-au deportat. La Mauthausen, lagăr al morţii, infernul pe pămînt, sub soare. Ce a făcut la Mauthausen?

Ce a făcut în infern?

Cu ce s-a ocupat în infern?

A desenat. Nu *s-a sinucis.* Nu şi-a *rupt* creionul. Nu şi-a ucis inspiraţia. Şi-a dus creionul la frunte şi a gîndit, chiar acolo, în iad. A scăpat de gazare. N-a murit. S-a întors după eliberare la Paris şi a dat la tipar o carte de desene din lagăr:

«Drum şi cruci în 50 de staţii» (Editura Fayard, 1946).

N-am văzut nici unul din desenele lui Bernard Aldebert. Naşterea lor mi se pare mai gravă decît eventuala lor frumuseţe. Îl desenez, ca pe un erou necunoscut, pe geamul sufletului meu, printre florile mele de gheaţă, viaţă şi cîmp.

Stins din viaţă la 63 de ani, «în urma unei lungi maladii».

Nu, nu cred: omul care a trecut prin infern fără a fi biruit de groază nu mai poate fi niciodată bolnav.

Da, a murit — dar asta e cu totul altceva.

RADU COSAŞU ■

„cu atelierele pe care le avem astăzi pot face cu studenții chiar și un avion, dacă ne enervăm!“

...Un exponat, ales la întîmplare din extrem de *interesanta* «Expoziție *națională de invenții* și inovații studențești», deschisă pînă de curînd în spațiosul și modernul hol al Institutului politehnic București, poartă alături, scris caligrafic, următoarea explicație: «*SET de ștanțe pentru capacele de sticlă*»; raționalizare aplicată la Întreprinderea «Spicul» din Cluj — reduce prețul de cost de la 4 bani/buc., la 2,05 bani/buc — *elimină importul!*»

Sînt multe astfel de tabele indicatoare alături de cele peste o sută de exponate, reprezentînd cele mai diverse și ingenioase aparate — sau soluții de aparate — începînd, de pildă, cu un «*ciocan matrițor acționat cu motor electric liniar*» (autor Ion Zoicas, Institutul politehnic Cluj — lucrare propusă pentru brevetare) și sfîrșind cu «*Eclipsorul electronic*» (semnalizator automat pentru navigație, înlocuind cu succes același produs obținut pînă acum din import — contractat cu diverse firme naționale: pînă acum s-au și confecționat 300 de bucăți, în valoare de 600 000 lei! — realizare a studenților bucureșteni).

Sorin Kostrakievici, asistent la catedra de mecanică fină, îmi explică pe larg anumite detalii de organizare ale expoziției, scopurile ei imediate și mai de viitor — asta între două alergături, împărțindu-și timpul așa cum poate între reprezentanții presei, ai radioului sau televiziunii — îmi mai spune cum de organizarea *de facto* a expoziției s-a ocupat Mihai Vîrtosu, secretar cu problemele profesionale în cadrul Comitetului executiv al U.A.S.C.R., eu însă *mă interesez mai puțin de prezentarea,* ca să zic așa, «estetică» a aparatajelor de strictă specialitate și mai ales de complicată finețe — doresc să aflu ceva mai *dinăuntru*, și iată-mă — îndrumat de către Nicolaie Dumitrescu, un foarte tînăr student în anul III mecanică, și totodată șeful comisiei politico-ideologice a asociației studențești — pătrunzînd în «bucătăria», în «pîntecul» impresionantului complex de inteligență, frumusețe și pasiune, așa cum *poate fi numit,* fără pic de exagerare, noul edificiu al Capitalei și al țării.

«Cu atelierele pe care le avem astăzi, pot face cu studenții chiar și un avion, dacă ne enervăm!», îmi afirmă, zîmbind, profesorul doctor Dolphi Drimer, șeful catedrei de tehnologia metalelor, și despre care mi se suflă la ureche, cu discreție, că este un pe cît *de pasionat, pe atît de mare șahist;* cum eu unul sînt în general străin de acest din urmă sport, descopăr curînd la acest om plin, volubil cu o mustață neagră contrastînd puternic cu albul imaculat al cămășii — descopăr, zic — altceva: o pasiune nedisimulată pentru activitatea și preocupările studenților săi, o mîndrie aș zice, o plăcere proprie de a se afla în mijlocul lor la orice oră și în orice împrejurare, chiar și «extra»-profesională, cum ar fi cea *de acum, cînd e solicitat să vorbească unor* ziariști. Este un om încîntător, și în întreaga buimăceală ce m-a cuprins treptat vizitînd zeci de săli și sute de aparate, iată, descopăr, odată cu profesorul Drimer, o oază de liniște — un mijloc, un ajutor necesar pentru a reuși să-mi limpezesc gîndurile, să-mi sistematizez cîteva idei.

«Studenții au o imaginație dezlănțuită și mai ales sînt cu totul lipsiți de prejudecăți! Aveau *și* înainte idei, dar nu *știau,* nu puteau să și le realizeze; aici constă principalul avantaj al *integrării în muncă* încă de pe băncile școlii: astăzi, *ei își realizează ideile!* Au POFTĂ! Au o nemaipomenită poftă de lucru, uneori sar și peste cal, intențiile lor sînt mai mari decît posibilitățile tehnice, sau chiar decît adevărul tehnic, și atunci e rîndul nostru, al cadrelor didactice, să-i strunim... să-i aducem la realitate. *Dar e mai bine așa!*»...

«Adică așa, cum?!»

«E mai bine să ai, pentru moment, mai multă poftă decît posibilități, decît să ajungi la a avea *posibilități superioare,* definitive... *fără însă a mai avea poftă deloc!*»

Din pasiune, din «pofta» de care pomenea profesorul Drimer, trei studenți ai anului III T.C.M., Florin Munteanu, Mircea Poenaru și Aurel Segheanu, au realizat un «*tun fotonic*» (adaptabil la Laser-ul cu bioxid de carbon F.C. 100) conținînd lentile aurite și răcite cu apă, capabil să execute tăieturi sau lipiri de tablă subțire de o finețe extraordinară... («numai prin «Mannix» ați mai văzut așa ceva!»).

Tot din pasiune, Sorin Zbarcea din an B mecanică fină a realizat prototipul — deocamdată destul de grosolan executat, dar ce contează asta?! — al unui clește de sudat tablă subțire (l-au și cerut cei de la Trustul Electromontaj București, mereu se interesează de el, deocamdată însă Sorin are niște probleme cu procurarea unui afurisit de condensator anume, cred că cei interesați i-ar putea da o mînă de ajutor în acest sens — n.a.).

Și încă, luate așa, la întîmplare: o mașină d tăiat, cu disc abraziv — executată de un colectiv de studenți — este împrumutată, spre verificare, întreprinderii «Dacia»; rezultatul: întreprinderea își realizează planul cu vîrf, mașina funcționează impecabil — institutul abia ma reușește să aducă piesa înapoi!

O altă mașină, de sudat de data asta, executată de asemenea de către studenți, funcţio nează cu succes la «Fabrica de cabluri ș radiatoare» din Brașov.

Un aparat de măsurat duritatea unor pies (un cilindru galben din metal măsurînd n mai mult de 10 cm.!). «Numai în R.F.G. s-a ma realizat ceva asemănător!»

Dintr-un vechi picup scos la pensie, la car au atașat un minivoltmetru, studenții au reali *zat un aparat de măsurare a «rugozității»* (supratețelor plane), comparativ doar cu c realizat de elvețieni în cadrul firmei TESA!.

Ș.a.m.d.

«Integrarea în muncă, pe de o parte, aut dotarea atelierelor noastre, pe de alta — iat două elemente absolut pozitive ce ne-au aju tat să ajungem unde am ajuns. În plus, înc din timpul studenției, tînărul are ocazia de se izbi de greutăți inerente — procurarea ma

terialelor, de pildă! — pot părea minore cele ce vă spun eu, astăzi dar mîine, odată intrat în muncă, în producție — în viață! — fostul student de astăzi este pregătit nu numai profesional, dar și călit omenește!»

...Mă reîntorc în holul mare, acolo unde se află expoziția; în drum, pe peretele unui coridor, zăresc un soi de afiș tipărit: «Planul tematic de inovații pe anul 1974 al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini-Unelte și Electrotehnicii». Dedesubt, înșirate în ordine, cerințele respective ale zeci și zeci de întreprinderi, oferite spre analiză. Numai studenții politehnicii bucureștene au prezentat pînă acum peste *30 propuneri de inovații!...* («studenții au idei» etc.! — îmi amintesc).

Din 2 500 de studenți care au fost autori de proiecte de invenții și inovații (asta din totalul de circa 12 000 de studenți cîți însumează Institutul politehnic din București), *o mie* au lucrări prezentate și reținute.

Deci, din 5 studenți ai institutului — 1 (unul) este autor al unei lucrări de cercetare științifică! Proporția este demnă de orice laudă, chiar și lipsită de comentarii.

Circa jumătate din mia de lucrări pomenite mai sus o reprezintă *convențiile de colaborare* cu diversele întreprinderi din țară. Este inutil, cred, să mai subliniem, cît de eficace a fost îndrumată capacitatea creatoare a tinerilor de aici, de a acționa — odată cu luarea unor examene, *odată cu dobîndirea calificării profesionale proprii!* — direct în perfecționarea aparatajului tehnic sau industrial al țării, în vederea dezvoltării sale pînă la un plan competitiv. Numai filiala acestui institut a «Centrului de studii, cercetări și proiectări al studenților», are contracte cu întreprinderile din țară în valoare de 3 000 000 lei! Iar în planuri, cifra aceasta va crește în permanență.

Dacă tinerețea împletită cu munca și imaginația pot uimi — dacă pasiunea, împreună cu spiritul de sacrificiu pot duce la rezultate tulburătoare — dacă avîntul tineretului nostru către cunoaștere este de necontestat, recenta expoziție republicană organizată în incinta Institutului politehnic din București, le dovedește — pe toate — din plin!

HORIA PĂTRAȘCU ■

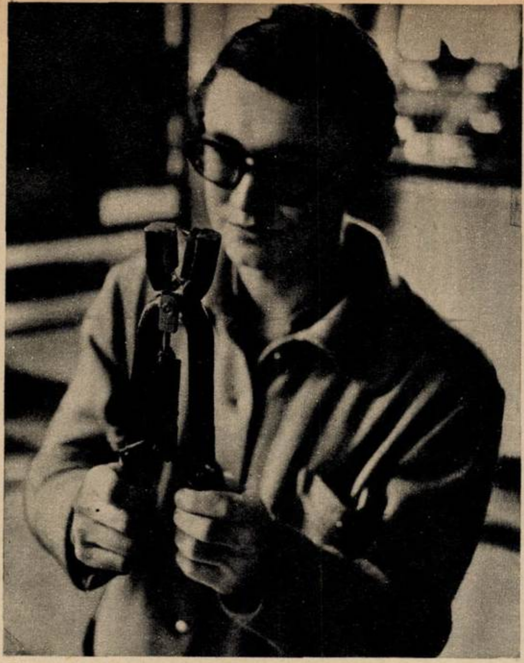

Cleștele lui Sorin Zbarcea, și problemele sale...

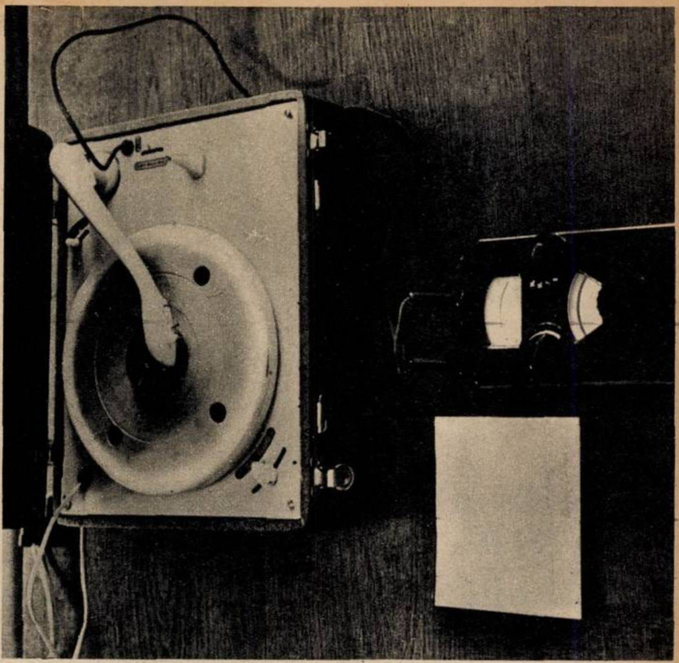

Un vechi picup, concurează firma elvețiană TESA!

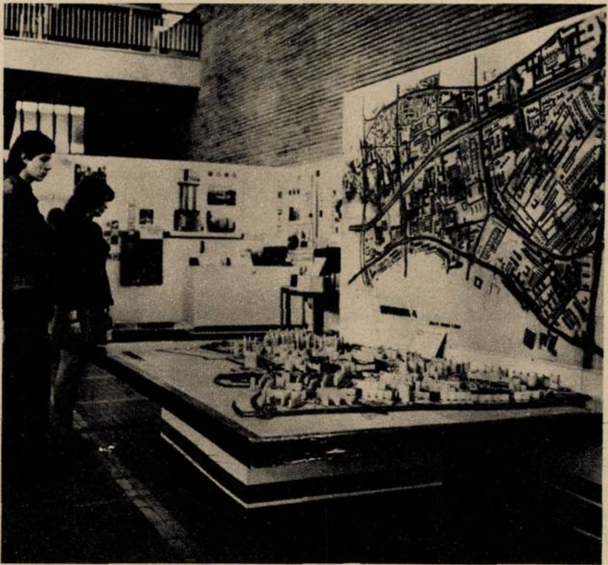

Privind viitorul, din unghiul tinereții.

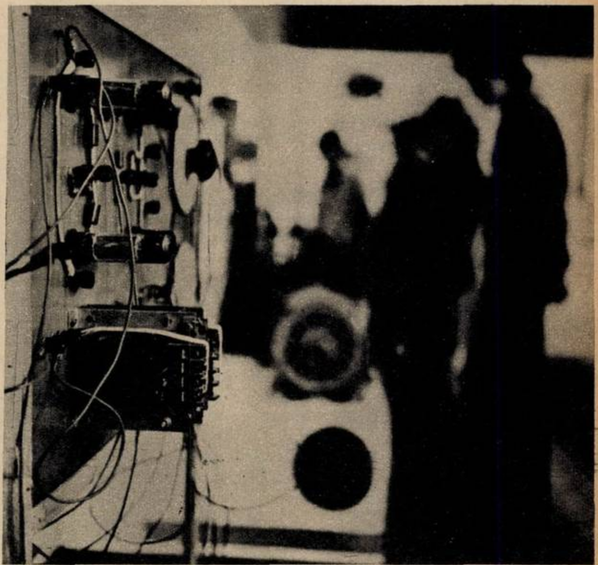

Lumini și... unde; **umbre și...** soluții tehnice.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU

Pașnicul TUN... fotonic.

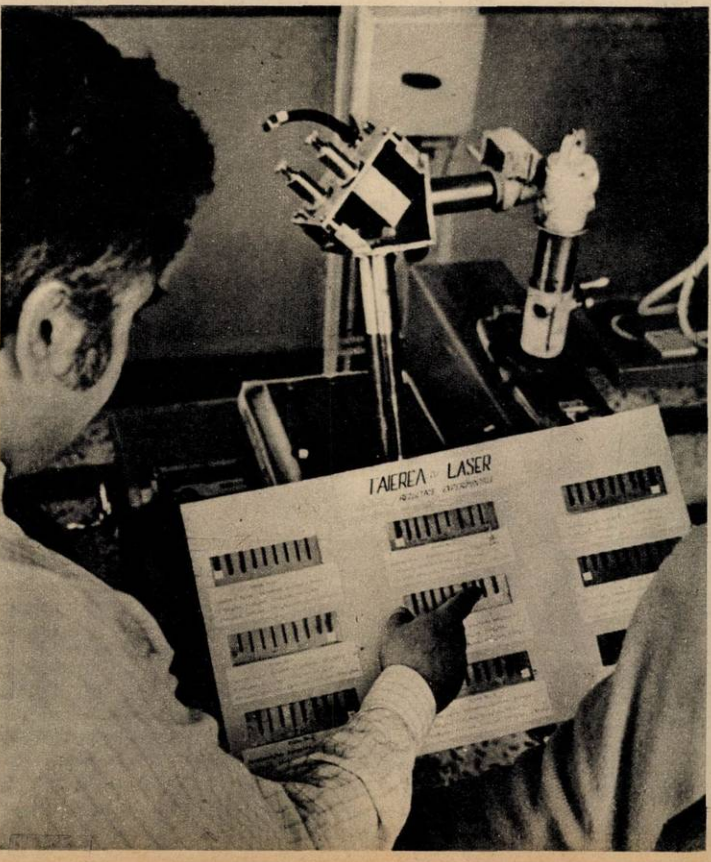

Pasiune și idei.

sincer, angajat, militant

Cu cîteva luni în urmă, la gala folk organizată de revista Napoca universitară, Puiu Ivanițchi îmi spunea că s-ar putea să mai avem o gală asemănătoare în orașul său, Sighișoara. Și iată, cu ajutorul casei de cultură și al conducerii liceului, Joseph Haltrich, entuziastul veteran al pop-ului românesc, convertit acum la folk, și-a ținut cu brio promisiunea. Deci două spectacole folk într-un oras în care numai doi oameni practică acest gen (sau cel puțin numai ei s-au remarcat pînă acum) — Puiu Ivanițchi și Gigi Nița. *Nu știu dacă acum o cronică* a celor două spectacole de la Sighișoara ar fi binevenită. Și asta, pentru că ea ar risca să semene cu altele dinaintea ei. De ce? Pentru că de multă vreme *aceiași* oameni cîntă în spectacole folk *aceleași* cîntece. Și iar «de ce?» Pentru că așa trebuie făcut pînă cînd genul acesta de muzică sincer, angajat, militant își va ocupa locul meritat în sfera difuzării noastre. Deocamdată numai într-un spectacol putem asculta «Fiii lacrimilor tale» sau «Declarație despre problemele păcii și ale războiului». Și ce bine ar fi ca toată lumea să audă aceste cîntece și multe altele ca ele. Nu pentru a le fredona ca pe un șlăgărel al zilei ci pentru a le percepe autenticitatea și mesajul, pentru a înțelege *că tinerii noștri folkiști au ceva de transmis*, ceva al lor și al generației lor artistice. Și au multe de transmis prin mijloacele lor: iată ideile și imaginile poeziei românești.

GEORGE STANCA ■

dialog sincer cu: DORINA DRĂGHICI

— Îmi plac tinerii care cîntă azi muzică ușoară. Au *voci plăcute, frumoase, dar nu mă* impresionează. Să spun și de ce: după ce ascult o melodie și după ce aceasta s-a terminat, parcă mai aștept ceva, rămîne, nu știu cum, un gol. Asta e rău.

— *Le lipsește ceva.*

— Le lipsește darul de a transmite. Nu, n-o spun din invidie, Doamne ferește, ba chiar aș fi fericită să aud un solist cald, dar...

— *Dar?*

— Uite că nu prea găsesc. Poate Margareta Pîslaru, dacă mă gîndesc bine, e serioasă, își cunoaște bine meseria. Îmi place și Doina Badea, are un glas de aur, dar e rece, domnule, e re-ce!

— *Aveți spirit critic, doamnă Drăghici.*

— De ce nu? Unii ar zice, probabil, că ar trebui să plec ochii în jos, vremea mea s-a dus. Dar uite că vorbesc și despre mine, tot critic — eu n-am avut niciodată glas, însă am simțit muzica și am transmis-o. Vă spun ceva incredibil — în treizeci de ani, de cînd cînt, nu m-a susținut nimeni decît publicul. Poate și azi mai întreabă unii de mine. Dar de unde să mă ia? Compozitorii m-au uitat, e normal, au zis mersi că tare îi mai refuzam cînd nu-mi plăcea ceva. Am o emisie la TV, ehe, de cînd o am și mereu se amînă. Am îmbătrînit, e drept, dar ce, Aznavour nu-i bătrîn? Și cîntă, îl ia lumea în seamă. Eu cred că glasul meu mai face față și acum. Nu mai sînt însă solicitată. Mai rău, după ce mi-a apărut ultimul disc, eram la Constanța, l-am cerut la un magazin, știi ce mi-a spus vînzătoarea? Dorina Drăghici? Asta a murit de mult! Auzi dumneata? Pînă la urmă totul se reduce la publicitate și la insistența cu care soliciți să te solicite redactorii de la RTV.

— *Și de ce nu insistați, redactorii sînt foarte ocupați, sînt atîția tineri cîntăreți și poate mulți buni...*

— Eu nu insist, domnule dragă, din decență, tot de asta m-am și retras. Scrie mata acolo «din decență». Copiii ăștia tineri cîntă de-ale lor, eu de-ale mele. Eu am genul meu, nu-l las acum neapărat de dragul unei reveniri. Găsesc însă că prea i-au răsfățat pe copiii ăștia. Cîntă toată ziua la radio și la televizor și habar n-au ce-i aia un Găești, un Mizil sau un Lehliu. Acolo să-i văd. N-o spun din răutate, dar acolo-i greul.

— *Și chiar nu vreți să cîntați și muzică mai nouă, modernă?*

— Nici gînd, de cînd mă știu eu eram momentul de liniște într-un spectacol: «acum vine doamna Dorina și cîntă ceva de inimă», așa se zicea. Cînd cîntau Grigoriii, «Curi-Curi», eu veneam cu «Cantonierul» sau «Tropa-trop» și făceam succes. Aici să te văd cum faci, cum te descurci. Eu n-am cîntat niciodată, auzi mata?, niciodată, o piesă străină și în treizeci de ani n-am ieșit din țară decît de trei ori. Azi toți vor numai străinătate. Dar vorbesc, vorbesc și tot la trecut mă întorc.

— *Din delicatețe am încercat să evit conjugările la acest timp. Să vorbim, așadar, despre viitor.*

— Nu mă întreba de viitor, eu nu pot vorbi de trecut, darmite despre prezent.

— *Bine, încerc totuși să aleg prezentul. Vă promit însă că vă voi ajuta cu o întrebare actuală, vie: cum vedeți dumneavoastră muzica de azi, la pop și folk mă refer?*

— Dintre pop și folk eu prefer jazz-ul, dar să știi că tineretul nostru cu tot pop-ul și folk-ul lui știe ce vrea, nu-i prost educat, are gust, trebuie însă învățat să asculte, să respecte muzica. Ce, crezi că muzica asta a tineretului nu-i frumoasă, dar unde s-o asculți?

— *Încep să prind curaj și asta-i rău, devin mai îndrăzneț și vă întreb de trecut.*

— Nu mă mai întreba, drăguță, că-ți spun eu singură. Dar ce să-ți spun? Că teatrul pe care l-am servit atîția ani nu și-a luat nici rămas bun cînd m-am pensionat. Nimeni n-a zis «rămîi cu bine, coană Dorino, hai să facem și noi un spectacol de adio c-așa se obișnuiește cu un artist emerit». Sau crezi că a venit cineva să-mi ia un interviu măcar așa de formă? Drept să-ți spun, ăsta-i al doilea interviu pe care-l dau în viața mea. Într-o viață de treizeci de ani.

GEORGE STANCA ■

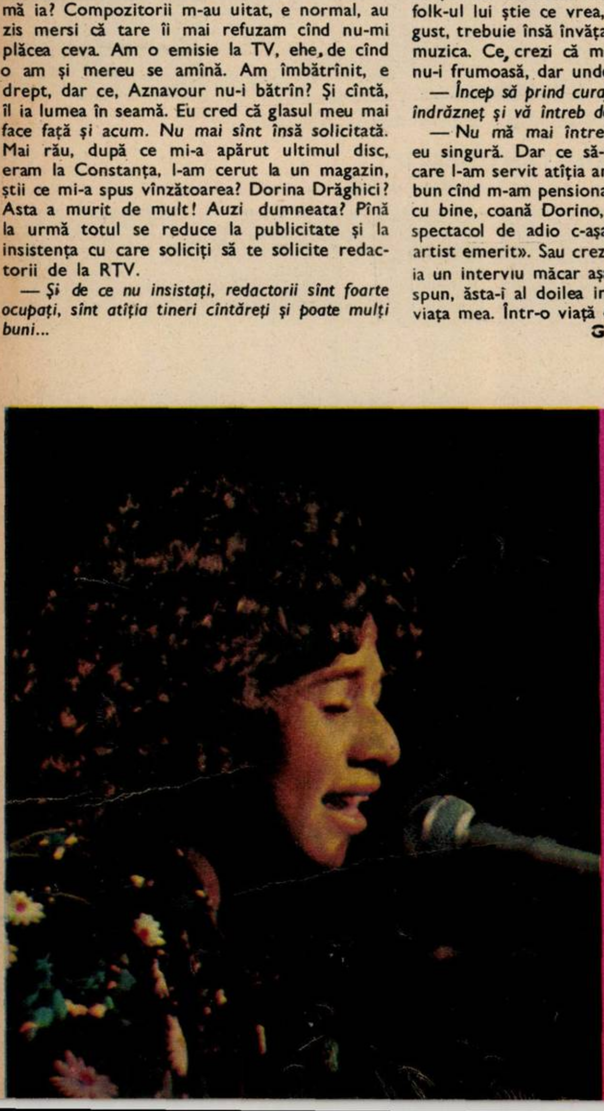

Cîntăreața militantă americană Carole King.

maria tănase

Nu-mi vine greu să depăn firul amintirilor. Intîmplări de mult petrecute îmi sînt proaspete. Atît de vii încît am impresia că timpul nu mi-a răpit *nenumărații ani*.

Eram tînăr, foarte tînăr, cînd a început să mă cuprindă patima muzicii populare. Lucram la Arhiva de folclor a Societății compozitorilor. Ucenicia mi-o făcusem alături de profesorul meu Constantin Brăiloiu. Luasem parte la monografiile sociologice inițiate de către Institutul Social Român sub conducerea savantului profesor Dimitrie Gusti. Acolo am avut prilejul să mă inițiez în tainele sociologiei, să-mi dau seama de rolul însemnat pe care îl are cîntecul în viața socială a poporului.

Cutreieram țara în lung și-n lat, culegînd cîntecele oamenilor. Cu cîtă nerăbdare — întors la București — ascultam și reascultam înregistrările făcute pe *cilindrii fonografului* Edison, punîndu-le în ordine, catalogînd grijuliu cîntecele și informațiile adunate. Din cînd în cînd pofteam la Arhivă prietenii cărora, plin de mîndrie, le dădeam prilejul să se împărtășească din frumusețile necunoscute care îmi îmbogățeau necontenit viața. Cu nespusă emoție așteptam vremea înregistrărilor pe discuri. Se întîmpla obișnuit cam de vreo două ori pe an, cînd reprezentanții caselor străine (His Master's Voice, Columbia) aduceau specialiști în vederea completării cataloagelor de muzică românească. Aveam rezervate pentru Arhiva de folclor cîteva fețe de discuri necomerciale, destinate vocilor și cîntecelor mai reprezentative, alese cu atenție din *materialul aflător în* arhivă.

Venirea sătenilor și a sătencelor la București era adevărată sărbătoare atît pentru noi, puținii folcloriști (puteai să-i numeri pe degetele *unei* singure mîini), cît și pentru cîntăreții veniți pentru întîia oară în Capitală în cele mai frumoase straie, din îndepărtatele colțuri. Legăturile mele cu casele de discuri explică în mare măsură insistențele amicului meu, regizorul, de a asculta glasul prietenei lui, care, pare-se, avea o voce neobișnuit de frumoasă și era îndrăgostită de muzica populară. «Eu nu mă pricep în ale muzicii populare, dar oricine a ascultat-o a rămas adînc impresionat. Te rog, *vino s-o asculți și dacă te vei convinge că* merită poate o vei ajuta să se realizeze».

Mărturisesc că propunerea prietenului meu nu prea era îmbietoare. Îmi erau atît de dragi vocile sănătoase, cu emisiunea naturală a atîtor fete și femei anonime, încît faptul de a asculta o bucureșteancă «doritoare de a se realiza», integrîndu-se în rîndul cîntărețelor profesioniste, nu-mi spunea nimic. Nu mă preocupau cîntărețele care în cel mai fericit caz ajungeau să-și desfășoare activitatea pe scenele teatrelor de revistă unde cîntau, în afara unor cîntece «în stil popular», un repertoriu care nu intra în preocupările mele. Tocmai din această pricină m-am lăsat greu convins, acceptînd *numai după nenumărate* insistențe ale prietenului meu să urc pînă la ultimul etaj al unui bloc din strada Inginer Saligny, într-o mică garsonieră unde locuia el și prietena. În vara anului 1934. Locuința mai adăpostea și sediul de curînd înființatei Asociații, Amicii U.R.S.S. Sandu Eliad, regizor și ziarist în acea vreme, era secretarul asociației. Astăzi, pe pereții acestui bloc figurează o placă comemorativă.

Sunînd la ușă mi-a deschis o tînără brunetă, cu ochii văpaie, îmbrăcată extrem de simplu într-o rochiță de stambă și nefardată. Cine oare și-ar fi *putut închipui* în acea clipă în care Sandu Eliad mi-a prezentat-o că numele simplu, pronunțat de el, va rămîne adînc săpat în sufletele tuturor românilor: Maria Tănase.

Spre nedumerirea *lui*, Maria, *obișnuit* zburdalnică și plină de viață, se arăta a fi foarte intimidată. Pasămite felul în care îi vorbise despre mine, despre priceperea mea în materie de folclor o împiedicau să se simtă la largul ei. Poate și faptul că arătam foarte tînăr, cu înfățișarea copilărească, necorespunzînd deloc pomposului titlu de «domnu' profesor», îi făcuseră o neașteptată impresie. Sau poate o speriase severitatea sub care mă străduiam să-mi ascund tinerețea.

Printr-o obișnuință ce-mi devenise a doua natură am început să îi iau interogatoriul profesional, întocmai cum făceam cu fiecare cîntăreț: vîrsta, studii, peregrinări, repertoriu.

Mi-a mărturisit că este *născută și crescută* la marginea Bucureștilor în mahalaua Mandravela. Atît tatăl cît și mama sînt de origine țărani, ea fiind jumătate olteancă, jumătate ardeleancă. Cîntecul popular l-a îndrăgit de cînd a deschis ochii la viață. Melodiile pe care le știa le-a deprins fie de la tatăl ei, neuitatul moș Tănase, cu care curînd aveam să mă împrietenesc, fie de la mama, țărancă din Făgăraș, fie de la lăutarii ce-și făceau veacul prin cîrciumile cartierului.

Dar vai!, surpriză. La cererea mea, ezitînd, a început o melodie pe care a reluat-o fără succes de cîteva ori. Se fîstîcise și, precum un copil emotiv la examene, nu reușea să cînte. În zadar mi-am dat osteneala să *o conving* să-și dea drumul glasului. De prisos o mustra Sandu Eliad că mă deranjase degeaba. Mi-a fost cu neputință să-mi dau seama cît de cît de vocea ei. I-am făgăduit să mă reîntorc.

HARI BRAUNER ■

TOP PANORAMA

● Filip Merca ne anunță noi schimbări în formația *Mondial:* Au plecat «cromaticii» Iuliu Merca și Puiu Hațeganu, vor veni Mihai Muncioiu (ex — Roșu și Negru) — chitară-solo, voce și timișoreanul Cornel Liuba (ex. — Clasic XX) — baterie. ● Un accident de automobil l-a făcut indisponibil, pentru cîtăva vreme, pe *Mihai Cernea*, bateristul formației Sfinx ● Nu știm cît de specialist trebuie să fii în ale muzicii ușoare ca să poți spune, în calitate de prezentator, pe scena Sălii Palatului: «Antrenamentele de baschet pe care le fac săptămînal sînt folositoare, iată, și pe scenă» sau adresîndu-te solistei care trebuie prezentată: «Sînteți mai elegantă și mai frumoasă ca niciodată, mă simt pe lîngă dumneavoastră ca locotenentul Columbo în episodul de sîmbătă seara». ● *Dida Drăgan* continuă să cînte cu succes ca vedetă a spectacolului «Eva und Co» în Berlinul de Est. Recent, Casa de discuri AMIGA a lansat pe piață un single al Didei Drăgan cuprinzînd melodiile Sag nicht vorbei/Einmal im Jahr.

TOP

1. *Coborîse primăvara* (muzică Mihai Cernea — text Virgil Carianopol) — Sfinx. 2.. *Ei sînt amicii mei* (Iuliu Merca) — Mondial. 3. *Un om pe niște scări* (Mircea Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 4. *Andrii Popa* (Mircea Baniciu — Vasile Alecsandri) — Phoenix. 5. *Mica țiganiadă* (Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică) — Phoenix. 6. *Pădurea l-a gonit* (Nancy Brandes — Luminița Ciubotaru) — Roșu și Negru. 7. *Balada mării și a pămîntului* (Florin Irimia) — Capitol. 8. *Războinicii* (Dan Chebac — Adrian Păunescu) — Dan Chebac. 9. *Fiii soarelui* (Dan Aldea) — Sfinx. 10. *Albastrul unei mări imaginare* (Nancy Brandes — Teodor Mazilu) — Dida Drăgan.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP FLACĂRA - TALON NR 21

CRONICA OREI ZERO

trenul 322 şi castanii

Cisterne cu apă proaspătă cutreieră noaptea Bucureştiul, făcînd din străzi şi bulevarde oglinzi în care poposesc luminile roşii, galbene, verzi ale stopurilor automate. Dar ţinta mea este Gara de Nord. Citesc pe panourile luminate de la intrare plecările şi sosirile în Capitală. La ora 0 soseşte un accelerat de la Braşov. Mai sînt 30 de minute. În gară e o vînzoleală ca în plină zi. Cinci trenuri (8001, 101, 7007, 241, 7001), în toate direcţiile, pleacă pînă la ora unu (de la linia 2, 3, 10, 6, 1). Aştept, nu o persoană anume ci un tren. Trenul 322. Soseşte în gară la secundă. 0,00. Locomotiva electrică fabricată de oltenii de la Electroputere se opreşte lin în faţa tampoanelor. Urc scările ei metalice. Cei din locomotivă mă cred un călător «făcut» care vrea să le mulţumească pentru călătorie. Să ne cunoaştem: mecanicul Cornel Luca şi ajutorul Vasile Comşa. Este un tren accelerat de duminică, suplimentar, pentru cei care se duc sîmbăta să-şi petreacă orele libere pe Valea Prahovei. Trebuie să mărturisesc, fără falsă modestie, că după primele cuvinte schimbate cu eroii reportajelor mele de noapte, topitori, ingineri de la dispecerul naţional, ţărani, şoferi sau paznici de monumente ale naturii, ne simpatizăm intrînd într-un dialog care numeşte cu simplitate întîmplările muncii. Parbrizul locomotivei, deşi fabricat dintr-o sticlă specială, foarte rezistentă, armată cu o invizibilă plasă metalică şi o peliculă de material plastic este plesnit. Din centrul loviturii în formă de stea cu raze inegale se întinde un păienjeniş de linii sinuoase care arată puterea cu care a fost «atins» parbrizul.

— Cum s-a întîmplat?

— Locomotiva dezvoltă o viteză de 140 kilometri pe oră, poate merge şi mai repede dar deocamdată asta e limita stabilită, şi la o încrucişare cu un tren de marfă (încărcat cu material de construcţii) în momentul cînd s-a făcut vidul, a sărit o piatră (la încrucişări se face vid din cauza vitezelor celor două trenuri) şi uite ce mi-a făcut. Puneţi mîna, să vedeţi. Plesnitura este numai la suprafaţă. Geam bun dar scump, foarte scump. Locomotivă excepţională, spune ajutorul său, Comşa, are aproape un milion de kilometri şi merge ceas.

— 965 000 kilometri la bord, 6 850 CP şi viteza maximă de 160 kilometri/oră, precizează mecanicul. Astea sînt primele locomotive româneşti de viteză mare. Am luat-o cu zero kilometri. Pînă să ajung să urc scara acestei maşini eu am trecut prin multe şcoli: instructaje şi muncă pe brînci c-aş fi putut să termin două facultăţi. Ca să nu mai amintesc de anii de focărie cînd treceau prin mîinile mele cîte 11-12 tone de cărbune într-un turnus. Acum sigur, serviciul este comod dar tensiunea: tensiunea este mare, mult mai mare. La aburi făceam 13-15 drumuri; la Diesel 18-19, iar acum la electric 23-24. Am fost nouă copii la părinţi şi toţi ne-am tras către meserii. Eu cu frate-miu cel mai mare sîntem la C.F.R. El este mecanic de pompă.

— E grea munca de noapte?

— Nu-i uşoară. Dar noi, ceferiştii, ne-am învăţat. N-o mai simţim grea. Se spune că o noapte pierdută se recuperează în nouă nopţi de somn. Noi nu putem avea decît în concediu nouă nopţi de somn la rînd. Noaptea la căile ferate înseamnă depăşirea orei 1,59 iar ziua începe la 3,59. Voi avea timp să tot dorm la pensie.

— Cam devreme vorbiţi de pensie.

— Mai am nouă ani.

— Nu se vede nici un fir de păr alb.

— Sînt cîteva. Am văzut eu oameni care s-au culcat toată viaţa odată cu găinile şi la patruzeci de ani erau albi, nu vă luaţi după păr. Pentru mine fiecare drum e un examen, de asta mă ţin. Am libretul de mers aici şi nu mă pot abate. Trebuie să justific orice minut, nu numai la staţia terminus ci şi de la staţie la staţie. Am şi un... ajutor care arată în fiecare moment ce fac: banda de vitezometru. Mie dacă mi se întîmplă ceva, ea este primul martor. Arată viteza, arată timpul de staţionare, de ce şi unde am încetinit, stopurile... Sînt şi lucruri neprevăzute, de exemplu chiar acum la vreo patruzeci de metri înainte de intrarea în staţie vreo opt oameni hălăduiau pe şine. A trebuit să încetinesc. Alţii sînt nerăbdători să se urce, să nu scape trenul, să coboare şi nu sînt atenţi; noi nu avem voie să nu fim. Am intrat în turnus la ora 17,45, am adus trenul ăsta şi plec cu 201 la ora 1,00 înapoi la Braşov. La ora 3,34 sînt liber. Dar pînă atunci sînt cu ochii în patru.

— Cîte vagoane aveţi în spate?

— Opt.

— Cam cîţi călători?

— Eu vin cu plinul. Avem o ţară faină şi oamenii au început să-şi facă timp s-o vadă de-a lungul şi de-a latul. Eu am străbătut-o zi şi noapte, i-am simţit aerul, i-am văzut pădurile... ţară bogată şi frumoasă ca asta a noastră... şi oamenii... mai avem de lucru... O caschetă roşie a întins un carnet în care mecanicul Cornel Luca a scris ceva şi l-a înapoiat. I-am urat drum bun. Nu m-a întrebat cînd şi unde şi dacă voi publica materialul.

Vînzoleala din gară s-a potolit brusc după miezul nopţii. Somnul de dincolo de noi se aşterne peste lucruri şi călători.

M-am urcat într-o maşină de noapte, stînd într-un picior pe scara din spate, susţinut de alţi doi călători care reuşiseră să pună mîna pe cîte o bară. Era ora 0 şi 30.

Bucureştiul este curat şi calm. Am coborît la prima staţie şi am luat-o pe jos prin ploaia măruntă lăsînd în plata lor toate maşinile; pe toate. Noaptea era luminată de policandrele castanilor înfloriţi... **COMAN ŞOVA** ■

JURNAL DE ŞANTIER

sub cupola nopţii, betoane şi muzică de schubert

[illegible] întunecat bine, iar norii grei adîncesc [illegible] şi dau mister nopţii. Sala, aşa cum e acum, la 14 mai, străjuită de cadrele ei din beton şi cu amfiteatrul deschis spre cer, pare un transatlantic plutind prin oceanul de lumini ale oraşului. Larma, obişnuita larmă de zi a şantierului, viaţa lui sonoră s-a dus parcă în asfinţit odată cu soarele ca să se redeştepte mîine.

Am intrat în schimbul doi, în schimbul de noapte şi urc, urc la cota 11,46 m, de la corpul oficial, între inginerul Mircea Stoenescu şi maistrul Grigore, maistrul Nicolae Grigore despre care se vorbeşte mult la sala polivalentă pentru că, deşi calm şi timid, ţîşneşte mereu şi uluieşte prin capacitatea sa de conducător de oameni şi de lucrări. Urcăm cum putem, ne căţărăm, de fapt, pe cofraje, pe simulacre de scări din scînduri, ne agăţăm de fier-beton şi ajungem. Ajungem la planşeul unde în noaptea asta toarnă betoane echipa lui Burlacu. Echipa aceea despre care s-a dus vestea, echipa de tineret, de fierari-betonişti, a lui Niculae Burlacu, echipa-star a şantierului despre care se interesează puhoi de ziarişti, fiindcă a bătut toate recordurile, turnînd în noaptea de 30 mar-[illegible] şi apoi în multe alte nopţi, 108 metri cubi de beton.

Ajungem şi el, Burlacu, un băiat înalt şi subţire, este sus în bena spînzurată cam la metru şi jumătate de planşeu, ţinută de cîrligul unei macarale şi dă drumul uşor, uşor, la beton să curgă. Cînd sare din benă, «ortacii» lui, opt şi cu el nouă, sar în beton, îl calcă, umblă prin el în cizme şi cu lopeţi în mîini, îl repartizează egal în careu, apoi Burlacu ia vibratorul, îl vibrează, îl vibrează, căci ăsta-i secretul calităţii betonului, să fie vibrat cît mai des, iar cînd termină, fetele îl netezesc cu lopeţi, îl netezesc bine, frumos, îl netezesc oglindă, ca pe un cearşaf aşternut pe un pat de nuntă. Mai au şi greutăţi, ne spune maistrul de noapte Bucică Alexandru, de serviciu pe tot şantierul. N-are presiune apa şi n-ajunge pînă aici sus. Dar se descurcă Burlacu. Şi-a urcat sus un tomberon cu apă. «Măi fecior, măi, strigă inginerul la un băiat de pe planşeu, du-le lumina mai aproape să vadă oamenii ca lumea». Şi stop, s-a terminat o cifă de beton şi pînă soseşte a doua ne adunăm roată, ne aşezăm pe dantela de fier-beton şi stăm de vorbă. Au de turnat în schimbul ăsta 32 de metri cubi de beton, adică pe o suprafaţă de circa 180 metri pătraţi. Un fleac pentru ei, dacă ar avea beton continuu. Normal, ritmul maşinilor este de 4 cife pe oră, dar uite că de la şase seara şi pînă acum, şi e ora nouă, de cînd au intrat în schimb a sosit doar una. Maistrul Grigore coboară, se duce la staţia de emisie-recepţie să întrebe Granitul III ce s-a întîmplat. Pînă duminică, pînă în 18 mai, cu două zile mai devreme faţă de grafic, «vrem să terminăm placa asta de turnat de la acest planşeu, penultimul nivel al corpului» îmi spune Burlacu. Îl întreb «Cîţi sînteţi în echipă?», Burlacu îmi răspunde că 20, 8 fete şi 12 băieţi, dar restul au lucrat în schimbul I. Media de vîrstă a echipei este 21 de ani, prîslea este Costache Gheorghe, de 19 ani, aici prezent, şi-mi arată un băieţel scund cu părul creţ, un spiriduş ca un Nică a lui Ştefan a Petrei care azvîrle la fiecare secundă cîte o şotie, iar cel mai vîrstnic, Nelepcu Marin de vreo 36 de ani şi singurul nemoldovean din echipă. «Cum, toţi moldoveni? Cum v-aţi grupat aşa?» «Aşa bine, ne-am adunat de-ai noştri şi nu facem Moldova de rîs să ştiţi». Prîslea, Costache Gheorghe, este verişorul Catincăi Costache, adus de ea pe şantier şi care ne spune că e din Bacău. Adică din comuna Pănceni, de unde pînă la Bacău mai mănînci două pîini, dar dacă-s negre nu le mai mănînci, zice ghiduşul. Cei douăzeci sînt împreună de 2 ani şi se duc oriunde, chiar şi-n pînzele albe, după şeful de echipă Burlacu şi după maistrul Grigore. După maistrul Grigore pentru că e înţelegător şi pentru că are grijă să cîştigăm bine, după Burlacu pentru că om mai muncitor şi mai săritor ca el, rar. E mereu acolo unde-i mai greu... Şi Burlacu are 26 de ani şi e şef de echipă de la 21, iar la 16 ani, cînd a venit să se angajeze din comuna lui, Iveşti, de lîngă Vaslui, abia l-au primit fiindcă n-avea 18 ani şi aşa era legea. «Trebuia să primesc consimţămînt de la părinţi de-acasă, scriu eu lui tata şi-mi trimite, că dacă se întîmplă ceva cu mine să n-aibă pretenţii». «Şi uitaţi aşa m-am angajat». «Nu şi de la mama?» «Nu pentru că am numai tată. Mama a murit cînd aveam eu 7 ani, ăla mare 9 şi surorile una 6 şi cea mică 3. El ne-a crescut fără să se mai însoare, a năcăjit cu noi, a chinuit şi ne-a crescut. El ne-a fost mamă, el ne-a fost tată şi ne-a învăţat de mici să muncim şi să respectăm munca».

— Cum aţi primit fetele în echipă? Aveţi încredere în ele?

— Sînt nişte fete tare bune. Muşa, Catinca, Aniculăesei Marghioala, fete foarte bune, de încredere, muncesc cot la cot cu noi, bărbaţii.

— Nu le jigneşte nimeni?

— Cum să le jignească?! Numai să aud. Sînt ca surorile noastre. Au venit în echipă, sînt ale noastre.

— Care a fost noaptea cea mai grea de cînd lucraţi aici la polivalentă?

Vorbeşte Nelepcu. «Săptămîna trecută. Am turnat aproape 4 ore pe ploaie, pe o ploaie rece, în şuvoaie. Uitaţi pe capătul ăla. Unul umbla după rogojini să astupăm betonul imediat ce-l răsturnam din benă ca să nu spele ploaia laptele de beton, altul vibra, altul netezea, altul prindea bena». «Spune măi şi de noaptea cînd s-a defectat macaraua, aminteşte Muşa». «A da, continuă Nelepcu. Era aproape 9,30 şi era a treia benă care trebuia să ne-o urce sus pe placă şi cînd să urce bena, i-a scăpat cablul după tambur şi era să cadă jos bena peste noi, iar macaraua să se răstoarne. Şi era şi nea Gheorghe jos, agăţător al benei de cîrlig. Ştiţi ce pericol a fost? Din neglijenţa macaragiilor, atît a celui de zi, cît şi a celui de noapte care a luat în primire şi n-a controlat. N-a mai putut să ne coboare bena la placă, mai erau aproape 3 metri pînă la ea. N-aveam nici o altă posibilitate decît să-i dăm drumul a beton de-acolo, dar dacă scăpa odată tot, forţat, cu viteză, se ducea şi placă şi tot jos, iar noi, cîţiva, eram pe placă. Şeful de echipă cu puştiul Baltag s-au urcat acolo în benă, de pe o schelă, dar riscul era foarte mare, şi au dat drumul uşor la beton. Apoi am muncit vreo 3 ore, cu toţii, jos la macara ca s-o reparăm. Şi pînă la ziuă am turnat şi tot betonul».

Echipa lui Burlacu nu admite greşeli, neglijenţe pentru că ea nu greşeşte şi nu-şi îngăduie neglijenţe. Cifa aia de beton nu mai venea, se apropia de ora 22 şi cei nouă şi cu dulgherul Duluman Constantin, zece, moldovean şi el, mi-au vorbit şi despre neglijenţele de la cantină. «Am impresia că bucătăresele care există la cantina centrală a întreprinderii, spune Duluman face mîncarea pe ghici, nu pe gust, înţelegeţi!? De multe ori ne trimite aşa o mîncare, că femeile de-aici care ne servesc nici nu vor s-o guste. În al doilea rînd, pîinea. În două luni şi jumătate de cînd sînt aici n-am mîncat pîine proaspătă la cantină. Numai veche, de circa 3-4 zile în urmă. De multe ori insistăm să ne schimbe pîinea şi refuză şi sar la ceartă. În fine, nu sîntem chiar ăia să fim pretenţioşi, însă după munca pe care o facem, eu zic că avem dreptul la o mîncare omenească». «Şi n-aţi spus gospodarului şantierului?» «Ba am spus, dar n-a luat nici o măsură». Mai au oamenii probleme şi cu dormitoarele, la căminul din Vitan o administratoare îşi permite să-i jignească şi să-i ameninţe cu aroganţă, să-i scoată din camere şi să-i plimbe din M în M (adică din bloc în bloc) în timp ce aceşti bravi bărbaţi, nopţile, cînd ea doarme, toarnă mulţi metri cubi de beton, sparg recorduri, înfruntă pericole şi construiesc. Construiesc cu credinţă, cu ambiţie, şi îşi poartă meseria de fierar-betonist cu mîndrie, cu blazon.

În sfîrşit, auzim zgomotul maşinii. A sosit cifa. Baltag aleargă jos să prindă bena de cîrligul macaralei, iar toţi opt sînt gata, o aşteaptă pe placă.

E ora 22,30, inginerul Mircea Stoenescu îşi îngăduie luxul să plece. E pe şantier de la 6,30 dimineaţa. Pune cheile maşinii în contact, întoarce butonul radioului. Inundă în noapte o simfonie de Schubert. Ca la o comandă, parcă. În fiecare seară sau noapte, cînd pleacă de la şantier, se odihneşte, alergînd cîtva timp, aiurea, cu maşina prin Bucureşti şi ascultînd — caută pe toate posturile pînă găseşte — muzică simfonică sau de operă. Astă seară era Schubert.

V. GHERGHINOIU ■

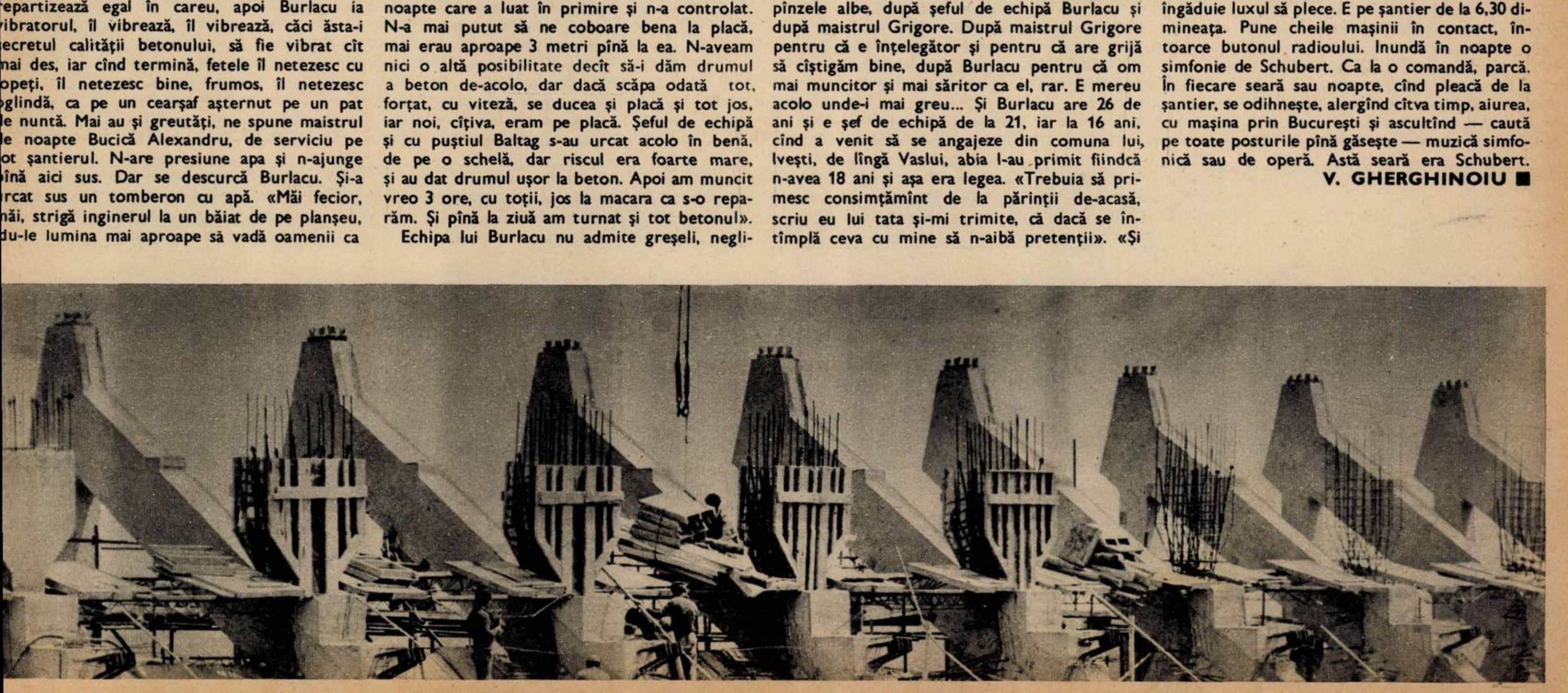

o profesiune pentru toate anotimpurile

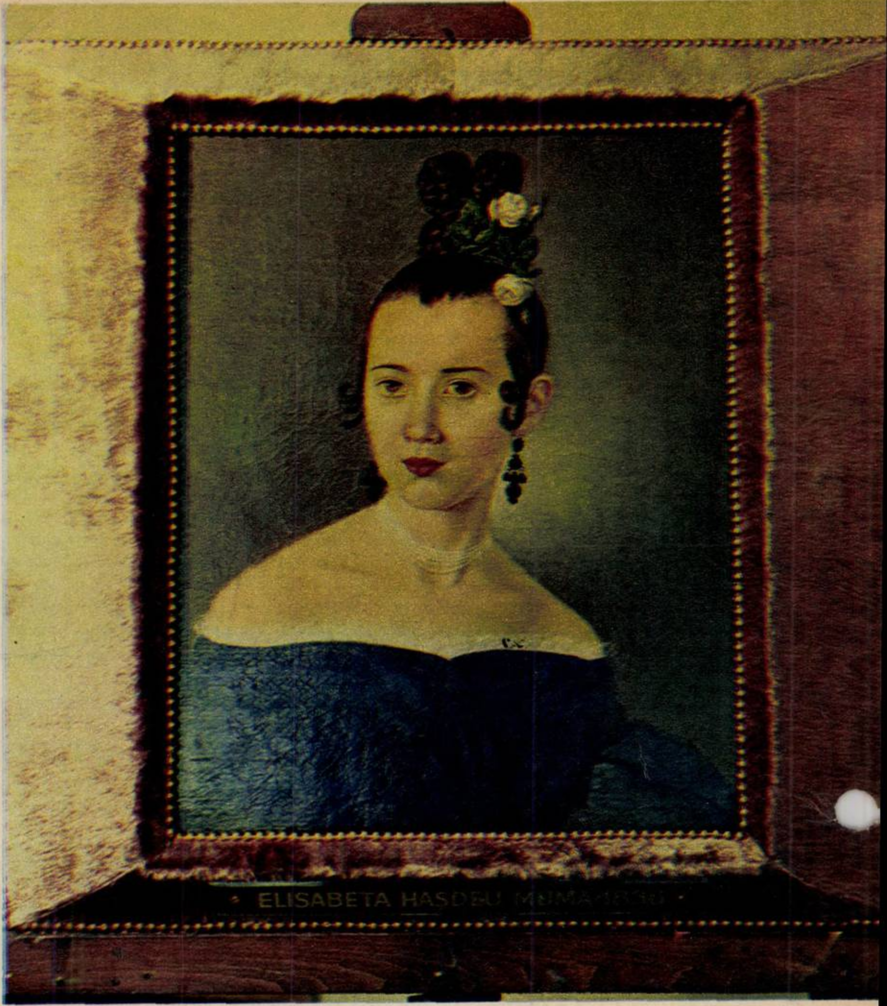

La 6 mai 1968, în clinica de restaurare a Muzeului de artă a României este adusă pictura unui anonim, o ruină cu un anume *aer prestigios care, în limbajul neutru* și aproximativ al inventarelor muzeale, se cheamă «Portretul unei femei avînd în spate un bătrîn», ulei pe pînză, 0,915 x 0,700 m. Una din puzderia de pînze, cu sau fără nume, mișcîndu-se prin lume și prin vremi în așteptarea unei a doua renașteri, sub o zodie *mai stabilă*.

Portretul e preluat de pictorul Gh. Pătrașcu, restaurator experimentat, persoană cu o profesiune rară, gingașă, pură, întemeiată pe știință, talent și dragoste pentru tablouri, o profesiune care are multe puncte de contact cu chirurgia și catehismele ei *morale, cu chimia, fizica și, firește, cu crimi*nalistica, fiindcă cercetarea și atribuirea unui tablou merg adesea la intensitatea căutărilor de tip polițist, cu noutăți dintre cele mai surprinzătoare, cu revelații în stare să dea peste cap treburile unor mari muzee. Să amintim numai recentul scandal de la Metropolitan Museum of Art, iscat în urma unei vaste operațiuni de restaurări și cercetări, operațiune care s-a soldat cu schimbarea atribuirii la cîteva zeci de pînze glorioase, dintre acelea înaintea cărora s-au petrecut cu emoție absolută și vizitatorul inocent și specialistul cu morgă mare.

Ca să spunem de la început lucrurilor pe nume, pînza anonimului (italian — după unele atribuiri mai vechi) se găsea într-o stare jalnică. (În urma cercetărilor muzeografice s-a stabilit și numele autorului: italianul Agnesi Luti Benedetto).

Timpul și felurite ambiții încîlcite ale omului acționează egal asupra capodoperei și asupra operei medii. Pelicula de culoare se umple de cracluri și se cojește, variațiile de temperatură și umezeală desăvîrșesc îmbătrînirea firească a materialelor, pînza putrezește, carii și microorganismele lucrează la concurență cu veșnicia, chimicalele împrăștiate de fabrici în aer se unesc cu vaporii de apă și dau acizi, piatra cea tare se face cretă, verniurile își schimbă culoarea, obiectele de artă trec din proprietar în proprietar și odată cu orgoliile lor de tot *soiul intră* în mișcare periculoasa armată a restauratorilor de ocazie, a unor persoane cu bune intenții, de cele mai multe ori, dar care strică tablourile, ca și acelea cu intenții rele. Intră în joc interesele negutătorilor de artă, ale amatorilor cu bani mulți și puține scrupule, ale *hoților. Orice tablou vine astfel din timp* cu povara unei istorii bătute de necunoscute, cu frumuseți acoperite, cu neadevăruri măgulitoare pentru colecționari și muzee, cu adaosuri și lipsuri. Multe picturi ajung sub mîna și ochiul restauratorului cînd, practic, nu se mai poate face nimic pentru ele.

Și, totuși, restauratorul bun săvîrșește adesea imposibilul. La un portret de după 1800 al lui Friederich Balș semnat de Ion Balomir, nume de începuturi în istoria picturii culte românești, restauratorul Pia Anastasiu lucrează, cu intermitențe, de șase ani. Orice om *cu simțul răbdării* întreg ar fi renunțat la ideea de a-l restaura încă înainte de a se apuca de treabă. Într-o astfel de întreprindere însă, nu timpul contează ci altceva, întotdeauna altceva. În cazul portretului de Ion Balomir numărul extrem de redus de opere din epocă în stare să ilustreze cu onoare o istorie a artelor vremii. Restaurarea portretului «mumei lui Hasdeu», *o altă piesă cu valoare multiplă*, artistică, documentară, istorică, dovedește la ultimele retușuri ce s-ar fi pierdut dacă pictura n-ar fi primit un tratament energic.

Dublul portret anonim, despre care scriam ceva mai înainte, intră deci în lucru la 6 mai 1968 cu cîteva secole de grele suferințe. Șa*siul, prin uscarea și contractarea elementelor* tabloului, s-a deformat. La un studiu temeinic, cu metode moderne de radiografiere, fotografie specială, analize chimice — prin fotografiere macro și micro, adică, sub acțiunea razelor ultraviolete, infraroșii, cu lumină de sodiu galbenă monocromatică, cu *raze X, sau la stereomicroscop, prin* analize de pigment, prin cercetare de tip estetic — se constată că lucrarea a fost supusă în diferite epoci la intervenții de restaurare. Pînza a fost dublată, s-au executat curățiri intense, s-au aplicat retușuri care au afectat pictura inițială. În fine, la ultima restaurare, ca să i se ascundă probabil adevărata valoare sau — poate — proveniența, o mare parte din tablou a fost acoperit cu un strat neuniform de tempera brună.

Imaginați-vă cazul straniu al unui actor care nu-și spală grima, iar după un timp vopselele ajung să-i intre profund în epidermă. Cam așa stau lucrurile și cu pictura. Culorile lucrează, verniurile pătrund în culoare, suportul face corp comun cu pigmenții de culoare. Dacă repictările sînt din aceiași ani cu anii în care a fost concepută pictura, sarcina restauratorului e de-a dreptul ingrată.

Îl întreb pe pictorul Pătrașcu pe ce criterii intră în atelierul de restaurare un tablou sau altul. Un nume mare ar putea să aibă prioritate, zic eu, dat fiind numărul mic de specialiști în restaurări și cantitatea însemnată de muncă.

Nu tratăm nume, ci boli, îmi răspunde. În fața unui doctor, directorul de întreprindere nu are prioritate pentru că e director. Ar avea-o dacă suferința lui ar fi mai mare decît a muncitorului care solicită un tratament. Deși nu depunem un jurămînt ca medicii, noi, restauratorii de artă, avem un cod de legi pe care-l ținem cu cinste, cu îndărătnicie chiar. Practic, îți controlezi singur munca. Ce strici, rămîne definitiv stricat. Ce adaugi, pentru o iluzorie strălucire a operei la care tocmai lucrezi, deformează adevărul *ei. În restaurare nu ai voie să fii* subiectiv. Te concentrezi asupra picturii, cu dăruire, în respect desăvîrșit pentru personalitatea celui care a creat pictura, cu răbdarea și tenacitatea furnicii. Ești ultima persoană care mai poate salva un tablou. Nu ești tu cel îndreptățit să fixeze valoarea unui obiect de artă. *Valorile își schimbă fața* în timp. Istoria artei e încărcată de erori și arbitrariu. La 1900 El Greco avea prea puțină prețuire pe piața artelor și chiar în muzee. După o viață de glorie, la rivalitate cu Poussin, ciudatul pictor Georges de la Tour intră brusc într-o uitare desăvîrșită. *Astăzi i se reconstituie opera din probabi*litate în probabilitate, ca în criminalistică, prin eforturile reunite ale muzeografilor și restauratorilor.

Clinica noastră de la Muzeul de artă are un rol special pe plan național. Aici se face muncă de cercetare, restaurare și conservare pentru toate muzeele din țară. Numai în domeniul picturii de șevalet au fost salvate peste 2 500 lucrări. În baza operei restaurate, *muzeograful poate să facă o atri*buire plauzibilă — cînd e cazul să se stabilească autorul, bunăoară — sau să fixeze valoarea și importanța culturală a unui tablou.

Îi propun lui Gh. Pătrașcu să revenim la dublul portret. Îmi mărturisește că a con*tinuat munca la el pînă în decembrie 1968.* A descoperit, prin curățirea unor fragmente, că stratul de tempera ascunde o compoziție complexă. Apare încă un personaj, în stînga sus; dispare astfel clar-obscurul fondului, se modifică raporturile de culoare; de fapt, apare un alt tablou. Mai mult, se poate demostra că pictura e decupată dintr-o compoziție de mari dimensiuni. Unde e restul lucrării, din ce motive a fost decupat și acoperit, iată întrebări la care puțin probabil să se mai dea vreodată un răspuns. Restaurarea propriu-zisă, care a cuprins operațiuni delicate de consolidare a stratului *original de culoare*, de îndepărtarea deformărilor, de chituire, rentoalare, curățire, vernisare și retuș, cu materiale amorfe, asemănătoare sau la fel cu acelea cu care a lucrat pictorul s-a făcut, deci, cu rațiunea de a fi reversibilă. Oricînd se pot curăța retușurile și cerceta elementele originale, de sub verni și de sub chitul nou. Curățirea se face la lumină naturală sau sub fascicol de lumină, cu cele mai fine bisturie — din trusa chirur*gului care execută operații pe ochi — sub* microscop sau stereomicroscop, cu ajutorul unor lentile măritoare. Într-o zi abia degajezi cîțiva centimetri patrați. Îți trebuie știință și îndemînare, nervi buni, un temperament egal. În cei trei ani — cît durează pregătirea de muzeu a absolventului insti*tutului de artă plastică* decis să facă restaurare — se precizează, în primul rînd calitățile umane ale candidatului. Toată personalitatea ta e subordonată, repet, intereselor picturii în lucru. Profesiunea nu e greu de deprins. Greu e să o faci o viață. Cedează nervii, mîna, ochii. Cel mai dificil este să repeți aceste operațiuni, relativ simple, perfect, pe durata unei vieți. Încă un fapt care ar merita să fie înțeles mai bine: fondul muzeal se îmbogățește pe zi ce trece, poluarea mediului înconjurător face din ce în ce mai presantă intervenția restauratorului. Orașe întregi — ca Veneția, de pildă — se găsesc în situații dramatice. Dar institutele de artă nu prea par neliniștite. Și nu numai la noi. Restaurarea face, în toată lumea, o cursă disperată contra-cronometru, o cursă în care, fără un sprijin substanțial, va pierde cu siguranță. **TUDOR OCTAVIAN** ■

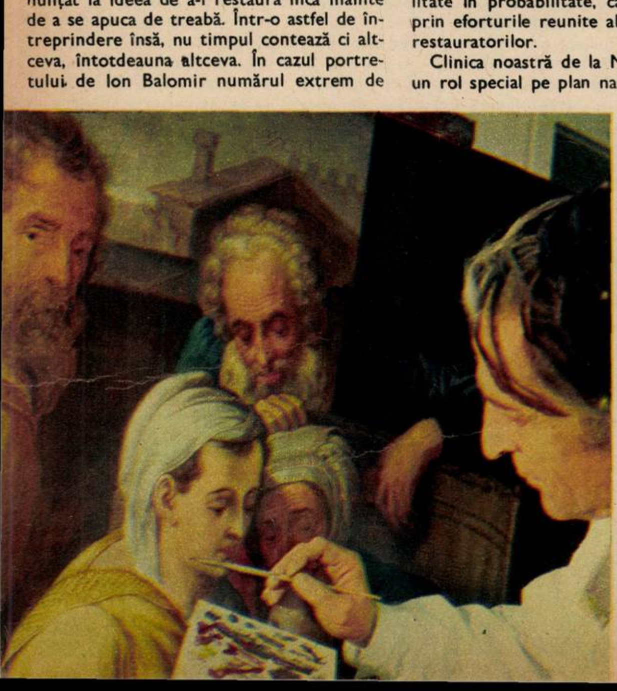

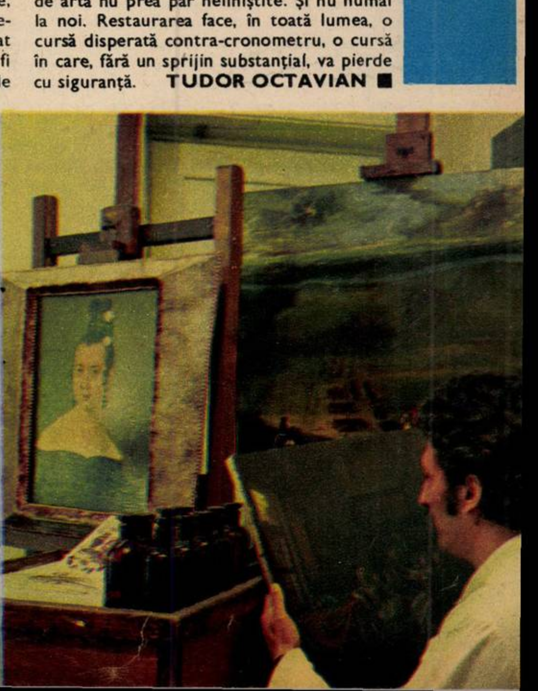

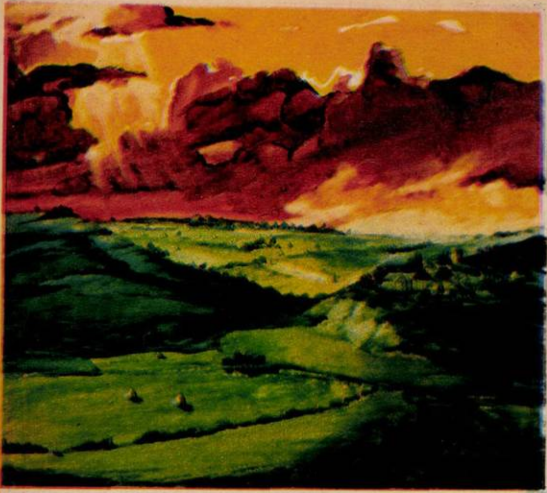

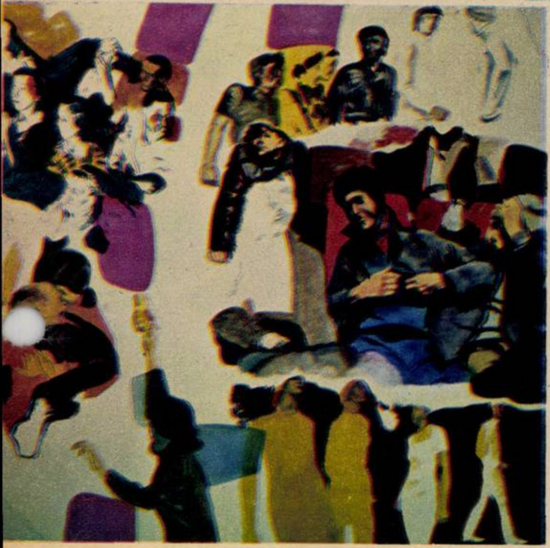

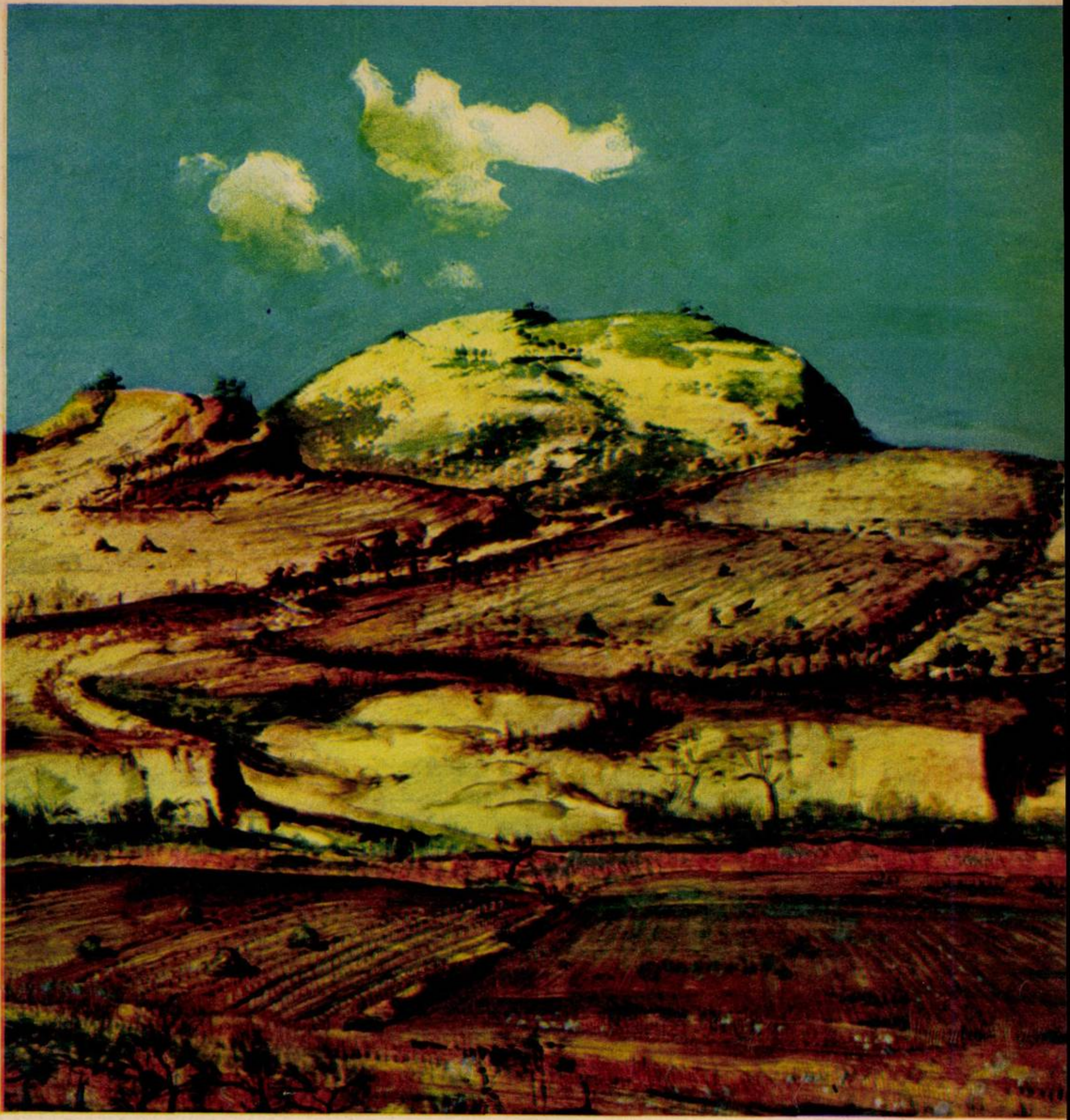

visuri despre natură

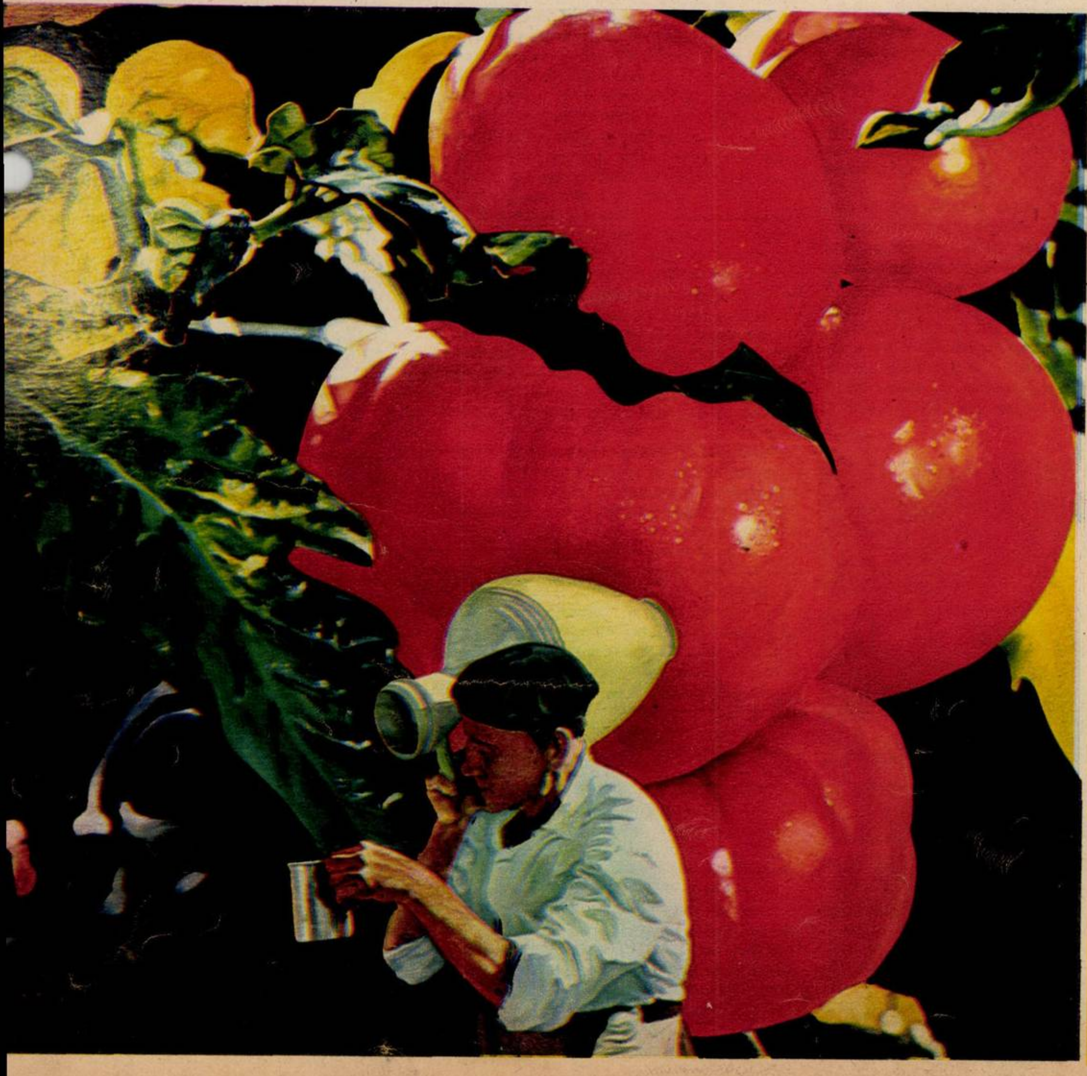

În lumea atît de diversă a artei, cînd unii dintre creatori au plecat, pentru o vreme, sau poate pentru totdeauna, să exploreze mirificele microcosmosuri ale formelor îndepărtîndu-se de «obiect», dar căutînd în mod paradoxal o «transpunere în el» și descoperind în structuri insolite noi semnificații și noi idealuri vizuale, cînd alții, îmbarcați în corăbii pline de simboluri, colindă mările visului și țărmurile suprarealității, cînd, în sfîrșit, mulți mai cred că natura este doar o stare de spirit, există artiști care, poate obosiți să fie pelerini în lumi în care iluzia domină tiranic retina, s-au întors către realitate, spre cotidian, spre viața de toate zilele, care înainte de a fi frumoasă sau urîtă e totdeauna adevărată. Ei prospectează agresiv datele realului, aducînd pe ecrane obiectele și oamenii acestui timp în care trăim fără teama că ar putea fi acuzați că pictura lor concurează fotografia sau afișul multicolor. Ei sînt adepții unei receptări rapide, a unei imagini care să poată fi citită dintr-o privire și să impresioneze de la prima vedere. O astfel de pictură este cea a lui Nicolae Maniu.

Secretul program al acestui hiperrealism este să instaureze o imagine care să fie mai adevărată ca natura. Subjugat de obsesiile expresivității, pictorul nu poate scăpa totuși de tentațiile artistului dintotdeauna de a corecta datele realității, nu pentru a le înfrumuseța de astă dată, ci pentru a le supralicita veracitatea. În «Începutul zilei» roșiile imense invadează ecranul sugerînd prezența unei grădini și a unui soare dogoritor, absent în imagine. Dar privitorul îl bănuiește coborînd privirile spre personajul care poartă un vas și-o cană. Natura nu și-a pierdut nici una dintre armoniile sale, ea își păstrează eternul echilibru, dar în condițiile altor proporții. «Portretul de țăran» reproduce, cu o neutralitate dezarmantă, aproape de fotografie, un chip anonim, dar aceeași supralicitare a veridicității îl îndeamnă pe artist să alăture imaginii două pagini de ziar pe care prelungește, în cîteva linii sumare, priveliștea din fundalul tabloului.

În peisaj însă mecanismele reprezentării suportă o schimbare abia perceptibilă și numai ochiul atent distinge insinuarea imaginarului în acest teritoriu care pare dominat total de adevărurile unei reprezentări care ar putea fi presupusă fidelă modelului din natură. Pictînd peisaje artistul face apel însă la magiile visului. El imaginează o imensă panoramă, străbătută de un fluviu, în care vara și iarna sînt vecine. Două anotimpuri fără tranziție, pe care retina le parcurge cu o plăcere secretă, participînd la acest joc în care invențiile fanteziei se suprapun peste hărțile realului. Pentru că peisajele lui Maniu oricît ar părea de adevărate nu sînt decît o realitate inventată. Ele sînt o geografie posibilă a naturii. Nici culorile locale ale acestor priveliști nu se identifică integral cu cele reale, pentru că ele nu sînt altceva decît visurile despre natură și anotimpuri ale unui pictor. **CORNEL BOZBICI** ■

incomozii

— Am ținut să discut anume cu dumneavoastră din două *motive*. Unul *general*: fac și eu parte dintre acei care cred cu toată convingerea în minunile oglinzii — dur de sincere — numite «controlul prin leu». Și un motiv special: dumneavoastră, tovarășe director *Anatolie Balaban*, împreună cu echipa de specialiști din sucursala județeană Sibiu a Băncii de investiții, aveți o reputație — atît în rîndul celor care realizează fizic investițiile, a celor care urmează să beneficieze de ele, cît și al organelor lor tutelare, mergînd chiar pînă la nivelul ministerelor — o reputație, am spus, de oameni *incomod de exigenți*, de severi.

— Am auzit și noi, cei din bancă, despre reputația asta cîte ceva. Dar ca să fim înțeleși, noi și exigența noastră, trebuie știut și trebuie pornit de la un fapt: acela că 1974 înseamnă pentru *județul Sibiu înfăptuirea unui program de investiții* vast, ceea ce reprezintă o creștere față de realizările anului 1973 de 42 la sută la total, și, respectiv, de 25 la sută la structura construcții-montaj. Prin integrarea în circuit productiv a principalelor capacități de producție nominalizate, la termenele și parametrii proiectați, se asigură un spor final de capacitate exprimată într-o valoare a producției globale de cîteva miliarde lei. Față de asemenea sarcini, față de asemenea responsabilități nu poți fi decît superexigent.

— Mai ales atunci cînd — bănuiesc eu — dispui de luciditatea specială, formată, a unui om de bancă. Apropo de profesia dumneavoastră am o observație și o întrebare! Lumea vede că se înalță o uzină ori un cvartal de blocuri și îi admiră sau îi critică pe constructori pentru munca lor; dar, în general, nu se gîndește că realizarea acelei construcții înseamnă realizarea unei investiții și habar n-are sau nu se gîndește că la realizarea construcției pun umărul și funcționarii din bancă. Mi se pare drept să relevăm și aportul, nespectaculos dar deosebit de eficient, al acestor specialiști. Pur și simplu aș vrea să înfățișați cîteva modalități concrete ale intervențiilor dumneavoastră, cîteva chipuri precise ale muncii dumneavoastră, să numiți cîteva rezultate, ba chiar să spuneți și numele unor oameni care prin munca lor au contribuit la o cheltuială mai chibzuită a banilor dedicați unor investiții.

— În preocuparea aparatului băncii s-a rezervat un loc prioritar activității de avizare a investițiilor, competența noastră de avizare fiind o latură esențială a controlului financiar preventiv și urmărind temeinicia cererilor de fonduri, necesitatea și eficiența acestora, economicitatea și legalitatea cheltuielilor, încadrarea lor în normativele aprobate. Prin verificările efectuate s-au identificat în documentațiile depuse de beneficiari investiții nejustificate care au fost respinse sau reduse de la avizare, a căror valoare s-a ridicat la 79/19 milioane lei în 1972, 88/29 milioane lei în 1973 și 23/5,7 milioane lei *în trimestrul I 1974 (n.r. prima cifră reprezintă suma solicitată iar a doua cifră suma avizată)*, reprezentînd 9,85 la sută în 1972, 9,92 la sută în 1973 și 7,2 la sută în trimestrul I 1974 din valoarea de deviz a investițiilor supuse avizării. Menționăm că reducerile și respingerile făcute de sucursala noastră depășesc media celor făcute de organele centrale în anul 1973, respectiv 6/7,7 la sută la cele din competența de aprobare a Consiliului de Miniștri și de 5,2/5,2 la sută la cele din competența de aprobare a ministerelor. Aceste reduceri au fost însușite de beneficiari și *nu au afectat realizarea capacităților planificate* și funcționalitatea normală a acestora, ele reprezentînd supraevaluări, soluții necorespunzătoare, finisaje exagerate, supradimensionări, spații sau utilaje nejustificate în procesul de producție.

— Dar n-au fost și situații cînd neavizarea a plutit în aer dar totuși a fost evitată?

— Mai precis spus, ne-am străduit și ne străduim permanent pentru îmbunătățirea indicatorilor tehnico-economici prezentați la avizare. De exemplu, la hala de bunuri de larg consum Agnita a Întreprinderii județene de industrie locală, prin reducerea investiției cu 502 000 și prin mai buna folosire a spațiilor și utilajelor s-a obținut, în faza de avizare, o majorare a valorii producției și a acumulărilor cu 91,9 la sută *și respectiv cu* 92,3 la sută. Iar la dezvoltarea Fabricii de ciorapi «7 Noiembrie»-Sibiu, prin reducerea duratei de realizare a parametrilor proiectați de la 6 la 3 luni cu acordul beneficiarului, se asigură un plus de producție.

— Practic, cum ați ajuns, și, în general, cum se poate ajunge la astfel de reușite?

— Rezultatele obținute au fost posibile ca urmare a analizei cu competență de către organele de inspecție a documentațiilor, a atragerii în analiză a unor specialiști din întreprinderi sau a proiectanților, a efectuării analizelor pe teren cu luarea în considerare a realităților existente. De cele mai multe ori problemele ce se ridică se discută cu conducerile unităților, în scopul evitării corespondențelor, a contestațiilor și al rezolvării operative a avizării. În acest sens, am avut o preocupare deosebită pentru a da avizele în cel mai scurt timp, fapt ilustrat prin aceea că, de exemplu, în trimestrul I 1974 numărul mediu de zile în care s-a dat avizul a fost de numai 9 față de 20 cît este prevăzut în lege. Dar rezultatele obținute, deși sînt bune, nu ne mulțumesc întrucît în procesul de execuție a investițiilor se mai constată, de către organele noastre sau de către alte organe, rezerve suplimentare, atît ca valoare a investiției cît și ca efecte în îmbunătățirea indicatorilor tehnico-*economici. În scopul îmbunătățirii în continuare* a activității de avizare ne impunem să adîncim analizele, să cunoaștem mai îndeaproape realitățile din întreprinderi, să sprijinim încă din faza de proiectare procesul de întocmire a documentațiilor și de fundamentare a indicatorilor tehnico-economici. Sîntem conștienți că folosirea incompletă a spațiilor și utilajelor dintr-o serie de unități din județ se datoresc și largheței manifestate de organele noastre la avizarea lor.

— Ați obținut rezultate bune prin exigență, prin spirit critic față de lucrările altora; mă iertați, dar ce rezultate ați obținut prin munca dumneavoastră, nu de negare, ci de afirmare. E o întrebare pe care — știu — ar adresa-o foarte mulți creatori criticilor lor.

— Să știți că admiterea la finanțarea lucrărilor este preocuparea noastră și bucuria noastră, iar nu respingerea lor. Și în această privință rezultatele sînt mult mai bune azi decît în anii precedenți, avînd în prezent neadmise la finanțare numai șase lucrări cu termene de atacare expirate la 31.III.1974, iar numărul total de lucrări rămase de admis la finanțare — planificate ca atare în plan — în perioada aprilie-decembrie 1974 este de numai 46. Aceste rezultate bune socotesc că se datoresc faptului că în acest an au fost luate în analiză lucrările încă din faza lor de proiectare și s-a urmărit obține*rea tuturor avizelor și aprobărilor legale în cel* mai scurt timp, fără să se aștepte depunerea documentațiilor concrete la bancă de către unități. Au fost perioade cînd urmărirea rezolvării problemelor din programele de măsuri întocmite s-a făcut zilnic, sesizîndu-se operativ toate problemele a căror rezolvare depășeau competența beneficiarilor sau a altor organe județene. Țin să subliniez că am conlucrat bine pe această linie cu majoritatea beneficiarilor de investiții si cu forurile lor tutelare. As dori să dau un singur exemplu: în luna ianuarie 1974, I.C.M.I.-Sibiu și în special șantierul din Mediaș nu aveau practic locuri de muncă cu finanțare deschisă iar imobilizările în lucrări executate fără finanțare făceau imposibilă achitarea salariilor muncitorilor de la această unitate. S-a reușit totuși ca *pînă* la 15 *februarie* 1974 *marea* majoritate a lucrărilor să fie admise la finanțare.

— Și — exagerînd — viitorul la finanțări cui aparține, admiterilor sau respingerilor?

— Respingerile pierd teren dar pe linia admiterii la finanțare se întîmpină și unele greutăți pentru a căror rezolvare în viitor și organele noastre nu vor avea altă cale, vor trebui să acționeze cu mai multă hotărîre, uzînd cînd este cazul de drepturile de sancționare pe care ni le dă legea. Problemele deosebite la care mă refer sînt legate pe de o parte de obținerea cu foarte mare întîrziere a aprobărilor de scoatere din circuitul agricol a terenurilor necesare construcțiilor; iar pe de altă parte de contractarea lucrărilor de construcție-montaj de către constructori cu respectarea strictă a planului de stat.

— Depășind etapa admiterii la finanțare a investițiilor, aș vrea să demonstrați prin niște exemple ce înseamnă — bănește văzînd lucrurile — nerespectarea graficelor de realizare planificată a unei investiții.

— Iată, în județul nostru, din capacitățile planificate pe acest an sînt periclitate 14 capacități de producție la Carbosin Copșa Mică (4 capacități), Întreprinderea mecanică Mîrșa (4 capacități), I.M.M.N. Copșa Mică, Întreprinderea textilă Cisnădie, Automecanica Mediaș, Balanța și Întreprinderea mecanică-Sibiu. Nepunerea în funcțiune la termen a capacităților au consecințe deosebite atît în realizarea planului de producție cît și asupra situației financiare a unităților economice, prin dobînzile ce se plătesc pentru valoarea lucrărilor creditate și a utilajelor aferente lucrărilor necreditate care se trec pe conturile restanță. Volumul dobînzilor și penalităților plătite de întreprinderi în 1973 și în trimestrul I 1974 pentru cauzele de mai sus se ridică la 1 728 mii lei.

— Fiindcă, la începutul convorbirii, am făcut o mică paralelă între dumneavoastră, oamenii de bancă și constructori, ar fi de ajutor afirmației mele de atunci, un exemplu palpabil de sprijin pe care l-au primit constructorii din partea funcționarilor de bancă.

— La organizațiile de construcții-montaj preocupările noastre au avut în centrul atenției realizarea lucrărilor de construcții-montaj planificate, creșterea productivității muncii, asigurarea mijloacelor financiare în vederea creș*terii capacităților de producție, îndeplinire* corespunzătoare a sarcinilor de plan cu un volum cît mai redus de fonduri bănești, accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante obținerea de rezultate economico-financiar tot mai bune, gospodărirea judicioasă și cu respectarea dispozițiilor legale a tuturor fondurilor. Sprijinul concret — la nivelul anului 1973 — se reflectă în acordarea de credite pentru aprovizionarea tehnico-materială și pentru producție, în sumă de 226 426 mii lei, credite pentr nevoi temporare în sumă de 4 500 mii lei credite speciale de 2 150 mii lei, mică mecanizare de 15 105 mii lei etc. Planul de credit a fost realizat cu o economie de 5,7 la sută În rezultatele economico-financiare obținut de întreprinderile de construcții-montaj s *regăsesc și eforturile depuse de organele noastr* de inspecție. Astfel, în anul 1973 din cele op organizații de construcții-montaj deservite d sucursala Băncii de investiții-Sibiu, au real planul de producție — 7 unități, cheltuia 1 000 lei producție — 7 unități, productivitate muncii — toate unitățile, reducerea imobilizărilor de fonduri — toate unitățile, reducere creditelor restante și a documentelor din cartotecă — de asemenea toate unitățile.

— Am reținut că, în general, atît constructori cît și unitățile beneficiare înțeleg să colaborez cu dumneavoastră. Dar vi se întîmplă și să n fiți înțeleși? Vreau să spun să nu vă fie acceptat gîndirea dumneavoastră de specialiști în gospodărire, de, aș spune, rafinați ai chibzuielii

— Mai sînt unități care nu înțeleg necesitate prevăzută și de legea finanțelor de *a realiz sarcinile de plan cu un volum cît mai redus d fonduri bănești*, iar acțiunile ferme ale bănci pentru aplicarea întocmai a legii finanțelor l consideră ca greutăți ce li se fac de către organele bancare. Numai că nici noi nu ne lăsăm Astfel, la I.C.M.J.-Sibiu în 1973 s-au efectua 4 analize, din care 2 în colaborare cu alte organe, cu care ocazie s-au identificat rezerv interne pentru reducerea cheltuielilor de producție cu peste 2 000 mii lei transpuse în planu de *măsuri* care au permis unității a reduc costul lucrărilor față de anul precedent c aceeași sumă. Au fost identificate stocuri disponibile de 21 milioane lei care au și fost reintroduse în circuitul economic prin valorificar la unitățile care duceau lipsa acelor material Rezultate bune s-au obținut de organele bănc și în privința controlului gospodăririi mijloacelor materiale, în special la I.C.M.J.-Sibiu la Electromontaj ș.a.m.d.

— Ați avut bunăvoința să-mi răspundeți toate întrebările; doar una a rămas fără replic Pronunțați totuși, cîteva nume de incomoz

— Mi-e greu, pentru că sînt înconjurat d un colectiv tînăr, capabil și entuziast. Cred îns că inspectorii Vasile Mețiu și Ion Stoica, precu și inspectorii tehnici Gheorghe Borzea și Ioa Luca, ambii ingineri, sînt, ca să folosesc cuvînt dumneavoastră, niște incomozi printre inc mozi.

NELU IONESCU

CRONICA DE FOTBAL

în mlaştina arbitrajelor

Merg de 40 de ani la fotbal. Pentru mine sportul acesta este mai mult decît o pasiune, e o boală. Îmi place spectacolul iscat de minge. Lupta pentru puncte, coregrafia *soccerului* şi inteligenţa jucătorilor dau tot farmecul şi restul. Totul este o încîntare cînd adversarii îşi dispută cu talent şansa şi cînd apucă o *zi bună*. Sigur că există foarte multe *zile negre*, mai ales în fotbalul nostru, sigur că pot să îmi amintesc cu multă plăcere de nişte meciuri memorabile, dar de ce nu aş vrea să-mi mai amintesc niciodată în legătură cu fotbalul sînt cele două zile de săptămîna trecută: sîmbăta şi duminica ce-au trecut. O să mă explic.

Am participat ca spectator la două campionate mondiale: cel din Anglia, din '66, şi cel din Mexic, din '70. Am putut vedea acolo că şi pe plan mondial pasiunile în legătură cu acest sport sînt nelimitate, că există jocuri de culise şi că, de fapt, şi Anglia şi Brazilia, cu toată valoarea lor recunoscută în fotbal, au cîştigat numitele Campionate Mondiale şi cu ajutorul arbitrilor! Nu afirm o enormitate, este o realitate consemnată la vremea potrivită prin articolele scrise la faţa locului, dar nu am crezut niciodată că voi fi martor, împreună cu mulţi telespectatori şi cu publicul de pe *Ghencea*, la două arbitraje atît de scandaloase precum au fost cele de sîmbătă, la meciul *C.F.R.-Cluj-«U»-Craiova* şi, mai ales, cel de duminică, dimineaţa, la meciul *Steaua-«U»-Cluj*. Cine a citit numai ziarele şi nu s-a uitat la cele două partide poate să aibă impresia că rezultatele sînt trucul unei realităţi din teren dar, vai, nouă, privitorilor, acest lucru nu ni se pare deloc real! Totul a fost de domeniul coşmarului...

Impetuosul Dumitrache va fi oprit de această dată de atacul prin alunecare al jucătorului reşiţean Beldeanu.

Fotografie de EM. TÂNJALĂ ■

Sîmbătă, pe terenul romantic al C.F.R.-ului, cu plopi şi cabană, cu ploaie ciobănească şi cu strigăte familiare din tribună, arbitrul Pîrvu, căruia gazetele i-au mai făcut cinstea de a-i aminti unele *scăpări din vedere*, nu de tot întîmplătoare, a fluierat începutul unui meci ce se anunţa destul de dîrz, date fiind datele preliminare: gazdele ameninţate de retrogradare, campionii *in spe* fugăriţi de «Dinamo». Deci meciul a început şi iată primul gol, cel al C.F.R.-ului din Cluj a fost înscris din ofsaid, cum s-a văzut la reluarea fazei de cîteva ori pe micul ecran. Pîrvu, simţind că a făcut-o de oaie, începe să fluiere în compensaţie: drept care e oferit cadou un penalty craiovenilor, uluiţi şi ei de asemenea pomană. Trage Velea şi ratează. De aici coşmarul. Nici o decizie justă: faulturi grosolane peste care se trece, jenări, strigăte etc., etc...

Duminică, pe *Ghencea*, Otto Anderco arbitrează meciul *Steaua-«U»-Cluj*. *Steaua* ratează pînă la refuz, dar se vede bine că băimăreanul are un cui împotriva *roş-albaştrilor*. Mi se spune că echipa militară l-a recuzat anul trecut de la meciurile sale şi acum, iată un prilej de a plăti! Şi Anderco plăteşte! În minutul 82, Uifăleanu la o situaţie oarecare cade în careu odată cu un fundaş central bucureştean. Toată lumea e liniştită, numai că se aude fatidicul ţignal al impostorului. 11 metri! Ne privim unii pe alţii. Insolenţa este prea mare. 20 000 de oameni minţiţi în plină zi cu o lipsă de scrupule care ne face să urlăm! Huiduielile îl lasă rece pe cavalerul în negru! *«U»-Cluj* egalează şi ne aducem aminte de rezultatul straniu de la Cluj de duminica trecută, cînd *«U»* a cedat graţios cu 0-3 pentru a înlesni pasul pe care-l mai avea *Dinamo* pînă la poalele lui *«U»-Craiova!* Tot atunci ne trece prin minte cu înduioşare că şi Pîrvu, săracul, dar, mai bine, taci gura mea...

După meci mi se spune că Otto Anderco a părăsit stadionul *Ghencea* sub paza miliţiei! De ce e nevoie de oameni ca Pîrvu şi ca Anderco în fotbalul nostru? Stau şi mă întreb de ce nu-i smulgem ecusonul FIFA acestui domn Anderco după meciul de duminică şi de ce nu-l trimitem acasă, *în penzie*, pentru că o astfel de sfidare a spectatorului trebuie pedepsită exemplar! Cum mai poate F.R.F. să trimită peste graniţă la vreun meci pe acest arbitru, nu spun corupt, pentru că nu am dovezi, dar cel puţin incapabil de a privi din teren un meci de fotbal? Pentru că dacă nu e orb, e larg la buzunar, şi dacă e larg la buzunar ar trebui cercetat!

EUGEN BARBU ■

P.S. I.V., în *«Contemporanul»* ne ceartă graţios pentru eroarea de a cere scuze lui Coman şi lui Olteanu pentru învinuirea imaginară de a fi petrecut împreună după un meci. Ni se spune că nu e vorba numai de o chestiune de etică, ci e vorba de ceva mai mult. Cam despre ce e vorba nu ni se *mai* precizează de către anonima I.V. care dă astfel un exemplu măreţ de etică, preferînd să nu ştim cu cine avem de-a face.

POŞTA SPORTURILOR

„pe trei covoare de răcoare..."

AVARVAREI ADRIAN, strada Meteorului nr. 10, Piatra Neamţ, supun atenţiei Federaţiei de volei, voleibaliştilor de performanţă şi tuturor iubitorilor acestui sport următoarea observaţie: «În regulamentul diviziei B de volei s-a prevăzut ca din lotul fiecărei echipe să facă parte numai cîte trei jucători în vîrstă de peste 25 de ani, dintre care numai unul să poată fi introdus în teren. Socotesc această prevedere anormală, în primul rînd pentru că în sport în general — şi mai ales în volei, unde perioada de instruire durează mai mult — adevărata performanţă se atinge în jurul vîrstei de 25 de ani. Sînt de părere că ar fi mai echitabil — şi mai stimulativ — ca unicul criteriu al includerii în lot şi în echipă să fie acela al *formei sportive*, indiferent de vîrstă». Să vedem ce spun şi cei pe care-i invitaţi la discuţie. ● **MOISE BRAD, Aleea trandafirilor nr. 1, Brăila,** care se recomandă a avea o activitate în fotbal de peste 45 de ani, ar dori să publice un serial în care «să fie prezentaţi toţi foştii mari fotbalişti ai ţării (R. Wetzer, Albu, Bindea, Dobay, Vintilă, Pavlovici, David şi alţii), avînd experienţa şi cunoştinţele necesare». Asemenea prezentări s-au făcut destul de frecvent în ultimii ani, atît în presa sportivă cît şi în volume, aş zice chiar în dauna unei mai eficiente prezentări la zi a fotbalului nostru, aşa că... ● **GHEORGHE POP, strada Ocnei nr. 49, Baia Mare:** «Poate că greşesc scriindu-vă dumneavoastră în dorinţa mea de a-mi desfăşura acumulările, IDEILE şi PĂRERILE mele, pe care le-aş dori să apară odată undeva, într-o revistă, într-un ziar aşa cum sînt ele, să cunoască lumea că exist undeva şi eu şi că mă străduiesc în timpul meu să fac şi eu ceva, să-mi pun la contribuţie MATERIA CENUŞIE pentru a mi-o compara cu alţii sau a o supune examenului celui mai de preţ al OPINIEI PUBLICE DIN ŢARA NOASTRĂ, înţelegînd prin aceasta cititorii care...» Nu mergem pînă la punctul final al frazei de faţă pentru că ar însemna să copiem încă o dată şi jumătate atîta text cît cel reprodus mai sus. V-am înţeles: 1. Nu greşiţi adresîndu-vă acestei rubrici. 2. Iată, lumea cunoaşte că existaţi şi dumneavoastră undeva. 3. Dar înţelegeţi-ne şi dumneavoastră pe noi: cum să vă oferim prilejul de «a vă compara materia cenuşie cu alţii», dacă vă exprimaţi ideile tot pe cîte 6-7 file «ministeriale» pline ochi, şi pe-o faţă şi pe alta cu *fraze* fără sfîrşit? De pildă, în ultima scrisoare — pe care am parcurs-o cu bărbăţie de la cap la coadă — începeţi prin a ne informa asupra descoperirii unui cercetător de la antipozi care ar fi constatat că... «orice boală are un miros specific». Iar de încheiat, încheiaţi peste cinci pagini — în care spuneţi despre fotbal lucruri ştiute de toată lumea — rugîndu-ne patetic să vă preţuim «munca depusă de a vă scrie, deoarece am scris noaptea cînd lumea se culcă». Noi vă preţuim munca, dar preţuiţi-o şi dumneavoastră pe-a noastră. Iar asta v-o cerem cu atît mai îngrijoraţi cu cît ne avertizaţi că mai aveţi «multe de spus şi de scris». ● **IOAN IUSTIN PURZA, strada Odobescu nr. 11, Arad:** «Îngăduiţi-mi cu blîndeţe să propun o nobilă idee Federaţiei Române de Fotbal: acordarea intrării gratuite a femeilor pe stadioane. Fac această propunere la gîndul că astfel jucătorii noştri vor privi fotbalul filtrat prin tiparul sensibilităţii, graţiei. Vom avea într-un viitor apropiat un fotbal desfăşurat «pe trei covoare de răcoare» — cum ar zice Ion Barbu — în care să descoperim o garanţie a farmecului sportiv». Iată într-adevăr o nobilă idee, căreia eu unul i-aş acorda, cu blîndeţe, premiul de frumuseţe între toate ideile pe care le va fi cuprinzînd voluminoasa condică de sugestii şi reclamaţii cu care se mîndreşte forul fotbalistic din Vasile Conta, dovadă a interesului, grijii şi preţuirii maselor largi de suporteri care... etc., etc. ● Către toţi cititorii: În numărul trecut, deşi îmi pusesem în gînd, am uitat să vă spun că un cronicar de peste hotare îl compară pe Ilie Năstase cu Cassius Clay (pentru că, spune cronicarul, şi unul şi celălalt preferă să piardă decît să obţină o victorie facilă, lovind adversarul prin garda deschisă) şi uite aşa am apărut cu un titlu despre care nu se pomeneşte nimic în cuprinsul rubricii. Sper că îmi veţi acorda cuvenitele scuze, cerute franc şi civilizat.

PETRE DRAGU ■

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

Dintr-o săptămînă abuziv dominată de abuzul lui Anderco — aşa e sportul, se întîmplă uneori ca un fenomen negativ să fie mai «efervescent» decît cinci reuşite notabile — decupăm cîteva momente care merită o subliniere în plus.

Rezervor nesecat de atleţi valoroşi, orăşelul moldovean Roman a mai lansat o campioană, sprintera Mariana Şuman, care a bătut — între altele — recordul deţinut de «olimpica» Ileana Silai la 400 metri. Celor care nu-şi explică seria de remarcabile succese atletice *marca Roman*, le oferim numele omului «care sfinţeşte locul», antrenorul Constantinescu Nehoi (zis — desigur nu întîmplător — «naşu'»), om de mare specialitate, om care trăieşte cu toate fibrele lui pentru atletism, om care produce în serie performeri şi rezultate. Toată stima, *naşule!*

Echipa României a ocupat locul 2 în campionatul european de rugby, după un meci infinit mai echilibrat şi mai greu decît l-au bănuit, deopotrivă, specialiştii şi profanii. Dacă de 10 ani trăim în leagănul locului 2 din oficiu, în urma Franţei, jocul de la Timişoara ne-a zdruncinat profund această comodă şi călduţă credinţă. Puţin a lipsit ca spaniolul Bueno, autorul unei încercări de mare frumuseţe, să schimbe soarta partidei într-un moment psihologic al finalului de meci, cînd a fost placat la numai cîţiva metri de buturile noastre. Pînă la urmă a ieşit bine, dar acest joc ar trebui să dea de gîndit. Au progresat, oare, aşa de mult spaniolii, sau paşii noştri sînt mai rari, mai mici, sau aduc a bătuta pe loc?

O şahistă de numai 13 ani, eleva sovietică Maria Ciburdanidze, domină turneul internaţional feminin de la Braşov (la ora scrierii acestor rînduri cîştigase toate cele cinci partide susţinute). Am avut şi noi un copil-minune în şah. Îl chema Florin Gheorghiu şi la 16 ani era campion al ţării. Acum e tot campion, dar nu mai face minuni...

Dinamo — campioană la baschet. E adevărat, echipa este bună, e cea mai puternică la noi, dar omul ei numărul 1 — de mulţi ani — se numeşte Dan Niculescu, antrenorul, tehnician şi om excepţional care se «şterge» din faţa blitz-urilor şi apare numai în jocul şi în rezultatele formaţiei create de el.

O singură echipă victorioasă în deplasare în cele 27 de meciuri ale etapei trecute a diviziei B! Autoarea — F.C. Galaţi cu al său Dan căpitan de plai, pe care-l urmărim cu emoţie şi admiraţie. Dan, «ministrul apărării», cum i se zicea pe vremea cînd Giuleştiul era la picioarele sale, a rămas aceeaşi mare forţă — fizică şi morală — din fotbalul nostru.

MARIUS POPESCU ■

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT 74

Continuăm prezentarea echipelor din grupa a IV-a a turneului final al campionatului mondial cu reprezentativa Poloniei.

POLONIA

În ultimii ani, fotbalul polonez, mult timp slab cotat pe plan internaţional, a făcut incontestabile progrese. Campioana olimpică din 1972 îşi face loc tot mai hotărît printre «marii» fotbalului. Neînvinsă pe teren propriu anul trecut, este recordmana continentului în ceea ce priveşte numărul de jocuri disputate. Marea sa performanţă rămîne eliminarea Angliei din cursa pentru Weltmeisterschaft.

Această fericită metamorfoză este opera a doi oameni, astăzi foarte populari în ţara lor: antrenorii Kazimierz Gorski şi Jacek Gmoch.

Kazimierz Gorski, astăzi în vîrstă de 52 ani, a fost un jucător valoros care şi-a întrerupt activitatea din cauza războiului. Ca antrenor, este un excelent strateg, intuind părţile tari şi cele slabe ale echipei adverse şi în funcţie de ele adoptă tactica cea mai adecvată. Este un recunoscut bun psiholog; ştie cum să deschidă inimile jucătorilor, ştie să creeze armonie în echipă, mobilizîndu-i pe toţi la maximum pentru joc. «Dacă echipa mea se va clasa în primele 8, voi fi satisfăcut» — declară Gorski, modest şi realist.

Antrenorul Gorski, un adevărat «arhitect» al reprezentativei poloneze

Jacek Gmoch, inginer specialist în construcţii, a jucat de 32 ori în echipa naţională. Este unul dintre cei mai documentaţi, mai plini de idei antrenori europeni. În construcţia «11»-lui polonez, contribuţia lui Gmoch a fost determinantă. «Am obţinut o participare reală a unui grup foarte mare de jucători, aşa că evoluţia ideii noastre tactice — care pretindea fotbalişti cu o pronunţată valoare tehnică, alături de pretenţii sporite în orientarea tactică — a permis înlocuirea a mai mult de jumătate dintre titularii finalei olimpice. Dacă reuşim să trecem de optimi, sînt sigur că ne va fi mai uşor în faza semifinalelor, etapa de care se tem marile favorite».

Formaţia probabilă: Tomaszewski — Szymanowski, Gorgon, Bulzacki, Musial — Kasperczak, Cmikiewicz, Dejna — Lato, Domarski, Gadocha.

Actuala reprezentativă poloneză, în care se îmbină vigoarea nordică, romantismul slav şi inspiraţia latină, este rezultatul unor lungi şi foarte amănunţite căutări, al unor experienţe tactice fără de care talentul şi posibilităţile unei generaţii dotate nu ar fi puse în valoare.

Lubanski — golgeter absolut al istoriei fotbalului polonez, unul din cei mai valoroşi atacanţi ai soccerului european, nu va putea juca în turneul final al campionatului mondial în urma gravului accident suferit în prima partidă — de calificare — cu Anglia.

Stilul ei de joc este o combinaţie între principiile defensive ale marilor echipe italiene cu cele de atac ale formaţiilor reprezentative din fotbalul anglo-saxon.

Piesa majoră a echipei se numeşte **Dejna** — fotbalistul nr. 1 al Poloniei în anii '69, '72, şi '73, un jucător prin excelenţă de mijloc, constructor şi realizator, posesorul unei tehnici remarcabile, îmbinată cu o mare putere de luptă şi o impresionantă capacitate de acoperire a terenului.

CRISTIAN ŢOPESCU ■

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 14

DE-ALE MELE

Nu mă încîntă nici raiul, nici iadul. Prefer pămîntul; aici le găsesc pe amîndouă.

●

Să preschimbăm săbiile în pluguri, dar și plugurile în tractoare.

●

Pasărea care îți ciugulește din palmă e blîndă dar, în același timp, e și obraznică.

●

Cînd ești ateu, nu e prea greu să dai cu barda în Dumnezeu.

●

Proștii sînt mai consecvenți decît deșteptii. Aceștia din urmă mai comit, din cînd în cînd, cîte o prostie.

●

Ehe, dacă ați ști ce are omul ăsta în cap!, exclamă autopsierul.

GIUSEPPE NAVARRA ■

DIALOGURI IMPOSIBILE

— E-o fată atît de încîntătoare și totuși nemăritată.
— Da, săraca, pentru a patra oară...

●

— Eu nu spun decît ceea ce gîndesc.
— Ah! De aceea ai fost așa tăcut toată seara.

●

— Pîinea e proaspătă, duduie?
— Nu știu. Nu sînt decît de trei zile în magazinul acesta.

●

— Privește, te rog, pe jucătoarea aceea, e cu neputință s-o deosebești de-un băiat.
— Aceea e fata mea.
— Scuzați. Nu știam că sînteți tatăl ei.
— Nici nu sînt. Eu sînt mama ei.

●

— Cum, iar te muți?!
— Știi doară cît de mult țin la curățenie. Ei bine, după ce stau 3 luni, văd ieri că locuința asta nici n-are baie.

●

— Fir-ar să fie, n-am pus taximetrul în funcțiune și-acu' nu *știu cît să-mi plătiți!*
— Nu-i nici o nenorocire, și eu mi-am uitat banii acasă.

MIRCEA CONSTANTINESCU ■

de la HA la Z

— Fiind vinovat de bigamie, ești condamnat la un an închisoare. De ce rînjești?
— Îmi fusese teamă că o să mă achitați!

●

— Ce părere ai despre noua mea piesă de teatru?
— Admirabilă. În special hoții din actul II i-ai reușit grozav. Chiar și ceea ce spun e furat!

●

— Priviți, domnișoară, ce frumoasă e barca aceea. Parcă e un fluture!
— Dar e chiar un fluture.
— Atunci priviți ce frumos e fluturele acela. Parcă e o barcă!

●

— Tu ești, iubito?
— Da, dar cine e la telefon?

●

— Domnul este acasă?
— Da, dar nu pentru mult timp. Mîine îl îngroapă.

●

— Soția dumitale spune la toată lumea că nu vă potriviți deloc unul cu celălalt.
— Minte, idioata, ne potrivim foarte bine.

●

— Doctore, ce să fac ca să par mai subțire?
— Întuneric, doamnă.

●

— Bunicuțo, în *timpul potopului* dumneata te aflai în arca lui Noe?
— Nu, puișor.
— Atunci de ce nu te-ai înecat?

●

— Cartea mea de căpătîi — cartea de telefon.

SORIN POSTOLACHE ■

OCTAVIAN COVACI

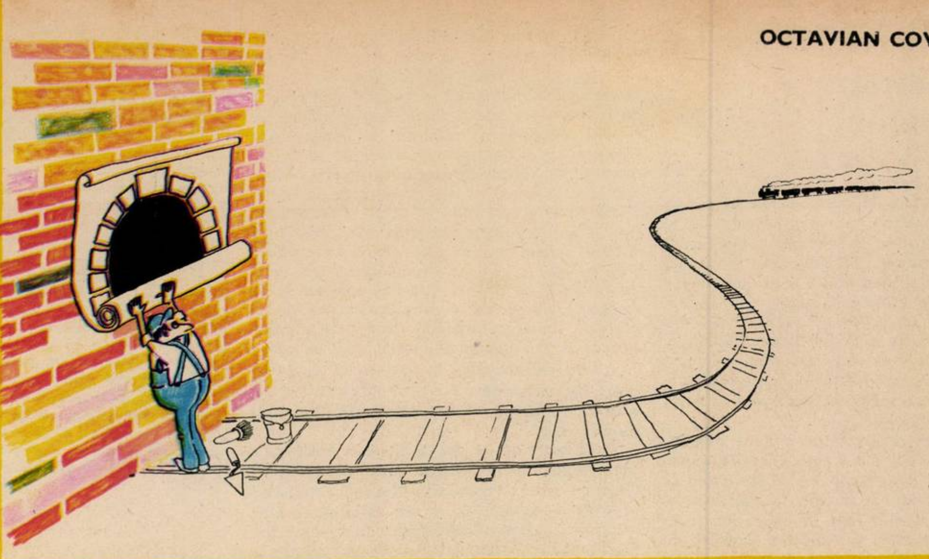

DEBUT LA RACUL

ȘTEFAN BOROȘ

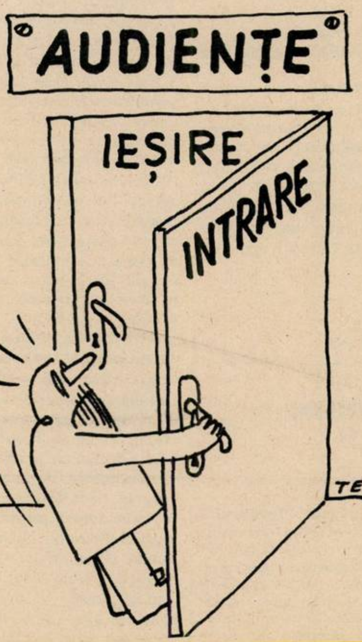

ANTON DRAGOȘ

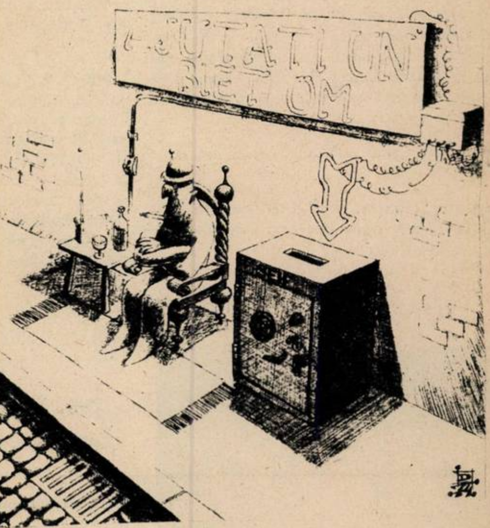

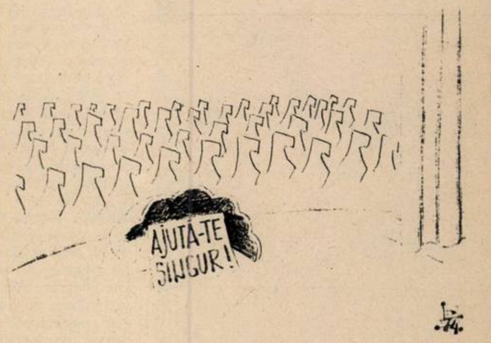
AJUTĂ-TE SINGUR!

ALEXANDRU LINCU

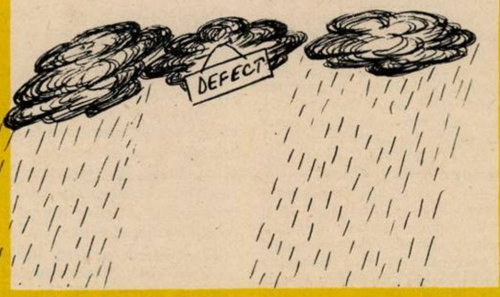

OCTAVIAN COVACI

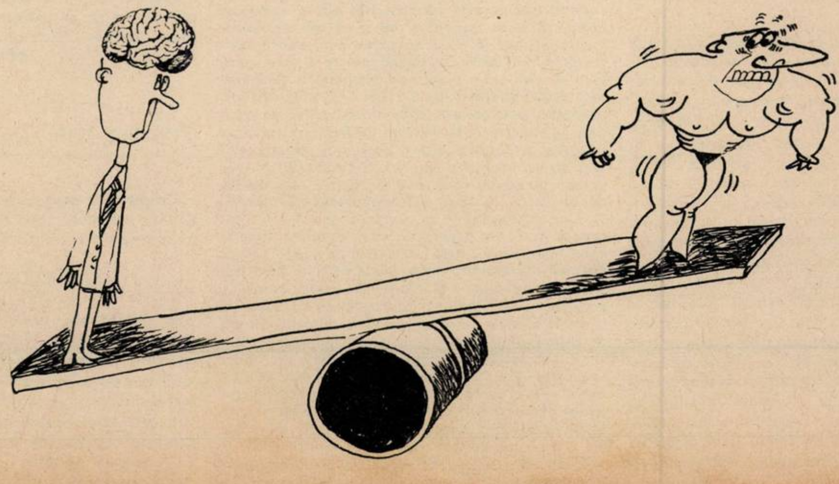

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (29)

din nou în «tranșee» alături de ilie și ion

In sfîrșit, tragerea la sorți. Primul tur, Olanda. Probabil, cei doi tineri pe care Ion și Ilie îi întîlniseră într-un meci fără probleme pe Coasta de Azur. După aceea Israelul sau Norvegia. Probabil Israelul, despre care am auzit că are un antrenor australian. În turul trei, Iugoslavia. Aoleu! Iugoslavia. Poate îi bat englezii sau italienii. Dar nu-i pot bate. Englezii nu mai au pe nimeni. Cox și Stilwell au trecut la profesionism, iar pentru italieni Franulovici este de-ajuns. Iugoslavia. Precis Iugoslavia. Revanșa de la Maribor. Cu siguranță că după meciul de anul trecut, băieții vor dori să-și zdrobească adversarii, dar medalia asta are și o altă față. Dacă vor fi prea nervoși sau se vor inhiba?

A doua sau a treia zi îl întîlnesc pe Emanuel Valeriu, cel care pe atunci comenta meciurile de enis la televiziune. M-a întrebat ce șanse avem, ar eu mi-am spus părerea. La despărțire m-a bătut pe umăr: «Important este să crezi într-un nou Challenge Round». Credeam într-un nou Challenge Round, dar meciul cu iugoslavii îmi punea multe, foarte multe semne de întrebare.

Peste alte cîteva zile mă duc să-i aștept pe băieți la aeroport. Mă simt emoționat. Ne reîntîlneam după atîta timp pentru un nou start. Eu rămăseseem același. Dar ei? Cu cîțiva ani în urmă mă despărțisem de o echipă care pierduse, ce-i drept, greu, la Spania, în turul al doilea. Și acum porneam la drum cu doi mari campioni ce jucaseră un Challenge Round, cîștigaseră un Roland Garros și un Wimbledon. Apar băieții.

— Uite-l pe profesor, a venit să ne aștepte la aeroport, zice Ion, zîmbind cu subînțeles. Noroc, profesore!

— Bine ați venit, băieți.

— Ce vînt te aduce pe aici?, continuă Țiriac.

— Va să zică, voi nu știți nimic?, răspund eu.

— Ce să știm?

— Ion face pe prostul, intervine Ilie. Olandezii au venit?

— Au venit înaintea voastră, nu i-am văzut [illegible]

[illegible]u-ți face griji, profesore, pînă la iugoslavi nu avem probleme!

— Așa zic și eu, pînă la iugoslavi nu avem probleme.

M-am despărțit de băieți, urmînd ca peste cîteva ore să-i revăd la antrenament, pe «Progresul». Am fost atent la reacțiile lor față de mine și seara aproape că nu-mi venea să cred că totul s-a reînnodat.

În dimineața tragerii la sorți, după obișnuitul antrenament, băieții zăbovesc în vestiar. Atmosfera destinsă și eu întreb zîmbind:

— De fapt, ce condiții trebuie să îndeplinească antrenorul sau căpitanul unei echipe finaliste a Cupei Davis din care fac parte Țiriac și Năstase?

Băieții rîd. Apoi Ion zice pe un ton serios:

— Adevărul e că un bun antrenor sau căpitan poate ajuta foarte mult echipa. Uite, spre exemplu, Hopman. Tu știi, profesore, că eu nu prea înghit orice sfat. Hopman, cu cîțiva ani în urmă la Roland Garros, mi se pare, a venit la mine și mi-a spus: «John, dacă vrei să ai un voleu mai bun, lovește mingea mai din față». Pînă aici nimic nou, mi-am s eu, fiindcă treaba asta o mai auzisem de sute de ori. «Și pentru asta, atunci cînd aștepți mingea, ne coatele întinse. Acest lucru te va obliga să împingi racheta înainte și nu te va lăsa s-o retragi prea mult». Am încercat, am reușit și am început să [illegible] încredere în el. Pe de altă parte, bătrînul s-a [illegible]iat de noi. Ilie îi este de-a dreptul drag. Înaintea meciului cu Anglia de acum doi ani, eram la Hamburg și, fiindcă nu speram prea mult să cîștigăm întîlnirea cu englezii, ne vedeam liniștiți de treabă, cînd pe zgură. Într-o seară mă trezesc cu un telefon. Era Harry Hopman, care ne chema la Wimbledon, să ne antrenăm pe iarbă. El văzuse meciul Anglia-Brazilia și, cu toate că atunci nu prea ne descurcam noi pe gazon, iar englezii se gîndeau cum o să fie cînd vor aduce ei Cupa Davis în Europa, Harry a cîntărit repede șansele. Șansa noastră era Cox, mai bine-zis nervii lui Cox, pe care Hopman i-a văzut insuficient de rezistenți pentru o finală interzone. Am pierdut, de bună-voie, meciurile de la Hamburg și am plecat la Wimbledon, unde ne-am dat pe mîna bătrînului. Mai întîi Hopman ne-a arătat un caiet de însemnări de la meciul Anglia-Brazilia. Cum crezi că lucrează Hopman? Cînd îl interesează un meci, ia casetofonul, se așază în tribună și începe să comenteze. Înțelegi că nu e vorba de un comentariu obișnuit, ci de unul tehnic, în care el caută răspuns la problemele ce-l interesează. Apoi își ascultă comentariul, analizează și trage, știu eu, trei, patru, cinci, șapte concluzii. Concluzii pe baza cărora face tot antrenamentul pregătitor meciului. Un antrenament arid, în care exersezi ore întregi un singur lucru. Un antrenament datorită căruia în timpul meciului nu vei uita locul unde poți cîștiga punctul. Ăsta a fost motivul pentru care noi i-am dat tot timpul lui Cox să facă voleu de sus pe rever. Treptat, greșelile lui Cox în acest loc au început să se înmulțească, iar el să se enerveze. A intrat în panică și nu e greu să-ți imaginezi ce a urmat.

La tragerea la sorți scriu obișnuitele cuvinte adresate arbitrului principal: «Domnule arbitru principal, am deosebita plăcere de a vă aduce la cunoștință că în meciurile de simplu echipa română va fi alcătuită din: Ion Țiriac și Ilie Năstase». Mă opresc, rup hîrtia, retranscriu și fac corectura necesară. «...Echipa română va fi alcătuită din Ilie Năstase și Ion Țiriac». Din 1967, de la meciul cu Spania, cînd scrisesem ultima oară o astfel de scrisoare, ordinea în echipă se schimbase.

Cum era de așteptat, meciul cu Olanda a fost ușor. După două zile conduceam cu 3-0 și, practic, eram calificați. Băieții au vrut însă să joace și în ultima zi, astfel că tribunele au fost din nou pline. După meciul cu Olanda, Ion și Ilie au plecat la un concurs în Spania, un concurs tare, cu Santana, Mulligan, Pietrangeli.

Al doilea tur de Cupa Davis. Jucăm la Tel Aviv, fiindcă Israelul eliminase Norvegia și pentru că în urmă cu doi ani întîlnirea România-Israel se disputase la București.

Ajungem în miez de noapte. Sîntem întîmpinați de cîțiva ziariști. Reprezentanții federației lipsesc, crezînd probabil că noi vom veni a doua zi. Căutăm un hotel. Găsim, în sfîrșit, unul. Un hotel religios, unde ni se atrage atenția că sîntem obligați să respectăm unele reguli impuse de specificul hotelului și noi ne conformăm. Peste cîteva zile ne mutăm pe malul Mediteranei, într-un hotel unde directorul și mai mulți salariați sînt veniți din România. Le dăruim insigne românești și ei își deapănă cu nostalgie și cu lacrimi în ochi amintiri despre țara noastră. Sîntem tratați regește. Mărmureanu, care jucase și cîștigase cu puțin timp înainte cîteva turnee în Israel, se bucură de mai multă popularitate decît în București. Îl salută lumea pe stradă, iar cînd oprim la stopuri fețe necunoscute îi fac prietenește cu mîna.

În luna mai, la Tel Aviv e cald, vegetația pare pudrată, iar casele sînt albe. Pe acoperișuri, lîngă antenele de televiziune, cazane mari ce strălucesc în soare. Mărmureanu ne explică: «în ele se încălzește apa care curge apoi la robinete pentru a face economie de combustibil». Serile sînt plăcute și noi le petrecem plimbîndu-ne sau stînd de vorbă pe terasele răcorite de briza mediteraneană. Băieții sînt veseli și povestesc pe unde au mai fost și ce-au mai făcut.

— P-aia de la Hampton, o știi profesore?, mă întreabă Ilie.

— Știu numai că ați cîștigat dublul.

— Înainte să jucăm finala de dublu, ce crezi că i s-a întîmplat lui Țiriac?, zice Ilie, rîzînd.

— Rîzi tu, rîzi, dar știi bine din cauza cui s-a întîmplat totul, spune Ion pe un ton serios.

— Ce vrei, Țiriac, am vrut să mă uit cît e scorul.

— Cum a fost, ia povestește.

— Nu, că mă bate Țiriac.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

(Va urma)

Acest miniavion cu două locuri, extrem de ușor, realizat în R.F.G., este construit în întregime din material plastic. El cîntărește doar 440 kg, dezvoltă o viteză de 200 km/oră, idicîndu-se pînă la un plafon de 5000 m.

DOSAR FLACĂRA

singurătatea bătrînei

Fragmente din scrisoarea care m-a dus în universul încețoșat de o anume tristețe alacestui caz:

«Oare este drept ca un om să dispară — în împrejurări dubioase — și să se bucure alții de roadele muncii lui de o viață? Cei înlăturați, cei în cauză, știau că mătușa care era departe de ei nu avea cum să le lase lor averea ei, dar măcar aceia la care ar fi lăsat-o să îi fi dat mîngîierea și să se știe îngrijită, ocrotită, nu să facă tot posibilul să o moștenească în împrejurări atît de dubioase.

Pe mine,ca om,m-a izbit în mod neplăcut faptul că în testament nu e numele real al defunctei, că are amprente puse pe testament în loc de semnătură (poate era deja moartă), că nu agrea chiriașii, că notarul de atunci a fost cel ce apoi în calitate de judecător a condus procesul. Poate știți dumneavoastră dacă a fost permis sau nu.

Vă sesizez fără să-mi asum vreo răspundere, m-a impresionat cazul și atît. Știu că iubiți dreptatea. Vinovații vor fi descoperiți, au dat o oarecare dovadă de spaimă — au scăpat cuvinte trădătoare, dar ce folos, fiindcă au avut la spate un om care a condus barca cu bine la țărm, deși marea era atît de furtunoasă. N-au avut voie nici recurs să facă, după cum am înțeles.

Martori mai există, un mormînt mai există, cei învinuiți există, lumină nu e niciodată prea tîrziu să se facă.

Testament făcut în ziua morții (la dosar, pare-se, nu coincide), totul în ziua morții; numele e altul; amprente, testament întocmit fără cerere prealabilă. Or, femeia nu dorea să-și lase moștenirea unor chiriași răi platnici, care o amenințau ci unor oameni care să o îngrijească.»

(Nu este necesar să indicăm numele și adresa persoanei care m-a sesizat.)

Să lămurim mai întîi, deci, aspectele care îl determină pe autorul scrisorii să bănuiască o suită de ilegalități, și chiar o crimă, de dragul moștenirii. Pe ce se bazează presupunerile sale atît de grave? Mai întîi pe declarațiile unor martori care ar fi observat lucruri suspecte, și anume D.V., care spune că după ce a văzut-o cu cîteva zile înainte de moarte pe bătrînă plimbîndu-se prin curte, după deces, ar fi observat pe corpul ei vînătăi; D.I., care de asemenea spune că a văzut-o sănătoasă cu cîteva zile înainte de deces, și B.E., care ar fi observat priviri de spaimă și ostilitate ale bătrînei față de chiriași, înainte de moarte.

Este de observat, mai întîi, că în fața instanței de judecată (cînd au fost audiați cu prilejul procesului de moștenire), martorii au depoziții mai puțin suspicioase. Mai mult, martora B.E., care, în adevăr, confirmă că în noaptea în care a murit bătrîna nu se lăsase spălată de către chiriașă și avea o comportare ciudată, făcînd anumite semne, declară însă că a fost chemată la căpătîiul muribundei chiar de către acea chiriașă, or, dacă aceasta ar fi vrut să ascundă ceva, nu ar fi alergat în toiul nopții pe la vecini, să cheme oameni să o ajute. D.I. spune că înainte cu cîteva zile a băut în locuința bătrînei două sticle cu vin, dar că la această cinstire au participat și chiriașii, ceea ce denotă relațiile bune dintre ei și bătrînă. Dar, desigur, nu pe impresiile acestor martori se sprijină în principal concluziile referitoare la moartea bătrînei, ci pe constatările organelor în drept, care nu au găsit nici un temei pentru o altă concluzie decît a morții naturale.

Rudele din Iași ale bătrînei susțin în memoriile lor adresate organelor de procuratură că semnele ciudate făcute de bătrînă înainte de a muri, despre care vorbește martora B.E., ar fi însemnat intenția de a denunța o comportare criminală. Dar, dacă adevărul e că bătrîna aceea murind, și avînd în jurul ei doar pe chiriașii ei și pe acea martoră-vecină, a avut anumite semne de disperare față de o astfel de consumare, între străini, a ultimelor clipe de viață?

Autorul scrisorii face referire la condițiile misterioase în care s-a întocmit ultimul testament al bătrînei, insinuînd că ar fi vorba de un fals, ba chiar de un testament întocmit după moartea ei. Care este adevărul?

Am constatat că bătrîna a întocmit mai multe testamente anterioare, pe care apoi le-a revocat. Deci, nu avea o hotărîre fermă referitoare la destinația averii ei. În al doilea rînd, este vorba de un testament autentic, întocmit de către un notar de stat. Rudele defunctei au atacat în justiție acest testament, cerînd anularea lui pentru faptul că a fost semnat prin punere de deget, deși bătrîna știa să scrie; pentru faptul că nu s-a arătat în încheierea notarială motivul pentru care testatoarea nu a putut semna și pentru că în acte este trecut greșit prenumele ei. Acțiunea de anulare a testamentului a fost respinsă prin hotărîrea tribunalului, rămasă definitivă în urma judecării recursului. (Este deci inexact că rudele defunctei nici nu au avut drept la recurs!)

Soluția instanței este temeinică. Notarul de stat s-a deplasat la domiciliul defunctei tocmai fiindcă era bolnavă și în încheierea de autentificare precizează acest aspect, arătînd și faptul că din același motiv bătrîna nu mai era capabilă să semneze. În ce privește eroarea de scriere a prenumelui, ea este o simplă greșeală de transcriere a notarului, care nu afectează substanța actului.

Dar, să vorbim acum despre acele rude ale bătrînei, AC.G. și soția sa, care era soră cu defuncta. Într-un memoriu adresat organelor de procuratură, susțin că au aflat de moartea bătrînei abia la șapte luni după ce s-a produs. Se pare că mai mult i-a deranjat succesiunea, fiindcă imediat pornesc proces pentru anularea testamentului și abia cu această ocazie, pentru a-i îndepărta pe foștii chiriași ai bătrînei de la moștenire, soții B.V. și B.E. încep să sugereze posibilitatea unei crime. Am arătat care e adevărul, dar acum să judecăm alt aspect. Oare au ei dreptul moral să vorbească în numele acelei bătrîne, chiar dacă le era rudă apropiată? Poate chiriașii s-au purtat frumos cu bătrîna (fie că au fost sinceri, fie că au vizat să devină astfel preferații ei și moștenitorii ei), sau, poate, nu au avut afecțiunea necesară și nu și-au știut disimula interesele. (Discuția poate fi purtată între aceste limite, fiindcă nu poate fi vorba de intenții criminale). Bătrîna avea de ales? Putea spera la mai mult decît la grija unor străini, chiar interesată, din moment ce sora și cumnatul ei se interesau atît de mult despre soarta ei, despre necazurile și viața ei, încît află abia după șapte luni că a murit? Și au bătrînii aceștia singuri ciudățeniile lor, presimțirile lor. Este ciudat și faptul că îl invitase cu insistență pe martorul D.I. cu cîteva zile înainte de moarte să-l cinstească cu vin, să mai povestească cu el. Era poate dorul de oameni și de omenie. E dorul care,neîmplinit, atunci cînd bătrînii nu pot ieși din tristețea singurătății lor, îi face să își lustruiască mojarul păstrat pe poliță fără rost, să dorească ceea ce nu se mai poate împlini, să se întrebe ce rost are agoniseala lor, să se simtă străini și instrăinați. Au făcut oare ceva rudele apropiate din Iași pentru a-i înfrumuseța zilele bătrîneții? Drumul, spun ei, era prea lung pentru a o vizita pe bătrînă. Era prea lung pentru omenia ce o datorau. Dar cînd a fost vorba de moștenire, au putut face nenumărate drumuri cu procesele. Drumurile costă, spun ei... Dar, așa cum chiar ei scriu., cu procesele și avocații au cheltuit peste 7 000 lei, pentru moștenire... Nu i-a interesat cum a trăit bătrîna, nu i-a durut cum a murit bătrîna, i-a interesat și i-a durut doar moștenirea...

Dar. nu am povestit acest caz doar pentru a risipi temerile celui ce mi-a scris, ci pentru un anume gînd, acela despre singurătatea bătrînilor. Nu știu de ce, dar mi se pare mai tristă decît cea a copiilor. Poate pentru faptul că neputința lor e a involuției, a sfîrșitului. Și apoi, pentru a evita tristețea singurătății copiilor societatea noastră a făcut nespus de mult. Primordialitatea intereselor copiilor în soluționarea divorțurilor, activitatea organelor de autoritate tutelară, posibilitatea înfierilor, căminele pentru copiii orfani, încadrate cu cele mai bune îngrijitoare și cadre pedagogice și multe altele. Ne e dragă bucuria copiilor și e foarte bine, e nespus de bine că e așa. Dar singurătatea și tristețea bătrînilor? Desigur și ea ne mîhnește. De aceea am înființat căminele pentru bătrîni, de aceea am prevăzut în legi obligarea rudelor la pensie de întreținere în cazul bătrînilor cu pensie insuficientă și alte asemenea măsuri. Cu toate acestea, pentru ca plecarea bătrînilor, chiar și atunci cînd sînt lipsiți de afecțiunea rudelor, să nu mai fie grăbită de senzația lipsei unui rost, ca neputința lor să nu îi mai doară, ca tristețea singurătății lor să nu ne mai mîhnească, poate mai găsim că mai e ceva de făcut...

EMIL POENARU ■

COPERTA NOASTRĂ:
Durată și dezvoltare - județele Alba și Argeș. Fotografii de Vasile Moldovan.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: MIRCEA FODOREANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Marin Constantin, născut la 28 februarie 1928, comuna Urleta (Prahova). În 1944 absolvă școala normală, devenind învățător. În același an se înscrie la Conservator, secția dirijat. În 1945 începe să urmeze și cursurile facultății de filozofie, pedagogie și psihologie (Universitatea din București). Devine licențiatul amîndurora in 1949. După absolvire, asistent la catedra de pedagogie generală. Din 1953,director și dirijor al Corului U.T.C. În 1957–1958 înființează și conduce o formație de muzică de cameră «Capela corală camerală Gheorghe Cucu». În 1960, asistent prin concurs la catedra de ansamblu și dirijat corul din cadrul Conservatorului; 1962–1964, director al direcției muzicii din Ministerul Învățămîntului; 1963 — înființează Corul Madrigal. A fost secretarul secției de muzică din cadrul Ministerului Culturii. Între 1966–1969, directorul Operei Române. Profesor universitar la Conservator (catedra de ansamblu și dirijat coral). Distincții, decorații: Medalia Muncii, Artist emerit, Ordinul Muncii clasa II-a, Meritul Cultural clasa II-a, Steaua Republicii Socialiste România clasa III-a.

Foto: V. MÎNECAN

dirijorul și cîntăreții descopereau împreună minunile muzicii vechi

Cred că fiecare român, de la adolescent în sus, a auzit despre corul *Madrigal*. Formația n-a dezamăgit niciodată. De 11 ani se ocupă numai cu arta, trudește pînă cînd nu se mai observă truda, naște numai artă adevărată. A făcut oamenilor de la noi și de aiurea mult bine. Un fel de bine care nu se poate măsura. *Madrigalul* e visul lui Marin Constantin. Vis care durează de peste zece ani și se păstrează atît de frumos pentru că n-a încetat nici o clipă să fie vis. Un băiat de muncitor de pe lîngă Cîmpina avea să facă din vreo treizeci și ceva de voci umane un instrument cum n-a mai existat pe la noi. Cum nu prea există prin lume. Hans Siffner, președintele Academiei de muzică din Viena: «*Nu cunosc nicăieri un cor cu o asemenea omogenitate a sunetului, echilibru al disciplinei și muzicalității*». La început n-au avut nimic. Nici săli bune pentru repetiții, nici salarii, nici turnee în țară sau peste hotare, nici elogii, nici certitudinea că acestea vor veni. Atunci, la început, a fost doar visul lui Marin Constantin și hotărîrea cîtorva tineri cîntăreți, străină de orice gînd al recompensei, de a munci pentru visul cuiva și pentru muzică. După un an, *Madrigalul* devenise o formație care te făcea să simți puterea artei. Miracolul se săvîrșise, dar puțini îl cunoșteau la vremea aceea. Prima apariție publică, 7 iulie 1963, la Teatrul muzical din Brasov. Întîiul cîntec «*Vezosette nimfe belle*» de Giovani Gastoldi, devenit pentru primordialitate un fel de imn al *Madrigalului*. Marin Constantin dirijase coruri vreme de vreo 15 ani cînd a început să construiască formația de muzică camerală. L-a pasionat să formeze și sa pertecționeze coruri. A învățat arta dirijatului, atît cît e posibil de învățat această artă, de la Ion Chirescu, Ștefan Popescu, Ioan Vicol și Dumitru Botez. A cîntat odată sub conducerea lui George Enescu, în calitate de corist — Simfonia IX-a și Damnatiunea lui Faust. La 30 de ani. avea palmares.Făcuse din ansamblul U.T.C o instituție prestigioasă. Obținuse premii și titlul de artist emerit. Atunci, a înființat el Capela corală camerală «Gheorghe Cucu» în vederea interpretării muzicii vechi, românească și universală. A durat puțin. Vor mai trece patru ani pînă la reluarea ideii. *Madrigalul* a avut de la început program clar. «*Trei idei fundamentale. Valorificarea bogăției corale renascentiste, promovarea valorilor naționale, de la muzica veche pînă la Chiriac, Dima, Cucu, Musicescu; lansarea creației compozitorilor tineri (cum a fost ulterior, cazul lui Vieru, Ștefan Niculescu, Miriam Marbé etc).*» După un an de la înființare, corul Madrigal este invitat să participe la Festivalul «George Enescu» (ediția III-a). Ascensiune aproape verticală. La propunerea lui George Georgescu, tînăra formație este inclusă în programul prestigioasei manifestări. «*A fost o chestiune de șansă. George Georgescu era președintele Consiliului muzicii din Ministerul Culturii. Eu, secretarul forului. Soția lui i-a spus într-o zi: «Gogule, nu se face, trebuie să asculți și tu odată corul lui Marin»A venit atunci la un concert, dar Madrigalul era programat după pauză. Trebuind să plece la sfîrșitul primei părți, mi-a zis: «Cîntă-mi un madrigal în sala unde vă încălziți». I-am cîntat. «Mai vreau unul», «încă unul», «și încă unul», i-am cîntat atunci șase».*Apoi George Georgescu a ținut să le vorbească. «*N-am ascultat la noi un asemenea cor. Să vă trăiască dirijorul, să-l ascultați, deschideți un drum nou, bucurați-vă de roadele unei asemenea arte*». George Georgescu a sesizat primul nivelul artistic și perspectivele formației. În timpul festivalului descoperirea a fost făcută de mulți. «*Coruri cum e Madrigalul se pot număra în lume pe degetele unei singure mîini*» s-a spus atunci. *Marc Princhesle* (Les nouvelles littéraires): «*Ansamblul coral Madrigal, sub conducerea unui muzician perfect, este demn de toată admirația pentru calitatea vocilor, pentru disciplina și miraculoasa lui corectitudine.*» Fiecare zi era o treaptă. Vocea, sensibilitatea, înțelegerea muzicală a fiecărui corist deveneau mereu mai rafinate, mai complementare. Între oameni creșteau un fel de nervuri care îi uneau și metamorfozau, cum se întîmplă în filmele de geneză pictată ale lui Sabin Bălașa. Dirijorul și cîntăreții descopereau împreună minunile muzicii vechi. Se descopereau pe ei. Cînd aù pornit nu prea știau unde vor ajunge. Au pornit de dragul plecării. Cu timpul aveau să descopere că e în puterea lor să se ridice de la pămînt și să-i ajute și pe ceilalți oameni să se ridice. Credința dirijorului a fost fanatică. «*Am crezut că din voci umane se poate face un instrument. Instrument în stare să exprime tot ce-am moștenit și acumulat eu pe plan spiritual și intelectual. A mai contat credința mea că execuția e dușmanul muzicii. Convingerea că numai oficierea sinceră și solemnă conferă muzicii forță transformatoare*». S-a observat de către mulți că între Marin Constantin și Corul Madrigal există legături speciale. Un numitor comun de spiritualitate și de ardere. O sensibilizare a corului la dirijor și invers. Cele mai fine reacții ale primului sînt receptate și transformate în trăire artistică de către ansamblu. O magie aflată la baza acelei forțe de iradiere și dislocare pe care o simți ascultînd *Madrigalul*. «*Se petrece ceva, apare ceva între mine și ansamblu, dar nu reușesc să exprim încă acest ceva în termeni științifici. E un fluid muzical care produce o stare, există posibilitatea sigură a explicării lui, într-o bună zi am să ajung pînă la ea!*» *Madrigalul* nu comunică didactic publicului. Încearcă să-i determine stări cît mai complexe «*Eu nu dau sentințe. Nu spun, aceasta este muzica lui Mozart sau a lui Palestrina. Dacă o înțelegeți bine. Doar aceasta e! Nu, eu propun varianta Madrigal. De aici, din centrul frunții și de la ochi simt pornind comanda către ansamblu. Nu mă interesează ca formația să fie un acceptar al muzicii transmise de mine, ci s-o comunice sălii. La rîndul său, ascultătorul emană o stare de satisfacție sau nu, de aderare sau nu, de respingere sau nu. Aceste emanații eu le recepționez. Le simt în ceafă*». Pe circuitele nevăzute de orgă umană ale *Madrigalului* apar uneori dezechilibre «*Cînd tensiunea transmisă de mine e prea puternică, se întîmplă să nu reziste coriștii. Încep să plîngă ei sau o parte din public. Nu acesta e scopul, atunci scad forța comenzii. Dacă, în schimb, influxul e prea slab, contactul cu frumosul muzicii devine superficial. Evitarea exagerărilor în relația tensională dintre mine și coriști e problemă delicată, grea, importantă*». Marin Constantin vorbeste despre o forță. Despre o forță presimțită în el, de mult, de pe vremea cînd organiza coruri în satul unde se născuse. Despre o forță care face din muzică, dirijor, coriști și public un univers viu străbătut de bucurii, durere, neliniști. «*Sînt ateu de la 13 ani. Religia răspunde simplist, nemulțumitor marilor întrebări ale omului. Forța despre care vorbesc n-are rădăcină mistică, vine din miracolul artei și din miracolul vieții. Amîndouă, miracole umane. Nu există interpret adevărat fără această forță*». Dirijorul *Roy Bohana* după apariția *Madrigalului* la Cardiff: «*Misterul execuției impecabile trebuie descoperit înainte* (ca *Madrigalul*) *să părăsească insula, iar «secretele» tehnicii vocale românești «furate» prin orice sacrificii*». Marin Constantin are această capacitate de influențare, de receptare, de transmitere și în situații de viață. Zice: «*Dirijez totdeauna cu ochii închiși. Cineva din ansamblu se rupe, devine corp străin, simt imediat. Deschid ochii, mă uit direct la el. Am făcut experiențe. Dirijam cu gesturi și mimică, respectate, perfecte, dar nu comunicam, mă gîndeam în altă parte, formația simțea, oamenii spuneau «acum facem așa ca să facem». Sînt capabil de această forță de comunicare numai în condiții de sănătate deplină*». Un ziarist francez scria despre Marin Constantin: «*este un grădinar al imposibilului care face să răsară flori din desert*», iar, criticul muzical *Irving Lowens* după ce-a ascultat *Madrigalul* cu ocazia Festivalului muzical George Enescu avea să afirme (1967): «*Pot atribui această interpretare impresionantă numai geniului dirijorului corului, Marin Constantin*». Omul acesta trăiește de la înființarea Madrigalului într-o stare de neîntreruptă exaltare. «*N-am știut că am copii, am uitat că am*», mărturisește. Pentru el nu contează numărul anilor trăiți, contează ceea ce realizează omul. A vrut să se verifice dacă poate fi oamenilor de folos, căutînd pentru ei muzică bună. Oferindu-le-o. Pentru altceva n-a avut vreme. N-a avut vreme nici să se gîndească la faptul că unii oameni pot fi sau deveni răi.

Pînă acum, Marin Constantin a probat pentru ansamblul acesta vreo mie de lucrări. Alegerea cîntăreților e un examen de o exigență care sperie uneori. «*Formația e compusă din titulari și rezerve. Omul își păstrează locul atîta timp cît e cel mai bun. Din punct de vedere muzical (prospețime, igienă vocală, capacitate de răspuns solicitărilor de diferite intensități cu acuratețe), al comportamentului și respectului față de meserie*». Alegerea muzicii, un eveniment cu multe compartimente. «*Mai întîi, încerc tehnica și măiestria componistică a autorului. Apoi, textul literar. Să văd de coincid emoția muzicii cu emoția comentariului. Dacă nu există vreo defecțiune datorată fie compozitorului, fie comentatorului. Testez funcționalitatea artistică a fiecărui cîntec. Cum s-ar putea comunica bucuria sau tristețea cuprinsă în ea. Cum să le transmit oamenilor fiorul întreg, fiindcă n-am dreptul moral să le transmit mai puțin, ori să nu le transmit nimic și să mimez numai că le transmit. Madrigalul nu execută, interpretează. Cînd am selecționat o piesă, reprezint de atunci înainte pe compozitor și valoarea lucrării. Dacă publicul nu simte nimic, nu dau vina pe compozitor sau pe formație*». Din peste 1 000 de lucrări lecturate pînă acum, Madrigalul a interpretat vreo 300. «*Cu unele înaintăm mult, le abandonăm cînd am ajuns la jumătatea drumului, dar, tot le abandonăm*». La început, repertoriul era format în special din muzică preclasică italiană și franceză. Apoi, Marin Constantin și-a orientat ansamblul spre muzica preclasică engleză și germană. Creatorul Madrigalului, crezînd în forța și harul muzicii românești vechi și moderne, a inclus-o masiv în repertoriul corului. Interpretările Madrigalului ating altitudinea cea mai mare, devin absolute în cazul lucrărilor lui Orlando Lasso, Palestrina, Bennet și Morley, Hans Leo Hassler, Clement Jaunequin, Pierre Bonnet, în cazul melodiilor folclorice și bizantine românești, precum și al lucrărilor compozitorilor români Miriam Marbé (Ritual pentru setea pămîntului), Mihai Moldovan (Obîrșii), Alex. Pașcanu (Bocete străbune). *Leopold Stokovski*: «*Cît trăiește, omul își dă seama că nu există perfecțiune. Ei bine! Ascultînd corul de cameră Madrigal am avut senzația certă a perfecțiunii.*»

Madrigalul continuă arta corală românească, formă tradițională de manifestare muzicală la români. O continuă și începe totodată un drum nou. A promovat multe dintre valorile geniului componistic al neamului, anonime ori semnate. Cel puțin jumătate din fiecare concert al formației conține muzică românească. Unii au afirmat greșit că românii n-ar avea adevărată cultură muzicală între secolele 13-17. Marin Constantin a polemizat cu neinformarea și superficialitatea, incluzînd în repertoriul permanent al corului, actul creator al compozitorilor de odinioară, cum ar fi «*Stihira întîia la laud*[illegible] scrisă între 1250–1270, «*Două imnuri Kalop*[illegible]*nice*» *scrise în secolul 16* la mănăstirea Putna și alte lucrări muzicale compuse în toate cele trei provincii românești înainte de 1600.

13 discuri Madrigal circulă în toată lumea, 12 filme de televiziune făcute în străinătate, 5 scurt-metraje turnate în țară la fel. Începutul de drum marcat de Marin Constantin în arta corală națională înseamnă abordarea frontală a genului cameral. În peisajul muzical al lumii, Madrigalul aduce originalitate și cultură. Cîntă fiecare piesă în original, meditînd la specificul ei, interpretînd-o cu sensibilitate modernă.

Din 12 bărbați cîți sînt astăzi în cor, 8 stau lîngă Marin Constantin de la început. Dintre fete, cam jumătate. «*Noi îl venerăm*, mărturisesta una dintre coriste, cea care de 11 ani ține un jurnal amănunțit al existenței corului. *E un mare artist, care ne tratează ca artiști. Lucrînd cu Marin Constantin simți că faci artă, nu meserie*».

La *Madrigal*, Marin Constantin a introdus de la început cultul muncii. Pe vremea cînd nu exista nici o satisfacție, unii au renunțat. La repetiții, dirijorul nu trece cu vederea nici o inexactitate. Se lucrează numai în picioa[illegible] pentru călire, într-o stare de concentrare ca[illegible] nu poate fi suportată mai mult de două ceasuri. Deseori, schimbă registrul lucrărilor. Pe cele vesele le interpretează de parcă ar fi triste și invers. Iese din această inversare o deplasare sufletească greu de suportat, pe care Marin Constantin o utilizează drept antrenament de rezistență: «*E sever, dar foarte apropiat de noi*», spune o coristă. *În timpul turneelor nu acceptă niciodată condiții mai bune decît toți membrii ansamblului*».

A făcut din *Madrigal* o șansă pentru ascultătorul de pretutindeni. E nevoie de lumină și de noblețea artei acestui cor. De energia spirituală pe care o naște și transmite. Iugoslavii au comparat *Madrigalul* cu o vioară Stradivarius, iar pe dirijor cu Paganini. Dirijorul Kurt Adler de la Metropolitan House Opera (New-York): «*Există oare absolutul în artă? Dacă există, atunci Madrigalul de sub bagheta magică a lui Marin Constantin l-a atins cu siguranță*». Iar Courier Journal din Louisville: «*Superbul Madrigal rămîne cel mai impresionant cor de cameră care a vizitat vreodată Statele Unite*».

Va exista *Madrigalul* și după ce într-o bună zi Marin Constantin se va retrage? «*Dacă voi reusi să găsesc un continuator care să înțeleagă în adînc de ce m-am apucat eu să fac Madrigalul, atunci va supraviețui*». Una dintre vocile feminine ale formației: «*Nu sînt neîncrezătoare în capacitatea celorlalți dirijori. Dar, după Marin Constantin, Madrigalul nu va reuși să rămînă formația aceasta perfectă în muzicalitatea ei*».

ROMULUS BALABAN ■

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII - NR. 23 (991) - 1 IUNIE 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

Vizita de lucru în municipiul Constanța, în județele Dolj, Gorj, Olt

ROMÂNIA-CABINETUL DE LUCRU AL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

În permanent dialog cu țara, cu oamenii ei, producătorii bunurilor materiale și spirituale, secretarul general al partidului, președintele țării, își exercită printr-o muncă titanică nobilele misiuni pe care i le-a atribuit poporul.

România - cabinetul de
al președintelui
NICOLAE CEAUȘESCU

Cu greu pot fi găsite în istorie exemple — și dacă sînt găsite, ele sînt valabile pentru prea scurte durate — de dăruire și intensitate a muncii, de dimensiune titanică a efortului, cum găsim noi, românii, permanent în viața președintelui nostru, secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Zi de zi — preocupat de problemele mari ale țării și ale oamenilor ei!

Zi de zi — construind destinul României!

Zi de zi — acționînd, la scara națiunii întregi, pentru binele tuturor și al fiecăruia!

Zi de zi — trăind pentru ceilalți, ca într-o rețea de sentiment și gîndire în care schimbul se petrece fără oprire: oamenii vin cu problemele lor, președintele găsește soluțiile profitabile pentru obște!

Zi de zi — la cîrma României!

Zi de zi — luminînd cu spiritul său teafăr și neînfricat ceea ce trebuie luminat pe drumul nostru înainte, așa cum torța capului său cărunt iluminează peretele de arme și mîndrie al neamului românesc, asupra căruia ochii noștri îl proiectează!

Zi de zi — conducător!

Zi de zi — fiu al patriei și părinte al patriei!

Aceasta e profesiunea sa de bază: patria!

Acesta e felul său de a trăi: patriotismul!

Aceasta e vocația sa de țăran oltean niciodată supus, de muncitor dîrz și temeinic și de intelectual care iubește frumosul pentru că iubește omul: revoluția!

Acesta e stilul său de muncă: viața!

Acesta e cabinetul său de lucru: România.

*

L-am văzut miercuri și joi în trei județe oltene: Dolj, Gorj, Olt. Cît muncesc mai mulți oameni într-o săptămînă a muncit președintele Ceaușescu în fiecare oră de muncă în cele trei județe vizitate. Cu mintea sa strălucită, președintele știe să audă ce i se spune, să selecteze esențialul, să judece extraordinar de rapid alternativele și să ia deciziile cele mai corecte.

Nu e vorba, desigur, de cunoașterea în amănunt a tuturor meseriilor sau domeniilor de activitate, căci așa ceva ar fi imposibil, dar e vorba de marea putere de esențializare a tovarășului Ceaușescu, care reușește, în minute puține, întîi să determine pe interlocutori să vorbească doar despre lucrurile importante și, al doilea, să sesizeze acele fațade poleite, sub care se ascunde un viciu, dincolo de care se poate afla putregai. În ședințele cu activul de partid, din cîteva scurte priviri, din atmosfera pe care a izbutit s-o creeze între oameni, s-au spus lucruri adevărate, nu s-a desfășurat o competiție a cuvintelor goale. Și, peste toate, exemplul de precizie și cuvînt măsurat al președintelui însuși: **cuvinte despre realitate.** Realism profund! Înalta corectitudine comunistă: **să spunem adevărul!**

Da, România e cabinetul de lucru al președintelui ei.

Da, România poate fi condusă spre fericire numai de un mare patriot, de un om **al muncii.** Două zile de muncă intensă, în trei județe oltene, prin care — trecînd — președintele nostru își amintea, poate (așa cum a și exprimat public asta în întîlnirea de la Craiova), ceva din propria sa tinerețe revoluționară, legată de aceste pămînturi bogate, zbuciumate și eroice.

...Îi saluta pe numeroșii săi alegători, pe compatrioții ieșiți să-l primească și, parcă, dincolo de surîsul său — care a dezghețat atîtea porți ale gheții pe planetă — ochii noștri vedeau și încercarea conștiinței sale de a retrăi clipe pe care adolescentul și, mai tîrziu, tînărul Nicolae Ceaușescu le trăise.

Locul său de muncă: **România!** Temeiul acțiunii sale radicale: zbuciumata noastră **istorie națională!**

Numele său și prenumele său: **poporul român** exprimat prin omul și patriotul revoluționar Nicolae Ceaușescu!

Zi de zi — la cîrma României! O cîrmă adevărată, care nu există în afara cîrmaciului ei. Zi de zi!

▲

ACEASTA E PROFESIUNEA SA DE BAZĂ: PATRIA
Preocuparea secretarului general al partidului pentru celălalt versant al economiei românești, agricultura, este egală. Constatînd cu multă satisfacție că țărănimea cooperatistă din județul Dolj lucrează în condiții moderne, că a realizat un vast sistem de irigații de 80 000 hectare în condiții excelente de economicitate, cu circa 20 000 lei pe hectar, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat îndemnul de a face totul pentru a obține producțiile prevăzute cînd s-au început lucrările de irigat.

ZI DE ZI — CONDUCĂTOR
Marea adunare populară de la Craiova, un mod de comunicare a secretarului general al partidului cu poporul. Un dialog sincer despre succese, despre ceea ce am făcut bun, dar și despre neajunsuri.

▼

lucru

ZI DE ZI — FIU AL PATRIEI ŞI PĂRINTE AL PATRIEI
La Craiova ca şi la Tg. Jiu, ca şi la Rovinari sau Rogojelu, la Slatina sau Balş, pretutindeni unde a poposit în vizita sa de lucru, preşedintele Nicolae Ceauşescu a fost primit cu dragoste şi căldură, cu entuziasm şi recunoştinţă, mărturie a unităţii neclintite a poporului în jurul Partidului Comunist Român, în jurul conducătorului său.

ZI DE ZI — CONSTRUIND DESTINUL ROMÂNIEI
Pentru întreprinderea de maşini agricole din Craiova vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu reprezintă deschiderea unei noi etape, specializarea şi diversificarea în continuare a producţiei de tractoare, fabricarea în exclusivitate a unor tipuri atît pentru nevoile cele mai diverse ale agriculturii, cît şi pentru export.

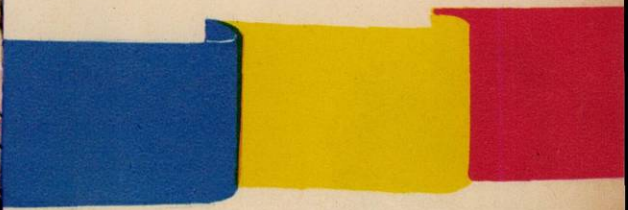

ZI DE ZI — ACŢIONÎND PENTRU BINELE TUTUROR ŞI AL FIECĂRUIA
Gir al calităţii produselor şi al calificării superioare a muncitoarelor, Întreprinderea de confecţii din Craiova trimite pieţei externe 75 la sută din producţia ei. Secretarul general al partidului se interesează de dinamica dezvoltării fabricii, recomandă ca sporirea producţiei să se facă pe baza creşterii productivităţii muncii şi eficienţei acesteia, a sporirii în continuare a calificării cadrelor. Examinînd produsele realizate, dă preţioase indicaţii pentru crearea de modele noi, moderne, cerute atît pe piaţa internă cît şi pe cea externă.

ACESTA E STILUL SĂU DE MUNCĂ: VIAŢA
La marele combinat chimic craiovean, preşedintele Nicolae Ceauşescu cercetează sortimentele noi omologate şi se interesează de stadiile de execuţie ale noii unităţi de îngrăşăminte complexe pe bază de azot, fosfor şi potasiu, care după intrarea în funcţiune, în 1975, va dubla producţia de îngrăşăminte de acest tip a platformei de la Işalniţa. În cursul dialogului purtat cu specialiştii sînt abordate şi alte aspecte privind utilizarea în viitor a unor gaze reziduale produse de combinat, transformarea lor în alte produse chimice rentabile, la un preţ de cost redus.

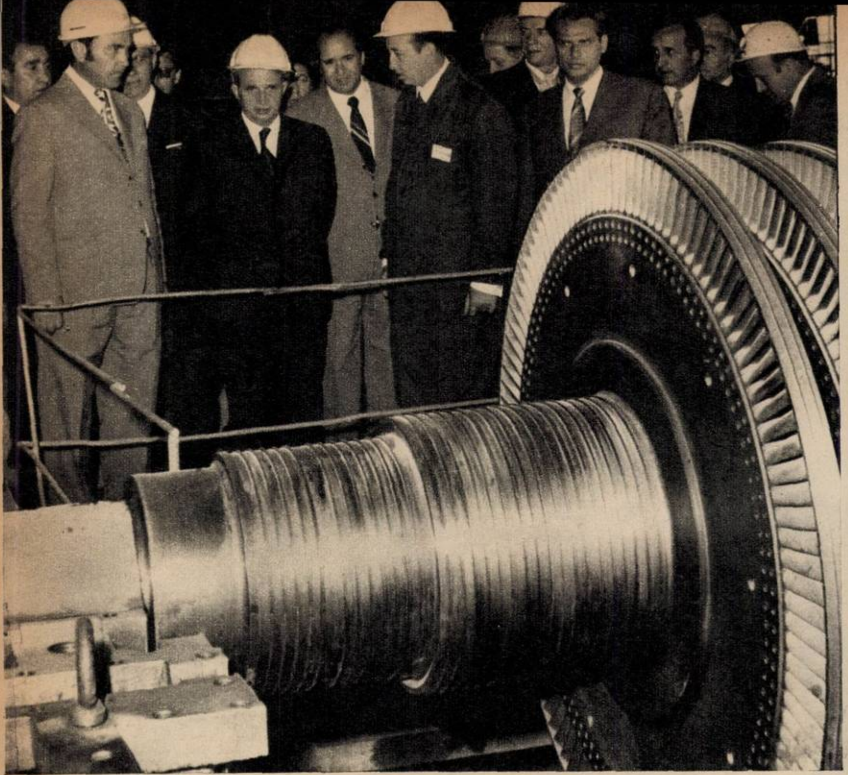

România-cabinetul de lucru al președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

CU MINTEA SA STRĂLUCITĂ, PREŞEDINTELE ŞTIE SĂ AUDĂ CE I SE SPUNE
Termocentrala de la Rogojelu, aflată în inima celui mai mare bazin carbonifer al țării, este o puternică sursă de energie electrică a ei. Cum să se valorifice superior cărbunele, cum să se reducă prețul de cost de producere al fiecărui kilowatt, cum să se economisească acest bun de preț al lumii moderne, energia — sînt probleme ce au constituit obiectul analizei la fața locului a conducătorului partidului nostru.

ŞI PESTE TOATE, EXEMPLU DE PRECIZIE ŞI CUVÎNT MĂSURAT
Balş. Preşedintele Ceauşescu s-a oprit şi în fostul orăşel agrar intrat, nu demult, în circuitul industrial, la Fabrica de osii şi boghiuri, pentru a analiza ritmul de dezvoltare şi perfecționare a acestui pion important al industriei constructoare de maşini.

ŞTIE SĂ IA DECIZIILE CELE MAI CORECTE
Aluminiul românesc — cuvinte ce ne produc o mare mîndrie — este o creație a anilor socialismului. Conducătorul statului studiază împreună cu specialiştii posibilitățile de mărire a producției, de mărire a capacității Combinatului de la Slatina într-o perspectivă apropiată, dată fiind dezvoltarea construcției de maşini a țării, dat fiind potențialul crescut al materiei prime.

Bucuria şi satisfacția întîlnirii cu secretarul general al partidului a generat pe Şantierele navale, la toate locurile de muncă, o însuflețită manifestare de dragoste şi de profundă stimă.

ÎN MUNICIPIUL CONSTANȚA

Revenit la Constanța la mai puțin de un an de la vizita anterioară, conducătorul partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, s-a îndreptat, ca şi atunci, în primul rînd spre Şantierele navale, acolo unde un nou port se află în construcție, acolo unde se pregăteşte o nouă premieră a industriei constructoare de nave, primul mineralier românesc de 55 000 tdw. Şi a constatat cu satisfacție că azi are contururi determinate în realitatea concretă, ceea ce anul trecut, în iulie, se afla în schițe, planşe, machete, că în primul doc uscat se află într-un stadiu avansat de lucru mineralierul care va proiecta construcția de nave româneşti într-o etapă superioară, examen de maturitate, de putere tehnică, de capacitate şi înaltă calificare a făuritorilor noştri de nave. Vizitînd halele de lucru pe flux tehnologic, purtînd dialoguri cu muncitorii şi specialiştii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a constatat că indicația sa, dată cu un an în urmă, de a se lucra în paralel atît la construcție, cît şi la montaj, se traduce în viață cu rezultate bune.

Tot la Constanța, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor noastre armate, a asistat la un complex de exerciții cu diferite categorii de armament. Exerciții care au demonstrat încă o dată o bună pregătire militară şi politică a armatei noastre, stăpînirea unor tehnici de luptă tot mai moderne. Prezentîndu-i-se unele tipuri de armament şi muniții realizate de către inginerii şi tehnicienii noştri în lumina indicațiilor sale date anterior, s-a făcut dovada capacității şi puterii de creație tehnică, a potențialului nostru ingineresc şi în acest important domeniu.

Constructorii navali şi-au exprimat hotărîrea de a-şi îndeplini angajamentul luat de a livra primul mineralier românesc de 55 000 tdw pînă la 1 mai 1975, iar cel de-al doilea pînă la 23 August al aceluiaşi an.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a asistat la un complex de exerciții cu diferite categorii de armament.

România – cabinetul de lucru al președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

CEAUSESCU P.C.R.

DA, ROMÂNIA POATE FI CONDUSĂ SPRE FERICIRE NUMAI DE UN MARE PATRIOT, DE UN OM AL MUNCII.

Valorificarea eficientă a rezervelor de lignit din Oltenia – cercetările geologice întreprinse pînă acum au identificat prezenţa lor pe o arie foarte întinsă, din Vîlcea pînă în Mehedinţi – a constituit obiectul unei temeinice analize a șefului statului nostru împreună cu specialiști și cadre de răspundere ai industriei miniere, în popasul făcut la Rovinari.

Fotografii color de TRAIAN PROSAN ■

Înconjurat de fetele pe care el le-a ajutat să-și murdărească zilnic nițel miinile în schimbul siguranței zilei de miine, eroului nostru i se văd doar capul și mina dreaptă, adică lucruri de care a avut și are nevoie.

Fotografii de ELENA GHERA ■

[illegible]un organizator de grupă, depășește planul cu 12 la sută și ajută tineretul

Biografia rectificatorului Ion Cotigă de la Uzinele «Timpuri noi» este una asemănătoare cu cea a multor țărani nevoiți să-și părăsească locurile natale și să se predea industriei românești, aflată în acea vreme la primii ei pași, dar din faptul că viața sa seamănă cu a altora nu rezultă că este lipsită de importanță și nici nu rezultă că ea nu trebuie să facă obiectul unui articol de revistă. Așa după cum îmi spunea, urmînd parcă sensul unei biografii colective, Ion Cotigă, rămas fără tată în anul 1944 dar avînd în grija sa o mamă bolnavă și trei surori mai mici și mai avînd un cumnat care deja lucra la «Timpuri noi», s-a decis să ia nu calea pribegiei, ci calea muncii. În momentul de față în uzina bucureșteană lucrează el și soția, două surori și un cumnat. «Ne-am făcut o familie aici la «Timpuri noi» și este poate mai mult decît o familie obișnuită din moment ce ne vedem în fiecare dimineață, ne confruntăm în procesul muncii, avem sau nu raporturi bune într-o zi sau alta în funcție de felul în care ne-am făcut sau nu norma și nu [illegible]ncție de necazurile sau bucuriile extraprofesionale. Pentru că, fără îndoială, necazuri am avut și noi, am avut și morți în familie, am avut momente în care din mers a trebuit să ne schimbăm calificarea, am așteptat plini de credință apartamente confortabile, dar de fiecare dată am înțeles că munca plină de corectitudine și cinstit desfășurată este urmată de satisfacții și bucurii care cu greu pot fi imitate. Duminică, 12 mai, am împlinit 51 de ani, am sărbătorit totul în cadrul familiei împreună cu surorile și cumnatul, dar și împreună cu cele două fiice ale mele: Ioana Andreescu, fostă Cotigă, și Maria Cotigă, studentă la Institutul politehnic București în anul I».

Deși Ioana se numește în prezent Andreescu și deși acest lucru s-ar putea să fie foarte bun, atît prin conștiință, cît și prin educație, ea a rămas la urma urmei Cotigă. Adică aparținînd unei familii în care cultul muncii n-a fost niciodată învățat numai din ziar, ci de la părinții ei și din munca sa proprie. Pentru că în cei 23 de ani de cînd lucrează la «Timpuri noi» Ion Cotigă, pe lîngă faptul că a ajutat la producerea motoarelor de 120 CP, a motocompresoarelor, a electrocompresoarelor și a pieselor de schimb, ei bine, în acești ani a învățat și limbajul muncii, care chiar dacă nu sună original pentru urechile unor snobi, își are o frumusețe aparte și a mai învățat să-și crească familia în cel mai autentic stil muncitoresc. Răspunzînd unei întrebări care se referea fără echivoc la ceea ce reprezintă în viața sa locul de muncă, mi-a răspuns că «locul de muncă e prima casă pentru că de aici duci în a doua casă».

Pentru Ion Cotigă locul de muncă, secția de prelucrări mecanice este, după cum afirmă și crede, prima casă, iar pentru uzină un loc de maximă importanță. Cu palmele sale mari, parcă umflate, cu algebra și geometria ce te învață munca el strunjește piesa pînă la operații în care cuvîntul «micron» se aude ca și acela de «salut» iar apoi urmează superfinisarea. Urmează deci sfîrșitul procesului pur de producție, capătul efortului depus de atîția oameni și dacă acolo se află Ion Cotigă, a-i mai evidenția virtuțile, a mai spune că n-a lipsit niciodată de la serviciu ar însemna să spunem cu alte cuvinte că are suflet și are.

În anul 1928, an în care a fost o foamete deosebită în comuna Licurici din județul Gorj, una dintre fetițele familiei Cotigă, mîncînd ceea ce se găsea, adică porumb stricat, s-a îmbolnăvit și bolnavă este și în prezent. Se află în îngrijirea unui frate care locuiește acum într-o comună apropiată și pentru că acesta n-o poate întreține singur, lunar spre acea casă se îndreaptă mandate poștale sau telegrafice expediate de ceilalți frați în marea lor majoritate în București și în imensa lor majoritate lucrînd la Uzinele «Timpuri noi». Cotigă Ion trimite banii surorii sale de la oficiul poștal din Piața «Vitan», adică de la aproximativ 300 de metri de apartamentul în care locuiește confortabil și știe de ce. «Nivelul de trai și-l face fiecare prin munca lui». La o altă întrebare referitoare la ce înseamnă un muncitor adevărat la «Timpuri noi» mi-a răspuns la fel de clar și fără efort că «fiecare să facă tot ceea ce depinde de el, să nu creadă că există lucruri care nu se rezolvă».

Atît faptul că este membru de partid din anul 1947, recomandat fiind, cum îmi spunea, de un unchi al său în prezent decedat, cît și faptul că în decursul vieții a avut neșansa să piardă doi băieți și șansa să crească două fete, l-au determinat pe muncitorul Ion Cotigă să crească anul trecut opt tinere rectificatoare, anul acesta să mai aibă în grijă două și o dovadă omenească pură prin semnificațiile ei o reprezintă, iată, propria-i relatare: «Mă scol în fiecare dimineață la 4,30, mă mai învîrt prin casă, mă uit pe geam să văd cum e timpul, apoi după ce mănînc reușesc să ajung în fabrică la 5,30, deși programul începe la 6,30. Mă duc cu o oră mai devreme nu pentru a fi evidențiat de grupa sindicală din care fac parte, nu pentru a încasa o primă, ci pentru că experimentat fiind dau drumul atît la mașina mea, cît și la ale celor zece fete pe care le-am crescut și educat așa cum m-am priceput, adică să rămînă în uzină și să lucreze exemplar.

Grija muncitorului de la «Timpuri noi» pentru calificarea celor mai tineri nu a ocolit-o nici pe fiica sa, cea despre care spuneam că o cheamă Maria și este studentă în anul I la Institutul politehnic din București. Pentru că Ion Cotigă înțelege perfect că tineretul, inclusiv propriii copii, va avea o viață mai bună decît trecutele generații, dar înțelege faptul că lucrul acesta trebuie făcut prin munca lor proprie, prin știința și curajul lor de a fi mereu în fruntea tuturor acțiunilor ce sînt tinerești ca atare, sau ca esență. În ceea ce o privește pe fiica sa Ioana, dorește ca în vacanța de vară, ca și în celelalte vacanțe, exceptînd obișnuitele perioade de practică, asupra cărora el, și nu numai el, are destule rezerve, să o aducă în fabrică zilnic cel puțin trei ore, pentru ca la terminarea studiilor să facă deosebirea între planșetă și între o bielă, un piston sau arborele unei mașini. Mai mult decît atît, peste foarte puțin timp îi va depune avansul pentru o locuință proprietate personală și asta n-ar fi un fapt neobișnuit, dacă n-am fi reținut argumentarea tatălui «vreau să se lege de stat, să aibă obligații față de acesta. Cu alte cuvinte, odată ieșită pe salariu să-și plătească ratele, să nu-i piară niciodată cheful să muncească». În rîndul satisfacțiilor care au însoțit constant munca celor din familia Cotigă, apartamentele proprietate personală joacă un rol decisiv și înșiruirea lor e cumva monotonă.

În curînd Uzinele «Timpuri noi» vor împlini o sută de ani de existență, în aceste zile premergătoare aniversării, fabrica își extinde capacitatea, lucrurile acestea se văd dinăuntru, iar odată ieșit din uzină o tăbliță te ajută să nu uiți că în anul 1930, în urma unei greve, a fost asasinat cazangiul Petre Ionescu, fost lucrător la fosta Uzină «Lemaître». Mă uit la tăbliță, alături sînt actualii fruntași în producție ai fabricii, formulări de genul celor cuprinse în titlul materialului meu sînt și nu puține, dar gîndul meu persistent face o legătură între componența familiei Cotigă, necruțată de foametea din 1928, și faptul că în 1930 un muncitor plătea tribut cu viața unei vieți și ea plină de foame și de faptul că poate nu întîmplător destinul lui Ion Cotigă și al familiei sale s-a legat de această uzină, căreia desigur necesar i s-a spus după naționalizare «Timpuri noi».

EUGEN SECELEANU ■

Alături de o mai tînără colegă, Ion Cotigă consideră că nici în uzină și nici în afara ei nu există lucruri care să nu se rezolve.

Mulți din neamul Cotigă în imagine, dar Uzinele «Timpuri noi» așteaptă pline de speranță și pe cei care vor veni.

ARADUL se continuă, ARADUL devine

Arad, Mureș, Crișul cel Alb, cîmpii și dealuri domoale.

Arad, Mureș, Ziridava (Pecica de azi), fostă așezare dacică sau cimitirul dacilor liberi de la Sîntana.

Aradul și Mureșul venind din timpuri și mai îndepărtate, din epoca uneltelor de piatră.

Apoi Aradul sau voievodatele lui Glad și Menumorut.

Pulberea cîmpiilor arădene sub copitele misterioaselor triburi celtice.

1514 — Gheorghe Doja. 1784 — Horea. 1848 — Avram Iancu. 1904 — impunătoarea grevă a proletariatului din Arad. 1918 — Consiliul Național Român Central, sub conducerea lui Vasile Goldiș, hotărăște convocarea Adunării naționale de la Alba Iulia pentru data de 1 decembrie.

Apoi, Aradul luptelor proletare pentru o viață mai bună, pentru libertate. La 3 martie 1929, o imensă demonstrație proletară scandînd lozinca «Trăiască P.C.R»

În casa din strada Barițiu nr. 20, în ziua de 24 August 1944, Comitetul arădean al P.C.R. a dezbătut sarcini imediate ce au stat în fața maselor, în condițiile desfășurării victorioase a insurecției naționale antifasciste armate. La Păuliș, în inima pămîntului țării, arde, ca o flacără de comoară, sîngele fierbinte al eroilor căzuți pentru eliberarea patriei.

Aradul se continuă, Aradul devine.

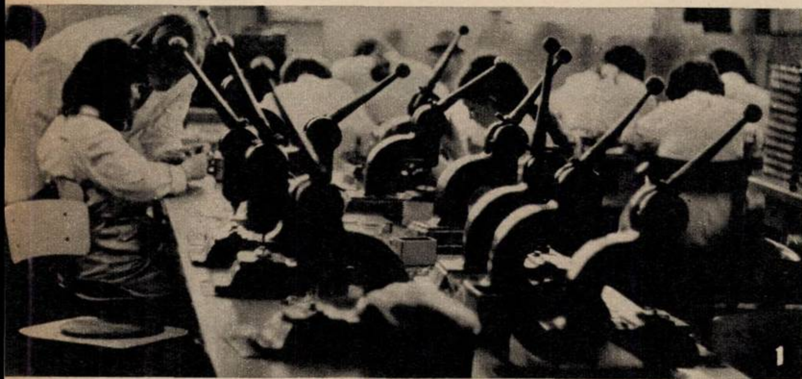
1

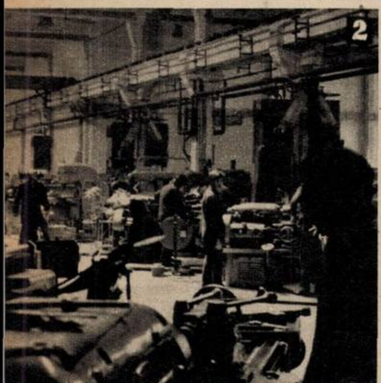
2

3

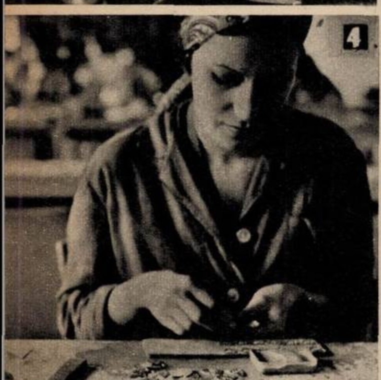
4

5

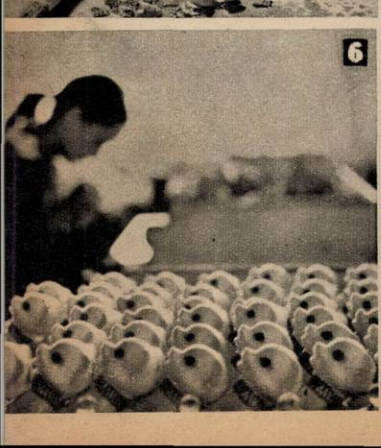
6

7

8

1) Pentru ca orologiile noastre de toate zilele să nu o ia razna, mașinile din fotografie au și ele un cuvînt de spus.

2) Un colectiv la înălțime — secția de strunguri a Întreprinderii de vagoane Arad.

3) I.T.A., trei inițiale de prestigiu — Întreprinderea textilă Arad.

4) Cu nimicurile nu e de glumă, cer migală și pasiune, atunci cînd se numesc brelocuri, insigne, embleme și cînd se produc la «Arădeana».

5) Cu asemenea ceasuri este exclus să întîrzii la întîlniri sau să pierzi condica.

6) După ce vor fi gata, toate aceste jucării, născute tot la «Arădeana», vor face miau-miau.

7) Argintării de preț căutate pe toate piețele lumii.

8) Vom călători mai cu drag într-un astfel de vagon ce poartă și el marca I.VA.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

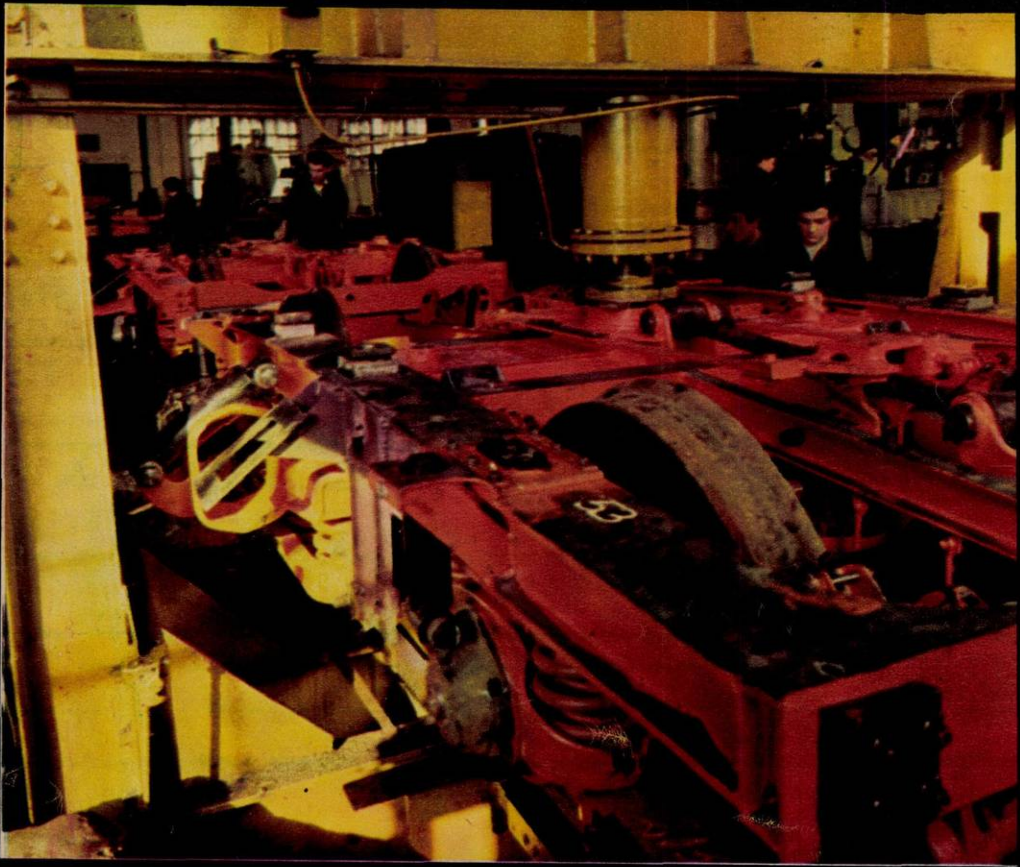

30

PREMIERĂ INDUSTRIALĂ. În secția pregătire I se experimentează, pentru prima dată în țară, sudura în mediu de bioxid de carbon. Calitatea vagoanelor fabricate la Arad depinde în foarte mare măsură de calitatea sudurilor. De aici — importanța instalației de sudat prin puncte, care mărește atît calitatea, cît și productivitatea. O contribuție importantă la bunul mers al lucrurilor o au atelierele de sculărie modernă, de prototipuri, precum și mașinile și agregatele, creație și execuție a atelierului de autoutilare, cum sînt agregatul multiax și mașina de îndoit table de acoperiș.

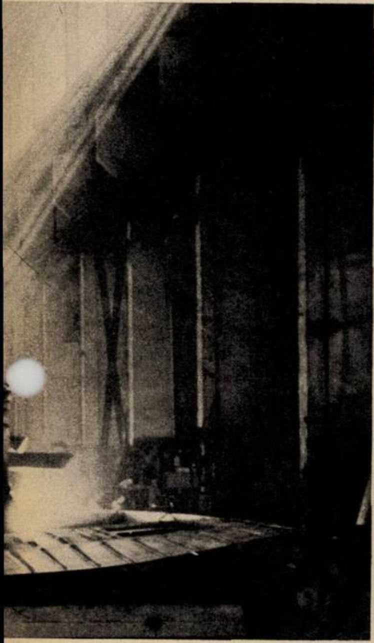

Organizarea şi valorificarea deplină, ştiinţifică şi raţională a tuturor păşunilor. Nici un petic de pămînt lăsat la voia întîmplării! Acest imperativ al prezentului se conjugă, în perspectiva stabulatului, cu eforturile susţinute ale cooperatorilor de a strînge la timp şi fără pierderi recolta de furaje. Apoi, desigur, aplicarea tehnologiilor moderne de conservare a furajelor.

Rezolvarea acestor importante sarcini privind dezvoltarea sectorului zootehnic a asigurat creşterea fără precedent a producţiei animaliere cu peste 20 la sută în anul 1973 faţă de anul 1970, iar producţia totală de carne a sporit cu peste 45 la sută.

Dincolo de aceste cifre se întrezăresc hărnicia şi conştiinciozitatea ţăranilor cooperatori de pe tot cuprinsul judeţului Arad.

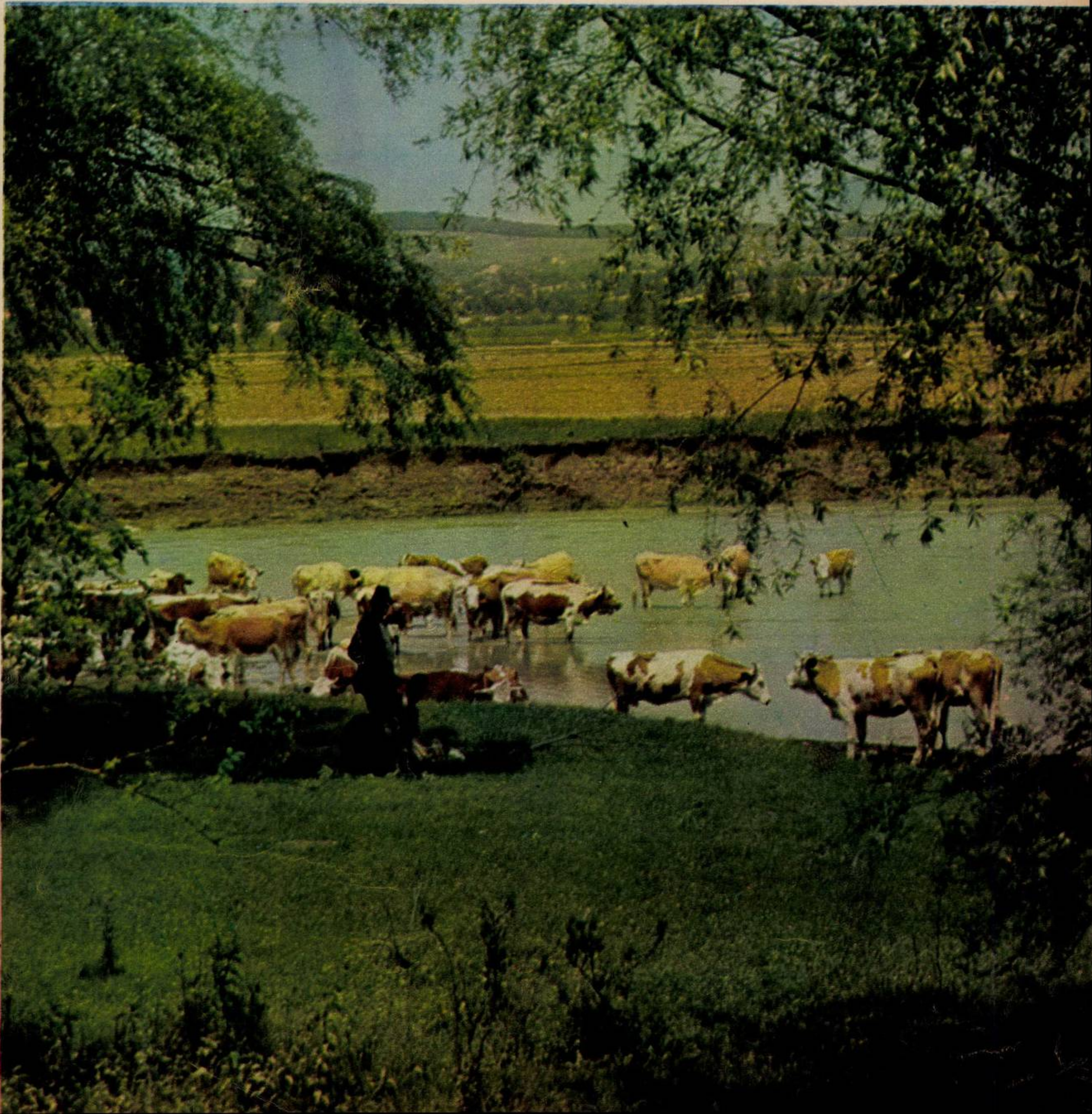

ora mutațiilor

Deși l-am rugat să ne răspundă doar la o *singură întrebare — care sînt elementele* cele mai semnificative ale Aradului aflat în anii actualului cincinal —,tovarășul Andrei Cervencovici, prim-secretar al Comitetului județean Arad al P.C.R., a avut amabilitatea să ne răspundă cît mai amănunțit, iar noi am consemnat cît mai fidel cu putință.

Transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al X-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale, cu privire la îndeplinirea și depășirea prevederilor actualului cincinal, au determinat mutații substanțiale de ordin cantitativ și calitativ în toate domeniile vieții economice și sociale. Conduse cu competență de către organizația județeană de partid, organizațiile de bază au mobilizat colectivele de oameni ai muncii din industrie, agricultură și celelalte compartimente ale vieții economice și sociale, la îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe fiecare perioadă, pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen. Iată cîteva cifre grăitoare în acest sens:

Industria județului s-a dezvoltat în perioada 1971—1973 cu un ritm mediu anual de 10,3 la sută, înregistrînd în 1973 o creștere de 34 la sută față de 1970.

Ramurile tradiționale au suferit nu numai creșteri cantitative importante (37,1% construcția de mașini, 35,4% industria ușoară, 30% industria alimentară și 24,7% exploatarea și prelucrarea lemnului), ci și mutații de ordin calitativ, ca urmare a dotării întreprinderilor cu utilaje noi, a modificării sau a îmbunătățirii tehnologiilor de fabricație și a creșterii calificării profesionale a tuturor oamenilor muncii. Expresia acestor mutații o găsim în diversificarea producției industriale, în creșterea gradului de competitivitate a produselor fabricate. Astfel, în ultimii trei ani au fost asimilate 40 noi tipuri de vagoane, trei familii de strunguri, zeci de tipuri noi de mobilă stil și curbată, modele noi *de țesături și tricotaje din bumbac și în amestec cu fire sintetice*. Valoarea obținută din tona de metal prelucrat a crescut cu 8,8% la I.V.A. și cu 7% la I.S.A.

Deși dezvoltarea producției industriale a județului Arad s-a realizat în proporție de 2/3 pe seama creșterii productivității muncii, creșterea economică este susținută și de un bogat program de investiții. Fondurile destinate dezvoltării *în acest cincinal* sînt duble față de 1966-1970. Numai *în primii trei ani* s-au investit fonduri cu 37 milioane lei mai mari decît în întregul cincinal precedent. Au fost date în exploatare fabricile de PAL, feronerie, produse lactate, lapte praf și de nutrețuri combinate, numeroase secții la I.V.A., I.S.A., I.T.A., Tricoul Roșu, Libertatea etc., s-au construit complexe zootehnice la Arad, Felnac, Semlac, Nădlac, Sîntana și alte sate.

Mutații importante s-au produs și în agricultură. Fixîndu-și ca sarcină centrală extinderea acordului global și, pe această bază, creșterea producției, organizațiile de partid din acest sector au mobilizat colectivele de oameni ai muncii din I.A.S. și S.M.A., țăranii cooperatori din C.A.P., pentru a executa la timp și în cele mai bune condiții lucrările agricole.

Ca urmare, în primii trei ani ai cincinalului, comparativ cu perioada 1966-1970, producția medie la hectar a sporit cu 47,8% la grîu, 41,6% la porumb, 25,9% la floarea-soarelui. Cultura legumelor a fost extinsă cu aproape 40% pe totalul agriculturii județului și cu peste 80 la sută în I.A.S. Sectorul zootehnic a cunoscut în acest cincinal creșteri semnificative. Efectivul de bovine a sporit în 1973, față de 1970, cu aproape 20 la sută, cel de porcine cu 85 la sută, iar producția totală de carne cu aproape 45 la sută.

Actualul cincinal a adus noi elemente și în domeniul învățămîntului. Au fost înființate două cursuri serale de subingineri. S-au construit 121 săli de clasă și 270 ateliere-școală.

Dezvoltarea economică a influențat favorabil și nivelul de trai al populației. S-au construit în primii trei ani 5 455 apartamente și aproape 3 400 case familiale. Volumul de mărfuri desfăcute prin comerțul socialist a sporit cu aproape 20 la sută.

Aceste rezultate au fost posibile și ca urmare a îmbunătățirii în ultima perioadă a stilului de muncă din partea organelor și organizațiilor de partid, care și-au lărgit unghiul de cuprindere a problemelor și au intensificat creșterea responsabilității cadrelor de conducere, precum și a tuturor oamenilor muncii.

ARADUL SE CONTINUĂ, ARADUL DEVINE

(Urmare din pag. 8–9)

UN OM CU MEMORIA DATELOR

— Aveam 14 ani, era prin 9 septembrie 1941...

— Țineți *minte chiar și ziua?!*

— Da, ba mai mult, pot spune că era o zi ploioasă, ca și azi. Cred că și pe legitimația mea scrie ziua asta.(Cohan Petru, maistru principal la secția mecano-energetică, atelierul autoutilări, își verifică legitimația și zice iar, ca pentru sine, da, era prin septembrie) Atunci m-am angajat ca ucenic. Primul meu maistru a fost Matuschik Alexandru, adică nu era maistru, era șef de echipă. Nu știu dacă se mîndrește că i-am fost ucenic, dar eu nu l-am făcut de rușine, cum nici ucenicii mei nu m-au făcut pe mine să roșesc. Așa cred eu.

— Vorbiți numai despre așa-zisa ștafetă a meseriei?

— Nu vorbesc numai despre meserie. E vorba și despre viață și despre omenie. În timpul muncii, ele se împletesc mereu. Trebuie să fii un om tare ursuz ca să te poți limita numai la muncă și atît.

— Dumneavoastră sînteți și un neobosit inovator. Vreți să-mi vorbiți despre aceste inovații?

— Nu că mă laud, dar e tare greu să vi le spun pe toate. Le-am pierdut șirul. Există la cabinetul tehnic fișa mea personală. Nu sînt însă numai inovațiile mele. Am făcut parte din diferite colective. De exemplu, am modificat un agregat de găurit. Din colectiv au mai făcut parte inginer Oprea Teodor și inginer Teilthelt Iosif (care a asigurat partea electronică). Sau agregatul de strunjire a crapodinei.

— Ce este o crapodină?

— Crapodina este... o crapodină pe care se așază vagonul, ceva de la osii și boghiuri.

— N-am prea înțeles, dar să continuăm.

— Mă rog, nu e vina mea. Această inovație o aplică Întreprinderea de osii și boghiuri din Balș

— Care a fost cea mai fericită clipă din viața dumneavoastră?

— Sigur că au fost mai multe. Dar iată una deosebită: era în 3 *iulie* 1944 (mă tot mir de această memorie a datelor) și deasupra Aradului s-a abătut un bombardament îngrozitor. Au murit zeci și sute de oameni. În acea zi, la ora 7, părinții mei s-au mutat în altă casă. Vechea casă ardea lovită de bombe. Eu lucram la sculărie. Am vrut să fug prin Pădurice (în locul acela erau zeci de tranșee în zigzag, dar tocmai aici au fost aruncate cele mai multe bombe și au fost cele mai multe victime) să văd de casă și părinți. N-am putut fugi. Deși era tare multă jale și tristețe în jurul meu, am plîns de bucurie cînd mi-am văzut părinții. Nu pot spune că a fost o clipă fericită. A fost mai mult o clipă de noroc, de șansă. Dar cu adevărat fericit am fost cînd s-a pornit linia de pasivizare, linie tehnologică pentru sablarea vagoanelor, adică li se curăță tabla și li se dă cu un grund care înlocuiește miniumul de plumb. Am participat la realizarea acestei linii, de la fundație și pînă la intrarea în lucru. Atunci, în februarie, prin 1972, pot spune că mi-am dat examenul meu profesional. Această linie este o adevărată instalație, de 110 metri lungime, complet automatizată. Seamănă cu un *fel de mașină teribilă. Nu vă pot spune ce deo*sebită satisfacție am avut atunci.

ȘTIE TOT TIMPUL CE MERGE ȘI CE NU MERGE

Cît vedeam cu ochii, numai și numai cîmpii, cîmpii verzi care ascultau răpăitul ploii. Nu ploua așa, oricum, adică ploua foarte tare, ca într-o zi de vară, cu stropi mari și în rafale scurte, sau lungi, după cum bătea vîntul. Ne apropiam de comuna Sîntana și abia așteptam să-l văd pe Gheorghe Goina. S-a vorbit și s-a scris mult despre acest vechi președinte de C.A.P., Erou al Muncii Socialiste. «Oho, cu cîți ziariști am fost eu la tovarășul Goina!», îmi spune șoferul de la redacția ziarului județean. Dar Gheorghe Goina era plecat la București, la Congresul F.U.S. Un reportaj despre Goina, fără Goina?!

Jacotă Gheorghe, primarul comunei, ne spune că totuși am avut un picuț de noroc. «Era cît pe-aci să nu mă găsiți nici pe mine. Eu sînt plecat la Cluj, la un curs de reciclare cu primarii și secretarii comunali. Tovarășii profesori și lectori au hotărît ca toți cursanții să facă o vizită aici, la Sîntana. Dacă se mergea în altă parte, eram și eu, de bună seamă, cu toți colegii mei». «Și ce-au zis colegii despre comuna Sîntana?» «Ce să spună?! Le-a plăcut foarte mult, numai că ploaia asta ne-a cam încurcat socotelile. Dar au văzut totuși destule lucruri. Serele, complexele zootehnice, școlile, căminul, magazinele, adică toată comuna. După cîte am înțeles eu, cel mai mult le-a plăcut școala de mecanici agricoli, în special felul cum au fost angrenați elevii și cadrele didactice pentru realizarea, prin mijloace proprii, adică autodotarea atelierelor, laboratoarelor si cabinetelor. Dacă eu eram tare mîndru să aud atîtea cuvinte de laudă, apoi nu pot spune cum se simțea directorul școlii, inginer Mocioiu Vasile!»

— Ce-mi puteți spune despre tovarășul Goina?

— Ce să vă spun? E plecat la București, la F.U.S.

— Asta știm. Eu aș zice să-mi vorbiți despre dînsul. Cum arată, cum îi ca om, orice...

— E un om de statură mijlocie, voinic, are o mustață mică, îi puțin cărunt, că trebuie să aibă cam 54 de ani. E plin de energie. Nu stă o clipă locului. Cînd intră într-o unitate, într-un sector, toți umblă ca pe sîrmă.

— Păi de ce se întîmplă asta? Îi știu oamenii de frică?

— Nu, nici vorbă! Vreau să spun că nu toți umblă ca pe sîrmă, adică numai cei care știu că trebuiau să facă un lucru și nu l-au făcut. De exemplu, Goina a venit de la București, de la o sesiune sau consfătuire. Nimeni nu-l știe că a venit. Nimeni nu bănuie că, direct de pe tren, el vine pe teren și se interesează de sarcinile pe care le-a dat. Află și vede tot. Cine și ce a făcut. Asta-i la el, știe tot timpul ce merge și ce nu merge. Este foarte, foarte operativ. Discută cu orice om, orice fel de probleme și ia măsuri pe loc, imediat. Eu nu știu un om să fi plecat de la el cu vreo nelămurire. A luptat și s-a zbătut pentru oameni, pentru cei care lucrează. Pentru el, omul care muncește are toate drepturile și merită să fie ascultat cu orice problemă ar veni. **VICTOR NIȚĂ** ■

Un colț de stradă, o clipă de viață, un fragment de univers.

Dantelăria serelor sau grădinile nesuspendate ale Aradului.

SCRISORI CU ADRESĂ

adevăruri simple

«Nu concep că Angola ar putea fi guvernată de la Lisabona» — a declarat, în cursul unei conferințe de presă, ministrul portughez al coordonării interteritoriale, Antonio de Almeida Santos.

Declarația exprimă un adevăr elementar, indiscutabil — o țară nu poate fi guvernată de alta, fiecare țară trebuie să se guverneze singură. Dacă afirmația lui Santos are totuși o semnificație, aceasta constă în faptul că ea aparține unui ministru portughez și se referă la noile și adevăratele raporturi ce trebuie stabilite între Portugalia și fostele sale posesiuni coloniale. Este vorba de raporturi de egalitate în drepturi, de respectare a suveranității și independenței între Portugalia și Angola, Mozambic, Guineea-Bissau. Într-adevăr, nici Angola, nici Mozambicul, nici Guineea-Bissau nu pot fi guvernate de la Lisabona, așa cum nici o țară din lume nu poate fi guvernată decît de propria ei capitală.

Afirmația lui Santos este sprijinită de o altă declarație autorizată, aparținînd ministrului portughez de externe, Mario Soares, care a subliniat că diplomația Portugaliei trebuie să se schimbe radical și să efectueze, practic, «un viraj de 180 de grade». «Aceasta — a spus Soares — nu va fi posibil decît schimbînd complet politica noastră față de popoarele africane, astfel ca ele să fie convinse că pentru Portugalia era colonizării s-a sfîrșit și că noi recunoaștem tuturor popoarelor africane dreptul la autonomie și independență».

Convorbirile pe care șeful diplomației portugheze le-a avut la Londra cu reprezentanții Republicii Guineea-Bissau arată că «virajul» a început.

Să notăm însă că popoarele din Angola, Mozambic și Guineea-Bissau au luptat eroic pentru dobîndirea acestui drept sacru, pe care l-au impus atenției întregii lumi cu atîta forță încît recunoașterea lui a ajuns și la Lisabona.

«Virajul de 180 de grade» al Lisabonei a trezit ecouri pozitive. Am reținut, în context, știrea transmisă de agenția France Presse, potrivit căreia «guvernul laburist a propus bunele sale oficii guvernului portughez în legătură cu tot ceea ce este legat de politica sa africană». Ministrul de externe al Angliei a propus lui Soares să pună la dispoziția noului guvern portughez aparatul diplomației britanice pentru ansamblul Africii, în scopul de a-i facilita contactele cu țările în care Portugalia nu are reprezentanțe diplomatice.

Iată, într-adevăr, o știre îmbucurătoare, fundamental deosebită de informațiile mai vechi, potrivit cărora alte țări din NATO puneau la dispoziția Portugaliei nu mijloace «diplomatice», ci mijloace militare, și nu în scopul unor contacte și tratative, ci al represiunii coloniale.

Rămîne ca schimbarea anunțată de Soares să fie ireversibilă; condiția nouă a Africii, a întregii lumi, face însă posibilă și necesară asemenea ireversibilitate.

ION CÂRJE ■

CRONICA DE TREI SECUNDE

sfînta uimire

La sfîrșitul acestui an e vorba să fie eliberat din închisoare — pe cuvîntul său de onoare! — locotenentul Caley, cel care a condus masacrul populației inocente din localitatea vietnameză My-Lay. Aflu această știre dintr-un interviu acordat de marele scriitor american William Styron — autorul acelei neuitate cărți antimilitariste «Marșul cel lung» — și mă simt înfrățit cu el întru consternare: «...am scris în «New York Times Book Review» că nouă ne este imposibil să absorbim oroarea masacrului de la My-Lay, că acest act egalează atrocitățile lagărelor de concentrare (N. mea: Styron lucrează la o carte despre Auschwitz) și că nimic nu e mai uimitor decît perfecta autojustificare a făptașului». Uimirea aceasta — pe care o împărtășesc învîrtindu-mă prin cameră și strigînd cît pot de tare pe culoarele castelului meu interior: care cuvînt, care-i cuvîntul pe baza căruia poate fi eliberat Caley, cum ar suna parola onoarei sale, ce promisiune poate face pentru viitor ofițerul logicii demente și criminale? că nu va mai ucide nevinovați? că de azi înainte se va gîndi înainte de a executa un ordin scelerat? oroare, oroare, oroare la fiecare ipoteză! — uimirea în fața perfectei autojustificări a ticăloșiilor, de care vorbește Styron, cred că e unul din sentimentele cele mai sacre ale vieții noastre de oameni.

S-ar putea ca această uimire să nu mai fie considerată modernă, pe măsura secolului nostru care — atît de inteligent, atît de lucid, atît de cult și de informat — nu mai suportă perplexitatea, alungînd-o, după cum se știe, oriunde se mai insinuează. Psihologi peste psihologi se îngrămădesc azi să ne demonstreze că uimirea ar fi o stare de inferioritate a spiritului, un stadiu de neinformare.

— Nu se poate!, strig cu toată naivitatea, deci cu tot patetismul, de pe crenelurile castelului meu.

Oamenii «neuimiți» în fața masacrelor, în fața violențelor, în fața crimelor perpetuate prin cercul vicios al justificărilor n-au nimic superior, inteligența lor îmi repugnă, gradul lor înalt de «informare» ține de incultură și barbarie. Iar dacă modern înseamnă a nu mai fi zguduit de vaietele lumii, de durerile nerisipite ale vieții internaționale — atunci accept să fiu socotit anacronic. E un «anacronism» la care nu trebuie să renunțăm, de care nu trebuie să ne rușinăm, să ne despovărăm, vai, de acea lume — niciodată a noastră — în care umanismul, cu cutremurul, cu uimirea, cu toate revoltele și speranțele sale, chiar și cu neputințele sale, poate fi socotit o povară, un păcat.

RADU COSAȘU ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Profesorul Bozeșan Ion *din Craiova, str. Gl. Magheru nr. 79, ne scrie că a participat la o acțiune de colectare a deșeurilor de hîrtie, dar cu rezultate modeste. În aceste condiții — ne scrie în continuare — «cred că există o singură cale care să determine în egală măsură pe toți cetățenii acestei țări să drămuiască fiecare gram de hîrtie, instituind obligativi[illegible]a tuturor cetățenilor care doresc să facă un abo[illegible]ment la una din publicațiile de specialitate sau la ziarele mai solicitate să prezinte la ghișeul oficiului de abonamente chitanța cu cantitatea de deșeuri predate la Întreprinderea de colectare a deșeurilor.*

Amănuntele acestei acțiuni vor trebui bineînțeles stabilite cu organele de specialitate pentru că sincer să fiu nici măcar nu îmi dau seama ce cantitate de hîrtie-deșeuri este necesară pentru 1 kg hîrtie de ziar».

*

Un grup de 40 de familii *de pe strada Unirea Principatelor din Focșani ne scriu că pe strada lor conducta de apă este foarte veche, de dimensiuni minime, care în condițiile actuale nu mai corespunde cerințelor. Din anul 1971 s-a prevăzut să se înlocuiască instalația veche, s-au adus și unele materiale (care apoi au fost luate), cetățenii au contribuit cu bani în vederea acestor realizări, dar pînă în prezent nu s-a făcut nimic.*

Consiliul popular al municipiului Focșani ne răspunde: *Este adevărat că este veche conducta de apă și subdimensionată, ceea ce face ca debitul de apă să fie insuficient, neavînd presiunea necesară. Aceasta datorîndu-se și faptului că alimentarea cu apă a orașului este în curs de definitivare prin darea în folosință a noii magistrale de alimentare cu apă a orașului din zona de captare Suraia. Pentru rezolvarea celor semnalate, problemă cunoscută de Comi[illegible]ul Executiv al Consiliului popular municipal Foc[illegible], în anul 1974 s-au solicitat de la fonduri din [illegible]erva bugetară a județului Vrancea pe anul 1975, în vederea schimbării rețelei de apă existente.*

*

În numărul 17/1974 am publicat scrisoarea semnată de **Roman Simion,** *salariat la Unitatea de exploatare și transporturi forestiere din Comănești, județul Bacău, prin care cerea aprobarea de a deconta suma plătită pentru cazare pe un an de zile în perioada cît a fost școlarizat. «Socoteam — ne scrie Roman Simion — că după apariția acelor rînduri se vor gîndi cei de care depinde rezolvarea problemei mele să-mi răspundă, dar nimic. De aceea le reamintesc că eu totuși aștept un răspuns și nu numai răspuns, chiar și rezolvarea».*

*

În «Flacăra» nr. 8 din 16 februarie 1974 mi s-a publicat scrisoarea «Nu am pronunțat niciodată cuvîntul tată» în cadrul rubricii «Flacăra la dispoziția dumneavoastră». Scrisoarea — ne scrie **Murgea Ion,** *student, București — a rămas fără ecou atît în inima tatălui meu, cît și în preocupările celor care trebuiau să-mi răspundă. Am scris din nou pentru a le reaminti.*

*

Unitatea noastră a dus un autoturism Dacia 1300 cu nr. de circulație 1-VL-2155 la Autoservice Pitești pentru repararea avariilor pentru care am plătit suma de 26 157 lei, ne scrie **Bulacu Gheorghe,** *președintele Cooperativei de consum din centrul zonal Drăgășani.*

Autoturismul a staționat pentru reparat la Autoservice 3 luni de zile, din septembrie 1973 pînă în ianuarie 1974. La ridicarea autoturismului, în probă a prezentat mari defecțiuni. L-am dus din nou pentru remedieri în luna martie a.c., și Autoservice Pitești a refuzat executarea remedierilor pe motiv că sînt aglomerați, iar pe data de 15 aprilie a.c. l-am dus din nou pentru remedieri și nici pînă în prezent nu a fost reparat, cu toate intervențiile făcute. Pentru staționarea nejustificată a autoturismului la Autoservice Pitești, conducerea unității a fost penalizată de către C.F.I. IJECOOP Vîlcea cu 8 500 de lei. Solicităm urgentarea remedierii autoturismului pe cheltuiala și răspunderea celor care au făcut reparația de proastă calitate, suportarea tuturor penalizărilor și tragerea la răspundere a celor vinovați.

*

Din comuna Tuglui, județul Dolj, ne scrie **Nicu Patila,** *în numele a 50 de elevi care fac naveta Tuglui-Craiova. În anul 1973 au fost două curse care aveau programul în funcție de orarul elevilor. Cursa de la ora 11 s-a sistat și astfel cei care au cursuri dupăamiază trebuie să plece dimineața, iar cei care termină cursurile la prînz, au cursă tocmai seara.*

Consiliul popular al județului Dolj ne răspunde: *Conducerea Întreprinderii transporturi auto Craiova, analizînd cele solicitate de grupul de elevi din comuna Tuglui, a stabilit ca, începînd cu data de 1 aprilie 1974, să se introducă în mod experimental cursele solicitate pe ruta Tuglui-Craiova.*

*

Căta Aron, *domiciliat în Hunedoara, str. Aurel Vlaicu nr. 25, ne scrie despre Mușa Gheorghe, din comuna Lelese, județul Hunedoara. «Acest om, care are azi 73 de ani, a lucrat pînă în 1950 în mina din Ghelar și apoi în mina de talc din comuna Lelese. Dar nu numai pentru acest lucru merită tot respectul. Mușa Gheorghe i-a crescut pe cei doi nepoți ai lui, Monica și Dănuț, rămași orfani de mamă cînd fetița avea 5 ani, și băiatul 7. Doi ani mai tîrziu, în 1960, a murit și bunica lor, soția moșului, Mușa Maria. Moșul Gheorghe s-a lipsit de multe și s-a îngrijit singur de creșterea și educația celor doi copii. Azi, Monica e țesătoare calificată. Dănuț va termina în curînd institutul de subingineri. Cred că nepoții care îi datorează atît nu îl vor uita — încheie cititorul nostru. Fapta moșului Gheorghe poate fi un exemplu pentru consătenii lui».*

*

Voroneanu Isabela *din Pașcani, bl. T-1, ap. 18, scrie despre orașul ei în care a văzut lumina zilei «titanul literaturii românești», oraș cu ecou în literatură și istorie — azi în plină creștere și înnoire — în care nu există însă un teatru, o sală rezervată exclusiv cinematografului. Tineretul nu are o sală de dans — în afara holului casei de cultură —, nu se poate bucura de existența unei baze sportive, a unui ștrand. Tinerii pășcăneni — ne scrie Voroneanu Isabela — doresc fierbinte o casă a lor, a tineretului.*

*

Aleile parcului sportiv «23 August» din București — ne scrie **Maftei Gheorghe,** *București, str. Labirint nr. 213 — s-au transformat de cîtăva vreme în teren de instructaj pentru viitorii conducători auto. Cei ce vin aici, bătrîni pentru odihnă sau copii pentru joacă, respiră aerul poluat de zgomotul sau gazele produse de automobile. De ce nu se gîndesc cei în drept să amenajeze în afara orașului o pistă de instructaj pentru amatori?*

*

Un grup de brașoveni *ne scriu despre circulația rutieră care a fost întotdeauna o mare problemă în orașul Brașov. Înghesuială, timp pierdut pentru noi, cetățenii. De mai multă vreme însă, grație unor lucrări, situația s-a ameliorat mult. S-a lărgit calea de acces spre Hărman și s-a desființat bariera de la Bartolomeu. După cum s-au desființat și alte bariere care îngreuiau circulația. Vrem să semnalăm aceste acțiuni care, repetăm, au o mare importanță în reglementarea traficului în oraș, asigurîndu-se transportul în comun în bune condiții.*

*

Mă numesc **Lungulescu Nicolae,** *locuiesc în București, cartierul Drumul Taberei, aleea Pașcani nr. 10, bloc M7, sc. B, et. 7, ap. 75. În august 1972, cînd m-am mutat aici, era destul de mult noroi la fiecare ploaie și murdărie de jur împrejurul blocurilor. Cu timpul, totul s-a remediat — acum avem drumuri betonate, iar cetățenii au amenajat multe locuri verzi, mici grădinițe cu flori chiar în jurul caselor. Un mare spațiu viran, Parcul Drumul Taberei, a început să fie amenajat în primăvara anului trecut, dar am impresia că pentru constructori dificultățile nu sînt mici și tocmai de aceea fac o propunere vecinilor mei. Noi, locuitorii dimprejurul Parcului Drumul Taberei, să le dăm o mînă de ajutor. În definitiv, tot noi sîntem — sau vom fi — beneficiarii direcți ai acestei zone verzi de agrement. Să ieșim — măcar o dată, de două ori pe săptămînă — și să ajutăm constructorii cel puțin la lucrările mai simple, cum ar fi cele de taluzare, transport și depozitare de materiale etc. De curînd au fost date în folosință două grădinițe. Numai la gîndul că acești copii să poată intra mai repede într-un parc sînt foarte sigur că nici un cetățean din cartierul nostru nu va rămîne cu brațele încrucișate.*

*

Satele Ciofliceni și Vlădiceasca din comuna Snagov, județul Ilfov, au fost amîndouă electrificate, cel din urmă-n anul 1966. În același timp a fost conectat la rețeaua electrică și segmentul de șosea dintre șoseaua națională București–Ploiești și Snagov — cu excepția unei porțiuni de circa 2 kilometri între satele amintite mai sus. În numele celor 50–60 de familii de pe această porțiune de șosea, ne scrie **Sterescu Nicolae** *din Ciofliceni nr. 389, arătînd că au achitat sumele necesare electrificării și s-au obligat să depună munca de folos obștesc aferentă. În ciuda promisiunilor verbale și scrise ale Consiliului popular al comunei Snagov (era vorba de trimestrele III și IV 1973) lucrările nici măcar nu au fost începute.*

*

Săndulescu Constantin, *șeful sectorului cultural al Comitetului județean Prahova al U.T.C., ne scrie, referindu-se la Festivalul de poezie patriotică «Testamentul literar» desfășurat la Tîrgoviște în zilele de 3–4 mai 1974 — «manifestare aflată la a V-a ediție, închinată evenimentelor deosebite ale acestui an. Au existat o serie de nereguli, de abateri de la regulamentul pe care organizatorii l-au trimis, din timp, fiecărui județ invitat. Programul nu a fost respectat, o serie de activități programate nu au avut loc. Concursul de recitare și spectacolul de poezie s-au desfășurat contrar oricăror norme, între orele 22,30 și 2,00. Juriul n-a cuprins reprezentanți ai tuturor județelor participante la festival; înmînarea premiilor nu s-a făcut la ora prevăzută în program, premiile I, II și III la creație au fost acordate numai județului Satu Mare etc. N-am vrut decît să exprim un punct de vedere unanim asupra acestei manifestări» — subliniază cititorul nostru.*

*

Prunache Ion, *domiciliat în orașul Pucioasa, str. Republicii, bl. 20, s-a angajat la Întreprinderea de foraj-Bascov, județul Argeș, în anul 1963, la terminarea școlii profesionale. În anul 1972 a absolvit școala de maiștri la Cîmpina, ocupînd ulterior, prin concurs, un post de maistru la secția foraj Tîlcele. Dar la 13 aprilie 1973 a fost trecut în funcția de lăcătuș-mecanic.*

Răspunsul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei: *Vă facem cunoscut că Trustul petrolului Pitești prin adresa nr. 8301/1974 ne informează că din analiza efectuată la Schela foraj Bascov a rezultat că încadrarea ca maistru este posibilă odată cu trecerea la noua structură organizatorică ce se află în curs de aprobare.*

*

Ghenea Tudor *din comuna Curtișoara, satul Dobrotinet, județul Olt, ne scrie în numele unui grup de pescari amatori, cu forme legale, care pescuiesc în rîul Olt circa 5–6 luni pe an. Începînd din luna octombrie, peștele prins nu mai poate fi consumat, afirmă cititorul nostru. Aceasta se datorește faptului că pe marginea Oltului sînt amplasate unități industriale care își deversează reziduurile în apele lui. Apa miroase, peștii sînt bolnavi. «Știm că orice unitate industrială are o stație de epurare a substanțelor reziduale, mai ales dacă sînt toxice, și că poluarea mediului înconjurător se pedepsește conform Legii 9/1973. Am dori să știm care este părerea organelor în drept».*

*

Răspunsul Consiliului popular al județului Olt: *Din verificările efectuate de noi rezultă că în județul Olt, în amonte de comuna Curtișoa[illegible] nu sînt unități care ar deversa ape reziduale în rîul Olt. Deversările de ape reziduale care poluează cursul de apă sînt de la unitățile industriale ale județului Vîlcea, respectiv Combinatul chimic Govora.*

Situația poluării rîului Olt cu ape reziduale este cunoscută atît de către organele de specialitate ale județului Olt și Vîlcea, cît și de către Consiliul Național al Apelor. Poluarea apei rîului Olt a fost accidentală, datorită spălării unor instalații tehnologice. S-a impus de către Oficiul de gospodărire a apelor Vîlcea ca limita admisibilă să fie de 400 mg/l cloruri în rîul Olt. Atît Oficiul de gospodărire a apelor Vîlcea, cît și Combinatul chimic Govora recoltează și analizează probe de apă, zilnic.

*

Tocaci Ion *semnează scrisoarea de față în numele unui grup de constructori amatori tehnici, muncitori electricieni, tehnicieni și ingineri de la I.I.S. Nicovala-Sighișoara, prin care propun ca organele de resort O.C.L. să analizeze slaba aprovizionare cu piese și componente radioelectronice a consumatorilor sighișoreni. Să se înființeze un raion de specialitate pentru desfacerea pieselor radio-tv bine dotat, în cadrul magazinului «Electrotehnica» existent în localitate care, deocamdată, aduce în cantități și variante infime aceste produse. Poate există chiar posibilitatea înființării unui magazin de specialitate pentru piese radio-tv după modelul altor magazine de acest fel din țară care să satisfacă necesitățile tuturor, începînd de la cumpărătorul simplu nespecialist și micul pionier radio-amator pînă la inginerul electronist dornic să dea viață ideilor aducătoare de progres tehnic și social conținute în paginile literaturii noastre de specialitate.*

*

Dr. Micuț I. *din Curtea de Argeș, Bd. R.S.R. nr. 25, ne scrie că în 1961 o furtună fără precedent prin partea locului a distrus mii de hectare de pădure seculară. Între timp s-au făcut, pe dealurile rămase pleșuve, plantări de pin. Dar bună parte din aceste dealuri, de exemplu Valea lui Mic din Curtea de Argeș, în loc să fie acoperite de plantații, arată ca vai de ele: aproape jumătate rîpe care se surpă an de an, odată cu bruma de plantație care s-a prins. Silvicultorii au datoria să refacă pădurile, fie pe cele exploatate, fie pe cele distruse de calamități naturale, cum e cazul arătat mai sus. Silvicultorii au nevoie să fie îndemnați la lucru. Și, mai ales, să li se dea soluția unor plantații mai eficiente.*

*

Inoan Aurora, *desenator tehnic la I.S.P.I.T., București, deplînge faptul că în ambianța atît de convingătoare a Muzeului satului nu se vînd nici ulcele, nici străchini, nici cusături, nici multe alte produse de artizanat românesc. Nici turiștii străini nu pot achiziționa acest gen de amintiri care, pe lîngă un cîștig în plus, ar reprezenta un mesaj al nostru. «Acolo, nu la «shop» — opinează cititoarea noastră — s-ar vinde cel mai bine, lucru de care ar trebui să țină seama organele în drept». Pe de altă parte, dintre casele acestui muzeu, numai una din trei stă deschisă. Cele două biserici de lemn, din Dragomirești (Maramureș) și Turea (Cluj), ar avea nevoie de o mai bună îngrijire și de o restaurare măcar parțială.*

POSTA REDACȚIEI

Crăciunoiu Zoe — București. Interesant tot ceea ce ne scrieți în legătură cu preocupările dumneavoastră, dar nu se încadrează în profilul revistei noastre. **Bazalt Marius** — Tîrgu Jiu. Vă mulțumim pentru solicitudine. Nu uitați, ceea ce trimiteți să fie concret, bine documentat și, pe cît posibil, concis. **Horodincă Ana** — Botoșani. În problema dumneavoastră solicitați sprijinul autorității tutelare din cadrul consiliului popular. **Voinescu Marius** — București. Nu este neapărat nevoie să vă deplasați. Scrieți-ne. **Gîndacu Mirela** — Drobeta–Turnu Severin. Reveniți cu date concrete. **Sanda Elisabeta** — Comarnic. Un răspuns precis îl puteți obține adresîndu-vă forului competent, Ministerul Educației și Învățămîntului. **Pleșoianu Dumitru** — Craiova. Regretăm, articolul dumneavoastră ne-a parvenit tîrziu, după aniversare. **Baciu Nicolae** — comuna Gruiu — Snagov. Trimiteți scris așa cum s-au desfășurat evenimentele. Nu este obligatoriu să fiți intervievat. **Ardelean Maria** — Arad. Scrieți-i pe adresa redacției. **Nichituș Mircea** — Vatra Dornei. Vă credem, dar reveniți cu precizări în ce constă calomniile. **Brătășanu Stelian** — București. Organele juridice sînt în măsură să hotărască. **Vasilescu Gabi** — Horezu (Vîlcea). Nu intră în preocupările noastre viața particulară a vedetelor. **Man Cornel** — comuna Hodac (Mureș). Atît filmele cît și acumulatorul vi le puteți cumpăra din comerț. **Petrișor Maria** — București. Adresați-vă Consiliului popular al sectorului de care aparțineți.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

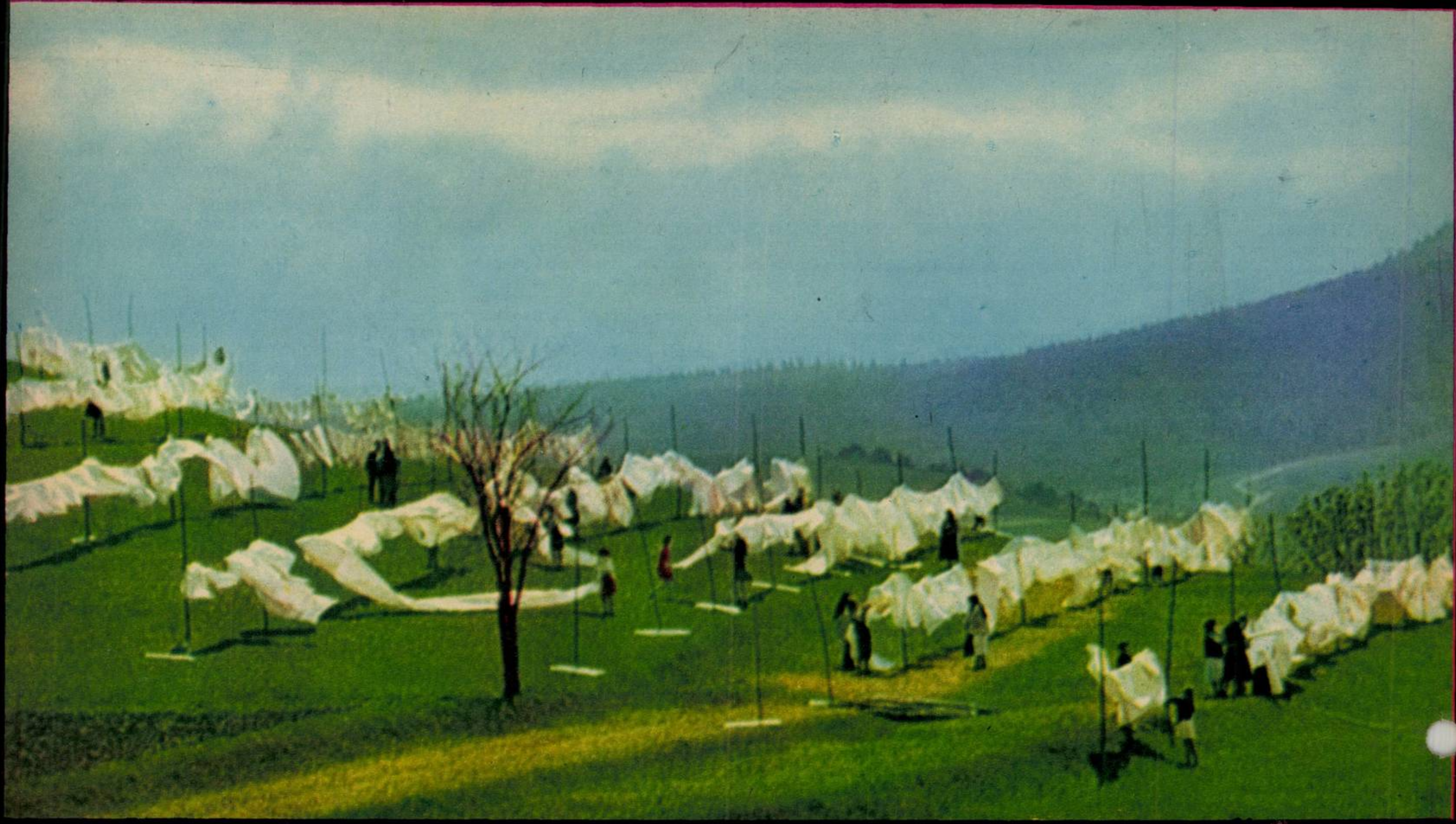

ea transformă dealul într-o corabie cu vele care duce pămîntul în cer

Dintre toate artele, tapiseria mai trăia pînă acum cîteva decenii sub tirania tradiţiei, legată de acel ceremonial al ţesutului care cu Arachne, fiica lui Idmon din Colophon, intră în legendă. Obiect de decor (chiar Ovidiu în «Metamorfoze» descrie scenele de dragoste ţesute de Arachne), cu un trecut prestigios, tapiseria era menită să spargă tăcerea unui zid, să-l încălzească, ori să reprezinte o fereastră spre o altă lume în care privitorul să poată evada. Cum tehnologia ţesutului îi impunea acele canoane ale bidimensionalităţii, destinînd-o doar suprafeţelor plane, murale, fuga ei din spaţiul destinat a apărut ca un sacrilegiu, mai ales că imaginea ţesută dispărea devenind inutilă în noua tendinţă a tapiseriei de a se organiza morfologic alt fel şi de a-şi asuma o a treia dimensiune. Şi tapiseriile Anei Lupaş — cu rare excepţii — fug de planeitate ca să devină obiecte proiectate în spaţiu. Renunţînd deci la acele ziduri sigure, artista caută un nou mediu pentru lucrările sale, care nu mai trăiesc prin amploarea cîmpului ornamental, ci prin forma lor neobişnuită. Atunci ea apelează la un spaţiu fără constrîngeri, care poate fi cubul unei încăperi sau pur şi simplu infinitul naturii. Pentru că există în actul de creaţie al Anei Lupaş o voită tendinţă spre somptuozitate şi imens. Ea forţează barierele obişnuitului şi ale posibilului. Şi dacă ea nu mai ţese o poveste, ea inaugurează de fiecare dată un eveniment. Un eveniment care poate fi tot atît de captivant prin insolitul lui ca şi o imagine. Desfăşurînd o pînză pe versantul verde al unui deal ea imaginează un ceremonial, dînd alte semnificaţii locului: ea transformă dealul într-o corabie cu vele care duce pămîntul în cer.

Modul de a exista al celor mai multe dintre operele pe care le creează Ana Lupaş este zborul. Ele se constituie ca obiecte de artă numai dacă privitorul acceptă convenţia impusă de artistă: aceea de a participa la jocul pur al călătoriilor în spaţiu prin acele ţesături moi pe care imaginaţia trebuie să le transforme în minunate maşini zburătoare. Astfel, menirea ţesăturilor se schimbă: scopul lor nu mai este acela de a decora un spaţiu, ci acela de a imagina o acţiune. Ele nu pot fi trăite decît ca o poveste. Şi cînd feeria din galaxiile imaginaţiei s-a sfîrşit, covoarele zburătoare, maşinile zburătoare, fantasticii zmei cu cozi, toate aceste obiecte ale miracolelor redevin materie pură care se strînge în lăzi sau se uită pe un perete pînă la următorul spectacol. De aceea, mi se pare, că există ceva efemer în creaţia artistei. Dar se pare că participarea imaginaţiei receptorului îi este Anei Lupaş insuficientă. Ea îi cere acestuia o totală integrare în actul creaţiei şi în acest scop apelează la aspiraţiile lui ludice, la disponibilităţile lui ascunse, dar eterne, de a se angaja într-un joc. Ceea ce se întîmplă cînd oamenii decorează un deal, sau cînd, într-o grădiniţă, copiii, minuind o coardă ţesută din fire de cînepă răsucită, creează ei înşişi forme. Astfel, Ana Lupaş renunţînd la imaginile murale, la acele ecrane cu figuri ori semne abstracte, încearcă să legitimeze o nouă modalitate de a concepe tapiseria, transformînd-o într-un obiect spaţial.

CORNEL BOZBIC

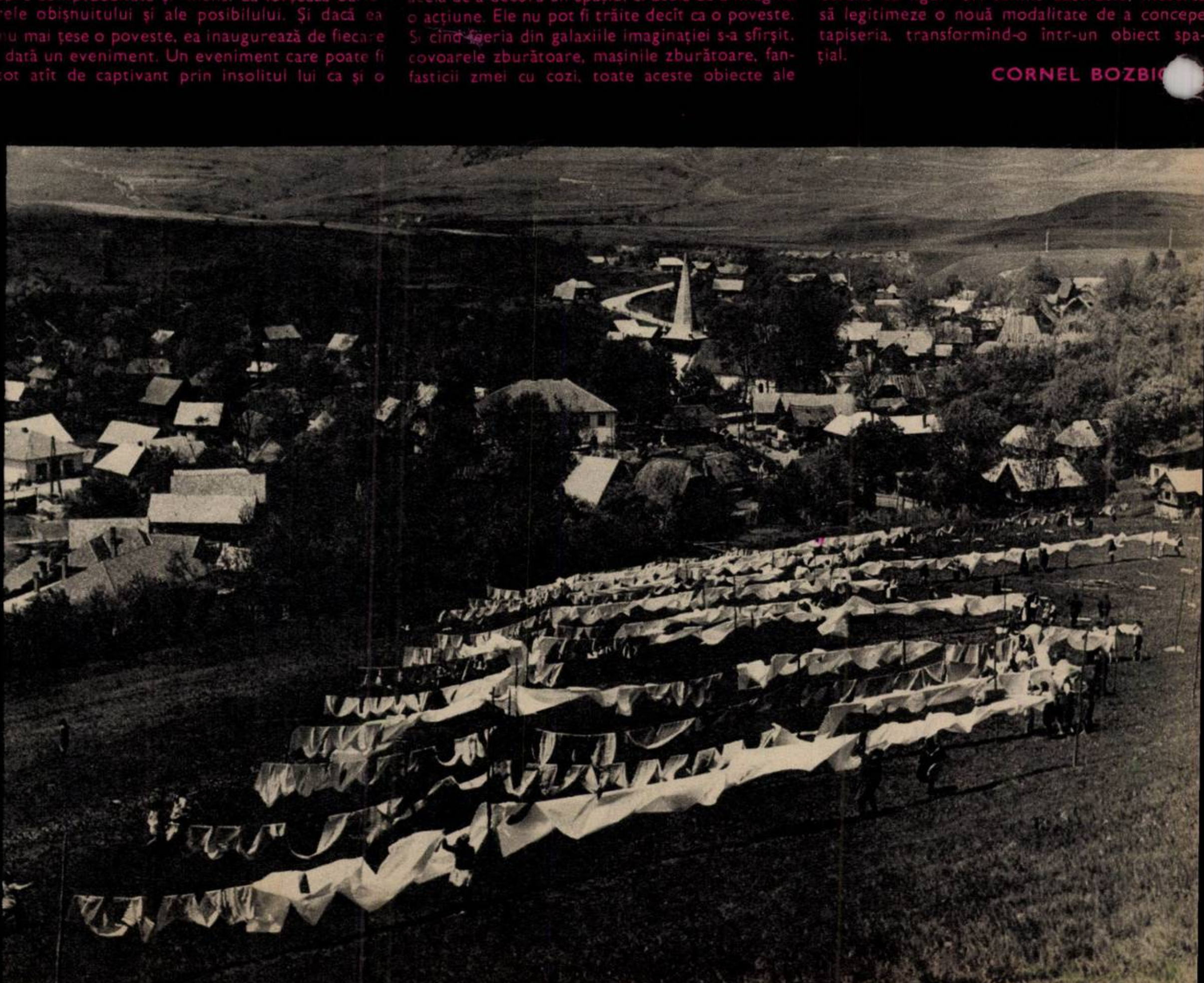

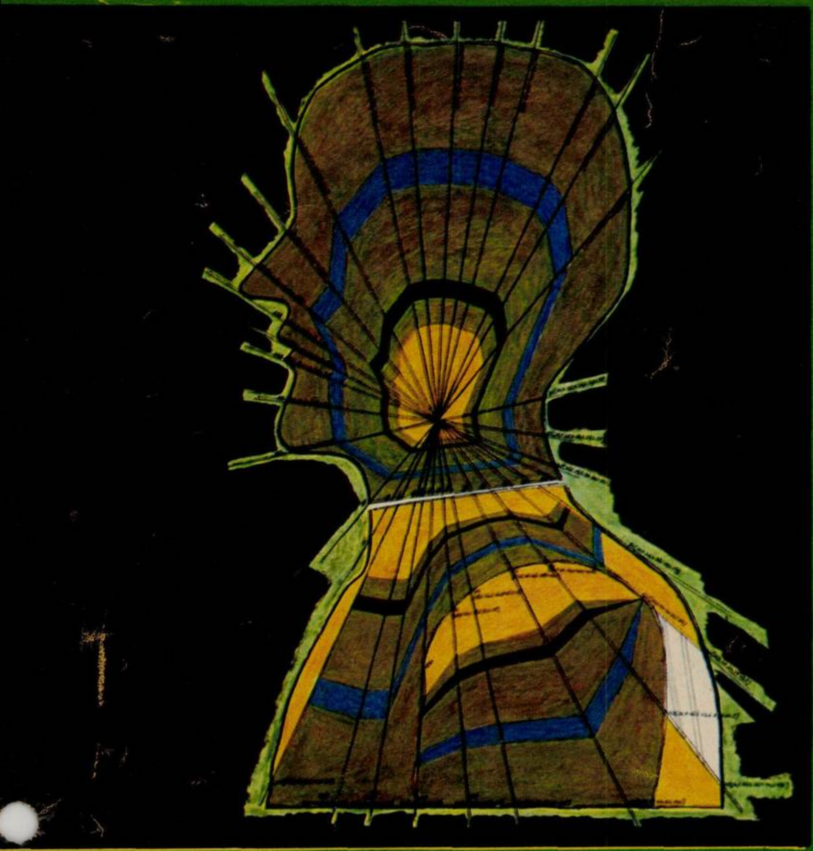

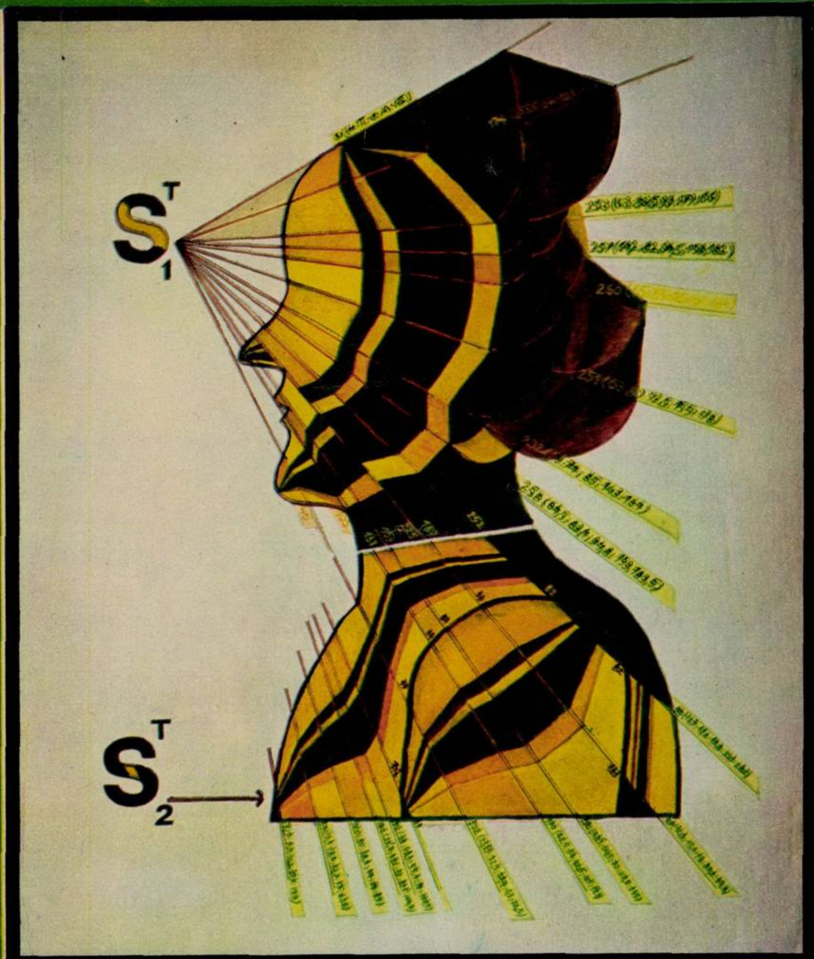

şerban epure-profil

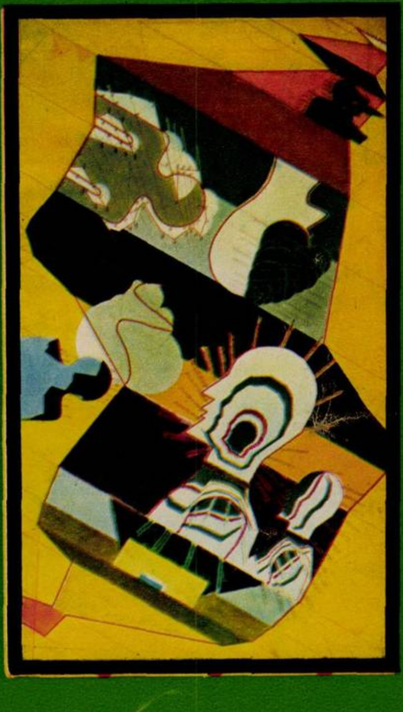

Şerban Epure face parte dintre artiştii care, punîndu-şi cu seriozitate problema relaţiei artă-ştiinţă, îşi iau răspunderea, în programul lor de creaţie, a unor implicaţii esenţiale ale interacţiunii *celor două domenii, fiecare păstrîndu-şi* autonomia şi profilul distinct în cadrul activităţilor umane. Demersul artistului se întemeiază pe o pregătire ştiinţifică de specialitate (studii de electronică) şi pe o experienţă artistică tradiţională, dezvoltată după un temeinic program de lucru al pictorului de şevalet în natură (popasuri repetate la Poiana Mărului, zonă peisagistică înzestrată cu expresive forme de relief şi o atmosferă specifică pregnantă). Epure este şi autorul unor propuneri de elemente spaţiale destinate ambianţei arhitecturale moderne şi realizabile în tehnici şi materiale atît tradiţionale, cît şi noi, de efect geometric şi cromatic. Practică, de asemenea, grafica aplicată, în sectorul publicitar. Toate aceste date le rememorăm pentru că *sînt utile* creionării unuia dintre tipurile frecvente de profil artistic contemporan. Epure a devenit cunoscut în viaţa artistică fiind prezent în ultimii şapte ani la numeroase expoziţii şi saloane importante (comemorativele consacrate, în 1972, Republicii, şi, în 1973, luptelor de la Griviţa, expoziţia muzeului din Galaţi intitulată «Artistul contemporan şi universul său» etc.), deschizînd cîteva expoziţii personale şi participînd, în acelaşi timp, la expoziţii româneşti prezentate în străinătate (Varşovia, Torino, Bayreuth, Tokyo ş.a.), ca şi la importante competiţii internaţionale, cum sînt bienalele tineretului de la Paris.

Reproducerile care însoţesc şi care, de fapt, ne-au îndemnat să elaborăm această prezentare a artistului pentru cititorii noştri, fac parte din cea mai recentă confruntare cu publicul: expoziţia personală organizată în cadrul temei «Artă şi energie» (temă amplu dezbătută la Galeria *nouă din strada Iorga nr. 42). Expoziţia are un* program explicit şi destul de vast, ea realizîndu-se ca un ansamblu omogen, unitar, unde fiecare lucrare şi fiecare grup de lucrări îndeplinesc un rol precis al demonstraţiei artistului (care şi-a prezentat, dealtfel, el însuşi expoziţia la întîlnirile sale cu publicul). În esenţă este vorba despre constituirea imaginii, a imaginii artistice, a operei de artă în speţă, după legi şi principii stabilite de artist în spiritul gîndirii şi logicii matematice, îndeosebi în spiritul ciberneticii. Procesul de creaţie şi, implicit, acela de recepţie se desfăşoară sub semnul *investigaţiei realităţii cu scopul îmbogăţirii* cunoaşterii, a lărgirii orizontului cultural în direcţia tehnico-ştiinţifică, dar pe temeiul valenţelor afective ale omului, totuşi. Elementul figurativ prezent cu frecvenţă reprezintă un profil uman schematizat, care se constituie la intersecţia «sistemelor» propuse şi manevrate de artist. Uneori, imaginea se bazează pe raporturi geometrice şi, în aceste situaţii, ea prinde forma unor variante de evident efect decorativ. Desprinse din ansamblul expoziţiei aceste imagini par a-şi atenua elocvenţa demonstraţiei matematice, dar nu-şi pierd eficienţa afectivă, situîndu-se în ambianţa virtuală a sensibilităţii omului contemporan. Şi, luate în parte, pot constitui un argument pentru adagiul formulat odinioară de savantul *Gr. C. Moisil* despre comparaţia dintre matematici şi artă, despre frumuseţea unei teorii, teoreme sau demonstraţii matematice şi frumuseţea logicii unei opere de artă.

HORIA HORŞIA ■

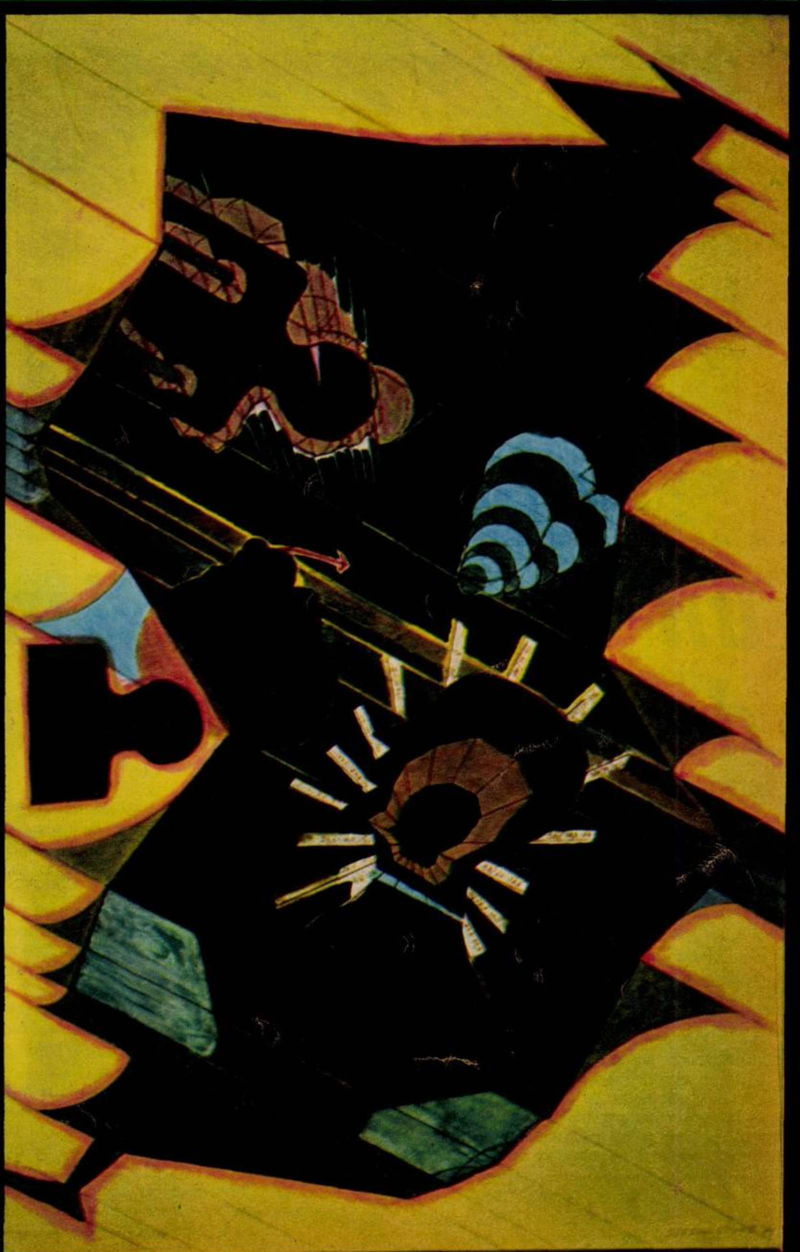

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ

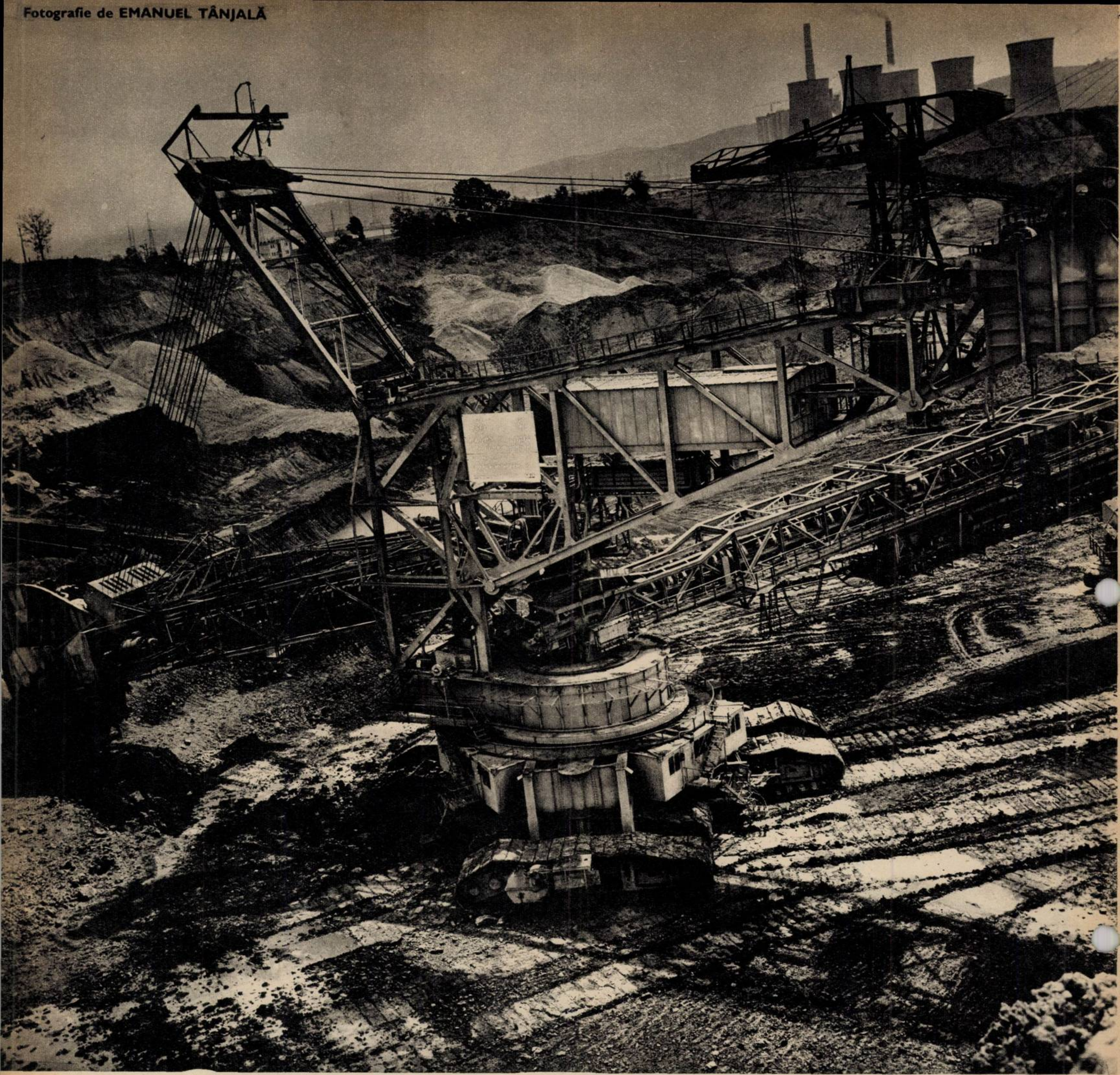

un cărbune tînăr de șapte milioane de ani

La Rovinari, tot ce ştiam eu despre mineri, tot ce văzusem şi auzisem despre ei mi-a fost contrazis. Da, am zărit pe cîte o placardă scris salutul minerilor «Noroc bun». Da, am văzut cum pe kilometri de bandă rulantă cărbunele era purtat cu o viteză de 5 metri pe secundă. Şi aici «schimbul» se numeşte «şut». Dar altceva ştiam eu că este o mină şi altceva am găsit vizitînd carierele Tismana, Gîrla, Cicani, Betereaga, care sînt în exploatare la Rovinari.

La o exploatare la zi a cărbunelui ceea ce uimeşte în primul rînd pe un necunoscător sînt utilajele. La adîncimi de cîteva zeci de metri niște namile de oțel scormonesc straturile de cărbune. Oamenii de pe aici le spun simplu excavatoare, *dar par mai curînd niște lighioane* rămase din preistorie, de lungimea unui stadion de fotbal. Şi mai ciudată decît acești «supraviețuitori» din vremuri imemoriale este absența oamenilor. La început,cînd te uiți în jos,în carieră, nu zăresti nici țipenie de om. Abia pe urmă pe excavator, într-o cabină, chiar lîngă rotorul cu cupe care mușcă din cărbune, vezi un om, apoi mai zărești încă unul urcînd pe o scară metalică, apoi încă unul. În total, pe colosul acesta se aflã zece oameni.

— Vă puteți numi dumneavoastră mineri, tovarășe director?, îl întreb eu pe directorul exploatării, în vreme ce colegul meu face minuni de acrobaţie încercînd să fotografieze, din cele mai inedite unghiuri, excavatorul.

— Vedeți, răspunde Ion Jescu, *există marinari* de apă sărată şi marinari de apă dulce. Noi sîntem ca niște marinari de apă dulce. Din moment ce extragem cărbune înseamnă că totuși sîntem mineri. E drept, avem la dispoziție alte mijloace. Dacă ar sta în puterea mea, i-aș scoate pe mineri de sub pămînt. Acolo, în subteran, lucrul e și riscant și foarte greu. E ca și cînd ai face cizmărie sub pat.

Sîntem la Cicani, o carieră care și-a îndeplinit planul cincinal la începutul lunii mai. Privim în jos, acolo unde excavatorul robotește neobosit. Vîntul suflă spre noi o pulbere cenușie.

— Am venit aici acum 18 ani. Fusesem înainte miner, maistru, la Schitu Golești, lîngă Cîmpulung. Pe urmă, m-am înscris la Institutul de mine din Petroșani. Am devenit inginer și m-au trimis aici. Nu-mi plăcea deloc la început. N-am vrut să stau decît un an. Treptat însă munca de aici nu mi s-a mai părut atît de plicticoasă, m-am «îmbrățișat» de meserie și n-am mai plecat.

— *Cum arătau locurile acestea pe atunci?*

— Nu era deschisă decît o carieră experimentală, Balta Unchiașului. Tehnica folosită era rudimentară — excavatoare mici, cu lingură, iar transportul se făcea cu camioanele. Statul nostru a făcut însă eforturi serioase, a cumpărat din străinătate acești giganți dintre care unii au 3 000 de tone. Acum o să facem și noi excavatoare de astea uriașe. Transportoarele se fac deia la Unio Satu-Mare. Nu aveam utilaje, nu aveam experiența exploatării cărbunelui la zi fiindcă nu exista nici o altă carieră de acest fel în țară. Iar acum, producția de anul ăsta de la Rovinari va fi cît de două ori producția țării în 1968.

— Cum s-a aflat de existența cărbunelui de aici?

— Ei, se știa de cărbunele ăsta din vechi timpuri. E lignit, un cărbune tînăr de numai șapte milioane de ani, care mai păstrează structura lemnoasă inițială. Țăranii de pe stînga și dreapta *Jiului veneau cu căruțele și cu tîrnăcoapele și* luau lespezi de cărbune, dezvelite de rîu în curgerea sa.

— Cine sînt cei care lucrează în carieră?

— Tocmai țăranii aceia care se uitau cu gurile căscate, ca la alte drăcovenii, la excavatoarele aduse aici, au ajuns să stăpînească aceste utilaje. Prin cursurile de calificare, prin calificare la locul de muncă, ei au devenit muncitori cu o înaltă calificare, ba, mai mult, au căpătat o conștiință de muncitori. Au intrat în «plăminii» problemelor și nu se mai uită ca primitivii la foc, nu mai sînt neputincioși în fața tehnicii.

— Unde se duce cărbunele extras?

— Cea mai mare parte la termocentrala Rogojelu. La doi pași de aici.

— Ce vă preocupă în clipa de față?

— De fapt, sînt grijile noastre dintotdeauna. Ne deranjează apa care uneori se infiltrează în cariere. La cariere, apa e un dușman ca și gazul în mine. Apoi ne preocupăm să folosim cît mai rațional utilajele. O neoprire la timp a *lor pentru revizie atrage după sine scoaterea* din funcțiune a mari capacități de producție. În sfîrșit, ne zbatem pentru a înzestra exploatarea cu utilaje de mare randament, deoarece în curînd se vor deschide cîteva noi cariere: Lupoaia, Jilț, Peștiana, Roșia Jiu, la care acum se execută operația de descopertare, adică de înlăturare a sterilului de la suprafață. În curînd, lignitul nostru va fi hrana nu numai a termocentralelor Rogojelu și Ișalnița, ci și a unei alte *termocentrale, de la Turceni, care acum e în* construcție. În orice caz, noi lucrăm zi și noapte, inclusiv duminicile, în trei schimburi, cu foc continuu cum s-ar zice.

— De unde sînteți, tovarășe director?

— Din Moldova. De pe lîngă Suceava.

— Vă mai duceți pe acolo?

— Uneori. Eu, cînd am fost mic, pentru că eram multe guri, am plecat să-mi fac un rost de unul singur. Cînd m-am întors, peste ani, cel bătrîn m-a întrebat, ei, ce ești, eu i-am spus inginer. El s-a uitat lung la mine și mi-a zis, mă, tu minți, tu minți pe tatăl tău. Eu i-am spus că nu și i-am arătat diploma. Atunci el s-a supărat foc și mi-a zis să duc imediat diploma de unde am luat-o că altfel cheamă miliția.

— De cînd sînteți căsătorit?

— De 21 de ani. Aveam 24 de ani pe atunci, nu aveam mari și lați decît 60 de lei. Am vrut să mergem, după căsătorie, și la ai mei, în Moldova. De unde bani? Ne-a dat socru-meu. Și, la plecare, m-a luat deoparte și mi-a zis: ginere, dacă rămîneți fără bani pe acolo, trimiți o telegramă. Dar ca să nu afle toată lumea că nu mai *aveți nici un sfanț, să mi-o scrii așa*: Am ajuns cu bine. Ne prăpădim de rîs. Și eu am să pricep și am să vă trimit banii de trebuință.

Ion Jescu rîde și ia în mînă o bucată de lemn care n-a apucat să se transforme în cărbune în miile și miile de ani în care a stat sub pămînt.

— Ehe, a trecut vremea. Dar nu pot uita nici azi cum ne-au primit ai mei. Maică-mea a început s-o căineze pe nevastă-mea: draga mamei, pe mîna cui ai încăput. Cine te-a pus să iei orătania asta? Dacă ai ști ce drac împielițat e. Săraca fată intrase la idei. Se înfricoșase toată. Mama nu știa că nu mai eram băiatul șotios și zburdalnic pe care îl alinta ea cu bățul. Ea mă ținea minte după faptele mele din copilărie, cînd alungam cloșca de pe ouă, luam ouăle și le schimbam pe înghețată, de umblam răgușit zile întregi.

Cu Octavian Chioțea, excavatorist la cariera Cicani, am discutat după ce a coborît din cabina lui, la terminarea schimbului.

— Cîți ani aveți?

— 38.

— Și de cînd sînteți excavatorist?

— Din 1958. Înainte am fost tractorist. Apoi am fost *maistru la sondă. Pe urmă am venit aici.* Nu ai riscurile unui miner,dar răspunderea este mai mare. M-am calificat zicîndu-mi că dacă lucrează toți de ce n-aș lucra și eu.

— Văd că vă lipsește un deget. Vreun accident?

— Da. Lucram la o sondă. Eram încă neînvățat cu munca asta. Eram motorist. Am simțit la un moment dat că nu e ceva în regulă. L-am întrebat pe unul: ce se întîmplă? A, nu-i nimic, mi-a răspuns ăsta. Vezi că e un orificiu pe acolo, pe undeva, acolo-i buba. Am căutat orificiul cu degetele, dar orificiul era o ferestruică în care mi-a intrat mîna și mi-a zdrobit un deget.

Octavian Chioțea privește cu ochii lui albaștri în depărtare.

— Aici, la Cicani, nu ca să mă laud, dar sînt meseriașii cei mai buni. Aici sînt printre primii angajați. Poate de-aia avem și rezultatele astea bune.

— Ce înțelegeți prin meseriași buni?

— Acei care fură meseria, nu o tocesc.

— Sînteți cam supărat sau mi se pare mie?

— Ba chiar sînt. Am așa o stare de neliniște. Nevastă-mea e bolnavă de hernie de disc. E în spital la București. Am rămas singur cuc și mi-e urît. Pe fete le-am trimis la o rudă. Acum îmi gătesc singur. Mîncarea care o fac eu numai mîncare nu mai e. Vă dați seama ce poate ieși din mîna mea. Dar de, o să treacă și asta. Dacă omul ar fi veșnic fericit ar fi de fapt veșnic supărat.

*

— O singură dată am fost bolnav în 30 de ani de muncă, îmi mărturisește Vasile Stănculete, electrician la cariera Cicani. Numai atunci am lipsit de la lucru. Altfel, mi-a plăcut să fiu foarte corect. Pentru că am muncit de mic copil, de la 14 ani și mi-a intrat munca în sînge.

Din pricina căștii de protecție, chipul lui Vasile Stănculete are partea de sus albă, iar partea inferioară bronzată puternic.

— Ce face un electrician aici timp de opt ore? Înțeleg, cînd se produce vreo defecțiune, interveniți. Dar în restul timpului, cînd totul merge normal?

— Vedeți, excavatoarele astea sînt ele uriașe, *dar sînt și delicate. Trebuie mereu să le supra*veghezi ca să n-o ia razna. Noi, electricienii, sîntem atenți dacă nu cumva motoarele sînt prea solicitate.

— Sînt probleme deosebite pe aici?

— Tinerii ne pun probleme. Unii dintre ei iau în rîs munca și pe cei mai vîrstnici. Las' că știm noi, nu ne mai dăscăliți atîta, dar ce să știe niște puștani, dacă nici noi, cu atîția ani în spate, n-am prins totul.

*

Soții Rovența, Ion și Maria, sînt încă tineri, nu au împlinit încă 40 de ani, și lucrează la cariera Tismana. El e excavatorist, ea lucrează pe un buldozer. În același schimb.

— Cînd am văzut pentru prima oară excavatoarele astea am zis că nu le poate conduce un om. Acum nici nu aș putea să mai lucrez pe un excavator de ăla simplu. Mi-e drag ca un copil de-al meu.

— E ca și în «Epoca de piatră», intervine Maria. Ca și Fred. Numai că în loc de excavator Fred are o arătare de aia de prin vechime. Iar bărbatu-meu e mai firav. În rest, pînă și popice joacă.

— Vă țineți bine amîndoi.

— Ba, bărbatu-meu a început să albească, încît glumește cîteodată directorul: Mario, fă-i zile negre, că altfel încărunțește de tot.

— Și cum de ați ajuns să conduceți buldozerul?

— Stau și eu și mă întreb. Cînd eram copilă umblam după pui de pupăză, iar mai tîrziu am făcut școala de tractoriste și am ajuns să conduc acum tractoare și buldozere.

*

Carierele din care cărbunele a fost scos se umplu cu steril, cu pămînt, și apoi se redau agriculturii. La Rovinari am văzut terenuri cu meri care dădeau, după spusele localnicilor, niște ionatane grozave. Cu timpul, nici nu se va mai ști că pe aici niște oameni harnici, ajutați de niște mașini uriașe, au scormonit pămîntul și i-au smuls cărbunele. Totul va fi ca mai înainte, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic.

GEORGE ARION ■

La cariera Cicani, planul cincinal a fost îndeplinit la începutul lunii mai.

Dimensiunile unui colos: lungimea — 110 metri; înălțimea — 35 metri; diametrul rotorului cu cupe — 11 metri; lățimea șenilelor — 2,5 metri.

Plimbarea cărbunelui pe benzile transportoare sfîrșește la termocentrala Rogojelu. În 1980 se prevede ca producția să fie de 3,3 ori mai mare decît în 1974.

CRONICA DE FOTBAL

hai la groapa cu furnici...

Lupta pentru supraviețuire în prima Divizie ia aspecte dramatice. La Craiova, indecizia arbitrului I. Rus a făcut ca meciul *U–Sport Club Bacău* să fie întrerupt timp de 10 minute. Ziarul de specialitate scrie chiar în titlu că golul înscris de jucătorii din Bănie ar fi fost neregulamentar. Dealtfel, dacă ar fi să ne luăm după titlurile acestei publicații,ar trebui să credem că *Dinamo* a cîștigat numai pentru că *are o conducere tehnică competentă*, pe cînd, vezi Doamne, *Steaua* nu are, deși din ceea ce scrie un fin «observator» (anul acesta numai) al *militarilor* rezultă (scris negru pe alb) că *situațiile de gol* sigure *au fost numai de 6–5 în favoarea învingătorilor!*

Citesc în altă cronică nume ca Manușaride, el coautor la un gol al *C.F.R.*-ului din Cluj la Pitești, *prin neridicare de steag*. Dar situația este tristă în ce privește arbitrii cam peste tot. La Timișoara,C. Ghiță ia numai trei stele, ca și Moarcăș de la tușă, admonestat în paranteză; la București, Limona, numai patru; la Pitești, centralul Niculescu și el, patru... Ce rezultă de aici? Că e vremea arbitrilor străini, pentru că prea seamănă a parodie ce se petrece pe terenurile noastre. Astfel, în deschiderea de la București am putut vedea o partidă perfect trucată de către *Sportul studențesc* și *Rapid*, echipe aflate în primejdie și rezolvînd cu un 1–1 *la mica înțelegere* orice posibilitate ca una dintre ele să cadă mai jos decît stăteau la acea oră. Huiduielile copioase din tribune au răsplătit cum se cuvine fapta celor din teren, lăsîndu-ne cu un gust amar. Oare F.R.F. nu poate să ia decizia de a da în asemenea cazuri un dublu *0-3* pentru a vindeca și pe alții de asemenea *«tratative» încheiate cu succes* în fața ochilor noștri?

Neașteptat, ca să nu spun suspect, este și rezultatul de la Pitești, unde nu-mi vine să cred că *Argeșul* nu a putut scoate un rezultat mai bun, deși această echipă a mai pierdut pe teren propriu. Dar nefiind de față, nu putem să ne pronunțăm... *Petrolul*, pierzînd la Ploiești în situația în care s-a aflat, a demonstrat perfecta sportivitate a *Steagului roșu*, care nu a ținut să fie sentimentală și a ajutat mult pe cei din capitala țițeiului s-o ia spre B, deși ei nu merită o astfel de soartă... Mai surprinde oarecum detașarea cu care a pierdut *U.T.A.* la Cluj, acolo unde *studenții* nu prea înscriau goluri, deși erau acasă! Cu aceste semne de întrebare, să privim și spre ceea ce s-a întîmplat în al doilea meci al *cuplajului* de la București.

Jocul *Dinamo–Steaua* a făcut din tribunele stadionului *23 August* un loc neîncăpător. Pînă și la masa presei (lăsată de organizatori în voia Domnului) au apărut oameni necunoscuți ce s-au instalat cu cinism pe locurile rezervate ziariștilor, împiedicîndu-i pe aceștia să-și scrie cronicile, fapt inadmisibil și pentru care trebuie să răspundă cineva! Pe acoperișul tribunei principale au fost înregistrate adevărate vînători de spectatori fără bilet și așa mai departe...

Meciul a fost foarte frumos, un adevărat regal fotbalistic, și pentru asta ambele echipe merită felicitări. A cîștigat *Dinamo* de data asta, pentru că a avut în Lucescu și Dinu doi jucători formidabili, plini de ambiție și de talent, și pentru că Dumitrache, Custov și Nunweiller au speculat aberanta apărare *om la om* practicată de *militari*, idee la care, sperăm, Teașcă va renunța definitiv de duminică, deși în privința asta a avut destule avertismente (gîndiți-vă că de 8–9 săptămîni, deși are portari excepționali, *Steaua* a primit o grămadă de goluri!). Cauzele jocului palid al înaintării *roș-albastre* sînt explicabile. Năstase refuză să se antreneze, urmînd alte exemple; Iordănescu pare măcinat de o maladie și la drept vorbind această echipă nu are extreme (Tătaru ca și Ion Ion fiind jucători de mijloc). Adăugați și forma sub orice critică a lui Dumitriu IV, scăzutul randament al lui Dumitru, departe de forma lui de altădată, deși acum regretă că nu s-a antrenat cînd a trebuit! Pe urmă, apărarea greoaie, cu jucători prea rotunjiți ca Nae Ionescu (plin de voință, dar atît), cu un Sătmăreanu și el devotat clubului, dar venit din *epoca temporizării*, incapabil să corespundă cerințelor unei perpetue urmăriri a adversarului direct. În privința asta, Lucescu a făcut cu el ce-a vrut duminică seara. În sfîrșit, nesincronizarea cuplului Sameș (și el jucător primitiv) — Smarandache (bun la jocul pe sus, dar catastrofal la *un-doi-uri*), amîndoi lăsînd mereu centrul terenului liber în bizara idee de a fugi după cei pe care trebuiau să-i marcheze. *Stelei* îi trebuie o linie de fund făcută pentru *zonă* (cel puțin acum, cînd are «tancurile» pe care le are) și mai ales un «măturător», cu care *Dinamo*, de pildă, joacă de mult. *Outsiderul* campionatului actual a jucat foarte inteligent și cu ambiție această partidă și ar fi putut cîștiga și mai lejer dacă ar fi avut șansa pe care dealtfel nici *Steaua* nu a avut-o (vezi șutul lui Ion Ion, apărat magistral de Cavai într-un moment decisiv și ratarea lui Iordănescu — autor al unui gol antologic ca și cele 3 ale *dinamoviștilor*).

Oricum, dacă *Dinamo* (pe care o vedeam *jucînd bătrînește pînă duminică*) își va menține forma actuală și prospețimea, nu știm cum se va termina întrecerea dintre ea și craioveni... ceea ce lasă deschisă problema liderului...

EUGEN BARBU ■

TENIS

exact acum 100 de ani

Cine s-ar fi gîndit că în acea zi de decembrie a anului 1873, în care maiorul Walter Clopton Wingfield — fost căpitan al primului regiment de dragoni — propunea prietenilor săi un joc pe iarbă cu mingi și rachete, se inventa tenisul? Și că 1874, anul în care maiorul Wingfield îi breveta regulile, va fi considerat primul an de tenis?

Scurt timp după aceasta, regulamentul jocului numit pe atunci «Sphairistike» suferă modificări. Rochiile lungi, cu care doamnele se prezentau pe teren, ridică probleme, dar propunerea de a li se îngădui să lovească mingea după ce ea a sărit de două ori este respinsă.

În 1877 jocul maiorului Wingfield este introdus în cel mai elegant club englez, la Wimbledon, unde va avea loc în același an și primul concurs.

Două sute de spectatori asistă la victoria lui Spencer W. Gore, care primește o cupă de argint și un premiu de douăsprezece guinee în aur. Jocul se răspîndește repede, și pînă la sfîrșitul secolului se organizează concursuri în S.U.A., Australia, Franța, Noua Zeelandă. Apar campioni ce nu mai pot fi detronați cu ușurință. Frații Reggie și Laurie Doherty înving de 9 ori la Wimbledon.

În anul 1900, o cupă de argint masiv, pusă în joc de Dwight Davis, răsplătește pe învingătorii întîlnirii S.U.A.– Anglia. Este «Cupa Davis», care avea să devină prestigioasa competiție ce angrenează anual peste 50 de reprezentative din întreaga lume.

Franțuzoaica Suzanne Lenglen și americanul Bill Tilden sînt invincibili în perioada anilor 1920–1926. Apoi cei patru mușchetari René Lacoste, Henri Cochet, Jean Borotra și Jacques Brugnon cuceresc de șase ori la rînd «Cupa Davis» pentru Franța. Pînă la cel de-al doilea război mondial, englezul Fred Perry cîștigă de trei ori consecutiv Wimbledon-ul (1934, 1935, 1936), iar în 1938 americanul Donald Budge realizează primul Grand Chelem, cîștigînd Marele concurs din Australia, Roland Garros-ul, Wimbledon-ul și Forest Hills-ul.

Francezul Yvon Petra este primul învingător al Wimbledon-ului de după război, dar americanii Jack Kramer, Ricardo Gonzales, Budge Patty, Dick Savitt domină tenisul mondial. Franck Sedgman, Lewis Hoad și Ken Rosewall sînt supercampionii australieni ai anilor '50, iar întîlnirile lor din Challenge Round-urile «Cupei Davis», jucate împotriva americanilor Tony Trabert și Vic Seixas, dau naștere unor dispute extraordinare. Apoi, o prezență impresionantă: australianul Rod Laver, singurul jucător din istoria tenisului care reușește două Grand Chelem-uri. Alături de el, alți mari campioni: Manuel Santana, Roy Emerson, Tony Roche, John Newcombe, Stan Smith, Arthur Ashe, Jan Kodes.

În 1969, România este prima țară din estul Europei care joacă finala «Cupei Davis».

Și, în sfîrșit, cel de-al 100-lea an de tenis. Anul românului Ilie Năstase. Al campionului ce se arată imbatabil atunci cînd posibilitățile *sale ating limita maximă*.

Stau și mă întreb: ar fi crezut oare maiorul Wingfield că jucătorul care a dominat al 100-lea an de tenis este un român, ai cărui bunici de lîngă Dunăre se gîndeau în zilele lui mai ales la independență și pîine?

ȘTEFAN GEORGESCU ■

1874
1974
MAJOR
W.C. WINGFIELD
ILIE
NASTASE

POȘTA SPORTURILOR

cu pumnu-n piept, cu pumnii-n cap...

● **BANCU PETRE, soldat în termen.** Ne faceți cunoscută o formulă personală a naționalei noastre de fotbal — Răducanu (Iorgulescu) — Anghelini, Boc, Dinu, Hajnal — Dumitru, Beldeanu (Balaci) — Lucescu (Troi), Dobrin, Kun, Marcu și încheiați: «Dacă totuși am greșit pe undeva, vă rog să mă iertați». Ce vorbă e asta? În materie de selecționate greșite nu încape iertare. N-ați văzut: în caz de eșec, ori dăm cu barda, ori ne facem că plouă (tot o formă de nemilă). ● **V. BURICEA, Bd. Leontin Sălăjan, bl. 11, Timișoara.** Vă propun să amînăm discuția despre lacunele clubului și echipei Universitatea Craiova (altfel judicios inventariate de dumneavoastră) pînă după ultima etapă a campionatului. Ca să știm exact dacă «această echipă ambițioasă și îndrăgită de multă lume și-a consumat sau nu energiile în zadar».● **GRAUR ARON, str. Cosmonauților nr. 1, București.** Ca vechi tipograf («am lucrat la Casa Scînteii de la prima cărămidă pînă anul trecut»), ați colaborat cu Constantin Teașcă pe vremea «cînd el era antrenor secund la C.P.C.S., iar eu mă ocupam de educația jucătorilor». De atunci, mărturisiți, nu l-ați mai văzut, dar i-ați urmărit «succesele și insuccesele» și îi păstrați cele mai bune gînduri, pe care le cuprindeți în următorul inimos mesaj: «Știu, tovarășe Teașcă, ce greu este de muncit în fotbal, dar dacă vei fi ajutat de conducerea clubului «Steaua», vei face multe pentru acest sport. Aceste rînduri vi le scrie un simpatizant al echipei «Steaua», de pe vremea cînd ea se confunda cu naționala — și ce frumos era atunci!» Să sperăm, alături de dumneavoastră, că va fi frumos și de-acum încolo. Oricum, sînt sigur, rîndurile dumneavoastră vor fi primite cu prietenească recunoștință de cel căruia le adresați. ● **UN ANONIM** care a văzut la televizor transmisia unor meciuri de fotbal disputate la Cluj, meciuri în care evoluau fotbaliști pletoși, propune tuturor samsarilor cu crampoane care vor evolua în acest oraș întîlnirea cu frizerii **Bela Farro, Iosif Turday** și **Cristian Frățeanu,** urmași ai lui Figaro, demni de toată încrederea, «întrucît au cîștigat recent concursul profesional «MESERIA — BRĂȚARĂ DE AUR». Așteptăm și din alte orașe ale fotbalului adrese la fel de utile. ● **TEODOR GHEORGHIAN, Crihala, G3, A3, sc. 1, Drobeta-Turnu Severin.** Ați ajuns la următoarea concluzie: «**Pentru rezultatele obținute în handbal ne batem cu pumnul în piept, iar pentru cele din fotbal ne dăm cu pumnii în cap**». Să lăsăm pe seama suporterilor, a specialiștilor, a timpului, să hotărască dacă amuzanta dumneavoastră sintetizare este și conformă realității. Pînă atunci, să consemnăm, susținînd-o, propunerea cu care vă încheiați scrisoarea: «De ce nu s-ar organiza o masă rotundă la care să participe de o parte Oprea Vlase, Nedef, E. Trofin, Ghermănescu, Oțelea, Nodea, iar de alta Valentin Stănescu și R. Cosmoc, cu care ocazie să se facă schimburi sincere de opinii, ca să se aleagă și fotbalul nostru cu ceva cîștiguri!»

PETRE DRAGU ■

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

15 din cei 16 campioni mondiali de handbal au uitat — ori s-au făcut că uită — că superba *lor coeziune sufletească* a fost marele motor al victoriei echipei României la C.M. disputate nu demult în R.D. Germană. Prilejul acestei reflecții a fost derbiul Steaua-Dinamo (un fel de Ajax-Feyenoord în alt joc), care, în locul unui așteptat regal handbalistic, a oferit un spectacol pe alocuri penibil, caracterizat astfel de Hristache Naum, unul dintre cei mai apreciați gazetari sportivi: «Handbaliștii noștri admirați în lumea sportului au recurs la faulturi intenționate, la gesturi reprobabile (lovirea adversarului cu mingea), la acte incriminate de etica sportivă. La încheierea partidei a fost evitată in extremis o încăierare». Oricît am aprecia competitivitatea maeștrilor noștri handbaliști, oricît le-am respecta teribila lor ambiție, nu credem că este de acceptat o formulă de gîndire (și de exprimare) potrivit căreia 15 sportivi pot fi un an întreg *frați* și două zile pe an *dușmani*, în meciurile Steaua-Dinamo. Sportivi de anvergura și cu prestigiul handbaliștilor noștri se bucură de o binemeritată onoare, dar lor le incumbă și respectarea exemplară a unor obligații la urma urmei elementare... Nu vi se pare, oare, stimați campioni, că între admirabilul dumneavoastră spectacol televizat din sala Floreasca si penibilul «recital» antisportiv prilejuit de derbiul de duminică este o distanță de la cer la... 5 metri sub pămînt?

Fotografie de album. Doi cavaleri. Cavalerul fluierului Limona și cavalerul fotbalului Dumitru. Primul — mai puțin cavaler — nu i-a acordat celui de-al doilea un penalty la un fault strigător (în repriza a II-a) în derbiul cu Dinamo.

Debut de excepție în echipa S.C. Bac unde «piticul» Chitaru — are doar 14 ani acest băiat care se anunță un talent cu totul neobișnuit — a fost promovat în echipa de seniori, în care n-a manifestat nici un fel de complexe, dimpotrivă, s-a arătat cu totul în largul lui. O viitoare stea pe firmamentul fotbalului românesc? Să sperăm și să urmărim cu toată atenția evoluția acestui tînăr jucător.

Și fiindcă sîntem la capitolul stele, să subliniem partida magistrală a lui Iordănescu — miercuri —, prima vedetă a echipei noastre în meciul cu Grecia, autorul a două goluri de senzație. Fericit de reușita elevului său, antrenorul Teașcă și-a permis totuși un legitim și atît de omenesc reproș:

— Vezi că poți, Puiule, poți să fii o adevărată stea, așa cum te vrem și noi, la Steaua...

Popicarii și popicăresele noastre au uimit lumea, întorcîndu-se de la Campionatele Mondiale plini de aurul trofeelor și al medaliilor. Deoarece un record al lumii în disciplina lor nu va declanșa nicicînd valurile de admirație pe care le provoacă un gol «din plonjon» al lui Dumitrache sau o «rachetă» a lui Oblemenco, să ne scoatem măcar acum pălăria în fața acestor mari modești care ne aduc atîta cinste și glorie în lumea sportului.

Azi, la Kiev, 10 perechi de mănuși se lansează în marea aventură a boxului continental, 10 cadeți români ai «nobilei arte» vizînd titlul de campioni europeni la tineret. Avem toată încrederea în Dafinoiu, Robu et comp.

Comportare submediocră a cicliștilor români în «Cursa păcii», previzibilă după pregătirile fantomatice (vezi «Cursa munților» printre... munți) ale așilor pedalei tutelați de federația noastră de ciclism. Cicliști «pe geantă», federație «pe geantă», rezultate «pe geantă». Cine răspunde? Și cînd? Și cum?

MARIUS POPESCU ■

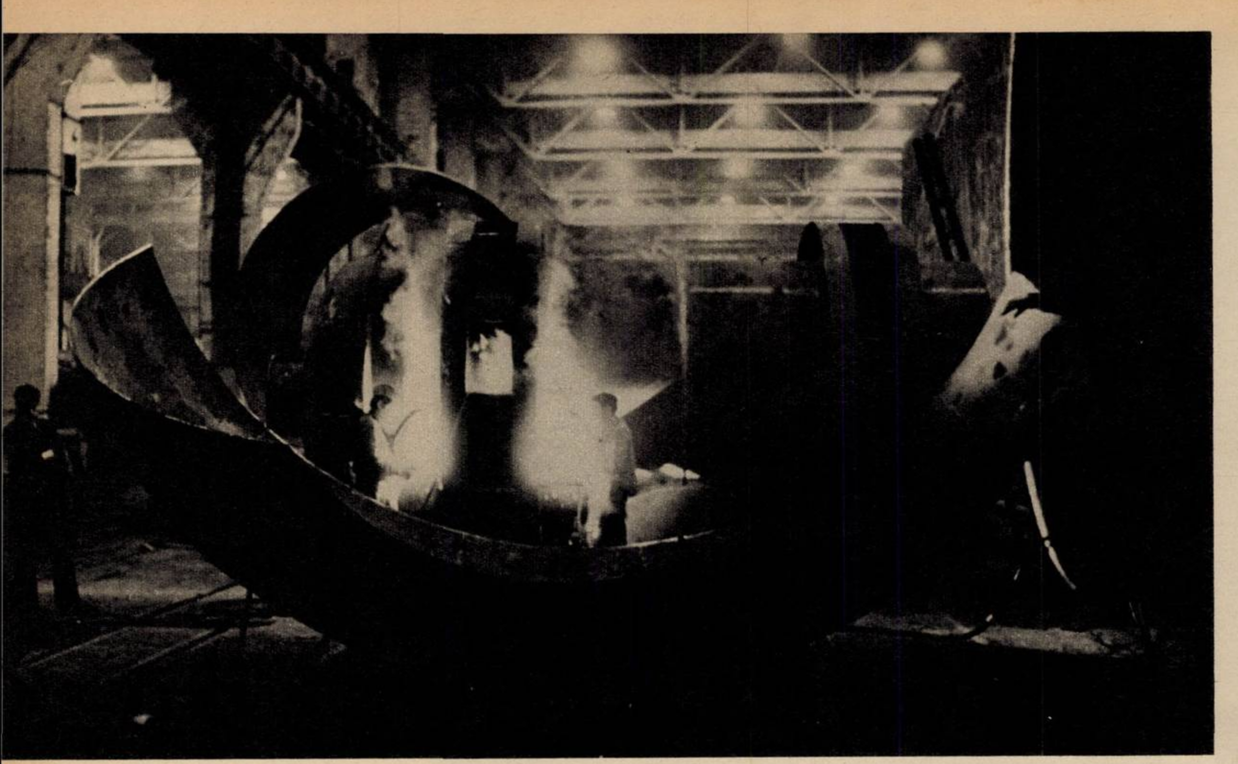

CRONICA OREI ZERO

noaptea, între ciocan și nicovală

Sînt oameni care înaintea oricăror vorbe, gesturi, promisiuni așază firesc și decis faptele lor. Tentația înscrierii atitudinii constructive în sculptura stîlpilor cetății încearcă pe toți acei care înțeleg bine sensul istoriei trăite acum. Pe ei îi întîlnești zi și noapte fără să se tocmească din preț acolo unde valoarea strădaniilor lor se măsoară în mașini, agregate, industrie pentru export. Iată-mă, așadar, într-o noapte de iunie printre muncitorii schimbului III ai secției de cazangerie de la Uzinele «23 August». O zi întreagă am stat cu mîna pe receptor pentru a prinde pe cineva din conducerea întreprinderii să-mi avizeze intrarea. «Sînt în sala de consiliu». La orele 22, directorul Alexandru Roșu ieșea din sala de consiliu. Eram acolo, împreună cu maistrul Hristache, de la forjă, și inginerul Andrei de la inspectorat, cunoștințe mai vechi. Directorul văzînd de cine sînt înconjurat m-a poftit să scriu despre tot ce vreau. Inginerul Gheorghe Andrei (din partea Inspectoratului general de stat pentru controlul calității produselor) a lansat ideea unei «inspecții inopinate». [illegible]ent, o glumă. Nu putea fi vorba de o inspecț[illegible] Cronicarii nu fac inspecții, cronicarii se apropie pentru a simți pulsul, pentru a vedea, pentru a transcrie evenimente, pentru a arăta oamenii care înfăptuiesc. Cele patru «cîmpuri» (foarfece mecanice, debitări calde, montaj și construcții sudate) ale halei sînt delimitate prin rulajul macaralelor care poartă rigolele de zeci de tone ca pe niște inele de logodnă. Aici metalul suferă și țipă, este curbat, tăiat, străpuns, sudat, nituit, șlefuit pentru a se numi linie de ciment (de 3 000 tone pe zi care «ia stînca și ți-o face făină patiseri»); oală de turnare cu destinația Hunedoara ce înghite 160 tone de metal fără să-l verse; strunguri de strunjit mori de ciment, cu un diametru de 5 metri și 14 metri lungime carusel diametru 5 000 sau «cupolă» pentru furnalul nr. 4 făcută din oțel special Khb-36 W așteptată cu nerăbdare de siderurgiștii gălățeni etc. Două sute de oameni în preajma orei 23 supun voinței lor, planului pe care-l au de îndeplinit, mii de tone de oțel. Nu ne auzim unii cu alții, în ochii orbiți de flacăra sudurii stăruie stele albe și negre și ne cunoaștem: Udrea, Dinu, Stancu, Ujeniuc, Domnica Ene, care sînt la capătul schimbului II și Motea, Bratu, Stere, Radu, Constantin, Tănase, Vinerșan, la începutul schimbului III. Totul se petrece pe neobservate, din mers, fără să înceteze nici o clipă zgomotul amplu, nemăsurat, enervant al metalului pus la respect. Noaptea se lucrează fără întrerupere. Doar pe la trei, trei și un sfert se face un moment de liniste, într-o pauză scurtă, în care se pot auzi cocoșii. Mă aflu într-o secție cu o medie de vîrstă de aproximativ 25 de ani. Ei moștenesc o tradiție de muncă exemplară. Ion Chiper, cu o sticlă colorată pe care o tot scoate din buzunarul de la piept, se uită prin flăcări, pipăie, întreabă. Este controlor de calitate. Nu poate fi «dus cu preșul» pentru că el a lucrat aici, a fost întîi bun aici, cunoaște cazangeria ca pe propriile sale buzunare. El vrea și știe cum se realizează un lucru ireproșabil. Inginerul Andrei îmi prezintă într-o avalanșă de termeni tehnici, greu de transcris, propunerea de invenție a inginerului Alexandru Roșu și a sa, intitulată «Procedeu și agregat pentru curbarea dublă a tablelor», cu aplicații directe la rezervoarele sub presiune, cu posibilități de ofertă imediată la export, de eliminare a importului. Îmi face rapid o schiță, vorbindu-mi despre o soluție constructivă pentru niște piese întrebuințate în industria de mobilă, care ar reduce, de asemenea, mult cheltuielile valutare. Îmi mai spune ceva despre modernizarea proiectului de rezervor sferic de 1 000 metri cubi sub presiune, de economii, de pregătirea de fabricație pentru tipul mecanizat care este întîrziată și iar despre economii, preț de cost, competitivitate, inteligență tehnică, despre posibilități, despre îndrăzneală și nu mă lasă din mînă pînă cînd, ajuns la secția forjă, locul său este luat de Eroul Muncii Socialiste, Antonache Hristache.

La forjă, noaptea sună a trăsnet între ciocan și nicovală, aerul miroase a magmă și a cer tulbure. Mă opresc aici, la un sfert de ceas înainte de ora zero, pentru a avea un început bun în cronica următoare. **COMAN ȘOVA** ■

«mă numesc ioan dobrescu și nu acarul păun»

Reamintim ce-ați putut afla din paginile cotidianelor apărute în timpul săptămînii ce se încheie azi: duminică, 26 mai, cu ocazia cuplajului fotbalistic interbucureștean, 80 000 de oameni au trebuit să-și împartă — mai pașnic, mai belicos — cele 63 500 de locuri ale stadionului «23 August». Au fost numeroase momente de panică, de teamă întemeiată, fiecare văzînd în omul din spatele său un element dintr-o posibilă avalanșă care s-ar fi putut produce în orice moment. Primele explicații pentru această situație anormală le-am cerut tovarășului Traian Iliescu, directorul *Întreprinderii de exploatare și administrare a bazelor sportive*. «Noi, ca proprietari, avem datoria să predăm organizatorului, în cazul de față *Sportul studențesc*, terenul, vestiarele, instalațiile sanitare etc., în perfectă stare de funcționare. Organizatorul, printre altele, este obligat să-și asigure un bun dispozitiv de control și menținerea ordinii. În cazul situației de duminică nu cred, așa cum s-a insinuat, că organizatorii au vîndut mai multe bilete decît capacitatea stadionului și chiar dacă ar fi fost așa, stadionul «23 August», avînd locurile de 65 de centimetri, poate găzdui, fără busculade și alte neajunsuri, 75 000 de spectatori. Duminică au fost peste 80 000. Deși organizatorul a prevăzut un număr de peste 250 de oameni de ordine, adică mai mult decît folosesc eu pentru un mare meci internațional, lucrurile au ieșit foarte prost. Cauzele? Nu toți oamenii de ordine sînt integri. Adică se pretează la ciubucuri, incorectitudini flagrante, în urma cărora se aleg după un astfel de cuplaj cu cîteva sute de lei. Pe unii i-am depistat personal. Dintre milițieni, nu toți își fac pe deplin datoria, ba, uneori, introduc oameni fără bilete. Pe de altă parte este vorba de slaba conștiință a multora dintre cei care vin la meciuri. Nu de puține ori, după meciuri, am găsit oameni de ordine zăcînd leșinați, ca urmare a bătăilor suferite; chiar și milițienii au fost uneori loviți. Cred că *Sportul studențesc* nu și-a făcut pe deplin datoria de organizator, dar în condițiile de duminică, mi s-ar fi putut întîmpla și mie, dacă eu aș fi fost organizatorul, să am aceleași necazuri. Valuri de oameni, cu și fără bilete, au forțat intrările, s-au năpustit spre tribune și peluze».

Opinia organizatorului, exprimată prin cuvîntul tovarășului Ioan Dobrescu: «Situația a fost cu adevărat nemaiîntîlnită, dar eu mă numesc Ioan Dobrescu și nu acarul Păun. Adică: n-am vîndut, așa cum s-a insinuat, mai multe bilete decît capacitatea stadionului. Dimpotrivă. Am vîndut 58 404 bilete. Am rămas cu 4 600 de bilete nevîndute. 4 000 le-am oprit eu, văzînd că s-au forțat intrările și stadionul era arhiplin, iar 600 mi-au fost restituite de casiera Dan Natalia, care imobilizată în cabină de miile de solicitanți nu le-a mai putut vinde. Pînă duminică dimineață se vînduseră doar 6 000 de bilete! Apoi, în interval de cîteva ore, stadionul a fost luat cu asalt. Cei care nu au mai avut răbdare să ia bilete au forțat intrările. Am avut în dispozitiv peste 300 de oameni de ordine, iar miliției i-am solicitat un număr mai mare de oameni ca de obicei. Din păcate, printre oamenii puși să controleze biletele, să admită intrarea în stadion, s-au format adevărate găști de atacerişti. Duminică, numai eu i-am prins și predat organelor de miliție pe Mazilu Bunea și Stoian Constantin care, contra unor sume de bani, dădeau drumul în stadion celor fără bilete. De asemenea, i-am văzut procedînd astfel și pe Ciurezu Cristea, Gheorghe Coman și pe alții. In altă ordine de idei, trebuie să vă spun că desființarea biletelor cu serie creează mari neajunsuri. Biletele de 14 lei au aproape aceeași culoare cu cele de 4 ori de 5 lei. Închipuiți-vă, că vîndute de alte cluburi, unele chiar din provincie, aceste bilete sînt greu de depistat într-o aglomerație infernală cum a fost duminică. Sînt numai cîteva din neajunsurile care au făcut posibilă regretabila situație de duminică».

Cunoscutul antrenor Traian Ionescu, actualmente consilier tehnic al *Clubului de fotbal Sportul studențesc* ne-a spus: 1. Stadioanele noastre, cu excepția celui al Stelei, nu sînt construite pe specific. Nu avem deci stadioane de fotbal. Peste tot în lume, fiindcă la fotbal nu vin numai academicieni, ci tot felul de oameni, zidurile care înconjoară terenurile sînt robuste, foarte înalte. Există în spatele lor chiar șanțuri cu apă, casele de bilete sînt automate. 2) La noi, interesele economice ale C.N.E.F.S., Federației de fotbal și ale cluburilor sînt deseori în contradicție, lucru care se repercutează asupra întregului sistem organizatoric. 3) După opinia mea, cluburile trebuie lăsate să-și organizeze meciurile; I.E.A.B.S. este azi o verigă care nu-și mai are rostul. Nu face altceva decît să trăiască și, culmea, să subordoneze statutul economic al cluburilor. 4) Educarea celor care frecventează stadioanele de fotbal (poate cu excepția Timișoarei) este precară. 5) Dispariția gratuităților — care se ridică la numărul miilor — este absolut necesară.

Nu dorim să tragem concluzii pripite. Sugerăm doar organelor în drept să analizeze o stare de lucruri care poate genera situații și mai neplăcute decît ceea ce s-a întîmplat duminică, 26 mai, la stadionul «23 August».

DORIN TUDORAN ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ

Unul dintre «naşii» deversorului: zidarul Anton Irimie.

LOCUL UNDE AM VĂZUT CEL MAI FRUMOS CURCUBEU

Între om şi stîncă, un moment de armistiţiu: verificarea puternicului motor al macaralei.

Cîţiva bărbaţi semănînd cu navigatorii debarcaţi pe o insulă, în plină iarnă, în pădure, prin lungi rafale de viscol, au coborît într-o zi dintr-un autocamion. Copacii uzi, asimetrici, norii alunecînd greoi pe cerul respingător, urmele de paşi pe zăpadă, aburii din jurul gurii, ochii urmărind pămîntul, reperele şi, în sfîrşit, mîinile aşezînd pretutindeni inscripţii ce anunţau un decor imaginar, ca în teatrul lui Shakespeare. Au urmat rulotele, şi focurile, şi fumul înecăcios din interioarele fragile de pefele. Bărbaţii tăiau copaci, construiau barăci, fumau, rîdeau, apoi se odihneau unii lîngă alţii în rulotele clătinate de vînt. Rulote care purtau firme ciudate: «Hotel Napoca», «Hotel Siesta», «Cabana Trei haiduci», «Hotel O mie de ani pace». «Ce n-aş da să mai începem o dată. Să luăm totul de la început ca atunci, în 28 ianuarie 1970, cînd am coborît dintr-un autocamion în sălbăticia — deja de domeniul trecutului — a acestor locuri. Măcar încă o dată...» Bine, dar a fost greu, a fost insuportabil. Singuri, izolaţi... «Ei bine, aşa cum a fost, a fost frumos. Eram entuziaşti. Începeam o viaţă nouă. Eram propriii noştri stăpîni. Noi însemnam civilizaţia. Eram pionierii. Mîncarea ajungea tîrziu pînă la noi. Şi cînd mergeam noi să mîncăm la cantină, ne trebuiau trei ore de drum cu basculantele prin noroi, prin nămeţi, cu motoarele fierbinţi, cu acceleratoarele apăsate pînă la maximum». Veneau moţii, ne priveau miraţi: veneau din creierii munţilor şi se minunau. Ce faceţi aici? Lumină. Adică, cum lumină? De aprins în casele oamenilor şi de aprins stelele. Şi aşa mai departe... Pînă în toamnă am fost colonia pe care o vedeţi...» (Ion Horotan, maistru mecanic.)

«Sîntem acum aproape un oraş, cu străzi, cu canalizare, cu instalaţii de încălzire, cu un complex comercial, brutărie, magazin alimentar, frizerie, coafor, cizmărie, şcoală de opt ani, grădiniţă de copii, cămin de zi, club, terenuri sportive de tenis, de volei, policlinică, post de miliţie, sere, cinematograf. Sîntem aproape 3 000 de suflete. O colectivitate umană care trăieşte, temporar, oarecum izolată de restul lumii. Construim aici, în creierul munţilor, la sute de metri deasupra nivelului mării, o hidrocentrală». Şi cum vă descurcaţi cu problemele zilnice legate de aprovizionare, de convieţuire? — «Eu sînt aici un fel de primar. Oamenii vin, bat la uşă, mă anunţă prin secretară, mă opresc pe drum, pe platourile de lucru şi mă întreabă cîte în lună şi-n stele. Şi eu trebuie să le răspund, să găsesc soluţii chiar şi pentru anumite probleme personale, de mare taină. Pentru că ne cunoaştem, ne-am verificat unii pe alţii, ştim de ce sîntem în stare şi dacă am rămas împreună aici, în inima pădurilor, înseamnă că ne uneşte ceva durabil: un ideal, un crez, o nebunie poate, o obsesie, o nevoie telurică de aventură, de luptă, de încleştare la înaltă tensiune. Să nu scrieţi nimic despre mine. Am dat prea multe interviuri. Genul acesta de glorie «gazetărească» îmi displace profund». (Radu Scutelnicu, inginer şef de şantier.)

Bărbatul din faţa mea are 36 de ani. E de statură mijlocie, blond, cu ochii albaştri, aproape cenuşii, supt, cu mîinile frămîntînd mereu o ţigară nevăzută. Sînteţi nervos. «Ca şi dumneavoastră». Avem aceeaşi vîrstă. «Mă bucur». Cîţi oameni conduceţi? «Aproximativ o mie două sute». Îi cunoaşteţi pe toţi? «Nu după nume». Fumaţi mult? «Un pachet pe zi». Aţi fumat vreodată mai mult? «Întotdeauna cînd încep o treabă, fumez mult. Mă gîndesc. Acţionez. Se poate chiar să nu dorm. În iarna aceea cînd am venit aici, am fumat mult. Prea mult. Treptat, lucrurile s-au aranjat şi acum am revenit la un pachet pe zi. Am somn bun. Sînt liniştit. Am lucrat bine. Am devansat toate termenele planificate, atît la «centrala subterană» cît şi la «tunelul de aducţiune», la «conducta forţată», la «castelul de echilibru», la «tunelul de fugă»... Putem pleca în altă parte. Ne-am şi pregătit un şantier nou. Venim de la Bicaz, am lucrat la cele 12 hidrocentrale de pe Bistriţa, acum ne aflăm pe Someşul Cald, construim hidrocentrala de la Mărişelu şi plecăm la Slatina, pe Olt, unde vom executa 10 hidrocentrale precum şi cea de la Islaz... Apoi, tîrziu, cînd voi trece bine de 40 de ani mă voi retrage de pe şantier. E greu să trăieşti mereu pe înălţimi, să tot urci, chiar strigînd, ca în poezia lui Lucian Blaga: «Daţi-mi un trup, voi, munţilor!» La un moment dat oboseşti. Şi inima începe să bată alt fel... şi vulcanii se sting»(Radu Scutelnicu)

«Ne aflăm la 528 metri deasupra nivelului mării şi la 300 de metri sub munte». Ascultăm valurile mării. Dacă nu ale Mării Negre atunci ale Mării Sarmatice. Ne aflăm undeva în pliocen. Aici s-a sculptat în munte «centrala subterană». O arhitectură de beton; o construcţie scufundată ca sub un clopot enorm de falii tectonice, fără rezonanţe interioare, aşezate într-o cavernă înaltă de 40 de metri, lungă de 70 şi lată de 20. Reflectoare puternice luminează pereţii de beton care stimulează fibrele lemnoase ale cofrajelor. Se disting clar, decupate în podea, fosele circulare ale viitoarelor turbine de cîte 73,5 MW. Construcţia aceasta subpămînteană are atmosfera unui templu gotic. «Am introdus o tehnologie nouă de execuţie, aici, la Mărişelu. Am modificat tehnologiile de la Argeş şi Lotru. Excavaţiile s-au executat în trepte şi abataj frontal, ceea ce a permis să se scurteze la jumătate timpul de lucru. A fost foarte greu. Am înaintat centimetru cu centimetru în condiţii extrem de dificile, într-o zonă încărcată de surprize, într-o rocă proastă, tectonizată, faliată, fisurată. Odată, într-o noapte, parcă într-o duminică, am coborît în subteran cu lanterna. Am străbătut tunelul de 800 metri pînă la centrală, cu paşi pîndiţi. Am intrat singur în «sala turbinelor». Se fisurase betonul sub picioare. O întreagă porţiune din podeaua asta subterană pornise să alunece ca sub impulsul unui cutremur. Am alarmat întreg şantierul. În plină noapte am pornit să consolidăm terenul. Am turnat beton, masiv, de-a lungul unui perete, ca să oprim deplasarea rocilor. Se putea degrada toată munca noastră de luni şi săptămîni. Se putea prăbuşi muntele peste noi!» (Gheorghe Manoliu, maistru principal.)

De ce aţi construit această centrală sub pămînt? «Ca să realizăm o cădere a apei de aproape 500 metri, cinci sute de metri necesari pentru punerea în mişcare la coeficientul stabilit dinainte al turbinelor şi generatoarelor. La suprafaţă acest lucru era imposibil de realizat. Acum totul e aproape gata». Ce sentiment aveţi? «De uşurare. Şi de regret». De ce? «De regret pentru toate zilele şi nopţile grele prin care am trecut, pentru că se încheie un capitol important din viaţa noastră de constructori de hidrocentrale. Dumneavoastră editaţi în fiecare săptămînă o revistă pe care noi am citit-o, vă rog să mă credeţi, cu mare interes, chiar aici, în subteran, şi aveţi bucuria împlinirii în fiecare săptămînă. Noi trăim această bucurie de două sau trei ori în viaţă cînd lăsăm în urmă o construcţie de felul acesta. Şi avem sentimentul că am realizat ceva durabil şi, într-un fel, monumental. Daţi-ne voie să trăim evenimentele acestea într-un fel aparte şi poate contradictoriu». (Radu Scutelnicu)

«Ah, dumnezeii ei de treabă! Iar avem restricţii la lumină!» (Tocmai ei, care dau naştere luminii!) Gheorghe Manoliu se repede la telefon. Învîrte nervos, de cîteva ori, mica manivelă care aminteşte telefoanele din gările risipite pe linii ferate lăturalnice. «Alo! Dă-mi-l pe Curta de la atelierul electric... Manoliu sînt. Măi, nea Ioane, care e situaţia, că s-a oprit curentul. S-au stins reflectoarele. Nu mai putem lucra... De cînd? Între ce ore? Între 12 şi 14? Şi? Da... Da... Da... Da... Da. Şi mai e şi mîine? Ce dracu facem, arhanghelii ei de treabă, că băieţii lucrează la decofrare, la finisare, la instalaţia de apă, măi, nea Ioane, la instalaţia de aer... Poftim, s-au oprit şi ventilatoarele! Cerul ei de treabă! Mai avem de lucru la vopsitorii, la zugrăveli şi la alte minuni de astea... Pe ce perioadă de timp? Pe cît timp? Tot două ore. Da noi cînd dracu mai lucrăm, nea Ioane? Cînd mai facem treabă? N-aud! Spune mai tare! Bine-bine, ne vedem la masă. Noroc». Apoi, către reporter: «Intreruperile astea ne fac să pierdem timpul. Cine e de vină? I.R.E.-Cluj! Ne scot din ritm».

Un bărbat oarecare. Nici nu-ţi vine să crezi ce zace sub pălăria aceasta verde de vînător singuratic care îţi răspunde mereu, de parcă s-ar gîndi la altceva. Mic de statură, slab, cu gesturi repezi, sfredelind din ochi interlocut şi aruncînd comenzi mute în dreapta şi-n stîng sus, jos, pretutindeni unde oamenii muncesc şi execută ultimele detalii şi accesorii ale centralei de sub pămînt. «Măcar dacă ar trimite la timp, cei de la Reşiţa, turbinele. Dar tare mă tem că n-au cum să le execute după grafic. Şi atunci, toată munca asta a noastră de devansare a construcţiei cu 6 luni înainte de termen rămîne în aer...» (Gheorghe Manoliu)

Fantastică mi s-a părut sfredelirea muntelui pentru conducta forţată! «E adevărat, căderea pe care o realizează prin conductă este de aproape 500 metri, dar, de fapt, conducta are o lungime de 740 metri. E ca un periscop introdus

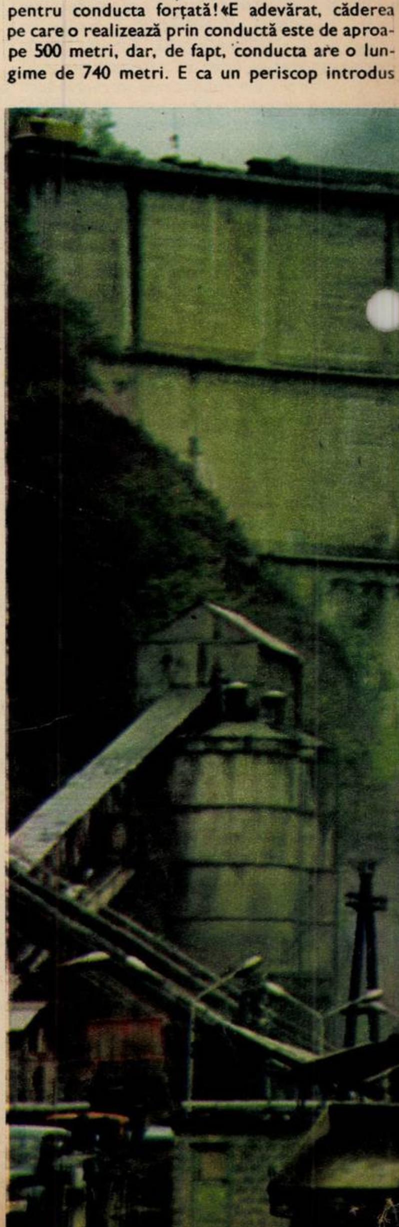

n munte, prin care, la modul imaginar, ai putea privi în interiorul complicat al orologiilor subpămîntene mersul lent al erelor, scurgerea drapată a «pînzelor freatice». Conducta are o nclinație de 32 grade, 43 minute și 17 secunde. După cum vedeți, o măsurăm cu formulele timpului. Vă dați seama ce înseamnă să sapi, să detonezi și să excavezi zilnic, în subteran, coborînd în măruntaiele pămîntului cu ajutorul frînghiilor și cablurilor? Dar vă dați seama ce muncă ncordată, istovitoare s-a consumat aici, la betonarea acestui tub imens scufundat în pămînt și la cuplarea șinelor pe care coboară zilnic, ca în nacelele unor dirijabile, montorii «conductei de oțel»? Nu vă puneți întrebarea cum s-a turnat betonul? Cum s-au fixat cofrajele? Acum, cînd oamenii u lăsat în urmă această galerie unică, acum, fiind de aici, de jos, de la capătul subteran al «conductei forțate» poți privi cerul de deasupra ca prin luneta unui observator astronomic, mi se pare totul aproape uimitor. Nu vreau să devin melodramatic. Acum, uneori, mi-e teamă să privesc în sus. Nu știu cum se face că nu-mi mai pot închipui oameni lucrînd acolo, în conductă, tîrîndu-se uneori pe brînci, prin noroi, pe sub căderi brutale de pămînt. Ceea ce mă nnebunește este că e posibil ca peste cîtva timp să vină pe locurile acestea oameni în vilegiatură, oameni care vor să se bucure de natură, să se odihnească sîmbăta și duminica, să petreacă la iarbă verde. Nu vor vedea nimic altceva decît barajul. Asta impresionează! Și lacul de acumulare! Puțini vor fi aceia care vor coborî în pămînt să privească «palatul subteran», «casa vanelor», «castelul de echilibru», «galeria de fugă». Și unele nu se vor putea privi. Și e păcat. Oare de ce meseriile de arhitect sau de sculptor, de pildă, sînt privilegiate?» (Nicoae Sîncrăian, inginer)

Pe unul din pereții din lemn ai barăcilor de la Mărișelu citesc următoarea inscripție: «Cu energia electrică irosită într-un minut s-ar [illegible] produce 108 000 kilograme oțel, 225 000 kilograme fontă brută de furnal, 63 000 kilograme îngrășăminte chimice, 135 000 metri pătrați țesături, 990 000 kilograme ciment». Și brusc, realizez, într-un plan mai concret, nevoia oamenilor de aici de a cîștiga timp!

Barajul de la Tarnița, o realitate de dimensiuni impresionante, în armonie cu peisajul *din jur*. ▶

Baraj sau estetică + eficiență.

▼

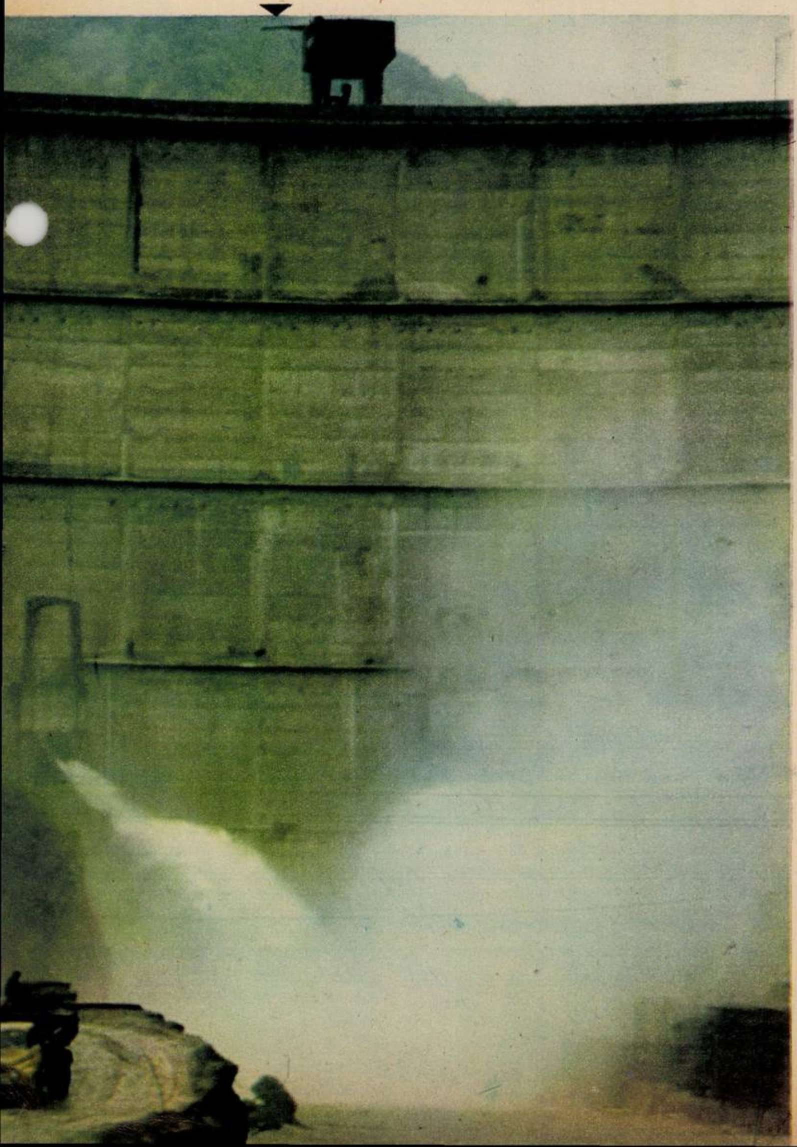

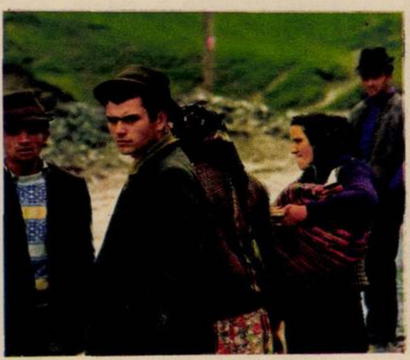

▲

Dimineața, muncitori pe șantier, după masă, țărani din Beliș, în așteptarea cursei care-i va duce acasă. Încă de pe acum marele baraj impune nu numai profesiuni noi, ci și o psihologie nouă.

Fotografii de ELENA GHERA ■

Ce înseamnă, de fapt, hidrocentrala de la Mărișelu?

«Hidrocentrala de la Mărișelu face parte dintr-un vast complex hidroenergetic căruia, în cronica zilnică, i se spune, oarecum sofisticat, «Amenajarea hidroenergetică de pe Someș». Autorul: Trustul de construcții hidroenergetice-București. Complexul acesta e format din barajul de la Gilău cu lac tampon pentru asigurarea unui debit de apă constant, necesar alimentării cu apă potabilă a orașului Cluj. Volumul lacului: 3 milioane metri cubi. «Urmează hidrocentrala de la Tarnița...» Ce înseamnă Tarnița? «Un baraj din beton, un baraj de rezistență cu dublă curbură, înalt de 97 metri, cu volum din beton de circa 130 000 metri cubi și un lac de acumulare de 70 milioane metri cubi de apă. Deservit de o centrală așezată la piciorul barajului, cu o putere instalată de 45 MW. Primul grup, compus dintr-o turbină și un generator, a și vărsat în vistieria energetică a țării un milion de kWh. Hidrocentrala de la Mărișelu este *alimentată de lacul de acumulare de la Fîntînele*, lac care se află în execuție și va avea, în final, o putere instalată de 220 MW. Aceasta e compusă dintr-o galerie de aducțiune subterană, lungă de 8 kilometri și 400 metri, și dintr-o galerie de fugă de 3 kilometri și 650 metri. Barajul de la Fîntînele are un volum de 2 milioane 400 000 de metri cubi — arocamente. Și va acumula 200 milioane metri cubi de apă. Barajul e, de fapt, imaginea răsturnată a unui munte detonat și deplasat cîțiva kilometri mai încolo. Iar lacul de acumulare strînge, printr-un sistem ingenios de captare, toate rîurile și izvoarele din această zonă a Munților Apuseni. Și așa mai departe...» (Inginer Pomeanu Vasile, șef serviciu producție).

Reportajul se poate încheia aici. Lăsăm în seama altor colegi de breaslă să scrie despre oamenii aceștia temeinici, răbdători, violenți, intransigenți și aproape fanatici, despre dulgherul Iosif Micloș, care a susținut, împreună cu brigada sa, întreaga armătură de cofraje a șantierului, despre minerul betonist Isaia Magdaș, care a turnat în beton armat soclurile rotunde ale abatajelor subterane, despre minerul artificier Iosif Pașca, omul care a subminat muntele cu tone de dinamită străpungînd, din aproape în aproape, galerii înscrise exact pe coordonatele proiectanților, despre șoferul Toma Fazekaș, cu o medie de 8 000—9 000 kilometri pe lună la volanul Tatrei sale, una din cele mai bine întreținute mașini de pe șantier. Lor li se adaugă ceilalți meșteri zidari, dulgheri, mineri, betoniști, electricieni, Mihai Ciubotaru, Mihai Iano, Gheorghe Compot, Dumitru Avădenei, Alexandru Baboș, Matei Lazăr, ale căror nume ar trebui încrustate undeva în beton, într-un lung șir de inscripții panoramice care să amintească, prin timp, identitatea celor care au construit un monument durabil, nu ceva efemer, ca această pagină de revistă.

La plecare am asistat la un spectacol unic. Din cauza ploilor masive, potopitoare din ultimele săptămîni, apele lacului de acumulare de la Tarnița au atins cote neliniștitoare. Și atunci s-a deschis una din supapele de expulsie a apei. Jetul de apă amintea Niagara! El survola, printr-o superbă curbă aeriană, într-o cascadă de spumă, vatra vechiului sat de la Tarnița. Oamenii turnau încă beton la baraj, sus, pe ultimele cote. Se opreau și priveau spectacolul apei care-și ieșise brusc din minți. «Trebuie să scădem nivelul apei, aici, la Tarnița, cu cîțiva centimetri. Acum are 512. Trebuie adus la 505. Ca să putem relua finisajul la «galeria de fugă» de sus, de la noi, de la *Mărișelu*». *(Radu Scutelnicu)*

Și peste draperia de pulbere fină a apei revărsate izbucni brusc curcubeul. Fără ca toate acestea să aibă vreo legătură cu simbolul victoriilor noastre de fiecare zi!

ADRIAN DOHOTARU ■

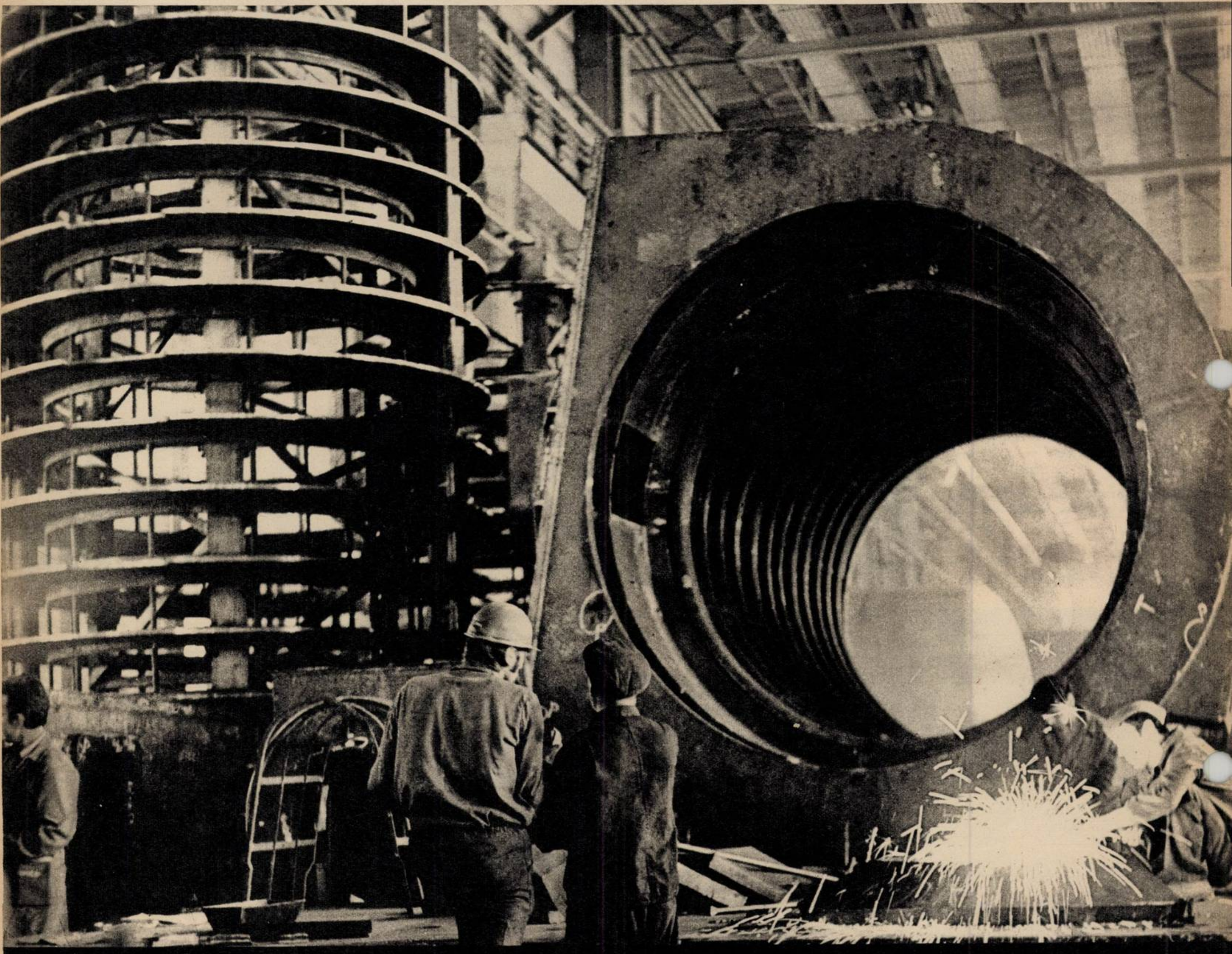

o uzină în anul său de consacrare

În Berceni, pe o dungă verde a Bucureștiului, într-un loc unde creștea și porumb — plantă pe care o stimez încă din copilărie — este astăzi o platformă industrială. Aici, pe acest atît de nou și din ce în ce mai răspîndit cuvînt — platformă industrială — în 1967 a fost tăiată panglica inaugurală a Uzinei (astăzi numită Întreprindere) de mașini grele–București, uzină căreia i se semnase actul de naștere în urmă cu 5 ani, precis la 11 decembrie 1962.

Cu un colectiv tînăr (media de vîrstă fiind între 23 și 24 de ani), cu oameni veniți din toate părțile (I.M.G.B.-ului i s-au atribuit drept de stabilire în Capitală și un mare număr de locuințe), înfruntînd inerentele greutăți ale începutului, iar mai tîrziu pe acelea ale preluării din mers de noi soluții tehnice, în premieră pe țară, uzina trăiește în acest an — 1974 — anul consacrării sale. Primul care mi-a vorbit despre ea a fost tovarășul Dumitru Gheorghe, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 5:

— I.M.G.B.-ul este o întreprindere relativ tînără, în continuă dezvoltare, căreia i s-au adăugat și i se vor mai adăuga cu siguranță noi hale. Aici se realizează produse pe care numai cîțiva constructori din Europa le mai fac. Printre acestea amintesc coloana de sinteză. De asemenea și convertizoarele de oțel pentru Galați. Alte utilaje de mare capacitate, unice în țară, sînt liniile de ciment de 3 000 t în 24 de ore, aproape de 4 ori mai productive decît cele cunoscute la noi. Și, bineînțeles, cele 2 turbine de 330 MW trimise la Rogojelu.

Am puține idei în ceea ce privește «tehnica secolului», o uzină mă impresionează mai ales prin dimensiunile halelor sale de care atîrnă cîte un pod rulant ce-și plimbă cîrligul ca o undiță deasupra unor imense «jucării» mecanice. Privire de profan care deschide și închide televizorul, atît! obișnuit mai mult să se mire, decît să înțeleagă din ce i se spune, în fața unui utilaj de mare performanță, temător de șpan și de flacăra aparatului de sudură, imaginîndu-și uzina ca suma unor mici ateliere în care forfotesc zeci de oameni cu ciocane și clești în mînă? Și totuși... Întreprinderea de mașini grele este frumoasă în adevăratul înțeles al cuvîntului și, dacă se va vorbi din ce în ce mai mult de «frumosul industrial», va figura desigur într-o eventuală listă de exemplificări. Pare o corabie de sticlă și beton pe un cîmp de trifoi și flori la umbra pomilor, imagine insolită, recunosc, dar prietenoasă.

— În patru zile și patru nopți am plantat peste 4 000 de pomi, am înverzit uzina! Cel care ne spune asta fără sfială este Beșa Alexandru, secretarul Comitetului P.C.R., bărbat de 45 de ani declarat în urmă cu mai mulți ani suspect de cancer, astăzi considerat «șeful sectorului suflete» de aici.

— Așa este, nici nu știu dacă producem altceva decît noutăți, lucrăm la produse necunoscute, uneori riscăm, la aplicarea unor soluții tehnice tremurăm toți, dar aș vrea să știți că aici, la I.M.G.B., pe lîngă competența, înalta calificare a cadrelor, s-a afirmat mai ales pasiunea fiecăruia pentru ceea ce are de făcut. Aici au venit oameni de peste tot, inimile lor au trebuit strunjite, forjate, și n-a fost ușor, nici nu e ușor să muncești cu oamenii! În asta stau și succesele noastre, dincolo de mașini sînt oameni, tinerii din uzină care abia aici au învățat să umble cu utilaje de mare performanță. Ei sînt, în primul rînd, «noul» de la I.M.G.B. Asta este, oameni noi, concepții noi, sarcini din ce în ce mai mari.

Între două telefoane, tovarășul secretar abia apucă să ne mai spună cîte ceva, notăm sporadic fragmente din viața «sectorului suflete» care merge bine, aflăm de «ziua navetistului», zi lunară în care se discută problemele celor 1 200 de muncitori din Valea Dragului și Gorstinari, de viitoarele grădinițe-creșă, ori de baza sportivă în construcție, de tramvaiele 9 și 22 care...

Inițial, I.M.G.B. a fost creată pentru producerea turbinelor însă prin dezvoltarea sa de la an la an i-au revenit sarcini deosebit de mari pentru dotarea unor ramuri ale economiei naționale cu ansamble și subansamble importate cu bani grei pînă nu demult. Ritmul a fost intens, s-a muncit eroic în amîndouă sectoarele, cald și rece, rezultatele fiind pe măsura acestor eforturi de însușire din mers a tehnicii mondiale la cei mai înalți parametri. Cele două turbine de 330 MW, primele de acest gen în țară și poate în puține țări din Europa, convertizoarele de 150 t pentru Galați, pentru prima dată făcute în țară, coloana de sinteză pentru fabrica de amoniac și îngrășăminte de la Arad, un utilaj extrem de complex, liniile de ciment de 3 000 t/24 h (pînă în 1968 Uzinele «23 August» făceau de numai 800 t/24 h) pentru Fieni, Oghizi și Mintia sînt adevărate performanțe înscrise în istoria atît de scurtă a acestei întreprinderi în care, cum ne spune inginerul Lucian Georgescu, cui îi place munca e bine, nici nu știe cînd se face seara.

— Am plecat cu o marcă, două de oțel și am ajuns astăzi să asigurăm economia națională cu 150, oțeluri speciale, știți. La 1 Mai am sărbătorit în sectorul nostru cald 1 000 000 t de oțel de la înființarea secției noastre de oțelărie.

— Toate sînt noi la I.M.G.B., îmi spune locțiitorul secretarului Comitetului de partid, Dumitru Stoica. Și oamenii, și mașinile, și produsele. Nu ai voie să greșești, toleranța aici e de ordinul sutimilor, mai subțire decît un fir de păr.

— Ce-nseamnă o greșeală în bani?

— La strungul ăsta cu comandă numeri
la care se poate găuri pe 27 m lungime, o gr
șeală pe rotorul de turbină ar însemna o jum
tate de milion, dacă nu mai mult.

Încremenesc! În jurul meu muncesc tin
dezinvolți care nu par deloc speriați de
aflasem, tineri veniți din Rotunda-Olt, ca F
pescu Gh., din Bîrlad, ca Stîngă Viorel, c
Dobrogea, ca Onuță Gh., și din Roșiori-Brăi
ca Gurgu Alecu. Băieți care încă își mai jule
genunchii la fotbal, ori scriu în glumă pe
carcasă ce aduce cu o rachetă «Apollo 4
«Nava lui Dumea. Cosmonaut Uleșan».

— Chiar atîta?

— Da, la noi ciclurile de producție sî
mari, pentru o linie de ciment se munceș
aproape un an, pentru o turbină, de la încep
pînă la sfîrșit, cam doi ani. Sînt utilaje atît
complexe încît cea mai mică greșeală le
nefolositoare.

Trec dintr-o parte într-alta a întreprinder
îmi sucesc gîtul privind uriașele piese, aflu
«ăsta e un inel de convertizor, ăsta un mot
pentru turbina de 150 MW, asta e o vizol
urmăresc degetele unui strungar de înaltă ca
ficare pianotînd pe clapele mașinii.

Mă uit la toate astea cu admirație profană
întreprinderea este nouă chiar și pentru
care lucrează în ea, dar pentru mine? — fă
să-mi iasă din cap că aici nu se poate greși,
aici unde se făurește noul în industria țării,
greșeală, infimă în altă parte, ar costa sute
mii de lei. Prețul prea scump al unei posib
greșeli o exclude intoleranța oglindind înal
tehnicitate a întreprinderii.

IULIAN NEACȘU

le la «bășica lui vodă caragea» la «balonul mihai viteazul»

La 21 noiembrie 1783 a avut loc la Paris prima scensiune din lume a unui balon liber, avînd pasageri. În București, după 35 de ani, a fost înălțat primul erostat, fără pasageri, iar anul acesta, la 4 iunie, e va împlini o sută de ani de cînd bucureștenii au sistat pentru prima dată la zborul unui balon liber, le data aceasta cu aeronauți.

Pe la începutul anului 1818, în București, in porunca domnitorului Caragea, vreo cîțiva ieșteri pricepuți pregăteau «un hîrzob în-hipuit ca o bășică mare, care să se înalțe spre er, ușor, fără mînă de om, ca trasă de funii evăzute».

Cînd totul fu gata, în ziua de duminică, 9 unie 1818, mii de bucureșteni, adunați pe Dealul pirii, au fost martorii unei premiere: înălțarea nui balon, de față fiind vodă Caragea și fiica a, domnița Ralu.

Nemaipomenitul eveniment este astfel descris ntr-un document contemporan: «Leatul 1818, zilele domnului nostru Io Ioan Gheorghe Caragea Voevod, cu sfat de obște, au poruncit e au făcut o asmodie (drăcovenie — n.n.), ce ă numea bășică, la casele lui Alexandru Vodă psilante, în deal, care arseseră de curîndu. Acea bășică era lungul de patru stînjeni (circa metri — n.n.), latul tot asemenea, făcută de înză de Brașov și îmbrăcată cu batistă: bucăți 0; într-însa un buriu (butoi — n.n.) cu spirtu, le cinci vedre (50 litri — n.n.), pus cu meșteugu. I-au dat foc de jos și s-au înălțat în slavă, cît de abia să vedea. Părea că este un ișlic boeresc și într-însa ardea fitilul și lumina ca un luceafăr. Și-au înălțat-o după loc și au căzut jos a sat unde să zice Cățel (Cățelu — n.n.) din osul Bucureștilor, în zi Duminica tuturor sfin-[illegible] iunie 9 zile».

[illegible] urmare, lansarea balonului, căruia contemporanii i-au zis «Bășica lui vodă Caragea», avut loc pe Dealul Spirii, pe locul unde fusese palatul domnesc, denumit — în urma incendiului de la 21 decembrie 1812 — Curtea Arsă și unde, mai tîrziu, s-a construit Arsenalul armatei, în atelierele căruia, printr-o fericită coincidență, Aurel Vlaicu și-a realizat aeroplanul cu care, în august 1911, a făcut o demonstrație n fața a peste 30 000 de spectatori.

De la ascensiunea «Bășicii lui vodă Caragea» u trebuit să treacă șaizeci de ani pînă cînd inginerul francez Villemont, din serviciul Companiei de gaz aerian din București, să se înalțe i chiar să străbată aerul cu un balon, avînd și lți pasageri în nacelă.

Pentru a realiza temerara lui performanță, a începutul anului 1874, Villemont pleacă la Paris unde, după planurile întocmite chiar de el, construi un balon cu o capacitate de 1 496 metri cubi, înalt de 25 metri și cu un diametru de 14 metri, dîndu-i numele de «Mihai Viteazul», cu care mai întîi, la 27 martie 1874, face un zbor de încercare, însoțit de cinci pasageri.

Despre modul cum a decurs zborul, dintr-un [illegible]taj apărut într-un ziar parizian din 1874, [illegible] că: «Frumosul balon «Mihai Viteazul», construit la Uzina de gaz din cartierul parizian La Villette sub conducerea d-lui Villemont, inginer electrician, stabilit în București, după ce se înalță la ora 3 după-amiază, îndreptîndu-se spre nord și străbătînd aerul la o înălțime de 300 metri de pămînt, a ajuns după 5 minute deasupra orașului St. Denis».

După ce descrie cum la ora 3 și 15 minute balonul, care atinsese înălțimea de 2 800 metri a trecut pe deasupra mai multor localități, reportajul continuă: «Coborîrea se făcu la ora 5 după-amiază, după un parcurs de peste 90 km, în bune condițiuni, nu fără a speria păsările (...), pe un cîmp din apropierea orașului Vic-sur-Aisne după ce dezrădăcină trei arbori».

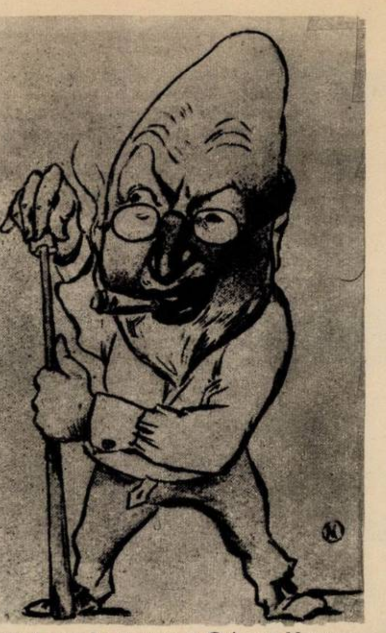
Primul român aeronaut Grigore Ventura, tatăl artistei Maria Ventura. (Caricatură de N. Petrescu – Găină).

A doua zi, pe aceeași cale aeriană, aeronauții s-au înapoiat la Paris de unde, la 30 martie 1874, balonul, împreună cu accesoriile sale, este transportat la București.

Ajuns în capitală, Villemont îl supune, în anii 1874 și 1875, la mai multe ascensiuni. Prima a avut loc la 4 iunie 1874 și inițial Villemont era dispus să ia în nacelă trei pasageri, printre care se afla ziaristul Grigore Ventura. Ploaia și un *vînt puternic au împiedicat umflarea perfectă* a balonului și atunci sorții au trebuit să aleagă pe acela ce singur avea să fie primul român aeronaut în persoana lui Ventura, care ne-a lăsat și un reportaj privind această ascensiune.

După ce balonul și-a luat zborul, emoționat, Ventura a strigat: «Vive la France», iar Villemont, nu mai puțin emoționat, replică «Vive la Roumanie».

«Drapelul român fîlfîia mîndru din înălțimea la care se găsea și părea că avea cunoștință de numele glorios pe care-l poartă în nori», cu aceste cuvinte Ventura își începe reportajul și, după ce dă unele amănunte, printre care înălțimea de 3 000 metri atinsă de balon, temperatura de două grade sub zero și descinderea făcută în apropierea satului Vărăști din județul Ilfov, ziaristul termină *menționînd* că «D-l Villemont a fost tot timpul la înălțime; el are toate calitățile aeronautului: curaj, sînge rece și încrederea în sine».

Acum, cînd se împlinesc o sută de ani de la consumarea primei ascensiuni făcute la noi de un balon cu pasageri, performanța de care au dat dovadă temerarii aeronauți merită a fi relevată.

CONSTANTIN SIMIONESCU ■

exhaustoarele «ejex-coandă», o remarcabilă invenție românească

Anul trecut, așa cam pe vremea asta, «Reflectorul» a poposit la I.S.C.I.P.-Bacău (Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor). Cu acest prilej au fost înregistrate pe peliculă și ulterior prezentate pe micul ecran o întreagă suită de «aspecte». Cei vizați au replicat cu promptitudine, rostindu-și «of»-urile pe sute de metri de bandă magnetică. Ei au arătat că bietele necuvîntătoare suferă în masă de traheită (o maladie care între altele reduce pofta de mîncare chiar și a celui mai lacom patruped din lume, porcul), deoarece instalațiile de ventilație sînt ineficiente sau cu randament redus, deci incapabile de a anihila efectul corosiv al agenților impurificatori din atmosferă (în principal, amoniacul și bioxidul de carbon).

Prin intermediul televizorului necazurile celor de la I.S.C.I.P. au ajuns și în casele inginerilor de la INCREST (Institutul de creație științifică și tehnică din București). A urmat un schimb de adrese și apoi *tratative la fața locului*. Pe baza documentației elaborate au fost construite (într-un răstimp record de numai 20 de zile) 28 de exhaustoare tip «EJEX-COANDĂ 2001» (reamintim cititorilor noștri că INCREST este singurul institut din țară unde ideile generoase sînt brevetate de îndată, iar atelierele instituției sînt capabile de a realiza nu numai prototipuri, ci chiar producție de serie). Ventilatoarele construite și montate și-au dovedit de îndată marea lor eficiență. În numai cîteva minute aerul a devenit respirabil, iar măsurătorile de specialitate au demonstrat că noxele din atmosferă au scăzut sub limita admisibilă.

O altă experiență, de dată mai recentă, a fost efectuată la Întreprinderea de conserve și produse din carne de la Popești-Leordeni. Aci, cele zece exhaustoare montate într-o hală de 4 000 metri cubi au purificat atmosfera în numai patru minute!

Aceste succese de zile mari, obținute în prevenirea și combaterea poluării atmosferei din mediul industrial, reprezintă aplicarea celebrului «efect-Coandă» la construirea unui nou *tip de ventilator. Este vorba cu alte cuvinte de o* premieră mondială cu rezultate spectaculoase, o invenție românească de prestigiu care schimbă radical principiile de construcție ale ventilatorului clasic. Iată, în continuare, cîteva explicații de specialitate încredințate revistei noastre de către inginerul Constantin Ceaușelu, directorul științific al institutului și colaborator al revistei noastre.

— Condițiile de muncă din majoritatea întreprinderilor industriale depind în mare măsură — evident, nu spun un lucru nou — de existența și buna funcționare a instalațiilor de ventilare și desprăfuire. Particulele toxice, iritante, caustice, necrostive, acționează asupra organismului prin proprietățile lor chimice, în contact cu mucoasa respiratorie sau după ce au pătruns în organism. Aerosolii toxici reprezintă categoria de impuritate care acționează la cele mai joase niveluri și exercită cele mai nocive efecte. S-a constatat, de pildă — ca să revenim la unul din exemplele oferite — că într-o îngrășătorie de *porcine bine ventilată*, exemplarele beneficiază de un spor în greutate de 15 la sută pentru aceeași cantitate de hrană ingerată.

— Cum s-a născut ideea exhaustoarelor «EJEX-COANDĂ»?

— Colectivul de cercetători, condus de inginer dr. Constantin Teodorescu, directorul institutului nostru și apropiat colaborator al regretatului Henri Coandă, a ajuns la concluzia că avem nevoie nu de cercetare științifică pentru ameliorarea schemelor clasice de ventilare ci de găsirea unor principii noi, capabile să revoluționeze însăși baza teoretică și concepția tehnologică a ventilării industriale. Iată cîteva cifre semnificative: valoarea anuală a lucrărilor de ventilare, executate din fondurile de investiții însuma la începutul actualului plan cincinal circa 400 milioane lei. Consumul de metal pentru fabricarea aparatelor, confecționarea canalelor de aer etc. a fost estimat la circa 30 000 tone metal anual. În sfîrșit, consumul anual de energie electrică pentru punerea în funcțiune a instalațiilor de tip clasic este de aproximativ 500 000 000 kWh. Sau tot atîtea cifre care dovedesc că producerea și exploatarea sistemelor de ventilare cunoscute pînă în prezent este nu numai ineficientă dar și foarte costisitoare.

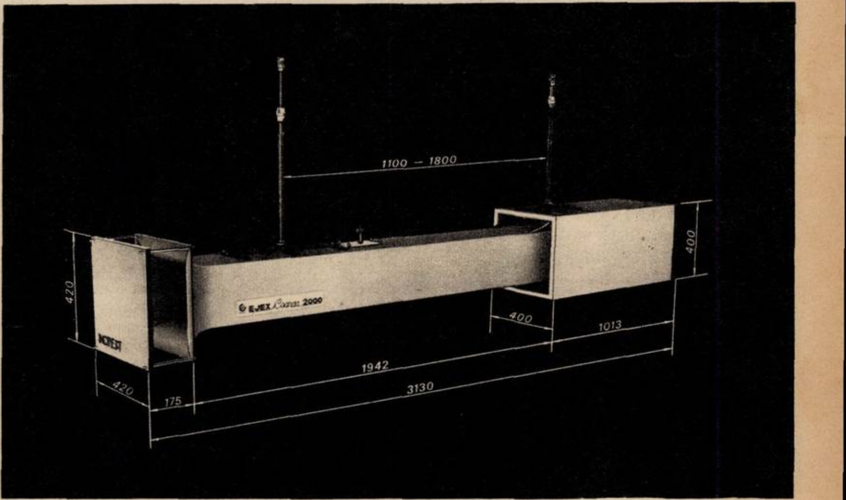

— Cînd au început cercetări sistematice pentru definirea unor noi principii de ventilare industrială?

— Începînd cu anul 1971 cînd a fost acreditată și ideea fabricării unor exhaustoare de ventilare gazodinamică, a căror particularitate funcțională o constituie utilizarea ejectoarelor. Un principiu nou, revoluționar, pentru domeniul la care ne referim. Pentru întîia oară, cu alte cuvinte, s-a elaborat o altă instalație, bazată pe efectul ejecției multiple, echipată cu ejectoare Coandă, care se pot utiliza în combinate chimice, hale industriale, laboratoare chimice etc. Aceste instalații *nu au piese în mișcare*, pot funcționa în medii explozive și corosive, au un randament ridicat, necesită un consum minim de metal, sînt complet silențioase și prezintă siguranță totală în funcționare. Pentru studiul aplicațiilor industriale ale «efectului Coandă» institutul și-a creat un laborator în incinta Centralei electrice de termoficare «23 August». Aici au fost experimentate prototipurile și schemele de montaj ale noilor ventilatoare Variantele «EJEX–COANDĂ»500, 1000, 2000 și 2001 servesc în prezent la ventilarea laboratoarelor chimice, a incintelor industriale, a fermelor zootehnice.

Din cercetările efectuate în laborator și în instalațiile industriale a rezultat că aceste ventilatoare au un consum de energie sub 100 wh pentru 1000 metri cubi/h aer exhaustat, fiind de 2—3 ori mai economice decît sistemele clasice care ar putea realiza același efect.

În cursul anului 1973 au fost încheiate 10 contracte în valoare de 1 913 914 lei care au inclus cercetarea, proiectarea, execuția și montajul. Pentru anul 1974 au fost întocmite pînă la această dată 12 contracte pentru aproximativ 1 000 ventilatoare «EJEX-COANDĂ», totalizînd 9 819 605 lei.

— Exhaustoarele gazodinamice, deci ventilatoarele fără piese în mișcare, și-au demonstrat marea lor eficiență în mai multe sectoare ale economiei naționale. Ce întreprinde institutul dumneavoastră pentru înlăturarea agenților im*purificatori în marile incinte industriale?* Mă gîndesc la halele industriei siderurgice, la atelierele de sudură, turnătorii, industria materialelor de construcții.

— În prezent, pentru fabricarea instalațiilor de desprăfuire și a accesoriilor acestora se utilizează anual o cantitate de metal însumînd aproximativ 7 000 tone. Cu toate acestea în numeroase uzine, întreprinderi și combinate din țara noastră mai funcționează și instalații care produc o cantitate însemnată de praf ce poluează mediul înconjurător. Degajări însemnate de praf au loc în industria extractivă, industria siderurgică, industria chimică, industria materialelor de construcții etc. Ca urmare a nereținerii prafului din instalații se produc pierderi de materie primă estimate la circa 45 milioane lei anual, iar poluarea atmosferei cu substanțe nocive este cu mult peste doza admisă de normativele în vigoare. Astfel, spre exemplu, în centrul municipiului Hunedoara cantitatea de praf pe metru cub de aer depășește limita admisă. Datorită acestui fapt, cercetătorii din cadrul INCREST au început în cursul anului 1973 să studieze posibilitatea realizării unei instalații de desprăfuire gazodinamică utilizînd ejectoare Coandă. Tema de cercetare va fi continuată și în anul 1974 cînd urmează a se construi și experimenta sistemul de desprăfuire gazodinamică *într-o mare întreprindere industrială.*

LIVIU TIMBUS ■

LUMINĂ ALBĂ PENTRU NOPȚI NEGRE. La Institutul de cercetare și proiectare pentru industria sticlei și ceramicii fine din Capitală s-a pus la punct pentru faza de laborator metoda de preparare a luminoforilor. Aceste substanțe cristaline, anorganice *sînt investite cu* proprietatea de a acumula energie luminoasă din spectrul vizibil și din razele ultraviolete, pe care o cedează apoi sub formă de lumină în locuri întunecate sau în timpul nopții. Fotografia noastră vi-l prezintă pe tehnicianul Mater Dumitru, unul dintre autorii luminoforilor, care explică fotoreporterului nostru că această placă avertizoare acumulează în timpul zilei suficientă lumină pentru a-și face vizibile caracterele în tot decursul nopții.

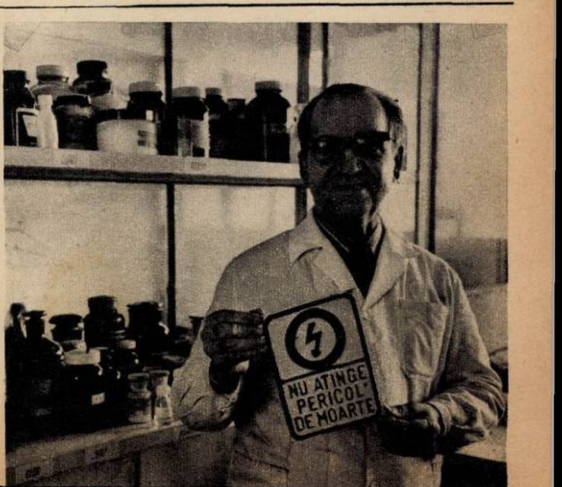

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 15

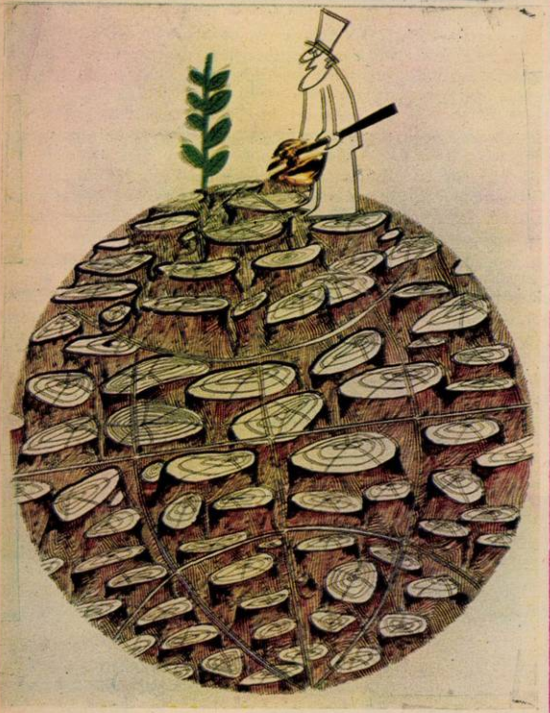

Din codru rupi o rămurea,
Ce-i pasă codrului de ea!
(Coșbuc)

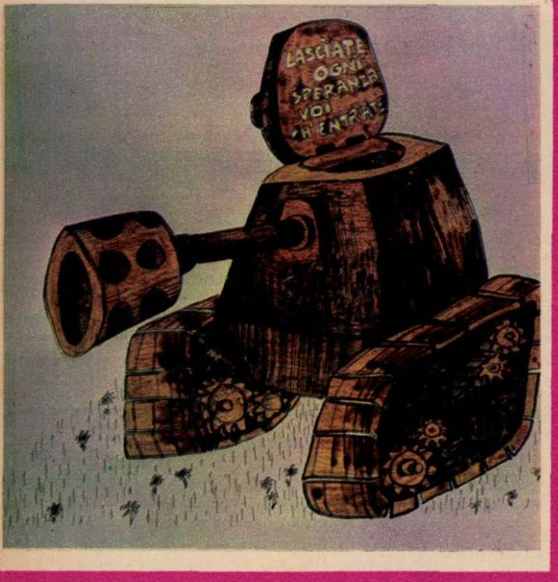

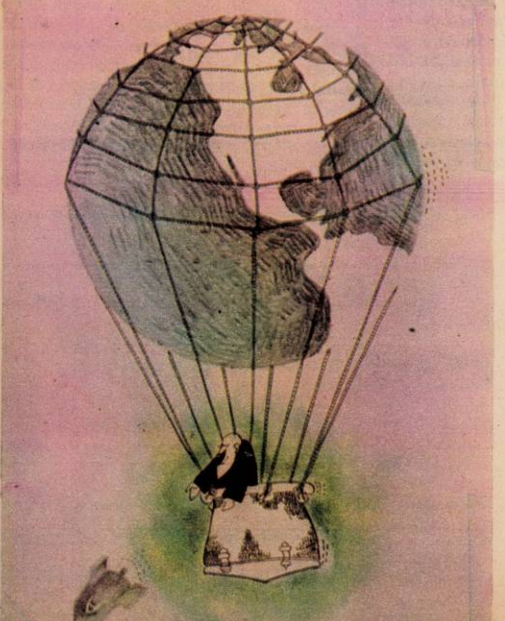

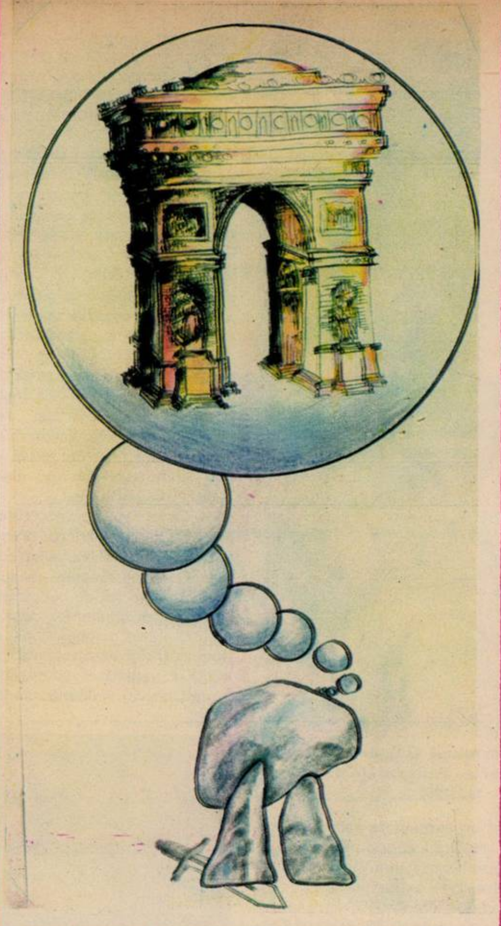

E o lege istorică: învingătorii își însușesc imediat viciile învinșilor.
(Roger Martin du Gard)

un băiat din petrila are idei și va avea curînd o expoziție

În urmă cu o săptămînă, sîmbătă, ușa biroului s-a întredeschis și s-a strecurat prin ea un tînăr trăgînd după el două geamantane uriașe, cele mai mari pe care le văzusem pînă atunci, soioase și jerpelite, acoperite cu desene și litere colorate. S-a recomandat Barbu Ion și am să scriu chiar așa, ca la catalog, dintr-un motiv lesne de înțeles ;venea tocmai de la Petrila, dintr-o familie de funcționari, mînat de un singur gînd: să deschidă o expoziție la Cenaclul «Flacăra».

Ne-a spus asta celor care ne aflam acolo și a pus locului valizele, le-a cumințit, cu ușurare în glas și în priviri, adăugînd doar că sînt bătrîne și că au făcut al doilea război mondial ca ordonanțe ale unui unchi.

Ne-a repetat ce vrea și noi am rîs, recunosc, convinși că avem în față pe unul dintre cei care cred că au descoperit America. A rîs și el. Apoi s-a apucat să desfacă nodurile de peste geamantane, operație nu simplă, și să scoată lucrările, douăzeci și nouă la număr, nici mai multe, nici mai puține, nici caricaturi și nici grafică, desene militante avînd drept subiect una dintre cele mai actuale și mai grave teme ale omenirii: dezarmarea.

Din prima clipă am simțit, după sensibilitatea și după mintea fiecăruia, că a intrat în cameră un artist.

Am privit înfiorați ceea ce ni s-a părut artă adevărată, de cea mai bună calitate, ceea ce este artă adevărată, iar unul dintre noi a îndrăznit să afirme că, dacă are atîtea idei, Barbu Ion va avea cît de curînd și o expoziție.

Pînă atunci, iată aici cîteva din desenele militante ale băiatului din Petrila, un băiat sfios de douăzeci de ani, care gîndește să dea la toamnă examen la arhitectură sau, poate, la arte plastice, care a învățat meseria de la pictorul Ion Cîrjoi și care este foarte mîndru că se cheamă cum se cheamă, cu numele poetului, chiar dacă — recunoaște — n-are nici un merit în acest botez.

În seara aceea de sîmbătă, neavînd unde să doarmă în București, băiatul s-a întors la Petrila.

Desenele lui au rămas în această pagină.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

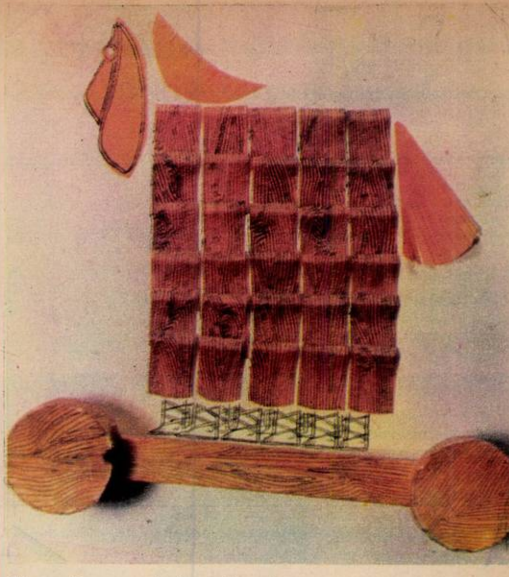

Timeo Danaos et dona ferentes.
(Vergilius)

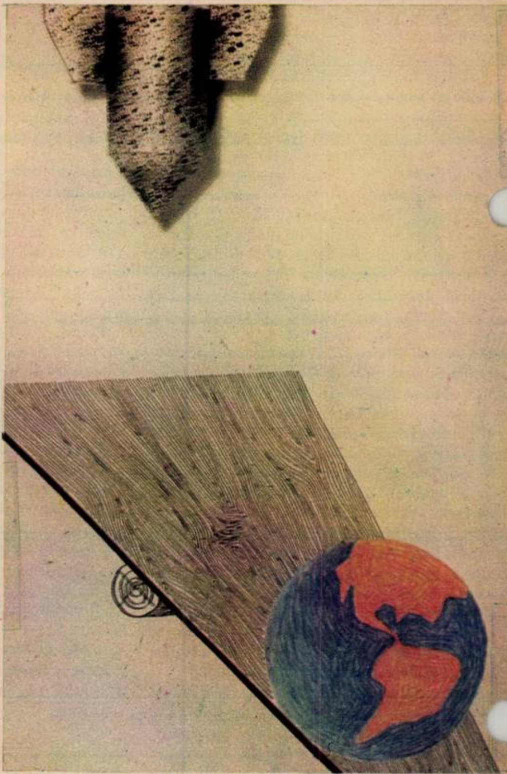

Dă-mi un punct de sprijin și voi pune pămîntul în mișcare.
(Arhimede)

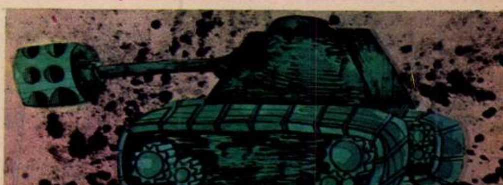

Perpetuum mobile.

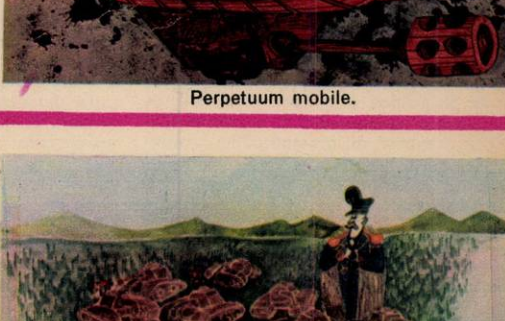

Ciobanul care și-a pierdut oile.
(folclor românesc)

Reproduceri color: V. MÎNECAN ■

e cîte ori vei auzi telefonul

— *Nu mai pot suporta, domnule procuror*, îmi unea. Nu mai pot suporta. O să ajung să mă ternez într-un spital de boli nervoase, dacă mai ntinuă așa. Cred că trebuie să existe o lege re să mă apere, care să-l oblige pe acest om la comportare civilizată! Cred că...

— V-am citit și reclamația scrisă. În adevăr, că e așa, comportarea contabilului A.B. e ciudată, legea nu permite asemenea presiuni. V-am *robat și cererea de punere a telefonului dumnea*astră sub observație ca să vedem dacă dînsul cel care...

— Nu mai era nevoie. Am renunțat la telefonul acasă. Am renunțat. Ba mai mult, m-am mutat altă unitate, ca să nu îl mai întîlnesc, fiindcă de cîte ori mă vedea, începea să se lege de ne. Acum mă sună la noul serviciu.

— Da, trebuie să fie neplăcut.

— *Vrea să mă compromită. Să îmi distrugă* rvii. Cu ce sînt eu vinovat că am fost martor ancheta lui? A fi martor e o datorie cetățească, nu?

— Bineînțeles. Dealtfel, vă înțeleg foarte bine. o dată și noi, procurorii, sîntem șicanați.

— Sper că veți lua măsuri urgente și drastice. nu mă credeți un om ranchiunos, care vrea să facă rău, dar nu mai pot suporta.

— *Bun! Voi face tot ce trebuie făcut.*

Înainte de a pleca de la serviciu, m-am interesat dosarul celui care îl persecuta pe domnul I., ntabilul A.B., dar era trimis pentru nu știu ce crare la București, însă din explicațiile unui leg am aflat că a fost o anchetă foarte complicată, timp acesta a fost arestat, era pe punctul de fi trimis în judecată dar, în ultimul moment, s-a vedit nevinovăția lui.

Cum colegul care condusese ancheta a fost tre timp mutat la București, l-am sunat, dar nu m găsit acasă. Mă gîndeam că indiferent de rsul anchetei și de rolul pe care l-a avut în caul acesteia mărturia fostului său coleg I., conbilul A.B. își cam face de cap cu telefoanele lui. de altă parte, nici nu era potrivit să-l citez la ocuratură, fiindcă s-ar fi putut crede că este de reluarea vechii anchete, ar fi intrat în a. emoții în familie, temeri nejustificate, deci, m tot mergeam spre casă pe strada unde locuia, hotărît să-l vizitez, cît mai discret posibil, și am cu el o discuție prin care să-l conving să ceteze jocul cu telefoanele.

Mi-a deschis o fată cu: «O! Dumneavoastră, mnule procuror!» și mi-am dat seama că innția mea de a face vizita incognito s-a spulberat.

— Bună ziua. De unde mă cunoașteți?, am înebat-o.

— Ați ținut anul trecut o conferință la noi la eu. Despre drepturile și obligațiile cetățenești. amintiți? Vă rog luați loc.

— Îl caut pe tatăl dumneavoastră. E acasă?

Văzînd licărirea de alarmă din ochii ei, am adăugat ediat: Voiam să-l rog să-mi explice ceva într-o estie de anchetă foarte complicată.

— Trebuie să sosească dintr-o clipă în alta. am așa *vine de la serviciu, mai tîrziu.*

— Dacă îmi amintesc bine, dumneavoastră sînți eleva care mi-a fost prezentată de director ca ținînd o adevărată colecție de premii la olimadele elevilor.

— Da.

— Și acum? Studentă?

S-a îmbujorat și am avut impresia că își caută spunsul.

— Nu... *fiindcă nu m-am prezentat* la admitere. am putut prezenta. Pot să vă servesc o

— Vă rog, nu vă deranjați. Pentru ziua de astăzi i-am împlinit porția maximă de trei cești. Spueați că nu v-ați putut prezenta la examen...

— S-a întîmplat cu tata. Numai chef de exaene nu mai aveam. Și apoi, chiar avocatul ne-a us că e dovedită în vina lui o faptă gravă, că edeapsa e, *îmi* pare, de la trei la opt ani, parcă a spunea, ne pregătise deci pentru perspectiva tata va lipsi mai mulți ani dintre noi, fratele eu era student, el trebuia să continue, salariul amei nu ne ajungea în această împrejurare, așa m-am angajat, lucrez, trebuia să cîștig, mai ales nici nu vă închipuiți cîți bani se cheltuiesc în emenea situații, ba cu avocații, ba cu drumurile pachetele...

— Înțeleg. A fost o perioadă grea. Sper că um...

— Da, acum toate revin la cursul lor firesc. Îmi chipui că tata a fost plecat undeva departe, tr-o delegație sau într-o excursie.

— *E bine* așa.

— Așa a vrut și tata. În perioada în care a fost arestat, nu ne-a dat voie să-l vedem nici mie, nici fratelui. Mama mergea mereu la el la vorbitor, îi ducea pachete, dar pe noi nu ne-a dus, fiindcă spunea că dorește să rămînă în amintirea noastră numai așa cum îl știam. Nu vă puteți imagina ce surpriză a fost pentru noi cînd a doua zi după ce avocatul ne prevenise că va fi condamnat la mai *mulți ani* de închisoare, a *venit* acasă... (Cred că era cam a treia oară cînd se îmbujora la față și ochii i se umezeau.) Apoi l-am auzit discutînd cu mama despre procurorul care îi aproba și ei cererile de vorbitor, un tip — zicea — cam răstit la vorbă și cu dantură falsă (aici cred că am zîmbit la gîndul că acel coleg al meu își închipuia că nimeni în lume nu bănuiește că superba lui dantură e falsă), care a făcut nu știu ce probator complicat și care i-a dat adeverința că s-a dovedit că nu e vinovat... O să rîdeți de mine, desigur, o să rîdeți, dar vă spun că mama a dat și o slujbă la biserică pentru procurorul acela.

Fata a folosit prilejul să-și șteargă ochii cu batista, ca și cum ar fi fost lacrimi de rîs, iar eu, dorind să o fac să creadă că nu înțeleg că lacrimile acelea izvorăsc dintr-un alt sentiment, i-am spus rîzînd că așa cum îl știu eu păcătos pe acel coleg al *meu*, poate o să-i prindă bine...

Așa ne-a găsit tatăl ei, contabilul A.B., care după ce ne-am cunoscut și și-a certat fata pentru faptul că nu m-a servit cu nimic, nu părea deloc indispus de vizita mea. «Iată, mi-am spus, un om care era să fie victima unei erori judiciare, ba chiar a fost o anumită vreme, și totuși nu e marcat de resentimente și complexe». Cînd am rămas numai în doi, am vrut să îi relatez scopul vizitei mele, dar m-a întrerupt.

— Precis m-a reclamat fostul meu coleg I. Nu?

— Da. E adevărat că îl cam... nici nu știu cum să mă exprim.

— Îi aduc aminte! Atît! Nu îl jignesc, nu îl ameninț, nu îl înjur, dar de cîte ori îl întîlnesc, de cîte ori îi scriu sau îi dau telefon, îi aduc aminte.

— Mai ales cu telefoanele zilnice.

— Bine, dar pentru aducerea aminte nu există pedeapsă în lege, chiar dacă el vrea să susțină că purtarea mea e șicanatorie.

— Să lăsăm cadrul oficial al discuției. Aveți motive drepte să faceți asta?

A devenit grav și mi-a răspuns apăsat.

— Da. Da, chiar dacă ar fi numai pentru ea. (A avut un gest din care am dedus că se referea la fiica lui.) Răutatea acestui om i-a retezat brusc copilăria sau, mă rog, ceea ce ar mai fi avut din copilăria lipsită de gînduri și griji. Era cea mai bună elevă din liceu și poate din oraș, dar nu a putut să se prezinte la admitere. Și, dacă lucrurile ar fi rămas așa cum erau posibile în urma actului său de răutate, nici în viitor nu ar mai fi putut spera. În fine, merită să-i fac asta și pentru chinul soției mele. Și chiar pentru mine, pentru nopțile mele cînd nu puteam dormi în penitenciar, cînd așteptam întins pe patul acela lumina tulbure de început de dimineață, ca să văd mereu același lucru... De unde priveam eu, vedeam un fel de turn, printr-o spărtură a căruia își dădeau drumul să cadă în jos zeci de porumbei. Cred că acolo se depozitau lăzile cu resturi de la bucătărie, iar ei nu aveau nevoie decît de o cădere... Ciudat cum mi-au rămas în minte porumbeii aceia care, poate încă buimăciți de somn, se lăsau să cadă ca niște ghemotoace de cîlți. Poate, adică sigur, își desfăceau aripile undeva mai jos, ca parașutiștii, dar acolo eu nu puteam să îi mai văd.

— Deci?

— Deci am motive întemeiate. Vreau să fie clar. Nu pot acuza absolut pe nimeni. Față de situația dată, în ochii tuturor eram un *infractor*. Orice om venit dinafară, față de aparența probelor, mă putea considera, pe drept cuvînt, vinovat. Dar el știa! Înțelegeți? El știa că nu sînt vinovat! Știa că e doar o omisiune stupidă, că e doar o lipsă a formelor, că banii aceia nu mi i-am însușit, or, atunci cînd a fost ascultat ca martor a spus că nu știe nimic. Înțelegeți?

— Poate îi era frică să nu aibă și el neplăceri, sau nu putea dovedi.

— Nu e un răspuns! Neplăceri nu avea cum să suporte, fiindcă eu răspundeam. Iar cu dovada, nu trebuia să dovedească nimic. Trebuia doar să spună adevărul! Atît! Pentru mine ar fi fost suficient. Ar fi îndrumat mai repede ancheta pe drumul cel bun. Ce era cu mine acum dacă colegul acela al dumneavoastră cu dantură falsă s-ar fi mulțumit cu claritatea aparențelor și nu ar fi dispus contraexpertiza aceea atît de grea, la care nici eu nu mai speram?

M-am ridicat în picioare, dîndu-i să înțeleagă că *vizita mea s-a terminat.*

— Nu!, a protestat. Nu plecați încă! Fata a fugit pînă la colț după un vin bun! Vă rog, nu mă refuzați.

— Dar, vă rog, e tîrziu...

— Nu se poate să mă refuzați, cel puțin pentru vecinii aceia de peste drum, care pîndesc după perdea. Știți, în general am vecini buni. Ăștia însă, imediat ce au aflat, deși s-au tot împrumutat *la noi de cînd îi știu, nu au mai* răspuns la salutul copiilor mei, mi-au jignit soția, iar acum stau după perdele, la pîndă, fiindcă pariez că știu că sînteți procuror. Cred că se așteaptă să mă duceți arestat.

— Dacă e așa, rămîn.

La plecare, am zărit cu coada ochiului mișcare după perdelele vecinilor despre care îmi vorbise. De aceea l-am luat de braț și i-am spus mult mai tare decît era firesc, așa, ca să se audă: «Dragă *prietene, ai un vin grozav!*»...

L-am găsit la telefon pe colegul transferat la București. I-am spus că mă interesează domnul I., fost martor în ancheta deschisă împotriva contabilului A.B.

— A!? Ăla? Dacă vrei să-l înfunzi pentru mărturie mincinoasă, nu reușești. Dacă se putea, îl aranjam eu. Dar nu se poate. Tipul nu a făcut altceva decît a tăcut, deși știa adevărul. A tăcut fiindcă probabil dorea să-i ia locul lui A.B., sau fiindcă face parte din specia reptilelor rîioase.

— Ești convins că știa că era nevinovat cel anchetat?

— Fără discuție. Citește dosarul și te vei convinge.

— E în ordine. L-a reclamat recent pe A.B. că îl șicanează cu telefoane prin care îi aduce aminte ce a făcut.

— Trimite-l... să nu-ți spun eu unde!

După cîteva zile s-a prezentat domnul I. ca să se intereseze asupra măsurilor pe care le-am luat pentru ocrotirea liniștii sale. A început cu un gest patetic, dar l-am întrerupt:

— Vă rog să îmi precizați ceva: vă jignește, vă amenință, vă înjură?

— Nu, dar...

— Vă aduce aminte ce ați făcut. Atît. Or, poate asta o meritați!

— Nu vă înțeleg!

— Ba mă înțelegeți foarte bine, domnule! Și nu îți strică să te gîndești că poate el, poate eu, poate altul, vrea să îți aducă aminte ce ai făcut, de cîte ori vei auzi sunînd telefonul!

EMIL POENARU ■

LUPTA CU NECUNOSCUTUL (16)

jocul cheilor

Am arătat în articolul precedent cum, în mod cu totul surprinzător, după mai multe «alarme false», ancheta în marele furt de la Agenția de voiaj din Calea Victoriei ne-a pus pe o pistă nouă: am aflat că la ora H la locul faptei se afla și un copil! Casiera și colega ei reținuseră expresia folosită de băiat:

— Tanti, pot să mă uit la poze?

Din acel moment nu-l mai văzuse nimeni, mai ales că nici capul nu-i ajungea pînă la nivelul ghișeului! Așadar, plecase neobservat. Cum micul personaj fusese singurul care se învîrtise la ora H mai aproape de bani, ne-am format o nouă ipoteză. Pentru noi putea fi suspect și un eventual hoț «în miniatură», cunoscînd că în evidența judiciară figurau mai mulți copii ai familiilor dezorganizate, care nu demult părăsiseră unitățile de reeducare. Am obținut descrierea cît mai fidelă a copilului și, drept urmare, fără un *prealabil studiu* al cartotecilor criminalistice, ne-am putut fixa, cu ajutorul memoriei lui Adrian Horăscu, asupra minorului R.N.

Cum părinții micului suspect erau recidiviști, prezența nejustificată a acestuia la locul faptei nu mai putea fi etichetată ca fiind o simplă coincidență. Iată de ce, direct de la agenție, am pornit în goană cu mașina la locuința cu pricina. Succes deplin! În urma *descinderii* și a *cercetărilor ulterioare* a fost recuperată o bună parte din banii furați; restul fusese dăruit de micul R.N. unor rude...

În carnetul meu am notat: «Marele furt săvîrșit de micul infractor R.N.»

Într-o sîmbătă, casiera unei întreprinderi din raionul «1 Mai» din Capitală ridicase o importantă *sumă de bani pentru plata salariilor*, *acțiunea* urmînd să fie continuată în zilele de luni și marți. Luni se constată lipsa banilor din casa de fier... găsită închisă. Tînăra și frumoasa casieră a avut comportarea firească a omului nevinovat, șocat de un asemenea eveniment. Primele cercetări ne-au făcut cunoscută viața particulară a casierei: fiind necăsătorită, era curtată de mulți colegi, inclusiv de M.I., unul dintre șefii de serviciu, un bărbat frumos, *cu apreciate calități profesionale. Pe plan moral*, nu am auzit despre fată decît cuvinte de laudă.

Cazul fiind deosebit de important, conducerea miliției — era în anul 1951 — a dispus formarea unui colectiv mai larg, cuprinzînd ofițeri cu experiență: Dumitru Butaru, Leonard Gruia, Ion Alexe și Sterian Nicolae. Colegii mei au început primele cercetări, constituind echipe de investigații și de audiere a martorilor. În asemenea împrejurări nici *unul dintre ei nu* avea *răbdarea* și *resursele psihice* să se integreze în programul normal de lucru: toți renunțaseră la casă, la familie, la patul cel de toate nopțile, dormind pe canapele, fotolii sau paturi de campanie.

Într-o noapte, cînd i-am aflat pe acest front al nobilei misiuni, în așa-zisul bivuac, am încercat un sentiment de invidie, nemaiavînd parcă suficiente forțe să-mi duc la îndeplinire celelalte însărcinări *cotidiene. Conducerea* apreciase *atunci că era ne*cesar să activez într-un alt sector de muncă, poate de o mai mare importanță. După multe insistențe, am obținut totuși aprobarea să fac și eu parte din sus-amintitul colectiv, consimțind să execut, în paralel, și celelalte însărcinări. Eram mulțumit că participam pe această cale la necazul colegilor mei, care nu întrezăreau nici o șansă de a găsi o soluție imediată.

Directorul întreprinderii unde se comisese furtul l-a chemat din provincie — ca să-i sprijine pe anchetatori — chiar pe M.I., plecat la Brașov, în interes de serviciu, cu 2-3 zile înainte de eveniment. El nu ne era de prea mare folos în caracterizarea salariaților, ocupîndu-se mai mult de consolarea casierei, căreia dealtfel îi făcea curte de mai mult timp.

La locul faptei nu a fost relevată nici o urmă digitală străină, nici broasca nu prezenta semne de forțare sau de folosire a unor chei false. Mai toți salariații au fost verificați, cerîndu-li-se totodată să justifice petrecerea *timpului în noaptea* furtului; am cules și date privind profilul lor moral, fără ca să rezulte elemente semnificative. Cu toate acestea, autorul nu putea face parte decît din mediul salariaților, pentru că nu se produsese o spargere și nici nu se folosise o cheie falsă. Formulasem și o ultimă ipoteză: complicitatea unui salariat care ar fi realizat mulajul cheii — același procedeu ca în cazul I.M.F.! — ori ar fi sustras cheia frumoasei casiere.

După multiple și complexe cercetări am ajuns la concluzia că singura pistă ne-o puteau furniza doar discuțiile cu casiera. Astfel, ea ne-a povestit, între altele, despre repetatele vizite pe care i le făcea în birou M.I. Acesta se așeza uneori pe o măsuță din vecinătatea casei de bani; ușa seifului era deschisă, și cheile — în broască. În dese rînduri, M.I. băga cheia în broască și făcea haz cînd era respinsă în afară prin acțiunea unui resort. Era vorba de un sistem — stabiliserăm noi — care ar fi putut ceda și la folosirea unei «chei» formate din trei bețe de chibrit!

În acest stadiu al anchetei am fost dispuși să reținem și ipoteza că M.I. putea fi autorul, presupunînd că prin «jocul» cheilor la casa de bani intenționa să studieze posibilitatea folosirii unei chei improvizate. Experimentul realizat de noi cu o lamă formată din bețe de chibrit a dat rezultatul scontat: seiful putea fi deschis prin acest simplu procedeu! Deși apăruse un element de suspiciune, nu ne simțeam încă îndreptățiți să-l anchetăm pe șeful serviciului, considerat om onorabil, fără să mai vorbim de faptul că la data săvîrșirii furtului el se găsea în Brașov, la «Aro Palace». Prin riguroase verificări am aflat că în zilele de sîmbătă și duminică M.I. se prezentase atît la unitatea din Brașov, la care fusese trimis, cît și la hotel, toate declarațiile coroborîndu-se cu diferite lucrări de birou și evidențele privind cazarea.

Investigațiile au continuat fără un rezultat notabil, cu excepția faptului că am aflat și unele aprecieri negative la adresa lui M.I. Contrar primelor informații ce le căpătasem despre el, acesta apărea ca un om avid de bani, dornic de o strălucită situație materială. Cu toate că cel vizat prezenta un alibi — confirmat în cercetări — prin care justifica «timpul critic», am apreciat că nu ne-ar rămîne altceva mai bun de făcut decît să-l testăm și în final chiar să-l anchetăm, el fiind singurul dintre suspecți care mai putea prezenta interes. Regizase oare în mod aproape perfect justificarea timpului?

De la bun început, M.I. n-a reușit să-și mascheze deruta și temerile ce-l cuprinseseră. Noi am exploatat acest moment psihologic și l-am pus în situația să creadă că în cursul zilei de sîmbătă fusese văzut în București. Ne spuneam că dacă omul era nevinovat, ar fi protestat cu vehemență și ar fi dovedit *netemeinicia afirmațiilor noastre. Dar lucrurile* nu s-au petrecut așa: în numai cîteva ore de anchetă, M.I. a făcut mărturisiri complete.

Pentru «acoperirea» timpului critic — sîmbătă după-amiază — el fusese avantajat de împrejurarea favorabilă că se afla în misiune la Brașov încă de joi. Luînd hotărîrea să fure banii cu ajutorul sculei improvizate pe principiul unei chei de contact — așa cum intuiserăm noi — el s-a prezentat la între*prinderea din provincie, dar apoi s-a înapoiat în* București, la locul faptei, cu o mașină de ocazie; a săvîrșit infracțiunea și imediat s-a întors cu trenul la Brașov, făcîndu-și apariția la hotelul unde era cazat. În acest fel, M.I. s-a considerat în afara oricăror suspiciuni, mai ales că putea invoca biletele de tren, nota de hotel, lucrările de birou din ziua de sîmbătă etc. Dealtfel, nu lipsise din Brașov decît cinci ore.

DUMITRU CEACANICA ■
LIONEL NIȚESCU ■

(Va urma)

Fermierul Joe Hanson din Gloucestershire a încredințat îngrijirea lui Patrick — uriașul taur pe care-l vedeți în fotografia alăturată — fiului său Adam, în vîrstă de 7 ani. Adam a ajuns să fie cel mai bun prieten al acestui taur, care cîntărește peste o tonă.

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de TRAIAN PROSAN ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

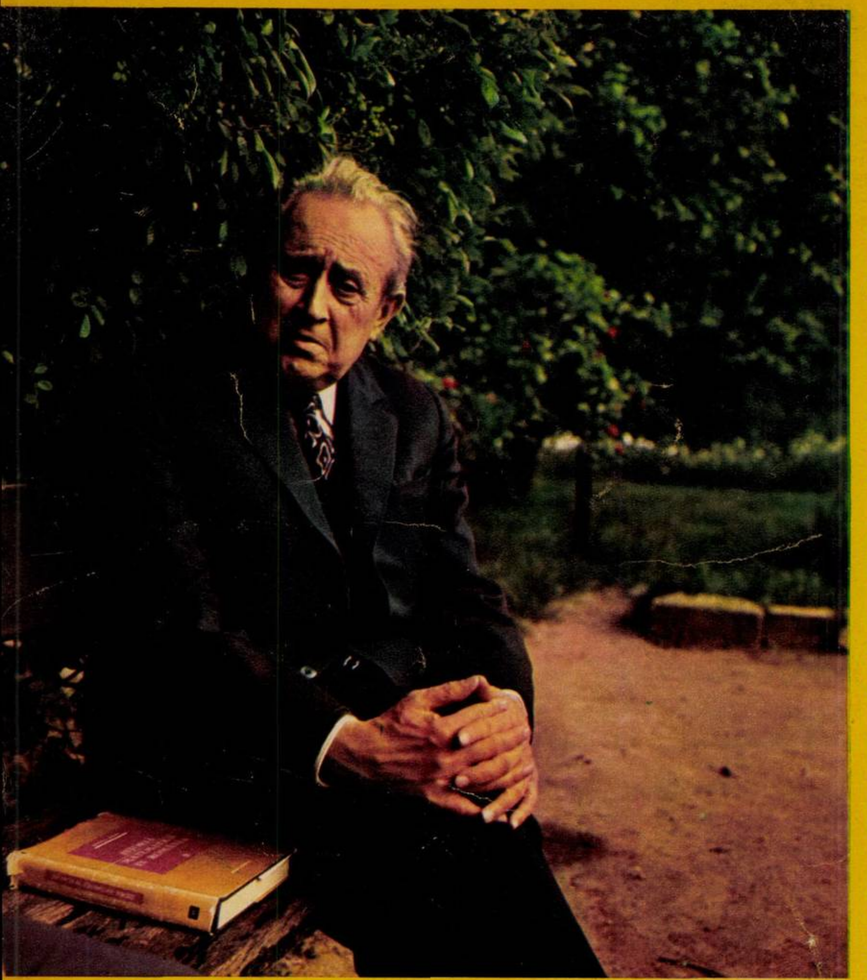

unul dintre cei care au creat primordialitatea și originalitatea matematicii românești

Gheorghe Mihoc, născut 7 iulie 1906, Brăila. Absolvă Liceul «Gh. Șincai» din București. Licențiat al Facultății de științe a Universității din București în 1928. Doctor în științe statistice și actuariale, Roma, 1930. Profesor la Școala de statistică, actuariat și calcul, înființată și condusă de către Octav Onicescu (1930). Doctor în matematici al Universității din București, 1934. Asistent la catedra de mecanică, apoi de algebră și calculul probabilităților ale Universității din București, 1937. Conferențiar de matematici generale la Facultatea de fizico-chimice, 1942—1946. Profesor la Academia comercială, 1946. Din 1948, profesor șef de catedră la calculul probabilităților și statistică matematică a Facultății de matematică și fizică. În prezent, director al Centrului de statistică al Universității. Decan al Facultății de matematică și fizică (1951—1960); prorector al Universității din București (1960—1963); rector al Universității din București (1963—1968). Membru corespondent al Academiei din 1955; membru titular din 1963. Lucrări mai importante: «Asupra lanțurilor statistice», **Paris, 1935, în colaborare cu O. Onicescu;** «La dépendance statistique. **Chaînes et familles de chaînes discontinues», Paris, 1937, în colaborare cu O. Onicescu;** «Tratat de matematici actuariale» **(1943);** «Elemente de calculul probabilităților» **(1954);** «Statistica matematică» **(1957), în colaborare cu O. Onicescu. Distincții, decorații: «Profesor emerit» din 1964; Premiul de Stat (1957) pentru «Statistica matematică»; Ordinul Muncii, clasa I; Steaua Republicii, clasa a II-a; Om de știință emerit. Comandor al Ordinului Național pentru Merit, conferit de către președintele Republicii Franceze, Generalul Charles de Gaulle.**

Fire blajină. Calm în gest și cuvînt. Destinul său de om de știință a fost determinat în mare măsură de întîlnirea cu Octav Onicescu. Între ei, peste 40 de ani de colaborare. L-a ajutat pe profesorul Onicescu să formeze școala românească de calculul probabilităților. A făcut primele cercetări de statistică matematică în România, punînd bazele școlii naționale în această disciplină. La Școala de statistică, actuariat și calcul a predat cursuri și a efectuat lucrări de matematici actuariale (matematici aplicate la asigurări). În 1943 publică un tratat de matematici actuariale. «*Asigurările au, prin natura lor, caracter aleator. Sînt joc de noroc între asigurator și asigurat. Se asigură o mașină împotriva accidentelor, de pildă. Dacă nu se produce accidentul, cîștigă asiguratorul. În caz contrar, el plătește mai mult decît a încasat. Totul e să existe echilibru între valoarea medie a sumelor încasate și valoarea medie a daunelor plătite. Asiguratul și asiguratorul au aceleași șanse. De fapt, asigurările sînt joc de noroc pentru asigurat și o operațiune solidă pentru asigurator. În cazul cînd mobilul asigurărilor e studiat cu precizie matematică. La scară întinsă, anumite fenomene se supun «legii sumelor mari». Statistic, fenomenele de masă au stabilitate. Mortalitatea generală într-o țară, să zicem, e pentru o anumită vîrstă de 9 la mie. Indicele de mai înainte nu face salturi de la an la an. De aceea, operațiunea de asigurare este un lucru sigur pentru societatea de asigurări. Pensia e și ea operațiune de asigurare. Se calculează precis probabilitatea de viață, probabilitatea de moarte și cota ce trebuie plătită, astfel încît, per total, să se ajungă la echilibrarea sumelor încasate și plătite. Teoria asigurărilor se bazează pe calculul probabilităților și pe statistica matematică*».

Cea mai importantă dintre creațiile lui Mihoc avea să fie «*teoria lanțurilor cu legături complete*», realizată împreună cu Onicescu. Achiziție prețioasă pentru psihologie, aflată la baza teoriei învățăturii. «*Procesul de învățare la oameni sau la animale e un proces întîmplător. Are evoluție în timp, se succede după legi probabilistice. Americanii au făcut următoarea experiență pe șobolani. Un drum în formă de T, mîncarea așezată într-unul din capetele T-ului. Animalele de laborator învățau drumul spre hrană mai repede sau mai greu. Aceeași poveste într-o clasă. Profesorul predă, nu toți elevii prind la fel de repede. Se punea întrebarea care-i legea aflată la baza proceselor de învățare. Împreună cu Onicescu am găsit legea ca fiind un lanț cu legături complete*». Asta se întîmpla în 1935. Cercetătorii americani nu vor afla multă vreme despre lucrarea matematicienilor români. Nu vor afla, iar prin 1950 vor încerca să descopere și ei legea guvernantă a procesului de învățare. La început nu-i citau pe Onicescu și Mihoc. Nu din lipsă de probitate științifică. Doar pentru că nu aflaseră despre lucrările lor. După descoperirea acestora, prioritatea celor doi români avea să fie constant recunoscută. Maurice Kennedy, T.E. Harris și Mosteler, toți din Statele Unite, consideră realizările lui Onicescu-Mihoc drept cel mai bun model probabilistic pentru studiul proceselor de învățare. Aplicarea calculului probabilităților în procesul de învățare, cercetarea bazei matematice a procesului de învățare inițiată de către Onicescu-Mihoc avea să fie continuată, în principal, de către elevii acestora, Marius Iosifescu (în prezent, profesor agregat la Sorbona pentru un an de zile) și Radu Teodorescu. Cei doi continuatori au publicat recent, în limba engleză, o lucrare valoroasă care dezvoltă mult teoria lui Onicescu-Mihoc, astfel încît însumînd toate contribuțiile matematicienilor români, străinii recunosc, pe bună dreptate, despre acest domeniu că el aparține, prin primordialitate și originalitate, școlii românești. Onicescu-Mihoc stabiliseră teoria matematică pentru procesele de învățare controlate de către subiecți. Fără intervenția profesorului sau experimentatorului. Iosifescu-Teodorescu au studiat și tradus în teorie procesele de învățare cu profesori sau experimentatori activi. Opera celor patru la care se adaugă și contribuția altor cercetători de la noi este considerată drept contribuția originală cea mai de seamă a probabiliștilor români la știința mondială. Pe scurt, «*teoria proceselor cu legături complete*». Pentru pedagogie, important acest fundament matematic în planificarea lecțiilor, în organizarea claselor etc. Numeroși matematicieni îl menționează pe Mihoc alături de cei mai de seamă probabiliști din lume. *Maurice Fréchet* și *B. Hostinsky*, *A. Blanc-Lapierre* și *R. Fortet* în «*Théories des fonctions aléatoires*». Numele său figurează și în «*Histoire générale des sciences*», patronată de *René Taton*.

I-a plăcut totdeauna mai mult cercetarea științifică decît activitatea didactică. N-o spune direct, deduc. «*E o plăcere să lucrezi la Centrul nostru de statistică matematică. Din învățămînt mi-am cerut pensionarea anul trecut. Aici se face cercetare. Aplicare a statisticii matematicii la toate domeniile, de la medicină la calitatea produselor. Un exemplu de aplicare la medicină. Tuberculoza nu se succede după un lanț Markov (lanț ce nu ține seama decît de prezentul, nu și de istoricul fenomenului). Dacă tatăl a fost bolnav de TBC, probabilitatea urmașilor de a face boala depinde și de lucrul acesta. Astfel, evoluția și răspîndirea TBC-ului pot fi analizate probabilistic numai cu ajutorul «legilor lanțurilor cu legături complete», care țin seama și de trecutul fenomenului*». Preocuparea pentru aplicarea matematicii în diverse teritorii ale practicii este caracteristică pentru întreaga activitate științifică a lui Mihoc. «*O mașină face piese. Mașină perfectă nu există. Dimensiunile pieselor realizate cu cea mai desăvîrșită mașină tot joacă între anumite limite. În timpul mersului mașinii se ia la 20 de piese una și se măsoară. Cîte au diametre variabile și între ce limite? Probabilistic se spune astfel. Șapte piese din zece se încadrează în anumite limite, trei nu. Dacă mai mult de trei se situează în afara limitelor, probabilitatea a fost călcată. Mașina s-a dereglat. Avantajul procurat de probabilistică. Mașina merge, controlul se face din mers, nu ajunge mașina să strice sute de mii de piese*».

Mihoc e de părere că toată lumea ar trebui deprinsă să gîndească probabilistic. Cele mai multe decizii pe care le luăm în viață sînt probabilistice. În fiecare situație individul trebuie să țină cont de numeroși factori cunoscuți și necunoscuți. Cînd se iau decizii economice, la fel. Este necesar să fie studiate felurite variante. Omul nu trebuie să aleagă orbește în plan individual sau colectiv. Știind la ce să se aștepte cu o anumită probabilitate, o bază probabilistică în subsolul fiecărei hotărîri, face din actul deciziei o opțiune cu mai multe șanse de reușită. «*Prognoza, viitorologia sînt activități nesigure. Dar ele deschid în fața celui care decide un fel de hartă. Știe, datorită ei, ce se va întîmpla dacă va merge într-o direcție sau alta, știe că un avantaj mai mic, dar posibil într-un procent de 80 la mie, e de preferat unui avantaj excepțional, probabil într-un procent de 1 la mie*». În prezent, primele noțiuni de calcul probabilistic se predau abia în ultima clasă de liceu. Mihoc afirmă că inițierea se face tîrziu. O serie de cercetări proprii l-au convins că predarea acestora poate începe mult mai devreme. «*Experiențele făcute în jos pînă la clasa a 7-a m-au surprins. Și la vîrsta aceea copiii sînt în stare să judece probabilist și încă foarte frumos*».

A fost invitat să conferențieze în multe cent universitare din Europa (Oxford, Paris, Berli Lipsca, Dresda, Copenhaga, Moscova, Lièg Bonn, Frankfurt pe Main, Atena, Sofia). A vorb despre probleme actuale ale teoriei probabilit ților și statisticii matematice.

Legile-limită pentru sumele înlănțuite în se Markov erau una dintre problemele importan în calculul probabilităților. În 1934 Mihoc rezolvă printr-o metodă imaginată de el. Puț timp după aceea, G. Schulz soluționează și el Germania aceeași problemă. Această realiza aproape coincidentă este consacrată de căt Maurice Fréchet cu numele de metoda Miho Schulz. Ulterior, matematicianul român pr pune împreună cu Onicescu încă o meto drept cheie problemei menționate.

Mihoc despre Onicescu: «*Mare animator om de inițiativă. Eram student, el conferenția cu 14 ani mai mare ca mine. Savant generos, ent ziast, o plăcere să lucrezi cu el. În anul trei facultate m-a remarcat și m-a invitat să colaboră Am scris atunci împreună o carte de geometr pentru clasa a doua de liceu. Om de multe și ma idei, foarte atent cu tinerii matematicieni tale tați*». Ce spune Mihoc despre sine ca profeso «*Am încurajat totdeauna pe studenții buni. toți cei foarte dotați i-am luat la Centrul de stat tică matematică. Aveam defectul că nu era aspru la examene. Cred că ăsta e un defect. St denții află și nu învață. De fapt, nu e un defect pe tru studenții buni, ei învață de plăcere. E un defe pentru studenții slabi, dar ăștia învață cel mu pentru a trece la examene, nu pentru ca să șt Pînă la urmă din studenții slabi tot nu iese ma lucru, așa încît blîndețea mea nu i-a prejudici nici pe ei*».

A fost administrator la Casa de pensii scriitorilor, precum și la Casa de pensii rată) a pictorilor, sculptorilor și compozit «*Mihai Ralea m-a numit la scriitori. Nu coti fiecare scriitor pentru pensie, mulți dintre ei aveau bani. Se lipea un timbru de 1 leu pe fieca carte. Scriitorii cu tiraje mari contribuiau m mult, fiecare contribuia în funcție de mărim tirajului. Se mai aplica timbru și pe fiecare exen plar de carte tradusă. Întregul venit astfel obțin reprezenta fondul de pensii care trebuia să echilibrat cu plățile. Pensiile erau de cinci cat gorii. După valoarea scriitorului. Consiliul administrație acorda o anumită categorie pensie după valoarea operei literare. Nu amestecam la rostirea acelor delicate aprecie Aparțineau scriitorilor din consiliu. Eu votam majoritatea*». Bun prieten cu Sadoveanu adversar de șah. «*Jucam de două ori pe săpt mînă. Era ceva mai tare decît mine. De-aia îi plăcea să jucăm împreună fiindcă învingea adese Jucam și eu destul de bine, nu eram un parten slab, ceea ce îi mărea satisfacția. Acum nu m joc. Forța nervoasă cerută de șah scade cu vîrst În plus, nu vreau să mă supăr, fiindcă simt sup rare dacă pierd*».

A elaborat și scris peste 130 de lucrări impo tante fie prin caracterul lor original, fi trăsătura lor integratoare, sintetică. Î matematica și pe cei interesați de ea. O iubeș ca pe o lume exactă și albă în care rațiunea n-a niciodată de suferit. Ca pe o lume care zămisleșt perfecțiuni și nu se tulbură de nimic. Îl bucur deopotrivă, o nouă descoperire în acest infin abstract, alături de farmecul olimpiadelor matematică pentru elevi, pe care le prezideaz Îi place locul unde zvîcnesc și speră atîtea int ligențe tinere. Pierdere de timp pentru alți Mihoc onorează cu vădită plăcere pe cei ce sim fiorul ciudat al construcțiilor făcute din puritate numerelor. «*Am certitudinea că învățarea neînvățarea matematicii se întîmplă în școala m die. Reputata școală de matematică româneasc s-a născut în primul rînd din seriozitatea învăț mîntului matematic liceal, precum și datori distinșilor profesori pe care i-am avut și excelent publicații care a fost mereu «Gazeta matematică*

A fost rectorul Universității din București p vremea sărbătoririi centenarului instituției (o tombrie 1964). «*În realitate, atunci nu s-au împl nit doar o sută de ani de la înființarea Universități ci și 270 de ani de învățămînt superior în orașu București. Dovedit a exista încă de pe vremea l Constantin Brîncoveanu. S-a crezut că Academi din București datează de pe vremea lui Șerba Cantacuzino. Istoricii aveau să argumenteze îns înființarea ei de către Constantin Brîncoveanu 1694. La început se preda în elina veche. Peste ma bine de 150 de ani, Cuza a promulgat legea instituire a Universității. Vîrsta învățămîntulu superior în Țara Românească depășește însă 27 de ani*».

ROMULUS BALABAN

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacara

ANUL XXIII - NR. 24 (992) - 8 IUNIE 1974

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

ROMÂNIA – DURATĂ ȘI DEZVOLTARE:

două din județele țării în date și imagini – **bacău și bihor**

OMUL — calea cea mai scurtă de la vorbă la faptă

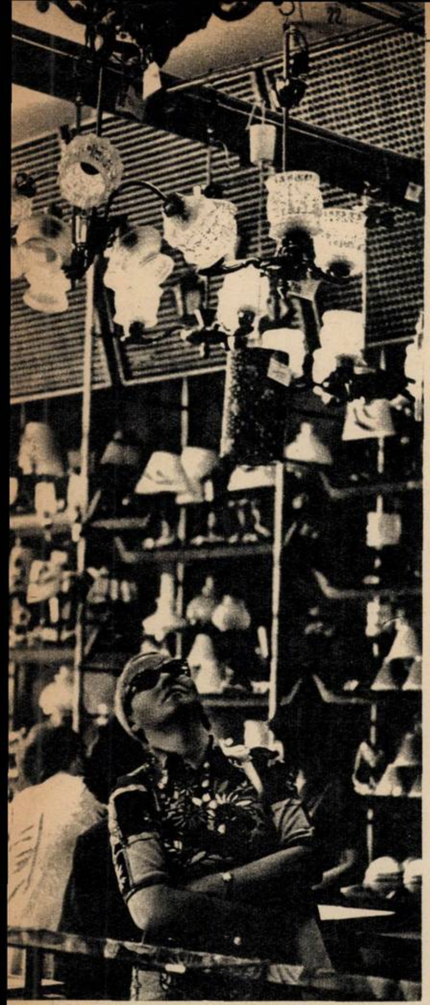

«Modelele de lustre se schimbă exagerat de încet» — consideră unii responsabili de magazine. Pare să fie şi părerea acestei cumpărătoare, judecînd după expresia feţei.

de la atlantic şi pacific la prăjitorul de pîine şi ileana fără fard

— Foarfeci de tăiat friptură?

— Este!

— Cuie cu cioc şi filet?

— Avem!

— Cîrlig tip cap leu?

— Un moment... Este!

— Colivie demontabilă?

— *Sus, în dreapta.*

— Şi oale...?

— Tot ce doriţi, între 50 litri şi un sfert de litru.

— 50 litri? Aproape o baie. Bine. Dar maşină de măcinat mac?

— Urmaţi-mă!

— Scobitori pentru gulii?!

— Cum să nu!

— Văd aici pe listă: «diamant». La asta chiar nu m-aş fi aşteptat. Aveţi şi diamante?

— Bineînţeles. Diamant de tăiat geam.

Raidul-fulger la raionul Articole de menaj de la etajul V al supermagazinului bucureştean «Victoria» m-a convins: ce e afară pictat, înăuntru e viu şi natural. Cu alte cuvinte, sortimentul minimal din catastif se află şi pe rafturi. Mi-o confirmă cu lux de amănunte şi cumpărătorii, şi şeful raionului, Stan Olteanu: gama articolelor de menaj se diversifică tot mai mult.

Aceeaşi constatare la articolele electrotehnice de uz casnic. Orice investigaţie în materie presupune, cu necesitate, o vizită la «Electrotehnica» din Bulevardul Magheru, cel mai mare magazin de specialitate din ţară. Şeful unităţii, Nicolae Antonescu, îmi înşiră cîteva produse mai deosebite, de dată relativ recentă: frigiderele Lux, Super, Cabinet şi Simplu, cu motor *şi compresor, de capacităţi variind între* 240 l şi 140 l, televizoarele tranzistorizate sau obişnuite, dar şi ele îmbunătăţite, Aria, Diana, Astronaut, Olimp, Electra, radiourile Mondial, la priză şi baterie — un aparat «serios», după plastica expresie a specialiştilor — minusculul Pescăruş, avînd marele avantaj de a funcţiona cu baterie normală de 4,5 V, Cora, Neptun, Alfa, Milcov, Atlantic, Pacific.

De la oceanele lumii pe unde, după un scurt popas **pop** la casetofoane, trecem la modestele, dar preţuitele articole electrocasnice: robotul menajer de import Komet — toacă, bate, stoarce şi cîte şi mai cîte! — aparate de ras electrice, aeroterme — aer rece şi cald la comandă în camera dumneavoastră — hote care înghit fumul din bucătărie, radiatoare cu ulei, sobe electrice, uscătoare de mîini etc. etc.

Diversificarea şi îmbunătăţirea continuă a articolelor metalo şi electro-casnice se oglindesc nu numai în liste fatalmente incomplete, precum cele de mai sus, ci mai cu seamă în creşterea masivă, an de an, a volumului vînzărilor. Astfel, doar «Electrotehnica» estimează că anul acesta va desface mărfuri în valoare de 90 milioane lei, cu **20 milioane mai mult decît în 1973.** Salt cu atît mai remarcabil cu cît, după cum bine se ştie, preţurile au rămas extrem de *stabile, ba chiar, la unele articole, de pildă frigidere,* au cunoscut reduceri.

Acesta se pare a fi, deci, cadrul general, acesta este «carul mare», din păcate răsturnat uneori de cîte o buturugă mică.

La «Electrocasnica» din Bulevardul 1848, dialoguri anodine dezvăluie o întreagă istorie:

— Vă rog, o rezistenţă pentru un fier de călcat «Electromureş».

— Regretăm, lipseşte.

— Aş dori un furtun de aspirator.

— N-avem.

— Cînd să mai trec?

— ??

«Din păcate, nu sînt cazuri izolate — oftează vînzătorul Gheorghe Boghici. Magazinul nostru este, probabil, cel mai mare din ţară în domeniul pieselor de schimb, şi dacă **noi** n-avem, atunci... Iată cîteva exemple: «Electromureş» a pus în vînzare încă de acum un an maşini electrice de călcat cu termostat pentru lenjerie fină. Aparatul e reuşit, dar, normal, după un timp se întîmplă să se defecteze la el o rezistenţă, un termostat sau chiar mînerul. Şi atunci? Deşi, cum am spus, maşina electrică de călcat se află pe piaţă de un an de zile, n-am văzut încă nici o piesă de vînzare. Şi, fireşte, nici clienţi... Sau să luăm aspiratoarele «Electroargeş». Furtunu*rile cu înveliş de plastic produse* la Timişoara nu erau prea rezistente. Acum fabrica e «în vorbă» cu un producător din Iaşi, dar, pînă una-alta, n-avem nici din cele vechi — bune, proaste, cum erau — nici din cele noi. Mare necaz! Credeţi că nouă ne face plăcere să repetăm mereu: n-avem, n-avem! Şi ce să mai spun de unele fleacuri care ar trebui să fie livrate de industria locală, dar care cel mai adesea lipsesc cu desăvîrşire. Putem să construim giganţi ai industriei, să fabricăm agregate electrice de mare putere şi instalaţii de foraj adînc, vestite pe toate meridianele, şi ne poticnim la tripluştechere sau întrerupătoare?!»

La raionul Electrocasnice de la acelaşi magazin mă întreţin cu gospodinele. Sînt mulţumite de ce găsesc, nemulţumite de ce **nu** găsesc. Poate necazurile lor sînt întîmplătoare?! Verific aceste impresii la şeful unităţii, care ne spune:

«În adevăr, dacă la electrotehnice stăm destul de bine, în sectorul electrocasnic cred că industria noastră a rămas în urmă. Mă refer, în special, la acele «nimicuri» care fac viaţa gospodinei — şi nu numai a ei — mai uşoară. De ce au dispărut uscătoarele de păr, maşinile de călcat sau reşourile de voiaj? De ce trebuie să **importăm** termoplonjoane şi nu facem noi aceste spirale incandescente care în cîteva minute îţi încălzesc apa de ceai sau de cafea? De ce nu fabricăm şi noi roboţi casnici complecşi sau filtre electrice de cafea, prăjitoare de pîine, maşini electrice de tocat? — ştiţi foarte bine cît efort îţi cere să toci manual un kilogram de carne. De ce nu fabricăm cuţite electrice cu două lame, de tăiat mezeluri? De ce de 15 ani maşina de cusut «Ileana»-Cugir a rămas practic neschimbată: «picior fier» şi «tip mobilă» şi cu asta, basta? Ileana de metal nu trebuie şi ea să se fardeze, ca orice femeie care doreşte să placă? De ce nu facem şi noi perii electrice de lustruit parchetul? Să ne înţelegem, vă vorbesc ca specialist: articolele enumerate, la care aş putea adăuga alte zeci şi *poate chiar sute — sînt simple* ca execuţie. Nu e nici o filozofie... Dacă totuşi cineva ar replica: nu putem face totul deodată, aş răspunde: Nici nu pretindem. Dar argumentul reprezintă, de multe ori, doar o scuză comodă pentru «Electromotor» din Timişoara, pentru «Electroargeş», pentru cooperativa bucureşteană «Electrobobinajul», «Electrometal» din Cluj, UCECOM etc. etc. De ce să-şi bată capul cu «fleacuri»? Ah! Un televizor de 4 000 lei e altceva. Dar un prăjitor de pîine?! Iată în[illegible]ă şi prăjitorul de pîine şi peria electrică sînt [illegible]nite să ne uşureze viaţa, cîteodată chiar mai direct decît o complicată combină sau un televizor. Nimeni nu pretinde să rezolvăm totul deodată, dar cred că a venit timpul să **începem**, mai exact, să ajutăm cu mai mult curaj şi inventivitate femeia în menaj. Vă rog să mă iertaţi că m-am lansat în consideraţii generale, dar, vedeţi dumneavoastră, munca de fiecare zi mă pune în contact cu sute şi mii de cetăţeni. Am ajuns să ştiu ce gîndesc ei şi mai ales **ele**, femeile. Of-ul lor este şi al meu. Să mă iertaţi că l-am spus cu atîta năduf şi vă rog să mai poftiţi pe la noi.»

LIONEL NIŢESCU

La standul de televizoare mitologia îşi dă mîna cu secolul XX şi chiar XXI: Diana, Olimp, Astronaut... Ce să aleg? Din păcate, de multe ori, cumpărătorii sînt lăsaţi să-şi bată capul singuri, în loc ca vînzătorii să le bată ei capul, să le explice, cu lux de amănunte, plusurile şi minusurile fiecărui aparat.

mobila noastră cea de toate zilele şi de toat noptile văzută din şapte puncte de vedere

P.d.v.-ul doctoriţei B.A.: *«Mi-am cumpărat* o cameră studio. Linii frumoase, furnir de culoare deschisă, într-un cuvînt mi-a plăcut şi am luat-o. Acasă — însă — am constatat că oglinda nu se potrivea cu dimensiunile ramei toaletei şi un perete despărţitor al şifonierului lipsea. Am reclamat, mi s-a răspuns, lucrurile s-au îndreptat, dar de o sîcîială de acest fel nu aveam nevoie.»

P.d.v.-ul a doi tineri căsătoriţi: «Am cumpărat o canapea «Arieşul». E foarte solidă, dar şuruburile legăturilor metalice care ţin capacul lăzii pentru aşternut au sărit chiar de a doua zi. Dealtfel, însuşi capacul lăzii e prost conceput, pentru că oricît de puţin aşternut ai pune înăuntru îl apasă şi-l deschide imediat. A trebuit să inventăm noi un sistem de menţinere a capacului închis, cu două *cuie şi un lănţişor.* Cuierul «Vişeu» e bu şi arătos, dar căpăcelele care maschează şuruburil cu care-i prinsă oglinda sar una-două, cu toate [illegible] am dus cu ele muncă de lămurire cu ajutorul u patent. Masa de bucătărie — numită, parcă, «N[illegible]dina» — e foarte frumoasă şi foarte practică ş foarte modernă. Canturi metalice, picioare metalice, bine proporţionate, lemnul alb şi metalu argintiu — e o plăcere să te uiţi la ea. Numai c picioarele — prinse doar cu cîte un şurub, dealtfe simplu şi ingenios — o fac să fie cam jucăuşă. No am blocat-o între chiuvetă, aragaz şi un perete dar cînd ne aşezăm la ea, mai mult parcă facem spiritism decît mîncăm.»

P.d.v.-ul tovarăşului Nicolae Anghelescu, şeful unităţii nr. 24 «Orizont» de desfacere a

Aşteptînd ora de deschidere a magazinului sau concreteţea foamei de mobilă.

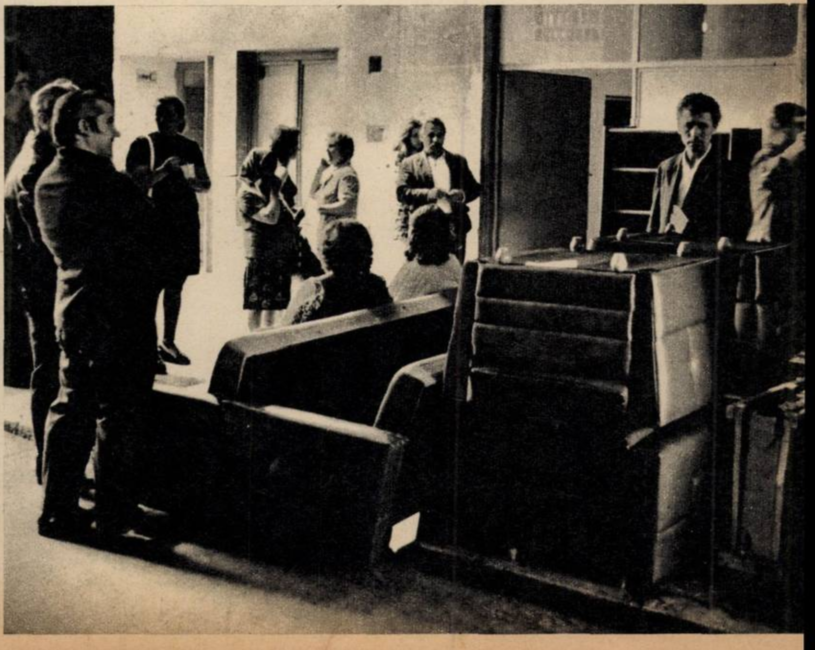

Retuș se cheamă asta? S-a întrebat întîi croitorul Bobină Gheorghe, întrebăm și noi acum F.C.T.B.-ul.

La concurență: «Mondiala» sau F.C. Arad? Greu de ales.

De ce să nu fim drepți, în general sînt frumoase, sînt de calitate, dar noi le vrem impecabile

mobilei: «Sînt în meserie din 1948, încît am avut ceva timp să-mi fac niște păreri. La ora actuală, în privința calității mobilei, pe care noi, negustorii, n-o facem, dar o vindem, este mult, chiar foarte mult loc de mai bine. Noi facem producătorilor observații, dar ne lovim de normele lor interne, stabilite tot de specialiști, norme pe care producătorii ne demonstrează că le-au respectat. De fapt, aici, la normele acestea, cred eu că se bat niște lucruri cap în cap. Pe de o parte se urmărește [illegible]tarea economiilor de lemn, prin înlocuirea [illegible]uia cu pal-ul și cu plasticul, iar pe de altă parte, făcîndu-se exagerat sau nechibzuit, adică nu numai acolo unde cu adevărat se pot face astfel de economii, se ajunge la o șubrezire a mobilei. Eu cred că aceste două cerințe — economia de lemn și calitatea mobilei finite — pot fi împăcate prin găsirea unor soluții tehnice și tehnologice. Cu alte cuvinte, specialiștii trebuie să-și bată mai mult capul. Necazuri avem și din cauză că accesoriile provin de la alți producători decît cei de mobilă propriu-zisă. Și ne trezim că lipsesc șuruburi, ori alte elemente de încheiere a mobilei, ori ne trezim — frecvent chiar — că oglinzile nu corespund ramelor. Eu, unul, bănuiesc că unele garnituri nu sînt întîi asamblate, apoi desfăcute, ambalate și expediate nouă spre vînzare, ci ambalate și trimise direct, fără o prealabilă asamblare de verificare; dar asta nu-i decît o simplă bănuială de-a mea. Să știți însă că și cetățenii singuri sînt uneori vinovați că-și cumpără o mobilă de o calitate inferioară. Iată, de pildă, marea masă de cumpărători încă n-a acceptat mobila de culoare deschisă, care pretinde un finisaj superior și la care orice defect e vizibil imediat. O preferă pe aceea de culoare închisă, la care orice zgîrietură, orice așchie sărită, orice defect pot fi simplu de ascuns: dai cu negru și gata!»

P.d.v.-ul tovarășului Alexandru Tudor, vînzător la Unitatea 24: «Mai este mobilă la care [illegible]împlarul nostru trebuie să îndrepte cîte ceva!»

P.d.v.-ul tovarășului Vergu Chițoiu, tîmplar la Unitatea 24: «Vina cea mare e a proiectanților. Nu se gîndesc să asigure punctele de rezistență ale mobilelor. Soluții s-ar găsi: fie canturi de esență tare la panourile de pal; fie prinderea piciorului la un dulap prin înfigerea lui și nu prin înșurubare într-un manșon de plastic fără rezistență; fie așezarea unei plăci orizontale a unui dulap sau a unui bufet nu pe două bucățele plăpînde, pe doi butoni, de plastic, ci chiar pe pereții laterali ai mobilei, ca să aibă rezistență. Proiectanții subțiază placa de pal, dar accesoriile au rămas la vechile dimensiuni; și cînd pui o balama și mai tai din placa de pal ca să îngropi balamaua, vă închipuiți în cîți milimetri mai are unde intra șurubul și vă închipuiți ce rezistență asigură încheietura asta.»

P.d.v.-ul tovarășului Alexandru Ciochia, vechi recepționer la I.C.L. Mobila: «Camera studio «Mărgăritar», dormitoarele «Ruxandra» și «Coral», camera «Romanța» ne fac surprize chiar în timpul transportului. Noi sîntem exigenți cu furnizorii noștri și ei în general sînt receptivi la observațiile noastre. Dar sînt și unii producători (n.r de pildă C.P.L. Caransebeș, C.I.L. Sf. Gheorghe, I.J.I.L. Reșița) cărora le-am refuzat marfa și care totuși nu dau semne că i-ar fi impresionat exigența noastră, pornită înainte de orice din respect pentru cetățeanul cumpărător».

P.d.v.-ul subsemnatului: Există încă la noi o foame de mobilă — foame firească față de continua îmbunătățire, la scară socială, a nivelului de trai și față de însăși pofta de trai bun. Dar ar fi nedrept ca, pornindu-se de la faptul că mobila e o marfă ușor vandabilă, să se facă rabaturi de la calitate. Și totuși se fac. Si totuși cetățenii, cu punga umplută prin muncă, nu-s pe deplin respectați. Fără nici o îndoială, producția noastră de mobilă este incomparabilă cu ce a fost, tot ea, nu mai departe chiar de acum cîțiva ani. Fără îndoială, se produce azi mult mai multă mobilă, numărul noilor unități producătoare fiind edificator. Fără nici o îndoială, bunul-gust și-a pus amprenta pe producția românească de mobilă. Și fără nici o îndoială, există în rîndul specialiștilor o preocupare pentru creșterea calității și a varietății mobilei noastre. Dar tot fără nici o îndoială — de dragul regulei, din simpatie pentru ea — **nu putem tolera excepțiile.** Excepțiile acelea care ne fac — abia după șase luni și o zi de la bucuria cumpărării unei mobile — să descoperim că de fapt am înghițit un hap, că de fapt am cumpărat, cum se exprimă bătrînul nostru cod civil, «un bun cu vicii ascunse». Tocmai de aceea, am și scăzut unul din numărul total al «p.d.v.-urilor»: pe acela al producătorilor de mobilă. Îl așteptăm și cînd îl vom primi îl vom face la fel de public ca și pe cele înșirate azi, aici.

NELU IONESCU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Esențialul: să faci o mobilă care să reziste celor mai exigente priviri.

realitatea este că avem cumpărători foarte buni

Cine poate să ne ofere cel mai fidel pulsul calității confecției decît magazinul de desfacere, acolo unde cumpărătorul caută, alege, preferă, probează, controlează, cumpără și plătește? Cumpărătorul are nevoie de marfă. Deci, în numele lui am poposit zilele trecute într-unul din cele mai mari magazine din Capitală, la «Victoria», care desface 130 de milioane de confecții pe an, și în rafturile căruia se întîlnesc circa 40 de furnizori din toată țara, atît fabrici de renume și tradiție, cît și unități ale cooperației de consum. Implicit sau tacit se înregistrează — cu sau fără știrea, cu sau fără voia producătorului — și concurența! Pe care ar trebui s-o studieze mai atent. Pe cei de la Fabrica de confecții Argeș ar trebui să-i intereseze, chiar să-i îngrijoreze faptul că produsele de la «Mondiala»-Satu Mare se caută mai mult decît ale lor, că F.C.T.B. se dispută în fața cumpărătorului cu «Mondiala» și omoloaga sa din Arad și nu întotdeauna cîștigă. Dar pînă a constata asta direct și personal, amestecîndu-mă cîtva timp printre gestionarii Maria Lavric, Maria Tomovici și Gheorghe Crețeanu, am purtat un dialog cu șeful biroului comercial, Ion Nițu.

— Tovarășe Nițu, ce mărfuri ați returnat în ultima vreme *fabricilor pe motivul unei calități necorespunzătoare?*

— De la 1 ianuarie și pînă la 31 mai anul acesta am respins 102 costume bărbătești în valoare de *69 000 lei, un lot întreg de la Fabrica de Confecții* Cluj, fiindcă erau pătate cu uleiuri de la mașini. Fabricii de confecții Argeș i s-au returnat 100 pardesie în valoare de 60 000 lei, cu defecte de finisaj (*tighele sărite, șerpuite etc.*). O altă categorie de defecte, din păcate foarte frecventă, este etichetarea necorespunzătoare a mărfii. Apar pe o anumită «măsură» etichete de la altă mărime și deci și un alt preț. Astfel, am oprit vînzarea la compleurile-jerse de la Cooperativa Îmbrăcămintea Craiova, rochii și pantaloni din diolen pentru copii, în valoare de 84 000 lei de la cooperativa «Progresul» Bîrlad, 200 alte confecții de la Progresul-Alba.

— Dar n-aveau propriu-zis defecte de calitate.

— Nu, dar și asta ne îngreunează foarte mult activitatea de comerț. Întîi că întîrzie desfacerea, doi, îmi blochează din spațiul de depozitare al mărfii, trei, a trebuit ca un om din serviciul nostru comercial să piardă timp cu telefoane și adrese către furnizor ca să-și trimită reprezentanții să facă remedierile. De fapt, la un volum de circa 56 milioane desfacere în perioada la care ne referim, procentajul returnărilor sau al altor genuri de defecte este mic. Dar ceea ce pentru furnizor este un fleac, pentru *noi e un lucru important.*

— Care sînt tipurile de reclamații cele mai frecvente ale cumpărătorilor?

— Nu prea avem reclamații. Realitatea este că avem cumpărători foarte *buni. Ori* n-au *timp, ori* au prea mult bun-simț. Vor să cumpere și nu le convine ceva, se adresează atelierelor noastre de retuș, vor să cumpere, dar nu găsesc ceea ce le convine și pleacă. Or, *noi* tocmai asta am *vrea,* să nu plece, să putem să le oferim ce doresc.

Retuș. Iată seismograful cel mai sensibil, cel mai fidel și cel mai obiectiv al calității. Să intrăm, deci, *la un atelier de retuș. Intrăm la etajul de confecții* bărbați. Retușorul Bobină Gheorghe, meseriaș de mare clasă, ne mărturisește: «eu sînt de 18 ani aici în «Victoria», la retuș și pot să vă spun că 90 *la sută din confecții sînt executate mai corect decît* acum cinci ani; să nu mai vorbim față de acum 15 ani!»

— Și chiar nu mai sînt defecte? Văd că aveți des*tul lucru aici.*

— Mai sînt, mai sînt. De la Fabrica de confecții din Craiova, mai ales, există deosebire cam mare între grupa de grosime a pantalonului și haine. La *un costum măsura* 46 de *pildă — vin chiar acum* de la cabina de probă unde am avut așa un caz — haina e 46 iar pantalonul merge la 50. Vedeți și costumul ăsta gri închis din semitergal, de-aici de pe umeraș? E de la F.C.T.B. Dumneavoastră care nu sînteți de meserie nu cunoașteți, dar uitați cum e la piepți. N-au băgat pînza tare la apă și cînd au călcat haina, s-a încrețit și a făcut cute pe țesătură. Eu *mă străduiesc* acum să-i dau o față, ca să mulțumesc clientul. Mai sînt situații ca acestea și la costume de 1 700 de lei. Și alt defect, așa, mai frecvent și de meserie, pe care un ochi necunoscător nu-l ia în seamă, este «teșlu» de la buzunar. Se vede cusătura și-i urît. Am avut o discuție acum cîteva zile cu un client mai priceput. A venit să-mi ceară să i-l repar. Costumul era de stofă scumpă, ce mai, costa 1 500 lei. Dar eu ce era să-i fac? Dacă descoseam, stofa se destrăma și nu-l mai puteam prinde invizibil. Vreau să zic cu asta că și noi și cumpărătorii am devenit foarte pretențioși. Vrem să avem costume impecabile.

— Dar acest pantalon aproape în întregime descusut, ce-i cu el? Cît costă? Ce trebuie să-i faceți?

— Ei, o poveste ce v-o ziceam mai înainte. E de la F.C.T.B., costă 990 lei. Haina îi este perfectă băiatului (clientul e un tînăr de 24 de ani), e măsura 46, talia I, iar pantalonii intru eu în ei, cu măsura mea de 52 cu III.

— Cine plătește acest soi de «retuș»? Adică să reconfecționați un pantalon?

— Păi, magazinul. Noi, retușorii, sîntem interesați de planul de vînzări al raionului. Sîntem retribuiți în același regim cu gestionarii.

— Vedeți dumneavoastră — intervine și retușera Eugenia Crișan, de la o vreme cantitatea cea mai mare de muncă ne-o ia să evazăm pantalonii sau să îngustăm pantaloni. Eu nu înțeleg fabricile. La măsura 44 fac pantalonul îngust și la 50 îl fac evazat. Adică la talii de tineret, sînt înguști și la mărimile care de obicei sînt ale vîrstelor mai înaintate, invers. Vine într-o zi la mine un cetățean cu tîmple albe, trecut bine de 60 de ani, și-mi zice «ce dracu, eu sînt un puștan? Îngustați-mi pantalonii! Faceți-i normali».

Iată niște adevăruri pe care le-am înregistrat și la raioanele de vînzare, discutînd cu un număr de cumpărători. Ei au și alte observații. Fabricile să se axeze pe culori deschise și modele fantezi, pe croieli după ultima linie a modei pentru mărimile pînă la 48–50 — măsurile tinereții — și pe culori mai potolite cu linii de croială clasice la măsurile mari ale vîrstelor adulte, ale vîrstelor ponderate, ca să nu spunem că — da! — și bătrînii noștri trebuie să se îmbrace.

Nu mai vrem să amintim de nasturii «care trebuie să-i întărești cum ajungi acasă» (confirmă electronista Viorica Ioniță) — deci încă acest defect persistă — de cusăturile care pocnesc repede (despre ață a început să se vorbească mai mult ca despre față!) — «am cumpărat o pereche de pantaloni din velur confecționați la F.C.–Iași, măsura și talia mea, și în două zile centimetri întregi de cusătură s-au desfăcut (Sandu Ileana, tehnician), decolteuri tăiate asimetric la rochiile de la «Mondiala»-Satu Mare, și altele...

Defecte mici, mititele, care se adună și strică o firmă mare. De ce? **CICI IORDACHE ■**

Nu sînt niște plopi singuratici cu soț ori fără soț. Sînt niște elemente dintr-o natură care învață, poate, să se alcătuiască după semnele și puritatea picturilor lui Ghiță Mitrăchiță, pictorul naiv cu expoziții în Norvegia, cu tablouri la Livorno dar cu sufletul și fapta aici, la Bărca. Frumusețea parcului de treisprezece hectare va împrumuta, cu siguranță, și ceva din sufletul unui artist al cărui mesaj poate fi și acesta: «Oriunde, chiar și în mijlocul naturii, mai este loc pentru frumos. Oriunde, mai ales într-un viitor oraș, parcul va fi un semn al sensibilității sufletelor noastre».

Anul trecut, la Bărca producția de grîu pe comună a fost de 9 000 de tone. Griul din această fotografie este grîul anului 1974, iar pînă la cîntărirea lui mai sînt cîteva luni. Pînă atunci, un mac roșu în mijlocul unui lan de grîu poate însemna o inimă, o speranță că pămîntul va răsplăti cum se cuvine munca unor oameni harnici.

Fotografii de **RADU CONSTANTINESCU** ■

În ultimii ani, bărcenii și-au construit 500 de case noi și, deși în ele se află o bună parte din cele 2 000 de radiouri și televizoare ale comunei, s-au gîndit că nu le-ar strica și o grădină de vară. Fiindcă au fost cu toții de acord, s-au apucat s-o amenajeze.

Oamenii din Bărca au aruncat punți peste mîndriile lor și, deși lucrează nu într-un singur CAP, ci în două, cînd fac bilanțurile de sfîrșit de an, le fac împreună, așa cum s cuvine într-o familie unită. Acest pod, înconjurat de maci, leagă — cu sau fără voia pîrîului Desnățui — comuna de parcul ei. Adică pe cei 7 300 de locuitori de cele 13 hectare pe care și le-au amenajat pentru recreiere, odihnă, destindere. Un pod, o punte, un simbol al firescului cu care oamenii din Bărca își alcătuiesc viața pe care o visează și pe care o merită.

▲

În 400 de case ale comunei rufele se spală cu mașini de spălat, în 500 de case mîncarea este păstrată în frigidere, în 800 de case aragazul a înlocuit bătrîna plită, dar stropitul florilor se face tot ca înainte: cu stropitoare și plăcere.

OMUL — puntea cea mai sigură între vorbă și faptă

În urmă cu aproape un an, mai exact spus în numărul 29/1973 al revistei noastre, Ilarie Hinoveanu aducea un cald omagiu conjudețenilor săi, locuitorilor comunei doljene Bărca. Trecusem și eu de două ori — o dată dimineața, o dată noaptea — prin comuna de pe malul Desnățuiului, cunoscusem cîțiva oameni de ispravă, dar citind articolul cu pricina, «*O floare pentru Bărca*», mi se păruse că un oarecare exces de «patriotism local» bîntuia acele rînduri: «*...acești oameni harnici, meșteri neîntrecuți ai cîmpului, ai cîntecului și jocului, dîrji, mîndri și ambițioși, totdeauna neîmpăcați cu ei înșiși*». Mai departe, deși era vorba de un eveniment important pentru comună — acordarea diplomei și a Ordinului Muncii clasa a II-a pentru ocuparea locului doi pe țară în întrecerea patriotică, datorită rezultatelor foarte bune în dezvoltarea economică, edilitar-gospodărească și social-culturală a comunei pe anul 1972 — secretarul Comitetului comunal de partid, primarul comunei, *Florea Bădeancă*, spusese că «*rezultatele obținute nu reprezintă decît un început modest*». Mi se părea o încredere excesivă în posibilitățile comunei, a oamenilor ei. Și iată că azi, 8 iunie 1974, la Bărca, primul secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R., tovarășul *Gheorghe Petrescu*, va înmîna aceluiași Florea Bădeancă diploma și Ordinul Muncii clasa I pentru ocuparea locului întîi pe țară în aceeași întrecere patriotică. Așadar, iată încă un loc în care oamenii s-au ținut de cuvînt. Și *vreau să fiu bine înțeles: au* îndeplinit cuvîntul dat și nu s-au ținut de poalele lui. De fapt, ce-au făcut bărcenii în acest ultim an? Printre altele au făcut economii. Dar nu din cele strînse la ciorap, căci nici nu se găsește acel ciorap în care să strîngi 5 000 040 lei economisiți prin muncă patriotică. Și tot ei, oamenii care mi se păreau în urmă cu un an prea ambițioși, au predat fondului central de stat 2 500 tone de porumb și 1 100 tone de grîu peste plan.

În urmă cu aproape un an, bărcenii își propuneau «*sporirea recoltelor la hectar, înființarea de noi secții prestatoare de servicii, construirea unor edificii sociale în centrul civic, modernizarea străzilor secundare, desăvîrșirea lucrărilor la parcul comunal etc.*». Acum, fără a renunța la preocupările lor cu caracter permanent, oamenii din Bărca (și odată cu lichidarea navetismului li se poate spune tuturor bărceni!) își propun ca în anul viitor să construiască trei blocuri, o centrală termică și o baie comunală. Cu alte cuvinte, Bărca visează ca peste cîțiva ani să fie laureată a întrecerilor interorășenești. Dar oamenii aceștia, cu adevărat mîndri, vor ca, în ziua în care Bărca se va numi oraș, comuna Bărca să fie doar o frumoasă amintire, dar amintire.

De aceea, gîndurile viitorilor orășeni se bizuie pe faptele oamenilor comunei de azi, oameni care privesc cu ambiție dar și cu luciditate spre un viitor care depinde numai de ei. Cînd vor reuși să alimenteze comuna cu apă și s-o canalizeze, bărcenii vor vorbi mai mult decît azi despre viitorul lor oraș.

Am cunoscut oameni de ispravă la Bărca, dar fiind și eu un sentimental nu pot ascunde faptul că dintre oamenii Doljului Gheorghe Dindere m-a impresionat cel mai mult. Bănuind că în această zi, 8 iunie 1974, se va afla și el la Bărca, îmi reamintesc ce-mi spunea tot în urmă cu aproape un an. Sînt cuvinte care în adevărul lor cuprind și adevărul de la Bărca: «*Faptele pot trăi singure. Vorbele fără fapte sînt niște iluzii. Chiar și dintre fapte rămîn numai acelea care ți-au răpit o parte din suflet. A pune suflet și în vorbe se mai întîmplă, dar asta nu înseamnă nimic în absența faptei. Singură fapta poate spune ce fel de om ești, de unde vii și încotro te îndrepți*».

DORIN TUDORAN ■

Nu numai în istoria Bărcăi fîntînile au însemnat un fel de ctitorii, dar pînă la alimentarea cu apă a comunei, la Bărca fîntînile nu sînt încă decorative, ci necesare. ▶

Fiecare din cei trei protagoniști ai acestei fotografii a primit anul trecut cîte 2 000 kilograme de porumb și 1 500 kilograme de grîu. De aceea, ei au încă mare încredere și nevoie de coasele pe care, cînd nu le folosesc cu dibăcie, le odihnesc pe umeri.

▼

Grație politicii de industrializare socialistă a țării, promovată cu consecvență de Partidul Comunist Român, investițiilor alocate, muncii pline de dăruire a oamenilor, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej se sprijină astăzi material și moral pe platforma sa petrochimică. Îndeplinirea cincinalului înainte de termen, fapt de conștiință al întregului oraș, cere cu necesitate și oameni competenți, cu o știință a chibzuinței, cu simțul proporțiilor, cere oameni pentru care munca adevărată este cea concretă, adică desfășurată de fiecare dată sus. Nu puțini sînt oamenii care în halate de lucru gîndesc departe, la teze de doctorat sau la viitorul copiilor lor și gîndesc și apropiat, la orașul pe care și l-au construit.

30

BACĂU: selectarea și cultivarea valorilor – o sarcină a noastră pe care nu înțelegem să o cedăm posterității

Înființată în urmă cu 10 ani, fabrica de mobilă din cadrul Combinatului de prelucrarea lemnului Bacău produce astăzi de trei ori mai mult decît atunci cînd și-a deschis porțile. Anual, se produce aici mobilă în valoare de milioane lei și tot anual aceasta este exportată în 25 de țări ale lumii. Muncitorii montatori Iordache Chirilă și Ion Turnea, în imagine, au înțeles, ca și întregul colectiv dealtfel, că noua lor viață nu poate fi despărțită de destinele fabricii.

2,8 din suprafața României este ocupată d Bacău, care se clasează pe locul 15 într-un clasa ment mai mult sau mai puțin oficial al județelor Deci, după cum se vede, un județ de mărim mijlocie, și gîndul inițial nu te duce la lucrur care să țină de sfera spectaculosului. Și totuși după cum foarte bine se știe, în acest jude ceea ce era specific a dispărut în mare parte, ș spunînd acest lucru ne gîndim la starea de sub dezvoltare, la mahalalele sale de tristă celebri tate, la numărul de oameni secerați de boli la copiii care creșteau în condiții pe puțin spu improprii. Numărul oamenilor nu a crescu chiar foarte mult și aceasta înseamnă că dacă l 25 ianuarie 1948 cifra lor se ridica la 414 996 e sînt astăzi 666 961. Însă realizările acestora și orice fel de realizare începe cu industria sînt impresionante și cîteva cifre se imp totuși. La formarea produsului global al jude lui, industria participă într-o proporție de 66 l sută, agricultura 12 la sută, construcțiile 8,5 l sută, transporturile 6,5 la sută, iar celelalte ramuri 7 la sută. Exprimîndu-ne procentual producția globală pe cap de locuitor a fost în 1950 de 1 723 iar în 1975 se estimează a fi d peste zece ori mai mare. Fără îndoială că fie care cifră își are semnificația ei, își are impor tanța ei, dar lucrul cu care județul Bacău s înscrie în rîndul celorlalte județe ale țării, e bine, acel lucru trebuie căutat în elementu uman și deci prezentarea județului trebui începută cu oameni.

Vorbeam la început de specificul județulu Bacău și vreau să cred că folosirea acestui cuvîn implică nu mici responsabilități. Niciodată u reportaj n-o să poată prezenta ceea ce are specific un județ și poate nici nu este de datoria sa atît timp cît înțelegem foarte clar că Bacău este în primul rînd al băcăuanilor, că ei l-au construit, că este de datoria lor să-l prezinte ș să-l reprezinte. Și după cum spuneam, și dup cum fotografiile care însoțesc textul o vor do vedi, ei o fac cu maximum de cinste și devota ment, și în acest an cînd sărbătorim treizeci d ani de la eliberarea patriei și al XI-lea Congres a partidului, ei sînt în plină efervescență atît a muncii, cît și a redactării bilanțului acesteia Poate că în Bacău specificul adevărat este nou ridicat la scară națională și-atunci nu trebuie s ne mai mire că el seamănă cu alte orașe, c hotelul «Decebal» din chiar centrul orașulu seamănă cu hotelul din Drobeta-Turnu Severin *nu trebuie să ne mai mire* că blocurile seamănă între ele, dar trebuie să înțelegem că există u specific, că acela constă în faptul că el a fos construit în întregime de către locuitorii județului Bacău.

ORAȘELE NOI SE RIDICĂ ȘI PRIN MUNCA PATRIOTICĂ A OAMENILOR CULȚI

Cel de-al doilea municipiu al județului este Gheorghe Gheorghiu-Dej, a cărui istorie este îndeobște cunoscută și de fapt despre fosta

La formarea produsului global al județului Bacău, construcțiile participă într-o proporție de 8,5 la sută. Acestea, realizate în mare parte de tineri, dovedesc că în județ există o sete de nou și de frumos,

comună Onești, la timpul potrivit, s-a lansat și [illegible] șlagăr de muzică ușoară, în care teritoriul [illegible] numit «Zîmbet cald pe harta țării». Cîntecul a fost mai mult sau mai puțin uitat și poate că aceia care-și pot permite să-l fredoneze și în zilele noastre sînt primii pensionari ai orașului, constituiți în 1973 și într-o asociație corespunzătoare. Cu alte cuvinte, un oraș foarte tînăr, un oraș cu o platformă petrochimică demnă de invidiat, dar și un oraș fără coșuri de fum. Avînd în vedere faptul că orașul este nou, că industria sa este tînără și viguroasă, s-a ajuns la situația ca la fiecare o mie de locuitori, 56 să fie intelectuali, în cea mai mare parte ingineri. Cifra, ne comunică Toma V. Constantin, secretar cu probleme de propagandă al Comitetului municipal de partid, este cea mai ridicată din țară. Tot el îmi spune că în oraș se cumpără cele mai multe cărți din țară. După ce discutăm cifrele legate de producție, după ce le comparăm cu alte cifre aparținînd trecutului, ajungem la concluzia că atunci cînd oamenii sînt tineri, atunci cînd se cunosc prin muncă, ei bine, atunci «sarcina noastră, a celor care trăim acum și aici, este să depistăm valorile, să le cultivăm, să nu lăsăm această sarcină posterității». Și dacă a venit vorba despre valori, și dacă fără nici o convenție prealabilă știm că valoare înseamnă în primul rînd om, simt că nu-mi rămîne altceva de făcut decît să caut cîțiva dintre acești oameni, să-i găsesc și împreună să vedem în ce măsură ei reprezintă o valoare, și în ce măsură valoarea lor se convertește în valori materiale și sociale.

Inginerul Vlădescu Nicolae este director al Trustului de construcții industriale, este înalt de aproape 2 metri, are și acea ușoară tristețe pe care ți-o conferă munca încordată și serioasă, dar nu acestea sînt elementele care alcătuiesc esențialul în viața sa. În anul 1950, cînd era muncitor constructor, cînd lucra așa cum lucrează aceștia, cînd dormea într-o baracă pe care o numea locuință, atunci a fost scos din producție, trimis la facultatea muncitorească și apoi la Facultatea de construcții industriale din București. S-a întors deci inginer, a devenit în scurt timp inginer-șef, iar acum este director și își compară trecuta perioadă de muncitor, deci perioada în care nu că a simțit pe viu, ci a muncit concret, cu practica în producție a elevilor. Îmi spune că nu este rău să te lauzi, dar că pentru asta trebuie să ai darul vorbirii și timp necesar să ți-l cultivi. Consideră că într-un domeniu atît de important cum sînt construcțiile, cel mai rău lucru este îndepărtarea de spiritul cu adevărat muncitoresc, îndepărtarea de om, și asta devine un lucru deosebit de urît atunci cînd te-ai ridicat din mijlocul lor, atunci cînd le-ai simțit răsuflarea obosită de muncă în aceeași baracă. «Mă întrebați dacă îmi place orașul, și eu vă răspund că nu are cum să nu-mi placă din moment ce l-am făcut chiar eu. Mă mai întrebați dacă blocul în care stau a fost făcut avîndu-se în vedere funcția pe care o dețin. Vă răspund că stau acolo unde stau, deoarece a fost una dintre primele inițiative ale noastre, una dintre acelea despre care ziariștii spun nu de puține ori că sînt demne de invidiat. Lucram pe atunci mai puțin bine decît acum, multe dintre cărămizi se spărgeau și, văzîndu-le așa sparte, deci pierdute, ne-am gîndit să construim un prim bloc cu aceste deșeuri. Blocul a ieșit frumos, mi-a plăcut foarte mult, și m-am mutat în el, cu atît mai mult cu cît între timp mi s-a mărit și familia. Am un băiat care vrea să se facă, desigur, constructor și o fată care visează încă de pe acum la facultatea de farmacie». Înainte de a pleca, înainte de a încerca zadarnic să mă rătăcesc într-un oraș nou și tînăr, ridicat în bună parte prin muncă patriotică, mai aflu în legătură cu aceasta din urmă că în oraș există o chestiune care ar trebui să stea și în atenția altora: atunci cînd se execută muncă patriotică inginerul face treabă de inginer, arhitectul de arhitect, iar muncitorul necalificat nu se califică în cadrul acestor acțiuni, ci dacă e s-o facă, o face la locul său de muncă.

GESTURILE VECHII AGRICULTURI AU DISPĂRUT

În comuna Nicolae Bălcescu, comună frumos și corespunzător dezvoltată, chiar dacă pe acolo niciodată nu l-au dus pașii pe Nicolae Bălcescu, am găsit două C.A.P.-uri, unul decorat cu Ordinul Muncii, am găsit o producție agricolă în care cifrele urcă la cote foarte înalte și sînt convins că, la ora apariției acestor rînduri, țăranul Constantin Salahoru se va fi întors de la București, unde a fost delegat la primul congres al Frontului Unității Socialiste.

Primarul comunei, Nicolae Gherghel, are 53 de ani și a avut viața tipică a activiștilor de partid, viață pe lîngă care nu de puține ori în literatură s-a trecut cu ușurință, a fost tratată superficial sau pur și simplu schematic și simplist. «Îmi aduc aminte că în 1952, într-o dimineață de iarnă, am primit sarcina să verific un dosar într-o comună la care am ajuns cu vreo trei trenuri, două sănii, vreo 15 kilometri i-am făcut pe jos, dar am ajuns totuși, am verificat, și dimineață, cum se obișnuiește, am raportat totul. Acum, unii dintre cei care desfășoară munca la sate își închipuie că esența ei depinde de mașina care i-aduce, de asigurarea celor mai bune condiții de somn, de diurne și nu de puține ori mă gîndesc că noi, deși am avut o tinerețe dăruită războiului și vieții grele, avem acum maturitatea atît de a-i înțelege, cît și de a-i critica pe drept și ascuțit. Am reușit să-mi termin liceul doar acum un an și m-am bucurat foarte mult că la examenul de bacalaureat am luat note mari

Se construiesc sate noi, se modernizează cele vechi, se produce în fapt ceea ce numim apropierea acest[illegible] de oraș. [illegible] însă ca acest proces să însemne îndepărtarea satului de specificul său românesc, și în județul Bacău nu numai păstrarea portului popular este de natură să ne încredințeze că așa ceva nu va avea loc.

Fotografii de ELENA GHERA ■

atît la filozofie, cît și la limba română. Eram doar cu un an de școală înaintea fetiței mele, Doina, care era, de ce să n-o recunosc, mai bună la matematică. Am ținut să-mi termin studiile nu pentru a obține vreun avantaj, ci pentru a nu rămîne cu nimic dator vieții, și pentru a dovedi că întreaga mea activitate de partid a fost una romantică, mi-a cuprins cu adevărat viața și mi-a dat forța și curajul de a trece peste ceea ce nu meritam. Aici în comună cei mai mulți dintre bărbați lucrează la oraș și deci practic desfășurăm activitatea politică mai mult cu femeile». *Iată, de pildă,* Cata Magda, *o femeie de 45 de ani,* stă în fața mea, stă dreaptă, mă privește limpede în ochi și peste foarte puțin timp înțeleg pe ce i se sprijină siguranța. A născut și crescut opt copii, îmi spune că poate o să mai facă vreo doi și aflu că are o fată asistentă medicală, un băiat student la medicină în București, un altul elev la un liceu militar și alți cîțiva pe-acasă. Cu o bună-credință și cu o naivitate de care numai o mamă este capabilă, îmi spune că una dintre fetele ei a învățat la București și a învățat mult mai bine decît fata unui tovarăș care lucra în cadrul unui minister. «Ea nu dădea bani să-l vadă *viu* pe Mihai Constantinescu. Stătea în cămin și învăța tot timpul și așa se face că sînt foarte mulțumită de ea, ca dealtfel de toți copiii mei. Și dacă sînt mulțumită, este că am înțeles că în această țară orice năzuință poate fi îndeplinită și că prima lege a partidului este morala comunistă, adică să fii cinstit și să nu-ți calci demnitatea de bărbat sau de femeie». Femeia din fața mea vorbește convingător, vorbește chiar și tare, se folosește de niște cuvinte venite spontan pe buze și toate aceste cuvinte adunate și puțin periate pot să țină loc de un frumos articol teoretic privind cultul familiei. Îmi *spune că datoria principală a unei femei este* aceea să îngrijească copiii pe care i-a născut, să ducă o viață cumpătată pentru a ieși copilul inteligent și că, odată copilul născut, trebuie să respecte locurile natale și oamenii care le-au făcut frumoase și accesibile.

Înainte de a mă despărți de primarul comunei l-am cunoscut pe inginerul Asaftei Dumitru, președintele C.A.P. «Nicolae Bălcescu», C.A.P. decorat cu Ordinul Muncii, iar el deputat în Marea Adunare Națională. Este cel mai mare C.A.P. din județ ca producție și după foarte puțin timp mi se spune că în activitatea cu oamenii trebuie să știi ce să le ceri și tot ce le ceri să fie în interesul lor. În condițiile concrete ale acestei comune din județul Bacău, relațiile dintre tehnică și om înclină hotărîtor în favoarea omului, gesturile vechii agriculturi au dispărut și chiar mîinile țăranilor arată acum altfel. Pătrunderea de atît de mult timp a utilajelor mecanizate, însușirea de către oameni a tehnicii folosirii lor, metodele noi de muncă, între care acordul global ocupă cel puțin în acest timp un rol esențial, au schimbat și idealul de viață al locuitorilor comunei. Acum, ei își doresc o casă bine pusă la punct pentru ca atunci cînd vine un prieten să aibă ce să-i arate, iar atunci cînd nu-i vine nimeni să se simtă cît mai bine.

Peste foarte puțin timp în comună vor apărea construcții cu etaj, se vor mai naște alți copii și aceștia, odată crescînd, vor crea o altă lume a cifrelor, vor da alte producții, desigur mai mari, pentru că aici, în comuna Nicolae Bălcescu, se practică atît un cult al familiei, cît și un cult al muncii și se înțelege faptul că la urma urmei este vorba de același lucru.

GÎNDURILE NOASTRE DESPRE FRUMOS PLEACĂ ZILNIC LA EXPORT

Una dintre cele mai reprezentative unități ale județului este Combinatul de prelucrarea lemnului, așezat pe platforma industrială a municipiului Bacău. El a fost construit acum zece ani pe locuri pe unde altădată creșteau vite și a fost construit atît pentru faptul că 41 la sută din suprafața județului este acoperită de păduri, cît și pentru faptul că în cadrul industriei locale existau foarte mulți meseriași care s-au înfrumusețat și ei, înfrumusețînd lemnul. Pe lîngă uși, case prefabricate, ferestre, plăci fibrolemnoase se fabrică aici foarte multă mobilă. Ea se exportă în aproape 25 de țări și în rîndul acestora figurează U.R.S.S., S.U.A., Liban, Elveția, Israel, R.D.G. Altfel spus, 96 la sută din producția de mobilă a combinatului se trimite la export și în acest fel fabrica din Bacău realizează prin fapte de muncă recentele hotărîri ale partidului în domeniul comerțului exterior. Angajații combinatului au reușit acum, în 1974, să producă de trei ori mai mult față de anul cînd fabrica a luat ființă și explicînd acest lucru Constantin Pașcu, secretar al comitetului de partid, ca funcție politică, și maistru principal în fabrica de mobilă, referindu-ne la calificarea sa profesională, considera că «am depășit stadiul de miracol și-am intrat în obișnuit». Vorbindu-mi despre activitatea sa pe linie politică, folosind frecvent expresia «totul constă în omogenitatea colectivului», a găsit cuvintele necesare pentru a-mi demonstra că de fiecare dată munca politică își are atît eficiență politică propriu-zisă, cît și economică, dacă ea nu pierde din vedere elementul om. Pentru că în cadrul combinatului băcăuan nu mai există fluctuații ale forței de muncă și acest lucru, fiind vorba despre oameni, își are o explicație cît se poate de omenească. Venitul mediu lunar a ajuns la 1 500 lei, muncitorii beneficiază de o cantină spațioasă unde se mănîncă bine cu suma de lei 4,50 și pentru fiecare schimb se aduc circa 500 de pachete cu hrană rece costînd de fiecare dată 3,50 lei. Mi s-a spus chiar că un mare pericol pentru procesul de producție l-ar reprezenta închiderea cantinei sau neaducerea în continuare a pachețelelor. Mai în glumă, mai în serios, oamenii de acolo spun că vestiarul lor seamănă cu foaierul Sălii Palatului și că un muncitor ieșit din vestiar după lucru poate fi confundat cu un director general, sau chiar cu un ministru. În mod firesc mi se spune că, dacă este nevoie, omul vine și duminica la serviciu pentru că viața lui este legată de fabrică, pentru că fabrica i-a făcut viața frumoasă și civilizată și spunînd viață, spui și duminică.

Constat cu satisfacție că scaunele din sala de ședințe sînt făcute în altă parte, în altă localitate, lucrul acesta îmi place, chiar dacă explicația sa tehnică este aceea că fabrica nu produce mobilă curbată. Aproape toți oamenii cu care am vorbit sînt de părere că fiecare specialist, și prin specialist se poate înțelege aici și un muncitor, trebuie valorificat exact și la locul potrivit, nu trebuie lăsat să lîncezească, nu trebuie să uite niciodată că locul său și destinul său se leagă de fiecare dată de producție. Cifrele de plan, mi se spune, nu cad din cer, ci din voința noastră, trebuie oricum să le facem și le facem, și ne mîndrim cu faptul că gîndurile noastre despre frumos pleacă zilnic spre țări despre care avem păreri cît se poate de bune.

Împreună cu Constantin Pașcu străbatem secții curate și luminoase, cu mobilă de diverse culori, și secretarul de partid este oprit din drum de un tînăr cu dinți albi: «Să trăiți, tovarășe secretar de partid!» Acesta-i răspunde destul de amuzat cu: «Noroc!» și-apoi îmi spune că această chestiune își are și ea o mică istorie.

«De foarte mult timp mă salută așa, la început mă simțeam stînjenit, dar întrebîndu-l motivul pentru care o face, mi-a răspuns că trăind eu, trăiește și el și încă bine».

Consider că este o dovadă a eficienței muncii politice, este o dovadă că ea, desfășurată cu pricepere și cinste, se îndreaptă de fiecare dată la sufletul omului, că sufletul omului din acest reportaj este un suflet din Bacău și-odată ajuns în București n-am simțit nici un fel de șoc și mă gîndesc cu plăcere că pe harta țării județul ocupă doar 2,8 la sută, dar pe harta spirituală *și morală a noastră el ocupă un loc ce niciodată* nu va putea fi predat cifrelor.

EUGEN SECELEANU ■

noile industrii au devenit deja tradiționale

În dorința firească de a legitima datele obținute despre industria, agricultura și cultura județului Bacău, am adresat trei întrebări tovarășului Gheorghe Roșu, prim-secretar al Comitetului județean de partid Bacău al P.C.R., președintele Consiliului popular județean, președintele Consiliului județean al Frontului Unității Socialiste. Cum este și firesc, prima întrebare s-a referit nu numai la cele mai semnificative cifre care exprimă ascendența industrială a județului, dar și la ceea ce ele reprezintă cu adevărat *nou în județul Bacău. A doua întrebare legată cumva de prima am adresat-o privind* modul în care tinerii absolvenți pot să se încadreze direct în producție, deoarece este dincolo de orice fel de îndoială că drumul de la școala profesională la producție trebuie să fie unul cît mai scurt, cît mai lipsit de complicații. Și, în fine, avînd în vedere participarea primului-secretar al Comitetului județean de partid Bacău la primul Congres al Frontului Unității Socialiste, cea de-a treia întrebare a căutat să surprindă liniile de forță valabile pentru județ, cele rezultate din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la acel veritabil forum al obștii din Republica Socialistă România. Mai jos, reproducem răspunsurile primite:

1. Ca urmare a aplicării în viață a programului Partidului Comunist Român de repartizare judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării, județul Bacău a cunoscut o puternică dezvoltare. Ponderea județului în producția industrială a țării a fost în anul trecut de 3 la sută. În anii construcției socialismului au apărut în județ industrii noi, cum ar fi producția energiei electrice și termice, petrochimia, prelucrarea superioară a lemnului și altele, devenite de acum tradiționale. În ultimii ani apare însă drept semnificativă alinierea județului nostru la celelalte județe producătoare de mașini-unelte pentru prelucrarea metalului. Fabricăm, începînd cu anul 1973, la Întreprinderea de mașini-unelte Bacău, mașini de alezat și frezat pentru unitățile industriale din țară și *în curînd* acestea *vor merge* și *peste graniță*. Acest *moment* marchează un salt calitativ în industria județului deoarece vom livra pentru prima oară produse de mare tehnicitate, complexitate și precizie care necesită o pregătire și o calificare superioară.

2. Dezvoltarea mereu ascendentă a economiei județului a atras după sine creșterea continuă a numărului de muncitori. Numărul locurilor de muncă a crescut, de pildă, în perioada 1960–1973 cu 51,5 la sută. Programul de dezvoltare economico-socială a județului pînă în anul 1975, parte integrantă a planului cincinal al economiei noastre, asigură în continuare creșterea numărului de lucrători în toate ramurile industriei creîndu-se astfel noi locuri de muncă pentru tinerii absolvenți din județ. În anul acesta, de pildă, cei peste 3 800 absolvenți de școli profesionale și ucenici calificați la locul de muncă din județ vor intra în producție, iar un număr însemnat de tineri urmează sau vor urma *cursuri de calificare în ramurile confecții, textile și cele ale industriei locale.*

3. Primul Congres al Frontului Unității Socialiste — eveniment cu semnificație istorică în viața politică a țării — a reprezentat expresia unității întregului nostru popor în lupta pentru înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român, a programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

Oamenii muncii din județ sînt angajați cu întreaga lor capacitate și pricepere pentru înfăptuirea acestui program, muncesc neobosit pentru realizarea actualului cincinal înainte de termen. În acest cadru avem cu prioritate în atenție punerea în funcțiune la termen și chiar înainte de termen a tuturor obiectivelor industriale și social-culturale pentru anii 1974–1975. Totodată acționăm în fiecare unitate pentru sporirea eficienței economice, reducerea cheltuielilor de producție și îndeosebi a consumului de materiale, conștienți fiind că aceasta constituie calea sigură de sporire a venitului național, a bunăstării întregului popor.

Numai în perioada 1974—1975, în județul Bacău s-au construit și urmează să se construiască 5 040 *apartamente din fondurile* statului și 5 280 din banii cetățenilor. Desigur, pe primul plan stau judicioasa lor amplasare, gradul sporit de confort, cu alte cuvinte ele se construiesc de către oameni pentru ei înșiși, și deci cifrele au o semnificație aparte.

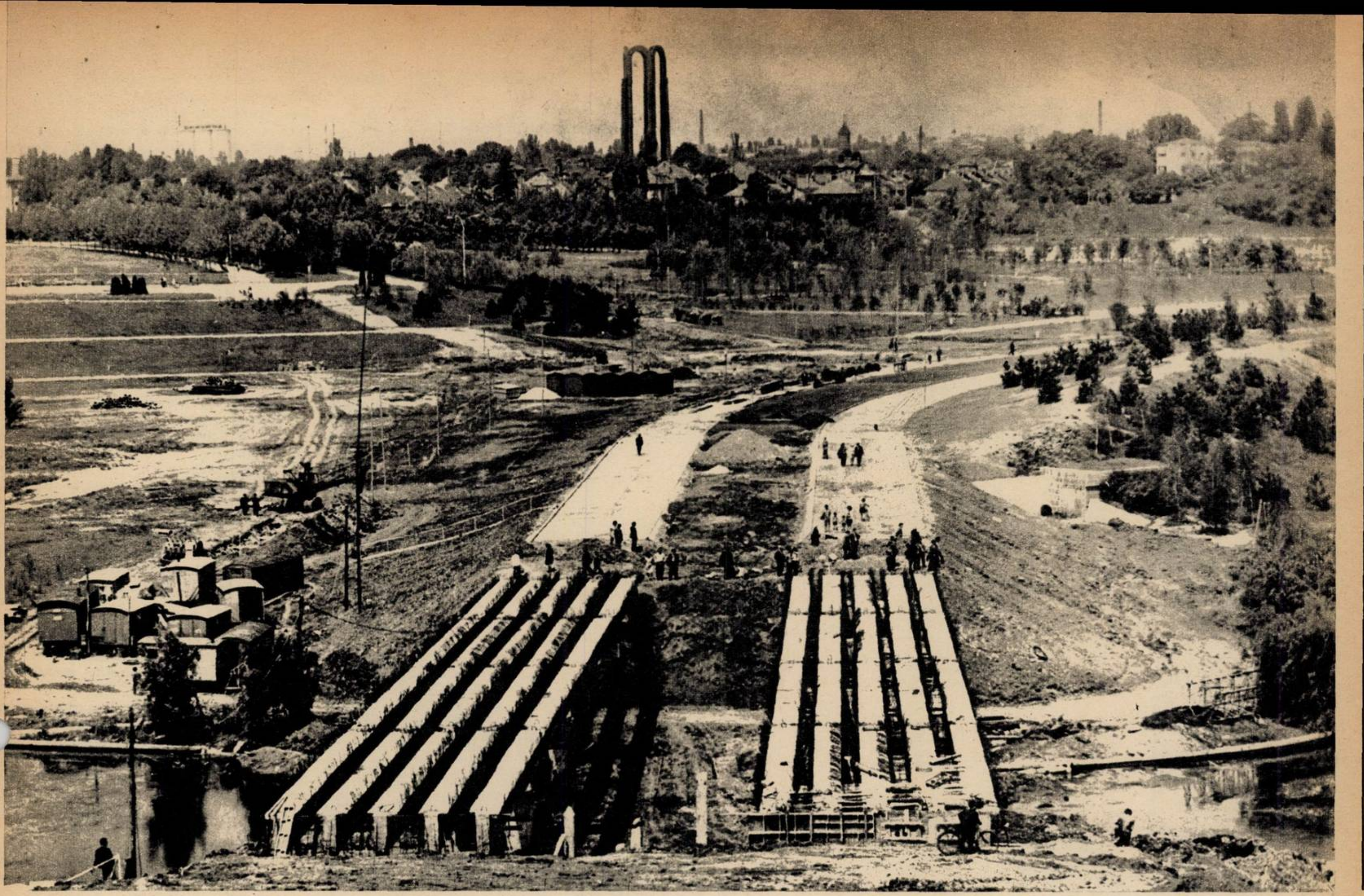

JURNAL DE ȘANTIER

opt oameni prea buni, prea înțelegători și de peste 20 de ani podari

Noi, bucureștenii, am adoptat rapid în habitatul nostru urban pasajul Universității. Cu toate comoditățile și utilitățile lui. Deși habar n-avem cum s-a construit și de către cine. Habar n-avem, de pildă, că aici, în *iunie* 1970, apele bezmetice ale Dîmboviței deversate prin canale au inundat de două ori hăul de aproape 4 metri adîncime și zile și nopți, cu îndîrjire, cu ambiție, cu neodihnă, în schimb continuu, echipa de betoniști a lui nea Costică, a lui nea Constantin Georgescu și a lui nea Gheorghe Vlașcă și dulgherii lui Tudor Buică și fierarii lui Ștefan Dumitru au trimis înapoi apele la plimbarea lor firească pe cursul rîului și au terminat, în grafic, pasajul Universității. Și habar n-avem că acest pasaj, partea lui de rezistență, adică esențialul «o lucrare grea», cum *mi se spune*, este examenul de maturitate inginerească al tînărului inginer Victor Mitrache care, atunci, n-avea decît un an de la terminarea facultății și care, acum, de cîte ori trece pe acolo, mîngîie cîte unul dintre cele 48 de elegante coloane de susținere ale planșeului. Acești oameni, și mulți alții, grupați în lotul 23 de la Întreprinderea de construcții edilitare și drumuri — *I.C.E.D. — care mă roagă să specific* neapărat, lotul 23 *podari*, țin la asta și sînt mîndri de asta, care au făcut toate podurile Bucureștiului — și Ciurel, si Colentina, și Pantelimon, și Știrbei Vodă, și Cotroceni și multe altele — construiesc, sînt aproape gata cu el, și podul din Parcul Tineretului, trăsura de unire dintre aleea centrală și sala polivalentă. Pod carosabil de 84 de metri lungime și 7 lățime, cu 2 sensuri și deci patru benzi de circulație și cu o esențială valoare ornamentală. Și acești oameni, despre care șeful lor, inginerul Mitrache, spune că sînt «prea buni, *prea înțelegători, și mai toți cu vechime în* construcții de poduri, unii sînt de peste 20 de ani podari», au montat grinzile de beton prefabricat — 40 de grinzi lungi de 21 metri și grele de 30 tone fiecare — numai în 9 zile, de la 8 mai la 17 mai, cu 8 zile mai devreme făcînd o economie numai de la chiria macaralei de 64 000 lei. «Și s-o spunem direct, nu se *putea fără efortul făcut spre sfîrșitul montării*», cum ne spune maistrul Dumitru Tarabega. Între 10 mai orele 6,30 și 12 mai orele 13.00 opt oameni din lot n-au plecat acasă. Șapte nici nu sînt din București, sînt navetiști săptămînali din Dobroești și Brănești; și-au amînat dorul de familie și de casă, și-au împins cu o zi mai încolo odihna, baia, plăcerea lenjeriei curate și împreună cu nemaipomenitul nea Costică — singurul bucureștean — au rămas să monteze zi și noapte grinzi. «Rămînem, nea Costică?» «Ce zici, poți să apelezi la cîțiva oameni?», îl întreabă inginerul. «Cum nu, tovarășe inginer! Apelez la ai noștri, bătrînii».

Toți știau că macaraua Colins este un utilaj scump, suprasolicitat și împrumutat de la o altă întreprindere. Opt mii de lei pe zi, 405 lei pe oră sînt sume! Cînd știi asta «dacă ai conștiință în tine, cum zice nea Costică, nu prea îți arde să stai și să lași să curgă timpul». Ce *mai, rămîn opt oameni vineri noaptea*, sîmbătă toată ziua, duminică toată ziua ... ca luni la prînz podul să arate a pod. Cu toate grinzile pe el. Cei opt meșteri mari și-au șters nădușeala de pe frunte și au plecat la binemeritata odihnă. Din nou cu acel sentiment tonic că au făcut ceva. Ceva gîndindu-se la pod, dar eu aș pune *Ceva*, cu majuscule, gîndindu-mă la gest. La *bravul* lor gest, la puterea de sacrificiu a constructorilor noștri, a constructorilor de poduri concrete și a constructorilor simbolici de poduri simbolice, peste etape și timp, pentru ca țara să mai facă un pas spre Civilizația socialistă spre care tindem.

V. GHERGHINOIU ■

EDUCAȚIE PRIN MUNCĂ

nu-i ajută puterile pe cît le place să fie de viteji

Vitejii din titlu sînt copiii din comuna Vidra, județul Ilfov. Cît îi duce mintea, ar renunța cu chiote la transcrierea pe curat a unor propozițiuni de felul: *Păsărelele s-au întors din călătorie. Iepurașii fug de bucurie. Seara mierloiul și sturzul se întrec cu cîntece* — pentru a se închipui tractoriști, mecanizatori sau brigadieri voluntari pe stadionul comunei.

Mărindu-se, pe parcurs se întîmplă ceva și disponibilitatea pentru «orice fel de muncă» se atenuează. Învățătoarea Dumitra Ghincea e de părere că «mamele de azi sînt puțin cam exagerate, nu cum au fost mamele noastre. Veneam de la școală. Ne odihneam? — Răritul sfeclei, culesul bumbacului, prășitul porumbului, *cu noi le făcea tata.* Astăzi «*copiii mamei*» se feresc de bătături și de noroi, dar uneori nimeresc mai ușor în gropi».

Să ne înțelegem de la început: nu e rău, nu e rău deloc faptul că elevilor li se respectă timpul pentru învățătură. Dar trebuie înțeles că virtuțile muncii nu respectă diviziunile ei; vreau să spun că munca este indivizibilă și oricare ar fi forma ei specifică efectele educative sînt identice. De aceea este ea indispensabilă oricărei încercări de educație civică. Toate astea și multe altele, părinții din comuna Vidra le află la cursurile special organizate în cadrul *Universității populare*, la ședințele de la școală. Din care pricină, poate și din altele, anul trecut la activitatea de muncă patriotică n-a lipsit *nici un elev*, fapt ce a *surprins-o*, dar a și încîntat-o pe secretara organizației de partid de la școala generală, Maria Roman.

Cum se întîmplă întotdeauna, revelațiile spontane ale vieții ne fac să uităm că, teoretic, le cunoaștem de mai înainte; la ședința de partid care a urmat cineva a desprins concluzia că atunci cînd «munca-i organizată le place și copiilor». Așa a fost și e bine că s-a reamintit. Pe porțiunea de pămînt afectată copiilor din satul subordonat Crețești, recolta a fost superioară celei mai bune recolte obținute de părinți. N-a fost nevoie să mi se spună ca să-mi *imaginez orgoliile* gălăgios dezlănțuite. Și oricine își poate prefigura ardoarea cu care adolescenții așteaptă noua întrecere. Eu am reținut pentru mine, dar și pentru dumneavoastră, ce se ascunde în spatele acelui moment. Handicapul experienței și al obișnuinței copiii l-au recuperat cu ajutorul științei. Științei profesorului de agricultură în primul rînd, fiindcă *astfel se cuvine într-o școală. Important* este cu ce au rămas tinerii, faptul că mintea lor va căuta în cărți ce altădată alegea la întîmplare. Să-i dăm și un nume, dacă vreți, și să-i spunem obișnuința științei, deoarece părerea mea este că aceasta este calea pe care știința va pătrunde organic în agricultură. Aceasta este și finalitatea oricărei munci, inclusiv a aceleia din școală — *creația; creația,* la *rîndul* ei, fiind forma cea mai nimerită a educației pentru muncă. Munca privită ca o activitate rece, de laborator, înseamnă formalism. Pigulită în eprubete sau materializată în rezultate insignifiante, munca devine o obligație plictisitoare și cîtă atracție au elevii pentru astfel de lucruri ne-o amintim fiecare! În rezumat, acestea au fost ideile care mi-au rămas în *urma discuției* cu Maria Roman și Dumitra Ghincea. În aceeași școală există două ateliere: unul de lăcătușerie pentru băieți și o țesătorie pentru fete. La sfîrșitul școlii, absolvenții, inclusiv micuții recordmeni, vor primi un atestat de calificare în una dintre aceste munci. Nu zic, departe de mine gîndul de a spune că rău se procedează. Dascălii unei școli, oricare ar fi ea, merită respectul cuvenit experienței și menirii profesiunii lor. Micuților vidreni, ilfoveni și din satele de peste tot nu le dăunează lăcătușeria și nici fetelor țesătoria. Nu le dăunează nici tîmplăria sau — *știu eu?* — cazangeria. Documentele de partid indică foarte clar o pregătire complexă. Dar de ce atestatul se acordă uniform și generalizat numai în aceste meserii? Le-am întrebat pe cele două profesoare cîți dintre absolvenții de anul trecut au ales aceste profesii. Se pare că nici unul. N-ar fi vorba deci decît de înțelepciunea de a renunța la o judecată *apriori* și a *stimula* acest *neașteptat*, izolat și aparent fără perspectivă «nou» petrecut în satul Crețești. Acest fapt e susținut de o altă realitate a comunei. În Vidra există un Institut de cercetări pentru legume și flori. Comuna însăși este un bazin legumicol. În curți, aproape fiecare gospodărie adăpostește solarii, sere. Îndeletnicirea de îngrijire a roșiilor, ardeilor, *morcovilor, tradițională în sud, este prin urmare* familiară localnicilor de toate vîrstele. Și, totuși, cînd organizația de pionieri a deschis un cerc de legumicultură la institut a fost îmbulzeală. Copiii au căpătat un lot al lor pe care experimentează chiar soiurile premiate la concursurile internaționale. Pionierilor le place tot ce nu e ca la mama. Îndrăgesc institutul, cercul lor de mici cercetători. Și *unii dintre ei, revenind* după ani, vor ști rosturile lui mai bine decît oricare altul. În această *continuitate* constă un alt obiectiv important al practicii, ale cărei succese concrete i-au determinat pe elevii legumicultori să iasă cu plăcere și la alte munci, cum s-a întîmplat de pildă cînd a început construirea noului stadion al comunei.

NICOLAE CRISTACHE ■

Doriți să circulați mai repede? Doriți să nu mai așteptați inutil minute în șir pentru a traversa o intersecție semaforizată? Doriți să umblați pe străzile orașului așa ca și cum ați traversa din hol în bucătărie?...
ȘTIȚI că oameni ca și noi — deosebiți poate doar prin uniforma lor albastră — se interesează de toate astea?
DORIȚI A CIRCULA CIVILIZAT ȘI REPEDE?
În curînd, pe «ecranele» circulației rutiere contemporane: o nouă premieră românească:

„unda verde”

...Spectaculosul cuvintelor de mai sus nu-mi aparține, țin să anunț din capul locului acest lucru, l-am auzit pe coridoarele I.P.A. (Institutul de cercetări și proiectări-automatizări), l-am sesizat mai bine-zis, ascultînd — trăgînd cu urechea, cu alte cuvinte; așteptam sosirea inginerului Marcel Sîrbu, director general al instituției în cauză, prins deocamdată într-o ședință de protocol cu niște străini care se interesau direct de rezultatele cercetătorilor români. A venit în cele din urmă și — foarte amabil — mi-a dat cîteva dintre primele informații asupra subiectului ce mă interesa. Iată-le:

«FLUENȚĂ», «TERMEN» ȘI «NOȚIUNEA DE COLECTIV»

Circulația rutieră modernă implică, prin însăși dezvoltarea ei fantastică, o supraveghere strictă. Necesită, pe de altă parte, un sistem eficace de control și dirijare — sistem fără de care s-ar sufoca ea însăși. Exemple sînt marile capitale ale lumii, exemple sînt și marile aglomerări de trafic ce se fac mereu mai simțite — și nu în bine! — în chiar orașele noastre.

Iată dar starea, faptul, *momentul* de la care cei de la I.P.A., susținuți de către Inspectoratul general al miliției, au pornit la realizarea unui aparataj complex, menit a facilita într-o măsură cît mai mare fluența traficului — pentru început — pe principalele magistrale ale Capitalei, urmînd ca apoi sistemul să fie aplicat în întreaga țară.

Un studiu tehnico-economic, de principiu, a fost avizat în decembrie 1973; plecînd de la acest studiu, într-un termen *record* — pentru ceea ce poate însemna o astfel de realizare! — s-a ajuns ca în luna curentă să fie omologate primele trei *module* din seria de echipamente destinate acestui scop. «Module» ce vor constitui o rețea integrată, complexă, de dirijare și supraveghere a traficului rutier.

Pentru a reuși acest lucru, s-a format un colectiv mixt de cercetare, proiectare și asimilare în fabricație — în care lucrează specialiști din: I.P.A., miliție, I.E.A. (Întreprinderea de elemente de automatizare). Pentru a reuși, eu însumi, să înțeleg măcar în parte tot ce reprezintă formulările de mai sus, beneficiez de sprijinul inginerului Lazăr Ion Sandu, șef secție cercetare echipamente pentru transmiterea și prelucrarea informației:

— În primul rînd, vă rog să nu mă pozați!

— Nu vă pozez.

— În al doilea, cred că ar trebui pomenit colectivul!

— Care... colectiv?!

— Colectivul nostru: cercetător științific inginer Marcel Hascal, cercetător științific inginer Lucian Popa, inginerii Ruxandra Stănescu și Mihai Cartianu din sectorul de cercetare, proiectanții ingineri Iuliu Kovacs și Ernest Klier, precum și tehnicienii Viorel Secășanu și Gheorghe Neacșu. Ăsta-i colectivul. Adică, cel din partea I.P.A.

— Cine ar mai fi?

— Inginerul Toader Danci.

— Dînsul din ce... parte este?!

— Din partea Inspectoratului general al miliției. Este căpitan.

Rețin ideea că avem de-a face cu ceva absolut nou, și chiar așa este: «Unda verde» (forr de circulație, însemnînd, în mare, un adev sistem menit a da liber, adică «verde», unui șir întreg de stopuri de pe o axă de circulație) s-a aplicat pînă acum în cîteva puncte ale Bucureștiului, folosindu-se un aparataj electromecanic străin, de acum învechit. Ceea ce intenționează însă — astăzi — cele trei organisme autoare ale proiectului (conducerea I.P.A., Miliția și Consiliul popular al Capitalei) reprezintă cu mult mai mult: realizarea cu mijloace naționale și la un nivel competitiv pe plan mondial a unui sistem propriu, ultramodern, capabil să asigure fluența perfectă a unui trafic rutier aflat în permanentă dezvoltare, cît și siguranța și graba firească a pietonului obișnuit.

Colectivul mixt de realizatori își desfășoară activitatea în chiar incinta I.E.A. (Întreprinderea de elemente de automatizare-București). Nu voi intra în detalii, rețin doar faptul că paralel cu finisarea ultimelor aparate extrem de complicate, colectivul realizează și o serie de machete demonstrative pentru Tîrgul de toamnă ce va avea loc anul acesta în Capitală. Tînăra ingineră Ruxandra Stănescu ține totuși să menționeze că deși un colectiv proaspăt închegat fiind (lucrează împreună din februarie el este *un colectiv* în adevăratul înțeles al cuvîntului.

INGINERUL CĂPITAN TOADER DANCI ÎNTRE ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ, MUNCA ÎN MILIȚIE ȘI PREGĂTIREA UNUI MARE SPECTACOL NOCTURN.

Împreună cu Lucian Popa, inginerul din partea

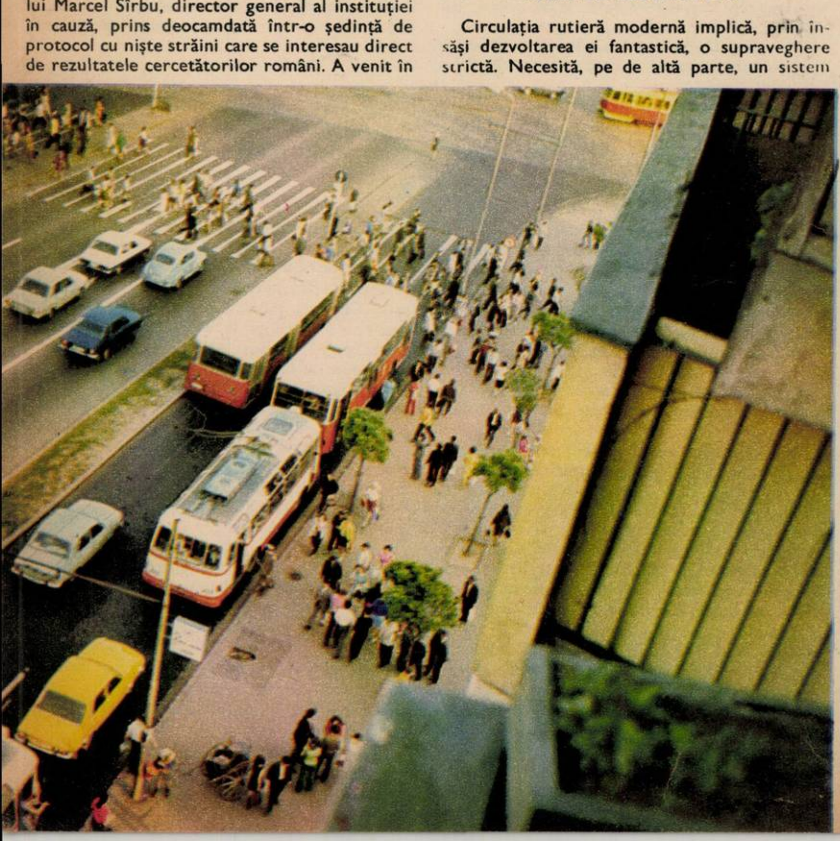

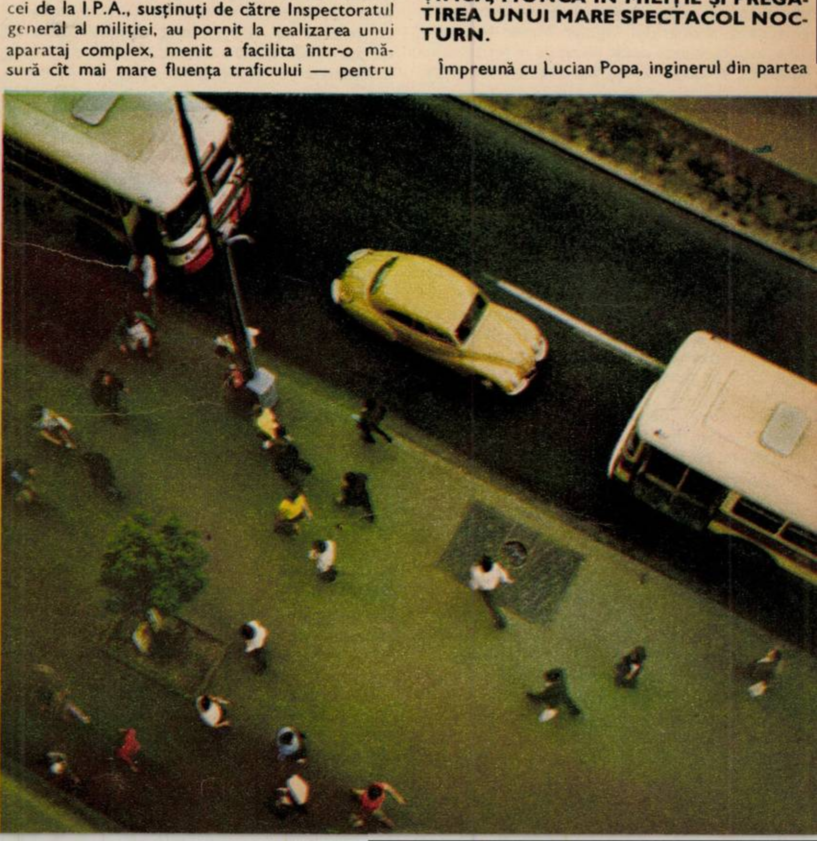

I.P.A., îl așteptăm în incinta stadionului Dinamo pe căpitanul de miliție Toader Danci. Discuția are loc pe iarba verde din preajma terenului, și uneori trebuie să strigăm unul la altul pentru a ne face înțeleși: se repetă marile mișcări de mase de sportivi, călăreți, mașini de intervenție, motociclete etc.; este un vacarm, abia acoperit de comenzile date permanent prin uriașele difuzoare ale stadionului: se fac ultimele finisări ale spectacolului pe care Miliția, cu ocazia celei de-a 25-a aniversări a zilei ei festive, l-a pregătit pe acest teren, urmînd a fi prezentat în *nocturnă* în chiar seara *apariției revistei* noastre. Căpitanul Danci, deși face parte din grupa de organizare, găsește totuși timp să-mi dea ultimele lămuriri asupra «Undei verzi».

Nu a existat inițial concepția unui sistem unitar; județele și-au creat o aparatură mecanică rudimentară, în scopul dirijării circulației pe plan local; vechile aparate își schimbau caracteristicile de lucru în funcție de condițiile climatice ducînd deseori la strangularea circulației, la crearea de «dopuri», la timpi morți («deși pe calea principală, de pildă, nu trecea nimic, pe căile secundare întîrzia roșul!»).

Pe de altă parte, s-au importat echipamentele de la *diverse* firme străine (care nu se puteau corela între ele, în scopul unei centralizări!).

Actualele măsuri și inițiative, elaborate de către colectivul mixt de creatori, urmăresc tocmai *eliminarea* unor astfel de *neajunsuri* pe de o parte; pe de alta, investițiile necesare punerii la punct în cel mai scurt timp (în august va intra în funcțiune primul «tronson» complet automatizat — bulevardul «Gheorghe Gheorghiu-Dej») a modernului sistem de dirijare electronică a circulației, se vor amortiza în timp *foarte scurt, prin:*

— micșorarea radicală a timpilor morți pierduți (atît de vehicule, cît și de pietoni);

— normalizarea fluidității traficului;

— diminuarea poluării atmosferice (urmare ducerii timpului de staționare a mașinilor, repetări inutile a ambalării motoarelor la pornire etc.);

— economie de carburanți;

— creșterea siguranței personale atît a pietonilor, cît și a conducătorilor auto.

Și peste toate cele de mai *sus* — ca o dominantă deloc străină epocii pe care o trăim — *mîndria națională de a realiza această aparatură ultramodernă!*

. . . .

Nu pot încheia rîndurile de mai sus fără a face cîteva precizări în perspectivă: aparatura va putea funcționa în faza finală, *cu patru* programe de circulație — toate sectoarele automatizate avînd posibilitatea de a fi cuplate la un calculator electronic. În acest fel, se va ajunge la o dirijare integrală — pe planul unui oraș întreg! — a circulației ținînd cont de diversele zone aglomerate ale municipiului în cauză.

Pe de altă parte, colectivul — primul colectiv de acest gen ce a luat ființă în țară — realizează, încă de pe acum echipamente la nivelul oricăror colective similare din țările avansate.

În sfîrșit, o notă de ultima clipă pentru a ugera, plastic, avantajele noului sistem: un singur autobuz va putea face 2 (două) curse în plus, într-un schimb, *numai din economiile obținute* prin reducerea așteptărilor la intersecții!

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fotografiile autorului

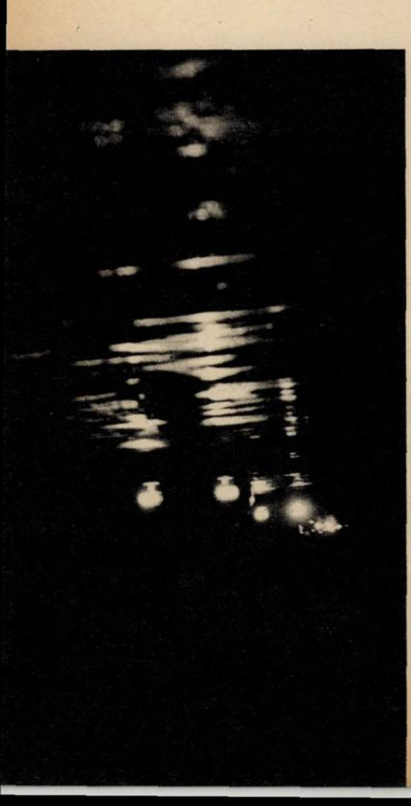

respectul față de lege, adevăr și dreptate

Este în firea românului să iubească adevărul și dreptatea. Oare ce altceva este istoria atît de frămîntată a oamenilor de pe aceste meleaguri străbune ale noastre decît o glorioasă epopee a luptei pentru adevăr și dreptate?

Iar astăzi, cînd țelul evului nostru socialist este apărarea și dezvoltarea demnității omului — suprema valoare a societății — respectul pentru adevăr și dreptate este și trebuie să fie atitudinea care ne caracterizează oriunde și oricînd. Faptul devine un adevăr axiomatic în cazul organelor de *miliție*, care răspund în fața partidului și a întregului popor de asigurarea ordinii și liniștii publice, de apărarea proprietății socialiste și personale, a drepturilor și intereselor legale ale persoanelor, de prevenirea și descoperirea infracțiunilor.

Firește că cititorii revistei «Flacăra» se întreabă, ori de cîte ori au prilejul, cum se achită milițienii de nobila lor investitură?

Ne-ar plăcea să credem că bine. Și avem în vedere faptul că în 1973, de pildă, trebuind să facă față unui volum sporit de muncă, aparatul de miliție a instrumentat și soluționat un număr însemnat de cauze penale, a rezolvat peste 9 milioane de solicitări din partea cetățenilor (eliberarea de noi acte de identitate, schimbări de domiciliu, examinări pentru permis de conducere, eliberarea de certificate de cazier etc.).

Or, în fiecare din aceste situații a trebuit ca lucrătorii de miliție să urmărească cu consecvență înfăptuirea întocmai a legilor, să dea dovadă ei înșiși de fermitate și spirit de răspundere în aplicarea prevederilor legale.

Dar ca să aplici legea, trebuie să *cunoști* situația de fapt. Este poate tărîmul care încorporează cea mai mare parte a eforturilor noastre. Și aceasta pentru că adevărul — mai ales cînd este vorba de oameni și destinele lor — nu se poate întemeia decît pe probe certe, pe fapte de neclintit.

Tocmai de aceea *etica noastră profesională* ne impune să uzităm toate mijloacele prevăzute de lege pentru aflarea adevărului, pentru înlăturarea oricărei erori judiciare. Pentru că este normal ca orice om care a săvîrșit o infracțiune să fie pedepsit potrivit vinovăției sale, după cum este la fel de firesc ca omul nevinovat să nu fie supus rigorilor penale.

Sau, referindu-mă la o altă atribuțiune ce ne revine: controlul și dirijarea circulației, trebuie să arăt că eficiența eforturilor noastre a sporit simțitor în urma generalizării acțiunilor «filtru total» și a folosirii aparaturii radar. Paralel cu acțiunile curente desfășurate *pe trasee — la unele i-am avut «martori»* chiar pe redactorii de la «Flacăra» — ne-au interesat și chestiunile privind consumul rațional de combustibil și folosirea judicioasă a autovehiculelor. Și nu fără folos: în doar cîteva luni au fost depistate 32 400 cazuri de utilizare ilegală sau nerațională a autovehiculelor.

Dar triumful dreptății, al adevărului, este evident și într-un alt domeniu foarte important și în care se concretizează integral activitatea de miliție, de fapt: cercetarea penală. Dinamizarea activității de instrumentare a cauzelor penale se împletește strîns cu sporirea calității ei. Adică ne îngrijim să transpunem în realitate preceptul atît de cunoscut «după faptă și răsplată», dar cît mai repede. Și aceasta spre a mări efectul educativ al pedepsei penale. Atît în cazul celor în culpă, cît și al celor tentați să comită fapte asemănătoare.

Apărători dîrji ai legii, slujind neabătut adevărul și dreptatea, lucrătorii de miliție fac oriunde și oricînd dovada identificării lor depline cu înaltele comandamente morale ale unei *nobile meserii. O meserie* care nu înseamnă doar spectaculos, senzațional, neprevăzut, ci care implică un efort continuu, comun și uneori epuizant pentru aplicarea ordinii de drept, a principiilor de etică și echitate socială.

General-maior

HARALAMBIE VLĂSCEANU ■

locțiitor al șefului Inspectoratului general al miliției

Cîștigătorul concursului «Cel mai bun agent de circulație», ediția 1974: plutonier Nicolae Dafinoiu de la Inspectoratul județean Constanța.

Fotografie de DORU ILIESCU ■

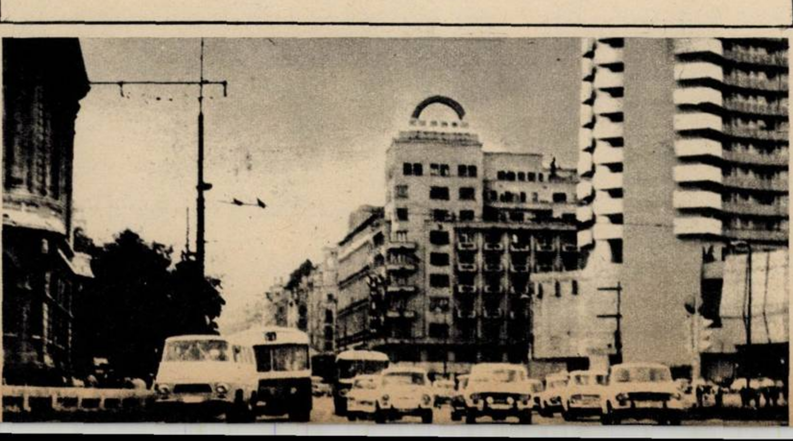

muzeul miliției

Dincolo de caracterul său profesional polițist, muzeul din incinta «Inspectoratului general al miliției» este o colecție cronologică de documente politice, sociale, economice, culturale — un curs experimental de logică și psihologie și, dacă vreți, un documentar al inteligenței polițiste românești pe parcursul unui secol și jumătate.

Poliția propriu-zisă, numită atunci agie (termen folosit și astăzi în jargonul infractorilor), a fost ctitorită în 1821 de către Ipsilanti-voievod, primul agă fiind un om cu vederi progresiste din familia revoluționarilor Rosetti, pe nume Scarlat Rosetti. Acesta este documentul numărul 1 al muzeului. Uniforma era cea de dorobanți cu moț la chipiu (de unde porecla de curcani), schimbată mai apoi cu pantaloni strîmți pentru poliția-călare. Iată expuse primele pistoale cu *înflorituri orientale*, de proveniență turcească. Dar și un tun mic ca o jucărie, mai mult o sperietoare, cu care o mănăstire se apăra de hoți prin 1720. Nu lipsesc nici uneltele de tortură, de sălbăticie prelungit medievală: vioara de gît, vîna de bou (cu oțel înăuntrul pielii), cătușele pentru Muntenia și Moldova, *căci în Transilvania torturile erau mai cumplit-rafinate*, de subtilitate inchizitorială: tragerea pe roată, întinderea trupului pe o scară etc.

O fotografie cu parfum de epocă arată prima defilare, în 1832, a gărzii române (Straja românească), probabil părinții lui Nae Ipingescu și ai lui Pristanda. Urmează un capitol patetic și romantic — Iancu Jianu, haiduc și, *mai* apoi, căpitan al lui Tudor din Vladimiri. Flinta lui a fost dăruită de către doamna Florica Cezar Petrescu, nepoata haiducului. Este o armă simplă și mult folosită în viață și în literatură. Ca document social, pe lîngă prezența unui Rosetti sau Kogălniceanu în fruntea internelor, este și coalizarea cu răsculații din 1907 a multor jandarmi. Iar ca un document politic de frumoasă respirație națională este ridicarea, în 1917, a comisarului Alexandru Popovici contra germanilor cotropitori; comisarul a fost executat.

Pentru amatorii de senzații tari este prezent în expoziție capul lui Sile Constantinescu și, pe linie pitorească, cel al lui Terente («Terente fură fete»), cel din bălțile Deltei Dunării. Trecem apoi în revistă săbii curbate (una de Toledo), măsuțe alcătuite din arme încrucișate de la fostele jandarmerii și facem popas la anul de răscruce 1949 (*deci în urmă cu un sfert de veac*), cînd a *luat* ființă miliția cea azi sărbătorită. Născută în focul bătăliilor de clasă și în prezența unor tare sociale pe care vechiul regim le lăsa din belșug, miliția a avut de înfruntat etape grele, pe care le-a trecut cu glorie, dar și cu jertfe. Iată documente despre bandele din munți în frunte cu N. Troean care cu *arme rudimentare, dar periculoase, atacau* la drumul mare.

Un capitol modern, la care prietenul meu Vlăsceanu surîde siderat, este cel al circulației. Un dispecerat la zi, de talie europeană, este expus în linii amănunțite pentru panoramarea întregii capitale (spaima tîlharilor), plus semnale automate de alarmă pentru bănci, muzee etc.

Desigur că pasionant în mod deosebit este capitolul rezervat criminalisticii, principatul prietenului meu Sherlock Ciacanica: unde? cînd? cum? cu ce? de cine? și de ce? s-a făcut crima, iată prima trusă criminalistică, cea de sorginte intelectuală.

Ochiul se oprește asupra gramagrafiei care descoperă pistolul zidit în perete și apoi asupra uneltelor de spargere: gura de lup, pîrghia, foarfecea, piciorul de capră etc.

Frumos și duios este capitolul cu cîinii de serviciu *și cei însoțitori, amintiri din vechi filme și* cărți, zile de legendă și adevăr. Jertfe luptelor cu bandiții au dat și cîinii, bunii și inteligenții cîini polițiști. Iată apoi armele albe. Și apoi cazurilimită, crima de pe Splai și, în fine, odiosul criminal Rîmaru. Sînt desigur imagini terifiante pe care unii nici nu le pot suporta — dar nu trebuie văzută *imaginea în sine*, ci descoperirea *ei*, munca adeseori de sisif a milițianului supraspecializat în te miri ce, de la crimă la stupefiante, de la falsificarea de bani la falsul în acte publice — grafologi, chimiști, juriști, economiști, ingineri, poligloți — o întreagă gamă de specializări, un adevărat spectru solar al nuanțelor alcătuiește astăzi miliția și securitatea României socialiste, la înalt grad de pregătire cu fericit ecou național. Sînt cazuri rezolvate ca-n filme, cu falsuri de valută, cu trafic de arme, cu trafic de aur, de turisme, care ele însele pot deveni filme, romane, studii.

Muzeul se încheie cu sărbătorirea entuziastă a 20 de ani de miliție populară. Vedem dimensiunile majore ale miliției noastre și ne mîndrim cu virtuțile ei. Muzeul devine viu, în el palpită o mare inimă colectivă

Cu acest sentiment părăsești muzeul la care *revii să vezi cu ochii mereu mai atent și mereu* mai înțelegător jertfa cu sînge sau numai cu sudoare, în orice caz jertfa de zi și noapte de veghe, a milițianului, crescut și îndrumat de partid, pe care uneori nu-l vedem, dar de a cărui vigilență ne bucurăm cu toții.

Îl îmbrățișez de ziua lui bărbătește și sărutîndu-l *pe frunte îi mulțumesc frumos.*

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

30

BIHOR: un județ pentru care NOUL a devenit profesiune de credință

Permanența Bihorului e mai întîi Bihorul însuși. Felie de pămînt românesc, traversată de cele trei Crișuri, pline de legende și pitoresc, are o tulburătoare istorie. Istorie adunată cu pioșenie și o infinită dăruire de către colectivul de arheologi și istorici ai Muzeului Țării Crișurilor, care de 15 ani scormonesc pămîntul și cercetează documente, culeg bob cu bob încă și încă o dovadă că pe acest teritoriu de țară numit Bihor mareele istoriei au ridicat sus, foarte sus, culturi și cetăți vestite, dar și retrageri în tăceri înnegurate de grele restriști. Dacă spațiul nu-mi îngăduie măcar să pomenesc de culturi străvechi de faimă ca Otomani, Biharia, Sălacea, nu pot să-mi îngădui să trec peste Evul Mediu, atunci cînd Oradea a fost Padova sau poate Florența Transilvaniei, nucleul de seamă al Renașterii acestor locuri. Puțini știm că aici a funcționat o bibliotecă vestită, poate tot așa de vestită cum a fost mult înainte cea alexandrină, că la Oradea, chiar înainte de marele Copernic, la 1460, Ioan Vitez instala un observator astronomic, printre primele din centrul Europei, că aici au lucrat, în veacul al XIV-lea, precursorii sculpturii Renașterii, am îndrăzni a zice predecesorii lui Donattello și ai titanului Michelangelo, care ne-au lăsat o sublimă statuie ecvestră și alte patru sculpturi în bronz și că tot aici, la 1570, începea construcția cetății Oradiei după noile legi ale arhitecturii ce înflorea în Renașterea Europei centrale, fiind, se pare, a doua după cea din Torino. Iar cînd spunem Bihor, spunem și Oradea veacului al XVIII-lea iluminist, centrul umanist care a jucat un rol de seamă în mișcarea de trezire a conștiinței naționale, de afirmare și unire a românilor. Mai tîrziu, din epocă strălucesc figurile lui Iosif Vulcan și a lui Gheorghe Șincai, — ne amintim de liceul său din Beiuș — strălucește «Familia», simbolicul nume al revistei devenite ea însăși un simbol pentru noi. A făcut perpetuu o dreaptă legătură între cultura românească din Transilvania și cea din provinciile de dincoace de Carpați, o firească interferență între cultura maghiară și română, militînd pentru adunarea românilor în familia unui stat unic. Și, apropiindu-ne tot mai mult de istoria modernă, știm bine că «Familia» este prima revistă care ne-a vorbit în limba română despre Marx prin pana ilustră a lui Iosif Vulcan, același care îl lansa pe Mihai Eminescu, întrezărindu-i geniul. Sigur, în istoria modernă fiind, momentul 1904 se impune memoriei noastre ca punct culminant al repetatelor greve ale secerișului prin răscoala țăranilor români și maghiari de la Aleșd. Apoi 1 decembrie 1918 cînd, în sfîrșit, aspirația de veacuri a poporului se împlinește, actul dreptei uniri a României cu Transilvania se pecetluiește. Și apoi un mare număr de momente dramatice și de victorii ale luptei oamenilor muncii din Bihor sub conducerea Partidului Comunist Român.

Pași peste istorie făcînd, îngăduiți-mi să revenim la zilele noastre, la istoria pe care o facem cu toții și să descoperim Bihorul, unul din cele 39 de județe ale României, în plină și meritată Renaștere socialistă.

Dacă Felix ar fi capătul lumii, tot merită să mergi acolo, în luna mai, să vezi lotusul în floare.

Lapidar spus, Bihorul produce de la nasturi la mașini-unelte. Deține 54 de unități ale industriei republicane și 5 de industrie locală. Lignit, țiței, nisipuri bituminoase, bauxită, argile refractare, marmură, bioxid de carbon, izvoare termale — bogatele sale resurse naturale au canalizat politica de investiții, de dezvoltare a unor noi ramuri și industrii, de noi localități urbane. Volumul investițiilor în întreaga perioadă a anilor 1951–1960, alocat numai în industria municipiului Oradea, echivalează cu volumul anului 1973. Iar media anuală pe primii trei ani ai actualului cincinal este de peste 740 milioane lei.

am lansat o ch
și întrecerea vr

Tovarășe prim-secretar **PETRE BLA**
VICI, am venit să descopăr Bihorul în
1974. Unde se plasează el în economia r
nească?

Cred că pe un loc bun. Aportul cu
la producția globală industrială a țării
puțin. Pe lîngă ramurile de tradiție
sînt mineritul, metalurgia, industria m
rialelor de construcții, industria ușoa
alimentară — în ultimul deceniu au cu
cut o puternică dezvoltare noi ramuri
metalurgia neferoasă, în speță alum
chimia și prelucrarea țițeiului, const
țiile de mașini.

Dezvoltarea economică a creat disp
bilități pentru participarea la schimbu
ternațional de mărfuri, volumul export
fiind în 1974 de 3,6 ori mai mare dec
1970.

Ce înseamnă actualul cincinal pentru ju
Bihor?

Investițiile alocate pentru anii 1971–
își găsesc materializarea în construire
noi obiective industriale, agricole și so
culturale, și în dezvoltarea și moderniz
celor existente. Harta economică a țăr
această zonă s-a îmbogățit cu Întrepri
rea de materiale de construcții Ora
Combinatul pentru lianți și azbocim
Aleșd, Fabrica de mobilă Beiuș și alte
ective; se află în curs de execuție Țes
ria de bumbac Salonta, Întreprinderea
tru prelucrarea marmorei și pietrei de
strucții Vașcău, lacul de acumulare L
cu un volum de 28 milioane metri cubi
cu valorificare complexă, Fabrica de nu
țuri combinate Palota, Complexul de
sări Ciumeghiu, iar în 1975 va începe
strucția hidrocentralei Drăgan-Remeti.
consemna și o serie de dezvoltări
strucții de secții noi la unitățile ex
La «Înfrățirea»-Oradea, întreprindere
structoare de mașini, de exemplu, s-a
blat capacitatea de producție, Întrepri
rea de accesorii metalice pentru trans
a căpătat un profil nou, ea furnizează a
almente piese și ansamble de bază pe
toate tipurile de vehicule auto, nav
feroviare care se produc în țara noastr
chiar a început să exporte. De fapt, în
care unitate industrială din județ au a
loc și au în continuare evoluții specta
lpase.

O cotă importantă din investiții este
tinată agriculturii, canalizată mai ales
exploatarea intensivă a pămîntului prin
crări de îmbunătățiri funciare, spre c
plexe agrozootehnice de tip industrial

Dar anul 1974? Care socotiți a fi realiza

Combinatul de lianți și azbociment — creația cincinalului anterior — este numai una din cauzele-prime care au mutat Aleșdul în condiția urbanului.

re la întrecere
-o cîștigăm noi

mai mare în județ?
epășirea producției globale industriale
peste 3,3 miliarde lei față de prevederile
iale ale cincinalului, ceea ce înseamnă
devans de 130 de zile, înseamnă ca sar-
ile primilor patru ani ai cincinalului să
ndeplinim mai înainte cu peste patru
i.
șa cum se prezintă pînă acum culturile,
cum se îndeplinește programul de mă-
al Comitetului județean de partid în
neniul agriculturii, avem premise sigure
ne menținem și în acest an pe unul din
nele locuri pe țară. N-aș vrea să trec
să precizez că noi vom reuși, pentru
na dată în acest an, să acoperim inte-
necesarul de cartofi pentru aprovizio-
ea populației județului din producție
prie și,în același timp, să dăm la fondul
tral și la export importante cantități.
asemenea,vom realiza și depăși planul
arne și legume.
orim, și chiar sperăm, ca o realizare de
mă a anului 1974 să fie cîștigarea între-
i dintre consiliile populare județene, ca
are a chemării lansate de către noi
ror consiliilor populare județene și Mu-
piului București. Am lansat o între-
pe care, firește, vrem s-o cîștigăm noi.
are este realizarea socială cea mai semni-
ivă din județ?
u putem vorbi numai despre o singură
izare socială mai semnificativă, avînd
edere multitudinea de factori care con-
la obținerea unor rezultate pe plan
ial.
entru îmbunătățirea condițiilor de lo-
ale populației, în special din mediul ur-
, populație ce a crescut considerabil
ii ani, ca o consecință a concen-
forței de muncă, se vor realiza în 1974
a 2 500 apartamente — din fond de stat
roprietate personală — cu sprijinul sta-
i în credite și execuție. Se vor construi
locuri în creșe, 440 în grădinițe.
na din problemele sociale mai impor-
e care se cereau rezolvate o constituia
i o mai constituie încă, nu putem spune
m rezolvat-o integral — ocuparea forței
muncă feminine disponibile în unele lo-
tăți din județ. Ca să dau un singur și re-
t exemplu, numai în orașul Dr. Petru
za și la Ceica în 1974 — prin darea în
ducție a unor spații disponibile — s-au
t locuri de muncă pentru cîteva sute
femei.
e se petrece la ora actuală în satul biho-
?

(Continuare în pag. 14)

Oradea. Imagine prea familiară nouă astăzi ilustrînd permanența și dezvoltarea orașelor. Istorie veche la care adăugăm timpuri noi.

Peste Crișul Repede, încă un pod. Un plus de farmec orașului, încă o zestre edilitară orădenilor.

Fotografii de
R. CONSTANTINESCU

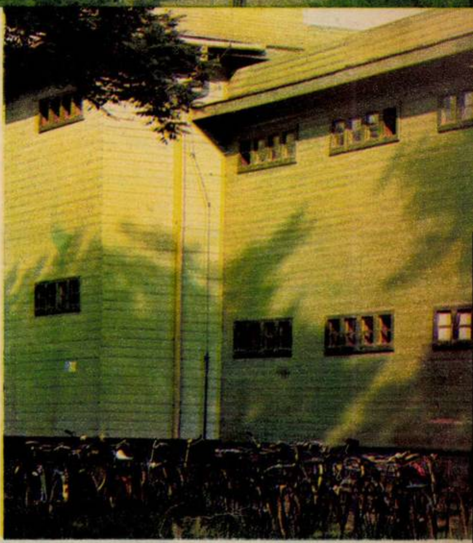

Un obicei atît de bihorean: mersul cu bicicleta.

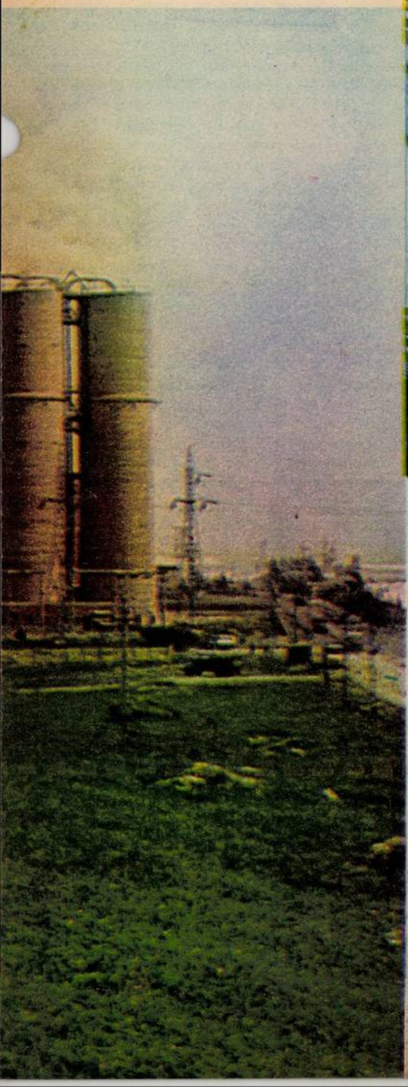

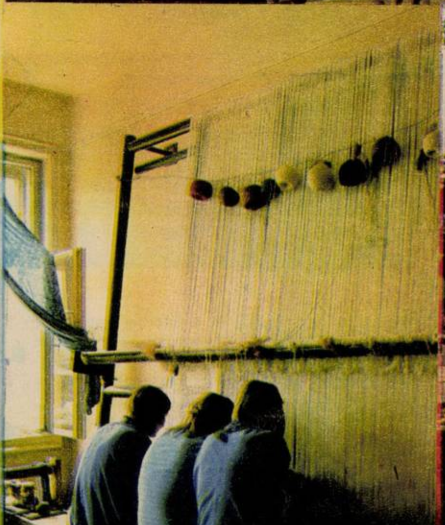

Nu numai lucratul pămîntului se învață la Săcuieni. Ci și străvechea artă a țesutului covoarelor.

«Refractara», bătrîna întreprindere din Aleșd,a căpătat o puternică infuzie de tinerețe. A fost aproape în întregime reconstruită și reutilată.

marghita, ieri o comună, azi un oraș cu taxiuri

Aleșd sau Marghita? Cum în ambele nu putem merge, trebuia să alegem unul. Unul singur dintre orașele pînă mai ieri sate. Și trebuia. Scriind despre dezvoltare, ar fi o omisiune de esență să nu consemnăm această realizare a revoluției noastre contemporane. Dacă am lua martoră tot bătrîna istorie, am vedea că oricînd și oriunde de-a lungul ei un oraș s-a făurit greu, de-a lungul a multe zeci și uneori chiar a sute de ani. Și cînd spunem noile orașe Aleșd sau Marghita, fostele comune rurale, intrăm în starea intimă a unui fenomen social de grandoare al societății noastre. Căci ele nu intră doar prin decret în condiția urbană. Și nu peste mult timp alte opt localități rurale bihorene vor deveni orașe.

Marghita, prin decret devenită oraș în 1968, este azi un centru industrial textil, un loc din care confecții «Made in Romania» pleacă spre piețele din Est și din Vest, pleacă spre parteneri externi care au deținut și dețin supremația modei. Muncitoarele, fiicele țăranilor din jur, lucrează cu fibre de relon și rolan, aceste descoperiri ale chimiei moderne, se așază la lucru pe scaune ergonomice, înainte de angajare au susținut teste profesionale și teste psihologice de adaptare în producție, își studiază mișcările conform unor norme tehnice și zilnic își fac manichiura.

Intru pe strada mare a orașului și mă întîmpină blocurile de locuințe, viabilul indicator al urbanității, ca apoi, cîțiva pași mai încolo, pe stînga, să văd taxiuri. «De ce nu? — îmi spune primarul Vasile Pădureanu — avem 14 000 de locuitori stabili, fără navetiști.

Cu o oarecare deformare sociologică, bat la ideea că da, este un alt indicator de urbanitate. Nivelul de confort, nevoile locuitorului din Marghita, orășean și el, de ce-ar fi altele decît la Cluj, la Oradea sau în oricare alt mare oraș? Primarul mă invită într-o încăpere de la primărie și-mi arată perspectiva, macheta Marghitei, așa cum va fi în 1980. Și începe: «Noi sîntem aici. Blocurile alb-cu-albastru sînt cele care există. Încă insuficiente față de cerințe. Așa va arăta centrul civic... și imaginația se conectează la cuvintele primarului. Cinematograf panoramic, bloc turn, blocuri cu patru niveluri în dispuneri elegante pe artere largi, printre spații verzi, apoi zona vilelor, zona-rezidențială mai îndepărtată pentru cei care vor voi să rămînă mai departe de centru, în locuințe proprii, ștrand termal acoperit, ștrand termal descoperit, zona de sănătate, zona școlilor cu liceul industrial, creșe, grădinițe, cămine de copii, baze sportive, parc... O desfășurare a tot ceea ce înseamnă azi oraș modern. Doar în 6 ani. Cîte orașe au o asemenea spectaculoasă creștere?! Și ca multe alte viitoare centre urbane, localitatea care odinioară a fost tîrg de țară, răscruce de popasuri între Satu Mare–Oradea–Șimleu–Zalău, va avea o mulțime de sateliți ce vor gravita în juru-i. Căci mișcarea spațială a populației crește și ea odată cu ridicările din graficul de urbanizare. Înțelegeți așadar că industria Marghitei nu este staționară, ea fiind cauza-primă a dezvoltării.

(Urmare din pag. 13)

Au fost stabilite 8 localități rurale ce urmează ca în următorii 10–15 ani să devină centre economico-sociale cu caracter urban, care împreună cu orașele existente vor asigura o deservire superioară a populației rurale din zonă. În ceea ce privește repartizarea *noilor forțe de producție în* cincinalul 1976–80 vom asigura în continuare dezvoltarea unităților economice existente în municipiul Oradea, urmînd ca noile obiective să fie amplasate în orașele mai mici — Beiuș, Marghita, Salonta, Dr. Petru Groza și în aceste viitoare centre urbane. Această orientare va reduce navetismul în limite normale de pînă la 20–25 kilometri, va îmbunătăți totodată ocuparea forței de muncă pe cuprinsul județului și bineînțeles va influența considerabil viața spirituală a localităților.

Și acum, într-un prezent imediat, sîntem în mod special preocupați de aplicarea în viață a indicațiilor secretarului general al partidului,tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința pe țară a *cadrelor de conducere* din agricultură pentru stabilirea în localitate a tuturor intelectualilor care își desfășoară activitatea în mediul rural, prin crearea unor condiții optime de muncă și de viață. Numai pentru specialiștii din agricultură se vor construi 53 locuințe — în afara celor existente — crește numărul dispensarelor medicale nou construite care dispun de locuințe pentru cadrele medicale — la care se adaugă locuințele din fondul de stat pentru celelalte categorii de specialiști.

Tovarășe prim-secretar,care sînt problemele oamenilor din județ și cum sînt ele rezolvate?

Modul de ocupare a forței de muncă de pînă acum a dus la apariția unor implicații sociale. De pildă, în orașul Marghita s-a concentrat forță de muncă feminină, iar la Aleșd reversul situației. Pentru a asigura un echilibru, stabilitatea cadrelor în aceste localități, ne-am propus ca noile obiective economice să fie astfel amplasate încît să asigure în mod proporțional locuri de muncă atît pentru bărbați, cît și pentru femei.

Vorbind despre problemele oamenilor din județ, trebuie să avem în vedere tineretul, pentru care este necesar să asigurăm condiții corespunzătoare de muncă, de viață și de studiu. S-au construit cămine pentru nefamiliști în principalele localități cu obiective noi industriale, realizîndu-se în primii trei ani ai cincinalului peste 10 300 metri patrați suprafață-cămine.

Am luat și vom lua în continuare măsuri ca aparatul nostru de stat, toți lucrătorii din instituțiile a căror activitate este în strînsă legătură cu publicul să soluționeze operativ și efectiv problemele la fața locului, sa respecte și să aplice perseverent prevederile legale.

Rezolvarea problemelor oamenilor este grija noastră permanentă și scopul final al întregii noastre activități. Pentru că ei, oamenii, cetățenii acestor meleaguri — sînt cei care muncesc și cei care înfăptuiesc realizările de prestigiu ale județului nostru, realizările mari cu care sînt hotărîți să întîmpine cele două însemnate evenimente de pe agenda politică a țării în acest an, istoricul an XXX și Congresul partidului.

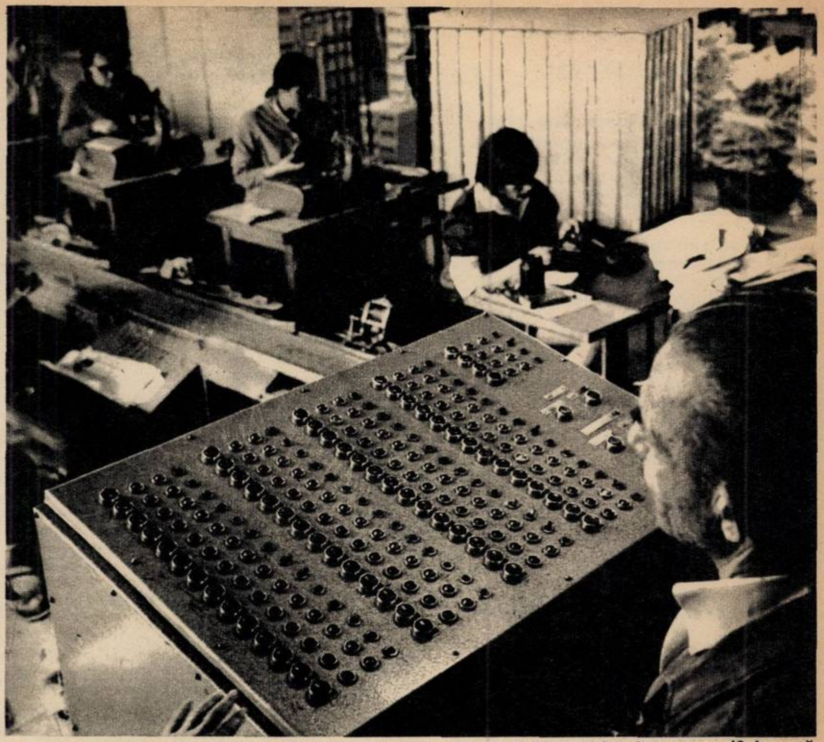

Vestita întreprindere de încălțăminte «Solidaritatea» trimite pieței externe 12 la sută din producția sa, într-o gamă de sortimente competitive, cu un bun curs de revenire. Fabrică anual 8 milioane de perechi de încălțăminte, astfel că ar putea să ofere fiecă bucureștean cîte patru perechi pe an.

pe inventatorul constantin ștefănoiu, medaliat cu aur la bruxelles, îl preocupă cincinalul viitor

In Oradea fiind, trec peste unul din podurile peste Crișul Repede și intru în zona de Vest, *în citadela industrială nouă a orașului, creație a* ultimelor două cincinale, zona aceea în care se află, de fapt, titanii industriei moderne bihorene și nu numai bihorene, ci republicane — și în care sînt patru directori de vîrsta tinereții mature, *în jur de 40 de ani și toți patru din Beiuș* — și mă opresc la Uzina de alumină. De ce la alumină? Nu fac o nedreptate celorlalte? Poate, dar la alumină fiindcă, la anul, în 1975, uzina își sărbătorește jubileul. Zece ani de cînd a intrat în funcțiune o nouă ramură a industriei românești. La alumină fiindcă, așa cum spune inginerul Constantin Ștefănoiu, «fără alumină nu există aluminiu, fără aluminiu nu există o industrie modernă. Sau există import». Și de ce import, cînd avem la noi acasă materie primă, avem bauxită în masivul Piatra Craiului din Bihor?! Și ce înseamnă zece ani în istoria unei industrii noi, în viața unei uzine, de la început gîndită și concepută modern? Cu toate acestea, uzina a fost, practic, reproiectată. Fără să fie oprită o zi producția. Din mers, îmi spune secretarul comitetului de partid, Ceardoș Crăciun. Modificări, îmbunătățiri, perfecționări în secții, în instalații, în tehnologii pentru a obține alumină mai multă și de mai bună calitate. Fără a fi în pas cu noutatea tehnică nu se mai poate. «În ultimii trei ani toate instalațiile de recepție — a materiei prime — au fost mecanizate». Să vă spun pe flux, îmi propune directorul, inginerul metalurg Ștefănoiu. Adică pe fluxul tehnologic, și mi se explică una, două, trei, foarte multe inovații, dovada capacității inginerilor din uzină, dovadă că «specialiștii noștri nu stau cu mîinile în buzunare», nu sînt simpli supraveghetori de producție, ci inteligență creatoare, *concepție și acțiune. Cînd ajungem* (pe flux, firește) la secția de descompunere, facem de fapt cunoștință și cu adevăratul inginer Ștefănoiu. Facem cunoștință cu invenția sa, medaliată cu aur la Salonul international de *invenții de la Bruxelles din 1970. Pentru al* treilea an de la aplicare avantajele economice s-au calculat a fi de 3 milioane de lei, ca să nu mai vorbim că a intrat de la sine în concepția celui de al doilea producător de alumină din țară, a *întreprinderii de la Tulcea. Îl privesc pe* acest beiușan cu tîmple prematur cărunte,care în august va împlini 40 de ani, care la 33 de ani era numit directorul unei mari uzine de interes republican într-o industrie fără tradiție în România *și care la 35 de ani era inventator și punea* la cale reproiectarea acestui colos industrial și mă gîndesc: «da, avem inteligență tehnică, putem să îndrăznim»! Și ca să nu rămînă în extazul gîndului, întreb rapid:

— Ce vă acaparează acum, tovarășe director?

— Două probleme de bază. Una — cum să-i ajutăm pe colegii de la Tulcea să intre în flux normal de producție, să capete experiență. Îi ajutăm cu piese de schimb și cu muncă de înaltă calificare, de la muncitor la inginer. Zece la sută din efortul uzinei îl facem astăzi pentru Tulcea. A doua problemă foarte mare este cum să facem cincinalul '76-'80 în patru ani și jumătate.

— Cum, vă gîndiți la cincinalul următor?

— Da, pentru că pe acesta nu-l facem decît în patru ani și 10 luni. Trebuie să ne răscumpărăm.

— Ce reprezentați, vorbesc de uzina dumneavoastră, la ora actuală în economia națională?

— Oradea asigură la ora actuală 50 la sută din necesarul Slatinei și necesarul integral al celorlalte ramuri ale economiei naționale care folosesc alumină calcinată sau hidratată.

Mă reîntorc cu gîndul la destinul omului din fața mea care îmi vorbește despre o mulțime de chestiuni inginerești și economice, face raportări la industrii similare din lume și mi se fixează ideea că s-a născut în august. În August 1944 avea 10 ani. Un copil. Generația nouă ajunge la maturitate. Și odată cu ea și prin ea, industria românească?

În primii trei ani ai actualului cincinal veniturile realizate de populație s-au mărit *cu 26,7 la sută mai mult față de* perioada 1968-70. Vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist au reprezentat în 1973, 29 la sută din *totalul pe țară.*

Durata medie de viață a bihorenilor era în 1938 de 42 ani, iar în 1973 de 69 ani. La un medic revin 737 locuitori.
În 1975 toți copiii de 5 ani ai județului vor fi cuprinși în învățămîntul preșcolar. În orașul Oradea, întreaga populație preșcolară va merge, începînd din această toamnă, în cămine și grădinițe.

Serele din Săcuieni, experimentul cu reușită sută la sută a apei termale.

destinul apei termale

Obsedată de permanența noului, întîlnit pretutindeni, la Direcția generală agricolă întreb: «Ce-i nou în agricultura Bihorului?» Și cum fiecare cînd pune o întrebare se așteaptă la răspunsuri previzibile sau imprevizibile, recunosc că replica șefului serviciului investiții, Mircea Răzășeanu,m-a surprins total. «Pentru noi cel mai nou este apa termală». «Cum?» «Sîntem primul județ unde s-au omologat rezerve foarte mari de ape termale. S-au identificat izvoare a căror temperatură depășește chiar 90 de grade. Dacă pînă acum au avut utilizări exclusiv terapeutice, de-acum încolo ne gîndim s-o folosim în scopuri energetice. Nu vă alarmați, vom crea în continuare și noi stațiuni de tratament pe zăcămîntul cunoscut, dar ne dezlipim cert de această folosire tradițională. Avem o experiență *locală*, subliniem locală, fiindcă nu ne-a ajutat nimeni, nici un institut central de cercetări. Specialiștii noștri au experimentat de cîțiva ani încălzirea cu apă termală a 12 apartamente, a Sanatoriului T.B.C., a unei sere de flori în Oradea și de doi ani încălzirea serelor de legume de la C.A.P.-Săcuieni». Și mai aflu că «există visul de a transforma județul Bihor într-un județ termal». *Și nu așa cum ne-ar putea duce gîndul pe* noi,cei din afară și visători la stațiunile Felix, 1 Mai și Tinca, unde găsim așa de greu locuri, ci apa termală va încălzi complexe zootehnice din C.A.P.-uri (este proiectat ca la Săcuieni să înceapă *construcția unui complex de tip indus*trial pentru 15 000 capete porcine care să fie încălzit cu apă termală în treapta a doua, după ce a încălzit sera, și apoi să treacă mai departe, pe treapta a treia, la grajdul comunal), va asigura extinderea serelor de tip industrial pe zeci de hectare, iar emanațiile de gaze, care de obicei o însoțesc, vor fi captate și destinate să încălzească locuințele orașelor bihorene. Un vis pentru care merită să cheltuiești idei și bani.

Și tot așa de nou în agricultura Bihorului e bonitarea solului. Nu e cazul să exclamăm, ce, cum?!, fiindcă este o treabă de viitor în toată agricultura românească, este parte a programului național al dezvoltării ei științifice. Bihorul merită să înceapă fiindcă de 4—5 ani se menține pe primele trei locuri pe țară în agricultură. Pe scurt, ce înseamnă această bonitare? Au dat o problemă de sol unei mașini electronice și au rugat-o frumos s-o rezolve. Să le răspundă care este cultura care dă cea mai mare producție și este cea mai rentabilă în tipurile de sol existente. Desigur, bănuiți că înainte,niște specialiști au studiat cu creierele proprii tipurile de sol, elementele fertilizante și multe alte date ale problemei. Fără cunoscute nu poți să afli necunoscutele, nici chiar printr-un calculator electronic. Cert este că județul Bihor va introduce, încă din această toamnă, cînd începe, de fapt, anul fertilității agricole, cultivarea culturilor planificate în baza rezultatelor bonitării. «Numai pe un calcul științific al posibilităților de producție ale pămîntului putem scoate maximum», îmi spune, poate cu deformarea sa profesională, economistul Răzășeanu.

CICI IORDACHE ■

simpla recunoaștere a unor greșeli nu înseamnă că le-am și îndreptat

Cu greu s-ar fi putut găsi un subiect mai potrivit pentru o pagină de muzică tînără, decît veșnic tînărul cîntec patriotic, a cărui «tinerețe fără bătrînețe și viață făr-de moarte» stau cu fruntea sus alături de longevitatea nemuritoarelor creații culte. Întîlnit fie ca imn («Marseilleza»-Rouget de l'Isle), fie sub formă de cîntec național («Tricolorul»-Ciprian Porumbescu), de cîntec ostășesc-eroic («Pe-al nostru steag», tot Porumbescu, versuri A. Bârsan), sau ca folclor muncitoresc («Doina Hașului»), adevăratul cîntec patriotic este cel mai bine definit prin înseși cuvintele care alcătuiesc termenul, avînd un conținut revoluționar, mobilizator și care trezește întotdeauna sentimentele de iubire pentru patrie și neam, cu o linie melodică energică, nobilă (în sensul metalic al cuvîntului), cantabilă, simplă dar de o mare forță de comunicare. În acest context, dar lărgind puțin sfera, aș vrea să citez o operă cultă care dezvoltă în mod excepțional caracteristicile enumerate mai sus, constituind de la început pînă la final un exemplu clar de mare cîntec patriotic: oratoriul «Tudor Vladimirescu» de Gheorghe Dumitrescu.

Față de repeziciunea cu care se «ofilesc» piese de tip «Drag îmi e bădița cu tractorul», trăinicia unui «Imn al partizanilor păcii» sau «Republică, măreață vatră» de Ion Chirescu ar trebui să-i pună pe gînduri pe unii compozitori de muzică angajată, lunga viață a acestor cîntece cu adevărat patriotice rezultînd din entuziasmul autorilor, din expresia mobilizatoare, directă, din melodica vie, memorabilă în toate sensurile; pe scurt, din autentica valoare. Ca să nu mai amintim de «Deșteaptă-te române». Despre acest cîntec, A.L. Ivela scria în culegerea «Orpheus», apărută cu mai bine de jumătate de veac în urmă: «Atît prin energia poeziei, cît și prin ecoul ce cîntecul a găsit în sufletul poporului, s-a răspîndit, a pătruns și mulțimea s-a obișnuit a-l cînta la diferite manifestări patriotice, devenind astfel un cîntec național». Am reprodus citatul întrucît el este reprezentativ pentru condiția cîntecului patriotic dintotdeauna, ridicînd însă o problemă de mare actualitate, aceea a răspîndirii lui în mase; în special în rîndurile tinerei generații, am sublinia noi.

Credem că se face totuși prea puțin pentru propagarea reală a cîntecelor patriotice *bune* astfel încît ele să fie cunoscute, știute și cîntate de *fiecare* cetățean al țării noastre — aici nu încape nici o lozincă — și de aceea atragem atenția factorilor responsabili de această situație. Un singur și mic disc Electrecord, cum am văzut cîndva, nu e suficient, cu siguranță!

Despre forța mobilizatoare a cîntecului patriotic s-ar putea scrie multe, s-a făcut dealtfel și un film foarte reușit dedicat acestei forțe, căci ce altceva este «Ciprian Porumbescu», cu sau fără ghilimele? O națiune, se știe, poate fi mai unită și mai tare și atunci cînd membrii ei pot cînta împreună cît mai multe cîntece patriotice. *Simpla recunoaștere a unor greșeli* în difuzarea acestor cîntece *nu înseamnă că le-am și-ndreptat* (greșelile, adică), lege valabilă în toate domeniile, dealtminteri. Iar despre faptul că transpunerea unui nou cîntec patriotic pe muzică ușoară uneori dăunează efectiv ideilor pe care le conține, s-a mai scris în presă, constatîndu-se însă în continuare o prea mare toleranță față de hibridul rezultat.

Să nu uităm că valoroasele cîntece de masă ale zilelor noastre (datorate unor compozitori ca Gheorghe Bazavan, Sabin Drăgoi, Hilda Jerea, Mircea Neagu, Radu Paladi, Vasile Popovici, Laurențiu Profeta, Matei Socor, Anatol Vieru și alții) sînt rezultatul firesc al evoluției în timp a cîntecelor muncitorești, revoluționare, a producțiilor folclorice cu conținut social, și, mai ales, a continuării bunei tradiții a adevăratului cîntec patriotic. Noile creații trebuie filtrate de o asemenea manieră încît să se poată adăuga oricînd fondului existent deja în cultura noastră, aceasta fiind poate cea mai importantă sarcină a redactorilor muzicali RTV în special.

CORNEL IONESCU ■

TOP

1. **Coborîse primăvara** (muzică Mihai Cer-a — text Virgil Carianopol) — Sfinx. 2. **Un om pe niște scări** (Mircea Vintilă — Adrian Păunescu) — Mircea Vintilă. 3. **Mica țiganiadă** (Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică) — Phoenix. 4. **Fiii soarelui** (Dan Aldea) — Sfinx. 5. **Ei sînt amicii mei** (Iuliu Merca) — Mondial. 6. Războinicii (Dan Chebac — Adrian Păunescu) — Dan Chebac. 7. **Andrii Popa** (Mircea Baniciu — Vasile Alecsandri) — Phoenix. 8. **Pădure liniștitoare** (Mircea Florian) — Mircea Florian. 9. **Pădurea l-a gonit** (Nancy Brandes — Luminița Ciubotaru) — Roșu și Negru. 10. **Balada mării și a pămîntului** (Florin Irimia) — Capitol.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP FLACĂRA — TALON NR. 22

CURIER

Andrei Vasiliu — București. În recenzia discului «Sfinx», autorul s-a referit la unele lipsuri «progressive», întrucît discul este orientat spre un hard-rock de substanță. **Doru Constantinescu — Slatina.** Bateristul fostului grup «Cream» se numește Ginger Baker. **Ion Marian Nicolae — București.** Aveți într-adevăr gusturi bune: Yes, Focus, Sfinx. **Vaneluța Răuță — Cetățeni (Argeș).** Dacă ne urmăriți cu atenție, veți observa că nu ne ocupăm de viața particulară a vedetelor, ci numai de activitatea lor artistică. Și nu e mai bine așa? **Cristian Popescu — Cîmpulung.** Nu știu cît de recunoscător veți fi, dar eu vă răspund la scrisoare. Pe puncte: 1. V-am primit printre prietenii noștri. 2. Nu publicăm de două ori aceeași fotografie. 3. Despre «Osmonds» s-a mai scris în cîteva publicații. O reluare nu-și are rostul. **Isleam Remaize — Constanța.** 1. De obicei, «negativele» pentru o piesă de muzică ușoară se fac cu orchestra Radioteleviziunii, condusă de Sile Dinicu. 2. Conducătorul grupului vocal «Studio 8» se numește Dudu Atanasiu. 3. Mă jenez să public adresa cîntăreței Janis Joplin. Și apoi de unde ideea să vă adresați în scris persoanelor care nu mai sînt în viață?

Cristina Bărăscu — Fieni. Transmit salutările dumneavoastră formației «Catena», pe care, din cîte am înțeles, o admirați foarte mult. **V. Alexandru — Iași.** «Cîntecul cobzarului» a fost cîntat de formația folk «Grup A» dar, precum se vede, lansat la TV de Levi Nicolae, fost membru al acestui grup. **Mihail Ioan — București.** Casa de discuri MAM (cea care l-a lansat și pe Gilbert O'Sullivan) are trei producători: Tom Jones, Engelbert Humperdinck și Gordon Mills, acesta din urmă fiind dealtfel producătorul și managerul asociaților săi. **George Volceanov — București.** Nu-mi plac oamenii inconsecvenți și nici alianțele de moment. Accept însă un dialog. **Radu** și **Bogdan Călin — București.** Comentariile dumneavoastră pe marginea TOP-ului sînt interesante, ne ajută să vă cunoaștem gusturile.

CRONICĂ

un spectacol între început și sfîrșit

Orice s-ar spune, hibridul este hibrid. Dar în agricultură. În concertele gen «muzică ușoară-muzică tînără», mai puțin. Sau chiar deloc dacă e posibil. Nu o dată s-a spus în ultima vreme, și s-a demonstrat, că publicul de muzică ușoară este una, iar cel de pop-folk este alta. Chestiuni de vîrstă, de spirit, de gust. Nu știu cîți spectatori au venit luni, 27 mai, la Sala Palatului pentru Aurelian Andreescu, dar cred că puțini. Sau tot atîția cîți ar fi venit pentru Marcela Saftiuc sau «Pro Musica» la un spectacol în care dominanta ar fi fost muzica ușoară. Tîrziu, dar totuși nu foarte, Aurelian Andreescu a înțeles acest lucru și s-a retras din concert. Și bine a făcut. Asta nu înseamnă că el nu rămîne cel mai bun solist român de muzică ușoară. Gestul său a fost unul de superb bun-simț.

Deci este luni și ne aflăm în Sala Palatului pe jumătate plină. Sau pe jumătate goală. Cine-i de vină? Eu cred categoric că și blazarea unei părți din publicul bucureștean, aceea care într-un loc sau altul s-a obișnuit să-i vadă pe idolii cei tineri. N-au fost capete de afiș? Dar Marcela Saftiuc, dat Mircea Florian, dar Roșu și Negru? În fine.

Început. La ora 20 și 10 minute apar Erika și Carol. Îi ajută Iosif Babrik (blockflöte). După un cîntec sînt aplaudați. După trei cîntece, bisați. Intră apoi Marcela Saftiuc. «Omaelun» și «Fiii lacrimilor tale» nu-i lipsesc din repertoriu. Și e foarte bine așa. Mai ales ultimul trebuie ascultat, ascultat, ascultat. Apoi grupul lui Mircea Florian cîntă «Cinci din cîntecele zilei de dimineață». Percuție (uneori decalată față de solist), clopoței, colaje sonore. Solistului îi «iese» bine cu vocea un glisando pînă în registrul acut à la Robert Plant. Urmează bis și «Pro Musica». Timișorenii veniți cu trenul și cazați doar cu cîteva ore înainte de spectacol sînt vădit obosiți. Cîntă însă destul de bine, printre altele, Glossa lui Eminescu. Nu înțeleg de ce nu au cîntat acel superb cîntec militant numit «11 Septembrie» care le-a adus titlul de laureați la «Primăvara baladelor». Sau poate l-ar fi cîntat dar, stupoare!, li se trage cortina înainte de ultima piesă. Obicei vechi dar, «toate-s vechi și nouă toate». Publicul indignat s-a răcorit în pauză cu obișnuita oranjadă.

Partea a doua este deschisă de F.F.N. Din nou remarcăm la acest grup bunul-gust și bunul-simț, onestitatea sa în a face muzică. Din nou excelent «Interludiul» lui Silviu Olaru, piesă la care a contribuit și vocea «catenei» Anca Vijan. După care, «Roșu și Negru» cu Sorin Tudoran la chitară solo și grupul vocal «Aurora». Repertoriul e același (cel nou) la care se adaugă un blues cîntat în manieră Hendrix de Tudoran. În rest, chitaristul vîlcean se mișcă stîngaci, vorba sa, ca un funcționar, în spațiul componistic brandesian și nu se leagă cu atmosfera pieselor Blood, Sweat 8c Tears. Țăndărică, la fel de exploziv, muncitor în solo-urile devenite clasice. Urmează ovații și un final penibil în care prezentatorul nu știe dacă să dea sau nu curs semnelor ce i se fac din culise. Mai cîntă sau nu Andreescu? N-a mai cîntat, am spus-o de la început. **Sfîrșit.**

GEORGE STANCA ■

Fotografie de **EMANUEL TÂNJALĂ**

O secundă din viața lui Ovidiu Lipan - Țăndărică

o mulțime de meseriași ca alde hefaistos

Dacă intrînd într-o mare uzină metalurgică nu ai văzut forja, dacă nu ai primit în timpane glasul loviturilor puternice, ample, ale ciocanelor de patru tone, dacă nu ai văzut la lucru presele hidraulice, dacă nu ai simțit pe obraji gura încinsă a cuptoarelor cu flăcări colorate care dau pe din afară, dacă dogoarea necruțătoare a metalului înroșit, icnind sub lovituri, *nu ți-a înroșit retina, dacă într-un cuvînt* n-ai trecut pe la forjă nu ai habar de munca lucrătorului din industria metalurgică. Aici, în cele patru hale mari ale secției forjă de la Uzinele «23 August» muncesc în schimbul trei peste 130 de oameni. Maistru în tura de noapte: inginer Florian Negoiescu. Noaptea în fața forjorilor se pierde ca o adolescentă. Forjorii scot bucăți de ziuă încinsă în foc de gaz și oxigen dîndu-i formă de osie sau ax cardanic... Gurile cuptoarelor sînt pe rînd deschise și cîte patru oameni așezați în cruciș iau în clești piesa înmuiată de foc și o introduc în tiparele matrițelor, *lovind-o meșteșugit* cu un ciocan de 6

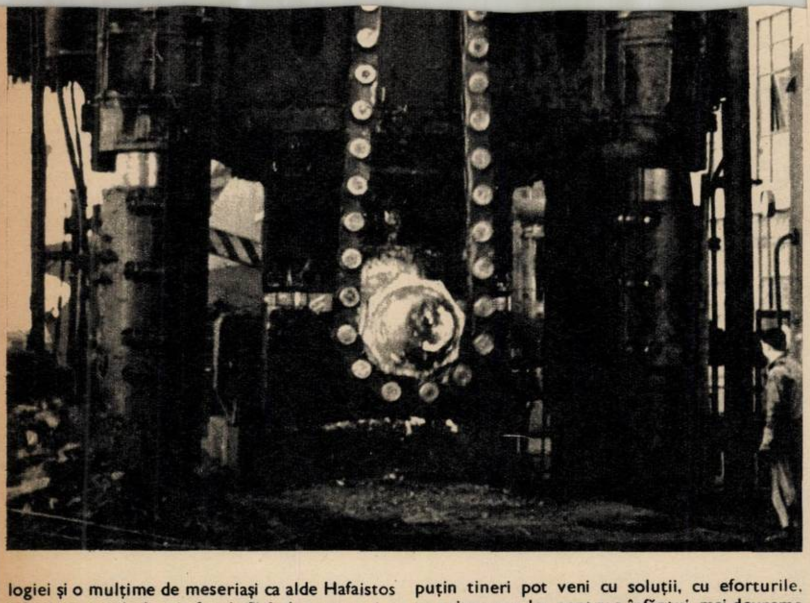

logiei și o mulțime de meseriași ca alde Hafaistos mînuiesc uneltele *și focul făcînd* pentru industria modernă piese necesare utilajelor de petrol, ghiolbași de 320 T.f., pinioane conice, și orice poftește industria grea. Maistrul Anton Hristache, om de inimă și tată bun de copii cuminți care, iată, și-a răpit din somnul nopții (lucrează în schimbul I) pentru a-și prezenta locul muncii sale, unde a prins rădăcini de la 17 ani și pe care nu l-a părăsit de mai bine de 30 de ani... Forjei i-a consacrat peste 30 de ani de viață, așadar, și forja l-a răsplătit cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. A. Hristache este aici în teritoriul focului și al metalului încins ca la el acasă. Cunoaște cum merg *treburile* după zgomot, după culoarea flăcărilor, după miros, după chipul forjorilor. Dăm mîna din mers cu Alexandru Mălai, șef de echipă, Gheorghe Traglă, Constantin Surduleasa, Ion Țicu.... Vagonete încărcate cu piese proaspăt forjate, cu oțelul încă fierbinte sînt gata de transport în alte secții de prelucrare. «Mă împac și m-am împăcat întotdeauna bine cu oamenii. Dacă se ivește o situație mai grea cu vreunul dintre ei stau de vorbă prietenește, asta e o regulă la noi, încerc să-l cîștig de partea lucrurilor bune. Important este să-ți simtă încrederea și umărul aproape. Și atunci cînd îi acorzi încredere el răspunde cu încredere. Unii vor întîi să aibă, întîi să fie apreciați și apoi să dea pe măsura aprecierii; eu zic că trebuie înțeleși și aceștia. *Eu am un «jurnal de bord» pe care îl știu bine* și pe dinafară, îl am prezent în cap tot timpul. El mă ajută ca în fiecare moment să știu ce vrea și ce face fiecare. Astfel, eu pot răsplăti pe fiecare după ceea ce face și cum face. Dacă îi dai omului ce i se cuvine și omul știe exact ce i se cuvine, cînd este cinstit, atunci îi poți cere mai mult. Noi, acum, sîntem în măsură să cerem oamenilor noștri mai mult. Este un an important pentru înfăptuirea cincinalului mai devreme, este anul XXX al eliberării, și tot atît de important este și faptul că în anul acesta va avea loc Congresul al XI-lea al partidului. *Toți oamenii* pot contribui, își pot pune în

puțin tineri pot veni cu soluții, cu eforturile, *cu priceperea lor pentru a înfăptui, mai devreme* ceea ce vrem. Dacă un muncitor mai tînăr dovedește că este capabil de o muncă mai deosebită, eu nu aștept ca acesta să îmbătrînească pentru a-i acorda încredere. De ce să mai aștepte dacă el e bun acum. Și cu cît mai mulți oameni buni, cu atît mai bine. A. Hristache își începe activitatea de la calculul timpului. «Trebuie să-ți drămuiești bine timpul pentru a putea face față atît sarcinilor de producție, cît și celor obștești. Se poate umbla de ici-colo și 24 de ore și să nu faci nimic. Eu cred însă că dacă ai clar în minte fiecare activitate, importanța ei, *știi și cît timp trebuie* să-i acorzi și dacă ai pregătite și soluțiile pentru fiecare din problemele pe care ți le poate ridica activitatea zilnică, atunci sînt sigur că orele de lucru capătă miez»...

E trecut bine de miezul nopții, afară aleile de salcîmi din fața secției forjă ne cuprind în umbra lor rară mirosind a floare scuturată.

COMAN SOVA ■

arderea, măcinarea ș
cele trei operații decisive

La I.C.P.I.L.A., adică la Institutul de cercetare și proiectare pentru industria lianților și azbocimentului, la capăt de București și pe un bulevard care se cheamă al Preciziei, acolo și la o oră tîrzie, inginerul Anatolie Mîndru n-are prea mult chef de vorbă, chiar dacă îmi spune — printre picături — că în cercetarea cimentului, cel mai important dintre lianții de construcție, există numai trei probleme. Arderea, măcinarea și pasiunea.

Nu-l văd acum pentru prima oară. Pe omul acesta cu ochelari, care a terminat facultatea *de mecanică a politehnicii în 1958 și care* a izbutit două lucruri extraordinare, după cum spune, în 1963, intrînd în partidul comuniștilor și în institut, pe cercetătorul Anatolie Mîndru îl urmăresc de mai multe zile, vrînd să scriu despre munca sa, despre preocupările sale, despre meseria de cercetător pînă la urmă, despre povestea aceea cu viața cimentului în care nu există decît trei probleme esențiale.

Trebuie să recunosc că intenția fusese să-l găsesc pe Claudiu Bilcescu, autorul cuptorului de var regenerativ continuu aflat acum în curs de realizare industrială la Bicaz, dar inventatorul primului cuptor românesc de nivel mondial lipsea din institut, plecat pentru o perioadă mai lungă. L-am cunoscut atunci pe inginerul Mîndru, plecat dintr-o familie de ceferiști, fiul unui mecanic de locomotivă care după ce a ieșit la pensie — povestește omul din fața mea și de lîngă microscop — «a murit de stat, fiindcă n-a rezistat fără muncă», dar cunoștința n-a fost de prea mare folos, inginerul Mîndru fiind, după o altă vorbă a sa, «zgîrcit în cuvinte și generos în treabă».

Deși știa că am să vin la această oră de seară, se miră că mă vede. Noi avem de lucru, zice, dar dumneavoastră?!

Dar dumneavoastră?, reiau.

Își șterge ochelarii, îi așază pe gresia mesei și-mi răspunde că a rămas la institut cu partea a treia a cimentului, adică cu pasiunea, pentru ca are ceva de rezolvat, muncind dînsul, din 1963, în secția de procese și instalații a inginerului Constantin Popescu și — concret — la o cercetare pentru scara-pilot. Îl întreb dacă își aduce aminte care a fost prima temă la care a lucrat după venirea în institut, mă ascultă și — pentru întîia oară în aceste trei zile — zîmbește, recunoscînd că nu-și amintește cu exactitate. A contribuit la peste o *sută, iar prima pare să fi fost răcirea cimentului prin pulverizare* într-o moară din Medgidia. Au fost multe, continua, diverse, muncă de cercetare sau asistență tehnică în fabrică, la început am lucrat pe procedeul umed, apoi pe cel uscat, nu-mi mai aduc aminte toate temele, dar am participat la darea în folosință a fabricilor de la Tîrgu Jiu și Aleșd. Cele mai mari satisfacții, reia, le-am avut la Fieni, unde am contribuit la punerea în funcțiune a unei linii automate care ridică productivitatea de aproape patru ori, la care am participat cu concepția unei instalații automate de prelevare *și preparare a probelor.* Munca aceea mi-a adus multă satisfacție și «Meritul științific».

Rămîneți deseori peste orele de program?

Nu-mi răspunde la întrebare. Ocolește. Deseori, rareori, nu contează. Rămînem. Nu numai eu, rămînem cu toții atunci cînd este nevoie, căci asta este munca de cercetare. Se face fără program, de cînd începe și pînă cînd se termină, uneori zile și nopți în șir, cu pauze doar pentru masă și pentru un somn furat într-un fotoliu.

Ce e cel mai important în cercetare?, îl întreb.

Tocmai cercetarea, zice. Adică lucrul fără program, migala pînă la obținerea rezultatului dorit. Apoi verificarea lui în practică, trecerea în producție. Asta nu mai înseamnă nici planșă, nici birou, nici laborator. Înseamnă fabrică, înseamnă teren, înseamnă aproape o sută de zile pe an petrecute la Tîrgu Iiu, Medgidia, Alesd. Buzău sau mai știu eu unde. Cot la cot cu muncitorii, în schimbul de noapte, treaz, ca să fii sigur că tot ceea ce ai gîndit și încercat în laborator va reuși în practică.

E greu, nu-i așa?, îl întreb, și-mi răspunde că nu e. E frumos, zice, e ca un flux. Adică abia termini o treabă care te-a frămîntat luni de zile și trebuie să te apuci de alta. Alte griji, alte idei, alte riscuri. Într-un fel, vorbind în comparații, mie îmi vine să cred că în cercetarea științifică e ca la pompieri: oricînd trebuie să fii gata și să nu pierzi nici o clipă. Și mai e ceva: unii au impresia că e o meserie ușoară, curată, un fel de farmacie, stai și scrii, transcrii și socotești. E o meserie foarte grea și foarte *pretențioasă, mergi pe căi cel mai adesea nebătute* și — în plus — n-ai nevoie numai de cunoștințe, ci și de pasiune. De aia în toată treaba asta nu merge chestiunea cu programul, adică vii la 8 fără un sfert și pleci la patru și jumătate. Nici vorbă, un cercetător trebuie să fie pus în priză douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru.

Chiar așa?!

Absolut. Uneori rămîn aici pînă noaptea tîrziu. Maică-mea dă telefon să mă reped pînă acasă că are încă ciorba pe foc, că stau la o aruncătură de băț, la bloc, în Drumul Taberei, *și nu concep masă fără ciorbă, îi spun* că mai întîrzii o jumătate de oră și eu mai zăbovesc trei ceasuri. Asta-i viața. Cînd ajung acasă, tot nu mă liniștesc... Mi-e mintea la ce caut, uitați, acum lucrez la un defibrator pentru azbest care să fie românesc și să nu mai fie importat, nu mă bag niciodată în pat fără să fi pus pe noptieră un creion și un carnet. În cercetare, oricît ar părea de ciudat, noaptea e necesară nu numai pentru somn, ci și pentru soluții. Îți vine cîte o idee și trebuie s-o notezi imediat.

Anatolie Mîndru s-a născut, zice, cu matematica în sînge, a cîștigat chiar un premiu pe țară, în timpul liceului, apoi a lucrat în termoficare, dar și-a găsit marea vocație abia în institut. Vrea să creadă că este apreciat pentru pasiunea și priceperea sa, îmi spune asta și înțeleg că se joacă nițel, de vreme ce omul din fața mea este — ca o dovadă a prețuirii colective — locțiitor al secretarului P.C.R. pe institut, de vreme ce a fost trimis la specializare în străinătate și onorat cu mai multe distincții profesionale. Citește mult. Trebuie să fie la curent cu tot ceea ce se întîmplă în lume pe linie de ciment, răspunde chiar de cîteva reviste în cadrul unei împărțiri a acestora între cercetători în așa fel încît colectivul sa nu piardă nici o noutate. Le citește și le traduce, apoi se în nesc cu toții și le discută, încropesc niște r rotunde, dacă termenul nu este prea exigent, mai bine-zis stau de vorbă despre meseria lor și progresele ei.

S-a făcut noapte, luminile s-au aprins peste oraș, inginerul Mîndru pare obosit, dar nu recunoaște c-ar fi, îl supără doar piciorul pe care și l-a rupt în urmă cu doi ani, la Medgidia, pe cînd asista darea în folosință a liniei numărul 9 de la fabrica de ciment. Apoi face haz de necaz și-mi spune că, iată, meseria asta nu numai că te văduvește de timp, dar e și riscantă. Ascult vorbele acestea și merg mai departe, întrebîndu-l cînd are de gînd să se însoare.

Anul acesta, zice. Vreau să fac două invenți și doi copii.

A doua zi dimineață, directorul adjunct științific, inginerul Ion Cotea, îmi confirmă că nu este nimic extraordinar în faptul că l-am găsit pe Mîndru la o oră atît de tîrzie. Uneori lucrăm pe schimburi, zice, cercetăm materii prime, valorificăm deșeurile industriale sau ne străduim să creăm produse și tehnologii noi printr-o muncă fără orar. Institutul este practic deschis din zori și pînă noaptea, toată problema este ca acela care vrea să rămînă peste program să ceară aprobarea conducerii. O cere, o primește și rămîne să-și vadă de lucru, să rezolve ce mai are de rezolvat.

Îmi spune și dînsul că, dincolo de pricepere, totul e pasiune și-mi dă chiar un exemplu concret, pomenind numele unei chimiste pensionare, Elena Popovici, care a ieșit de mult la pensie, bătînd dumneaei spre 80 de ani, dar care continuă să vină zi de zi la lucru ca și cînd ar fi plătită, muncind la soluționarea unor teme de cercetare și ocupîndu-se de creșterea cadrelor tinere. Dînsa nu primește, adaugă, nici măcar banii de tramvai, vine pe gratis și muncește din pasiune, cu folos, dezinteresată.

Îl rog să-mi recomande o cercetătoare, o femeie de data aceasta, o mamă dacă s-ar putea, o persoană care să aibă tocmai această calitate, dar *inginerul Cotea nu mă aude, cel puțin în* prima clipă, nu-mi dă nici un răspuns, e multumit — înțeleg — că are cui să vorbească despre preocupările și realizările institutului, unitate cu preocupări multiple, cum zice, care lucrează pe mai multe planuri, urmărind — între altele — reducerea tratamentului termic al cimentului la prefabricate, ceea ce ar urma să aducă o economie de 60 000 de tone de păcură, îmbunătățirea cimentului rutier, reducerea pierderilor de azbest și așa mai departe, invenții sau tehnologii îmbunătățite, în așa fel încît productivitatea să crească, importul să se limiteze, prețul de cost să scadă și viața noastră să devină superioară.

După insistențe, directorul Cotea a pronunțat numele cercetătoarei Cristina Dumitrescu, absolventă a Facultății de chimie industrială din cadrul politehnicii, femeie care are treizeci de ani, împliniți, cum întărește, treizeci de ani și două fetițe, dintre care cea mare este tocmai gata de școală.

Cristina Dumitrescu nu este încă bucureșteancă, susține, e născută în Ialomița, pe Borcea, dar va deveni, de vreme ce din 1967, după terminarea facultății, a rămas în Capitală, oraș în care se simte bine și în care și-a făcut de curînd un apartament, cu trei camere, în Militari. E de șapte ani în institut. În ultimii trei lucrează la valorificarea fosfo-ghipsului, la folosirea lui ca materie primă pentru obținerea ipsosului, adică la valorificarea unui material care se aruncă, și la transformarea lui într-un produs util industriei. Am reușit o tehnologie proprie, zice, pentru obținerea ipsosului de construcție și modelaj, acum lucrăm la realizarea unui ipsos de înaltă rezistență pentru prefabricate. Adică pentru blocuri, adaugă. Îi place cercetarea, a făcut treaba asta încă în facultate cînd a participat la elaborarea unui brevet despre cimentul dentar, un fel de inovație românească, e înscrisă la doctorat pe o temă — «Cimenturi speciale cu întărire de tip bază-acid» — care îmi pare aridă, dar care este, încearcă să mă convingă, mult mai frumoasă decît un peisaj montan.

Munciți mult?

Îmi confirmă că foarte des rămîne peste orele de program și-mi explică de ce: «Dacă fac o autoclavizare, atunci operația asta poate dura și zece ore. O asist, pregătesc probele, analizez la microscop și asta durează, depășește patru și jumătate. Mă uit la ceas, constat că peste geam s-a făcut noapte, dar nu-mi pare rău. Asta e meseria mea, asta e viața mea și îmi ce să muncesc, să caut și să risc.

ă riscați?!

asiunea —
le cimentului

Fără îndoială. În cercetare încerci, nu știi dacă o să-ți iasă, te temi de fiecare mișcare greșită, de o cîntărire în care ai făcut o eroare minimă, uneori eșuezi și o iei de la capăt. O dată, încă o dată, pînă ajungi la ceea ce ți-ai propus. Atunci satisfacțiile sînt extraordinare.

O întreb dacă îndeletnicirea aceasta nu este prea grea pentru o femeie. Îmi spune că nu e. E drept, recunoaște, are și părți neplăcute, mai ales deplasările prelungite, cînd i se face dor de copii și de casă, dar fără asta nu se poate, fără munca din fabrică nu există cercetare, a rupe cercetarea de producție e ca și cum ai tăia capul unui om și apoi ai avea pretenția să meargă. Circulă mult în provincie. Mai ales la Buzău, *unde urmărește o instalație de înnobilare* a ipsosului folosit pentru fixarea geamului pe conveior în timpul șlefuirii și polizării.

O iscodesc cum de împacă toate acestea, îndatoririle de serviciu, orele suplimentare și deplasările cu viața de familie, cu obligațiile de soție și mamă. De minune, zice. Soțul meu, care e inginer mecanic și lucrează în agricultură, mă ajută și în viață și în muncă. «Vine tîrziu de la serviciu, dar își găsește timp să se repeadă pînă în piață și mai pune mîna și pe planșele mele, le mai drege, căci are mai multă aplicație decît mine la desen».

Foarte des, Cristina Dumitrescu își face de lucru acasă. Chiar și astăzi va continua un studiu privind bilanțurile termice în fabricarea ipsosului și nu se gîndește că va fi răsplătită suplimentar pentru asta. E de datoria dînsei și nu i se pare nimic ieșit din comun, pentru că — susține — cercetarea științifică nu se încheie odată cu încheierea programului de lucru, e o aberație să crezi așa ceva, iar dacă, Doamne ferește, crezi, e mai bine să te apuci de altceva, de altă meserie. Să lași cercetarea pînă nu te lasă ea pe tine.

Cînd veți avea timp pentru îndrumător?

După ce culc copiii, vine răspunsul. Orele mele active sînt de la nouă la douăsprezece noaptea, atunci fac bilanțul zilei care a trecut, mă gîndesc la ce va urma și muncesc, ca o legătură între ele.

Tovarășă Dumitrescu, să zicem că o putere magică ar putea să vă schimbe într-o clipă destinul. Ce-ați vrea să faceți în viață?

Îmi spune că iubește copiii, familia, pictura *și literatura, dar de făcut ar vrea să facă tot* cercetare. Să se aplece peste planșe, să se opintească peste microscopul electronic, să calculeze, apoi să ia drumul fabricii, să-și strîngă părul sub casca de protecție și să constate că tot ceea ce a gîndit în laborator poate să prindă viață, să ajute producția, să facă lumea mai bună.

Ar vrea să facă exact ceea ce face.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

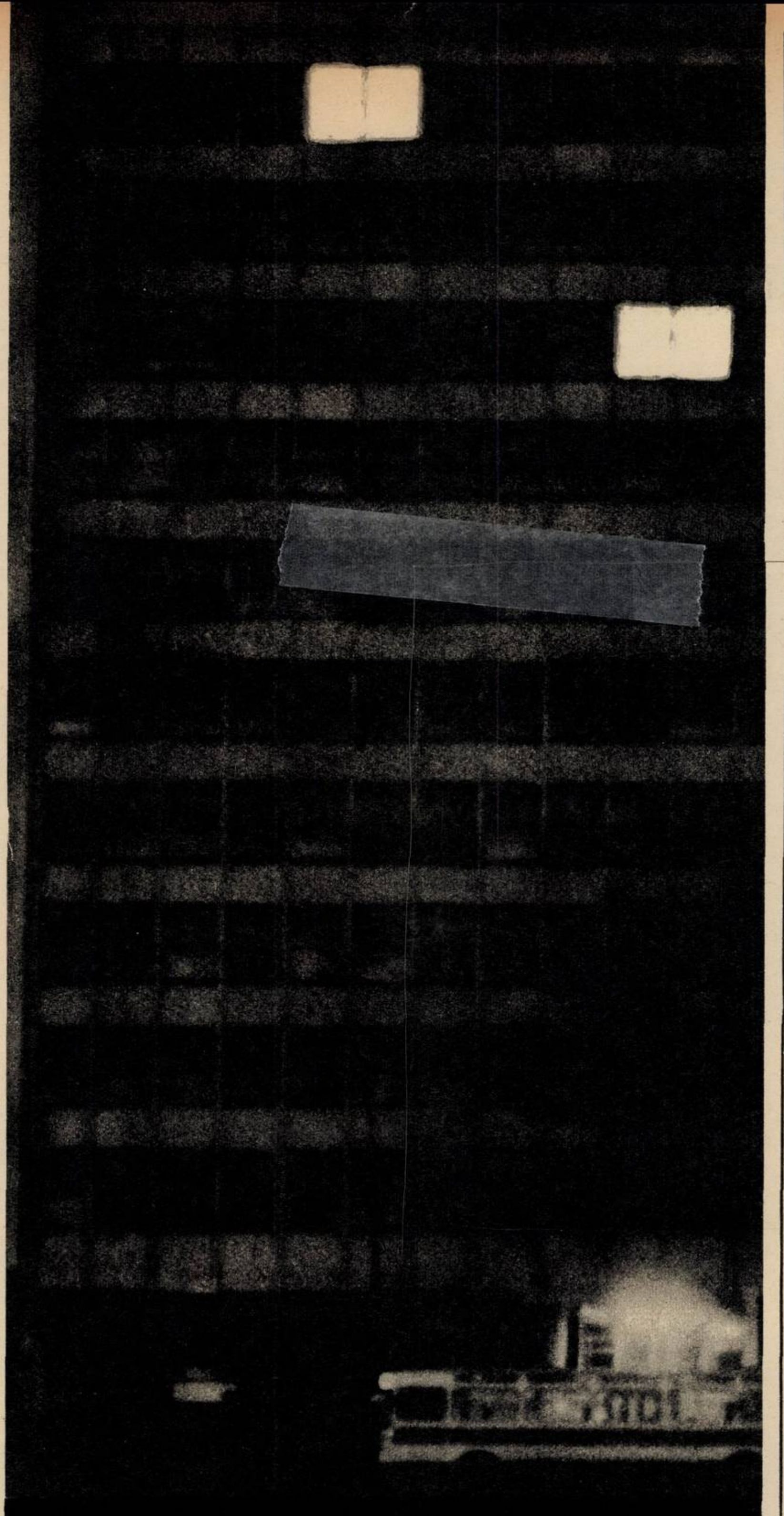

Cînd ajungi la concluzia că un cercetător trebuie să fie pus în priză douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru înseamnă că nu mai e mult pînă la miezul nopții.

SCRISORI CU ADRESĂ

decolonizarea - ireversibilă

Dacă vă amintiți, la mijlocul lunii aprilie, agențiile de presă scriau despre un incredibil «litigiu de frontieră» între Australia și Portugalia.

Era, într-adevăr, de necrezut ca două țări situate la o distanță de mii de kilometri să aibă o frontieră comună. Și, totuși, un litigiu exista, întrucît vechiul regim portughez intenționa să concesioneze unor firme străine dreptul de exploatare a zăcămintelor de petrol și gaze din largul insulei Timor — «teritoriu de peste mări» al Lisabonei, concesionare pe care Australia o contesta.

Adevăratul litigiu însă nu a fost acest drept de concensionare, ci prezența colonială portugheză, dominația prin forță asupra unor teritorii care nu îi aparțineau.

Evoluția evenimentelor din ultima lună a demonstrat că această prezență devenise intolerabilă, că se maturizaseră condițiile pentru ca ea să fie curmată. După 25 aprilie, la Lisabona s-a instaurat un nou regim, dispus să-și orienteze politica potrivit noilor tendințe intervenite în lume, doritor să recunoască realitatea procesului ireversibil al decolonizării.

Cu trei zile în urmă, un reprezentant al guvernului civil provizoriu anunța că pe insula Timor va avea loc, în luna martie anul viitor, un referendum, spre a se oferi populației posibilitatea de a-și determina statutul. În aceeași zi, un alt reprezentant al guvernului portughez anunța că în Macao vor fi organizate alegeri libere, pentru ca populația acestui teritoriu să-și aleagă un guvern potrivit propriei sale voințe, guvernul de la Lisabona angajîndu-se să respecte rezultatele scrutinului proiectat. În capitala Angliei a avut loc, după cum se știe, o primă rundă de convorbiri între reprezentanții guvernului portughez și ai Partidului African al Independenței din Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde (PAIGC). Miercuri, în capitala Zambiei, Lusaka, au început convorbiri între reprezentanții guvernului portughez și conducătorii Frontului de Eliberare din Mozambic (FRELIMO).

Convorbirile sînt, fără îndoială, complexe și dificile; ele își propun să reglementeze numeroase probleme acumulate de-a lungul anilor. Dar ceea ce este deosebit de pozitiv și încurajator este faptul că ele au început, că ele consacră voința fermă, ineluctabilă a popoarelor din așa-numitele «teritorii de peste mări» de a-și cuceri libertatea, independența și suveranitatea, mărturisesc dorința noului regim portughez de a se angaja — potrivit ministrului de externe, Mario Soares — într-un proces ireversibil de decolonizare. Responsabilii noii diplomații portugheze au relevat, în repetate rînduri, că reglementarea politică a problemei coloniale permite Portugaliei să cultive relații noi cu celelalte țări ale lumii, să-și concentreze eforturile asupra edificării unei vieți democratice și prospere în codul propriilor sale frontiere.

Sfîrșitul regimului salazarist a arătat din nou că absurdul și paradoxurile «au picioare scurte», că noul în viața internațională beneficiază de condiții de manifestare deosebit de favorabile. **ION CÂRJE ■**

CRONICA DE TREI SECUNDE

interviu

Trebuie să muncești pentru a ajunge
la poezie, pe lumea cealaltă.
Așa spune bătrînul pictor — și
mai departe: muncesc tot timpul.
Ziua mea se desfășoară astfel:
mă trezesc între 3 și 4 dimineața,
mă gîndesc la ce-am făcut ieri,
adorm din nou, la șapte dimineața cobor
în atelier, pictez pînă la orele 14,
mîncînd un corn și bînd o cafea.
Iau masa de prînz, mă odihnesc,
mă plimb, către orele 16,30, revin
în atelier,
privesc ce-am făcut dimineața,
corectez. Stau acolo pînă la orele 9 seara.
— Nu vă odihniți niciodată?
întreabă muritorul.
Mă odihnesc schimbînd munca.
Sculptez, dacă am pictat prea mult.
Muncesc mai mult ca niciodată.
Uneori, lucrînd, strig ca un animal.
Nu iau vacanță, dacă nu lucrez
îmi pierd echilibrul.
— Dar asta e sclavie!, exclamă muritorul.
Nu, e libertatea. Am ajuns la o vîrstă —
am peste 80 de ani — cînd nimic
nu mă mai încătușează.
— Nu vă obsedează vîrsta?
întreabă muritorul.
Nu mă gîndesc niciodată la ea —
încheie interviul acest geniu numit Mirò.

Iar celălalt bătrîn înțelept, Chagall,
spune altui tînăr muritor: Spune-mi,
de ce la *radio nu se mai anunță*
apariția unei poezii geniale?
Ce lume e asta?
Slavă bătrînilor pictori care transform
fiecare frază într-un poem,
fiecare zi într-un soare orbitor,
demn de Van Gogh.

RADU

omul din brusturi

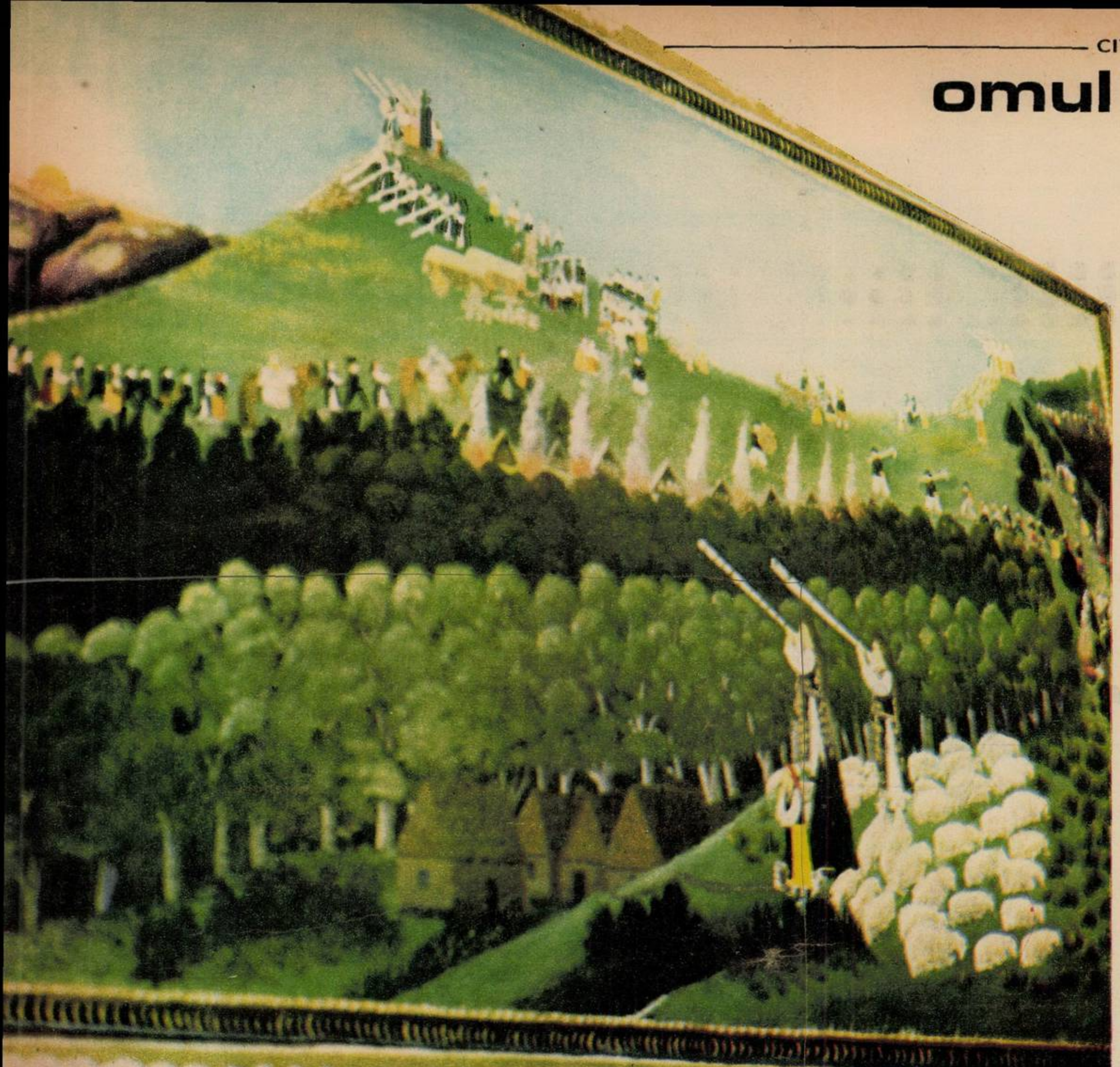

Inceput de tîrg la Găina.

Palmaresul succeselor naţionale şi internaţionale ale pictorului Ion Niţă Nicodin — ţăran din satul Brusturi, comuna Hălmagiu, judeţul Arad, om care începe să picteze în jurul vîrstei de 60 de ani — demonstrează că miracolele sînt posibile. Prezenţa lui artistică este aşteptată şi în acest an cu nerăbdare şi interes la mari expoziţii, atît din ţară cît şi de peste hotare. Dar debutul l-a făcut în anii trecuţi, la «Primăvara arădeană» — manifestare care-şi datorează prestigiul în mare măsură diversităţii şi originalităţii evenimentelor cultural-artistice pe care ştie să le pună în valoare. Cele 8 lucrări, semnate simplu «Niţă», din Expoziţia judeţeană de artă naivă, se înscriu pe linia succeselor sale anterioare, dar atrag cu tăria unui magnet pe toţi iubitorii de artă prezenţi la Arad în aceste săptămîni.

Descoperirile pe care le face Niţă Nicodin sînt legate de viaţa şi obiceiurile unui cătun din Munţii Apuseni, dar ne apar ca o năvalnică revărsare de bucurie existenţială, generoasă şi intensă, lipsită de orice intenţie speculativă. Fiecare tablou are povestea lui, trăită de Niţă Nicodin şi de consătenii lui şi transcrisă pe pînză cu putere de plasticizare deosebită. *O pînză ca aceea în care vacile sînt duse la munte*, la iarbă grasă, îl îndeamnă să noteze şi cîntecul potrivit despre «Angelina din Vîlcele» care, în căutarea vitelor adăpostite sub brazii prin a căror cetină nu trece ploaia, a dăruit un sărut celui drag, uitînd de obiceiul tradiţional de a-şi ascunde faţa cu «chişchineu» (batistă). Bineînţeles că iubitul îi va striga mai apoi:

Angelină, buze moi,
Pune clopote la boi,
Să s-audă pîn' la noi!

pentru a-şi da în vileag statornicia în dragoste. Un ritual, cu taine de toţi cunoscute pînă la urmă, ca şi nunta, nedeia şi jocurile potrivite fiecărei vîrste, şi care îi oferă lui Niţă un repertoriu inepuizabil.

Dar secretele artistice ale lui Niţă Nicodin nu vin doar de la folclorul pe care-l retrăieşte şi-l reformulează în pictura sa. Cu toate că lucrează mult, el ştie să ocolească [illegible]şeele, ca şi căutările de noutate cu orice preţ. El revendi[illegible] picturii şi funcţia ei meditativă, metaforică şi anecdotică. El comunică sentimente despre cerul albastru, despre registrul verdelui îmblînzit de lumina solară, despre fiecare culoare care încetează să fie pigment, devenind mesager al credinţei sale în frumuseţea lumii. Un pictor «naiv» cum este Ion Niţă Nicodin ignoră cu seninătate şi degajare virtuozitatea tehnică pentru că, împreună cu Blaga, el ştie că aici «stîngăcia are un rang de noimă» şi astfel scrie de fapt una din cele mai frumoase pagini ale artei româneşti contemporane, motiv pentru care bucuria lui este şi a noastră a tuturora.

VASILE SAVONEA ■

Pe plai la coasă.

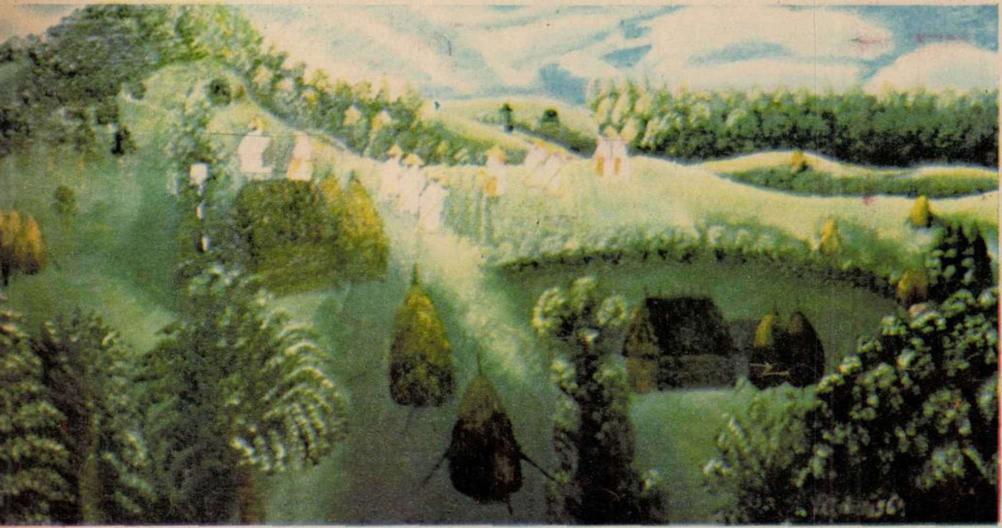

Flori.

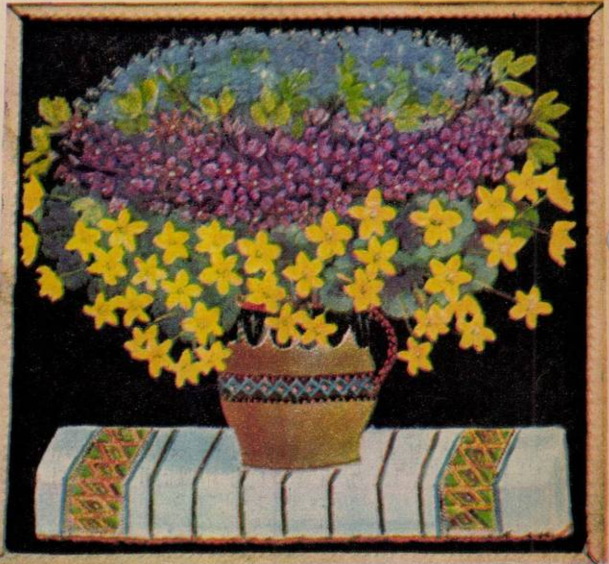

La plantaţie.

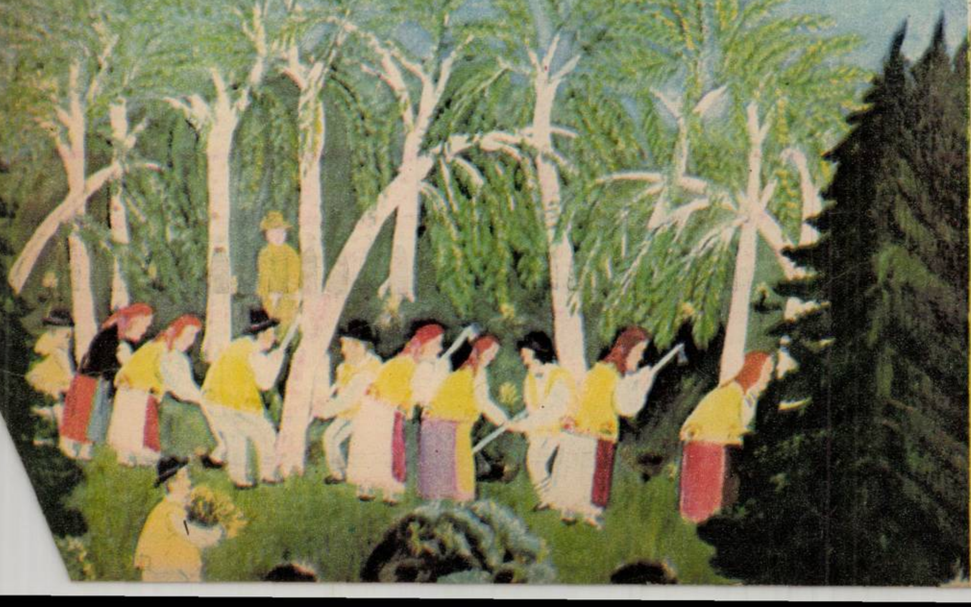

Cătunul.

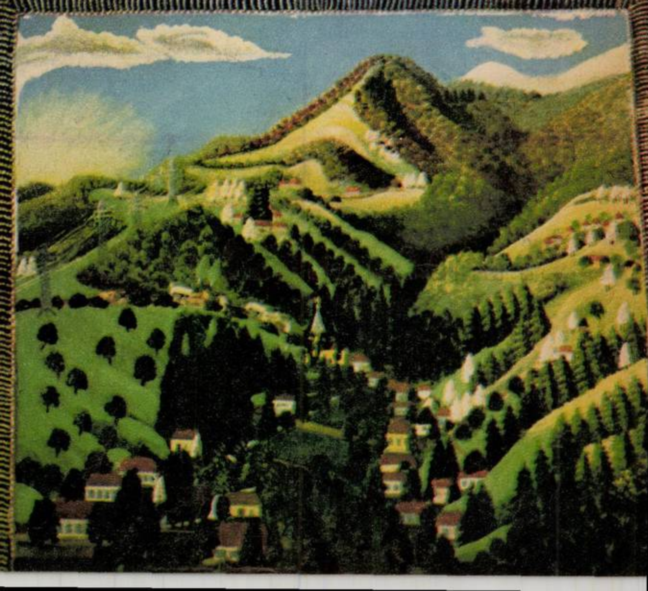

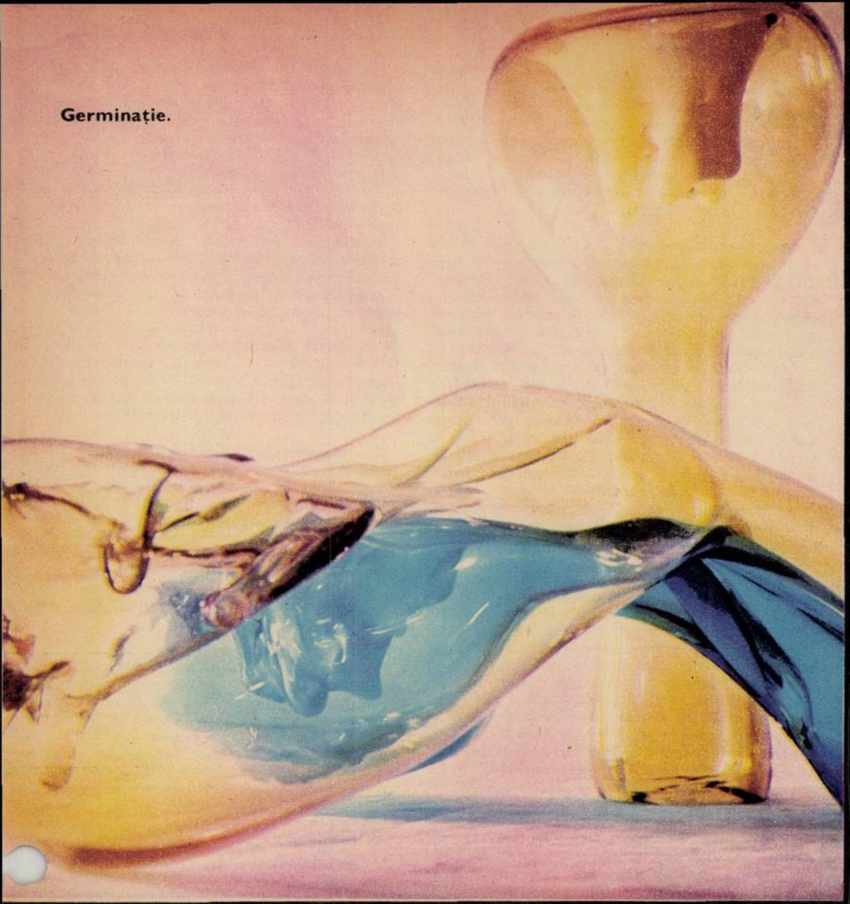
Germinație.

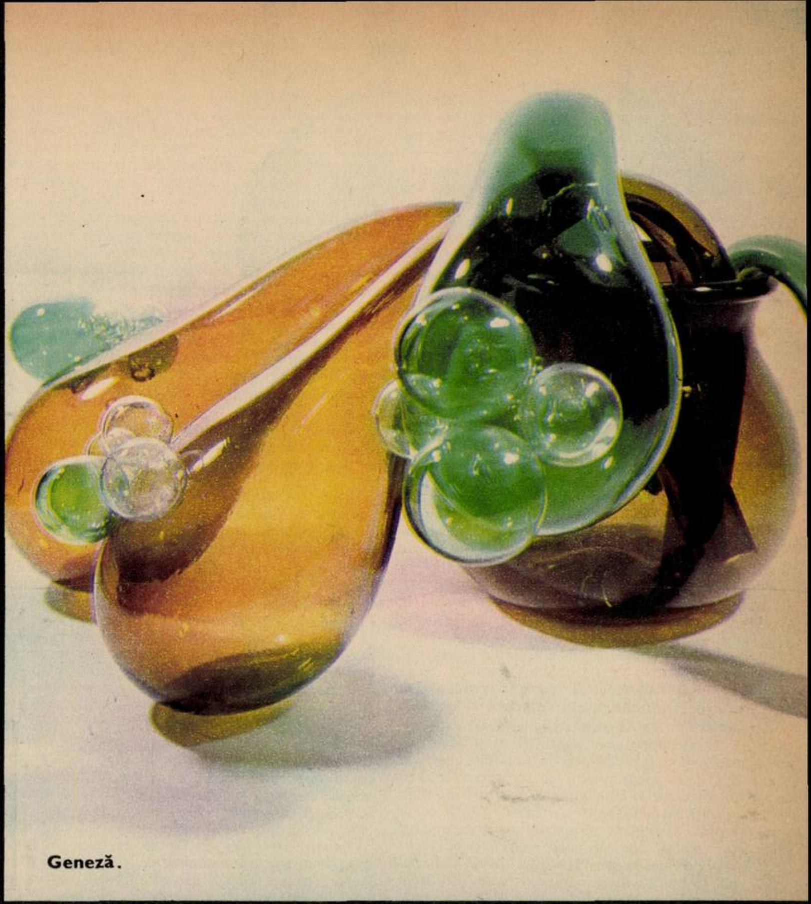
Geneză.

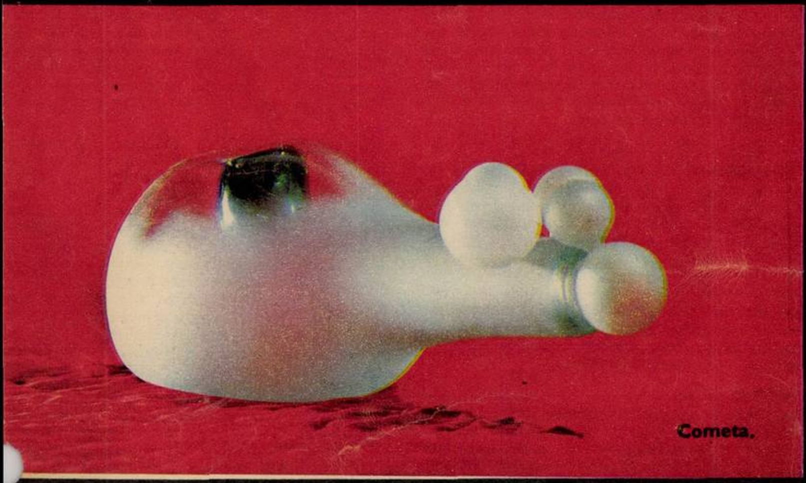
Cometa.

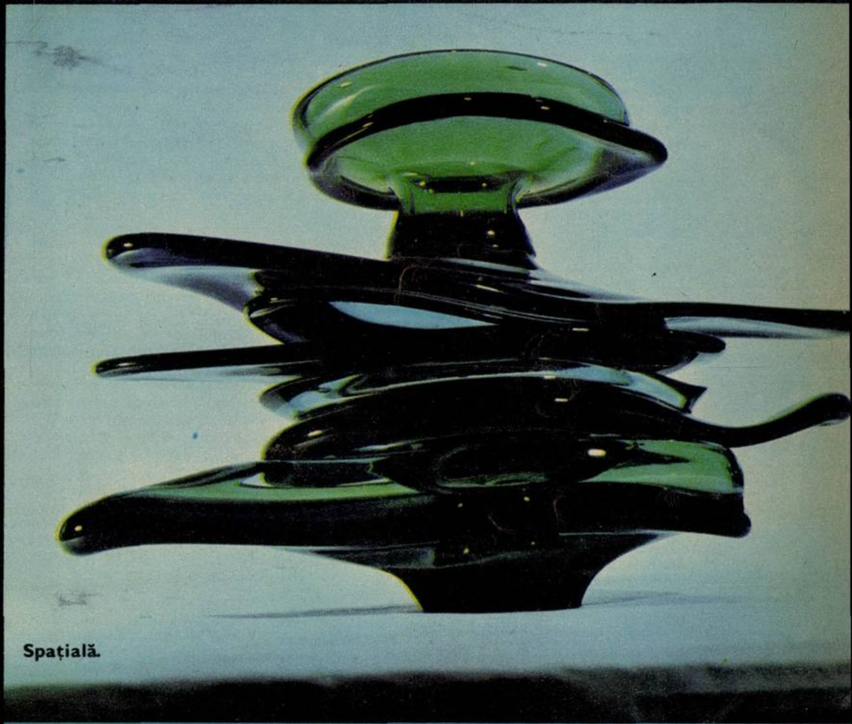
Spațială.

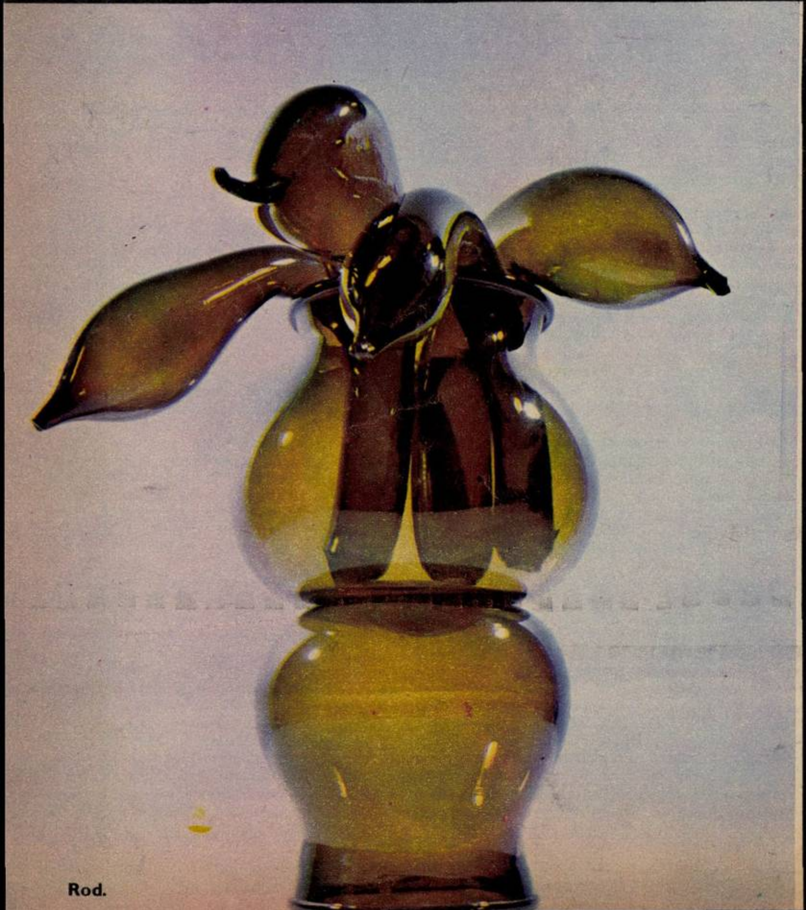
Rod.

dreptul la imaginație

Singur în fața focului în acea lumină ireală a incandescenței, singur în fața materiei albe care își aduce aminte că timpul ei de repaus a trecut, singur, deci, sticlarul pîndește clipa aceea a miracolelor cînd formele pot să se nască. În nici o artă durata nu e atît de tiranică, schimbările mai repezi și metamorfozele materiei mai încîntătoare. Poate de aceea meșterii sticlari n-au părăsit arta aceasta milenară nici chiar atunci cînd mașinile s-au dovedit tot atît de iscusite ca și mîna omului. Pentru că există acea supremă clipă cînd se întîlnesc sufletul sticlei cu sufletul sticlarului.

Revoluțiile în imperiile sticlei au fost rare și căutările îndelungi. De la obsidianul negru al vulcanilor, născut din înghețarea lavei, trec sute de milenii pînă cînd în Babilon, Fenicia sau Egipt omul să producă palida sticlă pentru uleiuri prețioase și parfumuri delicate. Și alte milenii trec pînă să se descopere suflatul sticlei (sec. I î.e.n.), de fapt arta de a modela materia incandescentă, căreia Bizanțul și Veneția îi vor da strălucire. Regele sticlei — cristalul — e inventat foarte tîrziu (sec. XVII). Cîteva evenimente doar, în atîtea mii de ani!

Deci nu se putea să nu vină și revolta sticlarilor, ieșirea din acea monotonie a obiectelor serializate pe care tehnologiile o impuseseră de atîta timp

Noile generații, renegînd canoane, au proclamat dreptul sticlei de a se întrupa în nesfîrșite volume. Și din aceste generații face parte și Dan Băncilă. Frumoasă prin însăși natura ei, însumînd fascinațiile transparenței, artistul știe că drumurile sticlei care duc spre înnoire trebuie să treacă în primul rînd prin lumea formelor. Aici a avut loc, deci, acel pronunciamento, cînd de la sine putere artiști ca Băncilă au proclamat primatul imaginației de a crea forme și dreptul acestora de a-și ocupa un loc în spațiu ca obiecte decorative independente. Renunțînd la geometriile tradiționale, la acea puritate formală, rece și practică. Băncilă trebuia să caute alte surse de inspirație și el le-a găsit mai cu seamă în procesele vegetale. Obiectele create de el aduc mereu aminte de miracolele germinației, de genezele tăcute ale florei, de expansiunea în spațiu a plantelor. Apoi, crezînd cu tărie în noblețea sticlei, el a renunțat treptat la asocierile acesteia cu metalul, cum încercase într-o vreme, lăsînd ca materia să vorbească doar prin valorile ei proprii și prin noile ei organizări în volume. Lumina în dialog cu transparențele materiei și cromatica discretă, totdeauna de o mare sobrietate, vin să îmbogățească acea comunicare a frumosului pe care și-o propun totdeauna obiectele lui Băncilă.

CORNEL BOZBICI ■

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

În municipiul Arad a fost dată în funcțiune o nouă centrală telefonică automată«Foarte bine, scrie **Claici Cornel** *din Arad, str. Dimitrov nr. 145. Rău e însă faptul că, din cînd în cînd, Oficiul municipal PTc Arad facturează abonaților săi, pe lîngă taxa de abonament, sume în plus, destul de mari, pentru convorbiri adiționale care de fapt n-au fost efectuate niciodată. De obicei, la reclamațiile noastre, Oficiul municipal PTc Arad ne răspunde că instalațiile funcționează corect. Adică, sîntem buni de plată. Nu cerem Oficiului municipal PTc Arad să recunoască public că uneori instalațiile funcționează defectuos, dar cerem celor care emit facturile să verifice dacă este normal ca un număr atît de mare de abonați să se apuce deodată să vorbească la telefon atît de mult, încît convorbirile adiționale să depășească de cîteva ori numărul de convorbiri inclus în abonament».*

*

Lupășteanu Alexandru *din Sibiu, calea Turnișorului nr. 34, se referă la aglomerațiile mari care se formează sîmbăta, în preajma sărbătorilor legale și în zilele de tîrg, la casele din incintele gărilor, făcînd dificilă procurarea biletelor de tren. În afară de aceasta — scrie cititorul nostru — orașele au crescut, au cartiere noi, întinse și departe de centru, mijloacele de transport în comun circulă adesea periferic. Birourile de voiaj C.F.R. rămîn izolate, în centru, fără legătură de transport cu gara, așa cum se întîmplă la Sibiu, Cluj, Brașov etc. În această situație, pentru a se veni în ajutorul călătorului, forurile de resort ar trebui să înființeze un fel de subagenții voiaj C.F.R. în cartierele cele mai aglomerate ale orașelor.*

Răspunsul Ministerului Transportului și Telecomunicațiilor, Direcția mișcare și comercial: *Urmare scrisorii privind înființarea unor agenții de voiaj în cartierele unor orașe, vă comunicăm: această măsură a fost aplicată în Capitală, unde pe lîngă cele două agenții mari, au fost deschise încă 3 agenții de cartier la Oficiul poștal 6, cartierul Titan, Oficiul poștal 31, bd. Dimitrov, și Oficiul poștal nr. 5, piața Puișor. În orașele semnalate nu s-au deschis asemenea agenții deoarece cele existente au făcut față în mod corespunzător. Pentru a veni în sprijinul publicului călător s-a dispus regionalelor de cale ferată să analizeze oportunitatea și posibilitățile de rezolvare în sensul celor menționate.*

*

În București există numeroase străzi ale căror tăblițe indicatoare sînt completate cu cîteva informații care prezintă personalitatea al cărui nume îl poartă, ne scrie **Dimitriu Lucian,** *din Pitești, str. Negru Vodă, bl. F. 4, sc. D, et. 3, ap. 21. Consider că este o obligație de onoare a consiliilor populare comunale, orășenești sau municipale de a da mai multă atenție denumirii străzilor și completării tăblițelor indicatoare cu un minim de informații pentru a preciza personalitatea sau evenimentul. De asemenea în grija consiliilor populare trebuie să intre și modul just de repartizare a acestor denumiri.*

Tot consiliilor populare le revine, cred, sarcina de a reveni cu operativitate asupra unor modificări de denumiri de străzi. De exemplu, în orașul Galați, strada Elena Doamna se numește de cîțiva ani str. Piscului (!!!), deși soția domnitorului Cuza a fost o figură proeminentă a orașului.

*

Popescu Grigore *din Craiova, calea București bl. C1, sc. 2, ap. 1, pune o întrebare: de ce la Uzina «Electromotor» din Timișoara se fabrică trei tipuri de aspiratoare și nici o mașină — atît de utilă ușurării muncii gospodinelor — de curățat și lustruit parchete? O mașină dotată cu un motor electric care să învîrtă o perie de frecat nu poate fi chiar atît de greu de realizat, e de părere cititorul nostru.*

*

Din partea Departamentului Căilor Ferate, Direcția mișcare și comercial: *Urmare notei «Nu circulați sîmbăta cu rapidul 15, București–Timișoara», («Flacăra» nr. 19 din 4 mai 1974) vă informăm că examinînd solicitarea acestui tren s-a dovedit justă propunerea să fie suplimentat acest tren cu vagoane în zilele de sîmbătă. Măsura a fost luată în mod operativ, așa încît începînd cu data de 11 mai a.c. compunerea acestui tren va fi sporită în zilele de sîmbătă. În urma examinării situației și pe alte direcții de mers se vor mai spori în zilele de sîmbătă și alte trenuri (231 București–Piatra Olt, 65 București–Iași, 75 București–Galați).*

Sesizarea apărută în coloanele revistei «Flacăra» ne-a fost de un real ajutor în luarea unor măsuri operative care să conducă la îmbunătățirea condițiilor de călătorie.

*

Dobrescu Ion, *membru al Consiliului orășenesc Cîmpulung al Culturii și Educației Socialiste ne scrie: «Ambasadorii prieteniei» se intitulează studenții din S.U.A. veniți la noi în țară în cadrul schimburilor și relațiilor culturale și de prietenie. În prezent se află la odihnă în comuna turistică Lerești (Cîmpulung), studenții colegiului Alma din statul Michigan și ai universității Allan Hancock din Santa Maria, statul California, aceștia din urmă constituiți în formația corală «A Capella». După ce au vizitat obiective turistice din Argeș, cum ar fi: barajul și lacul Vidraru, cetatea Poenari, mănăstirea Curtea de Argeș, unde au cîntat pentru public, au prezentat pentru cîmpulungeni, în zilele de 18 și 19 mai, spectacole în sala Liceului «Dinicu Golescu». Piesa de rezistență a programului a constituit-o interpretarea cunoscutului nostru cîntec popular «În pădure sub un brad». Mesajului artistic vibrant, plin de farmec, publicul spectator i-a răspuns cu ospitalitate, cu căldură, și sîntem convinși că ambele formații vor duce cu ele amintirea nu numai a pitorescului României, al Argeșului, dar și frumusețea spirituală a poporului român, prietenia acestuia.*

*

Jumătate din locuitorii comunei Prunișor, satul Fîntîna Domnească, județul Mehedinți, în numele cărora vă scriu (mă numesc **Robescu Tudor***), aduc la cunoștință că în anul 1972 în satul nostru s-a introdus curentul electric, dar numai pe jumătate din traseul satului. Despre avantajele celor ce locuiesc pe acest traseu și dezavantajele celorlalți locuitori ai satului cred că nu mai este cazul să vorbim. Dar de ce să existe această situație din moment ce toți locuitorii satului am contribuit cu bani pentru introducerea curentului electric? Cei însărcinați să se ocupe de această problemă s-au grăbit și au introdus curent electric doar pe traseul pe care locuiesc ei, chiar dacă nu au avut transformator corespunzător numărului de case din sat, ci unul mai mic. Banii s-au cheltuit, dar satul a rămas jumătate neelectrificat. Acum cei de la Consiliul popular spun că nu mai au fonduri și mai trebuie un transformator, alt proiect etc. Oare nu se putea plăti un singur proiect și un singur transformator? Oare nu graba a stricat treaba? Cei care trebuie să dea răspunsul la această întrebare au curent electric în case.*

*

Să petreci 26 de ani, din cei mai frumoși ani ai vieții, la același loc de muncă, închinîndu-ți, zi de zi, noapte de noapte, pe arșiță sau furtună, pe ploaie sau ninsoare, cu dărnicie, timpul și preocupările activității în Complexul C.F.R. Bacău, se poate oare mai deplină pledoarie pentru statornicie, pentru dăruire, pentru patriotism? Și nu înseamnă, oare, în acești ani ai construcției socialiste, munca depusă cu abnegație modul fidel de manifestare a patriotismului? Ceferiștii băcăuani îl cunosc pe șeful de tură Ion Osman căci despre el este vorba — ne scrie **Filioreanu Florin** *din Bacău, bd. 23 August nr. 18 — ca pe un om prin excelență onest și demn, energic și optimist. Își face meseria de coordonator al activității de mișcare cu răspundere și competență, spun fără deosebire colegii de muncă și subalternii. În cîteva ture de serviciu făcute alături de acest om am rămas uimit de vitalitatea și agerimea lui, m-a impresionat efortul de fiecare zi închinat realizării cît mai depline a sarcinilor de plan. În toți acești ani a împărtășit cu dărnicie din cunoștințele sale tuturor proaspeților feroviari veniți să-și satisfacă stagiul de practică.*

*

Zamfirescu Ion *din Tulcea, cartierul 23 August, ne scrie că porțiunea de șosea de la Ciulnița la Dragos Vodă a fost asfaltată, dar asfaltul nu a durat prea mult, deoarece a fost deteriorat din cauza ploilor și a infiltrării apei care provine din canalul paralel cu șoseaua. Acum această porțiune este într-un hal de nedescris și ritmul de reparație al acestui drum lasă de dorit — utilajele cu care se lucrează stau în marginea drumului, fără roți. Mai mult decît atît, cînd treci de satul Dîlga canalul traversează șoseaua și a necesitat construirea unui pod care durează de aproape un an și nici acum nu este gata. «La data de 5 mai am trecut spre București și pe pod nu era adusă piatra; la 6 mai s-au adus cîteva mașini de piatră pe care nu au binevoit să o întindă și au lăsat-o în grămezi, îngreunînd extrem de mult circulația în acea porțiune».*

*

Mă numesc **Georgescu Ana** *și vă scriu în numele locatarilor din blocul 34, str. Huedin nr. 15, sector 5, cartier Berceni-Sud II, București. Locuim în acest imobil de 6 luni, dar am rupt atîta încălțăminte cît alții în doi ani. Pe strada noastră (este foarte adevărat că se construiește pe cealaltă parte) o porțiune foarte mare nu are trotuar (prin fața blocului A 26), iar noi sîntem nevoiți să mergem pe același drum pe unde trec betoniere, camioane încărcate cu pămînt și buldozere. Ar mai exista un drum de trecere destul de lung, dar la mijlocul lui se construiește un complex și muncitorii pe bună dreptate au barat strada și nu ne dau voie să circulăm din cauză că putem fi accidentați.*

La cea mai mică ploaie, pur și simplu înotăm prin noroi. A doua problemă este aceea a resturilor menajere. La un bloc cu 130 familii, mașinile I.S.B. au venit în 6 luni doar de 4 ori. În fața blocului, în loc de flori avem resturi menajere.

*

În hotarul satului Tîrnăvița (comuna Hălmăgel din județul Arad) se află drumul Tîrnăvița-Obîrșia (județul Hunedoara), pe care circulă zilnic 58 muncitori, care lucrează la Întreprinderea minieră Barza, Mesteacăn, Țebea și în alte întreprinderi și instituții din orașul Brad. Mai anii trecuți Direcția județeană de drumuri și poduri din Arad s-a angajat să amenajeze acest drum. Schimbîndu-se directorul, lucrurile au rămas baltă. Locuitorii din Tîrnăvița, mobilizați de Consiliul popular, ar putea da o mînă de ajutor, dar n-au mijloace de transport pentru a aduce pietrișul pentru a cilindra balastul și a-l lăsa din loc în loc. Cine va ajuta Consiliul popular Hălmăgel și pe sătenii din Tîrnăvița cu mijloace de transport mecanizate pentru a-și face drumul? — se întreabă **Coțoi Ion** *din comuna Bonțești, județul Arad, semnatarul scrisorii de față.*

*

Sînt profesor, mă numesc **Ene Gheorghe,** *comuna Izvoarele, județul Teleorman. În practica celor de la Consiliul popular din comună s-a înrădăcinat următorul lucru: reținerea de sume neincluse în statele de plată, ca eliberarea de diferite carnete de susținători ai echipei de fotbal (deși n-am fost niciodată la meciuri de fotbal) și multe altele.*

Consider că aceste rețineri sînt făcute ilegal — deoarece organizația de sindicat are din fondurile sale o cotă prin care sprijină echipa de fotbal, de asemenea cele două cooperative agricole — și că abonament își poate face fiecare la ce are preferință, nu obligatoriu, și că ar fi normal să nu se mai recurgă la așa ceva. Cred că pentru cît semnează fiecare pe statul de plată atît să i se dea în mînă, iar dacă are anumite obligații, datorii, urmează de-abia după aceea să și le achite».

*

Doctor **Anceanu Roland** *din Pitești, bulevardul Republicii nr. 36, ne scrie că începînd din 22 mai 1974 a fost redată publicului piteștean și țării Galeria de artă naivă din capitala județului Argeș, galerie care, în octombrie 1973, a fost transformată în spațiu comercial. Astfel, a VI-a ediție națională a expoziției de artă naivă a putut figura la loc de cinste în cadrul manifestărilor tradiționalelor acțiuni legate de «Memoria Argeșului». Un sprijin neprecupețit în reușita acestei ediții de pictură naivă și-au adus Muzeul județean Argeș și inimoșii artiști plastici și salariați ai Galeriei de artă din cadrul muzeului, Gheorghe Pantelie și Virgil Podeacu.*

*

Poșta în comuna noastră și pe toată valea Milcovului venea prin oficiul poștal Odobești — ne scrie **Geană Nicolai,** *comuna Broșteni, județul Vrancea. Nu știu cine a avut ideea ca poșta pentru comuna noastră să se trimită tocmai de la un oficiu periferic al orașului Focșani, situat la circa 16 kilometri de comuna noastră. Oficiul Odobești se află la 2 kilometri de comună. Dacă un cetățean are o telegramă, aceasta îi parvine tocmai peste 24–48 de ore, deoarece se face o singură cursă pe zi. Cînd aparțineam Oficiului Odobești o primeam imediat. O comunicare de la stația C.F.R. am primit-o după două zile, deși locuim la circa 3 kilometri. Scrisoarea din Odobești a fost îndrumată la Focșani și de aici, cu poșta din Focșani, să vină la noi, făcînd aproape 40 kilometri, cînd în realitate trebuia să facă 2 kilometri. Propunem să se revină la vechea organizare, comunele de pe valea Milcovului să aparțină oficiului Odobești».*

*

Zimbler Carol *«din Craiova, str. C. Nicolcescu nr. 27, ne scrie că la Craiova, agenția C.E.C. pentru conturi curente (singura din oraș) se afla în centrul orașului, într-un local nu prea elegant, dar care corespundea ca plasament, fiind relativ ușor de ajuns acolo pentru majoritatea întreprinderilor ce au nevoie de a face deplasarea la această agenție (conturi curente). Nu de mult, în presa locală a apărut un material unde era criticat aspectul acelui local și felul cum se stă la rînd. Tovarășii de la C.E.C. s-au supărat și au mutat imediat agenția «conturi curente», cu coadă cu tot, la gară. Acum se stă la rînd la agenția din localul de lîngă gară, mai elegant, e adevărat — dar pe lîngă timpul petrecut la rînd, majoritatea celor care au nevoie de această agenție mai pierd mult timp cu deplasarea la gară și înapoi (în medie o rotă, zic eu) și doar o mică parte (poate 15-16%) au întreprinderile mai aproape de gară decît de centru. În același timp, la sediul central C.E.C. de pe strada Unirii nr. 16, care are o sală mare și spațioasă, mai multe ghișee stau nefolosite! Propun ca ghișeul «conturi curente» să fie mutat la sediul central sau și mai bine ar fi să se facă două ghișee, unul lîngă gară, unde e acuma, și unul pe strada Unirii la numărul 16. Dacă am aduna orele economisite de întreprinderile craiovene prin această măsură s-ar ajunge la vreo 1 800-2 000 ore pe lună».*

*

Barbu Traian *din București, str. Săndulești nr. 11, ne scrie despre fiica sa, Barbu Nelica, «muncitoare la Fabrica de hîrtie din Drobeta Turnu-Severin, care a avut un accident în timpul serviciului, s-a lovit la cap și a căpătat un sindrom epifizar, cu tumoare la șaua turcească. Cu tot tratamentul îndelungat la Spitalul neurologic din Iași, continuă să fie bolnavă. Acum e acasă, în concediu fără venit pentru îngrijirea celui mai mic din cei trei copii ai ei, deoarece medicul specialist a spus că nu o poate pensiona cu diagnosticul pe care-l are, iar șefului de secție i-a fost frică s-o primească la fabrică».*

Răspunsul Ministerului Sănătății: *În urma cercetărilor întreprinse, Direcția sanitară a județului Mehedinți, prin adresa nr. 83/23.IV.1974 ne face cunoscut că bolnava Barbu Nelica a fost pensionată cu decizia nr. 529 din 22 martie la gradul II invaliditate.*

*

Buhoi Gheorghe *din satul Soci, comuna Pâncești, jud. Bacău, arată că de la naștere are deficiențe de dezvoltare fizică, greutatea lui actuală nedepășind 30 kg. Din anul 1968 este în evidența dispensarului T.B.C. Bacău cu o boală gravă, internat în mai multe rînduri în diferite sanatorii din țară. «Aș dori să fiu sprijinit pentru a avea posibilitatea de a lucra, după puterile mele, într-un sector adecvat, să am și eu satisfacția că pot face ceva, că stau pe picioarele mele», scrie cititorul nostru.*

Răspunsul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Bacău, Oficiul forțelor de muncă: *Numitul Buhoi Gh. nu este înscris în evidențele Oficiului forțelor de muncă Bacău, fiind muncitor agricol din comuna Pâncești, jud. Bacău, este în vîrstă de 25 de ani, ca pregătire școlară are 8 clase, este necăsătorit, tată nu are, mama este bolnavă și primește pensie de la C.A.P. În scopul rezolvării cererii a fost invitat la Oficiul forțelor de muncă în ziua de 29 aprilie 1974 și repartizat la Fabrica de confecții din Bacău, pentru cursuri de inițiere în meseria de croitor, muncă acceptată de sus-numitul.*

*

Cooperatorii din cadrul Cooperativei de consum din comuna Tazlău, județul Neamț, de 4 ani de zile cer U.J.C.C.-Neamț să construiască magazii pentru mărfuri și ambalaje la magazinul central și prăvălioara de «Pe vale», com. Tazlău. În documentele adunărilor generale, ținute în anii 1971, 1972, 1973 și 1974 sînt trecute în proiectele de hotărîri ca sarcini de executat aceste lucrări. Din cauza lipsei acestor magazii au fost posibile lipsuri în gestiune, degradări și furturi de mărfuri etc., care au dus la condamnarea multor gestionari cu ani grei de închisoare.

În toamna anului 1973, prin intermediul ziarului «Ceahlăul», am sesizat U.J.C.C. despre acest lucru și tot prin același ziar președintele U.J.C.C., ne-a asigurat că lucrările acestea vor începe imediat, dar au trecut 6 luni de atunci și nu s-a clintit nimic. Dorința noastră este ca factorii de răspundere să înceapă lucrările cerute și promise. Cu atît mai mult cu cît cooperatorii au consimțit ca dividendele ce li se cuvin la capitolul social vărsat să fie folosite la efectuarea acestor lucrări. Semnează, în numele cooperatorilor din comuna Tazlău, **Vasile Nistor.**

Vasiloiu Filip, *din comuna Dejești, județul Olt, ne scrie: «Am cumpărat o oaie merinos de la Cîmpulung Muscel, care mi-a făcut în 2 ani doi berbecuți de 7 kilograme fiecare, iar pe 20.V.1974 mi-a făcut trei berbecuți, pe care i-am cîntărit și au în total 13,500 kg: unul de 5 kg, altul de 4,500 kg, iar al treilea de 4 kg. Berbecuții sînt sănătoși și vioi, i-am și fotografiat. A venit multă lume să-i vadă, pentru că pe aici nu s-a auzit de 3 gemeni merinos, de aceea v-am scris».*

*

În urmă cu o lună de zile, ne scrie **Boșcan Ion,** *a început pavarea cu bolovani de rîu a străzii Pandurilor din municipiul Focșani. Desigur că noi, care locuim pe această stradă, ne bucurăm de acest lucru pe care-l așteptam de multă vreme. Însă I.J.G.C.L. Vrancea, care se ocupă de această problemă, se pare că a uitat să transporte diferitele materiale care au rămas pe trotuare (bolovani și pămînt), făcîndu-le aproape impracticabile pentru pietoni. La aceasta se mai adaugă și bordurile de la trotuare, care au fost dislocate de buldozer, dînd străzii un aspect neplăcut.*

*

Un răspuns de la Consiliul popular al județului Alba: *Urmare articolului publicat în revista «Flacăra», nr. 18 din 27 aprilie 1974, privind nerezolvarea în termen a sesizărilor și reclamațiilor înscrise în caietul de sugestii și sesizări de la crama «Cetate», aparținînd Cooperativei de consum Aiud, vă comunicăm că am întreprins cercetări din care au rezultat abateri legate de nerezolvarea în termen a unui număr de 14 sesizări pentru care s-a făcut vinovată barmana Gociu Maria de la sus-menționata unitate, care a fost sancționată pecuniar.*

*

Sînt pensionarul **Moldovan Ion,** *am 70 de ani, și lucrez zilier în agricultură. Locuiesc în Cluj, cartierul Mănăștur, str. Micuș nr. 4, bl. 8, ap. 33. Înainte cu 4 ani am achitat 18 000 lei avans pentru locuință proprietate personală pe numele fiului meu Viorel Moldovan de 27 de ani, mecanic auto, care pe atunci lucra la Autotransporturi Cluj. Eu, avînd atunci o pensie mai mică, n-am putut contracta pe numele meu apartamentul. Între timp fiul meu s-a însurat, dar a început să se înhăiteze cu diferiți indivizi certați cu etica și a părăsit întreprinderea, nemaivrînd să lucreze. Are acum și un copil de doi ani. La insistențele no și ale soției lui, s-a angajat, dar n-a stat la luc nici un loc mai mult de o lună sau două. Vagabondează întreaga zi, iar seara vine beat acasă tîrziu, făcînd scandal. Nora mea lucrează, dar datorită lui e îngloddată în datorii. În această situație sîntem obligați noi, părinții lui, bolnavi și bătrîni, să achităm ratele pentru locuință. În țara noastră toți cetățenii tineri și bătrîni muncesc pentru propășirea binelui iar el, tînăr, cu meserie bună, voinic, lenevește și vagabondează.*

*

A apărut în revista «Flacăra» nr. 17, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», o notiță prin care se arată că locuitorii din cartierul orădean Velenta ar prefera desființarea bufetului din cadrul Complexului comercial de pe str. Seleușului pe motiv că sîntem mereu deranjați de scandaluri. Între timp localul a fost renovat (deși n-a împlinit un an de la intrarea în funcțiune) și redeschis în aceeași atmosferă, iar scandalurile se repetă. Cred că putem avea pretenția față de Consiliul popular al municipiului Oradea să ia măsuri ca să se curme această situație. Prea des am fost treziți din somn (mai ales copiii mici) de aceste scandaluri nocturne care au loc sub geamurile noastre. Consider că numai desființarea sau reprofilarea (eventual în «Gospodina») a acestui bufet ne-ar reda liniștea. Semnează **Bejan Vasile,** *Oradea, str. Seleușului nr. 38 A, bl. J1, sc. A, ap. 1.*

*

Mă numesc **Covrig Elena,** *sînt domiciliată în Eforie Nord, Căminul de cazare I.C.M.P.C., camera 114, județul Constanța. Am lucrat în anii 1930-1941 la Căminul învățămîntului Tulcea, str. M. Eminescu nr. 8, unde am făcut o cerere prin care am solicitat o adeverință de vechime, fiindu-mi necesară la dosarul de pensionare. Am trimis această cerere din 2.IV.1974, cu recipisa nr. 661, și n-am primit nici un răspuns.*

POȘTA REDACȚIEI

Cărbunescu Vladimir — Ploiești: articolul «Invenții amînate și dureri actuale» a apărut în numărul 14 din 30 martie a.c. **Agafiței Angela** — Bucecea (Botoșani); **Preda Ignat** — Brăila; **Erdei Emeric** — Zalău: Adresați-vă Ministerului Educației și Învățămîntului pentru informații precise. **Zsoldos Ioan** — Gherla: Ne scrieți că la clubul din localitate admiterea la dans este condiționată de lungimea pletelor și nu știți ce să faceți. Oare este așa de greu să vă hotărîți să vă tundeți? **Păun Lucia** — Rîmnicu Sărat: Aveți 15 ani și ne scrieți că v-ați pierdut încrederea în oameni. Credeți că la această vîrstă ați avut timpul necesar să v-o căpătați? **David Gheorghe** — București: Desenele trimise nu sînt izbutite. **Nicolescu Gabriela** — Ploiești: Povestirea (nu reportajul) «Cînd vine primăvara» nu se încadrează în profilul revistei. **Herman Ioan** — Oradea: Ideea reportajului este bună, dar concretizați-o. Așteptăm să reveniți. **Stoian Lucia** — Botoșani: De ce «Flacării»? Adresați-vă publicației căreia i-ați trimis producția dumneavoastră literară. **Tăbîrcă Aurel** — comuna Prundeni (Vîlcea): Ministerul Muncii este forul competent. **Mateoc Ileana** — comuna Tinca (Bihor): De acord cu dumneavoastră numai că «Scînteii tineretului» trebuie să vă adresați. **Popescu Gheorghe** — Petrila: Condiții este să scrieți despre fapte reale și pe cît posibil concis. **Melian Valeria** — Măcin: Solicitați sprijinul Consiliului popular. **Tolbaru Dana** și **Iulia** — Fălticeni: Numai dumneavoastră sînteți în măsură să hotărîți ce meserie să vă alegeți. **Berei Iosif** — Mediaș: Nu publicăm versuri.

MARGA NEDELEA

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

racul
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 16

ION BARBU

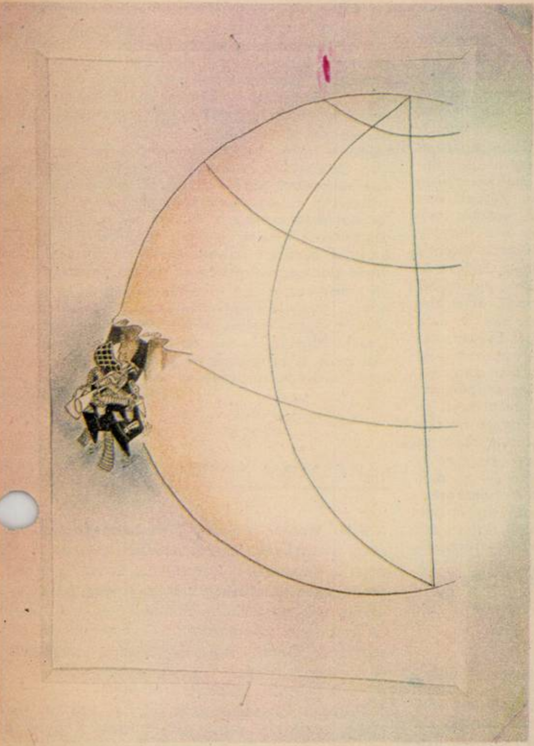

MISTERELE ROMANULUI POLIȚIST „CÎND PĂTRATUL ARE TREI LATURI“
de MARIA ROVAN

- «— Nu-mi plac mincinoșii. Îi găsesc lași, dubioși, suspecți» (pag. 30);
- «Să fi avut secretul Florii la o întindere de mînă (...)?» (pag. 35);
- «Cu pomeții ușor învinețiți, Aglaia îl urmă în salon» (pag. 39);
- «— De acord. De cum tanti părăsește terenul, bat rapelul* pe toba cea mare». (pag. 41);
- «— Sînt „înger radios“. Dar tu? Te văd în negru. Rochie montantă și cam prea colantă, nu găsești?» (pag. 110);
- «Clamoare veșnic vie, eficace». (pag. 118);
- «— Ai mîini umede, Tony. Cînd te exciți, degetele tale se încordează mai mult decît normal». (pag. 128);
- «S-ar fi putut ca și ea să fie urmărită și în acest caz să ducă filatura** pînă la el». (pag. 154);
- «Scenă kafkaiană». (pag. 156);
- «I se accentuase insidios un rictus dezagreabil». (pag. 197);
- «Tragi-comicul situației reieșea într-un relief hidos, ca bubele unei broaște rîioase». (pag. 225);
- «Îi repeta că-l excedează» (pag. 55); «Eliberată de angoasa ce-i strîngea beregata» (pag. 57); «Ducea ineluctabil către inexplicabilul ei sfîrșit» (pag. 69); «Conciliabulul din bucătărie» (pag. 79); «L-ar fi alertat consimțămîntul» (pag. 104); «Flora fusese alertată» (pag. 136); «O angoasă de nesuportat» (pag. 155); «Părea mai înaltă, mai elansată» (pag. 170); «O examină cu o primejdioasă acuitate» (pag. 201) etc., etc., etc.

EDITURA: Eminescu
LECTOR: Ioana Miereanu
TIRAJ: Bineînțeles, de masă.

---

[*] Autoarea confundă răpăiala cu rapelul (readucerea unei piese sau a unui sistem tehnic în poziția inițială)

[**] Autoarea confundă filajul polițienesc cu filatura (de bumbac, probabil!)

Culese de: GIUSEPPE NAVARRA ■

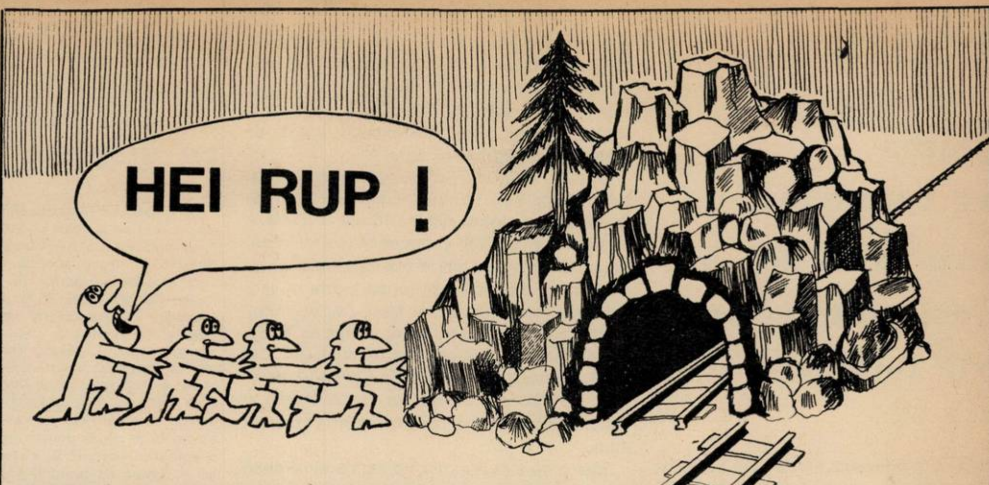

OCTAVIAN COVACI

DE-ALE MELE

Cunosc un diavol care, pentru diverse abateri, a fost mutat disciplinar în paradis.

●

Bunătatea prostului este la fel de periculoasă ca și răutatea lui.

GIUSEPPE NAVARRA ■

LEGENDE FĂRĂ DESEN

— Știi ce-am visat astă noapte? Visasem că mi-ai cumpărat o blană splendidă de astrahan.
— Foarte bine, la noapte te rog să visezi și de unde să iau banii ca să ți-o cumpăr.

*

— Tăticule, *ce e un șef?*
— Un șef e o persoană care vine tîrziu la serviciu cînd tu vii devreme și vine devreme cînd tu vii tîrziu.

CONSTANTIN GAVRILĂ

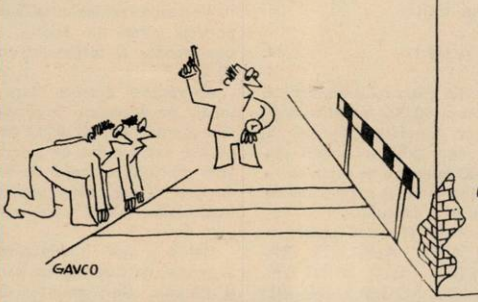

SORIN POSTOLACHE

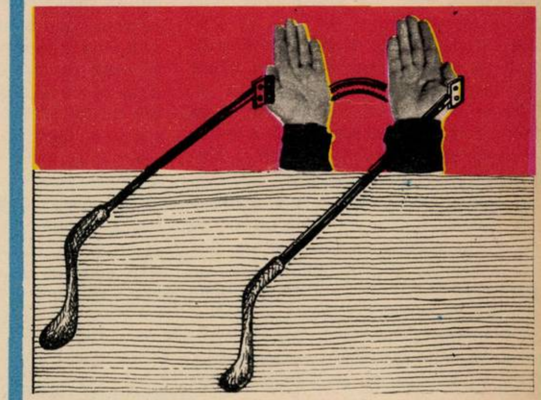

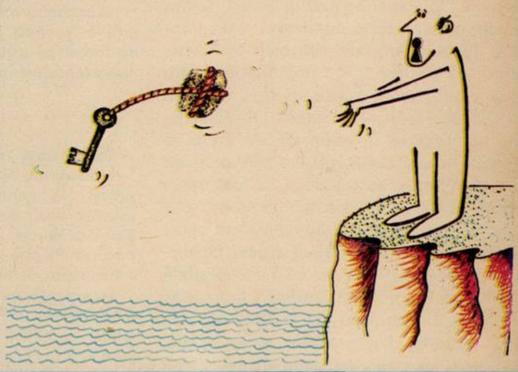

CÎNTECUL TOAMNEI

Muzica de Alain Barrière
Versurile românești
de Ovidiu Dumitru

I. A căzut, iată, primul strop,
E tăcut și e mizantrop,
E frumos, dar e interlop...
S-a desprins dintr-un nor ciudat
Și de vînt a fost deturnat,
Și transpus în anonimat!
Stau pierdut și privesc tăcut,
Și-ntre timp ploaia a-nceput...
Ce tablou de neconceput!

II. Vertical, toamna, pe furiș,
A mai scris încă un afiș:
«Și un vis e-un acoperiș!»
Braț la braț și-n același pas,
Ne purtăm cerul de atlas
Spre ninsori încă fără glas...
Va veni un autobuz,
Plin cu noi, pînă la refuz,
Cu noi doi și-un șofer ursuz!

III. Frunze cad, ca-ntr-un cîntec trist,
Deși sînt foarte optimist,
Par puțin cam iluzionist!
Toamna iar ne-a ademenit,
Surîzînd, ea ne-a dăruit
Un bilet într-un circuit!
Braț la braț și-n același pas,
Ne-ndreptăm acele de ceas,
Spre ninsori încă fără glas!

UN TEXT FILANTROP
DESPRE UN STROP MIZANTROP
(STUDIU APROFUNDAT)

Chestiunile de pionierat sînt uneori riscante. Iată ce i se poate întîmpla unui strop (de ploaie) care face imprudența să cadă primul. Și în prima strofă.

Strofa întîi (rezumat). Pînă la dispariția lui în anonimat adică în versul șase strofa-ntîi, stropul nostru reușește să adune ceva calități: este tăcut, probabil nu poate plescăi la cădere. N-a făcut zgomot și a intrat în anonimat. Nu trebuie însă neglijat faptul că și vîntul a intervenit fundamental în viața stropului deturnîndu-l de la o soartă, poate, mai bună. Mai era bietul nostru strop, mizantrop. Cred eu că aici e tot secretul regretabilei și irecuperabilei pierderi a tăcutului strop: tendința lui de a se izola și deci de a intra în inevitabilul anonimat care-l pîndește, după cum am mai spus, în versul numărul șase. Și totuși, stropul nostru nu era atît de pur pe cît ar părea, originea sa aflîndu-se într-un «nor ciudat». Iar dacă vă mai informăm că deși frumos, stropul era interlop, simpatia noastră pentru calitățile estetice ale sus-numitului se dizolvă brusc devenind apă de ploaie. Ceea ce era de demonstrat. Fiindcă iată, autorul intervine meditativ anunțîndu-ne că în timpul în care noi ne ocupam de evoluția micului strop, cineva a profitat de ocazie și a dezlănțuit ploaia. «Ce tablou de neconceput!», exlamă tatăl spiritual și totodată ucigașul stropului, autorul. Ploua probabil, de jos în sus. Dar nu-i nimic, dacă întoarcem tabloul și neglijăm norul ciudat,poate ploua și de sus în jos. Adică, așa după cum am apucat noi de la străbunicii noștri care nu bănuiau că vom putea ajunge vreodată textieri.

Strofa a doua (idem). Ea, toamna. Ea, în loc să-și vadă de treburile cotidiene și să-și exercite atribuțiile ce-i reveneau de la mama natură, se face agent publicitar scriind pe furiș (știa că nu-i bine ce face) încă un afiș. Încă un afiș, deci toamna are și antecedente. Și cum îl scrie, vertical ca ploaia din strofa-ntîi. Din fericire, afișul anunța un lucru important pentru locuitori:

ȘI UN VIS E-UN ACOPERIȘ

De la afiș încolo nu se știe sigur, dar se întîmplă ceva cu subiectul strofei a doua, toamna. Ea devine plurală, se plimbă într-o perfectă concordanță a pașilor, la braț cu cineva sau cu ceva cam ciudat. (Ușor incomprehensibilă partea aceasta mediană a strofei a doua. Se înțelege pînă la urmă că un cer confecționat dintr-un material de uz casnic se îndreaptă spre un țel bine definit: ninsorile fără glas. Ninsorile sînt de tot nevorbitoare, sau n-au glas pentru a cînta «Cîntecul toamnei»? Totuși, se găsește cineva să-l cînte. Într-un autobuz în care se află «el» și «ea» veniți, probabil, din alt cîntec. Ei doi (el, ea, sau și el și ea) au niște dimensiuni care umplu vehiculul pînă la refuz. Lupta împotriva obezității este mesajul direct al acestor versuri. În autobuz, autorul face loc și pentru un șofer care, fiindcă lucra, bănuim, «ramforsare»,era ursuz.

Strofa a treia (scurt rezumat). El și ea pleacă într-un circuit.

Epilog. Pînă la urmă ea își pierde glasul.

RACUL ■

CRONICA DE FOTBAL

cu inima merg cu oltenii, pentru că în doi ani au făcut din craiova patria fotbalului

Dramatismul ultimelor partide din campionat, peripețiile de pe stadioanele noastre, aducînd cu cele mai reușite filme de groază, cu scene în care arbitrii sînt călcați în picioare pentru a se răzgîndi și jucătorii își dau pumni între ei pentru a se mai încălzi între două goluri, ne pun pe gînduri. Un oarecare arbitru, Manole, este trimis să arbitreze disputa dintre două echipe aflate în situații limită: *Dinamo* vrînd să cîștige campionatul, iar *S.C. Bacău* să supraviețuiască, cum o da Dumnezeu, în prima Divizie a țării. Ce a urmat, știm cu toții: scandal, răniți, anchetă și, probabil, suspendări. La toate astea adăugați un lucru și mai ciudat, cel mai bun arbitru al țării, N. Rainea, fluiera duminică un joc de Divizia B.!!! Același Rainea care la ora cînd apar aceste rînduri își face încălzirea pentru Campionatul Mondial din R.F. Germania, unde a fost invitat să conducă nu știu cîte partide! Mare e grădinița ta, Doamne!

Nici la Reșița, unde liderul clasamentului, *Universitatea Craiova*, își juca ultimul punct pe care-l are înaintea altor echipe, nu a fost mai dulce. Dramatismul partidelor ia o înfățișare apocaliptică. Este momentul luării unor măsuri decisive, întrucît, așa cum am văzut, corupția s-a instalat și în campionatul nostru (la ora cînd scriem aceste rînduri nu știm decît că Puiu Rapaport, doctor C. Rădulescu, Urich, conducători și antrenori de fotbal ai echipelor *Argeș*, *C.F.R.-Cluj* și *Petrolul*, au recurs la mijloace necinstite și au fost scoși din viața sportivă). Aș mai aminti că nici alte echipe nu sînt scutite de bănuieli. Am văzut la București un meci perfect trucat *(Rapid-Sportul Studențesc)*, terminat cu o convenabilă egalitate pentru ambele *teamuri*. Îndoielnic mi se pare și rezultatul de la Cluj, în care *Dinamo* zdrobea *Universitatea* la ea acasă. Altfel spus, nici victoria echipei din Ștefan cel Mare, de la București, asupra lui *U.-Craiova* nu pare a fi chiar atît de echitabilă, așa cum au semnalat ziariștii care au asistat la acest meci. Dacă adăugăm că și la Craiova s-a marcat un gol urmat de multe tocmeli, după care arbitrul partidei *U-Craiova-S.C-Bacău* a fost suspendat trei luni de zile, avem cauzele acestei stări de nervozitate extremă a jucătorilor puși sub tensiune nervoasă de niște decizii arbitrare, repetate.

Oricum, cred eu, echipa care a manifestat o formă egală de-a lungul numeroaselor etape în acest campionat rămîne totuși *U-Craiova*, pe care sper s-o văd campioană (cu tot talentul ei de a frîna tocmai la sosire). Asta nu înseamnă că nu recunosc forma foarte bună a echipei *Dinamo* din acest final. Dar cu inima merg cu oltenii, pentru că au reușit ca în doi ani să facă din Craiova patria fotbalului. Cei 35 000 de *microbiști* adunați în *Centralul* craiovean de cîte ori echipa lor joacă merită o satisfacție majoră și noi o dorim din toată inima.

Steaua ne-a produs încă o dată o dureroasă surpriză încasînd patru goluri de la *C.F.R.-Cluj* și demonstrînd repetat că *apărarea om la om*, preconizată de Teașcă, rămîne numai o iluzie. Miercuri, la Rotterdam, echipa națională, într-un meci amical împotriva Olandei, a scos un *draw*, care poate fi considerat un succes dată fiind reputația echipei lui Cruyff (absent în seara partidei din formația sa). Salut de aicea forma de zile mari a lui Rică Răducanu și a lui Antonescu, care, după cele auzite la radio, au făcut o partidă eroică.

Tot la capitolul *Fapte bune — Fapte rele* aș semnala lipsa de disciplină a unor jucători de la *Steaua:* Smarandache, în conflict cu Miliția; Sătmăreanu și Ion Ion, în conflict cu antrenorul și sfidînd regulile de respectarea vieții sportive. Să sperăm că sancțiuni drastice îi vor pune la punct pe acești rebeli.

EUGEN BARBU ■

POȘTA SPORTURILOR

un don juan cu dispensă de vîrstă

■ **RAICU VIOREL, Brîndușelor 92, Brașov.** Vă întîlniți pe aceeași lungime de undă cu cititorul Avarvarei Adrian din Piatra Neamț care, cu două numere în urmă, aprecia drept «anormală» *măsura scoaterii, practic, din voleiul divizionar* B a jucătorilor de peste 25 de ani. Două dintre argumentele dumneavoastră mi se par interesante pentru o eventuală continuare a discuției pe această temă. 1. «Dacă s-ar face o statistică, s-ar afla că peste 60 la sută dintre jucătorii divizionarelor B depășesc vîrsta de 25 de ani. Sînt echipe care au cîte 5-6 jucători cu sau peste această vîrstă...» Vă întreb: nu cumva tocmai o asemenea statistică ar pleda pentru întinerirea, fie și forțată, a voleiului nostru? 2. «Cîte echipe divizionare A au și echipe de juniori? Oare acestea nu au obligația de a crește voleibaliști pentru eșaloanele prim și secund ale țării?» După cîte știu, respectivele echipe au o asemenea obligație. Să vedem, însă, ce vor spune — despre felul cum și-o îndeplinesc — și alți participanți la această discuție. ■ **D. POPESCU, Sibiu.** Propuneți Federației de fotbal să ia măsuri drastice pentru eliminarea *violenței de pe terenurile competiției.* «Mai ales că, spuneți dumneavoastră, *huliganii sînt pe drojdie*». Nu sînteți, oare, prea optimist? Evenimente din ultima vreme («războaie» între suporteri, jucători scoși cu targa de pe teren, arbitri bruscați, steaguri de cluburi incinerate, întreruperi de multe minute ale jocurilor, pentru rezolvarea, cu mijloace pugilistice, a diferendelor iscate de faze echivoce) ne arată că huliganii nu sînt chiar pe drojdie. Și că, deci, măsurile severe pe care le propuneți (eliminarea necondiționată — și definitivă — a unor asemenea elemente din viața sportivă, interzicerea organizării de competiții în orașele care nu știu să-și educe sportivii) sînt cu atît mai necesare ■ **LUCIAN JIDAV, Simferopol.** Vă mulțumim pentru cartea poștală ilustrată, trimisă din însorita laltă. ■ **ADRIAN POPESCU, Ciupercenii Noi.** «Unde credeți că va face armata jucătorul Balaci de la Universitatea Craiova?» Iată o întrebare care mă depășește, deși nu-mi scapă sensul ei glumeț. Fără nici o glumă, însă, afirm că n-ar strica să i se întîmple cît mai repede lui Balaci bărbătescul eveniment al chemării la oaste. Pentru că, potrivit veștilor ce ne vin din Bănie, acest «copil-minune» a cam luat-o, la nici 18 ani, pe panta demonstrațiilor bachice, a grozăvelilor de Don Juan cu dispensă de vîrstă, a irespectului față de colegii mai în etate. Aș spune mai multe, dar sînt obligat omenește, să-l menajez. Pentru că, după cum ne informează doctorul Frînculescu, copilul-minune are la ora actuală — ca orice copil — gîlci. Dar și cînd s-o face *bine!* ■ **TRIȚĂ NICOLAE, str. Vasile Alecsandri, bl. 4, Făgăraș.** După cum veți fi observat, măsurile luate în ultimul timp de Federația de fotbal (măsuri care, sperăm, vor fi aplicate cu intransigență ori de cîte ori va fi cazul) vin tocmai în întîmpinarea înflăcăratei dumneavoastră *pledoarii: «Sportul este și trebuie să fie un* act de cultură. Un act în care cei ce-l practică să întărească prietenia, cei ce-l văd să se destindă. Oamenii trebuie să se iubească între ei, să se stimeze, nu să fie niște adversari învrăjbiți». Iată niște gînduri cu adevărat frumoase. Cît privește afirmația dumneavoastră potrivit căreia «...subiectivismul și arbitrariul în sport abat suporterii de la treburile lor normale, nu sînt în măsură să-i mobilizeze, ci, dimpotrivă, îi fac să discute interminabil, în timpul lucrului, despre matrapazlîcurile care se petrec pe unele stadioane», o socotim demnă de toată atenția pentru psihologii și sociologii acestui domeniu, pentru forurile responsabile. Dar mai cu seamă, pentru sportivii înșiși, pentru tehnicieni, cluburi și arbitri. Nimeni, în nici un domeniu — și cu atît mai mult în activitățile larg etalate public — nu este scutit de *răspunderea socială.*

PETRE DRAGU ■

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

F.R. Volei — primul pas cu stîngul. Cu totul neașteptat eșecul echipei masculine de volei a României la Balcaniadă. Locul III în Balcani pentru voleibaliști clasați, cîndva, pe locul I în Europa, pe locurile doi sau trei în lume!!! O asemenea «performanță» ar trebui să dea serios de gîndit. Noua conducere a federației și-a început cariera — competițională — cu stîngul. Atenție la pașii următori!

Relația Teașcă-Adam, ieri și azi. Se producea acum cîțiva ani, pe stadionul Republicii, una din piesele «*istorice*» ale fotbalului *nostru.* Un meci Dinamo-«U» Cluj. La cîrma echipei clujene — Constantin Teașcă. Conducătorul liniei de atac studențești — Mihai Adam. Scorul partidei: 4-2 pentru «U» (!), toate cele 4 goluri fiind înscrise de Adam!!! Cei mai fericiți oameni la sfîrșitul partidei — Teașcă și Adam. Duminica trecută, Teașcă și Adam s-au reîntîlnit, dar în tabere adverse. Au trecut anii, dar Adam s-a dovedit același «puncheur» care seamănă spaimă în apărări, marcînd trei goluri Stelei, echipă antrenată astăzi de fostul său profesor. De data aceasta, Teașcă și Adam au plecat de la meci — e lesne de închipuit — cu sentimente diferit Avea mare dreptate Petre Dragu, fotbalul e ca viața, e **viață!**

Jiul — o echipă pe care nu o mai interesează campionatul!?! De cînd a cîștigat la Pitești — în condiții destul de «echivoce», susțin unii martori oculari — Jiul a ajuns o adevărată ciucă a bătăilor. Învinsă de regulă în deplasare, învinsă și acasă, echipa antrenată de Tr. Ivănescu dovedește — spre neplăcuta surpriză a suporterilor săi — că nu o mai interesează campionatul, gîndindu-se exclusiv la Cupa României, pe care speră s-o cîștige în finala pe care o va disputa cu Politehnica Timișoara. «Programarea Cupei» s-ar putea să iasă, după cum s-ar putea să nu iasă, pentru că — oricum — nu trebuie neglijată nici marea ambiție a fotbaliștilor de pe Bega, care visează și ei — ca și cei din Petroșani — să se întoarcă cu prețiosul trofeu acasă. Asta în ceea ce privește Cupa. Iar în ceea ce privește campionatul, calculul hîrtiei arată că toate cele trei echipe din coada clasamentului (Petrolul, Politehnica Iași și S.C. Bacău) pot depăși totalul celor 29 de puncte cîte a adunat pînă acum Jiul. Fără îndoială însă că toate aceste socoteli au ajuns să și le facă — în ceasul al 11-lea — și pasionații iubitori ai fotbalului din Petroșani.

Steaua lui Gațu — campioană! O veste care ne-a bucurat, recunoaștem. Și cum să nu te bucure succesul acestei splendide echipe, animată de cel mai inteligent handbalist al țării și probabil și al lumii, celebrul Cristian Gațu care ne-a fermecat și pe noi ca și pe numeroșii să simpatizanți!

Așteptăm cu legitim interes evoluția șahiștilor noștri la Nisa, în cadrul olimpiadei. După o serie de rezultate internaționale modeste (cu rare excepții) ale fruntașilor șahului nostru, examenul prilejuit de confruntarea celor mai buni jucători ai lumii este o nouă ocazie de afirmare a maeștrilor români. Afirmare pe care o așteptăm de multă vreme, cu cea mai autentică răbdare șahistă. Oricum, olimpiada ne va edifica definitiv în ce stadiu se află șahul românesc, la ce «mutare» a ajuns pînă acum.

MARIUS POPESCU ■

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

Încheiem prezentarea celor 16 echipe calificate în turneul final al campionatului mondial de fotbal cu ultima formație din grupa a IV-a, reprezentativa statului Haiti.

HAITI

Echipa unei insule din Marea Caraibilor, cu 5 milioane de locuitori și 10 000 fotbaliști legitimați, va reprezenta America Centrală în turneul final. Performanța calificării a fost sărbătorită de cei 350 000 locuitori ai capitalei — Port au Prince — printr-o «zi a carnavalului», a focurilor de artificii și a dansului.

«Unsprezecele» probabil (FRANCILLON — BAYONNE, JEAN JOSEPH, AUGUSTE, RACINE — VORBE, DÉSIR — GUY SAINT VIL, BARTHÉLÉMY, SANNON, ROGER SAINT VIL) este alcătuit din fotbaliști de culoare cu excepția lui *Philippe Vorbe*, fiul președintelui federației, care împreună cu *Jean Claude Dèsir* compune «placa turnantă» a echipei. Apărarea, atletică și decisă, este dirijată de *Jean Joseph*, în timp ce atacul, ale cărui calități principale sînt viteza și virtuozitatea tehnică, este condus de *Guy Saint Vil*, veteranul formației (33 ani). Totuși «steaua» echipei este *Emanuel Sannon* (22 ani) poreclit «Pelé din Haiti», considerat cel mai bun produs al fotbalului din insulă în ultimii 10 ani.

Antrenorul *Antoine Tassy* (49 ani) a absolvit școala de antrenori în Franța și se ocupă de reprezentativa țării de 12 ani. «În turneul final, nu mai avem nimic de pierdut, de aceea nu ne vom mulțumi cu rolul de simpli figuranți — a declarat Tassy. Este adevărat, miracolele în fotbal sînt foarte rare, dar nici ridicoli nu vom fi».

Haitienii sînt, bineînțeles, ultimii... favoriți ai grupei din care mai fac parte Italia, Argentina și Polonia. Dar, amintiți-vă World Cup '66, cînd tot într-o grupă cu «squadra azzura» se afla cea pe care toți o considerau «modesta» echipă a R.P.D. Coreene...

CRISTIAN ȚOPESCU ■

ZECE ANI ÎN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (30)

ilie cel glumeț, polițistul și „banditul calabrez“

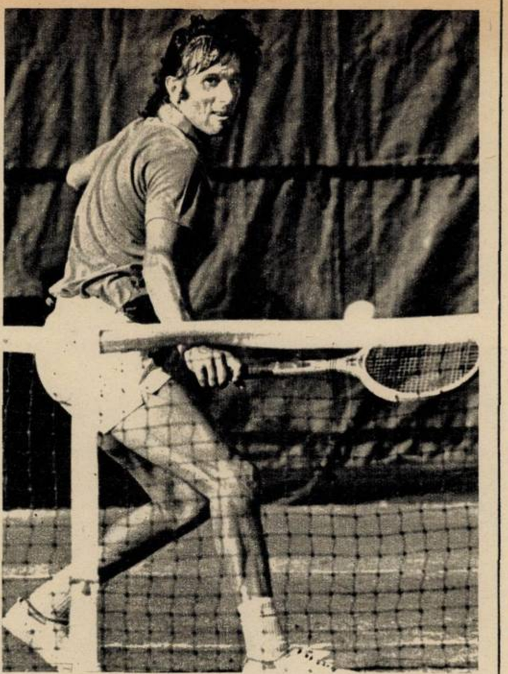

Ion zîmbește:

— La Hampton sala în care se joacă turneul este imensă. Vestiarul și anexele sînt despărțite de terenul propriu-zis printr-o draperie, așa, un fel de cortină uriașă. Noi trebuia să jucăm dublu și eu m-am dus să văd cît e scorul în sală. Dar nu [illegible] dus pe ușă, normal, ci am tras cortina și [illegible]îrît capul. O femeie care păzea pe-acolo a pus-o la loc și mi-a spus să intru pe ușă. Atunci am mai vîrît o dată capul și ea iar a pus cortina la loc. În timpul acesta apare un polițist care începe să se răstească la mine. Vine și Țiriac. Polițistul — nu, că am vrut să mă leg de nevastă-sa. Țiriac — stai dom'le că a vrut să vadă scorul. Se răstesc unul la altul. Eu mă trag deoparte. La un moment dat nu știu ce spune Ion că polițistul scoate pistolul. «Mîinile sus, fața la zid». Și cît ai clipi din ochi îi și pune cătușele. Mie mi-a stat inima în loc și am început să tremur ca varga. Închipuie-ți-l pe Țiriac, cu fața lui de bandit calabrez, cum îi spun francezii, mînat de la spate cu pistolul.

Izbucnim în rîs. Rîde și Ion.

— Și pe urmă? Pe urmă ce-a fost?, întreabă Petre, ștergîndu-și lacrimile.

— Ce să fie? Au venit cîteva din persoanele care organizau concursul și primarul orașului. Primarul orașului, care era de fapt o femeie. Și-au cerut scuze și l-au certat îngrozitor pe polițist. *Mi-a fost chiar milă.* Abia apoi a scos Ion «pistolul». Că el nu mai joacă și se retrage din concurs, că i-au stricat starea psihică dinaintea meciului. Ce le-a făcut, știți cum e Țiriac în situații din astea, doar că nu-i-a aliniat și i-a pus să-și ceară scuze în cor.

— Aș fi vrut să te văd pe tine cu pistolul în piept. Zi mai bine că dacă nu eram eu îți dădea polițistul o mamă de bătaie de-l țineai minte toată viața. *Fiindcă el era convins că Ilie se legase de* nevastă-sa, încheie Țiriac.

Cum era de așteptat, meciul contra Israelului l-am cîstigat cu 5-0.

În ultima seară gazdele ne-au invitat la Hilton. Eleganța hotelului este impresionantă. Sîntem conduși într-o sală luxoasă în mijlocul căreia pe o masă imensă sînt înșirate tot felul de mîncăruri, aperitive, deserturi și fructe. Fiecare se poate servi singur după placul inimii. Mărmureanu se arată și de data asta un ghid excelent. Apoi coborîm la bar. Ne asezăm la mesele ce ne-au fost rezervate lîngă ring. O fată blondă, cu picioare lungi și minijupă, cîntă cu dezinvoltură plimbîndu-se printre mese. Se oprește în fața lui Ilie zîmbind.

— Îmi pare rău domnișoară, dar nu știu să dansez.

— Puteți învăța, imitați mișcările mele, spune fata, luîndu-l pe Ilie de mînă.

Ilie se scoală, se scoală încet și face cîțiva pași stîngaci, în timp ce fata îl încurajează bătînd ritmul din palme.

— Joacă teatru, remarcă Ion rîzînd.

— Dacă-și dă drumul îi lasă pe toți cu gura căscată, intervine Mărmureanu.

Ilie începe să danseze. Fata înțelege cu cine are de-a face și spune orchestrei să accelereze ritmul. Ilie dansează într-adevăr splendid. Mișcările celor doi dansatori sînt suple și coordonate. Lumina clipește în ritmul tobei. Lumea bate din palme. Ion îmi spune :

— Nu-mi vine să cred că acum zece ani eram în stare să dansez rock o noapte întreagă. Îți aduci aminte cît am putut dansa la onomastica lui Ionel Constantinescu?

— Cum să nu-mi aduc aminte. Eram tot timpul cu ochii pe tine fiindcă te cam potriveai la dans cu o fată...

— Ce frumos a fost și ce repede a trecut. Am îmbătrînit Profesore, am 32 de ani.

— I-ai împlinit mi se pare acum o săptămînă.

— Exact în ziua în care l-am bătut pe Ilie în finala de la Madrid. S-ar putea să fie ultima oară. În orice caz ține minte de la mine, dacă trecem de iugoslavi, *mai sînt de o vară*, cum spune Costantin Năstase.

De la Tel Aviv, Ilie și Ion au plecat să joace la Bruxelles, iar noi ceilalți ne-am întors acasă. Dar peste o săptămînă aveam să ne întîlnim din nou la Paris.

Ajung la Roland Garros, spun controlorului că sînt căpitanul echipei române, iar el mă conduce în biroul de unde voi primi tichetul de intrare. Toată lumea este foarte amabilă cu mine. Reîntîlnesc persoane pe care le cunoscusem la meciul Franța-România din 1966 și simt cît de mult au făcut Ion, Ilie și chiar Petre Mărmureanu pentru tenisul românesc. Apoi dau o raită pe terenuri. Urc treptele centralului. Mă simt mîndru.

A doua zi sosesc Ilie cu Ion de la Bruxelles. Sînt veseli, salută în dreapta și în stînga. Am impresia că au intrat pe «Progresul» și nu pe «Roland Garros».

— Ce faci, profesore? S-a afișat tabloul?, întreabă Ilie.

— A și început concursul. Azi dimineață Mărmureanu l-a bătut pe sud-africanul Maud.

— Bun rezultat. Hai să vedem și noi tragerea la sorți.

— M-au pus al treilea favorit, dar am o parte foarte grea.

Ion privește tabloul tăcut. Ilie continuă.

— *Tu însă poți trece trei sau patru tururi* fără probleme.

— Dacă aș juca bine, poate. Nu înțeleg de ce spui tu, Ilie, că ai parte grea. Îl ai pe Smith în primii opt și pe Ashe în semifinale.

— Lasă-i pe Smith și pe Ashe. Uită-te pe cine am pînă atunci. Koch, mă rog, cu Barany să zicem că-i mai ușor, Ruffels sau Madarino, Pilici.

— Auzi, dom' Năstase, dacă-mi vii cu povești din astea să știi că nu mai vorbești cu mine despre tenis. Ăștia sînt jucători de valoarea ta? Cu ce-ți face ție punctul Koch sau Pilici, sau oricare altul de pe tabloul acesta.

— După părerea lui Ion, profesore, îi bat pe toți. Cum să-i bat, Ioane, să le dau cu racheta în cap?

— Habar nu are cine e și pe ce lume trăiește, spune Ion, arătînd spre Ilie care, îngîndurat, privește acum din nou tabloul. Treaba e mai grea la mine. În primul tur Bawrey parcă-mi stă în gît. Îl știi? E un jucător calculat, nu dă nici prea tare, nici prea încet și mai ales nu greșește.

Ilie și Ion s-au antrenat împreună iar seara m-au invitat să luăm masa cu toții. Ne urcăm într-unul din Ford-urile pe care firma le dă spre folosință jucătorilor în timpul campionatelor și descindem pe Champs-Elysées. Ion se laudă.

— Cred că v-a plăcut ce parcare magistrală am făcut!...

— Nu mi se pare formidabilă, o pot face și eu, răspunde Ilie.

— Dintr-una?

— Dintr-una. Pe ce facem?

Ilie scoate mașina și o pune la loc.

— Nu așa, băiatule, dintr-o singură manevră, cum am pus-o eu.

— Bine. La cîte încercări am dreptul?

— La trei. Una ai făcut-o.

În spatele nostru se strînge un șir de mașini care încep să claxoneze. Nimeni nu înțelege dacă vrem să parcăm sau să plecăm. Nimeni nu înțelege fiindcă nimănui nu-i trece prin cap că pe Champs-Elysées se poate face concurs de parcare. Claxoanele urlă. Ni se fac semne disperate. Se produce o larmă îngrozitoare. Lăsăm mașina și ne refugiem într-un magazin. Rîd cu lacrimi, în timp ce Ion și Ilie se ceartă pentru stabilirea rezultatului.

A doua zi dimineață, un nou antrenament, iar după-amiază meciuri. Ilie trece fără dificultăți de brazilianul Koch. Țiriac îl întîlnește pe Bawrey. Australianul joacă mai bine decît mă așteptam, în timp ce Ion pare obosit. Jocul se echilibrează abia în setul trei, cînd Țiriac conduce cu 5-4 și 6-5, dar de *fiecare dată* Bawrey *își cîștigă serviciul*. La 6-6, un neț îl ajută pe jucătorul australian să facă break-ul, iar un ghem mai tîrziu Ion este obligat să se recunoască învins. Mă grăbesc să-i văd pe jucătorii iugoslavi. Iovanovici mi se pare neschimbat. Aceleași lovituri puternice din fundul terenului, aceeași tendință de a lovi mai mult cu dreapta. Vine însă ceva mai des la plasă și primul serviciu îi reușește întotdeauna. Îl găsesc și pe Spear, cel care cu un an înainte îl bătuse la Maribor pe Ilie și ne eliminase din Cupa Davis. Nu apuc să văd decît ultimele gheme dintr-un meci ușor și mă întorc la Iovanovici. Terenul este gol, Iovanovici abandonase.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

(Va urma)

DOSAR FLACĂRA

poate fiindcă a albit prea curînd

Relatarea trebuie începută de la furt. Furtul unui palton de la magazinul de confecții din centrul orașului. Alarma s-a dat tîrziu, înainte de închidere, cînd într-o boxă cu un perete de oglindă pentru încercarea hainelor s-a găsit un palton vechi și uzat. De aici concluzia, confirmată imediat prin numărătoarea paltoanelor și constatarea lipsei unui palton de damă din stofă scumpă, că o cumpărătoare a profitat de neatenția vînzătoarelor, s-a prefăcut că încearcă noul palton și a plecat cu el, fără să-l plătească, lăsîndu-l pe cel uzat. A fost chemată miliția, a fost adus chiar și cîinele de urmărire. Acesta, după ce a luat «urma» paltonului abandonat și s-a descurcat el cum a știut în puzderia de urme ale magazinului, s-a oprit în stația de autobuz din stradă, culcîndu-se pe labe și privind trist spre cel care îl ținea în lesă, ca și cum ar fi vrut să se scuze că de aici înainte mirosul său, oricît de fin ar fi, nu mai putea duce spre nimic. Cei de la serviciul tehnic au găsit totuși o «amprentă», de-ți venea să te miri de ce au fost în stare. Au constatat că paltonul a avut un număr cusut atunci cînd a fost dus la curățat. Desigur, ațele cu care a fost cusut numărul fuseseră scoase, dar au reușit să reconstituie numărul după urmele împunsăturilor vizibile cu lupa pe căptușeală. De aici s-a pornit pe la curățătorii, la copiile bonurilor cu numărul respectiv și, cum în anul precedent o singură curățătorie *din* oraș ajunsese la un asemenea număr mare, s-a notat o singură adresă.

Numai că acolo au dat de o bătrînică simpatică, voce și privire blînde, arătînd, așa cum îmi spunea cineva, «ca o icoană», și care a recunoscut cu seninătate că paltonul abandonat este al ei, dar nu își putea explica în ce fel a ajuns în mîna milițienilor, fiindcă ea știa că nora ei îl dăduse unei rude să-l *renoveze. «Pur și simplu — îmi spunea ofițerul* de miliție — îmi era jenă să o întreb dacă a fost în magazinul de confecții în ziua în care s-a săvîrșit furtul, dacă, prin alte cuvinte, recunoaște că este o hoață, și încă o hoață versată, și, de aceea, m-am mulțumit să-i las o citație. Dealtfel. cred că dacă i-aș fi spus atunci bătrînei că o acuz de furt, ar fi rîs ca de o glumă bună.

Înaintea bătrînei a venit însă la mine fiul ei, un *tînăr inginer, care s-a interesat de motivul citației.* Mi-a părut un om serios și i-am explicat situația. A rămas ca trăsnit. Desigur, ultimul lucru pe lume care l-ar fi putut crede ar fi fost acela că mama lui este hoață. Nu își putea explica toată istoria cu paltonul vechi și pe măsură ce îi dădeam amănunte devenea tot mai nervos, iar de la un moment dat a început să se întunece la față.

Apoi, surpriza. La data și ora-precizate pe citație, s-a prezentat bătrîna, cu același zîmbet senin și blînd, cu aceeași voce caldă, a venit, zic, pentru a-mi spune că s-a gîndit bine și a venit să recunoască furtul. Cînd i-am luat declarația, a fost însă foarte atentă la formulări, în sensul că nu mi-a permis să scriu amănunte, nici «am furat», ci doar mereu că recunoaște că a săvîrșit infracțiunea. Mi s-a părut ciudat. Mai ales că am chemat-o și pe tînăra vînzătoare de la raionul de paltoane, care, la vederea bătrînei, a fost gata să jure că aceasta nu a intrat în magazin, fiindcă, susținea ea, ar fi remarcat-o printre cumpărătoarele tinere».

«Și ce ai făcut în continuare?», l-a întrebat pe ofițerul de miliție pe care îl adusese în biroul meu căpitanul Bogdan tocmai pentru a-mi povesti ciudățenia. «Asta e. mi-a răspuns, tocmai că nu știu ce să fac... Am impresia că bătrîna a luat infracțiunea asupra ei ca să ferească pe cineva de pedeapsă». «Te gîndești la nora ei, care i-a luat paltonul?» «Da. Am stat de vorbă și cu ea, e o tipă bine, foarte vorbăreață, care zice mereu că nu știe nimic, că nici vorbă să fi primit paltonul de la bătrînă. De aceea...» «De aceea, poate vrei să zici, ai venit să stai de vorbă și cu mine... Dar ce pot să îți spun? Ai vreo soluție pentru a dovedi adevărul? Nu. Dacă bătrîna o ține sus și tare cu recunoașterea ei pînă la terminarea termenului de anchetă, cred că trebuie s-o trimiți în judecată. Poate acolo, în fața instanței și în fața obligației de a jura că spune adevărul se va codi. Poate, zic și eu așa...»

Mă înșelasem, dar asta am aflat tîrziu, după mai mulți ani, legat de situația tînărului inginer, băiatul bătrînii care a știut, cu demnitate și indescriptibilă seninătate, să ia asupra sa o vină ce nu îi aparținea, pentru a salva fericirea fiului ei, pentru a-și ocroti *nora*.

Acum, cînd rememoram acest episod, bătrîna nu mai era. Plecase simplu, discret, lăsînd totul curat, mîncarea gătită pe marginea sobei. Plecase fiindcă i se făcuse somn, teribil de somn...

Cu gestul ei nu reușise să salveze fericirea fiului, pe care, desigur, a dorit-o mai mult decît orice. L-a crescut singură, greu, dar cu mulțumirea unui băiat bun, harnic, apreciat la școală, în facultate și apoi în uzina unde fusese repartizat. Era un băiat timid, retras, gînditor, poate chiar sfios. Preocupat mereu de studiile și munca lui, se pare că a cunoscut tîrziu femeile și era foarte neajutorat în prezența lor. Viitoarea lui soție locuia într-un apartament din apropiere și trăia cu un tip cam violent care, de cîte ori o bătea o și alunga din casă, se refugia, uneori în toiul nopții și plîngînd, la buna și înțelegătoarea bătrînă. Astfel a cunoscut-o tînărul, mai întîi impresionat de lacrimile și nefericirea ei. Într-o zi, cînd femeia s-a refugiat din nou la ei, s-a dus la tipul acela să-i ceară socoteală. Spre surprinderea lui, față de înfierbîntarea si ținuta furioasă cu care a pătruns la el, acesta l-a primit calm, l-a poftit să șadă și i-a spus foarte simplu că toată comportarea lui față de femeia cu care trăiește este datorită ei. Tînărul inginer se înfuria ori de cîte ori bărbatul acela vorbea urît despre femeie, pînă cînd, brusc, el l-a întrebat în ce calitate vine să îi facă morală. Atunci, brusc, a spus ceva ce nu spusese nimănui, ceva ce nu credea că va fi capabil să spună, și anume că o iubește. Bărbatul violent l-a privit îndelung și apoi i-a spus că asta schimbă lucrurile, dacă vorbește serios. La asigurările lui că vorbește foarte serios, acesta nu a mai spus nimic, dar s-a apucat să strîngă în două geamantane toate lucrurile femeii și, cînd a terminat, le-a așezat în dreptul ușii cu un gest larg. Nu a mai avut altceva de făcut decît să plece cu geamantanele și lucrurile femeii. A fost, desigur, un mod ciudat de a-și peți viitoarea nevastă.

Un timp lucrurile au mers bine. I-a găsit soției sale, care se făcuse tot mai frumoasă, un serviciu, au plecat în excursii, bătrîna îi îngrijea. Apoi, a intervenit incidentul cu paltonul furat. Soția lui a plîns zi și noapte, s-a jurat că nu va mai face așa ceva, iar bătrîna a salvat-o de pedeapsa pe care o merita.

A fost un nor greu, a cărui umbră a trecut, respectînd amîndoi voința nestrămutată a bătrînei de a plăti ea. Dar, după vreo doi ani, au intervenit alți nori, pe care bătrîna nu îi mai putea alunga cu bunătatea și sacrificiul ei. Tînăra femeie își dorea teribil o mașină și cum inginerul, deși muncea mult și cîștiga bine, nu era în măsură să cumpere una, făcea tot mai des plimbări și excursii cu bărbații care «arătau atît de bine la volan».

Apoi au rămas doar ei doi. Jena pe care o resimțea tînăra femeie față de bătrînă dispăruse și odată cu aceasta și reținerile ei. A început să lipsească tot mai des de acasă. Inginerul a început și el, marcat de *drama sa familială, să se comporte uneori* ciudat la serviciu. Era mai distrat, mai absent, mai puțin folositor colectivului său de muncă, deși rămînea mult peste program în uzină.

Albise. Albise în scurtă vreme și toți îl priveau uimiți și surprinși. Unii știau, alții bănuiau cîte ceva, dar toți se jenau să îl întrebe.

Apoi, a lipsit de la serviciu. Era prima dată în viața lui cînd lipsea de la uzină și colegii s-au hotărît să îl *caute acasă. Au găsit ușa apartamentului încuiată.* Unul dintre ei a dat telefon la miliție, și, cum era firesc, ofițerul de serviciu i-a spus că absența unui inginer de la slujbă nu intră în nici un caz în competența miliției. Colegul a insistat și i-a argumentat că se teme ca acesta să nu facă vreo prostie. «Bine, dar ce putem face noi?», a întrebat ofițerul de serviciu. «Să ne permiteți să forțăm ușa, fiindcă am văzut pe geam că există o scrisoare a lui, lăsată pe masă, rezemată de vaza cu flori». «Bine, dar asta e violare de domiciliu», a replicat ofițerul. «Doar dacă ați obține o ordonanță de la procuratură în acest sens... Numai atunci putem pătrunde în casa cuiva».

Era, oricum, un mare risc să aprobi pătrunderea cu forța în domiciliul cuiva, dacă actul de aprobare s-ar fi dovedit neîntemeiat și cred că nu aș fi dat permisiunea cerută cu toată insistența colegilor săi dacă nu mi-ar fi amintit de episodul cu paltonul furat și dacă nu mi-ar fi spus că inginerul a albit. Poate relatarea că acest om a albit prea curînd m-a determinat să aprob forțarea ușii. Scrisoarea găsită m-a lăsat înlemnit. Inginerul scria că a iubit-o și că o iubește cu tot sufletul său și că față de comportarea soției lui, pe care o va surprinde în seara respectivă în flagrant delict, o va ucide și apoi se va omorî și el. Am alergat la primul telefon, am alarmat miliția și am pus colegii de serviciu să-l caute oriunde bănuiesc că ar putea fi.

L-au găsit în ultima clipă dar, din punctul de vedere al calificării juridice a faptei, prea tîrziu.

În graba în care am citit atunci scrisoarea lui, n-am reținut pasajul final, asupra căruia mi-a atras atenția judecătorul care urma să îl judece. Era dorința de a fi înmormîntat împreună cu soția lui. Distinsul magistrat îmi spunea că este poate cel mai trist caz pe care îl judecă în lunga lui carieră. Mi-a spus apoi că pentru un judecător cu zeci de ani de muncă, așa cum e el, faptul că sînt tot mai puține crime este o satisfacție dincolo de planul profesional, o satisfacție omenească, în sensul că binele și relațiile omenești elimină din viața noastră tot mai ferm comportările abjecte. Ce ne poate feri însă de actele de demență determinate de disperare, ca în *acest caz? Ce ne poate feri?*, se întreba cu *tristețe* judecătorul. În spațiul acesta al sentimentelor de dragoste se mai petrec drame adînci, nedrepte, și noi nu putem interveni la timp.

Oare, cu adevărat, nu putem interveni la timp? I-am atras atenția asupra comportării colegilor de serviciu ai inginerului, care m-au sesizat pe mine și l-au împiedecat totuși să-și ducă hotărîrea pînă la capăt. «Poate, mi-a răspuns judecătorul, poate e un început. *Dar nu crezi că ei ar fi trebuit să intervină* mai curînd, să se ocupe de drama lui, să-l ajute să depășească momentul de cumpănă pe care îl trăia, să evite să ajungă la acel grad de disperare care e la marginea prăpăstiei?»

Avea dreptate. E timpul să ne gîndim că putem interveni mai curînd, că putem găsi tactul necesar pentru o asemenea intervenție și că trebuie să abandonăm sentimentul de reticență pe care îl avem totdeauna cînd este vorba de dramele sentimentale ale altora.

EMIL POENARU
și CONSTANTIN FINICHIU ■

COPERTA NOASTRĂ: Fotografii de GHEORGHE VINȚILĂ și SORIN DAN ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12,
of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: MIRCEA FODOREANU ■

41505

PRETUL REVISTEI: 3 LEI

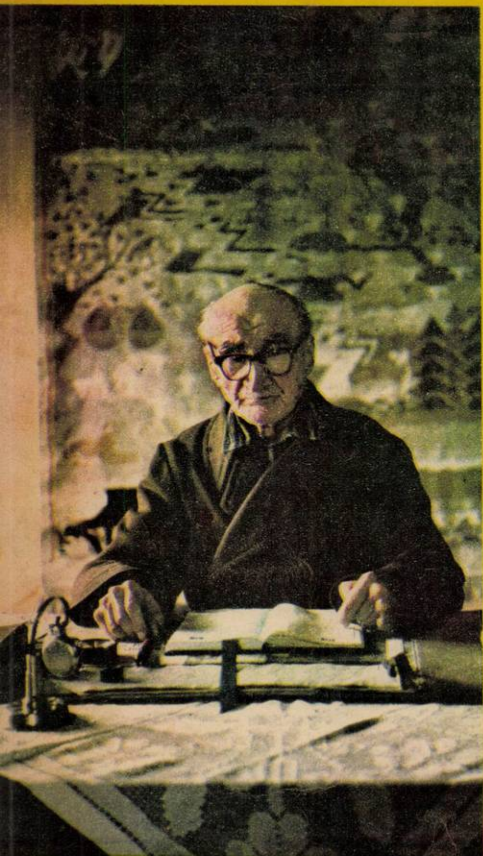

Dimitrie Cuclin, născut la Galați, 5 aprilie 1885, studiază la Conservatorul din București (1904-1907) cu D. Gh. Kiriac, Alfonso Castaldi, D. Dinicu etc.; la Paris, Conservatorul Național de muzică (cu Gh. M. Widor) și la Schola Cantorum (ca elev al lui Vincent d'Indy, 1908-1914). În perioada 1916-1918 (refugiat la Iași) cîntă (la vioară) în orchestra simfonică înființată de G. Enescu. Profesor de istoria muzicii, critică muzicală și vioară la Conservatorul din București (1918-1922) și la City Conservatory of Music din New York (1924-1930). Din nou la Conservatorul din București, profesor de armonie, contrapunct, compoziție (1930-1948). A scris 5 opere (printre care Sonia, Traian și Dochia, Agamemnon, Bellérephon); 20 de simfonii; muzică de cameră; muzică pentru pian (2 sonate, 12 suite de dansuri și cîntece populare, 24 valsuri moldovenești și americane); muzică corală; muzică vocală (șapte doine de război, 50 melodii în stil popular românesc; 25 cîntece populare). A scris lucrări de muzicologie și estetică, studii, articole, eseuri, monografii: «Tratat de estetică muzicală», «Le rôle du chant grégorien dans le passé jusqu'à nos jours et du chant byzantin dans l'avenir», «Muzică, artă, știință, filozofie», «Contribuții la eventuala reformă a fundamentelor muzicii», «Despre cîntecul popular românesc» (în «Musical America» — New York), «Tratat de forme muzicale» și altele. A scris și publicat doine, sonete, poeme în limbile română, franceză, engleză. Comunicări științifice în țară și străinătate. Piese de teatru, romane, eseuri, dialoguri (filozofie, artă). A tradus opere literare și librete. Este unul dintre tălmăcitorii lui Eminescu în limba engleză. Distincții, decorații, «Premiul de compoziție George Enescu» (1913), «Premiul Mocsony» (1921), «Premiul Academiei Române» (1934), «Premiul național de compoziție» (1939), «Ordinul Muncii clasa I» (1955), «Premiul de stat pentru Simfonia XIV» (1957), «Premiul Ion Vidu» (1960), «Ordinul Meritul Cultural clasa I» (1969).

beethoven va fi egalat poate, dar, sigur, el n-a întrecut precipitarea melodică a muzicii populare românești

În vîrstă de 90 de ani, pe Cuclin îl găsești și acum zilnic la o măsuță de lucru, nemișcat și miniatural ca un Buda. Gîndește, lucrează, scrie cu ultimele puteri. Încă profund, sclipitor, învingător în lupta dintre viață și mineralizare. De vreo 70 de ani caută adevărul, cum zice, și nu știe dacă l-a găsit. «*Producția mea, în ansamblu, e în primul rînd, filozofică. Tot restul literar, poetic, dramatic, muzical, îi este o simplă — dar vastă totuși — anexă născută chiar din ea, formînd laolaltă un complex unitar. Muzică este și în dramă și în poezie și în literatură și în filozofie. După mine, arta e o manieră de realizare a adevărului, binelui și frumosului. Trebuie supusă unor legi care să separe frumosul de urît, binele de rău, adevărul de eroare, pentru a nu-și denatura esența, pentru a nu-și degenera substanța, pentru a nu-și degrada aspectul. Mai este oare de demonstrat că poetul, dramaturgul, literatul epic, muzicianul, artistul plastic trebuie să fie, înainte de toate, filozof? Nu zic să memoreze producțiile filozofilor, ceea ce i-ar putea fi inutil, dăunător chiar, ci să aibă el însuși o filozofie, propria-i filozofie, inerentă ființei lui, sinceră, originală, cea mai efectivă cu putință deci. O asemenea filozofie creează operei un cadru, un contur constructiv, un statut de ființă animată, strălucitoare, entuziastă, o conștiință a țelului, un fond, o temelie, rădăcini*». Iubitor de înțelepciune, căutător de adevăr, partizan al realității în care se reflectă adevărul, nu al celei care se străduiește să-l nege, al realității materiale care nu ignoră adevărul spiritual, Cuclin s-a ridicat de mult împotriva evoluției muzicii și artei moderne în general. El acuză de decadență romantismul lui Weber, impresionismul lui Debussy, dodecafonismul lui Schönberg. «*După Beethoven și continuatorii lui direcți Brahms, Wagner, Cezar Frank, Richard Strauss, Saint Saëns, Vincent d'Indy, după aceștia au venit dizidenții care au făcut să deraieze muzica, cu toate că unii dintre ei, Bruchner, Mahler, au fost geniali. În loc să concure la evoluția normală a muzicii, au făcut-o să deraieze. Simfonia concepută de către Beethoven (întîia, a treia, a cincea, a șaptea, a noua) era modelul perfect al simfoniei tuturor timpurilor*». Cînd vorbește cu tine, Cuclin te face asociat. Te ajută să simți voluptatea gînditului activ, te conduce pînă aproape de concluzie, acolo te încearcă lăsîndu-te să străbați singur drumul rămas. «*Am descris formula absolută a simfoniilor lui Beethoven.* a) *Acțiunea, în sensul cel mai larg;* b) *Reacțiunea (poți introduce între ele două ceva?);* c) *Hai spune, ce poate urma după acțiunea-reacțiune, spune, ia-mi vorba din gură...?*», ...«*de partea cui să fii, să mergi, să acționezi...*», «*așa! opțiunea, adeziunea lucidă;* d) *Concluzia, triumful acțiunii asupra reacțiunii. Ce-au avut cu formula în 4 părți a simfoniei lui Beethoven? Din ea nu se putea scoate și la ea nu se putea adăuga nimic. Cei răspunzători de decăderea artei au înlocuit construcția cu așa-pretinsa structură. Construcția, noțiune fundamentală, cu structura, ceva neesențial. Messien a scris o simfonie în 15 părți. Ce aiureală! Descreierare totală!*» Cuclin pretinde că nenorocirea picturii s-ar chema Picasso. Că pictura noastră s-a oprit la Aman, Tattarescu, Rosenthal, Grigorescu însuși însemnînd începutul decadenței prin renunțarea la construcție în favoarea structurii. Că astăzi nu se mai pictează ceea ce se vede, ci ceea ce nu se vede. Consideră ruptura de la linia tradițională a artei drept o adîncă eroare. «*Romantismul a spart cadrele construcției arhitecturale. Modernii mergînd mai departe, au sfîșiat legea și necesitatea armoniei, contemporanii au distrus melodia. Schönberg, culme a denaturării, pretinde că ar fi eliberat sunetul de structurile lui armonice. În realitate, a nimicit cu desăvîrșire orice expresie muzicală*». Împotrivirea lui Cuclin față de această linie de evoluție a eșuat. O recunoaște. «*Nu puteam decît să fiu înfrînt. Dar, împotrivirea mea este în sine o victorie. Ideea de a mă împotrivi mai presus de propriile mele interese. Moartea face puterea unei drame. Ea sau înfrîngerea totală ca similar al ei. Pe vremea lui Racine, cineva a scornit că nu moartea ar fi necesară în tragedii, ci doar pericolul morții. Semn de decadență, fiindcă numai cu moartea se poate dovedi (numai cu jertfa, cu înfrîngerea definitivă) viabilitatea unui adevăr esențial*». Pentru Cuclin, victoria constă în ideea și în acțiunea de luptă devenite obsesive. Atîta timp cît lupți e bine. **Descrie fenomenul de deraiere din cîmpul muzicii în trei trepte:** «*denaturarea esenței (în grimase orchestrale și sterilă acusticitate), denaturarea substanței (în instrumentalism fățarnic), degradarea simțului frumosului (în nedemne uriciuni). Artiștii n-au mai gîndit corect, arta a fost poluată, pentru că înseși creierele, gîndirea au fost poluate. Dacă omenirea ar gîndi corect nu s-ar produce fenomene de poluare. Nici apele, nici aerul, nici unul dintre cîmpurile activității umane n-ar suferi de poluare*».

Cel care prin 1908 își sublinia dragostea pentru om în versul cuprins într-un poem «*Oare pămîntul nu e și el tot de cer?*»; cel ce crede că legea creațiunii adevărate e legea dureroasă a ruperii din sine atacă din toate părțile, la vîrsta cînd cei ce mai trăiesc, vegetează, cele ce i se par a fi denaturări, trădări, înstrăinări în cîmpul artei. «*Arta e unică. Nu există muzică, pictură, sculptură, poezie, există artă exprimată prin mijloace diferite (sunete, culoare, linie, cuvînt, forme etc.). Arta e creație, creația exclude ruptura, deraierea, ieșirea din linia vieții. Tot ceea ce contribuie la conservarea și la progresul vieții, inclusiv arta, este etic și invers*». Cuclin denunță definiția muzicii drept artă a sunetelor. «*Cum poate compozitorul să fie un poet al sunetelor, cînd el nu lucrează cu sunetul, ci cu funcția lui, cu gradul lui de mișcare sufletească de bucurie sau de întristare, pe care sunetul nu face decît să-l vehiculeze de la compozitor la auditor. Acestea sînt elementele muzicii, nu sunetele fără legătură cu substanța formală și cu esența ei*».

Iată cum funcționează la Cuclin simțul valorii artiștilor acestui veac. «*Brâncuși e unic. N-avem de ce să-l numim modern, n-are cum să fie imitat, nu poate crea școală, nu trebuie considerat elev al lui Rodin, acesta ținea de reguli, Brâncuși nu ținea de nimic. El a deformat forma, dar n-a distrus-o*». Cuclin și Brâncuși s-au prețuit total. Demult, Brâncuși i-a trimis în dar de la Paris o lucrare de-a sa donată recent de către Cuclin, Muzeului Republicii.

Din cele 40 de simfonii cîte conține literatura muzicală românească, 20 au fost compuse de către Cuclin. De cîte ori s-a cîntat muzică de Cuclin, ea a fost primită excelent. «*Publicul iubește muzica mea, deși se cîntă destul de puțin pe motiv că ar fi greu accesibilă și dificil de executat. Obiecții neîntemeiate care m-au exclus din posibilitatea de a mă exprima. Cînd i-am dat lui Enescu primul act din opera «Traian și Dochia» (vreo 120 de pagini mari de orchestră) le-a parcurs conștiincios, apoi a zis «Ia te uită ce grea e partitura pentru vioara a doua și Opera română n-are timp să repete». O asemenea obiecțiune nu mi s-a părut demnă de Enescu*». Muzica lui Cuclin absoarbe dinăuntru spiritul esențial al cîntecului popular românesc. În anii cît a stat la New York a scris cele «*50 de cîntece în stil popular românesc*», pe texte proprii și populare, unele dintre ele cîntate și la Paris, cu pretenția de a face să renască spiritul muzical al dacilor. «*Muzica mea reprezintă renașterea spiritului muzical dacic. Prin simțire. E cu totul altceva decît folclorul obișnuit, dar e românească*». Națională în substanța sonoră și în esența spirituală, atît în cele 101 cîntece populare românești, realizate pentru cor, cît și în Suitele pentru vioară, în valsurile moldovenești, în Doinele de război, precum și în operele «Traian și Dochia», «Agamemnon», ultima, o încercare de a grefa spiritul muzicii românești în substanța muzicii antice. Întrebat în al treilea deceniu, cu ocazia unei anchete, despre posibilitățile artistice ale cîntecului popular românesc, Dimitrie Cuclin a răspuns că din el se poate face orice, toate și totul. Într-un manual școlar de muzică, Cuclin citează un fragment de cîntec popular românesc, apoi spune, comentîndu-l: «*Beethoven va fi egalat poate, dar, sigur, el n-a întrecut o atît de impetuoasă precipitare melodică; o asemenea*
bogăție modală, tonală, armonică este unic
întreaga istorie a muzicii». Mai tîrziu în «*E*
scientifique sur le Chant populaire rouma
Cuclin se întreabă: «*Oare César Frank să fi*
lecții de compoziție frazeologică pe meleagu
noastre?» Omul acesta pentru care creația e
cea mai înaltă stare , «*unicul factor al prog*
sului nelimitat», omul pentru care contopi
cu specificul românesc «*nu este o îndeletni*
determinată de considerații oportune sau lu
tive, nici ceva preconceput de ordin artistic
național, ci o inerentă», spune: «*Reafirm inc*
parabila înălțime și splendoare a mentalităț
spiritualității poporului român; adevărul des
derii lui din dublă sursă a orizontului concepți
dacic și al forței de realizare materială a rom
lor; model de sinteză a spiritualului și umanu
cuprinsă în suprem geniala expresie a lui C
rone: «homo divinum animal»; evidentă expre
de infinită voioșie și dragoste, cuviincioasă p
pentru toate popoarele lumii».

Mîinile lui Cuclin sînt niște vietăți osoase
care nu s-a scurs încă neliniștea. Mîini de t
ditor, toată viața comunicînd oamenilor p
muzică, prin cuvînt, o lungă, dureroasă și s
lucită experiență de obsedat, urmăritor
existenței adevărului. Opera sa încă nemăsu
în nici un fel (mare parte aflată în manuscri
îngrijită cu evlavie de către elevul preferat a
Cuclin, muzicianul Constantin Mașala) con
și traducerea în engleză a lui Eminescu («*N*
avut decît pretenția să vin în ajutorul altuia
dotat și mai specializat decît mine»; Luceafă
tipărit separat, a fost dramatizat la Los Ange
intrînd în repertoriul Institutului de cult
din acel oraș), și un tratat avînd în centru u
toarea construcție logică interesantă per
raționalismul ei: «*două mere și cu alte*
mere fac patru mere; dar, merele le pot m
sau pot putrezi; însă adevărul că două și cu
fac patru nu poate putrezi și nu-l poate
nimeni — om sau microb — în vecii veci

Nemaiajunsul Cuclin, cum îl numea Arg
într-o tabletă, e de părere că omenirea trăi
un moment crucial, absolut, de separare în
trecut și viitor. «*Pînă acum, omenirea s-a*
să-și asigure mijloacele de realizare. De a
începe să exploreze regiunile spirituale ca
ajungă la treapta supremă a omului, practi
înțelegerea tuturor popoarelor, pe deasupra de
birilor de orice fel».

A fost un singuratic. Nu l-au interesat r
țiile cu oamenii decît în cazul afinităților l
trice și al motivațiilor de stimă. Damnat să
la masa lui de lucru, n-o părăsește nici a
după șapte decenii, crezînd (subliniind-o
pilda sa), în durabilitatea puterii creatoar
omului pînă la capătul vieții. Aceeași cred
o mai dovedește și felul cum m-a primit Cu
«*Deoarece, fie și de abia acum, în al nouăzecile*
al ființării mele, binevoiți a vă interesa de m
mă simt obligat să manifestez recunoștință;
tați-mi, așadar, curajul de a vă face părta
marea mea fericire, de a fi găsit chiar
(n.n. 31 mai 1974) *soluționarea unei probl*
frămîntate în decurs de nu mai puțin de ș
decenii...» A urmat descrierea unei ingenio
construcții teoretice despre spațiu și mat
pe care dimensiunea paginii de revistă n
îngăduie reprodusă. Bucuria descoperirii îl
pe Cuclin să vorbească despre importanța
cărei zile din viața omului. «*Să se salveze*
mai mult cu putință din viața omului, să nu
cem cu ușurință peste ultimii ani sau peste
mele zile ale omului, fiindcă nu se știe în ulti
moment ce acțiune sau ce descoperire favora
e în stare să facă».

Poți fi ori nu de părerea lui Cuclin în
vința evoluției muzicii. Poți accepta exper
țele înnoitoare și pe insurgenți, ținta pole
cilor sale, le poți condamna în termenii lui
prinț al artei clasice, sau faci priză la realit
modernă și înțelegi cu luciditate că deven
nu se putea realiza decît în direcția cunosc
indiferent de alternativă, Cuclin îți apare
un spirit profund, frămîntat pînă la chin,
către problemele existenței și destinului o
lui. Indiferent de ceea ce incriminează, ind
rent de neaderența lui la muzica mode
căutătorul de adevăr și iubitorul de înțelepc
Cuclin rămîne un optimist. «*Se va putea vreo*
găsi omul de curaj eroic și de cap, care să
de la Vincent d'Indy în sus, legitimul desti
muzicii, peste capul universalei hoarde de r
ciți care au uzurpat toate tronurile de coma
ale vieții muzicale? Trebuie să sperăm că
și dacă nu imediat, fie și mai tîrziu. Nu a
dreptul să deznădăjduim, mai ales după rev
țiile uimitoare ce ni s-au făcut peste tot de-a lu
ultimelor două milenii și care sînt o incontesta
mărturie de puterea vitală a omenirii.»

ROMULUS BALABAN

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII – NR. 25 (993) – 15 IUNIE 1974

flacara

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

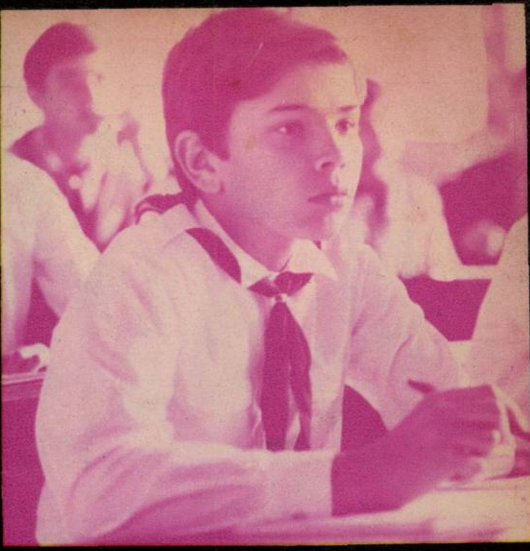

ziua în care „cutezătorii“ se admiră

românia – durată și dezvoltare:

BOTOȘANI ȘI BRĂILA

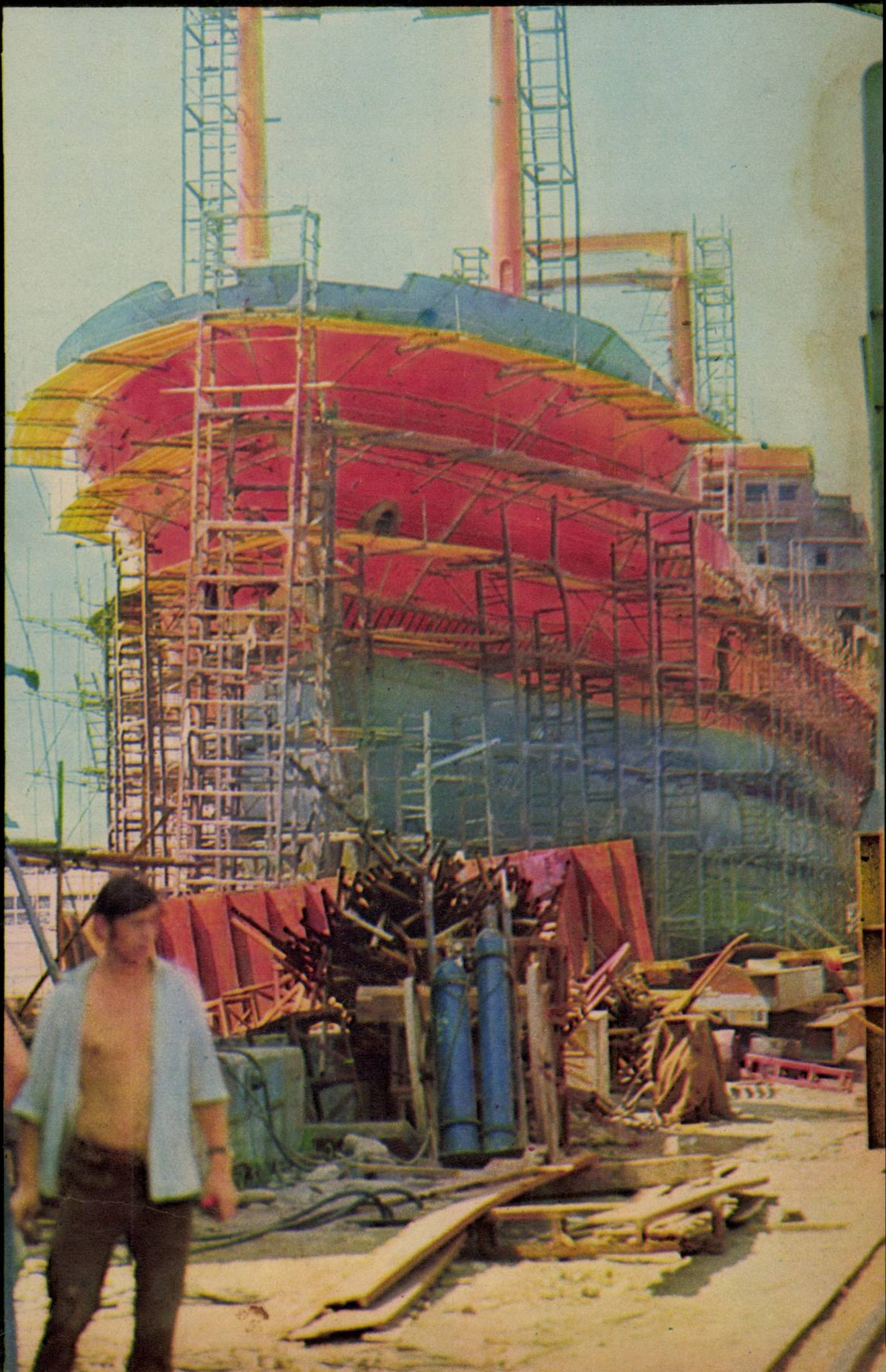

dacă-mi pun mintea la contribuție și ambiția la curent, mai fac 100 de case

ziua în care „Cutezătorii“ se admiră

Cu sinceritatea şi siguranţa unui om care de 25 de ani se ocupă de copii, vă spun că şi azi copiilor le place joaca

Iuliu Raţiu, membru al Biroului Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor, n-a fost pionier. În 1949 cînd s-a înfiinţat organizaţia avea cu un an mai mult decît vîrsta admisă. Dar s-a ocupat de pionieri ca membru al Uniunii asociaţiilor elevilor la început, apoi ca utecist, iar acum ca profesor de psihologie şi pedagogie şi scriitor de literatură pentru copii. În ce mă priveşte, eu am fost pionier aşa că discuţia cu scriitorul Iuliu Raţiu a avut şi caracterul mărturisirilor unor vechi combatanţi, de pe margine deci, dar totodată ca implicaţi. Cu alte cuvinte, prima întrebare s-a referit la pionierii de-acum, la organizaţia lor, cum sînt ei faţă de noi, cei de-acum 25 de ani.

— Mai deştepţi în primul rînd.

— Mai deştepţi sau mai informaţi?

— Mai deştepţi. Am spus bine. Informaţia are un rol important asupra felului de a fi al copiilor. Ce vreau să spun? Neavînd ce ne trebuie noi mimam mai mult, copiam, într-un cuvînt făceam machete, dintr-acelea care se ofereau cadou oaspeţilor de vază. Pionierii de-acum creează. Intră în etica lor ideea şi dorinţa de cutezanţă. Vechiul îi sîcîie, îi plictiseşte. *Ei nu redescoperă, nu reinventează lumea.* O consideră punct de plecare. Pionierii din Galaţi au realizat o premieră temerară pe ţară: bărci pe perne de aer. În Zalău, copiii au construit o maşină pentru jocuri de carting; nu exista nicăieri în ţară şi au făcut-o ei. Dealtfel, în cele 30 000 de cercuri tehnico-aplicative, principiile de bază sînt tocmai funcţionalitatea, utilitatea obiectelor confecţionate. Nu sînt admise alt fel de lucrări.

Un principiu de bază al tuturor activităţilor pionereşti îl constituie educaţia prin muncă, pentru muncă. Suma imensă a tuturor cunoştinţelor dobîndite de către pionieri în cadrul cursurilor sau activităţilor tehnico-productive, nu este o sumă abstractă, informaţională, ci ea se transformă într-o imensă bucurie de a aplica, de a transpune în practică toate aceste cunoştinţe. Se realizează astfel respectul pentru muncă, dar, mai mult, dorinţa de a munci, de a continua, într-un plan superior, preocupările începute acum, la vîrsta pionieratului. Un lucru interesant, pe care probabil că-l ştiaţi, la concursurile internaţionale pionierii noştri obţin cele mai multe medalii.

— Nu ştiam.

— Toată lumea ştie. Copiii noştri sînt foarte dotaţi, în tehnică, plastică, sport, concursuri atletice. Se joacă, dar se joacă cu folos. În 1971, la a doua Conferinţă a Organizaţiei Pionierilor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a indicat transformarea organizaţiei într-o şcoală a muncii, a democraţiei. Sub îndrumarea cadrelor didactice, copiii se autoconduc. Anual se ţin forumuri judeţene şi un forum naţional. Discută foarte serios. Nu ştiu ce poate crede un adult despre tonul unei conferinţe a copiilor, dar eu vă spun că e frumos, aproape tandru, mai ales cînd vorbesc despre ţară. Fiindcă şi acest lucru trebuie să-l ştiţi, copiii nu discută despre păpuşi, ci despre lucruri foarte serioase. Şi, mai ales, ce discută şi fac. Anul acesta şi-au luat angajamentul, de pildă, să sădească circa 5 milioane de puieţi şi au plantat 8 milioane. Reţineţi ceea ce am mai spus deja, copiii nu se joacă «de-a excursia», «de-a expoziţia», de-a ştiu eu ce, se joacă «de-adevăratelea». Expediţiile «Cutezătorii» pun copiii în condiţiile identice ale unei tabere adevărate. Echipe de 10—12 copii, vegheate de cadre didactice, avînd tematici şi ţeluri precise, retrăiesc, de fapt trăiesc cu adevărat, imprevizibilul, aventura, intemperiile, dar şi satisfacţia rezultatului muncii, a lucrului făcut singur şi «de-adevăratelea». Rezultatele acestor echipaje sînt alcătuite mai tîrziu în muzee şcolare.

— Pionierii de-acum 25 de ani, azi ostaşi de rînd sau generali, conduc ţara, fiindu-i suport sau cîrmă. Copiii aceştia foarte deştepţi, năbădăioşi dar serioşi, sînt copiii lor. Noi aveam *mai mult entuziasm, ei au mai multă ştiinţă*, anul acesta este sărbătoarea lor, dar e şi sărbătoarea noastră, sau dacă vreţi, mai mult a noastră, decît a lor, fiindcă noi împlinim 25 de ani de cînd am devenit pionieri şi, am rămas în multe privinţe şi domenii, nu ei. Am fost copii şi sîntem părinţi. Organizaţia noastră e organizaţia lor acum. Cum o păstrează? Cum au păstrat-o?

— Astăzi se deschide Expoziţia jubiliară: *«Mulţumim din inimă partidului»*. Nu vă *spun* decît atît: este o expoziţie excepţională, excepţional de sugestivă şi de adevărată. Mergeţi s-o vedeţi. Într-un fel, expoziţia reprezintă apogeul acestui an aniversativ, apogeul acţiunilor prevăzute într-un plan în plină desfăşurare, acţiuni ce vor continua pînă la sfîrşitul anului. Tot mersul acestei ţări este ilustrat de mersul organizaţiei. Fiindcă dacă vă spuneam că aceşti copii sînt mai deştepţi, sînt aşa fiindcă noi sîntem mai deştepţi, fiindcă lumea e mai deşteaptă, au mai multă ştiinţă fiindcă ţara e rezultatul unei ştiinţe, a politicii ştiinţifice a partidului, fiindcă ştiinţa a ajuns la îndemîna copiilor. Construiesc singuri computere, roboţi, strunguri, diverse tipuri de calculatoare, dar în esenţă rămîn totuşi copii, care aşteaptă cu sufletul la gură vacanţa, orele cînd şi-au terminat lecţiile ca să iasă la joacă, şi repet, această joacă îşi păstrează toate atributele copilăriei dar fiind organizată şi supravegheată se face serios, cu folos, şi nu numai în folosul lor, ci şi al nostru, şi al ţării în cele din urmă.

NICOLAE CRISTACHE ■

Un pionier, un pom, o floare

Stadionul Republicii, soare, vînt, steaguri, cîntece, poezii, dansuri, urale.

Aerul însuşi nu este altceva decît un imens surîs, un surîs al copilăriei ţării noastre.

Intense pregătiri pentru marele spectacol închinat împlinirii a 25 de primăveri de cînd, pe pieptul tuturor copiilor, freamătă, ca un pui de flacără vie, cravata roşie de pionier.

Patruzeci de mii de pionieri au transformat ovalul stadionului într-o uriaşă paletă cu zeci şi zeci de culori aflate într-o continuă mişcare.

Sigur că da, am putea descrie momentele cele mai emoţionante ale spectacolului, adică tot spectacolul, dar să nu spulberăm o surpriză care se încheagă totuşi cu multă trudă, deşi pare un fel de joacă.

Îmbrăcată în costum de sărbătoare, Radu Liliana este, ca să zic aşa, plină de medalii şi este încă, deşi a devenit utecistă în acest an, comandanta unităţii de pionieri.

— Văd că printre cele opt sau nouă medalii pionereşti ai şi emblema Festivalului tineretului de la Berlin. Ai fost acolo?

— Da, am făcut parte din delegaţia română, a fost foarte, foarte frumos, dar...

— Chiar există un dar?!

— În aceeaşi perioadă, «Micii cronicari», echipajul şcolii mele, Şcoala generală nr. 175, «Dumitru Petrescu», pornea în expediţie pe Valea Argeşului, iar eu, care eram căpitanul echipajului, a trebuit să lipsesc, dar tot sînt fericită că echipajul nostru a luat locul I pe municipiu.

— Chiar ai fi vrut să mergi în expediţie şi nu la festival?

— Nu, dar aş fi vrut să le fac pe amîndouă, mai ales că eram în ultima mea vacanţă pionierească.

— Ce le-ai povestit părinţilor şi colegilor tăi despre festival?

— Nici părinţilor şi nici colegilor mei n-am apucat să le povestesc, deoarece, de-abia sosită în ţară, am plecat imediat la Livada, lîngă Satu Mare, la cel de-al doilea Forum Naţional al Organizaţiei Pionierilor. Abia la întoarcere am reuşit să le relatez cîte ceva despre festivalul de la Berlin, dar să ştiţi că am văzut atît de multe lucruri, încît nici în zece zile n-aş termina cu povestitul.

— Spune-mi, Liliana, părinţii tăi au fost pionieri?

— Tăticul, nu, pentru că atunci, în 1949, depăşise vîrsta, dar mămica, da, a făcut parte din primele detaşamente.

— Iar tu, ca să zicem aşa, ai ieşit din rîndurile organizaţiei chiar în acest an al împlinirii sfertului de veac.

— Da, a fost o coincidenţă, iar ieşirea mea din pionierat a avut loc într-un cadru deosebit de emoţionant, la Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România. Au fost atunci mai multe coincidenţe. Tovarăşa profesoară Şarambei Iohana a predat, în mod simbolic, cravata ce-o primise atunci, la înfiinţarea primelor detaşamente, iar ochii tovarăşei profesoare Culi Maria, comandantul instructor de pionieri de la şcoala noastră, erau umeziţi de lacrimi, pentru că dînsa, după cum ne-a spus, era pe atunci studentă şi a avut cinstea de a se număra printre primii instructori de detaşamente.

— Ai vrea să fii iar pionieră?

— Nu, n-aş *putea spune* aşa ceva, dar nici că aş putea uita vreodată clipele acelea minunate, excursiile, focul de tabără, cîntecele, întrecerile, ceremonialul, munca patriotică, serbările...

— Văd că vorbeşti despre pionierat, aşa, la trecut!

— Da, la trecut, pentru că termin clasa a opta şi voi da examen la Liceul «Ion Neculce».

— Unde cartea este dulce?!

— Poate că da, depinde, dar voiam să *mai* spun că n-am să uit niciodată şcoala mea, şcoala 175, din sectorul 8, pe strada Lainici, la doi paşi de Calea Griviţei, lîngă locul acela intrat în istoria partidului şi poporului nostru, ştiţi dumneavoastră, luptele ceferiste, 1933...

— Da, ştim, dar văd că îmi vorbeşti cu un ton foarte hotărît, de parcă ai vrea să notez neapărat, acest lucru.

— Da, vreau să-l notaţi, neapărat. Pentru că, deseori, la activităţile noastre de educaţie politică participau, ca invitaţi, numeroşi muncitori ceferişti, vechi luptători din ilegalitate. Erau adevărate lecţii de patriotism. Apoi, vecinătatea cu această eroică întreprindere bucureşteană ne-a fost favorabilă şi pentru că sîntem tutelaţi, în activitatea tehnico-productivă, de către dînşii. În timpul orelor de practică desfăşurate acolo, la Revizia de vagoane, am înţeles ce înseamnă să te pregăteşti prin muncă, pentru muncă.

— Şi ce înseamnă acest principiu al activităţilor voastre?

— Înseamnă că avem un scop precis, acela de a munci, acela de a înţelege că munca este o datorie de onoare, că numai un om care munceşte este demn de tot respectul.

— Ai putea să ne spui ceva deosebit, ceva important despre pionieria ta şi a tuturor copiilor?

Mi se părea că Radu Liliana nu înţelesese întrebarea. O repet, dar Liliana privea în stînga, în dreapta...

— Ce cauţi?

— Uitaţi, acolo, sus, deasupra tribunei, un citat uriaş dintr-o cuvîntare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu: «Iubiţi-vă părinţii care muncesc pentru voi. Iubiţi Partidul Comunist care vă asigură o viaţă fericită, un viitor luminos. Iubiţi patria noastră socialistă în care v-aţi născut şi pe care trebuie să o slujiţi de-a lungul întregii voastre vieţi, să o faceţi tot mai frumoasă, tot mai înfloritoare!»

Şi între timp, pe covorul verde al gazonului, un grup de pionieri repeta o repriză de dans sugerînd tema: Un pionier, un pom, o floare.

VICTOR NIŢĂ ■

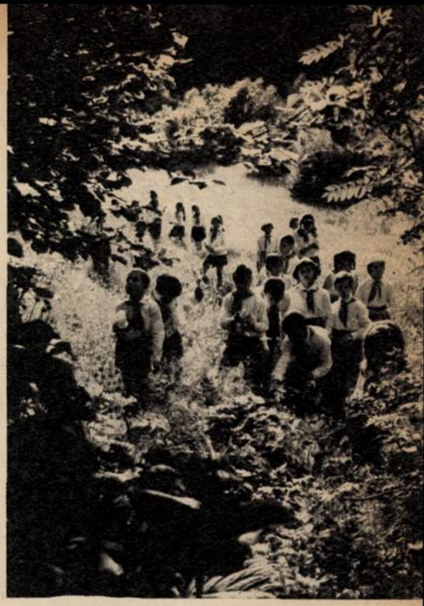

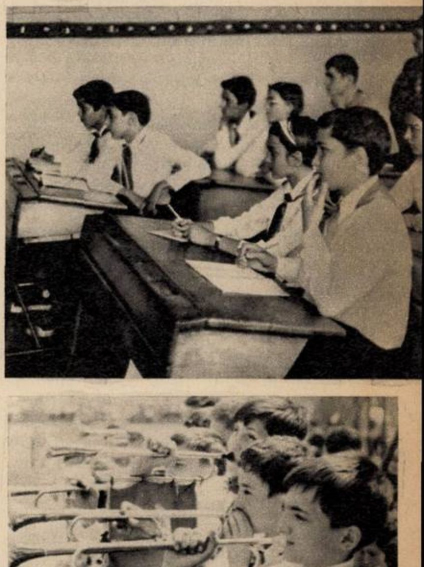

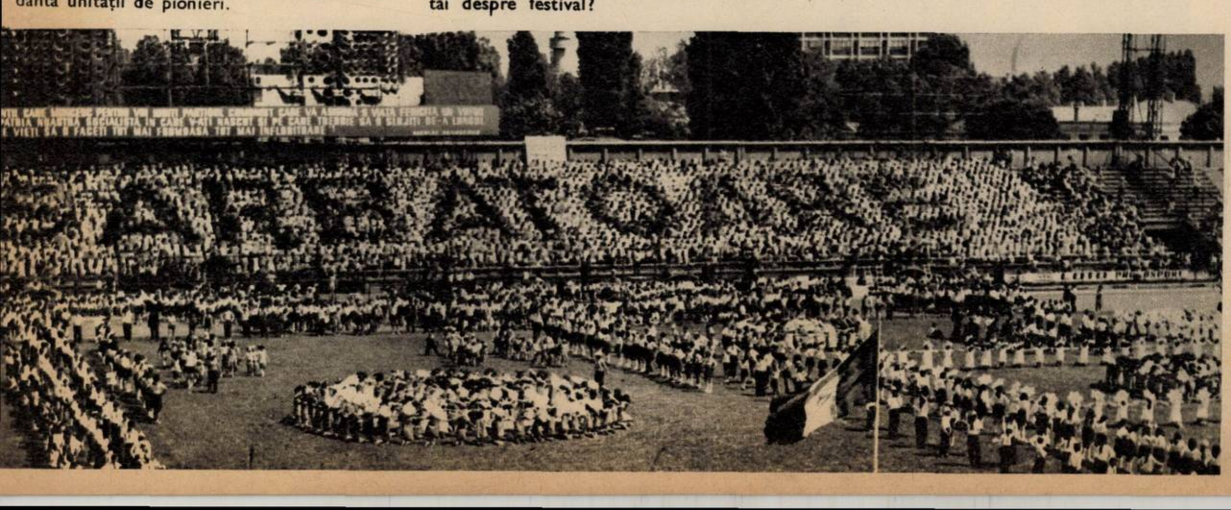

dacă-mi pun mintea la contribuție și ambiția la curent, mai fac 100 de case

Nu de puține ori Petre Gîngea, unul dintre cei mai vechi zidari din Bolintin-Deal, lucrează alături de fiul său Dumitru și de nepotul său Gheorghe.

Fotografii de IOAN OSMULKIEVICI ■

Oricînd această construcție din Bolintin-Deal poate fi confundată cu o vilă din stațiunea Olănești.

În ziua de 30 mai, la ora 10,10, în comuna Bolintin-Deal din județul Ilfov erau acasă 4 280 de oameni din cei 10 736 cîți locuiesc aici sîmbătă după-amiază si duminică. Cei mai mulți dintre cei plecați în cadrul ARCOM-ului sînt zidari, mozaicari, instalatori care lucrează în Republica Federală Germania, Franța, Italia și în alte țări străine. Deși Bolintinul apare nu de puține ori alături de Chiajna sau Gheboaia în diverse anecdote, el este la urma-urmei unul din cele mai vestite locuri unde se învață meserii care nu vor dispărea niciodată. Nu există nici un fel de îndoială că fiecare comună este construită de locuitorii ei, dar aici, la Bolintin, în aproape fiecare casă găsești cîte un zidar și tot aici o casă se ridică începînd de sîmbătă și terminîndu-se odată cu înserarea care coboară peste ziua de duminică. Este vorba deci de un obicei, de un mod de întrajutorare a locuitorilor comunei și casele se fac pe gratis, pentru că ele se ridică prin rotație. *Unul din cei mai* reputați zidari ai comunei, Tudor Gheorghe, îmi spunea că la ei meseria se transmite din tată-n mamă, cu alte cuvinte este vorba de tradiție. Explicația acestei tradiții constă în aceea că în Bolintin-Deal este pămînt puțin și deci oamenii trebuie să stăpînească temeinic o meserie și în faptul că fiind la 30 de kilometri de Capitală aceasta *i-a solicitat* și *îi solicită odată cu accentuatul* ei proces de modernizare. Atunci cînd am discutat cu Tudor Gheorghe, deși lucra și lucra foarte bine, situația sa familială era încărcată de boli, *motiv* pentru care nu a putut să plece prin ARCOM nici în R.F.G., nici în Franța, unde a fost solicitat de nenumărate ori. Soția mea — îmi spune — a avut otită acută la urechea dreaptă și *ne-am* operat la Colțea. Operația a reușit cum a reușit, însă ea a rămas cu o situație nervoasă dereglată, mai ales atunci cînd se trece de la toamnă la iarnă și i se îngroașă sîngele și atunci cînd se trece de la primăvară la vară, cînd sîngele i se subțiază.

Spunîndu-mi toate acestea, Tudor Gheorghe nu este desigur vesel. Îl privesc. Îl las să continue. Și continuă astfel: «De fapt, în aceste perioade, lucrăm noi foarte bine pentru că atmosfera este umedă și mortarul nu se usucă foarte repede. Pentru că, vedeți dumneavoastră, în lupta aceasta zilnică pe care o ducem noi cu cărămida sau altfel spus cu cărămizile, totul trebuie să aibă priză. Adică o cărămidă să fie așezată în cele mai corespunzătoare condiții peste o altă cărămidă și să și țină construcția. Vara lucrăm mai greu, udăm cărămizile de mai multe ori. La întrebarea dumneavoastră, cum e cu tradiția, cum devine chestia că Bolintinu' e și frumos și e făcut și de mîna noastră, vă răspund cu o întîmplare care vine din copilăria mea și eu la copilăria mea țin foarte mult. Aveam 15 ani și eram în vacanța clasei a șaptea și un tînăr, adică neînsurat, pe numele său Crivineanu Lică, m-a luat pe lîngă el să-l ajut, apoi să mă ajute și el cu bani să-mi pot face îmbrăcăminte pentru clasele următoare. Primul gest al său a fost să mă așeze lîngă o targă, mi-a pus o mistrie în mînă și mi-a spus: «Tu să înveți pe această targă să arunci cu *mortar, după aia vei trece la zid*» După două zile am devenit ajutorul lui și-apoi ne-am potrivit atît de bine la muncă și la ambiție, încît am colindat împreună Țara Românească *și dormeam, cum se spune, în același pat* — adică făceam două paturi într-unul singur și deci se cheamă că eram mereu alături. Însă, într-o seară, dormind noi în București, *pe str.* Nițu Vasile, la bloc, el s-a sculat la 1 noaptea și-am văzut că-i era rău, că era la față galben-alburiu. Am telefonat la urgență, l-am dus la spitalul Mărășești și-acolo am *aflat că avea viermișori, care i-au perforat* intestinul gros. Bucuros că operația i-a reușit, a băut la cîteva zile o sticlă de suc și a murit. L-am înmormîntat la Crivina, dar nu l-am uitat niciodată. Acum am ajuns să am și eu *ucenici, mă port cu ei frumos, îi învăț nu* numai meseria zidăritului, ci și meseria vieții, și-asta pentru că știu că tradiția mea are un nume și-acel nume este, cum v-am spus, Lică Crivineanu. Acum, desigur, dumneavoastră știți că mortar înseamnă var, ciment, nisip și apă și că ele amestecate în proporția pe care o știm de la bătrîni, și nu din cărți, contribuie la ridicarea caselor si mai știți desigur că oricît de mult m-aș strădui n-o să vă pot face să înțelegeți ce înseamnă să fii zidar, ce înseamnă să lupți cu o cărămidă, ce înseamnă să porți zece cărămizi pe braț, ce *înseamnă să le așezi la marele fix la zidul* unei case și tot n-o să înțelegeți ce simt eu cînd seara, odată casa terminată, îmi iau colegii de mînă, le-o arăt, și ei îmi spun că este excepțională.

În încheiere, vreau să vă spun că am făcut cincizeci de case, și dacă-mi pun mintea la contribuție și ambiția la curent, mai fac o sută.»

Tot de la Tudor Gheorghe aflu că expresia «vorbești ca-n Bolintin-Deal» își are următoarea explicație: «Noi umblăm prin toată țara, o colindăm și pentru că sîntem rutinați de atîta umblet și pentru că n-avem teamă și frică de meserie sîntem semeți, vorbim mult, nu ne lăsăm păcăliți de o glumă și cam asta ar fi tot».

Pînă a vorbi cu un proaspăt pensionar din rîndul zidarilor, este vorba de Pîrvănescu Alexandru, colind comuna, constat că doar deocamdată n-o numim oraș, mai aflu că în urmă cu o săptămînă la bal a cîntat formația «Lulu» și mai aflu că «Nunțile pentru a fi fotografiate pot fi anunțate din timp». Cu alte cuvinte, o atmosferă plină de culoare, un oraș în toată puterea cuvîntului în care, cum spuneam, oamenii sînt zidari din tată-n mamă, își au viața lor și își au conștiința de oameni care dacă nu muncesc simt că nu există. Pîrvănescu Alexandru îmi povestea că deși a făcut și al doilea război, ei, zidarii, sînt sentimental în primele rînduri ale luptei pentr *pace. Război, îmi spune, este acea faptă cînd* o casă făcută în două duminici este dărîmată în cîteva secunde dureroase. Am luptat pe front, am văzut lîngă mine oameni pe care-i credeam vii și *strigam* la ei, lasă-te în jos că trage artileria, mă uitam din nou la ei și vedeam de fapt că sînt morți și-n clipele acelea mă gîndeam că odată întors în țară voi construi mult și cu folos, și nu voi mai prinde vremuri în care munca noastră să depindă de răutatea și agresivitatea unor oameni instabili la cap. Eu cred că tot ceea ce se vorbește în ultimul timp în legătură cu cultul muncii este foarte adevărat, pentru că este foarte greu să stai degeaba, și pentru că atît timp cît miști, trăiești. Munca nu te extermină mai devreme, munca te face să dorești să fii mai bun decît alții, să faci un lucru mai fin, mai frumos și poți să faci acest lucru, chiar dacă nu ai prea multă carte. Eu, de pildă, lucrînd în construcții, a trebuit să înving vîntul de primăvară, viforul de iarnă, dar m-am simțit sănătos lucrînd în aer liber și-am ajuns în situația să fac mai multe case decît c
În București am lucrat de la început pîna la sfîrșit la construcția Sălii Palatului și țiu minte că, atunci cînd s-a terminat, tocmai venise un cîntăreț italian care, conform obiceiului din București, urma să cînte peste cîteva zile. Cînd am terminat noi sala, el ne-a chemat la repetiție, să auzim și noi sunetul sălii. Era un sunet frumos, așa cum are orice lucru nou făcut, în care pui nu numai meserie, ci și suflet, și sufletul nostru vine și de la înaintașii noștri care ne-au pus mistria în mînă și ne-au lăsat un mesaj pe care nu l-am auzit dar îl simțim. Să facem o comună frumoasă, cu străzi drepte, paralele, *perpendiculare*, să *nu* fie ondulate ca o funie-n traistă și casele să aibă etaj. În acest fel, în loc să faci două acoperișuri, faci unul singur și spațiul se reduce *la jumătate*.

Date despre dezvoltarea comunei, cuvinte frumoase despre viața sa spirituală mi-au fost prezentate și spuse de Anghel Niculescu, locțiitor al secretarului comitetului de partid, și de către vicepreședintele consiliului popular comunal, Mihail Rădoi. Sub cristalul birourilor acestora se află foarte multe vederi, trimise de locuitorii comunei aflați în diverse locuri la odihnă sau la tratament. Pe una dintre ele stă scris: «Vă transmit din frumoasa stațiune Olănești, vila «1 Mai», sincere salutări și succes deplin în realizarea sarcinilor. Olănești, camera 19, Vîlcea».

Întorc vederea, se văd foarte multe vile din chiar stațiunea Olănești și nu este foarte greu să-mi dau seama că la Bolintin vederile au acoperire în fapte, în sensul că vilele de pe ele sînt făcute și de zidarii din Bolintin, sau de cei pe care ei i-au învățat meserie, și acest lucru nu este deloc lipsit de importanță.

EUGEN SECELEANU ■

Învățămîntul folosește o serie de stimulente, între care premierea la sfîrșitul anului școlar, utilizînd de-a lungul timpului diverse forme. Reamintesc — scrie profesorul **Cumpătescu Andone** *din Iași, str. Splaiul Bahluiului nr. 37 — o interesantă formă de stimulare a elevilor fruntași, formă cu veche tradiție în învățămîntul românesc, dar la care s-a renunțat. Este vorba de medalia premiu folosită în învățămîntul românesc încă din timpul domniei lui Cuza Vodă și abandonată la sfîrșitul perioadei interbelice. Spre sfîrșitul secolului trecut sistemul de premiere cu medalii a fost generalizat.*

Consider că în actualele condiții, cînd învățămîntul este ridicat pe o treaptă superioară, această metodă poate fi folosită din nou. Mă gîndesc că medaliile ar putea fi realizate cu ac (insignă), pentru a fi purtate de premianți, sau că o serie de medalii închinate unor mari personalități ale neamului ar putea fi oferite drept premiu.

*

Mă numesc **Dima Cornelia-Luminița,** *domiciliată în București, str. G-ral Budișteanu. Aș vrea să fac o propunere pentru P.T.T.R. De ce trebuie să umbli zile în șir după o cutie potrivită pentru un colet pe care vrei să-l expediezi prin poștă? De ce nu s-ar putea cumpăra aceste ambalaje la ghișeele P.T.T.R.? Am fi astfel scutiți de alergături inutile și de asemenea nu ni s-ar mai întîmpla să ni se răspundă așa cum mi-a răspuns mie o vînzătoare de la magazinul «Meteor» — Calea Victoriei: «Am aruncat chiar acum «GUNOIUL». Dacă ați fi venit dimineață poate mai găseați ceva».*

*

Mă numesc **Arcalean Maria,** *locuiesc în comuna Ciprian Porumbescu, satul Bălăceana, jud. Suceava și am domiciliul flotant în Suceava, str. Oituz nr. 25, bloc B, ap. 14. Sînt absolventă a Liceului economic Suceava, secția contabilitate-planificare, promoția 1971. Am primit repartiție ca planificator la Fabrica de tricotaje «Zimbrul» Suceava. Anul trecut am fost trecută pe un post de muncitor necalificat (primitor-distribuitor). În cursul lunii octombrie 1973 am susținut un examen pentru a fi promovată pe un post corespunzător calificării ce o posed.*

Deși am obținut o notă bună, deși între timp s-au ivit posturi pentru care corespund, sînt menținută în continuare ca muncitor necalificat, lucrînd efectiv însă la calcularea retribuțiilor.

Din răspunsul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județul Suceava, oficiul forței de muncă. *Pe data de 22 septembrie 1973, Arcalean Maria a participat la un concurs ce s-a organizat de către Fabrica de tricotaje din Suceava pentru ocuparea unuia din cele 3 locuri de calculatori scoase la concurs. La acest concurs au participat un număr de 13 candidate, sus-numita reușind a 6-a cu media 7,50. În conformitate cu prevederile Legii nr. 12/1971 candidatele care au ocupat primele 3 locuri au fost promovate în cele 3 locuri de calculatori. Pe parcurs au mai fost promovate candidatele clasate pe locurile 4, 5, 7, 8, 9 și 10, rămînînd în vechile funcții cea din cauză și o candidată reușită pe locul 11 cu media 5. Reanalizîndu-se situația și ca urmare a suplimentării statului de funcțiuni cu 2 posturi de funcționar I, începînd cu data de 15 aprilie 1974, Arcalean Maria a fost promovată în postul de funcționar I la secția confecții, avînd ca atribuțiuni de serviciu calcularea retribuțiilor muncitorilor de pe agregatul nr. 11.*

*

Mă numesc **Grilă Ovidiu,** *domiciliat în Sibiu, Hipodrom III, bloc 8, ap. 12. Cu foaia de vărsămînt nr. 2750657 din 20.02.1974, am vărsat în conturile: nr. 6303 = 450 lei; iar în nr. 64060104 = 350 lei, total = 800 lei, constituind taxa auto pe anul 1974. La data de 07.05.1974, Consiliul popular al municipiului Sibiu, serviciul finanțe, mă somează cu citația nr. 11 208: «Grilă Ovidiu din Sibiu... este chemat în fața noastră în ziua de imediat luna V anul 1974 ora 7 în camera nr. 72. Aduceți cu dumneavoastră și 800 lei impozit + majorare. Prezența la termen obligatorie. Șeful serviciului». Din cele relatate mai sus, sper să reiasă nedumerirea mea la gestul organului financiar sibian.*

*

Chicioroagă Virgiliu, *președinte al comisiei de Cruce Roșie de la C.A.P. Independența, ne scrie că de doi ani insistă la conducerea C.A.P. pentru dotarea cu materiale strict necesare celor două grupe sanitare formate chiar din personalul C.A.P., insistențe ce au rămas fără un rezultat pozitiv.*

Răspunsul Consiliului popular al județului Galați: *În legătură cu dotarea grupelor sanitare din cadrul C.A.P.-urilor s-a stabilit ca pînă la sfîrșitul anului 1974 să se rezolve 50% din baremul de dotare, urmînd ca restul să se realizeze în 1975.*

*

«În urma indicațiilor prețioase ale secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostite în cadrul Conferinței pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste, s-a luat hotărîrea construirii în fiecare comună, în toate județele țării, a unor blocuri de cîte 6-8 apartamente, dotate cu tot confortul unor imobile urbane.

Eu mă numesc **Teodor Sișu,** *lucrez în cadrul Oficiului de proiectări pentru construcții în agricultură (O.P.C.A.) a județului Ilfov, unde sînt și secretar al organizației U.T.C. și fac o propunere legată de această excelentă măsură de care am pomenit. În cadrul instituției noastre au fost proiectate aproape 60 de asemenea blocuri — numai pînă la sfîrșitul anului vor fi 200 — dintre care o parte au și intrat în construcție. Zilnic, o echipă de 3-4 specialiști ai noștri se deplasează la fața locului, analizează și se sfătuiesc cu oamenii din conducerea consiliilor populare și a C.A.P.-urilor cu privire la cel mai bun loc de amplasament al construcției, ca și alte detalii, evitîndu-se în acest fel dezafectarea unor terenuri care s-au dovedit deja prielnice culturilor. Dar, din păcate, aș dori să menționez că sînt extrem de «tipizate» aceste construcții, fără să se caute realizarea lor pe profilul specificului local, al tradițiilor edilitare ale comunei, dar și ale satului românesc în general. Posibilități, după părerea mea, ar exista suficiente, folosindu-se materiale de construcție locale (piatră de rîu, plăci de ceramică colorate etc.) cu atît mai mult cu cît asemenea inițiative nu ar necesita cheltuieli sporite. Și așa complexele comerciale din comune seamănă aproape identic unul cu altul, să facem ceva pentru a evita «tipizarea», tragerea la șablon măcar a noilor blocuri din perimetrul rural.»*

*

La Stadionul Șoimii din Sibiu — ne scrie **Aldea Constantin,** *cartier Hipodrom, bloc G-1, ap. 46, Sibiu — unde s-a disputat partida Steaua–Politehnica Timișoara din semifinalele cupei, conducerea Clubului Șoimii a perceput ca taxă de intrare la meci suma de 15 lei, deși n-a dat bilet decît de 8 lei. Restul de 7 lei au fost luați, după părerea mea, absolut gratuit; pentru 2 lei ni s-a dat în mod obligatoriu programul, o improvizație anostă, iar pentru restul de 5 lei ni s-a dat numărul de pe program, cu care se spunea că vom participa la o tombolă. În ce privește programul, aceasta este o practică mai veche, pe care n-am întîlnit-o pe nici unul din marile stadioane ale Capitalei. Cît despre povestea cu tombola, mi se pare și mai stranie metoda, cu atît mai mult, cu cît pînă acum se percepea pentru acest motiv numai 1 leu. În afara acestor fapte neplăcute, mai avem de întîmpinat și altă neplăcere; se vînd foarte multe bilete peste capacitatea stadionului, astfel încît, pentru a prinde un loc din care să poți vedea meciul, trebuie să mergi cu cîteva ore înainte de începerea acestuia fiindcă băncile nu sînt numerotate, iar cei care n-au venit «la timp» nu au unde sta.*

*

Coțoi Ion *din comuna Bonțești ne scrie că la Moneasa (județul Arad) a fost deschisă o expoziție de artă plastică cuprinzînd lucrări ale regretatului pictor și sculptor Gheorghe Groza. Muncitor autodidact din Moneasa s-a ridicat prin forțe proprii, reușind să absolve două Academii de belle-arte: cea din Roma și cea din Paris. Majoritatea lucrărilor sale reprezintă oameni și peisaje, realizate în perioada studiilor. Printre acestea se numără și «Casa lui Bălcescu de la Palermo».*

Tot în aceeași sală sînt expuse și lucrările talentatului pictor amator Terentie Ioja-Rănușanu. Printre lucrările acestuia se bucură de o mare admirație peisaje din stațiunea balneoclimaterică Moneasa, case de la țară, precum și cîteva portrete desenate în cărbune reprezentîndu-i pe Nicolae Bălcescu și I.L. Caragiale, portretul lui Avram Iancu, realizat de pictor cu ocazia a 150 de ani de la nașterea Craiului Munților. Expoziția este vizitată zilnic de numeroși oameni ai muncii din întreaga țară veniți la odihnă și tratament în minunata stațiune de la poalele Codrului.

*

Moțea Petrică *ne scrie în numele tinerilor din satul Ordoreanu, sat care aparține de comuna Clinceni din județul Ilfov, că „o bună parte dintre locuitori sînt tineri care nu au cum să-și petreacă timpul liber. Cămin cultural pentru vizionarea unui film, organizarea unor seri de dans sau a unor concursuri sportive (șah, tenis de masă, rummy etc.) nu există, cu toate că a fost cîndva, însă acum este folosit în alte scopuri.*

În tot satul nu există nici un teren de fotbal, handbal, tenis de cîmp, volei etc., terenuri sînt destule, dar au fost luate de C.A.P.-ul din comună. Oare tinerii din satul nostru nu au și ei dreptul la o activitate sportivă? Conducerea C.A.P.-ului ar putea să ne dea un cît de mic lot pentru amenajarea unui teren de fotbal."

*

În plin centrul municipiului Ploiești, în apropierea marelui bulevard Gh. Gheorghiu-Dej, lîngă Muzeul Ceasului, unde zilnic poposesc vizitatori din toate colțurile țării și chiar turiști de peste hotare, lîngă o creșă și un cămin de copii, se află un monument sub forma unei mari plăci comemorative, pe care s-au scris în piatră, cu litere nemuritoare, următoarele: «Pe acest loc s-a aflat între anii 1927 și 1944 Casa poporului din orașul Ploiești, unde și-au desfășurat activitatea organizațiile muncitorești din localitate». Casa poporului a dispărut fiind veche și insalubră, iar azi pe acel loc edilii au făcut un mic parc.

Trecînd pe strada 6 Martie, scrie **Stoicescu Gheorghe** *din Ploiești, str. Lupeni nr. 44, micul parc este plin de gunoaie menajere (pe care vecinii sau unii răuvoitori și inconștienți le aruncă acolo), de moloz și resturile unor ziduri dărîmate. Acum, în toată grădina-părculeț nu există o singură floare, nu există nici o bancă pe care un copil sau un trecător s-ar putea așeza.*

*

Coplan M. Gheorghe, *comuna Lerești, județul Argeș, scrie că i s-a luat pe nedrept un teren de 1 884 metri patrați de către C.A.P. Lerești, pentru a-l repartiza ca lot ajutător unuia dintre membrii acesteia.*

Uniunea județeană a C.A.P. Argeș ne răspunde: *Scrisorile petiționarului au fost puse de către Consiliul de conducere al C.A.P. în discuția adunării generale, unde s-a hotărît să i se acorde suprafața de 2 000 metri patrați în comuna Dragoslavele, din proprietatea C.A.P. Lerești.*

*

Un răspuns de la Consiliul popular al sectorului 4 București, Circumscripția financiară: *În nr. 19 din 4 mai 1974 al revistei «Flacăra», în grupajul «Pledoarie pentru dispariția ghișeelor», s-au sesizat unele aspecte negative privind soluționarea cererilor depuse de cetățenii circumscripției financiare a sectorului 4.*

Articolul a fost prelucrat cu întregul colectiv de muncă al unității și s-a analizat în special cu cei care au sarcina de a asigura soluționarea în termen și în bune condițiuni a cererilor depuse de cetățeni. Inspectorul Grădinaru Maria, ce se face vinovat de tergiversarea soluționării cererii pensionarului Cătălin Constantin, a fost sancționat, iar Cătălin Constantin a primit suma achitată în contul impozitelor după exproprierea imobilului.

Prin măsurile organizatorice luate pe linie administrativă, cu sprijinul organizației de bază și al biroului grupei sindicale, credem că asemenea aspecte nu se vor mai repeta.

Păpușoiu Dumitru, *activist cultural din Tg. Frumos, județul Iași, ne scrie că în ziua de 30.V.1974, colectivul stației C.F.R. Tg. Frumos, județul Iași, a sărbătorit ieșirea la pensie a colegului lor, Străchineanu Constantin, care timp de 38 de ani a muncit în C.F.R., dintre care 23 de ani în același loc de muncă, adică la stația sus-amintită. Colegii și-au exprimat părerea de rău că se despart de un tovarăș pe care îl prețuiesc, pentru că în toți acești ani cît au lucrat împreună au fost fruntași. În acest an au îndeplinit toți indicatorii de plan, în special la siguranța circulației, regularitatea circulației, protecția muncii, iar planul de transport la tone expediate a fost depășit cu 125%. De asemenea, colectivul i-a mulțumit celui mai vechi șef de stație din Regionala C.F.R.-Iași și pentru felul cum s-a purtat, ca un adevărat om, ca un comunist.*

Șerbănescu Moise, *prestînd serviciul la centrala telefonică a Combinatului poligrafic «Casa Scînteii», face o propunere. În Piața Scînteii — scrie cititorul nostru — în clădirea care face parte din complexul expoziției, la capătul traseului autobuzului 31, există un spațiu cu un foarte bun vad comercial. În acest spațiu există în prezent o bodegă, un magazin de artizanat, care mai tot timpul este închis și care nu cred să facă vînzare de 100 lei în rarele zile cînd este deschis, un punct farmaceutic care, la fel, dacă îl găsești deschis o zi pe săptămînă, iar în continuare, pe colț, mai este o încăpere nefolosită de ani de zile. Eu gîndesc că ar fi bine dacă în toate aceste spații nerentabile ar lua ființă un complex alimentar unde să ființeze și un centru de lapte și de pîine, ținînd cont de faptul că pîinea se vinde vizavi, la chioșcurile de dulciuri, numai în orele dimineții și în condiții neigienice. Cei care lucrează în Combinatul poligrafic «Casa Scînteii» ar avea posibilitatea să se aprovizioneze cu produse alimentare fără a-și mai pierde timpul în oraș, ținînd cont că în acest perimetru nu există nici un magazin alimentar pînă la Arcul de Triumf.*

*

Micu Petru *din Sibiu, str. Cărămidăriei nr. 10, scrie: «În strada Cărămidăriei nr. 12 există un teren viran de circa 1,25 hectare, fără stăpîn, deși este în perimetrul municipiului Sibiu. Acest teren a aparținut C.A.P. Sibiu. A fost cultivat pînă în 1972. Peste drum de acest teren locuiesc cîteva familii care se ocupă între altele și cu negustoritul cailor, porcilor etc. Dînd drumul animalelor peste acest teren, culturile nu au adus randamentul scontat și cooperatorii refuză categoric să mai primească aici loturi personale. În 1973 au crescut aici bălării. Ne-am adresat C.A.P.-ului, care nici nu știa că mai deține acest teren, considerîndu-l al Agrocoopului, dar Agrocoopul ne răspunde că deține doar atît cît a împrejmuit, pînă la casa cu nr. 10, restul aparținînd Consiliului popular. Sesizînd Consiliul popular municipal, ni se răspunde că s-au făcut cercetări și terenul aparține în continuare C.A.P.-Sibiu, care va lua măsuri pentru cultivarea lui. În acești doi ani, terenul a picat ca o pomană celor care n-au unde să-și arunce gunoaiele, deșeurile, animalele moarte etc., dar mai ales familiei care îl administrează ca pe o proprietate a lor, păscîndu-și în voie caii, porcii și păsările pe el. Ne punem întrebarea cum este posibil ca azi, cînd se pune accent pe valorificarea fiecărei palme de pămînt, aici, în perimetrul municipiului un teren fertil să devină maidan? Acest loc trebuie îngrădit cît mai urgent posibil, trebuie să i se dea o destinație, pentru a se împiedica mirosul exalat de porci și a fi folosit conform legilor actuale».*

*

«Mă numesc **Cengher Iosefina,** *domiciliată în Tg. Mureș, Pasajul Mimozelor nr. 5, ap. 15, lucrez la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Mureș, la Atelierul de proiectare Tg. Mureș, str. Enescu nr. 6. Am absolvit în 1970 Școala de specializare postliceală, specialitatea de drumuri și poduri la Grupul școlar de construcții. Am fost repartizată la C.E.I.L. Tg. Mureș, care m-a trimis la U.M.T.F. Reghin în post de tehnician. Am făcut naveta de la 1 august 1970 la 1 octombrie 1970, dată la care m-am transferat la cerere din motive de boală, fiind retrimisă la Atelierul de proiectare din Tg. Mureș, însă nu în post tehnic, ci pe un post auxiliar — heliografistă. Între timp, deși s-au ivit cîteva ocazii, post tehnic nu mi s-a mai asigurat. La ultima intervenție scrisă, conducerea îmi răspunde în scris că nu mi se poate asigura post întrucît nu am pregătire de specialitate, deși atelierul se ocupă cu proiectarea drumurilor și podurilor forestiere, existînd chiar în cadrul atelierului o grupă de proiectare drumuri și poduri, unde lucrez în prezent (încadrată la auxiliari).»*

Răspunsul Consiliului popular al județului Mureș: *La data sosirii corespondenței, solicitarea petiționarei era deja rezolvată favorabil. A fost primită în post de tehnician la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Reghin, atelierul de proiectare Tg. Mureș.*

*

În numele a cinci familii, în majoritate pensionari, din orașul Urziceni, str. Dobrogeanu Gherea nr. 2, 4, 6 bis, 8, 14, ni se adresează **Bălănescu Maria.** *Strada respectivă se găsește chiar în fața curții Întreprinderii de gospodărie orășenească; de ani de zile aceste familii fac cereri pentru instalarea unei conducte de apă sau a unei pompe situate mai aproape de casele lor — așa cum s-a făcut pe străzi învecinate. «Anul trecut tovarășul primar ne-a promis că pînă în toamnă o să avem apă, dar a trecut și iarna, și primăvara, și noi tot nu vedem apă» — arată Bălănescu Maria.*

*

«Acțiunea de reconstruire și sistematizare a Bucureștiului — arată **Paraschivescu N.** *din Capitală, str. Arieșului nr. 18 — trebuie întreprinsă cu multă grijă. Pe bulevardul N. Titulescu, pe străzile Veronica Micle și Dr. Felix s-au făcut demolări masive care ar fi putut permite proiectanților să dea acestei artere o cu totul altă alură. Prin prelungirea bulevardului I.G. Duca, cel puțin pînă la șoseaua Titulescu, s-ar fi eliminat gîtuirile de circulație și s-ar fi făcut o legătură directă pentru ieșirea din București, descongestionînd Piața Victoriei. În piața Gării de Nord un ansamblu de blocuri orientate oblic pe bulevard barează această eventuală prelungire. De ce nu s-a avut în vedere crearea unor bulevarde drepte și largi în această zonă, în care s-au efectuat și se vor efectua demolări?»*

*

Oprea Ion *din comuna Dărmănești (Dîmbovița) ne scrie că are un copil de 13 ani, bolnav, cu deficiențe neuropsihice, nerecuperabil. A solicitat forurilor în drept sprijinul să fie internat într-un cămin, dar cererea sa a rămas fără răspuns.*

Ministerul Muncii, *ca urmare a sesizării, ne comunică: «minorul Oprea I. Ion se află internat în căminul pentru deficienți nerecuperabili Moreni-Tuicani».*

*

Vasilescu Aurel *din București, Aleea Aliorului 2, bl. D 13, sc. 3, ap. 38, Berceni Sud I, ne scrie despre denumirile noilor blocuri din cartierul în care locuiește: «Mă opresc doar la cele ce sînt însemnate cu litera R. Se începe cu R 1 — str. Emil Racoviță și imediat în spatele lui, tot pe Racoviță, doi de R18, apoi, în ordine R14, R13, R12, R11 lîngă piața Berceni și, alături, R-urile în ordine: R15-16-17. În continuare ai să întîlnești numere mari pe Racoviță, ca R19, 20, 21, 22, 23, iar pe R9 îl găsești la stația Ornamentului, spre capătul troleibuzului 83. Eu aș fi început cu R1 și aș fi ținut o ordine pînă la ultimul R, în așa fel ca vreun cetățean din provincie, care își caută părinții sau frații, să nu vie în București fără să-i vadă. Și în Sud 2, pe bd. Metalurgiei, sînt alte R-uri. S-a găsit cineva care a hotărît că blocurile acestea nu se vor mai numi în viitor R-uri ci: Blocul Metalurgiei 22, de pildă, fără nici un «R». Mai mult, locatarii sînt obligați să meargă la miliție să-și schimbe adresa. Aș vrea să știu cine se ocupă de denumirile noilor blocuri și cine sînt autorii inconsecvențelor care creează atîtea încurcături?»*

*

Onețiu Ioan, *domiciliat în Sighișoara, str. Plopilor nr. 4, et. II, ap. 18, arată că domiciliul său se găsește în cel mai mare cartier de blocuri al orașului, unde-și au locuințele muncitori la C.F.R., I.T.A., fabricile de confecții și textile «6 Martie», «Faianța», «Nicovala» și altele. Cititorul nostru cere sprijinul celor în drept pentru înființarea unor trasee de autobuze între fabrica de faianță și gară, ale căror ore de plecare din gară — 8,46 9,10, 11,08, 17,40, 18,15, 18,30, 21,50, 23,17 — să fie coordonate cu orele de sosire și plecare a trenurilor. Acest orar — propune cititorul nostru — să fie afișat la fabrica de faianță și în alte trei stații, pentru a fi cunoscut de toată lumea.*

*

Năvodaru Vasile *din Craiova, str. Al.I. Cuza nr. 5-7, întreabă pentru ce plătește un membru A.C.R. 200 lei pe an căci — în afara unor servicii mai mult întîmplătoare ca: 3 depanări a 30', remorcare a 30 km etc. — singurul serviciu de care beneficiază este verificarea tehnică. Așa-zisul atelier în care se face această verificare la Craiova este o încăpere cu două canale betonate pentru controlul vizual al autoturismelor și cu o rămășiță de polizor fără pietre abrazive și incomplet. Un meșter verifică farurile folosindu-se de unicul dispozitiv existent în atelier, după care coboară în canal, pentru a verifica direcția, dar numai prin privire. Apoi meșterul se urcă la volan, pornește motorul, rulează circa 20-25 m, pune o frînă și decretează că este perfectă. Acest simulacru de verificare durează exact 4 minute, după care se completează formularul respectiv din talonul de membru A.C.R. și se eliberează eticheta «verificat tehnic 1974».*

*

«Mă numesc **Mahalu Mihai,** *domiciliez în București, str. Vistierilor nr. 23, sectorul 5, și sînt abonat al telefoanelor, posedînd aparatul cu nr. 41.49.89. Cu acest număr nu se pot efectua convorbiri cu orașele posesoare de prefixe deoarece, așa cum mi s-a explicat de către organele respective, telefoanele cu nr. 41, care nu sînt posturi principale, ci cuplaje, nu au «ieșirea din centrală», deci nu pot efectua convorbiri prin prefix. În ziua de 10 aprilie a.c. am cerut o convorbire cu Iașul. Operatoarea de la 09 mi-a refuzat comanda, spunîndu-mi să o efectuez prin prefix. Căutînd să-i explic că este imposibil acest lucru, mi-a închis telefonul.»*

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

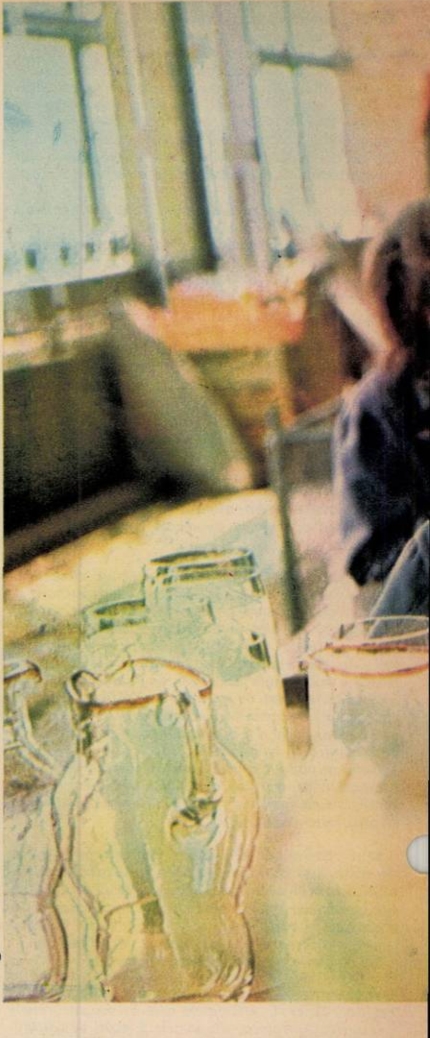

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

Pe aceeași suprafață construită s-a mai găsit loc pentru amplasarea a încă 144 de războaie iar producția de țesături a crescut cu 3 milioane metri patrați pe an.

30

BOTOȘANI: județul unor oameni cărora li se cuvine cu mult mai multă stimă

Una dintre cele două rădăcini ale mele a apărut pe pămîntul Botoșanilor; am, tot în acel pămînt, bunici și străbunici care se odihnesc veghind la respectarea peste vremi a legii pe care ne-au lăsat-o toți străbunii noștri, a legii dragostei de țară și a dăruirii către țară; am și acum pe-acolo unchi, mătuși și veri drepți; îi am acolo pe cei doi agatîrși care m-au primit în casa lor o noapte și despre care eu am scris cîteva pagini, de care mulți au fost surprinși de cît de frumos mi-au ieșit, Constantin și Anica Adochiței din satul Hilișeu-Crișan, el, Erou al Muncii Socialiste ajuns de mult la pensi ea, mamă care s-a sacrificat pentru copii cum știu s-o facă romîncele de-acolo și de pretutindeni; am colindat acest județ și am avut ceasurile mele de meditație la Sulița, pe malurile Dracșanilor; și pentru mine, ca pentru toți din țara asta, Ipoteștii și Livenii sînt altare din pămînt românesc ale dumnezeilor poeziei și muzicii noastre; încît aș fi avut destule motive să scriu un reportaj *al meu* despre Botoșani.

Dar, în zilele de documentare, am tot vorbit ba cu un botoșănean, ba cu altul, și am descoperit, și am înțeles că oamenii aceștia au ei în primul rînd dreptul să vorbească despre ei. Și au dreptul nu la niște metafore, ci la o judecată lucidă și aspră, la judecata limpede a propriei lor conștiințe revoluționare, conștiință aflată dincolo de faptele lor și care, spre deosebire de fapte, e cu mult mai greu de descris, de înfățișat, de unul din afară. Așa se face că m-am retras, îngăduindu-mi doar cîteva întrebări-sinteză și, îngăduindu-mi aceste puține cuvinte explicative. M-am retras, lăsîndu-le lor tot ce am eu: accesul la două-trei pagini de revistă.

Și totuși, țin să mai adaug ceva: dincolo de toate împlinirile, de toate reușitele oamenilor Botoșanilor să fiți atenți și să vedeți, să sesizați și eforturile deosebite datorită cărora ei au ajuns la aceste împliniri, reușite.

Pentru că, spre deosebire de alte județe, Botoșanii au fost și încă mai sînt dezavantajați — arhitectul Gavril Toderean, directorul Direcției județene de sistematizare, arhitectură și control, mi-a confirmat-o — de poziția lor geografică periferică; de căile de comunicație anevoioase, mai mult prin derivație; de colinele sale amenințate de alunecări; de luncile sale supuse inundațiilor, dar și de pămînturile supuse secetei, din pricina unei rețele de ape numeroase însă cu debite instabile; și chiar de neșansa de a fi aparținut, administrativ vorbind, cînd de Suceava, cînd de Iași.

Vreau să spun că oamenii Botoșanilor muncesc mai mult ca să cîștige aceeași bătălie, ca să

Ajuns la Dorohoi și binecuvîntat de mîinile băieților și fetelor de acolo, nisipul de Miorcani dobîndește transparență, noblețe, ba chiar și utilitate rentabilă.

obțină exact același rezultat, decît oamenii unor județe — tot ale noastre și tot iubite de noi — care au avut norocul să pornească de la premise naturale mai binecuvîntate. Oamenii Botoșanilor trebuie să fie revoluționari, mai zeloși decît cei din alte județe.

Dar tocmai de aceea, cred eu, merită ei — merită Dumnealor, oamenii Botoșanilor — un plus de respect și de atenție.

Să privim spre toate județele țării în egală măsură! Premise legale și indicații ale partidului există. Mai trebuie și s-o facem.

AI FREAMĂTĂ MĂIASTRA LIRĂ, MAI CÎNTĂ EMINESCU IN NOI

— Cu gîndul la ce va fi dar și la ce a fost, cum ar putea fi azi definiți Botoșanii?

Firește, am ținut ca la această întrebare să ne dea răspunsul omul cel mai de frunte al județului. De aceea am adresat-o tovarășului **PETRE DUMINICĂ, prim-secretar al Comitetului județean al P.C.R., președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean, președintele Comitetului județean al F.U.S.**

— Străvechi pămînt românesc, teritoriul județului Botoșani este plin de istorie. Nenumărate vestigii pe care le întîlnim la tot pasul dovedesc că această parte a țării a fost locuită din cele mai îndepărtate timpuri. Așezările pe care prezentul le numește Ripiceni, ori Stăncești, Mitoc ori Horodiștea, sînt, alături de altele, puncte de referință într-un veritabil și uriaș muzeu în aer liber.

De numele Botoșanilor se leagă momente însemnate din lupta poporului român pentru libertate și dreptate socială. De aici, din satul Flămînzi, s-au aprins în 1907 vîlvătăile marii răscoale a țăranilor din 1907, una dintre cele mai aprige ridicări la luptă ale țărănimii.

Botoșanii se înscriu în istoria națională nu numai cu importante evenimente cu profunde semnificații pentru trecutul poporului nostru, ci și prin inegalabila contribuție pe care fiii acestor meleaguri și-au adus-o la patrimoniul culturii naționale și universale. Aici se află Ipoteștii copilăriei *luceafărului poeziei românești*, Livenii lui George Enescu, unde au răsunat, pentru prima oară, acordurile unei viori care avea să farmece lumea, Ștefăneștii lui Luchian, «zugravul» sublim în pînzele căruia găsim policromia acestor meleaguri, Botoșanii lui Octav Băncilă, pictorul răscoalei din 1907, și tot Botoșanii lui Nicolae Iorga, marele istoric al neamului.

***La un trecut de preț, trebuia un prezent* pe măsură. Socialismul a adus pe acest plai freamătul unei alte tinereți. Ridicat din 1968 la statura de județ, Botoșanii se afirmă în pas cu țara, pe coordonatele dezvoltării și modernizării.**

Cei treizeci de ani care au trecut de la eliberarea țării au însemnat și pentru acest colț de pămînt românesc tot atîtea trepte spre lumină, civilizație și bunăstare.

Am durat cu mîinile noastre în acești ani fabrici și uzine moderne, puternice unități de producție în agricultură, școli și spitale, locuri de recreare și îmbogățire spirituală. Județul Botoșani a început să fie cunoscut nu numai ca o citadelă a *industriei textile, ci și ca* important producător de zahăr, mașini și unelte agricole, piese de schimb și utilaje pentru industria ușoară, articole de menaj și corpuri de iluminat din sticlă, iar în scurt timp va deveni și un centru al uneia dintre cele mai moderne ramuri ale economiei — electrotehnica.

Județul Botoșani a avut cinstea să primească, în anii de după constituirea sa, în două rînduri vizita primului bărbat al țării, al celui mai iubit și celui mai stimat fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe care botoșănenii l-au întîmpinat cu căldură și dragoste, semne ale atașamentului lor față de partid. Vizitele de lucru în unitățile industriale și agricole, indicațiile pe care secretarul general al partidului, președintele republicii, le-a dat cu aceste prilejuri au avut profunde și semnificative urmări pentru progresul și prosperitatea continuă a acestui colț al țării. Pe temeiul izbînzilor de pînă acum, Botoșanii aspiră la un viitor ce-i conturează noi date de demnitate ale civilizației. Munca oamenilor va ridica aceste locuri la rangul pe care îl presupune socialismul multilateral dezvoltat și nu ne îndoim nici un moment că harnicii locuitori ai acestor meleaguri nu vor precupeți nici un efort, vor munci cu pasiunea și elanul patriotic ce le este caracteristic pentru a da viață programului adoptat de Congresul al X-lea și Conferința Națională ale partidului, cinstind cu noi fapte de muncă măretele evenimente ale anului — cea de-a 30-a aniversare a Eliberării patriei de sub dominația fascistă și Congresul al XI-lea al partidului.

AVEM REUȘITE, DAR NICI GREUTĂȚILE NU NE-AU OCOLIT

— Cum merge industria?

Răspunsul mi-a fost dat de către tovarășul *Ion Floareș*, vicepreședinte al Consiliului județean de control muncitoresc al activității economice și sociale:

— *Pentru precizie să apelăm la cîțiva indicatori.* Iată, ritmul de dezvoltare al industriei a fost între '71 și '73 de 19,7 la sută față de 12,4 la sută cît a fost planificat. Iar în perioada '71-'75, cu toate că este planificat un ritm de 13,9 la sută, putem prelimina, tocmai pe baza realizărilor obținute, un ritm de dezvoltare de 17,7 la sută. Aceasta înseamnă că, la nivelul județului, cincinalul va fi realizat în numai patru ani și cinci luni. Și mai înseamnă că pînă la 6-7 august vor fi realizate sarcinile planificate pe primii patru ani ai cincinalului; că pînă la sfîrșitul lui '74 în județul nostru se va realiza o producție suplimentară de 1,3 miliarde lei; și că planul pe primii patru ani privind exporturile a fost realizat încă din martie.

Avem în județ unități mari și cu realizări mari: întreprinderea textilă «Moldova» și cea de confecții din Botoșani; întreprinderea pentru industrializarea sfeclei de zahăr din Bucecea și cea de confecții din Dorohoi, precum și altele.

Trebuie remarcat că în acest cincinal, alături de industria ușoară, au apărut în județul nostru și unități ale industriei constructoare de mașini, industrie care în '75 va fi de 8 ori mai mare față de ce a fost ea în '70. Dacă vreți un exemplu, amintesc că se află chiar acum în construcție o întreprindere pentru aparataj electric de joasă tensiune.

Industria noastră produce mai mult, dar și potrivit unor altor exigențe calitative. Față de '70, în '73 scoteam cu 28 la sută mai multe produse dintr-o tonă de metal; iar în industria ușoară cu 45 la sută mai multe produse din aceeași unitate de măsură a materiei prime și în condiții de finisare superioară și de dobîndire a unor noi calități pentru țesături.

«Aș vrea să văd acuma natala mea vîlcioară,/ Scăldată în cristalul pîrîului de-argint...» (M. Eminescu)

BOTOȘANI

Că produsele noastre sînt realmente de calitate o confirmă și beneficiarii, atît din țară cît și din străinătate. E locul să spun că exportăm în Elveția, R.F. Germania, Canada, Franța, U.R.S.S., S.U.A., Kuweit, Olanda, Libia, Liban și alte țări.

La obținerea acestor rezultate ale industriei județului a contribuit și gîndirea creatoare a specialiștilor noștri. Mai cu seamă prin elaborarea studiilor de utilizare intensivă a spațiilor construite și prin îmbunătățirea structurii sortimentelor și introducerea unor noi tehnologii de fabricație. În industria textilă, de exemplu, 80 la sută din produse sînt noi sau reproiectate.

Sigur, nu se poate spune că dificultățile ne-au ocolit. E greu pentru că încă nu s-a ajuns să se nominalizeze din timp producția planificată, în special cea pentru export, și deci că nu se poate face o pregătire din timp a fabricației, ceea ce ne împinge la neonorări de termene. E greu pentru că industria locală, care lucrează foarte mult pentru export, primește și acceptă comenzi dar nu este întotdeauna asigurată cu materii prime; vreau să spun asigurată în fapt fiindcă pe hîrtie are repartiții de materii, dar îi lipsesc furnizorii concreți și direcți. E greu pentru că la punerea în funcțiune a noilor obiective ne folosim de proaspeți absolvenți. E greu pentru că prea mulți muncitori, care trebuie să execute lucrări de categoria a treia, a patra, a cincea, abia au terminat școala.

E greu din fel de fel de cauze, dar esențial e altceva: **că față de '70, în '73 numărul celor care muncesc în industrie a crescut cu 20 la sută, ceea ce pentru județul Botoșani este foarte mult. Județul avea un excedent de brațe de muncă și cunoștea un proces de depopulare. Dezvoltarea industriei din anii acestui cincinal l-a stăvilit însă în mare măsură.**

Și tot important este că în aceiași primii trei ani ai acestui cincinal s-au construit 2 000 de noi apartamente, cămine pentru 1 500 de nefamiliști și internate și grădinițe pentru 1 000 de copii. Ca să fie înțeles saltul, trebuie pornit de la faptul că Botoșaniul înainte de a fi județ n-a fost băgat în seamă decît cu fonduri pentru 80 de apartamente.

«PRIN LANURI ÎNFLORITE NOI MERGEM ÎMPREUNĂ»

— Dar agricultura? Cum merge agricultura?

La această întrebare răspunsul mi l-a dat în principal tovarășul *Liviu Mihailovici*, vicepreședinte al Consiliului popular județean și director general al Direcției agricole județene, dar au colaborat și tovarășul inginer Petre Nemeș, precum și un coleg de-al meu de breaslă, tovarășul Ioan Gavril, care, tot scriind ani de zile la «Clopotul» articole despre agricultură și tot bătînd drumurile județului, s-a dovedit teribil de «acasă» în materie.

— Agricultura deține o pondere importantă în economia județului nostru, ea asigurînd mai bine de jumătate din producția lui globală. Iar în agricultura țării, județul Botoșani deține locul 10 la suprafața arabilă. La începutul anului 1973, de pildă, producția anuală agricolă din sectorul cooperatist deținea locul 12 în ceea ce privește producția totală de cereale boabe, locul 4 la producția totală de sfeclă-de-zahăr, locul 8 la efectivele totale de bovine și locul 5 la producția de lapte de vacă. De asemeni deținem azi locul întîi la producția de plante medicinale cultivate.

Din aceste cifre, la care s-ar mai putea adăuga și altele, reiese clar că resursele agricole ale județului Botoșani reprezintă totodată și importante resurse pentru producția agricolă a întregii țări și de aici se poate deduce influența ce o poate avea agricultura județului nostru, prin rezultatele ei, în economia națională.

Avem de realizat un bogat program de îmbunătățiri funciare a căror valoare depășește 800 de milioane lei, precum și un important volum de investiții. Prin realizarea tuturor acestor obiective, cooperativele agricole de producție din județul nostru vor contribui, în acest cincinal, la fondul de stat cu o producție sporită. Sarcini asemănătoare au unitățile agriculturii de stat, ale industriei alimentare și întreprinderile de mecanizare a agriculturii.

Toate aceste sarcini nu sînt ușoare, dar azi județul Botoșani are totuși un nucleu de peste 500 de specialiști în ale agriculturii, dintre care peste 80 la sută s-au stabilizat în satele și comunele noastre; și are o populație rurală care, mulțumită cointeresării ei prin introducerea acordului global, participă cu interes și pricepere la toate muncile agricole. O realizare a noastră este tocmai faptul că am stabilit tarife diferențiate, nu numai de la tarla la tarla, ci chiar de la parcelă la parcelă. Închipuiți-vă că pentru o suprafață de numai 22 de hectare au fost planificate patru producții — iar exemple asemănătoare pot fi găsite și la Avrămeni, și la Păltiniș, și la Dorohoi, și la Todireni.

E adevărat, ca în orice domeniu, ca în orice bătălie, avem și noi unele greutăți. Agricultura județului nostru ar trebui ajutată cu mai multe îngrășăminte chimice. Am avea nevoie de mai multe mașini agricole diversificate, mai ales pentru recoltarea și prepararea furajelor. De asemeni simțim nevoia unui ajutor în privința lucrărilor de combatere a dăunătorilor. N-avem decît un avion și ne chinuim cu utilaje care calcă pămîntul. În sfîrșit, o mare problemă este aceea a repartizării cadrelor cu studii superioare în teritoriu; pentru că din acest punct de vedere județul nostru, ca și altele dealtfel, este vitregit. Ministerul ne repartizează absolvenți, dar ei nu rămîn; fac ce fac și se mută mai spre marile centre urbane sau mai spre Capitală.

M-am referit la greutățile noastre, dar concluzia trebuie să fie alta: că reușim să facem lucruri de seamă chiar în pofida lor, a greutăților. Satele noastre sînt total electrificate; din vechile case acoperite cu stuf și șindrilă au mai rămas doar foarte puține, 80 la sută din case fiind azi acoperite cu tablă și avînd cîte 2-4 camere; fîntînile au fost înlocuite cu cișmele. Iar unele sate s-au transformat, sensibil, în sensul urbanizării și industrializării lor: la Bucecea există un complex de 9 000 de porci, o îngrășătorie de taurine a întreprinderii de industrializare a cărnii, o seră legumicolă de un hectar care folosește aburul de la fabrica de zahăr, o întreprindere de mecanizare a agriculturii și un nucleu de blocuri al viitorului oraș care va deveni Bucecea; la Trușești există o stațiune de mecanizare a agriculturii, o secție de cercetări viticole, un centru de valorificare a cerealelor și un spital nou; la Sulița, de asemeni o stațiune de mecanizare a agriculturii și o mare secție piscicolă care dispune de un luciu de apă de vreo 800 de hectare; la Albești... dar mai bine să mă opresc aici, știu că și dumneavoastră trebuie să fiți mai zgîrciți cu hîrtia.

CE VĂD EU LA TELEVIZOR, ESTE SUB CEEA CE AVEM NOI

— Dar cultura?

Răspunsul de mai jos e rodul unei lungi și interesante convorbiri cu tovarășul *Ioan Coștaș*, președinte al Comitetului culturii și educației socialiste.

— Sărbătorile acestui an le-am pregătit de mult și le întîmpinăm cu o sumă întreagă de acte de cultură. Dar acestea nu-s decît o parte din ultimele noastre manifestări pentru că marea noastră realizare — în timp — e faptul că am reușit nu numai să ieșim din anonimat, ci și să ne afirmăm puternic. Avem azi patru ansambluri folclorice formate din amatori, cu care pur și simplu ne mîndrim: «Trandafir de la Moldova», «Rapsodia», «Pădureanca» și «Rapsozii». Județul nostru s-a făcut cunoscut peste granițele țării și prin ele.

Ne străduim însă în paralel să influențăm conștiința maselor și pe alte căi: în județul Botoșani activează intens 92 de brigăzi științifice și 2 caravane științifice. Ca să vă faceți o idee despre eficiența muncii lor e destul să spun atît: acum oamenii din sate ne cer să le mai trimitem brigăzile și caravanele.

Țin să amintesc și munca desfășurată pentru cunoașterea istoriei, culturii și a vieții de pe aceste meleaguri de către oamenii muzeelor și centrelor de creație. S-au organizat — de la nivelul comunelor pînă la acela al județului — nenumărate expoziții de artă populară, de artă plastică și privind obiceiurile și tradițiile noastre, toate aceste expoziții vizînd nu numai educația estetică, ci și aceea patriotică.

Bineînțeles, un mare cuvînt au avut de spus – și l-au spus și îl spun – formațiile profesionale. Teatrul «Mihail Eminescu», mai ales de doi-trei ani încoace, se afirmă intens. Dă spectacole în mai fiecare comună a județului, nu mai are nevoie de subvenții, se bucură de prețuirea publicului și de elogiile criticilor. Filarmonica a împlinit anul trecut 20 de ani de existență, ani în care a dat concerte-lecții în licee și unități industriale, ani în care a făcut numeroase deplasări, ani în care a dat concerte nu numai la sediu, ci și în celelalte orașe ale județului, în zece comune cărora le asigură stagiune concertistică permanentă, precum și în județul Suceava pe care, tot ea, să spunem așa, îl deservește. Dar mai cu seamă, 20 de ani în care și-a dobîndit un serios prestigiu. În fine, teatrul de păpuși – care a «călcat» tot județul, toată țara și care a fost și în străinătate – are un colectiv excelent care, prin succesele sale, constituie o cinste pentru noi botoșănenii.

În competițiile teatrelor de amatori am cîștigat cîteva etape și am dobîndit și niște medalii de aur. Mișcarea corală cuprinde 40 de formații și oamenii ar fi bucuroși să alcătuiască și altele dar ne lipsesc instructorii calificați serios. Pentru că, îmi pare rău s-o spun, unii profesori de muzică nu-s în stare să formeze și să conducă un cor.

Se muncește foarte mult în județul Botoșani și avem și rezultate dar nu prea sînt ochi pentru noi. Apărem rar la televizor. Cei de acolo nu vin pe-aici chiar dacă-i inviți de cîteva ori. Preferă să se ducă la Suceava. Linie de tren directă, avion. Și-apoi acolo, la Suceava, cînd îi strigi pe oameni la poartă, ies în bundiță și ițari chiar dacă nu-s anunțați; iar dacă le mai și cîntă cineva, se prind și joacă. Spectacolul e gata. La noi ca să păstrăm portul și datinile trebuie să muncim din greu. Și totuși, să știți – ca specialist vorbesc – ce văd eu la televizor este sub ceea ce avem noi.

*

— Și – trecînd de la general la special – cum merg industria, agricultura, cultura și toate celelalte în orașul Dorohoi?

Acestei întrebări îi urmează, din păcate, mult prea puțin din ceea ce mi-a spus tovarășul *Mihai Urdea*, vicepreședinte al Consiliului popular al orașului Dorohoi.

— Aveam forță de muncă și nu prea aveam industrie, aceasta era problema noastră numărul unu. Apoi, mai ales odată cu acest cincinal, unitățile industriale au început să apară și în orașul nostru. S-au extins, ba chiar s-au transformat în unități independente, vechi secții ale cooperației meșteșugărești și ale industriei locale, dar au apărut și unități industriale complet noi și de anvergură. Fabrica de brînzeturi în '71, fabrica de confecții în '73, fabrica de sticlă tot în '73 – reprezintă doar cîțiva din pașii noștri concreți spre marea industrializare și, implicit, spre rezolvarea locurilor de muncă pentru oameni. Este destul să spun că doar la fabrica de confecții s-au angajat apro 1 500 de femei, ca să vă dați seama ce înseamnă pentru un oraș cu populația noastră apariția unor întreprinderi industriale mari.

Totodată s-a schimbat și chipul orașului nostru. Pur și simplu a devenit mai oraș decît era. Practic, am scăpat de rușinea sacalei cu care se căra apa și de aceea a denumirii de tîrg. Azi sîntem un oraș a cărui zonă centrală este de nerecunoscut, mai ales datorită ansamblurilor de blocuri de locuit Al. I. Cuza și Olinescu; un oraș în care s-au construit clădiri noi pentru licee, creșe, grădinițe, spitale și comerț; un oraș cu canalizare, asfalt și foarte multe grădini; un oraș în care se produc bunuri ce sînt solicitate și de străinătate; un oraș în care cetățenii au căpătat poftă de viață, o poftă dintre cele mai manifest concrete pentru că, prin muncă patriotică, au reușit să obțină pentru Dorohoiul lor, la concursul republican dintre orașe, în '69 o mențiune, în '70 premiul II, iar în '71 premiul I, tocmai pentru că și-au făcut un oraș civilizat și frumos.

Știm că mai lipsesc multe orașului nostru, ba chiar știm și ce anume: un liceu cu profil industrial sau economic cerut insistent de părinți; încă multe locuințe fiindcă acelea vechi construite pe beciuri se autodemolează; dublarea conductei de aducțiune a apei; alte unități industriale și așa mai departe.

Cum s-ar spune, am început să cunoaștem și noi gustul vieții moderne, am început să avem pretenții, am început și noi să intrăm în ritmul dezvoltării socialiste intensive.

NELU IONESCU ■

Îngrășătoria de tineret taurin de la Vîrfu Cîmpului, numai după un an de la înființare, a obținut Ordinul Muncii clasa I și locul doi pe țară la producția de carne.

omagiu partidului, patriei socialiste, conducătorului ei iubit

> **«Să facem totul ca anul aniversării a trei decenii de la eliberarea țării și a celui de-al XI-lea Congres al partidului să însemne pentru întregul nostru popor un an de noi și strălucite succese în toate domeniile de activitate...»**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Instantanee de la unul din spectacolele artistice găzduite de Parcul Poporului.

Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

Secvențe de film documentar, secvențe emoționante din viața tovarășului Nicolae Ceaușescu. Tînăr revoluționar. Activist înflăcărat al conducerii de partid. Secretar general al P.C.R. Clipele rostirii jurămîntului la investirea cu înalta funcție de președinte al României. În sfîrșit, momente din recenta vizită a conducătorului statului în județul Dolj. Secvențe urmînd traiectoria vieții primului bărbat al țării și odată cu cele secvențe urmînd destinul țării înseși în ultimele decenii. Două filme îngemănate, viața tovarășului Ceaușescu și viața poporului și a țării. O sală plină, conectată cu mintea și cu sufletul la episoade de mare tensiune din istoria ultimilor 30 de ani, retrăiește cu intensitate emoții trecute. Imagini–manifest autentice la care se acordă perfect, organic, textul spectacolului-manifest «Poporul, Ceaușescu, România», spectacol de înaltă ținută artistică de poezie și muzică patriotică și revoluționară, crescut pe versurile lui Alexandru Andrițoiu, Eugen Jebeleanu, Nicolae Labiș, Adrian Păunescu, Mihai Beniuc, Nina Cassian, Tiberiu Utan, Victor Tulbure și alții.

Sala teatrului de operetă din Craiova, plină pînă la refuz, trăiește elevate momente de simțire patriotică, vibrînd la cuvîntul istoriei.

...Spectacolul la care ne referim a avut loc duminica trecută. El a marcat startul într-o adevărată campanie cultural-educativă și artistică de 75 de zile, intitulată «Omagii doljene la a 30-a aniversare a Eliberării patriei».

O campanie cultural-educativă care se armonizează în chip fericit cu campania de muncă a celor peste 750 000 de doljeni care luptă — acum — mai hotărîți ca oricînd pentru îndeplinirea și depășirea angajamentelor economice asumate în cinstea aniversării Eliberării și a Congresului al XI-lea al partidului.

Doljul azi — spunea în cuvîntul său de deschidere al «Omagiilor doljene» tovarășul Gheorghe Petrescu, prim-secretar al județului — realizează în numai 4 zile producția industrială a acestor meleaguri în întreg anul 1938.

Doljul azi înseamnă 3,4% din producția industrială a țării.

Doljul azi se prezintă cu 166 de noi obiective și capacități de producție în primii trei ani ai actualului cincinal.

Doljul azi înseamnă un nivel de trai cum n-au mai avut nicicînd oamenii acestor locuri.

Doljul azi are un măreț program pentru prezent și viitor în prețioasele indicații date de președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul recentei sale vizite în județ.

Întîmpinînd aniversarea Eliberării, Doljul trăiește, muncește și își sărbătorește viața și munca în 75 de zile care vor cuprinde 2 300 de acțiuni cultural-educative și artistice, 1 100 expuneri, simpozioane, dezbateri, întîlniri cu oameni de știință și cultură, cu activiști de partid din ilegalitate, cu scriitori, cadre militare etc.

Sintetic exprimat, «Omagii doljene» este un amplu program de acțiuni care-și propun să aducă un omagiu partidului, patriei noastre socialiste, conducătorului ei iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

MARIUS POPESCU ■

◀ **Imagini de la spectacolul literar-muzical.** ▶

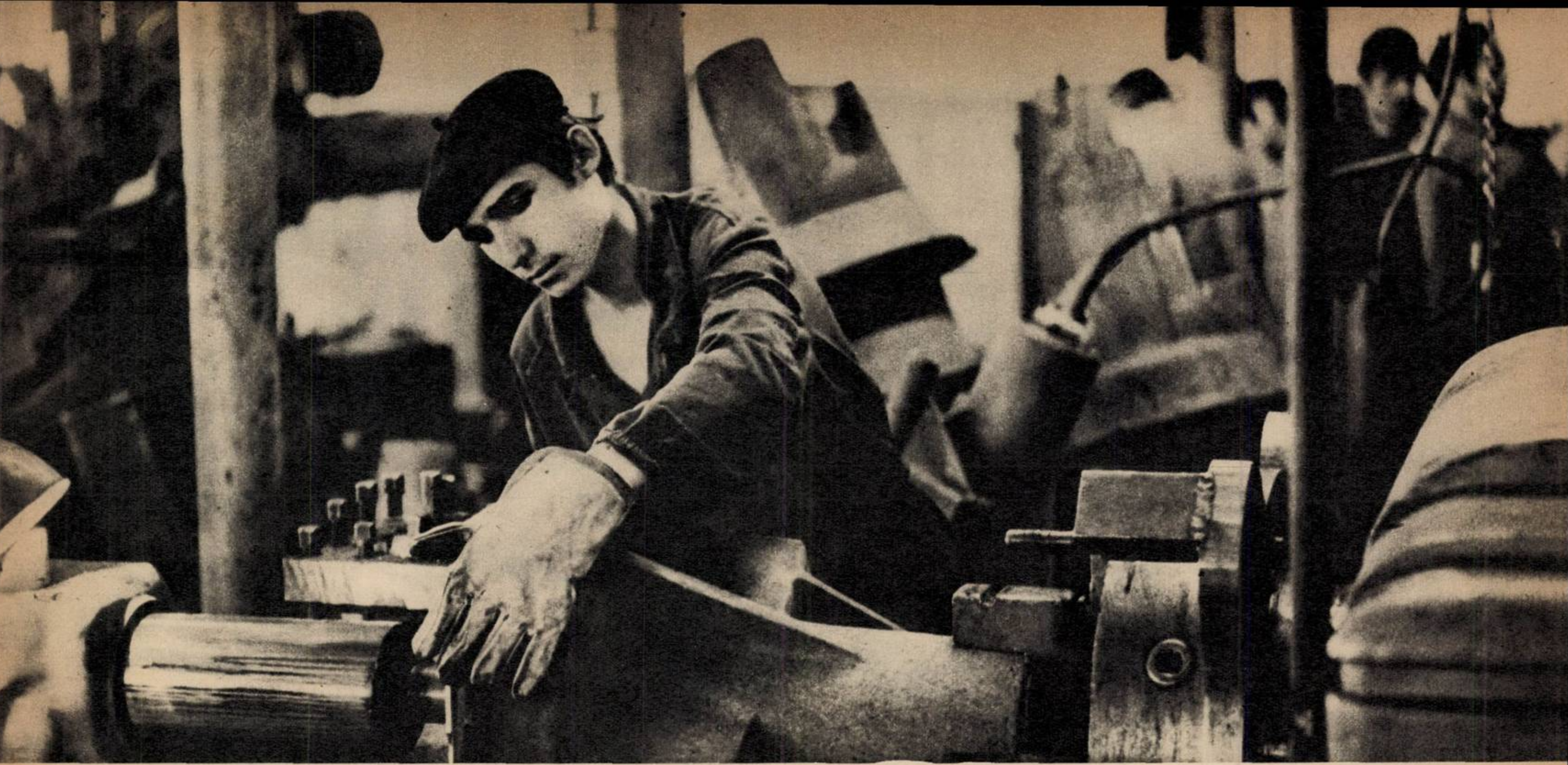

MINUTELE CARE NU PRODUC NIMIC

• obligațiile morale față de colectiv trebuie onorate prin muncă și disciplină

Paul Voicu e băiat simpatic și curios. Circulă prin secție să mai audă ce e nou: «Ce să fac, mă mai plimb, că am ucenic la strung?!» Chiar așa, ce să facă bietul om?

Am cronometrat cu ceasul în mînă: opt minute și jumătate au stat de vorbă oamenii din imaginea alăturată. N-am aflat cum îi cheamă, n-am aflat despre ce au discutat, dar nu ne-a fost greu să înțelegem că discuția lor s-a desfășurat pe banii statului. Vorba aceea, timpul trece, leafa merge...

Am să spun de la bun început că la «Semănătoarea», în București, pe cheiul Dîmboviței, la secția de «prelucrări mecanice» sau — cum îi spun oamenii mai direct și mai aproape de adevăr — la strungărie, se muncește zdravăn și cu spor, chiar dacă marea majoritate a lucrătorilor sînt tineri, băieți abia ieșiți de pe băncile școlilor profesionale sau de calificare, mai bine de o sută dintre ei aflîndu-se în primul an de producție.

M-am convins de asta cu propriii mei ochi, iar Constantin Radu, președintele comitetului sindical din întreprindere, om destoinic, care a împlinit treizeci de ani de cînd muncește la «Semănătoarea», și care iubește uzina — după vorbele sale — ca pe ochii din cap, n-a făcut altceva decît să confirme impresia de mai sus; mi-a comunicat că strungăria e o secție strașnică, ai cărei lucrători depășesc regulat planul cu cinci procente la lună, datorită seriozității în muncă, dar și faptului că ei au trecut — primii pe unitate — la acordul global, avantaj care îi ajută la o depășire a productivității cu doi la sută și la o reducere a absențelor nemotivate față de perioadele anterioare.

Am aflat de la inginerul Mihai Dogaru, șeful secției, că de cînd cu acordul global oamenii muncesc mai bine și cîștigă mai bine, că lucrul este superior, că brigăzile s-au organizat pe verticală, ceea ce nu înseamnă altceva decît că schimburile preiau din mers, nemaiexistînd, astfel, decît un singur timp pentru reglarea mașinilor și stabilirea reperelor; am aflat toate aceste lucruri îmbucurătoare, dar și unul trist: se lipsește încă mult, se chiulește destul, se întîrzie.

Constantin Radu, care a petrecut ziua naționalizării chiar în incinta uzinei, aducîndu-și aminte cum, după prînz, un delegat de la sectorul trei albastru a luat cheile fostului patron și le-a înmînat directorului ales dintre muncitori, îmi mărturisește că ăsta-i baiul cel mare, pierderea timpului, chiar dacă «activitatea de educație este continuă». Este continuă, reia, dar, uneori, un tînăr este mai greu de modelat decît o piesă.

Vorbește apoi nu atît de greutățile și neajunsurile pe care irosirea timpului activ, indisciplina și întîrzierile le cauzează producției, cît despre obligația morală a tinerilor meseriași de a restitui ceva colectivului care i-a învățat meserie, de a răspunde cu însuflețire încrederii pe care uzina n-a pregetat să le-o acorde.

Repet, la strungărie se muncește bine, cu seriozitate și chiar cu pasiune pentru meserie, numai că în ultimele luni patruzeci și cinci (!!) de tineri au lipsit fără nici o explicație zile în șir, absența lor lovind colectivul nu numai din punct de vedere moral, cum amintea Constantin Radu, ci afectînd în mod direct realizarea planului, întîrziind producția. Astfel, Badea Cristea a absentat nemotivat 26 de zile, Vasile Iacob — 25, Gheorghe Alexandru — 22, Constantin Lupu — 17, Nicolae Rusu — 15, și așa mai departe, cei mai mulți dintre acești «dispăruți» fiind proaspeți meseriași, uteciști, oameni pe cale de a-și întemeia familii și de a porni, cu bucurii dar și cu greutăți, pe drumul vieții.

Pe unii dintre ei i-am cunoscut, i-am fotografiat și am stat de vorbă, încercînd să aflăm cum gîndesc și cum se explică. Constantin Lupu a plecat la părinți, prin părțile Buzăului, într-un fel de vacanță cu de la sine putere, pentru vreo trei săptămîni, deoarece nu se mai înțelegea cu socrii și n-avea unde să doarmă. N-a spus la nimeni, n-a cerut sfatul nimănui, al unor oameni care i-au pus brățară de aur la mînă și l-au ajutat nu o dată la greu, a plecat și gata, ducînd în cap un gînd mai vechi: să se facă conducător auto, fiind șoferia o meserie mai curată. Apoi s-a răzgîndit și s-a întors, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Mai mult nu spune, chiar a uitat de povestea cu socrii, dar o să se apuce de treabă, o să fie serios, doar că a avut și el o scăpare.

Mulți au asemenea scăpări, unii — se vede din imaginile alăturate — mai mult ard gazul decît muncesc, alții sînt reprimiți la lucru de cîte trei-patru ori, mizînd pe bunătatea și omenia colectivului, mulți au lipsuri, doar Ion Cozma nu are nici una și toți îl dau de exemplu: conștiincios, cu mult respect la vîrstă, mereu punctual, chiar dacă se scoală în fiecare dimineață la ora patru ca să facă naveta de la Periș, unde locuiește actualmente în gazdă.

Stau de vorbă cu el și plec de la «Semănătoarea» cu imaginea acestui băiat firav pentru care un singur minut întîrziere ar însemna — ca să-l citez — o mare rușine, fiu de țărani care face în viață meseria care i-a plăcut, treabă bărbătească și aspră, tocmai bună pentru el care se află singurul bărbat dintr-o familie cu patru copii.

Ion Cozma e un bărbat care nu mai are mult pînă la optsprezece ani.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Pentru producție e ora de vîrf, dar patru tineri stau de vorbă la intrarea în secție fără ca cineva să-i deranjeze și să-i întrebe de sănătate.

Ion Cozma a venit la București la o soră și la *strungărie, a terminat cursurile* de calificare și s-a apucat de treabă cu tragere de inimă. Toată lumea îl dă drept exemplu, doar el nu înțelege de unde atita apreciere: «Eu am vrut să mă fac strungar și m-am făcut. Îmi place meseria, îmi place să muncesc și nu-mi place să întîrzii la serviciu».

Fotografii de ELENA GHERA ■

O fi odihna bună la ceasul de odihnă, dar parcă mai bună e munca la ceasul cînd e de muncit. Adică la nici mai mult, nici mai puțin de 11 și un sfert dimineața.

Constantin Lupu și-a *ras barba*, și-a *scurtat* părul, dar a rămas cu țigara în gură și cu o absență de 17 zile nemotivate. N-a spus la nimeni cînd pleacă, n-a spus la nimeni cînd vine. A plecat și a venit, pur și simplu. El susține că a avut probleme cu socrii, alții spun că a avut probleme cu o vacanță după însurătoare. Tovarășii de muncă l-au reprimit, dar înțelegerea lor are — cu siguranță — *o limită*.

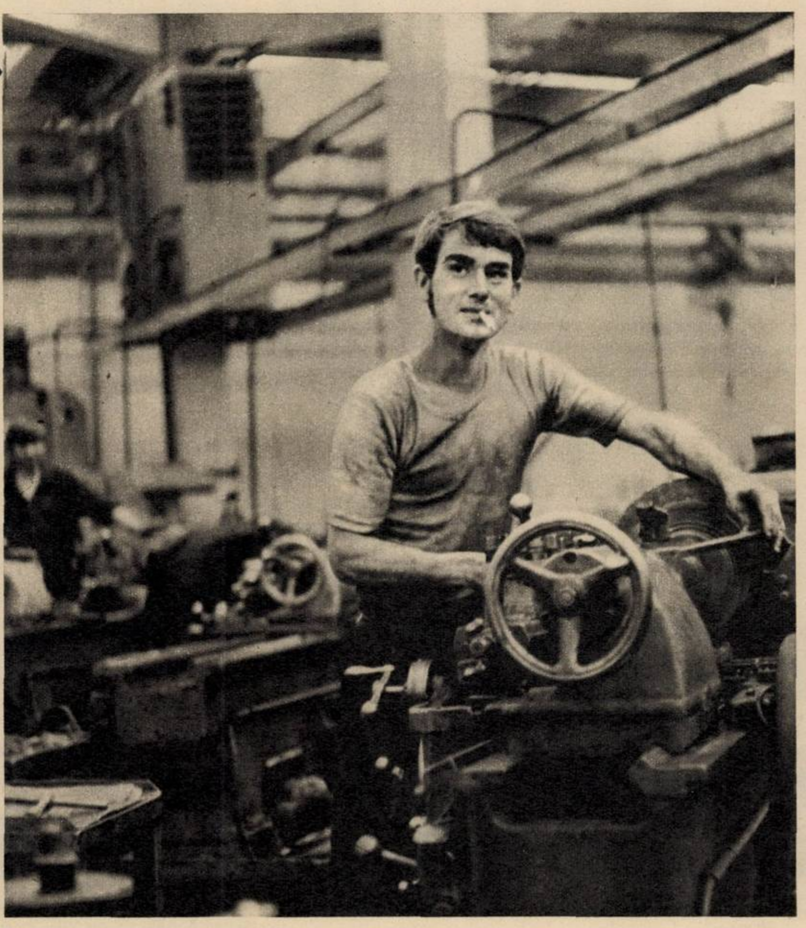

Unul cu munca, altul cu privitul și tutunul.

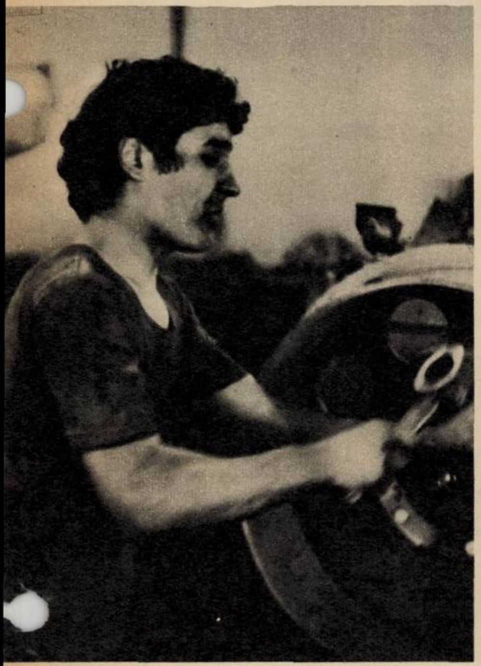

cîndva viața plătește pentru timpul pierdut

Am pornit de la ideea că pentru un director de întreprindere, pentru un cadru de conducere în general, cea mai deplină productivitate, cea mai mare rentabilitate ale muncii sale pot fi obținute nu prin alte acte de muncă ci prin acte de decizie. Și de aici s-a născut și întrebarea: în ce măsură timpul unui, să-l numim așa, *om de decizie* este grevat de fel de fel de alte acte care înghit minute și ore dar care, în esența lor, nu-s nici pe departe acte de decizie? Această întrebare a fost dealtfel și punctul de plecare al convorbirii mele cu tovarășul *Ion Pupăză*, director al reputatei întreprinderi de sticlărie și faianță din Sighișoara. Dar înainte de a asculta părerile dumnealui țin să fac două precizări: în biroul acestui director cît și în anticamera biroului n-am văzut du-te-vino-ul de oameni haotic, nervos și enervant, pe care l-am găsit la multe alte întreprinderi; iar pe masa de lucru din biroul acestui director n-am văzut, ca-n alte părți, vrafuri de hîrțoage, ci doar un mic tenculeț de vreo 4-5 file pe care erau trecute niște coloane de cifre. Și acum, răspunsul tovarășului director Ion Pupăză la întrebarea de mai sus:

— Timpul e prețios pentru toată lumea, nu numai pentru directori; dar am să mă limitez la întrebarea pe care mi-ați pus-o. O decizie care se ia cu o întîrziere de un minut sau care se execută cu o întîrziere de un minut duce, fără îndoială, la mari pierderi. Mult mai mari decît bănuim. Pentru că o unitate productivă este și unitară și, implicit, orice întîrziere a unei decizii se răsfrînge, se reverberează, în toată structura ei, și la toată scara ei. Noi, aici, avem cea mai mare fabrică de ceramică din lume și nu există alta care să producă mai mult de jumătate din producția noastră. Încît, închipuiți-vă, la aceste proporții, cît costă un minut întîrziere la luarea unei decizii. În ceea ce mă privește, pentru a nu începe ziua cu probleme întîmplătoare mi-am propus să o încep prin a o cunoaște pe cea precedentă. O analizez dar nu în ședințe, ci parcurgînd aceste cîteva foi în care sînt consemnate, nu special pentru mine ci pentru evidența primară obișnuită, situațiile privind producția globală pe zi și cumulată de la începutul lunii, privind planul fizic, privind calitatea produselor, privind pierderile tehnologice, privind producția-marfă, privind situația materiilor prime, privind forța de muncă aflată în lucru, privind desfacerea producției, privind exportul pe relații și termene și, în general, privind totul pentru că la nimic nu putem face rabat și pentru că numai așa — în amănunțită cunoștință de cauză — se poate realiza o conducere concretă, se pot lua decizii bune și la timp. Apoi îmi continuu ziua urmărind îndeplinirea măsurilor luate în ziua anterioară, cumulate cu cele luate de la începutul lunii; măsuri luate de adunarea generală a colectivului, de comitetul oamenilor muncii, de colectivul de conducere, de mine personal, precum și îndeplinirea indicațiilor primite pe linie de partid, a ordinelor de la minister și centrală ș.a.m.d. Pe urmă discut doar cu cei care nu și-au îndeplinit sarcinile; nu plimb prin biroul meu și oamenii care și-au făcut corect treaba. Al treilea capitol de preocupări zilnice îl constituie pregătirea fabricii pentru viitor, atît pentru cel apropiat cît și pentru cel *mai îndepărtat. Ne întîlnim 3-5 oameni,* cu graficele pe masă, și procedăm la mici strategii zilnice care să ne asigure buna realizare a planului pe decada și luna următoare, care să răspundă noilor pretenții, ivite pe parcurs, ale beneficiarilor noștri ș.a.m.d. Noi, aici, pregătim întîmpinarea pînă și a șocului anual al cerinței de îmbunătățire a indicatorilor.

— Am înțeles, prin organizare — aproape meticuloasă, tipicară — ați reușit să vă apărați timpul de decizie, al dumneavoastră și al celorlalți. Și totuși nu sînt oameni în întreprinderea asta care, fugind de responsabilitate, v-o pasează dumneavoastră, practic obligîndu-vă să vă ocupați de probleme care ar trebuie rezolvate — bineînțeles tot prin decizii — dar la un nivel subordonat?

— N-o fac pentru că nu îndrăznesc s-o mai facă. Eu înțeleg să vină la mine cu probleme pe care ei nu le pot rezolva, eu înțeleg să ne consultăm pentru soluții; dar nu să-și paseze responsabilitatea care le revine în mod legal. Iar dacă încearcă s-o facă, ei știu că scad în ochii mei. Dar acestea, la noi, sînt totuși chestiuni de domeniul trecutului, al începuturilor. În '59, cînd am venit aici, am avut serios de furcă. Nimeni nu răspundea de nimic. Umblam prin fabrică și purtam dialoguri cam de acestea: «— Unde-i șeful? — S-a dus cu motocicleta. — Unde? — Păi ce, era să-mi dea raportul mie!?» Am adus însă condica la semnat lîngă mine și sigur că unora a început să le tremure stiloul. Erau lucruri inerente începutului, însă nu înseamnă că și acum nu mai sînt pierderi de timp pentru punerea la punct a unor acte de indisciplină. Și am să vă dau un exemplu banal: cam 20-25 de oameni lipsesc de la lucru într-o lună, pentru că au chefuit cu o noapte înainte, sau vin la lucru *beți. Procentual, față de miile de oameni* ai întreprinderii, s-ar părea că absența celor 20-25 nu-i serios grevantă. Dar iată ce coșmar procedural urmează după o asemenea abatere disciplinară, ce nedorită cascadă de acte și activități: o notare în condica de serviciu; un om începe să culeagă trei declarații, deci patru oameni sînt scoși din producție; se face un referat, o analiză și i se cere jurisconsultului o viză; se dă o decizie de sancționare, care se bate la mașină în patru exemplare, se înregistrează, se semnează, se predă sub semnătură celui sancționat, și sancțiunea se trece în cartea de muncă a acestuia. apoi cel sancționat face contestație și cortegiul continuă cu o înregistrare, o reanaliză, o ieșire, o predare la comitetul oamenilor muncii, o altă analiză, o altă hotărîre, o comunicare a soluției. dactilografierea... etc., etc. Ar trebui calculat cît costă o istorie ca asta, pornind de la retribuția pe oră a tuturor participanților care trebuie să-și amputeze timpul lor realmente productiv. De aceea, nu șovăim, dăm sancțiuni. Dar nu ne mîndrim cu ele, ci cu oamenii pe care reușim să-i salvăm. Pentru că aceia care beau își bat nevestele, își scot copiii afară din casă... Dacă n-am avea de ăștia, indisciplinați, lucrurile ar merge mai bine. Pe mine un anume aspect mă doare în special! Avem ateliere în care condițiile de lucru sînt mai bune decît în birou; s-au făcut sute de invenții și inovații care au ușurat mult munca. Oamenii ar trebui să prețuiască *mai mult ce s-a făcut și ar trebui să-și prețuiască* mai mult locul de muncă. Și totodată, să-i prețuiască pe cei care sînt disciplinați și muncesc și-n locul lor. Pentru că eu am o convingere: totul în lumea asta se compensează. Cîndva, viața plătește.

NELU IONESCU ■

Impactul brăilenilor cu lumea are loc pe apă.

Cale liberă spre industria agricolă

30

BRĂILA, poarta principală a Bărăganului

Fotografii de EMANUEL TÎNJALĂ

și mai ales oamenilor, care dau măsura inimii județului, schimbîndu-l după chipul și năzuințele lor

Genul de indiscreție pe care-l poate comite un prim-secretar privește desigur viața locuitorilor din județul pe care-l conduce. Devenită publică, indiscreția se transformă în risc, mai ales cînd primul om al județului nu e din județ. DUMITRU BĂLAN, prim-secretar al Comitetului județean Brăila al P.C.R., a riscat o asemenea faptă, după cum a recunoscut, mărturisindu-mi că în primul trimestru al acestui an brăilenii au depus la C.E.C. sume importante. În condițiile în care lor, brăilenilor, le este proprie grija pentru «exterior», pentru ținută vestimentară, pentru viață publică în general. Dar fiindcă genul de indiscreție specific unui gazetar nu este acela de a divulga obîrșia unui prim-secretar, mărturisesc, prin urmare, că am făcut-o numai ca să ajung să spun că primul-secretar al județului Brăila, deși nu e localnic, se consideră fiu al orașului pe care n-are de gînd să-l părăsească sub nici un motiv, exceptînd bineînțeles împrejurările care-i depășesc dreptul de opțiune. Încă înainte de a sosi aici era impresionat de forța cu care brăilenii își iubeau orașul: «tenace, cu înțelegere, așezînd interesele generale deasupra grijilor și nevoilor lor individuale». Ca prim-secretar a simțit, cum simți pulsul unui organism sănătos, bătăile regulate, viguroase, ale muncii: brăilenii au obisnuința și plăcerea muncii, iar cîștigurile lor mari dovedesc totodată că dispun de știința eficienței, eficiența efortului consumat, cît și de știința alegerii lucrului de efectuat.

De aceea l-am întrebat:

— La început, ei, brăilenii, se pare, au optat pentru activitatea portuară, Brăila fiind, succesiv, port de pește, de cereale, de brînză de Brăila, și de toate la un loc. Care este astăzi locul acestei activități în viața județului?

Iar primul-secretar a răspuns:

— Un timp activitatea portului a rămas sub nivelul celei antebelice; motivele, multe și complicate, unele privind chiar situația internațională, sînt știute sau ușor de bănuit. Principal este că în ultimul timp importanța traficului pe Dunăre a crescut și va crește și în continuare, deși ponderea lui în economia județului se extrage dintr-un total incomparabil cu acela dinainte de război.

— Renumele portului Brăila s-a format în anumite condiții istorice, cînd și harta economică a României arăta cu totul diferit de aceea de astăzi. În prezent, portul Constanța și-a propus să devină unul dintre cele mai mari din Europa, iar construirea canalului Dunărea–Marea Neagră va ușura împlinirea acestui țel. Concomitent, nu scade importanța porturilor așezate dincoace de canal?

— Această părere circulă în oraș nu ca zvon, ci dintr-o firească grijă izvorîtă din prea multă iubire de oraș, ajutată însă de o anume necunoaștere; paralel cu dezvoltarea porturilor mari, politica partidului prevede creșterea corespunzătoare a porturilor mici. În urmă cu trei săptămîni ne-a vizitat județul ministrul transporturilor, tocmai pentru a discuta împreună un studiu de sistematizare a porturilor Brăila și Galați. În prezent se lucrează la acest STE. În afară de asta, Brăila rămîne principala poartă a Bărăganului, căruia județul însuși îi aparține aproape în întregime. Anul acesta vom produce un milion de tone de cereale. Și nu numai grîu, porumb și floarea-soarelui, ca mai înainte, ci și soia, legume, sfeclă-de-zahăr etc. Renumita brînză de Brăila de care ați amintit se produce în continuare și nu în cantități mai mici, cum se crede de la distanță, dimpotrivă, producția a crescut, se cere însă foarte multă atît pe piața internă cît și în exterior; scăzuse calitatea și am cerut ajutorul bătrînilor specialiști; am reintrodus astfel în componența ei «negrilica», substanța aceea care-i dădea gust și aromă și la care se renunțase. Producția agricolă crește și va crește intensiv; chiar dacă productivitatea a atins azi parametrii nivelului mediu mondial, resursele de care județul dispune nu sînt cîtuși de puțin epuizate. Și totuși, valoarea producției agricole, azi de 3,8 miliarde lei, nu reprezintă decît o treime din valoarea producției industriale, județul devenind între timp unul dintre puternicele centre industriale ale țării. În aceste condiții e firesc ca portul să nu mai aibă ponderea pe care a avut-o. Dezvoltarea armonioasă privește perspectiva. Există un timp pentru fiecare. Unele sectoare o pot lua înainte, în vreme ce altele își așteaptă rîndul.

— De pildă, cu toate că populația s-a dublat, numărul cinematografelor s-a micșorat de la patru la trei.

— Cu toate astea numărul locurilor în săli a crescut. Și n-ați calculat numărul televizoarelor, aparatelor de radio, al cărții tehnice și beletristice vîndute. Luați de asemenea numărul membrilor A.C.R. Al bărcilor proprietate personală. Rapidul face fără oprire două ore pînă la București. Cinematografele nu cresc proporțional cu populația. Totuși, anul acesta vom construi două săli noi, iar în perspectivă avem construirea unui nou teatru, a unei case de cultură etc. Am început construcția unui spital. Vom conserva însă centrul istoric al orașului, construcțiile noi, prevăzute în recentul plan de sistematizare a orașului, vor fi adunate în centrul nou administrativ, din zona străzii Călărași.

— Nu e deloc ușor azi să găsești o tradiție specifică, de felul «brînză de Brăila», pe care nu s-o conservi, ci dezvoltînd-o, să confere orașului personalitate.

— O tradiție nu se «găsește», ea apare impusă de împrejurări care nu sînt străine de oameni. A intrat în functiune Fabrica de excavatoare de la Progresul. Excavatoare hidraulice asemănătoare celor de aici, dacă nu mă înșel, mai sînt produse doar de prietenii noștri iugoslavi. Deci «excavatoare de Brăila». Dealtfel, viitorul orașului va aparține mașinilor grele și construcțiilor de nave. Și mai ales oamenilor, care dau măsura inimii județului, schimbîndu-l după chipul și năzuințele lor.

există un miraj al insulei de care nu scapă decît pensionarii

Într-unul din reportajele mele mai vechi despre Brăila numisem Insula Mare, «Prima platformă agricolă a României». E lesne de dedus că titulatura îmi fusese sugerată de [illegible]erarea în țară a denumirii de «platformă industrială», părîndu-mi-se că nu exagerez dacă asemăn ceea ce văzusem acolo cu o industrie agricolă. Revenind la Brăila, depărtarea în timp m-a făcut să mă tem, să cred cu alte cuvinte că totuși mersesem prea departe, ușor exaltat cum fusesem din pricina vrăjii acestui mirific spațiu de muncă numit Insula Mare. De aici a pornit dealtfel și discuția pe care am avut-o cu Ioan Vlad, directorul I.A.S. «Insula Mare».

Reproduc părerea specialistului:

— Denumirea se potrivește. Lucrările întreprinderii sînt complet mecanizate. Insula dispune de 700 tractoare, 400 combine, 1100 mecanici, 44 ingineri, de o flotă proprie cu peste 140 de marinari, de un șantier propriu de construcții, ateliere de reparații, o stație experimentală etc. Șoferii aduc mașinile pe poziții, butoane, buncăre, benzi transportoare, într-o singură zi se încarcă 10 000 tone de cereale, ceea ce înseamnă o mie de tone pe oră. Cînd e frumos.

— Și cînd nu e?

— Primejdia e mare. Recolta poate rămîne blocată în cîmp. Deși au trecut zece ani de la primele îndiguiri, Insula nu se poate considera definitiv ocrotită. Începe construcția magistralei nord-sud. Lipsa acesteia reprezenta principalul pericol pe timp ploios. Se construiesc și alte șosele. Cînd am început îndiguirile, acum zece ani, ne-am considerat ca fiind pe un șantier, locuiam în baracamente și munceam zi-lumină; noaptea aprindeam farurile. Neavînd niște tradiții în materie, n-aveam nici prejudecăți, și în șase luni am îndiguit 156 kilometri, ceea ce mai e și astăzi un record. Locul baracamentelor l-au luat fermele. În jurul acestora am început să construim case ca să asigurăm condiții pentru ca specialiștii să se apropie cît mai mult de locul producției. Nu vor fi niște orășele propriu-zise, ci altceva, ceva în genul: locuința mea de vară e la țară.

— În viitor. Și acum?

Colțul de viitor al Brăilei — șantierul naval.

BRĂILA, poarta principală a Bărăganului

— Viitorul a început. Recurg iarăși la cîteva cifre: 5 200 kilograme grîu la hectar pe 12 000 hectare. Pe cine n-are legătură cu agricultura cifra aceasta îl poate lăsa rece. Eu am crezut 27 de ani că nu voi reuși s-o obțin. Și la celelalte culturi cifrele se apropie de media recordurilor mondiale. La început fiind, noi sîntem nevoiți să muncim de cinci-șase ori mai mult. Sînt țări unde un tractor ară zilnic 30 hectare. La noi, 4-5. Nu e un titlu de glorie ce vă spun, dar componenta numită eroism în această etapă este indispensabilă. Facem adică tot ce depinde de puterile noastre. Există un mit al plăcerii de a munci în cadrul unei discipline destul de severe. Limbajul nostru este cifrat, laconic, folosim radioul, facem economie de vorbe ca să avem timp pentru fapte. În campanii timpul nostru e limitat și oamenii au înțeles acest lucru. Ca și soțiile lor, ca și orașul întreg, dealtfel. Cînd vara spui despre cineva că e în Insulă, o spui cu mîndrie de parcă tu însuți ai fi acolo. Calitatea inginerului agronom însuși e alta. El *nu dă sfaturi despre cum* e *bine și cum* e *rău*. Inginerul ia decizii și tot el le execută. Mi se pare că acesta e cadrul autentic de afirmare a specialistului. Mica mecanizare ca și nevoile de autoutilare le rezolvăm operativ. În Insulă am creat un nucleu, să-i zic «învîrstat», de oameni cu experiență sau, cum le spunem noi, cărora le merge mintea. Apare nevoia, o spui, și acest nucleu o rezolvă. Mașinile din Insulă arată cu totul alt fel decît atunci cînd ne-au fost livrate de fabrici. Nu e vorba, după cum vă puteți da seama, de o muncă de birou, la planșetă, ci de una concretă, operativă și imediată.

— Ați afirmat la un moment dat: «la început fiind...». Despre ce fel de început poate fi vorba?

— Insula e tînără. Etapele au fost succesive: îndiguiri, defrișări, desecări, acum șoselele. În mai puțin de zece ani a fost luată în *cultură* întreaga suprafață agricolă. Urmează irigațiile. Etapa de pregătire a irigațiilor e dificilă; nivelarea terenului cere timp. Lucrările propriu-zise vor începe în 1975. Vă spuneam că există 700 de tractoare, 400 de combine etc. Nu e nevoie de atîtea. 150 de tractoare și 150 de combine de mare randament sînt suficiente. Va scădea implicit numărul lucrătorilor. Vă spuneam că am așteptat 27 de ani ca să obțin recordurile producției de acum. Și totuși sîntem abia la început. Sarcinile cresc, crește și productivitatea, numărul oamenilor și al mașinilor se reduce, iar munca va fi tot mai ușoară. Acesta este secretul Insulei, care, vă spun o părere personală, prefigurează, într-un fel concret, viitorul agriculturii românești.

— Fluctuația forței de muncă?

— Fluctuația forței de muncă? Au plecat doi ingineri, i-a prins dorul și au cerut să se întoarcă. Dacă acceptați expresia, există un miraj al Insulei de care nu scapă decît pensionarii și cei promovați în muncă. Dar și unii și alții rămîn cu nostalgia acestui spațiu unic, căruia i-ați spus mirific.

toți știau că mai devreme sau mai tîrziu orașului i se va redescoperi adevărata vocație

Portului, brăilenii i-au zis «jos-de-vale». De-aici, privind spre promontoriu, orașul pare o cetate. Cum a și fost un timp. Pe atunci portul era închis; ocupația turcă preferîndu-l pentru poziția sa strategică.

Ca și oamenii, orașele cunosc epoci de înflorire și decădere, de mari iluzii și deznădejde. Cetatea Brăilei a fost rasă din temelii, de fapt i-au fost scoase și temeliile, rămînîndu-i hrubele și catacombele ce se înghesuie cariind subsolul actualului centru. Și o istorie de mai multe sute de ani a fost ștearsă, cum ai șterge cu buretele o tablă. Dar portul a devenit liber: «Porto-franco». Și capitală de județ.

Primăvara vine mai tîrziu la Brăila, dar cînd vine aduce cu sine arome de salcîm, vapoare cu steaguri străine, senzații ciudate de mări calde și nostalgii tulburătoare. O lume vegetală cu miresme îmbinate se revarsă peste străzile întinse pe semicercuri tăiate de Dunăre. Serile, Strada Mare se umple de lumea tînără, ucenici pendulînd în sus și-n jos cu tranzistoare sub braț și fete ținîndu-se de mînă, în parcul botezat «Monument» mamele ies cu copii purtînd baloane, lîngă rondurile de flori din jurul statuii lui Traian, pe trotuarele stropite din căni, sub umbrele multicolore apar mese cu fețe din pînză albă și strada răsună de muzica lăutarilor.

Diminețile încep devreme. Lîngă apa clipocind rece a Dunării, în găuri scobite cu mîna, *muncitorii șantierului naval își adăpostesc* proviziile de prînz, după schelăria de tablă se îmbracă salopete, și, deși soarele n-a apărut, aerul se încarcă de bubuiturile ciocanelor și miroase a miniu, a tablă, a nituri încinse. De la anul aici se vor produce vapoare de 7 500 tdw. Viitorul orașului va trece prin acest șantier, și o parte însemnată a lui va rămîne legată de oamenii de-aici și de navele lor. Traseul tradițional al dimineții continuă să rămînă drumul spre uzina «Progresul», semicentenară în acest an, printre puținele producătoare de excavatoare hidraulice din lume. Cartierul se numește Brăilița, mai cunoscut într-o vreme decît orașul însuși, pacificat prin muncă, dar pe cale de a dobîndi o altă faimă, de data aceasta una arheologică; Brăilița, este, ceea ce n-ar fi putut nimeni bănui, un fel de Troie românească. Pe Dunăre în sus, dincolo de fabricile de ciment, PAL, Laminorul, înspre Chișcani, în plin cîmp, diminețile încep pe noua platformă industrială a orașului: una dintre cele mai mari termocentrale din țară, Combinatul de celuloză și hîrtie, Combinatul de fibre artificiale.

Diminețile tîrzii aparțin copiilor, femeilor — care după ultimul recensămînt sînt cu 2 000 mai multe decît bărbații — și turiștilor. Brăila nu este un oraș mare. În afară de casele înalte *din jurul centrului, locuințele sînt mici* și *îngrijite*, adăpostite de salcîmi, tei, castani, stejari și diferite soiuri de arțari. Exceptînd bătrînii tei, plantați pe străzile de început ale orașului, copacul acestor locuri rămîne totuși salcîmul, puternic mirositor, care dă serilor farmecul răcoros ce face din brăilean un peregrin fără astîmpăr. Un timp s-a crezut că supranumele de «orașul cu salcîmi», atribuit de Mihail Sebastian, va dăinui, dar brăilenii, susceptibili, l-au respins pentru izul de provincie ce răzbătea și nimeni n-a mai îndrăznit să amintească de el. Brăila, al cărei nerv vital pornea din silozurile din port, unde inginerul Saligny folosise pentru prima oară betonul armat, odată cu schimbarea structurii exportului și-a încetinit o vreme mersul, iar locuitorii ei și-au închis suferința în tăcere. Nici vorbă nu mai putea fi de salcîmi. Alte orașe, nu departe de ea, prosperau punînd în valoare produse și energii noi. O politică echilibrată a țării a adus orașul, cu o valoare industrială mare, printre centrele puternic industrializate ale țării, au apărut ramuri industriale noi, meserii noi, chiar și un specific inedit — celuloză și hîrtie din stuf; localnicii se străduiau să se convingă că preferă această situație uneia care ar fi zdruncinat prea brusc tradiționalismul lor și ar fi supus orașul unor transformări în grabă. Documentele *de partid vorbeau tot mai insistent* despre necesitatea dezvoltării industriei grele și constructoare de mașini și toți știau că mai devreme sau mai tîrziu orașului lor i se va găsi o vocație care să-i afirme iarăși talia internațională. Localnicii au așteptat răbdători acest moment și el s-a ivit acum prin construirea fabricii de excavatoare, a cărei suprafață este egală cu aceea a întregii întreprinderi «Progresul».

Jumătate din populația orașului s-a născut *după război*. Această jumătate va vorbi mai puțin despre tradițiile portuare ale orașului, cunoașterea fiindu-le mai aproape de tradițiile noi: excavatoare, utilaje și instalații complete pentru industria chimică, cargouri, laminate finite, laminate în profiluri mici și mijlocii din oțeluri aliate, fibre și fire artificiale, celofan, celuloză, hîrtie și cartoane, plăci aglomerate, mobilă de calitate superioară, inovații, invenții și raționalizări. Numai în Uzinele «Progresul», în ultimii doi ani, au fost înregistrate 181 de inovații cu o eficiență economică de 17 milioane lei. Orașul scrie acum o nouă istorie, cu alte tradiții, o istorie durabilă, eliberată de Dunărea care a zămislit cetatea, supunîndu-i însă energia și vitalitatea și păstrîndu-i temperamentul și nostalgia.

nu-i nevoie să fii mereu drept ca o linie, ci numai corect și sincer

Nu e un secret faptul că un gazetar nu ajunge să se îndrăgostească de toți eroii reportajelor lui. De unii, cîteodată, se mai întîmplă însă. *O asemănare cu cineva cunoscut, o sinceritate* spontană în mijlocul unei monotone conveniențe, o durere rămasă într-o cută de pe frunte. De cele mai multe ori însă transferul de simpatie n-are nici o cauză și se petrece de la primele cuvinte schimbate. Așa s-a întîmplat cu Gheorghe Bratosin. Gheorghe Bratosin, beneficiind de alura și cu chipul leit al lui Saint-John Perse; cu maiestuozitatea poetului, s-a așezat la masa din camera organizației de partid pe secție și a spus: Nu știu ce păcate am făptuit în tinerețea mea, dar într-atîta îmi iubesc nepoțelul încît îi iert totul, și cînd sînt eu acasă, terorizează toată familia.

— Ați fost sever?

— Sever? Nu. Mai rău: corect.

De fapt, *în tinerețe a muncit*. Exceptînd *zilele* cînd mama îl lua de mînă și-l purta pe la diferite prăvălii în căutare de lucru. Nu găseau, deși tatăl avea în oraș un oarecare renume, sau ar fi trebuit să aibă, întrucît, de unul singur, trăgînd cu coada ochiului, confecționase patronului de la fabrica de cuie toate mașinile de care aceasta avea nevoie. Bătrînul e trecut acum de 80 de ani și e sănătos ca un computer, în vreme ce el, Gheorghe Bratosin, cu toată tinerețea din priviri, la 56 de ani e obligat la o viață cumpătată.

— Obligat?

— De 35 de ani lucrez în aceeași secție a uzinelor «Progresul»; cu toate acestea, grija pentru ce-am făcut peste zi sau pentru ce am de executat a doua zi mă ține treaz nopțile. Acum, e ușor însă, pe lîngă ce-a fost... Eram obișnuiți cu disciplina. O greșeală și *rămîneai pe drumuri*. Făceam cunoștință însă pentru întîia oară cu disciplina de plan. Nu prea știam ce înseamnă. Fabrica era veche, muncitori puțini, și sarcinile, pe atunci, ni se păreau imense. Primul plan anual. Muncitorii mai răsăriți erau promovați în muncă, mergeau activiști sau în posturi de conducere. Veneau să se recalifice avocați, negustori. Căutau pretexte să plece și găseau. Și uzina creștea fiindcă trebuia să crească. Specializare din mers în meserii vechi sau noi, pe alte mașini. Concomitent, creștea și orașul. Deveneam stăpînii unui colos. Felul de disciplină pe care-l cunoșteam se bizuia pe teamă și nevoie. Atunci apăruse un nou termen: disciplina liber consimțită. Cînd un tînăr dădea de greu, alte zeci de locuri îl așteptau. Munca de educație era la fel de grea sau mai grea decît aceea de la strung. Sînt lucruri care sînt cunoscute. Ca o poveste, sau ca o lecție, dar așa a fost și astfel am ajuns la aproape 10 000 de muncitori, iar uzina să fie un fel de mecanic-șef pe întreaga țară.

Îngrijorarea de-acum a maistrului se datorește nepoțelului pe care, chiar în ziua aceea, îl mușcase un cîine. De ce-ai dat cu piciorul în el?, l-a întrebat bunicul. Așa, a răspuns băiatul de patru ani. Am vrut să fiu mai deștept ca el, iar el m-a mușcat. I-a prins slăbiciunea și bunicul se declară învins. *Se lasă, cu plăcere, escrocat sentimental.*

El, maistrul, Eroul Muncii Socialiste Gheorghe Bratosin, care în 35 de ani a crescut zeci de generații. Cei mai buni muncitori din uzină, unii maiștri ca și el acum. Cu fiica, mama băiatului, n-a avut nevoie să fie nici sever, nici indulgent. Fetei i-a fost de-ajuns mediul, exemplul tatălui. După Gheorghe Bratosin, acesta este secretul onestității: exemplul *personal*. Și pentru asta nu-i nevoie să fii mereu drept ca o linie, ci numai corect și sincer. Vorbele te fură cu tentația predicii, corectitudinea și cinstea sînt strîmte ca o mănușă, nu te lasă să aluneci, un muncitor adevărat n-are nevoie de altceva. «Cînd merg în altă parte, cei ce au plecat de aici sînt priviți cu un fel de curiozitate: tăcuți, tenaci, nu risipesc nimic, nu amînă nimic, lasă totul în ordine și pretind să găsească la fel. Fiindcă le spun: un muncitor este un om de alt soi decît restul *oamenilor. Învățați această demnitate și respectați-o* ca să fiți respectați. Faceți ce fac, eu pentru ca la rîndul lor alții să facă ce faceți voi, astfel se învață meseria de muncitor și așa devenim cu toții puternici. Din nefericire, uzina nu e întotdeauna mediul determinant. În școala de ucenici nu se învață meserie ca lumea, ci un fel de lincăreală care nu prea are legătură cu disciplina înaltei productivități. Familia are rolul ei. Uneori vin tineri cu o concepție curioasă: cred că socialismul e o pîine mare din care oricît ai mînca nu se termină și nu înțeleg că fiecare e dator și are dreptul să mănînce numai din ce adaugă la această pîine».

Bratosinii se trag dintr-un neam de lîngă Rîmnicu Sărat. În oraș mai sînt și alții cu acest nume. Poate, inițial, au fost neamuri, trebuie să fi fost neamuri, pe care viața, *imprevizibilă și uneori* absurdă, i-a despărțit. A lucrat și la Brașov doi ani, acolo era mai multă disciplină, dar mai multă meserie a învățat la Brăila. A venit acasă, odată de sărbători, și n-a mai plecat. Poate a greșit. Poate ar fi întîmpinat mai puține greutăți, dar acestea l-au disciplinat. Fiindcă, în încheiere, deși ar fi putut lipsi de la ședința care a început n-a vrut s-o facă, atîta ar dori să mai spună: forța unui muncitor stă în disciplină și în cinste.

NICOLAE CRISTACHE ■

Pentru bunăstarea și prosperitatea constructorilor de la Dunăre — alinierea!

«Excavatoare de Brăila» — ultima vocație a brăilenilor.

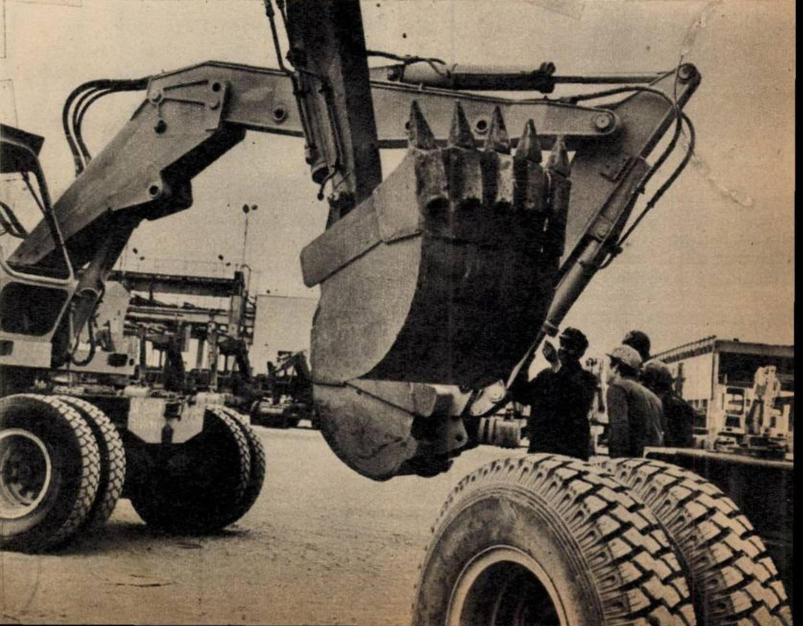

vreau să fiu fericită!

Eroinele acestui articol le întîlnim de obicei în rubrici de «Fapt divers», în cronici de bar, în «Aflăm de la Miliția Capitalei» — rînduri triste despre tinere triste. Citim uimiți, impresionați dureros, și ne închipuim că ne aflăm în fața unor destine care se pierd la marginea societății, scurgîndu-se, precum apa murdară a rigolelor de lîngă trotuare, în canalele negre ale vieții.

Realitatea este însă alta. De soarta acestor tinere se ocupă cineva. În drumul lor spre pierdere, intervine energic, în majoritatea cazurilor salvator, societatea noastră, care nu numai că nu le abandonează, dar depune mari și admirabile eforturi pentru a le reintegra în circuitul general al vieții sănătoase, socialiste, a cetățenilor patriei.

Am fost la Centrul de reeducare a minorelor din București, unde am văzut și am cercetat procesul de recuperare și de reintegrare a unor tinere pe care un dascăl de acolo le numea cald, părintește: «Și ele sînt copiii *noștri*».

De unde vin? Cine sînt? Ce fac aici, în centru? Unde pleacă? Ce vor face după aceea?

Întrebări cu care orice vizitator al centrului se confruntă în clipa în care privește curtea școlii de la Roșu în timpul recreației mari, urmărind zecile de uniforme și șorțulețe de eleve între 14 și 18 ani.

De unde vin aceste fete?

De la marginea societății.

Cum au ajuns acolo? Ne interesează, firește, în primul rînd cauzele. Directorul adjunct, Emil Negrescu, ne răspunde cu precizia profesorului de matematică, obiect pe care-l predă în cadrul centrului.

— Acești copii-problemă provin, în majoritatea cazurilor, din familii-problemă. Părinți vicioși (bețivi etc.), părinți vitregi în cel mai vitreg sens al cuvîntului, părinți despărțiți, părinți infractori, părinți care au neglijat total educația copiilor lor. Mai avem de-a face și cu tinere care au fost atrase de mirajul așa-zisei «vieți neconvenționale», viață de lux fără muncă, fără școală, fără eforturi, dar și aceste tinere se recrutează, în general, din aceleași familii-problemă.

Cine sînt — azi — aceste fete cu șorțulețe și uniforme de școală?

Sînt exact ceea ce par. Eleve.

Condamnate pentru diferite infracțiuni, tinerele din categoria copii-problemă sînt îndrumate, prin hotărîri judecătorești, la acest centru care-și propune să le **reînvețe viața,** normele ei, felul cum trebuie trăită, își propune să construiască oameni adevărați din ceea ce credem că sînt, la un moment dat, rebuturi sociale.

În fapt, Centrul de reeducare a minorelor este o școală complexă. Elevele urmează cursuri ajungînd pînă la clasa a X-a. În paralel cu activitatea lor școlărească, învață — în cadrul centrului sau în afara lui — următoarele meserii: croitorie, legătorie, țesătorie, bucătărie, bobinaj-montator, tricoter, laborant medical. Așa se face că la ieșirea din centru orice tînără are o diplomă de meseriaș și un număr de clase absolvite. Repartizată imediat în producție, o fostă elevă a Centrului de reeducare se încadrează într-un loc de muncă (în industria electronică, fabrici de confecții, cantine etc.), putînd să-și continue, dacă vrea, pregătirea școlară.

Fără îndoială, toate aceste direcții ar fi simple și ușor de urmat dacă subiecții n-ar fi copii-problemă. Or, tocmai această **problemă** își propune să o rezolve Centrul de reeducare. Cum sînt folosite instrumentele școlii și ale muncii în modelarea unor tinere care au fugit tocmai de școală și de muncă? Aici intervine esența profund umanitară a acestui centru special. Traumatizate de nefericite raporturi familiale și apoi de cele contractate la marginea societății, tinerele care ajung în acest institut întîlnesc un mediu școlar aparte. Dascălii, care lucrează aici de 10, 15 sau 20 de ani, sînt — aveam să mă conving în chip divers și repetat — niște părinți. Mai mult decît dascălii care predau în școlile obișnuite, mai aproape de părinții buni de acasă, adeseori exact ca și ei, cu deosebirea că în loc de 2-3 copii au 20, 30, 40 de copii.

— Ne interesează mai puțin ce au făcut înainte, ne preocupă mai ales ce fac acum și cu deosebire ceea ce vor face mîine, cînd vor ieși din centru, îmi spunea un profesor.

După cum același profesor îmi mărturisea că activitatea lor, a cadrelor didactice ale acestui centru, este judecată, firesc, după notele elevelor, dar mai ales după procentul lor de reintegrare fericită în societate.

— Care sînt metodele de lucru — am întrebat — cu care ajungeți la rezultatele amintite?

— În afara programei școlare, ne prezentăm în fața acestor copii cu echilibru sufletesc dereglat cu o materie profesorală obligatorie în acest centru, fără de care n-am avea nici o reușită și ar trebui să căutăm (au fost asemenea cazuri) școli obișnuite în care să profesăm. Aș numi acest obiect «materia părintească», materia tatălui, materia mamei.

— Frumos spus. Să predai materia tatălui, materia mamei...

— De la ea începe șansa activității noastre. De la dragostea părintească pe care le-o arătăm acestor fete care sînt și ele copiii noștri. Și care mîine vor fi soții, mame, cetățeni demni, respectabili, ai țării.

— Care este procentul de tinere recuperate pentru societate după ce au trecut prin centrul dumneavoastră?

— Procentul se apropie de 90 la sută, dar noi l-am dori, și facem toate eforturile în această direcție, cît mai aproape de sută la sută.

— Care sînt obstacolele care grevează asupra creșterii așteptate a acestui procent de construcție umană?

— Neîncrederea uneori — mai rară, dar reală — cu care mai sînt întîmpinate la locurile de muncă unele din fostele noastre eleve. Neîncredere, respingere, care cîteodată dărîmă tot ce am clădit aici în centru. Apoi, reîntoarcerea în medii familiale nocive. Unele tinere pot să reziste, să se sustragă influenței lor. Altele, nu. Din fericire, majoritatea fostelor noastre eleve sînt primite omenesc, cald, cu înțelegere, de colectivele de muncă, fiind ajutate să prindă rădăcină în societatea noastră românească socialistă care-și iubește și are grijă de toți membrii ei.

În încheierea acestor rînduri, iată cîteva fragmente din sutele de scrisori ale unor tinere cîndva copii-problemă, azi femei demne, respectabile și respectate la locurile de muncă și de viață.

Vreau să fiu fericită! — îi scrie dirigintei sale, Maria Filip, fosta elevă M.I. din Bacău. Și noi toți vrem să fii fericită, stimată M.I., și dumneata și colegele dumitale în rîndul tuturor tinerilor și cetățenilor patriei noastre.

Stimate profesor și părinte,

La început poate vi se va pare curios aflînd cine vă scrie. Da, acum după atîta timp încerc și eu să vă mulțumesc pentru sfaturile pe care mi le-ați dat. Datorită acestei școli sînt astăzi și eu în rîndul lumii, căci dacă nu ajungeam la această școală, cine știe ce era de capul meu. Dar așa, am și eu casa mea, am un soț care mă iubește și îl iubesc, avem un copil pe care îl iubim și muncim pentru a-i crea condiții să poată fi și el fericit. Nu știu, nu am cuvinte să vă mulțumesc și nu știu cui să mulțumesc mai întîi, nu am cum să-mi arăt toată recunoștința pentru toți dascălii care s-au chinuit să scoată dintr-un copil rău un om demn al societății.

Încă o dată vă mulțumesc, căci datorită dumneavoastră am astăzi o meserie de pe urma căreia îmi cîștig existența. Mi-am cumpărat un apartament, am făcut nuntă, iar în primăvară vreau să-mi cumpăr mobilă, iar cu timpul o să-mi cumpăr tot ce-mi trebuie.

Cu sincere și calde mulțumiri de recunoștință, a dumneavoastră elevă, **O.M.** ■

N.A. — O meserie, un apartament, nuntă, un copil — cuvinte care adunate la un loc înseamnă fericire «în rîndul lumii».

Stimată tovarășă dirigintă,

În primul rînd vă cer scuze că nu v-am scris pînă acum, dar am fost foarte ocupată cu serviciul. Acum pot să vă anunț cu bucurie că am intrat în serviciu de cinci săptămîni și acum sîmbătă iau primii bani. Tovarășă dirigintă, eu lucrez la o cantină ca ospătară, este foarte aproape, chiar în colțul străzii, la ora 7 dimineața trebuie să fiu la serviciu și la ora 6,45 mă scol, întorcîndu-mă de la serviciu la cinci după-amiază.

Tovarășă dirigintă, așa de bucuroasă sînt că lucrez și că am banii mei și îmi cumpăr ce vreau! Pînă acuma mi-am cumpărat:

— o rochiță
— o fustă
— o bluză
— o pereche de pantofi cu 132 lei
— un capot
— un pulover pe gît cu 110 lei, culoare mov
— șase perechi ciorapi de nailon
— trei furouri și alte lucruri.

Am să muncesc mult, dragă tovarășă dirigintă, pentru că vreau să fiu fericită! **M.I.** ■

N.A. — Un serviciu, cantina din colțul străzii și zeci de mărunțișuri care compun o viață mult visată și în sfîrșit cucerită.

Dragă mămicuță, tovarășă dirigintă.

Prin intermediul acestei scrisori țin să vă comunic că sînt sănătoasă, părinții la fel și ceilalți din familie, de asemenea vă doresc și dumneavoastră multă sănătate. Mămicuță, să știți că eu pe data de 11 a II-a am cununia civilă la Primărie. Îmi pare rău că nu sînteți și dumneavoastră aici, dar la nuntă tot vă chem, atunci veți fi în concediu.

Vă rog să-mi scrieți dacă vă place soțul meu. Acum nu are părul așa de mare, s-a tuns că nici la ai mei nu le plăcea cu părul mare. Este un băiat foarte bun, drăguț, inteligent și este fin. Mă împac foarte bine cu el. M-ați întrebat de el ce meserie are? Este electrician și muncește foarte mult. **D.P.** ■

N.A. — Două vorbe care spun cît un cîntec, cît o poezie: «Dragă mămicuță».

Scumpă tovarășă dirigintă,

Veți putea ști căci am primit plicul de la dumneavoastră și m-am bucurat foarte mult. Eu am fost plecată în Canada timp de patru luni, unde am făcut niște contractări și am făcut acolo tiparele pentru modelele de confecții care le executăm aici.

Să știți că mi-am adus foarte puține lucruri pentru mine și pentru soțul, cele mai multe le-am adus lui Dana, că ea este toată fericirea și mîngîierea noastră. De cînd o avem pe ea, parcă am mai întinerit. Aș vrea să fiți aici lîngă noi să vedeți cum ne petrecem timpul. **I.C.** ■

N.A. — Meseriaș de frunte trimis de statul nostru în străinătate. Destin de roman? Această viață există, înflorește sub ochii noștri.

Scumpă și neuitată tovarășă dirigintă,

Credeți-mă că nici nu știu cum să încep a vă scrie, deoarece din clipa cînd am primit scrisoarea dumneavoastră am avut numai emoții și mă copleșea un fior nemaipomenit. Credeți-mă că am foarte mari emoții acum, nici nu știu cum să vă scriu, cum să mă exprim, dacă voi avea cîteva greșeli vă rog foarte mult să mă scuzați.

Tovarășă Hromei, dumneavoastră îmi scrieți să vă scriu mai pe larg ce este cu mine și cu familia mea. Vă pot spune următoarele: Eu după ce am venit acasă de la școală am intrat în producție și lucrez la «Flacăra Confecții». În septembrie l-am cunoscut pe actualul meu soț, iar în noiembrie ne-am căsătorit. Primii trei ani am stat la părinții mei. Vreau să spun că soțul meu este orfan de ambii părinți, de mic copil, și a fost crescut la Casa copilului de la Prundul Bîrgăului. Este, sincer vă spun, un soț f.f.f. bun, niciodată de cînd sînt cu el nu mi-a reproșat absolut nimica, nu m-a bătut niciodată, am un cămin f.f. fericit alături de el. De aceea am și făcut trei copii: Mariana are șase ani, Mihăiță are cinci ani și Gabriela are trei ani. Cred că mă pot mîndri cu copiii mei și sper să-i cresc oameni de nădejde pentru țară. **R.P.** ■

N.A. — Un soț f.f.f. bun și trei copii — Mariana, Mihăiță și Gabriela — care vor ajunge, sîntem siguri, oameni de nădejde ai țării.

Dragă tovarășă directoare Brezeanu,

La început vă spun că sînt sănătoasă, ceea ce vă doresc și dumneavoastră. Nu știu ce m-a determinat să vă scriu, dar sînt sigură că chipul dumneavoastră mă va însoți pretutindeni. M-au legat foarte multe lucruri de dumneavoastră, poate respectul ce vi-l port sau dragostea, nu știu de ce, dar simt că timp de un an am fost ca două prietene sau mai bine-zis v-ați purtat cu mine ca o mamă.

Tovarășă directoare, au trecut 7—8 luni de cînd ne-am despărțit. Caut și cred că am reușit să devin ceea ce am visat. Adică un om adevărat, un om care poate privi pe oricine în față. M-am simțit întotdeauna mai prejos decît oamenii printre care trăiesc și muncesc. Acum sînt un om adevărat și trăiesc fără să roșesc printre oameni.

Vă mulțumesc, tovarășă directoare, ca unei mame care a căutat întotdeauna să ne arate numai lucruri bune. **L.M.** ■

N.A. — O definiție a demnității: acum sînt un om adevărat și trăiesc fără să roșesc printre oameni.

MARIUS POPESCU ■

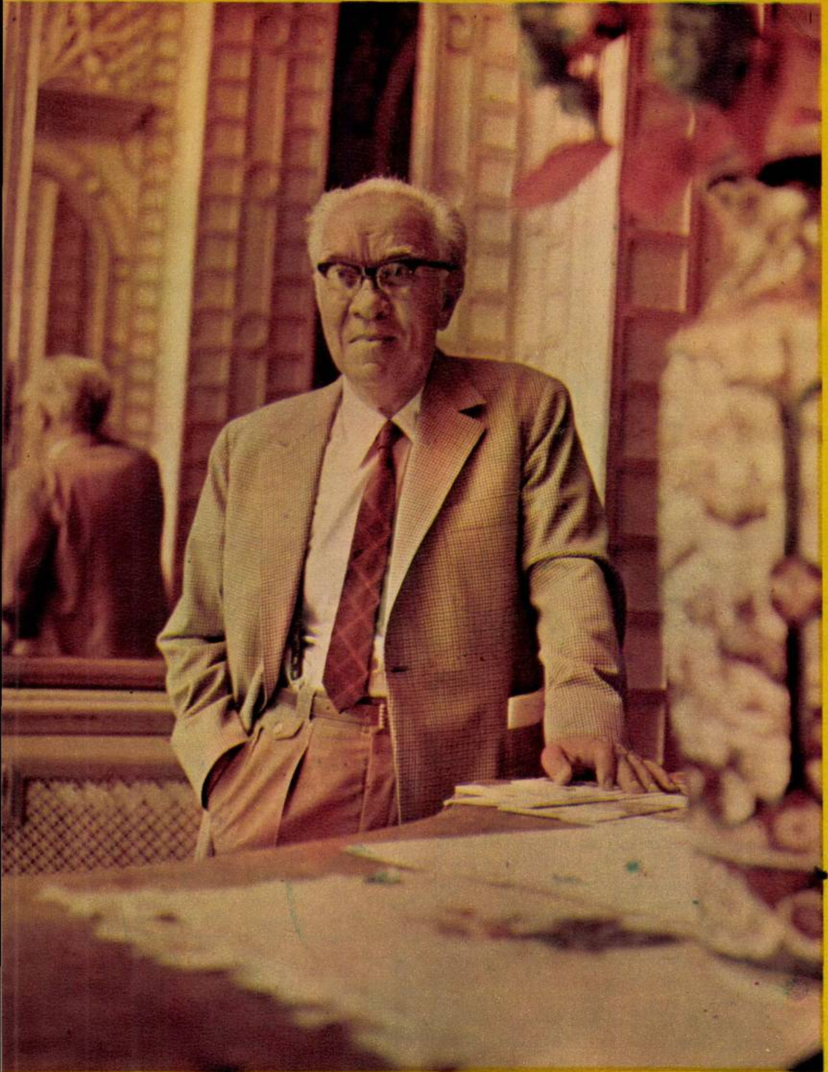

nimic nu e important din ceea ce realizează un om de știință sau de artă, dacă nu e durabil

Eugen Pora, născut la Bunești (Brașov), 13 iunie 1909. Absolvent al Liceului «Gh. Bariț» și al Facultății de științe naturale, ambele din Cluj (licențiat în 1933). Cursuri de specializare în laboratorul de fiziologie al animalelor marine al Institutului oceanologic din Paris (1934–1936), avîndu-l ca maestru pe **Paul Portier.** În perioada **1936–1946, la Institutul de fiziologie normală din Cluj. Profesor prin concurs la Catedra de fiziologie animală a Universității din Iași (1 ½ an). Profesor la aceeași catedră a Universității din Cluj, 1938–1972, cînd își cere pensionarea. Peste 500 de lucrări originale de cercetare științifică. Cele mai importante titluri de sinteză:** «Omul și natura», «Hidrobiologia», «Probleme noi de biologie». **Membru al Asociației europene de biologie marină, al Asociației europene de radiobiologie, al Asociației internaționale de cronobiologie, al Asociației fiziologilor din Franța, al Societății internaționale de limnologie (ape dulci); redactor, pentru țările balcanice, arabe și Israel, al revistei «Mariner biology». Distincții, decorații: Membru corespondent al Academiei R.S.R. din 1949; titular din 1966. Ordinul Muncii, clasa a II-a (1954); Profesor emerit (1969); Meritul cultural, clasa a II-a (1971).**

Marea Neagră comunică cu Mediterana. Deși comunică, în Marea Neagră lipsesc cefalopodele și alte grupe de animale marine prezente în Marea Mediterană. Nu trec în Marea Neagră. Descoperind acest lucru, Pora a vrut să-l înțeleagă. Salinitatea nu era de vină. Mările Neagră și Baltică au salinități egale, echivalente cu jumătate din salinitatea Mediteranei și a oceanului, totuși, în Marea Baltică se găsesc (pătrund) toate grupele de animale care trăiesc în ocean. Șase grupe de animale marine prezente în apele oceanului lipsesc în Marea Neagră. Tînărul biolog român începe să cerceteze factorii de mediu. Pe lîngă temperatură, pH și concentrație în oxigen, recunoscute și studiate pînă la el, Pora se interesează de raporturile dintre ionii de calciu, de sodiu, de potasiu și de magneziu existenți în apele Mării Negre. Pînă atunci, aceste raporturi nu fuseseră incluse de către specialiștii în biologia marină în categoria factorilor de mediu. Nu erau apreciate ca atare. Pora le stabilește importanța. Pentru înțelegere: permeabilitatea tegumentului la animalele acvatice e determinată de către doi ioni. Creșterea sodiului atrage apa de la exterior spre interior, creșterea calciului are efect contrar. Schimburile de apă dintre organismul animalului și mediul lichid în care trăiește sînt la discreția raportului dintre cantitatea ionilor de sodiu și de calciu. Animalul se îmbibă cu apă în cazul creșterii raportului; pierde apă dacă raportul scade. Toate funcțiile organismului sînt influențate de către jocul dintre ioni. Pora găsește că raporturile dintre ionii de calciu, sodiu, potasiu și magneziu sînt altele în Marea Neagră decît în Mediterana, în Baltica, în ocean. Deosebire nefavorabilă pentru cele șase grupe de animale marine care trăiesc în apele de referință, dar nu pătrund în Marea Neagră. Pora demonstrează, în fond, că aceste raporturi constituie un factor de mediu extrem de important, ignorat pînă la el. Factorul acesta oprește grupe de animale mai sensibile să treacă din Marea Mediterană în Marea Neagră. Din ce cauză Marea Neagră are altă concentrație, alte raporturi de ioni antagoniști? Pentru că în ea se varsă Dunărea, Nistrul, Niprul etc., care aduc de pe suprafața rocilor sedimentare din Europa tot ce pot dizolva, în special săruri de potasiu și de calciu. Numai Dunărea varsă anual în Marea Neagră peste 5 milioane tone de potasiu, aportul masiv al tuturor fluviilor determinînd proporții schimbate între principalii ioni importanți biologic.

Semnificația ionilor este mare nu doar pentru organismele animalelor marine, ci pentru organisme în general. Sîngele, lichidul intracelular și extracelular conțin dizolvate săruri minerale din confruntarea cărora crește sau scade permeabilitatea diferitelor membrane, rezultînd deplasări de lichid și de substanțe într-o parte sau alta. Raporturile dintre ionii dizolvați în lichidele din interiorul organismului sînt asemănătoare cu cele din mediul oceanic. Deplasările de substanțe și de apă în interiorul organismului sînt extrem de complicate datorită numărului cvasiinfinit de membrane cu permeabilități variabile care trebuie străbătute. Fiecare celulă este, după expresia profesorului George Palade, «*un sac plin cu membrane*». Ridicarea sau coborîrea barierelor în toate direcțiile este guvernată de către raporturile dintre ioni. Pora este primul care recunoaște influența și importanța raporturilor menționate, ridicîndu-le la rangul de factori de mediu. «*L-am denumit factor Rhobic* (de la cuvîntul grecesc rhobe = echilibru). *Prin termen vrînd să spun că între ionii antagoniști este necesar un anumit echilibru pentru reglementarea schimburilor corpului animalelor marine cu exteriorul și a schimburilor celulelor tuturor organismelor cu mediul extracelular. Pornind de la influența acestor factori, se impune reconsiderarea tuturor datelor de fiziologie a animalelor acvatice. Precum și a întregului capitol de fiziologie celulară*». Factorul Rhobic descoperit de Pora este acceptat astăzi în literatura științifică universală. El pare a fi mai important pentru viața în mediul acvatic, spre pildă, decît salinitatea totală, temperatura, pH-ul și altele. Maurice Fontaine, membru al Academiei Franceze, l-a introdus în cursul său de fiziologie. Cezaro Sacchi de la Universitatea din Padova, în cursul lui de ecologie. În U.R.S.S., factorul Rhobic e subiectul unor teze de doctorat.

Cînd avea 54 de ani (în 1962), Pora a fost invitat să participe la o expediție sovietică de studii în Oceanul Indian. A durat 6 luni. Încercările de a scoate la suprafață în stare vie animale care trăiesc în zonele abisale ale mărilor și oceanelor eșuează. Specialiștii încercau să le scoată foarte repede, degeaba. Pora a dat ideea că, dimpotrivă, ele trebuie urcate din adîncuri încet. Trăind acolo la presiuni uriașe, au nevoie de decompresiune lentă, asemeni scafandrilor, decompresiune care nu se poate obține decît prin ascensiune înceată. Realizează în cursul expediției numeroase experiențe de fiziologie. Acumulează un material de observație care îl determină să-și restructureze masiv concepțiile despre hidrobiologie.

Cunoaște bine marea. Viața dinăuntrul ei. Șansele pe care le oferă omului. Resursele ei, rezultatele intervenției omului asupra resurselor ei. «*Marea este un izvor infinit de proteine. Poate fi. Peștele, toate animalele marine sînt produsul unui lanț trofic început cu fitoplanctonul. Acesta formează un fel de pajiște, reprezintă hrana principală a tuturor vietăților marine. Există fitoplancton, există pește. Invers, nu. Pe baza azotaților, fosfaților, carbonaților și energiei solare, algele marine sintetizează proteine. Productivitatea în proteine crește prin adăugare de săruri biogene provenite din moartea vietăților marine, căzute și depuse la fund. Unde există curenți de fund care împing spre suprafață fosfați și azotați, acolo se formează mult fitoplancton și cele mai bogate zone de pescuit. Dacă omul ar zgîndări numai fundul mărilor și oceanelor, atît numai, și s-ar forma cantități mult mai mari de pește. Așa a fost, este și va rămîne în afara procesului de poluare și a intervențiilor asupra echilibrului natural al mărilor și oceanelor. Există însă tendințe alarmante. Mările și oceanele reprezintă pînă la urmă coșul de gunoi al tuturor industriilor. Nu există industrie care să nu folosească apa. O ia curată, o aruncă murdară, mai devreme sau mai tîrziu apele poluate ajungînd în mări și oceane. Altceva. Se fac baraje pe fluvii însemnate, care mai înainte vărsau în mare mîl fertil, concurent favorabil la formarea și creșterea fitoplanctonului. Acum, mîlul se depune în lacurile de acumulare, mările nu-l mai primesc, zone extrem de întinse sărăcind enorm în plancton și pește*». Pora e de părere că nici o acțiune în stare să provoace repercusiuni asupra datelor și raporturilor din interiorul naturii nu mai sînt permise fără acordul specialiștilor pricepuți în privința echilibrului si interdependențelor dintre constituenții ecologici. Simpla recoltare cu tractorul a stufului dintr-o deltă strică structura rizomică din care crește planta, scăzînd producția de cîteva ori, în pofida cheltuielilor și a utilizării mijloacelor mecanice; echilibrul dintre stuf și pește se dereglează și el, toate astea pentru că nu este consultat specialistul informat despre necesitatea protejării rizomilor, spune Pora.

A doua direcție a cercetărilor sale: timusul. Cu 18 ani în urmă începea să se intereseze despre această glandă misterioasă. Parhon intuise ceva. O considera ca avînd secreție internă. O numea glanda copilăriei (se atrofiază după prima vîrstă). Credea că intervine în procesele de metabolism. O parte dintre ideile lui Parhon n-au fost dezmințite nici azi. La început, Pora merge și el pe ideea intervenției timusului în procesele de metabolism. Constată rolul ei în contracția musculară. Ulterior, înțelege prin ce mecanism. Anume pe cale enzimatică. N-are posibilitățile tehnice necesare izolării în stare pură a hormonilor timici (operațiune de separare realizată abia acum vreo doi ani, tot de către un român, Jean Comșa, care lucrează dinainte de război la Universitatea din Saarbruchen). «*Timusul este extrem de sensibil în orice situație de stress. Seyle a luat-o drept indicator al stressului. Involuează în urma celei mai mici agresiuni, apoi se reface. Involuția depinde strict de tipul stressului. Într-un fel se produce la stressul consecutiv unei stări de spaimă, unei hiperactivități corticosuprarenale, unei intoxicații*». Acesta este elementul nou, original, adus de către Pora la cunoașterea timusului. «*După orice agresiune asupra organismului, după orice dereglare, timusul se consumă pentru refacerea de după stress. Aruncă în sînge substanțe stimulatorii pentru procesele de refacere. Aruncă timocite* (leucocite de tip special), *care migrează și se fixează pe sistemul reticulo-endotelial, accelerînd secreția anticorpilor în stressul bacterian. Involuția timusului nu se datorește doar ieșirii din vîrsta copilăriei* (hormonii sexuali o produc), *ci și situațiilor de stress, accidente posibile la orice vîrstă*». Pora se concentrează asupra corelațiilor timusului cu celelalte glande endocrine. «*Are origine comună cu tiroida, paratiroida; relații strînse cu ele și cu toate glandele endocrine* (suprarenale, sexuale, pancreas, epifiză). *Legături realizate uneori prin intermediul hipofizei, alteori direct. Pentru corelațiile ei și pentru că secretă un hormon care activează limfocitele organismului, timusul trebuie considerat glandă endocrină, avînd întreg organismul drept cîmp de activitate. Unii o socotesc drept instanță de legătură între sistemul endocrin și limfatic*».

Pora amintește cu afecțiune și stimă despre colaboratorii săi apropiați. Tot ceea ce a realizat cercetînd timusul a realizat în echipă. «*Un asemenea drum nu mai poate fi străbătut de unul singur. În jurul meu a crescut o echipă de care sînt mîndru. Colaboratorii mei, vreo 19, au toți realizări substanțiale. Cel mai bun specialist din țară în fiziologia timusului e conferențiarul Virgil Toma de la Cluj. Împreună am lămurit o problemă de interes în clinicile pentru copii. Tratamentul cortizonic la copii nu e lipsit de riscuri, provoacă involuția timusului. După experiențe concludente, noi am arătat că asocierea hidrocortizonului cu insulină protejează timusul în proporție de 60 la sută. Astfel, sub oblăduirea insulinei, se poate administra copiilor hidrocortizon*».

Discut cu el pentru prima oară și simt o anume căldură umană, o constanță probabil a firii lui. Are 65 de ani, dar e atît de viguros, de intact, încît mă întreb de ce și-a cerut acum doi ani pensionarea. «*Să pot scrie, să pot elabora niște sinteze. Cît ești la catedră, obligații multe, n-ai timp, n-ai liniște. În cei doi ani de la pensionare, am scris trei cărți. Sînt la tipar. Timpul și liniștea sînt necesare oricărei munci de creație. Oamenii ajunși la o anumită vîrstă au datoria să elabor ceva care să rămînă. Cursurile scrise în tim dăscăliei sînt instrumente de lucru compilate pentru imediat. O experiență, o contribuție personală se decantează greu, cer timp de gîndire, sinteza fiind treaba cea mai dificilă*».

Iubește cercetarea științifică, lupta rațiunii cu necunoscutul; este împotriva a tot ceea ce ignoră specificul acestei activități. Împotriva celor ce obțin titlul de cercetător științific în afara oricărei vocații. «*În cercetare, nu contează numărul, ci calitatea oamenilor. Nu trebuie număr, ci dotație*». Împotriva obișnuințelor funcționărești impuse uneori cercetătorilor de talent. Consideră de mare importanță existența în fruntea institutelor de cercetări a unor oameni cu multilaterală prestanță. «*Există în cîmpul cercetării tineri grăbiți să ajungă repede la posturi de orientare și decizie. Ahtiați după putere*», zice. Nu e pentru menținerea autorităților depășite, uzate; nici pentru împingerea cu umărul a tinerilor doar pentru că sînt tineri. Partizan al competenței, al celor în stare să facă lucruri durabile. «*Nimic nu e important din ceea ce realizează un om de știință sau de artă, dacă nu e durabil*». Preocupat de calitatea structurilor de învățămînt, spune că într-o țară cel mai important minister e al învățămîntului, de el depinzînd în cea mai mare măsură educarea, pregătirea, priceperea viitorimii acelei țări. Afirmă datoria omului de știință de a fi un propagator de cunoștințe științifice. A scris și a vorbit mult pentru marele public (peste 500 de lucrări de popularizare a științei).

În aceste zile se găsește la Lyon. Pentru contribuții importante aduse la orientarea nouă a fiziologiei a fost invitat să i se decearnă titlul de doctor honoris causa al Universității din oraș. Este al treilea român doctor honoris causa al Universității din Lyon. Primii doi: Nicolae Iorga și Emil Racoviță. **ROMULUS BALABAN** ■

SCRISORI CU ADRESĂ

da și nu

«*Trebuie să avem uneori curajul de a spune da*». Acest nobil îndemn aparține ministrului egiptean al informațiilor, Kamal Aboul Magd, și vizează participarea reprezentanților poporului palestinian la Conferința de la Geneva *privind pacea în Orientul Apropiat* — act constructiv, folositor păcii în zonă și în întreaga lume.

Îndemnul ni se pare demn de toată atenția. Trebuie avut, într-adevăr, curajul de a spune da actelor *pozitive, constructive din viața internațională*, evenimentelor și fenomenelor care marchează și consolidează devenirea lumii spre destindere, pace și colaborare între popoare. Trebuie spus da, cu tot curajul, acțiunilor și măsurilor pozitive care vin în întîmpinarea dorinței popoarelor de a-și făuri o viață demnă, suverană, sub semnul cooperării și colaborării neîngrădite. Trebuie spus da, cu tot curajul, tendințelor înaintate, tuturor actelor care se desfășoară în sensul progresului lumii, al înfăptuirii deziderатelor de echitate și dreptate. Trebuie spus da, cu tot curajul, tuturor contribuțiilor, inițiativelor și manifestărilor consacrate unei lumi mai drepte și mai bune. Trebuie spus da, cu tot curajul, tuturor actelor care contribuie la instaurarea unui nou tip de relații între state, inspirate de principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, repudierii forței și amenințării cu forța.

Trebuie — credem — în același timp, spus, cu tot curajul, nu acelor acțiuni care contravin păcii și securității popoarelor; spus nu, cu tot curajul, manifestărilor vechii politici imperialiste *de forță și dictat*, de presiune și amestec în treburile interne ale altor popoare; trebuie spus nu, cu tot curajul, tuturor formelor de discriminare, inegalitate și inechitate în relațiile dintre țări; trebuie spus nu, cu tot curajul, *tuturor acțiunilor care creează focare de în*cordare și conflict, care amenință destinderea internațională și securitatea națiunilor; trebuie spus nu, cu tot curajul, încălcării principiilor dreptului internațional, tuturor factorilor de poluare a *climatului politic*.

Să relevăm cu mîndrie și satisfacție că România se numără printre țările care au știut să spună da, cu tot curajul, tuturor acțiunilor și măsurilor consacrate noului curs spre destindere, colaborare și pace în lume; a știut să spună da, cu tot curajul, tuturor activităților destinate unei lumi mai bune și mai drepte, aducîndu-și o remarcabilă contribuție, prin teze și idei avansate, prin acțiuni și inițiative proprii, inspirate toate din dorința de a face ireversibilă devenirea lumii noastre spre o eră de pace, colaborare și progres, spre asigurarea condițiilor care să permită tuturor națiunilor, mari sau mici, să se consacre plenar făuririi propriului destin, în conformitate cu propria voință. Țara noastră a știut să spună, cu tot curajul, nu, vechiului din viața internațională, practicilor imperialiste de forță și dictat, militînd cu fermitate pentru eliminarea vechiului și triumful noului în viața internațională.

ION CÂRJE ■

CRONICA DE TREI SECUNDE

mamele și iepuroaicele

În sfîrșit, marele vis al lui Walt Whitman, visul patetismului planetar, ceea ce se considera «doar» Poezie, a căpătat bază științifică. Aparatele au ajuns din urmă poemul vizionar. Oamenii de știință au parvenit la a înregistra pe mașini speciale, pe seismografe superspecializate, semnalele celulelor vii la moartea și dispariția altor celule din univers. Sîntem în posesia unui S.O.S. universal, a unui S.O.S. la nivelul plantelor, păsărilor, peștilor, a tot ce mișcă printre rîuri și ramuri. O plantă «plînge» în laborator cînd, alături de ea, un aparat automatizat *aruncă* și omoară în apă fierbinte un crevete (experiența americanului Backster). O altă plantă reacționează imediat – și reacția ei se citește ca o electrocardiogramă – la intrarea oricărui om rău în laborator. Celulele aflate în primejdie de moarte emit un semnal către celulele care rămîn în viață – această evidență de supremă poezie se numește științific «percepție primară» și ea aparține, susțin oamenii de știință, atît balenei cît și florii din ghiveci, atît iepurelui cît și pescărușului, filodendronului și furnicilor Atta. Mama care simte prin somn neliniștea încă nescîncită a copilului intră în același sistem de alarmă universală ca și iepuroaica din experiența uluitoare a submarinelor în care s-au luat cîțiva iepurași de ai ei, și acolo, în adîncul mării, puii i-au fost uciși unul cîte unul. Între ea și puii ei nu exista decît imensitatea spațiului acvatic. Dar la moartea fiecăruia, acolo, departe, electrozii implantați în creierul iepuroaicei au înregistrat reacții electrice ascuțite ale undelor *cerebrale din capul mamei care resimțea acolo*, pe țărm, dispariția fiecărui copil. Experiențele lui Backster merg pînă acolo încît se constată că fructele și legumele, culturile de mucegai, amibele, drojdia de bere, sîngele și cerul gurii mărturisesc o sensibilitate similară cînd are loc distrugerea unei alte vieți în preajma lor. E extraordinar! Descoperirea unui sistem — fie el încă nedecodificat de om, dar evident — de alarmă universală la toate stadiile de organizare a materiei, mi se pare, profan cum sînt și poet în timpul liber dintre două gazete, mai importantă decît fuziunea atomică.

...Se va înțelege deci de ce, în noaptea de 14 spre 15 mai 1974, n-am putut dormi simțind în somn, nu în vis, că undeva, departe, în orașul francez Aix-en-Provence, doi tineri fasciști au *murdărit cu cuvinte infame placa memorială* a Rezistenței și a celor deportați cîndva în Germania hitleristă? Lîngă zvastica desenată alături de placa batjocorită, ei au scris: «Cucu, am reapărut!»... O, nu trebuie să fii nici Whitman , nici om de știință, ci doar om normal cu puls și gînduri interbelice, ca să decodifici jovialitatea dezgustătoare din acest «cucu», declanșînd cît mai repede prin undele-ți cerebrale sistemul de S.O.S. universal către toți semenii tăi adormiți printre flori, către toate florile, către toți cormoranii, iepurașii și pescărușii rătăciți printre oameni și submarine.

RADU COSAȘU ■

EROII ZILELOR NOASTRE

«să dai cît mai mult și să n-aștepți să ți se dea neapărat în aceeași măsură, să n-aștepți restul!»

Zîmbet discret, aproape timid, privire albastră, păr argintiu. Înainte de vreme, mă grăbesc să adaug. Fiindcă inginerul Vladimir Covacevici are 47 de ani. Nu face parte din categoria acelor expansivi sau volubili, adevărată mană cerească pentru gazetari care-și pigmentează prelungitul monolog cu tot felul de anecdote, întîmplări etc. numai bune de notat și transcris apoi în «material». Ba am sesizat la început chiar o oarecare reținere din partea sa, tradusă printr-o ușoară perplexitate: «Să scrieți despre mine? La urma urmei, de ce tocmai despre mine?!» Ceea ce nu presupunea nici falsă modestie, nici orgoliu exacerbat, fiindcă am cunoscut destui mari orgolioși drapîndu-se în aparențe de modestie sau chiar de umilitate. Nu, pur și simplu inginerul Vladimir Covacevici *este foarte prins de ceea ce face, munca îl* absoarbe complet și orice intrus îi stîrnește pentru început reacții precum cele de mai sus.

Inginerul Vladimir Covacevici este șeful turnătoriei de la Uzinele «Tractorul» din Brașov și, concomitent, conduce laboratorul central al aceleiași întreprinderi. Și-a susținut cu brio lucrarea de doctorat. Predă cîteva ore pe săptămînă la Politehnica din București. De cînd conduce turnătoria, aici s-au obținut și se obțin rezultate cu adevărat remarcabile. În urmă cu un an era inginer șef în aceeași unitate de mare anvergură a industriei noastre.

— Har Domnului că nu mai sînt!

— Vorbiți serios?

— Absolut. Și sper că mă veți înțelege. Lucrez de 22 de ani în uzină, încă de la terminarea facultății. În oțelărie, în turnătorie. Acolo unde metalul cunoaște metamorfozele știute. M-am legat de oamenii de aici, de munca lor. Împreună cu ei am obținut, începînd din '67, cînd am fost numit pentru prima oară șeful secției turnătorie, rezultate care ne-au impus în toată uzina, ceea ce nu-i deloc puțin. Cînd am fost numit inginer-șef, prin forța lucrurilor mă ocupam mai puțin de turnătorie. Făceam muncă de coordonare. Realmente sufeream. De aceea am cerut și am obținut să mă întorc înapoi în secție. În 1973.

— Cum ați ajuns să vă iubiți atît de statornic meseria?

— La început, dintr-un fel de teribilism juvenil. M-am *gîndit cam așa: ce facultate să aleg*, o facultate care să-mi asigure mai apoi un loc de muncă, dacă se poate cît mai spectaculos, mai «dramatic»! Și am ales metalurgia. Țin minte lunile de practică la Hunedoara, la oțelărie. Contactul aspru, fără menajamente, cu meseria. Revelația unor caractere într-adevăr deosebite, o adevărată voluptate a muncii, spiritul de competitivitate cvasisportivă care domnește, gesturile și acțiunile eroice care intervin de atîtea ori în această meserie și acest univers. Toate acestea m-au cucerit definitiv.

— Și mai tîrziu?

— După terminarea facultății, am ales Brașovul. Uzinele «Tractorul». O unitate de elită a industriei noastre. Oameni excelent pregătiți profesional, cu mare experiență. Aici se putea învăța meserie.

— V-ați adaptat ușor, dumneavoastră arădean, — de fapt din Miniș, nu? —, în Brașovul foarte industrializat și foarte dinamic, așa cum îl știm cu toții?

— Repede de tot. Și asta fiindcă, după cum spuneam, am avut marea șansă de a-mi iubi meseria. Fiindcă acela care nu-și iubește profesiunea, cel ce muncește în silă, numai pentru o leafă, este, zic eu, un nefericit.

— Da, numai că una este să-ți iubești meseria și alta să progresezi în ea...

— Dacă ești atașat sincer de meseria aleasă vei face totul pentru a-i descifra toate tainele, toate *nuanțele. Vei învăța, te vei declara veșnic* nemulțumit cu ceea ce știi, vei fi modest. Și vei accepta, cînd este cazul, și sacrificii. Să nu pretinzi neapărat să ți se dea neapărat în aceeași măsură cu ceea ce ai da tu. Să dai mai mult. Și să nu aștepți niciodată restul.

— Asta în cazul dumneavoastră ce a însemnat?

— A însemnat ani lungi de inginerie în secția turnătorie. Adică ani de deprindere a meseriei, de cunoaștere a oamenilor. Nici o clipă nu m-am declarat, în mintea mea, desigur, mulțumit cu ceea ce știam. Am vrut să merg înainte, am învățat, învăț în continuare. Și am avut șansa, firește, de a-mi vedea eforturile încununate de succes și apreciate. În orice caz, în ce mă privește pot să mă declar și din acest punct de vedere mulțumit. Cred că în afară de rezultatele obținute, *tovarășii din uzină m-au simțit ca fiind* de-al lor și de aceea mi-au acordat funcții de răspundere.

— De fapt, ce s-a întîmplat la turnătorie cînd ați preluat dumneavoastră conducerea ei?

— În '67, cînd am devenit prima oară șef de secție, turnătoria mergea slab, deși oameni erau, adică buni meseriași. Utilajul era departe de a fi modern. Se înregistrau multe rebuturi, o producție mediocră. Ce-am făcut? Am reorganizat complet procesul de producție. Am introdus o rigoare și o disciplină absolută la fiecare loc de muncă. Fiecare știe precis ce are de făcut. Am aplicat și unele inovații. Pe cît de simple, pe atît de eficiente. De pildă, cuptoarele se încărcau manual. Am imaginat și realizat un jgheab cu ajutorul căruia încărcarea cuptoarelor se face *mai* repede și fără eforturi. Adică a dispărut lopata. Simplu, eficient. După cum am spus, operațiile se execută într-un timp precis, fiindcă prelucrarea la «cald», unde totul este în mișcare — metalul adică —, nu admite nici o derogare. Apoi acordul global a constituit un element stimulativ de prim ordin. Vreau să rețineți că atunci cînd afirm că «am făcut, am efectuat», mă refer nu numai la mine, ci la toți colegii din turnătorie, care mi-au înțeles intențiile și m-au ajutat. Altfel, se înțelege, nu s-ar fi realizat nimic.

— Concret, ce înseamnă toate acestea pentru secție, pentru uzină?

— Înseamnă o producție suplimentară de 14 tone piese pe zi livrate și o reducere a rebuturilor de la 5 la sută la 2,5 la sută. Și, bineînțeles, o calitate superioară a produselor.

— Asta de cînd ați revenit la turnătorie, adică din 1973?

— Da, exact.

În acest punct este necesară o paranteză. Să recapitulăm: inginerul Vladimir Covacevici este șeful turnătoriei, șeful laboratorului central, predă ore la Politehnica din București, după ce înainte a predat la cea brașoveană, fapt pentru care ia rapidul de două ori pe săptămînă spre Capitală, unde și-a aranjat în asemenea fel orele încît să nu impieteze asupra activității sale din uzină. A obținut și doctoratul și aflu acum că reprezintă România în Comisia de oțeluri turnate din cadrul Asociației internaționale de turnătorie

Munca de laborator, muncă de cercetare, este în intim raport cu activitatea sa de la turnătorie, îmi răspunde. Cercetările n-au nimic abstract, nimic vag și pretențios, ele își propun să ușureze și să *ridice eficiența muncii celor din secție*. Iar o activitate «ca ceasul» înseamnă în primul rînd timp cîștigat. Iată de ce la turnătoria Uzinei «Tractorul» nu se mai lucrează suplimentar duminica și doar foarte rar peste program. Asta în direct raport cu creșterea producției și productivității și cu venitul muncitorilor, care venit – aflu din nou – este cu 30 la sută mai ridicat de cînd cu introducerea acordului global.

Asta-i.

Cît despre orele de la Politehnica din București, inginerul Vladimir Covacevici îmi declară că-i dau imense satisfacții, așa că problema drumului, a oboselii, a nopților petrecute pentru pregătirea lor, nu se mai pune. Despre «rest» – adică viață de familie, distracții, momente de relaxare – «am avut noroc de o soție *care-mi înțelege munca, mi-o apreciază*, am un copil cuminte, mai vedem un spectacol, în special dacă vine în turneu o trupă de la București, nu că am fi snobi, dar actorii din Capitală interpretează în mod superior orice piesă, chiar mediocră fiind, stăm și la televizor, dar nu prea des, facem excursii – o, dacă ați ști cît sînt de superbe împrejurimile Brașovului, dar știți, desigur. În materie de literatură, soția mă ține la curent, și-mi recomandă cutare sau cutare carte. Așa că, vedeți dumneavoastră, totul este chestiune de organizare, de unde ați scos-o cu criza de timp?»

— Sînteți un ambițios?

— ...(Meditează înainte de a-mi răspunde). Da, dar nu cu orice preț.

— Care sînt relațiile dumneavoastră cu subalternii?

— Sînt relații de încredere reciprocă. Dar la noi angajamentul luat este ca și realizat. Vine, spre exemplu, un muncitor să-i dau o sarcină. Discutăm, îl întreb dacă poate s-o ducă la bun sfîrșit. Dacă zice da, nu mai am nici o problemă. Fiindcă *după o asemenea discuție*, nu mai admit nici o derogare. Cei care promit și nu se țin de cuvînt se descalifică în ochii mei și ai celorlalți. În concluzie, afirm că nu urmăresc să obțin cu orice preț simpatia oamenilor cu care lucrez, dar fac totul pentru a-i ajuta, pentru a fi corect în raporturile cu ei.

— Vă puteți imagina un alt loc de muncă?

— Sincer, nu. Există în această uzină, în această secție, oameni, o atmosferă, o stare de spirit care m-au marcat pe viață. O seriozitate, o gravitate a actului muncii, o atitudine tonică în fața existenței, care-mi sînt indispensabile.

MIHAI HETCO ■

EROISMUL DE FIECARE ZI AL UNOR BĂRBAȚI ADEVĂRAȚI

Pentru a cinsti aici, în paginile revistei, Ziua aviației românești, programată — conform tradiției și calendarului — în a treia duminică a lunii iunie, am zăbovit douăzeci și patru de ore pe un aerodrom militar.

Am petrecut o zi și o noapte în preajma acelor păsări uriașe care sînt supersonicele de vînătoare și în preajma piloților lor, navigatori temerari și comuniști încercați,pentru care eroismul înseamnă o treabă foarte simplă și foarte obișnuită.

În limbaj tehnic, operația la care asistăm se cheamă «tragere la țintă fixă». Traducînd în limba noastră, a civililor, asta înseamnă nici mai mult, nici mai puțin decît că supersonicele zvîcnesc cu peste două mii de kilometri la oră și că țintele explodează, lovite drept în frunte, spre bucuria tuturor celor ce trăiesc în incinta acestei unități de elită, apreciată cu foarte bine la ultima inspecție.

Între punctul de aterizare și cel de decolare, care la urma-urmei nu este decît unul, există o activitate febrilă. O misiune durează, de regulă, *cîteva zeci de minute, după care avionul* se năpustește spre pămînt ca o nălucă, mușcă pista și înalță o trîmbă de fum care salută aterizarea. Exact în clipa în care ai jura că nimic nu mai poate domoli vedenia zburîndă, supersonicul se domolește cu ajutorul parașutei și pilotul coboară.

Își scoate casca, se șterge de sudoarea abundentă și se urcă, mișcîndu-se asemenea unui robot în combinezonul de zbor, în mașina care-l va duce în apropierea punctului de decolare.

În pauzele dintre zboruri, piloții citesc și se țin de glume, se destind. Trece o jumătate de oră și zburătorul o pornește din nou, să dea piept cu înălțimile și cu sarcinile misiunii, dificile și complexe, pornite din ideea că — în eventualitatea unei primejdii — țara trebuie apărată de oameni vigilenți și antrenați.

Văzuți în răstimpul dintre zboruri, oamenii aceștia par obișnuiți, ca toți ceilalți, dar — o dată chemați la start — își înfundă pe cap căștile, cu mișcări precipitate, și pleacă să stăpînească cerul și avionul, iar în clipa aceea noțiunile lor par să nu mai fie identice cu ale noastre, dimensiunile lor sînt altele și piloții capătă — pentru aceeași clipă sau pentru totdeauna — conturile unor ființe extraordinare. Plecarea aceea nu înseamnă o plimbare în înalturi și nu înseamnă nici măcar parcurgerea unui traseu cunoscut, ca în cazul piloților de linie, ci constituie o misiune de luptă, exerciții presupunînd virtuozitate, luciditate și stăpînire de sine în aceeași fracțiune de secundă.

Piloții cu care am vorbit susțin că ei sînt oameni ca toți ceilalți, obișnuiți, chiar dacă Constantin Stratu a aterizat cîndva cu avionul pe burtă, chiar dacă Dumitru Cajvan a încheiat un zbor cu instalația hidraulică deteriorată, chiar dacă unui alt pilot i s-a oprit motorul la opt mii de metri înălțime, chiar dacă...

Susținînd că ei sînt oameni obișnuiți, piloții militari au dreptate numai în măsura în care eroismul este un lucru obișnuit.

*

Peste aerodrom au coborît amiaza și liniștea.

Nu se mai zboară, avioanele s-au înșirat la start ca niște mărgele hipnotice pe un fir nevăzut. Cu excepția căpitanului Dumitru Cajvan, care este de serviciu, toți piloții se află la popotă.

Căpitanul recunoaște că nu credea că o să ajungă aviator, i se părea ceva extraordinar, peste puterile și peste mijloacele sale de copil de țăran sărac, de prin părțile Sucevei, rămas orfan de tată chiar din primul an al vieții. A făcut liceul, apoi o școală tehnică de chimie și — odată cnemat la încorporare — s-a hotărît să încerce la aviație mai mult ca să nu zică alții că a avut o șansă în viață și i-a dat cu piciorul.

Ambiția, talentul și dragostea de meserie l-au ajutat, nu șansa, calități fără care n-ar fi reușit să devină un pilot de nădejde, cu merite recunoscute, un om care nu concepe că ar fi putut să ia alt drum în viață. Membru de partid încă din școala militară, căsătorit din 1967, fost fotbalist care s-a lăsat de minge pentru că este «sensibil la picioare», Dumitru Cajvan se consideră un zburător bun. Atît și nimic mai mult. Se antrenează cu seriozitate, căci antrenamentul este unul dintre lucrurile cele mai importante din viața unui pilot: «orice zbor este precedat de multă pregătire, teoretică și fizică».

Chiar și un pilot încercat trebuie să intre în sala de gimnastică?, întreb.

Toată lumea, răspunde. Fără exercițiile fizice, pilotul este oprit de la zbor, iar un pilot care nu se urcă în carlingă pare o pasăre închisă în colivie.

*

Nu știu exact cum este cu celelalte meserii, dar toți piloții doresc cu înverșunare ca fiii lor să devină aviatori, să-i continue la muncă și l pasiune. Căpitanul Dumitru Cajvan nici nu acceptă că o să fie altfel.

La fel și colonelul Carra. La fel și locotenent-colonelul Constantin Stratu. Recunoaște c este primul zburător dintr-un neam de petroliști și că a plecat la cursurile de zbor fără moto de la Strejnic împotriva voinței părinților Brevetat «pilot de război» după absolvire școlii militare de aviație, Constantin Stratu parcurs treptele carierei militare și anii vieți în același timp, ajungînd astăzi comandant d subunitate și tată a doi băieți, unul de zece an și celălalt de opt.

Istoria se repetă, spune făcînd haz de necaz Într-o zi am ajuns acasă de la aerodrom și am aflat că băieții s-au înscris la cursurile de aeromodelism fără consimțămîntul meu. Dacă sănătatea o să le permită, mi-ar plăcea să mă urmez și să nu se stingă iubirea pentru aviație din familia noastră.

Despre iubire este vorba?

Absolut, a completat. Nu vreau să mă gîndes la asta, dar cînd am să ies la pensie am să sta pe lîngă aeroport și am să fac avioane pentr nepoți. După o clipă: «acesta este destinu nostru, al zburătorilor: să ne îndrăgostim d

TRAIAN VUIA:

«Ce importanță are cine a făcut un lucru? Important este că el există, s-a făcut. Eu n-am căutat niciodată gloria, fiindcă știu că gloria pierde adesea pe om. Eu nu lucrez pentru gloria mea personală, eu lucrez pentru gloria omenirii».

NICOLAE CEAUȘESCU:
«Ca un fir roșu trec prin întreaga istorie a patriei legătura strînsă a oștirii cu poporul din sînul căruia s-a născut, identificarea cu idealurile de libertate, dreptate și neatîrnare ale maselor largi populare, hotărîrea nestrămutată de a apăra pămîntul străbun, dreptul poporului de a-și făuri viața după propria sa voință».

aviație o dată pentru totdeauna și să nu ne despărțim de ea decît odată cu moartea».

Militar înainte de toate și apoi aviator, comunistul Constantin Stratu își iubește meseria cu o pasiune care nu va osteni niciodată.

*

Acestea fiind zise, s-ar părea că meseria de pilot de vînătoare este doar o treabă de pasiune și de pricepere, de rutină pînă la urmă, meserie spectaculoasă, rentabilă.

Acesta este numai un mod de a privi lucrurile.

Frumoasă, meseria aceasta rămîne grea, riscantă și limitată de legile neîndurătoare ale unui control medical care interzice de la zbor pînă și pe pilotul care are guturai!! Poate că ăsta este lucrul cel mai dificil din cariera de aviator, spunea maiorul Ioan Fenechiu cu accentul său ardelenesc, știința de a putea să te domini pe tine însuți și de a-ți organiza viața în așa fel, încît să fii tot timpul în formă, gata la datorie. Meseria de vînător se aseamănă într-un fel cu sportul de performanță. În sport însă mai merge să ratezi, plîng suporterii, dar nu moare nimeni. În aviație, prima ratare e de obicei și ultima.

Autodisciplina, culcatul devreme, lipsa alcoolului și altele nu sînt singurele privații din iata unui zburător militar. Sacrificiile sînt de tot elul, legate de familie, legate de timpul liber, legate de multe din voluptățile vieții civile. Pentru că așa este regulamentul, pentru că aceia care sînt chemați să apere țara trebuie să primii la datorie, piloții militari locuiesc preajma aerodromului, izolați, departe de orașe.

Timpul lor este drămuit și măsurat de misiuni.

Acolo, în incinta aeroportului, cineva amintea că nu-i pare rău de nimic în viață decît de faptul ă nu are mai multă vreme pentru copii, pentru îndrumarea copiilor care parcurg distanțe însemnate pînă la școală și se destind nu o dată privind de la fereastră dîrele de fum lăsate pe cer de avioanele părinților lor.

Neavînd prea mult timp pentru copii, oamenii aceștia le fac educație prin exemple. Exemplul vieții lor de comuniști, de militari și patrioți, de români, de oameni cinstiți și devotați, gata oricînd să fie prezenți la datorie.

*

Noaptea se zboară din nou peste aerodrom: interceptare la mică înălțime. Același carusel de decolări și aterizări, cu singura observație că aterizarea dă acum naștere unui spectacol de sunet și culoare fascinant, bolidul sărutînd pista sub ochiul orbitor al unui reflector care luminează ca ziua.

La un pas de pistă, cu mîinile înfundate în urechi și cu gura deschisă, pentru a suporta zgomotul declanșat de supersonice, exploatăm la maximum liniștea dintre decolare și aterizare, încercînd să aflăm cît mai multe de la primul zburător al unității, colonelul Nicolae Carra, virtuos între virtuoși, cel care deschide — cu o mie de kilometri la oră și la numai douăzeci și cinci de metri înălțime — parada anuală a supersonicelor, executantul unor lupinguri de o îndrăzneală uluitoare.

Colonelul Carra vorbește puțin. Recunoaște avioanele după zgomot și se bucură pentru fiecare aterizare «unsă», cum o numește. Ne explică, domol, că în aviație partea cea mai grea rămîne în afară, e echilibrul, e dragostea de meserie, sînt sacrificiile. Nicolae Carra, care a crescut generații întregi de zburători și care mai crește, e mîndru de ei, de virtuțile lor, de știința și pasiunea lor, e convins că aviația românească se află pe mîinile unei generații destoinice.

Avid de superlative, îl întreb care este cea mai mare plăcere în meseria sa.

O, zice, e greu de spus. Poate zborul acrobatic, contopirea cu avionul, supunerea lui pînă cînd ajungi să-l simți ca pe un cal în zăbală.

Îl rog să-mi spună ce impresie l-a șocat cel mai tare pînă acum în cariera sa de douăzeci și cinci de ani.

Roșiorii, zice.

Mă mir: cum Roșiorii?!

Uite-așa, simplu. Prin 54, cînd am început să zbor prin părțile astea, de la zece kilometri Roșiorii nu se vedeau deloc. Era beznă. Astăzi e o mare de lumină. Dacă au ajuns Roșiorii, un oraș ca toate celelalte, să fie reperat din supersonic, înseamnă că s-a dezvoltat nu glumă, că socialismul l-a transformat dintr-o așezare amărîtă într-un oraș modern.

În clipa următoare nu mai aud ce spune. Reflectorul s-a aprins, un nou avion cade spre aterizare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

AUREL VLAICU:
«M-aș socoti răsplătit cu prisosință pentru cei patrusprezece ani de muncă, de teamă și de speranțe chinuitoare, dacă aș ști că am făcut ceva, cît de puțin, pentru progresul științei și pentru fericirea oamenilor».

801
804
714
712

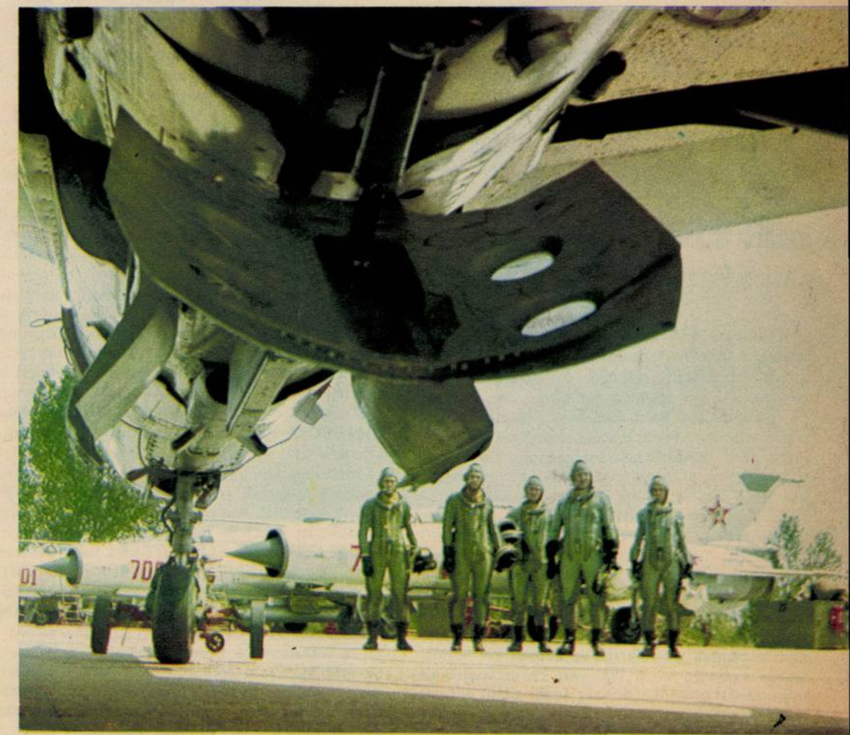

Fotografii de **GHEORGHE AMUZA** ■

802
801
709
714

CRONICA DE FOTBAL

adormirea maicii domnului

Pe «23 August», duminică, mare căldură, public cu preț redus, luminație, mare luminație, două meciuri, două, slabe amîndouă... Vorbind serios, nici **Dinamo**, nici **Steaua** nu au mai arătat ceea ce văzusem, de pildă, la ele în meciul *direct disputat cu puțin în urmă. Se pare că o* mare plictiseală a pus stăpînire pe sufletul jucătorilor. Că a venit vara, că se apropie vacanța, asta putem să înțelegem, ce nu putem înțelege este disprețul pe care unii jucători îl au față de spectatorii care plătesc ca să-i vadă. Fără Lucescu, duminică, **Dinamo** ar fi pierdut orice șansă de a mai concura cu **Universitatea Craiova** la titlu. Cum **Steaua,** fără Iordache în forma în care a fost și golul norocos al lui Smarandache, ne-ar fi întristat și mai rău. Aș mai menționa că echipa din Ștefan cel Mare fără Dinu e ca o colivă fără lumînare. Dincolo, la **Steluța,** din nou mofturile lui Dumitru (poate greșesc eu, sau jucătorul acesta este bolnav și atunci îmi cer scuze anticipat), dar atîta absență de poftă de joc la el îmi dă de gîndit. Aș vrea să fiu dezmințit, însă jucătorul nostru numărul 1 de anul trecut a pornit pe o pantă, se pare, ireversibilă: înfumurare, dispreț față de colegi, un vedetism rău înțeles și așa mai departe. Dee Domnul să fiu eu mincinosul!

Aș dori să spun cîteva cuvinte bune despre cei doi parteneri ai echipelor bucureștene: **C.F.R. Cluj** și **Jiul.** Feroviarii de pe Someș, recent zguduiți de niște întîmplări neprielnice, au abordat cu curaj meciul cu **Dinamo,** lăsînd impresia la un moment dat că vor scoate un rezultat-surpriză, ceea ce n-ar fi mirat pe nimeni. Petrescu și cu Adam au arătat în numeroase cazuri că apărarea dinamovistă, reputată prin dîrzenia ei, poate fi trecută cu ușurință. Numai graba și o oarecare neșansă au făcut ca această partidă să nu fie întoarsă pe dos. Dincolo, la **Jiul,** am văzut aceeași agresivitate a masivilor săi jucători, între care Nagy și Mulțescu au strălucit de departe. Prima partidă devenise la un moment dat interesantă, din cauză că pe calea undelor se auzea cum la Craiova liderul marca gol după gol echipei lui Dobrin. Tot pe această cale, aveam să aflăm cum, la Tg. Mureș, **F.C. Constanța** avea să piardă cu 1–0 și cum la Reșița Rică Răducanu reușea să agonisească pentru echipa sa un punctișor mare și lat cît Podul Grant, cum la Iași, **Poli**, care ațipise atîtea etape pe ea, zdrobea exemplar echipa **U.T.A.** din Arad cu 4–1, iar la Timișoara tot un **Poli** punea cruce pe mormîntul echipei băcăuane. La Cluj, **Universitatea** se împăca docil cu **Steagul roșu,** iar la Ploiești, **Petrolul** abia bătea pe **Sportul studențesc** cu 2–1, deși, după relatările din presă, bucureștenii ar fi meritat un meci nul pe care arbitrul nu l-a dorit.

Scrutarea clasamentului arată că în subsolurile diviziei A se duce o luptă pe viață și pe moarte: **Petrolul, S.C. Bacău, C.F.R. Cluj, Poli Iași** și chiar **Jiul** și **Rapid** vor trebui să uzeze de toate forțele de care mai dispun pentru a se menține în prima categorie. Pînă miercuri seara nu vom ști care vor fi «răposații» și care «vor învia din morți».

Doamne ajută! **EUGEN BARBU** ■

POȘTA SPORTURILOR

măi tovarăși, ce vreți voi?

ROANGHESI ION, Petrila. Într-un moment în care fotbalul cu ale sale ne aduce atîtea stupefacții, mîhniri, indignări, temeri, regrete și, s-o spunem pe șleau, un început de lehamite (eu unul dacă n-aș fi văzut tocmai zilele astea la televizor acele șuturi ale lui Rivelinho care parcă făceau mingea să trăiască, — și nu oricum, ci în perfectă stare de imponderabilitate —, m-aș fi lăsat definitiv de binecunoscutul sufletism fotbalistic de pe urma căruia, ca tot omul, din fragedă copilărie și pînă în pragul senectuții, numai de suferințe am avut parte), într-un asemenea moment, zic, este bine să ne amintim că există pe lume și sportul numit **șah.** Stau de o bunicică bucată de vreme în fața scrisorii dumneavoastră cu fierbinte și lucidă pledoarie pentru popularizarea a ceea ce numiți **șahul artistic** — și mă simt ca în fața unui eșichier de unde mă privesc sever ochii pătrați ai unei probleme greu solubile: cum să popularizăm noi acest stimabil domeniu al șahului, dacă n-o fac în primul rînd cei însărcinați anume cu aceasta!?! Este o dilemă care, tare mă tem, ne-a cam adus în pragul crizei de timp. Dacă nu cumva vom fi și depășit acest prag. Căci parcă nu prea mai auzim, ca în alți ani, despre mari performanțe internaționale ale «problemiștilor» români. ● **NITOIU MARIUS, Bd. Păcii, 99-104, București.** «Nu sînt un suporter al oltenilor și de aceea să nu vă așteptați la laude aduse jucătorilor și mai ales lăudătorilor lor». Nu mă aștept la așa ceva. Aștept, în schimb, să-mi spuneți la fel de deschis și cu ce echipă țineți (din scrisoare reiese doar că, în afară de olteni, aveți ce-aveți cu «Steaua» în general și cu Teașcă în special).Ca să știu cum să vă răspund spre a vă fi cît mai pe plac. Căci, credincios străvechii devize a breslei din care mă mîndresc a face parte («Cititorii noștri — stăpînii noștri!»), altă dorință n-am pe lumea asta.● **ION MARINESCU, Reforma Agrară nr. 5, Craiova.** «Pentru unii mumă, pentru alții ciumă», astfel vă intitulați scurta, dar incandescenta scrisoare dedicată înfierării arbitrarului în sport, cu precădere în fotbal. Am speranța că ultimele măsuri disciplinare luate de federație v-au mai răcorit. ● **UN GRUP DE SUPORTERI, Rm. Vîlcea; NIȘTE SIBIENI OBIECTIVI; PATRU ELEVI CRAIOVENI; MAI MULȚI INDESCIFRABILI DIN CLUJ; UN BĂCĂUAN ÎNDURERAT** ș.a. Măi tovarăși, ce vreți voi? Să se instaleze pe fiecare stadion, lîngă tabela de marcaj, cîte o spînzurătoare pentru arbitrii aflați în defect? Să se organizeze, în piața publică, tăieri de picioare ale fotbaliștilor care ratează din doi metri, și de mîini ale observatorilor care *nu scriu rapoartele* așa *cum v-ar conveni?* Să se dea echipei care pierde pe teren propriu, în loc de tricouri, cămăși de foc, precum aceea care l-a mistuit în chinuri pe eroul din mitologie?... Fiți serioși, oameni buni, lăsați scrîșnirile de dinți și țineți-vă ochii în orbite! Că sîntem un neam de oameni pașnici și cu simțul umorului. Și, mai cu seamă, vorba *cîntecului, «mai avem* și alte treburi pe-acas'!», mult mai importante decît fiertul în cazan cu ulei și trasul pe roată al unor semeni care se îmbracă de dragul nostru, duminică de duminică, în pantaloni scurți... Și, în încheiere, eu zic să-mi ziceți mersi că nu transcriu aici tot ce mi-ați scris și că nu vă dau în vileag numele și adresele. Nu de alta, dar veți fi avînd, unii, ca tot rumânul, un copil, doi pe lîngă casă; alții veți fi fiind în dîrdora logodnei; alții vă veți fi bucurînd de bună faimă pe la locurile de muncă — și e păcat să gîndească cei dragi ce nu trebuie (și ce nu este) despre dumneavoastră. Zău așa, băgați săbiile-n teacă...[1]

PETRE DRAGU ■

[1] Atenție, corectura: să nu apară cumva **teașcă** în loc de **teacă**, mă rog dumneavoastră, că mi se duce pe copcă toată pledoaria. **P.D.** ■

TENIS

cine va face al treilea punct?

A început Grand Prix-ul, Năstase s-a instalat din nou în frunte și noi îi dorim din nou succes. Dar, oricît am fi de fascinați de marea cursă pe care campionul nostru o domină cu autoritate de atîția ani, nu putem să nu ne amintim, măcar din cînd în cînd, de Cupa Davis în care ne-am pus și continuăm să ne punem speranțe. De Cupa Davis care cu înțelepciunea-i septuagenară ne arată că este posibilă pînă și eliminarea timpurie a celor două mari favorite: Australia și Statele Unite. Și fiindcă anul acesta ea a început sub semnul tuturor posibilităților, se pare că 1974 îi va aduce un al cincilea cîștigător. Tentația de a fi a cincea țară care cucerește prețiosul trofeu trezește ambiții și nimeni nu vrea să-i scape șansa printre degete. Mai mult ca oricînd, anul acesta nu există echipe învingătoare și echipe învinse dinainte. Există doar echipe cu mari campioni — România, Suedia, Cehoslovacia, U.R.S.S.— și echipe omogene — Franța, Italia, Iugoslavia, Republica Sud-Africană.

Noi intrăm în cursă peste o lună, un avantaj, dar și un handicap, poate, dacă ne gîndim la rodajul echipei noastre. Vom întîlni Franța care și-a cîștigat împotriva Austriei dreptul de a veni la București. Echipa Franței din care absentează un jucător ai cărui nervi cedau anul trecut în fața lui Kakulia, la Moscova — Proisy —, dar în rîndul căreia a revenit Goven, cel care împotriva Austriei aducea egalare în cel mai dificil moment al meciului. La Viena, francezii au avut în Kary și Pokorni adversari redutabili, în compania cărora au făcut un util rodaj și au trecut un sever examen. Nu e greu de anticipat că la București echipa Franței va spera mai puțin în victoriile-i foarte ipotetice ce le poate obține în fața lui Năstase, dar va spera în schimb cu siguranță în celelalte trei meciuri considerate deschise. În ceea ce ne privește, *marea întrebare pe care ne-o punem este cine va face cel de-al treilea punct? Poate la dublu, dacă partenerul lui Năstase ne va demonstra că a mîncat voleuri, retururi și servicii cu pîine în fiecare dimineață la prînz și seara, iar noaptea a visat cinstea de a seconda pe cel mai mare jucător din lume, poate — ambiționat — Ovici va reuși să ne arate că este în stare să-și confirme victoriile de anul trecut...*

Cine va face al treilea punct? Este întrebarea care și-a pus-o Biroul Federației române d
tenis *consacrînd o întreagă ședință* de lucr
participării echipei noastre în Cupa Davis. I
hotărîrea de a renunța, cu excepția lui Ilie Nă
tase, la campionatele de la Wimbledon, care s
desfășoară pe iarbă, în schimbul unei pregăti
minuțioase pe zgură, la București, și a organ
zării unei întîlniri pe echipe, în preajma meciul
cu Franța, mi se pare foarte inspirată.

ȘTEFAN GEORGESCU

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

CROȘEELE ȘI DIRECTELE LUI COSTIC
DAFINOIU N-AU IERTAT PE NIMENI.

Tînără stea a boxului românesc, Costică Daf
noiu a făcut încă o dată proba eficacității pumn
lor săi, — «năprasnici, de parcă ar fi încărca
cu dinamită», apreciază specialiștii —, măturin
ringul de la Kiev cu adversarii întîlniți. Cu to
au fost rapid trimiși de Dafinoiu în lume
viselor.

Întors campion continental — la tineret —d
orașul de pe Nipru, acest puncheur de rasă ar
se pare, toate datele viitorului pugilist de ma
anvergură internațională.

VIRGINIA IOAN ÎNVINGE UN MIT ȘI ZBOA
RĂ SPRE RECORDUL MONDIAL.

Recordul Iolandei Balaș (atletă de-a drept
legendară), record stabilit la 16 iunie 1961
Sofia, a fost doborît duminică de Virginia Ioa
Învingînd ceea ce în atletismul nostru ajunse
un adevărat mit, succesoarea celebrei Ioli zboa
de pe acum cu gîndul și va zbura, cu siguranț
și cu fapta peste recordul mondial al probe
Așteptăm cu nerăbdare vestea saltului cel (ma
mare.

EDDY MERCKX A AJUNS SĂ NE PLICT
SEASCĂ...

Cîștigînd de-a valma, de *mulți ani în* și
zeci de curse clasice, tururi ale Franței, Itali
Spaniei etc., supercampionul belgian E
Merckx a ajuns să îndepărteze — fatal — o par
din simpatizanții ciclismului, obosiți de alerg
torul «care cîștigă totul» și ucide, din plecar
orice emoție, orice dubiu, orice speranț
Bobet, Anquetil, Gaul, Van Loy, Kubler, Koble
Bartali, pînă și marele Coppi pierdeau o par
din cursele la care participau; Merckx însă
pe cît de puternic, pe atît de ambițios — învin
mereu și ne plictisește cu victoriile lui fă
număr.

FOTBAL-ARTĂ.

Partida România B — «25 aprilie» (R.P.
Coreeană) ne-a prilejuit redescoperirea un
flori rare în fotbalul internațional. Echipa oas
ne-a delectat cu ceea ce s-ar putea numi fă
exagerare fotbal-artă. Virtuozitate în jucar
balonului, acțiuni de mare finețe, viteză debo
dantă. Și am mai văzut ceva cu totul rarisi
am văzut o echipă care nu știe să lovească,
știe să faulteze! N-am citit într-o carte
povești, am văzut cu ochii noștri — fotbali
care nu știu să faulteze!!!

MARIUS POPESCU

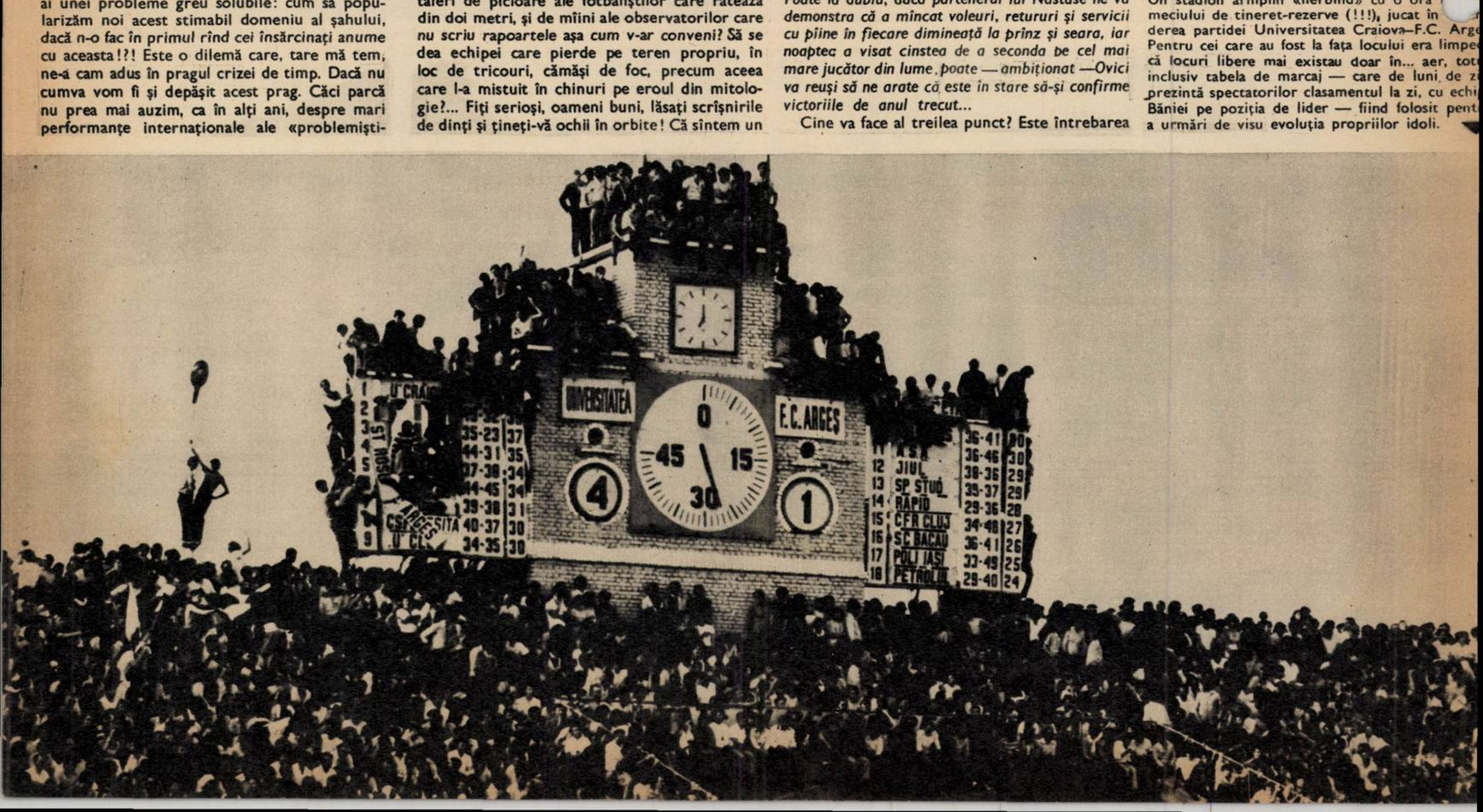

Un stadion arhiplin «fierbînd» cu o oră î
meciului de tineret-rezerve (!!!), jucat în
derea partidei Universitatea Craiova–F.C. Arg
Pentru cei care au fost la fața locului era limpe
că locuri libere mai existau doar în... aer, tot
inclusiv tabela de marcaj — care de luni de z
prezintă spectatorilor clasamentul la zi, cu echi
Băniei pe poziția de lider — fiind folosit pent
a urmări de visu evoluția propriilor idoli.

CRONICA OREI ZERO

mașinile de noapte de la a la z

Desigur, materialul pentru această cronică a fost adunat în multe alte nopți, în care, dintr-un motiv sau altul a trebuit să apelez la serviciile mașinilor de noapte înșirate ca spițele unei roți din centru către marginile Bucureștiului. Dacă întîrzii mult după ora zero în Bd. Șulea, de exemplu, și vrei să ajungi la Băneasa, nu ai decît să te urci în autobuzul I care te duce la Sf. Gheorghe, de unde iei autobuzul A pînă la Casa Scînteii. De la Casa Scînteii cu mașina X de pe linia sezonieră, ajungi ultimul la Parcul Privighetorilor, pentru a respira aerul parfumat cu floare *de tei care a invadat nopțile acestui început de vară.*

Este sîmbătă seara, oamenii sînt relaxați, dispuși să piardă timpul. Consultă harta luminoasă unde autobuzele sînt rînduite după alfabet. Observ că lipsește litera Z. Lipsește numai pe hartă. Mașina însă există, și circulă. Asta arată *cît de lung este alfabetul și că nu toți au ambiția* să-i dea de capăt! În acest punct al Bucureștiului noaptea nu-și poate intra în drepturi deoarece nu există clipă în care să nu se pornească un motor, în care să nu vină sau să nu plece o mașină din stație. Prin acest punct trece o bună parte din cei 25 000 de oameni care hălăduiesc sîmbătă pe străzile Capitalei. Printre ei întîlnești personalul de serviciu de la localuri, itebiști care se retrag, itebiști care vin la posturi, întîrziații schimbului II ș.a. Bineînțeles, nu absentează alaiul îndrăgostiților, al celor «făcuți», singuraticilor și noctambulilor de tot felul. Din Dudești, ies cu noaptea-n cap și cu sacii în spate puzderie de zarzavagii care se grăbesc să prindă locuri în mașini. Destinația, Piața Unirii.

Pe la două-trei noaptea, jumătate din călători dorm în scaune iepurește pîndind stația de coborîre și anunțînd-o din timp taxatoarei, că nu are rost să se oprească mașina în stațiile unde nu așteaptă nimeni și nu coboară nimeni. Cîte un întîrziat aflat la prima escapadă sau cîte un *obișnuit al escapadelor încearcă să anime atmosfera*, cîntînd sau monologînd. Dar este imediat sîsîit sau stropșit de vreun călător sătul de inutilități.

Întîlnesc mașina cu numărul 07805 a directorului exploatării auto, inginer Ion Filimon. Se recepționează apeluri de la echipaje de noapte. Se dau *indicative, asigurîndu-se de recepție*, informîndu-se reciproc. În stația de plecare inginer Al. Oprișan, locțiitor al șefului serviciului circulație și mișcare din Direcția I.T.B. Urcă și dînsul. Este ora unu și zece. Inginer Filimon, om căruia îi place să ia lucrurile de la capăt, mă poftește să văd o autobază, să văd cum și de unde pleacă o parte din cele 1 240 de autobuze care străbat Bucureștiul în lung și în lat, în curmeziș, în zigzag, oblu, ziua și noaptea descriind un drum labirintic de aproximativ 70 000 de kilometri în trei schimburi. I.T.B.-ul este o instituție care mișcă în fiecare zi, acolo unde îi mînă treburile, circa 4 000 000 de călători. Asta înseamnă că [illegible]re cetățean al Bucureștiului, la care se adau[illegible]n strat gros venit din provincie pentru o zi sau două, urcă de trei ori pe zi în tramvai sau în autobuz sau în troleibuz. Autobaza Șerban Vodă. Sîntem cercetați cu amănunțime la acte, inclusiv directorul. Apoi ne ia în primire ofițerul de serviciu și iar ne purică. Intrăm într-un birou și ascultăm pe bandă de magnetofon o teleconferință. Rapoarte, sarcini, evenimente. indicații *și în spatele lor zeci de mii de itebiști cu vehiculele lor.* Observ, pentru a cîta oară, de cînd umblu prin instituții, că peste tot e nevoie de forță de muncă. Este nevoie de tineri care pot veni din orice colț al țării să urmeze o școală de calificare, de cel mult un an și cel puțin 25 de zile și apoi să aibă un post onorabil, cămin, masă și *tot ce-i trebuie, pentru a începe o viață.* Li se cer în schimb seriozitate, muncă și bună-cuviință. Sîntem la dispeceratele de serviciu din schimbul trei. Mă uit pe schema programării personalului de bord: o rețea de cifre și date sub care se ascund oameni și mașini apoi îmi arunc o privire în... «lingură», așa i se spune, din perioada *cînd tramvaiul era tras de cai, «registrului* de înregistrare a vehiculelor și personalului». Fiecare vehicul are ora sa de ieșire și intrare în bază, spune Iuliana Sclipcea, dar o mai știm și noi, cînd taxatoarele anunță strident publicul călător că mașinile se retrag la autobaza cutare sau la depoul cutare. Intrăm în halele mari unde se fac de către *tehnicieni verificările fiecărui vehicul* în parte: direcție, frînă, semnale electrice, caroserie etc., etc. Mașinile sînt trecute prin perii și spălate lună... Cel puțin așa am văzut eu la o oră tîrzie cînd opt iunie devenea nouă, iar noaptea avea un aer de mireasă în preajma nunții de aur cu flori de tei în păr. Ieșind de aici, I. Filimon și Al. Oprișan mi-au propus efectuarea unei călătorii pe linia H (promisă de mult cititorilor acestei rubrici) apoi la Autobaza Titan. În mașină, printre apeluri și indicative, am descoperit un personaj interesant pentru un alt reportaj, în persoana lui Ion Filimon.

COMAN ȘOVA ■

JURNAL DE ȘANTIER

fîntîna

Cum să nu recunoaștem că milioane de turiști cînd vin în Leningrad pleacă neapărat la Petrodvoreț să vadă grădina uluitoarelor fîntîni ale lui Petru cel Mare. Cum să nu recunoaștem că *toți îndrăgostiții lumii tînjesc* să ajungă la alegorica Fontana di Trevi din Roma ca să-i dăruiască bănuții promițători ai «dragostei veșnice» și cum să nu recunoaștem că farmecul anume al grădinii Versailles-ului n-ar exista fără fîntînile ei? Savantul și inefabilul joc al apei și-a dovedit de mult virtuți similare operelor de artă. *O fîntînă cu har desferecată* îți poate crea stări de reverie, de sensibilitate și emoție cu nimic mai prejos decît o galerie de artă. Așa e gîndită – și în plus vine parcă să corecteze un fel de nedreptate făcută parcurilor Capitalei noastre, nu prea bogate în aceste plăsmuiri de ape – fîntîna, marea fîntînă din Parcul Tineretului, *cum a imaginat-o și a proiectat-o arhitectul* Valentin Donose am mai spus în jurnalele anterioare, acum vreau să vă spun cum se face o fîntînă. Fîntîna din Parcul Tineretului.

Nu trebuie să-l urmați pe Columbo și să dați telefon la meteorolog ca să aflați că a plouat pe 16 mai. Cu siguranță a plouat. A plouat torențial și asta a provocat mari *greutăți oamenilor* maistrului Savu Jelea, lotului inginerului Țoneș care face fîntîna. A țîșnit apă din pămînt, în ceea ce atunci era doar o groapă, apă pînă la glezne, apă cu mîl care nu lăsa să se toarne beton, să se armeze fundația. Intervenție la I.C.A.B., pompe electrice, pompe și oameni muncind din greu ca să scoată îndărătnica apă. Și cu fiecare centimetru eliberat echipa lui Ion Gîndac toarnă beton vîrtos ca să izoleze stratul fluid.

De la 16 la 23 mai s-a săpat numai manual pămînt greu, pămînt cleios care se lipea de lopată, unde nu se puteau băga utilaje. Și tot din cauza ploii s-a surpat și un mal, făcînd mîlul mereu să curgă. «Ne-am chinuit cu 20 de oameni și ceea ce *trebuia să facem în trei zile*, am făcut în șapte. O întîrziere cu patru zile față de grafic care trebuia recuperată» – spune maistrul Jelea. «Și-am început să ne gîndim cum s-ar putea recupera de-aici încolo – continuă inginerul Țoneș. Numai cu mînă calificată și cu oameni destoinici. Dar nu-i prea aveam. De unde să-i iei. Pe zona parcului avem de realizat 2 milioane și jumătate producție numai la construcții-montaj. Pentru realizarea acestui volum ne-ar fi trebuit în jur de 100-120 de oameni cu o productivitate maximă de 20 000 lei pe muncitor. Aveam front deschis de lucru pentru 40 de fierari, dar de *unde să-i iei? Nu puteam* dezechilibra ritmul lucrărilor de la sală. Deci, trebuia să ne descurcăm. Cu opt fierari care lucrează de la 6,30 pînă la 20. Și lucrează cu fier subțire. Sînt operațiuni migăloase, laborioase, delicate, pur și simplu de artizanat. Au stat, s-au chinuit, au reușit. Și-i deplasam și la alte lucrări din parc, se mută *de colo-colo cu* sculele și fierul pentru armături în spate. Betoniștii Ion Gîndac. Victor Cașu, Ștefan Buruiană sînt niște oameni care îmi plac foarte mult». «De ce vă plac?» «Fiindcă știu meserie, fiindcă sînt conștiincioși, am bază în ei. Dacă oricăruia dintre ei i-aș spune să treacă prin zidul ăla, fără să-l spargă (îmi arată cu degetul zidul unei case – n.a.), trece prin zid. Păstrați realul din asta și o să vă dați *seama ce fel de oameni sînt*». «Dar cam puțini, nu?» «Nu. Mai îmi plac și dulgherii Nicolae Dumitru, Gheorghe Vasile – moș Gheorghe cum îi spunem – Dumitru Moise care sînt buni la toate. Am turnat și betoane cu ei. Sînt meseriași polivalenți. Cînd n-am brațe de muncă și mă frămînt, vin și mă liniștesc *«lăsați, tovarășe inginer, că turnăm noi»*. Cu ei am turnat acest strat izolator de 20 metri cubi din beton vîrtos pe fundul fîntînii. Ei l-au turnat, ei l-au vibrat... Necazul cu apa infiltrată l-am avut mai serios la stația de pompare a fîntînii». Punct. Aici ne întrerupem discuția fiindcă inginerul Țoneș pleacă sus, la stația de recepție, să se intereseze de betonul special cu ciment alitic, rezistent la apa sulfatică (apă ce se infiltrează *încăpățînată*), comandat anume la «Progresul», beton așteptat care nu mai vine. Trebuie lucrat rapid ca să se evite o nouă penetrație. Pînă atunci maistrul Jelea îmi vorbește mai departe despre stația de pompare, această microuzină subpămînteană, pe care noi n-o vom vedea, nici măcar n-o vom bănui că există. *Inima ce va împinge spre înălțimi*, ce va face să se joace aerian în jeturi sau în subtile picături de rouă, ape limpezi, ape ale imaginației, ape ale frumuseții. Un arhitect a imaginat și a creat, muncitorii inginerului Țoneș au modelat această statuie în marmură fluidă. Sublimă operă. Dar travaliul frumuseții nu-i niciodată ușor. Poate că ar trebui să-i dăm un nume acestei fîntîni. Poate Fîntîna albastră (culoare ce domină caucul ei, ca într-un cer răsturnat), sau poate Fîntîna *rozelor* (în juru-i, fiind, ca un soclu parcă, trandafiri), sau poate lansăm un concurs pentru a-i găsi numele pe care să-l merite și să rămînă simbol.

V. GHERGHINOIU ■

implicațiile necunoașterii legii circulației

Sîntem martorii unui proces de creștere vertiginoasă a numărului de automobile, de sporire a intensității traficului rutier care a atins pe multe artere, chiar la început de vară, cote nemaiîntîlnite încă pe drumurile țării noastre.

Nu există lună, săptămînă și chiar zi fără ca în București și în județele țării să nu se întreprindă ceva pentru sporirea cursivității circulației. Măsurile în acest domeniu au un caracter extrem de divers. Unele din ele, cum ar fi viaductele peste căile ferate, drumurile de ocolire a orașelor, lărgirea arterelor de penetrație și a unor sectoare din rețeaua stradală majoră a orașelor, vizează rezolvarea pentru prezent, și deseori pentru un apreciabil număr de ani în viitor, a unor probleme deosebit de importante pentru asigurarea fluenței traficului, altele – ca, de pildă, instituirea unor sensuri unice, amenajarea unor alveole pentru oprirea mijloacelor de transport în comun, ameliorarea semnalizării rutiere – constituie piese de calibru *mai mic, dar nu mai puțin însemnate în «ar*tileria» fluenței.

În «ofensiva» permanentă ce o ducem pentru sporirea continuă a fluenței traficului dispunem totuși încă de numeroase rezerve.

Automobiliștii dar și pietonii cu «simț automobilistic» pot observa frecvent, îndeosebi pe arterele aglomerate, *în orele de vîrf*, cum simpla staționare a unui vehicul pe o bandă de circulație provoacă încetinirea fluxului rutier, fracționarea și chiar oprirea lui temporară. Bineînțeles că toate acestea se traduc în pagube pentru economie prin întîrzieri la serviciu, prin sporirea cantităților de combustibil consumate, prin afectarea *transporturilor* de mărfuri etc., etc. Se traduc însă și în suprasolicitarea nervoasă a șoferilor și pasagerilor, a căror influență negativă asupra producției nu poate fi încă concret evaluată, dar este cert că ea există.

În prezent (poate și pentru că prevederile legale sînt puțin cunoscute), șoferii ale căror autovehicule s-au tamponat *obișnuiesc* să lase mașinile pe partea carosabilă (chiar dacă aceasta duce la îngreunarea și chiar întreruperea traficului) pînă sosesc organele de miliție. Deseori la mijloc este vorba de niște zgîrieturi ale caroseriei, de spargerea unui far sau semnalizator. Este neîndoielnic că pagubele provocate prin blocarea fluxului rutier sînt de *mii*, de *zeci* de mii de ori mai mari decît cele suferite de autoturisme.

Neajunsurile pornesc, așa cum spuneam, de la necunoașterea precisă a legii circulației de către mulți conducători auto. Acestora le-a rămas în minte vechea formulare a articolului din decretul privind circulația pe drumurile publice, care se referă la infracțiunea de îndepărtare de la locul accidentului și nu cunosc modificările aduse pe parcurs acestui articol.

În actuala redactare acesta precizează: «Părăsirea locului accidentului fără încuviințarea organelor miliției de către oricare dintre conducătorii vehiculelor angajate într-un accident de circulație de pe urma cărora a rezultat moartea, vătămarea *integrității corporale*, ori a sănătății vreunei persoane, ori dacă accidentul constituie infracțiune, ori s-a produs ca urmare a unei infracțiuni, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani».

Rezultă clar că în cazul accidentelor ușoare nesoldate cu consecințe din cele enumerate în articolul sus-citat, ori în *împrejurări din cele* arătate mai sus, șoferii pot scoate autovehiculele de pe partea carosabilă și pleca la cel mai apropiat organ de miliție sau agent de circulație pentru întocmirea formelor cerute de lege în asemenea împrejurări.

Textul sus-menționat din decret se coroborează perfect cu obligația pentru conducătorii de autovehicule inserată în art. 45, pct. 8 din regulamentul de circulație, care cere șoferilor să nu schimbe poziția autovehiculelor angajate în accidente pînă la sosirea organelor miliției dar numai în cazurile și împrejurările la care face referire decretul de circulație.

Am intrat în mod intenționat în detaliile legii în ideea ca șoferii să înțeleagă că în cazurile *de accidente ușoare, de genul celor* la care am făcut referire la începutul articolului nu pot fi sancționați pentru degajarea străzii de autovehiculele avariate.

DIMPOTRIVĂ, PROCEDÎND ÎN ACEST MOD ÎȘI VOR ADUCE O CONTRIBUȚIE SUBSTANȚIALĂ LA FLUIDIZAREA TRAFICULUI RUTIER, LA BUNA DESFĂȘURARE A CIRCULAȚIEI.

Colonel VICTOR BEDA ■

racul

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 17

UMOR INVOLUNTAR

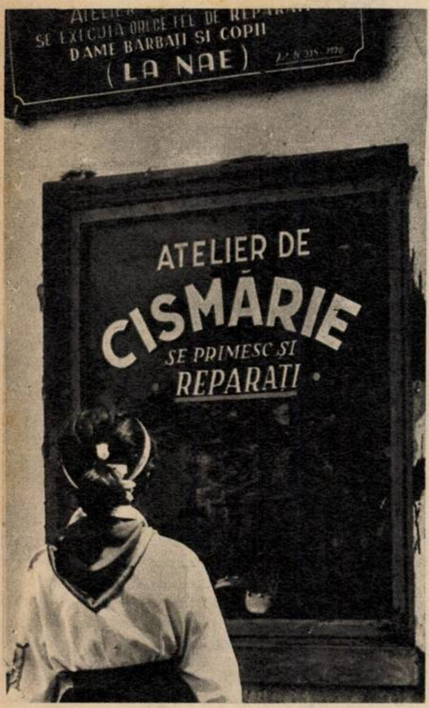

SORIN POSTOLACHE

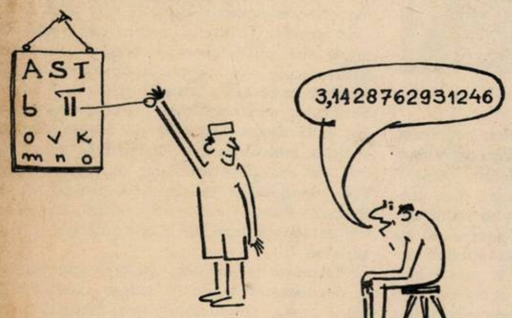

A.POCH

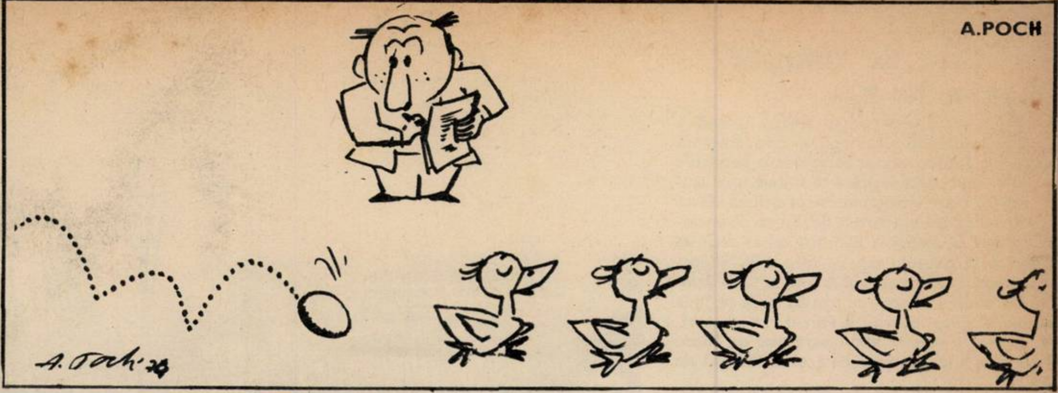

ANTON DRAGOȘ

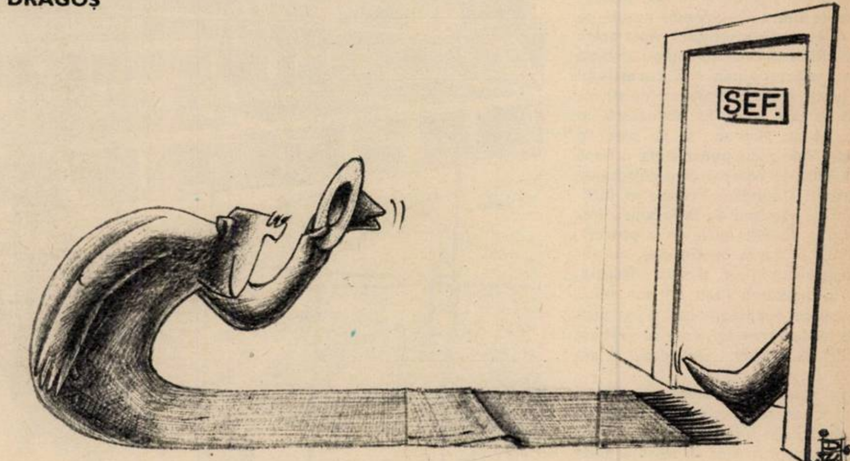

ANTON DRAGOȘ

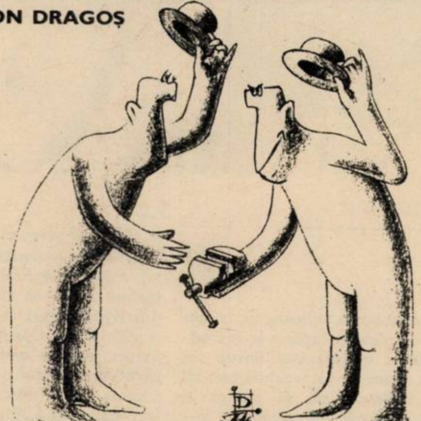

SORIN POSTOLACHE

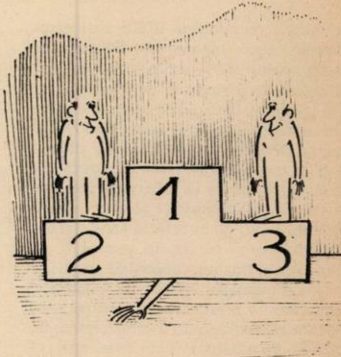

DE-ALE MELE

Cei care se tem și de umbra lor, probabil că se cunosc foarte bine.

●

Dacă lupul ar fi fost blînd, de mult era pus în lanț.

●

După eșecul echipei de rugbi, antrenorul se consolă spunîndu-și: «Ce să-i faci, balonul e rotund».

●

Bunul-simț e o caracteristică de fond și nu de formă. Prin urmare, la ce i-ar folosi nesimțitului să fie politicos?

●

Unii spun adevărul numai atunci cînd recunosc că mint.

●

Calul de dar se poate căuta la dinți, însă într-un mod mai discret.

●

Nu avea nici o carte în casă. Era un telespectator perfect.

GIUSEPPE NAVARRA ■

UMOR LA TRIBUNAL

— Domnule președinte, vă rog să întrebați pe martor a cîta oară s-a sinucis inculpatul pînă astăzi.

●

Președintele: Cît pămînt are reclamantul cu totul?

— Zece hectare teren arabil, cu origine sănătoasă, răspunse avocatul.

●

... și după un timp, ca să zic așa, căruța n-a mai mers cu conviețuirea dintre reclamant și pîrîtă și acum iată-i pedeștri în fața dumneavoastră.

●

— Onorată instanță, la faptele riguros exact expuse de distinsul reprezentant al procuraturii, eu mai adaug doar că inculpatul, element tînăr, timid, a intrat în magazin și navigînd printre gondole a fost atras probabil de napolitane pe care și le-a apropiat.

●

— Clientul meu s-a împrietenit cu actuala lui concubină mult mai tîrziu. În prezent reclamanta în urma concubinajului a dat naștere la un copil, în timp ce pîrîtul, încă nu.

●

— Din raportul de expertiză medico-legală, grupa sanguină, rezultă că fac parte din el mai mulți bărbați.

Spicuiri din volumul în curs de pregătire
D-ALE TRIBUNALULUI
de **TUDOR CRĂCIUN** ■

LEGENDE FĂRĂ DESEN

— Degeaba-mi vorbești, că nu te aud. Sînt surd.

— Dar nu-ți vorbesc: mănînc.

●

— Ospătar, fii bun și închide ușa, că altfel îmi ia curentul friptura din farfurie!

●

— Mărturisește că vouă, bărbaților, vă plac femeile guralive, la fel ca și celelalte!

— Care celelalte?

●

Familia pleacă în vizită și unul dintre copii întreabă:

— Mamă, ne punem mănușile, sau ne spălăm pe mîini?

●

— Am impresia că mă crezi un idiot desăvîrșit.

— Eh, nimeni nu e desăvîrșit.

●

— Doctore, mă doare cînd apăs aici.

— Și cine vă pune să apăsați?

●

Fiul unui scoțian este întrebat:

— Ce dorești să faci cînd vei fi mare, puișor?

— Să mănînc!

fericitul columbo

— Burlacul ăsta de Columbo, fiindcă burlac ebuie să fie, din moment ce vorbește atît de ult despre nevasta lui — îmi spunea prietenul și laboratorul meu —, burlacul acesta cu animalul pleoștit eliminat din academia de cîini pentru simism contagios, cu solidul lui Peugeot 404, trenciul lui totdeauna ponosit, trebuie să fie fericit.

— Un fericit profesional, vrei să spui, fiindcă, și scenaristul a uitat să-l mai avanseze, totdeauna rezervă cazuri unde poate deduce «un fir», încă la început se poate fixa, fără greșeală, asupra ui bănuit, totul rămînînd doar chestiune de îngere a probelor. Dar, fericit, fiindcă în- tdeauna criminalul îi lasă fie chibritul cu care a aprins trabucul și scrumul ce poate fi analizat laborator; cele trei cești prea ostentativ pe asă ca să sugereze că răpirea au făcut-o doi; aratul de radio fixat la un post cu muzică simfo- că, deși victima nu agrea asemenea gen de muzică; magnetofon cu bandă pornită pentru înregis- are prea curînd decît era firesc; o mașină deca- tată, deși plouase; o garoafă la locul crimei pe re trebuie să o recupereze; notițe scrise cu rmatograful...

— Dar, ca spectatori, după ce am văzut modul care s-a săvîrșit crima, ne-a plăcut să urmărim umul lui spre adevăr prin observații și deduc- fiindcă eram alături de el, participam adică la ce făcea, dorindu-i să răzbune răul făcut, ne curam de victoria lui. Ne-au plăcut și modestia gravitatea cu care parcă oficia căutarea adevăru- . Și, mai mult poate, ne-a plăcut pentru tristețea , pentru că, în adevăr, era frumoasă tristețea care își trăia victoriile, căci victoriile crimina- ului sînt inundate, sînt umbrite de tristețea evărului dezvăluit.

— Dar dincolo de amărăciunea specifică profe- nii, e mistuit de necesitatea actului de dreptate izbîndind mereu, trebuie să fie teribil de fericit.

— Cam naivă totuși fericirea lui, bătrîne prieten, vă zic, fiindcă deși e un milos cu cîinii părăsiți chiar cu criminalii, cărora le oferă în final un buc sau un pahar de vin, față de cei loviți de în- mplări are doar cîte un gest trecător de mîn- ere, cîte un cuvînt și atît, nu străbate adică mai înc pe drumul adevărului și al eliminării conse- țelor răului... Dar, criminalistic vorbind, aș vrea l văd pe simpaticul locotenent cu ouă fierte prin zunare ce s-ar fi făcut în fața unui caz, cu adevărat rte greu, ca de pildă acela — îți amintești? — d m-ai chemat să examinăm un cadavru, mai act un schelet care părea că e de competența eologilor, și care «ne spunea» doar că moartea osesorului», petrecută cu mulți, mulți ani în mă, nu s-a petrecut în condițiuni cu totul firești, dcă cel care l-a îngropat în acel loc a avut motive o facă. Desigur, laboratoarele de specialitate, pertizele ne-au ajutat spunîndu-ne că este vorba un tînăr, cam de 20 de ani, cam de 1,85 metri lțime, brunet. Numai că...

— Vedeți, asta e, numai că tot serviciile antro- logice ne-au determinat să mergem pe căi eșite, fiindcă tot cu un număr de ani în urmă, sindu-se pe malul apei un alt schelet, l-au identifi- ca fiind al tînărului X., mort în primul an după zboi. Scheletul a fost îngropat cu toată regula, ea și flori și lumînări pe mormînt, astfel că nu i putea fi vorba despre acel tînăr... Deci, ne-am ndit la toți dispăruții, cu atîția ani în urmă, dar el nu. Și nu a fost greșeala noastră, a fost eroarea oratoarelor și a modului lor de lucru de atunci. r fi trecut oare prin minte burlacului aceluia t că și laboratoarele puteau greși și să proce- a toate identificările făcute foarte demult?

Poate. Ca să fiu sincer trebuie să-ți spun că i eu, atunci, nu am avut încredere în operația atît de dificilă de reexaminare a tuturor identi- ărilor. Și în ce ciudată încurcătură m-ai pus unci cînd mi-ai dovedit că trebuie să anunți mem- i familiei că duc flori și aprind lumînări la mor- ntul altuia care, departe de a fi fiul lor, este așul rătăcit de armată. Și astfel, după lupta ta lucrările experților am ajuns la concluzia că ărul X nu a murit înecat, ci alt fel....

— Și ne-am întors cu peste două decenii în urmă stabilim ce s-a întîmplat cu acel tînăr, care era rcul lui de prieteni, cine îl dușmănea, ce motiv fi avut cineva să-l facă să dispară, fără să eliminăm i posibilitatea unei încăierări cu totul accidentale, un necunoscut... și toate astea știind că actul dreptate pe care îl vom face era numai al adevăru- , fiindcă în ce privește infracțiunea, intervenea ctul prescripției. Din multe cîte am aflat, din rturii pe care trebuia să le acceptăm așa im- ecise, cum sînt totdeauna după mult timp, am ținut îndeosebi pasiunea acelui grup de tineri care făcea parte și victima de a căuta prin fostele adăposturi de sub poala muntelui obiecte de echipament militar pentru vînzare.

— Dar cei patru din grup care rămăseseră în viață erau acum oameni așezați, cu familii, cu copii, foarte greu să mai poți formula în privința lor bănuiala unei crime.

— Fiindcă veni vorba, de ce v-a fost antipatic B. din primul moment? Fiindcă în chestia asta se pare că ne apropiem de intuițiile locotenentului cu trenci ponosit.

— Cum să-ți explic? Făcea parte dintre oamenii care cu orice ocazie supralicita, mereu voia să fie cel mai remarcat. Cînd după colectivizare s-a pus problema strîngerii animalelor, el a forțat adunarea lor într-o comună, deși știa că nu are unde le adăposti, nici cu ce le hrăni. Cînd cineva din subordinea lui se frămînta pentru faptul că nu mergea ceva bine, răspundea totdeauna: «Foarte bine, mama mă-sii...» și dădea din umeri, iar în rapoartele înaintate mai sus scria că totul e perfect, că totul merge excelent. Cînd a fost o acțiune de înfrumusețare, a mobilizat totul, a lipsit de brațe de muncă sectoarele productive, provocînd pagube serioase, reușind să obțină însă, în respectiva acțiune de care se preocupau ziarele, «locul întîi». Și nu le făcea de prost. Era un om rău. Poza în naiv entuziasmat, lovind și ridicîndu-se astfel...

Îți amintești de celălalt bănuit pe care l-am numit domnul A.? Cum, la un moment dat, ne-a părut suspect și l-ai urmărit, ți-aduci aminte noaptea cînd l-ai văzut pe inginerul acela stînd la masa lui de lucru, ca spre dimineață să iasă la gară, să-și aștepte soția, și cum aceasta s-a despărțit de amantul ei... și cum erai furios și îmi spuneai că s-ar cuveni să facem ca blegul acela de om bun și muncitor să afle aceasta? Dar de bănuitul numit de noi domnul C., despre pasiunea filatelică a căruia mi-ai spus că e inimaginabilă și nu îți puteai explica cum o viață de om se poate închide între clasoare de timbre...

— Bănuitului, domnul D., i-am studiat pînă și schema cu datele examenelor droaiei lui de copii, ca să știu cînd are de judecat note și cînd nu... Dar cum naiba v-a venit ideea aceea cu martorul fals?

— Nu cumva a fost ideea ta? În fine, a fost o idee, să inventăm un martor al celor petrecute, care să le scrie la fiecare cîte o scrisoare, cerîndu-le socoteală după atîția ani. Și apoi să le observăm reacțiile. Ai făcut și pe poștașul ca să le poți citi pe față reacțiile cînd află surpriza, ai făcut și pe șoferul de taxi ca să îl poți duce pe nervosul domn B., la domnul C., dar cîte nu ai făcut pînă ne-a venit ideea aceea de a participa și noi la întrunirea de douăzeci de ani de la terminarea școlii. Și surpriza ce i-am pregătit-o fiecăruia punîndu-le discret în mape cîte o fotografie a celui ucis, cu dedicația «martorului» pe ea.

— Ce credeți oare că l-a făcut pe domnul B. să greșească, să ne ofere proba de care aveam nevoie? Nici astăzi nu sînt sigur.

— Cred că faptul că în scrisorile «martorului» către ceilalți trei am strecurat unele amănunte care l-au derutat, gîndindu-se că din moment ce aceștia cunosc acele amănunte, martorul e real. Nu mai avea altă soluție. Trebuia să joace ultima carte.

— Sînt convins că atunci cînd mi-a dat întîlnire, adică «martorului», a vrut, că dacă nu mă poate cumpăra, să mă lichideze și pe mine. Cred că ar fi vrut să mă arunce din mașină, de aceea a pornit cu viteza aceea nebună, spunîndu-mi că numai așa își descarcă nervii.

— Te prevenisem că poate deveni periculos și, dacă îmi amintesc bine, nici nu m-ai anunțat că te duci la întîlnirea cu el... Ți se făcuse de aventură.

— Eram tînăr... Mai tînăr, și apoi, altfel nu îl puteam face să vorbească. I-am arătat casetofonul pe care am înregistrat convorbirea cu el și cum știam că va sări ca să mi-l ia, am profitat de clipa aceea ca să pun mîna pe comenzile mașinii.

— Pe care tot ai proptit-o nițel în șanț.

— Știți, îmi amintesc iar de fericitul acela de Columbo ai cărui criminali, odată dovediți, devin mielușei. Al nostru, abia încolțit și-a dovedit colții de fiară. Parcă îl văd cum a sărit din mașină și a sfărîmat casetofonul de pietre și ce privire ucigașă mi-a aruncat atunci cînd, calm, am pornit tare adevăratul casetofon, pe care cu adevărat înregistrasem convorbirea cu el.

— Și ce rîs demențial l-a apucat atunci cînd i-am comunicat că nu am nici un temei juridic să-l arestez fiindcă fapta lui e prescrisă. Rîdea și nu înțelegea nimic, adică nu putea înțelege de ce ne-am străduit atîta, de ce ai riscat tu «plimbarea» aceea fantastică cu mașina lui, dacă totul era doar «teoretic». Nu a înțeles nici atunci cînd i-am spus că nouă, astăzi, ne place să cunoaștem oamenii sub adevărata lor înfățișare, cel puțin pentru motivul ca să-i ocrotim pe cei buni și cinstiți...

— Ce episod de serial s-ar putea face din cazul acesta, și cîte mai sînt ca el.

— S-ar putea face...

EMIL POENARU ■

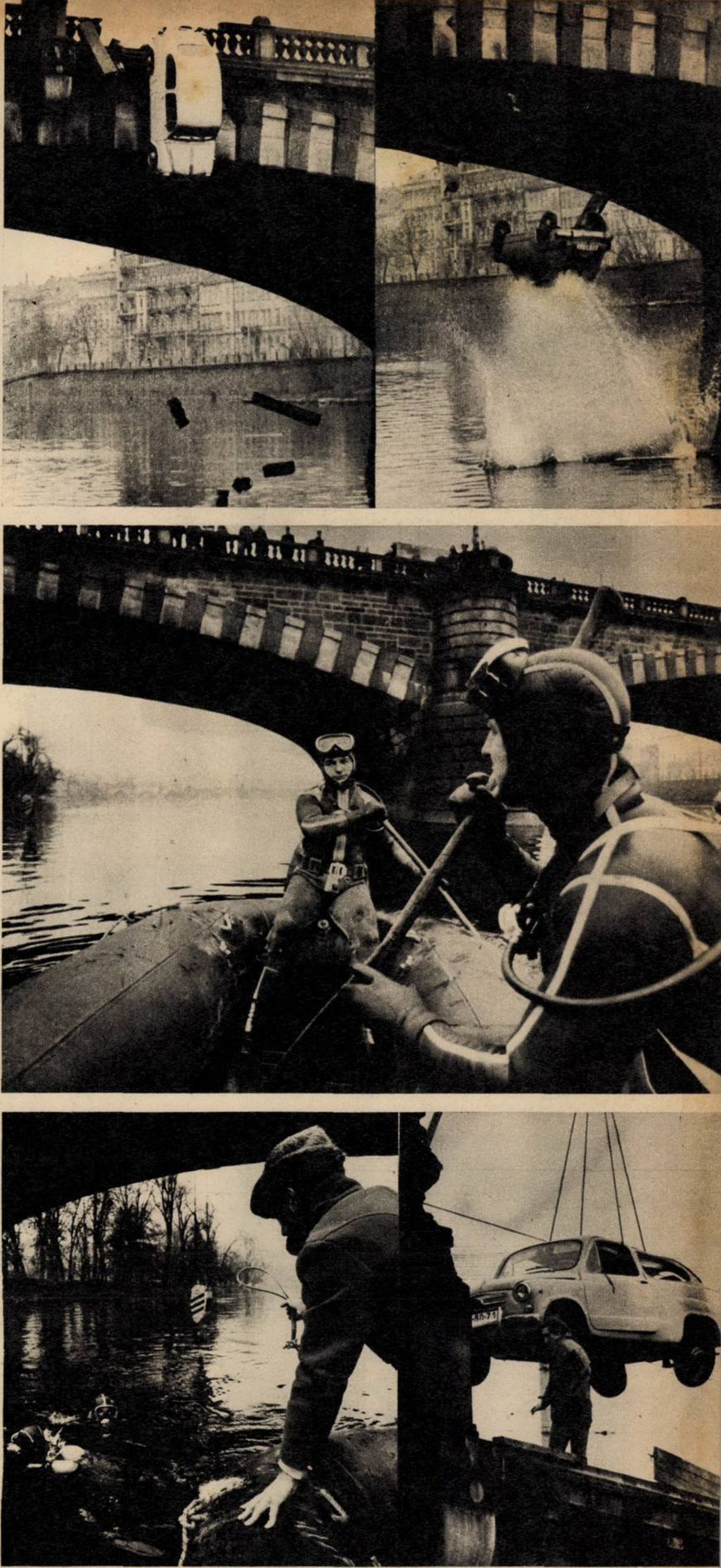

CA-N FILME...

Spre parapetul podului 1 Mai din Praga se năpustește în plină viteză un Fiat mic. Străbate parapetul din piatră și de la o înălțime mare cade în Vltava. Desfășurarea întregii acțiuni este urmărită de zeci de praghezi, zumzăie aparatele de filmat și țăcănesc aparatele de fotografiat. Pe rîu au ieșit scafandrii. Oamenii-broască se scufundă în apă. Peste puțin timp automacaraua scoate mașina distrusă pe uscat. Nu a avut loc nici o tragedie; în mașină nu era nimeni. Regizorul Oldřich Lipsky a avut nevoie pentru ultima scenă a unui nou film ceh, o comedie, de căderea automobilului în Vltava.

ector, un leu în vîrstă de opt luni, doarme într-o capelă engleză — la Devon — dezatată, zburdă într-o livadă îngrădită și se plimbă cu tractorul, după cum se poate vedea în fotografie.

COPERTA NOASTRĂ
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ și GHEORGHE AMUZA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1618, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: DAN BÎRLĂDEANU
41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

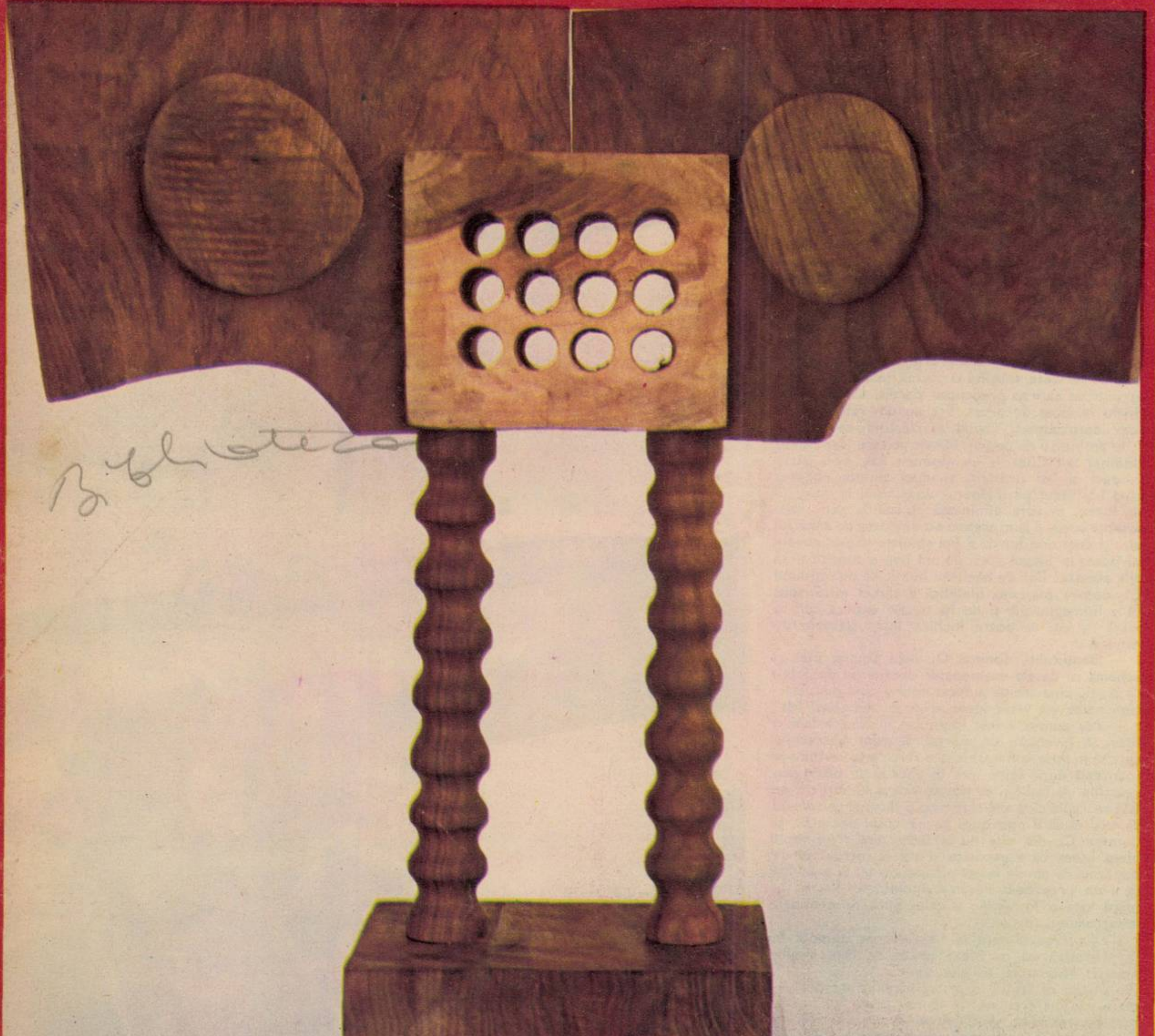

aripi spre înalt

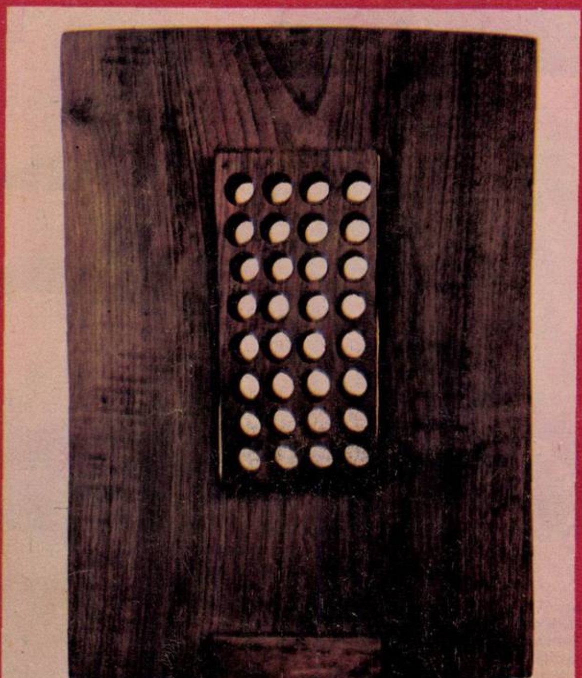

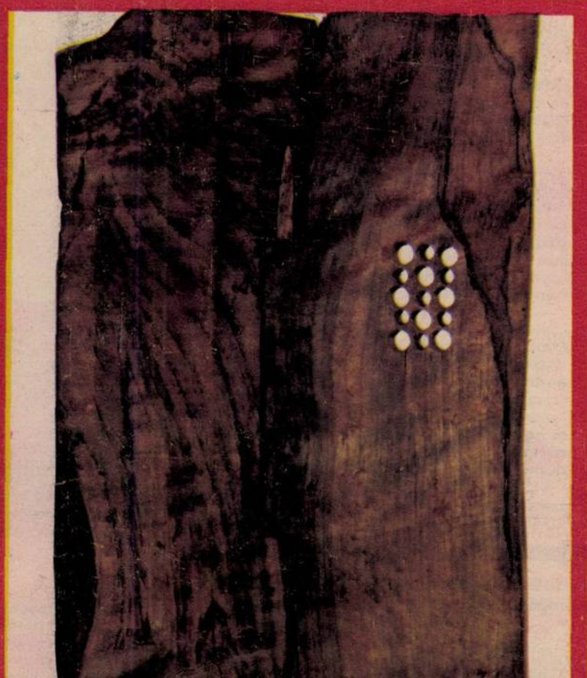

Sculpturile în lemn create de Ovic
Maitec, recentul laureat cu premiul Uniu
artiştilor plastici, ne apar împlinite sub se
nul unor căutări consecvente, reluate şi ad
cite lucid, cu tenacitate. Ele sînt mărtu
unei sinteze personale la care a ajuns ar
tul, sinteză în care necesitatea şi inven
spontaneitatea şi ştiinţa, caracterul deco
tiv şi gravitatea se află într-o organică cone
une, în măsură să pună în evidenţă lat
ale individualităţii unui artist care-şi prive
cu seriozitate lucrările.

Iar dacă ar fi să plasăm creaţia lui Mai
sub semnul unui simbol, cel mai potr
ni se pare acela al zborului, al aripilor l
deschise spre înalt. Metaforă a libert
creatoare, a avînturilor nestăvilite, imagi
aripilor revine frecvent în această sculptu
Asociate unui alt motiv predilect — por
(prezumtive «porţi ale cunoaşterii») —
oferă imaginaţiei fantastice posibilităţi
dezvoltare şi de construcţie.

Resimţim parcă, cu fiecare nouă lucra
senzaţia de căutare, de freamăt interi
pentru aflarea a noi şi mereu noi ipost
ale acestor preocupări fundamentale; c
tare stimulată de dorinţa descoperirii alt
mereu altor, puncte de contact cu prop
sa realitate sufletească. De la o lucrare
alta Maitec a parcurs o raportare me
mai încărcată de sensibil la elementele
nizate de realitate; a trăit, într-o experie
proprie, materializată în fiecare nouă sc
tură, o continuă nevoie de exprimare a u
subiectivităţi complex integrate. Sînt rem
cabile în această ordine de idei reluare
transpunerea mereu inedite ale acelo
motive şi simboluri dincolo de care trans
siguranţa meşteşugului, stăpînirea ştii
de a evita, continuu şi cu abilitate, repeti

Imagini-metafore dar şi imagini-obi
dotate cu structuri autonome, formele c
te de sculptor se impun ca prezenţe re
concrete. Unitatea lor aparţine mai m
registrului temperamental, unei anun
modalităţi de a înţelege şi transpune ob
vaţii şi gînduri care-şi au originea în re
tatea imediată a naturii şi a străvech
tradiţii, atît de specific româneşti, de p
lucrare a lemnului.

Pe acest strălucit meleag de ţară, în
taşii creatori, în mare parte anonimi,
plind şi şlefuind de-a lungul a gene
întregi lemnul, au aşezat făgaşuri atît
importante încît au intrat definitiv în ma
patrimoniu al artei noastre. Fondul de
diţie şi sensibilitate pe care ei l-au ad
asigurat filonul de viaţă al valorilor
neşti.

«Ovidiu Maitec este un sculptor sens
alert, şi sigur în demersurile sale, în se
tradiţiilor celor mai adînci ale artei ro
neşti. Ca şi Brâncuşi el este pe deplin c
ştient de cerinţele diferitelor materiale
sculpturii — pentru el piatra fiind piatr
lemnul fiind lemn...» Semnate de profesc
Jim Ede, unul dintre colecţionarii şi priet
lui Brâncuşi, aceste cuvinte, care însoţ
expoziţia de la Cambridge de anul trec
lui Ovidiu Maitec, definesc, parţial doa
latură esenţială a creaţiei sale — aceea a c
tinuităţii.

Apelul la tradiţie în care se adînceşte
sinceritate, în care topeşte propria-i p
sonalitate pentru a se regăsi, îmbogă
aflîndu-şi totodată motivele, au conf
artei sale nebănuite posibilităţi de suges
Căci Ovidiu Maitec ştie să evidenţieze a
tecturile robuste şi elementare ale lemnu
ştie ca, respectînd specificul acestui mater
să creeze forme armonioase, concentra
Patina caldă şi forţa evocatoare ale mate
lului au concretizat în acelaşi timp, pen
sculptor, nevoia de a egala în operă o ex
rienţă umană. **MARINA PREUTU**

Fotografii de V. MÎNECAN

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXIII – NR. 26 (994) – 22 IUNIE 1974

flacăra

revistă săptămînală ilustrată, editată de frontul unității socialiste

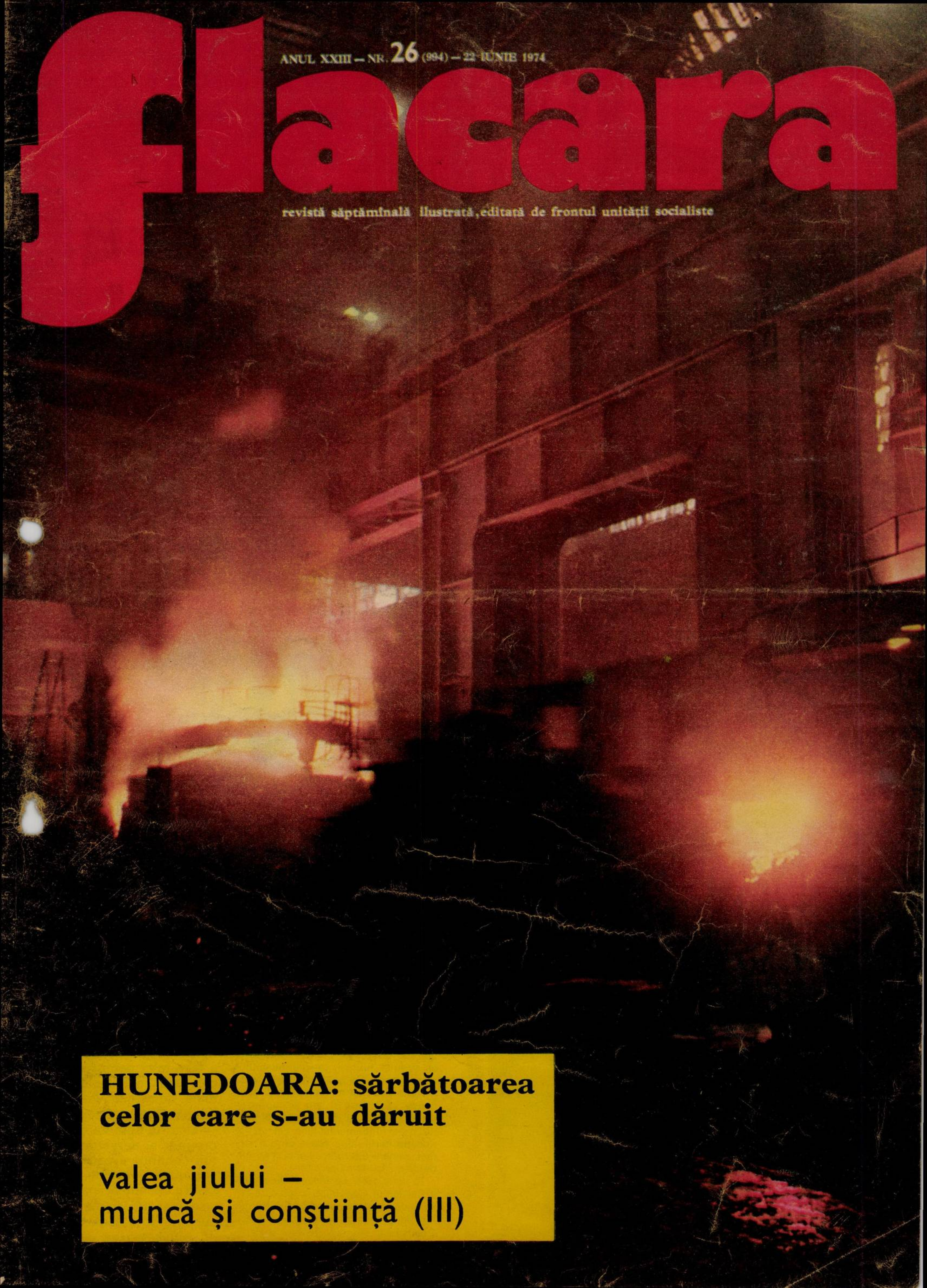

HUNEDOARA: sărbătoarea celor care s-au dăruit

valea jiului – muncă și conștiință (III)

EXPEDIȚIILE PIONIEREȘTI
PRILEJ DE DESCO
ULUI IN

MULȚUMIM

Manifestările consacrate împlinirii unui sfert de veac de la înființarea Organizației pionierilor din țara noastră au fost un prilej minunat pentru purtătorii cravatelor roșii cu tricolor și, împreună cu ei, pentru inimoșii educatori de a-și exprima dragostea față de partid, patrie și popor, dorința lor de a acționa cît mai eficient în spiritul dragostei pentru învățătură, al cultului muncii, al patriotismului revoluționar. Se poate spune că pionieria a dobîndit noi semnificații educative, că în frontul larg și cuprinzător al școlii și al organizației de pionieri s-a fundamentat una din marile noastre certitudini: aceea de a fi format oameni adevărați, temelie de nădejde a zilei de mîine a țării.

15 iunie 1974. La Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut loc inaugurarea expoziției jubiliare «Mulțumim din inimă partidului», consacrată aniversării a 25 de ani de existență a organizației pionierilor.

În cuvîntarea pe care a rostit-o cu acest înălțător prilej secretarul general al partidului spunea:

«Doresc să adresez tuturor pionierilor și copiilor patriei noastre socialiste chemarea de a face totul pentru a-și însuși cele mai noi cunoștințe, în toate domeniile de activitate. Iubiți, dragi prieteni, munca — factorul hotărîtor al oricărui progres, al dezvoltării și înfloririi continue a patriei noastre socialiste! Învățați, învățați, pentru că numai însușindu-vă cele mai noi și mai înaintate cunoștințe în toate domeniile de activitate veți deveni buni constructori ai societății socialiste multilateral dezvoltate și ai societății comuniste, veți

DIN INIMĂ PARTIDULUI!

putea să serviți patria, politica partidului, în cele mai bune condiții!»

Îndemnurile tovarășului Nicolae Ceaușescu au vibrat adînc în sufletul și conștiința pionierilor:

«Am lăsat la sfîrșit chemarea care o consider cea mai importantă și de care depind înseși creșterea voastră, locul vostru în societate: iubiți-vă părinții, urmați sfaturile lor! Faceți totul pentru a fi demni de părinții și de înaintașii voștri, pentru a asigura ca tot ceea ce ei au visat, tot ceea ce ei au început, să duceți voi mai departe, în mod liber, corespunzător noilor cerințe ale dezvoltării societății omenești!»

TRAIASCA
REPUBLICA
...ALIST...

Secretarul general al partidului apreciază realizările muncitorilor de la Întreprinderea pentru mecanizarea construcţiilor industriale «Bucureşti» şi recomandă specialiştilor să persevereze pe linia însuşirii fabricaţiei unor repere de concepţie proprie, cu performanţe tehnice la nivel mondial.

Aşa cum este primit întotdeauna, pretutindeni în România, preşedintele Ceauşescu de către oamenii muncii. Cu drapelul patriei — eternul semn al dragostei, al preţuirii, al bucuriei.

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESC ÎN CAPITALĂ

17 iunie. Dimineața unui dialog despre cel mai concret, cel mai propriu și cuprinzător act al prezentului nostru: construcția.

Popasul de la începutul acestei săptămîni al secretarului general al partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, printre constructorii bucureșteni ni se pare o continuare în fapt a recentei vizite de lucru de la Constanța, în județele Dolj, Gorj, Olt din care abia s-a întors. O continuare și încă o dovadă a *spiritului său de sinteză* a obiectivelor-cheie, a laturilor esențiale care determină dezvoltarea noastră prezentă și de perspectivă. Să ne amintim că la Șantierul naval constănțean, ca și în întreprinderile craiovene, în bazinul carbonifer al Rovinarilor sau pe platforma industrială de la Slatina sau Balș, în cartierele noi sau în fața machetelor de dezvoltare viitoare a orașelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat de construcții. De nivelul, ritmul și eficiența lor.

Cum construim? Cît de rapid? Cu ce cheltuieli? Care sînt costurile halelor industriale? Dar ale locuințelor, ale edificiilor social-culturale? Din ce materiale le facem? Care este durata amortizării investițiilor în construcțiile industriale și în cît timp ajungem la beneficii? Răspunsurile pozitive la aceste întrebări-pion, la aceste elemente-esență ale eficienței economiei pe ansamblu depind considerabil de nivelul tehnicii construcțiilor, de rentabilitatea acesteia. De aceea, în vizita de lucru la marea întreprindere pentru mecanizarea construcțiilor industriale «București», care produce mașini și instalații pentru șantierele de pe întreg cuprinsul patriei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus în centrul discuțiilor cu specialiștii și muncitorii cantitatea și calitatea utilajelor pentru șantiere și modalitățile care să ducă la industrializarea mai accentuată a lucrărilor.

La unitatea de profil a studiat la fața locului ățile tehnice ale unei largi game de utilaje și agregate a căror introducere sau extindere pe șantiere poate duce la un înalt nivel de productivitate, la scăderea termenelor de execuție a lucrărilor și, ca întotdeauna și pretutindeni, a analizat perspectivele de dezvoltare a întreprinderii, chemată să realizeze în serie, într-un interval cît mai redus de timp, cele mai multe dintre instalațiile prezentate. Ca să construim mai mult, mai bine, mai durabil, mai repede, dar și mai ieftin depinde considerabil de extinderea mecanizării în acest sector industrial atît de implicat în opera generală de dezvoltare a României.

De la uzina ce poartă numele orașului, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a îndreptat direct spre un șantier de constructii. Pe santierul unde, într-adevăr, constructorii bucureșteni, specialiștii în construcții ai Capitalei, fac dovada capacității lor. Înalță un edificiu unic nu numai prin *mărime* și *multifuncționalități*, dar mai ales prin soluțiile inginerești ale construcției. Aceste soluții, plus dotarea șantierului cu utilaje, organizarea muncii, nivelul de profesionalism al muncitorilor și plusul cel mai de preț, devotamentul tuturor acelor care o ctitoresc, garantează că se poate termina o construcție de o asemenea *grandoare* în 180 de zile în loc de 30 de luni. Constructorii au raportat secretarului general al partidului că această impresionantă realizare este omagiul lor adus istoricului an XXX. Aflată într-un stadiu foarte avansat de lucru, sala, și nu numai ea, ci întreg complexul urbanistic de pe Dealul Piscului, va fi gata pînă la 23 August. Iar ei, constructorii, gata de plecare spre alte șantiere.

C. IORDACHE ■

**Edificiu grandios de cultură, sala polivalen
amplasată și concepută conform indicațiilor da
de către secretarul general al partidului, în vi
tele sale anterioare, se apropie de cotele fina
Într-un record de durată, în numai 180 de zi**

**Și cu acest prilej, pe Șantierul complexului ur
nistic de pe Dealul Piscului, tovarășul Nico
Ceaușescu își exprimă satisfacția pentru suc
sele constructorilor și, totodată, face prețio
recomandări edililor Capitalei cu privire la eta
următoare de extindere a parcului de odihnă
distracții.**

30

BISTRIȚA - NĂSĂUD: șocul viitorului

Este greu de crezut, privind această fotografie realizată acum cîteva zile, că în 1970 în Bistrița nu exista decît o fabricuță de mobilă și o fabrică de teracotă. Astăzi, platforma industrială a orașului — și, în fapt, a întregului județ — a devenit o reconfortantă realitate. Combinatul de prelucrare a lemnului, Întreprinderea de textile netesute, Întreprinderea de utilaje pentru industria materialelor de construcție și refractare, Întreprinderea de sticlărie pentru menaj — încă în construcție — întruchipează noua vocație industrială a județului, valorificarea superioară a bogatelor sale resurse naturale. Știați, de pildă, că grație C.P.L.-ului zeci de mii de metri cubi de masă lemnoasă, care nu demult mergeau la foc, astăzi se transformă în mobilă? Dealtfel, deșeurile lemnoase locale nici nu mai ajung și trebuie să se aducă și de la vecini, din județele Mureș, Hunedoara, Satu Mare, Maramureș... Dar dincolo de producție, de mașini, este vorba, în primul rînd, de elementul uman, căci în marile combinate nu numai lemnul se înnobilează, ci și oamenii. Directorul C.P.L.-ului din Bistrița sintetiza astfel etapa în care se află atît întreprinderea sa, cît și «oamenii industriei» care se plămădesc în județ: «Trebuie să luptăm, ăsta-i cuvîntul, fie că-i spunem plan, fie că-i spunem viață, trebuie să luptăm să aducem omul în contemporaneitate».

o veche vatră a pămîntului românesc la ora înnoirilor

În ultimii ani Bistrița-Năsăud, veche vatră a pămîntului românesc, a cunoscut, la fel ca întreaga Românie socialistă, profunde prefaceri structurale, care-au condus la dezvoltarea sa multilaterală, la înflorirea și îmbogățirea necontenită a vieții locuitorilor. Crearea județului, în 1968, a reprezentat un moment important pentru acest teritoriu, în spiritul măsurilor luate de partidul nostru pentru dezvoltarea armonioasă a întregii țări, a tuturor sectoarelor economice și sociale. Edificator în acest context apare faptul că în perioada scursă de la constituire județul a beneficiat de fonduri de investiții însumînd peste 3,5 miliarde de lei – mai mult decît în toate cincinalele anterioare la un loc! Acest efort financiar a permis creșterea rapidă a potențialului economic, extinderea dotărilor social-culturale și edilitar-gospodărești, conducînd, în ultimă analiză, la ridicarea nivelului de trai al locuitorilor.

Industria, ramura care a înregistrat cel mai spectaculos progres, s-a extins pornind de la sectoarele tradiționale la noi. Prin construirea modernului combinat de prelucrare a lemnului, cu o fabrică de mobilă, una de plăci din așchii de lemn și una de plăci înnobilate — lucrările la aceasta din urmă vor începe în acest an — exploatarea și prelucrarea lemnului a căpătat noi dimensiuni. Extragerea minereului complex a făcut și ea un salt prin punerea în exploatare de noi zăcăminte și prin darea în folosință a Uzinei de preparare a minereului de la Rodna. Trebuie, de asemenea, menționate creșterea producției de hîrtie, diversificarea industriei alimentare și a industriei locale etc.

Economia județului și-a înmulțit valențele odată cu modernele sectoare industriale create aici în ultimii ani. Astfel, au intrat în funcțiune Întreprinderea de textile netesute-Bistrița – prima de acest fel din întreaga țară – Întreprinderea de utilaje pentru industria materialelor de construcții și refractare, la care se vor adăuga, în curînd, o mare întreprindere de sticlărie, Întreprinderea de țesături extralate-Năsăud, Topitoria de la Beclean și alte unități care vor contribui în mod substanțial la sporul de 2,5 ori a producției industriale a județului în actualul cincinal, într-un ritm mediu anual de 20,3%.

Avîntul industriei a provocat și importante mutații de ordin social. Clasa muncitoare cuprinde azi în Bistrița-Năsăud detașamente noi de constructori de mașini, textiliști, sticlari cu înaltă calificare profesională și pregătire politică. Numărul de muncitori a sporit considerabil în perioada 1968-1973, iar ritmul de creștere se va menține ridicat și în anii viitori.

Agricultura, care dispune de condiții pedoclimatice favorabile zootehniei, pomiculturii și culturii cerealelor, a continuat să se modernizeze rapid, pe linia înfăptuirii hotărîrilor Congresului X al Partidului. S-a dublat numărul de tractoare, au crescut cu 30 la sută cantitățile de îngrășăminte chimice folosite, s-au luat măsuri pentru îmbunătățirea continuă a activității unităților agricole socialiste. În final, s-a realizat o sporire a producției de lapte, carne, cereale, legume, precum și a efectivelor de animale.

Se îmbunătățesc an de an condițiile de viață în județul nostru: în anii 1968-1973 s-au construit 3 200 apartamente din fondurile statului, numărul caselor noi proprietate personală ridicîndu-se la 6 300; s-a extins cu 45 la sută rețeaua de apă în orașe, cea de canalizare s-a dublat, s-au construit cămine culturale, săli de clasă etc. Numai în acest an vor fi date în folosință 740 apartamente din fondurile statului, 1 050 locuri în căminele pentru tineret, peste 1 100 locuri în creșe și grădinițe.

Realizări remarcabile le considerăm a fi spitalul de 700 paturi, centrul stomatologic și modernul hotel din Bistrița, precum și complexele sanatoriale cu 1 500 locuri din Sîngeorz-Băi.

Muncind cu pasiune și elan pentru întîmpinarea cu noi și remarcabile înfăptuiri a celor două mari evenimente din acest an – a XXX-a aniversare a eliberării țării de sub dominația fascistă și cel de-al XI-lea Congres al Partidului – numeroase colective își măresc avansul în realizarea cincinalului înainte de termen, printre acestea numărîndu-se cel de la Exploatarea minieră Rodna. care-și va realiza sarcinile în patru ani și șase luni, I.F.E.T., Fabrica de hîrtie și altele.

Iată, așa se dezvoltă județul nostru. Putem spune, în anumite privințe, că am construit pe teren gol. Nu vorbesc la figurat. În orașul Bistrița, în Decebal, acolo unde se înalță azi un mic cartier de blocuri, nu demult se afla tîrgul de vite; modernul spital recent dat în folosință a fost și el construit pe «teren virgin»; hotelul «Coroana de Aur» – pe care-l vedeți peste drum de sediul Comitetului județean de partid – la fel. S-ar mai putea da și alte exemple.

Noi, activiștii care muncim pe linie de partid și de stat în acest județ, sîntem mîndri de realizările oamenilor muncii, de felul în care prind viață mărețele idei ale partidului și în Bistrița-Năsăud, această veche vatră a pămîntului românesc.

ADALBERT CRIȘAN
prim-secretar al Comitetului județean
Bistrița-Năsăud al P.C.R.

— A făcut mare vîlvă, aiurea și la noi, cartea lui Alvin Toffler «Șocul viitorului» — îmi spunea deunăzi directorul Combinatului de prelucrare a lemnului din orașul Bistrița, inginerul Petre Lupu. Eu, *șocul viitorului* îl trăiesc din plin aci, în acest județ, în acest oraș, în această fabrică.

Cele două incandescente cuvinte folosite, în modul cel mai fericit, în contextul județului Bistrița-Năsăud sintetizează pregnant momentul de răscruce pe care-l trăiește azi acest teritoriu de străveche așezare omenească străjuit de piscurile Rodnei, de insulele de lavă pietrificate ale Bîrgăului, de Munții Bistriței și *Obcinele Bucovinei. Un șoc care, pe Someș,* Bistrița și Șieu nu presupune ruperea de trecut, ci, dimpotrivă, continuarea și amplificarea celor mai bune tradiții ale ținutului, dar care totuși înseamnă salt, schimbare, înnoire.

În mod ciudat și oarecum neașteptat, viitorul județului m-a întîmpinat chiar în accelerat, în persoana tehnicianului Gheorghe Popescu, delegat al Combinatului siderurgic–Galați.

— Mă duc la Bistrița, la U.U.M.C.R., Uzina de utilaj pentru industria materialelor de construcții și refractare, în legătură cu livrarea unui electrofiltru pentru combinat. E un echipament complex și deoarece detaliile tehnice nu vă vor lămuri prea mult, vă voi spune doar că un electrofiltru purificator de gaze este lung de 40—50 metri și costă mai multe milioane de lei; fără el nici nu se poate concepe punerea în funcție a unui furnal. Bistrițenii mai fabrică un electrofiltru gigant pentru termocentrala de la Craiova, iar altul, cum spuneam, ni-l vor livra nouă. Cei de la U.U.M.C.R. au încă mult de tras: uzina este în curs de montaj și în același timp a început și livrările! Pe o poartă intră montorii, pe alta ies produsele.

Prezența lui Gheorghe Popescu în «tîrgul unde nu se întîmpla niciodată nimic», după însăși expresia unui localnic, este elocventă. În 1974, cel mai important combinat siderurgic d[illegible]țară — *și unul din cele mai mari din Europa* [illegible]înnoadă «legături de afaceri» cu patriarhalul oraș de pe Someș!

Dar trecutul? E și el prezent aci în satele și orașele Bistriței-Năsăudului, fiindcă o așezare umană care nu-și păstrează trecutul n-are nici viitor.

Trăiește aci, nu în ființa sa trupească, ci în amintirea și în cugetul urmașilor, și acel diac Toader din Feldru care, cu secole în urmă, instruia pe cei dornici de învățătură și alcătuia jalbe în numele celor năpăstuiți, întruchipînd astfel o constantă spirituală a oamenilor acestor locuri: dragostea de carte și de dreptate.

Trăiește aci și Pahomie, copilul unor neștiuți iobagi din ținutul Bistriței, ajuns, după cum sublinia Iorga, «cel mai însemnat în ce privește cultura dintre arhireii Moldovei» din vremea sa.

Trăiește aci și acel venerabil țăran Tănase Todoran al lui Dănilă din Bichigiu, care pe cîmpul de la Salva, în zi de mai 1763, în prezența generalului Buccow și a altor dregători de la Curtea din Viena, nu s-a sfiit să îndemne pe concetățenii săi înrolați în regimentul 2 de graniță al românilor năsăudeni: «fără drep-[illegible] nu jurați odată cu capul!» Ei n-au jurat, [illegible]ul a fost tras pe roată, dar sîngele lui n-a curs în zadar: Maria Tereza a emis patenta în care se *prevedeau nu numai obligații pentru românii* grăniceri, ci și drepturi, școli, deziobăgire.

Trăiesc aci și Dositeiu Pop, și Grigore Bejan, și Ioan Marian, care au deschis lungul și neîncheiatul șir de dascăli și animatori ai școlii românești de pe aceste meleaguri.

Trăiesc aci și Iacob Mureșianu, ctitor al presei din Transilvania, și Andrei Mureșanu, autorul «marsiliezei» românilor ardeleni.

Trăiește aci și Florian Porcius, cel care, în cuvintele lui Ioan Kalinderu, președintele Academiei Române, «a trăit o viață lungă dedicată științei și virtuții» — și cine își poate dori un mai strălucit epitaf?

Trăiește aci și Grigore Moisil, fiul popii din Șanț, primul director al liceului grăniceresc din Năsăud, cărturarul care spunea: «patriotismul nu trebuie cumpărat cu cîntarul și cu litra».

Trăiește aci și Publiu Alexi, feciorul de plugar din Sîngeorz-Băi ajuns botanist vestit, care a înființat prima librărie românească din ținut.

Trăiește aci și Ion Pop Reteganul, modestul dascăl care n-a pășit pe pragul nici unei universități, dar căruia — cum spunea, din nou, Iorga — «școală de gîndit, de simțit și de scris, facultate de litere și cerc literar i-au fost pe rînd căsuțele Reteagului, unde meșterii spuneau povești».

Trăiesc aci și Coșbuc și Rebreanu. Trăiesc aici toți cei care s-au stins, dar cărora le-au fost dragi libertatea și cultura poporului.

BUNĂ ZIUA, BADE GEORGE

Uneori trecutul irupe în mod neașteptat în prezent.

(Continuare în pag. 8)

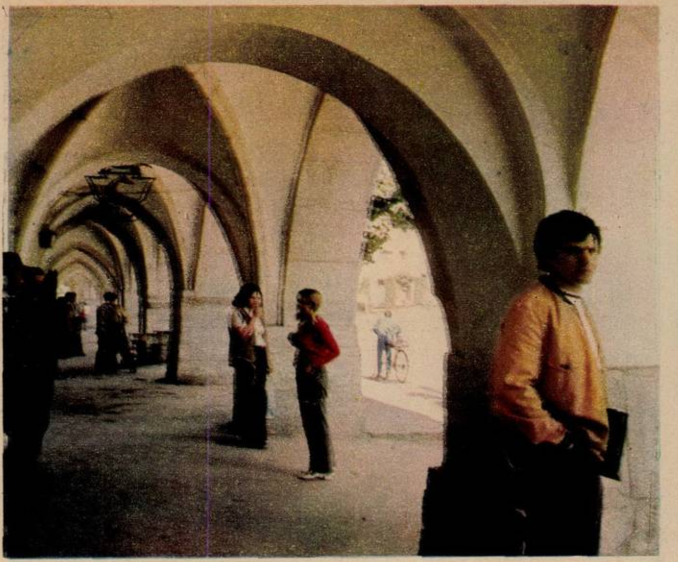

Bistrița, unul din acele orașe unde nu se întîmpla nimic, trăiește azi, ca și întreg județul, ora înnoirilor. Aceasta nu înseamnă vechiul burg își pierde total patina sa patriarhală. «Șocul viitorului» nu înseamnă renunțarea la trecut, la plimbări tihnite pe străzi încă — *nepoluate, la popasuri sub bolți răcoroase, la prezența vie a istoriei.*

▲ **Cine și-ar fi închipuit acum cîțiva ani că în primăvara anului 1974 la Bistrița vor sosi delegați ai Combinatului siderurgic–Galați, reclamînd echipamente de înaltă tehnicitate, concepute aici, în atelierul de proiectări al Întreprinderii de utilaje pentru industria materialelor de construcții și refractare, una din mîndriile noii platforme industriale a orașului.**

Turismul rămîne una din vocațiile acestui județ, prin care tr singurul drum rutier dincolo de munți, spre nordul Moldo Știați că în acest ținut, acum 50 de ani, a fost organizat pri mare curs de învățare a schiului din România? Vara și ia frumusețea blîndă, învăluitoare, a munților îmbie oaspeți din și de peste hotare.

Fotografii de ELENA GHERA

Jrmare din pag. 7)

lgor Bădașcu, directorul minelor din Rodna, ii povestea cum explorările lui profesionale u condus, cu ani în urmă, în catacombe mase de pe vremea hunilor. A intrat acolo el, giner de mine, însoțit de o echipă de salvatori, deschis o ușă de fier forjat, ferecată cu lacăt are și a ieșit pe Anieș, lîngă doi brazi argintii. ;aleria era de aceeași construcție ca zidul ărăsc, avea exact același sistem de susținere. tatea datează din 1200. Oare și galeria...?» r Bădașcu îmi vorbește despre întîlnirea lui istoria, iar eu mă gîndesc la acel prim document ce pomenește despre Rodna, la Ragerius Oradea și la al său «Carmen miserabile», tec de jale despre invazia mongolilor din 11: «Rodna era pe atunci un oraș cu mulțime umărată de oameni...»

recutul dăinuie nu numai în documente în uși de fier forjat, ci și în paginile scriitorilor care și-au iegat în veci numele de aceste leaguri. Dar unde sfîrșește viața și unde epe literatura?

Cît despre Coșbuc... Oamenii trec prin fața tului său din curtea liceului din Năsăud, că pălăria și dau binețe: «Bună ziua, bade orge».

Despre Coșbuc azi s-ar putea da un noian cifre ilustrînd răspîndirea operelor sale. putea aminti cum în 1966, la centenarul terii, cînd mii de oameni treceau spre rdou, pînă și pe crengile arborilor din jur ățăraseră oameni, ceea ce făcuse pe scriitorul italian Filippo Acroca, prezent și el la manifestare, să exclame: «Aici la voi, pămîntul naște copaci și copacii nasc oameni». Dar mie-mi ajung pe deplin aceste cuvinte rostite de năsăudeni în fața bustului: «Bună ziua, bade George».

FOLCLORUL AICI ÎL POȚI ADUNA CU GREBLA

— Cărturarii acestui ținut — îmi spune Grigore Găzdac, directorul liceului din Năsăud —sînt profund legați de județul lor. Aci dăinuie de veacuri o neostoită dragoste de libertate și cultură. Mulți intelectuali după terminarea studiilor se întorc în locurile natale, refuzînd locșoare comode la facultăți. Un profesor ca Sever Ursa credeți că nu putea să se mute la Cluj sau în alt mare oraș și să culeagă lauri academici? El a preferat însă să-și trăiască viața ca dascăl la școala din Maieru și ce a făcut el acolo, va rămîne: a introdus un înalt spirit de cultură, a sădit ceva în oameni, deși n-a «semnat» sub ei, sub opera sa vie.

Directorul, năsăudean și el, vorbește – din modestie pentru propria sa persoană – doar despre colegul său de dăscălie, și mie-mi vine în minte întîlnirea cu Sever Ursa din iarna acestui an, muzeul creat de el în Maieru («copiii au scotocit în lăzile de zestre ale bunicilor și tot ce-au găsit valoros au adus la muzeu»). Îmi vin în minte lădița de fier cu cifru de la cetatea Anieșului, din 1483, vasele de lemn din secolul XV, manualele vechi ale tatălui lui Liviu Rebreanu și cuvintele lui Ursa:

— Folclorul aci îl poți aduna cu grebla.

O evocare cît de sumară a vieții actuale a Bistriței-Năsăudului ar fi incompletă, nedreaptă chiar, fără a pomeni despre creatorii populari din ținut, de pildă despre moș Constantin Jugan, despre care am mai scris în revistă, dar care nu poate lipsi nici din acest articol închinat județului său. «Dacă-i făcut scris, nu-l mai poți schimba, dar cînd e vorbit, e mult mai frumos». Așa-mi descria, în Șanț, moșul de 76 de ani teatrul său vorbit și ultima sa piesă, încă inedită, «Cînd graba te îndeamnă la măritiș sau greșeala părinților», «luat di pi un caz concret».

Din Șanț m-am abătut la Rodna, la pictorița populară Lenuța Domide. Și acum mă urmărește unul din tablourile ei – amintind, straniu, portretele pictate de Van Gogh în ultima perioadă a vieții.

— Este moșu' a lui Dănilă a lui Goga, om de 90 de ani, cu înfățișare bună și caracter, pe care l-au respectat tăți din casă, fiindcă la el nu era sudalmă și pe care l-am pictat pentru că mi-a căzut bine.

Și cu acești creatori populari iată-ne, din nou, proiectați în prezentul clocotitor. «Părinții mei se varsă ca o apă/ În trupul meu ce-l simt ca un ulcior,/ ...Părinții mei se bucură tăcuți/ Că-n trupul meu să se reverse pot!» – scrie muncitorul forestier și poetul Luca Onul. Părinții se revarsă în copiii lor, dar aceștia își trăiesc *astăzi* viața în Bistrița-Năsăud, și ei trăiesc nu numai prezentul, ci și șocul viitorului. Fiindcă prezentul nostru socialist este tare grăbit.

▲

«Unde stai?» «La blocuri!» Dialog aparent anodin care în acest oraș de pe Someș reprezintă una din ipostazele «șocului viitorului».

NU MAI SÎNT ȚĂRANI, DAR PARCĂ NICI MUNCITORI NU SÎNT ÎNCĂ

Județul se industrializează rapid. Dimineața, în zori, la stația terminus I.R.T.A. – sau cum i s-o mai fi spunînd, că mereu i se schimbă numele – poți afla multe despre industrializare, fără cifre și fără statistici.

Cap de linie Șintereag-Bistrița. Iată-i cum se dau jos din autobuz: nu mai sînt țărani, dar parcă nici muncitori nu sînt încă. Îmbrăcați cu pufoaică, pantaloni de doc, umblă cu tranzistorul dat la maximum, semn sigur că s-au orășenizat. Un sfert de ginars băut în colectiv, pentru încălzire, pe Viișoarei, la doi pași de bulevard. Îl înghit sprijiniți de o vitrină sau de un stîlp, care pe unde apucă. «Hai, mă, trage-i și tu». Apoi la lucru, la combinat, la fabrică, la blocuri! Iar la 3, la 4, seara, din nou în mașină și [illegible] cu pita la subsuoară. Unii fac și 100 kilometri navetă pe zi: 50 dus, 50 întors. Ei sînt C.P.L.-ul, ei sînt U.U.M.C.R., ei însuflețesc inițialele (misterioase) care întruchipează prezentul și viitorul industrial al Bistriței, ei sînt și Fabrica de textile nețesute și Fabrica de sticlărie, și altele, care se vor construi în anii următori. Ei sînt cei ce dau viață roții dințate cu sens de simbol de pe emblema județului, livrînd electrofiltre pentru marile furnale ale țării.

— Visul bistrițenilor și al năsăudenilor era de a mirosi și ei fum de la cîte un coș de fabrică — ne spunea tovarășul Adalbert Crișan, primul secretar al Comitetului județean de partid — și, iată, visul se împlinește. Avem chiar mai multe...

Dar aceasta nu înseamnă că pe aceste însorite meleaguri în curînd om cu om nu se va mai recunoaște din cauza fumului de fabrică! Acesta n-ar mai fi vis, ci coșmar.

Inginerul Ioan Dumitrache, secretarul științific al Stațiunii experimentale pomicole-Bistrița, laudă virtuțile mărului. Căci nu de... florile mărului apare și acest fruct pe emblema județului, alături de «Virtus Romana Rediviva», de o carte deschisă și de roata care simboli[illegible] industria: peste 70 la sută din livezile județului sînt livezi de meri. «Ionathane ca la noi nu găsești nicăieri în țară». Și discuția se încinge în jurul preeminenței Ionathanului, acest «primus inter pares» al mărului, în jurul celor *150 000* hibrizi din stațiune, fiecare cu «biografia» sa și fiecare urmărit cu pasiune, uneori pe parcursul unei generații de cercetători! În treacăt, se evocă și noi soiuri de cireși cu nume îmbietoare, născute în stațiune – Uriașe de Bistrița și Negre de Bistrița –, para Aromată de Bistrița și apoi, iarăși, un nou soi de măr în curs de omologare: «N-are încă nume, dar de inventat unul nu e greu».

Și fiindcă am adus vorba despre emblema județului, trebuie pomeniți și bradul și ursul, care își au și ei locul acolo lîngă Marele Măr, fiindcă turismul și vînătoarea vor cunoaște și ele o dezvoltare impetuoasă în Bistrița-Năsăud.

— În manualele de vînătoare pe care le buchisesc elevii de la liceul silvic din Năsăud stă scris că în țară se află 3 000 de urși. Eu sînt convins – ne spunea un vînător – că numai în județul nostru trăiesc atîția. Iată, astă-iarnă, pe Valea Anieșului...

Și a urmat una curat vînătorească!

Cîți urși există cu adevărat în Bistrița-Năsăud, nimeni nu i-a numărat. Dar Poarta Călimanilor, Tăul Zînelor și Peștera de la Izvorul Tăușoarelor, lacul glaciar din Rodna și Pasul Tihuța și cîte alte monumente ale naturii – unele poate mai puțin cunoscute azi, dar care vor deveni vestite mîine – au fost numărate și vor atîrna greu în balanța turistică a județului. Turiștilor, «Castelul Dracula», care se va construi în Pasul Bîrgăului, nu le va putea oferi, vai!, nici un document atestînd trecerea pe aci a voievodului muntean. Nimic altceva decît vraja acestor locuri și a acestor oameni, cu neostoita lor sete de libertate, cultură și frumos.

LIONEL NIȚESCU ■

◀ **«Bună ziua, bade George!» Copiii se joacă, iar trecătorii dau binețe marelui poet, pe care-l simt mereu alături de ei nu numai în bustul din curtea liceului din Năsăud, ci — mai presus de toate — în inima lor.**

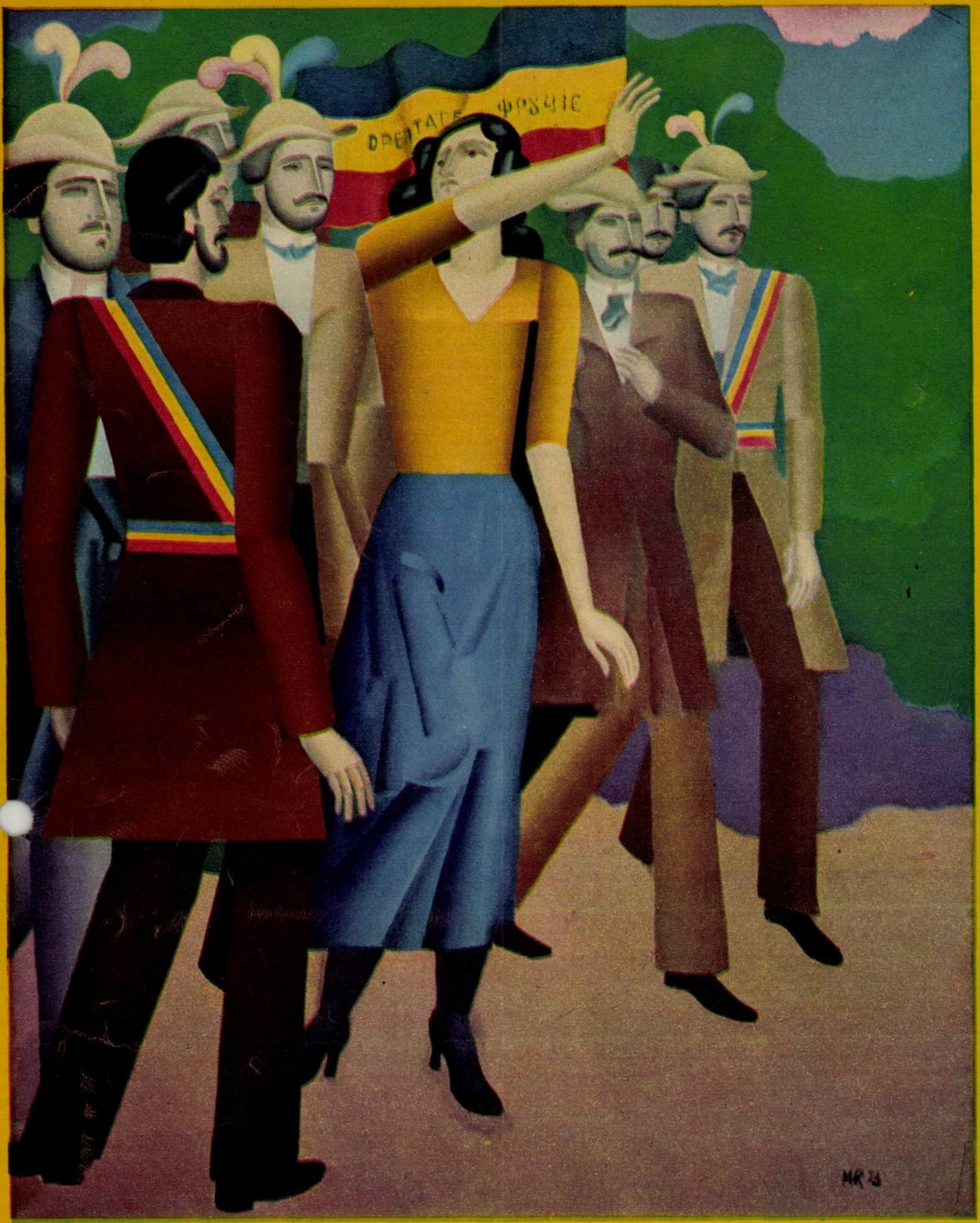

Moment revoluționar.

Tinere.

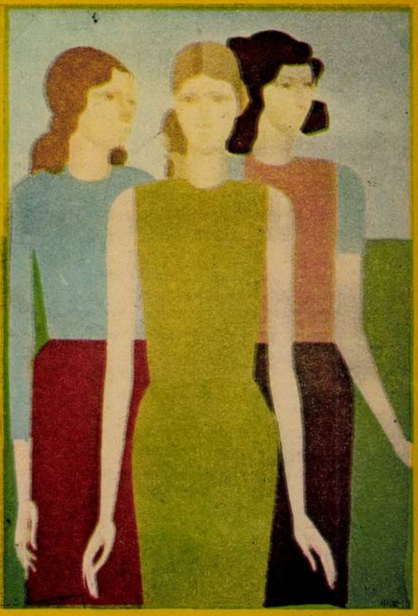

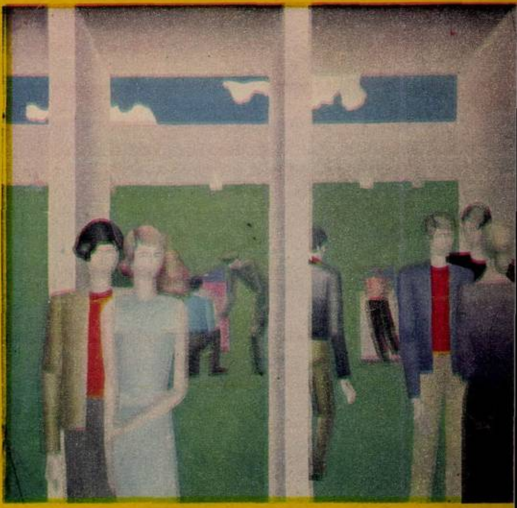

Ritmuri de primăvară.

o lume zidită din tăcere și seninătate

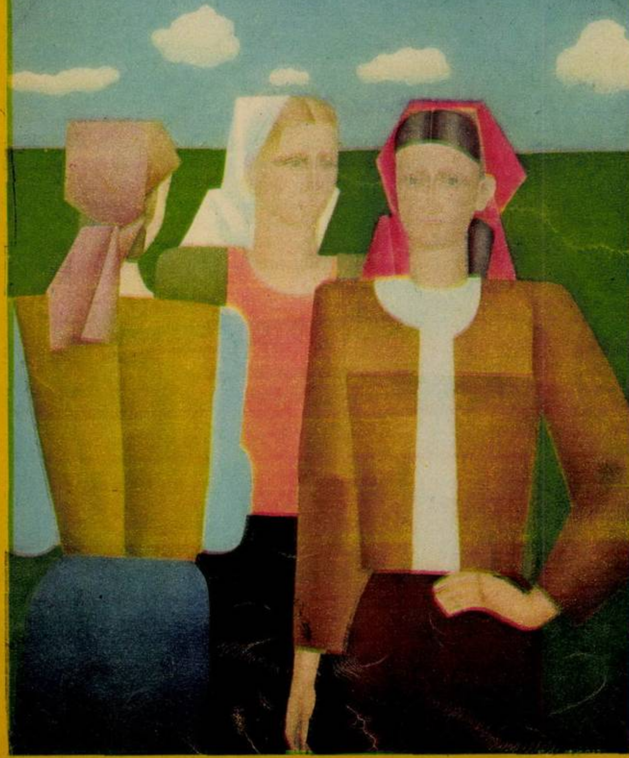

Răgaz.

Singur cu geometriile sale Mihai Rusu investiga, cu ani în urmă, un posibil model de a stabili prin alte mijloace decît figurările umane sau cele ale obiectelor naturii un contact afectiv între sufletul pictorului și cel al privitorului. El călătorea pe atunci prin imperiile constructivismului, lăsîndu-se în voia unui vis despre forme, cucerit de necunoscutul geometriilor posibile, care însumează în ariile lor tăcute o frumusețe plină de puritate. Formele sale erau *împrumutate din lumea geometriei* plane și culorile le confereau fascinație prin acea energie pe care o eliberau contrastele și acordurile cromatice născute din variațiuni riguros calculate. Această aventură a căutărilor și a *încercării* sensibilității în zonele realității abstracte a continuat apoi pe teritoriile extatice ale artei optice, care însă este reformulată de structura intimă a artistului prin includerea unui perceptibil sentiment de afectiv. Dar jocul baletelor abstracte ale undelor și formelor de culoare ia sfîrșit pe neașteptate și Mihai Rusu se reîntoarce la realitatea imediată, nu fără a aduce cu sine din acele explorări ale spațiului abstract cîteva din modalitățile de a construi o imagine pe care le integrează în noua sa viziune.

În primul rînd acel calm al spațiului. Personajele trăiesc într-o lume purificată de convulsiile peisajului care se îndepărtează totdeauna spre orizonturi liniare, unde întîlnește mereu un cer auster și uneori nori ocoliți de vînturi, semne de raport pentru a ușura ochiului călătoria prin acel albastru de gheață al infinitului. Apoi mereu același pămînt, fără accidente geologice, în clipele supreme de recrudescență a naturii, pe care îl simbolizează verdele intens, liniștitor. Numai atunci cînd pe pînză evenimentele pun personajele într-un context d
mic, acest *substitut al peisajului real* se tr
formă și devine dramatic prin organiz
subtilă a jocului cromatic. Astfel, în tablou
lui Mihai Rusu e multă tăcere, o tăcere pe
pictorul o premeditează prin mutarea acce
lui de pe zbuciumul pastei pe redarea atmosf
prin tonuri catifelate și treceri sensibile d
un ton la altul.

În al doilea rînd există la Mihai Rusu o or
compozițională tot atît de riguroasă ca și ord
cromatică. Această programare de forme um
apărată de orice disarmonii, își are sorgi
tot în canoanele acelor geometrii care cult
în pustiul spațiului coerența perspectivelc
fascinația proporțiilor. Pentru că pictorul
veşte corpurile ca pe niște arhitecturi
trebuie să se supună normelor unei arm
imaginate. Dar toate aceste arhitec
constrînse unor măsuri raționale ar putea p
reci, și-ar pierde calitatea umană, așa cum
uitate adesea în acea înghețare statică,
pictorul nu le-ar fi acordat un dram de
necesar printr-o alternare pozițională calcu
și prin acea dinamică a mișcărilor și gestu
existente în fiecare compoziție. Astfel, tot
una fiecare corp își iese din singurătatea
tecturii lui numai angajat în raporturile de
și mișcare cu celelalte corpuri învecinate. M
rea, gesturile și acea ordine compoziţio
ritmată sînt de fapt mesagerii care comu
privitorului trăirile momentului imaginat
pînză, pentru că artistul nu face din chip
personajelor martori ai lumii lor interio
Ca în pictura bizantină ele sînt pustii și hiera
nemișcate în timp, scrutînd calme orizontu
Dramele existenței sînt departe de ele, pe
că această lume pe care a creat-o pictor
zidită din tăcere și seninătate.

CORNEL BOZBIC

sărbătoarea celor care s-au dăruit

Cu 90 de ani în urmă, exact în luna iunie 1884, intrat în funcţiune primul furnal de la Hune- oara. A fost să fie acesta ceasul de naştere al riaşului combinat siderurgic de azi.

Abia m-am întors din oraşul care se pregă- eşte pentru jubileul locului său de muncă umărul unu şi contaminat la propriu de patima care hunedorenii îşi pregătesc sărbătoarea, ănuiesc că aş fi fost în stare să scriu nişte rîn- uri dacă nu şi frumoase oricum calde despre asul lor de bilanţ, adevăr şi triumf.

Aş fi putut, de pildă, să vă vorbesc despre ofesoara de istorie *Maria Cozma*, omul cu flet neobişnuit de delicat care şi-a trăit copi- ria între zidurile castelului Corvinilor şi care ie să spună cuvintele cele mai bune despre orie, dar care, fără vreo obligaţie în afara inţei dumneaei, simte nevoia să-ţi arate din ălţimea turnurilor evului de mijloc, turnurile şnice ale muncii şi vieţii oamenilor din evul cialismului.

Aş mai fi putut să vă vorbesc despre *Aurel lotcov*, inginerul care face cu jovialitate faţă două fericiri concomitente: aniversarea com- natului şi aniversarea a trei luni de la naşterea iţei sale.

Ori aş fi putut să vă explic cum vîrtejul pre- tirilor sărbătorii l-au făcut pe profesorul *colae Vintilă* să uite pînă şi de ultima sa pa- ne concretă profesională: teza de doctorat. Numai că, peste toate observaţiile şi impre- e mele de intrus, a apărut şi s-a instalat, copleşitor, o esenţială întrebare pusă, mărturisesc spre mulţumirea mea intimă, tot de un fost ieşean: *Neculai Chirica*.

Omul acesta, dincolo de obligaţiile profesionale juridico-administrative, este, împreună cu tovarăşul Viorel Răceanu, autorul unei masive monografii a Hunedoarei şi totodată scriitor de versuri. Într-o a dumnealui poezie am găsit eu această tulburătoare întrebare:

tu, cel ce treci în strai de sărbătoare,
cît eşti dator Partidului, ştii, oare?
Şi dacă ştii, te dăruieşti de-ajuns?

întoarce-te în tine şi te-ntreabă
şi dă-ţi răspunsul singur, fără grabă,
dar fii cinstit cu tine în răspuns!

Aşa se face că am dat posibilul meu reportaj deoparte şi, socotind că-i mai drept să fac publice răspunsurile pe care mi le-au dat hunedorenii cu care am stat de vorbă la întrebarea de conştiinţă comunistă, pe care le-a pus-o concetăţeanul lor. Şi iată ce mi-au răspuns:

Gheorghe Roman: Sînt tînăr, numai iernile mele-s multe. La întîi septembrie am patruzeci de ani de cînd sînt în Hunedoara. M-am angajat în '34, am fost şef al secţiei furnale, din '68 sînt în pensie. Puteam să-mi fac oriunde casă, dar mi-am ales un loc chiar lîngă uzină, ca să văd furnalele prin geam. Ar fi multe de spus. Am terminat la Cluj şcoala de subingineri; am stat vreo doi ani acasă, şomer, pentru că era criză de locuri; apoi, din părţile Ardealului, am venit aici în Hunedoara la Uzinele de fier ale statului, cum se numeau pe atunci. Erau cinci furnale din care funcţionau două: unu şi doi. Combustibilul, cărbunele de lemn, mangalul. Producţia: 20-30 tone pe zi la fiecare furnal. Aveam dispoziţii să mergem cît mai redus, că nu era combustibil. Asta era grija noastră, să ne interesăm dacă mangalul e pe drum, dacă vine. V-am spus toate astea ca să mă înţelegeţi de ce bucuria cea mai mare a vieţii mele a fost pornirea primului furnal modern al ţării, furnal mecanizat şi în parte automatizat, furnal care înseamnă începutul Hunedoarei — uzină şi oraş — moderne. Eu am fost cel care l-am pornit. Timpul a trecut, a lăsat în urmă şi evenimentul meu, iar dacă acum morţii noştri s-ar scula n-ar mai cunoaşte nici uzina, nici Hunedoara.

Florian Giurcă: Am venit în Hunedoara acum 25 de ani; eu aveam atunci 16. Am făcut şcoala profesională, m-am căsătorit cu Aurelia, ne-am întregit familia cu doi copii — Florian, care-i în anul III la liceul industrial, şi Ileana, care termină clasa a VIII-a — şi în general ne-am văzut de muncă şi de cămin. În '49, cînd am venit în Hunedoara, nu ştiai unde-i strada şi unde-i balta şi nămolul. S-a construit mult. Chiar unde stau eu la ora actuală, atunci ne duceam cu şcoala şi adunam spicele de grîu în urma secerişului. Uzina era alcătuită din 4-5 secţii care în zece minute erau gata vizitate. Azi dacă te uiţi în urmă nu-ţi vine să crezi că Hunedoara şi combinatul au putut fi ca în '49. Eu, atunci cînd am venit, de ambiţios ce eram, am zis că mă fac ce-i mai greu: ori furnalist, ori oţelar. M-am făcut oţelar. Am lucrat la cuptorul de *cinci tone* şi după cîteva luni m-au pus şef de echipă. De fapt eram un om foarte ambiţios. Eram cel mai tînăr şef, am cerut să-mi fie şi ajutoarele tot tineri şi mi-au dat doi băieţi care terminaseră şcoala. Unul din ei, Avrămescu Nicolae, azi e maistru la oţelăria electrică. Am format atunci o echipă închegată, eram toţi oameni cu voinţă de muncă şi am obţinut rezultate ce nu se mai înregistraseră în istoria siderurgiei româneşti. Eram ca piperul. În '57, am fost numit maistru-oţelar deşi n-aveam şcoală. Se pregăteau cadre pentru cuptoarele electrice de *20 tone* şi în 3 mai, cînd s-a dat în funcţiune primul cuptor, am luat schimbul unu. În '63 am fost promovat maistru principal, însă, bineînţeles, între timp am făcut şcoală de maiştri. În '69 s-a pus în funcţiune primul cuptor de *50 tone*, apoi s-a pus şi al doilea... Pentru mine, uzina e o familie în care sînt şi necazuri şi bucurii dar care merge înainte. O familie în care se preia o ştafetă, se duce şi se dă mai departe. Nu mi-am închipuit că o să vină o generaţie de băieţi cu atîta voinţă şi capacitate tehnică de muncă, dar uite că a venit. Sînt vreo opt băieţi care oricînd pot înlocui un şef de echipă. Băieţi buni dar cu pretenţii prea mari, pentru că n-au trăit perioada '44 şi perioada '55, să vadă ce necazuri au fost în Hunedoara şi să-i vadă pe brigadierii care lucrau doar pe mîncare şi îmbrăcăminte, pe brigadierii care s-au sacrificat pentru scoaterea României din nămol. Nu-mi vine să cred că Hunedoara a fost cum îmi amintesc eu. Oamenii doresc mai mult ca orice să-şi sărbătorească aniversarea, tocmai pentru că s-a muncit mult.

Sotiris Vlahos:

Mai ţii minte, prietene,
primele cizme de cauciuc,
primele salopete albastre?
Am străbătut cu ele noroaie,
renunţări şi mult întuneric!
E mult de-atunci,
dar uneori, lîngă zidurile oraşului,
    mai poţi auzi
    cîntecul brigadierilor,
cîntecul tinereţii noastre,
    aşa cum auzi
în tăcerea inimii tale
    vîrstele amintirilor.

S-au înălţat atunci şi primele barăci
în care au locuit, o vreme,
    visele şi icoana oraşului de azi.
La prima-ntîlnire
ne duceam cu cravate de împrumut,
    cu cizme de cauciuc,
cu miros de var şi de flăcări.

Petre Lungu: Sînt secretarul Comitetului de partid pe combinat şi afirm în cea mai deplină cunoştinţă de cauză: nu există om în acest combinat care să nu fi participat la pregătirea sărbătorii noastre. Sufletul acţiunilor au fost cele 148 de organizaţii de bază ale partidului, au fost cei aproape 7 200 de membri de partid din combinat. Sînt membri de partid care, făcînd faţă şi lucrărilor profesionale, totodată, au muncit pur şi simplu zi şi noapte ca să înfrumuseţeze combinatul. Pentru că noi ne pregătim pentru miting, dar vrem să ne rămînă şi combinatul cu toate secţiile lui şi cu toate drumurile lui, mai frumos. Vreau să spun că pregătirile pentru aniversare au însemnat şi rezolvarea unor probleme de fond. De fapt, pregătirea

Producţia globală industrială a combinatului, la sfîrşitul anului 1973, comparativ cu anul 1950, e de 24 de ori mai mare.

A fost o vreme — urîtă vreme — cînd transportarea materialelor la gura furnalului se făcea cu vagoneţi-ghifte, împinse de ghiftari. Un amănunt etimologic: «ghift» vine din limba germană şi înseamnă otravă.

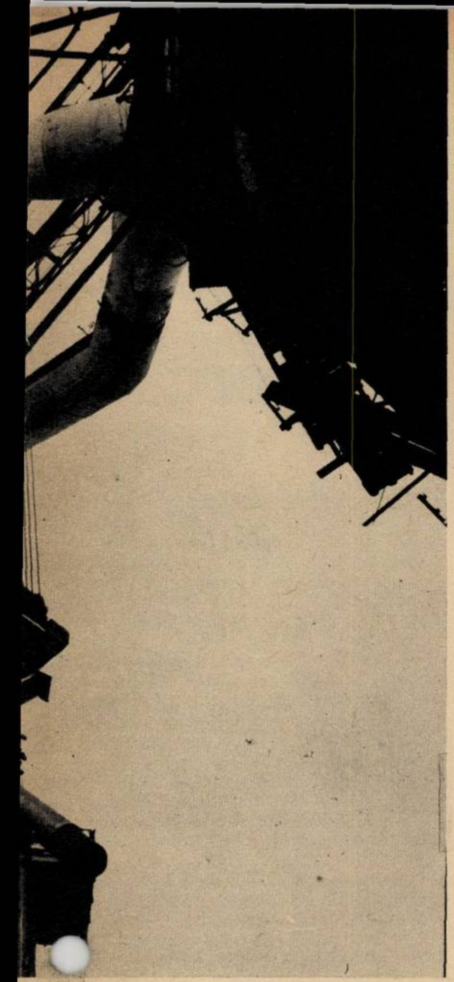

sărbătorii noi am început-o de mult. Dovadă este Ordinul Muncii clasa I acordat în 1971 combinatului pentru realizări în producție; dovadă este Ordinul Muncii clasa I acordat combinatului și în 1973. Nu-i sărbătoare dacă n-avem ce fapte raporta — aceasta a fost gîndirea tuturor celor care lucrează în combinat. Bineînțeles, pregătirea sărbătorii a mai însemnat și o revedere a istoriei metalurgiei, o revedere a tradițiilor noastre, un prilej de aduceri aminte. Eu mi-am amintit că acum douăzeci de ani, combinatul avea doar vreo 300 de membri de partid. Azi are aproape 7 200, cît era cu aproximație întreaga populație a orașului prin '48. Combinatul în sine s-a dezvoltat: de la furnale mici, la furnale mari; un laminor modern, oțelării cu mari capacități, oțelăria electrică, grupul de laminoare... Mari pași care s-au tot făcut în acești ani. Pe de altă parte, oamenii combinatului! S-au transformat oamenii: altă pregătire, altă gîndire, alte preocupări. Discuți cu un [illegible]ncitor și ai impresia că discuți cu un ingi[illegible]: are rigla în buzunar și școala tehnică în cap. Asta a contribuit să facem oțel mai bun. În fiecare an 6 000 de oameni participă la cursurile de calificare; cei care n-au decît cîteva clase, termină școala generală; cei care au școala generală, fac liceul; cei care au liceul, fac institutul de subingineri; și așa am devenit o pepinieră de cadre pentru întreaga țară, cum ne-a cerut-o tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cînd se aude că un om a lucrat la Hunedoara e socotit de mîna întîi. Dezvoltarea combinatului a impus și dezvoltarea orașului. Aveam vreo zece mii de oameni care stăteau în barăci, acum locuiesc în apartamente de bloc. Am avut mari greutăți și am cerut suplimentări de fonduri. Am fost înțeleși și ni s-au dat. *Vrem să arătăm ce am făcut din combinat și din Hunedoara. Vrem să mulțumim conducerii de partid și de stat, vrem să-i mulțumim tovarășului Nicolae Ceaușescu. Vrem să închinăm sărbătoarea noastră marilor sărbători din acest an ale țării: împlinirea a treizeci de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă și cel de-al XI-lea Congres al Partidului. De aceea am pus atîta suflet în tot ce am făcut.*

Nicolae Chindler: Sînt inginer chimist dar ca și colegii mei cu care am colaborat ca să dăm jubileului combinatului o monografie de cîteva sute de pagini, m-am străduit să fiu și istoric. Lucrînd la monografie, firește, am ajuns și la o părere sintetică: combinatul de azi e o ilustrare vie a ceea ce poate realiza socialismul pe fondul unei tradiții milenare, de data aceasta în meșteșugul extragerii și prelucrării fierului. M-a emoționat cînd, în cartea lui Vasile Pârvan, intitulată «Dacii» și apărută în '32, am dat de următoarea afirmație a lui Eschil: «Acolo, între muntele Pharnax — Parîngul — și rîul cel mare și greu de trecut — poate Jiul, poate Mureșul — se întinde țara-mamă a fierului». M-am emoționat la gîndul că atît brăzdarul de fier de tip dacic, care nu seamănă cu nici unul din brăzdarele de plug ale altor popoare, cît și armele fără de care vitejii lui Decebal n-ar fi putut rezista romanilor, au fost făcute din fier de Hunedoara. Dar mai cu seamă m-a emoționat descoperirea că toate numele — și toate românești — dintr-un document din 1700, care cuprindea lista celor care lucrau pe-atunci în atelierul Limpert, de pe valea Govăjdiei, mai precis dintre pîraiele Limpert și Nădrab, la vreo 15 kilometri de Hunedoara, se găsesc și în listele de personal ale combinatului de azi.

Viorel Răceanu, prim-vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al Municipiului Hunedoara: Amintirea Hunedoarei din 1944 păstrează un cadru de tîrg înapoiat, în care doar Castelul Corvinilor mai atrăgea grupuri de excursioniști, iar Uzinele de fier, deși dispuneau de cinci furnale, produceau cu mult mai puțină fontă decît Reșița care avea numai două furnale; un tîrg în care funcționau cîteva școli primare, un gimnaziu și o școală de ucenici; un tîrg în care viața culturală se rezuma la ceaiurile dansante organizate la cazinoul uzinei; în care lipsea un spital și în care la un medic reveneau circa 3 000 de locuitori. În schimb, restaurantele și mai ales cîrciumile inundau localitatea. Saltul de la acea Hunedoară — comună urbană nereședință — și pînă la actuala Hunedoară — municipiu — este uriaș. Din anul 1948 și pînă la 31 decembrie 1973 s-au pus la dispoziția hunedorenilor un număr de 17 389 apartamente construite de stat și peste 1 000 de locuințe individuale ridicate cu ajutor din partea statului. Și nu trebuie uitat că începînd cu anul 1969 s-a trecut la dezafectarea masivă a taberelor de baracamente și improvizațiilor, cartiere ca Stufit, Bataga etc., dispărînd pentru totdeauna din peisajul hunedorean. Dacă raportăm numărul apartamentelor construite la numărul locuitorilor Hunedoarei din 1944, vedem că s-au construit de trei ori mai multe apartamente decît numărul total al locuitorilor de atunci. Acolo unde în urmă cu 30 de ani nu erau decît gropi și bălării, dealuri sterpe și uscate de arșiță, se înalță siluetele moderne ale blocurilor, magazinelor, construcțiilor social-culturale. În fiecare lună se mută în locuințe noi zeci și zeci de familii. După București, ritmul cel mai susținut în construirea de locuințe noi îl întîlnim în Hunedoara. În diminețile senine, orașul — cu numeroasele sale agregate industriale, cu construcțiile din beton și metal ce se profilează peste cartierele însorite, cu străzi largi, asfaltate, mărginite de flori și verdeață — se înfățișează privirilor ca un uriaș monument închinat muncii pașnice, socialiste.

*

Acestea au fost răspunsurile. Cele cîteva din zecile de mii pe care hunedorenii le pot da, cele cîteva din milioanele pe care românii le pot da la acea întrebare esențială care trebuie să stea la fiecare început, la fiecare bilanț.

NELU IONESCU ■

Petre Lungu: Vrem să spunem țării că livrăm oțel de calitate în peste 20 de țări și că am realizat planul cincinal la export în numai 2 ani și 9 luni.

Gheorghe Roman: Bucuria cea mai mare a vieții mele a fost pornirea primului furnal modern al țării.

Florian Giurcă: Am format o echipă cu voință de muncă și am obținut rezultate ce nu se mai înregistraseră în istoria siderurgiei românești. Eram ca piperul.

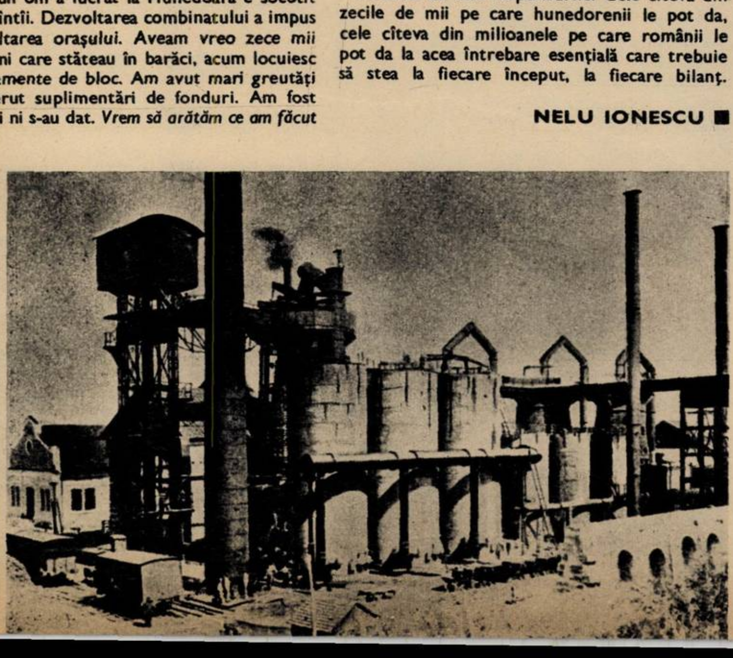

cascadorii disciplinaț ai imposibilului

*Pentru un cercetător, practic nu poate exist
un program limitat la ziua de lucru obișnuită
Vreau să spun că un cercetător serios (cum sîn
cei pe care îi cunosc eu) nu cercetează de la orel
7 a.m. pînă la orele 15 p.m. și apoi are timpul l
dispoziție, face ce vrea. Nu. Cercetătorul est
obsedat de tema sa de cercetare, aș putea spun
că își dublează umbra cu imaginea ei permanentă
Zi și noapte este incitat să caute, să observe, s
facă experiențe și să consulte tratate pentru
găsi chei, sugestii, soluții de rezolvare. Subcon
știentul unui cercetător se împovărează trepta
și el cu tema respectivă, desenînd uneori în och
cercetătorului, clar și surprinzător, sugestia dec
sivă. Cercetătorii și inovatorii, acești cascadori
noului, cutezătorii care transferînd disciplina
imposibilul în cotidian îl fac rentabil și-l pun î
serviciul progresului material și spiritual. Să n
stimăm deci inventatorii, inovatorii, cercetător
din toate domeniile, pentru că în mintea și mîinil
lor se află progresul de astăzi și cel de mîine
pentru că ei sînt, pot fi creatorii unui univers n
sfîrșit de bun. Nu se poate imagina un asemene
om care să nu urmărească în munca sa calitate
rentabilitatea, ritmul. Nu se va imagina un ce
cetător care să lucreze împotriva acestui princip
sau să vrea să descopere un mecanism fără scop
de a-l determina să fie perfect. Nu întotdeaur
tema unui cercetător cucerește urechea neavizat
Dacă aș enunța pur și simplu titlul «Introducer
afinului cultivat în fondul forestier», cine ar put
crede că pentru această acțiune îți trebuie cîți
ani de observație și corecție, că acest afin sele
ționat american este rodul unei îndelungate ce
cetări și nenumărate încrucișări dintre care vr
30 sînt în circulație? Cine nu-și poate închip
însă că fiecare fir de afin selecționat costă și cos
destul, pentru ca ei, cercetătorii noștri să nu
fi pus problema de a-l produce în țară, de
adapta condițiilor de aici? Pentru aceste ramu
fără rădăcină (butași) m-am deplasat în puter
nopții la Stațiunea experimentală silvică Ște
nești. Inginerul Aurel Mărcoiu și tehnicianul sil
din tura de noapte Dumitru Manea, care l-a schi
bat pe Ion Tudora, cunosc drumul cu ochii înch
Pentru mine se aprindea din cînd în cînd o lanter
Umblam printre cărări, printre puieți de
și de tuie.*

*«N-au dat rezultate paturile de butășire r
Afinul selecționat dă fructe mari cu princ
active ca acel din flora spontană, adică săr
minerale și vitaminele A și C, dar este foa
pretențios și nu se mulțumește decît dădăcit
o grijă de mamă naturală. Are pretenție ca
mîntul (turbă și nisip) în care e înfipt să fie
cald și constant, iar aerul de deasupra ceva
rece și de asemenea constant». Așa că ingine
Aurel Mărcoiu a apelat la inginerul Nicolae M
chitan, șeful laboratorului de automatizări
I.C.P.I.L., care a conceput un sistem automat
comandă a temperaturii cu trei termometre.
speră că acest sistem să satisfacă cerințele afin
nostru. Acest sistem este dublat de piese pat
butășire, solar orientat est-vest cu o ferea
înclinată în așa măsură încît soarele, razele in
roșii să fie înmagazinate dedesubtul patului
minativ. Noaptea soarele este înlocuit cu
radiator electric, iar dacă se întîmplă să se de
teze instalația electrică, totul este înfășat
pături. Așteptăm după ceas ora 24 ca să tre
într-un tabel observația temperaturii. Într-o st
experimentală silvică ora 24 mi-o închipuia
oră tăcută și definitiv cufundată în somnul de
stele al arborilor cu nume latinești. Îmi închipu
de asemenea paznici cutreierînd printre l
experimentale, sere și plante-mamă, cuprinși
țitor de fiorul aerului rece al orei zero.
surpriză, cercetătorii veghează, ei sînt paz
procesului intim, în cazul de față al unor b
de cîțiva centimetri, mofturoși și străini, c
le-au dat 2-3 frunzulițe, cum sînt cele de bus
Asta e semn sigur că se vor da pe brazdă, zi
«Literatura de specialitate ne avizează că
fantastic de greu să producem material săd
ea păstrează cîteva clenciuri pe care noi tr
să le depistăm. Mai este un om de suflet la
experimentală pomicolă Bilcești-Argeș, ingi
Gheorghe Bădescu, ce și-a înfiat acest afi
vreo 5-6 ani, acum noi mergem mînă în
Și acolo există o instalație asemănătoare și
12 soiuri selecționate. Este drept că avem
face cu o specie, repet, extrem de pretenți
dar noi, iată, căutăm să-i înțelegem necesi
și încercăm totul pentru a-i putea oferi ce
vrea numai să se simtă bine aici ca la ea a
Merită. Credem că în curînd tema noastră
materializa, să producem puieți de afin selec
din butașii care vor forma culturi în fond
restier în zonele defrișate de sub liniile de
tensiune și în livezi. Astfel ca la un încep
lună iulie să putem avea în fructiere afine
cît boaba de strugure tămîios. După ce
releveul meteorologic, adică citirea din
oră a temperaturii de la baza butașilor, la
fața substratului de butășit și în imediata
piere a solului, apoi confruntarea lor cu
meteorologică, ne retragem înfășurați în n
nopții veșnic tinere».*

COMAN ȘOV

> Sînt încredințat că oamenii muncii din Buzău vor aduce o contribuție și mai însemnată la programul general de dezvoltare a țării, la eforturile întregului popor pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de Congresul al X-lea al Partidului. Am convingerea că și județul Buzău va îndeplini planul cincinal în mai puțin de 5 ani, contribuind astfel la dezvoltarea mai rapidă a patriei noastre pe calea progresului și civilizației.
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

BUZĂU: astăzi, de aici nu mai pleacă nimeni, dimpotrivă, mulți dintre cei plecați înainte se reîntorc

Ca și în alte județe și pe meleagurile Buzăului sînt numeroase mărturii de veche statornicire. O înșiruire a lor nu și-ar avea rostul acum, cred însă că e bine să amintesc măcar celor mai tineri dintre noi că aici, la Pietroasele, a fost descoperită «Cloșca cu puii de aur». Numele județului este luat de la rîul pe al cărui bazin hidraulic este axat.

Județul Buzău are o suprafață de numai 6 072 km patrați și a fost «vecinul de stăpînire județeană al Ploieștilor... Buzăul e mai sărac, mult mai la o parte de drumul bogățiilor, dar mai aristocratic și mai românesc... E un ținut de moșneni, și unii dintre ei, urmași ai războinicilor din vremile de necurmate lupte, au , pe lîngă aristocrația vechimii pămîntului, și pe aceea a îndelungatei mînuiri a săbiei — dar bogăție multă nu pare a se mai găsi în mîinile acestor cavaleri cu căciule și sumane». (N. Iorga)

A fost cunoscut multă vreme ca punct de tranzit între Țara Românească, Moldova și Ardeal, drumurile ce însoțeau rîurile pe sub poalele munților fiind lesnicioase și lipsite de primejdii. Economia județului avea pînă nu demult un pronunțat caracter agrar și meșteșugăresc, cele două orașe, Buzăul și Rîmnicu Sărat, nefiind însemnate din punct de vedere industrial. Din acest motiv, dar și datorită faptului că buzoienii, oameni întreprinzători, nu înțelegeau să accepte încremenirea la care păreau condamnați, județul a început să se depopuleze treptat, între 1950 și 1965, și numai coeficientul de natalitate crescut a menținut o oarecare aparență de stabilitate. Sincer vorbind însă, consemnez cu tristețe că într-o vreme Buzăul nu mai interesa pe nimeni, nici chiar pe buzoieni. Pe acest fond de resemnare «provincială», ceea ce s-a întîmplat cu Buzăul, începînd mai ales din 1968, pare de necrezut și a avut drept urmare profunde implicații materiale și spirituale în viața buzoienilor. Astăzi, din Buzău nu mai pleacă nimeni, dimpotrivă, mulți dintre cei plecați înainte se reîntorc, regăsindu-și încrederea în viitorul orașului. Atenția conducerii de partid și de stat acordată acestui județ, manifestată prin investiții de interes republican, munca însuflețită a întregului aparat de partid și de stat local, cît și a buzoienilor înșiși au dus la descoperirea și valorificarea unor importante resurse pînă acum neștiute.

Sînt pagini în care metaforele, chiar cele mai izbutite, nu pot avea strălucirea unor cifre de plan, dincolo de care se întrezăresc fabrici și uzine noi unde fiii moșnenilor de altădată au învățat să fie muncitori și încă dintre cei mai buni din țară. A vorbi de o platformă industrială Buzău-Sud nu era, în urmă cu ani, pentru un buzoian subiect de discuție, privirile leneșe netrecînd mai departe de Crîngul în care se plimba agale, cu gîndul la moară sau la cizmărie. Astăzi însă platforma aceasta există. Și nu numai că există, dar și produce la toți parametrii la care a fost proiectată: sîrmă, plase sudate, polistiren, profile P.V.C., cărămizi de sticlă etc.

Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale în acest județ în perioada 1965-1972 a fost de 17,7 la sută, superior celui pe țară și, bineînțeles, tot în această perioadă numărul muncitorilor s-a dublat, iar puterea instalată a crescut de 6 ori. Acest salt extraordinar care a făcut ca astăzi industria să dețină o pondere însemnată în economia județului poate fi înțeles în toată amploarea lui comparînd cifrele anului 1965 cu cifrele prevăzute pentru anul 1975, comparație atît de elocventă încît exclude orice alt comentariu:

Producția globală industrială pe un locuitor va crește în 1975 de aproape 5 ori față de 1965!

Producția globală industrială va crește în 1975 de peste 8 ori fată de 1965!

Adăugînd faptul că dinamica planului de producție globală pe primele 5 luni ale anului este de 26,2%, procent superior mediei pe țară, îmi fac o datorie din a aminti aici cele spuse de tovarășul secretar al Comitetului județean al P.C.R., Lazăr Băciucu: «În afară de aceste realizări, vreau să subliniez în mod deosebit că prin autoutilare, adică prin folosirea inteligenței proprii, s-au realizat în 1973 mașini și utilaje în valoare de aproximativ 10 000 000 lei!» Da, eforturile proprii ale buzoienilor și, de ce nu?, ale rîmnicenilor (Rîmnicu Sărat a început să se scuture și el de paloarea trecutului său patriarhal, învățînd să se îmbrace încet-încet în salopetă) nu pot fi uitate lesne, ei au avut de înfruntat nu numai un prezent industrial pe care trecutul lor nu-l înțelegea ușor, ci și neîncrederea de-o clipă în viitorul județului lor.

Să nu se înțeleagă însă că, preocupați atîta de industrie, buzoienii au uitat să facă agricultură. Nicidecum, agricultura este în Buzău a doua ramură de bază, caracterizînd[illegible]se, potrivit reliefului atît de variat al jud[illegible]ui, printr-o mare varietate și complexitate structurală, în care cultura cerealelor de bază, grîu și porumb, este însoțită de o puternică dezvoltare a viticulturii, pomiculturii și creșterii animalelor. Noile condiții de modernizare a agriculturii au dus la asigurarea unei puternice baze tehnico-materiale, la creșterea producției agricole, urmînd ca în 1975 să fie cu 50 la sută mai mare față de anul 1965. În ansamblul economiei naționale, județul Buzău deține 3,2 la sută din producția globală agricolă.

Desigur, aceste profunde transformări în industria și agricultura Buzăului au avut ca urmare firească ridicarea condițiilor de viață materială și spirituală a buzoienilor. Numai între anii 1966 și 1972 au fost construite din fondurile statului peste 6 500 apartamente și alte cîteva sute din fondurile cetățenilor, au

abrica de zahăr, una dintre întreprinderile ele mai noi de pe platforma industrială a uzăului.

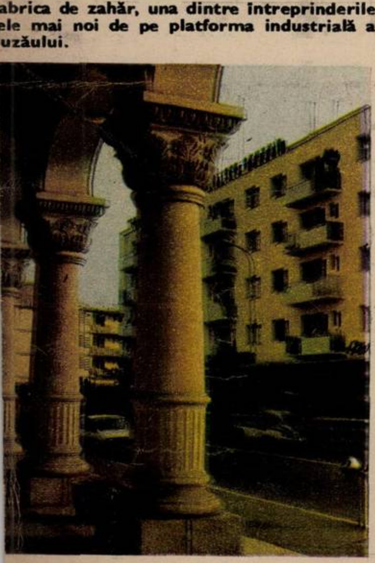

chea primărie, în curînd muzeu, podoabă mare preț a Buzăului.

eprinderea de sîrmă și produse din sîrmă: a 51 la sută din necesarul pe țară de sîrmă ă și sîrmă zincată și mai mult de jumă- din cel de electrozi.

e 6 000 de apartamente construite în ulti- ani într-un oraș în care multă vreme tur- primăriei și stejarii din Crîng au repre- at ideea de înălțime absolută. Astăzi au s rădăcini puternice în pămîntul Buzău- i noile blocuri de 10 etaje din cartierul g.

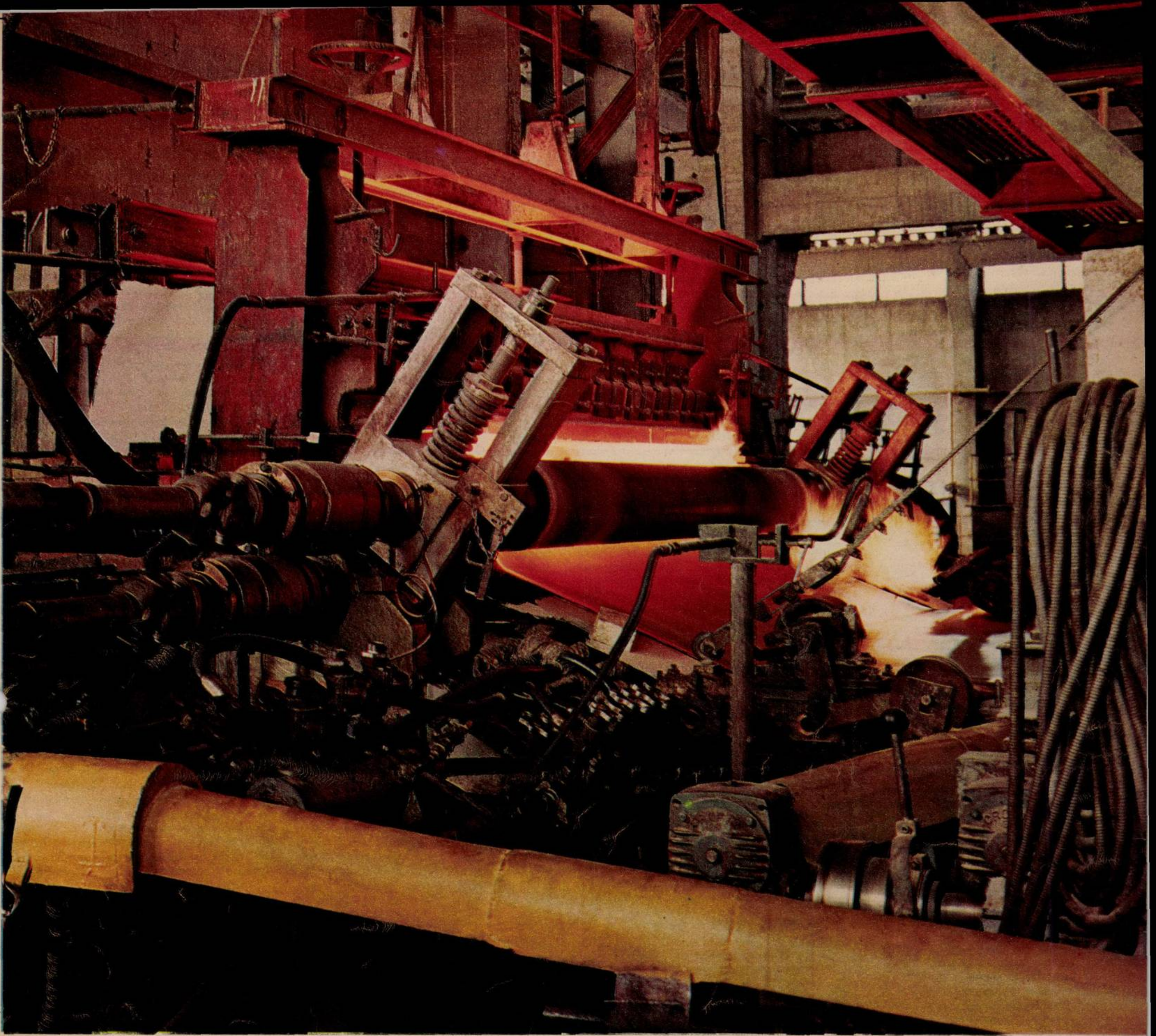

Fotografii de GH. AMUZA

Fabrica de geamuri produce: geamuri trase, laminate, şlefuite, emailate, securizate şi duplex, acestea din urmă pentru Daci
Mai produce şi oglinzi pentru mobilă. Marile satisfacţii ale fabricii: realizarea echipamentelor de sticlă pentru noul Teatru
nal din Bucureşti, pentru magazinele «Stirex» şi «Tomis» (Constanţa). Adevărate flori de sticlă sădite de buzoieni în toat

fost ridicate noi edificii de cultură (Casa de cultură a sindicatelor este o adevărată bijuterie arhitectonică), s-au construit şcoli, dispensare, un nou şi modern spital cu 700 de paturi, în frumoasa clădire a vechii primării din Buzău se va face un muzeu, un hotel abia a intrat în folosinţă etc.

Este greu de imaginat pentru cine nu a fost în Buzău niciodată ce înseamnă aici o adresă cu bloc, scară şi apartament, ori asfaltul turnat peste noroaiele din mahalalele oraşului. «În concordanţă cu explozia industrială, îmi spune doctorul Aronescu Mihai, directorul Direcţiei sanitare, are loc şi o expansiune a stării de sănătate şi astfel, dacă în 1971 Buzăul era ultimul la toţi indicatorii, în 1973 a fost declarat fruntaş pe ţară, ministerul acordîndu-ne singurul premiu. Natalitatea e în continuă creştere, iar morbiditatea infantilă a scăzut mult, la fel cum au scăzut şi decesele generale. Aceste realizări ale noastre se explică prin îmbunătăţirea nivelului de trai, paralel cu creşterea populaţiei, creştere ce ne face să credem că în viitorii ani populaţia judeţului se va dubla».

Iată viitorul sigur al unui judeţ, părăsit cîndva chiar de către cei ce se născuseră în el, din lipsă de încredere, iată parcă un alt judeţ unde auzi că dă spectacole un teatru popular căruia nu-i lipseşte nimic pentru a fi aplaudat ca teatru profesionist sau că se citesc versuri în cenacluri, şi unde poţi vedea prima şi singura cu adevărat originală tabără de sculptură, Măgura-Ciolanu.

A spune că în Buzău se petrec astăzi lucruri pînă acum neîntîmplate nu este o gratuitate, aşa cum nici mirarea nu trebuie să fie prea exagerată. Subliniind ambiţia deosebită a buzoienilor de a visa *astăzi* realizările lor de *mîine*, nu pot să uit că această ambiţie este a întregii ţări.

„în primul rînd pentru mine e ceva ce nici n-am gîndit, nici n-am visat“

Cel mai tînăr, dacă se poate zice aşa, Erou al Muncii Socialiste din judeţul Buzău este Dinu Gheorghe, preşedintele C.A.P. «Timpuri noi» din comuna Smeeni. S-a născut aici la 1 noiembrie 1930, iar la 6 februarie 1974 a fost răsplătit cu cea mai înaltă distincţie pentru munca sa, care, deşi făcută de-a lungul unei perioade relativ scurte, a avut rezultate cu adevărat excepţionale: C.A.P.-ul al cărui preşedinte este din 1965 are astăzi o avere obştească de 26 000 000 lei, fiind decorat de două ori, în 1971 pentru producţia de sfeclă şi în 1972 pentru producţia de lapte cu «Ordinul Muncii» clasa I. Pînă a ajunge aici, Smeenii (prevăzut ca viitor oraş în planurile edililor buzoieni) a fost unul din satele sărace de pe moşiile lui Costică Garofit, Stela Păltineanu, Hiotu, sat în care prin 1900 «ţăranul se mulţumeşte cu două odăi, acoperite cu stuh şi înconjurate cu un urît gard de spini prăfuiţi... o a doua locuinţă, dărămătură sau cocioabă, slujeşte pentru oploşirea vitelor, uneltelor... Partea slabă a acestor case e coperişul, din stuh prost, vechi, stricat, în aşezarea căruia nu e acea pricepere de a pături rînduri şi de a face o streaşină deasă, trainică, pe care o vezi la ţăranul moldovean sau la acela din înconjurimea, bogată în bălţi, a Bucureştiului». Sat de «cojani», cum li se spune pe aici celor de la cîmpie, care sufereau de sete de dimineaţa pînă seara în lanurile de grîu ori de porumb, cultivau tutun ca să-l schimbe la oraş pe geamuri la ferestre şi plantau icicolo butuci de vie proaspătă pentru rarele prilejuri de petrecere şi bucurie. A spune că astăzi faţa acestei comune s-a schimbat într-atîta încît cei plecaţi de mai multă vreme nu mai recunosc locurile pe unde au copilărit înseamnă a respecta adevărul pentru care au muncit, uneori peste puterile lor, cei ce au rămas aici mîngîind în suflet speranţele lor de mai bine. Printre aceştia, Gheorghe Dinu, omul acesta atît de tînăr, fără prea multă şcoală, brigadier în 1962, preşedinte în 1965, a fost unul dintre primii care au crezut şi în cămin, şi în magazinul universal, şi în dispensar, şi în baia comunală, şi în asfalt, pentru aceasta «trăgînd» din răsputeri la C.A.P.-ul fără de care visurile rămîn visuri de vieţi trecute fără rost.

— Aoleu, tovarăşu', ce-a fost cu ce este nici nu se poate compara, uite, numai dacă te uiţi la casele astea, a mea şi a vecinilor! Toate erau aici din paiantă, pe lanţi, şi-acum numai din cărămidă, în fiecare an se ridică aici 30—40 de case noi. Dar să vă spun de «ceapeu».

— Nu, zic eu, să vorbim de dumneata, aşa, ca de un Erou al Muncii foarte tînăr...

— Tînăr sînt, că ziceţi, dar număr pînă acum 43 de ani şi trei copii. Despre mine, ce să zic, să zică nea Bănică.

— E băiat bun, harnic, Dinu, zice pri
e ca şi băiatul meu, crescut de mine,
lui i-am dat pe mînă C.A.P.-ul cînd
mai mult de 35 de ani. Ce-a făcut se
ce va mai face împreună cu noi o să

— Bine, bine, dar cum ar veni
scriu numai atîta: Gh. Dinu, Erou al
Socialiste, e băiat bun.

— Păi, asta e, ce să mă laud?, zice
sînt şi eu ca toţi cei de aici — oameni h
gospodari, iuţi foc, care fac lucrările
carte şi nu dau negru peste verde. M
din zori pînă noaptea, că tot găsesc ei
ceva de făcut. Şi dacă au muncit ei bi
muncit şi eu bine, şi aşa cu decoraţi

Sigur, dar nu-i chiar atît de simplu,
ghe Dinu este modest prin firea lucr
decoraţia nu i-a arătat-o primarului
acum, în faţa mea, «pentru că veni vo
ea», însă gospodăria lui este în d
tuturor şi luceşte puternic pe pieptul
ca o decoraţie adevărată.

— Ce face soţia unui «milionar», E
Muncii Socialiste?

— Munceşte, îmi răspunde aceas
sînt frîntă, toată ziua am fost pe cî
lucernă.

«Azi» era sîmbătă seara. Gheorghe
rîdea, privind oftatul nevestei. La urm

— D'apoi, ce?

IULIAN NEAC

cînd am venit,
m zis că plec
am rămas 34 de ani“

n *România cum era pînă la 1918*, N. Iorga
ia: «Se ajunge la o vale de pietriș, unde fuge
pă săracă. Deasupra, pornind de la cîteva
uțe, care vin înaintea satului, un mare pârete
lut se ridică deasupra văii; pe vîrful lui se
le o biserică veche, lîngă o lungă perdea de
ruinat, cu ferestile oarbe. Satul se cheamă
rca, un sat de munteni săraci care se coboară
:împ să cîștige, cîteva luni din an, patruzeci
bani pe zi ».

/echea imagine a stăruit multă vreme, oglin-
du-se în acea apă săracă, alergată printre
ovani, cu maluri sfărîmicioase de lut, pe care
colo reușiseră să-și agațe rădăcinile salcîmii.
d aici, în Berca, s-a descoperit zăcămîntul
țiței, nu puțini au fost aceia care nu au
zut, deși o poveste veche a locului zice că
ăția stă ascunsă în lada săracă. Și abia cînd
Berca au început să vină oameni străini și
ridice sonde. localnicii au crezut în noul
tin al satului lor. Printre primii petroliști
iți în Berca a fost și Constantin Minoiu.

– Minoiu Gh. Constantin.

– Ghe?

– Da, Ghe sau Ghiță.

ste un bărbat despre care se poate scrie
:înd că nu este gras, ci numai înalt și foarte
ic, cu ochi albaștri și păr înzăpezit, zîm-
d, cînd nu rîde, rîzînd atunci cînd uită să
bească. Maistru principal de montaj insta-
i. La 8 iulie împlinește 58 de ani.

– Am fost al patrulea *din șapte copii*. Tata
sondor la Moreni și eu așa am început,
i dulgher de montat turle, că atunci sondele
erau, cu turle de lemn, cu cap cu clopot.
pă ce am făcut armata, *contingent '40*, am
it aici, la Berca. Cînd am venit eu, erau două
de, una în probe de producție și una în probe
foraj.

– *Singur?*

– Cu cîțiva prieteni, tot din Moreni, dar fără
sa («dînsa» este Victoria, soția sa luată cu
unie la 16 ani). Dînsa a venit după trei luni,
tru că întîi nici n-am vrut să rămîn. Cum
:ă, să vin eu de la Moreni, unde aveam sondă
spatele casei, aici, la Berca? Dar uite c-am
as și eu și «domnița» mea, care-i plecată
m la neamuri, în Moreni, să le mai vadă.
făcut casă, lucruri, de două ori.

– De două ori?

– Aha, în război mi-a ars tot...

– Copiii?

– O fată care e în București și de la care am
nepoți ce-și petrec vacanțele aici, la mine:
rența, Marian și Gigi.

– Dar cîți sondori ați făcut din băieții de
din Berca?

– 30 și ceva de băieți, din care 3 brigadieri.
'mneata, aici, sub ochii mei, s-au ridicat
ea sonde. Și mai lucrăm și prin 5-6 județe
de, de plec în zori și mă întorc noaptea din
sau Prahova. Toată viața mea așa s-a pe-
:ut, din plăcerea de a munci la sonde.

ıtr-adevăr, văd limpede întipărit în ochii
strului lustrul plăcerii de a fi făcut în viață
a ce și-a dorit, acea bucurie a unei munci
ite și acceptate în absența căreia unii îmbă-
esc prea repede și fără folos.

– Ce s-a întîmplat în decembrie 1972?,întreb,
ıd răspunsul dinainte.

– La 28 decembrie!? Am primit titlul de
u al Muncii Socialiste.

– Știați că-l veți primi cînd ați plecat la
:uresti?

– Da de unde! Credeam că iau o clasă mai
la Ordinul Muncii. Nimeni nu mi-a spus
ic. Abia cînd m-am auzit strigat și mi-a dat
orația tovarășul Ceaușescu am știut.

– V-a mirat acordarea acestei înalte distincții,
arășe Minoiu?

– M-a făcut fericit.

ım tăcut amîndoi, trecînd dintr-o cameră
-alta, ocolind o grădină îngustă, cu viță-de-
cu trandafiri și tufe de zmeură, viță pusă de
sul, care nu s-a dus niciodată după vin la
Vălie, flori îngrijite de dînsa, dar mai ales
rate de pasiunea de viticultor a dînsului.
-un loc, un banc de dulgher, mă uit puțin
mult la el și maistrul rîde:

– Mai lucrez la el, mai fac o masă, un dulap,
rebuie în casă.

– Asta cînd?Că doar toată ziua bateți son-
! Duminica?

– Da, da, mai ales duminica.

ıainte de a ne despărți, Constantin Minoiu
a mărturisit a doua lui mare pasiune: gră-
a! Și vinul preparat în casă! De exemplu,
ıl de soc: 8 litri apă, 3 linguri floare de soc
ată, 1 kilogram zahăr, o ceașcă de oțet de
3 lămîi, patru zile mesteci de 3 ori pe zi
upă aceea tragi la sticle. Zicea maistrul că i-a
două pahare de-astea unui șofer care s-a
ıt bine de piatră la rinichi. În ceea ce-l pri-
te, n-a fost niciodată bolnav, a muncit și
avut timp de asta.

IULIAN NEACȘU ■

„buzoienii muncesc cu seriozitate, seriozitatea e în firea lor“

Tovarășul **ION SÎRBU**, prim-secretar al Comitetului județean Buzău al P.C.R., președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular județean și președinte al Consiliului județean al F.U.S. Buzău,nu este atît de greu de găsit, cît de abordat, fie și pentru cel mai scurt interviu posibil. Ca atare, interviul i l-am luat din mers, în zile și kilometri. Însoțindu-l, nepierzîndu-l o clipă din ochi, am văzut și Valea Slănicului, Valea Plîngerii cum îi spuneau pînă nu demult chiar și cei ce o locuiau. Aici, în această lacrimă veche, astăzi ștearsă de pe noul chip al Buzăului, răspunsurile s-au oglindit mai bine.

— Tovarășe prim-secretar, vă rog să-mi spuneți ce și cît înseamnă industrializare într-un județ fost «eminamente agricol»?

— Dacă în trecutul nu tocmai îndepărtat nu se putea vorbi de nimic în afară de o schelă petrolieră, de exploatări forestiere în care oamenii erau crunt exploatați, munca lor fiind sursă de îmbogățire pentru societățile străine, de un nod de cale ferată slab dezvoltat, și de mici ateliere în care viața grea se ducea de azi pe mîine, astăzi sînt prezente pe teritoriul județului ramuri ale economiei bine dezvoltate sau în curs de dezvoltare. Cum sînt: construcția de mașini grele care produce utilaje tehnologice pentru chimie, pentru uzinele metalurgice, piese pentru tractoare și mașini auto. Tot aici, în anii socialismului, s-au creat unități importante ale chimiei, în prelucrarea maselor plastice. Aș mai remarca prezența ramurii alimentare bine dezvoltate și diversificate, care asigură nu numai nevoile județului, dar contribuie și la creșterea gamei de produse alimentare necesare întregii populații a țării.

— Care sînt perspectivele imediate în dezvoltarea platformei industriale?

— În municipiul Buzău va cunoaște o puternică dezvoltare metalurgia prin realizarea laminorului de sîrmă cu două linii, vom crea noi unități care vor avea ca obiect produsele din ramura creșterii animalelor, pe baza complexelor zootehnice de creșterea porcinelor și bovinelor. Își vor mai face apariția pe harta județului nostru fabrici din domeniul electrotehnicii, țesătorii de stofe din lînă.

— Legat de perspectivele județului, ce ne puteți spune despre cel de-al doilea oraș din județ, Rîmnicu Sărat? Are Rîmnicu Sărat, față de Buzău, aceeași soartă pe care a avut-o la un moment dat Buzăul față de Ploiești?

— Nicidecum. În ultimii ani în acest oraș au intrat în funcțiune Fabrica de garnituri de frînă și s-au dezvoltat Fabrica de confecții, Fabrica de țigarete, Fabrica de nutrețuri combinate, s-au creat noi secții în întreprinderile industriei locale și cooperației meșteșugărești. În viitor, la toate acestea se vor adăuga noi obiective de interes republican în construcția de mașini, în industria alimentară, industria ușoară și industria locală. De asemeni, orașul va cunoaște substanțiale transformări, îmbunătățiri edilitar-gospodărești cum sînt: creșterea ritmului la construcția de locuințe, creșe, grădinițe, spații comerciale și continuarea în ritm mai susținut a dezvoltării rețelelor de canalizare, apă potabilă, energie electrică, telefonie și radioteleviziune.

— Care sînt comunele cărora nu peste multă vreme li se vor spune, bineînțeles pe drept cuvînt, orașe?

— Nehoiu, Berca, Pogoanele, Pătîrlagele, acestea într-un timp relativ scurt avînd în vedere construcțiile edilitar-gospodărești, atît pe cele existente, cît și pe cele prevăzute pentru viitorii ani. În aceste viitoare orașe am amplasat unele obiective economice, urmînd să mai amplasăm sau să le mai dezvoltăm pe cele existente. Se poate vorbi încă de-acum de un oraș al forestierilor, Nehoiu, și de unul al petroliștilor și sticlarilor, Berca. În etapa a doua ne străduim să creăm condiții pentru urbanizare la Beceni, Săgeata, Smeeni și Rușețu. Astfel, județul nostru, în care am avut la înființare doar două orașe, își va dubla în viitorii ani populația urbană.

— Spuneți-mi, vă rog, cîteva din problemele cu care se confruntă județul la ora actuală.

— Prima problemă este eroziunea solului în partea de nord a județului. Aici au fost tăiate cu sălbăticie pădurile înainte, zeci de ani nu s-a mai plantat nici un pom și, firește, terenul a început să curgă, devenind impropriu oricărei utilizări. Sîntem siliți să folosim absolut toate metodele și toate mijloacele posibile pentru a opri această degradare a zonei, investind în acțiunea noastră nu numai mulți bani, ci și multă muncă patriotică. Se fac corecții de torenți, se plantează păduri, se fac diguri de apărare și de colmatare, se înierbează și se iau și alte măsuri prin care să reușim să revalorificăm un pămînt ce părea, la un moment dat, pierdut pentru noi. În aceeași măsură ne preocupă și problema irigațiilor care se impun din ce în ce mai mult în condițiile în care județul nostru, fiind într-o zonă secetoasă, nu poate asigura producții ridicate și constante la nivelul potențialului oferit de solul său bogat. Credem că acest deziderat va fi început prin realizarea barajului de la Siriu, prima etapă în amenajarea bazinului hidrografic al rîului Buzău.

— În încheiere, înainte de a vă mulțumi, v-aș ruga să faceți un succint portret al buzoianului, sau, cunoscîndu-vă pasiunea cu care fotografiați, aș zice, o fotografie a lui.

— Toate uzinele acestea noi și frumoase, dotate cu o tehnică foarte înaltă, merg de minune sub mîna unor oameni dintre care, cei mai mulți, abia ieri au pășit pragul lor. Buzoienii muncesc cu seriozitate, seriozitatea e în firea lor. E o mare plăcere să vezi muncitori și muncitoare în unele uzine cu o medie ce nu depășește 22 de ani, care sînt de o seriozitate impresionantă. Și aceasta este una din marile mele satisfacții. La țăranii de aici m-a impresionat cel mai mult legătura lor *cu* pămîntul, *cu* locurile în care s-au născut, cu C.A.P.-urile în care muncesc. Din această cauză în marea majoritate a comunelor noastre *noi nu* ducem lipsă de *forță* de muncă. Sînt de nedespărțit de vetrele satelor lor strămoșești.

Exploatarea și prelucrarea lemnului este una din ramurile de tradiție în economia județului. La Nehoiu se fac anual peste 10 000 garnituri de mobilă, cherestea, lăzi, ambalaje și frize de parchet. În scurt timp acest centru principal în exploatarea și prelucrarea lemnului va fi recunoscut, pe merit, oraș. Al forestierilor, bineînțeles.

VALEA JIULUI - muncă și conștiință (III)

acești oameni, acești bărbați...

«Cum a zis secretarul general», această simplă propoziție este rostită în Valea Jiului ori de cîte *ori se vorbește despre muncă, inovație,* eficiență, productivitate. Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Valea Jiului, în urmă cu doi ani, a lăsat în conștiința oamenilor, ca peste tot *unde se deplasează președintele țării,* urme adînci, însemne ale hotărîrii de a străpunge zidul rutinei și al greutăților obiective nu numai prin eforturi mai multe ci prin organizare și inteligență. Cu puterea de *sinteză,* cu înțelepciunea și competența proprii secretarului general al partidului, au fost trecute atunci în revistă, și nu numai atît, au fost atunci discutate și rezolvate, teoretic și practic, *problemele multe* și grele ale minerilor din Valea Jiului. N-a rămas, se poate spune, nici un domeniu în care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să nu fi dat *indicații precise, sfaturi* chibzuite și îndemnuri mobilizatoare.

«Cum a zis secretarul general» această simplă propoziție, a rămas, păstrată de minerii din Valea *Jiului,* ca *simbol* al adevărului, al cinstei, curajului, a rămas peste timp, chezășie că tot ce se întreprinde aici poartă marca dăruirii și eroismului unor oameni hotărîți să facă totul pentru a da țării mai mult cărbune, mai multă energie.

De atunci, trei echipe de reporteri, în trei anotimpuri: vară, toamnă, sfîrșit de primăvară au străbătut în lung și-n lat Valea Jiului. Ultima *oară am rămas doar patru zile, timp în care am* vizitat locuri știute, am reîntîlnit oameni, vechi cunoștințe, am discutat. Timpul l-am folosit pentru a întreba mult și a vedea și mai mult. Cunoșteam *frămîntările* oamenilor, așteptările ca și deciziile lor, nu ne erau străine nici greutățile, sau mai bine-zis lipsurile din această vale a minerilor. În timpul vizitei secretarului general al *partidului, ca întotdeauna în vizitele pe care* le întreprinde, adevărul fusese rostit firesc și cu limpezime. Au trecut, cum spuneam, patru zile de cînd ne aflăm în Valea Jiului și am aflat atît *de multe încît, cum se întîmplă cînd faci un* clasament al realizărilor oamenilor, după ce stabileam cel mai important lucru întîlnit, ne dădeam seama că al doilea e la fel de important, dacă *nu și mai important.* Aflam de *pildă* de la tovarășul Clement Negruț, primarul Municipiului Petroșani, că în Valea Jiului minerii deși lucrează mai puțin, numai cinci zile pe săptă*mînă, produc mai mult, deci mai organizat.* Și imediat aflam că minerii, angajîndu-se atunci să îndeplinească întocmai planul, se obligaseră să producă peste plan, dar în cadrul programului de *lucru, circa* 45 000 *tone cărbune* și *că pînă* acum, după șase luni numai, îndepliniseră 87 000 tone, iar în cinstea celei de a XXX-a aniversări a eliberării patriei și a Congresului al XI-*lea* al *partidului,* angajamentele *vor crește* în continuare.

Am văzut uzina de utilaj minier, ridicată pe fundațiile la care se săpa în timpul ultimei noastre *vizite* și am asistat ca *simpli curioși,* și *nu* eram singurii, cum se descărcau utilajele, mijloacele viitoarei producții adică; am văzut «grinda pășitoare», «foreza», «sistemul de susținere» pe care le ghilimetăm fiindcă rîndul trecut, *scriind despre ele ca despre niște lucruri viitoare,* acum au devenit familiare, concrete și adevărate. Secretarul general al partidului dăduse indicații precise și concise în această privință, iar acum uzina, institutul, școala, inginerii, proiectanții, muncitorii, maiștrii, nu numai că știu ce au de făcut, dar, bazîndu-se pe propriile lor forțe, verifică, probează, revin, reproiec*tează utilaje de mare precizie și productivitate* pe care le adaptează la condițiile întru totul specifice acestor locuri.

Sub Valea Jiului, sub pămîntul ei stropit din belșug, în ultima vreme, de ploi, începe, în fiecare zi mai organizată și mai precisă, munca celor pe care rîndul trecut îi botezasem «purtătorii cei mai curați ai luminii».

La *suprafață, unde revenim nu mai căliți ci* mai plini de recunoștință pentru oamenii de dedesubt, continuă să ni se vorbească, e drept, reținut și cumpătat, dar noi am venit să vedem și să *umblăm vrînd să știm totul; intrăm în cen*trele de pîine și vedem pîine, pîine albă din aluat făcut să crească cu pricepere și dragoste, intrăm în alimentare, măcelării, magazine de *confecții și nu ne plac interioarele vechi,* dar ne surprinde plăcut devoțiunea cu care sînt îngrijite, și mai ales aprovizionate, asigurate cu lucruri multe, frumoase și ieftine, deși minerii *spun că n-ar fi rău să fie aduse chiar și dintre* acelea foarte scumpe.

Duminică am urcat pe munte cu minerii, pe ploaie, sub umbrele, cu autobuze, cu telefericul *și pe jos,* am *poposit* la *cabane, cabanele mineri*lor, aproape toate exploatările au cabane proprii, am rîs împreună și am aflat că drumeția devine, a devenit deja un hobby constant al minerului, dar că timpul liber nu înseamnă doar hobby ci și conștiință, iar conștiința îi îndea
spre școli, cursuri de specializare, de ridica
calificării, spre inovație și studiu sau invers,
în orice caz condiționate una de cealaltă. N
stat deci decît patru zile, am aflat multe,
văzut și mai multe, dar mai ales am reînt
oameni, acești mineri, sau mai exact am r
tîlnit mineri, acești oameni, acești bărbați
umerii cărora pămîntul țării își sprijină b
țiile sale ascunse.

NICOLAE CRISTACHE

ori da, ori nu, atît

Nu știu cum de-au avut alții norocul să i
în mină prin locuri mai spectaculoase, mai p
de întuneric și primejdii, dar eu, care jindu
după un alpinism subteran, am reușit doa
alunec de cîteva ori și să dau cu capul de cî
grinzi, încît casca trebuie că era numai vîn
Mergeam de-a lungul galeriei principale,
suficientă lumină și apă care curgea din t
părțile. Peste mormane de stîlpi (adevă
păduri retezate), materiale, vagonete, prin c
chepenguri înguste, cățărîndu-ne pe cîteva
de scări și scărițe, și iată-ne ajunși la aba
cameră numărul 6, stratul 3, bloc 1, sect
Simplu ca o adresă într-un cartier nou!

Sigur că da, oamenii, cinci la număr, n
văzut, ne-au răspuns la salut (am rostit ș
«noroc bun» și credeam că vreunul se va
așa, nu știu cum, ca la un străin care-i vorb
limba, dar nu, nu s-a uitat) și și-au văzut
departe de treabă. E drept că, locul fiind te
de îngust, într-un fel chiar îi stingher
Pînă să intrăm în vorbă, inginerul Grosu A
lian îmi spune că voi asista la armarea fro
lui și, între timp, voi discuta cu brigad

VALEA JIULUI – muncă și conștiință(III)

aierul (adică șeful de brigadă) Roman Petru, prat cu Ordinul Muncii clasa a II-a, omul a propus și face cinci cîmpuri pe zi și a, aripa abatajului. Întîi au fost două cîmpuri, patru. Acum s-a ajuns la cinci. Se cere o anizare perfectă și o cunoaștere ca la carte eseriei. Este una dintre inițiativele cu care a noastră din Aninoasa întîmpină marile nimente jubiliare din acest an.

rei oameni cară un trunchi de trei metri ime și gros cam cît un om. Aici, în stratul ta, se fac numai armări în lemn. Pînă să feresc, trunchiul cade cu o bufnitură surdă r lîngă piciorul meu. N-ar fi fost exclus «Aici trebuie să fii foarte atent, să-ți porți ur de grijă». Ascult sfatul inginerului Grosu nă trag mai deoparte.

oman Petru are niște mîini mici, ca de l, e scund, dar și foarte vînjos, ca un halte-. A început mineritul în 8 ianuarie 1947, nina, iar primul lui șef de brigadă a fost anu Traian. A venit la Aninoasa în 1952. atunci și pînă acum răspunde de aceeași adă. Aici, la Aninoasa, ca pe toată Valea i, mineritul este mai greu decît în alte ri. El a vrut să stea mai mult din curiozi- și-apoi să plece, dar n-a mai plecat.

și toți ortacii lui sînt dezbrăcați pînă la și plini de praf de cărbune. Li se vede albul ochilor, iar dîrele de sudoare cali-ază bizare măști, parcă niște scoarțe de c.

ea Stan Ion are 16 ani de subteran și spune oman Petru e un om bun, drept, și nervos nu merge lucrul. Nu, nu ține supărare, ru că minerii n-au voie să țină supărare. Stan mai are trei luni și iese la pensie. a întoarce lîngă Roșiori de Vede, în satul și va munci la C.A.P., în acord global. erii, zice, dacă nu lucrează, se îmbolnăvesc or. Au fost destule cazuri din astea. Are băiat care a terminat Politehnica la Bucu-, a rămas asistent, iar fata este farmacistă. eria de miner este o meserie care îți cere uncești mult, pentru că cinstea este munca, libertatea este să-ți faci datoria oriunde, muncă, numai prin muncă. «Dar mare of te mai făcuși, măi, nea Stane! Se vede ști bătrîn și ieși la pensie!, intervine ingi-l Grosu. Și dacă te duci la C.A.P., cam l de muncă vrei să faci?» Orice. Nu, n-am munca țăranului. Cum s-o uit?! Asta nu oate uita, nici dacă mori. Aici, în mină, ape toți sîntem țărani. Chiar și Roman u tot de la țară a venit, de undeva de prin mureș.

neva, adică Mihai Iura, a făcut un culcuș ărbune, pune o scîndură, împreună cu lți așază trunchiul pe scîndură, iar Nicuță andru suie cu puțca în mînă (baros de kilograme) pe o scară și, ținîndu-și echi-l prin însăși mișcarea executată, bate zdra-icnește, mijlocul se răsucește parcă să se , iar ceilalți îi strigă: destul, că-l scoți olo de capăt. Cu un fel de tîrnăcop, ceva țapină, sînt scoase scoabele care țineau da. Acum, grinda se sprijină de primul stîlp. Urmează al doilea stîlp. Tot Nicuță bate cu puțca. Asta e sarcina lui? Mi se răspunde că nu, urcă și bate cine este acolo, mai la îndemînă. Sigur că nea Stan este, puțin, scutit, dar nea Stan bate cu alt baros niște pene într-un trunchi pe care îl despică în două, apoi în patru. Cu ferăstrăul taie așa-zisele strîngători, niște bucăți de lemn pe care le așază între stîlpii de susținere ai vechii și noii armături. Ferește!, strigă Nicuță și imediat desface o jumătate de grindă care cade razant cu genunchiul secretarului de partid, Puican Ștefan. Nu m-a lovit, zice Puican. Eu cred că l-a lovit, dar nu vrea să spună. Are o privire de parcă ar fi vinovat. Se pare că nimeni nu vrea să bage de seamă.

Nicuță Alexandru, moldovean venit de prin părțile Iașului, își șterge nădușeala de pe frunte, zice că vrea să-l îndemne pe Roman să-și lase o mustață frumoasă, «ca la noi, la Moldova». Un bărbat frumos trebuie să aibă mustață frumoasă, ca mine. Da, Roman e un bărbat frumos, nu-i place vorba, ci fapta. Uneori mai înjură, dar niciodată pe un ortac. Între noi, bărbații, mai merge și cu înjurături, mai ales cînd treaba merge pe roți patrate. Ce-i place la Roman?! Că muncește cot la cot cu noi, deși este șef de brigadă. Exemplul personal este cel mai bun îndemn. Și-apoi știe să-i vorbească omului exact așa cum trebuie și cît trebuie. Nimic în plus. Asigură din timp materialul, mașinile, transportul, totul. Îl întîlnesc și sus, la zi, mergem la cîte o bere, două, dar nu după șut, că ești flămînd și oricît de tare ai fi, fără mîncare, cu oboseala în oase, îți zboară creierii din cap, nu alta. Eu zic că minerul nostru nu este un bețiv, așa cum tot zic alții. Faima asta i-au făcut-o holoangării, adică cei care nu muncesc aici, la abataj.

Grecu Constantin, alt membru al schimbului, e jos, la rolă. Încarcă în vagonete cărbunele de pe transportor. Îl încarcă cu lingura plină, adică lopata. Drăgoi Vasile tocmai sosește cu o bucată mare de lut, cît o pită ardelenească, lutul pentru găluști. Găluștile sînt ca niște banane. Vor fi introduse în găurile făcute pentru pușcătură. I se spune lut pentru buraj, iar găluștile vor fi împinse cu bețele pentru foituit, niște bețe lungi, cam cît coada de mătură, puțin mai groase. «Apoi de ce scrieți toate cuvintele astea? Cine să înțeleagă?!» îmi zice Mihai Iura, care face găuri pentru viitoarea pușcătură. Apasă pe mînerul mașinii și sfredelul mușcă din cărbune. Un zgomot strident, ca la dentist. Iese o trîmbă de praf. Frontul, peretele acela de cărbune care în curînd va fi pușcat, răsfrînge în mii de fațete lumina lanternelor noastre. Îmi vine să mîngîi, să pipăi aceste negre oglinzi, dar mi-e rușine că oamenii vor crede cine știe ce. E o clipă mai calmă, oamenii sînt mai destinși, fac găluști, rîd și îi atrag atenția lui Roman Petru că mîine, sîmbătă 15 iunie, va împlini 45 de ani și... îți dăm chitanță pentru muiere, să știe pe ce-ai dat banii, două butoaie de bere. Chiar două butoaie?, întreb eu. Da' de unde, exagerează.

Ce fel de forhaier ești, Roman Petru? Zîmbește. Ce să zic?! În primul rînd eu cred că oamenii țin la mine, așa cum țin și eu la ei, fără părtinire. După cum merge planul și după cît cîștigă oamenii, eu spun că reușesc să fiu așa cum trebuie. Fiecare face numai ce zic eu. Dacă face în plus, bine. Dacă face mai puțin, nu-i bine. Vin unii cu care ne chinuim 3-4 luni să-i dăm pe brazdă. De multe ori nu reușim. Îi trimitem la altă meserie. Noi n-avem nevoie de încurcă-lume. Ori da, ori nu. Atît. «Nu ești prea dintr-o bucată, prea categoric?» Aici, în mină, nu se poate altfel. Eu hotărăsc, pentru că dacă eu port toată răspunderea, și n-am voie să greșesc, că nu mă iartă nimeni cînd greșesc, apoi nici ei, ortacii, să nu iasă din cuvîntul meu. Am avut destui care cîrteau și se credeau buricul pămîntului. S-au dus de nu i-am mai văzut și nici de numele lor n-am mai auzit.

— Cum v-ați obișnuit cu programul de opt ore?

— Foarte bine, se respectă așa cum s-o hotărît. Avem timp de muncă, facem cinci cîmpuri și aripa. Înainte n-apucai să începi, că și terminai, dar terminai și cu cîștigul. Cîștigul e mai mare, oamenii sînt mulțumiți.

— Ați rămas vreodată singur în mină? Dar dacă, să zicem, printr-o minune, ați rămîne singur, fără să fie vreun accident, dar fără nici un fel de lumină?

— Fără lumină și tot aș ajunge la puț. Nu mă pot speria. Mă iau după curentul de aer, pe marginea galeriilor, și aș ajunge oriunde aș vrea eu. Cunosc mina asta cum îmi cunosc casa.

Pentru că nu e voie să stăm în timpul pușcăturii, ne îndreptăm spre ieșire. Celălalt schimb tocmai își face apariția. Noroc bun de zeci și zeci de ori, cu zeci și zeci de grupuri. Cîți trupeși ai, Bazavane? Toți. Inginerul Grosu rîde. Ai grijă, cu lingura plină. Vezi că Pătru îți lasă pe puțin 40 de tone. Pregătește pușcarea.

Colivia e tixită de oameni. Cu șase metri pe secundă, de parcă am fi într-o ghiulea, țîșnim spre lumină. Acolo, jos, la 440 de metri, Roman Petru se pregătește și el de plecare. Nu înainte de a pune toate lucrurile la punct, așa cum știe el că trebuie să facă un adevărat șef de brigadă. Va ajunge acasă mai tîrziu, pentru că, spune el, «trebuie să mă îngrijesc ca toate schimburile să aibă materiale, mașini bune și sarcini precise, altfel treaba nu merge, muncitorul nu cîștigă și munca e în zadar, iar șeful de brigadă nu-i bun de nimic. Dar despre mine cred că n-o să spună nimeni așa ceva. Mîine, la ziua mea, cînd împlinesc 45 de ani, vreau să mă bucur din plin, așa cum, zic eu, muncim noi, minerii».

VICTOR NIȚĂ ■

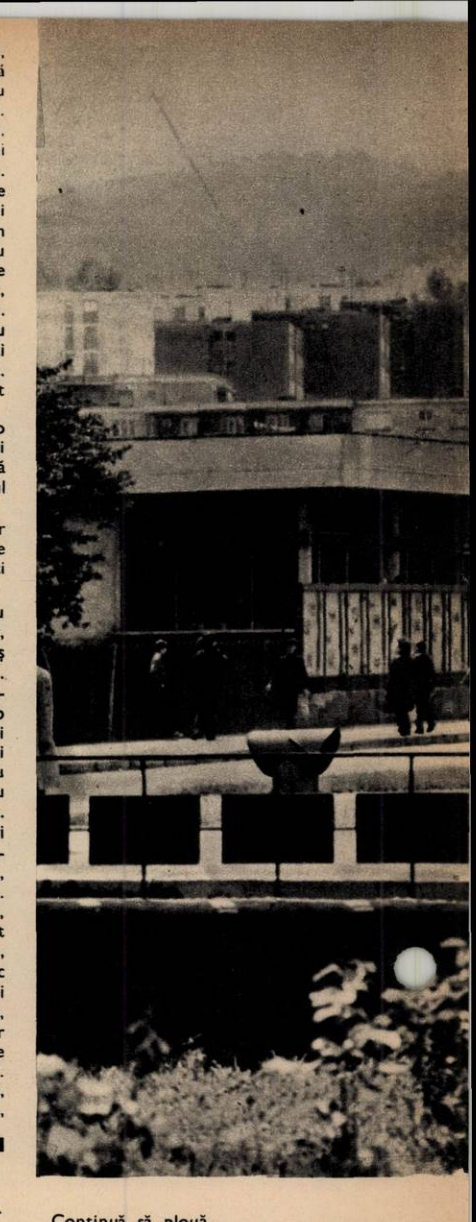

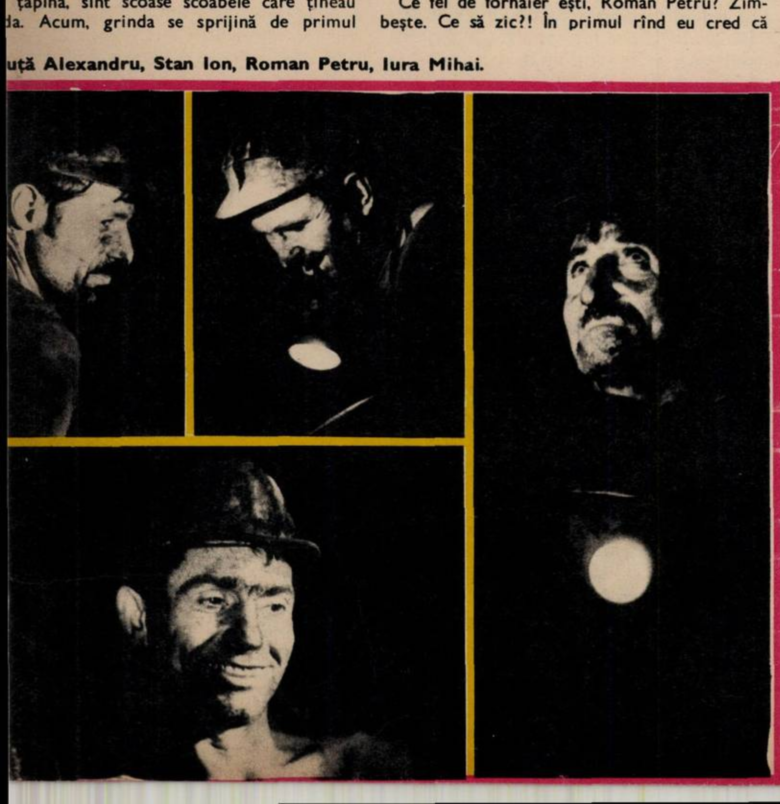

uță Alexandru, Stan Ion, Roman Petru, Iura Mihai.

în duminica meciului cu dinamo

Dimineața începu înaintea ploii. În apropierea pieței, autobuze cu inscripții «Petrila», «Aeroport», «Uricani» își deșartă încărcătura în liniște și tot în liniște femei cu sacoșe în mîini se îndreaptă spre tarabele încărcate cu zarzavaturi; în așteptarea femeilor, bărbații se opresc la bufetul «Jiul», unde află că măcelăriile sînt goale, deoarece, deși zi de meci, gospodinele au pregătit toată noaptea șnițele pentru iarbă verde, un fel de altă «profesiune de credință» a minerului cînd nu e în subteran. De înțeles, chiar spectacolul cu Narghita a rămas oarecum în umbră, iar reuniunile dansante s-au terminat mai devreme. Prin piață trece un autocamion încărcat plin ochi cu suporteri ai echipei «Minerul» Lupeni și bărbații se gîndesc la cele opt ore și jumătate cîte au mai rămas pînă la meciul cu Dinamo.

Plouă.

De șase săptămîni plouă de două ori pe zi, și cam tot de pe-atuncea Jiul n-a mai cîștigat nici un punct. În fața stației spre cabana Parîng doi oameni discută privind spre muntele în negură:

— Dacă bate Jiul, după meci mergem unde am fost ieri la prînz.

— Nu bate; și-au mîncat încrederea și omenia. Atîta bucurie avea minerul la sfîrșitul săptămînii, iarba verde, fotbalul și berea. Dacă una lipsește se simte părăsit.

Strada se umple de oameni sub umbrele. De fapt, cu toate că se grăbesc, nu vin și nu pleacă nicăieri. Își strigă cu năduf, pentru a-și masca emoția sau pentru a îndupleca destinul: «Ce zici de asta? Lucescu pasează la Dudu Georgescu, Dudu Georgescu pasează și el la un... escu, o lovitură la vinclu și gol! Gool, dragi ascultători și du-te Jiuțule, mamă dragă, în divizia B că ți-ai bătut joc de dragostea noastră. Duuu-te!» Costache Olteanu rîde:

— Ți-e frică, moș Ghelaru. Și, încet, să nu fie auzit: Ce-a ajuns bietul om?!

Autobuzul spre Parîng nu pleacă fără minimum zece călători și Costache Olteanu încearcă să ne ajute:

— Domn' Barbu. Tot la Uricani, tot la Uricani? Mergeți mai bine cu băieții ăștia pe Parîng. Te mai distrezi și mata

Continuă să plouă.

Teoretic vorbind, pe timp de ploaie cluburile, casele de cultură, teatrul, cele două «odăi», cum a botezat revista «Cinema» cele două cinematografe, cabanele ar trebui să fie pline, dar nu sînt. Un puști de vreo zece ani e de părere că pînă la urmă cel ce va decide va fi tot golaverajul. Plecăm totuși spre Parîng. Ca să completeze pînă la zece, nea Costică a mai trimis un controlor, un inspector, o taxatoare.

— Unde sînt totuși minerii în timpul liber?

— Păi, ăștia ce sînt? Ia uite-i! Cu umbrele, semințe și pălării de paie, ca să muște din ele cînd or băga ăia golul.

Plouă, dar străzile continuă să se aglomer[illegible] cu umbrele care se opresc cîte două, mai tîrziu își schimbă locurile și după cîteva clipe se despart, pentru a se regrupa mai încolo. Gheorghe Malcoci, măsurător de gaze la Lonea, merge de obicei la Lunca Florii. Azi a vrut să fie mai aproape de meciuri. De la frații Ion și Iosif Smida, maiștri mineri, aflu că lucrurile sînt simple. Programul se respectă, timpul liber adică, și după cum e fiecare, minerii pot fi găsiți pe lîngă casă, mai nou, gospodarii, la examene, pe la școli de specializare, sau prin alte locuri cu diferite hîrtii, pe munte, cum merg ei, care au cutreierat toate împrejurimile, dar mai precis, mai ales azi, la meci.

După spusele crainicului, pe stadion sînt aproximativ 15 000 de oameni. Pe la porți am impresia că mai sînt încă pe atîta, iar populația orașului n-are mai mult de 40 000 de locuitori. La 1-0 pentru «Jiul» mă gîndesc în ce fel va putea suporta și găzdui orașul atîta bucurie. Echipa rămîne în divizia A. La 1-1 mi-aduc aminte cît erau de triști jucătorii la masa de prînz, atît de triști încît colega noastră a simțit ceva la stomac și a refuzat salata de castraveți. La ședința dinainte de meci, președintele clubului cerea: «Așa vreau să-mi explicați tactica, să înțeleg chiar eu, care sînt afon în fotbal. Tovarășe Ivănescu, dumneata, ca antrenor, ce-ai prevăzut pentru cazul că Lucescu trece de pe dreapta pe stînga? Cum adică fundașul să-l urmărească pînă-l dă în primire? Aflați, tovarăși, că nu sînt de acord. Asta nu-i tactică». Dinamo dă o bară și în tribună cineva se roagă și promite că de-o fi să nu se întîmple ține post două săptămîni. Un acordeon cîntă trist. Clujul conducea la U.T.A., Poli Iași la ASA, iar ei, 15 000 de spectatori, au rămas singuri cu echipa lor în fața lui Dinamo pe un stadion unde fotoreporterul local nu va mai călca pînă ce echipa nu va ieși din divizia B... Trei bare și un portar se opun

Verticala arhitecturii contemporane s instalat hotărît în orașele de pe Val Jiului.

Un lămpaș viu a cărui flacără arde pentru echipa minerilor.

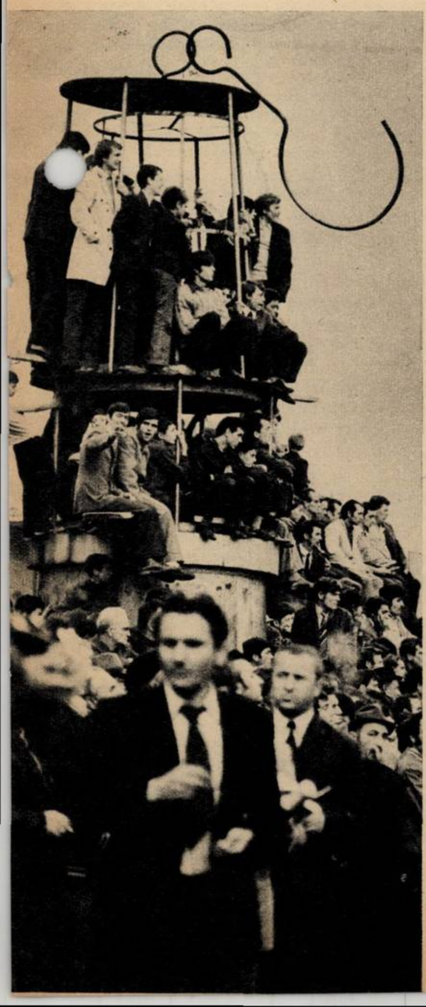

ca minerii din Valea Jiului să aibă o vară care să le priască după atîta ploaie.

În Valea Jiului e liniște și eventualii turiști de pe Parîng n-ar bănui că jos e atîta încleștare. Meciul se termină cu o divizionară A: Dinamo, dar nu campioană, și o divizionară B: Jiul. 30 000 de oameni din 40 000 cît are orașul intră în case și restaurante, iar luminile se sting mai devreme. Mai devreme a închis și doamna Miclea, farmacista, deși la farmacie oamenii nu vin decît de nevoie, cum afirma un bătrînel cu două sticluțe într-o pungă.

P.S. O veste neașteptată ar fi trebuit să aprindă luminile în casele minerilor: Terminînd la egalitate cu «Farul» Constanța, «Rapidul» a readus în ceasul al 12-lea echipa «Jiul» în divizia A.

NICOLAE CRISTACHE ■

pentru școală poate că nu e prea tîrziu

Cum merg aici, în mină, mașinile și utilajele? Atîta să-l întrebi pe un miner care înfruntă zilnic peretele negru și tăcut al cărbunelui. Cară în fiecare zi baroase, lopeți, sapeți, tîrnăcoape, ferăstraie, lăzi de cuie, stîlpi de susținere, grinzi. Și în fiecare zi numai un singur miner încarcă 7-8 tone de cărbune, împinge transportorul înainte, îl mută (un metru de transportor cîntărește 80-90 de kilograme, iar transportorul este o panglică lungă de zeci de metri!) la stînga, la dreapta. Vreau să spun un miner pe care mi-l imaginam și chiar și este un om solid, vînjos, tăcut, preocupat în timpul celor opt ore numai și numai de munca lui, pentru că alte gînduri, despre alte lucruri, sînt lăsate afară, înainte de a intra în colivia-ghiulea, altfel nu se poate, nicicum nu se poate; vreau să spun un miner care nu dintr-o ambiție îi uimește pe reporteri că ei sînt așa, adică demni și mîndri, ci datorită continuării, în viața lor, a muncii de acolo, din subteran.

Cum merg aici, în mină, mașinile și utilajele? Minerul știe că zăcămîntul din Valea Jiului are un specific al lui, o structură de straturi fragmentate și curbate, o vatră și un acoperiș cum nu sînt în alte părți. Minerul știe că au fost aduse utilaje ultraperfecționate, dar greu adaptabile. Minerul știe, dar asta nu-l încîntă prea mult, că efortul lui, brațele lui sînt încă la mare cinste. Minerul zice că omul care este în stare să facă utilaj minier pentru Valea Jiului merită toată lauda.

«Multă apă a curs pe Jiu de cînd muncim noi așa. Să vedem cîtă va mai curge. Nici nu știți dumneavoastră cît de mare-i ambiția noastră, a celor care, de o bună bucată de timp, după ce-am văzut că marii specialiști străini au dat din umeri, a neputință, ne frămîntăm creierii și muncim dincolo de program, noi sîntem în munca de cercetare, trăim, ca să zic așa, cu un singur gînd — tehnicizarea muncii minerului».

Inginerul Crețu Ioan, șeful secției de stîlpi hidraulici din Vulcan, tace. A terminat institutul la Petroșani, electromecanica. De o lună și jumătate nu știe decît drumul dintre casă și serviciu, plus pregătirea pentru doctorat.

«Abia aștept să merg și eu la un meci de handbal, ca arbitru, pentru că sportul acesta mi-a umplut toată viața, dar să trecem peste asta. Iată, aici, în dosarul acesta sînt cuprinse toate cercetările noastre, utilaje omologate sau în curs de omologare. Asta este grinda pășitoare care...» A urmat o amănunțită descriere tehnică. Nu l-am întrerupt. Grinda pășitoare va înlocui uriașul efort depus de oameni la armarea abatajului cameră. Este o concepție a I.U.M.P.-ului, Institutul de utilaj minier din Petroșani. A fost experimentată la Dîlja, apoi i s-au adus corectările de rigoare, iar în luna iulie se va livra primul lot de 150 de bucăți. M-aș gîndi că, pe lîngă remarcabilele succese pe care minerii noștri le dedică marilor aniversări din acest an, grinda pășitoare poate fi considerată una dintre contribuțiile noastre. Apoi vin tot felul de alte utilaje, hidroridicătorul pentru subteran, stîlp hidraulic dublu telescopic pentru abatajele cu tavan de patru metri, împingătorul hidraulic, blocul ventil pentru stîlpi hidraulici cu reglaj mecanic, stîlp hidraulic cu ventil protejat. Sau, zice inginerul Crețu, iată acest sistem de ghidare a coloanei telescopice, o piesă simplă, o nimica toată, un reperaș pe care-l pierzi printre degete, dar care poate da peste cap un întreg colos.

Printre autorii unor inovații mai simple, sau mai complicate, văd un nume care se repetă — Ganea Alexandru.

«Este un tehnician foarte talentat. Numai anul trecut a avut douăsprezece inovații, dintre care două sînt propuse ca invenții. Dar Ganea nu este singurul. Mulți dintre inginerii noștri de azi au fost lăcătuși, strungari sau așchietori chiar aici, la stîlpi hidraulici. Uneori, acest Ganea nu poate desena pe hîrtie piesa pe care vrea să ne-o propună. Se duce la strung, la freză, la toate mașinile [illegible] absolut toate mașinile și vine cu piesa făcut

Îl căutăm pe Ganea Alexandru, aflăm că, fapt, este bucureștean, a luat meseria «23 August», de la un muncitor pe care Ganea îl chema, că în ultima vreme a prins curaj nebun să se gîndească la tot felul de i vații. Atît ne-a spus și ne-a rugat să-l scuză că el trebuie să plece, dar că mai sînt și al la fel de buni. Și dus a fost, nu înainte de a spune că el, preocupat cu piesele astea, avut timp să facă și școala de ingineri, sau s ingineri, dar cine știe, poate că nu este p tîrziu.

VICTOR NIȚĂ

Inginerul Crețu Ioan și tehnicianul Gan Alexandru ascultă decizia șublerului.

armata poporului

otografii de **VASILE MOLDOVAN** ■

.a Institutul de proiectări al municipiului
curești, adică la Proiect-București, cum i se
i spune, cu două vorbe, se muncește intens
cu spor, urmînd unui îndemn pe care l-am
t scris pe un perete: «calitate, ritm, disci-
hă». Oamenii de acolo — pe care i-am vizi-
zilele trecute — sînt foarte mîndri de rit-
l muncii lor, de efortul lor susținut, dar și
rezultatele practice ale activității de fiecare
materializată în construcții moderne și func-
nale răspîndite pe întreg teritoriul Capitalei,
iectanților și arhitecților institutului geo-
fia urbană a Bucureștiului datorîndu-le prin-
altele toate ansamblurile de locuit, de la
ta Albă la Berceni și Drumul Taberei, Hote-
«Intercontinental», Institutul politehnic și
mai departe, clădiri impunătoare, gîndite
elung peste planșete, migălite, născute din
ceperea, fantezia și profesionalismul oame-
r de acolo.

nginerul Marius Pintilie, secretarul organi-
iei de partid de la Proiect-București, ne in-
ma că «tot ceea ce se construiește în oraș,
excepția industriilor republicane, are ca punct
plecare planurile institutului nostru. În plus,
ocupăm de elaborarea și întocmirea schiței
erale de sistematizare a Capitalei», direcție
lucru în care — completez — un mare rol
ıacă laboratorul de sociologie urbană, mese-
și străduința acelora în sarcina cărora stă
itica de dezvoltare a orașului pentru perioada
nătoare, ceea ce ar vrea să fie, altfel spus,
tretul abia în creion al Bucureștiului de mîine
e mai tîrziu.

m vizitat institutul în sediul său central.
intrat în ateliere, am stat de vorbă cu pro-
canți și arhitecți, am fotografiat cîteva planșe,
încercat să aflăm ce este nou în munca lor,
încercat și chiar am reușit dintr-un motiv
rte simplu: în munca oamenilor de la Proiect-
curești există foarte multe elemente noi le-
e, în special, de faptul că «intrarea în oraș»,
n o numeau gazdele noastre, presupune
imbări de concepție, noutăți arhitectonice,
uții inedite.

cesta ar fi principalul front de lucru al insti-
ii: «intrarea în oraș». Adică proiectarea și
carea ansamblurilor nu în zone periferice, ci

foarte aproape de inima lui, însărcinare care — ca investiție de fonduri de inteligență și de energie — domină preocupările actuale ale oamenilor de la Proiect-București, chiar dacă după planurile lor se ridică în prezent în Capitală — sau se vor ridica într-un viitor vizibil cu ochiul liber — edificii remarcabile, ca hotelurile de pe străzile Dorobanți și Armenească, Spitalul clinic al Facultății de medicină de pe Splai, magazinul central din Piața Unirii etc. Constatînd noi, în scurta noastră trecere prin atelierele institutului, că această «intrare în oraș» solicită pasionatului colectiv de acolo nu numai căutări sporite, ci chiar soluții, ne-am adresat directorului tehnic al unității, arhitectul Constantin Jugurică, rugîndu-l să ne explice despre ce este vorba, ceea ce dînsul a și făcut, lămurindu-ne că de-acum intră în discuție «adaptarea proiectării la momentul actual al dezvoltării societății noastre».

Ne-am interesat în continuare în ce ar consta această adaptare și am aflat că, spre deosebire de proiectarea anterioară, vizînd spațiile libere sau ușor demolabile de la periferia orașului, prezentul presupune o mutație de concepție, fiind vorba de o activitate la altă scară, de construirea unui București frumos, igienic și vertical nu la marginea lui, în cartiere ca Balta Albă sau Titan, de exemplu, ci în zona intens urbană, în centru. Soluțiile noi ar fi legate în primul rînd de faptul că numai o parte neînsemnată din fondul construit ar urma să fie asanată, cum zic specialiștii, adică dărîmată, mai pe românește vorbind, și că proiectarea va trebui să țină seama, într-o măsură tot mai mare, de necesitatea străzii ca element urban, pentru crearea unui centru de gravitate al nucleelor arhitectonice.

În plus, a continuat arhitectul Jugurică, «intrarea în oraș» va trebui să aibă în vedere — cu o atenție sporită — folosirea cît mai judicioasă a terenului urban care este foarte scump în întreaga lume, iar această operație se va rezolva îndeobște prin mărirea densității, adică prin ridicarea numărului de niveluri al blocurilor, al acelor niveluri — am înțeles noi — care nu înseamnă la urma-urmei decît etaje.

Evident, problemele ridicate de această nouă etapă a proiectării sînt complexe. Ele urmăresc accentuarea caracterului de oraș, dar trebuind să se supună necesității — generală, întîlnită peste tot — a restrîngerii perimetrului construibil al orașului la limite raționale, pentru reintroducerea în circuitul activ a unor suprafețe ocupate în mod nejustificat, ele fiind orientate spre găsirea unor metode de construcție industrializată, dar trebuind să le caute îndelung — și să le găsească — de vreme ce construcția devine tot mai dificilă din punct de vedere tehnic, căci macaraua de mare tonaj nu mai intră, zgomotul trebuie să fie mai mic și așa mai departe.

Am aflat astfel că demolările se vor produce numai în cazuri de forță majoră, cînd vor intra în discuție locuințele insalubre, că arhitectura modernă proiectată va ține seama de tradițiile noastre naționale, de ceea ce este propriu spiritului și sensibilității românului, de dorința lui de confort care se va mări tocmai prin dispariția distanțelor, prin îmbunătățirea deservirii și crearea acelei atmosfere de intimitate născute de consolidarea unui oraș nou pe teritoriul Bucureștiului de astăzi.

Ce-ar însemna acest lucru pentru bucureșteanul de rînd, pentru beneficiar?, l-am întrebat pe directorul tehnic al institutului.

În primul rînd, ne-a răspuns, cetățeanul se va simți mai bucureștean decît pînă acum. El va fi mai aproape de centru și, în plus, nu va mai resimți lipsa străzii, ca element de viață. Toate blocurile care vor fi construite sînt prevăzute, în limita posibilului, cu magazine la parter, de diverse tipuri, în așa fel încît omul să trăiască mai bine aprovizionat, într-o ambianță generală mai plăcută. De asemenea, gruparea locuințelor se va face în așa fel încît să rămînă libere spații centrale mai ample pentru verdeață, spații verzi care vor fi centralizate și mai îngrijite, dotate, plasate la îndemîna mai multor mii de locuitori, zone însorite, plantate, adevărate oaze de verdeață și destindere.

Aflăm în continuare că lupta împotriva șabloanelor și uniformizării se află și ea, nedomolită, între preocupările pasionatului colectivul institutului. Se încearcă o mai mare varietate în rezolvarea fronturilor construite, se preconizează elemente de surpriză arhitectonică, închideri de perspectivă, soluții ingenioase, noutăți, în așa fel încît Bucureștiul să devină nu numai mai nou, ci și mai frumos, ca blocurile să nu mai semene unul cu celălalt, ca funcționalitatea și estetica să meargă mînă-n mînă pentru ca locuitorii Capitalei să se simtă mai bine și să trăiască mai bine. O asemenea închidere de perspectivă am văzut deocamdată pe hîrtia de calc: un bloc punct care va face cap de perspectivă pentru întreaga arteră la întîlnirea șoselei Pantelimon cu Vergului, construcție zveltă cu 18 niveluri «pe plus șaptesprezece», cum pronunță arhitectul Jugurică, adică un bloc cu parter și 17 etaje.

Proiect-București, institut mîndru, cu oameni mîndri și pasionați, pasionați pentru meserie și mîndri pentru rezultatele muncii lor, scontează pe aproximativ treizeci și patru de mii de apartamente noi într-un an, locuințe care în viitorul imediat vor fi date în folosință îndeobște pe șoselele Pantelimon — pînă la intersecția cu Iancului — și Colentina către Petricani, apoi pe bulevardul Titulescu, unde se vor realiza unele fronturi construite aproape de Calea Griviței, pe Armata Poporului, unde se continuă lucrările, pe șoselele Alexandriei și Giurgiului și așa mai departe, locuințe spațioase aerisite și cît mai ieftine, curate, mirosind a var și a rindea.

Din partea celor care s-au mutat, se mută sau se vor muta în blocurile noi ale tot mai modernei noastre Capitale, un gînd de recunoștință și pentru profesioniștii de la Proiect-București, cei care — aplecați peste planșetă, la ore tîrzii — se străduiesc să ne facă viața mai limpede și mai comodă. **OVIDIU IOANIȚOAIA** ■

Cînd arhitecții se așază la planșetă, trebuie să se gîndească în primul rînd la om. Nu trebui
uite, de asemenea, că ei înșiși vor locui în ansamblurile pe care le proiectează.

NICOLAE CEAUȘESC

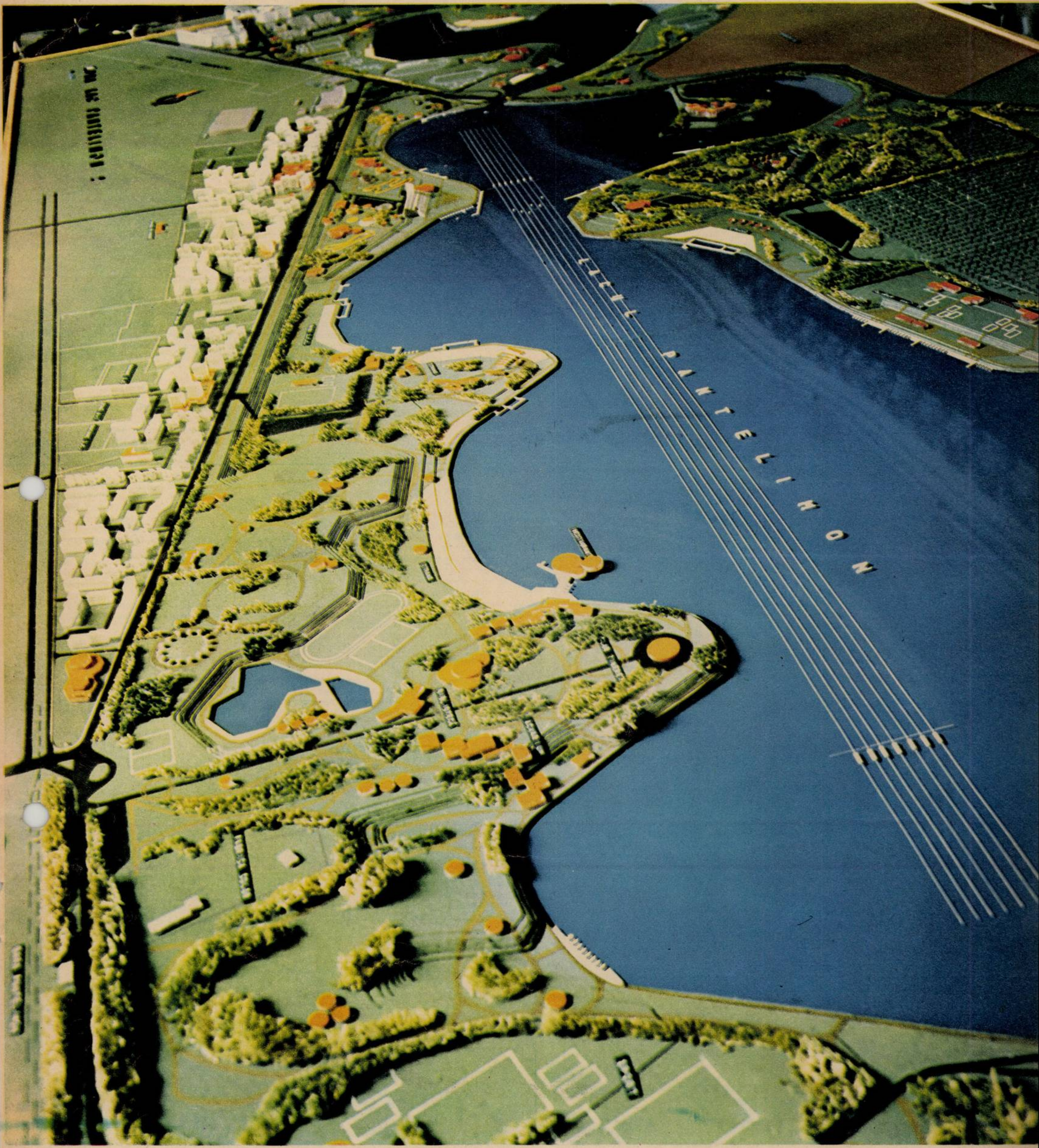

bucureșteanul se va simți ma
bucureștean decît pînă acum

Găgeatu Mihai, din Constanţa, Aleea Magnoliei 6, bl. L 13, ap. 121, ne scrie că fiul său, Găgeatu us, a participat la concursul «Minitehnicus» 1972, cărui rezultate au apărut în Racheta Cutezătorilor 8/1972. A obţinut un premiu acordat de Ministerul merţului Interior, acordîndu-i-se de către Consiliul eţean al Organizaţiei Pionierilor Constanţa două se nave, aflate într-o stare deplorabilă.

a insistenţele mele — scrie cititorul nostru — C.I. a remis scrisoarea Consiliului Naţional al anizaţiei Pionierilor, instiintîndu-mă că «premiile fost acordate parţial» de către M.C.I. şi numai în ecte care au fost predate integral Consiliului Naţio- al Organizaţiei Pionierilor pentru premierea igătorilor. În martie 1974 a primit de la Consiliul ţional al Organizaţiei Pionierilor doar diplomele şi carnet de membru, fără a primi însă vreuna din sele care au fost predate integral.

reau să ştiu cînd va primi copilul meu premiul obiecte, el optînd pentru «SANTA MARIA», care urează pe lista premiilor acordate de M.C.I., ca şi sa «AURORA», dar care sper să fie într-o stare lt mai bună (intactă).

*

entru un bilet de tren Bucureşti Nord–Dîrste cum- at în ziua de 3 iunie a.c. din Gara de Nord — ne e **Milu C.,** din Bucureşti, Prelungirea Ghencea 14, am plătit **37 lei** (L Km 164?!). La întoarcere, oua zi, în gara Dîrste am plătit pentru un bilet ste–Bucureşti Nord 33 lei (corespunzînd distan- de 160 km!! dintre cele două localităţi aşa cum ultă din toate ghidurile — distanţă pe calea ferată lusiv în ultimul Mers al trenurilor). S-a mărit pen- Agenţia C.F.R. Bucureşti Nord distanţa Bucureşti d–Dîrste, distanţa Dîrste–Bucureşti Nord rămî- d aceeaşi?!»

*

n oraşul Roman avem în prezent 2 stadioane. Stadionul «23 August» cu o capacitate de circa 00 locuri. 2. Stadionul «Danubiana» cu o capacitate circa 2 000 locuri. Participarea publicului la com- iţii este următoarea:

otbal — Jocuri divizia B circa 1 200–1 500 spec- ori;

otbal — jocuri divizia C circa 1 000–1 200 spec- ori. Stadionul «23 August» posedă o pistă de atletism rte bună, o sală de sport, o sală (pistă) de atletism perită, nouă şi modernă, un teren de fotbal cu ră. Eliminînd stadionul «Danubiana» şi comparînd nai numărul de locuri ale stadionului «23 August» — 00 — cu numărul maxim de spectatori — 1 500 — se că pentru oraşul Roman este mai mult decît sfăcător. Cu toate acestea în oraşul nostru, la o iţie extrem de periferică, pe un teren inundabil, mai construieşte un stadion cu o capacitate de 000 locuri.

entru un oraş cu o populaţie de 46 000 locuitori oare necesar un stadion cu 25 000 locuri?

înă în prezent unele lucrări au fost făcute prin ncă patriotică, dar în continuare este necesar a se cuta lucrări de betonare, armare, instalaţii elec- e, sanitare, drenaje, pentru care va fi necesar să cheltuiască sume importante fără nici un rost.

ublicarea acestor rînduri — ne scrie **Imbrişca rgi** din Roman, str. Smirodava 24 — cred că ar a un rol pozitiv — evitarea în continuare a unor ltuieli nerentabile — rod al fanteziei unor oameni iţi de simţul bunului gospodar, al proporţiei şi al punderii.

*

De la Ministerul Industriei Construcţiilor Maşini-Unelte şi Electrotehnicii, Grupul ronautic Bucureşti: În revista «Flacăra» nr. 17. evidenţiază activitatea cercului constructorilor tori de avioane şi elicoptere de pe lîngă Casa de ură a tineretului din Sibiu, iar în revista «Flacăra» 20 se dedică o pagină activităţii doctorului docent ştiinţe aeronautice, academicianul Elie Carafoli, sonalitate de renume mondial.

preciez foarte mult valoarea preocupărilor revistei nneavoastră, deoarece se stimulează pasiunea r tineri într-un domeniu în care ţara noastră are diţii de pionierat, iar în prezent facem eforturi tru a reconsidera aceste tradiţii prin noi realizări.

entru stimularea pasiunii acestor tineri, din rîn- cărora vom selecţiona constructorii aeronavelor mîine, am dispus, pe de o parte, ca în toate unită- subordonate Grupului Aeronautic Bucureşti să se inţeze cercuri de aeromodelişti, iar pe de altă te să se stabilească legături cu toate centrele de omodelişti şi constructori amatori de aeronave ţară, în scopul acordării de sprijin teoretic şi terial.

cazul concret semnalat de revista «Flacăra» 17, am dispus ca inginerul şef al Întreprinderii construcţii aeronautice Ghimbav-Braşov, inginerul f Silimon, constructor de avioane şi planoare, să deplaseze şi să intre în legătură cu cercul de con- ctori din Sibiu.

u această ocazie, vă aduc mulţumiri şi îmi exprim ranţa că domeniul aeronautic îşi va găsi în con- are loc în paginile revistei «Flacăra».

Director general,
general maior inginer
Ispas Ştefan

*

ecent, locuitorii comunei Faraoani au sărbătorit i secole de existenţă şi s-au străduit să fixeze mai bine în timp acest moment aniversar. A fost cat trecutul comunei, dar mai ales a fost reliefat zentul cu toate împlinirile lui, au fost omagiaţi rînii satului şi au fost răsplătiţi cu aplauze mesa- ii tinerei generaţii — ne scrie **Filioreanu Florin,** ău, bd. 23 August nr. 18. În cadrul manifestărilor vut loc un colocviu cu fiii satului, a fost vernisată xpoziţie de artă populară amenajată prin străda- cadrelor didactice din comună, s-au prezentat ate programe artistice folclorice, o pitorească adă a portului popular cu participarea localni- r şi a artiştilor amatori din alte 16 localităţi. n amploarea manifestărilor şi prin numărul mare participanţi din alte localităţi, sărbătoarea celor cinci secole de existenţă a comunei Faraoani a rămas adînc întipărită în inima şi sufletul oamenilor.

*

O.C.L.P.P.-Timişoara, prin T.C. Timişoara, a construit în oraşul Sînnicolau Mare, blocul A, primul bloc proprietate personală din oraş, în anul 1970. De atunci şi pînă azi nu s-a ajuns încă la recepţia definitivă a blocului din cauza unor defecţiuni care mai sînt de remediat, cum ar fi: demolarea unui coş metalic de la fosta microcentrală termică, din cauza căruia s-au produs serioase crăpături în pereţii apartamentelor 9 şi 13, şi instalaţia de telefonie. Ne-am adresat de nenumărate ori O.C.L.P.P.-Timişoara pentru remedierea deficienţelor, dar fără să ajungem la o rezolvare. Deoarece crăpăturile continuă să se mărească, întreb pe această cale cînd au de gînd să demoleze coşul atît Trustul de construcţii Timişoara, cît şi O.C.L.P.P.-Timişoara, care a semnat recepţia blocului în mod formal — ne scrie **Bugaru Virgil,** Sînnicolau Mare, str. Republicii nr. 10, bloc A, et. III, ap. 13.

*

Pîrvan Gheorghe, domiciliat în Bucureşti, Calea Rahovei nr. 201, se referă la birtul «Aluniş», actualmente birtul «Cibinului», din Chirigiu — Calea Rahovei, colţ cu strada Vistieri. Acest birt umple întregul cartier cu fum şi funingine ce se degajă de la bucătărie. Pîrvan Gheorghe arată că a purtat în această problemă o întreagă corespondenţă cu organele în drept, ultima sesizare fiind făcută în luna august 1973. Pînă în prezent — menţionează cititorul nostru — problema birtului nu a fost rezolvată în sensul răspunsului ce l-a primit de la Direcţia generală comercială din C.P.M.B., în care se arăta că a fost interzisă folosirea în bucătărie a actualului combustibil — care produce funingine şi fum — acesta urmînd a fi înlocuit.

*

Din partea Direcţiei pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale a judeţului Argeş, Oficiul asigurări sociale, pensii: Cu deosebit interes am citit din grupajul publicat în data de 4 mai a.c., «Ora ghişeelor», articolul intitulat «În ghereta minusculă a biroului de plasare bărbaţi», în care se redau unele aspecte ale muncii cu publicul la Direcţia pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale Argeş. În prezent, s-a procedat la desfiinţarea ghişeelor şi primirea publicului într-o cameră amenajată, unde se discută separat cu fiecare în parte. De asemenea, în colaborare cu principalele unităţi, s-au confecţionat panouri de prezentare a acestora şi a locurilor de muncă pe care le au vacante. În acest fel, considerăm că munca noastră a înregistrat un salt calitativ, şi vom continua să căutăm noi căi de îmbunătăţire a acesteia.

Referitor la programul de lucru cu publicul la Oficiul de pensii, precizăm că au fost stabilite zilele de luni, miercuri şi vineri, datorită faptului că numărul celor care se prezintă pentru a solicita relaţii este în descrestere. Prin această măsură 3 zile din săptămînă sînt folosite pentru efectuarea lucrărilor de birou. Precizăm că pentru cei care au domiciliul în celelalte localităţi decît municipiul Piteşti, portarul are sarcina să ia legătura cu conducerea oficiului de pensii, iar acesta din urmă să rezolve problema respectivă. În încheiere vă mulţumim pentru articolul publicat şi vă invităm să ne mai vizitaţi.

*

Există undeva, printre dealurile judeţului Suceava — scrie **Cîmpan Aurelian** din Arad, Calea Aurel Vlaicu nr. 178 — un sătuc uitat de lume, şi chiar de sătenii lui, plecaţi în ţară. Sătucul se numeşte Humoreni. Pentru a veni în ajutorul lui ar fi bine ca toţi cei născuţi în Humoreni sau care se trag din acest sat să ne adunăm, să stăm de vorbă asupra unui proiect alcătuit de mine, cu obiective care s-ar putea realiza la început mai modest şi măcar în parte. În primul rînd ar trebui să ne adunăm să-i vedem pe cei mai apropiaţi nouă, să vedem şi să revedem locurile acelea scumpe tuturor. De aceea, în fiecare an, între 23 August şi 1 septembrie — în anul acesta numai pentru o pregătire, iar în anii următori pentru contribuţie concretă la înfrumuseţarea şi înviorarea vieţii Humoreniului — să ne întîlnim în sat. Să scriu la cei peste 350 de originari din Humoreni, nu e lucru uşor. I-aş ruga pe acei originari din Humoreni care vor citi aceste rînduri să-mi dea adresa lor. Poate că la data stabilită mai sus alţii se vor afla în sat. Am să fiu şi eu acolo pentru a ne sfătui asupra planului.

Sînt convins că pe această cale s-ar putea reface mai trainic legătura dintre cei plecaţi cu cei rămaşi în sat. Satele şi oraşele au nevoie reciprocă unele de altele. Satul este izvorul oraşului.

*

Mă numesc **Ţicău V. Ioan,** pensionar militar din municipiul Bîrlad, str. Alexandru Vlahuţă nr. 47. Rugămintea mea este să se publice în revista «Flacăra» aceste rînduri de mulţumire conducerii partidului şi statului nostru pentru că datorită condiţiilor ce ne-au creat am reuşit să am în familia mea un inginer, de care mă bucur foarte mult. Menţionez şi rog a reţine că de aş fi cheltuit o avere întreagă pe vremea burgheziei şi nu aş fi reuşit să scot un inginer.

Eu niciodată nu m-am gîndit că voi trăi efectiv zile cînd în familia mea să am un copil care prin grija părintească a partidului şi statului nostru să ajungă inginer.

*

Matula Rodica, din comuna Sanislău nr. 1335, judeţul Satu Mare, relatează: La 1 ianuarie 1974 m-am încadrat la Asociaţia Intercooperatistă pomicolă Sanislău, în funcţie de contabil-casier, avînd ca pregătire liceul economic şi o vechime de 5 ani. Începînd cu data de 1 martie 1974 această unitate s-a desfiinţat, eu rămînînd fără serviciu. M-am adresat Direcţiei Generale Agricole din Satu Mare, dar nu am primit nici un răspuns.

Răspunsul Consiliului popular al judeţului Satu Mare, Direcţia judeţeană pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale, Oficiul forţei de muncă: Luîndu-se legătura cu Direcţia Generală Agricolă Satu Mare — Serviciul personal, rezultă că tovarăşa Matula Rodica lucrează începînd cu data de 20 mai 1974 la Complexul de pui din comuna Sanislău, judeţul Satu Mare, în calitate de contabil-casier.

*

Un grup de locatari ai blocurilor U.R.A. din strada Aviatorilor, oraşul Bacău (printre care **Gore Eleonora, Ciocioveanu Gh., Nicolau M., Augustin Ioan, Manea Ioan** ş.a.) se referă în scrisoarea lor la două probleme: 1) Reînfiinţarea oficiului poştal care a existat în cartier pînă în anul 1970 şi care în prezent, cînd numai la această adresă sînt 40 blocuri (în afară de locuinţele de pe străzile acestui cartier, fabrici, şcoli etc.), este absolut necesar. Corespondenţa, abonamentele la presă, radio şi TV, coletele şi mandatele poştale se distribuie cu aproximaţie, uneori se rătăcesc sau dispar. Menţionăm că — se arată în scrisoare — acest cartier, Aviatorilor — Bacău, este în plină expansiune. 2) Din iulie 1973, conform unui plan bine stabilit, şantierul de construcţii taie copaci, distruge spaţii verzi şi locurile de joacă pentru copii, pentru a ridica noi blocuri de locuinţe. Acest cartier este amplasat, după cum arată şi numele, în apropierea uzinelor de reparaţii avioane (U.R.A.), cu o linie ferată adiţională destul de circulată şi zgomotoasă. S-au distrus unele spaţii verzi, pomi şi locul de depozitare a gunoiului menajer. Soarele şi insectele transformă acest gunoi menajer aruncat la întîmplare într-o sursă de infecţie.

*

Păpuşoiu Dumitru, din Tîrgu Frumos, Iaşi, ne scrie că în Tîrgul Frumoasei de altădată, în locurile unde liniştea îşi pusese amprenta, cîntecul muncii, zarva vieţii noi îşi spun cuvîntul. Multe s-au schimbat în acest Tîrg al Frumoasei: blocurile se înalţă ca un imn al muncii omului. Motoarele industriei locale confirmă din zori în noapte faptul că tîrgul a devenit oraş. Conducta de apă de la Timişeşti dezminte tradiţia izvorului fîntînii lui Petru Rareş de a avea cea mai bună apă, iar noua canalizare ce se execută pe artera principală a oraşului va uşura cu mult viaţa locuitorilor. Această canalizare o efectuează grupul de întreprinderi al Gospodăriei comunale şi locative a judeţului Iaşi, avînd colaborarea Consiliului popular al oraşului Tg. Frumos. S-a planificat ca lucrarea să fie încheiată pînă la 1 septembrie 1974. De la saca la canalizare, de la rural la urban, de la Tg. Frumoasei de ieri la Tg. Frumos de astăzi.

*

În judeţele Arad şi Hunedoara, pe lîngă multe realizări în răspîndirea cărţii, constatăm şi un aspect ce se repetă în unele localităţi, mai ales la sate, unde cartea are încă o soartă vitregă — scriu **Coţoi Ion** şi **Ostafi Valentin** din Bonţeşti, judeţul Arad. În librăriile cooperaţiei de consum din comunele Vîrfurile, Gurahonţ, Hălmagiu şi altele din judeţul Arad, Vaţa de Jos şi altele din zona Brad (judeţul Hunedoara) şi chiar în cele din oraşul Brad (aparţinînd C.L.D.C.-Deva) nu găseşti de cîţiva ani încoace titlurile de cărţi care te interesează. Nimic din colecţia «Oraşe şi staţiuni» (deşi la Vaţa de Jos vin atîţia oameni la băi). Dacă doreşti să cumperi un simplu ghid turistic trebuie să străbaţi sute de kilometri. De ce stau în depozite aceste tipărituri? «CARTEA PRIN POŞTĂ» (ambele sisteme) din Bucureşti a trimis solicitanţilor tot ce a avut. Am dori să aducem laude şi pe plan judeţean, dar n-avem ocazia.

*

Mă numesc **Mirea I. Marin,** locuiesc în comuna Bistreţ, satul Plosca, judeţul Dolj. Am absolvit şcoala profesională cu durată de 3 ani pentru meseria de electrician constructor de maşini. După absolvire am fost repartizat la I.M.M.R.-Craiova. Am lucrat aici de la 1 noiembrie 1971 pînă la 20 octombrie 1972, cînd am fost încorporat pentru satisfacerea stagiului militar. După lăsarea la vatră m-am prezentat în termenul stabilit de 15 zile la I.M.M.R.-Craiova, datorită faptului că aveam şi un contract încheiat cu întreprinderea respectivă pe 3 ani. Nu am mai fost însă încadrat, pentru că la întreprindere nu mai erau locuri de electricieni. Serviciul personal mi-a dat o negaţie cu ajutorul căreia să mă pot prezenta la o altă întreprindere. Au trecut două luni şi eu mă găsesc tot acasă.

Răspunsul Consiliului popular al judeţului Dolj: Cererea lui Mirea I. Marin din comuna Bistreţ, care solicită sprijin să fie încadrat din nou în muncă la I.M.M.R.-Craiova, în funcţia de electrician, a fost rezolvată favorabil, în sensul că a fost încadrat cu începere de la data de 10 mai 1974.

*

Nu demult, am lăudat modernizarea pieţei «Progresul» din şoseaua Giurgiului, scrie **Păun Năstase** din Bucureşti, str. Preda Buzescu nr. 15. E drept, dar cei ce aduc marfă în piaţă, atunci cînd plouă sau se spală cu furtunul, stau cocoţaţi pe cîte un pietroi, o cărămidă sau ce mai găsesc, căci altfel apa le-ar intra în încălţăminte. Nu s-a prevăzut un sistem de scurgere, se adună apă multă, mai ales la centru. Aceasta ar fi o problemă. A doua, că noi, cetăţenii din strada Preda Buzescu, sectorul 5, avem o propunere către cei ce ridică gunoiul din curţi: să se fixeze o zi din săptămînă dar să ştim şi noi ziua precisă, ca să fim acasă şi să dăm gunoiul. Cetăţeanul este plecat, gunoiul rămîne neridicat şi astfel mizeria acum, vara, se întinde. Propunerea cu fixarea unei zile ştiute de cetăţeni pentru ridicarea gunoaielor gîndim că e bună pentru toate străzile.

*

Sînt **Ciovică Elena** din oraşul Vînju Mare, judeţul Mehedinţi, strada Belşugului nr. 73. Am şi eu un băiat la Bucureşti, plecat de 14 ani şi acum are 31, adică este născut în 1943. M-a lăsat singură cuc, nici nu m-a întrebat cînd a plecat. Nu mă ajută cu nimic, nu ştiu nimic de el. De doi ani nu-mi mai scrie şi sînt rău bolnavă. Nu am absolut pe nimeni. L-am dat în judecată pentru pensie şi am cîştigat. Trebuie să-mi dea o sută de lei pe lună şi nu mi-o dă nici pe aia. Ştiu că a lucrat la Întreprinderea «Autobuzul» din Bucureşti.

Vă rog, cine-l cunoaşte sau ştie de dînsul să-i spună să-mi scrie acasă.

Au apărut pînă în prezent două lucrări de specialitate în domeniul activităţilor practice de atelier din învăţămîntul profesional şi tehnic şi cel de cultură generală — arată, în scrisoarea sa, **Manolache D.,** maistru instructor gr. II, domiciliat în Bacău, Calea Republicii nr. 28, bloc 12. Prima a fost editată în 1950. A doua, apărută în 1973, este intitulată «Catalog cu proiecte de lucrări pentru activităţi de prelucrare a metalelor». Lucrarea aceasta este necorespunzătoare din punctul de vedere al progresului tehnic actual. În plus conţine greşeli în ce priveşte cotarea, elaborarea procesului tehnologic şi chiar a modului cum sînt reprezentate grafic lucrările. Maiştrii — instructori cu şi fără experienţă în învăţămînt — au nevoie de un asemenea catalog. De aceea propun revizuirea acestei lucrări prin punerea de acord cu STAS-urile în vigoare; adoptarea unor soluţii tehnologice cît mai economicoase, cît mai moderne; să se indice şi semnele de prelucrare a calităţii suprafeţelor obiectului respectiv — din care se poate constata dacă realizarea suprafeţei respective se face cu sau fără îndepărtare de material etc. (asta pentru a evita risipa de material); să se folosească limbajul tehnic adecvat.

*

De ani de zile un important vad comercial, situat în plin centrul Bucureştiului, stă nefolosit, producînd astfel, în mod indirect, însemnate pagube avutului obştesc. Este vorba de cele două magazine situate la parterul imobilului din str. Biserica Enei nr. 16, sectorul 1, aparţinînd Fondului plastic.

Lipsa de interes a beneficiarului acestui spaţiu comercial — extrem de productiv, date fiind dimensiunile celor 2 magazine, plus o magazie imensă şi un întreg etaj, de asemenea nefolosite — rezultă şi din aceea că şantierul deschis pentru amenajarea spaţiului (record de încetineală, dezordine etc.) a fost complet abandonat şi de luni de zile locul oferă străzii un spectacol jalnic: o schelă învelită în foi de plastic care ocupă o parte din trotuar, materiale abandonate, o vitrină cu geamurile murdare etc. **Asociaţia locatarilor** blocului din str. Biserica Enei nr. 16, Bucureşti, se întreabă cînd se va termina spectacolul jalnic pe care îl oferă străzii, în plin centrul Capitalei, cele două prăvălii abandonate.

Municipiul Bucureşti, Consiliul popular al sectorului 1, ne răspunde: În str. Biserica Enei nr. 16 au fost repartizate, în baza aprobării Comitetului executiv al Consiliului popular al Municipiului Bucureşti, Uniunii artiştilor plastici — Fondul plastic — o serie de spaţii la parter şi etaj devenite disponibile prin mutarea colectivului de avocaţi nr. 1, a Asociaţiei filateliştilor, cît şi a unei părţi din s[illegible] deţinut de anticariat. Pentru toate aceste spaţ[illegible] emis ordinul de repartizare nr. 899/10.V.1972.

Fondul plastic urma să amenajeze un complex de magazine de artă şi un muzeu comemorativ. Prin adresa nr. 24 462/28.V.1974, Uniunea artiştilor plastici arată că lucrările au trebuit să fie sistate datorită schimbării metodologiei de finanţare a investiţiilor. Forul tutelar al Uniunii artiştilor plastici a făcut demersurile necesare pentru obţinerea fondurilor care să permită terminarea lucrărilor executate în cea mai mare parte. Uniunea artiştilor plastici s-a angajat ca lucrările acestea să fie definitiv terminate pînă la 23 August 1974.

*

Sînt pensionară, venită în Covasna la tratament, arată **Barbu Eugenia** din Craiova. Vin în localitate de 5 ani şi am urmărit construcţia noului hotel care de curînd s-a dat în folosinţă. Totul curat, civilizat dar, pe lîngă aceste binefaceri, bolnavii care au nevoie de linişte trebuie să suporte muzica puternică a unui tonomat. Ca să ajungi la restaurantul hotelului se trece printr-o mare sală în care se află tonomatul şi un bar, care sîmbăta, dar mai ales duminica, este arhiplin cu tineret care consumă numai coniac, cafele şi ţigări. Majoritatea bolnavilor sînt nemulţumiţi de faptul că se permite existenţa acestui bar chiar în hotel, cînd se putea instala în altă parte.

A doua problemă: în hol, mobilierul nou este ars de ţigări. Clădirea hotelului, deşi nouă, are crăpături destul de serioase în interior, datorate unei li[illegible] constiinciozitate din partea celor care au făcu[illegible]dajul terenului înainte de a se începe construcţia, care a costat multă trudă şi mulţi bani. Pînă în prezent nici o măsură de remediere.

*

Haitaş Ioan, muncitor la I.A.S.-Dorolţ, ne scrie că locuieşte pe strada Aurel Vlaicu nr. 125 din Satu Mare, unde se află situat şi sediul I.A.S.-Dorolţ. Copiii noştri — arată cititorul — ai celor care locuim aici, aproximativ 80 de familii în 4 blocuri, nu se bucură nici măcar de un pic de înţelegere din partea celor care ar putea rezolva problema, şi anume ca autobuzul nr. 5 să continue vechea cursă încă două staţii şi să nu stea în staţia «terminus» cîte 10 minute. În două minute ar ajunge şi la noi şi copiii nu ar mai fi expuşi la accidente pe şosea cînd vin de la şcoală şi grădiniţă. Pe lîngă cele arătate, mai sîntem mulţi muncitori care pierdem vremea pe jos pînă la autobuzul nr. 5.

POŞTA REDACŢIEI

Marcu Petre — Bacău: Ne solicitaţi ajutorul, dar nu specificaţi în ce problemă. Vă rugăm reveniţi. **Dubăţ Victor** — Vatra Dornei: Apelaţi la rubrica «Mica publicitate» a ziarului «România liberă». **Garău Valencia** — Timişoara: Puteţi obţine adresa de la A.R.I.A. (Agenţia română de impresariat artistic), Bucureşti, Bd. N. Bălcescu nr. 2. **Micle Silviu** — Sighetu Marmaţiei (Maramureş): Nu sîntem de acord pentru ca: anonimelor nu le dăm curs, iar celelalte scrisori, printre care şi a dumneavoastră, primesc răspuns fie în revistă, fie prin poştă. **Ionescu Ştefan** — Cernavoda: 1) Ne bucură că v-am fost de folos; 2) Adresaţi-vă Ministerului Muncii. **Stepănescu-Adamescu Ştefan** — comuna Teregova (Caraş Severin); **Albescu Emil** — Mangalia Nord: Organele de justiţie au competenţa soluţionării problemelor dumneavoastră.

M.N. ■

«FLACĂRA» nu ia în consideraţie scrisorile anonime. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi.

NORD
PRONO
8
6

Fotografii de EMIL COJOCARU ■

90 de minute de luptă crîncenă, miercuri, la Ploiești

CRONICĂ DE FOTBAL

a tombat rapiduletul!...

După 34 de etape, iată că *Universitatea* a reușit să aducă la Craiova mult rîvnitul titlu de campioană națională! Nu știu cîte clădiri vor mai rămîne în picioare după această miercure, cunoscîndu-se elanul refulat de mai bine de 365 de zile al *juveților*, nu știu cîte făclii se vor fi aprins și cîte butoaie de vin se vor fi destupat, dar, la drept vorbind, această victorie a studenților este cu totul meritată dacă ținem seama de frecvența jocurilor bune ale unsprezecelui craiovean și mai ales de faptul că spre deosebire de anul trecut, cînd au pierdut la potou titlul la Arad, anul acesta, la Ploiești, în ultimul meci, cu toată ploaia de goluri ale lui *Dinamo*, sosite pe calea undelor de la București, ei au știut să joace exact pentru acest 0–0, care de fapt le-a asigurat mult rîvnitul trofeu, ceea ce anul trecut nu știuseră.

Pe *Dinamo*, în Capitală, s-a încercat marea cu sarea (nu știu în ce măsură *F.C. Argeș* a contribuit și ea la aceasta), dar, oricum, ceea ce făceau campionii era temerar. Pentru cei care stăteau cu un ochi la slănină și cu unul la făină (citește: cu un ochi la micul ecran și cu o ureche la radio) atacurile la poarta lui Oprea, insistente și repetate, cînd Dumitrache încheiase nota de plată în Ștefan cel Mare, deveniseră o încercare a nervilor. Pînă la urmă emoția olteană a sfîrșit printr-o bucurie pe care vă rog să v-o închipuiți. Ziarele de joi ne vor aduce la cunoștință, probabil, cîți cardiaci din Bănie au fost jertfiți pe altarul acestui meci nul care a valorat mai mult decît o victorie, precum și aspecte de la Carnavalul în stil brazilian pe bază de zeamă de prună și de alte condimente, carnaval anunțat cu mult înainte de către inimoșii suporteri ai echipei craiovene.

Să trecem acum la cea mai mare lovitură de teatru a acestui campionat: căderea *Rapiduletului* acolo unde nu-i nici întristare și nici durere, ci numai o beznă adîncă din care se iese greu, cu picioare rupte, cu deplasări aventuroase ș.a.m.d. Ca naiv ce am fost, în loc să mă duc pe *Ghencea* sau pe *Dinamo*, unde puteam să văd cîte 7 goluri, am stat la televizor ca să asist la cel mai anost meci din acest campionat, disputat între două echipe aduse parcă de la culegerea porumbului sau de la sapă și puse să decidă care din ele să părăsească divizia A. Dacă ar fi existat un Dumnezeu al fotbalului, și *Poli–Iași* și *Rapid* ar fi trebuit să retrogradeze în același timp. Ele erau de o mediocritate atît de perfectă, jucau atît de împiedicat, de parcă ar fi avut goluri la C.E.C. și n-ar fi contat nimic altceva decît să treacă timpul. La drept vorbind, era evident că bucureștenii scontau mai mult pe un 0–0, ca și *Universitatea Craiova*, deși Neagu a avut golul în picior într-o fază mai limpede chiar decît lumina zilei. S-a executat un corner, cineva a sărit la cap, Rică a ieșit în doru'lelii după minge și *Rapiduletul a tombat!* Nu știu dacă la noapte *gărarii* au să vopsească Podul Grand în negru, nu știu dacă Marin Marcel o să mai bea de mîine rom cu șapca la bufetul de lîngă stadion, dar ceea ce trebuie spus în acest ceas de întristare pentru toți cei ce iubesc pe violeți e că acei care l-au alungat pe Macri ca să aducă o echipă de adormiți în locul lui ar trebui demiși urgent pentru că unsprezecele giuleștean a pierdut totul tocmai din incapacitatea fizică a jucătorilor săi, dispuși să creadă că antrenamentul nu intră în obligațiile lor. Nu știu ce se va întîmpla cu *Realul* atît de iubit de noi, plîns de poeți și prozatori, dar această sinistră inconștiență a conducerii tehnice ar trebui, oricum, pedepsită.

Făcînd un bilanț știm că ne-au părăsit *Petrolul, S.C. Bacău* și *Rapid* și că trebuie să strigăm *Universității Craiova:* Bravo campionilor! Împiciorogați-vă, căci acum vin competițiile europene! **EUGEN BARBU** ■

În sfîrșit, campioni!!!

CRAIOVA
U
CRAIOVA
U

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

■ «TARZANUL ROMÂNIEI» CON
FIRMĂ SPERANȚELE PUSE ÎN EL

Zeno Oprițescu, urmașul român al lui Johnn
Weismüller-Tarzan în ale crawl-ului, confirm
marile speranțe puse în el, obținînd — cu
remarcabilă frecvență — rezultate dintre cel
mai îmbucurătoare. Ultima performanță: lo
cul 1 obținut în concursul internațional de
Berlin în proba de 100 metri liber, cu un tim
excelent — 55,16 secunde.

■ FINAL DRAMATIC ȘI ÎN CAMPIO
NATUL DE RUGBY.

Învinsă duminica trecută de Dinamo, echip
Steaua își luase adio de la titlul pe care griv
țenii îl socoteau ca și cîștigat, existînd o singur
divergență în ceea ce-i privește: unii spunea
că au titlul în buzunarul de la ceas, alții
buzunarul de la vestă. Divergență lămuri
definitiv, se pare, miercuri, cu ocazia înfrînger
de senzație a gărarilor la Cluj, în fața Agron
miei, înfrîngere care a relansat șansele con
promise (cu numai trei zile înainte) ale Stele

■ MIRCEA RAMAȘCANU, FIUL ED
ȚIEI A 20-A A TURULUI ROMÂNI

Un ciclist despre care mulți n-au auzit (ma
nimic pînă la acest tur jubiliar al Români
(dovadă: face parte doar din echipa de tiner
a țării) a dominat cu destulă autoritate aceas
grea cursă care a făcut din el, adică dintr-
anonim, *un nume*. Se poate spune fără a gre
că Mircea Ramașcanu este *fiul* acestui tur,
fiu pe care-l așteptăm să crească, să se afir
în continuare și să confirme, pentru că — vai! -
ciclismul nostru se afla cam de multă vre
într-o binecunoscută criză de valori.

■ VICTORIE «DE MORAL» A VOL
BALIȘTILOR NOȘTRI.

După usturătorul eșec suferit la Balcania
echipa masculină de volei a României a ob
nut o îmbucurătoare victorie în fața puterni
reprezentative a R.D. Germane, victorie
purtată la Leipzig, într-un turneu pe c
dealtfel l-a și cîștigat. Un succes binever
«de moral», cum spun sportivii, dar care pu
tocmai el problema responsabilităților fede
ției și a conducerii tehnice a echipei. Pent
că este cel puțin stranie o curbă a performan
lor în care azi ești ultimul, mîine prim
poimîine...

■ BORG SAU NĂSTASE?

Valul de victorii obținute în ultima vre
de tînărul suedez i-a grăbit pe unii din
«judecătorii» lui Năstase în emiterea u
verdicte care circulă prin așa-numitul «șa
telefon». Mostre: «Năstase s-a terminat,
venit vremea lui Borg». «Borg are mai m
clasă și e mai puternic decît Ilie» etc.

Iată și opinia lui *Ștefan Georgescu*, antreno
cu cele mai bune — de departe — rezult
din tenisul românesc: «L-am văzut de mu
ori pe Borg, așa că pot risca o comparați
lui cu Ilie. Suedezul este un mare talent, cre
impetuos valoric de la an la an, dar deoc
dată nici nu poate fi vorba să-i așezi pe amî
pe același plan. Năstase este un tenis
dovedit de geniu, un geniu care pare ac
puțin obosit și este, probabil, — ce să-i faci
geniile obosesc, uneori —, iar Borg este
foarte bun jucător în plină ascensiune. Ili
atins culmi ale tenisului, Borg încă nu».

■ SINCERE CONDOLEANȚE RA
DULUI.

O echipă adeseori zeflemisită și nu de puț
ori pe drept cuvînt, cu temeiuri reale.
caruselul acestui final de campionat însă, R
duletul, veche dragoste a multora dintre
a fost victima naivității sale înduioșătoare.
a pierdut *sosirea*, pentru că fotbalul nu e
nici leapșa pe ouate, nici ereții și porumbe
Cui susține contrariul îi oferim, la aleg
adresele echipelor Universitatea Cluj, Polit
nica Iași, A.S.A. Tîrgu Mureș, C.F.R. C
F.C. Argeș, U.T.A. Pentru documentare.

MARIUS POPESCU

racul

OAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 18

UMOR INVOLUNTAR

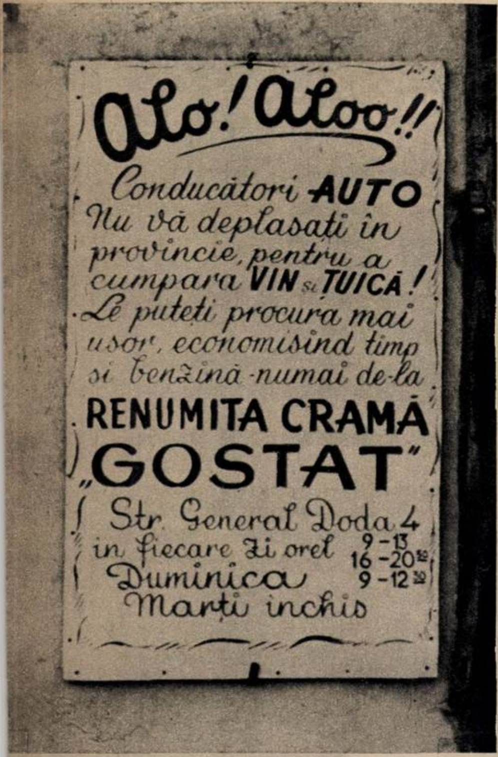
Alo! Aloo!!

Conducători AUTO
Nu vă deplasați în
provincie, pentru a
cumpara VIN și ȚUICĂ!
Le puteți procura mai
usor, economisind timp
si benzină - numai de la
RENUMITA CRAMĂ
„GOSTAT"
Str. General Doda 4
in fiecare zi orel 9-13
16-20³⁰
Duminica 9-12³⁰
Marți inchis

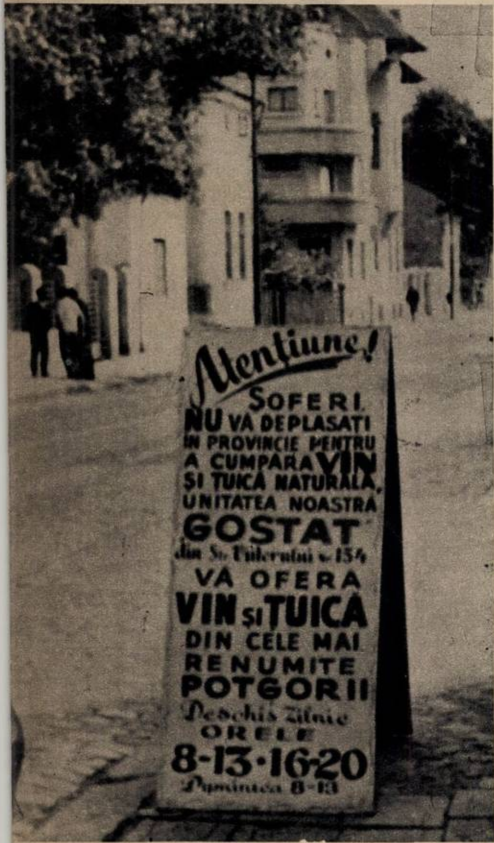
Atențiune!
SOFERI
NU VA DEPLASATI
IN PROVINCIE PENTRU
A CUMPARA VIN
ȘI ȚUICA NATURALA,
UNITATEA NOASTRA
GOSTAT
din Str. Tîlerului nr. 154
VA OFERA
VIN și ȚUICA
DIN CELE MAI
RENUMITE
PODGORII
Deschis zilnic
ORELE
8-13-16-20
Duminica 8-13

otografii de **VICTOR BLAGA** ■

DE LA HA LA Z

De ce griul acesta este așa de mic?
E griul din care se fac chiflele.

●

Cunoașteți zicala «Să vezi Neapole și pe urmă să mori?» — îi întreabă pilotul pe pasageri.
Da.
Atunci să știți că ne găsim deasupra Neapolelui i motoarele nu mai funcționează.

ANTON DRAGOȘ

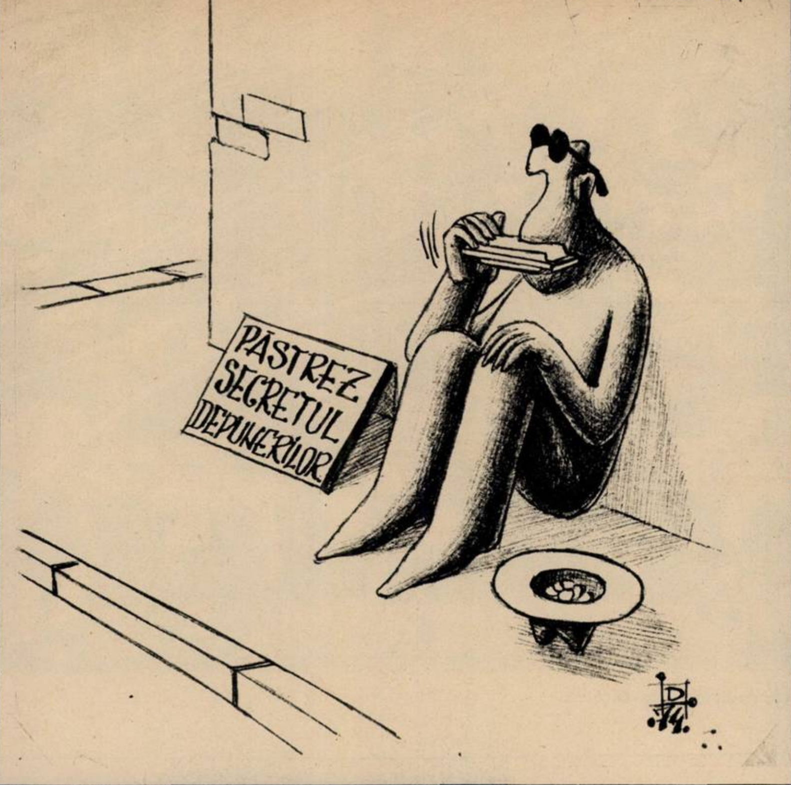

MISTERELE ROMANULUI POLIȚIST «APĂRĂTORUL SE APĂRĂ» DE ROMULUS COJOCARU

«Sînt hotărît, plec la munte în ciuda mării, a celor cu marea.» (pag. 13);

●

«Anghină de minciună într-un ocean de adevăr.» (pag. 19);

●

«Dacă acesta e adevărul, tot adevărul e că pleci la București ?» (pag. 20);

●

«În seara aceea avusesem dureri de cap și stomac înfiorătoare.» (pag. 23);

●

«Soția mi-a relatat că am venit clătinîndu-mă pe picioare.» (pag. 23);

●

«Pe cai bărbați: voi ancheta cazul fără să știe nimeni.» (pag. 25);

●

«...în situația că e vinovat acest șofer de omor prin imprudență». (pag. 29);

●

«Am tras cu urechea fără să vreau.» (pag. 32);

●

«Ăla zicea că nea Gheorghiță să vă toarne în vin un praf și și* la omul care mai era la masă.» (pag. 33);

●

«M-am grăbit să nu fiu așteptat.» (pag. 52);

●

«Atunci de ce să ne grăbim în ai aduce acuzații fățiș.» (pag. 56);

●

«...îl conduse pe căpitanul Stănișoară în sufragerie, a cărui fereastră da în strada...» (pag. 60);

●

«Mîine să te interesezi unde e soția victimei, care e ospătarul Gheorghiță...» (pag. 69);

●

«O rană superficială ca adîncime...» (pag. 69);

●

«Pe unul îl mulțumești, pe altul ori alții nu.» (pag 71);

●

«Mai dat gata Gore.» (pag. 94);

●

«Casă stil vilă. Cu demisol și etaj, dacă demisolul are etaj.» (pag. 96);

●

«După ce i-a mulțumit ofițelului,...» (pag. 99);

●

«Încerc să stabilesc pentru ce a făcut ce a făcut» (pag. 100);

●

«Îi mai dădu 1 000 de lei lui finu.» (pag. 120).

EDITURA: DACIA, REDACTOR: VIORICA MĂRII, TIRAJ: 100 000 exemplare.

Culese de **GIUSEPPE NAVARRA** ■

DE-ALE MELE

Uneori, diferența dintre spectatori și unii arbitri de fotbal constă în aceea că ultimii fluieră oficial.

●

S-ar părea că și maimuțele se trag din anumiți oameni.

GIUSEPPE NAVARRA ■

●

LEGENDĂ FĂRĂ DESEN

— De unde ai cicatricea aceea?
— Cînd eram copil, fratele meu mai mare mi-a făcut un semn să nu uit ce mi-a spus mama să cumpăr...

DUMITRU CHRISTACHE ■

●

CONSTANTIN CIOSU

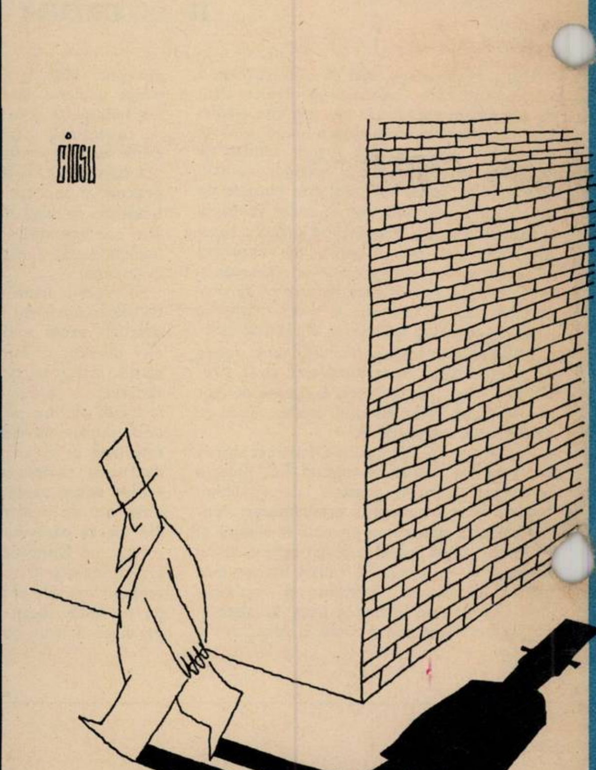

REPLICI

de **ARCADIE DONOS** ■

Eu pe tine nu te pot refuza, așa că te rog să nu mă rogi...

●

Există un sfîrșit, dar e rotund și trece...

●

Uităm adeseori că scriem pe jertfa copacilor.

●

Voind să vadă dacă e lînă pură, a dat foc berbecului.

---

*sublinierile ne aparțin.

La Expoziția materialelor plastice, deschisă recent la Versailles, este prezentat acest uitor de zăpadă», pe care schiorii se pot antrena chiar și în toiul verii.

SORI CU ADRESĂ

e manevre

alectică, de condiționare reciprocă,
ele politice și militare ale securității
se impune tot mai statornic în
ropeană și a lumii. Printre măsu-
angajare militară chemate să con-
ntărirea securității, la crearea unui
redere și colaborare, se numără și renun-
nevre militare și la alte demonstrații de
ma a revenit în actualitate, în primul rînd,
area manevrelor militare multinaționale
altor state, ori în apele internaționale, în
frontierelor altor țări. Aceste exerciții de
eat, după cum se știe, o stare de animozi-
ustificate proteste. În al doilea rînd, problema
it în actualitate prin dezbaterea complexă și
bașă a aspectelor privind marile manevre mili-
în subcomisia militară a Conferinței pentru
ritate și cooperare de la Geneva. S-au făcut pro-
ceea ce privește necesitatea notificării mane-
militare multinaționale, precum și notificarea
manevre naționale în apropierea regiunilor
de graniță.

consens asupra notificării ar reprezenta, fără
lă, un progres, dar problema esențială în acest
iu rămîne renunțarea la asemenea manevre,
căror caracter nu poate fi ascuns opiniei publice chiar sub cele mai ingenioase denumiri codificate. Generalul Steinhoff, fostul șef al Comitetului militar nord-atlantic, încerca, cu două luni în urmă, să repună «în stare de funcționare» doctrina anacronică a intimidării — manevrele militare fiind unul din elementele constitutive ale acestei politici. Generalul pretinde chiar că aceasta «ar favoriza destinderea». Puși însă anapoda într-o asemenea ecuație, termenii se bat cap în cap, se exclud reciproc, logica este silită să stea cu capul în jos. Adevărul că destinderea reclamă măsuri de dezarmare, că pentru consolidarea ei sînt necesare măsuri efective de dezangajare, inclusiv renunțarea la manevre militare, aproape că nu mai trebuie demonstrat. Ceea ce trebuie relevat este că a sosit de mult timpul să se pună de acord declarațiile de intenții cu faptele, să se treacă la acțiuni practice și eficiente în vederea abținerii de la orice act de intimidare, de amenințare cu forța ori de folosire a forței — cale sigură pentru consolidarea climatului de destindere, pentru crearea unui teren fertil de colaborare, cooperare, încredere și securitate.

Lucrările Conferinței de la Geneva dovedesc, cu prisosință, că doctrinele intimidării sînt falimentare, că prevalează și se impun principiile forței dreptului ca element constitutiv fundamental al operei de destindere și pace în Europa și în lume.

ION CÂRJE ■

CRONICA DE TREI SECUNDE

cronica a zece secunde

De la 20 aprilie pînă la 10 iunie, cînd pelerinajul japonezilor prin fața Giocondei lui da Vinci a luat sfîrșit, s-au numărat în muzeul național din Tokio 1 444 512 persoane și nu văd de ce n-aș da cifra exactă, pînă la ultimul om, dacă și la marile meciuri de fotbal se face tot așa.

În ultima zi s-a așteptat «la coadă» două ore pentru a parveni să stai 10 secunde în fața tabloului — 10 secunde fiind durata oficial autorizată. În această perioadă Japonia a fost bîntuită de «obsesia tăcută și surîzătoare» (Le Monde) a Giocondei — vitrinele magazinelor, ziarele, culoarele metroului, gările, trenurile și chiar locuințele particulare fiind invadate de imaginea superstarului pictural. A semăna cu Gioconda devenise visul a milioane de puștoaice japoneze. Ultima modă a coaforilor luase de la Mona Lisa părul lung cu cărare la mijloc, croitorii i-au furat corsajul plisat, cu mîneci lungi. S-a mers mai departe: institutele de frumusețe au lansat ideea că se poate cuceri chirurgical surîsul imortal. Presa japoneză susține că «nu se pot număra tinerele care și-au operat chipul pentru a obține acele buze misterioase și acea privire inegalabilă». Au reușit, n-au reușit — nu se știe, nu s-a numărat. Un inginer electronist a ajuns la cele mai complicate și mai savante calcule pentru a defini vocea Giocondei. Iar vocea Giocondei — chiar necalculată electronic — puteai s-o auzi în Tokio, dacă formai un număr de telefon, la capătul firului italianca spunîndu-ți în italiana ei cît e de fericită că vizitează Japonia...

Transcriu liniștit toate aceste vești din taifunul giocondiac și simt cum se petrece ceva cu mine. Am impresia că îmi tremură buzele. Mă uit în oglindă și observ că pe chipu-mi, din ce în ce mai tatuat de timp, a avut loc o minune. Mă uit atent: am surîs și mi-a rămas în ochi, pe frunte, în ridurile din jurul pleoapelor, urma adîncă a surîsului. A fost un surîs scurt, repede stins, dar l-am înregistrat, m-a cutremurat. Mai pot zîmbi auzind de operații pentru a semăna cu Gioconda... Surîsul meu e negiocondiac, firește. Nu sînt creația lui da Vinci. Ci a mea și a timpului meu și a ziarelor mele. Lăsați-mi surîsul măcar trei secunde inexplicabil, căci misterios și inegalabil știu foarte bine că nu e, și nici nu vreau să fie. **RADU COSAȘU ■**

TOP MUZICAL

1. *Un om pe niște scări* (muzica Mircea Vintilă — text Adrian Păunescu)— Mircea Vintilă. 2. *Fiii soarelui* (Dan Aldea) — Sfinx 3. *Coborîse primăvara* (Mihai Cernea — Virgil Carianopol) — Sfinx 4. *Mica țiganiadă* (Nicolae Covaci — Șerban Foarță, Andrei Ujică) — Phoenix 5. *Războinicii* (Dan Chebac — Adrian Păunescu) — Dan Chebac. 6. *Pădure liniștitoare* (Mircea Florian) — Mircea Florian. 7. *Pădurea l-a gonit* (Nancy Brandes — Luminița Ciubotaru) — Roșu și Negru. 8. *Inimă de piatră* (Zoltan Kovacs) — Progresiv TM. 9. *Ei sînt amicii mei* (Iuliu Merca) — Mondial. 10. *Andrii Popa* (Mircea Baniciu — Vasile Alecsandri) — Phoenix.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul 3 al postului de radio București.

TOP FLACĂRA — TALON NR. 22

DOSAR

— În fond, ce vrei?, m-a în
du-se. Ce vrei, fiindcă de scris
despre «Sfatul omeniei», deși ne
ședințe și cunoști chiar primele

— Bănuiești de ce nu scriu.

— Știu. Nu că nu ai fi putut
că e frumos ales numele, că av
sute de dosare; nu că ți-ar fi fost
un caz, două, ci pentru că ai înțe
de discreție în care lucrăm no
te-ai înfuriat și ai blagoslovit-o la
aceea «pescuitoare de senzații»
numit-o — care a dat în ziar nu
care noi reușisem să o încadrăm în
de muncă, dar care, după apariția
auzit din nou cuvîntul de care se ter
să nu-l mai audă: «pușcăriașo!» Și fata
venit plîngînd la noi.

— A fost bine că tot la voi, la membrii sfatului omeniei, a venit. Se putea mai rău, de aceea am suduit-o pe ziarista aceea.

— Da, dar au fost și ziariști care au înțeles consensul nostru de discreție, acel consemn al uitării trecutului celor ce vor să înceapă altă viață, pe care îl pricep atît de bine activiștii noștri, directorii unor întreprinderi, maiștrii cărora le dăm în grijă tinerii.

— Dar aceștia nu prea au avut ce scrie, fiindcă nu puteau scrie tocmai despre ceea ce este foarte frumos în munca «Sfatului omeniei».

— Apoi, tocmai că asta-i! Din moment ce dumneata știi bine că nu poți scrie despre ceea ce noi numim «recuperare», sau, mă rog, vei putea scrie poate doar peste zeci de ani, cînd «recuperații» noștri vor zîmbi privind spre trecutul lor, ce vrei de la mine?

— Să spunem că mă interesează munca acelui colectiv de pensionari care vă întîlniți în fiecare joi dimineața, ca să vă împărțiți sarcinile legate de munca «Sfatului».

— Atunci, du-te dumneata la șefii noștri, că și noi avem șefi, pe ofiterul ăla pensionar, pe bătrînul fost colonel, ăla care la peste 70 de ani — eu știu că are aproape 80 — umblă încă drept și bățos și ne dă lecții de organizare și exactitate în acțiuni. Eu sînt doar un soldat mărunt în armata bătrînilor.

— Bine, dar eu vreau să-ți pun dumitale o singură întrebare. De ce faci ceea ce faci?

— Întrebarea asta nu trebuia să mi-o pui...

— Credeam că consemnul discreției se referă doar la situația celor pe care îi readuceți spre sentimentul demnității și rațiunii vieții.

Am continuat drumul în tăcere. Era o zi frumoasă de vară, și parcul orașului era un covor de flori țesut în forme geometrice. Credeam că discuția noastră s-a terminat și nu mai aveam decît să-mi iau rămas bun de la bătrîn, cînd s-a oprit, s-a așezat pe o bancă și mi-a făcut semn și mie să mă așez.

— Ai avut, mai exact, ai trăit vreodată senzația acută că e toamnă, că e teribil de toamnă?

— Vă referiți la «toamna aceea» care știm că vine pentru fiecare, dar pe care o sperăm cît mai tîrzie?

— Da, atunci cînd începem să prindem în palme amintirile ca pe niște frunze veștede, cînd ne dăm seama că nimic nu este mai trist decît singurătatea. Ai văzut vreodată o plajă pustie? Pe malul mării, spre seară, cînd rămîn pe nisip doar urmele pașilor desculți care se scurg spre cărări, spre stațiuni. Atunci cînd vin pescărușii, planînd cu aripile lor largi, cu mișcări elegante? Ai văzut pescărușii aceia care străbat depărtările cu mișcări abia perceptibile din aripi, lunecînd între apă și cer, pescărușii aceia, spuneam, care vin spre seară, își pliază aripile, căzînd cumva caraghios pe nisip și, apoi, legănîndu-se pe labe ca niște rațe banale, îndopate, ciugulind resturile de pe plajă? Ai văzut vreodată cît de penibili sînt pescărușii aceia deveniți greoi și neajutorați pe nisip, străduindu-se să ciugulească amintirile plajei?

— Nu-mi amintesc.

— Eu am observat cam acum zece ani, da zece, fiindcă aveam 51 de ani atunci. Era a doua oară în viață cînd am simțit teribil că e toamnă. Prima dată a fost după război cînd, revenind de pe front, nu mi-am mai găsit nici casa, nici soția, nici copilul. Atunci a fost a doua oară. Venisem la mare pentru artroza mea, venisem într-o perioadă a vieții cînd deja uitasem viața anterioară, cînd, oarecum, mă obișnuisem cu singurătatea, așa cum se obișnuiește omul cu toate. S-a întîmplat ceva ciudat... Știi, eu totdeauna pierdeam mesele, fiindcă rămîneam întreaga zi pe plajă. Cred că acei ce se instalau în jurul meu se obișnuiseră să mă știe în același loc, culcat pe cearșaful meu, cu aparatul de radio portativ deschis toată ziua. În general, lîngă mine, dar totdeauna mai tîrziu, spre prînz, se instala un grup mare, despre care, din frînturi de discuții, am aflat că erau o formație de balet și orchestrală a unui teatru muzical din provincie, care asigura programul la cîteva baruri. O vreme, relațiile noastre se reduceau la cîte un «pardon» spus de cîte o fată care își scutura prea larg părul ud, stropindu-mă, sau de cîte un băiat care, grăbit, îmi scutura nisip pe cearșaf. Asta pînă cînd unei fete i s-a făcut rău și, ca medic, am readus-o în simțiri. De atunci,

gr
putut integra în grupul lor în așa măsură încît îmi
aduceau pe plajă cafea, fructe, îmi foloseau salteaua
pneumatică și aparatul de radio cu firescul cu car
foloseau tot ce era al grupului. Am aflat mult
povești și vesele, și triste. Micile și marile lo
bucurii și necazuri. M-a impresionat povestea de
pre un solist tînăr, înalt, frumos, cu barbă, car
mi s-a părut mult prea tăcut și retras. M-a impre
sionat, spun, că în fiecare seară ducea în camera l
cîteva flori, flori pentru una dintre colegele lu
o fată frumoasă, dar care după venirea la mare s
îndrăgostit de un băiat din București și intențion
să se căsătorească cu acesta. Nu i-a reproșat nimi
nu i-a spus nimic, se vedeau zilnic pe plajă, ea vene
cu celălalt, el era totdeauna singur și, în fiecar
seară, înainte de a pleca la program, punea flo
proaspete în speranța că ea se va întoarce... Nu s
mai întors. Dar îți povesteam de fata aceea mic
și frumoasă, care a început, nici eu nu știu cun
să îmi strîngă lucrurile cînd plecam de pe plaj
să îmi vorbească despre un tată bătrîn care sp
toamnă o așteaptă în fiecare seară pe o bancă
fața casei din satul lor, pentru fericirea celor cîtor
zile ce-i mai rămîneau din concediu și pe care
petreceau împreună, despre cățelul ei alb, pe ca
îl hrăneau toți din grup atît de bine că era aproa
rotund de gras, l-a adus apoi să mi-l arate, o trim
team după țigări, nu știu exact cum s-a petrecu
eram doar un bătrîn, dar prietenia care s-a leg
între noi devenise ceva nespus de frumos. Poa
am fost și eu de vină, fiindcă începusem să o aste
la terminarea programului, începusem să privesc
firesc faptul că ne lăsau singuri colegii și colegele
Cînd mi-am dat seama că am început să o iubes
mi-am spus că sînt un măgar bătrîn, am încerc
să răcesc relațiile cu ea, dar mă dezarmau într
bările ei dacă m-a supărat cu ceva, faptul că într
zi ploioasă a venit la hotelul meu, să petrece
ziua în trei, adică cu dolofanul ei cățeluș alb. Aș
considerat totul o simplă aventură de vară, dacă
apropierea sfîrșitului concediului meu nu mi-
fi dat seama că fata era cu adevărat afectată de de
părțire. I-am dat adresa, dar, odată întors, a
judecat lucrurile mai la rece și am ajuns la concluz
că totul e doar o prostie. Mă dezarma mai al
gîndul că fata mea, dacă ar fi trăit, ar fi fost mai
vîrstă decît Petruța. Într-o zi, stăteam așa, în apa
tamentul meu, cu fruntea rezemată de gea
gîndindu-mă la nu știu ce, poate chiar la ea, cî
am văzut-o venind, cu un geamantan în mînă. A
trăit niște clipe bizare. Nu mi-am dezlipit frunt
de la geam nici atunci cînd am auzit soneria de
intrare, nici atunci cînd, după un timp, am văzut
plecînd cu geamantanul în mînă, cu capul în pămîr
În vara următoare nu am mai văzut-o nici pe
nici grupul care forma «mica lor navă cu rută
primăvară pînă spre toamnă» dar, rămînînd m
pe plajă, mi se părea că e teribil de toamnă,
fiecare seară, și îi uram pe pescărușii aceia stăp
ai văzduhului cînd își pliau aripile devenind ne
demînatici cu mersul lor legănat, pentru a ciug
amintirile. Poate am greșit și pedeapsa mea e
aceeași singurătate care mă apropie mai curî
decît ar trebui de toamnă... Ți-am răspuns la înt
bare...

— Deci, de aceea?

— Da, de aceea, fiindcă acum sînt pensionar și
medic cunoaște destul de bine necazurile și p
blemele omenești, îmi caut de lucru prin arm
bățosului fost colonel de pe lîngă «Sfatul omeni
și, uite, m-ai luat cu vorba și trebuie să mă duc
îl conving pe meșterul acela de la fabrica de t
toare — colegii m-au desemnat pe mine, fiin
i-am tratat familia — trebuie să îl conving să p
mească în echipa lui un tînăr cules de prin cafene
să-l primească în așa fel încît nimeni să nu știe c
fost adus de miliție, în așa fel încît nimeni să n
amintească cu vreo vorbă sau vreun gest că a f
un vagabond. Crezi dumneata, domnule scrii
că e o treabă ușoară?

— Nu, dimpotrivă, dar aș vrea să vă mai înt
ceva, dacă nu vă supărați. Mai aveți, lucrînd ast
senzația că e teribil de toamnă?

— Ei bine, nici întrebarea asta nu trebuia să m
pui...

EMIL POENARU

COPERTA NOASTRĂ
Fotografie de ION OPREA ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, of. 33. Telefon: 17 60 10 int. 1787, 1611, 1786, 1606, 1613, 1744.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: MIRCEA FODOREANU ■

41505

PREȚUL REVISTEI: 3 LE

iubiri
oana romaniei:
rsitatea craiova

i au adus Craiovei primul titlu de campioni ai României. Rîndul de sus, de la stînga la dreapta: Bălan, Deselnicu, Boc, Niculescu, Marcu, Oprea; rîndul in mijloc: doctorul Frînculescu, Manta, Ivan, Strîmbeanu, antrenorul principal Cernăianu, Ştefănescu; rîndul de jos: Oblemenco, căpitanul echipei, elea, Niţă, Ţarălungă, antrenorul secund Oţet, Balaci, Berneanu.

Cel mai lung, cel mai surprinzător, cel mai dramatic, mai greu campionat din cîte ştim a luat sfîrşit cu vicria întru totul meritată a reprezentantei Olteniei, Unirsitatea Craiova.

victorie a luptei exemplare.

victorie a voinţei.

victorie a pasiunii.

victorie a fair-play-ului.

victorie a valorii.

victorie a dăruirii totale, pînă în ultimul minut al timei partide.

Numai cei care au fost miercuri la Ploieşti ştiu de cîtă abnegaţie au dat dovadă fotbaliştii craioveni care şi-au apărat exemplar — pînă în ultimele momente ale campionatului, pînă la ultimul fluier de arbitru — visul. Împlinirea lui. Cucerirea titlului de campioni ai ţării.

Un titlu care bucură marea majoritate a iubitorilor fotbalului nostru, cuceriţi de spiritul ofensiv, generos, pătimaş al echipei craiovene, de publicul său arzînd ca o torţă în pasiunea sa pentru fotbal.

Un titlu care înseamnă, în primul rînd, victoria atacului, victoria ofensivei, victoria fotbalului modern.

Un titlu care face din «campioana unei mari iubiri» campioana României, cel mai dorit şi mai preţios titlu pe care-l revendica această iubire. Un titlu care reprezintă, pînă la urmă, victoria sportului însuşi, a eticii şi loialităţii sportive, victoria celor mai buni.

MARIUS POPESCU ■

Fotografie de **ELENA GHERA ■**

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 79 500 exemplare

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU